T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

Sarı Uygur Türkçesinin Ağızları

Doktora Tezi

Mei GUO

Ankara 2017

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

Sarı Uygur Türkçesinin Ağızları

Doktora Tezi

Mei GUO

Tez Danışmanı

Prof. Dr. F. Sema Barutcu ÖZÖNDER

Ankara 2017

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

Sarı Uygur Türkçesinin Ağızları

Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. F. Sema Barutcu ÖZÖNDER

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	**İmzası**
Prof. Dr. F. Sema Barutcu Özönder	
Prof. Dr. Önal Kaya	
Prof. Dr. Ayşenur Deniz Atsız	
Prof. Dr. Gülden Seyhan Akın	
Prof. Dr. Mehir Erdem	

Tez Sınavı Tarihi ...18/08/2017.....

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(06/09/2017)

Mei GUO

Önsöz

Sarı Uygurlar üzerine bilimsel araştırmalar hem sınırları içinde yaşadıkları Çin Halk Cumhuriyeti'nde hem de Batı ve Türkiye Türkolojisinde yeteri kadar araştırılmadan kalmıştır. Bugün Sarı Uygurların hem millî yazıları yoktur, hem de dilleri yazı dili statüsüne sahip değildir. Doğal dil değişmesinin sonuçları yanında Çincenin konumundan kaynaklanan güçlü etkisi, Türkçe temelli ortak bir yazı diline sahip olmayış, ağız farklılıklarının gitgide artmasına yol açmıştır. Ağızların farklılaşması, standart bir dilin bulunmaması, Sarı Uygurca kullanılırlığın hızla azalmasına yol açmıştır. Bugün Sarı Uygurlar dil kaybı, dil ölümüyle karşı karşıya kalan Türk topluluklarındandır. Bu durum Sarı Uygurların dilinin bütün yönleriyle tespit edilmesi ve dil biliminin yol ve yöntemlerinin kullanılarak araştırılmasını acilen gerektirmektedir.

Sarı Uygur ağızları iki ana alt grupta toplanabilir. Bunlardan biri Minghua ağızları grubu, diğeri Dahe ağızları grubudur. Tezimizin inceleme bölümlerinde kullanılan malzemeler Haziran-Temmuz 2011, Aralık 2012-Ağustos 2013 tarihleri arasında Sarı Uygurların yoğun yaşadıkları Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne bağlı Dahe nahiyesi, Minghua nahiyesi ve Hunagcheng kasabasında derlediğimiz dil malzemesinden alınmıştır, gerektiği durumlarda önceki Sarı Uygur araştırmalarından da yararlanılarak hem betimlemeli hem de tarihsel ve karşılaştırmalı olarak Sarı Uygur ağızlarının ses bilgisi incelenmiştir.

Çalışmamız bir giriş ve yedi bölümden oluşmaktadır. Çalışmamızın "Giriş" bölümünde tezin sınırları, yöntemleri, çalışmamızın temelini oluşturan malzemenin elde edilmesi gibi konular üzerinde durulmuştur. Tezimizin 1. Bölümünde, Sarı Uygur Türklerinin tarihi, yaşadıkları yer gibi konular ele alınmıştır. 2. Bölümünde Sarı Uygur lehçesinin Türk dili içindeki yeri belirlenmeye çalışılmış, Sarı Uygur Türkçesi üzerinde yapılan çalışmalar ve Sarı Uygurların dil durumuna yer verilmiştir. Çalışmamızın 3. Bölümünde Sarı Uygur Türkçesinin ağızları ses düzeni ve parçalar-üstü unsurlar bakımından betimlenmiştir. Tezin 4. Bölümünde Ortak Türkçe ile karşılaştırmalı olarak Sarı Uygur Türkçesi ağızlarının ünlü ve ünsüz sesleri incelenmiştir. 5. Bölümde Sarı Uygur ağızları benzeşme, benzeşmezlik, fonolojik

dayanıklılık, tam parça süreçleri gibi fonolojik ve morfonolojik süreçler bakımından ele alınarak incelenmeye çalışılmıştır. 6. Bölümde tarafımızdan derlenen ve tezin inceleme bölümlerinin dayandığı metinler, Uluslararası Fonetik Alfabeye geçirilerek verilmiştir. 7. Bölüm ise "Metinler"in bir dizinidir.

Bilim yolunda bana yol gösteren, teşvik ve yardımlarını esirgemeyen, tezimin her aşamasında bana destek olan, çok kıymetli ve sevgili hocam Prof. Dr. Sema Barutcu Özönder'e ve ailesine en içten şükranlarımı sunuyorum.

Bu tezi hazırlarken pek kişinin desteğini ve yardımını gördüm. Bana her zaman destek veren ve yardımlarını esirgemeyen Sarı Uygur Türkleri ve dilleri uzmanı sevgili amcam Türkolog Prof. Dr. Zhong Jin-wen'e şükranlarımı sunuyorum. Hem derleme ses kayıtlarının yazıya geçirilmesi aşamasında ses kayıtlarımızı dinleyerek seslerin belirlenmesinde hem de Rusça kaynaklardan yararlanırken yardımını gördüğüm hocam Doç. Dr. Gülsüm Killi Yılmaz'a, görüş ve önerileriyle katkı sağlayan Tez İzleme Komitesi üyeleri hocalarım Prof. Dr. Önal Kaya ve Prof. Dr. Melek Erdem'e, desteğini gördüğüm Dr. Tülay Duran'a da teşekkürlerimi sunuyorum.

Sarı Uygur Türkleri ve onların dillerinin araştırılması Türkolojinin en ihmal edilmiş alanlarından biridir. Oysa Sarı Uygurlar nüfusu giderek azalan ve dil kaybı tehlikesi ile de karşı karşıya kalmış, fakat Türklük biliminin kritik konularının çözümünde özel bir konumu olan Türk topluluklarındandır. Bugün her şart altında atalarının dilini koruyarak bugüne taşımış Sarı Uygurların dilleri başta olmak üzere sosyal ve beşerî bilimlerin bütün alanlarında inceden inceye araştırılması gerekir. Eldeki çalışma dillerini değil yalnızca, kültürlerini, gelenek ve göreneklerini de korumayı başaran az sayıdaki Sarı Uygur olmasaydı, şüphesiz gerçekleştirilemezdi. Dolayısı ile bana ana dilimi öğreten annem başta olmak üzere, bütün alan çalışmalarım sırasında iyiliklerini ve sıcaklıklarını gördüğüm bütün kaynak kişilere ve alan çalışmalarım sırasında bana destek veren, yardım eden bütün Sarı Uygur soydaşlarıma ve aileme şükranlarımı ve minnettarlığımı sunuyorum.

Mei GUO
Ankara, 2017

İçindekiler

Ön Söz iv
İçindekiler vi
Tablo Dizini ivx
0. Giriş 1 1
0.1. Tezin Konusu ve Amacı 1
0.2. Çalışma Yöntemi 2
0.3. Malzeme 3
0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi 3
0.3.2. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntemler 4
0.3.3. Malzemenin Kodlanması 6
0.3.3.1. Sarı Uygur Türkçesi Ağızları Harita Anahtarı 7
0.3.3.2. Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları 16
0.3.3.2.1. Sunan İlçesi Ağızları 16
0.3.5. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi 45
0.3.5.1. Fonetik İşaretler 46
0.3.5.2. Ayırıcı İşaretler 48
0.3.5.3. Dilbilgisel İşaretler 49
0.3.5.4. Dilbilgisel Kısaltmalar 50
0.4. Genel Kısaltmalar 50
0.4.1. Diller (dil, lehçe, ağız) 50
0.4.2. Kaynaklar ve Yazarlar 52
0.4.3. Diğer Kısaltmalar 52

1. Bölüm Sarı Uygur Türkleri

1.1. Sarı Uygur Türklerinin Tarihine Bir Bakış 54
1.1.1. Heşi Bölgesi ve Sarı Uygurların Heşi Bölgesine Gelişi 54
1.1.2. Tang Sülalesi Dönemi (618-907) 56

1.1.3. Beş Sülale On Ülke Dönemi (907-979) 57
1.1.4. Song Sülalesi Dönemi (960-1279) 58
1.1.5. Yüan Sülalesi Dönemi (1271-1368) 61
1.1.6. Ming Sülalesi Dönemi (1368-1644) 63
1.1.7. Mançu-Çing Sülalesi Dönemi (1616/1636/1644-1912) 68
1.1.8. Çin Halk Cumhuriyet (1949-) 73
1.2. Sarı Uygur Özerk İlçesi 73
1.2.1. Fizikî Coğrafya 73
1.2.2. Etno-demografik Yapı 74
1.2.3. Ekonomik Yapı 80
1.2.4. İdarî Yapı 81
1.2.5. Eğitim 81
1.2.6. Dinî İnanç 82
1.3. Sarı Uygurların Toplum Yapısı 83

2. Bölüm Sarı Uygur Türklerinin Diline Genel Bir Bakış

2.1. Sarı Uygur Türkçesinin Türk Dili İçindeki Yeri 95
2.1.1. Türk Diyalekt Grupları ile ilişkisi 101
2.1.1.1. Güney-Doğu (Uygur-Karluk) Diyalekt Grubu ile İlişkisi 101
2.1.1.2. Kuzey-Doğu Sibirya Diyalekt Grubu ile İlişkisi 102
2.1.1.3. Kuzey-Batı (Kıpçak) Diyalekt Grubu ile İlişkisi 105
2.1.2. Diğer Dil ve Dil Grupları ile İlişkisi 106
2.1.2.1. Moğol Dili ile İlişkisi: Sarı Uygur ve Şıra Uygur 106
2.1.2.2. Çin Dili ile İlişkisi 109
2.1.2.3. Tibet Dili ile İlişkisi 110
2.1.2.4. Arap ve Fars Dilleri ile İlişkisi 111
2.2. Sarı Uygur Diyalekt Alanı 111
2.2.1. Sarı Uygur Ağızlarının Dağılımı 111
2.3. Sarı Uygur Türkçesi Araştırmaları Tarihi 120

2.4. Dil Hayatiyeti Açısından Sarı Uygurlar ve Dilleri 133
2.4.1. Statüye Dayalı Değişkenler Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri 134
2.4.2. Nüfusa Dayalı Değişkenler Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri 135
2.4.3. Kurumsal Destek Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri 139

3. Bölüm Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ses Bilgisi

3.1. Sarı Uygur Türkçesinin Ses Düzeni 142
3.1.1. Ünlüler 142
3.1.1.1. Temel ünlüler 143
3.1.1.2. Soluklu ünlüler 144
3.1.1.3. İkiz ünlüler 146
3.1.2. Ünsüzler 146
3.1.2.1. Temel Ünsüzler 146
3.1.2.2. İkiz Ünsüzler 150
3.2. Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ses Düzeni 150
3.2.1. Ünlü Düzeni 151
3.2.1.1. İlk Hece ve İlk Hece Dışındaki Ünlüler 192
3.2.1.2. Ana Türkçe İlk Hecedeki Birincil Uzun Ünlülerin Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarındaki Durumu ve İkincil Uzunluklar 194
3.2.2. Ünsüz Düzeni 208
3.2.2.1. Söz Başı, Söz İçi ve Söz Sonu Ünsüzler 232
3.3. Hece 235
3.3.1. Hece Türleri 236
3.3.2. Hece Bölünmesi 236
3.3.3. Hece Yutumu 247
3.3.4. Kaynaşma 247
3.4. Parçalar-üstü Unsurlar Bakımından Sarı Uygur Türkçesi Ağızları 254
3.4.1. Vurgu 254
3.4.2. Ton ve Tonlama 256

3.4.3. Tonlama Birimleri: Ahenk Durağı, Ahenk Öbeği, Tonlama Uzunluğu, Sıklık ve Hız 257

3.4.4. Ulama 259

4. Bölüm Ortak Türkçe ve Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Karşılaştırmalı Ses Bilgisi

4.1. Ünlüler 260

4.1.1. /*aː/ Ünlüsü 261

4.1.2. /*a/ Ünlüsü 274

4.1.3. /*oː/ Ünlüsü 301

4.1.4. /*o/ Ünlüsü 307

4.1.5. /*uː/ Ünlüsü 320

4.1.6. /*u/ Ünlüsü 324

4.1.7. /*ɪː/ Ünlüsü 340

4.1.8. /*ɪ/ Ünlüsü 345

4.1.9. /*eː/ Ünlüsü 358

4.1.10. /*e/ Ünlüsü 364

4.1.11. /*ėː/ Ünlüsü 380

4.1.12. /*ė/ Ünlüsü 387

4.1.13. /*öː/ Ünlüsü 391

4.1.14. *ö/ Ünlüsü 398

4.1.15. /*üː/ Ünlüsü 309

4.1.16. /*ü/ Ünlüsü 412

4.1.17. /*iː/ Ünlüsü 429

4.1.18. /*i/ Ünlüsü 433

4.2. Ünsüzler 446

4.2.1. Çift Dudak Ünsüzleri /*b/, /*p/ 447

4.2.1.1. /*b/ Ünsüzü 447
4.2.1.2. /*p/ Ünsüzü 466
4.2.2. Dişeti Ünsüzleri /*t/, /*d/ 473
4.2.2.1. /*t/ Ünsüzü 473
4.2.2.2. /*d/ Ünsüzü 491
4.2.2.3. Sarı Uygur Türkçesinde OTü. Ek Başı /t/ ve /d/'lerin Durumu 496
4.2.3. Ön Damak Ünsüzleri /*k/, /*g/ 505
4.2.3.1. Ön Damak /*k/ Ünsüzü 506
4.2.3.2. Ön Damak /*g/ Ünsüzü 519
4.2.4. Art Damak Ünsüzleri /*k/, /*g/ 532
4.2.4.1. Art Damak /*k/ Ünsüzü 532
4.2.4.2. Art Damak /*g/ Ünsüzü 547
4.2.5. Genizsil Ünsüzler /*m/, /*n/, /*ñ/, /*ŋ/ 564
4.2.5.1. Çift Dudak Ünsüzü /*m/ 564
4.2.5.2. Genizsil Dişeti Ünsüzü /*n/ 574
4.2.5.3. Damaksıl Ünsüz /*ñ/ 588
4.2.5.4. Genizsil Orta Damak Ünsüzü /*ŋ/ 591
4.2.6. Titremeli Ünsüz /*r/ 599
4.2.7. Yarı Kapantılı Ünsüz /*ç/ 609
4.2.8. Sızıcı Ünsüzler /*s/, /*z/, /*ş/, /*h/ 623
4.2.8.1. Dişeti Ünsüzleri /*s/, /*z/ 623
4.2.8.1.1. /*s/ Ünsüzü 623
4.2.8.1.2. /*z/ Ünsüzü 631
4.2.8.2. Dişeti-Damak Ünsüzü /*ş/ 636
4.2.8.3. Gırtlak Ünsüzü /*h/ 645
4.2.9. Yan Ünsüz /*l/ 655
4.2.10. Yarı Ünlü /*y/ 672

5. Bölüm Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarında Fonolojik ve Morfonolojik Süreçler

5.1. Benzeşme 691

5.1.1. Ünlü Benzeşmeleri 691

5.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu (Artlık-Önlük Uyumu) 692

5.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu) 714

5.1.1.3. Tam Benzeşme 762

5.1.1.4. Yarı Benzeşme 771

5.1.1.5. İlerleyici Benzeşme 781

5.1.1.6. Gerileyici Benzeşme 784

5.1.2. Ünsüz Benzeşmeleri 786

5.1.2.1. Tam Benzeşme 787

5.1.2.2. Yarı Benzeşme 789

5.2. Benzeşmezlik 801

5.3. Fonolojik Dayanıklılık 802

5.3.1. Zayıflama 802

5.3.1.1. Tek Başına Ötümlüleşme 802

5.3.1.2. Açılma 805

5.3.1.3. Tek Başına Açılma 807

5.3.1.4. Sızıcılaşma+Açılma 808

5.3.1.5. Ötümlüleşme+Açılma 809

5.3.2. Güçlenme 809

5.3.2.1. Ötümsüzleşme 809

5.3.2.2. Kapanma 811

5.4. Tam Parça Süreçleri 812

5.4.1. Türeme 812

5.4.1.1. Ünlü Türemeleri 812

5.4.1.2. Ünsüz Türemeleri 817

5.4.2. Düşme 828
5.4.2.1. Ünlü Düşmeleri 828
5.4.2.2. Ünsüz Düşmeleri 837
5.4.3. Ünsüz Tekleşmesi ve Ünsüz İkizleşmesi 849
5.4.4. Yeniden Düzenleme 850

6. Bölüm Metinler

6.1. Minghua Nahiyesi 853
6.1.1. Lianzhua Kesimi 853
6.1.2. Minghai Kesimi 865
6.2. Dahe Nahiyesi 961
6.2.1. Shuiguan Kesimi 961
6.2.2. Jiucaigou Kesimi 964
6.2.3. Songmutan Kesimi 1068
6.3. Huangcheng Kasabası 1110

7. Bölüm Dizin 1137

Kaynaklar 2226

Haritalar

Harita 1. Çin Halk Cumhuriyeti 2251
Harita 2.1. Gansu Eyaleti 2252
Harita 2.2. Gansu Eyaleti 2253
Harita 3. Zhangye İli 2254
Harita 4. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi 2254
Harita 4.1. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Harita Anahtarı 2255
Harita 4.2. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Harita Anahtarı 2255
Harita 5. Minghua Nahiyesi 2256
Harita 5.1. Minghua Nahiyesi Harita Anahtarı 2256

Harita 6. Dahe Nahiyesi 2257

Harita 6.1. Dahe Nahiyesi Harita Anahtarı 2257

Harita 7. Huangcheng Kasabası 2258

Harita 7.1. Huangcheng Kasabası Harita Anahtarı 2258

Harita 8. Sarı Uygur *Yağlakır* Boyu Yerleşimi 2259

Harita 9. Sarı Uygur *HoraNGat* Boyu Yerleşimi 2259

Harita 10. Sarı Uygur *Saqıs* Boyu Yerleşimi 2260

Özet **2261**

Summary **2263**

Tablolar

Tablo 01. 2000 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu 14

Tablo 02. 2007 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu 14

Tablo 03. 2011 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu 15

Tablo 04. 2015 Yılına göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu 16

Tablo 05. Sarı Uygur *Yağlakır* Boyu 83

Tablo 06. Sarı Uygur *HoraNGat* Boyu 85

Tablo 07. Sarı Uygur *Saqıs* Boyu 85

Tablo 08. Şıra Uygur *Şıkı Otok/Beylerbeyi* Boyu 88

Tablo 09. Şıra Uygur *Moŋti* Boyu 89

Tablo 10. Şıra Uygur *Neyman* Boyu 90

Tablo 11. Şıra Uygur *Yaŋke* Boyu 91

Tablo12. Şıra Uygur *Sertin* (*Saiding*) / Dört At Boyu 91

Tablo 13. Şıra Uygur *Gorıqe* Boyu 93

Tablo 14. Şıra Uygur *Bayattavın* Boyu 94

Tablo 15. Sarı ve Şıra Uygurlarda Ortaklaşan Alt-boylar 94

Tablo 16. 1949-2015 Yılları Arası Minghua Bölgesinde Nüfus Hareketi 138

Tablo 17. Sarı Uygur Türkçesinin Ünlü Sesleri 143

Tablo 18. Sarı Uygur Türkçesinin Ünlü Seslerinin Ayırıcı Özellikleri 143

Tablo 19. Sarı Uygur Türkçesinin Soluklu Ünlü Sesleri 144

Tablo 20. Sarı Uygur Türkçesinin Ünsüz Sesleri 147

Tablo 21. Sarı Uygur Türkçesinin Ünsüz Seslerinin Ayırıcı Özellikleri 149

Tablo 22. Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ünlü Sesleri 192

Tablo 23. Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ünsüz Sesleri 233

Tablo 24. Ortak Türkçe Art Ünlülü Sözcüklerin Çekim Ekleriyle Genişlemesi 697

Tablo 25. Ortak Türkçe Ön Ünlülü Sözcüklerin Çekim Ekleriyle Genişlemesi 700

0. Giriş

0.1. Tezin Konusu ve Amacı

Tezimizin konusu, bugün Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde Gansu Eyaleti'nin Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde yoğun olarak yaşayan ve Türkçe konuşan Sarı Uygurların ağızlarının tespiti ve Sarı Uygur ağızlarının ses bilgisi araştırmasıdır.

Türkçe konuşan Sarı Uygurlar Sunan İlçesinin Minghua ve Dahe nahiyeleri ile Huangcheng kasabasının Maying kesiminde yaşamaktadırlar. Tezde her üç Sarı Uygur yerleşim bölgesinden de derlemeler yapılmış ve ses bilgisi bakımından incelenmiştir. Sarı Uygurların dilleri üzerine araştırmaların tarihi S. E. Malov'a kadar uzanır. S. E. Malov'un (1957) eserindeki dil malzemesi onun 1909-1911 ve 1913-1915 yılları arasında yaptığı alan araştırmasının sonuçlarıdır. E. R. Tenişev'in eserinde (1976) yer alan dil malzemesi ise 1958 yılında derlenmiştir; Chen Zhong-zhen'ın eserindeki (2004) Sarı Uygur Türkçesi metinler ise, araştırmacının 1956, 1957, 1999 yıllarında Sarı Uygurlar arasında yaptığı derlemelerdir. Martina E. Roos'un çalışmasında (2000) yer alan metinlerin çoğu Zhong Jin-wen tarafından 1992 yılında derlenmiştir. Zhong Jin-wen (2009) eserindeki dil malzemesi onun 1987, 1991, 1993 ve 1997 yıllarında yaptığı alan araştırmalarımın sonuçlarıdır. Bütün bu eserlerdeki metinler Minghua bölgesi ağızları ağırlıklı olup, Chen Zong-zhen ve Zhong Jin-wen'in eserleri dışında kalanlarda Dahe ağızlarından derlenmiş metinler yok denecek kadar azdır. Chen Zong-zhen (2004) ve Zhong Jin-wen (2009)'daki Dahe ağızlarından yapılan dil derlemelerinin miktarı ise sınırlıdır. Sarı Uygurların nerede ise aynı yoğunlukta yaşadıkları Dahe bölgesi Sarı Uygur ağızları üzerine yapılmış araştırmalar yok denecek kadar azdır. Bu son iki eser de temelde Minghua ağızlarını ele alıp inceleyen ve gerekli görüldüğü yerlerde karşılaştırmalara başvuran eserlerdir. Dahe ağızlarından yapılmış derlemelerin miktarı çok yetersizdir ve bütün yönleri ile bir tasviri ve Minghua bölgesi ağızları ile ilişkisi ortaya konulamamıştır. Huangcheng kasabasının Maying kesiminde Türkçe konuşan Sarı Uygurlar, Moğolca konuşan Sarı Uygurlarla birlikte yaşamaktadır. Tezimizde Maying'e bağlı Jinzitan'da yaşayan Sarı Uygurlar arasında gerçekleştirilmiş olan

uzun derleme ünlü Geser destanının düz anlatımıdır ve bu derleme metni de diğer Sarı Uygur ağızları ile birlikte incelemeye tâbi tutulmuştur.

Tezimiz Minghua, Dahe ve Huangcheng Sarı Uygur ağızlarından 2011 ve 2012-2013 yıllarında alanda gerçekleştirdiğimiz derlemeler ile daha önce yayımlanmış eserlerdeki dil malzemesini de kapsayarak, Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe ağızlarının hem betimlemeli hem de tarihsel ve karşılaştırmalı ses bilgisi incelemesidir.

Tezimizin amacı ana hatları ile şöyle belirtilebilir:

1) Sarı Uygur Türkçesinin Dahe bölgesi ağızlarını diyalektolojik yol ve yöntemlerle tespit etmek;

2) Sarı Uygur Türkçesinin Dahe bölgesi ağızlarının ses bilgisi özelliklerini tespit etmek;

3) Sarı Uygur Türkçesinin Dahe bölgesi ağızlarının ses bilgisi özelliklerini Minghua bölgesi ağızları ile karşılaştırmak;

4) Sarı Uygur Türkçesinin bütün ağızlarının ses bilgisi özelliklerini tarihsel ve karşılaştırmalı olarak inceleyerek bütün bir Türk dili içindeki yerini belirlemek;

5) Dil derleme yol ve yöntemlerini en verimli olacak şekilde kullanmak suretiyle kaybolma tehlikesi altındaki Sarı Uygur Türkçesinin "dil hazinesi"ni zenginleştirmek ve kullanımdan düşmüş veya kullanımı azalmış biçimlerin diriltilebilmesi ve kullanırlığının artırılması yolundaki çalışmalara bilimsel temel sunmak ve böylece Sarı Uygur Türkçesinin "dil gelişmesi"ne bilimsel katkı sunmaktır.

0.2. Çalışma Yöntemi

Tez çalışmamızda aşağıdaki yol izlenmiştir:

1) Konu bütüncesinin hazırlanması: Bu bütünce, (a) Daha önce yayımlanmış olan bütün Sarı Uygur Türkçesi üzerinde yapılan çalışmalar (Malov 1957, Tenişev 1966, Chen Zong-zhen 2004, Zhong Jin-wen 2009, Guo Mei 2009); (b) Sarı Uygurların yaşadığı bölgelerden **dil derleme yöntemleri**ne uygun olarak yaptığımız derlemelerden oluşturulmuştur.

2) Oluşturulmuş olan bütüncenin tarafımızdan derlenmiş olan malzemesi **diyalektolojinin yol yordamları**na göre yazıya geçirilmiştir. Bunlar tezin Metin bölümünü oluşturmuştur. Dil malzemesinin yazıya geçirilmesinde IPA kullanılmıştır.

3) Bütünceden hareketle Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarının ses bilgisi özellikleri hem **betimleme** yoluyla tek tek tanımlanmış hem de **karşılaştırma** yoluyla Sarı Uygur ağızları arasındaki farklılıklar belirlenmiştir.

4) Sarı Uygur Türkçesi ağızlarının ses bilgisi **tarihsel dil biliminin yöntemleri** kullanılarak dil değişmesi süreçleri açısından belirlenmeye çalışılmıştır.

5) Alandan derlenmiş dil malzemesinin gramatikal dizini hazırlanmıştır.

Sarı Uygur Türkçesi ses bilgisinin tarihsel gelişim sürecinin incelenmesinde yazı dili olarak Türkçenin başlangıç noktası olarak bilinen Kök Türk ve Eski Uygur alanlarını kapsayan Eski Türkçe dönemi eserlerinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda Eski Türkçe için, 13. yüzyıla kadarki Türk dilinin söz varlığını bir araya getiren Sir Gerard Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish* (1972) başlıklı sözlüğünden yararlanılmıştır. Daha çok Buddhist ve Maniheist Türk çevrelerine ait eserlerin söz varlığını toplayan Röhrborn'un *Uigurisches Wörterbuch* (1977-2010) sözlüğü ile Marcel Erdal'ın *Old Turkic Word Formation* (1991) adlı eserinden de gerektiğinde yararlanılmıştır. M. Räsänen'in *Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen* (1969/1971) başlıklı etimolojik sözlüğü de incelemede dikkate alınmıştır. Orta Türkçe dönemi eserlerinden DLT ve KB'e de kimi zaman başvurulmuştur. Ortak Türkçe kök hece birincil uzunlukların kurulmasında T. Tekin'in *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler* (1995) başlıklı eserinin sonunda yer alan sözcük listesi temel alınmıştır. Ortak Türkçe söz başı /h/ ünsüzünün kurulmasında G. Doerfer'in *Khalaj Materials* (1971) ile Barutcu'nun "Altaycada Kelime Başı /p/" (1989) eserlerinden yararlanılmıştır.

0.3. Malzeme

0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi

Tezimizde kullanılan dil malzemesi için alan araştırması yapılmıştır. Bu dil malzemesi, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesinde Sarı Uygurların yoğun yaşadıkları Dağ bölgesi (Dahe) ile Ova bölgesi (Minghua) ve Hunagcheng kasabasında Haziran-Temmuz 2011, Aralık 2012-Ağustos 2013 tarihleri arasında toplanan ve ses kayıt

cihazına kaydedilmiş ses kayıtlarından oluşturmaktadır. Ana dili tamamen Çinceye dönüşmüş olan bölgelere gidilmemiştir. Derleme aşamasında kayıt yapılan 113 kaynak kişiden 46'sı erkek, 55'i kadın olmak üzere 101 kaynak kişinin konuşmaları üzerinde metinleri yazıya geçirmeden önce yapılan değerlendirme ile 22'si erkek, 38'i kadın olmak üzere 60 kaynak kişinin konuşması seçilmiş ve inceleme bu seçilen konuşmalar üzerine kurulmuştur. 113 kaynak kişiden bazılarıyla Çince ile de görüşülmüştür. Kaynak kişilerimiz arasında köy muhtarı, köyün çok ileri yaşta olan veya bölgeyi çok iyi bilen kişileri de vardı. Onlardan köyün nüfusu, nüfus hareketleri, boy ve alt-boy bilgileri, bölge halkı arasında geçerli mahallî yer adları, temel sözcükler gibi konularda bilgiler alınmıştır. Bununla birlikte, incelemede gerekli görüldüğü durumlarda, kayıtların tamamı dikkate alınmıştır. İnceleme bölümlerinde kullanılan Sarı Uygurca örnekler derlediğimiz dil malzemesinden alınmıştır, gerektiği durumlarda Lei Xuan-chun ve Chen Zong-zhen'in *Xibu yugu-han cidian* [西部裕固-汉词典 / *Batı Sarı Uygurca- Çince Sözlük*] (1992)'den de yararlanılmıştır. Bunun dışında yerel bölgede yayımlanmış olan çalışmalar üzerinde de tarama yapılmıştır.

0.3.2. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanan Yöntemler

Tezimizde kullanılan dil malzemesinin elde edilmesinde görüşme, anket ve gözlem gibi yöntemlerden yararlanılmıştır. Bunun için alana gidilmeden önce bir derleme planı hazırlanmış, yerel bölgede yayımlanmış olan Sarı Uygur kültürel çalışmaları gözden geçirilmiştir.

Alana gidilmeden önce Sarı Uygur bölgesinde Türkçe ve Moğolca konuşan Sarı Uygur boyları (Yağlakar, HoraNGat, Bayattavın, Saqıs/ Art Neyman, Şıkı Otok/Beylerbeyi boyu, Monti, Gorıqe, Neyman, Yaŋke, Saiding) yerleşim alanları harita üzerinde tespit edilmiş (Bkz. Harita 4-10.), Sarı Uygur bölgesinde Doğu Sarı Uygurca (Moğolca), Batı Sarı Uygurca (Türkçe) konuşanların sayısı ayrı ayrı belirlenmemiş, ancak bölgeye göre "Sarı Uygur" nüfusu belirtilmiştir (Bkz. Tablo 01 (2000), Tablo 02 (2007), Tablo 03 (2011), Tablo 04 (2015)).

Derleme: Kaynak kişiler ile konuyla ilgili bilgileri toplama yöntemi uygulanmıştır. Genellikle orta yaş ve daha üstü yaşta olan kaynak kişilere daha

önceden hazırlanmış derleme planında yer alan konularla ilgili sorular yöneltilmiş, konuşmanın bir sohbet ortamına dönüşmesine özen gösterilmiştir. Sarı Uygur söz varlığını geniş tutmak için kaynak kişilerimize daha çok günlük hayat, geçmişteki yaşam tarzı, gelenek ve görenekler, aile geçmişi, el işleri vb. konularda konuşmaları istenmiştir.

Kaynak kişiler araştırmanın niteliğine uygun olarak, çoğunlukla 50 ve daha üstü yaş grubunda olan ve ana dillerini iyi bilen kişilerden seçilmiştir. Bölgede yaşayan, ileri yaşta olan, bölge bilgilerine hâkim olan, Sarı Uygur sosyo-kültürel varlığını ve zenginliğini iyi bilen büyüklerin yardımı ile kaynak kişilere ulaşılmıştır. Çalışmamızda aşağıdaki kaynak kişi bilgi formu kullanılmıştır:

Kaynak Bilgi Formu
Kaynak kişi №:
Ağız:
Kayıt yeri:
Kayıt tarihi:
Kaydı yapan:
_____
Kaynak kişinin
Adı Soyadı:
İkâmet yeri:
Doğum yeri:
Doğum tarihi:
Cinsiyeti:
Medenî hali:
Öğrenim düzeyi:
Mesleği/İş yeri:
Dil bilgisi:
Başka bir cumhuriyette yaşayıp yaşamadığı:
Boyu:
Soyu:
Konu:

Görüşme: Alana gidilmeden önceden hazırlanmış derleme planına dayanılarak, Sarı Uygur bölgesini sosyo-kültürel açıdan tanımak, bölgenin dil durumu, bölgede geçmişte ve bügün hâlâ devam etmekte olan göç, bölgede bulunan Sarı Uygurların boy, alt-boy kimlikleri vb. hakkında bilgiler için görüşme yöntemi benimsenmiş, bu konuları en iyi bilen kişilerle görüşmeler yapılmıştır.

Gözlem: Alan araştırması yaptığımız sırada Ova ve Dağ bölgesinde yaşayan Sarı Uygurların günlük yaşamları, geleneksel yaşamları (bayram kutlaması, düğün

töreni, dinî tören, vb.), aile içinde ve dışında dili kullanma durumu, millî kültüre olan duygu/tutum gibi konularda gözlem tekniği kullanılmıştır.

Sarı Uygur bölgesinde doğma büyüme ve ana dilini iyi bilen bir Türkçe konuşan Sarı Uygur olmamız, alan araştırması öncesinde gerçekleştirmiş olduğumuz hazırlık çalışmaları alan araştırmamız sırasında büyük avantaj ve kolaylık sağlamıştır. Bununla birlikte, zaman zaman kaynak ve kılavuz kişilerden de yardım alınmış, yararlanılmıştır.

0.3.3. Malzemenin Kodlanması

Malzemenin kodlanmasında Çin Halk Cumhuriyeti'nde yayımlanmış bölge etnografyası ile ilgili harita esas alınmış (Harita 4-10), ayrıca Sarı Uygur nüfus sayımı ve yerleşimlerinin olduğu Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü 肃南裕固族自治县统计局 tarafından hazırlanan *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴/ *2015 Sunan Yıllığı*] (2016)'ndan yararlanılmıştır. Doğu Sarı Uygurca (Moğolca) ve Batı Sarı Uygurca (Türkçe) konuşanların nüfusu, nüfus sayımlarında bir bütün olarak verildiklerinden ayrı ayrı belirlenmemiş, nüfus yalnız bölgeye göre belirtilmiştir.

Bu şekilde Sarı/Şıra Uygur ağızlarının konuşulduğu bölgenin 12 kesimi[1] (*pian* 片), Sarı Uygurların yaşadığı tüm köy yerleşim birimleri kuzeyden güneye ve batıdan doğuya doğru olmak üzere numaralandırılmıştır. Tezin kodlandırmasında yerleşim birimlerinin bugünkü statüleri dikkate alınmamış, boy yerleşme düzenine bağlı olarak eski idare sistemine göre eski yerleşim adları kullanılmıştır. Buna göre 1990 yılındaki idarî dağılıma dayalı bir sınıflama esas alınmış, eski nahiyeler "kesim" adı altında belirtilmiş ve bu kesimler kodlamaya tâbi tutulmuştur. Bununla

[1] *Kesim* [*pian* 片] 2004 yılından sonra ortaya çıkmış sadece konuşma dilinde kullanılan bir terimdir, Nahiye ile köy arasında bir yerleşim biriminin isimlendirmesidir ve bugün resmî olarak kullanılmamaktadır. Sarı Uygur bölgesinde idarî yerleşme sistemi 2004 yılında değiştirilerek mevcut nahiyeler birleştirilmiş, yeni nahiyeler oluşturulmuştur. 2004 yılından önceki idare sisteminde mevcut olan *xiang* 乡 idare birimleri, 2004 yılından sonra konuşma dilinde kesim *pian* 片 olarak söylenmektedir. Örneğin, eskiden Minghua bölgesi 明花区'ne bağlı olan Minghai nahiyesi 明海乡, Lianhua nahiyesi 莲花乡 ve Qiantan nahiyesi 前滩乡, 2004 yılından sonra Minghua bölgesi 明花区 Minghua nahiyesi 明花乡 olarak değiştirilmiştir. Resmî olarak artık yürürlükte olmayan Minghai nahiyesi 明海乡, Lianhua nahiyesi 莲花乡 ve Qiantan nahiyesi 前滩乡 için, daha çok halk arasında Minghai kesimi 明海片, Lianhua kesimi 莲花片, Qiantan kesimi 前滩片 adlarıkullanılmaktadır.

birlikte, 2004 yılı idare sistemi değişmesi öncesi ve sonrası yerleşim durumları hakkında da ilgili kısımlarda bilgiler verilmiş, statü değişmelerine bağlı olarak ortaya çıkan yeni birimlerle eskileri arasında da ilişkiler kurulmuştur. Böylece 1949 yılı öncesindeki boylara dayalı idarî düzenlemeye de denk düşen 1990 yılındaki nahiye düzenlemesine dayalı bir sınıflamanın hem bölgesel diyalektolojik özelliklerin hem de boy ve/veya alt-boylar arasındaki muhtemel farklılıkların belirlenmesinde kolaylık sağlayabileceği umulmaktadır.

Kodlamada Türkçe konuşan Sarı Uygurların yoğun olarak yaşadığı bölgedeki köyler esas alınmıştır. Sarı Uygurların yaşadığı 12 kesimden derleme yaptığımız 6 kesimdeki Türkçe konuşan Sarı Uygurların Minghua Ağızları Harita Anahtarları, örneğin, 0102 Lianhua (HoraNGat), 0103 Minghai (Yağlakar), 0201 Shuiguan (HoraNGat), 0202 Jiucaigou (Yağlakar), 0203 Xuequan (Saqıs) olarak yapılıp her yerleşim birimi numaralandırılmıştır. Bu yerleşim birimi numarasını kaynak kişi numarası izlemektedir. Buna göre 0102010101/12 numaralandırmasında sırası ile 01 nahiye, 02 kesim, 01 köy, 01 kaynak kişi ve 01 metin kodudur, eğri çizgi ile ayrılan 12 sayısı ise dizin cümle numarası kodudur.

Derleme kodları listesindeki yer adlarının hem Türkiye Türkçesi hem Çincesi aşağıda verilmiştir. Çince karakterler Pinyin ile yazılmıştır, Pinyin'de j = c, q = ç, x = ş harflerine gelmektedir. Sarı Uygur boy ve/veya alt-boy adları, Sarı Uygur Türkçesindeki telaffuzlarına göre belirtilmiştir, ancak inceleme kısmında, özellikle Sarı Uygurların tarihine dair verilen bölümlerde bazı boy adlarının yazımında Türkiye Türkçesi bilim literatüründe kullanımı genelleşmiş olanlar kullanılmıştır. *Yağlakar* ve *Yağlaqır* böyle ikili bir kullanımdır. Aynı bir boyu veya alt-boyu kasdetmekle birlikte, literatürde Yağlakar olarak genelleşmiş bu tarihsel etnonim, Sarı Uygurlar arasında Yağlaqır olarak yaşamaktadır.

0.3.3.1. Sarı Uygur Türkçesi Ağızları Harita Anahtarı

Harita Anahtarı'nın oluşturulmasında nüfus sayımı ve millet bilgileri için Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü'nün yayımladığı *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] (2016)'daki bilgiler kullanılmıştır. Sarı Uygur bölgesinde bulunan boy ve alt-boylarla ilgili bilgiler ise daha önce bu konu üzerinde çalışılmış olan eserler ile alan çalışmamız sırasında

kaynak kişilerle yapılamış olan görüşmelere dayanmaktadır. 2004 yılında yönetim sisteminin değişmesinden dolayı eski yönetim sisteminde bulunan nahiyeler birleştirilip yeni sistem oluşturulmuş olduğundan nahiye nüfus sayımı bilgileri bu bölge ile ilgili *Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] (2006), *Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] (2008), *Beitan xiangzhi* [北摊乡志 / *Beitan Etnografyası*] (2004), *Kangle quzhi* [康乐区志 / *Kangle Bölge Etnografyası*] (2006) gibi etnografya çalışmalarından elde edilmiştir. Köy nüfus bilgileri ise alan çalışması sırasında her köyün köy muhtarı ile yaptığımız görüşme ve sohbetlerden elde edilmiştir.

Türkçe ve Moğolca konuşup konuşmadığı ayrımına bakmadan bütün Sarı Uygurların yaşadığı idare merkezleri 01 Minghua, 02 Dahe, 03 Hongwansi, 04 Kangle, 05 Huangcheng olarak kodlanmıştır. Buna göre Moğolca konuşan Sarı Uygurların yoğun olarak yaşadığı 04 Kangle idare merkezi de kodlamaya tâbi tutulmuş, ancak burada alan çalışması yapılmamıştır. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin idare merkezi Hongwansi kasabasında bulunmaktadır; Hongwansi kasabası, yani ilçe merkezinde hem Sarı Uygur hem Şıra Uygurlar yaşamaktadır. Burada yaptığımız derlemelerde, kaynak kişiler kendi memleketleri ile bağlarını sıkı bir biçimde sürdürdükleri veya kısa bir süredir Hongwansi kasabasında yaşamaya başladıkları için kendi memleketlerine göre sınıflandırılmıştır. Bu nedenle çalışmamızda Hongwansi kasabası kod numarası 03 Hongwansi olarak kalmış, bunun için ayrıntılı bir kodlama yapılmamıştır. Buna göre, tezimizde Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi yerleşim birimleri kodlamaları aşağıdaki gibidir:

0 Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi

Yüz Ölçümü: 20,500 km^2 (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2012: 51)

Nüfusu: 2015 yılı: Toplam 38,414 kişi (10,375 SUyg.) *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] (2016)

İlçe Merkezi: Hongwansi kasabası

01 Minghua İdare Merkezi

02 Dahe İdare Merkezi

03 Hongwansi kasabası (Sunan İlçe merkezi)

04 Kangle İdare Merkezi

05 Huangcheng İdare Merkezi

01 Minghua İdare Merkezi (Minghua Nahiyesi)

Yüz Ölçümü: 1704,8 km^2 (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası]* 2006:1)

Nüfusu: 2007 yılı: Toplam 3214 kişi (1922 SUyg.); 2012 yılı: Toplam 3441 kişi (1966 SUyg.)

Boy/Uruk: Yağlakar, HoraNGat.

0101 Qiantan (Qiantan kesimi 前滩片)

Yüz Ölçümü: 165 km^2 (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 22)

Boy/Uruk: ? (Dilleri tamamen Çinceleşmiştir)

010101 Huiquanzi 灰圈子

010102 Ciwoquan 刺窝泉

010103 Qiantan 前滩

0102 Lianhua (Lianhua kesimi 莲花片)

Yüz Ölçümü: 560 km^2 (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası]* 2006: 22)

Boy/Uruk: HoraNGat

010201 Shengjinzi 深井子村 (TN: 85, SUygur: 85)

010202 Hejiadun 贺家墩村 (TN: 91, SUygur: 88)

010203 Hubianzi 湖边子村 (TN: 126, SUygur: 126)

010204 Huangtupo 黄土坡村 (TN: 82, SUygur: 82)

0103 Minghai (Minghai kesimi 明海片)

Yüz Ölçümü: 906km^2 (*Minghua quzhi* [明花区志/ *Minghua Bölge Etnografyası]* 2006: 21)

Boy/Uruk: Yağlakar, HoraNGat

010301 Zhongshajin 中沙进村(TN: 230, SUygur:180, Hanzu: 50)

010302 Shuanghaizi 双海子村 (TN: 230, SUygur: 230)

010303 Xiaohaizi 小海子村 (TN: 312, SUygur:239, Hanzu: 70, Tibet: 1, Moğol: 2)

010304 Shangjin 上进村 (TN: 248, SUygur: 226, Hanzu: 20, Tibet: 2)

010305 Nangou 南沟村 (TN: 270, SUygur: 270)

02 Dahe İdare Merkezi (Dahe Nahiyesi)

Yüz Ölçümü: 3329 km^2 (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008:3)

Nüfusu: Toplam 4179 kişi (SUygur:1895) (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008:3) Toplam 4112 kişi (SUygur:1929) (2012)

Boy/Uruk: Yağlakar, HoraNGat, Saqıs

0201 Shuigua (Shuiguan kesimi 水关片)

Yüz Ölçümü: 750km^2 (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 10)

Boy/Uruk: HoraNGat

020102 Xichahe 西岔河

0202 Jiucaigou (Jiucaigou kesimi 韭菜沟片)

Yüz Ölçümü: 1554 km^2 (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008:9)

Boy/Uruk: Yağlakar (SUyg.), Bayattavın (SUyg.-ŞUyg.)

020201 Xiling 西岭村(TN: 287, SUygur: 233, Hanzu: 54)

020202 Dongling 东岭村 (TN: 210, SUygur: 150, Döngen: 26, Hanzu: 34)

020203 Guanghua 光华村 (TN: 279, SUygur NS: 261, Hanzu: 15, Tibet: 3)

020204 Hongwan 红湾

020205 Datan 大滩

0203 Xuequan (Xuequan kesimi 雪泉片)

Yüz Ölçümü: 831km^2 (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008:8)

Boy/Uruk: Saqıs

020301 Songmutan 松木滩 (TN: 286, SUygur: 253, Hanzu:24, Tibet: 9)

020302 Dacha[2] 大岔村 (TN: 364 (121 hane), SUygur: 320 (106 hane), Hanzu: 13 hane, Tibet: 2 hane)

020303 Laohugou 老虎沟 (TN: 219, SUygur: 171, Hanzu:35, Tibet: 3, Tuzu: 10)

04 Kangle İdare Merkezi (Kangle kasabası)

Yüz Ölçümü: 2428 km^2 *Sunan yuguzu zizhixian 2011 tongji nianjian* [肃南裕固族自治县-2011 年统计年鉴 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi-2011 Yıllığı*] (2012: 18)

Nüfusu: Toplam 4246 kişi (ŞUygur:1,841) *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] (2016: 148)

Boy/Uruk: Şıkı, Gorıqei, Seiding, Yaŋke, Neyman (ŞUyg.)

0401 Qinglong (Qinglong kesimi 青龙片)

Yüz Ölçümü: 399. 9 km^2 *Kangle quzhi* [康乐区志 / *Kangle Bölge Etnografyası*] 2006: 55)

[2] 2002 yılında eskiden devlet tarafından işletilen yayla firması, idare sisteminin değişmesinden sonra Dahe bölgesine dâhil edilmiş olup adı Dacha köyü 大岔村 olarak değiştirilmiş ve Xuequan nahiyesine 雪泉乡 bağlanmıştır. 2004 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi hükümeti kararı ile Shuiguan, jiucaigou, Lamawan, Xuequan nahiye birimleri kaldırılarak Dahe bölgesi 大河区 Dahe nahiyesi 大河乡 olarak değiştirilmiştir; Dahe nahiyesi 大河乡 altında toplam 17 idarî köy bulunmaktadır (*Dahe quzhi* [大河区志/ *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008).

Boy/Uruk: Gorıqei (ŞUyg.)

040103 Shangyou 上游村

040105 Longfeng 隆丰村

0402 Hongshiwo (Hongshiwo kesimi 红石窝片)

Yüz Ölçümü: 675.6 km^2 *Kangle quzhi* [康乐区志/ *Kangle Bölge Etnografyası*] 2006:52)

Boy/Uruk: Şıkı, Neyman, Seiding (ŞUyg.)

040202 Kangfeng 康丰村

040203 Dacaotan 大草滩村

040204 Bayin 巴音村

040205 Hongshiwo 红石窝

040206 Saiding 赛鼎村

0404 Yangge（Yangge kesimi 杨哥片)

Yüz Ölçümü: 906.5 km^2 *Kangle quzhi* [康乐区志/ *Kangle Bölge Etnografyası*] 2006:53)

Boy/Uruk: Yaŋke (ŞUyg.)

040401 Yangge 杨哥村

040402 Sidalong 寺大隆

05 Huangcheng İdare Merkezi (Huangcheng kasabası)

Yüz Ölçümü: 3972 km^2 (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴/ *2015 Sunan Yıllığı*], 2016: 38)

Nüfusu: Toplam 8675 kişi (ŞUygur / SUygur:1647) (2015 nian Sunan tongji nianjian [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*], 2016: 148)

Boy/Uruk: Yağlakar, Saqıs (SUyg.); Moŋti, Bayattavın, Yaŋke, Neyman (ŞUyg.)

0501 Beitan（Beitan kesimi 北滩片）

Yüz Ölçümü: 673 km^2 (*Beitan xiangzhi* [北滩乡志/ *Beitan Nahiye Etnografyası*], 2004:1)
Boy/Uruk: Moŋti (ŞUyg.)

050101 Beiji 北极村

050103 Beifeng 北峰村

0502 Maying（Maying kesimi 马营片）

Yüz Ölçümü: 353km^2 (*Sunan yuguzu zizhixian zhi* [肃南裕固族自治县志 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçe Etnografyası*] 1994: 13)
Boy/Uruk: Yağlakar, Saqıs (SUyg.); Bayattavın (ŞUyg.)

050201 Xicheng 西城村(ŞUyg.)

050202 Jinzitan 金子滩 (SUyg.)

050203 Xishuitan 西水滩村(ŞUyg.)

05 03 Dongtan（Dongtan kesimi 东滩片）

Yüz Ölçümü: 1,011km^2 (*Sunan yuguzu zizhixian zhi* [肃南裕固族自治县志 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçe Etnografyası*] 1994: 13)
Boy/Uruk: Yaŋke, Neyman (ŞUyg.)

050301 Dahuta 营盘村

050302 Yingpan 大湖滩村

050304 Huangcheng 皇城村

050305 Xiangyang 向阳村

Aşağıdaki tablolarda 2000, 2007, 2011 ve 2015 yılları sayımlarına göre Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin nüfus sayımları verilmiştir.

Tablo 01. 2000 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu

Bölge	Toplam nüfus	Sarı Uygur/ Şıra Uygur		Nahiye	Toplam nüfus	Sarı Uygur/Şıra Uygur	
		Nüfus	Oranı			Nüfus	Oranı
Hongwansi	7,866	2,139	%27.19		7866	2139	%27.19
Huangcheng	8,560	1,940	%22.66	Mayin	663	304	%46
				Dongtan	1,128	566	%50
				Beitan	881	505	%57.32
Dahe	4,257	1,784	%41.88	Jiucaigou	1,141	849	%74.4
				Xuequan	843	548	%65
				Shuiguan	590	311	%52.71
Kangle	4,389	1,922	%43.79	Hongshiwo	1,279	1,135	%88.74
				Yangge	459	459	%100
				Qinglong	559	374	%66.9
Minghua	2,220	1,987	%89.5	Qiantan	359	241	%67.13
				Lianhua	410	398	%97.7
				Minghai	1,167	1,152	%98.7

Kaynak: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Milletler ve Dinî İşleri Müdürlüğü 肃南县民族宗教局 tarafından 2001 yılında hazırlanmış "Renkou jiaoshao minzu shequ jiben jingkuang diaochabiao [人口较少民族社区基本情况调查表(2000) / *Nüfusu Az Olan Milletlerin Genel Durumları Araştırma Tablosu*]".

Tablo 02. 2007 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu

		Toplam	Hongwansi	Huangcheng	Mati	Qifeng	Minghua	Dahe	Kangle
Toplam	Nüfus	36,210	8,657	8,602	4,589	3,079	3,214	4,069	4,000
	Erkek	18,487	4,455	4,377	2,365	1,549	1,690	2,018	2,033
	Kadın	17,723	4,202	4,225	2,224	1,530	1,524	2,051	1,967
Sarı Uygur-Şıra Uygur	**Nüfus**	**9,658**	**2,345**	**1,598**	**51**	**56**	**1,922**	**1,912**	**1,774**
	Erkek	**4,967**	**1,199**	**810**	**19**	**12**	**1,042**	**957**	**928**
	Kadın	**4,691**	**1,146**	**788**	**32**	**44**	**880**	**955**	**846**
Tibet	Nüfus	9,309	1,445	2,400	2,257	2,608	258	194	147
	Erkek	4,873	735	1,227	1,228	1,375	139	103	66
	Kadın	4,436	710	1,173	1,029	1,233	119	91	81
Hanzu / Çinli	Nüfus	15,913	4,587	4,124	2,209	410	1,022	1,841	1,630
	Erkek	7,948	2,371	2,140	1,078	159	504	890	806
	Kadın	7,965	2,216	2,074	1,131	251	518	951	824
Dungan	Nüfus	557	118	206	19	2	2	64	148
	Erkek	294	56	108	14	1	1	34	81
	Kadın	273	62	98	15	1	1	30	67
Moğol	Nüfus	335	56	29	15	-	3	2	230
	Erkek	167	36	11	6	-	-	-	114
	Kadın	168	20	18	9	-	3	2	116
Tu	Nüfus	398	83	154	28	3	8	56	66
	Erkek	221	44	81	20	2	5	34	35
	Kadın	177	39	73	8	1	3	22	31
Mançu	Nüfus	17	16	1	-	-	-	-	-
	Erkek	11	11	-	-	-	-	-	-
	Kadın	6	5	1	-	-	-	-	-
Baoan	Nüfus	1	1	1	-	-	-	-	-
	Erkek	1	1	1	-	-	-	-	-
	Kadın	-	-	-	-	-	-	-	-
Dongxiang	Nüfus	8	4	-	-	-	-	-	4
	Erkek	4	1	-	-	-	-	-	3
	Kadın	4	3	-	-	-	-	-	1

Kaynak: Sunan yuguzu zizhixian renkou tongjibiao 2007 [肃南裕固族自治县人口统计表 2007- Sarı Uygur Özerk İlçesi Nüfus İstatistik Tablosu-2007], Sarı Uygur Özerk İlçesi Emniyet Müdürlüğü.

Tablo 03. 2011 Yılına Göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu

		Toplam	Hongwansi	Huangcheng	Mati	Qifeng	Minghua	Dahe	Kangle
Toplam	Nüfus	37,284	9,416	8,555	4,720	3,040	3,362	4,100	4,091
	Erkek	18,870	4,733	4,367	2,431	1,528	1,733	2,040	2,038
	Kadın	18,414	4,683	4,188	2,289	1,512	1,629	2,060	2,053
Sarı Uygur-Şıra Uygur	**Nüfus**	**10,058**	**2,680**	**1,617**	**64**	**64**	**1,929**	**1,920**	**1,784**
	Erkek	**5,123**	**1,345**	**812**	**24**	**16**	**1,038**	**974**	**923**
	Kadın	**4,876**	**1,335**	**805**	**40**	**48**	**841**	**946**	**861**
Tibet	Nüfus	9,594	1,593	2,492	2,310	2,533	310	204	152
	Erkek	5,028	779	1,276	1,274	1,350	171	112	66
	Kadın	4,566	814	1,216	1,036	1,183	139	92	86
Hanzu / Çinli	Nüfus	16,209	4,837	4,030	2,268	438	1,107	1,845	1,684
	Erkek	7,974	2,452	2,068	1,086	160	519	881	808
	Kadın	8,235	2,385	1,962	1,182	278	588	964	876
Dungan	Nüfus	613	126	226	31	2	-	72	156
	Erkek	306	56	115	16	1	-	36	82
	Kadın	307	70	111	15	1	-	36	74
Moğol	Nüfus	348	56	31	17	-	2	3	239
	Erkek	175	34	13	9	-	-	1	118
	Kadın	173	22	18	8	-	2	2	121
Tu	Nüfus	428	102	156	30	2	12	55	71
	Erkek	237	54	82	22	1	5	35	38
	Kadın	191	48	74	8	1	7	20	33
Mançu	Nüfus	17	15	2	-	-	-	-	-
	Erkek	12	11	1	-	-	-	-	-
	Kadın	5	4	1	-	-	-	-	-
Kazak	Nüfus	1	-	-	-	-	1	-	-
	Erkek	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	1	-	-	-	-	1	-	-
Dongxiang	Nüfus	10	4	1	-	-	-	-	5
	Erkek	3	-	-	-	-	-	-	3
	Kadın	7	4	1	-	-	-	-	2

Kaynak: *Sunan yuguzu zizhixian 2011 tongji nianjian* [肃南裕固族自治县-2011 年统计年鉴 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi-2011 Yıllığı*] (2012), Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü (2012) 肃南裕固族自治县统计局编 (2012).

Tablo 04. 2015 Yılına göre Sarı Uygur Yerleşim Bölgesi Nüfusu

		Toplam	Hongwansi	Huangcheng	Mati	Qifeng	Minghua	Dahe	Kangle
Toplam	Nüfus	38,414	9,614	8,675	4,981	3,106	3,601	4,291	4,246
	Erkek	19,201	4,731	4,411	2,518	1,543	1,811	2,102	2,085
	Kadın	19,213	4,783	42,264	2,463	1,563	1,790	2,189	2,161
Sarı Uygur-Şıra Uygur	**Nüfus**	**10,375**	**2,721**	**1,647**	**68**	**71**	**2,035**	**1,992**	**1,841**
	Erkek	**5,285**	**1,361**	**830**	**23**	**16**	**1,090**	**1,014**	**951**
	Kadın	**5,090**	**1,360**	**817**	**45**	**55**	**945**	**978**	**890**
Tibet	Nüfus	9,936	1,622	2,634	2,413	2,547	335	224	161
	Erkek	5,202	784	1,343	1,340	1,365	180	121	69
	Kadın	4,734	838	1,291	1,073	1,182	155	103	92
Hanzu / Çinli	Nüfus	16,603	4,852	3,963	2,414	476	1,209	1,936	1,753
	Erkek	7,955	2,430	2,017	1,107	158	536	890	817
	Kadın	8,464	2,422	1,946	1,301	318	673	1,046	936
Döngan	Nüfus	642	124	234	31	6	1	78	168
	Erkek	320	53	124	16	2	-	38	87
	Kadın	322	71	111	15	4	1	40	71
Moğol	Nüfus	368	59	34	22	1	2	4	245
	Erkek	176	33	13	9	1	-	2	118
	Kadın	191	26	21	13	-	2	2	127
Tu	Nüfus	447	107	159	33	3	16	56	73
	Erkek	242	54	83	23	1	5	36	40
	Kadın	205	53	76	10	2	11	20	33
Mançu	Nüfus	23	21	2	-	-	-	-	-
	Erkek	15	14	1	-	-	-	-	-
	Kadın	8	7	1	-	-	-	-	-
Kazak	Nüfus	1	-	-	-	-	1	-	-
	Erkek	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	1	-	-	-	-	1	-	-
Dongxiang	Nüfus	9	4	1	-	-	-	-	4
	Erkek	3	-	-	-	-	-	-	3
	Kadın	6	4	1	-	-	-	-	1

Kaynak: *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] (2016), Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü (2016) 肃南裕固族自治县统计局编 (2016).

0.3.3.2. Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları

Tezimizde derleme aşamasında kayıt yapılan 113 kaynak kişiden 46'sı erkek, 55'i kadın olmak üzere 101 kaynak kişinin konuşması derleme sonrasında değerlendirilmiş ve 22'si erkek, 38'i kadın olmak üzere 60 kaynak kişinin konuşması seçilip yazıya geçirilmiştir.

0.3.3.2.1. Sunan İlçesi Ağızları

03.3.2.1.1. 01 Minghua Nahiyesi Ağızları 明花乡

2004 yılı sayımına göre toplam nüfusu 2831 kişidir, Sarı Uygurların nüfusu 1995 kişi olup nüfusa oranı %71'dir (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 23). 1990 yılında bu bölgenin toplam nüfusu 2220 kişidir, Sarı Uygur nüfus sayısı ise 1987 olup toplam nüfusun % 89.5'i Sarı Uygur'dur (Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Milletler ve Dinî İşler Müdürlüğü 肃南县民族宗教局

tarafından 2001 yılında hazırlanmış [人口较少民族社区基本情况调查表 (2000) / Nüfusu Az Olan Milletlerin Genel Durumları Araştırma Tablosu]. 17. yüzyılda Mançular Sarı Uygurları boy esasına göre yedi boya ayırarak bir Beylerbeyi / Genel sorumlu atayarak bölgeyi idare etmiştir. Mançular zamanında Yağlakar ve HoraNGat boyları Hongai Askerî Kampına 红**崖**营 bağlı olup Suzhou Genel Askerî Birimi 肃**州**镇总兵 (günümüzdeki Jiuquan) tarafından idare edilmiş, daha sonra Suzhou İl Askerî Komutanı 肃**州**镇守使 tarafından da yönetilmiştir. 1933 yılında Ma Bufang ve Qinghai askerleri birlikte Jiuquan'a girdikten sonra Yağlakar ve HoraNGat boyları bir süre Ma Bufang'ın askerî biriminin idaresi altında kalmıştır. 1942 yılında Ma Bufang'ın askerleri ile Hexi koridorundan çekilmesinden sonra Yağlakar ve HoraNGat boyları tekrar Jiuquan'e **酒泉** yerleşen Merkez Ordusu 中央军 ve Hexi Garnizon Komutanlığı 河西警备司令部 tarafından idare edilmiştir. 1947 yılına kadar Minghua bölgesi boy yönetim sistemi devam etmiştir (*Minghua quzhi* [明花区志*/Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 19). Minghua Nahiyesi nüfusu, genelde Yağlakar ve HoraNGat boylarından oluşur ve hepsi Türkçe konuşur. Yağlakarlar çoğunlukla Minghai, Lianhua (65 hane civarında), Qiantan ve Dahe bölgesinin Changgou 长沟, Yale 亚乐家 (120 hane civarında) vs. yerlerinde toplam 190 hane bulunur. HoraNGatlar ise genelde Lianhua (35 hane civarında), Qiantan (9 hane civarında), Dahe nahiyesinin Shuiguan kesiminin 水关片 Xichahe 西岔河 (10 hane civarında) vs. yerlerinde yaşarlar (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 19-20).

Şubat 1950 yılında Minghua nahiyesi ile Qilian nahiyesi, Qiming Bölgesi 祁**明**区 adı altında birleştirilerek Suzhou'ya 肃**州** (günümüzdeki Jiuquan) bağlanmıştır. Qiming Bölgesi altında Minghai, Lianhua, Qiantan v.d. toplam 5 nahiye bulunur. Qiming Bölgesi 祁**明**区 1954 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi kurulduğunda, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne dâhil edilmiştir. Aynı yıl bu özerk ilçe altında Minghua Bölgesi **明花**区 kurularak bu bölgeye Minghai, Lianhua, Qiantan nahiyeleri

bağlanmıştır. 1958 yılında Minghua Bölgesi'nin adı, Hongxing Halk Komünü 红**星人民**公社 olarak değiştirilmiş olup Minghai Üretim Ekibi 明海生产队, Lianhua Üretim Ekibi 莲花生产队 ve Qiantan Üretim Ekibini 前滩生产队 idare etmiştir. 1959 yılında Hongxing Halk Komünü, Qifen ile birleştirilerek adı Qiming Halk Komünü 祁明人民公社 olarak değiştirilmiştir. 1960 yılında Qifen'den ayrılıp Shuanghaizi Halk Komünü 双**海人民**公社 kurulmuş, 1961 yılında bu komün yine Minghai, Lianhua (Qiantan dâhil) olarak iki komüne ayrılmıştır. 1962 yılında yeniden yapılan bir düzenleme ile Minghua Bölge İdare Merkezi 明花区公署 kurularak bu bölgenin idare merkezi Minghai, Lianhua ve Qiantan olarak 3 halk komününü idare etmiştir. 1967 yılında Minghua Bölge İdare Merkezi'nin 明花区公署 adı Nanniwan Bölgesi **南泥**湾区 olarak değiştirilmiş, 1971 yılında ise tekrar Minghua adını almıştır. Bölge idare merkezi Lianhua nahiyesinde 莲花乡 kalmaya devam etmiştir. Aralık 2001 yılında idare merkezi Lianhua nahiyesinden 莲花乡 Minghai nahiyesinin 明海乡 Xusanwan 许三湾 köyüne taşınmıştır (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 19-20).

Bu bölgede yaşayan Tibetliler 1992 yılında Arazi Geliştirme Döneminde diğer bölgelerden göç etmiştir (53 aile toplam 182 kişi). Burada yaşayan Hanzuların bir kısmı 1950'li yıllarda komşu köylerden Sarı Uygurlara tarımsal üretim konusunda yardım için davet edilenlerdendir. Kişi sayısı toplam 20 civarındadır; bir kısmı ise 1992 yılında Arazi Geliştirme Döneminde diğer yerlerden gelmiştir, şimdiki nüfusu 647 civarındadır (191 hane). Hanzuların bir kısmı 1949 yılından önce gelip yerleşmiş olan kişilerdir. Bölgedeki Tuzu, Kazak ve Moğollar evlilik yoluyla gelip yerleşenlerdir (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 24).

2004 yılında idare sistemin yeniden değişmesi ile Minghai nahiyesi **明海**乡, Qiantan nahiyesi **前**滩乡, Lianhua nahiyesi 莲**花**乡, birleştirilmiş, eski idare sisteminde bulunan Minghua bölgesi altındaki üç nahiye sistemden kaldırılarak, Minghua Bölgesi 明花区, Minghua nahiyesi **明花**乡 olarak değiştirilmiştir. Ancak

bölge halkı arasında Qiantan Kesimi 前滩片, Minghai Kesimi 明海片, Lianhua Kesimi 莲花片 olarak gayrıresmî olarak yaşatılmaktadır. Minghua nahiyesi 明花乡 altında 14 idare köyü bulunur, bunlar: Qiantan köyü 前滩村, Huiquanzi köyü 灰圈子村, Ciwoquan köyü 刺窝泉村, Shengjinzi köyü 深井子村, Hejiadun köyü 贺家墩, Hubianzi köyü 湖边子村, Huangtupo köyü 黄土坡村, Nangou köyü 南沟村, Shangjin köyü 上进村, Xiaohaizi köyü 小海子村, Shuanghaizi köyü 双海子村, Zhongshajing köyü 中沙进村, Xusanwan köyü 许三湾村, Huanghewan köyü 黄河湾村. (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 21).

Çalışmamızda boy yerleşme düzenini bağlı olarak eski idare sistemine göre eski yerleşim adları kullanmıştır.

03.3.2.1.1.1. 0101 Qiantan (Qiantan kesimi 前滩片)

010100 Qiantan 前滩片(TN: 349 kişidir SUygur:?) (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 24)

Qiantan kesiminde yaşamakta olan Sarı Uygurlar ana dillerinin yerine tamamen Çinceyi kullanmaktadırlar.

Qiantan 前滩 adı aslında "başkaları tarafından adlandırma"dır, daha sonra "kendileri tarafından adlandırma" olmuştur. 1949 yılından önce tamamen hayvancılıkla meşgul olan Minghua 明花, yarı haycancılık yarı tarım ile meşgul olan Huangnibao 黄泥堡 bölgesiyle günümüze göre eskiden sıkı bir ilişki içerisinde idiler. Huangnibao'daki 黄泥堡 Sarı Uygurlar, Qiantan'daki 前滩 Sarı Uygurlar ile etnik kimlik, evlilik ve akrabalık, ekonomik değişim, din vs. konuları dâhil olmak üzeri daha sıkı bir ilişki kurmakta idiler. Huangnibao'daki 黄泥堡 Sarı Uygurlar, bulundukları bölgeyi coğrafî merkez olarak alıp Minghua bölgesini Dongtan 东滩 olarak adlandırırlar (bu ad daha çok günlük hayatta kullanılır). Huangnibao'daki 黄泥堡 Sarı Uygurlar, Dongtan'ı 东滩 (Doğu yaylası), kendi içinde "Qiantan 前滩 (Ön yayla)" ve "Houtan 后滩 (Arka yayla)" (günlük hayatta çok kullanılmamaktadır, ancak özellikle ayırt etmek gerektiğinde kullanılır) olmak üzere ikiye ayırırlar. "Qiantan 前滩" (günümüzdeki Qiantan 前滩, yüz ölçümü bugüne göre daha geniştir)

adı, Huangnibao 黄泥堡 ile komşu ve yakın olması nedeniyle verilmiş bir addır. "Houtan 后滩" (günümüzdeki Lianhua kesimi 莲花片 ve Minghai kesimi 明海片, yüz ölçümü bugüne göre daha geniştir) adı ise, Huangnibao'ya 黄泥堡 uzak olmasından dolayı verilmiş bir addır. 1954 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi kurulduktan sonra yerel hükümet, Qiantan'ı 前滩 Lianhua'dan 莲花 ayırıp ayrı bir nahiye kurarken, eski adı Qiantan'ı 前滩 kullanmaya devam etmiştir (Ba Zhan-long 2010: 71).

Minghai nahiyesi 明海乡 ve Lianhua nahiyesindeki 莲花乡 Sarı Uygurlar Türkçe konuşurlar. Ba Zhan-long, Qiantan nahiyesindeki 前滩乡 Sarı Uygurların dilinin en geç Mançu-Çing sülalesinin son döneminde Çinceye değiştiğini ve bundan önce de yüksek ihtimalle Türkçe konuştuklarını belirtmiştir (2010: 72). Moğol-Tibet Komitesi'nin 蒙藏委员会 Jiuquan araştırma ekibinin araştırmasına göre 1940 yılında Minghua'nın Xihaizi 西海子 bölgesinde 42 hane toplam 182 kişi yaşamakta idi. Minghua'nın Donghai 东海子 bölgesinde 65 hane toplam 194 kişi yaşamakta idi. Qiantan'daki 前滩 Sarı Uygurlar Çince kullanmaktadır. Xihaizi 西海子 ve Donghai'da 东海子 yaşayanlar genellikle Sarı Uygur Türkçesi konuşur (Ba Zhan-long 2010: 76).

2013 yılındaki alan çalışmamız sırasında yaşadığı yer Qiantan'a yakın olan Lianhua'lı 80 yaşındaki kaynak kişi Tuo Jin-yi beyefendi ile yaptığımız söyleşide, onun anlatımı şöyledir: "Qiantan'da da Sarı Uygurlar yaşar, onlar ana dilini bilmezler, küçükken oraya gittiğimizde oradaki yaşlı nineler de Sarı Uygurca bilmezler, fakat bizim gibi çizme ve uzun elbise giyerler, onların hakkında pek birşey bilmeyiz".

Çin'deki Sarı Uygur Araştırmalar II'nin içinde yer alan [一个家族和她的历史 / Bir Aile ve Onun Geçmişi] başlıklı bir anket çalışmasında buna benzer durumlar görülür. Bu araştırmadaki anlatı şöyledir:

> "Benim anneannem de *Ba* soyadı taşıyan Sarı Uygurlardandır. Onun hatırladığına göre kendisi daha çocukken evdeki büyükleriyle at arabasına binip dağ bölgesindeki akrabalarına ziyaret etmişlermiş, tam bahar bayramındadır. Oradaki dede ve nine kendilerini ağırlamışlar. Büyükler aralarında kendilerinin anlayamadığı Sarı Uygurca konuşurlarmış. Anneannem şöyle der: 'Evdeki büyüklerin anlattıklarına göre Dağ

> bölgesindeki dede ve ninenin konuştuğu dili Mazhuangzi 马庄子 (günümüzdeki Minghua nahiyesinin Lianhua kesimi)'deki kişilerin konuştuğu dil ile aynıdır'. Benim tahminime göre Batı Sarı Uygurcadır (Türkçe), Kurtuluştan sonra Dağ bölgesi ile iletişimimiz koptu, büyüklerimiz vefat ettikten sonra biz, Dağ bölgesindeki akrabalarımızdan kimler var, bilmeyiz" (*Zhongguo yuguzu yanjiu dierji* [中国裕固族研究第二辑 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları II*], 2013: 433).
>
> "Qiantan kesimindeki Ba soy adını taşıyan Sarı Uygurlar geçmişte Dağ bölgesinde yaşamakta olan Saqıs (Art Neyman) boyundan geldiklerini söylerler. Çince *ba* 八, *bagejia* 八个家, Ba soyadlı Sarı Uygur 巴姓裕固人 içindeki "ba" ile aynı sözcüktür. Çince *ba* 八 "sekiz" anlamına gelir, Sarı Uygurcada *saqıs* "sekiz"'dir. Örf-âdetlere göre Kurtuluştan önce aile içinde sözü geçen kişi, yani Yaşlı/Aksakallı Sarı Uygurca bilir, diğer kişiler Çin şivesi konuşur. Aile içinde sözü geçen son kişi/Yaşlı/Aksakallı 1958 yılında tutuklanmıştır, bir daha geri dönmedi. *Ba* soy adını taşıyan Sarı Uygurlar kurta taparlar, aynı zamanda Tibet Buddhizm ve Şamanizmi de benimserler. Obo'da anma yaparlar, Taş dede'ye taparlar vs. Bu yüzden Çince *Ba* soy adı muhtemelen boy adından gelişmiştir, bu konu hakkında daha detaylı bilgilere ulaşmak çok zor, çünkü yaş hesaplamasına göre bu durum hakkında bilgi sahip olanlar günümüzde muhtemelen hayatta değillerdir" (*Zhongguo yuguzu yanjiu dierji* [中国裕固族研究第二辑/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları II*], 2013: 434).

Yukarıda belirtilen benzer durumları başka alan araştırmalarında da görmek mümkündür. Ba Zhan-long'un, *Xuexiao jiaoyu difang zhishi xiandaixing* [学校教育·地方知识·现代性-一项家乡人类学研究 / *Okul Eğitimi Yerel Bilgi Çağdaşlık - Bir Memleket Antropolojisi Araştırması*] adlı çalışmasında yer alan, onun 1999 yılında yaptığı alan araştırması sırasında Sarı Uygurlarda şaman ayini yapma geleneğine şahit olmuş bir anlatıcının anlatısındaki şu sözleri dikkatimizi çekmiştir:

> "Şaman/elçi 祀公子, soy isimi *He*'dir. Mazhuangzi (günümüzdeki Minghua nahiyesinin Lianhua kesimi)'den gelen kişidir. Huangnibao 黄泥堡 ve Qiantan'daki 前滩 *He* soy adlı aileler ile akrabalar tanıyorlar." (Ba Zhan-long 2010: 118).

S. E. Malov'un çalışmasında da benzer bir kayda rastlanmaktadır:

> "Çinlileşmiş olan Sarı Uygurlar, ana dili bilen Sarı Uygurlarla iletişim kuruyorlar. Onların anlattıklarına göre bu iletişim, bayramlarda Çinlileşmiş Sarı Uygurlar Türkçe konuşan Sarı Uygurları davet edip şaman dua etmesi ile sınırlı kalmıştır" (Malov 1981-2:55; Malov 2008: 172-173).

Yukarıdaki belirtildiği gibi çeşitli çalışmalarda bu bölge ile ilgili bilgiler kaydedilmiştir. Hatırladıkları giyim tarzı, akrabalık bağları, "büyüklerin aralarında kendilerinin anlayamadığı Sarı Uygurca konuşması", "evdeki büyüklerin anlatıklarına göre Dağ bölgesindeki dede ve ninenin konuştuğu dil Mazhongzi (günümüzdeki Minghua nahiyesi)'ndeki kişilerin konuştuğu dil ile aynıdır", örf-âdet, inanç vb. konulardan bu bölgede daha önce Batı Sarı Uygurca, yani Türkçe konuşulduğu anlaşılmaktadır. Sarı Uygur boyları ve dilleri söz konusu olduğunda, ana dili kaybı bütünüyle gerçekleşmiş olduğu için tezimizde bu kesime yer verilmemiştir, ancak kodlamaya dâhil edilmiştir.

010101 Huiquanzi köyü 灰圈子村 Tuo, Guo.

010102 Ciwoquan köyü 刺窝泉村 Ke, Ba, Du.

010103 Qiantan köyü 前滩村 Yang, Lang, Suo.

03.3.2.1.1.2. 0102 Lianhua Ağızları (HoraNGat)

010201 Shengjinzi köyü - 深井子村 - (SUygur NS: 85)

HoraNGat boyu-Horaŋgat (1 aile), Ancaŋ (安帐), Goŋurat (巩鄂拉提), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒).

010202 Hejiadun köyü - 贺家墩村 - (SUygur NS: 91)

HoraNGat boyu - HoraNGat (贺郎格), Toğşı (妥鄂什)

010203 Hubianzi köyü - 湖边子村- (SUygur NS: 126)

HoraNGat boyu- HoraNGat (贺郎格), Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒), Goŋurat (巩鄂拉提).

010204 Huangtupo köyü - 黄土坡村 - (SUygur NS: 82)

HoraNGat boyu- Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒).

Lianhua nahiyesi 莲花乡 1950 yılında kurulmuştur, adını bölgede bulunan Lianhua Tapınağı'nın 莲花寺 adından almıştır. Lianhua kesiminde 莲**花片** yaşayan Sarı Uygurlar HoraNGat boyundandır. 1940'lı yıllarda burada 40 ailenin yaşadığı söylenir. 2004 yılında nahiyelerin birleşmesinden dolayı yerel halk bu bölgeyi

Lianhua kesimi 莲花片 olarak adlandırırlar. Geçmişte Lianhua kesiminde 莲花片 bunulan 4 idare köyü (: Hejiadun köyü 贺家墩村, Shengjinzi köyü 深井子村, Hubianzi 湖边子村, Huangtupo 黄土坡村) günümüzde Minghua nahiyesi idaresi altında bulunmaktadır. 2001 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Milletler ve Din İşleri Müdürlüğü 肃南县民族宗教局 tarafından hazırlanan "人口较少民族社区基本情况调查表 / Nüfusu Az Olan Milletlerin Genel Durumları Araştırma Tablosu"nda bu köylerde yaşayan Sarı Uygurların oranı 97.07% olarak belirtilmiştir.

Çevredeki tarımcılık ile uğraşan Hanzu/Çinli köyleri ile sıkı bir iletişim içinde oldukları için diğer boylara göre dillerinde çok fazla Çince alıntı sözcükler bulunur.

Kaynak kişiler ile yaptığımız sohbette, günümüzde Shengjinzi 深井子 köyünde yaşamakta olan HoraNGat (贺朗格), Ancaŋ (安帐), Cuŋul (钟鄂勒) alt-boyları geçmişten bugüne kadar bu köyde yaşadıklarını söylemişlerdir. Yukarıda yer alan Goŋurat (巩鄂拉提) alt-boyundan olan kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetlerden ve kendilerinin yazdığı şecereden, bu Goŋuratların yaklaşık 120 yıl önce günümüzdeki Minghai (Yağlakar boyu) kesiminin Gollıq denilen yerinden göç etmiş oldukları anlaşılıyor. Toğşı (妥鄂什) alt-boyu hakkında yaşlı konuşurlar, Jiuquan iline bağlı olan ve bugün tamamen Çince konuşan Huangnibao Sarı Uygur nahiyesinden göç ettiklerini söylediler. Ayrıca komşu köylerden evlilik yoluyla gelmiş olan HoraNGat (贺郎格), Ancaŋ (安帐), Goŋurat (巩鄂拉提), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒), Sına (斯纳) gibi diğer alt-boylar da bulunur.

Hejiadun 贺家墩 köyünün yaşlı konuşurları ile yaptığımız sohbetlerde, onlar günümüzde bu köyde yaşamakta olan HoraNGat ve Toğşı (妥鄂什) alt-boylarının geçmişten bugüne kadar bu köyde yaşadıklarını söylediler. Ancak köyde Ancaŋ (安帐), Soɢalığ (索嘎勒) gibi evlilik yoluyla komşu köylerden gelen diğer alt-boylar da bulunur. Köyde yaşamakta olan Yağlakır alt-boyundan olan kaynak kişi Yang Fa-fu ile görüştüğümüzde (Aralık 2012), kendilerinin geçmişte tek aileden 9 aileye kadar genişlediklerini ve bugün aile üyelerinin çoğunun günümüzdeki Zhangye şehri veya Sunan İlçesine yerleşmiş olduklarını söyledi. Bu aile, kendilerinin aslında Ancaŋ (安帐) alt-boyundan olduğunu söyler. Komşu köylerden 1940'lı yıllarda göç eden

Çinliler de bulunur. Bugün bu göç eden Çinlilerin çocukları ana dillerinin yanında Sarı Uygurcayı da kullanırlar ve kendilerini Sarı Uygur olarak tanıtırlar.

Hubianzi 湖边子 köyündeki yaşlı konuşurlar ile yaptığımız sohbetlerde, onlar günümüzde bu köyde yaşamakta olan Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Goŋurat (巩鄂拉提) alt-boylarının geçmişten bugüne kadar bu köyde yaşadıklarını söylemişlerdir. Köyde yaşamakta olan Sınalar (斯纳), geçmişte dedelerinin çoğunlukla Yağlakır boyunun yaşadığı Minghai'dan gelmiş olan Buddhist rahip olarak bilindiğini, daha sonra burada evlenip yerleşmiş olduğunu, köyde yaşayan HoraNGat alt-boyundan olan tek ailenin ise geçmişte (tarihi tam bilinmiyor) Huangnibao nahiyesinden geldiğini söylemişlerdir. Köyün eski sakinlerinden olan Cuŋul (钟鄂勒) alt-boyunun bugün hepsi dış bölgelere göç etmişlerdir, ancak evlilik yoluyla köye yerleşen HoraNGat, Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒), Sına (斯纳) alt-boylarına mensup Sarı Uygurlar da bulunur.

Huangtupo 黄土坡 köyündeki yaşlı konuşurlar ile yaptığımız sohbetlerde, onlar günümüzde bu köyde yaşamakta olan Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒), alt-boylarının geçmişten bugüne kadar bu köyde yaşadıklarını söylemişlerdir. Köyde Li soyadını taşıyan aileler, 1940'lı yıllarda komşu Hanzu/Çinli köyünden bir Sarı Uygur aileye evlat edilmiş olan ve Sarı Uygur bir kızla evlenip bugün Sarı Uygurca-Çince konuşan aslı Çinli olan kişiye dayanır. Bugün Li soyadını taşıyan onların çocukları ve torunları kendilerini Sarı Uygur olarak bilirler.

Çalışmamızda bu kesim için toplam 17 (8 Erkek, 9 Kadın) kaynak kişiden derleme yapılmıştır:

01020101	Guo Jin-lian: 1940, Minghua nahiyesi, Shengjinzi köyü, HoraNGat- Goŋurat.
01020102	Zhong Ju-lian: 1937, Minghua nahiyesi, Shengjinzi köyü, HoraNGat- Cuŋul.
01020103	He Yue-ying: 1937, Minghua nahiyesi, Shengjinzi köyü, HoraNGat - HoraNGat.

01020201 He Xi-guang: 1941, Minghua nahiyesi, Hejiadun köyü, HoraNGat - HoraNGat.

01020202 Yang Fa-fu: 1949, Minghua nahiyesi, Hejiadun köyü, HoraNGat -Yağlakar.

01020203 He Jun-shan: 1940, Minghua nahiyesi, Hejiadun köyü, HoraNGat - HoraNGat.

01020204 He Chun-hua: 1966, Minghua nahiyesi, Hejiadun köyü, HoraNGat - HoraNGat.

01020205 Tuo Jin-yi: 1931, Minghua nahiyesi, Hejiadun köyü, HoraNGat- Toğşı.

01020301 An Xiu-ying: 1956, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat -Ancaŋ.

01020302 Bai Xiu-hua: 1945, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat -Sına.

01020303 Guo Huai-xin: 1944, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat -Goŋurat.

01020304 Guo Lan-hua: 1941, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat -Goŋurat.

01020305 Bai Zhong-chao: 1947, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat- Sına.

01020306 Kırci (Tuo Yue-lan): 1934, Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü, HoraNGat -Toğşı.

01020401 Zhong Jin-xiang: 1937, Minghua nahiyesi, Huangtupo köyü, HoraNGat -Cuŋul.

01020402 An Wei-yi: 1943, Minghua nahiyesi, Huangtupo köyü, HoraNGat -Ancaŋ.

01020403 Irıŋçircin (Zhong Yu-lan): 1921, Minghua nahiyesi, Huangtupo köyü, HoraNGat- Cuŋul.

03.3.2.1.1.3. 0103 Minghai Ağızları (Yağlakır, HoraNGat)

010301 Zhongshajing -中沙进村 (SUygur NS: 180)

Yağlakır boyu - Ancaŋ (安帐), Soɢalığ (索嘎勒), Goŋurat (巩鄂拉提), Yağlakır (亚拉格).

010302 Shuanghaizi köyü -双海子村 (SUygur NS: 230)

HoraNGat boyu- HoraNGat (贺郎格), Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什), Cuŋul (钟鄂勒), Goŋurat (巩鄂拉提), Sına (斯纳).

010303 Xiaohaizi köyü - 小海子村 (SUygur NS: 242)

Yağlakır boyu - Ancaŋ (安帐 1 ya da 2 aile), Soɢalığ (索嘎勒 1 aile) Goŋurat (巩鄂拉提), Sına (斯纳).

010304 Shangjin köyü- 上进村 (SUygur NS: 226)

Yağlakır boyu - Ancaŋ (安帐), Sına (斯娜), Soɢalığ (索嘎勒 1 aile)

010305 Nangou köyü - 南沟村 (SUygur NS: 270).

Yağlakır boyu - Ancaŋ (安帐), Toğşı (妥鄂什 7-8 aile), Yağlakır (亚拉格), Aq Tatar / Aq Tıtar (阿克塔塔尔 7-8 aile) / Sına (斯娜).

Minghai nahiyesi 明海乡 1954 yılında kurulmuştur. Minghai adı eski Minghai Tapınağı'nın 明海寺 adından gelmiştir. Minghai kesiminde 明海片 yaşayan Sarı Uygurlar Yağlakır boyundandır. 2004 yılında nahiyelerinin birleşmesinden sonra da yerel halk kendi aralarında bölgeyi Minghai kesimi 明海片 olarak adlandırmaya devam etmiştir. Geçmişte Minghai kesiminde 明海片 bulunan beş köy (: Zhongshajing **中沙**进**村**, Shuanghaizi köyü 双**海子村**, Xiaohaizi köyü **小海子村**, Shangjin köyü **上**进**村**, Nangou köyü **南**沟**村**) 2004 yıldan bugüne kadar Minghua nahiyesi idaresi altında bulunan Sarı Uygurların yoğun yaşadığı köylerdir.

Çince *Bai* (**白**) olarak bilinen, Sarı Uygurca ise *Sına* (**斯娜**) olarak adlandırılan Yağlakır boyunun bir alt-boyu olan Sınalar, bugün genelde Minghua'nın 明花 Minhai 明海 ve Lianhua 莲花 kesiminde yaşarlar. Minghai kesimi 明海片 Nango köyünde 南沟 soyadı Çince telaffuz ile *Bo* (**柏**), Sarı Uygurca *Aq Tatar* olarak

bilinen bu aileler, daha sonra soyadlarını *Bai*'ye değiştirmişlerdir (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 20).

Burada yaşamakta olan Sarı Uygurların, her hangi bir Sarı Uygur yerleşim yerine göre ana dillerine sevgileri ve millî duyguları yüksektir. Her zaman ana dillerini konuşurlar ve sohbet ettiklerinde karşılarındaki kişinin Sarı Uygur olduğunu öğrendiklerinde, Çince ile cevap verilse bile Sarı Uygurca ile sohbet etmeye devam ederler. Bir yanda tarım ile meşgul olurken, diğer yanda hayvancılığı da bırakmış değillerdir. Millî el sanatları, yemekler, örf ve âdetler, müzik, düğünlerde söylenen söz ve şarkılar diğer yerlere göre daha iyi korunmuş durumdadır ve bunları merak edip öğrenmek isteyen gençler de bulunmaktadır. Sokakta yürürken her yerde Sarı Uygurca duymak mümkündür. Ancak 7-13 yaş grubundaki çocukların ana dili kullanma durumunun gittikçe zayıfladığı gözlenmiştir, ancak alanda bulunduğumuz sırada (Haziran 2013) böyle dil yetersizliğine uğrayan Sarı Uygur çocuklarına Minghua nahiyesindeki okulda Sarı Uygurca dersleri verildiğine de tanık olunmuştur. Dil özelliği açısından bakıldığında, Minghailı Sarı Uygurlar, komşu bölge Lianhualı Sarı Uygurlara göre daha yavaş konuşurlar. Lianhua'da 莲花 yaşamakta olan Sarı Uygurlar Minghai'daki 明海 Sarı Uygurlara göre daha hızlı konuşur. Bu özellik muhatabın konuşan kişinin nereli olduğunu anlamasını sağlayacak kadar dikkat çekicidir.

Zhongshajin 中沙进 köyünde yaşamakta olan Ancaŋ (安帐), Soɢalığ (索嘎勒), Goŋurat (巩鄂拉提), Yağlakır (亚拉格), Toğşı (妥鄂什) alt-boyundan kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetlerde, onlar yukarıda belirtilen alt-boyların geçmişten bu yana burada yaşadıklarını söylediler. Ancak bugün köyde yaşamakta olan Toğşı (妥鄂什), Sına (斯纳) alt-boyları 1950'li yıllarda 010305 Nangou köyünden geldiklerini söylemişlerdir.

Shuanghaizi 双海子 köyü Sarı Uygurları 1999 yılından itibaren Lianhua Shengjinzi, Hejiadun, Hubianzi, Huangtupo köylerinden taşınmıştır. O tarihten bugüne köye, toplam 261 kişi olmak üzere 78 aile taşınmıştır (*Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 56, 275).

Xiaohaizi 小海子 köyünde yaşamakta olan Goŋurat (巩鄂拉提), Sına (斯纳), Ancaŋ (安帐) alt-boylarından kaynak kişiler, belirtilen boy, alt-boyların geçmişten

bugüne kadar burada yaşadıklarını söylediler. Yağlakır (亚拉格) alt-boyunun ise 1962 yılında 010301 Zhongshajin 中沙进 köyünden geldiğini belirtmişlerdir. Ancak Soɢalığ (索嘎勒) alt-boyu ile ilgili olarak iki farklı görüş vardır. Kaynak kişilerin bir kısmı onların 1960 yılında 010304 Shangjin 上进 köyünden geldiklerini söylerken, diğer bir kısmı 1960 yılında 010305 Nangou 南沟 köyünden geldiklerini söylemişlerdir.

Shangjin 上进 köyünde yaşamakta olan Ancaŋ (安帐), Sına (斯娜), Soɢalığ (索嘎勒) alt-boylarından kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetlerde onlar belirtilen boy, alt-boyların geçmişten bugüne kadar burada yaşadıklarını söylemişlerdir.

Nangou 南沟 köyünde yaşamakta olan Ancaŋ (安帐), Yağlakır (亚拉格), Aq Tatar / Aq Tıtar (阿克塔塔尔), Sına (斯娜) alt-boylarından kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetlerde, onlar belirtilen boy, alt-boyların geçmişten bugüne kadar burada yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bugün Lahqdır'da yaşamakta olan Aq Tatar soyundan olan kaynak kişi ile görüştüğümüzde, onun kendi boyu hakkında bilgisiz kaldığını tespit etmiş, onlarla ilgili bilgiler için diğer köylerdeki 90 yaş üzerindeki kaynak kişilere başvurmuştuk. Onlar, Aq Tatarların aslında en başta bir anne ve iki çocuğu ile birlikte Dağ bölgesinden geldiklerini ve daha sonra Lahqdır'a yerleştiklerini söylediler. Aynı kaynak kişiler Soɢalığ (索嘎勒) alt-boyunun ise Zhongshajin 中沙进 köyünden geldiklerini söylemişlerdir.

Çalışmamızda Minghai kesiminden 19 erkek, 19 kadın olmak üzere toplam 38 kaynak kişinden derleme yapılmıştır.

01030101 An Don-mei: 1962, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır-Ancaŋ.

01030102 He Xi-bing: 1965, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -?

01030103 An Gui-lan: 1931, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030104 Suo Guo-qiang: 1944, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Soɢalığ.

01030105 Toğırcicaş (Tuo Feng-lin): 1932, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır - Toğşı.

01030106 Guo Jian-cai: 1971, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Goŋurat.

01030107 Yang Jin-lu: 1948, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Yağlakır.

01030108 An Ji-quan: 1963, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030109 Guo Qin-hua: 1957, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü, Yağlakır -Goŋurat.

01030201 Bai Jin-lian: 1930, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Sına.

01030202 Guo Jin-xi: 1933, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Goŋurat.

01030203 Ahsırzaŋ (Zhong Yu-zhen): 1930, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Cuŋul.

01030204 Zhong Lan-qin: 1962, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Cuŋul.

01030205 Yağci (Zhong Xiu-zhen): 1961, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Cuŋul.

01030206 He Mei-ying: 1961, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat - HoraNGat.

01030207 Irğıyannirçirt (Guo xiu-zhen): 1927, Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü, HoraNGat -Goŋurat.

01030301 Norci (An Lan-qin): 1951, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030302 Yaggasga (Bai Wen-cheng): 1935, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Sına.

01030303 Seğaŋcol (An Shu-lan): 1938, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır- Ancaŋ.

01030304 Çiscis (Guo Yue-ying): 1943, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Goŋurat.

01030305 Yağvaga (Bai Tian-bao): 1935, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Sına.

01030306 Eserci (Bai Jin-rong): 1954, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü Yağlakır -Sına.

01030307 Ğıyansar Domcıb (Guo Huai-li): 1928, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Goŋurat.

01030308 Xuancir (Bai Huan-ji): 1922, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır- Sına.

01030309 Cıaşıcol (Bai Xiu-yun): 1932, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Sına.

01030310 Ciskır (Bai Cui-lan): 1955, Minghua nahiyesi, Xiaohaizi köyü, Yağlakır -Sına.

01030401 Sırlahdan (Bai Yu-ying): 1934, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü, Yağlakır -Sına.

01030402 Namırğaŋ, Çisardaɢ (An Gui-ying): 1934, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030403 Ayğaŋnorcit (An Xue-lan): 1933, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030404 Çüdumçıt (An Wei-xin): 1926, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030405 Korlo (An Cui-qin): 1951, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030406 Koɾloğaŋ (Suo Cui-lan): 1924, Minghua nahiyesi, Shangjin köyü,Yağlakır -SoɢɑlığG.

01030501 Gasŋa (An Ji-wan): 1947, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030502 Yağci (Bai Jin-lan): 1930, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Sına.

01030503 Noğın (Bai Yu-fang): 1951, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Sına.

01030504 Çaŋmin (Bai Tian-ying): 1949, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Aq Tatar.

01030505 An Wei-jin: 1927, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

01030506 Bai Wen-xi: 1953, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Aq Tatar.

01030507 Cuolmidoɢ (Yang Jin-gui): 1946, Minghua nahiyesi, Nangou köyü, Yağlakır -Yağlakır.

0.3.3.2.1.2. 02 Dahe Nahiyesi Ağızları 大河乡

Dahe bölgesi 大河区 yüz ölçümü 3319 km^2 olup bölgede Sarı Uygur, Tibet ve Hanzu milliyetlerinden olmak üzere toplam 4179 kişi yaşamaktadır. Sarı Uygurların nüfusu 1895 civarındadır. Tibetlilerin nüfusu 135 civarında iken, Hanzuların sayısı 2043 civarındadır. *Dahe* adının, bölgede bulunan *Hımnıŋ ɢol* ırmağının Çincesi 大河 (Büyük Irmak) olduğu söylenmektedir. 1949 yılından önce bölgede Saqıs 八个家, Bayattavın 五个家, Yağlakır 亚拉格家, HoraNGat 贺郎格家 ve Tibet Kara Barbar 藏族黑番家 olmak üzere beş boy vardı (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3). Onlardan Saqıs, Bayattavın, Yağlakar, HoraNGat boyları Sarı Uygur boyları iken, Tibet Kara Barbarlar 藏族黑番家 Tibet kökenlidir.

1949 yılında Dahe bölgesi, Gaotai İlçesine 高台县 bağlıydı ve nahiye olarak kurulmuştu. 1950 yılında adı Gaitai 6. Bölgesi 高台县第六区 olarak değiştirilmiş ve idarî olarak dört nahiyeye ayrılmıştır. Bunlar: Birinci Nahiye 一乡, asıl nüfusunu Saqıs boyu sakinleri oluşturmaktadır; İkinci Nahiye 二乡, asıl nüfusunu Bayat boyuna mensup olanlar oluşturur; Üçüncü Nahiye 三乡, asıl nüfusunu Yağlakır boyu üyeleri oluşturur; Dördüncü Nahiye 第四乡, nüfusu HoraNGat ve Tibet Kara Barbar boylarındandır (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3, 7).

1949 yılındaki bilgilere göre yukarıda belirtilen Birinci Nahiye 一乡, **Xuequan** 雪泉 kesiminin Songmutan 松木滩, Laohugou 老虎沟, Dacha 大岔 köylerine denk gelir. Bu köylerde geçmişte sadece Saqıs boyuna mensup olan Sarı

Uygurlar yaşamakta iken, 1958 yılında Yağlakar ve Bayattavın boyundan da göç eden Sarı Uygurlar olmuş, Dacha 大岔 köyüne yerleştirilmişlerdir. 2004 yılından bugüne kadar Dahe nahiyesi idaresi altında bulunan Yingpan 营盘 ve Tianqiaowan 天桥湾 köylerinde Hanzular yaşamaktadır.

İkinci Nahiye 二乡 ise, **Jiucaigou** 韭菜沟 kesiminin Datan 大滩 ve Hongwan 红湾村 köylerine denk gelmektedir. Bu iki köyde Bayattavın boyuna mensup olan Şıra Uygurlar, yani Moğolca konuşan Sarı Uygurlar yaşamaktadır.

Üçüncü Nahiye 三乡, **Jiucaigou** 韭菜沟 kesiminin Guanghua 光华, Xiling 西岭, Dongling 东岭 köylerine denk gelmektedir. Bu köylerde Yağlakar boyuna mensup Sarı Uygurlar yaşamaktadır.

Dördüncü Nahiye 第四乡, **Shuiguan** 水关 kesimine denk gelmektedir. Xichahe 西岔河 köyünde Sarı Uygur - HoraNGatlar, Xihe 西河 köyünde ise Tibet Kara Barbarlar yaşamaktadır.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin 1954 yılında kurulması ile birlikte Gaotai 6. Bölgesi 高台县第六区 Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne dâhil edilmiş, adı Jinquan Bölgesi 金泉区 olarak değiştirilmiştir. İdare merkezi ise Hongwansi'de 红湾寺 (Hongwan Tapınağı) idi. Jinquan Bölgesi 金泉区, Hongwan 红湾, Jiucaigou 韭菜沟, Shuiguan 水关 nahiyelerini idare etmiştir. 1958 yılında Dahe Halk Komünü 大河人民公社 kurulmuş ve idare merkezi Jiucaihou'ya 韭菜沟 taşınmış, aynı zamanda Hongguan 红光大队, Jiucaigou 韭菜沟大队, Shuiguan 水关大队 ekiplerini idare etmiştir. Dahe Komünü 1962 yılında idare sistemi değişikliği ile Dahe Bölgesi 大河区 idarî statüsüne geçirilmiş ve Xuanquan Komünü 雪泉公社, Jiucaigou Komünü 韭菜沟公社, Jingyao Komünü 景耀公社 ve Shuiguan Komünü'nü 水关公社 idare etmiştir. 1967 yılında ise bölgenin adı Changzheng Bölgesi 长征区 olarak değiştirilmiştir. 1970 yılında bölgenin adı tekrar Dahe olarak kullanılmaya başlamıştır (*Dahe quzhi* [大河区志/*Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3, 7).

1983 yılında yukarıda belirtilen halk komünleri nahiye olarak, üretim ekipleri 生产队 de idarî köy 行政村 olarak değiştirilmiştir. 1990 yılında Dahe bölgesi 大河区 Shuiguan 水关, Jiucaigou 韭菜沟, Lamawan 喇嘛湾, Xuanquan 雪泉 olmak üzere 4 nahiyeyi ve onlara bağlı 16 idarî köyü idare etmiştir (*Dahe quzhi* [大河区志/ *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 7).

2002 yılında geçmişte devlet tarafından işletilen Yayla Firması idare sisteminin değişmesinden sonra, bu alan (Dacha Yaylası 大岔牧场) Dahe Bölgesi'ne dâhil edilmiş ve Dacha köyü 大岔村 olarak adlandırılarak Xuequan nahiyesine 雪泉乡 bağlanmıştır. 2004 yılında ilçe hükümet kararı ile Shuiguan 水关, Jiucaigou 韭菜沟, Lamawan 喇嘛湾, Xuequan 雪泉 nahiyeleri kaldırılarak Dahe Bölgesi 大河区 Dahe Nahiyesi 大河乡 statüsüne indirilmiş, (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 7) ve eski nahiyelere bağlı bütün köyler Dahe nahiyesine bağlanmıştır.

Bugün itibarıyle Dahe Nahiyesi 大河乡 idaresi altında toplam 17 idarî köy bulunmaktadır. Bunlar: Guanghua köyü 光华村, Datan köyü 大滩村, Hongwan köyü 红湾村, Dongling köyü 东岭村, Xiling köyü 西岭村, Xichahe köyü 西岔河村, Xihe köyü 西河村, Yingpan köyü 营盘村, Tianqiaowan köyü 天桥湾村, Songmutan köyü 松木滩村, Laohugou köyü 老虎沟村, Dacha köyü 大岔村, Baizhuangzi köyü 白庄子村, Lamawan köyü 喇嘛湾村, Xiliugou köyü 西柳沟村, Jiusiwan köyü 旧寺湾村, Hongbianzi köyü 红边子村 (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3, 7, 10).

Dahe bölgesinin **Shuiguan** kesimi Jiuquan iline bağlı olan Gaotai 高台 İlçesi'nin Xinba 新坝, Hongaizi 红崖子 köyleriyle sınır komşudur, iki yer arasında ulaşım kolaydır. Geçmişte Shuiguan kesiminde yaşayan HoraNGat boyuna mensup Sarı Uygurlar Suzhou Genel Askerî Birimi'ne 肃州镇总兵 (günümüzdeki Jiuquan)

bağlı olan Hongai Askerî Kampı 红崖营 tarafından idare edilmişti. HoraNGat boyuna mensup bu Sarı Uygurların, Dahe Bölgesi'nin diğer Jiucaigou 韭菜沟 ve Xuequan 雪泉 kesimlerinde yaşayan Yağlakır veya Saqıs boyuna mensup olan Sarı Uygurlarla olan iletişimi azken, Gaotai İlçesi'ne bağlı olan tarım bölgesindeki Hanzularla daha sıkı iletişim içerisindedirler. Kabaca bir hesaplamaya göre bu bölgedeki hane sayısının yarısı Hanzu milleti ile olan evlilikler sonucunda kurulan ailelerden oluşmaktadır (Zhong Jin-wen 2002: 278). Dahe bölgesi ile sınır komşusu olan Gaitan ve Linze İlçelerinde toplam 95 Sarı Uygur yaşamaktadır (Yang Ying-zhong 1993: 637-639; Zhong Jin-wen 2002: 278). Bu ilçelerdeki Sarı Uygurların çoğu evlilik yoluyla buraya yerleşen Sarı Uygurlar ve onların çocuklarıdır. Shuiguan kesiminde az sayıda bazı 60-70 yaş grubundaki Sarı Uygurlar ana dilini bilirler, kalan diğer Sarı Uygurlar ise tamamen Çince kullanmaktadır (Zhong Jin-wen 2002: 278).

Derlemelerimiz, **Shuiguan** kesimi Xichahe köyünde yaşayan HoraNGat boyuna mensup Sarı Uygurlar, **Jiucaigou** kesimi Dongling, Xiling, Guanghua köylerinde yaşayan Yağlakır boyuna mensup Sarı Uygurlar, **Xuequan** kesimi Songmutan, Dacha, Laohugou köylerinde yaşayan Saqıs boyuna mensup Sarı Uygurlar ile 1958 yılında Dacha köyüne göç eden Jiucaigou kesiminden Yağlakırlar ile yine Jiucaigou kesimi Hongwan köyünden göç eden Bayattavın boyuna mensup hem Sarı Uygurca hem Şıra Uygurcaya eşit derecede hâkim iki dilliler arasında gerçekleştirilmiştir.

0.3.3.2.1.2.1. 0201 Dahe Shuiguan Kesimi Ağızları (HoraNGat)

020101 Xichahe köyü- 西岔河村

HoraNGat boyu- Ancaŋ (安帐), HoraNGat (贺郎格), Toğşı (妥鄂什 1 aile), Iğlan (阿郎), Gızıl (克孜勒 2 aile), Qarelığ (霍尔勒)= HoraNGat?

Shuiguan kesiminde 水关片 toplam 561 kişi yaşamaktadır. 1949 yılından önce HoraNGat boyu 贺郎格家 ve Tibet Kara Barbar 藏族黑番家 boyu, birlikte bu bölgeyi idare etmişlerdir. 1950'li yıllarda Gaotai İlçesi'nin 6. Bölgesi'ne 高台县第

六区 bağlıydı, 1954 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi kurulduktan sonra ilçeye bağlı olan Jinquan Bölgesi 金泉区 tarafından idare edilmiştir. 1958 yılında bölgenin adı Shuiguan Ekibi 水关大队 olarak değiştirilmiş, Dahe Komünü 大河公社 tarafından idare edilmiştir. Shuiguan Ekibi 水关大队 1962 yılında Shuiguan Komünü 水关公社, 1967 yılında ise Hongxia Komünü 红霞公社 olarak değiştirilmiştir. 1969 yılında tekrar eski adı olan Dahe'yı 大河 kullanmaya devam etmiş, 1991 yılında halk komünü statüsü nahiyeye yükseltilmiştir (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3, 7, 10). 2004 yılında nahiyelerinin birleştirmesinden sonra da yerel halk bu bölgeye Shuiguan kesimi 水关片 adını kullanmaya devam etmektedir.

Geçmişte Shuiguan kesiminde 水关片 bulunan 2 idare köyü (Xichahe köyü 西岔河村, Xihe köyü 西河村), bugün Dahe nahiyesinin idaresi altında bulunmaktadır. Sarı Uygurların yaşadığı Xichahe 西岔河 köyünde artık gençlerin ana dillerinin yerini tamamen Çince almıştır, ancak çok nadiren 65 yaş üzerindeki kişiler ana dillerini konuşabilmektedirler.

2013 yılının Şubat ayında Xichahe 西岔河 köyünde doğma büyüme kişiler ile komşu köylerde yaşayan Sarı Uygurlar ile yaptığımız sohbetlerde şu bilgilere ulaştık: Dahe bölgesinin Shuiguan kesiminin 水关片 Xichahe 西岔河 köyünde yaşamakta olan Sarı Uygur genç ve orta yaşlılar kendi ana dillerinin yerine tamamen Çince konuştukları için kendi soy isimlerinin ana dilleri ile nasıl söylendiğini dahi bilmemektedirler. Bu köyde yaşamakta olan Sarı Uygurlar ana dillerini bilmediklerini söylediler. İlçe merkezindeki huzurevinde HoraNGat 贺郎格 soyundan olan 78 yaşındaki kaynak kişi HE Taoying ile yaptığımız sohbette de HE Taiyin yukarıdaki bilgileri verdi. Onun anlattıklarına göre köyde artık 60 yaş altındaki Sarı Uygurlar ana dillerini bilmemektedir, ancak bazıları sadece anlayabilmekte, fakat konuşamamaktadırlar.

Çalışmamızda bu kesim için toplam 1 kadın kaynak kişiden derleme yapılabilmiştir.

02010101 Zığre (He Tao-ying): 1937, Dahe nahiyesi, Xichahe köyü, HoraNGat - HoraNGat.

0.3.3.2.1.2.2. 0202 Dahe Jiucaigou Ağızları (Yağlakır)

020201 Xiling köyü-西岭村 (SUygur NS: 233)

Yağlakır boyu - Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼 1 aile), Qalqa (卡勒嘎尔), Yağlakır (亚拉格).

020202 Dongling köyü-东岭村 (SUygur NS: 150)

Yağlakır boyu- Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼 3-4 aile), Yağlakır (亚拉格).

020203 Guanghua köyü -光华村 (SUygur NS: 261)

Yağlakır boyu- Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼), Yağlakır (亚拉格)

020204 Hongwan köyü- 红湾村.

Bayattavın boyu- Ancaŋ (安帐), Bayat (巴岳特**),** Gulinahesu (顾丽娜)

020205 Datan köyü-大滩村.

Bayattavın boyu- Ancaŋ (安帐), Bayat (巴岳特), Gulinahesu (顾丽娜).

Jiucaigou kesiminde 韭菜沟片 toplam 1,255 kişi yaşamaktadır. 1949 yılından önce Bayattavın ve Yağlakır boyları tarafından idare edilmiştir. 1950'li yıllarda Jiucaigou Ekibi 韭菜沟大队 olarak adlandırılmış, 1961 yılında Jingyao 景耀 ve Jiucaigou 韭菜沟 olmak üzere iki ekibe bölünmüştür. 1962 yılında ise Jingyao Halk Komünü 景耀人民公社 ve Jiucaigou Halk Komünü 韭菜沟人民公社 olarak değiştirilmiştir. 1967 yılında bu iki komünün isimleri Dongfanghong Komünü 东方红公社 ve Wuxing Komünü 五星公社 olarak değiştirilmiştir. 1969 yılında iki komün birleştirilerek Jiucaigou Komünü 韭菜沟公社 kurulmuş, daha sonra ise bu komün nahiye statüsüne geçirilmiştir (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 7, 10). Bununla birlikte, yerel halk arasında hâlâ Jiucaigou kesimi 韭菜沟片 adı kullanılmaya devam etmektedir. Geçmişte Jiucaigou kesiminde 韭菜沟片 bulunan 5 idare köyü (Xiling köyü 西岭村, Dongling köyü 东岭村,

Guanghua köyü 光华村, Hongwan köyü 红湾村, Datan köyü 大滩村) 2004 yılından bugüne Dahe nahiyesinin idaresi altında bulunmaktadır.

Jiucaigou kesiminde 韭菜沟片 yaşayan Sarı Uygurların dilinde, dindar Buddhist olmalarından dolayı Tibetçe sözcükler diğer boylara göre fazladır. Coğrafî olarak Şıra Uygurların yerleşim bölgesi Bayattavınlarla komşudurlar ve aralarında evlilik yoluyla bağ kurma yaygındır. Geçmişte Jiucaigou kesiminde 韭菜沟片 yaşayan Türkçe konuşan Yağlakır boyuna mensup Sarı Uygurlar Moğolca konuşan Bayattavın boyuna mensup olan Şıra Uygurlar ile aynı tapınağa; Jingyao Tapınağı'na (景耀寺) gidiyorlardı. Bunun sonucunda bu bölgede konuşan Sarı Uygurcada Şıra Uygurca ile ortak olan sözcükler Minghua'da konuşulan Sarı Uygurcaya göre fazladır.

Xiling 西岭村, Dongling 东岭村, Guanghua 光华村 köylerinde yaşayanların tamamı Daheli Yağlakır boyuna mensuptur. Bu, 65-88 yaş grubundaki Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼), Yağlakır (亚拉格), alt-boyundan kaynak kişiler ile yaptığımız sohbet sonucunda ortaya çıkmıştır. Xiling 西岭, Dongling 东岭, Guanghua 光华 köylerinde yaşamakta olan Ancaŋ alt-boyu (yani *An* soyadı taşıyan Sarı Uygurlar) geçmişte iki kol hâlinde idiler: *Peğeşe* ve *Ancaŋ*. Geçmişte boyu idare eden beyler, genellikle *Peğeşe* denen aileden olurdu. *Peğeşe* de Ancaŋ boyundan idi, ancak *Peğeşe*'ye Ancaŋ denmediği gibi tüm Ancaŋ alt-boyundan olanlar da *Peğeşe* değildi. *Peğeşe* adı E. R. Tenişev'in çalışmasında (1963/2008: 197) *Pegeşu* olarak tespit edilmiştir.

Yağlakır boyu genelde üçe bölünür: *Aq Yağlakır*, *Gara Yağlakır* ve *Yağtoq*. Kaynak kişilerle yaptığımız görüşmelerle bu bölünme tespit edilmiştir. Tenişev eserinde (1963/2008: 194) Yağlakırların *Aq Yağlakır*, *Gara Yağlakır* gruplarını belirtmiştir. Bu üç Yağlakır alt-boyu hem geçmişte hem de bugün aralarında evlilik kurabilmektedir. Kaynak kişilerimiz neye göre Yağlakarların üçe ayrıldığı bilgisine sahip değildir. Tenişev *Yağtoq*ları ise ayrı bir başlık altında değerlendirmiştir (1963/2008: 194)

Duman boyu *Bözık Duman* (Büyük Duman), *Kıciğ Duman* (Küçük Duman) olarak ikiye bölünür. *Bözık Duman* (Büyük Duman)'a aynı zamanda *Loŋɢılaŋ* Duman, *Kıciğ Duman* (Küçük Duman)'a *Yorğa Duman* da denir. Bu durumu bilen kişi çok azdır. Dumanlar neye göre iki Duman olarak ayrıldıkları hakkında ise bilgi

sahibi değildirler. İki Duman kendi aralarında evlilik kurabilmektedir. Xiling ve Hongwan köyünde de Dumanlar varsa da çoğunlukla Guanghua 光华 köyünde yaşamaktadırlar. Diğer komşu köylerde yaşamakta olan hem Sarı Uygur hem de Şıra Uygur konuşan Dumanların geçmişte Guanghua 光华 köyünden göç ettiklerini kaynak kişilerimiz söylemişlerdir. Geçmişte bu bölgedeki şamanlar genelde Dumanlardan olurmuş.

Qalqalar sadece Xiling 西岭 köyünde bulunurlar. Onlar da yakın akrabadırlar. Qalqa soyundan olan kaynak kişinin anlattığına göre aşağı yukarı 100 yıl önce kendi dedesinin Şıra Uygurca konuşan Kangle 康乐 bölgesinden göç edip buraya yerleştiğini ve günümüze kadar birkaç aileye geliştiğini söylemiştir.

Sarı Uygurlarda kişilerin soyadları ile onların boyları tespit edilebilir. Jiucaigou kesimindeki Yağlakır köylerinde Yağlakır boyuna mensup olan alt-boylardan Yağlakır Yang 杨, Duman Du 杜家 Ancaŋ An 安 soyadlarını alırlar. Çok nadir diğer soyadları bulunur. Guanghua 光华 köyünün hem Şıra Uygurca konuşan Bayattavın boyuna mensup olanların yaşadığı Sarı Uygur köyleri ile komşu olması hem de karşılıklı evlilikler dolayısıyla Guanghua 光华 köyünde Şıra Uygur alt-boyları da bulunur.

İki dil konuşabilen Sarı Uygur veya Şıra Uygur yaşlı konuşurlar ile yaptığımız sohbetler sırasında iki dili karıştırmadıklarını fark edebiliriz. Ayrıca ziyaret ettiğimiz yaşlı konuşurların ana dillerine olan duyguları yüksektir.

Hongwan 红湾 ve Datan 大滩 köylerinde yaşayan Ancaŋ (安帐), Bayat (巴岳特) ve Gulinahesu (顾丽娜) alt-boylarına mensup Bayattavınlar, Şıra Uygurca konuşmaktadır. Bu iki köyün Türkçe konuşan Yağlakır boyuna mensup olanların yaşadığı Xiling 西岭, Dongling 东岭, Guanghua 光华 köyleri ile sınır olması ve evlilik kurması sonucunda eskiden birçok kişi hem Sarı Uygurca hem Şıra Uygurca konuşabilmekte idi. Ancak bu durum gitgide azalmaktadır. Hongwan 红湾 ve Datan 大滩 köylerinde yaşayan Sarı Uygurlar kendilerini Bayattavın olarak tanımlarken, komşu köylerde yaşayan Yağlakırlar ise Bayattavınlara *Bey Otağ*, yani “Zengin Boyu” olarak hitap ederler.

Çalışmamızda Dahe nahiyesi Jiucaigou kesiminden 13 erkek, 16 kadın toplam 29 kaynak kişiden derleme yapılmıştır:

02020101 Gorğe (An Fu-lin): 1933, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020102 Sanzın (Yang Shi-cheng): 1957, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020103 Ohkum (An Shu-qing): 1959, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020104 Batır (An Gui-cai): 1949, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020105 Colmaga: 1944, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Ancaŋ

02020106 Sığahrdan (Yang Feng-ying): 1928, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020107 Ğaŋcıq (Yang Sheng-qing): 1938, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020108 Moncör (Ke Xing-cai): 1953, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır -Qalqa.

02020109 Ozer (Yang Maolin): 1933, Dahe nahiyesi, Xiling köyü, Yağlakır - Yağlakır.

02020201 Muncür Caşı (An Jin-hu): 1942, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020202 Ahsırçğaŋ (An Gui-ying): 1947, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020203 Ihserciğaŋ (Yang Cun-ying): 1951, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020204 Batbanstol (An Xiu-ying): 1926, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020205 Colmastraŋ (An Jin-lu): 1937, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020206 Sıdanzınırapıhrdam (An Tian-lu): 1929, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

02020207 Yang Zhan-gui: 1960, Dahe nahiyesi, Dongling köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020301 Irençihırdan (Du Xiu-lan): 1943, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020302 Çumtar: 1940, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020303 Serğımsol (Du Gui-lan): 1935, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020304 Hasırlamsol (Du Xiu-lan): 1933, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020305 Colmanbın (Yang Yue-fen): 1941, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020306 Irincinsardan (Du Zhan-gui): 1937, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020307 Yang Xiu-ying: 1968, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020308 Yang Feng-lin: 1942, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020309 Irhdanci (Du Yu-lan): 1953, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020310 Hlamoseriŋ (Du Gui-ying): 1933, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020311 Yang Xiu-hua: 1964, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Yağlakır.

02020312 Lozaŋzınba (Du Li-rong): 1947, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

02020313 Colmahldan (Du Yu-xiang): 1949, Dahe nahiyesi, Guanghua köyü, Yağlakır -Duman.

0.3.3.2.1.2.3. 0203 Dahe Xuanquan Ağızları (Saqıs)

020301 Songmutan köyü-松木滩村 (SUygur NS: 253)

Saqıs boyu - Ancaŋ (安帐), Paltan (帕勒坦), Duman (杜曼), Cıŋsa (增斯恩), Qalqa (卡勒嘎尔), Suldus (苏勒杜斯).

020302 Dacha köyü-大岔村 (SUygur NS: 320)

Yağlakar boyu - Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼), Yağlakar (亚拉格)

Bayattavın boyu - Ancaŋ (安帐), Bayattavın (巴岳特), Gulinahesu (顾丽娜).

Saqıs - Ancaŋ (安帐), Paltan (帕勒坦), Duman (杜曼), Suldus (苏勒杜斯.

020303 Laohugou köyü -老虎沟村 (SUygur NS: 171)

Saqıs boyu- Ancaŋ (安帐), Paltan (帕勒坦), Duman (杜曼).

Dahe nahiyesi Xuequan kesiminde 雪泉片 toplam 1,471 kişi yaşamaktadır. 1949 yılından önce yalnızca Saqıs boyunun yerleşim bölgesiydi. 1950'li yıllarda Gaotai İlçesine bağlanmış, 1954 yılında ise Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesine dâhil edilerek Hongwan nahiyesi 红湾乡 statüsüne geçirilmiştir. 1958 yılında ise Hongwan nahiyesi 红湾乡, yine bir idarî statü değişikliğine uğrayarak Hongguang Ekibi 红光大队 statüsüne geçirilmiş ve Longchang Komününe 隆畅公社 bağlanmıştır. 1962 yılında ise Xuequan Komünü 雪泉公社 statüsüne geçirilmiş, 1967 yılında ise adı Changzheng Komünü 长征公社 olarak değiştirilmiştir (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 8). 1959'da devletin kurup işlettiği Yayla Firması ise 2002 yılında köy hâline getirilerek Dacha köyü 大岔村 adı verilerek Dahe Bölgesi'ne dâhil edilmiş, Xuequan nahiyesinin 雪泉乡 idaresine verilmiştir. 2004 yılında hükümet kararı ile Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne bağlı Dahe Bölgesi'ndeki Shuiguan 水关, Jiucaigou 韭菜沟, Lamawan 喇嘛湾, Xuequan 雪泉 nahiyeleri kaldırılarak Dahe Bölgesi 大河区, nahiye statüsüne indirilmiş, Dahe nahiyesi **大河**乡 olmuştur. Dacha köyü 大岔村 de dâhil olmak üzere bu dört nahiyenin köyleri Dahe nahiyesine 大河乡 bağlanmıştır. Bugün Dahe nahiyesi altında toplam 17 idarî köy bulunmaktadır (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 7).

Yukarıda belirtilmiş olan Dacha köyüne Dahe'nin Yağlakır, Saqıs ve Bayattavınların yaşadığı yerlerden Yayla Firması olarak ilk kurulduğu 1959 yılında devlet emri ile Sarı Uygurlar yerleştirilmiştir. Bu zorunlu göç sonucunda bu köyde hem Sarı Uygurlar hem Şıra Uygurlar karışık olarak yaşamaktadır.

Xuequan kesimi, coğrafî olarak Şıra Uygurların yaşadığı Kangle kasabasıyla Qinghai Eyaleti sınırlarındaki Tu ve Tibet köyleri ile sınır komşusudur. Hem bu özelliği hem de Tibetlilerle aralarında evliliklerin yaygın olması dolayısı ile Xuequan kesimi Sarı Uygur kaynak kişilerin konuşmasında Tibetçe ve Şıra Uygurca sözcükler Yağlakır ve HoraNGat boylarına göre daha fazladır.

Geçmişte Xuequan kesiminin 雪泉片 altında bulunan, 5 idarî köy (: Songmutan köyü 松木滩村, Laohugou köyü 老虎沟村, Dacha köyü 大岔村, Tianqiaowan köyü 天桥湾村, Yingpan köyü 营盘村) 2004 yılından bugüne kadar Dahe nahiyesinin idaresi altındadır. Bu köylerden, Songmutan 松木滩村, Dacha 大岔村 ve Laohugou 老虎沟村 köyleri, Sarı Uygurların yaşadığı yerlerdir:

Songmutan 松木滩 köyünde yaşayan Sarı Uygurların boy ve alt-boylar hakkındaki bilgiler, Daheli Saqıs boyundan 60-86 yaş grubunda olan Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼), Cıŋsa (增斯恩), Qalqa (卡勒嘎尔) alt-boyundan kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetler sonucunda elde edilmiştir. Genel olarak 50-80 yaş grubundaki Songmutan köyü Sarı Uygurları ana dillerinde kendi soyadlarının nasıl söylendiğini bilmemektedir. Ancak Çince telaffuz ile kısaltılmış olan soyadları, sorulduğunda anlayabilmektedirler. Burada yaşamakta olan Sarı Uygurların ana dillerini kullanma durumu kötüdür. Köyde düzenlenen etkinliklerde kendi aralarında bile Çince konuşurlar, ancak biri özellikle uyardığında birkaç yaşlı dede ve nine ana dili ile sohbet eder. Dış milletler ile, özellikle Hanzu, Tibet ve Şıra Uygurlarla evlilikler yaygındır.

Dacha köyü Sarı Uygurlarının boy ve alt-boyları hakkındaki bilgiler köyün Yağlakır (亚拉格), Saqıs (八个家), Bayattavın (巴岳特) boylarından 60-86 yaş grubunda olan Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼) alt-boyundan kaynak kişiler ile yaptığımız sohbetler sonucunda ortaya çıkmıştır. Sohbet ettiğimiz bu kişiler Sarı Uygurca-Şıra Uygurca-Çince veya Şıra Uygurca-Sarı Uygurca-Çince olarak üç dil

bilmektedir. Genel olarak 50-80 yaş grubundaki Sarı Uygurlar ana dillerinin yanında diğer akraba dili de (yani, Sarı Uygur veya Şıra Uygur) konuşabilmektedir.

Yerel halk ile yaptığımız sohbetlerde, kaynak kişilerimiz 1958 yılında zorunlu göçe tâbi tutulmalarından dolayı, Sarı Uygurca konuşan Yağlakır ve Şıra Uygurca konuşan Bayattavın boylarından göç eden Sarı Uygur ve Şıra Uygurların hem komşu olmaları hem de aralarında yaygın olan evlilik bağlarından dolayı ana dilleri yanında diğer millî dili de doğal olarak öğrenmiş olduklarını dile getirdiler. Bununla birlikte, günümüzde hem Sarı Uygur hem de Şıra Uygur her iki dili de konuşabilen kişi sayısının fazla olmadığını belirttiler.

Laohugou köyü Sarı Uygur sakinleri hakkındaki bilgiler, Saqıs boyuna mensup komşu Songmutan ve Dacha köylerinde yaşayan ileri yaştaki Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼) alt-boylarına mensup kaynak kişiler ile Laogugou'ya gelin olarak gelen Cıŋsa alt-boyundan kaynak kişiyle yaptığımız sohbetlerden ortaya çıkmıştır. Derlememiz sırasında Paltan alt-boyundan Sarı Uygurlara ise tesadüf edilmemiştir. Yaptığımız sohbetlerden Laohugou köyünde yaşamakta olan Sarı Uygurların ana dilleri yerine Çince kullandıkları ve çok az sayıdaki yaşlı kişilerin Sarı Uygurcayı konuşabildikleri tespit edilmiştir. Kaynak kişilerimiz, köyde 60 yaş altındaki kişilerin tamamen Çince kullanmakta olduğunu söylediler. Laohugou köyü muhtarı köyde ana dilini bilen kişi sayısının 20 kadar bile olmadığını dile getirmiştir, bu sebeple her alt-boy üzerinde derleme yapma imkânımız olmamıştır.

Çalışmamızda bu kesim için 5 erkek, 11 kadın, toplam 16 kaynak kişiden derleme yapılmıştır.

02030101 Serin Colma (An Feng-lan): 1940, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Ancaŋ.

02030102 An Yu-wen: 1967, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Ancaŋ.

02030103 Ihırdamsol (An You-lan): 1929, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Ancaŋ.

02030104 Du Fa-sheng: 1936, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Duman.

02030105 Du Xiu-ying: 1943, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Duman.

02030106 Ke Xiu-fang: 1952, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Qalqa.

02030107 Ke Cui-ling: 1962, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Qalqa.

02030108 Medoɢ (An Xue-fang): 1957, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Ancaŋ.

02030109 Serohlcin (Du Gui-hua): 1951, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Duman.

02030110 Sdoldan Serın (An Yu-qin): 1948, Dahe nahiyesi, Songmutan köyü, Saqıs -Ancaŋ.

02030201 Zamgartdan (An Hui-lan): 1943, Dahe nahiyesi, Hongwan köyü, Bayattavın- Ancaŋ.

02030202 Sarğımso (Du Xiu-ying): 1942, Dahe nahiyesi, Hongwan köyü, Bayattavın -Duman.

02030203 Wu Gui-ying: 1933, Dahe nahiyesi, Hongwan köyü, Bayattavın-?

02030204 Sıdopcin Serin (Du Fa-gui): 1927, Dahe nahiyesi, Dacha köyü, Saqıs -Duman.

02030205 Lozaŋzımba (Du Zheng-lin): 1941, Dahe nahiyesi, Dacha köyü, Yağlakar- Duman.

02030206 Irhdançin Serıŋ (An Zi-cheng): 1954, Dahe nahiyesi, Dacha köyü, Bayattavın -Ancaŋ.

02030207 Sılahrdam (An Gui-ying): 1954, Dahe nahiyesi, Hongwan köyü, Bayattavın -Ancaŋ.

02030301 Garmamstol (Zheng Gui-fang): 1935, Dahe nahiyesi, Laohugou köyü, Saqıs -Cıŋsa.

0.3.3.2.1.3. 04 Huangcheng Kasabası Ağızları 皇城镇

0.3.3.2.1.3.1. 0402 Maying kesimi 马营片

040201Jinzitan köyü -金子滩村

Yağlakır boyu- Ancaŋ (安帐), Duman (杜曼), Yağlakır (亚拉格)

Maying kesimi kuzeyinde Jinchang şehrine bağlı Yongchang İlçesiyle, doğusunda Yangqiang kesimiyle, diğer tarafdan ise Beitan kesimindeki Moŋti 曼台 ile komşudur. 2004 yılından önce Huangcheng kasabasının 皇城镇 Maying nahiyesine 马营乡 bağlı olan, bugün ise Huangcheng kasabası idaresi altında bulunan Xishuitan 西水滩, Jinzitan 金子滩, Xicheng 西城 köylerindeki Sarı Uygurlar 1959 yılında Dahe bölgesinden göç ettirilmiştir. 2004 yılında idare sisteminin değişmesinden dolayı Maying nahiyesi 马营乡 kaldırılmıştır. Bununla birlikte halk arasında Maying kesimi 马营片 olarak kullanımı devam etmektedir. Şu an Xishuitan köyünde 西水滩村 yaşamakta olan Sarı Uygurlar Xuenquan kesiminde 雪泉片 yaşayan Saqıs boyuna mensup Sarı Uygurlardandır. Jinzitan köyünde 金子滩村 yaşayan Sarı Uygurlar Jiucaigou kesimindeki 韭菜沟片 Yağlakır boyuna mensup Sarı Uygurlardandır. Xicheng köyünde 西城村 yaşayan Şıra Uygurlar Jiucaigou kesimindeki 韭菜沟片 Bayattavın boyuna mensup Şıra Uygurlardandır.

M. Hermanns ve E. R. Tenişev'in çalışmasında şu bilgileri görebiliriz: Bir kısım Sarı Uygurlar Tibetçe konuşurlar ve kendilerini Şira Yoğur olarak adlandırırlar. Sunan'nın güney-doğusunda Youai kesiminde 友爱 yaşarlar, diğer Sarı Uygurlar gibi iyi Çince bilirler, diğerleri ile olan iletişim dili Çincedir (M. Hermanns 1940-1941-35-36: 78-79; Tenişev 1962/2008: 191). Burada söz edilen Tibetçe konuşan Sarı Uygurlar muhtemelen daha önce Youai kesiminde 友爱 yaşamış olup 1959 yılında günümüzdeki Huangcheng kasabasına bağlı olan Beitan kesimine göç eden Moŋti 曼台 ailesidir. Wang Yuanxin'in çalışmasında 1959 yılında Şıra Uygurca konuşan halk Beitan kesiminin Beiji ve Beifeng köylerine yerleştirilmiştir. Günümüzde yaşlıların çoğu Şıra Uygurca, Tibetçe ve Çince bilirler, gençler nerede ise hiç Şıra Uygurca bilmemekte ve anlamamaktadır, genelde Çince kullanırlar (Wang Yuanxin 2002: 305). 2011 yılında yaptığımız alan çalışmamızda Huangcheng kasabası merkezinde yaşayan ileri yaştaki kişiler ile yaptığımız sohbetlerde Beitan kesiminde yaşayan bazı Sarı Uygurların Tibetçe konuşabildiği, hatta yazabildiği öğrenilmiştir.

2013 yılında yerel halk ile yaptığımız sohbette, kaynak kişimiz Jinzitan köyünde 金子滩村 yaşayan Sarı Uygurların ana dili kullanımlarının "kötü" olduğunu, genç kuşakların ise ana dillerini pek kullanmadıklarını söyledi.

Çalışmamızda bu kesimi için toplam 1 erkek kaynak kişinin derleme yapılmıştır:

05020201 Doncihrcağ (An Yon-gcai): 1940, Maying nahiyesi, Jinzitan köyü, Yağlakır -Ancaŋ.

0.3.5. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi

Metinler, konuşmanın bütün seslerini yansıttıkları ve çeşitli dillerdeki fonolojik karşıtlıklarla birlikte seslerin çıkarılışındaki fonetik ayrıntıların gösterilmesine imkân sağladıkları için Uluslar Arası Fonetik Alfabe'nin (IPA) 1996 yılında kabul edilen çizelgesine uygun olarak yazıya geçirilmiştir. Tezimizde, Sarı Uygur konuşmalarının betimlenmesinde, aşağıda gösterilen bütün ünlü ve ünsüz işaretleri ile ayırıcıları kullanılmıştır.

Aşağıda tezde derlemelerin yazıya geçirilişinde ve incelemede kullanılan işaretler ile dil bilgisi terimlerinin kısaltmaları gösterilmiştir.

0.3.5.1. Fonetik İşaretler

0.3.5.1.1. Ünlüler

[ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[a] geniş, düz, art dil, açık

[ɑ^{h}] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[a^{h}] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[ə] dar, düz, art dil, kapalı

[ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[ẹ] geniş, düz, ön dil, açık

[e^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[ẹ^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı,

[ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık,

[o^{h}] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[ɔ^{h}] geniş, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[ø^{h}] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, soluklu

[ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil (yarı kapalı)

[ʊ^{h}] yarı geniş, yuvarlak, art dil (yarı kapalı)

[u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[u^{h}] dar, yuvarlak, art dil, açık

[ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[ʉ^{h}] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı, soluklu

[y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[i] dar, düz, ön dil, açık

[ɨ] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[ɯ] dar, düz, art dil, kapalı

[æ] geniş, düz, orta dil, yarı açık

0.3.5.1.2. Ünsüzler

[p] ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[p̬] yarı ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[b] ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[b̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[β] ötümlü, sızıcı, çift dudak

[ɸ] ötümsüz, sızıcı, çift dudak

[d] ötümlü, patlayıcı, dişeti

[d̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[f] ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[g] ötümlü, patlayıcı, orta damak

[g̊] yarı ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[ɟ] yarı ötümlü, patlayıcı, orta damak

[q] ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[ɢ] yarı ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[ɢ] ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[ɢ̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[ɣ] ötümlü, sızıcı, orta damak

[x] ötümsüz, sızıcı, orta damak

[χ] ötümsüz, sızıcı, küçük dil

[ʁ] ötümlü, sızıcı, küçük dil

[h] ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[ʒ] ötümlü, sızıcı, dişeti-damak

[dʒ] ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak

[l] ötümlü, yan ünsüz, dişeti

[ɬ] ötümlü, yan ünsüz, dişeti-damak

[ɬ] ötümsüz, yanal sızıcı, dişeti- damak

[m] ötümlü, genizsil, çift dudak

[n] ötümlü, genizsil, dişeti

[ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[ɴ] ötümlü, genizsil, küçük dil

[ɾ] ötümlü, hafif vurmalı, dişeti-damak

[r] ötümlü, vurmalı, dişeti-damak

[s] ötümsüz, sızıcı, dişeti

[ʃ] ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

[ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[t] ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[ʈ] yarı ötümlü, patlayıcı, dişeti

[ʧ] ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

[ts] ötümsüz, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı

[tʂ] ötümsüz, sızıcı, bükümlü, yarı kapantılı

[tş] yarı ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[v] ötümlü, sızıcı, diş-dudak

[j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[ʣ] ötümlü, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı

[ʒ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[ʤ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[dʒ̬] yarı ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

0.3.5.2. Ayırıcı İşaretler

0.3.5.2.1. Ünlüler

Ö ön ünlü

A art ünlü

V ünlü

Vˈ aslî vurgu

V: uzun ünlü

V̟ daha öne kaymış ünlü

V̝ daha hafif ünlü

V^{h} soluklu ünlü

V̆ daha kısa ünlü

0.3.5.2.2. Ünsüzler

C ünsüz

C̥ ötümsüz ünsüz

C̬ ötümlü ünsüz

0.3.5.3. Dilbilgisel İşaretler

x = x x, y'ye eş değerdir.

[x] telâffuz parantezi

..... Anlaşılmayan sözcük, ibare ve cümleler ile metinden çıkartılmış kısımları gösterir.

{} Morfem parantezi

(?) Şüphe belirtir.

/x/ fonem parantezi

- (gramer tahlilinde) fiil kökü, fiil köküne gelen yapım eki. Fiil ve isim çekimlerinde çekim eki.

+ (gramer tahlilinde) isim kökü, isim köküne gelen ek.

* Tanıklanmayan veya yeniden yapılandırılan dil birimini (: sesbirim, biçimbirim, sözcük) gösterir.

x > y x, y'den öncedir.

x < y y, x'den öncedir.

→ bir anlamdan başka bir anlama geçiş; bir dilden başka bir dile geçiş; bir aşamadan başka aşamaya geçiş

~ değişken şekil

x.x kesintinin bulunuşu / hece sınırı

$\overset{\frown}{x\,x}$ kesintinin bulunmayışı

x → y y, x'ten çıkar.

x ← y x, y'den çıkar

|, || ahenk durağı

0.3.5.4. Dilbilgisel Kısaltmalar

ağ. = ağız

Bel. = Belirtme hâli

BÜU. = Büyük Ünlü Uyumu

Ç. = Çokluk

Ç3K. = Çokluk 3. Kişi

K. = Kişi

KÜU. = Küçük Ünlü Uyumu

T. = Teklik

T3K. = Teklik 3. Kişi

T1K. = Telik 1. Kişi

Yön. = Yönelme hâli

ZF. = Zarf-fiil

0.4. Genel Kısaltmalar

0.4.1. Diller (dil, lehçe, ağız)

Ar. = Arapça

ATü. = Ana Türkçe
Blk. = Balkar Türkçesi
Ç. = Çince
Çağ. = Çağatay Türkçesi
Çuv. = Çuvaş Türkçesi
DTü. = Doğu Türkçesi
ETü. = Eski Türkçe
Frs. = Farsça
Har. Tü. = Harezm Türkçesi
Hks. = Hakas Türkçesi
Hlç. = Halaç Türkçesi
Kar. = Karaim Türkçesi
Kar. L. = Karaim Türkçesi Lutz ağzı
Kaz. = Kazak Türkçesi
Kç. = Hakas Türkçesi Kaç ağzı
Kıpç. = Kıpçak Türkçesi
Kırg. = Kırgız Türkçesi
Kmd. = Kumandı ağzı
Kmk. = Kumuk Türkçesi
Koyb. = Hakas Türkçesi Koybal ağzı
Krç. = Karaçay-Balkar Türkçesi
Leb. = Lebed ağzı
Mo. = Moğolca
OMo. = Ortak Moğolca
Osm. = Osmanlı Türkçesi
OTü. = Ortak Türkçe
Oyr. = Oyrat Türkçesi
Sag. = Hakas Türkçesi Sagay ağzı
Sogd. = Soğdca
Soy. = Soyon Türkçesi bkz. Tuv.
SUD = Sarı Uygur Dahe ağızları
SUDBt. = Sarı Uygur Dahe Bayattavın ağzı

SUDHr. = Sarı Uygur Dahe HoraNGat ağzı

SUDSq. = Sarı Uygur Dahe Saqıs ağzı

SUDYğ. = Sarı Uygur Dahe Yağlakar ağzı

SUM = Sarı Uygur Minghua ağızları

SUMHr. = Sarı Uygur Minghua HoraNGat ağzı

SUMYğ. = Sarı Uygur Minghua Yağlakar ağzı

SUyg. = Sarı Uygur Türkçesi

Şor. = Şor Türkçesi

ŞU = Şıra Uygur Moğolcası

Tar. = Tarançi ağzı

Tat. = Tatar Türkçesi

Tb. = Tibetçe

Tel. = Teleüt ağzı

TTü. = Türkiye Türkçesi

Tuv. = Tuva Türkçesi

Yak. = Yakut (Saha) Türkçesi

YUyg. = Yeni Uygur Türkçesi

0.4.2. Kaynaklar ve Yazarlar

CC = *Codex Cumanicus*

DLT = *Dîvânü Lugâti't-Türk* (Atalay 2013; Dankoff-Kelly 1985; Ercilasun, Akkoyunlu 2014)

ED = *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish* (Clauson 1972)

Mo. = *Moğolca-Türkçe Sözlük* (Lessing 1960/2003)

OTG = *Orhun Türkçenin Grameri* (T. Tekin 2000)

OTWF = *Old Turkic Word Formation* (Erdal 1991)

TMEN = *Türkische und mongolische Elemente im Neupersischen I-IV* (Doerfer 1963/1975)

TT = *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler* (Tekin 1995)

VEWT = *Versuch Eines Wörterbuches Der Türksprachen* I-II (Räsänen 1969-1971)

0.4.3. Diğer Kısaltmalar

ay.	= aynı
ayr.	= ayrıca
bkz.	= bakınız
C.	= Cilt
Çev.	= Çeviren
Ed.	= Editör
krş.	= karşılaştırınız
NS	= Nüfus Sayısı
s.	= sayfa
S.	= Sayı
TDK	= Türk Dil Kurumu
TN	= Tam Nüfus
TTK	= Türk Tarih Kurumu

1. Bölüm Sarı Uygur Türkleri

1.1. Sarı Uygur Türklerinin Tarihine Bir Bakış

1.1.1. Heşi Bölgesi ve Sarı Uygurların Heşi Bölgesine Gelişi

Günümüz Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki 55 azınlıktan biri olan Sarı Uygurlar, kendilerini "*Yoğur / Yoğır*" olarak adlandırırlar. "*Yoğur/ Yoğır*" adının Çince telaffuz ile *Yuguzu* /裕固族 olarak adlandırılan bu topluluk, Türk kökenlidir. *Yoğur/ Yoğırlar* Ötüken Uygur Kağanlığı'nın kurucuları Uygurların bugünkü temsilcileridirler. Hatta Sarı Uygurların bir kısmı kağanlığın kurucu sülalesi olan Yağlakarlara uzanmaktadır. Sarı Uygurların ataları Ötüken Uygur Kağanlığının yıkılmasından sonra göç ettikleri yerlerde de siyasî egemenliklerini sürdürmüşlerdir.

Sarı Uygurlar Gansu Eyaletinin Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi 肃南裕固族自治县 sınırları içerisinde ve Jiuquan 酒泉 iline bağlı olan Huangnibao nahiyesi 黄泥堡乡'nde yaşamaktadır. Bunun dışında az sayıda Sarı Uygur Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'nin Kumul 哈密 şehrine bağlı olan Daquanwan nahiyesi 大泉弯乡 Getajing 圪塔井 köyü ile Changji Dungan Özerk İli'ne bağlı olan Manası 玛纳斯 İlçesinde yaşamaktadırlar (Zhong Jin-wen 2009: 1). Sarı Uygurlar Heşi koridorunun orta kısmında Qilian Dağının kuzey eteğinde yaşamaktadırlar.

Heşi 河西, Gansu Eyaletinin batısında yer almaktadır. Heşi 河西 yer adı Sarı ırmağın (Huanghe 黄河) batısında bulunmasından dolayı "ırmağın batısı" anlamına gelen Hexi 河西'den gelmektedir. Fakat genelde söz konusu Heşi 河西 bölgesi, Qilian Dağı'nın 祁连山 kuzey tarafındaki, yani günümüzdeki Jiayuguan 嘉峪关, Jiuquan 酒泉, Zhangye 张掖, Jinchang 金昌, Wuwei 武威 olmak üzere beş şehir ile bu şehirlere bağlı olan bölgelerden ibarettir (Gao Rong 2011: 1).

Chunqiu zhanguo 春秋战国 (M.Ö. 770-221) - Xihan 西汉 (Batı Han sülalesi dönemi, M.Ö. 202-M.S. 8) dönemlerinde Heşi 河西 bölgesi Çiang 羌, Yuecı 月氏, Usun 乌孙, Hun 匈奴 gibi konar-göçer milletlerin yaşadığı bölgedir. M.Ö.121'den sonra Heşi bölgesi Han sülalesine bağlanmıştır. Bölgedeki hâkimiyeti pekiştirmek

için iç bölgelerden Heşi bölgesine çok sayıda göç olmuştur. Bölgeyi idare etmek için Han sülalesi tarafından Jiuquan 酒泉, Zhangye 张掖, Dunhuang 敦煌, Wuwei 武威 olmak üzere dört *jun*[3] (il) kurulmuş olup Hexi Dört Cun (Hexi sijun) 河西四郡 olarak adlandırılmıştır (Gao Rong 2011: 5, 59).

Wei Jin Shiliuguo Beichao 魏晋十六国北朝 (MS. 220-581) dönemlerinde Heşi bölgesinin iyi bir tarım ve hayvancılık temeline sahip olması iç bölgelerden bu bölgeye büyük bir göç hareketine yol açmıştır. Sui-Tang 隋唐 (M.S. 581-907) dönemlerinde hükümdarlar, çok önemsedikleri Heşi bölgesini ellerinde tutmak için büyük çaba sarfetmişlerdir. Heşi bölgesinin "boğaz bölgesi" olarak görülen Ganzhou 甘州, aynı zamanda bölgenin en gelişmiş yeri idi. An Lushan İsyanı'ndan 安史之乱 sonra Heşi bölgesinin kontrolü Tibetlerin eline geçmiştir; idare sistemi, dil, giyim ve kişi adları gibi konularda "Tibetlileşme" eğilimi görülmüştür. 848 yılında Shazhou'lu Zhang Yichao'nın önderliğinde başlatılan başkaldırma bölgedeki Tibet iktidarını devirmiş, Heşi bölgesinde tekrar Tang sistemi kurulmuştur. Daha sonra Heşi Uygurları 河西回鹘 hızlı bir şekilde güçlenip Ganzhou'yu merkez alarak Heşi bölgesinin çoğu yerlerini ele geçirmişlerdir (Gao Rong 2011: 6-7).

Heşi bölgesi coğrafî olarak çok önemli bir bölgedir, doğu tarafı Guanlong 关陇 ile sınır komşusudur, batı tarafı Batı Bölgesine 西域 giderken, kuzeyde Hunlar 匈奴 (Türk 突厥), güneyde ise Çianglar 羌 (Tuyuhun 吐谷浑, Tibet 吐蕃) yaşıyorlardı. Heşi bölgesi, Zhongyuan Hanedanının 中原王朝 uzatılmış bir kolu gibidir. Güvenlik açısından bakıldığında, Zhongyuan Hanedanı 中原王朝 Heşi bölgesini ele geçirdiğinde kuzeydeki konar-göçer milletler Hehuang bölgesindeki 河湟地区 (Sarı ırmağın yukarı kıyısı, Huangshui havzası) Çiang 羌, Tuyuhun 吐谷浑 veya Tibetler 吐蕃 ile olan iletişimlerini keser. Heşi bölgesi coğrafî ve askerî strateji bölgesi olarak taşıdığı önemi nedeniyle Zhongyuan Hanedanı 中原王朝 ile Kuzey ve kuzeybatı konar-göçer milletler arasında kapışma odağı olmuştur (Gao Rong 2011: 6-8).

Heşi bölgesi sadece Doğu ve Batı'nın ipek yolu ulaşımının boğazı ve kültür alış-verişinin merkezi değil, bütün eski çağlar boyunca çeşitli milletlerin etkileşim bölgesidir de (Gao Rong 2011: 6-8).

---

[3] *Jun* 郡, Çin'in eski idare birimidir, M.Ö. 207'den sonra *jun*, "ilçe"nin bir üstü idare birimidir.

Uygurlar Heşi bölgesi civarında, M.S. 1. yüzyıldan itibaren yoğun olarak bulunmuştur ve çoğu hayvancılıkla hayatını sürdürmüştür. Ötüken Uygur Kağanlığı'nın dağılmasıyla bir kısım Uygurlar, bu bölgeye göç ederek bölgedeki Uygur varlığını güçlendirmiştir (Zhong Jin-wen 1997: 30). Tibet yönetimi altında bulundukları sırada bu bölgedeki Uygurlar dağınık olarak yaşıyordu. Ganzhou 甘州 (günümüzdeki Zhangye 张掖), Liangzhou 凉州 (günümüzdeki Wuwei 武威), Suzhou 肃州 (günümüzdeki Jiuquan 酒泉), Guazhou 瓜州 (günümüzdeki Guazhou 瓜州 İlçesi), Shazhou 沙洲 (günümüzdeki Dunhuang 敦煌) gibi Heşi bölgesindeki yerler ile Hezhou 河州 (günümüzdeki Linxia 临夏), Lanzhou 兰州 (günümüzdeki Lanzhou), Qinzhou 秦州 (günümüzdeki Tianshui 天水), Kulan dağı 贺兰山, Halu ırmağı 合罗川 (günümüzdeki Ejin ırmağı 额济纳河) gibi yerlerde Uygurlar konar-göçer bir yaşam tarzı sürdürmüştür (Cheng Su-luo 2002: 46-47; Gao Rong 2001: 353).

Uygurlar, Çin tarih kaynaklarında *Yuanhe* 袁纥 (Beiwei dönemi M.S. 384-534), *Weihe* 韦纥 (Sui dönemi M.S. 581-618), *Huihe* 回纥 ve *Huihu* 回鹘 (Tang dönemi M.S. 618-907, Song dönemi M.S. 960-1279), *Weiwuer* 畏吾尔 (Yuan dönemi M.S. 1271-1368; Ming dönemi M.S. 1368-1644) gibi farklı telaffuzlar ile kaydedilmiştir (Chen Zong-zhen 2004: 3).

1.1.2. Tang Sülalesi Dönemi (618-907)

840 yılında Ötüken Uygur devletinin yıkılmasından sonra Uygurlar üç kola ayrılarak batıya doğru göç etmişlerdir. Bir kolu Heşi bölgesine gelerek 7. yüzyılın sonu ile 8. yüzyılın başlangıcında Heşi bölgesine göç eden Uygurlarla birleşmiştir. Bu Uygurlar 10. yüzyılın başlangıcında Ganzhou Uygur Hanlığını kurmuştur (Fan Yu-mei 1988: 182; Chen Zong-zhen 2004: 3; Zhong Jin-wen 2009: 2). Diğer iki kol ise batıya doğru giderek Gaochang Uygur Hanlığı / Şizhou Uygur Hanlığı ile Karahanlı devletini kurmuştur (Chen Zong-zhen 2004: 3). 840 yılında Hanın oğulları

veya kardeşleri, yani teginlerin 特勤 önderliğinde çeşitli yerlere giden boylar ile Ganzhou Uygur hanı ve on beş boya başçılık ederek Karluk bölgesine göç eden Uygurların Başkanı Pan Tekin 庞特勤 hepsi Yağlakar boyuna mensuptur (Chen Zong-zhen 2004: 7).

> “回紇姓藥羅葛氏…….藥羅葛，回紇姓也,…….. 明年，使藥羅葛炅來朝，炅本唐人呂氏，為可汗養子，遂從可汗姓/ Uygurlar Yağlakar soyundandır……Yağlakar, Uygurların soyudur,……..ertesi yılı (787 yılında) Yağlakar Ling, saraya gelir, Ling aslında Tang’lı olup Lü soyundandır, Uygur Kağanı’na evlatlık edilmiştir, o yüzden Kağanın soyunu taşır” (旧唐书-卷 217，回纥 / *Eski Tang Sülalesi Tarihi*- Cilt: 217, Uygur).

Beş Sülale’den sonra (907 yıldan sonra) Tibet gücünün zayıflaması ve dağılmasından sonra Heşi bölgesindeki Uygurlar güçlenerek karargâhlarını Ganzhou’da kurmuşlardır. Ganzhou Heşi Uygurlarının güç merkezi olmuştur (Xue Wen-bo 2002: 31; Chen Su-luo 2002: 44).

> “至五代時，吐蕃已微弱，回鶻__、党項諸羌夷分侵其地,……甘州為回鶻牙帳 / Beş Sülale döneminde Tibetler zayıflamış, Uygur, Dangşiang (Tangut) ve Çiang / Qiang gibi milletler bölgeyi parçaladılar…… Ganzhou, Uygurların *ordu*su oldu” (舊五代史- 卷 138, 吐蕃 / *Eski Beş Sülale Tarihi*- Cilt 138, Tibet).

840 yılında Uygurların batıya göç etmesi aslında daha önce kendilerinin kontrolleri altında bulunan bölgelere taşınmasıdır. MS. 1. yüzyıldan itibaren Heşi bölgesinde Uygurlar yaşar, Ötüken Uygur Kağanlığı yıkıldıktan sonra Heşi bölgesine olan büyük göç iki aşamada gerçekleşmiştir. Birincisi 840 yılında Orhun bölgesinden direkt güneye göç eden Uygurlardır. İkincisi ise güneye göç etmeleri başarısızlığa uğradıktan sonra batıya doğru Tibetlere sığınmışlardır. Tibetler bu Uygurları tekrar Ganzhou’ya yerleştirmiştir. Doğrudan Tang Sülalesine bağlanan veya eski devletlerini tekrardan diriltmeleri başarısızlığa uğramış olan toplam 100 bin civarında Uygur, Zhongyuan 中原 bölgesine yerleştikten sonra genellikle Han milletleri içine karışmıştır (Zhong Jin-wen 2002: 7).

1.1.3. Beş Sülale On Ülke Dönemi (907-979)

Tibetlilerin bölgedeki etkisinden kurtulan Uygurlar, 911 yılında Dunhuang'ı kendi kontrolünde bulunduran Batı Han Altındağ Krallığını 西汉金山国 yenerek Heşi Koridoru'nu tamamen kendi denetimlerine alarak Ganzhou Uygur Hanlığını güçlendirmişlerdir (Yang Shen-min 1998: 330; Cheng Su-luo 2002: 44).

> "同光二年……. 封回紇王仁美為英義可汗 / 924'te….Uygur Hanı Renmei'ye Yingyi Han unvanı verildi" (新五代史 卷 5 李存勗 / *Yeni Beş Sülale Tarihi*-Cilt5, Lİ Cunxu).

976 yılında Ganzhou Uygurları daha önceki Ötüken Uygur Kağanlığı döneminde Tang ile kurdukları evlilik bağını devam ettirir. Uygur hanları ile Kuzey Song hükümdarı birbirlerine yeğen-dayı olarak hitap eder (宋会要辑稿-蕃夷 / *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*-Fanyi; Cheng Su-luo 2002: 45).

1.1.4. Song Sülalesi Dönemi (960-1279)

Song sülalesi döneminde Uygurların çeşitli Çin kaynaklarında kaydedildiği görülür.

Ganzhou Uygur bölgesinin batısındaki Shazhou / 沙州 ve Guazhou / 瓜州 gibi yerler de Uygurların hâkimiyeti altındadır, 980 yılında Shazhou tamamen Uygurların kontrol altına girmiştir (Xue Wen-bo 2002: 31).

> "(太平興國) 五年，甘、沙州回鶻可汗夜落紇，密禮遏遣使裴溢的等四人，以橐駝、名馬、珊瑚、琥珀來獻 / (980 yılında), Ganzhou, Shazhou Uygur Kağanı Yağlakar Milie (Bilge?), elçisi olan Peiyide vd. üç kişiyi (saraya) göndererek deve, güzel at, mercan ve kehribar gibi hediyelerini sundu" (宋史-卷 490 回鶻/ *Song Sülalesi Tarihi,* Cilt 490, Uygur).
>
> "雍熙四年……. 合羅川回鶻第四族首領遣使朝貢 / 987 yılında Halu ırmağı civarındaki Uygurların dördüncü boyundan elçi gönderip hediye sundu" (宋史-卷 490, 回鶻 / *Song Sülalesi Tarihi*- Cilt: 490, Uygur).

Aynı bilgi "987 yılında Halu ırmağı civarındaki Uygurların dördüncü prensi kendi elçisini Kuzey Song sarayına gönderip altın renginden pirinç hediye etti, tekrar Uygur vd. dört boyundan elçileri gönderip hediyeler sundular" olarak kaydedilmiştir (宋会要辑稿-蕃夷 / *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*-Fanyi; Cheng Su-luo

2002: 47). Eylül 989 yılında Kulan dağı eteğinde Uygurların yaşadığı kaydedilmiştir (宋史-卷 490, 回鶻 / *Song Sülalesi Tarihi* - Cilt: 490, Uygur)

> “大中祥符四年…. . 夜落紇遣使貢方物，秦州回鶻安密獻玉帶於道左 / 1011 yılında…..Yağlakar kendi elçisini göndererek hediyelerini sundu, Qingzhou Uygur Anmi yeşim taşı süslü kemerini sundu” (宋史-卷 490, 回鶻 / *Song Sülalesi Tarihi*- Cilt: 490, Uygur).
>
> “（大中祥符四年）八月……甘州回紇可汗夜落紇奉表詣闕 / (1011 yılında) Ağustos ayında Ganzhou Uygur Hanı Yağlakar saraya geldi” (宋史-卷 8, 趙恆 / *Song Sülalesi Tarihi*- Cilt:8, Zhao Heng)
>
> “天聖元年五月，甘州 夜落隔 通順遣使阿葛之、王文貴來貢方物/ Mayıs 1023 tarihte Ganzhou Yağlakar Tongshun (Han), kendisi elçisi olarak Agezhi ve Wang Wengui’yi göndererek bölgeye has hediyelerini (saraya) sundu” (宋史-卷 490, 回鶻 / *Song Sülalesi Tarihi*- Cilt 490 Uygur).

1014 yılında Shazhou Uygur elçisi Liao sarayına yerel ürünlerini sunmuştur, 1020 yılında Liangzhou Uygurları sürekli Kuzey Song sarayına hediyeler sunmuştur. 1042 ve 1050 yıllarında Shazhou Uygurları, Song sarayına deve, at, yeşim taşı gibi hediyeler sunmuştur (Cheng Su-luo 2002: 46-47).

Ganzhou Uygur Hanlığının Xixia-Tangutlar tarafından 1028 yılında (bir söylentiye göre ise 1036 yılında) yok edilmesinden sonra, Heşi Uygurları her tarafa dağılmıştır (*Yuguzu jianshi* [裕固族简史 / *Sarı Uygurların Kısaca Tarihi*] 1983). Onların bir kolu Shazhou’nun güneyindeki Qilian dağ bölgesine çekilmiştir, bu kol daha sonraki kayıtlarda “Sarı Baş Uygur 黄头回纥” olarak görülmüştür (Gao Rong 2011: 353). Daha önce Guazhou, Shazhou bölgelerinde konar-göçer hayatı sürdüren Ganzhou Uygur boyları Guazhou, Shazhou bölgelerini kaybettikten sonra Shazhou’nun güneyine çekilmiş olup bağımsızlıklarını sürdürerek günümüzdeki Gansu, Xingjiang ve Qinghai sınırlarında konar-göçer hayatı sürdürmeye devam etmiştir (Yang Fu-xue, Li Ji-he 2002: 167). 1070 yılında Xixia-Tangutların Shazhou’yu ele geçirmesinden sonra Shazhou bölgesindeki Uygurlar tekrar batıya doğru göç ederek Xizhou Uygur bölgesine girmiştir (Zhong Jin-wen 2002: 8).

“Sarı Baş Uygur 黄头回纥” adı Çin kaynaklarında ilk kez 1081 yılında görülmüştür, ondan sonra tekrar 1083 yılında kaydedilmiştir.

“(元豐四年）神宗嘗問其使去國歲月，所經何國及有無鈔略。對曰：「去國四年，道塗居其半，歷黃頭回紇、青唐，惟懼契丹鈔略耳 / (1081 yılında) Song İmparatoru Shenzong, (Hotan elçisine) ne kadar zamandır yolda olduğu, hangi ülkelerden geçtiği ve yolda yağmalamalara uğrayıp uğramadığını sordu. (Hotan elçisi) şöyle cevapladı: ‘dört yıl zaman oldu, yarısını yolda geçirdik, yolda Sarı Baş Uygur, Qingtang (Günümüzdeki Xining / 西宁 şehri)’dan geçtik, Kitanların yağmalamalarından korkarız’” (宋史-卷 490, 于闐國 / *Song Sülalesi Tarihi*-Cilt: 490, Hotan).

“(元豐四年）十月六日，佛菻國貢方物;. . …. . 次至舊于闐，次至約昌城，乃于闐界；次東至黃頭回紇，又東至韃靼，次至種楓；又至董氈所居，次至林檎城，有東至青唐，乃至中國界 / (1081 yılının) 6 Ekim’de Doğu Roma İmparatorluğu hediyelerini sundu…… ondan sonra eski Hotan, sonra Yuechang şehrine (günümüzdeki Çerçen İlçesi civarı) varır, (orası) Hotan’ın sınırıdır, onun doğusunda Sarı Baş Uygurlar, onların (Sarı Uygurların) doğusunda Tatarlar (var), ondan sonra Çomullara varır; ondan sonra (Çomul yerleşiminin doğusu) Dongzhan (Tibetlerin boy başı)’ının yaşadığı bölgesidir, daha sonra Linqin şehri (günümüzdeki Kökönor’un doğusundadır), onun doğusunda Qingtang (günümüzdeki Xining / 西宁 şehri) sonra Çin (Song) sınırına varır.” (宋會要輯稿-197 册, 佛菻 / *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*-Cilt: 197, Doğu Roma İmparatorluğu; Tang Kai-jian 2002: 52; Zhong Jin-wen 2012-4: 12).

“(元丰六年）五月一日，于阗贡方物见于延和殿。上问曰：离本国几何，曰四年……. . 从何国，曰道由黄头回纥，草头鞑靼，董氈等国 / (1083 yılında) 1 Mayısta, Hotan (elçisi) hediye sundu. Yukarıdan (İmparator) sordu: Ülkenizden ayrılalı ne kadar zaman oldu? Cevabı: dört yıl……Hangi ülkelerden geçtiniz? Cevabı: Yol boyunca Sarı Baş Uygur, Yeşil Baş Tatar, Dongzhan (Tibetlerin boy başı) vd. ülkelerden geçtik” (宋會要輯稿-197 册, 于闐 / *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*-Cilt: 197, Hotan; Tang Kai-jian 2002: 52).

“東自西大食及于闐、回紇、青唐，乃抵中國 / Doğudan Batı Dashi (Ege denizi), Hotan, Uygur, Qingtang (günümüzdeki Xining 西宁 şehri)’dan sonra Çin (Song) sınırlarına ulaşır” (宋史-卷 490, 拂菻國 / *Song Sülalesi Tarihi*-Cilt: 490, Doğu Roma İmparatorluğu)

Sarı Baş Uygurların 黃头**回**纥 adı *Song Sülalesi Tarihi* / 宋史 ve *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*/宋會要輯稿’nde üç kez kaydedilmiştir. Dikkat edersek, Sarı Baş Uygurların 黃头回纥 adını sadece Doğu Roma İmparatorluğu’nun elçisi ile Hotan elçisi dile getirmiştir. *Song Sülalesi Tarihi-Doğu Roma İmparatorluğu*’nda 宋史－拂菻國 Doğu Roma İmparatorluğu elçisinin sözleri aktarılırken Sarı Baş Uygur 黃头回纥 adının Uygur 回紇 olarak değiştirildiği

görülür. O yüzden Hotan'ın batısındaki ülkelerin, Uygurları "Sarı Baş Uygurlar 黄头回纥" olarak adlandırması da mümkündür (Tang Kai-jian 2002: 52).

1081 yılında Song Sülalesi Tarihi'ne kaydedilen "Sarı Baş Uygurlar 黄头回纥" Shazhou'nun güneyi ve Çaydam havzasının kuzeyinde bulunmaktadır. "Sarı Baş Uygurlar"ın yerleştikleri bölgenin batı sınırı ise Çakılık ve Lop Nor civarındadır (Wu Yong-ming 2002: 41). Bir diğer çalışma ise "Sarı Baş Uygurlar"ın Çaydam havzasının kuzeyinde Piçan'dan Shazhou, Guazhou'ya kadar olan çöl ve yeşillik alanında bulunduğunu söyler (Saguchi Toru 2008: 318). Qian Bo-quan ise, "Sarı Uygurlar"ın Lop Nor'un güneybatısında yaşadığını belirtmiştir (2002: 77; Gao Zi-hou 2002: 98).

Ganzhou Uygurlarının Song sarayına giden elçisinin Xixia-Tangutların yağmalamalarına uğraması ve Uygur tüccarlardan ağır vergi istemesinden dolayı, Xixia-Tangutların güçlendiği dönemde İpek Yolu güzergâhı defalarca değiştirilmiştir (Yang Fu-xue, Chen Ai-feng 2012: 48).

Dunhuang'da bulunan Xixia/Tangut dilinde yazılı metinler üzerindeki Uygurca notlar ve Turfan'da bulunan 10 parça Xixia/Tangut dilinde yazılı Buddhist metinlerden iki taraf arasında sosyal-kültürel etkileşim olduğu anlaşılır. Uygurlar, Xixia/Tangut devletinin dış ticaretinde önemli rol almıştır; Uygur Türkçesi Xixia/Tangut ve komşu milletler arasında ticaret vb. alanlarda kullandıkları iletişim dili olmuştur (Yang Fu-xue, Chen Ai-feng 2012: 51, 58).

Bu dönemde, Suzhou bölgesinde 10 bin civarında Uygur yaşadığı, doğu tarafındaki Ganzhou Uygurları ile birlikte kendilerini "Sarı Uygur **撒里维吾尔**" olarak adlandırdıkları tespit edilmiştir (Cheng Su-luo 2002: 47).

1.1.5. Yüan Sülalesi Dönemi (1271-1368)

Çingizli Türk-Moğol İmparatorluğu döneminde, Sarı Uygurlar büyük ihtimalle Kökönor'un kuzeybatısı ile Heşi Koridoru'nun güneybatısında yaşıyordu (Xue Wen-bo 1994: 89).

Sarı Uygurlar Yüan sülalesi döneminde "Sarı Uygur 撒里畏吾" adıyla ilk kez 1226 yılında *Yüan Sülalesi Tarihi*'nde kaydedildiği görülür:

> “帝欲征河西，以速不台比年在外，恐父母思之，遣令歸省。速不台奏，願從西征。帝命度大磧以往。丙戌，攻下撒里畏吾特（勒）〔勤〕、赤閔等部，及德順、鎮戎、蘭、會、洮、河諸州，得牝馬五千匹，悉獻於朝 / İmparator (Cengiz Han) Heşi’ye sefer düzenlemeyi planlar, Sübedey’in yıllardır dışarıda kalmasından dolayı, ailesinin onu özleyeceğini düşünüp geri dönmesine emreder. Sübedey batıya sefer düzenlemeyi arzu eder. İmparator (Cengiz Han) büyük çölü aşıp gitmesine emreder. (1226 yılında) Sarı Uygur (*Sa-li weiwu* 撒里畏吾)Tegin, Chimin vd. boyları ile Deshun (günümüzdeki Jingning 静宁) Zhenrong (günümüzdeki Guyuan 固原), Lanzhou, Huizhou (Günümüzdeki Jingyuan 靖远), Taozhou (günümüzdeki Lintan İlçesi 临潭), Hezhou (günümüzdeki Linxia 临夏) gibi yerleri ele geçirmiştir, elde etmiş olduğu beş bin dişi atı hükümete sundu” (元史-卷 121 速不台 / *Yüan Sülalesi Tarihi*- Cilt: 121 Sübedey).

Qian Bo-quan, yukarıdaki cümle içinde geçen *Chimin* 赤閔 adının *Ceerman* 策尔满’ın bir diğer telaffuzu olduğunu açıklayarak günümüzdeki Çerçen olduğunu belirtir (2002: 78).

1227 yılında Heşi bölgesi tamamen Çingizli devletinin kontrolu altına girmiştir. Heşi’yi ele geçirildikten sonra Guazhou ve Shazhou’yu merkez alarak Heşi’nin batısı Cöçi’nin oğlu Batu’ya, Zhangye ve Jiuquan gibi yerler ise Çağatay’a verilmiştir. Xiliang’ı merkez alarak Heşi’nin doğusu ise Ögedey’in oğlu Köten (Godan)’a verilmiştir. 1281 yılında Çağatay’ın “altın uruk” ailesi ve halkı birlikte Heşi’ye gelerek Kubilay han’a sığınmıştır. Bu gelenler Kubilay Han tarafından Guazhou, Shazhou, Kumul ve Lop Nor gibi yerlere yerleştirilmiştir (Gao Rong 2011: 387). Yüan sülalesi döneminde Suzhou’nun / 肃州 (günümüzdeki Jiuquan 酒泉) batısında Moğollaşma, kabileleşme ve göçebeleşme eğilimi görülür (Hu Xiao-peng 2002-4).

1304 yılında Cengiz Han’ın torunlarından Cebe Noyan askerleri ile birlikte, Heşi bölgesine, yani Sarı Uygurların yaşadığı bölgeye komutan olarak atanmıştır. Sonraları tüm sülalesi ile bölgeye yerleşerek bu bölgelerin kalıcı yöneticisi olmuştur. Sonraki yüzyıllar devamında onun torunları sürekli olarak Sarı Uygurları idare etmişlerdir (Timur 1999: 30-31; Gao Zi-hou 2002: 134). Cengiz Han’ın Sarı Uygur bölgesini ele geçirmesinden sonra bölgeden asker ve vergi alınmaları ile ilgili kayıtlar görülür:

> “(至順二年)….. 調甘州兵千人、撒里畏兀兵五百人守參卜郎，以防土番 / (1331 yılında) Yerel halkın ayaklanmasını önlemek için bin civarında Ganzhou askeri ile beş yüz Sarı Uygur askeri Canbulang’a (günümüzdeki Sichuan Eyaletine bağlı olan Litang 理塘 İlçesi) getirildi” (元史 卷 35 圖帖睦爾 / *Yüan sulalesi Tarihi*- Cilt: 35, Töb Temür).
>
> “六月辛酉，有司言甘肅撒里畏 〔兀〕產金銀， 請遣官稅之 / (1335 yılında) Haziran ayında sorumlu biri Gansu Sarı Uygur (bölgesinde) altın ve gümüş çıktığını söyler, memur gönderip vergi alınmasına arz etti.” (元史- 卷 38, 妥懽貼睦爾 / *Yüan sülalesi Tarihi*- Cilt: 38, Toğan Temür).

1.1.6. Ming Sülalesi Dönemi (1368-1644)

14. yüzyılda Ming sülalesi, Sarı Uygur bölgesini idare eden Moğolların kendilerine bağlanmasını sağlamıştır (Zhong Jin-wen 2009: 8). 1368 yılından sonra Ming Sülalesi, Sarı Uygur bölgelerinde Anding 安定, Aduan 阿端, Quxian 曲先 olarak anılan üç büyük savunma noktası kurmuştur. Bu noktalar Handong 罕东 ve Kumul 哈密 savunma noktaları ile birleştirilerek Çin Seddi dışındaki üç bölge kontrol altına alınmaya başlamıştır (Wu Yong-ming 2002: 43). Saguchi Toru, *Quxian* **曲先** sözcüğünün *Kūshan* (*Kucha*)’ı, *Aduan* 阿端’ın ise *Khotan*’ı gösterdiğini belirtir (2008: 274).

1370 yılında imparator Ming Taizu, Sarı Uygur boy başı *Saşisi*’nin **撒西思** Ming sarayına vergi/hediye göndermesini buyurmuş, Sarı Uygur bölgesinde Quxian **曲先** savunmasını kurmuştur. Yüan sülalesinin son *Weiwu Xining idarecisi* (**威武西宁王** / *Weiwu Xining wang*) Buyan Temür Ming sülalesine bağlanmış, Ming sülalesi tarafından *Anding idarecisi* (**安定王**/ *Anding wang)* unvanı verilerek Sarı Uygur bölgesini dörde bölmüştür (Zhong Jin-wen 2009: 8-9).

Yüan sülalesinin yıkılmasından sonra 1374 yılında Sarı Uygurlar *Ming Sülalesi Tarihi*’ne kaydedilmiştir.

> “西域撒里畏兀兒安定王卜煙帖木兒譴其府尉麻答兒千戶剌爾嘉。來朝貢鎧甲，刀劍等物。撒里畏兀兒者，韃靼別部也。其地廣袤千里，去甘肅一千五百里，東抵罕東，西距天可里，北邇瓜、沙州，南接吐蕃。居無城郭，以穹帳為廬舍。產多駝馬牛羊 / Batı Bölgesinde Sarı Uygur (bölgesinden) Buyan Temür, Madar vd. kişileri Ming sarayına göndererek zırh, kılıç gibi eşyaları sundular. Sarı Uygurlar (*Sa-li Weiwu*

> *er* 撒里畏兀兒), Tatarların (*Da-Da* 韃靼) bir çeşididir. Geniş bir coğrafyaya sahiptir, Gansu'ya bin beş yüz li mesafededir, doğusu Handong ile sınır komşusudur, batısında *Tiankeli* (dağı?), kuzeyinde Guazhou ve Shazhou bulunur, güney tarafı ise Tibet ile sınır komşusudur. Şehirleşme (duvardan yapılmış binalar) yoktur, keçe çadırlarda yaşarlar. Deve, at, sığır ve koyun yetiştirirler" (明实录 -卷 90 (洪武七年) / *Ming Sülalesi Tarihi*-Cilt: 90).

Qian Bo-quan'a göre yukardaki cümlede kaydedilen *Tiankeli* **天可里** yer adı Türkçe *Teŋri* sözcüğünün Çince telaffuzudur, fakat burada "Tanrı Dağları"nı değil, Kunlun Dağları'nı işaret ediyor olmalıdır (2002: 78).

Sarı Uygur bölgelerinde kurulan Anding **安定**, Aduan **阿端**, Quxian **曲先** ve Handong **罕**东 savunma noktaları hakkındaki bilgiler *Ming Sülalesi Tarihi*'ne kaydedilmiştir.

> "安定衛，距甘州西南一千五百里。……. 其地本名撒里畏兀兒，廣袤千里，東近罕東，北邇沙州，南接西番。居無城郭，以穹帳為廬舍。產多駝馬牛羊 / Anding savunması, Ganzhou'nun güneybatıya bin beş yüz li mesafededir……bölgenin asıl adı Sarı Uygur'dur (*Sa-li Weiwu er* 撒里畏兀兒), geniş bir coğrafyaya sahiptir. Doğusu Handong ile sınır komşusudur, kuzeyinde Guazhou ve Shazhou bulunur, güney tarafı ise Tibet ile sınır komşusudur. Şehirleşme (duvardan yapılmış binalar) yoktur, keçe çadırlarda yaşarlar. Deve, at, sığır ve koyun yetiştirirler" (明史-卷 330, 西域二 安定衛 / *Ming Sülalesi Tarihi*-Cilt: 330 Batı Bölgesi II, Anding Savunması).

Bu bölge Dunhuang'ın güneyinde, Dang ırmağının yukarı kıyısı ile Lop Nor'un güneyi ve Çaydam havzasının kuzeyinde yer almaktadır. Bu bölge Yüan sülalesi döneminde Sarı Uygurların yaşadığı bölgedir (Saguchi Toru 2008: 274).

> "阿端衛，在撒里畏兀兒之地，洪武八年置。後為朵兒只巴殘破，其衛遂廢 / Aduan Savunması, Sarı Uygur (*Sa-li Weiwu er* 撒里畏兀兒) bölgesindedir, 1375 yılında kurulmuştur. Daha sonra Duoerzhiba'nın saldırısına uğramıştır, daha sonra savunma noktası kaldırılmıştır" (明史-卷 330, 西域二 阿端衛 / *Ming Sülalesi Tarihi*-Cilt: 330, Batı Bölgesi II, Aduan Askeri Savunması).
>
> "曲先衛，東接安定，在肅州西南。…… 洪武時，酋長入貢 / Quxian Savunması, doğusu Anding ile sınır komşusudur. Suzhou'nun güneybatısındadır. Hongwu (1368-1398 yılı) zamanında boy başı (Ming sarayına) hediyeleri sundu" (明史- 卷 330, 西域二 曲先衛 / *Ming Sülalesi Tarihi*-Cilt: 330, Batı Bölgesi II, Quxian Askeri Savunması).

> “罕東衛，在赤斤蒙古南，嘉峪關西南，漢燉煌郡地也 / Handong Savunması, Chijin Monggol (*Menggu* 蒙古) (Savunması)’nın güney tarafı, Jiayuguan’ın güneybatısında yer alır. Han sülalesi dönemindeki Dunhuang (燉煌) ilidir” (明史-卷 330, 西域二 罕東衛 / *Ming Sülalesi Tarihi*-Cilt: 330, Batı Bölgesi II, Handong Askeri Savunması).

1377 yılında Tibet kralı Duoerzhiba’nın saldırısına uğramasından sonra Aduan **阿端** halkı dağılmış, Quxian **曲先** halkı Azhenchuan’a 阿真川 sığınmışlardır. Ming sülalesi daha sonra Aduan **阿端**, Anding **安定** ve Quxian **曲先** savunma noktalarını kaldırmak zorunda kalmıştır (Zhong Jin-wen: 2009: 9). Ming sülalesi döneminde Gansu’nun güneybatı bölgesinin siyasî ve askerî güvenliği için kurulan Anding 安定, Aduan 阿端, Quxian 曲先, Handong 罕东 savunma noktalarının bulunduğu yerler şöyledir: Handong Savunması 罕东卫 Shazhou ve Guazhou’nun güneyindedir; Anding Savunması 安定卫 Çaydam havzasının kuzeydoğusundadır; Quxian Savunması 曲先卫 Anding Askerî Savunması’nın 安定卫 güneybatısındadır. Quxian Askerî Savunması’nın 曲先卫 güneyinde ise Aduan Askerî Savunması 阿端卫 bulunur (Saguchi Toru 2008: 274).

15. yüzyılın sonuna doğru Turfan bölgesinde Sultan Ali güçlenerek Kumul’u ele geçirmiş ve kendisini “sultan” ilan etmiştir. Sultan Ali güneye asker göndererek Sarı Uygur bölgesine de saldırı düzenlemiştir (Zhong Jin-wen: 2009: 9; Qian Bo-quan 2002: 76-77). 14. yüzyılda kurulan savunma noktaları 1529 yılında Turfan ordusunun saldırıya uğramasından sonra Ming sarayının müsaadesiyle Suzhou ve Ganzhou bölgelerine taşınmıştır, 16. yüzyılın ortalarında Şıra Uygur (*Xi-la Weiwu er* 锡**喇**卫**兀尔** adı ortaya çıkmıştır (Saguchi Toru 2008: 284).

Mirza Muhammed Haydar’ın *Tarih-i Reşidî* eserinde Çerçen, Lop (Nor) gibi yerler ile Gansu’ya yakın bölgelerde Sarı Uygurların yaşadığı kaydedilmiştir. Eserin 52. sayfasında, 1377 yılında Hızır Hoca Han’ın Hotan dağlarına kaçmak zorunda kaldığı ve kendisini bulacaklardan korkup Sarı Uygurların yaşadığı Çerçen ve Lop Katak bölgesine kaçarak o bölgelerde 13 yıl yaşadığı kaydedilmiştir (Qian Bo-quan 2002: 78; Saguchi Toru 2008: 275), Karatay’ın çevirisinde ise 12 yıl yaşadığı görülür (2006: 215). Yine aynı eserin 64. sayfasında Üveys Han’ın (1418-1428 yılları arasında hüküm sürmüştür) Sarı Uygur bölgesine sefer düzenlediği kaydedilmiştir.

Tarih-i Reşidî'nin 348. sayfasında Mansur Han'ın (veya Seyit Han) 1516 yılından sonra birkaç kez Hotan ve Hitay arasındaki Sarı Uygurlara cihat yapmayı planladığı kaydedilmiştir (Saguchi Toru 2008: 275; Karatay 2006: 523).

Turfan, Kumul'u ele geçirdikten sonra çok sayıda Quxian / 曲先 halkı Turfan'a getirilmiştir (Qian Bo-quan 2002: 77). Bununla ilgili bir kayıt, *Ming Sülalesi Tarihi*'ne kaydedilmiştir.

> "牙蘭者，本曲先人，幼為番掠，長而黠健，阿力以妹妻之，握兵用事，久為西陲患，至是獲罪其主，七年夏，率所部二千人來降。有帖木兒哥、土巴者， 俱沙州番族，土魯番役屬之，歲徵婦女牛馬，不勝侵暴，亦率其族屬數千帳來歸 / *Yalan* (牙蘭), aslında Quxian'lıdır, çocukken Turfanlılar tarafından (Turfan'a) kaçırılmıştır, büyüdükçe akıllı ve güçlü bir genç olmuş, (Sultan) Ali kendi kız kardeşi ile evlendirmiştir, (Yalan) orduyu yönetir, uzun süredir batı sınırlarımızın sıkıntısı olmuştur, sahibini (Mansur) şüphelendirmiştir, 1528 yılının yaz mevsiminde iki bin kişi ile birlikte teslim olmayı geldiler. *Te-muer-ge* (帖木兒哥) ve *Tu-ba* (土巴), Shazhou'daki halktır, Turfan'ın idaresi altında her yıl (Turfan'a) kadın, at ve sığır göndermek zorunda kalmışlar, işgale ve şiddete dayanamayıp kendi halkıyla birlikte bin civarında çadır ile geri dönmüşlerdir" (明史-卷 329, 西域一土魯番 / *Ming Sülalesi Tarihi*- Cilt: 329, Batı Bölgesi I, Turfan).
>
> "其將牙木蘭為酋速檀滿速兒所疑，率眾二千求內屬。沙州番人帖木哥、土巴等，素為土魯番役屬者，苦其徵求，亦率五千餘人入附 / Sultan Mansur'un şüphelenmesinden (onun) Generali *Yamulan* (牙木蘭) iki bin (kişilik halkıyla) (Ming sarayına) bağlanmak istediğini belirtmiştir. Shazhou'daki milletlerden *Te-mu-ge* (帖木哥), *Tu-ba* (土巴) vd. Turfan'ın idaresi altında kalmışlardır, zorunlu isteklerine (vergi vs.) dayanamayıp beş bin civarında halk ile (Ming sarayına) sığınmışlardır." (明史 卷 198 王瓊 / *Ming Sülalesi Tarihi*- Cilt: 198, Wang Qiong).
>
> "土魯番貢使乞歸哈密城，易降人牙木蘭 / Turfan (Sultanı) Kumul şehrini (Ming sarayına) geri verip (Ming sarayından) Yamulan'ı tutuklamasını ister" (明史-卷 199 胡世寧 / *Ming Sülalesi Tarihi*- Cilt: 199, Hu Shining)
>
> "正德中，蒙古大酋入青海，罕東亦遭蹂躪，其眾益衰。後土魯番復陷哈密，直犯肅州。罕東復殘破，相率求內徙，其城遂棄不守。嘉靖時，總督王瓊安輯諸部，移罕東都指揮枝丹部落於甘州 / 1506-1521 döneminin ortalarında Menggu (*Moŋgol* 蒙古) boy başı Qinghai'a girmiş, Handong saldırıya uğramış, gitgide zayıflamış. Daha sonra Turfan tekrar Kumul'u ele geçirerek Suzhou'ya (günümüzdeki Jiuquan / 酒泉) doğru yaklaşır. Handong'u tekrar kaybetmişler, iç bölgeye taşınmayı isterler, şehri (ellerinden) kaybetmişlerdir. 1522-1566 döneminde, bu boylar Vali

> Wang Qiong tarafından yerleştirilmiştir, Handong ve Zhidan (枝丹) boyu Ganzhou'ya yerleştirilmiştir" (明史-卷 330, 西域二 罕東衛 / *Ming Sülalesi Tarihi*- Cilt: 330, Handong Savunması).

Göç eden Quxian halkı Ming sarayı tarafından Baichengshan 白城山 ve Jinta Tapınağı 金塔寺 civarına yerleştirilmiştir (Zhong Jin-wen 2009: 10; Qian Bo-quan 2002: 77).

Gao Zi-hou, "*Yalan* 牙兰", "*Yamulan* 牙木兰" ve "*Yalan* 牙懒" sözcüklerinin aslında bir boy adı olduğunu ileri sürerek Tang dönemindeki "*Yaoluoge* 药罗葛", "*Yeluohe* 夜落纥" olarak kaydedilen *Yağlakar* adının bir başka telaffuzu olduğu görüşünü ortaya koymuştur (2002: 129). *Ming Sülalesi Tarihi*'nde kaydedilen "*Yalan* 牙兰", "*Yamulan* 牙木兰" adları, muhtemelen günümüzde Sarı Uygurların düğün töreninde söylenen "Yoda Sunma" ve "*Amulan Han'ın Rivayeti*" gibi kutlama sözleri içinde geçen *Amulan Han* ile bağlantılıdır. Çin Seddi dışındaki Sarı Uygurların Ming Sarayı tarafından Suzhou (günümüzdeki Jiuquan 酒泉) ve Ganzhou'ya (günümüzdeki Zhangye 张掖) yerleştirilmesinden biz bugünkü Sarı Uygurların bir kısmının Turfan bölgesinden göç etmiş olduğunu anlıyoruz (Chen Zong-zhen 2004: 11).

Ganzhou Uygur hanı Yağlakar, eski Çin kaynaklarına "*Yeluoge* 藥羅葛", "*Yeluoge* 夜落隔" ve "*Yeluohe* 夜落紇" şeklinde kaydedilmiştir (舊唐書-卷 195,迴紇 / *Eski Tang Sülalesi Tarihi*- Cilt: 195, Uygur; 宋史-卷 490, 回鶻 / *Song Sülalesi Tarihi*- Cilt: 490, Uygur). Liao döneminde Ganzhou'nun boy başı *Yalan* 牙懶 ile ilgili kayıtlar görebiliriz.

> "(統和十九年)…….後以本路兵伐甘州，降其酋長牙懶 / (1001 yılında)…..sonra Ganzhou'ya saldırı düzenlenmişler, boy başı Yalan'ı tutuklamışlar" (遼史-卷 93 蕭圖玉 / *Liao Sülalesi Tarihi*- Cilt: 93 Xiao Tuyu).

16. yüzyılın başlangıcında Sarı Uygurlar Moğolların saldırısına uğramıştır (Zhong Jin-wen 2009: 9; Qian Bo-quan 2002: 77).

1573 yılında Sarı Uygurlar *Moğolların Kökeni* / 蒙古源流 (Erdene Tarihi) adlı esere kaydedilmiştir: Altan Han bizzat Kara Töbet bölgesine gelerek *Şira Uygur*ların yukarı ve aşağı iki boyunu ele geçirmiştir. Aynı eserde 1596 yılında Boshuoke tujinong'un 博硕克图济农 bizzat batıdaki Töbet'e sefer düzenlediği, başta Gürü-bsvod-rnam-rgial olmak üzere *Şara Uygur*ları kontrol altına aldığı kaydedilmiştir, buradaki *Şira / Şara Uygur* Yüan sülalesi dönemindeki Sarı Uygurların 撒里畏兀儿 torunlarının bir kısmıdır (Saguchi Toru 2008: 276; Qian Bo-quan 2002: 77).

Çahar'ın Lindan Hanı, Qing sülalesinin kovalamasından kaçarak 1632 yılında Qinghai'ın Dacaotan bölgesine ulaşmıştır. Xu Song'un *Batı Bölgesinin Su Kaynakları Bilgisi* / 西域水道记 adlı eserin 3. cildinde ise Dacaotan, "Şira Uygur'un Dacaotanı" (*Xi-la weiguer* de *Dacaotan* 锡喇伟古儿的大草滩） olarak kaydedilmiştir (Saguchi Toru 2008: 276).

Ming sülalesinin ortalarında Batı Bölgesindeki İslâm gücünün doğuya genişlemeye başlamasıyla, Sarı Uygur bölgelerine sürekli saldırı düzenlenmesi ve Çin Seddi dışındaki askerî savunma noktalarının birbirlerine saldırmalarından dolayı Çin Seddi içine göç etmeyi talep etmişlerdir. Ming sarayı onların günümüzdeki Jiuquan civarına göç etmelerine müsaade etmiştir (Wu Yong-ming 2002: 41).

Sarı Uygurların, Yüan sülalesinin çökmesinden sonraki 200 yıllık tarihi, onların sürekli saldırılara uğradıkları, sürekli yer değiştirmek zorunda kaldıkları, çeşitli yaygın bulaşıcı hastalıklarla geçen istikrarsızlıklarla dolu bir tarih olmuştur (Timur 1999: 62). Bu durum Sarı Uygur nüfusunun azalmasına yol açmıştır. Ayrıca Sarı Uygurların Türk kültür dairesinden uzak kalmaları, farklı bir medeniyet dairesi içine girmeleri gibi etkenler de, kendi yazılarının unutulmasına yol açmıştır. (Gao Zi-hou 1989: 204). Ming sülalesi döneminde Çin Seddi içine taşınan askerî savunmalar, günümüzdeki Sarı Uygurlarla doğrudan bağlantılıdır (Xue Wen-bo 2002: 39).

1.1.7. Mançu-Çing Sülalesi Dönemi (1616 / 1636 / 1644 - 1912)

Mançular, Cungarları yenip Tanrı Dağları'nın kuzeyine geçtikten sonra, Gansu ve Kökönor'u tamamen kontrolleri altına almış, bu bölgedeki Sarı Uygurları "Yedi Boy"a ayırmak suretiyle her boyun başına birer Bey atayarak yönetmeye

başlamıştır (Gao Zi-hou 1989: 195). Sarı Uygurlar, Mançu-Çing sülalesi döneminde ilgili kaynaklarda "Sarı Barbar" (Huang fan 黃番) olarak karşımıza çıkıyor.

> "張掖河東岸黑番牧地，西岸黃番牧地 / Zhangye ırmağının doğu kıyısı Kara Barbarların (*Heifan* 黑番) otlağıdır, batı kıyısı ise Sarı Barbarların (*Huangfan* 黃番) otlağıdır" (清史稿-卷 64, 甘肅甘州府 / *Qing Sülalesi Tarihi*-Cilt: 64, Gansu Ganzhou Fu)
>
> "康熙間…..撫彝通判轄西喇古兒黃番五族，唐烏忒黑番三族，八族設正副頭目，給守備、千總職銜，番民俱充兵伍 / 1654-1722 yılları arasında Fuyi Valiliğine bağlı olan Şıra Uygur Sarı Barbar'ın (*Xi-la guer huangfan* 西喇古兒黃番) beş boyu, Tangut Kara Barbar'ın (*Tang wute heifan* 唐烏忒黑番) üç boyu (toplam) sekiz boyuna boy başı ve (boy başı) yardımcısı atamış, garnizon sorumlusu, bin başı unvanı verilmiştir, Barbar halk da askerlik yapar" (清史稿-卷 134, 土兵 甘肅番部 / *Qing Sülalesi Tarihi*-Cilt: 134, Asker Ganzhou Barbar boyu).
>
> "高臺縣唐烏忒黑番一族，每壯丁一，納馬一匹入營。西喇古兒 黃番二族，隸紅崖 / Gaotai İlçesi Tangut Kara Barbar('ın) bir boyu, her genç erkek, bir at ile birlikte (askerî) kampa katılır. Şıra Uygur Sarı Barbar('ın) iki boyu Hongai'ya (askerî kampı) bağlıdır" (清史稿-卷 134, 土兵 甘肅番部 / *Qing Sülalesi Tarihi*-Cilt: 134, Asker Ganzhou Barbar boyu)
>
> "康熙十三年，……高臺黃番 復入邊為寇，攻圍暖泉、順德諸堡。思克 率師赴甘州，黃番亦遠遁，乃復渡河而東，與勇會師 / 1674 yılında,…..Gaotai (İlçesindeki) Sarı Barbarlar (*Huangfan* 黃番) …tekrar sınırları geçip eşkıya olmuşlar, Nuanquan, Shunde gibi küçük yerleşimlere saldırı yapmışlar. (Sun) Sike ordusuyla birlikte Ganzhou'ya gider, Sarı Barbarlar ise uzaklara kaçmışlar, (Sun Sike) tekrar ırmağı (Sarı ırmağı) aşıp (Zhang) Yun'(un ordusu) ile bir araya gelir" (清史稿-卷 255, 孫思克 馬進良/ *Qing Sülalesi Tarihi*-Cilt: 255 Sun Sike, Ma Jinliang)
>
> "弘治中……吐魯番扰哈密渐及沙洲以东诸卫，由是属夷不能自立，皆求内徒，逐迁之于关内肃州地方，安插住牧 / 1488-1505 döneminin ortalarında…..Turfan'ın Kumul'u taciz eder, gitgide Shazhou'nun doğusundaki askerî savunma noktalarına yaklaşır, (onlara) bağlı olmaları nedeniyle bağımsız değiller idi, iç bölgeye göç etmeyi arz ederler, yavaş yavaş Çin Seddi içindeki Suzhou bölgesine yerleştirilip orada hayvancılıkla hayatını sürdürürler". (肃州志-卷 6, 属夷 / *Suzhou Etnografyası*- Cilt: 6, Bağlı olan Milletler; Xue Wen-bo 2002: 35).
>
> "西喇古尔，黄番五族在祁连山内，俱隶梨园营。黄番本明罕东左卫丹枝 (枝丹) 部落亦蒙古裔也，为吐鲁番所侵，嘉靖七年 总督王琼移之甘州南山，俗称黄鞑子，今甘州城西南百里曰板答口，黑水之所自也，黑水以东皆黑番，一曰白道人，其西皆黄来番 / Şıra Uygur, Sarı Barbar (*Xi-la guer*, *Huangfan* 西喇古尔，黄番) beş boyu Qilian dağı'nın

iç bölgesinde olup Liyuan askerî kampına bağlıdır. Sarı Barbar (Huangfan 黄番) aslında Ming sülalesi dönemindeki Handong Sol Savunması Danzhi 丹枝 (Zhidan) (枝丹) boyundandır, Menggu (*Moŋgol* 蒙古) kökenlidir, Turfanlıların saldırıya uğramasından sonra 1528 yılında Vali Wang Qiong tarafından Ganzhou'nun güney dağlarına yerleştirilmiştir, bunlara genellikle Sarı Dazi (*Huang Dazi* 黄鞑子) [4] denir, günümüzde Ganzhou şehrinin yüz li güneybatısındaki Bandakou, Heishui (Kara ırmağı) civarında yaşarlar, Kara ırmağın doğusunda Kara Barbarlar (*Heifan* 黑番), bir başka deyişle Beidaoren (白道人), batısında ise Sarı Barbarlar (*Huangfan* 黄番) yaşarlar"（甘肃新通志-卷 42 / *Gansu Yeni Etnografyası*-Cilt: 42; Xue Wen-bo 2002: 35; Zhong Jin-wen 2009: 10; Saguchi Toru 2008: 284）.

Aynı bilgi 甘州志-卷 2 / *Ganzhou Etnografyası*'nda da görülür.

"嘉靖七年, 总督王琼移罕东都指挥枝丹部落于甘州 ……罕东卫以吐鲁番侵逼，琼乃移之甘州，罕东亦蒙古裔也，今亦号黄番 / 1528 yılında Handong Zhidan (枝丹) boyu, Vali Wang Qiong tarafından Ganzhou'ya yerleştirilmiştir……Handong Savunmasının Turfanlıların saldırısına uğraması üzere Wang Qiong tarafından Ganzhou'ya yerleştirilmiştir, Handong *Moŋgol* (Menggu 蒙古) kökenlidir, günümüzde Sarı Barbar (*Huangfan* 黄番) olarak bilinir"（甘州志-卷 2 / *Ganzhou Etnografya*- Cilt: 2; Xue Wen-bo 2002: 35）

"查黄番（青海所辖的番民又称黑番，又名生番，住甘肃境内者称黄番又名熟番）居于祁连山的北麓，共计九族，系西喇古尔（儿）族 / Sarı Barbar (*Huangfan* 黄番) [Qinghai sınırları içindeki Barbarlara Kara Barbar (*Heifan* 黑番) da denir, aynı zamanda "Çiğ Barbar(*Shengfan* 生番)" da denir, Gansu sınırları içindekilere Sarı Barbar (*Huangfan* 黄番) denir, aynı zamanda "Pişmiş Barbar (*Shufan* 熟番)" da denir], Qilan Dağı'nın kuzey eteğinde yaşıyorlar, toplam 9 boyu bulunan (bu topluluk) Şıra Uygurlardır (*Xi-la guer* 西喇古尔（儿）) (临泽县志- 民族志 / *Linze İlçe Etnografyası*- Millet Etnografyası; Xue Wen-bo 2002: 29)

"黄番本师喇固，今在肃镇界者七族……黑番即唐古特部（藏族）之裔在肃州者又三族 / Sarı Barbar (*Huangfan* 黄番) aslında Şıra Uygur'dur (*Shilagu* 师喇固), günümüzde Suzhou (günümüzdeki Jiuquan 酒泉) sınırları içinde yedi boy olarak bulunur… Kara Barbar (*Heifan* 黑番) ise Tangut (Tanggute 唐古特) (Tibet 藏族) boyudur, Suzhou sınırları içinde üç boy olarak bulunur" (肃州志-卷 6 / *Suzhou Etnografyası*- Cilt 6; Xue Wen-bo 2002: 29).

[4] 鞑子 *Dazi*: En başta Tatarlar için kullanılan isimdir, Ming sülalesinden sonra kuzeydeki Tatar, Moğol, Oyrat, Mançular için kullanılan genel addır.

1737 yılında hazırlanmış 重修肃州新志 / *Suzhou Yeni Etnografyası'nın Yeniden Düzenlemesi* ve 1779 yılında hazırlanmış olan 甘州府志-卷 16 / *Ganzhou Etnografyası* tarihî kaynaklarda Sarı Uygur ve Şıra Uygur ile ilgili kayıtlara rastlanabiliriz.

> "(乾隆二年) 黄番, 本师喇国。今在肃镇界者七族，设有正副头目部，给守备、千、把总职衔。扎付红崖，梨园，龙寿南古城，洪水之南，以水草而居 / (1737 yılında) Sarı Barbar (*Huangfan* 黄番), aslında Şıra Uygur (*Shilaguo* 师喇国). Günümüzde Suzhou (Günümüzdeki Jiuquan 酒泉) sınırları içinde yedi boy olarak bulunur, boy başı ve boy başı yardımcısı bulunur, garnizon sorumlusu, bin başı unvanı verilmiştir. Hongai, Liyuan, Longshou, Nangucheng ve Hongshui'nin güneyinde göçebe hayatını sürdürür." (重修肃州新志 / *Suzhou Yeni Etnografyası'nın Yeniden Düzenlemesi*; Saguchi Toru 2008: 277).

> "(乾隆二年) 南山番族有二种，在肃州之南者为黑番，即唐谷特之类，其居处常用黑毡房，在高台，张掖之南者为黄番。其部本名失喇国，后又七族住牧于此 / (1737 yılında) Güney dağı bölgesinde iki çeşit Barbar bulunur: Suzhou'nun güneyindekiler Kara Barbarlardır (*Heifan* 黑番), Tangutlar (Tanggute 唐谷特) ile aynıdır, siyah çadırda yaşarlar. Gaotai ve Zhangye'nin güneyindekiler Sarı Barbardır (*Huangfan* 黄番), asıl adı Şıra Uygur (Shilaguo 失喇国), daha sonra tekrar yedi boyu olarak burada hayvancılıkla hayatını sürdürür" (重修肃州新志 / *Suzhou Yeni Etnografyasının Yeniden Düzenlemes*i; Saguchi Toru 2008: 277).

> "甘肃南山黑水以东皆黑番，其西黄番，黄番者故鞑靼族, 皆元之支庶也。明季奏，涉甘州南山，黑番者古羌种，今西宁凉州诸番亦其类也 / Gansu Güney Dağı bölgesinde Kara Irmağın doğusundakiler Kara Barbar (*Heifan* 黑番), batısındakiler ise Sarı Barbarlardır (*Huangfan* 黄番), Sarı Barbarlar (*Huangfan* 黄番), Tatarlardandır (*Da-Da* 鞑靼), Yuan'ın bir koludur. Ming sülalesi döneminin sonunda (Vali Wang Qiong'un Ming sarayına) mektup sunması üzere Ganzhou'nun Güney Dağı bölgesine göç etmişlerdir, Kara Barbar (*Huangfan* 黄番) eski Çiang'in (Qiang 羌) devamıdır, günümüzdeki Xining ve Liangzhou'daki (günümüzdeki Wuwei / 武威) barbarlar ile aynıdır" (甘州府志-卷 16 / *Ganzhou Etnografyası*-Cilt: 16; Saguchi Toru 2008: 287).

Sarı Barbarlar 16. yüzyılın ortalarında Shazhou bölgesinden Gansu sınırları içine göç eden ve Ganzhou'nun Güney Dağı bölgesine yerleşen Ming sarayına vergi olarak at gönderen topluluktur. Daha sonra Cungarlara bağlı kalmıştır. 1696 yılında Ganzhou Liyuan askerî kampına bağlanmıştır (Saguchi Toru 2008: 288).

1892 yılında yazılmış olan ve Çin'in Kuzey-batı'daki nüfus, etnik köken, din, ulaşım, arazi, maden, çevre, savunma vd. konuları içeren 辛卯侍行纪 / *Xinmao*

shixingji ve 1909 yılında yayımlanmış olan 甘肃全省新通志-卷 42 / *Gansu Eyaleti Yeni Etnografyası* çalışmalarında da Sarı Uygurların boyları kaydedilmiştir.

Sarı Uygurların boyları Çin kaynaklarında Şıkı Otok / Beylerbeyi (Büyük boy başı ailesi *Datoumujia* 大头目家), Yaŋke (Yangge ailesi *Yanggajia* 羊戛家), Bayattavın (Beş ailesi *Wugejia* 五个家) , Nayman (Sekiz ailesi *Bagejia* 八个家), Gorıqe (*Luoerjia* 罗儿家) olarak kaydedilmiştir (甘肃全省新通志-卷 42 / *Gansu Eyaleti Yeni Etnografyası*- Cilt: 42; Xue Wen-bo 2002: 36; Saguchi Toru 2008: 287).

> “黎园管西喇古儿黄番五族 / Liyuan (askerî kampı) Şıra Uygur Sarı Barbar (*Xi-la guer huangfan* 西喇古儿黄番) beş boyunu idare etmektedir” （甘州府志-卷 8 / *Ganzhou fu Etnografya*- Cilt: 8; Saguchi Toru 2008: 285; Xue Wen-bo 2002: 29）.
>
> “西喇固儿，黄番二族隶红崖营 / Şıra Uygur, Sarı Barbar (*Xi-la guer, Huangfan* 西喇固儿，黄番) iki boyu Hongai Askerî Kampına bağlıdır” （甘肃全省新通志-卷 4 / *Gansu Eyaleti Yeni Etnografyası*- Cilt: 4; Xue Wen-bo 2002: 29).
>
> “查肃州所属各地，只有黄、黑番二种番夷，其中黄番一种八族，旧在临城各坝居住，与民（正汉民）一列种地当差, 其间有无地之番民，或充伍食粮，或与民佣工，或放牧为生 / Suzhou’ya bağlı yerler kontrol edilmiştir, sadece Sarı Barbar ve Kara Barbar olarak iki çeşit barbar bulunur, bunun içinde Sarı Barbarlar (*Huangfan* 黄番) sekiz boy olarak bulunur, eskiden (Suzhou) şehir yakınlarında yaşıyorlardı, Çinliler gibi çiftçilik ile uğraşırlar, toprak sahip olmayan barbar halk ise askerlik, işçilik yaparak hayatını kazanır veya hayvancılık ile uğraşır” (重修肃州新志 肃州属夷 / *Suzhou Yeni Etnografyasının Yeniden Düzenlemesi-Suzhou’ya Bağlı Milletler*; Saguchi Toru 2008: 278)

Suzhou Yeni Etnografyası’nın Yeniden Düzenlemesi’nde Suzhou şehrinin yakınında toplam sekiz boy Sarı Barbar bulunduğu kaydedilmiştir (**重修**肃州新志 / *Suzhou Yeni Etnografyası’nın Yeniden Düzenlemesi*, 318-320; Saguchi Toru 2008: 279).

Mançu-Çing sülalesi döneminde çeşitli kaynaklarda, Sarı Uygurlar “Huangfan 黄番” ya da “Xi-la guer 西喇固尔” gibi adlarla kaydedilmiştir. Buradaki *Huang* 黄 “sarı” anlamına gelirken, *Fan* 番 ise Çinlilerin, Çinli olmayan milletler veya yabancılar için kullandıkları “Barbar” anlamına gelen bir sözcüktür, *Huangfan* aşağılayıcı bir kavramdır. Mançu-Çing döneminde, farklı dilleri konuşan Sarı Uygurlar farklı şekillerde adlandırılmıştır (Xue Wen-bo 2002: 29). Başkaları

tarafından Sarı Barbar 黄番 olarak adlandırılan bu topluluk, dillerinin farklı olmasından dolayı Sarı Kara Barbar 黄黑番 ve Sarı Sarı Barbar 黄黄番 olarak ikiye ayrılmıştır; yani Türkçe konuşanlar Sarı Kara Barbar 黄黑番 olarak adlandırılırken, Moğolca konuşanlar ise Sarı-Sarı Barbar 黄黄番 olarak adlandırmışlardır (Xue Wen-bo 2002: 35).

1.1.8. Çin Halk Cumhuriyet (1949-)

Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra eski sistem tamamen değiştirilmiş, Sarı Uygurların her bir boyunun temelinde birer bölge ya da köyde halk hükümeti teşkil edilmiş ve yakın oldukları illere bağlanmıştır (Gao Zi-hou 1989: 197-198).

Bugün Sarı Uygur Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki 55 azınlık içinde yer almaktır. Resmî literatürde *Yuguzu* (裕固族) olarak adlandırılırlar. Sarı Uygurlar konuştukları dil ve yaşadıkları yerlere göre ikiye ayrılmaktadırlar: Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin doğusunda yaşayan Moğolca konuşan Şıra Uygurların dili, Doğu Sarı Uygurca olarak adlandırılırken, onların batısında yaşayan ve Türkçe konuşan Sarı Uygurların dili ise Batı Sarı Uygurca olarak adlandırılır.

1.2. Sarı Uygur Özerk İlçesi

1.2.1. Fizikî Coğrafya

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Suzhou (Jiuquan 酒泉)'nun güneyinde olması nedeniyle Sunan ismini almıştır. Heşi Koridoru'nun orta kısmında Qilian Dağının kuzeyinde yer almaktadır, doğu-batı mesafesi 650 km, güney-kuzey mesafesi 120 ~ 200 km olup toplam yüz ölçümü 20.456 km²'dir (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2011: 51).

37° 28" ~ 39° 49" Kuzey meridyenleri ve 97° 20"~ 102° 13" Doğu paralelleri arasında yer alan Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, doğuda Tianzhu Tibet Özerk İlçesi'yle, batıda Subei Moğol Özerk İlçesi'yle, güneyde Qinghai Eyaleti'nin Mengyuan Dungan Özerk İlçesi, Qilian İlçesi, Tianjuan İlçesi ile komşudur. Kuzeyde ise, doğudan batıya Wuwei ilinin Liangzhou bölgesi, Yongchang İlçesi, Shandan

İlçesi, Mingle İlçesi, Zhangye İlinin Ganzhou Bölgesi, Linze İlçesi, Gaotai İlçesi, Jiuquan İlinin Suzhou Bölgesi, Jiayuguan şehri, Yumeng şehri gibi yerlerle komşudur. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde deniz yüksekliği 1327-5564 m. civarında olup ortalama deniz yüksekliği 3200 m'dir. Alp yarı kurak iklime sahiptir[5].

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırlar içinde geniş otlak bölgesi, zengin toprak ve maden yatakları bulunur. Minghua bölgesi dışında, bölge genellikle dağlıktır. İklim farklılıkları bellidir, yıllık ortalama sıcaklı 3.6 °C'dir (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2011: 51).

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Shiyang ırmağı, Kara ırmak ve Shule ırmağının kaynak bölgesi ve ırmakların yukarı bölgesidir. Üç ırmağın toplam drenaj alanı 21,500 km^2'dir. Gansu bölgesinde bulunan 45 ırmağın içinde 33'ü Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırlar içinde yer almaktadır (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2011: 30, 36). Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içindeki ormanlık arazi 5060,000 mu (1 mu = 666.67 m^2) olup orman örtüsü %13.82'e kadardır. Buzul alanı 408 km^2dir (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2011: 30, 36). İlçe sınırlar içinde toplam 163 tür hayvan bulunmaktadır. Bunların içinde devlet koruması altına alınan A sınıfı listesinde yer alan 13 tür hayvan bulunmaktadır. İlçe sınırları içinde toplam 1044 tür bitki bulunmaktadır, bunların 706'sı genel bitki, 155'i şifalı bitki, 378'i ise hayvan yemi bitkileridir. İlçe sınırları içinde demir, manganez, krom ve bakır gibi 11 maden türü bulunmaktadır (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2012: 32- 36). İlçe sınırları içinde 196 tür kuş bulunmaktadır[6].

1.2.2. Etno-demografik Yapı

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin 20.456 km²lik alanında 38,400 civarında kişi yaşamaktadır. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde Sarı Uygur, Moğol, Dongxiang, Baoan, Tibet, Mançu, Dungan vd. toplam 18 millet yaşamaktadır. Bu nüfus içinde azınlık milletlerin nüfusu 21,800 civarında olup ilçe genel nüfusunun %56.8'ini oluştururlar. Sarı Uygurların nüfusu ise 10,400 civarında olup genel nüfusun %27.1'i kadardır. Tibet nüfusu 9,900 civarında olup genel nüfusun

[5] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站:http://www.gssn.gov.cn/Item/418.aspx

[6] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Category_286/Index.aspx

%25.8'ini oluştururlar[7]. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin nüfus yoğunluğu 1.5 kişi/km^2'dir[8].

1982 yılında yapılan genel nüfus sayımına göre Sarı Uygurların nüfusu 10,569 civarındaydı. 1990 yılında yapılan Çin genel nüfus sayımında Sarı Uygur nüfusu 12,289 civarında tespit edildi (Zhong Jin-wen 2002: 278). 2000 yılında yapılan beşinci nüfus sayımına göre Çin'de Moğolca, Türkçe ve dillerini tamamen kaybederek Çince konuşan Sarı Uygurların nüfus sayısı 13,719'dur. Sarı Uygurlar genellikle Gansu Eyaleti'nin Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırlar içinde yaşamaktadır. 2000 yılı sayımına göre ilçede yaşayan Sarı Uygurların nüfusu 9,328 kişidir. Bu sayı Çin'de yaşayan Sarı Uygurların %68'i kadardır. İlçe nüfusunun %24.85'i Sarı Uygur'dur. Bunun dışında 2,435 civarında Sarı Uygur, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Minghua nahiyesiyle sınır kaynaşma bölgesi olan Jiuquan 酒泉 iline bağlı olan Huangnibao nahiyesi 黄泥堡乡 ve Jiuquan 酒泉 şehrinin diğer yerlerinde yaşamaktadır. Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'nin Kumul 哈密 şehrine bağlı Daquanwan nahiyesi 大泉弯乡, Getajing 圪塔井 köyü ile Changji Dungan Özerk İli'ne bağlı olan Manasi 玛纳斯 İlçesinde toplam 302 civarında Sarı Uygur yaşamaktadır. Bu Sarı Uygurlar, 1960'lı yıllarda Gansu Eyaleti'nin Jiuquan iline bağlı Huangnibao nahiyesinden göç edenlerdir. Diğer 1,654 Sarı Uygur ise Gansu veya diğer bölgelerde yaşamaktadır (Zhong Jin-wen 2009: 1; Zhong Jin-wen, Guo Mei 2011: 5; *2000 nian renkou pucha-zhongguo minzu renkou ziliao* [2000年人口普查中国民族人口资料 / *2000 Yılı Nüfus Sayımı - Çin'deki Milletlerin Nüfus Bilgileri*] 2003: 2).

Türkçe ve Moğolca konuşan Sarı Uygurlar, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Hongwansi 红湾寺 kasabası (ilçe merkezi), Huangcheng 皇城 kasabası, Kangle 康乐 kasabası, Mati 马蹄 Tibet nahiyesi, Baiyin 白银 Moğol nahiyesi, Dahe 大河 nahiyesi, Minghua 明花 nahiyesi, Qifeng 祁丰 Tibet nahiyesi olarak üç kasaba ve beş nahiyesinde yaşamaktadır. Türkçe konuşan Sarı Uygurların en yoğun olarak

[7] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Item/421.aspx

[8] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Category_286/Index.aspx

yaşadığı yerler Dahe 大河 nahiyesi, Minghua 明花 nahiyesi ve Huangcheng 皇城 kasabasının Maying kesimidir.

2000 yılı verilerine göre Hongwansı kasabası nüfusunun % 27.19'u Sarı Uygur'dur. Huangcheng kasabası nüfusunun % 22.6'sı, Mati bölgesindeki nüfusun % 0.89'u, Kangle kasabası nüfusunun % 43.79'u, Dahe bölgesi nüfusunun % 41.88'i Sarı Uygur'dur. Minghua bölgesi nüfusunun % 89.5 Sarı Uygur'dur. Qifeng bölgesi nüfusunun ise % 1.57'i Sarı Uygur'dur (*Renkou jiaoshao minzu shequ jiben qingkuang diaochabiao* 2000 [人口较少民族社区基本情况调查表 2000 / Nüfusu Az Olan Milletlerin Genel Durumlarını Araştırma Tablosu 2000]). Kasım 2016 tarihinde Kangle nahiyesi Kangle kasabası statüsüne geçirilmiştir.

2015 yılındaki verilere göre Hongwansı kasabasında (ilçe merkezi) yaşayan (Türkçe veya Moğolca konuşan) Sarı Uygurların nüfus sayısı 2,721'dir, bu toplam nüfusun %28.3'ünü oluşturur. Huangcheng kasabasında yaşayan (Türkçe veya Moğolca konuşan) Sarı Uygurların nüfusu 1,647 olup nüfusun % 19'u Sarı Uygur'dur. Mati nahiyesindeki Sarı Uygur sayısı ise 68'dir. Kangle nahiyesinde yaşayan (Moğolca konuşan) Sarı Uygurların nüfusu 1,841 olup nüfusun % 43.4'ünü oluşturur. Dahe nahiyesinde yaşayan (Türkçe veya Moğolca konuşan) Sarı Uygurların nüfusu 1,992 olup nüfusun % 46.4'ü (Türkçe veya Moğolca konuşan) Sarı Uygur'dur. Minghua nahiyesinde yaşayan (Türkçe konuşan) Sarı Uygurların nüfusu 2,035 olup nüfusun % 56.5'ini oluşturur. Qifeng nahiyesindeki Sarı Uygurların sayısı 64'tür (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴/ *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 148-149).

Çinli/Hanzu

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içinde en kalabalık nüfusa sahip olan grup Çinli/Hanzulardır. Nüfusları 16,603 civarındadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 148).

Sarı Uygurların yaşadığı bölge, Hanzuların yaşadığı yerler ile komşudur. Sarı Uygur bölgesine 1949 yılından önce komşu ilçeleri olarak Linze, Gaotai, Zhangye gibi yerlerden ağır vergi, zorunlu hizmet ve askerlikten kaçarak gelen mülteci ve işçiler bulunmaktadır (Lan Li 2006: 332). Bunun dışında Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, özellikle 1955 yılından sonra millî ekonomi, kültür vd. alanlarda

çalışmak üzere çok sayıda Çinli/Hanzu memur, öğretmen, sağlık elemanı Sarı Uygur bölgesine gelmeye başlamıştır. 1959-1972 yılları arasında Gaotai, Wuwei, Zhangye, Jiuquan, Minle gibi tarımsal bölgelerden esnaf, işçi veya evlilik yoluyla gelip yerleşen Çinliler/Hanzular da bulunmaktadır. 1992 yılında Arazi Geliştirme Dönemi'nde Minghua bölgesine çok sayıda Çinli/Hanzu gelip yerleşmiştir (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*] 2008: 3, 33, 52; *Minghua quzhi* [明花区志/ *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 24; Lan Li 2006: 332; Wang Yuan-xin 2002: 295; Timur 2004: 92-94; Yan Tian-ling 2011: 16). Çin soylular Sarı Uygurlar tarafından genel olarak, tarihsel Kıtay etnoniminin bir devamı olarak *Qədej* olarak adlandırılmaktadırlar, Dahe bölgesinde *Qədej* etnonimi kullanılmakla birlikte, *Sujrı* olarak da hitap edilmektedir.

Tibetliler

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içinde üçüncü büyük nüfusa sahip olan Tibetlerin nüfusu 9,936 civarındadır. Bu nüfusun 1622'si İlçe merkezinde yaşarken 2634'ü Huangcheng kasabasında, 2413'ü Mati Tibet nahiyesinde, 2547'si Qifeng Tibet nahiyesinde yaşamaktadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 148).

Huangcheng kasabasında yaşamakta olan Tibetliler aslında Anduo bölgesindeki Tibetlilerin bir kısmıdır. 842 yılında Tibet İmparatorluğu'nun yıkılması ile birlikte Heşi bölgesi 20 yıl süreli iç savaş alanına dönüşmüştür. 857 yılında günümüzdeki Gansu-Qinghai bölgesindeki "Wenmo 温末" köle isyanından sonra Tibetlilerin kontrol bölgesi karışık bir duruma girmiştir. Daha sonra isyan eden askerlerin bir kısmı Heşi bölgesinin Liangzhou 凉州 (günümüzdeki Wuwei 武威) gibi yerlerine yerleşerek oradaki Tibetlilerle birleşmiştir. 1644 yılında Mançu hükümdarı Liangzhou'daki Tibetlileri Wuwei 武威, Yongchang 永昌, Yongdeng 永登, Gulang 古浪, Minqin 民勤 vs. yerlere yerleştirerek bunları yönetmeye devam etmiştir (Wang Yuan-xin 2002: 297; Lang Yong-tao 2007: 85-86). Günümüzdeki Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne bağlı olan Huajian 铧尖 nahiyesinde yaşayan Tibetliler şu anda ana dilleri yerine Çinceyi kullanıyorlar. Yangqiang nahiyesinde

yaşayan Tibetlilerin Tibetçesi daha iyi korunmuş olup Tibetçe-Çince olmak üzere iki dillidirler (Wang Yuan-xin 2002: 297; Lang Yong-tao 2007: 85-86).

Mati Tibet nahiyesinde yaşayan Tibetliler genel olarak üç kısımdan oluşur: Birinci kısmı Tibetlilerin Heşi bölgesinden göç ederken bu bölgede kalmış olan Tibetlilerin torunlarıdır. İkinci kısmın ataları aslında Kangmu'da 康木 yaşayan ve Yuan döneminde Moğolların emriyle Çianglara 羌 saldırı düzenlemiş olan askerlere dayanır, onlar daha sonra normal halka dönüşerek günümüzdeki Mati'de yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Üçüncü kısmı ise Ming ve Mançu-Çing dönemlerinde günümüzdeki Qinghai'den göç edenlerdir (Wang Yuan-xin 2002: 297; Reqiong Aosa Luodangzhi 2007: 88-90). Mati nahiyesinde yaşayan Tibetlilerin "Doğu Beş boyu (东五族), "Batı Sekiz boyu" (西八族) üyelerinin çoğu Çinceyi kullanıyorlar. *Bai* boy başı boyu / 白头目族 üyeleri Tibetçe-Çince olmak üzere iki dillidirler (Wang Yuan-xin 2002: 297).

Qifeng Tibet nahiyesinde yaşayan "Dongna 东纳" olarak adlandırılan Tibetliler, aslında 12. yüzyılda merkez hükümetinin emriyle Turfan ve Batı Bölgesi'ni fethetmek amacıyla Xikang Kamu, Chamuduo vs. yerlerden gelen ve daha sonra Heşi'ye dönerek burada yerleşen askerlerin torunlarıdır (Wang Yuan-xin 2002: 297; Wang Yan-song 2007: 91-92). Bölgede yaşayan "Altı boy ailesi 六族家" ve Ganhuangba boyunun（甘黄坝）torunları ana dillerinin yerine Çinceyi kullanıyorlar. Maolaiquan boyunun（卯来泉族）torunları ise Tibetçe-Çince iki dil kullanmaktadırlar (Wang Yuan-xin 2002: 297).

Dahe bölgesinde yaşayan Tibetliler, aslında Xigaze bölgesinden gelen "Tangut İkinci boyu"dur 唐古特二部, aynı zamanda "Kara Barbar boyu 黑番家" olarak da adlandırılır (Wang Yuan-xin 2002: 297). Bir diğer rivayete göre, bu bölgede yaşayan Suo, An, Huang ve Qiang soyadlı kişilerin Maying ırmağının batısındaki "Dongna 东纳" boyundan ayrılıp göç etmiş olduklarını söyler (Wang Yan-song 2007: 92). Günümüzde burada yaşayan Tibetliler ana dilleri yerine tamamen Çinceyi kullanmaktadırlar (Wang Yuan-xin 2002: 297).

Minghua nahiyesinde yaşayan Tibetliler 1992 yılında Arazi Geliştirme Dönemi'nde diğer bölgelerden göç etmiştir (53 aile toplam 182 kişi) (*Minghua quzhi*

[明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*] 2006: 24). Tibetliler, Türkçe konuşan Sarı Uygurlar tarafından *Daɬt* (ETü. *tat* ED 449a) , Moğolca konuşan Şıra Uygurlar tarafından *Taŋɢăd* (< *taŋut*) olarak adlandırılmaktadırlar.

Moğol

Baiyin Moğol nahiyesinde yaşayan Moğollar Halha boyundan olup 1903-1919 yılları arasında günümüzdeki Gobi-Altay ilinden dış bölgelere göç eden muhalif Moğollardandır. Bu Moğolların bir kısmı Mazong Dağı 马鬃山 bölgesine gelerek yerleşmiştir. 1932-1944 yılları arasında Sarı Uygurların Beylerbeyi / Şıkı Otok ile anlaşarak Zhangye'nin güneyine göç ederek Şıkı Otokların kontrolu altındaki Niumaoshan bölgesinde göçebelik hayatını bugüne kadar sürdürmüşlerdir (Timur 2007: 93-96; Zhang Quan 251-252). Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içinde toplam 364 Moğol yaşamaktadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴/ *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 149). Sarı Uygurlar tarafından *Moŋəl* olarak adlandırılmaktadırlar.

Dungan / Hui

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içinde yaşamakta olan Dunganların çoğu günümüzdeki Qinghai Eyaleti'nin Mengyuan Dungan Özerk İlçesi, Huzhu Tu Özerk İlçesi ve Datong Dungan ve Tu Özerk İlçesi'nden göç edenlerdir. Az bir kısmı ise Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi ile Linxia Hui Özerk İli'nden gelmişlerdir (Ma Jian-hua 2007: 97). İlçe sınırları içinde toplam 642 civarında Dungan yaşamaktadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 149). Dunganlar (Huilar) Sarı Uygurlar tarafından ise *Sart* olarak adlandırılmaktadırlar.

Tu

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içindeki Tu milleti genellikle ilçe merkezi, Huangcheng kasabasının Yangxiang ve Huanjian kesimi, Kangle kasabasının Qinglong, Dahe nahiyesinin Xuequan kesimi ve Mati nahiyesi gibi yerlerde yaşamaktadır. İlçe sınırları içinde bulunan Tu milleti 1920-1930'lu yıllar arasında günümüzdeki Qinghai Eyaleti'nin Huzhu Tu Özerk İlçesi'nden gelen Buddhist rahipler, avcı ve tüccarların torunlarıdır. *Tu*lar kendilerini *Çığan Monguor*, Monguor *Kun* ve *Tukun* olarak adlandırır. Tibetliler tarafından *Hor*, Moğollar

tarafından *Çığan Monguor*, Sarı Uygurlar tarafından ise *Doldo* olarak adlandırılmaktadırlar (Quan You-jun 2007: 99). Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi sınırları içinde toplam 447 Tu yaşamaktadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 149).

1.2.3. Ekonomik Yapı

Sarı Uygurlar genellikle hayvancılıkla hayatlarını devam ettirmekteydiler, ancak Çince konuşan bir kesim bugün çiftçiliğe de yönelmiştir. Günümüzde Ova bölgesinde yaşayan Sarı Uygurlar çoğunlukla çiftçilikle uğraşırken, Dahe bölgesinde yaşayan Sarı Uygurlar hayvancılıkla hayatlarını devam ettirmektedirler.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde hayvancılık dışında maden işleme, su kaynaklarının geliştirilmesi, Qilian yeşim taşı sanayii, turizm ağırlıklı olarak çeşitli sanayi projeleri yürütülmektedir[9].

Hayvancılıkla ilgili olarak Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde kullanılabilecek otlak alanı 14,220 km^2'dir. Günümüzde 700,000 merinos koyun kapasitesine sahip yetiştirme çiftliği, 50,000 Tibet yak kapasitesine sahip yetiştirme çiftliği, 150,000 koyun kapasitesine sahip besi çiftliği ve 800 kızıl geyik kapasitesine sahip yetiştirme çiftliğinin kurulması tamamlanmıştır[10]. Günümüzde ilçe genelinde toplam büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı 1,160,000 civarındadır. Köylülerin gelirinin % 65'i hayvancıktan gelmektedir[11].

Madencilik ve su enerjisi ile ilgili olarak; Sarı Uygur Özerk İlçesi Gansu Eyaleti'nin içinde demirli ve demirsiz metal kaynağının zengin bulunduğu bölgelerdendir. İlçe sınırları içinde iki maden ürününü işleme sanayi parkı bulunmaktadır. İlçe sınırları içinde büyüklü küçüklü toplam 33 ırmak bulunmaktadır; bugüne kadar toplam 35 hidroelektrik istasyonu kurulmuştur ve yıllık elektrik üretim kapasitesi 308.000 kwh'dir. 11 hidroelektrik istasyonu inşaat aşamasındadır[12].

---

[9] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Item/2767.aspx

[10] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站:http://www.gssn.gov.cn/Item/2768.aspx.

[11] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Category_286/Index.aspx

[12] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站: http://www.gssn.gov.cn/Category_286/Index.aspx

Turizm alanında, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde bulunan turistik yerler 7'den 89'a kadar arttırılmıştır; ilçe sınırları içinde Karlı dağ buzulları, Gobi Çölü, otlak ve orman, nehir ve şelale, Zhangye Danxia Landform (Çanhey Danşia Ulusal) Jeoparkı vd. doğal kaynaklar dışında tarihî ve kültürel yerleri, Sarı Uygur millî kültürü, mağara-tapınak duvar resim sanatı, din kültürü gibi turizm yerleri bulunur. 2013 yılında yerli ve yabancı olarak toplam 1,221,000 turisti karşılamıştır[13]. Yine tarihsel İpek Yolu üzerinde bulunan Dunhuang da Buddhist mağara-tapınakları dünya çapında bilinmektedir.

1.2.4. İdarî Yapısı

Sarı Uygurlardaki boy yönetim sistemi 1949 yılına kadar devam etmiştir. Günümüzde Çin'in Gansu Eyaleti içinde Zhangye iline bağlı olan Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi 1954 yılında kurulmuştur. 2004 yılında İlçe idaresi altındaki Bölge idare sistemi kaldırılarak nahiye statüsüne geçirilmiştir. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde Hongwansi 红湾寺 kasabası, Huangcheng 皇城 kasabası, Kangle 康乐 kasabası, Mati 马蹄 Tibet nahiyesi, Baiyin 白银 Moğol nahiyesi, Dahe 大河 nahiyesi, Minghua 明花 nahiyesi, Qifeng 祁丰 Tibet nahiyesi olmak üzere 3 kasaba ve 5 nahiye bulunmaktadır. İlçe merkezi Hongwansi kasabasındadır.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, 3 kasaba, 5 nahiye (3'ü millî nahiye), 102 idare köyü, 3 semt muhtarlığı ve 9 devlet işletmesi olarak orman çiftliği ve yaylasını idare etmektedir[14].

1.2.5. Eğitim

1930'lu yıllarda, Sarı Uygurların dinî lideri 7. Gongca Kambu'nun önderliğinde Sarı Uygur bölgesinde ilk eğitim tesisi kurulmuştur. 1960-1970'li yıllarda yayla bölgesinde yaşayan Sarı Uygur çocukların eğitim görmelerini sağlamak için Sarı Uygurlar arasında "at sırtında ilkokul" olarak adlandırılan taşımalı sistemde bir ilkokul kurulmuştur. 1980'li yıllarda doğal koşulların kötü olması, mesafenin uzak olması gibi çocuklarının eğitim görmelerine engel olan zorlukları

[13] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站：http://www.gssn.gov.cn/Item/2593.aspx

[14] Bunun için bkz. Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站 http://www.gssn.gov.cn/Item/421.aspx

aşmak için "öğrenci evleri" yapılmıştır. Sarı Uygurlar okulun yakınında kendi çocuklarının eğitim görebilmesi için evler yapmışlardır. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Minghua nahiyesi Sarı Uygur bölgesinin "Eğitim memleketi" olarak bilinmektedir. Zhong Jin-wen, He Wei-guang, Ba Zhan-long gibi Sarı Uygurlar kökenli ilk üniversite profesörleri ve araştırmacılar bu bölgeden çıkmıştır.

2006 yılında Sunan İkinci Orta ve Lise Birleşik okul müdürü An Wei-wu editörlüğünde *Yuguzu xiangtu cailiao* [裕固族乡土材料 / *Sarı Uygur Yerel Malzemeleri*] adlı çalışması altında *Yuguzu Lishi* [裕固族历史 / *Sarı Uygurların Tarihi*], *Yuguzu minjian meishu jianshang* [裕固族民间美术鉴赏 / *Sarı Uygurların Halk Güzel-Sanat Takdiri*], *Yuguzu wenxue zuopin xuandu* [裕固族文学作品选读 / *Sarı Uygur Edebiyat Eserleri*], *Yuguzu chuantong tiyu yu jiankang* [裕固族传统体育与健康 / *Sarı Uygurların Geleneksel Sporu ve Sağlık*], *Sunan dili* [肃南地理 / *Sunan Coğrafyası*], *Muqu xuexiao xuesheng anquan jiaoyu shouce* [牧区学校学生安全教育手册 / *Yaylak Bölgesi Okul Öğrencisi Güvenliği Eğitimi El-Kitabı*] olmak üzere toplam altı ciltlik kitabı Eylül 2006 yılında Sunan İkinci Orta ve Lise Birleşik okulunun sınıflarına girmiştir. Bu eserler, günümüze kadar yayımlanan ilk Sarı Uygur Kültürü ağırlıklı olan modern eğitim materyalleridir (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2012: 231).

Günümüzde kırsal alanda uzaktan eğitim, bilgi teknolojisi, multimedya vs. eğitim ve öğretim alanında yeni terimleri Sarı Uygur bölgesinin her yerinde görmek mümkündür. İlçe genelinde ilkokul çağındaki çocukların okula giriş kayıt oranı, mezuniyet oranı %99'a kadardır. Ortaokul çağındaki çocukların okula giriş kayıt oranı, mezuniyet oranı %97'nin üzerindedir (Zhong Jin-wen, Guo Mei 2012: 231).

Sarı Uygurların eğitim ve öğretimi Çin dilinde yapılmaktadır. Günümüzde Sarı Uygurların genç ve orta yaş grupları genellikle ortaokul eğitim seviyesindedir (Zhong Jin-wen 2009: 81-82).

1.2.6. Dinî İnanç

Sarı Uygurların ataları geçmişte Tengricilik, Maniheizm, Buddhizm ve Tibet Buddhizmi inançlarını benimsemiştir. Günümüzde Sarı Uygurlar dinî bakımdan

dağınık bir durum arz ederler. Eski Türk inancını devam ettirenlerin yanında Sarı Uygurların büyük çoğunluğu Buddhist-Lamaisttir.

1.3. Sarı Uygurların Toplum Yapısı

Kangşi döneminin 37. yılında (1698 yılı) Mançu-Çing sülalesi tarafından Sarı Uygurlarda mevcut olan boy yapısı "yedi boy-uruk" olarak belirlenmiş olup *Datoumu* / *Şıkı Otok* boy başı "Yedi boy Sarı Barbarları Beylerbeyi" olarak atanmıştır. Daha sonra yedi boydan üç boy daha türemiştir. Bunlar: Neyman/Nayman boyundan ayrılan *Saqıs* boyu; *Yaŋke* boyundan ayrılan *Sertin* (*Saiding*) / Dört At boyu; *Beylerbeyi* boyu / *Şıkı Otok* boyundan ayrılan olan *Moŋti* boyudur (Zhong Jin-wen 2009: 17).

Günümüzde, Sarı Uygurlarda eski boy-uruklar çok fazla bir anlam ifade etmemekte, boy-uruk aidiyeti gün geçtikçe zayıflamaktadır; onun yerine ortak "*Yoğur*" aidiyeti almaya başlamıştır.

Sarı Uygurlarda boy yönetim sistemi 1949 yılına kadar devam etmiştir. Aşağıda Sarı Uygur boyları hakkında verilen bilgiler, daha önce yapılan araştırmalar (Tenişev 1963/2008: 191-200; Timur 1999: 118-126; An Yu-jun 2009; Zhong Jin-wen 2009: 17-18; Zhong Jin-wen, Guo Mei 2012: 148-153) ile Kasım 2012-Ağustos 2013 tarihleri arasında gerçekleştirmiş olduğumuz alan çalışmamızdan elde edilen sonuçlara dayanmaktadır.

Sarı Uygur boyları: *Şıkı Otok* / Beylerbeyi boyu (Çincesi: Datoumujia), *Moŋti* boyu (Çincesi: Mantai), *ɢorıqe Otok* (Çincesi: Luoerjia), *Neyman Otok* (Çincesi: Bagejia), *Saqıs* (Çincesi: Xibagejia), *Yaŋke Otok* (Çincesi: Yanggejia), *Sertin* (*Saiding*) / Dört At boyu (Çincesi: Sigemajia), *HoraɴGat* (Çincesi: Helanggejia), *Bayattavın Otok* (Çincesi Wugejia), *Yağlakar Otok* (Çincesi: Yalagejia).

Türkçe konuşan Sarı Uygur boyları:

1. *Yağlakır* Boyu

Türkçe konuşan *Yağlakırlar* Çinliler tarafından "*Yalage* 亚拉格" olarak adlandırılmıştır. Ötüken Uygur devleti ve Ganzhou Uygur Hanlığı'nın kağanlık ailesini oluşturmuş olan *Yağlakarlar,* kendi içlerinde *Ak Yağlakır, Kara Yağlakır, Yağtoq* olmak üzere üçe ayrılırlar. *Yağlakır* boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır:

Ancaŋ, Soɢalığ, Duman, Qalqa, Goŋurat, Yağlakar, Aq Tatar, Sına, Toğşı. Yağlakırlar günümüzde, Dahe 大河 nahiyesinin Xiling, Dongling, Guanghua, Dacha köyleri ile Minghua 明花 nahiyesinin Minghai kesimi, Huangcheng 皇城 kasabasının Maying kesimindeki Jinzitan köyü ve Sunan ilçe merkezlerinde yaşamaktadırlar.

Tablo 05. Sarı Uygur *Yağlakır* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Yağlakır	亚拉格	Yalage	杨	Yang
Soɢalığ	索嘎勒	Suogale	索	Suo
Duman	杜曼	Duman	杜	Du
Qalqa	卡勒嘎尔	Kalegaer	柯	Ke
Goŋurat	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Sına	斯娜	Sina	白	Bai
Aq Tatar	阿克塔塔尔	Aketataer	白	Bai
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo

2. *HoraNGat* Boyu

HoraNGatlar Türkçe konuşurlar, Çinliler tarafından *Helanggejia* 贺朗格家 olarak adlandırılmışlardır. *HoraNGat* boyuna bağlı olan alt-boylar: *Ancaŋ, HoraNGat, Qarelığ, Goŋurat, Toğşı, Cuŋgal / Cuŋul, Eker, Iğlan, Gızıl, Sına, Yağlakır*. Bugün, Minghua 明花 nahiyesinin Lianhua ve Qiantan kesimi, Dahe 大河 nahiyesinin Xichahe köyü ve Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadırlar.

1950'lı ve 1960'lı yıllarda derlenmiş malzemelerde şu bilgilere ulaşabiliriz. O tarihten 50 yıl öncesinde, günümüzdeki Dahe 大河 nahiyesinin Xichahe köyünde 50 küsur Sarı Uygur aile yaşamakta idi. Daha sonra otlağın kötüleşmesi, çobanların hayatlarının zorlaşması, vergi ödeyememeleri vs. sebeplerden bir kısmı Bayattavın, Neyman, Gorıqelerin yaşadığı yerlere taşınmışlardır. 1949'dan birkaç on yıl önce ise 4-5 aile günümüzdeki Mati 马蹄 nahiyesinin Youai 友爱 köyüne taşınmıştır. Geride sadece on kaç aile kalmıştır (*Yuguzu dongxiangzu daoanzu shehui lishi diaocha* [裕

固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 4).

Tablo 06. Sarı Uygur *HoraNGat* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
HoraNGat	贺郎格	Helangge	贺	He
Gızıl	克孜勒	Kezile	洪	Hong
Iğlan	阿郎	Alang	郎	Lang
Qarelığ	?	?	贺	He
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo
Eker	鄂盖尔	Egaier	李	Li
Goŋurat	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Cuŋgal/Cuŋul	钟鄂勒	Zhongele	钟	Zhong
Sına	斯娜	Sina	白	Bai
Yağlakır	亚拉格	Yalage	杨	Yang

3. *Saqıs* Boyu

*Saqıs*lar / *Art Neymanlar*, Neymanların Türkçe konuşan kısmıdır. "*Art*" Sarı Uygur Türkçesinde "batı, arka" anlamındadır. Türkçe konuşan *Yağlakırlar* ve *Xorongotlar* ise onları *Saqıs Otok*, yani "Sekiz boy" olarak adlandırırlar. Çinliler tarafından *Xi bagejia* 西八个家 "Batı Sekiz boyu" olarak adlandırılmaktadırlar. *Saqıs* boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Paltan, Duman, Çınqıs*, *Qalqa, Suldus*. Saqıslar, bugün Dahe 大河 nahiyesinin Songmutan, Dacha, Laohugou köyleri ile Huangcheng 皇城 kasabasının Mayın kesimi ve Sunan Sarı Uygur İlçesi ilçe merkezinde yaşamaktadırlar.

Tablo 07. Sarı Uygur *Saqıs* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Sultus	苏勒杜斯	Suledusi	苏	Su
Duman	杜曼	Duman	杜	Du
Paltan	帕勒坦	Paletan	番	Fan
Çiŋgıs	增斯恩	Zengsien	郑	Zheng
Qalqa	卡勒嘎尔	Kalegaer	柯	Ke

Jiuquan 酒泉 iline bağlı olan Huangnibao nahiyesindeki 黄泥堡乡 Sarı Uygurlar aslında Türkçe konuşan Sarı Uygurlar olup çoğunluk *HoraNGat* boyundandır (Timur 1999: 118-126).

1950'li ve 1960'lı yıllarda derlenip 1987 yılında yayımlanmış olan *Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] başlıklı kaynakta Sarı Uygurlar ile ilgili şu bilgileri görebiliriz: Günümüzde Huangnibao nahiyesindeki 黄泥堡乡 Sarı Uygurların bazıları Hongwan Tapınağı 红湾寺 civarında ve Yuanshanzi 元山子 gibi yerlerde hayvancılık ile meşgul olurlar. Neyman 八个家 vd. boyundandırlar, daha sonra çeşitli nedenlerle Mançu-Çing döneminde günümüzdeki Huangnibao nahiyesine 黄泥堡乡 yerleşmişlerdir. Bazıları ise Minghua 明花 Bölgesi'nin Qiantan ve Lianhua gibi yerlerinden göç etmişlerdir. Bugün Qiantan ve Lianhua nahiyesinde hâlâ onların akrabaları bulunur (1987: 16).

Jiuquan şehri sınırları içerisindeki Sarı Uygurlar, genellikle Huangnibao 黄泥堡 bölgesinde yaşarlar. 1958 yılında burada 87 aile olmak üzere toplam 530 Sarı Uygur bulunur. Bununla birlikte dağınık olarak Linshui nahiyesi 临水乡'nin Birinci Ekip 第一大队 (1 aile toplam 4 kişi), İkinci Ekip 第二大队 (1 aile toplam 1 kişi), Üçüncü Ekip / 第三大队 (geçmişteki Aşağı Huangnibao, 7 aile toplam 38 kişi), On İkinci Ekip / 第十二大队 (8 aile toplam 55 kişi), On Üçüncü Ekip 第十三大队 (geçmişteki Xiguan nahiyesi, 5 aile toplam 24 kişi), On dördüncü Ekip 第十四大队 (geçmişteki Qiansuo nahiyesi, 3 aile toplam 18 kişi) gibi yerlerde toplam 112 aile olmak üzere 670 kişi yaşamaktadır. Söylentilere göre geçmişte Jiuquan 酒泉'nin Nan xiang nahiyesi 南乡, Beixiang nahiyesi 北乡, Jiayuguan 嘉峪关 gibi yerlerde de çok sayıda Sarı Uygurlar yaşıyorlardı. Geçmişte uygulanan çeşitli politikalar vb. sebeplerle bu Sarı Uygurlar erimiş olup, Çinlileşmişlerdir (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查/ *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 16).

Moğolca konuşan Şıra Uygur boyları ise şunlardır:

1. *Şıkı Otok* /Beylerbeyi Boyu

Beylerbeyi boyu / *Şıkı Otok* “Datoumujia 大头目家”, “Büyük boy başının bulunduğu boy” demektir. Moğolca konuşan bu Şıra Uygur boyu, Sarı Uygur toplumunun en yüksek tabakasını oluşturan boyudur. Bu boya bağlı olan alt-boylar: *Ancaŋ, Sultus, Mongol, Eker, Oŋrut / Goŋurat, Yaxlaq, Toğşı, Bayattavın, Hor*. Şıkı Otok boyunun devamı bugün, Kangle 康乐 kasabasının Kangfeng, Baiyin, Kangle köylerinin çevresi ve Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi’nin ilçe merkezine dağılmış olarak yaşarlar.

1950’li ve 1960’lı yıllarda derlenmiş malzemelerde *Şıkı Otok*larla ilgili şu bilgilere ulaşabiliriz: 1949’dan önce bu boy 20 küsur aileden oluşur. Söylentilere göre bu haneler başka boylardan taşınıp gelmişlerdir. Bazıları Yağlakar, HoraNGat boyundan *Beylerbeyi* boy / *Şıkı Otok* beyine hizmet etmek veya hayvan gütmek için gelenlerdir. Onlar daha sonra buraya yerleşerek *Iŋgar* dilini, yani Şıra Uygurca Moğolcasını öğrenmişlerdir. *Beylerbeyi* boyu/*Şıkı Otok*’undakiler *Han Deŋır*’a (< *Kan Teŋri*) taparlar. *Iŋgar* dili (yani Sarı Uygur Moğolcası/Doğu Sarı Uygurcası) konuşan boylarda da *Han Deŋır*’ı anmak için ayin yapan din adamları vardır. Onlara *Iŋgar* dili ile *ye-he-zhe* 叶赫哲 “elçi” denir; bu sözcük Türkçe *elçi*’nin (bkz. ***ė:lçi** ED 129a) Çince yazımıdır. *Ye-he-zhe* 叶赫哲, yani *elçi*’ler ayin yaparken veya dua okurken genellikle Yoğur dilini (尧呼尔语) kullanırlar. (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 6). Bu kaynakta, Moğolca konuşanlar için *Iŋgar*, Türkçe konuşanlar için Yoğur terimleri kullanılmıştır. Bu ayrıma bağlı olarak, Şıra Uygurların din adamlarının dinî törenlerde Türk dilini kullandıkları, *Han Deŋır*cı Şıra Uygurların din dillerinin Türkçe olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 08. Şıra Uygur *Şıkı Otok/Beylerbeyi* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Sultus	苏勒杜斯	Suledusi	苏	Su
Mongol	蒙古勒	Menggule	孟	Meng
Eker	鄂盖尔	Egaier	李,高	Li, Gao
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Yaxlak	亚拉格	Yalage	杨	Yang
Bayattavın	巴岳特	Bayuete	白, 吴	Bai, Wu
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo
Hor	霍尔勒	Huoerle	贺	He

2. *Moŋti* Boyu

Beylerbeyi boyu / *Şıkı Otok* boyundan türemişlerdir; onlar aslında "Yedi boy Sarı Barbarların Beylerbeyi/sorumlusu"nun muhafızları ile hizmetinde olanlar ile onların aileleri idi. Geçmişte Qinghai Eyaleti'nin Qilian ilçesinde bulunan Kara Irmağın yukarı kıyılarında göçebe hayatı sürdürürlerdi. Daha sonra *Beylerbeyi* boyu/*Şıkı Otok* boy başı kendi ailesiyle birlikte günümüzdeki Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Kanglongsi Tapınağı'nın bulunduğu bölgeye göç ederken, fakat *Moŋti* 曼台 olarak adlandırılan bu boy eski otlak bölgesinde yaşamaya devam etmiştir. 1949'dan sonra Gansu ve Qinghai olarak iki eyaletin kurulması ile *Şıkı Otok*'dan ayrılmış olan *Moŋti* boyu üyeleri bu yüzden genellikle kendilerine *Otok* / 家 *jia* "aile" olarak hitap etmezler. Geçmişte, *Moŋti*ler Mati 马蹄 nahiyesine bağlı olan Youai kesiminde yaşıyorlardı. 1959 yılında, günümüzdeki Huangcheng 皇城 kasabasına bağlı olan Beitan kesimine göç etmişlerdir (Zhong Jin-wen 2009: 18; Gao Zi-hou, He Hong-mei 1997(3), 44-47). *Moŋti* boyu'nun asıl adı *Ecine'*dir, *Moŋti* adı, o dönemde bey'in başında bulunan yumrudan dolayı ortaya çıkmış bir addır (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 8). Huangcheng kasabasında yaptığımız alan araştırmamız sırasında kaynak kişilerimiz de *Moŋti* sözcüğünün "küçük ve yuvarlak nesne" olduğu söylediler. Tenişev'in verdiği bilgilere göre bir kısım Tibetçe konuşan Uygur, kendilerini *Şıra Yoğur* olarak

adlandırır. Böyle Tibetçe konuşan *Şıra Yoğur*ların nüfusu 200 civarındadır. Onların Sunan'ın güney-doğusunda Youai kesiminde yaşadıkları, diğer Sarı Uygurlar gibi Çinceyi iyi bildikleri ve iletişim dili olarak Çinceyi kullandıkları kaydedilmiştir (Hermanns 1940-1941-35-36: 78-79; Tenişev 1962/2008: 191). Burada sözü edilen Tibetçe konuşan Sarı Uygurlar, muhtemelen daha önce Youai kesiminde yaşayan ve 1959 yılında günümüzdeki Huangcheng kasabasına bağlı Beitan kesimine göç eden *Moŋti*lardır.

Moğolca konuşan *Moŋti* boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Lançaq,* Oŋrut (Goŋurat), Solğey, Hor, Çilu, Duman, Kıret, Iğlan.

Aşağıda belirtilen Moŋti boyuna bağlı alt-boylar içinde Duman alt-boyu 1934 yılında bu bölgeye göç ettikten sonra *Ingar* dilini, yani Şıra Uygur Moğolcasını öğrenmiştir (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查/ *Sarı Uygur, Dongxiang Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 8-9).

Tablo 09. Şıra Uygur *Moŋti* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Lançaq	兰恰克	Lanqiake	兰	Lan
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Solğey	绰罗斯	chuoluosi	左	Gao
Hor	霍尔勒	Huoerle	贺	He
Çilu	祁鲁	Qilu	石	shi
Duman	杜曼	Duman	杜	Du
Kıret	克烈	Kelie	贺	He
Iğlan	阿郎	Alang	郎	Lang

3. *Neyman* Boyu

Moğolca konuşan *Neyman* boyu Çinliler tarafından *Bagejia* 八个家 "Sekiz boyu" veya *Bagemajia* 八个马家[15], yani "Sekiz (At) boyu" olarak adlandırılır. Bu

[15] *Bagemajia* 八个马家 "Sekiz At Boyu" adlandırması, G. N. Potanin (1893: 440-441), C. G. E. Mannerheim (1991: 34), Abdürreşit (2006: 41-43), An Yu-jun (2009: 29) gibi birkaç kaynakta geçer,

boyun Türkçe konuşanları ile Moğolca konuşanları arasında ayrım yapabilmek için, Çincede Türk konuşanlar için *Xi bagemajia* 西八个马家 "Batı Sekiz/*Saqıs (Neyman)* boyu", Moğolca konuşanlar için *Dong bagemajia* 东八个马家 "Doğu Sekiz/Neyman boyu" kullanılmaktadır. *Neyman* (< *Nayman*) adı Şıra Uygur Moğolcasında "sekiz" demektir. Bu onların Türkçe konuşan Sarı Uygur *Saqıs*ları ile doğrudan bağını göstermektedir. Moğolca konuşan *Nayman* boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Lançaq, Bayattavın, Eker, Çaŋwan, Toğşı, Oŋrut (Goŋurat).* Neyman boyunun devamı bugün, Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Kangle 康乐 kasabasının Hongshiwo, Dacaotan, Sidalong köyleri ile Hungcheng 皇城 kasabasının merkezi ile bu kasabaya bağlı Yingpan ve Dahutan köylerinde ve Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi merkezinde yaşamaktadır.

Tablo 10. Şıra Uygur *Neyman* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Lançaq	兰恰克	Lanqiake	兰	Lan
Bayattavın	巴岳特	Bayuete	白	Bai
Eker	鄂盖尔	Egaier	高	Gao
Çaŋwan	常曼	Changman	常	Chang
Toğşı	妥鄂什/ 陶赫西	Tuoeshi/Tuohexi	妥	Tuo
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo

4. *Yaŋke* Boyu

Şıra Uygur Moğolcası konuşan *Yaŋke* boyu Çinliler tarafından *Yanggejia* 杨哥家 olarak adlandırılır. *Yaŋke* boyunun adı ile ilgili iki rivayet vardır: Bu rivayetlerden birincisine göre, Cungar Moğollarının *Vabu* denilen bir beyi kendisine

---

ancak hem 辛卯侍行纪 / *Xinmao shixingji* (1892), *Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihi Araştırması*] 1987: 4-5), JUNAST (1981), Saguçi Toru (2008: 287), Zhong Jin-wen (2009: 17-18)'de hem de bizim alan alan araştırmamız sırasında bu boyun Çincede *Bagejia* 八个家 olarak söylendiği tespit edilmiştir. Moğolca konuşan Saiding (Sertin) boyunun adının Çincesinde de *ma* 马 "at" imi vardır, ancak bu boyun adı kaynaklarda her zaman *Sigemajia* 四个马家 olarak kaydedilmiştir.

ait olan "*Enke*" denilen birlikleriyle bu bölgeye gelmiş ve yerleşmiştir. "*Enke*" sonraları "*Yaŋke*" olarak değişmiş ve Çinceye de "*yanggejia*" olarak geçmiştir. Diğeri, bu adın Batı tarafında bir yerin adı olduğu ve *Yaŋke* boyuna mensup olanların da oradan geldiğine dairdir (Timur 1999: 126-1277). *Yaŋke* boyuna bağlı olan alt-boylar: *Ancaŋ, Goŋurat, Eker, Bayattavın*. *Yaŋke* boyunun devamı bugün Kangle 康乐 kasabasının Yangge kesimi, Hunagcheng 皇城 kasabasının Xiangyang, Yingpan ve Dahutan köyleri ile Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin ilçe merkezinde yaşamaktadır.

Tablo 11. Şıra Uygur *Yaŋke* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Eker	鄂盖尔	Egaier	高	Gao
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Bayattavın	巴岳特	Bayuete	白	Bai

5. Sertin (*Saiding*) / Dört At Boyu

Moğolca konuşan *Sertin* (*Saiding*) boyu Çinliler tarafından *Sigemajia* 四个马家 olarak adlandırılmıştır. Mançu-Çing döneminin sonunda *Yaŋke* boyundan ayrılarak, *Gorıqe*lar gibi tek başına bir boy hâline gelmişlerdir. *Sertin* (*Saiding*) boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Toğşı, Gırgız*. *Sertin* (*Saiding*) boyunun devamı günümüzdeki Kangle 康乐 kasabasının Saiding köyü ve Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin ilçe merkezinde yaşamaktadır.

Tablo 12. Şıra Uygur *Sertin* (*Saiding*) / Dört At Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Gırgız	各尔格兹	Geergezi	耿	Geng
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo

6. *Gorıqe* Boyu

Moğolca konuşan *Gorıqe* boyu Çinliler tarafından *Luoerjia* 罗尔家 olarak adlandırılır. Aslında *Yaŋke* boyu içinde iken, Mançu-Çing sülalesinin ortalarından itibaren bölünmüşlerdir. *Moŋti* boyuna mensup bir Şıra Uygur olan Timur, eserinde *Yaŋke* beylerinin iki eşinden birinin Sarı Uygurlardan, diğerinin ise Oyratlardan olduğunu belirterek, bu iki eşin iki farklı yerde yaşamalarından dolayı onların *Yaŋke*lerden yavaş yavaş ayrılarak *Sertin*ler (*Saiding*) gibi bağımsız bir boy hâline geldiklerini ifade eder (1999: 127-128). *Gorıqe* sözcüğü "iki anne" anlamındadır ve onlardan birinin *Gorıqe*lar, diğerinin de *Yaŋke*lar arasında yaşadığını kaynaklar bildirmektedir (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查/ *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 7). *Gorıqe* boyuna bağlı olan alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Çuŋsa, Lançaq, Hun, Toğşı, Onrud* (Goŋurat), *Duman, Eker, Calu, Qalqa, Iğlan, Hor*. Bugün *Gorıqe* boyunun devamı, çoğunlukla Kangle 康乐 kasabasının Shangyou, Longfeng köyleri ile Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin ilçe merkezinde yaşamaktadır.

1950'li ve 1960'lı yıllarda derlenmiş malzemelerde *Gorıqe*lar hakkında şu bilgilere ulaşabiliriz:

> "O dönemden yüz yıl öncesinde *Gorıqe*lar Sarı Uygur Türkçesi 尧呼尔语[16] kullanıyorlar. AN Ruiji (61 yaş)'nin hatırladığına göre: "Benim ninemin, dayımın kullandıkları dil, Haizi 海子 (günümüzdeki Minghua bölgesi)'dekilerin konuştukları dille anlaşılır. Buraya geldikten sonra dilimiz (buradaki dil) ile anlaşılmaz oldu" (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur ve Dongxiang Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 7).

[16]1987 yılında yayımlanmış bu çalışmada, Batı Sarı Uygurca (Türkçe) için 尧呼尔语 / Yoğur dili terimi, Doğu Sarı Uygurca (Moğolca) için ise 恩格尔语/ Iŋgar dili terimi kullanılmıştır.

Tablo 13. Şıra Uygur *Gorıqe* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuş
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Lançaq	兰恰克	Lanqiake	兰	Lan
Çuŋsa	冲萨	chungsa	孔	Kong
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	Guo
Eker	鄂盖尔	Egaier	高	Gao
Duman	杜慢	Duman	杜	Du
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo
Hun /Şıra yas	浑	Hun	黄	Huang
Calu	贾鲁	Jialu	贾	Jia
Qalka	卡勒嘎尔	Kalegaer	葛	Ge
Iğlan	阿郎	Alang	郎	Lang
Hor	霍尔勒	Huoerle	贺	He

7. *Bayattavın* Boyu

Moğolca konuşan *Bayattavın* boyu, Çinliler tarafından *Wugemajia* 五个马家[17] yani "Beş At boyu" olarak adlandırılır. "*Tavın*" Şıra Uygurcada "beş" demektir. *Bayattavın*lar Türkçe konuşan Sarı Uygurlar ile Moğolca konuşan Şıra Uygurların tam ortasında yaşadıkları için dil konusunda iki taraftan da etkilenmişlerdir. Türkçe konuşan komşu Sarı Uygurlar onlara "*Bey Otağ*" derler. *Bayattavınlarda* iki millî dil konuşabilen kişilere rastlanabilir, ancak bu durum daha çok ileri yaştaki kişilerde görülür. Bayattavın boyuna bağlı alt-boylar şunlardır: *Ancaŋ, Bayattavın*. Bayatyavınların devamı günümüzde Dahe 大河 nahiyesinin Datan, Hongwan, Guanghua, Dacha köyleri ile Huangcheng 皇城 kasabasına bağlı olan Xicheng köyü ve Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin merkezinde yaşamaktadır.

1950'li ve 1960'lı yıllarda derlenen malzemelerde, "*Bey Otağ*" adının kendileri tarafından verildiği kaydedilmiştir. Beş At boyu 五个马家, Beylerbeyi

[17] *Wugemajia* 五个马家 "Beş At Boyu" adlandırması, Abdürreşit (2006: 41-43), An Yu-jun (2009: 33) gibi birkaç kaynakta geçer, ancak hem G. N. Potanin (1893: 440-441), C. G. E. Mannerheim (1991: 34),辛卯侍行纪 / *Xinmao shixingji* (1892), *Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerin Sosyo-Tarihi Araştırması*] 1987: 4-5), JUNAST (1981), Zhong Jin-wen (2009: 18)'de hem de bizim alan araştırmamız sırasında bu boyun Çincede Wu*gejia* 五个家 olarak söylendiği tespit edilmiştir.

boyu / Şıkı Otok'un yerleşimine çok yakındır ve günlük hayatta *Iŋgar*/Moğol dilini kullanırlar, fakat tarihsel millî şarkılarını Sarı Uygur Türkçesinde 尧呼尔语 söylerler; şarkılarının tonu ve sözleri diğer Sarı Uygur Türkçesi 尧呼尔语 konuşan boylarınki ile aynıdır. Söylentilere göre geçmişte Bayattavınların dilleri, Sarı Uygur Türkçesi konuşanların diliyle anlaşılabilirdi (*Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查/ *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*] 1987: 5).

Tablo 14. Şıra Uygur *Bayattavın* Boyu

Alt-boyu	Çince		Bugünkü Çince soyadı	
	Yazılışı	Okunuşu	Yazılışı	Okunuşu
Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Gulinahesu	顾令娜合苏	Gulingnahesu	顾	Gu
Bayattavın	巴岳特	Bayuete	吴	Wu

Yukarıda belirttiğimiz gibi hem Sarı Uygurca, hem de Şıra Uygurca kullanan boylar bulunmakta, farklı boylardan fakat aynı soydan olan kişiler de farklı diller kullanmaktadır. Aşağıdaki tabloda, Ancaŋ, Yağlakır, *Oŋrut* (Goŋurat), Sultus, Eker, Toğşı, Duman, Qalka gibi alt-boylar hem Moğolca konuşan Şıra Uygurlar arasında hem Türkçe konuşan Sarı Uygurlar arasında bulunup aynı alt-boy adını taşıyan Sarı Uygurları farklı diller kullanmaktadır.

Tablo 15. Sarı ve Şıra Uygurlarda Ortaklaşan Alt-boyları

Ancaŋ	安帐	Anzhang	安	An
Yağlakır	亚拉格	Yalage	杨	Yang
Oŋrut (Goŋurat)	巩鄂拉提	Gongelati	郭	
Sultus	苏勒杜斯	Suledusi	苏	Su
Eker	鄂盖尔	Egaier	李,高	Li, Gao
Toğşı	妥鄂什	Tuoeshi	妥	Tuo
Duman	杜曼	Duman	杜	Du
Qalka	卡勒嘎尔	Kalegaer	柯, 葛	Ke, Ge

2. Bölüm Sarı Uygur Türklerinin Diline Genel Bir Bakış

2.1. Sarı Uygur Türkçesinin Türk Dili İçindeki Yeri

19. yüzyıl başlarından başlayarak son yıllara kadar yapılmış tasnif denemelerini Tekin, (a) Radloff'a kadarki tasnif denemeleri, (b) Radloff'un tasnif denemesi, (c) Samoyloviç'e kadarki tasnif denemeleri, (ç) Samoyloviç'in tasnif denemesi, (d) Samoyloviç'ten sonraki denemeler (1990: 141) olarak beş grupta inceyip kritik etmiştir. Samoyloviç'e kadar yapılmış olan tasnif denemelerinin hiç birinde Sarı Uygurlara yer verilmemiştir. Bu tasniflerdeki "Uygur" etnonimi ya Eski Uygur Türklerini/Türkçesini ya da Özbek Türkçesi ile birlikte Güney-doğu (Uygur-Karluk) Grubunu oluşturan Modern Uygurları veya Modern Uygur Türkçesini belirtmek için kullanılmıştır. Sarı Uygur lehçesine, ilk olarak A. Samoyloviç'in 1922'de *Nekotorıe dopolneniya k klassifikatsii turetskih yazıkov* (Petrograd; Almanca özeti: R. Rachmati, "Zur Klassification der Türk-Sprachen", *Ungarische Jahrbucher,* IX, 321-324) adı ile yayımladığı tasnifinde yer verilmiştir. Bu, Samoyloviç'in S.E. Malov'un 1909-1911 ve 1913-1915 yılları arasında Kansu bölgesinde Türkçe ve Moğolca konuşan Sarı Uygurlar arasında yaptığı, ancak birkaç raporla bilim âlemine sunulan yazıları (1912, 1914, 1915) yanında, henüz yayımlanma imkânı bulmamış araştırmalarını değerlendirme fırsatı bulmuş olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

a) Radloff'a kadarki tasnif denemeleri. Türk lehçeleri Radloff'a kadar sırasıyla Adelung (1806), Klaproth (1823), Balbi (1826), Palmblad (1827), Hammer (1836) ve Berezin (1840) tarafından tasnif edilmiştir. Berezin'inki dışında bu ilk tasnif denemeleri gerçek birer dil tasnifi olmayıp Türk boylarını türlü adlar altında sıralayan etnik tasnif denemelerinden ibaret kalmıştır. Bunlar içinde yalnızca Berezin dil bilgisel ölçütlere dayanarak Türk dilini tasnif etmeye çalışmıştır. Bütün bu tasnif denemelerinin hiç birinde bir dil topluluğu veya onun dili olarak Sarı Uygurlara yer verilmemiştir. Klaproth (1823), Balbi (1826), Hammer (1827, 1936), Berezin (1840) tasniflerinde geçen "Uygur" etnonimi ile ya Eski Türkçenin bir aşaması veya alt-dalı ya da bugünkü Yeni Uygurları ve onların dili kastedilmiştir.

b) Radloff'un tasnif denemesi. W. Radloff'un *Phonetik der nördlichen Türksprachen/Kuzey Türk Dillerinin Ses Bilgisi* (1882-1883) adlı eserinin "Türk Diyalektlerinin Ses Özelliklerine Göre Tasnifi" bölümünde, Türk dilini tasnif ederken ses özelliklerine dayanmıştır. Onun tasnifinde, grup ve alt-grup adlandırmalarında coğrafî dağılımı da göz önünde tuttuğu dikkati çeker. Radloff, Türk lehçelerini dört gruba ayırdığı tasnifinin Doğu Grubunda sıraladığı Asıl Altay (Altay, Teleüt), Baraba, Kuzey Altay (Lebed, Şor), Abakan (Sagay, Koybal, Kaça, Yüs ve Kızıl, Küerik (Çolım), Soyon, Karagas, Uygur) ağızları arasında Asıl Abakan ağızları içinde "Uygur lehçesi" adı ile adlandırılan lehçeyi özellikleri bakımından Soyon ve Altay lehçeleri ile ilişkilendirmiştir. Onun "Uygur" etnonimi altında kastettiği lehçenin Sarı Uygur lehçesi ile ilgisi yoktur (Arat 1951: 80; Tekin 1990: 143).

c) Samoyloviç'e kadarki tasnif denemeleri. Radloff'tan sonra Türk dili Vámbéry (1885), Katanov (1894, 1903), Aristov (1896), Cahun (1896), Korş (1910), Ramstedt (1917), Németh (1917) ve Bogoroditskiy (1922) tarafından tasnif edilmiştir. Bu çalışmaların ilk dördü Radloff'tan önceki ilk tasnif denemeleri gibi etnik esasa dayanır. Bütün bu tasnif denemelerinde de Sarı Uygurlara yer verilmemiştir. Bu tasniflerdeki "Uygur" etnonimi ile ya Eski Uygur Türkçesi ya da Modern Uygurlarının dili kastedilmiştir.

d) Samoyloviç'in tasnif denemesi. Samoyloviç (1922), Radloff'un ve Korş'un tasnif denemelerinden yararlanarak ve kendisinin belirlediği başka linguistik ölçütlere de dayanarak Türk dilini tasnif etmiştir. Samoyloviç'in tasnifi bugün kullanılan tasniflerin çoğunun esasını oluşturmuştur. Sarı Uygur Türkçesi araştırmaları tarihi bakımından da Samoyloviç'in tasnifi önemlidir, zira tespit edilebildiği kadarı ile Sarı Uygur Türkçesine tasnifinde ilk yer veren Türkolog da Samoyloviç'tir. Samoyloviç'in tasnifinde Sarı Uygur Türkçesi, "D-Grubu (Uygur, Kuzey-doğu)"nun "z-bölümü" içinde "Sarıg Uygur" adı ile ilk sırada ve Kamasin, Koybal, Sagay, Kaça, Beltir, Şor, Kızıl, Küerik ağızları ile birlikte verilmiştir. Samoyloviç z-bölümünde bugünkü Hakas ve Şor lehçesinin ağızları ile bir arada değerlendirdiği Sarı Uygurlara ve onların dillerine, tasnifinin "Taġlıḳ-Grubu (Çağatay, Güney-Doğu)" içinde sıraladığı "Yeni Uygur şiveleri (Sarı Uygur ve Salar şiveleri hariç)" kaydı ile belirttiği bugünkü Uygurların dilinden ayrı bir gruba

yerleştirdiğine de dikkat çekerek (Arat 1951-53: 100; Tekin 1990: 148), dil bilgisel özellikleri ile ayrı gruplara düşmüş olmakla birlikte Modern Uygurlar ile Sarı Uygurlar arasında da bir bağ kurduğunu sezdirir.

e. Samoyloviç'ten sonraki denemeler. Sarı Uygur lehçesine Samoyloviç'in tasnifinden sonra yapılmış bütün tasnif denemelerinde, yeri ve adlandırmaları farklılıklar gösterse bile istinasız yer verilmeye başlamıştır. Bogoroditskiy (1934), Ligeti (1941), Räsänen (1949), Baskakov (1952), Benzing (1959), Menges (1950) ve Poppe (1965), Arat (1951) Tekin (1990), Doerfer (1991), Róna-Tas (1991), Schönig (1997, 1998), Roos (2000) Türk dilinin tasnifine dair görüşlerini bildiren Türkologlardır.

Bogoroditskiy tasnifinde Sarı Uygur Türkçesine "Orta Asya Grubu"nun altında topladığı beş alt-grubun (a) Kâşgar, Yarkend, Turfan, Hami, (b) Tarançı, (c) Sarı Uygur, (d) Salar olarak sıraladığı birincisinde Modern Uygur ve Salar lehçeleri ile birlikte yer vermiştir (Arat 1951-53: 104-105).

L. Ligeti'nin tasnifi (1941) daha etnik ve coğrafî esaslara göre yapılmış bir tasniftir. Ligeti, tasnifinde Sarı Uygur Türkçesini "Türkî Dilleri" grubunda "Çağatay, Çin Türk diyalektleri, Özbek B (Hive Tatarları şivesi), Salar, Tarançı, Asıl Türkî ile birlikte "Yoğur" adıyla değerlendirmiştir (Arat 1951-53: 106; Tekin 1990: 150).

Türk dilinin ses tarihine dair eserinde Türk dilinin de bir sınıflandırmasını yapan Räsänen'in tasnifi (1949) esas olarak Ramstedt tasnifine dayanmakla birlikte, Radloff ve Samoyloviç tasniflerinden de yararlanılmıştır. Räsänen'in tasnifinde Türk dili altı grupta toplanarak Sarı Uygur Türkçesi, "Kuzey-doğu grubu"nun z- alt grubu içinde Kaça, Sagay, Koybal, Kızıl, Şor, Küerik, Çolım, Beltir, Kamas ağızları ile birlikte değerlendirilmiştir (Arat 1951-53: 108-109; Tekin 1990: 151).

R. Rahmeti Arat kendisine kadar olan bütün tasnif denemelerini gözden geçirdikten sonra *y/s, r/z ve l/ş, d/t/z/y, tag/taw/dag, -lı/-lık* ve *t-/d-* ölçütlerine göre Türk lehçelerinin tasnifini yapmıştır (Arat 1951-53: 125-138; Tekin 1990: 154). Tamamen dilbilgisel özelliklere göre grupların adlandırmalarının yapıldığı, etnonimlerin kullanılmasının sakıncalarına işaret edildiği tasnifinde Arat, Çuvaş ve Yakut lehçelerini "Türk lehçe grupları", bu ikisi dışında kalanları ise "Türk şive grupları" altında toplamıştır. Arat, tasnifinde "Türk şive grupları"nın üyelerini tek tek sıralamamıştır. Eski Türkçe dönemi Buddhist çevre metinlerine dair çalışmaları

ile ünlü Uygurist Reşit Rahmeti Arat'ın "Uygur Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri" (1987: 400-401) adlı makalesinde *eğer* "eyer" sözcüğünün ayrı ayrı Türk şivelerindeki şekillerini belirtirken, beşinci sırada yer alan *ezer* "eyer" için Hakas (Sagay, Koybal, Kaç), Şor ve Küerik Türkçesini verirken Sarı Uygur Türkçesinin yer almamış olması dikkat çekicidir; bilindiği gibi Sarı Uygur Türkçesinde de ETü. **eder** "eyer" sözcüğü *ezer* olarak kullanılmaktadır.

N. A. Baskakov'un (1952) ayrıntılı olarak grupların ses özelliklerini verdiği tasnifi tarihsel ve çağdaş Türk dilinin bir arada sınıflandırmaya tâbi tutulduğu bir denemedir. Baskakov, tasnifinde Sarı Uygur Türkçesini "Türk dillerinin Doğu Hun Dalı" altında Uygur Grubunun "Hakas bölümü"nün "birinci kısmı"ndaki 2. alt-grup içinde Kaç, Koybal, Kızıl, Şor, Kamas ve Küerik ağızları ile birlikte sıralamıştır (Arat 1951-53: 119-121; Tekin 1990: 152-153).

J. Benzing *Fundamenta*'nın I. cildinde yayımlanan "Classification of the Turkic Languages" adlı çalışmasında eski tasnifleri gözden geçirdikten sonra dil tarihine, fonetiğe ve özellikle gramere dayanarak yeni bir tasnif yapmıştır. J. Benzing tasnifinde Sarı Uygur Türkçesini Doğu Türkçesi (Uygur) Grubu içinde yer alan Yeni Uygurca ile birlikte değerlendirir (Tekin 1990: 156).

K. H. Menges'in Türk dili tasnifi *Fundamenta*'nın I. cildinde yer almaktadır. Menges, Sarı Uygur Türkçesini Orta ve Güney-Batı Asya dilleri (Türküt dilleri) bölümünde Orta Asya Grubu altındaki Eski diller Orhun (ve Yenisey) yazıtları Eski (klasik) Uygurca alt-grubunda beşinci sırada Yeni Uygurca (Tarançı lehçesi ve öbürleri) ve Salar lehçesiyle birlikte yerleştirmiştir (Tekin 1990: 156-157).

T. Tekin, daha önce yapılan sınıflandırmaları değerlendirip ses bilgisi ilkesini esas alarak bir tasnif yapmıştır. Tekin'in tasnifinde Sarı Uygur Türkçesi z- veya *azak*-grubu altında Hakasça (yazı dili), Orta Çulum, Mrass, Taştıp, Matur ve Yukarı Tom lehçeleriyle birlikte yer almaktadır. Tekin bu grubu, söz başı /y/ sesinin durumuna göre 3 alt-grup olarak ayırmış, Sarı Uygur Türkçesini tek başına *yasıl* alt-grubu olarak değerlendirmiştir. Bu grubun genel dil özellikleri olarak, ET /d/ sesinin /z/'ye değişmesi: ET *adak* > *azak*. /ağ/ ve /ığ/ ses gruplarının korunması: ET **taġlıġ* > *taġlıġ*, ET **sarıġ* > *sarıġ*. (Tekin 1990: 163-168).

A. Róna-Tas, genetik ve tarihsel ilkeler ile coğrafî konumlarına göre Türkçenin tasnifini yapmıştır. Róna-Tas'ın tasnifinde Sarı Uygur Türkçesi Doğu

Grubu içinde Özbek, Yeni Uygur, Türkî (ayrıca Tarançi, Kaşgar, Kuça, Hoten, Turfan, Yarkent, Lopnor), Salar, Hoton lehçeleriyle birlikte yer almaktadır (Róna-Tas 1991/2013: 52).

C. Schönig de Türkçenin sınıflandırması üzerinde durmuştur. Tasnifinde Sarı Uygur Türkçesi "Kıyı dilleri" adını verdiği grup içinde -z(-)'li Çulım ağzı ve "Yenisey grubu Türk dilleri"nin bazı kısımları, Fu-yü Türkçesiyle birlikte yer almaktadır. Schönig, Sarı Uygur Türkçesinin Sayan grubu Türk lehçelerinden Tuvaca ile benzerlikler gösterdiğini de belirtir. Hem *azak* hem de *(h)adak* grubu Türk lehçeleri, Eski Türkçe -g- sesinin (*taġlıġ* "dağlı") korumaktadır (Schönig 2013-12: 222-223).

Doğrudan Türk dilinin tasnifine dair eserleri olmayan, ancak Sarı Uygur Türkçesi üzerinde çalışmış veya Sarı Uygur Türkçesinin Türk dili içindeki yeri üzerinde görüşlerini belirtmiş Türkologların görüş ve düşünceleri ise şöyledir:

Sarı Uygur Türkçesi ile ilgili ilk bilimsel araştırmaları borçlu olduğumuz S. E. Malov, ses özelliklerine dayanarak Sarı Uygur Türkçesini eskicil özellikleri koruyan "En Eski Türkçe" içinde Bulgar, Çuvaş, Yakut lehçeleriyle birlikte anar. S. E. Malov tarihsel ses değişmeleri, standart ve alıntı sözcüklerin sayısına göre Türk lehçelerini Orhun-Yenisey yazıt dili ve Eski Uygurca metin dili ile karşılaştırıp korunmuş Eski Türkçe unsurların sayısına göre Türkçeyi En Eski Türkçe, Eski Türkçe, Yeni Türkçe, En Yeni Türkçe olarak dört gruba ayırarak, Sarı Uygur Türkçesini Orhun yazıtları ve Eski Uygurca metin dilinden daha eski olan En Eski Türkçe içinde Bulgar, Çuvaş, Yakut lehçeleriyle birlikte değerlendirir (Malov 1952-11; Lin Lian-yun 2002: 284; Chen Zong-zhen 2004: 15-16). S. .E. Malov'a göre Sarı Uygurcaya Yeni Uygurca olarak bakmak çok zordur. Ona göre Sarı Uygurca muhtemelen daha erken bir zamanda Kırgızlaşmış bir çeşit Uygurca veya tamamen başka bir dildir (Malov 1957: 5; Zhong Jin-wen 2009: 27-28).

Saadet Çağatay, çalışmasında Sarı Uygurların, Türklerin en doğuda oturan bir zümresini oluşturduğunu, itikat bakımından Buddhist ve Şamanist olmalarından dolayı söz varlıklarında, İslam tesiri olmadığı gibi, Arapça ve Farsça sözcükler de bulunmadığını, fakat çevrelerindeki Çin ve diğer milletlerin etkisiyle başta idarî sözcükler olmak üzere pek çok Çince ve Moğolca sözcükler bulunduğunu, Buddhist

tabir ve terimler bakımından Sanskrit ve Tibetçe sözcüklerin bolca yer aldığını belirtir (1961/ 2008: 122-123).

E. R. Tenişev Sarı Uygurlarla ilgili eserinde, Çağatayca ve Yeni Uygurcanın Sarı Uygur Türkçesini etkilemediğini, aynı zamanda Sarı Uygurcanın Çincenin baskın ve uzun süreli etkisinde kalmış olduğunu ve modern Sarı Uygurcanın şiddetli bir karışım sonucunda oluşan, Türk lehçeleri içinde ilginç ve bağımsız bir dil olduğunu bellirtir (Tenişev, Todaeva 1966: 40; Zhong Jin-wen 2009: 28).

Lin Lian-yun, Sarı Uygurcanın Yeni Uygurca ile farklı bir dil grubuna dâhil edilmesi görüşüne karşı çıkar. Ona göre Sarı Uygurca, ses bilgisel olarak Yeni Uygurca ile farklılıklar göstermesine rağmen, her ikisi de Eski Uygurcadan gelişmiştir. Sarı Uygurca uzun bir zaman "akraba diller"den uzak kalmış, böyle bir dil çevresi Sarı Uygurcanın ses yapısının sağlam bir şekilde bugüne kadar devam etmesini sağlamıştır (Lin Lian-yun 2002: 288).

Sarı Uygur Türkçesinin grameri üzerinde çalışmış olan Martina E. Roos'un, Türk dilinin dallanması ile ilgili olarak yaptığı teklifte, Sarı Uygur Türkçesi "Ortak Türkçe"nin "adak" dalından dallanan "Kuzey-doğu Türkçesi"nin 1. Yakut, Dolgan, 2. Tuva, Tofalar, 3. Hakas, Şor, Çulım alt dalları ile birlikte 4. alt-dal olarak belirtilmiştir. Roos, Sarı Uygur Türkçesindeki soluklu ünlüleri Tuva ve Tofalardaki yutaklanmalar ile Sahaların dilindeki kısa ünlüler ile uygunluk sağladığına işaret etmiştir (2000: 2-5).

Chen Zong-zhen, Sarı Uygur Türkçesini ses ve şekil bilgisi özellikleri ve söz varlığı açısından Türkçenin eskicil özelliklerini koruyan, Arapça ve Farsçanın etkisinin yok sayabilecek kadar az görüldüğü, Türk lehçeleri içinde en çok Çinceden etkilenen dil olarak belirtmiştir (Chen Zong-zhen 2004: 18).

Hans Nugteren ve Marti Roos, "Prolegomena to the Classification of Western Yugur" (2006) başlıklı çalışmalarında Sarı Uygur Türkçesini Türk dilinin sınıflandırmasında yeri üzerinde durmuşlar ve bunun için Sarı Uygur Türkçeni diğer Türk lehçeleriyle karşılaştırmışlardır. Araştırmacılar ses bilgisel, söz varlığı ve daha sınırlı olarak biçim bilgisi açısından Sarı Uygur Türkçesini diğer Türk lehçelerine bağlayan karakteristikleri ele alıp incelemişlerdir (2006: 99-130).

2.1.1. Türk Diyalekt Grupları ile İlişkisi

2.1.1.1. Güney-Doğu (Uygur-Karluk) Diyalekt Grubu ile İlişkisi

S. E. Malov, Sarı Uygurcaya Yeni Uygurca olarak bakmanın çok zor olduğunu, muhtemelen daha erken bir zamanda Kırgızlaşmış bir çeşit Uygurca veya tamamen başka bir dil olduğunu belirtiken (Malov 1957: 5; Zhong Jin-wen 2009: 27-28), Lin Lian-yun, Sarı Uygurcanın Yeni Uygurca ile farklı dil grubuna dâhil edilmesi görüşüne karşı çıkmaktadırlar. Ona göre Sarı Uygurca, ses bilgisel olarak Yeni Uygurca ile farklılıklar göstermesine rağmen, her ikisi de Eski Uygurcadan gelişmiştir ve Sarı Uygurca uzun bir zaman akraba dillerden uzak kalmış, böyle bir dil çevresi Sarı Uygurcanın ses yapısının sağlam bir şekilde bugüne kadar devam etmesini sağlamıştır (Lin Lian-yun 2002: 288).

E. R. Tenişev'e göre Çağatayca ve Yeni Uygurca Sarı Uygur Türkçesini etkilememiştir, modern Sarı Uygurca şiddetli karışım sonucunda oluşmuş bağımsız bir dildir (Tenişev, Todaeva 1966: 40; Zhong Jin-wen 2009: 28).

Schönig temel aldığı ölçütler bakımından Sarı Uygur Türkçenin Güney-doğu (Uygur-Karluk) lehçelerine ilişkisine dair şunları belirtmiştir: Eski Türkçe söz sonunda *-g* sesi (*taglıg* "dağlı") Yenisey ve Sayan grubu Türkçelerinde, Sarı Uygurcada, Fu-yü Türkçesinde ve Güney-Doğu Türk lehçelerinde korunmuştur (Schönig 2013-12: 233). Ana Türkçe *yıltız: yultuz* "kök": "yıldız" sözcükleri Sarı Uygurcada ve Güney-Doğu Türkçesinde korunmuş, "dönmek" fiili için Sarı Uygurca, Salarca ve Modern Uygurcada Eski Türkçe *yan-* fiilinden türeyen biçimler görülür, **higaç* > *yigaç* "ağaç" sözcüğü Lobnor ağzında *yığaç*, Sarı Uygurcada *yigaç* olarak kullanılmaktadır (Schönig 2013-12: 233, 234). **yegirmi* sözcüğü Sarı Uygurca, Salarca ve Modern Uygurca kaynaklarda söz sonu geniş ünlülerin yanı sıra dar ünlüler de yer almaktadır (Tenişev 1976a ve 1976b; Sevortyan 1989 IV, 201; Schönig 2013-12: 235).

Hans Nugteren ve Marti Roos, "Prolegomena to the Classification of Western Yugur" başlıklı çalışmalarında Sarı Uygur Türkçesini Yeni Uygur Türkçesiyle de karşılaştırmışlardır, ses bilgisel, söz varlığı ve daha sınırlı olarak morfolojik açıdan Sarı Uygur Türkçesinin Yeni Uygur Türkçesi ile birleşen ve ayrılan yönlerine işaret etmişlerdir (2006: 99-130).

2.1.1.2. Kuzey-Doğu Sibirya Diyalekt Grubu ile İlişkisi

Türk lehçelerinin birbirlerine ilişkisine dair ayrıntılı olarak tasnifinde duran Schönig, Sarı Uygur Türkçesinin Sayan grubu Türk lehçelerinden Tuvaca ile benzerlikler gösterdiğini belirtir (2013-12: 222). OTü. ***-ğl-** → **-ɬʁ-** göçüşme olayı Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında, sözcüklerde ***-ğl-** → **-ʁɬ-** biçiminde korunurken, bazı sözcüklerde ise yer değişmesi gerçekleşmiştir. Bu durum Hakasların dilinde de görülür (Tenişev 1976: 30). Ortak Türkçe **/*ç/** ünsüzü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz sonunda genellikle sızıcılaşarak /**ş**/'ye gelişir. Bu durum Hakas ağızlarında /s/ veya /ş/ olarak karşımıza çıkar (Killi 2002: 361). OTü. /*-ç/ > /-ş/ gelişme özelliği ile Sarı Uygur Türkçesi, Güney-doğu Sibirya lehçelerinden Tuva Türkçesi, Hakas (Kaç, Kızıl) ağızlar, Şor Türkçesi, Kuzey Altay ağızları ve Kuzey-batı (Kıpçak) Grubu lehçelerinden Kazak Türkçesi, Karakalpak Türkçesi, Nogay Türkçesi ile birleşir.

Eski Türkçe *bıŋ* "bin" sayı adı Nogay, Karakalpak, Kazak lehçeleri ile Baraba ve Çulım ağızlarında art ünlülü *mıŋ*, Çulım ağzı hariç Kuzey-Doğu grubu Türk lehçelerinde de *mıŋ* biçimine sahiptir, Fakat Kırgız Türkçesindeki *miŋ* örneğinde görüleceği üzere, Türk dili alanının Doğusunda ön ünlülü biçimlere de rastlamak mümkündür (Schönig 2013-12: 234). Bu sözcük Sarı Uygur ağızlarında art ünlülü *mıŋ* olarak bulunur. Nugteren ve Roos da "Prolegomena to the Classification of Western Yugur" Sarı Uygur Türkçesinin Kuzey-doğu Türk lehçeleriyle birleşen ve ayrılan özelliklerine ayrıntılı olarak yer vermişlerdir (2006: 99-130).

Hem dil bilgisel ölçütlere göre yapılmış tasniflerde hem de Sarı Uygur Türkçesine özgü gözüken ses bilgisi v.d. özellikler bakımından Sarı Uygur Türkçesinin Kuzey-doğu Türk lehçelerine ilişkisi aşağıda gösterilmiştir:

1. -d-, -d sesi

Ana Türkçe söz içi ve söz sonundaki /d/ sesi Sarı Uygur Türkçesinde /-z-, -z/, Hakas, Hks. Şor ağzı ve Şor Mras ağzında /-z-/, /-s/ olarak gelişmiştir, Hks. Şor ağzında /-z-/, /-s/ dışında /-y-, -y/ sesine geliştiği de görülür, Şor Kondom ağzı ve Aşağı Çulım ağızlarında ise /-y-, -y/ sesine gelişmiştir. Tuva Türkçesinde /-d-/, /-t/ olarak korunurken, Saha ve Dolgan lehçelerinde /-t-, -t/ olmuştur (Killi 2002: 64).

2. Kök hecede kısa ünlülerde soluklaşma-yutaklanma (faringalizasyon)

Sarı Uygur lehçesindeki soluklu ünlüler, Tuva ve Tofalar ağzında görülen Ana Türkçe kök hece kısa ünlülerin yutaklanması ve Ana Türkçenin kök hece birincil uzunluklarını koruyan Sahaların dilindeki kısa ünlülü sözcükler ile büyük ölçüde uygunluk sağlamaktadır (Roos 2000: 2-5), ayrıca bkz. **4. Bölüm 4.1.2. /*a/; 4.1.4. /*o/; 4.1.10. /*e/**.

3. Söz başı *y*- sesinin durumu

Ana Türkçe söz başı y- sesi tüm Sarı Uygur ağızlarında /y/ [j] olarak korunmakla birlikte, aynı sözcük üzerinde sık olarak rastlanmasa da ötümlü, sızıcı, dişeti-damak /ʒ/ ünsüzüne geliştiği de görülür. Minghua ağzında söz başında /ʤ/ ünsüzüne gelişen bir örnek de tespit edilmiştir. Hakas ve Hks. Şor ağzında /ç-/, Hakas Koybal ağzında /ç-/ sesine gelişmesi yanında /ş-/ olarak da görülür, yine Hakas Kaç ağzında /ç-/ sesine gelişmesi yanında /ş-/ ve /y-/ biçimleri de bulunur, Hakas Kızıl ağzında /ş-/ sesine gelişmesi yanında /y-/ ve /ç/ olarak da görülür. Şor Kondom ağzında /ç-/ sesine gelişmesi yanında /d-/t-/ biçimleri de görülür. Aşağı Çulım ağzında /y-/ olarak korunmaktadır. Tuvaların /-ç/, Saha dilinde /s-/, Dolgan lehçesinde /h-/ sesine gelişmesi yanında /s-/ olarak da görülür (Killi 2002: 64).

4. Tek heceli sözcüklerin sonundaki -*ag* ses grubu

Ana Türkçe tek heceli sözcüklerde söz sonundaki /-ag/ ses grubu Sarı Uygur Türkçesinde /-ağ/ olarak korunurken, Hakas ve Hks. Şor ağızları ve Tuva da olduğu gibi korunmuş, Saha ve Dolgan'da /-ıa/ ses grubuna gelişmiştir (Killi 2002: 64).

5. Çok heceli sözcüklerin sonundaki -ıg ses grubu

Ana Türkçe çok heceli sözcüklerde söz sonundaki /-ıg/ ses grubu Sarı Uygur Türkçesinde /-ığ/ olarak korunurken, Hakas ve Hks. Şor ağzıları ve Tuva Türkçesinde de olduğu gibi korunmuş, Saha ve Dolgan Türkçesinde ise /-ı/ sesine gelişmiştir (Killi 2002: 64).

6. Söz başı *b*- sesinin durumu

OTü. söz başı /*b-/ ünsüzü Sarı Uygur Türkçesinde bir kısım sözcükte /b-/ olarak korunmakla birlikte /p-/ olarak da gelişmiştir. Bunun dışında yarı ötümsüz /b̥-/ ve yarı ötümlü /p̬-/ ünsüzlerine geliştiği örneklerine de rastlanır. Ancak /b/ olarak korunan sözcüklerde seyrek olarak sızıcılaşarak ötümsüz /β/, /v/, /ɸ/ seslerine de geliştiği görülr, aynı sözcüklerde tamamen zayıflayarak sıfırlandığı da olur. Söz içinde genizsil ünsüz bulunduğunda /*b/ > /m/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunur, genizsil ünsüz bulunmadığı hâlde /*b-/ > /m-/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunmaktadır. Hakas Türkçesi ve bütün ağızlarında ise tam ötümsüz çift-dudak, patlamalı /p/ sesine gelişmiştir, sadece Kaç ağzının Üst-Abakan alt ağzında /b/ olarak korunmuştur. Bunun dışında Hakas ve Şor ağzında sözcük içinde burun ünsüzü bulunduğuda /*b-/ > /m-/ gelişmesi de görülür (Killi 1996: 346; Killi 2002: 211). Tuva Türkçesinde üç yönde gelişmiştir: 1) sözcük içinde nazal ünsüz bulunmadığında genellikle olduğu gibi korunmuştur; 2) b- ünsüzü /b-/ ile /p-/ arasında çıkarılan, hatta /p-/'ye daha yakın bir sesidir; 3) sözcük içinde burun ünsüzü bulunduğunda /*b-/ > /m-/ gelişmesi olur. OTü. söz başı *b- ünsüzü Saha Türkçesinde sözcük içinde burun sesi yok ise aynen korunmuştur, sözcük içinde burun sesi bulunduğunda /*b-/ > /m-/ gelişmesi olur (Killi 1996: 345-355), Sarı Uygur Türkçesinde olduğu gibi bir sebebe bağlı olmayarak sözbaşında /*b-/ > /m-/ gelişmesi de görülür.

7. Söz başı art damak /k/ ve ön damak /k/ seslerinin durumu

Sarı Uygur ağızlarında OTü. ön /*k-/ ünsüzü bir yandan korunup bir yandan da yalnızca ötümlüleşirken, OTü. art /*k/ ünsüzünün korunması yanında ötümlüleşmesi görülür, hatta sızıcılaşması eğilimi de dikkati çeker. OTü. ön /*k-/ ünsüzünün Kuzey-doğu Türk lehçelerinde Tuva Türkçesinde sızıcılaşma eğilimi görülür. OTü. art /k-/ ünsüzü Hakas Türkçesi ağızlarında genellikle sızıcılaşmıştır (Killi 2002: 255-262). Tuva Türkçesinde şarta bağlı olmayan sızıcılaşma görülürken, Saha lehçesinde geniş ünlülerin önünde sızıcılaşma düzenlidir (Killi 1996: 317).

8. Ön ünlülerin önlük-artlık konumlarındaki değişmeler

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başı söz içi veya söz sonunda /y/ sesinin bulunması veya türemesi sonucunda art ünlünün ön sıraya geçmesi durumlarına da rastlanmıştır. Fiilin normal geçmiş zaman olumsuzluk eki *-men* > *-min* (bɑɾ-min d̯ə "gitmemiş" 0202030801/20), emir-istek kipi T1K eki *-(A)yIn* Sarı Uygur lehçesinde her zaman *-in/-en* olarak ince sıradan kullanılmaktadır. Hakas Türkçesinde de buna benzer bir durum görülür. *-mayın*'dan gelişmiş olan olumsuz zarf fiil eki *-bin, -min, -pin;* Emir-istek kipi T1K eki *-(A)yIn*'dan gelişmiş olan *-im*'deki /i/ sesi de Hakas Türkçesinde büyük ünlü uyumunu bozar (Killi 2002: 322, 324).

Türk dilinin pek çok lehçesi "üzengi" sözcüğünün ilk biçiminin yuvarlak ünlülü olduğuna dair seslik izler taşısa da, Sarı Uygur Türkçesi de Kuzey-Doğu ürk lehçeleri, Baraba ağzı ve Çuvaş Türkçesi gibi düz ünlülü biçimlere sahiptir (Schönig 2013-12: 239).

2.1.1.3. Kuzey-Batı (Kıpçak) Diyalekt Grubu ile İlişkisi

Söz başında OTü. /*y-/ ünsüzü Kuzey-batı (Kıpçak) grubu içinde, Kırgız Türkçesinde sistemli olarak /c-/'ye gelişir, Kazak Türkçesinin yazı dilinde /j-/[ʒ]'li, ağızlarında /c-/'li olarak bulunur, Karakalpak Türkçesinin yazı dilinde /c-/'li, ağızlarında /j-/[ʒ] ~ /y-/ olarak kullanılır, Nogay Türkçesinin yazı dilinde /y-/'li, ağızlarında /j-/[ʒ]~ /y-/~ /c/ biçimleri de görülür (Kılıç 1997: 241). OTü. /*y/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında /y/ [j] olarak korunmakla birlikte, aynı sözcük üzerinde sık olarak rastlanmasa da ötümlü, sızıcı, dişeti-damak /ʒ/ ünsüzüne geliştiği de görülür. Minghua ağzında söz başında /ʤ/ ünsüzüne gelişen bir örnek de tespit edilmiştir.

OTü. /*-ç/ > /-ş/ gelişme özelliği ile Sarı Uygur Türkçesi, Güney-doğu Sibirya lehçelerinden Tuva Türkçesi, Hakas (Kaç, Kızıl) ağızları, Şor Türkçesi, Kuzey Altay ağızları yanında Kıpçak lehçelerinden Kazak, Karakalpak ve Nogay Türkçeleri ile birleşir.

/l/ ünsüzünün ünsüz benzeşmeleri ile Kazak Türkçesinde **/d/, /t/** olarak da mevcuttur; Kazak Türkçesindeki çokluk **-lar** ekinin **l-d-t** şeklindeki nöbetleşmesi,

Kıpçak grubu içerisinde Kırım-Tatar, Başkurt, Kumuk, Kırgız Türkçelerinde ve Kuzey-doğu grubu içerisinde Hakas, Altay, Tuva, Yakut, Çulım-Tatar, Şor, Tofalar Türkçelerinde de mevcuttur (Sakhipova 2006: 137). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında da benzer durum vardır. Bazı Kıpçak lehçelerinde, Kırgız Türkçesi özellikler sergileyen Güney Altay Türkçesi dışında Kuzey Sibirya Türk lehçelerinde çokluk eki *+LAr*'da görülen genizsilleşme Sarı Uygur Türkçesinde de görülmektedir (Schönig 2013-12: 236).

Eski Türkçe *bıŋ* "bin" sayısı Kazak, Karakalpak, Nogay lehçelerinde olduğu gibi (Schönig 2013-12: 234), Sarı Uygur ağızlarında da art ünlülü *mıŋ* olarak bulunur. Sarı Uygur Türkçesinin ses, söz varlığı ve biçim bilgisi bakımından ilişkisi ile ilgili olarak Nugteren ve Roos da benzer tespitler yapmışlardır (2006: 99-130).

2.1.2. Diğer Dil ve Dil Grupları ile İlişkisi

Sarı Uygurların Tanrı dağı Uygurlarından tamamen kopmaları ve yoğun Türk olmayan nüfus içinde kalmaları, daha çok Türkçe olmayan dillerden etkilenmesine yol açmıştır. Sarı Uygur Türkçesine, tarihsel gelişme sürecinde Moğolca, Çince, Tibetçe vd. dillerden siyasî, ekonomi, kültür vb. çeşitli alanlarda alıntı sözcükler girmiştir.

Sarı Uygur Türkçesinde bulunan alıntı sözcükler içinde sayısı en çok, alanı en geniş olanı Çince alıntı sözcüklerdir. Çince Sarı Uygur Türkçesinin yalnızca söz varlığını etkilememiştir; ses özelliğini de derin etkilemiştir. Sarı Uygurların ataları geçmişte Buddhizm'i benimsemişlerdir, daha sonra ise Tibet Buddhizmini benimsemişlerdir. Bu yüzden Sarı Uygur Türkçesine doğrudan veya Tibetçe, Moğolca üzerinden az sayıda Sanskritçe sözcük de girmiştir. Bu sözcükler, çoğunlukla dinî sözcüklerdir. Sarı Uygur yurdunun coğrafî konum olarak İpek Yolu üzerinde bulunması, Doğu-Batı kültürel alış-veriş noktaları üzerinde olması dolayısı ile Sarı Uygurların diline sınırlı sayıda da olsa Arapça ve Farsça sözcük de girmiştir (Chen Zong-zhen 2004: 107).

2.1.2.1. Moğol Dili ile İlişkisi

Eski çağlardan itibaren, Türk boylarının bir kısmı Moğollarla komşu bir hâlde yaşamaya devam etmişlerdir. Moğolların bir kısmı dilsel ve kültürel olarak

Türkleşirken bazı Türk boylarının da "Moğollaştığı" görülmüştür. Altay'daki Türk boyları ile Moğollar arasındaki buna benzer karşılıklı temas veya kaynaşmalar, 20. yüzyıla kadar devam etmiş ve etmektedir. Bu yüzden, Moğollar arasında Türk ve Türkler içerisinde Moğol boy adlarına rastlandığı gibi, bazen de aynı boy adının hem Türklerde hem de Moğollarda aynı zamanda kullanıldığı görülmüştür. Fakat duruma göre bunların bazıları "Türk", bazıları "Moğol" kökenli olarak değerlendirilmiştir (Temir 2002: 256).

Uygur Türkçesi tarihsel ve modern Türk-Moğol temaslarının en karakteristik örneğini bize verir. Kansu-Çinghay bölgesi Moğol lehçelerini hem merkezî hem de diğer Moğol lehçe gruplarından ayıran özelliklerin açıklamasının özellikle Türkçe ile yapılabilmesi, özellikle Çingizli Türk-Moğol İmparatorluğu ve devamında cereyan eden uzun süreli ilişkilerin dildeki sonuçları olarak değerlendirilmektedir. Bu kısmen doğru bir değerlendirme olmakla birlikte, Moğolca konuşan "Yuğur"ların dillerine (: Şira Yuğur veya Doğu Yugurcası) tek başına Türkçeleşmiş Moğolca olarak bakış, tartışmalıdır ve Sarı Uygur-Şira Yuğur meselesi hâlâ bütün yönleri ile ayrıntılı bir araştırmayı bekleyen bir konu olarak durmaktadır (Timur 1999, Gao Zi-hou 2002, Nugteren 2011, Schönig 2013, vb.).

Buna karşı farklı görüşler de vardır: S. E. Malov'a göre Moğolca konuşan Şıra Yuğur/Uygurlar "tamamen Moğollaşmış olan Türkler"dir (1957: 4; Zhong Jin-wen 2009: 25). Kotwicz'e göre onlar "bir zamanlar vurgusu sözcüğün son hecesinde bulunan Türkçe konuşan ve daha sonra dilini yavaş yavaş Moğolcaya değiştiren"lerdendir (1953: 435-465; Zhong Jin-wen 2009: 25-26). Chen Zong-zhen'e göre günümüzdeki Moğolca konuşan Şıra Yuğur/Uygurlar, Yüan sülalesi döneminde Sarı Uygur bölgesini yöneten Moğol altın soyundan olan memurlar ve aileleri veya diğer Moğolca konuşan boylar ile dilini Moğolcaya değiştiren Türk boylarından oluşmuştur (1990/2002: 150; Tenişev, Todaeva 1966: 45). Saguchi Toru'ya göre Moğolca konuşan Şıra Yuğur/Uygurlar muhtemelen Yüan sülalesinden sonra Türkçe konuşan toplumun Moğollaşması sonucunda ortaya çıkmış veya Moğolca konuşan toplumun Türkçe konuşan topluma karışması/katılması ya da ikisinin birleşmesi sonuncunda ortaya çıkmıştır (2008: 308).

Moğolca konuşan Şira Yuğur/Uygurların dilini diğer Moğol lehçelerinden ayırıp Türkçe ile birleştiren pek çok özellik vardır. Bu Kansu-Çinghay bölgesindeki

diğer Moğol lehçelerinde de görülür. Bu özelliklerden ses bilgisi ile ilgili olanlarını en son Hans Nugteren *Mongolic Phonology and the Qinghai-Gansu Languages* (2011) başlıklı çalışmasında ele almış, Kansu-Çinghay bölgesindeki Şira Yuğur / Uygur Moğolcası ile Şirongol ortak adı altında toplanan Mongghul, Mangghuer (Monguor dalı) ve Baoan, Kangjia, Dongxiang (Baoan dalı) lehçelerinin ses bilgisi, Ortak Moğolcaya göre tarihsel ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu eserden hareketle, Şira Yuğur/Uygur dâhil bütün Kansu-Çinghay Moğol lehçelerinde, vurgu söz sonundadır (Nugteren 2011:36, 63; Conasitı 1981: 3, 14; Bolçuluu 1990). Bu özellik, Moghol dışında diğer Moğol lehçeleri için geçerli değildir. Ortak Moğolca *i'nin, bütün Kansu-Çinghay Moğol lehçelerine özgü olarak /ə/ olarak karşımıza çıkması (2011:36), Şira Yuğur/Uygurların dilinde *I ve *U'lu eklerdeki dar ünlülerin, Sarı Uygurların dilinde olduğu gibi tarafsız bir /ə/ ünlüsüne birleşmesi eğilimi (Şira Yuğur için bkz. Nugteren 2011:36), soluklulaşma olayı (2011:36), Kansu-Çinghay Moğol lehçelerindeki Orta Moğolca kaynaklarda tanıklanmayan, sonuçta Moğolca kökenli de olmayan ve komşu Türk lehçelerinde bulunma ihtimali yüksek, bölgesel sözcüklerin varlığı (Nugteren 2011:43; Conasitı 1981: 3, 14), Şıra Uygurların dilindeki kimi Ortak Moğolca sözcüklerin Sarı Uygurlarda izlediği semantik gelişmeyi göstermesi (Nugteren 2011: 45), Şıra Uygur ve Sarı Uygurların dilindeki ortak ekler (Nugteren 2011:45), Şıra Uygurların dilinde Büyük Ünlü Uyumunun varlığı (Nugteren 2011:85), Küçük Ünlü Uyumu özelliğinin bulunması (Nugteren 2011: 61), Sarı Uygurlarda olduğu gibi Şıra Uygurlarda da (Monguor'da da) **ï *i *u *ü* dar ünlülerin vurgulu hecede bile /ə/ ünlüsünde birleşmesi (Nugteren 2011: 87), söz başı *h'nin Kansu-Çinghay Moğol lehçelerinde korunması, buna karşılık dikkat çekici miktarda Sarı Uygur Türkçesinde birincil *h'li sözcükler yanında diğer tarihsel ve modern Türk lehçelerinde ünlüyle veya *y* ile başlayan söz başı *h*'li sözcüklerin varlığı gibi özellikler Türkçe ve Moğolca konuşan Uygurlar arasında belirlenebilecek ortak ve/veya karşılaştırmaya değer ses bilgisel özellikler olarak sıralanabilmektedir.

20. yüzyıl boyunca da Türkçe konuşan Sarı Uygurlar ile Moğolca konuşan Şıra Uygurların karışık yaşaması, 1959 yılındaki zorunlu göçle aynı bir bölgeye yerleştirilen iki farklı dili konuşan (yalnızca Türkçe veya yalnızca Moğolca) Sarı Uygurlar arasında evlilikler artırmıştır. Bugün de Sarı Uygurların arasında hem Sarı

Uygur Türkçesi hem Şıra Uygur Moğolcasını bilenler bulunur. Böyle bölgelerde Türkçe konuşan Sarı Uygurlar ve Moğolca konuşan Şıra Uygurlar arasındaki ortak sözcüklerin arttığı görülmektedir (Zhong Jin-wen 2009: 81). Ayrıca bkz. **1.2.6.2. Sarı Uygur Boy ve Urukları: 7. *Bayattavın* Boyu; 2.2.1. Sarı Uygur Ağızlarının Dağılımı**

2.1.2.2. Çin Dili ile İlişkisi

Türk-Çin ilişkilerinin çok eski bir geçmişi vardır. Uygurlar da Çinliler ile daima sıkı ilişkiler içerisinde olmuştur. Hem Kök Türk ve Ötüken Uygur Kağanlığı döneminden hem de Buddhist ve Maniheist Türk çevresinden günümüze erişen eserlerde Çinceden alıntılanmış sözcükler vardır. Böyle sözcüklerin bir kısmı idari teknik terim değerinde iken bir kısmı da sosyal ve kültürel sözcüklerdir. Ötüken Uygurlarının günümüzdeki bir kolu olan Sarı Uygurların dilindeki sözcüklerin bir kısmı işte bu eski Türk-Çin ilişkileri ile geçen alıntı sözcükler iken büyük bir kısmı ise yakın dönemde geçmiş sözcüklerdir. Son dönemde geçen sözcüklerin daha çok sosyal hayattaki yenilik ve değişmelerle ortaya çıkan yeni nesneleri, yeni kavramları karşılayan sözcüklerdir. Bunlar Çinliler veya Çince aracılığıyla Sarı Uygurlara ve dillerine geçmiştir (Chen Zong-zhen 2004: 117-118). S. E. Malov, *Sarı Uygurların Dili* (1957) adlı çalışmasında şöyle ifade eder: "siyasî alanda tamamen Çince kullanılmaktadır, kendi ana dillerinde sayı, ölçü vd. sözcükler olmasına rağmen Çince alıntı sözcükler de kullanılmaya devam etmiştir. Daha sonra tekrar çok sayıda Çince alıntı sözcükler alınmıştır, Sarı Uygurlar genellikle bu sözcükleri bilirler ve bu alıntı sözcükleri Sarı Uygurca gramer yapısına uyarlamış olduklarından bu tür sözcükleri yabancı unsur olarak bakmıyorlar" (Malov 1982-1: 55; Zhong Jin-wen 2009: 81).

Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra da siyasî, ekonomik, askerî, kültürel alanlarda yeni terimlerin hızlı bir şekilde Sarı Uygurcaya girmiştir. 20. yüzyılın 80'li yıllarında Sarı Uygurların Çince bilme seviyesinin yükselmesi Çin kültürünün yaygınlaşmasıyla yeni kavramların, yeni nesnelerin sözcükleri Sarı Uygurcaya doğrudan Çinceden girmeye başlamıştır. Günümüzde Sarı Uygurların genç ve orta yaş grupları genellikle ortaokul eğitimi seviyesindedir, bu yüzden alıntı sözcükleri genellikle Çincenin yazı dilinden almışlardır. Bunun dışında radyo, televizyon,

sinema vb. medya yoluyla da girmiştir. (Zhong Jin-wen 2009: 81-82). 1958 yılından itibaren Sarı Uygurlara Çince öğretim kursları düzenlenmeye, özellikle 1955 yılından sonra çok sayıda Çinli memur, öğretmen, sağlık elemanları ilçeye gitmeye başlamıştır. Çinlilerin çoğalmasının yanı sıra yönetim ve eğitim dilinin de Çince olmasıyla, Sarı Uygurların Çince öğrenmesi zorunlu hâle gelmiştir (Timur 1999: 158). Bunlar da Çincenin Sarı Uygurlar arasında yaygınlaşmasını sağlayan etkenler arasında sayılabilir.

Sarı Uygur Türkçesinin standart türden yoksun oluşu da değişmeyi hızlı kılan etkenlerden biridir. Bir sözcüğün ağızlar içinde birden fazla telaffuzu bulunur ve bu durum gitgide yaygınlaşmaktadır. Öte yandan Çincenin etkisi altında Sarı Uygurcanın ses, sözcük ve cümle yapılarında da değişiklikler ortaya çıkmıştır. Hem standart türden yoksun kalış hem de Çincenin konumundan kaynaklanan etkisi, Sarı Uygur konuşurların genel olarak Çince konuşmayı tercih etmeleri sonucunu vermektedir.

2.1.2.3. Tibet Dili ile ilişkisi

Sarı Uygurların Tibet Buddhizmini benimsemesi ve Tibet toplumu ile komşu ya da iç içe yaşamaları Sarı Uygurların Tibetliler ile dil ve kültür alış-verişinde bulunmasına yol açmıştır.

Song sülalesi (960-1279) döneminde *Heşi* Uygurlarının bir kısmı *Şaçu / Shazhou /* 沙州 bölgesinin güneyine çekilmiş. Sarı Uygurların otlak bölgesi Tibetliler ile komşudur ve aralarında sıkı ilişkileri vardır. Bu dönemde Uygurlar "Sarı Baş Uygur / Huangtou huihu / 黄头回纥" adına Song sarayına hediye gönderdiğinde, Tibetlilerden yardım almışlar, *Song* sarayı da Tibet hükümdarı olan Aligu aracılığıyla bu Uygurlarla iletişim kurmuştur (Ling Gan, Gao Zi-hou 1994: 204; Zhong Jin-wen 2009: 75). *Yüan s*ülalesi döneminde (1271-1368) günümüzdeki Sarı Uygurların ataları Tibetliler ile komşu olarak yaşamışlardır; Sarı Uygurlar doğuya göç ettikten sonra Tibetliler ile komşu veya iç içe yaşamışlardır. Ming sülalesi döneminin sonu ile Mançu-Çing sülalesinin başlangıcında Lamaizm Sarı Uygurlar arasında yaygınlaşmış ve Sarı Uygur bölgesinde ilk Lamaizm tapınağı; Huangzang Tapınağı yapılmıştır. Tibet Buddhizminin benimsenmesi Sarı Uygurların hayatını derinden etkilemiştir. Sarı Uygurlar, önemli törenlerinde Lamayı davet eder, seçilmiş Sarı

Uygur çocukları Qinghai Taer Tapınağı'na gönderilip orada sûtra öğrenmesi sağlanırdı. Sarı Uygur bölgesinde bulunan tapınaklar sadece Buddhist rahiplerin sûtra öğrenme yeri değil, aynı zamanda Sarı Uygurların kültür ve bilim öğrenme yeri de olmuştu (Zhong Jin-wen 2009: 75). Sarı Uygurların bazı boyları, özellikle Moğolca konuşan Şıra Uygurlardan bazıları Tibetçe konuşabilmekte ve yazabilmekteydi. Bu nedenle Mançu-Çing sülalesinin son döneminde Şıra Uygurlar sınırlı olarak Tibet dili ve yazısını da kullanmışlardır (Ba Zhan-long 1998: 62). Zamanla Sarı Uygurların dillerine çok sayıda Tibetçe sözcük de girmiştir. Günümüzde Sarı Uygur Türkçesinde bulunan Tibetçe alıntı sözcükler çoğunlukla dinî terim değerindeki sözcüklerdir. Bugün artık Sarı Uygur adları lehine terkedilmekle birlikte, özel ad olarak Tibetçe adların seçildiği de görülür.

2.1.2.4. Arap ve Fars Dilleri ile İlişkisi

Sarı Uygurların yerleştikleri bölgelerin İpek Yolu üzerinde bulunması, Müslüman Türklerle de özellikle ticarî ve hukukî ilişkiler dolayısı ile Sarı Uygurca Türkçesine çok az sayıda Arapça ve Farsça alıntı sözcük de girmiştir (Chen Zong-zhen 2004: 122). Arapça alıntı sözcükler: *ara*^{h}*k* "içki", *marcan* "mercan", *sat* "zaman, saat", Farsça alıntı sözcükler: *can* "can", *çambır* "çember, halka", *bazar* "pazar", *gur* "cenazenin üç gün tutulduğu oda", *qova* "kehribar" vb.

2.2. Sarı Uygur Diyalekt Alanı

2.2.1. Sarı Uygur Ağızlarının Dağılımı

Türkçe konuşan Sarı Uygurların en yoğun olarak yaşadığı yerler Dahe 大河 nahiyesi, Minghua 明花 nahiyesi ve Huangcheng 皇城 kasabasının Maying kesiminin Jinzitan köyüdür. Tezde her üç Sarı Uygur yerleşim bölgesinden de derlemeler yapılmıştır.

1. Dahe ağızları

Dahe nahiyesi Heşi bölgesinin ortasında Qilian Dağının orta kısmında yer almaktadır. Doğusu Kangle nahiyesiyle, batısı Qifeng nahiyesiyle sınır komşusudur. Güneyi Qinghai Eyaletinin Qilian İlçesiyle, kuzeyi Gaotai İlçesi ve Linze İlçesiyle sınır komşusudur. Bugün Dahe nahiyesi altında toplam 17 idare köy bulunur ve Dahe

bölgesi sınırlar içinde Sarı Uygur, Tibet, Çinli, Döngen, Moğol ve Tu olmak üzere 6 ulus yaşamaktadır (*Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*]: 3-4, 7).

Derlemelerimiz, **Shuiguan** kesimi Xichahe köyünde yaşayan **HoraNGat** boyuna mensup Sarı Uygurlar, **Jiucaigou** kesimi Dongling, Xiling, Guanghua köylerinde yaşayan **Yağlakar** boyuna mensup Sarı Uygurlar, **Xuequan** kesimi Songmutan, Dacha, Laohugou köylerinde yaşayan **Saqıs** boyuna mensup Sarı Uygurlar ile 1958 yılında Dacha köyüne göç eden Jiucaigou kesiminden **Yağlakar**lar ve Jiucaigou kesimi Hongwan köyünden göç eden **Bayattavın** boyuna mensup hem Sarı Uygurca hem Şıra Uygurcaya eşit derecede hâkim iki dilliler arasında gerçekleştirilmiştir.

Jiucaigou kesiminde yaşayan Sarı Uygurların dilinde, daha dindar Buddhist olmalarından dolayı Tibetçe sözcükler diğer boylara göre fazladır. Coğrafî olarak Şıra Uygurların yerleşim bölgesi Bayattavınlarla komşudur ve aralarında evlilik yoluyla bağ kurma yaygındır. Geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşayan Türkçe konuşan Yağlakar boyuna mensup Sarı Uygurlar Moğolca konuşan Bayattavın boyuna mensup olan Şıra Uygurlar ile aynı tapınağa; Jingyao Tapınağı'na gidiyorlardı. Bunun sonucunda bu bölgede konuşan Sarı Uygur Türkçesinde Şıra Uygur Moğolcası ile olan ortak sözcükler Minghua'da konuşulan Sarı Uygur Türkçesine göre fazladır.

Xuequan kesiminin coğrafî olarak Şıra Uygurlar, Tuzu ve Tibet bölgesine yakın olması ve bu milletler ile kurulan evliliğin yaygın olması nedeniyle buradaki Sarı Uygurların konuşmalarında Tibetçe ve Şıra Uygur Moğolcası sözcükler diğer boylara göre daha fazladır. Bölgede Sarı Uygur Türkçesi aleyhine dil kaybı yaşanmaktadır, ileri yaştaki Sarı Uygurlar kendi aralarında hem Çince hem kendi ana dillerini kullanmaktadır.

Hongwan ve Datan köylerinde yaşayan Bayattavınlar, Şıra Uygur Moğolcası konuşmaktadır, Türkçe konuşan Yağlakar boyuna mensup olanların yaşadığı Xilin, Dongling, Guanghua köyleri ile sınır olması ve evlilik kurması sonucunda eskiden birçok kişi hem Sarı Uygurca hem Şıra Uygurca konuşabilmekte idi. Ancak bu durum gitgide azalmaktadır.

2. Minghua ağızları

Minghua nahiyesi Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesinin kuzeyinde, Heşi koridorunun ortası ve Badain Jaran çölünün batı kenarında yer almaktadır. Lanzhou-Xinjiang demiryolu ve Linze-Qingshui otobanının kuzeyindedir. Minghua nahiyesinin kuzey-doğusu Gaotai ilçesine bağlı Yanche, Luocheng, Heiquan, Luotuocheng, Xinba, Hongaizi gibi nahiyeler ile komşudur, güney-batısı Jiuquan şehrinin Suzhou bölgesine bağlı Qingshui, Shangba kasabası ve Huangnibao Sarı Uygur nahiyesi gibi yerleşim birimleri ile komşudur. Bugün nahiye altında toplam 14 idarî köy bulunur. Nahiye sınırları içinde Sarı Uygur, Çin, Tibet, Moğol, Tu ve Kazak olmak üzere 6 ulus yaşamaktadır (*Minghua quzhi* [明花区志*/Minghua Bölge Etnografyası*]: 1-2).

Derlemelerimiz, Lianhua kesimi Shengjinzi, Hejiadun, Hubianzi, Huangtupo köylerde yaşayan **HoraNGat** boyuna mensup Sarı Uygurlar, Minghai kesimi Nangou, Shangjin, Xiaohaizi, Zhongshajing, Xusanwan köylerinde yaşayan **Yağlakar** boyuna mensup Sarı Uygurlar ile 2004 yılında Minghai kesimi Shuanghaizi köyüne göç eden Lianhua kesiminden **HoraNGatlar** arasında gerçekleştirilmiştir.

Minghai ve Lianhua kesimi çevresi tarımcılık ile uğraşan Çinli köyleriyle komşu olmasından dolayı burada yaşayan Sarı Uygurların dilinde bulunan Çince sözcükler diğer boylara göre daha fazladır. Minghai Yağlakar boyuna mensup Sarı Uygurlar, komşu bölgesi olan **HoraNGat** boyuna mensup Sarı Uygurlara göre daha yavaş konuşurlar. Bu özelliği muhatabın konuşan kişinin nereli olduğunu anlamasını sağlayacak kadar dikkat çekicidir.

Huangcheng kasabası Qilian Dağının doğu kısmında yer almaktadır, Sarı Uygur Özerk İlçesinin güneydoğusunda ilçeye 325 km mesafededir. Huangcheng kasabasının doğusu Wuwei iline bağlı Tianzhu Tibet Özerk İlçesiyle, güneyi Qinghai Eyaletine bağlı Mengyuan Dungan Özerk İlçesiyle, batısı Shandan At Çiftliğiyle, kuzeyi ise Wuwei şehrine bağlı Liangzhou Bölgesi ve Jinchang şehrine bağlı Yongchang İlçesiyle komşudur, Huangcheng Kasabasında Sarı Uygur, Tibet, Çin, Döngen, Moğol, Tu, Mançu ulusları yaşamaktadır (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 38-39)

Derlemelerimiz, Huangcheng kasabasının Maying kesimi Jinzitan köyünde yaşayan 1959 yılında Dahe bölgesi Jiucaigou kesiminden göç eden **Yağlakar** boyuna mensup Sarı Uygur üzerinde yapılmıştır.

Maying kesimi kuzeyi Wuwei ilinin Jinchang şehrine bağlı Yongchang ilçesiyle, doğusu Yangqiang kesimiyle, diğer tarafı ise Beitan kesimiyle komşudur. Maying kesiminin Türkçe konuşan Sarı Uygurları, Moğolca konuşan Sarı Uygurlarla komşu olarak yaşamaktadır. 2013 yılında yerel halk ile yaptığımız sohbette kaynak kişi Jinzitan köyünde yaşayan Sarı Uygurların dili kullanımlarının "kötü" olduğunu, köydeki genç kuşakların ana dillerini pek kullanmadıklarını söyledi.

3. Sarı Uygur ağızlarının ses düzeninin ve fonolojik ve morfonolojik süreçlerinin tarihsel ve karşılaştırmalı incelendiği 4. ve 5. Bölümlerde, ağızlar arasında ortaya çıkan farklılıklar ayrıntılı olarak ele alınıp incelenmiş olmakla birlikte, HoraNGat, Yağlakar, Saqıs boyuna mensup Sarı Uygurların konuşmalarında tespit edilen, Minghua ve Dahe ağızlarını ayıran belli başlı ses bilgisel özellikler hakkında ana hatları ile şunları belirtilebiliriz.

Türkiye Türkçesi	Sarı Uygur Türkçesi			
	Lianhua (HoraNGat)	Dahe (Yağlakar)	Minghai (Yağlakar)	Songmutan (Saqıs)
biz	məs	bəz, mız	bəz, məs	bəz
anne	ɑnɑ	dɑdɑ	ɑnɑ	ɑgɑ
nine	ɑjgɑ, ɑnigɑ	nɑnɑ	ɑjgɑ, ɑnigɑ	ɑnɑ
küçük erkek kardeş	ənə	dyge, ənə	ənə	dyge, ənə
yemek	Semen	sumen	semen	pɑn
sıçan / fare	ʂəʁɑn	ʂəʁɑn	ʂəʁɑn	ʂəʁɑn, ʂəʂʁɑn
ağabey	ɑGɑ	goga	ɑGɑ	gogɑ
kemik/ soy	səmək	suŋuk, suŋək		suŋək
gökada	deŋər $o^{h}q$	tər	?	?
deve	ʧi	ti	ʧi	ti

eşek	ʤiɣen	əɬʤiɣen, eşek	ʤiɣen	əɬʤiɣen, eşek
erkek koyun	e^{h}ʁgek ɢoy	şədəliŋ	e^{h}ʁgek ɢoy	e^{h}ʁq
doğmak (kişi için)	doʁ-	dɑp-	doʁ-	dɑp-
hala	gunɑ	gunɑ	gunɑ	ɑdzᵲgɑ
abla	ɢəzɑɢɑ	ɑɢɑ	ɢəzɑɢɑ	ʤiedʒie
öküz (Oniki Hayvanlı Takvim yılı)	uzᵲ	uzᵲ	uzᵲ	uz, uzᵲ
kırlangıç	ɢərɬɑş	ɢərɬɑş	ɢərɬɑş	dorɑ
örümcek	jøʁymdzᵲɨ, jorəmdzᵲɨ	øʁymdzᵲɨ	jøʁymdzᵲɨ	sɑrəm
inmek	dus-	qɑɬ-, in-	dus-	?
kedi	məş	mʁəş, məʁəş	mʁəş	mʁəş, məʁəş

Ünlüler bakımından:

OTü. yuvarlak ünlülerin düzleşmesi. Özellikle ilk hece dışında daha yaygın görülen bu düzleşme eğilimi Sarı Uygurların her iki ağzında da görülmesine rağmen, Minghua ağzında daha belirgindir, bazen aynı örnekte Dahe ağzında hem yuvarlak hem düzleşmiş biçim görülürken, Minghua ağızlarında tamamen düzleştiği görülür (Bkz. 4.1.4. /*o/; 4.1.6. /*u/; 4.1.13. /*ö:/; 4.1.14. /*ö/; 4.1.16. /*ü/).

OTü. düz ünlülerin yuvarlaklaşması. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında benzeşme yoluyla görülen OTü. düz ünlülerin yuvarlaklaşmasına Dahe ağzında daha sık karşılaşılır (Bkz. 4.1.2. /*a/; 4.1.8. /*ı/; 4.1.10. /*e/).

OTü. ön ünlülerin art sıraya geçme eğilimi. Her iki ağızda da görülmesine rağmen Minghua ağzında daha sık görülür (Bkz. 4.1.13. /*ö:/; 4.1.14. /*ö/; 4.1.16. /*ü/; 4.1.10. /*e/).

OTü. art ünlülerin ön sıraya geçme eğilimi. Sarı Uygurların her iki ağzında /***y**/ ünsüzü komşuluğunda art sıradan ünlülerin ön sıraya geçme eğilimi görülür, ancak tek heceli sözcüklerde OTü. /***a:**/'nın incelmesine Minghua ağzında daha sık karşılaşılır. Dahe ağzında çok heceli bir örnekte ikinci hecede OTü. /***a**/'nın

genellikle inceldiği görülürken, Minghua ağzında ise genellikle /a/ olarak korunmuştur (Bkz. 4.1.1. /*aː/; 4.1.2. /*a/).

OTü. geniş ünlülerin daralması eğilimi. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /***eː**/, /***e**/, /***ė**ː/, /***ė**/, /***a**/ geniş ünlüler üzerinde görülen daralma eğilimine Minghua ağzında daha sık rastlanırken, OTü. /***oː**/, /***o**/, /***öː**/ ünlüler üzerinde görülen daralmaya ise daha çok Dahe ağzında rastlanır (Bkz. 4.1.9. /*eː/; 4.1.10. /*e/; 4.1.11. /*ė:/; 4.1.2. /*a/; 4.1.3. /*oː/; 4.1.4. /*o/; 4.1.13. /*ö/). OTü. /***öː**/ ünlüsünde görülen daralmalara daha çok Dahe ağzında rastlanırken, düzleşme ve art sıraya geçişler Minghua ağızları için daha belirgindir (Bkz. 4.1.13. /*ö/ ünlüsü).

OTü. dar ünlülerin genişlemesi eğilimi. Sarı Uygurların her iki ağzında da görülen OTü. /*u/ > /o/ genişlemesine Minghua ağzında daha sık karşılaşılır (Bkz. 4.1.6. /*u/). OTü. /***ı**/'nın /e/~ /ẹ/ olarak genişlemesi ise Dahe ağzında duyulur (Bkz. 4.1.8. /*ı/). OTü. ***iç**- yapılı (OTü. ***iç** "iç", OTü. ***iç**- "içmek", OTü. ***içür**- "içirmek" ve OTü. ***içegü** "bağırsak, iç organlar" vb.) sözcükler Sarı Uygur ağızlarında çok biçimlidir, ancak Sarı Uygurların Dahe ağzında /i/ ünlüsünün genişlemesi dikkati çeker (Bkz. 4.1.18. /*i/).

Soluklu ünlüler. Sarı Uygur Türkçesi için karakteristiktir. Bazen soluklu /V^{h}/ ünlülerinin sızıcı unsuru tam segmentleşerek /V^{h}/ > /Vχ/~ /Vx/ olduğu gibi /hV/, /χV/, /xV/ göçüşmeyle ünlü sesinin öne geçtiği de görülür. Böyle tam segmentleşme ve göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçme eğilimi Dahe ağzında daha az görülürken, Minghua ağzında daha sık karşımıza çıkar (Bkz. 4.1.1. /*aː/; 4.1.2. /*a/; 4.1.10. /*e/; 4.1.11. /*ė:/; 4.1.14. /*ö/). OTü. /***eːr**/, /***er**/'li yapılardan gelişen soluklu /ə^{h}ɾ/ ve /ə^{h}ɾ/'larda, Minghua ağızlarında soluklu /ə^{h}/'nın kaybolması ve kendi üzerindeki solukluluğunu /ɾ/'yi /ɾ̥/ şeklinde ünsüzü ötümsüzleştirerek gösterir ve /χɾ̥/, /hɾ̥/ biçimlerine rastlanır (Bkz. 4.1.9. /*eː/; 4.1.10. /*e/). Ancak OTü. /***er**/ ses grubunun, Dahe ağzında /ẹ^{h}ɾ/ olarak soluklulaşması yanında söz başında /y/ [j] türemesiyle [je^{h}ɾ-] biçimlerine de rastlanmıştır (Bkz. 4.1.10. /*e/).

Ünsüzler bakımından:

Sarı Uygurların her iki ağız alanı için de geçerli olarak her hangi bir genizsil ünsüz bulunmadığı hâlde /*b/ > /m/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunmaktadır.

Ancak Dahe ağzında hem /b/'li hem /m/'li olarak görülen biçimler, Minghua bölgesinde istisna durumlar dışında genellikle /m/'li biçimlerin kullanıldığı bir örnek tespit edilmiştir (OTü. ***bi**:z "biz", bkz. 4.2.1.1. /*b/). OTü. söz içi /***p**/ ünsüzünün, Dahe ağzında diş-dudak /v/'ye, Minghua ağzında ise genizleşerek /m/'e geliştiği bir örneğine rastlanmıştır (OTü. ***kirpik** "kirpik"). Söz sonunda veya zarf fiil ekindeki OTü. /***p**/ ünsüzünün kendisinden sonraki ünsüzün etkisiyle benzeşme yoluyla /q/~ /k/ ~ /t/ ünsüzlerine gelişmesi yaygın olarak Minghua ağzında görülür; Minghua bölgesinin HoraNGat boyuna mensup konuşmalarda bu olayın tamamen gerçekleştiği tespit edilmiştir, hatta kalıplaşmıştır. Dahe ağzında daha çok ileri yaştaki kaynak kişilerde -p olarak korunduğu dikkati çeker. Geçmiş zaman zarf-fiil eki -p/-ıp > /β/ gelişmesi Sarı Uygurların Dahe ağzında daha yaygın görülürken, -p/-ıp > /β/ > /u/~ /o/ gelişme eğilimi Minghua ağzında daha belirgindir (Bkz. 4.2.1.2. /*p/). OTü. /***t**/ ünsüzü, söz başında Sarı Uygurların Dahe ağzında /t/ olarak korunduğu bir örnekte, Minghua ağzında çok ileri yaştaki kaynak kişinin konuşmasında /t/'li olarak duyulmasının dışında genellikle /ʧ/ sesine gelişmiştir (OTü. ***tebey** "deve"). Söz içi ünsüz ardı konumunda OTü. /*t/'nin ötümsüzlüğünün korunduğu biçimler seyrek olsa da Minghua ağzına göre Dahe ağızlarında daha sık görülebilir (Bkz. 4.2.2.1. /*t/; 4.2.2.3. Sarı Uygur Türkçesinde OTü. Ek Başı /t/ ve /d/'lerin Durumu). OTü. /***ç**/ ünsüzü, söz içi ünlüler arası, ünsüz ardı, söz sonunda bir ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde ötümsüzlüğünün korunduğu biçimleri seyrek de olsa, Minghua ağzına göre Dahe ağızlarında daha sık görülebilir (Bkz. 4.2.7. /*ç/). OTü. /***ç**/ ünsüzünün söz başında Dahe ağzında art sıradan /dʐ/ olarak duyulurken, Minghua ağzında ise ön sıradan /dʒ/ olarak duyulan bir örneğine rastlanmıştır (OTü. ***çimgen** "çimen"). OTü. /***ç**/'nin söz içi ünsüz önü durumunda Dahe ağzında istisna olarak /*ç/ > /ʂ/ gelişmesine de rastlanır (OTü. ***saçlıg** "saçlı", bkz. 4.2.7. /*ç/). OTü. ön /***g**/ ünsüzü Dahe ağzında kendi ötümlülük özelliğini korurken, Minghua ağzında /k/ olarak ötümsüzleştiği bir örneği tespit edilmiştir (OTü. ***çimgen** "çimen", bkz. 4.2.3.2. Ön /*g/). OTü. art /***k**/ > /q/ > /χ/ gelişmesi seyrek olarak bütün ağızlarda görülmekle birlikte, Dahe ağzında daha sık rastlanır (Bkz. 4.2.4.1. Art /*k/). OTü. art /***g**/ ünsüzü, ünlüler arasında Minghua ağzında genellikle /ɢ/~ /ɢ̊/ olarak duyulurken, Dahe ağzında genellikle /ʁ/ olarak sızıcılaştığı bir örneği tespit edilmiştir (OTü.

*tagay “dayı”, bkz. 4.2.4.2. Art /*g/). OTü. /***m**/ ünsüzünün, söz içi ve söz sonunda görülen /*-m/ > /-n/ gelişme eğilimi iki ağızda da görülmesine rağmen Minghua ağzında daha belirgindir. Mo. **biça** “bölünmüş, parçalar hâlinde, küçük parçalar hâlinde, toz hâlinde” (< ETü. *bıç-* “biçmek” ED 292) sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle /m-/’li olarak duyulurken, Dahe bölgesi Saqıs ağzında /p-/’li ve daha ileri /ɸ/ olarak telaffuz edildiği duyulur (Bkz. 4.2.5.1. /*m/). OTü. ***nene*** “nine”, Sarı Uygur Dahe ağızlarında nɑnɑ “nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi”, Dahe Saqıs ağzında [ɑnɑ], Dahe Yağlakar ağzında [ɑnɑgɑ], Minhgua ağızlarında [ɑnigɑ]~ [ɑjgɑ]~ [ẹjgɑ] biçiminde duyulur. Mo. **nogtu** “yular” sözcüğü Dahe ağzında söz başı /n/’li olarak korunurken, Minghua ağzında ise /n/ > /l/’ye gelişmiştir. (Bkz. 4.2.5.2. /*n/). OTü. ***büñüz** “boynuz” sözcüğü Dahe ağzında /ŋ/ ile ikame edilmiş biçimleri yanında, ünlüler arası /j/ kaybolurken izini ünlü üzerine bıraktığı uzunluklarla gösterir, aynı sözcüğün ***-üñü-** ses dizisi Minghua ağzında -o- olarak tekleşmiştir (Bkz. 4.2.5.3. /*ñ/). OTü. /***ŋ**/ ünsüzünün söz içinde Dahe ağzında /ŋ/ olarak korunduğu bir örnekte, Minghua ağzında /m/’ye gelişmiştir (OTü. ***süŋük** “kemik”). T1K zamirinin yönelme durumunda OTü. *ben+ga* > **baŋa* (> *maŋa*) “bana” sözcüğünde art ünlüler arası /ŋ/ ünsüzünün tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /ɴ/~ /ʁ/ sesine geliştiği görülür, /*ŋ/ > /ʁ/¨gelişmesine Minghua ağzında daha sık karşılaşılır (OTü. *sen+ga* > **saŋa* “sana”, bkz. 4.2.5.4. /*ŋ/).

OTü. /***s**/ ünsüzü, Dahe ağzında /s/ olarak korunurken, Minghua ağzında /s/ olarak korunmakla birlikte sızıcılaşarak /ʃ/ ~ /ʂ/’ye geliştiği birkaç örneğine rastlanmıştır (OTü. ***söːz** “söz”, OTü. ***saç** “saç” vd., bkz. 4.2.8.1.1. /*s/). Sarı Uygur Türkçesinde teklik ve çokluk 2. kişi zamirleri [sen] (OTü. ***sen** “sen” ED 831b) ve [seler]~ [səler] “siz” sözcüklerinde söz başındaki /s/ ünsüzü Minghua bölgesindeki genç nesillerin konuşmalarında hem /s/’li hem /h/’li olarak duyulabilir (Bkz. 4.2.8.1.1. /*s/). Ana Türkçe söz başı /***h**/’ye giden Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/’li sözcükler arasında ***höːr-** “örmek” ve bundan türetilmiş ***höːrme** “örgü” biçimlerinin h-’li söylenişlerini Dahe ağzındaki kaynak kişimizden de tespit ettik. OTü. ***hoːtag** (ED 46b **otaːg**) sözcüğünün kök hece ünlüsü Dahe ağzında soluklulaşarak /o^{h}/, /u^{h}/ ve /ɸu/ seslerine gelişmiş olup “boy” anlamında

kullanılırken, Minghua ağzında [odɑʁ] biçimindedir; soluklu özelliği taşımaz ve "geçici ev, çoban evi" anlamındadır (Bkz. 4.2.8.3. /*h/).

Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında istisna olarak art sıradan ünlülü sözcüklere ön sıradan -leɾ yan biçiminin de eklendiğine rastlanabilir. Seyrek de olsa bu durum daha çok Daheli kaynak kişilerin konuşmasında görülür. OTü. ***-lAr*** çokluk eki, patlamalı /***t***/, /***k***/ ve /***z***/ ünsüzleri ile biten sözcüklere eklendiğinde, Sarı Uygurların her iki ağzında benzeşme yoluyla /*l/ > /d/ gelişmesi görülür, böyle durumlarda kendi niteliğini koruyarak /l/~ /ɬ/ olarak da bulunması daha çok Dahe ağzında görülür (4.2.9. /*l/). OTü. ***yürek*** "yürek" sözcüğünün, Minghua ağızlarında /***y***/'li biçimleri hâkimken, Dahe ağızlarında söz başındaki /***y***/'nin sıfırlandığı biçimleri hâkimdir. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında kısa ünlülü sözcüklerde görülen söz başında /y/ türemesine Minghua ağızlarında daha sık karşılaşılır (Bkz. 4.2.10. /*y/).

Türeme. Sarı Uygur ağızlarında OTü. /***ö***/ ünlüsü ile başlayan sözcüklerin söz başında hem korunduğu hem de önde bir /y/ türemesine uğradığı görülür. Bu duruma Minghua ağzında daha sık rastlanır (Bkz. 4.1.14. /*ö/).

Düşme. Önde Ünlü Düşmesi: OTü. /***ö***/ ünlüsünün söz başında Dahe ağzında soluklulaştığı bir örnekte, Minghua ağzında düşüp kaybolduğu tespit edilmiştir (OTü. ***öküz*** "öküz", bkz. 4.1.14. */ö/). *İçte Ünlü Düşmeleri:* Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***-VlIn***, ***-alık*** ve ***-aglık*** ses gruplarında da /i/~ /ı/'nın sıfırlandığı biçimler görülür. Söz içinde /*r/'den sonra ünlülerin düştüğü biçimlere de rastlanır. Bu seslerin bazen korunurken bazen düştüğü de dikkati çeker. İçte ünlü düşmeleri hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülmesine rağmen Minghua ağızlarında daha sık karşılaşılır (Bkz. 4.1.8. /*ı/; 4.1.18. /*i/; 4.1.6. /*u/; 4.1.3. /*oː/). *Sonda Ünlü Düşmeleri:* Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz sonunda ünlü düşmesi, genellikle /i/, /ı/, /u/, /ü/ ünlüleri ile sonlanan /***-rV***/ ses grubuna sahip sözcüklerde karşımıza çıkar; OTü. /***-rV***/ ses grubuyla ile biten iki heceli sözcüklerde, Minghua ağızlarında söz sonu ünlünün genellikle sıfırlandığı görülürken, Dahe ağızlarında hem korunmuş hem sıfırlanmış biçimler vardır (Bkz. 4.1.8. /*ı/; 4.1.18. /*i/; 4.1.6. /*u/; 4.1.10. /*e/; 4.1.16. /*ü/; Ayrıca bkz. 5.4.2. Düşme).

İçte Ünsüz Düşmeleri. OTü. *-**gm**- ünsüz kümesine sahip bir örnekte, Dahe ağzında -ʁm- olarak korunmuş söyleyişlere rastlanabilirken, Minghua ağzında sözcük her zaman /***g**/'nin eriyip silinmiş biçimi ile söylenmektedir (OTü. ***yagmur** "yağmur", bkz. 4.2.4.2. Art /***g**/). OTü. /***ş**/ ünsüzü, söz içinde Dahe ağzında birer kez /s/'li duyulmakla birlikte, /ṣ/'li olarak kaydedilen bir örneğin Minghua ağzında belki ş-ş ses tekrarından kaçınmak için bir basitleştirmeyle telaffuz edildiği duyulur (OTü. ***kuşgaç** "serçe", bkz. 4.2.8.2. /*ş/).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde ünlüler arası ve bir ünsüzden sonra OTü. /***l**/'nin düştüğü örnekler görülür. Dahe ağzında hem korunmuş hem de düşmüş biçimler bir arada bulunurken, Minghua ağzında genellikle sıfırlanmış biçimler görülür (Bkz. OTü. ***balık** "şehir", OTü. ***saglık** "sağımlık hayvan" vd.). Söz sonunda tek heceli sözcüklerde OTü. /***l**/'nin korunmasıyla birlikte bazen eriyip kaybolduğu da olur. Aynı sözcük üzerinde görülen bu durumlar hem Minghua hem Dahe ağızlarında bulunmasına rağmen, Minghua ağzında daha belirgindir (OTü. ***al**- "almak", OTü. ***ol** "o", OTü. ***kel**- "gelmek" vd.) (Bkz. 4.2.9. /***l**/).

2.3. Sarı Uygur Türkçesi Araştırmaları Tarihi

Sarı Uygur araştırmalarının tarihi G. N. Potanin'in 1884-1886 tarihlerinde gerçekleştirmiş olduğu araştırma gezisi ile başlatabiliriz. Potanin araştırmalarının sonucu 1893 yılında *Çin'in Tangut-Tibet Sınır Bölgesi ve Moğolistan'ın Orta Bölgesi / Tangutsko-tibetskaja okraina kitaja i centralnaja mongolija* adlı çalışmasında yayımlamıştır. Onun bu eserinde Sarı Uygurlar da yer almıştır. 19. yüzyıl sonlarından başlayarak bugüne kadar Sarı Uygurlar üzerinde yapılmış derleme, inceleme niteliğindeki çalışmalara aşağıda belirtilen iki aşamada bakmak mümkündür:

A) Çin Halk Cumhuriyet Kurulmadan Önceki Araştırmalar (1949 yılı öncesi)

Yurtdışındaki Araştırmalar

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

Sarı Uygur Türkçesi üzerinde ilk çalışma G. N. Potanin tarafından yapılmıştır. G. N. Potanin 1884-1886 yılları arasında Çin'e gelerek coğrafya ve etnoloji alanlarında araştırma yaptığı sırasında Qilan dağı bölgesinde bulunan Sarı

Uygur bölgesine de ulaşmıştır. 1893 yılında yayımlanan *Çin'in Tangut-Tibet Sınır Bölgesi ve Moğolistan'ın Orta Bölgesi / Tangutsko-tibetskaya okrayna kitaya i centralnaya mongoliya* adlı eserinde Sarı Uygurlara yer verilmiş; 200 civarında sözcük ve az sayıda Sarı Uygur Türkçesi cümle kaydedilmiştir.

Sarı Uygur Türkçesi üzerindeki ilk dil bilimsel araştırma Rus bilim adamı S. E. Malov'a aittir. S. E. Malov 1909 -1911 ve 1913 -1915 yılları arasında iki kez Çin'in Xinjiang, Gansu bölgelerine gelerek bölgede bulunan Eski Türkçe/Uygurca metinleri toplayarak, (Yeni) Uygur, Sarı Uygur ve Salarların dilleri üzerinde araştırma yapmıştır. S. E. Malov, Sarı Uygur bölgesinden derlediği dil malzemelerini yayımlamıştır: *Sarı Uygur ve Salar Bölgelerinde Gezi Değerlendirmesi / Otçet oputeşestvii k uyguram i salaram* (1912); *Sarı Uygur Bölgesinde İkinci Kez Gezi Değenlendirmesi / Otçet o vtorom puteşestvii k uyguram (1914)*; *Sarı Uygurların Halk Hikâyeleri / Skazki jeltıh uygurov* (1912a); *Sarı Uygurların Hikâye, Şarkı, Atasözü ve Bilmeceleri / Rasskazı, Pesni Poslovitsı i zagadki jeltıh uygurov* (1915)*; Sarı Uygurlarda Şamanlık Kalıntıları / Ostatki şamanstva u jeltıh uygurov* (1912b).

Almanya

Alman misyoner M. Hermanns 1935 yılında Ganzhou'nun / 甘州 güney dağ bölgesine gelerek oradaki Sarı Uygurlar üzerinde araştırma yapmıştır. 1940 yılında Almanya'da *Anthropos* dergisinde yayımlanan "Uygurlar ve Onların Yeni Keşfedilen Torunları / Uiguren und ihre neuentdeckten Nachkommen" adlı araştırma raporunda Sarı Uygurlarda ad, gelenek, örf-âdet, inanç v.b. konular üzerinde durmuştur. Hermanss araştırmasında Moğolca konuşan Şıra Uygurlar ile Türkçe konuşan Sarı Uygurların adları, kökeni, boylar arasındaki bağlar ve çadır sayıları gibi konularda bilgi vermiştir.

Finlandiya

1906-1908 yılları arasında Rus araştırmacı C. G. E. Mannerheim Xinjiang Gansu vd. bölgelerinde siyasî, askerî, coğrafî, etnik vb. konularda inceleme yapmıştır. 1911 yılında daha önce derlenmiş olan etnoloji ile ilgili malzemeleri "*Sarı* Uygur Bölgesindeki Gezi Notları / A Visit to the Sarö and Shera Yögyrs" başlığı ile *Journal de la Societe Finno-Ougrienne* (27, 1-72) dergisinde yayımlamıştır. Mannerheim'ın çalışmasında Sarı Uygur Türkçesi, Şıra Uygur Moğolcası ve Moğolca toplam 900 civarında sözcük kaydedilmiştir.

Yurt içindeki (Çin'deki) Araştırmalar

Ge Ding-bang'nin "Hexi zhi minzu yanyu yu zhongjiao [河西之民族言语与宗教 / Heşi Bölgesindeki Milletlerin Dilleri ve Dini]" (1940-2) adlı makalesinde Sarı Uygur Türkçesi de ele alınmıştır.

B) Çin Halk Cumhuriyet Kurulduktan Sonraki Araştırmalar (1949 yılı sonrası)

Yurtdışındaki Araştırmalar

Almanya

Alman misyoner M. Hermanns 1951 yılında Hindistan Mumbai'da (Bombay) yayımladığı "Çin'in Gansu Bölgesindeki Yoğur Dili ve Engar Dili / The Uigur and Angar Language in Kan Su China*"* başlığı ile *Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society* (26, 129-213, Bombay) dergisinde yayımlanan çalışmasında Sarı Uygur Türkçesi ve Şıra Uygur Moğolcasını ele alarak üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma yapmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri

1992 yılında L. Clark ve Geng Shi-min'in ile birlikte hazırladıkları "Sarig Yugur Materials" başlığı ile *Acta Orientalia Hungarica* (46: 2-3, 189-224) dergisinde yayımlanan araştırmada Sarı Uygur Türkçesinin genel durumu hakkında bilgi verilmiş, Geng Shi-min'ın 1990 yılında Sarı Uygur bölgesinde derlediği dil malzemeleri temel alınarak Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi, şekil bilgisi ve cümle bilgisi incelenmiştir.

Larry Clark, 1994 yılında *7. Uluslararası Türk Dili Konferansı*'nda "Sarig Yugur Historical Linguistics and An Early Turkic Counting System" başlıklı bildirisini sunmuştur. Bu araştırmada Eski Türkçe yazıtlardaki sayı sisteminin günümüzdeki Sarı Uygur Türkçesindeki gelişmeleri üzerinde durulmuş, Sarı Uygur Türkçesinde korunan 11 ile 29 arasında sayı sisteminin işlevinin takvim hesaplamak için kullanıldığı belirtilmiştir.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

S. E. Malov'un *Sarı Uygurca Söz Varlığı ve Grameri / Yazık Jeltıh uygurov. slovar' i grammatika* başlıklı çalışması 1957 yılında Almatı'da yayımlanmıştır. Bu çalışmada ağırlıklı olarak Sarı Uygur Türkçesinin söz varlığı üzerinde durulmuş,

eserde toplam 5000 civarında sözcük yer almıştır. Eserde Sarı Uygur Türkçesinin sözcük yapısı, özellikleri, sözcükteki değişim, gramer özelliği vs. konular ana hatları ile incelenmiştir.

S. E. Malov'un bir diğer çalışması ise 1967 yılında Moskova'da yayımlanan *Sarı Uygurca Metinler ve Çevirisi / Yazık Jeltıh Uygurov Tekstı i Perevodı* adlı çalışmasıdır. Bu çalışmada 1909-1911, 1913-1915 yılları arasında Sarı Uygur bölgesinde derlenen Sarı Uygur Türkçesinin günlük konuşması, düğün, defin, örf-âdet anlatmaları, Sarı Uygurlarda kutlama sözleri ve gelin şarkısı, halk hikâyesi, rivayetler, Şamanizm ve ilahi, atasözü, bilmece, halk şarkısı, tarih rivayeti vs. konulu dil malzemeleri yer almıştır.

E. R. Tenişev, 1956-1960 yılları arasında Çin'de (Yeni) Uygur, Sarı Uygur ve Salarların dili üzerinde araştırma yapmıştır. E. R. Tenişev 1958 yılında Sarı Uygur bölgesine gelerek Sarı Uygurlar arasında araştırma yapmıştır. 1960'lı yıllarda ülkesine döndükten sonra Sarı Uygurlar ve dili üzerinde aşağıda belirtilen çalışmaları yayımlamıştır:

1) *Sarı Uygur Bölgesinde Malov'u Arama / Vospominaniya jeltıh uygurov o S. E. Malove* (1960)*;* 2) *Uygur, Salar ve Sarı Uygurlar Üzerindeki Raporu / Otçet opoezdke k uyguram, salaram i sarıg-yuguram* (1961); 3) *Sarı Uygurların Kökeni ve Boy Yapısı / Etniçeskiy i rodoplemnoy sostav narodnosti Yuigu* (1962); 4) *Sarı Uygurcada Bulunan Moğolca Sözcükler / Mongolische Entlehnungen in der Sprache der Şira Uighuren* (1976a).

1966 yılında E. R. Tenişev, B. X. Todaeva ile birlikte yayımladıkları *Sarı Uygurca / Yazık jeltıh uygurov* adlı eserde Sarı Uygurcanın ses bilgisi, söz varlığı, gramer yapısı, Sarı Uygur Türkçesinin Türk dilinin içindeki yeri üzerinde durulmuştur. Tenişev'in 1976 yılında yayımlanan *Sarı Uygurcanın Yapısı / Stroy sarıg- yugurskogo yazıka* adlı çalışmasında ise Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi ve gramer yapısı üzerindeki yeni görüşler ortaya konmuştur. Eser, Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi, gramer yapısı, söz dizimi, söz varlığı, metinler bölümlerinden oluşur.

E. R. Tenişev'in 1981 yılında yayımlanan *Tujue yuyan yanjiu daolun* [突厥语言研究导论 / *Türk Dili Araştırmasına Giriş*] adlı eserinde de Sarı Uygur Türkçesi yer verilmiştir.

N. A. Baskakov, "Sarı Uygurcanın Yüklem Yapısının Eski Bir Türü Üzerine / Ob odnom drevnem tipe strukturı skazyemogo v Sarıg-Yugurskom yazıke" başlığı ile *Türkologiçeskie İssledovaniya* (1976: 41-44) dergisinde 1976 yılında yayımlanan araştırmasında, Sarı Uygur Türkçesinde 3. kişi teklik ve çokluk ekleri üzerinde durarak Eski Türkçe, Tuva, Hakas Türkçelerindeki biçimleri ile ilişkilendirmiştir.

Aynı yıl M. N. Borgayakov'un yayımlandığı "Xiboliya nanbu de tujue yuzu yuyan yu yuguyu de guanxi [Güney Sibirya'daki Türk Dilleri ile Sarı Uygurca Arasındaki İlişkisi Üzerine/ 西伯利亚南部的突厥语族语言与裕固族的关系]" adlı çalışması 突厥语研究通讯/ *Türk Dili Araştırma Bülteni*'nde yayımlanmıştır (1984-1, 32-43. Çev. Lei Xuan-chun). Bu araştırmada S. E. Malov ve E. R. Tenişev'in Sarı Uygur Türkçesi üzerinde yapmış oldukları çalışmalara dayanarak Güney Sibirya'daki Şor, Çulım ve Hakasların Kaça, Sagay, Kızıl ağızlarının ses ve gramerleri karşılaştırılmış, Sarı Uygur Türkçesindeki bazı dil özellikleri üzerinde durulmuştur.

Fundamenta'nın dil cildinde Sarı Uygur ve Salarların dilini K. Thomsen kaleme almıştır: "Die Sprache der Gelben Uiguren und das Salarische" başlığı ile *Philologiae Turcicae Fundamenta I* (Wiesbaden 1959, 564-568).

Hollanda

1996 yılında Martina E. Roos, Hans Nugteren ile birlikte hazırladıkları "Common Vocabulary of the Western and Eastern Yugur Languages - the Turkic and Mongolic Loanwords" başlığı ile *Acta Orientalia Hungarica* (49: 1-2, 25-91, Budapest) dergisinde yayımlanmıştır. Araştırmacılar bu makalelerinde Şıra Uygurca ve Sarı Uygurcanın toplam 350 civarında ortak sözcüğünü incelenmişlerdir. Araştırmada her sözcüğün kökeni açıklanmaya çalışılmıştır.

Martina Roos *39. Uluslararası Altayistik Kongresi*'nde *(The 39th Meeting of the PIAC,* 1996*)* sunduğu "Recent Developments in Western Yugur" başlıklı bildirisinde derlediği Sarı Uygurca malzemeleri üzerinde durarak Sarı Uygurcanın ses bilgisi, söz varlığı ve gramer özellikleri vs. üzerindeki yeni gelişmeleri açıklamaya çalışmıştır. 1998 yılında Martina Roos, Hans Nugteren ile birlikte hazırladıkları "Şıra Uygurca ve Sarı Uygurcada Bulunan Ortak Tibetçe Alıntı Sözcükler / Common Vocabulary of the Western and Eastern Yugur Languages the Tibeter Loanwords" adlı araştırmaları *Studia Etymologica Cracoviensia* (Kraków,

Sayı. 3, 45-92) dergisinde yayımlanmıştır, bu araştırlarında toplam 100 civarında Tibetçe alıntı sözcük incelenmiştir.

Bunun dışında Martina Roos, Hans Nugteren ve Zhong Jin-wen'in birlikte hazırladıkları "Şıra Uygurca ve Sarı Uygurca Atasözleri / On Some Proverbs of the Western and Eastern Yugur Languages" adlı çalışmaları 1999 yılında *Turkic Languages* (Cilt 3, Sayı 2, 189-214) dergisinde yayımlanmıştır.

1998 yılında Martina Roos'un "Preaspiration in Western Yugur Monosyllables" adlı çalışması *The Mainz Meeting'*de yayımlanmıştır. Bu bildiride araştırmacı bu ses olayı üzerinde durarak Sarı Uygurcada olan bu tür sözcükleri Tuva, Tofalar, Yakut ve Eski Türkçedeki sözcükler ile karşılaştırmış ve bu olayı dilin ritm olayı olarak açıklamıştır. Aynı yılda Roos'un *Journal of Turkology*'de (Cilt. 1, Sayı. 1, 135-138) "About-xi bu yu gu han cidian" adlı tanıtması da yayımlanmıştır.

2006 yılında Martina Roos ve Hans Nugteren'in birlikte hazırladıkları "Sarı Uygurca Üzerinde Sınıflandırma Denemesi / Prolegomena to the classification of Western Yugur" adlı araştırmaları *Exploring The Eastern Frontiers of Turkic* (2006) içinde yayımlanmıştır.

Macaristan

1962 yılında A. Róna-Tas'ın "Şıra Uygurcada Bulunan Tibetçe Alıntı Sözcükler / Tibetan Loan-words in the Shera- Yögur Language" adlı çalışması *Acta Orientalia Hungarica* (15, 249-271) dergisinde yayımlanmıştır. Bu çalışmada G. N. Potanin, C. G. E. Mannerheim, S. E. Malov, M. Hermanns'nın araştırma raporlarına dayanarak Sarı Uygurların boyları, yerleşimi, etnik adları ve kökeni üzerinde de durulmuş, W. Kotwicz'in hazırladığı Şıra Uygurca sözcük tablosundan yararlanarak Tibetçe alıntı sözcükleri incelemiştir.

Türkiye

Saadet Çağatay'ın *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* (1961, 37-46) dergisinde yayımlanan "Sarı Uygurların Dili" adlı makalesinde S. E. Malov'un *Sarı Uygurlar* (1957) eseri tanıtılmış, Sarı Uygurca gramer özellikleri üzerinde durulmuş, Sarı Uygurcanın ses bilgisi özellikleri olarak ünlü uyumu, bir sözcüğün birden fazla telaffuzunun bulunması vs. konular ele alınmıştır, Sarı Uygurcadaki bazı sesler, Eski Türkçe ile karşılaştırılmış, ayrıca Sarı Uygurcanın şekil bilgisine de yer verilmiştir.

1996 yılında Mehmet Ölmez'in *Çağdaş Türk Dili* dergisinde yayımlanan "Sarı Uygurlar ve Sarı Uygurca" adlı makalesi, Sarı Uygurları ve Sarı Uygur Türkçesini tanıtan bir yazıdır. M. Ölmez'in *Studia Turcologica Cracoviensia* (Cilt 5, Kraków 1998, 149-182) dergisinde "Potanin's Yellow Uigur Material and its Importance Today" adlı bir makalesi de yayımlanmıştır. M. Ölmez'in *Türk Dilleri Araştırmaları* dergisinde (2012 (2016): Cilt 22, Sayı 1, 143-164) yayımlanan "Sarı Uygurcanın Yeri ve Zhong Jinwen'in Sarı Uygurca İncemeleri" adlı yazısı ise, Zhong Jin-wen'in *Xibu yuguyu miaoxie yanjiu* [西部裕固语描写研究 / *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*] (2009) başlıklı eserine dayanır, yazar Sarı Uygur Türkçesinin ünlü düzeni, söz varlığı ve söz yapımı yolları, yapım ve çekim ekleri, sayıları, kişi zamirleri yazısında sıralamış ve makalenin sonuna anılan eserin sözlüğünden seçilmiş bir sözcük listesi de eklemiştir.

Fuat Bozkurt'un 1999 yılında yayımlanan *Türklerin Dili* kitabında Sarı Uygurca da ele alınarak Sarı Uygurcanın ses bilgisi, söz varlığı ve gramer özellikleri üzerinde bilgi verilmiştir.

1999 yılında Gülsün Aktepe, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Annabilim Dalı'nda Prof. Dr. Sema Barutcu Özönder'in danışmanlığında *Sarı Uygur Türkçesinin Tarih Karşılaştırmalı Ses Bilgisi* başlıklı yüksek lisans tezini tamamlamıştır. Bu tez çalışmasında Aktepe Sarı Uygurların genel durumu, Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi Sarı Uygur Türkçesi üzerine daha önce yayımlanmış sözlük ve eserlere dayanarak tarihsel ve karşılaştırmalı incelenmiştir.

2001 yılında Erkin Arız'ın "Sarı Uygurlar Üzerinde Yapılan Araştırmaların Kısa Tarihi" makalesi *Kök Araştırmalar Dergi*sinde (Cilt 3, Sayı 2, 129-146) yayımlanmıştır. Bu makalede Sarı Uygurlar üzerinde Batı'daki araştırmalar, Türkiye'deki araştırmalar, Çin'de yapılan araştırmalar üzerinde durulmuştur. 2002 yılında Erkin Arız'ın "Sarı Uygurlar Araştırmalarının Toplu Bir Kaynakçası" adlı makalesi de *Kök Araştırmalar* dergisinde yayımlanmıştır.

Prof. Dr. Zhong Jin-wen 2003 yılında Ankara'da düzenlenen *Çağdaş Türklük Araştırmaları Sempozyumu*'nda "Sarı Uygur-Şıra Uygur: Türk-Moğol İlişkisi" başlıklı bildiri sunmuştur. 2010 yılında Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenen *75. Dil Bayramı*'nda "Sarı Uygurcanın Yakın Zamandaki Araştırmaları ve Kalıtım

(Kullanım) Durumu" başlıklı bildirisinde bilgin, yakın zamanda yapılmış Sarı Uygurca üzerindeki araştırmalar ile Sarı Uygurca eğitim-öğretim ve bugünkü durumu üzerinde durulmuştur.

2009 yılında *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*'nde (Cilt 6, Sayı 1, 30-42) Gülsün Mehmet'in "Sarı Uygur Türkçesinde Soluklu ünlüler ve Eski Türkçe Ünlü Sistemi ile Bağlantısı" adlı makalesi yayımlanmıştır; bu çalışmada soluklu ünlüler üzerindeki araştırmalar, Eski Türkçe ünlü sistemi ile bağlantısı, Sarı Uygurcada soluklu ünlülerin bulunma şekli konuları üzerinde durulmuştur.

2009 yılında Guo Mei, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Annabilim Dalı'nda Prof. Dr. Sema Barutcu Özönder'in danışmanlığında *Sarı Uygur Türkçesinde Zaman* başlıklı yüksek lisans tezini tamamlamıştır. Bu tezde daha önce yayımlanan Sarı Uygurca çalışmalardaki dil malzemesine dayanarak Sarı Uygurca zaman kategorisi, hem yapısal hem işlevsel açısından incelenmiştir, Eski Türkçe ile de ilişkilendirmeler yapılmıştır.

Guo Mei'nin 2011 yılında "Dil Hayatiyeti Bağlamında Sarı Uygur Türkçesinin Durumu" adlı makalesi *Modern Türklük Araştırmaları* Dergisi'nde (Cilt 8, Sayı 3, 114-120) yayımlanmıştır; bu makalede günümüzde Sarı Uygurların yaşam çevresi, üretim tarzı, dış milletlerle evlilik ve nüfus hareketliği vs. konular ele alarak Sarı Uygur Türkçesinin kullanım durumu üzerinde durulmuştur.

2015 yılında Özlem Ayazlı'nın "Sarı Uygurcadaki Moğolca Ödünçlemeler" adlı çalışması *Uluslararası Sosyal Araştırmalar* Dergisi'nde (Cilt: 8, Sayı 41, 103-111) yayımlanmıştır. Bu çalışmada daha önceki çalışmalardan yararlanarak Sarı Uygur Türkçesinde bulunan ve Moğolca ödünçleme olduğu düşünülen sözcükler sıralanıp açıklanmaya çalışılmıştır.

Çin'deki Araştırmalar

Çin'de Sarı Uygur araştırmaları 1950'li yıllarda başlamıştır. 1956 yılında Çin'deki bütün azınlıkların dillerini araştırmak üzere, Merkez Etnik İşler Komisyonu / 中央民族事务委员会 ve Çin Bilimler Akademisi / 中国科学院 7 azınlık dil araştırma grubu kurarak Çin'de bulunan azınlıkların dilini araştırmaları için görevlendirmiştir. 1957 yılında Chen Zong-zhen ve Li Wei-han, bu araştırma grubu içinde Gansu / 甘肃 Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'ne / 肃南裕固族自治县 gelerek

Sarı Uygurların iki millî dili üzerinde araştırma yapmışlardır. 1957 yılında iç baskı olarak bilinen *Shaoshu minzu yuyan diaocha tongxun* [少数民族语言调查通讯/ *Azınlık Dil Araştırma Bülteni*] dergisinde (1957-10) Chen Zong-zhen'in "Yuguyu de tedian [裕固语的特点 / *Sarı Uygurcanın Özellikleri*] başlıklı çalışması yayımlanmıştır. Bu çalışma, Çin'de Sarı Uygurca üzerinde yapılan ilk çalışmadır. Chen Zong-zhen'in bir diğer çalışması ise o döneminde iç baskısı olarak bilinen *Xinjiang Üniversitesi Dergisi*'nde yayımlanan "Yuguzu jiqi yuyan [裕固族及其语言 / Sarı Uygurlar ve Dilleri]" başlığını taşıyan makalesidir.

Çin'de Sarı Uygurların tarihi, dili, sosyal durumu ile ilgili kitap ve makale ölçeğinde araştırmaların 1980'li yıllardan itibaren sayısının artarak sürdüğü dikkati çeker.

Kitaplar

Çin'de Sarı Uygurca üzerinde ilk betimleme araştırması 1985 yılında Chen Zong-zhen ve Lei Xuan-chun'un birlikte hazırladıkları *Xibu yuguyu jianzhi* [西部裕固语简志 / *Batı Sarı Uygurcanın Genel Çizgileri*] adlı eserdir. Bu eserde Sarı Uygurcanın ses bilgisi, söz varlığı ve gramer yapısı konuları üzerinde kısa bilgi ile birlikte 1200 civarında sözcüğe yer verilmiştir.

Chen Zong-zhen ve diğer araştırmacıların birlikte hazırladıkları *Zhongguo tujueyuyan cihuiji* [中国突厥语族语言词汇集 / *Çin'deki Türk Dillerinin Sözlüğü*] (1990) adlı sözlükte (Yeni) Uygur, Kazak, Tuva, Salar ile birlikte Sarı Uygurcaya yer verilmiştir. Sözlüğün bu kısmı Lei Xuan-chun tarafından derlenip hazırlanmıştır

Sarı Uygurca Türkçesinin söz varlığı üzerinde yapılan ilk ve en önemli çalışma, Lei Xuan-chun'un *Xibu yuğu-han cidian* [西部裕固-汉词典 / *Batı Sarı Uygurca-Çince Sözlük*] (1992) adlı eserdir. Uluslararası Fonetik Alfabesinin kullanıldığı bu sözlük, toplam 7000 civarında Sarı Uygur Türkçesi sözcüğü içermektedir. Ayrıca eserde sözcüklerin ses değişme sonucunda ortaya çıkmış olan farklı biçimlerine de yer verilmiş, bazı yerlerde farklı bölgedeki sözcük anlamı farklılıkları da belirtilmiştir. Sözlüğün sonunda yer adları tablosu, genel yapım ekleri vs. de yer almaktadır.

2004 yılında Chen Zong-zheng'in *Xibu yuguyu yanjiu* [**西部裕固**语研**究** / *Batı Sarı Uygurca Araştırması*] adlı çalışması yayımlandı. Bu eserde Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi, söz varlığı, gramer yapısı, karşılaştırmalı araştırması konuları üzerinde durulmuştur. "Karşılaştırma" bölümünde Sarı Uygur Türkçesi, Eski Uygurca ve Yeni Uygurca ile ses bilgisi, söz hazinesi ve gramer yapısı bakımından karşılaştırılmıştır. Eserde Sarı Uygurca hikâye, rivayet, günlük konuşma, şarkı, kutlama sözleri, atasözü, bilmece gibi dil malzemelerine de yer verilmiştir. Bu dil malzemesi içinde Minghua bölgesine ait 26 metin, 52 bilmece ve 38 deyim ile atasözü yer almışken, Dahe bölgesine ait 20 metin, 23 bilmece ve 46 deyim ile atasözü yer almıştır. Ek kısmında dizin vardır.

2009 yılında Zhong Jin-wen'in *Xibu yuguyu miaoxie yanjiu* [西部裕固语描写研究 / *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*] başlıklı çalışması esas olarak ses yapısı, söz varlığı, söz yapımı yolları, şekil bilgisi vs. konuları üzerinde durulmuştur. Eserin ek kısmında dil malzemesi ve dizin de yer almaktadır. Dil malzemesi kısmında Minghua bölgesine ait 8 metin, 18 deyim ve atasözü ile 19 bilmece yer alırken, Dahe bölgesine ait 2 metin, 33 deyim ve atasözü ile 14 bilmece yer almaktadır.

2002 yılında Zhong Jin-wen'in editörlüğünde hazırlanan *Zhongguo yuguzu yanjiu jicheng* [**中**国**裕固族**研**究集成** / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*] adlı eserde Sarı Uygurların tarihi (38), dili (23), dini (11), edebiyatı (22), folkloru (11), sanatı (7), eğitim ve nüfusu (13), sosyal hayatı (14) ve diğer (21) konular üzerinde yapılan toplam 160 önemli araştırma-inceleme bulunmaktadır. Külliyatta yer alan Sarı Uygurların dili üzerindeki bazı çalışmalar aşağıda "Makale" kısmında sıralanmıştır.

2008 yılında yine Zhong Jin-wen'in editörlüğünde *Guowai yuguzu yanjiu wenji* [国外裕固族研究文集 / *Yurtdışı'ndaki Sarı Uygur Araştırmaları*] adlı eserde yurtdışında yayımlanan Sarı Uygurların tarihi, dini, dili, boy yapısı vs. konular üzerinde yapılmış 26 önemli araştırma-incelemenin Çinceye çevirisi bulunmaktadır.

2011 yılında Zhong Jin-wen ve Ba Zhan-long editörlüğünde hazırlanan *Zhongguo yuguzu yanjiu I* [中国裕固族研究 I / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmalar I*] adlı eserde 2000-2010 yılları arasında Sarı Uygurların tarihi, dili, dini ve folkloru,

toplum hayatı, edebiyat-sanat, eğitim, derin mülakat, Türkiye'deki çalışmalar vs. konular üzerinde yapılan çalışmalar, makaleler yer almıştır.

Makaleler

Chen Zong-zhen ve Lei Xuan-chun birlikte hazırladığı "Xibu yuguyu goucifa chutan [西部裕固语构词法初探 / Batı Sarı Uygurca Yapım Ekleri Üzerinde İlk Deneme]" (1984/2002) adlı makalede Sarı Uygurcadaki yapım ekleri dışında Sarı Uygurların yeni nesne ve kavramları ifade etmek için dilde kullanılan yeni yöntemler üzerinde durulmuştur (2002: 225-228).

Chen Zong-zhen'in "Xibu yuguyuzhongde zaoqi hanyu jieci [西部裕固语中的早期汉语借词 / Batı Sarı Uygurcadaki Erken dönemine Ait Olan Çince Alıntı Sözcükleri]" (1985 / 1991 / 2002) adlı makalede Eski Uygurca metinlerde bulunan Çince sözcükler ile uyumlu olan Çince alıntı sözcükler, Eski Çince telaffuz ile uyumlu olan Çince alıntı sözcükler, doğuya göç ettikten sonra Sarı Uygurcada bulunan Çince alıntı sözcükler, Çince alıntı sözcüklerin Sarı Uygurcaya olan etkisi vs. konuları üzerinde durulmuştur (2002: 247-252).

Sarı Uygurcadaki soluklu ünlüler konusunda yapılan bir çalışması olarak Chen Zong-zhen'in "Lun xibu yuguyu de daica yuanyin [论西部裕固语的带擦元音 / Batı Sarı Uygurcadaki Soluklu Ünlüleri Üzerine]" (1986) başlıklı makalesinde soluklu ünlülerin özelliği, bulunduğu yer, h fonemi ile olan ortaklığı ve farklılığı üzerinde durulmuştur, akraba diller ve Moğol dil grubundaki diller ile karşılaştırılarak Sarı Uygur Türkçesindeki soluklu ünlüler açıklanmaya çalışılmıştır (2002: 229-225).

Chen Zong-zhen'in "Tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyulide yixie gulao ciyu ['突厥语词典' 中保留在西部裕固语里的一些古老词语 / Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler]" (1992/2002), "Zailun tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyulide yixie gulao ciyu [再论 '突厥语词典' 中保留在西部裕固语里的一些古老词语 / Bir Kez Daha Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler Üzerine]" (1993/2002) ve "*San lun tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyu li de yixie gulao ciyu* [三论突厥语词典中保留在西部裕固语里的一些古老词汇 / Üçüncü

kez ‘Dîvânü Lugâti’t-Türk’teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler Üzerine] (2011) adlı başlıklı makalelerinde Uygurcaya çevrilmiş olan *Dîvânü Lugâti’t-Türk*’e dayanarak Sarı Uygurcada bulunan bazı eski sözcükler incelenmiştir. Makalelerde 70’ten fazla sözcük tespit edilmiş, Sarı Uygurca ile Yeni Uygurca arasında söz varlığı, gramer vs. konusu üzerindeki farklara da işaret edilmiştir (2002: 229-233, 234-237; 2011: 98-111).

Chen Zong-zhen’in “Guanyu xibu yuguyu xidongci de kouqi [关于西部裕固语系动词的“口气” / Batı Sarı Uygurcadaki Bağlama Fiilde Kip]” (1998/2002) adlı çalışmasında Sarı Uygurcada bağlama fiil *er* ve *dro* biçimlerin çeşitli meseleleri üzerinde durulmuştur (2002: 238-240).

Sarı Uygurca üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma olan Lei Xuan-chun’un “Xibu yuguyu yu weiwueryu cihui zhi bijiao [西部裕固语与维吾尔语词汇之比较 / Batı Sarı Uygurca ve Yeni Uygurca Söz Varlığının Karşılaştırması]” (1992/2002) adlı çalışmasında Sarı Uygurca ve Yeni Uygurca sözcük yapısı ve temel sözcükler bakımından karşılaştırılmış, Türkçe ortak sözcükler, alıntı sözcükler vs. konuları üzerinde durulmuştur (2002: 240-247).

Cheng Shi-liang editörlüğünde hazırlanmış *Tujue bijiao yuyanxue* [突厥比较语言学 / *Karşılaştırmalı Türk Dilbilimi*] adlı eserde Çin sınırları içinde bulunan Sarı Uygurca dâhil Türk dilinin sekiz türünün ses bilgisi, şekil bilgisi vs. konuları üzerinde durularak karşılaştırmalı bir araştırma yapılmıştır.

Lin Lian-yun, “Salayu yuguyu fenlei wenti zhiyi [撒拉语裕固语分类问题质疑 / Salarca ve Sarı Uygurcanın Sınıflandırma Meselesi]” (1979/2002) adlı makalesinde Salarca ve Sarı Uygurcayı Eski Türkçe ve günümüzdeki diğer Türk lehçeleri ile ilişkilendirerek, Salarca ve Sarı Uygurcanın Türk dilinin sınıflandırmasındaki yeri ile ilgili kendi görüşünü ortaya koymuştur (2002: 284-288).

Chen Zong-zhen’in “Guanyu yuguzu de zucheng ji yuyan mingcheng [关于裕固族的族称及语言名称 / Sarı Uygurların Etnik Adı ve Dilinin Adlandırılması]” (1990/2002) adlı çalışmada iki millî dili konuşan Sarı Uygurların kendileri için kullandıkları adlar, farklı dil konuşan Sarı Uygurların birbirleri için kullandıkları adları ve tarihî kaynaklarda bulunan adları vs. ele alıp incelemiştir (2002: 149-153).

Wu Hong-wei'nin "Xibu yuguyu qinshu chengwei yanjiu [西部裕固语亲属称谓研究 / Batı Sarı Uygurca Akraba Hitapları Üzerinde İnceleme]" (2002) adlı çalışması kendi alan çalışmasında Sarı Uygur Türkçesinden derlemiş olduğu 34 akraba hitap sözcüklerinin kökeni üzerinde durularak Sarı Uygur Türkçesindeki akraba hitapları diğer akraba diller ile karşılaştırmış, bazı eskicil özellikler ele alınmıştır (2002: 252-257).

Zhong Jin-wen'in "Jianshu yuguzu zucheng yu tujueyu diming guanxi [简述裕固族族称与突厥语地名关系 / Sarı Uygurların Etnik Adı ile Türkçe Yer Adlarının İlişkileri Üzerine]" (1992/1996), "Xizhi hazhi kaolue [“西至哈至”考略 / Xizhi Hazhi Üzerine]" (1992/2002) adlı makalelerinde Sarı Uygurların adları ve Sarı Uygurların rivayetlerinde bulunan "Xizhi / **西至**, Hazhi / **哈至**" adları üzerinde durulmuştur (2002: 161-163).

Chen Zong-zhen'in "Shixi yuguzu zongjiao he hunsang xisu de mouxie yongyu [试释裕固族宗教和婚丧习俗的某些用语 / Dinî, Düğün ve Cenaze Geleneklerindeki Sarı Uygurca Bazı Sözcükler Üzerinde]" (1994/2002) adlı çalışmasında Sarı Uygurların dinî faaliyetleri, düğün ve defin gelenekleri ile ilgili sözcükleri üzerinde durulmuştur (2002: 288-294). "Shixi yuguyu zhong guanyu fushi de mouxie ciyu [试释裕固语中关于服饰的某些词语 / Sarı Uygurcada Giysilerle İlgili Bazı Sözcükler Üzerinde Bir Deneme]" (1998/2002) adlı bir diğer çalışmasında ise Sarı Uygurların millî giysileriyle ilgili sözcükler ele alınarak sözcüklerin kökeni, yapısı ve anlamı üzerinde durulmuştur (2002: 257-262).

Dong Wen-yi'nin "Yuguzu cao liangzhong yuyan wenti chutan [裕固族操两种语言问题的初探 / Sarı Uygurların İki Dil Kullanma Meselesi]" (1983/1996/2002) adlı çalışmasında Uygur 回鹘, Sarı Baş Uygur 黄头回鹘 tarihi ele alınmıştır, "Xizhi 西至, Hazhi 哈至" ve "engar 恩格尔" sözcüklerinin anlamı üzerinde durulmuştur (2002: 272-276).

Gao Zi-hou, He Hong-mei ile birlikte hazırladıkları "Bazidun he wugeshan [八字墩与五个山 / Bazıdun ve Wugeshan dağı]" (1998/2002) adlı araştırmada Sarı Uygurların rivayetlerinde bulunan "Bazidun / 八字墩" yer adı, "Bazidun / 八字墩"

ile “Wugeshan dağı / 五个山” arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur (2002: 553-556).

Sarı Uygur Türkçesinin kullanım durumu ile ilgili çalışmalar 1990’lı yıllarda başlamıştır.

Duman Yercan’ın “Qiantan yuguyu shiyong qingkuang [浅谈裕固语使用情况 / Sarı Uygurcanın Kullanım Durumu Üzerine]” (1994) adlı çalışmasında Çince ve Sarı Uygur Türkçesi kullanan Sarı Uygurların dil kullanım durumu ele alınmıştır.

Wang Yuan-xin’in “Yingxiang sunan xian ge minzu yuyan shiyong de jige yinsu [影响肃南县各民族语言使用的几个因素 / Sunan İlçesindeki Milliyetlerin Dilleri Kullanmasını Etkileyen Birkaç Faktör]” (1998/2002), “Tonghun dui sunan yuguzu zizhixian ge minzu yuyan shiyong tedian de yingxiang [通婚对肃南裕固族自治县各民族语言使用特点的影响 / Milliyet Dışı Evliliğin Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesindeki Milletlerin Dil Kullanımına Etkileri]” (1998/2002), “Lun yuguzu de yuyan taidu [论裕固族的语言态度 / Sarı Uygurların Dil Tutumu]” (1999/2002) adlı çalışmalarında Sarı Uygurların nüfus dağılımı, boy yapısı, coğrafi koşullar ve yaşam çevresi, etnik göç, eğitim durumu, dil tutumu, dış milletler ile olan evlilik vs. faktörlerin Sunan Sarı Uygur Özerk ilçesinde yaşamakta olan milletlerin dil kullanımlarına etkisi üzerinde durulmuştur (2002: 295-300, 306-310).

Hong Ping, *Yingxiang yuguyu shiyong tedian de zhuyao yinsu* [影响裕固语使用特点的主要因素 / *Sarı Uygurcanın Kullanımını Etkileyen Ana Faktörler* (1998) başlıklı yüksek lisans tezinde yukarıdaki belirtilen faktörlerin Türkçe konuşan Sarı Uygurlar ile Moğolca konuşan Şıra Uygurlarının dil kullanımına olan etkisi, dil kullanım durumu ve gelişmesi konuları ele alınmıştır (2002: 311-315).

2.4. Dil Hayatiyeti Açısından Sarı Uygurlar ve Dilleri

Etnolinguistik araştırmalar, bir dilin hayatiyetini etkileyen başlıca yapısal değişkenlerin “statü”, “nüfus” ve “kurumsal destek” olduğunu ortaya koymuştur (Giles, Bourhis, Taylor 1977: 309; Wiliams 1992: 207; Barutcu 1999: 38).

2.4.1. Statüye Dayalı Değişkenler Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri

Eski Türk çağlarından bugüne kalan metinler Türklerin kendi dillerinin yazımında birden çok alfabeyi kullandıklarını göstermektedir. Tengrici Türklere ait metinlerin hemen hepsi Türk Runik alfabesiyle yazılıdır. Eski Türk çağında oluşan yeni din çevreleri peşinden yeni alfabeleri de getirmiştir. Maniheist Türkler arasında Mani ve Uygur alfabeleri kullanılmıştır; Türk Runik alfabesiyle yazılı az sayıda metin de vardır. Buddhist Türk çevresinden kalan metinlerde alfabe daha çeşitlidir. Buddhist Türklerden sınırlı sayıda Sogd, Brahmi, Tibet alfabesi ile yazılı Türkçe metinlerimiz bulunmaktadır. Ancak Uygur alfabesi Eski Türkçenin geç dönemlerinde artık iyice yaygınlık kazanmış, Kâşgarlı Mahmut'un belirttiği gibi genel "Türk alfabesi" hâline gelmiştir (Barutcu 2002-3, 485).

Sarı Uygurların atalarının Ganzhou Uygur Hanlıkları ve daha sonraki dönemlerde Eski Uygur yazısını kullandığı bilinmektedir. Ama bu yazının ne zamana kadar kullanıldığı belli değildir. S. E. Malov'un bulduğu *Altun Yaruk* eseri aslından 1687 yılında kopya edilmiştir. Uygurların büyük bir kısmı bu dönemde tamamen İslamlaştıkları için bu nüshanın, büyük ihtimalle Buddhist Uygurlar, yani Sarı Uygurlar tarafından yapılmış olduğu tahmin edilmektedir. Biz bundan şunu anlayabiliriz: Sarı Uygurlar en azından din dili olarak eski Uygur yazı dilini Çing sülalesinin ilk dönemlerine kadar kullanmaya devam etmiştir (Chen Zong-zhen 1991 (2002): 247). Son zamanlarda Jiuquan Wenshu dağındaki mağara-tapınakta Eski Uygurca metinler bulunmuştur, bunların en erken tarihlisi 1551 yılı olarak belirtilirken, en geç tarihlisinin ise *Kangşi* 52 yılı 康熙五十二年 (1713 yılı) olarak belirtilmiştir. Buna göre bu tarihe kadar Heşi bölgesinin batı kısmında Buddhist Uygurlar yaşıyorlardı ve Eski Uygur yazısını kullanmaya devam etmişlerdi (Yang Fu-xue, Arslan 2014). Bu belgelerden, Eski Uygur yazısının Heşi bölgesinde 18. yüzyılın başlangıcına kadar kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Günümüzde Sarı Uygurların yazı dili kaybolmuştur, ancak konuşma dili seviyesinde kullanılmaktadır. Sarı Uygurların konuşma dili üç gruba ayrılmıştır: Şıra Uygurca (Moğolca) "*Ingar söz*", Sarı Uygurca (Uygurca) "*Yoğur söz*" ve Çince. Sunan Sarı Uygur Özerk ilçesinin Kangle kasabası ve Huangcheng kasabası ve köylerinde yaşayan Sarı Uygurlar, Şıra Uygurcayı (Moğolca) kullanmaktadırlar; Sarı

Uygur Özerk İlçesinin Dahe ve Minghua nahiyelerinde yaşayan Sarı Uygurlar ise Türkçe kullanmaktadır; ayrıca Minghua nahiyesinin Qiantan kesimi ve Jiuquan iline bağlı Huangnibao nahiyesinde yaşayan Sarı Uygurlar ise dillerini kaybetmişlerdir; onlar Çince kullanmaktadırlar. Farklı dil konuşan Sarı Uygurlar Çince ile anlaşmaktadır.

Sarı Uygurların diğer Türk dil topluluklarından uzak kalmaları, Çin ve Tibet nüfuslarının yoğun oldukları bir bölgede yaşamalarından dolayı, dilleri Çince ve Tibetçeden etkilenmektedir. Özellikle Çincenin ağır etkisi altındadırlar (Zhong Jin-wen 2002: 277-278). Dillerinde çok sayıda Tibetçe ve Çince kökenli sözcük vardır. Ayrıca çoğu zaman ortak olarak konuşma dilleri Çincedir (Wu Yong-ming 1984 (2002): 40). Yazı dillerini kaybetmiş olmaları ise dil gelişmesini önlemiştir (Zhong Jin-wen 1997: 18). Bugün yazı dilleri olmayan hem Şıra Uygurlar hem de Sarı Uygurlar eğitim ve öğretim dili ve idarî dil olarak hep Çinceyi kullanmaktadır (Timur 1999: 158-159).

Bununla birlikte, Sarı Uygurların zengin ve işlenmiş bir yazılı mirasa sahip olmaları onları sosyo-tarihsel olarak prestijli bir konuma yerleştirmekte ve bu değerli dil mirası, Sarı Uygurların kendi dillerini koruma ve geliştirmeleri açısından sağlam ve birincil bir kaynak niteliğini taşımaktadır.

2.4.2. Nüfusa Dayalı Değişkenler Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri

1982 yılında nüfusları 10,569 civarında olan Sarı Uygur nüfusunun 8,088'i Sarı Uygur Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesinde yaşamaktadır. 1982 yılı itibarıyla Sarı Uygurca konuşanların sayısı 4,623, Şıra Uygurca konuşanlar ise 2,802 kişi idi (Chen Zong-zhen 1991: 286-302; Zhong Jin-wen 2002: 278). 1990 yılında yapılan dördüncü genel nüfusu sayımında nüfusları 12,293 civarında olan Sarı Uygurlardan 8,825'i Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesinde yaşamaktaydı. İlçenin % 47.87'si Çinli, % 24.85'i Sarı Uygur, % 23.64'ü Tibetlidir. Diğerleri ise başka azınlıklardır (Ma Zheng-liang, 1997/2002: 502). Burada belirtilen sayılara göre Sarı Uygurca konuşanların sayısı 3,693, Şıra Uygurca konuşanların sayısı 3,194 idi. Görüldüğü gibi 10 yıl içinde Sarı Uygurca kullanan Sarı Uygurların sayısı azalmıştır. Sarı Uygurların kendi ana dillerini bilenlerin ve kullananların sayısı gün geçtikçe azalmaktadır (Zhong Jin-wen 2002: 278).

Sarı Uygurlar yoğun olarak Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin 3 kasaba, 4 nahiyesinde yaşamaktadır: Hongwansı kasabası nüfusunun % 27.19'u Sarı Uygur'dur. Huangcheng kasabası nüfusunun % 22,6'sı Sarı Uygur'dur. Kangle nahiyesi nüfusunun % 43.79'u Sarı Uygur'dur. Dahe nahiyesi nüfusunun % 41.88'i Sarı Uygur'dur. Minghua nahiyesi nüfusunun **% 89.5'i** Sarı Uygur'dur (Bkz. *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Milletler ve Dini İşleri Müdürlüğü* 肃南县民族宗教局 tarafından 2001 yılında hazırlanmış 人口较少民族社区基本情况调查表-2000/ *"Nüfusu Az Olan Milletkerin Genel Durumları Araştırma Tablosu* 2000).

2016 yılında Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü 肃南裕固族自治县统计局编 tarafından hazırladığı *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*]'na göre Hongwansı kasabasında nüfusun %28.3'ü Türkçe veya Moğolca konuşan Sarı Uygurlardan oluşmaktadır, Huangcheng kasabasında nüfusun % 19'u Sarı Uygur'dur. Kangle kasabası nüfusunun % 43.4'ü Sarı Uygur'dur, Dahe nahiyesi nüfusunun % 46.4'ü Sarı Uygur'dur. Minghua nahiyesinde nüfusun % **56.5**'i Sarı Uygur'dur (*2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] 2016: 148-149). Kasım 2016 tarihinde Kangle nahiyesi Kangle kasabası statüsüne geçirilmiştir.

Sarı Uygurlar ile Tibetlilerin karışık yaşadığı Hongwansı kasabası, Huangcheng kasabası, Mati, Dahe ve Qifen nahiyelerinde anlaşmak için kullanılan ilk aracı dil Çincedir. Qifen nahiyesindeki Tibetliler de günümüzde Tibetçenin yerine Çince kullanmaktadırlar.

Kangle ve Huangcheng kasabalarında yaşayan Sarı Uygurlar Şıra Uygur Moğolcası, Minghua ve Dahe nahiyelerinde Sarı Uygur Türkçesi konuşmaktadır. Ayrıca geçmişte Huangcheng kasabasının Maying kesimindeki bir kısım Sarı Uygurlar hem Sarı Uygur Türkçesi hem Şıra Uygur Moğolcasını konuşabilmekte idiler, bu durumun günümüzde ise gitgide azaldığı görülmektedir. Huangchen kasabasının Beitan kesiminde yaşayan birçok ileri yaştaki Sarı Uygur Tibetçe konuşabilirler, hatta yazabilirler.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Minghua nahiyesiyle sınır komşusu olup Jiuquan 酒泉 iline bağlı olan Huangnibao nahiyesinde 黄泥堡乡 yaşayan Sarı

Uygurların ana dili tamamen Çinceye dönüşmüştür. Burada yaşayan Sarı Uygurların dil durumu hakkında bazı çalışmalarda parça parça bilgilere ulaşabiliriz. Ba Zhan-long'un çalışmasında Minghua nahiyesi ile komşu olan Huangnibao'daki Sarı Uygurlar için şu bilgilere ulaşabiliriz:

> "Mançu-Çing döneminde Huangnibao'da özel okulları vardır, kendi çocukları ve öğrencileri için dersler açılır. 20. yüzyılda Minghua bölgesinde ekonomik durumu iyi olan aileler çeşitli sosyal ilişkiler aracılığıyla kendi çocuklarının da burada eğitim almasını sağlar." (Ba Zhan-long, 2010: 131)

Ba Zhan-long'un çalışmasında 1996 yılında yapmış olduğu bir alan çalışması anlatımı dikkat çekicidir:

> "Guo Huai-cheng (1916-1983), Huangnibao'da üç yıl özel okulda okumuştur, daha sonra da Huangnibao ilkokulunda devam etmiştir. *Ba* soyadlı ileri yaşta biri onun hakkında şöyle der: "Guo Huai-cheng okurken, evimizde kalıyordu, onlar, Houtan /后滩/ Arka yayla (günümüzdeki Minghua)'daki büyük ailedendir, onların büyükleri bize gelir, 番话[18] (Sarı Uygurca) ile bizim büyüklerimiz ile sohbet ederler, aşağı yukarı yani Guo Huai-cheng'inin okuması için bizim evimizde kalması hakkında konuşurlar…". Görüldüğü gibi Sarı Uygurlar kendi çocuklarının dışarıda okuması için "soydaş" sosyal ilişkisini kullanmıştır (Ba Zhan-long, 2010: 131-132).

Bu bilgilerden, aşağı yukarı 1920-1930 döneminde iki yerdeki büyüklerin Sarı Uygurca ile iletişim kurması, o bölgede hâlâ ana dilinin kullanıldığını göstermektedir.

Çeşitli sebeplerden Sarı Uygurca kullanım alanı daralmakta, konuşabilen kişi sayısı azalmaktadır.

Üniversiteyi kazanan Sarı Uygurların, mezun olduktan sonra atandığı bölgelerde uzun sureli kalması veya bulundukları bölgeye yerleşmeleri veya ailesiyle birlikte taşınmaları; ortaokul veya liseyi bitirdikten sonra iş bulmak için dış bölgelere gitmeleri; ticaret ile meşgul olanların sürekli dışarıda bulunmaları; karışık evlilikler sonucu kendi memleketlerinden ayrılmaları; coğrafî çevre ve yaşam tarzının

[18] 番话 / *Fanhua*, bu bölgede Çince dışında konuşulan dillere verilen addır, burada Sarı Uygurca kastedilmiştir.

değişmesi v.b. sebepler Sarı Uygurca konuşabilen kişi sayısının ve Sarı Uygurcanın kullanırlığının azalmasına yol açmıştır.

Çin'de 1990'lı yıllardan itibaren "Batıyı Kalkındırma ve Geliştirme 西部大开发" projesinin uygulamaya sokulmasıyla, Çin'in doğu ve iç bölgelerinden Sarı Uygur bölgesinin de içinde bulunduğu Kuzeybatıya yönelik nüfus hareketliliği daha da hızlanmıştır. Kuzeybatının insanları az da olsa kendi bölgelerinin dışına çıkmaya başlamıştır. Artan sayıdaki göç, bölgenin nüfus dengesini etkilemiş, yerlilerin arasında işsizliğin artmasına ve çözülmesi gereken göç sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Tablo 16. 1949-2015 Yılları Arası Minghua Bölgesinde Nüfus Hareketi

Yıl	Toplam nüfus	Sarı Uygur		Hanzu		Tibet		Moğol	Kazak
		Nüfus	Oranı	Nüfus	Oranı	Nüfus	Oranı		
1949	832	728	%88.5	92	%11	-	-	3	-
1954	1,380	1,234	%90	135	%9.6	-	-	8	-
1959	1,468	1,352	%92	111	%7.6	-	-	5	-
1965	1,685	1,481	%88	195	%11.6	8	%0.5	1	-
1970	2,104	1,820	%86.5	272	%13	11	%0.5	1	-
1975	2,425	2,004	%82.6	403	%18	16	%0.7	2	-
1980	2,591	2,127	%82	450	%17.4	14	%0.5	-	-
1986	2,635	2,290	%87	325	%12.3	16	%0.6	4	-
1990	2,609	2,304	%88.3	291	%11	13	%0.5	1	-
1993	2,535	2,258	%89	261	%10.3	15	%0.6	-	-
1999	2,372	2,075	%87.5	280	%11.8	16	%0.7	1	-
2004	2,831	1,995	%70.5	646	%22.8	182	%6	1	1
2007	3,214	1,922	%59.8	1,022	%31.8	258	%8	3	1
2010	3,295	1911	%58	1,071	%32.5	298	%9	3	1
2011	3,362	1,929	%57.37	1,107	%33	310	%9.2	2	1
2015	3,601	2,035	%56.5	1,209	%33.6	335	%9.3	2	1

Kaynak: *Minghua quzhi* [明花区志/*Minghua Bölge Etnografyası*] 2006:30; Sunan yuguzu zizhixian renkou tongjibiao- 2007 [肃南裕固族自治县人口统计表 2007- Sarı Uygur Özerk İlçesi Nüfus İstatistik Tablosu-2007], Sarı Uygur Özerk İlçesi Emniyet Müdürlüğü; *Sunan yuguzu zizhixian 2011 nian tongji nianjian* [肃南裕固族自治县-2010/ *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi-2010 Yıllığı*] (2011), Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü (2011) 肃南裕固族自治县统计局编 (2011); *Sunan yuguzu zizhixian 2011 nian tongji nianjian* [肃南裕固族自治县-2011 年统计年鉴 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi -2011 Yıllığı*] (2012), Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü (2012) 肃南裕固族自治县统计局编(2012)); *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴 / *2015 Sunan Yıllığı*] (2016), Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü (2016) 肃南裕固族自治县统计局编 (2016).

Yukarıda belirtilen rakamlarda bazı bölgelerdeki Sarı Uygur nüfus oranının çok büyük değişikliğe uğradığı görülür. Örneğin Sarı Uygurların en yoğun yaşadığı

Minghua nahiyesinde 10 yıllık süre içinde Sarı Uygur nüfus oranının %89.5'ten %56.5'i'e düştüğü görülür. Bu bölgede gösterilen nüfus oranının düşüşü, 1992 yılında Minghua nahiyesinin Minghai kesiminde Xusanwan Kalkınma Bölgesi / Xusanwan Geliştirme Bölgesi'nin kurulmasından sonra dış bölgelerden gelen göç ile ilişkilidir.

2.4.3. Kurumsal Destek Bakımından Sarı Uygurlar ve Dilleri

Günümüzde bütün eğitim ve öğretim kurumlarının Çin dilli olması, televizyonlardan yayımlanan filmler, eğlence programları, yarışmalar ve başka bütün yayımların bütünüyle Çince olması, Sarı Uygurcanın gelişmesini durdurmuştur.

1958 yılından itibaren Sarı Uygurlara Çince öğretim kursları düzenlenmeye başlandı. Özellikle 1955 yılından sonra çok sayıda Çinli memur, öğretmen, sağlık elemanları ilçeye gitmeye başlamıştır. Çinlilerin çoğalmasının yanı sıra yönetim ve eğitim dilinin de Çince olmasıyla, Sarı Uygurların Çince öğrenmesi zorunlu hâle gelmiştir. Sarı Uygur kökenli memurlar, Çinli memurlardan Çince öğrenmeye başlamıştır. Bunlar Çincenin Sarı Uygurlar arasında birinci dil olarak yaygınlaşmasına yol açan nedenler arasındadır (Timur 1999:158).

Eğitim ve öğretim Çin dilinde yapılmaktadır. Özellikle geçen yüzyılın 80'li yıllarından sonra artan istihdam kaygısı ve zorunlu eğitimin de etkisi ile Sarı Uygurların yeni kuşakları Çince eğitimi tamamen benimsemişlerdir. Örneğin Minghua bölgesindeki okullarda 1988 yılından önceki zamanlarda, derste Çince konuşulmaktaydı, ders bitince öğrenciler kendi ana dillerini konuşurlardı. Bazen soru çözmek için derste de Sarı Uygurca kullanacakları ortamlar da olmuştur. 1988 yılında okul öncesi sınıfların düzenlenmesiyle Sarı Uygur çocuklarının ilkokulda Çince dersi almak ve Çincede cevap verme sorunlarının olmadığı anlaşılıyor. Böyle çocukların yakın zamandan itibaren sadece eğitim dilleri değil, ana dilleri de Çince olmaya başlamıştır. Bazı öğretmenler ve aileler çocuklarının ana dillerinde konuşmasını değil, Çince konuşmalarını tercih etmektedir. Çünkü onlara göre artık ana dilini öğrenmek ve konuşmak anlamsız gelmektedir ve ana dilinde konuşan çocuklar derslerinde başarısız olmaktadırlar. Bu da Çincenin düzgün konuşulması gereğini ortaya çıkardı (Wang Yuan-xin 2002: 299). Günümüzde Sarı Uygur çocukları Çince ile eğitim yapılmasından ve ana dillerini öğrenecek kanallarının

kalmamasından dolayı kendi ana dillerini konuşamamakta ve anlamamaktadırlar. Bazı Sarı Uygurlar kendi dillerini anlayabilmektedirler ancak konuşamamaktadırlar. Bu durum gittikçe gençler arasında yaygınlaşmaktadır.

Sarı Uygurlar içinde erken Çince öğrenen ve Çinliler ile bütünleşen ilk Sarı Uygurlar Huangnibao nahiyesinde yaşayan Sarı Uygurlardır. Çince konuşmasını ve yazması sürekli geliştiren Sarı Uygurlar, gittikçe kendi ana dillerinden uzaklaşmakta ve Çin dilini ve yazısını tamamen benimsemektedirler (Zhong Jin-wen 2002: 278). Kasım 1983 - Temmuz 1984 tarihleri arasında Huangnibao Sarı Uygur nahiyesi yönetimi Minghua nahiyesinden çok iyi Sarı Uygurca bilen öğretmeni davet etmiş, kendi nahiyesinde Sarı Uygurca eğitim düzenlenmiştir. Toplam 180 civarında kişi Sarı Uygurca eğitim almıştır. Fakat öğretim yöntemleri ve ortamı ve diğer çeşitli sebeplerden dolayı bu eğitim sona ermiştir (Ba Zhan-long 1998: 62-64).

2010 yılında Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenen 75. Dil Bayramı'nda Zhong Jin-wen'in "Sarı Uygurcanın Yakın Zamandaki Araştırmaları ve Kalıtım (Kullanım) Durumu" başlıklı bildirisinde şu bilgileri ulaşabiliriz:

> "2007 yılından itibaren Sunan ilçe merkezindeki anaokulunda Sarı Uygurca öğretimi başlatılmıştır. İki farklı dil kullanıldığından farklı dil bilen iki öğretmen gerekmektedir. Şıra Uygurca öğretimi 2007 yılında başlatılmıştır, Sarı Uyguca öğretimi ise 2008 yılında başlamıştır. Yazı dili olmadığı için öğretmen çoğu zaman ses ve vücut dili kullanır. Çocukların iyi bir Sarı Uygurca öğrenme çevresini ve ailelerinin ana diline ilgi duymalarını sağlamak için her hafta aileleri de okula davet edilip çocuklarla birlikte derse gelirler. Okul rektörünün açıklamasına göre şu an Sarı Uygurca ve Şıra Uygurca ders alan çocukların sayısı 80 civarındadır, bu sayı okuldaki öğrencinin 30%'u kadardır."

Ağustos 2014 tarihinde Sunan Sarı Uygur Özerk ilçesinde Sarı Uygur Eğitim Enstitüsü kurulmuştur. 2015 yılında Sarı Uygur kültür miraslarını koruma ve devam ettirme amacıyla Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Eğitim ve Spor Müdürlüğü tarafından ilçe genelinden çeşitli sınavlardan sonra Sarı Uygur Türkçesi ve Şıra Uygur Moğolcasını iyi bilen beş öğretmen Sarı Uygur bölgesindeki okullara atanmıştır. Sarı Uygur Eğitim Enstitüsü Başkanı AN bey ve Dr. Arslan beyin verdiği bilgilere göre 2016 yılından itibaren İlçe genelinde (İlçe merkezi, Minghua nahiyesi, Kangle kasabası, Huangcheng kasabası) okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lisede Sarı Uygurca ders programları açılmış, beş tam zamanlı öğretmen ve birkaç yarı zamanlı

öğretmen tarafından dersler yapılmaktadır. Bunun yanında ilgili denetleme ve değerlendirme sistemi de bulunmaktadır, böylece Sarı Uygurca ders programı, Sarı Uygur bölgesinde okul öğretiminin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiş gibi gözükmektedir.

Eylül 2016 tarihinde Sarı Uygur Eğitim Enstitüsü tarafından yürütülmeye başlanan Sarı Uygurların dilleri ve kültürü öğretim materyali, okul öncesi, ilkokul temel, ilkokul yüksek, ortaokul, lise olarak beş öğrenim aşamalı ve sağlık, dil, sosyal, bilim, sanat olmak üzere beş ana alanı kapsayan Sarı Uygurların dilleri ve geleneksel kültür miraslarını devam ettirmeyi amaçlayan proje devam etmektedir. Bir kurumsal destek örneği olarak 30 Temmuz-03 Ağustos 2017 tarihleri arasında Sarı Uygur bilimciler, ilçe merkezindeki eğtimciler ve ilgili yetkililerin katılımlarıyla "Sarı Uygur Dil ve Kültürü Öğretim Programı Taslağı", "Sarı Uygur Dil ve Kültürü Öğretim Programı Stantartları", "İki Dilli Eğitim", "Kültürel Miras" gibi konular üzerinde Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nde yapılacak seminer belirtilebilir.

Bugün Sarı Uygurların hem millî yazıları yoktur, hem de dilleri yazı dili statüsüne sahip değildir. Bugün Sarı Uygurlar esas olarak Çince ağırlıklı olarak Çince-Sarı Uygur Türkçesi olmak üzere iki dillidirler. Öte yandan ortak olarak bir yazı diline sahip olmadıklarından ağız farklılıkları artmıştır. Ağızların farklılaşması, standart bir dilin bulunmaması, Sarı Uygurca kullanılırlığın hızla azalmasının nedeni olmuştur. Gerekli tedbirler alınmadığı ve uygulanmadığı takdirde Sarı Uygurlar dillerini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadır.

3. Bölüm Sarı Uygur Türkçesinin Ağızlarının Ses Bilgisi

3.1. Sarı Uygur Türkçesinin Ses Düzeni

Sarı Uygur Türkçesi üzerinde ilk bilimsel araştırma Rus bilim adamı S. E. Malov tarafından yapılmıştır. S. E. Malov 1909-1911 ve 1913-1915 yılları arasında iki kez Sarı Uygurların yaşadığı bölgede bulunmuş, metinler derleyip Sarı Uygur Türkçesi üzerinde çalışmıştır. E. R. Tenişev, *Stroy Sarıg Yogurskogo Yazıka* başlıklı eserinde Sarı Uygur Türkçesini ses bilgisi özellikleri bakımından da incelemiştir (1976: 7-46). Chen Zong-zhen'in *Xibu yugu yu yanjiu* [西部裕固语研究/ *Batı Sarı Uygurca Üzerindeki Araştırması*] (2004) başlıklı eserinin birinci bölümü Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisine ayrılmıştır (2004: 25-70). Zhong Jin-wen'in *Xibu yuguyu miaoxie yanjiu* [西部裕固语描写研究/ *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*] (2009) adlı eserinde Sarı Uygur Türkçesi'nin ses bilgisi ele alınmıştır (2009: 47-67). 1999 yılında Gülsün Aktepe, *Sarı Uygur Türkçesinin Tarihî Karşılaştırmalı Ses Bilgisi* başlıklı yüksek lisans tezi de Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi ile ilgilidir. Martina Roos'un *The Western Yugur (Yellow Uygur) Language Grammar-Texts-Vocabulary* (2000) çalışmasında da Sarı Uygur Türkçesinin ses bilgisi ana hatları ile ele alınmıştır.

Bu bölümde Tenişev, Chen Zong-zhen, Zhong Jin-wen, M. Roos gibi araştırmacıların araştırmalarına göre Sarı Uygur Türkçesinin ünlü ve ünsüzleri belirtilmiştir. 3.2. bölümünde ise kendi alan araştırmamızda tespit edilen temel ünlü ve ünsüzler yan sesleri ile birlikte verilmiştir.

3.1.1. Ünlüler

Sarı Uygur Türkçesinde temel ünlü ve soluklu ünlü olmak üzeri iki tür ünlü bulunur. Kısa ve değişken sürtünmeli (soluklu) unsuru taşıyan soluklu ünlüler, ünlü ve ünsüzün mekanik bir birleşmesi ile oluşmamıştır, sürtünmeli veya soluklu unsur komşu veya yanındaki ünsüzün bir parçası değildir. Böyle ünlüler literatürde "sürtünmeli ünlü" veya "soluklu ünlü" olarak adlandırılmıştır (Chen Zong-zhen 2004: 26).

3.1.1.1. Temel Ünlüler

Sarı Uygur Türkçesinde **a, ə, e, i, o, u, ø, y** olarak 8 temel ünlü bulunur. Bu ünlüler oluşum noktalarında **dudak biçimine** (düz ve yuvarlak) ve **dilin bulunduğu yere** göre (ön dil ve art dil, yüksek dil veya alçak dil) göre iki gruba ayrılmaktadır (Tenişev 1976: 8; Roos 2000: 12; Chen Zong-zhen 2004: 26; Zhong Jin-wen 2009: 47).

Tablo 17. Sarı Uygur Türkçesinin Ünlü Sesleri

Dilin bulunduğu yer Dudak biçimi	Ön ünlü		Art ünlü	
	Yüksek	Alçak	Yüksek	Alçak
Düz	i	e	ə	ɑ
Yuvarlak	y	ø	u	o

Dudak biçimine göre:

a) Yuvarlak ünlüler: **y, ø, u, o**

b) Düz ünlüler: **i, e, ə, ɑ**

Dilin bulunduğu yerine göre:

a) Ön ünlüler: **i, e, y, ø**

b) Art ünlüler: **ə, ɑ, u, o**

Ünlü seslerin birbirleriyle aynı (+) veya birbirlerinden farklı (-) özellikler taşıması aşağıdaki tabloda net bir şekilde görülmektedir:

Tablo 18. Sarı Uygur Türkçesinin Ünlü Seslerin Ayırıcı Özellikleri

Sesler	Çene Açısı		Dudak Biçimi		Dudak Devinimi	
Sesler	Geniş	Dar	Düz	Yuvarlak	Art dil	Ön dil
a	+	-	+	-	+	-
e	+	-	+	-	-	+
ı (ə)	-	+	+	-	+	-
i	-	+	+	-	-	+
o	+	-	-	+	+	-
ö (ø)	+	-	-	+	-	+
u	-	+	-	+	+	-
ü (y)	-	+	-	+	-	+

3.1.1.2. Soluklu Ünlüler

Sarı Uygur Türkçesinde 6 kısa ve değişken sızıcılık özelliği taşıyan ünlü bulunur, böyle ünlülere *sürtünmeli* veya *soluklu ünlü* diyebiliriz (Chen Zong-zhen 2004: 28)

E. R. Tenişev, Sarı Uygurcada /a^h/, /e^h/, /o^h/, /ø^h/ dört soluklu ünlü bulunduğunu söyler (1981: 524-525; Zhong Jin-wen 2009: 50), Chen Zong-zhen, *Xi bu yugu yu yanjiu* [西部裕固语研究/ *Batı Sarı Uygurca Üzerindeki Araştırması*] (2004) adlı eserinde Sarı Uygur Türkçesinde bulunan soluklu ünlüleri /a^h/, /ə^h/, /e^h/, /o^h/, /u^h/, /ø^h/ olarak belirtir. 1986 yılında yapılan bir istatistiğe göre 7000 günlük kullanımdaki sözcük içinde 529 sözcük soluklu ünlülü sözcüktür. Chen Zong-zhen, Sarı Uygur Türkçesinde bulunan 6 soluklu ünlü içinde en yaygın görülen soluklu ünlünün /a^h/ iken, en seyrek görülenlerin /o^h/, /ø^h/ olduğunu belirtir. Soluklu ünlüler genellikle ilk hecede görülür (Chen Zong-zhen 1986-2: 12; Zhong Jin-wen 2009: 51). Zhong Jin-wen'in *Xibu yuguyu miaoxie yanjiu* [西部裕固语描写研究/ *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*] (2009) adlı çalışmasında kendisinin derlediği metinlerde /a^h/ ve /o^h/ soluklu ünlüleri daha belirgin bir şekilde bulunurken, diğer 4 soluklu ünlünün solukluluk özelliğinin gitgide kaybolmakta olduğunu, hatta yok sayılabilme duruma gelmiş olduğunu söyler (Zhong Jin-wen 2009: 51).

Tablo 19. Sarı Uygur Türkçesinin Soluklu Ünlü Sesleri

Dilin bulunduğu yer Dudak biçimi	Ön ünlü		Art ünlü	
	Yüksek	Alçak	Yüksek	Alçak
Düz		e^h	ə^h	ɑ^h
Yuvarlak		ø^h	u^h	o^h

Kaynak: Chen Zong-zhen (2004: 28)

Soluklu ünlünün özellikleri:

1. Az sayıda sözcükte soluklu ünlü ve normal ünlü arasında anlam ayırt etme işlevi vardır; 2. Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlünün sızıcı unsuru bazı sözcüklerde belirmemektedir; 3. Soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesinin önüne geçebilmektedir, bu durum ünlüyü ötümsüzleştirir, eğer söz başında ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı

ünsüz bulunursa, bu ünsüzü ötümsüzleştirir; 4. Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlüden sonra, eğer hem /r/ hem de patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz varsa ortada bir geçiş sesi /ʂ/ türer. Eğer söz başındaki /ə^{h}/, /e^{h}/ soluklu ünlülerden sonra /r/ bulursa /ə/, /e/ sesleri kaybolup hr̥ biçimine dönüşebilir; hr̥ kendiliğinden hece oluşur; 5. Soluklu ünlü, küçük dil sesi /ɢ/, /q/ ünsüzlerinden önce geldiğinde, sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil sesi /χ/'ye dönüşür, bazen sızıcı unsur ünlü sesinin önüne geçtiğinde /χ/ olarak bulunur (Chen Zong-zhen 2004: 29- 30).

Chen Zong-zhen'in tespitlerine göre, Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlüleri izleyen ünsüzler, genellikle soluklu olmayan (unaspire), patlayıcı ve yarı kapantılı /d/, /g/, /ɢ/, /dʒ/, /dz̨/, sızıcı /s/ ünsüzlerdir. En çok ise soluklu olmayan ve patlayıcı /d/ ünsüzlerini izler. Soluklu ünlüden sonra gelen ünsüzler içinde çoğunlukla /l/ ve /r/ ünsüzleri görülür. Soluklu ünlülerden sonra en çok /-ld-/ ses grubu görülür. Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlü, /ɢ/, /q/ ünsüzlerinden önce geldiğinde sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil sesi /χ/'ye dönüşür, bazen sızıcı unsur ünlü sesin önüne geçerek yine küçük dil sesi /χ/ olarak bulunur. Ünlü veya /l/, /r/ ünsüzleri ile biten fiile, kesin geçmiş zaman eki *-də/-di* veya /s/ ünsüzü ile başlayan bir ek eklendiğinde fiilin son hecesindeki ünlü soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 29-30).

Soluklu ünlülerin çoğu yukarıda belirtilen durumlarda görülür, fakat her zaman öyle değildir, örneğin *aldam* "eyvah!, hızlı, çabuk"*, aldır-* "aldırmak, almasını yardım etmek".

Chen Zong-zhen, soluklu ünlü ve /h/ ünsüzü arasındaki benzerlik ve farklılık konusunda şunları ifade etmiştir: Sarı Uygur Türkçesinde /ʂ/ ünsüzü ile biten az sayıda sözcük bir ek ile genişletildiğinde veya bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde, söz başında bir /h/ sesi türediği görülür. Örneğin, *hiʤ-ip* "içip", *hyʤyl* "üç yıl" vs. Bu iki örnekteki /h/ sesi, diğer soluklu ünlülerde olduğu gibi sızıcı unsuru serbestçe ünlünün önüne veya sonuna geçememektedir, yani *ihʤ-ip* "içip", *yhʤyl* "üç yıl" olarak gelişememektedir. Bu yüzden buradaki /h/ sesi, ses olayları sonucunda ortaya çıkarak zaman içinde yeni bir ünsüz oluşmuştur (Chen Zong-zhen 2004: 31).

3.1.1.3. İkiz Ünlüler

Sarı Uygur Türkçesinde az sayıda ikiz ünlü bulunur. Bu ikiz ünlülerin bir kısmı ses olayları sonucunda ortaya çıkmışlar, genellikle ünsüz düşmesiyle farklı hecede bulunan ünlülerin birbirine bağlanması sonucunda gerçekleşmişlerdir (Chen 2004: 31). Sarı Uygur Türkçesinde görülen ikiz ünlülerin bir kısmı temel sözcüklerde ses olayları sonucunda ortaya çıkmıştır. Bunun dışında ikiz ünlüler Çince alıntı sözcüklerde görülür. Sarı Uygur Türkçesinde bulunan bazı ikiz ünlülerin durumu sabit olmamakla birlikte aynı sözcük bazen ikiz ünlü olarak söylenirken bazen tek ünlü olarak da duyulur (Zhong Jin-wen 2009: 53)

Tenişev'in çalışmasında tespit edilen ikiz ünlüler: /**iu, üe, ua, ıu, ou**/ (1976: 10), Chen Zong-zhen'in çalışmasında tespit edilmiş ikiz ünlüler: /**əu, ou, ia, ie, io, io, iu, ua, uo, ue, uə, oe, oi, oə, oi, oə, ea, üa, üe/** (2004: 32-33), Zhong Jin-wen'in çalışmasında ise şunlar tespit edilmiştir: /**əu, io, ia, iu, ua, ue, uo, oə, oe, ou, üa, üe/** (2009: 52- 53).

3.1.2. Ünsüzler

Ses oluşumunda akciğerden çıkan hava akımı ses oluşturma organların birinin engeliyle karşılaşır, bu seslere ünsüz denir (Chen Zong-zhen 2004: 35).

3.1.2.1. Temel Ünsüzler

E. R. Tenişev, eserinde Sarı Uygur Türkçesinde bulunan ünsüzleri şöyle göstermiştir: /**p, ’p‘, t, ’t‘, k, ’k‘, q, ’q‘, v, f, š, ’š‘, s, ’s‘, ç, x, χ, h, ʒ, ’ʒ‘, č, ’č‘, c, ’c‘, ʒ, ’ʒ‘, m, n, ŋ, j, ł, ł, r/** (1976: 11). Tenişev'e göre Sarı Uygur Türkçesinde ünsüz seslerin ayırıcı işaretleri çıkış yeri, çıkış yolları ve gücüne bağlıdır. Sarı Uygur Türkçesindeki ünsüz sesleri birkaç tür karşıtlık meydana getirir. 1) Temel aktif organa göre; 2) İkincil aktif organa göre; 3) Zayıflık ve güçlülüğüne göre; 4) Ötümlü ve ötümsüzlüğüne göre; 5) Yumuşaklık ve sertliğine göre.

1) Temel aktif organa göre karşıtlık şu ünsüz grupları içerir: dudak-dudak - dudak-diş - dilucu - orta dil - art dil - küçük dil - gırtlak. Bu karşıtlık Sarı Uygur Türkçesinde bulunan en yaygın olanıdır.

2) İkincil aktif organa göre karşıtlık, başka bir deyişle genizsil veya genizsil olmayan karşıtlık: m - p, ’p‘, n - t, ’t‘, ŋ - k, ’k‘, q, ’q‘.

3) Güçlülük ve zayıflık karşıtlığı: 1) patlamalı ünsüzler: p, ’p‘, t, ’t‘, k, ’k‘, q, ’q‘; 2) sızıcı ünsüzler: š, ’š‘, s, ’s‘; 3) yarı kapantılı ünsüzler: ʒ, ’ʒ‘,c, ’c‘, ʒ, ’ʒ‘. Tenişev, birleştiği çift sayısına göre bu karşıtlığın Sarı Uygur Türkçesinin ünsüz sistemindeki en önemli anlam ayırıcı olduğunu belirtmiştir (1976: 19).

Roos’un çalışmasında ise **/p, p^h, t, t^h, k, k^h, q, q^h, c, c^h, ç, $ç^h$, ɕ, $ɕ^h$, f, s, z, ʂ, ʐ, ʂ, x, ɣ, m, n, ŋ, r, l, y, w, h/** şeklinde gösterilmiştir (Roos 2000: 18).

Sarı Uygur Türkçesinde **/b, p, m, f, d, t, n, l, g, k, ŋ, x, ɢ, q, ɣ, h, ʤ, ʧ, ʃ, j, dz, tʂ, ʂ, ʐ, v, s, z, r/** olmak üzere toplan 28 tane ünsüz bulunmaktadır (Chen Zong-zhen 2004: 35; Zhong Jin-wen 2009: 59). Bu çalışmalarda **/j/~ /ʒ/** sesleri **/j/** ile, **/ɣ/~ /ʁ/** sesleri /**ɣ/** ile, **/x/~ /χ/** sesleri ise /**x/** ile gösterilmiştir.

Chen Zong-zhen., Sarı Uygur Türkçesindeki ünsüzleri **oluşma noktaları** ve **yollarına göre** aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi sınıflandırmıştır:.

Tablo 20. Sarı Uygur Türkçesinin Ünsüz Sesleri

Oluşma noktası / Oluşma yolu		Çift dudak	Diş-dudaklı	Dil-ucu	Üst-damak	Dişeti damak	Damak	Orta-damaksıl	Küçük dil	Gırtlak
Patlamalı	Soluksuz	b		d				g	ɢ	
	Soluklu	p		t				k	q	
Yarı kapantılı	Soluksuz				dz	ʤ				
	Soluklu				tʂ	ʧ				
Sızıcı	Sessiz		f	s	ʂ	ʃ		x		h
	Sesli		v	z	ʐ		j	ɣ		
Genizsil		m		n				ŋ		
Yan ünsüz				l						
Titreşimli				r						

Kaynak: Chen Zong-zhen (2004: 35). Araştırmacının terimleri korunmuştur.

Zhong Jin-wen'in eserinde ise Sarı Uygur Türkçesindeki ünsüzler **oluşma noktaları** ve **yollarına göre** şöyle sınıflandırılmıştır (2009: 59):

a) Oluşma noktasına göre

Çift dudaklı: **b, p, m**

Diş-dudaklı: **f, v(w)**

Dil-ucu ön sesi: **d, t, n, l, r**

Dil-ucu art sesi: **z, s**

Üst-damak: **dʐ, tʂ, ʂ, ʐ**

Dişeti -damak: **ʤ, ʧ, ʃ**

Damak: **j**

Orta-damaksıl: **g, k, x, ɣ, ŋ**

Küçük-dil: **ɢ, q**

Gırtlak: **h**

b) Oluşma yoluna göre

Patlamalı: **b, p, d, t, g, k, ɢ, q,**

Yarı kapantılı: **dʐ, tʂ, ʤ, ʧ**

Sızıcı: **f, w, s, z, ʂ, ʐ, ʃ, j, x, ɣ, h**

Genizsil: **m, n, ŋ**

Yan ünsüz: **l**

Titreşimli: **r**

c) Ses tellerinin titreşimli olup olmamasına göre:

Sessiz/ titreşimsiz tir ünsüzler: **b, p, d, t, g, k, ɢ, q, dʐ, tʂ, ʤ, ʧ, f, s, ʂ, ʃ, x, h**

Sesli/ titreşimli ünsüzler: **w, z, ʐ, j, ɣ, m, n, ŋ, l, r**

Birbirleriyle aynı (+) veya farklı (-) özellikler taşımalarına göre Sarı Uygur Türkçesindeki ünsüz sesler aşağıdaki tabloda olduğu gibi gösterilebilir:

Tablo 21. Sarı Uygur Türkçesinin Ünsüz Seslerinin Ayırıcı Özellikleri

	Sesin Katılımı			Oluşma Noktası								Oluşma Yolu				
Ünsüzler	Ötümsüz	Ötümlü	Genizsil	Dudak	Dişeti	Üst-damak	Dişeti-damak	Damak	Art dil	Küçük dil	Gırtlak	Patlayıcı	Sızıcı	Yarı	Yan ünsüz	Titreşimli
b	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
p	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
m	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
d	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
t	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
n	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
l	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
g	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
k	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
ŋ	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
x	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-
ɢ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
q	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
ɣ	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-
h	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-
dʒ	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
ʧ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
ʃ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-
j	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-
dz	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
tş	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
ş	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
z	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
v	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
s	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
z	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
r	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+

3.1.2.2. İkiz Ünsüzler

Aynı hece içinde yan yana gelen ünsüzün sıkı bir şekilde birleşmesine ikiz ünsüz denir, Eski Türkçede hece sonunda ikiz ünsüz görülür. Bu durum Sarı Uygur Türkçesinde de aynıdır, fakat Sarı Uygur Türkçesinde ses olay sonucunda son hecedeki ikiz ünsüzlü sözcüklerin sayısı çoğalırken, baş hecede da ikiz ünsüzü görülebilir (Chen Zong-zhen 2004: 40). Sarı Uygur Türkçesinde görülen ikiz ünsüzler genelde titreşimli ünsüz, genizsil ünsüz, yan ünsüz vb. ünsüzlerin diğer ünsüzler ile oluşturur. Fakat Sarı Uygur Türkçesinde aynı sözcüğü bazen ikiz ünsüz şeklinde bulunmakla birlikte normal şeklinde de görülür: *praʂ~ pəraʂ, dro ~ dəro*. Bunun dışında Sarı Uygur Türkçesinde baş hecede görülen ikiz ünsüzlü sözcükleri genellikle Tibetçe alıntı sözcüklerdir (Zhong Jin-wen 2009: 65).

Chen Zong-zhen'in çalışmasında tespit edilen ikiz ünsüzler:

Baş hecede bulunan ikiz ünsüzler

br-, pr-, dr-, tr-, kr-, ŋg-, xd-, xr-, ɢr-, sm-, sd-, sv-, rn-, rʤ-

Son hecede bulunan ikiz ünsüzler:

-nt, -lt, -lk, -ks, -xʂ, -qs, -ʂt, -jt, -vs, -rt, -rk, -rq, -rʂ, -ɾs

Hem baş hecede hem son hecede bulunan ikiz ünsüzler:

-xs-

Zhong Jin-wen (2009: 65-66)'inin çalışmasında ise sıraladığı ikiz ünsüzler:

Baş hecede bulunan ikiz ünsüzler

pr-, dr-, br-, kr-, sd-, sr-, ŋg-, rn-

3.2. Sarı Uygur Türkçesinin Ağızlarının Ses Düzeni

2011 ve 2012-2013 tarihleri arasında yaptığımız alan araştımalarımızın sonuçlarına göre Dahe ve Minghua ağızlarında tespit edilen Ortak Türkçe temel ünlü ve ünsüzlerin sıfırlanmaları da dâhil bütün değişkenleri ( ) parantezleri içine alınıp numaralandırılarak 3.2.1. Ünlü Düzeni ve 3.2.2. Ünsüz Düzeni altında belirtilmiştir. Bu ses envanterlerinde, Sarı Uygur Türkçesine başka dillerden geçmiş sözcüklerdeki linguistik değişkenler de verilmiştir.

3.2.1. Ünlü Düzeni

/aː/

(aː1) [ɑː] geniş, düz, art dil, açık, uzun

[ɑːq] ← ***aːk** (ED 75a) “ak, beyaz” (Bkz. ɑk ~ɑq ~ ɑɢ ~ ɑɢ̊) 0102020402/07, 0103020303/09, 0202030802/19

(aː2) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[ɑɾəʁ] ← ***aːrıg** (TT 172, ED 213b) “temiz” 0103030802/21, 0202020501/11

(aː3) [ɑʰ] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[ɑʰs-] ← ***aːş-** (ED 255a) “geçmek, aşmak” (Bkz. ɑs-) 0202030201/05, 0202030605/163, 0202030802/46, 0502020101/283

(aː4) [ɑʰː] geniş, düz, art dil, açık, uzun, soluklu

[ɑʰːs] “düğün, ziyafet” ← ***aːş** “aş” (TT 172, ED 253b) (Bkz. ɑʰs~ χɑs ~ hɑs ~ ɑs ~ ɑːs ~ ɢɑs) 0202030601/10, 0202020501/93, 0202030601/61

(aː5) [ă] geniş, düz, art dil, açık, çok kısa

[ăzoɾ] ← ***aːz** (ED 277a) + ***biːr** (ED 353b) “biraz” (Bkz. ɑːzər~ ɑzər~ ɑzər~ ɑzʊɾ~ ɑzuɾ~ zuɾ) 0103010306/08

(aː6) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[jəɬə] ← ***yaːl** (TT 175) “yele” 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03

(aː7) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[deːj] “tay, yavru erkek at” ← ***taːy** (ED 566b) “tay” (Bkz. dej) 0102020301/11

[beːj] ← ***baːy** TT 172 “zengin” (Bkz. bɑːj ~ bɑj ~ bej ~ bẹj) 0202010703/10, 0203020601/11

(aːˑ8) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[ej] ← ***haːy** (TT 173), ***aːj** (ED 265a) “ay, gök cisim, takvim ay” (Bkz. ɑːj ~ ɑj ~ eː ~ eːj ~ e) 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28

(aːˑ9) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[bẹj] ← ***baːy** (TT 172) “zengin” (Bkz. bɑːj ~ bɑj ~ beːj ~ bej**)** 0203010303/10

(aːˑ11) [i] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[jiɬə] ← ***yaːl** (TT 175) “yele” (Bkz. jəɬə~ jeɬə) 0202031201/27, 0203010302/03

[ʤinɑq] “kâse, ahşaptan yapılmış kase” ← ***çaːnak** “kâse” (TT 172) “kâse, ahşaptan yapılmış kase” (Lei Xuan-chun 1992: 229)

/a/

(a1) [ɑː] geniş, düz, art dil, açık, uzun

[ɑːɬ-] ← ***al-** (ED 124b) “almak” (Bkz. ɑː-~ ɑ-~ **ɑɬ-~** ɑʰɬ-~ ɑl-) 0103030701/09, 0202030104/13

(a2) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[ɑɬən-] “almak, yanına almak” ← ***alın-** (ED 148a) “alınmak, kendine çekmek” (Bkz. ɑɬn-) 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99

(a3) [ɑʰ] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[ɑʰɬqəs] ← ***alkış** (ED 137b) “alkış, övgü” (Bkz. ɑʰɬqəs~ hɑɬqəs) 0103030702/92, 0202031201/35

(a4) [ɑʰːˑ] geniş, düz, art dil, açık, uzun, soluklu

[ɑʰːtəs-] ← ***atış-** (ED 72b) “atışmak” (Bkz. ɑːtəs-~ ɑχtəs-~ ɑʰtəs-) 0202020401/06

(a5) [aː] geniş, düz, art dil /predorsal/, açık, uzun

[aːj] “ünlem” (Bkz. ɑːj˜ ɑːej˜ ɑːjɑ˜ ɑːjɑː˜ ɑːjeː˜ ɑeːj˜ ɑj˜ ɑjɑː˜ ɑje˜ æj˜ eː˜ eːj˜ e˜ẹː˜ ejˇ ẹːj) 0202010502/07

(a6) [a] geniş, düz, art dil /predorsal/, açık

[a] “ünlem” 0102020303/25, 0202020501/33, 0203020601/25, 0502020101/387

[ajaq] “kâse; on bin, Çince *wan* /万 “on bin” ile anlamındaki *wan* / 碗 “kâse” sözcüklerinin telaffuzu aynı olduğundan “on bin” sayısı için Sarı Uygurcada var olan “kâse” anlamındaki *ajɑq* sözcüğü kullanılmmaktadır.” (Bkz**. ɑjɑq)** a. o^{h}t ʊntse 0103050305/17

(a7) [a^{h}] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[ja^{h}t-] ← ***yat-** (ED 884a) “yatmak” 0103050301/30

(a8) [ə] dar, düz, art dil, kapalı,

[dɑmərˌ] ← ***taːmar** (TT 172) “damar” 0202030605/161

[ɢɔɬən] ← ***kolan** (ED 622b) “kolan kayışı” 0202020101/13

(a9) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[dɑʁeː] ← ***tagay** (ED 474a) “dayı” (Bkz. dɑːɢɑː˜ dɑːɢɑ˜ dɑːɢə˜ dɑːʁe˜ dɑɢɑ˜ dɑɢə˜ dɑɢ̟ɑ˜ dɑʁe) 0202010702/03

[eːnẹ] → ***yana** (ED 943a) “yine, tekrar” (Bkz. ɑni˜ əni˜ ərnẹ˜ eːnẹ˜ eːni˜ eneː˜ ene˜ ene˜ eni ẹːnẹ˜ ẹːni˜ ẹnẹ˜ ẹni˜ ˜ inẹ˜ ini˜ jine) 0202030902/68, 0502020101/426

(a10) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[jej-] ← ***yay-** (ED 980b) “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurtu bir torba veya kova içine koyup çalkalamak” (Bkz. eː ˜ eːj-˜ ej-˜ ʤe-) 0103010306/13, 0202030305/02, 0203010503/06

(a11) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[jẹndzi̱-] ← ***yanç-** (ED 944b) “ezmek” 0103010101/04

(a12) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[oşɢɑ] ← ***abıçga** (ED 6b) “ihtiyar” 0203020402/24, **bosmɑ:q** < bɑsmɑq “Sarı Uygur kadın millî kıyafetin önündeki süsün ince kısmı” 0103040404/05

(a13) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːş] ← ***abuç** (ED 6a) “avuç” (Bkz. uş) 0202030402/11

(a14) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[dujuʁ] ← ***tuñag** (ED 519a) “toynak” (Bkz. dujiʁ) 0202031201/27

(a15) [i] dar, düz, ön dil, açık

[dujiʁ] ← ***tuñag** (ED 519a) “toynak” (Bkz. dujuʁ) 0202020303/06

(a16) [æ] geniş, düz, orta dil (yarı açık)

[æj] ← ***ay** (ED 265b) “ünlem” (Bkz. ɑ:j~ ɑːej~ ɑ:jɑ~ ɑ:jɑː~ ɑ:jeː~ ɑe:j~ ɑj ~ ɑjɑː~ ɑje~ a:j~ eː~ e:j~ e~ e̞ː~ ej~ e̞:j) æj me̞n diŋdiŋ joɬ͡β ədʒin 0202010503/13

/oː/

(oː1) [oː] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, uzun

[oːj] “memleket, Sarı Uygurların Ova bölgesi” ← ***oːy** (TT 177) “oyuk, çukur, alçak arazi, vadi” (Bkz. oj~ ɔj~ ʊj~ u:j) 0103020303/41, 0202010901/08, 0203010702/22

[oːdəŋ] ← ***hoːtuŋ** (TT 178, ED 60b) “odun” (Bkz. odəŋ~ oduŋ) 0202030401/14

(oː2) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[**ojin]** “oyun, şaka” ← ***oːyun** (TT 177, ED 274a) “oyun” 0202030605/56

[oduŋ] ← ***hoːtuŋ** (TT 178), ***otuŋ** (oːdduŋ) (ED 60b) “odun” (Bkz. odəŋ~ oːdəŋ) 0203010901/08

(oː3) [oʰ] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[boʰɬ-] ← ***boːl-** (TT 177, ED 331a) “olmak” (Bkz. oː-~ oːɬ- ~ o-~ ol-~ oɬ-~ oʰɬ-~ ɔ-~ ʊː-~ ʊ-~ bə-~ bəɬ-~ bo-~ boː-~ boːɬ-~ bol-~ boɬ-~ bɔ-~ bɔɬ-~ buɬ-~ b̥ə-~ b̥o-~ b̥oʰɬ-~ βoː-~ βo-~ βoɬ-~ βɔɬ- ~ qu-~ ɢu- ~ ʁɔ- ~ vɔ-)0102020301/15, 0103010303/33, 0201010102/05, 0202031201/15

(oː4) [ɔː] geniş, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[ɢɔːɬ] ← ***koːl** (TT 178, ED 614b) “kol” (Bkz. ɢɔɬ) 0103030901/40

[bɔːz] “kül rengi, kumral renk” ← ***boːz** (ED 388b) “boz renk” (Bkz. bʊz~ bɔz~ boːz~ boz) 0103010601/41

(oː5) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[ɢɔs] “millî kıyafetin kenarlarına dizilmiş olan renkli ipler” ← ***koːş** (TT 178, ED 670a) “çift, çifte” (Bkz. ɢɔːs~ ɢ̥ɔːs~ qus) 0103010304/09, 0202010501/15, **[ɢ̥ɔs]** 0203010702/09, **[ʁɔs]** 0103010304/11

(oː6) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[dʊj] “düğün günü gelini uğurlayan heyet” ← ***toːy** (ED 566b) “kurultay, şenlik” (Bkz. doj~ duj) 0102020303/18, 0103010305/75, 0202030601/13

(oː7) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[un] ← ***oːn** (ED 166b) “on” (Bkz. uːn) 0202030402/64

(oː8) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːt] ← ***oːt** (ED 34b) “ateş” (Bkz. oːt ~ o̥d~ ot~ ʊt~ uːd~ ut) 0202031101/24

[uːn] ← ***oːn** (ED 166b) “on” (Bkz. un) 0202030402/63

(oː9) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[ɢøjn] ← ***koːñ** (ED 631b) “koyun, kucak” (Bkz. ɢojiɴ) 0103010703/06

(oː10) [ɑ^{h}ː] geniş, düz, art dil, açık, uzun, soluklu

[jɑ^{h}ːq] ← ***yoːk** (TT 178, ED 895b) “yok, hayır” (Bkz. jɑːq) 0202030605/158

(oː11) [ɑː] geniş, düz, art dil, açık, uzun

[jɑːq] ← ***yoːk** (TT 178, ED 895b) “yok, hayır” (Bkz. jɑ^{h}ːq) 0103050301/20

/o/

(o1) [oː] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, uzun

[oːʁəːɬ] ← ***ogul** (ED 83b) “oğul” (Bkz. oʁuɬ˜ oʁəɬ ~ ɔːʁuːɬ˜ ɔʁuɬ˜ əʁoɬ) 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60

(o2) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[oʁuɬ] ← ***ogul** (ED 83b) “oğul” (Bkz. oːʁəːɬ˜ oːʁəɬ˜ oʁəɬ ~ ɔːʁuːɬ˜ ɔʁuɬ˜ əʁoɬ) 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01

(o3) [o^{h}] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[o^{h}q] ← ***ok** (ED 76a) “ok” (Bkz. oχq˜ ɔχq˜ ɔ^{h}q) 0202030103/10, 0502020101/74

(o4) [ɔː] geniş, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[ɔːɴ]“düzgün” ← ***oŋ** (ED 166b) “sağ; doğru” (Bkz. oŋ ~ ɔɴ) 0202020501/58

(o5) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[sɔq-] “dövmek, dokumak, vurmak” ← ***sok-** (ED 805a) “dövmek” (Bkz. soːɢ- ~ sɔɢ- ~ zɔq-) 0103030203/16, 0202020702/28, 0203010301/01, 0502020101/51

(o6) [ɔʰ] geniş, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[dɔʰqdə] “toklu, iki yaşındaki kuzu” ← ***toklı** (ED 469a) “toklu” (Bkz. doχqdə˜ doχqḍə˜ dɔʰqḍə˜ ḍoʰqḍə) 0202030303/05

(o7) [ʊː] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, uzun

[ʊːɬ] ← ***ol** (ED 123a) “o” (Bkz. oː˜ oːɬ˜ o˜ oɬ˜ ɔ˜ ɔɬ˜ ʊː˜ ʊ˜ ʊɬ˜ uː˜ uːɬ ~ u ~ uɬ ~ ʉɬ ~ βoɬ ~ vu) 0202010101/06, 0203010301/11, 0502020101/132

[ʊːzɢɑʰr-] ← ***odgar-** (ED 48a) “uyandırmak” 0103050305/06

(o8) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊɬ] ← ***ol** (ED 123a) “o” (Bkz. oː˜ oːɬ˜ o˜ oɬ˜ ɔ˜ ɔɬ˜ ʊː˜ ʊːɬ˜ ʊɬ˜ uː˜ uːɬ ~ u ~ uɬ ~ ʉɬ ~ βoɬ ~ vu) 0103010305/94, 0202020301/01, 0203030101/01

(o9) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[qun-] ← ***qon-** (DLT 342) “konaklamak, gün geçmek” (Bkz. qon- ~ qɔn- ~ χɔn-) 0103040302/24, 0202010901/64, 0502020101/454, **[χun-]** 0502020101/299

(o10) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːɬ] ← ***ol** (ED 123a) “o” (Bkz. oɬ˜ oːɬ˜ ɔɬ˜ ɔ˜ ʉɬ˜ ʊːɬ˜ ʊː˜ ʊɬ˜ ʊ˜ ʊ˜ oː ~ o ~ βoɬ ~ vu) 0203020402/13, **[uː]** 0202031202/45, 0203020202/08

(o11) [uʰ] dar, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[uʰdɑʁ] “boy” ← ***otag** (ED 46b) “küçük geçici bina/oda” (Bkz. oʰdɑq˜ oʰdɑʁ˜ oʰḍaːʁ˜ oʰḍɑq˜ oʰḍɑʁ˜ oʰtɑʁ˜ uʰdɑ˜ ɸʊdɑʁ˜ ɸudɑq˜ ɸudɑʁ) 0202010703/31, 0502020101/246

[uʰɾdɑ] ← ***ortu** (ED 203b) “orta” (Bkz. oʰdɑ˜ oʰɾdɑ˜ oʰɾḍɑ˜ ɸurdɑ˜ ɸurḍɑ˜ χɔrdɑ) 0202031202/09, 0203010702/35

(o12) [ʉː] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı, uzun

[ʉːɬe] “evet, doğru” (Bkz. ɑːɬe ~ ɑle ~ ɑɬe ~ oːɬe ~ oɬej ~ ʊːɬe) 0203010901/10

(o13) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[ʉɬ] ← ***ol** (ED 123a) “o” (Bkz. oːˇ oːɬ oˇ oɬ ɔˇ ɔɬ ʊːˇ ʊːɬ ʊˇ ʊɬ uː ~ uːɬ ʊˇ uɬ ʉɬ βoɬ vu) 0203020601/64

(o14) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jynɑq] “keçe halı” ← ***yonak** “eyerin altına konulan ped” (ED 949a) (Bkz. ẹnɑqˇ ojnɑqˇ joːnɑqˇ jonɑːqˇ jonɑq) 0202020501/71

(o15) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma

[ẹnɑq] “keçe halı” ← ***yonak** (ED 949a) “eyerin altına konulan ped” (Bkz. ojnɑqˇ joːnɑqˇ jonɑːqˇ jonɑqˇ jynɑq) 0103010305/25

(o16) [ɨ] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[dzɨmɑq] ← ***çomak** (ED 422b) “çomak” 0103050201/20, **[dzʮmɑq]** 0103030201/04, [ʤiomɑq] 0203010901/09, **[ʤiomɑːq]** 0203010901/08

/uː/

(uː1) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[suː] → ***suːb** (TT 180), ***suːv** (ED 783a) “su” (Bkz. suˇ sʊˇ sʉ) 0103010101/03, 0103020401/02, 0202030308/07

(uː2) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[qur-] ← ***kuːrı-** (TT 179, ED 646a) “kurumak” (Bkz. quɾ-) 0103010304/59, 0202030701/10

(uː3) [u^h] dar, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[ju^hɾt] ← ***yuːrt** “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” (TT 180, ED 958a) 0103020304/26, 0202020701/20, [jo^hɾt] 0102020302/06, 0202020701/16, [$jʊ^h$ːɾt] 0202020701/45, [$jʊ^h$ɾt]

0103020304/27(2), 0202010901/79, [u^{h}ɾt] 0202030404/03, [o^{h}ɾt] 0202031101/13

(uː4) [əː] dar, düz, art dil, kapalı uzun

[bəː] ← ***buː** (TT 179, ED 291b) “bu” (Bkz. bə˜ bo˜ buː˜ bu˜ b̥ə˜ mə) 0102020303/41

(uː5) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[bəɢɑ] ← ***buːka** (TT 179, ED 312a) “boğa” (Bkz. b̥əɢɑ˜ b̥əg̊ɑ) 0103020304/22, 0202030902/75

[bət] ← ***buːt** (TT 179, ED 297b) “but, bacak” 0103010306/26, 0202020301/10, 0502020101/485

(uː6) [oː] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, uzun

[oːtʂɑ] ← ***uːça** (TT 179, ED 20b) “kalça, kuyruk sokumu” 0202031202/54, [odʐɑ] 0103050101/61, 0203020501/03, [udʐɑ] 0103030702/106, 0202031202/54, [ʊdʐɑ] 0103010601/56, [udʐɑː] 0203020301/06

(uː7) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[sova-] ← ***suːba-** (TT 180) “sıvamak, okşamak” (Lei Xuan-chun 1992: 330)

[odʐɑ] ← ***uːça** (TT 179, ED 20b) “kalça, kuyruk sokumu” 0103050101/61, 0203020501/03, [udʐɑ] 0103030702/106, 0202031202/54, [oːtʂɑ] 0202031202/54, [ʊdʐɑ] 0103010601/56, [udʐɑː] 0203020301/06

(uː8) [o^{h}] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[jo^{h}ɾt] ← ***yuːrt** (TT 180, ED 958a) “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” (Bkz. o^{h}ɾt˜ u^{h}ɾt˜ jʊ^{h}ːɾt˜ jʊ^{h}ɾt˜ ju^{h}ɾt) 0102020302/06, 0202020701/16

(uː9) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊr-] ← ***huːr-** (TT 179), ***uːr-** (ED 194b) “vurmak, koymak, bırakmak” (Bkz. **oɾ-)** 0103010305/94

(uː10) [ʊʰː] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, soluklu, uzun

[jʊʰːɾt] ← ***yuːrt** (TT 180, ED 958a) “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” (Bkz. oʰɾt ~ uʰɾt ~ joʰɾt ~ jʊʰɾt ~ juʰɾt) 0202020701/45

(uː11) [ʊʰ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, soluklu

[jʊʰɾt] ← ***yuːrt** (TT 180, ED 958a) “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” (Bkz. juʰɾt ~ joʰɾt ~ jʊʰːɾt ~ uʰɾt ~ oʰɾt) 0103020304/27, 0202010901/79

(u12) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[sʉ] ← ***suːb** (TT 180), ***suːv** (ED 783a) “su” (Bkz. su~ sʊ~ suː) 0103010101/03

(uː13) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jy-] ← ***yuː-** (TT 180, ED 870a) “yıkamak, yıkanmak” 0102040301/04, 0103040405/12, 0202030101/04, 0502020101/284

[jyŋ] ← ***yuːŋ** (TT 180, ED 941b) “yün” 0102020304/11, 0103030201/24, 0202030104/09, 0203020302/09, **[ʒyŋ]** 0103010601/68, 0202010703/08, 0203010303/13

/u/

(u1) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːn̥du-] ← ***unıt-** (ED 179b) “unutmak” (Bkz. ʊndu-~ undu-~ un̥du-) 0201010101/02

(u2) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[ʊrʊʁ] ← ***urug** (ED 214b) “uruk” (Bkz. oɾəqˇ oɾəʁˇ oɾʊʁˇ ɔɾəʁˇ ʊɾəʁˇ ʊɾəqˇ ʊɾəʁˇ ʊruqˇ ʊruχ) 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53

(u3) [u^{h}] dar, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[u^{h}duɾ] “ön” ← ***utru** (ED 64a) “karşı” (Bkz. odəɾˇ ʊ^{h}duɾˇ ʊ^{h}ɬdəɾˇ u^{h}dəɾˇ ɸudəɾˇ ɸuduɾˇ ɸudurˇ ɸud̥əɾˇ ɸud̥uɾˇ fədəɾˇ fəd̥əɾˇ fuduɾ) 0103030702/18

(u4) [oː] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, uzun

[ɢoːzə] ← ***kuzı** (ED 681a) “kuzu” (Bkz. ɢozəˇ ɢɔːzəˇ ɢɔzəˇ ɢuːzəˇɢuːzŭ) 0202031101/16

(u5) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[bosɑɴ-] “hava kapalı olmak” ← ***busan-** “üzülmek” (ED 374a) 0103040405/13

(u6) [ɔː] geniş, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[sɔːqdə] ← ***suktu** (ED 806b) “sucuk” (Bkz. sɔqdə) 0203010901/02

(u7) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[sɔqdə] ← ***suktu** (ED 806b) “sucuk” (Bkz. sɔːqdə) 0103030203/44, 0202030308/03

(u8) [ɔ^{h}ː] geniş, yuvarlak, art dil, açık, soluklu, uzun

[ɔ^{h}ːs-] ← ***us-** (ED 241a) “susamak” (Bkz. ɔ^{h}s-ˇ u^{h}s-ˇ χus-) 0103040405/49

(u9) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jøt] ← ***yunt** (ED 946a) “at” **(**Bkz. ʒytˇ jʉtˇ jydˇ jyt) 0203020302/18

(u10) [ʊː] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, uzun

[ɢʊːs] ← ***kuş** (ED 670b) “kuş” 0102020301/31, 0103020403/10

(u11) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊɾəʁ] ← ***urug** (ED 214b) “uruk, boy” (Bkz. oɾəqˇ oɾəʁˇ oɾuʁˇ ɔɾəʁˇ uɾəqˇ uɾəʁˇ uɾuqˇ uɾuʁˇuruχ) 0103030203/54

(u12) [ʊʰ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, soluklu

[ʊʰduɾ] ← ***utru** (ED 64a) “ön” (Bkz. odəˇ ʊʰɬdəˇ uʰdəˇ uʰduˇ ɸudəɾ ˜ ɸuduɾ ˜ ɸudur ˜ ɸud̥əɾ ˜ ɸud̥uɾ ˜ fədəɾ ˜ fəd̥əɾ ˜ fuduɾ) 0103030701/28

(u13) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jym-] ← ***yum-** (ED 934a) “yummak” (Bkz. jʉm-˜ jim-˜ juːm-) 0202030902/36

[jyɬʒəs] ← ***yultuz** (ED 922b) “yıldız” (Bkz jʊɬt̆s ˜ jəɬʒəs) 0203010502/05, [**jyɬdəs]** 0203010502/05

(u14) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[jʉt] ← ***yunt** (ED 946a) “at” (Bkz. ʒyt ˜ jøt ˜ jyd ˜ jyt) 0202030604/47

(u15) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[oʰɾdɑ] ← ***ortu** (ED 203b) “orta” (Bkz. oʰdɑˇ oʰɾd̥ɑˇ uʰɾdɑˇ ɸuɾdɑ ˜ ɸuɾd̥ɑ ˜ χɔɾdɑ) 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51

(u16) [əː] dar, düz, art dil, kapalı uzun

[oːʁəːɬ] ← ***ogul** “oğul” (ED 83b) “oğul” (Bkz. oʁuɬˇ oːʁəɬˇ oʁəɬ ɔːʁuːɬˇ ɔʁuɬ) 0103020303/08

(u17) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[ɑzəq] ← ***aːzuk** (TT 172, ED 283a) “tahıl, gıda” 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

(u18) [əʰ] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[pəʰʀɢɑn] ← ***burkan** (ED 360b) “Burkan” (Bkz. pəχʀɢɑ ~ pəχʀ̥ɑn ~ pəʰʀɡɑn ~ pəʰʀ̥ɑn ~ puʰʀɢɑn ~ puʰʀ̥ɑn ~ p̥əʰʀɢɑn ~ p̥əʰʀ̥ɑn~ p̥uʰʀɢɑn) 0102040301/16, 0202010901/08

tuɟəʰʀ̥ɑn ← ***tuturkan** (ED 460b) “pirinç” (Bkz. tuʰʀ̥ɑn) 0103050102/34

(u19) [ă] dar, düz, art dil, kapalı, kısa

[dəɾă] ← ***turur** (DLT 658) “vardır” (Bkz. də~ dəɾ~ dəɾə~ dəroː~ dəro~ dăɾə~ dăɾo~ do~ dɾə~ dɾoː~ dɾo~ d̥ə~ d̥əɾ~ d̥əɾə~ d̥əɾă~ d̥ɾə~ d̥ɾo~ ɟəɾ~ ɟɾə) 0202030101/01

(u20) [ɑʰ] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[uːɑʰʀ̥ɑ] ←***ogurga** (ED 92b), **oñurka** VEWT 363a “omurga” 0202030604/69, [**ɔɴuʰʀ̥ɑ]** “ay.” 0203010501/08, **[oɴəʰʀ̥ɑː]** 0202020302/04

(u21) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[dɑɬej] ← ***taluy** (ED 502a) “deniz, göl” (Bkz. dɑlej ~ dɑlẹː) 0103020401/01, 0202020401/20, 0502020101/379

(u22) [ẹː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun, daha öne kayma

[dɑlẹː] ← ***taluy** (ED 502a) “deniz” (dɑɬej~ dɑlej) 0102020402/23

(u23) [i] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[jiməɬ-] ← ***yümül-** (DLT 825) “yumulmak, (gözü) kapanmak” 0103050102/03

(u24) Ø sıfır ünlü

[**bɑj-]** ← ***bayu-** (ED 384b) “zengin olmak” 0202030402/80

[**boz-]** ← ***bodu-** ~ ***bodoː-** (ED 300a) “boyamak” 0203010501/06

/ɪː /

(ɪː1) [əː] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[ɢəːz] ← ***kɪːz** (TT 176, ED 679b) “kız, kız çocuk” (Bkz. ɢəz~ ʁəz) 0103010304/23, 0201010101/14, 0202030802/14, 0203010301/20

(ɪː2) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[qən] ← ***kɪːn** (TT 176, ED 630b) “kılıf” 0103030701/24

(ɪː3) [əʰ] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[qəʰɢəɾ-] “davet etmek, çağırmak” ← ***kɪːkɪr-** (TT 176, ED 612a) “bağırmak” (Bkz. qəɢəɾ-~ qəɢ̟əɾ-~ qəχɢəɾ-~ qəχɢ̟əɾ-~ χəɢəɾ-) [**qəʰqəɾ-]** 0103010501/02, [**qəʰɢ̟əɾ-]** 0202031202/04, [**χəʰɢ̟əɾ-]** 0202010703/24

(ɪː4) [ə̆] dar, düz, art dil, kapalı, çok kısa

[ə̆ʂt] ← ***əːt** (TT 176) “köpek” (Bkz. əʂ~ **əʂt**~ ə̆ʂd~ uʂ~ **ʂɨt** ~ ʂɨ̆t) 0103010501/04

(ɪː5) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[jeɾ] “şarkı” ← ***ɪːr** (TT 175, ED 192b) “şarkı, türkü, şiir” (Bkz. jẹɾ ~ jiɾ~ ʤeɾ) 0103040402/18, 0202030203/04

[jeɾtʂɨ] “şarkıcı” ← ***ɪːrçɪ** (ED 958a), (TT 175 **ɪːr** “şarkı, türkü”) “şarkı söyleyen” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʐ̟ɨ]** 0103010305/33, **[jẹɾdʐ̟ɨ]** 0103010703/14

(ɪː6) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[jẹɾdʐ̟ɨ] “şarkıcı” ← ***ɪːrçɪ** (ED 958a), (TT 175 **ɪːr** “şarkı, türkü”) “şarkı söyleyen” 0103010703/14, [**jeɾtʂɨ]** 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʐ̟ɨ]** 0103010305/33

(ɪː7) [i] dar, düz, ön dil, açık

[jiʁɑʂ] “tahta, kuru ağaç gövdesi” ← OTü. **ɪːgaç** “ağaç” (TT 175, ED 79b) 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01

(ı:8) [i̞] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[ʂi̞t] ← ***ı:t** (TT 176) “köpek” (Bkz. əʂ~ **əʂt**~ **ə̆ʂt**~ ə̆ʂd~ uʂ~ ʂĭt) 0103020302/12, 0202010503/15

[dzʐi̞βəɴ] ← ***çı:pın** (TT 176) “sinek” 0202030402/59

(ı:9) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[sɔʁun] ← ***sı:gun** (TT 176, ED 811b) “geyik” (Bkz. suʁun) 0202030105/02

(ı:10) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[suʁun] ←***sı:gun** (TT 176, ED 811b) “geyik” (Bkz. sɔʁun) 0202030105/07, 0202030105/04

(ı:11) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jyzuk]~ [jyzəq] “kutsal, kutsal koyun (Tanrıya sunulacak koyun)” ← ***ı:duk** (TT 145) **(**Bkz. juzuq) (Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

(ı:12) Ø sıfır ünlü

[qɑ:ɾ] ← ***ka:rı** (ED 644b) “yaşlı” (qɑɾə~ χɑ:ɾə:) 0201010101/05, 0202010501/11, 0203030101/18, **[qɑɾ]** 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, **[χɑɾ]** 0202031201/16, 0203010301/05, **[χɑ:ɾ]** 0203020402/09, **[hɑɾ]** 0203010701/17

[qur-] ←***ku:rı-** (TT 179, ED 646a) “kurumak” 0103010304/59, 0202030701/10, **[quɾ-]** 0202030701/08

/ı/

(ı1) [ə:] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[ə:m] “hım” 0103050201/04

[pə^{h}də:ɾ] ← **bıldır** ← OTü. ***bi:r yıl turur** (ED 334a) “geçen yıl” (Bkz. pədo:ɾ ~ pə̆dəɾ ~ pə^{h}dəɾ ~ pədəɾ ~ pə^{h}d̆əɾ ~ pu^{h}do:ɾ) 0103050101/52

(ı2) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[ɢəzəʁ] ← ***kıdıg** (ED 598a) “kenar, kıyı” (Bkz. ɢəzə) 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzəq]** 0103050101/47, 0202030902/47, 0203010702/02, 0502020101/247

[bɑʁəɾ] ← ***bagır** (ED 317a) “karaciğer” 0202030401/29, 0502020101/60, **[ḇɑʁəɾ]** 0103040301/12, **[βɑʁəɾ]** 0202030104/16

(ı3) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[ə^{h}ɾq] ← ***ırk** (ED 213a) “fal” (Bkz. χɾq ~ hɾq ~ hɾG̰) 0202031201/21, 0502020101/452

(ı4) [ə̆] dar, düz, art dil, kapalı, çok kısa

[ə̆s] ← ***ış/*iş** (ED 254b ***iş/*ış**) “duman” 0202030603/01

(ı5) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[sɑNɑɾ] ← ***sıŋar** (ED 840b) “taraf, yarı” (Bkz. səNɑɾ) 0203010301/19

[ḍɑ^{h}ɢ̰ɑʁə] ← ***takıgu** (ED 468b) “tavuk” 0203030101/18

(ı6) [ɑ^{h}] geniş, düz, art dil, açık, soluklu

[dɑ^{h}g̰-] ← ***tık-** (ED 465a) “yerleştirmek, tıkmak” 0103010703/28

(ı7) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[jeł] ← ***yıl** (ED 917a) “yıl” (Bkz. jẹ̣ł ~ jił ~ ʒił ~ jəł ~ ʒəł) 0202010901/24, 0502020101/357

(ı8) [ẹ̣] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma

[jẹ̣p] ← ***yıp** (ED 870b) “ip” (Bkz. ʒẹ̣p~ ʒip~ ʒit~ ʃip~ ʃit~ jip) 0202020302/02, 0502020101/466

(ı9) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[sɔʁun] ← ***sıːgun** (TT 176, ED 811b) “geyik” (Bkz. suʁun) 0202030105/02

(ı10) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[suɾuq] ← ***sıruk** (DLT 519) “sırık, çadır direği” 0202030601/32, 0502020101/58, **[suɾəq]** 0202030601/34, 0201010101/15

[undu-] ← ***unıt-** (ED 179b) “unutmak” (Bkz. ʊndu-~ uːn̪du-~ un̪du-) 0103050101/05, 0203010301/40

(ı11) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jyɬʈəs] ← ***yıltız** (ED 922b) “kök (ağaç v.s.)” (Bkz. jɐ̣ɬʈus) 0202030304/01

(ı12) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[jiːɬɑn] ← ***yılan** (ED 930a) “yılan” (Bkz. ʒiɬɑn ~ jiɬɑn) 0202020501/42, 0202020501/45

(ı13) [i] dar, düz, ön dil, açık

[jiɬɑn] ← ***yılan** (ED 930a) “yılan” (Bkz. ʒiɬɑn ~ jiːɬɑn) 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281

[qejin-] ← ***kayın-** (ED 687a) “kaynamak” (Bkz. qejn-) 0202010901/83

(ı14) [ɨ] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[pədzɨn] ← ***bıçım** (ED 295b) “kumaş parça” 0103020304/05, 0202020701/56

[qɔɬqətʂɨ] ← ***kolguːçıː** (ED 621b) “dilenci” 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75, **[ɢ̟ɔɬqəd̪ə]** 0202010502/19

(ı15) Ø sıfır ünlü

[ɑːs] ← ***aːgız** (TT 171, ED 98a) “ağız” 0202030701/09, 0202030701/07, [**ɑʰːs]** 0203030102/05, **[ɑʰs]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, [**ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, [**hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), [**ɑs]** 0103010306/23

[ɑjt-] ← ***ayıt-** (ED 268b) “sormak” (Bkz. ejt-) 0103010305/76, 0201010101/02, 0202031201/16, 0203010702/45, 0502020101/368, [**ɑːjt-]** 0203010702/43, [**ɑːjd-]** 0103010602/17, **[ɑjd-]**

0102020401/42, 0103040405/02, 0202030902/44, 0203020501/02, 0502020101/427, **[ɑjʧ-]** 0202030605/93

/eː /

(eː1) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[beːɾə] ← ***beːrü** (TT 180, ED 355a) “beri” (Bkz. bɛɾə bɛɾ~ bẹːɾ~ bẹːɾə~ bẹɾ~ bẹɾə~ biːɾə ~ βɛɾ βɛɾə)0202020201/06, 0203020402/27, 0502020101/203, **[βeːɾə]** 0202020201/06

[peːɣ] ← ***beːg** (TT 180, ED 322b) “boy ve/veya uruk başı” (Bkz. peɣ ~ peķ ~ pẹɣ ~ pek) 0202020401/02, 0203020401/12, **[peː]** 0202030403/06, [**peːk]** 0202020401/05

(eː2) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[teɾə] ← ***teːri** (TT 181, ED 531a) “deri” (Bkz. tẹːɾə ~ tẹɾə ~ tẹɾ)0103010501/07, 0202030301/21, **[teɾ]** 0103010501/09, 0103020302/14, 0202030701/01, 0502020101/466

(eː3) [ẹː] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, uzun

[bẹːɾə] ← ***beːrü** (TT 180, ED 355a) “beri” Bkz. beɾ beɾə~ beːɾə~ bẹːɾ ~ bẹɾ ~ bẹɾə ~ βeːɾə ~ βeɾ ~ βeɾə ~ biːɾə) 0202010901/53, 0202030301/08, 0202030604/51

(eː4) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[bẹːɾ] ← ***beːrü** (TT 180, ED 355a) “beri” (Bkz. beːɾə~ beɾ~ beɾə~ bẹːɾə ~ bẹɾ ~ bẹɾə βeːɾə ~ βeɾ ~ βeɾə ~ biːɾə) 0203010702/19, 0203020201/20, 0202030902/86, 0502020101/168

(eː5) [ĕ] geniş, düz, ön dil, kapalı, çok kısa

[ĕzeɾ] ← ***eːder** (TT 180, ED 63b) “eyer” (Bkz. ăzeːɾ~ ăzẹɾ~ ezeːɾ~ ezeɾ~ ẹzẹɾ~ zeɾ) 0202020101/12

(eː6) [ẹ̆] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, çok kısa

***er-mez er-se → ẹ̆mise < eɾ-mes-se** "ya da, değilse" (Bkz. ẹmise-~ ẹmisẹ-~ imisi) 0203010502/08

[ɬaɾẹ̆t-] < ɬaɾ+et- ← ***eːt-** (ED 36b) "konuşmak" Bkz. ɬared-~ ɬareţ-~ ɬaret-~ ɬaṛẹd-~ ɬaṛẹt-~ ɬarid-~ ɬariţ-~ ɬarit-~ ɬard-~ ɬaṛţ-~ ɬaɾt-) 0203020601/39

(eː7) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

***neː +*kıl- > nɑːʁəɬ- < ne+ɢəɬ-** "ne yapmak" 0103050301/25, **[nɑːχəɬ-]** 0103050301/03, [**nɑːʁə -]** 0103030802/14

(e8) [ə] geniş, düz, art dil, kapalı

[pəj] "doğum yapmışlığı olan dişi at" ← ***beː** (TT 180); **bėː** (ED 291b) "kısrak" (Bkz. pẹ ~ pẹː ~ pəi ~ pəiː ~ quj ~ χuj ~ pej) 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05

(e9) [əʰ] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[əʰɾgik] "erkek (hayvan için)" ← ***heːrkek** "erkek" (ED 223b, TT 282 **heːr)** (Bkz. χ̣rgik) 0202030902/58, **[əʰɾgiķ]** 0202030902/52

(e10) [ă] dar, düz, art dil, kapalı, çok kısa

[ăzeːɾ] ← ***eːder** (TT 180, ED 63b) "eyer" 0202020101/01, Bkz. ĕzeɾ~ ăzẹɾ~ ezeɾ~ ezeːɾ~ ẹzẹɾ~ izẹɾ- zeɾ)

(eː11) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[kyse-] "çiğnemek" ← (**keːbşe-, keːb-** "çiğnemek" fiilinden (TT 181) (Lei Xuan-chun 1992: 177)

(eː12) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[**tuɾdien]** "deri mont, uzun deri ceket" ← ***teːri** (ED 531a) + ***toːn** (ED 512b) 0202030101/05, [**turdien]** 0202030101/05

(eː13) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[niː] ← ***neː** (TT 181, ED 774a) "ne" 0102040301/02, 0103030901/23, 0201010101/02, 0202020501/44, 0203020202/02,

0502020101/13, **[ni]** 0102020303/42, 0103010705/09, 0202030201/02, 0203011002/09, 0502020101/443, **[n]** 0102020303/26, 0103010101/03, [**nə]** 0202030605/139.

[biːɾə] ← ***beːrü** “beri” (TT 180, ED 355a) “bu tarafa” (Bkz. beːɾ˜ beɾ˜ beɾə˜ bẹːɾ˜ bẹːɾə˜ bẹɾ˜ bẹɾə˜ βeːɾə˜ βeɾ˜ βeɾə) 0202030306/02

(eː14) [i] dar, düz, ön dil, açık

[giz-] ← ***keːd-** (ED 700b) “giymek” (Bkz. gez-˜ gẹːz-˜ gẹz-) 0102020301/62, 0103040601/09, 0202030604/56, 0203010702/59, 0502020101/150

[nidʒik] ← ***neːçük** (<***neːçe ök**) (ED 775b) “nasıl” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, [nədʒik] 0202030902/52, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20

(eː15) [əi] ikiz ünlü

[pəi] “doğum yapmışlığı olan dişi at” ← ***beː** (TT 180); **bėː** (ED 291b) “kısrak” (Bkz. pẹ˜ pẹːˇ pəj˜ quj˜ χuj˜ pej) 0502020101/226, [**pəiː]** 0502020101/128

(eː16) Ø sıfır ünlü

[Øzeɾ] ← ***eːder** (TT 180, ED 63b) “eyer” (Bkz. ezeɾ əzeːɾ˜ ezeːɾ˜ ẹzẹɾ˜ ězeɾ˜ izẹɾ-˜ əzẹɾ) 0103010305/57, 0202020101/06

[n] ← ***neː** (TT 181, ED 774a) “ne” (Bkz. **niː ~ ni ~ nə)** 0102020303/26, 0103010101/03

/e/

(e1) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[keːɬən] “gelin, eş, hanım” ← ***kelin** (ED 719a) “gelin” (Bkz. kełəːn˜ kełən˜ kełn˜ kẹłn) 0203020201/01

(e2) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[ges-] ← ***kes-** (ED 748b) “kesmek” (Bkz. gis- ~ kis-) 0203010502/01, 0502020101/103

(e3) [e^h] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[e^ht] ← ***et** (ED 33b) “et” (Bkz. e^hːt~ e^hd~ e̤t~ e̤^{h}d~ e̤^{h}d̰~ e̤^{h}t~ e̤^{h}ʧ~ ixt~ xit ~ ʃid ~ ʃit ~ jet ~je̤t ~ jixt) 0103040403/25, 0202020501/95, 0203030101/19, 0502020101/289

(e4) [e^hː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun, soluklu

[e^hːt] ← ***et** (ED 33b) “et” (Bkz. e^ht~ e^hd~ e̤t~ e̤^{h}d~ e̤^{h}d̰~ e̤^{h}t~ e̤^{h}ʧ~ ixt~ xit~ ʃid~ ʃit~ jet~je̤t~ jixt) 0203010801/02

(e5) [e̤ː] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, uzun

[ge̤ːm] ← ***kem** (ED 720b) “hastalık” (Bkz. gim) 0202020501/43, 0203020203/02

(e6) [e̤] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[e̤se̤n] ← ***esen** (ED 248a) “esen, sağ salim” (Bkz. eseːn~ seːn) 0103030202/03, **[e̤seːn]** 0202030802/24

(e7) [e̤^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma, soluklu

[b̰e̤^{h}ɾk] “becerikli, güçlü” ← ***berk** (ED 361b) “pek, güçlü” 0201010101/32, 0202030605/79

(e8) [ɑ] geniş, düz, art dil, açık

[dɑʁ] ← ***teg** (ED 475a) “gibi, benzerlik edatı” (Bkz. dəʁ~ dik~ diɣ) 0103030702/88, 0202020501/70, 0502020101/243, **[dɑq]** 0103030702/71, 0202030901/14

[sɑqəs] ← ***sekiz** (ED 823b) “sekiz” (Bkz. sɑqəş) 0103050102/35, 0202010201/07

(e9) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[əɬəɣ] ← ***elig (?ėlig)** (ED 140b) “el” (Bkz. əɬək~ ɜ̆ɬəɣ~ e̤le̤k) 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334

[bəɬɣərt-] ← ***belgürt-** (ED 341a) “belli etmek, belirtmek” 0202020701/53, **[bəɬɣəɾd-]** 0502020101/436

(e10) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[ə^{h}ɾkdəɣ] ← ***erklig** (ED 224a) “güçlü” (Bkz. hɾ̥kdəɣ~ je^{h}ɾkdəɣ) 0103010702/54

(e11) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[**syjʂdəɣ]** ← ***sebinçlig** (ED 790b) “mutlu” 0202010502/07

(e12) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[dɔɢuɾ] “yuvarlak” ← ***tegre** (ED 485b) “halka, daire” (Bkz. doɢuɾ~ doːɢəɾ) 0502020101/289

(e13) [øː] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun

[bøːzək] ← ***bedük** (ED 302b) “büyük” (Bkz. bəzək~ beːzək~ beːzăk~ beːzuːg~ beːzuq~ bezəg~ bezək~ bezəķ~ bezăk~ bezeːk~ bezuk~ bezʉk~ bezg~ bẹzəg~ bẹzək~ bozək~ bozuk~ bøːzug~ bøːzuk~ bøːzʉk~ bøːzyk ~ bøzəg ~ bøzək ~ bøzuk ~ bøzʉk ~ bøzyg ~ bøzyk) 0202010501/13, 0203011002/16

(e14) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[gøʂ-] “geçmek, (bayram)geçirmek” ← ***keç-** (ED 693b) “geçmek” (Bkz. geʂ-~ ge^{h}tʂ-~ gødz̥-~ gø^{h}ʂ-) 0103010303/36, 0202010503/11, 0502020101/245

[bøzʉ-] ← ***bedü-** (ED 299b) “büyümek” (Bkz. bezə-~ bøzə-~ bøzʉ-~ bøzy-~ bʉzə-) 0502020101/219

[søjn-] ← ***sebin-** (ED 790b **sevin-)** “sevinmek” 0103020401/06, 0202030902/114

(e15) [ø^{h}] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, soluklu

[gø^{h}ʂ-] ← ***keç-** (ED 693b) “geçmek” (Bkz. ge^{h}tʂ-~ geʂ-~ gøʂ-~ gødz̥-) 0502020101/284

(e16) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[uzuk] ← ***ezüg** (ED 285a) “yalan” 0502020101/201

(e17) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[ulʉs-] ← ***üleş-** (ED 154a) “bölüşmek” 0502020101/06

(e18) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[tiːj] ← ***tebey** (ED 447b) “deve” 0202030605/16, [**ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, [tij] 0202030605/16, [**tiː]** 0202030105/02, [**ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, [**ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

(e19) [i] dar, düz, ön dil, açık

[iməɣ] ← ***emig** (ED 158b) “meme” 0103030901/15, **[jiməɣ]** 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10

(e20) Ø sıfır ünlü

[yz] ← ***üze** (ED 280b) “üzeri, üstü” (Bkz. yze~ ʉze~ eze~ jyze~ yzə~ jysə~ jyzə~ uzə~ yzʉ~ jyzʉ~ yzu) 0103050101/59, 0202030402/43, 0202030603/01, **[ys]** 0202030402/57, **[ʒys]** 0103010305/42, 0202030301/19, 0203010702/52, **[jys]** 0103050102/30, 0202020301/16, 0202030104/09, 0502020101/398, [**jyz]** 0202030605/07, **[ʉz]** 0202030601/34, **[uz]** 0203010502/02, 0203020202/17, **[ji]** 0203020202/17, **[jos]** 0103040302/09

/ėː/

(ėː1) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[jeː-] ← ***yėː-** (TT 182, ED 869b) “yemek” (Bkz. jẹ~ jẹː~ je~ ʒẹ~ jiː~ ji~ ʒiː~ ʒi~ jẹʰ~ ʤẹ~ ʤi-) 0203030102/16

[beːɾ-] ← ***bėːr-** (TT 182, ED 354b) “vermek” (Bkz. beɾ~ eɾ~ be~ beʰɾ~ bẹr~ bẹɾ~ bẹʰːɾ~ bẹʰɾ~ b̥eɾ~ b̥eʰɾ~ b̥ẹr~ b̥ẹʰɾ~ βeɾ~ βẹɾ~ veɾ-) 0203020402/05

(ė:2) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[beɾ-] ← ***bė:r-** (TT 182, ED 354b) “vermek” (Bkz. be:ɾ-eɾ-~ be-~ beʰɾ-~ ~ bẹɾ-~ bẹr-~ bẹʰ:ɾ-~ bẹʰɾ-~ b̥eɾ-~ b̥eʰɾ-~ b̥ẹɾ-~ b̥ẹʰɾ-~ βeɾ-~ βẹɾ-~ veɾ-) 0102020301/05, 0103040301/17, 0202010702/04, 0203020202/20, 0502020101/124

(ė:3) [ẹ:] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma, uzun

[bẹ:s] ← ***bė:ş** (TT 182, ED 376a) “beş” (Bkz. bẹs~ bẹʂ~ bis~ bi:s) 0203020401/10

(ė:4) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma

[bẹs] ← ***bė:ş** (TT 182, ED 376a) “beş” (Bkz. bẹ:s~ bẹʂ~ bi:s~ bis~ b̥is) 0103030702/52, 0203020401/10, 0502020101/326

[jẹdə] ← ***yė:ti** (TT 182) “yedi” (Bkz. ʒidə~ jedə~ ji:də~ jid~ jidə) 0203020601/01

(ė:5) [eʰ] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[eʰɬʤi] “şaman” ← ***ė:lçi** (ED 129a, ***ė:l** “halk” TT 181) “elçi” Bkz. ẹʰ:ɬʤi~ ẹʰɬʤi~ ẹʰɬʤi~ jẹxɬdʑ̥i~ jẹʰɬdʑ̥i~ ixɬtʂi~ xiɬdʑ̥i~ jixɬdʑ̥i~ iɬʤ ~ iʃʤi) 0202020401/25, **[eʰɬʤi]** 0202010703/33, 0202030901/11, **[eʰɬtʂi]** 0202030901/01, **[eʰɬdʑ̥i]** 0103040405/12, **[jeʰɬʤi]** 0202030901/02, **[jeʰɬʤi]** 0202030104/20, **[jeʰɬdʑ̥i]** 0103040405/01, 0103030802/35

(ė:6) [ẹʰ:] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun, daha öne kaymış, soluklu

[ẹʰ:ɬʤi] “şaman” ← ***ė:lçi** (ED 129a, ***ė:l** “halk” TT 181) “elçi” (Bkz. eʰɬʤi~ eʰɬʤi~ eʰɬtʂi~ eʰɬdʑ̥i~ jeʰɬʤi ~ jeʰɬʤi~ jeʰɬdʑ̥i~ ẹʰɬʤi~ ẹʰɬʤi~ jẹxɬdʑ̥i~ jẹʰɬdʑ̥i ~ ixɬtʂi ~ xiɬdʑ̥i ~ jixɬdʑ̥i ~ iɬʤ ~ iʃʤi) 0202010901/40

(ė:8) [ẹʰ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, soluklu

[ẹʰɬʤi] “şaman” ← ***ė:lçi** (ED 129a, ***ė:l** “halk” TT 181) “elçi” (Bkz. eʰɬʤi~ eʰɬʤi~ eʰɬtʂi~ eʰɬdʑ̥i~ jeʰɬʤi~ jeʰɬʤi~ jeʰɬdʑ̥i~ ẹʰ:ɬʤi~

ixłtʂɨ ~ xiłdzʲɨ ~ jixłdzʲɨ ~ iłdʒ ~ iʃdʒi) 0202030104/19, [**ẹ^{h}łdʒi]** 0202030104/16, **[jẹxłdzʲɨ]** 0103030802/25, **[jẹ^{h}łdzʲɨ]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28

(ė:9) [i:] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[ji:-] ← ***yė:-** (TT 182, ED 869b) "yemek" (Bkz. je:-~ jẹ-~ jẹ:-~ je-~ ʒẹ- ji-~ ʒi-~ jẹ^{h}-~ dʒẹ-~ dʒi-) 0103020303/39, [**ʒi:-]** 0202030402/59, 0203020501/03

(ė:10) [i] dar, düz, ön dil, açık

[ji-] ← ***yė:-** (TT 182, ED 869b) "yemek" (Bkz. je:-~ jẹ-~ jẹ:-~ je-~ ʒẹ- ~ ji:- ~ ʒi:- ~ jẹ^{h}- ~ dʒẹ-**)** 0103030201/15, 0202030301/07, 0203010801/06, 0502020101/99, **[ʒi-]** 0103010502/13, 0202010703/09, 0203020203/14, 0502020101/88, **[dʒi-]** 0103030203/21, 0201010101/16, 0202031201/29

[jit-] ← ***yė:t-** (ED 884a **1 yé:t-)** "yedmek (at vb.)" (Bkz. jet-) 0103010305/94, 0202010901/25, **[ʒit-]** 0102020303/30, **[ʒid-]** 0102020303/33, 0202030605/114, **[jid-]** 0103010305/93, 0202010502/09

(ė:11) [ɨ] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[ʂɨgə] ← ***ė:ki** (TT 181) "iki" **[ʂɨgi]** (Bkz. ʂɨ:gə~ ʂɨg~ ʂɨgẹ~ ʃigi:~ ʃigi) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335, **[ʂɨgə]** 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂɨge]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨgə]** 0103010305/92, 0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨgə:]** 0202020302/04, **[ʂɨɢə]** 0502020101/159, [**ʂɨgə]** 0202030902/20

(ė:12) [ŏ] dar, düz, art dil, kapalı, çok kısa

[ŏsɯk] “kapı” ← ***ė:şik** (TT 181, ED 260a) “kapı, eşik” (Bkz. sək~ sə:g~ sə:ķ~ səg~ səķ~ zə:k) sɯ:k~ sɯk ~ sɯķ) 0203020402/30, 0203010303/04

(ė:13) Ø sıfır ünlü

[sək] “kapı” ← ***ė:şik** (TT 181, ED 260a) “kapı; eşik” (Bkz. sə:g~ sə:ķ ~ səg ~ səķ ~ zə:k ~ ŏsɯk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, **[sɯ:k]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯķ]** 0203010702/03

/ė/

(ė1) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[deɾek] “genel ağaç ismi” ← ***tėrek** (ED 543a) “kavak” (Bkz. dẹɾẹk ~ diɾik) 0202030304/01, 0502020101/378, [**deɾeg]** 0502020101/476

(ė2) [e^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[e^{h}t-] ← ***yėt-** (ED 884b **2 yét-)** “ulaşmak, varmak” (Bkz. ẹ^{h}t-~ ẹ^{h}ʧ- ~ ẹ^{h}d- ~ ẹ^{h}d̥- ~ jẹ^{h}d̥- ~ je^{h}d- ~ ixt- ~ xit ~ ɑjt-) 0103020304/29, 0202030601/80, 0203020401/13, 0502020101/227, **[e^{h}d-]** 0103010701/28, 0202030605/71, 0502020101/130, **[e^{h}ʧ-]** 0103010705/25, 0203030102/08

[e^{h}tgəɾ-] ← ***yėtgür-** (OTWF II, 755 **yet-Kür-** ED 884b **yėt-**) “ulaştırmak” 0502020101/137

(ė3) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[bẹlẹk] “hediye, uğurlu işaret, sembol” ← ***bėlek** (ED 338b) “hediye” (Bkz. belek~ beleg~ belẹk~ bele:k~ bẹlek~ bẹlẹg~ bẹlẹg~ bilik ~ bəłəg ~ bəlẹk ~ bəlek ~ bəlik) 0102020304/12, 0103030702/65, 0202010703/21, 0202031201/26, 0203020202/13, **[bẹlik]** 0103030702/51

(ė4) [ẹ̣^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, soluklu

[ẹ̣^{h}t-] ← ***yėt-** (ED 884b **2 yét-)** “ulaşmak, varmak” (Bkz. e^{h}d-~ e^{h}t-~ e^{h}ʧ-~ ixt-~ xitˇ ɑjt-~ ẹ̣^{h}ʧ-~ je^{h}d-) 0102020303/34, 0103010701/53, 0201010101/35, 0202030603/07, 0203010501/02, **[ẹ̣^{h}d-]** 0102020303/27, 0103030202/06, 0202030902/29, **[ẹ̣^{h}d̥-]** 0103020304/13, 0202030605/123, [**jẹ̣^{h}d̥-]** 0103030701/44

(e5) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[ə^{h}ɾdi] “erken, eskiden, eski zamanda” ← ***ėrte** (ED 202b) “erken” (Bkz. ɑ^{h}ɾdiˇ ə^{h}ɾdẹˇ ə^{h}ɾdiːˇə^{h}ɾd̥iˇ ə^{h}ɾtiˇ hɾdiːˇ hɾdi) 0202030902/48, 0203020601/68, 0502020101/457

(e6) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[jiːɾ] ← ***yėr** (ED 954a) “yer, mekân, bölge” (Bkz. jeɾˇ jerˇ jẹ̣ɾˇ ʒeɾ ~ ʒẹ̣ɾˇ jiɾˇ ʒiɾˇ əɾ) 0103040405/10

(e7) [i] dar, düz, ön dil, açık

[jiɣərmə] ← ***yėgirmi** (ED 915b) “yirmi” 0202020401/12, **[jiɣərmi]** 0202010901/14, **[ʒiɣərmə]** 0202020401/08

(ė8) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[moŋe] ← ***bėñi** (ED 348b) “beyin” (Bkz. moŋẹ̣ː) 0202030404/07

(ė9) Ø sıfır ünlü

[zeɾ-] ← ***ėder-** (ED 67a) “takip etmek” (Bkz. ezeɾ-~ ẹ̣zẹ̣ɾ-~ izẹ̣ɾ-) 0103010305/57, 0203020501/11, [**zẹ̣ɾ-]** 0103030901/55, 0202020701/27, 0502020101/235, **[zəɾ-]** 0201010102/13

/öː/

(öː1) [øː] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun

[døːs] ← ***töːş (**TT 184) “göğüs” (Bkz døs) 0103030702/49, 0203020301/06

(ö:2) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[gøk] “yeşil, yas, taze, keskin, bozulmuş atık (yemek)” ← ***kö:k** (ED 708b) “mavi” (Bkz. gøg~ gʉk~ gy:g~ gyk~ gyg) 0103040401/56, 0202030601/27, 0203010702/59

[døɾt] ← ***tö:rt** (TT 184, ED 534a) “dört” (Bkz. dʉɾt~ dio:ɾt~ dioɾd~ dioɾt) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52

(ö:3) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[gygeɾ-] ← ***kö:ker-** (ED 713a) “göğermek, gök rengine dönüşmek” 0103040401/69, 0103050303/18, 0502020101/64, **[gygẹɾ-]** 0103030702/57, **[gygəɾ-]** 0103010701/108, [**gyge^{h}ɾ-]** 0103050304/01

(ö:4) [y:] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun

[gy:g] “yeşil” ← ***kö:k** (ED 708b) “mavi” (Bkz. gøk~ gʉk~ gyg~ gyk) 0103050304/03

(ö:5) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[dʉɾt] ← ***tö:rt** (TT 184, ED 534a) “dört” 0202030601/55, (Bkz. døɾt ~ dioɾd ~ dioɾt ~ dio:ɾt) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52

(ö:6) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[joɾ-] ← ***yö:r-** (TT 184, ED 955b) “çözmek” (Bkz. jøɾ-~ jyɾ-) 0103020302/15

[joɾ-] ← ***hö:r-** (TT 184, ED 195b) “örmek” (Bkz. **høɾ-**) 0103010304/01, [**jo^{h}ɾ-]** 0102020303/05

(ö:7) [o^{h}] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[jo^{h}ɾ-] ← ***hö:r-** (TT 184, ED 195b) “örmek” (Bkz. høɾ-~ joɾ-) 0102020303/05

(ö:8) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[ɔz] ← ***ö:z** (TT 183, ED 278a) “öz, kendi” (Bkz. uz~ u:z~ ʊ:z) 0202030402/41

(ö:9) [ʊː] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, uzun

[ʊːz] ←***öːz** (TT 183, ED 278a) “öz, kendi” (Bkz. uz~ uːz~ ɔz) 0202030402/42, 0502020101/444

(ö:10) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[uz] ← ***öːz** (TT 183, ED 278a) “öz, kendi” (Bkz. uːz~ ɔz~ ʊːz) 0103030802/16, 0202030605/158, 0203020203/05, 0502020101/390

(ö:11) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːz] ← ***öːz** (TT 183, ED 278a) “öz, kendi” (Bkz. uz~ ɔz~ ʊːz) 0202030401/15, 0502020101/158

(ö:12) [əː] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[əːɾlẹ̈k] “yüksek” ← < ***öːrleg** < ***öːrle-** (ED 230a), ***öːr-** (TT 183) (Bkz. əːɾlẹ̈k~ ərleːɣ~ ərleɣ~ ərlẹ̈ɣ~ ərliːɣ~ ərlig~ ərliɣ~ øɾɬuːɣ~ øɾlik~ ʉrleːɣ ~ ʉrlek~ ʉrlẹ̈ɣ~ ʉrɬuɣ) 0203020201/13

(ö:13) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[əɾle-] “ayakta durmak, kalkmak” ← ***öːrle-** (ED 230a) ***öːr-** (TT 183) “yükselmek” (Bkz. ərle^{h}-~ əɾli-) 0103010703/14

(ö:14) [io] / [ioː] yükselen ikiz ünlü

[gioz] ← ***köːz** (ED 756b) “göz” (Bkz. ʤoz~ gøːz~ gøz~ gyz~ gioz) 0102020402/21

[dioɾt] ← ***töːrt** (TT 184, ED 534a) “dört” (Bkz. døɾt~ duɾt~ dioɾd) 0202030601/60, [**dioːɾt]** 0202010901/06

/ö/

(ö1) [øː] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun

[gøːş-] ← ***köç-** (ED 694a) “taşınmak, göç etmek” (Bkz. gøş-~ gøʃ-~ gødʐ̬-~ gø^{h}ʤ-~ gø^{h}ş-~ gyş-~ gytş-~ g̬øş-~ g̬yş-~ g̬ydʐ̬-~ ɣøş-) 0202010101/03, 0502020101/38

(ö2) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[søɣʉt] ← ***sögüt** (ED 819b) “söğüt” (Bkz. sø:ɣət~ sʉɣət~ sʉɣut~ soet) 0202010703/08, **[søɣət]** 0102040302/03, 0202010703/12, 0202030104/09, **[søj]+sap** 0103020403/21, **[søjt]+sap** 0103020302/24,

[gødʒiɾ-] ← ***köçür-** (ED 699a) “göç etmesine yardım etmek” (Bkz. gøʰdʒyɾ-) 0202020701/02**, [kødʒiɾ-]** 0202020701/08

(ö3) [øʰ] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, soluklu

[øʰkbe] ← ***öpke** (ED 9a) “akciğer” (Bkz. eʰkbe ~ øʰkb̥e~ øʰkb̥ẹ~ yxkb̥e~ jøʰkb̥ẹ) 0103030802/06

[døʰ:kdəɾ-] ← ***töktür-** (ED 479b) “döktürmek” 0202030402/57

(ö4) [øʰ:] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı, soluklu, uzun

[gøʰ:p] ← ***köp** (ED 686b) “çok” (Bkz. ge:v~ geβ~ gev~ geʰp~ gẹβ~ gẹt~ gẹʰt~ gø:β~ gøβ~ gøʰp~ gyβ~ gi:xt~ giβ~ giv~ gẹʰp~ gẹøʰp~ gixt~ keʰp~ k̟ẹp~ k̟ẹʰp~ k̟ixt) 0202010501/05

(ö5) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[yzẹk] ← ***özek** (ED 285a) “çekirdek” 0202030604/23

[ʧygəɾ-] ← ***çökür-** (ED 416b) “diz çöktürmek” 0103010305/44

(ö6) [ʉ] dar, yuvarlak, art dil, kapalı

[ʉrɣẹn-] ← ***örgen-** (ED 114b) “öğrenmek” (Bkz. ørɾyen-~ ørɣẹn-~ ørɣiŋ-~ urɣeŋ-~ ʉrɣen-~ ʉrɣin-~ jorɣin-~ jørɣen-~ jørɣẹŋ-) 0202010301/12

(ö7) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[soɣəɬ-] ← ***sögül-** (ED 821a) “ateşte pişirmek” (Bkz. søɣyɬ-~ søɣuɬ-~ søɣʉɬ-~ søɣuʰɬ-) 0103050102/21, **[soɣuɬ-]** 0103020304/32

(ö8) [oʰ] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, soluklu

[koʰgeːn] ← ***kögen** (ED 712a) “ahırda hayvan yavruları bağlamak için kullanılan ip” (Bkz. k̟uʰgen) 0202030404/02

(ö9) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊndun] ← ***öŋdün** (ED 178a) “doğu” (Bkz. undun) 0103010602/17, 0202030601/31

(ö10) [ʊ^{h}] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, soluklu

[ʊ^{h}kus] ← ***öküz** (ED 120a) “öküz, sığır” (Bkz. uːķus~ u^{h}g̑uːs~ u^{h}g̑us~ u^{h}kus~ u^{h}ķuːs~ u^{h}ķus~ guːs~ kus~ ķus) 0202020303/03

(ö11) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[uɣuɾ] ← ***ögür** (ED 112a) “sürü” (Bkz. uɣəɾ) 0103040405/26, 0202020701/56, 0203011001/02

(ö12) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːz-] ← ***üz-** (ED 279b) “kesmek, yırtmak” (Bkz. uz-) 0202030101/12

(ö13) [ŭ] dar, yuvarlak, art dil, açık, çok kısa

[ŭsdɑ-] ← ***ösne-** (ED 249a) “benzemek” (Bkz. usdɑ-~ usd-~ sud-~ əsdɑ-~ ŏsdɑ-~ ŏsd-~ əsd-) 0202030103/13

(ö14) [u^{h}] dar, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[u^{h}kus] ← ***öküz** (ED 120a) “öküz, sığır” **(**Bkz. ʊ^{h}kus~ uːķus~ u^{h}guːs~ u^{h}g̑us~ u^{h}ķuːs~ u^{h}ķus~ guːs~ kus~ ķus) 0202020501/92, 0203020302/11, 0502020101/133

(ö15) [ŏ] dar, düz, art dil, kapalı, kısa

[**ŏsdɑ-]** ← ***ösne-** (ED 249a) “benzemek” (Bkz. usdɑ-~ usd-~ ŭsdɑ-~ sud- ~ əsdɑ- ~ əsd-) 0103030901/71, 0202030402/69, [ŏsd-] 0202030402/56

(ö16) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[gev] ← ***köp** (ED 686b) “çok” (Bkz. geːv~ geβ~ ge^{h}p~ gẹβ~ gẹt~ gẹ^{h}t~ gøːβ~ gø^{h}ːp~ gøβ~ gø^{h}p~ gyβ~ giːxt~ giβ~ giv~ g̑e^{h}p~ g̑ø^{h}p~ g̑ixt~ ke^{h}p~ ķẹp~ ķẹ^{h}p~ ķixt) 103050303/28

(ö17) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[keːmʤɯ] “çörek” ← ***kömeç** (ED 722a) “külde pişirilen çörek” (Bkz. kemtsə˜ kemzɯ˜ kemʤɯ˜ kimʤɯ˜ kymzɯ˜ kømʤɯ˜ køːmʤɯr køːmtsɯːr˜ kømzɯr kømtsɯr kømzɯ) 0202020501/29

(ö18) [e^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[e^{h}kbe] ← ***öpke** (ED 9a) “akciğer” (Bkz. ø^{h}kbe ˜ ø^{h}kb̥e˜ ø^{h}kb̥̩e˜ yxkb̥e˜ jø^{h}kb̥̩e) 0103030802/06

(ö19) [e̩] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[pe̩ɾək] ← ***börk** (ED 362a) “şapka” (Bkz. peɾk˜ peɾək˜ peɾeɣ˜ peɾeg˜ peɾek˜ peɾəg˜ βeɾək˜ pøːɾuk˜ pøːɾyk˜ pøɾyg˜ pʉɾək) 0103010305/42, **[pe̩ɾəg]** 0203010701/28, **[pe̩ɾg]** 0103040302/17

(ö20) [e̩^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış, soluklu

[ge̩^{h}t] ← ***köp** (ED 686b) “çok” (Bkz. geːv˜ geβ˜ gev˜ ge^{h}p˜ ge̩β˜ ge̩t˜ gøːβ˜ gø^{h}ːp˜ gøβ˜ gø^{h}p˜ gyβ˜ giːxt˜ giβ˜ giv˜ ge^{h}p˜ gø^{h}p˜ gixt˜ ke^{h}p˜ k̟e̩p˜ k̟e̩^{h}p˜ k̟ixt) 0103030901/42

(ö21) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[giːxt] ← ***köp** (ED 686b) “çok” (Bkz. geːv˜ geβ˜ gev˜ ge^{h}p˜ ge̩β˜ ge̩t˜ ge̩^{h}t˜ gøːβ˜ gø^{h}ːp˜ gøβ˜ gø^{h}p˜ gyβ˜ giβ˜ giv˜ ge^{h}p˜ gø^{h}p˜ gixt˜ ke^{h}p˜ k̟e̩p˜ k̟e̩^{h}p˜ k̟ixt) 0103010306/02

(ö22) [i] dar, düz, ön dil, açık

[giβ] ← ***köp** (ED 686b) “çok” (Bkz. geːv˜ geβ˜ gev˜ ge^{h}p˜ ge̩β˜ ge̩t ˜ ge̩^{h}t˜ gøːβ˜ gø^{h}ːp˜ gøβ˜ gø^{h}p˜ gyβ˜ giːxt˜ giv˜ ge^{h}p˜ gø^{h}p˜ gixt˜ ke^{h}p˜ k̟e̩p˜ k̟e̩^{h}p˜ k̟ixt) 0103030702/42

(ö23) [io] yükselen ikiz ünlü

[gioŋəɬ] ← ***köŋül** (ED 731b) “gönül” (Bkz. gøŋyɬ˜ gøŋəɬ˜ gøŋyː˜ gøŋʉɬ˜ gyŋʉɬ) 0103010702/84

/üː/

(üː1) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[jyz] ← ***yüːz** (ED 983a) “surat, yüz” 0103010302/15, 0202030402/48, 0203030102/09, **[ʒyz]** 0103050401/05, 0502020101/213

(üː2) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊn] ← ***ün/üːn** (TT 185, ED 167b) “ses” (Bkz. un) 0103040403/44

(üː3) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[kuːn] ← ***küːn** (TT 185, ED 725a) “güneş, gün” (Bkz. kəŋ~ kuŋ~ ķuŋ~ ɣuŋ~χun) 0102020302/06, 0103010304/50

(üː4) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[ulʉs-] ← ***üːleş-** (TT 184, ED 154a) “üleşmek, paylaşmak” 0502020101/06

(üː5) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[sʉt] ← ***süːt** (TT 185, ED 798b) “süt” (Bkz. sut~ suːt~ suːd~ sud~ sʊt) 0102040301/02

(üː6) [ʉː] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı, uzun

[tʉːni] ← ***tüːn** (TT 185, ED 433a) “gece” (Bkz. tun~ tuni~ tunni~ tʉni) 0203010502/05

(üː7) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[dəp] ← ***tüːb** (TT 185, ED 434b) “dip, kök” (Bkz. dəβ~ dək~ dəv~ dʊ˞~ dup~ duβ) 0103010305/68, 0202020401/20, 0502020101/393

/ü/

(ü1) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[yze] ← ***üze** (ED 280b) “üzeri, üstü” (eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji) 0202030801/23

[tyge-] ← ***tüke-** (ED 479a) “tükenmek” 0102020303/19, **[tugẹ-]** 0103030201/34, **[tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, **[tygi-]** 0103030201/30, **[tyge-]** 0103030802/16

(ü2) [yː] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı, uzun

[gøŋyː] ← ***köŋül** (ED 731b) “içi dünya, kalp, gönül” (Bkz. gøŋəɬ ~ gøŋʊɬ~ gøŋyɬ~ gyŋʊɬ~ gioŋəɬ) 0502020101/338

(ü3) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[uːz-] ← ***üz-** (ED 279b) “kesmek, yırtmak” 0202030101/12

[beːzuːg] ← ***bedük** (ED 302b) “büyük” (Bkz. beːzək~ bezəg~ bezəg̃~ bezək̃~ bezeːk~ bẹzəg~ bẹzək~bøzəg~ bøzək~ bezʉk~ bəzək~ beːzə̆k~ bezək~ bezuk~ beːzuq~ bezg~ bøzyk~ bøːzək~ bøːzuk~ bøːzug~ bøːzʉk ~ bøːzyk ~ bøzuk ~ bøzʉk ~ bøzyg ~ bozək ~ bozuk) 0202020501/71

(ü4) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[unduɾ-] ← ***üntür-** (ED 181b) “çıkartmak, yükseltmek” (Bkz. ʊndəɾ-~ undəɾ-~ un̥dəʰɾ-~ un̥duɾ-) 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485

(ü5) [uʰ] dar, yuvarlak, art dil, açık, soluklu

[uʰdz̥undz̥ɨ] ← ***üçünç** (ED 29b) “üçüncü” 0103010306/03

(ü6) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[ʉn-] ← ***ün-** (ED 169a) “çıkmak” (Bkz. ən-~ on-~ʊn-~uːn-~ un-) 0502020101/266

(ü7) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[on-] ← ***ün-** (ED 169a) “çıkmak” (Bkz. ən-~ ʊn-~ uːn-~ un-~ ʉn-) 0103020502/03

[kop] ← ***küp** (ED 687a) “çömlek” 0103010702/42

(ü8) [oː] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı, uzun

[moːŋus] ← ***büñüz** “boynuz” (ED 352a) (Bkz. muŋus~ moŋus~ moŋs ~ mos ~ mɔːs) 0203010701/17, [**moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[moːus]** 0202030105/01

(ü9) [ɔː] geniş, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[mɔːs] ← ***büñüz** (ED 352a) “boynuz” (Bkz. muŋus~ moŋus~ moːus~ moːŋus~ moːs~ moŋs~ mos) 0202030401/21

(ü10) [ø] geniş, yuvarlak, ön dil, kapalı

[øɾek] ← ***yürek** (ED 965a) “yürek” (Bkz. ərəg~ øɾeːg~ øɾeg~ uɾeg~ uɾeːk~ jyɾ̣eg~ jyɾ̣ek) 0203020203/12

(ü11) [ʊ^{h}] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, soluklu

[ɒʊ^{h}t-] “yetmek, tamamlanmak” ← ***büt-** (ED 298b) “tamamlanmak” (Bkz. ɒut-~ pud-~ puḍ-~ put-~ pət-~ pəd-~ pəḍ-~ ɒət-~ ɸət- ɸud-~ pə^{h}t-~ pə^{h}d-~ pə^{h}ḍ-~ bə^{h}t-) 0102020402/21

(ü12) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊn-] ← ***ün-** (ED 169a) “çıkmak” (Bkz. ən-~ on-~ uːn-~ un-~ ʉn-) 0102020303/18, 0103040401/43, 0202010503/16, 0203010301/31, 0502020101/152

(ü13) [əː] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[guməːs] ← ***kümüş** (ED 723b) “gümüş” (Bkz. gumus~ gumuːs~ gumәs~ gəməs) 0102020301/07

(ü14) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[gumәs] ← ***kümüş** (ED 723b) “gümüş” (Bkz. gumus~ gumuːs~ gumәːs~ gumәːs) 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55, 0502020101/440, **[gәmәs]** 0103030203/50, 0103040401/36

[beɾə] ← ***beːrü** (TT 180, ED 355a) “beri” (Bkz. beɾ~ bẹːɾ~ bẹɾ~ βeɾ) 0202030604/03, 0203020402/27, 0502020101/203, **[beːɾə]** 0202020201/06, 0502020101/203, [**bẹːɾə]** 0202030604/51, **[bẹɾə]** 0103050201/09, 0202030604/54, 0203020402/18, **[biːɾə]** 0202030306/02, **[βeːɾə]** 0202020201/06, [**βeɾə]** 0202020302/04

(ü15) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[pə^{h}t-] “yetmek, tamamlanmak” ← ***büt-** (ED 298b) “bitmek, tamamlanmak” (Bkz. ɒut-~ pud-~ puḍ-~ put-~ pət-~ pəd-~ pəḍ-~ ɒʊ^{h}t-~ ɒət-~ ɸət- ɸud-) 0202030601/53, **[pə^{h}d-]** 0102020304/04, **[pə^{h}ḍ-]** 0502020101/185, **[bə^{h}t-]** 0103040402/22

(ü16) [eː] geniş, düz, ön dil, kapalı, uzun

[eːzeːŋgə] ← ***üzeŋü** (ED 289b), ? ***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) “üzengi” (Bkz. ezeŋgə~ ẹzəŋgə ~ uzeːŋgə ~ ŭzeːŋgə~ yzẹŋgə~ izəŋgə) 0202020303/12

(ü17) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[ezeŋgə] ← ***üzeŋü** (ED 289b), ? ***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) “üzengi” (Bkz. yzẹŋgə ~ eːzeːŋgə ~ ẹzəŋgə ~ uzeːŋgə ~ ŭzeːŋgə ~ izəŋgə) 0102020303/17

(ü18) [ẹ] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kaymış

[tẹmin] ← ***tümen** (ED 507b) “on bin” 0202030604/20

(ü17) [e^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[ʃidʒe^{h}ɾ-] ← ***içür-** ED 30a “içirmek” (Bkz. e^{h}dʒiɾ-~ ẹ^{h}dʒẹɾ-~ ẹʃdʒeɾ-~ iʃdʒeɾ-~ iʃdʒẹɾ-~ iʃdʒẹɾ-~ xidʒiɾ-~ hədʒeɾ-~ hədʒiɾ-~ hẹdʒeɾ-~ hẹdʒiɾ-~ ʃidʒeɾ-~ ʃidʒẹɾ-~ʃidʒeɾ-) 0103010303/10

(ü19) [i] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[izəŋgə] ← ***üzeŋü** (ED 289b), ? ***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) "üzengi" (Bkz. eːzeːŋgə˜ ezeŋgə˜ ẹzəŋgə˜ uzeːŋgə˜ ŭzeːŋgə˜ yzẹŋgə) 0102020303/07,

[nidʒik] ← ***neːçük** (ED 775b), ***neçök** (OT 250) "nasıl" (Bkz. nədʒik˜ niːdʒik˜ nidʒig˜ niʧik) 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453

(ü20) Ø sıfır ünlü

[beɾ] ← ***beːrü** (TT 180, ED 355a) "beri, bu taraf" (Bkz. beɾə˜ beːɾə ˜ bẹːɾə ˜ bẹɾə ˜ biːɾə ˜ βeːɾə ˜ βeɾə) 0103030802/35, 0203011002/26, 0202030902/87, [**bẹːɾ]** 0202030902/86, 0203010702/19, 0502020101/168, [**bẹɾ]** 0201010102/06, 0202030902/130, 0203010303/10, **[βeɾ]** 0502020101/119

[əʂgeɾ] ← ***içgerü** (ED 25b) "içeri" 0102020303/48, **[ə̆ʂgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ʂɨgeːɾ]** 0103040401/73, [**ʂɨgẹːɾ]** 0102020303/48, **[ʂɨgeɾ]** 0103050201/25, **[əʂgẹɾ]** 0202010901/80, **[ə̆ʂgẹɾ]** 0103050101/15, **[ʂɨgeɾ]** 0103040401/73

/iː/

(iːˑ2) [i] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[jik] ← ***iːk** (TT 182, ED 99b) "iğ" (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

(iːˑ2) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[əs] ← ***iːş** (TT 182, ED 254a) "iş" (Bkz. ə̆s) 0202030901/12, 0502020101/323

[mən-] ← ***biːn-** (TT 183, ED 348a) "binmek" 0103010305/56, 0201010101/30, 0202030303/07, 0203011002/02, 0502020101/244, [**məːn-]** 0103010602/07, 0202030902/57

(i:3) [əː] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[**məːn-]** ← ***biːn-** (TT 183, ED 348a) “binmek” (Bkz. mən-) 0103010602/07, 0202030902/57

(i:4) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[kə^{h}ɾ-] ← ***kiːr-** (TT 183, ED 735b) “girmek” (Bkz. kər-~ kəɾ-) **kə^{h}ɾ-d̥ə** 0502020101/198, 0103050301/30

(i:5) [ʊ] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı

[ʊɾ] ← ***biːr** “bir” (TT 183, ED 353b) “bir, bir veya aynı” (Bkz. əɾ ~ əɾ~ oɾ~ ɔɾ~ ʊɾ~ uɾ~ bəːɾ~ bəχɾ~ bəɾ~ bər~ b̥ər~ b̥ər~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~ βoɾ~ βuːɾ~ βuɾ~ vəɾ) 0202030902/46, 0203010701/15

(i:6) [uː] dar, yuvarlak, art dil, açık, uzun

[βuːɾ] ← ***biːr** (TT 183, ED 353b) “bir” (Bkz. əɾ~ əɾ~ oɾ~ ɔɾ~ ʊɾ~ uɾ~ bəːɾ~ bəχɾ~ bəɾ~ bər~ b̥əɾ~ b̥ər~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~ βoɾ~ βuɾ~ vəɾ) 0202010701/13

(i:7) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[buz] ← ***biːz** “biz, çuvaldız” (TT 183) (Bkz. **bəz)** (Lei Xuan-chun 1992: 56, 67)

[βuɾ] ← ***biːr** “bir” (TT 183, ED 353b) “bir, bir veya aynı” (Bkz. əɾ~ əɾ~ bəχɾ~ bəɾ~ bər~ b̥əɾ~ b̥ər~ bəːɾ~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~ βoɾ~ βuːɾ~ vəɾ~ oɾ~ uɾ ~ ʊɾ ~ ɔɾ) 0103010705/01, 0202020501/07, 0203020202/04, 0502020101/405

(i:8) [o] geniş, yuvarlak, art dil, kapalı

[βoɾ] ← ***biːr** (TT 183, ED 353b) “bir” (Bkz. əɾ~ əɾ~ oɾ~ ɔɾ~ ʊɾ~ uɾ~ bəːɾ~ bəχɾ~ bəɾ~ bər~ b̥əɾ~ b̥ər~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~ βuːɾ~ βuɾ~ vəɾ) 0103030702/15

(iːɘ) [ɔ] geniş, yuvarlak, art dil, açık

[ɔɾ] ← ***biːr** (TT 183, ED 353b) → “bir, bir veya aynı” (Bkz. əɾ~ ər ~ bəːɾ~ bəɾ~ bəχɾ~ bər~ b̥ər~ b̥ər~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~ βoɾ~ βuːɾ~ βuɾ~ vəɾ~ oɾ~ uɾ~ʊɾ) **ɑndɑʁ ɔ**. hɑrg̊əɴ ɢɑrɑ jɑrmɑsən 0202030902/76

/i/

(i1) [iː] dar, düz, ön dil, açık, uzun

[iː] “ünlem” 0203020203/23

[jiːɣət] ← ***yigit** (ED 911b) “yiğit” (Bkz. jiɣət ~ ʒiɣət) 0103030901/57

(i2) [i] dar, düz, ön dil, açık

[ʤiɣdi] ← ***yigde** (ED 911b) “iğde” 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, **[ʤiɣdiː]** 0103010101/10

(i3) [əː] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[əːnə] ← ***ini** (ED 170a) “küçük erkek kardeş” (Bkz. ənə) 0203020402/01

(i4) [ə] dar, düz, art dil, kapalı

[səŋnə] ← ***siŋil** (ED 839a) “küçük kız kardeş” 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

(i5) [ə^{h}] dar, düz, art dil, kapalı, soluklu

[ə^{h}ʤ-] ← ***iç-** (ED 19b) “içmek, yemek” (Bkz. əʂ-~ ə^{h}dʐ̩-~ ə^{h}dʐ̩̊-~ ə̆ʂ-~ e^{h}ʤ-~ e̞^{h}ʤ-~ e̞^{h}dʐ̩-~ iːʤ-~ iʤ-~ ixʃ-~ iʃʤ-~ iʧ-~ xiʤ-~ həʤ-~ həʤ-~ həʤ̩-~ he̞ʤ-~ hiʤ-~ ʃiʤ-~ ʂi-~ ʂɨ-) 0103040404/12, 0201010102/06

[ɸə^{h}dəɣ] ← **bitig** (ED 303a) “yazı” (Bkz. pədəɣ~ pəd̥əɣ~ pədək~ pəd̥ək~ pəd̥əx̟) 0103020403/11, **[b̥ə^{h}dəɣ]** 0103020301/23

(i6) [ŏ] dar, düz, art dil, kapalı, çok kısa

[ŏʂgẹ̣ɾ] ← ***içgerü** (ED 25b) “içeri” (Bkz. əʂgeɾ~ əʂgẹ̣ɾ~ ʂɨgeːɾ~ ʂɨgeɾ~ ʂɨgɐ̯eɾ) 0103010305/30

(i7) [e] geniş, düz, ön dil, kapalı

[moŋe] ← ***bėñi** (ED 348b) “beyin” (Bkz. moŋẹ̣ː) 0202030404/07

[eneːk] ← ***ingek** (ED 184a) “inek” (Bkz. ẹ̣nẹ̣k~ ẹ̣nik~ inek~ inẹ̣k~ iːneːk~ inẹ̣ːk~ iniːk~ ĭnẹ̣k) 0103020403/07, [**enẹ̣k]** 0502020101/438, **[enẹ̣g]** 0502020101/478, **[enẹ̣ɣ]** 0502020101/379

(i8) [ẹ̣ː] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma, uzun

[moŋẹ̣ː] ← ***bėñi** (ED 348b) “beyin” (Bkz. moŋe) 0202030404/09,

(i9) [e^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, soluklu

[e^{h}dʑ] ← ***iç** (ED 17b) “iç” (Bkz**.** əʂ~ əʧ~ ə^{h}dʐ~ ə^{h}dʑ~ ŏʂ~ uʂ~ ixdʒ~ idʒ~ iʃ~ iʃdʒ~ iʃʧ~ xidʒ~ hədʒ~ hədʐ~ hədʑ~ hẹdʒ~ hidʒ~ hiʧ~ ʃidʒ~ ʃidʑ~ ʂi) 0202030104/07

(i10) [ẹ̣^{h}] geniş, düz, ön dil, kapalı, daha öne kayma, soluklu

[ẹ̣^{h}dʑẹ̣gə] “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” ← ***içegü** (ED 25b) “bağırsak, iç organlar” (Bkz. e^{h}dʑigə~ ixdʑikə~ iʃdʑik~ iʧîkə~ xidʑigə~ xidʑigə~ xidʑikə~ xiʧîkə~ qẹ̣dʑigə~ hədʑiːgə~ hədʑigə~ həʧîkə~ hẹ̣dʑigə~ hẹ̣ʧîkə ~ hidʑigə ~ hidʑikə ~ hidʑẹ̣ːgə ~ ʃidʑigə ~ ʃidʑikə ~ ʃiʧîkə) 0203020402/12

(i11) [ɨ] dar, düz, orta dil, yarı kapalı

[jẹ̣mtʂɨ] ← ***emçi** (ED 156b) “doktor” 0202010901/53

[ʂɨgə] ← ***içgü** (ED 24b) “içecek” (Bkz. əʂgə~ əʂgə~ ŏʂgə~ ŏʂgə) 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂɨgə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə]** 0202030402/32

(i12) [ɯ] dar, düz, art dil, kapalı

[sɯk] “kapı” ← ***ė:şik** (TT 181, ED 260a) “kapı; eşik” (Bkz. ğsɯk, sə:g~sə:ķ~ səg~ sək~ səķ~ sɯ:k~sɯķ~ zə:k) 0103030202/06

[sɯłqəndər-] ← < ***silkin-** (ED 827a)+dir “silkmesine yardım etmek” 0203011001/0

(i13) [ɯ:] dar, düz, art dil, kapalı, uzun

[sɯ:k] “kapı” ← ***ė:şik** (TT 181, ED 260a) “kapı; eşik” (Bkz. ğsɯk, sə:g~sə:ķ~ səg~ sək~ səķ~ sɯk~sɯķ~ zə:k) 0202030403/02

(i14) [ʊ:] yarı geniş, yuvarlak, art dil, yarı kapalı, uzun

[tʊ:łgu] ← ***tilkü** (ED 498b) “tilki” (Bkz. tułgə~ tułgʊ~ tułk~ tʉłgə) 0202020501/45

(i15) [u] dar, yuvarlak, art dil, açık

[tułgu] ← ***tilkü** (ED 498b) “tilki” (Bkz. tʊ:łgu ~ tułgə ~ tułk~ tʉłgə) 0202020501/54

(i16) [ʉ] dar, yuvarlak, orta dil, kapalı

[tʉłgə] ← ***tilkü** (ED 498b) “tilki” (Bkz. tʊ:łgʊ~ tułgə~ tułgʊ~ tułk) 0103010302/13, 0103040404/08

(i17) [y] dar, yuvarlak, ön dil, kapalı

[ʤyŋkẹ:n] ← ***çimgen** (ED 423b) “çimen” (Bkz. ʤyŋkin ~ dzį̈mgin) 0103050303/06

(i18) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[søjn-] ← ***sebin-** (OT 252), ***sevin-** (ED 790b) “sevinmek” 0103020401/06, 0202030902/114

(i19) Ø sıfır ünlü

[kełn] “gelin; eş, hanım” ← ***kelin** “gelin” (ED 719a) (Bkz. kełən ~ ke:łən~ kełə:n) 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kẹłn]** 0103010305/85, 0103020302/03

3.2.1.1. İlk Hece ve İlk Hece Dışındaki Ünlüler

Kayıtlarımızdaki örneklere göre, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında aşağıda belirtilen ünlü sesler tespit edilmiştir:

Tablo 22. Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ünlü Sesleri

Dilin yerine		Ön dil		Ort dil		Art dil	
Dudak biçimi		Düz	Yuvarlak	Düz	Yuvarlak	Düz	Yuvarlak
Çene açısı	Dar	i, iː	yː, y	ɨ	ʉː, ʉ, ʉʰ	əː, ə, ə̆, əʰ, ɯː,ɯ	uː, u, ŭ, uʰ
	Yarı geniş						ʊː, ʊ, ʊʰː, ʊʰ
	geniş	eː, e, e̬ː, e̬, ĕ, ĕ̬, eːʰ, eʰ, e̬ʰː, e̬ʰ	øː, ø, øʰː, øʰ	æ		ɑː, ɑ, ɑ̆, aː, a, ɑʰː, ɑʰ, aʰ	oː, o, ɔː, ɔ, oʰ, ɔʰː, ɔʰ

1. Çene açısına göre:

a) Geniş ünlüler: ɑː, ɑ, ɑ̆, aː, a, æ, eː, e, e̬ː, e̬, ĕ, ĕ̬, oː, o, ɔː, ɔ, øː, ø, ɑʰː, ɑʰ, aʰ, eːʰ, eʰ, e̬ʰː, e̬ʰ, oʰ, ɔʰː, ɔʰ, øʰː, øʰ

b) Dar ünlüler: ʊː, ʊ, uː, u, ŭ, ʉː, ʉ, yː, y, iː, i, ɨ, əː, ə, ə̆, ɯː, ɯ, əʰ, ʊʰː, ʊʰ, uʰ, ʉʰ

2. Dudak biçimine göre:

a) Düz ünlüler: ɑː, ɑ, ɑ̆, aː, a, æ, əː, ə, ə̆, eː, e, e̬ː, e̬, ĕ, ĕ̬, iː, i, ɨ, ɯː, ɯ, ɑʰː, ɑʰ, aʰ, əʰ, eːʰ, eʰ, e̬ʰː, e̬ʰ

b) Yuvarlak ünlüler: oː, o, ɔː, ɔ, øː, ø, ʊː, ʊ, uː, u, ŭ, ʉː, ʉ, yː, y, oʰ, ɔʰː, ɔʰ, øʰː, øʰ, ʊʰː, ʊʰ, uʰ, ʉʰ

3. Dilin bulunduğu yere göre:

a) Art dil ünlüleri: ɑː, ɑ, ɑ̆, aː, a, əː, ə, ə̆, əʰ, ɯː, ɯ, oː, o, ɔː, ɔ, ʊː, ʊ, uː, u, ŭ, ɑʰː, ɑʰ, aʰ, oʰ, ɔʰː, ɔʰ, ʊʰː, ʊʰ, uʰ

b) Orta dil ünlüleri: æ, ʉː, ʉ, ʉʰ, ɨ

c) Ön dil ünlüleri: eː, e, e̬ː, e̬, ĕ, ĕ̬, iː, i, øː, ø, yː, y, eːʰ, eʰ, e̬ʰː, e̬ʰ, øʰː, øʰ

Çalışmamızda OTü. /*a/, /*ı/, /*u/, /*e/, /*i/, /*ü/ ünlüleri Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunabilmektedir. Yalnızca kök hecede bulunabilen OTü. /*ė/, /*o/, /*ö/ ünlüleri Sarı Uygur ağızlarında sadece söz başında bulunur.

Sarı Uygur ağızlarında hem Ortak Türkçe hem alıntı sözcüklerde /y/ ünsüzü komşuluğunda art ünlülerin ön sıraya geçtiği görülür (/*a/ > /e/, /ẹ/, /æ/; /*ı/ > /i/; /*u/ > /y/, /i/, /ö/, /ʉ/, /e/, /ẹ/, /ẹː/). /y/ ünsüzü komşuluğunda geniş ünlülerin darlaşması veya daha ileri olarak ön sıraya geçtiği görülür (/*a/ > /i/, /ə/, /ẹ/, /ü/; /*ı/ > /ẹ/, /ü/; /*o/ > /ə/, /ẹ/, /i/; /*e/ > /i/). Chen Zong-zhen (2004: 27) ve Zhong Jin-wen (2009: 48)'un çalışmalarında belirtildiği gibi OTü. /i/ ünlüsü s, z ünsüzleri ile biten sözcüklerden sonra geldiğinde bazen dar, düz, art dil /ɯ/ ünlüsüne gelişir, OTü. /i/, /ı/ ünlüleri Sarı Uygur ağızlarında /dzᶻ/, /tʂ/, /ʂ/ gibi yarı kapantılı veya sızıcı ünsüzlerden sonra dar, düz, orta dil /ɨ/ olarak duyulur. /i/ ünlüsünün /ɯ/, /ə/ veya /ɨ/ olarak duyulması Sarı Uygur Türkçesinde bulunan Çince alıntı sözcüklerde de görülür, çalışmamızda da bu değişmeleri görülür. Sarı Uygur ağızlarında /o/ ünlüsü küçük dil /ɢ/, /q/, /ʁ/, /h/, /χ/, /ɴ/ ünsüzler komşuluğunda veya duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla açık /ɔ/ sesine dönüşür. Sarı Uygur Türkçesinde böyle çoğu şartlı değişmelerle ortaya çıkmış ünlü sesler, 4. Bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Sarı Uygur Türkçesi için karakteristik olduğunu bildiğimiz soluklu ünlüler genellikle ilk hecelerde görülür, ilk hece dışında görülen soluklu ünlüler genellikle bir şarta bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Ancak istisna durumlara da rastlanabilir.

Ünlü (V) veya (-)Vl, (-)Vr ses grubuyla sonlanan bir fiile kesin geçmiş zaman eki *-də/-di* (< OTü. *-di*) veya şart eki *-sa* (< OTü. *-sAr*) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki ünlü ses soluklu ünlüye dönüşür. Bunun dışında Ünlü (V) veya (-)Vl, (-)Vr ses grubuyla biten sözcüğe T3K iyelik eki *-sə* (< OTü. *+si*) eklendiğinde, ekten önceki ünlü sesin soluklulaştığı örnekler görülürse de düzenli değildir. Sarı Uygur ağızlarında söz içinde ünlü ve ünsüz zayıflaması sonucunda ortaya çıkan soluklu ünlülere de rastlanır. Çalışmamızda kaydedilen soluklu ünlülü örneklerde /V^{h}/ olarak bulunmanın dışında /Vχ/ ~ /Vx/~ /hV/~ /χV/ ~ /xV/ göçüşmeyle tam segmentleşen

sızıcı unsur, ünlü sesin önüne geçer. Yine ön ünlülü sözcüklerde görülen /Vʃ/~ /ʃV/ biçimi ise /Vx/~ /xV/'nin daha ileri bir aşamasını gösterir.

3.2.1.2. Ana Türkçe İlk Hecedeki Birincil Uzun Ünlülerin Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarındaki Durumu ve İkincil Uzunluklar

Türk dilinde birincil uzun ünlülerin varlığı ilk olarak Otto Böhtlingk'in Yakutların/Sahaların dili ile ilgili yazmış olduğu grameri ile belli olmuştur (Tekin 1995: 9). Günümüzde Yakut/Saha ve Türkmen Türkçesinde düzenli olarak korunan Ortak Türkçe birincil uzun ünlüler diğer Türk lehçelerinde genellikle kısalmıştır. Halac lehçesinde de Ortak Türkçenin birincil uzun ünlülerinin dikkat çekici bir biçimde diftonglu uzunluklar olarak korunduğu tespit edilmiştir (Tekin 1995:80-83). Bununla birlikte, birincil uzun ünlüleri koruyan bu lehçeler dışında Çağdaş Türkçenin pekçok standart ve standart olmayan türlerinde düzensiz ve dağınık olarak birincil uzun ünlülerin izlerine rastlanabilmektedir (Tekin 1995: 38).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarındaki birincil uzun ünlülerin durumuna bakıldığında Ortak Türkçenin birincil uzun ünlülerini şu şekilde gösterebiliriz:

T. Tekin'in (1995: 171- 186) çalışmasında belirtilen Ana Türkçedeki **aː, uː, oː, ɪː, eː, ėː, öː, üː, iː** birincil uzun ünlüler Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle kısalmıştır, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır. Bunlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir.

OTü. ***aːt** "ad, isim" TT 172, ED 32b → **[ɑːt**] "ay." 0102020402/08, 0202020501/97, [**ɑːd]** 0203010301/09, 0102020402/02, 0103020301/01, **[ɑt]** 0103050301/13, 0201010101/01, 0202031201/24, [**ɑd]** 0102020401/17, 0103030801/03, 0202020501/69, 0502020101/161

OTü. ***hoːt** "od, ateş" TT 177, ***oːt** ED 34b → **[oːt]** "ay." 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**uːd]** 0202030701/12, [**ot]** 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**o̧d]** 0103010701/70

OTü. ***uːça** "kalça, kuyruk sokumu" TT 179, ED 20b → [**oːtʂɑ]** "ay." 0202031202/54, **[udʐɑː]** 0203020301/06, [**udʐɑ]** 0103030702/106, 0202031202/54, [**odʐɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdʐɑ]** 0103010601/56

OTü. ***kıːz** “kız, kız çocuk” ED 679b → [**ɢəːz]** “ay.” (Bkz. ɢəz~ ʁəz) 0103010304/23, 0201010101/14, 0202030802/14, 0203010301/20

OTü. ***beːrü** “beri” TT 180, ED 355a → **[beːɾə]** “ay.” (Bkz. beɾ~ beɾə~ βeɾ~ βeɾə~ bẹɾ~ bẹɾə) 0202020201/06, 0203020402/27, 0502020101/203, **[bẹːɾ]** 0203010702/19, 0203020201/20, 0202030902/86, 0502020101/168, **[bẹːɾə]** 0202010901/53, 0202030301/08, 0202030604/51, **[βeːɾə]** 0202020201/06, **[biːɾə]** 0202030306/02, 0202031101/16

OTü. ***bėːş** “beş” TT 182, ED 376a → [**bẹːs]** “ay.” (Bkz. bẹş) 0203020401/10, [**biːs]** 0102020402/28, 0202010701/07, 0203010701/02, [**bẹs]** 0103030702/52, 0203020401/10, 0502020101/326, **[bis]** 0103010701/67, 0202020501/86, 0203010301/44, 0502020101/309

OTü. ***töːş** “göğüs” TT 184 → [**døːs]** “ay.” 0103030702/49, 0203020301/06, [**døs]** 0103010601/56, 0202030604/74, 0502020101/297

OTü. ***tüː** “kıl, tüy” ED 433a → [**tuː]** “ay.” (Bkz. tu) 0202030902/45

OTü. ***biːn-** “binmek” TT 183, ED 348a → **[məːn-]** “ay.” 0103010602/07, 0202030902/57, [**mən-]** 0103010305/56, 0201010101/30, 0202030303/07, 0203011002/02, 0502020101/244

Yukarıda belirtilen durumlar dışında Ana Türkçe kök hecedeki birincil uzun ünlüleri Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle kısalmıştır.

OTü. ***aːgıl** “yerleşim birimi; ahır, koyun yatağı” TT 171, ED 83b → [**ɑʁəɬ]** “ay.” 1. “ağıl” 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 2. “yerleşim birimi” 0102020401/42, 0103020403/03

OTü. ***haːra** “ara, arasında” TT 173, ***ara** ED 196a → [**ɑɾɑ]** “ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

OTü. ***uːdı-** “uyumak, yatmak” TT 179 → **[uzu-]** “ay.” (Bkz. us-~ uzuː-~ uzŭ-) 0103050305/07, 0202031101/26, 0502020101/480

OTü. ***kıːn** “kın, kılıf” ED 630b → [**qən]** “ay.” 0103030701/24

OTü. ***çeːrig** “asker, ordu” TT 180, ED 428b → **[ʤerəɣ]** “ay.” 0502020101/23, **[ʤerəq]** 0103010705/42, **[ʤɻ̟rəɣ]** 0502020101/166, **[ʤiɾəːɣ]** 0102040302/05, **[ʤiɾək]** 0102040302/06, **[ʤiɾəɣ]** 0102040302/02

OTü. ***yėːti** “yedi” TT 182, ED 886a **yetti** → **[jɻ̟də]** “ay.” (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** 0103040402/12, 0202010201/06, 0203020601/01, **[ʒidə]** 0103050101/27, 0103010602/04, 0103010701/28, 0202030103/14, 0202031202/03, 0203020501/27, 0502020101/446, **[jiːdə]** 0202010703/08

OTü. ***höːr-** “örmek” TT 184, ED 195b → [**høɾ-]** “ay.” 0202010501/16, **[joɾ-]** 0103010304/01, **[joʰɾ-]** 0102020303/05

OTü. ***yüːz** “surat, yüz” TT 186, ED 983a → [**jyz]** “ay.” 0103010302/15, 0202030402/48, 0203030102/09, **[ʒyz]** 0103050401/05, 0502020101/213

OTü. ***iːk** “iğ” TT 182, ED 99b → [**jik]** (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ana Türkçe kök hecedeki birincil uzun ünlülerin soluklu ünlüye geliştiği örneklerine de rastlanmıştır. Çalışmamızda Ana Türkçe kök hecedeki birincil uzun ünlülerin Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*s/, /*ş/, art /*g/, art /*k/, /*r/, /*l/ ünsüzlerinden önce geldiğinde soluklulaştığı görülür. Bazen soluklu /Vʰ/ ünlülerinin sızıcı unsuru tam segmentleşerek /Vʰ/ → /Vχ/~ Vx olduğu gibi, /χV/, /xV/ göçüşmeyle ünlü seslerinin önüne geçtiği de görülür. OTü. /*eːr/ ses grubundan gelişen soluklu /əʰɾ/ ve /əʰɾ/’nın Minghua ağzında rastlanan daha ileri olan **/χ̟ɾ̟/** biçimi ise **/*eː/** ünlüsünden gelişen soluklu **/əʰ**/’nın kaybolması ve kendi üzerindeki solukluluğunu, /**ɾ**/’yi /**ɾ̟/** şeklinde ötümsüzleştirerek göstermiştir.

OTü. ***yaːş** “yaş, yıl” TT 175 → **[jɑχs]** “ay.” 0103040302/07, **[jɑs]** 0201010101/08, 0202031201/19, 0203011002/22, **[as]** 0103050303/15, [**χas]** 0103040301/10, **[jɑːs]** 0203020403/05

OTü. ***baːgla-** “bağlamak” ED 314b (OTü. **baː-, baːg** TT 172) → [**pɑʰqdɑ-]** “ay.” 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑʰqɻ̟ɑ-]** 0502020101/316, **[pɑʰqɻ̟-]** 0502020101/266, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62, [**bɑʁdɑ-]** 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17

OTü. ***yuːrt** “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” TT 180, ED 958a → [**juʰɾt]** “ay.” 0103020304/26, 0202020701/20, [**joʰɾt]** 0102020302/06, 0202020701/16, [**jʊʰːɾt]** 0202020701/45, [**jʊʰɾt]** 0103020304/27(2), 0202010901/79, [**uʰɾt]** 0202030404/03, [**oʰɾt]** 0202031101/13

OTü. ***kıːkır-** “bağırmak” TT 176, ED 612a → [**qəʰɢəɾ-]** “davet etmek, çağırmak” 0103010305/40, 0202031202/17, [**qəχɢəɾ-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07, [**qəχɢ̟əɾ-]** 0103050201/02, 0202030605/169, [**qəʰqəɾ-]** 0103010501/02, [**qəʰɢ̟əɾ-]** 0202031202/04, [**χəɢəɾ-]** 0102040301/18, 0103010302/21, [**χəʰɢ̟əɾ-]** 0202010703/24 [**qəɢəɾ-]** 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəɢ̟əɾ-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17,

OTü. ***heːrkek** “erkek” ED 223b, TT 282 **heːr** → [**əʰɾgik]** “erkek (hayvan için)” 0202030902/58, **[əʰɾgiḵ]** 0202030902/52, [**χ̟ɾgik]** 0103040301/06

OTü. ***ėːlçi** “elçi” ED 129a, ***ėːl** “halk” TT 181 → **[eʰɬʤi]** “şaman” 0202020401/25, **[eʰɬʤi]** 0202010703/33, 0202030901/11, **[eʰɬʈ̟ʂi]** 0202030901/01, **[eʰɬdz̨i]** 0103040405/12, **[jeʰɬʤi]** 0202030901/02, **[jeʰɬʤi]** 0202030104/20, **[jeʰɬdz̨̟i]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[ẹʰːɬʤi]** 0202010901/40, [**ẹʰɬʤi]** 0202030104/19, [**ẹʰɬʤi]** 0202030104/16, **[jẹxɬdz̨̟i]** 0103030802/25, **[jẹʰɬdz̨̟i]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[ixɬʈ̟ʂi]** 0103030801/05, **[xiɬdz̨i]** 0103040301/06, **[jixɬdz̨̟i]** 0102040301/01, 0103040301/04, **[iɬʤ]** 0202030901/23, [**i**ʃʤi] 0202010703/01

Bazen -Vːr / -Vːl ses grupları ile biten fiillere kesin geçmiş zaman eki ***-də*** (< OTü. *-di*) eklendiğinde fiilin kök hecesindeki uzun ünlünün soluklulaştığı görülür.

OTü. ***kaːl-** “kalmak” TT 173, ED 615b → [**qɑʰɬ-]** (Bkz. qɑːɬ-~ qɑɬ-~ qɑː-~ qɑ-~ χɑːɬ-~ χɑ-~ χɑɬ-~ hɑɬ-)

***kaːl-tı > qɑʰɬ-ḍeː** 0102020301/63, **qɑʰɬ-ḍe** 0103020301/16

OTü. ***yėː-** “yemek” TT 182, ED 869b → [**jẹʰ-]** “ay.” (Bkz. ʒẹ-~ ʒiː-~ ʒi-~ ʤẹ-~ ʤi-~ jeː-~ je-~ jẹː-~ jẹ-~ jiː-~ ji-)

***yėː-di > jẹʰ-ḍə** 0203030102/18

***yėː-di erür > jẹʰ-ḍẹ** 0203030102/23

***yėː-di -mu > jẹʰ-ḍən (< di mu)** 0203030102/23

OTü. ***kol-** “istemek, dilemek” ED 616b → [**qɔʰɬ-]** (Bkz. qoɬ-~ qɔːɬ-~ qɔɬ-~ χɔɬ-~ χɔːɬ-~ ɢɔɬ-)

***kol-di** > ***kol-dı** > **qɔʰɬ-d̥ə** 0203010303/09

OTü. ***öːr-** ED 195b → [**joʰɾ-]** (Bkz. høɾ-~ joɾ-)

***öːr-di** > ***öːr-ti** > **joʰɾ-t̥** 0102020303/05

Yukarıda belirtilen durumların dışında söz başında Ortak Türkçe uzun ünlülerin sıfırlanıp kaybolduğu örneklerine de rastlanmıştır. OTü. ***ėːşik** “kapı; eşik” sözcüğünde, tüm Sarı Uygur ağızlarında söz başında bulunan kapalı /*ėː/ ünlüsü genellikle düşmüştür, ancak ileri yaştaki kaynak kişimizin konuşmasında söz başında çok kısa /**ə̆**/’li [**ə̆sɯk**] olarak kaydedilmiştir. OTü. ***eːder** “eyer” sözcüğünün ilk hecesindeki /*eː/ ünlüsü, Sarı Uygur ağızlarında bazen çok kısa /ə̆/~ /ĕ/ sesi olarak görülür veya tamamen düşüp kaybolur.

OTü. ***ėːşik** “kapı; eşik” TT 181, ED 260a → **[sək]** “kapı” (Bkz. səːg~ səːk̟ ~ səg~ sək̟~ zəːk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, [**ə̆sɯk**] 0203020402/30, 0203010303/04, **[sɯːk]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯk̟]** 0203010702/03.

OTü. ***eːder** “eyer” TT 180, ED 63b → **[zeɾ]** “ay.” 0103010305/57, 0202020101/06, “ay.”, fakat **[ezeɾ]** 0202020303/11, 0502020101/160, **[izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**ĕzeɾ]** 0202020702/14, **[ə̆zẹɾ]** 0202030403/10

Bunun dışında OTü. -V(ː)gV-, -VñV-, (-)VbV- yapılı sözcüklerde Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında büzülme sonucunda ortaya çıkmış uzunluklar da görülür.

-a(ː)gı- → ɑː ~ ɑʰː

OTü.***aːgız** “ağız” TT 171, ED 98a → [**ɑːs]** “ay.” 0202030701/09, 0202030701/07, [**ɑʰːs]** 0203030102/05, **[ɑʰs]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, [**ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, [**hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), [**ɑs]** 0103010306/23

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → **[ɑːχɾʤiq]** “ay.” 0202030902/117, **[ɑχɾʤiq]** 0202030902/106

-üñü- → oː ~ ɔː

OTü.***büñüz** “boynuz” (ED 352a) → **[moːus]** “ay.” 0202030105/01, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[mɔːs]** 0202030401/21, **[moːŋus]** 0203010701/17, [muŋus] 0202020501/61, [moŋus] 0502020101/401, [moŋs] 0202030902/76, [mos] 0103010705/03

***-abı- → oː ~ ʊː**

OTü. ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, [**dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, [**dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, [**ʧusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

***-ebe- → iː**

OTü. ***tebey** “deve” ED 447b > ***tewey** > ***teːy** → **[tiːj]** “ay.” 0202030605/16, **[tiː]** 0202030105/02, **[ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, **[tij]** 0202030605/16, **[ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, **[ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

Bazen söz içinde ünlü ve ünsüz seslerin düşmesi kendi izlerini ünlü üzerine bırakarak uzunluk ile gösterir.

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b → [**bɑːq]** “duvar” 0202010901/73, [**bɑłəq]** 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑłq]** 0203020501/15

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → **[sɑːq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202030301/31, [**sɑʁłəq]** 0202020501/88, **[sɑłəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

OTü. ***ołur-** “oturmak” ED 150a → **[oːɾ-]** “oturmak, bulunmak” (Bkz. ołər- ~ ołəʰɾ- ~ βoɾ-) 0203020401/11, 0203020601/68, **[ołuɾ-]** 0103010503/04, 0201010102/06, 0502020101/31, **[ołəɾ-]** *sık*, [**oːłuɾ-]** 0103010703/10 **[oːłəɾ-]** 0202030402/42, [**ołəːɾ-]** 0102020301/36, **[oɾ-]** *sık* (hızlı konuşmada)

Çalışmamızda Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında görülen bazı uzunluklar, daha çok kaynak kişilerin konuşması sırasında o anki duygularını daha etkileyici biçimde belli etmek için söyledikleri sözcüklerde görülebildiği gibi ünlem ve nakarat

gibi durumlarda da görülür. Şarkı veya destan söylerken de aynı durum geçerlidir. Böyle örneklerdeki uzun ünlüler fonetik değer taşımamaktadır.

"Ünlem"

ɑː ɑm ɑrdəɾɑqɢɑ ẹ^{h}tgindi 0202020702/03

"ünlem, üzüntü ve çaresizliği bildirir"

ɑːj uzu o duɣdi ʤiu bər ojin e̯tdə 0202030605/97

"Şarkı söylerken uzatma"

tʉłgə **qɑłmoːɢə ɑːj** 0103040404/08

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. kök hece birincil uzun ünlüler ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 179-180), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak rastlanan sözcükler de bulunur:

OTü. ***al-** "almak" ED 124b → [**ɑːɬ-]**"ay." (Bkz. ɑː-~ ɑ-~ ɑ^{h}ɬ-~ ɑl-) 0103030701/09, 0202030104/13, **[ɑɬ-]**0103010306/11, 0202020702/01, 0203020501/13, 0502020101/255

OTü. ***ogul** "oğul" ED 83b → **[oːʁəːɬ]** "ay." 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60, **[ɔːʁuːɬ]** 0201010102/01, **[oʁuɬ]** 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, [**oʁəɬ]** 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04, **[ɔʁuɬ]** 0201010102/01, 0202030605/114, **[əʁoɬ]** 0502020101/138

OTü. ***yonak** "eyerin altına konulan ped" ED 949a → **[joːnɑq]** "keçe halı" (Bkz. jonɑːq) 0202020702/12, [**jonɑq]** 0103010305/85, 0202020702/07, [**ojnɑq]** 0103010305/44, [**jynɑq]** 0202020501/71, [**e̯nɑq]** 0103010305/25

OTü. ***unıt-** "unutmak" ED 179b → [**uːnd̯u-]** "ay." 0201010101/02, [**undu-]** 0103050101/05, 0203010301/40, **[ʊndu-**] 0103010704/14, **[und̯u-]** 0201010101/02

OTü. ***kelin** "gelin" ED 719a → **[keːɬən]** "gelin, eş, hanım" 0203020201/01, **[keɬəːn]** 0202030402/46, **[keɬən]** 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keɬn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[ke̯ɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03

OTü. ***köç-** "taşınmak, göç etmek" ED 694a → [**gøːʂ-]** "ay." (Bkz. gøʃ-~ ɣøʂ-) 0202010101/03, 0502020101/38, [**gøʂ-]** 0103050301/06, 0202010901/69, 0203020201/16, **[gødz̯-]** 0202020701/35, **[gøʂ-]** 0202030404/02, [**gø^{h}ʂ-]** 0202030605/14, [**gø^{h}ʤ-]** 0202010901/74,

[**gyş-]** 0202031101/10, **[gytş-]** 0202031101/11, [**gyş-]** 0202031101/10, [**gydʐ-]** 0202031101/07

Ortak Türkçe Birincil Uzun Ünlülerin İzleri:

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. birincil uzun ünlülerin izleri ünsüz ötümlüleşmesi, ünsüz ikizleşmesi, ünlü ikizleşmesi, ünsüz türemesi, ünlü türemesi, öndamaksıllaşma (incelme) ve ön seste /y/ türemesi gibi ses olayları ile görülür.

***Ünsüz ötümlüleşmesi*:** OTü. biricil uzun ünlülerin kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcı /*t, *ç/ ünsüzlerini ötümlüleştirdiği örnekler tespit edilmiştir.

OTü. ***a:ta-*** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → [**ɑdɑ-]** "ay." 0203020202/10, **[ɑdɑʰ-]** 0202030802/49, [ɑtdɑ-] 0202031201/10, [ɑtd̥ɑ-] 0202031201/11, [ɑzɑ-] 0202030802/49

OTü. ***ta:t-*** "tatmak" TT 175, ***ta:tıt- (< ta:tı-t-)*** ED 452a → [**dɑdət-]** "tadına baktırmak" 0103010702/68

OTü. ***ta:tıg*** "tat" ED 452a → [**dɑ:dəʁ]** "lezzetli" 0203010801/04, [**dɑdəʁ]** 0103020502/03, 0502020101/208, [**dɑdə:ʁ]** 0103010705/28

OTü. ***ta:tur-*** "tattırmak" **(< ta:t-ur-)** ED 459b → [**dɑdəɾ-]** "tadına baktırmak" 0202020501/87, 0202030604/08

OTü. ***haːçıg*** "acı" TT 172 → [**ɑdʐəʁ]** "ay." 0103020403/18

OTü. ***haːçıg*** "acı" TT 172, ***haːçıt-*** ED 21a → [**ɑdʐət-]** "acıtmak, ekşitmek, mayalamak" 0202030306/02, [**ɑdʐəd-]** 0202030501/01

OTü. ***uːç*** "uç" TT 179, ED 17b → [**uʐ]** "ay." 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, [**uːʐ]** 0102020402/27, [udʐ] 0103010703/07, [ɢudʐ] 0502020101/118

OTü. ***uːça*** "kalça, kuyruk sokumu" TT 179, ED 20b → [**udʐɑ]** "ay." 0103030702/106, 0202031202/54, [**oːtʂɑ]** 0202031202/54, [**odʐɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdʐɑ]** 0103010601/56, **[udʐɑː]** 0203020301/06

OTü. ***kuːçak*** TT 179, ***kuçakla-*** "kucaklamak" ED 591b → **[ɢudʐɑqdɑ-]** 0202020501/82, [**ɢudʐɑqdə-]** 0103010501/11 **[χudʐɑqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***çıːpın*** "sinek" TT 176 → [**dʐɨβəɴ]** < dʐɨβən "ay." 0202030402/59

OTü. ***yė:ti** TT 182, ED 886a **yetti** → **[jẹdə]** “ay.” (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** 0103040402/12, 0202010201/06, 0203020601/01, **[ʒidə]** 0103050101/27, 0103010602/04, 0103010701/28, 0202030103/14, 0202031202/03, 0203020501/27, 0502020101/446, **[ji:də]** 0202010703/08

OTü. ***kė:çe** “akşam” TT 182, ED 694b → [**gedʒi]˜ [gedʒe]** “dün gece, dün akşam” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

OTü. ***a:t** “ad, isim” sözcüğünde görülen [**ɑd]˜** [**ɑ:d]** biçimindeki son ses *-t* > *-d* ötümlüleşmesi kök hece ünlüsünün uzunluğu ile ilgili olup olmadığı belirsizdir. Zira Sarı Uygur Türkçesinde bu türden ötümlüleşmeler OTü. kök hece birincil uzun ünlüden bağımsız olarak (Tekin 1995: 29). OTü. /*t/, /*ç/ ünsüzlerinin, kök hece ünlüsü uzun veya kısa olması fark etmeden yaygın olarak ötümlüleştiği görülür. Bunun dışında, bu durum OTü. kök hece hem kısa hem de uzun ünlülü hece sonu /*t/, /*ç/ ünsüzlerinden sonra ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde görülebilmektedir. Bununla birlikte, az sayıda yukarıda belirtilen örnekler dışında da ötümlüleşme örnekleri tespit edilmiştir. Bunlar için bkz. **5.3.1.1. Tek Başına Ötümlüleşme *t, *ç.**

***Ünsüz ikizleşmesi*:** Açık hecedeki uzun ünlünün çekici etkisiyle izleyen hecenin başındaki ünsüz ikizleşir. İkizleşmesiyle ilk hece kapalı hâle gelir ve uzun ünlü kısalır. Yani ikizleşme bir tür karşılama uzamasıdır, kaybolan ünlü uzunluğunun yerini ünsüz uzaması alır (Tekin 1995: 148). Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında tespit edilen **[ɑtdɑ-]** sözcüğü, OTü. ***a:ta- (< *a:t+a-)** > ***atta-** > **atda-** gelişmesi yolu ile ünsüz ikizleşmesi gerçekleşmiştir. OTü. ***tü:n** “gece” sözcüğü, hece sonunda bir kısa ünlü türetmesiyle açık heceye dönüşen [**tuni]** biçimi üzerinden tekrar bir ünsüz ikizleşmesiyle ortaya çıkmış [**tunni]** biçimine de rastlanır.

OTü. ***a:ta-** “söz vermek, isim ile çağırmak” ED 42a → **[ɑtdɑ-]** “ay.” 0202031201/10, **[ɑtḍɑ-]** 0202031201/11, **[ɑzɑ-]** 0202030802/49, [**ɑdɑ-]** 0203020202/10, **[ɑdɑ^{h}-]** 0202030802/49

OTü. ***tü:n** “gece” TT 185, ED 433a → [**tunni]** “ay.” 0203010301/14, [tun] 0202030103/15, 0502020101/21, [tuni] 0103030201/05, 0202030605/143, [tʉ:ni] 0203010502/05, [tʉni] 0202030801/01

Ünlü ikizleşmesi: Uzun ünlülerin kendilerinden önce ya da sonra ikinci bir ünlü türetmek suretiyle ikizleşmeleri birçok dilde görülen doğal bir gelişmedir (Tekin 1994: 123). OTü. ***beː** "kısrak" sözcüğünün Dahe ağzında birden fazla biçimine rastlanır, [**pe̤**] ~ [**pe̤ː**] dışında ünlü ikizleşmesine uğramış **[pəi]** ~ [**pəiː**] biçimlerine de rastlanır, hatta son ses /i/~ /iː/ seslerinin yarı ünlü /y/'ye geliştiği de görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. uzun /*öː/ ünlüsünün bazen ikiz ünlüsü /io/~ /ioː/ olarak geliştiği kaydedilmiştir.

OTü. ***beː** "kısrak" TT 180; **bėː** ED 291b → **[pəi]** "doğum yapmışlığı olan dişi at" 0502020101/226, [**pəiː**] 0502020101/128, [**pe̤**] 0202030402/13, [**pe̤ː**] 0202030402/14, [**pəj**] 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, [**quj**] quɬunnəq͡ **quj** 0202010502/13, **[χuj]** quɬunnəq͡ **χui**. ͡ɬɑ 0202010502/14; **[pej]** Lei Xuan-chun 1992: 72, Chen Zong-zhen 2004: 492)

OTü. ***töːz-** "sabretmek, dayanmak, katlanmak" TT 184, ED 572 → **[dioz-]** "ay." 0103010705/20

OTü. ***köːz** "göz" ED 756b → **[gioz]** "ay." (Bkz. ʤoz) 0102020402/21, fakat [gyz] 0103040405/35, 0202030201/02, 0502020101/313, [gøz] 0102020303/36, 0103050102/3, [gøːz] 0203010701/17

OTü. ***töːrt** "dört" TT 184, ED 534a → [**dioɾt]** "ay." 0202030601/60, [**dioːɾt]** 0202010901/06, [**dioɾd]** 0202030604/45, fakat [døɾt] 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [dɯɾt] 0202030601/55

Ünsüz türemesi: OTü. ***ėːki** "iki" sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında /*ėː/ ünlüsünün izi olarak /ş/ türemesi iledir. **[ʃigiː]** ve **[ʃigi]** olarak tespit edilen /ʃ/'li biçimler, kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmış olabileceği gibi sözcüğün ön sırada olma niteliğini henüz yitirmemiş olduğuna da işaret edebilir.

OTü. ***ėːki** "iki" TT 181, **ekki** "iki" ED 100b → **[ʂɨg̑i]** "ay." (Bkz. ʂɨːgə~ ʂɨg ~ ʂɨg̑e̤) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335, **[ʂɨgə]** 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂɨge]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨg̑ə]** 0103010305/92, 0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨg̑əː]**

0202020302/04, **[ʃigiː]** 0203030102/05, **[ʃigi]** 0203030102/22, **[ʂɨɢɔ]** 0502020101/159, [**ʂɨɕɔ]** 0202030902/20

OTü. ***yaː** "yay" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*aː/ ünlüsünün izi olarak kendisinden sonra /ʁ/ türettiği görülür, bu türeme bir ek ile genişletildiğinde kaydedilmiştir.

OTü. ***yaː** "yay" ED 869a → [**jɑ]** "ay." 0202030402/17, 0502020101/142, [**jɑː] jɑː+nə** 0502020101/74, **[jɑʁ]jɑʁ+ə** 0502020101/53

Ünlü türemesi: Kapalı hecelerdeki uzun ünlülerin bazen hece sonunda kısa bir ünlü türettikleri olur (Tekin 1995: 155-156). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kapalı hecelerde OTü. birincil uzun ünlüler bazen hece sonunda bir kısa ünlü türetmesiyle açık hece yapısına dönüşür. OTü. ***tüːn** "gece" sözcüğünde bu olay görülür.

OTü. ***taːl** "dal" TT 174 → **[dɑɬə]** "ay." 0202010703/21, 0202020501/76, 0203020302/10

OTü. ***taːt-** "tatmak" TT 175, ***tatı-** ED 452a → [**dɑdə-]** "tadına bakmak" 0502020101/61, [**dɑt-]** 0202031202/28

OTü. ***saːnç-** TT 157, ***sanç-** "sokmak, batırmak" ED 835b → [**sɑndzʲi-]** "ay." 0103010705/50

OTü. ***yaːl** "yele" TT 175 → [**jəɬə]** "ay." 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

OTü. ***aːgna-** "ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak" TT 171, ED 87b → [**ɑʁənɑ-]** "ay." (Bkz. ɑʁɑnɑ-~ɑʁən-) 0202010503/14

OTü. ***keːklik** "keklik" TT 181 → **[gegələk]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 150)

OTü. ***tüːn** "gece" TT 185, ED 433a → [**tun]** "ay." 0202030103/15, 0502020101/21, [**tuni]** 0103030201/05, 0202030605/143, [**tunni]** 0203010301/14, [**tʉːni]** 0203010502/05, [**tʉ̈ni]** 0202030801/01

***Ön damaksıllaşma -İncelme*:** OTü. ***yaːl** "yele" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinde ön damaksıllaşarak [**jəɬəˈ [jiɬəˈ** [**jeɬə]** biçimlerine gelişmiştir.

OTü. ***yaːl** "yele" TT 175 → [**jəɬə]** "ay." 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

***Ön seste /y/ türemesi*:** Sarı Uygur Türkçesinde Ortak Türkçe birincil uzun ünlülerin izi olarak kendilerinden önce bir /y/ türettiği örnekleri de görülür. Ortak Türkçe birincil uzun ünlülü sözcüklerin söz başında hem /y/ türemeli, hem /y/ olmayan biçimleri kaydedilmiştir.

OTü. ***üːm** "şalvar" TT 185, ED 155b → [**jyn]** "pantolon" 0103010702/66, [**ym**]~ [**jym**] (Lei Xuan-chun 1992: 47, 277)

OTü. ***iːk** "iğ" TT 182, ED 99b → [**jik]** "ay." (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

OTü. ***iːz** "iz" TT 183, ED 277a → **[jiz]** "ay." 0103010704/09

OTü. ***iːzle-** "izlemek", ***iːz** "iz"den TT 183 → **[jizdɑ-]** "ayak izini takip etmek" (Lei Xuan-chun 1992: 269)

OTü. ***ėːnlıg** (***ėːn** "genişlik" TT 181) → **[jẹ̣nnəɣ]** "genişliğe sahip olan" 0103040302/10, **[ennəɣ]~ [jennəɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 26, 258)

OTü. ***ėːl** "halk" TT 181, ***ėːlçi** "elçi" ED 129a → **[je^{h}ɬʤi]** "şaman" 0202030901/02, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬʤi̯]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[jẹ̣xɬʤi̯]** 0103030802/25, **[jẹ̣^{h}ɬʤi̯]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[jixɬʤi̯]** 0102040301/01, [e^{h}ɬʤi] 0202020401/25, [e^{h}ɬʤi] 0202010703/33, 0202030901/11, [e^{h}ɬʧi] 0202030901/01, [e^{h}ɬʤi̯] 0103040405/12, [ẹ̣^{h}ːɬʤi] 0202010901/40, [ẹ̣^{h}ɬʤi] 0202030104/19, [ẹ̣^{h}ɬʤi] 0202030104/16, [ixɬʧi] 0103030801/05, [xiɬʤi̯] 0103040301/06, 0103040301/04, [iɬʤ] 0202030901/23, [iʃʤi] 0202010703/01

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /*öː/ ünlüsünün, kendisinden önce bir /y/ sesi türettiği örnekler tespit edilmiştir. Böyle y-'li sözcüklerin ilk biçimlerinin Ana Türkçe söz başı /h/'li sözcükler olarak yeniden yapılandırılmaları dikkate değer. Böyle Ana Türkçe söz başı /*h/'ye giden Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/'li sözcükler arasında h-'li söylenişlerine de rastlanmıştır. Ayrıca Sarı Uygur Türkçesindeki h-~ y- ~ Ø dalgalanmaları için daha ayrıntılı olarak bkz. **2.8.3. /*h/.**

OTü. ***höːr-** "örmek" TT 184, ED 195b → [**joɾ-**] "ay." 0103010304/01, [**jo^{h}ɾ-]** 0102020303/05, [**høɾ-]** 0202010501/16

OTü. ***hö:r-*** TT 184, ***hö:rme*** "örgü" ED 231b → **[høɾmẹ]** "ay." 0202010501/16, **[jøɾmẹ]** 0102020303/04, **[jøɾmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02, [øɾmẹ] 0103040404/04, [iɾmi] 0103010302/02

OTü. ***ö:r-*** TT 183, ***ö:rü*** "yukarı" ED 197b → **[jøry]** "ay." 0202020501/24, **[jøɾə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[joɾə]** 0103010306/09, 0203020402/29, **[jø:ɾ]** 0103010705/03, **[jø:ɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jy:ɾə]** 0202030605/05, **[jyɾ]** 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07

Ön seste /y/ türemesi ve öndamaksıllaşma: Aşağıda yer alan örneklerin Ortak Türkçe biçimlerini söz başı /*ɪ:/'lı olarak kursak da, bu sözcükler Halaççada söz başı /h/ ile diğer Türk lehçelerinde /y/'li olarak tanıklanmaktadır. G. Doerfer, çağdaş Türk lehçelerinde söz başında Ø ~ /h/ gelişmesi yanında, Eski ve Orta Türkçedeki Ø'lı bazı sözcüklerin söz başında /h/'li olduklarını belirterek böyle sözcüklerin birinci /h/'yi korumuş sözcükler olduklarını ifade etti, Ana Altayca söz başı /p/'ye gittiği bilinen ve /h/ ile başlayan pek çok sözcüğü Halaç Türk lehçesinde görebiliriz (Barutcu 1989: 4; 2-34). Eski Uygur/Türk dilinin geç aşamalarında OTü. /*h/ ünsüzünün kaybolduğu anlaşılmaktadır. Hangi çevreye ait olursa olsun, OTü. *h ile kurulan sözcüklerin Eski Türkçe metinlerde ya ünlü ile ya da /y/ ile başlayan biçimleri tespit edilebilmektedir. Bu konu daha ileri araştırmaları istemektedir.

Söz başında /y/ türemesiyle /y/ veya /y/'den gelişen [**ʒ]** ünsüzleri komşuluğunda /y/'nin etkisiyle /*ɪ:/ ünlüsü ön sıradan /e/~ /ẹ/ seslerine veya daha ileri olan /i/'ye geliştiğini gösteren örneklere rastlanmıştır. Aynı sözcükte OTü. /*ɪ:/ ünsüzünün hem incelip /i/'ye geliştiği hem de /ə/ olarak korunduğu görülebilir:

OTü. ***ɪ:r*** "şarkı, türkü, şiir" TT 175, ED 192b → [**jeɾ]** "şarkı" (Bkz. **ʤeɾ)** 0103040402/18, 0202030203/04, **[jẹɾ]** 0103050301/33, 0202010501/17, **[jiɾ]** 0202030601/81

OTü. ***ı:rçı** “şarkı söyleyen” ED 958a, (TT 175 **ı:r** “şarkı, türkü”) → **[jeɾtʂi]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʑi]** 0103010305/33, **[jẹɾdʑi]** 0103010703/14

OTü. ***ı:duk** TT 145, → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** “kutsal, kutsal koyun (tanrıya adanmış koyun)”(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

OTü. * **ı:gla-** “ağlamak” TT 175, ED 85b → **[jiʁɬɑ-]** “ay.” (Bkz. ʒiʁɬ- ~jiʁɬ- ~jiɬʁ-) 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23

OTü. **ı:gaç** “ağaç” TT 175, ED 79b → **[jiʁɑʂ]** “ahşap” 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑ:ʂ]** 0202020303/01

Pal’mbah’ın Tuva lehçesindeki uzun ve yarı uzun ünlüleri inceleyen yazısı bu lehçedeki ikincil uzunluklarla yarı uzun ya da yutaklanan ünlülere ayrılmıştır. U. Ş. Bayçura’nın hassas aletlerle tesbit ettiğine göre Tuvaların dilinde ünlülerin yutaklanan (*a’t* “at”, *oˤt* “ot, çimen”, e’t “et”) ve yutaklanmayan (*at* “ad”, *ot* “od, ateş”, ė:t- “etmek”) olmak üzere iki türü vardır. Pal’mbah ünlü yutaklanmasının Tuva Türkçesinde fonemik olduğunu belirttiği sözcüklerde yutaklanmayan ünlülerin Ana Türkçedeki birincil uzun ünlülere denk gelirken, yutaklanan ünlülerin ise Ana Türkçedeki kısa ünlülere denk geldiğini ortaya koymuştur (Tekin 1995: 33-34). Aşağıda verilen örneklerde OTü. birincil uzun ünlülerin Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kısalırken, OTü. kısa ünlülerin ise soluklulaştığı dikkati çeker. Sarı Uygur Türkçesinin bu özelliği, şüphesiz Tuva Türkçesindeki yutaklanmış ünlüleri ile karşılaştırılabilir:

OTü.	Tuva	SUyg.
***a:t** “ad, isim”	**ɑt**	**ɑt** (ɑːɗ ɑːƭ ɑd)
***at** “at”	**ɑˤt**	**ɑʰt** (ɑʰːƭ ɑχƭ hɑƭ χɑt ~ ɑːƭ ɑʰɗ ɑʰɖ ɢɑʰt)

***aːk** “ak, beyaz”	**ɑq**	**ɑq**
***ak-** “akmak”	**ɑˈq-**	**ɑʰq-** (~ ɑʰɢ-~ ɑʰɢ-~ ɑχq-~ ɑχɢ-)
***aːrɪt-** “temizlemek”	**ɑrɪ-** **“**temizlenmek”	**ɑɾt-** (~ɑːɾɖ-~ ɑɾʧ-~ ɑɾd-)
***art-** “artmak”	**ɑɾtɪq** “fazla”	**ɑʰɾt-**
***oːt** “ateş”	**ot**	**ot** (ɬ oːt~ uːt~ ʊt~ ut~ uːd~ oɖ)
***ot** “çimen, ot”	**oˈt**	**oʰ**t (~ ot~ ɔʰd~ ɔʰɖ ~ ɔʰt~ χot ~hot)
*ėːt- “etmek, yapmak”	**et-**	**et-** (eːd-~ ed-~ ȩʧ-~ ẹd-~ ẹt-~ ȩʧ-~ it-~ id-~ jid-)
***et** “et”	**eˈt**	**eʰt** (eʰd~ ẹt~ ẹʰt~ eʰːt~ ẹʰd~ ẹʰɖ~ ẹʰʧ ~ xit~ ʃit~ ʃid~ jet~jẹt~ jixt)

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen hem fonemik ünlüler hem de yanses değerindeki yan ünlüler, Ortak Türkçenin ünlü temel alınarak tarihsel ve karşılaştırmalı olarak ayrıntılı olarak 4. Bölümde ele alınmıştır.

3.2.2. Ünsüz Düzeni

Çift Dudak Ünsüzleri

/p/

(p1) [p] ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[jip] ← ***yıp** (ED 870b) “ip” (Bkz. ʒẹp~ ʒip~ ʒit~ ʃip~ ʃit~ jẹp) 0202020702/18, 0502020101/470

[sɑpdəʁ] “çizmenin bacak kısmı, saplı” ← ***saːplıg** “saplı” (ED 782b) 0103020402/05

(p2) [β] ötümlü, sızıcı, çift dudak

[ɑβɑ] "baba" ← ***apa** (ED 5a) "ata, baba" (Bkz. ɑβ) 0102020303/19, 0103010601/73, 0202030401/29(2), 0203020401/05, **[ɑvɑ]** 0202020301/06, 0203020601/52

(p3) [b] ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[qɑbɑɢ] ← ***kaːpak** (TT 173, ED 582b) "kapak" 0103010705/24

[ʂobɑq] ← ***çalpak** (ED 418a) "çamur" 0103010502/11, [**ʂolbɑq**] ~ [**ʂobɑq]** (Lei Xuan-chun 1992: 306, 307)

(p4) [b̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[øʰkb̥e] ← ***öpke** (ED 9a) "akciğer" (Bkz. eʰkbe~øʰkbe~ øʰkb̥ẹ~ yxkb̥e~ jøʰkb̥ẹ) 0202030401/30, 0502020101/96

(p5) [v] ötümlü, sızıcı, diş-dudak

[ɑvɑ] "baba" ← ***apa** (ED 5a) "baba, ata" (Bkz. ɑβ ~ ɑβɑ) 0202020301/06, 0203020601/52

[gev] ← ***köp** (ED 686b) "çok" (Bkz. geːv~ geβ~ geʰp~ gẹβ~ gẹt~ gẹʰt~ gøːβ~ gøʰːp~ gøβ~ gøʰp~ gyβ~ giːxt~ giβ~ giv~ gẹʰp~ gøʰp~ gixt~ keʰp~ k̟ẹp~ k̟ẹʰp~ k̟ixt) 103050303/28

(p6) [m] ötümlü, genizsil, çift dudak

[gəɾmək] "kaş" ← ***kirpik** "kirpik" (ED 737b) → [**gəɾvək]** (Lei Xuan-chun 1992: 149)

[qɑɬmɑq] ← **kalpak** "kalpak" (VEWT 227b, Eren (1999:203)) 0103010302/13, [**qɑɬmoːɢ]** 0103040404/08

(p7) [t] ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[gẹʰt] ← ***köp** (ED 686b) "çok" (Bkz. geːv~ geβ~ gev~ geʰp~ gẹβ~ gẹt~ gøːβ~ gøʰːp~ gøβ~ gøʰp~ gyβ~ giːxt~ giβ~ giv~ gẹʰp~ gøʰp~ gixt~ keʰp~ k̟ẹp~ k̟ẹʰp~ k̟ixt) 0103030901/42

(p8) [k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[tẹxk-] ← ***tep-** (ED 435b) "tepmek, tekmelemek" → (Bkz. tẹp-~ diɣ-) **tẹxk-gi** 0103030901/42, **tixk-kəʂ də** 0103010305/77

(p9) [ɣ] ötümlü, sızıcı, orta damak

[diɣ-] ← ***tep-** (ED 435b) "tepmek, tekmelemek" (Bkz. **tẹp-~ tẹxk-~ tixk**-] 0102020303/23

(p10) [q] ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[dɑʰq-] "bulmka, doğurmak(insan için)" ← ***tap-** (ED 435b) "bulmak" (Bkz. dɑʰp-~ dɑp-~ d̥ɑʰp-~ tɑʰp-~ dɑːp-~ dɑβ-) **dɑʰq-ɢ eɾ** 0103040401/32, **dɑʰq-ɣ̊ eː** 0202030601/70, **d̥ɑʰq-ɢɑ** 0202030902/131, **dɑχq-ɢə də** 0103030702/18, [**tɑχq-qəʂ d̥ə** 0103040303/07, **tɑq-qəməs d̥ə** 0103040303/06, **ʈɑʰq-qəʂ eː** 0103030702/19

(p11) Ø

[derẹ-] ← ***teːpre-** (ED 444a) "hareket etmek" 0502020101/414, **[deɾβe-]** "ay." 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**,** [**deɾβẹ-]** 0502020101/487

[tʂoɬɑn] ← ***çolpan** (ED 418b) "çoban yıldızı" 0103010602/01, **[tʂoɬβɑn]** 0103010305/66

/b/

(b1) [b] ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[bɑʁ] "hayvanı bağlamak için toprak içine sabitleştirilmiş olan ip veya direk"← ***baːg** "kayış, bant" (ED 310b) 0103020303/11

[bəɬ-] ← ***bil-** (ED 330b) "bilmek" (Bkz. bəːɬ-~ bəl-~ bəʰɬ-~ βəɬ-) 0103040601/06, 0201010101/05, 0202030901/06, 0203010301/37, 0502020101/218

(b2) [b̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[b̥ẹʰɾk] "becerekli, güçlü" ← ***berk** (ED 361b) "pek, güçlü" 0201010101/32, 0202030605/79

(b3) [p] ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[pədəɣ] “yazı, mektup, kitap, eğitim, bilim”← ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” (ED 303a) (Bkz. pədək~ pəd̥ək~ pəd̥əḵ~ pəd̥əɣ~ p̥ʰdəɣ~ b̥ʰdəɣ) 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05

(b4) [p̪] yarı ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[p̪ut-] “yetmek, tamamlanmak” ← ***büt-** (ED 298b) “tamamlanmak” (Bkz. pəd- ~pəd̥-~ pət-~ pʰd-~ pʰd̥-~ pʰt-~ pud-~ pud̥-~ put-~ puṯ-~ p̪ət-~ p̪ʊʰt-~ bʰt-~ ɸət-~ ɸud-) 0103020303/40

(b5) [β] ötümlü, sızıcı, çift dudak

[βɑş] “baş, tepe, üstü, yetkili, sorumlusu, bir nesnenin ucu, aile içinde kişi sayısını belirten birim, başlı” ← ***baş** (ED 375a) “baş” Bkz. bɑːş~ bɑːdʐ~ bɑːd̥ʐ~ bɑχdʐ~ bɑş~ bɑdʐ~ bɑdʐ̥~ bɑʰːdʐ~ bɑʰş~ bɑʰdʐ~ bɑʰd̥ʐ~ b̥ɑχdʐ~ b̥ɑş~ b̥ɑdʐ~ b̥ɑʰdʐ~ b̥ɑʰd̥ʐ~ βɑdʐ̥~ɸudʐ) 0103010701/139, 0102040301/07, 0202020401/16, 0203020402/18, 0502020101/492

(b6) [ɸ] ötümsüz, sızıcı, çift dudak

[ɸølʉk] ← ***bö:lük** (ED 339b, ***bö:l-** TT 184) “bölük, kısım” (pʉɬəg~ pølʉk~ ɸølek) 0203020601/10

[ɸɑʁɑɴ] ← “büyük taş, kaya taş” ← Mo. **bagana** “direk, sütun, kazık, destek, binanın döşeme kirişi” (Lessing 2003: 107b) (Bkz. Bkz. pɑʁɑɴ~ pɑʁəɴ~ hɑʁəɴ) 0202030605/153

(b7) [f] ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[defşi] “ay. (Dahe ağzı)” ← **tebsi:** ← Çin. **tieh tzŭ** (ED 445b) “tepsi” (Lei Xuan-chun 1992: 102)

(b8) [m] ötümlü, genizsil, çift dudak

[məŋ] ← ***bıŋ** (ED 346b) “bin” 0103050305/16, 0202030604/20

(b9) [v] ötümlü, sızıcı, diş-dudak

[vɑɾ] ← ***ba:r** (TT 172, ED 353a) “var” (Bkz. ɑːɾ~ ɑɾ~ bɑːɾ~ bɑːr~ bɑɾ~ bɑr~ b̥ɑɾ~ βɑːɾ~ βɑːr~ βɑɾ) 0203010301/44

(b10) [h] ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[høɣʉn] “on iki parmak bağırsağı, karından sonra gelen bir parça kalın bağırsak?” ← ***bükin** “iç organlar, bağırsaklar” (ED 328a) **büken (?bükin)** qɑɾɑ **høɣʉn** 0203010901/01; [**peɣen**] “ay.” ɢara **peɣen** (Lei Xuan-chun 1992: 71)

[hɑʁəɴ] “büyük taş, kaya taş” ← Mo. **bagana** “direk, sütun, kazık, destek, binanın döşeme kirişi” (Lessing 2003: 107b) (Bkz. pɑʁɑɴ~ pɑʁəɴ~ ɸɑʁɑɴ) 0202030605/150

(b11) Ø sıfır ünsüz

[søjn-] ← ***sebin-** (ED 790b) “sevinmek” 0103020401/06, 0202030902/114

[sutʂɨ] ← ***subçı** (ED 785) “su satıcısı” 0202030203/03

[su] ← ***sub** (OT 252), ***suːv** (ED 783a) “su” 0102040301/02, 0103030203/21, 0202010901/36, 0203011001/04, 0502020101/207, [**sʊ**] 0202030401/03, [**sʉ**] 0103010101/03, **[suː]** 0103020401/02, 0202030308/07

Diş Dudak Ünsüzü

/f/

(f1) [f] ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[fɑ] ← Ç. **fa** 法 “yasal, kural” 0103030901/48, 0103030901/48

[fəɬɑ-] ← Ç**. fu** 服 **+T.+la-** “yenildiğini kabul etmek” 0202030902/60

Dişeti Ünsüzleri

/t/

(t1) [t] ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[tɑʁ] “dağ, dağ bölgesi, dağlı” ← ***taːg** (TT 174, ED 463a) “dağ” (Bkz. tɑːʁ ~ tɑk ~ tɑq) 0102020402/27, 0103030202/11, 0202030605/163, 0203020201/21, 0502020101/280

(t2) [ʇ] yarı ötümlü, patlayıcı, dişeti

[ʇəs] ← ***tiːş** (TT 183, ED 557b) “diş” 0502020101/64

[ʇus] “düz, hiza” ← ***tüz** (ED 571b) “düz” (Bkz. dus ~ d̥us) 0202020501/17

(t3) [d] ötümlü, patlayıcı, dişeti

[demər] ← ***temir** (ED 508b) “demir” (Bkz. demər ~ dɛ̣məːr ~ dɛ̣mər) 0103030702/86, 0202030902/87

(t4) [d̥] yarı ötümsüz patlayıcı, dişeti

[d̥oʰqəs] ← ***tokuz** “dokuz” (ED 474b) Bkz. doχəs~ doʰqus~ dɔqəs ~ dɔqus~ dɔχqəs~ dɔχqus~ dɔʰqəs~ dɔʰqus~ d̥ɔʰqus~ ʇoχqəs~ ʇɔχqus) 0103030802/04

(t5) [ʧ] ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

[ʧi] ← ***tebey** (ED 447b) “deve; devetüyü rengi” (SUMHr) (Bkz. tiː ~ tiːj ~ ti ~ tij ~ ʧiː) 0103010305/56

/d/

(d1) [d] ötümlü, patlayıcı, dişeti

[pədər] “geçen yıl” ← ***bıldır** (ED 334a) ← OTü. ***biːr yıl turur** “bıldır” (Bkz. pədoːr ~ pəd̥ər ~ pəʰdəːr ~ pəʰdər ~ pəʰd̥ər ~ puʰdoːr) 0103010304/41

(d2) [d̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[mɑnd̥ər-] ← ***bandur-** (ED 768a) “taktırmak, takmasına yardım etmek” (Bkz. mɑndər-~ mɑndər-) 0103040401/53, 0201010101/13

(d3) [ʇ] yarı ötümlü, patlayıcı, dişeti

[pəʇəʰrge] ← ***bıldır** ← OTü. ***biːr yıl turur** (ED 334a)+ki “geçmişte” (Bkz. pədəʰrgɛ~ pədəʰrgɛ̣~ pədeʰgə~ pədeʰrgɛ~ pədɛ̣rgɛ̣~ pəd̥əʰk̥ə~ pəʰd̥əʰrgɛ̣~ pəʰdɛ̣ʰrgə~ pəʰd̥ɛ̣rk̥i) 0103030201/02

(d4) [z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[ɑzɑq] ← ***adak** (ED 270a) “ayak” (Bkz. ɑzɑG) 0102020301/62, 0103050101/44, 0202030802/37

[ezɐr] ← ***e:der** (TT 180, ED 63b) “eyer” (Bkz. ə̆ze:ɾ~ ə̆zẹɾ~ eze:ɾ~ ĕzeɾ~ ẹzẹɾ~ zeɾ) 0202020303/11, 0502020101/160

(d5) [zᶣ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[uzᶣ] ← ***u:d** (ED 34a) “sığır, öküz” 0103050304/08

(d6) [ɣ] ötümlü, sızıcı, orta damak

[gəɣəs] ← ***kidiz** (ED 707a) “keçe” 0203010303/13; **[gəgəs]** (Lei Xuan-chun 1992: 148)

(d7) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[tʂijɑn] ← ***ça:dan** (ED 403) “akrep” (Lei Xuan-chun 1992: 295)

/s/

(s1) [s] ötümsüz, sızıcı, dişeti

[sə-] ← ***sı:-** (TT 176, ED 782a) “kırmak” 0102020303/37, 0103030901/74, 0202030902/106

[sɑzᶣ] ← ***saç** (ED 794a) “saç” (Bkz. sɑ:dzᶣ ~ sɑdzᶣ ~ ʂɑ:dzᶣ ~ ʂɑzᶣ ~ ʂɑdzᶣ) 0103020303/38, 0201010101/15, 0202030902/96, 0203020202/05, 0502020101/165

(s2) [ʃ] ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

[ʃøz] ← ***söːz** (ED 860b) “söz, dil” (Bkz. søːz ~ søz ~ syz ~ sʉz ~ ʃoz ~ tsøz) 0103040601/03

[ʃynɑn] ← Ç. **Sunan** 肃南 “yer adı” 0203020201/16

(s3) [ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[ʂɑzᶣ] ← ***saç** (ED 794a) “saç” (Bkz. sɑ:dzᶣ ~ sɑzᶣ ~ sɑdzᶣ ~ʂɑ:dzᶣ ~ ʂɑdzᶣ) 0102020402/19, 0103010305/85

[ʂɨʁɑn] ← ***sıçgan** (ED 796) “sıçan” 0202031201/28

(s4) [z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[suzus-] ← ***süsüş-** (ED 856b) “boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” (Bkz. sus-) 0502020101/92

(s5) [ts] ötümsüz, sızıcı, dişet, yarı kapantılı

[tsɑp] ← ***saːp** (ED 782b) “sap” (Bkz. sɑp ~ sɑβ ~ sɑŋ) 0103020302/24

(s6) [h] ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[**hen]** ← ***sen** (ED 831b) “sen”

/ts/

(ts1) [ts] ötümsüz, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı

[tsotʂɑŋ] ← Ç. **caoyuan** 草原 “yayla” 0203010301/43

[tsɯʃy] ← Ç. cixu 次序 “sıra” 0102020303/48

(ts2) [s] ötümsüz, sızıcı, dişeti

[seː] ← Ç. **cai** 菜“sebze” (Bkz. seːj) 0203020501/07

[seχoɴ] ← Ç. **caihong** 彩虹 “gök kuşağı” 0103010304/14

/l/

(1) [l] ötümlü, yan ünsüz, dişeti

[liŋʤy] ← Ç. **lingju** 邻居 “komşu” 0103050101/52

[belek] ← ***bėlek** (ED 338b) “hediye, uğurlu işaret, sembol” (Bkz. bəɬəg~ bəlek~ bəl̩ek~ bəlik~ beleːk~ beleg~ bel̩ek~ bẹlek~ bẹl̩eg~ bẹl̩eg̃~ bẹl̩ek~ bẹlik~ bilik) 0103040402/21, 0202030605/04

(12) [ɬ] ötümlü, yan ünsüz, dişeti-damak)

[ɑɬɑ] ← ***aːla** (TT 171, ED 126a) “alaca” (Bkz. ɑːɬɑ~ ɑɬ~ ɑɬə~ ɢɑɬɑ) 0103010705/22, 0202030902/10, 0203010501/06

[əɬəɣ] ← ***elig** (ED 140b) “el” 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**əɬək]** 0103040405/57, 0202010503/15, 0203020401/13, 0502020101/471, [**ə̆ɬəɣ]** 0103040403/27, [**ẹl̩ẹk]** 0502020101/270

(l3) [ɬ] ötümsüz, yanal sızıcı, dişeti- damak

[iɬʤi] ← ***ė:lçi** (***ė:l** “halk, kabile” TT 181, ED 129a) “elçi, şaman” (Bkz. e^{h}ɬʤi ~ e^{h}ɬʤi~ e^{h}ɬʈʂi ~ e^{h}ɬʤi̯ ~ $e̯^{h}$:ɬʤi ~ $e̯^{h}$ɬʤi ~ $e̯^{h}$ɬʤi ~ ixɬʈʂi ~ iʃʤi ~ xiɬʤi̯ ~ je^{h}ɬʤi ~ je^{h}ɬʤi ~ je^{h}ɬʤi̯ ~ je̯^{h}ɬʤi̯ ~ je̯xɬʤi̯ ~ jixɬʤi̯) 0202030901/23

[ɬajiʁɑŋərʤen] T “gök tanrılarından biri, özel ad” (Bkz. hajʁanərʤen ~ ɬajiʁɑŋərʤe̯n ~ ɬajəʁɑrʤe̯n ~ ɬajiʁərʤen ~ ɬajiʁərʤeN) 0202030601/52

(l4) [d] ötümlü, patlayıcı, dişeti

[ɑ^{h}tdək] ← ***atlıg** (ED 55a) “atlı, ata binen kişi” (Bkz. Gɑ^{h}tdək) 0103010305/75, 0202030902/29, 0502020101/348

(l5) [ʤ̯] yarı ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[sɑʂʤ̯əq] “kadın” ← ***saçlıg** (ED 797a) “saçlı” (Bkz. sɑ:ʐdək ~ sɑ:ʐdəʁ~ sɑʂdəʁ~ sɑʂtəq~ sɑʂtəʠ~ sɑʐdək~ sɑʐdəq~ ʂɑʐdəʁ~ ʂɑʐʤ̯əq~ ʂɑʐʤ̯əʁ) 0203020601/58

(l6) [t] ötümsüz, patlayıcı, dişeti

[sɑʂtəq] ← ***saçlıg** (ED 797a) “kadın” (Bkz. sɑ:ʐdək~ sɑ:ʐdəʁ~ sɑʂdəʁ~ sɑʂʤ̯əq~ sɑʂtəʠ~ sɑʐdək~ sɑʐdəq~ ʂɑʐdəʁ~ ʂɑʐʤ̯əq~ ʂɑʐʤ̯əʁ) 0203020402/27

(l7) [n] ötümlü, genizsil, dişeti

[ɑɴnɑ-] ← ***ɑ:ŋlɑ-** (ED 186a) “duymak, dinlemek, işitmek” (Bkz. ɑɴn- ~ ɑɴnɑ^{h}- ~ ɑɴnə-) 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488

(l8) Ø sıfır ünsüz

[o] ← ***ol** (ED 123a) “o” → “ay.” (Bkz. oɬ o:ɬ ɔɬ ɔ ʉɬu:ɬ u:~ uɬ ~ u ~ u:ɬ ~ u: ~ βoɬ ~ vu) *sık.* **[o:]** *sık.* **[u]** 0103010305/92, 0202031202/45, 0203020202/09

[pədəɾ] “geçen yıl” ← ***bıldır** ← OTü. ***biːr yıl turur** (ED 334a) “bıldır” (Bkz. pədoːɾ ~ pəḍəɾ ~ pəʰdəːɾ ~ pəʰdəɾ ~ pəʰḍəɾ ~ puʰdoːɾ) 0103010304/41

[tɑɢɑn] ← ***talkan** (ED 496b) “kavurulmuş un, talkan” (Bkz. tɑɢɑːɴ tɑɬɢɑɴ tɑɬʁɑn) 0103010101/10

/z/

(z1) [z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[jɑz] ← ***yaːz** (ED 982b) “bahar” (Bkz. jɑːz) 0103030702/26

(z2) [s] ötümsüz, sızıcı, dişeti

[jysdi-] ← ***yabızla-** (ED 882a) “kötülemek” 0202030902/01

[ɑʰs] ← ***aːgız** (TT 171, ED 98a) “ağız” (Bkz. ɑːs ~ ɑs ~ ɑχs ~ ɑʰːs ~ χɑs ~ hɑs) 0103020302/15, 0202030402/55, 0502020101/104

(z2) [ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[sɑqəʂ] ← ***sekiz** (ED 823b) “sekiz” (Bkz. sɑqəs) [**sɑqəʂ jiɣəɾmə**] 0202030902/69, 0502020101/485

/ʤ/

(ʤ1) [ʤ] ötümlü, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı

[ʤuj] ← Ç. **zui** 最 “en” (Bkz. zuj ~ ʤuːj) 0103010101/12, 0202030701/01, 0203010702/24, 0502020101/310

(ʤ2) [z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[zuj] ← Ç. **zui** 最 “en” (Bkz. ʤuːj ~ ʤuj) 0103010304/11, 0202031201/07

Dişeti-Damak Ünsüzleri

/ç/

(ç1) [ʧ] ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

[ʧygəɾ-] ←***çökür-** (ED 416b) “çöktürmek” 0103010305/44

(ç2) [tʂ] ötümsüz, sızıcı, bükümlü, yarı kapantılı

[tʂɑʁ] ← ***çaːg** (ED 403b) “çağ, zaman” (Bkz. tʂɑq) 0103050303/16

(ç3) [tʂ] yarı ötümlü, sızıcı, bükümlü, yarı kapantılı

[qɔɬqətʂɨ] ← ***kolguçı** (ED 621b) “dilenci” (Bkz. ɔqətʂɨ~ qɔqətʂɨ~ ɢ̥ɔɬqəḍə) 0202030902/56

(ç4) [ʤ] ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak

[ʤerəɣ] ← ***çeːrig** (TT 180, ED 428b) “asker” (Bkz. ʤerəq ~ ʤɟ̣rəɣ ~ ʤirəːɣ ~ ʤirəɣ ~ ʤirək) 0502020101/23

(ç5) [ʤ̬] yarı ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

[gøʰʤ̬yr-] ← ***köçür-** (ED 699a) “göç etmesine yardım etmek” (Bkz. gødʒ̬ir-, kødʒ̬ir-) 0502020101/137

(ç6) [ʣ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[ʣɑɬ-] “*baş ʣaɬ-* diz çöküp baş eğmek, saygı göstermek, yere kapanmak” ← ***çal-** (ED 417b) “(kapıyı)çalmak” (Bkz. ʤaɬ-~ ʣɑʰɬ-) 0103030702/83, 0202010503/05, 0203011002/06

[ʣəʁər] ← ***çıgır** (ED 409a) “eğimli ve ince yol” 0103030702/50

(ç7) [ʣ̬] yarı ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[ʣ̬ɑʰɢ̥əɬ-] ← ***çakıl-** (ED 407a) “çakmak, parlamak” (Bkz. ʣɑʰɢəɬ-~ ʣɑʰɢəʰɬ-) 0202030103/10

(ç8) [ʃ] ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

[iʃ] ← ***iç** (ED 17b) “iç” (Bkz. əʂ ~ əʧ~ əʰʣ~ əʰʣ̬~ ăʂ~ eʰʣ̬~ uʂ ~ ixʤ ~ iʤ ~ iʃʤ ~ iʃʧ~ xiʤ ~ həʤ ~ həʣ~ həʣ̬~ hɛ̣ʤ ~ hiʤ ~ hiʧ~ ʃiʤ ~ ʃiʤ̬ ~ ʂɨ) 0102020303/23

(ç9) [ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[gɛ̣ʂ] ← ***kėːç** (ED 692b) “geç” (Bkz. giːʂ) 0202030601/79

(ç10) [ʐ̡] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[uʐ̡] ← ***uːç** (ED 17b) “uç” (Bkz. uːʐ̡ udʐ̡ ɢudʐ̡) 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118

[sɑʐ̡] ← ***saç** (ED 794a) “saç” (Bkz. sɑːdʐ̡ ~ sɑdʐ̡ ~ ʂɑːdʐ̡ ~ ʂɑʐ̡ ~ ʂɑdʐ̡) 0103020303/38, 0201010101/15, 0202030902/96, 0203020202/05, 0502020101/165

(ç11) [d̡] yarı ötümsüz patlayıcı, dişeti

[ɢɔɬqəd̡ə] ← ***kolguçı** (ED 621b) “dilenci” 0202010502/19, **[qɔɬqətʂɨ]** 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75

(ç12) [k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[sɯkuɑn] ← **Ç. sichuan** 四川 “*Sichuan*, yer ismi” (Bkz. **sɯtʂuɑn)** 0203020402/01

[kuan] ← Ç. **chuan** 穿 “chuan, giymek” 0202030101/11.

[kuandʑɯ] ← Ç **chuanzi** 椽子 “ev inşa ederken çatıyı üstte tutmak için kullanılan kalın ahşaplar, kiriş” (Bkz. tʂuɑnzɯ ~ tʂuɑndʑɯ) 0202031202/52

/ʂ/

(ʂ1) [ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[bɑʂɢɑɾ-] “halletmek, yapmak” ← ***başgar-** (ED 380a) “başlamak, önderlik etmek” 0202010502/11

[eʂek] ← ***eşek** (DLT 197) “eşek” (Lei Xuan-chun 1992: 29)

[kuneʂ] ← ***küneş** (ED 734a) “güneş” 0202030401/11, [**kuɳeʂ]** 0202030201/06; **[kunes]** (Lei Xuan-chun 1992: 173); **[kuneʂ]** (Chen Zong-zhen 2004: 515)

(ş2) [s] ötümsüz, sızıcı, dişeti

[sək] “kapı” ← ***ėːşik** (TT 181, ED 260a) “kapı; eşik” (Bkz. ðsɯk˜ səːg˜ səːɻ˜ səg˜ səɻ˜ sɯːk˜ sɯk˜ sɯɻ˜ zəːk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58

[jɑsən] ← ***yaşın** (ED 979a) “şimşek” 0202010101/05, [**jɑʰsən]** 0202010101/05

[qəs] ←***kış** (ED 670a) “kış” 0103030702/94, 0202030604/23, **[ɢəs]** 0103040401/31

[sɯŋtʂɑnduj] ← Ç. **ʂəŋtʂɑnduj** 生产队 “üretim ekibi” (Bkz. ʂəŋtʂɑnduj) 0203011002/14

(ş3) [z] ötümlü, sızıcı, dişeti

[**qɑzəq]** ← **kaşuk** (ED 671b) “kaşık” (Bkz. ʁɑzɑq) 0202030104/01

(ş4) [ʐ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[toʐʁur-]˜ [**toʐɢur-]** ← ***toşgur-** “doldurmak” (ED 562b ***toşğur-)** (Lei Xuan-chun 1992: 129)

(ş5) [ʃ] ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

[biʃ jiɣərmə] ← ***beːş** (ED 376a) + ***yėgirmi** (ED 915b) “on beş” (Bkz. bẹ̣ʂ jiɣərmə˜ bẹ̣ʂ jiɣərmẹ̣˜ bẹ̣ʂ jiɣərmi˜ b̥ẹ̣ʂ jiɣərmə) 0203010303/09

(ş6) [f] ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[**duɑfə]** ← Ç. **duoshu** 多数“çoğu, büyük kesmi” (Bkz. **duofu.)** 0202020702/25

[fejguan] ← Ç. **shuiguan** 水关 “yer ad” (Bkz. **ʂujguɑn)** 0202030103/19

[fudɑgə] ← Ç. **shudage** 树大哥“özel ad, hikâyedeki karakter” 0202030402/29

/r/

(r1) [r] ötümlü, vurmalı, dişeti-damak

[dərəɣ] ← ***tirig** (ED 543b) "canlı" (Bkz. dərəɣ) 0202030605/133,

(r2) [ɾ] ötümlü, hafif vurmalı, dişeti-damak

[ɑɾɑ] ← ***haːra** (TT 173) "ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra" 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

(r3) Ø

[bəle] ← ***birle** (ED 364b) "birlikte" 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

[gøʰgut-] ← ***körgit-** ED 743b **körgit-** "göstermek" (Bkz. gøʰgud- ~ gøʰkət-) 0202030403/10, **[gøʰgʉt-]** 0502020101/276, [**gøʰgud-]** 0202030402/16, [**gøʰgut-]** 0502020101/491, [**gøʰgʉd-]** 0502020101/336, [**gøʰgʉt-]** 0502020101/430, [**gøʰkəd-]** 0203010502/08, [**gøʰkʲət-]** 0202030605/61, **gøʰkʲut-** 0202030605/64

Yarı Ünlü

/y/

(j1) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[jɑ] ← ***yaː** (ED 869a) "yay" (Bkz. jɑ ~ jɑʁ) 0202030402/17, 0502020101/142

(j2) [ʤ] ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak

[ʤiɣdi] ← ***yigde** (ED 911b) 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, [**ʤiɣdiː]** 0103010101/10

(j3) [ʒ] ötümlü, sızıcı, dişeti-damak

[ʒiɣət] ← ***yigit** (ED 911b) "yiğit, genç" (Bkz. jiːɣət. jiɣət) 0103040301/25, 0202030902/82

(j4) [ʃ] ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak

[ʃip] ← ***yıp** (ED 870b) "ip" SUMHr. (Bkz. ʒe̯p ~ʒip ~ ʒit ~ ʃit ~ je̯p~ jip) 0103040302/05

(j5) [ʂ] ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[ʂuk] ← ***yük** (ED 910b) "yük" 0202030605/18

(j6) [dʐ] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[dʐuβɑt-] "zahmet etmek, ilgilenmek" ← ***yubat** (ED 872b) "rahatlatmak, yardım etmek" 0103030202/05, 0103030202/14

(j7) Ø sıfır ünsüz

[eŋge] "yenge (ağabeyin eşi için)" ← ***yenge** (ED 950a) "yenge" 0103020301/07, **[e̯ŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[e̯ŋgeː]** 0103020403/07, [**e̯ŋge]** 0203020203/03, [**e̯ŋge̯]** 0103010305/73, **[e̯ŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋge̯]** 0103040404/14

/w/

(w1)[β] ötümlü, sızıcı, çift dudak

[βɑzɯ] ← Ç. wazi 袜子 "çorap" 0103040401/57

(w2) [v] ötümlü, sızıcı, diş-dudak

[vuvej] ← **Ç. wuwei** 武威 "yer ismi" 0502020101/05

Damak Ünsüzleri

ön /k/

(k1) [k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[kəm] ← ***kim** (ED 720b) "kim" (Bkz. kəːm~ kən) 0103050201/26, 0201010101/33, 0202020501/60, 0203011002/21

(k2) [ḳ] yarı ötümlü, patlayıcı, orta damak

[ḳu^{h}gen] ← ***kögen** (ED 712a) "ahırda hayvan yavrularını bağlamak için kullanılan ip" (Bkz. ko^{h}ge̯ːn) 0202030404/11

(k3) [g] ötümlü, patlayıcı, orta damak

[geɬ-] ← ***kel-** (ED 715b) “gelmek” (Bkz. gəɬ-~ geː-~ ge-~ ge^{h}-~ ge^{h}ɬ-~ gẹː-~ gẹːɬ-~ gẹ-~ gẹɬ-~ gẹ^{h}ɬ-~ giː-~ gi-~ gixɬ-~ giɬ-~ g̠ẹ-~ g̠i-~ g̠ix-~ g̠iɬ-~ ki-~ kiɬ-~ k̠ẹ-~ ɣe-~ ɣeɬ-~ ɣẹ-~ ɣẹɬ-) 0103020404/02, 0202020302/05, 0203011002/21, 0502020101/79

[gẹzgə] ← ***kedgü** (ED 702b) “kıyafet” (Bkz. gẹːzɣə~ gẹːzgəː~ gẹːzgə~ gẹzg̠ə~ giːzgə~ gizɣə~ gizgə~ gizgi~ gizg̠ə~ gizkə~ g̠ẹzg̠ə~ ɣẹzgə) 0202031202/04, 0203010701/02

(k4) [g̠] yarı ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[g̠e^{h}d̠ər-] ← ***kedür-** (ED 705b) “giydirmek” (Bkz. ge^{h}dər- ~ gẹ^{h}d̠ər-~ gixd̠ər-~ g̠ixdər-~ g̠ixd̠ər-~ kəsər-) 0502020101/142

[e^{h}g̠e] ← ***eke** (ED 100b) “abla” (Bkz. e^{h}gẹ ~ ẹ^{h}g̠ẹ ~ ẹ^{h}k̠ẹ) 0103010305/73

(k5) [ɣ] ötümlü, sızıcı, orta damak

[guɣẹ] ← ***küküy** (ED 714a) “teyze, yaşça büyük olan kadına saygılı seslenme biçimi” 0202020501/70, [**guɣi]** 0102020301/22, 0103010302/21, 0103050301/23, 0202020501/24, 0202030901/20, 0202031202/29

(k6) [q] ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[sɑqəs] ← ***sekiz** (ED 823b) “sekiz” 0103050102/35, 0202010201/07, [**sɑqəş]** 0202010901/03

Ön /g/

(g1) [g] ötümlü, patlayıcı, orta damak

[eŋge] ← ***yenge** (ED 950a) “yenge, ağabeyin eşi” (Bkz. ẹŋgeː~ ẹŋgeː~ ẹŋge~ ẹŋgi~ iŋgẹ~ iŋgi) 0103020301/07

(g2) [g̠] yarı ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[ş̆g̠eɾ] ← ***içgerü** (ED 25b) “içeri” **(**Bkz. əş̠geɾ~ əş̠gẹɾ~ ə̆ş̠geɾ~ ə̆ş̠gẹɾ~ ş̆ige:ɾ~ ş̆igeɾ) 0103050201/25

[gẹzgə] ← ***kedgü** (ED 702b) “kıyafet” (Bkz. gẹːzɣə~ gẹːzgəː~ gẹːzgə~ gẹzgə~ giːzgə~ gizɣə~ gizgə~ gizgi~ gizgə~ gizkə~ gẹzgə~ ɣẹzgə) 0203010701/06

(g3) [k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[uzuk] → ***ezüg** (ED 285a) “yalan” 0502020101/201

(g4) [ķ] yarı ötümlü, patlayıcı, orta damak

[peķ] ← ***beːg** (TT 180, ED 322b) “boy ve/veya uruk başı” (Bkz. peːɣ ~ peː ~ peːk ~ pek ~ peɣ ~ pẹɣ) 0202010703/32

(g5) [ɣ] ötümlü, sızıcı, orta damak

[pyɣyr] ← ***bögür** (ED 328a) “börek” 0502020101/104

(g6) [ʁ] ötümlü, sızıcı, küçük dil

[səʁ] ← ***isig** (ED 246a) “sıcak” (Bkz. səːʁ~səq) 0103010101/11, 0202010901/59

(g7) [ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[jiŋni] ← ***igne** (ED 110a) “iğne” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17

(g8) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[søjt] tsɑp < **søɣət sɑp** “kuyudan su almak için söğüt dalında yapılmış kovanın sabı” ← ***sögüt** (ED 819b) + ***saːp** (ED 782b) (Bkz. soet sɑp~ søj sɑp) søjt ts. dełɑ 0103020301/26(2), søjt ts. dełɑ 0103020302/24

(g9) Ø sıfır ünsüz

[inek] ← ***ingek** (ED 184a) “inek” (Bkz. eneːk~ enẹg~ enẹk~ enẹķ~ ẹnẹk ~ ẹnik ~ iːneːk ~ inẹːk ~ inẹk ~ iniːk ~ ĭnẹk) 0103040404/14, 0202030104/19

Art Damak / Küçükdil Ünsüzleri

Art /k/

(k1) [q] ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[qɑɾ] ← ***kaːr** (TT 173, ED 641a) “kar” (Bkz. hɑɾ) 0103030901/39, 0502020101/21

(k2) [ɢ] yarı ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[ɢɑdʑ̊ɑn] ← ***kaçan** (ED 592a) “ne zaman” (Bkz. qɑdʑɑn ~ qɑdʑ̊ɑn˜ ɢɑdʑɑn˜ ɢɑdʑ̊ɑŋ˜ ɢɑʰdʑɑn˜ ɢ̊ɑʰːdʑɑn) 0202031201/11

(k3) [ɢ] ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[ɢoj] “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” ← ***koːñ** (ED 631a), ***koy** (DLT 351) “koyun” (Bkz. ɢoːj˜ ɢɔːj˜ ɢɔj˜ ʁoj) 0102040301/02, 0103040401/40, 0201010102/02, 0202030604/60, 0203020202/15, 0502020101/92

(k4) [ɢ̊] yarı ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[ɢ̊uɬɑʂ̊] ← ***kulaç** (ED 618a) “ölçü birim, kulaç” (Bkz. ɢuɬɑʂ̊) 0502020101/468

(k5) [ʁ] ötümlü, sızıcı, küçük dil

[uzəʁ] ← ***uːdık** (ED 46b) “uyku” 0202030201/04, [uzuχ] 0502020101/293

(k6) [χ] ötümsüz, sızıcı, küçük dil

[χɑɬən] ← ***kalıŋ** (ED 622a) “başlık para” 0103040601/18, [**qɑɬən]** 0103040601/15, 202030604/19, 0203010303/06, **[qɑɬuɴ]** 0203010303/08

(k7) [h] ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[hɑːɾ-] ← ***kagur-** (ED 612a) “kavurmak” (Bkz. qɑʁəɾ-˜ χɑʁəɾ-) 0103010305/28

[hɑɾ] ← ***kaːrı** (TT 173, ED 644b) “yaşlı” (Bkz. qɑɾə˜ χɑːɾə˜ qɑːɾ ˜ qɑɾ˜ χɑɾ˜ χɑːɾ) 0203010701/17

(k8) [k] ötümsüz, patlayıcı, orta damak

[ɑk] ← ***aːk** (ED 75a) “ak, beyaz” (Bkz. ɑqˇ ɑːqˇ ɑGˇ ɑG̬) **ɑk gereł** 0103040402/24, **ɑk gizɣə** 0203010702/59, **ɑk kembeş** 0103010302/05

Art /g/

(g1) [G] ötümlü, patlayıcı, küçük dil

[dosGɑn] ← ***tabışgan** (ED 447a) “taşvan” (Bkz. doːsGɑn ~ dʊːsGɑn ~ ʧusGɑn) 0202030301/29

[dɑGɑ] ← ***tagay** (ED 474a) “dayı” (Bkz. dɑʁe~ dɑʁeː~ dɑːʁe) 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, **[dɑGə]** 0103010503/06, **[dɑːGɑː]** 0201010102/08, 0203020202/11, **[dɑːGɑ]** 0202031202/21, **[dɑG̬ɑ]** 0202031202/56, **[dɑːGə]** 0103010503/06

(g2) [G̬] yarı ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[oNəʰɾG̬ɑː] ← ***ogurga** (ED 92b, VEWT 363a **oñurka)** “omurga” 0202020302/04, [**ɔNuʰɾG̬ɑ]** 0203010501/08, [**uːɑʰɾG̬ɑ]** 0202030604/69

[duzG̬u] “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” ← ***tuzgu** (ED 573b) “yolcuya verilen yemek, yiyecek hediyesi” (Bkz. duzGʊˇ duːzʁəˇ duːzGəˇ duzGə) 0202030605/51

(g3) [q] ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[pɑʰqdɑ-] ← ***baːgla-** (ED 314b, OTü. **baː-, baːg** TT 172’dan) “bağlamak” (Bkz. bɑʁdɑ-~ bɑʁd-~ pɑʁłɑ-~ pɑłʁɑː-~ pɑłʁɑ-) 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

(g4) [ʁ] ötümlü, sızıcı, küçük dil

[bɑʁəɾ] ← ***bagır** (ED 317a) “karaciğer” 0202030401/29, 0502020101/60, [**b̥ɑʁəɾ]** 0103040301/12, [**βɑʁəɾ]** 0202030104/16

(g5) Ø sıfır ünsüz

[quɬɑq] ← ***kulgak** (ED 621a) “kulak” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, **[quɬɑːq]** 0202030301/26, 0202030605/155, [**quɬɑːɢ]** 0203030102/17, **[quɬɑɢ]** 0202030301/27

[ɢoən]~ [ɢun] “kavun ve karpuzunun genel ismi” ← ***kaːgun** > **kavun** “kavun” ED 611b → (Lei Xuan-chun 1992: 196; [**ɢoən]** Chen Zong-zhen 2004: 519)

[ɢəɾɬɑş] ← ***kargılac** (ED 657a) “kırlangıç” 0103010704/06

Gırtlak Ünsüzleri

/h/

(h1) [h] ötümsüz, sızıcı, gırtlak

[hɑɾ-] ← ***haːr-** (TT 172) “yorulmak, yorgun olmak” 0502020101/423

(h2) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[jøɾme] ← ***höːrme** (ED 231b, ***höːr-** TT 184’den) “örgü” (Bkz. hørmę̣ ~ ørmę̣ ~ irmi) 0102020303/04, **[jørmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02

(h3) Ø sıfır ünsüz

[ot] ← ***hoːt** (TT 177, ***oːt** ED 34b) “od, ateş” 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, **[oːt]** 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**uːd]** 0202030701/12, [**o̤d]** 0103010701/70

Genizsil Ünsüzler

/m/

(m1) [m] ötümlü, genizsil, çift dudak

[me] < mu+eɾüɾ “soru parçacığı” (Bkz. biˇ mẹɾˇ miːˇ miˇ miɾˇ beˇ bẹ ˇ bẹɾ ˇ biː ˇ bi) 0103040303/07, **[mẹ]** 0103030802/21, 0202010503/13, 0203020202/15, 0502020101/405, bəɬɣẹk **mẹ** sẹn 0203010301/16, **[mẹː]** 0203020403/07, sumɑq **mẹː** 0202030501/02

[mɑːfɑn] ← Ç. **ma fan** 麻烦 “zahmet” 0202010501/10, [**mɑfɑn]** 0103010304/47

[mɑɴqəs] “cadı, canavar” → Mo. **manggus** “inanılmaz, hayal ürünü, efsanevi, çok başlı yaratık, bir tür dev” (Lessing 2003: 823b) (Bkz. **mɑːɴqəs**) 0202030401/05, 0502020101/103

[demɘɾ] ← ***temir** (ED 508b) “demir” 0103030702/86, 0202030902/87, [**demər]** 0103010701/139, 0202030902/86, **[dẹməːɾ]** 0103050305/09, [**dẹmɘɾ]** 0103010101/18, 0202030301/14, 0502020101/440

(m2) [n] [n] ötümlü, genizsil, dişeti

[ɑɬən] ← ***alım** (ED 145b) “borç” 0202031202/13

[kən] ← ***kim** (ED 720b) “kim” (Bkz. kəːmˇ kəm) 0103010501/05

(m3) [ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[ʤyŋkin] ← ***çimgen** “çimen” ED 423b (Bkz. ʤyŋkẹːnˇ dzi̯mgin) 0103050303/18

(m4) [b] ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[dø^{h}kbe] “döken kişi” ← ***tökme** (ED 477a **tök-** “dökmek”) 0202030402/42

[qə^{h}ɾqbɑ] “kırkma, kesme; kırktığı, kestiği” ← ***kırkma** (ED 651a kırk- “kırkmak”) 0103010703/06

(m5) [b̥] yarı ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[ɑʰtb̥ɑ] “atan, fırlatan (yöntem, işlem)” ← ***atma** (ED 36ɑ at- “atmak”) (Bkz. ɑʰtbɑ) 0502020101/153

/n/

(n1) [n] ötümlü, genizsil, dişeti

[nidʒik] ← ***neːçe** (ED 775a) “nasıl” (Bkz. nədʒik~ niːdʒik~ nidʒig~ niʧik) 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453

(n2) [ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[eŋge] “yenge, ağabeyin eşi” ← ***yenge** (ED 950a) “yenge” (Bkz. e̥ŋgeː ~ e̥ŋgeː ~ e̥ŋge ~ e̥ŋgi ~ iŋge̥~ iŋgi) 0103020301/07

(n3) [ɬ] ötümlü, yan ünsüz, dişeti-damak

[ɬom] ← ETü. **noːm** (ED 777a) ← Gr. **nom** “sutra okuma, sutra, Buddhizm dini bilgisi, bilim, Buddhizm?” (Bkz. ɬoːm ~ ɬɔːm ~ ɬɔm ~ ɬən) 0103050102/20, 0202030802/49, 0203020202/07

(n4) [d] ötümlü, patlayıcı, dişeti

[kəsdi-] ← ***kişne**- (ED 754a) “kişnemek” 0202010502/13

(n5) [ɾ] ötümlü, hafif vurmalı, dişeti-damak

[ɑɾsə] < ɑnə+sə “onu, hrf. onusu” < **anısı* (Bkz. ɑnəsə) 0103010705/26, 0203010302/11

(n6) [ɴ] ötümlü, genizsil, küçük dil

[ɑɬəɴ-] ← OTü. ***alın**- (ED 148a) “alınmak, kendine çekmek” (Bkz. **ɑɬən-** ~ ɑɬn-) **ɑɬəɴ-gə** 0202030104/14, **ɑɬəɴ-qəş də** 0103030201/04, **ɑɬəɴ-gɑş** 0202030802/33, **ɑɬəɴ-gɑ** 0103050301/32, 0202020501/77, 0203030101/11, 0502020101/46

(n7) Ø sıfır ünsüz

[jyt] ← ***yunt** (ED 946a) “at” (Bkz. jyd) 0202030401/03, 0203020401/05, [**jʉt]** 0202030604/47, **[jøt]** 0203020302/18, [**ʒyt]** 0202030401/03

/ñ/

(ñ1) [ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[moŋe] ← ***bėñi** (ED 348b) “beyin” (Bkz. moŋẹː) 0202030404/07

[moŋus] ← ***büñüz** (ED 352a) “boynuz” (Bkz. moːus˜ moːŋus˜ moːs˜ mos˜ moŋs˜ məːs˜ muŋus) 0502020101/401

(ñ2) [j] ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[dujuʁ] ← ***tuñağ** (ED 519a) “toynak” (Bkz. dujiʁ) 0202031201/27

[qɑːjɑq] ← ***kaːñak** (TT 173, ED 636b) “kaymak” (Bkz. qɑjɑq˜ qɑjɑɢ˜ qɑjɑg̰˜ qejɑq) 0103010101/10

[ɢoj] ← ***koːñ** (ED 631a), ***koy** (DLT 351) “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” (Bkz. ɢoːj ˜ɢɔːj ˜ɢɔj ˜ʁoj) 0102040301/02, 0103040401/40, 0201010102/02, 0202030604/60, 0203020202/15, 0502020101/92

(ñ3) Ø sıfır ünsüz

[kyː-] ← **küñ-** (ED 726b) “yanmak” 0103020303/36, **[kyj-]** (Lei Xuan-chun 1992: 176)

/ŋ/

(ŋ1) [ŋ] ötümlü, genizsil, orta damak

[deŋər] ← ***teŋri** (ED 523b-524a) “gökyüzü; Tanrı” (Bkz. dẹŋər˜ diŋər) 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84

(ŋ2) [m] ötümlü, genizsil, çift dudak

[səmək] “kemik; alt-boy” ← ***süŋük** (ED 838b) “kemik” (Bkz. soŋug̰ ˜ sɔŋuk ˜ sɔNug ˜ suŋuːk ˜ suŋuk) 0102020402/25, 0103020303/45

[dumdək] ← ***tüŋlük** (ED 520b) “çadırın tepesindeki havalandırma penceresi” (Bkz. dumdəq) 0202030402/43

(ŋ3) [n] ötümlü, genizsil, dişeti

[undun] ← ***öŋdün** (ED 178a) “doğu” (Bkz. ʊndun) 0103040301/37, 0202010901/09

[dəɾnɑq] ← ***tırŋak** “tırnak” (ED 551b) 0502020101/402

[qɑɬən] ← ***kalıŋ** (ED 622a) “başlık parası” 0103040601/15, 0202030604/19, 0203010303/06, [qɑɬuɴ] 0203010303/08, [χɑɬən] 0103040601/18, 0103040601/16

(ŋ4) [ɴ] ötümlü, genizsil, küçük dil

[**jɑɴə]** ← ***yaŋı** (ED 943b) “yeni” 0103030702/98, 0202010901/02, [**jɑɴəː]** 0202030101/05, [**jɑɴo]** 0103010601/69, **[jɑːɴə]** 0202030801/10

Orta-Damak

/ʐ̩/

(ʐ̩1) [ʐ̩] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü

[ʐ̩əŋ] ← Ç. **ren** 人 “kişi, insan” 0102020303/46, 0103050102/14, 0202030901/06, 0203020401/10, 0502020101/12

[ʐ̩uŋ] ← Ç. **rong** 绒 “kaşmir, deve yün” 0202030604/55

/c/

(c1) [dʐ̩] ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

[dʐ̩ɑn] ← Frs. “can” 0202010901/16, 0502020101/255

[dʐ̩ɑːʃi] ← Tb. “kişi ismi” (Bkz. **dʐ̩aʃiː)** 0203010301/12, 0203010301/25

[dʐ̩ɑn] ← Ç. **zhan** 站 “durak” 0203011002/02

[dʐ̩ɑɴpəŋ] ← Ç. **zhangpeng** 帐篷 “çadır” 0202010501/18

(c2) [dʑ̩] yarı ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl, bükümlü, yarı kapantılı

dʑ̩ɨdʒe Ç. “direk, doğrudan” (Bkz. dʑ̩ɨdʒie) 0202030605/108

dʑ̩oʰgɑʰɾʤɑn Tb. “kişi ismi” 0202020501/108

[jɑɴqədʐɑ] ← “yalnız, tek başına” (Bkz. jɑɴqədʐɑ ~ jɑɴqətʂɑ) 0103010305/51

(c3) [g] ötümlü, patlayıcı, orta damak

[gujo] ← Ç. **zhuyao** 主要 “ağırlıklı, genelde” (Bkz. guɑjo ~ dʐujo) 0103030201/14, 0202010702/08

[guanməŋ] ← Ç. **zhuɑnmen** 专门 “ayrıca, özellikle” (Bkz. guɑnməŋ ~ dʐuɑnməŋ) 0502020101/304

3.2.2.1. Söz Başı, Söz İçi ve Söz Sonu Ünsüzler

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarındaki ünsüzler oluşma noktası ve yoluna göre üçe ayrılır:

a) Oluşma noktasına göre:

Çift dudak: **b, ᵬ, p, ᵽ, β, ɸ, m**

Diş-dudak: **f, v**

Dil-ucu ön ses: **d, ᶑ, t, ʇ, n, l, ɬ, ɬ, ɾ, r, ts**

Dil-ucu orta ses: **z, s, ʣ**

Dil-ucu art ses: **ʣ̢, ʤ̢, ʦ̢, ʧ̢, ʂ, ʐ**

Dişeti-damak: **ʤ, ʤ̡, ʧ, ʧ̡, ʃ, ʒ**

Damak: **j**

Orta-damaksıl: **g, g̡, k, k̡, x, ɣ, ŋ**

Art-damak/ Küçük-dil: **ɢ, ɢ̡, q, q̡, χ, ʁ, ɴ**

gırtlak: **h**

b) Oluşma yoluna göre:

Patlayıcı: **b, ᵬ, p, ᵽ, d, ᶑ, t, ʇ, g, g̡, k, k̡, ɢ, ɢ̡, q, q̡**

Yarı kapantılı: **ʣ̢, ʤ̢, ʦ̢, ʧ̢, ʤ, ʤ̡, ʧ, ʧ̡, ʣ, ʦ**

Sızıcı: **β, ɸ, f, v, s, z, ʂ, ʐ, ʃ, j, ʒ, x, χ, ɣ, ʁ, h**

Genizsil: **m, n, ŋ, ɴ**

Yan ünsüz: **l, ɬ, ɬ**

Titreşimli: **r, ɾ**

Boğumlanma Tarzı / Boğumlanma Yeri	**Katı Ünsüzler**										**Akıcı Ünsüzler**							
	Patlayıcı				**Yarı-Sızıcı**				**Sızıcı**		**Patlayıcı**		**Sızıcı**					
											Genizsil		**Yanaksıl**		**Titreyici**		**Ünlümsü**	
	Ötümlü	Yarı Ötümlü	Ötümsüz	Yarı Ötümsüz	Ötümlü	yarı ötümlü	Ötümsüz	Yarı ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz	Ötümlü	Ötümsüz
Çift Dudak	b	b̥	p	p̪					β	ɸ	m							
Diş-Dudak									v	f								
Diş																		
Diş-Dişeti	d	d̥	t	t̪	ʣ		ts		z	s	n		l, ɬ	ɬ				
Dişeti-ön damak					ʤ	ʤ̥	ʧ	ʧ	ʒ	ʃ								
Dişeti-üst damak					dz̠	dz̠̥	tʂ	tʂ	z̠	ʂ					r, ɾ			
Orta damak	g	g̥	k	k̟					ɣ	x	ŋ						y	
Artdamak/ Küçük dil	ɢ	ɢ̥	q	q̟					ʁ	χ	ɴ							
Gırtlak									h									

Tablo 23. Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Ünsüz Sesleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilmiş olan **p, b, β, ɸ, d, f, g, k, q, ɢ, ɣ, x, χ, ʁ, h, ʒ, ʤ, l, ɬ, ɬ, m, n, ŋ, ɴ, ɾ, r, s, ʃ, ʂ, t, ʧ, ts, tʂ, v, j, z, ʣ, zʐ, ʤʐ** ünsüz seslerin söz başı, söz içi ve söz sonu konumları farklıdır.

Orhun Türkçesinde /d, g, ŋ, ñ, r, z/ ünsüzleri dışındaki tüm ünsüzler söz başında bulunur, /l, p, ş/ ünsüzleri yalnızca alıntı sözcüklerde söz başında bulunabilir.

Ortak Türkçe sözcüklerde ötümsüz ünsüzler söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunabilmektedir, Sarı Uygurların tüm ağızlarında aynıdır. Sarı Uygur ağızlarında /p/, /k/, /q/, /ɣ/, /ʁ/, /m/, /n/, /ŋ/, /ɴ/, /l/, /ɬ/, /ɾ/, /ʂ/, /s/, /t/, /z/, /zʐ/, /v/, /j/ ünsüzleri söz başı, söz içi, söz içi hece başı, söz içi hece sonu ve söz sonunda bulunabilmektedir.

Söz başında bulunan ünsüzler: /p/, /b/, /d/, /g/, /k/, /ɢ/, /q/, /ɣ/, /ʁ/, /h/, /m/, /n/, /l/, /ɬ/, /ŋ/, /ɴ/, /ʒ/, /ʤ/, /ʧ/, /ʂ/, /dzʐ/, /tʂ/, /ɾ/, /s/, /t/,/z/, /v/, /j/.

Yukarıdaki /l/ ünsüzü söz başı konumunda yalnızca alıntı sözcüklerde görülür. /ɬ/ ünsüzü Tibetçe alıntı sözcüklerde görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başında vurmalı /r/ ünsüzü bulunmamaktadır, tek vurmalı /ɾ/ ünsüzü ise Tibetçe alıntı sözcüklerde görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başı konumunda seyrek görülen genizsil /ŋ/ ünsüzü genellikle nakarat sözcüklerde görülürken, /ɴ/ ise küçük dil /ɢ/'nin zayıflamasıyla ortaya çıkmıştır.

Söz başı konumunda görülen /ʁ/, /χ/, /ɣ/, /β/, /ɸ/ ünsüzleri Ortak Türkçe sözcüklerde söz başı konumunda nadiren görülmektedir, bunlar söz başında ünsüzlerin sızıcılaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Art sıradan soluklu ünlülerin sızıcı unsurunun tam segmentleşerek /Vχ/ ~ /χV/ göçüşmesiyle ünlü sesinin önüne geçerek söz başında bulunur. Bunun dışında Kansu Çin ağızlarından alıntı sözcüklerinde söz başı /ʁ/, /χ/ ünsüzleri görülür. Sarı Uygur ağızlarında söz başında görülen /x/ ünsüzü ön sıradan soluklu ünlülerin sızıcı unsurunun tam segmentleşmesiyle /Vx/ ~ /xV/ göçüşmesiyle ünlü sesinin önüne geçerek söz başında bulunur.

Sızıcı /f/, /ʃ/, /v/, /z/, /zʐ/, /ʣ/, /ts/ ünsüzleri ile başlayan sözcüklerin çoğu Çince alıntı sözcüklerdir. Bunun dışında bazen Ortak Türkçe sözcüklerde söz başında ünsüz türemesi, ünlü düşmesi, benzeşme gibi ses olayları sonucunda ortaya çıkabilir.

Söz içinde bulunan ünsüzler: /p/, /b/, /d/, /f/, /g/, /k/, /q/, /ɢ/, /m/, /n/, /l/, /ɬ/, /ŋ/, /ɴ/, /ʤ/, /ʧ/, /dzʐ/, /tʂ/, /ʂ/, /ʃ/, /ɾ/, /r/, /s/, /t/, /z/, /zʐ/, /v/, /j/.

Bunun dışında söz içi ünlüler arasında veya ünsüzler komşuluğunda /*p/ → /β/, /*b/ → /β/ ~ /v/, ön /*g/ → /ɣ/, art /*g/ → /ʁ/ sızıcılaşarak söz içi konumunda /ʁ/, /ɣ/, /β/, /v/ ünsüzleri de görülür. Sarı Uygur ağızlarında söz içinde görülen /x/ ünsüzü ön sıradan soluklu ünlülerin sızıcı unsurunun tam segmentleşerek /Vx/'den ortaya çıkmıştır, /χ/ ünsüzü art sıradan soluklu ünlülerin sızıcı unsurunun tam segmentleşmesiyle /Vχ/ olarak ortaya çıkmıştır. Yukarıda belirtilen ünsüzlerin dışında OTü. **ėːlçi** "elçi" sözcüğünden gelişmiş **[iɬdʒ]**'de kök hecede soluklu ünlüden sonra geldiğinde sızıcı unsurunun etkisiyle V^{h}l- > Vɬ- gelişmesiyle söz içinde /ɬ/ görülür.

Sarı Uygur ağızlarında hem Ortak Türkçe hem alıntı sözcüklerde /b/, /ɸ/, /f/, /d/, /g/, /x/, /χ/, /ɢ/, /ʤ/, /ʒ/, /ʧ/, /ʃ/, /tʂ/, /dzʑ/, /ts/, /ʣ/ ünsüzleri söz içi hece sonu ve söz sonu konumlarında bulunmamaktadır.

Söz sonunda bulunan ünsüzler: /p/, /k/, /q/, /ɣ/, /ʁ/, /m/, /n/, /l/, /ɬ/, /ŋ/, /ɴ/, /ʂ/, /ɾ/, /r/, /s/, /t/, /z/, /ʑ/, /v/, /j/.

Söz sonunda ötümsüz ünsüzler ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiklerinde düzenli olarak ötümlüleşir, ancak istisna olarak ötümsüzlüğünü koruyan biçimlerine de rastlanır.

Sarı Uygurların yoğun yaşadığı yerleşim birimlerinde söz başı, söz içi ve söz sonu konumlarında tespit edilen ünlü ve ünsüz sesler Sarı Uygurların herhangi bir bölge, boy veya ağıza özgü ses özelliği değildir, bu durum ses değişmesi, dilin içi yapısındaki özelliği ve ünlü, ünsüz seslerin etkileşim vs.lerden kaynaklanmaktadır.

3.3. Hece

Hece sözcüklerde bulunan ve ağızdan bir çırpıda çıkan bir ses veya ses birliği grubudur, tek heceli bir sözcükte bir ses bütünlüğü, birden fazla heceli sözcükte ise her hecede bir ses bütünlüğü vardır (Ergin 2002: 100). Korkmaz, heceyi "bir nefes hamlesi içinde çıkan, tek bir ses veya ses grubundan oluşan ses birimi, Türkçenin kök sözcükleri genellikle tek hecelidir" (2007: 115) olarak tanımlamıştır. Vardar'da ise hece "bir tek seslem (hece) eylemiyle çıkarılan ses ya da sesler öbeğidir, seslem söz zincirindeki her türlü ses dizilişinin temel yapını oluşturur, bu yapının özü ünlülerle ünsüzlerin aykırılık ilişkilerine indirgenebilir, her dilde bulunan açık

seslemler, ünlüyle biter, kapalı seslemlerse ünsüzle son bulur, seslem dizemin ölçü birimidir" olarak açıklanmıştır (2002: 171).

Sarı Uygurcada ses değişmesi ve alıntı sözcüklerin etkilerinden çift ünlü, hece başı çift ünsüz ve yeni oluşan hece sonu çift ünsüzler ortaya çıkmıştır, bu nedenle hece yapısının türleri daha fazladır (Chen Zong-zhen 2004: 42). Sarı Uygur Türkçesinde Eski Türkçede bulunan V, VC, VCC, CV, CVC, CVCC türü daha yaygın görülür, Çince alıntı sözcüklerde yaygın görülen CVV, CVVC yapılı örnekler de çoktur (Chen Zong-zhen 2004: 43).

3.3.1. Hece Türleri

Ortak Türkçede V, VC, VCC, CV, CVC, CVCC altı hece türü vardır. Sarı Uygur Türkçesinde Ortak Türkçenin bu hece türleri ile Çince alıntı sözcüklerdeki CVV, CVVC türleri bulunur. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarındaki heceler açık hece ve kapalı hece olarak ikiye ayrılır.

Açık hece, ünlüyle biten hecedir: V, CV

Kapalı hece, ünsüzle biten hecedir: VC, VCC, CVC, CVCC

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bulunan tek heceli ve çok heceli Ortak Türkçe sözcük yapıları birçok kombinasyonlarla karşımıza çıkabilir, hece sayısı V, VC, CV, CVC v.b. yapılı eklerle artırılabilir.

Tek heceli köklerdeki hece türleri:

V

ɑ "onaylatma ve vurgulama ünlemi" 0103040402/24

CV

OTü. ***teː-*** "demek, söylemek, konuşmak" ED 433b → [**dẹ-]** "ay." (Bkz. dẹː-~ dẹʰ-~ di-~ diː-~ d̥ẹ-~ d̥ẹʰ-~ d̥iː-~ d̥i-~ ti-~ t̬i-) 0103010705/38, 0202030401/26, 0203030102/16, 0502020101/338

VC

OTü. ***aːk*** "ak, beyaz" ED 75a → [**ɑːq]** "ay." (Bkz. ɑk ~ɑq~ ɑɢ~ ɑɢ̥) 0102020402/07, 0103020303/09, 0202030802/19

OTü. ***as-*** "asmak" ED 240b → [**ɑs-]** "ay." (Bkz. ɑʰs-) 0103010305/42, 0202030104/04, 0203011002/11

VCC

OTü. ***art-** “artmak” ED 201b → [**ɑʰɾt-]** “kalmak, artmak” 0103030802/16, 0103030802/16

OTü. ***ürk-** “ürkmek” DLT 714 → [**uʰɾk-]** “ay.” 0103030901/32, 0202030401/03

CVC

OTü. ***kiːr-** “girmek” TT 183, ED 735b → [**kəɾ-]** “girmek, karışmak, başlamak” (Bkz. kər- ~ kəʰɾ-) 0103040405/50, 0202030902/09, 0203020601/44, 0502020101/484

OTü. ***yıp** “ip” ED 870b → [**jip]** “ay.” (Bkz. ʒẹp~ ʒip~ ʒit~ ʃip~ ʃit~ jẹp) 0202020702/18, 0502020101/470

CVCC

OTü. ***tart-** “çekmek, sürüklemek” ED 534b → [**dɑʰɾt-]** “çekmek, sökmek, (sigara, pipo) içmek, (gelin şarkısını) söylemek” 103010304/33, 0202030103/10, [**dɑʰːɾd-]** 0203010801/02, [**dɑʰɾd**-] 0103010304/11, 0202010901/63, [**dɑʰɾḍ-]** 0103020402/02, [**ḍɑʰɾd-]** 0103010304/18, 0203010801/02, **[ḍɑʰɾḍ-]** 0103010304/09, [**ḍɑʰɾt-]** 0103010305/92, [**ḍɑχɾt-]** 0202020702/17, [**tɑʰɾd-]** 0202010703/21

OTü. ***töːrt** “dört” TT 184, ED 534a → [**døɾt]** “ay.” (Bkz. dʉɾt~ dioːɾt~ dioɾd~ dioɾt) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52

Çok heceli kök ve gövdelerdeki hece birleşmeleri:

VCV

OTü. ***apa** “baba” ED 5a → [**ɑβɑ]** “ay.” (Bkz. ɑβ~ ɑvɑ) 0102020303/19, 0103010601/73, 0202030401/29(2), 0203020401/05

OTü. ***ini** “küçük erkek kardeş” ED 170a → [**ənə]** “ay.” (Bkz. əːnə) 0103030901/54, 0202030604/69, 0203020402/13

CVCV

OTü. ***kula** “kula” DLT 375 → [**ɢuɬɑ]** “kula, bakır renki” 0102020401/11, 0103020302/06, 0202030901/15, 0502020101/128, **[ɢuɬɑː]** 0202010901/53, [**ɢʊɬɑː]** 0103040404/13, [**quɬɑ]** 0202030201/05

OTü. ***tüke-** “tükenmek” ED 479a → [**tyge-]** “ay.” 0102020303/19, [**tyg̣e-]** 0103030802/16, [**tugẹ-]** 0103030201/34, [**tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, [**tygi-]** 0103030201/28

CVCVCV

OTü. ***yagıla-*** ED 903b → [**jɑʁəɬɑ-]** “savaşa çıkmak” (Bkz. jɑʁəɬ-) 0502020101/244

OTü. ***takıgu*** “tavuk” ED 468b → [**d̥ɑʰɢ̥ɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

VCCV

OTü. ***arpa*** “arpa” ED 198b → [**hɑɾβɑ]** “ay.” 0202020701/01

OTü. ***arka*** “arka” ED 215b → [**ɑʰɾɢɑ]** “ay.” 0202010502/16

OTü. ***i:şle-*** “işlemek” ED 263a → **[əsdɑ-]** “ay.” 0202030404/06, 0502020101/176, **[ə̆sdɑ-]** 0202020501/37, **[ə̆sd-]** 0103010705/11

CVCCV

OTü. ***kaːrga*** “karga” TT 173, ED 653a → [**ɢɑɾʁɑ]** “ay.” 0202020501/51, 0502020101/241

OTü. ***teːpre-*** “hareket etmek” ED 444a TT 181 **teːp-** “depremek” → **[derβe-]** “ay.” 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**,** **[derę̣-]** 0502020101/414, [**derβę̣-]** 0502020101/487

OTü. ***yėrçi*** “rehber” ED 958a → **[jeɾtʂɨ]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʐ̥ɨ]** 0103010305/33, **[jęɾdʐ̥ɨ]** 0103010703/14

CVCCCV

OTü. ***kurtga*** “yaşlı kadın” ED 648b → **[quɾtɢɑ]** “ay.” 0103030202/20, **[quʰɾtɢɑ]** 0202010501/11

CVCCVCV

OTü. ***kolguçı*** “dilenci” ED 621b → **[qɔɬqətʂɨ]** “ay.” 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75, [ɢ̥ɔɬqəd̥ə] 0202010502/19

CVCVCCV

OTü. ***yėgirmi*** “yirmi” → **[jiɣəɾmə]** “ay.” **[jiɣəɾmi]˜ [ʒiɣəɾmə]**

VCVC

OTü. ***elig (ʔėlig)*** “el” ED 140b → [**əɬəɣ]** “ay.” (Bkz. əɬək˜ ə̆ɬəɣ˜ ę̣leḳ) 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334

OTü. ***urug*** “uruk, boy” ED 214B → [**uɾuʁ]** “ay.” 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[uɾuq]** 0202030604/74, **[uɾuχ]** 0202031202/13, **[uɾəq]** 0103010601/05, **[uɾəʁ]** 0102020304/04, 0103050101/19, [**oɾuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/75, **[oɾəq]**

0103010701/134, **[oɾəʁ]** 0103010701/21, [**ʊɾəʁ]** 0103030203/54, **[ɔɾəʁ]** 0103030203/52

CVCVC

OTü. ***kulaç** “ölçü birim, kulaç” ED 618a → [**ɢuɬaʂ]** “ay.” 0102020301/65, 0502020101/467, [**ɢ̰uɬaʂ]** 0502020101/468

OTü. ***yagan** ED 904a, ***yaŋan** “fil” ED 952a → [**jɑɴɑn]** “ay.” 0202030601/67, **[jɑʁɑn]** 0103010601/37, 0202031202/47, 0502020101/280

VCCVC

OTü. ***adgar- (**< ***ad-ık-ar-**, ***ad-** “ayırmak” UW 52b **adır-**) → [**ɑzɢɑɾ-]** “ay.” 0202010301/01, **[ɑːzɢɑɾ-]** 0202010301/02

OTü. ***oglak** “oğlak” ED 84a → **[oɬʁɑq]** “ay.” 0103020402/10, [uɬʁɑq] 0202030404/11

OTü. ***arkar** “argali” ED 216a → [**ɑrɢɑɾ]** “ay.” 0502020101/92

OTü. ***artak** “şımarık” ED 205a → [**ɑrdɑq]** “ay.” 0103030901/29

CVCCVC

OTü. ***sargar-** “sararmak” ED 849a → [**sɑrʁɑɾ-]** “ay.” 0103010701/106, [**sɑʁɑɾ-]** 0103010101/20

OTü. ***targak** “tarak” ED 539b → [**dɑrʁɑq]** “ay.” 0103010305/85, 0202030401/22

OTü. ***tuprak** “toprak” ED 443a → [**duβɾɑq]** “ay.” 0202030902/96, **[dərβɑq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[durβɑɢ]** 0202010901/80, **[durɑːq]** 0103010501/04, **[durɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24

CVCVCC

OTü. ***kızart-** “kızartmak” ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***yugurt** “yoğurt” ED 905b **yuğrut**→ **[joʁuɾt]** “ay.” 0202031101/29

CVCCVCC

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣəɾt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣəɾd-]** 0502020101/436

VCCCVC

OTü. ***arslan** “arslan” ED 238a → [**ɑrsɬɑɴ]** “ay.” 0203010701/17, **[qɑrsəɬɑn]** 0202030604/33, [**qɑrsɬɑn]** 0202030604/37, [**hɑrsəɬɑn]** 0103040401/29

CVCCVC

OTü. ***kü꞉çlüg** “güçlü” ED 697a → [**kuʂdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan için)” 0103050101/33

CVCVCCVC

OTü. ***sagızgan** “saksağan” ED 818a → [**sɑɢə꞉sɢɑ꞉n]** “ay.” 0103010704/05

OTü. ***tegirmen** “değirmen” ED 486b → **[teɣəɾmin]** “ay.” 0202030301/26, **[te꞉ɣəɾmin]** 0202030605/21, [**teɣeɾmẹ̈n**] 0202030404/02

OTü. ***kulaçlıg** (ED 618a ***kulaç)** → [**ɢułɑʂdəʁ]** “ölçü birimi, kulaçlık” 0103020302/24

OTü. ***köŋüllüg** “akıllı, gönülü” → [**gøŋyɬɬək]** “vicdanli, akıllı”

CVCVCCVCVC

OTü. ***sakalduruk** “baş destesinin boğaz kemeri” ***sakalduruk** DLT → [**sɑɢɑ^{h}ldərəq**] ~ [sɑɢɑ^{h}ldrəq] “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 317; Chen Zong-zhen 2002: 97)

OTü. ***közündürük** → [**gøzəndərəq**] “gözlük” (Lei Xuan-chun 1992: 163; Chen Zong-zhen 2002: 97)

Yukarıda belirtilen durumlar dışında Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. birincil uzun ünlülerin izi olarak ortaya çıkan ünlü ve ünsüz türemesi (Ayrıca bkz. **4. Bölüm: 4.1.1./*a꞉/; 4.1.9. /*e꞉/; 4.1.11. /*ė꞉/; 4.1.13. /ö꞉/; 4.1.15. /ü꞉/**); söz başı, söz içi ve söz sonunda ünlü türemesi, ünsüz türemesi, ünlü düşmesi, ünsüz düşmesi gibi ses olaylari ile hece türleri değişebilir, bazen ünlü veya ünsüz ile başlayan eklerle genişletildiklerinde orta hecedeki vurgusuz ünlüsünün düşmesiyle sözcüklerin hece yapısı değişebilir, hece sayısının arttığı veya hece kaynaşmasıyla hece sayısının azaldığı görülür (Bkz. **5.4.1. Türeme; 5.4.2. Düşme**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde ünlü veya ünsüz türemeleriyle sözcük üzerinde hece sayısının arttığı görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında görülen OTü. sözcüklerde hece sayısının artması bazen OTü. birincil uzun ünlülerin izi olarak ortaya çıkan ünlü veya ünsüz türemesiyle karşımıza çıkar (Ayrıca bkz.

4.1.1./*aː/; 4.1.9. /*eː/; 4.1.15. /üː/). Bunun dışında VCC veya CVCC ünsüz kümelerde iki ünsüz arasında görülen bir ünlü türemesiyle de ortaya çıkar, ayrıca Çince veya Tibetçeden alıntılanmış /l-/, /r-/ ünsüzleri veya /rn-/ ünsüz kümesiyle başlayan sözcüklerde söz başında bir ünlü türeme yoluyla hece sayısının arttığı görülür (Ayrıca bkz. **5.4.1.1. Ünlü Türemesi**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. birincil uzun ünlülerin izi olarak kendilerinden sonra bir ünlü veya ünsüz türemesiyle hece yapısı değişir, hece türemesi gerçekleşir.

CVːC → CV.CV

OTü. ***taːl** "dal" TT 174 → **[dɑ.ɬə]** "ay." 0202010703/21, 0202020501/76, 0203020302/10

OTü. ***yaːl** "yele" TT 175 → [**jəɬə]** "ay." 0502020101/290, [**ji.ɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**je.ɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

CVːC → CV.VC / CVC.CV

OTü. ***tüːn** "gece" TT 185, ED 433a → [**tu.ni]** "ay." 0103030201/05, 0202030605/143, [**tun.ni]** 0203010301/14, [**tʉː.ni]** 0203010502/05, [**tʉ.ni]** 0202030801/01, [**tun]** 0202030103/15, 0502020101/21

CVːCC → CVC.CV

OTü. ***saːnç-** TT 157, ***sanç-** "sokmak, batırmak" ED 835b → [**sɑn.dʑɨ-]** "ay." 0103010705/50

VːCCV → V.CV.CV

OTü. ***aːgna-** "ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak" TT 171, ED 87b → [**ɑ.ʁə.nɑ-]** "ay." (Bkz. ɑʁɑnɑ-~ɑʁən-) 0202010503/14

CVːC.CVC → CV.CV.CVC

OTü. ***keːklik** "keklik" TT 181 → **[ge.gə.lək]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 150)

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında sözcük üzerinde OTü. ***-dr-, *-gr-, *-gn-, *kl-**, ***-ŋr-, *-sr-, *-rk-** ünsüz kümelerinde iki ünsüz arasında dar ünlü türemesiyle de hece sayısı artarak OTü. sözcüğün hece yapısı değişir. OTü. ***-rsl-** ünsüz kümesi

korunmakla birlikte, ünsüzler arasında bir ünlü türemesiyle **-rsVl-** olarak hece türemesi görülür.

OTü. ***adrıl-** “ayrılmak” ED 68b → [**ɑ.zər.ɬə-]** “ay.” 0202030604/69, [**ɑː.zər.ɬ-]** 0103010602/05, **[ɑ.zər.ɬə^{h}-]** 0103010602/09

OTü. ***yıdruk** “yumruk” ED 892b → [**u.zu.ɾuq]** “ay.” 0202020401/04

OTü. ***üdre-** DLT 708 → [**u.zy.ɾe̯-]** “gelişmek, çoğalmak” 0103010601/43, [**ʊ.zə.ɾi-]** 0103010701/114, [**u.zə.ɾə-]** 0103010703/24, **[u.ze.ɾə-]** 0103030801/07, **[u.ze.ɾi-]** 0103030801/02, **[u.ze̯.ɾe̯-]** 0202010703/27, **[u.zu.ɾe̯-]** 0103040301/22; [uː.zi.ɾ-] 0102020402/08, [u.zu.ɾ-] 0103010601/79

OTü. ***tegrek** “halka, daire” ED 485b, Krş. Mo. **tögerig, tögürig** “ay.” Lessing 1960: 832b → [**tu.ɣə.ɾek]** “ay.” 0202010703/15, [**to.ɣu.ɾek]** 0203020302/17, tʉɾek 0203020202/17

OTü. ***haːgrıg** TT 172, ***agrıg** “acı” ED 90a → [**ɑ.ɣə.rəq]** “hastalık, acı” (Lei Xuan-chun 1992: 8; Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***börk** “şapka” ED 362a → [**pøː.ɾyk]** “ay.” (Bkz. peɾəg̃ ~ peɾeg̃ ~ peɾeḳ ~ peɾk~ pe̯ɾəg̃~ pe̯ɾək~ pe̯ɾg~ pøɾyg~ pʉɾək~ βeɾək) 0202010501/08, [**pe.ɾək]** 0103010303/20, 0103040302/19, [**pe.ɾek]** 0103050101/44, [**pøː.ɾuk]** 0202010501/08

OTü. ***baŋraːş-** (ED 770b ***maŋraː-**) → [**mɑ.ɴə.ɾɑs-**] “koyunlar bağırmak” 0103040405/24

OTü. ***böŋre-** OT 250 → [**mo.ŋə.ɾe̯-]** “böğürmek, öküz bağırmak” 0202030303/04, [**moŋərę̯-]** 0202030303/04, [**oŋəɾe-]** 0202030204/03

OTü. ***koŋragu** “çan” ED 640a → **[qɔɴ.ɢə.ɾɑ.ʁə]** “ay.” 0202030104/05,

OTü. ***arslan** “arslan” ED 238a → [**hɑɾ.sə.ɬɑn]** “ay.” 0103040401/29, **[qɑɾ.sə.ɬɑn]** 0202030604/33, [ɑrsɬɑɴ] 0203010701/17, [qɑrsɬɑn] 0202030604/37

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında görülen hece azalması genellikle söz başı, söz içi veya söz sonunda ünlü veya ünsüz seslerin düşmesi veya (-)AbI-, -ebe-, AyI-, Vgı-, (-)AlIn, -rV gibi dizilerde ünlü ve ünsüzlerin düşmesiyle ortaya çıkar; üç heceli sözcükler iki heceye, iki heceli sözcükler de tek heceye iner (Bkz. **3.3.4. Kaynaşma**; ayrıca bkz. **5.4.2. Düşme**).

Yukarıda belirtilen hecelerin dışında Çince alıntı sözcüklerde ikiz ünlü ile başlayan veya biten hece türü de görülür. Çince alıntı sözcüklerde **CVV, CVVC** türü

bulunur. (Örneğin: **ɑo** Ç. “ünlem, değil mi” (Bkz. ɑ) 0202030601/76, [**pio]** Ç. **piao** 票 “bilet” 0103010304/80, **pi[tio]** Ç. **pitiao** 皮条“ince deri bant” 0202020303/02, [**bɑntʂia]** Ç. **banche** 班车 “otobüs” 0103010304/80, **bɑ[jye] fəŋ** Ç. **ba yue fen** 八月份 “ağustos ayı” (Bkz. bɑjyeɾ~ bɑjʉɾ) 0202031101/10, **bo[tʂiu]** Ç. **baochou** 报酬 “karşlık, ücret” 0202030104/14, **pəŋ[jiu]** Ç. **pengyou** 朋友 “arkadaş” 0103050201/22, 0502020101/494, **bə[lie]** Ç. “hayır, yapma” 0202020501/38, **bə[ɬuo]** Ç. **buluo** 部落 “boy, kabile” 0203010701/01, **CVV:** [**pio]** Ç. **piao** 票 “bilet” 0103010304/80, **CVVC: [bieŋkuɑɴ]** Ç. **biankuang** 编筐 “bitki ile örmüş sepet” 0103030201/11). Kayıtlarımızda tespit edilen Çince alıntı sözcükler günümüzdeki standart Çince değildir, Sarı Uygurların yaşadığı bölgelere özgü Çincenin mahallî türlerine aittir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bulunan Çince alıntı sözcükler Sarı Uygurların konuşmasında dilin ses yapını benimseme yanında bazı ses değişiklikleri ile de görülür. Örneğin Standart Çincedeki **ei, ai, ui** ikiz ünlüleri Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında **ej, ɑj, əj, uj** olarak duyulur, **ai** ikiz ünlüsünün **e** olarak geliştiği görülür.

VV → VC:

an [mei]hua → ɑm [mej]χuɑ < ɑn mejχuɑ Ç. “kişi ad” 0203020201/01

bu[dui] 部队 → **bu[duj]** Ç. “asker, ordu” 0203020203/21

ben[lei] → bəŋ[ɬej] Ç. “aslında” 0103050101/56, 0202030105/01

[**bai] ge nien** 拜个年 → **[bej]gənien** Ç. “bahar bayramda bir bayramlaşma” 0202020501/33

bao[bei] 宝贝 → **bo[bəj]** Ç. “kiymeti, değerli nesne” 0103010705/12

[**bai]quanxia** 白泉峡 → **[bəj]ʧyen ʃia** Ç. “yer ad” 0203020601/37

[hai]pa 害怕 → **[χe]pɑ** Ç. “korkmak” 0102020303/25

piao[dai] 飘带 → **pio[de]** Ç. “Sarı Uygur kız çocuklarının başına takılan süsün arka tarafındaki iki uzun bez süsü” 0103010304/28

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bulunan Çince alıntı sözcüklerdeki ikiz ünlülü sözcükler **CVV → CV, CVVV→ CVV** biçimine gelişmiştir.

CVV → CV

pu[tao] 葡萄 → **pə[to]** Ç. “üzüm” 0203010701/08

[**bao]chou** 报酬 → **[bo]tʂɨu** Ç. “karşılık, ücret” 0202030104/14

zhi[dao] 知道 → **dʐɨ[do]** Ç. “bilmek” 0203030101/05, 0502020101/222

[**bao]bei** 宝贝→ **[bo]bəj** Ç. “kiymeti, değerli nesne” 0103010705/12, [**baodao]**报到**+ɬɑ-** → **[bodo]ɬɑ-** Ç.+T. “kayıt yaptırmak, bildirmek, giriş yapmak” 0103050301/09

bijiao [gao] 比较高 → **bidʒio [go]** Ç. “daha yüksek” 0103010101/10

bu[hao] 不好 → **bə[χɔ]** Ç. “iyi değil” 0203030101/14, 0202010901/36

CVVV→ CVV

[**piao]** 票 → **[pio]** Ç. “bilet” 0103010304/80

pi[tiao] 皮条 → **pi[tio]** Ç. “ince deri bant” 0202020303/02

[**jiao]** 教 → **[dʒio]** Ç. “öğretmek” 0202010301/10

bi[jiao] gao 比较高 → **bi[dʒio] go** Ç. “daha yüksek” 0103010101/10

Çince alıntı sözcüklerde **CVV+VC → CVVC, CVCV** gelişmesine de rastlanmıştır. Örneğin **bei er** 被儿 → **biɐr** Ç “yorgan” Bkz. **biɣə.** 0103010703/08, **bei er → biɣə** Ç. “yorgan” (ayrıca bkz **biɐr.** 0203010303/12). İki hece, birleşme yolu ile **bei er → bi+er → bier** olarak tek hece hâline gelmiştir, aynı sözcüğün bir diğer yan biçimi olan **biɣə** sözcüğünün için Kuzey-batı Çin lehçesinde genellikle **er → ɣə/ʁə** olarak söylendiği bilinir, bu yüzden **bei er → bi+ɣə → biɣə** olarak gelişmiştir.

3.3.2. Hece Bölünmesi

Hece sınırı “birden fazla heceden oluşan bir sözcüğün telâffuzunda, ciğerlerden gelen hava akımının başlangıç noktası ile bitiş noktasını birleştiren aralığı; sözcüğün telâffuzundaki hava akımında nefes baskısının en düşük olduğu nokta’ (Korkmaz 2007: 116) olarak tanımlanmıştır. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında hece bölünmesi aşağıda belirtildiği gibidir.

Ünlü ile başlayan iki heceli sözcüklerde hece bölünmesi **VCV→ V.CV, VCVC → V.CVC** biçiminde bulunur, söz başındaki ünlü tek başına bir hece oluşturur. Örneğin:

OTü. ***aːla** “alaca” TT 171, ED 126a → [**ɑːˑɬɑ]** “ay.” (Bkz. ɑɬɑ~ ɑɬə~ ɑɬ~ ɢɑɬɑ) 0103010705/22

OTü. ***haːra-** “ara, arasında” TT 173, ***ara** ED 196a → [**ɑˑɾɑ]** “ay.” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

OTü. ***haːçıg** “acı” TT 172 → [**ɑˑdzʲəʁ]** “ay.” 0103020403/18

OTü. ***uzak** “uzak” ED 283b → [**uˑzɑq]** “ay.” (Bkz. uzɑːq ~ uzɑːɢ) 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153

İki ünlü arasında iç seste tek ünsüz bulunduğu durumlarda, hece bölünmesi **CVCV → CV.CV, CVCVC→ CV.CVC** olarak gerçekleşir, iç seste bulunan ünsüz sonundaki ünlü ve ünsüz sesler ile birleşerek bir hece oluşturur. Örneği:

OTü. ***naru** “o tarafa” DLT 418 → [**nɑːˑɾə]** “ay.” (Bkz. nɑːɾ~nɑɾ~ nɑɾə) 0202020301/19

OTü. ***bagır** “karaciğer” ED 317a → [**bɑˑʁəɾ]** “ay.” (Bkz. b̥ɑʁəɾ~ βɑʁəɾ) 0202030401/29, 0502020101/60

OTü. ***tagay** “dayı” ED 474a → [**dɑˑɢɑ]** “ay.” (Bkz. dɑːɢɑː~ dɑːɢɑ~ dɑːɢə ~ dɑːʁe ~ dɑɢə ~ dɑg̊ɑ ~ dɑʁeː ~ dɑʁe) 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0203020501/25, 0202031202/05

OTü. ***tarıg** “buğday” ED 537b → [**dɑˑɾəʁ]** “ay.” (Bkz. dɑːɾəʁ~ dɑɾəq) 0103030701/47, 0202010703/18

Söz içinde veya çekim sırasında iki ünlü arasında bulunan çift ünsüzler eşit olarak ikiye ayrılır: **(C)VCCV → (C)VC.CV, (C)VCCVC → (C)VC.CVC** biçiminde bölünür. Örneğin:

OTü. ***anta** “orada” ED 176 → [**ɑnˑdɑ]** “orada, oraya, oradan” (Bkz. ɑːndɑ ~ ɑndɑː ~ ɑn̥dɑ) 0103040302/27, 0201010101/24, 0202010503/16, 0203011002/11, 0502020101/18

OTü. ***aːŋla-** “duymak, dinlemek, işitmek” ED 186a → [**ɑɴˑnɑ-]** “ay.” (Bkz. ɑɴn-~ ɑɴnɑʰ-~ ɑɴnə-) 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → [**øʰkˑbe]** (Bkz. eʰkbe ~ øʰkb̥e~ øʰkb̥̩e~ yxkb̥e~ jøʰkb̥̩e) 0103030802/06

OTü. ***yenge** “yenge” ED 950a → [**e̞ŋˑge̞]** “yenge, ağabeyin eşi” 0502020101/08

OTü. ***adgar- (< *ad-ık-ar-***, ***ad-*** “ayırmak” UW 52b **adır-**) → [**ɑz.ɢɑɾ-**] “kavramak, tefrik etmek, anlamak” (Bkz. ɑːzɢɑɾ-) 0202010301/01

OTü. ***bütgür-*** “tamamlanmasına yardım etmek” ED 303b → [**put.gəɾ-**] “ay.” (Bkz. pətgəɾ-~ ɸutgəɾ-) 0202030605/04

Ortak Türkçede söz sonu çift ünsüzlerinin Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kullanma durumu şöyledir: söz sonu çift ünsüz ile biten sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde hece sınırı **VCCV → VC.CV, CVCCV → CVC.V** biçiminde bölünür, örneğin: OTü. ***art*** “arka” (ED 200b) → [**ɑɾ.də**] 0103030701/50, 0202010901/70, **ɑɾ.də.nəŋ** 0103050302/04, 0202020303/03; OTü. ***tart-*** “çekmek” ED 534b → **[dɑʰɾ.dəp]** 0202010901/63, **[dɑʰɾ.dəβ]** 0103010304/11. Orta Türkçede bir kısım söz sonu çift ünsüz sesler bulunduran sözcüklerin sonunda **/ɨ/** ünlü türemesi kalıplaşmış olup **CVCC → CVC.CV** biçiminde bulunur, örneğin: OTü. ***saːnç-*** TT 157, ***sanç-*** “sokmak, batırmak” (ED 835b) → [**sɑn.dzʲɨ-**] “saplamak, sokmak, batırmak” 0103010705/50, OTü. ***janç-*** “ezmek” (ED 944b) → **[jɐ̣n.dzʲɨ-]** “havan eli ile dövmek” 0103010101/04.

Sözcük grubunda tek veya çok heceli sözcükler aynı kurallara uyum sağlayarak birleşir, sözcük grubunda bulunan sözcüklerin hece sınırını ayırt etmek konusunda şu iki durum bulunur: Sözcük grubunda ilk sözcük ünsüz ile biter ve ikinci sözcük ünsüz ile başlarsa **CVC͡CVC(V) → CVC.CV.CV** biçiminde korunur, örneğin: **bɐ̣ş jiɣəɾmə** “onbeş” → **bɐ̣ş.ji.ɣəɾ.mə** 0202030801/04, 0203010303/07, **bɑ͡ʂ tutbɑ** “başkan, lider” → **bɑʂ.tut.bɑ** 0203020401/16, **boz ͡ɢoj** “boz koyun” → **boz.ɢoj** 0103030203/25. Eğer sözcük grubunda ilk sözcük ünsüz ile biter ve ikinci sözcük ünlü ile başlarsa **CVC͡VC(VC) → CV.CV.CVC** biçiminde bulunur, örneğin **beson** “elli” → **be.son** 0203020401/06, **boːz͡ ɑɬɑ** “alaca renk” → **boː.zɑ.ɬɑ** 0202030902/10, **døs͡ ʊdzɻɑ** “göğüs ve kalça” → **dø.sʊ.dzɻɑ** 0103010601/56. Yukarıda belirtildiği gibi sözcük grubunda söz içinde ilk sözcüğün son ünsüzünün hece başına geçmesi sonucunda ünlü ile başlayan hece bulunmaz.

3.3.3. Hece Yutumu

Hece yutumu "bir sözcükte ses bakımından birbirine benzer veya eşit seslerden oluşmuş iki heceden birinin zamanla eriyip kaybolması olayı" (Korkmaz 2007: 116), bir sözcükteki bir hecenin söylenmemesiyle ortaya çıkan değişimdir (Vardar 2002: 171). Hece yutumu olayının Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarındaki durumu aşağıda belirtildiği gibidir:

OTü. ***biːr yıl turur → bıldır*** "bıldır" ED 334a → [**pədəɾ]** "geçen yıl" (Bkz. pədoːɾ ~ pəd̥əɾ ~ pəʰdəːɾ ~ pəʰdəɾ ~ pəʰd̥əɾ ~ puʰdoːɾ) 0103010304/41

OTü. ***kargılaç*** "kırlangıç" ED 657a → [**ɢəɾɬɑʂ]** "ay." 0103010704/06

Yukarıda verilen örneklerden ilki Geç Eski Türkçe metinlerden itibaren tanıklanabilmektedir. Her iki örnekte de sözcüğün hece sayısı azalmıştır.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında benzer hecelerde hece yitimi görülür, ancak Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. **turur** (< *tur-ur* GENİŞ Z) sözcüğü "var" anlamında kullanılırken, iki heceli biçimi daha belirgindir.

OTü. ***tur-ur*** DLT 658 → [**ʇɾo]** "-dır/-dir, -dur/-dür" (Bkz. dɑ̃ dəː̃ də̃ dəɾ ~ dəɾɔ̃ dəɾ̃ də̃ də̃ɾə̃ doː̃ dõ̞ duɾ̃ dĩ̞ dɾə̃ dɾoː̃ dɾɔ̃ dɾuː̃ droː̃ d̥ə̃ d̥əɾ̃ d̥ə̃ d̥ə̃ɾə̃ d̥õ̞ d̥ĩ̞ d̥ɾə̃ d̥ɾɔ̃ tə̃ təɾ̃ təɾ̃ tõ̞ tɾə̃ tɾoː̃ tɾɔ̃ ʧə̃ ʧəɾ̃ ʧo) 0202020401/13, 0203020601/52, **[ʧə]** 0103010703/01, 0202010701/02, 0203010701/11, 0502020101/215, **[dəɾ]** 0102020301/48, 0103010501/03, 0201010102/10, 0202030604/62, 0203010301/29, 0502020101/408; [**dəɾə̆**] "vardır, kopula" (Bkz. də ~ dəɾ̃ dəɾə̃ də̆ɾə̃ də̆ɾɔ̃ dõ̞ dɾə̃ dɾoː̃ dɾɔ̃ d̥ə̃ d̥əɾ̃ d̥əɾə̃ d̥ɾə̃ d̥ɾɔ̃ ʧəɾ ~ ʧɾə) 0202030101/01, [**dəɾo**] 0103030802/02, 0202020501/59, 0203020202/11, [**dəɾoː**] 0201010101/05, 0203020201/12, [**d̥əɾə̆**] 0202030605/01, [**dəɾ]** 0103040401/11, 0202030604/23, 0203010301/20

OTü. ***eɾ-üɾ → [eɾ]*** "-dır/-dir, -dur/-dür" (Bkz. əɾ̃ eː ~ eːɾ̃ eːɾeːɾ̃ ẽ̞ eɾ ~ eɾẽ̞ eɾeː ~ ej ~ e̞ː ~ e̞ːɾ ~ e̞ ~ e̞ɾ ~ e̞ɾeːɾ̃ e̞ɾe ~ e̞j ~ iː ~ iːɾ̃ i ~ iɾ ~ ir ~ d̥eɾ̃ jeː ~ jeːɾ ~ jeːɾeː ~ jeɾ ~ jeɾə ~ jeɾeː ~ jeɾe ~ je̞ːɾə ~ je̞ɾ ~ je̞ɾĕ̞) 0103040403/17, 0201010102/01, 0202030601/71, 0203020202/06, 0502020101/221

3.3.4. Kaynaşma

"Bir sözcükte yan yana bulunan iki veya daha çok hecedeki seslerin yahut da yan yana bulunan iki sözcükten birincinin son sesi ile ikincinin önsesinin birleşip

kaynaşması ve dolayısıyla hece sayısının azalması olayı" (Korkmaz 2007: 116) hece kaynaşması olarak tanımlanmıştır. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında sözcükler, ekler ve sözcük gruplarında gerçekleşen hece kaynaşmaları aşağıda gösterilmiştir.

Kök Sözcüklerde Hece Kaynaşması

Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında görülen hece kaynaşması genellikle ***(-)AbI-, *-ebe-, *-AyI-, *Vgı-, *(-)AlIn, *-rV(-)** gibi dizilerde ünlü ve ünsüzlerin düşmesiyle ortaya çıkar.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ***-agı-*** → ɑː → ɑ gelişmesiyle söz içinde ünlü düşmesi görülür. OTü. -aːgV- yapılı ***aːgız*** "ağız" sözcüğünün büzülme sonucunda tek heceye düşmesiyle bu yapı ɑː, ɑ, $ɑ^h$, $ɑ^h$ː olarak bulunur. OTü. ***-abı-, -ebi-*** ses gruplarında ünsüzün zayıflaması ve etkisini yuvarlaklaşma şeklinde ünlüye bırakarak kaybolmasıyla OTü. ***-abı-*** → -ɑwə- → əu/iu→ yː/y; OTü. ***-ebi-*** → *ew → ö olarak tek heceye düşüşlerin gerçekleştiği örnekler Dahe ağızlarında görülür. OTü. ***-ebe-*** → -ewe- ünlü dizisine sahip bir sözcükte ünsüz zayıflamaları ve kaybolmaları ve ünlü daralmaları ve kaybolmaları ile tekleşerek i, iː olarak geliştiği de görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında hece sayısının azalması, OTü. ***-AyI-*** ses grubunda /y/'nin yarı ünlü özelliğinden dolayı /I/ ünlüsünün sıfırlanması, OTü. ***-AlIn*** ses grubu ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde orta hecedeki vurgusuz dar-düz ünlünün düşüp -Aln olarak karşımıza çıkabilmesi, söz içinde /*r/'den sonra ünlülerin düşmesi gibi ses değişmeleri yoluyla söz içinde ünlü düşmelerinin gerçekleşmesiyle yoluyla görülür. OTü. ***-alık*** ve ***-aglık*** ses gruplarında da /ı/ veya -lı-, -glı-'nın sıfırlandığı görülür. OTü. ***süsüş-*** "boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak" sözcüğünde söz içinde ünlü ve ünsüz kaynaşması ardından *ü-ü* dizisi tekleşerek *u* biçimine geçer. İçte ünlü düşmeleri hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülmesine rağmen Minghua ağızlarında daha belirgindir.

VgVC → VC

OTü.***aːgız*** "ağız" (TT 171, ED 98a) → **[ɑːs]** "ay." 0202030701/09, 0202030701/07, **[$ɑ^h$ːs]** 0203030102/05, **[$ɑ^h$s]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, **[ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, **[hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), **[ɑs]** 0103010306/23

VgVCCVC → VCCVC → VCCCVC

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → **[ɑːχɾʤiq]** “ay.” 0202030902/117, **[ɑχɾʤiq]** 0202030902/106

VbVC → VC

OTü. ***abuç** “avuç” ED 6a → [**uːʂ]** “ay.” (Bkz. uş) 0202030402/11

CVbVC → CVC / CV

OTü. ***tebey** “deve” ED 447b > ***tewey** > ***teːy** → [**ti]** “ay.” 0102040301/12, 0103010501/02, [tij] 0202030605/16, [**tiː]** 0202030105/02, [tiːj] 0202030605/16, [**ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, [**ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

CV.bVC → CVCC

OTü. ***sebin-** “sevinmek” ED 790b **sevin-** → [**søjn-]** “ay.” 0103020401/06, 0202030902/114

CVbVC → CVVC/ CVC

OTü. ***yabız** “kötü” ED 881a → [**jyːs]** “ay.” 0502020101/380, [**jys]** 0202030101/06, 0502020101/205, [jəus] 0502020101/318, [jius] 0202020401/13, [jəuːs] 0502020101/323

VbVCCV → VCCV

OTü. ***abıçga** “ihtiyar” ED 6b → [**oʂɢɑ]** “ay.” 0203020402/24

CVbVCCVC → CVCCVC

OTü. ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, [**dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, [**dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, [**ʧusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

CVbVCCV → CVCCV

OTü. ***yabızla-** “kötülemek” ***yavuzla-** ED 882a → [**jysdi-]** “ay.” 0202030902/01

CVbVCCCVC → CVCCCVC

OTü. ***sebinçlig** “mutlu” ED 790b → [**syjʂdəɣ]** “ay.” 0202010502/07

VyVC → VCC

OTü. ***ayıt-** “sormak” ED 268b → [**ɑjt-]** “ay.” (Bkz. ejt-) 0103010305/76, 0201010101/02, 0202031201/16, 0203010702/45, 0502020101/368, [**ɑːjt-]** 0203010702/43, [**ɑːjd-]** 0103010602/17, **[ɑjd-]**

0102020401/42, 0103040405/02, 0202030902/44, 0203020501/02, 0502020101/427, **[ɑjʇ-]** 0202030605/93

CVyVC → CVCC

OTü. ***boːyın** "boyun" TT 177, ED 386b → [**mojn]** "ay." 0103020302/18, 0202030308/01, [**mojin]** 0103030901/68

OTü. ***kayın-** "kaynamak" ED 687a → **[qejn-]** "ay." 0103020303/17, [**qejin-]** 0202010901/83

CVyVCCVC → CVCCCVC

OTü. ***kayıntur-** "kaynatmak, pişirmek" ED 678b → [**qejndər-]** "ay." 0202020701/09, [qɑjndər-] 0202030501/03, [qejindər-] 0202010901/76

VyVCV → CVCV

OTü. ***eyegü** "kaburga" ED 272a → [**jigə]** "ay." (Bkz. jigə˜ jikə˜ jiʞə) 0103010702/36, 0203020301/07

CVñVC → CVVC / CVCC/ CVC

OTü. ***büñüz** "boynuz" (ED 352a) → **[moŋs]** "ay." 0202030902/76, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[mɔːs]** 0202030401/21, **[mos]** 0103010705/03, [moːŋus] 0203010701/17, [muŋus] 0202020501/61, [moŋus] 0502020101/401

AlIn → Aln

OTü. ***alın-** "alınmak, kendine çekmek" ED 148a → [**ɑɬn-]** "almak, yanına almak" 0103010303/29, 0202030605/117, 0502020101/100, [ɑɬən-] 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99.

OTü. ***kelin** "gelin" ED 719a → **[keɬn]** "gelin, eş, hanım" **keɬn** 0103040302/07, 0202030201/07, **keɬn+ə** 0103040301/27, 0202030605/81, 0203020201/04, **ɬoɾnəŋ keɬn+ŏnəŋ** 0103010303/04, **[kẹɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03; **oʁuɬ keɬn+ə** "gelin" 0103040301/27, 0202030605/81, **oʁuɬ keɬn+ənə** 0103040301/27, **oʁuɬ keɬn+nə** 0103040301/27, [keɬən] 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, keɬən+ə 0202030605/81, [keːɬən] 0203020201/01, [keɬəːn] 0202030402/46

CVlVk → CVCC / CVC

OTü. ***balık** "şehir" ED 335b → [**bɑɬq]** "duvar" 0203020501/15, [**bɑːq]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [bɑɬəq] 0202020702/31, 0502020101/230

CVglVk → CVC

OTü. ***saglık** "sağımlık hayvan" ED 809a → **[sɑːq]** "doğum yapmışlığı olan dişi koyun" 0202030301/31, **[sɑq]** 0202030301/27, [sɑʁɬəq] 0202020501/88, [sɑɬəq] 0202030204/08

CVrVC → CVrC

OTü. ***karış-** "karışmak, karşı koymak" ED 664b → [**qɑɾs-]** "dövüşmek"

OTü. ***kirik-** "kirlenmek" DLT331 → [**kəɾk-]** 0202031101/26

OTü. ***kurut-** "kurutmak" ED 648 → **[quɾt-]** "ay." 0103010304/46, **[quɾd-]** 0103010306/15, 0202030701/07, 0203010503/02, [quɾut-] 0202030305/03, [quɾud-] 0202030306/02, [χuɾət-] 0202031101/32

VlVr → VC

OTü. ***oɬur-** "oturmak" ED 150a → **[oːɾ-]** "oturmak, bulunmak" (Bkz. oɬər-~ oɬəʰr-~ βoɾ-) 0203020401/11, 0203020601/68, **[oɾ-]** *sık* (hızlı konuşmada), [oɬuɾ-] 0103010503/04, 0201010102/06, 0502020101/31, [oɬəɾ-] *sık*, [oːɬuɾ-] 0103010703/10 [oːɬəɾ-] 0202030402/42, [oɬəːɾ-] 0102020301/36

OTü. ***süsüş-** "boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak" ED 856b → **[sus-]** "ay." ɢɑɾɑ bəɢɑ keːɾɣẹ **sus**-gi͡βɑɾ͡ɬɑ 0202030902/63, uːş tɑʁ bəɾ **sus**-mese 0103040405/10, [suzus] 0502020101/92

Eklerde Hece Kaynaşması

OTü. ***neːçük** "nasıl" (<***neːçe ök**) ED 775b → **[nidʒik]** "ay." 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nədʒik]** 0202030902/52, **[niʧik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20

Sözcük Gruplarında Hece Kaynaşması

Hece kaynaşması, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında daha çok sözcük gruplarında görülür. Bu kaynaşma genellikle arkadaki ünlü veya ünsüz sese benzeşme, yani geriye benzeşme yolu ile oluşur.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında, ünlü ile biten ve ünlü ile başlayan iki sözcük duraksız yan yana geldiğinde, ilk sözcüğün son ünlüsü veya ikinci sözcüğün başındaki ünlünün karşılaşmaları yoluyla hece kaynaşması görülür. Örneğin:

VCV͡VCV→ V.CV.CV

***apa** + ***ana** → **ɑβɑ ͡ɑnɑ** → **ɑβ ͡ɑnɑ** “ebeveyn, anne-baba” 0103050102/14, 0103010703/30, 0202020501/51, 0202031201/21, 0203020201/13

***aːla** + ***ingek** → **ɑɬɑ ͡inek** → **ɑɬiːneːk** “alaca inek” (Bkz. ɑɬiniːk) 0102020301/14

***ana** + ***ogul** → **ɑnɑ oʁul** → **ɑnəʁoɬ** “anneoğlu”ɑ 0502020101/138

ata**+ogul** → **ɑtɑ oʁuɬ** → **ɑʰdoʁuɬ** “babaoğlu” 0202030605/136

CV͡VCV → CV.CV

Ç+T **gu+ɑnɑ** → [**gunɑ]** “hala, genç veya orta yaştaki bayana saygılı seslenme biçimi” (Bkz. guna) 0102020301/25, 0103010705/17, 0103050101/40, 0103010302/18, 0202031202/29, 0502020101/170

CVCVC͡VCV → CV.CV.CV

OTü. ***tagay** “dayı” + ***ana** → **dɑɢɑ+ɑnɑ** → [**dɑʁɑni]** “dayının eşi” 0103010302/21, 0201010102/08

CV.CV͡VCV → CVC.VCV

***karıː** + ***apa** > **qɑɾə+ɑβɑ** → **qɑɾ ɑβɑ** “dede” 0202020501/33

CVCV͡V.CVC → CVC͡V.CVC

kara uluj > **ɢɑɾɑ+ uɬʉj** → **ɢɑːɾ uɬʉj** “Günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğinin yapıldığı yerdir. Tibet Buddhizminde bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir yapı yapılır ve yılın belli zamanlarında, yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar. *kara ulu*’da kurban kesilir, *ak ulu*’de ise kesilmez, *kara ulu* kurban kesilen *ulu*” 0202020701/32

kara öküz > **ɢɑɾɑ+ uʰkus** → **ɢɑɾ ͡uʰkus** “Tibet öküzü, yak” (Bkz. ɢɑɾ uʰqus) 0202030604/52, 0502020101/379

CVCV͡VC → CVC͡VC

***kara iş > ʁɑɾɑ+əs → ʁɑɾ͡əs** “büyü, lanet, beddua” (Bkz. ʁɑr əs) 0202030901/12

CVCV͡VCCV → CVC͡VC.CV

***kara işle- > ʁɑɾɑ+ əsdɑ- → ʁɑɾ͡əsdɑ-** “lanet okumak, lanetlemek, büyü yapmak” bøzyk e^{h}ɬʤi ʁɑɾ ə.-ʁɑ 0202030901/06

VCCVC͡CVCVC → VC.VC.VC

anı + teg kıl-ıp → antag kıl-ıp → ɑndɑʁ ʁəɬ-o → [ɑndɑʁo] “öylece, o şekilde” 0102020303/45, 0103030901/75, 0202030501/05, 0203010702/09, 0502020101/131

CVCCVC͡CVCVC → CVC.VC.VC

bunı + teg kıl-ıp → buntag kıl-ıp → məndɑʁ ʁəɬ-o → [məndɑʁo] < “böylece, bu şekilde” 0103010601/24, 0202030601/71, 0203020202/13

Sözcük grubunda **bɑɾ-** “gitmek, varmak”**, beɾ-** “vermek, biri için yapmak” **, geɬ-** “gelmek” gibi yardımcı fiilleri bulunduğunda iki fiilin kaynaşması sonucunda oluşan birleşik sözcükler de görülür. Bunun dışında Sarı Uygur Türkçesinde “var” anlamında **bɑɾ** sözcüğü ile kurulmuş şimdiki zaman yapısında da hece kaynaşmasına rastlanmıştır. Örneğin:

al-ıp͡bar- > **ɑɬəp͡bɑɾ-** “alıp götürmesini sağlamak, alıp gitmek” → **ɑːp͡bɑɾ-**ʁɑ͡ɬɑ 0103010303/23, **ɑp͡bɑɾ-**ʁɑ 0203020203/12

al-ıp͡bėːr- > **ɑɬəp͡beɾ-** “alıp vermesini sağlamak, biri için almak” → **ɑp͡e̯^{h}ɾ-**t d̯ə 0103010503/10

al-ıp͡kel- > **ɑɬəp͡gel-** “alıp getirmesini sağlamak, alıp getirmek” → **ɑk͡g̯eɬ-**əβ diɣə́di͡ɬɑ 0202020101/04

kel-ip͡baːr > **geɬəp͡bɑɾ** “geliyor” → **gip͡bɑɾ** 0202010502/06, 0202030402/43

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bir diğer hece kaynaşması **ne** “ne” soru zamiri ile kurulan fiil birleşmelerinde karşımıza çıkmaktadır.

neː + kıl- > ne+ɢəɬ- → [nɑ-] “ne yapmak” (Bkz. nɑː-~ nɑːə-~ nɑːχəɬ-~ nɑːʁəɬ- ~ nɑːɬ- ~ nɑʁə- ~ nɑχə- ~ nɑʁ- ~ nɑʁəɬ- ~ nɑχəɬ-) 0202030605/69

neː + kıl-ıp > ne+ɢəɬ-əp → [nɑʁəp] “ne yapıp, nasıl” (Bkz. nɑː~ nɑːo~ nɑːβ~ nɑʁəː~ nɑːʁə~ nɑːʁəp~ nɑːʁo~ nɑʁə~ nɑʁəβ~ nɑʁəq~ nɑʁəm~ nɑʁoː ~ nɑʁo ~ nɑʁɔː ~ nɑʁɔ ~ niʁəp ~ niʁəp) 0103050101/11, 0202031202/25, 0202030401/32, 0502020101/306**,** **[nɑʁo]** 0102020303/13, 0103050302/06, 0202030601/64, 0502020101/416

neː + iːşle- > ne+əsdɑ- → [nisdɑ-] “ne yapmak” (Bkz. niːsdɑ-~ nisd-~ nisd̥ɑ-) 0202030902/16, 0203010301/42, 0203020601/32, 0502020101/390

3.4. Parçalar-üstü Unsurlar Bakımından Sarı Uygur Türkçesinin Ağızları

3.4.1. Vurgu

Vurgu, “konuşma sırasında sözcükteki bir heceyi diğerlerine göre daha yüksek bir ses tonuyla daha baskılı bir şekilde söyleme” (Korkmaz 2007: 234) veya “bir sözcükteki ya da sözcük öbeğindeki bir heceyi öbürlerine göre daha belirgin, baskılı kılan yeğinlik artışı” (Vardar 2002: 212) olarak tanımlanmıştır. Konuşma sırasında daha baskılı bir şekilde ses tonunu yükseltme sonucunda vurgu oluşur, vurgunun güçlü ve zayıf bulunma ihtimali vardır, bu yüzden bazı dillerde sözcük içinde asıl vurgudan daha zayıf olan ikinci vurgu bulunur. Çok heceli sözcüklerde genelde bir güçlü vurgu taşıyan hece bulunur (Chen Zong-zhen 2004: 43).

Sözcük Vurgusu

“Tek heceli sözcüklerde çoğunun, çok heceli sözcüklerde hecelerden birinin diğerlerine göre daha yüksek ses tonuyla, söyleyiş süresi uzatılarak diğer hecelerden daha belirgin biçimde söylenmesi”ne (Korkmaz 2007: 145) sözcük vurgusu denir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tek heceli veya çok heceli sözcüklerde sözcük vurgusu son hecede bulunur, çekim veya yapım ekleri ile genişletildiğinde sözcük vurgusu arkaya doğru kayar (Chen Zong-zhen 2004: 43). Örneğin:

uˈzɑq “uzak” 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153

quˈɬun “kulun, tay” 0202010502/13, 0203010302/10, 0502020101/24

ɢuzˈɢun “kuzgun” 0202030404/16, 0502020101/75

ɢuˈɬɑş “ölçü birimi, kulaç” 0102020301/65, 0502020101/467

tuˈɬum “tulum” 0202030306/02, 0203010503/05

ɢuɬɑʂˈdəʁ “ölçü birimi, kulaçlık” 0103020302/24

ɢudzɻɑqˈdɑ- “kucaklamak, kucağına almak” 0202020501/82

məɬɑˈnə ɢudzɻɑqdɑˈʁɑ “çocuğunu kucaklayıp” 0202020501/82

ɢɑjˈsə oʰɖɑʁˈnəŋ̍ er “Hangi boyun beyidir?” 0203020401/13

jysəŋˈgi gøʰɖʉrˈɣe eʰdˈəp bɑrˈʁɑn ẹ də “Eve götürüp gitmiş.” 0202030902/88

Cümle Vurgusu

Genelde konuşmacı bir cümle söylerken karşıdaki kişinin kendisinin ne demek istediğini daha iyi anlamasını sağlamak için cümledeki yüklemi diğer sözcüklere göre daha yüksek ses tonu ile söyler. Fakat bazen konuşmacı kendi düşüncesini daha net bir şekilde belirtmek için cümledeki belli bir sözcüğün de vurgulamasına ihtiyaç duyar. Bu sözcük cümlede nesne vs. olmasına rağmen sözcüğü diğerlere göre daha yüksek ses tonu ile söyler, bu sırada cümle vurgusu bu sözcük üzerindedir. Sarı Uygur Türkçesinde cümle vurgusunun belirtildiği veya vurgulanan sözcükte vurgu sözcüğün son hecesi üzerinde bulunur, bu sözcük yapım veya çekim ekleri ile genişletildiğinde cümle vurgusunun yeri değişmez (Chen Zong-zhen 2004: 44).

Aşağıdaki cümlede konuşur, “onu” sözcüğünü vurgulamak isterse [**ɑˈnə**], “geçirmek” sözcüğünü vurgulamak isterse [**jozˈɢərinə**] olarak söyler:

> ɑːj sen **ɑˈnə** ɢɔʰɾqbɑ uzə senə jozɢərinə diɣin ẹː də “Ay, sen **ondan** korkma, ben seni geçireyim (senin geçmeni sağlayayım) demiş” 0202030301/09
>
> ɑːj sen ɑnə ɢɔʰɾqbɑ uzə senə **jozˈɢərinə** diɣin ẹː də “Ay, sen ondan korkma, ben seni **geçireyim (senin geçmeni sağlayayım)** demiş” 0202030301/09

Aşağıdaki cümlede konuşur “deve”yi değil de “geyiği” vurgulamak isterse [**sɔˈʁunnə**] olarak söyler.

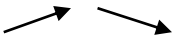
> **sɔˈʁunnə** tiː ɬɑ ɑm sɑ bozɬɑrə mɑ bər nimi də qɑn bøzyk kədʒiɣə “geyik ve deve ise şimdi boyları da aynıdır değil mi? büyüklüğü, küçüklüğü.” 0202030105 /02

3.4.2. Ton ve Tonlama

Korkmaz, ton ve tonlamayı "konuşma sırasında seslerin titreşimlerindeki yükselip alçalma farklarından kaynaklanan perdelenme olayı, ses perdelenmesi; hecenin tiz veya pes söylenişidir" (2007: 214) olarak tanımlamıştır. Genellikle gösterenleri aynı, gösterilenleri ayrı anlam birimleri nitelendiren ve sesin yüksekliğindeki değişikliklerle gerçekleşen, ayırıcı, dilbilimsel değer taşıyabilen bürün olgusuna titrem veya ton denir, anlam ayırıcı işlev yerine getirdiği ölçüde ses birim gibi işlem görür (Vardar 2002: 194). Sözcüğün düz ses tonu (→), alçalan ses tonu (↘), yükselen ses tonu (↗), yükselip alçalan ses tonu (↗↘), alçalıp yükselen ses tonu (↘↗) gibi çeşitli tonlama türleri bulunmaktadır. Dolayısıyla tonlama, "konuşma sırasında konuşmaya hâkim olan esas tonda çeşitli anlam incelikleri sağlayan değişiklikler; konuşanın önem verdiği veya ayırıcı anlamlar vermek istediği sözcüklerde başvurduğu değişik ton, sözcük ve heceler arasında yükseklik ve yoğunluk bakımından meydana getirdiği farklar"dır (Korkmaz 2007: 214). Cümlenin ezgisini oluşturan ve hece ya da sesbirimi aşan boyuttaki öğeler üstünde yer alan yükseklik değişikliklerine titremleme veya tonlama denir, titremleme bildiriye eşlik eder, anlama duygusal, yananlamsal, coşkusal öğeler katar, öte yandan cümlenin türüne göre titremleme/tonlama da değişiklik gösterir (Vardar 2002: 195).

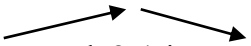
Çalışmamızda Sarı Uygur Türkçesinde ton ve tonlama Türkiye Türkçesinin genel yapısından farklılık göstermemekle birlikte, özellikle emir cümleleri, soru cümleleri ve ünlem cümlelerinde kendini daha çok belirginleştirir.

Emir cümlelerinde:

sen unuk geɬ "Sen çık dışarıya/ sen dışarıya gel" 0202030402/29

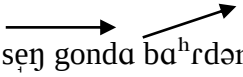
Soru cümlelerinde:

sen jerɬəβ dzɻidɑʁɑq be "Sen (şarkı) söylemeyi bilir misin" 0103050301/18

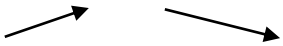

ɑːjt. tsenəŋ bəʁɑ ni diɣi͡g ẹː "Hey, senin buna ne derler?" 0103010305/80

sẹŋ gondɑ bɑʰɾdəm? "Sen oraya gittin mi" 0203020301/09

Ünlem cümlesi

ɑjoː ɑm͡sɑ kəsɯ də͡nɑ “Ay, şimdi (o da) bir insandır” 0202030402/72

3.4.3. Tonlama Birimleri: Ahenk Durağı, Ahenk Öbeği, Tonlama Uzunluğu, Sıklık ve Hız

Tüm dillerdeki en önemli tonlama birimleri, ahenk durağı ve ahenk grubudur. Anlatımı etkili kılmak için söz içindeki sözcük öbeklerini anlamın ve ton farklarının gerektirdiği şekilde birbirinden ayıran ahenkli kısa duraklara ahenk durağı denir, bu ahenk durakları ile birbirinden ayrılan ve ahenk vugusunu taşıyan sözcük etrafında öbeklenen sözcük grubuna ahenk öbeği denir, ahenk durağı ile birbirinden ayrılmış sözcük öbeklerinde, çok defa vurgulu hece üzerine düşen ve anlamı güçlendirmek üzere onun yeğinliğini artıran vurguya ahenk vurgusu denir (Korkmaz 1992: 5). Bu konuyu inceleme alanımızda kaydettiğimiz metinlerden aşağıdaki örnekler ile gösterebiliriz:

baş dɔʰqusɢɑ | baş jɑɾɬəʁo || 0202030204/01

ş̡igə dɔʰqusɢɑ | ş̡it zəɴɢəɬɑʁo || 0202030204/02

uş dɔʰqusɢɑ | uʰkus oŋəɾeɣo || 0202030204/03

døɾt dɔʰqusɢɑ | dɔg̡umɑs d̡ɔʰɢuʁɔ || 0202030204/04

bis dɔʰqusɢɑ | beldelis͡ungo || 0202030204/05

ɑʰɬdə dɔʰqusɢɑ | ɑʰ t mɑɴdəɾʁɔ || 0202030204/06

jidə dɔʰqusɢɑ | ʒik ʒiɣəɾɣo || 0202030204/07

sɑqəs dɔʰqusɢɑ | sɑɬəq sɑqɢɔ || 0202030204/08

dɔʰqus dɔʰqusɢɑ | d̡ɔʰqd̡ə duqɢɔ || 0202030204/09

ɢəzəɬ quş̡ɢɑş̡ | ɢəz undurup bɑɾ, ɑɬɑ quş̡ɢɑş̡| ɑɾɑʰtş̡ɨ | oːp bɑɾ || 0202030203/01

d̡ed̡əɴ quş̡ɢɑş̡ | deʰtş̡ɨ oːp bɑɾ, dujtş̡ɨ quş̡ɢɑş̡ | dujʁɑ | unup bɑɾ || 0202030203/01

sutş̡ɨ quş̡ɢɑş̡ | susəŋ | keɣəɾəp bɑɾ, jɑʰsəɬ quş̡ɢɑş̡ | jɑʰsən | ɑχɢədəp bɑɾ || 0202030203/01

kuɬ quş̡ɢɑş̡ | kuɬən | d̡øʰkəp bɑɾ, jeɾtş̡ɨ quş̡ɢɑş̡ | jeɾən | jeɾɬɑp bɑɾ || 0202030203/01

bɑdəɬə | dise || odəŋ jiʁɑʂdəŋ | bɑnd̥əs͡ɛr || 0202030203/01

qɑr͡χɑnɑ | dise || odəŋ jiʁɑʂdəɴ | qɑrəsə͡ɛr ne || 0202030203/01

ɑq͡ejʁɑʂ | d̥ise || odəŋ jiʁɑʂdəŋ | ɑɢɑsə͡ɛr ne || 0202030203/01

Konuşma sırasında tonlamaya bağlı olarak meydana gelen geçici uzunluk tonlama uzunluğudur (Korkmaz 1992: 151). Sarı Uygur Türkçesinde konuşmada böyle tonlamaya dayalı ortaya çıkan uzunlukları araştırma alanımızda kaydettiğimiz metinlerden aşağıdaki örnekler ile gösterebiliriz:

dɑrəʁnə͡ja **niː** χuaɬɑʁɑ͡Ge 0102040301/02

uzuːn ɑq jizdə sen səɴɑr ͡udzu̯n tutɢɑ, mẹn səɴɑr͡ udzu̯n tutɢɑ ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ doɬʁɑɴnəŋ goʁɑ bər ot bəʁɑ bər ot tɑmdərəβɑdəβ də 0103010305/91

ɑːnə sɑ ɢojnə øɬʉrɣiʂ͡ɬɑ tunnəβ də sɑ, ʃien͡ɬɑ **ɑːɾd**ənəŋ bəː ʂigə ɑrt bətdə məndɑɢɑ fəɬutɢɑʂ͡ɬɑ tunnɑʂ d̥ə 0103010306/20

Konuşma hızı, konuşurun muhatabına kendini daha iyi anlatabilmesi bakımından da önemi taşmakatdır. Örneğin, emir kipli cümlelerde, karşıdaki kişiye kendi konuşmasını daha iyi anlatabilmek ve emrin yerine getirilebilmesini sağlamak için, bu cümleler biraz yavaş ve ağır söylenir. Çalışmamızda kaynak kişilerin konuşmalarının bazen normal konuşma hızından biraz daha hızlı olduğu duyulmuştur. Bu durumun, cümlelerde yan yana gelen seslerin kaynaşıp birleşmesine de yol açmış olduğu görülür.

Lianhua kesiminde yaşayan Sarı Uygurlar, Minghai kesiminde yaşayan Sarı Uygurlara göre daha hızlı konuşur. Bu özellik, konuşan kişinin nereli olduğunun anlaşılmasını sağlayacak kadar dikkat çekicidir. Sarı Uygur konuşurlar bu özelliğin farkındadırlar ve konuşurun nereli olduğunun çıkarımını buna göre yapabilirler.

Birinci dili Çince olan ve Sarı Uygur Türkçesini sonradan öğrenen Sarı Uygur konuşurların konuşmasında tonlama Çince ile aynıdır. Fakat Sarı Uygur kökenli olarak veya olmayarak uzun süredir Sarı Uygur Türkçesini kullanan konuşurların konuşmalarında tonlama Sarı Uygur Türkçesinde olduğu gibidir. Çince baskın olan konuşurların Türkçe karışık konuşmalarında tonlama ve vurgu değişmez.

3.4.4. Ulama

"Bir sözcüğün sonses ünsüzü ile ondan sonra gelen sözcüğün önses ünsüzünü veya ünlü ile başlayan ilk hecesini birleştirerek tek bir hece hâlinde söyleme veya okuma" (Korkmaz 2007: 34) olan ulama veya bağlamanın Sarı Uygur Türkçesi ağızlarındaki durumuna **Hece Bölünmesi** (Bkz. 3.3.2.) bölümünde yer verilmiştir.

4. Bölüm Ortak Türkçe ve Sarı Uygur Türkçesi Ağızlarının Karşılaştırmalı Ses Bilgisi

4.1. Ünlüler

Ortak Türkçenin ünlü düzeninin muhtemelen Orhun Türkçesinden bir farkı yoktu. Bugün kök hecede birincil ünlü uzunluklularını koruyan lehçelere bakarak Ortak Türkçede de özellikle kök hecede birincil uzunlukları kurabilmekteyiz. Kök hecede kapalı /e/ (: /ė/) sesinin varlığı ile ilk heceden sonraki hecelerde geniş-yuvarlak ünlülerin bulunup bulunmadığı henüz Türk ses bilgisinin çözülmemiş konuları arasındadır. Ancak, kapalı /ė/ sesi bir fonem olarak hem tarihsel hem de çağdaş Türk dilinde belirlenebilmektedir. Geç Eski Türkçe döneminde *o-u, ö-ü* ayrımını yapabilen alfabelerle yazılmış sınırlı sayıda metinde nöbetleşme bulunan ilk heceden sonraki hecelerinde geniş-yuvarlak ünlü harfleri yazılmış sözcükler, Ortak Türkçede ilk heceden sonraki hecelerde geniş yuvarlak ünlülerin kurulması için yeterli değildir. Çağdaş Türk lehçelerinin birkaçında ileri derecede görülen ilk heceden sonraki hecelerdeki geniş-yuvarlak ünlüleşme benzeşmelerle ortaya çıkmıştır. Türkçede erken örneklerini gördüğümüz ilk heceden sonraki hecelerdeki *u-a* ve *ü-e* dalgalanmaları ise daha çok incelenmeye muhtaç bir konu olarak durmaktadır. Buna göre biz, tezimizde Ortak Türkçe biçimlerin kurulması aşamasında kök hece uzunlukları ile kapalı /ė/ ünlüsünün var olduğunu kabul ederken, ilk heceden sonraki hecelerde geniş-yuvarlak ünlülerin var olduğu iddiasını dikkate almadık.

Yazım-ses ilişkilerine bakılarak Orhun Türkçesinde bulunan ünsüzler /a/, /e/, /ė/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ olarak tespit edilmiştir. Bu ünlüler kapalı /ė/ ünlüsü dışında, üç boyutlu bir sistem içinde birbirlerine karşıt olurlar: Art ünlülere (a, ı, o, u) karşı ön ünlüler (e, i, ö, ü), alçak ünlülere (a, e, o, ö) karşı yüksek ünlüler (ı, i, u, ü) ve düz ünlülere (a, e, ı, i) karşı yuvarlak ünlüler (o, u, ö, ü). Orhun Türkçesi ünlü sisteminin önemli bir özelliği de bu ünlülerin uzun türlerinin de bulunmasıdır, Orhun Türkçesinde bulunan uzun ünlüler: /aː/, /eː/, /ėː/, /ıː/, /iː/, /oː/, /öː/, /uː/, /üː/. Yani Orhun Türkçesinde ünlü uzunluğu fonemiktir, anlam fark yapar (Tekin 2000: 43-50):

***aç-** “açmak”	***aːç-** “acıkmak” ve ***aːç** “aç”
***at** “at”	***aːt** “ad, unvan”
***ak-** “akmak, akın etmek”	***aːk** “ak, beyaz” (Tekin 2000: 43)

4.1.1. /*aː/ Ünlüsü

Ortak Türkçe /*aː/ ünlüsü, geniş, düz, art dil ünlüsüdür. Kök hecelerde bulunur. OTü. kök hece /*aː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle kısalmıştır, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır. Bu durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir, OTü. /*a**ː/** ünlüsü bazen /**y**/ [j] ünsüzü komşuluğunda incelme eğilimi göstermiştir. Ancak çok heceli OTü. ***yaːyın** “yazın” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında hem korunmuş hem incelmiş şekli [**jɑjəɴ**]~ [**ejiɴ**] bulunur, fakat tek heceli OTü. ***yaːy** sözcüğü ise tamame inceldiği görülür. Bunun dışında kök hece /*aː/ ünlüsü, diğer kök hece ünlülerinde Sarı Uygur Türkçesi için karakteristik bir fonolojik özellik olarak karşımıza çıkan soluklulaşma örneklerini de verir. Böyle soluklulaşmış kök hece OTü. /*a**ː/**’lı sözcükler OTü. /*s/, /*ş/ ve art damaklı /*g/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür. Yalın eksiz telaffuzda böyle olduğu halde şartlı olarak /*a/ veya /*al/, /*ar/ sesleriyle biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /ɑ/ sesinin soluklu /ɑ^{h}/’ya dönüştüğü görülür. Bunun dışında birleşmelerle ortaya çıkan değişmeler de vardır (bkz. **1.b.2**.).

Çalışmamızda rastlanmamıştır, daha önceki çalışmalarından yararlanarak OTü. /*ç/’den gelişen dişeti-damak ünsüz /**ʤ/**’den sonra /*a/ > /i/ geliştiği bir örneği tespit edilmiştir (**1.a.1.2.**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*aː/ ünlüsünün izleri ünsüz ötümlüleşmesi, ünsüz ikizleşmesi, öndamaksıllaşması (incelme) ve ünlü türemesi gibi olaylarla görülmektedir (Bkz. **1.d**.).

Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. kök hece /*aː/ ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 171-175), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak da rastlanan sözcükler vardır: [***ɑːɬ-***] “almak, (gelin) almak” (fakat [ɑː-]~ [ɑɬ-]~[ɑ^{h}ɬ-]~[ɑl-])**, [ɑːm]~**

[ɑːmə]~ [ɑːn] “1. şimdi, günümüzde, 2. bundan sonra, ondan sonra” (fakat [ɑm]~ [ɑmə]~ [ɑn]), **[ɑːnɑː]** “anne” (fakat [ɑnɑ]~ [ɑnɑ^{h}]~ [ɑn]), **[ɑːn+]** ‘o zamirinin çekim tabanı’**, [ɑːjd-]**~ [**ɑːjt-]** “sormak” (fakat [ɑjd-]~ [ɑjt-]~ [ɑjʈ-]~ [ejt-]) vb. ilk hece dışında rastlanan [**o^{h}ɖɑːʁ]** “boy” (fakat [o^{h}dɑq]~ [o^{h}ɖɑq]~ [o^{h}ɖɑʁ]~ [o^{h}tɑʁ]~ [u^{h}dɑ]~ [u^{h}dɑʁ]~ [ɸʊdɑʁ]~ [ɸudɑq]~ [ɸudɑʁ]), [**uzɑːd-]** “uzaklaştırmak” (fakat [**uzɑt-]**), [**uzɑːq]** “uzak” [**uzɑːɢ]** (fakat [uzɑq]), soluklulaşan **[ɢ̥ɑ^{h}ːdʐɑn]** “ne zaman” (fakat [qɑdʐɑn]~ [ɢɑdʐɑn]~ [ɢɑdʐ̥ɑn]~ [ɢɑdʐ̥ɑŋ]), [**tɑːʁɑɾ]** “el dokumalı kumaş(kalın ipli)” (fakat [**tɑʁɑɾ]),** [**nɑːɾə]~ [nɑːɾ]** “o tarafa” (fakat **[**nɑɾ] ~ [nɑɾə]) vb. Böyle sözcüklerdeki uzunluluklar sonradan ve konuşma sırasında duyguyu daha etkileyici biçimde belli etmek, konuyu vurgulanmak istendiğinde ortaya çıkar, ünlem, nakaratlarda da bu görülebilir. Şarkı veya destan söylerken de aynı durum görülür.

İlk hecede

1.a.1. (C)aː- durumunda

OTü. *aː > **SUM, SUD** /ɑ/ (~ /ɑː/)

OTü. ***aːgıl** “yerleşim birimi; ahır, koyun yatağı” TT 171, ED 83b → [**ɑʁəɬ]** “ay.” 1. “ağıl” 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 2. “yerleşim birimi” 0102020401/42, 0103020403/03

OTü. ***aːla** “alaca” TT 171, ED 126a → [**ɑːɬɑ]** “ay.” (Bkz. ɑɬɑ~ ɑɬə~ ɑɬ~ ɢɑɬɑ) 0103010705/22, [**ɑɬɑ]** 0103010601/72, 0202030902/10, 0203010501/06

OTü. ***haːra-** “ara, arasında” TT 173, ***ara** ED 196a → [**ɑɾɑ]** “ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

OTü. ***haːra-** “ara, arasında” TT 173, ***araçı** → **[ɑɾɑ^{h}dʐ̥ɨ]** “görücü” 0202030605/64, 0202031202/09, [**ɑɾɑdʐ̥ɨ]** 0103050201/01, **[ɑɾɑdʐ̥ɨ]** 0202030605/63, [**ɑɾɑ^{h}tʂɨ]** 0202030203/01, [**ɑɾɑ^{h}dʐ̥ɨ]** 0202031202/08, 0203020501/01

OTü. ***aːrıt-** “temizlemek, silmek” DLT 33, TT 171 **aːrı-** → [**ɑɾt-]** “ay.” 0103040405/12, 0202020501/08, [**ɑːɾɖ-]** 0202010901/75, **[ɑɾʈ-]** 0202020501/73, **[ɑɾd-]** 0202030308/03

OTü. ***aːrıg** “temiz” TT 172, ED 213b → [**ɑɾəʁ]** “ay.” 0103030802/21, 0202020501/11

OTü. ***aːsıg** “fazla” TT 172, ED 244b → [**ɑsəʁ]** “ay.” 0103010304/77, 0202030605/77, [**ɑʰsəʁ]** 0102020401/45, 0103010602/21, 0202030801/05, 0203010702/16

OTü. ***aːta-** “söz vermek, isim ile çağırmak” ED 42a → [**ɑdɑ-]** “ay.” 0203020202/10, **[ɑdɑʰ-]** 0202030802/49, **[ɑtdɑ-]** 0202031201/10, **[ɑtḍɑ-]** 0202031201/11, **[ɑzɑ-]** 0202030802/49

OTü. ***baːka** “kurbağa” TT 172, ED 311b → [**bɑɢɑ]** “ay.” 0202020501/46

OTü. ***haːlın** “alın” TT 172 → **[ɑːɬən]** “ay.” 0102020402/21, [**ɑːɬə+] ɑː.+mnəɴ** 0103020303/40, **[ɑɬən]** 0103030202/19, 0202020501/27, 0202030201/03

OTü. ***haːya** “aya” TT 172 → [**hɑjɑ]** “ay.” **(**Chen Zong-zhen 2004: 525)

OTü. ***kaːdın** “kayın” TT 173, ED 602a → [**ɢɑzən]** “ay.” (Bkz. ɢɑzə) 0102020303/41

OTü. ***kaːtun** “hanın eşi” TT 173, ED 602b → [**ɢɑdən]** “ay.” 0202030202/03, 0502020101/495, **[ɢɑːdən]** 0103010304/09 **[ɢɑdə]** 0102020402/10

OTü. ***kaːñak** “kaymak” TT 173, ED 636b → [**qɑːjɑq]** “ay.” 0103010101/10, [**qɑjɑq]** 0103010306/16, **[qɑjɑɢ]** 0202031202/38, [**qɑjɑɢ̧]** 0103010702/54, [**qejɑq]** 0202031202/42

OTü. ***kaːnat** “kanat” ED 635a → [**qɑnɑʰt]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 204; Chen Zong-zhen 2004: 521)

OTü. ***saːkın-** “düşünmek” TT 174, ED 812a → [**sɑɢən-]** “ay.” 0103010602/20, 0202030601/28, 0502020101/365, [**sɑɢər-]** 0502020101/338, [**sɑɢ̧ən-]** 0103030901/71

OTü.***saːrıg** “sarı” ED 848a → [**sɑɾəʁ]** “ay.” 0103040405/09, 0202030902/40, **[sɑɾəq]** 0103050304/04, 0202030902/56, 0203010801/06, [**sɑːɾəq]** 0202030902/48, **[sɑɾəχ]** 0202030902/40, **[tsɑɾəʁ]** 0103040401/58, [**sɑɾəːʁ]** 0202030701/13

OTü. ***aːzuk** “tahıl, gıda” TT 172, ED 283a → [**ɑzəq]** “ay.” 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

OTü.***taːmar** “damar” TT 172, ED 508a → [**dɑməɾ]** “ay.” 0202030605/161

OT ***taːt-*** “tatmak” TT 175, ***taːtığ*** “tat, lezzet” ED 452a → [**dɑːdəʁ]** “lezzetli” 0203010801/04, [**dɑdəʁ]** 0103020502/03, 0502020101/208, [**dɑdəːʁ]** 0103010705/28

OTü. ***baːyu-*** “zengin olmak” ED 384b → **[bɑj-]** “ay.” 0202030402/80

OTü. ***yaːy*** “yaz” TT 175, ***yaːyın*** “yazın” TT 175 → [**jɑjəɴ]** “ay.” 0103010701/44, [**ejiɴ]+ɢɑ** 0103010601/26

OTü. ***yaːş*** “yaş, yıl” TT 175 → **[jɑːs]** “ay.” 0203020403/05, **[jɑχs]** 0103040302/07, **[jɑs]** 0201010101/08, 0202031201/19, 0203011002/22, **[as]** 0103050303/15, [**χas]** 0103040301/10

OTü. ***yaːşa-*** “yaşamak” ED 976b → [**jɑʰsɑ-]** “ay.” (Bkz. jɑsɑʰ-) 0103010502/10, [**jɑːsɑː-]** 0201010101/10, **[jɑsɑ-]** 0103010703/02, 0201010101/08, 0202031201/19, 0203010302/07, 0502020101/141

1.a.1.2. OTü. *aː > SUM, SUD /i/

OTü. ***çaːnak** “kâse” ED 425b → [**ʤinɑq]** “kâse, ahşaptan yapılmış kâse” (Lei Xuan-chun 1992: 229)

1.a.2. (C)aːC(C)

OTü. *aː > **SUM, SUD** /ɑ/ ~ /ɑː/

OTü. ***aːk** TT 171, ED 75a → [**ɑq]** “1. ak, beyaz, 2. uğurlu, 3. temiz, 4. iyi, 5. süt karıştırmış/ uğurlu (su)” (Bkz. ɑɢ ~ ɑɢ̊) 0102020303/35, 0103050304/02, 0202020501/89, 0203020302/11, 0502020101/283, [**ɑːq]** 0102020402/07, 0103020303/09, 0202030802/19

OTü. ***aːş** “aş” TT 172, ED 253b → [**ɑs]** “düğün, ziyafet” (Bkz. ɑʰːs ~ ɑʰs~ ɢɑs~ χɑs~ hɑs) 0102020301/20, 0103010305/16, 0202010901/36, 0203020501/15, [**ɑːs]** 0103050101/42, 0103010702/27, 0201010101/19, 0202031202/23, 0203010301/18, 0203020302/05, 0203020301/05

OTü. ***aːt** “ad, isim” TT 172, ED 32b → **[ɑt]** “ay.” 0103050301/13, 0201010101/01, 0202031201/24, **[ɑːt**] 0102020402/08, 0202020501/97, [**ɑːd]** 0203010301/09, 0102020402/02, 0103020301/01, [**ɑd]** 0102020401/17, 0103030801/03, 0202020501/69, 0502020101/161

OTü. ***haːz*** “az” TT 173, ***aːz*** ED 277a → [**ɑz]** “ay.” 0103030901/49, 0203020601/38, [**ɑːz]** 0103030201/18, 0202020702/22, 0203020501/17

OTü. **baː-, baːg** TT 172, ***baːgla-*** “bağlamak” ED 314b → [**bɑʁdɑ-]** “ay.” 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, [**pɑʰqdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***haːrt*** “arka, sonra” TT 173, ***aːrt*** ED 200b → [**ɑɾt]** “ay.” (Bkz. ɑrd) 0103010306/20, 0202010901/69, 0502020101/452, [**ɑːɾt]** 0202030605/147, [**ɑːɾd]** 0103010306/20, 0202020303/05, 0203010702/19

OTü. ***baːr*** “var” TT 172, ED 353a → [**bɑɾ]** “ay.” (Bkz. βɑː) *sık* [**bɑːɾ]** 0102020402/23, 0103020303/03, 0202020501/06, 0203030101/06, **[bɑː]** 0103020302/12, **[bɑr]** 0202010503/13, [**b̥ɑɾ]** 0203030102/10, **[βɑːɾ]** 0203020203/16, **[βɑɾ]** 0103010305/49, 0202020303/12, 0203010302/14, 0502020101/74, **[vɑɾ]** 0202010703/05, 0203010301/44, **[ɑːɾ]** 0203011002/11, [**ɑɾ]** 0103010503/01, 0202030902/125, 0203020201/01

OTü. ***kaːl-*** “kalmak” TT 173, ED 615b → [**qɑɬ-]** “kalmak, düşmek, duraklamak, dökülmek, inmek, at, araba v.sdan inmek (Dahe ağzı)” (Bkz. qɑː~ qɑ~ χɑːɬ~ χɑ~ χɑɬ~ hɑɬ-) *sık* [**qɑːɬ-]** 0201010101/02, 0202010502/16, [**qɑʰɬ-]** 0102020301/63, 0103020301/16

OTü. ***kaːr*** “kar” TT 173, ED 641a → [**qɑɾ]** “ay.” (Bkz. hɑɾ) 0103030901/39, 0502020101/21

OTü. ***kaːrı*** “yaşlı” TT 173, ED 644b → [**qɑɾə]** “ay.” 0202010901/33, **[qɑːɾ]** 0201010101/05, 0202010501/11, 0203030101/18, **[qɑɾ]** 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, **[χɑɾ]** 0202031201/16, 0203010301/05, **[χɑːɾ]** 0203020402/09, **[hɑɾ]** 0203010701/17

OTü. ***kaːrı-*** “yaşlanmak” TT 173 → **[qɑːɾ-]** “ay.” **(**Bkz. **g̥ɑːɾ-**) 0202030401/30, **[qɑɾ-]** 0103030202/10, 0202030304/01

OTü. ***haːr*** “yorulmak, yorgun olmak” TT 172 → **[hɑɾ-]** “ay.” 0502020101/423

OTü. ***aːgna-*** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” TT 171, ED 87b → [**ɑʁənɑ-]** “ay.” (Bkz. ɑʁɑnɑ-~ɑʁən-) 0202010503/14

OTü. ***aːş*** TT 172, ***aːşlık*** ED 261b → [**ɑsdəʁ]** “yemek, yemek malzemesi” (Bkz. ɑsdəq) 0102020301/48, 0103020301/12, 0202030604/73

OTü. ***taːt-*** “tatmak” TT 175, ***taːtı-*** ED 452a → [**dɑdə-]** “tadına bakmak” 0502020101/61, [**dɑt-]** 0202031202/28

OTü. ***taːtıt- (< taːtı-t-)*** ED 452a → [**dɑdət-]** “tadına baktırmak” 0103010702/68

OTü. ***taːtur- (< taːt-ur-)*** ED 459b → [**dɑdəɾ-]** “tadına baktırmak” 0202020501/87, 0202030604/08

OTü. ***taːg*** “dağ” TT 174, ED 463a → [**tɑʁ]** “dağ, dağ bölgesi, dağlı” (Bkz. tɑq) 0103030202/11, 0202030605/163, 0203020201/18, 0502020101/245, **[tɑːʁ]** 0202020501/01, 0202020301/06

OTü. ***taːglıg*** “dağlı” (TT 174 ***taːg***, ED 463a) → [**tɑːʁɬəʁ]** “dağlı, dağ bölgesindeki kişi” 0202020501/44, [**tɑʁɬəʁ]** 0103040405/25

OTü. ***taːl*** “dal” TT 174 → **[dɑɬə]** “ay.” 0202010703/21, 0202020501/76, 0203020302/10

OTü. ***taːr-*** “dar” TT 175, ED 528a → [**tɑr]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 121; Chen Zong-zhen 2004: 503)

OTü. ***taːrık-*** “daralmak, sıkılmak” TT 174 → [**tɑɾəq-]** “huzursuz hissetmek, endişelenmek” 0502020101/406

OTü. ***taːş*** “taş” TT 174, ED 557a → [**dɑːs]** “ay.” 0103010304/63, 0202010701/20, [**dɑs]** 0103010701/139, 0202030601/33, 0502020101/60, **[dɑʰs]** 0103010304/63, **[ɖɑχs]** 0103010304/63

OTü. ***taːş-*** “taşmak” TT 174 → **[dɑs-]** “ay.” 0103020303/35

OTü. ***taːşgur-*** “taşırmak” ED 562b → **[dɑsɢəɾ-]** “ay.” 0103010306/16

OTü. ***taːy*** “kaymak” TT 172 → **[tɑj]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 120**;** Chen Zong-zhen 2004: 503)

OTü. ***kaːpak*** “kapak” TT 173, ED 582b → [**qɑbɑɢ]** “ay.” 0103010705/24

OTü. ***kaːrga*** “karga” TT 173, ED 653a → [**ɢɑɾʁɑ]** “ay.” 0202020501/51, 0502020101/241

OTü. ***yaːz*** “ilkbahar” TT 172, ***yaːzkı*** “ilkbahar mevsim” ED 985b → [**jɑzɢə]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 255; Chen Zong-zhen 2004: 533)

OTü. ***haːgrı-*** “ağrımak” TT 173 → [**ɑʁəɾ-]** “ay.” 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχəɾ-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰɾ-]** 0502020101/156

OTü. ***haːgrıg*** TT 172, ***agrıg*** “acı” ED 90a → [**ɑɣərəq]** “hastalık, acı” (Lei Xuan-chun 1992: 8; Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***haːylıg*** “bir aylık, aylık” ED 272b (***haːy*** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** “ay.” 0202030604/19, [**ɑːjɬəʁ]** 0202030604/27

İstisna olarak kendisinden önce gelen sözcüğünün son sesinin etkisiyle bir ünsüz türemesine rastlanmıştır. OTü. ***aːş*** “yemek” sözcüğü kendisinden önceki *qunuq* “gün, günlük” sözcüğü ile ara vermeden yan yana geldiğinde /q/’nın etkisiyle söz başında bir /ɢ/ türeyerek [**ɢɑs]** biçimine de rastlanır.

OTü. ***aːş*** “yemek, ziyafet” TT 172, ED 253b → [**ɢɑs]** < **ɑs** “ay.” (Bkz. ɑʰsˇ ɑʰːsˇ ɑsˇ ɑːsˇ hɑs) uş qunuq͡**ɢɑs** edəβ 0202030605/53, uş qunuq͡**ɢɑs**-ən hədzəβɑɬʁɑn dəɣədi 0202030605/60

1.b. *İncelme*

1.b.1. Sarı Uygur ağızlarında, OTü. /**y**/ ünsüzü komşuluğunda tespit edilen örnekler içinde, **tek heceli sözcük**lerde /***aː**/ ünlüsünün **incelmesi** daha yaygındır. /y/ ünsüzü komşuluğunda ön sıraya geçmelerinde kök hecelerdeki uzun ünlününün tesiri olup olmadığı belirsizdir. Bu incelme eğilim Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık karşılaşır. OTü. ***yaːy*** “yaz” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tamamen inceldiği görülürken OTü. ***yaːyın** “yazın” çok heceli sözcüğünde hem incelme hem korunduğu tespit edilmiştir. OTü. ***haːy*** “ay, gök cism” sözcüğü Dahe ağzında hem [ɑj] hem incelmiş [ej] biçminde bulunur, Minghua ağzında düğün tören için söylenen kutlama sözlerde [ɑj] olarak bulunması dışında genelikle incelmiştir.

OTü. *a**ː**y > **SUM** ejˇ eːjˇ eː (ˇ ɑj); **SUD** ɑjˇ ɑːjˇ ejˇ eːjˇ eː

OTü. ***baːy*** “zengin” TT 172 → **[bɑːj]** “ay.” 0202030401/36, [**bɑj]** 0202010702/03, 0202010502/01, [**beːj]** 0202010703/10, 0203020601/11, [**bej]** 0202030802/11, 0203020101/02, [bẹj] 0203010303/10

OTü. ***haːy*** “ay, gök cisim, takvim ay” ED 265a, TT 173 → [**ej]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28, [**eːj]** 0202020701/24, [**ɑːj]** 0103010301/01, [**ɑj]** 0103050101/17, 0202030605/24, 0202010901/24, [**eː]** 0202020501/07, 0203020202/17, **[e]** 0202020701/28

OTü. ***yaːy** “yaz, mevsim” TT 175, ED 980a → [**jej]** “ay.” 0202030604/23, 0103040401/30, 0202020301/20, **[ej]** 0103030702/93

OTü. ***taːy** “tay” ED 566b → [**deːj]** “tay, yavru erkek at” 0102020301/11, [**dej]** 0103040404/13, 0103020301/06

OTü. ***yaːl** “yele” sözcüğü çalışmamızda Dahe ağzında /*y/ ünsüzünün etkisiyle uzun /aː/ ünlüsü incelerek [**jəɬə] ~ [jiɬə]** olarak tespit edilmiştir. Bu sözcükLei Xuan-chun’un çalışmasında [**jeɬə]** olarak da kaydedilmiştir.

OTü. ***yaːl** “yele” TT 175 → [**jəɬə]** “ay.” 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

1.b.2. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında anlamı pekiştirmek için OTü. ***baːr** “var” [**bɑr-]** sözcüğünden sonra **erür** sıfat fiil biçimi getirilir, bazen kaynak kişi daha hızlı konuştuğunda iki sözcük birleşerek **bɑr-͡erür → [beːj]** veya **[beː]** gelişerek tekleşip bir incelme gösterir.

OTü. ***baːr** “var” (TT 172, ED 353a) + **erür** → [**beːj]** “vardır” 0102020303/42, [**bej]** 0102040301/13, 0202010701/02, 0103040301/17, [**beː]** 0103050101/34, 0102040301/01, [**b̥eː]** 0202010703/22, [**b̥ej]** 0103010501/05

Birleşik sözcüğünün söz başında /***aː**/ ünlüsü daha kısa bir şekilde /**ă/** veya kaybolduğu kaydedilmiştir, bu kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***aːz** (ED 277a) + ***biːr** (ED 353b) → **ăzoɾ** < ɑz+ βər “biraz” (Bkz. ɑːzər~ ɑzər~ ɑzər~ ɑzʊr~ɑzuɾ) **ă.** mɑɴɑ͡ă. keːɾ 0103010306/08, **zuɾ** < ɑz+ βər qɑɬʁɑɴ quʁundɑn͡**z.** iʃʤeɾ 0202030402/72

1.c. *Soluklulaşma: (*aː → aʰː, aʰ, aχ ~ hɑ~ χa ~ χa)*

Kök hece OTü. /*aː/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinde soluklulaşarak /ɑʰ/’ya geliştiği görülür, bazen /ɑʰ/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek /ɑʰ/ → /ɑχ/ olduğu gibi, /hɑ/, /χɑ/ göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçtiği de görülür.

/ɑʰ/’ların sızıcı unsurlarının gırtlaksıllaşması OTü. art damak /*g/ ünsüzü komşuluğunda ortaya çıkarak /ɑʰ/ → /ɑχ/~ /χɑ/ gelişmesiyle /*g/ sesleri iz olarak varlığını gösterir. /ɑʰ/ → /ɑχ/ gelişmesi bazen kaynak kişinin baskın bir şekilde veya özellikle birşeyi belirmek istediğinde de duyulabilir. Çalışmamızda /*al/, /*ar/ ile sonlanan bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /ɑ/ sesinin soluklu /ɑʰ/’ya dönüştüğü görülür. Sarı Uygur ağızlarında söz içinde ünlü ve ünsüz zayıflaması sonucunda ortaya çıkan soluklu /ɑʰ/ ve daha ileri olan /ɑχ/, /hɑ/ seslerine gelişen örneğine de rastlanır. OTü. /*aː/ sesinden gelişen soluklu /ɑʰ/ sesinin ileri olan /ɑχ/, /hɑ/ biçimi Dahe ağzında daha az görülürken Minghua ağzında ise daha sık karşımıza çıkar, Minghua ağzında bir örnekte /χa/ biçimi de tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde rastlanabilir, bazen aynı sözcük hem soluklu hem de soluklu olmayan şekillerde söylenebilir.

OTü. /*aː/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinde soluklulaşma durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

1.c.1. OTü. *aː > **SUM** /ɑ/~ /ɑʰ/ ~ ɑχ**; SUD** /ɑ/ ~ /ɑʰ/ (~ ɑχ)

OTü. ***aːş-*** “geçmek, aşmak” ED 255a → [**ɑs-]** “ay.” 0103030202/11, **0202030605/17, 0502020101/245, [ɑʰs-]** 0202030201/05, **0202030605/163,** 0202030802/46, **0502020101/283**

OTü. ***baːgla-*** “bağlamak” ED 314b (OTü. **baː-, baːg** TT 172) → [**bɑʁdɑ-]** “ay.” 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁłɑ-]** 0202020501/23, **[pɑłʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑłʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, [**pɑʰqdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑʰqḍɑ-]** 0502020101/316, **[pɑʰqḍ-]** 0502020101/266, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***baːglat-*** → **[pɑʰqdɑd-]** “bağlanmasına yardım etmek, benimsemesine yardım etmek” 0502020101/307, [**pɑχqdɑd-]** 0502020101/496, [**pɑʰqḍɑḍ-]** 0502020101/493

OTü. ***baːglaş- *baːgla-*** “bağlamak” ED 314b’den → **[pɑʰqdɑs-]** “birlikte bağlanmak, uylaşmak” 0502020101/156

1.c.2. Sarı Uygur Türkçesinde /*aː/ ünlüsünün /ɑʰː/~ /ɑʰ/ olarak soluklulaştığı ve daha ilerleyerek /hɑ/~ /χɑ/ biçimlerine geliştiği de görülür. OTü. ***aːş** "yemek, çorba" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinde korunma ve kısalmasının dışında soluklulaşarak /*aːş/ → /ɑʰːs/ → /ɑʰs/ → /hɑs/~ /χɑs/ biçimlerine de geliştiği de tespit edilmiştir:

OTü. *aː > **SUM** /ɑ/~ /ɑʰ/ ~ ɑχ~ χɑ~ hɑ (~ χa)**; SUD** /ɑ/~ /ɑʰ/ (~ ɑʰː~ χɑ)

OTü. ***aːş** "yemek, ziyafet" TT 172, ED 253b → [**ɑʰs]** "ay." (Bkz. ɢɑs) 0103010305/88, 0103040403/07, 0202030601/63, [**ɑʰːs]** 0202030601/10, 0202020501/93, 0202030601/61, [**χɑs]** 0103010602/18, 0103050101/03, 0202030402/69, 0502020101/62, [**hɑs]** 0103050101/01, 0103010703/05, [**ɑs]** 0102020301/21, 0103040601/23, 0202031202/21, 0203020501/15, [**ɑːs]** 0103050101/42, 0103010702/27, 0201010101/19, 0202031202/23, 0203010301/18, 0203020302/05, 0203020301/05

OTü. ***aːsıg** "fazla" TT 172, ED 244b → [**ɑsəʁ]** "ay." 0103010304/77, 0202030605/77, [**ɑʰsəʁ]** 0102020401/45, 0103010602/21, 0202030801/05, 0203010702/16

OTü. ***aːş-** "geçmek, aşmak" TT 172, ED 255a → [**ɑs-]** "ay." 0103030202/11, 0202030605/17, 0502020101/245**, [ɑʰs-]** 0202030201/05, 0202030605/163, 0202030802/46, 0502020101/283

OTü. ***aːşlık** ED 261b → [**hɑsdəʁ]** "yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği" 0103050101/61, [**ɑsdəq]** 0202030604/27, [**ɑsdəʁ]** 0102020401/37, 0103020301/12, 0202030604/73

OTü. ***aːşla-** → **[ɑʰsdɑ-]** "(yemekli) ağırlamak" (Bkz. ɑsdɑ-) 0202020501/93

OTü. ***taːş** "taş" ED 557a → **[dɑʰs]** "ay." odəq d. 0103010304/63, **[d̥ɑχs]** 0103010304/63, [**dɑːs]** 0103010304/63, 0202010701/20, [**dɑs]** 0103010701/139, 0202030601/33, 0502020101/60

OTü. ***yaːş** "yaş, yıl" TT 175, → **[jɑχs]** "ay." 0103040302/07, **[jɑs]** 0201010101/08, 0202031201/19, 0203011002/22, **[as]** 0103050303/15, [**χas]** 0103040301/10, **[jɑːs]** 0203020403/05

OTü. ***yaːşıl** "yeşil" ED 978a (OTü. ***yaːş** "yaş, taze, yeşil" TT 175) → [**jɑʰsəɬ]** "ay." 0103040301/08, 0202030902/109, 0202030203/03, 0202030104/09, 0202031202/41, **[jɑʰːsəɬ]** 0103030802/23, [**jɑχsəɬ]**

0103040301/03, 0103040301/08, [**jɑsəɬ]** 0103010304/18, 0202010901/09, 0203010702/62

OTü. ***yaːş** “yaş; gözyaşı” TT 175, ED 975b → **[jɑʰs]** “ay.” 0202030203/03, [**jχɑs]** 0102020401/47, **[ɑʰs]** 0103010602/10

Soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesin önüne geçebilmektedir, bu durum ünlüyü ötümsüzleştirir, eğer söz başında ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunursa bu ünsüzü ötümsüzleştirir (Chen Zong-zhen 2004: 29).

OTü. ***aːş** “aş, yemek, ziyafet” TT 172, ED 253b → [**hɑ̥s]** “ay.” (Bkz. ɑʰs~ ɑʰːs ~ ɑs ~ ɑːs ~ ɢɑs) 0103050101/01, 0103010703/05, [**χɑ̥s]** 0103010602/18, 0103050101/03, 0202030402/69, 0502020101/62

OTü. ***aːşlık** ED 261b → [**hɑ̥sdəʁ]** “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği” (Bkz. ɑsdəq~ ɑsdəʁ) 0103050101/61

OTü. ***taːş** “taş” ED 557a → **[d̥ɑχs]** “ay.” (Bkz. dɑːs ~ dɑs ~ dɑʰs) 0103010304/63

Bazen -Vːr/-Vːl ses grupları ile biten fiillere kesin geçmiş zaman eki *-də* (< OTü. -di) eklendiğinde fiilin kök hecedeki uzun ünlüsü soluklulaştığı görülür.

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***yaːr-** “yarmak” TT 175, ED 954b → [**jɑʰɾ-]** (Bkz. jɑɾ-) 0202030202/01

***yaːr-di > *yaːr-tı > jɑʰɾ-d̥ə** 0202030202/01

OTü. ***kaːl-** “kalmak” TT 173, ED 615b → [**qɑʰɬ-]** (Bkz. qɑːɬ-~ qɑɬ-~ qɑː-~ qɑ-~ χɑːɬ-~ χɑ-~ χɑɬ-~ hɑɬ-)

***kaːl-di > *kaːl-tı > qɑʰɬ-d̥eː** 0102020301/63, **qɑʰɬ-d̥e** 0103020301/16

1.c.3. OTü. **-aːgV-** yapılı ***aːgız** sözcüğünün büzülme sonucunda tek heceye düşmesiyle ortaya çıkan uzunluğun da soluklulaşması /ɑʰs/ ve daha ilerisi olan *-ɑχs-*, *hɑs* durumlarına geçtiği tespit edilmiştir**.** Bunun dışında OTü. ***kaːgun** “kavun” sözcüğünde ise hem *aː-u → u-u → o-ə ~ u şeklinde geriye benzeşerek hem de yanındaki /g/ ünsüzünün düşmesiyle /aː/ ünlüsünün yuvarlaklaştığı ve sözcüğün tek

heceye indiği görülür. Aynı **-aːgV-** yapılı OTü. ***aːgıl** sözcüğünde ise böyle bir durum görülmemektedir,

OTü.***aːgız** "ağız" TT 171, ED 98a → **[ɑːs]** "ay." 0202030701/09, 0202030701/07, **[ɑʰːs]** 0203030102/05, **[ɑʰs]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, **[ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, **[hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), **[ɑs]** 0103010306/23

OTü. ***kaːgun** "kavun" ED 611b → **[ɢoən]~ [ɢun]** "kavun ve karpuzunun genel ismi" (Lei Xuan-chun 1992: 196; **ɢoən** Chen Zong-zhen 2004: 519)

OTü. ***aːgıl** "yerleşim birimi; ahır, koyun yatağı" TT 171, ED 83b → **[ɑʁəɬ]**1. "ağıl" 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 2. "yerleşim birimi" 0102020401/42, 0103020403/03

1.d. *OTü. /*aː/ ünlüsünün izleri*:

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*aː/ ünlüsünün izleri ünsüz ötümlüleşmesi, ünsüz ikizleşmesi, öndamaksıllaşma (incelme) ve ünlü türemesi gibi ses olayları ile görülür.

Ünsüz ötümlüleşmesi: uzun ünlü kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcıya üstün ve hâkim durumda olan uzun ünlü kendindeki süreklilik niteliğini ünsüze de geçirir, yani ünsüz ötümlüleşmesi aslında bir ünlü-ünsüz benzeşmesinden başka bir şey değildir (Tekin 1995: 129). Bu durum Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında da görülür, OTü. /*aː/ ünlüsü kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcı /*t, *ç/ ünsüzleri ötümlüleştirdiği örnekler tespit edilmiştir.

OTü. /*p/, /*k/, /*t/, /*ç/ ünsüzler, uzun ve kısa ünlüler arasında ötümlüleştiği görülür, kök hece ünlüsü uzun veya kısa olması fark etmeden yaygın olarak ötümlüleştiği görülür. (Bkz. **5.3.1.1. Tek Başına Ötümlüleşme, *p, art *k, ön * k, *t, *ç**).

OTü. ***aːt** "ad, isim" sözcüğünde görülen **[ɑd]~ [ɑːd]** biçimindeki son ses *t* > *d* ötümlüleşmesi ünlünün uzunluğu ile ilgili olmaması gerekir. Zira Sarı Uygur Türkçesinde bu türden ötümlüleşmeler OTü. kök hece birincil uzun ünlüden bağımsız olarak (Tekin 1995: 29) OTü. kök hece hem kısa hem de uzun ünlülü hece sonu /t, ç/ ünsüzlerinden sonra ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde veya ünlü

ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden yan yana geldiğinde görülebilmektedir. Bununla birlikte, az sayıda yukarıda belirtilen durumlar dışında da ötümlüleşme örnekleri tespit edilmiştir. Bunlar için bkz. Bkz. **5.3.1.1. Tek Başına Ötümlüleşme *t, *ç**).

OTü. ***aːta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → [**ɑdɑ-]** "ay." 0203020202/10, **[ɑdɑ^{h}-]** 0202030802/49, [ɑtdɑ-] 0202031201/10, [ɑtḍɑ-] 0202031201/11, [ɑzɑ-] 0202030802/49

OTü. ***taːt-** "tatmak" TT 175, ***taːtɪt- (< taːtɪ-t-)** ED 452a → [**dɑdət-]** "tadına baktırmak" 0103010702/68

OTü. ***taːtɪg** "tat" ED 452a → [**dɑːdəʁ]** "lezzetli" 0203010801/04, [**dɑdəʁ]** 0103020502/03, 0502020101/208, [**dɑdəːʁ]** 0103010705/28

OTü. ***taːtur-** "tattırmak" **(< taːt-ur-)** ED 459b → [**dɑdəɾ-]** "tadına baktırmak" 0202020501/87, 0202030604/08

OTü. ***haːçɪg** "acı" TT 172 → [**ɑdʒ̧əʁ]** "ay." 0103020403/18

OTü. ***haːçɪg** "acı" TT 172, ***haːçɪt-** ED 21a → [**ɑdʒ̧ət-]** "acıtmak, ekşitmek, mayalamak" 0202030306/02, [**ɑdʒ̧əd-]** 0202030501/01

Ünsüz ikizleşmesi: Açık hecedeki uzun ünlünün çekici etkisiyle izleyen hecenin başındaki ünsüz ikizleşir. İkizleşmesiyle ilk hece kapalı hâle gelir ve uzun ünlü kısalır. Yani ikizleşme bir tür karşılama uzamasıdır, kaybolan ünlü uzunluğunun yerini ünsüz uzaması alır (Tekin 1995: 148). Sarı Uygur Türkçesinde tespit edilen **[ɑtdɑ-]** sözcüğü, OTü. ***aːta- (< *aːt+a-)** > ***atta-** > **atda-** gelişmesi yolu ile ünsüz ikizleşmesi gerçekleşmiştir.

OTü. ***aːta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → **[ɑtdɑ-]** "ay." 0202031201/10, **[ɑtḍɑ-]** 0202031201/11, **[ɑzɑ-]** 0202030802/49, [**ɑdɑ-]** 0203020202/10, **[ɑdɑ^{h}-]** 0202030802/49

OTü. ***yaː** "yay" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*aː/ ünlüsünün izi olarak kendisinden sonra /ʁ/ türettiği görülür, bu türeme bir ek ile genişletildiğinde kaydedilmiştir.

OTü. ***yaː** "yay" ED 869a → [**jɑ]** "ay." 0202030402/17, 0502020101/142, [**jɑː] jɑː+nə** 0502020101/74, **[jɑʁ]jɑʁ+ə** 0502020101/53

Ünlü türemesi: Kapalı hecelerdeki uzun ünlülerin bazen hece sonunda kısa bir ünlü türettikleri olur (Tekin 1995: 155-156). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kapalı hecelerde OTü. /*aː/ ünlüsü bazen hece sonunda bir kısa ünlü türetmesiyle açık hece yapısına dönüşür. Örneğin:

OTü. ***taːl*** "dal" TT 174 → **[dɑɬə]** "ay." 0202010703/21, 0202020501/76, 0203020302/10

OTü. ***taːt-*** "tatmak" TT 175, ***tatı-*** ED 452a → [**dɑdə-]** "tadına bakmak" 0502020101/61, [**dɑt-]** 0202031202/28

OTü. ***saːnç-*** "sokmak, batırmak" TT 157, ED 835b → [**sɑndzʲi-]** "ay." 0103010705/50

OTü. ***yaːl*** "yele" TT 175 → [**jəɬə]** "ay." 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

OTü. ***aːgna-*** "ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak" TT 171, ED 87b → [**ɑʁənɑ-]** "ay." (Bkz. ɑʁɑnɑ-~ɑʁən-) 0202010503/14

Ön damaksıllaşma -incelme: OTü. ***yaːl*** "yele" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinde ön damaksıllaşarak [**jəɬəˀ [jiɬə]** biçimine gelişmiştir.

OTü. ***yaːl*** "yele" TT 175 → [**jəɬə]** "ay." 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

4.1.2. /*a/ Ünlüsü

OTü. /*a/ ünlüsü kısa; geniş, düz, bir art dil ünlüsüdür. OTü. /*a/ ünlüsü Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle korunmuştur (**2.1.**), sözcük grubunda ünlü çarpışmasıyla tekleşme görülür (**2.1.**). Bunun dışında birkaç yöne geliştiği görülür: Bazen /y/ ünsüzü komşuluğunda /y/'nin etkisiyle ön sıraya geçişler görülür (**2.2.**), OTü. /*a/ ünlüsü daralma, daralma- incelme durumu da görülür (**2.3**.). Çift dudak sesleri /*p/ ve /*b/'den zayıflamış /β/'nin etkisiyle yuvarlaklaşma durumu da tespit edilmiştir (**2.4.**), bazen benzeşme yoluyla yuvarlaklaşmalar da gerçekleşir (**2.5.**), Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*a/ ünlüsü daha çok OTü. /*p/, /*l/, /*r/, /*s/, /*ş/, /*ç/, /*t/ ve art damak /*k/ ünsüzler komşuluğunda bir kısım sözcüklerde soluklulaşma gösterir (**2.6.**).

/*a/ veya /*al/, /*ar/ ile sonlanan bir fiile kesin geçmiş zaman eki *-dɘ/-di* (< OTü. -di) veya şart eki *-sɑ* (< OTü. -sAr) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /ɑ/ sesinin soluklu /ɑ^{h}/'ya dönüştüğü görülür. Bunun dışında bazen /ɑ/ veya /*l/, /*r/ ünsüz sesleri ile biten sözcüğe üçüncü kişi iyelik ekleri ***-sə*** (< OTü. +sI) eklendiğinde, ekten önceki /a/ sesinin soluklulaştığı örnekler görülürse de düzenli değildir. Sarı Uygur ağızlarında söz içinde ünlü ve ünsüz zayıflaması sonucunda ortaya çıkan soluklu /ɑ^{h}/ sesine de rastlanır.

Yukarıda belirtiği ses olayları hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülür.

2.1. OTü. /***a/** Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında ilk hecede **(C)a** ve **(C)aC(C)** durumlarında ve ilk hece dışındaki hecelerde Ca ve CaC durumlarında genellikle korunmuştur, dağınık olarak /ɑː/ şeklinde hem kök hecede hem de ilk heceden sonraki hecelerde uzun söylendiği de görülür.

2.1.a. İlk hecede

2.1.a.1. (C)a- durumunda

OTü. *a > **SUM, SUD** /ɑ/ (~ /ɑː/)

OTü. ***hadaq** "ayak" Doerfer, 1980-1981: 2, ED 45a → [**ɑzɑq]** "ay." 0202030802/37, [**ɑzɑɢ]** 0103030702/30, 0202010503/11, 0203010501/08, 0502020101/310

OTü. ***ayıt-** "sormak" ED 268b → [**ɑjt-]** "ay." (Bkz. ejt-) 0103010305/76, 0201010101/02, 0202031201/16, 0203010702/45, 0502020101/368, [**ɑːjt-]** 0203010702/43, [**ɑːjd-]** 0103010602/17, **[ɑjd-]** 0102020401/42, 0103040405/02, 0202030902/44, 0203020501/02, 0502020101/427, **[ɑjʤ-]** 0202030605/93

OTü. ***balık** "şehir" ED 335b → [**bɑɬəq]** "duvar" 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑːq]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑɬq]** 0203020501/15

OTü. ***bagır** "karaciğer" ED 317a → [**bɑʁəɾ]** "ay." 0202030401/29, 0502020101/60, [**b̥ɑʁəɾ]** 0103040301/12, [**βɑʁəɾ]** 0202030104/16

OTü. ***naru** "o tarafa" DLT 418 → [**nɑːɾə]** "ay." 0202020301/19, **[nɑːɾ]** 0202020301/21, 0203020203/11, 0502020101/279, [**nɑɾ]** 0103010305/32, 0203010302/05, 0502020101/155, [**nɑɾə]** 0103010305/32, 0202030605/83, 0203020601/06

OTü. ***tagaːr*** “büyük yük kabı; çuval” ED 471b → [**tɑʁɑɾ]** “el dokuma kumaş (kalın iple); ölçü birimi olarak da kullanılır, örneğin *bir tɑʁɑɾ dɑrəʁ* = yaklaşık 60 kg. buğday” 0103030201/01, 0202020302/02, 0203010501/06, [**tɑːʁɑɾ]** 0202010101/06

OTü. ***tabar*** “mal” ED 442b **tavar** → [**dɑβɑɾ]** “ipek” 0102020303/01, 0103050102/36, 0202030602/15, **[dɑβɑr]** 0202030601/64, **[dɑːβɑɾ]** 0103030701/11, [**dɑvɑɾ]** 0103010302/01, **[dɑːvɑːr]** 0202030902/11

OTü. ***yagan*** ED 904a, ***yaŋan*** “fil” ED 952a → [**jɑɴɑn]** “ay.” 0202030601/67, **[jɑʁɑn]** 0103010601/37, 0202031202/47, 0502020101/280

2.1.a.2. (C)aC(C) durumunda

OTü. *a > **SUM, SUD** /ɑ/ (~ /ɑː/)

OTü. ***al-*** “almak” ED 124b → **[ɑɬ-]** “ay.” (Bkz. ɑː-~ ɑ-~ ɑʰɬ-~ ɑl-) 0103010306/11, 0202020702/01, 0203020501/13, 0502020101/255, [**ɑːɬ-]** 0103030701/09, 0202030104/13

OTü. ***as-*** “asmak” ED 240b → [**ɑs-]** “ay.” (Bkz. ɑʰs-) 0103010305/42, 0202030104/04, 0203011002/11

OTü. ***aş-*** “geçmek, aşmak” ED 255a → [**ɑs-]** “ay.” (Bkz. ɑʰs-) 0103030202/11, 0202030605/17, 0502020101/245

OTü. ***ay-*** “söylemek” ED 266a → [**ɑj-]** “söylemek, (sūtra) okumak” 0202010703/23

OTü. ***aytış-*** (ED -, OTWF-II 554) → [**ɑjtəs-]** “biraraya gelip konuşmak” 0103030702/20, 0202010701/02, [**ɑːjtə̆s-]** 0202030604/40, [**ɑjḍəs-]** 0103030203/12, **[ɑjtə̆s-]** 0103030702/33, 0502020101/360, [**ɑjts-]** 0102020301/22, 0103010305/18, 0202030604/43, 0502020101/159

OTü. ***axsak*** “engelli” ED 95a → [**ɑsɑq]** “ay.” (Bkz. ɑχsɑk) 0103020303/24

OTü. ***alma*** “elma” ED 146a → [**ɑɬmɑ]** “ay.” 0202030102/03

OTü. ***kaz-*** “kazmak” ED 680b → [**ɢɑz-]** “ay.” (Bkz. ʁɑz-) 0102040301/01, 0103030802/21, 0202030104/09, 0203020403/11, 0502020101/393

OTü. ***bars*** “leopar” ED 368a → [**bɑɾs]** “kaplan” 0202020501/16

OTü. ***arslan*** “arslan” ED 238a → [**ɑɾsɬɑɴ]** “ay.” 0203010701/17, **[qɑɾsəɬɑn]** 0202030604/33, [**qɑɾsɬɑn]** 0202030604/37, [**hɑɾsəɬɑn]** 0103040401/29

2.1.b. İlk hece dışındaki hecelerde

2.1.b.1. C*a*- durumunda

OTü. /*a/ > SUM, SUD /ɑ/ (~ /ɑː/)

OTü. ***alma** “elma” ED 146a → [**ɑɬmɑ]** “ay.” 0202030102/03

OTü. ***apa** ED 5a → [**ɑβɑ]** “baba” (Bkz. ɑβ+) 0102020303/19, 0103010601/73, 0202030401/29, 0203020401/05, **[ɑvɑ]** 0202020301/06, 0203020601/52

OTü. ***anta** “orada” ED 176 → [**ɑndɑ]** “orada, oraya, oradan” (Bkz. ɑːndɑ ~ ɑndɑː ~ ɑn̥dɑ) 0103040302/27, 0201010101/24, 0202010503/16, 0203011002/11, 0502020101/18

OTü. ***ara** “ara” ED 196a → [**ɑɾɑ]** “ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

OTü. ***uːça** “kalça, kuyruk sokumu” TT 179, ED 20b → [**udʐɑ]** “ay.” 0103030702/106, 0202031202/54, [**oːtʂɑ]** 0202031202/54, [**odʐɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdʐɑ]** 0103010601/56, **[udʐɑː]** 0203020301/06

OTü. ***baːka** “kurbağa” ED 311b → [**bɑɢɑ]** “ay.” 0202020501/46

OTü. ***kula** “kula” DLT 375 → [**ɢuɬɑ]** “kula, bakır renki” 0102020401/11, 0103020302/06, 0202030901/15, 0502020101/128, **[ɢuɬɑː]** 0202010901/53, [**ɢʊɬɑː]** 0103040404/13, [**quɬɑ]** 0202030201/05

OTü. ***kaːrga** “karga” TT 173, ED 653a → [**ɢɑɾʁɑ]** “ay.” 0202020501/51, 0502020101/241

OTü. ***kuːrtga** “yaşlı kadın” ED 648b → [**quʰɾtɢɑ]** “ay.” 0202010501/11, [quɾtɢɑ] 0103030202/20

OTü. sözcüklerde son ses konumundaki /*****a/ ünlüsü, /y/ ile başlayan ekler ile fiillerde -p zarf-fiil ekinden gelişen /β/~ /u/ ~ /o/ sesleri ile başlayan ekler eklendiğinde darlaşma, daha ileri olarak kaybolma eğilimi gösterir (Bkz. 2.3. Daralma-incelme). -p’den gelişen /β/ sesiyle başlayan ekler eklendiğinde, Ortak Türkçe son ses /a/ ünlüsünün Dahe ağız alanında /**ɑ**/ olarak korunduğunu da görebiliriz. Fakat -p zarf-fiil ekini almış fiilerde /p/ sesinin korunduğu veya ünsüz benzeşmeleri ile /p/ ünsüzünün t, q ünsüzlerine değiştiği durumlarda son ses konumundaki /*****a/

ünlüsünün /**ɑ**/ olarak korunduğunu da görebiliriz: OTü. **amura-: ɑməɾɑ-q qɑɬ- < amurap kal-*; OTü. **kara-: ɢaɾa-t+də < karap turur* vb.

OTü. /*a/ > SUM, SUD /ɑ/ (~ /ɑː/) ~ /ɑʰ/ ~ /ə/ ~ Ø

OTü. ***aːta-** "adamak, söz vermek" ED 42a → [**ɑdɑ-**] 0203020202/10, **[ɑdɑʰ-]** 0202030802/49, **[ɑtdɑ-]** 0202031201/10, **[ɑtḍɑ-]** 0202031201/11, **[ɑzɑ-]** 0202030802/49

OTü. ***amıra-** "sessiz olmak" > ETü. **amra-** ED 163a **amra-** → [**ɑməɾɑ-**] "ay." **ɑməɾɑ**-q qɑɬ- 0203010302/15, [**ɑmɾɑ-**] 0103010502/08, 0202031101/21, **ɑmɾɑ-q** qɑɬ- 0202031101/21

OTü. ***ayala-** "okşamak, sevmek" ED 273a → [**hɑjɑdɑ-**] "(ip) bükmek, okşamak" (Lei Xuan-chun 1992: 219)

OTü. ***aːŋla-** "duymak, dinlemek, işitmek" ED 186a → [**ɑɴnɑ-**] "ay." 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488, [**ɑɴn**] 0103010602/16, 0203010303/17, 0502020101/389, [**ɑɴnə-**] 0502020101/441, [**ɑɴnɑʰ-**] 0202031202/57

OTü. ***tara-** "taramak" ED 532a → [**dɑɾɑ-**] "ay." 0103010305/102, **dɑɾɑ-βər-ʁɑn** 0202030605/37 **[dɑɾɑʰ-]** 0103010305/85, **[dɑɾə-]** 0103010305/41, [**dɑɾ-**] 0202030602/04

OTü. ***kara-** "bakmak" ED 645b → [**ɢɑɾɑ-**] "ay." 0102020401/49, 0103010705/31, 0202030802/01, 0203010302/09, 0502020101/216, **ɢɑɾɑ-βərəp+də** 0202010503/16, **ɢɑɾɑ-β-ḍə** 0202031202/31, **ɢɑɾɑ-t+də** 0103010705/31, **[ɢɑːɾɑː-]** 0202030802/01, **[ɢɑɾɑː-]** 0202010901/71, **[ɢɑɾɑʰ-]** 0103010303/10, 0202030601/10, **[ɢ̣ɑɾɑ-]** 0502020101/92, **[ɢɑɾə-]** 0103050101/54, **[ɢɑːɾ]** 0103030802/13, **[ɢɑɾ-]** 0102020303/27, 0103010502/06, 0202030401/05, 0203010702/27, [**ʁɑɾ-**] 0103010303/08, **[ʁɑ-]** 0103010304/78, [**ʁɑɾə-**] 0103010303/08, **[qɑ-]** 0103030901/11

OTü. ***ıːrla-** "şarkı söylemek" ED 85b → [**jeɾɬɑ-**] "ay." (Bkz. jeɾɬɑʰ- ~jẹɾɬɑʰ-) 0103050301/21, 0202030203/04, **[jẹɾɬɑ-]** 0103010602/11, 0202030601/81, [**jiɾɬɑ-**] 0202030601/81, [**zẹɾɬɑ-**] 0201010101/30, **[jeɾɬə-]** 0103010305/92, [**jeːɾɬ-**] 0103050401/10, **[jeɾɬ-]** 0103050301/14, [**jẹɾɬ-**] 0102040302/06, **[jẹɾɬə-]** 0102040302/08, 0202010501/17

2.1.b.2. CaC-durumunda

OTü. /*a/ > SUM, **SUD** /ɑ/ (~ /ɑː/)

OTü. ***adgar- (< *ad-ık-ar-**, ***ad-** "ayırmak" UW 52b **adır-**) → [**ɑzɢɑɾ-]** "kavramak, tefrik etmek, anlamak" 0202010301/01, **[ɑːzɢɑɾ-]** 0202010301/02

OTü. ***antag** "onun gibi, öyle" ED 177a → [**ɑndɑʁ]** "ay." 0102020303/25, 0103050101/15, 0202020501/54, 0203020401/08, 0502020101/26, [**ɑndɑq]** 0103010705/01, 0202030301/36, 0203010301/20, **[ɑːndɑʁ]** 0203010702/60, [**ɑndɑ]** 0103010503/06, 0202020401/18, 0203010301/41, **[ɑdɑʁ]** 0103040301/18, **[ɑndɑː]** 0103050301/17, 0203020403/13, [**ɑndɑχ]** 202030605/114, **[ɑndɑɢə]** 0202030603/08, [**ɑnd̥ɑʁ]** 0202030401/27, 0502020101/348

OTü. ***andan** "ondan" ED 177b → [**ɑndɑn]** "ay." (Bkz. ɑːndɑn~ ɑndɑ~ ɑndə ~ ɑndin) 0103030802/21, 0202030802/35, 0203010901/09, 0502020101/69

OTü. ***axsak** "aksak, engelli" ED 95a → [**ɑsɑq]** "ay." 0103020303/24, [**ɑχsɑk]** 0202020301/07

OTü. ***tarmak** "parmak" ED 549b → [**dɑɾmɑq]** "ay." 0502020101/309

OTü. ***oglak** "oğlak" ED 84a → [**oɬʁɑq]** "ay." 0103020402/10, [**uɬʁɑq]** 0202030404/11

OTü. ***otag** "küçük geçici bina/oda" ED 46b → [**oʰdɑʁ]** "boy" 0103040402/12, 0202010701/01, 0203010301/17, [**uʰdɑʁ]** 0202010703/31, 0502020101/246, [**oʰdɑq]** 0202030802/55, **[uʰdɑ]** 0203010301/34, [**ɸudɑʁ]** 0202030802/34, 0502020101/339, **[ɸudɑq]** 0202020501/86, **[ɸʊdɑʁ]** 0203020403/02, **[oʰd̥ɑːʁ]** 0203020401/13, [**oʰd̥ɑʁ]** 0202010703/30, 0203020401/13, **[oʰd̥ɑq]** 0202031202/03, **[oʰtɑʁ]** 0202030802/14

OTü. ***uzat-** "uzatmak" ED 282a → [**uzɑt-]** "uzaklaştırmak" 0203020203/17, [**uzɑːd-]** 0502020101/18

OTü. ***uzak** "uzak" ED 283b → [**uzɑq]** "ay." 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153 [**uzɑːq]** 0103030901/30, 0202010901/41, 0203030101/01, 0502020101/363, **[uzɑːɢ]** 0202030304/02

OTü. ***ayak** "kadeh, kâse" ED 270a → [**ɑjɑq]** "ay." 0103010305/23, 0202031202/08

OTü. ***artak** "şımarık" ED 204b → [**ɑɾdɑq]** "ay." 0103030901/29

OTü. ***arkar*** "argali" ED 216a → [**ɑrɢɑr]** "ay." 0502020101/92

OTü. ***arslan*** "arslan" ED 238a → [**ɑrsɬɑɴ]** "ay." 0203010701/17, **[qɑrsəɬɑn]** 0202030604/33, [**qɑrsɬɑn]** 0202030604/37, [**hɑrsəɬɑn]** 0103040401/29

OTü.***hɑdɑq*** "ayak" Doerfer 1980-1981:2, ED 45a → [**ɑzɑq]** "ay." 0102020301/62, 0103050101/44, 0202030802/37, [**ɑzɑɢ]** 0103030702/30, 0202010503/11, 0203010501/08, 0502020101/310

OTü. ***kaçan** "ne zaman" ED 592a → [**qɑdʐ̩ɑn]** "ay." (Bkz. qɑdʐ̩ɑn˜ ɢɑdʐ̩ɑn˜ ɢɑdʐ̩ɑn˜ ɢɑdʐ̩ɑŋ˜ ɢɑʰdʐ̩ɑn˜ ɢ̟ɑʰːdʐ̩ɑn) 0103010305/36

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü çarpışma sonucunda tekleşme daha çok sözcük gruplarında görülür, /ɑ/ sesi ile biten bir sözcük /ɑ/ ünlü ile başlayan bir sözcük ile yan yana geldiğinde iki ünlü ses çarpışarak **VC͡a aCV→V.Ca.CV** biçimine gelişerek tekleşir.

***apa** (ED 5a) + ***ana (**ED 169b) → **ɑβɑ͡ɑnɑ → ɑβ̞͡ɑnɑ** "ebeveyn, anne-baba" 0103050102/14, 0103010703/30, 0202020501/51, 0202031201/21, 0203020201/13

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü çarpışması sonucunda tekleşme veya ünlü daralması gösteren sözcük gruplarında, /ɑ/ sesi ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan bir sözcük ile ara vermenden yan yana geldiğinde iki ünlü ses çarpışarak tekleşir.

***aːla** + ***ingek** → **ɑɬɑ͡inek → ɑɬiːneːk** "alaca inek" 0102020301/14

***aːla** + ***ingek** → **ɑɬɑ͡inek → ɑɬə͡inek** "alaca inek" 0103040404/14

***ana** + ***ogul** → **ɑnɑ͡oʁul → ɑnəʁoɬ** "anneoğlu"ɑ 0502020101/138

ata**+ogul** → **ɑtɑ͡oʁuɬ → ɑʰdoʁuɬ** "babaoğlu" 0202030605/136

Aşağıda belirtilen kalıplaşmış sözcük gruplarında iki ünlü çarpışması sonucunda düştüğü örnekleri daha çok Sarı Uygurların Dahe ağzında görülür, tespit edilen örnekler genellikle Sarı Uygurların Dahe bölgesinde görülür. Sarı Uygurların Minghua ağzında eski şarkı sözlerinde istisna olarak da rastlanır.

***kara iş > ɢɑr əs** "büyü, lanet, bedua" 0202030901/12

***kara öküz > ɢɑɾ u^{h}kus** “Tibet öküzü, yak” 0202030604/52, 0502020101/379

***kara eb > ɢɑɾ jy** “çadır, dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır” (Bkz. ɢɑɾ ʒy~ ɢɑɾɑ jy) 0103010703/28, 0202010501/18, 0202010901/65, 0203020301/02, 0502020101/16

***kara ip > ɢɑːɾ ʒit** 0102020402/14, **ɢɑːɾ ʒip** 0103020303/29

***kara uluj** > **ɢɑːɾ uɬɯj** 0202020701/32

OTü. ***at** “at” sözcüğü kendisinden önceki *aq* “ak, beyaz” sözcüğü ile ara vermeden yan yana geldiğinde /q/’nın etkisiyle söz başında bir /ɢ/ türeyerek [**ɢɑ^{h}t]** biçimine de rastlanır.

OTü. ***at** “at” ED 33a → [**ɢɑ^{h}t]** “ay.” (Bkz ɑːt ~ ɑ^{h}ːt ~ ɑ^{h}d~ ɑ^{h}d̥~ ɑχt~ ɑ^{h}t~ χɑt ~ hɑt) ɑ**q͡ɢɑ^{h}t** 0103010305/93, 0202020501/88, ɑ**q͡ɢɑ^{h}t** łɑ 0103010305/95, ɑ**q͡ɢɑ^{h}t**-də 0102020303/31

2.2. *İncelme*

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /**y**/ komşuluğundaki sözcükte y’nin etkisiyle /a/ ünlüsünün ön sıraya geçmiş örneğine rastlanmakla birlikte, başta /**y**/’li pek çok sözcükte OTü. /***a**/ ünlüsünün korunduğu da dikkati çeker (Bkz. 2.1.)

OTü. /***a/** ünlüsü Sarı Uygur ağızlarında hem tek heceli hem de çok heceli sözcüklerde, özellikle /y/ ünsüzü komşuluğunda /*æ/, /e/, /e/* olarak incelme ve daha ileri olarak /*i/* şeklinde daralma eğilimi göstermiştir. Ağızlar ve/veya kişi ağızları aynı bir sözcükte, bazen aynı konuşma içinde incelmenin bütün varyantlarını gösterebilir.

OTü. /***y**/ ünsüzü komşuluğunda tespit edilen örnekler içinde, **tek heceli sözcük**lerde iki /y/ arasındaki /**a**/ ünlüsü tamamen inceldiği görülür:

***yay > jej**

OTü. ***yay-** “çalkalamak” ED 980b → [**jej-]** “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurtu bir torba veya kova içine koyup çalkalamak” (Bkz. ʤe-) 0103010306/13, 0202030305/02, 0203010503/06, [**eː]** 0202030501/03, **[eːj]** 0202031101/31, 0203010503/05, [**ej-]** 0103020303/33, 0202010101/06, 0203010503/08

OTü. tek heceli /***ay/** (ED 265b) ünlem sözcüğünde ise, /**aː**/, /**a**/ yanında /**æ/**'li söyleyişler de tespit edilmiştir:

> **[aːj]** "ünlem" (Bkz. ɑːj˜ ɑːejˇ ɑːjɑˇ ɑːjɑːˇ ɑːjeːˇ ɑeːjˇ ɑjˇ ɑjɑːˇ ɑjeˇ æjˇ eːˇ eːjˇ e ˜ẹː ˜ ej ˜ ẹːj) 0202010502/07, [**æj]** mẹn diŋdiŋ joł ⁀βədʒin 0202010503/13

Bunun dışındaki durumlar kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır:

> **[ajaq]** "on bin, Çince on bin anlamındaki *wan/万* ile kase anlamındaki *wan/碗* aynı telaffuz olduğundan dolayı on bin sayısı için Sarı Uygurcada var olan kase anlamındaki *ɑjɑq* kelimesi kullanılmıştır." (Bkz**. ɑjɑq)** a. o^{h}t ʊntse 0103050305/17

Çok heceli sözcüklerde de OTü. /***a/** ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında bazen olduğu gibi korunurken, bazen de /**y/** ünsüzü komşuluğunda incelme eğilimi göstermiştir. Bu, Ortak Türkçe /***ń/** ünsüzünden gelişen /**y**/'li sözcükler için de geçerlidir. İncelme, OTü. ****yana*** sözcüğünde düzenlidir ve daha ilerleyerek daralıp /**ẹ/, /i/** seslerine de geçmişlerdir:

***a > e, e:**

> OTü. ***yana** "yine, tekrar" ED 943a → [**enẹ]** "ay." (Bkz. ɑni˜ əni˜ ərnẹ˜ eːnẹ˜ eːni˜ eneːˇ ene˜ ẹːnẹ˜ ẹːni˜ ẹnẹ˜ ẹni˜ jine) 0103030702/109, 0202020201/06, 0203020203/18, 0502020101/464, [**eni]** 0103010602/17, 0202030104/06, 0203020203/12, 0502020101/192, [**inẹ]** 0102020303/44, [**ini**] 0103030201/24, 0202010901/78, 0202030701/12
>
> OTü. ***yantur-** "döndürmek, geri vermek" ED 947b → [**jendəɾ-]** "ay." 0103030202/21, 0103050302/02, **[jɑndəɾ-]** 0103010703/30, 0202030401/32
>
> OTü. ***kayın-** "kaynamak" ED 678a → [**qejin-]** "ay." 0202010901/83, [**qejn-]** 0103020303/17
>
> OTü. ***kayıntur-** "kaynamasına yardım etmek" ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** "ay." 0202030501/03, **[qejindəɾ-]** 0202010901/76, **[qejndəɾ-]** 0202020701/09, 0202031101/26
>
> OTü. ***kañuda** "nerede" < ***kañu+da** BULUNMA-AYRILMA HALİ EKİ → **kayuda** → **[ɢejdɑː]** "ay." 0103010705/30, **[ɢejdɑ]**

0103050101/07, 0202010901/77, 0203010303/02, 0502020101/488, [**ɋejdɑ]** 0103010305/49, [ʁejdɑ] 0103040601/11, 0202010901/48, [ɢɑːjdɑ] 0103030901/52, 0203030102/16, [ɢɑjdɑ] 0103040401/44, 0202020501/67, 0203010302/13, 0502020101/443

OTü. ***kañak** "kaymak" TT 173, ED 636b → [**qejɑq]** "ay." 0202031202/42, [qɑːjɑq] 0103010101/10, [qɑjɑq] 0103010306/16, [qɑjɑɢ] 0202031202/38, [qɑjɑɢ̟] 0103010702/54

Çalışmamızda rastlanan OTü. ***yaka "**yaka" sözcüğünde tespit edilen *ya- > ji- değişmesi kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır:

OTü. ***yaka** "kenar, yaka" ED 898a → [**jiχɢɑ]** "ay." (Bkz. aʰɢɑ~ χɑɢɑ~ χɑɢ̟ɑ ~ jɑʰɢɑ ~ jɑʰɢ̟ɑ ~ jaʰɢɑ ~ jaʰɢ̟ɑ) 0202020303/06, **[jiχɢ̟ɑ]** 0103040301/20,

OTü. ***ayıt-** "sormak" ED 268b → [**ejt-]** "ay." (Bkz. ɑːjd- ~ ɑːjt- ~ ɑjd- ~ ɑjt-~ ɑjʇ-) 0103050201/06 örneğinde de görülen incelme istisna olup kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır.

OTü. çok heceli söz sonu /y/'li sözcüklerde ***a+a → ɑ+e** gelişmesini gösteren OTü. ***tagay** "dayı" → [**dɑʁe]** sözcüğü sadece Sarı Uygur Dahe bölgesinde hem Yağlakar hem Saqıs boyuna mensup konuşurlar bölgesinde görülür, Ova bölgesindeki Yağlakar boyuna mensup olan çok ileri yaştaki bir kayak kişinin konuşmasında da kaydedilmiştir, bunun dışında bu bölgede düğünde söylenen ögvü sözlerinde de iki kez görülmüştür. [**dɑʁe]** sözcüğü Sarı Uygurların Ova bölgesi Lianhua kesimindeki konuşmalarında görülmemektedir.

OTü. ***tagay** "dayı" ED 474a → [**dɑʁe]** "ay." 0103010601/48, 0103040403/02, 0202031202/08, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, **[dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12, [dɑɢɑ] 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, [dɑɢə] 0103010503/06, [dɑːɢɑː] 0201010102/08, 0203020202/11, [dɑːɢɑ] 0202031202/21, [dɑɢ̟ɑ] 0202031202/56, [dɑːɢə] **-ɴ** 0103010503/06

Bunun dışında, aşağıdaki *u-a* dizisine sahip **muna** sözcük önce ******ı-a* dizisine geçtikten sonra son ses konumundaki /a/ ünlüsü incelerek /ẹ/ ünlüsüne gelişmiştir, tek veridir:

OTü. ***muna** "*bu* zamirinin vokatif hâli" DLT 415 → [mənɑ] "bu ne, bak" 0202030404/17, 0203030102/17, [**mənẹ]** 0103040303/01, 0202030902/52

2.3. *Daralma, İncelme-Daralma*

İster kök hecede ister ilk hece dışındaki hecelerde olsun Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında aşağıda belirtilen sözcüklerde OTü. /***a**/ ünlüsünün düzenli olarak /**ə**/ sesine geliştiği tespit edilmiştir:

OTü. ***kargılaç** "kırlangıç" ED 657a → [**ɢərɬɑʂ**] "ay." 0103010704/06

OTü.***taːmar** "damar" ED 508a → [**dɑmər]** "ay." 0202030605/161

OTü. ***kolan** "kolan kayışı" ED 622b → [**ɢɔɬən]** "ay." 0202020101/13

OTü. sözcüklerde son ses konumundaki /*****a/ ünlüsü, -yV(C) yapısındaki ekler ile -p zarf-fiil ekinden gelişen /β/~ /u/ ~/o/ sesleri ile başlayan ekler eklendiğinde daralma, daha ileri olarak kaybolma eğilimi gösterir. -p'den gelişen /β/~ /u/~/o/ sesleri ile başlayan ekler ile genişletildiğinde ortaya çıkan daralma, daha ileri olan kaybolma eğilimi Sarı Uygurların Minghua ağzında daha yaygın bir şekilde karşımıza çıkar. İstina olarak Teklik İkinci Kişinin eksiz emir kip biçiminde de sonses /*****a/'nın düştüğü örneğe rastlanmıştır. Bu düşme, konuşma sırasında ortaya çıkan bir biçim olarak değerlendirilmelidir. Bunun dışında geçmiş zaman zarf-fiil eki **-ʁɑ,** sıfat-fiil eki **-gan,** gelecek zaman eki **-gu/-gü** gibi eklerle genişletildiğinde görülen daralma kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmıştır, bunlar bazen hızlı konuşmalarda da görülür.

F-a -p > β, u, o

OTü. ***ɑːŋlɑ-** "dinlemek" ED 186a → [**ɑɴn-]~ [ɑɴnə-]** "duymak" (Bkz. ɑɴnɑ-~ ɑɴnɑʰ-)

***ɑːŋlɑ- p > ɑɴn-o** 0103010602/16

?*ɑːŋlɑ-p yatıp turur > ɑNn-əβut-də 0103010303/12

***ɑːŋlɑ-p yat-ıp turur > ɑNnə-βɑdəp-də** 0502020101/441

?*ɑːŋlɑ-p olur-gan > ɑNn-oʁɑn 0103010303/12

***ɑːŋlɑ-p al-ıp turur > ɑNnə- βɑɬəp- də** 0502020101/472

OTü. ***başla-** "başlamak" ED 381b → **[bɑʰʂdə-]** (Bkz. bɑʂdɑ-~ b̥ɑʰʂdɑ-)

***başla-p turur > bɑʰʂdə-β- do** 0103050101/13

OTü. ***kara-** "bakmak" ED 645b → **[ɢɑɾə-], [ɢɑːɾ-], [ɢɑɾ-]** (Bkz. ɢɑɾɑ-~ ɢɑːɾɑː-~ ɢ̥ɑɾɑ-~ ɢɑɾɑʰ-~ qɑ-~ ʁɑ-)

***kara-p turur > ɢɑɾə-β də** 0103050101/54, **ɢɑːɾ-o də** 0103030802/13, **ɢɑɾ-o də/do/d̥ə** 0103050101/42, ɑʰs ɢ.-o də 0103050101/54, doʁɬaːɴ ɢ.-o də 0102020303/23, hɑnəʁɑ ɢ.-o də sɑ 0103010303/07, hɑsdə ɢ.-o də 0103050101/10, nɑʁo ɢ.-o d͡ə ʝise 0103050101/57, məndɑɢo ɢ.-o do 0103050101/15, doɬaːɴ ɢ.-o do 0102020303/22, doɬaːɴ ɢ.-o d̥ə 0102020303/22, **ɢɑɾ-op d̥ə** 0103040301/10, **ʁɑɾ-o də** 0103010303/08

***kara-p > ɢɑɾə-β** 0103050101/03, **ʁɑɾə-β** 0202010901/06, **ɢɑɾ-o** ɢ.-o 0102020303/27, 0103010502/06

***kara-p olur-sar > ɢɑɾ-osɑ** 0103030901/43

OTü. ***bagla-** "bağlamak" ED 314b → **pɑɬʁə-** (Bkz. bɑʁdɑ-~ pɑʁɬɑ-~ pɑɬʁɑː-~ pɑɬʁɑ-~bɑʁd-)

***bagla-p yat-ıp turur > pɑɬʁə-βɑp d̥ə** 0103030901/68

***bagla-p yat-gan > pɑɬʁə-βɑtɢɑn** 0103040405/22

OTü. ***tara-** ED 532a → **[dɑɾɑ-]~ [dɑɾə-]** (Bkz. dɑɾɑʰ-~ dɑɾ-)

***tara-p olur-gan > dɑɾɑ-βəɾ-ʁɑn** 0202030605/37

***tara-p > dɑɾə-β** 0103010305/41

OTü. ***ɪːrla-** "şarkı söylemek" ED 85b → **[jeɾɬə-], [j̥eɾɬə-]** (Bkz. jeːɾɬ-~ jerɬɑ-~ jerɬɑʰ-~ j̥eɾɬ-~ j̥eɾɬɑ-~ j̥eɾɬɑʰ-~ jiɾɬɑ-~ z̥eɾɬɑ-)

***ɪːrla-p > *yırla-p > jeɾɬə-β** 0103010305/92, **jeːɾɬ-o** 0103050401/10, **j̥eɾɬ-o** 102040302/06

***ɪːrla-p turur > j̥eɾɬə-β doː** 0102040302/08, **jeɾɬ-o də** 0103050301/14,

?*ɪːrla-p yat-sar > jeɾɬə-əβɑttsɑ 0103030701/10

?*ɪːrla-p yat-gan > jeɾɬə-əβɑtɢɑn 0103020302/18

OTü. ***kuçakla-** “kucaklamak” ED 591b → [**ɢudzɢaqdə-]** (Bkz. ɢudzɢaqdɑ-~ χudzɢaqdə-)

***kuçakla-p** > **ɢudzɢaqdə-β** 0103010501/11

F-ga/ -gan/-gu

OTü. ***ɪːrla-** “şarkı söylemek” ED 85b → [**jɐɾɬə-]** (Bkz. jeːɾɬ-~ jerɬɑ-~ jerɬɑʰ-~ jerɬə-~ jɐ̣ɾɬ-~ jɐ̣ɾɬɑ-~ jɐ̣ɾɬɑʰ-~ jiɾɬɑ-~ zɐ̣ɾɬɑ-)

***ɪːrla-ga > jɐ̣ɾɬə-ʁɑ** 0202010501/17

OTü. ***başla-** “başlamak” ED 381b → [**bɑʰʂdə-], [bɑʂḍə-]** (Bkz. bɑʂdɑ-~ b̥ɑʰʂdɑ-)

***başla-gu > bɑʰʂdə-ʁə** 0502020101/472

***başla-ganda > bɑʂḍə-ʁɑndɑ** 0202031202/23

F-a + /y/ ile başlayan eklerde:

OTü. ***ɑːŋlɑ-** “duymak, dinlemek, işitmek” ED 186a → [**ɑɴn-]** (Bkz. ɑɴnɑ-~ ɑɴnɑʰ-~ ɑɴnə-)

***ɑːŋlɑ-yu turur** > **ɑɴn-ej də** 0203010303/17

***ɑːŋlɑ-yın** > **ɑɴn-ẹn** sɑɢənəp də 0502020101/389, 0502020101/390

OTü. ***ɪːrla-** “şarkı söylemek” ED 85b → [**jɐɾɬə-]** (Bkz. jeːɾɬ-~ jerɬɑ-~ jerɬɑʰ-~ jerɬə-~ jɐ̣ɾɬ-~ jɐ̣ɾɬɑ-~ jɐ̣ɾɬɑʰ-~ jɐ̣ɾɬə-~ jiɾɬɑ-~ zɐ̣ɾɬɑ-)

***ɪːrla-yın > jɐɾɬə-ejnəː** 0103010704/01

OTü. ***kara-** “bakmak” ED 645b → [**ɢɑɾ-]**

***kara-yın > ɢɑɾ-ẹn** 0203010702/27, 0203010701/05, 0502020101/446, 0202030605/44, **ɢɑɾ-en** 0202030401/05, **ɢɑɾ-ẹn** 0202030605/44, 0203010702/27, 0203010701/05, 0502020101/446, **ɢɑɾ-in** 0202010502/20, 0502020101/405, **ɢɑɾ-ẹnə** 0202030605/24

***kara- > ɢɑɾɑ- > ɢɑɾ-** seŋ͡G.- 0103010705/14

***kara- *et-** > ɢɑɾ-et 0202030401/33

***kara-yu turur** > **ɢɑɾ-e də/ḍər** 0202030105/05, 0202030105/05

OTü. ***tara-** ED 532a → [**dɑɾ-]** (Bkz. dɑɾɑ-~ dɑɾɑʰ-~ dɑɾə-)

***tara-yur** > **dɑɾ-eɾ** 0202030602/04

OTü. ***ɪgla-** “ağlamak” ED 85b → [**ʒiʁɬ-]~ [jiʁɬ-]** (Bkz. ʒiʁɬɑ-~ jəʁɬɑ-~ jəɬʁɑ-~ jiʁɬɑ-~ jiɬʁɑ-)

yıgla-yu > ʒiʁɬ-ẹ ʒiʁɬ-e 0202030902/88, **jiʁɬ-e jiʁɬ-e** 0202030301/04

OTü. ***yagıla-** "düşmana karşı gelmek" ED 903b → **[jɑʁəl-]** (Bkz. jɑʁəłɑ-)

***yagıla- yur > jɑʁəl-eɾ** 0502020101/348

OTü. ***saːna-** "saymak" TT 174 → **[sɑn-]**

***saːna- yur > sɑn-eɾ** 0103010704/10

2.4. *Yuvarlaklaşma*

OTü. **/*a/** ünlüsünün, Sarı Uygur ağızlarında /**p/** ünsüzü komşuluğunda ve /***b**/'den zayıflayarak gelişmiş /**β/** ile yan yana geldiğinde, bu çift dudak ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlaklaşarak **/o/** veya /**u/** sesine dönüştüğü görülür. /***a/** ünlüsünün /**u/**'ye dönüşmesinin bazen ünlü benzeşmesi yolu ile ortaya çıktığına da rastlanmıştır. OTü. ***apa**+gɑ gelişen "dede" sözcüğünden gelişen **[ogɑ],** [**ogo]** biçimi sadece Minghua ağzında görülür.

***ap/bV > o, oː ~ ʊː, uː, u**

OMo. ***abaga** (TMEN I, 2.) → [**ogɑ]** < ɑβɑgɑ "dede" 0103040301/11, **[ogo]** 0103050301/06, **[ɑβɑgɑ]** 0102040302/08, 0103010305/33, 0201010102/07, 0202030401/02, 0203020601/41, **[ɑβɑgɑː]** 0103040405/25, **[ɑvɑgɑ]** 0202020301/07; [**avaqa]~ [avqa]** (S. E. Malov 1957: 11)

OTü. ***abıçga** "ihtiyar" ED 6b → [**oʂɢɑ]** "ay." 0203020402/24

OTü. ***abuç** "avuç" ED 6a → [**uːʂ]** "ay." 0202030402/11, [**uʂ]** 0202030402/10

OTü. ***tabışgan** "tavşan" ED 447a → **[doːsɢɑn]** "ay." 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʇusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

OTü. **yabız** "kötü" ve bundan **yabızla-** "kötülemek" sözcüklerinde de /*****a/ ünlüsünde y-'nin etkisi ile önce incelme, sonra da; OTü. *-abı-* ses grubunda ünsüzün zayıflaması ve etkisini yuvarlaklaşma şeklinde ünlüye bırakarak kaybolmasıyla SUD **ɑvə → əu/iu→ yː/y** biçiminde tek heceye düşüşlerin gerçekleştiği örnekler Sarı Uygur Dahe bölgesine aittir.

OTü. ***yabız** “kötü” ED 881a → [**jəus]** “ay.” 0502020101/318, **[jyːs]** 0502020101/380, **[jius]** 0202020401/13, **[jəuːs]** 0502020101/323, **[jys]** 0202030101/06, 0502020101/205

OTü. ***yabızla-** “kötülemek” ED 882a → [**jysdi-]** “ay.” 0202030902/01

***ap(V)** durumundaki sözcüklerde /p/’nin etkisiyle **/ɑ/** ünlüsünün yuvarlaklaşmadığını ve olduğu gibi korunduğunu görebiliriz.

OTü. ***kapış-** “kapışmak” ED 587b → [**ɢɑβus-]** “ay.” 0103040405/10, **[ɢɑvus-]** ~ [**ɢɑvəs-]** “kapışmak” **(**Lei Xuan-chun 1992: 189)

OTü. ***kaːpak** “kapak” TT 173, ED 582b → [**qɑbɑɢ]** “ay.” 0103010705/24

OTü. ***tap-** ED 435b “bulmak; tapmak” → [**dɑʰp-]** “bulmak, doğurmak” (Bkz. dɑːp-~ dɑχq-~ dɑʰq-~ d̥ɑʰq-~ tɑχq-~ tɑq-~ tɑʰp-~ ʈɑʰq-) 0202030604/32, 0203010701/28, 0502020101/34, [**dɑp-]** 0202030605/97, [**d̥ɑʰp-]** d̥.-qəş+eɾ 0202020401/19, d̥.-ɢəməs+d̥ə 0502020101/239, [**dɑβ-]** “doğurmak (insan için)” **d.-əp+ də** 0202030901/20; [**tɑː]** “(bulmaca) bulmak, tahmin etmek” 0202030201/04; **[dɑʰːgə]** < **dɑʰːgə-+ -β?** “tapmak, inanmak” 0202020701/34, [**dɑʰgə-]** 0202020501/20, 0202010101/03, [**dɑʰg̊ə-]** 0502020101/377, **[dɑʰk̟-]** 0202010703/10, [**d̥ɑʰgə-]** 0202020701/37, [**d̥ɑʰk̟-]** 0202010703/20

2.5. *Soluklulaşma*: *(*a → aʰ ~ aʰ ~ aʰː~ aχ ~ aːχ ~ hɑ ~ hɑː~ χɑ)*

OTü. /*a/ ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında soluklulaşarak /ɑʰ/’ya gelişmiştir, bazen /ɑʰ/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek /ɑʰ/ → /ɑχ/~ /ɑːχ/ olduğu gibi, /hɑ/, /χɑ/ göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçtiği de görülür. /ɑʰ/’ların sızıcı unsurlarının gırtlaksıllaşması OTü. art damaklı /*k/ ve /*g/ ünsüzleri komşuluğunda ortaya çıkarak /ɑʰ/ → /ɑχ/~ /χɑ/ gelişmesiyle /*k/, /*g/ sesleri iz olarak varlığını gösterir. /ɑʰ/ → /ɑχ/ gelişmesi bazen kaynak kişinin baskın bir şekilde veya özellikle birşeyi belirtmek istediğinde de duyulabilir. Yukarıda belirtilen durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir, örneğin OTü. ***at** “at” sözcüğünün Sarı Uygur

ağızlarında hem soluklulaşmış [ɑʰt], [ɑʰːt] hem de segmentleşmiş [ɑχt], [hɑt], [χɑt] biçimlerinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

OTü. ***at** ED 33a → [**ɑʰt**] *sık*, [**ɑʰːt**] *sık*, [**ɑχt**] 0103020304/04, 0102020303/23, [**hɑt**] 0102020303/25, 0103040405/20, 0103030802/38, [**χɑt**] 0102020303/17, 0103010305/77, 0103040302/01

Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*a/ ünlüsünden gelişen soluklu /ɑʰ/ sesi, OTü. /*p/, /*l/, /*r/, /*s/, /*ş/, /*ç/, /*t/ ve art damak /*k/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür. Bunun dışında OTü. /*-rt-/, /*-rk-/, /*-lt-/, /*-lk-/, /*-tl-/, /*-tt-/ /*-tğ-/ ses gruplarından önce geldiğinde de soluklulaşmaya rastlanır. /*a/ ünlüsü veya /*al/, /*ar/ ses gruplarıyla sonlanan bir fiile kesin geçmiş zaman eki *-dɘ/-di* (< OTü. *-di*) veya şart eki *-sɑ* (< OTü. *-sAr*) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /ɑ/ sesinin soluklu /ɑʰ/'ya dönüştüğü görülür. Bunun dışında bazen /ɑ/ veya /*l/, /*r/ ünsüz sesleri ile biten sözcüğe üçüncü kişi iyelik ekleri ***-sɘ*** (< OTü. *+sI*) eklendiğinde ekten önceki /a/ sesinin soluklulaştığı örnekler görülürse de düzenli değildir. Sarı Uygur ağızlarında söz içinde ünlü ve ünsüz zayıflaması sonucunda ortaya çıkan soluklu /ɑʰ/ sesine de rastlanır.

Chen Zong-zhen'in tespitlerine göre, Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlüleri izleyen ünsüzler, genellikle unaspire, patlayıcı ve yarı kapantılı /d/, /g/, /ɢ/, /ʤ/, /dz̨/, sızıcı /s/ ünsüzleridir. En çok ise unaspire ve patlayıcı /d/ ünsüzleri bulunur. Soluklu ünlüden sonra gelen ünsüzler içerisinde çoğunlukla /l/ ve /r/ ünsüzleri görülür. Soluklu ünlülerden sonra en çok /-ld-/ ses grubu görülür. Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlü, /ɢ/, /q/ ünsüzlerinden önce geldiğinde sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil sesi /χ/'ye dönüşür, bazen sızıcı unsur ünlü sesin önüne geçerek yine küçük dil sesi /χ/ olarak bulunur. Ünlü veya /l/ /r/ ünsüzleri ile biten fiile, kesin geçmiş zaman ek *-dɘ/-di* veya /s/ ünsüz ile başlayan bir ek eklendiğinde fiilin son hecesindeki ünlü soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 29- 30). Çalışmamızda tespit edilen örnekler Chen Zong-zhen'in görüşünü desteklemektedir.

Çalışmamızda tespit edilen örneklerdeki /*a/ ünlüsünün soluklulaşması Sarı Uygurların Dahe ağzında genelikle /ɑʰ/ olarak bulunmanın dışında az sayıda /ɑʰː/~

/ɑχ/~ /ɑχ/ ~ /ɑːχ/ biçimlerine de rastlanır, Minghua ağzında /ɑ^{h}/ sesinin yanında bölünerek /ɑχ/~ /hɑ/~ /χɑ/ biçimleri de görülür, istisna olarak /ɑ^{h}ː/~ /hɑː/~ /ɑːχ/ biçimlerine de rastlanır.

OTü. /*a/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinde soluklulaşma durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

OTü. *a**ː** > **SUM** /ɑ^{h}/ ~ /ɑχ/~ /hɑ/~ χɑ (~ ɑ^{h}**ː** ~ hɑː~ /ɑːχ/)~ ɑ**; SUD** /ɑ^{h}/~ (~ /ɑ^{h}ː/~ /ɑχ/~ /ɑχ/ ~ /ɑːχ/)~ ɑ

***-ap- → -ɑ^{h}p ~ ɑχq**

OTü. ***tap-** sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında küçük dil sesi /ɢ/, /q/ ünsüzleri ile başlayan ekler eklendiğinde /ɢ/, /q/'nın etkisiyle fiilin sonundaki /p/ ünsüzü benzeşme yoluyla /q/ sesine gelişerek tɑq- > tɑ^{h}q- > tɑχq- şekline gelişmiştir, bu gelişmesi genelikle Sarı Uygurların Minghua ağzında karşımıza çıkar.

OTü. ***tap-** "bulmak" ED 435b → [**dɑ^{h}p-]** "bulmak, doğurmak" (Bkz. dɑːp-~ dɑp-~ dɑβ-~ dɑ^{h}q-~ ḍɑ^{h}q-~ tɑq-~ tɑ^{h}p-~ ʈɑ^{h}q-) 0202030604/32, 0203010701/28, 0502020101/34, [**dɑχq-] d.-ɢə+də** 0103030702/18, **[ḍɑ^{h}p-**] **ḍ.-qəʂ+eɾ** 0202020401/19, **ḍ.-ɢəməs+ḍə** 0502020101/239, [**tɑχq-] t.-qəʂ+ḍə** 0103040303/07, **t.-ɢəməs+ḍə** 0103040303/08

ɑ^{h}g-

OTü. **aka** ED, ? Mo ***age** Kağanların veya soyluları oğullarına seslenirken kullandıkları saygı sözü Lessing 2003: 31? → **[ɑ^{h}gɑ]** "Buddhist rahip" 0102040301/12, 0103010305/98, 0103030901/39, 0202010901/48, 0202020501/09, 0202020701/42, 0202031201/21, 0202030801/28, 0202031201/22, 0202020701/47, 0203020202/18, [**ɑ^{h}ːgɑ]** 0203020403/03, [**χɑgɑ]** 0202020701/46

***-ak- → -ɑ^{h}q/ɢ-~ -ɑχq/ɢ-~ a^{h}ɢ**

OTü. ***ak-** "akmak" ED 77b → [**ɑ^{h}q-]** "ay." 0103010306/25, 0202010901/37, 0202020701/12, 0202030802/46, **[ɑ^{h}ɢ-]** 0103050305/16, 0202010901/36, **[ɑ^{h}ɢ-]** 0103020501/02, **[ɑχq-]** 0103040302/23, **[ɑχɢ-]** 0102020401/46

OTü. ***akıt** "akıtmak" ED 81a → [**ɑχqət-]** "ay." 0103010502/13, [**ɑχɢət-]** 0103010501/06, [**ɑχɢəd-]** 0202030203/03, [ɑɢəd-] 0103010602/10

OTü. ***takı** ED 466a → [**dɑʰɢə]** “daha, yine, hala” *sık*, **[dɑʰɢɑ]** 0103030701/08, 0202010703/21, 0203030102/24, 0502020101/163, [**dɑʰɢ̟ɑ]** 0103040601/13, 0202020303/06, 0203010702/08, **[dɑʰɢ̟ə]** 0202020303/12, 0203010701/04, 0502020101/411, [**dɑːχɢə]** “hala” 0202030902/77, **[dɑχɢɑ]** 0202020301/07, **[dɑχɢ̟ə]** 0202020701/24, [**dɑʰːɢɑ]** 0202030902/39, 0203020203/14, **[dɑʰːɢɑ]** 0202030902/39, 0203020203/14, **[dɑʰːɢə]** 0201010101/21, 0202020501/43, 0203010301/38, [**dɑʰːɢu]** 0203010301/52, [**dɑʰːɢ̟ə]** 0202030801/07, **[d̟ɑχɢɑ]** 0102020303/22, **[d̟ɑχɢə]** 0103010305/88, 0202020701/51, **[d̟ɑχɢ̟ɑ]** 0103040301/38, **[d̟ɑχɢ̟ə]** 0103040301/03, 0201010101/24, [**d̟ɑʰɢɑ]** 0103040302/22, 0202010301/06, **[d̟ɑʰɢə]** 0103030802/33, 0202020701/28, 0502020101/486, [**d̟ɑʰɢ̟ɑ]** 0103020304/37, 0202010703/31, 0502020101/463, **[d̟ɑʰɢ̟ə]** 0103040601/05, 0202030604/07, 0203010701/11, 0502020101/494, [**d̟əʰɢɑ]** 0103040405/10, **[ʈɑχɢɑ]** 0103050101/48, [**ʈɑχɢ̟ə]** 0103010602/11, **[ʈɑʰɢɑ]** 0103050301/06, 0202030104/15, **[ʈɑʰɢə]** 0102020303/36, 0103050101/52, **[ʈaχɢɑ]** 0103010101/13, **[ʈɑʰɢ̟ɑ]** 0102020303/29, 0103010101/10, [**ʈɑʰɢ̟ə]** 0103010303/09

OTü. ***çak-** “çakmak” ED 405b → [**tʂɑχq-]** “vurmak, dövmek, çakmak” (Bkz. tʂɑχɢ̟- ~ dzɻɑʰɢəɬ- ~ dʐ̟ɑχq-) 0103010304/44, [**dzɻ̟ːχq-]** 0103010304/43

OTü. ***yaka** “kenar, yaka” ED 898a → [**jɑʰɢɑ]** “ay.” 0103050201/07, 0202030605/43, 0502020101/377, [**jɑʰɢ̟ɑ]** 0103040402/04, 0202010703/08, 0202010901/09, 0203010702/46, 0202030601/84, 0502020101/202, [**χɑɢɑ]** 0103040301/21, 0103050401/16, [**χɑɢ̟ɑ]** 0103040301/21, [**jaʰɢɑ]** 0103050301/06, 0103050201/10, **[jaʰɢ̟ɑ]** 0103040301/20, [jiχɢɑ] 0202020303/06, [jiχɢ̟ɑ] 0103040301/20, **[aʰɢɑ]** 0103010305/33

OTü. ***yakın** “yakın, sevgili” ED 904a → [**jɑʰɢ̟ən]** “ay.” 0103010704/03, 0202010702/02, 0202030604/49, 0202031201/09, 0203010301/50, [**jɑχɢən]** 0103010502/06, [**jɑʰɢən]** 0103050102/16, 0202020501/70, 0203011002/05

OTü. ***takıgu** “tavuk” ED 468b → [**d̟ɑʰɢ̟ɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

-ɑʰk-

Ar. ʿ**araq** “ter” → **[ɑɾɑʰkə]** “içki” (Bkz. ɑɾɑʰkə̆ ~ ɑɾɑʰq̆ə) 0103040403/32, 0103050101/14, 0202030601/08, 0202031202/40, 0203020501/03, 0502020101/222

-ɑ^{h}q-

[ɑłɑ^{h}qdz̥i̥] “özel isim, kişi adı (görücünün ismi)” 0202030604/21, 0202030601/58

-ɑq- → ɑ^{h}q-

***yakla-** → **[jɑ^{h}qdə-]** < **jɑ^{h}dɑ-** “yaklaşmak” 0202020501/08, [**jɑ^{h}qd̥ə-]** 0502020101/153, [**jɑ^{h}qdi-]** 0202030404/13, **[jɑχqdə**-] 0202030401/26

***yaklat-** “yaklaştırmak” → **[jɑ^{h}qdɑt-]** “yaklaştırmak” (Bkz. jɑ^{h}qdət-) 0202030902/04

Ayrıca -ag ͡kıl-→ **-ɑ^{h}q-** gelişmesinde de soluklulaştığı bir örneğine rastlanmıştır.

?*antag kıltur- → ***ɑndɑʁ+ɢəłdəɾ-** > **ɑndɑ^{h}qdər** “öyle yaptırmak” 0203010303/08

***-al- → -ɑ^{h}l-**

***-alt- → -ɑ^{h}ld-** gelişmesindeki soluklulaşması daha belirgindir, fakat Chen Zong-zhen’in araştırmasında açıkladığı gibi her zaman soluklulaşma göstermez. [**ɑłdɑn]** “ünlem, şaşırma bildirir” 0202030401/34 sözcüğünde /ɑ/ sesinin soluklulaşmadığını görebiliriz.

***alt- → ɑ^{h}ld- ~ ɑ^{h}ːłd- ~ ɑχłd- ~ hɑłd-**

OTü. ***alt** “alt, aşağı” ED 130a → [**ɑ^{h}łd]** “ay.” 0103010501/04, 0202030301/35, 0202030901/17, 0202030301/15, 502020101/431, [**ɑ^{h}łd̥ə]** 0202010201/05, 0203010701/05

OTü. ***altı** “altı” ED 130b → [**ɑ^{h}łdə]** “ay.” 0203020501/17, 0203020601/15, 0202030303/07, 0202030204/06, 0103050101/38, 0202010901/54, **[ɑ^{h}łd̥ə]** 0202010201/05, 0203010701/05

OTü. ***altı** (ED 130b) + ***oːn (**ED 166b) “altmış” → [**ɑχłdon]** “ay.” (Bkz. ɑ^{h}łdən~ ɑ^{h}łdoɴ) 0201010101/10, [**ɑ^{h}ːłdon]** 0201010101/08

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**ɑ^{h}łdən]** “ay.” (Bkz. ɑ^{h}łdɑn) 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑ^{h}ːłdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχłdən]** 0103030702/60, [**hɑłdəŋ]** 0103020302/01

OTü. ***alt** “alt” ED 130a’den → [**ɑ^{h}ːłdəɾ]** “alt, aşağı” (Bkz. ɑ^{h}łdəɾ~ ɑ^{h}łd̥əɾ) 0103020303/18, [**χɑłdəɾ]** 0103010601/50,

***-alk- → -ɑʰlq- ~ hɑɬq-**

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → [**ɑʰɬqəs]** “ay.” 0103030702/92, 0103030802/21, 0103030702/84, 0202010702/08, 0202031201/18, **[ɑʰɬqəs]** 0103040401/70, 0203020202/05, [**hɑɬqəs]** 0202020501/83

***-ark- → -ɑʰrɢ- ~ -ɑχrɢ-**

OTü. ***arka** “sırt, arka” ED 215b → [**ɑʰrɢɑ]** “ay.” 0202010502/16

OTü. ***arkaːg** “atkı ip” ED 216a → [**ɑχrɢɑʁ]** “ay.” 0202020302/07

***-art-→ -ɑʰɾt ~ -ɑʰrd ~ -ɑʰːɾd ~ -ɑχɾt**

OTü. ***art-** “artmak” ED 201b → [**ɑʰɾt-]** “kalmak, artmak” 0103030802/16, 0103030802/16

OTü. ***tart-** “çekmek, sürüklemek” ED 534b → [**dɑʰɾt-]** “çekmek, sökmek, (sigara, pipo) içmek, (gelin şarkısını) söylemek” 103010304/33, 0202030103/10, [**dɑʰːɾd-]** 0203010801/02, [**dɑʰɾd**-] 0103010304/11, 0202010901/63, [**dɑʰɾɖ-]** 0103020402/02, [**ɖɑʰɾd-]** 0103010304/18, 0203010801/02, **[ɖɑʰɾɖ-]** 0103010304/09, [**ɖɑʰɾt-]** 0103010305/92, [**ɖɑχɾt-]** 0202020702/17, [**tɑʰɾd-]** 0202010703/21

OTü. ***art-** “artmak” ED 201b → [**ɑʰrɖəɢ] <** ɑʰrdəq “artık, kalıntı, kalan” 0103030802/08, 0103030802/16

ɑʰɾdʒ ~ hɑɾdʒ

Mo. arça (VEWT 24b) > **[ɑʰɾdʒa]** “Ardıç ağacı, Ardıç yaprağı” 0202020501/16, 0202010901/80, 0202030802/28, **[hɑɾdʒa]** 0202010901/82

***-as-→ -ɑʰs- ~ -ɑʰːs-**

OTü. ***as-** “asmak” ED 240b → [**ɑʰs-]** “ay.” 0103010305/42, 0103010305/42, [**ɑʰːs-]** 0103010305/29, [**ɑs-]** 0103010305/42, 0202030104/04, 0203011002/11

OTü. ***asıg** “fazla” ED 244b → [**ɑʰsəʁ]** “ay.” 0102020401/44, 0103010602/21, 0203010702/16, 0203010502/05, 0202030801/05, [**ɑsəʁ]** 0103010304/77, 0202030801/06

OTü. ***bas-** “basmak” ED 370b → [**bɑʰs-]** “saklamak, basmak” 0202030605/133, 0502020101/416, [**bɑs-]** 0202030604/49, 0502020101/417

***-aş- → -ɑʰʂ~ -ɑʰːʂ-~ -ɑχʂ-~ -χɑʂ-**

OTü. ***baş** "baş" ED 375a → [**bɑʰʂ]** "baş, yukarı, ilk, tepe, üstü, yetkili" (Bkz. bɑːʂ~ bɑːdʐ~ bɑːdʑ~ bɑχdʐ~ bɑʂ ~ bɑdʐ~ bɑdʑ~ bɑʰːdʐ~ bɑʰdʐ~ bɑʰdʑ~ b̥ɑχʂ ~ b̥ɑχdʐ~ b̥ɑʂ ~ b̥ɑdʐ~ b̥ɑʰdʑ~ b̥ɑʰdʐ~ βɑʂ ~ βɑdʑ ~ ɸudʐ) 0103010305/84, 0103040601/10, 0202010101/03, 0202010201/01, 0202031201/01, 0203020202/01, 0203020402/13, 0502020101/44

OTü. ***başla-** "başlamak" ED 381b → [**bɑʂdɑ-]** "ay." 0202020501/75, **[bɑʰʂdə-]** 0103050101/13, 0502020101/472, **[bɑʂd̥ə-]** 0202031202/23, [**b̥ɑʰʂdɑ-]** 0103010601/10

***-aş- → -ɑʰs-**

OTü. ***aş-** "geçmek, aşmak" ED 255a → [**ɑʰs-]** "ay." 0202030201/05, 0202030802/46, 0502020101/283, [**ɑs-]** 0103030202/11, 0202030605/17, 0502020101/284

OTü. ***yaşın** "şimşek" ED 979a → [**jɑʰsən]** "ay." 0202010101/05, [**jɑsən]** 0202010101/05

***-at- → -ɑʰt-~ -ɑʰːt-~ -ɑχt-~ hɑt-~ χɑt-**

OTü. ***at** "at" ED 33a → [**ɑʰt]** "ay." (Bkz. ɑːt ~ ɑʰd ~ ɑʰd̥~ ɢɑʰt) 0103040405/26, 0201010101/30, 0202010702/05, 0203011002/01, 0502020101/134, [**ɑʰːt]** 0103020304/04, 0201010101/32, 0202020101/08, 0202020701/56, 0202020303/01, 0202031201/10, 0202031201/10, 0203020202/13, 0502020101/499, **[ɑχt]** 0103020304/04, 0102020303/23, [**hɑt]** 0102020303/25, 0103040405/20, 0103030802/38, **[χɑt]** 0102020303/17, 0103010305/77, 0103040302/01, [**ɑːt]** "at (şarkı sözlerde yer almaktadır)" 0102020402/08

OTü. ***at-** "atmak" ED 36ɑ → [**ɑʰt-]** "atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek, vurmak, patlatmak" 0103010502/23, 0202020401/10, 0202020701/54, 0202030103/10, 0502020101/76, **[ɑʰːt-]** 0103010502/23, **[ɑχt-]** 0103050401/03, [**ɑχd-]** 0103050401/03, [**ɑʰd-]** 0103050401/10, 0202020401/10, 0502020101/152

OTü. ***atış-** "savaşmak, çatışmak" ED 72a → [**ɑʰtəs-]** "ay." 0202020401/09, 0502020101/185, **[ɑʰːtəs-]** 0202020401/06, **[ɑχtəs-]** 0103020304/02, [**ɑːtəs-]** 0203010301/59

OTü. ***atıl-** ED 56a → **[ɑʰd̥əɬ-]** "atılmak, vurulmak" 0502020101/153

OTü. ***katur-** ED 604b → [**ɢɑʰdəʰr-]** "tavada çörek pişirmek" 0202030202/01

OTü. **Ak Tatar** → **[ɑq tɑʰtɑɾ]** "*Ak Tatar,* alt-boy adı" ɑq t. 0103030801/02

Mo. ***albatu, *albat*** "köle, esir, kul" Lessing 2003: 46 → **[ɑɬβɑʰʧə]** "halk" (Bkz. ɑːɬβɑt ~ ɑɬβɑd̥ə ~ ɑɬβɑt ~ ɑɬβɑtə ~ ɑɬβɑʇ ~ɑɬβɑʇəː ~ ɑɬβɑʇə) 0203020401/15

OTü. ***kaːnat*** "kanat" ED 635a → [**qɑnɑʰt]** "kanat" (Lei Xuan-chun 1992: 204; Chen Zong-zhen 2004: 521)

***atl- → hɑːtd**

OTü. ***atla-*** "atlamak" → [**hɑːtd-]** "ay." 0103030701/35, [**ɑtd-]** 0103030701/04

***att- → ɑʰtd-**

OTü. ***attur-*** "atmasına yardım etmek" ED 67a → [**ɑʰtd̥əɾ-]** "silah ile vurdurmak" 0202020401/06

***-atğ- → -ɑʰtɢ-**

OTü. ***yatgur-*** "yatırmak, yatmasına yardım etmek" ED 888b → [**jɑʰtɢəɾ-]** "ay." 0103010305/82

***aç- → ɑʰʂ- ~ ɑχʂ-**

OTü. ***aç-** "açmak" ED 19a → [**ɑʰʂ-]** "ay." (Bkz. ɑʰdʐ- ~ ɑʰdʑ- ~ hɑdʐ-) 0103030802/06, 0103040301/12, 0202030402/75, 0202030402/70, **[ɑχʂ-]** 0202030402/75, **[ɑʂ-]** 0202030604/42, 0502020101/377

OTü. ***açtur** "açtırmak, açmasına yardım ettirmek" ED 21b → [**ɑʰʂdəɾ-]** "ay." 0202030402/75

OTü. ***açıl-** "açılmak" ED 26b → [**ɑʰʂd̥ə-]** "ay." (Bkz. ɑːʂdə-~ qɑʂdə-) 0103040302/10

ɑʰj

OTü. **ay** "ay, ünlem" ED 265b → **[ɑʰj]** "ünlem" **ɑʰ.** seŋ kəsɯ dəɾ͡nɑ 0202030402/76

***raç → ɾɑʰdʐ**

OTü. ***haːraçı** (***haːra** "ara, arasında" TT 173) → **[ɑɾɑʰdʐɨ]** "görücü" 0202030605/64, 0202031202/09, [ɑɾɑdʐɨ] 0103050201/01, [ɑɾɑdʑɨ] 0202030605/63, [**ɑɾɑʰtʂɨ]** 0202030203/01, [**ɑɾɑʰdʑɨ]** 0202031202/08, 0203020501/01

Sarı Uygur Türkçesinde, az sayıda sözcükte soluklu ünlü ve normal ünlü arasında anlam ayırt etme işlevi olduğu görülür (Chen Zong-zhen 2004: 29).

Pal'mbah'ın Tuvacada uzun ve yarı uzun ünlüleri inceleyen yazısı bu dildeki ikincil uzunluklarla yarı uzun ya da yutaklanan ünlülere ayrılmıştır. U. Ş. Bayçura'nın hassas aletlerle tesbit ettiğine göre Tuvaların dilinde ünlülerin yutaklanan (*a't* "at") ve yutaklanmayan (*at* "ad") olmak üzere iki çeşidi vardır. Pal'mbaḫ ünlü yutaklanmasının Tuvacada fonemik olduğunu belirten sözcüklerinde Tuvacada yutaklanmayan ünlülerin Ana Türkçedeki birincil uzun ünlülere denk gelmesidir (Tekin 1995: 33-34), yutaklanan ünlüler ise Ana Türkçedeki kısa ünlülere denk gelmektedir. OTü. /*ɑːt/ "ad" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında korunması yanında genellikle kısalmıştır, OTü. /*at/ "at" sözcüğünün ise soluklulaştığı tespit edilmiştir. Aşağıda verilen örneklerde soluklulaşmayan /ɑ/ ünlüsü OTü. /*aː/ uzun ünlüsüne denk gelmektedir, soluklulaşan /ɑ^{h}/ ünlüsü ise OTü. /*a/ kısa ünlüsüne denk gelmektedir.

OTü. ***aːt** "ad, isim" ***at** "at"

SUyg. **ɑt** (~ ɑːd~ ɑːt~ ɑd) - **ɑ^{h}t** (~ ɑ^{h}ːt~ ɑχt~ hɑt~ χɑt ~ ɑːt~ ɑ^{h}d~ ɑ^{h}d̥~ ɢɑ^{h}t)

Tuva **ɑt** "ad, isim" - **ɑʿt** "at"

OTü. ***aːk** "ak, beyaz" ***ak-** "akmak"

SUyg. **ɑq** (~ɑːq~ ɑɢ ~ ɑɢ̊) "ak; uğurlu; temiz; süt karıştırılmış uğurlu su" - **ɑ^{h}q-** (~ ɑ^{h}ɡ̊-~ ɑ^{h}ɢ-~ ɑχq-~ ɑχɢ-)

Tuva **ɑq** "ak, beyaz" - **ɑʿq-** "akmak" (Killi 1996: 123, 136)

OTü. ***aːrɪt-** "temizlemek" ***art-** "artmak"

SUyg. **ɑrt-** (~ɑːrd̥-~ ɑrʈ-~ ɑrd-) - **ɑ^{h}rt-**

Tuva **ɑrı-** "temizlenmek" - **ɑrtıq** "fazla" (Killi 1996:134, 310)

Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlünün sızıcı unsuru bazı sözcüklerde belirmemektedir (Chen Zong-zhen 2004: 29- 30). Aynı sözcük hem soluklu hem de soluklu olmayan şekillerde söylenebilir, bu durum aynı kişinin konuşmasında da görülür. Örneğin:

OTü. ***as-** "asmak" ED 240b → [**ɑs-]** "ay." **0103010305/42,** 0202010501/18, 0202030104/04, 0203011002/11, [**ɑ^{h}s-] 0103010305/42**

OTü. ***aç-*** “açmak” ED 19a → [**ɑʂ-]** “ay.” (Bkz. ɑχʂ-~ ɑʰdz̪-~ ɑʰdz̪-~ hɑdz̪-) 0202030101/08, 0202010901/63, 0202020702/13, 0202030604/42, 0502020101/377, [**ɑʰʂ-]** 0103030802/06, 0202030402/75

OTü.***a:gız*** “ağız” (TT 171, ED 98a) sözcüğünün Sarı Uygur ağızlarında ***hɑs, ɑ:s, ɑs, ɑχs, ɑʰ:s, ɑʰs*** olarak tespit edilen soluklu a’lı ve aχ’lı biçimleri, Sarı Uygur Türkçesinin OTü. art ve ön damak /g/leri ünlüler arası da dâhil her konumda koruduğu dikkate alındığında dikkate değerdir. Biz bu soluklu, göçüşmeli ha’lı ve ɑχ’lı söyleyişleri **a:gı > ɑ: > ɑ** üzerinden (-z >) -s ünsüzüne komşu düşen /a/ ünlüsünün soluklulaşması olarak değerlendiriyoruz. Muhtemelen aynı durum OTü. ***agırçuk** “ağırşak” (ED 92a) → *ɑχɾʤiq, ɑ:χɾʤiq* için de geçerlidir.

Soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesinin önüne geçebilmektedir, bu durum ünlüyü ötümsüzleştirir, eğer söz başında ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunursa bu ünsüzü ötümsüzleştirir (Chen Zong-zhen 2004: 29). Çalışmamızda bu durumlar dışında OTü. ***takı** “daha, yine” sözcüğünde soluklu /ɑʰ/ sesinden sonraki ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüzün ötümsüz yansesleri (d̥ , ɢ̥) de görülür.

OTü. ***at** “at” ED 33a → [**hɑ̥t]** “ay.” (Bkz. ɑ:t~ ɑʰt~ ɑʰd~ ɑʰd̥~ ɑʰ:t~ ɑχt~ ɢɑʰt) 0102020303/25, 0103040405/20, 0103030802/38, [**χɑ̥t]** 0102020303/17, 0103010305/77, 0103040302/01

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → [**hɑ̥łqəs]** “ay.” (Bkz. ɑʰłqəs~ ɑʰłgəs) 0202020501/83

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**hɑ̥łdəŋ]** “ay.” (Bkz. ɑʰ:łdəŋ~ ɑʰłdən~ ɑʰłdɑn~ ɑχłdən) 0103020302/01

OTü. ***çak-** “çakmak” ED 405b → [**tʂɑχq-]** “vurmak, dövmek, çakmak” (Bkz. tʂɑχɢ̥- ~ dʐɑʰɢəł- ~ dʐ̥ɑχq-) 0103010304/44, [**dʐɑ:χq-]** 0103010304/43

OTü. ***tap-** “bulmak” ED 435b → **[d̥ɑʰp-**] “bulmak, doğurmak” (Bkz. dɑ:p-~ dɑp-~ dɑβ-~ dɑʰp-~ dɑʰq-~ d̥ɑʰq-~ dɑχq-~ tɑq-~ ʈɑʰq-) 0202020401/19, 0502020101/239, [**tɑχq-]** 0103040303/07, [**tɑʰp-]** 0103040301/25, **tɑʰp- b̥in+d̥ə** dəleɣəliaʁɑ t.-b̥in d̥ə 0103040301/25

OTü. ***takı** ED 466a → [**dɑʰɢə]** “daha, yine, hâlâ” **[dɑʰɢɑ]**, [**dɑʰɢ̥ɑ]**, **[dɑʰɢ̥ə]** *sık,* [**dɑ:χɢə]** “hâlâ” 0202030902/77, **[dɑχɢɑ]** 0202020301/07, **[dɑχɢ̥ə]** 0202020701/24, [**dɑʰ:ɢɑ]** 0202030902/39, 0203020203/14, **[dɑʰ:ɢɑ]** 0202030902/39,

0203020203/14, **[dɑʰːɢə]** *sık*, [**dɑʰːɢu]** 0203010301/52, [**dɑʰːɢ̟ə]** 0202030801/07, **[d̟ɑχɢɑ]** 0102020303/22, **[d̟ɑχɢə]** 0103010305/88, 0202020701/51, **[d̟ɑχɢ̟ɑ]** 0103040301/38, **[d̟ɑχɢ̟ə]** 0103040301/03, 0201010101/24, [**d̟ɑʰɢɑ]** 0103040302/22, 0202010301/06, **[d̟ɑʰɢə]** *sık* [**d̟ɑʰɢ̟ɑ]** *sık*, **[d̟ɑʰɢ̟ə]** 0103040601/05, 0202030604/07, 0203010701/11, 0502020101/494, [**d̟əʰɢɑ]** 0103040405/10, **[ʇɑχɢɑ]** 0103050101/48, [ʇɑχɢ̟ə] 0103010602/11, **[ʇɑʰɢɑ]** 0103050301/06, 0202030104/15, **[ʇɑʰɢə]** 0102020303/36, 0103050101/52, **[ʇaχɢɑ]** 0103010101/13, **[ʇɑʰɢ̟ɑ]** 0102020303/29, 0103010101/10, [ʇɑʰɢ̟ə] 0103010303/09

Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlüden sonra, eğer hem /**r**/ hem de patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunduğunda ortada bir geçiş sesi /**ʂ**/ türer, örneğin: *aʰɾʤa* → *aʰɾ(ʂ)ʤa* "Ardıç ağacı" (Chen Zong-zhen 2004: 29). Çalışmamızda bu duruma /*a/ ile ilgili örneğe rastlanmamıştır.

Çalışmamızda daha çok art ünlülerde olduğu gibi /*a/ ünlüsü ile veya /*l/, /*r/ ünsüzleri ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki **-də/-di** (< OTü. -di) veya şart eki **-sɑ** (< OTü. -sAr) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /ɑ/ sesinin soluklu /ɑʰ/'ya dönüşür ve **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̟**] olarak ötümsüz yansesi duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182). Ünlü ile ile sonlananlardaki ek ünsüzü /d/'nin yarı ötümsüzleşmesi son ses /a/ ünlüsünün soluklulaşması ile ilgili olmalıdır. Bunun dışında bazen /ɑ/ veya **/*r/** sesleri ile biten sözcüğe 3. Kişi İyelik ekleri **-sə** (< OTü. -sI) eklendiğinde de ekten önceki /*a/ sesinin soluklu /ɑʰ/ sesine değiştiğine de rastlanır.

Fiil+ -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

***a > ɑʰ**

OTü. ***al-*** "almak" ED 124b → **[ɑʰɬ-]** "ay." (Bkz. ɑː- ~ ɑːɬ- ~ ɑl- ~ ɑɬ-)

***al-di > *al-tı > ɑʰɬ-d̟ə** 0103010701/78, 0103010304/77, 0103010304/80, 0103010701/83, **ɑʰɬ-d̟e̞ː** 0103010304/79

OTü. ***bar-*** "gitmek" ED 354a → **[bɑʰɾ-]** "ay." (Bkz. ɑːɾ- ~ ɑɾ- ~ ɑr- ~ ɑʰɾ- ~ bɑː- ~ bɑːɾ- ~ bɑ- ~ bɑɾ- ~ bɑr- ~ b̥ɑɾ- ~ b̥ɑʰɾ- ~ βɑːɾ- ~ βɑ- ~ βɑɾ- ~ βɑr- ~ βɑʰɾ- ~ βo- ~ ɸɑʰɾ- ~ vɑː-)

***bar-di > *bar-tı > bɑʰr-d̥ə** 0103050301/32, 0202020401/04, 0203010702/42, 0203010702/25, **b.-də** 0103040302/08

***bar-di mü > *bar-tı mu > bɑʰr-dəm** gondɑ b.-dəm 0203020301/09

OTü. ***odgar-** "uyandırmak" ED 48a → **[ʊːzɢɑʰr-]** "ay."

***odgar-di > *odgar-tı > ʊːzɢɑʰr-d̥ə** 0103050305/06

OTü. ***yaːşa-** "yaşamak" ED 976b → **[jɑsɑʰ-]** (Bkz. jɑːsɑː- ~ jɑsɑ- ~ jɑʰsɑ-)

***yaːşa-di** > ***yaːşa-dı** > **jɑsɑʰ-də** 0203020401/07, **jɑsɑʰ-d̥ə** 0203020401/06, **jɑsɑʰ-d̥ər** 0103010702/22

OTü. ***ata-** "adamak, söz vermek" ED 42a → **[ɑdɑʰ-]** "ay." (Bkz. ɑdɑ- ~ ɑtdɑ- ~ ɑtd̥ɑ- ~ ɑzɑ-)

***ata-di > *ata-dı > ɑdɑʰ-d̥ə** 0202030802/49

OTü. ***aːŋla-** "işitmek, duymak" ED 186a → **[ɑɴnɑʰ-]** "ay." (Bkz. ɑɴn- ~ ɑɴnɑ- ~ ɑɴnə-)

***aŋla-di > *aŋla-dı > ɑɴnɑʰ-d̥ə** 0202031202/57

OTü. ***ɪːrla-** "şarkı söylemek" ED 85b → **[jeɾɬɑʰ-]** "ay." (Bkz. jeːɾɬ- ~ jeɾɬ- ~ jeɾɬɑ- ~ jeɾɬə- ~ jẹɾɬ- ~ jẹɾɬɑ- ~ jẹɾɬɑʰ- ~ jẹɾɬə- ~ jiɾɬɑ- ~ zẹɾɬɑ-) **j.-d̥ə** 0103050401/11

***ɪːrla-di > *ɪːrla-dı > [jeɾɬɑʰ-d̥ə** 0103050401/11

Sarı Uygur Türkçesinde Asıl Fiil-*p* + *al-tI* yapısında *al-* yardımcı fiiline kesin geçmiş zaman eki eklendiğinde de soluklulaşma görülür. Chen Zong-zhen bunu fiil+-al-/j-al-+fiil eklenecek ekleri şeklinde kurup fiilin yeterlilik veya yapabilirlilik durumu olarak değerlendirir (Chen Zong-zhen 2004: 187). Bu da yukarıdaki özellikle ilgilidir.

OTü. ***kedür-üp al-tı > gixd̥ər-əβɑʰɬd̥ə͡**nɑ "giydirebildi(m), giydirdi(m), giydirmek fiilini tamladığını veya giydirebildiğini vurgular" 0103010701/124

OTü. ***iç-ip al-tı** > **ʃidʒ-əβɑʰɬd̥ə** "içti(m), içebildi(m), içmek fiilini tamamladığını veya içebildiğini vurgular" 0103010702/71

OTü. ***tut-up al-tı > tud-uβɑʰɬd̥e** "tutabildi(m), tuttu(m), tutmak fiilini tamamladığını veya tutabildiğini vurgular" 0202030402/46

Sarı Uygur Türkçesinde tasvir fiili al- kendisinden önceki zarf-fiil eki -p'dan gelişen -β'nın etkisiyle ***a > oʰ** olarak gelişen bir örneğine rastlanmıştır.

OTü. ***mandur-*** “taktırmak, takmasına yardım etmek” ED 768a → **[mɑndər-]** (Bkz. mɑndər-~ mɑn̪dər-)

***mandur-up al-tI > mɑndər-əβo^{h}ɬd̪ə** 0103010701/118

Fiil-sɑ ŞART

OTü. ****ɑ:kɑr-*** “ağarmak” TT 171 → **[ɑɢɑ^{h}r-]** “(tan) ağarmak, şafak vakti gelmek” (Bkz. ɑɢɑr-)

***ɑ:kɑr-sar > ɑɢɑ^{h}r-sɑ** 0103010305/50

OTü. ****bar-*** “gitmek” ED 354a→ **[bɑ^{h}r-]** “ay.”(Bkz. ɑ:r-~ ɑr-~ ar-~ ɑ^{h}r-~ bɑ:-~ bɑ:r-~ bɑ-~ bɑr-~ bar-~ b̪ɑr-~ b̪ɑ^{h}r-~ βɑ:r-~ βɑ-~ βɑr-~ βar-~ βɑ^{h}r-~ βo-~ ɸɑ^{h}r-~ vɑ:-)

***bar-sar > bɑ^{h}r-sɑ** sin b.-sɑ 0103050301/33

İsim+sə 3. KİŞİ İYELİK

OTü. ****ana*** “anne” ED 169b → [**ɑnɑ^{h}]** “ay.” (Bkz. ɑ:nɑ:~ ɑnɑ~ ɑnə)

***ana+sI > ɑnɑ^{h}+sə** 0103010703/06, 0202030402/02

OTü. ****munda*** “burada” DLT 414 → [**məndɑ^{h}]** (Bkz. məndɑ~ bə:ndɑ~ bəndɑ~məndɑ:~ mən̪dɑ:~ mən̪dɑ~ mədɑ)

***munda+sI+n+dan > məndɑ^{h} +səndɑn** 0103010703/16

ɑdʐɑ^{h} “baba” (Bkz. ɑ:dʒɑ~ ɑdʐɑ:~ ɑdʐɑ) **ɑdʐɑ^{h}+sə** 0103050201/13
ɑdʐɑ^{h}+sI > ɑdʐɑ^{h}+sə 0103050201/13

Yukarıda belirtilen durumlar dışında aşağıdaki sözcüklerdeki OTü. **/*a/**’nın soluklulaşması ünsüz zayıflamaları sonucunda, ünlünün /t/ ve /s/, /ş/ ünsüzleriyle komşu konuma geçmesiyle ilgili olmalıdır:

***axs → ɑ^{h}s~ ɑs**

OTü. ****aksa-*** > ****axsa-*** ED 95b → [**ɑ^{h}sɑ-]** “aksamak, engelli olmak” **ɑ^{h}.-q** qɑɬʁɑn kəsɯ 0202020301/09, *fakat* **[ɑχsɑ-]** bət **ɑ.-q** qɑɬʁɑn kəsɯ 0202020301/10 da

OTü. ****aksak*** > **axsa:k** ED 95a → [**ɑsɑq]** 0103020303/24, *fakat* [**ɑχsɑk]** “özürlü, engelli” 0202020301/07 da

***axş → -ɑ^{h}ʂ~ ɑχʂ~ hɑʂ~ χɑʂ**

OTü. ****yakşı*** VEWT 180b, ****yaxşı*** “iyi” ED 908b → **[jɑ^{h}ʂ]** “ay.” (Bkz. ɑʂ~ ɑ^{h}ʂ ~ ɑ^{h}dz̪ ~ jɑ:ʂ ~ jɑχʂ ~ jɑʂ ~ jɑ^{h}:ʂə ~ jɑ^{h}ʂə) 0103010703/29, 0103030702/64, 0202010703/27, 0202030802/11, 0202031202/27, 0202020501/22, 0202030401/02(2), 0203010302/13, 0203030102/06, 0203020403/16, 0502020101/386, [**jɑ^{h}:ʂ]**

0202030902/25, 0202020501/12, 0203010303/04, **[jɑːχʂ]** 0502020101/136, 0103030802/17, **[jɑχʂ]** 0103010705/17, 0103020302/21, 0203020203/10, 0502020101/416, [**χɑʂ]** 0103010705/30, 0202010901/61, [**hɑʂ]** 0202030802/27, 0103010601/71, 0203020403/20

4.1.3. /*oː/ Ünlüsü

OTü. /*oː/ geniş, yuvarlak, art dil ünlüsüdür. OTü. /*oː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle kısalarak /o/ olarak bulunur. Art damak /*k/, /*g/ ünsüzleri komşuluğunda OTü. /*o/ → /ɔ/~ /ɔː/ eğilimi gösterir (**3.a.**). /*oː/ ünlüsünün daralıp /ʊ/ ~ /u/~ /uː/ seslerine gelişme durumuna Sarı Uygurların Dahe ağzında daha sık karşılaşılır (**3.b.**). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /***oː/** ünlüsünün düzleşerek /ɑː/~ /ɑ^{h}ː/ ünlülerine geliştiği bir örneğe rastlanmıştır (**3.c.**). **/*ñ/ > /y/** gelişmesiyle /y/'nin etkisiyle OTü. /oː/ ünlüsünün ön sıraya geçtiği bir örneğine rastlanmıştır (**3.d.**).Bunun dışında OTü. /*oː/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinde /*-oːl-/ ses grubunda şarta bağlı olarak soluklulaştığı da görülür (**3.e.**). Kök hece OTü. /*oː/ ünlüsünün izini ünsüz ötümlüleşmesi ve ön seste /y/ türemesiyle gösteren birer örneğine rastlanmıştır (**3.f.**).

3.a. OTü. /*oː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında açık hece **(C)oː-** ve kapalı hece **(C)oːC(C)** durumunda genellikle kısalarak /o/ olarak bulunur, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlara da rastlanır. Bu durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir. OTü. /*oː/ ünlüsü küçük dil sesleri **/q/, /ɢ/,** komşuluğunda açık /ɔ/ ünlüsüne dönüşebilir, fakat /o/ olarak korunmuş durumu da görülür. Bunun dışında OTü. /*oː/ ünlüsünün kapalı hecede söz başı ve söz içinde daralarak /u/~ /ʊ/ sesine geliştiği de görülür, bu durum Dahe ağzında daha sık karşımıza çıkar.

Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. kök hece /*oː/ ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 177-179), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak rastlanan sözcükler vardır:

[oːʁəːɬ]~ [oːʁəɬ] ~ **[ɔːʁuːɬ]** "oğul" (fakat [ɔʁuɬ] [oʁəɬ])

[**oːɬuɾ-**]~ **[oːɬəɾ-]** “oturmak, kalmak” (fakat [ołuɾ-] [ołəːɾ-] [ołər-]~ [ołəɾ-]~ [ołə^{h}ɾ-ɬ [oːɾ-] ~ [oɾ-]~ [βoɾ-])

[**oːjˈ** [**uːj]** “memleket, Sarı Uygurların Ova bölgesi” (fakat [oj]~ [ɔj]~ [ʊj],

[**oːɬ**]~ [**ʊːɬ]~ [uːɬ]~ [oː] ~ [ʊː]~ [ʊːɬ]~ [uː]~ [uːɬ]** “o” (fakat [oɬ]~ [ɔɬ]~ [ʉɬ]~ [ʊɬ]~ [o]~ [ɔ]~ [ɔɬ]~ [u]~ [uɬ]~ [ʉɬ]~ [ʊ]~ [ʊɬ]~ [βoɬ]~ [vu]) vb.

Böyle sözcüklerdeki uzunluklar, sonradan ve kişinin konuşma sırasında duygularını daha etkileyici biçimde belli etmek, konuyu vurgulamak için ve ayrıca şarkı veya destan söylerken görülür.

İlk hecede

3.a.1. (C)oː- durumunda

OTü. *oː > **SUM** /o/; **SUD** /o/(~ /oː/)

OTü. ***hoːtuŋ*** TT 178, ***otuŋ*** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

OTü. ***oːyun*** “oyun” TT 177, ED 274a → [**ojin]** “oyun, şaka” 0202030605/56

OTü. ***boːyın*** “boyun” TT 177, ED 386b → [**mojn]** “ay.” 0103020302/18, 0202030308/01, [**mojin]** 0103030901/68

3.a.2. (C)oːC(C) durumunda

OTü. *oː > **SUM,** /oː/ ~ /o/ (~ /ɔː/~ /ɔ/~ /ʊ/ ~ /uː/~ /ʊː/~ /u/); **SUD** /oː/ ~ /o/~ /ʊ/ ~ /u/ (~/ɔ/~ /ɔː/~ /uː/)

OTü. ***oːn*** “on” ED 166b → [**uːn]** “ay.” 0202030402/63, [**un]** 0202030402/64

OTü. ***oːy-*** “oymak” TT 177, ED 266b → **[oj-]** “oyulmak, kazmak” 0202030104/07

OTü. ***oːy*** “oyuk, çukur, alçak arazi, vadi” TT 177 → [**oj]** “memleket, Sarı Uygurların Ova bölgesi” *sık*, [**ɔj]** 0202020501/47, [**uːj]** 0103020303/46, [**ʊj]** 0103010306/16, 0203010702/36

OTü. ***boːz** “boz renk” ED 388b → [**bɔːz]** “kül kumral renk” 0103010601/41, [**bʊz]** 0202030604/63, [**bɔz]** 0103010601/43, [**boːz**] 0202030902/10, [**boz**] 0103030203/25, 0202030604/63

OTü. ***hoːt** “od, ateş” TT 177, ***oːt** ED 34b → [**ot]** “ay.” 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, **[oːt]** 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**uːd]** 0202030701/12, [**o̥d]** 0103010701/70

OTü. ***koːl** “kol” TT 178, ED 614b → [**ɢɔːɬ**] “ay.” 0103030901/40, [**ɢɔɬ]** 0103010501/06, 0202030605/84, 0502020101/485

OTü. ***koːñ** “koyun” ED 631a ***koy** DLT 351 → [**ɢoj]** “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” (Bkz. ʁoj) 0102040301/02, 0103040401/40, 0201010102/02, 0202030604/60, 0203020202/15, 0502020101/92, [**ɢoːj**] 0202020301/11, 0203010503/04, [**ɢɔːj**] 0103040405/24, 0202030802/48, **[ɢɔj**] 0103040301/12, 0202030306/0, 0203020501/03

OTü.***koːm** “deve eyeri” ED 625a → [**ɢɔːm]** “(deve) eyerin iki tarafına konan keçe, yumuşak minder” 0202020101/12, [**χuːm]** 0202020702/11

OTü. ***koːş** “çift, çifte” TT 178, ED 670a → [**ɢɔs]** “millî kıyafetin kenarlarına dizilmiş olan renkli ipler” 0103010304/09, 0202010501/15, [**qus**] 0103010304/36, [**ɢɔːs**] 0203010702/06, **[ɢ̥ɔs]** 0203010702/09, **[ɢ̥ɔːs]** 0203010702/04, **[ʁɔs]** 0103010304/11

OTü. ***soːçı-** “ürkmek, panik yapmak” TT 178, ED 670a → [**sodzi̯-]** “ay.” 0202030404/10,

OTü. ***soːçıt-** “ürkütmek” (TT 178 ***soːçı-**) → **[sodzi̯t-]** “ay.” 0102020303/23

OTü. ***soːr-** “emmek, içine çekmek” TT 178, ED 843b → [**soɾ-]** “ay.” 0102020402/24

OTü. ***toːd-** ED 451a → [**doz-]** “doymak” 0103010705/29, 0202030201/05, 0203020601/50, 0502020101/243

OTü. ***toːl-** “dolmak” ED 491a → [**toɬ-]** “ay.” 0102020402/09, 0103020303/10, 0203020202/04, [**toːɬ-**] 0103020303/09, [**tol-]** 0103050304/08, [**toɬə-]** 0103010601/79

OTü. ***toːn** “uzun ceket, elbise” ED 512b → [**don]** “ay.” 0102020304/07, 0103030702/62, 0202030604/27, [**dun**] 0103040301/01

OTü. ***toːy** “kurultay, şenlik” ED 566b → [**doj**] “düğün günü geline uğurlayan heyet” 0103040403/07, 0202030601/14, [**dʊj]** 0102020303/18, 0103010305/75, 0202030601/13, [**duj**] 0202030203/02

OTü. ***yoːk** “yok” TT 178, ED 895b → [**jɔq]** “ay.” (Bkz. dioqˇ ʤoqˇ ʤoG̬ˇ jok ~ joG ~ joG̬ ~ jɔG) 0103010503/01, 0202020701/20, 0203020402/13, [**jɔːq]** 0201010101/26, 0202030401/16, 0502020101/93 [**joːq]** 0102020301/39, 0103020403/12, 0201010101/27, 0203020501/02, **[joq]** 0103050102/01, 0202010901/47, 0203020501/19, 0502020101/136

OTü. ***yoːl** “yol” TT 178, DLT 798 → [**joɬ]** “ay.” 0103020501/06, 0202010503/08, 0203020402/05, 0502020101/290, [**joːɬ**] 0502020101/296

OTü. ***yoːn-** “yontmak” TT 179 → [**jon-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 270)

3.b. OTü. ***boːl-, *ol-** “olmak” sözcüğünde OTü. /*oː/ ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında daha açık olan /ɔ/ sesine gelişmesi, sözcüğe küçük dil sesi ile başlayan ekler eklendiğinde veya ara vermeden küçük dil sesi ile biten bir sözcüğü takip ettiğinde **[bɔɬ-]ˇ [bɔː-]ˇ [bɔ-]ˇ** [**βɔɬ-]ˇ [ɔ-]ˇ [ɔɬ-]ˇ [vɔ-]** olarak ortaya çıkar. OTü. ***boːl-** “olmak” fiiline istisna olarak Minghua ağzında **[ʊː-]ˇ [ʊ-]**, Dahe ağzında **[u-]**ˇ [**buɬ-]** biçimlerine de rastlanır. Bunun dışında bu fiil hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzleşerek **[bə-]ˇ** [**bəɬ-]**ˇ **[b̥ə-]** biçimlerinde de görülür. OTü. ***boːl-** “olmak” sözcüğünde [**boːɬ-]ˇ [bɔː-]ˇ [βoː-]ˇ [oː-]ˇ [oːɬ-]ˇ [ɔː-]ˇ [ʊː-]** olarak görülen uzunluk bazen kaynak kişinin konuşma sırasında söz sonundaki ünsüz düşmesinden de kaynaklanır

OTü. ***boːl-** “olmak” TT 177, ED 331a → [**boɬ-]** “ay.” (Bkz. olˇ boːˇ bolˇ boʰɬˇ b̥oʰɬˇ βoʰɬˇ quˇ Goˇ Gɔˇ Guˇ ʁoɬˇ ʁɔˇ vɔ-) *sık*, [**boːɬ-]** 0102040301/15, 0103020303/23, 0202030605/155, **[bɔɬ-]** 0202030301/34, 0203010303/06, **bɔɬ-ʁɔ dɾo** 0202030301/34, **bɔɬ-ʁə dəm** 0203010303/06, **bɔɬ-χəʂ+ e** 0202030605/108, **bɔɬ-χəʂ də/d̥ə** 0202030802/41, 0202030604/29, **[bɔː-] bɔː-χəʂ+də** 0202030402/68, **[bɔ-]** 0103040401/24, 0202031202/10, **[b̥o-]** 0103030901/39, 0202031202/27, **[βoː-]** 0103030802/13, **[βo-]** 0103010703/10, 0202030605/61, 0203020203/06, 0502020101/274,

[βoɬ-] 0103040405/05, 0202030604/37, 0203020201/01, 0502020101/164, [**βɔɬ-] βɔɬ-ʁɑn** 0202030402/58, **[oː-]** 0103030702/23, 0202030401/05, 0502020101/205, 0203010301/31, **[oːɬ-]** 0103040401/13, 0202030402/27, **[o-]** 0102020303/21, 0103030901/16, 0202030403/08, 0203010702/53, 0502020101/386, **[oɬ-]** 0103030702/87, 0201010102/01, 0202030303/03, 0203010303/05, 0502020101/67, **[ɔː-]** sẹndi jɑʁ͡ **ɔː**-sɑ 0202030802/39, **[ɔ-]** ɑndɑʁ͡ ɑndɑʁ͡**ɔ**-p d̯ə 0103030901/76, **ɔ-ʁɑndə** 0202030104/19, **[ɔɬ-]** bəɾ jəɬ͡ɬɑ ɑsəʁ **ɔɬ**-ʁɑn duɣŭdi͡ɬɑ 0202030605/78, jɑʁ͡**ɔ**.-ʁɑndɑ 0202031101/31, **[ʊː-]** diɣədzi̯ ʊː-dəɾ 0103040401/33, **[ʊ-]** 0103040401/30, **[u-]** 0202030605/38, [**buɬ-]** 0202020501/85, **[vɔ-]** vɔ-χəʂ+**d̯ə** 0103040403/51, **[bə-]** 0103010303/37, 0202020701/38, 0203010301/06, 0502020101/33, [**bəɬ-]** 0103010501/12, 0203020202/17, 0502020101/409, **[b̯ə-]** 0102020303/25, 0103050301/33, 0202020401/09, 0203011002/06

Birincil olarak uzun olmakla birlikte metinlerimizdeki [**toːɬ-**] 0103020303/09 sözcüğü de kaynak kişinin konuşma sırasında uzatarak söylemesinden ortaya çıkmıştır, bu örnek bir şarkı içinde derlenmiştir.

3.c. *Düzleşme*:

OTü. /***oː/ > /ɑː/~ /ɑ^{h}ː/** gelişmesine bir örnekte rastlanmıştır, OTü. **yoːk** "yok, hayır" sözcüğünün Sarı Uygur Türkçesinde düzleşerek [**jɑːq] ~ [jɑ^{h}ːq]** biçimlerine de geliştiği görülür.

OTü. **yoːk** "yok, hayır" TT 178, ED 895b → **[jɑ^{h}ːq]** "ay." 0202030605/158, [**jɑːq]** 0103050301/20

3.d. *İncelme*:

OTü. **/*ñ/ > /y/** gelişmesiyle /y/'nin etkisiyle /oː/ ünlüsünün ön sıraya geçtiği bir örneğe rastlanmıştır. OTü. ***koːñ** "kucak" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında **/*ñ/ > /y/** gelişmesiyle [**ɢojiɴ]** biçimi dışında **[ɢøjn]** olarak da görülür.

OTü. ***koːñ** ED 631b → [**ɢojiɴ]** "kucak" 0103050102/31, **[ɢøjn]** 0103010703/06

3.e. *Soluklulaşma: (*oː → o ʰ, o ʰː, ɔ ʰ, a ʰː)*

Ünlü veya ***l*** ünsüzü ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** eklendiğinde fiilin son hecesindeki ünlü soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 30). OTü. ***boːl-** sözcüğüne kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) ve şart kip -sɑ (< OTü. -sAr) eklendiğinde fiilin kök hecesindeki /o/ ünlüsü soluklulaşarak OTü.***boːl- → boʰɬ-** veya söz başı /b/ düşmüş hâli **ɔʰɬ-, oʰɬ-** olarak karşımıza çıkar.

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***boːl-** "olmak" TT 177, ED 331a → **[boʰɬ-]** "ay." (Bkz. oː~ oːɬ- ~ o-~ ol- ~ oɬ- ~ oʰɬ- ~ ɔ- ~ ʊː- ~ ʊ- ~ bə- ~ bəɬ- ~ bo- ~ boː- ~ boːɬ- ~ bol- ~ boɬ- ~ bɔ- ~ bɔɬ- ~ buɬ- ~ b̥ə- ~ b̥o- ~ b̥oʰɬ- ~ βoː- ~ βo- ~ βoɬ- ~ βɔɬ- ~ qu- ~ ɢu- ~ ʁɔ- ~ vɔ-)

boːl-di > boːl-tı > boʰɬ-d̥eː 0102020301/10, 0102020301/15, 0103040404/12, 0103010303/33, **b.-d̥e** 0102020301/08, 0103020301/04, 0202031201/15, [**ɔʰɬ-] ɔʰ.-d̥eː** 0201010102/05, **boʰɬ-dəɾ** 0202030605/149

Sarı Uygur Türkçesinde ***ne** "ne", ***boːl-, *ol-** "olmak" sözcüklerinin birleşmesiyle tekleşen [**noːɬ-]~ [noɬ-]** "ne olmak" sözcüğüne kesin geçmiş zaman eki -də/-di (< OTü. -di) eklendiğinde soluklulaşarak [**noʰːɬ-]~ [noʰɬ-]** şekline dönüşür.

OTü. ***neː͡*boːl-** "ne olmak" → [**noʰːɬ-]** (Bkz. noː~ noːɬ~ no~ noɬ~ nɔɬ~ nɔɬ-)

***neː͡*boːl-di** > ***neː͡*boːl-tı** > **noʰːɬ-d̥ə** 0202030902/64, **noʰɬ-d̥ə** 0202030902/95

Fiil-sAr ŞART

OTü. ***boːl-** TT 177, ED 331a, ***ol-** ED 125b → **[oʰɬ-]** (Bkz. oː~ oːɬ- ~ o-~ ol- ~ oɬ- ~ ɔ- ~ ʊː- ~ ʊ- ~ bə- ~ bəɬ- ~ bo- ~ boː- ~ boːɬ- ~ bol- ~ boɬ- ~ boʰɬ- ~ bɔ- ~ bɔɬ- ~ buɬ- ~ b̥ə- ~ b̥o- ~ b̥oʰɬ- ~ βoː- ~ βo- ~ βoɬ- ~ βɔɬ- ~ qu- ~ ɢu- ~ ʁɔ- ~ vɔ-).

***bol-sAr > oʰɬ-sɑ** 0202030601/78

OTü. /**oː/ > /ɑʰː/** olarak soluklulaşmanın bir diğer örneği OTü. **yoːk** "yok, hayır" sözcüğüdür. Sözcüğün, Sarı Uygur Türkçesinde [**jɑːq]** yanında soluklulaşarak **[jɑʰːq]** biçimine geliştiği de görülür.

***-oːq → -ɑ^{h}ːq**

OTü. **yoːk** “yok, hayır” TT 178, ED 895b → **[jɑ^{h}ːq]** “ay.” 0202030605/158, [**jɑːq]** 0103050301/20

3.f. OTü. /*oː/ *ünlüsünün izleri:*

Çalışmamızda Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında kök hece OTü. /*oː/ ünlüsünün izlerini ünsüz ötümlüleşmesi, ön seste /y/ türemesiyle gösteren birer örneğine rastlanmıştır.

Ünsüz ötümlüleşmesi: Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ***hoːtuŋ** (TT 178) “odun” sözcüğünde /*oː/ ünlüsünün ötümlü /d/’li biçimlerine rastlanması ya kök hece ünlüsünün birincil uzunluğu ile ilgilidir ya da daha güçlü olarak kısa ünlüler de da yaygın olarak rastlandığı gibi ünlüler arası konumuyla ilgilidir.

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

Ön seste /y/ türemesi: OTü. ***oːz-** “aşmak, geçmek” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında uzun /*oː/ sesinin izi olarak kendisinden önce bir /y/ türettiği görülür.

OTü. ***oːz-** “aşmak, geçmek” → **[joz-]** “ay.” (Bkz. joʐ-) 0102040302/02, 0103010705/41, 0202020501/04, 0502020101/247, [**joːz-]** 0201010101/15, 0202030801/14 (Ayrıca bkz. TT 145)

OTü. ***oːzgur-** “geçirmek” → **[jozɢər-]** “ay.” 0202030801/19, [**jozɢər-]** 0202030301/10, [**jozɢuɾ-]** 0202030801/20

4.1.4. /*o/ Ünlüsü

OTü. /*o/ ünlüsü, geniş, yuvarlak, art dil ünlüsüdür. OTü. /*o/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle korunmuştur, Sarı Uygurcada sözcüğün anlamının değişmediği durumlarda /o/ ve /u/ ünlüleri serbestçe yer değiştirebilmektedir. Çalışmamızda tespit edilmiş OTü. /*o/ > /u/ değişmesi genellikle ilk hecede görülür. İlk hecede /*o/ ünlüsünde görülen daralma durumuna

Sarı Uygurların Dahe ağzında daha sık karşılaşılır (**4.1.**). hem Minghua hem Dahe ağızlarında küçük dil ünsüzleri **/q/, /ɢ/, /ʁ/, /ɴ/** komşuluğunda veya kendisinden önceki küçük dil ünsüzünün etkisiyle OTü. /*o/ ünlüsünün açık /ɔ/ sesine gelişme eğilimi görülür (**4.2.**), fakat /o/ olarak korunmuş durumda da görülür (**4.1**.). /*o/ → /ə/ değişmesi kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur. /y/ sesi komşuluğunda /y/'nin etkisiyle /*o/ ünlüsünün, /e̞/ ve daha ilerleyerek /i/'ye incelip düzleştiği bir örneğine rastlanmıştır (**4.3.**). Yukarıda belirtilen durumlar bazen aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir. OTü. /*o/ ünlüsünün, /y/ komşuluğunda /y/'nin etkisiyle daralıp /*o/ → /ü/ ~ /iu/ sesine geliştiği Sarı Uygurların Dahe ağzında tespit edilmiştir (**4.4.**). Bazı sözcüklerde soluklulaşma görülür, OTü. /*o/ ünlüsünden gelişen soluklulaşma, OTü. /*l/, /*r/, /*ş/, /*t/ ve art damak /*k/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür, bazen şarta bağlı soluklulaşmaya da rastlanır (**4.5.**).

4.1. OTü. /***o/** Sarı Uygur Türkçesi Minghua ve Dahe ağızlarında ilk hecede **(C)o** ve **(C)oC(C)** durumlarında genellikle korunmuştur, dağınık olarak /oː/ olarak da görülür. Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe ağızlarında tespit edilen OTü. /*o/ > /u/ değişmesinin genellikle ilk hecede gerçekleştiği görülür. Kapalı hecede /*o/ → /ʊː/~ /ʊ/~ /uː/~ /u/~ /u^{h}/~ /ʉː/~ /ʉ/ daralma durumuna Sarı Uygurların Dahe ağzında daha sık karşılaşılır. Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında ilk hecede OTü. /*o/ ve /*oː/ sesinin gelişimi arasında fark yoktur.

4.1.a. İlk hecede

4.1.a.1. (C)o- durumunda

OTü. /*o/ > **SUM** /o/~ /oː/ (~ /u/); **SUD** /o/~ /oː/ (~ /u/~ /ʊ/)

OTü. ***orun** "orun, yer" ED 233a → **[oɾən]** "ay." 0102020301/44, [**oɾəm]** 0103010701/113

OTü. ***ogul** "oğul" ED 83b → **[oʁuɬ]** "ay." 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, **[oːʁəːɬ]** 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60, [**oʁəɬ]** 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04,

[ɔːʁuːɬ] 0201010102/01, **[ɔʁuɬ]** 0201010102/01, 0202030605/114, **[əʁoɬ]** 0502020101/138

OTü. ***ołur-** “oturmak” ED 150a → **[ołuɾ-]** “oturmak, bulunmak” (Bkz. ołər- ~ ołəʰɾ- ~ βoɾ-) 0103010503/04, 0201010102/06, 0502020101/31, **[ołəɾ-]** *sık*, [**oːłuɾ-]** 0103010703/10 **[oːłəɾ-]** 0202030402/42, [**ołəːɾ-]** 0102020301/36, **[oːɾ-]** 0203020401/11, 0203020601/68, **[oɾ-]** *sık* (hızlı konuşmada)

OTü. ***kodı** “aşağıya” ED 596a → **[ɢuzə]** “ay.” (Bkz. guzu~ ʁu~ ʁuz) 0103010601/10, 0202030604/06, **[ɢɔzə]** 0202010101/06, **[ɢusə]** 0502020101/183, **[ɢuzu]** *sık*, **[ʁosə]** 0103030201/01, **[ʁozə]** 0103050301/02, **[ʁuzə]** *sık*, **[ʁuzu]** 0202020401/16, 0203020301/03

OTü. ***tolu** “dolu” ED 491b → **[toɬu]** “ay.” 0103010701/02, 0202031201/33, [**toɬə]** 0102020304/02, 0103030702/87, 0202020501/85

OTü. ***yota** “but” ED 886a → [**jodɑ]** “incik (küçükbaş hayvanlarda)” 0102020303/47, 0103010601/13, **[jodɑː]** 0103010701/115, [jiudɑ] 0202031202/56

OTü. ***yogun** “yoğun, kalın” ED 904b → [**joʁən]** “kalın” 0103030802/21, [**joʁəːn]** 0202010901/53

OTü. ***yogur-** “yoğurmak” ED 906a **yuğur-** → [**joʁuɾ-]** “ay.” 0202030308/04, 0203020202/18, [**joʁəɾ-]** 0103010101/17, [**joʁər-]** 0103010101/17

OTü. ***yogurt** “yoğurt” ED 905b **yuğrut** → **[joʁuɾt]** “ay.” 0202031101/29

OTü. ***yomıt-** “biraraya gelmek, toplanmak” ED 935a → **[jomut-]** “toplanmak” 0202010701/02, [jəməd-] 0103020403/09, [jẹməd-] 0103020303/46, [jiməʰt-] 0103050303/24

OTü. ***yonak** “eyerin altına konulan ped” ED 949a → [**jonɑq]** “keçe halı” (Bkz. jonɑːq) 0103010305/85, 0202020702/07, **[joːnɑq]** 0202020702/12, [**ojnɑq]** 0103010305/44, [**jynɑq]** 0202020501/71, [**ẹnɑq]** 0103010305/25

OTü. ***çomak** “çomak” ED 422b → [**dzu̯mɑq]** “ay.” 0103030201/04, [**dzi̯mɑq]** 0103050201/20, **[ʤiomɑːq]** 0203010901/08, **[ʤiomɑq]** 0203010901/09

4.1.a.2. (C)oC(C) durumunda

OTü. /*o/ > **SUM** /o/~ /oː/~ /u/ (**SUM Yk.** /ʊː/); **SUD** /o/~ /oː/~ /u/~ (/uː/ ~ /ʊ/~/ʊː/~ /ʉ/)

OTü. ***kol-** “istemek, dilemek” ED 616b → [**qoɬ-]** “ay.” 0103040601/12, 0202031201/04, **[qɔːɬ-]** 0203010303/06, **[qɔɬ-]** 0103040601/15, 0202030402/72, 0203010303/08, **[qɔʰɬ-]** 0203010303/09, **[χɔːɬ-]** 0203010303/08, **[χɔɬ-]** 0201010101/18, 0203010301/31, **[ɢ̥ɔɬ-]** 0203010303/09

OTü. ***qon-** “konaklamak, gün geçmek” DLT 342 → [**qun-]** “ay.” 0103040302/24, 0202010901/64, 0502020101/454, [**qon-**] 0502020101/425, **[qɔn-]** 0203020402/03, 0502020101/291, **[χɔn-]** 0502020101/292, **[χun-]** 0502020101/299

OTü. ***bodug** “boya” ED 302a → [**bozəq]** “ay.” 0203010501/06

OTü. ***nomlug** (< Gr. *nom*+lug) ED 778a → [**ɬomnəʁ]** “sūtra okuyabilen, Buddha ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üstte olan” 0103040301/33, 0202020501/86

OTü. ***nomçı** (< Gr. *nom*+çı) “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası” ED 778a → **[ɬomdʐ̩i]** 0202030605/05, **[ɬoːmtʂ̩i]** 0202030605/168, [**ɬoːmdʐ̩i]** 0202030605/56, **[ɬomdʐ̩i]** 0202030605/94, **[ɬomtʂ̩i]** 0202030605/168

OTü. ***çolpan** “çoban yıldızı” ED 418b → [**tʂ̩oɬβɑn]** “ay.” (Bkz. tʂ̩oɬɑn) 0103010305/66

OTü. ***tozlug** “tozlu” ED 575b → [**dozdəʁ]** “ay.” 0202030201/01

OTü. ***yomdar-** “toplamak, bir araya getirmek” ED 935b → [**jomdɑɾ-]** “ay.” (Bkz. jomdɑr-) 0203020601/22

OTü. ***oglan** “oğlan, erkek çocuk” DLT 423 → **[oʁuɬɑn]** “ay.” 0203020203/10, **[oɬʁɑn]** 0103010601/48, 0202031202/08, 0203020203/10, **[oɬɑn]** 0203020203/10, **[ʊɬʁɑn]** 0202030601/74, **[uɬʁɑn]** 0202010702/01, 0202030604/06, 0203010301/09, **[uɬʁɑːn]** 0202030604/03

OTü. ***odgar-** “uyandırmak” ED 48a → [**ʊːzɢɑʰɾ-]** “ay.” 0103050305/06

OTü. ***oglak** “oğlak” ED 84a → [**oɬʁɑq]** “ay.” 0103020402/10, [**uɬʁɑq]** 0202030404/11

OTü. ***orgak** “orak” ED 216a → [**oɾʁɑq]** “ay.” 0202030201/05, [**oːɾʁɑq]** 0202030307/01

OTü. ***ol** “o” sözcüğündeki /o/ ünlüsünün, küçük dil /ɢ/, /q/, /χ/ gibi sesler ile biten veya kendisinden sonra küçük dil sesi ile başlayan sözcükler ile ara vermeden yan yana geldiğinde küçük dil ünsüzünün etkisiyle daha açık /ɔ/ sesine değiştiği örnekler Sarı Uygurların Dahe ağzında tespit edilmiştir, istisna olarak kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkan /**o**/ > /**ɔ**/ gelişmesine de rastlanır. OTü. ***ol** “o” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında genellikle [**oɬ**]~ [**oːɬ**]~ **[oː]**~ **[o]**~ [**ʊɬ**]~ **[ʊ]**~ **[u]** olarak bulunur, bunun dışında Dahe ağzında [**ʉɬ**]~ [**ʊːɬ**]~ **[ʊː]** ~ [**uːɬ**]~ **[uː]** ~ [**ɔɬ**] ~ **[ɔ]** biçimlerine de rastlanır.

OTü. ***ol** “o” ED 123a → [**oɬ**] “ay.” (Bkz. βoɬ~ vu) 0102040301/09, 0103030901/20, 0201010101/23, 0202030101/06, 0203010702/26, 0502020101/293, [**oːɬ**] 0102040301/15, 0103010304/71, 0202030601/17, 0203020601/68, [**ɔɬ**] **ɔɬ** ɑndɑʁ ⁀βəɾ 0202020501/54, **ɔɬ qɔ** ⁀ɬɑ 0202020702/27, **ɔɬ ʁɔsən** 0202020702/27, **[ɔ] ɔ** ⁀**χ**ɔsən⁀ɬɑ 0202020702/32, fakat krş. **ɔ+nu** nu⁀udʒin tuduβ jɑdɑʁɑk kəsɯ 0202020702/23, [**ʉɬ**] 0203020601/64, [**ʊːɬ**] 0202010101/06, 0203010301/11, 0502020101/132, **[ʊː]** 0202020501/07, [**ʊɬ**] 0103010305/94, 0202020301/01, 0203030101/01, **[ʊ]** 0103030802/30, 0202020301/01, 0203030101/01, [**uːɬ**] 0203020402/13, **[uː]** 0202031202/45, 0203020202/08, **[u]** 0103010305/92, 0202031202/45, 0203020202/09, **[oː]** 0102020303/48, 0103030802/16, 0202020702/27, 0203011002/07, 0502020101/122, **[o]** 0102020303/47, 0103010305/31, 0202010703/05, 0203010501/06, 0502020101/23

Sarı Uygurların Dahe ağzında “evet, doğru” anlamında kullanılan *ʉːɬe* sözcüğünde dar, yuvarlak, ortadil [**ʉː**] sesine de rastlanmıştır. Bu sözcük, Sarı Uygur Minghua ağzında ise *ɑːɬe* biçiminde kullanılmaktadır. Sözcüğün ağızlarda tespit edilen ɑle~ ɑɬe~ oːɬe~ oɬej ~ ʊːɬe kullanımları da vardır. OTü. **ayla** (ED 272a) sözcüğünden gelişmiş olan bu biçimlerdeki daha çok Dahe ağzında görülen o ~ ʊ’lu söyleyişlerde, *ol* zamiri ile bulaşma olmuştur.

OTü. ***ołur-*** “oturmak” sözcüğüne, Sarı Uygurların Dahe ağzında söz içinde ünlü ve ünsüz düşmeleri ile, ve söz başında çift dudak /**β**/ türemesine uğramış olarak rastlanmıştır:

OTü. ***ołur-*** “oturmak” ED 150a → [**βoɾ-**] < **ołəɾ-**“bulunmak, durmak” (Bkz. oːłəɾ-~ oːłuɾ-~ oːɾ-~ ołəːɾ-~ ołəɾ-~ ołər-~ ołəʰɾ-~ ołuɾ-~ oɾ-) 0202030402/73

4.2. *Açılma*:

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında, pek çok sözcükte OTü. /*o/ sesinin, OTü. art damak /*k/, /*g/ veya genizsil /*ŋ/ ünsüzlerinden gelişen küçük dil **/q/, /ɢ/, /ʁ/, /ɴ/** ünsüzleri komşuluğunda açık /ɔ/ sesine dönüştüğü görülür, aynı durumda /o/ olarak korunduğu da görülür (Bkz. 4.1), bu durum aynı kaynak kişinin konuşması veya aynı sözcük üzerinde de görülür. Bazen küçük dil sesi ile sonlanan bir sözcüğü ara vermeden takip ettiğinde küçük dil ünsüzünün etkisiyle OTü. /*o/ sesinin, /ɔ/ sesine geliştiği örneğe de rastlanmıştır (Bkz. OTü. ***ot*** “ot, çimen”).

OTü. /*o/ > **SUM, SUD** /ɔ/~ /ɔː/

OTü. *__oŋ__ “sağ; doğru” ED 166b → [**ɔːɴ**] “sağ, düzgün” 0202020501/58, 0202020501/58, [**ɔɴ**] 0202020501/27, [**oŋ**] 0103010601/81, 0502020101/281

OTü. ***ogul*** “oğul” ED 83b → **[ɔʁuɬ]** “ay.” 0201010102/01, 0202030605/114, [oʁuɬ] 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, [oːʁəːɬ] 0103020303/08, [oːʁəɬ] 0103020303/23, 0202030605/60, [oʁəɬ] 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04, **[ɔːʁuːɬ]** 0201010102/01, [əʁoɬ] 0502020101/138

OTü. ***sok-*** “dövmek” ED 805a → [**sɔq-**] “dövmek, dokumak, vurmak” (Bkz. zɔq-) 0103030203/16, 0202020702/28, 0203010301/01, 0502020101/51, **[sɔɢ-]** 0202020702/21, 0203010501/07, 0103030901/31, [**soːɢ-**] 0202020302/07

OTü. ***kolan*** “kolan” ED 622b → **[ɢɔɬən]** “ay.” 0202020101/13

OTü. ***koŋur*** “kahverengi” ED 639 → **[ɢɔɴuɾ]** “kahverengi, mor rengi” 0103050303/29, [ɢoːNəɾ] 0103020303/35**,** **[ɢɔːNəɾ]** 0103020303/42, **[ɢɔNəɾ]** 0103050303/30

OTü. ***sokul-*** “sokulmak” ED 809b → **[sɔɢuɬ-]** “ay.” 0103040403/21, 0202030401/26

OTü. ***tokuz*** “dokuz” ED 474b **tokkuz** → **[dɔqus]** “ay.” (Bkz. doχəs~ dəqəs) 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, [dɔχqəs] 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, [do^{h}qus] 0502020101/86, [dɔqəs] 0202010201/05, [dɔ^{h}qəs] 0103030802/03, **[dɔ^{h}qus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, [d̥o^{h}qəs] 0103030802/04, **[d̥ɔ^{h}qus]** 0202031201/03, [ʈoχqəs] 0103030802/15, **[ʈɔχqus]** 0502020101/85

OTü. ***tokuz oːn*** ED 473b **doksoːn** “doksan” → **[dɔquson]** “ay.” 0203020302/16, [do^{h}qəsən] 0203020302/14

OTü. ***ot*** “ot” ED 34b → [**o^{h}t]** “ay.” (Bkz. χot~ hot) 0103030702/29, 0103050305/17, 0202010502/10, 0202030201/01, 0203020201/20, 0502020101/25, [**ot]** 0103020502/03, **[ɔ^{h}d]** 0202030307/05, [**ɔ^{h}d̥]** 0202030307/04, **[ɔ^{h}t]** 0202030307/04

4.3. *Düzleşme:*

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*o/ ünlüsünün, /*y/, /*ç/ ünsüzlerinden gelişen /j/, sızıcı, üstdamaksıl, yarı kapantılı /dz̡/ ünsüzü komşuluğunda incelip düzleşme eğilimi gösterdiği örneklere rastlanmıştır, bazen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan düzleşme örneği de görülür.

OTü. ***yonak** sözcüğünde /*o/ sesinin korunması yanında, /y/’nin etkisiyle Sarı Uygur Minghua ağzında **/*o/ > /e̥/**, Dahe ağzında ise /*o/ > /ü/ geliştiği de görülür.

OTü. ***yonak** “eyerin altına konulan ped” ED 949a → [**jonɑq]** “keçe halı” 0103010305/85, 0202020702/07, **[joːnɑq]** 0202020702/12, [**ojnɑq]** 0103010305/44, [**jynɑq]** 0202020501/71, [**e̥nɑq]** 0103010305/25, **[jonɑːq]** 0103010305/85

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilmiş olan OTü. /***o/ > /ẹ/** ve daha ileri **/*o/ > /ẹ/ > /i/** gelişmeleri**, /y/** komşuluğunda /**y/** sesinin etkisiyle incelip düzleşme olarak açıklanabilir, bu örnekler Sarı Uygurların Minghua ağzında tespit edilmiştir.

OTü. ***yomıt-** "biraraya gelmek, toplanmak" ED 935a → [**jəməd-**] "ay." 0103020403/09, **[jẹməd-]** 0103020303/46, **[jimə^{h}t-]** 0103050303/24, [jomut-] 0202010701/02

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /***ç/** ünsüzünden gelişen sızıcı, üstdamaksıl, yarı kapantılı /**dʐ̨/** ünsüzünden sonraki /**ə/** veya /**i/** sesi genelde dar, düz, ortadil /**i̇/** sesine dönüşmektedir (Bkz. **4.2.7.** /*ç/). Minghua ağzında tespit edilen /***o/ → /i̇/** değişmesi kaynak kişinin konuşma tarzına dayalıdır ve OTü. ***çomak** "çomak" sözcüğünde görülen ***o > i̇** değişmesi ***ço- > çu- > (çə-) > dʐ̨i̇-** yoluyla gerçekleşmiş olmalıdır, aynı sözcükteki ***ço > dʒio** değişmesi ise kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır.

OTü. ***çomak** "çomak" ED 422b → [**dʐ̨i̇mɑq]** "ay." 0103050201/20, [**dʐ̨umɑq]** 0103030201/04, **[dʒiomɑ:q]** 0203010901/08, **[dʒiomɑq]** 0203010901/09

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında tespit edilen OTü. /***o/ > /ə/** kaynak kişinin konuşma sırasındaki telaffuzundan kaynaklanmaktadır.

OTü. ***altı o:n** "altmış" (ED 130b **altı,** ED 166b **o:n**) → [**ɑ^{h}ɬdən]** < ɑ^{h}ɬdon "ay." (Bkz. ɑ^{h}:ɬdon ~ ɑ^{h}ɬdoɴ ~ ɑχɬdon) 0103010305/78, 0203020601/41

OTü. ***tokuz o:n** ED 473b **dokso:n** "doksan" → **[do^{h}qəsən]** "ay." 0203020302/14, [dɔquson] 0203020302/16

4.4. *İncelme:*

OTü. /*o/ sesi /y/ komşuluğunda /y/'nin etkisiyle daralıp incelerek /ü/ veya ikiz ünlü /iu/'ya geliştiği örneğe de rastlanmıştır, bu daralma sadece Sarı Uygurların

Dahe ağzında tespit edilmiştir. /y/ ünsüzü komşuluğundaki incelip düzleşmeler için bkz. yukarı 4.3. *Düzleşme*.

OTü. ***yonak** "eyerin altına konulan ped" ED 949a → [**jynɑq]** "keçe halı" 0202020501/71, [jonɑq] 0103010305/85, 0202020702/07, [joːnɑq] 0202020702/12, [ojnɑq] 0103010305/44, [e̞nɑq] 0103010305/25, [jonɑːq] 0103010305/85

OTü. ***yota** "but" ED 886a → **[jiudɑ]** "incik (küçükbaş hayvanlarda)" 0202030604/33, 0202031202/48, **[jodɑ]** 0102020303/47, 0103010601/13, **[jodɑː]** 0103010701/115

4.5. *Soluklulaşma*: *(*o → o^h ~ u^h ~ oχ ~ ɔχ ~ ho~ χo~ χɔ)*

OTü. /*o/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında /o^h/ biçimde soluklulaşır. Bazen bu soluklu /o^h/ ünlüsünün sızıcı unsuru, tam segmentleşerek /o^h/ → /ho/ göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçer. Bunun dışında /o^h/ sızıcı unsurunun gırtlaklaşması OTü. art damak /*k/ ünsüzü komşuluğunda ortaya çıkarak /o^h/ → /oχ/~ /ɔχ/~ /χo/~ /χɔ/ gelişmesiyle /*k/ sesi, iz olarak varlığını gösterir. /o^h/ → /oχ/~ /ɔχ/ gelişmesi bazen kaynak kişinin baskın bir şekilde veya özellikle bir şeyi belirtmek istediğinde de görülür. Yukarıda belirtilen durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülür, örneğin OTü. ***ot** "ot, çimen" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında hem soluklulaşmış o^ht biçiminde hem de daha ileri segmentleşmiş [oχt], [χot], [hot] biçimleri ile karşımıza çıkar. Bu sözcükte soluklulaşmayan [**ot]** biçimine ancak şarkı sözlerinde rastlanmıştır.

OTü. ***ot** "ot, çimen, yayla" ED 34b → [**o^ht]** "ay." *sık*, [**ot]** 0103020502/03, **[$ɔ^hd$]** 0202030307/05, [**$ɔ^hd̨$]** 0202030307/04, **[$ɔ^ht$]** 0202030307/04, [**χo̯t]** 0103030702/92, 0103030702/94, [**ho̯t]** 0103010601/08, 0202030307/04, 0202031201/29, 0502020101/296

OTü. ***tokuz** "dokuz" ED 474b **tokkuz** → **[do^{h}qus]** "ay." (Bkz. doχəs) 0502020101/86, **[dɔqəs]** 0202010201/05, **[dɔqus]** 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dχ̯qəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, [**dχ̯qus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔ^{h}qəs]** 0103030802/03, [**dɔ^{h}qus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81,

[ḍo^{h}qəs] 0103030802/04, [ḍɔ^{h}qus] 0202031201/03, **[ʈo̤χqəs]** 0103030802/15, **[ʈo̤χqus]** 0502020101/85

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*o/ ünlüsünden gelişen soluklu /o^{h}/, OTü. /*l/, /*r/, /*ş/, /*t/ ve art damaklı /*k/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür. Bunun dışında OTü. /*-rt-/, /*-rk-/ yapılarından önce geldiğinde de soluklulaşmaya rastlanır. /*ol/ ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -tI, ünlüler ve /l, n, r,/ ünsüzleri dışındaki ünsüzlerden sonra *-dI*) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /o/ sesi soluklu /o^{h}/'ya dönüşür.

Soluklu ünlü ve normal ünlü arasında az sayıda sözcük anlam ayırt etme işlevine sahiptir (Chen Zong-zhen 2004: 29). Bu durum Tuva Türkçesindeki yutaklanan ve yutaklanmayan ünlülü sözcükler arasında görülen durumla karşılaştırılabilir. Pal'mbah'ın ünlü yutaklanmasının Tuvacada fonemik olduğunu belirttiği sözcükler arasında yer alan yutaklanmayan *ot* "od, ateş" ile yutaklanan *oʿt* "ot, çimen" böyle çözcük çiftlerindendir. Bilindiği gibi Tuva Türkçesinde yutaklanmayan ünlüler Ana Türkçedeki birincil uzun ünlülere denk gelirken, yutaklanan ünlüler ise Ana Türkçedeki kısa ünlülere denk gelmektedir (Tekin 1995: 33-34). Aşağıda verilen örneklerde OTü. **/*oː/** ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kısalırken OTü. kısa /*o/ ünlüsünün ise soluklulaştığı görülür.

OTü. ***oːt** "ateş"			***ot** "çimen, ot"
SUyg	**ot** (oːt˘ uːt˘ ʊt˘ ut˘ uːd˘ o̤d)	-	**o^{h}**t (˜ ot˘ ɔ^{h}d˘ ɔ^{h}ḍ ˜ ɔ^{h}t˘ χot ˜hot)
Tuva	**ot** "od, ateş"	-	**oʿt** "çimen, ot"

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklu ünlüden sonra devamlı gelen ünsüzler, genellikle unaspire, patlayıcı ve yarı kapantılı /**d/, /g/, /ɢ/, /dʒ/, /dz̤/,** sızıcı /**s/** ünsüzlerinden olur, çoğunlukla de unaspire, patlayıcı /**d/** ünsüz bulunur. Soluklu ünlüden sonra gelen ünsüzler içerisinde çoğunlukla /**l/** ve /**r/** ünsüzleri görülür. Soluklu ünlülerden sonra en çok /ld-/ yapısı görülür. Soluklu ünlü /**ɢ/, /q/** ünsüzlerinden önce geldiğinde, sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil sesi /**χ/**'ye dönüşür, bazen sızıcı unsur, ünlü sesinin önüne geçtiğinde /**χ/** olarak bulunur. Ünlü veya **/l/, /r/** ünsüzleri ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki **-də/-di** veya **/s/** ünsüzü ile

başlayan bir ek eklendiğinde, fiilin son hecesindeki ünlü soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 29- 30). Çalışmamızda tespit edilen örnekler Chen Zong-zhen'in görüşünü desteklemektedir.

***ok → oʰq ~ ɔʰq/ɢ ~ oχq ~ ɔχq**

OTü. ***ok** "ok" ED 76a → [**oʰq]** "ay." 0202030103/10, 0502020101/74, [**ɔʰq]** 0103010705/48, 0502020101/142, [**oχq]** 0103050401/10, 0202010703/19, 0202030402/17, 0502020101/150, **[ɔχq]** 0103010705/46, 0202030103/09, 0502020101/153

OTü. ***tokuz** "dokuz" ED 474b **tokkuz →** **[doʰqus]** "ay." (Bkz. doχəs) 0502020101/86, [**dɔqəs**] 0202010201/05, [**dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔʰqəs]** 0103030802/03, [**dɔʰqus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, [**ḍoʰqəs]** 0103030802/04, [**ḍɔʰqus**] 0202031201/03, **[ʈoχqəs]** 0103030802/15, **[ʈɔχqus]** 0502020101/85, [dɔqus] 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dɔχqəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65

OTü. ***toklı** "toklu" ED 469a → [**dọχqdə]** "toklu, iki yaşındaki kuzu" 0103020303/25, [**dɔʰqdə]** 0202030303/05, [**doχqḍə]** 0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dɔʰqḍə]** 0202030204/09, **[ḍoʰqḍə]** 0202031201/12

OTü. ***tokı-** "dokumak" ED 467a → [**dɔʰɢu-]** "karıştırmak" 0202030308/03, 0203010301/36, [**dɔχɢu-]** 0202030308/07, [**dɔχqə-]** 0202030308/07, [**ḍɔχɢə-]** 0103010705/24, **[ḍɔʰɢu-]** 0103010501/11, 0202030204/04, **[ḍɔʰɢ̣u-]** 0203010901/04

OTü. *bogça (< bog+ça) "bohça, salkım, demet, paket" ED 311a bog "ay." (> Mo. **bogça** Lessing 110**)** → **[bɔχqdʐɑ]** "heybe" 0202020701/01, 0203020501/09, **[boχdʐɑ]** 0103030201/01, **[boʰqdʐɑ]** 0103030201/24, **[boʰdʐɑ]** 0103010305/85, **[bɔχqdʒa]** 0203020301/06, **[bɔʰqdʐɑ]** 0202030404/03, **[ḅoʰdʐɑ]** 0103030201/01, **[ḅɔχqdʐɑ]** 0202020702/32, 0203020402/17

***ork → oʰʁɢ ~ ɔʰʁq ~ ɔʰʁɢ ~ oχʁq**

OTü. ***kork-** "korkmak" ED 651b → [**ɢɔʰʁq-]** "ay." (Bkz. ɢɔʰʁɢ-~ ɢ̣ɔʰʁq-) 0202030404/18, 0203030101/10, 0502020101/155, [**ɢoʰʁɢ-]** 0502020101/412, [**ɢ̣ɔʰːʁɢ-**] 0202010101/05, [**qoχʁq-]** 0103040302/08

OTü. ***korkıt-*** “korkutmak” ED 655b → **[ɢɔ^{h}ɾɢət-]** “ay.” 0502020101/235

***ort → o^{h}ɾd → χɔɾd ~ u^{h}ɾd**

OTü. ***ortu*** ~ ***orto*** “orta” ED 203b → **[o^{h}ɾdɑ]** “ay.” 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51, **[χɔɾdɑ]** 0103010502/15, **[u^{h}ɾdɑ]** 0202031202/09, 0203010702/35, **[o^{h}dɑ]** 0202031202/30, [ɸuɾdɑ] 0103010502/15, **[o^{h}ɾḍɑ]** 0103010304/02, 0202030601/33, [ɸuɾḍɑ] 0202030601/30

***oş → o^{h}s**

OTü. ***boşut-*** “salmak, salıvermek” ED 378a **boşut- (?*boşot-)** → **[bo^{h}sɑt-]** “gevşetmek, çözmek” 0103020303/06, **[bosɑt-]** 0102020402/04

***ot → o^{h}t → o^{h}d ~ u^{h}t ~ ɔ^{h}t ~ ɔ^{h}t ~ hot ~ χot**

OTü. ***ot*** “ot” ED 34b → **[o^{h}t]** “ay.” *sık*, **[ot]** 0103020502/03, **[ɔ^{h}d]** 0202030307/05, **[ɔ^{h}ḍ]** 0202030307/04, **[ɔ^{h}t]** 0202030307/04, **[χot]** 0103030702/92, 0103030702/94, **[hot]** 0103010601/08, 0202030307/04, 0202031201/29, 0502020101/296

OTü. ***otaːg*** “küçük geçici bina/oda” ED 46b → **[o^{h}dɑʁ]** “boy” 0103040402/12, 0202010701/01, 0203010301/17, **[u^{h}dɑʁ]** 0202010703/31, 0502020101/246, [o^{h}dɑq] 0202030802/55, **[u^{h}dɑ]** 0203010301/34, ɸudɑʁ 0202030802/34, 0502020101/339, [ɸudɑq] 0202020501/86, [ɸʊdɑʁ] 0203020403/02, **[o^{h}ḍɑːʁ]** 0203020401/13, **[o^{h}ḍɑʁ]** 0202010703/30, 0203020401/13, **[o^{h}ḍɑq]** 0202031202/03, **[o^{h}tɑʁ]** 0202030802/14

OTü. ***biːr otuz*** “yirmi bir” (ED 353b **biːr**, ED 74a **ottuz**) → **bəɾ o^{h}təs** “ay.” 0502020101/115

***ol → o^{h}ɬ ɔ^{h}ɬ u^{h}ɬ**

OTü. ***koltuk*** “koltukaltı” ED 619a → **[ɢo^{h}ɬdəq]** “ay.” 0103010602/08, **[ɢo^{h}ɬḍəq]** 0102020302/08, [ɢɔɬḍəq] 0102020303/10, **[ɢɔ^{h}ɬdəq]** 0103030701/36, 0103040404/02, **[ɢɔ^{h}ɬḍəq]** 0103030701/04

OTü. ***uldaŋ (?*ulduŋ)*** ED 131b, ***oldang*** “pabuç altı, tabanı, mestin alt yanı” DLT437→ **[u^{h}ɬdəŋ]** “ayakkabı tabanı” (Lei Xuan-chun 1992: 42)

Soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesinin önüne geçebilmektedir, bu durum ünlüyü ötümsüzleştirir, eğer söz başında ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunursa, bu ünsüzü ötümsüzleştirir (Chen Zong-zhen 2004: 29). Çalışmamızda bu

durumlar dışında, bazen soluklu /o^{h}/ sesinden sonraki ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüzün ötümsüzleştiği tespit edilmiştir.

OTü. ***ot** “ot” ED 34b → [**o^{h}t]** “ay.” *sık*, [**ot]** 0103020502/03, **[ɔ^{h}d]** 0202030307/05, [ɔ^{h}d̥**]** 0202030307/04, **[ɔ^{h}t]** 0202030307/04, [**χo̥t]** 0103030702/92, 0103030702/94, [**ho̥t]** 0103010601/08, 0202030307/04, 0202031201/29, 0502020101/296

OTü. ***tokuz** “dokuz” ED 474b **tokkuz** → **[do^{h}qus]** “ay.” (Bkz. doχəs~ dɔqus ~ dɔqəs) 0502020101/86, **[do̥χqəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, [**do̥χqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔ^{h}qəs]** 0103030802/03, [**dɔ^{h}qus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, [**d̥o^{h}qəs]** 0103030802/04, [**d̥ɔ^{h}qus**] 0202031201/03, **[ʈo̥χqəs]** 0103030802/15, **[ʈo̥χqus]** 0502020101/85

OTü. ***tokı-** “dokumak” ED 467a → [**dɔ^{h}ɢu-]** “karıştırmak” 0202030308/03, 0203010301/36, [**do̥χɢu-]** 0202030308/07, [**do̥χqə-]** 0202030308/07, [**d̥o̥χɢə-]** 0103010705/24, **[d̥ɔ^{h}ɢu-]** 0103010501/11, 0202030204/04, **[d̥ɔ^{h}ɠu-]** 0203010901/04

/*ol/ ses grubu ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /o/ sesinin soluklu /o^{h}/ veya /ɔ^{h}/’ya dönüştüğü görülür.

Fiil+ -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***kol-** “istemek, dilemek” ED 616b → [**qɔ^{h}ɬ-]** (Bkz. qoɬ- ~ qɔːɬ-~ qɔɬ- ~ χɔɬ- ~ χɔːɬ- ~ ɢ̥ɔɬ-)

***kol-di** > ***kol-tı** > **qɔ^{h}ɬ-d̥ə** 0203010303/09

Chen Zong-zhen, çalışmasında eylemin “tamamen” tamamlandığı durumu tamamlanmış durum olarak tanımlar ve bu durumun kuruluşunu Fiil+-o^{h}t- ~ -ost- ~ -o^{h}der- ~ osder-+ fiil ekleri olarak gösterir (2004:187), Chen Zong-zhen bu yapıdaki -o^{h}t- parçasını açıklamamıştır.

OTü. ***maŋtur-** (ED 767a) → [**mɑɴdəɾ-]** göndermek, yollamak, yürütmek” (Bkz. mɑɴd̥əɾ-)

***maŋdır-u F-p turur** > **mɑɴdəɾ-o^{h}t-də** “(çoktan, tamamen) gönderdi/göndermiş, (çoktan, tamamen) yolladı/yollamış” 0103010303/36

OTü. ***tamdur-** “yakmak” ED 504a → **tɑnd̥ər-** (Bkz. tɑmdər-~ tɑmd̥ər-~tɑndər-)

***tamdur-u F-p turur > tɑnd̥ər-oʰdo+d̥ə** “(tamamen yaktı/ yakmış)” 0102020303/37

Bazen soluklulaşma üzerinden tam segmentleşerek söz başına düşen sızıcı unsur **/χ/**’nin sızıcı, çift dudak /ɸ/ ünsüzüne geliştiğini gösteren OTü. söz başı /o/ ve /oː/’lu sözcüklere de rastlanır. OTü. ***hoːtag** (ED 46b) **otaːg** sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında söz başındaki /*o/ ünlüsü soluklulaşarak /oʰ/, /uʰ/ ve /ɸu/ seslerine gelişmiş olup “boy” anlamında kullanılırken, Sarı Uygurların Minghua ağzında ise soluklu özelliği taşımayan [**odɑʁ]** sözcüğü ise “geçici ev, çoban evi” anlamını ifade etmektedir. Bu örnek, semantik değişmede fonolojik süreçlerin de oynadığı role işaret eden bir örnek olması bakımından kıymetlidir.

OTü. ***ortu** ~ ***orto** “orta” ED 203b → **[ɸuɾdɑ]** “ay.” 0103010502/15, **[ɸuɾd̥ɑ]** 0202030601/30, [oʰɾdɑ] 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51, [χɔɾdɑ] 0103010502/15, [uʰɾdɑ] 0202031202/09, 0203010702/35, [oʰdɑ] 0202031202/30, [oʰɾd̥ɑ] 0103010304/02, 0202030601/33

OTü. ***hoːtag** ED 46b **otaːg** “küçük geçici bina/oda” → [**ɸudɑʁ]** “boy” 0202030802/34, 0502020101/339, **[ɸudɑq]** 0202020501/86, **[ɸʊdɑʁ]** 0203020403/02, [oʰdɑʁ] 0103040402/12, 0202010701/01, 0203010301/17, [uʰdɑʁ] 0202010703/31, 0502020101/246, [oʰdɑq] 0202030802/55, [uʰdɑ] 0203010301/34, [oʰd̥aːʁ] 0203020401/13, [oʰd̥ɑʁ] 0202010703/30, 0203020401/13, [oʰd̥ɑq] 0202031202/03, [oʰtɑʁ] 0202030802/14

4.1.5. /*uː/ Ünlüsü

OTü. /*uː/ ünlüsü dar, yuvarlak, art dil ünlüsüdür. OTü. /*uː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında kısalmıştır, ancak istisna olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır, bunun dışında düzleşme eğilimi görülür (**5.a.**). Ortak Türkçe /*uː/ ünlüsü, /y/ ünsüzü komşuluğunda /y/’nin etkisiyle incelme eğilimi gösterir (**5.b.**). OTü. /*uː/ ünlüsünün /*r/ ünsüzünden önce geldiğinde soluklulaştığı bir örnek tespit edilmiştir (**5.c.**). Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe

ağızlarında kök hece OTü. /*uː/ ünlüsünün izlerini ünsüz ötümlüleşmesiyle gösteren örnekler de tespit edilmiştir (**5.d.**).

Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. kök hece /*uː/ ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 179-180), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak rastlanan sözcükler de vardır: [**ɢuːzə]˜** [**ɢuːzŭ]** (fakat [ɢozə] [ɢɔzə]˜ [ɢɔːzə]˜ [ɢoːzə]) "kuzu", [**uːnd̯u-]** (fakat [undu-]˜ [ʊndu-]˜ [und̯u-]) "unutmak", ilk hece dışında rastlanan [**uzuːn]˜** [**ʊzuːn]** "uzun" (fakat [uzən]˜ [uzun]) vb. Böyle sözcüklerdeki uzunluklar sonradan ve konuşma sırasında duyguyu daha etkileyici biçimde belli etmek, konu vurgulanmak istendiğinde ortaya çıkar, ünlem ve nakaratlarda da bu görülebilir.

5.a. OTü. /*uː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında açık hece **(C)uː-** ve kapalı hece **(C)uːC(C)** durumlarında yuvarlak niteliğini korumuştur. Sarı Uygurların Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup (SUMYk) kaynak kişinin konuşmasında /*uː/ ünlüsü, orta sıradan /ʉ/'ye geliştiği bir örneğine rastlanmıştır.

5. İlk hecede

5.a.1. (C)uː- durumunda

OTü. /*uː/ > **SUM** /u/˜ /o/(˜ /uː/˜ /ʊ/˜ SUMYk. /ʉ/); **SUD** /u/˜ /o/(˜ /uː/˜/oː/˜ ʊ)

OTü. ***suːb** TT 180, ***suːv** "su" ED 783a → **[su]** "ay." 0102040301/02, 0103030203/21, 0202010901/36, 0203011001/04, 0502020101/207, [**sʊ]** 0202030401/03, [**sʉ]** 0103010101/03, **[suː]** 0103020401/02, 0202030308/07

OTü. ***suːba-** "sıvamak, okşamak" TT 180 → **[sova-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 330)

OTü. ***uːça** "kalça, kuyruk sokumu" TT 179, ED 20b → [**udʐɑ]** "ay." (Bkz. udʐɑː) 0103030702/106, 0202031202/54, [**oːtʂɑ]** 0202031202/54, [**odʐɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdʐɑ]** 0103010601/56

OTü. ***uːdı-** "uyumak, yatmak" TT 179 → **[uzu-]** "ay." (Bkz. us-˜ uzuː-˜ uzŭ-) 0103050305/07, 0202031101/26, 0502020101/480

OTü. ***kuːçak** TT 179, ***kuːçakla-** "kucaklamak" ED 591b → **[ɢudʐɑqdɑ-]** "ay." 0202020501/82, [**ɢudʐɑqdə-]** 0103010501/11 **[χudʐɑqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***kuːrı-*** “kurumak” TT 179, ED 646a → [**qur-]** “ay.” (Bkz. quɾ-) 0103010304/59, 0202030701/10

5.a.2. (C)uːC durumunda

OTü. /*uː/ > **SUM** /u/~ /o/ (~ /uː/~/ʊ/); **SUD** /u/~ /o/

OTü. ***uːç*** “uç” TT 179, ED 17b → [**uzʒ**] “ay.” (Bkz. ɢudzʒ) 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, [**uːzʒ**] 0102020402/27, [**udzʒ**] 0103010703/07

OTü. ***tuːz*** “tuz” TT 180, ED 571a → [**duz]** “ay.” 0202030308/07

OTü. ***huːr-*** “vurmak, koymak, bırakmak” TT 179, ***uːr-*** ED 194b → [**oɾ-]** “ay.” 0103010305/57, 0203020402/18, [**ʊr-]** 0103010305/94

İlk hece **(C)uː-** durumunda OTü. /*uː/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında düzleşmesi eğilimi görülür. OTü. /*uː/ ünlüsünün düzleşmesi /*b/ ünsüzünden sonra geldiğinde ortaya çıkar, bu durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir. Örneğin OTü. ***buː*** “bu” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında hem [**bu**] olarak bulunur, hem **[bə]~ [bəː]** biçimi de görülür, bazen [bo] biçimine de rastlanır. Fakat OTü. ***buːka*** “boğa”sözcüğü ise tamame düzleşmiştir. Kayıtlarımızda rastlanmamıştır, fakat daha önceki çalışmalardan yararlanarak OTü. /*uː/ ünlüsünün, ilk hece **CuːC** durumunda /*s/ ünsüzden sonra düzleşen bir örneği tespit edilmiştir.

OTü. /*uː/ > **SUM** /ə/~ /əː/ (~ /u/~ /uː/~ /o/); **SUD** /ə/~/əː/ (~ /u/~ /o/)

OTü. ***buː*** “bu” TT 179, ED 291b → [**bu**] “ay.” (Bkz. b̥ə ~ mə) 0102020303/40, 0103020304/34, 0202010501/05, 0203020501/24, 0502020101/375, [**buː**] 0102020303/41, **[bo]** 0103030702/62, 0202020501/07, 0203010701/25, [**bə]** 0102020303/42, 0103010705/22, 0201010102/12, 0202030401/03, 0203020203/03, 0502020101/279, [**bəː**] 0102020303/41, 0103050102/19, 0201010102/14, 0202020401/28, 0203010301/14, 0502020101/116

OTü. ***buːka*** “boğa” TT 179, ED 312a → **[bəɢɑ]** “ay.” 0103020304/22, 0202030902/75, **[b̥əɢɑ]** 0202020401/20, **[b̥əɢ̟ɑ]** 0202020401/19

OTü. ***buːt*** “but, bacak” TT 179, ED 297B → **[bət]** “ay.” 0103010306/26, 0202020301/10, 0502020101/485

OTü. ***suːn-*** “sünmek, uzamak” TT 180 → **[sən-]** “uzatmak” (Lei Xuan-chun 1992: 321)

OTü. ***uːç*** “uç” sözcüğü Sarı Uygur Dahe ağzında kendisinden önceki *jɑq* “taraf” sözcüğü ile ara vermeden yan yana geldiğinde, son ses /q/’nın etkisiyle söz başında bir /ɢ/ ünsüzü türeyerek **ɢudz̨** biçimine de rastlanmıştır.

OTü. ***uːç*** “uç” TT 179, ED 17b → **[ɢudz̨] < udz̨** “ay.” goɬ͡ jɑq͡ **ɢudz̨**+ɯNGɑ 0502020101/118, [uz̨] 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, [uːz̨] 0102020402/27, [udz̨] 0103010703/07

5.b. *İncelme:*

Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında OTü. /*uː/ ünlüsü, /y/ ünsüzü komşuluğunda bu ünsüzün etkisiyle ince sıradan /ü/ sesine geliştiği örneklere rastlanmıştır.

OTü. ***yuː-*** “yıkamak, yıkanmak” TT 180, ED 870a → **[jy-]** “ay.” 0102040301/04, 0103040405/12, 0202030101/04, 0502020101/284

OTü. ***yuːŋ*** “yün” TT 180, ED 941b → **[jyŋ]** “ay.” 0102020304/11, 0103030201/24, 0202030104/09, 0203020302/09, **[ʒyŋ]** 0103010601/68, 0202010703/08, 0203010303/13

5.c. *Soluklulaşma:*

OTü. /*uː/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında soluklulaşmış bir örneği tespit edilmiştir: OTü. ***yuːrt*** “yurt” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında hem [juʰɾt] hem de ünlüsü genişleyerek [jʊʰɾt], [jʊʰːɾt], [joʰɾt] biçimlerin de görülür.

OTü. *uː > SUM /uʰ/~ /oʰ/~ /ʊʰ/; SUD /uʰ/~ /ʊʰ/~ /ʊʰː/~ /oʰ/.

OTü. ***yuːrt*** “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” TT 180, ED 958a → **[juʰɾt]** “ay.” 0103020304/26, 0202020701/20, **[joʰɾt]** 0102020302/06, 0202020701/16, **[jʊʰːɾt]** 0202020701/45, **[jʊʰɾt]** 0103020304/27(2), 0202010901/79, **[uʰɾt]** 0202030404/03, **[oʰɾt]** 0202031101/13

5.d. *OTü. /*uː/ ünlüsünün izleri:*

Ünsüz ötümlüleşmesi: Kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcıya üstün ve hâkim durumda olan uzun ünlü kendindeki süreklilik niteliğini ünsüze de geçirir, yani ünsüz ötümlüleşmesi aslında bir ünlü-ünsüz benzeşmesinden başka bir şey değildir (Tekin 1995: 129). Bu durum Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında da görülür, OTü. /*ç/ ünsüzünün, kök hece ünlüsü uzun veya kısa olması fark etmeden ünlüler arasında ötümlüleşmiştir, örneğin OTü. ***ajguçı** → [**ajɣədzʲi]** "şikâyet eden kişi, davacı". OTü. /*uː/ ünlüsünün kendinden sonra gelen ötümsüz patlayıcı /*ç/ ünsüzünü ötümlüleştirerek, /*ç/'nin /dzʲ veya ötümlü sızıcı üstdamaksıl **/zʲ/** sesine geliştiği örnekler tespit edilmiştir. Örneğin, OTü. ***uːç** "uç" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında yalın hâlinde veya ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde ötümlüleşmiştir. Bu ötümlüleşme, OTü. kök hece uzun /*uː/ ünlüsünün etkisiyle ortaya çıkmıştır, yani bu olayın uzun /*uː/ ünlüsü ile ilişkili olabileceği düşünülebilir. OTü. ***uːça** "kalça, kuyruk sokumu" sözcüğü için Dahe ağzında rastlanan **[oːtʂɑ]** biçimi muhtemelen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***uːç** "uç" TT 179, ED 17b → [**uzʲ]** "ay." 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, [**uːzʲ]** 0102020402/27, [udzʲ] 0103010703/07, [ɢudzʲ] 0502020101/118

OTü. ***uːça** "kalça, kuyruk sokumu" TT 179, ED 20b → [**udzʲɑ]** "ay." 0103030702/106, 0202031202/54, [**oːtʂɑ]** 0202031202/54, [**odzʲɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdzʲɑ]** 0103010601/56, **[udzʲɑː]** 0203020301/06

OTü. ***kuçakla-** "kucaklamak" ED 591b, ***kuːçak** TT 179 → **[ɢudzʲɑqdɑ-]** "ay." 0202020501/82, [**ɢudzʲɑqdə-]** 0103010501/11 **[χudzʲɑqdə-]** 0202010901/60

4.1.6. /*u/ Ünlüsü

OTü. /*u/ ünlüsü dar, yuvarlak, art dil ünlüsüdür. OTü. /*u/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua ve hem Dahe ağızlarında bütün konumlarda korunmakla birlikte, ilk hece dışında yaygın bir düzleşme eğilimi görülür (**6.1.**). Bunun dışında OTü. /*u/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe

ağızlarında genişlemesiyle yarı geniş /ʊ/~ /ʊː/ ve geniş /o/~ /oː/ seslerine geliştiği örnekler de görülür. Küçük dil ünsüzleri /q/, /ɢ/ komşuluğunda da /*u/ → /o/ → /ɔ/ olarak genişlediğine rastlanır (**6.1.**). /*u/ sesi /y/ komşuluğunda /y/'nin etkisiyle incelme gösterir (**6.2.**), /y/'nin etkisiyle /*u/ → /e/ gelişmesiyle düzleşme görülür. Bazen benzeşme yoluyla gerçekleşen /*u/ → /ɑ/ düzleşmesi de tespit edilmiştir (**6.3.**). OTü. /*u/ ünlüsünün soluklulaşması daha çok /*r/, /*s/, /*t/ ünsüzlerinden önce geldiğinde gerçekleşir (**6.4.**). İlk hece dışında açık hece konumda /*****r/ ünsüzünden sonra /***u**/'dan gelişen /ı/ **[ə]** ünlüsü bazen kaybolur. Bu durum Sarı Uygurların Minghua ağzında daha belirgindir, örneğin OTü. ***naru** (Bkz. **6.1.b.1.**).

6.1. Ortak Türkçe /***u/** ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe ağızlarında açık hece **(C)u-** ve kapalı hece **(C)uC(C)** durumunda korunur. Ancak yaygın bir şekilde /***u/ > /ı/** düzleşme eğilimi de göstermektedir, tespit edilen örneklerin bir kısmı yarı benzeşme yoluyla düzleşmiştir. OTü. /*u/ → /ə/ gelişmesi genellikle ilk hece dışındaki hecelerde görülür, OTü. /*u/ → /ə/ eğilimi Sarı Uygur Minghua ağzında daha yaygındır. Ortak Türkçe /*u/ sesinin Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ilk hecede düzensiz bir şekilde genişlemesine de rastlanmıştır: OTü. /*u/ sesi yarı geniş /ʊ/~ /ʊː/ ve geniş /o/~ /oː/ seslerine geliştiğini gösteren örnekler tespit edilmiştir. İlk hecede OTü. /*u/ > /o/ gelişmesine Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık karşılaşılır. Küçük dil sesi /q/, /ɢ/ ünsüzleri komşuluğunda OTü. /*u/ → /o/ → /ɔ/ şeklinde genişlemelere rastlandığı gibi, değişmeyen durumlara da rastlanır. Bu hem sözcükte (qu-, ɢu-, (C)uq-, uɢ-) hem de /u-/'lu sözcükler, bu seslerle biten sözcüklerin ardında geldiğinde, duraksız konuşmalarda gerçekleşebilir. OTü. ***urug** "uruk, boy" sözcüğünde görülen **[ɔɾəʁ]** söyleyişi, küçük dil sesi ile biten bir sözcüğü ara vermeden takip ettiğinde, önündeki sözcüğün son ses konumundaki küçük dil sesinin etkisiyle daha açık /ɔ/ sesine dönüşmüştür.

Açık ve kapalı ilk hece konumunda /*b/ ünsüzünden sonra /*u/ ünlüsünün düzleştiği örnekleri de görülür. OTü. ***burun** "burun, ön, ön tarafı" sözcüğündeki /*u/ ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında düzleşmiştir, ancak istisna olarak hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzleşmesinden sonra çift dudak /p/'nin etkisiyle

tekrar yuvarlaklaşarak [**poɾn]** biçimine de rastlanır, Minghua ağzında bir kez /*u/ ünlüsünün düşmüş [**pɾn]** biçimine de rastlanır.

6.1.a. İlk hecede

6.1.a.1. (C)u- durumunda

6.1.a.1.1. OTü. /*u/ > **SUM** /u/ ~ /o/(~ /ʊ/~ /ɔ/~ /ɔː/); **SUD** /u/~ /o/ ɬ /uː/~ /oː/~ /ʊ/ ~ /ɔ/~ /ɔː/)

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → [**undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, [**uːnd̥u-]** 0201010101/02, **[ʊndu**-] 0103010704/14, **[und̥u-]** 0201010101/02

OTü. ***uzaː-** “uzamak” ED 281a → [**uzɑ-]** “ay.” (Bkz. uzɑː-) 0202010901/16

OTü. ***uzaːk** “uzak” ED 283b → [**uzɑq]** “ay.” 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153, **[uzɑːq]** 0103030901/30, 0202010901/41, 0502020101/245, **[uzɑːɢ]** 0202030304/02

OTü. ***uzaːt-** “uzatmak” ED 282a → [**uzɑt-]** “uzaklaştırmak” 0203020203/17, [**uzɑːd-]** 0502020101/18

OTü. ***uzuːn** “uzun” ED 288b → [**uzuːn]** “ay.” 0103010305/91, 0202030104/09, **[uzun]** 0103010305/25, 0202010502/21, [**ʊzuːn]** 0202010901/43, [**uzən]** 0103040601/08

OTü. ***uːdık** “uyku” ED 46b → [**uzəʁ]** “ay.” 0202030201/04, **[uzuχ]** 0502020101/293

OTü. ***ulaːg** “binek hayvan, yük taşıyıcı hayvan” ED 136a → [**uɬɑʁ]** “ay.” 0103010305/81, 0202030605/13, **[uɬɑːʁ]** 0202020501/23

OTü. ***uluş** “şehir, ülke” ED 152b → [**uɬus]** “bölge, yeryüzü” 0202030604/32

OTü. ***urug** “uruk, boy” ED 214B → [**uɾuʁ]** “ay.” 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[uɾuq]** 0202030604/74, **[uɾuχ]** 0202031202/13, **[uɾəq]** 0103010601/05, **[uɾəʁ]** 0102020304/04, 0103050101/19, [**oɾuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/75, **[oɾəq]** 0103010701/134, **[oɾəʁ]** 0103010701/21, [**ʊɾəʁ]** 0103030203/54, **[ɔɾəʁ]** şigə͡jɑq͡ɔɾəʁ0103030203/52

OTü. ***busan-** “üzülmek” ED 374a → [**bosɑɴ-]** < bosɑn- “hava kapalı olmak” 0103040405/13

OTü. ***kula** “kula” DLT 375 → [**ɢułɑ]** “kula, bakır renki” 0102020401/11, 0103020302/06, 0202030901/15, 0502020101/128, **[ɢułɑː]** 0202010901/53, [**ɢʊłɑː]** 0103040404/13, [**qułɑ]** 0202030201/05

OTü. ***kulaç** “ölçü birim, kulaç” ED 618a → [**ɢułɑʂ]** “ay.” 0102020301/65, 0502020101/467, [**ɢ̧ułɑʂ]** 0502020101/468

OTü. ***kuzı** “kuzu” ED 681a → [**ɢozə]** “ay.” 0202031101/21, [**ɢoːzə]** 0202031101/16, [**ɢɔːzə]** 0103010705/11, 0202030404/11, [**ɢɔzə]** 0103020402/10, 0203010501/04, [**ɢuːzə]** 0202031101/05, [**ɢuːzŭ]** 0202031101/04

6.1.a.1.2. OTü. /*u/ > **SUM** /ə/ (~ /o/~ **Ø**); **SUD** /ə/(~/o/)

OTü. ***burun** “burun, ön, ön tarafı” ED 366b → **[pərən]** “ön, ön tarafı” 0103010303/14, 0202020501/97, 0203020601/58, 0502020101/45, **[pərən]** 0103010304/79, 0203020601/68, **pərəːn** 0202020301/17. 0502020101/113, **[pɤrn]** 0103010702/50, 0202030902/42, 0203020402/22, **[poɾəɴ]** 0102020303/30, 0103010305/85, [**poɾn]** 0102020303/31, 0103050301/24, 0202031202/48, [**pɾn]** 0103040405/47

6.1.a.2. (C)uC(C) durumunda

6.1.a.2.1. OTü. /*u/ > **SUM** /u/ (~ /uː/~ /ʊ/~ /ʊː/~ /oː/~ /ɔ/); **SUD** /u/ (~ /uː/~ /ʊ/~ /o/~ /ə/)

OTü. ***kum** “kum” ED 625b → [**qum]** “kum, çöl” 0103020401/03, 0202020301/07, [**ɢun]** 0103010502/15, **[χun]** 0103010502/15, [**ɢum]** 0103040301/38

OTü. ***kun-** “kapmak” ED 632b → [**qun-]** “kapmak, kaçırmak” 0103040302/01, 0203020203/08, 0502020101/214

OTü. ***kur** “beline bağlayan kumaş kemeri” ED 642a → [**quɾ]** “ay.” 0102020304/09, 0103050101/44, 0202030605/76, [**χuɾ]** 0202030605/77

OTü. ***kus-** “kusmak” ED 666a → [**qus-]** “ay.” 0202030402/68

OTü. ***kud-** “koymak” ED 596a → [**ɢuz-]** “(yukarıdan aşağıya) koymak, doldurmak, inşaat etmek” 0103030802/03, 0202030104/15, 0203010901/04, [**ʁuz-]** 0102040301/02, 0102040301/02

OTü. ***kudruk** “kuyruk” ED 604a → [**ɢuzəɾq]** “ay.” (Bkz. GUZUɾG) 0103010501/04, 0202020303/09, [**ɢʊzəɾq]** 0103010501/04

OTü. ***kuş** “kuş” ED 670b → [**ɢʊs**] “ay.” 0102020401/23, [**ɢʊːs**] 0102020301/31, 0103020403/10, [**ɢoːs**] 0103020301/22, [**ɢɔs**] 0103050303/11, [**qus**] 0202020501/51, 0203020403/09, [**ɢuːs**] 0103050304/07

OTü. ***kulgak** “kulak” ED 621a → [**quɬɑq**] “ay.” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, [**quɬɑːq**] 0202030301/26, 0202030605/155, [**quɬɑːɢ**] 0203030102/17, [**quɬɑɢ**] 0202030301/27

OTü. ***kurtgaː** “yaşlı kadın” ED 648b → [**quɾtɢɑ**] “ay.” 0103030202/20, [qu^{h}ɾtɢɑ] 0202010501/11

OTü. ***kuşgaːç** “serçe” ED 672a → [**qusɢɑʂ**] “kuş çeşit, şerçe, kuş” 0202030402/59, [**qusqɑs**] 0202020501/39, [**quʂɢɑʂ**] 0202030203/01, 0203010701/18

OTü. ***tug-** “doğmak” ED 465a → [**duʁ-**] “doğurmak” 0103030801/05, 0202020301/16, 0502020101/132, [**doʁ-**] 0203030101/05, [**duq-**] 0103050102/07, 0202030204/09, 0502020101/24

OTü. ***tur-** “durmak” ED 529b → [**duɾ-**] “ay.” 0202030801/06

OTü. ***tut-** “tutmak” ED 451a → [**tut-**] “tutmak, sunmak, çalışmak, (idare) etmek, yapmak, işlemek, tutuklamak, yakalamak, fal bakmak” *sık.* [**tud-**] *sık.* [**tu^{h}d-**] 0202030308/01, [**tuḍ-**] 0103030901/66, 0202030401/05, 0203010501/09, [**ʈut-**] 0103010601/73, [**ʈu^{h}d-**] 0102020303/33, 0103020402/06, [**ʈu^{h}ʈ-**] 0102020302/06

OTü. ***tuprak** “toprak” ED 443a → [**duβɾɑq**] “ay.” 0202030902/96, [**dəɾβɑq**] 0103030802/21, 0203010502/08, [**duɾβɑɢ**] 0202010901/80, [**duɾɑːq**] 0103010501/04, [**duɾɑq**] 0103010701/125, 0202030601/24

OTü. ***suːbgar-** “hayvana su vermek” ED 786b, TT 180 ***suːb** → [**suʁɑɾ-**] “ay.” 0103050301/02, 0502020101/284, [**sʊʁɑɾ-**] 0202030401/08, [**suːʁɑːɾ-**] 0202031101/12

OTü. ***yultuz** “yıldız” ED 922b → [**jʊɬtŭs**] “ay.” 0103010301/02, [jəɬʈəs] 0203010502/07, [jyɬʈəs] 0203010502/05, [jyɬdəs] 0203010502/05

OTü. ***yum-** “yummak” ED 934a → [**juːm-**] “yummak, gözü kapatmak” 0202030604/42, [jʉm-] 0202030601/39, [jym-] 0202030902/36, [jim-] 0103030203/22

6.1.a.2.2. OTü. /*u/ > **SUM** /ə/; **SUD** /ə/ (~ /əː/)

OTü. ***buntag*** "böyle, bunu gibi" ED 349b → [**bəndɑʁ]** "ay." 0103010705/10, 0202031202/54, **[məndɑʁ]** *sık.* **[məndɑːʁ]** 0201010101/10, **[məndɑː]** 0103010101/20, 0202020303/09, **[məndɑːq]** 0103010306/13, **[məndɑq]** 0103050101/47, 0202030802/29, 0203020601/08, 0502020101/328, [**məndɑɢ]** 0103010702/03, 0202030301/06, **[məndɑ]** 0102040301/06, 0103010305/25, 0201010101/17, **[mədɑː]** 0103010705/24, **[mədɑq]** 0103040302/10, 0202010501/12, **[mədɑʁ]** 0103040302/05, **[mənd̥ɑʁ]** 0502020101/106

OTü. ***bunta*** OT 241, ***munda*** DLT 414 → [**məndɑ]** "burada, buraya, buradan" (Bkz. bəːndɑ~ bəndɑ~ mədɑ~ məndɑː~ məndɑʰ~ mənd̥ɑː~ mənd̥ɑ) 0102020303/21, 0103010502/23, 0201010101/29, 0202030902/93, 0203020601/07, 0502020101/457, [**bəːndɑ]** 0202030802/14

6.1.b. İlk hece dışında

6.1.b.1. Cu-durumunda

OTü. /*u/ > **SUM** /ə/(~ Ø); **SUD** /u/~ /ə/(~ Ø)

OTü. ***tuzgu*** "yolcuya verilen hediye, yemek" ED 573b → [**duzɢu]** "düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola" 0202030605/51, [**duːzʁə]** 0203020501/03, [**duːzɢə]** 0203020501/21, [**duzɢə]** 0103050201/14, 0203020501/14, [**duzɢ̥u]** 0202030605/51

OTü. ***suktu** "sucuk" ED 806b, VEWT 426b → [**sɔːqdə]** "ay." 0203010901/02, [**sɔqdə]** 0103030203/44, 0202030308/03

OTü. ***naru** "o tarafa" DLT 418 → [**nɑɾə]** "ay." 0103010305/32, 0202030605/83, 0203020601/06, [**nɑːɾə]** 0202020201/06, [**nɑɾ]** 0103030901/72, 0202020302/07, 0203010302/05, 0502020101/252, **[nɑːɾ]** 0202020301/21, 0203020203/11, 0502020101/279

OTü. ***tanu-*** "tanımak" ED 516a → **[dɑnə-]** "ay." 0103040302/12, 0202010901/29, 0502020101/118, [**dɑːnə-]** 0103030901/60, [dɑːn-] 0103040404/10, [dɑn-] 0202010901/29, 0103030901/18

6.1.b.2. CuC- durumunda

6.1.b.2.1. OTü. /*u/ > **SUM** /u/ ~ /ə/ (~/əː/~Ø); **SUD** /u/ ~ /ə/ ɬ /uː/~ /o/~Ø)

OTü. ***urug** “uruk, boy” ED 214B → [**uɾuʁ**] “ay.” 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[uɾuq]** 0202030604/74, **[uɾuχ]** 0202031202/13, **[uɾəq]** 0103010601/05, **[uɾəʁ]** 0102020304/04, 0103050101/19, [**oɾuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/75, **[oɾəq]** 0103010701/134, **[oɾəʁ]** 0103010701/21, [**ʊɾəʁ]** 0103030203/54, **[ɔɾəʁ]** şigə͡jɑ**q ɔ.** 0103030203/52

OTü. ***ogul** “oğul” ED 83b → **[oʁuɬ]** “ay.” 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, **[oːʁəːɬ]** 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60, [**oʁəɬ]** 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04, **[ɔːʁuːɬ]** 0201010102/01, **[ɔʁuɬ]** 0201010102/01, 0202030605/114, ɑnə**ʁoɬ** “anneoğlu” **< ɑnɑ͡ oʁul** 0502020101/138

OTü. ***ołur-** “oturmak” ED 150a → **[ołuɾ-]** “ay.” (Bkz. ołəːɾ-~ ołər-~ ołəʰɾ- ~ βoɾ-) 0103010503/04, 0201010102/06, 0502020101/31, [ołəɾ-] 0103010305/14, 0201010102/06, 0202030402/33, 0203011002/06, 0502020101/243, [**oːłuɾ-]** 0103010703/10 **[ołəɾ-]** 0103010305/14, 0201010102/06, 0202030402/33, 0203011002/06, 0502020101/243, [oːɾ-] 0203020401/11, 0203020601/68, [oɾ-] 0202010502/21, 0203010301/09, 0203020402/30, 0203020601/07, 0502020101/393

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → [**odəŋ]** “ay.” (Bkz. oːdəŋ) 0103030901/06, 0202030401/13, [**oduŋ**] 0203010901/08

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → **[uʰduɾ]** “ön” 0103030702/18, **[uʰdəɾ]** 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, **[odəɾ]** 0103030701/48, **[ʊʰduɾ]** 0103030701/28, **[ɸudəɾ]** 0103010701/137, 0103010601/62, **[ɸuduɾ]** 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, **[ɸudur]** 0103010305/52, 0202010901/24, **[ɸuḍəɾ]** 0202030801/07, **[ɸuḍuɾ]** 0202010501/18, **[fəḍəɾ]** 0103010705/49, **[fuduɾ]** 0202030802/19, **[fədəɾ]** 0103010702/23, 0202030301/31, **[ʊʰɬdəɾ]** 0103010704/11, **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdəɾ]~ [uʰɬtuɾ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdəɾ]~ [uʰduɾ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

OTü. ***kulun** “kulun, tay” ED 662b → [**quɬun]** “ay.” 0202010502/13, 0203010302/10, 0502020101/24, [**quɬən]** 0202030902/48, [**χuɬun]** 0203010502/01

OTü. ***kurut-*** “kurutmak” ED 648 → [**qurut-]** “ay.” 0202030305/03, **[quɾud-]** 0202030306/02, **[χuɾət-]** 0202031101/32, [**quɾt-]** 0103010304/46, [**quɾd-]** 0103010304/58, 0202030701/07, 0203010503/02

OTü. ***tumşuk** “gaga” ED 509a → [**dumsuʁ]** “dudak” 0202020501/42, 0502020101/269, [**dumsəq]** 0202030605/67, [**dumsəʁ]** 0202030605/57, [**dəmsəʁ]** 0202030202/03

OTü. ***koŋur** “kahverengi” ED 639 → [**ɢɔNuɾ]** “kahverengi, mor rengi” 0103050303/29, [**ɢoNəɾ]** 0102020402/23, [**ɢɔːNəɾ]** 0103020303/17, 0103020303/35, [**ɢɔNəɾ]** 0103020303/42

OTü. ***kudruk** “kuyruk” ED 604a → [**ɢuzuɾɢ]** “ay.” 0202030604/73, [**ɢuzəɾq]** 0103010501/04, 0202020303/09, [**ɢʊzəɾq]** 0103010501/04

OTü. ***kuzguːn** “kuzgun” ED 682b → **[ɢuzɢun]** “ay.” 0202030404/16, 0502020101/75, **[ʁuzɢun]** 0202030404/16

OTü. ***sugur** “marmot” ED 815a → [**suʁuɾ]** “ay.” 0202030201/06, 0203030101/19, [**suʁuːɾ]** 0202020501/39

OTü. ***tulum** “tulum” ED 500a → [**tuɬum]** “ay.” 0202030306/02, 0203010503/05, **[tuɬəm]** 0103010306/19, 0202030305/02, [**tuɬən]** 0103010306/19, [**tuɬuːm]** 0203010503/04, [**tuɬun]** 0202030701/16

OTü. ***yugur-** “yoğurmak” ED 906a **yuğur** → [**joʁuɾ-]** “ay.” 0202030308/04, 0203020202/18, [**joʁəɾ-]** 0103010101/17, [**joʁər-]** 0103010101/17

OTü. ***yugurt** “yoğurt” ED 905b **yuğrut** → **[joʁuɾt]** “ay.” 0202031101/29

6.1.b.2. CuC-durumunda

6.1.b.2.2. OTü. /*u/ > SUM, SUD /ə/

OTü. ***yogun** “kalın” ED 904b → **[joʁən]** “ay.” 0103030802/21, 0202010901/53, [**joʁəːn]** 0202010901/53

OTü. ***aːzuk** “tahıl, gıda” ED 283a → [**ɑzəq]** “ay.” 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

OTü. ***açtur** “açtırmak, açmasına yardım ettirmek” ED 21b → [**ɑʰşdəɾ-]** “ay.” 0202030402/75

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**ɑʰɬdən]** “ay.” 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68,

0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01 [ɑʰɬdɑn] 0203020202/05

OTü. ***orun** "orun, yer, mekân" ED 233a → **[oɾən]** "ay." 0102020301/44, [**oɾəm]** 0103010701/113

OTü. ***bodug** "boya" ED 302a → [**bozəq]** "ay." 0203010501/06

OTü. ***boːdlug** "boylu, uzun boylu" ED 305a → [**b̥oːχzdəʁ]** "ay." 0103040302/14

OTü. ***taːtur- (< taːt-ur-)** ED 459b → [**dɑdəɾ-]** "tadına baktırmak" 0202030604/06

OTü. ***toːzlug** "tozlu" ED 575b → [**dozdəʁ]** "ay." 0202030201/01

OTü. ***kagur-** "kavurmak" ED 612a → [**qɑʁəɾ-]** "ay." 0202030402/09, **[χɑʁəɾ]** 0203010801/08, [hɑːɾ-] 0103010305/28

OTü. ***kaːltur-** "bırakmak" ED 619b, TT 173 **kaːl-** → [**qɑɬtəɾ-]** "düşürmek, yolda bırakmak" 0202030404/02, [**qɑɬd̥əɾ-]** 0502020101/160, **[qɑʰɬd̥əɾ-]** 0202030605/87

OTü. ***koltuk** "koltukaltı" ED 619a → **[ɢoʰɬdəq]** "ay." 0103010602/08, **[ɢoʰɬd̥əq]** 0102020302/08, **[ɢɔɬd̥əq]** 0102020303/10, **[ɢɔʰɬdəq]** 0103030701/36, 0103040404/02, **[ɢ̟ɔʰɬd̥əq]** 0103030701/04

OTü. ***kaːtun** "hanın eşi" ED 602b → [**ɢɑdən]** "ay." 0202030202/03, 0502020101/495, [**ɢɑːdən]** 0103020303/08, **[ɢɑdə(n)]** 0102020402/10

OTü. ***sɪːnuk** "kırık" ED 837b → [**sənəq]** "ay." 0202030605/46

OTü. ***suktu** "sucuk" ED 806b → [**sɔqdə]** "ay." 0103030203/44, 0202030308/03, [**sɔːqdə]** 0203010901/02

OTü. ***taːşgur-** "taşırmak" ED 562b → **[dɑsɢəɾ-]** "ay." 0103010306/16

OTü. ***yantur-** "geri vermek, döndürmek" ED 947b → [**jɑndəɾ-]** "ay." 0103010703/30, 0202030401/32, **[jendəɾ-]** 0103030202/21, 0103050302/02

OTü. ***yatgur-** "yatmasına yardım etmek" ED 888b → [**jɑʰtɢəɾ-]** "ay." 0103010305/82

OTü. ***yumul-** "kapanmak" ED 936b, ***yümül-** DLT825 → [**jiməɬ-]** "(gözü) kapanmak" 0103050102/03

OTü. ***yaːruk** "yara, kırık, kırık izi" ED 962b → **[jɑɾəq]** "ay." 0103040302/23

OTü. ***yastuk** "yastık" ED 974a → [**jɑsdəq]** "ay." 0203010702/25,

OTü. *__kayıntur-__ < __*kańtur-__ “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [__qɑjndəɾ-]__ “ay.” 0202030501/03, [__qejindəɾ-]__ 0202010901/76, [__qejndəɾ-]__ 0202020701/09

ETü. **tur-** “durmak” fiilinden geniş zaman ekiyle kurulmuş **turur** sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında kök hece veya ekte bulunan /*u/ ünlüleri düzleşerek /ə/, kısa /ə̆/, veya /o/, /oː/ seslerine gelişmesi yanında bazen kaybolup [dəɾo]˜ [dəɾoː] ~ [dəɾə] ~ [dəɾə̆]˜ [d̥əɾə̆] ~ [də̆ɾə]˜ [də̆ɾo]˜ [d̥əɾə]˜ [d̥əɾə̆]˜ [dɾoː]˜ [dɾo]˜ [d̥ɾo]˜ [dəɾ] ~ [d̥əɾ] ~ [dɾə]˜ [d̥ɾə]˜ [ʇəɾ]˜ [ʇɾə]˜ [do]˜ [də]˜ [d̥ə] biçimlerinde kısalarak da karşımıza çıkmaktadır.

OTü. ***turur** DLT 658 → [__dəɾə̆__] “vardır, kopula” (Bkz. də˜ dəɾ˜ dəɾə˜ də̆ɾə ~ də̆ɾo˜ do˜ dɾə˜ dɾoː˜ dɾo˜ d̥ə˜ d̥əɾ˜ d̥əɾə˜ d̥ɾə˜ d̥ɾo˜ ʝəɾ˜ ʝɾə) 0202030101/01, [__dəɾo__] 0103030802/02, 0202020501/59, 0203020202/11, [__dəɾoː__] 0201010101/05, 0203020201/12, [__d̥əɾə̆__] 0202030605/01, [__dəɾ]__ 0103040401/11, 0202030604/23, 0203010301/20

Çalışmamızda ilk hece dışında açık hece konumunda /*y/, /*d/ ünsüzlerinden sonra /*u/ ünlüsü kaybolmuştur.

OTü. ***bayu-** “zengin olmak” ED 384b → [__bɑj-]__ “ay.” **bɑj-ʁɑ** 0202030402/80

OTü. ***bodu-** ~***bodoː-** “boyamak” ED 300a → [__boz-]__ “ay.” **boz-ʁɑ** 0203010501/06

Kayıtlarımızda tespit edilen OTü. ***tanu-** fiili -yV ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde son ses konumundaki /*u/ ünlüsü eriyip kaybolmuştur.

OTü. ***tanu-** “tanımak” ED 516a → **[dɑːn-], [dɑn-]** (Bkz. dɑnə-˜ dɑːnə-)

***tanu-yur** > **dɑːn-eːɾ** 0103040404/10, **dɑn-e̤ɾ** 0202010901/29, 0103030901/18

6.2. *İncelme*

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında Ortak Türkçe /*u/ ünlüsünün, /y/ ünsüzü komşuluğunda /y/’nin etkisiyle ince sıradan /ü/, /i/ seslerine dönüştüğü tespit edilmiştir. Bunun dışında Sarı Uygur Dahe ağzı ve

Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup (SUMYg.) kaynak kişinin konuşmasında /*u/ sesinin orta sıradan /ʉ/'ye geliştiği örneklere de rastlanmıştır (OTü. **yunt*, **yum-*), Sarı Uygurların Dahe bölgesi Saqıs boyuna mensup (SUDSq.) kaynak kişinin konuşmasında /*u/ → /ø/ gelişmesinin bir örneğine rastlanmıştır (OTü. **yunt*).

OTü. ***yunt** "at" ED 946a → **[jyt]** "ay." (Bkz. jyd) 0202030401/03, 0203020401/05, [**jʉt]** 0202030604/47, **[jøt]** 0203020302/18, [**ʒyt]** 0202030401/03

OTü. ***yum-** "yummak" ED 934a → [**jym-]** "gözü kapatmak, yummak" 0202030902/36, [**jʉm-]** 0202030601/39, [**jim-]** 0103030203/22, [**juːm-]** 0202030604/42

OTü. ***yultuz** "yıldız" ED 922b → [**jʊɬtŏs]** "ay." 0103010301/02, [**jəɬʈəs]** 0203010502/07, [**jyɬʈəs]** 0203010502/05, [**jyɬdəs]** 0203010502/05

6.3. *Düzleşme*

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında aşağıda belirtilen örneklerde düzenli olarak /*u/~ /o/ > /ɑ/ gelişmesi tespit edilmiştir. /*u/~ /*o/ > /ɑ/ düzleşmesi ilk hece dışındaki hecelerde görülür, bu gelişme benzeşme dışında, art damak /*g/ ve /*t/ ünsüzleri komşuluğunda görülür.

Eski Türkçede, ilk hecesi düz, ikinci hecesi yuvarlak sesli harflerle yazılı olan iki heceli sözcüklerin asıl seslerinin neler olduğu kesin belli değildir, fakat bunların birkaçında -u-/-ü- sesinin bulunduğu ve bu sesin de -u-/-ü- ya da -ı-/-i- şeklinde günümüze değin gelmiş olması ihtimali olduğu düşünülmektedir. Öbür taraftan, bazı iki hecelilerde -o-/-ö- seslerinin bulunduğu ve bunların -a-/-e- ve belki de -ı-/-i- şeklinde günümüze kadar uzandığı da, öbürü kadar kuvvetli bir ihtimal olduğu Clauson (1967: 36) tarafından ileri sürülmüştür. Clauson kullanılan alfabelerin yetersizliği yüzünden -o-/-ö- sesinin ne zaman -u-/-ü- şeklini aldığını bulmanın imkânsızlığına işaret etmiş, ancak -o-/-ö- seslerinin 11. yüzyılın bitiminden hem sonra -ı/-i- ya da -a-/-e- şekline girmeye başladığını belirtmiştir (1967: 36, 37). Bundan hareketle -u-/-ü-, varlığı tartışmalı -o-/-ö- kalıbının Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bazı izlerini görebiliriz. *a+u dizisi Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ɑ+u olarak korunması dışında genellikle ɑ+ə dizine gelişir, ilk hece dışında /*-u-/, /*-ü-/ sesleri ya yuvarlak niteliğini koruyarak -u-/-ü- olarak bulunur ya da düzleşip /-

ə-/ sesine gelişmiştir. Fakat ikinci hece ünlüsünün /u/ mu /o/ olduğu tartışmalı OTü. ***ortu~ *orto** "orta" örneğinde, sözcüğün -ɑ- sesine geliştiği tespit edilmiştir. Bunun dışında söz başında *o- ünlüsünün ɑ- sesine geliştiği bir örnek tespit edilmiştir: OTü. **opraː-** "yıpramak" Sarı Uygur ağızlarında [**hɑrvɑ-]**, ***opraːt-** "yıpratmak" [**hɑrvɑt-]** olarak kullanılmaktadır. Bu benzeşme ile ortaya çıkmıştır. İlk hece dışında OTü. /o/ ünlüsü Sarı Uygur ağızlarında sadece otuz ilâ doksan arasındaki onluk sayılarda /o/ olarak korunmuştur.

OTü. **opraː-** "yıpramak" ED 13b, DLT 440 → [**hɑrvɑ-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***opraːt-** "yıpratmak" **opraː-** ED 13b, DLT 440→ [**hɑrvɑt-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***ortu ~ *orto** "orta" ED 203b → [**oʰɾdɑ]** "ay." 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51, [**χɔɾdɑ]** 0103010502/15, **[uʰɾdɑ]** 0202031202/09, 0203010702/35, **[oʰdɑ]** 0202031202/30, **[ɸuɾdɑ]** 0103010502/15, [**oʰɾd̥ɑ]** 0103010304/02, 0202030601/33, **[ɸuɾd̥ɑ]** 0202030601/30

OTü. ***boşut-** "salmak, salıvermek" ED 378a **boşut- (?*boşot-) → [bosɑt-]** "gevşetmek, çözmek" 0102020402/04, [**boʰsɑt-]** 0103020303/06

OTü. ***altun** *veya* ***alton** "altın" ED 131a → [**ɑʰɬdən]** "ay." 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01, fakat [ɑʰɬdɑn] 0203020202/05 < Mo.

Onluklarda /*-o-/

OTü. ***üç** (ED 18b) + ***oːn** (ED 166b) → [**ɸ~~u~~dʒ~~u~~n]** "otuz" 0201010101/09, [**uʰdz̥on]** 0201010101/11, **[uʰdʒion]** 0203010303/07, **[hudz̥ən]** 0201010101/07

OTü. ***beːş** (ED 376a) +***oːn (**ED 166b) → [**beson]** "elli" Bkz. **[bẹson],** [**biːson]** 0203020401/06

OTü. ***tört (**ED 534a) +***oːn (**ED 166b) → **uş [dørdon]** "otuz kırk" 0203010303/01

OTü. ***altı** (ED 130b) +***oːn (**ED 166b) → [**ɑχɬdon]** "altmış" (Bkz. ɑʰɬdəɲ~ ɑʰɬdoɴ) 0201010101/10, [**ɑʰːɬdon]** 0201010101/08

OTü. ***yeːti** (TT 182, ED 886a **yetti**)+***oːn (**ED 166b) → **[jiːdon]** "yetmiş" 0201010101/08, [**jidon]** 0103010702/44, [**jidoɴ]** j. ɢɑş 0202010301/04

OTü. ***sekiz oːn** "seksen" ED 823b → **[sɑqəson]** "ay." 0103050101/30, 0203020401/05

OTü. ***dokuz oːn** "doksan" ED 473b → **[dɔquson]** "ay." 0203020302/16, **[do^{h}qəsən]** 0203020302/14

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen OTü. /***u/ > /e/** olarak düzleşme-incelme /y/ sesi komşuluğunda/ **y/**'nin etkisiyle gerçekleşmiştir, bunun dışında ilk hecede söz başı /y/'nin etkisiyle /***u/ → /i/** sesine gelişip düzleşme de tespit edilmiştir.

Çin. > Tü. **taluy** "deniz" ED 502a, fakat belki Mo. **dalay**'dan geri ödünçleme olarak → [**dɑɬej]** "deniz, göl" 0103020401/01, 0202020401/20, 0502020101/379, [dɑlej] 0103050304/06, [**dɑlẹːj]** 0102020402/23

OTü. ***oːyun** "oyun" TT 177, ED 274a → [**ojin]** "oyun, şaka" 0202030605/56

OTü. ***yum-** "yummak" ED 934a → **[jim-]** "yummak, gözü kapatmak" 0103030203/22, [juːm-] 0202030604/42, [jʉm-] 0202030601/39, [jym-] 0202030902/36

OTü. ***yumşak** "yumuşak" ED 938b → [**jimsɑq]** "ay." 0202030402/66

OTü. ***yumşat-** "yumuşatmak" ED 939b → [**jimsɑɾt-]** "ay." 0502020101/101, [**jimsɑɾd-]** 0502020101/103

OTü. ***yundak** "at, eşeğin tezeği" ED 947a → [**jindɑq]** "ay." 0202030401/04

6.4. *Soluklulaşması:* (*$u \rightarrow u^{h} \sim \upsilon^{h} \sim ɔ^{h}ː \sim ə^{h} \sim ɑ^{h} \sim əχ \sim χu$)

OTü. /*u/ ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşarak birkaç sese gelişmiştir. OTü. /*u/ sesinin, soluklu /u^{h}/ sesinin dışında, genişleyerek soluklu /ʊ^{h}/, /ɔ^{h}ː/ seslerine de değiştiğine rastlanır, bunun dışında düzleşerek soluklu /ə^{h}/ sesine geliştiği örneği de görülür. /u^{h}/ soluklu ünlünün sızıcı unsuru, diğer soluklu ünlülerde olduğu gibi tam segmentleşebilir ve /u^{h}/ → /χu/ şeklinde göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçebilir. Bunun dışında /ə^{h}/ → /əχ/ gelişmesiyle de kendi varlığını

gösterir. /u^{h}/ → /χu/~/əχ/ gelişmesi bazen kaynak kişinin baskın bir şekilde veya özellikle birşeyi belirtmek istediğinde de görülür. Seyrek olarak /u^{h}/ ünlülü sözcükte, sızıcı unsurunun etkisiyle söz başı ve söz içinde ünsüz türemesi de görülebilir.

Çalışmamızda OTü. /*u/ ünlüsünün soluklulaşması genellikle /*r/, /*s/, /*t/ ünsüzlerinden önce veya *ld, *rk, *rt, yapılarından önce geldiğinde görülür. /*ur/ ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /u/ veya /u/ sesinden gelişen ünlü sesler soluklu ünlüye dönüşür. Bazen -u^{h}r- yapısında -u^{h}rş olarak bir /ş/ ünsüz türemesi görülür.

***-ul- → -u^{h}l-**

OTü. ***uldaŋ (?*ulduŋ)** ED 131b, ***oldaŋ** "pabuç altı, tabanı, mestin alt yanı" DLT437 → [**u^{h}ɬdəŋ]** "ayakkabı tabanı" (Lei Xuan-chun 1992: 42)

***-ut- → -u^{h}d-~ -ʊ^{h}d-**

OTü. ***utruː** "karşı" ED 64a → **[u^{h}duɾ]** "ön" 0103030702/18, **[u^{h}dəɾ]** 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, **[odəɾ]** 0103030701/48, **[ʊ^{h}duɾ]** 0103030701/28, **[ʊ^{h}ɬdəɾ]** 0103010704/11, [ɸudəɾ] 0103010701/137, 0103010601/62, [ɸud̥əɾ] 0202030801/07, [ɸuduɾ] 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, [ɸudur] 0103010305/52, 0202010901/24, [ɸud̥uɾ] 0202010501/18, **[**fəd̥əɾ] 0103010705/49, [fuduɾ] 0202030802/19, [fədəɾ] 0103010702/23, 0202030301/31, **[u^{h}ɬduɾ]~ [u^{h}ɬdəɾ]~ [u^{h}ɬtuɾ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[u^{h}ɬduɾ]~ [u^{h}ɬdəɾ]~ [u^{h}duɾ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

-urs- huɾs

[huɾsɑɴ] "Ardıç yaprakları yakıp anma yapma geleneği" (Bkz. o^{h}ɾsɑɴ~ uɾʂsɑɴ~ uʂsɑːɴ~ u^{h}ɾʂsɑːɴ~ u^{h}ɾsɑɴ~ u^{h}ɾʂsɑɴ~ u^{h}ʂsɑɴ~ uʂsɑɴ~ ku^{h}ɾsɑɴ ~ ʒʉ^{h}ɾsɑɴ~ jyɾsɑɴ) 0202030902/69

***-urt- → u^{h}ɾt**

OTü. ***kurtgaː** "yaşlı kadın" ED 648b → [**qu^{h}ɾtɢɑ]** "ay." 0202010501/11, [quɾtɢɑ] 0103030202/20

***-urk- → -u^{h}rk- → -u^{h}rɢ-~ -ə^{h}rɢ-~ ə^{h}ɾɢ̥-~ -əχrɢ-~ ɑ^{h}ɾɢ̥-**

OTü. **oñurka** "omurga" VEWT 363a; ***ogurga** ED 92b → [**ɔɴu^{h}ɾɢ̥ɑ]** "ay." 0203010501/08, [**uːɑ^{h}ɾɢ̥ɑ]** 0202030604/69, **[oɴə^{h}ɾɢ̥ɑː]** 0202020302/04

OTü. ***tuturkan** ED 460b → **[tuʰʀɢɑn]** “pirinç” 0203010801/08, **[tuʧəʰʀɢɑn]** 0103050102/34

OTü. **burkan** (Çin. **bur** < Skr. **buddha** “Buddha” + Tü. **kan** “han”) ED 360b → **[pəʰʀɢɑn]** “ay.” 0102040301/16, 0202010901/08, **[pəχʀɢɑ]** 0103010601/45, **[pəχʀɢɑn]** 0103040402/23, **[pəʰʀɢɑn]** 0102020304/03, **[pəʰʀɢɑn]** 0102040301/11, 0103010502/17, 0103010601/04, 0202010703/11, 0202010901/81, **[puʰʀɢɑn]** 0202030604/03, 0502020101/56, **[puʰʀɢɑn]** 0202030801/28, **[ɸəʰʀɢɑn]** 0103010502/05, 0103010601/46, **[ɸəʰʀɢɑn]** 0103040401/15, **[ɸuʰʀɢɑn]** 0103030702/05

***-us- → -uʰs- → -oʰs- → -uʰs- ~ -ɔʰːs- ~ -χus-**

OTü. ***us-** “susamak” ED 241a, **1us-** → [**uʰs-]** “ay.” 0202010901/71, [**χus-**] 0103030901/10, [**ɔʰːs-**] 0103040405/49, [**ɔʰs-**] 0202030605/149

Soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesinin önüne geçebilmektedir, bu durum ünlüyü ötümsüzleştirir, eğer söz başında ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunursa, bu ünsüzü ötümsüzleştirir (Chen Zong-zhen 2004: 29). Çalışmamızda bu durumlar dışında bazen soluklu /uʰ/ sesinden sonraki ötümlü patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüzü ötümsüzleştirdiği tespit edilmiştir.

OTü. ***us-** “susamak” ED 241a, **1us-** → [**χɸs-**] “ay.” (Bkz. uʰs- ~ ɔʰs- ~ ɔʰːs-) 0103030901/10

OTü. ***burkan** ED 360b → **[pəχʀɢɑn]** 0103040402/23, **[pəʰʀɢɑn]** 0102040301/11, 0103010502/17, 0103010601/04, 0202010703/11, 0202010901/81, **[pəʰʀɢɑn]** 0103040401/15, [pəʰʀɢɑn] 0102020304/03, [pəʰʀɢɑn] 0102040301/16, 0202010901/08, [pəχʀɢɑ] 0103010601/45, [puʰʀɢɑn] 0202030604/03, 0502020101/56, [puʰʀɢɑn] 0202030801/28, [pəʰʀɢɑn] 0103010502/05, 0103010601/46, [ɸuʰʀɢɑn] 0103030702/05

OTü. ***ogurga** “omurga” ED 92b, **oñurka** VEWT 363a → [**ɔɴuʰʀɢɑ]** “ay.” 0203010501/08, [**uːɑʰʀɢɑ]** 0202030604/69, **[oɴəʰʀɢɑː]** 0202020302/04

OT. /*ur/ ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki **-də/-di** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /u/ sesinden gelişen /ə/sesi soluklu ünlüye dönüşür ve **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzü, [**ɸ**] olarak ötümsüz yan sesi

duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182).

Fiil+ tI KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***katur-** "tavada çörek pişirmek" ED 604b → **[ɢɑʰdəʰr-]**

***katur-di > *katur-tı > ɢɑʰdəʰr-d̥ə** 0202030202/01

Bazen sızıcı unsurunun etkisiyle söz başında ünsüz türemesi görülür. Örneğin Sarı Uygur Türkçesinin hem Dahe hem Minghua ağızlarında, OTü. ***utru** sözcüğünde ilk hecedeki /*u/ ünlüsünün soluklulaşmış biçimleri yanında, bazen söz başında ötümsüz, sızıcı, çift dudak /ɸ/ ve daha ileri olan sızıcı diş-dudak /f/ türetmiş biçimleri de görülür.

OTü. ***utru:** "karşı" ED 64a → **[ɸudər]** "ön" 0103010701/137, 0103010601/62, **[ɸuduɾ]** 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, **[ɸudur]** 0103010305/52, 0202010901/24, **[ɸud̥ər]** 0202030801/07, **[ɸud̥uɾ]** 0202010501/18, **[fəd̥ər]** 0103010705/49, **[fuduɾ]** 0202030802/19, **[fədər]** 0103010702/23, 0202030301/31, [uʰduɾ] 0103030702/18, [uʰdər] 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, [odər] 0103030701/48, [ʊʰduɾ] 0103030701/28, [ʊʰɬdər] 0103010704/11, [uʰɬduɾ]~ [uʰɬdər]~ [uʰɬtuɾ] (Lei Xuan-chun 1992: 42; [uʰɬduɾ]~ [uʰɬdərʃ~ [uʰduɾ] (Chen Zong-zhen 2004: 484)

Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlüden sonra, eğer hem **/r/** hem de patlayıcı veya yarı kapantılı ünsüz bulunuyorsa, ortada bir geçiş sesi /**ʂ/** türer (Chen Zong-zhen 2004: 29). Sarı Uygur Türkçesinin Dahe ağzında /u/ sesinin soluklulaşmasıyla ortaya çıkan /ʂ/ ünsüzü türeme durumu ile ilgili örneğe rastlanmıştır.

[uʰɾʂsɑɴ] "Ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği" (Bkz. oʰrsɑɴ ~ urʂsɑɴ ~ uʂsɑːɴ~ uʰrsɑɴ~ uʰrʂsɑːɴ~ uʰʂsɑɴ ~ uʂsɑɴ ~ kuʰrsɑɴ ~ hursɑɴ ~ ʒʉʰrsɑɴ ~ jyrsɑɴ) 0202010101/04, 0202010703/20, 0202020501/17, 0202020701/35, **[uʰɾʂsɑːɴ]** 0202010101/03

6.5. *Ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde orta hecedeki vurgusuz /*u/ ünlüsünün durumu*

OTü. ***burun** "burun, ön, ön tarafı" sözcüğü ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde orta hecedeki /*u/ ünlüsünün düştüğü **[pəɾnʅ~** [**poɾn]** görülür, ancak yalın veya ünsüz ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde hem **[pəɾən]~ [pərən]~ [pəɾəːnʅ~ [poɾəɴ]** biçimleri, hem **[pəɾnʅ~** [**poɾnʅ~** [**pɾn]** biçimleri görülür.

OTü. ***burun** "burun, ön, ön tarafı" ED 366b → **[pəɾn],** [**poɾn]** (Bkz. pərəɪr pərəɪr pəɾəːɪr poɾəɴ~ pɾn)

***burun+ı+n+ka > pəɾn+əNGɑ** 0103040601/15, 0202030902/42, **poɾn+əNGɑ** 0103010305/75

***burun+ı > poɾn+ə** 0103010305/97

***burun+ı+n+da > poɾn +əndɑ** 0102020303/31

OTü. ***ogul** "oğul" sözcüğünde ise yalın veya ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde orta hecedeki vurgusuz dar /u/ ünlüsünün korunduğu dikkati çeker:

OTü. ***ogul** "oğul" ED 83b → **[oʁuɬ],[oːʁəːɬ],[oːʁəɬ],[oʁəɬ],[ɔːʁuːɬ], [ɔʁuɬ], [əʁoɬ]**

***ogul+ı** > **oʁuɬ+ə** "oğlu" 0202030605/69, **oʁuɬ+u** 0202030401/09, 0203020601/62, **oːʁəːɬ+ə** 0103020303/08, **oːʁəɬ+ə** 0103020303/23, 0202030605/60

***ogul+ı+nuŋ** > **oʁuɬ+ənəŋ** "oğlunun" 0202030605/81

***ogul+ı+n** > **oʁuɬ+un** "oğlunu" 0203020601/62

***ogul+ı+n+ka** > **oʁuɬ+uNGɑ** "oğluna" 0202030401/02, **oʁuɬ+əNGɑ** 0202030605/76, **ɔʁuɬ+əNGɑ** 0202030605/111

***ogul+u+nu** > **oʁuɬ+unu** "oğlunu" 0202030401/03

***ogul+nuŋ** > **oʁəɬ+nəŋ** "oğulun/ oğlunun" 0103030702/06, 0203020201/04

4.1.7. /*ɪː/ Ünlüsü

OTü. **/*ɪː/** ünlüsü uzun, dar, düz, orta dil ünlüsüdür. OTü. **/*ɪː/** ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle kısalmıştır, ancak istisna olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır (**7.a.).** Sarı Uygur Türkçesinde OTü. /*ç/

ünsüzünden gelişen /dʐ/ sesinden sonra /ə/ → /ɨ/ sesine gelişir (**7.a.1.**), ünlü geriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaşarak /u/, /ɔ/ seslerine dönüştüğü bir örneğine de rastlanmıştır (**7.b.**). OTü. /*ɪː/ ünlüsünün art damak /***k/** ünsüzünden önce geldiğinde soluklulaştığı bir örneğine rastlanmıştır (**7.c.**). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*ɪː/ ünlüsü izini ünsüz ötümlüleşmesi, ön seste /y/ türemesi ve öndamaksıllaşması (incelme) durumları ile göstermiştir. Söz başında türenen /y/'nin etkisiyle /*ɪ/ sesinin incelip /e/, /ẹ/ ve daha ilerisi olan /i/ sesine değiştiği iki örnek tespit edilmiştir (**7.d.**).

7.a. OTü. /*ɪː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hece **(C)ɪː-** ve kapalı hece **(C)ɪːC** durumunda genellikle kısalarak /ə/ olarak bulunur, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır. Bunlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir.

Sarı Uygur Türkçesinde, **[əːm]** "hım, ünlem" ile OTü. kök hece dışındaki hecelerde /*ɪː/ ile kurulamayan, ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak rastlanan sözcükler vardır: ilk hece dışında [**jɑɴəː]** "yeni" (fakat [jɑɴə]~ [jɑːŋə] ~ [jɑŋo]) (< OTü. **yaŋı**), [**χɑːɾəː]** "yaşlı"(fakat [qɑːɾ]~ [qɑɾ]~ [qɑɾə]~ [χɑːɾ]~ [χɑɾ]~ [hɑɾ]) (< OTü. ***kaːrı** (Tekin 173) vb., böyle sözcüklerdeki uzunluklar sonradan ve kişinin konuşma sırasında duygularını belli etmek, konuyu vurgulamak istemelerinden kaynaklanmaktadır.

7.a. İlk hecede

7.a.1. (C)ɪː- durumunda

OTü. /*ɪː/ > SUM, **SUD** /ə/

OTü. ***sɪː-** "kırmak" TT 176, ED 782a → [**sə-]** "ay." 0102020303/37, 0103030901/74, 0202030902/106

OTü. ***sɪːnuk** "kırık" ED 837b → [**sənəq]** "ay." 0202030605/46

OTü. ***kɪːkır-** "bağırmak" TT 176, ED 612a → [**qəʁər-]** "davet etmek, çağırmak" 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəʛər-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17, [**qəχʁər-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07,

[**qəχʛ̣ər-]** 0103050201/02, 0202030605/169, [**qə^{h}qər-]** 0103010501/02, [**qə^{h}ʛər-]** 0103010305/40, 0202031202/17, [**qə^{h}ʛ̣ər-]** 0202031202/04, [**χəʛər-]** 0102040301/18, 0103010302/21, [**χə^{h}ʛ̣ər-]** 0202010703/24

7.a.1.1. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında **[dzɻβən]** "sinek" (0202030402/59) olarak tespit edilen OTü. ***çɪːpɪn** "sinek" (TT 176) sözcüğünde hem /*ç/ ünsüzünün ötümlüleşmesi, hem /***ɪː/** ünlüsünün dar, düz, ortadil /ɨ/ sesine gelişmesi hem de genellikle ünlüler arası konumda iken /b/ ötümlüleşmesine uğrayan /p/ ünsüzünün sızıcılaşması kök hece ünlü uzunluğunun izi olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca bkz**. 4.2.1.1. /*b/.**

7.a.2.(C)ɪːC durumunda

OTü. /*ɪː/ > SUM, SUD /ə/~ /əː/

OTü. ***kɪːn** "kın" TT 176, ED 630b → [**qən]** "Sarı Uygur kadın millî giysisi önündeki süs, eskiden saç örgüsünün üzerine geçirilen saç kılıfı" 0103030701/24

OTü. ***kɪːz** "kız, kız çocuk" TT 176, ED 679b → [**ʛəz]** "ay." *sık*, **[ʛəːz]** 0103010304/23, 0201010101/14, 0202030802/14, 0203010301/20, [**ʁəz]** 0202030601/48

OTü. ***sɪːş-** "şişmek" TT 176, ED 857a → **[səz-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 323)

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başında OTü. /*ɪː/ sesinin daha kısa olarak söylendiği tespit edilmiştir, aynı örnekte yeniden düzenlemeyle /*ə/ ünlüsünden sonra türeyen /**ʂ**/ ünsüzün söz başına geçmesi de görülür, örneğin OTü. **əːt** (əyt?) "köpek" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında [**ðʂt]~ [əʂt]** yanında, **[ʂɨt]** olarak da söylenmektedir.

OTü. **əːt** (əyt?) "köpek" TT 176 → [**ðʂt]** "ay." (Bkz. əʂ~ ðʂd~ uʂ~ ʂɨt) 0103010501/04, **[ʂɨt]** 0103020302/12, 0202010503/15, [**əʂt]** 0103020403/13

7.b. *Yuvarlaklaşma:*

OTü. ***sɪ:gun** "geyik" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinde *ɪ:+u geriye benzeşmeyle yuvarlaklaşarak u-uˇ o-u biçimlerine gelişmiş; /o/ ünlüsü, küçük dil /ʁ/ ünsüzünün etkisiyle açık /ɔ/ sesine dönüşmüştür. Çalışmamızda rastlanmamış, fakat daha önceki çalışmalardan yararlanarak OTü. *ɪ:+u dizisindeki ünlü geriye benzeşme yoluyla u-u dizisine ve söz başında /y/ türemesiyle incelerek ü+u ~ ü+ə dizilerine gelişen birkaç örnek belirlenmiştir:

OTü. ***sɪ:gun** "geyik" TT 176, ED 811b → [**suʁun]** "ay." 0202030105/07, 0202030105/04, [**sɔʁun]** 0202030105/02

OTü. ***ɪ:duk** TT 145 → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** "kutsal, kutsal koyun (Tanrıya sunulacak koyun)"(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

7.c. *Soluklulaşma*:

OTü. /*ɪ:/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında art damak /*k/ ünsüzü komşuluğunda soluklulaşarak /ə^{h}/ sesine geliştiği bir örneğine rastlanmıştır. OTü. ***kɪ:kɪr-** sözcüğünde görülen bu soluklulaşmada soluklu ses, sızıcılaşıp tam segmentleşerek ə^{h} → əχ gelişmesi de olur: **[qəχɢəɾ-], [qəχɢəɾ-].**

***ɪ:k → ə^{h}k → əχɢ**

OTü. ***kɪ:kɪr-** "bağırmak" TT 176, ED 612a → [**qəɢəɾ-]** "davet etmek, çağırmak" 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəɢ̟əɾ-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17, [**qəχɢəɾ-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07, [**qəχɢ̟əɾ-]** 0103050201/02, 0202030605/169, [**qə^{h}qəɾ-]** 0103010501/02, [**qə^{h}ɢəɾ-]** 0103010305/40, 0202031202/17, [**qə^{h}ɢ̟əɾ-]** 0202031202/04, [**χəɢəɾ-]** 0102040301/18, 0103010302/21, [**χə^{h}ɢ̟əɾ-]** 0202010703/24

7.d. *OTü. /*ɪ:/ ünlüsünün izleri:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*ɪ:/ ünlüsünün izinin ünsüz ötümlüleşmesi, ön seste /y/ türemesi ve öndamaksıllaşması (incelme) ile sürdüğünü gösteren örneklere rastlanabilir.

Ünsüz ötümlüleşmesi: Uzun ünlü kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcıya üstün ve hâkim durumda olan uzun ünlü kendindeki süreklilik niteliğini ünsüze de geçirir, yani ünsüz ötümlüleşmesi aslında bir ünlü-ünsüz benzeşmesinden başka bir şey değildir (Tekin 1995: 129). Sarı Uygur Türkçesinde OTü. /*ç/ ünsüzünün, kök hece ünlüsü uzun veya kısa olması fark etmeden yaygın olarak uzun ve kısa ünlüler arası konumda ötümlüleştiği görülür. Sarı Uygur ağızlarında ilk hecede açık hece konumunda söz başındaki /*ç/ ünsüzünün ötümlüleştiği bir örnek tespit edilmiştir. OTü. ***çıːpın** "sinek" sözcüğündeki /*ıː/ ünlüsünün kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcı /*p/ ünsüzünü ötümlüleştirerek /**β**/ sesine dönüştürmesi de uzunluğun bir izidir. Ayrıca bkz. **4.2.7.** /*ç/; **4.2.1.2**. /*p/.

OTü. ***çıːpın** "sinek" TT 176 → [**dzi̯βəɴ]** < dzi̯βən "ay." 0202030402/59

Ön seste /y/ türemesi ve öndamaksıllaşma: OTü. söz başı /*ıː/ ünlüsünün izini, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başında bir /y/ türeterek sürdürdüğü görülebilir.

Eski Türkçede ilk tanıkları ı-'lı olarak tespit edilen aşağıdaki sözcüklerin, Halaç lehçelerinde söz başı /h/'li, diğer Türk lehçelerinde /y/'li olarak karşımıza çıktığı görülür. Eski Uygur Türkçesinde OTü. söz başı /*h/'nin hem sıfırlanmış biçimi hem de /y/'li biçimleri ile karşılaşabilir. G. Doerfer, çağdaş Türk lehçelerinde söz başında Ø ~ /h/ gelişmesi yanında, Eski ve Orta Türkçedeki Ø'lı bazı sözcüklerin söz başında /h/'li olduklarını belirterek böyle sözcüklerin birincil /h/'yi korumuş sözcükler olduklarını ifade etmiştir (Doerfer 1968; Barutcu 1989: 4).

Söz başında /**y**/ türemesiyle /y/ veya /y/'den gelişen [**ʒ]** ünsüzleri komşuluğunda /y/'nin etkisiyle /*ıː/ ünlüsünün ön sıradan /e/~ /e̯/ seslerine veya daha ileri olan /i/'ye geliştiğini gösteren örneklere rastlanmıştır. Aynı sözcükte OTü. /*ıː/ sesinin hem incelip /i/ sesine geliştiği hem de /ə/ olarak korunduğu da görülebilir:

OTü. ***hıːr** > ***ıːr** "şarkı, türkü, şiir" TT 175, ED 192b → [**jeɾ]** "şarkı" (Bkz. **ʤeɾ)** 0103040402/18, 0202030203/04, [**je̯ɾ]** 0103050301/33, 0202010501/17, [**jiɾ]** 0202030601/81

OTü. ***ıːrçı** “şarkı söyleyen” ED 958a, (TT 175 **ıːr** “şarkı, türkü”) → **[jeɾtʂɨ]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʑɨ]** 0103010305/33, **[jẹɾdʑɨ]** 0103010703/14

OTü. ***hıːduk** > ***ıːduk** TT 145, krş. Hlç. ***hidik.,*** Orh. Uyg. ***ıduk*** “kutsal”., DLT. ***ıduk***., Soy. ***ıdık***., SUyg., ***yüzük, yüzük*** “tanrıya adanmış koyun”, Sag., Kç., Koyb., ***ızık***, Oyr., Tel., Leb., Kırg. ***ıyık***, Tel. ***ık***, Blk., Krç. ***ıyık*** “hafta”, ***ıyih-kün*** “pazar”, Kar.L. ***yih kin*** (< ıduk kün) (Räsänen), Barutcu 1989: 25 → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** “kutsal, kutsal koyun (tanrıya adanmış koyun)”(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

OTü. ***hıːgla-** > * **ıːgla-** “ağlamak” TT 175, ED 85b, krş. Hlç. ***hıːgla.***, OTü. ***ıgla-***, ***yıgla-***., Çağ. ***yıgla-***., Har.Tü. ***ıgla-***, ***yıgla-***, ***agla-***., CC. ***ıgla-/ıla-***., Kıpç., ***ıgla-***., SUyg. ***yigla-, yilga-***, Kmk. ***yigla-***, Blk. ***zıla-***., (Kazan) Tat., Krç. ***cıla-***, Kaz. ***jila-***, (Kazan) Tat. ***yıla-***, Leb., Kmd. ***ugla-*** Şor. ulğa-, ***ılga-***. Barutcu 1989: 24 → **[jiʁɬɑ-]** “ay.” (Bkz. ʒiʁɬ- ~jiʁɬ- ~jiɬʁ-) 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23

OTü. ***hıːgaç/haːgaç** > OTü. **ıːgaç** “ağaç” TT 175, ED 79b, krş. Hlç. **Hagaç.,** Osm. ***ağaç***, Kar. vb. ***ağaç***, Kaz. vb. ***ağaç***, Leb. ***agış***, Tar. ***yagaç***, Uyg., DLT ***yıgaç***, D.Tü. ***yägaç***, SUyg. ***yıgaş***, Kırg. ***cıgaç***, Soy. ***iŋäş***, Çuv. ***yiveś, yəvəś, yüś***., (ATü. ***ha/ıgaç**)? Yak. *iagas* “kayın ağacı kabuğundan mamul kova”, Barutcu 1989: 8. → **[jiʁɑʂ]** “ahşap” 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01

4.1.8. /*ı/ Ünlüsü

OTü. /*ı/ ünlüsü, dar, düz, orta dil ünlüsüdür. OTü. /*ı/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe ağızlarında genellikle korunmuş olup /ə/ olarak kaydedilmiştir (**8.1.**). Söz başında /y/ sesi komşuluğunda incelme eğilimi gösterir (**8.2**.), aynı örnekte korunduğu da görülür (**8.1.a.1; 8.1.a.2**). OTü. /*ı/ ünlüsü, /*ç/’den gelişen /**dʑ**/ ünsüzünden sonra dar, düz, orta dil /ɨ/ ünlüsüne gelişir (**8.2**.). Benzeşme yoluyla kalınlaşarak /*ı/ → /ɑ/ sesine gelişmesine de rastlanır, benzeşme yoluyla yuvarlaklaşma durumu da tespit edilmiştir (**8.3.**). OTü. /*ı/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında /***b**/ ünsüzünün etkisiyle veya ünlü benzeşmesi yoluyla yuvarlaklaştığı görülür (**8.4.**). OTü. /*ı/ ünlüsünün, OTü. /*k/, /*ɾ/, /*ç/ gibi ünsüzler komşuluğunda, diğer kısa ünlülerde görüldüğü gibi

soluklulaştığı örnekler de bulunur (**8.5.**). OTü. /*ı/ ünlüsü, ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde orta hecedeki vurgusuz /*ı/ ünlüsünün hem korunduğu hem düştüğü örneklerine rastlanır (**8.6.**).

8.1. OTü. /*ı/ ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında tek ve çok heceli sözcüklerde ilk hece ve ilk hece dışındaki hecelerde genellikle /ə/ olarak korunmuştur. OTü. /*ı/ ünlüsü, /*ç/'den gelişen /**dz̨**/ ünsüzünden sonra dar, düz, orta dil /**i̱**/'ye gelişir. OTü. /***ı**/ sesinin, ilk hece dışındaki hecelerde söz sonunda düşüp sıfırlandığı örneğine de rastlanmıştır (**b.1**).

8.1.a. İlk hecede

8.1.a.1. (C)ı- durumunda

OTü. /*ı/ > SUM, SUD /ə/

OTü. ***bıçım** "kumaş parça" ED 295b → **[pədz̨i̱n]** "ay." 0103020304/05, 0202020701/56

OTü. ***kıdıg** "kenar, kıyı" ED 598a → [**ɢəzəʁ]** "ay." (Bkz. ɢəzə) 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzəq]** 0103050101/47, 0202030902/47, 0203010702/02, 0502020101/247

OTü. ***kılıç** "kılıç" ED 618a → [**ɢəɬəʂ]** "ay." 0202030902/81, 0502020101/469

OTü. ***kızart-** "kızartmak" ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** "ay." 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***yılıg** "ılık, hafif sıcak" ED 925a → [**jəɬəʁ]** "ay." 0202010901/65, [**jiɬəʁ]** 0103020404/04

8.1.a.2. CıC(C) durumunda

OTü. /*ı/ > SUM, SUD /ə/

OTü. ***bıŋ** "bin" ED 346b → [**məŋ]** "ay." 0103050305/16, 0202030604/20

OTü. ***kış** "kış" ED 670a → [**qəs]** "ay." (Bkz. ɢ̊əs) 0103030702/94, 0202030604/23

OTü. ***kıl-** "yapmak, etmek, kılmak" ED 616a → [**ɢəɬ-]** "ay." (Bkz. ɢə-~ χə-~ ʁə-~ ʁəɬ-) 0103050201/23, 0202030101/04, 0203020403/16

OTü. ***kır** ED 641a → [**qəɾ]** "dik dağ, dik dağın yamacı, uçurum" 0202030401/12

OTü. ***kır-** ED 643a → [**qər-]** "(kılı) temizlemek, kırkmak, kesmek, kazımak, sıyırmak" 0202030701/05

OTü. ***kışkı** "kış mevsimine ait" ED 672a → [**qəsɢə]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 212), **[qəsɢ̊ə]** 0202031101/13

OTü. ***sıŋar** "taraf, yarı" ED 840b → [**səɴɑɾ]** "ay." 0103010305/91, 0202030401/04, 0502020101/15, [**sɑɴɑɾ]** 0203010301/19

OTü. ***tıl** "dil (vücut organı)" ED 489b → [**dəɬ]** "ay." 0103030802/31, 0202030101/09

OTü. ***yıg-** OTWF-II 2 **yıg-** "önlemek, engellemek" → [**jəʁ-]** "saklamak" 0103010305/10, 0502020101/41, [**jəq-]** 0203010901/09, [jiq-] 0502020101/438, [jiʁ-] 0502020101/470(2), [ʒiʁ-] 0502020101/430

OTü. ***yıl** "yıl" ED 917a → [**jəɬ]** "ay." 0103030201/16, 0202020501/16, 0203020402/30, 0502020101/184, [**ʒəɬ]** 0201010102/05, [jiɬ] 0202010703/27, 0203010302/05, [ʒiɬ] 0202020701/53, [jeɬ] 0202010901/24, 0502020101/357, [jẹɬ] 0203020201/18

8.1.b. İlk hece dışında

8.1.b.1. Cı-durumunda

OTü. /*ı/ > SUM /ə/(~Ø~ /o/); **SUD** /ə/(ɬØ~ /əː/~ /u/)

OTü. ***toklı** "toklu" ED 469a → [**dọχqdə]** "toklu, iki yaşındaki kuzu" 0103020303/25, [**dɔʰqdə]** 0202030303/05, [**doχqḍə]** 0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dɔʰqḍə]** 0202030204/09, **[ḍoʰqḍə]** 0202031201/12

OTü. ***altı** "altı" ED 130b → [**ɑʰɬdə]** "ay." (Bkz. ɑʰɬḍə) 0103050101/38, 0202010901/54

OTü. ***taːtı-** ED 452a → [**dɑdə-]** "tadına bakmak" (Bkz. dɑt-) 0502020101/61

OTü. ***tarı-** "ekmek" ED 532b → [**dɑɾ-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 97-98)

OTü. ***yaŋı** "yeni" ED 943b → [**jɑɴə]** "ay." 0103030702/98, 0202010901/02, [**jɑɴəː]** 0202030101/05, [**jɑɴo]** 0103010601/69, **[jɑːɴə]** 0202030801/10

OTü. ***haːgrı-** "ağrımak" TT 173, ***agrı-** ED 91a → [**ɑʁəɾ-]** "hastalanmak, ağrımak" 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]**0103010304/42,

0203020402/22, [**ɑχər-**] 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰr-]** 0502020101/156

OTü. ***kaːrı** "yaşlı" ED 644b → [**qɑɾə]** "ay." 0202010901/33, [**χɑːɾəː]** 0203030101/17, **[qɑːɾ]** 0201010101/05, 0202010501/11, 0203030101/18, **[qɑɾ]** 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, **[χɑɾ]** 0202031201/16, 0203010301/05, **[χɑːɾ]** 0203020402/09, **[hɑɾ]** 0203010701/17

OTü. ***kuːrı-** "kurumak" TT 179, ED 646a → **[qur-]** "ay." 0103010304/59, 0202030701/10, **[quɾ-]** 0202030701/08

OTü. ***kuzı** "kuzu" ED 681a → **[ɢuːzə]** "ay." 0202031101/05, **[ɢozə]** 0202031101/21, 0202031201/12, [ɢoːzə] 0202030301/04, 0202031101/17, 0202031201/12, **[ɢɔːzə]** 0103010705/11, 0202030404/11, **[ɢɔzə]** 0103020402/10, 0103010304/43, 0203010501/04, **[ɢuːzu]** 0202031101/04

OTü. ***jazı** "düz alan, düz yer" ED 984b → [**jɑzə]** "ay." 0103050303/27

OTü. ***yagıla-** ED 903b → [**jɑʁəɬɑ-]** "savaşa çıkmak" (Bkz. jɑʁəɬ-) 0502020101/244

OTü. ***kuzı** "kuzu" sözcüğü, Sarı Uygur Dahe ağzında **[ɢuːzu]** olarak tespit edilen biçimi ileriye benzeşme yoluyla ortaya çıkmıştır. OTü. ***yaŋı** "yeni" sözcüğü, Minghua ağzında OTü. /*ı/ > /o/ gelişmesini gösteren [**jɑɴo]** biçimine de rastlanır.

8.1.b.2. CıC-durumunda

OTü. /*ı/ > SUM /ə/ (~ Ø ~ /i/); **SUD** /ə/ (/əː/~ Ø ~ /i/)

OTü. ***haːçıg** "acı" TT 172 → [**ɑdzᶎəʁ]** "ay." 0103020403/18

OTü. ***bıçım** "kumaş parça" ED 295b → [**pədzᶎin]** "ay." 0103020304/05, 0202020701/56

OTü. ***kaːdın** "kayın" ED 602a → [**ɢɑzən]** "ay." (Bkz. ɢɑzə) 0102020303/41

OTü. ***aːgıl** "yerleşik, ahır, koyun yatağı" TT 172, ED 83b → [**ɑʁəɬ]** "ay." 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 0102020401/42, 0103020403/03

OTü. ***bagır** "karaciğer" ED 317a → [**bɑʁəɾ]** "ay." 0202030401/29, 0502020101/60, [**β̞ɑʁəɾ]** 0103040301/12, [**βɑʁəɾ]** 0202030104/16

OTü. ***saːkın-*** “düşünmek” ED 812a → [**sɑɢən-]** “ay.” 0103010602/20, 0202030601/28, 0502020101/365, [**sɑɢər-]** 0502020101/338, [**sɑɢ̊ən-]** 0103030901/71

OTü. ***alın-*** “alınmak, kendine çekmek” ED 148a → [**ɑɬən-]** “almak, yanına almak” 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99, [**ɑɬn-]** 0103010303/29, 0202030605/117, 0502020101/100

OTü. ***amır** “sağ salim, sakin” ED 162b → [**ɑmər]** “ay.” 0502020101/359

OTü. ***haːylıg** “aylık” ED 272b (***haːy** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** “bir aylık, aylık” 0202030604/19, [**ɑːjɬəʁ]** 0202030604/27

OTü. ***bulıt** “bulut” ED 333b → [**bəɬət]** “ay.” 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b → [**bɑɬəq]** “duvar” 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑːq]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑɬq]** 0203020501/15

OTü. ***kalın** “kalabalık, yoğun” ED 622a → [**qɑɬən]** “kalın” 0202020702/05, [**qɑːɬən]** 0103010101/18

OTü. ***kaːrlıg** “karlı” ED 658b, ***kaːr** TT 173 → [**qɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/31, 0502020101/247, [**qɑɾɬəq]** 0502020101/38, [**ɢɑɾɬəʁ]** 0502020101/22

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → [**sɑʁɬəq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202020501/88, **[sɑːq]** 0202030301/31, **[sɑɬəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

OTü. ***yılıg** “ılık, hafif sıcak” ED 925a → [**jəɬəʁ]** “ay.” 0202010901/65, [**jiɬəʁ]** 0103020404/04

OTü. ***aŋıt** “kırmız renginden büyük bir kuş, çalılık kaz” ED 176a → [**ɑɴət]** “yabanî ördek” 0103020301/22

OTü. ***aːrıg** “temiz” TT 172, ED 213b → [**ɑɾəʁ]** “ay.” 0103030802/21, 0202020501/11

OTü. ***karın** “karın” ED 661a → [**qɑɾən]** “ay.” 0203010503/03, [**qɑːɾən]** 0103010501/11, [**qɑːɾə]** 0202031202/55, **[qɑɾə]** 0202030604/76

OTü. ***tarıg** “tarlada yetiştirilmiş ürün” ED 537b → [**dɑɾəʁ]** “buğday” 0103030701/47, 0202010703/18, [**dɑːɾəʁ]** 0202020701/01, [**dɑɾəq]** qɑʁərəβərʁɑn eː d̥ə 0202030402/08

OTü. ***asıg** “fazla” ED 244b → [**ɑsəʁ]** “ay.” (Bkz. ɑ^{h}səʁ) 0103010304/77, 0202030605/77

OTü. ***atış-** “atışmak” ED 72b → [**ɑʰtəs-]** “savaşmak, çatışmak” (Bkz. ɑːtəs-~ ɑʰːtəs-~ ɑχtəs-) 0202020401/09, 0502020101/185

OTü. ***katıl-** “katılmak” ED 601b → [**qɑdəɬ-]** “ay.” 0103010305/78, [**qɑʰd̥əɬ-]** 0202030902/96, [**ɢɑʰdəɬ-]** 0202030103/08, **[χɑdəɬ-]** 0203010301/04

Yukarıdaki örnekler içinde OTü. ***balık,** OTü. ***alın-** sözcüklerinde /*l/ komşuluğunda, yani -Vlı- ses grubunda /*ı/ ünlüsünün korunduğu durumlar dışında, düşüp yok olduğu biçimlerine de rastlanır. Bu iki sözcükte ikinci hecedeki /*ı/ ünlüsünün düşmesi olayı Sarı Uygurların Minghua ağzında daha belirgindir, fakat çalışmamızda rastlanmamıştır.

Çalışmamızda tespit edilen /**əː**/ sesi kaynak kişinin o anki duygusunu daha etkileyici biçimde belli etmek için söyledikleri sözcükler veya ünlemlerde uzatmasından kaynaklanmaktadır.

əːm “hım (ünlem)” 0103050201/04

OTü. ***kaːrı** “yaşlı” ED 644b → [**χɑːɾəː]** “ay.” 0203030101/17, [qɑɾə] 0202010901/33, [qɑːɾ] 0201010101/05, 0202010501/11, 0203030101/18, [qɑɾ] 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, [χɑɾ] 0202031201/16, 0203010301/05, [χɑːɾ] 0203020402/09, [hɑɾ] 0203010701/17

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. **bıldır** “bıldır” ED 334a → **[pəʰdəːɾ]** “geçen yıl” (Bkz. pədoːɾ ~ pəd̥əɾ ~ pəʰdəɾ ~ pəʰd̥əɾ ~ puʰdoːɾ) 0103050101/52 [pədəɾ] 0103010304/41

Ortak Türkçe /***ı**/ ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*ç/ ünsüzünden gelişen /**dzʑ, /tʂ/, /ʂ/, /zʑ**/ gibi ünsüzlerden sonra daralma eğilimi gösterip dar, düz, orta dil /**i̱**/ ünlüsüne dönüşür.

OTü. ***bıçım** “kumaş parça” ED 295b → [**pədzʑi̱n]** “ay.” 0103020304/05, 0202020701/56

OTü. ***satıgçı** “tüccar” ED 801a → [**sɑdəʁdzʑi̱]** “ay.” 0103020302/10

OTü. ***subçı** “su satıcısı” ED 785 → [**sutʂi̱]** “ay.” 0202030203/03

OTü. ***kolguçı** “dilenci” ED 621b → **[qɔɬqətʂɨ]** “ay.” 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75, [ɢ̥ɔɬqəḍə] 0202010502/19

OTü. sözcüklerde son ses konumundaki /***ı**/ ünlüsü, -yV(C) yapısındaki ekler ile -p zarf-fiil ekinden gelişen /β/~ /u/ ~/o/ sesleri ile başlayan ekler eklendiğinde kaybolma eğilimi gösterir. Fakat -p zarf-fiil ekini almış fiillerde /p/ sesinin korunduğu durumlarda son ses konumundaki /***ı**/ ünlüsünün /**ə**/ olarak korunduğunu da görebiliriz: OTü. ***sakı-** : *sakı-p bar*; *sɑɢə-p bɑr me < sakıp bar mu erür; sɑɢə-β < sakı-p; sɑɢə-βər < sakıp olur-* vb.

OTü. ***sakı-** “beklemek” ED 805b → **[sɑɢə-]** “ay.” **sɑɢə-p bɑːr** 0103020303/04, **sɑɢə-p bɑr me** 0202010503/13, **sɑɢə-β** 0502020101/123, **sɑɢə-βər** 0502020101/483, **[sɑːɢə-] sɑːɢə-p+bɑr** s.-p bɑr͡er 0202030301/08

OTü. ***sakı-** ED 805b → **[sɑɢ-], [sɑːɢ]**

***sakı-p olur-** > **sɑɢ-ɔr** (<-βər) 0202030401/14

***sakı-p olur-ga** > **sɑɢ- ɔrʁɑ** (<-βər+-ʁɑ) 0502020101/207

***sakı-yın** > **sɑːɢ-in** 0202010502/16

8.2. *İncelme:*

Ortak Türkçe /*ı/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında söz başında /y/’li sözcüklerde /*ı/ → /e/, /ẹ/, /i/, /iː/ seslerine geliştiği görülür.

Sarı Uygur Dahe ağzında /y/ ünsüzünün komşuluğunda /y/’nin etkisiyle /*ı/ ünlüsü ön sıradan /e/, /ẹ/ sesine geliştiği örneklere de rastlanmıştır.

OTü. ***yıl** “yıl” ED 917a → **[jeɬ]** “ay.” 0202010901/24, 0502020101/357, **[jẹɬ]** 0203020201/18, [jiɬ] 0202010703/27, 0203010302/05, [ʒiɬ] 0202020701/53, [jəɬ] 0103030201/16, 0202020501/16, 0203020402/30, 0502020101/184, [ʒəɬ] 0201010102/05

ETü. **kaç yıl** “kaç yıl; birkaç yıl” (ED 589b ***kaç**, ED 917a ***yıl**) → **ɢɑʰʤeɬ** < ɢɑş + jiɬ “kaç yıl, birkaç yıl” (Bkz. ɢɑʰʤiɬ) 0202010301/15

OTü. ***yıp** “ip” ED 870b → **[jẹp]** “ay.” 0202020302/02, 0502020101/466, **[ʒẹp]** 0202030301/26, [jip] 0202020702/18, 0502020101/470, [ʃip]

0103040302/05, [ʒip] 0103020303/06, 0202020302/05, [ʒit] 0102020402/04, [ʃit] 0103010501/06

OTü. ***yıltız** “kök” ED 922b → [**jẹɬʒus**] “ay.” 0202030601/67, [jyɬʒəs] 0202030304/01

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilmiş olan OTü. /*ı/ → /i/, /i:/ ses değişmesi örnekleri genellikle **/y/** ünsüzü veya /y/’den gelişen [**ʒ**] ünsüzü komşuluğunda görülür. Söz başında /**y**/ ünsüzünden sonra /**ə**/ olarak korunduğu örnekler de bulunur (Bkz. **a.2**), bazen -Vyı- ses grubunda /y/’nin yarı ünlü özelliğinden dolayı /ı/ ünlüsünün hem incelip /i/ sesine gelişmesi hem de OTü. ***kayın-** “kaynamak”, OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” gibi sözcüklerde sıfırlanması durumuna da rastlanmıştır.

OTü. ***yıp** “ip” ED 870b → [**jip]** “ay.” 0202020702/18, 0502020101/470, [**ʃip]** 0103040302/05, [**ʒip]** 0103020303/06, 0202020302/05, [**ʒit]** 0102020402/04, [**ʃit]** 0103010501/06, [jẹp] 0202020302/02, 0502020101/466, [ʒẹp] 0202030301/26

OTü. ***yıl** “yıl” ED 917a → **[jiɬ]** “ay.” 0202010703/27, 0203010302/05, **[ʒiɬ]** 0202020701/53, [jeɬ] 0202010901/24, 0502020101/357, [jẹɬ] 0203020201/18 [jəɬ] 0103030201/16, 0202020501/16, 0203020402/30, 0502020101/184, [ʒəɬ] 0201010102/05

OTü. ***yılan** “yılan” ED 930a → **[jiɬɑn]** “ay.” 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281, **[ʒiɬɑn]** 0202030902/05, **[ji:ɬɑn]** 0202020501/42, 0202020501/45

OTü. ***yılıg** “ılık, hafif sıcak” ED 925a → [**jiɬəʁ]** “ay.” (Bkz. jəɬəʁ) 0103020404/03

OTü. ***kayın-** “kaynamak” ED 687a → [**qejin-]** “ay.” 0202010901/83, **[qejn-]** 0103020303/17

OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindəɾ-]** 0202010901/76, [**qejndəɾ-]** 0202020701/09

Bazen çok heceli sözcüklerde iki ünlü arasında **/y/** ünsüzü bulunduğunda **/y/**’nin yarı ünlü özelliğinden dolayı **/y/** sesinden sonra gelen **/*ı/** ünlüsünün düzenli olarak eriyip kaybolduğu bir örneği tespit edilmiştir.

OTü. ***ayıt-*** “sormak” ED 268b → [**ɑjt-]** “ay.” (Bkz. ejt-) 0103010305/76, 0201010101/02, 0202031201/16, 0203010702/45, 0502020101/368, [**ɑːjt-]** 0203010702/43, [**ɑːjd-]** 0103010602/17, **[ɑjd-]** 0102020401/42, 0103040405/02, 0202030902/44, 0203020501/02, 0502020101/427, **[ɑjʝ-]** 0202030605/93

Yukarıda belirtilen örnekler içinde /*ı/ → /iː/ biçimine geliştiği görülen OTü. ***yılan*** “yılan” > SUyg. **[jiːɬɑn]** sözcüğündeki uzunluk kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur.

8.3. *Genişleme*:

Ortak Türkçe /***ı/** ünlüsü, Sarı Uygur ağızlarında geriye ve ileriye benzeşme yoluyla aşağıda belirtilen birkaç örnekte /***ı/ → /ɑ/** biçiminde bir genişlemeye uğramıştır. Bunun dışında Sarı Uygurların Dahe ağzında /**ŋ/** ünsüzü komşuluğunda da /*ı/ → /**ɑ/** gelişmesine rastlanmıştır.

OTü. ***takıgu*** “tavuk” ED 468b → [**d̥ɑʰɢ̥ɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

OTü. *__sıŋar__ “yarı” ED 840b → [**sɑɴɑɾ]** “ay.” (Bkz. səɴɑɾ) 0203010301/19

8.4. *Yuvarlaklaşma:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen OTü. /***ı/ > /u/** yuvarlaklaşma örnekleri benzeşme yoluyla gerçekleşmiştir, bu tür benzeşme durumu daha çok ikinci hecede görülür. Benzeşme yoluyla /*ı/ → /u/ yuvarlaklaşmasına Sarı Uygurların Dahe ağzında daha sık karşılaşılır. Bunun dışında /***b**/ ünsüzü komşuluğunda çift dudak /**b**/ sesinin etkisiyle de yuvarlaklaşma gerçekleşir. OTü. **üç yıl** “üç yıl” gibi sözcük birleşmelerinde ortaya çıkan ünsüz birleşmeleri ve ileri benzeşme yoluyla ortaya çıkan yuvarlaklaşmalar görülür.

OTü. ***sıruk*** “sırık, çadır direği” DLT 519 → **[suɾuq]** “ay.” 0202030601/32, 0502020101/58, **[suɾəq]** 0202030601/34, 0201010101/15

OTü. ***unıt-*** “unutmak” ED 179b → [**undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, [**uːnd̥u-]** 0201010101/02, **[ʊndu**-] 0103010704/14, **[und̥u-]** 0201010101/02

OTü. ***tokı-*** “dokumak” ED 467a → [**dɔ^{h}ɢu-]** “karıştırmak” 0202030308/03, 0203010301/36, [**dɔχɢu-]** 0202030308/07, **[d̥ɔ^{h}ɢu-]** 0103010501/11, 0202030204/04, **[d̥ɔ^{h}ɢ̊u-]** 0203010901/04, [dɔχqə-] 0202030308/07, [d̥ɔχɢə-] 0103010705/24

OTü. ***yomıt-*** “biraraya gelmek, toplanmak” ED 935a → **[jomut-]** “ay.” 0202010701/02, [jəməd] 0103020403/09, [jɐ̣məd-] 0103020303/46, [jimə^{h}t-] 0103050303/24

OTü. ***udık** “uyku” D 46b → [**uzuχ]** “ay.” 0502020101/293, [**uzəʁ]** 0202030201/04

OTü. ***bıçak** “bıçak” ED 293b → **[pudzɻaq]** “ay.” 0103030802/22, [pədzɻaq] 0103040405/56, 0502020101/104, [pədʒaq] 0103010702/38, [pədzɻaɢ] 0502020101/106, [pədzɻaq] 0103040405/31, [pədz̥ɻaɢ] 0103040405/52, [pə^{h}dzɻaq] 0502020101/439, [ɸədzɻaq] 0502020101/38

OTü. ***üç** “üç” ve ***yıl** “yıl” iki sözcüğünün ara vermeden söylenmesi dolayısı ile ortaya çıkan /*ç/+ /*y/ ünsüzlerinin birleşmesi ve ardından gerçekleşen ileriye benzeşme ile /*ı/ > /u/~ /ü/ değişmesi görülür.

OTü. ***üç** “üç” (ED 18b) + ***yıl** (ED 917a) → [**hudzɻuɬ]** “üç yıl” 0202030402/58, **[u^{h}dʒyɬ]** 0502020101/193, [**ɸudʒyɬ]** 0202030605/14

Sarı Uygur ağızlarında *ı+ı dizisine sahip ve çift dudak /*b/ ünsüzü ile başlayan sözcüklerde /*b/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaşma sonucunda tekrar ileriye benzeşmeyle *bı+ı > bu+ə > bu^{h}+oː/ bə+oː gelişmesi de görülür.

OTü. ***biːr yıl turur*** > ETü. ***bıldır** “bıldır” ED 334a → **[pədoːɾ]** “geçen yıl” (Bkz. pədəɾ~ pə̥dəɾ ~ pə^{h}dəːɾ ~ pə^{h}dəɾ ~ pə^{h}d̥əɾ) 0103050101/06, [**pu^{h}doːɾ**] 0103030802/01, [pədəɾ] 0103010304/41, 0103050101/06

Sarı Uygur Dahe ağızlarında tespit edilen OTü. /***ı/ > /ü/** yuvarlaklaşması örnekleri istisna bir durum olup benzeşme yoluyla gerçekleşmiştir. Bunun dışında /**y/** ünsüzünün etkisiyle /***ı/** sesi /**ü/** sesine dönüşmüştür.

OTü. ***üç** "üç" (ED 18b) + ***yıl** (ED 917a) → **[u^{h}ʤyɬ]** "üç yıl" 0502020101/193, [**ɸudʒyɬ]** 0202030605/14, [**hudʐuɬ]** 0202030402/58

OTü. ***yıltız** "kök" ED 922b → **[jyɬʧəs]** "ay." 0202030304/01, [jęɬʧus] 0202030601/67

8.5. *Soluklulaşma:* (**ı → ə^{h}; *ır → ə^{h}r → əχr ~ χr ~ hr; *-ık- → -a^{h}g-*)

OTü. /*ı/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşarak /ə^{h}/ biçiminde kullanıldığı da görülür. Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*ı/ ünlüsünden gelişen soluklu /ə^{h}/ sesi, OTü. /*k/, /*ç/, /*r/ ünsüzlerinden önce geldiğinde karşımıza çıkar. Bunun dışında OTü. *-rk- yapısından önce geldiğinde de soluklulaştığına rastlanır. /*ı/ ünlüsü veya /*ır/ ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki *-də/-di* (< OTü. -di) veya şart eki -sɑ (< OTü. -sAr) eklendiğinde fiilin kök veya son hecesindeki /ə/ ünlüsünün soluklu /ə^{h}/'ya dönüştüğü görülürse de her zaman böyle değildir.

Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlünün sızıcı unsuru ünlü sesinin önüne geçebilmektedir; söz başındaki /**ə^{h}**/ soluklu sesinden sonra **/r/** bulunursa, /**ə/** sesi kaybolup /**hr̥/** biçimine dönüşebilir ve /**hr̥/** kendiliğinden hece oluşturur. Soluklu ünlü, küçük dil sesi /**ɢ/, /q/** ünsüzlerinden önce geldiğinde sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil sesi /**χ/**'ye dönüşür, bazen sızıcı unsur ünlü sesinin önüne geçtiğinde /**χ/** olarak bulunur. Ünlü veya /V**r/, /Vl/** ses grupları ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** veya /-s/ ünsüzü ile başlayan bir ek eklendiğinde fiilin son hecesinde bulunan ünlü ses soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 30). Çalışmamızda tespit edilen örnekler Chen Zong-zhen'in görüşünü desteklemektedir. OTü. ***-ırk** → ə^{h}rq/ɢ yapısında /ə^{h}/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek /ə^{h}/ → -əχrɢ-~ χr̥q~ hr̥q şeklinde göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçtiği görülür. Bazen sözcüğün ortadaki soluklu /ə^{h}/ ünlüsü kaybolup izini ötümlüleşen /r̥/~ /r̥/ üzerinde gösterir. Yukarıda belirtilen durumlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülür, örneğin OTü. ***ırk** "fal" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında hem soluklulaşmış [**ə^{h}ʀq]** biçiminde hem de daha ileri olan segmentleşen [**hr̥q]~[χr̥q]** biçimleri ile karşımıza çıkar.

Sarı Uygur Türkçesinde soluklu ünlü ve normal ünlü arasında az sayıda sözcük anlam ayırt etme işlevine sahiptir. Örneğin: *bəʰt-* “bitmek, tamamlanmak” - *bət* “bacak” (Chen Zong-zhen 2004: 29). Çalışmamızda bu duruma uygun örnene rastlanmamıştır.

OTü. /*ı/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinde soluklulaşma durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

***ıç → əʰʂ → əʰdzɻ**

OTü. ***bıç-** “biçmek” ED 292 → [**pəʰdzɻ-]** “(terzi kumaşı) biçmek, kumaş üzerinden kıyafetin şeklini almak” (Bkz. b̥əʂ-, pədzɻ-) 0103010701/121,

OTü. ***bıçak** “bıçak” ED 293b → [**pəʰdzɻɑq]** “ay.” (Bkz. pədzɻɑq~ pədzɻɑɢ ~ pədʒaq ~ pədzɻaq ~ pədz̥ɻɑɢ ~ pudzɻɑq ~ ɸədzɻɑq) 0502020101/439

***ır → əʰɾ**

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** “bıldır” ED 334a + → [**pədəʰɾge]** < **pəd̥əɾ+ eʰɾgə** +**jəɬ** “geçmişte” Bkz. pədəʰɾgẹ̣ ~ pədeʰg̊ə ~ pədeʰrge ~ pədẹ̣ɾg̊ẹ̣ ~ pəd̥əʰk̥ə~ pət̪əʰrge ~ pəʰd̥əʰrgẹ̣ ~ pəʰdẹ̣ʰrgə ~ pəʰd̥ẹ̣ɾk̚i) 0103010601/06

***ırk → əʰrq/ɢ → əχrɢ ~ χrq ~ hɾq**

OTü. ***ırk** “fal” ED 213a → [**əʰɾq]** “ay.” 0202031201/21, 0202030802/01, 0502020101/452, [**hɻ̊q]** 0202030802/23, 0203020403/14, 0502020101/453, **[hɻ̊ɢ̊]** 0502020101/452, [**χɻ̊q]** 0202030802/11

OTü. ***kırk-** “kırkmak, kesmek” ED 651a → [**qəʰɾq-]** “ay.” 0103010703/13, 0202020501/68, 0203010302/02, [**qəʰrq-]** 0203010302/01, 0203010302/02, [**ɢɑʰɾq-]** 0103010703/05, [**χəʰɾɢ-]** 0202010702/01, [**qəʰrɢ-]** 0203011001/04, [**qəʰrɢ̊-]** 0103010701/73, 0202020501/96, **[qəχrɢ-]** 0103010703/03

***-it- → əʰt**

Mo. ***amitan** “canlı varlık, hayvan, insanoğlu, yaratık” Lessing 2003: 62 → **ɑməʰtɑn** “yabanî hayvan” 0202020501/54, 0202030604/37

Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ağzında tespit edilen /*ı/ → /əʰ/ → /**ɑʰ**/ değişmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır.

OTü. ***tık-** “tıkmak” ED 465a → [**dɑʰg̊-]** “ay.” 0103010703/28

/*ı/ ünlüsü veya sözcüklerde yeniden düzenlemeyle **-rıl- > -ɾɬə-, -grı- > -ʁər-** gelişmesi /-lı/, /-rı/ ses grupları ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) veya şart eki **-sɑ** (< OTü. -sAr) eklendiğinde fiilin son hecesindeki ünlünün soluklu ünlüye dönüştüğü görülür, fakat her zaman böyle olmayabilir. Örneğin: OTü. ***adrıl-** "ayrı olmak" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yeniden düzenlemeyle [**ɑzərɬə-]** olarak bulunur, /ə/ ünlüsü ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki *-di* eklendiğinde soluklulaşır.

Fiil+ -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN
-ə^{h}-

OTü. ***adrıl-** "ayrılmak" ED 68b → **[ɑzərɬə^{h}-]** "ay." (Bkz. ɑːzərɬ- ~ ɑzərɬə-)

***adırıl-di > *adırıl-tı > *adırlı-dı > ɑzərɬə^{h}-d̥e** ɑ.-d̥e 0103010602/09 (Bkz. ɑːzərɬ- ~ ɑzərɬə-)

SUyg. **hanı-** "gitmek": **hanı-dI > hɑnə^{h}-d̥ə** 0502020101/348, 0202030605/70, 0202030302/04, **hɑnə^{h}-d̥e** 0203030102/01 (Bkz. qɑnə- ~ xa- ~ χɑ- ~ χɑnə- ~ hɑ- ~ hɑn- ~ hɑnə- ~ hɑɾ-)

OTü. ***haːgrı-** "ağrımak" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yeniden düzenlemeyle **[ɑʁər-]** biçimine gelişmiştir, **[ɑʁər-]** fiiline şart eki **-sɑ (**< -sAr) eklendiğinde soluklulaştığı biçimine rastlanmıştır.

OTü. ***haːgrı-** "ağrımak" TT 173, ***agrı-** ED 91a → [**ɑʁə^{h}ɾ-]** "ay." (Bkz. ɑːʁərˇ ɑχərˇ ɑʁərˇ)

***haːgrı-sar > ɑʁə^{h}ɾ-sɑ** 0502020101/156

8.6. *Ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde orta hecedeki vurgusuz /ı/ ünlüsünün durumu:*

OTü.***aːgız** "ağız" (TT 171, ED 98a) sözcüğü yalın veya ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde söz içindeki /*ı/ ünlüsü daha erken bir döneminde düşmüştür.

OTü**.*aːgız** "ağız" → **[ɑːs], [ɑχs], [hɑs]** (Bkz. ɑsˇ ɑ^{h}ːsˇ ɑ^{h}s)

***aːgız+ı+n > ɑːs+ən** "ağzı" 0202030701/09, **ɑχs+ən** 0103030702/27, 0202010901/60

***aːgız+ı+n+da > [hɑs] hɑs+ənd̥ɑ** "ağzında" 0202010901/53

OTü. ***bagır*** “karaciğer” sözcüğü yalın veya ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde bir değişikliğe uğramamıştır:

OTü. ***bagır*** “karaciğer” ED 317a → **[bɑʁəɾ],[βɑʁəɾ], [b̥ɑʁəɾ]**

***bagır+ı** > **bɑʁəɾ+ə** “karaciğeri” 0502020101/60

***bagır+ı+n** > **βɑʁəɾ+ən** “karaciğeri” 0502020101/101

***bagır+nı** > **bɑʁəɾ+nə** “karaciğeri” 0202030401/30, **βɑʁəɾ+nə** 0502020101/96

OTü. ***boːyın*** “boyun” sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında yalın hâlde [**mojn]**, bir kez [**mojin]** olarak kaydedilmiştir. Her iki durumda da sözcük ister T3K iyelik eki gibi, ünlü ile başlayan eklerle ister ünsüz ile başlayan eklerle genişletilsin sözcüğün çekime hazır tabanı [**mojn]**’dur.

OTü. ***boːyın*** “boyun” TT 177, ED 386b → [**mojn]** “ay.” (Bkz. **mojin**)

***boːyın+ı > mojn+ə** “boynu” 0202030701/04, 0103010306/28

***boːyın+ı+n > mojn+ən** “boynu” 0103010502/06, 0103030802/05, 0202030308/01, 0202030604/69

***boːyın+ı+n+ka > mojn+əɴGɑ** “boynuna” 0103030802/38

***boːyın+nı > mojn+nə** “boynu” 0103010306/27

***boːyın+ka > mojn+ɢɑ** “boynuna” 0202030301/26

***boːyın+nıŋ > mojn+nəŋ** “boynunun” 0103020302/18

4.1.9. /*eː/ Ünlüsü

OTü. uzun /*eː/ ünlüsü geniş, düz, açık, ön dil ünlüsüdür. OTü. /*eː/ ünlüsü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle kısalmıştır, seyrek olarak Dahe ağzında uzunluğun korunduğu sözcüklere de rastlanır. OTü. /*eː/ → /e̞ː/ ~ /e̞/ ve daha ileri /iː/ ~ /i/ daralma eğilimi görülür. /*eː/ ünlüsü üzerinde görülen daralma durumu Sarı Uygur Minghua ağzında daha belirgindir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hecede söz başı /*eː/ ünlüsünün düştüğü bir örnek de tespit edilmiştir (**9.a.**). Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***neː*** “ne” ve ***kıl-*** “kılmak” sözcükleri ara vermeden yan yana geldiğinde birleşerek /*eː/ > **/ɑː/** gelişmesiyle

[**nɑːʁəɬ-]** (< OTü. **neː kıl-*) biçimine geliştiği tespit edilmiştir (**9.b.**). OTü. /*eː/ ünlüsünün, ünlü benzeşmesi veya çift dudak /*b/'nin etkisiyle /***eː/ > /u/ ~ /y/** yuvarlaklaşmasına rastlanır (**9.c.).** OTü. /*eː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaştığı örneğine rastlanır (**9.d.)**. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*eː/ ünlüsü izini ünlü ikizleşme, ünlü türemesi gibi ses olayları ile göstermiştir (**9.e.**).

Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. kök hece /*eː/ ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 180-182), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak da rastlanan sözcükler vardır. İlk hecede: **[keːɬən]** "gelin" (fakat [keɬən]~ [keɬəːn]~ [keɬn]~ [kẹɬn]) vb.; ilk hece dışında: **[eɣeːn]** "yeğen", [**ezeːɾ]~ [ðzeːɾ]** "eyer" (fakat [ẹzẹɾ]~ [zeɾ]~ [ðzẹɾ] ~[ezeɾ] ~ [izẹɾ-]), [**eːzeːŋgə]** ~ [**uzeːŋgə] ~ [ŭzeːŋgə]** "üzengi" (fakat [ezeŋgə][ẹzəŋgə] [yzẹŋgə] ~ [izəŋgə]), **[seːn]~ [eseːn]~ [ẹseːn]** "esen, sağ salim" (fakat [ẹsẹn]) vb. Böyle sözcüklerdeki uzunluklar sonradan ve konuşma sırasında duyguyu daha etkileyici biçimde belli etmek, konu vurgulanmak istendiğinde ortaya çıkar, bu durum ünlem ve nakaratlarda da görülebilir. Şarkı veya destan söylerken de aynı durum görülür.

9.a. OTü. kök hece /*eː/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hece **Ceː-** ve kapalı hece **CeːC** durumunda kısalmış olup **/e/** olarak korunmasının yanında /*e/ → /ẹ/ olarak daralma eğilimine de girer ve bunun daha ilerisi olan /iː/~ /i/ gelişmesi ise daha çok /n/ ünsüzü komşuluğunda görülür. Ancak OTü. ***neːçe** "ne kadar, kaç" sözcüğü Minghua ağzında **[nidʒi]** biçimi dışında /**eː/** ünlüsünün düştüğü **[ndʒi]** biçimiyle de söylenir. Bunun dışında /*ç/ ünsüzünden gelişen yarı kapantılı, dişeti-damak /**dʒ/** ünsüzünden sonra da /*e/ → /ẹ/~/i/ daralması görülür, fakat **dʒi-** şekline daha çok Minghua ağzında rastlanır.

İlk hecede

9.a.1. Ceː- durumunda

9.a.1.1. OTü. /*eː/ > SUM /e/~ /ẹ/ (~/i/~ Ø); **SUD** /eː/~ /e/~ /ẹː/~ /ẹ/(~ /iː/~/ə/~/e/~Ø)

OTü. ***beːrü** “beri” TT 180, ED 355a → **[beɾ]** “ay.” (Bkz. bẹɾ~ bẹɾə) 0103030802/35, 0202030902/87, 0203020201/16, 0203020402/03, 0203011002/26, [**beɾə]** 0203020402/27, 0502020101/203, **[beːɾə]** 0202020201/06, 0203020402/27, 0502020101/203, **[bẹːɾ]** 0203010702/19, 0203020201/20, 0202030902/86, 0502020101/168, **[bẹːɾə]** 0202010901/53, 0202030301/08, 0202030604/51, **[βeːɾə]** 0202020201/06, **[βeɾ]** 0502020101/367, [**βeɾə**] 0202020302/04, 0202030604/75, **[biːɾə]** 0202030306/02, 0202031101/16

OTü. ***eːder** “eyer” TT 180, ED 63b → **[ezeɾ]** “ay.” (Bkz. ə̆zeːɾ~ ezeːɾ~ ẹzẹɾ) 0202020303/11, 0502020101/160, **[izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**ĕzeɾ]** 0202020702/14, **[ə̆zẹɾ]** 0202030403/10, **[zeɾ]** 0103010305/57, 0202020101/06

OTü. ***keːkir-** “geğirmek” TT 181, ED 712b → [**gegəɾ-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

OTü. ***teːri** “deri” TT 181, ED 531a → **[teɾə]** “ay.” 0103010501/07, 0202030301/21, **[teɾ]** 0103010501/09, 0103020302/14, 0202030701/01, 0502020101/466, **[tẹːɾə]** 0202010901/58, **[tẹɾə]** 0103010501/13, 0202010901/63, **[tẹɾ]** 0102040301/04, 0103010306/19, 0103010501/09

9.a.1.2. OTü. /*eː/ > SUM /iː/~ /i/ (~/e/~Ø); **SUD** /iː/~ /i/ (~ /e/ ~ /ẹ/)

OTü. ***neː** “ne” TT 181, ED 774a → [**niː]** “ay.” 0102040301/02, 0103030901/23, 0201010101/02, 0202020501/44, 0203020202/02, 0502020101/13, **[ni]** 0102020303/42, 0103010705/09, 0202030201/02, 0203011002/09, 0502020101/443, **[n]** buʁɑ **n** diɣẹ̆g̑ ẹ̆ 0102020303/26, **n** di ḍə dz̤ɑ 0103010101/03, [**nə] nə** dij dəɾ t̑ɑ 0202030605/139

OTü. ***neːke** “niye, neden” OT 250, TT 181 ***neː** → [**niɣi]** “ay.” (Bkz. niɣe) 0103010701/41, 0202030605/96, [**niːɣe]** 0202010501/16, [**niɣẹ̆]** 0103030901/13

OTü. ***neːçe** “nice, kaç” ED 775a → **[nẹ̆ʤi]** “ay.” 0202020702/10, **[niʤi]** 0103010703/11, 0202030802/49, 0203020401/16, 0502020101/370, **[nʤi]** 0103010306/09, **[niːʤi]** 0202030802/11, 0203020401/09

OTü. ***neːçük** “nasıl” (<***neːçe ök**) ED 775b → **[niʤik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, [nəʤik] 0202030902/52, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːʤik**] 0203020203/22, [**niʤig]** 0103010305/20

OTü. ***neːme** “ne, şey, birşey” ED 777b → **[nimi]** “ay.” (Bkz. biˇ dimiˇ d̥imiˇ məˇ meːˇ meˇ miːˇ miˇ neˇmiˇ niːmiːˇ niːmiˇ nimɑˇ nimeˇ timi) 0103010304/46, 0202010901/47, 0203020202/17, 0502020101/02, **[niːmi]** 0201010101/18, 0202030902/128, [**nimeːˇ]** 0202010503/13, 0203011002/26, **[nimeˇ]** 0103010705/10, 0202010503/13, 0202020303/11**,** **[nimiː]** 0202030101/10, 0202030402/41, 0203010501/06, **[nimi]** 0103040301/18, 0202030104/13, 0203020203/12, 0502020101/230

OTü. ***çeːrig** “asker, ordu” TT 180, ED 428b → **[ʤerəɣ]** “ay.” 0502020101/23, **[ʤerəq]** 0103010705/42, **[ʤeˇrəɣ]** 0502020101/166, **[ʤiɾəːɣ]** 0102040302/05, **[ʤiɾək]** 0102040302/06, **[ʤiɾəɣ]** 0102040302/02

OTü. ***neː** “ne” sözcüğünün Sarı Uygur ağızlarında /n/ ~ /nə/ olarak kaydedilmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur. OTü. ***neːçük** “nasıl” sözcüğünde görülen kalınlaşma kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***neːçük** “nasıl” (<***neːçe ök**) ED 775b → **[nəʤik]** “ay.” 0202030902/52, fakat [niʤik] 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, [niʧik] 0202010703/12, [niːʤik] 0203020203/22, [niʤig] 0103010305/20

OTü. ***eːder** “eyer” sözcüğünde ilk hecesindeki /*eː/ ünlüsü, Sarı Uygur ağızlarında bazen çok kısa /ə̆/~ /ĕ/ sesi olarak görülür veya tamamen düşüp kaybolur.

OTü. ***eːder** “eyer” TT 180, ED 63b → [**ĕzeɾ]** “ay.” 0202020702/14, **[ə̆zeˇɾ]** 0202030403/10, **[ə̆zeːɾ]** 0202020101/01, **[zeɾ]** 0103010305/57, 0202020101/06 [ezeɾ] 0202020303/11, 0502020101/160, [ezeːɾ] 0202020303/04, [ezeˇɾ] 0202020303/10, [izeˇɾ-] 0102040301/10, 0103040405/24

9.a.2. CeːC durumunda

OTü. /*eː/ > SUM /e/; **SUD** /e/ (/eː/ ~ /eˇ/~ /i/)

OTü. ***beːg** “boy ve/veya uruk başı” TT 180, ED 322b → [**peɣ]** “ay.” 0102020402/03, 0103040302/13, 0202010701/18, 0203010301/32,

[**peǩ]** 0202010703/32, [**peːɣ]** 0202020401/02, 0203020401/12, **[pẹɣ]** 0203011002/15, **[peː]** 0202030403/06, [**peːk]** 0202020401/05, [**pek]** 0203010301/31

OTü. ***heːren** "erkek" ED 232a TT 181 ***heːr** → **[eɾen]** "ay." (Bkz. əɾeːŋ) 0202030103/10, 0502020101/386, [**ẹɾẹn**] 0202030104/21

OTü. ***keːklik** "keklik" TT 181 → **[gegələk]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 150)

OTü. ***teːpre-** "hareket etmek" ED 444a, bkz. TT 181 **teːp-** "depremek" → **[deɾβe-]** "ay." 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**, [deɾẹ-]** 0502020101/414, [**deɾβẹ-]** 0502020101/487

OTü. ***teːpret-** "hareket ettirmek" ED 444a, bkz. TT 181 **teːp-** "depremek" → **[deɾβet-]** "ay." 0103030702/30, [**dẹɾet-]** 0203010303/09, [**deɾβed-]** 0502020101/36

9.b. Birleşmeler ve kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan art sıraya geçişler de görülebilir.

OTü. ***neː** "ne" ve ***kıl-** "kılmak" sözcüklerinin birleşmesinden oluşan [**nɑːʁəł-]** birleşiğinde /*eː/ > **/ɑː/** kalınlaşması art sıradan **ʁəł-** fiilinin etki alanına girmesinden dolayıdır:

***neː + *kıl- > nɑːʁəł- < ne+ɢəł-** "ne yapmak" 0103050301/25, **[nɑːχəł-]** 0103050301/03, [**nɑːʁə -]** 0103030802/14

OTü. ***heːr** "er, erkek" sözcüğünden türen ***heːren** "erkek" sözcüğünde /***e/** ünlüsünün **/ə/** sesine değişmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***heːr** TT 181, ***heːren** "erkek" ED 232a → **[əɾeːŋ]** "ay." (Bkz. ẹɾẹn) 0203020302/03, [eɾen] 0202030103/10, 0502020101/386, [ẹɾẹn] 0202030104/21

9.c. OTü. **keːb-** "çiğnemek" sözcüğünde /***eː/**'nin **/y/** olarak yuvarlaklaşması çift dudak /*b/'nin etkisiyledir.

OTü. ***keːbşe-*** TT 181 **keːb-** "çiğnemek"'den → **[kyse-]** "çiğnemek" (Lei Xuan-chun 1992: 177)

Sarı Uygur Türkçesinin Dahe ağzında tespit edilen [**tuɾdien]** "deri mont, uzun deri ceket" OTü. ***teːri*** +***toːn*** sözcüklerinden oluşmuş bir birleşik isimdir ve eː+i͡o > e͡o > u i͡e geriye benzeşmeyle birleşik sözcüğün ünlü dizisi ortaya çıkmıştır, bu sözcük Minghua ağzında da görülür, ancak çalışmamızda rastlanmamıştır.

OTü. ***teːri*** (ED 531a) + ***toːn*** (ED 512b) → [**tuɾdien]** "deri mont, uzun deri ceket" 0202030101/05, [**turdien]** 0202030101/05

9.d. *Soluklulaşma:*

OTü. /*eː/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaştığı bir örneğine rastlanır. OTü. /*eːr/ ses grubundan gelişen soluklu /əʰɾ/ ve /əʰɾ/'ın daha ileri olan /χ̟ɾ̥/ biçimine de rastlanır. OTü. ***eːrkek*** "erkek" sözcüğündeki /*eː/ ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında **/eː/ > /i/ > /ə/** gelişmesini tamamlayarak **/əʰɾ/** olarak bulunur. Minghua ağzında rastlanan daha ileri **/χ̟ɾ̥/** biçiminde ise **/*eː/** ünlüsünden gelişen soluklu **/əʰ**/'nın kaybolmuş ve fakat kendi üzerindeki solukluluğunu, /**ɾ**/'yi /**ɾ̥**/ üzerinde onu ötümsüzleştirerek göstermiştir.

***eːrk- → əʰɾg -~ χ̟ɾg-**

OTü. ***heːrkek*** "erkek" ED 223b, TT 282 **heːr** → [**əʰɾgik]** "erkek (hayvan için)" 0202030902/58, **[əʰɾgiķ]** 0202030902/52, [**χ̟ɾgik]** 0103040301/06

9.e. *OTü. /*eː/ ünlüsünün izleri:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*eː/ ünlüsü ünlü ikizleşmesi, ünlü türemesi gibi olaylarla uzunluğunun izini bırakmıştır.

Ünlü ikizleşmesi: Uzun ünlülerin kendilerinden önce ya da sonra ikinci bir ünlü türetmek suretiyle ikizleşmeleri birçok dilde görülen doğal bir gelişmedir (Tekin 1994: 123). OTü. ***beː*** "kısrak" sözcüğünün Dahe ağzında birden fazla biçimine rastlanır, [**pẹ] ~ [pẹː]** dışında ünlü ikizleşmesine uğramış **[pəi] ~ [pəiː]**

biçimlerine de rastlanır, hatta son ses /i/~ /iː/ seslerinin yarı ünlü /y/ sesine geliştiği de görülür. OTü. **kulunluk beː* birleşmesinin Sarı Uygur Dahe ağzında aynı kaynak kişiden tanıklanan [**quj]~ [χuj]** biçimleri, sözcüğün kendisinden önceki yuvarlak ünlülü sözcük ile duraksız yan yana gelerek ünsüz ve ünlü benzeşmeleri ile ortaya çıkmışlardır.

> OTü. ***beː** "kısrak" TT 180; **bėː** ED 291b → [**pẹ**] "doğum yapmışlığı olan dişi at" 0202030402/13, [**pẹː**] 0202030402/14, **[pəi]** 0502020101/226, [**pəiː**] 0502020101/128, [**pəj**] 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, [**quj**] quɬunnəq͡ **quj** 0202010502/13, **[χuj]** quɬunnəq͡ **χui**.͡ɬɑ 0202010502/14; **[pej]** Lei Xuan-chun 1992: 72, Chen Zong-zhen 2004: 492)

Ünlü türemesi: Kapalı hecelerdeki uzun ünlülerin bazen hece sonunda kısa bir ünlü türettikleri olur (Tekin 1995: 155-156). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kapalı hecelerde OTü. /*eː/ ünlüsünün ilk heceden sonra bir kısa ünlü türetmesiyle açık hece yapısına dönüştüğü bir örneğine rastlanmıştır.

> OTü. ***keːklik** "keklik" TT 181 → **[gegələk]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 150)

4.1.10. /*e/ Ünlüsü

OTü. /***e/** ünlüsü geniş, düz, açık, ön dil ünlüsüdür. Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında /**e/** olarak korunması yanında, daralarak /**e/** → /**ẹ/~ /i/** eğilimi gösterdiği de görülür. Bu daralma eğilimine Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık karşılaşılır (**10.1**). OTü. /*e/ ünlüsünün, bazen ünlü benzeşmesi veya çift dudak /*b/ ünsüzünden gelişen /v/'nin etkisiyle yuvarlaklaşmasına rastlanır (**10.2**). OTü. /*e/ ünlüsünün, sözcük içinde OTü. /***g/, /*k/, /*l/, /*r/, /*ş/, /*s/** ünsüzleri bulunduğunda veya komşuluğunda kalınlaştığı örnekler tespit edilmiştir, bazen /*e/ → /ə/ değişmesi kaynak kişinin konuşmasında kaynaklanmaktadır (**10.3**). OTü. /*e/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*k/, /*l/, /*r/, /*ç/, /*t/ ünsüzleri komşuluğunda soluklulaştığı örnekler de tespit edilmiştir (**10.4**).

10.1. OTü. /***e/** ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /e/ sesinin dışında yaygın bir şekilde daralarak /ẹ/, /ẹː/ ve bunun daha ileri bir aşaması olarak /iː/, /i/

seslerine gelişmiştir, daralma eğilimi Minghua ağzında daha belirgindir. İlk hecede /*y/, /*n/ ünsüzleri komşuluğunda genellikle /*e/ → /i/~ /iː/ daralması gösterir, bu duruma bazen söz başında /y/ ünsüz türemesi veya /y/'den gelişen sızıcı, dişeti-damak /ʒ/ ünsüzü komşuluğunda da rastlanır; /y/ ünsüzü komşuluğunda /e/~ /ẹ/ olarak korunduğu örneklere daha çok Dahe ağzında rastlanır (Bkz. **10.1.a.1.2**). İlk hece dışında açık hece konumunda dişeti /*d/, /*l/, /*n/ ünsüzlerinden sonra geldiğinde istisna olarak /e/ ve daralma eğilimi gösteren /ẹ/, /iː/ biçimleri dışında tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle daralarak /i/ ünlüsüne gelişir (Bkz. **10.1.b.1.2.**).

OTü. ***esen** "esen, sağ salim" sözcüğü için kaydedilen **[seːn]** biçimi kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur.

İlk hecede

10.1.a.1. (C)e- durumunda

10.1a.1.1 OTü. /*e/ > SUM, SUD /e/~ /ẹ/ (~ /i/~ /eː/)

OTü. ***esen** "esen, sağ salim" ED 248a → **[eseːn]** "ay." 0202030802/25, **[ẹsẹn]** 0103030202/03, **[ẹseːn]** 0202030802/24, **[seːn]** 0203011002/25

OTü. ***esür-** "sarhoş olmak" ED 251a → **[isəɾ-]** "ay." 0202030902/129

OTü. ***emüz-** "emzirmek" ED 165a → **[ems-]** "ay." 0202031101/22, [**imәs-]** 0202031101/21, [**emәs-]** 0202031101/23, [**eːmәs-]** 0202031101/16, **[ẹmə̆s-]** 0202031101/21, [**imə̆s-]** 0202031101/21, [**ims-]** 0202031101/21

OTü. ***bedüt-** "büyütmek" ED 300b → **[bezət-]** "ay." 0103010701/140, 0202030402/12, **[bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, **[bezəḍ-]** 0202030402/12

OTü. ***kelin** "gelin" ED 719a → **[kełən]** "gelin, eş, hanım" 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keːłən]** 0203020201/01, **[kełəːn]** 0202030402/46, **[kełn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kẹłn]** 0103010305/85, 0103020302/03

OTü. ***kedük** "giyilmiş şey" ED 702b DLT, KB **kedük** "keçe şapka; keçeden giysi"→ **[kezək]** "keçe ile yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet" 0203010501/03

OTü. ***kemür-** "kemirmek" ED 723a → **[kemәɾ-]** "ay." 0102020402/20

OTü. ***teŋri*** “gökyüzü; Tanrı” ED 523b-524a **teŋri → [deŋər]** “ay.” 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋər]** 0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, [**diŋər**] 0102040301/13, 0502020101/215

OTü. ***telin-*** “delinmek” ED 501a → **[teɬəŋ-]** < teɬən- “ay.” 0203010503/06

OTü. ***telük** “delik” ED 498a → **[teɬk]** “ay.” 0103050102/31, **[teɬək**] 0202020702/13

OTü. ***temir** “demir” ED 508b→ [**deməɾ]** “ay.” 0103030702/86, 0202030902/87, [**demər]** 0103010701/139, 0202030902/86, **[dẹməːɾ]** 0103050305/09, [**dẹməɾ]** 0103010101/18, 0202030301/14, 0502020101/440

OTü. ***yegen (?yėgen)** “yeğen” ED 912b → **[eɣeːn]** 0202030101/08

10.1a.1.2. OTü. /*e/ > SUM /i/; **SUD** /i/ (~ /e/~ /ẹ/~ /iː)

OTü. ***erü-** “erimek” ED 198a → [**jeɾ-]** “ay.” 0502020101/23

OTü. ***emig** “meme” ED 158b → **[iməɣ]** “ay.” 0103030901/15, **[jiməɣ]** 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10

OTü. ***egir-** “eğirmek” ED 113a → **[jiɣəɾ-]** “ay.” 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣəɾ-]** 0202020302/01, 0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣə^{h}ɾ-]** 0103010701/74, **[ziɣəɾ-]** 0203010501/06

OTü. ***em** “ilaç” ED 155a → [**em]** “ay.” 0202010901/48, **[ẹm]** 0203020203/09, [**jẹm]** 0202010901/52, [**jiːm]** 0202031101/17, [**jim]** 0202010901/49

OTü. ***yelim** “tutkal” ED 929a → **[ʒiɬəm]** “ay.” 0202020702/14

10.1.a.2. (C)eC(C) durumunda

OTü. /*e/ > SUM, SUD /e/~ /ẹ/~ (/eː/~ /ẹː/~ /iː/)~ /i/

OTü. ***emçi** “Doktor” ED 156b → **[jẹmtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

OTü. ***ber-** “vurmak, dövmek”**,** Krş. ETü. **berge** “kamçı, üvendire” (< ber-ge) ve **bert-** “vurmak, dövmek” < bert-t- Ettirgenlik ÇE, bu sözcükler için sırasıyla bkz. ED 362b, ED 358b ve ayrıca bkz. OTWF 379 *bärKä*, 594 *bärt-* → [**peɾ-]** “vurmak, dövmek, rüzgâr çıkmak, güçlü bir şekilde esmek” 0103030901/75, 0202030902/07, 0203020301/03, [**peːɾ-]** 0103010705/19, 0203011002/11, [**pẹɾ-]**

0103030901/70, 0202020501/08, 0203011002/11, **[peːχɾ-]** 0103030901/64, [**peχɾ-]** 0103030901/65, [**βeɾ-]** 0202030103/17, 0203010303/06, [**ɸeɾ-]** ɑnə **ɸ.**-əβər d̥ə͡ qɑn 0202030104/03

Skr. **ratna** >> ETü. **ertini** "mücevher; kıymetli nesne" ED 212a → [**jerdini]** "ay." (Bkz. ərdənẹ ~ərdəm̰) 0103010601/59, **[ɐ̣ɾdəni]** 0103010701/77, **[jeɾdəni]** 0103010701/68, **[jɐ̣ɾdəni]** 0103010701/80, **[jɐ̣ɾdinɐ̣]** 0103030702/52, **[jɐ̣ɾdini]** 0103010601/52, 0103030702/42, **[jiɾdəni]** 0103030702/43

OTü. ***kedgü** "giyim, kıyafet" ED 702b → **[gɐ̣zgə]** "ay." 0202031202/04, 0203010701/02, [**gɐ̣ːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gɐ̣ːzgəː]** 0203010701/08, **[gɐ̣ːzɣə]** 0203010702/21, [**gɐ̣zgə]** 0203010701/06, **[gɐ̣ʒgə]** 0203010701/19, **[ɣɐ̣zgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizgə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***kel-** "gelmek" ED 715b → [**geɬ-]** "ay." (Bkz. gəɬ-~ ge-~ geʰ-~ geʰɬ-~ gɐ̣-~ gɐ̣ʰɬ-~ gixɬ-~ giɬ-~ gɐ̣-~ gi-~ gix-~ giɬ-~ ki-~ kiɬ-~ ḵɐ̣-~ ɣe-~ ɣeɬ-~ ɣɐ̣-~ ɣɐ̣ɬ-) 0103020404/02, 0202020302/05, 0203011002/21, 0502020101/79, [**geː-]** 0202030301/22, [**gɐ̣ː-]** 0103030901/51, 0202030302/02, 0502020101/123, [**gɐ̣ːɬ-]** 0203020302/10, **[gɐ̣ɬ-]** 0102040301/14, 0103020404/01, 0202030801/07, 0203030102/08, 0502020101/57, [**gi-]** 0102020303/37, 0103040601/24, 0201010101/34, 0202030402/43, 0203010702/55, **[giː-]** 0103010701/26, 0202030801/25

OTü. ***kem** "hastalık" ED 720b → [**gɐ̣ːm]** "ay." 0202020501/43, 0203020203/02, **[gim]** 0202010703/23, 0202010901/47

OTü. ***eŋ** "en" ED 166a → [**jɐ̣ːŋ]** "ay." 0201010102/04, 0502020101/431, [**eŋ]** 0502020101/257, **[ɐ̣ːŋ]** 0202030605/03

İlk hece dışında

10.1.b.1. Ce-durumunda

10.1.b.1.1. OTü. /*e/ > SUM /e/~ /ɐ̣/~ /i/ (~/eː/); **SUD** /e/~ /ɐ̣/

OTü. ***öpke** "akciğer" ED 9a → **[øʰkbe]** "ay." 0103030802/06, **[øʰkb̥ɐ̣]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[øʰkb̥ɐ̣]** 0203010801/01, **[yxkb̥**] 0103040301/12, **[eʰkbe]** 0103030802/06, **[jøʰkb̥ɐ̣]** 0502020101/101

OTü. ***tüke-*** “tükenmek” ED 479a → [**tyge-]** “ay.” 0102020303/19, [**tyge-]** 0103030802/16, [**tugẹ-]** 0103030201/34, [**tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, [**tygi-]** 0103030201/28

OTü. ***tüşe-*** “rüya görmek” ED 561b → [**tuse-]** “ay.” 0502020101/202

OTü. ***yenge*** “yenge” ED 950a → **[eŋge]** “ağabeyin eşi” 0103020301/07, **[ẹŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ẹŋgeː]** 0103020403/07, [**ẹŋge]** 0203020203/03, [**ẹŋgẹ]** 0103010305/73, **[ẹŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgẹ]** 0103040404/14

10.1.b.1.2. OTü. /*e/ > SUM /i/ (/e/~ /iː/); **SUD** /i/ (/e/~ /ẹ/~ /iː/)

OTü. ***kegde*** “kâğıt” ED 710a → **[kegdi]** “ay.” 0202030605/27, **[kekdi]** 0202010901/54, **[kẹdi]** 0103050102/21, **[kẹ̬di]** 0203030102/18, **[kẹ̬ḍi]** 0203030102/17, **[kḭ̬ḍi]** 0203030102/14

OTü. ***yigde*** “iğde” ED 911b → **[ʤiɣdi]** “ay.” 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, [**ʤiɣdiː]** 0103010101/10

OTü. ***yükle-*** “yüklemek” ED 912b → **[ʂukdẹ-]** “ay.” 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

OTü. ***tile-*** “aramak” ED 492a → **[dəle-]** “ay.” 0103040301/25, [**dəlẹ-]** 0202030403/02, 0502020101/398, **[dəli-]** 0103030702/107, 0202030605/107, 0203020201/05, **[dẹli-]** 0202030605/123, 0203020203/21, **[dili-]** 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53, [**dəl-]** dɐrdiŋnə͡lɑ dəli dəl-i dəl-i 0103010502/22

OTü. ***igne*** “iğne” ED 110a → [**jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[jiŋniː]** 0202031101/17, **[ʒiŋni]** 0202010502/16

OTü. ***kişne-*** “kişnemek” ED 754a → [**kəsdi-]** “ay.” 0202010502/13

10.1.b.2. CeC-durumunda

OTü. /*e/ > SUM, SUD /e/~ /ẹ/~ (/eː/~ /i/)

OTü. ***esen*** “esen, sağ salim” ED 248a → **[seːn]** “ay.” 0203011002/25, **[eseːn]** 0202030802/25, **[ẹsẹn]** 0103030202/03, **[ẹseːn]** 0202030802/24

OTü. ***eːder*** “eyer” TT 180, ED 63b → **[ezeɾ]** “ay.” 0202020303/11, 0502020101/160, **[izẹ̬ɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, **[ǯzẹ̬ɾ]**

0202030403/10, **[ðzeːɾ]** 0202020101/01, [**ezeːɾ]** 0202020303/04, **[ẹzẹɾ]** 0202020303/10, **[zeɾ]** 0103010305/57, 0202020101/06

OTü. ***kergek** “gerek” ED 742a → **[gẹɾig]** “ay.” 0103050305/17, **[keɾek]** 0103040403/38, [**keɾeg]** 0103010601/43, [**keɾeḵ]** 0103050101/39

OTü. ***yegen (?yėgen)** “yeğen” ED 912b → **[eɣeːn]** “ay.” 0202030101/08

OTü. ***ingek** “inek” ED 184a → **[eneːk]** “ay.” 0103020403/07, **[enẹg]** 0502020101/478, **[enẹḵ]** 0502020101/379, **[enẹk]** 0502020101/438, [**ẹnẹk]** 0203010301/02, **[inek]** 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, **[inẹk]** 0103020302/07, **[iːneːk]** 0102020301/14, **[inẹːk]** 0103020301/07, **[ĩnẹk]** 202030305/01, **[ẹnik]** 0202031101/29, **[iniːk]** 0102020401/13

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[yzẹŋgə]** “ay.” 0103050302/08, **[eːzeːŋgə]** 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, **[ẹzəŋgə]** 0102020303/17, **[uzeːŋgə]** 0202020101/02, **[ŭzeːŋgə]** 0202020101/02, **[izəŋgə]** 0102020303/07

OTü. ***tegirmen** “değirmen” ED 486b → **[teɣəɾmin]** “ay.” 0202030301/26, **[teːɣəɾmin]** 0202030605/21, [**teɣeɾmẹn**] 0202030404/02

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. *e+e dizisine sahip aşağıdaki sözcüklerde /e/ ünlülerinin, tüm Sarı Uygur ağızlarında, ünsüz zayıfları ve kaybolmaları ve ünlü daralarmaları ve kaybolmaları ile tek /i/ veya uzun /iː/ sesine geliştiği görülür.

OTü. ***tebey** “deve” ED 447b > ***tewey** > ***teːy** → **[tij]** “ay.” 0202030605/16, **[tiː]** 0202030105/02, **[tiːj]** 0202030605/16, **[ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, **[ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, **[ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

OTü. ***eyegü** “kaburga” ED 272a > ***iyigü** → **[jigə]** “ay.” 0103010702/36, 0203020301/07, **[jigə]** 0202031202/52, **[jikə]** 0202030402/17, **[jiḵə]** 0103030203/40

10.2. *Yuvarlaklaşma:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. çift dudak /*b/ ünsüzünden gelişen /w/ ünsüzü komşuluğunda /w/'nin etkisiyle OTü. /*e/ ünlüsünün yuvarlaklaştığı örnekler tespit edilmiştir. Bunun dışında söz içinde veya iki sözcük yan yana geldiğinde ünlülerin geriye veya ileriye benzeşmeleri yoluyla ortaya çıkan yuvarlaklaşmalar da görülür.

OTü. /***e/** ünlüsü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında bazen söz içinde OTü. çift dudak /***b/** ünsüzünden gelişen /w/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaşarak ***ew** > /**ü/ ~ /ö/** ünlülerine geliştiğini gösteren iki örneğe rastlanmıştır.

OTü. ***sebinçlig** "mutlu" ED 790b → [**syjʂdəɣ]** "ay." 0202010502/07

OTü. ***sebin-** "sevinmek" ED 790b **sevin-** → [**søjn-]** "ay." 0103020401/06, 0202030902/114

OTü. ***bedü-** "büyümek" ve ***bedük** "büyük" sözcüklerinde geriye benzeşmeyle ortaya çıkan yuvarlaklaşma sadece Sarı Uygurların Dahe ağzında görülür. Bu sözcük için tespit edilen **[bozuk]~ [bozək]** biçimleri aynı kaynak kişinin konuma tarzından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. /***e/** → SUD /**øː/ ~ /ø/ ~ /ʉ/**

OTü. ***bedü-** "büyümek" ED 299b → **[bøzʉ-]** "ay." 0502020101/219, [**bøzə-]** 0502020101/105, **[bøzy-]** 0203010301/21, [**bʉzə-]** 0203010301/20, [bezʉ-] 0202020501/108, [bezə-] 0103010503/09, 0103030701/07, 0103030901/33

OTü. ***bedük** "büyük" ED 302b → **[bøzək]** "ay." (Bkz. beːzuq~ bezəg~ bezəķ ~ bezǎk ~ bezeːk ~ bẹzəg ~ bẹzək) 0202010501/18, 0202030401/02, 0203011002/16, [**bøzyk]** 0202030901/06, 0203020403/08, 0502020101/241, **[bøːzək]** 0202010501/13, 0203011002/16, **[bøːzuk]** 0202030104/08, 0202030605/150, [**bøːzʉk**] 0203010503/05, 0203011002/07, **[bøːzyk]** 0202010501/13, 0202031201/05, **[bøːzug]** 0202030902/01, [**bøzuk**] 0202020501/88, 0202030605/64, 0203020401/20, 0502020101/378, [**bøzʉk**] 0202030901/04, 0203011002/22, 0502020101/85, **[bøzyg]** 0203020301/06, 0502020101/182, **[bøzəg]** 0202031202/03, **[bozək]** 0202030802/29, **[bozuk]** 0202030802/27 [bezʉk] 0502020101/137, [bəzək] 0102020401/46, 0202030308/04, [beːzək] 0103040405/51, 0201010102/03, 0202010703/18, [beːzǎk] 0103040301/15, [beːzuːg]

0202020501/71, [bezək] 0103010703/27, 0202010703/18, 0202030101/13, 0202030902/52, 0203020202/09, 0502020101/187, [bezuk] 0202020501/43, 0202030104/02, 0202030604/73, 0202030901/11, 0202031202/54, 0202020501/72, [bezg] 0103010702/50

OTü. /*e/ ünlüsünün ***e+ü** > **u+u** olarak geriye benzeşmeyle gerçekleşen yuvarlaklaşmasının bir diğer örneği: OTü. ***ezüK** "yalan" sözcüğüdür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*e/ sesi /u/'ya gelişerek [**uzuk]** biçiminde kullanılmaktadır.

OTü. ***ezüK** "yalan" ED 285a → **[uzuk]** "ay." 0502020101/201

OTü. ***ezüKçi** "yalancı" ED 286a → **[uzukdzi̯]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 45)

Sarı Uygur ağızlarında "su geçmek", "nehir geçmek" ifadeleri için ***su*** "su, nehir" veya ***ɢɔɬ*** "nehir" ile kullanılan OTü. ***keç-** "geçmek" fiilinin ünlüsünün yuvarlaklaşması ***su*** ve ***ɢɔɬ*** sözcüklerindeki yuvarlak ünlülerin etkisiyledir, Bu birleşmeyle ortaya çıkan ***gøʂ-*** fiili Dahe ağızlarına sınırlanarak bazen ***ɑɢe gøʂ-*** "Bahar bayramı geçirmek" (< **ak ay keç-*) birleşiğinde de karşımıza çıkar; fiilin bu yuvarlak biçiminin kullanılmasında ilk birleşmelerin modellik ettiği anlaşılıyor.

OTü. ***keç-** "geçmek" ED 693b → [**gøʂ-]** "geçmek, (bayram) geçirmek" (Bkz. geʂ-~ ge^{h}tʂ-~ gødʐ̩-~ gø^{h}ʂ-) **ɢɔɬ gøʂ-** d̥ə 0502020101/245, **su gøʂ-**geʂ͡ɬɑ 0103010303/36, **ɢɔɬ gøʂ-**ge͡ɬɑ 0502020101/228, **sunə gøʂ-**gəli ͡βɑɾʁɑndɑ 0202010503/11, **ɑɢe gøʂ-**kəʂ də 0202020701/53

OTü. /*e/ ünlüsünün, kendisinden önceki yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaştığı da görülür. Sarı Uygurların Dahe ağzında ünlülerin ileriye benzeşmesiyle ikinci hecedeki /***e/ → /ö/~ /ʉ/~ /u/** yuvarlaklaşmasının iki örneğine rastlanmıştır.

OTü. ***üze** "üstü" ED 280b → [**yzʉ]** "ay." (Bkz. ezɐ̃ e̥zɐ̃ uz̃ uzɚ̃ uzɐ̃ uze̥ ~ ʉz̃ ʉzɐ̃ ys̃ yz̃ yzɚ̃ yzɐ̃ yze̥ yzĩ̥ ʒys̃ jos̃ jys̃ jysɚ̃ jyz̃ jyzɚ̃ jyzɐ̃ jyze̥ ~ ji) 0502020101/54, **[jyzʉ]** 0502020101/51, **[yzu]** 0103050102/33

OTü. ***üleş-** “bölüşmek” ED 154a → **[ulʉs-]** “ay.” 0502020101/06

Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*e/ > /o/~ /oː/~ /ɔ/ gelişmesi bir örnekte tespit edilmiştir. Ancak OTü. ***tegrek** “halka, daire” sözcüğü için tespit edilen /*e/ > /u/~ /ʉ/ gelişmesi ise sadece Dahe ağzında görülür. **[tʉɾek]** tanığı dışında esasen ünlüler arasında /g/leri koruyan bu biçimlerdeki yuvarlaklaşmalar dikkate değer.

OTü. ***tegre** “etraf, çevre” ED 485b → [**doɢuɾ]** “yuvarlak” 0103010304/58, 0202020701/08, 0203020302/17, **[doːɢəɾ]** 0202020501/102, **[dɔɢuɾ]** 0502020101/289

OTü. ***tegrek** “halka, daire” ED 485b, Krş. Mo. **tögerig, tögürig** “ay.” Lessing 1960: 832b → **[tuɣəɾek]** “yuvarlak” 0202010703/15, **[toɣuɾek]** 0203020302/17, [**tuɣəɾẹk]** 0202010703/13, **[tʉɾek]** 0203020202/17

10.3. *Kalınlaşma:*

OTü. /***e/** ünlüsünün birkaç sözcükte düzenli olarak kalınlaştığı görülür, bunun dışında hem /e/’li hem /ə/’lı biçimi bulunan bir örneğine rastlanır, bazen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan kalınlaşmalara da rastlanabilir.

Aşağıda belirtilen sözcüklerde Ortak Türkçe /***e/** ünlüsü düzenli olarak /**ɑ/** sesine gelişmiştir. Bu kalınlaşmanın genellikle /***g/, /*k/, /*ş/, /*s/** ünsüzleri komşuluğunda gerçekleştiği görülür. OTü. ***teg** “gibi, benzer” sözcüğü için kaydedilen **[dik]~ [diɣ]** biçimleri Dahe ağzında ön sıradan ünlülü sözcüklerden sonra geldiğinde tespit edilmiştir.

OTü. ***teg** “gibi, bezer edat” ED 475a → [**dɑʁ]** “ay.” (Bkz. dəʁ) 0103030702/88, 0202020501/70, 0502020101/243, [**dɑq]** 0103030702/71, 0202030901/14, [**dəʁ]** 0202010901/36, **[dik] demər dik** 0202020501/84, **[diɣ] məz diɣ** 0202020301/07

OTü. ***sekiz** “sekiz” ED 823b → [**sɑqəs]** “ay.” 0103050102/35, 0202010201/07, [**sɑqəş]** 0202010901/03

OTü. ***sekiz on** “seksen” ED 823b → **[sɑqəson]** “ay.” 0103050101/30, 0203020401/05

OTü. ***işːle-** “çalışmak, işlemek” ED 263a, ***iːş** TT 182 → [**əsdɑ-]** “ay.” (Bkz. ǎsd-) 0202030404/06, 0502020101/176, [**ǎsdɑ-]** 0202020501/37

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → [**usdɑ-]** “ay.” (Bkz. əsd-~ ǎsd-~ usd-~ ŭsdɑ- ~ qusd- ~ qusdɑ- ~ sud-) 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, **[əsdɑ-]** 0202030902/10, [**ǎsdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” sözcüğünde, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında /*e/ ünlüsünün korunduğu telaffuzlar yanında genellikle /ə/ sesine geliştiği veya tamamen kaybolduğu biçimleri de telaffuz edilir.

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” ED 280b → **[yze]** “ay.” 0202030801/23, **[ʉze]** 0203010301/08, 0203010701/10, 0203020302/17, **[eze]** 0103010701/112, **[jyze]** 0103010305/57, 0502020101/397, **[yzə]** 0103010304/44, 0103050102/30, 0202030601/24, 0502020101/393, **[jysə]** 0202031202/45, **[jyzə]** 0103010305/42, **[yz]** 0103050101/59, 0202030402/43, 0202030603/01, **[ys]** 0202030402/57, **[ʒys]** 0103010305/42, 0202030301/19, 0203010702/52, **[jys]** 0103050102/30, 0202020301/16, 0202030104/09, 0502020101/398, [**jyz]** 0202030605/07, **[ʉz]** 0202030601/34, **[uz]** 0203010502/02, 0203020202/17, **[uzə]** 0103010701/113, 0203010501/05, **[ji]** 0203020202/17, **[jos]** 0103040302/09, [yzʉ] 0502020101/54, [jyzʉ] 0502020101/51, [yzu] 0103050102/33

OTü. sözcüklerde son ses konumundaki /*e/ ünlüsü, eklerle genişletildiğinde daralma veya kaybolma eğilim görülür:

Açık hece son ses konumunda, OTü. /*e/ ünlüsü /*k/, /*g/ gibi ünsüzlerden sonra bir ek ile genişletildiğinde /e/ olarak korunmakla birlikte, daralarak /ẹ/~ /i/ ünlülerine geliştiği örneklerine de rastlanır. Bunun dışında Dahe ağzında az sayıdaki sözcükte hem yalın hâli hem ek ile genişletildiğinde /e/ veya daralarak /ẹ/ ünlüsüne gelişmesinin dışında tüm Sarı Uygur ağızlarında özellikle bir ekle genişletildiğinde yaygın bir şekilde daralarak /i/ ünlüsüne geliştiği görülür.

OTü. ***tüke-** “tükenmek” ED 479a → [**tyge-]** “ay.” **tyge- p do/ḍə** 0102020303/19, 0103020302/25, **tyge-t ḍə** ɑndɑːsɑ t.-t ḍə 0103030802/19, [**tyg̣e-] tyg̣e-se** 0103030802/16, [**tugẹ-] tugẹ-ʂ e**

0103030201/34, [**tygẹ-] tygẹ- p ḍo** t.-p ḍo 0202020501/92, **tygẹ-t də** 0103030201/29, **tygẹ-ş də** 0103030201/31, [**tygi-] tygi- ş i** 0103030201/28, **tygi-ş də** 0103030201/30

OTü. ***yenge** "yenge" ED 950a → **[eŋge]** "ağabeyin eşi" **eŋge+ŋ** bo^{h}łḍe 0103020301/07, **[ẹŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ẹŋgeː] ẹŋgeː+ŋ** 0103020403/07, [**ẹŋge] ẹŋge+ŋ** 0203020203/03, [**ẹŋgẹ]** 0103010305/73, **ẹŋgẹ+sə** 0502020101/08, **[ẹŋgi] ẹŋgi+sə** 0102020303/46, **[iŋgi] iŋgi+m** 0102020301/15, **iŋgi+ŋ** 0102020401/14, **iŋgi+ŋgi** 0102020401/47, **iŋgi+sə** 0103020302/07, **[iŋgẹ] iŋgẹ +ŋ** 0103040404/14

OTü. ***tile-** "aramak" ED 492a → **[dəle-]** "ay." **dəle- ɣəliaʁɑ** 0103040301/25, **dəle-ɣẹn** 0103010705/30, [**dəlẹ-] dəlẹ-p ḍə** 0502020101/178, **dəlẹ-ɣẹ** 0202030403/02, **dəlẹ-ɣəle βɑɾ-** 0202030401/13, **[dəli-] dəli-t də** 0103050101/08, **dəli-xəş +də/ḍə** 0502020101/126, 0103040405/58, **dəli-ş+də** 0103050102/02, **dəli-p** 0202030605/66, **dəli-βəɾ** 0502020101/278, **dəli-k gi-** 0202030605/107, **dəli-ɣin** 0202030605/78, **[dẹli-] dẹli-k** gil- 0202030605/123, **dẹli-ɣəłe** 0203020203/21, **[dili-] dili-k** gẹ- 0203020601/53, **dili-ɣəlia** ɑɾ- 0203010702/51, **dili-βɑłʁɑn** 0203020203/04, **dili-βɑłʁɑndɑ** 0203020203/05, [**dəl-]** 0103010502/22

OTü. ***yükle-** "yüklemek" ED 912b → **[şukdẹ-]** "ay." dɑs duɾɑqḍə **şukdẹ-** 0202030601/24, **[şukdi-] şukdi-** 0202020701/03, **şukdi-xəş dəɾ/də** 0202030604/53, **şukdi-p də** 0202030605/71, **şukdi-o** 0103010601/37, **şukdi-ɣẹ** 0202030604/63, **şukdi-βɑłʁɑ** 0202020401/17, **şukdi-ɣẹn** 0202030404/02, **[şukḍi-] şukḍi-ɣi** 0202010901/73, **[şutdi-] şutdi-ɣe** 0202030403/06

OTü. ***igne** "iğne" ED 110a → [**jiŋni]** "ay." 0103010303/05, 0202010502/21, **[jiŋniː]** 0202031101/17, **[ʒiŋni]** 0202010502/16

OTü. ***kişne-** "kişnemek" ED 754a → [**kəsdi-]** "ay." **kəsdi-ɣi** 0202010502/13, **kısdi-ɣin** 0202010502/16

OTü. sözcüklerde son ses konumundaki /*e/ ünlüsü, /-p/, /-yV/ sesleriyle başlayan ekler eklendiğinde kaybolma eğilimi görülür:

OTü. ***iːşle-** "işlemek, çalışmak" ED 263a → [**ə̆sd-]** "ay." (Bkz. əsdɑ-~ ə̆sdɑ)

***işle-p** > **ə̆sd-o** 0103010705/11

OTü. ***ösne-*** “benzemek” ED 249a → [**ŏsd-]** “ay.” (Bkz. əsd-~ əsdɑ-~ ŏsdɑ-~ usd-~ usdɑ-~ ŭsdɑ-~ qusd-~ qusdɑ-~ sud-)

***ösne-yü turur > ŏsd-ẹj -do** 0202030402/56

***ösne-yü turur > əsd-eː/e də/dəː əsd-**e də 0103020303/18, **əsd-eː də** 0103020303/17, **əsd-eː dəː** 0103020303/16

OTü. ***tile-*** “aramak” ED 492a → [**dəl-]** “ay.” (Bkz. dəle- dəle-~ dəli-~ dẹli-~ dili-)

***tile-yü** > **dəle-e** > **dəl-i** dẹrdiŋnə͡ lɑ dəli dəl-i dəl-i 0103010502/22

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen OTü. /***e/ > /ə/** ünlü kalınlaşmasının genellikle söz başında veya akıcı ünsüzler /***l/, /*r/** komşuluğunda gerçekleştiğine rastlanmıştır. Bu kalınlaşma /*e/> /i/ > /ə/ gelişme yolunu izlemiştir. OTü. ***elig** “el”, OTü. ***belgürt-** “belirtmek” sözcükleri tüm Sarı Uygur ağızlarında düzenli olarak kalınlaşmıştır, OTü. ***elig** “el” sözcüğü bir kez **[ẹlẹk]** olarak da kaydedilmiştir. ETü. **ertini** “kıymetli nesne” sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında /*e/ ünlüsü korunurken Minghua ağzında /e/’li biçimi yanında /ə/ sesine geliştiği de görülür.

OTü. ***elig (?ėlig)** “el” ED 140b → **[əɬəɣ]** “ay.” 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**əɬək]** 0103040405/57, 0202010503/15, 0203020401/13, 0502020101/471, [**ŏɬəɣ]** 0103040403/27, [**ẹlẹk]** 0502020101/270

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣərt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣərd-]** 0502020101/436

Skr. >> ETü. **ertini** “kıymetli nesne” ED 212a → **[ərdənẹ]** “ay.” 0103030203/28, [jerdini] 0103010601/59, **[ərdəni]** 0103030203/46, [ẹrdəni] 0103010701/77, [jerdəni] 0103010701/68, [jẹrdəni] 0103010701/80, [jẹrdinẹ] 0103030702/52, [jẹrdini] 0103010601/52, 0103030702/42, [jirdəni] 0103030702/43

OTü. ***kedür-** “giydirmek” sözcüğünde görülen kalınlaşma kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***kedür-*** “giydirmek” ED 705b → **[kəsəɾ-]** “ay.” 0102020304/07, [ge^{h}dəɾ-] 0502020101/145, [ge̤^{h}d̥əɾ-] 0103010701/120, [gixd̥əɾ-] 0103010701/124, [ge^{h}d̥əɾ-] 0502020101/142, [g̊ixdəɾ-] 0103010602/10, 0103030702/82, [g̊ixd̥əɾ-] 0103040401/57

10.4. *Soluklulaşma:* (**e → e^{h}~e̤^{h}~e^{h}ː~ix~xi; *er → ye^{h}ɾ- ~ ə^{h}ɾ- ~ h̥ɾ-*)

OTü. /*e/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşarak **/e^{h}/~ /e̤^{h}/~ /e^{h}ː/** olur, bazen /e^{h}/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam bölünür, **/*e/** sesi de daralır, **/ix~ xi/** göçüşmeyle tam segmentleşen sızıcı unsur ünlü sesin önüne geçer. **/ix/ ~ /xi/** biçimlerine Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık karşılaşılır, kayıtlarımızda görülen **/ʃi/** biçimi ise **/ix/~ /xi/**’nin daha ileri bir aşamasını gösterir. OTü. /*e/ ünlüsü, soluklu /ə^{h}/ ünlüsüne gelişme sürecinde, önce daralıp sonra kalınlaşarak **/*e/ > /i/ > /ə/ > /ə^{h}/** yolunu izlemiş olmalıdır, çünkü OTü. /*i/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında sistemli bir şekilde kalınlaşarak /ə/ sesine geliştiği tespit edilmiştir (bkz. **4.1.18. /*i/**). Chen Zong-zhen, Sarı Uygur Türkçesinde söz başındaki **/ə^{h}/** soluklu sesinden sonra **/r/** geldiğinde **/ə/** ünlüsünün kaybolup **/h̥ɾ/** biçimine dönüşebildiğini ve **/h̥ɾ/**’nin kendiliğinden hece oluşturabildiğini söyler. Ünlü veya /V**r/, /Vl/** ses gruplarıyla biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** veya /s/ ünsüzü ile başlayan bir ek eklendiğinde fiilin son hecesindeki ünlü soluklu ünlüye dönüşür (Chen Zong-zhen 2004: 30). Çalışmamızda tespit edilen örnekler Chen Zong-zhen’in görüşünü desteklemektedir. Bazen OTü. /*e/ sesinden gelişen soluklu /e^{h}/ ~ /ə^{h}/ sesleri kendisinden sonra gelen ünsüzü de etkileyerek onları ötümsüzleştirir.

OTü. **/*er/** ses grubundan gelişen **ə^{h}r** ve **ə^{h}r**’nin daha ileri bir aşaması olan **/h̥ɾ/**’de ise /*e/ ünlüsünden gelişen soluklu /ə^{h}/’nın kaybolmasıyla ünlü kendi üzerindeki solukluluğunu /**h̥ɾ/’**i ötümsüzleştirerek göstermiştir. Böyle durumlar Minghua ağzında tespit edilmiştir, ancak OTü. **/*er/** ses grubunun, Dahe ağzında **/e̤^{h}ɾ/** olarak soluklulaşması yanında söz başında /y/ [j] türemesiyle **[je^{h}ɾ-]** biçimlerine de rastlanmıştır (Bkz. ***er’**li örnekler). OTü. **/*e/** ünlüsünün kendisinden önceki sözcükte bulunan yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaşarak soluklu /ø^{h}/ sesine gelişen bir örneğine rastlanmıştır.

Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*e/ ünlüsünden gelişen soluklu /e^{h}/ ünlüsü, OTü. /*d/, /*k/, /*r/, /*ç/, /*t/ gibi ünsüzlerden önce geldiğinde görülür, bunun dışında /*rk/ ses grubundan önce geldiğinde de görülür. OTü. /*e/ ünlüsü veya /*el/, /*er/ ses gruplarıyla biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /e/ ünlüsünün soluklu /e^{h}/ veya daha ileri /ix/'ye dönüştüğü görülür. Bu olayın Çinceden ödünçlenmiş sözcüklere de yayıldığını gösteren örneklere rastlanabilir; bu soluklulaşma durumu, Türkçe addan fiil yapma eki -le (< OTü. -lA) ile kurulan ve isim tabanı olarak Çince fiil soylu sözcüklerden türetilmiş fiillere kesin geçmiş zaman eki geldiğinde ortaya çıkar.

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*e/ ünlüsüne giden soluklu ünlülerin dağılımı şöyledir: Minghua ağzında genellikle /e^{h}/ ve birkaç örnekte düzenli olarak /ə^{h}/~ /hɾ̥/ biçimleri dışında, istisna olarak /ix/~ /ʃi/ biçimleri görülür. Dahe ağzında genellikle /e^{h}/~ /ẹ^{h}/ olarak bulunur, istisna olarak /e^{h}ː/~ /ix/~ /xi/~ /ʃi/ biçimlerine de rastlanır, Dahe ağzında ünlü benzeşmesi yoluyla yuvarlaklaşıp /ø^{h}/ biçimi de görülür.

OTü. /*e/ > /e^{h}/ SUM e^{h} (~ ix~ ʃi)~ ə^{h} ~ hɾ̥; **SUD** e^{h}~ ẹ^{h}~ (~ e^{h}ː~ ix~ xi~ ʃi~ ø^{h})

***-ed- → e^{h}d~ ẹ^{h}d̥~ ixd~ ixd̥**

OTü. ***kedür-** "giydirmek" ED 705b → **[gixdər-]** "ay." 0103010602/10, 0103030702/82, **[ge^{h}dər-]** 0502020101/145, **[gẹ^{h}d̥ər-]** 0103010701/120, **[gixd̥ər-]** 0103010701/124, **[ge^{h}d̥ər-]** 0502020101/142, **[gixd̥ər-]** 0103040401/57, [kəsər-] 0102020304/07

***ek- → e^{h}g̊~ ẹ^{h}g̊/k̊-**

OTü. ***eke** "abla" ED 100b → [**e^{h}g̊e]** "ay." 0103010305/73, 0203020501/20, **[e^{h}gẹ]** 0202031201/06, **[ẹ^{h}k̊ẹ]** 0202031202/29, **[ẹ^{h}g̊ẹ]** 0201010102/09, 0201010102/11

***-et → -e^{h}t ~ -e^{h}ːt ~ -ẹ^{h}t ~ -ixt ~ -xit ~ -ʃit**

OTü. ***et** "et" ED 33b → **e^{h}t** "ay." (Bkz. e^{h}d) 0103040403/25, 0202020501/95, 0203030101/19, 0502020101/289, [**e^{h}ːt]** 0203010801/02, **[ẹ^{h}t]** 0103010304/42, 0202030605/113, **[ẹ^{h}d]** 0103030702/61, 0202030604/75, **[ẹ^{h}d̥]** 0103030203/53, [ẹ^{h}ʆ] 0202030104/15, **[jet]** 0203020301/06, **[jẹt]** 0202031202/26, **[ẹt]** 0203020301/06, [**ixt]** 0103030802/27, 0202031202/28, **[xit]**

0202010703/15, **[ʃit**] 0103010601/70, 0201010101/16, 0203030102/23, **[ʃid]** 0103010701/92, **[jixt]** 0202031202/34

***-eç → -e^{h}t̪ş̪ ~ -ø^{h}ş̪**

OTü. ***keç-** "geçmek" ED 693b → [**ge^{h}t̪ş̪-]** "ay." (Bkz. geş̪-~ gøş̪-~ gødz̪-) 0502020101/247, [**gø^{h}ş̪-**] **ɢɔɬ g**.- 0502020101/284

***-erk → -e^{h}ɾk̚~ -e̬^{h}ɾk ~ -ə^{h}ɾg/k- ~ -h̬ɾg/k ~ -χ̬ɾg**

OTü. ***berk** "pek, güçlü" ED 361b → [**b̪e̬^{h}ɾk]** "becerikli, güçlü" 0201010101/32, 0202030605/79

OTü. ***erkeç** "iğdiş edilmiş erkek keçi" ED 223b, belki ***he:rkeç** Bkz. OTWF I, 84 → [**ə^{h}ɾg̊iş̪]** "ay." 0103010502/03, [**h̬ɾg̊iş̪]** 0103010502/14, [**h̬ɾg̊iş̪]** 0103010502/12

OTü. ***erklig** "güçlü" ED 224a → **[ə^{h}ɾkdəɣ]** "ay." 0103010702/54, **[h̬ɾkdəɣ]** 0103010702/56, **[je^{h}ɾkdəɣ]** 0202030604/37

Sarı Uygur Türkçesinde, az sayıda sözcükte soluklu ünlü ve normal ünlü arasında anlam ayırt etme işlevi olduğu görülür (Chen Zong-zhen 2004: 29). Ünlü yutaklanmasının Tuva Türkçesinde fonemik olduğunu belirten Pal'mbah'ın verdiği çiftler arasında yutaklanmayan **ė:t-** "etmek" ve yutaklanan **e't** "et" sözcüklerinde, yutaklanmayan **ė:t-** fiilinin ünlüsü Ana Türkçede birincil uzun ünlü ile kurulurken (Tekin 1995: 33-34), yutaklanan ünlüler Ana Türkçedeki kısa ünlülere denk gelmektedir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen uzun ünlülü Ana Tü. ***ė:t-** fiilinde soluklulaşma görülmezken, kısa ünlülü Ana Tü. *et sözcüğünde genellikle bir soluklulaşma görülür. OTü. /*ė:t-/ "yapmak, etmek" fiilinde fiilin ünlüsü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle kısalmıştır, OTü. /*et/ "et" sözcüğünde ise ünlünün genellikle soluklulaştığı görülür.

OTü. ***ė:t-** "etmek, yapmak" - ***et** "et"

SUyg. **et-** (e:d-~ ed-~ e̬t-~ e̬d-~ e̬t-~ e̬t̚-~ it-~ id-~ jid-) **e^{h}t** (e^{h}d~ e̬t~ e̬^{h}t~ e^{h}:t~ e̬^{h}d~ e̬^{h}d̚~ e̬^{h}ɟ~ xit~ ʃit~ ʃid~ jet~je̬t ~ jixt)

Tuva **et-** "etmek" - **eˈt** "et"

Çalışmamızda OTü. /*e/ ünlüsü veya /*el/, /*er/ ses gruplarıyla biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-de*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /e/ ünlüsünün soluklulaşarak /e^{h}/ veya daha ileri bir aşama olarak /ix/'ye dönüştüğü görülür. Sarı Uygur ağızlarında **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yan sesi duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182). /*e/ ünlüsü ile biten fiile eklenen **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yan sesinin duyulması da kendisinden önceki soluklu ünlünün etkisiyle olmalıdır. Bazen Çince ödünç sözcüğe Türkçe isimden fiil yapma eki **+le-** ve yan biçimleri (< OTü. +lA-) eklendiğinde de soluklulaşma görülür.

OTü. ***kel-*** "gelmek" ED 715b → [**ge^{h}ɬ-], [gixɬ-], [g̊ix-]** (Bkz. gəɬ-~ geː-~ ge-~ geɬ- ~ ge^{h}-~ ge̥ː- ~ ge̥ːɬ-~ ge̥- ~ ge̥ɬ- ~ ge̥^{h}ɬ- ~ giː- ~ gi- ~ giɬ- ~ ge̥- ~ g̊i- ~ g̊iɬ- ~ ki- ~ kiɬ- ~ k̊e̥- ~ ɣe- ~ ɣeɬ- ~ ɣe̥- ~ ɣe̥ɬ-)

***kel-di** > ***kel-ti** > **ge^{h}ɬ-d̥ə** 0103010702/53, 0203020201/16, 0502020101/87, **gixɬ-də** 0103010702/36, **g̊ix-d̥ə** 0103050301/25, **ge^{h}ɬ-d̥ər** 0202031202/29

***kel-di erür** > ***kel-ti erür** > **ge^{h}ɬ-d̥e** 0103040403/27

***kel-di mü** > ***kel-ti mü** > **ge^{h}ɬ-dəm** 0103050201/04

OTü. ***ö:rle-*** "yükselmek" (< ***ö:r+le-**, ED 193a **ö:r**) veya ***ö:rüle-** (< ***ö:r-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → [**ərle^{h}-]** "ayakta durmak" (Bkz. ərle-~ ərɬi-)

***öːrle-di > ərle^{h}-d̥ə** 0103030901/14

OTü. ***kö:ker-*** "göğermek, gök rengine dönüşmek" ED 713a → [**gyge^{h}r-]** "ay." (Bkz. gygər-~ gygeɾ-~ gygẹɾ-)
***kö:ker-di > *kö:ker-ti > gyge^{h}r-d̥ə** 0103050304/01

Ç+Tü. **lien +le-: [liennix-]** "alıştırma yapmak, çalışmak" → [**liannix-]** "ay." (Bkz. lienli-~ lienni-)
lianle-di erür > liannix-d̥eː 0103050301/30

4.1.11. /*ė:/ Ünlüsü

OTü. uzun /*ė:/ ünlüsü geniş, düz, kapalı, ön dil ünlüsüdür. OTü. /*ė:/ ünlüsü kök hece dışında görülmez.

OTü. /*ė:/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle kısalmıştır, seyrek olarak Sarı Uygur Dahe ağzında uzunluğu korunan örneğine de rastlanır. OTü. /*ė:/ > /e̤:/~ /e̤/ ve daha ileri olan /i:/~ /i/ daralma eğilimi görülür. /*ė:/ ünlüsü üzerinde görülen daralma eğilimi Sarı Uygur Minghua ağzında daha belirgindir (**11.a.**). OTü. /***ė:/** ünlüsünün izi olarak türeyen /ş/ ünsüzü, kendisinden önceki /e/ > /i/ sesinin önüne geçerek **[ş̭igə]** biçiminde bulunabilir; /**ş̭**/ sesinden sonra gelen /e/> /i/ > /**i**/ gelişmesi /*eş̭/ > /iş̭/ > /ş̭i/ yoluyla gerçekleşmiştir (**11.c.**). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hecede söz başı /*ė:/ ünlüsünün düştüğü bir örnek de tespit edilmiştir (**11.d.**). OTü. **/*ė:/** ünlüsünün /*l/, /*r/, /*t/ gibi ünsüzlerden önce geldiğinde veya belli ekler eklendiğinde soluklulaştığı örneklerine rastlanır (**11.e.**). Sarı Uygur ağızlarında kök hece OTü. **/*ė:/** ünlüsü, izini ünsüz ötümlüleşmesi, ön seste /y/ türemesi, ünlü türemesi gibi ses olayları ile göstermiştir (**11.f.**).

11.a. OTü. kök hece /*ė:/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hece **Cė:-** ve kapalı hece **Cė:C** durumunda kısalmış olup **/e/** olarak korunmasının yanında belirgin bir şekilde /*e/ > /e̤/ olarak daralma eğilimine de girer ve bunun daha ilerisi olan /i:/~ /i/ gelişmesi ise daha çok /y/ ünsüzü komşuluğunda görülür, fakat Dahe ağzında /*y/ komşuluğunda /e/~ /e:/~ /e̤:/ olarak korunduğu durumuna da rastlanır. OTü. kök hece /*ė:/ ünlüsünün daralarak /e̤/ veya daha ileri olan /i/'ye gelişmesi Minghua ağzında daha belirgindir.

İlk hecede

11.a.1. Cė:- durumunda

11.a.1.1. OTü. /*ė:/ > SUM /i/ (~/i:/~ /e/); **SUD** /e/~ /e̤/~ /i/ (~ /e:/~ /e̤:/~ /i:/)

Hind-Avrupa, ? İranî > OTü. ***bėːçin*** ED 295b, ***biːçin*** “maymun” TT 183, → **[bedʒin]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 59)

OTü. ***kėːçe*** “akşam” TT 182, ED 694b → [**gedʒi]˜ [gedʒe]** “dün gece, dün akşam” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

OTü. ***yėː-*** “yemek” TT 182, ED 869b → [**jẹ̣-]** “ay.” 0203030102/15, **[jeː-]** 0203030102/16, **[jẹ̣ː-]** 0203011001/07**, [je-]** 0203010901/06, **[ʒẹ̣-]** 0203010301/01, **[jiː-]** 0103020303/39, **[ji-]** 0103030201/15, 0202030301/07, 0203010801/06, 0502020101/99, [**ʒiː-]** 0202030402/59, 0203020501/03, **[ʒi-]** 0103010502/13, 0202010703/09, 0203020203/14, 0502020101/88, **[jẹ̣^{h}-]** 0203030102/23, **[dʒẹ̣-]** 0203030102/23, **[dʒi-]** 0103030203/21, 0201010101/16, 0202031201/29

OTü. ***yėːgü*** “yiyecek, yemek” ED 911a → **[jiɣə]** “ay.” 0103050101/52

OTü. ***yėːtür-*** “yedirmek” ED 892b → **[ʒẹ̣dəɾ-]** “ay.” 0203020203/12, **[ʒẹ̣̊təɾ-]** 0203010502/01, **[jiḍ̥əɾ-]** 0502020101/207, **[ʒidəɾ-]** 0103040301/16, **[ʒiḍ̥əɾ-]** 0502020101/88

OTü. ***yėːti*** “yedi” TT 182, ED 886a **yetti** → **[jẹ̣də]** “ay.” (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** 0103040402/12, 0202010201/06, 0203020601/01, **[ʒidə]** 0103050101/27, 0103010602/04, 0103010701/28, 0202030103/14, 0202031202/03, 0203020501/27, 0502020101/446, **[jiːdə]** 0202010703/08

11.a.2. (C)ėːC durumunda

OTü. /*ėː/ > SUM /e/˜ /ẹ/ (˜ /iː/˜ /eː/)˜ /i/; **SUD** /e/˜ /ẹ/˜ (/eː/˜ /ẹː/˜ /iː/)˜ /i/

OTü. ***ėːnlig*** (***ėːn*** “genişlik” TT 181) → [**jẹ̣nnəɣ]** “genişliğe sahip olan” 0103040302/10, **[ennəɣ]˜ [jennəɣ]** Lei Xuan-chun 1992: 26, 258)

OTü. ***bėːr-*** “vermek” ED 354b → [**beɾ-]** “vermek, ödemek, biri için yapmak” (Bkz. eɾ-˜ be-˜ be^{h}ɾ-˜ bẹ̣r-˜ bẹ̣^{h}ːɾ-˜ bẹ̣^{h}ɾ-˜ b̥eɾ-˜ b̥e^{h}ɾ-˜ b̥ẹ̣ɾ-˜ b̥ẹ̣^{h}ɾ- ˜ βeɾ- ˜ βẹ̣ɾ- ˜ veɾ-) 0102020301/05, 0103040301/17, 0202010702/04, 0203020202/20, 0502020101/124, **[beːɾ-]** 0203020402/05, **[bẹ̣ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/52, 0203020202/15, 0502020101/142

OTü. ***bėːş*** “beş” TT 182, ED 376a → [**bẹ̣s]** “ay.” (Bkz. bẹ̣ş) 0103030702/52, 0203020401/10, 0502020101/326, [**bẹ̣ːs]** 0203020401/10, **[bis]** 0103010701/67, 0202020501/86, 0203010301/44, 0502020101/309, [**biːs]** 0102020402/28, 0202010701/07, 0203010701/02

OTü. ***kėːp** “kalıp, şekil, model” TT 182 → **[kep]** “gelenek, örf- adet, mantık” 0202030601/01, **[keːp]** 0202020501/06, **[keβ]** 0103010702/03, 0202030601/75, [**keːβ]** 0202010702/09

OTü. ***kėːplig** (***kėːp** TT 182) → **[kepdəɣ]** “mantıklı, anlamlı” 0202030601/82.

OTü. ***kėːŋ** “geniş” TT 182, ED 724b → [**keŋ]** “ay.” 0202020302/03

OTü. ***kėːç** “geç” TT 182, ED 692b → [**gẹ̣ʂ]** “ay.” 0202030601/79, [**giːʂ**] 0203010702/15

OTü. ***tėːr-** “toplamak” TT 182, ED 529a → [**teɾ-]** “ay.” 0103030901/41, 0202020701/39, 0203020403/07, 0502020101/38, [**tẹ̣ɾ-]** 0103030201/12, 0202020701/41

OTü. ***ėːt-** “düzenlemek, tanzim ve tertip etmek” TT 184 → **[et-]** “ay.” 0103050101/01, 0202030605/104, 0203010801/02, 0502020101/136, **[eːd-]** 0103030702/48, **[ed-]** 0102020301/20, 0103020302/14, 0202020501/71, 0203020501/05, 0502020101/492, [**ẹ̣ʈ-]** 0203020501/19, **[ẹ̣d-]** 0103010306/04, 0202010901/68, 0203010701/02 **[ẹ̣t-]** 0103010304/49, 0202030604/30, 0203010502/08, 0502020101/166, [**ẹ̣ʈ-]** 0203020501/13, **[id-]** 0103040601/11, [**it-]** 0103040601/23, 0202010702/06, 0203010702/23, **[jid-]** 0103010502/02

OTü. ***yėːl** “rüzgâr” TT 182, ED 916b → [**jeɬ]** “ay.” 0103010601/28, 0502020101/202, [**ʒeɬ]** 0502020101/210, [**ʒiɬ**]0202020701/12, [**jẹ̣ɬ**] 0103010701/44, 0502020101/215, [**jiɬ]** 0103030702/28, **[jəɬ]** 0103030702/93

OTü. ***yėːt-** “yedmek (at vb.)” ED 884a **1 yéːt-** → [**jet-]** “ay.” 0203020302/16, **[jit]** 0103010305/94, 0202010901/25, **[ʒit-]** 0102020303/30, **[ʒid-]** 0102020303/33, 0202030605/114, **[jid-]** 0103010305/93, 0202010502/09

11.c. OTü. ***ėːki** “iki” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında uzun ünlü /*eː/ sesinin izi olarak söz içinde türeyen /ʂ/ ünsüzü, kendisinden önceki /*e/’den gelişen /i/ sesinin önüne geçerek, yani bir yeniden düzenlemeyle **[ʂɨgə]** biçiminde bulunur. Biz burada tanıklayamadığımız ara aşamalar olarak /k/ ünsüzü komşuluğundaki /**ėː**/’nin ***e^{h}ki** > ***ixki** olarak solukluşmaya da uğramış olduğunu düşünebiliriz. Bkz. aşağı **11.e**. *Soluklulaşma.*

OTü. ***ėːki** “iki” TT 181, **ekki** “iki” ED 100b → **[ʂɨgi]** “ay.” (Bkz. ʂɨːgə~ ʂɨg ~ ʂɨgẹ̣) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335,

[ʂɨgə] 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂɨge]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨgə]** 0103010305/92, 0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨgəː]** 0202020302/04, **[ʃigiː]** 0203030102/05, **[ʃigi]** 0203030102/22, **[ʂɨɢɔ]** ʂ͡ʁɔ ɑjtsini 0502020101/159, [**ʂɨʛɔ]** ʂ͡ʁɔ liaŋkuzɯ olin 0202030902/20

11.d. OTü. ***ėːşik** "kapı; eşik" sözcüğünde, tüm Sarı Uygur ağızlarında söz başında bulunan kapalı /*ėː/ ünlüsü genellikle düşmüştür, ancak Saqıs boyuna mensup, biri Ancan diğeri Duman soyadlı olmakla birlikte akraba olan Ancan soyundan çok ileri yaştaki iki kaynak kişimizin konuşmasında söz başında çok kısa /**ə̆**/'li [**ə̆sɯk**] olarak kaydedilmiştir.

OTü. ***ėːşik** "kapı; eşik" TT 181, ED 260a → **[sək]** "kapı" (Bkz. səːg~ səːķ ~ səg~ səķ~ zəːk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, [**ə̆sɯk**] 0203020402/30, 0203010303/04, **[sɯːk]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯķ]** 0203010702/03

11.e. *Soluklulaşma:* (**ėː → e^{h}~ẹ^{h}~ẹ^{h}ː~ẹx~ix~xi*)

OTü. /*ėː/ ünlüsünün, Sarı Uygur ağızlarında soluklulaşarak /e^{h}/~ /ẹ^{h}/~ /ẹ^{h}ː/ biçiminde kullanıldığı bir örnek tespit edilmiştir, aynı örnek üzerinde Minghua ağzında /e^{h}/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam bölünerek /**ẹx**/'ye veya /***ėː/** sesinin daralmasıyla ortaya çıkan /**ix~ xi/** göçüşmeyle sızıcı unsurun ünlü sesin önüne geçtiği görülür. Dahe ağzı kayıtlarımızda bir kez rastlanan /**iʃ/** biçimi ise /**ix/**'nin daha ileri bir gelişmesidir. OTü. ***ėːlçi** "elçi" sözcüğünde ***ėːl- > e^{h}l-** ses grubunda, sızıcı unsurun etkisiyle /l/ ünsüzü, ötümsüz /**ɬ**/ sesine gelişerek ***ėːl > e^{h}l-** > **iɬ-** olarak da rastlanır. Yukarıda belirtilen durumlar aynı kişinin konuşmasında da görülür.

OTü. /*ėː/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında soluklulaşması dağılımı şöyledir: Minghua ağzında /e^{h}/~ ẹ^{h}~ /ix/~ /xi/ olarak bulunması dışında bir kez /ẹx/

biçimi de görülür. Dahe ağzında /e^{h}/~ /ẹ^{h}/ biçimlerinde bulunur, bunun yanında birer kez /e^{h}ː/ ~ /iʃ/ biçimlerine de rastlanmıştır.

OTü. /*ėː/ > /e^{h}/ SUM e^{h}~ ẹ^{h} (~ ix~ xi~ ẹx); **SUD** e^{h}~ ẹ^{h} (~ e^{h}ː~ iʃ)

***ėlç → e^{h}ɬʤ- ~ e^{h}ɬʦ- ~ e^{h}ɬdz̨- ~ ixɬʦ- ~ ẹxɬdz̨- ~ ixɬdz̨- ~ iɬʤ- ~ iʃdʒ´-**

OTü. ***ėːlçi** "elçi" ED 129a, ***ėːl** "halk" TT 181 → **[e^{h}ɬʤi]** "şaman" 0202020401/25, **[e^{h}ɬʤi]** 0202010703/33, 0202030901/11, **[e^{h}ɬʦi]** 0202030901/01, **[e^{h}ɬdz̨i]** 0103040405/12, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030901/02, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬdz̨i]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[ẹ^{h}ːɬʤi]** 0202010901/40, [ẹ^{h}ɬʤi] 0202030104/19, [ẹ^{h}ɬʤi] 0202030104/16, **[jẹxɬdz̨i]** 0103030802/25, **[jẹ^{h}ɬdz̨i]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[ixɬʦi]** 0103030801/05, **[xiɬdz̨i]** 0103040301/06, **[jixɬdz̨i]** 0102040301/01, 0103040301/04, **[iɬʤ]** 0202030901/23, [iʃʤi] 0202010703/01

Sarı Uygur ağızlarında /*ėː/ ünlüsü veya *-ėːr- ses grubuyla biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) veya şart eki **-se** (< OTü. -sAr) eklendiğinde fiilin kök hecesindeki /*ėː/ ünlüsünün soluklulaştığı görülür. Örneğin, OTü. ***bėːr-** "vermek" sözcüğüne kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** veya şart eki **-se** eklendiğinde fiilin kök hecesindeki /*ėː/ ünlüsünün soluklulaşarak ***bėːr- > [bẹ^{h}ːɾ-]~ [bẹ^{h}ɾ-]** olarak geliştiği görülür, bazen soluklu unsurun etkisiyle söz başında /b/ ünsüzünün ötümsüzleşerek /p̣/ sesine değiştiği de görülür. **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yan sesi duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182). Ünlü ile biten fiile eklenen **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yan sesi duyulması kendisinden önceki soluklu ünlünün etkisiyle ortaya çıkmış olmalıdır. OTü. ***bėːr-** "vermek" sözcüğünde görülen bir diğer soluklulaşma ise ***bėːr-ip turur** > **p̣e^{h}ɾ-t d̥ə** kuruluşunda ortaya çıkar; bu zarf fiil eki -ip'nin kendisinden

sonra gelen t'nin etkisiyle -p͡t- > -t͡d- olarak benzeşmesi yoluyla /t/'nin etkisiyle veya kaynak kişinin o anki konuşmasından kaynaklanarak ortaya çıkmıştır.

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***yėː-** "yemek" TT 182, ED 869b → [**jẹ̈^{h}-**] "ay." (Bkz. ʒẹ̈-~ ʒiː-~ ʒi-~ ʤẹ̈-~ ʤi-~ jeː-~ je-~ jẹ̈ː-~ jẹ̈-~ jiː-~ ji-)

***yėː-di > jẹ̈^{h}-ḍə** 0203030102/18

***yėː-di erür > jẹ̈^{h}-ḍẹ̈** 0203030102/23

***yėː-di -mü > jẹ̈^{h}-ḍən (< di mu)** 0203030102/23

OTü. ***bėːr-** "vermek" ED 354b → [**bẹ̈^{h}ɾ-**] "ay." (Bkz. eɾ-~ beːɾ-~ be-~ beɾ-~ bẹ̈ɾ-~ bẹ̈r-~ b̥eɾ-~ b̥ẹ̈ɾ-~βeɾ-~ βẹ̈ɾ-~ veɾ-)

***bėːr-di erür** > ***bėːr-ti erür** > **bẹ̈^{h}ɾ-ḍeː** 0103050305/15, 0103050305/13

***bėːr-di** > ***bėːr-ti** > **b̥ẹ̈^{h}ɾ-ḍə** 0102020303/46, 0201010101/24, **b̥ẹ̈^{h}ɾ-ḍ̥ə** 0102020303/46, 0201010101/24

***bėːr-sAr** > **bẹ̈^{h}ːɾ-seː** 0202010501/17, **be^{h}ɾ-se** 0502020101/145, **b̥ẹ̈^{h}ɾ-se** 0103050201/01, **b̥ẹ̈^{h}ɾ-se** 0103050201/01

***bėːr-ip- turur** > [**b̥e^{h}ɾ-t ḍə** 0103010503/10

11.f. Sarı Uygur ağızlarında kök hece OTü. /*ė:/ ünlüsü uzunluğunun izini ünsüz ötümlüleşmesi, ön seste /y/ türemesi ve ünsüz türemesi gibi durumlar ile gösterebilir.

Ünsüz ötümlüleşmesi: Kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcıya üstün ve hâkim durumda olan uzun ünlü süreklilik niteliğini ünsüze de geçirir, yani ünsüz ötümlüleşmesi aslında bir ünlü-ünsüz benzeşmesinden başka bir şey değildir (Tekin 1995: 129). Sarı Uygurların Minghua ve Dahe ağızlarında OTü. /*ė:/ ünlüsünün kendisinden sonra gelen ötümsüz patlayıcı /*t/, /*ç/ ünsüzlerini ötümlüleştirdiği örnekler tespit edilmiştir.

OTü. ***yėːti** TT 182, ED 886a **yetti** → **[jẹ̈də]** "ay." (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** 0103040402/12, 0202010201/06, 0203020601/01, **[ʒidə]** 0103050101/27, 0103010602/04, 0103010701/28, 0202030103/14, 0202031202/03, 0203020501/27, 0502020101/446, **[jiːdə]** 0202010703/08

OTü. ***kė:çe** “akşam” TT 182, ED 694b → [**gedʒi]˜ [gedʒe]** “dün gece, dün akşam” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

Ön seste /y/ türemesi: Sarı Uygur ağızlarında OTü. uzun /*ė:/ ünlüsünün, kendisinden önce bir /y/ türettiği örnekleri tespit edilmiştir. OTü. ***ė:n** “genişlik” sözcüğü çalışmamızda söz başı /y/ türemesiyle kaydedilmiştir, fakat daha önceki çalışmalarda hem /y/ türemeli hem de söz başında /y/ olmayan biçimleri de kaydedilmiştir. OTü. ***ė:lçi** “elçi” sözcüğüne hem Minghua hem de Dahe ağızlarında söz başında türeme /y/’li biçimleriyle de karşılaşılabilir.

OTü. ***ė:nlıg** (***ė:n** “genişlik” TT 181) → **[jẹnnəɣ]** “genişliğe sahip olan” 0103040302/10, **[ennəɣ]˜ [jennəɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 26, 258)

OTü. ***ė:l** “halk” TT 181, ***ė:lçi** “elçi” ED 129a → **[je^{h}ɬdʒi]** “şaman” 0202030901/02, **[je^{h}ɬdʒi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬdʑi̯]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[jẹxɬdʑi̯]** 0103030802/25, **[jẹ^{h}ɬdʑi̯]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[jixɬdʑi̯]** 0102040301/01, [e^{h}ɬdʒi] 0202020401/25, [e^{h}ɬdʒi] 0202010703/33, 0202030901/11, [e^{h}ɬʂi] 0202030901/01, [e^{h}ɬdʑi̯] 0103040405/12, [ẹ^{h}:ɬdʒi] 0202010901/40, [ẹ^{h}ɬdʒi] 0202030104/19, [ẹ^{h}ɬdʒi] 0202030104/16, [ixɬʂi] 0103030801/05, [xiɬdʑi̯] 0103040301/06, 0103040301/04, [iɬdʒ] 0202030901/23, [iʃdʒi] 0202010703/01

Ünsüz türemesi: ***ė:ki** “iki” sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında /*ė:/ ünlüsünün izi olarak /ʂ/ türemesi iledir. **[ʃigi:]** ve **[ʃigi]** olarak tespit edilen /ʃ/’li biçimler, kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmış olabileceği gibi sözcüğün ön sırada olma niteliğini henüz yitirmemiş olduğuna da işaret edebilir; ancak farklı kaynak kişilerden kaydedilmiş olan **[ʂɨgi], [ʂɨgi]** , **[ʂɨge]** telaffuzları genellikle T3K iyelik eki eklendiğinde duyulmaktadır.

OTü. ***ė:ki** “iki” TT 181, **ekki** “iki” ED 100b → **[ʂɨgi]** “ay.” (Bkz. ʂi:gə˜ ʂig ˜ ʂigẹ) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335, **[ʂɨgə]** 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂɨge]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨgə]** 0103010305/92,

0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨgəː]** 0202020302/04, **[ʃigiː]** 0203030102/05, **[ʃigi]** 0203030102/22, **[ʂɨɢɔ]** 0502020101/159, [**ʂɨɢ̟ɔ]** 0202030902/20

4.1.12. /*ė/ Ünlüsü

OTü. **/*ė/** ünlüsü geniş, düz, kapalı, ön dil ünlüsüdür, sadece kök hecede görülür.

Ana Türkçe kök hece e/ė ünlüleri Çağdaş Türkçenin türlerinde /ė/, /ėː/, /e/, /eː/, /ie/, /i/, /iː/ sesleriyle karşımıza çıkar. Kök hecede /ė/'nin genelleştiği Özbek Türkçesi ile Tatar Türkçesi gibi kök hecedeki bütün /e/'lerin /i/ olduğu lehçeler bir yana bırakılacak olursa, /ė/ ünlüsü için iki grup oluşturulabildiği tespit edilmiştir: 1. Kök hecede /e/, /ė/ ayrımını koruyanlar: Azerbaycan, Halaç, Sarı Uygur lehçeleri ile Afganistan Afşar ağzı. 2. Kapalı /ė/ bulundurmayan, fakat seslik izler taşıyanlar: Türkmen, Yakut(-Saha) ve Çuvaş lehçeleri (Ceylan 1991: 161).

OTü. **/*ė/** ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem de Dahe ağızlarında [e] olarak korunmakla birlikte /*ė/ > /e̟/ ve daha ileri olan /iː/~ /i/ daralma eğilimi görülür. /*ė/ ünlüsü üzerinde görülen daralma eğilimi Sarı Uygur Minghua ağzında daha belirgindir, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hecede söz başı **/*ė/** ünlüsünün düştüğü bir örnek de vardır (**12.1.**). OTü. **/*ė/** ünlüsünün çift dudak /*b/ ünsüzünden gelişen /m/'nin etkisiyle yuvarlaklaştığı örneğine de rastlanır (**12.2**). OTü. **/*ė/** ünlüsünün /*r/, /*t/ gibi ünsüzlerden önce geldiğinde soluklulaştığı görülür (**12.3**).

12.1. OTü. kök hece /*ė/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında açık hece **Cėː-** ve kapalı hece **Cėː**C durumunda **/e/** olarak korunmasının yanında, /*e/ > /e̟/ olarak daralabilir. /iː/~ /i/ düzleşmesi daha çok /*y/ ünsüzü komşuluğunda görülür, fakat kapalı hece **Cėː**C durumunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında /*y/ veya /y/'den gelişen sızıcı, dişeti-damak **/ʒ/** ünsüzü komşuluğunda /e/ ~/e̟/ olarak korunduğu örneğine de rastlanır. OTü. ***ėder-**"takip etmek" sözcüğü ve bu sözcükten türeyen ***ėdert-** sözcüğü üzerinde söz başında /*ė/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında

korunarak /e/ olarak bulunmasının dışında hem daralmaya, hem de sıfırlanmaya uğramış biçimleri de görülür. OTü. ***bėlek** "hediye" sözcüğü için Minghua ağzında kaydedilen **[bəɬəg]~ [bəlẹk]**~ [**bəlek]~** [**bəlik]** biçimlerinde görülen OTü. /***ė/ > /ə/** değişmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir ileri gelişmedir. OTü. ***yėr** "yer, mekân, bölge" sözcüğü için kaydedilen [**əɾ]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır.

12.a.1. (C)ė- durumunda

12.a.1. OTü. /*ė/ > SUM, SUD /e/~ /ẹ/ (~ /i/~Ø)

OTü. ***ėder-** "takip etmek" ED 67a → [**ezeɾ-]** "ay." 0102020303/17, 0502020101/226, [**ẹzẹɾ-]** 0103040405/26, 0502020101/198, [**izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**zeɾ-]** 0103010305/57, 0203020501/11, [**zẹɾ-]** 0103030901/55, 0202020701/27, 0502020101/235, **[zəɾ-]** 0201010102/13

OTü. ***ėdert-** (***ėder-** ED 67a+t) → **[ezeɾt-]** "yol göstermek, eşlik etmek, yanına almak" 0103020302/10, 0202030605/137, 0502020101/117, **[ezeɾd-]** 0203020203/24, 0502020101/199, [**ẹzẹɾd-]** 0103010503/08, **[zeːɾt-]** 0203010301/05, **[zeɾt-]** 0103010305/85, 0202030301/04, 0203010301/53, 0502020101/16, **[zeɾd-]** 0103010305/44, 0201010101/15, 0202030403/09, 0203020402/20, **[zẹːɾt-]** 0102020303/45, [**zẹɾd-]** 0202030401/03, **[zẹɾt-]** 0103030901/13, 0202030605/133, **[zəɾd-]** 0201010101/16

OTü. ***bėlek** "hediye" ED 338b → **[belek]** "hediye, uğurlu işaret, sembol" (Bkz. beleg ~ belẹk ~ bẹlek ~ bẹlẹg ~ bẹlẹg) 0103040402/21, 0202030605/04, **[beleːk]** 0202030802/17, **[bẹlẹk]** 0102020304/12, 0103030702/65, 0202010703/21, 0202031201/26, 0203020202/13, **[bẹlik]** 0103030702/51, [**bilik**] 0102020304/04, 0103050201/11, 0202031201/11, **[bəɬəg]** 0103010703/28, **[bəlẹk]** 0103040401/20, [**bəlek]** 0103040401/62, [**bəlik]** 0103040401/19

OTü. ***tėrek** "kavak" ED 543a → **[deɾek]** "genel ağaç ismi" 0202030304/01, 0502020101/378, [**dereg]** 0502020101/476, [**dẹɾẹk]** 0103010305/64, 0202030402/26, **[diɾik]** 0103040301/06, 0103040405/30, 0202020401/20

OTü. ***yėgirmi** "yirmi" ED 915b → **[jiɣəɾmə]** "ay." 0202020401/12, **[jiɣəɾmi]** 0202010901/14, **[ʒiɣəɾmə]** 0202020401/08

12.a.2. OTü. /*ė/ > SUM /e/~ /ẹ/ (~/i/ ~ /iː/); **SUD** /e/~ /ẹ/~ /i/.

OTü. ***yėŋ*** “yen, kol” ED 940 → [**jiŋ]** “ay.” 0202030605/55

OTü. ***yėr*** “yer, mekân, bölge” ED 954a → **[jeɾ]** “ay.” *sık.* **[jer]** 0103010303/36, **[jẹɾ]** *sık.* [**ʒeɾ]** 0502020101/152, **[ʒẹɾ]** 0202020701/48, 0502020101/170, **[jiːɾ]** 0103040405/10, **[jiɾ]** 0103020304/16, 0202030605/164, [**ʒiɾ]** 0202020701/01, 0502020101/445, [**əɾ]** 0103040403/54

OTü. ***bėl*** “bel” ED 330a → [**bẹɬ]** “ay.” 0103020301/19

12.2. *Yuvarlaklaşma:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***bVñ-** yapısında çift dudak /*b/ ünsüzünden gelişen /m/ ünsüzü komşuluğunda /m/’nin etkisiyle OTü. /*e/ ünlüsünün yuvarlaklaşması örneğine rastlanmıştır. OTü. ***bėñi*** “beyin” sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında **/*e/ >> /o/** olarak yuvarlaklaşması çift dudak ünsüzü **/*b/ > /m/**’nin etkisiyle ortaya çıkmıştır, çalışmamızda rastlanmamıştır, fakat Minghua ağızlarında da aynı şekilde bulunmaktadır.

OTü. ***bėñi*** “beyin” ED 348b → [**moŋe]** “ay.” 0202030404/07, [**moŋẹː]** 0202030404/09

12.3. *Soluklulaşma:* (**ė → e ʰ~ẹ ʰ~ix~xi; *ėr → ə ʰɾ- ~ hɾ̥-~ χɾ̥-*)

OTü. /*ė/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşarak /e^{h}/~ /ẹ^{h}/ biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir, bazen /e^{h}/ ünlüsünün sızıcı unsurunun tam bölünerek ve /*ė/ ünlüsünün daralmasıyla ortaya çıkan **/ix~ xi/** göçüşmeyle ünlü sesinin önüne geçtiği görülür. Bunun dışında OTü. /*ėr/ ses grubundan gelişen soluklu /ə^{h}ɾ/ ve bunun daha ileri aşamalrını gösteren /hɾ̥/ ~ /χɾ̥/ biçimlerine de rastlanır. OTü. /*i/ ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında sistemli bir şekilde kalınlaşarak /ə/ ünlüsüne gelişmiştir, bu yüzden OTü. **/*ė/** ünlüsünün soluklu /ə^{h}/ ünlüsüne gelişmesi, /*ė/’nin önce daralıp sonra kalınlaşarak **/*ė/ > /i/ > (/ə/) > /ə^{h}/** yolunu izlemesiyle olmuştur.

Chen Zong-zhen, Sarı Uygur Türkçesinde söz başındaki /**əʰ**/ soluklu ünlüsünden sonra /**r**/ bulunursa, /**ə**/ ünlüsünün kaybolup /**hr̥**/ biçimine dönüşebildiğini, /**hr̥**/ kendiliğinden hece oluşturabildiğini söyler (Chen Zong-zhen 2004: 30). Çalışmamızda tespit edilen örnekler Chen Zong-zhen'in görüşünü desteklemektedir. OTü. /***ėːr**/ ses grubundan gelişen /**əʰɾ/,** ve /**əʰɾ**/'nın daha ileri olan **/hr̥/** biçimi ise **/*ėː/** ünlüsünden gelişen soluklu **/əʰ**/'nın kaybolması ve fakat kendi üzerindeki solukluluğunu, /**ɾ**/'yi /**r̥/** şeklinde ötümsüzleştirerek göstermiştir (Bkz. ***ėr-**'li örnekler).

Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*ė/ ünlüsünden gelişen soluklu /eʰ/ ünlüsü, /*r/, /*t/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür.

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*ė/ ünlüsüne giden soluklu ünlülerin dağılımı şöyledir: hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle /eʰ/ ~ /ẹʰ/ bulunmaları dışında istisna olarak /ix/~ /xi/ biçimi de görülür. OTü. ***ėrte** "erken" sözcüğündeki /*ė/ ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında **/ė/ > /i/ > /ə/** gelişmesini tamamlayarak **/əʰɾ/~ /hr̥/** olarak bulunur. OTü. ***ėrte** "erken" sözcüğü için kaydedilen **[ɑʰɾdi]** biçimi kendisinden önceki /**ɑ**/ ünlüsü ile biten sözcüğün etkisiyle ortaya çıkmıştır.

OTü. /*ė/ > /eʰ/ SUM eʰ~ ẹʰ (~ ix~ xi)~ əʰ (~ hr̥~ χr̥); **SUD** eʰ~ ẹʰ (ix~ xi)~ əʰ(~ hr̥)

***-ėt- → -eʰt- ~ -ẹʰt-~ -ixt-~ -xit-**

OTü. ***yėt-** "ulaşmak, varmak" ED 884b **2 yét- → [ẹʰt-]** "ay." (Bkz. ẹʰʈ-~ jeʰd-) 0102020303/34, 0103010701/53, 0201010101/35, 0202030603/07, 0203010501/02, **[eʰd-]** 0103010701/28, 0202030605/71, 0502020101/130, **[eʰt-]** 0103020304/29, 0202030601/80, 0203020401/13, 0502020101/227, **[eʰʈ-]** 0103010705/25, 0203030102/08, **[ẹʰd-]** 0102020303/27, 0103030202/06, 0202030902/29, **[ẹʰḍ-]** 0103020304/13, 0202030605/123, [**jẹʰḍ-]** 0103030701/44, [**ixt-]** 0102020303/20, 0103010305/69, 0202020401/18, **[xit]** 0102020303/30, 0103010503/06, **[ɑjt-]** ejiNGɑ **ɑjt-tsɑ** 0103010601/26

OTü. ***yėtiş-** "yetişmek" ED 894a **→ [eʰtəs-]** "ay." 0202030401/22, [**ẹʰtəs-**] 0202030401/22, **[ẹʰʈə̆s-]** 0103050101/05, **[ẹʰtŭs-]** 0202030604/75, [ɪʈə̆s-] 0103050101/05

***ėtg- → e^{h}tg-**

OTü. ***yėtgür-** “ulaştırmak” OTWF II, 755 **yet-Kür-** (ED 884b **yėt-**) → [**e^{h}tgər-]** “ulaşmasına yardımcı olmak, ulaştırmak” 0502020101/137

***ėr- ə^{h}ɾ ~ hɾ̥**

***ėrt → ə^{h}ɾd- ~ hɾd-**

OTü. ***ėrte** “erken” ED 202b → [**ə^{h}ɾdi]** “erken, eskiden, eski zamanda” 0202030902/48, 0203020601/68, 0502020101/457, **[ə^{h}ɾdiː]** 0202010702/03, 0203010702/14, **[ə^{h}ɾd̥i]** 0202030902/84, **[ə^{h}ɾdẹ]** 0103050301/09, **[ə^{h}ɾti]** 0202010901/32, **[ɑ^{h}ɾdi]** ʧiʤiniendɑn **mɑ ɑ^{h}ɾdi** 0202020301/14, **[hɾ̥di]** 0103010701/91, 0202010901/18, 0202020702/31, 0203010701/20, **[hɾ̥diː]** 0202030802/02

4.1.13. /*öː/ Ünlüsü

OTü. kök hece uzun /***öː/** ünlüsü geniş, yuvarlak, ön dil ünlüsüdür. Nitelik bakımından kök hece dışında varlığı tartışmalıdır. OTü. /*öː/ ünlüsü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle kısalmıştır, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır. Kök hece uzun /*öː/ ünlüsünün niteliği genel olarak korunmuş (**13.a.**) olmakla birlikte daralma ve düzleşme (**13.b.**) art sıraya geçme (**13.c.**) gibi ünlü olayları ile niteliğini kaybetmiş sözcükler de vardır. Daralmalara daha çok Dahe ağzında rastlanırken, düzleşme ve art sıraya geçişler Minghua ağızları için daha belirgindir. Bunun dışında OTü. /*öː/ ünlüsünün şarta bağlı olarak soluklulaştığı biçimine de rastlanmıştır (**13.d.**). OTü. /*öː/ ünlüsü, izlerini ön seste /y/ türemesi ve ünlü ikizleşmesi gibi durumlarla göstermiştir (**13.e.**).

OTü. ***öːrme** “örgü” sözcüğü için kaydedilen **[iɾmi]** biçimi kaynak kişinin hızlı konuşmasında ji͡d ɪɾmi (< **yeːti + *öːrme*) bir önceki sözcüğünün düz ünlünün etkisiyle düzleşerek iki ünlü birleşmesiyle ortaya çıkmıştır.

Sarı Uygur Türkçesinde, OTü. kök hece /*öː/ ile kurulamayan (Bkz. Tekin 1995: 183-184), ancak Sarı Uygur ağızlarında uzun ünlülü olarak da rastlanan sözcükler vardır: [**gøːʂ-]** “taşınmak, göç etmek” (fakat [gødz̻-]ϟ [g̻øʂ-]ϟ [gøʃ̻-]ϟ [ɣøʂ-]ϟ [gø^{h}ʂ-]ϟ [gø^{h}ʤ̻-]ϟ [g̻yʂ-]ϟ [gytʂ-]ϟ [gyʂ-]ϟ [g̻ydz̻-]), **[gøːβ]** “çok” (fakat [gøβ]ϟ [gø^{h}p]ϟ

[gẹβ]~ [geβ]~ [gẹʰt]~ [geʰp]~ [gøʰːp]~ [g̟ixt]~ [gev] [ǩixt]~ [giːxt]~ [giβ]~ [geːv]~ [gẹt]~ [gyβ]~[giv]~ [g̟eʰp]~ [g̟øʰp]~ [g̟ixt]~ [keʰp]~ [ǩẹp]~ [ǩẹʰp] vb. Böyle sözcüklerdeki uzunluluklar sonradan ve konuşma sırasında duyguyu daha etkileyici biçimde belli etmek, konu vurgulanmak istendiğinde ortaya çıkar.

13.a. OTü. /***öː/ > SUM** /ø/~ /øː/ (fakat /yː/ /y/~ /io/~ /o/); **SUD** /ø/~ /øː/(fakat /ʉ/ ~/yː/~ /y/ ~ /io/~ /ioː/~ /o/)

OTü. ***öːd** “öd, safra kesesi” TT 183, ED 278a → [**øt**] “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 46; CHEN Zonhzhen 2004: 485)

OTü. ***böːl-** TT 184, ***böːlük~ *bölök** “bölük, kısım” ED 339b → **[pølʉk]** “ay.” 0203020601/06, **[ɸølek**] 0203020601/10, **[ɸølʉk]** 0203020601/17, [pʉɬəg] 0203020601/17

OTü. ***köːl** “göl” TT 184, ED 715a → [**køɬ]** “ay.” 0103050304/06

OTü. ***köːk** “mavi” TT 184, ED 708b → [**gøk]** “mavi, kır, yeşil, yas, taze, keskin, bozulmuş atık(yemek)” (Bkz. gøg~ gyg) 0103040401/56, 0202030601/27, 0203010702/59, [gʉk] 0202030601/67, [gyk] 0103040401/28, [gyːg] 0103050304/03

OTü. ***köːz** “göz” ED 756b → [**gøz]** “ay.” (Bkz. ʤoz) 0102020303/36, 0103050102/3, **[gøːz]** 0203010701/17, [gyz] 0103040405/35, 0202030201/02, 0502020101/313, [gioz] 0102020402/21

OTü. ***öːrme** “örgü” ED 231b (***höːr-** TT 184) → **[ørɾmẹ]** “ay.” 0103040404/04, **[høɾmẹ]** 0202010501/16, **[jøɾmẹ]** 0102020303/04, **[jøɾmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [joɾmi] 0103010602/04, 0103020402/02, [iɾmi] jid͡ iɾmi 0103010302/02

OTü. ***söːz** “söz” ED 860b → [**søz]** “ay.” 0103030202/08, 0201010102/07, 0202030605/161, 0203010702/51, 0502020101/10, **[søːz]** 0202030601/84, [**tsøz]** 0202030802/15, [**ʃøz]** 0103040601/03, [sʉz] 0202010301/14, [syz] 0103050101/50, 0202030601/08, [ʃoz] 0103050301/21

OTü. ***töːrt** “dört” TT 184, ED 534a → [**døɾt]** “ay.” (Bkz. dioɾd) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [dʉɾt] 0202030601/55, [dioɾt] 0202030601/60, [dioːɾt] 0202010901/06

OTü. ***töːş** “göğüs” TT 184 → [**døːs]** “ay.” 0103030702/49, 0203020301/06, [**døs]** 0103010601/56, 0202030604/74, 0502020101/297

OTü. ***yöːr-** “çözmek” TT 184, ED 955b → **[jøɾ-]** “düğme vs nesneyi çözmek” 0103040405/56, [jyɾ-] 0103030802/36, [joɾ-] 0103020302/15

OTü. ***höːr-** “örmek” TT 184, ED 195b → [**høɾ-]** “ay.” 0202010501/16, [joɾ-] 0103010304/01, [jo^{h}ɾ-] 0102020303/05

OTü. ***öːr-** TT 183, ***öːrü** “yukarı” ED 197b → **[jøry]** “ay.” 0202020501/24, **[jøɾə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[jøːɾ]** 0103010705/03, **[jøːɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, [jʉɾ] 0202030601/36, [jʉɾə] 0202030601/50, [jyːɾə] 0202030605/05, [jyɾ] 0202020302/06, 0202030605/155, [jyɾə] 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [jyɾʉ] 0202030605/07, [joɾə] 0103010306/09, 0203020402/29

OTü. ***köːz** “göz” ED 756b, ***köːzet-** “izlemek” ED 758a → **[gøzet-]** “ay.” 0502020101/244, [gyːzẹt] “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtına taktığı beşgen şeklindeki süsü” (Bkz. gøzət˜ gyzət˜ gyzẹt˜ gyzet) 0103010304/26

13.b. *Daralma ve Düzleşme:*

OTü. kök hece /*öː/ ünlüsünün /*y/ ünsüzü komşuluğunda /*y/’nin etkisiyle daralarak **/ü/, /üː/** seslerine geliştiği örneklerine rastlanır. Çalışmamızda tespit edilen OTü. /***öː/ > /ʉ/** değişmesine genellikle Sarı Uygurların Dahe ağzında rastlanır. Bu, aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülebilir. Örneğin, OTü. ***öːz** “öz, kendi” sözcüğünün Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında daralarak [**uz]** şekline geliştiği tespit edilmiştir, [**ɔz]** veya [**ʊːz]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur. Böyle daralmaya uğramış sözcüklerin art sıradan biçimleri de tespit edilmiştir. Birkaç /*k/ ünsüzü komşuluğundaki ve istisna olarak /*s/ ünsüzü komşuluğunda rastlanan daralmaya uğramış sözcüklerde ünlü daralması, ünsüzlerin etkisinden bağımsız olmalıdır. Kök hece geniş-yuvarlak ünlülerin daralması İdil-Ural Kıpçak lehçeleri için karakteristik olmakla birlikte, bu olaya Modern Türkçenin bütün değişkelerinde rastlamak mümkündür. OTü. kök hece /*öː/ ünlüsünün böyle daralmaya uğramış birkaç sözcüğünde ünlü benzeşmelerinin de etkisiyle daha ileri taşınarak düzleştiği de görülebilir.

OTü. /***ö:/ > SUM** /y/~ /y:/ (fakat /ø/~ /ø:/~ /o/~ /io/); **SUD** /y/~/y:/~ /ʉ/ (fakat /ø/~ /ø:/~ /o/~ /io/)

OTü. ***kö:ker-** "göğermek, gök rengine dönüşmek" ED 713a → [**gygeɾ-]** "ay." 0103040401/69, 0103050303/18, 0502020101/64, **[gygẹɾ-]** 0103030702/57, **[gygəɾ-]** 0103010701/108, [**gyge^{h}ɾ-]** 0103050304/01

OTü. ***kö:z** "göz" ED 756b → [**gyz]** "ay." 0103040405/35, 0202030201/02, 0502020101/313, fakat [ʤoz]~ [gøz]~ [gø:z]~ [gioz]

OTü. ***yö:r-** "çözmek" TT 184, ED 955b → [**jyɾ-]** "ay." 0103030802/36, fakat [jøɾ-]~ [joɾ-]

OTü. ***kö:k** "mavi" TT 184, ED 708b → **[gyk]** "mavi, kır, yeşil, yas, taze, keskin, bozulmuş atık(yemek)" 0103040401/28, **[gy:g]** 0103050304/03, [**gyg]** 0102020301/47, **[gʉk]** 0202030601/67, fakat [gøk]~ [gøg]~[gʉk]

OTü. ***töːrt** "dört" TT 184, ED 534a → [**dʉɾt]** "ay." (Bkz. dioɾd) 0202030601/55, fakat. [døɾt] 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [dioɾt] 0202030601/60, [dioːɾt] 0202010901/06

OTü. ***böːl-** TT 184, ***böːlük~ *böːlök** "bölük, kısım" ED 339b → **[pʉɬəg]** "ay." 0203020601/17, [pølʉk] 0203020601/06, [ɸølek] 0203020601/10, [ɸølʉk] 0203020601/17

OTü. ***söːz** "söz" ED 860b → **[syz]** "ay." 0103050101/50, 0202030601/08, **[sʉz]** 0202010301/14, fakat. [**ʃøz]~[tsøz]~[søːz]~[søz]~[ʃoz]**

OTü. ***öːr-** TT 183, ***öːrü** "yukarı"ED 197b → **[jyɾ]** "ay." 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07 **[jyːɾə]** 0202030605/05, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, fakat [jøɾy] 0202020501/24, [jøɾə] 0202030601/10, 0502020101/290, [jøːɾ] 0103010705/03, [jøːɾə] 0202030105/07, [jøɾ] 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, [jøɾʉ] 0502020101/300, [joɾə] 0103010306/09, 0203020402/29

OTü. ***kö:z** "göz" ED 756b, ***kö:zet-** "izlemek" ED 758a → [**gy:zẹt]** "Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtına taktığı beşgen şeklindeki süsü" (Bkz. gøzət ~ gyzət ~ gyzẹt ~ gyzet) 0103010304/26, fakat. [gøzet-] "gözetmek" 0502020101/244

OTü. /***öː/ > SUM** /u/; **SUD** /u/~ /uː/ (fakat /ɔ/~/ʊː/)

OTü. ***öːz** “öz, kendi” TT 183, ED 278a → [**uz]** “ay.” 0103030802/16, 0202030605/158, 0203020203/05, 0502020101/390, [**uːz]** 0202030401/15, 0502020101/158 fakat [**ɔz]** 0202030402/41, [**ʊːz]** 0202030402/42, 0502020101/444

Yukarıda belirtilen örnekler içinde OTü. ***söːz** “söz” örneğinde görülen [**ʃoz]** sözcüğü ve OTü. ***köːz** “göz örneğindeki [**ʤoz]** biçimi kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkan bir değişik durumdur.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başı konumunda /*öː/ sesinin düzleştiği örnekler tespit edilmiştir, OTü. **/*öː/ → /ɪ/ [əː], [ə]** gelişmesi yarı benzeşme yoluyla gerçekleşmiştir. Aşağıda verilen örneklerde OTü. ***öːr-** “çıkmak, yükselmek” sözcüğünden türeyen ***öːrlet-, *öːrleg** veya ***öːrülüg** sözcükleri Dahe ağzında yuvarlak niteliğini koruduğu hâlde nadir olarak düzleştiği de görülürken, Minghua ağzında ise tamamen düzleşmiştir.

OTü. ***öːrle-** “yükselmek” (< ***öːr+le-**, ED 193a **öːr**) veya ***öːrüle-** (< ***öːr-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → [**ərle-]** “ayakta durmak, kalkmak” 0103010703/14, [**ərle^{h}-]** 0103030901/14, [**ərli-]** 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***öːrlet-** “yükseltmek, ayağa kaldırmak” ED 230b (***öːr-** TT 183) veya ***öːrület-** → [**ərlet-]** “ayakta durmasına yardım etmek” 0103050101/04, **[ərled-]** 0103050101/57, [**ərlẹt-]** 0202030604/03, [**ərlid-]** 0102040301/08, 0202030902/59

OTü. ***öːrleg** veya ***öːrülüg** → [**ʉrlek]** “yüksek” (Bkz. ərlig~ ərliɣ~ ʉrleːɣ) 0203020401/03, **[ørɬuːɣ]** 0202030603/07, [**ørlik]** 0203010502/04, [**ʉrlek]** 0203020401/03, **[ʉrlẹɣ]** 0202020701/11, [**ʉrleːɣ]** 0202020501/27, **[ʉrɬuɣ]** 0202020501/99, [**ərleːɣ]** 0103040404/15, [**əːrlẹk]** 0203020201/13, [**ərleɣ]** 0103050302/09, 0103010601/07, [**ərlẹɣ]** 0103010702/29, 0103040402/05, 0202030304/02, [**ərliːɣ]** 0102040301/01, 0103050305/01, [**ərlig]** 0103050305/03, [**ərliɣ]** 0103010305/23

13.c. *Art sıraya geçme:*

OTü. kök hece /*öː/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında art sıraya geçtiğini gösteren örnekler de vardır; Sarı Uygurların Minghua ağzında /*öː/ → /o/ yönündeki

art sıraya geçişlerle daha sık karşılaşılır. Bu art sıraya geçişler daralmaya uğramış sözcüklerde de karşımıza çıkabilir.

OTü. /*öː/ > SUM /o/ (fakat /ø/~ /øː/~ /y/); **SUD** /o/ (fakat /ø/~ /øː/~ /ʉ/~ /yː/~ /y/)

OTü. ***yöːr-** "çözmek" TT 184, ED 955b → [**joɾ-**] "düğme vs nesneyi çözmek" 0103020302/15 fakat **[jøɾ-]**~ [**jyɾ-**]

OTü. ***höːr-** TT 184, ED 195b → [**joɾ**-] "örmek" 0103010304/01, [**jo^{h}ɾ-**] 0102020303/05, fatat [**høɾ-**]

OTü. ***öːr-** TT 183, ***öːrü** "yukarı" ED 197b → **[joɾə]** "ay." 0103010306/09, 0203020402/29, fakat **[jøry]** 0202020501/24, **[jøɾə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[jøːɾ]** 0103010705/03, **[jøːɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jyːɾə]** 0202030605/05, **[jyɾ]** 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07

13.d. *Soluklaşma:*

Bunun dışında kök hece /*öː/ ünlüsü *-ör- ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /*ö/ sesinin soluklu /o^{h}/'ya dönüştüğü bir örneğine rastlanmıştır. OTü. ***öːr-** "örmek" sözcüğü, Sarı Uygur Minghua ağzında kalınlaşarak [**joɾ**-] şekline gelişmiş, kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de ünlüsü soluklu /o^{h}/'ya dönüşerek [**jo^{h}ɾ-]** biçimine gelişmiştir. **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**ḍ**] olarak ötümsüz yan sesi duyulur; Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182).

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***öːr-** ED 195b → [**jo^{h}ɾ-]** (Bkz. høɾ-~ joɾ-)

***öːr-di > *öːr-ti > jo^{h}ɾ-ḍ** 0102020303/05

13.e. *OTü. /ö:/ ünlüsünün izleri:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*ö:/ ünlüsü izlerini ön seste /y/ türemesi ve ünlü ikizleşmesi gibi durumlarla göstermiştir.

Ünlü ikizleşmesi: Uzun ünlülerin kendilerinden önce ya da sonra ikinci bir ünlü türetmek suretiyle ikizleşmeleri birçok dilde görülen doğal bir gelişmedir (Tekin 1995: 123). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. uzun /*ö:/ ünlüsü bazen ikiz ünlüsü /io/ sesine gelişir.

OTü. /***ö:/ > SUM** /io/ (fakat /ø/~ /y/); **SUD** /io/~ /io:/ (fakat /ø/~ /ʉ/~ /y/)

OTü. ***tö:z-** "sabretmek, dayanmak, katlanmak" TT 184, ED 572 → **[dioz-]** "ay." 0103010705/20

OTü. ***kö:z** "göz" ED 756b → **[gioz]** "ay." (Bkz. ʤoz) 0102020402/21, fakat [**gyz]** 0103040405/35, 0202030201/02, 0502020101/313, [**gøz]** 0102020303/36, 0103050102/3, **[gø:z]** 0203010701/17

OTü. ***tö:rt** "dört" TT 184, ED 534a → [**dioɾt]** "ay." 0202030601/60, [**dio:ɾt]** 0202010901/06, [**dioɾd]** 0202030604/45, fakat [**døɾt]** 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [**dʉɾt]** 0202030601/55

Başta /y/ türemesi: Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. uzun /*ö:/ ünlüsünün, kendisinden önce bir /y/ sesi türettiği örnekler tespit edilmiştir. Böyle y-'li sözcüklerin ilk biçimlerinin Ana Türkçe söz başı /h/'li sözcükler olarak yeniden yapılandırılmaları dikkate değer. Biz böyle Ana Türkçe söz başı /*h/'ye giden Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/'li sözcükler arasında ***hö:r-** "örmek" ve bundan türetilmiş ***hö:rme** "örgü" biçimlerinin h-'li söylenişlerini Yağlakar-Ancan soyundan kaynak kişimizden de tespit ettik. Tespit edilen aşağıdaki sözcüklerdeki bu önses y'lerin, söz başında birincil /h/ ünlüsünü kaybeden kök hece /*ö:/'lü sözcüklerde uzun ünlünün *^{i}ö > yö- yoluyla ünlü ikizleşmesi üzerinden ortaya çıkmış olduğu anlaşılıyor. Sarı Uygur Türkçesindeki /io/ tarzında karşımıza çıkan ünlü ikizleşmesine uğramış yukarıdaki sözcükler de bunu destekler niteliktedir. Ana Türkçe kök hece uzun ünlülerin izini y- türemesi ile gösterdiği Tarihsel ve Modern Türkçedeki zengin örnekler için bkz. Tekin (1995: 138-145). Ayrıca Sarı Uygur Türkçesindeki h-~ y-~ Ø dalgalanmaları için daha ayrıntılı olarak bkz. **4.2.8.3. /*h/.**

OTü. ***hö:r-*** "örmek" TT 184, ED 195b → [**joɾ-**] "ay." 0103010304/01, [**joʰɾ-]** 0102020303/05, [**høɾ-]** 0202010501/16

OTü. ***hö:r-*** TT 184, ***hö:rme*** "örgü" ED 231b → **[høɾmẹ]** "ay." 0202010501/16, **[jøɾmẹ]** 0102020303/04, **[jøɾmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02, **[øɾmẹ]** 0103040404/04, [ɪrmi] 0103010302/02

OTü. ***ö:r-*** TT 183, ***ö:rü*** "yukarı" ED 197b → **[jøry]** "ay." 0202020501/24, **[jøɾə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[joɾə]** 0103010306/09, 0203020402/29, **[jø:ɾ]** 0103010705/03, **[jø:ɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jy:ɾə]** 0202030605/05, **[jyɾ]** 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07

4.1.14. /*ö/ Ünlüsü

OTü. **/*ö/** ünlüsü, geniş, yuvarlak, ön dil ünlüsüdür. OTü. kök hece **/*ö/** ünlüsü Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle /ø/ olarak korunmuştur. Sarı Uygur Türkçesinde ilk hece dışındaki hecelerde yoktur. Kök hece **/*ö/** ünlüsünün niteliği genel olarak korunmuş olmakla birlikte daralma, kalınlaşma, düzleşme, söz başında **/y/** türeme, soluklulaşma gibi ünlü olayları ile niteliğini kaybetmiş sözcükler de vardır. Bu ses olayları aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülebilir.

Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. **/*ö/** ünlüsünün **/*g/** ünsüzü komşuluğunda aynı sözcükte /ø/ olarak bulunmanın (**14.1.a.1.; 14.1.a.2.**) dışında daralarak /u/ ünlüsüne dönüştüğü de görülür (Bkz. **14.3.)**. Çalışmamızda OTü. **/*ö/** ünlüsünün sayılı örneklerde düzenli şekilde daralarak **/ü/** [y] ünlüsüne geliştiğine rastlanır (**14.2.**). OTü. **/*ö/ > /ʉ/** daralması genellikle Sarı Uygurların Dahe bölgesindeki kaynak kişilerin konuşmalarında görülür (**14.2.; 14.1.a.2.**). Bu durum yukarıda belirtildiği gibi OTü. **/*ö:/** için de geçerlidir. OTü. **/*ö/** ünlüsünün açık ve kapalı hece konumunda sayılı örneklerde düzenli olarak kalınlaşıp daralma gösterdiği örnekler görülür, (**14.3.a.1.1.; 14.3.a.2.1.**). Minghua ağzında **/*g/** ünsüzü

komşuluğunda aynı sözcükte **/ø/** olarak bulunmanın dışında kalınlaşarak **/o/** ünlüsüne dönüştüğü de görülür (**14.3.a.1.2.)**. Sarı Uygur ağızlarında OTü. /***ö/** ünlüsü, aynı örnekte yuvarlak niteliğini koruduğu yanında **/e/~ /ẹ/** seslerine ve daha ileri olan **/i/~ /iː/** seslerine gelişebilir, bunun dışında /***ö/ > /ə/~ /ə̆/** gelişmesine de rastlanır, bu düzleşme olayları Minghua ağzında daha sık karşımıza çıkar (**14.4.**). Sarı Uygur ağızlarında OTü. **/*ö/** ünlüsü ile başlayan sözcüklerde söz başında bir **/y/** türemesi de görülür (**14.5.**). Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. /*ö/ ünlüsünün, /*p/, /*k/, /*t/, /*ç/ ünsüzleri komşuluğunda soluklulaştığı örnekler tespit edilmiştir, OTü. /*ör/ ses grubuyla biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də*** (< OTü. -di) eklendiğinde de soluklulaştığı bir örneğine rastlanmıştır (**14.6.**).

14.1. Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. **/*ö/** ünlüsü **(C)ö-** ve **(C)öC(C)-** durumlarında /**ø**/ olarak korunduğu yanında istisna olarak /**øː**/ de görülür, aynı örnek üzerinde daralma **/*ö/** > /y/ ~ /ʉ/ gelişmesi de görülür.

OTü. ***sögüt** "söğüt" sözcüğü Minghua ağzında OTü. ***saːp** "sap" (ED 782b) ile birlikte "kuyudan su almak için söğüt dalında yapılmış kovanın sabı" anlamında kullanıldığında genellikle **[søj]~ [søjt]** hatta **[soet]** olarak geliştiği görülür, ancak yalnız bitki olan "söğüt" için ise hem Minghua hem Dahe ağızlarında **[søːɣət]**~ [**søɣʉt]~ [søɣət]~ [sʉɣut]~ [sʉɣət]** olarak kullanılmaktadır.

OTü. ***sögül-** "ateşte pişirmek" sözcüğü üzerinde görülen daralma/kalınlaşması ***sögül-** > **[søɣyɬ-]** > **[søɣuɬ-]** > **[soɣuɬ-]** yolunu izlemiştir. Önce **/*g/**'nin etkisiyle **/*ü/**'nün kalınlaşması gerçekleşir, ayrıca ince sıradan ünlü komşuluğunda kalın sıradan /**ɬ**/'nin bulunması dikkat çekicidir, ikinci hecesindeki kalınlaşması ilk heceyi kendisine çekerek, yani ***-gül**'den gelişen **-ɣuɬ** yapısı /***ö**/'nin art sıraya geçmesini sağlamıştır.

Aynı durum OTü. ***sögüt** "söğüt" sözcüğü için de geçerlidir, sözcüğü üzerinde görülen daralma/kalınlaşması ***sögüt** > **[søɣʉt] > ([sʉɣʉt])** > **[sʉɣut]** yolu izleyerek daha ileri bir zamanda **[suɣut]** olarak da karşımıza çıkabilir.

OTü. /***ö/** ünlüsünün ikiz ünlü /io/ sesine gelişen örneğine de rastlanmıştır. Örneğin, OTü. ***köŋül** sözcüğü Sarı Uygurların Minghua ağzında [**gioŋəɬ]** biçiminde de tanıklanmıştır. Kısa /ö/ ünlüsünün bu yönde ikizleşmesi yadırgatıcıdır; /io/ ikizleşmesini biz aslında OTü. /*ö:/ ünlüsünün bir izi olarak yukarıda örnekleri ile belirtmiştik.

14.1.a.1. (C)ö- durumunda

OTü. /*ö/ > **SUM** /ø/; **SUD** /ø/ (~ /ø:/)

OTü. ***ölüg** "ölü" ED 142a → **[øɬʉk]** 0502020101/248

OTü. ***ölür-** "öldürmek" ED 151a → **[ølyɾ-]** "ay." (Bkz. øɬəʰɾ-) 0102040301/02, 0103010502/13, 0103030801/09, 0103040302/01, 0202020401/08, 0203010303/17, 0502020101/77, **[øɬʉɾ-]** 0103040302/02, 0202020401/28, 0502020101/320, [**øɬəɾ-**] 0103010502/22, 0103030802/04, 0103040302/05, øɬuɾ- 0103040302/22**,** 0502020101/65, **[ølyxɾ-]** 0202020501/43, 0202030605/101, **[jøɬʉɾ-]** 0103020304/03, **[jølyɾ-]** 0202030605/99

OTü. ***köçür-** "göç etmesine yardım etmek" ED 699a → **[gødʒiɾ-]** "ay." 0202020701/02**,** **[**gøʰʤyɾ-] 0502020101/137, **[kødʒiɾ-]** 0202020701/08

OTü. ***sögül-** "ateşte pişirmek" ED 821a → **[søɣyɬ-]** "ay." (Bkz. søɣuʰɬ-) 0203020201/08, **[soɣəɬ-]** 0103050102/21, **[soɣuɬ-]** 0103020304/32, **[søɣuɬ-]** 0103040405/05, 0103050102/13, 0203030102/03, 0202030603/05, **[søɣʉɬ-]** 0202010901/60, 0202020701/28, 0203010801/06, 0203010901/09

OTü. ***sögüt** "söğüt" ED 819b → **[søɣʉt]** "ay." 0202010703/08, **[søɣət]** 0102040302/03, 0202010703/12, 0202030104/09, **[sø:ɣət]** 0201010101/06, [sʉɣət] 0102040302/07, [sʉɣut] 0102040302/07, [soet]+sap 0102020301/66, **[søj]+sap** 0103020403/21, **[søjt]+sap** 0103020302/24

OTü. ***sögütlüg** "Söğütlü" ED 820a → **[søɣʉtdəɣ]** "Söğüt adlı yerde yaşayan(kişi)" 0201010101/04

14.1.a.2. (C)öC(C)- durumunda

OTü. /*ö/ > **SUM** /ø/~ (/y/~ /o/~ /io/); **SUD** /ø/~ /y/ (~ /ø:/~ /ʉ/)

OTü. ***öl-** “ölmek” ED 125b → [**øɬ-]** “ay.” (Bkz. **øl-**) 0102020402/16, 0103020304/08, 0202030101/05, 0203020203/14, 0502020101/253, [jyɬ-] 0103020302/25

OTü. ***köç-** “taşınmak, göç etmek” ED 694a → [**gøʂ-]** “ay.” (Bkz. gøʧ-~ ɣøʂ-) 0103050301/06, 0202010901/69, 0203020201/16, [**gø:ʂ-]** 0202010101/03, 0502020101/38, **[gødʐ̬-]** 0202020701/35, **[gøʂ-]** 0202030404/02, [**gøʰʂ-]** 0202030605/14, [**gøʰʤ-]** 0202010901/74, [**gyʂ-]** 0202031101/10, **[gytʂ-]** 0202031101/11, [**gyʂ-]** 0202031101/10, [**gydʐ̬-]** 0202031101/07

OTü. ***köŋül** “gönül” ED 731b → **[gøŋyɬ]** “ay.” 0202030605/36, 0203020402/24, 0502020101/351, **[gøŋəɬ]** 0103010702/55, 0103050301/22, **[gøŋy:]** 0502020101/338, **[gøŋʉɬ]** 0202030304/01, 0502020101/331, **[gyŋʉɬ]** 0502020101/223, **[gioŋəɬ]** 0103010702/84

Tü. ***köŋüllüg** “akıllı, gönülü” ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** “vicdenli, akıllı” 0203010702/19

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” ED 114b → **[ørɣen-]** “ay.” 0502020101/192, **[ørɣẹn-]** 0103040405/44, 0502020101/202, **[ørɣiŋ-]** 0502020101/193, [urɣeŋ-] 0203020101/03, **[ʉrɣen-]** 0202030802/58, **[ʉrɣẹn-]** 0202010301/12, **[ʉrɣin-]** 0202010301/17, **[jorɣin-]** 0102040301/10, **[jørɣen-]** 0103050301/09, **[jørɣẹŋ-]** 0203010301/33

OTü. ***örget-** “öğretmek” ED 114a → **[ørɣet-]** “ay.” (Bkz. ʉrɣed-~ ʉrɣẹd-~ jørɣẹd-) 0502020101/82, **[ørɣud-]** 0103030901/12, [urɣət-] 0202010301/09, [urɣet-] 0502020101/292, **[ʉrɣet-]** 0203010302/15, **[ʉrɣẹt-]** 0202030902/68, **[jørɣəd-]** 0103050301/24, **[jørɣed-]** 0103030901/16**,** **[jørɣẹt-]** 0102020303/45, 0103050301/15, **[jyrɣit-]** 0103010705/11

14.2. *Daralma:*

OTü. /***ö/** ünlüsünün **/ü/ [y]** yönünde daralma eğilimi gösteren örneklerine rastlanmıştır. Söz başı türeyen /y/ ünsüzü komşuluğunda görülebilen daralmalarda /y/’nin etkisindendir.

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” ve OTü. ***örget-** “öğretmek” sözcüklerinde gösteren **/*ö/ > /ʉ/** gelişmesiyle kaydedilen **[ʉɾɣen-]~ [ʉɾɣẹn-]~ [ʉɾɣin-], [ʉɾɣet-]~ [ʉɾɣed-]~ [ʉɾɣẹt-]~ [ʉɾɣẹd-]** sözcükleri Sarı Uygurların Dahe ağzında görülür.

Minghua ağzında OTü. ***örget-** “öğretmek” sözcüğündeki /*ö/ ünlüsü, /y/’nin etkisiyle daralarak /ü/ [y] ünlüsüne gelişen **[jyɾɣit-]** biçimine rastlanır, aynı durum OTü. ***öl-** “ölmek” sözcüğü için kaydedilen **[jyɬ-]** için de geçerlidir.

OTü. ***kömeç** “külde pişirilen çörek” (ED 722a) sözcüğünün kö- açık hecesi Sarı Uygur ağızlarında bir yeniden düzenlemeyle [**køm]-** olarak kapalı heceye geçmiş, **/*ö/** ünlüsü, **/ø/~ /øː/** olarak korunmanın dışında düzleşerek **/e/~ /eː/** ve daha ileri olan **/i/** sesine gelişir. Ancak Dahe ağzında bir kez daralarak /ü/ [y] ünlüsüne gelişen **[kymzɯ]** biçimi kaydedilmiştir:

14.2.1. OTü. /*ö/ > **SUM**, **SUD** /y/

OTü. ***çökür-** “diz çöktürmek” ED 416b → **[ʧygəɾ-]** “ay.” 0103010305/44

OTü. ***körüş-** “görüşmek” OT 248 → [**gyɾʉs-]** “ay.” 0202030605/112

OTü. ***özek** ED 285a → **[yzẹk]** “çekirdek” 0202030604/23

OTü. ***töşek** “döşek” ED 563b → **[tysẹk]** “ay.” 0102020301/46, **[ʧysẹk]** 0102020301/45

14.3. *Kalınlaşma:*

OTü. /***ö/** ünlüsünün açık ve kapalı hece konumunda sayılı örneklerde düzenli olarak kalınlaşıp daralma gösterdiği örneklerdeki OTü. /***ö/ > /u/** gelişmesi, /***ö/ > /o/ > /u/** yoluyla ortaya çıkmış olmalıdır. /***ö/ > /u/** kalınlaşmasının genellikle /***g/, /*ŋ/, /*z/** ünsüzleri komşuluğunda gerçekleştiği görülür (**14.3.a.1.1.**; **14.3.a.2.1.**). Ancak Minghua ağzında **/*g/** ünsüzü komşuluğunda aynı sözcükte **/ø/ ~ /ʉ/** olarak bulunmanın dışında kalınlaşarak /o/ ünlüsüne dönüştüğü de görülür **(14.3.a.1.2).**

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” ve OTü. ***örget-** “öğretmek” sözcüklerinde gösteren **/*ö/ > /u/** gelişmesiyle kaydedilen [**uɾɣeŋ-], [uɾɣet-]~ [uɾɣət-]** sözcükleri Sarı Uygurların Dahe ağzında görülür.

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” sözcüğü Minghua ağzında **/*ö/** ünlüsünün korunduğu **[ørɾɣẹn-]~ [jørɣen-]** biçimi dışında kalınlaşarak **/o/** ünlüsüne geliştiği **[joɾɣin-]** biçimine de rastlanır.

OTü. ***ösne-** “benzemek” sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında daralarak [**usdɑ-**]~ [**usd-]** [**ŭsdɑ-**]~ [**sud-]** biçimleri dışında düzleşerek [**əsdɑ-**]~ **[ŏsd-]** olarak da bulunur, Minghua ağzında ise tamamen düzleşmiştir.

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → [**usdɑ-]** “ay.” 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [**usd-]** 0203020501/10, [**ŭsdɑ-]** 0202030103/13, [**sud-]** 0202020501/78, [əsdɑ-] 0202030902/10, [ŏsdɑ-] 0103030901/71, 0202030402/69, [ŏsd-] 0202030402/56, [əsd-] 0103020303/18

14.3.a.1. Cö- durumunda

14.3.a.1.1. OTü. /*ö/ > **SUM, SUD** /u/

OTü. ***ögiː-** “öğütmek” ED 101b→ **[uɣu-]** “ay.” 0202030605/26

OTü. ***ögür** “sürü” ED 112a → **[uɣuɾ]** “ay.” 0103040405/26, 0203011001/02, **[uɣəɾ]** 0102020402/08, 0103010601/43

OTü. ***ögürlüg** “sürülü” ED 115b → **[uɣuɾɬəɣ]** “ay.” 0103010701/138

OTü. ***özüt** “ruh” ED 281b → **[uzut]** “cin” 0202030902/119, 0502020101/13, **[uzət]** 0202030902/130

14.3.a.1.2. OTü. /*ö/ > **SUM** /o/ (fakat /ø/~ /ʉ/; **SUD** /ø/)

OTü. ***sögül-** “ateşte pişirmek” ED 821a → **[soɣəɬ-]** “ay.” (Bkz. søɣu^{h}ɬ-) 0103050102/21, **[soɣuɬ-]** 0103020304/32, [søɣyɬ-] 0203020201/08, [søɣuɬ-] 0103040405/05, 0103050102/13, 0202030603/05, 0203030102/03, [søɣʉɬ-] 0202010901/60, 0202020701/28, 0203010801/06, 0203010901/09

OTü. ***sögüt** “söğüt” ED 819b → **[soet]**+sɑp 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48, [søɣʉt] 0202010703/08, [sʉɣət] 0102040302/07, [sʉɣut] 0102040302/07, [søɣət] 0102040302/03, 0202010703/12, 0202030104/09, [søj]+sɑp 0103020403/21, [søjt]+sɑp 0103020302/24, [sø:ɣət] 0201010101/06

14.3.a.2. (C)öC(C)- durumunda

14.3.a.2.1. OTü. /*ö/ > **SUM** /u/~ (/ʊ/~ /uː/); **SUD** /u/ (~ /ʊ/)

OTü. ***öŋdün** “doğu” ED 178a → **[undun]** “ay.” 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

OTü. ***üz-** “kesmek, yırtmak**”** ED 279b → **[uz-]** “ay.” 0103050102/28, [**uːz-]** 0202030101/12

OTü. ***özgeː** “diğer, bunun dışında” ED 285b → [**uzge]** “yoksa” 0203020302/07, [**uːzgi]** 0103010502/24, **[uzgẹ]** 0203011002/06, **[uzgi]** 0103010304/67, 0203010301/17

14.4. *Düzleşme:*

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /***ö/** ünlüsü, **/e/~ /ẹ/** seslerine ve daha ileri olan **/i/~ /iː/** seslerine gelişebilir, bunun dışında OTü. /***ö/ > (o) > u > /ə/~ /ə̆/** yolunu izleyen düzleşmesine de rastlanır. Bu düzleşme olayları Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık karşımıza çıkar.

OTü. ***böl-** “bölmek” ED 332a → [**pel-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 71)

OTü. ***ösne-** “benzemek” sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında daralarak [**usdɑ-]~** [**usd-]** [**ŭsdɑ-]~** [**sud-]** biçimleri dışında düzleşerek [**əsdɑ-]~ [ə̆sd-]** olarak da bulunur, Minghua ağzında ise tamamen düzleşerek [**əsdɑ-]** veya daha kısa **[ə̆sdɑ-]** şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → [**əsdɑ-]** “ay.” 0202030902/10, [**ə̆sdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, [**ə̆sd-]** 0202030402/56, [**əsd-]** 0103020303/18, [usdɑ-] 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [usd-] 0203020501/10, [ŭsdɑ-] 0202030103/13, [sud-] 0202020501/78

OTü. ***köp** “çok” sözcüğünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yuvarlak niteliğini korumuş biçimleri yanında düzleşerek /**e/~ /ẹ/~ /eː/** veya daha ileri olan **/i/~ /iː/** seslerine geliştiği biçimleri de tespit edilmiştir.

OTü. ***köp** “çok” ED 686b → **[geβ]** “ay.” (Bkz. gyβ~giv~ g̡e^{h}p~ g̡ø^{h}p~ g̡ixt ke^{h}p ~ k̡ẹ^{h}p) 0103030702/53, [**ge^{h}p]** 0203020201/12, [**gẹβ]**

0203010301/10, [**gev]** 103050303/28, **[geːv]** 0103010305/54, **[gẹt]** 0103010304/80, **[ḳẹp]** 0103030802/20, [**gẹ^{h}t]** 0103030901/42, [**gixt]** 0103010306/18, 0103010602/10, **[ḳixt]** 0103030901/49, [**giːxt]** 0103010306/02, [**giβ]** 0103030702/42, [gøːβ] 0202020501/91, 0203020201/12, [gøβ] 0103050303/23, 0202020501/104, 0203010301/12, [gø^{h}ːp] 0202010501/05, [gø^{h}p] 0103030702/37, 0202020501/13, 0203020501/17

OTü. ***börk** "şapka" sözcüğünde de **/*ö/** ünlüsünün, Dahe ağzında **/ø/~ /øː/~ /ʉ/** dışında düzleşerek **/e/ ~ /ẹ/** seslerine de geliştiği görülür, Minghua ağzında genellikle düzleşmiştir.

OTü. ***börk** "şapka" ED 362a → [**peɾk]** "ay." 0103040302/17, **[peɾək]** 0103010303/20, **[peɾeḳ]** 0202030602/17, [**peɾeg]** 0103040401/53, [**peɾek]** 0103050101/44, **[pẹɾək]** 0103010305/42, **[pẹɾəg]** 0203010701/28, **[peɾəg]** 0103030702/77, **[pẹɾg]** 0103040302/17, **[βeɾək]** 0103010305/42, [pøːɾuk] 0202010501/08, [pøːɾyk] 0202010501/08, [pøɾyg] 0502020101/165, [pʉɾək] 0203010501/04

OTü. ***öpke** "akciğer" sözcüğü Minghua ağzında bir kez düzleşen **[e^{h}kbe]** biçimine rastlanmıştır.

OTü. ***öpke** "akciğer" ED 9a → **[e^{h}kbe]** "ay." 0103030802/06, [ø^{h}kbe] 0103030802/06, [ø^{h}kb̥e] 0202030401/30, 0502020101/96, [ø^{h}kb̥ẹ] 0203010801/01, [yxkb̥e] 0103040301/12, [jø^{h}kb̥ẹ] 0502020101/101

OTü. ***kömeç** "külde pişirilen çörek" sözcüğünün kö- açık hecesi Sarı Uygur ağızlarında bir yeniden düzenlemeyle [**køm]-** olarak kapalı heceye geçmiş, **/*ö/** ünlüsü, **/ø/~ /øː/** olarak korunmanın dışında düzleşerek **/e/~ /eː/** ve daha ileri olan **/i/** sesine geliştiği veya daralarak /ü/ [y] sesine geliştiği de kaydedilmiştir.

OTü. ***kömeç** "külde pişirilen çörek" ED 722a → **[keːmʤɯ]** "çörek" 0202020501/29, **[kemtsə]** 0202020701/28, **[kemzɯ]** 0103040403/25, **[kemʤɯ]** 0203020201/07, **[kimʤɯ]** 0202031202/26, [kymzɯ] 0203010801/08, [kømʤɯ] 0103050101/39, 0202020701/28, 0202031202/26, [køːmʤɯ]

0203020301/06, [kø:mtsɯ:] 0203010801/07, [kømtsɯ] 0203020201/08, [kømzɯ] 0202030202/01

14.5. /y-/ *türemesi:*

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*ö/ ünlüsü ile başlayan sözcüklerde söz başında **/ø/** olarak korunduğu yanında **/ø/**'den önce bir **/y/** türemesi de görülür, bu durum Minghua ağzında daha sık görülür, bazen /*ö/ ünlüsü, /y/'nin etkisiyle daralarak /ü/ [y] ünlüsüne de gelişebilir.

OTü. ***ölür-** "öldürmek" ED 151a → **[jøɬʉɾ-]** "ay." (Bkz. øɬəʰɾ-) 0103020304/03, **[jølyɾ-]** 0202030605/99 [ølyɾ-] *sık.* [øɬuɾ-] 0103040302/02, 0202020401/28, 0502020101/320, [øɬəɾ-] *sık* [øɬuɾ-] 0103040302/22, 0502020101/65, [ølyxɾ-] 0202020501/43, 0202030605/101

OTü. ***öl-** "ölmek" ED 125b → **[jyɬ-]** "ay." (Bkz. **øl-**) 0103020302/25, **[øɬ-]** *sık.*

OTü. ***örgen-** "öğrenmek" ED 114b → **[joɾɣin-]** "ay." 0102040301/10, **[jøɾɣen-]** 0103050301/09, **[jøɾɣẹŋ-]** 0203010301/33, [øɾɣen-] 0502020101/192, [øɾɣẹn-] 0103040405/44, 0502020101/202, [øɾɣiŋ-] 0502020101/193, [uɾɣeŋ-] 0203020101/03, [ʉɾɣen-] 0202030802/58, [ʉɾɣẹn-] 0202010301/12, [ʉɾɣin-] 0202010301/17

OTü. ***örget-** "öğretmek" ED 114a → **[jøɾɣəd-]** "ay." 0103050301/24, **[jøɾɣed-]** 0103030901/16**, [jøɾɣẹt-]** 0102020303/45, 0103050301/15, **[jyɾɣit-]** 0103010705/11, **[jøɾɣẹd-]** 0103050301/17, [øɾɣet-] 0502020101/82, [øɾɣud-] 0103030901/12, [uɾɣət-] 0202010301/09, [uɾɣet-] 0502020101/292, [ʉɾɣet-] 0203010302/15, [ʉɾɣẹt-] 0202030902/68, [ʉɾɣed-] 0203010302/15, [ʉɾɣẹd-] 0202010301/11

OTü. ***öpke** "akciğer" ED 9a → **[jøʰkb̥ẹ]** "ay." 0502020101/101, [øʰkbe] 0103030802/06, [øʰkb̥e] 0202030401/30, 0502020101/96, [øʰkb̥ẹ] 0203010801/01, [yxkb̥e] 0103040301/12, [eʰkbe] 0103030802/06

14.6. *Soluklulaşma:* (*/*ö/ → ø^{h}~ø^{h}ː~u^{h}~ʊ^{h}~o^{h}~e^{h}~ẹ^{h}~ yx ~ix~i.x*)

Sarı Uygur Türkçesinde kök hece OTü. **/*ö/** ünlüsünün, genellikle /*p/, /*k/, /*t/, /*ç/ ünsüzleri komşuluğunda soluklulaşması görülür. Kök hece OTü. **/*ö/**

ünlüsünün soluklulaşarak **/ø^{h}/**'ye gelişmesi dışında, kalınlaşarak **/u^{h}/, /ʊ^{h}/, /o^{h}/** soluklu ünlülerine de rastlanır. Bu farklı gelişmeleri bazen aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görmek mümkündür. OTü. ***köp** "çok" sözcüğündeki **/*ö/** ünlüsünün, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında soluklulaşarak **/ø^{h}/**, istisna olarak **/ø^{h}ː/** sesi dışında düzleşerek **/e^{h}/ ~ /e̞^{h}/** seslerine geliştiği görülür, Minghua ağzında bazen **/*ø/** ünlüsünden gelişen **/e^{h}/**'nin sızıcı unsurunun tam segmentleşmesiyle **/ix/ ~ /iːx/** şekline geliştiğine de rastlanır. Yine OTü. ***öpke** "akciğer" sözcüğündeki /*ö/ ünlüsü, Sarı Uygur ağızlarında yeniden düzenlemeyle /k/ komşuluğuna düşerek [**ø^{h}kbe]** şeklinde soluklulaşır, [**ø^{h}kbe]** kullanımı dışında, Minghua ağzında **/e^{h}/** ve **/ø^{h}/** ünlüsünün sızıcı unsurunun tam segmentleşerek **/ø^{h}/ > /yx/** biçimine geliştiği biçimlerine de rastlanır. OTü. ***öküz** "öküz" sözcüğünde söz başı **/*ö/** ünlüsünün Sarı Uygurların Dahe ağzında soluklulaşarak **/u^{h}/** olarak görülürken, Minghua ağzında ise düşüp kaybolduğu tespit edilmiştir, Minghua ağzında kaydedilen [**uːx̧us]** biçimi şarkı sözlerinde kaydedilmiştir.

OTü. /*ö/ > /ø^{h}/ SUM /ø^{h}/ (~ /yx/~ /e^{h}/~ /e̞^{h}/~ /ix/~ /iːx/~ Ø); **SUD** /ø^{h}/~ /u^{h}/(**~** /ʊ^{h}/~ /øː^{h}/~ /yx/~ /e^{h}/~ /o^{h}/)

***ök- → u^{h}k-~ u^{h}g̣-~ ʊ^{h}k**

OTü. ***öküz** "öküz" ED 120a → **[u^{h}kus]** "ay." 0203020302/11, 0502020101/133, **[u^{h}g̣uːs]** 0203020202/13, **[u^{h}g̣us]** 0103020303/26, **[u^{h}x̧uːs]** 0203020401/05, **[u^{h}x̧us]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24, **[ʊ^{h}kus]** 0202020303/03, [guːs] 0103020304/04, 0103040405/24, [kus] 0103020304/23, 0103050101/35, [x̧us] 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58, [uːx̧us] 0102020402/09

***öpk- → ø^{h}kb-~ yxkb̥~ e^{h}kb-**

OTü. ***öpke** "akciğer" ED 9a → **[ø^{h}kbe]** "ay." 0103030802/06, **[ø^{h}kb̥e]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[ø^{h}kb̥e̞]** 0203010801/01, **[yxkb̥e]** 0103040301/12, **[e^{h}kbe]** 0103030802/06, **[jø^{h}kb̥e̞]** 0502020101/101

***köp → kø^{h}p ~ kø^{h}ːp ~ ke^{h}p ~ kẹ^{h}t ~ gixt~ giːxt**

OTü. ***köp** “çok” ED 686b → **[gøːβ]** “ay.” (Bkz. geːv~ gẹt~ gyβ~giv~ gẹ^{h}p~ gø^{h}p ~ ke^{h}p ~ ḳẹp ~ḳẹ^{h}p) 0202020501/91, 0203020201/12, **[gøβ]** 0103050303/23, 0202020501/104, 0203010301/12, [**gø^{h}ːp]** 0202010501/05, [**gø^{h}p]** 0103030702/37, 0202020501/13, 0203020501/17, **[geβ]** 0103030702/53, [**ge^{h}p]** 0203020201/12, [**gẹβ]** 0203010301/10, [**gev]** 103050303/28, [**gẹ^{h}t]** 0103030901/42, [**gixt]** 0103010306/18, 0103010602/10, **[ḳixt]** 0103030901/49, [**giːxt]** 0103010306/02, [**giβ]** 0103030702/42

***kög- → ko^{h}g ~ ḳu^{h}g**

OTü. ***kögen** “hayvanı boynundan bağlamak için kullanılan ip” ED 712a → **[ko^{h}geːn]** “ay.” 0202030404/02, **[ḳu^{h}gen]** 0202030404/11

***kök- → kø^{h}k-**

OTü. ***köküz** “göğüs” ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**kø^{h}kəs]** “sırtın üst kısmı” 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**ḳyxkəs]** 0103030701/09, [**ḳyxḳəs]** 0103030701/18

***köt-→ gø^{h}d-**

OTü. ***kötür-** “kaldırmak” ED 706a→ **[gø^{h}dʏr-]** “sırtına almak, götürmek” 0203030102/20, **[gø^{h}dər-]** 0202030902/55, 0203010301/53, **[gø^{h}duɾ-]** 0202030605/147, 0202010503/11, **[gø^{h}dʉɾ-]** 0202020701/16, 0202031101/16, 0202030902/53, 0203010301/58, **[gø^{h}ḍər-]** 0202010503/08, 0202030902/50, 0203020402/18, 0502020101/226, **[gø^{h}ḍuɾ-]** 0202030402/18, 0202030902/69, **[gø^{h}ḍʉɾ-]** 0202030902/88, **[gø^{h}duɾ-]** 0203020402/05

***köç- → gø^{h}ʂ- ~ gø^{h}ʤ-**

OTü. ***köç-** “taşınmak, göç etmek” ED 694a → [**gø^{h}ʂ-]** “ay.” (Bkz. gøʧ-~ ɣøʂ-) 0202030605/14, [**gø^{h}ʤ-]** 0202010901/74, [gøʂ-] 0103050301/06, 0202010901/69, 0203020201/16, [gøːʂ-] 0202010101/03, 0502020101/38, [gødʐ-] 0202020701/35, [gøʂ-] 0202030404/02, [gyʂ-] 0202031101/10, [gytʂ-] 0202031101/11, [gyʂ-] 0202031101/10, [gydʐ-] 0202031101/07

OTü. ***köçür-** “göç etmesine yardım etmek” ED 699a→ **[gø^{h}ʤʏr-]** “ay.” 0502020101/137, [gødʒiɾ-] 0202020701/02**,** [kødʒiɾ-] 0202020701/08

***tök- → t/d̥yxg-**

OTü. ***tökül-** “dökülmek” ED 481a → **[tyxgəɬ-]** “ay.” 0103020303/34, **[d̥yxgəɬ-]** 0202030102/07

***tökt- → dø^{h}ːkd-**

OTü. ***töktür-** “dökmesine yardım etmek” ED 479b → **[dø^{h}ːkdəɾ-]** “ay.” 0202030402/57

OTü. /*-ör/ ses grubuyla biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de /*r/’den önceki /ø/ sesinin soluklu /ø^{h}/’ye dönüştüğü bir örneğe rastlanmıştır. **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yansesi duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/’li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182).

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***kör-** “görmek” ED 73a → [**gø^{h}ɾ-]** (Bkz. gør-~ gøɾ-~ gyɾ-)

***kör-di mü** > ***kör-ti mü** > **gø^{h}ɾ-dəm** 0103010705/36, 0502020101/348, **gø^{h}ɾ-d̥əm** 0103010705/39

4.1.15. /*üː/ Ünlüsü

OTü. uzun /*üː/ ünlüsü, dar, yuvarlak, ön dil ünlüsüdür. OTü. /*üː/ ünlüsü, tüm Sarı Uygurların ağızlarında genellikle kısalmıştır, ancak dağınık olarak uzunluğun korunduğu durumlarına da rastlanır. OTü. /*üː/ ünlüsü, /*y/ ünsüzünden sonra /ü/ [y] olarak korunduğu örnekler (**15.a.1.**) dışında tamamen kalınlaşarak /u/ ve istisna olarak **/ʉ/~ /ʊ/** seslerine geliştiğine de rastlanır, bazen uzunluğu da duyulur (**15.a.2.**). Sarı Uygur ağızlarında kök hece OTü. /*üː/ ünlüsünün izinin sonda ünlü türemesi, ünsüz ikizleşmesi, ön seste /y/ türemesiyle sürdüğünü gösteren birer örneğine rastlanır (**15.b.**).

15.a.1. OTü. /*üː/ > SUM, SUD /y/

OTü. ***üːm** “şalvar” TT 185, ED 155b → [**jyn]** “pantalon” 0103010702/66, [**ym**]~ [**jym**] (Lei Xuan-chun 1992: 47, 277)

OTü. ***yüːz** “surat, yüz” TT 186, ED 983a → [**jyz]** “ay.” 0103010302/15, 0202030402/48, 0203030102/09, **[ʒyz]** 0103050401/05, 0502020101/213

15.a.2. OTü. /*üː/ > SUM /u/ ~ /uː/~/ʊ/(~ /ʉ/); **SUD** /u/~ /uː/~ /ʊ/ (~ /ʉ/~/ʉː/)

OTü. ***ün/üːn** “ses” TT 185, ED 167b → [**ʊn]** “ay.” 0103040403/44, **[un]** 0103050301/04

OTü. ***üːleş-** “üleşmek, paylaşmak” TT 184, ED 154a → **[ulʉs-]** “ay.” 0502020101/06

OTü. ***küːç** “göç” TT 185, ***küːçlüg** “güçlü” ED 697a → **[kuʂdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan)” 0103050101/33

OTü. ***küːz** “güz” TT 185, ED 757a → [**guz]** “ay.” 0202031101/20

OTü. **küːn** “güneş, gün” TT 185, ED 725a → [**kun]** “ay.” (Bkz. kəŋ~ ɣun~ ɣun ~χun) 0102020401/27, 0103010601/05, 0201010101/18, 0202030101/02, 0203020202/07, 0502020101/21, **[kuːn]** 0102020302/06, 0103010304/50

OTü. **küːn** TT 185, ***küːneş** “güneş” ED 734a → **[kuneʂ]** “güneş, dağın güneş alan taraf” 0202030401/11, [**kuneʂ]** 0202030201/06

OTü. **küːn** TT 185, ***küntüz** “gündüz” ED 729b → **[kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʈəs]** 0202030605/47

OTü. ***süːrt-** ED 846b (<***süːr-** TT 185) → [**suɾt-]** “(yağ vs.) sürmek” (Bkz. suɾd-) 0102020304/13, 0103010601/72, 0202030308/07, 0502020101/59, [**suːɾt-]** 0203010502/02, [**sʊɾt-]** 0203020302/10

OTü. ***süːt** “süt” TT 185, ED 798b → [**sut]** “ay.” 0103010703/16, 0202030306/02, 0203020302/10, 0502020101/283, [**suːt]** 0103020303/15, [**sʉt]** 0102040301/02, **[suːd]** 0202030604/61, **[sud]** 0103010601/54, 0202030604/61, **[sʊt]** 0103010601/77, 0203020302/10

OTü. ***tüː** “tüy, kıl” TT 185, ED 433a → [**tuː]** “ay.” 0202030902/45, **[tu]** 0202020401/03, 0502020101/287

OTü. ***tüːn** “gece” TT 185, ED 433a → [**tun]** “ay.” 0202030103/15, 0502020101/21, [**tuni]** 0103030201/05, 0202030605/143, [**tunni]** 0203010301/14, [**tʉːni]** 0203010502/05, [**tʉ̈ni]** 0202030801/01

OTü. ***tüːb** “dip” sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında yuvarlak niteliği korunduğu gibi düzleştiği de görülür, ancak Minghua ağzında tamamen düzleşmiştir.

OTü. ***tüːp** “dip, kök” TT 185, ED 434b ***tüp** DLT 672 → **[dup]** “ay.” (Bkz. dək ~ dʊː) 0203020402/19, 0502020101/452, [**dəp]** 0103010305/68, **[duβ]** 0202020501/81, 0502020101/51, **[dəβ]** 0103050102/35, 0202030605/26, **[dəv]** 0202020302/05

OTü. ***tüːt-** “ditmek” sözcüğü çalışmamızda bir kez düzleşmiş **[dəd-]** biçiminde kaydedilmiştir, fakat bu sözcüğe hem Dahe ağzında hem Minghua ağzında daha önceki çalışmalarda de kaydedildiği gibi genellikle **[dut-]** biçiminde kullanılmaktadır.

OTü. ***tüːt-** “ditmek” TT 185 → [**dəd-]** “ay.” 0202020302/01, **[dut-]** (Lei Xuan-chun 1992: 113)

Sarı Uygur ağızlarında [**məɾəʂ]**, [**mɾəʂ]** olarak tanıklanan “kedi” sözcüğü muhtemelen eski alıntı sözcüklerden biri olan ***müɻʂ*** “kedi” sözcüğü ile ilişkilidir. Clauson sözcüğün Farsça olmadığını söyleyerek, *Codex Cumanicus* ve Memlûk Kıpçak sahasından *Houtsma Sözlüğü* ile *Kitâbu’l-İdrak li Lisâni’l-Etrâk*’te tanıklanan ***maçıː*** sözcüğünün de bu sözcükle ilgili gözüktüğünü belirtmiştir. *müş* “kedi” Çigillerin dilinde ***müɻʂ*** olarak tanıklanmıştır (Clauson 1972: 772 **müş**, 765b **maçıː)**. Räsänen, etimolojik sözlüğünde malzemeyi bir araya getirmiştir: SUyg. ***myş, miş*** (***myşyk, mişik***)**,** Çigil ***muş,*** Kumuk ***mişik,*** Teleüt ***myžyk***, Kazak ***mysyk***, Tatar ***müşek,*** Baraba Tatar ***mižek***, Tobol Tatar ***mişek*** **(** > Hantı. ***myşek***; Mansi. **mɛsäχ**), Tarançi (Uyg.) ***möşük***, Çağ. ***müşük***, Salar ***myşyχ,*** krş. Kalmuk ***miɻs, miɻʂ;*** Karay ***maçy*** “kedi” Kazan Tatar. ***meç*** (> Bulgar ***maçka***, ***meçe***; Macar ***macska***; Orta Yüksek Almanca ***mieze***) (1969: 319b; 337b). Bu sözcük tüm Sarı Uygur ağızlarında düzleşmiştir. Dahe ağzında görülen [**məɾəʂ]~ [mɾəʂ]** biçimleri ses taklidi bir etkiden

kaynaklanan sonradan türeyen /r/ olabilir. Bu sözcük Minghua ağzında [**məşˌ**] olarak bulunur.

OTü. ***müːş** “kedi” ED 772b → [**məɾəşˌ**] “ay.” 0202010503/10, [**mɾəşˌ**] 0202010503/01

15.b. *OTü. /*üː/ ünlüsünün izleri:*

Sarı Uygur ağızlarında kök hece OTü. /*üː/ ünlüsünün izinin sonda ünlü türemesi, ünsüz ikizleşmesi, ön seste /y/ türemesiyle sürdüğünü gösteren birer örneğine rastlanmıştır.

Ünlü türemesi, Ünsüz ikizleşmesi: Kapalı hecelerdeki uzun ünlülerin bazen hece sonunda kısa bir ünlü türettikleri olur (Tekin 1995: 155-156). OTü. ***tüːn** “gece” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*üː/ ünlüsü, hece sonunda bir kısa ünlü türetmesiyle açık hece yapısına dönüşür. Açık heceye dönüşen [**tuni]** biçimi üzerinde tekrar bir ünsüz ikizleşmesiyle [**tunni]** biçimi ortaya çıktığına da rastlanır.

OTü. ***tüːn** “gece” TT 185, ED 433a → [**tun]** “ay.” 0202030103/15, 0502020101/21, [**tuni]** 0103030201/05, 0202030605/143, [**tunni]** 0203010301/14, [**tʉːni]** 0203010502/05, [**tʉni]** 0202030801/01

Ön seste /y/ türemesi: OTü. ***üːm** “şalvar” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında /*üː/ ünlüsünün izi olarak kendisinden önce bir /y/ türettiği görülür, örneği Minghua ağzında tespit edilmiştir, fakat bu sözcük tüm Sarı Uygur ağızlarında /y/’li [**jym**]~ [**jyn]** olarak bulunur, ancak daha önceki çalışmalarında [**ym**] olarak da kaydedilmiştir.

OTü. ***üːm** “şalvar” TT 185, ED 155b → [**jyn]** “pantolon” 0103010702/66, [**ym**]~ [**jym**] (Lei Xuan-chun 1992: 47, 277)

4.1.16. /*ü/ Ünlüsü

OTü. /*ü/ ünlüsü dar, yuvarlak, ön dil ünlüsüdür. OTü. /*ü/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*yü-/ konumunda söz başı /y-/ ünsüzünden sonra /ü/ olarak korunmasının dışında (**16.1.a.1.1.; 16.1.a.1.2.**), yaygın bir şekilde kalınlaşarak /u/ ünlüsüne geliştiği (**16.1.a.1.3.; 16.1.a.2.1.**), hatta daha ileri bir aşama olarak

düzleşip /ı/ [ə] ünlüsüne de geliştiği görülür (**16.1.a.2.2.; 16.1.b.1.)**. Düzleşmelerin yaygın olarak ilk hece dışındaki hecelerde olduğu dikkati çeker (**16.1.b.**). OTü. /**y/** ünsüzü ile sonlanan ü-ü dizisine sahip ***küküy** "teyze" sözcüğünde /**y/**'nin etkisiyle /*ü/ > /e/ ve /i/ ünlülerine geliştiği belirlenmiştir (**16.2.**). OTü. /*ü/'den gelişen soluklu ünlüler, OTü. /*ç/, /*t/ ünsüzlerinden önce ortaya çıkar (**16.3.**). Hece ünlüsü /ü/'lü kapalı hece durumundaki iki heceli sözcükler, ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde /*ü/ ünlüsünün bir değişikliğine uğramadığı görülür, fakat OTü. ***emüz-** "emzirmek" sözcüğü, ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde orta hecedeki /*ü/'den gelişen /ə/ ünlüsünün kaybolma eğilimi gösterdiği dikkati çeker (**16.4.**).

16.1. OTü. /*ü/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /*y/ ünsüzünden sonra veya söz başında /y/ türemesi durumunda /ü/ olarak korunduğu görülür. Bunun dışında genellikle kalınlaşıp /**u/** sesine gelişmiştir. Sarı Uygur Minghua ağzında yuvarlak ünlülerin yaygın bir şekilde düzleşme eğilimine girdiği dikkati çeker. OTü. /***ü/ > /o/** ünlü değişmesi /***ü/ > /u/ > /o/** yoluyla gerçekleşmiştir, bu durum daha çok ilk hecelerde görülür. Bunun dışında çift dudak /*****b/ ünsüzünden sonra /***ü/ > /o/~** /oː/~ /ɔː/ seslerine geliştiğini gösteren örnekler de tespit edilmiştir. (**16.1.a).**

İlk hece dışında, açık hece konumunda /*****r/ ünsüzünden sonra /***ü/'**den gelişen /ı/[**ə]** ünsüzü bazen tamamen kaybolur; bu durum Sarı Uygurların Minghua ağzında daha belirgindir. Örneğin OTü. ***öːrü** "yukarı" sözcüğündeki /r/ komşuluğundaki son ses /*ü/ ünlüsüne, Sarı Uygurların Dahe ağzında hem korunmuş hem kaybolmuş biçimlerine rastlanırken Minghua ağzında genellikle düşmüş biçimi görülür. Yine OTü. ***içgerü** "içeri" sözcüğünün son ses konumundaki /*ü/ ünlüsü Sarı Uygurların tüm ağızlarında düşmüştür (Bkz. **16.1.b.1.1.**).

Bazı sözcüklerde ilk hece dışında Sarı Uygurların Dahe ağzında ünlünün yuvarlak niteliği korunurken, Minghua ağzında ise tamamen düzleşerek karşımıza çıkar (Bkz. OTü. **bedü-, *bedük*). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında ilk hece dışındaki açık hece konumunda *e+ü, *i+ü, *i+e+ü, *ü+e+ü dizisine sahip sözcüklerde OTü. /ü/ ünlüsü kendisinden önceki düz ünlünün etkisiyle ileriye benzeşme yoluyla düzleşerek /ə/ ünlüsüne gelişmiştir (**16.1.b.1.2.**). Hem Minghua

hem Dahe ağızlarında ilk hece dışındaki kapalı hece konumunda *e+ü, *ė:+ü, *i+ü, *i+e+ü dizilerine sahip sözcüklerde OTü. /*ü/ ünlüsü genellikle kendisinden önceki düz ünlünün etkisiyle ileriye benzeşme yoluyla düzleşmiştir. Fakat *e+ü > u+u olarak geriye benzeşmesiyle yuvarlak niteliği korunan bir örneğine de rastlanmıştır (**16.1.b.2.(a).).** Aynı konumda hem Minghua hem Dahe ağızlarında *ö+ü, *ü+ü dizilerine sahip sözcüklerde OTü. /*ü/ ünlüsü, yuvarlak niteliğini korumakla birlikte düzleşme eğilimine girdiği de görülür. Bunun dışında tüm Sarı Uygur ağızlarında yapım ekleri ile genişletilen *ö+ü, *ü+ü, *ü:+ü, *ö+ü+ü dizilerine sahip sözcüklerin eklerde bulunan /*ü/ ünlüsü genellikle düzleşerek /ə/ ünlüsüne gelişmiştir, istisna olarak yuvarlak niteliğini koruyan biçimine de rastlanabilir (**16.1.b.2.(b).**).

Yine ilk hece dışındaki hecelerinde /ü/'lü ya da /ö/'lü olup olmadığı tartışmalı biçimlerde ise Sarı Uygur Türkçesinde genellikle -ü- ~ -ö- > -e-/-i- gelişmesini görebiliriz. Fakat OTü. ***bö:lük** ~ ***bölök** "bölük, kısım" sözcüğünde -ü- ~ -ö- > /e/ gelişmesi dışında /-ʉ-/~/-ʉ-/~ /-ə-/ gelişmesi de görülür.

***-ü-/*-ö- → /e/~ /i/**

OTü. ***törü: ~ törö:** "gelenek" ED 533 → **[tøɾe]** "çadırdaki ana koltuğu" 0202030601/74

OTü. ***törü:-~ törö:-** "yaratılmak" ED 533a → [**tøɾeɬ]** "baba evi" menəŋ **t.** ͡ɬɑ 0202030403/01

OTü. *bö:lük~ *bö:lök "bölük, kısım" ED 339b, ***bö:l-** TT 184 → **[ɸølek**] "ay." 0203020601/10, [pølʉk] 0203020601/06, [pʉɬəg] 0203020601/17, [ɸølʉk] 0203020601/17

Minghua ağzında ilk hece dışında kapalı hecede /*ü/ ünlüsünün düzleştikten sonra herhâlde /l-k/ ünsüz dizisinin de etkisiyle düşüp kaybolduğu bir örneğe de rastlanmıştır bkz. **16.1.b.2.** OTü. ***telük** "delik".

16.1.a. İlk hecede

16.1.a.1. (C)ü-durumunda

16.1.a.1.1. OTü. /***ü/ > SUM** /y/ (~ /ø/~ /e/~ /ẹ/~ /o/~ /u/); **SUD** /y/ (~ /ø/~ /ʉ/~ /u/~ /e:/~ /i/)

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” ED 280b → **[yze]** “ay.” 0202030801/23, **[jyze]** 0103010305/57, 0502020101/397, **[yzə]** 0103010304/44, 0103050102/30, 0202030601/24, 0502020101/393, **[jysə]** 0202031202/45, **[jyzə]** 0103010305/42, **[yzʉ]** 0502020101/54, **[jyzʉ]** 0502020101/51, **[yzu]** 0103050102/33, **[yz]** 0103050101/59, 0202030402/43, 0202030603/01, **[ys]** 0202030402/57, **[ʒys]** 0103010305/42, 0202030301/19, 0203010702/52, **[jys]** 0103050102/30, 0202020301/16, 0202030104/09, 0502020101/398, [**jyz]** 0202030605/07, **[ʉze]** 0203010301/08, 0203010701/10, 0203020302/17, **[eze]** 0103010701/112, **[ʉz]** 0202030601/34, **[uz]** 0203010502/02, 0203020202/17, **[uzə]** 0103010701/113, 0203010501/05, **[ji]** 0203020202/17, **[jos]** 0103040302/09

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[yzẹŋgə]** “ay.” 0103050302/08, **[eːzeːŋgə]** 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, **[ẹzəŋgə]** 0102020303/17, **[uzeːŋgə]** 0202020101/02, **[ŭzeːŋgə]** 0202020101/02, **[izəŋgə]** 0102020303/07

OTü. ***tüke-** “tükenmek” ED 479a → **[tyge-]** “ay.” 0102020303/19, **[tugẹ-]** 0103030201/34, **[tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, **[tygi-]** 0103030201/30, **[tyg̱e-]** 0103030802/16

16.1.a.1.2. OTü. /***yü-/ > SUM** /y/ (~ /ø/~ /e/~ /ẹ/~ /o/~ /u/); **SUD** /y/ (~ /ø/~ /ʉ/~ /u/~ /eː/~ /i/~ /u/)

OTü. /*ü/ ünlüsünün Sarı Uygur ağızlarında /*yü-/ konumunda /y/’nin etkisiyle ön sıra niteliği korunur, bazen aynı sözcükte /ü/ [y] olarak korunmasıyla birlikte genişleyerek /**ø/** ünlüsüne geliştiğine de rastlanır.

OTü. ***yügün** “gem, dizgin” ED 913a → **[jyɣən]** “ay.” 0103040405/18, **[ʒyɣən]** 0202030902/48

OTü. ***yürek** “yürek” ED 965a → **[jyɾẹk]** “ay.” (Bkz. uɾeg) 0103010501/08, [ərəg] 0103030802/06, **[øɾeːg]** 0502020101/103, **[øɾeg]** 0502020101/103, **[øɾek]** 0103030202/20, 0203020203/12, [**jyɾẹg]** 0103010501/08, [uɾeːk] 0203020203/09

Fakat /-k/ komşuluğunda OTü. ***yükle-** “yüklemek” gibi sözcüklerde söz başında sızıcı, üstdamaksıl /**ʂ/** türemesiyle OTü. /*ü/ ünlüsü, art sıraya geçerek /u/

olarak karşımıza çıkar. Bu sözcük için kaydedilen [ʂɨkdə-] biçimi ise kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmıştır.

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[ʂukdẹ-]** “ay.” (Bkz. ʂɨkdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

/k/ komşuluğunda görülen sızıcı, üstdamaksıl /ʂ/ türemesiyle ön sıradan ünlünün art sıraya geçmesi için bir diğer örneği: OTü. ***ė:ki** “iki” sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında /*ė:/ sesinin izi olarak türeyen /ʂ/ ünsüzünün çoğu zaman kendisinden önceki /ė/’den gelişen /i/ ünlüsünün önüne geçerek /ʂ/’nin etkisiyle dar, düz, orta dil /**ɨ/** ünlüsüne gelişerek **[ʂɨgi]~[ʂɨgə]~ [ʂɨge]~ [ʂɨgi]~ [ʂɨgə]~ [ʂɨ:gə]~ [ʂɨkə]~ [ʂɨgə:] ~ [ʂɨgẹ]~ [ʂɨg]~ [ʃigi:]~ [ʃigi]~ [ʂɨɢə]~** [ʂɨɢ̣ə] olarak görülür.

16.1.a.1.3. OTü. /***ü/ > SUM** /u/ (~ /o/~ /ə/); **SUD** /u/ (~ /o/~ /o:/~ /ɔ:/)

OTü. ***küdegü** “güvey, koca, damat” ED 703a → **[guzẹɣə]** “ay.” 0103010701/88, [guzə:] 0103030702/92, [guzi:] 0102020303/36, **[guzi:ɣə]** 0102020303/47, **[guzixə]** 0203020201/01, **[guziɣə]** 0102020304/13, 0103010701/133, 0103050101/43, 0202030605/123, 0502020101/288, **[guziɣ̌ə]** 0202030605/125, **[ɢuziɣə]** 0103010601/10

OTü. ***süsüş-** “boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” ED 856b → **[suzus]** “ay.” 0502020101/92, **[sus-]** 0103040405/10, 0202030902/63

OTü. ***tüşe-** “rüya görmek”ED 561b → **[tuse-]** “ay.” 0502020101/202

OTü. ***tüşür-** “inmesine yardım etmek” ED 566a → **[tusuʀ-]** “ay.” 0202030605/75, **[tusəʀ-]** 0202031202/47, **[ʇusəʀ-]** 0103010701/44, 0103030702/40, 0103050201/16, 0203020302/14, **[ʇusuʀ-]** 0103030203/26, 0202030601/71, 0103030702/96, 0202031202/25

OTü. ***tüte-** “yanmak, tutuşmak” ED 452b → **[tuḍi-]** “ay.” 0202030902/76

OTü. ***tütün** “duman, sigara” ED 457b → **[tuʇun]** “ay.” 0103010304/72, **[tudun]** 0103050101/14, [**tuʇən]** 0103010304/62

OTü. ***kümüş** “gümüş” sözcüğünde OTü. /*ü/ ünlüsü, ilk hece, açık hece konumunda /*k/ ünsüzünden sonra hem Dahe hem Minghua ağızlarında yuvarlak

niteliğini korumuştur, ancak Minghua ağzında düzleşerek **[gəməs]** biçime geliştiğine de rastlanır.

OTü. ***kümüş** "gümüş" ED 723b → **[gumus]** "ay." 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, **[gumuːs]** 0103020403/04, **[gumәːs]** 0102020301/07, **[guməs]** 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55, 0502020101/440, **[gəməs]** 0103030203/50, 0103040401/36

Aşağıdaki sözcükte OTü. /*ü/ ünlüsünün yuvarlak niteliği korunmuştur, fakat art sıraya geçerek /u/ ve daha ileri bir aşamasında genişleyerek /o/~ /oː/~/**ɔː/** ünlülerine geliştiğini gösteren biçimler de tanıklanmıştır.

OTü. ***büñüz** "boynuz" ED 352a → **[muŋus]** "ay." 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[moŋs]** 0202030902/76, **[mos]** 0103010705/03, **[mɔːs]** 0202030401/21

OTü. **büt-** "tamamlanmak" fiilinin hem yuvarlak niteliği korunmuş hem de düzleşmiş biçimlerine rastlanırken, ondan türetilmiş OTü. ***bütün** sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında tamamen düzleşerek her zaman **[pətən]** olarak karşımıza çıkar.

OTü. ***bütün** "bütün" ED 306b → **[pətən]** "bütün, tam, tüm; parçalanmamış, kesilmemiş (**azıq** "azık, gıda" ile birlikte)" 0202030605/35

16.1.a.2. (C)üC(C)- durumunda

16.1.a.2.1. OTü. /***ü/ > SUM** /u/~ /o/ (~ /ʊ/~ /uː/); **SUD** /u/ (~ /ʊ/)

OTü. ***ün-** "yükselmek, ayağa kalkmak, filizlemek" ED 169a → [**on-]** "çıkmak" 0103020502/03, [**ʊn-]** 0102020303/18, 0103040401/43, 0202010503/16, 0203010301/31, 0502020101/152, [**un**] 0102020303/30, 0103040403/07, 0202030303/06, 0203020202/05, 0502020101/271, **[ʉn-]** 0502020101/266, **[uːn-]** 0102020301/68

OTü. ***üntür-** "çıkartmak, yükseltmek" ED 181b → **[unduɾ-]** "ay." 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485, **[ʊndəɾ-]** 0202010901/59, [**undəɾ-]** 0103010305/67, 0203020202/11,

0502020101/50, **[unḍuɾ-]** 0103010101/20, 0202030902/130, [**unḍəʰɾ-]** 0103010304/46

OTü. ***küp** “çömlek” ED 687a → [**kop]** “ay.” 0103010702/42

OTü. ***kül** “ashes, cinders” ED 715a → [**kuɬ]** “rengini kaybeden, kül rengi” 0103050302/03, 0202030301/27, 0502020101/51, [**kʊɬ]** 0202030402/57

OTü. ***küzki** “güze ait” ED 759b → **[guzgə]** “ay.” 0202031101/20

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[ʂukdẹ-]** “ay.” (Bkz. şikdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

Fakat OTü. ***kün** “güneş, gün” sözcüğünde OTü. /*ü/ ünlüsü tüm ağızlarında yuvarlak niteliğini korurken, Minghua ağzında “o gün” anlamında kullanıldığında düzleşerek **[kəŋ]** biçimine geliştiği de görülür.

OTü. ***kün** “güneş, gün” ED 725a → [**kun]** “ay.” *sık.* [**kuːn]** 0102020302/06, 0103010304/50, **[ķun]** 0202030802/41, **[ɣun]** 0103030201/19, 0202030401/33, **[χun]** 0202030401/13,**[kəŋ] o͡kəŋ+gə** 0103050101/52

16.1.a.2.2. OTü. /***ü/ > SUM, SUD** /ə/(~ /u/)

OTü. ***büt-** “tamamlanmak” ED 298b → [**pət-]** “yetmek, tamamlanmak” 0103010601/56, 0202031202/52, 0502020101/186, [**ɒut-]** 0203020202/19, **[put-]** 0202030605/12, **[ɒʊʰt-]** 0102020402/21, [**pəʰt-]** 0202030601/53, **[bəʰt-]** 0103040402/22, **[ɒət-]** 0103020303/08, **[ɸət-]** 0202030604/17, **[pud-]** 0202030604/57, **[pəʰd-]** 0102020304/04, [**puḍ-]** 0103030702/46, **[pəḍ-]** 0103030203/32, **pəʰḍ-]** 0502020101/185, **[pəd-]** 0103010601/59, **[ɸud-]** 0202031202/08

OTü. ***bün** “et suyu, etli çorba” ED 347b → [**mən]** “ay.” 0202030104/15

16.1.b. İlk hece dışında

16.1.b.1. Cü-durumunda

16.1.b.1.1. OTü. /***-rü/ > SUM** Ø ~ /ə/; **SUD** /ə/ ~ /y/ ~ /ʉ/ ~ (Ø)

OTü. ***örü** “yukarı” ED 197b → [**jørə]** “yukarı, mütevazı” 0202030601/10, 0502020101/290, **jøːɾə** 0202030105/07, **[joɾə]**

0203020402/29, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jyːɾə]** 0202030605/05, **[jyɾə]** 0202031201/06, **[jørʉ]** 0502020101/300, **[jøry]** 0202020501/26, **[jyɾʉ]** 0202030605/07, **[jøːɾ]** 0103010705/03, [**jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jʉɾ]** 0202030601/35, **[jyɾ]** 0202030605/155

OTü. ***beːrü** "beri" TT 180, ED 355a → [**beɾə]** "ay." 0202030604/03, 0203020402/27, 0502020101/203, **[beːɾə]** 0202020201/06, 0502020101/203, [**bẹːɾə]** 0202030604/51, **[bẹɾə]** 0103050201/09, 0202030604/54, 0203020402/18, **[biːɾə]** 0202030306/02, **[βeːɾə]** 0202020201/06, [**βeɾə]** 0202020302/04, **[beɾ]** 0103030802/35, 0203011002/26, 0202030902/87, [**bẹːɾ]** 0202030902/86, 0203010702/19, 0502020101/168, [**bẹɾ]** 0201010102/06, 0202030902/130, 0203010303/10, **[βeɾ]** 0502020101/119

OTü. ***içgerü** "içeri" ED 25b → **[əʂgeɾ]** "ay." 0102020303/48, **[ə̆ʂgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ʂɨgeːɾ]** 0103040401/73, [**ʂɨgẹːɾ]** 0102020303/48, **[ʂɨgeɾ]** 0103050201/25, **[əʂgẹɾ]** 0202010901/80, **[ə̆ʂgẹɾ]** 0103050101/15, **[ʂɨgeɾ]** 0103040401/73

16.1.b.1.2. OTü. /***ü/ > SUM** /ə/ (~ Ø); **SUD** /ə/(~ /y/~ /ʉ/~ Ø)

OTü. ***bedü-** "büyümek" ED 299b → **[bøzʉ-]** "ay." 0502020101/219, **[bezʉ-]** 0202020501/108, **[bezə-]** 0103010503/09, 0103030701/07, 0103030901/33, [**bøzə-]** 0502020101/105, **[bøzy-]** 0203010301/21, [**bʉzə-]** 0203010301/20

OTü. ***kedgü** "giyim, kıyafet" ED 702b → **[gẹzgə]** "ay." 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**gẹzg̊]** 0203010701/06, **[g̊ẹzg̊ə]** 0203010701/19, **[ɣẹzgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizg̊ə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***yegü** "yiyecek" ED 911a → [**jiɣə]** "ay." 0103050101/52

OTü. ***içgü** "yiyecek, yemek" ED 24b → [**əʂgə]** "ay." (Bkz. ə̆ʂgə~ ə̆ʂg̊ə~ ʂɨkə ~ ʂɨɣə ~ ʂɨg̊ə) 0202010901/17, 0502020101/243, [**ʂɨg̊ə]** 0202010503/09, [**ʂɨgə]** 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463

OTü. ***bilegü** "bileme taşı" ED 341b → **[bəleɣə]** "ay." 0202030401/25, **[bəleːɣə]** 0202030401/24, **[bəlẹːɣə]** 0202030401/16

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → **[hidʒẹ:gə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” 0203010901/02, **[ẹʰdʒẹgə]** 0203020402/12, **[eʰdʒigə]** 0202030308/03, **[ixʧikə]** 0102040302/07, **[iʃdʒik]** 0103040301/12, **[iʧikə]** 0102040302/07, **[qẹdʒigə]** 0502020101/128, **[xidʒigə]** 0203020601/50, 0502020101/87, **[xidʒigə]** 0202020301/18, **[xidʒikə]** 0502020101/95, **[xiʧikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, **[həʧiķə]** 0202031202/28, **[hədʒi:gə]** 0203010801/04, [**hẹdʒigə]** 0202030404/11, 0502020101/11, **[hẹʧiķə]** 0502020101/156, **[hidʒigə]** 0202031202/35, [**hədʒigə]** 0202030308/05, **[hidʒikə]** 0502020101/12, **[ʃidʒigə]** 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, **[ʃidʒiķə]** 0202030404/07, **[ʃiʧikə]** 0103010705/27, [**ixdʒikə]** 0102040302/07

OTü. ***küdegü** “güvey, koca, damat” ED 703a → **[guzẹɣə]** “ay.” 0103010701/88, **[guzə:]** 0103030702/92, **[guzi:]** 0102020303/36, **[guzi:ɣə]** 0102020303/47, **[guzixə]** 0203020201/01, **[guziɣə]** 0102020304/13, 0103010701/133, 0103050101/43, 0202030605/123, 0502020101/288, **[guziɣə̆]** 0202030605/125, **[ɢuziɣə]** 0103010601/10

OTü. ***kedgü** “giyim, kıyafet” sözcüğü çalışmamızda tetpit edilen **[gizgi]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

Sarı Uygur ağızlarında -*Agu* yapısı genellikle korunmuştur. OTü. ***küdegü** “güvey, koca, damat” sözcüğü Sarı Uygurların Minghua ağzında tespit edilen **[guzi:]~[guzə:]** söyleyişlerinde görülen söz sonunda ünsüz ve ünlü düşmesi veya kısa ünlüye değişmesi kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmış bir durumdur.

OTü. ***küdegü** “güvey, koca, damat” ED 703a → **[guzi:]** “ay.” 0102020303/36, [guzẹɣə] 0103010701/88, **[guzə:]** 0103030702/92, [guzi:ɣə] 0102020303/47, [guzixə] 0203020201/01, [guziɣə] 0102020304/13, 0103010701/133, 0103050101/43, 0202030605/123, 0502020101/288, [guziɣə̆] 0202030605/125, [ɢuziɣə] 0103010601/10

*e+ü dizisine sahip olan OTü. ***bedü-** “büyümek” ve bu sözcükten türeyen OTü. ***bedük** “büyük” sözcükerde OTü. /*ü/ ünlüsü, Dahe ağzında yuvarlak niteliğini koruyarak /y/~ /ʉ/~/u:/ olarak bulunmasıyla birlikte /ə/ olarak düzleştiğine de

rastlanır, aynı sözcükteki /*ü/ üünülüsü Minghua ağzında tamamen düzleşerek /ə/ ünlüsüne gelişmiştir. Fakat OTü. ***bedüt-** “büyütmek” sözcüğünde /*ü/ ünlüsü hem Dahe hem Minghua ağızlarında tamamen düzleştiği görülür. Bunun dışındaki durumlar ise aşağıda belertildiği gibidir.

16.1.b.2. CüC-durumunda

(a) *e+ü, ė:+ü, i+ü, *i+e+ü

OTü. /***ü/ > SUM** /ə/ (~/u/~ /u:/~ /y/~ /ʉ/~ /ə:/~Ø); **SUD** /u/~ /ə/(~/y/~ /y:/~ /ʉ/~ /u:/)

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → **[be:zək]** “ay.” (Bkz. bezəg~ bezəķ~ bezžk ~ beze:k ~ bẹzəg ~ bẹzək ~bøzəg) 0103040405/51, 0201010102/03, 0202010703/18, **[bøzək]** 0202010501/18, 0202030401/02, 0203011002/16, **[bezʉk]** 0502020101/137, [bəzək] 0102020401/46, 0202030308/04, **[be:žk]** 0103040301/15, **[be:zu:g]** 0202020501/71, **[bezək]** 0103010703/27, 0202010703/18, 0202030101/13, 0202030902/52, 0203020202/09, 0502020101/187, **[bezuk]** 0202020501/43, 0202030104/02, 0202030604/73, 0202030901/11, 0202031202/54, 0202020501/72, **[be:zuq]** 0202030101/08, [bezg] 0103010702/50, [**bøzyk]** 0202030901/06, 0203020403/08, 0502020101/241, **[bø:zək]** 0202010501/13, 0203011002/16, **[bø:zuk]** 0202030104/08, 0202030605/150, **[bø:zug]** 0202030902/01, [**bø:zʉk**] 0203010503/05, 0203011002/07, **[bø:zyk]** 0202010501/13, 0202031201/05, [**bøzuk**] 0202020501/88, 0202030605/64, 0203020401/20, 0502020101/378, [**bøzʉk**] 0202030901/04, 0203011002/22, 0502020101/85, **[bøzyg]** 0203020301/06, 0502020101/182, **[bozək]** 0202030802/29, **[bozuk]** 0202030802/27

OTü. ***bedüt-** “büyütmek” ED 300b → **[bezət-]** “ay.” 0103010701/140, 0202030402/12, **[bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, **[bezəḍ-]** 0202030402/12

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣərt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣərd-]** 0502020101/436

OTü. ***köŋül** “gönül” ED 731b → **[gøŋyɬ]** “ay.” 0202030605/36, 0203020402/24, 0502020101/351, **[gøŋəɬ]** 0103010702/55, 0103050301/22, **[gøŋy:]** 0502020101/338, **[gøŋʉɬ]** 0202030304/01, 0502020101/331, **[gyŋʉɬ]** 0502020101/223, **[gioŋəɬ]** 0103010702/84

OTü. ***kemür-** “kemirmek” ED 723a → [**kemər-]** “ay.” 0102020402/20

OTü. ***kedük** “giyilmiş şey” ED 702b DLT, KB **kedük** “keçe şapka; keçeden giysi”→ **[kezək]** “keçe ile yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet” 0203010501/03

OTü. ***telük** “delik” ED 498a → [**teɬək]** “delik, çukur” 0202020702/13, [**teɬk]** 0103050102/31

OTü. ***esür-** “sarhoş olmak” ED 251a → [**isəɾ-]** “ay.” 0202030902/129

OTü. ***yė:tür-** “yedirmek” ED 892b → [**jiḍər-]** “ay.” 0502020101/207, [**ʒẹdər-]** 0203020203/12, [**ʒẹṭər-]** 0203010502/01, [**ʒidər-]** 0103040301/16, [**ʒiḍər-]** 0502020101/88

OTü. ***siŋür** “yutmak” ED 841a → [**səŋər-]** “ay.” 0502020101/96

OTü. ***bintür** “bindirmek” ED 350a → **[məndəɾ-]** “ay.” 0103010305/55, 0203020301/01, 0502020101/145

OTü. ***kirtür-** “girmesine yardım etmek” ED 740b (***ki:r-** TT 183, ED 735b) → [**kərdər-]** “ay.” 0103050401/03, 0502020101/377, [**kərḍər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, [**kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***bile:zük** “bilezik” ED 345b → **[bəlisək]** “yüzük (Dahe ağzı)” 0502020101/288, **[bəlẹsək]** 0502020101/276, **[bəlisəg]** 0202030605/85, **[bẹlẹsək]** 0202030605/88, **[bilisəg]** 0202030605/82

Fakat tüm Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***e+ü** > **u+u** olarak geriye benzeşmesiyle yuvarlak niteliği korunan bir örneği: OTü. ***ezüK** “yalan” sözcüğüdür.

OTü. ***ezüK** “yalan” ED 285a → **[uzuk]** “ay.” 0502020101/201

OTü. ***ezüKçi** “yalancı” ED 286a → **[uzukdzi̯]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 45)

(b) ö+ü, ü+ü, ö+ü+ü

OTü. ***ölür-** “öldürmek” ED 151a → **[ølyɾ-]** “ay.” (Bkz. øɬəʰɾ-) 0102040301/02, 0103010502/13, 0103030801/09, 0103040302/01, 0202020401/08, 0203010303/17, 0502020101/77, **[øɬuɾ-]** 0103040302/02, 0202020401/28, 0502020101/320, [**øɬəɾ-**] 0103010502/22, 0103030802/04, 0103040302/05, [øɬuɾ-] 0103040302/22**,** 0502020101/65, **[ølyxɾ-]** 0202020501/43, 0202030605/101, **[jøɬuɾ-]** 0103020304/03, **[jølyɾ-]** 0202030605/99

OTü. ***köküz** “göğüs” ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**kø^{h}kəs]** “sırtın üst kısmı” 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**ķyxkəs]** 0103030701/09, [**ķyxķəs]** 0103030701/18

OTü. ***tökül-** “dökülmek” ED 481a → [**tyxgəɬ-]** “ay.” 0103020303/34, [**ʤyxgəɬ-]** 0202030102/07,

OTü. ***çökür-** “çöktürmek” ED 416b → [**ʧygəɾ-]** “ay.” 0103010305/44

OTü. ***kümüş** “gümüş” ED 723b → **[gumus]** “ay.” 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, **[gumə:s]** 0102020301/07, **[gumәs]** 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55, 0502020101/440, **[gumu:s]** 0103020403/04, **[gəməs]** 0103030203/50, 0103040401/36

OTü. ***süŋük** “kemik” ED 838b → **[suŋuk]** “kemik, soy” (Bkz. sɔNug) 0202030605/164, 0203010301/28, **[səmək]** 0102020402/25, 0103020303/45, 0103050102/30, **[soŋug]** 0202030604/62, **[sɔŋuk]** 0202030401/30, 0202030604/62, 0202030902/125, 0203010301/15, **[soŋug]** 0202030604/62, **[suŋu:k]** 0203020403/07

OTü. ***tütün** “duman, sigara” ED 457b → **[tuʧun]** “ay.” 0103010304/72, **[tudun]** 0103050101/14, [**tuʧən]** 0103010304/62

OTü. ***yügün** “gem, dizgin” ED 913a → **[jyɣən]** “ay.” 0103040405/18, **[ʒyɣən]** 0202030902/48

OTü. ***bütgür-** “tamamlanmasına yardım etmek” ED 303b → **[putgəɾ-]** “ay.” 0202030605/04, **[pətgəɾ-]** 0202030605/07**, [ɸutgəɾ-]** 0202030605/13

OTü. ***töktür-** “dökmesine yardım etmek, döktürmek” ED 479b → [**dø^{h}:kdəɾ-]** “ay.” 0202030402/57

OTü. ***küntüz** “gündüz” ED 729b → **[kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʧəs]** 0202030605/47

OTü. ***kü:çlüg** ED 697a → [**kuşdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan için)” 0103050101/33

OTü. ***tüŋlük** “evin tepesindeki havalandırma penceresi” ED 520b → **[dumdək]** “ay.” 0202030402/43, **[dumdəq]** 0202030104/16

OTü. ***ögürlüg** “sürülü, sürüye sahip” ED 115b → [**uɣuɾɬəɣ]** “ay.” 0103010701/138

OTü. ***köŋüllüg** “akıllı, gönülü” ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** “vicdenli, akıllı” 0203010702/19

Yukarıdaki durumlar dışında, OTü. ***sögül-** "ateşte pişirmek" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında /*ü/ sesi [y]~ [ʉ] olarak kullanmanın yanında /u/ sesine gelişerek yuvarlak niteliği korunurken Minghua ağzında ise /*ü/ → /u/ gelişmenin dışında düzleşerek /ı/ [ə] sesine geliştiğine de rastlanır.

OTü. ***sögül-** "ateşte pişirmek" ED 821a → **[søɣyɬ-]** "ay." (Bkz. søɣu^{h}ɬ-) 0203020201/08, **[soɣəɬ-]** 0103050102/21, **[soɣuɬ-]** 0103020304/32, **[søɣuɬ-]** 0103040405/05, 0103050102/13, 0203030102/03, 0202030603/05, **[søɣʉɬ-]** 0202010901/60, 0202020701/28, 0203010801/06, 0203010901/09

16.2. *Düzleşme:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle görülen OTü. **/*ü/ > /ı/** gelişmesi **/*ü/ > /u/ > /ı/** yoluyla gelişmiştir. Tespit edilmiş çok heceli kelimelerde yarı benzeşme yoluyla ortaya çıkmış düzleşmeler de görülür (Bkz. **a.2.2, b.1, b.2**).

OTü. ***süŋük** "kemik" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında yuvarlaklığı korunurken Minghua ağzında ise tamamen düzleşerek **[səmək]** biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir.

OTü. ***süŋük** "kemik" ED 838b → **[səmək]** "ay." (Bkz. suŋuːk) 0102020402/25, 0103020303/45, 0103050102/30, [suŋuk] 0202030605/164, 0203010301/28, [soŋug] 0202030604/62, [sɔŋuk] 0202030401/30, 0202030604/62, 0202030902/125, 0203010301/15

OTü. ***bütgür-** "tamamlanmasına yardım etmek" sözcüğündeki **/*ü/** ünlüsü, Sarı Uygurların Dahe ağzında söz başında bulunan çift dudak **/*b/** ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklığı korunduğu gibi düzleşmiş biçimine de rastlanır.

OTü. ***bütgür-** "tamamlanmasına yardım etmek" ED 303b → **[pətgəɾ-]** "ay." 0202030605/07, 0202030605/04, **[ɸutgəɾ-]** 0202030605/13, [**putgəɾ-]** 0202030605/04

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında sözcüğün ilk hecesinde OTü. **/*ü/** düzleşmesi bazen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur. OTü.

***yürek** “yürek” sözcüğünde görülen [uɾeːk] ~ [uɾeg] ~ [əɾəg] biçimleri kaynak kişilerin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır.

OTü. ***yürek** “yürek” ED 965a → **[uɾeːk]** “ay.” 0203020203/09, [**uɾeg]** 0203020203/09, **[əɾəg]** 0103030802/06, [jyɾẹk] 0103010501/08, [jyɾẹg] 0103010501/08, [øɾeg] 0502020101/103, [øɾeːg] 0502020101/103, [øɾek] 0103030202/20, 0203020203/12

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen OTü. /***ü**/ → /**e**/ gelişmesi, yanındaki düz ünlünün etkisiyle yarı benzeşme yoluyla gerçekleşmiştir, bazen /y/ ünsüzü komşuluğunda /y/’nin etkisiyle düzleştiği örneğine de rastlanır.

OTü. /*ü/ sesi, OTü. /*t/ sesi veya OTü. /*ç/ ünsüzünden gelişen dişeti-damak sesi [**ʤ], [ʧi]** ünsüzlerden sonra /e/~ /ẹ/~/i/ seslerine geliştiği tespit edilmiştir.

OTü. ***tümen** “on bin” ED 507b → **[tẹmin]** “ay.” 0202030604/20

OTü. ***neːçük** “nasıl” (<***neːçe ök**) ED 775b → **[niʤik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, [nəʤik] 0202030902/52, **[niʧik]** 0202010703/12, [**niːʤik**] 0203020203/22, [**niʤig]** 0103010305/20

OTü. /***ü**/ → /**e**/ gelişmesi bazen /***y**/ komşuluğunda /***y**/’nin etkisiyle /***ü**/ **>** /**e**/~ /**ẹ**/ ve daha ilerisi olan /**i**/’ye geliştiği örneler tespit edilmiştir.

OTü. ***yümül-** “yumulmak” DLT 825 → **[jiməɬ-]** “(gözü) kapanmak” 0103050102/03

OTü. ***yüli-** “tıraş etmek” ED 919b → **[jẹɬdẹʰ-]** “at yelesini kesmek” 0202031201/32, **[jiɬdi-]** 0202031201/27

OTü. ***küküy** “teyze” ED 714a → **[guɣe]** “ay.” 0202020501/70, **[guɣi]** 0102020301/22, 0103010302/21, 0103050301/23, 0202020501/24, 0202030901/20, 0202031202/29

OTü. ***bedük** “büyük” sözcüğünün Minghua ağzında tespit edilen [**bezeːk]** olarak [**e**]’li söylenmesi şartlıdır ve ancak kaynak kişinin konuşma sırasında sözcüğün anlamını vurgulamak için bazen son heceyi uzatarak söylemesi sırasında benzeşme yoluyla ortaya çıkar.

OTü. ***bedük-*** “büyük” ED 302b → [**bezeːk]** “ay.” (Bkz. bəzək˜ beːzək˜ beːzə̆k˜ beːzuːg˜ beːzuq˜ bezəg˜ bezək˜ bezə̧k˜ bezə̆k˜ bezuk˜ bezʉk ˜bezg˜ bẹzəg˜ bẹzək˜ bozək˜ bozuk˜ bøːzək˜ bøːzug˜ bøːzuk˜ bøːzʉk˜ bøːzyk ˜ bøzəg ˜ bøzək ˜ bøzuk ˜ bøzʉk ˜ bøzyg ˜bøzyk) 0103040301/14, [**bezək]** 0103010703/27, 0202030902/52, 0203020202/09, 0502020101/187

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***üzeŋü** “üzengi” sözcüğünde OTü. /***ü**/ sesinin /e/ sesine geliştiği tespit edilmiştir. Bunun dışında bu sözcüğün **[ẹzəŋgə]˜ [izəŋgə]** biçimleri kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır. Şinasi Tekin OTü. ***üzeŋü** “üzengi” sözcüğünün ilk anlamının “ayak tabanı” anlamına gelen **izeŋü** veya **izeŋülük** olduğunu ve daha sonra bu sözcüğün “üzengi” denen aletin adı olduğunu düşünür ve *izengi* sözcüğünün 11. yüzyılda veya daha önceki bir tarihte uzaktan benzeşme yoluyla /i/ ünlüsünün yuvarlaklaşmasıyla /ü/’ye dönüştüğünü söyler (2001: 79, ayrıca bkz. Róna-Tas 2013: 45).

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[eːzeːŋgə]** “ay.” 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, **[ẹzəŋgə]** 0102020303/17, **[uzeːŋgə]** 0202020101/02, **[ŭzeːŋgə]** 0202020101/02, **[izəŋgə]** 0102020303/07, **[yzẹŋgə]** 0103050302/08

16.3. *Soluklulaşma:* (**ü* → *u*^{h}*~ ə*^{h}*~ ʊ*^{h}*~yx*)

OTü. /*ü/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yaygın olarak kalınlaşarak /u/ veya düzleşerek daha ileri olan /ı/ [ə] seslerine geliştiği tespit edilmiştir. OTü. /*ü/ ünlüsünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /**u**$^{\mathbf{h}}$**/~ /ə**$^{\mathbf{h}}$**/ ~ /ʊ**$^{\mathbf{h}}$**/** biçiminde soluklulaştığı örnekler de tespit edilmiştir. Bu soluklulaşma durumu OTü. /*ç/, /*t/ ünsüzlerinden önce geldiğinde görülür. **/*ül/, /*ür/** ses gruplarıyla biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) veya şart eki ***-se*** (< OTü. -sAr) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki /***ü**/ ünlüsünden gelişen **/ı/ [ə],** /e/ ünlülerinin soluklu **/ə**$^{\mathbf{h}}$**/, /e**$^{\mathbf{h}}$**/** ünlülerine dönüştüğü görülür, bazen /***ü**/ ünlüsünün sızıcı unsurunun tam segmentleşerek **/yx/** şekline geliştiğine de rastlanmıştır. **-də /-di** kesin

geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yansesi duyulur. Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle bu durumun sınırlı kalması**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralını akla getirmektedir (Tekin 2003: 182). Ünlü ile biten fiile eklenen **-də /-di** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**d̥**] olarak ötümsüz yansesinin duyulması kendisinden önceki soluklu ünlünün etkisiyle ortaya çıkmış da olabilir.

OTü. /*ü/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinde soluklulaşma durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

***üt → -ə^{h}t ~ ʊ^{h}t**

OTü. ***büt-** "tamamlanmak" ED 298b → **[p̪ʊ^{h}t-]** "yetmek, tamamlanmak" (Bkz. p̪ut-~ pud-~ puḍ-~ put-~ pət-~ pəd-~ pəḍ-~ p̪ət-~ ɸət- ɸud-) 0102020402/21, [**pə^{h}t-]** 0202030601/53, **[pə^{h}d-]** 0102020304/04, **[pə^{h}d̥-]** 0502020101/185, **[bə^{h}t-]** 0103040402/22

***üç → u^{h}dz̪-**

OTü. ***üç** "üç" ED 18b → [**u^{h}dz̪]** "ay." (Bkz. oːʂ~ ʊːʂ~ ʊʂ~ uːʂ~ udz̪~ uʂ~ u^{h}dʒ~ ŭʂ~ hudz̪~ ʂu) 0202030902/59, 0203020202/17

OTü. ***üçünç** "üçüncü" ED 29b → **[u^{h}dz̪undz̪̈]** "ay." 0103010306/03

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /*ü/ ünlülü bir sözcüğün bir diğer sözcük ile ara vermeden yan yana gelerek birleştiği durumlarda /*ü/ sesinden gelişen soluklu /u^{h}/ sesinin sızıcı unsurunun tam segmentleşerek /hu̯/ şekline geliştiğine de rastlanmıştır, aynı örnekte sızıcı unsurun etkisiyle söz başında ötümsüz, sızıcı, çift dudak /ɸ/ ünsüzü türediği görülür (Bkz. OTü. **üç yıl**, **üç on**).

OTü. ***üç yıl** "üç yıl" (ED 18b **üç**, ED 917a **yıl**) → **[u^{h}dʒyɬ]** "üç yıl" 0502020101/193, [**hu̯dz̪uɬ]** 0202030402/58, [**ɸudʒyɬ]** 0202030605/14

OTü. ***üç oːn** "otuz" (ED 18b **üç**, ED 166b **oːn**) → [**ɸ~~u~~dʒ~~u~~n]** "otuz" 0201010101/09, [**u^{h}dz̪on]** 0201010101/11, **[u^{h}dʒion]** 0203010303/07, **[hu̯dz̪̈ən]** 0201010101/07

Fiil-dı/-di KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

***-ür → -e^{h}ɾ**

OTü. *içür- “içirmek” ED 30a → [**ʃidʒe^{h}ɾ-]** “ay.” (Bkz. e^{h}dʒiɾ-~ e̤^{h}dʒe̤ɾ-~ e̤ʃdʒeɾ-~ iʃdʒeɾ-~ iʃdʒe̤ɾ-~ iʃdʒe̤ɾ-~ xidʒiɾ-~ hədʒeɾ-~ hədʒiɾ-~ he̤dʒeɾ-~ he̤dʒiɾ-~ ʃidʒeɾ-~ ʃidʒe̤ɾ-~ʃidʒeɾ-)

***içür-tI > ʃidʒe^{h}ɾ-d̤ə** 0103010303/10

***-ür → -ə^{h}ɾ ~ -yx**

OTü. ***ölür-** “öldürmek” ED 151a → [**øɬə^{h}ɾ-], [ølyxɾ-]** (ølyɾ- ~ øɬuɾ- ~ øɬuɾ- ~ jøɬuɾ- ~ jølyɾ-)

***ölür-ti > ølyxɾ-d̤ə** 0202030202/02 (eylemin meydana gelmesinden emin olduğu durumlarda teklik veya çokluk bütün kişiler için kullanılır)

øɬə^{h}ɾ-d̤e 0103040302/18 (genellikle TÇ1K için kullanılır. Eylemin meydana gelmesinden daha emin olduğu durumlarda olarak TÇ3K için de kullanılabilir)

***-ül → -u^{h}ɬ**

OTü. ***sögül-** “ateşte pişirmek” ED 821a → [**søɣu^{h}ɬ-]** “ay.” (Bkz. søɣyɬ-~ soɣəɬ-~ soɣuɬ-~ søɣuɬ-~ søɣʉɬ-)

***sögül-ü turur er-mez turur** > **søɣu^{h}ɬ-dəɾmisd̤əɾ** 0202030603/06

Fiil-sAr ŞART

OTü. ***ölür-** “öldürmek” ED 151a → [**ølyxɾ-]** “ay.” (øɬə^{h}ɾ-~ ølyɾ- ~ øɬuɾ- ~ øɬuɾ- ~ jøɬuɾ- ~ jølyɾ-)

***ölür-sAr > ølyxɾ-se** 0202020501/43, 0202030605/101

16.4. *Ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde orta heceye düşen vurgusuz /*ü/ ünlüsünün durumu:*

OTü. ***köŋül** “gönül” sözcüğü ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde, orta hece konumuna geçen vurgusuz dar /ü/ ünlüsü korunmuş, Minghua ağzında düzleşip kalınlaşarak /ə/ ünlüsüne gelişmiştir.

OTü. ***köŋül** “gönül” ED 731b → **[gøŋyɬ], [gyŋʉɬ],[gøŋəɬ],[gioŋəɬ]**

***köŋül+i** T3K İYELİK EKİ > **gøŋyɬ+u** “gönlü, yüreği” 0202030605/31, **gøŋʉɬ+u** 0202030605/40, **gøŋyɬ+ə**

0502020101/333, **gøŋəɬ+ə** 0103010702/37, **gioŋəɬ+ə** 0103010702/84,

***köŋül+i+n+de > gyŋɯɬ+əndi** "gönlünde, yüreğinde" 0502020101/223, **[gøŋyː] gøŋyː+ndi** 0502020101/338, **[gøŋɯɬ] gøŋɯɬ+əŋdi** 0502020101/331

OTü. ***emüz-** "emzirmek" fiilinde ise, -(X)p geçmiş zaman zarf fiil ekinden gelişen **-ıβ** veya Dahe ağzında şimdiki zaman eki **-əβər də** eklendiğinde orta hece konumuna geçen /ü/'den gelişen /**ə**/ ünlüsünün hem korunduğu hem düştüğü biçimlerine rastlanır.

OTü. ***emüz-** "emzirmek" ED 165a → **[eːməs-], [ems-], [ims-]** (Bkz. eməs-~ ẹmə̆s-] ẹmə̆s~ iməs-~ imə̆s-)

***emüz-üp > eːməs-əβ** "emzirip" 0202031101/16, **ims-əβ** 0202031101/21

***?emüz-üp olur-ur turur > ems-əβər də͡**nɑ 0202031101/22

OTü. ***bedük** "büyük" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında bir ek ile genişletildiğinde /ü/ ünsüzü korunmakla birlikte bazen sıfırlandığı da görülür.

OTü. ***bedük** "büyük" ED 302b

***bedük+i+n+ke → beːzuːg+əŋgẹ** "büyüğüne" 0202020501/71; **bezəg+əŋge** 0202030604/35; **bezəg+əŋgi** 0103010601/21

***bedük+i → bẹzəg+ə** "büyüğü" 0203010702/10; **bøːzug+ə** 0202030902/01; **bøzəg+ə** 0202031202/03; **bøzyg+ə** 0502020101/182

***bedük+irek → bezəg+ə̆ɾek** "daha büyük" 0203020501/26; **bezg+əɾek** 0103010702/50

***bedük+irek+i+n+ke → bøzyg+uɾegəŋge** "daha büyük olanına" b.+uɾegəŋge͡ɬɑ 0203020301/06

4.1.17. /*iː/ Ünlüsü

OTü. uzun /***iː/** ünlüsü dar, düz, ön dil ünlüsüdür. OTü. /***iː/** ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle kısalarak kalınlaşmıştır. Sarı Uygur Türkçesinin

ağızlarında OTü. /***iː/** ünlüsünün, /*y/ ünsüzü komşuluğunda veya söz başında /y/ ünsüz türemesinde /y/'nin etkisiyle /i/ olarak korunduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında çalışmamızda rastlanmayan, fakat daha önceki çalışmalarından yararlanarak /*y/ ünsüzünden gelişen ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak /ʃ/ sesinden sonra da /i/ olarak korunduğuna dair bir örnek tespit edilmiştir. OTü. **/***z/ sesi komşuluğunda da korunduğu bir örneği görülür (**17.a.1.**). Bu durumları dışında sistemli bir şekilde kalınlaşarak /ı/[**ə]** ünlüsüne gelişmiştir. Bazen uzunluğun korunarak /***iː/** sesinden gelişen [**əː]** da görülür; bu durum bazen kaynak kişinin konuşma sırasında uzatmasından da kaynaklanmaktadır (**17.a.1.2.**). OTü. uzun /***iː/** ünlüsünün, çift dudak /***b**/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaştığı bir örnek tespit edilmiştir. İlerleyici benzeşme yoluyla gerçekleşen yuvarlaklaşmalara da rastlanır (**17.b.**). OTü. /*iː/ ünlüsünün, /*iːr/ ses grubu ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki eklendiğinde soluklulaştığını gösteren bir örneğe rastlanmıştır (**17.c.**). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*iː/ ünlüsü izlerini ön seste /y/ türemesi ile göstermiştir (**17.d.**).

Hem /**ėː**/'li hem /**iː**/'li biçimi bulunan, muhtemelen alıntı bir sözcük olan **bėːçin~ biːçin** "maymun" (ED 295b) sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında **/e/**'li olarak kullanılmaktadır

> Hind-Avrupa, ? İranî > OTü. **bėːçin** ED 295b, **biːçin** "maymun" TT 183 → **[bedʒin]** (Lei Xuan-chun 1992: 59)

17.a.1. (C)iːC(C)- durumunda

17.a.1.1. OTü. /***iː/ > SUM, SUD** /i/

> OTü. ***iːk** "iğ" TT 182, ED 99b → [**jik]** "ay." (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06
>
> OTü. ***iːz** "iz" TT 183, ED 277a → **[jiz]** 0103010704/09
>
> OTü. ***iːzle-** "izlemek", ***iːz** "iz"den TT 183 → **[jizdɑ-]** "ayak izini takip etmek" (Lei Xuan-chun 1992: 269)
>
> OTü. ***yiːg** "çiğ, pişmemiş" TT 183, ED 910b → [**jiɣ]** "ay." 0202030305/02

OTü. ***yiːnçge** “ince” TT 183 → **[ʃige]~ [ʃigej]~ [ʃigi]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 242)

17.a.1.2. OTü. /***iː/ > SUM, SUD** /ə/ ~ /əː/ (~/u/)

OTü. ***iːş** “iş” TT 182, ED 254a → [**əs]** “ay.” 0202030901/12, 0502020101/323, **[ə̆s]** 0202010501/04

OTü. ***iːşle-** “çalışmak, işlemek” ED 263a, ***iːş** TT 182 → **[əsdɑ-]** “ay.” 0202030404/06, 0502020101/176, **[ə̆sdɑ-]** 0202020501/37, **[ə̆sd-]** 0103010705/11

OTü. ***biːn-** “binmek” TT 183, ED 348a → [**mən-]** “ay.” 0103010305/56, 0201010101/30, 0202030303/07, 0203011002/02, 0502020101/244, [**məːn-]** 0103010602/07, 0202030902/57

OTü. ***biːz** “biz, çuvaldız” TT 183 → **[bəz]~ [buz]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 56, 67)

OTü. ***biːz** “biz” TT 183, ED 388a → [**bəz]** “biz, bizim” (Bkz. b̥əs~ məs~ vəs) 103050102/17, 0202030403/05, 0203020402/21, **[bəːz]** 0202010301/03, **[bəːs]** 0202030103/01, **[məːs]** 0202030104/01, **[məːz]** 0203020601/15, **[bəs]** 0201010102/12, 0202030801/20, 0203020101/04, **[məz]** 0102020303/22, 0103050303/15, 0201010101/08, 0202020301/12, 0203020403/03

OTü. ***kiːn** “göbek” TT 183 → [**kən]** “ay.” 0502020101/29

OTü. ***kiːndik** “göbek” ED 729a bkz. **kiːn** ay. TT 183 → [**kəndək]** “göbek, şamanların kullandığı kepçenin ortasında bulunan çıkık nesne” (Lei Xuan-chun 1992: 165)

OTü. ***kiːr-** “girmek” TT 183, ED 735b → [**kər-]** “girmek, karışmak, başlamak” 0103040405/50, 0202030902/09, 0203020601/44, 0502020101/484, [**kər-]** 0103010705/47, 0202030601/73, [**kʰɾ-]** 0502020101/198, 0103050301/30

OTü. ***kiːrtür-** “girmesine yardım etmek” ED 740b (***kiːr-** TT 183, ED 735b) → **[kərdər-]** “ay.” 0103050401/03, 0502020101/377, **[kərd̥ər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, **[kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***tiːrig** “diri” ED 543b (***tiːr-** “yaşamak” fiilinden TT 183) → **[dərəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***tiːril-** “dirilmek” ED 547b, ***tiːr-** “yaşamak” fiilinden TT 183 → **[dərɬə-]** “ay.” 0502020101/253, **[dərɬ-]** 0502020101/252

OTü. ***tiːş*** “diş” TT 183, ED 557b → [**ʇəs]** “ay.” 0502020101/64

17.b. *Yuvarlaklaşma:*

OTü. ***biːr*** “bir” sözcüğünde Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bazen söz başında bulunan çift dudak /***b**/ ve /***b**/’nin zayıfladığı /**β**/ ünsüzlerinin etkisiyle /***iː**/ ünlüsünün yuvarlaklaşarak /o/~ /u/~ /uː/~ /**ʊ**/ ünlülerine geliştiği görülür, bazen /**β**/ sesinin tamamen eriyip yok olmasıyla kalan /o/ sesinin kendisinden önceki küçük dil ünsüzünün etkisiyle açık /**ɔ**/ sesine geliştiğine da rastlanmıştır.

OTü. ***biːr*** “bir” TT 183, ED 353b → [**bəɾ]** “bir, bir veya aynı” (Bkz. əɾ~ əɾ~ bəχɾ~ bəɾ~ b̥əɾ~ b̥əɾ~ βəːɾ~ βəɾ~ βəɾ~ vəɾ) *sık.* **[bəːɾ]** 0103010304/59, 0202030902/06, 0203010301/15, **[βoɾ]** 0103030702/15, [**βuːɾ]** 0202010701/13, [**βuɾ]** 0103010705/01, 0202020501/07, 0203020202/04, 0502020101/405, **[oɾ]** 0102020303/25, 0103040402/15, 0202010703/34, 0502020101/378, [**uɾ]**0202031202/05, **[ʊɾ]** 0202030902/46, 0203010701/15, **[ɔɾ] ɑndɑʁ ɔ**. hɑrg̊əɴ ɢɑrɑ jɑrmɑsən 0202030902/76

17.c. *Soluklulaşma:*

OTü. ***kiːr-*** “girmek” sözcüğüne kesin geçmiş zaman eki ***-də*** (< OTü. -di) eklendiğinde soluklulaştığı görülür.

OTü. ***kiːr-*** “girmek” TT 183, ED 735b → [**kəʰɾ-]** “ay.” (Bkz. kər-~ kəɾ-)

***kiːr-di > *kiːr-ti > kəʰr-d̥ə** 0502020101/198, 0103050301/30

17.d. *OTü. /*iː/ ünlüsünün izi:*

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kök hece OTü. /*iː/ ünlüsünün izi ön seste /y/ türemesiyle görülebilir.

OTü. ***iːk*** “iğ” TT 182, ED 99b → [**jik]** “ay.” (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

OTü. ***iːz*** “iz” TT 183, ED 277a → **[jiz]** “ay.” 0103010704/09

OTü. ***iːzle-*** “izlemek”, ***iːz*** “iz” TT 183 → **[jizdɑ-]** “ayak izini atkip etmek” (Lei Xuan-chun 1992: 269)

4.1.18. /*i/ Ünlüsü

OTü. /***i/** ünlüsü dar, düz, ön dil ünlüsüdür. OTü. /*i/ ünlüsü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında /i/ olarak korunduğu görülebilirse de, genellikle kalınlaşarak /ı/[ə] sesine gelişmiş olduğu dikkati çeker (**18.1.**). OTü. /***i/** ünlüsünün bazı sözcüklerde ünlü benzeşmeleri yoluyla yuvarlaklaştığı örnekleri de görülür (**18.2.**). Bunun dışında OTü. /***i/** ünlüsünün genişlediği örneklere de rastlanır (**18.3.**). OTü. /***i/** ünlüsünün /*k/, /*t/, /*ç/ ünsüzlerinden önce geldiğinde soluklulaştığı örnekler tespit edilmiştir (**18.4.**). OTü. ***siŋil** "kız kardeş" sözcüğünün ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde orta hece konumuna geçerek vurgusunu yitiren /*i/ ünlüsünün daha erken bir dönemde Teklik 3. Kişi İyelik eki ile genişletilerek ***-ŋil-** > **-ŋnə-** olarak kalıplaşarak sözcüğün yalın hâli olarak kullanıldığı görülür. Bu akrabalık sözcüğü dışında, OTü. **kelin** "gelin" sözcüğünde de /*i/'den gelişen /ə/ ünlüsünün ünlü ile başlayan eklerle genişletildiklerinde korunduğu örnekler yanında düştüğü örneklerine de rastlanmıştır (**18.5.**).

18.1. OTü. /***i/** ünlüsünün, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başı **/*y/,** söz başı türeme **/y/** veya /y/'den gelişen dişeti-damak **/ʒ/, /ʤ/** ünsüzleri komşuluğunda /**y**/'nin etkisiyle /i/ olarak korunduğu görülür, bunun dışında OTü. /***i/** ünlüsü, /***ç/** sesinden gelişen dişeti-damak **[ʤ], [ʧ]** ünsüzlerinden sonra da /i/ olarak korunmuştur, /*t/ ünsüzünden sonra /i/ olarak korunan bir örneğine rastlanmıştır. Bu durumlar dışında OTü. /***i/** ünlüsü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında sistemli bir şekilde kalınlaşarak /ı/ **[ə]** ünlüsüne gelişmiştir. Çalışmamızda **[jiːɣət]** olarak ilk hece ünlüsü uzun söylenen OTü. ***yigit** "yiğit" sözcüğü kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur. OTü. ***tile-** "aramak" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında ince sıradan **[dili-]~ [dẹli-]** biçimleri dışında /ı/[ə] olarak da bulunurken, Minghua ağzında genellikle /ı/[ə]'lı biçimleri kaydedilmiştir; her ne kadar OTü. **tıl** "dil" sözcüğü bütün Sarı Uygur ağızlarında /ı/[ə]'lı olarak karşımıza çıksa da, ön ünlüleri art sıraya geçirme eğiliminin güçlü olmasından dolayı bu fiilin art sıradan söylenişlerinin eski bir ***tıl** "dil"in izini sakladığını düşünmüyoruz. OTü. ***içgü** "içecek" sözcüğü hem Minghua

hem Dahe ağızlarında kalınlaşarak /ı/ [ə] olarak bulunmakla birlikte, ***iç-** fiilinin /i/ ünlüsü, **əş- > şi-** gelişmesiyle **/i̱/** olarak duyulmaktadır.

18.1.a. İlk hecede

18.1.a.1. (C)i- ve **(C)iC(C)-** durumunda

18.1.a.1.1. OTü. /***i/ > SUM, SUD** /i/

OTü. ***tiken** "diken" ED 483b → **[tigin]** "ay." 0502020101/54, **[d̥ixgən]** 0103020404/04

OTü. ***yigit** "yiğit" ED 911b → **[jiɣət]** "ay." 0103010702/32, 0202010502/16, 0502020101/115, **[ʒiɣət]** 0103040301/25, 0202010502/12, 0202030902/32, [**jiːɣət]** 0103030901/57

OTü. ***iŋir** "akşam" ED 188b → **[jiŋəɾ]** "ay." 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋəɾ]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

OTü. ***igne** "iğne" ED 110a → **[jiŋni]** "ay." 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17,

OTü. ***yigde** "iğde" ED 911b → **[ʤiɣdi]** "ay." 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, [**ʤiɣdiː]** 0103010101/10

İkili biçimler için bkz. aşağı.

18.1.a.2. (C)i- durumunda

18.1.a.2. 1. OTü. /***i/ > SUM** /i/~ /ə/ (~/iː/)**; SUD** /i/~ /ə/ (~ /e̥/)

OTü. ***bilegü** "bileme taşı" ED 341b → **[bəleɣə]** "ay." 0202030401/25, **[bəleːɣə]** 0202030401/24, **[bəle̥ːɣə]** 0202030401/16

OTü. ***siŋür-** "yutmak, içe çekmek" ED 841a → **[səŋəɾ-]** "ay." 0502020101/96

OTü. ***siŋil** "küçük kız kardeş" ED 839a → **[səŋnə]** "ay." 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

OTü. ***tikil-** "dikilmek, kurulmak" ED 481a → **[təkɬə-]** "ay." 0202030902/09

Fakat aynı örneklerde OTü. /***i/** ünlüsünün genellikle kalınlaşarak /ı/[ə] ünlüsüne gelişmesi yanında, Dahe ağzında az sayıda /i/~ /e̯/ olarak ince sıradan biçimlere de rastlanabilir.

OTü. ***bileːzük** "bilezik" ED 345b → **[bilisəg]** "yüzük (Dahe ağzı)" 0202030605/82 **[bəlisək]** 0502020101/288, **[bəlȩ̯sək]** 0502020101/276, **[bəlisəg]** 0202030605/85, **[bȩ̯lȩ̯sək]** 0202030605/88

OTü. ***tile-** "aramak" ED 492a → **[dili-]** "ay." 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53, **[dȩ̯li-]** (Bkz. dəl-) 0202030605/123, 0203020203/21, **[dəle-]** 0103040301/25, [**dəlȩ̯-]** 0202030403/02, 0202030401/13, 0502020101/398, **[dəli]** 0103030702/107, 0103040405/58, 0103050101/08, 0202030605/107, 0203020201/05

18.1.a.3.2. OTü. /***i/ > SUM** /ə/(~/ə̆/~ /ɨ/); **SUD** /ə/ (~ /əː/ ~ /ə̆/~ /ɨ/)

OTü. ***içgü** "içecek" ED 24b → **[əʂgə]** "ay." 0202010901/17, 0502020101/243, **[əʂg̊ə]** 0202010901/77, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/330, **[ə̆ʂg̊ə]** 0502020101/327, **[ʂɨgə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂɨg̊ə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə**] 0202030402/32

OTü. ***birle** "birlikte" ED 364b → **[bəle]** "ay." 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

OTü. ***kişne-** "kişnemek" ED 754a → **[kəsdi-]** "ay." 0202010502/13

OTü. ***kiçig** "küçük" ED 696a → **[kədʒiɣ]** "ay." (Bkz. kədʒiːg~ kədʒik~ kədʒik~ kiʤiɣ) 0103040301/09, 0201010102/04, 0202030401/03, 0203010301/20, **[kədʒiɣ]** 0202020301/12, 0203020501/17, **[kətʃik]** 0202010501/12, 0203030101/17, 0203011002/22, **[kətʃiɣ]** 0203020403/02, **[kədʒiːɣ]** 0202010901/53

18.1.b. İlk hece dışında

18.1.b.1. (C)i-durumunda

18.1.b.1.1. OTü. /***i/ > SUM** /i/ ɬ /ɨ/~/e/~ /e̯/); **SUD** /i/~ /ə/ (~ /ɨ/ ~Ø)

OTü. ***terçi** "işçi, köle" ED 534a → [**terdʒi]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 126)

OTü. ***emçi** “Doktor” ED 156b→ [**jɐ̣mtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

? → ETü. **tebsi** “tepsi” ED 445b → [**defʂi]** “tepsi (Dahe ağzı)” (Lei Xuan-chun 1992: 102)

OTü. ***yüli-** “tıraş etmek” ED 919b → **[jiɬdi-]** “geleneğine göre atın yelesini kesmek” 0202031201/27, **[jɐ̣ɬdɐ̣^{h}-]** 0202031201/32

OTü. ***tegi** “kadar” ED 477b → **[diɣi]** “ay.” 0103050101/43, 0202031202/46, **[diɣɐ̣]** 0103010702/62, **[diɣe]** 0103010703/02, **[diɣ]** 0202030605/92, 0502020101/243

OTü. ***yėgirmi** “yirmi” ED 915b → **[jiɣəɾmə]** “ay.” 0202020401/12, **[ʒiɣəɾmə]** 0202020401/08, **[jiɣəɾmi] j.+ɣi** 0202010901/14

OTü. ***yėgirmi** “yirmi” sözcüğünde açık hece konumunda /*i/ ünlüsü genellikle kalınlaştığı görülür, istisna olarak /i/ olarak korunduğu biçimine de rastlanmıştır.

Sarı Uygur ağızlarında **/*çi/** > **/dʐɨ/~ /dʑɨ/~ /tʂɨ/** gelişmesiyle **/*i/** ünlüsü **/ɨ/** olarak duyulmaktadır. OTü. ***ė:lçi** “elçi” sözcüğündeki /ç/ ünsüzü Sarı Uygurların Minghua ağzında genellikle yarı kapantılı **/tʂ/~ /dʐ/~ /dʑ/** olarak gelişmiştir, OTü. /*i/ ünlüsü, **/tʂ/~ /dʐ/~ /dʑ/** gibi ünsüzlerden sonra dar, düz, orta dil, yarı kapalı **/ɨ/** olarak duyulur. Aynı örnekteki /*ç/ ünsüzü, Dahe ağzında bir kez **/*çi/** > **/tʂɨ/** olarak görülür, bunun dışında genellikle yarı kapantılı, dişeti-damak **/ʤ/** ünsüzüne gelişmesiyle kendisinden sonraki **/*i/** ünlüsü niteliğini korumuştur.

OTü. ***ė:lçi** “elçi” ED 129a, TT 181 ***ė:l** → **[e^{h}ɬʤi]** “şaman” 0202020401/25, **[e^{h}ɬʤi]** 0202010703/33, 0202030901/11, **[e^{h}ɬtʂɨ]** 0202030901/01, **[e^{h}ɬdʐɨ]** 0103040405/12, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030901/02, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬdʑɨ]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[ɐ̣^{h}:ɬʤi]** 0202010901/40, [ɐ̣^{h}ɬʤi] 0202030104/19, [ɐ̣^{h}ɬʤi] 0202030104/16, **[jɐ̣xɬdʑɨ]** 0103030802/25, **[jɐ̣^{h}ɬdʑɨ]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[ixɬtʂɨ]** 0103030801/05, **[xiɬdʐɨ]** 0103040301/06, **[jixɬdʑɨ]** 0102040301/01, 0103040301/04, **[iɬʤ]** 0202030901/23, **[iʃʤi]** 0202010703/01

Sarı Uygurların Dahe ağzından tespit edilen aşağıdaki örnekte son ses /i/ türemedir. Bu türeme /i/ ünlüsünün niteliği OTü. /***ç/** ünsüzünden gelişen /**ʤ/** ünsüzünün çıkış noktası ile ilgilidir.

OTü. ***ikinci** ED 111b; **ėkkinç** "ikinci" ED 110a → [**ʂɨgəndʒi]** "ay." 0201010102/01

18.1.b.1.2. OTü. /***i/ > SUM** /ə/~/ɯ/(~ /ə̃/~ Ø); **SUD** /ə/ ~/ɯ/ (~/i/ ~ /iː/~ /e/~ /əː/~Ø)

OTü. ***yėːti** "yedi" TT 182, ED 886a **yetti** → **[jẹdə]** "ay." (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** *sık.* **[ʒidə]** *sık.* **[jiːdə]** 0202010703/08

OTü. ***isi-** "ısınmak" ED 241 → [**əsə-]** "əsənmak" (Lei Xuan-chun 192: 24)

OTü. ***kiːçi-** "gicimek, kaşınmak" TT 183, ED 695a → **[ɢədzẹɢə]** "koltukaltı" [**ɢədzẹɢəɬɑ-]** "gıdıklamak" (Lei Xuan-chun 1992: 194)

OTü. ***yiti-** "keskin olmak" ED 886b → [**ʂıdə-] (**OTü. ***yitit-** "keskinleştirmek" ED 887a → [**ʂıdət-];** OTü. ***yitig** "keskin" ED 889a → [**ʂidəɣ]** "keskin" (Lei Xuan-chun 1992: 304)

OTü. ***küzki** "güze ait" ED 759b → [**guzgə]** "ay." 0202031101/20

OTü. ***kişi** "kişi" sözcüğündeki son ses **/*i/** ünlüsü, tüm Sarı Uygur ağızlarında /*s/ ünsüzünden sonra dar, düz, arkadil, kapalı **/ɯ/** ünlüsüne gelişir, ancak OTü. **/*i/** ünlüsü, bazen /*s/'dan sonra geldiğinde **/ɪ/[ə]** olarak da duyulur. OTü. **/*i/** ünlüsünden gelişen bir /ɪː/[**əː**] ünlüsü kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmıştır. OTü. ***kişi** "kişi" sözcüğünde son ses **/i/** korunduğu gibi kısalarak **/ə̃/**'ya gelişmiş, hatta kaybolma eğilimine de girmiştir. Sözcük hem yalın hâlde iken hem de ünlü veya ünsüz ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde de **[kəs]** olarak kullanılabilir. Çalışmamızda OTü. ***kişi** "kişi" sözcüğü için kaydedilen **[əsɯ]~ [əs]** biçimi [**kəsɯ]**'yi de aynı bir konuşmada kullanabilen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***kişi** "kişi" ED 752a → [**kəsɯ]** "ay." 0102040301/05, 0103040405/02, 0201010101/31, 0202010101/02, 0203010302/11,

0502020101/493, **[ɻəsɯ]** 0103050305/06, **[kəsəː]** 0203010301/14, **[kəsə]** 0102040301/13, 0103010705/15, 0202030902/29, 0203020203/25, 0502020101/114, **[gəːsə]** 0102020402/22, 0103020303/41, **[kəsə̆]** 0103040301/05, 0202030701/04, **[əsɯ]** 0103010502/08, **[əs] əs+ən** 0103010502/07, **[kəs]** 0103040301/12, 0202030802/05, **kəs+əŋ** (< **kişi+niŋ*) 0103030901/05, 0202031202/05, **kəs+leɾ** (< **kişi+ler*) 0102020303/39, 0103020304/05, 0202020701/62, 0203010702/30, **kəs+eɾ** (< **kişi+ler*) 0102020303/23, 0103040301/05, 0502020101/70

OTü. ***ėːki** "iki" sözcüğündeki son ses **/i/** ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem de Dahe ağızlarında kalınlaşarak /ə/ olarak bulunur. Aynı sözcükte Sarı Uygurların Dahe ağzında **/i/~ /iː/~ /e/~ /əː/** sesleri de görülür. Yine **/*i/** ünlüsünün yuvarlaklaşmış biçimleri kendisinden sonraki sözcükte bulunan yuvarlak ünlünün etkisiyle ortaya çıkmıştır:

OTü. ***eːki** "iki" TT 181, ekki "iki" ED 100b → **[ʂɨgi]** "ay." (Bkz. ʂɨːgə~ ʂɨg ~ ʂɨgɐ̯) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335, **[ʂɨgə]** 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂige]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨgə]** 0103010305/92, 0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨgəː]** 0202020302/04, **[ʃigiː]** 0203030102/05, **[ʃigi]** 0203030102/22, **[ʂɨɢɔ] ʂ͡ʁɔ** ɑjtsini 0502020101/159, [**ʂɨɢɔ] ʂ͡ʁɔ** liaŋkuzɯ olin 0202030902/20

18.1.b.2. (C)iC- durumunda

18.1.b.2.1. OTü. /***i/ > SUM** /i/**; SUD** /i/ (~ /iː/)

OTü. /***i/** sesi, /***ç/** sesinden gelişen dişeti-damak sesi [**dʒ], [ʧi]** ünsüzlerden sonra /i/ olarak korunmuştur.

OTü. ***kiçig** "küçük" ED 696a → **[kədʒiɣ]** "ay." *sık* [**kədʒik]** *sık* **[kədʒiɣ]** 0202020301/12, 0203020501/17, **[kədʒik]** 0203030101/15, **[kəʧik]** 0202010501/12, 0203030101/17, 0203011002/22, **[kəʧiɣ]** 0203020403/02, **[kədʒiːɣ]** 0202010901/53, [**kədʒiːg]** 0202030902/104, [**kidʒiɣ]** 0502020101/257

18.1.b.2.2. OTü. /***i/ > SUM, SUD** /ə/~ Ø

OTü. ***yigit** “yiğit” ED 911b → **[jiɣət]** “ay.” 0103010702/32, 0202010502/16, 0502020101/115, **[ʒiɣət]** 0103040301/25, 0202010502/12, 0202030902/32, [**jiːɣət]** 0103030901/57

OTü. ***tikil-** “dikilmek, kurulmak” ED 481a → **[təkʲəɬ-]** “ay.” 0202030902/09

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[keɬən]** “gelin, eş, hanım” 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keːɬən]** 0203020201/01, **[keɬəːn]** 0202030402/46, **[keɬn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kɐ̯ɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03

OTü. ***siŋil** “küçük kız kardeş” ED 839a → **[səŋnə]** “ay.” 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

OTü. ***biːrik-** “toplamak”ED 363a → **[bərək-]** “ay.” 0502020101/202

OTü. ***tiːrig** “diri, canlı” ED 543b → **[dərəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***tiːril-** “dirilmek” ED 547b → **[dərɬə-]** “ay.” 0502020101/253, **[dərɬ-]** 0502020101/252

OTü. ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” ED 303a → **[pədəɣ]** “yazı, mektup, kitap, bilim, eğtim,” 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05, **[pəd̥əɣ]** 0103030901/18, 0103040302/17, 0202030402/04, [**pəd̥əkʲ]** 0203020402/17, [**pəd̥ək]** 0202030802/05, 0203020402/02, **[pədək]** 0202030605/167, 0203020402/01, **[pʰəʰdəɣ]** 0103020403/11, **[b̥əʰdəɣ]** 0103020301/23

OTü. ***bitiglig** “yazılı” ED 304b → **[pəd̥əɣɬəɣ]** “ay.” 0202030102/04, **[bəʰdəɣɬəɣ]** 0103020301/13

Ortak Türkçe dar ve düz /***i/** ünlüsü, OTü. /*****ç/ sesinden gelişen sızıcı ve üstdamaksıl /**dzʲ/, /ʂ/** seslerden sonra /**ɨ/** sesine değişir. ***içgV** dizisi Sarı Uygurların Minghua ve Dahe ağızlarında **əʂg-** ve daha ileri olarak bir şeniden düzenleme ile **ʂɨgV** dizine gelişmiştir. OTü. /***i/** ünlüsünün, /*****ş/ sesinden gelişen /s/ sesinden sonra ise dar ve düz bir art dil /**ɯ/** sesine dönüştüğü görülür.

OTü. ***çimgen** “çimen” ED 423b → **[dʐi̯mgin]** “ay.” 0202010703/13, [dʒyŋkẹːn] 0103050303/06, [dʒyŋkin] 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01

OTü. ***bitigçi** “sekreter” ED 304a → **[pədəkdʐi̯]** “bilimci”

OTü. ***içgerü** “içeri” ED 25b → **[ʂi̯geːɾ]** “ay.” 0103040401/73, **[ʂi̯geɾ]** 0103040401/73, **[ʂi̯gẹːɾ]** 0102020303/48, [**ʂi̯geɾ]** 0103050201/25, [əʂgeɾ] 0102020303/48, [əʂgẹɾ] 0202010901/80, [ə̆ʂgeɾ] 0103010305/81, 0103050101/15, [ə̆ʂgẹɾ] 0103010305/30

OTü. ***içgü** “içecek” ED 24b → **[ʂi̯gə]** “ay.” 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂi̯gə]** 0202010503/09, **[ʂi̯kə]** 0103020302/12, **[ʂi̯ɣə]** 0202030402/32, [əʂgə] 0202010901/17, 0502020101/243, [əʂgə] 0202010901/77, [ə̆ʂgə] 0502020101/330, [ə̆ʂgə] 0502020101/327

OTü. ***ėːşik** “kapı; eşik” TT 181, ED 260a → **[sək]** “kapı” (Bkz. ə̆sɯk~ səːg ~ səːķ ~ səg ~ səķ ~zəːk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, [**ə̆sɯk**] 0203020402/30, 0203010303/04, **[sɯːk]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯķ]** 0203010702/03

OTü. /***i/** ünlüsünden gelişen /**ə**/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında bazı sözcüklerde söz başı veya söz içi ikinci hecesinde düşüp kaybolduğunu gösteren örneklere de rastlanmıştır. **[kəɾk-]** telaffuzu eksiz kullanımlarda da böyledir.

OTü. ***isig** “sıcak” ED 246a → **[səʁ]** “ay.” 0103010101/11, 0202010901/59, **[səːʁ]** 0202030402/10, [**səq]** 0202010901/59

OTü. ***kirik-** “kirlenmek” DLT 331 → **[kəɾk-]** “ay.” 0202031101/26

OTü. ***tiril-** “dirilmek” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında gerçekleşen ***-ril- > -rlı-** yeniden düzenlemesiyle **[dəɾɬə-]** biçiminde son ses konumundaki /*i/ ünlüsünden gelişen /**ə**/ sesi, -yV- ses dizisi ile başlayan ekler eklendiğinde kaybolma eğilimi gösterir:

OTü. ***tiːril-** “dirilmek” ED 547b → [**dəɾɬ-]** “ay.” (Bkz. dəɾɬə-)

***tiːril-eyin >> dıɾɬı-yın > dəɾɬ-en** 0502020101/252

***tiːril-ür** >> **dıɾɬı-yur > dəɾɬ-eɾ** 0502020101/252

18.2. *Yuvarlaklaşma*:

OTü. /***i/** ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin Minghua ve Dahe ağızlarında ünlülerin geriye benzeşmesi yoluyla yuvarlaklaşmaya uğramış olarak rastlanır.

OTü. ***tilkü** "tilki" sözcüğü böyle sözcüklerdendir; /***i/** ünlüsünün geriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaşarak Dahe ağzında /**u/ (~ /ʊː/)** seslerine, Minghua ağzında ise **/u/~ /ʉ/** olarak geliştiği tespit edilmiştir:

OTü. ***tilkü** "tilki" ED 498b → **[tułgu]** "ay." 0202020501/54, **[tʊːłgu]** 0202020501/45, **[tułgə]** 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, **[tułk]** 0103010305/42, **[tʉ̵łgə]** 0103010302/13, 0103040404/08

Sarı Uygur Dahe ağızlarında bulunan OTü. /***i/ > /u/** yuvarlaklaşması bazen kaynak kişinin o anki telaffuzudan da kaynaklanmaktadır.

OTü. ***iç** "iç" ED 17b → [**uʂ]** "iç" (Bkz**.** əʂ~ əʧ~ əʰdʐ̩ əʰdʐ̩ ǎʂ~ ǎʰdʐ̩ eʰdʐ̩ ixʤ~ idʒ~ iʃ~ iʃʤ~ iʃʧ~ xidʒ~ hədʒ~ hədʐ̩ hədʐ̩ hẹdʒ~ hidʒ~ hiʧ~ ʃidʒ~ ʃidʒ~ ʂɨ) dʐəłnəŋ͡ **u.** Guzu 0202020301/18

OTü. ***çimgen** "çimen" sözcüğünde OTü. /***i/** ünlüsü Sarı Uygurların Dahe ağzında düzlüğünü korurken Minghua ağzında yuvarlaklaştığı tespit edilmiştir.

OTü. ***çimgen** "çimen" ED 423b → **[ʤyŋkẹːn]** "ay." 0103050303/06, **[dʐi̱mgin]** 0202010703/13, **[ʤyŋkin]** 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01

18.3. *Genişleme:*

OTü. /*i/ ünlüsünün genişlemesine her konumda rastlanabilir.

OTü. ***beñi** "beyin" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında /***i/ > /e/ > /ẹː/** olarak genişleyerek [**moŋe] ~ [moŋẹː]** olarak kaydedilmiştir, çalışmamızda rastlanmamıştır, fakat Minghua ağzında da bu şekilde kullanılmaktadır.

OTü. ***beñi** "beyin" ED 348b → [**moŋe]** "ay." 0202030404/07, [**moŋẹː]** 0202030404/09

OTü. ***tile-** "aramak" sözcüğü [**dẹli]** biçimi kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan durumdur.

> OTü. ***tile-** "aramak" ED 492a → **[dẹli]** "ay." (Bkz. dəl- ~ dəlẹ-) 0202030605/123, 0203020203/21, [dəle-] 0103040301/25, [dəli] 0103030702/107, 0103040405/58, 0103050101/08, 0202030605/107, 0203020201/05, [dili] 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53

OTü. ***ingek** "inek" sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /***i/** sesinin korunduğu telaffuzlar yanında daha çok /***i/ > /e/ ~ /ẹ/** sesine geliştiği biçimlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

> OTü. ***ingek** "inek" ED 184a → **[eneːk]** "ay." 0103020403/07, **[enẹg]** 0502020101/478, **[enẹk̟]** 0502020101/379, [ẹnẹk] 0203010301/02, [ẹnik] 0202031101/29, [inek] 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, [inẹk] 0103020302/07, [iːneːk] 0102020301/14, [inẹːk] 0103020301/07, [iniːk] 0102020401/13, [i̇nẹk] 202030305/01, [enẹk] 0502020101/438

Tarihsel Türkçede en erken tarihli olarak DLT'de **kepeːliː** olarak tanıklanan ve Clauson'un yabancı kökenli bir sözcük olabileceğini belirttiği "kelebek" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında [**keleɣe]~ [kele^{h}ge]~** [**kele^{h}bə]** olarak daha önce yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir. Bu kullanımlardan [**keleɣe] ~ [kele^{h}ge]** biçimleri fonolojik olarak Moğolca görünümlü iken, Dahe ağzında kaydedilmiş olan [**kele^{h}bə]** kullanımı ise Türkçe telaffuzu yansıtır ve DLT ve modern Uygur Türkçesi standart türü ve ağızlarındaki *képile/képiːle* ve *képilek* (ED 689b) ile ilişkilidir. M. Räsänen sözcüğü **köpäliː* olarak kurar ve Türkçe kökenli sayar (VEWT 291b). Eren sözcüğün ses yansımalı bir sözcük olduğu düşüncesindedir, sözcüğün tarihsel ve modern Türk dilindeki biçimleri ve ayrıntılı bir açıklaması için bkz. Eren (227).[19]

[19] Sözcük Şira Uygurların dilinde tespit edilmemiştir, ancak sözcüğün tarihsel ve modern Moğolcanın lehçelerinde tespit edilen ve Türkçe sözcükle de ilişkilendilerin biçimleri için bkz. Hans Nugteren (2011:353).

OTü. ***kepeːli** “ışık etrafında geceleri uçan kelebek, pervane” ED 689b **kepeːliː** (DLT 289 **kepeːliː**) → [**keleɣe]~ [kele^{h}ge],** [**kele^{h}bə]** (Dahe ağzı), Lei Xuan-chun 168

18.4. *Soluklulaşma:* (**i → ə ^{h}~e ^{h}~ẹ ^{h}~ix ~xi ~hi ~hə ~hẹ)

OTü. /*i/ ünlüsü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşarak birkaç yöne gelişmiştir. OTü. /*i/ ünlüsü, kalınlaşarak soluklu **/ə^{h}/** dışında ünlünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek /ix/ olarak da görülür. Sarı Uygur Türkçesinde OTü. /*i/ ünlüsünden gelişen soluklu ünlülere /*k/, /*t/, /*ç/ ünsüzlerden önce geldiğinde rastlanır. Özellikle OTü. /*ç/ ünsüzünden önce geldiğinde birden fazla gelişme gösterir: **/ə^{h}/ ~/e^{h}/~ /ẹ^{h}/** biçimlerine geliştiği görülür, bunun dışında soluklu ünlünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek **/ix/** ~ **/xi/~ /hi/ ~ /hə/~ /hẹ/** göçüşmesiyle ünlü sesinin önüne geçtiği görülür, bazen daha ileri bir aşama olarak **/ẹʃ/~ /iʃ/ ~ /ʃi/** biçimlerine de rastlanır. OTü. **/*i/** ünlüsü ile biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde genişleyerek soluklu **/ẹ^{h}/** ünlüsüne geliştiği bir örneğine rastlanmıştır.

OTü. ***iç-** yapılı OTü. ***iç** “iç”, OTü. ***iç-** “içmek”, OTü. ***içür-** “içirmek” ve OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” vb. sözcükler Sarı Uygur ağızlarında çok biçimlidir, ancak Sarı Uygurların Dahe ağzında /i/ ünlüsünün genişlemesi dikkati çeker.

OTü. /*i/ ünlüsünün, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında soluklulaşma durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

OTü. /***i/ > SUM:** ə^{h}~ ix~ xi~ iʃ~ ʃi~ (hi ~ e^{h}~ ẹ^{h}); **SUD:** e^{h}~ ə^{h}~ hə~ hẹ~ hi ~ xi~ ʃi~ (~ ẹ^{h} ~ iʃ~ ẹʃ)

***-it- → -ə^{h}d-**

OTü. ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” ED 303a → **[ᵽə^{h}dəɣ]** “yazı, mektup, kitap, bilim, eğitim” (Bkz. pədək~ pəḍək~ pəḍəḵ) 0103020403/11, **[ḅə^{h}dəɣ]** 0103020301/23, [pədəɣ] 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05, [pəḍəɣ] 0103030901/18, 0103040302/17, 0202030402/04

***-ik- → -ixg-**

OTü. ***tiken** “diken” ED 483b → **[d̥ixgən]** “ay.” 0103020404/04, [tigin] 0502020101/54

***iç → əʰdz̥~ eʰdʒ/dʒ/dz̥~ e̥ʰdʒ/dʒ~ ixdʒ/dʒ~ xidʒ/dʒ/ʧ~ hidʒ/dʒ/ʧ~ hədʒ/ʧ/dz̥~ hẹdʒ/ʧ ~ iʃdʒ/dʒ/ʧ~ ʃidʒ/ʧ**

OTü. ***iç** “iç” ED 17b → [**eʰdʒ̧**] “ay.” (Bkz**.** əʂ~ əʃ~ ăʂ~ uʂ~ idʒ~ iʃ~ ʂi) 0202030104/07, [**əʰdz̥**] 0103010304/36, [**əʰdʒ̧**] 0202020303/01, [**eʰdʒ̧**] 0202030104/07, [**ixdʒ**] 0102040301/02, [**iʃdʒ**] 0103010304/13, [**iʃʧ**] 0103020302/15, 0203020401/04, [**xidʒ**] 0103010703/28, 0502020101/363, [**hədʒ**] 0202010502/03, 0502020101/202, [**hədz̥**] 0202030308/03, [**hədʒ̧**] 0202020501/73, [**hẹdʒ**] 0202030402/44, 0502020101/96, [**hidʒ**] 0103010701/107, [**hiʧ**] 0203010503/02, [**ʃidʒ**] 0102020303/24, 0103050301/04, 0202030402/78, 0502020101/399, [**ʃidʒ̧**] 0103010304/16

OTü. ***iç-** “içmek” ED 19b → [**əʰdʒ-**] “ay.” (Bkz. əʂ-~ ăʂ-~ iːdʒ-~ idʒ̧-~ iʃ-~ ʂi-) 0103040404/12, 0201010102/06, [**eʰdʒ-**] 0103040403/07, [**e̥ʰdʒ-**] 0103020303/43, [**e̥ʰdz̥-**] 0202010901/70, [**əʰdʒ̧-**] 0202010901/78, 0203030102/09, [**əʰtʂ-**] 0203010801/07, [**ixʃ-**] 0102020301/09, [**iʃdʒ-**] 0103020403/05, 0202030401/05, [**xidʒ-**] 0102020303/30, 0103010702/61, [**hədz̥-**] 0202020701/09, 0502020101/222, [**hədʒ̧-**] 0202030101/09, [**hẹdʒ-**] 0202031202/38, [**hidʒ-**] 0201010101/15, [**ʃidʒ-**] 0103010501/05

OTü. ***içür-** “içirmek” ED 30a → **[eʰdʒɪr-]** “ay.” (Bkz. ʃidʒeʰɾ-) 0202010901/27, **[e̥ʰdʒe̥ɾ-]** 0202030902/93, 0502020101/324, **[iʃdʒɐr-]** 0103040301/16, **[iʃdʒ̧e̥ɾ-]** 0202030402/72, **[xidʒ̧ɪr-]** 0202030605/123, **[hədʒɐr-]** 0502020101/223, **[hədʒɪr-]** 0202010503/09, **[hẹdʒɐr-]** 0502020101/224, **[hẹdʒɪr-]** 0202030902/129, **[ʃidʒɐr-]** 0202030402/73, **[ʃidʒ̧ɐr-]** 0103010305/37, **[e̥ʃdʒɐr-]** 0202030402/72

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → **[hidʒ̧e̥ːgə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” 0203010901/02, **[e̥ʰdʒ̧e̥gə]** 0203020402/12, **[eʰdʒ̧igə]** 0202030308/03, **[ixʧikə]** 0102040302/07, **[iʃdʒik]** 0103040301/12, **[iʧikə]** 0102040302/07, [qẹdʒ̧igə] 0502020101/128, **[xidʒigə]** 0203020601/50, 0502020101/87, **[xidʒ̧igə]** 0202020301/18, **[xidʒikə]** 0502020101/95, **[xiʧikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, **[hətʃiķə]** 0202031202/28, **[hədʒiːgə]** 0203010801/04, [**hẹdʒ̧igə]** 0202030404/11, 0502020101/11, **[hẹʧiķə]** 0502020101/156, **[hidʒ̧igə]** 0202031202/35, [**hədʒigə]** 0202030308/05, **[hidʒikə]**

0502020101/12, **[ʃidʒigə]** 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, **[ʃidʒiķə]** 0202030404/07, **[ʃitʃikə]** 0103010705/27, [**ixdʒikə]** 0102040302/07

OTü. ***içC-** dizisine sahip ***içg-** > SU **əşg-~ şig-** gelişmelerinde, OTü. /*i/ ünlüsü üzerinde bir soluklulaşma görülmemekle birlikte, kalınlaşarak /ı/[ə] ünlüsüne gelişmiştir.

OTü. ***içgü** "içecek" ED 24b → **[əşgə]** "ay." 0202010901/17, 0502020101/243, **[əşgə]** 0202010901/77, **[ǝşgə]** 0502020101/330, **[ǝşgə]** 0502020101/327, **[şigə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[şigə]** 0202010503/09, **[şikə]** 0103020302/12, **[şiɣə]** 0202030402/32

OTü. ***içgerü** "içeri" ED 25b → **[əşgeɾ]** "ay." 0102020303/48, **[ǝşgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[şigeːɾ]** 0103040401/73, [**şigẹːɾ]** 0102020303/48, **[şigeɾ]** 0103050201/25, **[əşgẹɾ]** 0202010901/80, **[ǝşgẹɾ]** 0103050101/15, **[şigeɾ]** 0103040401/73

Fiil -də/-tə KESİN GEÇMİŞ ZAMAN

OTü. ***yüli-** "tıraş etmek" ED 919b → **[jẹɬdẹʰ-]** "geleneğe göre atın yelesini kesmek" (Bkz. **jiɬdi-**)

***yüli-di > jẹɬdẹʰ- ḍə** 0202031201/32

18.5. *Ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiklerinde orta heceye düşen vurgusuz /*i/ ünlüsünün durumu:*

OTü. ***kelin** "gelin" sözcüğü Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde orta hecedeki /*i/'den gelişen /ə/ ünlüsü düşüp **[keɬn]** olarak görülür, istisna olarak korunmuş **[keɬən]** biçimine de rastlanır**.** Fakat yalın durumdayken de **[keɬn]˜ [kẹɬn]** görülebilir.

OTü. ***kelin** "gelin" ED 719a → **[keɬən],** [**keɬn]** (Bkz. keːɬən˜ keɬəːn˜ keɬnˇ kẹɬn)

***kelin+i > keɬən+ə** "gelini, eşi" 0202030605/81, **keɬn+ə** 0103040301/27, 0202030605/81, 0203020201/04

***kelin+i+niŋ > ɬoɾnəŋ keɬn+ǎnəŋ** "gelininin" 0103010303/04

***ogul kelin+i > oʁuɬ keɬn+ə** “gelini” 0103040301/27, 0202030605/81

***ogul kelin+i+ni > oʁuɬ keɬn+ənə** “gelinini” 0103040301/27, **oʁuɬ keɬn+nə** 0103040301/27

OTü. ***siŋil** “kız kardeş” sözcüğünün daha erken bir dönemde Teklik 3. Kişi İyelik eki ile genişletilen ***siŋil > (*siŋli) > siŋni > səŋnə** biçimi kalıplaşmış olup üzerine tekrar iyelik ekleri eklenerek kullanılmaktadır.

OTü. ***siŋil** “kız kardeş” ED 839a → **[səŋnə]** (Bkz səːŋnə˜ səŋnəː)

***siŋil** +i > **siŋl**i > **siŋni > səŋnə+si > səŋnə+sə** 0102040301/09, 0103030801/06, 0502020101/258

***siŋil** +i > **siŋni > səŋnə+si+n > səŋnə+sən** 0102020401/49

***siŋil** +i > **siŋni > səŋnə+si+n+ge > səŋnə+səŋgi** 0201010102/10

4.2. Ünsüzler

Erken Eski Türkçenin *Oguz* dalının ünsüz düzenini araştırmacılar aşağıdaki gibi göstermiştir. Erdal (2004: 62), gramerinde Eski Türkçenin ünsüzlerini aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi göstermiştir:

	ötümsüz	ötümlü	genizsil	ıslıklı	akıcı
dudaksıl	p	v	m		
dişyuvasıl	t	d	n	s, z	l
damaksıl	č	y	ñ	š	
artdamaksıl	k	g	ŋ		r

Erdal, Türk-Runik alfabesinde söz içinde art ve ön b harflerini /v/ olarak yorumlamakla birlikte, Ortak Türkçe biçimlerin kurulmasında, biz Tekin’in ünsüz düzeni belirlemesini esas aldık. Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*’nde Orhun Türkçesinin ünsüzlerini /p, b, t, d, k, g, ç, s, z, ş, m, n, ŋ, ñ, l, r, y/ olarak sıralamış ve boğumlanma yerlerine göre şöyle sınıflandırmıştır:

Dudak ünsüzler: /b, p, m/

Diş ve dişeti ünsüzleri: /t, d, ç, s, z, ş, n, l, r/

Öndamak ünsüzler: /**ñ**, y/

Artdamak ünsüzler /k, g, ŋ/

Orhun Türkçesinde /d, g, ŋ, ñ, r, z/ ünsüzleri dışındaki tüm ünsüzler söz başında bulunur, /l, p, ş/ ünsüzleri yalnız alıntı sözcüklerde söz başında bulunabilir.

Söz başında hiçbir ünsüz çifti bulunmaz, söz sonunda bulunabilen ünsüz çiftleri ise şunlardır: /lk/, /lp/, /lt/, /nç/, /nt/, /rç/, /rk/, /rs/, /rt/ ve /yt/ (Tekin 2000: 65).

G. Doerfer, çağdaş Türk lehçelerinde söz başında Ø ~ /h/ gelişmesi yanında, Eski ve Orta Türkçedeki Ø'lı bazı sözcüklerin söz başında /h/'li olduklarını belirterek böyle sözcüklerin birincil bir /h/'yi korumuş sözcükler olduklarını ifade etmiştir. Ana Altayca söz başı /*p/'ye gittiği bilinen ve /h/ ile başlayan pek çok sözcüğü Halaç lehçesinde görebiliriz (Barutcu 1989: 4; 2-34). Bu durum, bizim Sarı Uygur Türkçesi de dâhil, Çuvaş dışındaki bütün Türk lehçe ve ağızlarının türediği Proto-Türkçeden dallanan Proto-*Oguz* dalının söz başı ünsüz düzeninde bir /*h/ ünsüzü rekonstrükte etmemize izin vermektedir. Bu çalışmada Sarı Uygur Türkçesinin söz başı ünsüzleri tarihsel ve karşılaştırmalı olarak incelenirken, Proto-Türkçenin söz başı ünsüz düzeninde /*h/ ünsüzü var sayılmış ve Ortak Türkçe (= Proto-*Oguz*) /*h-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarındaki durumu gösterilmeye çalışılmıştır.

4.2.1. Çift Dudak Ünsüzleri /*b/, /*p/

4.2.1.1. /*b/ Ünsüzü

Ortak Türkçe /***b/** ünsüzü, ötümlü, patlamalı, çift dudak ünsüzüdür. OTü. /*b/ ünsüzü söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. /*b/ ünsüzü Sarı Uygur ağızlarında söz başı konumunda genellikle korunmuştur, istisna olarak yarı ötümsüz /b̥/'ye geliştiğine de rastlanır (**a.1.**). Ancak /b/ olarak korunan sözcüklerde OTü. /*b/ ünsüzünün sızıcılaşarak ötümsüz /β/ ve seyrek olarak ötümlü, diş-dudak /v/ sesine, Dahe ağzında bir örnekte ötümsüz, sızıcı, çift dudak /ɸ/ sesine geliştiğine de rastlanır. Aynı sözcüklerde Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tamamen zayıflayarak sıfırlandığı da görülür. OTü. söz başı /*b/'de görülen bu gelişmelere *b-'li sözcük daha çok ünlü veya zayıf ünsüzler ile biten sözcükleri takip ettiğinde karşılaşılır, bazen /s, ş/ ünsüzleri ile biten sözcükleri takip ettiğinde de zayıflayarak sızıcılaşmasına rastlanır (**a.1.1.**). Bazen /**b̥/** olarak ötümsüzleşip güçlenmesi kendisinden sonra gelen soluklu ünlünün etkisiyle ortaya çıkar, ancak bu durum düzenli değildir, bu durum bazen kaynak kişinin o andaki konuşma tarzından kaynaklanmaktadır (**a.1.2.**). Yukarıda belirtilen durumları aynı kişinin konuşmasında aynı sözcüklerde de karşılaşılabilir.

OTü. **/*b/** ünsüzü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başı bazı sözcüklerde tam ötümsüzleşerek /p/ sesine gelişmiştir. Aynı sözcüklerde OTü. /*b/ > /p/ güçlenmesi yerine zayıflayıp sızıcı /β/ sesine geliştiği de görülür; Dahe ağzında birkaç örnekte ötümsüz, sızıcı, çift dudak /ɸ/ sesine geliştiği de görülür. Bu sızıcılaşmalarla, *b-'li sözcük genellikle ünlü veya zayıf ünsüzler ile biten sözcükleri takip ettiğinde karşılaşılır, ancak kaynak kişinin hızlı konuşmasında da ortaya çıkabilir. /*b/ > /p/ gelişmesi gösteren örneklerde Minghua ağzında bazen şarkı söylerken veya yavaş konuşmalarda /b/ ve /p/ arasında olup /p/'ye daha yakın yarı ötümlü /p̬/ sesine, /b/ ve /p/ arasında olup /b/'ye daha yakın /b̥/ sesine geliştiği de görülür, böyle aynı bir sözcüklerin /b/'li telaffuz edildiği de olur (**a.2.**). Yukarıda belirten durumlar bazen aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcüklerde de görülür.

Sarı Uygur ağızlarında düzenli olarak /*b/ > /p/ gelişmesi gösteren sözcüklerin bazen /b/ olarak kullanıldığı örnekler de vardır. Örneğin: OTü. ***bagla-** "bağlamak" sözcüğüne Minghua ağzında, eski şarkı sözlerinde [**bɑʁdɑ-]~ [bɑʁd-]** biçiminde rastlanır, bunun dışında geçmiş yaşamı anlatma sırasında bir kez [**bɑχqdə-]** olarak da tespit edilmiştir. Sarı Uygur ağızlarındaki **pe, pəj, pəi** olarak söylenen OTü. ***beː** "dişi at" sözcüğü Dahe ağzında **qulunnəq pẹː/pẹ/pəj/pəi** "kulunu olan dişi at, kulunlu dişi at" birleşik isminde, kendisinden önceki sözcük ile ara vermeden yan yana geldiğinden /p-/ önceki sözcüğün son sesi küçük dil /q/ ünsüzünün etkisiyle benzeşme yoluyla [**quj]˗** [**χuj]** olarak telaffuz edilir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. söz başı /*b/ ünsüzünün gösterdiği bir diğer gelişme, genizsil çift dudak sesi /m/'ye gelişmesidir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen bu /*b/ > /m/ gelişmesi genellikle söz içinde genizsil ünsüz bulunan sözcüklerde görülür. Bu değişme, en erken örneklerini Orhon-Yenisey Türkçesinde tanıkladığımız ve Buddhist ve Maniheist Türk çevresi ile Erken İslamî Türk çevresinden kalan eserlerde artık yaygınlayıp genelleşmiş olduğunu bildiğimiz benzeşme yoluyla ortaya çıkan şartlı bir değişmedir **(a.3.1.)**. Ancak Sarı Uygur Türkçesinde, her iki ağız alanı için de geçerli olarak her hangi bir genizsil ünsüzü bulunmadığı hâlde /*b-/ > /m-/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunmaktadır (**a.3.2.**).

Aşağıdaki h- ~ ɸ- ~ p- dalgalanmaları gösteren biri Türkçe, diğeri Moğolca kökenli iki sözcüğün ilk veya aslî biçimlerinin söz başı b'li olmaları dikkat çekicidir. *h*-'li biçimlerin ortaya çıkışını önce bir *p*- ötümsüzleşmesi ve ardından gerçekleşen bir *f*- aşaması, Ana Altayca söz başı /*p/'lerin Ramstedt tarafından belirlenen gelişme yönünü destekler niteliktedir. Ayrıca bkz. **4.2.8.3.** /*h/.

OTü. ***bükin** "iç organlar, bağırsaklar" ED 328a **büken (?bükin) → [høɣɯn]** "on iki parmak bağırsağı, karından sonra gelen bir parça kalın bağırsak?" qɑɾɑ **høɣɯn** 0203010901/01; [**peɣen**] "ay." Gara **peɣen** (Lei Xuan-chun 1992: 71)

Mo. **bagana** "direk, sütun, kazık, destek, binanın döşeme kirişi" Lessing 2003: 107b → **[hɑʁəN]** < pɑʁɑN "kaya taş, büyük taş" (Bkz. pɑʁəN) 0202030605/150, [**ɸɑʁɑN]** 0202030605/153, **[pɑʁɑN]** 0202030402/20, 0502020101/241

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında, söz içi konumunda ünlüler arası OTü. /-*b-/ ünsüzlü sözcüklerde /*b/ ünsüzünün zayıflayarak önce sızıcılaştığı, daha sonra da izini çevresindeki ünlülere de bırakarak sıfırlandığı görülmektedir (**b.1.2.**). Ancak /VβV/ ~ /VvV/ olarak sızıcılaşma aşamasında kalmış örneklerine de rastlanır. /b/ ünsüzünün, iki ünlü arası, akıcı ünsüz ardı durumunda sızıcılaşarak /β/ sesine geliştiği Moğolca ödünç sözcüklerde de görülür (**b.1.1.**).

OTü. /*b/ ünsüzü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi ünsüz önü durumunda sıfırlanmıştır (**b.2.1.**), ancak daha önceki çalışmalardan yararlanarak hem sıfırlandığı hem de sızıcılaşarak diş-dudak /v/ ünsüzüne geliştiği iki örnek tespit edilmiştir, Dahe ağzında ötümsüz, sızıcı, diş-dudak /f/'ye gelişen bir örneğine de rastlanmıştır (**b.2.2.**). Moğolca ödünç sözcüklerde /-b-/ ünsüzünün, söz içi ünsüz önü durumunda ötümsüzleşerek /p/ sesine geliştiği örnekler görülür (**b.2.3.**). Söz içi akıcı ünsüz ardı durumunda OTü. /*b/ ünsüzünün sızıcılaşarak /β/'ye gelişen bir örneğine rastlanır, /b/ ünsüzünün, söz içi akıcı ünsüz ardı durumunda sızıcılaşarak /β/ sesine gelişmesi Moğolca ödünç sözcüklerde de görülür (**b.3.1.**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızları ile ilgili kayıtlarımızda söz sonunda OTü. **/*b/** ünsüzünün sıfırlanarak kaybolduğu OTü. ***eb** "ev" ve OTü. ***sub** "su" olmak üzere iki örneğe rastlanmıştır (**c.1.1.**).

Çift dudak /*b/ ünsüzünün yuvarlaklaştırma etkisi vardır. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*b/'den sonraki düz ünlülerin yuvarlaklaştığı sözcükler görülür, bu yuvarlaklaşmanın /b/'nin etkisiyle ortaya çıkmış olması gerekir.

OTü. ***biːz** "biz, çuvaldız" TT 183 → **[bəz]~ [buz]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 56, 67)

OTü. ***biːr** "bir" TT 183, ED 353b → **[βoɾ]** "bir, bir veya aynı" (Bkz. bəɾ~ bəːɾ~ bər~ β̥əɾ~ β̥ər~ βəːɾ~ βəɾ~ βər~vəɾ~ əɾ~ ər~ oɾ~ uɾ~ bəχɾ) 0103030702/15, [**βuːɾ]** 0202010701/13, [**βuɾ]** 0103010705/01, 0202020501/07, 0203020202/04, 0502020101/405, **[ʊɾ]** 0202030902/46, 0203010701/15, **[ɔɾ]** 0202030902/76

OTü. ***baş** "baş" ED 375a → [**ɸudʐ̬]** "baş, saç, tepe, ilk, üstü, bir nesnenin uç kısmı, başcılık" (Bkz. baʂ~ baːʂ~ baːdʐ~ baːd̥ʐ̬~ badʐ~ baʰʂ~ baʰdʐ~ baʰd̥ʐ̬~ βadʐ̬~ βaʂ badʐ̬~ baʰːdʐ~ β̥aχʂ~ β̥aχdʐ~ β̥aʂ~ β̥adʐ~ β̥aʰdʐ~ β̥aʰd̥ʐ̬) 0202020501/92

OTü. ***bıçak** "bıçak" ED 293b → **[pudʐ̬ɑq]** "ay." (Bkz. pədʐ̬aq~ pədʒaq~ pədʐ̬ɑɢ~ pədʐ̬aq~ pədʐ̬ɑɢ~ pəʰdʐ̬aq~ ɸədʐ̬aq) 0103030802/22

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** "bıldır" ED 334a → [**puʰdoːɾ**] "geçen yıl" (Bkz. pədəɾ ~pəʰdəːɾ ~ pəd̥əɾ ~ pəʰdəːɾ ~ pəʰdəɾ ~ pədoːɾ) 0103030802/01

OTü. ***bėñi** "beyin" ED 348b → [**moŋe]** "ay." 0202030404/07, [**moŋẹ̈ː]** 0202030404/09

OTü. ***kepek** "kepek" ED 583a → [**kevek]~ [køvek]~ [kyvyk]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 169, 176)

Ancak hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*b/ ünsüzünden sonra yuvarlak ünlünün düzleştiği örnekler de görülür. (Bkz. **4.1.5. /*uː/; 4.1.6. /*u/**). OTü. ***bedü-** "büyümek" ve ***bedük** "büyük" sözcüklerinde görülen yuvarlaklaşması ise geriye benzeşmeyle ortaya çıkmış olup sadece Sarı Uygurların Dahe ağzında görülür (Bkz. **4.1.10. /*e/**).

a. Söz başında

a.1. OTü. /*b/ > **SUM, SUD** /b/

OTü. ***baːy** "zengin" ED 384a → **[bɑːj]** "ay." 0202030401/36, [**bɑj]** 0202010702/03, 0202010502/01, [**beːj]** 0202010703/10,

0203020601/11, [**bej]** 0202030802/11, 0203020101/02, **[bẹj]** 0203010303/10

OTü. ***bodu**- “boyamak” ED 300a → [**boz-]** “ay.” 0203010501/06

OTü. ***bodug** “boya” ED 302a → [**bozəq]** “ay.” 0203010501/06

OTü. ***bedü-** “büyümek” ED 299b → **[bezə-]** “ay.” 0103010503/09, 0103030701/07, 0103030901/33, **[bøzʉ-]** 0502020101/219, [**bøzə-]** 0502020101/105, **[bøzy-]** 0203010301/21, [**bʉzə-]** 0203010301/20, [bezʉ-] 0202020501/108

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → **[beːzək]** “ay.” (Bkz. bezəg~ bezəķ~ bezǩ ~ bezeːk ~ bẹzəg ~ bẹzək ~bøzəg) 0103040405/51, 0201010102/03, 0202010703/18, **[bezək]** *sık.* **[bøzək]** 0202010501/18, 0202030401/02, 0203011002/16, **[bezʉk]** 0502020101/137, **[bəzək]** 0102020401/46, 0202030308/04, **[beːzǩ]** 0103040301/15, **[beːzuːg]** 0202020501/71, **[bezuk]** 0202020501/43, 0202030104/02, 0202030604/73, 0202030901/11, 0202031202/54, 0202020501/72, **[beːzuq]** 0202030101/08, [bezg] 0103010702/50, [**bøzyk]** 0202030901/06, 0203020403/08, 0502020101/241, **[bøːzək]** 0202010501/13, 0203011002/16, **[bøːzuk]** 0202030104/08, 0202030605/150, **[bøːzug]** 0202030902/01, [**bøːzʉk**] 0203010503/05, 0203011002/07, **[bøːzyk]** 0202010501/13, 0202031201/05, [**bøzuk**] 0202020501/88, 0202030605/64, 0203020401/20, 0502020101/378, [**bøzʉk**] 0202030901/04, 0203011002/22, 0502020101/85, **[bøzyg]** 0203020301/06, 0502020101/182, **[bozək]** 0202030802/29, **[bozuk]** 0202030802/27

OTü. ***baːka** “kurbağa” TT 172, ED 311b → [**bɑɢɑ]** “ay.” 0202020501/46

OTü. ***beːl** “bel” ED 330a → [**bẹɬ]** “ay.” 0103020301/19

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b → [**bɑɬəq]** “duvar” 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑːq]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑɬq]** 0203020501/15

OTü. ***bulıt** “bulut” ED 333b → [**bəɬət]** “ay.” 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***bėlek** “hediye” ED 338b → **[belek]** “hediye, uğurlu işaret, sembolü” (Bkz. bəɬəg~ bəlek~ bəlẹk~ bəlik~ beleg~ belẹk~ bẹlek~ bẹlẹg~ bẹlẹg) 0103040402/21, 0202030605/04, **[beleːk]** 0202030802/17, **[bəlẹk]** 0103040401/20, **[bẹlẹk]** 0102020304/12, 0103030702/65, 0202010703/21, 0202031201/26, 0203020202/13, **[bẹlik]**

0103030702/51, [**bilik**] 0102020304/04, 0103050201/11, 0202031201/11

OTü. ***bilegü** “bileme taşı” ED 341b → **[bəleɣə]** “ay.” 0202030401/25, **[bəleːɣə]** 0202030401/24, **[bəlẹːɣə]** 0202030401/16

OTü. ***bileːzük** “bilezik” ED 345b → **[bəlisək]** “yüzük (Dahe ağzı)” 0502020101/288, **[bəlẹsək]** 0502020101/276, **[bəlisəg]** 0202030605/85, **[bẹlẹsək]** 0202030605/88, **[bilisəg]** 0202030605/82

OTü. ***bars** “leopar” ED 368a → [**bɑɾs]** “kaplan” 0202020501/16

OTü. ***birle** “birlikte” ED 364b → **[bəle]** 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

OTü. ***biːrik-** “birleşmek” ED 363a → [**bəɾək-]** “birikmek” 0502020101/202

OTü. ***bėːş** “beş” ED 376a → [**bẹs]** “ay.” (Bkz. b̥is) 0103030702/52, 0203020401/10, 0502020101/326, [**bẹːs]** 0203020401/10, [**bẹş]** 0202010901/67, **[bis]** 0103010701/67, 0202020501/86, 0203010301/44, 0502020101/309, [**biːs]** 0102020402/28, 0202010701/07, 0203010701/02

OTü. ***başla-** “başlamak” ED 381b → [**bɑşdɑ-]** “ay.” 0202020501/75, [**bɑş̥də-]** 0202031202/23

OTü. ***boşut-** “salmak, salıvermek” ED 378a **boşut- (?*boşot-**) → **[bosɑt-]** “gevşetmek, çözmek” 0102020402/04, [**boʰsɑt-]** 0103020303/06

OTü. ***başgar-** “başlamak, önderlik etmek” ED 380a → **[bɑşɢɑɾ-]** “halletmek, yapmak” 0202010502/11

OTü. ***buːt** “but, bacak” TT 179, ED 297B → [**bət]** “ay.” 0103010306/26, 0202020301/10, 0502020101/485

OTü. ***buːz** “buz” ED 389a → [**bəz]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 56)

OTü. ***buz-** “bozmak, zarar vermek” ED 389b → [**bəz-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 56)

OTü. ***bas-** “basmak” ED 370b → [**bɑs-]** “basmak, yapmak, yenmek” 0202030801/23, 0502020101/417, [**bɑʰs-]** 0202030605/133, 0502020101/416. Ayrıca bkz. **a.1.2.**

OTü. ***busan-** “üzülmek” ED 374a → [**bosɑɴ-]** < bosɑn- “hava kapalı olmak” 0103040405/13

OTü. ***biːz** “biz, çuvaldız” TT 183 → **[bəz]~ [buz]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 56, 67)

Hind-Avrupa, ? İranî > OTü. **bė:çin** ED 295b, **bi:çin** “maymun” TT 183 → **[bedʒin]** (Lei Xuan-chun 1992: 59)

a.1.1 OTü. /*b/ > **SUM** /b/~/β/(~ /v/~ Ø); **SUD** /b/ ~/β/ (~ /v/~ Ø~ /ɸ/)

OTü. ***ba:g** “kayışı, bant” ED 310b → [**baʁ]** “ay.” 0103020303/11, 0202020101/02, **[βaʁ]** 0202020101/02

OTü. ***ba:r** “var” TT 172, ED 353a → [**baɾ]** “ay.” (Bkz. βɑ:) 0102040301/19, 0103020304/37, 0201010101/05, 0202030902/96, 0203020403/11, 0502020101/465, [**ba:ɾ]** 0102020402/23, 0103020303/03, 0202020501/06, 0203030101/06, **[ba:]** 0103020302/12, **[baɾ]** 0202010503/13, [**b̥aɾ]** 0203030102/10, **[βa:ɾ]** 0203020203/16, **[βaɾ]** 0103010305/49, 0202020303/12, 0203010302/14, 0502020101/74, **[vaɾ]** 0202010703/05, 0203010301/44, **[a:ɾ]** 0203011002/11, [**aɾ]** 0103010503/01, 0202030902/125, 0203020201/01

OTü. ***bo:d** “boy, vücut, gövde” ED 296b → [**boz]** “ay.” 0102020402/25, 0203010501/05, 0502020101/53, **[bo:z]** 0103020303/45, 0202030902/106, 0502020101/400, **[bɔz]** 0103010601/40, **[βoz]** tijnəŋ bər **β.** 0202030604/57

OTü. ***bil-** “bilmek” ED 330b → [**bəɬ-]** “ay.” 0103040601/06, 0201010101/05, 0202030901/06, 0203010301/37, 0502020101/218, [**bə:ɬ-]** 0103020404/03, [**bəl-]** 0103050301/20, 0202010901/46, 0203010301/17, [**bə^{h}ɬ-]** 0103010304/79, 0202030605/97, 0203030101/05, [**βəɬ-]** 0202010502/22, 0203010301/24

OTü. ***bi:r** “bir” TT 183, ED 353b → [**bəɾ]** “bir, bir veya aynı” (Bkz. b̥əɾ~ b̥əɾ~oɾ~ uɾ~ bəχɾ) 0102040301/15, 0103010503/01, 0201010102/05, 0202031202/43, 0203010301/07, 0502020101/243, **[bə:ɾ]** 0103010304/59, 0202030902/06, 0203010301/15, **[bər]** 0102020303/31, 0103030801/03, 0202020701/04, 0203011002/22, **[βə:ɾ]** 0202031201/15, **[βəɾ]** 0102040301/17, 0103050201/24, 0202020501/88, 0203020302/11, **[βər]** 0103010701/93, 0202020501/06, **[βoɾ]** 0103030702/15, [**βu:ɾ]** 0202010701/13, [**βuɾ]** 0103010705/01, 0202020501/07, 0203020202/04, 0502020101/405, [**vəɾ]** 0202030801/01, 0203020501/12, **[ʊɾ]** 0202030902/46, 0203010701/15, **[ɔɾ]** 0202030902/76, **[əɾ]** 0103010503/10, 0201010101/24, 0202010901/37, 0203011002/19, **[ər]** 0202030604/10

OTü. ***bagır*** “karaciğer” ED 317a → [**bɑʁər]** “ay.” (Bkz. b̥ɑʁər) 0202030401/30, 0502020101/60, **[βɑʁər]** ø^{h}kb̥e͡**β.** 0202030104/16, hʤi **β.** 0203010801/02, jeɾ **β.** 0202030404/07

OTü. ***bar-*** “gitmek, varmak” ED 354a → [**bɑɾ-]** “ay.” (Bkz. bɑː- b̥ɑɾ-~ b̥ɑ^{h}ɾ- ~βɑːɾ- ~ βɑ- ~ vɑː-) 0102020401/49, 0103010705/42, 0201010101/22, 0202010502/16, 0203011002/02, 0502020101/426, [**bɑːɾ-]** 0102020303/23, 0202010503/05, [**bɑ-]** 0102020303/27, 0202030902/33, 0502020101/288, **[bɑr-]** 0102020402/22, 0103010305/75, 0202030902/35, 0203020501/03, 0502020101/138, [**bɑ^{h}ɾ-]** 0103050301/32, 0202020401/04, 0203010702/25, **[βɑɾ-]** 0102020402/03, 0103010305/84, 0202010901/25, 0203020201/14, 0502020101/359, **[βɑr-]** 0202030802/17, [**βɑ^{h}ɾ-]** 0203010702/20, **[βo-]** 0202030401/05, [**ɸɑ^{h}ɾ-]** qejɣɑʁəłɑ ɸ.-dəm 0202030902/99, **[ɑːɾ-]** 0202010901/33, **[ɑɾ-]** 0103040601/15, 0201010101/15, 0202010703/22, 0203010702/51, 0502020101/355, [**ɑr-**] 0203010701/17, [**ɑ^{h}ɾ-]** 0103050401/14

OTü. ***bėːr-*** “vermek” ED 354b → [**beɾ-]** “vermek, ödemek, biri için yapmak” (Bkz. b̥eɾ-~ b̥e^{h}ɾ-~ b̥e̞ɾ-~ b̥e̞^{h}ɾ-~ be-) 0102020301/05, 0103040301/17, 0202010702/04, 0203020202/20, 0502020101/124, **[beːɾ-]** 0203020402/05, **[be̞ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/52, 0203020202/15, 0502020101/142, [**be^{h}ɾ-]** 0502020101/145, [**be̞ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/54, 0203010303/10, 0502020101/87, [**be̞r-]** 0203010702/48, **[be̞^{h}ːɾ-]** 0202010501/17, **[be̞^{h}ɾ-]** 0103050305/15, **[βeɾ-]** 0103010305/02, 0202030101/11, 0203020202/15, 0502020101/221, **[βe̞ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/18, 0202031202/13, 0203020202/15, 0502020101/74, [**veɾ-]** 0202030301/16, **[eɾ-]** 0103030201/26

OTü. ***baş*** “baş” ED 375a → [**bɑʂ]** “baş, saç, tepe, ilk, üstü, bir nesnenin uç kısmı, başcılık” (Bkz. bɑːʂ~ bɑːdʐ̟~ bɑːd̥ʐ̟~ bɑdʐ̟~ bɑ^{h}ːdʐ̟~ b̥ɑχʂ~ b̥ɑχdʐ̟~ b̥ɑʂ~ b̥ɑdʐ̟~ b̥ɑ^{h}dʐ̟~ b̥ɑ^{h}d̥ʐ̟) 0103010703/05, 0203020401/16, 0202010502/17, 0502020101/433, **[bɑdʐ̟]** 0102040302/03, 0103030702/56, 0202031201/14, **[bɑ^{h}ʂ]** 0103040601/10, 0202010201/01, 0203020202/01, 0502020101/44, **[bɑ^{h}dʐ̟]** 0102040302/04, 0103020301/16, 0202030104/06, 0203030102/20, 0502020101/297, **[bɑ^{h}d̥ʐ̟]** 0102040302/06, 0203020401/16, 0502020101/151, **[βɑdʐ̟]** bəɾ **β.**+ə 0103030702/59, [**βɑʂ]** ɢɑɾɑ **β.** ɑq bɑʂ bolɐrnəŋ ʃiaɴdʐ̟iŋ d̥əɾ ͡nɑ 0103010701/111, ʂugu **β.** 0202020401/16, ʂɨgə **β.**+əɴGɑ 0203020402/18, ʤe̞ɾɣi **β.** 0103030203/41, **jyβɑʂ** < **jy+ βɑʂ** “evin tepesi, çatı” 0103030802/27; bəɾ͡ **β.** kəsɯnə 0202030601/76, gudəɾ͡ **β.**

0102040301/07, ɸudɑʁ **β.**+dɑ͡ɬɑ 0202030802/34, sɑrəʁ͡**β.** ɢoj 0202030605/113, dɑs͡**β.** 0103010703/22, dɔχqu**s β.** mɑɴqəsdəŋ 0502020101/337, [**ɸudz**] məɬɑnəŋ **ɸ.** 0202020501/92

OTü. ***başlıg** "başlı" ED 381a → [**bɑʂdəʁ**] "ay." 0103010601/78, 0202030602/05, 0502020101/448, **[βɑʂdəʁ]** ŭʂ **β.** mɑɴqəs 0502020101/294, bẹs **β.** mɑɴqəs 0502020101/326, dɑs **β.** 0103030203/56, dɔ^{h}qus **β.** mɑɴqəs 0502020101/80, **[βɑʂdəq]** bis **β.** mɑɴqəsḍə 0502020101/496

OTü. ***boːl-** "olmak" fiili, Sarı Uygur ağızlarında ***yoːk** "yok" sözcüğünden gelişen [**joq**] ile duraksız yan yana geldiğinde, /b-/ önceki sözcüğün son sesi konumundaki küçük dil /q/ ünsüzünün etkisiyle benzeşme yoluyla **[qu-]**~ [**ɢo-**] ~ [**ɢɔ-**] ~ [**ɢu-**] olarak telaffuz edilir. Küçük dil sesi /ʁ/ ile biten bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde **[ʁoɬ-]** olarak ortaya çıktığına da rastlanır, ancak /ɣ/ ile biten bir sözcükten sonra **[ʁɔ-]** olarak görülmesi, bir benzeşme gerçekleşmesinden sonra kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanarak bir küçük dil /ʁ/'ye gelişerek ortaya çıkmıştır.

OTü. ***boːl-** "olmak" TT 177, ED 331a → [**boɬ-**] "ay." (Bkz. ol-~ boː-~ bol- ~ bo^{h}ɬ- ~ βo^{h}ɬ- ~ ʁɔ-) 0102020402/10, 0103040301/11, 0202030801/16, 0203020302/15, 0502020101/317, [**boːɬ-**] 0102040301/15, 0103020303/23, 0202030605/155, **[bɔɬ-]** 0202030301/34, 0203010303/06, **[bɔː-]** 0202030402/68, **[bɔ-]** 0103040401/24, 0202031202/10, [**buɬ-**] 0202020501/85, **[vɔ-]** 0103040403/51, **[bə-]** 0103010303/37, 0202020701/38, 0203010301/06, 0502020101/33, [**bəɬ-**] 0103010501/12, 0203020202/17, 0502020101/409, **[b̥ə-]** 0102020303/25, 0103050301/33, 0202020401/09, 0203011002/06, **[b̥o-]** 0103030901/39, 0202031202/27, [**b̥o^{h}ɬ-**] 0103030801/05, 0203020302/10, 0502020101/161, **[βoː-]** 0103030802/13, **[βo-]** 0103010703/10, 0202030605/61, 0203020203/06, 0502020101/274, **[βoɬ-]** 0103040405/05, 0202030604/37, 0203020201/01, 0502020101/164, [**βɔɬ-**] 0202030402/58, **[oː-]** 0103030702/23, 0202030401/05, 0502020101/205, 0203010301/31, **[oːɬ-]** 0103040401/13, 0202030402/27, **[o-]** 0102020303/21, 0103030901/16, 0202030403/08, 0203010702/53, 0502020101/386, **[oɬ-]** 0103030702/87, 0201010102/01, 0202030303/03,

0203010303/05, 0502020101/67, **[ɔː-]** 0202030802/39, **[ɔ-]** 0103030901/76, 0202030104/19, **[ɔɬ-]** 0202030605/78, 0202031101/31, **[ʊː-]** 0103040401/33, **[ʊ-]** 0103040401/30, **[u-]** 0202030605/38, **[qu-]** < **oɬ- joq͡q.-t ḍə** 0103040301/23, [**ɢo-] joq ͡ɢ.-p ɣɾo** 0203020601/57, [**ɢɔ-] joq͡ɢ.-sɑ** 0203020403/03, [**ɢu-]** jɔ**q ͡ɢ**.-t də 0103010503/01, 0103040301/27, **joq ɢ-t ḍə** 0103040301/35, **joq͡ɢ.-t ḍə** 0103010502/04, **[ʁoɬ-] ʧennəʁ͡ʁ.-uβ** 0202031201/33, **[ʁɔ-] peɣ ʁ.**-p də 0202030403/06

a.1.2. OTü. /*b/ > **SUM, SUD** /b/ ~/b̥/

OTü. ***buka** “boğa” ED 312a → [**bəɢɑ]** “ay.” 0103020304/22, 0202030902/75, [**b̥əɢɑ]** 0202020401/19, [**b̥əɢɑ]** 0202020401/20

OTü. ***bagır** “karaciğer” ED 317a → [**bɑʁər]** “ay.” (Bkz. βɑʁəɾ) 0202030401/30, 0502020101/60, **[b̥ɑʁər]** yxkb̥e͡b̥. 0103040301/12

OTü. ***bıç-/biç-** “biçmek, kesmek” ED 292 → [**b̥əʂ-]** “kıyafet v.s. dikmeden önce kumaş üzerinden kesip şekil vermek, biçmek” 0202020702/09

OTü. ***boːdlug** “boylu, uzun boylu” ED 305a → [**b̥oːχzdəʁ]** “ay.” 0103040302/14

OTü. ***biːr** “bir” TT 183, ED 353b → [**bəɾ]** “bir, bir veya aynı” (Bkz. bəχɾ ~βəːɾ βəɾ~ βəɾβoɾ~βuːɾβuɾ~vəɾ~ ʊɾ~ ɔɾ~ əɾ~ əɾ~ oɾ~ uɾ) 0102040301/15, 0103010503/01, 0201010102/05, 0202031202/43, 0203010301/07, 0502020101/243, **[bəːɾ]** 0103010304/59, 0202030902/06, 0203010301/15, **[bər]** 0102020303/31, 0103030801/03, 0202020701/04, 0203011002/22, [**b̥əɾ]** 0103010101/14, 0202010501/19, 0502020101/257, [**b̥ər]** 0202010901/23

OTü. ***berk** “pek, güçlü” ED 361b → [**b̥e̥ʰɾk]** “becerikli, güçlü” 0201010101/32, 0202030605/79

OTü. ***bar-** “gitmek, varmak” ED 354a → [**bɑɾ-]** “ay.” (Bkz. bɑː-~ βɑɾ-~ βɑr-~ βɑʰɾ-~ βɑːɾ-~ βɑ-~ βo-~ ɸɑʰɾ-~ ɑːɾ-~ ɑɾ-~ ɑr-~ɑʰɾ- vɑː-) 0102020401/49, 0103010705/42, 0201010101/22, 0202010502/16, 0203011002/02, 0502020101/426, [**bɑːɾ-]** 0102020303/23, 0202010503/05, [**bɑ-]** 0102020303/27, 0202030902/33, 0502020101/288, **[bɑr-]** 0102020402/22, 0103010305/75, 0202030902/35, 0203020501/03, 0502020101/138, [**bɑʰɾ-]** 0103050301/32, 0202020401/04, 0203010702/25, **[b̥ɑɾ-]** 0202030902/82, 0203030102/21, 0502020101/137, **[b̥ɑʰɾ-]** 0103050301/07

OTü. ***bėːr-** “vermek” ED 354b → [**beɾ-]** “vermek, ödemek, biri için yapmak” (Bkz. βeɾ- ~βe̬ɾ- ~ veɾ- ~ eɾ- ~ be-) 0102020301/05, 0103040301/17, 0202010702/04, 0203020202/20, 0502020101/124, **[beːɾ-]** 0203020402/05, **[be̬ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/52, 0203020202/15, 0502020101/142, [**beʰɾ-]** 0502020101/145, [**be̬ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/54, 0203010303/10, 0502020101/87, [**be̬r-]** 0203010702/48, **[be̬ʰːɾ-]** 0202010501/17, **[be̬ʰɾ-]** 0103050305/15, **[b̥eɾ-]** 0103030901/59, **[b̥eʰɾ-]** 0103010503/10, [**b̥e̬ɾ-]** 0201010101/23, 0202010703/22, [**b̥e̬ʰɾ-]** 0102020303/46, 0103050201/01, 0201010101/24

OTü. ***baş** “baş” ED 375a → [**bɑʂ]** “baş, saç, tepe, ilk, üstü, bir nesnenin uç kısmı, başcılık” (Bkz. bɑːʂ~ bɑːdʐ~ bɑːd̪ʐ~ bɑdʐ~ bɑʰːdʐ~ βɑdʐ~ βɑʂ ~ ɸudʐ) 0103010703/05, 0203020401/16, 0202010502/17, 0502020101/433, **[bɑdʐ]** 0102040302/03, 0103030702/56, 0202031201/14, **[bɑʰʂ]** 0103040601/10, 0202010201/01, 0203020202/01, 0502020101/44, **[bɑʰdʐ]** 0102040302/04, 0103020301/16, 0202030104/06, 0203030102/20, 0502020101/297, **[bɑʰd̪ʐ]** 0102040302/06, 0203020401/16, 0502020101/151, [**b̥ɑχʂ]** 0103030901/38, **[b̥ɑχdʐ]** 0102040302/08, 0103030901/66, **[b̥ɑʂ]** 0102040302/07, 0103010601/07, 0202030801/10, 0502020101/468, **[b̥ɑdʐ]** 0102040302/07, [**b̥ɑʰdʐ]** 0102020301/56, 0103010703/15, 0202030201/05, [**b̥ɑʰd̪ʐ]** 0102040302/01, 0103010703/03, 0202030605/165

a.2. OTü. /*b/ > **SUM** /p/~ /p̬/ (~/b/ ~ /b̥/ ~ /β/); **SUD** /p/ (~ /β/ ~ /ɸ/)

OTü. ***bagla-** “bağlamak” ED 314b → [**bɑʁdɑ-]** “ay.” 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, [**pɑʰqdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***beː** “kısrak” ED 291b → [**pe̬]** “doğum yapmışlığı olan dişi atı” 0202030402/13, **[pəi]** 0502020101/226, [**pəj]** 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, [**pəiː]** 0502020101/128, [**pe̬ː]** 0202030402/14, [**quj]** < **pəj** quɬunnə͡q q. məngin 0202010502/13, [**χuj] < pəj** quɬunnə͡q χ. ɬ͡ɑ 0202010502/14

OTü. ***beːg** “boy ve/veya uruk başı” TT 180, ED 322b → [**peɣ]** “ay.” 0102020402/03, 0103040302/13, 0202010701/18, 0203010301/32, [**peḵ]** 0202010703/32, [**peːɣ]** 0202020401/02, 0203020401/12,

[pe̞ɣ] 0203011002/15, **[peː]** 0202030403/06, [**peːk]** 0202020401/05, [**pek]** 0203010301/31

OTü. ***ber-** “vurmak, dövmek”**,** Krş. ETü. **berge** “kamçı, üvendire” (< ber-ge) ve **bert-** “vurmak, dövmek” < bert-t- Ettirgenlik ÇE, bu sözcükler için sırasıyla bkz. ED 362b, ED 358b ve ayrıca bkz. OTWF 379 *bärKä*, 594 *bärt-* → [**peɾ-]** “vurmak, dövmek, rüzgâr çıkmak, güçlü bir şekilde esmek” 0103030901/75, 0202030902/07, 0203020301/03, [**peːɾ-]** 0103010705/19, 0203011002/11, [**pe̞ɾ-]** 0103030901/70, 0202020501/08, 0203011002/11, **[peːχɾ-]** 0103030901/64, [**peχɾ-]** 0103030901/65, [**βeɾ-]** 0202030103/17, 0203010303/06, [**ɸeɾ-]** ɑnə **ɸ.**-əβər d̯ə͡ qɑn 0202030104/03

OTü. ***bıçak** “bıçak” ED 293b → [**pədzɻaq]** “ay.” 0103040405/56, 0502020101/104, **[pudzɻaq]** 0103030802/22, **[pədʒaq]** 0103010702/38, **[pədzɻaɢ]** 0502020101/106, [**pədzɻaq]** 0103040405/31, [**pədz̤ɑɢ]** 0103040405/52, **[pəʰdzɻaq]** 0502020101/439, [**ɸədzɻaq]** 0502020101/38

OTü. ***bıçım** “kumaş parça” ED 295b → [**pədzɻɨn]** “ay.” 0103020304/05, 0202020701/56

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** “geçen yıl” ED 334a → [**pədəɾ]** “ay.” 0103010304/41, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, **[pəd̯əɾ]** 0103040301/29, 0203010301/05, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, [**pəʰdəɾ]** 0103040301/28, 0201010102/05, 0203010702/12, **[pədoːɾ]** 0103050101/06, [**puʰdoːɾ**] 0103030802/01

OTü. ***bıːt** “bit” TT 176, ***bit** ED 296b → [**b̤əʂt]** “ay.” 0103010702/72, **[pəʂt]** 0103010701/95, 0202030401/34

OTü. ***bış-** “pişmek” ED 376b → **[pəs-]** “ay.” 0103010101/20

OTü. ***bışıg** “pişmiş” ED 378b → [**pəsəɣ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 70)

OTü. ***bışur-** “pişirmek” ED 383b → [**pəsər-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 70)

OTü. ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” ED 303a → [**pədəɣ]** “yazı, mektup, kitap, bilim, eğtim,” 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05, **[pədək]** 0202030605/167, 0203020402/01, **[pəd̯ək]** 0203010301/08, **[pəd̯əḵ]** 0203010301/08, **[pəd̯əɣ]** 0103030901/18, 0202030402/04, **[b̤əʰdəɣ]** 0103020403/11, **[b̤əʰdəɣ]** 0103020301/23

OTü. ***bitiglig** “yazılı” ED 304b → [**pəd̯əɣɬəɣ]** “ay.” 0202030102/04, [**bəʰdəɣɬəɣ]** 0103020301/13

OTü. ***bögür** “böbrek” ED 328a → [**pyɣyɾ]** “ay.” 0502020101/104

OTü. ***börk** “şapka” ED 362a → [**peɾk]** “ay.” 0103040302/17, **[peɾək]** 0103010303/20, **[peɾeķ]** 0202030602/17, [**pereg]** 0103040401/53, [**peɾek]** 0103050101/44, **[pe̩ɾək]** 0103010305/42, **[pe̩ɾəg]** 0203010701/28, **[peɾəg]** 0103030702/77, **[pe̩ɾg]** 0103040302/17, **[pøːɾuk]** 0202010501/08, **[pøːɾyk]** 0202010501/08, **[pøryg]** 0502020101/165, **[pʉrək]** 0203010501/04, [**βeɾək]** 0103010305/42

OTü. ***burun** “burun, ön, ön tarafı” ED 366b → **[pəɾən]** “ön, ön taraf” 0103010303/14, 0202020501/97, 0203020601/58, 0502020101/45, **[pərən]** 0103010304/79, 0203020601/68, **pərəːn** 0202020301/17. 0502020101/113, **[pəɾn]** 0103010702/50, 0203020402/22, **[poɾəɴ]** 0102020303/30, 0103010305/85, [**poɾn]** 0102020303/31, 0103050301/24, 0202031202/48, [**pɾn]** 0103040405/47

OTü. ***burçak** “baklagillerden taneli bitki” ED 357b → [**pəʰʤaq]** “ay.” 0103050102/34; **[puʰrʤaq]** (Lei Xuan-chun 1992: 76)

OTü. **burkan** (Çin. **bur** < Skr. **buddha** “Buddha” + Tü. **kan** “han”) ED 360b → **[pəʰɾɢɑn]** “ay.” 0102040301/16, 0202010901/08, **[pəχɾɢɑ]** 0103010601/45, **[pəχɾɢ̊ɑn]** 0103040402/23, **[pəʰɾɢ̆ɑn]** 0102020304/03, **[pəʰɾɢ̊ɑn]** 0102040301/11, 0103010502/17, 0103010601/04, 0202010703/11, 0202010901/81, **[puʰɾɢɑn]** 0202030604/03, 0502020101/56, **[puʰɾɢ̊ɑn]** 0202030801/28, **[ɸəʰɾɢɑn]** 0103010502/05, 0103010601/46, **[ɸəʰrɢ̊ɑn]** 0103040401/15, **[ɸuʰɾɢɑn]** 0103030702/05

OTü. ***bütün** “bütün” DLT 127 → **[pətən]** “bütün, tam, tüm; parçalanmamış, kesilmemiş (**azıq** “azık, gıda” ile birlikte)” 0202030605/35

OTü. ***bö:l-** TT 184, ***bö:lük~ *bölök** “bölük, kısım” ED 339b → **[pølʉk]** “ay.” 0203020601/06, [**ɸølek]** bər **ɸ.** 0203020601/17, [**ɸølʉk]** bər **ɸ.** 0203020601/10

OTü. ***büt-** “tamamlanmak” ED 298b → [**pət-]** “yetmek, tamamlanmak” 0103010601/56, 0202031202/52, 0502020101/186, [**ɸut-]** 0203020202/19, **[pud-]** 0202030604/57, [**puɖ-]** 0103030702/46, **[put-]** 0202030605/12, **[pəd-]** 0103010701/71, **[pəɖ-]** 0103030203/32, [**pəʰd-]** 0102020304/04, **[pəʰɖ-]** 0502020101/185, [**ɸət-]** 0103020303/45, **[ɸuʰt-]** 0102020402/21, [**pəʰt-]** 0202030601/53, **[bəʰt-]** 0103040402/22, **[ɸət-]** 0202030604/17, **[ɸud-]** disəβər͡ɬɑ **ɸ.** 0202031202/08

OTü. ***bütgür-** “tamamlatmak” ED 303b → [**putgəɾ-]** “ay.” 0202030605/04, [**pətgəɾ-]** 0202030605/07, [**ɸutgəɾ-]** uruʁ **ɸ.** 0202030605/13

a.3. OTü. /*b/ > **SUM** /m/ (~ /b/); **SUD** /b/ ~ /m/

a.3.1. OTü. /*b/ > **SUM SUD** /m/ (~/b/)

OTü. söz başı /*b/ ünsüzü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde genizsil ünsüz bulunan sözcüklerde benzeşme yoluyla genizsil /m/'ye gelişmiştir, ancak OTü. ***buː** "bu" sözcüğünden türeyen sözcüklerde genellikle genizsil /m/'ye geliştiği yanında istisna olarak /b/ korunduğu biçimlerine de rastlanır.

OTü. ***biːn-** "binmek" TT 183, ED 348a → [**mən-]** "ay." 0103010305/56, 0201010101/30, 0202030303/07, 0203011002/02, 0502020101/244, **[məːn-]** 0103010602/07, 0202030902/57

OTü. ***bün** "et suyu, et çorba" ED 347b → [**mən]** "ay." 0202030104/15

OTü. ***bıŋ** "bin" ED 346b → [**məŋ]** "ay." 0103050305/16, 0202030604/20

OTü. ***ben** DLT83 ***men** "ben" DLT 409 → [**mẹn]** "ay." (Bkz. mẹŋ~ mi) 0102020301/71, 0103010304/47, 0202020501/39, 0203020601/14, 0502020101/47, **[men]** 0102020402/27, 0103020301/23, 0202030301/07, 0502020101/457, **[mẹːn]** 0202010901/46, 0203010301/44, **[mẹ]** 0103010304/09, 0202020303/12, [**mien]** 0102020303/46, 0202030601/76, [**min]** 0102020301/34, 0103030901/13, 0201010101/01, 0202030604/10, 0203010301/04

OTü. ***bėñi** "beyin" ED 348b → [**moŋe]** "ay." 0202030404/07, [**moŋẹː]** 0202030404/09

OTü. ***bünüz** "boynuz" ED 352a → **[muŋus]** "ay." 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[moŋs]** 0202030902/76, **[mos]** 0103010705/03, **[mɔːs]** 0202030401/21

OTü. ***benek** "bakır para" DLT 83 → [**menẹk]** "para" 0103030901/52, 0203010303/10, **mẹnẹk** 0202031202/01, 0203020202/20, **[mənẹk]** 0202030402/53, **[mẹːk]** 0103050401/16, [**mẹnik]** 0103030901/52, **[minẹːk]** 0202030102/07, **[miniːk]** 0202030802/54, [**minik]** 0103040301/19, 0202020501/61, **[miːk]** 0103010303/28

OTü. ***buntag** < ***bunı teg** "böyle, bunun gibi" ED 349b → [**məndɑʁ]** "ay." (Bkz. mədɑː~ mədɑq~ mədɑʁ~ məndɑː~ məndɑːq~ məndɑːʁ~ məndɑ ~ məndɑq ~ məndɑɢ ~ mənḍɑʁ) 0102040301/01, 0103030701/07, 0202030701/14, 0203010702/54, 0502020101/68, [**bəndɑʁ]** 0103010705/10, 0202031202/54

OTü. ***buntan*** "bundan, buradan" → [**məndɑn]** "ay." 0103010601/76, 0202010501/05, 0202030601/20, 0203010302/05, 0502020101/174, [**bəndɑn]** 0502020101/262

OTü. ***boːyın*** "boyun" TT 177, ED 386b → [**mojn]** "ay." 0103020302/18, 0202030308/01, [**mojin]** 0103030901/68

OTü. ***baŋ-** "gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak" ED 348a, ED 767a ***maŋ-** → [**mɑɴ-]** "ay." 0102020401/20, 0103010304/50, 0202010503/13, 0203011002/21, 0502020101/240, [**mɑːɴ-]** 0103010305/32, 0202010503/10, [**mɑː-]** 0202020701/36

OTü. ***baŋış-** (ED 348a ***baŋ-**, ED 767a ***maŋ-**'dan) → [**mɑɴəs-]** "birbirine gidip gelmek, sık gidip gelmek, haberleşmek, sık ilişki kurmak" 0202030604/75.

OTü. ***beŋ** "ben, leke" ED 346b → [**miŋ]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 85)

OTü. ***buŋ+al-?** (ED 347b ***buŋ** "keder, üzüntü") → [**məŋnɑl-]** "bunalmak, sıkılmak" (Lei Xuan-chun 1992: 82)

OTü. ***baːn-** "bağlanmak, kendini bağlamak" ED 347b-348a 1. **baːn-** → [**mɑn-]** "takmak" 0102020301/59, 0103010304/22, 0202010501/11, 0203010702/45, **[mɑːn-]** 0103010602/02

OTü. **baːnım** (ED 347b-348a **baːn-** "bağlanmak, kendini bağlamak" 1.**baːn-**) → **mɑnəm** "Sarı Uygur kadın millî kıyafet üzerinde takımlı süsü" 0103030901/60, 0202031202/04, 0203010702/45, [**mɑnən]** 0103010305/09

OTü. ***baːntur-** > ***mandur-** "takmasına yardım etmek" ED 768a (ED 347b-348a **baːn-** "bağlanmak, kendini bağlamak" 1. **baːn-**) → [**mɑndəɾ-]** "ay." 0102020303/14, 0103010305/83, 0201010101/12, 0202010501/16, 0502020101/141, **[mɑndər]** 0103010305/13, **[mɑnd̥əɾ-]** 0103040401/53, 0201010101/15

OTü. ***baŋa, *maŋa** OT 239, 250; ***manga** DLT 406 → [**mɑɴɑ]** "bana, benim için" 0103010303/28, 0202030902/47, 0203011002/26, 0502020101/430, **[mɑʁɑ]** 0103050301/12, 0202010502/24, [**mɑː]** 0103010303/28, 0202030902/65, 0203020501/27, 0502020101/430

OTü. ***baŋraːş-** (ED 770b ***maŋraː-**) → [**mɑɴəɾɑs-**] "koyunlar bağırmak" 0103040405/24

OTü. ***böŋre-** OT 250 → [**moŋərẹ-]** "böğürmek, öküz bağırmak" 0202030303/04, [**moŋərẹ-]** 0202030303/04, [**oŋəre-]** 0202030204/03

a.3.2. OTü. /*b/ > **SUM** /m/ (~ /b/); **SUD** /b/ ~ /m/

Sarı Uygur Türkçesinde, her iki ağız alanı için de geçerli olarak her hangi bir genizsil ünsüz bulunmadığı hâlde /*b/ > /m/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunmaktadır. OTü. ***bu:** "bu" sözcüğünün yalın hâlde görülen **[mə]** biçimine daha çok Dahe ağızlarında rastlanır, ancak seyrek olarak Minghua bölgesinin Yağlakar ağızlarında da tanıklanmıştır. OTü. ***biːz** "biz" sözcüğü Dahe ağızlarında hem /b/'li hem /m/'li olarak görülür, Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup olanların konuşmasında istisna olarak /b/'li biçimin dışında genellikle /m/'li olarak duyulurken, Minghua bölgesi HoraNGat boyuna mensup olanların konuşmasında tamamen /m/'li biçimlerin kullanıldığı tespit edilmiştir. OTü. ***biːz** "biz" sözcüğü için tespit edilen **[vəs]** biçimi ise kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmış bir durumdur. OTü. ***biːz** "biz" sözcüğünün hem /b/'li hem /m/'li kullanılması aynı kişinin konuşmasında da duyulur.

OTü. ***biːz** "biz" TT 183, ED 388a → [**bəz]** 103050102/17, 0202030403/05, 0203020402/21, **[bəːz]** 0202010301/03, **[bəːs]** 0202030103/01, **[b̥əs]** 0202030802/28, [**məs]** 0103010304/14, 0201010101/03, 0202030603/01, 0203020202/06, 0502020101/455, **[məːs]** 0202030104/01, **[məːz]** 0203020601/15, **[bəs]** 0201010102/12, 0202030801/20, 0203020101/04, **[məz]** 0102020303/22, 0103050303/15, 0201010101/08, 0202020301/12, 0203020403/03, **[vəs]** 0202010901/83

OTü. ***bala:** "çocuk" ED 332b → [**məɬɑ]** "ay." (Bkz. məːɬɑ ~ məɬɑː ~ muɬɑ) 0202020301/06, 0103010703/02, 0201010102/09, 0202030402/07, 0203020201/04, 0502020101/39

OTü. ***bu:** "bu" sözcüğünün, ağızlardaki yalın hâlde görülen **[mə]** biçiminin ortaya çıkışında, Geç Eski Türkçe çekimli biçimlerindeki **mun+** çekim tabanı temel olmuş olmalıdır.

OTü. ***bu:** "bu" TT 179, ED 291b → [**mə]** "ay." (Bkz. buː) 0103010305/23, 0201010102/06, 0202010503/10, 0203010502/08, 0502020101/209, **[bəː]** 0102020303/41, 0103010306/20, 0201010101/15, 0202020702/10, 0203030102/17, 0502020101/192, **[bə]** 0102040302/08, 0103010705/18, 0201010102/12, 0202030801/09, 0203020203/03, 0502020101/255, **[bo]**

0103030702/62, 0202020501/07, 0203010701/25, **[bu]** 0102020401/49, 0103020302/02, 0202030604/14, 0203020501/24, 0502020101/375, **[ḇə]** 0103010303/03, 0201010101/29, 0202030802/41, 0203010702/27, 0502020101/330

moː ɬɑ “bu da, böyle” (Bkz. **mo ɬɑ˜ moː ɬe˜ mu ɬɑ**) 0103010601/41, 0202020501/66, 0203020302/15

mər < **mə** + **βərsə** “bu biri” < *bu biri, *bu birisi → **m.+sə** m.+sə şɨgə 0103030901/58

b. Söz içinde

b.1 -VbV-durumunda:

b.1.1. OTü. /*b/ > SUM, SUD /β/ (~ /v/)

OTü. ***tabar*** OTG 253, ***tavar*** ED 442b “mal” → [**dɑβɑr]** “ipek” 0102020303/01, 0103050102/36, 0202030602/15, **[dɑβɑr]** 0202030601/64, **[dɑːβɑr]** 0103030701/11, [**dɑvɑr]** 0103010302/01, **[dɑːvɑːr]** 0202030902/11

OTü. ***taban*** ED 441b “taban” → **[davan]** “ayak topuğu” (Lei Xuan-chun 1992: 97)

OTü. ***kebez*** “pamuk” DLT 289 → [**keves]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 169)

OTü. ***kepek*** “kepek” ED 583a → [**kevek]~ [køvek]~ [kyvyk]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 169, 176)

OTü. ***yabaş** “nazik, yavaş” ED 880b → [**jovɑs]~ [jovɑş]** “dürüst, sakin (binek hayvan için)” (Lei Xuan-chun 1992: 272)

OTü. ***yabıːtak** “eyer vurulmayan (binek hayvan)” ED 873a → [**jovɑdɑq]** (Lei Xuan-chun 1992: 272)

OTü. ***yubat*** “rahatlatmak, yardım etmek” ED 872b → [**dzu̯βɑt-]** “zahmet etmek, ilgilenmek” 0103030202/05, 0103030202/14

Mo. **qaban˜ qabang** “yaban domuzu” Lessing 1960: 895b → **[qɑβɑn]** “ay.” 0203030101/18, 0502020101/287

Mo. **yabudal** “iş, eylem, hareket, gidişat, durum” Lessing 2003: 672 → [**jɑβdɑɬ]** “iş, konu” 0201010101/24, 0202030605/108, 0203010301/45, [**jɑːβdɑɬ]** 0201010101/27, [**jɑɬdɑɬ]** 0103010701/59, 0202010901/20, 0203011002/10, 0502020101/368, [**jyβdɑɬ]** 0103050101/05

Mo **tabusang ~ tabusaɣ** “mesane” Lessing 1960: 213b → **[davasəq]** “ay, Dahe ağzı” (Lei Xuan-chun 1992: 97)

Mo. **abaga** (TMEN I, 2.) → [**ogɑ]** < ɑβɑgɑ “dede” 0103040301/11, **[ogo]** 0103050301/06, **[ɑβɑgɑ]** 0102040302/08, 0103010305/33, 0201010102/07, 0202030401/02, 0203020601/41, **[ɑβɑgɑː]** 0103040405/25, **[ɑvɑgɑ]** 0202020301/07; [**avaqa]~ [avqa]** (S. E. Malov 1957: 11)

b.1.2. OTü. /*b/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***abıçga** “ihtiyar” ED 6b → [**oʂɢɑ]** “ay.” 0203020402/24

OTü. ***abuç** “avuç” ED 6a → [**uːʂ]** “ay.” 0202030402/11, [**uʂ]** 0202030402/10

OTü. ***kabuk** “mesane” ED 583b → SUD [**qoq]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 214)

OTü. ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʇusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

OTü. ***yabız** “kötü” VEWT 176a, ***yavız** ED 881a → [**jəus]** “ay.” 0502020101/318, **[jyːs]** 0502020101/380, **[jius]** 0202020401/13, **[jəuːs]** 0502020101/323, **[jys]** 0202030101/06, 0502020101/205

OTü. ***yabızla-** “kötülemek” ***yavuzla-** ED 882a → [**jysdi-]** “ay.” 0202030902/01

OTü. ***tebey** “deve” ED 447b > ***tewey** > ***teːy** → **[tij]** “ay.” 0202030605/16, **[tiː]** 0202030105/02, **[tiːj]** 0202030605/16, **[ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, **[ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, **[ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

OTü. ***sebin-** “sevinmek” ED 790b → [**søjn-]** “ay.” 0103020401/06, 0202030902/114

OTü. ***sebinçlig** “mutlu” ED 790b → [**syjʂdəɣ]** “ay.” 0202010502/07

b.2. -bC-durumunda:

b.2.1. OTü. /*b/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***eblig** “eve sahip olan” VEWT 34a ***eb**, ED 3b ***ew** → **[jyləɣ]** (LEİ XUAN-CHUN 1992: 278)

OTü. ***subçı** “su satıcısı” ED 785 → [**sutʂɨ]** “ay.” 0202030203/03

OTü. ***suːbgar-*** ED 786b, TT 180 ***suːb*** → **[suʁɑr-]** 0103050301/02, 0502020101/284, **[sʊʁɑr-]** 0202030401/08, **[suːʁɑːr]** 0202031101/12

OTü. ***suːbluk*** "yalak" ED 788b, TT 180 ***suːb*** → **[suɬuq]** "içecek" 0202030604/27, **[suɬəq]** 0202030604/19, **[suɬuɢ]** 0202030604/73

OTü. ***yubkaː*** "ince" ED 874a ***yuwka, *yuwga*** DLT 819 → [**jyɢɑ]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 279)

OTü. ***ubşat-*** "parçalamak" ED 16a → **[ʂɑɾt-]** "ay." 0103050101/37, 0202030104/12, [**ʂɑːɾt-]** 0103010304/44, [**ʂɑɾəd-]** 0202030308/01

b.2.2. OTü. /*b/ > SUM /v/ ~ Ø**; SUD** /f/ ~/v/ ~Ø

OTü. ***tebsiː*** "tepsi" ED 445b → [**defʂi]** "ay. (Dahe ağzı)" Lei Xuan-chun 1992: 102

OTü. ***ubşak*** "küçük, kırıntı" ED 16a → **[uʂuɑq]~ [ʂɑvɑq]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 44, 301). Ayrıca bkz. yukarı OTü. ***ubşat-*** "parçalamak"

OTü. ?***şubraş-*** "gizli söz fısıldaşmak", yansımalı fiil, Krş. DLT 557 **şubşaş-** "ay.", [fakat Roos (2000: 366) Mo. **sibana- ~ sibene-** "kulağına fısıldamak" Lessing 1960: 810b] → [**ʂivrɑs-]** "gizli söz fısıldaşmak" (Lei Xuan-chun 1992: 306)

Çift dudak /*b/ ünsüzünün yuvarlaklaştırma etkisi vardır, etkisiyle yuvarlaklaştıran sözcükler görülür, bu yuvarlaklaştırması /b/'nin etkisiyle ortaya çıkmış olması gerekirç.

Ancak hem Minghua hem Dahe ağızlarında açık ve kapalı ilk hece konumunda /*b/ ünsüzünden sonra yuvarlak ünlünün düzleştiği örnekleri de görülür. (Bkz. **4.1.5. /*uː/; 4.1.6. /*u/**).

b.2.3. OTü. /*b/ > SUM, **SUD** /p/

Mo. **çabçiɣur** "yarma, yontmak için kullanılan herhangi bir alet" Lessing 2003: 248a → **[tʂɑpdzᶎəʁə]** "çapa" 0202020401/20; **[tʂɑpdzᶎəʁər]** (Lei Xuan-chun 1992: 292)

Mo. ***tobçi** "düğme" Lessing 1960: 810b → [**toptʂɨ]** 0202030301/39, **[dopdzᶎɨ]** 0202010501/03, **[topdzᶎɨ]** 0202030301/13

b.3. -Cb-durumunda:

b.3.1. OTü. /*b/ > SUM, SUD /β/

OTü. ***yalbar-*** "yalvarmak" ED 920b → [**jɑɬβɑr-]** "ay." 0103030802/39, 0202030301/23

Mo. **albatu, *albat** "köle, esir, kul" Lessing 2003: 46 → **[ɑɬβɑʰʧə]** "halk" 0203020401/15, **[ɑːɬβɑt]** 0202030801/09, **[ɑɬβɑḍə]** 0103030702/95, **[ɑɬβɑt]** 0103030702/19, 0202030802/41, **[ɑɬβɑtə]** 0203020401/16, **[ɑɬβɑʈ**] 0103030901/51, [**ɑɬβɑʧəː]** 0203020401/12, [**ɑɬβɑʰʧə]** 0203020401/15

c. Söz sonunda

c.1. -Vb durumunda

c.1.1. OTü. /*b/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***sub*** OT 252, ***suːv*** ED 783a "su" → **[su]** "ay." 0102040301/02, 0103030203/21, 0202010901/36, 0203011001/04, 0502020101/207, [**sʊ]** 0202030401/03, [**sʉ]** 0103010101/03, **[suː]** 0103020401/02, 0202030308/07

OTü. ***eb** "ev" VEWT 34a, ***ew** ED 3b → [**jy]** "ay." 0102020303/22, 0103010305/21, 0201010101/30, 0202010901/28, 0203020501/09, 0502020101/73, **[jyː]** 0201010101/20, 0202030402/32, 0203011002/13, **[ʒy]** 0102040301/13, 0103050401/02, 0201010101/12, 0202020702/31, 0203020501/04, **[ʤy]** 0202010502/08, **[ʃy]** 0202030902/24, [**ʐu]** 0103050102/19, **[gy]** bɑɬə$\widehat{\text{k g}}$. 0502020101/230

4.2.1.2. /*p/ Ünsüzü

OTü. **/*p/** ünsüzü ötümsüz, patlamalı ve çift dudak ünsüzdür; Türkçe kökenli sözcüklerde yalnızca söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. **/*p/** ünsüzü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içi konumunda iki ünlü arasında zayıflayıp sızıcı, ötümsüz **/β/** sesine geliştiği, nadir olarak ötümlü, diş-dudak **/v/** sesine geliştiği örnekler tespit edilmiştir (**a.1.2.)**, çalışmamızda Minghua ağzında OTü. /***p**/ ünsüzünün iki ünlü arasında ötümlü /**b**/ sesine geliştiği bir örneğine rastlanmıştır, aynı sözcük Dahe ağzında da ötümlü /b/ olarak kullanılmaktadır (**a.1.1.)**. OTü. **/*p/** ünsüzünün, söz içinde /r/ ünsüzünden önce geldiğinde zayıflayıp sızıcı /**β/** sesine geliştiği örnekler tespit edilmiştir.

Çalışmamızda söz içinde OTü. /***p/** ünsüzü, **/*r/** ünsüzden önce geldiğinde zayıflayıp **/β/** biçimine gelişir, **/*-pr-/** kümesinde /**-βɾ-/** olarak korunduğu görülen bir örnek dışında, genellikle **/-ɾβ-/** biçimine geliştiği tespit edilmiştir, bunun dışında tamamen zayıflayıp sıfırlandığı biçimlerine de rastlanır (**a.2.2.**).

Söz sonunda bulunup yapım eki eklenen OTü. ***saːplıg** "saplı" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinde [**sɑpdəʁ]** biçiminde bulunur, /*p/ ünsüzü korunmuştur, /*p/'nın etkisiyle kendisinden sonra gelen /l/'yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /*-pl-/ → /-pd-/ gelişmesi gösterir. Çalışmamızda tespit edilen bu örnekler hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülür (**a.2.1.**).

Kayıtlarımızda OTü. **/*p/** ünsüzü, söz içinde ötümsüz bir ünsüzden sonra geldiğinde /*p/ → /b/ gelişmesi görülür, ötümsüz ünsüzünün etkisiyle /*p/'den gelişen /b/'nin yarı ötümsüz /b̥/ olarak da bulunduğu tespit edilmiştir. Örneğin: OTü. /*-**pk-/** biçimi Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yeniden düzenlemesiyle /-**kb-/** biçiminde bulunur, /k/ sesinin etkisiyle bazen yarı ötümsüz /b̥/'ye gelişip **/-kb̥-/** biçimi de görülür (**a.2.3.**). OTü. **/*p/** ünsüzü, akıcı /***l/** ve **/*r/** ünsüzlerden sonra genellikle zayıflayıp sızıcı /**β/** sesine gelişir: /*-**lp-/** → **/-ɬβ-/, /*-pr-/** → **/-ɾβ-/**. Minghua ağzında kaydedilen /*-**lp-/** → **/-ɬ-/** gelişmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır (**a.3.2.**). Daha önceki çalışmalardan yararlanarak söz içi ünsüz ardı konumunda OTü. **/*p/** ünsüzü, Dahe ağzında sızıcı diş-dudak /v/'ye gelişirken Minghua ağzında ise genizleşerek /m/'e geliştiği bir örneğine rastlanmıştır (**a.3.3.**).

Orta Türkçedeki /***p/** ünsüz Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz sonunda **/p/** olarak korunmuştur, /**-p/** ile sonlanan sözcüğün ardından ünlü ile başlayan ekler eklendiğinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden yan yana geldiğinde /***p/** sesi zayıflayıp sızıcı **/β/** sesine, birer kez diş-dudak ses **/v/** sesine geliştiği tespit edilmiştir. Bunun dışında /*p/ ile biten bir sözcüğüne /g/, /k/, /ɢ/, /q/ ünsüzler ile başlayan ekler eklendiğinde bazen tam veya yarı benzeşme gösterir: ***-Vp-ɢ/q > Vq-ɢ/q, *-Vp-g/k > -Vk-g/k** (**b.1.1)**. Bu benzeşme durumu daha çok Sarı Uygurların Minghua ağzında görülür. OTü. ***tap-** "bulmak" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /ɢ/, /q/ ile başlayan ekler eklendiğinde söz sonundaki /p/ benzeşme yoluyla /q/ sesine gelişir, fakat Sarı Uygurların Dahe ağzında bu benzeşme

gerçekleştiği gibi, **ḍɑʰp**-qəş eɾ**, ḍɑʰp**-ɢəməs ḍə korunduğu biçimler de tespit edilmiştir. OTü. ***tep-*** "tekmelemek" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /g/, /k/ ile başlayan ek eklendiğinde Dahe ağzında [**tẹp-]** olduğu gibi korunmuşken, Minghua ağzında ise /*p/ sesi kendisinden sonra gelen ünsüze benzeşerek ***-p-g/k > -k-g/k** gelişmesi ile **[tẹxk-]~** [**tixk**-] olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında OTü. ***tep-*** "tekmelemek" sözcüğünün Minghua ağzında ünlü ile başlayan bir ek eklendiğinde **[diɣ-]** biçiminde bulunması /*-p/ > /-k/ şartlı değişmenin kalıplaştığını gösterir. OTü. ***tü:p** "dip, kök" sözcüğünde -p korunmuş olmakla birlikte Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında [**dʊ:]** olarak söz sonunda kaybolduğunu gösteren telaffuzlar muhtemelen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında cümle içinde geçmiş zaman zarf fiil eki **-p/-ıp** eklendiğinde sonra gelen yardım fiilin başındaki ünsüz /**g/, /q/, /**ɢ**/**'nın etkisiyle **-p/-əp** eki sonradan gelen yardımcı fiilin başındaki ünsüze benzer bir sese; /**k/, /q/** ünsüzlerine dönüşür. Bu durum Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık görülür, Minghua bölgesinin HoraNGat boyuna mensup konuşmalarında tamamen gerçekleştiği tespit edilmiştir. Sarı Uygurların Dahe ağzında daha çok ileri yaştaki kaynak kişilerde korunduğu görülür, diğerlerinde ise çoğunlukla geriye benzeşme dikkati çeker.

***-p͡ art k/g - > -p͡ q- > -q͡ q-**

***örle-p kal-** > əɾli-**p͡ qɑɬ-** → səkdi əɾli-**q͡ qɑ**-ʁɑn eː də 0103010705/22, əɾli-**q͡ qɑ**-p ḍə ͡nɑ 0103030901/15, əɾli-**q͡ qɑɬ**-ʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030404/05

***udu-p kal-** > uzu-**p qɑɬ-** → uzu-**q͡ qɑ**-t də 0103010503/07, uzu-**q͡ qɑɬ**-ʁɑ 0202030402/36, uzu-**q qɑɬ**-ʁɑn͡ e ḍə 0502020101/423

***tap-gu-maz turur** > tɑ**p-ɢəməs də** → tʂəndərəɬəq qɑsɑ tɑ**q-qəməs** ḍə 0103040303/06

***-p͡ ön k- > -k͡ g-**

***yet-ip kel-** > eʰd-**əp͡ geɬ-** → eʰd-**ək͡ gi**-ɣe 0202030402/41, hɑt uɣuɾən qəʂdɑʁɑ eʰd-**ək gi**-ɣeː 0103040405/20

***edert-ip kel- >** ẹzẹɾd-**əp geɬ-** → ẹzẹɾd-**ək͡ gi**-ɣi 0103010305/41

***odgan-ıp kel- >** uzɢɑn-**əp geɬ-** → uzɢɑn-**ək͡ gẹ**-ɣẹndi͡ ɬɑ 0202030402/36

***kaz-ıp kel-** > ɢɑz-**əp͡ge̩ł-**→ soɢɑnə ɢɑz-**ək͡gi-**ɣiş 0102040301/01, dəɾβɑq odʒin ɢɑ-**ək͡gi-**ɣi 0103030802/21, ɢɑz-**ək͡ge̩ł-**ɣe̩k nimi d̥ə 0202030104/08

***-p͡art k-** > **-p͡ɢ-** → **-q͡ɢ-**

***aŋla-p kara-** > ɑɴnɑ-**p͡ɢɑɾɑ-** → ɑɴnɑ-**q͡ɢ̥ɑɾɑ-** 0502020101/92

***ayıtış-ıp kara-** > ɑːjtə̆s-**əp͡ɢɑɾɑ-** → diorɾ dzᵹejsɑɴ͡ɬɑ ɑːjtə̆s-**əq͡ɢɑɾɑ**-ʁɑ 0202030604/40

***aç-ıp kara-** > ɑʰdzᵹ-**əp͡ɢɑɾɑ-** → ɑʰdzᵹ-**əq͡ɢɑɾɑ**-ʁej 0202030402/76

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında cümle içinde geçmiş zaman zarf-fiil eki **-p/-ıp**'ın ünsüzünün zayıflayıp sızıcı **/β/** sesine geliştiği görülür, bunun dışında **/u/~ /o/** şeklinde izini ünlüye bırakarak tamamen kaybolduğu da tespit edilmiştir. Geçmiş zaman zarf-fiil eki **-p/-ıp > /β/** gelişmesi Sarı Uygurların Dahe ağzında daha yaygın görülürken, **-p/-ıp > /β/ > /u/~ /o/** gelişme eğilimi Minghua ağzında daha belirgindir.

***bol-up > boł-uβ > boł-u** "olup" 0103010601/77, **oł-u** 0103010601/76, 0203010302/16

***tod-up > doz-up > doz- uβ > doz-u** "doyup" 0203020601/50

***adırıl-p > ɑːzəɾɬəp > ɑːzəɾɬəb > ɑːzəɾɬəβ > ɑːzəɾ-oː** "ayrılıp" 0103010602/05

***te-p turur > de-β- turur > diː-u-də** "diyor" 0103020302/16, 0202020702/26

***te-p turur > de-β turur > diː-o də** "diyor" 0102020303/31, 0103050301/01, 0202020701/55

***kel-ip > gel-iβ > geł-o** "gelip" 0103050305/06

***kö:ker-ip > gyger-iβ > gygeɾ-oː** "göğerip" 0103050303/18, **gygeɾ-o** 0103030702/56

Söz sonu konumunda OTü. /*p/ ünsüzünün Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında benzeşme yoluyla ortaya çıkan bir diğer durumu ise /*p/ → /t/ gelişmesidir. Çalışmamızda bu gelişme genellikle Sarı Uygurların Minghua ağzında görülür. Minghua ağzında /*p/ ünsüzüyle sonlanan bir sözcük, /t/, /d/ ünsüzleri ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden yan yan geldiğinde /t/, /d/ ünsüzlerinin etkisiyle söz sonu konumundaki /p/ ünsüzünün, /t/ ünsüzüne dönüştüğü örnekler görülür.

Örneğin OTü. ***köp** "çok" sözcüğünden sonra *turur* ek-eyleminden gelişmiş də˜ do˜ d̯ə biçimleri geldiğinde, söz sonundaki /*p/'nin hem korunduğunu, hem de bazen benzeşme yoluyla ortaya çıkmış [**gɐ̣^{h}t]** ˜ [**g̊ixt]** ˜ **[giːxt]** gibi /t/'li biçimlerine de rastlanır. Fakat bir şarta bağlı olmadan da tek başına **[gɐ̣t]** ˜ **[k̊ixt]** biçimlerinin bulunması Minghua ağzında böyle sözcüklerin kalıplaştığını gösterir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bazen geçmiş zaman **-p/-ıp-dı** kuruluşunda hece başı **d-**'nin etkisiyle **-p**'nin /**t**/'ye değiştiği örnekler de görülür.

***saːkın-ıp turur** > sɑɢən-ə**p** ‿**d**ə > sɑɢən-ə**t** ‿**d̯**ə "düşünmüş(tür)" 0103040302/13

***sal-ıp turur** > sɑɬ-ə**p** ‿**d**ə > sɑɬ-**t** ‿**d**ə "koymuş(tur), bırakmış(tır)" 0103030702/68

***udu-p turur** > uzu**p** ‿**d**ə > uzuː-**t** ‿**d̯**ə "uyumuş(tur)" 0103010503/05

***bedü-p turur** > bezə-**p** ‿**d̯**ə > bezə-**t** ‿**d̯**ə "büyümüş(tür)" 0103010503/09

***beːr-ip turur** > ber-ə**p** ‿**d**ə > βeɾ-**t** ‿**d**ə "vermiş(tir)" 0502020101/221

***yet-ip bar-ıp-turur** > e^{h}dəp bɑɾ-ı**p** ‿**d̯**ə > e^{h}dəp bɑɾ-**t** ‿**d̯**ə "yetişip/ulaşıp gitmiş(tir), ulaşmış(tır)" 0502020101/55

a. Söz içinde

a.1. -VpV- durumunda

a.1.1. OTü. /*p/ > SUM, SUD /b/.

OTü. ***kaːpak** "kapak" TT 173, ED 582b → [**qɑbɑɢ]** 0103010705/24

a.1.2. OTü. /*p/ > SUM, SUD /β/(˜ /v/).

OTü. ***apa** ED 5a → [**ɑβɑ]** "baba" (Bkz. ɑβ) 0102020303/19, 0103010601/73, 0202030401/29, 0203020401/05, **[ɑvɑ]** 0202020301/06, 0203020601/52

OTü. ***kapış-** "kapışmak" ED 587b → [**ɢɑβus-]** "ay." 0103040405/10, **[ɢɑvus-]** ˜ [**ɢɑvəs-]** (Lei Xuan-chun 1992: 189)

OTü. ***çıːpın** "sinek" TT 176 → [**dz̨i̯βəɴ]** < dz̨i̯βən "ay." 0202030402/59

OTü. ***yıpaːr** "mis" ED 878b → [**ʂəvɑɾ]** "ay." (Lei Xuan-chun1992: 303)

OTü. ***kopur-** "yükseltmek" ED 586a → **[ɢovar-]** "ayağa kaldırmak, ev inşaat etmek" (Lei Xuan-chun 1992: 279)

OTü. ***kepek** “kepek” ED 688b → [**kevek]~ [køvek]~ [kyvyk]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 169, 176)

a.2. -pC- durumunda

a.2.1. OTü. /*p/ > SUM, SUD /p/

OTü. ***saːplıg** ED 782b → [**sɑpdəʁ]** “çizmenin bacak kısmı, saplı” 0103020402/05

OTü. ***köplüg** “çoklu, çok olan” ED 686b → [**gøʰpdək]** 0202030802/36

OTü. ***tüːple-** “diplemek” (ED 434b ***tüːp** “dip, kök”) → [**dəpdi-]** “diplenmek, süt vs sıvı nesnenin akmasını engelemek için koyun deri tulumun altı kısmını iğne ip ile kapatıp üzerine tekrar kumaş sarmak” 0202030306/02

OTü. ***kėːplig** (***kėːp** TT 182) → **[kepdəɣ]** “mantıklı, anlamlı” 0202030601/82

a.2.2. OTü. /*pC/ > SUM, SUD /β(v)C/~ /ØC/(~/Cβ/)

OTü. **opra-** “yıpramak” ED 13b, DLT 440 → [**hɑrvɑ-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***oprat-** “yıpratmak” ED 13b **opraː-**, DLT 440 → [**hɑrvɑt-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***tuprak** “toprak” ED 443a → [**duβɾɑq]** “ay.” 0202030902/96, **[dəɾβɑq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[duɾβɑɢ]** 0202010901/80, **[duɾɑːq]** 0103010501/04, **[duɾɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24

OTü. **tepret-** “hareket ettirmek” ED 444a → **[deɾβet-]** “ay.” 0103030702/30, [**dẹɾet-]** 0203010303/09, [**deɾβed-]** 0502020101/36

OTü. ***tepre-** “hareket etmek” ED 444a → **[deɾβe-]** “ay.” 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**, [deɾẹ-]** 0502020101/414, [**deɾβẹ-]** 0502020101/487

a.2.3. OTü. /*p/ > SUM, SUD /b/~ /b̥/.

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[øʰkbe]** “ay.” 0103030802/06, **[øʰkb̥e]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[øʰkb̥ẹ]** 0203010801/01, **[yxkb̥e]** 0103040301/12, **[eʰkbe]** 0103030802/06, **[jøʰkb̥ẹ]** 0502020101/101

a.3. -Cp- durumunda

a.3.1. OTü. /*p/ > SUM, SUD /b/

OTü. ***çalpak** “çamur” ED 418a→ [**ʂobɑq]** “ay.” 0103010502/11, [**ʂolbɑq**] ~ [**ʂobɑq]** (Lei Xuan-chun 1992: 306, 307)

a.3.2. OTü. /*p/ > SUM /β/~ Ø; **SUD** /β/

OTü. ***arpa** “arpa” ED 198b → [**hɑɾβɑ]** “ay.” 0202020701/01

OTü. ***çolpan** “çoban yıldızı” ED 418b → [**tʂoɬβɑn]** “ay.” 0103010305/66, **[tʂoɬɑn]** 0103010602/01

a.3.3. OTü. /*p/ > SUM /m/; **SUD** /v/

OTü. ***kirpik** “kirpik” ED 737b → (SUD) [**gəɾvək]~** (SUM) **[gəɾmək]** “kaş” (Lei Xuan-chun 1992: 149)

Tü. **kalpak** “kalpak” VEWT 227b, Eren (1999:203) → [**qɑɬmɑq]** “ay.” 0103010302/13, [**qɑɬmoːɢ]** 0103040404/08

b. Söz sonunda

b.1.-Vp durumunda

b.1.1. OTü. /*p/ > SUM /p/~ /β/ (~/v/~ /q/~ /k/~/ɣ/~/t/)**; SUD** /p/~ /β/ (~/q/~ /v/)

OTü. ***köp** “çok” ED 686b → [**gøʰːp]** “ay.” 0202010501/05, [**gøʰp]** 0103030702/37, 0202020501/13, 0203020501/17, [**geʰp]** 0203020201/12, [**gʚeʰp]** 0103030802/29, [**gʚøʰp]** 0202031202/28, 0203010701/18, [**keʰp]** 0103030802/11, **[ḳẹ̣p]** 0103030802/20, [**ḳẹ̣ʰp]** 0103040303/06, **[gøːβ]** 0202020501/91, 0203020201/12, **[gøβ]** 0103050303/23, 0202020501/104, 0203010301/12, [**gẹ̣β]** 0203010301/10, **[geβ]** 0103030702/53, [**gyβ]** 0203010301/29, [**giβ]** 0103030702/42, [**gev]** 103050303/28, **[geːv]** 0103010305/54, [**giv]** 0103050303/04, fakat **[gẹ̣t]** 0103010304/80, [**gẹ̣ʰt]** 0103030901/42, [**gixt]** 0103010306/18, 0103010602/10, **[ḳixt]** 0103030901/49, [**giːxt]** 0103010306/02

OTü. ***küp** “çömlek” ED 687a → [**kop]** “ay.” 0103010702/42

OTü. ***kė̀ːp** “kalıp, şekil, model” TT 182 → **[kep]** “gelenek, örf- adet, mantık” 0202030601/01, **[keːp]** 0202020501/06, **[keβ] keβ+ə** 0103010702/03, 0202030601/75, [**keːβ]** 0202010702/09

OTü. ***saːp** “sap” ED 782b → [**sɑp]** “ay.” 0102020301/66, 0103020403/21, [**tsɑp]** 0103020301/26(2), [**sɑβ] s.+uNG̣ɑ** 0103010702/32, [**sɑŋ]** 0103020403/16

OTü. ***sıp** “tay; sıpa” ED 783a → [**səp]** “tay, bir yaşındaki tay” 0203020302/16

OTü. ***tap-** “bulmak” ED 435b → [**dɑʰp-]** “bulmak, (SUD) doğurmak” 0202030604/32, 0203010701/28, 0502020101/34, [**dɑp-]** 0202030605/97, [**d̥ɑʰp-]** d̥.-qəş+eɾ 0202020401/19, d̥.-Gəməs+d̥ə 0502020101/239, **[tɑʰp-] t.-b̥in d̥ə** 0103040301/25, **[dɑːp-] d.- d̥ə** 0502020101/127, [**dɑβ-]** 0202030901/20, **[dɑʰq-] d.-G eɾ** 0103040401/32, **d.-G̣ eː** 0202030601/70, **[d̥ɑʰq-] d̥.-Gɑ** 0202030902/131, [**dɑχq-] d.-Gə də** 0103030702/18, [**tɑχq-] t.-qəş̣ d̥ə** 0103040303/07, **t.-G̣əməs d̥ə** 0103040303/08, **[tɑq-] t.-qəməs d̥ə** 0103040303/06, **[ʈɑʰq-] ʈ.-qəş̣ eː** 0103030702/19

OTü. ***tep-** “tepmek, tekmelemek” ED 435b → [**tẹp-]** “ay.” 0502020101/134, **[diɣ-]** 0102020303/23, **[tẹxk-] tẹxk-gi** 0103030901/42, [**tixk**-] **tixk-kəş̣ də** 0103010305/77

OTü. ***tüːp** “dip, kök” ED 434b ***tüb** DLT 672 → [**dəp]** “ay.” 0103010305/68, 0202020401/20, 0502020101/393, **[dup]** 0203020402/19, 0502020101/398, **[dəβ]** 0103050102/35, 0202030605/26, [**duβ]** 0202020501/81, 0502020101/51, [**dək] dək+ge** 0103010601/74, 0103020404/03, **dək+gẹ** 0103020404/04, **[dəv]** 0202020302/05, [**dʊː]** 0203010702/35

OTü. ***yıp** “ip” ED 870b → [**jip]** “ay.” 0202020702/18, 0502020101/470, [**ʃip]** 0103040302/05, 0502020101/469, **[jẹp]** 0202020302/02, 0502020101/466, **[ʒẹp]** 0202030301/26, [**ʒip]** 0103020303/06, 0202020302/05, [**ʒit]** 0102020402/04, **[ʃit] ʃit+də** 0103010501/06

4.2.2. Dişeti Ünsüzleri /*t/, /*d/

4.2.2.1. /*t/ Ünsüzü

OTü. /*t/ ünsüzü, ötümsüz, patlamalı dişeti ünsüzüdür. OTü. /*t/ ünsüzü, söz başı, söz içi ve söz sonu konumlarında bulunur.

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*t/ ünsüzü, söz başında bir kısım sözcüklerde /t/ olarak korunurken bir kısım sözcüklerde ise düzenli olarak ötümlüleşmiştir.

OTü. /*t/ ünsüzü Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında söz başı konumunda bir kısım sözcüklerde düzenli olarak korunmuştur, /t/ olarak korunan sözcüklerde bazen /d/ ve /t/ arasında olup /t/'ye daha yakın yarı ötümlü /t̬/ sesi de duyulmaktadır, bunlar aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülebilir (**a.1.**).

OTü. /*t/ ünsüzünün, bir kısım sözcüklerde söz başı konumunda düzenli olarak ötümlüleşerek /d/'ye geliştiği de görülür. Söz başı konumunda /*t/'den gelişen /d/'li sözcüklerde istisna olarak /d/ ve /t/ arasında olup /d/'ye daha yakın yarı ötümsüz /d̥/ veya /d/ ve /t/ arasında olup /t/'ye daha yakın yarı ötümlü /t̬/ de duyulur; böyle aslında düzenli olarak tam ötümlüleşmiş /d-/'li sözcüklerin /t/'li telaffuzlarına da rastlanır (**a.2.**).

İster OTü. söz başı /*t/'yi korumuş, ister tam ötümlüleşerek /d-/'ye gelişmiş sözcüklerin hem /t̬/'li hem de /d̥/'li söyleyişleri OTü. *t- > d- değişmesinin tarihsel ara aşaması olarak düşünmemize imkân tanımakla birlikte, dil yeterliliği daha iyi durumdaki konuşurlarda t-'li biçimlere göre d-'li biçimlerin daha çok görülmesi, d-'li söylenmesi beklenen sözcüklerde /t̬/'li veya /d̥/'li biçimleri daha baskın konuşanlardaki bu yarı ötümsüzleşmenin, hatta belki bu yarı ötümsüzleşme üzerinden tam özümsüzleşmenin bir kısmı Sarı Uygur Türkçesi için karakteristik olan soluklulaşma olayı ile de açıklanabilir. Nitekim hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başında düzenli olarak /d/'li telaffuz edilen sözcüklerde /d-/ ünsüzünün bazen /d̥/~ /t̬/~/t/ olarak ötümsüzleşip güçlenmesi kendisinden sonra gelen soluklu ünlünün etkisiyle ortaya çıkmış olmalıdır. Kök hece ünlüsü kısa ünlülü sözcüklerde söz başı /*t-/'nin ötümsüzlük niteliğinin daha iyi korunabildiği dikkati çekmiştir, ancak bu durum düzenli değildir, bu durum bazen kaynak kişinin o andaki konuşma tarzından kaynaklanabilir (**a.2.1.**).

Örneğin OTü. ***teː-** "demek" sözcüğündeki /*t-/ ünsüzünün ötümlü /d/, yarı ötümsüz /d̥/, yarı ötümlü /t̬/, tam ötümsüz /t/ olarak telaffuz edildiği görülür. OTü. /*t/ > /d/ > /d̥/~ /t̬/~/t/ değişmeleri aynı kişinin konuşmasında da görülür. Bu sözcükte soluklulaşmış ünlüler **[dḛʰ-]** ve **[d̥ḛʰ-]** olarak ancak şartlı olarak ortaya çıkarlar ve konuşurların diğer durumlarındaki telaffuzları **[dḛ-]** veya **[d̥e-]** olarak duyulur. Böyle sözcüklerdeki ötümsüz t-'den ötümlü d-'ye doğru dalgalanmalar, kök hece ünlüsü

kısa olan sözcüklerde ünlünün soluklulaşmasından dolayı söz başı t-'nin ötümsüzlük niteliğinin daha iyi korunabildiği OTü. **tut-, *takıgu, *tokuz, *toklu, *tart-, *taş,* fakat **ta:ş* da- gibi sözcüklerdeki dalgalanmalardan bağımsız değerlendirilebilir. OTü. ***taş** "dış" sözcüğü için Minghua'dan kaydedilen **[ɑʰs]** şekli ise tamamen kaynak kişinin konuşma sırasında ortaya çıkmış söyleyişini yansıtır ve tek örnek durumundadır. OTü. *t-'nin sıfırlandığını gösteren ne başka bir sözcüğe ne de OTü. ***taş** "dış" için başka kaynak kişilerin konuşmalarında **[ɑʰs]** telaffuzuna rastlanmamıştır. Ancak bu kaynak kişi için geçerli olmak üzere güçlü bir soluklu ünlünün telaffuzunun hızlı konuşmada t-'nin çıkarılmasını veya duyulmasını engellemiş olduğu da düşünülebilir.

OTü. /*t/ ünsüzünün, Sarı Uygurların Minghua ağzında ötümsüz, yarıkapantılı, dişeti-damak /ʧ/ sesine geliştiği bir örneğine de rastlanmıştır. OTü. ***tebey** "deve" sözcüğü Dahe ağzında söz başı /t/ olarak korunurken, Minghua ağzında çok ileri yaştaki kaynak kişinin konuşmasında /t'/li olarak duyulmasının dışında genellikle /ʧ/ sesine gelişmiştir (**a.3.**). Ancak Minghua bölgesi HoraNGat boyuna mensup kişilerin konuşmalarında "deve" genelde **/ʧi/** olarak telaffuz edilirken, "deve dikeni" için sözcüğün [**ti tigin**] olarak telaffuz edildiği duyulur.

OTü. /*t/ ünsüzü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi konumunda iki ünlü arasında sınırlı örneklerde /t/, yarı ötümlü /t̬/ ve /d/ olarak duyulur, bu durum aynı kişinin konuşmasında, aynı sözcük üzerinde de görülür (**b.1.1.**). Uzun ve kısa ünlüler arasında yaygın bir şekilde ötümlüleşerek /d/ ve yarı ötümsüz /d̥/ seslerine geliştiği görülür (**b.1.2.**).

OTü. ***a:ta-** "ad ile çağırmak; adlandırmak" sözcüğünde /-t-/'nin ötümlüleşmesi yanında, OTü. kök hece uzun /a:/ ünlüsünün izi olarak /t/'den sonra bir ünsüz türeyerek **[ɑtdɑ-]~[ɑtd̥ɑ-]** "adlandırmak; adamak" biçimleri de görülür. Aynı sözcük için tespit edilen **[ɑzɑ-]** biçimi ise /*t/ > /d/ > /z/ yolunu izlemiş bir ileri biçimdir, bu sözcüğün farklı biçimlerini aynı kişinin konuşmasında da görebiliriz.

Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*t/ ünsüzü, söz içi ünsüz ardı durumunda /t/ olarak korunmuştur (**b.2.1.**), ancak hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. -tr- ses grubunda ya en eski biçimin kalıntısı olarak veya ortada bir ünlü türemesi ile /-VtrV/ > /-VtVr-/ olarak gelişmesinde söz içi /*t/'nin

iki ünlü arası konumuna geçerek ötümlüleştiği bir örneğine rastlanmıştır (**b.2.2.**). OTü. /*t/ ünsüzünün, /*n/, /*l/, /*r/ gibi ünsüzlerden sonra seyrek olarak Dahe ağzında /t/ olarak korunması yanında yarı ötümlü /t̬/, yarı ötümsüz /d̥/ ve /d/ seslerine gelişmesine de rastlanır. Bu örneklerin bazılarının daha önceki çalışmalarda hem ötümsüz /t/ hem ötümlü /d/ olarak kaydedildiği görülür (Lei Xuan-chun 1992: 259, 265; Chen Zong-zhen 2002: 515) ancak sadece ötümlü /d/ olarak kaydedildiğine de rastlanır (Lei Xuan-chun 1992: 173,174; Chen Zong-zhen 2002: 535; Zhong Jin-wen 2009: 373).

Kayıtlarımızda Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup olan kaynak kişinin konuşmasında böyle sözcüklerin yarı ötümlü /t̬/ olarak telaffuz edildiğini gösteren bir örneğe rastlanmıştır (**b.3.1.**). Söz içi ünsüz ardı OTü. /*t/ ünsüzü, /*ç/, /*k/, /*l/, /*n/, /*r/, /*s/, /*t/ ünsüzlerinden sonra geldiğinde hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle ötümlüleşerek /d/ ünsüzüne gelişmiştir, seyrek olarak yarı ötümsüz /d̥/ seslerine geliştiği de tespit edilmiştir, aynı sözcük üzerinde Dahe ağzında /t/ olarak da rastlanmıştır (**b.3.2.**).

Söz sonu konumunda OTü. /*t/ ünsüzü, Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında /t/ olarak korunmuştur. Bunun dışında ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız olarak yan yana geldiğinde ötümlüleşerek /d/, yarı ötümsüz /d̥/ ve yarı ötümlü /t̬/ olarak görülebilir. Bununla birlikte yukarıda belirtilen durumlar dışında da az sayıda ötümlüleşme örnekleri tespit edilmiştir, bu durumu aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görebiliriz (**c.1.1.**). OTü. /*t/ ünsüzünün, söz sonu konumunda yeniden düzenlemeyle -nVt > (-ntV) > -ndV- olarak gelişen bir örneğine rastlanır, bu sözcükte /t/ ünsüzü Dahe bölgesi HoraNGat ağzında yarı ötümsüz /d̥/ olarak da duyulur (**c.1.2.**).

Hem söz içi konumu ünlüler arası **-VtV-** hem ünsüz ardı **-Vlt-, -Vrt-** hem de söz sonu **-Vt**, **-Vlt, -Vrt** durumlarında kök hece ünlüsü kısa olan /*t/ önü ünlülerin veya -lt(-), -rt(-) ses gruplarından önceki ünlülerin dikkat çekici bir şekilde soluklaştığı görülür. Fakat aynı konumlarda kök hece ünlüsü uzun olan Ortak Türkçe sözcüklerde /*t/ önü ünlülerde veya -lt(-), -rt(-) ses gruplarından önceki ünlülerde soluklulaşma görülmemektedir, ancak istisna olarak -Vrt ses grubuna sahip OTü.

***yuːrt** “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” sözcüğünde kök hece ünlüsünün her durumda soluklulaştığı görülür. Kök hece ünlüsünün soluklulaştığı böyle konumlarda söz içi /*t/’nin ötümsüzlük niteliğinin daha iyi korunabildiği görülür (**b.1.1.**; **b.1.2.; b.2.1.; b.3.1.; b.3.2.**), kök hece ünlüsü uzun olan sözcüklerde /*t/’nin daha belirgin bir şekilde ötümlüleşerek /d/’ye geliştiği görülür (**b.1.2.**). Bu yüzden /*t/’nin ötümsüzlük niteliğinin daha iyi korunabilmesi kök hecede bulunan kısa ünlü ile ilgili olabilir. (Ayrıca bkz. **4.2.2.3.** Ek başı t-)

a. Söz başında

a.1. OTü. /*t/ > SUM, SUD /t/ (~/ʇ/)

OTü. ***taːg** “dağ” TT 174, ED 463a → [**tɑʁ]** “dağ, dağ bölgesi, dağlı” 0102020402/27, 0103030202/11, 0202030605/163, 0203020201/21, 0502020101/280, [**tɑːʁ]** 0202020501/01, **[tɑk]** 0103010306/16, [**tɑq]** 0103040405/06, 0202031101/07, 0203020403/18

OTü. ***taːr** “dar” TT 175, ED 528a → [**tɑr]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 121; Chen Zong-zhen 2004: 503)

OTü. ***tagaːr** “büyük yük kabı; çuval” ED 471b → [**tɑʁɑɾ]** “el dokuma kumaş (kalın iple); ölçü birimi olarak da kullanılır, örneğin *bir tɑʁɑɾ darəʁ* = yaklaşık 60 kg. buğday” 0103030201/01, 0202020302/02, 0203010501/06, [**tɑːʁɑɾ]** 0202010101/06

OTü. ***toːl-** “dolmak” ED 491a → [**toɬ-]** “ay.” 0102020402/09, 0103020303/10, 0203020202/04, [**toːɬ-**] 0103020303/09, [**tol-]** 0103050304/08, [**toɬə-]** 0103010601/79

OTü. ***tolu** “dolu” ED 491b → [**toɬə]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/87, 0202020501/85, **[toɬu]** 0103010701/02, 0202031201/33

OTü. ***tut-** “tutmak” ED 451a → [**tut-]** “tutmak, tutuklamak, yakalamak; sunmak; çalışmak; (idare) etmek, yapmak, işlemek; fal bakmak” 0103010701/93, 0202030604/53, 0203020601/59, 0502020101/327, [tud-] 0103050201/11, 0201010101/31, 0202030402/46, 0203010303/01, **[tuʰd-]** 0202030308/01, **[tud̥-]** 0103030901/66, 0202030401/05, 0203010501/09, **[ʇut-]** 0103010601/73, **[ʇuʰd-]** 0102020303/33, 0103020402/06, **[ʇuʰʇ-]** 0102020302/06

OTü. ***tulum*** “tulum” ED 500a → [**tuɬum]** “ay.” 0202030306/02, 0203010503/05, **[tuɬəm]** 0103010306/19, 0202030305/02, [**tuɬən]** 0103010306/19, [**tuɬuːm]** 0203010503/04, [**tuɬun]** 0202030701/16

OTü. ***tel-*** “delmek” ED 490b → [**teɬ-]** “delmek, metinde rüyayı açıklamak yorumlamak” 0202030902/111, 0502020101/104

OTü. ***tegirmeːn*** “değirmen” ED 486b → **[teɣəɾmin]** “ay.” 0202030301/26, **[teːɣəɾmin]** 0202030605/21, [**teɣeɾmẹ̈n**] 0202030404/02

OTü. ***tėːr-*** “toplamak” TT 182, ED 529a → [**teɾ-]** “ay.” 0103030901/41, 0202020701/39, 0203020403/07, 0502020101/38, [**tẹɾ-]** 0103030201/12, 0202020701/41

OTü. ***tik-*** “dikmek” ED 476b → [**tək-]** “(çadır) kurmak” 0102040301/13, 0103010703/28, 0202030901/20, 0203020301/02, 0502020101/16, [**təḳ-]** 0102040301/17, 0202020701/16, [**təg-]** 0102020303/21, 0103050401/02, 0203020501/16

OTü. ***tiken*** “diken” ED 483b → **[tigin]** “ay.” 0502020101/54, **[d̤ixgən]** 0103020404/04

OTü. ***tiːş*** “diş” ED 557b → [**ʇəs]** “ay.” 0502020101/64

OTü. ***tişi*** “dişi” ED 560b → [**ʇəsə]** “ay.” 0202031201/12

OTü. ***tilkü*** “tilki” ED 498b → **[tuɬgu]** “ay.” 0202020501/54, **[tʊːɬgu]** 0202020501/45, **[tuɬgə]** 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, **[tuɬk]** 0103010305/42, **[tʉɬgə]** 0103010302/13, 0103040404/08

OTü. ***tüː*** “tüy, kıl” TT 185, ED 433a → [**tuː]** “ay.” 0202030902/45, **[tu]** 0202020401/03, 0502020101/287

OTü. ***tüke-*** “tükenmek” ED 479a → [**tyge-]** “ay.” 0102020303/19, [**tyg̈e-]** 0103030802/16, [**tugẹ̈-]** 0103030201/34, [**tygẹ̈-]** 0103030201/29, 0202020501/92, [**tygi-]** 0103030201/28

OTü. ***tüşür-*** “indirmek” ED 566a → [**tusuɾ-]** “ay.” 0202030605/75, [**ʇusəɾ-]** 0103010701/44, [**ʇusəɾ-]** 0103010701/44, 0202031202/25, 0203020302/14, [**ʇusuɾ-]** 0103030702/96

a.2. OTü. /*t/ > SUM, SUD /d/ (~/ʇ/ ~/t/)

OTü. ***taːl*** “dal” ED 489a → [**dɑɬə]** 0203020302/10

OTü. ***taːmar*** “damar” TT 172, ED 508a → [**dɑməɾ]** “ay.” 0202030605/161

OTü. ***taːtur- (< taːt-ur-)*** ED 459b → [**dɑdəɾ-]** “tadına baktırmak” 0202020501/87, 0202030604/08

OTü. ***taːtɪt- (< taːtɪ-t-)*** ED 452a → [**dɑdət-]** “tadına baktırmak” 0103010702/68

OTü. ***taːtɪg*** “tat” ED 452a → [**dɑːdəʁ]** “lezzetli” 0203010801/04, [**dɑdəʁ]** 0103020502/03, 0502020101/208, [**dɑdəːʁ]** 0103010705/28

OTü. ***taːy*** “tay” ED 566b → [**dej]** “küçü erkek at, tay” 0103020301/06, [**deːj]** 0102020301/11

OTü. ***taŋ*** “şafak, tan” ED 510b **1 taŋ** → [**dɑɴ]** “ay.” 0103010305/66

OTü. ***taŋ*** “olağan üstü, şaşırtıcı, müthiş; mükemmel” ED 510b **2 taŋ** → [**dɑɴɢənɑː] < dɑɴ+ɢənɑ** “güzel, şık, mükemmel” 0202030402/44, [**dɑɴɢənɑ]** 0202030902/14, 0202030605/89

OTü. ***tagay*** “dayı” ED 474a → [**dɑʁe]** “ay.” 0103010601/48, 0202031202/08, **[dɑɢɑ]** 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, **[dɑɢə]** 0103010503/06, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, [**dɑɣ̣ɑ]** 0202031202/56, **[dɑːɢɑː]** 0201010102/08, 0203020202/11, [**dɑːɢɑ]** 0202031202/21, [**dɑːɢə]** 0103010503/06, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, [**dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12

Çin. > Tü. **taluy** “deniz” ED 502a, fakat belki Mo. **dalay**’dan geri ödünçleme olarak → [**dɑɬej]** “deniz, göl” 0103020401/01, 0202020401/20, 0502020101/379, **[dɑlej]** 0103050304/07, [**dɑlẹːj]** 0102020402/23

OTü. ***tanu-*** “tanımak” ED 516a → [**dɑnə-]** “ay.” 0103040302/12, 0202010901/29, 0502020101/118, [**dɑːnə-]** 0103030901/60, **[dɑːn-]** 0103040404/10, [**dɑn-]** 0202010901/29, 0103030901/18

OTü. ***tara-*** “taramak” ED 532a → [**dɑɾɑ-]** “ay.” 0103010305/102, 0202030605/37, [**dɑr-]** 0202030602/04, **[dɑɾɑʰ-]** 0103010305/85, **[dɑɾə-]** 0103010305/41

OTü. ***tarıg*** “tarlada yetiştirilmiş ürün” ED 537b → [**dɑɾəʁ]** “buğday” 0103030701/47, 0202010703/18, [**dɑːɾəʁ]** 0202020701/01, [**dɑɾəq]** 0202030402/08

OTü. ***targak*** “tarak” ED 539b → [**dɑɾʁɑq]** “ay.” 0103010305/85, 0202030401/22

OTü. ***tarmak*** “parmak” ED 549b → [**dɑɾmɑq]** “ay.” 0502020101/309

OTü. ***taş-*** “taşmak” ED 559b → [**dɑs-]** “ay.” 0103020303/35

OTü. ***taşgur-*** “taşırmak” ED 562b → **[dɑsɢəɾ-]** “ay.” 0103010306/16

OTü. ***toːd-*** “doymak” ED 451a → [**doz-]** “ay.” 0103010705/29, 0202030201/05, 0203020601/50, 0502020101/243

OTü. ***toːn*** “uzun ceket, elbise” ED 512b → [**don]** “ay.” 0102020304/07, 0103030702/62, 0202030604/27, [**dun**] 0103040301/01

OTü. ***toːy*** “kurultay, şenlik” ED 566b → [**doj**] “düğün günü geline uğurlayan heyet” 0103040403/07, 0202030601/14, [**dʊj]** 0102020303/18, 0103010305/75, 0202030601/13, [**duj**] 0202030203/02

OTü. ***toŋ*** “soğuk” ED 513a → [**doɴ]** “ay.” 0202030401/29

OTü. ***tozlug*** “tozlu” ED 575b → [**dozdəʁ]** “ay.” 0202030201/01

OTü. ***tur-*** “durmak” ED 529b → [**duɾ-]** 0202030801/06

OTü. ***tuːz*** “tuz” ED 571a → [**duz]** “ay.” 0202030308/07

OTü. ***tumşuk*** “gaga” ED 509a → [**dumsuʁ]** “dudak” 0202020501/42, 0502020101/269, [**dumsəq]** 0202030605/67, [**dumsəʁ]** 0202030605/57, [**dəmsəʁ]** 0202030202/03

OTü. ***tuzgu*** “yolcuya verilen yemek, yiyecek hediyesi” ED 573b → [**duzɢu]** “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” 0202030605/51, [**duːzʁə]** 0203020501/03, [**duːzɢə]** 0203020501/21, [**duzɢə]** 0103050201/14, 0203020501/14, [**duzɢ̬u]** 0202030605/51

OTü. ***tıl*** “dil, vücut organı” ED 489b → [**dəɬ]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/09

OTü. ***tıt-*** “ditmek” ED 450b → [**dəd-]** “ay.” 0202020302/01

OTü. ***teg*** “gibi, bezer edat” ED 475a → [**dɑʁ]** “ay.” 0103030702/88, 0202020501/70, 0502020101/243, [**dɑq]** 0103030702/71, 0202030901/14, **[dəʁ]** 0202010901/36, **[dik]** 0202020501/84, **[diɣ]** 0202020301/07

OTü. ***temir*** “demir” ED 508b → [**demər]** “ay.” 0103030702/86, 0202030902/87, [**demər]** 0103010701/139, 0202030902/86, **[dẹməːɾ]** 0103050305/09, [**dẹməɾ]** 0103010101/18, 0202030301/14, 0502020101/440

OTü. ***teŋri*** “gökyüzü; Tanrı” ED 523b-524a **teŋri** → **[deŋəɾ]** “ay.” 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋəɾ]** 0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, [**diŋəɾ**] 0102040301/13, 0502020101/215

OTü. ***tėrek** “kavak ağacı” ED 543a → **[deɾek]** “ağaç, gene ağaç ismi” 0202030304/01, 0502020101/378, [**dẹɾẹk]** 0103010305/64, 0202030402/26, [**diɾik]** 0103040301/06, 0202020401/20, **[deɾeg]** 0502020101/476

OTü. ***tile-** “dilemek, istemek” ED 492a → **[dəle-]** “aramak, bulmak” (Bkz. dəl- ~ dəlẹ-) 0103040301/25, **[dəli]** 0103030702/107, 0103040405/58, 0103050101/08, 0202030605/107, 0203020201/05, **[dẹli]** 0202030605/123, 0203020203/21, **[dili]** 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53

OTü. ***tül** “rüya” ED 490b → **[dəɬ]** “ay.” 0202030901/09, [**duɬ]** 0502020101/205

OTü. ***tüş-** “inmek” DLT 677 → [**ʇus-]** “inmek, konmak, oluşmak, yerleşmek, (yağmur) yağmak” 0103040303/06, 0202030604/23, 0203011002/22, 0502020101/73, **[dus-]** 0103010701/87, **[ḍus-]** 0103010703/25, [**tus-]** 0102020304/08, 0103010601/05, 0502020101/177

OTü. ***tüz** “düz” ED 571b → [**duz]** “düz, hiza” 0103030702/50, [**ḍus]** 0103020401/04, [**ʇus]** 0202020501/17, [**duːz]** 0103030702/108, [**dus]** 0103050305/04

OTü. ***tüŋlük** “çadırın tepesindeki havalandırma penceresi” ED 520b → [**dumdək]** “ay.” 0202030402/43, 0502020101/35, [**dumdəq]** 0202030104/16

OTü. ***tiz-** “dizmek” ED 572a → **[dəz-]** “ay.” 0103010304/39

OTü. ***tiːrig** “canlı, diri” ED 543b → [**dəɾəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***tiːril-** “dirilmek” ED 547b → [**dərɬə-]** “ay.” 0502020101/253, **[dərɬ-]** 0502020101/252

OTü. ***tabışgan** “tavşan” sözcüğü Dahe ağızlarında genellikle /d/’li olarak telaffuz edilir, ancak Minghua ağzında ve istisna olarak Dahe ağızlarında yarı ötümlü /ʇ/ olarak duyulur.

OTü. ***tabışgan** OT 253, ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʇusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

a.2.1. OTü. /*t/ > SUM, SUD /d/~/d̥/~ (/t/ ~/t̪/)

OTü. ***teː-** “demek, konuşmak” ED 433B → [**dẹ̣-]** “ay.” 0103010705/38, 0202030401/26, 0203030102/16, 0502020101/338, [**dẹ̣ː-]** 0102020401/48, 0203020202/18, 0502020101/255, [**dẹ̣ʰ-]** 0202030604/65, 0203020302/06, 0502020101/381, [**diː-]** 0102020401/37, 0103010701/61, 0201010102/14, 0202030103/09, 0203010702/31, 0502020101/206, **[di-]** 0102020303/48, 0103010703/12, 0201010102/10, 0202030601/01, 0203010702/01, 0502020101/396, [**d̥ẹ̣-]** 0502020101/296, [**d̥ẹ̣ʰ-]** 0203020302/12, [**d̥iː-]** 0202020501/79, **[d̥i]** 0103010701/38, 0202030802/42, 0203020203/22, 0502020101/348, **[t̪i-]** 0102020301/06, 0103010701/96, 0202030605/88, 0502020101/99, **[ti-]** 0102020304/09, 0103010304/02, 0202030402/62

OTü. ***takıgu** “tavuk” ED 468b → [**d̥dʰɢɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

OTü. ***tokuz** “dokuz” ED 474b **tokkuz** → **[dɔqus]** “ay.” 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔχqəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, **[doʰqus]** 0502020101/86, **[dɔqəs]** 0202010201/05, **[dɔʰqəs]** 0103030802/03, **[dɔʰqus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, **[doχəs]** 0103030802/17, [**dɔqəs]** 0202010201/05, **[d̥oʰqəs]** 0103030802/04, **[d̥ɔʰqus]** 0202031201/03, **[t̪oχqəs]** 0103030802/15, **[t̪ɔχqus]** 0502020101/85

OTü. ***toklı** “toklu” ED 469a → [**d̥oχqdə]** “toklu, iki yaşındaki kuzu” 0103020303/25, [**dɔʰqdə]** 0202030303/05, [**doχqd̥ə]** 0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dɔʰqd̥ə]** 0202030204/09, **[d̥oʰqd̥ə]** 0202031201/12

OTü. ***tart-** “çekmek” ED 534b → [**dɑʰɾt-]** “çekmek; sökmek; (sigara, pipo) içmek; (gelin şarkısını) söylemek” 103010304/33, 0202030103/10, [**dɑʰːɾd-]** 0203010801/02, [**dɑʰɾd-**] 0103010304/11, 0202010901/63, [**dɑʰɾd̥-]** 0103020402/02, [**d̥dɑʰɾd-]** 0103010304/18, 0203010801/02, **[d̥dɑʰɾd̥-]** 0103010304/09, [**d̥dɑʰɾt-]** 0103010305/92, [**d̥dɑχɾt-]** 0202020702/17, [**tɑʰɾd-]** 0202010703/21

OTü. ***taːş** “taş” TT 174, ED 557a → [**dɑːs]** “ay.” 0103010304/63, 0202010701/20, [**dɑs]** 0103010701/139, 0202030601/33, 0502020101/60, **[dɑʰs]** 0103010304/63, **[d̥dɑχs]** 0103010304/63

OTü. ***taş** “dış” ED 556b → [**dɑs]** “ay.” 0103040402/15, 0202030101/05, 0203010303/13, 0502020101/449, **[dɑːs]** 0502020101/461, [**dɑχs]**

0103010502/14, [**dɑʰs]** 0103010306/11, 0502020101/392, [**d̪ɑχs]** 0103050401/02, [**d̪ɑs]** 0202030104/17, 0502020101/481, [**d̪ɑʰs]** 0103050102/24, **[ɑʰs]** 0103040601/13

a.3. OTü. /*t/ > SUM /ʧ/~ (/t/); **SUD** /t/

OTü. ***tebey** "deve" ED 447b → **[tij]** "ay." 0202030605/16, **[tiː]** 0202030105/02, **[tiːj]** 0202030605/16, **[ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, **[ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, **[ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

b. Söz içinde

b.1. -VtV- durumunda

b.1.1. OTü. /*t/ > SUM, SUD /t/~ /ʈ/ ~ /d/

OTü. ***atış-** "atışmak; savaşmak, çatışmak" ED 72a → [**ɑʰtəs-]** "ay." 0202020401/09, 0502020101/185, [**ɑːtəs-]** 0203010301/59, **[ɑχtəs-]** 0103020304/02, **[ɑʰːtəs-]** 0202020401/06

OTü. ***bütün** "bütün" DLT 127 → **[pətən]** "tüm, tam, bütün; henüz un hâline getirilmemiş gıda?" 0202030605/35

OTü. ***batur** "bahadır" OT 240 → [**bɑtər]** "Batur, kişi ismi" 0103020401/05

OTü. ***yėtiş-** "yetişmek" ED 894a → [**ẹʰʈŏs-]** "ay." 0103050101/05, [**eʰtəs-]** 0202030401/22, **[ẹʰtŭs-]** 0202030604/75, [**ẹʰʈŏs-]** 0103050101/05, [**iʈŏs-]** 0103050101/05

OTü. ***tütün** "duman" ED 457b → [**tuʈun]** "tütün (sigara)" 0103010304/72,**[tudun]** 0103050101/14, [**tuʈən]** 0103010304/62

Mo. **albatu, *albat** "köle, esir, kul" Lessing 46 → **[ɑːɬβɑt]** "halk" 0202030801/09, **[ɑɬβɑt]** 0103010601/17, 0202030801/09, **[ɑɬβɑtə]** 0203020401/16, **[ɑɬβɑʈ]** "halk" 0103030901/51, **[ɑɬβɑʰʈə]** 0203020401/15, **[ɑɬβɑʈəː]** 0203020401/12, **[ɑɬβɑʈə]** 0103050305/18, 0203020401/16, 0502020101/500, **[ɑɬβɑd̪ə]** 0103030702/95

b.1.2. OTü. /*t/ > SUM, SUD /d/~ /d̪/

OTü. ***aːta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → [**ɑdɑ-]** "ay." 0203020202/10, **[ɑdɑʰ-]** 0202030802/49, **[ɑtdɑ-]** 0202031201/10, **[ɑtd̪ɑ-]** 0202031201/11, **[ɑzɑ-]** 0202030802/49

OTü. ***kaːtun** “hanın eşi” TT 173, ED 602b → [**ɢɑdən]** “ay.” 0202030202/03, 0502020101/495, **[ɢɑːdən]** 0103010304/09 **[ɢɑdə]** 0102020402/10

OTü. ***taːt-** “tatmak” ED 452a → [**dɑdə-]** “ay.” 0502020101/61, [**dɑt-]** 0202031202/28

OTü. ***satıgçı** “tüccar” ED 801a → [**sɑdəʁdzɻ]** “ay.” 0103020302/10

OTü. ***atıl-** “atılmak, vurulmak” ED 56a → **[ɑʰḍəɬ-]** “ay.” 0502020101/153

OTü. ***katıg** “sert, katı” ED 597b → [**qɑʰdəʁ]** “ay.” 0202010501/05, **[ɢɑḍəʁ]** 0202031202/35, [**ɢɑʰḍəʁ]** 0202010501/13

OTü. ***katıl-** “katılmak” ED 601b → [**qɑdəɬ-]** “ay.” 0103010305/78, [**qɑʰḍəɬ-]** 0202030902/96, [**ɢɑʰdəɬ-]** 0202030103/08, [**χɑdəɬ-]** 0203010301/04

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

OTü. ***otaːg** “küçük geçici bina/oda” ED 46b → [**oʰdɑʁ]** “boy” 0103040402/12, 0202010701/01, 0203010301/17, [**uʰdɑʁ]** 0202010703/31, 0502020101/246, [**oʰdɑq]** 0202030802/55, **[uʰdɑ]** 0203010301/34, **ɸudɑʁ** 0202030802/34, 0502020101/339, **[ɸudɑq]** 0202020501/86, **[ɸʊdɑʁ]** 0203020403/02, **[oʰḍaːʁ]** 0203020401/13, [**oʰḍɑʁ]** 0202010703/30, 0203020401/13, **[oʰḍɑq]** 0202031202/03, **[oʰtɑʁ]** 0202030802/14

OTü. ***yota** “but” ED 886a → [**jodɑ]** “incik (küçükbaş hayvanlarda)” 0102020303/47, 0103010601/13, **[jodɑː]** 0103010701/115, [**jiudɑ]** 0202031202/56

OTü. ***tutul-** “tutulmak” ED 456b → [**tudəɬ-]** “ay.” 0202030401/23, [**tutuɬ-]** 0202030401/23

OTü. ***kötür-** “kaldırmak” ED 706a → **[gøʰdyɾ-]** “götürmek, sırtına almak” 0203030102/20, **[gøʰdəɾ-]** 0202030902/55, 0203010301/53, **[gøʰduɾ-]** 0202030605/147, 0202010503/11, **[gøʰdʉɾ-]** 0202020701/16, 0202031101/16, 0202030902/53, 0203010301/58, **[gøʰḍəɾ-]** 0202010503/08, 0202030902/50, 0203020402/18, 0502020101/226, **[gøʰḍuɾ-]** 0202030402/18, 0202030902/69, **[gøʰḍʉɾ-]** 0202030902/88, **[gøʰduɾ-]** 0203020402/05

OTü. ***tüte-** “yanmak, tutuşmak” ED 452b → [**tuḍi-]** “ay.” 0202030902/76

OTü. ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” ED 303a → **[pədəɣ]** “yazı, mektup, kitap bilim, eğtim” 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05, [**pədək]** 0202030605/167, 0203020402/01, **[pəd̥ək]** 0203010301/08, **[p̥əʰdəɣ]** 0103020403/11, **[b̥əʰdəɣ]** 0103020301/23, **[pəd̥ək]** 0202030802/05, 0203020402/02, **[pəd̥əɣ]** 0103030901/18, 0103040302/17, 0202030402/04

b.2. -(C)tC- durumunda

b.2.1. OTü. /*t/ > SUM, SUD /t/

OTü. ***atlıg** “atlı, ata binen(kişi)” ED 55a → [**ɑʰtdək]** “ay.” 0103010305/75, [**ɢɑʰtdək]** 0202030902/29

OTü. ***attur-** “attırmak, atmasına yardım etmek” ED 67a → [**ɑʰtd̥ər-]** “silah ile vurdurmak” 0202020401/06

OTü. ***yatgur-** “yatırmak” ED 888b → [**jɑʰtɢər-]** “ay.” 0103010305/82

OTü. ***kurtga** “yaşlı kadın” ED 648b → [**quɾtɢɑ]** “ay.” 0103030202/20, [**quʰɾtɢɑ]** 0202010501/11

OTü. ***bütgür-** “tamamlatmak” ED 303b → [**putgər-]** “ay.” 0202030605/04, **[ɸutgər-]** 0202030605/04, **[ɸutgər-]** 0202030605/13

Skr. **ratna** >> ETü. **ertini** “mücevher; kıymetli nesne” ED 212a → [**jerdini]** “ay.” 0103010601/59, **[e̯rdəni]** 0103010701/77, **[jerdəni]** 0103010701/68, **[je̯rdəni]** 0103010701/80, **[je̯rdine̯]** 0103030702/52, **[je̯rdini]** 0103010601/52, 0103030702/42, **[jirdəni]** 0103030702/43, **[ərdəne̯]** 0103030203/28, **[ərdəni]** 0103030203/46

b.2.2. OTü. /*-tr-/ > SUM, SUD /-d-/ ~ /-d̥-/

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → [**uʰdər]** “ay.” 0202020301/18, [**uʰdur**] 0103030701/24, **[ʊʰdur]** 0103030701/28, **[odər]** 0103030701/48, [**ɸudər]** 0103010601/62, 0103010701/137, [**ɸuduɾ]** 0103050102/31, 0202010501/04, 0502020101/254, [**fədər]** 0103010702/23, 0202030301/31, [**fuduɾ]** 0202030802/19 **[ɸud̥ər]** 0202030801/07, [**fəd̥ər]** 0103010705/49, **[ʊʰɬdər]** 0103010704/11, **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdər]~ [uʰɬtuɾ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdər]~ [uʰduɾ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

b.3. -Ct- durumunda

b.3.1. OTü. /*t/ > SUM /d/~ (/t̪/); **SUD** /t/~/t̪/~/d/~ /d̪/

OTü. ***saltur-** “koymasına yardım etmek” ED 825b → **[sɑʰɬtər-]** “ay.” 0203010301/11, **[sɑʰɬt̪əʰɾ-]** 0202020501/98

OTü. ***küntüz** “gündüz” ED 729b → [**kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunt̪əs]** 0202030605/47, **[kundəs] ~ [kundus]** (Lei Xuan-chun 1992: 173,174), **[kundus]~ [kuntus]** (Chen Zong-zhen 2002: 515), **[kundəs]** (Zhong Jin-wen 2009: 373)

OTü. ***yıltız** “kök” ED 922b → **[jɯɬt̪əs]** “ay.” 0202030304/01, [**jɐɬt̪us**] 202030601/67, **[jeldəs] ~ [jeltəs] ~ [jildəs]** (Lei Xuan-chun 1992: 259, 265; **[jildəs]** (Chen Zong-zhen 2002: 535)

OTü. ***tartıg** “tartı, terazi” ED 535 → [**dɑʰɾt̪ək]** 0103030201/22

b.3.2. OTü. /*t/ > SUM /d/(~/d̪/); **SUD** /d/ (~/d̪/~ /t/)

OTü. ***suktu** “sucuk” ED 806b → [**sɔqdə]** “ay.” 0103030203/44, 0202030308/03, [**sɔːqdə]** 0203010901/02

OTü. ***altı** “altı” ED 130b → [**ɑʰɬdə]** “ay.” 0103050101/38, 0202010901/54, 0203020601/15, [**ɑʰɬd̪ə]** 0202010201/05, 0203010701/05

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**ɑʰɬdən]** “ay.” 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01 **[ɑʰɬdɑn]** 0203020202/05

OTü. **buntag** “böyle, bunu gibi” < *bunı täg* ED 349b → [**bəndɑʁ]** “ay.” 0103010705/10, 0202031202/54, **[məndɑʁ]** 0102040301/01, 0103030701/07, 0202030701/14, 0203010702/54, 0502020101/68, **[məndɑːʁ]** 0201010101/10, **[məndɑː]** 0103010101/20, 0202020303/09, **[məndɑːq]** 0103010306/13, **[məndɑq]** 0103050101/47, 0202030802/29, 0203020601/08, 0502020101/328, [**məndɑɢ]** 0103010702/03, 0202030301/06, **[məndɑ]** 0102040301/06, 0103010305/25, 0201010101/17, **[mədɑː]** 0103010705/24, **[mədɑq]** 0103040302/10, 0202010501/12, **[mədɑʁ]** 0103040302/05, **[mənd̪ɑʁ]** 0103050101/44, 0502020101/106

OTü. ***antag** “öyle, onun gibi” < *anı teg* ED 177a → [**ɑndɑʁ]** “ay.” 0102020303/25, 0103050101/15, 0202020501/54, 0203020401/08,

0502020101/26, [**ɑndɑq]** 0103010705/01, 0202030301/36, 0203010301/20, **[ɑːndɑʁ]** 0203010702/60, [**ɑndɑ]** 0103010503/06, 0202020401/18, 0203010301/41, **[ɑdɑʁ]** 0103040301/18, **[ɑndɑː]** 0103050301/17, 0203020403/13, [**ɑndɑχ]** 202030605/114, **[ɑndɑɢə]** 0202030603/08, [**ɑnḍɑʁ]** 0202030401/27, 0502020101/348

OTü. ***artak** "şımarık" ED 205a → [**ɑɾdɑq]** "ay." 0103030901/29

OTü. ***artuk** "artık, fazla" ED 204b → [**ɑʰɾḍəɢ]** "ay." 0103030802/08

OTü. ***tartıl-** DLT 580 → [**dɑʰɾḍəɬ-]** "çekilmek" 0103030702/74, [**ḍɑʰɾḍəɬ-]** 0102020304/10

OTü. ***ortu** "orta" ED 203b → [**oʰɾdɑ]** "ay." 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51, [**χɔɾdɑ]** 0103010502/15, **[uʰɾdɑ]** 0202031202/09, 0203010702/35, **[oʰdɑ]** 0202031202/30, **[ɸuɾdɑ]** 0103010502/15, [**oʰɾḍɑ]** 0103010304/02, 0202030601/33, **[ɸuɾḍɑ]** 0202030601/30

OTü. ***ėrte** "erken" ED 202b → [**əʰɾdi]** "erken, eskiden, eski zamanda" 0202030902/48, 0203020601/68, 0502020101/457, **[əʰɾdiː]** 0202010702/03, 0203010702/14, **[əʰɾḍi]** 0202030902/84, **[əʰɾdẹ]** 0103050301/09, **[əʰɾti]** 0202010901/32, **[ɑʰɾdi]** 0202020301/14, **[hɾ̣di]** 0103010701/91, 0202010901/18, 0202020702/31, 0203010701/20, **[hɾdiː]** 0202030802/02

OTü. ***kiːrtür-** "girmesine yardım etmek" ED 740b, ***kiːr-** TT 183 → [**kərdər-]** "ay." 0103050401/03, 0502020101/377, [**kərḍər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, [**kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***yastuk** "yastık" ED 974a → [**jɑsdəq]** "ay." 0203010702/25

OTü. ***anta** "onda, orada; ondan, oradan" ED 176 → [**ɑndɑ]** "orada, oraya, oradan" 0103040302/27, 0201010101/24, 0202010503/16, 0203011002/11, 0502020101/18, **[ɑːndɑ]** 0202010301/18, 0203020601/29, [**ɑndɑː]** 0202010301/07, [**ɑnḍɑ]** 0502020101/273

OTü. ***üntür-** "çıkartmak, yükseltmek" ED 181b → **[undurˠ-]** "ay." 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485, **[ʊndərˠ-]** 0202010901/59, [**undərˠ-]** 0103010305/67, 0203020202/11, 0502020101/50, **[unḍurˠ-]** 0103010101/20, 0202030902/130, [**unḍəʰrˠ-]** 0103010304/46

OTü. ***açtur-** "açtırmak, açmasına yardım ettirmek" ED 21b → [**ɑʰʂdərˠ-]** "atmasına yardım etmek" 0202030402/75

OTü. ***kaltur-*** “bırakmak” ED 619b → [**qɑɬtəɾ-]** “düşürmek, yolda bırakmak” 0202030404/02, [**qɑɬd̥əɾ-]** 0502020101/160, [**qɑʰɬd̥əɾ-]** 0202030605/87, [**qɑɬdəɾ-]~** [**qɑɬduɾ-]** (Lei Xuan-chun 1992: 205)

OTü. ***kayıntur-*** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindəɾ-]** 0202010901/76, [**qejndəɾ-]** 0202020701/09

OTü. ***yantur-*** “geri vermek, döndürmek” ED 947b → [**jɑndəɾ-]** “ay.” 0103010703/30, 0202030401/32, [**jendəɾ-]** 0103030202/21, 0103050302/02

OTü. ***attur-*** “atmasına yardım etmek” ED 67a → [**ɑʰtd̥əɾ-]** “silah ile vurdurmak” 0202020401/06

c. Söz sonunda

c.1. -V(C)t

c.1.1. OTü. /*t/ > SUM, SUD /t/ (~/ʈ/) ~/d/ (~/d̥/)

OTü. ***aːt*** “ad, isim” TT 172, ED 32b → **[ɑt]** “ay.” 0103050301/13, 0201010101/01, 0202031201/24, **[ɑːt**] 0102020402/08, 0202020501/97, [**ɑːd]** 0203010301/09, 0102020402/02, 0103020301/01, [**ɑd]** 0102020401/17, 0103030801/03, 0202020501/69, 0502020101/161

OTü. ***at-*** “atmak” ED 36ɑ → [**ɑʰt-]** “atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek, vurmak, patlatmak” 0103010502/23, 0202020401/10, 0202020701/54, 0202030103/10, 0502020101/76, **[ɑʰːt-]** 0103010502/23, **[ɑχt-]** 0103050401/03, [**ɑχd-]** 0103050401/03, [**ɑʰd-]** 0103050401/10, 0202020401/10, 0502020101/152

OTü. ***sat-*** “satmak” ED 798b → [**sɑt-]** “ay.” 0103010306/02, 0202010703/21, 0203011001/07, **[tsɑt-]** 0103030901/29, **[sɑd-]** 0103010306/01, 0202020701/61

OTü. ***hoːt*** “od, ateş” TT 177, ***oːt*** ED 34b → [**ot]** “ay.” 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, **[oːt]** 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**uːd]** 0202030701/12, [**od̥]** 0103010701/70

OTü. ***ot*** “ot, çimen, yayla” ED 34b → [**oʰt]** “ay.” 0103030702/29, 0103050305/17, 0202010502/10, 0202030201/01, 0203020201/20, 0502020101/25, [**ot]** 0103020502/03, **[ɔʰd]** 0202030307/05, [**ɔʰd̥]** 0202030307/04, **[ɔʰt]** 0202030307/04, [**χo̥t]** 0103030702/92,

0103030702/94, [**hǫt]** 0103010601/08, 0202030307/04, 0202031201/29, 0502020101/296

OTü. ***buːt** "but, bacak" TT 179, ED 297B → [**bət]** "ay." 0103010306/26, 0202020301/10, 0502020101/485

OTü. ***süːt** "süt" TT 185, ED 798b → [**sut]** "ay." 0103010703/16, 0202030306/02, 0203020302/10, 0502020101/283, [**suːt]** 0103020303/15, [**sʉt]** 0102040301/02, **[sʊt]** 0103010601/77, 0203020302/10, **[suːd]** 0202030604/61, **[sud]** 0103010601/54, 0202030604/61

OTü. ***büt-** "tamamlanmak" ED 298b → [**pət-]** "yetmek, tamamlanmak" 0103010601/56, 0202031202/52, 0502020101/186, [**ɒut-]** 0203020202/19, **[put-]** 0202030605/12, **[ɒʊʰt-]** 0102020402/21, [**pəʰt-]** 0202030601/53, **[bəʰt-]** 0103040402/22, **[ɒət-]** 0103020303/08, **[ɸət-]** 0202030604/17, **[pud-]** 0202030604/57, **[pəʰd-]** 0102020304/04, [**puḍ-]** 0103030702/46, **[pəḍ-]** 0103030203/32, **pəʰḍ-]** 0502020101/185, **[pəd-]** 0103010601/59, **[ɸud-]** 0202031202/08

OTü. ***yėːt-** "yedmek (at vb.)" ED 884a **1 yéːt-** → [**jet-]** "ay." 0203020302/16, **[jit]** 0103010305/94, 0202010901/25, **[ʒit-]** 0102020303/30, **[ʒid-]** 0102020303/33, 0202030605/114, **[jid-]** 0103010305/93, 0202010502/09

OTü. ***haːrt** TT 173, ***aːrt** "arka, sonra" ED 200b → [**ɑɾt]** "ay." 0103010306/20, 0202010901/69, 0502020101/452, [**ɑːɾd]** 0103010306/20, 0202030701/16, 0203010702/19, [**ɑːɾt]** 0202030605/43, [**ɑɾd]** 0102020303/32, 0103030701/50, 0202020501/43, 0203020601/53, 0502020101/254

OTü. ***art-** "artmak" ED 201b → [**ɑʰɾt-]** "kalmak, artmak" 0103030802/16, 0103030802/16

OTü. ***tart-** "çekmek, sürüklemek" ED 534b → [**dɑʰɾt-]** "çekmek, sökmek, (sigara, pipo) içmek, (gelin şarkısını) söylemek" 103010304/33, 0202030103/10, [**dɑʰːɾd-]** 0203010801/02, [**dɑʰɾd**-] 0103010304/11, 0202010901/63, [**dɑʰɾḍ-]** 0103020402/02, [**ḍɑʰɾd-]** 0103010304/18, 0203010801/02, **[ḍɑʰɾḍ-]** 0103010304/09, [**ḍɑʰɾt-]** 0103010305/92, [**ḍɑχɾt-]** 0202020702/17, [**tɑʰɾd-]** 0202010703/21

OTü. ***töːrt** "dört" TT 184, ED 534a → [**døɾt]** "ay." (Bkz. dioɾd) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [**dʉɾt]** 0202030601/55, [**dioɾt]** 0202030601/60, [**dioːɾt]** 0202010901/06

OTü. ***yuːrt** “yurt, daha önce yaşamış yer veya mekân” TT 180, ED 958a → [**juʰɾt]** “ay.” 0103020304/26, 0202020701/20, [**joʰɾt]** 0102020302/06, 0202020701/16, [**jʊʰːɾt]** 0202020701/45, [**jʊʰɾt]** 0103020304/27(2), 0202010901/79, [**uʰɾt]** 0202030404/03, [**oʰɾt]** 0202031101/13

OTü. ***aŋıt** “kırmız renginden büyük bir kuş, çalılık kaz” ED 176a → [**ɑɴət]** “yabanî ördek” 0103020301/22

OTü. ***bulıt** “bulut” ED 333b → [**bəɬət]** “ay.” 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***özüt** “ruh” ED 281b → **[uzut]** “cin” 0202030902/119, 0502020101/13, [**uzət]** 0202030902/130

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣəɾt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣəɾd-]** 0502020101/436

OTü. ***kızart-** “kızartmak” ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***teːpret-** “hareket ettirmek” ED 444a, TT 181 **teːp-** “depremek” → **[deɾβet-]** “ay.” 0103030702/30, [**dẹɾet-]** 0203010303/09, [**deɾβed-]** 0502020101/36

OTü. ***yarat-** ED 959b → [**jɑɾɑt-]** “beğenmek, uygun olmak” 0103010304/30, 0502020101/313

OTü. ***isit-** “ısıtmak” DLT 237 → [**sət-]** “ay.” 0202020301/19

OTü. ***kaynat-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjnɑt-]** “ay.” 0202030402/42, **[qɑnɑt-]** 0103010705/18,**[qɑjnɑd-]** 0502020101/330, **[qejnɑd-]** 0202030605/155, **[qejnɑḍ-]** 0103010304/42, **[qejnɑt-]** 0103010304/42, 0202030305/03, 0203020302/06, **[qɑːʧ-]** 0103010705/30

OTü. ***akıt-** “akıtmak” ED 81a → [**ɑχqət-]** “ay.” 0103010502/13, [**ɑχɢət-]** 0103010501/06, [**ɑχɢəd-]** 0202030203/03, **[ɑɢəd-]** 0103010602/10

OTü. ***aːrıt-** “temizlemek, silmek” DLT 33, TT 171 **aːrı-** → [**ɑɾt-]** “ay.” 0103040405/12, 0202020501/08, [**ɑːɾḍ-]** 0202010901/75, **[ɑɾʧ-]** 0202020501/73, **[ɑɾd-]** 0202030308/03

OTü. ***haːçıt-** “ekşitmek” ED 21a → [**ɑdʐət-]** “acıtmak, ekşitmek, mayalamak” 0202030306/02, [**ɑdʐəd-]** 0202030501/01

OTü. ***uzat-** “uzatmak” ED 282a → [**uzɑt-]** “uzaklaştırmak” 0203020203/17, [**uzɑːd-]** 0502020101/18

OTü. ***bedüt-** “büyütmek” ED 300b → **[bezət-]** “ay.” 0103010701/140, 0202030402/12, **[bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, **[bezəḏ-]** 0202030402/12

OTü. ***boşut-** “salmak, salıvermek” ED 378a **boşut- (?*boşot-**) → **[bosɑt-]** “gevşetmek, çözmek” 0102020402/04, [**bo^{h}sɑt-]** 0103020303/06

c.1.2. OTü. /*t/ > SUM /d/; **SUD** /d/~ /ḏ/

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → [**undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, [**uːnḏu-]** 0201010101/02, **[ʊndu**-] 0103010704/14, **[unḏu-]** 0201010101/02

4.2.2.2. /*d/ Ünsüzü

OTü. /*d/ ünsüzü, ötümlü, patlamalı, dişeti ünsüzüdür. Sadece söz içinde ve söz sonunda bulunur. Proto Türkçenin söz içi ve söz sonu /d/ sesinin niteliği üzerinde araştırmacılar farklı görüşlere sahiptir. Budenz’e göre, /*d/ sesinin birincil sesi /*t/’dir ve bu ses Saha Türkçesinde /t/ olarak korunurken, diğerlerinde /d/ üzerinden /z/ veya /y/ seslerine gelişmiştir, Çuvaş lehçesinde ise /z/ üzerinden /r/’ye dönüşmüştür (Budenz 1864: 234-54; Ceylan 1992: 109). Thomsen (1989: 190) ve Pallo (1979: 81), Proto Türkçe /*d/ sesinin daha Eski Türkçe döneminde sızıcılaşmış olduğunu düşünmüşlerdir, ancak Ceylan, işaretleri açısından çok zengin olan Eski Türk Runik Yazısında, /d/ için iki işaret bulunduğu hâlde /δ/ için ayrı bir işaret bulunmayışının bu görüşü zayıflattığını söyler (1992: 109-110). Ramstedt, /*d/ sesinin Eski Türkçede henüz sızıcılaşmadığını kabul ederken (1992: 25), Poppe ise hem Eski Türkçe hem Ana Türkçe için /δ/ sesini tasarlamıştır. Poppe’ye göre Ana Altayca ses /*d/’dir ve bütün Altay dillerinde iyi korunmuştur: Proto Türkçe /*d/, Ana Türkçe /δ/, Moğolca ve Mançu-Tunguzca /d/ (Poppe 1956: 209; Poppe 1960b: 52-3; Ceylan 1992: 109-110). Räsänen, Ana Ural-Altay dilinde bu sesin /δ/, /δ^{l}/ olabileceğini ve bu sesin Altay dillerinde /l/, /r/ ve /d/, /t/ yönünde geliştiğini, Türkçede /d/ olarak geliştiğini belirtmiştir (Räsänen 1949: 162; Killi 2002: 226). Orhon-Yenisey Türkçesinde /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, ek başı D sesinin ötümsüzleşmiş /t/’li yan biçimlerinin kullanıldığı görülür, ünlüler ve /r/, /l/, /n/ dışındaki ünsüzlerden sonra ise ötümlü /d/ olarak kalmıştır (Tekin 2003: 114; 182).

Ek başındaki D ünsüzü Çuvaş lehçesinde ünlü ve /r/, /l/, /n/ dışındaki ünsüzlerle biten kök ve gövdelerden sonra /r/ olarak, /r/, /l/, /n/ ünsüzleri ile biten kök ve gövdelerden sonra /t/ olarak karşımıza çıkar (Yılmaz 2013: 484). OTü. söz içi ve söz sonu /d/ sesi Çuvaş Türkçesi dışındaki Türk lehçelerinde ya /d/ olarak korunmuş, ya da /t/, /z/, /y/ seslerine gelişmiştir. Ceylan, Halaç ve Tuva Türkçesinde korunan /d/ sesine bakarak /*d/'nin Karahanlı Türkçesi döneminde sızıcılaştığı görüşündedir (Ceylan 1992:110).

OTü. /*d/ ünsüzü söz içi ve söz sonunda, Sarı Uygur Türkçesinde düzenli olarak /z/ye gelişmiştir. Bu özelliği ile Sarı Uygur Türkçesi, Güney-doğu Sibirya lehçelerinden Hakas Türkçesi, Şor-Mrass ağzı ve Çulım ağızları ile birleşir.

OTü. /*d/ ünsüzü, Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında, söz içinde iki ünlü arasında düzenli olarak /z/ sesine gelişmiştir (**a.1.1.**). Çalışmamızda rastlanmamıştır, fakat daha önceki çalışmalardan yararlanarak hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ***ça:dan** "akrep" sözcüğünde söz içi konumundaki iki ünlü arası OTü. /*d/ ünsüzünün /y/[j]'ye geliştiği görülür (**a.1.2.**). Çalışmamızda söz içi OTü. /d/'nin Dahe ağzında sızıcı /ɣ/'ye gelişen bir örneğine rastlanmıştır, aynı sözcük daha önceki çalışmalarda /g/ olarak kaydedilmiştir. Bu gelişme *-d- > -y- > -ɣ- ~ -g- aşamasıyla ortaya çıkmıştır (**a.1.3.**).

Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi ünsüz önü durumunda OTü. /*d/ ünsüzü /z/'ye gelişmiştir (**a.2.1.**). OTü. -dr- ünsüz önü durumunda, OTü. /*d/ ünsüzü, bir ünlü türemesi ile -zVr- olarak görülür. Örneğin, OTü. ***kudruk** "kuyruk" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında iki ünsüz arasında bir ünlü türemesiyle **[ɢuzəɾq]** ~**[ɢʊzəɾq]** ~ **[ɢuzuɾɢ]** biçiminde bulunur. OTü. ***adrıl-** "ayrılmak" ve ***yıdruk** "yumruk" sözcüklerinde de bu olay ortaya çıkar.

OTü. /*d/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz sonunda düzenli olarak /z/ sesine gelişmiştir (**b.1.1.**). Minghua ağzı kayıtlarımızda OTü. /*d/ ünsüzünün, söz sonu konumunda ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl /**ʐ̢**/ sesine geliştiği bir örneğine de rastlanmıştır (**b.1.2.**), aynı sözcük Dahe ağızlarında da bulunur. Söz sonu konumunda Minghua ağzında OTü. /*d/ ünsüzünün ötümsüzleşerek /t/'ye gelişen bir örneğine de rastlanmıştır, aynı sözcük Dahe ağzında da görülür (**b.1.3.**).

a. Söz içinde

a.1. -VdV- durumunda

a.1.1. OTü. /*d/ > SUM, SUD /z/

OTü. ***hɑdɑq*** “ayak” Doerfer, 1980-1981: 2, ED 45a → [**ɑzɑq]** “ay.” 0102020301/62, 0103050101/44, 0202030802/37, [**ɑzɑɢ]** 0103030702/30, 0202010503/11, 0203010501/08, 0502020101/310

OTü. ***eːder*** “eyer” TT 180, ED 63b → **[ezɐr]** “ay.” 0202020303/11, 0502020101/160, **[izɐ̣r-]** 0102040301/10, 0103040405/24, **[ǯzɐ̣r]** 0202030403/10, **[ǯzeːr]** 0202020101/01, [**ezeːr]** 0202020303/04, **[ɐ̣zɐ̣r]** 0202020303/10, **[zɐr]** 0103010305/57, 0202020101/06

OTü. ***ėder-*** “takip etmek” ED 67a → [**ezɐr-]** “ay.” 0102020303/17, 0502020101/226, [**ɐ̣zɐ̣r-]** 0103040405/26, 0502020101/198, [**izɐ̣r-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**zɐr-]** 0103010305/57, 0203020501/11, [**zɐ̣r-]** 0103030901/55, 0202020701/27, 0502020101/235, **[zər-]** 0201010102/13

OTü. ***bodug*** “boya” ED 302a → [**bozəq]** “ay.” 0203010501/06,

OTü. ***bedüt-*** “büyütmek, yetiştirmek” ED 300b → [**bezət-]** “ay.” 0103010701/140, 0202030402/12, [**bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, [**bezə̣d-]** 0202030402/12

OTü. ***kaːdın*** “kayın” TT 173, ED 602a → [**ɢɑzən]** “ay.” 0102020303/41, **[ɢɑzə]** 0103040404/09

OTü. ***kedük*** “giyilmiş şey” ED 702b DLT, KB **kedük** “keçe şapka; keçeden giysi”→ **[kezək]** “keçe ile yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet” 0203010501/03

OTü. ***kıdıg*** “kıyı, kenar” ED 598a → [**ɢəzəʁ]** “ay.” 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzəq]** 0103050101/47, 0202030902/47, 0203010702/02, 0502020101/247, [**ɢəzə]** 0103050102/35, 0202020701/56

OTü. ***küdegü*** “güvey, damat” ED 703a → **[guzɐ̣ɣə]** “ay.” 0103010701/88, **[guzəː]** 0103030702/92, **[guziː]** 0102020303/36, **[guziːɣə]** 0102020303/47, **[guzixə]** 0203020201/01, **[guziɣə]** 0102020304/13, 0103010701/133, 0103050101/43, 0202030605/123, 0502020101/288, **[guziɣ̌]** 0202030605/125, **[ɢuziɣə]** 0103010601/10

OTü. ***sıdır-*** “sıyırmak” ED 802b → **[səzər-]** “kırbaşlamak” (LEİ Xuanchuan 1992: 323)

OTü. ***bodu-*** “boyamak” ED 300a → [**boz-]** “ay.” 0203010501/06

OTü. ***yadıl-** “yayılmak, serilmek” ED 890a → [**jɑzdə-]** “ay.” 0103010301/02

Kayıtlarımızda OTü. ***kodı** “aşağı” sözcüğü için görülen [**ʁosə]~** [**ɢusə]~[ʁu]** biçimleri kaynak kişilerinin konuşma sırasında ortaya çıkmış ileri bir durumdur.

OTü. ***kodı** “aşağıya” ED 596a → [**ɢuzə]** “ay.” (Bkz. guzu ~ ʁuzu) 0103010601/10, 0202030604/06, [**ɢɔzə]** 0202010101/06, **[ɢuzu]** 0202031201/10, 0203010303/09, 0502020101/379, **[ʁozə]** 0103050301/02, [**ɢusə]** 0502020101/183, [**ʁosə]** 0103030201/01, **[ʁu]** 0202030402/62, 0202010901/60, **[ʁuz]** 0202030402/62, [**ʁuzə]** 0103010305/102, 0202030902/06

a.1.2. OTü. /*d/ > SUM, SUD /j/

OTü. ***çaːdan** “akrep” ED 403 → [**ʈʂijɑn]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 295)

a.1.3. OTü. /*d/ > SUM /g/; **SUD** /ɣ/

OTü. ***kidiz** ED 707a “keçe” → **[gəɣəs]** “ay.” 0203010303/13; **[gəgəs]** Lei Xuan-chun 1992: 148

a.2. -dC- durumunda

a.2.1. OTü. /*d/ > SUM, SUD /z/

OTü. ***adgır** “aygır” ED 47b → [**ɑzɢəɾ]** “ay.” 0103040405/20

OTü. ***odgar-** “uyandırmak” ED 48a → [**ʊːzɢɑʰɾ-]** “ay.” 0103050305/06

OTü. ***kedgü** ED 702b → **[gizgi]** “kıyafet” (Bkz. gẹzgə~ gizɣə~ gizgi~ gizgə ~ gizkə ~ gẹzgə ~ ɣẹzgə) 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gẹzgə]** 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***boːdlug** “boylu, uzun boylu” ED 305a → [**b̥oːχzdəʁ]** “ay.” 0103040302/14

OTü. ***adrıl-** “ayrılmak” ED 68b → [**ɑzərɬə-]** “ay.” 0202030604/69, [**ɑːzərɬ-]** 0103010602/05, **[ɑzərɬəʰ-]** 0103010602/09

OTü. ***kudruk*** "kuyruk" ED 604a → [**ɢuzəɾq]** 0103010501/04, 0202020303/09, [**ɢʊzəɾq]** 0103010501/04, **[ɢuzuɾɢ]** 0202030604/73

OTü. ***yıdruk** ED 892b → "yumruk" [**uzuɾuq]** 0202020401/04

OTü. ***üdre-** ED 68a **üd̠re-** → [**uzyɾẹ̣-]** "gelişmek, çoğalmak" 0103010601/43, [**ʊzəɾi-]** 0103010701/114, **[uːziɾ-]** 0102020402/08, [**uzəɾə-]** 0103010703/24, **[uzerə-]** 0103030801/07, **[uzeɾi-]** 0103030801/02, **[uzẹ̣ɾẹ̣-]** 0202010703/27, **[uzuɾ-]** 0103010601/79, **[uzuɾẹ̣-]** 0103040301/22

a.3. -Cd- durumunda

a.3.1. OTü. /*d/ > SUM, SUD /d/ (~/d̠/)

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** "bıldır" ED 334a → [**pədəɾ]** "geçen yıl" 0103010304/41, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, **[pədoːɾ]** 0103050101/06, [**puʰdoːɾ**] 0103030802/01, **[pəd̠əɾ]** 0103040301/29, 0203010301/05, [**pəʰdəɾ]** 0103040301/28, 0201010102/05, 0203010702/12, [**pəʰd̠əɾ]** 0103040301/29

OTü. ***kiːndik** "göbek" ED 729a, bkz. **kiːn** ay. TT 183 → [**kəndək]** "göbek, şamanların kullandığı kepçenin ortasında bulunan çıkık nesne" (Lei Xuan-chun 1992: 165)

OTü. ***tamdur-** "yakmak" ED 504a → [**tɑmdəɾ-]** "ay." 0103050102/22, 0202010703/18, [**tɑmd̠əɾ-]** 0103050102/23, [**tɑndəɾ-]** 0102020402/22, 0103020303/41

OTü. ***bandur-** "takmasına yardım etmek" ED 768a → [**mɑndəɾ-]** "ay." 0102020303/14, 0103010305/83, 0201010101/12, 0202010501/16, 0502020101/141, [**mɑndər-]** 0103010305/13, [**mɑnd̠əɾ-]** 0103040401/53, 0201010101/13

b. Söz sonunda

b.1. -Vd- durumunda

b.1.1. OTü. /*d/ > SUM SUD /z/

OTü. ***boːd** "boy, vücut, gövde" ED 296b → [**boz]** "ay." 0102020402/25, 0203010501/05, 0502020101/53, **[boːz]** 0103020303/45, 0202030902/106, 0502020101/400, **[bɔz]** 0103010601/40, **[βoz]** 0202030604/57

OTü. ***keːd-** “giymek” ED 700b → [**gez-]** “ay.” 0103020402/05, 0203010501/03, [**gẹːz-]** 0202030902/90, **[gẹz-]** 0203010702/23, [**giz-]** 0102020301/62, 0103040601/09, 0202030604/56, 0203010702/59, 0502020101/150

OTü. ***kud-** “koymak” ED 596a → [**ɢuz-]** “koymak, doldurmak, inşaat etmek” 0103030802/03, 0202030104/15, 0203010901/04, **[ʁuz-]** 0102040301/02, 0203020301/06

OTü. ***toːd-** “doymak” ED 451a → [**doz-]** “ay.” 0103010705/29, 0202030201/05, 0203020601/50, 0502020101/243

OTü. ***yaːd-** “açmak, sermek” ED 883b → [**jɑz-]** “ay.” 0103010302/03, 0202010501/16, **[jɑːz-]** 0103030701/09, 0202030301/15, 0203020501/09

b.1.2. OTü. /*d/ > SUM, SUD /ʐ/

OTü. ***uːd** “sığır, öküz” ED 34a → [**uʐ]** “ay.” 0103050304/08

b.1.3. OTü. /*d/ > SUM, SUD /t/

OTü. ***uyad-** “utanmak” ED 269b → [**jyat-]** “ay.” 0103040601/13

4.2.2.3. Sarı Uygur Türkçesinde OTü. Ek Başı /t/ ve /d/’lerin Durumu

Sarı Uygur Türkçesinde OTü. ek başı /t/ ve /d/’lerin yapım ve çekim ekleri üzerindeki durumları aşağıda belirtilmiştir.

4.2.2.3. a. Yapım Eklerinde

Ek başı /d/’ler genellikle kendi ötümlü özelliklerini korumuştur.

Sarı Uygur Türkçesinde OTü. **-tUr-** ettirgen çatı ekindeki /t/ ünsüzünün bulunduğu konumlara göre tam ötümsüz /t/, yarı ötümlü /t̬/, yarı ötümsüz /d̥/ ve tam ötümlü /d/’ye geliştiği örnekleri görülür. OTü. AAYE **+tIk** eki, /n/ ile biten bir sözcüğe eklendiğinde ekteki /t/ ünsüzü ötümlüleşerek /d/’ye gelişmiştir. OTü. zaman zarfı yapan **+tüz** ekindeki /*t/ ünsüzünün, /*n/ ünsüzünden sonra Dahe ağzında /t/ olarak korunması yanında yarı ötümlü /t̬/’ye gelişmiş biçimlerine de rastlanır. Bu örneğin daha önceki çalışmalarda hem ötümsüz /t/ hem ötümlü /d/ olarak kaydedildiği görülür (Chen Zong-zhen 2002: 515), ancak sadece ötümlü /d/ olarak

kaydedildiğine de rastlanır (Lei Xuan-chun 1992: 173,174; Zhong Jin-wen 2009: 373).

+dXŋ Addan Addan Yapma Eki

OTü. AAYE **+dXŋ,** Sarı Uygur Türkçesinde korunmuştur. Bu ek ağızlarda **+dəŋ/+duŋ** olarak karşımıza çıkar, iki örneği tespit edilmiştir.

OTü. ***haːy** (TT 173)+**dıŋ** < ***aydıŋ** "ay ışığı" ED 268b → **[ɑjdəŋ]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 15)

OTü. **hoːt+duŋ** (Erdal 1991: 156) < ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) "odun" ED 60b → **[oduŋ]** "ay." 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

+dXn Addan Addan Yapma Eki

Yer zarfları yapan OTü. **+dXn** eki ile türetilmiş OTü. ***öŋdün** "doğu" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında **[undun]~ [ʊndun]** olarak bulunur.

OTü. ***öŋdün** "doğu" ED 178a → **[undun]** "ay." 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

+dUrXk Addan Addan Yapma Eki

OTü. AAY **+dUrXk** ekinin**,** Sarı Uygur Türkçesinde /n/, /l/ ünsüzleri ile biten adlarla türettiği yeni sözcükler vardır. Ek Sarı Uygur ağızlarında **+dərəq/+drəq/+dərək** olarak bulunur.

OTü. ***boyunduruk** "boyunduruk" (TT V B 115, TT VIII A 33) → [**moendərəq**] ~ [**moendrəq**] "yaka; boyunduruk" (Lei Xuan-chun 1992: 85; Chen Zong-zhen 2002: 97

OTü. ***sakalduruk** "baş destesinin boğaz kemeri" ***sakalduruk** DLT → [**sɑɢɑʰldərəq**]~ [**sɑɢɑʰldrəq**] "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 317; Chen Zong-zhen 2002: 97)

OTü. ***közündürük** → [**gøzəndərəq**] "gözlük" (Lei Xuan-chun 1992: 163; Chen Zong-zhen 2002: 97)

?edindürük/?edendürük "eş, döleş, *placenta*" veya ***etendürük**, OTü. **et** 'et' (ED 33b) sözcüğünden → [**ezendərək**] "bebek bezi göbek bağı" (Chen Zong-zhen 2002: 97); [**ezəndərək**] (Lei Xuan-chun 1992:

29), Chen Zong-zhen, [**ezendərək**] sözcüğünün **[eʰden]** "eş, döleş, *placenta*" sözcüğü üzerinde bir ses değişmesiyle türemiş olduğunu söyler (2002: 97).

-tUr- Fiilden Fiil Yapma Eki / Ettirgen Çatı Eki

OTü. ettirgen çatı eki -tUr, Sarı Uygur ağızlarında ünlü ile biten bir fiile eklendiğinde ekteki /t/ ünsüzü Dahe ağzında yarı ötümlü /t̬/ ve yarı ötümsüz /d̥/ olarak duyulmakla birlikte hem Minghua hem Dahe ağızlarında tam ötümlü /d/'ye geliştiğine de rastlanır. Ötümlü ve ötümsüz ünsüz ile biten bir fiile eklendiğinde bazen yarı ötümsüz /d̥/ olarak duyulmasının yanında genellikle ötümlüleşerek /d/'ye gelişmiştir. OTü. ettirgen çatı eki -tUr, Sarı Uygur ağızlarında /r/, /l/ ünsüzleriyle biten fiile eklendiğinde ekteki /t/ ünsüzünün Dahe ağzında /t/ ve yarı ötümsüz /d̥/ olarak duyulması dışında hem Minghua hem Dahe ağızlarında tam ötümlüleşerek /d/'ye gelişen örnekleri de görülür. Ancak /n/ ünsüzü ile biten fiile eklendiğinde çatı eki -tUr ekinin /t/ ünsüzünün istisna olarak yarı ötümsüz /d̥/ olarak da görülmekle birlikte genellikle ötümlü /d/'ye geliştiği görülür.

OTü. ***yė:tür-*** "yedirmek" ED 892b → **[ʒe̬dər-]** "ay." 0203020203/12, **[jid̥ər-]** 0502020101/207, **[ʒe̬t̬ər-]** 0203010502/01, **[ʒidər-]** 0103040301/16, **[ʒid̥ər-]** 0502020101/88

OTü. ***yagtur-*** "yağdırmak" ED 900a → **[jɑʁdər-]** "ay." 0102040301/19, 0103030203/22, 0202030802/55, 0502020101/21, **[jɑʁd̥ər-]** 0202030802/27, **[jɑqdər-]** 0103010601/28

OTü. ***kirik-tür-*** (DLT 331***kirik-***) → [**kərkdər-**] "kirletmek" (Lei Xuan-chun 1992: 166)

OTü. ***sok-tur-*** (ED 805a***sok-***) → [**soqdər-**] "dövdürmek" (Lei Xuan-chun 1992: 329)

OTü. ***tik-tür-*** (ED 476b***tik-***) → **[təkd̥ər-]** "diktirmek, dikmesine yardım etmek" 0202020702/08

OTü. ***töktür-*** "dökmesine yardım etmek" ED 479b → **[døʰ:kdər-]** "ay." 0202030402/57

OTü. ***açtur-*** "açtırmak, açmasına yardım ettirmek" ED 21b → [**ɑʰʂdər-]** "atmasına yardım etmek" 0202030402/75

OTü. ***attur-*** "atmasına yardım etmek" ED 67a → [**ɑʰtd̥ər-]** "silah ile vurdurmak" 0202020401/06

OTü. ***kiːr-** TT 183, ED 735b, ***kirtür-** “girmesine yardım etmek” ED 740b → [**kərdər-]** “ay.” 0103050401/03, 0502020101/377, [**kərɖər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, [**kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***kaltur-** “bırakmak” ED 619b → [**qɑɬtər-]** “düşürmek, yolda bırakmak” 0202030404/02, [**qɑɬɖər-]** 0502020101/160, **[qɑʰɬɖər-]** 0202030605/87; **[qɑldər-]˜ [qɑldur-]** (Lei Xuan-chun 1992: 205)

OTü. ***bintür** “bindirmek” ED 350a → **[məndər-]** “ay.” 0103010305/55, 0203020301/01, 0502020101/145

OTü. ***kantur-** “kanmasına yardım etmek” ED 656a → [**qɑndər-]** “ay.” Lei Xuan-chun 1992: 204

OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndər-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindər-]** 0202010901/76, [**qejndər-]** 0202020701/09

OTü. ***üntür-** “çıkartmak, yükseltmek” ED 181b → **[unduɾ-]** “ay.” 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485, **[ʊndər-]** 0202010901/59, [**undər-]** 0103010305/67, 0203020202/11, 0502020101/50, **[unɖuɾ-]** 0103010101/20, 0202030902/130, [**unɖəʰɾ-]** 0103010304/46

OTü. ***yantur-** “geri vermek, döndürmek” ED 947b → [**jɑndər-]** “ay.” 0103010703/30, 0202030401/32, [**jendər-]** 0103030202/21, 0103050302/02

+tIk Addan Ad Yapma Eki

OTü. ***kiːndik** “göbek” ED 729a, bkz. **kiːn** ay. TT 183 → [**kəndək]** “göbek, şamanların kullandığı kepçenin ortasında bulunan çıkık nesne” (Lei Xuan-chun 1992: 165; Chen Zong-zhen 2004: 513)

+tüz Addan Ad Yapma Eki

OTü. ***küntüz** “gündüz” ED 729b → [**kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʧəs]** 0202030605/47, **[kundəs] ~ [kundus]** (Lei Xuan-chun 1992: 173,174), **[kundus]~ [kuntus]** (Chen Zong-zhen 2002: 515), **[kundəs]** (Zhong Jin-wen 2009: 373)

2.2.3.b. Çekim eklerinde +DA, +DAn, -DI

+DA Bulunma Hâli Eki, +DAn Ayrılma Hâli Eki

OTü. bulunma-çıkma +DA, ve ayrılma +DAn hâl eklerinin /-D/ ünsüzü Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında ötümlü /d/ olarak görülür, istisna olarak yarı ötümsüz /d̥/ sesine geliştiğine de rastlanabilir.

OTü. ***anta** "onda, orada; ondan, oradan" ED 176 → [**ɑndɑ]** "orada, oraya, oradan" 0103040302/27, 0201010101/24, 0202010503/16, 0203011002/11, 0502020101/18, **[ɑːndɑ]** 0202010301/18, 0203020601/29, [**ɑndɑː]** 0202010301/07, [**ɑnd̥ɑ]** 0502020101/273

OTü. ***bunta** OT 241, ***munda** DLT 414 → [**məndɑ]** "burada, buraya, buradan" (Bkz. bəːndɑ ~ bəndɑ ~ mədɑ ~ məndɑː ~ məndɑʰ) 0102020303/21, 0103010502/23, 0201010101/29, 0202030902/93, 0203020601/07, 0502020101/457, **[mənd̥ɑː]** 0203020601/21, [**mənd̥ɑ]** 0103010502/24, [**bəːndɑ]** 0202030802/14

OTü. ***andan** "ondan" ED 177b → [**ɑndɑn]** "ay." (Bkz. ɑːndɑn~ ɑndɑ~ ɑndə ~ ɑndin) 0102020303/46, 0103030802/21, 0202030802/35, 0203010901/09, 0502020101/95

OTü. ***haːrt** "arka, sonra" (TT 173), ***aːrt** (ED 200b) → [**ɑɾt]** "1. arka, sonra" (Bkz. ɑːɾd~ ɑːɾt~ ɑɾd)

***aːrt+da > ɑɾt+dɑ 1.** "arkada" 0502020101/452; 2. "batı, arka" **ɑɾt+dɑ** 0103040302/25, 0202020501/93, 0202030201/03

***aːrt+dan > ɑɾt+dɑn** "arkadan" 0103010305/94

OTü. ***alt** "alt" ED 130a'den → [**ɑʰɬdəɾ]** "alt, aşağı" (Bkz. ɑʰːɬdəɾ~ ɑʰɬd̥əɾ ~ χɑɬdəɾ) **ɑʰɬdəɾ+d̥ɑ** 0103010601/18

OTü. ***at** "at" ED 33a → [**ɑʰt]** "ay." (Bkz. ɑːt~ ɑʰːt~ ɑʰd~ ɑʰd̥~ɑχt~ ɢɑʰt~ χɑt~ hɑt.)

***at+dan** > **ɑʰt+dɑn** 0202010502/16, 0203020501/21, **ɑʰt+d̥ɑn** 0203011002/22

OTü. ***yaŋı** "yeni" + **yuːrt** "yurt" **(**ED 943b **yaŋı,** ED 958a **yuːrt**) → [**jɑɴ oʰɾt] < jɑɴə joʰɾt** "Yeniyurt, yer ismi"

***yaŋı yuːrt+da** > **jɑɴ oʰɾt+d̥ɑ** 0103050102/06

OTü. ***yaka** "kenar, yaka" ED 898a → [**jɑʰɢɑ]** "yukarı, üstü, gök tanrısı, güney, değerli misafirlerin oturacak yeri, hükmet" (Bkz. aʰɢɑ ~ χɑɢɑ~ χɑg̥ɑ~ jɑʰg̥ɑ~ jaʰɢɑ~ jaʰg̥ɑ~ jiχɢɑ~ jiχg̥ɑ)

***yaka+da** > **jɑʰɢɑ+dɑ** "yukarıda" 0202010901/08, 0203020402/23, **jɑʰɢɑ+ḍɑ** 0203020601/41

-DI Kesin Geçmiş Zaman Eki

Çalışmamızda tüm Sarı Uygur ağızlarında ünlü veya -Vl, -Vr ses gruplarıyla biten bir fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-de*** (< OTü. *-di*) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki ünlü soluklulaşır ve ***-də /-de*** kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzü genellikle yarı ötümsüz [**ḍ**] olarak duyulur. -Vn ses grubu ile biten fiile kesin geçmiş zaman eki ***-də/-de*** (< OTü. *-di*) eklendiğinde ekin ünsüzünün istisna olarak yarı ötümsüz /ḍ/ olarak duyulması dışında, genellikle ötümlü /d/ olarak karşımıza çıkar (bkz. **a, c**)**.** Sarı Uygur Türkçesinde /l, r/ ünsüzleri ile sonlanan fiillerle görülen bu durum**,** Orhon-Yenisey Türkçesinden bildiğimiz /l/, /n/ ve /r/ ünsüzlerinden sonra, birkaç sık kullanılan fiil istisnasıyla kesin geçmiş zaman ekinin ötümsüzleşmiş /t/'li yan biçimlerinin kullanılma kuralı ile ilgili olmalıdır (Tekin 2003: 182).

Sarı Uygur ağızlarında ünlü ile biten fiile eklenen **-də /-de** (< OTü. *-di*) kesin geçmiş zaman ekinin ünsüzünün [**ḍ**] olarak ötümsüz yan sesinin duyulması kendisinden önceki soluklu ünlünün etkisiyle de ortaya çıkmış olmalıdır (**a**).

Sarı Uygur ağızlarında ötümsüz ünsüzlerle biten fiile OTü. kesin geçmiş zaman -DI ekinin -tI yan biçimleri eklendiğinde ek ünsüzü yarı ötümsüz /ḍ/'nin dışında ötümlü /d/ olarak da duyulur. Ötümlü ünsüz ile biten fiile OTü. -dI eki eklendiğinde ek ünsüzünün /d/ olarak bulunmasının dışında istisna olarak yarı ötümsüz /ḍ/'ye rastlanabilir (**b**).

(a) F-V-di (/d/ > /ḍ/)

OTü. ***aːta-** ED 42a → [**ɑdɑʰ-]** (Bkz. ɑdɑ-~ ɑtdɑ-~ ɑtḍɑ-~ ɑzɑ-)

***aːta-di** > **ɑdɑʰ-ḍə** 0202030802/49

OTü. ***aːŋla-** ED 186a → [**ɑɴnɑʰ-]** (Bkz. ɑɴn-, ɑɴnɑ-, ɑɴnə-)

***aːŋla- di** > **ɑɴnɑʰ-ḍə** 0202031202/57

OTü. ***teː-** "demek" ED 433 b → [**dẹʰ-]~** [**ḍẹʰ-]** (Bkz. dẹː-~ dẹ-~ di-~ diː-~ ḍẹ-~ ḍiː-~ ḍi-~ ti-~ ʈi-)

***teː-di > dẹ̣ʰ-d̥ə** 0202030604/65, 0203020302/06, 0502020101/381, **dẹ̣ʰ-d̥ẹ̣** 0203020302/18, **dẹ̣ʰ-ʇe** 0203030102/23; **d̥ẹ̣ʰ-d̥ə** 0203010702/42, **d̥ẹ̣ʰ-dẹ̣** 0203020302/08

OTü. ***öːrle-** "yükselmek" (< ***öːr+le-**, ED 193a **öːr**) veya ***öːrüle-** (< ***öːr-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → [**ərleʰ-]** "ayakta durmak" (Bkz. ərle-, ərɬi-)

***öːrle-di > ərleʰ-d̥ə** 0103030901/14

OTü. ***kara-** "bakmak" ED 645b → [**ɢɑɾɑʰ-]** "bakmak, ziyaret etmek" (Bkz. ɢɑːɾ~ ɢɑːɾɑː~ ɢɑɾ~ ɢɑɾɑː~ ɢɑɾɑ~ ɢɑɾə~ ɢ̟ɑɾɑ~ ʁɑ~ ʁɑɾ~ ʁɑɾə-)

***kara-di > ɢɑɾɑʰ-d̥ə** 0103040403/14, 0202030601/10

(b) F-C (/l, n, r/ dışındaki ünsüzler) -di (d >> -/d/ ~ /d̥/)

OTü. ***tap-** "bulmak" ED 435b → [**dɑʰp-]** "bulmak, doğurmak" (Bkz. dɑːp-~ dɑp-~ dɑβ-~ dɑχq-~ dɑʰq-~ d̥ɑʰp-~ d̥ɑʰq-~ tɑχq-~ tɑq-~ tɑʰp-~ ʇɑʰq-)

***tap-di** > **dɑʰp-d̥ə** 0502020101/47

OTü. ***sok-** "dövmek" ED 805a → **sɔq-** "dövmek, dokumak, vurmak" (Bkz. soːɢ~ sɔɢ~ zɔq-)

***sok-di > sɔq- də** 0502020101/52.

OTü. ***iç-** "içmek" ED 19b → [**əʂ-], [**ðʂ-] "içmek, (ziyefete) katılmak" (Bkz. əʰʤ-~ əʰʤ̟~ eʰʤ-~ ẹ̟ʰʤ-~ ẹ̟ʰʤ̟~ iːʤ-~ iʤ-~ ixʃ-~ iʃʤ-~ iʧ-~ xiʤ-~ həʤ-~ həʤ̟~ həʤ̠~ hẹ̟ʤ-~ hiʤ-~ ʃiʤ-~ ʂɨ-)

***iç-di** > **ðʂ-də** 0103010702/11

***iç-di erür** > **əʂ-d̥e** 0203020501/11

OTü. ***keç-** "geçmek" ED 693b → [**gøʂ-]** "geçmek, (bayram)geçirmek" (Bkz. geʂ-~ geʰtʂ-~ gødʒ̠~ gøʰʂ-)

***keç-di > gøʂ-d̥ə** 0502020101/245

OTü. ***aş-** "geçmek, aşmak" ED 255a → [**ɑs-]** "geçmek, aşmak" (Bkz. **ɑʰs-**)

***aş-di** > **ɑs-d̥ə** 0502020101/245

OTü. ***ėːt-** "düzenlemek, tanzim ve tertip etmek" TT 184 → **[ẹ̟t-]** "yapmak, düzenlemek, inşat etmek, dokumak" (Bkz. eːd-~ ed-~ et-~ ẹ̟t-~ ẹ̟d-~ ẹ̟t̠-~ id-~ it-~ jid-)

***ėːt-di > ẹ.-də** 0103010304/49, 0202030605/97

OTü. ***ayıt-** "sormak" ED 268b → [**ɑjt-]** "sormak, (kız) istemek" (Bkz. ɑːjd-~ ɑːjt-~ ɑjd-~ ɑjt̬-~ ejt-)

***ayıt-di > ɑjt-də** 0203010702/45

OTü. ***yėt-** "ulaşmak, varmak" ED 884b **2 yét-** → [**eʰt-]** "ulaşmak, varmak" (Bkz. ɑjt-~ eʰd-~ eʰt̬-~ ẹʰd-~ ẹʰt-~ ẹʰt̬-~ ixt-~ xit-~ jeʰd-~ jẹʰd̥-)

***yėt-di** > **eʰt-d̥ə** 0202030601/80, **ẹʰt-də** 0102020303/34

OTü. ***köm-** "gömmek" ED 721b → [**køm-]** "ay."

***köm-di** > **køm-d̥ə** 0202030402/15

OTü. ***baŋ-** "gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak" ED 348; ED 767a **maŋ-** → [**mɑɴ-]** "ay." (Bkz. mɑːˑ~ mɑːɴ-)

***baŋ-di > maŋ-dı > mɑɴ-də** 0103050301/24, 0202030105/04

***baŋ-di erür > maŋ-dı erür > mɑɴ-de** 0103020403/09, **mɑɴ-deː** 0103020403/09, **mɑɴ-dẹː** 0202020701/22, **mɑɴ-d̥ẹː** 0103050305/09

OTü. ***oːz-** "aşmak, geçmek" → **[joz-]** "ay." (Bkz. joːz-~ joz̬-)

***oːz-di > joz-də** 0103010705/41, **joz-d̥ə** 0102040302/06

***oːz-di erür > joz-dẹː** 0102040302/02, **joz-dẹː** 0102040302/02

***oːz-di mu > joz-dəːm** 0102040302/04, **joz-dəm** 0102040302/01

(c) F-/r, l, n/ -tI (t > /d̥/ ~ /d/)

OTü. ***olur-** "oturmak" ED 150a → **[oɬəʰɾ-]** "bulunmak" (Bkz. oːɬəɾ-~ oːɬuɾ-~ oːɾ-~ oɬəːɾ-~ oɬəɾ-~ oɬər-~ oɬuɾ-~ oɾ-~ βoɾ-)

***olur-di** > ETü. **olur-tı** > **oɬəʰɾ- d̥e** 0202031202/05

OTü. ***ölür-** "öldürmek" ED 151a → **[øɬəʰɾ-]** "öldürmek" (Bkz. øɬəɾ-~ øɬuɾ-~ øɬʉɾ-~ ølyɾ-~ ølyxɾ-~ jøɬuɾ-~ jølyɾ-)

***ölür-di** > ETü. **ölür-ti** > **øɬəʰɾ-d̥e** 0103040302/18, **ølyxɾ-d̥ə** 0202030202/02

OTü. ***odgar-** "uyandırmak" ED 48a → [**ʊːzɢɑʰɾ-]** "ay."

***odgar-di** > ETü. **odgar-tı > ʊːzɢɑʰɾ-d̥ə** 0103050305/06

OTü. ***kedür-** "giydirmek" ED 705b → **[gẹʰd̥əɾ-]** "giydirmek" (Bkz. geʰdəɾ-~ gixd̥əɾ-~ geʰd̥əɾ-~ gixdəɾ-~ gixd̥əɾ-~ kəsəɾ-)

***kedür-di** > ETü. **kedür-ti** > **gẹʰd̥əɾ-d̥ə** 0103010701/120

OTü. ***kör-** “görmek” ED 73a → [**gøʰɾ-]** (Bkz. gør-~ gøɾ-~ gyɾ-)

***kör-di mu** > ETü. **kör-ti-mu** > **gøʰɾ-d̥əm** 0103010705/39, **gøʰɾ-dəm** 0103010705/36, 0502020101/348

OTü. ***köːker-** “göğermek, gök rengine dönüşmek” ED 713a → [**gygeʰɾ-]** “ay.” (Bkz. gygəɾ-~ gygeɾ-~ gygɐ̣ɾ-)
***köːker-di >** ETü. **köːker-ti** > **gygeʰɾ-d̥ə** 0103050304/01

OTü. ***kiːr-** “girmek” TT 183, ED 735b → [**kəʰɾ-]** “ay.” (Bkz. kər-~ kəɾ-)

***kiːr-di >** ETü. **kiːr-ti > kəʰɾ-d̥ə** 0502020101/198, 0103050301/30

OTü. ***yaːr-** “yarmak” TT 175, ED 954b → [**jɑʰɾ-]** “ay.” (Bkz. jɑɾ-)

***yaːr-di** > ETü. **yaːr-tı** > **jɑʰɾ-d̥ə** 0202030202/01

OTü. ***adrıl-** “ayrılmak” ED 68b → [**ɑzərɬəʰ-]** “ay.” (Bkz. ɑːzərɬ- ~ ɑzərɬə-)

***adırıl-di** > ETü. **adırıl-tı** > ***adırlı-dI** > **ɑzərɬəʰ-d̥e** 0103010602/09

OTü. ***al-** “almak” ED 124b → **[ɑʰɬ-]** “almak, (satın) almak” (Bkz. ɑː-~ ɑːɬ-~ ɑl-~ ɑɬ-)

***al-di** > ETü. **al-tı** > **ɑʰɬ-d̥ə** 0103010701/78, **ɑʰɬ-d̥ɐ̣ː** 0103010304/79

OTü. ***boːl-** “olmak” TT 177, ED 331a→ **[boʰɬ-**] (Bkz. oː-~ oːɬ-~ o-~ ol-~ oɬ-~ ɔː-~ ɔ-~ ɔɬ-~ ʊː-~ ʊ-~ u-~ bə-~ bəɬ-~ bo-~ boː-~ boːɬ-~ bol-~ boɬ-~ bɔː-~ bɔ-~ bɔɬ-~ buɬ-~ b̥ə-~ b̥o-~ b̥oɬ-~ b̥oʰɬ-~ βoː-~ βo-~ βoɬ-~ βoʰɬ-~ βɔɬ-~ qu-~ ɢo-~ ɢə-~ ɢu-~ ʁoɬ-~ ʁɔ-~ vɔ-)

***boːl-di >** ETü. **boːl-tı > boʰɬ-d̥ə** 0102020401/08, 0103050304/09, 0202020301/04, **oʰɬ-d̥ə** 0103010303/34, 0202030902/67, 0203020203/12, 0502020101/373

***boːl-di erür >** ETü. **boːl-tı erür > boʰɬ-d̥ɐ̣ː** 0102020301/10, 0102020301/15, 0103040404/12, 0103010303/33, **boʰɬ-d̥e** 0102020301/08, 0103020301/04, 0202031201/15, **oʰɬ-d̥ɐ̣** 0202010703/06; **ɔʰɬ-d̥ɐ̣ː** 0201010102/05

OTü. ***kel-** “gelmek” ED 715b → [**geʰɬ-], [gixɬ-], [g̊ix-]** (Bkz. gəɬ-~ geː-~ ge-~ geɬ-~ geʰ-~ gɐ̣ː-~ gɐ̣ːɬ-~ gɐ̣-~ gɐ̣ɬ-~ gɐ̣ʰɬ-~ giː-~ gi-~ giɬ-~ g̊ɐ̣-~ g̊i-~ g̊iɬ-~ ki-~ kiɬ-~ k̊ɐ̣-~ ɣe-~ ɣeɬ-~ ɣɐ̣-~ ɣɐ̣ɬ-)

***kel-di** > ETü. **kel-ti** > **geʰɬ-d̥ə** 0103010303/08, 0203020201/16, 0502020101/87; pɐ̣lɐ̣k **geʰɬ-d̥ə** 0103010702/53, eʰtik **gɐ̣ʰɬ-d̥ə** 0202010503/13, tujɬɑk **gɐ̣ʰɬ-d̥ə** 0103010303/24, øɬʊrɣəle **gɐ̣ʰɬ-d̥ə**

0502020101/340, e^{h}dək **gẹ^{h}ɬ-ḍə** 0202030902/52, [**ɡix-] ɡix-ḍə** 0103050301/25

***kel-di erür** > ETü. **kel-ti erür** > ɢɑβərək **ge^{h}ɬ-ḍe** 0103040403/27, ɢɑjiq **ge^{h}ɬ-ḍe** 0103040403/24, diadək **gẹ^{h}ɬ-ḍe** 0103010303/21, e^{h}ʄək **gẹ^{h}ɬ-ḍẹ** 0203030102/07, sojǰk **gẹ^{h}ɬ-dẹ** 0202031202/40

***kel-di mü** > ETü. **kel-ti mu** > **ge^{h}ɬ-dəm** 0103050201/04

OTü. ***kaːl-** "kalmak" TT 173, ED 615b → **[qɑ^{h}ɬ-]** "kalmak" (Bkz. qɑː-~ qɑːɬ-~ qɑ-~ qɑɬ-~ χɑːɬ-~ χɑ-~ hɑɬ-)

***kaːl-di erür** > ETü. **kaːl-tı erür** > **qɑ^{h}ɬ- ḍeː** 0102020301/64, **qɑ^{h}ɬ- ḍe** 0103020301/16, **χɑɬ-ḍe** 0202010703/05

OTü. ***kol-** "istemek, dilemek" ED 616b → **[qɔ^{h}ɬ-]** "istemek, dilemek" (Bkz. qoɬ-~ qɔːɬ-~ qɔɬ-~ χɔɬ-~ χɔːɬ-~ ɢ̥ɔɬ-)

***kol-di** > ETü. **kol-tı** > **qɑ^{h}ɬ-ḍə** 0203010303/09

OTü. ***alın-** "alınmak, kendine çekmek" ED 148a → [**ɑɬn-] < ɑɬən-** "almak, yanına almak" (Bkz. ɑɬən-)

***alın-di > ETü. alın-tı > ɑɬn-ḍẹ** 0103010303/29, **ɑɬn-də** 0103010304/81

OTü. ***qon-** "konaklamak, gün geçmek" DLT 342 → [**qun-]** "konaklamak, gün geçmek" (Bkz. qon-~ qɔn-˜ χɔn-˜ χun-)

***qon-di >** ETü. **qon-tı > qun-də** 0502020101/454

OTü. ***saːkın-** "düşünmek" ED 812a → [**sɑɢən-]** "düşünmek, istemek, zanetmek" (Bkz. sɑɢər-˜ sɑɢ̥ən-)

***saːkın-di >** ETü. **saːkın-tı > sɑɢən-də** 0103010702/16, **sɑɢən-ḍə** 0103010602/20, 0202030601/28

OTü. ***ün-** "yükselmek, ayağa kalkmak, filizlemek" ED 169a → [**un-]** "çıkmak" (Bkz. ən-˜ on-~ ʊn-~ uːn-~ ʉn-)

***ün-di** > ETü. **ün-ti** > **un-də** 0202030601/14, **un-ḍə** 0202030801/13

4.2.3. Ön Damak Ünsüzleri /*k/, /*g/

Sarı Uygur Türkçesinde ön sıra özellikleri korunan ünlüler komşuluğunda OTü. ön damak /g, k/ ünsüzleri kendi ön sıra özelliğini korur. Ön sıradan ünlülerin art sıraya geçmesi ön damak /g, k/ seslerinin orta damak /g, k/, hatta küçük dil seslerine kadar geliştiği görülür.

4.2.3.1. Ön Damak /*k/ Ünsüzü

OTü. ön damak /*k/ ünsüzü, ötümsüz, patlamalı ünsüzdür. OTü. ön /*k/ ünsüzü, söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunur, ön ünlüler komşuluğunda bulunur.

OTü. ön /*k/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başı, söz içi ve söz sonu konumlarında birkaç yöne gelişmiştir.

OTü. ön /*k/ ünsüzü, Sarı Uygurların tüm ağızlarında söz başı konumunda bir kısım sözcüklerde /k/ olarak korunurken, bir kısım sözcüklerde ise ötümlüleşerek /g/ sesine gelişmiştir. Ortak Türkçe ön ünlülerin korunduğu sözcüklerde OTü. ön /*k/ ünsüzünün, söz başı konumunda hem Minghua hem Dahe ağzında ön damak /k/ olarak korunduğu sözcüklerde istisna olarak Minghua ağzında /k/ ve /g/ arasında olup /k'ye daha yakın yarı ötümlü /ķ/ sesine geliştiği de görülür. Söz başı /k/ olarak korunduğu örneklerde Minghua ağzında bir kez ötümlüleşerek /g/ sesine geliştiğine rastlanmıştır (**a.1.1.**). Örneğin, OTü. ***kergek** "gerek" sözcüğü için Minghua ağzında tespit edilen **[gẹɾig]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır. Söz başında ötümsüz özelliğini koruyan sözcüklerde Ortak Türkçe ön sıradan ünlülerin art sıraya geçtiği örneklerinde OTü. ön /*k/ ünsüzünün, söz başı konumunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında orta damak /k/ olarak duyulur, Dahe ağzında bir kez yarı ötümlü /ķ/ olarak geliştiğine de rastlanmıştır (**a.1.1.1.**). OTü. ***kü:n** "güneş; gün" sözcüğü için Sarı Uygurların Minghua ağzında tespit edilen sızıcı [**ɣun]**, ve Dahe ağzında rastlanan sızıcı küçük dil [**χun]** biçimleri kaynak kişilerin konuşma sırasında ortaya çıkmış bir durumdur. Çalışmamızda OTü. ***kişi** "kişi" sözcüğü için kaydedilen **[əsɯ]~ [əs]** biçimi [**kəsɯ]**'yi de aynı bir konuşmada kullanabilen kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur, kaydedilen **[gəːsə]** biçimi ise şark söyleme sırasında sözcüğünün uzun söylemesinden OTü. /*k/'nin ötümlüleşerek /g/'ye gelişmesiyle ortaya çıkmıştır.

Söz başı konumunda OTü. ön /*k/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağzında bir kısım sözcüklerde düzenli ötümlüleşerek /g/ sesine geliştiği tespit edilmiştir. Söz başında OTü. ön /*k/'nin düzenli olarak geliştiği /g/'li sözcüklerde, hem Minghua hem Dahe ağzında bu sesin bazen /k/ ve /g/ arasında olup /g/'ye daha yakın yarı

ötümsüz /g̠/ sesine geliştiği de görülür. İstisna olarak söz başı ön /*k/ > /g/ gelişmesi gösteren örneklerde hem Minghua hem Dahe ağzında ön /*k/ > /g/ > /k/ gelişmesine de rastlanır (**a.1.2.**). Örneğin Minghua ağzında OTü. ***kes-** "kesmek" sözcüğü için kaydedilen [**kis-]**; OTü. ***köp** "çok" sözcüğü için kaydedilen **[ke^{h}p]**; Dahe ağzında OTü. ***köçür-** "göç etmesine yardım etmek" sözcüğü için **[kødʒir-]**. Bunun dışında Minghua ağzında yarı ötümlü /ķ/ sesine gelişen biçimine de rastlanır, örneğin OTü. ***köp** "çok" sözcüğü için **[ķ̣ep]~ [ķ̣e^{h}p]~ [ķixt]** biçimlerine de rastlanır. Dahe ağzında OTü. ***kedgü** "kıyafet" sözcüğü için kaydedilen **[ɣ̣ezgə]**, OTü. ***köç-** "göç etmek" sözcüğü için kaydedilen [**ɣøg̠-]** biçimi kaynak kişilerin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur**.**

OTü. ***kel-** "gelmek" sözcüğü Sarı Uygurların tüm ağızlarında genellikle [**geɬ-]** biçiminde bulunur, bunun dışında bazen söz başındaki ön /*k/ ünsüzünün yarı ötümsüz /g̠/ sesine geliştiği görülür. Kayıtlarımızda tespit edilen ötümsüz /k/'li **[ki-]~ [kiɬ-]~ [ķ̣e-]** ve ötümlüleşip sızıcılaştığı /ɣ/'li **[ɣe-]~ [ɣeɬ-]~ [ɣ̣e-]~ [ɣ̣eɬ-]** biçimleri ise istisna bir durum olup kaynak kişilerin konuşmaları sırasında ortaya çıkmıştır; bir ağız özelliği ifade etmemektedir.

> OTü. ***kel-** "gelmek" ED 715b → [**geɬ-]** (Bkz. gəɬ-~ ge-~ ge^{h}-~ ge^{h}ɬ-~ g̣e-~ g̣e^{h}ɬ-~ gixɬ-~ giɬ-~ g̣e-~ g̠i-~ g̠ix-~ g̠iɬ-~ ki-~ kiɬ-~ ķ̣e-~ ɣe-~ ɣeɬ-~ ɣ̣e-~ ɣ̣eɬ-) 0103020404/02, 0202020302/05, 0203011002/21, 0502020101/79, [**geː-]** 0202030301/22, [**g̣eː-]** 0103030901/51, 0202030302/02, 0502020101/123, [**g̣eːɬ-]** 0203020302/10, **[g̣eɬ-]** 0102040301/14, 0103020404/01, 0202030801/07, 0203030102/08, 0502020101/57, [**gi-]** 0102020303/37, 0103040601/24, 0201010101/34, 0202030402/43, 0203010702/55, **[giː-]** 0103010701/26, 0202030801/25

Söz başında OTü. ön /*k/'nin düzenli olarak /g/'ye geliştiği sözcüklerin ön sıradan ünlülerinin art sıraya geçtiği örneklerinde OTü. ön /*k/ ünsüzü söz başı konumunda hem Minghua hem Dahe ağzında orta damak /g/ olarak duyulur (**a.1.2.1.**). Söz başı ön damak /*k/ ünsüzünün ötümlüleşerek /g/'ye gelişmesi Oğuz lehçeleriyle karşılaştırılabilir.

Söz içi konumunda iki ünlü arasında OTü. ön /*k/ ünsüzü, ön sıradan ünlülerin art sıraya geçmiş olan birkaç sözcükte orta damak /k/ olarak duyulmakla birlikte yarı ötümlü /ǩ/ ve yarı ötümsüz /g̑/ sesine de rastlanır. Örneğin OTü. ***öküz** "öküz" sözcüğünün Sarı Uygurların Dahe ağzında **[u^{h}kus]~ [u^{h}g̑uːs]~ [u^{h}ǩuːs]~ [u^{h}ǩus]~ [ʊ^{h}kus]** biçimleri tespit edilmiştir, aynı sözcük Minghua ağzında şarkı sözlerinde **[u^{h}g̑us]**~ [**uːǩus]** olarak duyulur, bunun dışında genellikle söz başındaki ünlüsü düşmüş **[guːs]~ [kus]~[ǩus]** biçimleri görülür (**b.1.1.)**. Bunun dışında OTü. ön /*k/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında iki ünlü arasında genellikle ötümlüleşerek ön damak /g/ sesine gelişmiştir, bazen yarı ötümsüz /g̑/ sesine geliştiğine de rastlanır, Dahe ağzında bir kez yarı ötümlü /ǩ/ olarak da kaydedilmiştir (**b.1.2.**). *-üke* ses grubunu barındıran OTü. ***tüke-** "tükenmek" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında [**tyge-]** ~ [**tyg̑e-]~** [**tyg̣e-] ~** [**tygi-]** olarak ön sıra özellliğini korumuştur, OTü. /*ü/'nin art sıraya geçtiği [**tug̣e-]** biçiminde ise son ses konumundaki ön sıradan /**ẹ/** ünlüsü, /g/'nin ön sırada olma niteliğinin korunmasına yardımcı olmuştur. Ancak hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ön /*k/ ünsüzü, ön sıra ünlüler arasında olup kendisinden sonraki ön ünlülerin art sıraya geçtiği örneklerde ise OTü. ön /*k/'den gelişen /g/ ünsüzü orta damak /g/'ye geçmiştir (**b.1.2.1.**). OTü. ***küküy** "teyze" sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi ön /*k/ ünsüzünün ötümlüleşip sızıcılaşarak /ɣ/ sesine geliştiği tespit edilmiştir (**b.1.3.**). Bunun dışında ön ünlülerin art sıraya geçmesiyle OTü. ön /*k/ > /q/ gelişmesini gösteren iki örnek tespit edilmiştir; hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ***sekiz** "sekiz" ve OTü. ***sekiz on** "seksen" sözcüklerinde OTü. ön /*k/ ünsüzü küçük dil /q/'ye gelişmiştir (**b.1.4.**).

Söz içi ünsüz önü **-kC-** durumunda ise şöyledir: Kayıtlarımızda tespit edilen örneklerdeki ön ünlülerin genellikle art sıraya geçtiği görülür, bu yüzden OTü. ön /*k/ ünsüzü, /*l/ ünsüzünden önce geldiğinde hem Minghua hem Dahe ağızlarında orta damak /k/ olarak duyulur. OTü. ***erklig** "güçlü" sözcüğünün /*e/ ünlüsü Dahe ağızlarında ön sırada korunurken /*i/'nin art sıraya geçtiği görülür, ancak **[je^{h}ɾkdəɣ]** sözcüğündeki /k/ orta damak sesidir ve bu durum muhtemelen -V^{h}rk- yapısından veya kendisinden sonraki ünlünün art sıradan olmasıyla ilgilidir (**b.2.1.**). Sarı Uygur

Dahe ağızlarında ön /*k/'den önce bulunan uzun ünlünün izi olarak /*k/'den sonra bir kısa art sıradan ünlü türemesiyle -V꞉kC- > -VkVC- yapısına dönüşerek ötümlüleşen bir örneğine rastlanmıştır, art sıra ünlünün etkisiyle OTü. ön /*k/ ünsüzü orta damak /g/'ye geçmiştir (**b.2.2.**).

Söz içi konumu ünsüz ardı **-Ck-** durumunda bulunan OTü. ön /*k/ ünsüzünün, göçüşme olayı ile **-Ck- > -kC-** geliştiği bir örneği tespit edilmiştir. OTü. ***öpke** "akciğer" sözcüğü Sarı Uygurların tüm ağızlarında ***-pk- > -kb-/-kḇ-** olarak gelişmiştir (**b.3.1.**). OTü. ön /*k/ ünsüzü, /*l/ ünsüzünden sonra geldiğinde hem Minghua hem Dahe ağızlarında ötümlüleşerek /g/ sesine gelişmiştir. Kaydedilen örneklerdeki ön ünlülerin genellikle art sıraya geçmesinden kaynaklanarak OTü. ön /*k/'den gelişen /g/ ünsüzü bir orta damak sesi olarak duyulur. OTü. ***tilkü** "tilki" sözcüğü için Minghua ağzında kaydedilen **[tuɬk]** biçimi kaynak kişinin hızlı konuşmasında ortaya çıkmıştır. Geçmişte dağ keçisinin daha çok Ova bölgesinde yetiştirilmesinden dolayı OTü. ***erkeç** "iğdiş edilmiş erkek keçi" sözcüğü için tespit edilen **[əʰɾgiʂ]~ [hˌgiʂ]~ [hˌgˌiʂ]** biçimleri sadece Minghua ağzında görülür (**b.3.2.**).

OTü. ön /*k/ ünsüzü, söz sonu konumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında orta damak /k/ olarak gelişmiştir, ancak ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde ötümlüleşerek orta damak /g/ veya yarı ötümlü /ɟ/ seslerine gelişir (**c.1.1.**).

Ön damak /*k/ ünsüzü, kendisinden önceki sonu /n/ ile biten sözcüğün bu son ses konumundaki /n/ ünsüzünü kendisine çekerek benzeşme yoluyla orta damak /ŋ/ ünsüzüne geliştirebilir (Bkz.4.**2.5.2. /*n/**)

Sarı Uygur ağızlarında OTü. ek başı ön /*k-/ ünsüzünün gelişmeleri aşağıda belirtildiği gibidir.

+ki Aitlik Eki

Ön ünlü komşuluğunda Ortak Türkçe +**ki** aitlik ekindeki **/k/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında orta damak /g/'ye gelişir:

OTü. ***küzki** "güze ait" ED 759b → [**guzgə]** "ay." 0202031101/20

OTü. ***ėrteki** (***ėrte** "erken" ED 202b) → **əʰɾdi+gə** "erken zamanki" 0202010703/36

OTü. ***buː** (TT 179) + OTü. **küːn** (TT 185) → **bəɣəŋgəː** “bugünkü” 0103040404/10, **bəɣəŋgə** 0103040402/06

+kiñe Küçültme Eki

Ön ünlü komşuluğunda Ortak Türkçe **+kiñe** küçültme ekindeki **/k/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında orta damak /g̑/’ye gelişerek **+g̑əni** olarak bulunur.

OTü. ***kiçig+kiñe** (ED 696a ***kiçig**) → [**kədʒikg̑əni]** ər jęr dro 0202010901/28

+ke Yönelme Hâli Eki

Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. **+ke** yönelme hâli ekinin /k/ ünsüzü, ünlü veya /*l/, /*r/ ünsüzleri ile biten bir sözcüğüne eklendiğinde sızıcılaşarak orta damak /ɣ/’ye gelişir. OTü. -ke yönelme hali eki, /*l/, /*r/ dışındaki ünsüzleri ile biten sözcüğüne eklendiğinde ekteki /k/ ünsüzünün ötümlüleşerek orta damak /g/’ye geliştiği görülür, bazen yarı ötümsüz /g̑/’ye geliştiğine de rastlanabilir. OTü. /*b/ ile biten bir sözcüğe eklendiğinde /*b/’nin zayıflayarak sıfırlanmasıyla OTü. **+ke** ekteki /k/ ünsüzünün sızıcılaşarak orta damak /ɣ/’ye geliştiği görülür. Ötümlü ön /g/ ünsüzü ile biten sözcüğüne OTü. -ke yönelme ek eklendiğinde ön /g/ ötümsüzleşir.

OTü. ***kedgü+ke** → **gę̣ːzgə+ɣe** “kıyafete” g.+ɣe huretɢa 0202020301/19; **gę̣ːzgə +ɣi** g.+ɣi ɢəzəq͡sałʁa 0203010702/02

OTü. ***küdegü+ke** → **guziɣə+ɣe** “güveye, damata” jaɴə g.+ɣe qurən qusandərsa 0103030702/73; **guziɣə+ɣę̣** g.+ɣę̣ guan dełaş d̨ə 0103030702/72, ɢəz g.+ɣę̣ joda ʧykəş d̨ə ę̣ː də͡na 0103010601/58, jaɴə g.+ɣę̣ perəg̑ən mandərsa 0103030702/77; **guziɣə+ɣi** g.+ɣi naːdi perk mandərt də tise̦ 0102020304/05, g.+ɣi naːdi don guazɯ kəsərt d̨ə tise 0102020304/07

OTü. ***kişi+ke** → **kəsɯ+ɣe** “kişiye” 0202030403/10, 0203030101/02, **kəsɯ+ɣę̣** 0103030901/45, 0203010301/18, **kəsɯ+ɣi** 0103010305/19, 0201010101/20, 0202030801/09, 0502020101/430

OTü. ***yėr+ke** → **jeɾ+ɣe** “yere, toprağa” bəɾ ͡j.+ɣe baɾmas nimi d̨ə 0203011002/23, j.+ɣe kømtse 0203020403/15, j.+ɣe qałk giɣi də 0202030104/23, saɾəʁ j.+ɣe tę̣mdik ʧusgin bər dəɾ 0103030702/80, j.+ɣe tełək ɢazɢa 0203020403/11; **jeɾ+ɣę̣** bəɾ j.+ɣę̣ sałʁa

0202030605/136, duːz j.+ɣẹ mɑɴsɑ 0103030702/108; **jeɾ+ɣi** joɬ͡ joq j.+ɣi mɑɴtsɑ 0103030702/108

OTü. ***yėːl+ke → jẹɬ+ɣe** “rüzgâra” j.+ɣe ɸuguttsdẹrse 0202031202/10

OTü. ***bėl+ke → bẹɬ+ɣe** “bele, beline” b.+ɣe βəɾ quɾnə qusɑnd̥ə^{h}ɾd̥ə͡ nɑ 0103010701/122

OTü. ***tül+ke → duɬ+ɣe** “rüyama” d.+ɣe kə^{h}ɾd̥ə 0502020101/198

OTü. ***eb+ke → jy+ɣe** “eve, evine, evimize” j.+ɣe e^{h}ɟək gẹɬse ͡ɬɑ 0203030102/08, senəŋ j.+ɣe ɑq bẹlẹk d̥uso 0103010703/25, j.+ɣe kəɾəp bɑɾd̥ə͡ e͡ d̥ə 0202030402/43, məsdəŋ j.+ɣe 0202030402/35; **jy+ɣẹ** j.+ɣẹ ɑm gẹɬmẹ 0202030605/140, j.+ɣẹ gẹɬse 0202030605/140, j.+ɣẹ kəɾɣin duːɣud͡i ɬɑ 0202030601/74; **jy+ɣi** j.+ɣ͡i ɣẹɬɣindi mɑ 0103040601/03, j.+ɣi ͡ɬɑ 0201010101/21

OTü. ***tüːp+ke → dəp+ge** “dibine” d.+ge bɑʁɑdʐɑnə tutɢɑ 0202030104/21, ɢɑjɑ d.+ge kømd̥ə 0202030402/15, dʐo^{h}dʐɑnəŋ d.+ge kømge 0202030401/30

OTü. ***iç+ke → əʂ+ge** “içine” ot͡ ə.+ge soɣuɬoː 0103020304/32, dʐəɬnəŋ ͡ə.+ge duqɢɑndɑ ͡ɬɑ 0202020301/18, dʐəɬnəŋ ͡ə.+ge duʁuβəɾ do 0202020301/11; **əʂ+gẹ** ɑnəŋ͡ ə.+gẹ qə^{h}ɢəɾʁəɬɑ giɣindi ͡ɬɑ 0202030902/32, dʐəɬnəŋ ͡ə.+gẹ duʁuβəɾ də 0202020301/17; **əʂ+gi** ɑnəŋ ͡ə.+gi 0202030605/144, 0202031101/31, 0203020402/10, 0502020101/397, 0502020101/426, 0502020101/427, peɾk͡ ə.+gi pəd̥əɣ dəzəβɑdəp d̥ə ẹː d̥ə 0103040302/17, duɾβɑq͡ ə.+gi qɑ^{h}d̥əɬ hɑnəʁɑ 0202030902/96; **əʂ+gi** oːt͡ ə.+gi søɣuɬoː 0103040405/05, teɬk͡ ə.+gi sɑɬʁɑ 0103050102/31, demɑɾ ʧĩŋnəŋ͡ ə.+gi sʊɬɑβɑtɢɑn ͡e də ͡ɬɑ 0202030401/26

OTü. ***elig+ke → əɬək+ge** “eline” kəsɯnəŋ ə.+ge ɢɑɾɑ 0202010503/15, kəsɯnəŋ ə.+ge hɑnəsɑ͡ ɬɑ 0502020101/471; **əɬək+gẹ** peɣ ɬɑmɑnəŋ ə.+gẹ e^{h}ttse 0203020401/13

OTü. ***yürek+ke → ørek+ge** “yüreğine” quɾtɢɑnəŋ ø.+ge tuduβ 0103030202/20

OTü. ***terek+ke → deɾek+ge** “ağaca” d.+ge koɬɑɬəq qɑʁɑn ͡eː də 0202030402/25

OTü. ***böːlük+ke → ɸølek+ge** “kısmına” bəɾ ɸ.+ge 0203020601/17

OTü. ***biːz+ke → bəz+ge** “bize” 0202030701/06; **bəz+gẹ** b.+gẹ pəd̥ək ʉɾɣetge 0203020402/17; **bəz+gi** b.+gi bɑʂ tutup bɑɾ͡ eɾ 0203020601/59

a. Söz başında

a.1. k- durumunda

a.1.1. OTü. /*k/ > SUM /k/ (~ /ķ/ ~ /g/); **SUD** /k/

OTü. ***kėːŋ** “geniş” ED 724b → [**keŋ]** “ay.” 0202020302/03

OTü. ***keyik** “dört ayaklı av” ED 755a’den ***keyikle**-? → [**kekdi-]** “ava çıkmak” 0202030402/42

OTü. ***kiːn** “göbek” TT 183 → [**kən]** “ay.” 0502020101/31

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[keɬən]** “gelin, eş, hanım” 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keːɬən]** 0203020201/01, **[keɬəːn]** 0202030402/46, **[keɬn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kẹɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03, **[keɬn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04

OTü. ***kemür-** “kemirmek” ED 723a → [**kemər-]** “ay.” 0102020402/20

OTü. ***kergek** “gerek” ED 742a → **[gẹɾig]** “ay.” 0103050305/17, **[kerek]** 0103040403/38, [**kereg]** 0103010601/43, [**kereķ]** 0103050101/39

OTü. ***kedük** “giyilmiş şey” ED 702b DLT, KB **kedük** “keçe şapka; keçeden giysi”→ **[kezək]** “keçe ile yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet” 0203010501/03

OTü. ***küń-** “yanmak” ED 726b **küñ-** → [**kyː-]** “ay.” 0103020303/36

OTü. ***künük** ED 731a ***küñük (?g-)** → [**kʉːk]** “tavadaki yanık yemeği” 0103010705/28

OTü. ***köːl** “göl” ED 715a → [**køɬ]** “ay.” 0103050304/06

OTü. ***köm-** “gömmek” ED 721b → [**køm-]** “ay.” 0103040302/18, 0202030402/14, 0203020402/22, 0502020101/21

OTü. ***köküz** “göğüs” ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**kø^{h}kəs]** “sırtın üst kısmı” 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**ķyxkəs]** 0103030701/09, [**ķyxķ̬əs]** 0103030701/18

a.1.1.1 OTü. /*k/ > SUM /k/; **SUD** /k/(~/ķ/)

OTü. ***kim/*kem** “kim” ED 720b → [**kəm]** “ay.” 0103050201/26, 0201010101/33, 0202020501/60, 0203011002/21, [**kəːm]** 0203030101/05, [**kən]** 0103010501/05

OTü. ***kiːr** “kirli” ED 735a → [**kəːɾ]** “ay.” 0203010702/25

OTü. ***kiːr-** TT 183, ED 735b → [**kəɾ-]** “girmek, karışmak, başlamak” 0103040405/50, 0202030902/09, 0203020601/44, 0502020101/484, [**kər-]** 0103010705/47, 0202030601/73, [**kəʰɾ-]** 0502020101/198, 0103050301/30

OTü. ***küp** “çömlek” ED 687a → [**kop]** “kova” 0103010702/42

OTü. ***küːç** “güç” ED 693a → [**kuʂ]** “kilo, yağı(eti tüketilen hayvanın kilosu)” 0202010502/06

OTü. ***kül** “kül” ED 715a → [**kuɬ]** “rengini kaybeden, kül rengi” 0103050302/03, 0202030301/27, 0502020101/51, [**kʊɬ]** 0202030402/57

OTü. **küːn** “güneş, gün” TT 185, ED 725a → [**kun]** “ay.” (Bkz. kəŋ) 0102020401/27, 0103010601/05, 0201010101/18, 0202030101/02, 0203020202/07, 0502020101/21, [**kuːn]** 0102020302/06, 0103010304/50, [**ɻun]** 0202030802/41, [**ɣun]** 0103030201/19, 0202030401/33, [**χun]** 0202030401/13

OTü. ***kėːp** “kalıp, şekil, model” TT 182 → **[kep]** “gelenek, örf- adet, mantık” 0202030601/01, **[keːp]** 0202020501/06, **[keβ]** 0103010702/03, 0202030601/75, [**keːβ]** 0202010702/09

OTü. ***kėːplig** (***kėːp** TT 182) → **[kepdəɣ]** “mantıklı, anlamlı” 0202030601/82.

OTü. ***kiçig** “küçük” ED 696a → **[kədʒiɣ]** “ay.” 0103040301/09, 0201010102/04, 0202030401/03, 0203010301/20, **[kədʒiɣ]** 0202020301/12, 0203020501/17, **[kəʧiɣ]** 0203020403/02, **[kədʒiːɣ]** 0202010901/53, [**kədʒiːg]** 0202030902/104, [**kidʒiɣ]** 0502020101/257, [**kədʒik]** *sık* 0203011002/16, **kədʒik k**əsəleɾ 0103040401/43, kədʒik ɢəz 0201010102/02, **kədʒik+gəni** 0202010901/28, **[kədʒik] kədʒik k**əsɯnə ˥ɑ 0203030101/15, **[kəʧik]** 0202010501/12, 0203030101/17, 0203011002/22, [**kəʧik]** dɾo 0202010501/12, **kəʧik k**əsɯ 0203011002/22, 0203010302/15

OTü. ***kişi** “kişi” ED 752a → [**kəsɯ]** “ay.” *sık.* **[ɻəsɯ]** 0103050305/06, **[kəsəː]** 0203010301/14, **[kəsə]** 0102040301/13, 0103010705/15, 0202030902/29, 0203020203/25, 0502020101/114, **[kəsə̆]** 0103040301/05, 0202030701/04, **[kəs]** 0103040301/12, 0202030802/05, **kəs+əŋ** (< **kişi+niŋ*) 0103030901/05, 0202031202/05, **kəs+leɾ** (< **kişi+ler*) 0102020303/39, 0103020304/05, 0202020701/62, 0203010702/30, **kəs+eɾ** (< **kişi+ler*) 0102020303/23, 0103040301/05, 0502020101/70, **[gəːsə]** 0102020402/22, 0103020303/41, **[əsɯ]** 0103010502/08, **[əs] əs+ən** 0103010502/07

OTü. ***kirik-*** “kirlenmek” DLT 331 → [**kəɾk-]** “ay.” 0202031101/26

OTü. ***kül-*** “gülmek” ED 715b’den ***külüş-*** → [**kuɬus-]** “gülüşmek, birbirini güler yüzü ile karşılamak” 0202020501/12, **[kuɬəs-]** 0202020301/04

OTü. ***küːçlüg*** “güçlü” ED 697a → [**kuʂdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan için)” 0103050101/33

OTü. ***küntüz*** “gündüz” ED 729b → [**kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʈəs]** 0202030605/47

OTü. ***kögen*** “ahırda hayvan yavruları bağlamak için kullanılan ip” ED 712a → [**ko^{h}geːn]** “ay.” 0202030404/02, **[ɻu^{h}gen]** 0202030404/11

a.1.2. OTü. /*k/ > SUM /g/~ /g̠/ (~/ɻ/~ /k/); **SUD** /g/~ /g̠/(~/k/)

OTü. ***kes-*** “kesmek” ED 748b → [**ges-]** “ay.” 0203010502/01, 0502020101/103, [**gis-]** 0103010304/33, [**kis-]** 0103010304/32

OTü. ***keç-*** “geçmek, aşmak” ED 693b → [**geʂ-]** “ay.” 0202010901/68, 0502020101/283, **ge^{h}tʂ-** 0502020101/247, [**gøʂ-]** 0103010303/36, 0202020701/53, 0502020101/245, [**gø^{h}ʂ-**] 0502020101/284, [**gødz̠-]** 0202030601/76

OTü. ***kėːç*** “geç” ED 692b → [**gẹ̟ʂ]** “ay.” 0202030601/79, [**giːʂ**] 0203010702/15

OTü. ***kem*** “hastalık” ED 720b → [**gẹ̟ːm]** “ay.” 0202020501/43, 0203020203/02, **[gim]** 0202010703/23, 0202010901/47

OTü. ***köːk*** “mavi” TT 184, ED 708b → [**gøk]** “mavi, kır, yeşil, yas, taze, keskin, bozulmuş atık(yemek)” (Bkz. gyg) 0103040401/56, 0202030601/27, 0203010702/59, **[gøg]** 0202030601/23, **[gyk]** 0103040401/28, **[gʉk]** 0202030601/67, **[gyːg]** 0103050304/03

OTü. ***kör-*** “görmek” ED 73a → [**gøɾ-]** “ay.” 0102020303/22, 0103040303/03, 0202030104/08, 0203011002/20, 0502020101/346, [**gø^{h}ɾ-]** 0103010705/36, 0502020101/348, **[gør-]** 0103010705/40, [**gyɾ-]** 0103030901/43, 0202020701/32, 0203020203/14, 0502020101/204

OTü. ***köç-*** “göç etmek, taşınmak” ED 694a → [**gøʂ-]** “ay.” (Bkz. gøʃ-) 0103050301/06, 0202010901/69, 0203020201/16, [**gøːʂ-]** 0202010101/03, 0502020101/38, **[gødz̠-]** 0202020701/35, **[gøʂ-]** 0202030404/02, [**gø^{h}ʂ-]** 0202030605/14, [**gø^{h}ʤ-]** 0202010901/74, [**gyʂ-]** 0202031101/10, **[gyʈʂ-]** 0202031101/11, [**gʉʂ-]** 0202031101/10, [**gydz̠-]** 0202031101/07, [**ɣøʂ-]** 0202010901/69

OTü. ***köp** “çok” ED 686b → **[gøːβ]** “ay.” 0202020501/91, 0203020201/12, **[gøβ]** 0103050303/23, 0202020501/104, 0203010301/12, [**gøʰːp]** 0202010501/05, [**gøʰp]** 0103030702/37, 0202020501/13, 0203020501/17, **[geβ]** 0103030702/53, [**geʰp]** 0203020201/12, [**gẹβ]** 0203010301/10, [**gev]** 103050303/28, [**gẹʰt]** 0103030901/42, [**giβ]** 0103030702/42, [**geːv]** 0103010305/54, **[gẹt]** 0103010304/80, [**gyβ]** 0203010301/29, **[giv]** 0103050303/24, **[gixt]** 0103010306/18, 0103010602/10, **[ḵixt]** 0103030901/49, **[giːxt]** 0103010306/02, **[ḵeʰp]** 0103030802/29, **[ḵøʰp]** 0202031202/28, 0203010701/18, **[ḵixt]** 0103010602/10, **[keʰp]** 0103030802/11, **[ḵẹp]** 0103030802/20, **[ḵẹʰp]** 0103040303/06

OTü. ***ked-** “giymek” ED 700b → [**giz-]** 0102020301/62, 0103040601/09, 0202030604/56, 0203010702/59, 0502020101/150, [**gez-]** 0103020402/05, 0203010501/03, [**gẹːz-]** 0202030902/90, [**gẹz-]** 0203010702/58

OTü. ***kidiz** “keçe” ED 707a → **[gəɣəs]** “ay.” 0203010303/13; **[gəgəs]** (Lei Xuan-chun 1992: 148)

OTü. ***kedgü** “kıyafet, giyim” ED 702b → **[gẹzgə]** “ay.” 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**gẹzḡə]** 0203010701/06, **[ḡẹzḡə]** 0203010701/19, **[ɣẹzgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizḡə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***köçür-** “göç etmesine yardım etmek” ED 699a → **[gøʰʤyr-]** “ay.” 0502020101/137, **[gødʒir-]** 0202020701/02**,** **[kødʒir-]** 0202020701/08

OTü. ***köŋüllüg** “akıllı, gönüllü” ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** “vicdanlı, akıllı” 0203010702/19

a.1.2.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /g/

OTü. ***küz** “güz” ED 757a → [**guz]** “ay.” 0202031101/20

OTü. ***küküy** “teyze” ED 714a → [**guɣẹ]** “teyze, yaşça büyük olan kadına saygılı seslenme biçimi” 0202020501/70, **[guɣi]** *sık*

OTü. ***kümüş** “gümüş” ED 723b → **[gumus]** “ay.” 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, **[gumәːs]** 0102020301/07, **[gumәs]** *sık* **[gumuːs]** 0103020403/04, **[gәmәs]** 0103030203/50, 0103040401/36

b. Söz içinde

b.1. -VkV- durumunda

b.1.1. OTü. /*k/ > SUM /k/ (~/ķ/~/g̨/~/g/)**; SUD** /k/ (~/ķ/~/g̨/)

OTü. ***öküz** "öküz" ED 120a → **[u^{h}kus]** "ay." 0203020302/11, 0502020101/133, **[u^{h}g̨uːs]** 0203020202/13, **[u^{h}g̨us]** 0103020303/26, **[u^{h}ķuːs]** 0203020401/05, **[u^{h}ķus]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24, **[ʊ^{h}kus]** 0202020303/03, [**uːķus]** 0102020402/09, **[guːs]** 0103020304/04, 0103040405/24, **[kus]** 0103020304/23, 0103050101/35, **[ķus]** 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58

OTü. ***tikil-** "dikilmek" ED 481a → [**təķəɬ-]** "dikilmek, kurulmak" 0202030902/09

OTü. ***köküz** "göğüs" ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**kø^{h}kəs]** "sırtın üst kısmı" 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**ķyxkəs]** 0103030701/09, [**ķyxķəs]** 0103030701/18; [**køkəs]**~ [**kø^{h}gəs]** Lei Xuan-chun 1992: 161,176)

b.1.2. OTü. /*k/ > SUM /g/~ /g̨/**; SUD** /g/~ /g̨/~ /ķ/

OTü. ***eke** "abla" ED 100b → [**e^{h}g̨e]** "ay." 0103010305/73, 0203020501/20, **[e^{h}g̨ẹ]** 0202031201/06, **[ẹ^{h}ķẹ]** 0202031202/29, **[ẹ^{h}g̨ẹ]** 0201010102/09, 0201010102/11

OTü. ***tiken** "diken" ED 483b →**[tig̨in]** "ay." 0502020101/54, **[d̨ixgən]** 0103020404/04

OTü. ***tüke-** "tükenmek" ED 479a → [**tyge-]** "ay." 0102020303/19, [**tyg̨e-]** 0103030802/16, [**tug̨ẹ-]** 0103030201/34, [**tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, [**tygi-]** 0103030201/28

b.1.2.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /g/

OTü. ***çökür-** "çöktürmek" ED 416b → [**ʧygəɾ-]** "ay." 0103010305/44

OTü. ***ikinci** ED 111b; **ėkkinç** "ikinci" ED 110a → [**ʂɨgəndʒi]** "ay." 0201010102/01

b.1.3. OTü. /*k/ > SUM, SUD /ɣ/

OTü. ***küküy** “teyze” ED 714a → [**guɣe̯**] “teyze, yaşça büyük olan kadına saygılı seslenme biçimi” 0202020501/70, **[guɣi]** 0102020301/22, 0103010302/21, 0103050301/23, 0202020501/24, 0202030901/20, 0202031202/29

b.1.4. OTü. /*k/ > SUM, SUD /q/

OTü. ***sekiz** “sekiz” ED 823b → [**sɑqəs]** “ay.” 0103050102/35, 0202010201/07, [**sɑqəʂ]** 0202010901/03

OTü. ***sekiz on** “seksen” ED 823b **seksön** → **[sɑqəson]** “ay.” 0103050101/30, 0203020401/05

b.2. -kC- durumunda

b.2.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /k/.

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** “ay.” 0103010702/54, **[hɻkdəɣ]** 0103010702/56, **[jeʰɾkdəɣ]** 0202030604/37

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[ʂukde̯-]** “ay.” (Bkz. şıkdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

OTü. ***süŋüklüg** (ED 838b ***süŋük)** → [**soŋukdək]** “boylu, boyundan olan (kişi), alt- boylundan olan(kişi)” 0203010301/54

b.2.2. OTü. /*k/ > SUD /g/.

OTü. ***keːklik** “keklik” TT 181 → **[gegələk]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

b.3. -Ck- durumunda

b.3.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /k/

-Ck- > -kC-

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[øʰkbe]** “ay.” 0103030802/06, **[øʰkbḛ]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[øʰkbe̯]** 0203010801/01, **[yxkbḛ]** 0103040301/12, **[eʰkbe]** 0103030802/06, **[jøʰkbe̯]** 0502020101/101

b.3.2. OTü. /*k/ > SUM /g/~ /g̱/(~/k/); **SUD** /g/(~ /k̟/)

OTü. ***tilkü** “tilki” ED 498b → **[tuɬgu]** “ay.” 0202020501/54, **[tʊːɬgu]** 0202020501/45, **[tuɬgə]** 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, **[tuɬk]** 0103010305/42, **[tʉɬgə]** 0103010302/13, 0103040404/08

OTü. ***erkeç** “iğdiş edilmiş erkek keçi” ED 223b → [**əʰɾgiʂ]** “ay.” 0103010502/03, [**hɻgiʂ]** 0103010502/14, [**hɻg̱iʂ]** 0103010502/12

c. Söz sonunda

c.1. -V(C)k

c.1.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /k/ (~/g/~/k̟/)

OTü. ***iːk** “iğ” ED 99b → [**jik]** “ay.” (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

OTü. ***ingek** “inek” ED 184a → **[eneːk]** “ay.” 0103020403/07, [**ẹnẹ̟k]** 0203010301/02, **[ẹnik]** 0202031101/29, **[inek]** 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, **[inẹ̟k]** 0103020302/07, **[iːneːk]** 0102020301/14, **[inẹːk]** 0103020301/07, **[iniːk]** 0102020401/13, **[ĩnẹ̟k]** 202030305/01, **[enẹ̟k]** 0502020101/438, **[enẹg] enẹg+ən** 0502020101/478, **[enẹ̟k̟] enẹ̟k̟** er 0502020101/379

OTü. ***tėrek** “kavak ağacı” ED 543a → **[deɾek]** “ağaç, gene ağaç ismi” 0202030304/01, 0502020101/378, [**dẹɾẹ̟k]** 0103010305/64, 0202030402/26, [**diɾik]** 0103040301/06, 0202020401/20, **[deɾeg] deɾeg+ən** 0502020101/476

OTü. ***neːçük** “nasıl” (<***neːçe ök**) ED 775b → **[nidʒik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nədʒik]** 0202030902/52, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig] nidʒig+əni** 0103010305/20

OTü. ***töşek** “döşek” ED 563b → **[tysẹ̟k]** “ay.” 0102020301/46, **[ʯysẹ̟k]** 0102020301/45

OTü. ***tik-** “dikmek” ED 476b → [**tək-]** “(çadır) kurmak” 0102040301/13, 0103010703/28, 0202030901/20, 0203020301/02, 0502020101/16, [**tək̟-] tək̟-iː+d̥ə** 0102040301/12, **tək̟-əβɑttsɑ** 0202020701/16, **tək̟-əβɑtɢɑ** 0202020701/08, **[təg-] təg-əβ də** 0103050401/02, **t.-əβɑdo+də** ʧi ʒy t.-əβɑdo də 0102020303/21, **t.-əβɑtɢə** 0203020501/16

OTü. ***ė:şik** “kapı; eşik” TT 181, ED 260a → **[sək]** “kapı” (Bkz. zə:k) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, [**ŏsɯk**] 0203020402/30, 0203010303/04, **[sɯ:k]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯķ]** 0203010702/03, [**sə:g] sə:g+ən** 0502020101/21, **[səg] səg+ən** 0502020101/363, **səg+əŋgi** 0502020101/273, **səg+əndi** 0103010705/27, [**sə:ķ] sə:ķ͡**ɑɾɑsəndɑ 0202030402/74, [**səķ] səķ+ə** 0103050302/09

OTü. ***biːrik-** “birleşmek” ED 363a → [**bəɾək-]** “birikmek” 0502020101/202

OTü. ***tüŋlük** “çadırın tepesindeki havalandırma penceresi” ED 520b → **[dumdək]** “ay.” 0202030402/43, **[dumdəq]** 0202030104/16

OTü. ***süŋük** “kemik” ED 838b → **[səmək]** “kemik, soy” (Bkz. suŋu:k) 0102020402/25, 0103020303/45, 0103050102/30, **[suŋuk]** 0202030605/164, 0203010301/28, **[sɔŋuk]** 0202030401/30, 0202030604/62, 0202030902/125, 0203010301/15, **[soŋug] soŋug+ə** 0202030604/62

OTü. ***telük** “delik” ED 498a → [**teɬək]** “delik, çukur” 0202020702/13, **[teɬk]** 0103050102/31

OTü. ***bileːzük** “bilezik” ED 345b → **[bəlisək]** “yüzük (Dahe ağzı)” 0502020101/288, **[bəlẹsək]** 0502020101/276, **[bẹlẹsək]** 0202030605/88, **[bəlisəg] bəlisəg+ə** 0202030605/85, **bəlisəg+ən** 0202030605/86,**[bilisəg] bilisəg+ən** 0202030605/82

OTü. ***ürk-** “ürkmek” DLT 714 → [**u^{h}ɾk-]** “ay.” 0103030901/32, 0202030401/03

OTü. ***berk** “pek, güçlü” ED 361b → [**b̥ẹ̣^{h}ɾk]** “becerikli, güçlü” 0201010101/32

4.2.3.2. Ön Damak /*g/ Ünsüzü

OTü. ön /*g/ ünsüzü, ötümlü, patlamalı, damak ünsüzüdür. OTü. ön /*g/ ünsüzü söz içi ve söz sonunda ön ünlüler komşuluğunda bulunur.

OTü. ön /*g/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi ve söz sonunda korunarak birkaç yöne gelişmiştir.

Dahe ağzında söz içi konumu ön ünlülerin korunduğu iki ünlü arası OTü. ön /*g/ ünsüzünün kendi ötümlülük ve ön sıradan olma özelliğini koruyan bir örneğine rastlanmıştır, ancak bu sözcük daha önceki çalışmalarda ötümsüz /k/ olarak da

kaydedilmiştir (**a.1.1.**). OTü. ön /*g/ ünsüzünün hem Minghua hem Dahe ağızlarında birkaç örneğinde /g/ olarak korunması yanında bazen /g/ ve /k/ arasında olup /g/'ye daha yakın olan yarı ötümsüz /g̬/ sesine geliştiğine de rastlanır; /g/ > /g̬/ gelişmesi Dahe ağzında daha sık görülür. İstisna olarak ötümsüzleşerek /g/ ve /k/ arasında olup /k/'ye daha yakın yarı ötümlü /ķ/ veya /k/ seslere geliştiğine de rastlanır, bu durum aynı kaynak kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülür. Örneğin OTü. ***içegü** "bağırsak, iç organlar" sözcüğüne Sarı Uygur ağızlarında birden fazla biçimi ile karşılaşılabiliriz. Kaydedilen örneklerimizde OTü. ön /*g/ ünsüzü, onu izleyen ön sıra ünlülerin art sıraya geçmesiyle orta damak /g/~/g̬/~ /k/~ /ķ/ olarak duyulur (**a.1.1.1.**). OTü. ön /*g/ ünsüzü, iki ünlü arasında Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle sızıcılaşarak ötümlü, sızıcı, ortadamak /ɣ/ sesine gelişmiştir, fakat OTü. ***sögüt** "söğüt" sözcüğünde söz içi /g/ sesinin Minghua ağzında zayıflayarak /y/[j] sesine geliştiği görülür, sözcüğün **[søjt]** ~ **[søj]** biçimlerine rastlanmıştır (**a.1.2**.).

OTü. ön /*g/ ünsüzünün, söz içi ünsüz önü durumunda /g/ olarak korunduğu bir örneğine rastlanmıştır, örneğin ?Sogd. **kegde** "kâğıt" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında **[kegdi]** olarak görülürken, /*g/ > /k/~ /ķ/ gelişmesini gösteren **[kekdi]~ [kẹ̄ķdi]~ [kẹ̄ķḍi]~ [kiķḍi]** biçimleri de görülür, Minghua ağzında ise /*g/ ünsüzünün sıfırlanarak **[kẹ̄di]** biçiminde kullanıldığı kaydedilmiştir (**a.2.1.**). OTü. /*g/ ünsüzünün /*r/, /*l/ gibi ünsüzlerden önce geldiğinde sızıcılaşarak ötümlü, sızıcı, orta damak /ɣ/ sesine geliştiği örnekleri görülür, Minghua ağzında OTü. ***yigde** "iğde" sözcüğünde ön /*g/ > /ɣ/ gelişmesi ile **[ʤiɣdi]**~ [**ʤiɣdiː]** biçimi yanında /g/ olarak korunduğu **[ʤigdi]** biçimi de görülür (**a.2.2.**). OTü. ön /*g/ ünsüzünün, /*n/ ünsüzünden önce geldiğinde benzeşmeyle ötümlü, genizsil, orta damak **/ŋ/** sesine geliştiği bir örneğine rastlanır. OTü. ***igne** "iğne" sözcüğündeki ön /*g/ ünsüzü, Sarı Uygurların tüm ağızlarında **/ŋ/** sesine gelişerek **[jiŋniː]~ [jiŋniː]~ [ʒiŋni]** biçiminde bulunur.

Söz içi ünsüz ardı durumunda OTü. ön /*g/ ünsüzü, /*ç/, /*n/, /*z/ gibi ünsüzlerden sonra geldiğinde ve kendisinden sonraki ön sıra ünlülerin korunduğu durumlarda hem Minghua hem Dahe ağızlarında ön damak /g/ olarak korunur,

Minghua ağzında bir kez yarı ötümsüz /g̱/ olarak da duyulmuştur (**a.3.1.**). OTü. ön /*g/ ünsüzünün, /*ç/, /*d/, /*t/ ünsüzlerinden sonra geldiğinde ve kendisinden sonraki ön sıra ünlülerin art sıraya geçmesiyle orta damak /g/ olarak duyulması yanında, /g/ ve /k/ arasında olup /g/'ye daha yakın yarı ötümsüz /g̱/ sesine geliştiğine de rastlanır. OTü. ***kedgü** "giyim, kıyafet" sözcüğü için görülen **[gẹːzɣə]~ [gizɣə]~ [gizkə]** biçimleri kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur; OTü. ***içgü** "içecek" sözcüğü için tespit edilen **[g̱ɨkə]~ [g̱ɨɣə]** "yemek, gıda" biçimi de kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur (**a.3.1.1.**).

Hem Minghua hem Dahe ağzında OTü. ön /*g/ ünsüzünün akıcı /*r/, /*l/ ünsüzlerinden sonra sızıcılaşarak /ɣ/ sesine geliştiği örnekler görülür (**a.3.2.**). OTü. ***çimgen** "çimen" sözcüğünde /*m/ ünsüzünden sonra ön /*g/ ünsüzü Dahe ağzında kendi özelliğini korurken Minghua ağzında /k/ olarak ötümsüzleşmiştir (**a.3.3.**). OTü. ön /*g/ ünsüzünün, Sarı Uygurların tüm ağızlarında /*n/, /*r/ ünsüzünden sonra sıfırlanan birer örneği tespit edilmiştir; OTü. ***ingek** "inek", OTü. ***kergek** "gerek" sözcüklerindeki ön /*g/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında sıfırlanmıştır (**a.3.4.**).

Söz sonunda OTü. ön /*g/ ünsüzü Sarı Uygur ağızlarında birkaç yöne gelişmiştir; OTü. ***-üg** ses grubunda /*g/ > /k/ ötümsüzleşmesi gösteren örnekler Dahe ağzında kaydedilmiştir, aynı sözcükler Minghua ağzında da görülür (**b.2.2.**).

Söz sonunda OTü. ön /*g/ ünsüzünün bir diğer gelişmesi ise hem Minghua hem Dahe ağızlarında tek heceli ve çok heceli sözcüklerde yaygın bir şekilde sızıcılaşarak ötümlü, orta damak /ɣ/ sesine gelişmesidir. OTü. ön /*g/'den gelişen sızıcı /ɣ/'li sözcüklere /g/, /g̱/, /d/, /n/ ünsüzleri ile başlayan ekler eklendiğinde veya /g̱/, /k/, /q/, /ɢ/, /ʈ/ gibi ünsüzlerle başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde /ɣ/ > /k/~ /ķ/ olarak gelişir, ancak ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde ön /*g/ > /ɣ/ > /ķ/ gelişen biçimine bir kez rastlanmıştır (**b.1.1.; b.2.1.; b.2.3.**). OTü. ***bitig** "yazı, yazıt, kitap" sözcüğündeki /g/ ünsüzü Sarı Uygurların tüm ağızlarında sızıcılaşır, istisna olarak şarta bağlı olmayarak /*g/ > /ɣ/ > /k/~ /ķ/ durumu kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır. OTü. ***beːg** "boy ve/veya uruk başı" sözcüğü için Dahe ağzında söz sonunda /*g/ ünsüzünün eridiğini, fakat izini ünlüye uzunluk olarak bıraktığını gösteren **[peː]** biçimine bir kez rastlanmıştır.

OTü. ön /*g/ ünsüzünün söz sonu konumunda sıra dışı bir gelişmesi ise hem Minghua hem Dahe ağızlarında tek heceli sözcüklerde ötümlü, sızıcı, küçük dil /ʁ/ sesine gelişmesidir. OTü. ***teg** "gibi, benzer" sözcüğü Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında art sıradan ünlülü sözcüklerden sonra [**dɑʁ]** olarak gelişmiştir, OTü. ön /*g/ ünsüzünün küçük dil /ʁ/'ye gelişmesi kendisinden önündeki art ünlü /ɑ/'nın etkisiyle olmalıdır, [**dɑʁ]** biçimi Sarı Uygur ağızlarında özellikle Minghua ağızlarında yaygın bir şekilde kalıplaşmıştır. Bu durum Etü. *teg* edatının, Eski Türkçede zamir çekimlerindeki gramerleşmesinin daha ileri aşamaya taşındığını göstermektedir. Ancak Dahe ağzında ön sıradan ünlülü sözcüklerden sonra **[dik]~ [diɣ]** biçimlerine de rastlanmıştır. OTü. ön /*g/'den gelişen /ʁ/ ünsüzü /ɢ/, /ʂ/ gibi ünsüzlerle başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde ötümsüzleşerek /q/ sesine gelişir, [**diɣ]** biçimi /g/ ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde /ɣ/ ünsüzünün, ötümsüzleşerek /k/ sesine geliştiği görülür (**b.1.2.**).

Çok heceli OTü. ***isig** "sıcak" sözcüğünden gelişen **[səʁ]** sözcüğündeki /ʁ/ ünsüzünün patlamalı ünsüz /t/ ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde ötümsüzleşerek /q/ sesine gelişmesinden ibarettir, bu basit bir benzeşme olayıdır. **[səʁ]** → [**səq]** değişmesi Dahe ağzında tespit edilmiş olsa da bu değişme durumu Minghua ağzında da görülür (**b.2.4.**).

Ön damak /*g/ ünsüzü kendisinden önceki sonu /n/ ile biten sözcüğün bu son ses konumundaki /n/ ünsüzünü kendisine çekerek benzeşme yoluyla orta damak /ŋ/ ünsüzüne geliştirebilir (Bkz.4.**2.5.2. /*n/**).

OTü. ek başı ön /*g-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarındaki gelişmeleri aşağıda belirtildiği gibidir.

-gü Fiilden Ad Yapma Eki

OTü. *-gü* fiilden fiil yapma ekinin /g/ ünsüzü, ön ünlü ile biten bir fiile eklendiğinde sızıcılaşarak orta damak /ɣ/ ünsüzüne gelişir, ünsüz ile biten bir fiile eklendiğinde ise orta damak /g/ olarak duyulur, bazen yarı ötümsüz /g̬/'ye geliştiğine de rastlanır, ünsüz ile biten fiile eklendiğinde ekinin /g/ ünsüzünün /k/ veya /ɣ/'li biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

OTü. ***içgü** “içecek” ED 24b → **[əʂgə]** 0202010901/17, 0502020101/243, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/330, **[ʂɨgə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[əʂg̱ə]** 0202010901/77, **[ə̆ʂg̱ə]** 0502020101/327, **[ʂɨg̱ə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə]** 0202030402/32

OTü. ***yė:gü** “yiyecek, yemek” ED 911a → **[jiɣə]** “ay.” 0103050101/52

OTü. ***bilegü** “bileme taşı” ED 341b → **[bəleɣə]** “ay.” 0202030401/25, **[bəle:ɣə]** 0202030401/24, **[bəle̤:ɣə]** 0202030401/16

+egü Addan Ad Yapma Eki

Ön ünlü komşuluğunda OTü. addan ad türeten *-egü* ekinin /g/ ünsüzü, Sarı Uygur ağızlarında orta damak /g/ olarak karşımıza çıkar, bazen yarı ötümsüz /g̱/, yarı ötümlü /ķ/ veya /k/’ye geliştiği biçimleri de görülür.

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → **[e̤^{h}dʒe̤gə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” 0203020402/12, **[xidʒigə]** 0203020601/50, 0502020101/87, **[e^{h}dʒigə]** 0202030308/03, [**həʤigə]** 0202030308/05, **[ʃidʒigə]** 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, **[hidʒe̤:gə]** 0203010901/02, **[qe̤dʒig̱ə]** 0502020101/128, **[xidʒig̱ə]** 0202020301/18, **[hədʒi:g̱ə]** 0203010801/04, [**he̤dʒig̱ə]** 0202030404/11, 0502020101/11, **[hidʒig̱ə]** 0202031202/35, **[he̤ʧiķə]** 0502020101/156, **[ʃidʒiķə]** 0202030404/07, **[həʧiķə]** 0202031202/28, **[hidʒikə]** 0502020101/12, **[xidʒikə]** 0502020101/95, **[xiʧikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, **[ixʧikə]** 0102040302/07, **[iʃdʒik]** 0103040301/12, **[iʧikə]** 0102040302/07, **[ʃiʧikə]** 0103010705/27, [**ixdʒikə]** 0102040302/07

-gür- Fiilden Fiil Yapma Eki / Ettirgen Çatı Eki

Sarı Uygur ağızlarında ön ünlüler komşuluğunda OTü. **-gür-** ettirgen çatı ekindeki /g/ ünsüzünün orta damak /g/’ye geliştiği görülür.

OTü. ***bütgür-** “tamamlanmasına yardım etmek” ED 303b → **[putgəɾ-]** “ay.” 0202030605/04, **[pətgəɾ-]** 0202030605/07**,** **[ɸutgəɾ-]** 0202030605/13

OTü. ***yėtgür-** “ulaştırmak” OTWF II, 755 **yet-Kür-** (ED 884b **yėt-**) → [**e^{h}tgəɾ-]** “ulaşmasına yardımcı olmak, ulaştırmak” 0502020101/137

+gerü Yer Zarf Eki

Ön ünlü komşuluğunda OTü. *+gerü* yer zarfı ekinin /**g**/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında orta damak /g/'ye gelişir, istisna olarak yarı ötümsüz /g̟/'ye geliştiğine de rastlanır:

OTü. ***içgerü** "içeri" ED 25b → **[əʂgeɾ]** "ay." 0102020303/48, **[ðʂgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ʂɨgeːɾ]** 0103040401/73, [**ʂɨgẹːɾ]** 0102020303/48, **[ʂɨgeɾ]** 0103050201/25, **[əʂgẹɾ]** 0202010901/80, **[ðʂgẹɾ]** 0103050101/15, **[ʂɨgeɾ]** 0103040401/73

-gen Sıfat-fiil Eki

OTü. **-gen** sıfat-fiil ekinin /g/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü veya akıcı /*r/, /*l/ ünsüzleri ile biten fiillere eklendiğinde sızıcılaşarak orta damak /ɣ/'ye gelişir. OTü. sözcükteki ön ünlülerin art sıraya geçmesiyle ekteki ön /g/ ünsüzünün de art sıraya geçerek küçük dil /ʁ/'ye geliştiği de görülür. OTü. -gen sıfat fiil eki, /*r/, /*l/ ünsüzler dışındaki ünsüzleri ile biten fiile eklendiğinde ekteki ön /g/ ünsüzünün orta damak /g/ ünsüzüne geliştiği görülür.

OTü. ***teː-gen** → **de-ɣin** "denen, konuşan" d.-ɣin søz

OTü. ***bedü-gen** → **bøzy-ɣin** "büyüyen" b.-ɣin məɬa

OTü. ***tile-gen** → **dəli-ɣin** "bulan, arayan" d.-ɣin oɾʤy

Ç+T **ʃienli-ɣin** "sunulan" pəʰɾGɑNGɑ ʃ.-ɣin Goj dɾo 0202020701/59.

OTü. ***ösne-gen** → **usdɑ-ʁɑn** "benzeyen" ɑq sut u.-ʁɑn dɑłej 0502020101/283, bis dɑɾmɑq u.-ʁɑn tɑʁnəŋ jɑnəŋ tɑłɑʁɑ eʰtgind̥i 0502020101/309

OTü. ***kel-gen** → **geɬ-ɣen** "gelen" **g.-ɣen** kəsɯ 0203020601/63, **g.-ɣẹn** kəsɯɣ̟͡ẹ̟ ɬɑ 0203010301/27

OTü. ***bėːr-gen** → **beɾ-ɣen** "veren" **b.-ɣen** oɾʤyleɾ d̥əɾ 0202030605/20, **b.-ɣen** bə oɾʤyleɾnə 0202030605/18, sɑNɑ **b.-ɣen** niɣə 0202030605/30; ɑnɑN **b.-ɣẹn** mɑ jɑʁ jɑʰtbɑː 0103020402/07, **b.-ɣẹn** mənək ͡ɑʰd̥ə d̥ə 0502020101/112; pẹjɬɑp **b.-ɣin** nimi d̥ə 0502020101/125

OTü. ***üntür-gen** → **unduɾ-** "çıkaran, çıkartan" mɑNəseɾʁɑ **u.-ɣin** jɑʁɬəʁ kuɾʤi͡ eʰdə͡ ɬɑ bə dɾo 0202030604/75

OTü. ***keːd-gen → giz-gin*** “giyen” ɑzɑqɢɑː **g.-gin** 0102020301/62, bozɢɑ͡ ɬɑ g.-gin͡ ɬɑ 0103020403/19, g.-gin͡ ɬɑ χo ͡dɑvɑɾ dəɾ 0103020403/19

OTü. ***yėt-gen → e^{h}t-gẹn*** “ulaşan, varan” senəŋ məndɑʁ nimi jɑs βədʒin e^{h}.-gẹn kəsɯleɾ 0203020601/38

OTü. ***bedüt-gen → bezət-gen*** “büyüten, yetiştiren” senə b.-gen bə oj tɑɬɑʁɑ 0103010701/140, ɑβɑnɑnəŋ b.-gẹn hɑdʐəɢən 0103010703/30

OTü. ***ün-gen → un-geːn*** “çıkan, bilinen” ɑd͡ u.-geːn χuɑɴdeːtʂəːn 0102020401/21, ɑd ͡u.-gen χuɑɴdeːtʂəːn 0102020401/17, ɑd͡ u.-gẹːn χuɑɴdeːtʂəːn 0102020301/28, qɑβɑnnəŋ tu u.-gẹn ɑndɑʁ bəɾ ɢɑɾɑ ðʂt bɑɾ ͡e 0502020101/287, ɑd ͡u.-giːn χuɑɴdeːtʂəːn 0102020401/40, ɑːd͡ u.-gin ʂɑːɾɑmɑq 0102020402/12, 0103020301/01, 0502020101/452

OTü. ***biːn-gen → mən-gin*** “binen” uɬɑʁ ͡m.-gin kəsəɾ ͡ɬɑ 0103050201/22, quɬunnəq͡ quj m.-gin bəɾ ɑdʐi̯gɑ 0202010502/13, jɑɴə məɬɑ ɑ^{h}t m.-gin ɑːz do 0103010305/55

OTü. ***tüş-gen → dus-gin*** “inen” bəɾẹɣẹ d.-gin bəɾ kun dəɾ ͡nɑ 0103010701/05, dẹŋərdin d.-gin bəɾ təɾ ̥dɑ^{h}ɾdəsəβ ͡nɑ 0103010701/123, ɑβɑ ɑnɑnəŋ bozdɑn d.-gin bəɾ digən ẹ^{h}t dəɾ͡ nɑ 0103010703/18

a. Söz içinde

a.1. -VgV- durumunda

a.1.1. OTü. /*g/ > SUD /g/ ~/k/

OTü. ***kögen*** “ahırda hayvan yavruları bağlamak için kullanılan ip” ED 712a → [**ko^{h}geːn]** “ay.” 0202030404/02, **[ḳu^{h}gen]** 0202030404/11; **[kuken]** (Lei Xuan-chun 1992: 175)

a.1.1.1. OTü. /*g/ > SUM /g/ (~/g̠~ /k/~ /ḳ/); **SUD** /g/ ~/g̠/ (~/k/~ /ḳ/)

OTü. ***eyegü*** “kaburga” ED 272a → **[jigə]** “ay.” 0103010702/36, 0203020301/07, **[jig̠ə]** 0202031202/52, **[jikə]** 0202030402/17, **[jiḳə]** 0103030203/40

OTü. ***içegü*** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → **[hiʤẹːg̠ə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” 0203010901/02, **[ẹ^{h}ʤẹgə]** 0203020402/12, **[e^{h}ʤigə]** 0202030308/03, **[ixʧikə]** 0102040302/07, **[iʃʤik]**

0103040301/12, **[itʃikə]** 0102040302/07, **[qẹdʒigə]** 0502020101/128, **[xidʒigə]** 0203020601/50, 0502020101/87, **[xidʒigə]** 0202020301/18, **[xidʒikə]** 0502020101/95, **[xitʃikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, **[hətʃiḳə]** 0202031202/28, **[hədʒiːgə]** 0203010801/04, [**hẹdʒigə]** 0202030404/11, 0502020101/11, **[hẹtʃiḳə]** 0502020101/156, **[hidʒigə]** 0202031202/35, [**hədʒigə]** 0202030308/05, **[hidʒikə]** 0502020101/12, **[ʃidʒigə]** 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, **[ʃidʒiḳə]** 0202030404/07, **[ʃitʃikə]** 0103010705/27, [**ixdʒikə]** 0102040302/07

a.1.2. OTü. /*g/ > SUM /ɣ/ɬ /j/)**; SUD** /ɣ/

OTü. ***yegen** “yeğen” ED 912b → [**eɣeːn]** “ay.” 0202030101/08

OTü. ***bögür** “böbrek” ED 328a → [**pyɣyr]** “ay.” 0502020101/104

OTü. ***tegi** “kadar” ED 477b → [**diɣe]** “ay.” 0103010703/02, [**diɣẹ]** 0103010702/62, **[diɣi]** 0103050101/43, 0202031202/46, [**diɣ]** 0202030605/92, 0502020101/243

OTü. ***sögüt** “söğüt” ED 819b → [**søɣʉt]** “söğüt, yer ismi” 0202010703/08, **[sʉɣət]** 0102040302/07, **[sʉɣut]** 0102040302/07, **[søːɣət]** 0201010101/06, **[søɣət]** 0102040302/03, 0202010703/12, 0202030104/09, **[soet]+sap** 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48, **[søj]+sap** 0103020403/21, **[søjt]+sap** 0103020302/24

OTü. ***sögül-** “ateşte pişirmek” ED 821a → **[søɣyɬ-]** “ay.” 0203020201/08, **[soɣəɬ-]** 0103050102/21, **[soɣuɬ-]** 0103020304/32, **[søɣuɬ-]** 0103040405/05, 0103050102/13, 0203030102/03, 0202030603/05, **[søɣʉɬ-]** 0202010901/60, 0202020701/28, 0203010801/06, 0203010901/09, [**søɣuʰɬ-]** 0202030603/06

OTü. ***yigit** “yiğit” ED 911b → **[jiɣət]** “ay.” 0103010702/32, 0202010502/16, 0502020101/115, **[ʒiɣət]** 0103040301/25, 0202010502/12, 0202030902/32, [**jiːɣət]** 0103030901/57

OTü. ***egir-** “eğirmek” ED 113a → **[jiɣəɾ-]** “ay.” 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣəɾ-]** 0202020302/01, 0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣəʰɾ-]** 0103010701/74, **[ziɣəɾ-]** 0203010501/06

OTü. ***tegirmeːn** “değirmen” ED 486b → **[teɣəɾmin]** “ay.” 0202030301/26, **[teːɣəɾmin]** 0202030605/21, [**teɣeɾmẹn**] 0202030404/02

OTü. ***yėgirmi** “yirmi” ED 915b → **[jiɣəɾmə]** “ay.” 0202020401/12, **[jiɣəɾmi]** 0202010901/14, **[ʒiɣəɾmə]** 0202020401/08

OTü. ***bilegü** “bileme taşı” ED 341b → **[bəleɣə]** “ay.” 0202030401/25, **[bəleːɣə]** 0202030401/24, **[bəlẹːɣə]** 0202030401/16

OTü. ***küdegü** “güvey, damat” ED 703a → **[guzẹɣə]** “ay.” 0103010701/88, **[guziːɣə]** 0102020303/47, **[guzixə]** 0203020201/01, **[guziɣə]** 0102020304/13, 0103010701/133, 0103050101/43, 0202030605/123, 0502020101/288, **[guziɣ̌ə]** 0202030605/125, **[ɢuziɣə]** 0103010601/10, [guzəː] 0103030702/92, [guziː] 0102020303/36

a.2. -gC- durumunda

a.2.1. OTü. /*g/ > SUM Ø; SUD /g/~/ķ/~ /k/

?Sogd. > OTü. ***kegde** “kâğıt” ED 710a → **[kegdi]** “ay.” 0202030605/27, **[kekdi]** 0202010901/54, **[kẹdi]** 0103050102/21, **[kẹ̊ḳ̊di]** 0203030102/18, **[kẹ̊ḳ̊ḍi]** 0203030102/17, **[kiḳ̊ḍi]** 0203030102/14

a.2.2. OTü. /*g/ > SUM /ɣ/ (~/g/)**; SUD** /ɣ/

OTü. ***tegrek** “halka, daire” ED 485b, Krş. Mo. **tögerig, tögürig** “ay.” Lessing 1960: 832b → **[tuɣəɾek]** “yuvarlak” 0202010703/15, **[toɣuɾek]** 0203020302/17, [**tuɣəɾẹ̊k]** 0202010703/13, **[tʉɾek]** 0203020202/17

OTü. ***yigde** “iğde” ED 911b → **[ʤiɣdi]** “ay.” 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, [**ʤiɣdiː]** 0103010101/10

OTü. ***bitiglig** “yazılı” ED 304b → **[pəḍəɣɬəɣ]** “ay.” 0202030102/04, **[bəʰdəɣɬəɣ]** 0103020301/13

a.2.3. OTü. /*g/ > SUM, SUD /ŋ/

OTü. ***igne** “iğne” ED 110a → [**jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17

a.3. -Cg- durumunda

a.3.1. OTü. /*g/ > SUM /g/(~ /g̱/); **SUD** /g/

OTü. ***içgerü** “içeri” ED 25b → **[əʂgeɾ]** “ay.” 0102020303/48, **[ə̆ʂgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ʂɨgeːɾ]** 0103040401/73, [**ʂɨgẹːɾ]**

0102020303/48, **[ʂɨgeɾ]** 0103050201/25, **[əʂgɐ̣ɾ]** 0202010901/80, **[ðʂgɐ̣ɾ]** 0103050101/15, **[ʂɨgeɾ]** 0103040401/73

OTü. ***yenge** "yenge" ED 950a → **[eŋge]** "ağabeyin eşi" 0103020301/07, **[ɐ̣ŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ɐ̣ŋgeː]** 0103020403/07, [ɐ̣ŋge] 0203020203/03, [ɐ̣ŋgɐ̣] 0103010305/73, **[ɐ̣ŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgɐ̣]** 0103040404/14

OTü. ***özgeː** "diğer, bunun dışında" ED 285b → [**uzge]** "yoksa" 0203020302/07, [**uːzgi]** 0103010502/24, **[uzgɐ̣]** 0203011002/06, **[uzgi]** 0103010304/67, 0203010301/17

a.3.1.1. OTü. /*g/ > SUM /g/(~ /g̠/ ~ /k/); **SUD** /g/(~ /g̠/ ~ /k/ ~ /ɣ/)

OTü. ***kedgü** "giyim, kıyafet" ED 702b → **[gɐ̣zgə]** "ay." 0202031202/04, 0203010701/02, [**gɐ̣ːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gɐ̣ːzgəː]** 0203010701/08, **[gɐ̣ːzɣə]** 0203010702/21, [**gɐ̣zg̠ə]** 0203010701/06, **[g̠ɐ̣zg̠ə]** 0203010701/19, **[ɣɐ̣zgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizg̠ə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***içgü** "içecek" ED 24b → **[əʂgə]** 0202010901/17, 0502020101/243, **[əʂg̠ə]** 0202010901/77, **[ðʂgə]** 0502020101/330, **[ðʂg̠ə]** 0502020101/327, **[ʂɨgə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂɨg̠ə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə]** 0202030402/32

OTü. ***bütgür-** "tamamlanmasına yardım etmek" ED 303b → **[putgəɾ-]** "ay." 0202030605/04, **[pətgəɾ-]** 0202030605/07**,** **[ɸutgəɾ-]** 0202030605/13

a.3.2. OTü. /*g/ > SUM, SUD /ɣ/

OTü. ***örgen-** "öğrenmek" ED 114b → **[ørɣen-]** "ay." 0502020101/192, **[ørɣɐ̣n-]** 0103040405/44, 0502020101/202, **[ørɣiŋ-]** 0502020101/193, [urɣeŋ-] 0203020101/03, **[ʉrɣen-]** 0202030802/58, **[ʉrɣɐ̣n-]** 0202010301/12, **[ʉrɣin-]** 0202010301/17, **[jorɣin-]** 0102040301/10, **[jørɣen-]** 0103050301/09, **[jørɣɐ̣ŋ-]** 0203010301/33

OTü. ***örget-** “öğretmek” ED 114a → **[ørɣet-]** “ay.” 0502020101/82, [ørɣud-] 0103030901/12, [urɣət-] 0202010301/09, [urɣet-] 0502020101/292, [ʉrɣet-] 0203010302/15, [ʉrɣẹt-] 0202030902/68, [ʉrɣed-] 0203010302/15, [ʉrɣẹd-] 0202010301/11, [jørɣəd-] 0103050301/24, **[jørɣed-]** 0103030901/16**, [jørɣẹt-]** 0102020303/45, 0103050301/15, [jyrɣit-] 0103010705/11, [**jørɣẹd-]** 0103050301/17

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣərt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣərd-]** 0502020101/436

a.3.3. OTü. /*g/ > SUM /k/; **SUD** /g/

OTü. ***çimgen** “çimen” ED 423b → **[dʐi̯mgin]** “ay.” 0202010703/13, **[dʒyŋkẹːn]** 0103050303/06, **[dʒyŋkin]** 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01

a.3.4. OTü. /*g/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***ingek** “inek” ED 184a → **[eneːk]** “ay.” 0103020403/07, **[enẹg]** 0502020101/478, **[enẹ̬]** 0502020101/379, [**ẹnẹk]** 0203010301/02, **[ẹnik]** 0202031101/29, **[inek]** 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, **[inẹk]** 0103020302/07, **[iːneːk]** 0102020301/14, **[inẹːk]** 0103020301/07, **[iniːk]** 0102020401/13, **[ĩnẹk]** 202030305/01, **[enẹk]** 0502020101/438

OTü. ***kergek** “gerek” ED 742a → **[gẹɾig]** “ay.” 0103050305/17, **[kerek]** 0103040403/38, [**kereg]** 0103010601/43, [**kereẹ̬]** 0103050101/39

b. Söz sonunda

b.1. -Vg

b.1. Tek Heceli Sözcüklerde -Vg

b.1.1. OTü. /*eg/ > SUM /eɣ/ (~/ek/~/ẹk/) **, SUD** /eɣ/ (~/eːɣ/~ /ẹɣ/~ /ek/~/eẹ̬/~ /eːk/~ /iɣ/~ /eː/)

OTü. ***beːg** “boy ve/veya uruk başı” TT 180, ED 322b → [**peɣ]** “ay.” 0102020402/03, 0103040302/13, 0202010701/18, 0203010301/32, [**peːɣ]** 0202020401/02, 0203020401/12, **[pẹɣ]** 0203011002/15, **[peː]** 0202030403/06, [**peːk] peːk qɔsə͡ ɬɑ** 0202020401/05, [**pek] pek+ge** 0203010301/31, [**peẹ̬] peẹ̬** ʝər͡ nɑ 0202010703/32

OTü. ***teg-*** “değmek, dokunmak” ED 476a → [**dẹːɣ-]** “ay.” 0203020403/08, [**diɣ-]** 0202030901/18

b.1.2. OTü. /*eg/ > SUM /ɑʁ/ (~ /ɑq/); **SUD** /ɑʁ/ (~/iɣ/~ /ik/~ /ɑq/)

OTü. ***teg** “gibi, benzer” ED 475a → [**dɑʁ]** “ay.” (Bkz. dəʁ) sun dɑłej **dɑʁ** şəŋ 0103030702/88, ɑːmɢə **dɑʁ** məndɑʁ ͡ɬɑ 0202020501/70, kəsɯ dozɢə **dɑʁ** əşgə 0502020101/243, **[dɑq]** ɢuzɢə͡ **dɑq͡** ɢəłʁɑ ͡ɬɑ 0202030901/14, sun dɑłej **[dɑq]** şəŋ 0103030702/71, **[dik]** deməɾ **dik gə**p bołʁeː 0202020501/84, **[diɣ]** məz **diɣ** məndɑʁ ɑχsɑk kəsɯ 0202020301/07

b.2. Çok Heceli Sözcüklerde -Vg

b.2.1. OTü. /*ıg/ > SUM /əɣ/(~/ək/) ~ /iɣ/(~ /ik/); **SUD** /əɣ/(~/ək/~ /əḵ/~/ẹk/)~ /iɣ/(~/iːɣ/~ /iːg/~ /ik/

OTü. ***elig** “el” ED 140b → **[əɬəɣ]** “ay.” 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**ə̆ɬəɣ]** 0103040403/27, [**əɬək] əɬək+ge** 0202010503/15, 0502020101/471, **əɬək+gẹ** 0203020401/13, **əɬək+gi** 0103040405/57, 0502020101/89, **əɬək+di** 0203010301/45, 0203020401/18, [**ẹlẹk]** 0502020101/270

OTü. ***emig** “meme” ED 158b → **[iməɣ]** “ay.” 0103030901/15, **[jiməɣ]** 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** “ay.” 0103010702/54, **[hɻkdəɣ]** 0103010702/56, **[jeʰɾkdəɣ]** 0202030604/37

OTü. ***bitig** “yazı, yazıt, kitap” ED 303a → **[pədəɣ]** “yazı, mektup, kitap bilim, eğtim” 0102020401/45, 0103020302/13, 0202031202/05, **[pədẹəɣ]** 0103030901/18, 0103040302/17, 0202030402/04, **[pəʰdəɣ]** 0103020403/11, **[bẹəʰdəɣ]** 0103020301/23, **[pədək] pədək** ʁɾɣetge 0203020402/01, **pədək+gẹ** 0202030605/167, 0202030605/168, **pədək+gi** 0202030605/169, **[pədẹəḵ] pədẹəḵ+nə** 0203010301/08, **pədẹəḵ+ə** 0203020402/17, [**pədẹək] pədẹək+də** 0203020402/18, **pədẹək+gẹ** 0202030802/05

OTü. ***tiːrig** “diri” ED 543b, ***tiːr-** “yaşamak” fiilinden TT 183 → **[dərəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***kiçig** “küçük” ED 696a → **[kədʒiɣ]** “ay.” 0103040301/09, 0201010102/04, 0202030401/03, 0203010301/20, **[kədʒiɣ]**

0202020301/12, 0203020501/17, **[kəʧiɣ]** 0203020403/02, **[kədʒiːɣ]** 0202010901/53, [**kədʒiːg] kədʒiːg+di** 0202030902/104, [**kidʒiɣ]** 0502020101/257, [**kədʒik]** *sık* **kədʒik͡** **k**əšleɾ 0103040401/43, **kədʒik͡** ɢəz 0201010102/02, **kədʒik+gəni** 0202010901/28, **[kədʒik] kədʒik͡** **k**əsɯnə ͡ɬɑ 0203030101/15, **[kəʧik]** 0202010501/12, 0203030101/17, 0203011002/22, **kəʧik** dɾo 0202010501/12, **kəʧik͡** **k**əsɯ 0203011002/22, 0203010302/15

OTü. ***çeːrig** "asker, ordu" TT 180, ED 428b → **[dʒerəɣ]** "ay." 0502020101/23, **[dʒeɾəq] dʒeɾəq** χuɬɑʁɑ 0103010705/42, **[dʒẹɾəɣ]** 0502020101/166, **[dʒiɾəːɣ]** 0102040302/05, **[dʒiɾək] dʒiɾək k**əsə 0102040302/06, **[dʒiɾəɣ]** 0102040302/02

OTü. ***bitiglig** "yazılı" ED 304b → **[pədẹ̀əɣɬəɣ]** "ay." 0202030102/04, **[bəʰdəɣɬəɣ]** 0103020301/13

b.2.2. OTü. **/*üg/ > SUM, SUD** /ʉk/~ /uk/~ /ək/

OTü. ***ölüg** "ölü" ED 142a → [**øɬʉk]** "ay." 0502020101/248

OTü. ***ezüg** "yalan" ED 285a → **[uzuk]** "ay." 0502020101/201

OTü. ***köŋüllüg** "akıllı, gönüllü" ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** "vicdanlı, akıllı" 0203010702/19

b.2.3. OTü. /*üg/ > SUM, **SUD** /əɣ/

OTü. ***küːçlüg** "güçlü" ED 697a → [**kuʂdəɣ]** "kilolu, yağlı (hayvan için)" 0103050101/33

OTü. ***sögütlüg** "söğütlü" ED 820a →[**søɣʉtdəɣ]** "Söğüt isimli yerde yaşayan (kişi)" 0201010101/04

b.2.4. OTü. /*ig/ > SUM /əʁ/; **SUD** /əʁ/(~ /əːʁ/~ /əq/)

OTü. ***isig** "sıcak" ED 246a → **[səʁ]** "ay." 0103010101/11, 0202010901/59, **[səːʁ]** 0202030402/10, [**səq] səq͡** **t**ẹɾənə 0202010901/59

4.2.4. Art Damak Ünsüzleri /*k/, /*g/

4.2.4.1. Art Damak /*k/ Ünsüzü

OTü. art damak /*k/ ünsüzü, patlamalı, ötümsüz damak ünsüzüdür. OTü. art damak /*k/ ünsüzü söz başı, söz içi ve söz sonunda daima art ünlüler komşuluğunda bulunur.

OTü. art /k-/ ünsüzünün Kuzey-doğu Türk lehçelerinde Tuva Türkçesinde sızıcılaşma eğilimi görülür. OTü. art /k-/ ünsüzü Hakas Türkçesi ağızlarında da genellikle sızıcılaşmıştır (Killi 2002: 255-262). Tuva Türkçesinde şarta bağlı olmayan sızıcılaşma görülürken Saha lehçesinde geniş ünlülerin önünde sızıcılaşır (Killi 1996: 317). Sarı Uygur ağızlarında OTü. ön /*k-/ ünsüzü bir yandan korunup bir yandan yalnızca ötümlüleşirken, OTü. art /*k/ ünsüzünün korunduğunu gösteren örnekler yanında ötümlüleştiğini gösteren örnekler de görülür, hatta Sarı Uygur ağızlarında Kuzey-doğu Türk lehçelerinde olduğu gibi sızıcılaşma eğilimi de görülür. Söz başı art damak /*k/ ünsüzünün ötümlüleşme eğilimi ise Oğuz lehçeleriyle karşılaştırılabilir.

Sarı Uygurların tüm ağızlarında OTü. art /*k/ ünsüzü söz başında bir kısım sözcüklerde ötümsüzlük özelliğini korurken bir kısım sözcüklerde ise ötümlüleşmiştir.

OTü. art damak /*k/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında bir kısım sözcüklerde söz başında ötümsüz, küçük dil /q/ olarak bulunmakla birlikte, istisna olarak yarı ötümsüz /ɢ̥/'ye geliştiği de görülür. Dahe ağızlarında yarı ötümlü /ɢ/ ve ötümlü /ɢ/ seslerine geliştiğine de rastlanır (**a.1.1.**). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. art damak /*k/ > /q/ gelişmesini gösteren sözcüklerde istisna olarak sızıcılaşarak küçük dil /χ/ ünsüzüne geliştiğine de rastlanır. OTü. /*k/ > /q/ > /χ/ gelişmesi seyrek olarak bütün ağızlarda görülmekle birlikte, Dahe ağzında daha sık rastlanır. Aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde /q/ ~ /χ/ nöbetleşmeleri görülebilir. OTü. art damak /*k/ ünsüzünün çok nadir olarak gırtlak /h/ sesine geliştiğine de rastlanmıştır. Bunun dışında Minghua ağızlarında yarı ötümlü /ɢ/, Dahe ağızlarında yarı ötümsüz /ɢ̥/ seslerine geliştiğine de rastlanır (**a.1.1.1**). OTü. ***kolguːçɪː** "dilenci" sözcüğü için kaydedilen **[ɔqətʂɨ]** biçimi kaynak kişinin konuşması ile ilgilidir, bir ses olayı ifade etmemektedir.

OTü. ***kaşuk** “kaşık” sözcüğü için görülen **[ʁɑzɑq]** biçimi kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmıştır. OTü. ***kobga** “kova, su kabı” sözcüğünde hem Minghua hem Dahe ağızlarında sızıcılaşarak /χ/ sesine geliştiği görülür, Minghua ağzında gırtlak /h/ sesine geliştiğine de rastlanmıştır.

OTü. ***kobga** “kova, su kabı” ED 583b → **[χɔβun]** “ay.” 0202030901/15, **[χɔɴ]** 0103040403/23, **[hʊːɴ]** 0103010702/50

OTü. art damak /*k/ ünsüzünün, hem Minghua hem Dahe ağızlarında tespit edilen farklı bir gelişmesi ise bir kısım sözüklerde söz başında ötümlüleşerek küçük dil /ɢ/ sesine gelişmesidir. İstisna olarak bazen yarı ötümlü /ɢ̬/ ve yarı ötümsüz /ɢ̥/, tam ötümsüz /q/ sesine geliştiğine de rastlanır, bu durum aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde görülür. Dahe ağızlarında birkaç OTü. art /*k/ > /ɢ/’lı sözcüklerde sızıcılaşarak küçük dil /χ/ ünsüzüne geliştiği biçimlere de rastlanır. OTü. art /*k/’den gelişen /ɢ/’li sözcüklerde görülen sızıcı /ʁ/ sesi kaynak kişilerin konuşması sırasında ortaya çıkmıştır (**a.1.2.**).

OTü. art /*k/ ünsüzü, iki ünlü arasında tüm Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***tokuz** “dokuz” sözcüğünde ötümsüz /q/~ /ɢ̬/ olarak kaydedilmiştir (**b.1.1.**). Bunun dışında genellikle ötümlüleşerek küçük dil /ɢ/ ve yarı ötümlü /ɢ̥/ sesine gelişmiştir. OTü. ***akıt-** “akıtmak” sözcüğü Dahe ağzında **[ɑχɢəd-]** olarak kaydedilirken, Minghua ağzında hem **[ɑɢəd-]** hem de **[ɑχqət-]**~ **[ɑχɢ̬ət-]** biçimlerine rastlanmıştır, bu durum muhtemelen kendisinden önce bulunan soluklu ünlünün etkisiyle ortaya çıkmıştır, kaynak kişinin hızlı konuşmasından da kaynaklanmış olabilir (**b.1.2.**).

İki sözcüğün birleşmesinde OTü. art /*k/ ünsüzü sızıcılaşarak /ʁ/, /χ/ olarak veya bazen sıfırlanarak da karşımıza çıkar. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ***neː** “ne” ve ***kıl-** “kılmak” sözcükleri ara vermeden yan yana geldiğinde, birleşerek art /*k/’nın iki ünlü arasında hem sızıcılaşması hem sıfırlanması ile *-VkV- > -VʁV- > -VχV- > -VØ yolunu izleyerek **[nɑːʁəɬ-]~ [nɑːʁə-]~ [nɑʁə-]~ [nɑʁəɬ-]~ [nɑʁ-]~ [nɑːχəɬ-]~ [nɑχəɬ-]~ [nɑχə-] ~ [nɑːə-] ~ [nɑːɬ-]~ [nɑː-] ~ [nɑ-]** biçimine geliştiği tespit edilmiştir.

***neː + *kıl- > ne + ɢıl- > [nɑːʁəɬ-]** “ne yapmak” 0103050301/25, [**nɑːʁə-**] 0103030802/14, **[nɑʁə-]** 0502020101/384, **[nɑʁəɬ-]** 0103020304/07, 0202030605/24, **[nɑʁ-]** 0103030201/09, **[nɑːχəɬ-]** 0103050301/03, **[nɑχəɬ-]** 0103050301/01, **[nɑχə-]** 0103010601/17, 0502020101/382, **[nɑːə-]** 0103020304/08, **[nɑːɬ-]** 0103030802/39, **[nɑː-]** 0103010702/49, **[nɑ-]** 0202030605/69

Söz içi konumunda /*l/ ünsüzünden önce geldiğinde OTü. art /*k/ ünsüzü küçük dil /q/ olarak korunmuştur (**b.2.1.**). /*l/ ünsüzünden sonra geldiğinde tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /q/ olarak bulunur, istisna olarak yarı ötümlü /ɢ̬/ olarak da görülür (**b.3.1.**). Ancak OTü. art damak /*k/ ünsüzünün /*r/ ünsüzünden sonra geldiğinde ötümlüleşerek /ɢ/ veya yarı ötümsüz /ɢ̥/ sesine geliştiği görülür, Minghua ağzında rastlanan /ɢ̬/, kaynak kişinin hızlı konuşmasından ortaya çıkmıştır. /*l/ ünsüzünden sonra geldiğinde farklı bir gelişme de görülür; örneğin OTü. ***talkan** “kavrulmuş un, talkan” sözcüğüne Sarı Uygurların Dahe ağzında [**tɑɬɢɑn]** biçimi dışında, Saqız boyuna mensup kaynak kişinin konuşmasında **[tɑɬʁɑn]** olarak rastlanmıştır, aynı sözcük Minghua ağzında ise /*l/ ünsüzü düşmüş olarak [**tɑɢɑːn]~ [tɑɢɑn]** olarak karşımıza çıkar **(b.3.2.**).

OTü. art /*k/ ünsüzü söz sonu konumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /q/ olarak korunmuştur. Bunun dışında ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde veya ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde ötümlüleşerek /ɢ/, yarı ötümlü /ɢ̬/, yarı ötümsüz /ɢ̥/ seslerine gelişir. Bazen ön /g/ ve ön /k/ ünsüzleri ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla OTü. art /*k/ ünsüzünün ön /k/ ünsüzüne geliştiğine de rastlanmıştır (**c.1.1.**). OTü. art /*k/ ünsüzünün hem Minghua hem Dahe ağızlarında birkaç örnekte düzenli olarak sızıcılaşarak /ʁ/’ye geliştiği görülür, Dahe ağızlarında /χ/’ye geliştiği biçimine de rastlanmıştır. OTü. art /*k/’dan gelişen /ʁ/ ünsüzü, /s/ veya patlamalı /b, p, q, ɢ/ ünsüzleri ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde ötümsüzleşerek /q/’ya gelişir (**c.1.2.**).

Sarı Uygur Türkçesinde art damak /*k/ ünsüzü kendisinden önceki sözcüğün son ses konumundaki /n/ ünsüzünü kendisine çekerek benzeşme yoluyla küçük dil /ɴ/'ye geliştirebilir (Bkz. **4.2.5.2. /*n/).**

OTü. ek başı art /*k-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarındaki gelişmeleri aşağıda belirtildiği gibidir.

+kı Aitlik Eki

Art ünlüler komşuluğunda Ortak Türkçe +**kı** aitlik ekindeki /**k/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /ɢ/'ye gelişir, istisna olarak yarı ötümsüz /ɢ̬/'ye geliştiğine de rastlanır:

OTü. ***kışkı** "kış mevsimine ait" ED 672a → [**qəsɢə]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 212), **[qəsɢ̬ə]** 0202031101/13

OTü. ***yaːzkı** "ilkbahar mevsim" ED 985b (***yaːz** TT 172) → [**jɑzɢə]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 255; Chen Zong-zhen 2004: 533)

OTü. ***burunki** (***burun** "burun, ön, ön tarafı" ED 366b) → **pəɾəɴ+ɢə** "önceki" 0103050102/06, 0202030601/20

OTü. ***kañuda** "nerede" < ***kañu+da+ki** → **ɢɑːjdɑ+ɢə** "neredeki" n 0103030901/52, 0203030102/16

+kıña Küçültme Eki

Art ünlüler komşuluğunda Eski Türkçe +**kıña** küçültme ekindeki /**k/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /ɢ/'ye gelişerek **+ɢənɑ** olarak bulunur.

OTü. ***taŋ+kıña** (ED 510b ***taŋ**) → [**dɑɴɢənɑːj]** "güzel, şık, mükemmel" 0202030402/44, [**dɑɴɢənɑ]** 0202030902/14, 0202030605/89

OTü. ***yakşı+kıña** (ED 908b ***yakşı**) → **[hɑʂɢənɑ]** 0202030802/27

Mo. **biça+kına** (Lessing 2003: 162a **biça**) → **[məndʒaɢənɑ]** bər ʒy 0202030901/19

+ka Yönelme Hâli Eki

OTü. **+ka** yönelme hâli ekinin /k/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü veya /*l/, /*r/ ünsüzleri ile biten bir sözcüğüne eklendiğinde sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/'ye gelişir. OTü. -ka ekteki /k/ ünsüzünün OTü. /*y/

ünsüzü ile biten sözcüğüne eklendiğinde de sızıcılaştığı görülür. OTü. -ka yönelme hali eki, /*l/, /*r/, /*y/ dışındaki ünsüzleri ile biten sözcüğüne eklendiğinde ekteki /k/ ünsüzünün ötümlüleşerek küçük dil /ɢ/'ye geliştiği görülür, bazen yarı ötümsüz /ɢ̝/'ye geliştiğine de rastlanabilir. OTü. ***sıruk+ka** yapısı için **sɯruq+ɢɑ** "direğe, direğine" dışında HoraNGat boyuna mensup Dahe'li kaynak kişinin konuşmasında **sɯrək+ge** olarak kaydedilirken, Minghua'lı kaynak kişinin konuşmasında **sɯrək+geː** olarak da rastlanmıştır. Ötümlü art /g/ ünsüzü ile biten sözcüğüne OTü. -ka yönelme ek eklendiğinde art /g/ ötümsüzleşir.

OTü. ***apa+ka → ɑβɑ+ʁɑ** "babaya" ɑ.+ʁɑ t͡ɬɑ ɑdzɑ di ḍə t͡nɑ 0201010102/12

OTü. ***haːra+ka → ɑɾɑ+ʁɑ** "araya, arasına" ɑːɾtdə ɢuzunəŋ ɑ.+ʁɑ ɑʰqɢɑ t͡ɬɑ ɢejɬɑ 0202030605/147, qɑɾɬəʁ tɑʁnəŋ ɑ.+ʁɑ diadəβɑtɢ̝ɑn ẹː ḍə 0502020101/17, ɢojnəŋ ɑ.+ʁɑ pɑɬɑq qɑɬ dəɾ 0202030301/38, məːsdəŋ ɑ.+ʁɑ tʂɔɢəq qɑɬʁɑndɑ 0202030401/21, səkdəŋ ɑ.+ʁɑ bezək ot͡sɑp də 0202030101/13

OTü. ***satıgçı+ka → sɑdəʁdzi̯+ʁɑ** "tüccara, satıcıya" s.+ʁɑ bẹɾɣẹn ẹː də t͡sɑ 0103020302/09

OTü. ***utru+ka → uʰdəɾ+ʁɑ** "önüne" peɣ ɬɑmɑnəŋ uʰ.+ʁɑ ʊngin jodɑ ḍəɾ t͡nɑ 0103010701/101

OTü. ***aːş + *toːy+ka → ɑs duj+ʁɑ** "düğüne, ziyafete" ɑs d.+ʁɑ uno 0202030604/38, ɑs d.+ʁɑ undurer bezək bɑʰʂdəʁ ʧysunə t͡ɬɑ bə dɾo 0202030604/68, ɑs d.+ʁɑ gue nimi 0202030604/61, ɑs d.+ʁɑ sɑɬeɾ bezuk ɑsdəʁ suɬuɢə t͡ɬɑ bə dɾo 0202030604/73

OTü. ***aːgɪl+ka → ɑʁəɬ+ʁɑ** "evin etrafındaki yerleşim birimine" ɑ.+ʁɑ eʰttse t͡ɬɑ 0103010305/81, ɑ.+ʁɑ ẹʰtgində t͡ɬɑ 0103010705/28

OTü. ***ogul+ka → oʁuɬ+ʁɑ** "oğluna" uzunəŋ o.+ʁɑ surẹnə 0202030605/75, o.+ʁɑ keɬən dəliɣin duɣŭdi t͡ɬɑ 0202030605/79, o.+ʁɑ t͡ɬɑ surɑʰḍẹ 0202030605/97, senəŋ o.+ʁɑ 0202030605/107

OTü. ***adgır+ka → ɑzɢəɾ+ʁɑ** "aygırına" uɣuɾ ɑ.+ʁɑ t͡ɬɑ 0103040405/17

OTü. ***soŋ+ka → soɴ+ɢɑ** "sonraya, sonuna" s.+ɢɑ eʰtgẹndi 0203020203/26, s.+ɢɑ eʰtgindi t͡jɑ 0103020302/13, s.+ɢɑ ẹʰtgindi 0103010705/49, 0202020301/15, soŋ s.+ɢɑ eʰtgindi t͡ɬɑ 0203020403/12, 0203020402/19; **soɴ+ɢ̝ɑ** "sonraya" s.+ɢ̝ɑ eʰtgindi 0103010705/44

OTü. ***sıruk+ka** → **suɾuq+ɢɑ** “direğe, direğine” sək s.+ɢɑ ɑsɢɑ 0202010501/18; **suɾək+ge** 0201010101/14, dioɾt **suɾək+geː** 0103040402/08

OTü. ***taːg+ka** → **tɑq+ɢɑ** “dağa” t.+ɢɑ e^{h}tgin duɣdi͡ɬɑ 0202030605/16, t.+ɢɑ undurɣẹk mi ḍər 0203030101/17, t.+ɢɑ undurᴜ^{h}tg̣aq mi ḍər 0203030101/15, t.+ɢɑ bɑrʁɑn 0103040405/06, t.+ɢɑ βɑrʁɑ 0103040405/10, t.+ɢɑ sɑɬʁɑ 0203020403/15; **tɑq+g̣ɑ** t.+g̣ɑ gydz̲up bɑrʁɑndɑ͡ɬɑ 0202031101/07, qɑrɬəʁ t.+g̣ɑ doɴup drᴏ 0202030605/36

OTü**.** ***çaːg+ka** → **tʂɑq+ɢɑ** “döneme, dönemine” tʂɑq tʂ.+ɢɑ dəuɾɑʁᴏ 0202030601/01, bə tʂ.+ɢɑ futsuŋnɑp ḍə 0202030601/04; **tʂɑq+g̣ɑ** bə tʂ.+g̣ɑ e^{h}tgində ͡ɬɑ 0202030601/02, tʂ.+g̣ɑ dəuɾɑp ḍrᴏ 0202030601/02

OTü. ***otaːg+ka** → **ɸudɑq+ɢɑ** “boya, kabileye” bis ɸ.+ɢɑ ɑd͡ unerɴəŋ 0202020501/86

OTü. ***saç+ka** → **ʂɑz̲+ɢɑ** “saçına” ʂ.+ɢɑ bɑʁdɑʁɑ 0103010305/85

OTü. ***tulum+ka** → **tuɬəm+ɢɑ** “tuluma” t.+ɢɑ ɢuzɢɑ 0202030305/02

OTü. ***saːp+ka** → **tsɑp+ɢɑ** “sapına” søjt ts.+ɢɑ dioɬɑɬʁɑ 0103020302/25

a. Söz başında

a.1. k- durumunda

a.1.1. OTü. /*k/ > SUM /q/(~/g̣/); **SUD** /q/(~ /ʛ/~ /g̣/~/ɢ/)

OTü. ***kaːm** “kam” ED 625a → [**qɑm]** “ay.” 0103030802/39, 0202030101/01

OTü. ***kat-** “katmak” ED 594b → [**ɢɑ^{h}t-]** “ay.” 0202020501/15, [**qɑt-]** 0202030104/19, [**qɑ^{h}t-]** 0103010306/17

OTü. ***kalın** “kalabalık, yoğun” ED 622a → [**qɑɬən]** “ay.” 0202020702/05, [**qɑːɬən]** 0103010101/18

OTü. ***kaltur-** “bırakmak” ED 619b → [**qɑɬtəɾ-]** “düşürmek, yolda bırakmak” 0202030404/02, [**qɑɬḍəɾ-]** 0502020101/160, **[qɑ^{h}ɬḍəɾ-]** 0202030605/87

OTü. ***kalkan** ED 621a → [**qɑɬqɑn]** “balta” 0202031202/36, [**qɑɬqɑ]** 0202031202/27

OTü. ***kaːñak** “kaymak” TT 173, ED 636b → [**qɑːjɑq]** “ay.” 0103010101/10, [**qɑjɑq]** 0103010306/16, **[qɑjɑɢ]** 0202031202/38, [**qɑjɑg̣]** 0103010702/54, [**qejɑq]** 0202031202/42

OTü. ***karın** “karın” ED 661a → [**qɑɾən]** “ay.” 0203010503/03, [**qɑːɾə]** 0202031202/55, [**qɑːɾən]** 0103010501/11, **[qɑɾə]** 0202030604/76

OTü. ***kaşuk** “kaşık” ED 671b → **[qɑzəq]** “ay.” 0202030104/19, [**ʁɑzɑq]** 0202010901/53

OTü. ***kaçan** “ne zaman” ED 592a → [**qɑdʐɑn]** “ay.” 0202031201/11, **[qɑdʐɑn]** 0103040601/23, **[qɑdʐɑn]** 0103010306/08, **[qɑdʑɑn]** 0103010305/36, **[ɢɑʰːdʐɑn]** 0103050301/09, **[ɢɑdʑɑŋ]** 0203010302/09, **[ɢɑʰdʐɑn]** 0202020301/04

OTü. ***katıg** “sert, katı” ED 597b → [**qɑʰdəʁ]** “ay.” 0202010501/05, **[ɢɑḍəʁ]** 0202031202/35, [**ɢɑʰḍəʁ]** 0202010501/13

OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindəɾ-]** 0202010901/76, [**qejndəɾ-]** 0202020701/09

OTü. ***kıːn** “kın” ED 630b → [**qən]** “millî kıyafetin önündeki süs, eskiden saç örgüsünün üzerine geçirilen saç kılıfıdır” 0103030701/24

OTü. ***kır** ED 641a → [**qəɾ]** “dik dağ, yamaç, uçurum” 0202030401/12

OTü. ***kış** “kış” ED 670a → [**qəs]** “ay.” 0103030702/94, 0202030604/23, **[ɢəs]** 0103040401/31

OTü. ***kır-** ED 643a → [**qər-]** “(kılı) temizlemek, kesmek, kazımak, sıyırmak” 0202030701/05,

OTü. ***kısraːk** “kısrak” ED 668b → [**qəsɾɑq]** “ay.” 0203010302/04

OTü. ***kolguːçıː** “dilenci” ED 621b → **[qɔɬqətʂɨ]** “ay.” 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75, **[ɢɔɬqəḍə]** 0202010502/19

OTü. ***kun-** “kapmak, kaçırmak” ED 632b → [**qun-]** “ay.” 0103040302/01, 0203020203/08, 0502020101/214

OTü. ***kurıː-** “kurumak” ED 646a → [**qur-]** “ay.” (Bkz. quɾ-) 0103010304/59, 0202030701/10

OTü. ***kus-** “kusmak” ED 666a → [**qus-]** “ay.” 0202030402/68

OTü. ***kulgak** “kulak” ED 621a → [**quɬɑq]** “ay.” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, [**quɬɑːq]** 0202030605/155, [**quɬɑːɢ]** 0203030102/17, [**quɬɑɢ]** 0202030301/27

a.1.1.1. OTü. /*k/ > SUM /q/(~ /ɢ/~ /χ/~ /h/); **SUD** /q/(~ /ɢ̟/~ /χ/~ /h/)

OTü. ***kalıŋ*** “başlık parası” ED 622a → **[qɑɬən]** “ay.” 0103040601/15, 202030604/19, 0203010303/06, **[qɑɬuɴ]** 0203010303/08, **[χɑɬən]** 0103040601/18, 0103040601/16

OTü. ***kulun*** “kulun, tay” ED 662b → [**quɬun]** “ay.” 0202010502/13, 0203010302/10, 0502020101/24, [**quɬən]** 0202030902/48, [**χuɬun]** 0203010502/01

OTü. ***kal-*** “kalmak” ED 615b → [**qɑɬ-]** “kalmak, düşmek, duraklamak, dökülmek, inmek, at, araba v.sdan inmek (Dahe ağzı)” (Bkz. qɑː-~qɑ-) 0103050101/05, 0202030301/38, 0203010302/15, 0502020101/260, [**qɑːɬ-]** 0201010101/02, 0202010502/16, [**qɑʰɬ-]** 0102020301/63, 0103020301/16, **[χɑːɬ-]** 0202030901/06, **[χɑ-]** 0202030901/13, **[χɑɬ-]** 0202030901/19, **[hɑɬ-]** 0103040405/27

OTü. ***kaːn*** “kan, vücuttaki kan” ED 629b → [**qɑn]** “ay.” (Bkz. **qɑːn**) 0102020402/23, 0103020303/42, 0202030104/19, 0502020101/50, [χɑːn] 0202030902/31, **[χɑn]** 0103010601/12, 0202030902/38, 0502020101/115, **[ɢ̟ɑn]** 0202030605/54

OTü. ***kar*** “kar” ED 641a → [**qɑɾ]** “ay.” 0103030901/39, 0502020101/21, [**hɑɾ]** 0203010301/53

OTü. ***kagur-*** “yağda kavurmak” ED 612a → [**qɑʁər-]** “ay.” 0202030402/09, **[χɑʁər-]** 0203010801/08, [**hɑːɾ-]** 0103010305/28

OTü. ***kaːrı*** “yaşlı” TT 173, ED 644b → [**qɑɾə]** “ay.” 0202010901/33, [χɑːɾəː] 0203030101/17, **[qɑːɾ]** 0201010101/05, 0202010501/11, 0203030101/18, **[qɑɾ]** 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, **[χɑɾ]** 0202031201/16, 0203010301/05, **[χɑːɾ]** 0203020402/09, **[hɑɾ]** 0203010701/17

OTü. ***katıl-*** “katılmak” ED 601b → [**qɑdəɬ-]** “ay.” 0103010305/78, [**qɑʰɖəɬ-]** 0202030902/96, [**ɢ̟ɑʰdəɬ-]** 0202030103/08, **[χɑdəɬ-]** 0203010301/04

OTü. ***kıːkır-*** “bağırmak” TT 176, ED 612a → [**qəɢər-]** “davet etmek, çağırmak” 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəɢ̟ər-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17, [**qəχɢər-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07, **[qəχɢ̟ər-]** 0103050201/02, 0202030605/169, **[qəʰqər-]** 0103010501/02, [**qəʰɢər-]** 0103010305/40, 0202031202/17, **[qəʰɢ̟ər-]** 0202031202/04, [**χəɢər-]** 0102040301/18, 0103010302/21, **[χəʰɢ̟ər-]** 0202010703/24

OTü. ***kol-*** “istemek, dilemek” ED 616b → [**qoɬ-]** “ay.” 0103040601/12, 0202031201/04, **[qɔːɬ-]** 0203010303/06, **[qɔɬ-]** 0103040601/15, 0202030402/72, 0203010303/08, **[qɔʰɬ-]** 0203010303/09, **[χɔːɬ-]** 0203010303/08, **[χɔɬ-]** 0201010101/18, 0203010301/31, **[ɢ̟ɔɬ-]** 0203010303/09

OTü. ***kum*** “kum” ED 625b → [**ɢun]** “kum, çöl” 0103010502/15, **[χun]** 0103010502/15, **[qum]** 0103020401/03, 0202020301/07, [**ɢum]** 0103040301/38

OTü. ***kur*** “beline bağlayan kumaş kemeri” ED 642a → [**quʀ]** “ay.” 0102020304/09, 0103050101/44, 0202030605/76, [**χuʀ]** 0202030605/77

OTü. ***kurıt-*** “kurutmak” ED 649b → **[quʀt-]** “ay.” 0103010304/46, **[quʀut-]** 0202030305/03, **[quʀud-]** 0202030306/02, **[quʀd-]** 0103010306/15, 0202030701/07, 0203010503/02, **[χuʀət-]** 0202031101/32

a.1.2. OTü. /*k/ > SUM /ɢ/ (~ /ɢ̟/~/ɢ̠/ /q̠/ /ʁ/); **SUD** /ɢ/ (~ /ɢ̟/~/ɢ̠/ /q̠/ ʁ~ /χ/)

OTü. ***kaz-*** “kazmak” ED 680b → [**ɢɑz-]** “ay.” 0102040301/01, 0103030802/21, 0202030104/09, 0203020403/11, 0502020101/393, **[ʁɑz-]** 0103020304/24

OTü. ***kargılaç*** “kırlangıç” ED 657a → [**ɢərɬɑʂ]** “ay.” 0103010704/06

OTü. ***karak*** “gözbebeği” ED 652a → [**ɢɑʀɑq]** “ay.” 0103020303/40, 0202030601/08

OTü. ***karaklıg*** “gözbebekli” ED 657a → [**ɢɑʀɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

OTü. ***kara*** “kara” ED 643b → [**ɢɑʀɑ]** “ay.” 0102020402/19, 0103010701/110, 0202030902/29, 0203010501/06, 0502020101/302, [**ɢɑːʀ]** 0102020402/04, 0103020303/26, **[ɢɑːʀɑ]** 0103020303/05, [**ɢɑʀ]** 0202030901/12, 0502020101/379, [**ɢɑr]** 0202030901/11

OTü. ***kara-*** “bakmak” ED 645b → [**ɢɑʀɑ-]** “ay.” 0102020401/49, 0103010705/31, 0202030802/01, 0203010302/09, 0502020101/216, **[ɢɑːʀɑː-]** 0202030802/01, **[ɢɑʀɑː-]** 0202010901/71, **[ɢɑʀɑʰ-]** 0103010303/10, 0202030601/10, **[ɢ̟ɑʀɑ-]** 0502020101/92, **[ɢɑʀə-]** 0103050101/54, **[ɢɑːʀ]** 0103030802/13, **[ɢɑʀ-]** 0102020303/27, 0103010502/06, 0202030401/05, 0203010702/27, **[ʁɑʀ-]** 0103010303/08, **[ʁɑ-]** 0103010304/78, **[ʁɑʀə-]** 0103010303/08, **[qɑ-]** 0103030901/11

OTü.***karaːr-** “kararmak” ED 663a → [**ɢɑɾɑɾ-]** “ay.” 0103010305/97

OTü.***karga** “karga” ED 653a → [**ɢɑɾʁɑ]** “ay.” 0202020501/51, 0502020101/241

OTü. ***kaːtun** “hanın eşi” ED 602b → [**ɢɑdən]** “ay.” 0202030202/03, 0502020101/495, [**ɢɑːdən]** 0103020303/08, **[ɢɑdə(n)]** 0102020402/10

OTü. ***kańta** “nerede” OT 246 → [**ɢejdɑ]** “ay.” 0103010305/49, **[ɢejdɑː]** 0103010705/30, **[ɢejdɑ]** 0103050101/07, 0202010901/77, 0203010303/02, 0502020101/488, **[ʁejdɑ]** 0103040601/11, 0202010901/48, **[ɢɑːjdɑ]** 0103030901/52, 0203030102/16, **[ɢɑjdɑ]** 0103040401/29, 0202020501/67, 0203010302/13, 0502020101/438

OTü.***katur-** “katılaştırmak” ED 604b → [**ɢɑʰdəʰr-]** “tavada çörek pişirmek” 0202030202/01

OTü.***kaya** “kaya” OT 246 → [**ɢɑjɑ]** “ay.” 0202030402/15, 0502020101/243

OTü.***kadın** “kayın” ED 602a → [**ɢɑzən]** “ay.” (Bkz. ɢɑzə) 0102020303/41

OTü. ***koːl** “vücut parçası, kol” TT 178, ED 614b → [**ɢɔːɬ**] “ay.” 0103030901/40, [**ɢɔɬ]** 0103010501/06, 0202030605/84, 0502020101/485

OTü. ***koːń** “koyun” ED 631a ***koy** DLT 351 → [**ɢoj]** “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” *sık* [**ɢoːj**] 0202020301/11, 0203010503/04, [**ɢɔːj**] 0103040405/24, 0202030802/48, **[ɢɔj**] 0103040301/12, 0202030306/0, 0203020501/03, [**ʁoj]** 0202030605/123

OTü. ***koːş** “çift, çifte” ED 670a → [**ɢɔs]** “millî kıyafetin kenarlarına dizilmiş olan renkli ipler” 0103010304/09, 0202010501/15, **[qus]** 0103010304/36, [**ɢɔːs**] 0203010702/06, **[ɢ̟ɔs]** 0203010702/09, **[ɢ̟ɔːs]** 0203010702/04, **[ʁɔs]** 0103010304/11

OTü.***koş-** “birbirini bağlamak” ED 670b → [**ɢɔs-]** “ay.” 0202030301/26

OTü.***kolan** “kolan kayışı” ED 622b → [**ɢɔɬən]** “ay.” 0202020101/13

OTü. ***kork-** “korkmak” ED 651b → [**ɢɔʰrq-]** “ay.” 0202030404/18, 0203030101/10, 0502020101/155, [**ɢoʰrɢ-]** 0502020101/412, [ɢ̟ɔʰːrɢ-] 0202010101/05, [**qoχrq-]** 0103040302/08, **[ɢ̟ɔʰrq-]** 0103050301/31, 0202010901/36, 0502020101/158, **[ɢɔʰrɢ-]** 0202030902/89, 0502020101/162

OTü.***kud-** “koymak” ED 596a ***kot-** OT 248 → [**ɢuz-]** “koymak, doldurmak, inşaat etmek” 0103030802/03, 0202030104/15, 0203010901/04, **[ʁuz-]** 0102040301/02, 0102040301/02

OTü. ***kulaç** “ölçü birim, kulaç” ED 618a → [**ɢuɬɑʂ]** “ay.” 0102020301/65, 0502020101/467, [**ɢ̰uɬɑʂ]** 0502020101/468

OTü. ***kula** “kula” DLT 375 → [**ɢuɬɑ]** “kula, bakır renki” 0102020401/11, 0103020302/06, 0202030901/15, 0502020101/128, **[ɢuɬɑː]** 0202010901/53, [**ɢʊɬɑː]** 0103040404/13, [**quɬɑ]** 0202030201/05

OTü.***kuzguːn** “kuzgun” ED 682b → **[ɢuzɢun]** “ay.” 0202030404/16, 0502020101/75, **[ʁuzɢun]** 0202030404/16

OTü.***koːm** “deve eyeri” ED 625a → [**ɢɔːm]** “(deve) eyerin iki tarafına konan keçe, yumuşak minder” 0202020101/12, [**χuːm]** 0202020702/11

OTü. ***kuːçakla-** “kucaklamak” ED 591b ***kuːçak** TT 179 → **[ɢudzɻɑqdɑ-]** “ay.” 0202020501/82, [**ɢudzɻɑqdə-]** 0103010501/11, **[χudzɻɑqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***kıl-** “yakmak, etmek, kılmak” ED 616a → [**ɢəɬ-]** “ay.” 0103050201/23, 0202030101/04, 0203020403/16, [**ɢəʰɬ-]** 0103010701/43, [**χə-]** 0202030802/07, [**ʁə-]** 0202020702/10, [**ʁəɬ-]** 0202020302/03, [**ɢə-]** 0202020702/11

OTü. **kıːz** “kız, kız çocuk” TT 176, ED 679b → [**ɢəz]** “ay.” 0102020402/10, 0103010304/50, 0201010102/03, 0202010702/01, 0203010301/13, 0502020101/251, **[ɢəːz]** 0103010304/23, 0201010101/14, 0202030802/14, 0203010301/20, [**ʁəz]** 0202030601/48

OTü.***kızart-** “kızartmak” ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü.***kılıç** “kılıç” ED 618a → [**ɢəɬəʂ]** “ay.” 0202030902/81, 0502020101/469

OTü. ***kıdıg** “kenar, kıyı” ED 598a → [**ɢəzəʁ]** “ay.” (Bkz. ɢəzə) 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzəq]** 0103050101/47, 0202030902/47, 0203010702/02, 0502020101/247

OTü. ***kızıl** “kırmız” ED 683b → **[ɢəzəɬ]** “ay.” 0103040301/03, 0202030401/34, 0203010702/59, 0502020101/79, **[ɢəːzəɬ]** 0103030701/22, 0202030901/09, **[ɢəzəːɬ]** 0202020501/42, [**ɢəzə]** 0103040301/08

b. Söz içinde

b.1. -VkV- durumunda

b.1.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /q/~ /ɢ/

OTü. ***tokuz*** "dokuz" ED 474b **tokkuz** → **[dɔqus]** "ay." (Bkz. doχəs) 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔχqəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, **[do^{h}qus]** 0502020101/86, **[dɔqəs]** 0202010201/05, **[dɔ^{h}qəs]** 0103030802/03, **[dɔ^{h}qus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, **[ɖo^{h}qəs]** 0103030802/04, **[ɖɔ^{h}qus]** 0202031201/03, **[ʈoχqəs]** 0103030802/15, **[ʈɔχqus]** 0502020101/85

b.1.2. OTü. /*k/ > SUM /ɢ/~ /ɢ̥/ (< /q/~ /ɢ/); **SUD** /ɢ/~ /ɢ̥/

OTü. ***akıt-*** "akıtmak" ED 81a → [**ɑχqət-]** "ay." 0103010502/13, [**ɑχɢət-]** 0103010501/06, [**ɑχɢəd-]** 0202030203/03, **[ɑɢəd-]** 0103010602/10

OTü. ***baka*** "kurbağa" ED 311b → [**bɑɢɑ]** "ay." 0202020501/46

OTü. ***bu:ka*** "boğa" TT 179, ED 312a → **[bəɢɑ]** "ay." 0103020304/22, 0202030902/75, **[ɓəɢɑ]** 0202020401/20, **[ɓəɢ̥ɑ]** 0202020401/19

OTü. ***kı:kır-*** "bağırmak" TT 176, ED 612a → [**qəɢər-]** "davet etmek, çağırmak" 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəɢ̥ər-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17, [**qəχɢər-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07, [qəχɢ̥ər-] 0103050201/02, 0202030605/169, **[qə^{h}qər-]** 0103010501/02, [**qə^{h}ɢər-]** 0103010305/40, 0202031202/17, **[qə^{h}ɢ̥ər-]** 0202031202/04, [**χəɢər-]** 0102040301/18, 0103010302/21, **[χə^{h}ɢ̥ər-]** 0202010703/24

OTü. ***sakal*** "sakal" ED 808b → [**sɑɢɑɬ]** "ay." 0103010702/72, 0202030401/05, [**sɑɢɑ:ɬ]** 0203010701/17

OTü. ***sakı-*** "beklemek" ED 805b → [**sɑɢə-]** "ay." 0103020303/03, 0202010503/13, 0502020101/123, [**sɑɢ-]** 0202030401/14, 0502020101/207, **[sɑ:ɢə-]** 0202030301/08, **[sɑ:ɢ-]** 0202010502/16

OTü. ***sa:kın-*** "düşünmek" TT 174, ED 812a → [**sɑɢən-]** "ay." 0103010602/20, 0202030601/28, 0502020101/365, [**sɑɢər-]** 0502020101/338, **[sɑɢ̥ən-]** 0103030901/71

OTü. ***takı*** ED 466a → [**dɑʰɢə]** “daha, yine, hâlâ” **[dɑʰɢɑ]**, [**dɑʰɢ̟ɑ]**, **[dɑʰɢ̟ə]** *sık*, [**dɑːχɢə]** “hâlâ” 0202030902/77, **[dɑχɢɑ]** 0202020301/07, **[dɑχɢ̟ə]** 0202020701/24, [**dɑʰːɢɑ]** 0202030902/39, 0203020203/14, **[dɑʰːɢɑ]** 0202030902/39, 0203020203/14, **[dɑʰːɢə]** *sık*, [**dɑʰːɢu]** 0203010301/52, [**dɑʰːɢ̟ə]** 0202030801/07, **[d̟ɑχɢɑ]** 0102020303/22, **[d̟ɑχɢə]** 0103010305/88, 0202020701/51, **[d̟ɑχɢ̟ɑ]** 0103040301/38, **[d̟ɑχɢ̟ə]** 0103040301/03, 0201010101/24, [**d̟ɑʰɢɑ]** 0103040302/22, 0202010301/06, **[d̟ɑʰɢə]** *sık* [**d̟ɑʰɢ̟ɑ]** *sık*, **[d̟ɑʰɢ̟ə]** 0103040601/05, 0202030604/07, 0203010701/11, 0502020101/494, [**d̟əʰɢɑ]** 0103040405/10, **[ʈɑχɢɑ]** 0103050101/48, [**ʈɑχɢ̟ə]** 0103010602/11, **[ʈɑʰɢɑ]** 0103050301/06, 0202030104/15, **[ʈɑʰɢə]** 0102020303/36, 0103050101/52, **[ʈɑχɢɑ]** 0103010101/13, **[ʈɑʰɢ̟ɑ]** 0102020303/29, 0103010101/10, [**ʈɑʰɢ̟ə]** 0103010303/09

OTü. ***yaka*** “kenar, yaka” ED 898a → [**jɑʰɢɑ]** “ay.” 0103050201/07, 0202030605/43, 0502020101/377, [**jɑʰɢ̟ɑ]** *sık* [**χɑɢɑ]** 0103040301/21, 0103050401/16, [**χɑɢ̟ɑ]** 0103040301/21, [**jaʰɢɑ]** 0103050301/06, 0103050201/10, **[jaʰɢ̟ɑ]** 0103040301/20, **[jiχɢɑ]** 0202020303/06, **[jiχɢ̟ɑ]** 0103040301/20, **[aʰɢɑ]** 0103010305/33

OTü. ***yakın*** “yakın” ED 904a → [**jɑʰɢ̟ən]** “yakın, sevgili” 0103010704/03, 0202010702/02, 0202030604/49, 0202031201/09, 0203010301/50, [**jɑχɢən]** 0103010502/06, [**jɑʰɢən]** 0103050102/16, 0202020501/70, 0203011002/05

OTü. ***takıgu*** “tavuk” ED 468b → [**d̟ɑʰɢ̟ɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

b.2. -kC- durumunda

b.2.1. OTü. /*kl/ > SUM, SUD /qd/

OTü. ***karaklıg*** “gözbebekli” ED 657a → [**ɢɑɾɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

OTü. ***toklı*** “toklu” ED 469a → [**do̞χqdə]** “toklu, iki yaşındaki kuzu” 0103020303/25, [**dɔʰqdə]** 0202030303/05, [**doχqd̟ə]** 0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dɔʰqd̟ə]** 0202030204/09, **[d̟o̞ʰqd̟ə]** 0202031201/12

b.3. -Ck- durumunda

b.3.1. OTü. /*lk/ > SUM, SUD /ɬq/ (~/ɬɢ/)

OTü. ***alkış*** “alkış, övgü” ED 137b → [**ɑʰɬqəs]** “ay.” 0103030702/92, 0103030802/21, 0103030702/84, 0202010702/08, 0202031201/18,

[ɑʰɬqəs-] 0103040401/70, 0203020202/05, [**hɑɬqəs]** 0202020501/83

OTü. ***kalkan** “kalkan” ED 621a → [**qɑɬqɑn]** “balta” 0202031202/36, [**qɑɬqɑ]** 0202031202/27

b.3.2. OTü. /*rk/, /*lk/ > SUM /ɾG/(~/ɾG̠/~/ɾɢ/); **SUD** /ɾG/ (~/ɾG̠/ ~/ɾʁ/); **SUM** /G/, **SUD** /ɬG/, **SUDSq** /ɬG/ ~ /ɬʁ/

OTü. ***arka** “arka” ED 215b → [**ɑʰɾGɑ]** “ay.” 0202010502/16

OTü. ***arkar** “argali” ED 216a → [**ɑɾGɑɾ]** “ay.” 0502020101/92

OTü. ***arka:g** “atkı ip” ED 216a → [**ɑχɾGɑʁ]** “ay.” 0202020302/07

OTü. **burkan** (Çin. **bur** < Skr. **buddha** “Buddha” + Tü. **kan** “han”) ED 360b → **[pəʰɾGɑn]** “ay.” 0102040301/16, 0202010901/08, **[pəχɾGɑ]** 0103010601/45, **[pəχɾɢɑn]** 0103040402/23, **[pəʰɾɢɑn]** 0102020304/03, **[pəʰɾG̠ɑn]** 0102040301/11, 0103010502/17, 0103010601/04, 0202010703/11, 0202010901/81, **[puʰɾGɑn]** 0202030604/03, 0502020101/56, **[puʰɾG̠ɑn]** 0202030801/28, **[pəʰɾGɑn]** 0103010502/05, 0103010601/46, **[pəʰɾɢ̠ɑn]** 0103040401/15, **[puʰɾGɑn]** 0103030702/05

OTü. ***talkan** “kavurulmuş un” ED 496b → [**tɑɬGɑn]** “ay.” 0202020501/78, 0203020202/18, **[tɑɬʁɑn]** 0203010801/02, **[tɑGɑn]** 0103010101/10, [**tɑGɑːn]** 0103010101/15

c. Söz sonunda

c.1. -V(C)k

c.1.1. OTü. /*k/ > SUM, SUD /q/(~/ɢ/)~ /G/(~/G̠/~ /k/)

OTü. ***aːk** “ak” ED 75a → [**ɑq]** “1. ak, beyaz, 2. uğurlu, 3. temiz, 4. iyi, 5. süt karıştırmış / uğurlu (su)” 0102020303/35, 0103050304/02, 0202020501/89, 0203020302/11, 0502020101/283, [**ɑːq]** 0102020402/07, 0103020303/09, 0202030802/19, **[ɑG] ɑG͡e**neːk 0103020403/07, **ɑG͡ej** “Çin bahar bayram, ak ay” **ɑG ej** 0103030201/06, 0202020501/07, **[ɑG̠] ɑG̠͡**ej 0103030702/100, **[ɑk] ɑk gereɬ** 0103040402/24, **ɑk gizɣə** 0203010702/59, **ɑk kembeʂ** 0103010302/05

OTü. ***ak-** “akmak” ED 77b → [**ɑʰq-]** “ay.” 0103010306/25, 0202010901/37, 0202020701/12, 0202030802/46, **[ɑχq-]** 0103040302/23, **[ɑʰɢ-] ɑʰɢ- əp bɑɾ** 0103050305/16, **ɑʰɢ-ərdɑn**

0202010901/36, **[ɑʰɢ-] ɑʰɢ-oː** 0103020501/02, **[ɑχɢ-] ɑχɢ-ət də** 0102020401/46

OTü. ***sok-** “dövmek, vurmak” ED 805a → [**sɔq-]** “ay.” (Bkz. zɔq-) 0103030203/16, 0202020702/28, 0203010301/01, 0502020101/51, [**soːɢ-] soːɢ-əβɑłsɑ** 0202020302/07, **[sɔɢ-] sɔɢ-ẹn** 0103030702/15, **sɔɢ-o** 0103030901/31, **sɔɢ-uβ** 0203010501/09, **sɔɢ-ɑɾʁɑ** 0203010501/10

OTü. ***artak** “şımarık” ED 205a → [**ɑɾdɑq]** “ay.” 0103030901/29

OTü. ***aksak** > ***axsaːk** “aksak, engelli” ED 95a → [**ɑsɑq]** “ay.” (Bkz. ɑχsɑk) 0103020303/24

OTü. ***ayak** “kâse, tabak” ED 270a → [**ɑjɑq]** “ay.” 0103010305/23, 0202031202/08

OTü. ***azuk** “tahıl, gıda” ED 283a → [**ɑzəq]** “ay.” 0202030307/01

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b → [**bɑłəq]** “duvar” 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑːq]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑłq]** 0203020501/15

OTü. ***karak** ED 652a → [**ɢɑɾɑq]** “gözbebeği” 0103020303/40, 0202030601/08

OTü. ***kırk-** “kırkmak, kesmek” ED 651a → [**qəʰɾq-]** “ay.” 0103010703/13, 0202020501/68, 0203010302/02, **qəʰɾq-** 0203010302/01, 0203010302/02, [**ɢɑʰɾq-]** 0103010703/05, [χəʰɾɢ-]χəʰɾɢ-əβəɾ+ʄə 0202010702/01, **[qəχɾɢ-] qəχɾɢ-o joq ḍə** 0103010703/03, [**qəʰɾɢ-] qəʰɾɢ-əβɑłʁɑ** 0203011001/04, [**qəʰɾɢ̣-] qəʰɾɢ̣-ẹ̣ də** 0103010701/73, **qəʰɾɢ̣-əp ḍə** 0202020501/96, **qəʰɾɢ̣-əp** 0202020501/75, **qəʰɾɢ̣-əβ** 0202031101/19, **qəʰɾɢ̣-əq** 0202031101/18, **qəʰɾɢ̣-əsdəɾɣindin** 0202031101/19

OTü. ***kork-** “korkmak” ED 651b → [**ɢɔʰɾq-]** “ay.” 0202030404/18, 0203030101/10, 0502020101/155, [**qoχɾq-]** 0103040302/08, **[ɢ̣ɔʰɾq-]** 0103050301/31, 0202010901/36, 0502020101/158, [**ɢoʰɾɢ-] ɢoʰɾɢ- eː** 0502020101/412, [ɢ̣ɔʰːɾɢ-] **ɢ̣ɔʰːɾɢ-e dəɾ** 0202010101/05, **[ɢɔʰɾɢ-] ɢɔʰɾɢ-ɔβuɾ də** 0202010101/05, **ɢɔʰɾɢ-uβ** 0202030902/89, **ɢɔʰɾɢ-əp bɑɾ** 0502020101/456

OTü. ***kulgak** “kulak” ED 621a → [**qułɑq]** “ay.” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, [**qułɑːq]** 0202030605/155, [**qułɑːɢ] qułɑːɢ+ə** 0203030102/17, [**qułɑɢ] qułɑɢ+ənəŋ** 0202030301/27

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → [**sɑʁɬəq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202020501/88, **[sɑ:q]** 0202030301/31, **[sɑɬəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

OTü. ***sıruk** “sırık, çadır direği” DLT 519 → [**surəq]** “ay.” 0202030601/34, **[suɾuq]** 0202030601/32, 0502020101/58

OTü. ***targak** “tarak” ED 539b → [**dɑɾʁɑq]** “ay.” 0103010305/85, 0202030401/22

OTü. ***tarmak** “parmak” ED 549b → [**dɑrmɑq]** “ay.” 0502020101/309

OTü. ***tuprak** “toprak” ED 443a → [**duβɾɑq]** “ay.” 0202030902/96, **[dəɾβɑq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[duɾɑ:q]** 0103010501/04, **[duɾɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24, **[duɾβɑɢ] duɾβɑɢ+ən** 0202010901/80

OTü. ***uzak** “uzak” ED 283b → [**uzɑq]** “ay.” 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153, **[uzɑ:q]** 0103030901/30, 0202010901/41, 0502020101/245, **[uzɑ:ɢ] uzɑ:ɢ-ə** 0202030304/02, **uzɑ:ɢ-əndɑ** 0202010901/71

OTü. ***yastuk** “yastık” ED 974a → [**jɑsdəq]** “ay.” 0203010702/25

c.1.2. OTü. /*k/ > SUM /ʁ/(~ /q/); SUD /ʁ/(~ /χ/~ /q/)

OTü. ***tok** “saçsız, boynuzsuz” ED 464b **tok** →¨[**toʁ]** “saçsız, boynuzsuz, kel, üzerinde kıl v.s birşey olmayan” 0103010705/04, 0502020101/38, **[tɔʁ] tɔʁ**. ͡pədzɑqdə 0502020101/89, **[toq] toq** qejɬəʁ 0103020304/14, **[tɔq] tɔq** bɑ^{h}dzə niɣe 0103040401/69

OTü. ***a:şlık** ED 261b → [**ɑsdəʁ]** “yemek, yemek malzemesi” 0102020301/48, 0103020301/12, 0202030604/73, [**hɑ̰sdəʁ]** 0103050101/61, [**ɑsdəq] ɑsdə͡q** suɬuq 0202030604/27

OTü. ***udık** “uyku” ED 46b → [**uzəʁ]** 0202030201/04, [**uzuχ]** 0502020101/293

OTü. ***tumşuk** “gaga” ED 509a → [**dumsuʁ]** “dudak” 0202020501/42, 0502020101/269, [**dumsəq] dumsəq** ɢɑNəɾəGən 0202030605/67, [**dumsəʁ]** 0202030605/57, [**dəmsəʁ]** 0202030202/03

4.2.4.2. Art Damak /*g/ Ünsüzü

OTü. /*g/ patlamalı, ötümlü, art damak ünsüzüdür. Ortak Türkçede söz içi ve söz sonu art ünlüler komşuluğunda bulunur. OTü. art damak /*g/ ünsüzü, söz içi ve

söz sonunda Sarı Uygur ağızların korunması yanında birkaç yöne gelişmiştir. Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi konumunda OTü. art damak /*g/ ünsüzü komşuluğunda bulunan /*o/ ünlüsü, /*g/ sesinden gelişen küçük dil /ʁ/'nın etkisiyle daha açık /ɔ/ sesine geliştiği örnekler de görülür (Bkz. **4.1.1. /*o/**).

Söz içi konumunda iki ünlü arasında OTü. art damak /*g/ ünsüzünün, Sarı Uygurların Minghua ağzında genellikle ötümlü, küçük dil sesi /ɢ/ veya yarı ötümsüz /ɢ̥/ olarak gelişen bir örneğinin, Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup bazı kaynak kişilerin konuşmasında istisna olarak /ʁ/ sesine geliştiğine de rastlanmıştır, aynı örnekte OTü. art /*g/'nin Dahe ağzında /ɢ/~ /ɢ̥/ sesleri dışında, yaygın bir şekilde sızıcı, küçük dil sesi /ʁ/ sesine geliştiği tespit edilmiştir.

Örneğin OTü. ***tagay** "dayı" sözcüğü, Sarı Uygurların günlük konuşmalarında, Dahe ağzında [**dɑʁe]**, Minghua ağzında ise **[dɑɢɑ]** olarak söylenmektedir. Ancak bazı istisna durumlarına da rastlanır. [**dɑʁe]** sözcüğü sadece Sarı Uygur Dahe bölgesinde hem Yağlakar hem Saqıs boyuna mensup konuşurlar bölgesinde görülür. Sözcük, Ova bölgesindeki Yağlakar boyuna mensup çok ileri yaştaki bir kaynak kişinin konuşmasında da kaydedilmiştir, bunun dışında bu bölgede kaydedilen düğünde söylenen ögvü sözlerinde de iki kez görülmüştür. [**dɑʁe]** sözcüğü Sarı Uygurların Ova bölgesi Lianhua kesimindeki konuşmalarında görülmemektedir (**a.1.1.**). Dahe bölgesinde Duman alt-boyundan 02020312 numaralı kaynak kişinin yakın geçmişteki bir durumu anlattığı konuşmasında, kendi dayısı hakkında birşey söylerken, sözcük **[dɑɢɑ]** (0202031202/05), **[dɑːɢɑ]** (0202031202/21), **[dɑɢ̥ɑ]** (0202031202/56) olarak kaydedilmiştir, fakat aynı konuşma içinde eski düğün geleneklerine dair konuşurken "gelinin dayısı", "oğlanın/damadın dayısı" için [**dɑʁe]** (0202031202/08) olarak söylediği kaydedilmiştir.

Saqıs boyuna mensup AncaN alt-boyundan iki millî dili (: Sarı Uygur ve Şıra Uygur) bilen 02030202 numaralı kaynak kişi, Sarı Uygurların saç kesme geleneğini anlattığı sırada aynı bir cümle içinde **[dɑːɢɑː]~ [dɑʁe]** (0203020202/11), **[dɑːʁe]** (0203020202/12) olmak üzere sözcüğün bütün varyantlarını telaffuz ettiği dikkati çekmiştir.

Saqıs boyuna mensup Duman alt-boyundan 02030205 numaralı kaynak kişinin yine "saç kesme" geleneği anlatımı sırasında aynı 0203020501/25 numaralı cümle içinde hem Dahe ağzında kullanılan **[dɑʁe]**, hem Minghua ağzında kullanılan **[dɑɢɑ]**, hem Çince **[ʤiuʤiu]** olarak üç biçiminde söylediği kaydedilmiştir. Bu durum Daheli kaynak kişinin/konuşurun Minghua bölgesinden olan muhatabına anlayışlı davranma, uzlaşma isteğinden kaynaklanan bir durum olarak düşünülebilir[20].

Daheli Yağlakar alt-boyundan 02020107 numaralı kaynak kişiden de "saç kesme" geleneğinden söz ederken, sözcük [**dɑʁeː]** (0202010702/03) olarak kaydedilmiştir. Yeni Yağlakar boyuna mensup AncaN alt-boyundan 02020205'lu kaynak kişide de "saç kesme" geleneğini anlattığı sırasında **[dɑːʁe]** (0202020501/70) biçimi görülür. Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup AncaN alt-boyundan 01030404 No'lu kaynak kişinin, Sarı Uygurların "Düğün inceleme" sözlerinde "gelinin dayısı", "oğlanın/damadın dayısı" sözlerinde [**dɑʁe]** (0103040403/01, (02)) olarak kaydedilmiştir. Aynı yerde yaşayan Goŋurat alt-boyundan 01030106'lu kaynak kişi eski geleneklerden "Yoda sunma" sözlerini söylediği sırada sözcüğü [**dɑʁe]** (0103010601/47(48)) olarak söylemiştir. Bütün bu verilerde, günlük konuşma sırasında kendi ağız özelliklerine uygun sözcüklere başvurulurken, özellikle eski gelenekleri hakkında yapılan konuşma sırasında düzenli olarak [**dɑʁe**] sözcüğünün kullanılması dikkat çekmektedir.

Söz içi konumunda iki ünlü arasında OTü. art /*g/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/ sesine gelişmiştir (**a.1.2.**).

Bunun dışında OTü. ***ogurga** (ED 92b **oğurğa**), **oñurka** (VEWT 363a) "omurga" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında /***g**/ > /***ŋ**/ > /**ɴ**/ yönünde [**ɔɴuʰʁɢɑ]~ [oɴəʰʁɢɑː]** olarak geliştiği görülür, hatta sıfırlanarak [**uːɑʰʁɢɑ]** biçimine de rastlanmıştır, aynı sözcüğe Minghua ağzında derlemelerimizde rastlanmamıştır, fakat aynı gelişmeyi izlediği bilinmektedir.

[20] Aynı bir dilin çeşitli seviyelerindeki türlerini konuşanlar arasındaki bu türden uzlaşma eğilimlerine yönelik dil tutumları hakkında daha geniş bilgi için bkz. Trudgill (1986).

OTü. ***ogurga** ED 92b **oğurğa**, VEWT 363a **oñurka** → [**ɔɴuʰɾɢɑ]** "omurga" 0203010501/08, [**uːɑʰɾɢɑ]** 0202030604/69, **[oɴəʰɾɢɑː]** 0202020302/04

Sarı Uygur Türkçesinin OTü. art ve ön damak /*g/lerinin ünlüler arası da dâhil her konumda korunduğu dikkate değerdir. OTü.***aːgız** "ağız" (TT 171, ED 98a) sözcüğünün Sarı Uygur ağızlarında **hɑs, ɑːs, ɑs, ɑχs, ɑʰːs, ɑʰs** olarak tespit edilen soluklu a'lı ve aχ'lı biçimleri, soluklu, göçüşmeli h'lı ve ɑχ'lı söyleyişlerini **aːgı > ɑː > ɑ** üzerinden (-z >) -s ünsüzüne komşu düşen /a/ ünlüsünün soluklulaşması olarak değerlendiriyoruz. Muhtemelen aynı durum OTü. ***agırçuk** "ağırşak" (ED 92a) → **[ɑχɾʤiqˇ [ɑːχɾʤiq]** için de geçerlidir.

OTü. ***agırçuk** "ağırşak" ED 92a ***agırçak** → [**ɑχɾʤiq]** "ağırşak" 0202030902/106, **[ɑːχɾʤiq]** 0202030902/117

OTü. art /*g/, söz içi konumunda bir ünsüzden önce geldiğinde, genellikle sızıcılaşarak /ʁ/ sesine gelişmiştir. /*n/ ünsüzünden önce geldiğinde /*-gn-/ ünsüz kümesi iki ünsüz arasında bir ünlü türerek /-ʁVn-/ biçimine gelişmiştir. /*l/ ünsüzünden önce geldiğinde, bir yeniden düzenlemeyle **/*-gl-/ > /-ɬʁ-/** olarak gelişir, ancak **/*-gl-/ > /-ʁɬ-/** olarak da bulunur. OTü. ***baːgla-** "bağlamak" sözcüğü Minghua ağzında eski şarkı sözlerinde seyrek olarak bir yarı benzeşmeyle ***-gl-** > **-ʁd-** ~ **-ʁd-** biçiminde kaydedilmiştir, Dahe ağzında ***-gl-** > **-ʁɬ-** olarak da görülür. Bunun dışında hem Minghua hem Dahe ağzında ***-gl-** > **-ɬʁ-/-qd-** gelişmeleri de görülür. OTü. ***saglık** "sağımlık hayvan" sözcüğüne Dahe ağızlarında [**sɑʁɬəq]**~ **[sɑːq]**~**[sɑɬəq]**~ **[sɑq]** biçimlerinde de rastlanır, bu sözcük Minghua ağzında ise genellikle erime ve l'nin de düşmesi yoluyla tek heceye kadar inmiş **[sɑːq]**~ **[sɑq]** olarak bulunur. ***-gm-** ünsüz kümesi OTü. ***yagmur** "yağmur" sözcüğünde Sarı Uygurların Dahe ağzında -ʁm- olarak korunmuşken, Minghua ağzında ise /*g/ eriyip sıfırlanarak ***-gm-** > **-m-** gelişmesiyle **[jɑːmər]**, **[jɑmər]** biçimlerine geliştiği kaydedilmiştir. OTü. ***bugra** "erkek deve" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında yeniden düzenlenmeyle ***-gr-** > **-ɾʁ-** olarak [**buɾʁɑ]** bulunur. Fakat /*r/ ünsüzünden önce

geldiği OTü. ***haːgrı-, *agrı-** "ağrımak" sözcüğünde, tüm Sarı Uygur ağızlarında *-gr- ünsüz kümesi iki ünsüz arasında bir ünlü türeterek açılmış ve **-ʁVɾ-** biçimine gelişmiştir, /*g/'nin istisna olarak ötümsüzleşerek sızıcı /χ/ sesine geliştiği **-χVɾ-** biçimi kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur (**a.2.1.**).

Hem Minghua hem Dahe ağzında ***-rgVl-** ses grubunun **-rlVg- > -rlV-** olarak geliştiği bir örneğine rastlanmıştır.

OTü. ***kargılaç** "kırlangıç" ED 657a > ***karlıgaç** > [**ɢərɬɑʂ**] "kırlangıç" 0103010704/06

OTü. ***yogduː** "devenin boynundaki uzun kılı" sözcüğü, Sarı Uygur Türkçesinde ilk tanıklanan biçimlerinin aksine [**joʁdər]~ [joldər]** (Lei Xuan-chun 1992: 270, 271) **~ [joʁdur]** (Chen Zong-zhen 2004: 536) olarak sonda bir /r/ ünsüzlü biçimleri yaşamaktadır. **[joldər]** biçimindeki l'nin türeme ses olması gerekir.

OTü. ***yogduː** "devenin boynundaki uzun kılı" ED 899a ***yoğduː** → [**joʁdər]~ [joldər]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 270, 271); [**joʁdər] ~ [joʁdur]** (Chen Zong-zhen 2004: 536)

OTü. art /*g/, söz içi konumunda bir ünsüzden sonra geldiğinde; /*d/, /*r/, /*s/, /*ş/, /*t/, /*z/ ünsüzlerden sonra ötümlü, küçük dil /ɢ/ sesine gelişir, /*ɾ/ ünsüzünden sonra yarı ötümsüz /ɢ̥/ olarak geliştiğine rastlanmıştır. OTü. ***tuzgu** "yolcuya verilen hediye, yemek" sözcüğü için tespit edilen [**duːzʁə]** biçimi kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmıştır. (**a.3.1.**). /*ɾ/ ünsüzünden sonra hem Minghua hem Dahe ağızlarında sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/ sesine geliştiği örnekleri de tespit edilmiştir. Bunun dışında /*-bg-/ > /*-vg-/ > /-Øʁ-/ gelişmesini gösteren bir örneğine de rastlanmıştır. /*-şg-/ > /-ʐɢ-/ ~ /ʐʁ/ olarak gelişen bir örneği başka araştırmalardan tanıklanmıştur(**a.3.2.**). OTü. art /*g/ ünsüzünün /*l/ ünsüzünden sonra tüm Sarı Uygur ağızlarında sıfırlanan bir örneğine de rastlanır (**a.3.3.**).

OTü. art /*g/ ünsüzü söz sonunda tek ve çok heceli sözcüklerde tüm Sarı Uygur ağızlarında sızıcılaşıp küçük dil /ʁ/ sesine gelişerek korunmuştur. Bunun dışında çalışmamızda /ɢ/, /ɢ̥/, /q/, /d/ gibi ünsüzler ile başlayan ekler ile

genişletildiğinde, art damak /*g/ ünsüzü ötümsüzleşerek küçük dil /q/ sesine gelişir; /s/, /t/, /ʧ/, /d/ ve ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak /ʧ/ ünsüzler ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde de /*g/ > /q/ gelişmesi görülür; ön damak /g/, /k/ ünsüzleri ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla OTü. art damak /*g/ ünsüzü, ötümsüzleşerek ön damak /k/ sesine gelişir (**b.1.; b.2.**). Sarı Uygur ağızlarında söz sonunda OTü. art /*g/ düzenli olarak sızıcı /ʁ/'ye gelişir, ancak OTü. ***haːgrıg** "ağrı, hastalık" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında bir şarta bağlı olmadan [**ɑɣərəq]** olarak kaydedildiği de görülür.

OTü. ***haːgrıg** TT 172, ***agrıg** "ağrı, hastalık" ED 90a → [**ɑɣərəq]** "hastalık, acı" (Lei Xuan-chun 1992: 8; Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***bodug** "boya" sözcüğünü /b/ ile başlayan bir sözcük izlediğinde, [**bozəq]** olarak kaydedilmiştir Ancak çalışmamızda OTü. ***başlıg** "başlı" sözcüğü için kaydedilen **[βɑşdəq]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır. OTü. ***sarıg** "sarı" sözcüğü için tespit edilen [**sɑɾəχ]** ve OTü. ***urug** "uruk, boy" sözcüğü için kaydedilen **[uɾuχ]** biçimleri kaynak kişilerinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur.

***anı+teg** > ***antag** "öyle, onun gibi" sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle [**ɑndɑʁ]** olarak bulunur, dağınık olarak **[ɑnd̥ɑʁ]~ [ɑːndɑʁ]** biçimleri de görülür, çalışmamızda az sayıda şarta bağlı olmayarak **[ɑndɑq]** ve **[ɑndɑː]~ [ɑndɑ]** biçimleri de kaydedilmiştir. Kayıtlarımızda bir kez "onun gibi" anlamında [**ɑndɑɢə]** biçimine de rastlanmıştır. **[ɑdɑʁ]~** [**ɑndɑχ]** biçimleri ise kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır.

anı + teg > **antag** ED 177a → [**ɑndɑʁ]** "öyle, onun gibi" (Bkz. ɑːndɑʁ~ ɑdɑʁ ~ ɑndɑː ~ ɑndɑ ~ ɑndɑq ~ ɑndɑɢə ~ ɑndɑχ ~ ɑnd̥ɑʁ) 0102020303/25, 0103050101/15, 0202020501/54, 0203020401/08, 0502020101/26

Sarı Uygur Türkçesinde art damak /*g/ ünsüzü kendisinden önceki sözcüğün son ses konumundaki /n/'yi kendisine çekerek benzeşme yoluyla küçük dil /ɴ/'ye geliştirebilir (Bkz. **4.2.5.2. /*n/).**

OTü. ek başı art /*g-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarındaki gelişmeleri aşağıda belirtildiği gibidir.

+gaç Addan Ad Yapma Eki

OTü. ***ɪː** "orman" sözcüğüne +*gaç* eki eklenmesiyle ortaya çıkan ***ɪːgaç** "ağaç" sözcüğündeki /g/ ünsüzü (TT 2000: 83), tüm Sarı Uygur ağızlarında sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/'ye gelişmiştir.

OTü. **ɪːgaç** "ağaç" TT 175, ED 79b → **[jiʁɑʂ]** "tahta, kuru ağaç gövdesi" 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01

+gar- Addan Fiil Yapma Eki

Kayıtlarımızda hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. +*gar*- addan fiil türetme ekindeki /g/ ünsüzünün, /*d/, /*ş/ ünsüzleri ile biten sözcüklere eklendiğinde küçük dil /ɢ/ ünsüzüne geliştiği görülür. OTü. /*b/ ile biten bir sözcüğe eklendiğinde /*b/'nin zayıflayarak sıfırlanmasıyla OTü. +gar ekteki /g/ ünsüzünün sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/'ye geliştiği görülür.

OTü. ***odgar-** "uyandırmak" ED 48a → [**ʊːzɢɑʰʁ-]** "ay." 0103050305/06

OTü. ***başgar-** "başlamak, önderlik etmek" ED 380a → **[bɑʂɢɑʁ-]** "halletmek, yapmak" 0202010502/11

OTü. ***suːbgar-** "hayvana su vermek" ED 786b, ***suːb** TT 180'dan → **[suʁɑʁ-]** "ay." 0103050301/02, 0502020101/284, [**sʊʁɑʁ-]** 0202030401/08, [**suːʁɑːʁ-**] 0202031101/12

-gur- Fiilden Fiil Yapma Eki / Ettirgen Çatı Eki

Sarı Uygur ağızlarında art ünlüler komşuluğunda OTü. -*gur*- ettirgen çatı ekindeki /g/ ünsüzünün küçük dil /ɢ/'ye geliştiği görülür, daha önceki çalışmalarda sızıcı /ʁ/ sesine geliştiğine de rastlanmıştır.

OTü. ***toşgur-*** “doldurmak” ED 562b ***toşğur-*** → [**tozɣur-**]~ [**tozɢur-**] “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 129)

OTü. ***taːşgur-*** “taşırmak” ED 562b → [**dɑsɢəɾ-**] “ay.” 0103010306/16

OTü. ***yatgur-*** “yatırmak, yatmasına yardım etmek” ED 888b → [**jɑʰtɢəɾ-**] “ay.” 0103010305/82

-ga Fiilden Ad Yapma Eki

OTü. ***kısga** “kısa” ED 667a → [**qəsɢɑ**] “ay.” 0202020101/06

-gak Fiilden Ad Yapma Eki

OTü. *-gak* fiilden ad türetme ekinin /g/ ünsüzünün art ünlüler komşuluğunda akıcı /*r/ ünsüzünden sonra geldiğinde sızıcılaşarak /ʁ/’ye geliştiği görülür. *-çg- ünsüz kümesinde ise eriyip sıfırlandığı görülür. OTü. ***damgak** “damak” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında **[taŋnej]** olarak bulunur. Şüphesiz burada art /g/ ünsüzü önündeki genizsil çift dudak /m/ ünsüzünü kendisine yaklaştırarak genizsil orta damak **/ŋ/** ünsüzüne gelişmesini sağlamış ve bir sonraki aşamada yarı benzeşmeyle **-ŋn-** olmuştur.

OTü. ***targak** “tarak” ED 539b → [**dɑɾʁɑq**] “ay.” 0202030401/16

OTü. ***orgak** “orak” ED 216a → [**oɾʁɑq**] “ay.” (Bkz. oːɾʁɑq) 0202030201/05

OTü. ***saçgak** “saçak” ED 796a***saçgak *saçuk**’a bulaşma ile → [**sɑdʑəq**] “püskül” (Bkz. sɑːdʑəq) 0103010304/74, 0202010501/07

OTü. ***damgak** “damak” ED 505a → **[taŋnej]** (Lei Xuan-chun 1992: 119)

SU ağızlarında tanıkladığımız “kepçe” anlamındaki **[suβɑq]** “kepçe” (**suβɑɢ**) 0103040405/41, [**səβɑq]** 0103030802/36 sözcükleri ise OTü. ***susgak** “kepçe, kürek” (ED 856a) ile karşılaştırılabilir.

+garu Yer Zarfı Eki

Art ünlü komşuluğunda OTü. **+garu** yer zarf ekindeki **/g/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil /ɢ/’ye gelişmiştir:

OTü. ***taşgaru** “dışarı” (***taş** “dış” ED 556b) → [**dɑsɢɑɾ]** “ay.” (Bkz. **ʝəsɢɑ**) 0103050101/15

-gan Sıfat-fiil Eki

OTü. **-gan** sıfat-fiil ekinin /g/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlü veya akıcı ünsüzü /*r/, /*l/ ile biten fiile eklendiğinde sızıcılaşarak küçük dil /ʁ/’ye gelişir, /*y/ ünsüzü ile biten fiile eklendiğinde de sızıcılaştığı görülür. OTü. -gan sıfat fiil eki, /*r/, /*l/, /*y/ ünsüzler dışındaki ünsüzleri ile biten fiile eklendiğinde ekteki /g/ ünsüzünün küçük dil /ɢ/ ünsüzüne geliştiği görülür.

OTü. ***tarı-gan** → **dɑɾ-ʁɑn** “eken” dʐuɑɴdʑa d.-ʁɑn jẹɾɣe ẹ̗ʰḍəp ḍə 0103020304/19

OTü. ***aːgna-gan** → **ɑʁɑnɑ-ʁɑn** “ağnayan” dʒiɣin ɑ.-ʁɑn jẹɾdi ͡jɑ 0103020304/26

OTü. ***udu-gan** → **uzu-ʁɑn** “uyuyan” məŋ jəɬʁɑ u.-ʁɑn ʂejɬə qum͡e: 0103050305/07

OTü. ***al-gan** → **ɑɬ-ʁɑn** “alan” ɑdʐɑɴ ɑ.-ʁɑn ʤis mɑɾʤen 0103020402/07

OTü. ***sal-gan** → **sɑɬ-ʁɑn** “koyan, sunulan” gyk dɑs ͡s.-ʁɑn tuɾdien 0202030101/05, s.-ʁɑn bẹlẹ̣k 0202030605/04, qurɑ s.-ʁɑn jɑʁ 0502020101/57

OTü. ***oɬur-gan** → **oɬuɾ-ʁɑn** “kalan” o.-ʁɑn joʰɾtdə 0202010901/75

OTü. ***ɑːkɑɾ-gan** → **ɑɢɑɾ-ʁɑn** “aydınlanan” pədəkgẹ ɑ.-ʁɑn kəsɯ 0202030605/167, pəḍəkgẹ ɑ.-ʁɑn kəs do 0202030802/05, ɑ.-ʁɑn kun dəɾ͡nɑ 0103010701/04, ɬomɢɑ ɑ.-ʁɑn kəsɯ 0202030605/170

OTü. ***bar-gan** → **bɑɾ-ʁɑn** “giden, varan” b.-ʁɑn kəsɯleɾ ͡jɑ 0103020304/33, b.-ʁɑn keʧ͡ʃinneɾnə͡βəɾ dʐodeɬɑ 0202030605/113

OTü. ***yay-gan** → **ej-ʁɑn** “çalkalayan” suːt e.-ʁɑn ɑːnigɑ 0103020303/15

OTü. ***tug-gan** “doğan” → **duq-ɢɑn** “doğuran” məːɬɑ duq-ɢɑn kəsɯ mɑ 0103010501/13, duq-ɢɑn məɬɑ͡eɾ 0202030402/07

OTü. ***tam-gan** → **tɑm-ɢɑn** “yanan” pəʰɾɢɑnnəŋ gilẹ̣ t.-ɢɑn kun 0103030203/04, **t.-ɠɑn** pəʰɾɢɑnnəŋ geɾeɬ t.-ɠɑn kun ͡ẹ̣ɾ 0102020304/03, **tɑɴ-ɢɑn** pəʰɾɠɑnnəŋ gəɾe t.-ɢɑn kun dəɾ 0103010601/04, ɸuʰɾɢɑnnəŋ gele t.-ɢɑn kun də ͡nɑ 0103030702/05, t.-ɢɑn kun dɾoː 0103040402/25

OTü. ***qon-gan → qun-ɢɑn** “konaklayan” joɬdɑ q.-ɢɑn jerən bəɾ ɢɑɾẹn 0202030605/44

OTü. ***alın-gan → ɑɬəɴ-ɢɑn** “yanına alan, yanında taşıyan” ʤemsek ɑ.-ɢɑn kəsɯ 0502020101/347

OTü. ***baŋ-gan → mɑɴ-ɢɑn** “giden, yola çıkan” m.-ɢɑn bə joɬ mɑː 0103020501/06, mɑɬ o^{h}ɢɑɾʁɑ m.-ɢɑn oɬ məɬɑɬɑr ‿ɬɑ 0203010303/17, m.-ɢɑn suʁɑ 0202030603/07, joɬ m.-ɢɑn kəsɯ 0502020101/348, m.-ɢɑn joɬəː 0202030102/04

OTü. ***haːçıt-gan → ɑdzẹ̀t-ɢɑn** “acıtan, ekşiten, mayalanyan” ɑ.-ɢɑn sut joʁuɾtdə 0202030306/02, ɑ.-ɢɑn suːtdə‿ɬɑ 0202030305/01

OTü. ***art-gan → ɑ^{h}ɾt-ɢɑn** “kalan, artan” ɑ^{h}.-ɢɑn ẹ^{h}tdə 0103030802/16, ɑ^{h}.-ɢɑn ʃitdeɾnə 0103030802/16

OTü. ***tut-gan → tut-ɢɑn** “sunulan, tutan” dẹŋəɾnəŋ dørt jɑɢən t.-ɢɑn jodɑ 0103010701/99, joʁər qɑnnəŋ ɸudəɾʁɑ t.-ɢɑn jodɑ dəɾ‿nɑ 0103010701/100, jyːɾə t.-ɢɑn jisɯ də 0202030603/02

a. Söz içinde

a.1. -VgV- durumunda

a.1.1. OTü. /*g/ > SUM /ɢ/~ /ɣ̟/ (SUMYk. /ʁ/); **SUD** /ʁ/~ /ɢ/

OTü. ***tagay*** “dayı” ED 474a → [**dɑʁe]** “ay.” 0103010601/48, 0103040403/02, 0202031202/08, [**dɑʁeː]** (geneliğ) 0202010702/03, **[dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12, **[dɑɢɑ]** 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, **[dɑɢə]** 0103010503/06, **[dɑːɢɑː]** 0201010102/08, 0203020202/11, **[dɑːɢɑ]** 0202031202/21, **[dɑɣ̟ɑ]** 0202031202/56, **[dɑːɢə]** 0103010503/06

a.1.2. OTü. /*g/ > SUM, SUD /ʁ/

OTü. ***aːgıl*** “yerleşim, ahır, koyun yatağı” TT 172, ED 83b → [**ɑʁəɬ]**1. “ağır” 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 2. “yerleşim” 0102020401/42, 0103020403/03

OTü. ***ogul*** “oğul” ED 83b → **[oʁuɬ]** “ay.” 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, **[oːʁəːɬ]** 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60, [**oʁəɬ]** 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04, **[ɔːʁuːɬ]** 0201010102/01, **[ɔʁuɬ]** 0201010102/01, 0202030605/114, **[əʁoɬ]** 0502020101/138

OTü. ***bagır** “karaciğer” ED 317a → [**bɑʁəɾ]** “ay.” 0202030401/29, 0502020101/60, [**b̥ɑʁəɾ]** 0103040301/12, [**βɑʁəɾ]** 0202030104/16

OTü. ***sı:gun** “geyik” TT 176, ED 811b → [**suʁun]** “ay.” 0202030105/07, 0202030105/04, [**sɔʁun]** 0202030105/02

?OTü. ***sugur** “marmot” ED 815a → [**suʁuɾ]** “ay.” 0202030201/06, 0203030101/19, [**suʁu:ɾ]** 0202020501/39

OTü. ***taga:r** “büyük yük kabı; çuval” ED 471b → [**tɑʁɑɾ]** “el dokuma kumaş (kalın iple); ölçü birimi olarak da kullanılır, örneğin *bir tɑʁɑɾ darəʁ* = yaklaşık 60 kg. buğday” 0103030201/01, 0202020302/02, 0203010501/06, [**tɑ:ʁɑɾ]** 0202010101/06

OTü. ***yagı** “düşman; savaş” ED 898a → [**jɑʁə]** “savaş” 0202030604/49, 0502020101/186

OTü. ***yagıla-** “düşmana karşı gelmek” ED 903b → [**jɑʁəɬɑ-]** “savaşa çıkmak” 0502020101/244, **[jɑʁəɬ-]** 0502020101/348

OTü. ***tugur-** “doğurmak” ED 472a → [**duɣər-]** “doğmasına yardım etmek” (Lei Xuan-chun 115)

OTü. ***yogur-** “yoğurmak” ED 906a **yuğur-** → [**joʁuɾ-]** “ay.” 0202030308/04, 0203020202/18, [**joʁəɾ-]** 0103010101/17, [**joʁər-]** 0103010101/17

OTü. ***yogun** “yoğun, kalın” ED 904b → [**joʁən]** “kalın” 0103030802/21, [**joʁə:n]** 0202010901/53

OTü. ***çıgır** “yaya yolu” ED 409a → [**dʐəʁəɾ]** “eğimli ve ince yol” 0103030702/50

OTü. ***yorıga** “yorga yürüyen” ED 964a ***yorığa** → [**jorʁɑ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 274)

a.1.3. OTü. /*g/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***ka:gun > kavun** “kavun” ED 611b → [**ɢoən]~** [**ɢun]** “kavun ve karpuzunun genel ismi” (Lei Xuan-chun 1992: 196; [**ɢoən]** Chen Zong-zhen 2004: 519). Bkz.

a.2. -gC- durumunda

a.2.1. OTü. /*g/ > SUM, SUD /ʁ/ (~ /q/~ Ø)

OTü. ***a:gna-** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” TT 171, ED 87b → [**ɑʁənɑ-]** “ay.” 0202010503/14, [**ɑʁɑnɑ-]** 0103020304/26, **[ɑʁən-]** 0202030404/16

OTü. ***oglak** “oğlak” ED 84a → [**oɬʁɑq]** “ay.” 0103020402/10, [**uɬʁɑq]** 0202030404/11

OTü. ***ba:gla-** “bağlamak” ED 314b, OTü. **ba:-, ba:g** TT 172’dan → [**bɑʁdɑ-]** 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑ:-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, [**pɑʰqdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → [**sɑʁɬəq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202020501/88, **[sɑ:q]** 0202030301/31, **[sɑɬəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

OTü. ***ı:gla-** “ağlamak” ED 85b → **[jiʁɬɑ-]** “ay.” 0202010502/05, 0202030301/31, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23, **[ʒiʁɬ-]** 0202030902/88, [**jiʁɬ-]** 0202030301/04, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, [**jiɬʁ-]** 0103010503/04

OTü. ***oglan** “oğlan, erkek çocuk” DLT 423 → **[oɬʁɑn]** “ay.” 0103010601/48, 0202031202/08, 0203020203/10, **[oʁuɬɑn]** 0203020203/10, **[oɬɑn]** 0203020203/10, **[ʊɬʁɑn]** 0202030601/74, **[uɬʁɑn]** 0202010702/01, 0202030604/06, 0203010301/09, **[uɬʁɑ:n]** 0202030604/03

OTü. ***yagmur** “yağmur” ED 903b → [**jɑʁmər]** “ay.” 0202030802/13, **[jɑmər]** 0103010701/44, 0103030203/22, 0103040401/30, **[jɑ:mər]** 0103030702/93

OTü. ***bugra** “erkek deve” ED 317b → [**buɾʁɑ**] “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 67)

OTü. ***ha:grı-** “ağrımak” TT 173, ***agrı-** ED 91a → [**ɑʁər-]** “hastalanmak, ağrımak” 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑ:ʁər-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχər-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰɾ-]** 0502020101/156

OTü. ***tograk** “kavak ağaç” ED 472a ***toğrak** → [**dorʁɑq]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 112)

OTü. ***ogrı** “hırsız” ED 90a ***oğrı** → [**oʁər]~ [oʁur]** “hırzsız, hırsızlık” Lei Xuan-chun 1992: 34

OTü. ***yogrut** “yoğurt” ED 905b **yuğrut** → **[joʁuɾt]** “ay.” 0202031101/29

a.3. -Cg- durumunda

a.3.1. OTü. /*g/ > SUM /ɢ/; **SUD** /ɢ/(~/g̊/)

OTü. ***adgır*** “aygır” ED 47b → [**ɑzɢəɾ]** “ay.” 0103040405/20

OTü. ***adgar- (< *ad-ık-ar-***, ***ad-*** “ayırmak” UW 52b **adır-**) → [**ɑzɢɑɾ-]** “kavramak, tefrik etmek, anlamak” 0202010301/01, **[ɑːzɢɑɾ-]** 0202010301/02

OTü. ***ogurga*** “omurga” ED 92b, VEWT 363a **oñurka** → [**ɔɴuʰɾg̊ɑ]** “ay.” 0203010501/08, [**uːɑʰɾg̊ɑ]** 0202030604/69, **[oɴəʰɾg̊ɑː]** 0202020302/04

OTü. ***kısga** “kısa” ED 667a → [**qəsɢɑ]** “ay.” 0202020101/06

OTü. ***başgar-** “başlamak, önderlik etmek” ED 380a → **[bɑşɢɑɾ-]** “halletmek, yapmak” 0202010502/11

OTü. ***taːşgur-** “taşırmak” ED 562b ED 562b → [**dɑsɢəɾ-]** “ay.” 0103010306/16

OTü. ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʇusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

OTü. ***kurtgaː** “yaşlı kadın” ED 648b → [**quɾtɢɑ]** “ay.” 0103030202/20, [**quʰɾtɢɑ]** 0202010501/11

OTü. ***yatgur-** “yatırmak, yatmasına yardım etmek” ED 888b → [**jɑʰtɢəɾ-]** “ay.” 0103010305/82

OTü. ***kuzguːn** “kuzgun” ED 682b → **[ɢuzɢun]** “ay.” 0202030404/16, 0502020101/75, **[ʁuzɢun]** 0202030404/16

OTü. ***tuzgu** “yolcuya verilen hediye, yemek” ED 573b → [**duzɢu]** “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” 0202030605/51, [**duːzʁə]** 0203020501/03, [**duːzɢə]** 0203020501/21, [**duzɢə]** 0103050201/14, 0203020501/14, [**duzg̊u]** 0202030605/51

a.3.2. OTü. /*g/ > SUM, SUD /ʁ/ (~ /ɢ/)

OTü. ***karga** “karga” ED 653a → [**ɢɑɾʁɑ]** “ay.” 0202020501/51, 0502020101/241

OTü. ***targak** “tarak” ED 539b → [**dɑɾʁɑq]** “ay.” 0202030401/16

OTü. ***sargar-*** “sararmak” ED 849a → [**sɑrʁɑr-]** “ay.” 0103010701/106, [**sɑʁɑr-]** 0103010101/20

OTü. ***orgak*** “orak” ED 216a → [**orʁɑq]** “ay.” (Bkz. oːrʁɑq) 0202030201/05

OTü. ***suːbgar-*** “hayvana su vermek” ED 786b, ***suːb*** TT 180’dan → **[suʁɑr-]** “ay.” 0103050301/02, 0502020101/284, [**sʊʁɑr-]** 0202030401/08, [**suːʁɑːr-**] 0202031101/12

OTü. ***toşgur-*** “doldurmak” ED 562b ***toşğur-*** → [**tozɣur-](tozʁur-)**~ [**tozɢur-**] “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 129)

a.3.3. OTü. /*g/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***kulgak*** “kulak” ED 621a → **[quɬɑq]** “ay.” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, **[quɬɑːq]** 0202030301/26, 0202030605/155, [**quɬɑːɢ]** 0203030102/17, **[quɬɑɢ]** 0202030301/27

OTü. ***saçgak*** “saçak” ED 796a***saçgak *saçuk***’a bulaşma ile → [**sɑdzə̧q]** “püskül” (Bkz. sɑːdzə̧q) 0103010304/74, 0202010501/07

b. Söz sonunda

b.1. Tek Heceli Sözcüklerde -Vg

b.1.1. OTü. /*ag/ > SUM, SUD /ɑʁ/(~/ɑq/~/ɑk/)

OTü. ***baːg*** “bağ, kayış, bant” ED 310b → [**bɑʁ]** “ay.” 0103020303/11, 0202020101/02, **[βɑʁ]** 0202020101/02

OTü. ***sag-*** “sağmak” ED 804b → [**sɑʁ-]** “ay.” 0102020301/14, 0103010701/82, 0202030305/01, 0203010301/02, [**sɑːʁ-]** 0202030501/01, [**sɑq-] sɑq-ɢɔ** 0202030303/09, **sɑq-qəş** 0103030203/33, **sɑq-ɢɑ** 0202031101/29, **sɑq-ɢɑɢ** 0202010201/07

OTü. ***taːg*** TT 174, ED 463a → [**tɑʁ]** “dağ, dağ bölgesi, dağlı” 0103030202/11, 0202030605/163, 0203020201/18, 0502020101/245, **[tɑːʁ]** 0202020501/01, 0202020301/06, **[tɑq] tɑq tɑ**qɢɑ 0203030101/15, **tɑq+ɢɑ** 0202030605/49, 0203011001/06, **tɑq+ɢ̊ɑ** 0202031101/07, [**tɑk] tɑk k**əsɯ 0103010306/16

OTü. ***yaːg*** “tereyağı” ED 895a → [**jɑʁ]** “ay.” 0102020304/14, 0103050101/45, 0202031201/33, 0203020302/17, 0502020101/57, [**jɑːʁ]** 0103020303/34, 0202020501/77, 0203020202/18, **[jɑq] jɑq**

ʧʉrmi 0203010801/08, **jɑq** jəqɢɑ 0203010901/01, **[jɑk] jɑk** gɐr 0103050101/47, **jɑk** keːrş də 0502020101/57

OTü. ***yag-** “yağmak” ED 896a → [**jɑʁ-]** “ay.” 0102040301/20, 0103030702/25, 0202010101/05, **[jɑq-] jɑq-qəş** 0103040401/30, **jɑq-ɢɑ** 0202030802/50, **jɑq-ɢɑ** 0202030802/45

b.1.2. OTü. /*ıg/ > SUM /əʁ/(~/əq/~/ək/)**, SUD** /əʁ/(~/əq/~/ək/~ /iʁ/~ /iq/); **OTü. /*Ug/ > SUM, SUD** /Uʁ/(~/Uq/~/Uɢ/)

OTü. ***sıg-** “sığmak” ED 804b → [**səq-]** “ay.” **səq-qəş e** 0502020101/87,

OTü. ***yıg-** OTWF-II 2 **yıg-** “önlemek, engellemek” → [**jəʁ-]** “saklamak” 0103010305/10, 0502020101/41, **[jiʁ-]** 0502020101/470(2), **[ʒiʁ-]** 0502020101/430, [**jəq-] jəq-ɢɑ** 0203010901/01, j**əq-qəş də** 0203010901/09, **[jiq-] jiq-ɢɑn** 0502020101/438

OTü.***çog** “ateş alevi, ateş yalını” DLT155 → [**dzɻoʁ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 289)

OTü. ***tug-** “doğmak” ED 465a → [**duʁ-]** “doğurmak” 0103030801/05, 0202020301/16, 0502020101/132, [**doʁ-]** 0203030101/05, [**duq-] duq-ɢɔ** 0202030204/09, **duq-qəş də** 0202031101/04, **duq-ɢɑ** 0103050102/07, 0202030402/12, 0502020101/24, **duq-ɢɑn** 0103030901/26, 0202030402/01

Şu Çince alıntı sözcükte dikkati çekmektedir:

Ç. **shihou** 时候 **soʁ** > [**soː]** “zaman, vakit” 0102040301/20, 0103040601/02, **[soʁ]** 0103030801/01, 0202030901/04, [**sɔɢ] sɔɢ+dɑ** 0202030901/10, **[sɔʁ]** 0103040401/18, 0202030902/60, 0203020501/05, [**tsɔʁ]** 0202030902/43

b.2. Çok Heceli Sözcüklerde -Vg

b.2.1. OTü. /*ıg/ > SUM, SUD /əʁ/(~/əq/~/ək/)

OTü. ***aːrıg** “temiz” ED 213b → [**ɑɾəʁ]** “ay.” 0103030802/21, 0202020501/11

OTü. ***aːsıg** “fazla; fayda” TT 172, ED 244b → [**ɑsəʁ]** “ay.” 0103010304/77, 0202030605/77, [**ɑʰsəʁ]** 0102020401/45, 0103010602/21, 0202030801/05, 0203010702/16

OTü. ***kuːrɪg** “kuru” ED 652b **1 kuruğ (kurıːğ)** → **[qurəʁ]** “ay.” 0202010503/13

OTü. ***katɪg** “sert, katı” ED 597b → [**qɑʰdəʁ]** “ay.” 0202010501/05, **[ɢɑḍəʁ]** 0202031202/35, [**ɢɑʰḍəʁ]** 0202010501/13

OTü. ***kıdɪg** “kıyı, kenar” ED 598a → [**ɢəzəʁ]** “ay.” (Bkz. ɢəzə) 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzəq] ɢəzəq** ‿sɑɬʁɑ 0203010702/02, **ɢəzəq**+ɢɑ 0103050101/47, 0202030902/47, **ɢəzəq+dɑ** 0502020101/247

OTü. ***saːrɪg** “sarı” ED 848a → [**sɑɾəʁ]** “sarı, sarı(toprak), uğurlu” 0103040405/09, 0202030902/40, **[sɑɾəχ]** 0202030902/40, **[tsɑɾəʁ]** 0103040401/58, [**sɑɾəːʁ]** 0202030701/13, **[sɑɾəq] sɑɾəq ‿dimi** etgẹ 0203010801/06, **sɑɾəq ‿quɬən ‿ɬɑ** 0202030902/69, **sɑɾəq ‿qum** 0103050304/04, **sɑɾəq ‿ɢoj** 0103030702/96, **sɑɾəq+ɢ̣ɑ** 0103050101/18, **[saːɾəq] saːɾəq ‿quɬən ‿ɬɑ** 0202030902/48, **[saːɾək] saːɾək ‿kiķḍ̣i** 0203030102/14, [**sɑɾək] sɑɾək ‿gʉk** ɑʰtdə 0202030902/56, **sɑɾək ‿**kun 0202030601/78

OTü. ***satɪg** “ticaret” ED 799b → [**sɑdəʁ]** “ay.” 0103020302/01

OTü. ***tarɪg** “tarlada yetiştirilmiş ürün” ED 537b → [**dɑɾəʁ]** “buğday” 0103030701/47, 0202010703/18, [**dɑːɾəʁ]** 0202020701/01, [**dɑɾəq]** qɑʁərəβərʁɑn eː ḍə 0202030402/08

OTü. ***yarlɪg** “buyruk” ED 966b → [**jɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/11

OTü. ***yılɪg** “sıcak, ılık” ED 925a → [**jəɬəʁ]** “ay.” 0202010901/65, [**jiɬəʁ]** 0103020404/04

OTü. ***atlɪg** “atlı, ata binen (kişi)” ED 55a → [**ɑʰtdək]** “ay.” (Bkz. ɢɑʰtdək) **ɑʰtdək ‿**kəsə 0103010305/75, 0202030902/29, **ɑʰtdək ‿**kəsɯ 0502020101/348, 0202030902/35

OTü. ***haːylɪg** “bir aylık, aylık” ED 272b (***haːy** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** “ay.” 0202030604/19, [**ɑːjɬəʁ]** 0202030604/27

OTü. ***başlɪg** “başlı” ED 381a → [**bɑşdəʁ]** “ay.” 0103010601/78, 0202030602/05, 0502020101/448, **[βɑşdəʁ]** 0103030702/85, 0502020101/390, **[βɑşdəq]** bis **βɑşdəq** mɑɴqəsḍə 0502020101/496

OTü. ***kaːrlɪg** “karlı” ED 658b, ***kaːr** TT 173 → [**qɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/31, 0502020101/247, [**ɢɑɾɬəʁ]** 0502020101/22, [**qɑɾɬəq] qɑɾɬəq+ɢɑ** 0502020101/38

OTü. ***agırlɪg** “ağır olan” ED 93a→ **[ɑʁərɬəʁ]** “pahalı” 0103010304/75

Mo. **argalıg** (Lessing 2003: 82a **arga** “araç, yol, vasta, oyun, kurnazlık”) → **[ɑːɾʁɑɬəʁ]** “akıllı” 0202020501/54

OTü. ***salıg** (ED 824b ***sal-** “koymak, salmak”) → **[sɑːɬəʁ]** “ağır, kilo gram olarak ağır” 0202020501/43, [**sɑɬəʁ]** 0103010304/40, 0202030604/58, 0502020101/293

OTü. ***taːglıg** “dağlı” (TT 174 ***taːg**, ED 463a) → **[tɑːʁɬəʁ]** “ay.” 0202020501/44, [**tɑʁɬəʁ]** 0103040405/25

OTü. ***yaglıg** “yağlı” (ED 896a ***yağ-**) → [**jɑʁɬəʁ]** “ay.” 0202030604/74

OTü. ***alkışlıg** “övgülü” (ED 137b ***alkış**) → [**ɑʰɬqəsdəʁ]** “kutlu, uğur anlamlı” 0202020501/102

OTü. ***karaklıg** “gözbebekli” ED 657a → [**ɢɑɾɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

OTü. ***kulgaklıg** “kulaklı” (ED 621a ***kulgak**) → [**quɬɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

b.2.2. OTü. /*ag/ > SUM, SUD /ɑʁ/(/iʁ/~ /uʁ/); **OTü. /*ug/ > SUM, SUD** /əʁ/ (~/əq/) /uʁ/(~/uq/)

OTü. ***arkag** “atkı ip” ED 216a → [**ɑχɾɢɑʁ]** “ay.” 0202020302/07

OTü. ***ulag** “binek hayvan, yük taşıyıcı hayvan” ED 136a → [**uɬɑʁ]** “ay.” 0103010305/81, 0202030605/13, **[uɬɑːʁ]** 0202020501/23

OTü. ***tuñag** “toynak” ED 519a → **[dujiʁ]** “ay.” 0202020303/06, **[dujuʁ]** 0202031201/27

OTü. ***urug** “uruk, boy” ED 214B → [**uɾuʁ]** “ay.” 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[uɾəʁ]** 0102020304/04, 0103050101/19, [**oɾuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/75, **[oɾəʁ]** 0103010701/21, [**ʊɾəʁ]** 0103030203/54, **[ɔɾəʁ]** 0103030203/52, **[uɾuq] uɾuq+ɢɑ** 0202030604/74, **[uɾəq] uɾəq+ɢɑ** 0103010601/05, **[oɾəq] oɾəq ʧus-** 0103010701/134, **[uɾuχ]** 0202031202/13

OTü. ***bodug** “boya” ED 302a → [**bozəq]** “ay.” **bozəq** bidʒin bozʁɑ͡ɬɑ 0203010501/06

OTü. ***boːdlug** “boylu, uzun boylu” ED 305a → [**ḅoːχzdəʁ]** “ay.” 0103040302/14

4.2.5. Genizsil Ünsüzleri /*m/, /*n/, /ñ/, /*ŋ/

4.2.5.1. Çift Dudak Ünsüzü /*m/

OTü. /*m/ ünsüzü, genizsil, ötümlü çift dudak ünsüzüdür. OTü. /*m/ ünsüzü, OTü. /*b/ dışındaki tüm ötümlü ünsüzlerde olduğu gibi sadece söz içi ve söz sonunda bulunur. Sarı Uygur Türkçenin de dâhil olduğu Türkçenin *Oguz* dalının Orhon-Yenisey sahasından Türk Runik alfabesi ile yazılı en eski yazılı metinlerinde tanıklanan *men* "ben", *miŋ* "bin", *min-* "binmek" (Tekin 2000: 250) gibi birkaç söz başı *m*-li sözcük, söz başı b-'li sözcüklerden şartlı olarak gelişmiş sözcüklerdir. Proto Türkçenin söz başı ünsüz düzeninin kuruluşunda araştırmacılar Proto Türkçede söz başında /m/ ünsüzünün olmadığı konusunda uygunlaşırlar (Şçerbak 1970: 83; Tenişev 1984: 310-311; Räsänen, 1949: 210; Doerfer 1975-1976: 6-7).

a. Sarı Uygur Türkçesinde Söz Başı /m/

OTü. birkaç parçacık ile ek başı /m-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarında korunması yanında, bazen patlamalı ünsüzlerden sonra benzeşme yoluyla /b/'ye geliştiği görülür (**a.1.**). Birkaç erken dönemde alınmış olan kökeni belirsiz /m-/'li sözcüğe de rastlanmıştır (**a.2.**). Ses taklidi söz başı /m/'li bir sözcüğe rastlanır (**a.3.**). Bunun dışında alıntı sözcüklerde söz başı /m-/'li sözcükler görülür (**a.4.**). Sarı Uygurların tüm ağızlarında söz başında OTü. /b-/'den şartlı gelişen /m-/'li sözcüklerle birkaç herhangi bir şarta bağlanamayan Türkçe kökenli /m-/'li sözcük görülür, Sarı Uygur ağızlarında bazı Moğolca /b-/'li alıntı sözcüklerin hem /b-/'li hem /m-/'li biçimlerine rastlanabilir (**a.5.**).

a.1. OTü. soru parçacığı *mU*, Sarı Uygur ağızlarında genellikle korunmuştur, ancak /m/ ünsüzünün /k/, /q/, /t/ gibi patlamalı ünsüzler ile biten sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla /b/'ye geliştiği görülür, fakat aynı durumda /m/ olarak korunduğuna da rastlanabilir.

> **me** < **mu+ɐɾüɾ** "soru parçacığı" (Bkz. bi ~ mẹɾ ~ miː ~ mi ~ miɾ). 0103040303/07, **[mẹ]** 0103030802/21, 0202010503/13, 0203020202/15, 0502020101/405, bəɬɣẹk **mẹ** sẹn 0203010301/16, **[mẹː]** 0203020403/07, sumɑq **mẹː** 0202030501/02,[**be]** dʐi̯dɑʁɑq b. 0103050301/18, **[bẹ]** pəʂt b. ni 0202030401/33, pəʰdʐɑq b. nẹɾ 0502020101/439, bəɬɣik b. 0203020401/05, [**bẹɾ]** ɑndɑʁ diɣik **bẹɾ**

0202010301/07, **[biː]** jɑɬβɑrʁəɬɑ giɣik **biː** 0103030802/39, [**bi]** bɑr mi joq͡**bi** 0203010302/04

OTü. ***yämä** “da, dâhi, da/de” Sarı Uygur ağızlarında genellikle **mɑ/me** biçimine gelişmiştir. Sarı Uygur Türkçesindeki bu **mɑ/me** parçacığı çok eski bir değişmenin devamıdır (ED 765a 1 **ma/me**). OTü. ***yämä** sözcüğünden gelişen **mɑ/me** parçacığı son sesi /t/, /k/, /q/ gibi patlamalı ünsüzler ile biten sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde veya geçmiş zaman zarf-fiil eki *-p* ile genişletilen sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde, sözcükteki /m/ ünsüzünün ötümlü, patlayıcı /b/’ye, istisna olarak yarı ötümsüz /b̥/ sesine geliştiği görülür, bir kez /p/ olarak da kaydedilmiştir, fakat aynı durumda /m/ olarak korunduğuna da rastlanabilir.

OTü. /*m-/ > SUM, SUD /m/~ /b/(~/b̥/~/p/)

***yema** > **bɑ** “da/de parçacığı” (Bkz. bɑː ~moː) **oʰt͡bɑ** jimis d̥rə 0202010502/10, **pəd̥ək bɑ** 0203020402/02, **ʂuk bɑ** sɑɬəʁ də͡nɑ 0202030605/18, **pədzɻɑq bɑ** 0103010304/75, **oχq͡ bɑ** 0502020101/53, **undup bɑ** qɑɬt do 0103050101/05, **uzup bɑ** jɑdɑp d̥ə 0502020101/480, **[pɑ] βɑɾəp pɑ͡** jɑd̥ɑʁə ʲtə 0202010901/50, **[b̥ɑ]** gədək **b̥ɑ** 0103010705/31, gøɾyp **b̥ɑ** gøɾmin d̥ə͡nɑ 0202010703/12, kømuᵱ **b̥ɑ** kømgẹ̈k 0203020403/11, hədzɻəβ hədzɻəp **b̥ɑ** jøːɾə͡ ɬɑ ɢɑɾɑʁɑ 0202030105/07, **[mɑː]** 0103020501/06, **[mɑ]** 0103030802/28, 0202030901/25, 0203020202/01, ɑndɑq m**ɑ** 0202030301/26, ɑʰt m. 0203020202/20, ə̆sɯk m. jɑʰːʂ 0203010303/04, ʂɨgə pəd̥ək m. 0203010301/19, ʂɨgə pəd̥ək m. dəɾ 0203010301/20

Bunun dışında Ortak Türkçe fiilden ad yapma eki -mA ekinin /t/, /k/ gibi patlamalı ünsüzler ile biten fiillere eklendiğinde ötümlü, patlayıcı /b/ veya yarı ötümsüz /b̥/ seslerine geliştiği görülür.

***at-ma > [ɑʰtb̥ɑ]** “atan, fırlatan (yöntem, işlem)” (Bkz. ɑʰtbɑ) 0502020101/153

***ayıt-ma > [ɑjtbɑ]** “soran (kişi), derleyen (kişi)” 0203010301/05

***et-me > [etbe]** “yapan (kişi), etmek için kullanılan (malzeme)” (Bkz. etme~ e̥tbe~ e̥tbe̥~ e̥tbi) 0103020302/01

***kaynat-ma > [qejnɑtbɑ]** “aşçı, pişirme (kişi)” 0502020101/463, **[qejnɑtb̥ɑ]** 0502020101/180

***tök-me > [dø^{h}kbe]** “döken kişi” 0202030402/42

***kırk-ma > [qə^{h}ɾqbɑ]** “kırktığı, kestiği (gibi)” 0103010703/06

Ortak Türkçe -mA fiil olumsuzluğu eki ile bu eki içinde barındıran geniş zamanın olumsuzunu gösteren -mAz eki /p/, /t/, /k/ gibi patlamalı ünsüzler ile biten fiillere eklendiğinde ötümlü, patlayıcı /b/ veya yarı ötümsüz /b̥/ seslerine geliştiği görülür.

***aç-ma → ɑʂ-mɑ** “açma” 0202010901/63

***haːcı-ma → ɑdʐə-mɑ** “acıma, üzülme” 0103030701/41

***iːşle-me-ge → əsdɑ-mɑʁɑ** 0502020101/176

***al-ma-di(m) → ɑɬ-mɑ^{h}d̥e̥** “almadım” 0202031202/38

***ayıt-ma-sar → ɑjt-bɑsɑ** 0103040405/02

***tap-ma-di → dɑ^{h}p-b̥ɑ^{h}d̥ə** “bulamadı, doğurması” 0502020101/34

***kork-ma-sar → ɢɔ^{h}ɾq-bɑsɑ** “korkmasan” 0502020101/159, **ɢɔ^{h}ɾq-b̥ɑsɑ** “korkmasan” 0502020101/157, **ɢɔ^{h}ɾq-bɑ** “korkma” 0202030301/09

***soːçıt-ma-sar → sodʐi̯t-bɑsɑ** “ürkütmese” 0102020303/23

***sok-ma-gan → sɔq-bɑʁɑn** “kesmemiş” 0202030401/31

***tap-maz → dɑ^{h}p-bɑs** “bulamaz” 0202010502/23, **dɑ^{h}p-b̥ɑs** 0202030604/29

***adrıl-maz → ɑzərɬə-mɑs** “ayırmaz” 0202030604/69

***kırk-maz → qə^{h}ɾq-bɑs** “kesmez, kırkmaz” 0203011001/03

***tut-maz → tut-mɑs** “işlemez” 0203010702/06, **tut-bɑs** “yapmaz, yapmayan” 0502020101/327

a.2. Türkçenin erken tarihli metinlerinde de tanıklanabilen kökeni belirsiz birkaç m-’li sözcük Sarı Uygur Türkçesinde saklanmıştır:

OTü. **mejek** “köpek pisliği” ED 350b (DLT III: 167) → **[me^{h}rʤik]** Lei Xuan-chun 1992: 84)

OTü. ***müːş** “kedi” ED 772b → [**məɾəş]** “ay.” 0202010503/10, [**mɾəş]** 0202010503/01

? → [mɑqej] “deve yavrusu” 0103010602/07. (Kzk. *marqa* “kuzu”, Tuva *marɣa* “iki yaşındaki buzağı”, Kal *marχa* “” Marti Roos 2000: 321)

a.3. Birkaç söz başı m-li ses taklidi sözcük de vardır:

Ses taklidi sözcük + Yardımcı Fiil: **mi + kıl-** → [**miʁəɬ-]** “öpmek” (Marti Roos. 2000: 323)

a.4. Sarı Uygur Türkçesinde Çince, Tibetçe, Moğolca, Arapça, Farsça gibi dillerden alıntılanmış söz başı m-li sözcükler de vardır:

Ç.+T **[məɣɬɑ-]** Ç+T “sessiz olmak, düşünmek” 0502020101/216

Ç. **ma fan** 麻烦 → **[mɑːfɑn]** “zahmet” 0202010501/10, [**mɑfɑn]** 0103010304/47

Ç. **ma an zi** 马鞍子 → [**mɑʁɑndʑɯ]** “at eyeri” 0202030403/12

Ç. **ma ju zi** 马驹子→ [**mɑdʒyzɯ]** “küçük at, tay” 0203010502/01

Ç. **ma ma** 妈妈 → [**mɑmɑ]** “anne” 0201010102/12, 0202010301/01

Ç. **ma zhi** 麻纸 → [**mɑdzɻ̩]** “bir çeşit kaba, düşük kalitedeki kağıt” (Bkz. **mɑːdzɻ̩**) 0202020301/16

Ç. **mo** 磨→ [**məa]** “değirmen” 0202030605/26

Ar. **māl** → **[mɑːɬ]** “at, deve, öküz, sığır, eşek, katır, koyun, keçi vs evcil hayvanlar” 0202031202/45, **[mɑːɬ]** 0102020402/07, 0103010601/79, 0201010102/01, 0202030802/34, 0203010303/07, 0502020101/314

Frs. **marcān** → **[mɑɾdʒeːn]** “mercan, tüm boncuk çeşitler” (Bkz. mɑːɾdʒɑːn ~ mɑɾdʒɻ̩ːn ~ mɑɾdʒɻ̩n) 0102020301/16, **[mɑɾdʒen]** 0103020302/01, **[mɑɾdʒeɴ]** 0103010304/10

Tb. **mar-mė** (Jäschke 1958: 411b; M. Roos 2000: 321) → **[mɑɾmi]** T “Buda ışığı, tereyağlı mum” (Bkz. **mɑɾmiː**) 0102020402/21, 0103030802/14, 0202030604/61, 0203010502/04, **mɑːɾmi** 0203010502/04

Tb. **ma-ne** (Chen Zong-zhen 2004: 116) → **[mɑnə]** “Māni sutrası” (Bkz. mɑːnə̆ mɑːni) 0202020701/35, [**mɑni]** 0203010301/08

Tb. **[miɬoŋ] "**Buddhizm Lamaizminde bir çeşit dinî alettir, bakır aynaya benzer, sûtra okurken kullanılır." 0202030104/03; **[melen]** (Lei Xuan-chun 1992: 83)

Tb.+ T **rma-bya (*mábja)** (Jäschke 1958: 424a, 648a) + ***kuş** (ED 670b) → **[mɑβɾɑ qus]** "tavus kuşu" 0203010702/50, [**mɑvɾɑ qus]** 0203010702/51

Mo. **manggus** "inanılmaz, hayal ürünü, efsanevî, çok başlı yaratık, bir tür dev" Lessing 2003: 823b → **[mɑɴqəs]** "cadı, canavar" (Bkz. **mɑːɴqəs**) 0202030401/05, 0502020101/103

Mo. **manca** "Tibetli rahiplere sunulan değeri yüksek olan çay" Lessing 2003: 825b → **[mɑndʑə]** "bağış, ücret" 0202020401/27

Mo. **margu-** tartışmak; kabul etmemek, reddetmek, direnmek" Lessing 2003: 825b → **[mɑɾɢə-]** "yoğurmak, el ile sıkıştırmak" 0202030308/04, 0502020101/96

Mo. **maral** "ceylan, bir geyik türü" Lessing 2003: 826b → **[mɑɾɑl]** "dişi geyik" (Lei Xuan-chun 1992: 80)

Mo. **manan/ manag** "buğu, duman, buhar" Lessing 2003: 821b → **[mɑnɑm]** "sis, yağmur yağmadan önceki kara bulut" 0103040405/13, 0202010901/34

?Mo. **mengde-** "kızgın ve üzgün olmak, sıkılmak, kederlenmek; şaşırmak, mahcup düşmek; acelesi olmak, acele etmek" Lessing 2003: 838a → [**megdi-]** "meşgul olmak, paniklemek" (Bkz. **mindi-**) 0502020101/96, [**mẹndi-]** 0103050301/08

a.5. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başında OTü. /b-/'den hem şartlı hem şartsız gelişen /m-/'li sözcükler yanında, bazı Moğolca /b-/'li alıntı sözcüklerin Sarı Uygur ağızlarında hem /b-/'li hem /m-/'li biçimlerine rastlanabilir. Sarı Uygur Türkçesinde bir geri ödünçleme olarak bulunan Mo. **biça** "bölünmüş, parçalar hâlinde, küçük parçalar hâlinde, toz hâlinde" (< ETü. *bıç-* "biçmek" ED 292) sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle /m-/'li olarak duyulurken, Dahe bölgesi Saqıs ağzında, okumuş veya uzun süredir ilçe merkezinde yaşayan kaynak kişilerin konuşmasında nadir olarak /m-/'li biçimler duyulması dışında, sözcüğün genellikle /p-/'li **[pədʒaː] ~** [**pədʒa] ~** [**pədʒa] ~** [**pətʃa]** veya zayıflayarak [**ɸudʑiaː]** olarak telaffuz edildiği duyulur.

OTü. b-ŋ/ñ/n > SU m-ŋ/y/n benzeşme yolu ile gelişen ikincil m-'li sözcükler (Ayrıca bkz. **4.2.1.1. /*b/: a.3.2.**).

OTü. **baːn-** “bağlanmak, kendini bağlamak” ED 347b-348a 1. **baːn-** → [**mɑn-]** “takmak” 0102020301/59, 0103010304/22, 0202010501/11, 0203010702/45, **[mɑːn-]** 0103010602/02

OTü. **baːnım** (ED 347b-348a **baːn-** “bağlanmak, kendini bağlamak” 1.**baːn-**) → **mɑnəm** “Sarı Uygur kadın millî kıyafet üzerinde takımlı süsü” 0103030901/60, 0202031202/04, 0203010702/45, [**mɑnən]** 0103010305/09

OTü. ***biːn-** “binmek” TT 183, ED 348a → [**mən-]** “ay.” (Bkz. məːn-)

OTü. ***bıŋ** “bin” ED 346b → [**məŋ]** “ay.”

OTü. ***boːyın** “boyun” TT 177, ED 386b → [**mojn]** “ay.”(Bkz. **mojin**)

OTü. ***baŋ-** “gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak” ED 348a, ED 767a ***maŋ-** → [**mɑɴ-]** “ay.” 0102020401/20, 0103010304/50, 0202010503/13, 0203011002/21, 0502020101/240, [**mɑːɴ-]** 0103010305/32, 0202010503/10, [**mɑː-]** 0202020701/36

OTü. ***maŋraːş-** (ED 770b ***maŋraː-**) → [**mɑɴərɑs-**] “koyunlar bağırmak” 0103040405/24

OTü. ***bėñi** “beyin” ED 348b → [**moŋe]** “ay.” (Bkz. moŋẹː)

OTü. ***büñüz** “boynuz” ED 352a → **[muŋus]** “ay.” (Bkz. moŋus˜ moːus˜ moːŋus˜ moːs˜ moŋs˜ mos˜ məːs)

Yine Sarı Uygur Türkçesinde, her iki ağız alanı için de geçerli olarak her hangi bir genizsil ünsüz bulunmadığı hâlde /*b/ > /m/ gelişmesinin olduğu örnekler de bulunmaktadır (Ayrıca bkz. **4.2.1.1. /*b/: a.3.2.**)

OTü. ***biːz** “biz” TT 183, ED 388a → **[məs]˜ [məːs]˜ [məːz]˜ [məz]** (Bkz. bəz˜ bəːz˜ bəːs˜ b̥əs˜ bəs˜ vəs)

OTü. ***balaː** “çocuk” ED 332b → [**məłɑ]** “ay.” (Bkz. məːłɑ ˜ məłɑː ˜ mułɑ)

OTü. ***buː** “bu” TT 179, ED 291b → [**mə]** “ay.” (Bkz. buː˜ bəː˜ bə˜ bo˜ bu˜ b̥ə)

OTü. ***buː** “bu” TT 179, ED 291b, ***buː**’dan → [**moː]** “öyle” 0102020302/05, 0103020401/03; [**mu jɑ]** “bu da, böyle” 0102020303/31; **mu la erür** (M. Roos 2000: 323) < **[məːłe]** “çok, acayip” 0103010304/80

SU **mədʒin** “ile” (Bkz. budʒyn ˜ βuzin ˜ odʒin ˜ osə ˜ dʒin ˜ dʒin) 0202030601/64, 0203020202/05, **[mədʒin]** 0202030604/20,

[**mẹʤin]** 0203020501/24, **[bəʤin]** 0103040302/05, 0202030604/19, 0203020302/09, 0502020101/296, **[bəzin]** 0103010304/46, 0202030306/02, [**biʤin]** 0203010501/06**, [b̥əʤin]** 0103040302/04, 0202030104/16, 0203020601/28, 0502020101/434, **[βəʤin]** 0103030802/32, 0202030301/26, 0203010901/03, 0502020101/492, **[βəzin]** 0202030306/02, [**βuʤin]** 0202030104/12, 0502020101/215, **[ozin]** 0103010305/77**, [ʊʤin]** 0502020101/421, [**uːʤin]** 0203020101/03, 0502020101/275, **[uʤin]** 0103010304/56, 0202020702/18, 0203010502/01, 0502020101/104, **[uzən]** 0102040301/04**, [uzin]** 0103010302/19, 0202020101/01, **[iʤiːn]** 0203010801/01, **[iʤin]** 0203010503/02, [**ɢuzin]** mindik ɢ. gondɑɢɑ ɢɔrʁɑ 0103010304/74**, [ədʒin]** 0202010901/45, 0203010901/08, 0502020101/65, [**odin]** 0103010705/26, 0202020303/03, 0203010502/01, 0502020101/434, [**ʁodʒin]** durβɑq ʁ. 0202030104/08, **vuʤin** 0202020303/03

Moğolcadan alıntılarda:

Mo. **bardamçı** “kendini beğenmiş kimse, övünen kimse” Lessing 2003: 135 → **[mɑrdɑmdzɻ]~ [bɑrdɑmtʂı]** (Lei Xuan-chun 1992: 80, 53; Chen Zong-zhen 2004: 494, 484)

Mo. **bardamla-** “gururlanmak, övünmek” Lessing 2003: 135 → **[bɑrdɑmɬɑ-]** “kibirlenmek” 0203011002/04; **[mɑrdɑmnɑ-]** (Lei Xuan-chun 1992: 80)

Mo. **biça** “bölünmüş, parçalar hâlinde, küçük parçalar hâlinde, toz hâlinde” Lessing 2003: 162a → **[məndʒar]** “biraz, azıcık, küçük, ufak”0201010101/15, 0202010503/15, 0203010702/28, **[məndʒa]** 0202010501/16, 0203020202/19, **[mədʒar]** 0103010702/53, 0201010101/15, 0202010901/76, 0502020101/446, **[mədʒaːr]** 0202020301/08, **[mədʒa]** 0103010602/22, 0202030605/149, 0502020101/189, **[mindʒar]** 0102020401/24, 0202030802/58, **[mindʒa]** 0103010702/52, 0202030307/02, **[midʒar]** 0102020301/36, 0103050101/52, 0202020501/99, 0502020101/162, **[midʒa]** 0102040301/02, 0103010101/20, 0202030801/26, **[midʒaː]** 0103010501/04, 0202020303/07, **[midʒaːr]** 0103050301/20, 0202020303/06, **[miːdʒar]** 0103020303/06, **[mdʒar]** 0201010102/06, 0202020701/08, 0203010702/28, **[mdʒa]** 0102040301/02, 0103010304/42, **[mdʒaː]** 0103010304/63, **[pədʒaː]** 0203030102/01, [**pədʒa]** 0203010301/20, [**pədʒa]** 0203010502/01, [**pətʃa]** 0203020302/09, [**ɸudzi̯aː]** 0203011002/29

b. Ortak Türkçe Söz İçi ve Söz Sonu /*m/ Ünsüzü

OTü. /*m/ ünsüzü, söz içinde iki ünlü arasında tüm Sarı Uygur ağızlarında /m/ olarak korunmuştur (**b.1.1.1.**). Söz içi ünsüz önü durumunda OTü. /*m/ ünsüzü genellikle /m/ olarak korunur, bazen OTü. /*m/ > /n/ gelişmesine de rastlanır. Örneğin OTü. ***tamdur-** "yakmak" sözcüğü Sarı Uygur Dahe ağzında [**tɑmdər-]** biçiminde söylenirken, Minghua ağzında ise /*m/ > /n/ gelişmesi ile hem [**tɑmḍər-]** hem [**tɑndɤr-]** biçimleri görülür. (**b.1.2.1.**). OTü. /*m/ ünsüzü, söz içi konumu ünsüz ardı durumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında /m/ olarak korunmuştur (**b.1.3.1.**).

OTü. /*m/ ünsüzü, söz sonunda tüm Sarı Uygur ağızlarında /m/ olarak korunmuştur, ancak **-Vm** durumunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında bazen /*m/ > /n/ gelişmesine de rastlanır, /*-m/ > /-n/ gelişme eğilimi Minghua ağzında daha belirgindir (**b.2.1.1.**). OTü. ***am** "şimdi" sözcüğü için tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle [**ɑm]~ [ɑːm]** biçimleri bulunur, dağınık olarak [**ɑːn]~** [**ɑn]** biçimleri de görülür, Dahe ağzında **[ɑːmə]** olarak da kaydedilmiştir. /*g/ ünsüzünden önce geldiğinde Dahe ağzında /m/ olarak korunurken Minghua ağzında /*m/ ünsüzü /*g/'nin etkisiyle genizsil, orta damak /ŋ/ sesine geliştiği bir örneğine rastlanmıştır.

Çalışmamızda OTü. /*m/ ünsüzü söz içi ünsüz önü durumunda /*l/ ünsüzünden önce geldiğinde /*l/'yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /*-ml-/ > /-mn-/ olarak geliştiği görülür (Bkz. **4.2.9. /*l/**).

b.1. Söz içinde

b.1.1. -VmV- durumunda

b.1.1.1. OTü. /*m/ > SUM, SUD /m/

OTü. ***amır** "sağ salim, sakin" ED 162b → [**ɑmər]** "ay." 0502020101/359

OTü. ***amıra-** "sessiz olmak" > ETü. **amra-** ED 163a **amra-** → [**ɑmərɑ-]** "ay." 0203010302/15, [**ɑmɾɑ-]** 0103010502/08, 0202031101/21

OTü. ***emig** "meme" ED 158b → **[iməɣ]** "ay." 0103030901/15, **[jiməɣ]** 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10

OTü. ***tamar** "damar" ED 508a → [**dɑmər]** "ay." 0202030605/161

OTü. ***temir*** "demir" ED 508b→ [**demɘɾ]** "ay." 0103030702/86, 0202030902/87, [**demər]** 0103010701/139, 0202030902/86, **[dẹməːɾ]** 0103050305/09, [**dẹməɾ]** 0103010101/18, 0202030301/14, 0502020101/440

OTü. ***kemür-** "kemirmek" ED 723a → [**kemɘɾ-]** "ay." 0102020402/20

OTü. ***tümen** "on bin" ED 507b → [**tẹmin]** "ay." 0202030604/20

OTü. ***yama-** "dikiş atmak" ED 934b → [**jɑmɑ-]** "ay." 0202020702/13, 0203010503/02, [**jɑːmə-]** 0202030701/16, [**jɑmə-]** 0202030701/03

b.1.2. -mC- durumunda

b.1.2.1. OTü. /*m/ > SUM /m/ (~/n/~ /ŋ/); **SUD** /m/ (~/n/)

OTü. ***yomdar-** "toplamak, bir araya getirmek" ED 935b → [**jomdɑɾ-]** "ay." 0203020601/22, **[jomdɑr-]** 0203010301/14

OTü. ***bilimçi** (ED 330b***bil-**) → [**bəɬəmtʂɨ]** "bilimici, akıllı" 0502020101/56

OTü. ***nomçı** (< Gr. *nom*+çı) "Dharma hocası, Buddhizm dini hocası" ED 778a→ **[ɬomdʐɨ]** 0202030605/05, **[ɬoːmtʂɨ]** 0202030605/168, [**ɬoːmdʐɨ]** 0202030605/56, **[ɬomdʐɨ]** 0202030605/94, **[ɬomtʂɨ]** 0202030605/168

OTü. ***nomlug** (< Gr. *nom*+lug) ED 778a → [**ɬomnəʁ]** "sūtra okuyabilen, Buddha ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üstte olan" 0103040301/33, 0202020501/86

OTü. ***sarumsak** "sarımsak" ED 85Sb → [**sɑɾəmsɑq]** "sarımsak" 0202030605/57, **[sɑːɾəmsɑq]** 0202030605/56

OTü. ***tumşuk** "gaga" ED 509a → [**dumsuʁ]** "dudak" 0202020501/42, 0502020101/269, [**dumsəq]** 0202030605/67, [**dumsəʁ]** 0202030605/57, [**dəmsəʁ]** 0202030202/03

OTü. ***yumşak** "yumuşak" ED 938b → [**jimsɑq]** "ay." 0202030604/60

OTü. ***tamdur-** "yakmak" ED 504a →[**tɑmdəɾ-]** "ay." 0103050102/22, 0202010703/18, [**tɑmḍəɾ-]** 0103050102/23, [**tɑndəɾ-]** 0102020402/22, 0103020303/41

OTü. ***çimgen** "çimen" ED 423b → **[dʐɨmgin]** "ay." 0202010703/13, **[dʒyŋkẹːn]** 0103050303/06, **[dʒyŋkin]** 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01

b.1.3. -Cm- durumunda

b.1.3.1. OTü. /*m/ > SUM, SUD /m/

OTü. ***alma** “elma” ED 146a **?F alma:**, 146b **?F almıla:** → [**ɑɬmɑ]** “ay.” 0202030102/03

OTü. ***yadmak** (ED 883b***ya:d-,** ayrıca bkz. ED 983b **1 yaz-** açıklaması) → [**jɑzmɑq]** “krep, krep yemeğine benzeyen bir çeşit yemek” 0202030308/07

OTü. ***yagmur** “yağmur” ED 903b → [**jɑʁmər]** “ay.” 0202030802/13, **[jɑmər]** 0103010701/44, 0103030203/22, 0103040401/30, **[jɑ:mər]** 0103030702/93

OTü. ***tarmak** “parmak” ED 549b → [**dɑrmɑq]** “ay.” 0502020101/309

OTü. ***tegirme:n** “değirmen” ED 486b → **[teɣərmin]** “ay.” 0202030301/26, **[te:ɣərmin]** 0202030605/21, [**teɣerm̥en**] 0202030404/02

b.2. Söz sonunda

b.2.1. -Vm

b.2.1.1. OTü. /*m/ > SUM, SUD /m/(~/n/)

OTü. ***em** “ilaç” ED 155a → [**em]** “ay.” (Bkz. ẹm) 0202010901/48, [**jẹm]** 0202010901/52, [**ji:m]** 0202031101/17, [**jim]** 0202010901/49

OTü. ***ka:m** “kam” ED 625a → [**qɑm]** “ay.” 0103030802/39, 0202030101/01

OTü. ***kem** “hastalık” ED 720b → [**gẹ:m]** “ay.” 0202020501/43, 0203020203/02, **[gim]** 0202010703/23, 0202010901/47

OTü. ***köm-** “gömmek” ED 721b→ [**køm-]** “ay.” 0103040302/18, 0202030402/14, 0203020402/22, 0502020101/21

OTü. ***ö:rüm** (ED 195b ***ö:r-**) → [**ørym]** “el dokumalı kumaş (ince ipli)” 0203010501/01, **[joɾəm]** 0103030201/01, **[joɾum]** 0103030201/01, **[jøɾəm]** 0103030702/104, **[jøɾym]** 0202010101/06, 0203010501/05, **[jʉɾʉm]** 0103040405/09, **[jyɾəm]** 0103030203/30

OTü. ***yelim** “tutkal” ED 929a → [**ʒiɬəm]** “ay.” 0202020702/14

Aşağıda /m/ ~ /n/ dalgalanmalarını gösteren sözcükler yanında OTü. -m’li olup ağızlarda yalnızca -n’li tanıklanmış sözcükler yer almaktadır:

OTü. ***am** “şimdi”, krş. Tuv., Hks., Şor. **am** “ay.” Bkz. ED 156b **amtı:** → [**ɑm]** “şimdi, ondan sonra, bundan sonra” (Bkz. ~ ɑmə) 0102020303/48, 0103040405/32, 0202030902/89, 0201010102/05, 0202020301/21, 0502020101/278, **[ɑ:m]** 0102020303/30, 0103050301/01, 0201010101/16, 0202020501/43, 0203020203/02, **[ɑ:mə]** 0203030102/24, [**ɑ:n]** 0103010602/11, 0202031201/18, 0203010701/05, [**ɑn]** 0103040402/07, 0202020501/108

OTü. ***kum** “kum” ED 625b → [**ɢun]** “kum, çöl” 0103010502/15, **[χun]** 0103010502/15, **[qum]** 0103020401/03, 0202020301/07, [**ɢum]** 0103040301/38

OTü. ***kim** “kim” ED 720b → [**kəm]** “ay.” 0103050201/26, 0201010101/33, 0202020501/60, 0203011002/21, [**kə:m]** 0203030101/05, **[kən]** 0103010501/05

OTü. ***tulum** “tulum” ED 500a → [**tuɬum]** “ay.” 0202030306/02, 0203010503/05, **[tuɬəm]** 0103010306/19, 0202030305/02, [**tuɬu:m]** 0203010503/04, [**tuɬən]** 0103010306/19, [**tuɬun]** 0202030701/16

OTü. ***alım** “borç” ED 145b → [**ɑɬən]** “ay.” 0202031202/13

OTü. ***bıçım** “kumaş parça” ED 295b → [**pədzɨ̱n]** “ay.” 0103020304/05, 0202020701/56

4.2.5.2. Genizsil Dişeti Ünsüzü /*n/

OTü. /*n/ ünsüzü, ötümlü, genizsil, dişeti ünsüzüdür. OTü. /*n/ ünsüzü, söz içi ve söz sonunda bulunur. OTü. ***ne** soru sözcüğü ve bu sözcükten türemiş biçimler dışında söz başında yoktur. Bu ***ne** soru sözcüğündeki **n-**’nin de ikincil olduğu düşünülmektedir.

a. Söz başı

a.1. OTü. /*n/ ünsüzü, söz başında sadece ***ne** soru sözcüğü ve bu sözcükten türemiş biçimlerde rastlanır. Räsänen bu sözcüğünün ya alıntı olabileceğini ya da y+ V+ genizsil ünsüz şeklindeki bir sözcükten türemiş olabileceğini ya da bu sözcüğün n’den önceki her hangi bir ünlünün düşmesi ile açıklanabileceğini belirtmiştir (Räsänen, 1949: 204; Killi 2002: 268). Sarı Uygur Türkçesinde OTü. ***ne:** “ne” soru sözcüğünün türevleri ve birleşme yoluyla ortaya çıkan biçimleri aşağıda belirtilmeye çalışılmıştır.

OTü. /*n/ > SUM SUD /n/

OTü. ***neː*** “ne” ED 774a → [**niː]** “ay.” (Bkz. n~ nə~ ni) 0102040301/02, 0103030901/23, 0201010101/02, 0202020501/44, 0203020202/02, 0502020101/13

OTü. ***negü*** “ne için” ED 776b → [**niɣə]** “şey” (Bkz. **niː~ niːgə~ niːxə~ niːɣẹ)** 0102040302/04, 0103040301/13, 0202020702/14, 0203010702/55, 0502020101/373, [**nẹɣə]** 0103050101/45, [**niːɣə]** 0202030402/59, 0203010502/04, 0502020101/19, [**niːɣəː]** 0202010501/16, 0203010701/17, [**nəɣə]** 0103040601/08, 0202010901/12, 0203010301/08, [**nəɣəː]** 0103010101/18

OTü. ***neke*** “niye, neden” OT 250 → [**niɣe]** “ay.” 0103010601/74, 0202030403/08, [**niɣi]** 0103010701/41, 0202030605/96, [**niːɣe]** 0202010501/16, [**niɣẹ]** 0103030901/13

OTü. ***neːçe*** “nice, kaç” ED 775a → **[nẹdʒi]** “ay.” 0202020702/10, **[nidʒi]** 0103010703/11, 0202030802/49, 0203020401/16, 0502020101/370, **[ndʒi]** 0103010306/09, **[niːdʒi]** 0202030802/11, 0203020401/09

OTü. ***neːçe*** + **biːr** (TT 183, ED 353b) → **[niːdʒi] + [βəɾ]** > **[nidʒiβəɾ]** “ne kadar” (Bkz. **ndʒioɾ**) 0202031202/04, **[nidʒio βər]** 0202020302/04, **[niːdʒioɾ]** 0202030802/41, **[niːdʒiβəɾ]** 0202031202/04, **[nidʒoɾ]** 0103050101/14, 0502020101/245, **[nidʒioɾ]** 0103040403/16, 0202020302/03, 0203020401/16

OTü. ***neːçük*** “nasıl” (<***neːçe ök**) ED 775b → **[nidʒik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nədʒik]** 0202030902/52, **[nitʃik]** 0202010703/12, **[niːdʒik]** 0203020203/22, **[nidʒig]** 0103010305/20

***neː + bol-** → **[no^{h}ːɬ-]** “ne olmak” (Bkz. noː- ~ no- ~ nɔɬ- ~ nɔɬ-) 0202030902/95, **[noːɬ-]** 0202030402/76, 0203010301/55, **[noɬ-]** 0103040405/11, 0202030902/23

***neː + kıl- → ne+ɢıl- > [nɑːʁəɬ-]** “ne yapmak” 0103050301/25, **[nɑːʁə-]** 0103030802/14, **[nɑʁə-]** 0502020101/384, **[nɑʁəɬ-]** 0103020304/07, 0202030605/24, **[nɑʁ-]** 0103030201/09, **[nɑːχəɬ-]** 0103050301/03, **[nɑχəɬ-]** 0103050301/01, **[nɑχə-]** 0103010601/17, 0502020101/382, **[nɑːə-]** 0103020304/08, **[nɑːɬ-]** 0103030802/39, **[nɑː-]** 0103010702/49, **[nɑ-]** 0202030605/69

***neː+kıl-gu teː-p → ne+ɢəɬ-ʁə di-p** > **[nɑːdi]** “ne yapacak diyip, ne için, neden” (Bkz. **nɑːʁdi, naːdi)** 0102020304/05, 0103010701/110, 0203010301/36, **[nɑːʁədi]** 0103010701/106

***neː+iːşle- → ne+ısda- > [niːsdɑ-]** “ne yapmak” (Bkz. **nisd̥ɑ-**) 0202020501/32, 0203020601/07, [**nisdɑ-]** 0202030902/16, 0203020601/32, 0502020101/414, **[nisd-]** 0502020101/109

***neː+iːşle-me → ne+ısda-ma > [nisdɑmɑ]** “ne yapmak için kullanılan (şey, nesne)” 0502020101/173

***neː+er-ür → ne+eɾ** > [**nẹɾ]** “nedir” 0103040403/22, 0502020101/439, [**niːɾ]** 0103040403/12, 0202031202/56, 0203010702/29, [**niɾ]** 0103030901/05

***neː+si er-ür → ne+sə eɾ > [nise]** “nedir, nesidir” 0103030802/21

***neː+le- → [niɬɑ-]** “ne yapmak?” nisdɑʁuɾ n.-ʁɑq d̥ə 0502020101/445

Pr-Tü. ***ne yeme**’den gelişen OTü. ***neːme** “şey” sözcüğü çalışmamızda /q/, /k/ patlamalı ünsüzleri ile biten sözcükleri ile duraksız yan yana geldiğinde OTü. ***neːme** sözcüğünün /n/ ünsüzü benzeşme yoluyla ötümlü /b/’ye geliştiği görülür, bir kez /t/ olarak telaffu edildiği duyulmuştur. Bunun dışında bazen /n/’nin sıfırlanmasıyla /mə/~ /mẹː/~ /mẹ/~ /miː/~ /mi/~ /bi/ olarak da duyulur.

Pr-Tü. ***ne yeme → OTü. *neːme** “şey” ED 777b → [**nimi]** “ay.” (Bkz. mə~ mẹː~ mẹ~ miː~ mi~ nẹmi~ niːmiː~ niːmi~ nimɑ~ nime~ nimẹː~ nimẹ~ nimiː) 0103010304/46, 0202010901/47, 0203020202/17, 0502020101/02, [**dimi]** eseːn suɾɑʁɑq dimi do 0202030802/25, bẹɾɣẹk dimi dəɾ 0202010901/27, [**d̥imi]** ɑq d̥͡imi d̥ə 0202010901/09, gɑnɬɑʁɑq d̥imi ʝəɾ 0203010501/04, [**timi]** mɑndəɾʁɑq timi d̥ə 0202010501/18, [**bi]** diɣik bi d̥ə 0202030901/01

Pr-Tü. ***ne yeme → *neːme** + **eɾ-ür → nemi+eɾüɾ** > [**nẹmiɾ]** “şeydir” Bkz. nimeɾ ~ nimiːɾ) 0202030601/20, [**nimiɾ]** 0202030402/75, 0203020302/17, [**nimẹːɾ]** 0203020401/08, [**nimẹɾ]** 0202020702/06, 0203020302/07, 0502020101/402, [**dimiɾ] nidʒik dimiɾ** 0502020101/317

Pr-Tü. ***ne yeme → *neːme** + **kıl- → [niɣəɬ-]** (Bkz. nəɣ-~ ni-~ niɣ-) 0102040301/02, 0103030702/98, 0202020501/30, 0203010303/05, 0502020101/199, **[niːɣəɬ-]** 0203020201/13, 0202010501/17, 0502020101/194, **[nẹɣəɬ-]** 0103040405/10, [**nəɣəɬ-]** 0103040601/02, 0202010901/60, 0203020501/15, [**niɣə-]** 0103010303/35, 0202020501/60, 0203020302/05, 0502020101/411, **[niːɣə-]** 0202020702/14, 0502020101/47, **[nəɣə-]** 0103010503/06, [**neɣə-]** 0103050401/13

XI. yüzyıl İslamî Türk çevresi eserleri KB ve DLT'de **naru** olarak tanıklanmaya başlanan, ancak Uygur kağanlığı yazıtlarında *ıngaru*, Irk Bitig'de *ınaru*, Maniheist ve Buddhist çevre eserlerinde *ınaru* olarak görülen OTü. ***iŋaru** sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında da [**nɑːɾə]**~ [**nɑɾə] ~[nɑɾ]~ [nɑːɾ]** olarak bulunur (Bkz. ED 778b **aŋaru**, ED 778b **naru** daha ayrıntılı bir tartışma için bkz. Erdal 2004: 206-207). Sözcüğün Sarı Uygur Türkçesinde bulunuşu aşağıda sıralanmıştır:

OTü. ***iŋaru → naru** "o tarafa" → [**nɑːɾə]** "ay." 0202020301/19, **[nɑːɾ]** 0202020301/21, 0203020203/11, 0502020101/279, [**nɑɾ]** 0103010305/32, 0203010302/05, 0502020101/155, [**nɑɾə]** 0103010305/32, 0202030605/83, 0203020601/06

OTü. ***iŋaru+kı** AİTLİK EKİ → **narukı → [nɑɢə]** "o" (Bkz. nɑːˇ nɑg̊ə) 0103010502/09, 0202020303/11, 0203020402/22, 0502020101/175, [**nɑːɢə]** 0203020402/03, 0202030402/48

***iŋaru+sı** T3K İYELİK EKİ → **narusı → [nɑːɾsə]** "işte, hiç, asla, zaten" (Bkz. **nɑɾsə)** 0202010901/08, 0203011002/03, [**nɑːɾs]** 0203010301/0, [**nɑɾsɑ]** 0202020501/48, 0203020501/21, 0502020101/445

***iŋaru** + **yak** "taraf" → ***naru y͡ak → nɑɾə + jɑq** > [**nɑɾ ɾɑq]** "o tarafa" 0502020101/156, **[nɑɾɑq]** 0502020101/240, **[nɑɾɑʰq]** 0103010305/67, **[nɑɾɑɢ]** 0103010502/15, [**neɾɑɢ]** 0103040601/24, [**neɾɑʰq]** 0103010305/68

***iŋaru** + **yak+ka** YÖNELME HALİ EKİ → **nɑɾə jɑq+ɢɑ > [nɑɾɑʰqɑ]** "o tarafa, o tarafa doğru" 0103030802/38

Sarı Uygur ağızlarında söz başı /n/'li nakarat ve ünlem sözcüklere de sıkça rastlanabilir.

[nɑː] "nakarat" 0103040402/02

[nɑːjɑ] "nakarat" (Bkz. **ŋɑːj ~ ŋɑːjɑ ~ ŋɑːjɑj ~ ŋɑːjeː ~ ŋɑːjej ~ ŋɑj)** 0103040402/10, **[nɑːje]** 0102020402/02, [**nɑːjɑj]** 0102020401/02, **[nɑj]** "nakarat" 0103040404/05

[nɑːjiːnɑːjɑ] "nakarat" (Bkz. **ŋɑːjiːnɑːjɑ)** 0103040403/60

[nɑ] "ünlem, takdir etme ve onaylama ünlem" (Bkz. neˇ nẹːˇ nẹˇ niːˇ ni) 0102020304/08, 0103010601/44, 0201010101/24, 0202010501/12, 0203010301/11, 0502020101/153, [**nɑː]** 0103050304/03

Çocuk diline ait bir sözcük olarak değerlendirilen “nine” için akrabalık sözcüğü OTü. *nene*, Sarı Uygur Dahe ağızlarında **nɑnɑ** “nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi” olarak vardır, Dahe Saqıs ağzında [**ɑnɑ],** Dahe Yağlakar ağzında [**ɑnɑgɑ],** Minhgua ağızlarında [**ɑnigɑ]** kullanılır. SUD [**nɑnɑ]** sözcüğünü tarihsel ve modern Türk dilinde akrabalık sözcüklerini bir araya getiren Yong-Song Li, *nänä* başlığı altında vermiştir. Dahe Saqıs ağzı ile Minghua ağızlarındaki biçimler, yine bir çocuk dili sözcüğü olması gereken OTü. **ana** veya **ene** ile ilgilidir. Hem *nene*’nin hem de *ana/ene*’nin, başka Türk lehçelerinde de yaşlı kadınlara saygılı seslenmede kullanıldığı görülmektedir. Örneğin *ana/ene*’den Başkurt *iney***,** Tatar *an’iy, eney*, Özbek *ana, ene, ėne, yėne* vb., Türkiye Türkçesi *ana* böyle bir hitap sözcüğüdür (Bkz. Yong-Song Li 1999: 118).

OTü. ***nene**, Bkz. Yong-Song Li (1999: 101 vd.) → [**nɑnɑ]** “nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi, Dahe ağzında” 0202030302/05, 0203020401/19

a.2. Sarı Uygur Türkçesinde söz başı /n/, alıntı sözcüklerde de görülür.

Çinceden alıntı /n/ > /m/ gelişmesi gösteren bir örneğe de rastlanmıştır. Bu sözcüğün yerel Çincede de m-’li olması Sarı Uygur ağızlarına yerel Çince aracılığı ile girmiş olduğunu göstermektedir.

Ç. **nanti** 难题 → **[nɑnti]** “zor soru, problem, zorluk” 0202030902/100, 0203010702/54

Ç. **niandai** 年代 → [**niende]** “dönem, yıllar” 0103030802/30

Ç. **nvde** 女的**,** fakat Kansu Çin ağızları **midi** → **[midi]** “kadın” 0103020304/15

Mo. ***nökür (nöhür)** “arkadaş” Lessing 2003: 927 → [**nøʰɣøɾ]** “dost” 0202031201/17

Mo. **neme-** “arttırmak, eklemek, katmak” Lessing 2003: 896a’den → **[nimeɬ-]** “ilave edilmek, eklenmek” 0202030304/03

Mo. **gurba** “üç” Lessing 2003: 587b → **[noɾβə]** “Sarı Uygur kadın milli kıyafetin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” (Bkz. **nʊɾʊ**) 0202010501/01, 0202010501/02, **[noːɾβə]** 0202010501/01, [**noɾβe]** 0103010304/01

Aşağıdaki Çince alıntı sözcüğünde /n/ ünsüzü kendisinden sonra /m/ ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden söylenmesinden dolayısı benzeşme yoluyla **-n m-** → **-m m-** gelişmesi görülür.

Ç. **ɑn mej χuɑ → [ɑm mej χuɑ]** "kişi isim, An meihua" 0203020201/01

Asıl biçimleri n-'li, fakat Sarı Uygur Türkçesinde l-'li başlayan alıntı sözcük de vardır. Bunlar benzeşmezlik yoluyla ortaya çıkmış biçimler olmalıdır. Mo. **nogtu** "yular" sözcüğü Dahe ağzında söz başı /n/'li olarak korunurken, Minghua ağzında ise /n/ > /l/'ye gelişmiştir. Mingua bölgesinde Mo. **nogtu**'nun muhtemelen /n/ > /ɬ/ yoluyla sıfırlanan biçimi de duyulur. Aynı benzeşmezlik olayı çalışmamızda rastlanmamış olmakla birlikte, Eski Yunanca ödünç sözcüğü **noːm** ve ondan türeyen sözcüklerde de görülür.

Mo. **nogtu** "yular" Lessing 2003: 918b → [**nɔ^{h}qdɑ]** "dizgin, yular" 0202030104/12, [**ɬoχqdɑ]** 0103040405/22, [**ɬɔχqdɑ]** 0103040405/18

Gr. **nomos** → ETü. **noːm** ED 777a → [**ɬom]** "sūtra, sūtra okuma, Buddhizm dini bilgisi, bilim" 0103050102/20, 0202030802/49, 0203020202/07, [**ɬoːm]** 0103010502/08, 0202030605/168, [**ɬɔːm]** 0202020501/62, [**ɬɔm]** 0202030801/10, **[ɬɔn]** 0103010601/09

ETü. **nomlug** ED 778a → [**ɬomnəʁ]** "sūtra okuyabilen, Buddha ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üstte olan" 0103040301/33, 0202020501/86

ETü. **nomçı** "Dharma hocası, Buddhizm dini hocası" ED 778a → **[ɬomdʐi̱]** 0202030605/05, **[ɬoːmtʂi̱]** 0202030605/168, [**ɬoːmdʐi̱]** 0202030605/56, **[ɬomdʐi̱]** 0202030605/94, **[ɬomtʂi̱]** 0202030605/168

Şu sözcükler de derlememizde tanıkladığımız söz başı n-'li Türkçe kökenli olamayan sözcükler arasında sıralanabilir:

[nɑŋgɑ] "bir şeyi beceremeyen kimse" 0201010101/33

[nɑɴtʂɑ] "bağırsaktan yapılmış sucuk" 0202030308/05

[nimen] "sürekli, düzenli" (Bkz**.** niːmiːɴ jiːmien) 0203010501/01, [**nimiːn]** 0202030308/07, **[nimin]** 0203010501/05, [**nimiɴ]** 0202010502/02,

niːmiɴ 0202030401/16, **[ɑɬmin]** 0203020402/11, **[aɬmin]** 0203020402/11, **[jimiːn]** 0202030902/108, [**jimin]** 0103040601/08, [**jimiŋ]** 0502020101/351

b. Söz içi ve Söz Sonu

OTü. /*n/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında iki ünlü arasında /n/ olarak korunmuştur (**b.1.1.1.**). Söz içi ünsüz önü durumunda OTü. /*n/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında /n/ olarak korunmuştur (**b.1.2.1.**). Fakat /*g/ ünsüzünden önce geldiğinde /*g/'nin etkisiyle OTü. /*n/ ünsüzünün hem Minghua hem Dahe ağızlarında orta damak /ŋ/ ünsüzüne geliştiği bir örneğine rastlanmıştır (**b.1.2.2.**).

OTü. -nt- ünsüzü kümesi Sarı Uygur ağızlarında genellikle -nd- olarak gelişmiştir (Ayrıca bkz. **4.2.2.3. ek başı /t/**). OTü. /*n/ ünsüzünün /t/'den önce geldiğinde tüm Sarı Uygur ağızlarında sıfırlanan bir örneğine rastlanmıştır (**b.1.2.3.**).

Söz içi ünsüz ardı **-Cn-** durumunda /*y/, /*g/ ünsüzlerinden sonra geldiğinde /n/ olarak korunan birer örneğine rastlanmıştır, aynı örnekte Minghua ağzında OTü. /*n/'nin sıfırlanmış biçimine de rastlanmıştır (**b.1.3.1.**).

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*n/ ünsüzü kendisinden önceki ön /g/ ünsüzünü genizleştirebilir (Ayrıca bkz. **4.2.3.2. Ön /*g/: a.2.3.** OTü. ***igne**). OTü. /*n/ ünsüzünün /*s/, /*ş/, /*z/ gibi ünsüzlerden sonra geldiğinde benzeşme yoluyla ötümlü, patlayıcı /d/ sesine geliştiği görülür (**b.1.3.2.**). Kapalı hece konumunda OTü. ***-nç** ünsüz kümesinde son seste dar-düz ünlü türemesi görülür (**b.1.4.2.**). OTü. **-nt-** ünsüzü kümesi Sarı Uygur ağızlarında genellikle **-nd-** olarak gelişmiştir (Ayrıca bkz. **4.2.2.3. ek başı /t/**). Ancak kapalı hece konumunda OTü. **/*-nt/** ünsüz kümesinde /*n/'nin tüm Sarı Uygur ağızlarında sıfırlanan bir örneğine rastlanmıştır (**b.1.4.2.**).

OTü. ***ana** "anne" sözcüğüne, bölgedeki Çin ağızlarında bir Türk-Moğol etkisi olarak da bulunan Sarı Uygur Türkçesindeki sevgi gösteren küçültme eki **+ga** ile yapılan "nine" anlamındaki **ana+ga** sözcüğü Dahe ağzında [**ɑnɑgɑ]**, Minghua ağzında **[ɑːnigɑː]~** [**ɑːnigɑ]~ [ɑnigɑ]** olarak bulunmakla birlikte sözcüğün Minghua ağzında [**ɑjgɑ]~** [**ẹjgɑ]** biçimlerine de sıkça rastlanabilir.

OTü. ***ana** (ED 169b ***ana**) **+ ga** (küçültme eki) → [**ɑjgɑ]** < ɑnigɑ < ɑnɑgɑ "nine, yaşlı kadına saygılı sesleme biçimi" 0103050301/06,

> [**ẹjgɑ]** 0103050301/02, **[ɑːnigɑː]** 0103020303/33, [**ɑːnigɑ]** 0103020303/15, **[ɑnigɑ]** 0103050102/05, [**ɑnɑgɑ]** 0103010702/59, 0201010102/07, 0202010503/01, 0203020601/41

OTü. /*n/ veya alıntı sözcüklerde istisna olarak söz içi -nı- > -ɾ- gelişmesine de rastlanabilir.

> **ɑnə+sI > ɑɾsə** "onu, harf. onusu" (Bkz. ɑnəsə) 0103010705/26, 0203010302/11 **ɑnə+-sIn > ɑɾsən** "harf. onusunu" 0202030402/47
>
> **ʔhɑnə- > hɑɾ-** "gitmek, tamamen olmak" (Bkz. qɑnə- ~ xa- ~ χɑ- ~ χɑnə- ~ hɑ- ~ hɑn- ~ hɑnə- ~ hɑnə^{h}-) 0202030605/71, 0502020101/215
>
> **ün-ge ʔhanı-** > **ungi ‿ hɑnə-** > **unkia^{h}ɾ-** "çıkıp gitmek, tamamen çıkmak" (Bkz. unkɑnə- ~ unkanə- ~ unkiaː- ~ unkian- ~ unkianə-) 0502020101/35

Çalışmamızda OTü. /*n/ ünsüzü söz içi ünsüz önü durumunda /*l/ ünsüzünden önce geldiğinde /*l/'yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /*-nl-/ > /-nn-/ olmuştur (Bkz. **4.2.9. /*l/**).

Söz sonu konumunda OTü. /*n/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında olduğu gibi korunmuştur, bunun dışında /g/, /g̣/ gibi damak ünsüzleri ile başlayan ek eklendiğinde veya /g/, /k/ damak ünsüzleri ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde /g/, /k/ ünsüzlerinin etkisiyle /*n/ ünsüzünün orta damak /ŋ/'ye geliştiği görülür. Küçük dil /ɢ/, /q/ ünsüzleri ile başlayan ek eklendiğinde veya /ɢ/, /q/, /χ/ ünsüzleri ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde küçük dil sesi /ɢ/, /q/, /χ/ ünsüzlerinin etkisiyle /*n/ ünsüzü küçük dil sesi /ɴ/'ye gelişir. Dahe ağzında, OTü. ***karın** "karın" sözcüğünde söz sonundaki /*n/'nün düştüğü **[qɑːɾə] ~ [qɑɾə]** biçimine de rastlanmıştır (**b.2.1.1.**).

OTü. ***orun** "orun" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında genellikle son ses -n'yi korumuştur (bkz. aşağı), ancak sözcük Minghua ağzında bir kez T1K ağzından söylenen eski bir yoda sunma töreni sırasında söylenen bir parça içinde **[oɾəmnəŋ]** olarak da kaydedilmiştir. Bu durum, muhtemelen **orun+um+nuŋ** > **oɾəmnəŋ** "yerimin" biçiminden gelişmiştir.

Söz sonunda OTü. /*n/ ünsüzü söz başındaki /*b/'yi kendisine doğru çekerek yarı benzeşmeyle /b/ > /m/ gelişmesini sağlar (**b.2.1.1.** OTü. ***bün** "et suyu, et çorba", ayrıca bkz. **4.2.1.1. /*b/: a.3.1**.). OTü. ***-lVn** ses grubu ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde, orta hecedeki vurgusuz dar-düz ünlü düşüp **-ln** olarak karşımıza çıkabilir (Bkz. **4.1.18. /*i/: 18.5.** OTü. ***kelin** "gelin").

Bunun dışında, çalışmamızda /*d/, /*ç/, /*k/, /*ş/, /*t/, /*z/ ünsüzleri ile biten adlara /n/ ile başlayan ilgi ve belirtme hâli ekleri eklendiğinde ekteki /n/ ünsüzü benzeşmeyle ötümlü, patlayıcı /d/ sesine gelişir.

Belirtme hâli ile

ırk+nı > əʰɾq+də "falı" 0502020101/404

baş+nı > bɑʰş +də "başı" 0103010502/12, 0202030301/26, 0502020101/17

oːt+nı > **ot+də** "ateşi" 0103010705/24, 0202030101/04

İlgi hâli ile

bod+nıŋ > boz+dəŋ "vücudun" bozdəŋ ẹʰdə 0103030702/61

üç+niŋ > uş+dəŋ "üçünün" ɑGənə uşdəŋ oʁuɬɬɑr 0103030801/07

ingek+niŋ >**ĭnẹk+dəŋ** "ineğin"ĭnẹkdəŋ sutdə 0202030305/01

ɑdɑk+nıŋ > ɑzɑq+dəŋ "ayağın" uʰkus ɑzɑqdəŋ 0202020303/03, **ɑzɑq+dəɴ** ɑzɑqdəɴ qej 0103050101/44

ırk+nıŋ > **əʰɾq+dəŋ** "falın" əʰɾqdəŋ yzəɣi 0502020101/408

aːş +nıŋ > ɑʰːs+dəŋ "düğünün" ɑʰːsdəŋ kunnəŋgi ẹʰtgində 0202030601/61

baş+nıŋ > bɑʰş+dəŋ "başın" bɑʰşdəŋ səməkdə teɾɣi 0103050102/30, unduʁɑɴnəŋ bɑʰşdəŋ ɸuduɾdɑ 0202010501/01

taːş+nıŋ > dɑs+dəŋ "taşın" gyk dɑsdəŋ yzʉɣẹ 0502020101/54

oːt+nıŋ > **ot+dəŋ** "ateşin" otdəŋ ə͡ş͡ Guzu 0202030101/12

aŋıt+nıŋ > ɑɴət+dəŋ "yabanî ördeğin" ɑɴətdəŋ ɑm naːdi mojnnəŋ 0103020302/18

aːz+nıŋ > ɑːz+dəŋ "az olmasının" kəsɯ ɑːzdəŋ guɑ mi 0203011002/20

biːz+niŋ > bəz+dəŋ "bizim" 0103050101/51, 0202010501/16, 0203020201/13

öküz+niŋ > uʰkus+dəŋ "öküzün" 0202020303/08

b.1. Söz içinde

b.1.1. -VnV- durumunda

b.1.1.1. OTü. /*n/ > SUM, SUD /n/

OTü. ***ana*** "anne" ED 169b → [**ɑnɑ]** "ay." (Bkz. ɑnə) 0102020301/10, 0103010601/73, 0201010102/13, 0202031201/21, 0203020401/18, 0502020101/194, [**ɑːnɑː]** 0201010102/13, 0202030902/124, [**ɑnɑ^{h}]** 0103010703/06, 0202030402/02

OTü. ***iniː*** "küçük erkek kardeş" ED 170a → [**ənə]** "ay." 0103030901/54, 0202030604/69, 0203020402/13, [**əːnə]** 0203020402/01

OTü. ***unıt-*** "unutmak" ED 179b → [**undu-]** 0103050101/05, 0203010301/40, [**uːn̯du-]** 0201010101/02, **[ʊndu**-] 0103010704/14, **[un̯du-]** 0201010101/02

OTü. ***tanu-*** "tanımak" ED 516a → **[dɑnə-]** "ay." 0103040302/12, 0202010901/29, 0502020101/118, [**dɑːnə-]** 0103030901/60, **[dɑːn-]** 0103040404/10, **[dɑn-]** 0202010901/29, 0103030901/18

OTü. ***sınuk** "kırık" ED 837b → [**sənəq]** "ay." 0202030605/46

OTü. ***yonak** "eyerin altına konulan ped" ED 949a → [**jonɑq]** "keçe halı" 0103010305/85, 0202020702/07, **[joːnɑq]** 0202020702/12, [**ojnɑq]** 0103010305/44, [**jynɑq]** 0202020501/71, [**ẹnɑq]** 0103010305/25, **[jonɑːq]** 0103010305/85

b.1.2. -nC- durumunda

b.1.2.1. OTü. /*n/ > SUM, SUD /n/

OTü. ***ėːnlig** (ED 165b ***ėːn)** → [**jẹnnəɣ]** "genişliğe sahip olan" 0103040302/10

OTü. ***toːnlug** (ED 512b ***toːn**) → [**donnəɣ]** "elbiseli, elbisesi olan" (Bkz. donnəɣ) 0202030604/60

OTü. ***saːnlıg** (ED 831a ***saːn)** → [**sɑːnnəʁ]** "sayılı" 0203010301/30

OTü. **kulunlug** "kulunlu" (ED 662b ***kulun** "kulun, tay"**)** → **[quɬunnəq]** "kulunlu, kulunu olan" 0202010502/13

OTü. ***antan** "ondan" ED 177b → [**ɑndɑn]** "ay." (Bkz. ɑːndɑn~ ɑndɑ~ ɑndə ~ ɑndin) 0102020303/46, 0103030802/21, 0202030802/35, 0203010901/09, 0502020101/95

OTü. ***antag** “öyle, onun gibi” ED 177a → [**ɑndɑʁ]** “ay.” (Bkz. ɑːndɑʁ~ ɑdɑʁ ~ ɑndɑː ~ ɑndɑ ~ ɑndɑq ~ ɑndɑɢə ~ ɑndɑχ ~ ɑnd̥ɑʁ) 0102020303/25, 0103050101/15, 0202020501/54, 0203020401/08, 0502020101/26

OTü. ***bunta** “burada” OT 241, **munda** DLT 414 → [**məndɑ]** “burada, buraya, buradan” (Bkz. bəːndɑ~ bəndɑ~ mədɑ~ məndɑː~ məndɑʰ~ mənd̥ɑː~ mənd̥ɑ) 0102020303/21, 0103010502/23, 0201010101/29, 0202030902/93, 0203020601/07, 0502020101/457

OTü. ***üntür-** “çıkartmak, yükseltmek” ED 181b → **[unduɾ-]** “ay.” 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485, **[ʊndəɾ-]** 0202010901/59, [**undəɾ-]** 0103010305/67, 0203020202/11, 0502020101/50, **[und̥uɾ-]** 0103010101/20, 0202030902/130, [**und̥əʰɾ-]** 0103010304/46

OTü. ***küntüz** “gündüz” ED 729b → **[kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʧəs]** 0202030605/47

b.1.2.2. OTü. /*ng/ > SUM, SUD /ŋg/

OTü. ***yenge** “yenge” ED 950a → **[eŋge]** “ağabeyin eşi” 0103020301/07, **[ẹŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ẹŋgeː]** 0103020403/07, [**ẹŋge]** 0203020203/03, [**ẹŋgẹ]** 0103010305/73, **[ẹŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgẹ]** 0103040404/14

b.1.3. -Cn- durumunda

b.1.3.1. OTü. /*n/ > SUM /n/ (≁ Ø/); **SUD** /n/

OTü. ***kaynat-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → **[qɑjnɑt-]** “ay.” 0202030402/42, **[qɑnɑt-]** 0103010705/18,[qɑjnɑd-] 0502020101/330, **[qejnɑd-]** 0202030605/155, **[qejnɑd̥-]** 0103010304/42, **[qejnɑt-]** 0103010304/42, 0202030305/03, 0203020302/06, **[qɑːʧ-]** 0103010705/30

OTü. ***igne** “iğne” ED 110a → [**jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17

b.1.3.2. OTü. /*n/ > SUM, SUD /d/

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → [**usdɑ-]** “ay.” 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [**usd-]** 0203020501/10, [**ŭsdɑ-]**

0202030103/13, [**sud-]** 0202020501/78, [**əsdɑ-]** 0202030902/10, [**ǎsdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, [**ǎsd-]** 0202030402/56, [**əsd-]** 0103020303/18

OTü. ***kişne**- "kişnemek" ED 754a → [**kəsdi-]** "ay." 0202010502/13

OTü. ***yezne** "büyük kız kadeşin kocası" DLT 778 → [**ezde]** "ablanın kocası" (Lei Xuan-chun 1992: 30)

b.1.4. OTü. *-nt, *-nç ünsüz kümeleri ile kapanan sözcüklerde:

b.1.4.1. OTü. /*nç/ > SUM, SUD / ndzi̯/

OTü. ***yanç**- "ezmek" ED 944b → [**jẹndzi̯-]** "ay." 0103010101/04

OTü. ***üçünç** "üçüncü" ED 29b → [**u^{h}dzu̯ndzi̯]** "ay." 0103010306/03OTü.

b.1.4.2. OTü. /*nt/ > SUM, SUD /Øt/

***yunt** "at" ED 946a → [**jyt]** "ay." (Bkz. jyd) 0202030401/03, 0203020401/05, [**jʉt]** 0202030604/47, **[jøt]** 0203020302/18, [**ʒyt]** 0202030401/03

b.2. Söz sonunda

b.2.1. -Vn

b.2.1.1. OTü. /*n/ > SUM /n/ (~/ŋ/~ /ɴ/); **SUD** /n/ (~/ŋ/~ /ɴ/~ Ø)

OTü. ***toːn** "uzun ceket, elbise" ED 512b → [**don]** "ay." 0102020304/07, 0103030702/62, 0202030604/27, [**dun**] 0103040301/01, **[doŋ] doŋ** guɑzɯ 0103010601/57

OTü. ***kün** "güneş, gün" ED 725a → [**kun]** "ay." (Bkz. ɣun ~ χun) 0102020401/27, 0103010601/05, 0201010101/18, 0202030101/02, 0203020202/07, 0502020101/21, [**kuːn]** 0102020302/06, 0103010304/50, [**kuŋ] kuŋ+gẹ** 0203010502/07, **kuŋ+gẹ** 0202030802/01, **[kəŋ] kəŋ+gə** 0103050101/52, [**ku̯n]** 0202030802/41

OTü. ***kaːn** "kan, vucütteki kan" ED 629b → [**qɑn]** "ay." 0102020402/23, 0103020303/42, 0202030104/19, 0502020101/50, [**χɑːn]** 0202030902/96

OTü. ***kıːn** "kın" ED 630b → [**qən]** "milli kıyafetin önündeki süsü, eskiden saç örgüsünün üzerine geçirilen saç kılıftır" 0103030701/24, [**qɑn]** 0103010304/64

OTü. ***kun**- "kapmak, kaçırmak" ED 632b → [**qun-]** "ay." 0103040302/01, 0203020203/08, 0502020101/214

OTü. ***bün** “et suyu, et çorbası” ED 347b → [**mən]** “ay.” 0202030104/15

OTü. ***saːn** “sayı” ED 831a → [**sɑn]** “ay.” 0103030702/36, 0202030201/01, 0502020101/311

OTü. ***sen** “sen” ED 831b → [**sen]** “ay.” (Bkz. sə˜ sən˜ se˜ seːn˜ sẹːn˜ sẹ˜ sẹn ~ sin ~ tsen ~ tsin) 0102020301/35, 0103010703/29, 0201010101/17, 0202030605/150, 0203010303/04, 0502020101/92**, [seŋ] seŋ** geł- 0203011002/18, **seŋ g͡ẹł-** 0103010705/48, **seŋ** go kəsɯɣi͡ ła kełəɴ ɢəzdə bẹ̥rse͡ ła 0201010101/23, **seŋ** go ɢɑɾɑ 0103020304/26, **seŋ go** jẹłɣe ɸuguttsdẹrse 0202031202/10, **seŋ gyzd**ə ŭʂ jʉmɢɑ ŭʂ ɑʂɢɑ 0202030601/39, **seŋ kədʒiːgdi** 0202030902/104, **seŋ** kəsɯɣe bẹ̥ʰːrseː oː 0202010501/17, **seŋ** kəsɯɣi bərmi͡ ła jerłɑʂ də sɑ 0103050301/04, [**seɴ] seɴ** qɑːnnəŋ ʐuzɯnə keɣər 0202030301/15, **seɴ** qɑłək ge 0202010502/18, **seɴ** qɑnɑdo 0103030901/09, **seɴ** qɑɾonə ɑłəɴɢɑ βɑɾ 0202030605/109, **seɴ** ɢɑʁɑ βɑrsɑ 0502020101/276, **seɴ** ɢɑʁɑ mɑɴɢ e͡ɾ 0102020301/32, **seɴ** ɢɑɾɑ 0202030605/139, 0203010701/07, 0203010701/22, 0203010702/10, 0203010701/28, 0203030102/23, 0502020101/490, **seɴ** χussɑ 0103030901/10

OTü. ***yaːn** “yan kemiği, kalça kemiği” ED 940a → [**jɑn]** “ay.” 0202030605/164, [**jɑːn]** 0202031202/52

OTü. ***yan-** “dönmek, geri dönmek” ED 941b → [**jɑn-]** “ay.” 0202030605/04

OTü. ***qon-** “konaklamak, gün geçmek” DLT 342 → [**qun-]** “ay.” 0103040302/24, 0202010901/64, 0502020101/454, **[qon-]** 0502020101/425, **[qɔn-]** 0203020402/03, 0502020101/291, **[χɔn-]** 0502020101/292, [**χun-]** 0502020101/299

OTü. ***kiːn** “göbek” TT 183 → [**kən]** “ay.” 0502020101/31

OTü. ***alın-** “alınmak, kendine çekmek” ED 148a → [**ɑłən-]** “ay.” (Bkz. ɑłn-) 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99, **[ɑłəɴ-] ɑłəɴ-ɢə** 0202030104/14, **ɑłəɴ-qəʂ də** 0103030201/04, **ɑłəɴ-qəʂ mi** 0202030802/19, **ɑłəɴ-ɢɑʂ** 0202030802/33, **ɑłəɴ-ɢɑ** 0103050301/32, 0202020501/77, 0203030101/11, 0502020101/46

OTü. ***heːren** “erkek” ED 232a, ***heːr** TT 181 → **[ɛɾen]** “ay.” (Bkz. əreːŋ) 0202030103/10, 0502020101/386, [**ẹɾẹn**] 0202030104/21

OTü. ***esen** “esen, sağ salim” ED 248a → **[eseːn]** “ay.” 0202030802/25, **[ẹsẹn]** 0103030202/03, **[ẹseːn]** 0202030802/24, **[seːn]** 0203011002/25

OTü. ***orun** “orun” ED 233a → **[oɾən]** “ay.” 0102020301/44, [**oɾəm] oɾəm**+nəŋ uzəɣe oɾəʁ dusɢan 0103010701/113

OTü. ***uzun** “uzun” ED 288b → **[uzun]** “ay.” 0103010305/25, 0202010502/21, **[ʊzuːn]** 0202010901/43, **[uzən]** 0103010304/43, 0103030802/26, 0103040601/08, **[uzuːn]** 0103010305/91, 0202010703/08, 0202030104/09

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[kełən]** “gelin, eş, hanım” 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keːłən]** 0203020201/01, **[kełəːn]** 0202030402/46, **[kełn]** *sık* **[kẹłn]** 0103010305/85, 0103020302/03, **[kełn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kełəŋ] kełəŋ keɣəɾ-** 0202010901/35, **kełəŋ+gẹ** 0203020401/18, **kełəŋ+gi** 0103010705/29, 0202030605/113, **[kełəɴ] kełəɴ͡** ɢəzdə bẹ̥ɾse͡ ɬa 0201010101/23

OTü. ***karın** “karın” ED 661a → [**qaɾən]** “ay.” 0203010503/03, [**qaːɾə]** 0202031202/55, [**qaːɾən]** 0103010501/11, **[qaɾə]** 0202030604/76

OTü. ***kaçan** “ne zaman” ED 592a → [**ɢadʑ̨an]** “ay.” 0202031201/11, **[ɢadʑ̨an]** 0103040601/23, **[qadʑ̨an]** 0103010306/08, **[qadʑ̨an]** 0103010305/36, **[ɢ̥aʰːdʑ̨an]** 0103050301/09, **[ɢaʰdʑ̨an]** 0202020301/04, **[ɢadʑ̨aŋ]** ɢadʑ̨aɴ **ɢadʑ̨aŋ͡ kun** ɢaɾaβaʰɬḛ 0203010302/09, [**ɢadʑ̨aɴ] ɢadʑ̨aɴ͡** ɢadʑ̨aŋ 0203010302/09

OTü. ***kulun** “kulun, tay” ED 662b → [**quɬun]** “ay.” 0202010502/13, 0203010302/10, 0502020101/24, [**quɬən]** 0202030902/48, [**χuɬun]** 0203010502/01, **[quɬuŋ] quɬuŋ͡** kəsdi- 0202010502/16

OTü. ***kuzguːn** “kuzgun” ED 682b → **[ɢuzɢun]** “ay.” 0202030404/16, 0502020101/75, **[ʁuzɢun]** 0202030404/16, [**ɢuzɢuɴ] ɢuzɢuɴ+ɢɑ** 0202030605/84

OTü. ***talkan** “kavurulmuş un” ED 496b → [**tałɢan]** “ay.” 0202020501/78, 0203020202/18, **[tɑɢɑn]** 0103010101/10, **[tałʁɑn]** 0203010801/02, [**tɑɢaːn]** 0103010101/15

OTü. ***yügün** “gem, dizgin” ED 913a → **[jyɣən]** “ay.” 0103040405/18, **[ʒyɣən]** 0202030902/48

OTü. ***yılan** “yılan” ED 930a → **[jiɬan]** “ay.” 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281, **[ʒiɬan]** 0202030902/05, **[jiːɬan]** 0202020501/42, 0202020501/45, **[jiɬaŋ] jiɬaŋ ͡gyzduʁ ͡**oɬuβ 0202031201/28, **[jiɬan] jiɬaɴ͡ ɢaɾaqdəʁ** 0202031201/27

OTü. ***yegen (?yėgen)** “yeğen” ED 912b → **[eɣeːn]** “ay.” 0202030101/08

OTü. ***sɪːgun** “geyik” TT 176, ED 811b → [**suʁun]** “ay.” 0202030105/07, 0202030105/04, [**sɔʁun]** 0202030105/02, **[sɔʁuɴ] sɔʁuɴ+ɢɑ** 0202030105/01

OTü. ***tabışgan** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʧusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

4.2.5.3. Damaksıl Ünsüz /*ñ/

OTü. /***ñ**/ ünsüzü, genizsil ve damaksıl bir ünsüzdür, söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. /**ñ**/ ünsüzü, Sarı Uygur Türkçesinin tüm ağızlarında söz içi iki ünlü arasında iki yöne gelişir. OTü. /***ñ**/ ünsüzünün, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi iki ünlü arasında /y/ [j] ünsüzüne gelişen örnekleri görülür. Minghua ağzında sıfırlandığı bir örneğine de rastlanmıştır. OTü. ***kañu** “ne, hangi” sözcüğünden türeyen ***kañusı** “hangi, hangisi”, ***kañuda** “nerede”, ***kañudan** “nereden” sözcüklerinde hem Minghua hem Dahe ağzında /ñ/ > /j/gelişmesi görülür. Bazen /ñ/’den gelişen /j/, kendisinden önceki art ünlünün ön sıraya geçmesine sağlayabilir (**a.1.1.**). Bunun dışında OTü. ***büñüz** “boynuz” ve OTü. ***beñi** “beyin” sözcüklerinde söz içi iki ünlü arası OTü. /***ñ**/ ünsüzünün /j/ değişmesi aşamasından sonra, tüm Sarı Uygur ağızlarında genizsil, orta damak /ŋ/ ünsüzüyle ikame edilerek sözcüklerin güçlendirildiği görülür. OTü. ***büñüz** “boynuz” sözcüğü Dahe ağzında **/ŋ/** ile ikame edilmiş biçimleri yanında, ünlüler arası /j/’nin izini kaybolurken ünlü üzerine bıraktığı uzunluklarla gösterir. Öyle ki bu sözcüğün ***-üñü-** ses dizisinin bu değişmelerle Minghua ağzında ise **-o-** olarak tekleştiği görülür (**a.1.2.**). Söz içinde OTü. /*ñ/ ünsüzü söz başındaki /*b/’yi kendisine doğru çekerek yarı benzeşmeyle /b/ > /m/ gelişmesini sağlar (Ayrıca bkz. **4.2.1.1. /*b/: a.3.1**.).

Söz sonu **-Vñ** durumunda, OTü. /***ñ**/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında /y/ [j] sesine gelişmiştir, ancak OTü. ***koːñ** “kucak” sözcüğünde **/ñ/ > /jn/** olarak karşımıza çıkar, sözcük /j/’nin etkisiyle de ön sıraya geçmiştir (**b.1.1.**). Bu sözcük elbette OTü. **/ñ/** sesinin Türkiye Türkçesindeki benzer gelişmesi ile karşılaştırılabilir. OTü. **küñ-** “yanmak” sözcüğü daha önceki çalışmalarda **[kyj-]** olarak kaydedilirken,

çalışmamızda ise OTü. **/j/** ünsüzünün izini ünlüye uzunluk olarak bırakarak sıfırlandığı, [**kyː-]** olarak söylendiği tespit edilmiştir.

Eski Türkçe +**kIñA** küçültme ekindeki /**ñ/** ünsüzü, bu genel değişmenin dışında bir durum göstererek tüm Sarı Uygur ağızlarında /n/'li biçimleriyle karşımıza çıkar:

+ **kIñA > +ɢənɑ/gəni**

OTü. ***taŋ+kıña** (ED 510b ***taŋ**) → [**dɑɴɢənɑː]** "güzel, şık, mükemmel" 0202030402/44, [**dɑɴɢənɑ]** 0202030902/14, 0202030605/89

OTü. ***yakşı+kıña** (ED 908b ***yakşı**) → **[hɑʂɢənɑ]** 0202030802/27

OTü. ***kiçig+kiñe** (ED 696a ***kiçig**) → [**kədʒikgəni]** ər jẹr drо 0202010901/28

Mo. **biça+kına** (Lessing 2003: 162a **biça**) → **[məndʒaɢənɑ]** bər ʒy 0202030901/19

a. Söz içinde

a.1. -VñV- durumunda

a.1.1. OTü. /*ñ/ > SUM, SUD/j/(~ Ø)

OTü. ***kañusı** "hangisi" < **kañu+sı** T3K İYELİK EKİ, ED 632b **kañuː** → **kayusı** → [**ɢɑːjsə]** "hangi, hangisi" 0202030902/06, **[ɢɑjsə]** 0103010702/66, 0201010101/19, 0202031201/19, 0203020401/13, 0502020101/117, **[ɢɑjsə̆]** 0103030802/13, [**ɢeːjsə]** 0203020401/20, [**ɢejsə]** 0202020701/03

OTü. ***kañuda** "nerede" < ***kañu+da** BULUNMA-AYRILMA HALİ EKİ → **kayuda** → **[ɢɑːjdɑ]** "ay." 0103030901/52, 0203030102/16, **[ɢɑjdɑ]** 0103040401/44, 0202020501/67, 0203010302/13, 0502020101/443, **[ɢejdɑː]** 0103010705/30, **[ɢejdɑ]** 0103050101/07, 0202010901/77, 0203010303/02, 0502020101/488, [**gejdɑ]** 0103010305/49, [ʁejdɑ] 0103040601/11, 0202010901/48

OTü. ***kañudan** "nereden" < ***kañu+dan** AYRILMA HALİ EKİ → **kayudan** → [**ɢɑjdɑn]** "ay." 0103040401/32, [**ɢejdɑn]** 0103030802/35, 0202030604/32

OTü. ***kañak** "kaymak" TT 173, ED 636b → [**qejɑq]** "ay." 0202031202/42, **[qɑːjɑq]** 0103010101/10, **[qɑjɑq]** 0103010306/16, **[qɑjɑɢ]** 0202031202/38, **[qɑjɑg̰]** 0103010702/54

OTü. ***tuñag*** “toynak” ED 519a → **[dujiʁ]** “ay.” 0202020303/06, **[dujuʁ]** 0202031201/27

OTü. ***küñük** ED 731a **küñük (?g-)**→ [**kʉːk]** “tavadaki yanık yemek” 0103010705/28

OTü. ***büñüz** “boynuz” ED 352a → **[moːus]** 0202030105/01, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[mɔːs]** 0202030401/21, **[mos]** 0103010705/03**,** ***fakat*** **[muŋus]** “ay.” 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moŋs]** 0202030902/76 olarak da, aşağı bkz.

a.1.2. OTü. /*ñ/ > SUM, SUD /ŋ/

OTü. ***bėñi** “beyin” ED 348b → [**moŋe]** “ay.” 0202030404/07, [**moŋẹː]** 0202030404/09

OTü. ***büñüz** “boynuz” ED 352a → **[muŋus]** “ay.” 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moŋs]** 0202030902/76, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[mɔːs]** 0202030401/21, **[mos]** 0103010705/03

b. Söz sonunda

b.1. -Vñ durumunda

b.1.1. OTü. /*ñ/ > SUM /j/ (~Ø); **SUD** /j/

OTü. ***taːñ** Erdal 2004: 74**,** ***taːy** “tay” ED 566b → [**deːj]** “tay, yavru erkek at” 0102020301/11, [**dej]** 0103040404/13, 0103020301/06

OTü. ***koːñ** “koyun” ED 631a ***koy** DLT 351 → [**ɢoj]** “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” (Bkz. ʁoj) 0102040301/02, 0103040401/40, 0201010102/02, 0202030604/60, 0203020202/15, 0502020101/92, [**ɢoːj**] 0202020301/11, 0203010503/04, [**ɢɔːj**] 0103040405/24, 0202030802/48, **[ɢɔj**] 0103040301/12, 0202030306/0, 0203020501/03

OTü. **küñ-** “yanmak” ED 726b → [**kyː-]** “ay.” 0103020303/36, **[kyj-]** (Lei Xuan-chun 1992: 176)

OTü. ***koːñ** “kucak” ED 631b’den → [**ɢojiɴ]** < ɢojin “ay.” 0103050102/31, **[ɢøjn]** 0103010703/06

4.2.5.4. Genizsil Orta Damak Ünsüzü /*ŋ/

OTü. genizsil **/*ŋ/** ünsüzü ötümlü, genizsil, orta damak ünsüzüdür, yalnızca söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. **/*ŋ/** ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında ön ünlü komşuluğunda orta damak /ŋ/ olarak korunurken (**a.1.1.**), art ünlü komşuluğunda ise küçük dil sesi /ɴ/ ünsüzüne gelişir (**a.1.2.**).

Sarı Uygur ağızlarında OTü. **/*ŋ/** ünsüzünün söz içinde **/m/**'ye geliştiği biçimlerine de rastlanabilir: OTü. ***süŋük** "kemik" sözcüğü Sarı Uygurların Dahe ağzında **[suŋuk] ~ [soŋug] ~ [sɔŋuk] ~ [soŋuɡ] ~ [suŋuːk]** olarak korunmuşken, Minghua ağzında ise **/*ŋ/ > /m/** gelişmesi ile **[səmək]** olarak telaffuz edildiği duyulur, Dahe ağzında kaydedilen [**sɔɴug]** biçimi muhtemelen kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur (**a.1.1.1.).** Bununla birlikte söz içi ünsüz önü durumunda Dahe ağzında OTü. **/*-ŋl-/ > /-md-/** gelişmesinin bir örneği tanıklanmıştır (**a.2.5.**).

OTü. **/*ŋ/** ünsüzünün, söz içi ünsüz önü durumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında ön ünlü komşuluğunda /ŋ/ olarak korunurken (**a.2.1.**), art ünlü komşuluğunda ise küçük dil /ɴ/ ünsüzüne gelişmiştir (**a.2.2.**). OTü. ***-ŋr-** ünsüz kümesi, hem ön hem art ünlü komşuluğunda iki ünsüz arasında bir ünlü türemesiyle açılır (Bkz. **a.2.1.**; **a.2.2.**). Fakat art ünlü komşuluğunda OTü. ***-ŋr-** ünsüz kümesinde iki ünsüz arasında /ɢə/ ses grubu türeyerek OTü. *-ŋr- > -ɴɢər- gelişmesinin iki örneğine rastlanır (**a.2.2.**). OTü. **/*-rŋ-/** ünsüz kümesinde ise aynı sözcükte **-rŋ-** olarak korunması yanında -rn- olarak geliştiğine de rastlanabilir (Bkz. **a.3.1.**). OTü. *-ŋl- ünsüz kümesinde OTü. /*ŋ/ ünsüzü kendisinden sonraki /*l/'yi kendisine doğru çekerek benzeşmeyle -ɴn- gelişmesi ortaya çıkar (**a.2.3.** Ayrıca bkz. **4.2.9. /*l/**). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz içi ve söz sonunda düzenli olarak OTü. /*ŋ/'nin genizsil orta damak özelliğini kaybederek genizsil dişeti /n/ ünsüzüne geliştiği örnekleri görülür: Ön ünlü komşuluğunda söz içi konumu /d/ ünsüzünden önce geldiğinde OTü. /*ŋ/ ünsüzünün /n/'ye gelişen bir örneğine rastlanmıştır (**a.2.4.**).

Çalışmamızda OTü. /*ŋ/ ünsüzünün /*r/ ünsüzünden sonra /n/'ye gelişen bir örneğine rastlanmıştır, ancak daha önceki çalışmalarda /ŋ/ olarak kaydedilmiştir (**a.3.1.**).

OTü. ***yalŋuːz** "yalnız" sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında muhtemelen ***yanŋuːs** > ***jɑNNəs** > ***jɑNʁəs** aşamalarından geçerek [**jɑNqəs**], [**jɑːNqəs**] olmuştur.

OTü. ***yalŋuz** "yalnız, tek" ED 930b **yalŋuːs** → [**jɑNqəs**] "ay." 0103030901/54, 0202030901/13, 0203020201/21, [**jɑːNqəs**] 0202030802/56

Sarı Uygur ağızlarında söz içinde OTü. *-ng- ünsüz kümesinden gelişen orta damak /ɴ/ sesine de rastlanır.

Art ünlü komşuluğunda T1K zamirinin yönelme durumunda OTü. **ben+ga** > ***baŋa** (> **maŋa**) "bana" sözcüğündeki ünlüler arası /ŋ/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında küçük dil **/ɴ/** sesine gelişerek [**mɑNɑ**] yanında, [**N**] daha da zayıflayarak izini ünlüye uzunluk bırakarak sürdürür: [**mɑː**]. Hem Minghua hem de Dahe ağızlarında /ŋ/ > /ʁ/ gelişmesini gösteren **[mɑʁɑ]** biçimine Minghua ağzında daha sık karşılaşılır. Bu gelişmeler T2K zamiri OTü. **sen**'in yönelme durumu **sen+ga** > **saŋa** "sana" üzerinde de görülür.

OTü. **ben+ga** > ***baŋa** OTG 239 > ETü. **baŋa~ maŋa** → [**mɑNɑ**] "bana, benim için" 0103010303/28, 0202030902/47, 0203011002/26, 0502020101/430, **[mɑʁɑ]** 0103050301/12, 0202010502/24, [**mɑː**] 0103010303/28, 0202030902/65, 0203020501/27, 0502020101/430

OTü. **sen+ga** > ***saŋa** OTG 252 → [**sɑNɑ**] "sana, senin için" 0201010101/25, 0202030401/07, 0203020401/18, 0502020101/318, **[sɑNɑː]** 0202030605/67, **[sɑN]** 0202020501/98, **[sɑʁɑ]** 0102020303/45, 0103010701/122, 0202030301/32, **[tsɑʁɑ]** 0103040405/04, **[sɑː]** 0102020303/46, 0103010306/09, 0201010101/23, 0202020501/30, 0203010301/45, 0502020101/121

OTü. ***üzeŋü** "üzengi" sözcüğü Şinas Tekin tarafından **iz+e-n-gü** "ayak tabanı" olarak geliştiği belirtilmiştir (2001). Buna bakarak, bu sözcüğün zamanla ***-VngV- > -VŋV** olarak gelişmesini gösterirken, Sarı Uygur Türkçesinde ise daha

sonra tekrar /ŋ/ sesinin etkisiyle ***-VŋV-** > **-VŋgV** olarak /**g**/ ünsüz türemesine uğradığını anlamaktayız.

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[eːzeːŋgə]** “ay.” 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, **[ẹzəŋgə]** 0102020303/17, **[uzeːŋgə]** 0202020101/02, **[ŭzeːŋgə]** 0202020101/02, [izəŋgə] 0102020303/07, [yzẹŋgə] 0103050302/08

Muhtemelen eski bir Çince *ting* alıntı sözcüğünden türetilmiş **tıŋla-** “dinlemek” da /ŋ/ -ng- ünsüz kümesinden gelişmiştir.

Ç. 听 ting+T.+la < OTü. ***tıŋla-** “dinlemek” ED 522a, ***tiŋla-** OT 254 → [**dəŋnɑ-]** “gizli dinlemek” (Lei Xuan-chun 1992: 100)

-ng- ünsüz kümesinin ön ünlülü sözcüklerde -ŋg- olarak gelişirken, art ünlülü sözcüklerde -NG- olarak geliştiği örnekler görülür.

? Ç. 等 **deng** > ETü. **teŋ-e** “eşit, denk” **(*teŋ** ED 511a’den), belki Mo. **döngne-** “destek koymak, desteklemek” Lessing 2003: 426a → **[døŋgẹ-]** “iki taraf veya tek taraf kolundan tutmak, kola girmek” 0103010305/52, [**dʉŋge^{h}-]** 0203020403/06, **[dyŋgi-]** 0102020303/35

Mo. **engger** “elbisenin aşağı sarkan kısmı, klapa(lar); bir dağ veya tepenin güney tarafı” Lessing 2003: 506 → **[ɑːŋgɑɾ]** “Şıra Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur” 0203020601/33, **[ɑŋgɑɾ]** 0203020601/28, [**əŋgɑɾ]** 0202030403/01, 0203020201/12

OTü. ***toŋ** “soğuk” ED 513a’dan **1 toŋ** → [**doNGe-]** “donmak” 0502020101/23

Mo. **solungga** “gök kuşağı” Lessing 726a → **[sołɑNGə]** “ay.” 0103010304/14, [**sułɑNGə]** 0102020304/10

Mo. **godgor** “kısa çıkıntı, kısa ve dik (kuyruk, vb.)” Lessing 570a → **[GɔNGɔɾ]** “(tava, tencerenin)dip, popo, arka” (Bkz. **ʁɔNGəɾ**) 0202030404/16, [**GɔNGuɾ]** 0202030404/16, **[GɔNGəɾ]** 0202030902/35

[nɑŋgɑ] “bir şeyi beceremeyen kimse” kəm kəm mɑ n. dɾo 0201010101/33

[tɑNGəɾɑq] “arkadaş” 0502020101/306

Sarı Uygur ağızlarında ses taklidi sözcüklerden türeyen söz içi -ŋg-~ -NG- li birkaç sözcüğe rastlanır**.** Bu sözcüklerde genizsil orta damak ünsüzü ön sıradan ses taklidi sözcüklerde -ŋg- olarak, art sıradan ses taklidi sözcüklerde ise -**NG**- olarak duyulur.

[dəŋgəɾdik] "metallerin çarpışmasından çıkan ses için sözcük" **d.** ɑq ͡Gɑʰtdəŋ yzẹŋgəsə d. 0103050302/08

[dɑNGəɾdəq] "metallerin çarpışmasından çıkan ses için sözcük" **d.** ẹzəŋgə d. 0102020303/17, izəŋgə d. 0102020303/07

[dɑNGəɾɑs-] "metallerin çarpışmasından çıkan ses için fiil, *dɑNGəɾ*+ -s-" 0102020303/17

[ʂɑNGəɾɑ-] "nehir veya ırmaktaki suyun akış sesi için fiil" oɾəNGə ʂ.-k geɬeɾ GɑɾɑGɑɾɑ 0202030201/04

Dahe ağzında bir sözcükte /m/'den gelişen küçük dil /N/ ünsüzüne de rastlanmıştır.

dumɑq > [duNɑq] "çadırın içinde yukarı veya önemli yeri" 0202010901/82

OTü. /*ŋ/ ünsüzünün, söz sonunda ön ünlülü sözcüklerde orta damak /ŋ/ olarak korunmakla birlikte, bazı art ünlülü sözcüklerde de korunduğu görülür. Söz sonu konumunda OTü. /*ŋ/ ünsüzü, /G/ gibi küçük dil ünsüzüyle başlayan bir ek ile genişletildiğinde veya /G/, /q/ gibi küçük dil ünsüzleriyle başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla /*ŋ/ > /N/ gelişmesi görülür. İstisna olarak, şarta bağlı olmayarak aynı sözcük hem /ŋ/'li hem /N/'li olarak da kaydedilmiştir. Örneğin OTü. ***oŋ** "sağ; doğru" sözcüğü "düzgün" anlamında kullanıldığında [**ɔN**] (**ɔN boɬ-** "düzgün olmak, yolunda gitmek") olarak da duyulur, ancak "sağ" anlamında kullanıldığında ise [**oŋ]** olarak kaydedilmiştir. OTü. ***soŋ** "son" sözcüğünde istisna olarak /d/ ünsüzü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde de /*ŋ/ > /N/ gelişmesi dışında, Minghua ağzında **sondɑ**, **sondɑn, soɾndɑ** gibi /*ŋ/ > /n/ olarak genizli niteliğini yitirmiş olarak duyulur (**b.1.1.**). OTü. **/*ŋ/** ünsüzü, art ünlülü

sözcüklerde söz sonunda küçük dil sesi /ɴ/ ünsüzüne gelişir (**b.1.2.**). OTü. ***kalıŋ** "başlık parası" sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz sonundaki OTü. /ŋ/'nin genizsil orta damak özelliğini kaybederek /n/'ye gelişmiştir, ancak küçük dil ünsüzü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde /n/ > /ɴ/ olarak gelişir (**b.1.3.**).

Söz içi ve söz sonunda OTü. /*ŋ/ ünsüzü söz başındaki /*b/'yi kendisine doğru çekerek yarı benzeşmeyle /b/ > /m/ gelişmesini sağlar (Ayıca bkz. **4.2.1.1. /*b/: a.3.1**.).

a. Söz içinde

a.1. -VŋV- durumunda

a.1.1. OTü. /*ŋ/ > SUM, SUD /ŋ/

OTü. ***köŋül** "gönül" ED 731b → **[gøŋył]** "ay." 0202030605/36, 0203020402/24, 0502020101/351, **[gøŋəł]** 0103010702/55, 0103050301/22, **[gøŋyː]** 0502020101/338, **[gøŋʉł]** 0202030304/01, 0502020101/331, **[gyŋʉł]** 0502020101/223, **[gioŋəł]** 0103010702/84

OTü. ***köŋüllüg** "akıllı, gönüllü" ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** "vicdenli, akıllı" 0203010702/19

OTü. ***iŋir** "akşam" ED 188b → **[jiŋəɾ]** "ay." 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋəɾ]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

OTü. ***siŋür-** "yutmak" ED 841a → [**səŋəɾ-]** "ay." 0502020101/96

OTü. ***siŋ(i)l+i** T3K İYELİK "küçük kız kardeşi" ED 839a **siŋil** → **[səŋnə]** "ay." 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

a.1.1.1. OTü. /*ŋ/ > SUM /m/; **SUD** /ŋ/

OTü. ***süŋük** "kemik" ED 838b → **[suŋuk]** "kemik, boy" 0202030605/164, 0203010301/28, **[səmək]** 0102020402/25, 0103020303/45, 0103050102/30, **[soŋug]** 0202030604/62, **[sɔŋuk]** 0202030401/30, 0202030604/62, 0202030902/125, 0203010301/15,

[soŋug] 0202030604/62, **[suŋuːk]** 0203020403/07, [**sɔNug]** 0202030402/15

a.1.2. OTü. /*ŋ/ > SUM, **SUD** /N/

OTü. ***aŋıt** “kırmızı renkli büyük bir kuş, çalılık kazı” ED 176a → [**ɑNət]** “yabanî ördek” 0103020301/22

OTü. ***yaŋan** “fil” ED 952a, ***yagan** ED 904a → [**jɑNɑn]** “ay.” 0202030601/67, **[jɑʁɑn]** 0103010601/37, 0202031202/47, 0502020101/280

OTü. ***yaŋı** “yeni” ED 943b → [**jɑNə]** “ay.” 0103030702/98, 0202010901/02, [**jɑNəː]** 0202030101/05, [**jɑNo]** 0103010601/69, **[jɑːNə]** 0202030801/10

OTü. ***yaŋak** “yanak kemiği” ED 948b → [**jɑNɑq]** “çene” (Lei Xuan-chun 1992: 249)

OTü. ***koŋur** “kahverengi” ED 639 → **[GɔNuɾ]** “kahverengi, mor rengi” 0103050303/29, **[GoːNəɾ]** 0103020303/35**,** **[GɔːNəɾ]** 0103020303/42, **[GɔNəɾ]** 0103050303/30

OTü. ***daŋıl** “çizgili” ED 520a → [**dɑNəɬ]** “göz çevresinde sarı renkli tüyü olan veya göbek kısmında sarı tüyü olan hayvan” (Lei Xuan-chun 1992: 93)

OTü. ***sıŋar** “yarı” ED 840b → [**səNɑɾ]** “ay.” 0103010305/91, 0202030401/04, 0502020101/15, [**sɑNɑɾ]** 0203010301/19

OTü. ***toŋar-** “soğutmak” ED 515b (DLT III: 390) → [**doNuɾ-]** “ay.” 0202030605/36, **[doNəɾ-]** 0103010306/16

a.2. -ŋC- durumunda

a.2.1. OTü. /*ŋr/ > SUM, SUD /ŋəɾ/

OTü. ***teŋri** “gökyüzü; Tanrı” ED 523b-524a **teŋri** → **[deŋəɾ]** “ay.” 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋəɾ]** 0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, [**diŋəɾ**] 0102040301/13, 0502020101/215

OTü. ***böŋre-** OT 250 → [**moŋərẹ-]** “böğürmek, öküz bağırmak” 0202030303/04, [**moŋərẹ-]** 0202030303/04, [**oŋəre-]** 0202030204/03

a.2.2. OTü. /*ŋr/ > SUM, SUD /ɴəɾ/~ /ɴGəɾ/

OTü. ***baŋra- (**ED 770b **maŋraː**-) → **[mɑɴGəɾɑ-]** "konuşmak" 0103040601/03, 0202010301/08, 0203020101/04, **[mɑɴGər-]** 0103050201/06

OTü. ***baŋraːş-** (ED 770b ***maŋraː**-) → [**mɑɴərɑs**-] "koyunlar bağırmak" 0103040405/24

OTü. ***koŋragu** "çıngırak, çan" ED 640a → [**qɔɴGəɾɑʁə]** 0202030104/05

a.2.3. OTü. /*ŋl/ > SUM, SUD /ɴn/

OTü. ***aːŋla-** "duymak, dinlemek, işitmek" → [**ɑɴnɑ-]** "ay." 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488, [**ɑɴn]** 0103010602/16, 0203010303/17, 0502020101/389, [**ɑɴnə-]** 0502020101/441, [**ɑɴnɑʰ-]** 0202031202/57

a.2.4. OTü. /*ŋ/ > SUM, SUD /n/

OTü. ***öŋdün** "doğu" ED 178a → **[undun]** "ay." 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

a.2.5. OTü. /*ŋ/ > SUD /m/

OTü. ***tüŋlük** "çadırın tepesindeki havalandırma penceresi" ED 520b → **[dumdək]** "ay." 0202030402/43, **[dumdəq]** 0202030104/16

a.3. -Cŋ- durumunda

a.3.1. OTü. /*rŋ/ > SUM, SUD /ɾn/~ /ɾŋ/

OTü. ***tırŋak** "tırnak" ED 551b → [**dəɾnɑq]** "ay." 0502020101/402, [**dəɾŋɑq]** (Lei Xuan-chun 1992: 101; CHEN Zongzen 2004: 499)

b. Söz sonunda

b.1. -Vŋ

b.1.1. OTü. /*ŋ/ > SUM, SUD /ŋ/(~/ɴ/~ /n/)

OTü. ***kėːŋ** "geniş" ED 724b → [**keŋ]** "ay." 0202020302/03

OTü. ***jėŋ** “yen” ED 940b → [**jiŋ]** “ay.” 0202030605/55

OTü. ***oŋ** “sağ; doğru” ED 166b → [**ɔːɴ]** “sağ, düzgün” **ɔːɴ+ɢɑ** 0202020501/58, [**ɔɴ**] **ɔɴ boł-** 0202020501/27, [**oŋ]** 0103010601/81, 0502020101/281

OTü. ***soŋ** “son” ED 832b → [**soŋ]** “son, sonra” 0103030801/02, 0202010701/06, 0203020501/27, 0502020101/375, [**soːŋ]** 0102040301/10, 0103030901/62, 0203010301/27, **[sɔŋ]** 0103040301/23, 0202030604/15, 0203020202/09, 0502020101/174, **[tsɔŋ]** 0202030604/30, **[son] son+dɑ** 0103040301/27, **son+dɑn** 0103010303/27, **[soɾn] s.+dɑ** 0103010703/32, **[soɴ] soɴ qɑł-** 0202010701/05, **soɴ+ɢɑ** 0103020302/13, 0202020301/15, 0203020203/26, **soɴ+ɠɑ** 0103010705/44, **[sɔːɴ] sɔːɴ qɑł-** 0202030605/44, **[sɔɴ] sɔɴ+ɢɑ** 0103010602/21, 0202031202/57, 0203020401/17, **[sɔɴ]+dɑ** 0203020403/17, **sɔɴ+dɑn** 0103010305/94

OTü. ***yuːŋ** “yün” TT 180, ED 941b → [**jyŋ]** “ay.” 0102020304/11, 0103030201/24, 0202030104/09, 0203020302/09, **[ʒyŋ]** 0103010601/68, 0202010703/08, 0203010303/13

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, [**odəŋ**] 0103030901/06, 0202030401/13, [**oːdəŋ**] 0202030401/14

b.1.2. OTü. /*ŋ/ > SUM, SUD /ɴ/

OTü. ***taŋ** “şafak, tan” ED 510b **1 taŋ** → [**dɑɴ]** “ay.” 0103010305/66

OTü. ***baŋ-** “gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak” ED 348a, ED 767a **maŋ-** → [**mɑɴ-]** “ay.” 0102020401/20, 0103010304/50, 0202010503/13, 0203011002/21, 0502020101/240, [**mɑːɴ-]** 0103010305/32, 0202010503/10, [**mɑː-]** 0202020701/36

OTü. ***toŋ-** “donmak, soğumak” ED 515 → [**doɴ-]** “ay.” 0202030605/31

OTü. ***toŋ** “soğuk” ED 513a → [**doɴ]** “ay.” 0202030401/29

b.1.3. OTü. /*ŋ/ > SUM, SUD /n/(~ /ɴ/)

OTü. ***kalıŋ** “başlık parası” ED 622a → [**qɑłən]** “ay.” 0103040601/15, 202030604/19, 0203010303/06, **[χɑłən]** 0103040601/18, 0103040601/16, **[qɑłuɴ] qɑłuɴ qɔł-** 0203010303/08

4.2.6. Titremeli Ünsüz /*r/

OTü. /*r/ ünsüzü ötümlü, vurmalı, dişeti-damak ünsüzüdür. Söz içi ve söz sonunda bulunan OTü. /*r/ ünsüzü Sarı Uygur ağızlarında da korunmuştur. Tüm Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*r/ ünsüzü söz içi konumu iki ünlü arasında (**a.1.1.**), söz içi ünsüz önü durumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında korunarak yaygın bir şekilde tek vuruşlu /ɾ/ sesine gelişmiştir, istisna olarak çok vuruşlu /r/ sesine de rastlanabilir. OTü. ***sargar-** "sararmak" sözcüğünün Minghua ağzında /r/'nin eriyip sıfırlandığı [**sɑʁɑɾ-]** biçimine de rastlanmıştır (**a.2.1.**). Dahe ağzında OTü. *-rl-, *-rg-, *-rkl-, *rç (> -rçg-) ünsüz kümelerinde /*r/ ünsüzünün düştüğü örneklere rastlanmıştır, ancak çalışmamızda kaydedilmemiştir. Minghua ağzında da aynı durum görülür (**a.2.2.**).

OTü. /*r/ ünsüzü söz içi ilk hece sonunda ünsüz önü durumunda (**a.3.**), söz içi ünsüz ardı durumunda (**a.4.**), söz sonunda (**b.1.1.**), tek veya çok heceli sözcüklerde son ünsüzden önce (**b.2.1.**) tüm Sarı Uygur ağızlarında korunarak yaygın bir şekilde tek vuruşlu /ɾ/ sesine gelişmiştir, ancak dağınık olarak çok vuruşlu /r/ sesine de rastlanır, bu durum aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülebilir.

Minghua ve Dahe ağızlarında son ünsüzden önce -rk ünsüz kümesi korunmakla birlikte iki ünsüz arasında bir ünlü türemesiyle açılma görülür (Bkz. (**b.2.1.** OTü. ***börk** "şapka").

Söz içi ünsüz ardı durumunda OTü. -pr- ünsüz kümesi, bazen yeniden düzenlemeyle -pr- > -ɾβ- olarak görülür, bazen de /*p/'den gelişen /β/ daha da zayıflayıp sıfırlanarak -pr- > -ɾβ- > -r- gelişmesine de rastlanır. OTü. -gr- ünsüz kümesinde ise bir açılma görülür (**a.4.1.**).

Söz sonunda sayılı örneklerde istisna olarak ünlü ile başlayan sözcük ile ara vermeden söylendiğinde OTü. /*r/ ünsüzünün eriyip sıfırlandığı biçimlere rastlanır, bazen ünlü veya zayıf ünsüzler ile başlayan ekler ile genişletildiğinde de aynı eğilim görülür.

OTü. ***baːr** "var" ED 353a → **[bɑɾ]** "ay." (Bkz. ɑːɾ~ ɑɾ~ bɑːɾ~ bɑr~ b̥ɑɾ~ βɑːɾ~ βɑɾ~ vɑɾ) 0102040301/19, 0103020304/37, 0201010101/05, 0202030902/96, 0203020403/11, 0502020101/465

[bɑː] şit bordap **bɑ͡e** də 0103020302/12

[**βɑː]** ɑndɑʁ mə͡**β͡ɑ e** sɑː 0203010303/02

OTü. ***bar-*** “gitmek, varmak” ED 354a → [**bɑr-]** “ay.” (Bkz. ɑːr-~ ɑr-~ ɑr-~ ɑʰr-~ bɑːr-~ bɑr-~ bɑʰr-~ b̥ɑr-~ b̥ɑʰr-~ βɑːr-~ βɑr-~ βɑr-~ βɑʰr-~ vɑː-) 0102020401/49, 0103010705/42, 0201010101/22, 0202010502/16, 0203011002/02, 0502020101/426

[bɑː-] bɑ-ʁɑ͡ɬɑ 0103040301/20

[bɑ-] e̬ʰdəp **bɑ-ʁɑ** 0102020303/27

[**βo-]** ortdɑʁəɬɑ͡**βo-ʁɑndɑ** 0202030401/05

OTü. ***bėːr-*** “vermek” ED 354b → [**beɾ-]** “vermek, ödemek, biri için yapmak” (Bkz. eɾ-~ beʰɾ-~ be̬r-~ be̬ʰːɾ-~ be̬ʰɾ-~ b̥eɾ-~ b̥eʰɾ-~ b̥e̬ɾ-~ b̥e̬ʰɾ-~ βeɾ-~ βe̬ɾ-~ veɾ-) 0102020301/05, 0103040301/17, 0202010702/04, 0203020202/20, 0502020101/124, **[beːɾ-]** 0203020402/05, **[be̬ɾ-]** 0103040601/18, 0201010101/25, 0202010901/52, 0203020202/15, 0502020101/142

[be-] ɢuzup **be-u** d̥ə 0103010101/11

Söz sonu konumunda OTü. ***sargar-*** “sararmak” sözcüğü Dahe ağızlarında bir kez [**sɑrʁɑɬ-]** olarak da kaydedilmiştir.

OTü. ***sargar-*** “sararmak” ED 849a → [**sɑrʁɑɬ-]** “ay.” 0203030102/09, [**sɑrʁɑr-]** 0103010701/106, [**sɑʁɑr-]** 0103010101/20

OTü. şart zarf-fiili eki -s*Ar*’dan gelişen şart kipi eki, modern Türk dilinin diğer türlerinde olduğu gibi tüm Sarı Uygur ağızlarında da son ses /-r/’nin eriyip düştüğü biçimi -s*A* olarak vardır.

Sarı Uygurların tüm ağızlarında -Vr ses grubuyla biten fiillere kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki ünlünün soluklulaştığı görülür. Bunun dışında açık hece konumunda -VrV ses grubuyla biten isim ve sıfat soylu sözcüklerde son sesteki ünlünün düşme eğilimi görülür.

OTü. /***er/*** ses grubundan gelişen **əʰr** ve **əʰr**’in daha ileri bir aşaması olan **/hr̥/~ /χr̥/’**de ise /*e/ ünlüsünden gelişen soluklu /əʰ/’nın kaybolmasıyla ünlü kendi üzerindeki solukluluğunu /r̥/ ünsüzünü ötümsüzleştirerek göstermiştir (Bkz. **4.1.9. /*eː/: 9.d.** *Soluklulaşma:* ***eːrk-**’li örnekler; **4.1.10. /*e/: 10.4.** *Soluklulaşma:* ***erk-**’li örnekler; **4.1.12. /ė/: 12.3**. *Soluklulaşma:****ėrt-**’li örnekler). OTü. ***-ırk-** → əʰrq/ɢ

yapısında /əʰ/ ünlüsünün sızıcı unsuru tam segmentleşerek /əʰ/ → -əχʀɢ-~ χ̝ʀq~ hʶq göçüşmeyle ünlü sesin önüne geçtiği görülür, bazen sözcüğün ortadaki soluklu /əʰ/ ünlüsü kaybolup izini ötümsüzleşen /ʁ̥/~ /ʀ̥/ üzerinde gösterir. (Bkz. **4.1.8. /*ı/**: **8.5.** *Soluklulaşma*: ***ırk-**'li örnekler).

a. Söz içinde

a.1. -VrV- durumunda

a.1.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ʁ/ (~/r/)

OTü. ***saran** "cimri" ED 853b → [**sɑʁɑn]** "becerikli, yetenekli (bayan için)" 0103010705/15

OTü. ***yaraş-** "uygun olmak, yakışmak" ED 972a → [**jɑʁɑs-]** "ay." 0103010702/80, 0202031201/26

OTü. ***aːrıg** "temiz" TT 172, ED 213b → [**ɑʁəʁ]** "ay." 0103030802/21, 0202020501/11

OTü. ***karın** "karın" ED 661a → [**qɑʁən]** "ay." 0203010503/03, [**qɑːʁə]** 0202031202/55, [**qɑːʁən]** 0103010501/11, **[qɑʁə]** 0202030604/76

OTü. ***tarıg** "tarlada yetiştirmiş gıda" ED 537b → [**dɑʁəʁ]** "buğday" 0103030701/47, 0202010703/18, [**dɑːʁəʁ]** 0202020701/01, [**dɑʁəq]** qɑʁərəβərʁɑn eː d̥ə 0202030402/08

OTü. ***yarın** "kürek kemiği" ED 970a → **[jɑʁən]** "ay." 0202031202/55, [**jɑːʁən]** 0202031202/55

OTü. ***yaruk** "yara, kırık izi" ED 962b → **[jɑʁəq]** "ay." 0103040302/23,

OTü. ***tėrek** "kavak ağacı" ED 543a → **[deʁek]** "genel ağaç ismi" 0202030304/01, 0502020101/378, [**dereg]** 0502020101/476, [**dȩʁȩk]** 0103010305/64, 0202030402/26, **[diʁik]** 0103040301/06, 0103040405/30, 0202020401/20 0202020401/20

OTü. ***urug** "uruk, boy" ED 214B → [**uʁuʁ]** "ay." 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[uʁuq]** 0202030604/74, **[uʁuχ]** 0202031202/13, **[uʁəq]** 0103010601/05, **[uʁəʁ]** 0102020304/04, 0103050101/19, [**oʁuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/75, **[oʁəq]** 0103010701/134, **[oʁəʁ]** 0103010701/21, [**ʊʁəʁ]** 0103030203/54, **[ɔʁəʁ]** 0103030203/52

OTü. ***kurug** "kuru" ED 652b → **[qurəʁ]** "ay." 0202010503/13

OTü. ***orun** “yer, mekân” ED 233a → **[oɾən]** “ay.” 0102020301/44, [**oɾəm]** 0103010701/113

OTü. ***tiːrig** “diri” ED 543b, ***tiːr-** TT 183’den → **[dərəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***biːrik-** “birleşmek” ED 363a → [**bərək-]** “birikmek” 0502020101/202

OTü. ***amıra-** “sessiz olmak” > ETü. **amra-** ED 163a **amra-** → [**ɑməɾɑ-]** “ay.” 0203010302/15, [**ɑmɾɑ-]** 0103010502/08, 0202031101/21

OTü. ***haːra** “ara, arasında” TT 173, ***ara** ED 196a → [**ɑɾɑ]** “ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

Açık hece -VrV konumundaki sözcüklerde son sesteki ünlünün düşme eğilimi görülür, aynı sözcük üzerinde hem korunan hem düşen biçimlerine de rastlanır. Her iki ağız alanında da görülen bu eğilim, Minghua ağzında daha belirgindir.

OTü. ***beːrü** “beri” TT 180, ED 355a → [**beɾə]** “ay.” 0202030604/03, 0203020402/27, 0502020101/203, **[beːɾə]** 0202020201/06, 0502020101/203, [**bẹːɾə]** 0202030604/51, **[bẹɾə]** 0103050201/09, 0202030604/54, 0203020402/18, **[biːɾə]** 0202030306/02, **[βeːɾə]** 0202020201/06, [**βeɾə]** 0202020302/04, **[beɾ]** 0103030802/35, 0203011002/26, 0202030902/87, [**bẹːɾ]** 0202030902/86, 0203010702/19, 0502020101/168, [**bẹɾ]** 0201010102/06, 0202030902/130, 0203010303/10, **[βeɾ]** 0502020101/119

OTü. ***teːri** “deri” TT 181, ED 531a → **[teɾə]** “ay.” 0103010501/07, 0202030301/21, **[teɾ]** 0103010501/09, 0103020302/14, 0202030701/01, 0502020101/466, **[tẹːɾə]** 0202010901/58, **[tẹɾə]** 0103010501/13, 0202010901/63, **[tẹɾ]** 0102040301/04, 0103010306/19, 0103010501/09

OTü. ***kara** “kara” sözcüğünün son ünlüsü /*ɑ/’nın kaybolması Dahe ağızlarında düzenli olarak ünlü ile başlamış söz birleşmelerinde ünlü çarpışmaları sonucunda ortaya çıkar: **ʁɑɾ əs** “büyü, lanet, bedua”, **ʁɑɾ əsdɑ-** “lanet okumak, lanetlemek, büyü yapmak”, **ʁɑɾ u^{h}kus** “Tibet öküzü, yak”, **ʁɑɾ jy** “çadır, Dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır” sözcük gruplarda ünlü ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden söylendiğinde görülür.

İstisna olarak Minghua ağızlarında da eski şarkı sözlerinde aynı yolla ortaya çıkmış **ɢɑːɾ ʊ͡ʰgus** “Tibet öküzü, yak”, **ɢɑːɾ ʒit~ ɢɑːɾ ʒ͡ip** “kara ip, sert ip” sözcüklerine rastlanmıştır.

OTü. ***kara** “kara” ED 643b → [**ɢɑɾɑ]** “ay.” 0102020402/19, 0103010701/110, 0202030902/29, 0203010501/06, 0502020101/302, **[ɢɑːɾɑ]** 0103020303/05, [**ɢɑːɾ] ɢɑːɾ ʊ͡ʰgus** “Tibet öküzü, yak” 0103020303/10, **ɢɑːɾ ʒitdəŋ** 0102020402/04, **ɢɑːɾ ʒ͡ipdəŋ** 0103020303/06, [**ɢɑɾ] ɢɑɾ əs** “büyü, lanet, bedua” 0202030901/12; **ɢɑɾ əsdɑ-** “lanet okumak, lanetlemek, büyü yapmak” 0202030901/06; **ɢɑɾ ʊʰkus** “Tibet öküzü, yak” 0202030604/52, 0502020101/379, **ɢɑɾ ʒy** “çadır, dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır” Bkz. **ɢɑɾ jy, ɢɑɾɑ jy.** 0202020702/31; **ɢɑɾ jy** 0202010901/65, 0203020301/02, 0502020101/15, [**ɢɑr] ɢɑr əs** 0202030901/11

-VrV ses grubu ile biten fiillerde görülen ünlü daralması veya eriyip kaybolması ise -yV(C) yapısındaki ekler ile -p zarf-fiil ekinden gelişen /β/~ /u/ ~/o/ sesleri ile başlayan ekler eklendiğinde görülür (Ayrıca bkz. **4.1.2. /*a/: 2.3.** *Daralma, İncelme-Daralma*). Kayıtlarımızda OTü. ***kara-** “bakmak” sözcüğü için birer kez -*ra*’nın eriyip kaybolduğu **[qɑ-]~ [ʁɑ-]** biçimi kaynak kişinin hızlı konuşmasında ortaya çıkmış ileri bir durumdur.

OTü. ***kara-** “bakmak” ED 645b → [**ɢɑɾɑ-]** “ay.” 0102020401/49, 0103010705/31, 0202030802/01, 0203010302/09, 0502020101/216, **[ɢɑːɾɑː-]** 0202030802/01, **[ɢɑɾɑː-]** 0202010901/71, **[ɢɑɾɑʰ-]** 0103010303/10, 0202030601/10, **[ɢ̊ɑɾɑ-]** 0502020101/92, **[ɢɑɾə-]** 0103050101/54, **[ɢɑːɾ]** 0103030802/13, **[ɢɑɾ-]** 0102020303/27, 0103010502/06, 0202030401/05, 0203010702/27, **[ʁɑɾə-]** 0103010303/08, **[ʁɑɾ-]** 0103010303/08, **[ʁɑ-] ʁɑ-β də** 0103010304/78, **[qɑ-]** kolyłɑq **qɑ-sɑ** 0103030901/11

OTü. ***tɑraː-** “taramak” ED 532a → [**dɑɾɑ-]** “ay.” 0103010305/102, 0202030605/37, **[dɑɾɑʰ-]** 0103010305/85, **[dɑɾə-]** 0103010305/41, **[dɑɾ-]** 0202030602/04

a.2. -rC- durumunda

a.2.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ɾ/(~/r/~ Ø)

OTü. ***arpa** “arpa” ED 198b → [**hɑɾβɑ]** “ay.” 0202020701/01

OTü. ***yėrçi** “rehber” ED 958a → **[jeɾʈʂɨ]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʐ̩ɨ]** 0103010305/33, **[jẹɾdʐ̩ɨ]** 0103010703/14

OTü. ***arka** “arka” ED 215b → [**ɑʰɾɢɑ]** “ay.” 0202010502/16

OTü. ***arkar** “argali” ED 216a → [**ɑɾɢɑɾ]** “ay.” 0502020101/92

OTü. ***kergek** “gerek” ED 742a, ***kerek** DLT 302 → **[gẹɾig]** “ay.” 0103050305/17, **[keɾek]** 0103040403/38, [**keɾeg]** 0103010601/43, [**keɾeǩ]** 0103050101/39

OTü. ***sargar-** “sararmak” ED 849a → [**sɑɾʁɑɾ-]** “ay.” 0103010701/106, [**sɑʁɑɾ-]** 0103010101/20, [**sɑɾʁɑɬ-]** 0203030102/09

OTü. ***targak** “tarak” ED 539b → [**dɑɾʁɑq]** “ay.” 0103010305/85, 0202030401/22

OTü. ***artak** “şımarık” ED 205a → [**ɑɾdɑq]** “ay.” 0103030901/29

OTü. ***tuturkan** “pirinç” ED 460b → **[tuʰɾɢ̩ɑn]** “ay.” 0203010801/08, **[tuʧəʰɾɢ̩ɑn]** 0103050102/34

OTü. ***tarmak** ED 549b → [**dɑɾmɑq]** “parmak” 0502020101/309

OTü. ***semri-** “kilo almak” ED 830a → [**semər-]** “ay.” Lei Xuan-chun 1992: 324)

OTü. ***semrit-** “kilo aldırmak” ED 830a → [**semərt-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 324)

OTü. ***tırŋak** ED 551b → [**dərnɑq]** “tırnak” 0502020101/402, [**dərŋɑq]** (Lei Xuan-chun 1992: 101; CHEN Zongzen 2004: 499)

OTü. ***ırla-** “şarkı söylemek” ED 85b → [**jeɾɬɑ-]** “ay.” (Bkz. jeɾɬɑʰ-~jẹɾɬɑʰ-) 0103050301/21, 0202030203/04, **[jẹɾɬɑ-]** 0103010602/11, 0202030601/81, [**jiɾɬɑ-]** 0202030601/81, [**zẹɾɬɑ-]** 0201010101/30, **[jeɾɬə-]** 0103010305/92, [**jeːɾɬ-]** 0103050401/10, **[jeɾɬ-]** 0103050301/14, [**jẹɾɬ-]** 0102040302/06, **[jẹɾɬə-]** 0102040302/08, 0202010501/17

OTü. ***öːrle-** “yükselmek” (< ***öːr+le-**, ED 193a **öːr**) veya ***öːrüle-** (< ***öːr-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → [**ərle-]** “ayakta durmak, kalkmak” 0103010703/14, [**ərleʰ-]** 0103030901/14, [**ɘɾli-]** 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***öːrlet-*** “yükseltmek, ayağa kaldırmak” ED 230b, ***öːr-*** TT 183’den → [**ərlet-]** “ayakta durmasına yardım etmek” 0103050101/04, **[ərled-]** 0103050101/57, [**ərlẹt-]** 0202030604/03, [**ərlid-]** 0102040301/08, 0202030902/59

OTü. ***kaːrlıg*** “karlı” ED 658b, ***kaːr*** TT 173 → [**qɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/31, 0502020101/247, [**qɑɾɬəq]** 0502020101/38, [**ɢɑɾɬəʁ]** 0502020101/22

OTü. ***yarlıg*** “yasa” ED 966b → [**jɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/11

OTü. ***ögürlüg*** “sürülü” ED 115b → **[uɣuɾɬəɣ]** “ay.” 0103010701/138

OTü. ***kiːrtür-*** “girmesine yardım etmek” ED 740b, ***kiːr-*** TT 183 → [**kərdər-]** “ay.” 0103050401/03, 0502020101/377, [**kərḍər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, [**kərtər-]** 0202010901/44

a.2.2. OTü. /*r/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***birle*** “birlikte” ED 364b → **[bəle]** 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

OTü. ***körgit-*** “göstermek” ED 743b **körgit-** → [**gøʰgut-]** (Bkz. gøʰgud-~ gøʰkət-) 0202030403/10, **[gøʰgʉt-]** 0502020101/276, [**gøʰgud-]** 0202030402/16, [**gøʰgut-]** 0502020101/491, [**gøʰgʉd-]** 0502020101/336, [**gøʰgʉt-]** 0502020101/430, [**gøʰkəd-]** 0203010502/08, [**gøʰkʂət-]** 0202030605/61, **gøʰkʂut-** 0202030605/64

OTü. ***körklüg*** “güzel, güzel şekilli” ED 743a → [**koɾɬəɣ]** “*koɾ*, geçmişte ipek kumaş üzerinde kâse ağzı büyüklüğündeki desen veya çiçektir, burada desenli veya çiçekli anlamına gelir” 0202030604/34

OTü. ***kö:kürçin*** “güvercin” → ETü. Bud. **kögürçgen**, DLT **kögürçgün,** bkz. ED 713b **kögürçgün,** Eren 168a **güvercin** → **[gʉkuşʂ̌ən]** 0202030402/43, [**gʉkuşʂ̌un]** 0202030402/43, [**gykuşgən]** 0202030605/156; [**gygəşgən]~ [gygəşɣən]~ [kykəşgən]** (Lei Xuan-chun 1992: 163, 176)

a.3. -VrCC- durumunda

a.3.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ɾ/

OTü. ***kurtga*** “yaşlı kadın” ED 648b → [**quʰɾtɢɑ]** “ay.” 0202010501/11, **[quɾtɢɑ]** 0103030202/20

a.4. -Cr- durumunda

a.4.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ɾ/(~ /r/)

OTü. ***teːpret-*** "hareket ettirmek" ED 444a, TT 181 **teːp-** "depremek" → **[derβet-]** "ay." 0103030702/30, [**deɾet-]** 0203010303/09, [**derβed-]** 0502020101/36

OTü. ***teːpre-*** "hareket etmek" ED 444a TT 181 **teːp-** "depremek" → **[derβe-]** "ay." 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**, [deɾe̩-]** 0502020101/414, [**derβe̩-]** 0502020101/487

OTü. ***tuprak*** "toprak" ED 443a → [**duβɾɑq]** "ay." 0202030902/96, **[dəɾβɑq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[duɾβɑɢ]** 0202010901/80, **[duɾɑːq]** 0103010501/04, **[duɾɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24

OTü. ***haːgrɪ-*** "ağrımak" TT 173 → [**ɑʁəɾ-]** "ay." 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχəɾ-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰɾ-]** 0502020101/156

OTü. ***haːgrɪg*** TT 172, ***agrɪg*** "ağrı, hastalık" ED 90a → [**ɑɣərəq]** "hastalık, acı" (Lei Xuan-chun 1992: 8; Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***kɪsraːk** "kısrak" ED 668b → [**qəsɾɑq]** "ay." 0203010302/04

b. Söz sonunda

b.1. -Vr

b.1.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ɾ/(~/r/)

OTü. ***kaːr*** "kar" TT 173 → [**qɑɾ]** "ay." (Bkz. hɑɾ) 0103030901/39, 0502020101/21

OTü. ***yar-*** "yarmak, patlatmak" ED 954b → [**jɑɾ-]** "ay." 0202030902/104, [**jɑʰɾ-]** 0202030202/01

OTü.***or-*** "biçmek" DLT 440 → [**oɾ-]** "ay." 0103030201/18, 0202030307/01

OTü. ***kur*** "beline bağlayan kumaş kemeri" ED 642a → [**quɾ]** "ay." (Bkz. χuɾ) 0102020304/09, 0103050101/44, 0202030605/76

OTü. ***kɪr*** ED 641a → [**qəɾ]** "dik dağ, dik dağın yamacı, uçurum" 0202030401/12

OTü. ***kɪr-*** ED 643a → [**qər-]** "(kılı) temizlemek, kırkmak, kesmek, kazımak, sıyırmak" 0202030701/05

OTü. ***ber-*** “vurmak, dövmek”**,** Krş. ETü. **berge** “kamçı, üvendire” (< **ber-ge**) ve **bert-** “vurmak, dövmek” < **bert-t-** Ettirgenlik ÇE, bu sözcükler için sırasıyla bkz. ED 362b, ED 358b ve ayrıca bkz. OTWF 379 *bärKä*, 594 *bärt-* → [**peɾ-]** “vurmak, dövmek; rüzgâr çıkmak, güçlü bir şekilde esmek” 0103030901/75, 0202030902/07, 0203020301/03, [**peːɾ-]** 0103010705/19, 0203011002/11, [**pe̤ɾ-]** 0103030901/70, 0202020501/08, 0203011002/11, **[peːχɾ-]** 0103030901/64, [**peχɾ-]** 0103030901/65, [**βeɾ-]** 0202030103/17, 0203010303/06, [**ɸeɾ-]** ɑnə **ɸ.**-əβər d̥ə͡ qɑn 0202030104/03

OTü. ***tėːr-*** “toplamak” TT 182, ED 529a → [**teɾ-]** “ay.” 0103030901/41, 0202020701/39, 0203020403/07, 0502020101/38, [**te̤ɾ-]** 0103030201/12, 0202020701/41

OTü. ***kör-*** “görmek” ED 73a → [**gøɾ-]** “ay.” 0102020303/22, 0103040303/03, 0202030104/08, 0203011002/20, 0502020101/346, [**gøʰɾ-]** 0103010705/36, 0502020101/348, **[gør-]** 0103010705/40, [**gyɾ-]** 0103030901/43, 0202020701/32, 0203020203/14, 0502020101/204

OTü. ***kiːr*** “kirli” ED 735a → [**kəːɾ]** “ay.” 0203010702/25

OTü. ***kiːr-*** TT 183, ED 735b → [**kəɾ-]** “girmek, karışmak, başlamak” 0103040405/50, 0202030902/09, 0203020601/44, 0502020101/484, [**kər-]** 0103010705/47, 0202030601/73, [**kəʰɾ-]** 0502020101/198, 0103050301/30

OTü. ***karaːr-*** “kararmak” ED 663a → [**ɢɑɾɑɾ-]** “ay.” 0103010305/97

OTü. ***tabar*** “mal” ED 442b **tavar** → [**dɑβɑɾ]** “ipek” 0102020303/01, 0103050102/36, 0202030602/15, **[dɑβɑr]** 0202030601/64, **[dɑːβɑɾ]** 0103030701/11, [**dɑvɑɾ]** 0103010302/01, **[dɑːvɑːr]** 0202030902/11

OTü. ***suvgar-*** “hayvana su vermek” ED 786b → **[suʁɑɾ-]** “ay.” 0103050301/02, 0502020101/284, [**sʊʁɑɾ-]** 0202030401/08, [**suːʁɑːɾ-**] 0202031101/12

OTü. ***yomdar-*** “toplamak, bir araya getirmek” ED 935b → [**jomdɑr-]** “ay.” 0203010301/14, **jomdɑɾ-** 0203020601/22

OTü. ***amur*** “sağ salim, sakin” ED 162b → [**ɑmər]** “ay.” 0502020101/359

OTü. ***attur-*** “atmasına yardım etmek” ED 67a → [**ɑʰtd̥ər-]** “silah ile vurdurmak” 0202020401/06

OTü. ***sugur*** “marmot” ED 815a → [**suʁuɾ]** “ay.” 0202030201/06, 0203030101/19, [**suʁuːɾ]** 0202020501/39

OTü. ***yogur-*** “yoğurmak” ED 906a **yuğur-** → [**joʁuɾ-]** “ay.” 0202030308/04, 0203020202/18, [**joʁəɾ-]** 0103010101/17, [**joʁər-]** 0103010101/17

OTü. ***eːder*** “eyer” TT 180, ED 63b → [**zeɾ]** “ay.” 0103010305/57, 0202020101/06, **[ezeɾ]** 0202020303/11, 0502020101/160, **[izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, **[ǯzẹɾ]** 0202030403/10, **[ǯzeːɾ]** 0202020101/01, [ezeːɾ] 0202020303/04, [ẹzẹɾ] 0202020303/10

OTü. ***ėder-*** “peşinden gitmek” ED 67a → [ezeɾ-] “ay.” 0102020303/17, 0502020101/226, **[ẹzẹɾ-]** 0103040405/26, 0502020101/198, **[izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**zeɾ-]** 0103010305/57, 0203020501/11, [**zẹɾ-]** 0103030901/55, 0202020701/27, 0502020101/235, **[zəɾ-]** 0201010102/13

OTü. ***temir*** “demir” ED 508b → [**demərɾ]** “ay.” 0103030702/86, 0202030902/87, [**demər]** 0103010701/139, 0202030902/86, **[dẹməːɾ]** 0103050305/09, [**dẹməɾ]** 0103010101/18, 0202030301/14, 0502020101/440

OTü. ***yėːtür-*** “yedirmek” ED 892b → **[ʒẹdəɾ-]** “ay.” 0203020203/12, **[jiḍəɾ-]** 0502020101/207, **[ʒẹṭəɾ-]** 0203010502/01, **[ʒidəɾ-]** 0103040301/16, **[ʒiḍəɾ-]** 0502020101/88

OTü. ***ögür*** “sürü” ED 112a → **[uɣuɾ]** “ay.” 0103040405/26, 0203011001/02, **[uɣəɾ]** 0102020402/08, 0103010601/43

b.2. -VrC durumunda

b.2.1. OTü. /*r/ > SUM, SUD /ɾ/(~ /r/)

OTü. ***ırk*** “fal” ED 213a → [**əʰɾq]** “ay.” 0202031201/21, 0202030802/01, 0502020101/452, [**hɻq]** 0202030802/23, 0203020403/14, 0502020101/453, **[hɻɢ̊]** 0502020101/452, [**χɻq]** 0202030802/11

OTü. ***ürk*** “ürkmek” DLT 714 → [**uʰɾk-]** “ay.” 0103030901/32, 0202030401/03

OTü. ***kırk-*** “kırkmak, (makas ile)kesmek” ED 651a → [**qəʰɾq-]** “ay.” 0103010703/13, 0202020501/68, 0203010302/02, [**qəʰrq-]** 0203010302/01, 0203010302/02, [**ɢɑʰɾq-]** 0103010703/05, [**χəʰɾɢ-]** 0202010702/01, [**qəʰɾɢ-]** 0203011001/04, [**qəʰɾɢ̊-]** 0103010701/73, 0202020501/96, **[qəχɾɢ-]** 0103010703/03

OTü. ***kork-*** “korkmak” ED 651b → [**ɢɔʰɾq-]** “ay.” (Bkz. ɢɔʰɾɢ-~ ɢ̊ɔʰɾq-) 0202030404/18, 0203030101/10, 0502020101/155, [**ɢoʰɾɢ-]**

0502020101/412, [ɢ̥ɔ^{h}ːɾɢ-] 0202010101/05, [**qoχɾq-]** 0103040302/08

OTü. ***berk** “pek, güçlü” ED 361b → [**b̥e̥^{h}ɾk]** “becerikli, güçlü” 0201010101/32, 0202030605/79

OTü. ***börk** “şapka” ED 362a → [**peɾk]** “ay.” 0103040302/17, **[peɾək]** 0103010303/20, **[peɾeɣ̊]** 0202030602/17, [**peɾeg]** 0103040401/53, [**peɾek]** 0103050101/44, **[pe̥ɾək]** 0103010305/42, **[pe̥ɾəg]** 0203010701/28, **[peɾəg̊]** 0103030702/77, **[pe̥ɾg]** 0103040302/17, **[pøːɾuk]** 0202010501/08, **[pøːɾyk]** 0202010501/08, **[pøɾyg]** 0502020101/165, **[pʉɾək]** 0203010501/04, [**βeɾək]** 0103010305/42

OTü. ***sart** “tüccar” ED 846a → [**sɑɾt]** “Döngen, *Hui* millet” (Bkz. sɑːɾt) 0103040405/28, 0202020401/14, 0203010702/21

OTü. ***tart-** “çekmek, sürüklemek” ED 534b → [**dɑ^{h}ɾt-]** “çekmek, sökmek, (sigara, pipo) içmek, (gelin şarkısını) söylemek” 103010304/33, 0202030103/10, [**dɑ^{h}ːɾd-]** 0203010801/02, [**dɑ^{h}ɾd-**] 0103010304/11, 0202010901/63, [**dɑ^{h}ɾd̥-]** 0103020402/02, [**d̥ɑ^{h}ɾd-]** 0103010304/18, 0203010801/02, **[d̥ɑ^{h}ɾd̥-]** 0103010304/09, [**d̥ɑ^{h}ɾt-]** 0103010305/92, [**d̥ɑχɾt-]** 0202020702/17, [**tɑ^{h}ɾd-]** 0202010703/21

OTü. ***töːrt** “dört” TT 184, ED 534a → [**døɾt]** “ay.” (Bkz. dioɾd) 0103010601/72, 0202030308/01, 0502020101/52, [**dʉɾt]** 0202030601/55, [**dioɾt]** 0202030601/60, [**dioːɾt]** 0202010901/06

OTü. ***kızart-** “kızartmak” ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣəɾt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣəɾd-]** 0502020101/436

OTü. ***yugurt** “yoğurt” ED 905b **yuğrut→ [joʁuɾt]** “ay.” 0202031101/29

4.2.7. Yarı Kapantılı Ünsüz /*ç/

OTü. /*ç/ ünsüzü, ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak ünsüzüdür; Türkçede söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunabilir. OTü. /*ç/ ünsüzü, Sarı Uygur ağızlarında söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunur, ancak birkaç yönde geliştiği görülür.

OTü. /ç/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarında söz başında korunduğu örnekler görülür: Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başında ön ünlüler komşuluğunda

OTü. /ç/ ünsüzü dişeti-damak /ʧ-/ olarak korunur (**a.1.1.**). Söz başı konumunda OTü. /*ç/ ünsüzünün art ünlüler komşuluğunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında ötümsüz, sızıcı, bükümlü, yarı kapantılı /tʂ/ olarak korunduğu görülür (**a.1.2.**).

OTü. /*ç/ ünsüzünün söz başında görülen bir diğer gelişmesi ise ötümlüleşmesidir: Minghua ve Dahe ağızlarında ön ünlüler komşuluğunda söz başında OTü. /*ç/ ünsüzünün ötümlüleşerek dişeti-damak /ʤ-/'ye geliştiği örnekleri görülür (**a.1.3.**). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında art ünlüler komşuluğunda söz başında OTü. /*ç/ ünsüzünün ötümlüleşerek sızıcı, üstdamaksıl, yarı kapantılı /dʐ̧-/ veya yarı ötümsüz /dʑ̧-/'ye gelişen örneklerine de rastlanır. OTü. ***çimgen** "çimen" sözcüğü Dahe ağzında **[dʐ̧ɨmgin]** olarak telaffuz edilirken Minghua ağzında ise **[dʒyŋkẹːn]**~ **[dʒyŋkin]** olarak duyulur. OTü.***çal-** "(kapıyı) çalmak" sözcüğü için kaydedilen [**dʒaɬ-]** ve OTü. ***çomak** "çomak" sözcüğü için görülen **[dʐ̧ɨmɑq]**~ **[dʒiomɑːq]** biçimleri 02030109 numaralı kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur (**a.1.4.**). Art ünlülü sözcüklerde söz başı konumunda Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*ç/ > **/ʂ/** gelişmesi gösteren üç örneğe rastlanmıştır (**a.1.5.**).

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*ç/ > /ʃ/ gelişmesi gösteren bir örneğine OTü. *-nçg- ünsüz kümesi içinde rastlanmıştır: OTü. ***yiːnçge** "ince" sözcüğü ***yiːnçge** > *yinçge* > *inçge* > *içge* > *iʃge* > *ʃige*~ *ʃigi* aşamasıyla gelişmiştir.

> OTü. ***yiːnçge** "ince" TT 183 → **[ʃige]~ [ʃigej]~ [ʃigi]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 242)

OTü. ***çaş** "turkuaz" sözcüğünün Minghua ağzında [**ʧis]** olarak da korunduğu görülürken, aynı sözcüğün hem Minghua hem Dahe ağızlarında [**ʤis]** olarak kaydedildiğine de rastlanmıştır.

> OTü. ***çaş** "malakit taşı, turkuaz" ED 430b → [**ʤis]** "ay." 0102020401/15, 0103020402/07, 0203010702/55, [**ʧis]** 0102020301/16, 0103020301/08

Eski Türkçede erken bir alıntılama olan **çıntan** "sandal ağacı" sözcüğü bugün Sarı Uygur Türkçesinde [**zɑndɑn]** olarak telaffuz edilmektedir. Bu sözcük Moğolcada da aynı **zandan** olarak bulunur. Biz bu sözcüğün Türkçede 8. yüzyıl

metinlerinden itibaren tanıklandığını biliyoruz (ED 425b). Muhtemelen hem Sarı Uygur Türkçesinde hem Moğolcada bulunan **zɑndɑn** sözcüğü Tibetçe **tsandan** biçiminden yeniden bir alıntılamadır.

> ETü. **çıntan** << Skr. *candana* "sandal ağacı, *Santalum album*" ED 425b, Tb. **tsandan** Jäschke 1958: 430a, 655b; Mo. **zandan** Lessing 1960: 1086a → [**zɑndɑn]** "sandal ağacı" (Lei Xuan-chun 1992: 337)

OTü. /*ç/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında söz içi konumunda iki ünlü arasında genellikle ötümlüleşir: OTü. /*ç/ ünsüzü, ön ünlüler arasında hem Minghua hem Dahe ağızlarında ötümlüleşerek yarıkapantılı, dişeti-damak /ʤ/ sesine gelişmiştir, dağınık olarak Dahe ağzında yarı ötümsüz /ʤ̯/, istisna olarak tam ötümsüz /ʧ/ olarak da duyulabilir. Örneğin OTü. ***kiçig** "küçük" sözcüğü için kaydedilen **[kəʧi̯ɣ]~ [kəʧik]** ve OTü. ***neːçük** "nasıl" sözcüğü için görülen **[niʧik]** biçimleri kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur (**b.1.1.**). Art ünlüler arasında ötümlüleşerek sızıcı, üst damaksıl, yarı kapantılı /dʐ̭/'ye gelişir, istisna olarak Minghua ağzında yarı ötümsüz /dʐ̯̭/ sesine geliştiğine de rastlanır. Art ünlüler arasında /dʐ̭/ ünsüzüne gelişmesiyle birlikte Dahe ağzında ötümsüz, sızıcı, yarı kapantılı /tʂ̭/, yarı ötümlü /tʂ̯/, ötümlü olarak da duyulur, bazen yarı kapantılı, dişeti-damak /ʤ/ ve yarı ötümlü /ʤ̯/seslerine geliştiği örneklerine de rastlanabilir. OTü. ***kolguːçɯː** "dilenci" sözcüğü Dahe ağzında **[ɢɔɬqədə̯]** olarak da rastlanmıştır. OTü. ***bıçak** "bıçak" sözcüğü Minghua ağzında kaydedilen **[pədʒaq]** biçimi kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmıştır (**b.1.2.**). OTü. /*ç/ ünsüzü, söz içi iki ünlü arasında Dahe ağzında *-VçVl > (-VçlV) > -Vʐ̭dV yeniden düzenleme ve ünsüz benzeşmesiyle /*ç/'nin /ʐ̭/'ye geliştiği bir örneğine rastlanır, çalışmamızda rastlanmamıştır, fakat aynı örnek Minghua ağızlarında da görülür (**b.1.3.**).

OTü. /*ç/ ünsüzü, söz içi konumu ünsüz önü durumunda ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl /**ʂ̯**/ sesine gelişir: ön veya art ünlüler komşuluğunda ön damak /*g/, art damak /*g/, /*k/, /*l/, /*t/ gibi ünsüzlerden önce geldiğinde /*ç/ > /ʂ̯/ olarak geliştiği görülür (**b.2.1.**). Söz içinde OTü. /*ç/ ünsüzünden sonra gelen ünsüzün eriyip kaybolması sonucunda OTü. /*ç/ ünsüzü ünlüler arası konuma geçerek OTü. /*ç/ > /dʐ̭/ olarak gelişme gösteren bir örneğine rastlanmıştır (**b.2.2**.).

Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*ç/ ünsüzünün söz içi ünsüz önü durumunda /*ç/ > /zʲ/ gelişmesi gösteren birkaç örneğine rastlanır. Aynı sözcükte, Dahe ağzında istisna olarak /*ç/ > /ʂ/ gelişmesine de rastlanır. Örneğin Sarı Uygurlarda "kadın" anlamına kullanılan OTü. ***saçlıg** "saçlı" sözcüğünde hem Minghua hem Dahe ağızlarında /*l/ ünsüz önü /*ç/ ünsüzü ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl /zʲ/ sesine gelişerek [**sɑzʲdəʁ]~ [sɑːzʲdək]~** [**sɑːzʲdəʁ]~ [sɑzʲdək]~ [sɑzʲdəq]~ [ʂɑzʲdəʁ]~ [ʂɑzʲdəq]~ [ʂɑzʲdəʁ]** olarak bulunur, aynı sözcüğe Dahe ağzında /*ç/ > /ʂ/ gelişmesi gösteren **[sɑʂtəq]~ [sɑʂtəg]~ [sɑʂʲdəq]** biçimlerinde de rastlanır (**b.2.3.**).

***s-çg** ünsüz dizisine sahip OTü. ***sıçgan** "sıçan" sözcüğünde *sışgan* > *şışgan* benzeşmesinden sonra bir silinme gerçekleşmiş olmalıdır.

OTü. ***sıçgan** "sıçan" ED 796 → [**ʂɨʁɑn]** "ay." 0202031201/28

Söz içi ünsüz ardı durumunda OTü. /*ç/ ünsüzünün ön ünlüler komşuluğunda Dahe ağzında ve Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup kaynak kişinin konuşmasında ötümsüz /tʂ/ olarak telaffuz edilir, ancak Minghua ağızlarında yarı ötümsüz /dʐ̬/ olarak da duyulur. OTü. ***ėːlçi** "elçi" sözcüğündeki /*ç/ ünsüzü Dahe ağzında genellikle ötümlü /ʤ/ veya yarı ötümsüz /ʤ̬/ olarak telaffuz edildiği duyulur, bir kez korunarak ötümsüz /tʂ/ olarak kaydedilmiştir. Aynı sözcük Minghua ağzında ise genellikle /dzʲ/ ~ /dʐʲ/ olarak duyulur, Minghua bölgesi Yağlakar boyuna mensup kaynak kişinin konuşmasında bir kez /tʂ/ olarak telaffuz edildiği duyulmuştur. OTü. /*ç/ ünsüzü, art ünlü komşuluğunda /*b/, art /*g/, /*m/, /*r/ gibi ünsüzlerden sonra benzeşmeyle ötümlü /dzʲ/ veya yarı ötümsüz /dʐʲ/ olarak gelişmekle birlikte, Dahe ağzında ötümsüz /tʂ/ olarak korunmuş olduğu dikkati çeker. OTü. ***nomçı** (< Gr. *nom*+çı) "Dharma hocası, Buddhizm dini hocası" sözcüğünün Dahe ağzında aynı kaynak kişinin konuşmasında /*-mç-/ > /-mtʂ-/ ~ /-mdʐ̬-/ ~ /-mdzʲ-/ olarak telaffuz edildiğine rastlanır (**b.3.1.**). OTü. ***burçak** "baklagillerden taneli bitki" sözcüğünde art ünlülü sözcüğe aykırı bir durum göstererek ön ünlü komşuluğunda görülen /ʤ/'ye gelişerek [**puʰrʤɑq]** "baklagillerin genel adı" olarak bulunur.

Söz sonu konumunda OTü. /*ç/ ünsüzü, sızıcılaşarak hem Minghua hem Dahe ağızlarında ötümsüz, sızıcı ve üstdamaksıl /-ş/ ünsüzüne gelişmiştir, OTü. /*ç/ ünsüzünün ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde ötümlüşerek /dʑ/'ye geliştiğine görülür. Art ünlü komşuluğunda ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*ç/ ünsüzü ötümlüleşerek /dʑ/ veya yarı ötümsüz /dʑ̥/ seslerine gelişir. Ön ünlü komşuluğunda ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*ç/ ünsüzünün ötümlüleşerek /dʑ/, /ʤ/ veya yarı ötümsüz /dʑ̥/, /ʤ̥/ seslerine geliştiği görülür, Dahe ağzında ise korunduğu, art ünlülü sözcüklerde düzenli olarak /tʂ/, ön ünlülü sözcüklerde /tʂ/ ve /ʧ/ karışık olarak telaffuz edildiği tespit edilmiştir (**c.1.1.**). Yukarıda belirtilen gelişmeler, istisna olarak aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülebilir. OTü. ***iç** "iç" sözcüğünde /*ç/ ünsüzü hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle /ʂ/ olarak bulunur, ancak ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde /dʑ/~ /ʤ/~/ʤ̥/~ /ʧ/ olarak hepsi bir arada görülürken, Dahe ağzında /*ç/ > /dʑ̥/~ /ʧ/ olarak nöbetleşmeler dikkati çeker. Bu sözcük, Minghua ağzında ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde nadir olarak /*-ç/ > /-ʃ/ duyulur.

Kazak, Karakalpak ve Nogay Türkçesinde OTü. /*ç/ ünsüzü düzenli olarak /ş/'ye gelişir, ancak bunların ağızlarında /ç/ ~ /ş/ seçmelik kullanımı da bulunur (Kılıç 1997: 214), söz sonunda OTü. /*-ç/ ünsüzü Tuva Türkçesi, Hakas Türkçesi (Kaç, Kızıl), Şor Türkçesinde sızıcılaşarak /ş/'ye gelişir, Kuzey Altay ağızlarında da OTü. /*ç/'nin korunması yanında /ş/'ye geliştiği durumlar vardır (Killi 1996: 398). OTü. /*-ç/ > /-ş/ gelişmesi özelliği ile Sarı Uygur Türkçesi, Güney-doğu Sibirya lehçelerinden Tuva Türkçesi, Hakas (Kaç, Kızıl) ağızları, Şor Türkçesi, Kuzey Altay ağızları ve Kıpçak lehçelerinden Kazak Türkçesi, Karakalpak Türkçes, Nogay Türkçesi ile birleşir.

OTü. /*ç/ ünsüzü, söz sonunda ünlü türemesi ***-nç > -ndʑV** veya iki sözcüğünün birleşmesi ***-ç͡V-> -dʑ̥͡V-** sonucunda OTü. /*ç/ ünsüzünün kendisinden sonraki ünlünün etkisiyle ötümlüleşerek /dʑ/ ~ /dʑ̥/ ünsüzlerine geliştiği örneklerine rastlanır, aynı örnekte Dahe ağzında ötümlü /ʤ/'ye geliştiği de görülür. OTü. ***üç** "üç" ve ***yıl** "yıl" sözcükleri ara vermeden söylendiklerinde /*-ç/ + /*y-/ ünsüzlerinin

birleşmesi gerçekleşir ve ardından ileriye benzeşme ile **yıl** sözcüğü art sıra özelliği korunduğunda -çy-, /dʑ/ olarak, ön sıraya geçtiğinde ise /ʤ/ olarak telaffuz edilir (**c.1.2.**). Bunun dışında OTü. /*ç/ ünsüzünün söz sonunda ötümlü, sızıcı ve üstdamaksıl ünsüz /ʑ/'ye geliştiğini gösteren iki örneğine rastlanır. Son ses /*ç/, ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde ötümlüleşerek /dʑ/'ye gelişir, Dahe ağzında bir kez **/tʂ/** olarak da duyulmuştur (**c.1.3.**).

OTü. /*ç/ ünsüzünden gelişen ötümlü, sızıcı, üst damaksıl, yarı kapantılı /dʑ/, ötümsüz, sızıcı, bükümlü, yarı kapantılı /tʂ/ ve ötümsüz, sızıcı, üst damaksıl /ʂ/ ünsüzlerinden sonra Sarı Uygur ağızlarında OTü. /***ɪː/, /*ɪ/, /*i/** ünlüleri dar, düz, orta dil /i̞/ olarak duyulur (Bkz. **4.1.7. /*ɪː/**; **4.1.8. /*ɪ/**; **4.1.18. /*i/**).

Söz başı

a.1. ç- durumunda

a.1.1. OTü. /*ç/ > SUM, SUD /ʧ/

OTü. ***çök-** "diz çökmek" ED 413b → [**ʧøk-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 238)

OTü. ***çökür-** "çöktürmek" ED 416b → [**ʧygəɾ-]** "ay." 0103010305/44

OTü. ***çeçek** "çiçek" ED 400b → [**ʧyʤyk]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 239)

a.1.2. OTü. /*ç/ > SUM SUD /tʂ/

OTü**. *çaːg** "çağ, zaman" ED 403b → [**tʂɑʁ]** "ay." 0103050303/16, [**tʂɑq]** 0202030601/01

OTü. ***çak-** "çakmak" ED 405b → [**tʂɑχq-]** "vurmak, dövmek, çakmak, kesilmiş koyun yünlerinin daha iyi şeklide açılması için ince ağaç dalı ile durmadan üzerine vurmak" 0103010304/44, **[tʂɑχɢ-]** 0103010304/63, [**dʐɑːχq-]** 0103010304/43, [**dʑɑχq-]** 0103010304/56

OTü. ***çaːdan** "akrep" ED 403 → [**tʂijɑn]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 295)

OTü. ***çolpan** "çoban yıldız" ED 418b → **[tʂoɬβɑn]** "ay." 0103010305/66, **[tʂoɬɑn]** 0103010602/01

OTü. ***çıkan** “anne tarafındaki akraba” ED 409a → [**tʂiɢɑn]~ [tʂiqɑn]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 295)

a.1.3. OTü. /*ç/ > SUM, SUD /ʤ/

OTü. ***çeːrig** “asker, ordu” TT 180, ED 428b → **[ʤerəɣ]** “ay.” 0502020101/23, **[ʤeɾəq]** 0103010705/42, **[ʤẹ̈rəɣ]** 0502020101/166, **[ʤiɾəːɣ]** 0102040302/05, **[ʤiɾək]** 0102040302/06, **[ʤiɾəɣ]** 0102040302/02

OTü. ***çanak** “kâse” ED 425b → [**ʤinɑq]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 229)

a.1.4. OTü. /*ç/ > SUM/dʐ̨/(~/dʐ̨̃/~/ʤ/); **SUD** /dʐ̨/(~/dʐ̨̃/)

OTü.***çal-** “(kapıyı) çalmak” ED 417b → [**dʐ̨ɑɬ-]** “*baş dʐ̨ɑɬ-* diz çöküp baş eğmek, saygı göstermek, yere kapanmak” 0103030702/83, 0202010503/05, 0203011002/06, [**ʤaɬ-]** 0203010301/31

OTü. ***çakıl-** “şimşek çakmak” ED 407a → **[dʐ̨ɑʰɢəɬ-]** “ay.” 0202010101/05, [**dʐ̨ɑʰɢəʰɬ-]** 0202010101/05, [**dʐ̨ɑʰɢ̟əɬ-]** 0202030103/10

OTü**. *çog** “ateş alevi, ateş yalını” DLT 155 → [**dʐ̨oɣ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 289)

OTü. ***çıːpın** “sinek” TT 176 → [**dʐ̨ɨβəɴ]** < dʐ̨ɨβən “ay.” 0202030402/59

OTü**. *çıːg** “kamuş” ED 404b → [**dʐ̨əʁ]** “çiğ, achnatherum splendens, bitki ismi” 0103030201/18, 0202030104/08

OTü.***çıgır** “yaya yolu” ED 409a → [**dʐ̨əʁəɾ]** “eğimli ve ince yol” 0103030702/50

OTü**.*çız-** “çizmek” ED 432a → [**dʐ̨əz-]** “yazmak” (Bkz. dəz-) 0202020101/04

OTü. ***çomak** “çomak” ED 422b → **[dʐ̨umɑq]** “ay.” 0103030201/04, **[ʤiomɑq]** 0203010901/09, **[ʤiomɑːq]** 0203010901/08, **[dʐ̨imɑq]** 0103050201/20

OTü. ***çomur-** “dibine dalmak” ED 422a → [**dʐ̨omər-]** “kepçe dolu dolu almak, dipinden almak” 0103040403/20

OTü. ***çömçe** “kepçe” ED 422a → [**dʐ̨oməʂ]** “su almak için kullanılan ahşaptan yapılmış kepçe” 0202030901/14

OTü. ***çimgen** “çimen” ED 423b → **[dʐ̨ɨmgin]** “ay.” 0202010703/13, **[ʤyŋkẹːn]** 0103050303/06, **[ʤyŋkin]** 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01

a.1.5. OTü. /*ç/ > SUM, **SUD** /ʂ/

OTü. ***çalpak** “çamur” ED 418a → [**ʂobɑq]** “ay.” 0103010502/11

OTü. ***çeker** “şeker” ED 416a → [**ʂigər]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 305)

OTü. ***çorak** “çorak, kuru arazi, çöl” OT 242 → [**ʂor]** “alkali, alkali toprağı” (Lei Xuan-chun 1992: 307)

b. Söz içinde

b.1. -VçV- durumunda

b.1.1. OTü. /*ç/ > SUM /ʤ/; **SUD** /ʤ/(~ /ʤ/ ~ /ʧ/)

OTü. ***eçi** “amcanın eşi” DLT 167 → [**eʤe]~ [eʤi]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 28)

Hind-Avrupa, ? İranî > OTü. ***bė:çin** ED 295b, ***bi:çin** “maymun” TT 183, → **[beʤin]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 59)

OTü. ***çeçek** “çiçek” ED 400b → [**ʧyʤyk]** “çiçek” (Lei Xuan-chun 1992: 239)

OTü. ***kiçig** “küçük” ED 696a → **[kəʤiɣ]** “ay.” 0103040301/09, 0201010102/04, 0202030401/03, 0203010301/20, [**kəʤik]** 0103040401/43, 0201010102/02, 0202010901/28, 0203011002/16, **[kəʤiɣ]** 0202020301/12, 0203020501/17, **[kəʤik]** 0203030101/15, **[kəʧik]** 0202010501/12, 0203030101/17, 0203011002/22, **[kəʧiɣ]** 0203020403/02, **[kəʤi:ɣ]** 0202010901/53, [**kəʤi:g]** 0202030902/104, **[kiʤiɣ]** 0502020101/257

OTü. ***süçig** “tatlı, hoş” ED 796b → **[suʤiɣ]~ [suʧiɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 334)

OTü. ***süçig** “tatlı, hoş” ED 796b-797a’den → **[suʤiɣɬəɣ]** “inançlı, içten dine düşkün olan” 0202010503/02; **[suʤiɣɬəɣ]~ [suʧiɣɬəɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 334)

OTü. ***süçig** “tatlı, hoş” ED 796b-797a’den → **[suʤiɣli-]** “benimsemek, inanmak” 0202020501/62; **[suʤiɣle]** (Lei Xuan-chun 1992: 334)

OTü. ***ne:çük** “nasıl” (<***ne:çe ök**) ED 775b → **[niʤik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nəʤik]** 0202030902/52, **[niʧik]** 0202010703/12, [**ni:ʤik**] 0203020203/22, [**niʤig]** 0103010305/20

OTü. ***neːçe** “nice, kaç” ED 775a → **[nẹdʒi]** “ay.” 0202020702/10, **[nidʒi]** 0103010703/11, 0202030802/49, 0203020401/16, 0502020101/370, **[ndʒi]** 0103010306/09, **[niːdʒi]** 0202030802/11, 0203020401/09

OTü. ***köçür-** “göç etmesine yardım etmek” ED 699a → **[gødʒiɾ-]** “ay.” 0202020701/02**,** **[gøʰdʒyɾ-]** 0502020101/137, **[kødʒiɾ-]** 0202020701/08

b.1.2. OTü. /*ç/ > SUM /dz̨/ (~/dz̰/); **SUD** /dz̨/ (~/tṣ/~/tʂ/~/dʒ/~ /dʒ̰/~ /d̰/)

OTü. ***haːçıg** “acı” TT 172 → [**ɑdz̨əʁ]** “ay.” 0103020403/18

OTü. ***uːça** “kalça, kuyruk sokumu” TT 179, ED 20b → [**udz̨ɑ]** “ay.” 0103030702/106, 0202031202/54, [**oːtʂɑ]** 0202031202/54, [**odz̨ɑ]** 0103050101/61, 0203020501/03, [**ʊdz̨ɑ]** 0103010601/56, **[udz̨ɑː]** 0203020301/06

OTü. ***bıçak** “bıçak” ED 293b → [**pədz̨ɑq]** “ay.” 0103040405/56, 0502020101/104, **[pudz̨ɑq]** 0103030802/22, **[pədʒaq]** 0103010702/38, **[pədz̨ɑɢ]** 0502020101/106, [**pədz̨aq]** 0103040405/31, **[pədz̰ɑɢ]** 0103040405/52, **[pəʰdz̨ɑq]** 0502020101/439, [**ɸədz̨ɑq]** 0502020101/38

OTü. ***bıçım** “kumaş parçası” ED 295b → [**pədz̨ɨn]** “ay.” 0103020304/05, 0202020701/56

OTü. ***üçünç** “üçüncü” ED 29b → [**uʰdz̨undz̨ɨ]** “ay.” 0103010306/03

OTü. ***kuːçak** TT 179, ***kuːçakla-** “kucaklamak” ED 591b → **[ɢudz̨ɑqdɑ-]** “ay.” 0202020501/82, [**ɢudz̨ɑqdə-]** 0103010501/11 **[χudz̨ɑqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***saçıl-** “dağılmak, serpmek, serpilmek” ED 797a → [**sɑdz̨əɬ] ~ [ʂɑdz̨əɬ-]** “ay.”. krş. [**sɑz̨də-]** “saçılmak, saçılıp dağılmak” 0202030104/16; **[ʂɑz̨də-]** (LEİ Xanchun 1992: 301)

OTü. ***kolguçı** “dilenci” ED 621b → **[qɔɬqətʂɨ]** 0202030902/56, **[ɔqətʂɨ]** 0202030402/69, **[qɔqətʂɨ]** 0202030402/75, **[ɢ̟ɔɬqəd̰ə]** 0202010502/19

OTü. ***yarguçı** “yargıç” ED 621b → **[jɑɾχətʂɨ]** “boy başı yardımcısı, yargıç” (Bkz. jɑɾχədz̨ɨ) 0203020401/12

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → **[ɑχɾdʒiq]** “ay.” 0202030902/106, **[ɑːχɾdʒiq]** 0202030902/117

b.2. -çC- durumunda

b.2.1. OTü. /*ç/ > SUM, SUD /ʂ/

OTü. ***içgü** “içecek” ED 24b → **[əʂgə]** “ay.” 0202010901/17, 0502020101/243, **[əʂgə]** 0202010901/77, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/330, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/327, **[ʂɨgə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂɨgə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə]** 0202030402/32

OTü. ***içgerü** “içeri” ED 25b → **[əʂgeɾ]** “ay.” 0102020303/48, **[əʂgẹɾ]** 0202010901/80, **[ə̆ʂgeɾ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ə̆ʂgẹɾ]** 0103010305/30, **[ʂɨgeːɾ]** 0103040401/73, **[ʂɨgeɾ]** 0103040401/73, **[ʂɨgẹːɾ]** 0102020303/48, [**ʂɨgeɾ**] 0103050201/25

OTü. ***abıçga** “ihtiyar” ED 6b → **[oʂɢɑ]** “ay.” 0203020402/20

OTü. ***kö:kürçin** “güvercin” → ETü. Bud. **kögürçgen**, DLT **kögürçgün,** bkz. ED 713b **kögürçgün,** Eren 168a **güvercin** → **[gʉkuʂk̆ən]** 0202030402/43, [**gʉkuʂk̆un]** 0202030402/43, [**gykuʂgən]** 0202030605/156; [**gygəʂgən]~ [gygəʂɣən]~ [kykəʂgən]** (Lei Xuan-chun 1992: 163, 176)

OTü. ***ıçkın-** “kaçmak” → [**əʂɢən-]** “kaçırmak” 0502020101/219, [**ʂəɢən-]** 0103010702/64

OTü. ***kulaçlıg** (ED 618a ***kulaç)** → [**ɢuɬɑʂdəʁ]** “ölçü birim, kulaçlık” 0103020302/24

OTü. ***kü:çlüg** “güçlü” ED 697a → [**kuʂdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan için)” 0103050101/33

OTü. ***sevinçlig-** “mutlu” ED 790b → [**syjʂdəɣ]** “ay.” 0202010502/07

OTü. ***açtur** “açtırmak, açmasına yardım ettirmek” ED 21b → [**ɑʰʂdər-]** “ay.” 0202030402/75

b.2.2. OTü. /*ç/ > SUM, SUD /dʐ/

OTü. ***saçgak** “saçak” ED 796a***saçgak *saçuk**’a bulaşma ile → [**sɑdʐəq]** “püskül” (Bkz. sɑːdʐəq) 0103010304/74, 0202010501/07

b.2.3. OTü. /*ç/ > SUM /ʐ/; **SUD** /ʐ/ (~ /ʂ/)

OTü. **koçŋar~ koçgar** “koç” ED 592-593 → [**quzɢɑr]**; [**quzʁɑr]** Lei Xuan-chun 1992: 214)

OTü. ***saçlıg** “saçlı” ED 797a → [**sɑzʯdəʁ]** “kadın” 0202030402/44, 0502020101/178, **[sɑʂtəq]** 0203020402/27, **[sɑʂtəg]** 0203020402/25, **[sɑʂʂ̣əq]** 0203020601/58, **[sɑːzʯdək]** 0202030902/42, [**sɑːzʯdəʁ]** 0202030902/83, **[sɑzʯdək]** 0203020302/02, **[sɑzʯdəq]** 0502020101/373, **[ʂɑzʯdəʁ]** 0103010705/38, **[ʂɑzʯ̣əq]** 0103010705/39, **[ʂɑzʯ̣əʁ]** 0103010705/38

OTü. ***saçıl-** “saçılmak” ED 798a → SU ***saçlı-** → [**sɑzʯdə-]** “saçılmak, saçılıp dağılmak” 0202030104/16; **[ʂɑzʯdə-]** (LEİ Xanchun 1992: 301). Krş. [**sɑdzʯəɬ˞ [ʂɑdzʯəɬ-]** “ay.”

OTü. ***saç+ma** (ED 794a ***saç-**) → [**sɑzʯmɑ]** “serpme(işlem), serpme(kepçe, kaşık vs nesne)” 1. “serpme(işlem)” dɑɾəʁnə **sɑzʯmɑ** 0202020701/48; 2. “serpme(kepçe, kaşık vs nesne)” dun **sɑzʯmɑ** ʧyq͡ qɑzəq͡ ɬɑ dərə 0202030104/01

b.3. -Cç- durumunda

b.3.1. OTü. /*ç/ > SUM /dzʯ~/dz̯ʯ/(**~/**dʒ/ (**SUMYk**. /tʂ/~ /tʂ/); **SUD** /tʂ/ (~/tʂ/~/dzʯ~/dz̯ʯ/) ~/dʒ/~/dʒ/

OTü. ***subçı:, *suvçı:** ED 785 → [**sutʂɨ]** “sucu” 0202030203/03

OTü. ***satıgçı** “tüccar” ED 801a → [**sɑdəʁdzʯ̣ɨ]** “ay.” 0103020302/10

OTü. ***nomçı** (< Gr. *nom*+çı) “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası” ED 778a→ **[ɬomdz̯ɨ]** 0202030605/05, **[ɬoːmtʂɨ]** 0202030605/168, [**ɬoːmdzʯ̣ɨ]** 0202030605/56, **[ɬomdzʯ̣ɨ]** 0202030605/94, **[ɬomtʂɨ]** 0202030605/168

OTü. ***burçak** “baklagillerden taneli bitki” ED 357→ [**puʰrdʒɑq]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 76)

OTü. ***terçi** “işçi, köle” ED 534a → [**terdʒi]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1922: 126)

OTü. ***ė:lçi** “elçi” ED 129a → **[eʰɬdʒi]** “şaman” 0202020401/25, **[eʰɬdʒi]** 0202010703/33, 0202030901/11, **[eʰɬtʂɨ]** 0202030901/01, **[eʰɬdzʯ̣ɨ]** 0103040405/12, **[ẹʰːɬdʒi]** 0202010901/40, [**ẹʰɬdʒi]** 0202030104/19, [**ẹʰɬdʒi]** 0202030104/16, **[ixɬtʂɨ]** 0103030801/05, **[iɬdʒ]** 0202030901/23, **[iʃdʒi]** 0202010703/01, **[xiɬdzʯ̣ɨ]** 0103040301/06, **[jeʰɬdʒi]** 0202030901/02, **[jeʰɬdʒi]** 0202030104/20, **[jeʰɬdz̯ɨ]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[jẹxɬdzʯ̣ɨ]** 0103030802/25, **[jẹʰɬdzʯ̣ɨ]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[jixɬdzʯ̣ɨ]** 0102040301/01, 0103040301/04

OTü. ***emçi** “doktor” ED 156b → [**jẹmtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

OTü. ***yėrçi** “rehber” ED 958a → **[jɐrtʂɨ]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jɐrdʑɨ]** 0103010305/33, **[jẹrdʑɨ]** 0103010703/14

c. Söz sonunda

c.1. -Vç

c.1.1. OTü. /*ç/ > SUM /-ʂ/ (~/dʐ~/dʒ~/ʤ~ /ʧ~ /ʃ/); **SUD** /-ʂ/ (~/dʐ~ /dʑ~/dʒ~/ʤ~ /tʂ~ /ʧ/)

OTü. ***aç-** “açmak” ED 19a → [**ɑʰʂ-]** “ay.” 0103030802/06, 0103040301/12, 0202030402/75, 0202030402/70, **[ɑχʂ-]** 0202030402/75, **[ɑʂ-]** 0202030604/42, 0502020101/377, **[ɑʰdʐ-] ɑʰdʐ-əβɑχəʂ** 0202030402/77, **ɑʰdʐ-ẹnə** 0202030601/19, **ɑʰdʐ-əq** ʁɑrɑ- 0202030402/76, **ɑʰdʐ-ɑɬmɑʁɑ** 0202030402/69, **[ɑʰdʑ-] ɑʰdʑ-in** 0202030402/74, **ɑʰdʑ-ẹːnə** 0202030601/19, **ɑʰdʑ-əβər** 0202030402/73, **ɑʰdʑ-oː** 0103030702/50, **[hɑdʐ-] hɑdʐ-əβ+də** 0103030702/108

OTü. ***abuç** “avuç” ED 6a → [**uːʂ]** “ay.” 0202030402/11, [**uʂ]** 0202030402/10

OTü. ***bıç-/biç-** “biçmek” ED 292 → [**ḅəʂ-]** “kıyafet vs nesne dikmeden önce kumaş üzerinden kesip şekil vermek, biçmek” 0202020702/09, [**pəʰdʐ-] pəʰdʐ-ək** gi- 0103010701/121, **[pədʐ-] pədʐ-oː** 0103040401/40

OTü. ***kaç** “kaç, birkaç” ED 589B → [**ɢɑʂ]** “ay.” 0103030702/108, **[qɑʂ]** 0102020303/29, 0103050102/09, 0202030701/14, 0502020101/19, **[qaʂ]** 0103030901/13, **[ʁɑs]** 0202020401/20, **[ʁɑʂ]** 0103010303/32, 0202030101/08, 0203020402/21, 0502020101/375, **[ɢɑʂ]** 0103030702/38, 0201010101/05, 0202010901/34, 0203020402/11, 0502020101/134, **[χɑʂ]** 0103010306/22, **[ʁɑʂ]** 0203020402/13, **[qɑdʐ] qɑdʐ ͡ɑs** 0103050301/15, **[ɢɑdʐ]** 0202030105/07, 0203010302/15, **ɢɑdʐ ͡ɑs** 0202030105/07, 0203010302/15,**[ɢɑʰdʐ] ɢɑʰdʐ͡ɑs** 0202030605/120

OTü. ***kılıç** “kılıç” ED 618a → [**ʁəɬəʂ]** “ay.” 0202030902/81, 0502020101/469

OTü. ***kulaç** “ölçü birim, kulaç” ED 618a → [**ʁuɬɑʂ]** “ay.” 0102020301/65, 0502020101/467, [**ɢuɬɑʂ]** 0502020101/468

OTü. ***ɪ:gaç** “ağaç” ED 79b → **[jiʁɑʂ]** “ahşap” 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑ:ʂ]** 0202020303/01

OTü. ***kė:ç** “geç” ED 692b → [**gẹʂ]** “ay.” 0202030601/79, [**gi:ʂ**] 0203010702/15

OTü. ***keç-** “geçmek, aşmak” ED 693b → [**geʂ-]** “ay.” 0202010901/68, 0502020101/283, [**ge^{h}tʂ-]** 0502020101/247, [**gøʂ-]** 0103010303/36, 0202020701/53, 0502020101/245, [**gø^{h}ʂ-**] 0502020101/284, [**gødz̧-]** ɢəɬ **gødz̧-əp** 0202030601/76

OTü. ***köç-** “taşınmak, göç etmek” ED 694a → [**gøʂ-]** “ay.” (Bkz. ɣøʂ-) 0103050301/06, 0202010901/69, 0203020201/16, [**gø:ʂ-]** 0202010101/03, 0502020101/38, [**gøʂ-]** 0202030404/02, [**gø^{h}ʂ-]** 0202030605/14, [**gyʂ-]** 0202031101/10, [**gyʂ-]** 0202031101/10, **[gødz̧-] gødz̧-ʉp** bɑɾ- 0202020701/35, [**gø^{h}dʒ-] gø^{h}dʒ-ẹɾdʒi** 0202010901/74, **[gytʂ-] gytʂ-up** ɑɾʁɑndɑ 0202031101/11, **gytʂ-uk** gi- 0202031101/03, [**gydz̧-] gydz̧-up** bɑɾ- 0202031101/07, **[gøʧ-] gøʧ- ip** 0203020601/23

OTü. ***kü:ç** “güç” ED 693a → [**kuʂ]** “kilo, yağı (eti tüketilen hayvanın kilosu)” 0202010502/06

OTü. ***iç** “iç” ED 17b → [**əʂ]** “ay.” 0103020304/32, 0202010101/06, 0203010502/06, 0502020101/397, **[ɜ̆ʂ]** 0103050102/06, 0202030306/02, 0203010303/13, **[ʂɨ] ʂɨ+di** 0203020402/19, **ʂɨ+din** 0202030604/45, **[uʂ]** dzə̨łnəŋ͡ **uʂ** ɢuzu 0202020301/18, [**e^{h}dz̧] e^{h}dz̧ +əndi** 0202030104/07, [**ə^{h}dz̨] ə^{h}dz̨+ən** 0103010304/36, [**ə^{h}dz̧] ə^{h}dz̧+əŋgẹ** 0202020303/01, [**hədz̨] hədz̨+ə** 0202030308/03, **hədz̨+əŋge** 0202020501/15, **hədz̨+əŋgi** 0202020701/08, **hədz̨+əndi** 0202020501/25, [**hədz̧] hədz̧+ən** 0202020501/73, [**iʃdʒ] iʃdʒ+inəŋgi** 0103010304/13, **iʃdʒ+iŋgẹ** 0103010101/04, **iʃdʒ+indi** 0103010305/77, **iʃdʒ+indin** 0103010305/77, **[idʒ] idʒ+inəŋ** 0202030104/16, [**ixdʒ] ixdʒ+iŋgi** 0102040301/02, [**xidʒ] xidʒ-iŋgi** 0103010703/28, **xidʒ-indin** 0502020101/363, [**hədʒ] hədʒ+indi** 0202010502/03, 0502020101/202, [**hẹdʒ] hẹdʒ+indi** 0202030402/44, 0502020101/96, [**hidʒ] hidʒ+iŋgi** 0103010701/107, [**hiʧ] hiʧ+iŋgi** 0203010503/02, [**ʃidʒ] ʃidʒ+iŋgi** 0103050301/04, **ʃidʒ+indi** 0102020303/24, 0502020101/399, **ʃidʒ+indin** 0202030402/78, [**ʃidʒ̧] ʃidʒ̧+inəŋgi** 0103010304/16, **ʃidʒ+iŋgi** 0103010304/18, [**iʃʧ] iʃʧ+iŋge** 0103020302/15, **iʃʧ+iŋgẹ** 0203020401/04, **[əʧ] əʧ+i** 0203010303/13, **[iʃ] iʃ+inḍi** 0102040301/16, **iʃ+indigi** 0102020303/23

OTü. ***erkeç** “iğdiş edilmiş erkek keçi” ED 223b → [**əʰɾgiʂ]** “ay.” 0103010502/03, [**hɻgiʂ]** 0103010502/14, [**hɻgiʂ]** 0103010502/12

c.1.2. OTü. /*ç/ > SUM /dʐ̢ ~ /dʐ̡/; **SUD** /dʐ̢ ~ /dʐ̡~/dʒ/

***-nç → -ndʐ̡V durumunda**

OTü**. *-nç > SUM /-ndʐ̡i̢/.**

OTü. ***saːnç-** “sokmak, batırmak” TT 157, ED 835b → [**sɑndʐ̡i̢-]** “ay.” 0103010705/50

OTü. ***yanç-** “ezmek” ED 944b → [**jẹ̈ndʐ̡i̢-]** “ay.” 0103010101/04

OTü. ***üçünç** “üçüncü” ED 29b → [**uʰdʐ̡undʐ̡i̢]** “ay.” 0103010306/03

***-ç͡V → -dʐ̢͡V durumunda**

OTü. *-ç > **SUM** /-dʐ̢/; **SUD** /dʐ̢ ~ /dʐ̡~/dʒ/.

OTü. ***kaç** (ED 589b)+ ***ottuz** (ED 74a) → **ɢɑʰdʐ̢͡oʰtəs** “yirmi kaç” 0203020402/30

OTü. ***üç** (ED 18b) + ***oːn** (ED 166b) → [**ɸudʒun]** “otuz” 0201010101/09, [**uʰdʐ̡on]** 0201010101/11, **[uʰdʒion]** 0203010303/07, **[hudʐ̢ən]** 0201010101/07

***-ç͡y→ -dʒ/dʐ̢͡y durumunda**

OTü. *-ç > **SUD** /dʐ̡~ /dʒ/

OTü. ***üç** (ED 18b) + ***yıl** (ED 917a) → **[uʰdʒyɬ]** “üç yıl” 0502020101/193, [**hudʐ̡uɬ]** 0202030402/58, [**ɸudʒyɬ]** 0202030605/14

c.1.3. OTü. /*ç/ > SUM, SUD /z̡/ (~/dz̡/)

OTü. ***uːç** “uç” TT 179, ED 17b → **[uz̡]** 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, **[uːz̡]** 0102020402/27, **[udz̡]** 0103010703/07, [**ɢudz̡]** goɬ͡jɑq͡**ɢudz̡+uɴɢɑ** 0502020101/118

OTü. ***saç** “saç” ED 794a → [**sɑz̡]** 0103020303/38, 0201010101/15, 0202030902/96, 0203020202/05, 0502020101/165, **ʂɑz̡** 0102020402/19, 0103010305/85, **[sɑːdz̡] sɑːdz̡ +ən** 0103030701/11, [**sɑdz̡] sɑdz̡+ə** 0202030402/69, **sɑdz̡+ən** 0102020303/01, 0103010703/02, 0202030602/03, **[ʂɑːdz̡] ʂɑːdz̡**

ʂ.+ən 0103010305/102, [**ʂɑdzʝ**] **ʂɑdzɻ+əm** 0103010302/01, **ʂɑdzɻ+ən** 0103010703/16

OTü. ***saç-** “serpmek” ED 794b → [**sɑzɻ-**] “ay.” 0103010701/69, 0202020701/48, **[ʂɑzɻ-]** 0103030701/47, **[sɑːdzɻ-] sɑːdzɻ- əβ** 0202010503/13, [**sɑdzɻ-] sɑdzɻ-əβ** 0202020701/46, **[sɑtʂ-] sɑtʂ-əsdərʁɑ** 0202020701/45

4.2.8. Sızıcı Ünsüzleri /*s/, /*ş/, /*z/, /*h/

4.2.8.1. Dişeti Ünsüzü /*s/, /*z/

4.2.8.1.1. /*s/ Ünsüzü

OTü. /*s/ ünsüzü, ötümsüz, sızıcı, dişeti ünsüzüdür. OTü. /*s/ ünsüzü söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunur. OTü. /*s/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarında korunmakla birlikte birkaç değişik yönde geliştiğine de rastlanır.

OTü. /*s/ ünsüzü, söz başı konumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında /s/ olarak korunur, patlamalı /t/, /q/ gibi ünsüz sesler ile biten sözcükler ile yan yana geldiğinde patlama ünsüzünün etkisiyle /*s/ ünsüzünün, ötümsüz, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı /ts/’ye geliştiği görülür (**a.1.1.**).

Söz başı konumunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*s/ ünsüzünün korunması yanında sıcızılaştığı da görülür. OTü. /*s/’nin sızıcılaşması daha çok art ünlüler komşuluğunda s-ç ünsüz dizisinde benzeşme yoluyla ortaya çıkmıştır, bu sızıcılaşması Minghua ağzında daha belirgindir, bu farklı gelişmeler aynı sözcük üzerinde görülür: Ön ünlülü sözcükte Dahe ağzında /s/ olarak korunurken, Minghua ağzında /s/ olarak korunmakla birlikte sızıcılaşarak /ʃ/’ye geliştiği bir örneğine rastlanmıştır. Örneğin OTü. ***söːz** “söz” sözcüğü Minghua ağzında söz başında /s/ olarak korunmakla birlikte **s-z** ünsüz dizisinde benzeşme ile bazen söz başı /s-/ ünsüzünün ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak /ʃ/’ye geliştiği görülür. OTü. ***soːl** “sol” sözcüğü için kaydedilen **[ʃio]** kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur; OTü. /*s/ ünsüzü, art ünlü komşuluğunda Minghua ağzında genellikle /s/ olarak bulunur, fakat ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl /ʂ/’ye geliştiğine de rastlanır. Örneğin OTü. ***saç** “saç” sözcüğü Dahe ağzında [**sɑzʝ~** [**sɑdzʝ**

olarak bulunurken Minghua ağzında hem [**sɑʐ]~** [**sɑdʐ]~ [sɑːdʐ]** hem **[ʂɑʐ] ~** [**ʂɑdʐ]~** [**ʂɑːdʐ]** olarak telaffuz edildiği duyulur. OTü. ***saç-** "serpmek, saçmak" sözcüğü Dahe ağzında [**sɑʐ̡-]~ [sɑːdʐ̡-]~** [**sɑdʐ̡-]~ [sɑtʂ-]** olarak görülürken Minghua ağzında hem [**sɑʐ̡-]** hem **[ʂɑʐ̡-]** olarak duyulabilir. OTü. ***sıçgan** "sıçan" sözcüğü her iki ağızda da [**ʂɨʁɑn]** olarak gelişmiştir, Dahe bölgesi Saqıs boyuna mensup kişilerin konuşmasında [**ʂɨʂʁɑn]** olarak telaffuz edildiği duyulur (**a.1.2.**).

Çalışmamızda rastlanmamıştır, ancak Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında teklik ve çokluk 2. kişi zamirleri [**sen]** (OTü. ***sen** "sen" ED 831b) ve [**seler**], [**səler**] "siz" sözcüklerinde söz başındaki /s/ ünsüzünün /h/'ye geliştiği [hen] "sen", [heler] "siz" biçimlerine de rastlanabilir, bu gelişme daha çok Minghua bölgesindeki genç nesillerin konuşmalarında hem /s/'li hem /h/'li olarak duyulabilmektedir.[21]

Çince alıntı *Sunan* sözcüğünün, ileri yaştaki Sarı Uygur kaynak kişilerin konuşmasında ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak /ʃ/ olarak söylendiğine de rastlanır.

ʃynɑn < Sunan Ç "*Sunan*, yer ismi" 0203020201/16

Söz içi konumu iki ünlü arasında OTü. /*s/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında /s/ olarak korunmuştur. Söz içi iki ünlü arasında OTü. /*s/'li örneklerde aynı ses dizisinde önde ünlü düşmesi dikkat çekiyor (**b.1.1.**). Ancak söz içinde sızıcılaşarak /z/ sesine, hatta ünlü ve ünsüz kaynaşması ardından sıfırlanan bir örneğine rastlanmıştır (**b.1.2.**).

Tüm Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*s/ ünsüzü, söz içi ünsüz önü -sC- durumunda kendi özelliklerini korumuştur (**b.2.1.**). Söz içi ünsüz ardı -Cs- durumunda kendi özelliklerini korumuştur. Ancak Sarı Uygur ağızlarında OTü. *-rsl- ünsüz kümesi korunmakla birlikte ünsüzler arasında bir ünlü türemesiyle -rsVl- olarak açılma görülür. OTü. ***-ks- > -xs- > -s-** gelişmesi gösteren örneklerine de rastlanır (**b.3.1.**). Söz içi ünsüz ardı durumunda Dahe ağzında OTü. /*s/ ünsüzünün sızıcılaşarak /ʂ/'ye geliştiği bir örneğine rastlanmıştır (**b.3.2.**).

Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz sonunda OTü. /*s/ ünsüzü kendi özelliklerini korumuştur (**c.1.1.**). Ancak OTü. /*s/ ünsüzünün bir sözcükte Dahe

[21] Bilindiği gibi Başkurtların dilinde OTü. söz başı /*s/ ünsüzü düzenli olarak h-leşmiş, Saha Türkçesinde ise h-leşme aşaması üzerinden bütünüyle kaybolmuştur.

ağzında /z/'ye geliştiği görülür, kayıtlarımızda rastlanmamıştır, fakat Minghua ağzında da /z/'ye gelişmiştir. Aynı sözcüğün daha önceki çalışmalarda /s/ olarak korunduğu da kaydedilmiştir (**c.1.2.**). Son ünsüzden önce geldiğinde de kendi özelliğini korumuştur, ancak /-rs/ ünsüz kümesinde, sonunda bir ünlü türetiğine de rastlanmıştır (**c.2.1.**)

OTü. /*s/ ünsüzü söz içi konumunda /*n/'den önce geldiğinde /*n/'yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /-sn-/ > /-sd-/ olarak gelişmesini sağlar (Bkz. **4.2.5.2. /*n/**). OTü. /*s/ ünsüzünün önündeki ünlüyü soluklulaştırma etkisi vardır (Bkz. **4.1.2. /*a/: 2.5.** *Soluklulaşma*; **4.1.6. /*u/: 6.4.** *Soluklulaşma*).

OTü. şartı zarf-fiili -sAr ekinden gelişmiş -sA şart kipi eki, patlamalı /t/, /q/ ve genizsil /m/, /n/ /ŋ/ gibi ünsüzler ile sonlanan fiile eklendiğinde ekteki /*s/ ünsüzü patlamalı ve genizsil ünsüzlerinin etkisiyle sızıcı, dişeti, yarı kapantılı /ts/'ye gelişir, fakat değişmeyen durumuna da rastlanabilir.

OTü. ***ayıt-** "sormak" ED 268b → [**ɑjt-]**

***ayıt-sar > ɑjt-tsɑ** 0202031201/16, 0203010702/46, 0502020101/368

OTü. ***at-** "atmak" ED 36ɑ → **[ɑ^{h}t-]** "atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek, vurmak, patlatmak"

***at-sar > at-sa > ɑ^{h}t-tsɑ** 0502020101/421

OTü. ***bedüt-** "büyütmek, yetiştirmek" ED 300b → [**bezət-]** "ay." (Bkz. bezəd-~ bezəḏ-)

***bedüt-ser** > *bezüt-se > **bezət-tse** 0103030901/33

OTü. ***yėt-** "ulaşmak, varmak" ED 884b → **[e^{h}t-]** "ay." (Bkz. ɑjt-~ e^{h}d-~ e^{h}ʧ-~ ẹ^{h}d-~ ẹ^{h}t-~ ẹ^{h}ʧ-~ ixt-~ xit-~ je^{h}d-~ jẹ^{h}ḏ-)

***yet-ser > yet-se > e^{h}t-tse** 0103010305/81, 0202030604/31, 0203020401/13, 0502020101/111

OTü. ***kırk-** "kırkmak, kesmek" ED 651a → [**qə^{h}rq-]** "ay." (Bkz. qəχʀG-~ qə^{h}ʀG-~ qə^{h}ʀG̊-~ qə^{h}rq-~ Gɑ^{h}ʀq-~ χə^{h}ʀG-)

***kırk-sar > kırk-sa > qə^{h}rq-tsɑ** 0202020501/68

OTü. ***köm-** "gömmek" ED 721b → [**køm-]** "ay."

***köm-ser > köm-se > køm-se** 0203030101/14, **køm-tse** 0203020403/15

OTü. ***alın-** “alınmak, kendine çekmek” ED 148a → [**ɑɬn-]** “ay.” (Bkz. ɑɬən-)

***alın-sar > alın-sa > ɑɬn-tsɑ** 0103010304/83

OTü. ***ün-** “yükselmek, ayağa kalkmak, filizlemek” ED 169a → [**ʊn-]** “çıkmak, bitmek” (Bkz. ən-~ on-~ uːn-~ un-~ ʉn-)

***ün-ser > ün-se >ʊn-tse** 0103050305/17

OTü. ***baŋ-** “gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak” ED 348a, ED 767a **maŋ-** → [**mɑɴ-]** “ay.” (Bkz. mɑː~ mɑːɴ-)

***baŋ-sar > maŋ-sa** > **mɑɴ-sɑ** 0103010305/85, 0202020501/19, 0203030102/02, 0502020101/379, **mɑɴ-tsɑ** 0103010305/78, 0202020302/05, 0502020101/246

a. Söz başında

a.1. s- durumunda

a.1.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***saːp** “sap” ED 782b → [**sɑp]** “ay.” 0102020301/66, 0103020403/21, [**sɑβ]** 0103010702/32, [**sɑŋ]** 0103020403/16

OTü. ***söːz** ED 860b “söz” → **[søz]** “ay.” 0103030202/08, 0201010102/07, 0202030605/06, 0203020101/04, 0502020101/10, **[søːz]** 0202030601/84, **[sʉz]** 0202010301/10, **[syz]** 0103030901/12, 0202030601/08, **[ʃoz]** 0103050301/21, [**ʃøz]** 0103040601/03

OTü. ***sag-** “sağmak” ED 804b → [**sɑʁ-]** “ay.” 0102020301/14, 0103010701/82, 0202030305/01, 0203010301/02, [**sɑːʁ-]** 0202030501/01, [**sɑq-]** 0103030203/33, 0202030303/09

OTü. ***sat-** “satmak” ED 798b → [**sɑt-]** “ay.” 0103010306/02, 0202010703/21, 0203011001/07, **[sɑd-]** 0103010306/01, 0202020701/61

OTü. ***soːl** “sol” ED 824a → **[soɬ]** “ay.” 0102020302/07, 0103030702/90, [**ʃio]** 0103010601/81

OTü. ***soːr-** “emmek, içine çekmek” ED 843b → [**soɾ-]** “ay.” 0102020402/24

OTü. ***sok-** “dövmek, ezmek” ED 805a → [**sɔq-]** “dövmek, dokumak, vurmak” (Bkz. zɔq-) 0103030203/16, 0202020702/28, 0203010301/01, 0502020101/51, **[sɔɢ-]** 0202020702/21, 0203010501/07, 0103030901/31, [**soːɢ-]** 0202020302/07

OTü. ***soy-*** “soymak, almak, çıkartmak, (deri)yüzmek” ED 858b → [**soj-]** “ay.” 0102040301/03, 0202030308/01, 0103010306/16

OTü. ***suːb*** TT 180, ***suːv*** “su” ED 783a → **[su]** “ay.” 0102040301/02, 0103030203/21, 0202010901/36, 0203011001/04, 0502020101/207, [**sʊ]** 0202030401/03, [**sʉ]** 0103010101/03, **[suː]** 0103020401/02, 0202030308/07

OTü. ***sɪː-*** “kırmak” ED 782a → [**sə-]** “ay.” 0102020303/37, 0103030901/74, 0202030902/106

OTü. ***sen*** “sen” ED 831b → [**sen]** “ay.” (Bkz. sə˜ sən˜ se˜ seːn˜ sẹːn˜ sẹ˜ sẹn˜ sin˜ tsin) 0102020301/35, 0103010703/29, 0201010101/17, 0202030605/150, 0203010303/04, 0502020101/92

OTü. ***sadıg** “ticaret” ED 799b → [**sɑdəʁ]** “ay.” 0103020302/01

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → [**sɑʁɬəq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202020501/88, **[sɑːq]** 0202030301/31, **[sɑɬəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

OTü. ***sakal*** “sakal” ED 808b → [**sɑɢɑɬ]** “ay.” 0103010702/72, 0202030401/05, [**sɑɢɑːɬ]** 0203010701/17

OTü. ***saːkın-*** “düşünmek” TT 174, ED 812a → [**sɑɢən-]** “ay.” 0103010602/20, 0202030601/28, 0502020101/365, [**sɑɢər-]** 0502020101/338, **[sɑɢ̟ən-]** 0103030901/71

OTü. ***sal-*** “harekete geçirmek” ED 824b → [**sɑɬ-]** “koymak, salmak, sunmak, (tebrik) etmek, yerleştirmek, bırakmak, ilave etmek, yapmak, yakmak, dokumak, işlemek, bulundurmak” (Bkz. sɑː-˜ sɑ-˜ sa-) 0102040301/01, 0103050101/60, 0202020501/69, 0203010702/37, 0502020101/51, **[sɑːɬ-]** 0103010101/04, 0202020701/39, 0203010303/03, [**sɑʰɬ-]** 0103010701/125, 0202030801/02, [**sə-]** 0103010502/12, **[su-]** 0103040302/08, 0202030501/04

OTü. ***saːn*** “sayı” ED 831a → [**sɑn]** “ay.” 0103030702/36, 0202030201/01, 0502020101/311

OTü. ***sargar-*** “sararmak” ED 849a → [**sɑɾʁɑɾ-]** 0103010701/106, [**sɑʁɑɾ-]** 0103010101/20

OTü. ***sagızgan** “saksağan” ED 818a → [**sɑɢəːsɢɑːn]** “ay.” 0103010704/05

OTü. ***sıŋar** “taraf, yarı” ED 840b → [**səɴɑɾ]** “ay.” 0103010305/91, 0202030401/04, 0502020101/15, [**sɑɴɑɾ]** 0203010301/19

OTü. ***sugur** “marmot” ED 815a → [**suʁuɾ]** “ay.” 0202030201/06, 0203030101/19, [**suʁuːɾ]** 0202020501/39

OTü. ***suvgar-** “hayvana su vermek” ED 786b → **[suʁɑɾ-]** “ay.” 0103050301/02, 0502020101/284, [**sʊʁɑɾ-]** 0202030401/08, [**suːʁɑːɾ-**] 0202031101/12

Sarı Uygur ağızlarında patlamalı /t/, /q/ ünsüz sesleri ile biten sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde patlama ünsüzünün etkisiyle OTü. /*s/ ünsüzünün, ötümsüz, sızıcı, dişeti, yarı kapantılı /ts/’ye geliştiği görülür. /m/ ünsüzü ile biten sözcük ile ara vermeden yan yan geldiğinde de OTü. /*s/ > /ts/ gelişmesi görülür. Bu şartlı gelişme her iki ağızda da görülür.

OTü. /*s/ > SUM, SUD /ts/

OTü. ***saːp** “sap” ED 782b → [**tsɑp] søjt͡tsɑp** 0103020301/26

OTü. ***söːz** ED 860b “söz” → [**tsøz] dɑʰt͡tsøz** 0202030802/15

OTü. ***sat-** “satmak” ED 798b → **[tsɑt-] ɑt tsɑt-** 0103030901/29

OTü. ***sen** “sen” ED 831b → **[tsen]** ɑm **tsen** jynə bər hɑɾʤa tudidəβɑłʁɑ 0202010901/82; [**tsenəŋ]** “senin” ɑːjt **tsenəŋ** bəʁɑ ni diɣig͡ẹː 0103010305/80

OTü. ***sal-** “harekete geçirmek” ED 824b → **[tsɑ-] ɔt͡ tsɑ-**p də 0202030101/13, **ɑt ͡tsɑ-** 0203020202/06, **[tsɑł-] ɑt͡ tsɑł-** 0202031201/24, 0203020202/09, **ɔt tsɑł-** 0102020303/30, 0203030102/03, **ʊt͡tsɑł-** 0202020701/51, 0203020501/03, **suɾuq͡ tsɑł-** 0202030601/30

Yukarıda belirtildiği gibi ek başı konumunda -sAr şart kipi ekinde de aynı gelişme görülür.

a.1.2. OTü. /*s/ > SUM /s/~ /ş/ (~/ʃ/); **SUD** /s/ ~/ş/

OTü. ***saç** “saç” ED 794a → [**sɑʐ]** “ay.” 0103020303/38, 0201010101/15, 0202030902/96, 0203020202/05, 0502020101/165, **[sɑːdʐ]** 0103030701/11, [**sɑdʐ]** 0102020303/06, 0103010703/02, 0202030402/69, 0502020101/165, **[ʂɑʐ]** 0102020402/19, 0103010305/85, [**ʂɑdʐ]** 0103010302/01, [**ʂɑːdʐ]** 0103010305/102

OTü. ***saç-** “serpmek” ED 794b → [**sɑʐ̧-]** “ay.” 0103010701/69, 0202020701/48, **[sɑːdʐ̧-]** 0202010503/13, [**sɑdʐ̧-]** 0202020701/46, **[sɑtʂ-]** 0202020701/45, **[ʂɑʐ̧-]** 0103030701/47

OTü. ***saçgak** “saçak” ED 796a***saçgak *saçuk**’a bulaşma ile → [**sɑdzʲəq]** “püskül” (Bkz. sɑːdzʲəq) 0103010304/74, 0202010501/07; [**ʂɑdzʲəq]**

OTü. ***saçıl-** “saçılmak” ED 797a → [**sɑdzʲəɬ] ~ [ʂɑdzʲəɬ-]** “ay.”; krş. [**sɑzʲdə-]** “saçılmak, saçılıp dağılmak 0202030104/16; **[ʂɑzʲdə-]** (LEİ Xanchun 1992: 301)

OTü. ***sıçgan** “sıçan” ED 796 → [**ʂɨʁɑn]** “ay.” 0202031201/28

OTü. ***söːz** “söz” ED 860b → **[søz]** “ay.” 0103030202/08, 0201010102/07, 0202030605/06, 0203020101/04, 0502020101/10, **[søːz]** 0202030601/84, **[sʉz]** 0202010301/10, **[syz]** 0103030901/12, 0202030601/08, **[ʃoz]** 0103050301/21, [**ʃøz]** 0103040601/03

OTü. ***soːl** “sol” ED 824a → **[soɬ]** “ay.” 0102020302/07, 0103030702/90, [**ʃio]** 0103010601/81

b. Söz içinde

b.1. VsV- durumunda

b.1.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***asıg** “fazla” ED 244b → [**ɑʰsəʁ]** “ay.” 0102020401/44, 0103010602/21, 0203010702/16, 0203010502/05, 0202030801/05, [**ɑsəʁ]** 0103010304/77, 0202030801/06

OTü. ***isig** “sıcak” ED 246a → **[səʁ]** “ay.” 0103010101/11, 0202010901/59, **[səːʁ]** 0202030402/10, [**səq]** 0202010901/59

OTü. ***esen** “esen, sağ salim” ED 248a → **[seːn]** “ay.” 0203011002/25, **[eseːn]** 0202030802/25, **[ẹsẹn]** 0103030202/03, **[ẹseːn]** 0202030802/24

OTü. ***esür-** “sarhoş olmak” ED 251a → **[isəɾ-]** “ay.” 0202030902/129

b.1.2. OTü. /*s/ > SUM, SUD /z/(~ Ø)

OTü. ***süsüş-** “boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” ED 856b → **[suzus]** “ay.” 0502020101/92, **[sus-]** ɢɑɾɑ bəɢɑ keːɾɣẹ **sus**-gi͡ βɑɾ͡ ɬɑ 0202030902/63, uːʂ tɑʁ bəɾ **sus**-mese 0103040405/10

b.2. -sC- durumunda

b.2.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → [**usdɑ-]** “ay.” 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [**usd-]** 0203020501/10, [**ŭsdɑ-]**

0202030103/13, [**sud-]** 0202020501/78, [**əsdɑ-]** 0202030902/10, [**ǎsdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, [**ǎsd-]** 0202030402/56, [**əsd-]** 0103020303/18

OTü. ***kısga** "kısa" ED 667a → [**qəsɢɑ]** "ay." 0202020101/06

OTü. ***kısraːk** "kısrak" ED 668b → [**qəsɾɑq]** "ay." 0203010302/04

OTü. ***yastuk** "yastık" ED 974a → [**jɑsdəq]** "ay." 0203010702/25

b.3. -Cs- durumunda

b.3.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***aksa- > *axsa-** "aksamak, engelli olmak" ED 95b → [**ɑʰsɑ-]** "ay." 0202020301/09, **[ɑχsɑ-]** 0202020301/10

OTü. ***aksak > *axsak** "aksak, engelli" ED 95a → [**ɑsɑq]** "ay." 0103020303/24, [**ɑχsɑk]** 0202020301/07

OTü. ***sarumsak** "sarımsak" ED 85Sb → [**sɑɾəmsɑq]** "ay." 0202030605/57, **[sɑːɾəmsɑq]** 0202030605/56

OTü. ***arslan** "arslan" ED 238a → [**ɑɾsɬɑɴ]** "ay." 0203010701/17, **[qɑɾsəɬɑn]** 0202030604/33, [**qɑɾsɬɑn]** 0202030604/37, [**hɑɾsəɬɑn]** 0103040401/29

b.3.2. OTü. /*s/ > SUD /ş/

OTü. ***tebsi** "tepsi" ED 445b **tevsi** → [**defşi]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 102)

c. Söz sonunda

c.1. -Vs

c.1.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***as-** "asmak" ED 240b → [**ɑʰs-]** "ay." 0103010305/42, 0103010305/42, [**ɑʰːs-]** 0103010305/29, [**ɑs-]** 0103010305/42, 0202030104/04, 0203011002/11

OTü. ***bas-** "basmak" ED 370b → [**bɑʰs-]** "saklamak, basmak" 0202030605/133, 0502020101/416, [**bɑs-]** 0202030604/49, 0502020101/417

OTü. ***kes-** "kesmek" ED 748b → [**ges-]** "ay." 0203010502/01, 0502020101/103, [**gis-]** 0103010304/33, [**kis-]** 0103010304/32

OTü. ***kus-** “kusmak” ED 666a → [**qus-]** “ay.” 0202030402/68

c.1.2. OTü. /*s/ > SUM, SUD /z/(~ /s/)

OTü. ***süs-** “boynuz ile saldırmak, süsmek” → **[suz-]** “ay” 0202030401/21, [**sʊz-]** 0202030401/21; **[suz-]~ [sus-]** Lei Xuan-chun 1992: 353)

c.2. -Cs

c.2.1. OTü. /*s/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***bars** “leopar” ED 368a → [**bɑɾs]** “kaplan” 0202030404/05

OTü. ***ters** “ters” ED 553a → [**de^{h}rsi]** “inat, aceleci” (Lei Xuan-chun 1992: 104)

OTü. ***kars- kars** “el çırpmaktan çıkan ses” DLT 273 → **qɑrs-qɑrs** “taşlar çarpışmaktan çıkan ses” (Lei Xuan-chun 1992: 210)

4.2.8.1.2. /*z/ Ünsüzü

OTü. /*z/ ünsüzü, ötümlü, sızıcı, dişeti ünsüzüdür. Bu ünsüz ancak söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. /*z/ ünsüzü, söz içi konumunda iki ünlü arasında tüm Sarı Uygur ağızlarında kendi özelliklerini korumuştur (**a.1.1.**). Söz içi ünlüler arasında OTü. /*z/ ünsüzünün düzenli olarak /s/’ye geliştiği bir örneğine rastlanmıştır, çalışmamızda Dahe ağzında kaydedilen bu örneğin Minghua ağzında aynı gelişmeye uğradığı görülür, ancak sözcüğün anlamı farklıdır (**a.1.2.**). OTü. /*z/ ünsüzü, söz içi ünsüz önü durumunda /z/ olarak korunmuştur (**a.2.1.**). Ünsüz önü durumunda OTü./*z/ ünsüzünün, birkaç sözcükte ileri aşamalarında hem Minghua hem Dahe ağlarında ötümlü, sızıcı /s/’ye geliştiği iki örneğine rastlanmıştır (**a.2.2.**).

OTü. /*z/ ünsüzü söz içi konumunda /*n/, /*l/ ünsüzlerinden önce geldiğinde, OTü. ***yezne** “büyük kız kardeşin kocası” ve OTü. ***yavuzla-**“kötülemek” gibi sözcüklerde /*n/ ve /l/’yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /-zn-/ > /-zd-/, /-zl-/ > /-sd/ olarak gelişmesini sağlar. Bunun dışında /*z/ ünsüzü ile biten isim soylu sözcüklere /n/ ile başlayan bir ek (: ilgi hâli eki, belirtme hâli eki) eklendiğinde ekin /n/ ünsüzü yine benzeşme yoluyla ötümlü /d/’ye gelişir (Ayrıca bkz. **4.2.5.2. /*n/**);

/*z/ ünsüzü ile biten isim soylu sözlere çokluk ek *-lAr* eklendiğinde ekin /l/ ünsüzü benzeşme yoluyla ötümlü /d/'ye gelişir (Bkz. **4.2.9. /*l/**).

Sarı Uygur ağızlarında söz sonunda tek heceli bir kısım sözcüklerde OTü. /*z/ ünsüzü korunmakla birlikte, bir kısmında hem /z/'li hem de ötümsüzleşmiş /s/'li söylenişlere rastlanır. Bu nöbetleşmelerin daha çok tek heceli sözcüklerde olduğu dikkati çeker. Örneğin OTü. ***biːz** "biz" sözcüğü Dahe ağzında hem [**bəz]~ [bəːz]~ [məːz]~ [məz]** hem **[bəːs]~ [bəs]~ [məːs]**~ **[b̥əs]**~ [**vəs]** olarak duyulur, Minghua ağzında [**bəz]~ [məz]~** [**məs]** olarak da duyulur. OTü. ***tüz** "düz" sözcüğü de hem /z/'li hem /s/'li olarak kullandıldığı görülür. (**b.1.1.**). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında birkaç iki heceli sözcükte söz sonu konumunda OTü. /*z/ ünsüzünün düzenli olarak ötümsüz, sızıcı /s/'ye değiştiği tespit edilmiştir (**b.1.2.**).

Sarı Uygur ağızlarında iki sözcük yanyana geldiğinde sonraki sözcüğünün başındaki /**j/** ünsüzü geriye doğru etki yaparak önceki sözcüğünün son sesi /**z/**'yi kısmen kendisinden sonra gelen ünsüze benzeştirerek /**ş/** sesine dönüşmesini sağlar.

***-z͡j- > -ş͡j-**

OTü. ***sekiz** "sekiz" ED 823b → **[sɑqəs]** "ay." 0103050102/35, 0202010201/07, [**sɑqəş]** **sɑqəş jɑɴə** 0202010901/03, 0202030801/08, **sɑqəş jɑːɴə** 0202030801/10

OTü. ***sekiz** (ED 823b) + ***yėgirmi** (ED 915b) → **[sɑqəş jiɣəɾmə]** "on sekiz" 0202030902/69, 0502020101/485, [**sɑqəş jiɣəɾmə**] 0202030902/69, 0502020101/485

a. Söz içinde

a.1. -VzV- durumunda

a.1.1. OTü. /*z/ > SUM, SUD /z/

OTü. ***aːzuk** "tahıl, gıda" ED 283a → [**ɑzəq]** "ay." 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

OTü. ***uzaːk** "uzak" ED 283b → [**uzɑq]** "ay." 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153, **[uzɑːq]** 0103030901/30, 0202010901/41, 0502020101/245, **[uzɑːɢ]** 0202030304/02

OTü. ***uzaːt-*** “uzatmak” ED 282a → [**uzɑt-]** “uzaklaştırmak” 0203020203/17, [**uzɑːd-]** 0502020101/18

OTü. ***uzuːn*** “uzun” ED 288b → [**uzuːn]** “ay.” 0103010305/91, 0202030104/09, **[uzun]** 0103010305/25, 0202010502/21, [**ʊzuːn]** 0202010901/43, [**uzən]** 0103040601/08,

OTü. ***kızart-*** “kızartmak” ED 685b → [**ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***kızıl*** “kırmız” ED 683b → **[ɢəzəɬ]** “ay.” 0103040301/03, 0202030401/34, 0203010702/59, 0502020101/79, **[ɢəːzəɬ]** 0103030701/22, 0202030901/09, **[ɢəzəːɬ]** 0202020501/42, [**ɢəzə]** 0103040301/08

OTü. ***yazı*** “düz alan, düz yer” ED 984b → [**jɑzə]** “ay.” 0103050303/27

a.1.2. OTü. /*z/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***bileːzük*** “bilezik” ED 345b → **[bəlisək]** “yüzük (Dahe ağzı); dikiş yaparken iğneyi itmek için orta parmağına takılan metal halka (Minghua ağzı)” 0502020101/288, **[bəlẹsək]** 0502020101/276, **[bəlisəg]** 0202030605/85, **[bẹlẹsək]** 0202030605/88, **[bilisəg]** 0202030605/82

a.2. -zC- durumunda

a.2.1. OTü. /*z/ > SUM, SUD /z/

OTü. ***yaːzkı*** “ilkbahar mevsim” ED 985b, ***yaːz*** “ilkbahar” TT 172’den → [**jɑzɢə]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 255; Chen Zong-zhen 2004: 533)

OTü. ***özgeː*** “diğer, bunun dışında” ED 285b → [**uzge]** “yoksa” 0203020302/07, [**uːzgi]** 0103010502/24, **[uzgẹ]** 0203011002/06, **[uzgi]** 0103010304/67, 0203010301/17

OTü. ***tuzgu*** “yolcuya verilen hediye, yemek” ED 573b → [**duzɢu]** “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” 0202030605/51, [**duːzʁə]** 0203020501/03, [**duːzɢə]** 0203020501/21, [**duzɢə]** 0103050201/14, 0203020501/14, [**duzɢ̟u]** 0202030605/51

OTü. ***küzki*** “güze ait” ED 759b → [**guzgə]** “ay.” 0202031101/20

OTü. ***kuzguːn** “kuzgun” ED 682b → **[ɢuzɢun]** “ay.” 0202030404/16, 0502020101/75, **[ʁuzɢun]** 0202030404/16

OTü. ***yezne** “büyük kız kardeşinin kocası” DLT 778 → [**ezde]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 30)

a.2.2. OTü. /*z/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***yavuzla-**“kötülemek” ED 882a → [**jysdi-]** “ay.” 0202030902/01

OTü. ***sagızgan** “saksağan” ED 818a → [**sɑɢəːsɢɑːn]** “ay.” 0103010704/05

b. Söz sonunda

b.1. -Vz

b.1.1. OTü. /*z/ > SUM, SUD /z/(~/s/)

OTü. ***haːz** TT 173, ***aːz** “az” ED 277a → [**ɑz]** “ay.” 0103030901/49, 0203020601/38, [**ɑːz]** 0103030201/18, 0202020702/22, 0203020501/17

OTü. ***biːz** “biz” TT 183, ED 388a → [**bəz]** “biz, bizim” 103050102/17, 0202030403/05, 0203020402/21, **[bəːz]** 0202010301/03, **[məːz]** 0203020601/15, **[məz]** 0102020303/22, 0103050303/15, 0201010101/08, 0202020301/12, 0203020403/03, **[bəːs]** 0202030103/01, **[bəs]** 0201010102/12, 0202030801/20, 0203020101/04, **[məːs]** 0202030104/01, **[b̥əs]** 0202030603/06, [**məs]** 0103040401/10, 0201010101/03, 0202030605/06, 0203020601/11, 0502020101/73, [**vəs]** 0202010901/83

OTü. ***tüz** “düz” ED 571b → [**duz]** “düz, hiza” 0103030702/50, [**d̥us]** 0103020401/04, [**ʇus]** 0202020501/17, [**duːz]** 0103030702/108, [**dus]** 0103050305/04

OTü. ***tuːz** “tuz” ED 571a → [**duz]** “ay.” 0202030308/07

OTü. ***tiz-** “dizmek” Ed 572a → **[dəz-]** “ay.” 0103010304/39

OTü. ***kaz-** “kazmak” ED 680b → [**ɢɑz-]** “ay.” 0102040301/01, 0103030802/21, 0202030104/09, 0203020403/11, 0502020101/393, **[ʁɑz-]** 0103020304/24

OTü. ***kıːz** “kız, kız çocuk” TT 176, ED 679b → [**ɢəz]** “ay.” *sık*, **[ɢəːz]** 0103010304/23, 0201010101/14, 0202030802/14, 0203010301/20, [**ʁəz]** 0202030601/48

OTü. ***süz-** “süzmek, süzgeçten geçirmek” ED 861a → [**suːz-]** “ay.” 0202030305/03

OTü. ***yaːz** “bahar” ED 982b → [**jɑz]** “ay.” 0103030702/26, **[jɑːz]** 0103040301/21

OTü. ***yüːz** “surat, yüz” ED 983a → [**jyz]** “ay.” 0103010302/15, 0202030402/48, 0203030102/09, [**ʒyz]** 0103050401/05, 0502020101/213

b.1.2. OTü. /*z/ > SUM, SUD /s/

OTü.***aːgız** “ağız” (TT 171, ED 98a) → [**ɑːs]** “ay.” 0202030701/09, 0202030701/07, [**ɑʰːs]** 0203030102/05, **[ɑʰs]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, [**ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, [**hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), [**ɑs]** 0103010306/23

OTü. ***biːr otuz** “yirmi bir” (ED 353b **biːr**, ED 74a **ottuz**) → **bəɾ oʰtəs** “yirmi bir” 0502020101/115

OTü. ***büñüz** “boynuz” ED 352a → **[muŋus]** “ay.” 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[moŋs]** 0202030902/76, **[mos]** 0103010705/03, **[mɔːs]** 0202030401/21

OTü. ***emüz-** “emzirmek” ED 165a → **[ems-]** “ay.” 0202031101/22, [**imәs-]** 0202031101/21, [**emәs-]** 0202031101/23, [**eːmәs-]** 0202031101/16, **[e̯mə̆s-]** 0202031101/21, [**imə̆s-]** 0202031101/21, [**ims-]** 0202031101/21

OTü. ***köküz** “göğüs” ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**køʰkəs]** “sırtın üst kısmı” 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**k̯yxkəs]** 0103030701/09, [**k̯yxk̯əs]** 0103030701/18

OTü. ***kidiz** “keçe” ED 707a → **[gəɣəs]** “ay.” 0203010303/13; **[gəgəs]** (Lei Xuan-chun 1992: 148)

OTü. ***sekiz** “sekiz” ED 823b → [**sɑqəs]** “ay.” 0103050102/35, 0202010201/07

OTü. ***tokuz** “dokuz” ED 474b **tokkuz** → **[dɔqus]** “ay.” 0202010703/08, 0202030303/01, 0502020101/366, **[dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, **[dɔχqəs]** 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, **[doʰqus]** 0502020101/86, **[dɔqəs]** 0202010201/05, **[dɔʰqəs]** 0103030802/03, **[dɔʰqus]** 0202010701/05, 0202030204/09, 0502020101/81, **[doχəs]** 0103030802/17, [**dɔqəs]** 0202010201/05, **[d̯oʰqəs]** 0103030802/04, **[d̯ɔʰqus]** 0202031201/03, **[ʈoχqəs]** 0103030802/15, **[ʈɔχqus]** 0502020101/85

OTü. ***yıltız** “kök” ED 922b → [**jɐɬʒus**] “ay.” 0202030601/67, **[jyɬʒəs]** 0202030304/01

OTü. ***küntüz** “gündüz” ED 729b, **kü:n** TT 185’den → **[kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kunʈəs]** 0202030605/47

4.2.8.2. Dişeti-Damak Ünsüzü /*ş/

OTü. /*ş/ ünsüzü, ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak ünsüzüdür. Ortak Türkçede sadece söz içi ve söz sonunda bulunur.

Söz başı *ş*’li sözcükler: Sarı Uygur ağızlarında /ş/ ile başlayan ses taklidi sözcükler bulunur. Ağızlardaki [**şivɑs-]** “gizli söz fısıldaşmak” ses taklidi fiilin **şiv-** kısmı, OTü. ***şubşaş-** “gizli söz fısıldaşmak” sözcüğünün ***şub-** kısmı ile ilgilidir. Bunun dışında **[ɑmər ʂɨmər]** gibi ikileme sözcükler de görülürebilir. Sarı Uygur Türkçesinde /ş/ ile başlayan alıntı sözcükler de vardır.

OTü. ***şubraş- şubşaş- (< şubşa-)** “gizli söz fısıldaşmak”, yansımalı fiil; Krş. DLT 557 **şubşaş-** “ay.”, [fakat Roos (2000: 366) Mo. **sibana-~ sibene-** “kulağına fısıldamak” Lessing 1960: 810b] → [**şivɑs-]** “gizli söz fısıldaşmak” (Lei Xuan-chun 1992: 306)

[ʂɑNGərɑ-] “nehir veya ırmaktaki suyun akış sesi için fiil” orənGə ş.-k geɬer ɢɑrɑ 0202030201/04

[ʂɑbərɑs-] “hışırdamak” 0202030605/155

[ʂɑʁər-] < **ʂɑʁərɑ-** “metallerin çarpışmasından çıkan ses için fiil” 0103050305/11

[ʂɑʁərɑs-] “metal veya sert nesnlerin çarpışmasından çıkan ses için fiil+ -s-” 0202030605/155

[ʂɑpər ʂopur] SUD ~ **[ʂɑpər ʂupur] ~ [ʂɑbər ʂubər] ~ [ʂɑbər ʂɑbər]~ [ʂɑbər ʂobər]** “hışır hışır” (Lei Xuan-chun 1992: 298)

[ɑmər ʂɨmər] “sessiz sedasız, sessizce” 0103040405/21

Mo. **şaldang** “çıplak, yoksul, fakir” Lessing 1960: 750a → **[ʂɑɬdɑŋ]** “yoksul, fakir” 0202030902/01

Ç. **xian** 锨 → **[ʂɑm]** “kürek” 0202030101/04

Ç. **shandian** 闪电 → **[ʂɑndien]** “şimşek” (Bkz. **ʂɑndieŋ**) 0202010101/05

Ç. **shi** 十 → **[ʂɨ]** “on” 0103030701/06, 0203010701/01

Söz içi ve söz sonu OTü. /*ş/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında genellikle /s/'leşmiştir. Bu değişme Çağdaş Türk dilinin Kazak, Karakalpak, Nogay ve Hakas lehçeleri için de karakteristiktir.

OTü. /*ş/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında söz içi konumunda iki ünlü arasında ötümsüz, sızıcı, dişeti /s/ sesine gelişmiştir. OTü. ***ė:şik** "kapı; eşik" sözcüğü için kaydedilen [**zə:k]** biçimi ise kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmıştır (**a.1.1.**). *Xibu yuğu-han cidian* [西部裕固-汉词典 / *Batı Sarı Uygurca-Çince Sözlük*] (1992)'de söz içi iki ünlü arasında OTü. /*ş/'nin korunduğu bir örneğine de rastlanmıştır (**a.1.2.**). Kayıtlarımızda Dahe ağzında iki ünlü arasında /*ş/ > /z/ olarak gelişen bir örneğine de rastlanmıştır, aynı sözcük daha önceki çalışmalarda Dahe ağzı için kaydedilen **[qɑzəq]** dışında, Dahe biçimlerin de belirtildiği *Xibu yugu-han cidian/ Sarı Uygurca- Çince Sözlük*'te **[qɑzdəq]** olarak da kaydedilmiştir (**a.1.3.**).

Söz içi ünsüz önü -şC- konumunda da OTü. /*ş/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında /s/ olarak gelişmiştir. Ancak OTü. ***kuşga:ç** "serçe" sözcüğü Dahe ağzında Yağlakar boyuna mensup kaynak kişilerin konuşmasında birer kez /s/'li [**qusɢɑʂ] ~** [**qusqɑs]** olarak duyulmakla birlikte, genellikle ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl /ʂ/'li **[quʂɢɑʂ]** olarak kaydedilmiştir. Aynı sözcüğün, Minghua ağzında belki **ʂ-ʂ** ses tekrarından kaçınmak için bir basitleştirmeyle **[quɢɑʂ] ~ [ɢo^{h}ɢɑʂ]** olarak telaffuz edildiği duyulur (**a.2.1.**).

Çalışmamızda OTü. /*ş/ ünsüzü söz içi ünsüz önü durumunda /*l/, /*n/ ünsüzlerinden önce geldiğinde /*l/, /*n/'yi kendisine çekerek yarı benzeşme yoluyla /*-şn-/ > /-sd-/, /*-şl-/ > /-sd-/~ /-sḍ-/ olarak gelişmelerini sağlar (Bkz. **4.2.5.2. /*n/**; **4.2.9. /*l/**). Bunun dışında /*ş/ ünsüzü ile biten isim soylu sözcüklere /n/ ünsüzü ile başlayan ilgi hâli eki, belirtme hâli eki gibi işlevli ekler eklendiğinde, ekin /n/ ünsüzünün ötümlü, patlayıcı /d/ sesine gelişmesini sağlar (Bkz. **4.2.5.2. /*n/**).

Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*ş/ ünsüzü, ünsüz ardı -Cş- konumunda da genel olarak /s/'leşmiştir (**a.3.1.**). Ancak söz içi ünsüz önü -şC- konumunda /ʂ/ olarak korunduğu durumu ise OTü. ***yakşı** "iyi" ve OTü. ***baş** "baş"

sözcüğünden türeyen sözcükler üzerinde görülür (**a.2.2.**). Kayıtlarımızda rastlanmamış olmakla birlikte, daha önce yapılmış çalışmalarda OTü. /*ş/ ünsüzünün *-şg- ünsüz kümesinde ötümlü, sızıcı, üstdamaksıl /ʐ/'ye geliştiğini gösteren bir örneğine rastlanmıştır: bu gelişme OTü. ***taşgur-** "taşırmak" ve OTü. ***tabışgan** "tavşan" sözcüklerde görülmezken, OTü. ***toşgur-** üzerinde /*ş/ > /ʐ/ gelişmesi görülür (**a.2.3.**). OTü. *-bş- ünsüz dizisinde /*b/'nin zayıflayarak sıfırlanmasıyla söz içinde /ş/ olarak korunan iki örneğine (OTü. ***ubşak** "küçük, kırıntı" ve OTü. ***ubşat-** "parçalamak") rastlanmıştır (**a.3.2**.).

Tüm Sarı Uygur ağızlarında söz sonunda OTü. /*ş/ ünsüzü, ötümsüz, sızıcı, dişeti /s/ ünsüzüne gelişmiştir, OTü. *-rış > -rs olarak gelişmesi gösteren örneklerine de rastlanabilir (**b.1.1.**).

OTü. /*ş/ ünsüzünün, söz sonu konumunda tüm Sarı Uygur ağızlarında ötümsüz, sızıcı, üst damaksıl /ş/ olarak korunduğu dört örneğine (OTü. ***baş** "baş"**,** ***küneş** "güneş" SU "dağın güney tarafı" OTü. ***bagdaş** "bağdaş", OTü. ***kamış** "kamış") rastlanır, OTü. ***baş** "baş" sözcüğü ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde son ses /ş/ ötümlüleşerek sızıcı, üstdamaksıl, yarı kapantılı /dʐ̡~ /dʑ̡/ seslerine gelişir (**b.1.2.**). Bunun dışında OTü. ***baş** "baş" sözcüğünden türeyen sözcüklerde OTü. /*ş/ ünsüzü genellikle korunmuştur (Ayrıca Bkz: **a.2.2.**).

İstisna olarak Dahe ağzında /j/ ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde /j/'nin etkisiyle ünsüz benzeşmesi yoluyla *-ş͡j- > -s͡j- > -ʂ͡j- ~ -ʃ͡j- olarak geliştiği bir sözcüğe (OTü. ***bėːş** "beş") de rastlanmıştır:

***-ş͡j- → -ʂ͡j- ~ -ʃ͡j-**

OTü. ***bėːş** (ED 376a) + ***yėgirmi** (ED 915b) → [**bᵻʂ jiɣərmə]** "on beş" 0202030802/40, 0203010303/07, [**bᵻʂ jiɣərmᵻ]** 0202010901/24, [**bᵻʂ jiɣərmi]** 0202010901/23, [**bᵻʂ jiɣərmə]** 0202030801/04, [**biʃ jiɣərmə]** 0203010303/09

OTü. söz sonu /ş/ ünsüzünün çalışmamızda rastlanmamış olmakla birlikte, OTü. /*-ş/ > /-z/ olarak geliştiği daha önceki çalışmalarda tespit edilmiştir: OTü. ***sıːş-** "şişmek" (TT 176, ED 857a) sözcüğü Sarı Uygurcada [**səz-]** (Lei Xuan-chun 1992: 323) olarak kaydedilmiştir.

Söz içi ve söz sonu OTü. /*ş/'den gelişen /s/ ünsüzünün kendisinden önceki ünlüyü soluklulaştırma etkisi vardır, daha ileri segmentleşmiş biçimlerine de rastlanabilir (Bkz. OTü. ***aşlık** "yemek", OTü. ***yaşın** "şimşek", OTü. ***ya:şıl** "yeşil", OTü. ***ya:şa-** "yaşamak", OTü. ***a:ş** "aş, yemek", OTü. ***ya:ş** "yaş; göz yaşı"). Ancak -kş-> **-xş-** > **-ş** gelişmesi gösteren OTü. ***yakşı** "iyi" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında soluklulaşmıştır, hatta daha ileri segmentleşmiş **[jɑ:χ̟ʂ]~ [jɑχ̟ʂ]~** [χɑʂ]~ [**hɑʂ]** biçimleri ile karşımıza çıkar.

a. Söz içinde

a.1. -VşV- durumunda

a.1.1. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***aşur-** ED 265a → **[ɑsər-]** "çevirmek" 0202031202/07, 0203011002/26, 2. "aşmasına yardım etmek, geçmesine yardım etmek" 0202030605/18, [**hɑsər-]** "çevirmek" 0103010304/15

OTü. ***ė:şik** "kapı; eşik" TT 181, ED 260a → **[sək]** "kapı" (Bkz. ðsɯk~ sə:g ~ sə:ǩ ~ səg ~ səǩ ~zə:k) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, [**ðsɯk**] 0203020402/30, 0203010303/04, **[sɯ:k]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯǩ]** 0203010702/03

OTü. ***bışığ** "pişmiş" ED 378b → [**pəsəɣ]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 70)

OTü. ***boşut-** "salmak, salıvermek" ED 378a **boşut- (?*boşot-)** → **[bosɑt-]** "gevşetmek, çözmek" 0102020402/04, [**bo^{h}sɑt-]** 0103020303/06

OTü. ***tüşe-** "rüya görmek" ED 561b → **[tuse-]** "ay." 0502020101/202

OTü. ***tüşür-** "inmesine yardım etmek, indirmek" ED 566a → **[tusuɾ-]** "ay." 0202030605/75, **[tusəɾ-]** 0202031202/47, **[ʧusəɾ-]** 0103010701/44, 0103030702/40, 0103050201/16, 0203020302/14, **[ʧusuɾ-]** 0103030203/26, 0202030601/71, 0103030702/96, 0202031202/25

OTü. ***tişi:** "dişi" ED 560b → [**ʧəsə]** "ay." 0202031201/12

OTü. ***töşek** "döşek" ED 563b → **[tysẹ̈k]** "ay." 0102020301/46, **[ʧysẹ̈k]** 0102020301/45

OTü. ***tuşağ** "köstek, at ayağına vurulan bukağı" DLT 660 → [**tusɑq]** "ay." Lei Xuan-chun 1992: 133)

OTü. ***taşur-** "taşımasına yardım etmek" ED 566a → [**dɑ^{h}sər-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 95)

OTü. ***yaːşa-*** “yaşamak” ED 976b → [**jɑʰsɑ-]** “ay.” (Bkz. jɑsɑʰ-) 0103010502/10, [**jɑːsɑː-]** 0201010101/10, **[jɑsɑ-]** 0103010703/02, 0201010101/08, 0202031201/19, 0203010302/07, 0502020101/141

OTü. ***yaşur-*** “saklanmak” ED 979 → [**jɑʰsəɾ-]** “saklamak” (Lei Xuan-chun 1992: 253)

OTü. ***yaşın*** “şimşek” ED 979a → [**jɑʰsən]** “ay.” 0202010101/05, [**jɑsən]** 0202010101/05

OTü. ***yaːşıl*** “yeşil” ED 978a (OTü. ***yaːş*** “yaş, taze, yeşil” TT 175) → [**jɑʰsəɬ]** “ay.” 0103040301/08, 0202030902/109, 0202030203/03, 0202030104/09, 0202031202/41, **[jɑʰːsəɬ]** 0103030802/23, [**jɑχsəɬ]** 0103040301/03, 0103040301/08, [**jɑsəɬ]** 0103010304/18, 0202010901/09, 0203010702/62

a.1.2. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /ʂ/

OTü. ***eşek*** “eşek” DLT197→ [**eʂek]** (Lei Xuan-chun 1992: 29)

a.1.3. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /z/

OTü. ***kaşuk*** “kaşık” ED 671b → **[qɑzəq]** “ay.” 0202030104/19, [**ʁɑzɑq]** 0202010901/53; **[qɑzəq]** SUD **~ [qɑzdəq]** (Lei Xuan-chun 1992: 209)

a.2. -şC- durumunda

a.2.1. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***aşlık*** “yemek” ED 261b → [**ɑsdəʁ]** “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği” 0102020301/48, 0103020301/12, 0202030604/73, [**ɑsdəq]** 0202030604/27, [**hɑsdəʁ]** 0103050101/61

OTü. ***aşrul-*** ED 265a → [**ɑsəɾɬ-]** “ayaklanmak” 0103040405/28; [**ɑsəɾɬə-]** “; ayaklanmak” (Lei Xuan-chun 2004: 12-13)

OTü. ***işːle-*** “çalışmak, işlemek” ED 263a, ***iːş*** TT 182 → **[əsdɑ-]** “ay.” 0202030404/06, 0502020101/176, **[ə̆sdɑ-]** 0202020501/37, **[ə̆sd-]** 0103010705/11

OTü. ***tişle-*** “ısırmak” ED 564b → [**tisde-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 127)

OTü. ***kişne-*** “kişnemek” ED 754a → **[kəsdi-]** “ay.” 0202010502/13

OTü. ***taşgur-*** “taşırmak” ED 562b → **[dɑsɢəɾ-]** “ay.” 0103010306/16

OTü. ***tabışgan*** “tavşan” ED 447a → **[doːsɢɑn]** “ay.” 0202030301/21, **[dosɢɑn]** 0202030301/29, 0203030102/23, **[dʊːsɢɑn]** 0203030102/24, **[ʇusɢɑn]** 0103030202/11, 0202030201/06

OTü. ***kaşga*** “alnı beyaz lekeli at” ED 671b → **[ɢɑsɢɑ]** “ay.” 0103020303/11

OTü. ***kışkı*** “kış mevsimine ait” ED 672a → [**qəsɢə]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 212), **[qəsɢ̣ə]** 0202031101/13

OTü. **üşkür-** “ıslık çalmak” ED 260b → **[siɢər] (sɯɢər**)“ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 327)

Fakat OTü. **/*ş/ > SUM** /s/(~ Ø); **SUD** /s/ (~/ʂ/)

OTü. ***kuşgaːç*** “serçe” ED 672a → [**qusɢɑʂ]** “serçe, kuş çeşit” 0202030402/59, [**qusqɑs]** 0202020501/39, **[quʂɢɑʂ]** 0202030203/01, 0203010701/18, **[quɢɑʂ]~ [ɢoʰɢɑʂ]** (Lei Xuan-chun 1992: 198, 216)

a.2.2. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /ʂ/

OTü. ***başgar-*** “başlamak, önderlik etmek” ED 380a → **[bɑʂɢɑr-]** “halletmek, yapmak” 0202010502/11

OTü. ***başla-*** “başlamak” ED 381b → [**bɑʂdɑ-]** “ay.” 0202020501/75, **[bɑʰʂdə-]** 0103050101/13, 0502020101/472, **[bɑʂ̣də-]** 0202031202/23, [**b̥ɑʰʂdɑ-]** 0103010601/10

OTü. ***başlıg*** “başlı” ED 381a → [**bɑʂdəʁ]** “ay.” 0103010601/78, 0202030602/05, 0502020101/448, **[βɑʂdəʁ]** 0103030702/85, 0502020101/390, **[βɑʂdəq]** 0502020101/496

OTü. ***başçı** (**baş** ED 375a) → [**bɑʂdʐ̟i]** “yetkili, başçı” Lei Xuan-chun 1992: 52)

OTü. ***yakşı** “iyi, güzel” → Geç ETü. **yaḫ̟şı** ED 908b **yaxşı,** VEWT 180b → **[jɑʰʂ̟]** “ay.” (Bkz. ɑʂ ~ ɑʰʂ ~ ɑʰdʐ̟ ~ jɑːʂ ~ jɑʂ ~ jɑʰːʂə~ jɑʰʂə) *sık.* [**jɑʰːʂ̟]** 0202030902/25, 0202020501/12, 0203010303/04, **[jɑːχʂ̟]** 0502020101/136, 0103030802/17, **[jɑχʂ̟]** 0103010705/17, 0103020302/21, 0203020203/10, 0502020101/416, [**χɑʂ]** 0103010705/30, 0202010901/61, [**hɑʂ]** 0202030802/27, 0103010601/71, 0203020403/20

a.2.3. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /ʐ/

OTü. ***toşgur-*** "doldurmak" ED 562b ***toşğur-*** → [**tozʐyur-](tozʁur-)**~ [**tozʛur-**] "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 129)

a.3. -Cş- durumunda

a.3.1. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***tumşuk*** "gaga" ED 509a → [**dumsuʁ]** "dudak" 0202020501/42, 0502020101/269, [**dumsəq]** 0202030605/67, [**dumsəʁ]** 0202030605/57, [**dəmsəʁ]** 0202030202/03

OTü. ***yumşak*** "yumuşak" ED 938b → [**jimsɑq]** "ay." 0202030604/60

OTü. ***yumşat-*** "yumuşatmak" ED 939b → [**jimsɑɾt-]** "ay." 0502020101/101, [**jimsɑɾd-]** 0502020101/103

OTü. ***karşı:*** "33cmlik" ED 663b → [**ʛɑɾəs]~** [**ʛɑɾs]** "33cmlik, elleri açtığında başparmağı ile orta parmak arasındaki mesafe" (Lei Xuan-chun 1992: 191)

a.3.2. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /ʂ/

OTü. ***ubşat-*** "parçalamak" ED 16a **uvşat-** → **[ʂɑɾt-]** "ay." 0103050101/37, 0202030104/12, [**ʂɑːɾt-]** 0103010304/44, [**ʂɑɾəd-]** 0202030308/01.

OTü. ***ubşak*** "küçük, kırıntı" ED 16a → **[uʂuɑq]~ [ʂɑvɑq]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 44, 301)

b. Söz sonunda

b.1. -V(C)ş

b.1.1. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /s/

OTü. ***a:ş*** "aş, yemek" TT 172, ED 253b → [**ɑʰs]** "ay." (Bkz. ʛɑs) 0103010305/88, 0103040403/07, 0202030601/63, [**ɑʰːs]** 0202030601/10, 0202020501/93, 0202030601/61, [**χɑs]** 0103010602/18, 0103050101/03, 0202030402/69, 0502020101/62, [**hɑs]** 0103050101/01, 0103010703/05, [**ɑs]** 0102020301/21, 0103040601/23, 0202031202/21, 0203020501/15, [**ɑːs]** 0103050101/42, 0103010702/27, 0201010101/19, 0202031202/23, 0203010301/18, 0203020302/05, 0203020301/05

OTü. ***bış-*** "pişmek" ED 376b → **[pəs-]** "ay." 0103010101/20

OTü. ***bėːş** “beş” ED 376a → [**bẹs]** “ay.” 0103030702/52, 0203020401/10, 0502020101/326, [**bẹːs]** 0203020401/10, **[bis]** 0103010701/67, 0202020501/86, 0203010301/44, 0502020101/309, [**biːs]** 0102020402/28, 0202010701/07, 0203010701/02, fakat **[bę̣s] bę̣s͡ʃ jɑɴʤɯ** 0202010901/67

OTü. ***kış** “kış” ED 670a → [**qəs]** “ay.” 0103030702/94, 0202030604/23, **[ɢ̰əs]** 0103040401/31

OTü. ***koːş** “çift, çifte” ED 670a → [**ɢɔs]** “millî kıyafetin kenarlarına dizilmiş olan renkli ipler” 0103010304/09, 0202010501/15, **[qus]** 0103010304/36, [**ɢɔːs**] 0203010702/06, **[ɢ̰ɔs]** 0203010702/09, **[ɢ̰ɔːs]** 0203010702/04, **[ʁɔs]** 0103010304/11

OTü.***koş-** “birbirini bağlamak” ED 670b → [**ɢɔs-]** “ay.” 0202030301/26

OTü. ***çaş** “malakit taşı, turkuaz” ED 430b → [**ʤis]** “ay.” 0102020401/15, 0103020402/07, 0203010702/55, [**ʧis]** 0102020301/16, 0103020301/08

OTü.***tiːş** “diş” ED 557b → [**ʇ̬əs]** “ay.” 0502020101/64

OTü. ***tüş-** “inmek” DLT 677 → [**ʇ̬us-]** “inmek, konmak, oluşmak, yerleşmek, (yağmur) yağmak” 0103040303/06, 0202030604/23, 0203011002/22, 0502020101/73, **[tus-]** 0102020304/08, 0103010601/05, [**dus-]** 0103010701/87, **[ḍus-]** 0103010703/25

OTü. ***alış-** “beraber almak” ED 152a → [**ɑɬəs-]** “ay.” 0202030601/79

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → [**ɑʰɬqəs]** “ay.” 0103030702/92, 0103030802/21, 0103030702/84, 0202010702/08, 0202031201/18, **[ɑʰɬq̰əs]** 0103040401/70, 0203020202/05, [**hɑɬqəs]** 0202020501/83

OTü. ***atış-** “atışmak” ED 72b → [**ɑʰtəs-]** “ay.” 0202020401/09, 0502020101/185, **[ɑʰːtəs-]** 0202020401/06, **[ɑχtəs-]** 0103020304/02, [**ɑːtəs-]** 0203010301/59

OTü. ***yėtiş-** “yetişmek” ED 894a → **[eʰtəs-]** “ay.” 0202030401/22, [**ę̣ʰtəs**-] 0202030401/22, **[ę̣ʰʇ̬ŏs-]** 0103050101/05, **[ę̣ʰtŭs-]** 0202030604/75, [ɨʇ̬ŏs-] 0103050101/05

OTü. ***uluş** “şehir, ülke” ED 152b → [**uɬus]** “bölge, yeryüzü” 0202030604/30

OTü. ***üleş-** “bölüşmek” ED 154a → **[ulʉs-]** “ay.” 0502020101/06

OTü. ***kümüş** “gümüş” ED 723b → **[gumus]** “ay.” 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, **[gumәːs]** 0102020301/07, **[gumәs]** 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55,

0502020101/440, **[gumuːs]** 0103020403/04, **[gumuːs]** 0103020403/04, **[gəməs]** 0103030203/50, 0103040401/36

OTü. ***yaraş-** “uygun olmak, yakışmak” ED 972a → [**jɑɾɑs-]** 0103010702/80, 0202031201/26

OTü. ***yaş-** “saklamak” ED 976b → [**jɑs-]** “saklanmak” (Lei Xuan-chun 1992: 254)

OTü. ***yaːş** “yaş; göz yaşı” TT 175, ED 975b → **[jɑʰs]** “gözyaşı” 0202030203/03, [**jχɑs]** 0102020401/47, **[ɑʰs]** 0103010602/10

OTü. ***kıkrış-** “birbirine bağırmak” ED 612b → [**qəɢəɾs-]** “birbirini davet etmek”

OTü. ***karış-** “karışmak, karşı koymak” ED 664b, DLT271→ [**qɑɾs-]** “dövüşmek”

b.1.2. OTü. /*ş/ > SUM, SUD /ş/ (~/dʐ̡~ /dʑ̡/)

OTü. ***baş** “baş” ED 375a → [**bɑʂ]** “baş, saç, tepe, ilk, üstü, bir nesnenin uç kısmı, başcılık” (Bkz. bɑːʂ~ bɑdʐ̡~ bɑdʑ̡~ bɑʰːdʐ̡~ bɑʰdʐ̡~ bɑʰdʑ̡~ b̥ɑʂ) 0103010703/05, 0202030605/37, 0203020401/16, 0502020101/401, [**bɑʰʂ]** 0103010305/84, 0103040601/10, 0202010101/03, 0202010201/01, 0202031201/01, 0203020202/01, 0203020402/13, 0502020101/44, **[b̥ɑχʂ]** 0103030701/09, [**βɑʂ]** 0103010701/139, 0102040301/07, 0202020401/16, 0203020402/18, 0502020101/492, **[bɑːdʐ̡] bɑːdʐ̡+əmnəɴ** 0103020303/38, **[bɑːdʑ̡] bɑːdʑ̡ +ənəɴ** 0102020402/19, [**bɑdʐ̡] bɑdʐ̡+əmnəŋ** 0103030701/20, **bɑdʐ̡ +ə** 0103030702/56, **bɑdʐ̡ +ənəŋ** 0103010302/02, **bɑdʐ̡+əɴGɑ** 0102040302/03, 0102040302/05, 0103050305/02, **bɑdʐ̡+ən** 0103010501/04, 0202031201/14, **[b̥ɑχdʐ̡] b̥ɑχdʐ̡+əndɑ** 0103030901/66, **b̥ɑχdʑ̡+əndɑɢɑ** 0102040302/08, **[b̥ɑdʐ̡] b̥ɑdʐ̡+əndɑ** 0102040302/07, **[b̥ɑʰdʐ̡] b̥ɑʰdʐ̡+ə** 0202020702/23, 0103030702/55, **b̥ɑʰdʐ̡+əɴGɑː** 0102020301/56, **[b̥ɑʰdʑ̡] b̥ɑʰdʑ̡+ə** 0102040302/01, **b̥ɑʰdʑ̡+ən** 0103010703/03, **b̥ɑʰdʑ̡+ənə** 0202030605/165, **[βɑdʑ̡] βɑdʑ̡+ə** 0103030702/59, **[ɸudʐ̡] ɸudʐ̡+ənnəŋ** 0202020501/92

OTü. ***bagdaş** “bağdaş” ED 312b **bağdaş** → [**bɑɣdɑʂ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 50)

OTü. ***kamış** “kamış” ED 628b → [**ɢɑməʂ]~ [ɢɑmuʂ]** “ay.” (Lei Xuan-chun1992: 183)

OTü. ***küneş** "güneş" ED 734a → **[kuneş]** "dağın güneş alan taraf" 0202030401/11, [**kuneş]** 0202030201/06; **[kunes]** (Lei Xuan-chun 1992: 173); **[kuneş]** (Chen Zong-zhen 2004: 515)

4.2.8.3. Gırtlak Ünsüzü /*h/

Eski ve Orta Türkçede söz başı ünlülü olarak tanıklanan pekçok sözcüğün Halaç lehçesinde soluklu bir h- ünsüzü ile başlayan sözcüklere denk gelmesi Ana Türkçe ve ondan dallanan Ortak Türkçenin söz başı ünsüz düzeninde soluklu bir *h- ünsüzünün varlığını güçlendirmiştir. Halaç lehçesinin böyle söz başı h'li sözcüklerinin büyük bir kısmının ise Altay dillerinin soyca akrabalığını savunan bilginlerce Ana Altayca söz başı /*p/ ünsüzü ile kurulan sözcüklerle uygunlaştığı da tespit edilmiştir. Eski Türkçenin erken aşamalarında da bu soluklu h'nin hâlâ korunduğuna dair görüşler de vardır. G. Doerfer, çağdaş Türk lehçelerinde söz başında Ø~ /h/ gelişmesi yanında, Eski ve Orta Türkçedeki Ø'lı bazı sözcüklerin söz başında /h/'li olduklarını belirterek böyle sözcüklerin aslî /h/'yi korumuş sözcükler olduklarını ifade etti. Ana Altayca söz başı /*p/'ye gittiği bilinen ve /h/ ile başlayan pek çok sözcüğü Halaç Türk lehçesinde görebiliriz (Barutcu 1989: 4; 2-34). G. Doerfer, Eski Türkçede /ı-/~ /yı-/ dalgalanmasıyla bulduğu örnekleri Halaç lehçesinde hi- olarak bulunduğunu belirterek böyle biçimleri sıralamıştır (G. Doerfer 1995-5: 8-9).

Sarı Uygur Türkçesi için karakteristik olduğunu bildiğimiz soluklaşma yoluyla ortaya çıkan ve söz başı konumuna da geçebilen h- ~ χ (~ x)'li sözcükler dışında (**a.1.**), dikkat çekici bir biçimde Sarı Uygur Türkçesinde Altayistlerin Ana Altayca /*p-/, dolayısıyla Ana Türkçe ve Ortak Türkçe /*h-/ olarak kurulabilen sözcüklerinin bir kısmı, Sarı Uygur ağızlarında h- ~ y- ~ Ø dalgalanmaları ile belirlenebilmektedir (**b.**). Ortak Türkçe söz başı /***h/** ünsüzü, Sarı Uygur ağızlarında bazı sözcüklerde korunmuş olmakla birlikte (**c.**), genellikle sıfırlandığı görülür (**d.**). OTü. /*h-/ ünsüzü ile kurulan sözcük, Sarı Uygur ağızlarında hem /*h-/ korunmuş olarak hem de sıfırlanmış olarak seçimlik kullanımlar şeklinde karşımıza çıkabilir.

OTü. söz başı /*ɪː/, /*ɪ/, /*iː/, /*e/ ile başlayan sözcükler Halaç lehçesinde söz başı /h-/'li olarak görülür, bu sözcükler Sarı Uygur Türkçesinde ise **/y-/** veya **/y-/**'nin daha ileri bir aşaması olan **/ʒ-/** olarak bulunur (**e.1**; **e.2.**).

Sarı Uygur ağızlarında söz başında /h/'li birkaç alıntı sözcük bulunur:

Ar. **hâl** "durum, hal" → **[hɑɬ]** "ay." 0502020101/436

Ar. **hâl+lan-** → [**hɑɬɬɑn-]** "kendini iyi hissetmek, güçlenmek" 0502020101/446

Ç. **hanhua** 汉话 → **[hɑnχuɑ]** "Çince" 0202010301/01

Aşağıdaki h- ~ ɸ- ~ p- dalgalanmaları gösteren biri Türkçe, diğeri Moğolca kökenli iki sözcüğün ilk veya aslî biçimlerinin söz başı b'li olmaları dikkat çekicidir. *h*-'li biçimlerin, bir *b*- > *p*- ötümsüzleşmesi üzerinden *f*- aşamasından sonra ortaya çıkışı, Ramstedt tarafından belirlenmiş olan Ana Altayca söz başı /*p/'lerin gelişme yönünü destekler niteliktedir. Ayrıca bkz. **4.2.1.1. /*b/**.

OTü. ***bükin** "iç organlar, bağırsaklar" ED 328a **büken (?bükin)** → **[høɣʉn]** "on iki parmak bağırsağı, karından sonra gelen bir parça kalın bağırsak?" qɑɾɑ **høɣʉn** 0203010901/01; [**peɣen**] "ay." Gara **peɣen** (Lei Xuan-chun 1992: 71)

Mo. **bagana** "direk, sütun, kazık, destek, binanın döşeme kirişi" Lessing 2003: 107b → **[hɑʁəɴ]** < pɑʁɑɴ "kaya taş, büyük taş" (Bkz. pɑʁəɴ) 0202030605/150, [**ɸɑʁɑɴ]** 0202030605/153, **[pɑʁɑɴ]** 0202030402/20, 0502020101/241

Bu h- ~ ɸ- ~ p- dalganlanmalarını güçlendiren bir durum, Sarı Uygur ağızlarında bazen soluklulaşma üzerinden tam segmentleşerek söz başına düşen sızıcı unsur **/χ/**'nin yuvarlak ünlülerin de etkisiyle çift dudak /ɸ/ ünsüzüne geliştiğini gösteren OTü. söz başı /o/ ve /oː/'lu sözcüklerin varlığıdır:

OTü. ***ortu** ~ ***orto** "orta" ED 203b → **[oʰɾdɑ]** "ay." 0103030802/24, 0202030605/165, 0502020101/51, **[χɔɾdɑ]** 0103010502/15, **[uʰɾdɑ]** 0202031202/09, 0203010702/35, **[oʰdɑ]** 0202031202/30, **[ɸuɾdɑ]** 0103010502/15, **[oʰɾḍɑ]** 0103010304/02, 0202030601/33, **[ɸuɾḍɑ]** 0202030601/30

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → **[uʰdurˌ]** “ön” 0103030702/18, **[uʰdərˌ]** 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, **[odərˌ]** 0103030701/48, **[ʊʰdurˌ]** 0103030701/28, **[ɸudərˌ]** 0103010701/137, 0103010601/62, **[ɸudurˌ]** 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, **[ɸudurˌ]** 0103010305/52, 0202010901/24, **[ɸuḍərˌ]** 0202030801/07, **[ɸuḍurˌ]** 0202010501/18, **[fəḍərˌ]** 0103010705/49, **[fudurˌ]** 0202030802/19, **[fədərˌ]** 0103010702/23, 0202030301/31, **[ʊʰɬdərˌ]** 0103010704/11, **[uʰɬdurˌ]~ [uʰɬdərˌ]~ [uʰɬturˌ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[uʰɬdurˌ]~ [uʰɬdərˌ]~ [uʰdurˌ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

OTü. ***üç** +***yıl** “üç” (ED 18b **üç**) + (ED 917a ***yıl**) → **[uʰʤyɬ]** “üç yıl” 0502020101/193, [**hudzu̯ɬ]** 0202030402/58, [**ɸuʤyɬ]** 0202030605/14

OTü. ***üç** + ***oːn** (ED 18b **üç**) + (ED 166b***oːn**) → [**ɸʉʤʉn]** “otuz” 0201010101/09, [**uʰdzo̯on]** 0201010101/11, **[uʰʤion]** 0203010303/07, **[hudz̯ən]** 0201010101/07

OTü. ***ho:tag** (ED 46b **ota:g)** olarak söz başı OTü. *h-’li rekonstrükte edilen sözcüğün Sarı Uygurlar ağızlarındaki biçimleri de bunu destekler gözükür; sözcüğün kök hece ünlüsü Dahe ağzında soluklulaşarak /oʰ/, /uʰ/ ve /ɸu/ seslerine gelişmiş olup “boy” anlamında kullanılırken, Sarı Uygurların Minghua ağzında ise soluklu özelliği taşımadığı [**odɑʁ]** ve “geçici ev, çoban evi” anlamındadır.

OTü. ***ho:tag** “küçük geçici bina/oda” ED 46b **ota:g** → **[oʰdɑʁ]** “boy” 0103040402/12, 0202010701/01, 0203010301/17, **[uʰdɑʁ]** 0202010703/31, 0502020101/246, **[oʰdɑq]** 0202030802/55, **[uʰdɑ]** 0203010301/34, [**ɸudɑʁ]** 0202030802/34, 0502020101/339, **[ɸudɑq]** 0202020501/86, **[ɸʊdɑʁ]** 0203020403/02, **[oʰḍɑːʁ]** 0203020401/13, **[oʰḍɑʁ]** 0202010703/30, 0203020401/13, **[oʰḍɑq]** 0202031202/03, **[oʰtɑʁ]** 0202030802/14

Sarı Uygur ağızlarında Türkçe ve alıntı sözcüklerde söz başında /h/ türeyen sözcükler de görülür:

OTü. ***arpa** “arpa” ED 198b; Mo. **arbay** Lessing 2003: 79b → [**hɑɾβɑ]** “ay.” 0202020701/01

OTü. ***opraː-** “yıpramak” ED 13b→ [**hɑrvɑ-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***opraːt-** “yıpratmak” **opraː-** ED 13b’den → [**hɑrvɑt-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. **ėçi** “baba tarafından babadan daha küçük ve kişinin kendisinden daha büyük yakın erkek akraba” ED 20a **1 éçi → [hɑdʐə]** “erkek olup ağabey veya erkek kardeşin ailesi ile olan akrabalığı” **hɑdʐə** oʁuɬ 0202030101/08, 0203020601/61

OTü. ***açıg** “ihsan, hediye” ED 22a **2 açığ → [hɑdʐəq]** “iyilik” (Bkz. **hɑdʐəɢ)** 0103050302/12, 0202020501/51

Mo. **hargal** Barutcu 1989: 8; **argal** “tezek, yakıt olarak kullanılan hayvan gübresi” Lessing 2003: 83a → **[hɑʁɑr]** “ay.” 0103030201/12

SUyg. **[hoɾɑ-]** “sarmak” (Bkz. **hoɾɑ-, hɔːɾə-, hɔɾ-, hɔɾɑ-, huɾ-.)** 0103010701/110, 0202010703/08, 0502020101/485. Krş. Mo. **oriya-** “sarmak, karmakarışık olmak” Lessing 1960: 618a, **oruğa-** Lessing 621b.

SUyg **[hɔɾʁət-]** “kaynatmak” Bkz. **oɾʁət-, hoɾʁəd-,** 0103010101/05, [**hɔɾʁəd-]** 0103010101/04, [**hɔrʁət-]** 0103010501/04. Krş. Mo. **orgi-** “kaynatmak” Lessing 1960: 618a.

Ligeti (1971: 188) ve Semih Tezcan’ın (1975: 299-307) çalışmalarında Hlç. *h*-’ye denk gelen Tibet dili ve alfabesiyle yazılmış *h*-'li örnekler yanında, *Uygur* etnonimi de vardır. Bu etnonim Eski Türkçede *uygur* olarak tanıklanırken, Tibetçe söz başında /h-/’li *ho-yo-hor* olarak bulunur. *Uygur* etnonimi Eski Çin kaynaklarında da söz başında /h-/’li *huihe* 回纥, *huihu*/ 回鶻 olarak bulunmaktadır (G. Doerfer: 1995-5: 6). Buna göre belki *Uygur* etnonimi /h-/’nin sıfırlanmış biçimine geçerken, Sarı Uygurların kendilerini adlandırdıkları *Yoʁur* etnonimi, eğer *Uygur*’un göçüşmeye uğramış bir biçimi değil ise, bu sözcüğü OTü. *h- > /y-/~ Ø’lı örnekler arasına katabiliriz:

	ETü.	Tibetçe	Çince	SUyg.
“Uygur”	*uygur*	*ho-yo-hor*	*huihe* 回纥 / *huihu* 回鶻	*yoʁur*

a.1. OTü. /***V-**/ = Hlç. h- = **SUM**, **SUD** (/V^{h}-/>) /hV-/~ /χV/~ /hØ-/~ /χØ-/~ /xV-/~ (Vχ-)

OTü.	Hlç.	SUM, SUD
***at** "at" ED 33a	***hat*** Doerfer 1974: 5	[**hɑt**] "ay", [**χɑt**], [**ɑ^{h}t**] *sık*, [**ɑ^{h}ːt**] *sık*, [**ɑχt**]
***alkış** "alkış, övgü" ED 137b		[**hɑɬqəs**] "ay.", [**ɑ^{h}ɬqəs**] *sık*, **[ɑ^{h}ɬqəs]** *sık*
***aːş** "aş, yemek" TT 172, ED 253b		[**hɑs**] "ay", [**χɑs**] *sık*, **ɢɑs**, [**ɑ^{h}s**], [**ɑ^{h}ːs**] sık, [**ɑs**], [**ɑːs**] *sık.*
***aːşlık** ED 261b		[**hˌsdəʁ**] "yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği", **ɑsdəqˇ ɑsdəʁ**
OTü.	Hlç.	SUM, SUD
***ot** "ot, çimen, yayla" ED 34b		[**hˌt**], [**χˌt**] "ay.", [**o^{h}t**] *sık*, [**ot**], **[ə^{h}d]**, [**ɔ^{h}d̥**] , **[ɔ^{h}t]**
***ırk** "fal" ED 213a		[**hˌq**] "ay.", **[hˌɢ]**, [**χˌʁq**], [**ə^{h}ʁq**] *sık*
***erkeç** "iğdiş edilmiş erkek keçi" ED 223b, belki ***he:rkeç** Bkz. OTWF I, 84		[**hˌgiʂ**] "ay.", [**hˌgiʂ**], [**ə^{h}ʁgiʂ**]
erklig "güçlü" ED 224a		**[hˌkdəɣ]** "ay." **[je^{h}ʁkdəɣ], [ə^{h}ʁkdəɣ]**
***etek** "etek" ED 50ɑ,	***hätäk*** Barutcu 1989: 9	**[hẹd̥ig]** "kıyafetin alt kısım, etek" [**e^{h}dek]**
***iç** "iç" ED 17b		**əʂ, ətʃ, ðʂ, uʂ, idʒ, iʃ, ʂi̇, [hədʒ], hədzˌ], [hədz̥], [hẹdʒ]**, [**hidʒ**], [**hitʃ**], [**xidʒ**], [**e^{h}dzˌ**] , [**ə^{h}dzˌ**], [**ə^{h}dz̥**], [**e^{h}dzˌ**] , [**ixdʒ**], [**iʃdʒ**], [**iʃtʃ**], [**ʃidʒ**], [**ʃidʒ**]
***iç-** "içmek" ED 19b		**əʂ-, ðʂ-, iːdʒ-, idʒ-, itʃ-, ʂi̇-, [hədzˌ-], [hədz̥-], [hẹdʒ-], [hidʒ-], [xidʒ-], [iʃdʒ-], [ʃidʒ-], [ə^{h}dʒ-], [e^{h}dʒ-], [ẹ^{h}dʒ-], [ẹ^{h}dzˌ-], [ə^{h}dz̥-], [ə^{h}tʂ-], [ixʃ-]**
***içür-** "içirmek" ED 30a		**[hədʒeʁ-], [hədʒiɾ-]**, **[hẹdʒeʁ-]**, **[hẹdʒiɾ-]**, **[xidʒiɾ-]**, **[ʃidʒeʁ-]**, **[ʃidʒeɾ-]**, **[e^{h}dʒiɾ-]**, **[ẹ^{h}dʒẹɾ-]**,

	[iʃʤeɾ-], **[iʃʤ̣ɾ-]**, **[ʃʤeɾ-]**, **[ʃidʒe^{h}ɾ-]**
***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b	**[hidʒ̣ːg̊ə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” , **[hətʃiķə]**, **[hədʒiːg̊ə]**, [**hẹdʒig̊ə]**, **[hẹtʃiķə]**, **[hidʒig̊ə]**, [**hədʒigə]**, **[hidʒikə]**, **[xidʒigə]**, **[xidʒig̊ə]**, **[xidʒikə]**, **[xitʃikə]**, **[ʃidʒigə]**, **[ʃidʒiķə]**, **[ʃitʃikə]**, [**ixdʒikə]**, **[ẹ^{h}ʤ̣ɾ̣gə]**, **[e^{h}ʤigə]**, **[ixtʃikə]**, **[iʃʤik]**, **[itʃikə]**, **[qẹdʒig̊ə]**

Fakat Ortak Türkçede ünlü ile başlayan birkaç sözcük Halaç lehçesinde söz başı /h/’li olarak bulunurken, Sarı Uygur ağızlarında söz başındaki ünlünün soluklulaştığı görülür, hatta sızıcı unsurunun tam segmentleşmesiyle /hV-/~ /χV-/~ /Vχ-/ şekline geliştiğine de rastlanır (**a.2.**). Ancak aynı durumda soluklulaşmayan sözcükler de vardır (**a.3.**).

a.2. Ortak Tü. /*ØV/ = Hlç**. /hV-/ = SUM, SUD** /ØV/ ~ /ØV^{h}/ ~ /hV-/ ~/Vχ-/~ /χV-/

OTü.	Hlç.	SUM, SUD
***aç-** “açmak” ED 19a,	***haç-*** Barutcu 1989: 18, 26	**[hɑdz̭-]** “ay.”, [**ɑ^{h}ʂ-]**, **[ɑχʂ̭-]**, **[ɑʂ-]**, **[ɑ^{h}dz̭-]**, **[ɑ^{h}dʒ̭-]**
***ark** “dışkı” ED 213a	***harq*** Barutcu 1989: 8	**[ɑ^{h}ɾq]** “ay.” , [**ɑ^{h}ːɾɢ]**
***as-** “asmak” ED 240b	***has-*** Barutcu 1989: 19	[**ɑ^{h}s-]** “ay.”, [**ɑ^{h}ːs-]**, [**ɑs-]**
***at** “at” ED 33a	***hat,*** Mo. ***agta*** “iğdiş edilmiş at” Barutcu 1989: 20	[**ɑ^{h}t]** “ay.” *sık.* [**ɑ^{h}ːt]** *sık.* **[ɑχt],** [**hɑt], [χɑt]**, [ɑːt], [ɑ^{h}d], [ɑ^{h}d̥], [ɢɑ^{h}t], [**ɑːt]** “at (şarkı sözlerde yer almaktadır)”
***otuz** “yirmi bir” (ED 74a **ottuz**)	***hottuz*** Barutcu 1989: 28	**bəɾ o^{h}təs** “yirmi bir” içinde **[o^{h}təs]**
***ürk** “ürkmek” DLT 714	***hirk-*** Barutcu 1989: 10	[**u^{h}ɾk-]**

***öpke** “akciğer” ED 9a	***hikkä*** Barutcu 1989: 22	**[øʰkbe]** “ay.”**, [øʰkb̥e]**, **[øʰkb̥̝̊e]**, **[yxkb̥e]**, **[jøʰkb̥̝̊e], [eʰkbe]**

a.3. Ortak Tü. /*ØV-/ = Hlç**. /hV-/** = **SUM, SUD** /ØV-/

OTü.	Hlç.	SUM, SUD
***az-** “koybolmak, yoldan çıkmak” ED 278a	***haɤaz-*** Barutcu 1989: 27	**[ɑz-]**
***adır-** “ayırmak” ED 66	***hadur-*** Barutcu 1989: 7	**[ɑzər-]**
***aj-** ED 266a	***haɻy-*** Barutcu 1989: 21	**[ɑj-]** “söylemek, (sutra) okumak”
***öl-** “ölmek” ED 125b	***hil-, hel-*** Barutcu 1989: 22	**[øɬ-]** “ay.” **[øl-], [jyɬ-]**
***ün-** “yükselmek, ayağa kalkmak, filizlemek” ED 169a	***hin-*** Barutcu 1989: 21	**[on-]** “çıkmak”, **[ʊn-]**, **[un]**, **[ʉn-]**, **[uːn-]**
***üz-** “kesmek, yırtmak**”** ED 279b	***hiz-*** Barutcu 1989: 11	**[uz-]** “ay.” **[uːz-]**
***ėlge-** “elekten geçirmek” ED 143a	***häylä-*** Barutcu 1989: 21	**[eŋne-]** “ay.”
***osur-** “osurmak” ED 251b	***hosar-*** Barutcu 1989: 12	**[osəɾ-]** “ay.”
***üzüm** “üzüm” DLT 721	***hizim, hizüm, hüzüm*** Barutcu 1989: 25	**[ydʒym]** ~ **[ødʒym]** “ay.”
***idiş** “kap, tas” ED 72	***hidiş*** Barutcu 1989: 28	**[ʇəs]** “tencere, tava genel ismi” **[dəːs], [d̥̝̊əχs]**, **[d̥̝̊əs]**
***isig** “sıcak” ED 246a	***hissı*** Barutcu 1989: 11	**[səʁ]** “ay.” **[səːʁ], [səq]**

b. Ortak Tü. /*h-/ → SUM Ø~ /y/; **SUD** Ø(~ /h/) ~ /y/

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. uzun /*ö:/ ünlüsünün, kendisinden önce bir /y/ sesi türettiği örnekler görülür. Böyle y-'li sözcüklerin ilk biçimlerinin Ana Türkçe söz başı /h/'li sözcükler olarak yeniden yapılandırılmaları dikkate değer. Biz böyle Ana Türkçe söz başı /*h/'ye giden Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/'li sözcükler arasında ***höːr-** "örmek" ve bundan türetilmiş ***höːrme** "örgü" biçimlerinin h-'li söylenişlerini Yağlakar-Ancan soyundan kaynak kişimizden de tespit ettik. Tespit edilen aşağıdaki sözcüklerdeki bu önses y'lerin, söz başında birincil /h/ ünlüsünü kaybeden kök hece /*ö:/'lü sözcüklerde uzun ünlünün ***^{i}ö > yö-** yoluyla ünlü ikizleşmesi üzerinden ortaya çıkmış olduğu anlaşılıyor. Sarı Uygur Türkçesindeki **/io/** tarzında karşımıza çıkan ünlü ikizleşmesine uğramış yukarıdaki sözcükler de bunu destekler niteliktedir. Ana Türkçe kök hece uzun ünlülerin izini y-türemesi ile gösterdiği Tarihsel ve Modern Türkçedeki zengin örnekler için bkz. Tekin (1995: 138-145). Ayrıca Sarı Uygur Türkçesindeki başta /y/ türemesi için bkz.

OTü. ***höːr-** "örmek" TT 184, ED 195b, Hlç. ***hiri-*** Barutcu 1989: 10 → [**joɾ-**] "ay." 0103010304/01, [**jo^{h}ɾ-]** 0102020303/05, [**høɾ-]** 0202010501/16

OTü. ***höːrme** "örgü" ED 231b, ***höːr-** TT 184'den, Hlç. ***hiri-*** Barutcu 1989: 10'den → **[høɾmẹ]** "ay." 0202010501/16, **[jøɾmẹ]** 0102020303/04, **[jøɾmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02, **[øɾmẹ]** 0103040404/04, **[iɾmi]** 0103010302/02

c. OTü. /*h-/ → SUM, **SUD /h-/** (düz ünlü)

OTü. ***haːr** "yorulmak, yorgun olmak" TT 172, Hlç. ***har-, hari-*** Doerfer 1974:5 → **[hɑɾ-]** "yorulmak, yorgun olmak" 0502020101/423

OTü. ***haːrgun** "yorgun", Hlç. ***harqaːn, harqan*** Barutcu 1989: 8 → [**hɑːɾɢən]** "zayıf, güçsüz" (Bkz. hɑːɾɢ̧ən ~ hɑɾɢən ~ hɑɾɢ̧ən) 0102020402/20, 0102020402/24

OTü. ***haːya** "aya" TT 172 → [**hɑjɑ]** "ay." (Chen Zong-zhen 2004: 525)

d. Ortak Tü. /*h-/ → SUM, SUD Ø

OTü. ***hoːt*** “od, ateş” TT 177, ***oːt*** ED 34b, Hlç. ***huɤot*** Barutcu 1989: 12 → [**ot]** “ay.” 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, **[oːt]** 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**uːd]** 0202030701/12, [**o̥d]** 0103010701/70

OTü. ***huːr-** “vurmak, koymak, bırakmak” TT 179, ***uːr-** ED 194b, Hlç. ***hur-, hur'-*** Barutcu 1989: 12 → [**oɾ-]** “ay.” 0103010305/57, 0203020402/18, [**ʊr-]** 0103010305/94

OTü. ***haːy** “ay, gök cisim, takvim ay” ED 265a, TT 173 → [**ej]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28, [**eːj]** 0202020701/24, [**ɑːj]** 0103010301/01, [**ɑj]** 0103050101/17, 0202030605/24, 0202010901/24, [**eː]** 0202020501/07, 0203020202/17, **[e]** 0202020701/28

OTü. ***haːgrı-** “ağrımak” TT 171 > ***agrı-** ED 91a → [**ɑʁəɾ-]** “hastalanmak, ağrımak” 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχəɾ-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰɾ-]** 0502020101/156

OTü. ***haːrt** “arka, sonra” TT 173, ***aːrt** ED 200b → [**ɑɾt]** (Bkz. ɑrd) 0103010306/20, 0202010901/69, 0502020101/452, [**ɑːɾt]** 0202030605/147, [**ɑːɾd]** 0103010306/20, 0202020303/05, 0203010702/19

OTü. ***haːgrıg** “hastalık, acı” TT 171 > ***agrıg** ED 90a → [**ɑɣərəq]** “hastalık, acı” (Lei Xuan-chun 1992: 8)

OTü. ***hɑdɑq** “ayak” Doerfer, 1980-1981: 2 ED 45a; Hlç. ***hadaɤq, hadaq*** Barutcu 1989: 7 → [**ɑzɑq]** “ay.” (Bkz. ɑzɑɢ) 0102020301/62, 0103050101/44, 0202030802/37

OTü. ***hoːtuŋ** TT 178, ***otuŋ** (oːdduŋ) “odun” ED 60b → **[oduŋ]** “ay.” 0203010901/08, **[odəŋ]** 0103030901/06, 0202030401/13, **[oːdəŋ]** 0202030401/14

OTü. ***heːrkek** “erkek” ED 223b, ***heːr** TT 181; krş. Hlç. ***här, hirkek***, Tü. ***erkek***; Barutcu 1989: 21, 24 → [**əʰɾgik]** “erkek (hayvan için)” 0202030902/58, **[əʰɾgi̥k]** 0202030902/52, [**χ̟ɾgik]** 0103040301/06. Ayrıca bkz. yukarı.

OTü. ***haːra** “ara, arasında” TT 173, Hlç. ***haɤara*** Barutcu 1989: 18 → [**ɑɾɑ]** “ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra” 0103050101/52, 0202010901/69, 0502020101/17

OTü. ***haːrt** TT 173, ***aːrt** "arka, sonra" ED 200b, Hlç. ***haːrt, haːrt*** Barutcu 1989: 19 → **[ɑɾt]** "ay." 0103010306/20, 0202010901/69, 0502020101/452, **[ɑːɾd]** 0103010306/20, 0202030701/16, 0203010702/19, **[ɑːɾt]** 0202030605/43, **[ɑɾd]** 0102020303/32, 0103030701/50, 0202020501/43, 0203020601/53, 0502020101/254

OTü. ***haːz** "az" TT 173, ***aːz** ED 277a, Hlç. ***haːz*** Barutcu 1989: 20 → **[ɑz]** "ay." 0103030901/49, 0203020601/38, **[ɑːz]** 0103030201/18, 0202020702/22, 0203020501/17

e. Aşağıda yer alan örnekler söz başı /*ɪː/, /*ɪ/ olarak kurulabilirse de Halaç lehçesinde söz başı /h/, Sarı Uygur ağızlarında /y/ olarak bulunmaları Ortak Türkçe biçimlerinin söz başı /h/'li olarak yeniden yapılandırılabilmelerine imkân veriyor:

e.1. Ortak Tü. ***h-**, **Hlç: /h-/, SUM, SUD Ø** → /y-/~ /ʒ/

OTü. ***hɪːr** > ***ɪːr** "şarkı, türkü, şiir" TT 175, ED 192b → **[jeɾ]** "şarkı" (Bkz. **ʤeɾ)** 0103040402/18, 0202030203/04, **[jẹɾ]** 0103050301/33, 0202010501/17, **[jiɾ]** 0202030601/81

OTü. ***hɪːduk** > ***ɪːduk** TT 145, krş. Hlç. ***hidik.*** Barutcu 1989: 25 → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** "kutsal, kutsal koyun (tanrıya adanmış koyun)"(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

OTü. ***hɪːgla-** > *** ɪːgla-** "ağlamak" TT 175, ED 85b, krş. Hlç. ***hɪːgla.*** Barutcu 1989: 24 → **[jiʁɬɑ-]** (Bkz. ʒiʁɬ- ~jiʁɬ- ~jiɬʁ-) 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23

OTü. ***hɪːgaç/haːgaç** > OTü. **ɪːgaç** "ağaç" TT 175, ED 79b, krş. Hlç. ***hagaç*** Barutcu 1989: 8. → **[jiʁɑʂ]** 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01

OTü. ***ılgun**~ ***yılgun** "ılgın" DLT. Hlç. ***holɣun*** Barutcu 1989: 25 → **[joɬʁəm]** "ay." 0103010705/47, 0103050304/11

e.2. Ortak Tü. /*Ø/, Hlç: /h-/, SUM, SUD /y-/~ /ʒ-/

OTü. ***egir-** "eğirmek" ED 113a, Hlç. ***häyır-*** Barutcu 1989: 9 → **[jiɣəɾ-]** "ay." 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣəɾ-]** 0202020302/01,

0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣəʰɾ-]** 0103010701/74, **[ziɣəɾ-]** 0203010501/06

OTü. ***i:zle-** “izlemek”, ***i:z** “iz”den TT 183, Hlç. ***histäk*** Barutcu 1989: 23 → **[jizdɑ-]** “ayak izini takip etmek” (Lei Xuan-chun 1992: 269)

4.2.9. Yan Ünsüzü /*l/

OTü. /*l/ ünsüzü, ötümlü, dil ucu (dişeti), yan ünsüzüdür. OTü. /*l/ ünsüzü, söz içi ve söz sonunda bulunur.

OTü. /*l/ ünsüzünün, Sarı Uygur ağızlarında ön sıradan ünlüler komşuluğunda dil ucunun dişlere dayanması ile çıkarılan ön sıradan /l/, art sıradan ünlüler komşuluğunda ise dil ucunun dişetlerine dayanması ile çıkarılan art sıradan /ɬ/ olmak üzere iki türü bulunur.

OTü. /*l/ ünsüzünün söz içi iki ünlü arasındaki durumu: OTü. /*l/ ünsüzü söz içi art ünlüler arasında art sıradan /ɬ/ olarak bulunur, ancak Eski Türkçe döneminde Çinceden alıntı **taluy** “deniz” sözcüğünde /y/ ünsüzünün inceltici etkisi ile **dɑle(j)** gelişmesi gösteren sözcükte ön sıradan /l/ olarak duyulur (**a.1.1.**). Söz içi ön ünlüler arasında /l/’den sonra gelen ünlünün ön sıra özelliğinin korunduğu örneklerde OTü. /*l/ ünsüzünün ön sıradan /l/ olarak telaffuz edildiği duyulur (**a.1.2.**). Ancak söz içi ön ünlüler arasında /l/’den sonra gelen ön ünlünün art sıraya geçtiği veya art sıraya geçtikten sonra eriyip kaybolduğu örneklerde OTü. /*l/ ünsüzü art sıradan /ɬ/ olarak duyulur. /*l/ ünsüzünden sonraki ünlünün ön sıra özelliğinin korunduğu durumlarda ise ön sıradan /l/ olarak telaffuz edildiği duyulur, bu durum aynı kişinin konuşmasında veya aynı örnek üzerinde de görülebilir (**a.1.3.**).

Söz içi ünsüz önü -lC- durumunda, kayıtlarımızda art ünlülü sözcüklerde OTü. /*l/ ünsüzünün art sıradan /ɬ/ olarak telaffuz edildiği duyulur. Ön sıradaki ünlülerin art sıraya geçtiği sözcüklerde de art sıradan /ɬ/ olarak duyulur (**a.2.1.**).

Söz içi ünsüz ardı, yani -Cl- durumunda OTü. /*l/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında art ünlülü sözcüklerde art sıradan /ɬ/ olarak duyulur (**a.3.1.**). Söz içi ünsüz ardı durumunda ön ünlülü sözcüklerde ise ön sıradan /l/ olarak telaffuz edildiği duyulur (**a.3.2.**). Ancak patlamalı /*d/, /*p/, /*g/, /*k/, /*t/, sızıcı /*ş/, /*z/,

yarı kapantılı /*ç/ ve genizsil /*ŋ/ gibi ünsüzlerden sonra geldiğinde hem Minghu hem Dahe ağızlarında OTü. /*l/ ünsüzünün benzeşme yoluyla ötümlü /d/ veya yarı ötümsüz /d̥/ seslerine geliştiği görülürken, istisna olarak Dahe ağzında ötümsüz /t/'ye geliştiğine de rastlanmıştır. Fakat OTü. ***ba:gla-** "bağlamak" sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında benzeşme yoluyla OTü. /*l/'nin /d/ ünsüzüne gelişmesi yanında ***-gl- > -ɬʁ-** yeniden düzenlenmesiyle /ɬ/'nin korunduğu **[pɑɬʁɑ:-]~ [pɑɬʁɑ-]** biçimlerini de yaşatır. Dahe bölgesinde ana dilini iyi koruyan iki kaynak kişinin konuşmasında **[pɑʁɬɑ-]** biçimine de rastlanmıştır. (**a.3.3.**). OTü. /*l/ ünsüzü, /*m/, /*n/, /*ŋ/ gibi genizsil ünsüzlerden sonra geldiğinde genizsil ünsüzlerin etkisiyle ünsüz benzeşmesi yoluyla /n/'ye gelişir (**a.3.4.**).

Bu sözcükler dışında söz içinde /l/'nin sıfırlandığını gördüğümüz sözcükler de vardır. OTü. ***balık** "şehir" sözcüğü Dahe ağzında art sıradan /ɬ/'li [**bɑɬəq]~** [**bɑɬq]** olarak da görülmekle birlikte, tek heceye indiği [**bɑɬq]** aşamasından sonra **-ɬq** ünsüz çiftinde /ɬ/'nin sıfırlanarak sözcüğün hafifletildiği [**bɑ:q]~** [**bɑq]** biçimlerine de rastlanır. Aynı sözcük Minghua ağızlarında da [**bɑ:q]~** [**bɑq]** olarak bulunur.

> OTü. ***balık** "şehir" ED 335b → [**bɑɬəq]** "duvar" 0202020702/31, 0502020101/230, [**bɑ:q]** 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, [**bɑɬq]** 0203020501/15

OTü. ***talkan** "kavurulmuş un" sözcüğü Dahe Yağlakar ağzında /ɬ/'li [**tɑɬɢɑn]** olarak bulunurken, Dahe Saqıs ağzında **[tɑɬʁɑn]** olarak duyulur, bu sözcük Minghua ağızlarında ise genellikle /ɬ/'nin sıfırlandığı [**tɑɢɑ:n] ~ [tɑɢɑn]** biçimlerini yaşatır.

> OTü. ***talkan** "kavurulmuş un" ED 496b → [**tɑɬɢɑn]** "ay." 0202020501/78, 0203020202/18, **[tɑɬʁɑn]** 0203010801/02, **[tɑɢɑn]** 0103010101/10, [**tɑɢɑ:n]** 0103010101/15

OTü. ***saglık** "sağımlık hayvan" sözcüğünün Dahe ağızlarında [**sɑʁɬəq]~ [sɑɬəq]** yanında, /*l/'nin eriyip sıfırlandığı **[sɑ:q]~ [sɑq]** biçimlerine de rastlanabilir,

aynı sözcüğün Minghua ağızlarında genellikle **[sɑːq]~ [sɑq]** olarak telaffuz edildiği duyulur.

OTü. ***saglık** "sağımlık hayvan" ED 809a → [**sɑʁɬəq]** "doğum yapmışlığı olan dişi koyun" 0202020501/88, **[sɑːq]** 0202030301/31, **[sɑɬəq]** 0202030204/08, **[sɑq]** 0202030301/27

ETü. ***bıldır** "geçen yıl" sözcüğündeki /*l/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında düşerek [**pədoːɾ**]~ [**pədoːɾ**] ~ [**pəd̥əɾ**] ~ [**pəʰdəːɾ**] ~ [**pəʰdəɾ**] ~ [**pəʰd̥əɾ**]~ [**pədəɾ**] ~ [**puʰdoːɾ**] olarak görülür.

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** "geçen yıl" ED 334a → [**pədəɾ]** "ay." 0103010304/41, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, **[pəd̥əɾ]** 0103040301/29, 0203010301/05, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, [**pəʰdəɾ]** 0103040301/28, 0201010102/05, 0203010702/12, **[pədoːɾ]** 0103050101/06, [**puʰdoːɾ**] 0103030802/01

Söz sonunda tek heceli sözcüklerde OTü. /*l/ ünsüzünün korunmasıyla birlikte bazen eriyip kaybolduğu da olur, aynı sözcük üzerinde görülen bu durumlar hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülmesine rağmen Minghua ağzında daha belirgindir. Çalışmamızda OTü. *__al-__ "almak" sözcüğünde görülen /*l/'nin sıfırlanması genellikle **-ıp** geçmiş zaman zarf-fiili eki eklenip bir yardımcı fiil ile birlikte kullanıldığında karşımıza çıkar. Bunun dışında istisna durumlarına da raslanabilir: kayıtlarımızda şart **-sAr** eki ile genişletildiğinde de sıfırlandığı görülmüştür. Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***kal-** "kalmak" sözcüğü için kaydedilen /*l/'nin sıfırlandığı [**qɑ-] ~ [qɑː-]** biçimleri genellikle yardımcı fiil olarak kullanıldığında görülür, ancak **[χɑ-]** biçimi ise bir kaynak kişinin aynı konuşmasında **-ıp** geçmiş zaman zarf-fiili eki ile genişletildiğinde görülmüştür.

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. ***ol** "o", OTü. ***sal-** "harekete geçirmek" ve OTü. ***kel-** "gelmek" sözcükleri Sarı Uygur Türkçesinde OTü. /*l/ ünsüzünün korunmasıyla birlikte bir şarta bağlı olmadan eriyip kaybolduğu sözcüklerdir.

OTü. *__al-__ "almak" ED 124b → **[ɑɬ-]** "almak" *sık.* [**ɑːɬ-]** 0103030701/09, 0202030104/13, **[ɑʰɬ-]**0103010701/78, 0103010304/77,

0103010304/80, [**ɑː-**] **ɑː-p bɑɾ-** 0103010303/23, [**ɑ-**] **ɑ-sɑ** 0103030203/37, **ɑ-p ‿bɑɾ-** 0203020203/12, **ɑ-p ḇe^{h}ɾ-** 0103010503/10, **ɑ.-k gẹ̄ɬ-** 0202020101/04, [**ɑl-**] **ɑl-eɾʁɑ** 0103010701/70

OTü. ***kal-*** "kalmak" ED 615b → [**qɑɬ-**] "kalmak, düşmek, duraklamak, dökülmek, inmek, at, araba v.sdan inmek (Dahe ağzı)" 0103050101/05, 0202030301/38, 0203010302/15, 0502020101/260, [**qɑːɬ-**] 0201010101/02, 0202010502/16, [**qɑ^{h}ɬ-**] 0102020301/63, 0103020301/16, **[χɑːɬ-]** 0202030901/06, **[χɑɬ-]** 0202030901/19, **[hɑɬ-]** 0103040405/27, [**qɑ-**] 0102020402/16, 0103040405/56, 0202030402/39, 0203010301/38, 0502020101/450, **[qɑː-]** øɬəq **qɑ-ʁɑ** 0202030301/30, **[χɑ-]** 0202030901/13

OTü. ***ol*** "o" ED 123a → [**oɬ**] "ay." (Bkz. βoɬ~ vu) *sık.* [**oːɬ**] *sık.* [**ɔɬ**] 0202020501/54, **[ɔ]** 0202020702/32, [**ʊɬ**] 0203020601/64, [**ʊːɬ**] 0202010101/06, 0203010301/11, 0502020101/132, **[ʊː]** 0202020501/07, [**ʊɬ**] 0103010305/94, 0202020301/01, 0203030101/01, **[ʊ]** 0103030802/30, 0202020301/01, 0203030101/01, [**uːɬ**] 0203020402/13, **[uː]** 0202031202/45, 0203020202/08, **[u]** 0103010305/92, 0202031202/45, 0203020202/09, **[oː]** *sık.* **[o]** *sık.*

OTü. ***sal-*** "harekete geçirmek" ED 824b → [**sɑɬ-**] "koymak, salmak, sunmak, (tebrik) etmek, yerleştirmek, bırakmak, ilave etmek, yapmak, yakmak, dokumak, işlemek, bulundurmak" (Bkz. sɑ-~ sa-) *sık.* **[sɑːɬ-]** 0103010101/04, 0202020701/39, 0203010303/03, [**sɑ^{h}ɬ-**] 0103010701/125, 0202030801/02, **[sɑː-]** 0103030901/20, 0202020201/04, [**sə-**] 0103010502/12, **[su-]** 0103040302/08, 0202030501/04, **[tsɑ-]** 0202030101/13, **[tsɑɬ-]** 0102020303/30, 0202031201/24, 0203020202/09

OTü. ***kel-*** "gelmek" ED 715b → [**geɬ-**] "ay." (Bkz. gəɬ-~ ge-~ ge^{h}-~ ge^{h}ɬ-~ gẹ-~ gẹ^{h}ɬ-~ gixɬ-~ giɬ-~ gẹ-~ gi-~ gix-~ giɬ-~ ki-~ kiɬ-~ ḵẹ-~ ɣe-~ ɣeɬ-~ ɣẹ-~ ɣẹɬ-) 0103020404/02, 0202020302/05, 0203011002/21, 0502020101/79, [**geː-**] 0202030301/22, [**gẹː-**] 0103030901/51, 0202030302/02, 0502020101/123, [**gẹːɬ-**] 0203020302/10, **[gẹɬ-]** 0102040301/14, 0103020404/01, 0202030801/07, 0203030102/08, 0502020101/57, [**gi-**] 0102020303/37, 0103040601/24, 0201010101/34, 0202030402/43, 0203010702/55, **[giː-]** 0103010701/26, 0202030801/25

Söz sonunda hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*l/ ünsüzünün art ve ön ünlülü sözcüklerde genellikle art sıradan /ɬ/ olarak telaffuz edildiği duyulur, ancak *-yV(C) yapısından gelişen ön sıradan ekler ile genişletildiğinde ön sıradan /l/ olarak duyulur (**b.1.1.**). Bunun dışında hem Minghua hem Dahe ağızlarında yeniden düzenlemeyle /*d/, /*ç/ ünsüzleri komşuluğunda ***-CVl > -CdV~ -CḑV** gelişmesi gösteren birkaç sözcüğe de rastlanmıştır (**b.1.2.**). OTü. ***siŋil** "kız kardeş" sözcüğünün daha erken bir dönemde Teklik 3. Kişi İyelik Eki ile genişletildiği **siŋli** biçimi benzeşme yoluyla **siŋni > səŋnə** olarak gelişmiştir (**b.1.3.**).

OTü. ***ė:l-** > **e^{h}l-** dizisinde sızıcı unsurunun etkisiyle /l/ ünsüzünün, ötümsüz **/ɬ/** sesine gelişerek ***ė:l > e^{h}l-** > **iɬ-** olarak ortaya çıktığı görülür (Bkz. **4.1.11. /ė:/:** OTü. ***ė:lçi** "elçi").

> OTü. ***ė:l** "halk, kabile" TT 181, ***ė:lçi** ED 129a → **[iɬʤi]** "elçi, şaman" (Bkz. e^{h}ɬʤi ~ e^{h}ɬʤi̯ ~ e^{h}ɬʦi ~ e^{h}ɬʣi̯ ~ e̤^{h}:ɬʤi ~ e̤^{h}ɬʤi ~ e̤^{h}ɬʤi ~ ixɬʦi ~ iʃʤi ~ xiɬʣi̯ ~ je^{h}ɬʤi ~ je^{h}ɬʤi ~ je^{h}ɬʣi̯ ~ je̤^{h}ɬʣi̯ ~ je̤xɬʣi̯ ~ jixɬʣi̯) 0202030901/23

Ötümsüz, yanal sızıcı, dil ucu /ɬ/ ünsüzü genellikle Tibetçe alıntı sözcüklerde görülür:

> **[ɬɑjiʁɑŋərʤen]** Tb. "gök tanrılarından biri, özel ad" (Bkz. hɑjʁɑnərʤen ~ ɬɑjiʁɑŋərʤe̤n ~ ɬɑjəʁɑrʤe̤n ~ ɬɑjiʁərʤen ~ ɬɑjiʁərʤeɴ) 0202030601/52, [**ɑhḑəʁɬɑmo]** Tb. "*Ahdığlamo*, kişi ismi" (Bkz. ɑhdəʁɬɑmo~ ɑhdəŋɬɑmo) 0502020101/273

OTü. *-lt- ünsüz dizisi, /*l/'nin ötümlüleştirme etkisiyle Sarı Uygurların her iki ağız grubunda da -ɮʈ- ~ ɮḑ- ~ -ɬd- olarak gelişmiştir, tam ötümlüleşmiş -ɬd- gelişmesi Minghua ağızlarında daha belirgindir (bkz. **a.2.1.**). OTü. -lVn ses grubu ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde orta hecedeki dar ünlü düşüp -ln olarak karşımıza çıkabilir (OTü. ***alın-** "alınmak", ***kelin** "gelin", ayrıca bkz. **4.1.18. /*i/: 18.5.** OTü. ***kelin** "gelin"; **4.1.8. /*ı/: 8.1.b.2**. OTü. ***alın-** "alınmak").

Sarı Uygurların tüm ağızlarında -Vl ses grubuyla biten fiillere kesin geçmiş zaman eki ***-də/-di*** (< OTü. -di) eklendiğinde de fiilin son hecesindeki ünlünün soluklulaştığı görülür.

Sarı Uygur Türkçesinde genellikle art sıradan ünlülü sözcüklere **-lAr** çokluk ekinin art sıradan /ɬ/'li yan biçimi **-ɬɑɾ** eklenir. Ancak hem Minghua hem Dahe ağızlarında istisna olarak art sıradan ünlülü sözcüklere ön sıradan **-leɾ** yan biçiminin de eklendiğine de rastlanabilir. Aynı sözcük üzerinde çokluk ekinin artlık-önlük ayrımına bağlı olmayarak hem **-ɬɑɾ** hem **-leɾ** biçimlerinin eklendiği görülebilir, bu durum daha çok Daheli kaynak kişilerin konuşmasında görülür. Örneğin:

OTü. ***at** "at" ED 33 → **[ɑʰːt], [ɑʰt]** (Bkz. ɑːtˇ ɑʰːtˇ ɑʰdˇ ɑʰd̥ˇ ɑχtˇ ɢɑʰtˇ χɑtˇ hɑt)

***at+lar+ka > ɑʰːt+leɾɣẹ** "atlara" 0202020701/56

***at+lar > ɑʰt+leɾ** "atlar" 0202030902/52

***at+lar+nı > ɑʰt+ɬɑɾnə** "atları" 0202030601/14

***at+lar+nı > ɑʰt+leɾnə** "atları" 0201010101/20

OTü. ***baş+lar+ı+nı → bɑʰʂ+ɬɑɾən** "başlarını" 0502020101/105

OTü. ***baş+lar+nı → bɑʰdʐ+leɾnə** "yetkilileri" 0502020101/146

OTü. ***kıːz** "kız" TT 176, ED 679b → **[ɢəz]** (Bkz. ɢəːzˇ ʁəz)

***kıːz+lar+nı > ɢəz+dẹɾnə** "kızları" 0202010301/18

OTü. ***yuːrt** "yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân" TT 180, ED 958a → [**jʊʰːɾt]** "ay." (Bkz. juʰɾtˇ joʰɾtˇ jʊʰɾtˇ uʰɾtˇ oʰɾt)

***yuːrt+lar > jʊʰːɾt +lẹɾ** "yurtlar" 0202020701/45

OTü. ***oglan** "oğlan" DLT 423 → [**ołʁɑn]** "ay." (Bkz. ołɑnˇ oʁułɑnˇ ʊłʁɑnˇ ułʁɑnˇ ułʁɑːn)

***oglan+ları > ołʁɑn+leɾə** "oğulları" 0103010502/06

OTü. ***ogul** "oğul" ED 83b → [**oʁuł]ˇ [ɔːʁuːł]** "ay." (Bkz. oːʁəːłˇ oːʁəłˇ oʁəłˇɔʁuł)

***ogul+lar > oʁuł+ɬɑɾ** "oğullar" 0103030801/07

***ogul+lar > oʁuł+leɾ** "oğullar" 0103010701/111, **ɔːʁuːł+leɾ** 0201010102/01

***ogul+ları > oʁuɬ+ɬɑɾə** “oğulları” 0202030101/08, 0203020601/65

OTü. ***buː** “bu” TT 179, ED 291b → [**bə]** “ay.” (Bkz. buˇ buːˇ boˇ bəːˇ b̥əˇ mə)

***buː+lar > bə +ɬɑɾ** “bunlar” 0202030601/50

***buː+lar+nıŋ > bə+ɬɑɾnəŋ** “bunların” 0202030604/43, 0502020101/368

***buː+lar+nı > bə+ɬɑɾnə** “bunları” 0103020304/04

***buː+lar+nı > bə+leɾnə** “bunları” 0203010702/46

OTü. ***balaː** “çocuk” ED 332b → [**məɬɑ]** “ay.” (Bkz. məːɬɑˇ məɬɑːˇ muɬɑ)

***balaː+lar > məɬɑ+ɬɑɾ** “çocuklar” 0103040601/13, 0202030402/06, 0203010303/17

***balaː+lar > məɬɑ+leɾ** “çocuklar” 0103040601/11, 0202010301/10

***balaː+lar+ka > məɬɑ+ɬɑɾʁɑ** “çocuklara” 0203010501/04

***balaː+lar +ka > məɬɑ+leɾɣe** “çocuklara” 0202010301/09

OTü. ***kılıç** “kılıç” ED 618a → [**ɢəɬəʂ]** “ay.”

***kılıç+lar+nı > ɢəɬəʂ +leɾnə** “kılıçları” 0202030902/90

OTü. ***koːñ** “koyun” ED 631a, DLT 351 **koy** → [**ɢoj]** “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” (Bkz. ʁojˇ ɢoːjˇ ɢɔːjˇ ɢɔj)

koy+lar > ɢoj +ɬɑɾ “koyunlar” 0203010502/06

koy+lar+nı > ɢoj+ɬɑɾnə “koyunları” 0103010502/03

koy+lar+nı > ɢoj+leɾnə “koyunları” 0202020701/14, 0202031101/24

Sarı Uygur Türkçesinde ön sıradan ünlülü sözcüklere **-lAr** çokluk ekinin ön sıradan /l/’li yan biçimi **-ler** eklenir, Sarı Uygur ağızlarında Ortak Türkçe ön ünlülerin art sıraya geçtiği örneklerinde de ön sıradan /l/’li yan biçimi **-ler** eklenir. Örneğin:

OTü. ***ini** “küçük erkek kardeş” ED 170a → [**ənəˇ** [**əːnə]** “ay.”

***ini+ler** → ɑG͡**ənə+leɾ** “ağabey-kardeşler” 0103010703/29

OTü. ***heːren** “erkek” ED 232a, ***heːr** TT 181 → **[eɾen]** “ay.” (Bkz. əɾeːŋˇ e̥ɾe̥n)

***heːren+ler → eɾen+leɾ** “erkekler” 0202030103/10

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[eːzeːŋgə]** “ay.” (Bkz. e̯zəŋgə˜ uzeːŋgə˜ ŭzeːŋgə˜ izəŋgə˜ yzeŋgə

***üzeŋü+ler → ezeŋgə +leɾ** “üzengiler” 0102020303/17

OTü. ***ėːlçi** “elçi” ED 129a → **[eʰɬʤi]** “şaman” (Bkz. eʰɬʤi˜ eʰɬʦi˜ eʰɬʤi̯ ~ e̯ʰːɬʤi˜ e̯ʰɬʤi˜ e̯ʰɬʤi˜ ixɬʦi˜ iɬʤ˜ iʃʤi˜ xiɬʤi̯˜ jeʰɬʤi˜ jeʰɬʤi˜ jeʰɬʤi̯˜ je̯xɬʤi̯˜ je̯ʰɬʤi̯˜ jixɬʤi̯)

***ėːlçi+ler → eʰɬʤi+leɾ** “şamanlar” 0202020401/24

OTü. ***öːz** “öz, kendi” TT 183, ED 278a → [**uz]** “ay.” (Bkz. uːz ~ ɔz˜ ʊːz)

***öːz+i+ler → uz+uleɾ** “kendileri” 0203020201/05; **uz+leɾ** 0103010702/69, 0202030605/107, 0502020101/50; **uz+eɾ** (< uz+leɾ) ‿ɬɑ 0202030605/91
***öːz+i+ler+ni → uz+leɾnə** “kendilerini” 0202030402/51
***öːz+i+ler+niŋ → uz+uleɾnəŋ** “kendilerinin” 0203010702/25

OTü. ***biːz** “biz” TT 183, ED 388a → [**bəz]** “biz, bizim” (Bkz. b̥əs˜ məs˜ vəs˜ bəːz˜ bəːs˜ məːs˜ məːz˜ bəs˜ məz)

***biːz+ler → bəz+leɾ** “biz, bizler” 0203020402/13

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → **[bezək]** “ay.” (Bkz. bezəg˜ bezəǩ˜ bezǎk˜ bezeːk˜ be̯zəg˜ be̯zək˜bøzəg˜ beːzək˜ bøzək˜ bezʉk˜ bəzək˜ beːzǎk˜ beːzuːg˜ bezuk˜ beːzuq˜ bezg˜ bøzyk˜ bøːzək˜ bøːzuk˜ bøːzug ~ bøːzʉk˜ bøːzyk˜ bøzuk˜ bøzʉk˜ bøzyg˜ bozək˜ bozuk

***bedük+leri → bezək+leɾə** “büyükleri” 0103050201/13

OTü. ***kedgü** “kıyafet” ED 702b → **[gizgə]** (Bkz. gẹzgə˜ **gẹːzɣə˜** gizɣə˜ gizgi˜ gizgə˜ gizkə˜ gẹzgə˜ ɣẹzgə) **gẹzgə˜ gẹːzgə˜ gẹːzgəː˜ gẹːzɣə˜ giːzgə)**

***kedgü+ler → gizgə+leɾ** “kıyafetler” 0203010701/06

OTü. ***küküy** “teyze” ED 714a → [**guɣẹ]** “teyze, yaşça büyük olan kadına saygılı seslenme biçimi (Bkz. guɣi)

***küküy+ler → guɣẹ+ler** “teyzeler” 0202020501/70

OTü. ***kiçig** “küçük” ED 696a → **[kədʒiɣ]** “ay.” (Bkz. kədʒik˜ kədʒiɣ˜ kədʒik˜ kəʧik˜ kəʧiɣ˜ kədʒiːɣ˜ kədʒiːg˜ kidʒiɣ)

***kiçig+ler → kədʒiɣ+leɾ** “küçükler” 0201010101/05, 0203020601/43, 0203020601/42

Çalışmamızda OTü. ***-lAr** çokluk eki, patlamalı /*t/, /*k/ ve /*z/ ünsüzleri ile biten sözcüklere eklendiğinde, hem Minghu hem Dahe ağızlarında benzeşme yoluyla /l/ ünsüzünün ötümlü /d/ sesine geliştiği örneklerine rastlanır, ancak kendi niteliğini koruyarak /l/~ /ɬ/ olarak da bulunur. /*t/ ünsüzünden sonra /l/~ /ɬ/ olarak korunması daha çok Dahe ağzında görülür.

OTü. ***süŋük+ler+i+ni** → **səmək+deɾnə** "kemiklerini" 0103050102/29

OTü. ***hadak+lar+ı+ŋa** → **ɑzɑq+dɑɾəɴGɑ** "ayaklarına" 0103020304/05

Geç Eski Tü. **kız+lar+nı** → **ɢəz+dẹɾnə** "kızları" 0202010301/18

OTü. ***yigit** "yiğit" ED 911b → **[ʒiɣət]** "ay." (Bkz. jiɣət~ jiːɣət)

***yigit+ler** > **ʒiɣət+leɾ** "yiğitler" 0202030902/90, **ʒiɣət+deɾ** 0202030902/81, **ʒiɣət+dẹɾ** 0202030902/89

OTü. ***at** "at" ED 33 → **[ɑʰːt], [ɑʰt]** "ay." (Bkz. ɑːt ~ ɑʰːt~ ɑʰd~ ɑʰḍ~ ɑχt~ ɢɑʰt~ χɑt~ hɑt)

***at+lar** > **ɑʰt+dɑɾ** "atlar" 0103040405/20 ~ **ɑʰt+leɾ** "atlar" 0202030902/52

***at+lar+ka** > **ɑʰːt+leɾɣẹ** "atlara" 0202020701/56

***at+lar+nı** > **ɑʰt+ɬɑɾnə** "atları" 0202030601/14 ~ **ɑʰt+leɾnə** 0201010101/20

***at+lar+ı+n** > **ɑʰt+lẹɾən** "atlarını" 0103050401/06

Çalışmamızda OTü. ***-lAr** çokluk eki, /*m/, /*n/, /*ŋ/ gibi genizsil ünsüzler ile biten Türkçe veya alıntı sözcüklere eklendiğinde, hem Minghu hem Dahe ağızlarında genizsil ünsüzlerin etkisiyle ünsüz benzeşmesi yoluyla OTü. /*l/ ünsüzünün /n/'ye gelişmesiyle *-neɾ/-nɑɾ* olarak bulunur, ancak kendi niteliğini koruyarak /l/~ /ɬ/ olarak da bulunur. Bunun dışında söz içinde genizsil çift-dudak /m/ ünsüzünün bulunduğu Pr-Tü. ***ne yeme**'den gelişen OTü. ***neːme** "şey" sözcüğüne eklendiğinde hem /l/'li yan biçimi *-leɾ,* hem de /n/'li *-neɾ* biçimine rastlanmıştır.

OTü. ***boːyın** "boyun" TT 177, ED 386b → [**mojin]** "ay." (Bkz. mojn)

***boːyın+lar+nı** → **mojin+neɾnə** "boyunları, boyunlarını" 0103030901/68

OTü. ***yuːŋ** “yün” TT 180, ED 941b → [**jyŋ**] “ay.” (Bkz. ʒyŋ)

***yuːŋ+lar+ı → jyŋ+leɾə** “yünleri” 0103010304/46

***yuːŋ+lar+ı+n → jyŋ+neɾən** “yünlerini” 0103010306/23

OTü. ***kaːn** “kan” ED 629b → [**qɑn**] “ay.”(Bkz. χɑːn)

***kaːn+lar+nı → qɑn+nɑɾnə** “kanları” 0202020301/19

OTü.***koːm** “deve eyeri” ED 625a → [**ɢɔːm**] “(deve) eyerin iki tarafına konan keçe, yumuşak minder” (Bkz. χuːm)

***koːm+lar+nı → ɢɔːm+nɑɾnə** 0202020303/10

Mo. **geyçin** “misafir, konuk, ziyaretçi” Lessing 2003: 597b → [**ketʃin**] “misafir” (Bkz. keːʧiɴ kẹʧiɴ kiːʧiɴ kiʧin)

geyçin+ler → ketʃin+ler “misafirler” 0102020303/28, 0103010703/25, 0201010101/24, 0202030402/78, 0203010702/47; **ketʃin+ɬɑɾ** 0103010702/78

geyçin+ler+ni → ketʃin+neɾnə “misafirleri” 0102020303/48, 0202030605/113

geyçin+ler+i → ketʃin+neɾə “misafirleri” 0202030402/71

Mo. **dugaŋ** “Buddhist tapınağının en büyük salonu” Lessing 1960: 272b → **[unduʁɑɴ]** “tapınakları” 0502020101/416.

dugaŋ+lar+nı → unduʁɑɴ+nɑɾnə “tapınakları” 0502020101/416

Ç. **xuesheng** 学生**+ler →ʃyʂɨŋ+neɾ** “öğrenciler” 0202030402/04

Ç. **mujiang** 木匠**+lar → muʤaɴ+nɑɾ** “marangozlar” 0202020303/04

Ç. **xiachang** 夏场 **+lar → ʃiatʂɑɴ+nɑɾdɑ** “yaz yaylasında, yaz yaylalarında” 0202020301/20

Pr-Tü. ***ne yeme** → OTü. ***neːme** “şey” ED 777b → [**nimi**] “ne, şey, birşey” (Bkz. biˇ dimiˇ d̥imiˇ məˇ mẹːˇ mẹˇ miːˇ miˇ nẹmiˇ niːmiːˇ niːmiˇ nimɑˇ nimeˇ nimẹːˇ nimẹˇ nimiːˇ timi)

***neːme+ler → nimi+leɾ** “şeyler, birşeyşler” 0202030601/21; **nimi+neɾ** 0202020303/12

a. Söz içinde

a.1. -VlV- durumunda

a.1.1. OTü. /*l/ > SUM, SUD /ɬ/ (~ /l/)

OTü. ***a:la** “alaca” TT 171, ED 126a → [**ɑːɬɑ]** “ay.” (Bkz. ɑɬɑ~ ɑɬə~ ɑɬ~ ɢɑɬɑ) 0103010705/22, [**ɑɬɑ]** 0103010601/72, 0202030902/10, 0203010501/06

OTü. ***alın-** “alınmak, kendine çekmek” ED 148a → [**ɑɬən-]** “almak, yanına almak” 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99, [**ɑɬn-]** 0103010303/29, 0202030605/117, 0502020101/100

OTü. ***ula:g** “binek hayvan, yük taşıyıcı hayvan” ED 136a → [**uɬɑʁ]** 0103010305/81, 0202030605/13, **[uɬɑːʁ]** 0202020501/23

OTü. ***uluş** “şehir, ülke” ED 152b → [**uɬus]** “bölge, yeryüzü” 0202030604/32

OTü. ***bulıt** “bulut” ED 333b → [**bəɬət]** “ay.” 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***kalın** “yoğun, kalabalık” ED 622a → [**qɑɬən]** “kalın” 0202020702/05, [**qɑːɬən]** 0103010101/18

OTü. ***kula** “kula” DLT 375 → [**ɢuɬɑ]** “kula, bakır renki” 0102020401/11, 0103020302/06, 0202030901/15, 0502020101/128, **[ɢuɬɑː]** 0202010901/53, [**ɢʊɬɑː]** 0103040404/13, [**quɬɑ]** 0202030201/05

OTü. ***kulaç** “ölçü birim, kulaç” ED 618a → [**ɢuɬɑʂ]** “ay.” 0102020301/65, 0502020101/467, [**ɢ̧uɬɑʂ]** 0502020101/468

OTü. ***kulun** “kulun, tay” ED 662b → [**quɬun]** “ay.” 0202010502/13, 0203010302/10, 0502020101/24, [**quɬən]** 0202030902/48, [**χuɬun]** 0203010502/01

OTü. ***tolu** “dolu” ED 491b → **[toɬu]** “ay.” 0103010701/02, 0202031201/33, [**toɬə]** 0102020304/02, 0103030702/87, 0202020501/85

OTü. ***tulum** “tulum” ED 500a → [**tuɬum]** “ay.” 0202030306/02, 0203010503/05, **[tuɬəm]** 0103010306/19, 0202030305/02, [**tuɬən]** 0103010306/19, [**tuɬuːm]** 0203010503/04, [**tuɬun]** 0202030701/16

OTü. ***yılan** “yılan” ED 930a → **[jiɬɑn]** “ay.” 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281, **[ʒiɬɑn]** 0202030902/05, **[jiːɬɑn]** 0202020501/42, 0202020501/45

Çin. > Tü. **taluy** “deniz” ED 502a, fakat belki Mo. **dalay**’dan geri ödünçleme olarak → [**dɑɬej]** “deniz, göl” 0103020401/01, 0202020401/20, 0502020101/379, **[dɑlej]** 0103050304/06, [**dɑlẹ:]** 0102020402/23

a.1.2. OTü. /*l/ > SUM, SUD /l/

OTü. ***bėlek** “hediye” ED 338b → **[belek]** “hediye, uğurlu işaret, sembolü” (Bkz. bəłəg~ bələk~ bəlẹk~ bəlik~ beleg~ belẹk~ bẹlek~ bẹlẹg~ bẹlẹg) 0103040402/21, 0202030605/04, **[bele:k]** 0202030802/17, **[bəlẹk]** 0103040401/20, **[bẹlẹk]** 0102020304/12, 0103030702/65, 0202010703/21, 0202031201/26, 0203020202/13, **[bẹlik]** 0103030702/51, [**bilik**] 0102020304/04, 0103050201/11, 0202031201/11

OTü. ***bilegü** “bileme taşı” ED 341b → **[bəleɣə]** “ay.” 0202030401/25, **[bəle:ɣə]** 0202030401/24, **[bəlẹ:ɣə]** 0202030401/16

OTü. ***bile:zük** “bilezik” ED 345b → **[bəlisək]** “yüzük (Dahe ağzı)” 0502020101/288, **[bəlẹsək]** 0502020101/276, **[bəlisəg]** 0202030605/85, **[bẹlẹsək]** 0202030605/88, **[bilisəg]** 0202030605/82

OTü. ***tile-** “dilemek, istemek” ED 492a → **[dəle-]** “aramak, bulmak” (Bkz. dəl-) 0103040301/25, [**dəlẹ-]** 0202030403/02, 0202030401/13, 0502020101/398, **[dəli-]** 0103030702/107, 0103040405/58, 0103050101/08, 0202030605/107, 0203020201/05, **[dẹli-]** 0202030605/123, 0203020203/21, **[dili-]** 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53

a.1.3. OTü. /*l/ > SUM /ɬ/**; SUD** /ɬ/(~ /l/)

OTü. ***elig** “el” ED 140b → **[əɬəɣ]** “ay.” 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**əɬək]** 0103040405/57, 0202010503/15, 0203020401/13, 0502020101/471, [**ə̆ɬəɣ]** 0103040403/27, [**ẹlẹk]** 0502020101/270

OTü. ***ölür-** “öldürmek” ED 151a → **[ølyɾ-]** “ay.” (Bkz. øɬə^{h}ɾ-) 0102040301/02, 0103010502/13, 0103030801/09, 0103040302/01, 0202020401/08, 0203010303/17, 0502020101/77, **[ølyxɾ-]** 0202020501/43, 0202030605/101, **[jølyɾ-]** 0202030605/99, **[øɬuɾ-]** 0103040302/02, 0202020401/28, 0502020101/320, [**øɬəɾ-**] 0103010502/22, 0103030802/04, 0103040302/05, **[øɬuɾ-]** 0103040302/22**,** 0502020101/65, **[jøɬuɾ-]** 0103020304/03

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[keɬən]** “gelin, eş, hanım” (Bkz. keːɬən~ keɬəːn ~ keɬn) 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, **[keːɬən]** 0203020201/01, **[keɬəːn]** 0202030402/46, **[keɬn]** 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kẹɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03

a.2. -lC- durumunda

a.2.1. OTü. /*l/ > SUM, **SUD** /l/~ /ɬ/

OTü. ***alt** “alt, aşağı” ED 130a → [**ɑʰɬd+]** “ay.” 0103010501/04, 0202030301/35, 0202030901/17, 0202030301/15, 502020101/431, [**ɑʰɬḍə]** 0202010201/05, 0203010701/05

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**ɑʰɬdən]** “ay.” (Bkz. ɑʰɬdɑn) 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01

OTü. ***kulgak** “kulak” ED 621a → **[quɬɑq]** “ay.” 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, **[quɬaːq]** 0202030301/26, 0202030605/155, [**quɬaːɢ]** 0203030102/17, **[quɬɑɢ]** 0202030301/27

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → [**ɑʰɬqəs]** “kutlama sözü, övgülü sözü” 0103030702/92, 0103030802/21, 0103030702/84, 0202010702/08, 0202031201/18, **[ɑʰɬqəs]** 0103040401/70, 0203020202/05, [**hɑɬqəs]** 0202020501/83

OTü. ***kalkan** “kalkan” ED 621a → [**qɑɬqɑn]** “balta” 0202031202/36, [**qɑɬqɑ]** 0202031202/27

OTü. ***yalvar-** “yalvarmak” ED 920b → [**jɑɬβɑr-]** “ay.” 0103030802/39, 0202030301/23

OTü. ***alma** “elma” ED 146a → [**ɑɬmɑ]** “ay.” 0202030102/03

OTü. ***ka:ltur-** “bırakmak” ED 619b, TT 173 **kaːl-** → [**qɑɬtər-]** “düşürmek, yolda bırakmak” 0202030404/02, [**qɑɬḍər-]** 0502020101/160, **[qɑʰɬḍər-]** 0202030605/87

OTü. ***koltuk** “koltukaltı” ED 619a → **[ɢoʰɬdəq]** “ay.” 0103010602/08, **[ɢoʰɬḍəq]** 0102020302/08, **[ɢɔɬḍəq]** 0102020303/10, **[ɢɔʰɬdəq]** 0103030701/36, 0103040404/02, **[ɢɔʰɬḍəq]** 0103030701/04

OTü. ***yultuz** “yıldız” ED 922b → [**jʊɬtŭs]** “ay.” 0103010301/02, [**jəɬʧəs]** 0203010502/07, [**jyɬʧəs]** 0203010502/05, [**jyɬdəs]** 0203010502/05

OTü. ***yıltız** “kök” ED 922b → [**jɐ̣ɬɣus**] “ay.” 0202030601/67, **[jyɬɣəs]** 0202030304/01

OTü. ***belgürt-** “belli etmek, belirtmek” ED 341a → **[bəɬɣəɾt-]** “ay.” 0202020701/53, **[bəɬɣəɾd-]** 0502020101/436

a.3. -Cl- durumunda

a.3.1. OTü. /*l/ > SUM, SUD /ɬ/

OTü. ***ɪ:gla-** “ağlamak” TT 175, ED 85b, → **[jiʁɬɑ-]** (Bkz. ʒiʁɬ-~jiʁɬ-~jiɬʁ-) 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23

OTü. ***a:ylıg** “bir aylık, aylık” ED 272b (***ha:y** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** 0202030604/19, [**ɑ:jɬəʁ]** 0202030604/27

OTü. ***ka:rlıg** “karlı” ED 658b, ***ka:r** TT 173 → [**qɑɾɬəʁ]** “ay.” 0202030605/31, 0502020101/247, [**qɑɾɬəq]** 0502020101/38, [**ɢɑɾɬəʁ]** 0502020101/22

OTü. ***ta:glıg** “dağlı” (TT 174 ***ta:g**, ED 463a) → [**tɑ:ʁɬəʁ]** “dağlı, dağ bölgesindeki kişi” 0202020501/44, [**tɑʁɬəʁ]** 0103040405/25

a.3.2. OTü. /*l/ > SUM, SUD /l/

OTü. ***ö:rle-** “yükselmek” (< ***ö:r+le-**, ED 193a **ö:r**) veya ***ö:rüle-** (< ***ö:r-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → [**əɾle-]** “ayakta durmak, kalkmak” 0103010703/14, [**əɾleʰ-]** 0103030901/14, [**əɾli-]** 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***ö:rlet-** “yükseltmek” ED 230b → [**əɾlet-]** “ayakta durmasına yardım etmek” 0103050101/04, **[əɾled-]** 0103050101/57, [**əɾlẹt-]** 0202030604/03, [**əɾlid-]** 0102040301/08, 0202030902/59

OTü. ***ö:rlüg** veya ***ö:rülüg** (veya ***ö:rüleg**), bkz. ED 193a **ö:r**, ED 197b **örü:**, TT 183 ***ö:r-** → [**ʉɾlek]** “yüksek” (Bkz. əɾlig~ əɾliɣ~ ʉɾle:ɣ) 0203020401/03, **[øɾɬʉ:ɣ]** 0202030603/07, [**øɾlik]** 0203010502/04, [**ʉɾlek]** 0203020401/03, **[ʉɾlẹɣ]** 0202020701/11, [**ʉɾle:ɣ]** 0202020501/27, **[ʉɾɬʉɣ]** 0202020501/99, [**əɾle:ɣ]** 0103040404/15, [**ə:ɾlẹk]** 0203020201/13, [**əɾleɣ]** 0103050302/09, 0103010601/07, [**əɾlẹɣ]** 0103010702/29, 0103040402/05, 0202030304/02, [**əɾli:ɣ]** 0102040301/01, 0103050305/01, [**əɾlig]** 0103050305/03, [**əɾliɣ]** 0103010305/23

OTü. ***birle*** "birlikte" ED 364b → **[bəle]** 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

a.3.3. OTü. /*l/ > SUM /d/(~ /ḍ/); **SUD** /d/(~ /ḍ/~/t/)

OTü. ***saːplıg*** (ED 782b ***saːp)*** → [**sɑpdəʁ]** "çizmenin bacak kısmı, saplı" 0103020402/05

OTü. ***saçlıg** "saçlı" ED 797a → [**sɑzd̨əʁ]** "kadın" 0202030402/44, 0502020101/178, **[sɑʂtəq]** 0203020402/27, **[sɑʂtəg]** 0203020402/25, **[sɑʂḍəq]** 0203020601/58, **[sɑːzd̨ək]** 0202030902/42, [**sɑːzd̨əʁ]** 0202030902/83, **[sɑzd̨ək]** 0203020302/02, **[sɑzd̨əq]** 0502020101/373, **[ʂɑzd̨əʁ]** 0103010705/38, **[ʂɑzḍ̨əq]** 0103010705/39, **[ʂɑzḍ̨əʁ]** 0103010705/38

OTü. ***küːçlüg** "güçlü" ED 697a → [**kuʂdəɣ]** "kilolu, yağlı (hayvan için)" 0103050101/33

OTü. ***boːdlug** "boylu, uzun boylu" ED 305a → [**b̥oːχzdəʁ]** "ay." 0103040302/14

OTü. ***baːgla-** "bağlamak" ED 314b, OTü. **baː-, baːg** TT 172'dan → [**bɑʁdɑ-]** "ay." 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, [**pɑ^{h}qdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***kuːçakla-** "kucaklamak" ED 591b, ***kuːçak** TT 179'den → **[ɢudzɋqdɑ-]** "ay." 0202020501/82, [**ɢudzɋqdə-]** 0103010501/11, **[χudzɋqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***toklı** "toklu" ED 469a → [**d̨χqdə]** "toklu, iki yaşındaki kuzu" 0103020303/25, [**dɔ^{h}qdə]** 0202030303/05, [**doχqd̨ə]** 0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dɔ^{h}qd̨ə]** 0202030204/09, **[d̨o^{h}qd̨ə]** 0202031201/12

OTü. ***yükle-** "yüklemek" ED 912b → **[ʂukdẹ-]** "ay." (Bkz. şıkdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukd̨i-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

OTü. ***butlug** "bacaklı" ED 305a → [**bətdəɣ]** "ay." (Chen Zong-zhen 2004: 487)

OTü. ***köplüg** (ED 686b ***köp)** → [**gøʰpdək]** “çoklu, çok olan” 0202030802/36

OTü. ***işːle-** “çalışmak, işlemek” ED 263a (TT 182 ***iːş**) → **[əsdɑ-]** “ay.” 0202030404/06, 0502020101/176, **[ðsdɑ-]** 0202020501/37, **[ðsd-]** 0103010705/11

OTü. ***işlet-** “işletmek” ED 263 → [**əsdɑt-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 24)

OTü. ***tişle-** “ısırmak” ED 564b → [**tisde-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 127)

OTü. ***taːşlıg** “taşlı” ED 557a → **[dɑsdəʁ]** “ay.” 0502020101/452, [**dɑsɬəʁ]**0502020101/247

OTü. ***eːşlig** “eşli” ED 253b → **[esdiɣ]** “karı koca, eşli” 0502020101/274

OTü. ***aːşlık** ED 261b → [**hɑsdəʁ]** “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği” 0103050101/61, [**ɑsdəq]** 0202030604/27, [**ɑsdəʁ]** 0102020401/37, 0103020301/12, 0202030604/73

OTü. ***tüŋlük** “çadırın tepesindeki havalandırma penceresi” ED 520b → **[dumdək]** “ay.” 0202030402/43, **[dumdəq]** 0202030104/16

OTü. ***aːtlıg** “adlı” ED 54b → [**ɑtdəʁ]** “adlı, ünlü, bilinen” 0102020301/70, 0103020301/15, 0202030403/11, [**ɑtdəːʁ]** 0103020403/01, [**ɑtdək]** 0502020101/67

OTü. ***atlıg** “atlı, ata binen” ED 55a → [**ɑʰtdık]** “ay.” 0103010305/75, 0202030902/29, 0502020101/348, [**ɢɑʰtdək]** 0202030902/29

OTü. ***sögütlüg** “Söğütlü” ED 820a → **[søɣʉtdəɣ]** “Söğüt adlı yerde yaşayan(kişi)” 0201010101/04

OTü. ***köːzlüg** “gözlü” ED 756b → **[gyzduɣ]** “ay.” 0202031201/28

OTü. ***tozlug** “tozlu” ED 575b → [**dozdəʁ]** “ay.” 0202030201/01

OTü. ***yavuzla-**“kötülemek” ED 882a → [**jysdi-]** “ay.” 0202030902/01

a.3.4. OTü. /*l/ > SUM, SUD /n/

OTü. ***nomlug** (< Gr. *nom*+lug) ED 778a → [**ɬomnəʁ]** “sūtra okuyabilen, Buddha ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üstte olan” 0103040301/33, 0202020501/86

OTü. ***toːnlug** (ED 512b ***toːn**) → [**donnəɣ]** “elbiseli, elbisesi olan” Bkz. donnəːʁ) 0202030604/60,

OTü. ***kulunlug** “kulun, tay” (ED 662b ***kulun**) → **[quɬunnəq]** q͡. quj məngin 0202010502/13, q͡.χuj͡ɬɑ 0202010502/14

OTü. ***saːnlıg** “sayılı” (ED 831a ***saːn**) → **[sɑːnnəʁ]** “sayılı” s. nimi d̥ə͡nɑ 0203010301/30

OTü. ***tümenlig** “onbinli” **(**ED 507b***tümen**) → **[t̪eminnəɣ]** “onbinli, onbinlerce” (Bkz. t̪emn̪ənəɣ~ t̪eminnəŋ) 0202030604/20

OTü. ***aːŋla-** “duymak, dinlemek, işitmek” ED 186a → [**ɑɴnɑ-]** “ay.” 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488, [**ɑɴn]** 0103010602/16, 0203010303/17, 0502020101/389, [**ɑɴnə-]** 0502020101/441, [**ɑɴnɑʰ-]** 0202031202/57

Frs+T **caːn+lıg** → **[dzɑ̨nnəʁ]** “canlı” 0202020501/44, 0202030605/144, 0103010701/139, 0103030203/55, 0103010601/78

b. Söz sonunda

b.1. -Vl

b.1.1. OTü. /*l/ > SUM, SUD /ɬ/ (/l/)

OTü. ***koːl** “vücut parçası, kol” TT 178, ED 614b → [**ɢɔːɬ**] “ay.” 0103030901/40, [**ɢɔɬ]** 0103010501/06, 0202030605/84, 0502020101/485

OTü. ***kol-** “istemek, dilemek” ED 616b → [**qoɬ-]** “ay.” 0103040601/12, 0202031201/04, **[qɔːɬ-]** 0203010303/06, **[qɔɬ-]** 0103040601/15, 0202030402/72, 0203010303/08, **[qɔʰɬ-]** 0203010303/09, **[χɔːɬ-]** 0203010303/08, **[χɔɬ-]** 0201010101/18, 0203010301/31, **[ɢ̥ɔɬ-]** 0203010303/09

OTü. ***yoːl** “yol” TT 178, DLT 798 → [**joɬ]** “ay.” 0103020501/06, 0202010503/08, 0203020402/05, 0502020101/290, [**joːɬ**] 0502020101/296

OTü. ***tıl** “dil, vucüt organı” ED 489b → [**dəɬ]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/09

OTü. ***tül** “rüya” ED 490b → **[dəɬ]** “ay.” 0202030901/09, [**duɬ]** 0502020101/205

OTü. ***sakal** “sakal” ED 808b → [**sɑɢɑɬ]** “ay.” 0103010702/72, 0202030401/05, [**sɑɢɑːɬ]** 0203010701/17

OTü. ***ogul** “oğul” ED 83b → **[oʁuɬ]** “ay.” 0103030901/29, 0202030605/149, 0203020203/01, **[oːʁəːɬ]** 0103020303/08, **[oːʁəɬ]** 0103020303/23, 0202030605/60, [**oʁəɬ]** 0102020402/15, 0103010601/73, 0103010701/114, 0103030702/06, 0203020201/04, **[ɔːʁuːɬ]** 0201010102/01, **[ɔʁuɬ]** 0201010102/01, 0202030605/114, **[əʁoɬ]** 0502020101/138

OTü. ***katıl-** “katılmak” ED 601b → [**qɑdəɬ-]** “ay.” 0103010305/78, [**qɑʰḍəɬ-]** 0202030902/96, [**ɢ̣ɑʰdəɬ-]** 0202030103/08, **[χɑdəɬ-]** 0203010301/04

OTü. ***bil-** “bilmek” ED 330b → [**bəɬ-]** “ay.” 0103040601/06, 0201010101/05, 0202030901/06, 0203010301/37, 0502020101/218, **[bəːɬ-]** 0103020404/03, [**bəʰɬ-]** 0103010303/03, 0202030605/97, 0203020401/10, **[βəɬ-]** 0202010502/22, 0203010301/24, **[bəl-] bəl-ej də** 0103050301/20, **bəl-erdi** 0203010301/17, **bəl-erʤi** 0202010901/46

OTü. ***kül** “kül” ED 715a → [**kuɬ]** “rengini kaybeden, kül rengi” 0103050302/03, 0202030301/27, 0502020101/51, [**kʊɬ]** 0202030402/57

OTü. ***beːl** “bel” ED 330a → [**bẹɬ]** “ay.” 0103020301/19

OTü. ***tel-** “delmek” ED 490b → [**teɬ-]** “delmek, metinde rüyayı açıklamak yorumlamak” 0202030902/111, 0502020101/104

OTü. ***tökül-** “dökülmek” ED 481a → **[tyxgəɬ-]** “ay.” 0103020303/34, **[ḍyxgəɬ-]** 0202030102/07

OTü. ***tikil-** “dikilmek” ED 481a → [**təkʲəɬ-]** “dikilmek, kurulmak” 0202030902/09

b.1.2. OTü. /*l/ > SUM, SUD /d/~ (/ḍ/)

OTü. ***açıl-** “açılmak” ED 26b → ***açlı-** → [**ɑːşdə-]** “ay.” (Bkz. qɑşdə-) 0202030701/10, [**ɑʰṣ̣ḍə-]** 0103040302/10

OTü. ***yadıl-** “yayılmak, serilmek” ED 890a → ***yazlı-** → [**jɑzdə-]** 0103010301/02

b.1.3. OTü. /*l/ > SUM, SUD /n/

OTü. ***siŋil** “küçük kız kardeş” ED 839a → **siŋli** kalıplaşmış T3K İYELİK EKİ → **[səŋnə]** “ay.” 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

4.2.10. Yan Ünsüz /*y/

OTü. /*y/ ünsüzü ötümlü, yarı ünlü, ön damak ünsüzüdür. OTü. /*y/ ünsüzü söz başı, söz içi ve söz sonunda bulunur. Söz başı /y-/ ünsüzü Türk dilinin

sınıflandırmasında fonolojik bir ölçüt olarak ilk kez Macar Türkolog Gy. Németh kullanılmıştır. Németh, söz başı /y-/ sesinin durumuna göre Türk lehçelerini /s-/ ve /y-/ olmak üzere iki büyük gruba ayırmıştır: s- grubunde Saha ve Çuvaş Türkçesi yer alırken, /y-/ grubunda tarihsel Türk lehçeleri Kök-Türk, Uygur ve Kuman Türkçeleri ile bugünkü bütün Türk lehçeleri yer almaktadır (Tekin 1990: 146).

Söz başı y- ünsüzünün c-'ye geliştiğinin örneklerine en erken 11. yüzyılda Kâşgarlı Mahmud'un *Dîvânü Lugâti't-Türk*'ünde rastlanmıştır, DLT'de bu örnekler için Kıpçak veya Oğuz kaydı düşülmüştür. OTü. /*y-/ ünsüzünün /c-/'ye gelişmesi Türk dilinin en erken ses değişmelerinden biridir (Clauson 1957: 38).

OTü. /*y/ ünsüzü, tüm Sarı Uygur ağızlarında /j/ olarak korunmakla (**a.1.1.**) birlikte, aynı sözcük üzerinde sık olarak rastlanmasa da ötümlü, sızıcı, dişeti-damak /ʒ/ ünsüzüne geliştiği de görülür. OTü. /*y/ ünsüzünün Minghua ağzında /j/ ~ /ʒ/ dışında, ötümsüz, sızıcı, dişeti-damak /ʃ/ sesine gelişen bir örneğine de rastlanmıştır (**a.1.1.1.**).

OTü. /*y/ ünsüzünün, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başında ötümsüz, sızıcı, üstdamaksıl /ʂ/ sesine gelişen örneklerine rastlanır (**a.1.2.**), ayrıca Minghua ağzında söz başında ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak /ʤ/ ünsüzüne gelişen bir örnek de tespit edilmiştir (**a.1.3.**). Bazen kendisinden önceki ünsüzünün etkisiyle /**ʤ/** hatta /**d** / ünsüzlerine gelişen durumuna da rastlanır. Örneğin OTü. ***yoːk** "yok" sözcüğü patlamalı /d/, /t/ ünsüzler ile sonlanan bir sözcükten sonra duraksız yan yana geldiğinde /d/, /t/'nin etkisiyle **[ʤoq]~ [ʤoɣ] ~ [dioq]** biçimlerine de rastlanır. Başka bir örnek olarak OTü. ***tört** "dört" + ***yėgirmi** "yirmi" kelime grubu ile kurulan "on dört" sayısında da /t/'nin etkisiyle OTü. /*y/ > /ʤ/ gelişmesi görülür.

OTü. ***yėː-** "yemek" TT 182, ED 869b → **[ʤe̯-]** "ay." dosɢɑn **ʃit ʤe̯**-me 0203030102/23, **[ʤi-] ʃit ʤi**-xəş 0201010101/16, **hot ʤi**-βərsɑ 0202031201/29, **oʰt ʤi**-mis 0103030203/21, suʁuɾ **eʰt ʤi**-ɣəməs də nɑ 0203030101/19, [je̯-] 0203030102/15, [jeː-] 0203030102/16, [je̯ː-] 0203011001/07, [je-] 0203010901/06, [ʒe̯-] 0203010301/01, [jiː-] 0103020303/39, [ji-] 0103030201/15, 0202030301/07, 0203010801/06, 0502020101/99, [ʒiː-] 0202030402/59, 0203020501/03, [ʒi-] 0103010502/13, 0202010703/09, 0203020203/14, 0502020101/88, [je̯ʰ-] 0203030102/23

OTü. ***yoːk** “yok” ED 895b → [**joq]** “yok, vefat (etmek), yoksul, fakir” (Bkz**.** joːqˇ joɢˇ joᵩˇ jɔːqˇjɔqˇ jɔɢ) *sık.* **[ʤoq] ɑd͡ʤoq** bop ḍə 0202030601/06, **oːt ͡ʤoq** bəsɑ 0103030901/09, **oʰ͡t ʤoq** 0202030201/01, **[ʤoᵩ] ɑt͡ʤoᵩ͡** e 0203010301/14, **[dioq] ɑt͡dioq** bə χɑnəp ḍə 0103050301/13

OTü. ***tört** (ED 534a) + ***yėgirmi** (ED 915b) → [**dørɾt ʤiɣərmə]** “on dört(ayın on dördu)” 0202030801/13, [**dioɾt ʤiɣərmᵩ]** 0202010901/12, [**dioɾt ʤiɣəɾmi]** 0202010901/21, [**dioɾt ʤiɣərmə]** 0202030801/13, [**dørɾt ʒiɣəɾmə]** 0202030801/13

OTü. /*y/ ünsüzünün, hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başı konumunda sıfırlandığı birkaç örneğine de rastlanır, ancak aynı örnek üzerinde Minghua ağzında bir kez /y/[j] olarak korunduğu da kaydedilmiştir (**a.1.4.**). Ancak OTü. ***yürek** “yürek” sözcüğünün, Minghua ağızlarında /*y/’li [**jyɾᵩg]~ [jyɾᵩk]** biçimleri hâkimken, Dahe ağızlarında söz başındaki /*y/’nin sıfırlandığı biçimleri hâkimdir, bu sözcük Minghua ağzında bir kez **[ørek]** olarak kaydedilmiştir. OTü. ***yonak** “eyerin altına konulan ped” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında genellikle /y/’li olarak bulunur, Minghua ağzında bir kez söz başındaki /*y/’nin eriyip sıfırlandığı [**ᵩnɑq]** olarak da kaydedilmiştir.

OTü. ***yürek** “yürek” ED 965a → **[øɾeːg]** “ay.” (Bkz. uɾeg) 0502020101/103, **[øɾeg]** 0502020101/103, **[øɾek]** 0103030202/20, 0203020203/12, **[uɾeːk]** 0203020203/09, [**uɾeg]** 0203020203/09, **[əɾəg]** 0103030802/06, **[jyɾᵩk]** 0103010501/08, [**jyɾᵩg]** 0103010501/08; **[jøɾek]~ [øɾek]~ [øɾyk]** Lei Xuan-chun 1992: 46, 276)

OTü. ***yonak** “eyerin altına konulan ped” ED 949a → [**jonɑq]** “keçe halı” (Bkz. jonɑːq) 0103010305/85, 0202020702/07, **[joːnɑq]** 0202020702/12, [**ojnɑq]** 0103010305/44, [**jynɑq]** 0202020501/71, [**ᵩnɑq]** 0103010305/25

OTü. ***yėr** “yer, mekân, bölge” sözcüğü için kaydedilen [**əɾ]** biçimi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanan bir durumdur.

Çalışmamızda OTü. ***yuːrt** “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” sözcüğü Dahe ağzında /*y/’nin kaybolduğu [**oʰɾt**]~ [**uʰɾt**] biçimleri şartlı karşımıza

çıkar. Bunlar kelime grubunda ünlü ile biten bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde görülür: **qəsɢ̟ə o͡ʰɾt** “yaz yaylasındaki ev”, **guzgə͡ uʰɾt** “kış yaylasındaki ev”. Bu durumlar dışında /ŋ/ ile biten bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde kuŋ͡ **uʰɾt** “terk edilmiş boş alan” olarak bir kez kaydedilmiştir.

> OTü. ***yuːrt** “yurt, daha önce yaşamış yer veya mekân” TT 180, ED 958a → [**juʰɾt]** “ay.” 0103020304/26, 0202020701/20, [**joʰɾt]** 0102020302/06, 0202020701/16, [**jʊʰːɾt]** 0202020701/45, [**jʊʰɾt]** 0103020304/27(2), 0202010901/79, [**uʰɾt]** 0202030404/03, [**oʰɾt]** 0202031101/13

OTü. /*y/ ünsüzü, söz içi konumunda iki ünlü arasında (**b.1.1.**), ünsüz önü durumunda (**b.1.2.**), ünsüz ardı durumunda (**b.1.2.**) ve söz sonunda (**c.1.1.**) kendi özelliklerini korumuştur. Ancak sayılı birkaç örnekte söz sonundaki /*y/ ünsüzü korunmakla birlikte bazen kendisinden önceki ünlüler ile kaynaşarak kendi varlığını kaybeder **(c.1.2.**).

Sarı Uygurların tüm ağızlarında söz başında uzun ünlünün izi olarak kendisinden önce bir /y/ türettiği görülür (Ayrıca bkz. **4.1.3. /*oː/**; **4.1.7. /*ɪː/**; **4.1.11. /*ėː/**; **4.1.13. /*öː/**; **4.1.15. /*üː/**; **17. /*iː/**), söz başında /y/ türemesi bazen kısa ünlüler ile başlayan sözcüklerde de görülür (Ayıca bkz. **4.1.10. /*e/**; **4.1.14. /*ö/**; **4.1.16. /*ü/**). Ana Türkçe söz başı /*h/’ye giden ET.’de Ø ~ /y-/, Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/’li sözcüklerine de rastlanabilir, (Ayrıca bkz. 4.**2.8.3. /*h/**). Sarı Uygur ağızlarında söz başında /y/ türemesi bazı uzun ünlülü sözcüklerde (OTü. ***oːz-** “aşmak, geçmek”, OTü. ***oːzgur-** “geçirmek”, OTü. ***ɪːduk**, OTü. ***öːrü** “yukarı”, OTü. ***iːk** “iğ”, OTü. ***iːz** “iz”, OTü. ***iːzle-** “izlemek”) düzenli olarak görülür, bazı sözcüklerde (OTü. **ėːnlig**, ***ėːlçi** “elçi”, OTü. ***öːrüm,** OTü. ***üːm** “şalvar”) y- ~ Ø dalgalanmaları görülür. Ana Türkçe /*h-/’ye giden sözcükleri Sarı Uygur ağızlarında h- ~ y- ~ Ø dalgalanmalarına rastlanabilir.

Kök hece birincil uzun ünlünün izi olarak söz başında /y-/ türemesi: Çalışmamızda Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında kök hece uzun ünlülerin izlerini ön seste /y/ türemesiyle gösteren örnekleri bulunmaktadır.

OTü. ***oːz-*** “aşmak, geçmek” → **[joz-]** “ay.” (Bkz. joʐ-) 0102040302/02, 0103010705/41, 0202020501/04, 0502020101/247, [**joːz-]** 0201010101/15, 0202030801/14 (Ayrıca bkz. TT 145)

OTü. ***oːzgur-*** “geçirmek” → **[jozɢəʀ-]** “ay.” 0202030801/19, [**jozɢəʀ-]** 0202030301/10, [**jozɢuʀ-]** 0202030801/20

OTü. ***ɪːduk** TT 145 → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** “kutsal, kutsal koyun (Tanrıya sunulacak koyun)”(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

OTü. **ėːnlig** (***ėːn** TT 181’den) → **[jẹnnəɣ]** “genişliğe sahip olan” 0103040302/10, **[ennəɣ]~ [jennəɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 26, 258)

OTü. ***ėːlçi** “elçi” ED 129a (TT 181***ėːl** “halk”) → **[je^{h}ɬʤi]** “şaman” 0202030901/02, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬdʐ̥i̥]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[jẹxɬdʐ̥i̥]** 0103030802/25, **[jẹ^{h}ɬdʐ̥i̥]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[jixɬdʐ̥i̥]** 0102040301/01, [e^{h}ɬʤi] 0202020401/25, [e^{h}ɬʤi] 0202010703/33, 0202030901/11, [e^{h}ɬʈʂi] 0202030901/01, [e^{h}ɬdʐ̥i] 0103040405/12, [ẹːɬʤi] 0202010901/40, [ẹ^{h}ɬʤi] 0202030104/19, [ẹ^{h}ɬʤi] 0202030104/16, [ixɬʈʂi] 0103030801/05, [xiɬdʐ̥i] 0103040301/06, 0103040301/04, [iɬʤ] 0202030901/23, [iʃʤi] 0202010703/01

OTü. ***öːr-*** TT 183, ***öːrü** “yukarı” ED 197b → **[jøɤy]** “ay.” 0202020501/24, **[jøɾə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[joɾə]** 0103010306/09, 0203020402/29, **[jøːɾ]** 0103010705/03, **[jøːɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jyːɾə]** 0202030605/05, **[jyɾ]** 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07

OTü. ***öːrüm** (ED 195b ***öːr-**) → **[joɾəm]** “el dokumalı kumaş (ince ipli)” 0103030201/01, **[joɾum]** 0103030201/01, **[jøɾəm]** 0103030702/104, **[jøɤym]** 0202010101/06, 0203010501/05, **[jʉɾʉm]** 0103040405/09, **[jyɾəm]** 0103030203/30, [**øɤym]** 0203010501/01

OTü. ***üːm** “şalvar” TT 185, ED 155b → [**jyn]** “pantolon” 0103010702/66, [**ym**]~ [**jym**] (Lei Xuan-chun 1992: 47, 277)

OTü. ***iːk** “iğ” TT 182, ED 99b → [**jik]** “ay.” (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

OTü. ***iːz** “iz” TT 183, ED 277a → **[jiz]** “ay.” 0103010704/09

OTü. ***i꞉zle-*** “izlemek”, ***i꞉z*** “iz”’den TT 183 → **[jizdɑ-]** “ayak izini atkip etmek” (Lei Xuan-chun 1992: 269)

Çalışmamızda Dahe ağzında OTü. ***be꞉*** “kısrak” sözcüğünde uzun ünlünün kendisinden sonra ikinci bir ünlü türetmek suretiyle ünlü ikizleşmesine uğramış [**pəi**] ~ [**pəi꞉**] biçimlerine de rastlanır, hatta son ses /i/~ /i꞉/ seslerinin yarı ünlü /y/’ye geliştiği [**pəj**] ~ [**pej**] de görülür (Ayrıca bkz. **4.1.9.e.**).

OTü. ***be꞉*** “kısrak” TT 180; **bė꞉** ED 291b → [**pəj]** “doğum yapmışlığı olan dişi at” 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, **[pej]** Lei Xuan-chun 1992: 72, Chen Zong-zhen 2004: 492); **[pəi]** 0502020101/226, [**pəi꞉]** 0502020101/128, [**pe̩]**0202030402/13, [**pe̩꞉]** 0202030402/14, [**quj]** quɬunnəq͡ **quj** 0202010502/13, **[χuj]** quɬunnəq͡ **χui**. ɬɑ 0202010502/14

Kısa ünlülü sözcüklerde görülen /y/ türemesi: Hem Minghua hem Dahe ağızlarında kısa ünlülü sözcüklerde bazen söz başında /y/ türediği görülür, bu durum aynı sözcükte hem /y/ türemesi hem /y/ türemeyen biçimleri görülür. Böyle kısa ünlülü sözcüklerde söz başında /y/ türemesi Minghua ağızlarında da sık karşılaşılır.

OTü. ***ölür-*** “öldürmek” ED 151a → **[jøɬʉr-]** “ay.” (Bkz. øɬə^{h}ɾ-) 0103020304/03, **[jølyɾ-]** 0202030605/99 [ølyɾ-] *sık.* [øɬʉɾ-] 0103040302/02, 0202020401/28, 0502020101/320, [øɬəɾ-] *sık* [øɬuɾ-] 0103040302/22, 0502020101/65, [ølyxɾ-] 0202020501/43, 0202030605/101

OTü. ***öl-*** “ölmek” ED 125b → **[jyɬ-]** “ay.” (Bkz. **øl-**) 0103020302/25, **[øɬ-]** *sık.*

OTü. ***örgen-*** “öğrenmek” ED 114b → **[joɾɣin-]** “ay.” 0102040301/10, **[jøɾɣen-]** 0103050301/09, **[jøɾɣe̩ŋ-]** 0203010301/33, [øɾɣen-] 0502020101/192, [øɾɣe̩n-] 0103040405/44, 0502020101/202, [øɾɣiŋ-] 0502020101/193, [uɾɣeŋ-] 0203020101/03, [ʉɾɣen-] 0202030802/58, [ʉɾɣe̩n-] 0202010301/12, [ʉɾɣin-] 0202010301/17

OTü. ***örget-*** “öğretmek” ED 114a → **[jøɾɣəd-]** “ay.” 0103050301/24, **[jøɾɣed-]** 0103030901/16**,** **[jøɾɣe̩t-]** 0102020303/45, 0103050301/15, **[jyɾɣit-]** 0103010705/11, **[jøɾɣe̩d-]** 0103050301/17, [øɾɣet-] 0502020101/82, [øɾɣud-] 0103030901/12, [uɾɣət-] 0202010301/09, [uɾɣet-] 0502020101/292, [ʉɾɣet-]

0203010302/15, [ʉrɣẹt-] 0202030902/68, [ʉrɣed-] 0203010302/15, [ʉrɣẹd-] 0202010301/11

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[jøʰkb̥ẹ]** “ay.” 0502020101/101, [øʰkbe] 0103030802/06, [øʰkb̥e] 0202030401/30, 0502020101/96, [øʰkb̥ẹ] 0203010801/01, [yxkb̥e] 0103040301/12, [eʰkbe] 0103030802/06

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” ED 280b → **[jyze]** “ay.” 0103010305/57, 0502020101/397, **[jysə]** 0202031202/45, **[jyzə]** 0103010305/42, **[jyzʉ]** 0502020101/51, **[jys]** 0103050102/30, 0202020301/16, 0202030104/09, 0502020101/398, [**jyz]** 0202030605/07, **[ji]** 0203020202/17, **[jos]** 0103040302/09, **[ʒys]** 0103010305/42, 0202030301/19, 0203010702/52, **[yze]** 0202030801/23, **[yzə]** 0103010304/44, 0103050102/30, 0202030601/24, 0502020101/393, **[ʉze]** 0203010301/08, 0203010701/10, 0203020302/17, **[eze]** 0103010701/112, **[ʉz]** 0202030601/34, **[uz]** 0203010502/02, 0203020202/17, **[uzə]** 0103010701/113, 0203010501/05, **[yzʉ]** 0502020101/54, **[yzu]** 0103050102/33, **[yz]** 0103050101/59, 0202030402/43, 0202030603/01, **[ys]** 0202030402/57

OTü. ***em** “ilaç” ED 155a → [**jẹm]** “ay.” 0202010901/52, [**jiːm]** 0202031101/17, [**jim]** 0202010901/49, [**em]** 0202010901/48, **[ẹm]** 0203020203/09

OTü. ***emçi** “Doktor” ED 156b → **[jẹmtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

OTü. ***erü-** “erimek” ED 198a → [**jeɾ-]** “ay.” 0502020101/23

OTü. ***em-** “emmek” ED 155b → **[em-]~ [jim-]** Lei Xuan-chun 1992: 25, 263)

OTü. ***emig** “meme” ED 158b → **[jiməɣ]** “ay.” 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10, **[iməɣ]** 0103030901/15

OTü. ***et** “et” ED 33b → **[jet] “**ay.” (Bkz. eʰt~ eʰd~ eʰːt~ ẹʰt~ ẹʰd~ ẹʰd̥~ ẹʰʆ~ ẹt~ ixt~ xit~ ʃit~ ʃid) 0203020301/06, **[jẹt]** 0202031202/26, **[jixt]** 0202031202/34

Erken dönemde söz başında /y-/ türemesine uğramış sözcükler: Sarı Uygurlar ağızlarında muhtemelen OTü. biçimleri söz başı /*h/’li ve ünlülü olarak rekonstrükte edilen ve Eski Türkçede y- ~ Ø olarak görülen sözcüklerden y-’li karşımıza çıkanları yanında bundan gelişmiş /j/[ʒ]’li biçimler de görülür. OTü. ***egir-** “eğirmek” sözcüğü için kaydedilen **[ziɣəɾ-]** ve OTü. ***ɪːrla-** “şarkı söylemek” sözcüğü için kaydedilen [**zẹɾɬɑ-]** biçimleri aynı kaynak kişinin konuşmasında kaydedilmiştir,

kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durum olsa gerekir. OTü. ***ɪːr** "şarkı, türkü, şiir" sözcüğü için kaydedilen [**ʤɐr**] ise /t/ ile biten bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde /t/'nin etkisiyle -t͡y- > -t͡ʤ- benzeşme yoluyla ortaya çıkmıştır.

OTü. ***ɪːr** "şarkı, türkü, şiir" TT 175, ED 192b → ETü. **yır** → [**jɐr**] "şarkı" 0103040402/18, 0202030203/04, [**jɐ̣r**] 0103050301/33, 0202010501/17, [**jir**] 0202030601/81, [**ʤɐr**] dɑʰt͡ **ʤɐr** 0202030601/12

OTü. ***ɪːrla-** "şarkı söylemek" ED 85b → ETü. **yırla-** → [**jɐrɬɑ-**] "ay." (Bkz. jɐrɬɑʰ- ~jɐ̣rɬɑʰ-) 0103050301/21, 0202030203/04, **[jɐ̣rɬɑ-]** 0103010602/11, 0202030601/81, [**jirɬɑ-**] 0202030601/81, [**zɐ̣rɬɑ-**] 0201010101/30, **[jɐrɬə-]** 0103010305/92, [**jeːrɬ-**] 0103050401/10, **[jɐrɬ-]** 0103050301/14, [**jɐ̣rɬ-**] 0102040302/06, **[jɐ̣rɬə-]** 0102040302/08, 0202010501/17

OTü. ***ɪːgla-** "ağlamak" ED 85b → ETü. **yıgla-** → **[jiʁɬɑ-]** "ay." 0202010502/05, 0202030301/31, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23, [**jiʁɬ-**] 0202030301/04, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, [**jiɬʁ-**] 0103010503/04, **[ʒiʁɬ-]** 0202030902/88

OTü. **ɪːgaç** "ağaç" TT 175, ED 79b → **[jiʁɑʂ]** "tahta, kuru ağaç gövdesi" 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433

OTü. ***egir-** "eğirmek" ED 113a → ***yegir-** → **[jiɣəɾ-]** "ay." 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣəɾ-]** 0202020302/01, 0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣəʰɾ-]** 0103010701/74, **[ziɣəɾ-]** 0203010501/06

OTü. ***iŋir** "akşam" ED 188b → ***yiŋir** → **[jiŋəɾ]** "ay." 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋəɾ]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

Tespit edilen aşağıdaki sözcüklerdeki bu önses /y/'lerin, söz başında birincil /h/ ünlüsünü kaybeden kök hece /*öː/'lü sözcüklerde uzun ünlünün *ⁱö > yö- yoluyla ünlü ikizleşmesi üzerinden ortaya çıkmış olduğu anlaşılıyor.

OTü. ***höːr-** "örmek" TT 184, ED 195b → [**joɾ-**] "ay." 0103010304/01, [**joʰɾ-**] 0102020303/05, [**høɾ-**] 0202010501/16

OTü. ***höːrme** “örgü” ED 231b, ***höːr-** TT 184’den → **[jøɾmeˌ]** “ay.” 0102020303/04, **[jørmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02, **[høɾmẹ]** 0202010501/16, **[øɾmẹ]** 0103040404/04, **[iɾmi]** 0103010302/02

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*y/’nin söz başında ve söz sonunda art sıradan sözcükleri ön sıraya geçirme etkisi vardır, söz sonunda kendisinden önceki art ünlüyü ön sıraya geçirmesi tek heceli sözcüklerde yaygın görülür. /y/’nin etkisiyle art sıradan ünlülerin ön sıraya geçmesi alıntı sözcüklerde de görülebilir.

Söz başında /*y-/

OTü. ***yantur-** “geri vermek, döndürmek” ED 947b → **[jendəɾ-]** “ay.” 0103030202/21, 0103050302/02, [**jɑndəɾ-]** 0103010703/30, 0202030401/32

OTü. ***yılıg** “sıcak, ılık” ED 925a → [**jiɬəʁ]** “ay.” 0103020404/04, [**jəɬəʁ]** 0202010901/65

OTü. ***yuː-** ED 870a → [**jy-]** “yıkamak, yıkanmak” 0102040301/04, 0103040405/12, 0202030101/04, 0502020101/284

OTü. ***yuːŋ** “yün” TT 180, ED 941b → [**jyŋ]** “ay.” 0102020304/11, 0103030201/24, 0202030104/09, 0203020302/09, **[ʒyŋ]** 0103010601/68, 0202010703/08, 0203010303/13

OTü. ***yum-** “yummak” ED 934a → [**juːm-]** “yummak, gözü kapatmak” 0202030604/42, **[jʉm-]** 0202030601/39, **[jym-]** 0202030902/36, **[jim-]** 0103030203/22

OTü. ***yunt** “at” ED 946a → [**jyt]** “ay.” (Bkz. jyd) 0202030401/03, 0203020401/05, [**jʉt]** 0202030604/47, **[jøt]** 0203020302/18, [**ʒyt]** 0202030401/03

OTü. ***yumşak** “yumuşak” ED 938b → [**jimsɑq]** “ay.” 0202030604/60

OTü. ***yuvkaː** “ince” ED 874a ***yuwka, *yuwga** DLT 819 → [**jyɢɑ]** “ince” Lei Xuan-chun 279

Söz sonunda /-y/

OTü. ***taːy** “tay” ED 566b → [**deːj]** “tay, yavru erkek at” 0102020301/11, [**dej]** 0103040404/13, 0103020301/06

OTü. ***baːy*** “zengin” TT 172 → [**beːj]** “ay.” 0202010703/10, 0203020601/11, [**bej]** 0202030802/11, 0203020101/02, **[bẹj]** 0203010303/10, **[bɑːj]** 0202030401/36, [**bɑj]** 0202010702/03, 0202010502/01

OTü. ***haːy*** “ay, gök cisim, takvim ay” ED 265a, TT 173 → [**ej]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28, [**eːj]** 0202020701/24, [**eː]** 0202020501/07, 0203020202/17, **[e]** 0202020701/28, [**ɑːj]** 0103010301/01, [**ɑj]** 0103050101/17, 0202030605/24, 0202010901/24

OTü. ***yaːy*** “yaz” TT 175, ED 980a → [**jej]** “ay.” 0202030604/23, 0103040401/30, 0202020301/20, **[ej]** 0103030702/93

OTü. ***tagay*** “dayı” ED 474a → [**dɑʁe]** “ay.” 0103010601/48, 0202031202/08, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, [**dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12, **[dɑɢɑ]** 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, **[dɑɢə]** 0103010503/06, [**dɑɢ̣ɑ]** 0202031202/56, **[dɑːɢɑː]** 0201010102/08, 0203020202/11, [**dɑːɢɑ]** 0202031202/21, [**dɑːɢə]** 0103010503/06

Çin. > Tü. **taluy** “deniz” ED 502a, fakat belki Mo. **dalay**’dan geri ödünçleme olarak → [**dɑɬej]** “deniz, göl” 0103020401/01, 0202020401/20, 0502020101/379, **[dɑlej]** 0103050304/07, [**dɑlẹːj]** 0102020402/23

Sarı Uygur ağızlarında geniş ünlüler önünde OTü. /*y-/’nin korunduğu görülür (Bkz. **a.1.1.**), fakat sıklıkla kapalı /*ėː/, /*ė/ dâhil /*ı/, /*i/, /*uː/, /*u/, /*üː/, /*ü/ dar ünlüler önünde OTü. /*y-/ ünsüzünün /y-/ ~ /j-/[ʒ] nöbetleşmeleri görülür. OTü. /*yéː-/, /*yė-/, /*yı-/, /*yi-/, /*yu-/, /*yüː-/, /*yü-/’lerin baştaki /y-/ ünsüzünün j-/[ʒ]’leşmesiyle /y-/~ /j-/[ʒ] ikili biçimler görülür, dar ünlülerin ön sıraya geçerek /yi-/~ /yiː-/ olarak geliştiği sözcüklerde j-/[ʒ]’nin daha yaygın olduğu görülür. OTü. ***yötül-*** “öksürük” sözcüğü çalışmamızda /y/’sini korumuş olarak tanıklanmıştır. Daha önceki çalışmalarda /y/’li olarak kaydedilmiş olan OTü. ***yelim*** “tutkal” sözcüğü kayıtlarımızda /j/[ʒ]’ye geliştiği biçimiyle tespit edilmiştir (Bkz. **a.1.1.1.**). Bugün Yeni Uygur Türkçesinin Kâşgar ve Guma ağızlarında da dar ünlüler önünde OTü. /*y-/ ünsüzünün /j/ [ʒ]’ye geliştiği görülür (Emet 2008: 178). OTü. /*y-/ ünsüzü Hakas ağızlarında ise genellikle yarı kapantılı /ç/ [ʧ]’ye gelişmiştir (Killi

2002: 308). Söz başında OTü. /*y-/ ünsüzünün Kıpçak lehçelerinden Kırgız Türkçesinde sistemli olarak /c-/'ye, Kazak Türkçesinde /j-/[ʒ]'ye (ağızlarında /c-/), Karakalpak Türkçesinde /c-/'ye (ağızlarında /j-/[ʒ] ~ /y-/ da) geliştiği, Nogay Türkçesinde karışık olarak /j-/[ʒ]˜ /y-/˜ /c/ bulunduğu bilinmektedir (Kılıç 1997: 241).

OTü. yVy dizisinde tek heceli sözcüklerde söz başındaki /y-/'nin korunmakla birlikte eriyip kaybolduğuna da, hatta daha ileri yVy > V: olarak gelişmesine de rastlanabilir (OTü. ***yay-** "çalkalamak", OTü. ***yaːy** "yaz"). OTü. yVyC- dizisinde ünsüz önündeki /-y-/'nin sıfırlandığı örneğine de rastlanır (OTü. ***yaykal-** "sallanmak"). Ancak OTü. yVyC- > yVwC- > yVC- olarak gelişme gösteren bir örneğine de rastlanmıştır (OTü. **yuyka** > ***yuvkaː** "ince").

OTü. ***yay-** "çalkalamak" ED 980b → [**jej-]** "çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurtu bir torba veya kova içine koyup çalkalamak" (Bkz. ʤe-) 0103010306/13, 0202030305/02, 0203010503/06, [**eː]** 0202030501/03, **[eːj]** 0202031101/31, 0203010503/05, [**ej-]** 0103020303/33, 0202010101/06, 0203010503/08

OTü. ***yaːy** "yaz" TT 175, ED 980a → [**jej]** "ay." 0202030604/23, 0103040401/30, 0202020301/20, **[ej]** 0103030702/93

OTü. ***yaykal-** "sallanmak" ED 981b → **[jiːqɑɬ-]** "ay." 0202030402/26.

OTü. **yuyka** > ***yuvkaː** "ince" ED 874a ***yuwka, *yuwga** DLT819 → [**jyɢɑ]** "ince" Lei Xuan-chun 279

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*y-/'nin geniş ünlüleri darlaştırma etkisiyle ünlüsünün darlaşmış ve daha ileri olarak ön sıraya geçmiş olduğu sözcüklere de rastlanabilir.

OTü. ***yaːl** "yele" TT 175 → [**jiɬə]** "ay." 0202031201/27, 0203010302/03, [**jəɬə]** 0502020101/290

OTü. ***yanç-** "ezmek" ED 944b → [**jẹndzi̯-]** "ay." 0103010101/04

OTü. ***yabız** "kötü" ED 881a → [**jəus]** "ay." 0502020101/318, **[jyːs]** 0502020101/380, **[jius]** 0202020401/13, **[jəuːs]** 0502020101/323, **[jys]** 0202030101/06, 0502020101/205

OTü. ***yabızla-** "kötülemek" ED 882a → [**jysdi-]** "ay." 0202030902/01

Mo. **yabudal** “iş, eylem, hareket, gidişat, durum” Lessing 2003: 672 → [**jyβdɑɬ]** “iş, konu” 0103050101/05, [jɑβdɑɬ] 0201010101/24, 0202030605/108, 0203010301/45, [jɑːβdɑɬ] 0201010101/27, [jɑɬdɑɬ] 0103010701/59, 0202010901/20, 0203011002/10, 0502020101/368

OTü. ***yota** “but” ED 886a → [**jiudɑ]** “incik (küçükbaş hayvanlarda)” 0202031202/56, [**jodɑ]** 0102020303/47, 0103010601/13, **[jodɑː]** 0103010701/115

OTü. ***yomıt-** “biraraya gelmek, toplanmak” ED 935a → [**jəməd-**] “ay.” 0103020403/09, **[jẹməd-]** 0103020303/46, **[jimə^{h}t-]** 0103050303/24, [jomut-] 0202010701/02

OTü. ***eyegü** “kaburga” ED 272a → **[jigə]** “ay.” 0103010702/36, 0203020301/07, **[jigə]** 0202031202/52, **[jikə]** 0202030402/17, **[jiķə]** 0103030203/40

OTü. /*y/ ünsüzünün, söz içi iki ünlü arası konumda söz başında bir /y/ türeterek *VyV- > yVyV- olarak gelişmesi sonunda yVyV > yVwV- gelişmesi gösteren bir örneğine de rastlanmıştır. OTü. ***uyad-** “utanmak” **> *yuyat- > yowat-~ yüwɑt** (Malov 41b; Lei Xuan-chun 280; Chen Zong-zhen 538) **> yüat-.** Benzer değişmeyi krş. TTü. *yuva* “yuva” < yuya < OTü. ***uːya** “yuva”.

OTü. ***uyad-** ED 269b → [**jyat-]** “utanmak” 0103040601/13; **[jywɑt-]~ [jyɑt-]** (Lei Xuan-chun 1992: 277,280; Chen Zong-zhen 2004: 537, 538)

OTü. ***yiːnçge** “ince” sözcüğü ***yiːnçge** > *yinçge* > *ince* > *içge* > iʃge > *ʃige ~ ʃigi* olarak gelişmiştir.

OTü. ***yiːnçge** “ince” TT 183 → **[ʃige]~ [ʃigej]~ [ʃigi]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 242)

Bazen OTü. *-Vyı- ses grubunda /y/’nin yarı ünlü özelliğinden dolayı /ı/ ünlüsünün hem incelip /i/ sesine gelişmesi hem de OTü. ***ayıt-** “sormak”, OTü. ***boːyın** “boyun”, OTü. ***kayın-** “kaynamak”, OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” gibi sözcüklerde sıfırlanması durumuna da rastlanmıştır. (Bkz. **b.1.1.**; Ayrıca bkz. **4.1.8. /*ı/**).

a. Söz başında

a.1. y- durumunda

a.1.1. OTü. /*y/ > SUM, SUD /j/

OTü. ***ya:** “yay” ED 869a → [**jɑ]** “ay.” 0202030402/17, 0502020101/142, [**jɑ:] jɑ:+nə** 0502020101/74, **[jɑʁ]jɑʁ+ə** 0502020101/53

OTü. ***ya:g** “yağ” ED 895a → [**jɑʁ]** “ay.” 0102020304/14, 0103050101/45, 0202031201/33, 0203020302/17, 0502020101/57, [**jɑ:ʁ]** 0103020303/34, 0202020501/77, 0203020202/18, **[jɑq] jɑq ʧʉrmi** 0203010801/08, **jɑq** ⁀jəqɢɑ 0203010901/01, **[jɑk]** 0103050101/47, 0502020101/57

OTü. ***yag-** “yağmak” ED 896a → [**jɑʁ-]** “ay.” 0102040301/20, 0103030702/25, 0202010101/05, **[jɑq-]** 0103040401/30, 0202030802/50

OTü. ***yagan** “fil” ED 904a, ***yaŋan** ED 952a → [**jɑɴɑn]** “ay.” 0202030601/67, **[jɑʁɑn]** 0103010601/37, 0202031202/47, 0502020101/280

OTü. ***yalvar-** “yalvarmak” ED 920b → [**jɑɬβaɾ-]** “ay.” 0103030802/39, 0202030301/23

OTü. ?***yagılakar** “savaşkan” (***yagıla-** “düşmana karşı gelmek” ED 903b) → **jɑʁɬɑʰɢ̥əɾ** “*Yağlakar,* boy, alt- boyu ismi” (Bkz. jɑːʁɬɑʰɢ̥əɾ~ jɑʁɬɑʰɢəɾ ~ jɑʁɬɑʰɢəɾ~ jɑɬɑʰɢ̥ə) 0103010701/135, 0202010701/20, 0203020601/10

OTü. ***ya:n** “yan kemiği, kalça kemiği” ED 940a → [**jɑn]** “ay.” 0202030605/164, [**jɑ:n]** 0202031202/52

OTü. ***yaŋı** “yeni” ED 943b → [**jɑɴə]** “ay.” 0103030702/98, 0202010901/02, [**jɑɴə:]** 0202030101/05, [**jɑɴo]** 0103010601/69, **[jɑːɴə]** 0202030801/10

OTü. ***yo:l** “yol” TT 178, DLT 798 → [**joɬ]** “ay.” 0103020501/06, 0202010503/08, 0203020402/05, 0502020101/290, [**jo:ɬ**] 0502020101/296

OTü. ***yomıt-** “biraraya gelmek, toplanmak” ED 935a → **[jomut-]** “ay.” 0202010701/02, [**jəməd-**] 0103020403/09, **[jẹməd-]** 0103020303/46, **[jimə^{h}t-]** 0103050303/24

a.1.1.1. OTü. /*y/ > SUM, SUD /j/~ /ʒ/

OTü. ***yıg-** OTWF-II 2 **yıg-** “önlemek, engellemek” → [**jəʁ-]** “saklamak” 0103010305/10, 0502020101/41, **[jiʁ-]** 0502020101/470(2), **[ʒiʁ-]** 0502020101/430, [**jəq-]** 0203010901/01, 0502020101/438

OTü. ***yıl** “yıl” ED 917a → [**jəɬ]** “ay.” 0103030201/16, 0202020501/16, 0203020402/30, 0502020101/184, [**ʒəɬ]** 0201010102/05, **[jiɬ]** 0202010703/27, 0203010302/05, **[ʒiɬ]** 0202020701/53, **[jeɬ]** 0202010901/24, 0502020101/357**, [jęɬ]** 0203020201/18

OTü. ***yılan** “yılan” ED 930a → **[jiɬɑn]** “ay.” 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281, **[ʒiɬɑn]** 0202030902/05, **[jiːɬɑn]** 0202020501/42, 0202020501/45

OTü. ***yuː-** “yıkamak, yıkanmak” TT 180, ED 870a → [**jy-]** “ay.” 0102040301/04, 0103040405/12, 0202030101/04, 0502020101/284, fakat /ʒ/’li de duyulur

OTü. ***yuːŋ** “yün” TT 180, ED 941b → [**jyŋ]** “ay.” 0102020304/11, 0103030201/24, 0202030104/09, 0203020302/09, **[ʒyŋ]** 0103010601/68, 0202010703/08, 0203010303/13

OTü. ***yultuz** “yıldız” ED 922b → [**jʊɬtŭs]** “ay.” 0103010301/02, **[jəɬʧəs]** 0203010502/07, **[jyɬʧəs]** 0203010502/05, **[jyɬdəs]** 0203010502/05

OTü. ***yum-** “yummak” ED 934a → [**juːm-]** “yummak, gözü kapatmak” 0202030604/42, **[jʉm-]** 0202030601/39, **[jym-]** 0202030902/36, **[jim-]** 0103030203/22, fakat /ʒ/’li de duyulur

OTü. ***yunt** “at” ED 946a → [**jyt]** “ay.” (Bkz. jyd) 0202030401/03, 0203020401/05, [**jʉt]** 0202030604/47, **[jøt]** 0203020302/18, [**ʒyt]** 0202030401/03

OTü. ***yötül-** “öksürük” ED 889b → [**jyduɾ-]** “ay.” 0202020301/08; **[jydəɾ-]** (Lei Xuan-chun 1992: 277), fakat /ʒ/’li de duyulur

OTü. ***yelim** “tutkal” ED 929a → [**ʒiɬəm]** “ay.” 0202020702/14; [**jiɬəm]** (Lei Xuan-chun 1992:265)

OTü. **yėːl** “rüzgâr” ED 916b→ **[jeɬ]** 0103010601/28, 0502020101/202, **[jəɬ]** 0103030702/93, [**jęɬ]** 0103010701/44, 0202031202/10, 0502020101/215, [**jiɬ]** 0103030702/28, [**ʒiɬ]** 0202020701/12, **[ʒeɬ]** 0502020101/210

OTü. ***yė:t-*** “yedmek (at vb.)” ED 884a **1 yė:t-** → [**jet-]** “ay.” 0203020302/16, **[jit]** 0103010305/94, 0202010901/25, **[ʒit-]** 0102020303/30, **[ʒid-]** 0102020303/33, 0202030605/114, **[jid-]** 0103010305/93, 0202010502/09

OTü. ***yė:ti*** “yedi” TT 182, ED 886a **yetti** → **[jẹdə]** “ay.” (Bkz. jid) 0203020601/01, **[jedə]** 0103040401/31, **[jidə]** 0103040402/12, 0202010201/06, 0203020601/01, **[ʒidə]** 0103050101/27, 0202030103/14, 0202031202/03, 0203020501/27, 0502020101/446, **[ji:də]** 0202010703/08

OTü. ***yė:tür-*** “yedirmek” ED 892b → **[jiḍər-]** “ay.” 0502020101/207, **[ʒẹdər-]** 0203020203/12, **[ʒẹṭər-]** 0203010502/01, **[ʒidər-]** 0103040301/16, **[ʒiḍər-]** 0502020101/88

OTü. ***yėgirmi*** “yirmi” ED 915b → **[jiɣərmə]** “ay.” 0202020401/12, **[jiɣərmi]** 0202010901/14, **[ʒiɣərmə]** 0202020401/08

OTü. ***jėŋ*** “yen” ED 940b → [**jiŋ]** “ay.” 0202030605/55, fakat /ʒ/’li de duyulur

OTü. ***yėr*** “yer, mekân, bölge” ED 954a → **[jeɾ]** “ay.” *sık.* **[jer]** 0103010303/36, **[jẹɾ]** *sık.* **[ji:ɾ]** 0103040405/10, **[jiɾ]** 0103020304/16, 0202030605/164, [**ʒeɾ]** 0502020101/152, **[ʒẹɾ]** 0202020701/48, 0502020101/170, [**ʒiɾ]** 0202020701/01, 0502020101/445, [**əɾ]** 0103040403/54

OTü. ***yigit*** “yiğit” ED 911b → **[jiɣət]** “ay.” 0103010702/32, 0202010502/16, 0502020101/115, **[ʒiɣət]** 0103040301/25, 0202010502/12, 0202030902/32, [**ji:ɣət]** 0103030901/57

OTü. ***yin*** “hayvan gübresi” ED 941a → [**jin]** “koyun gübre” 0202030306/02, [**ʒin]** 0103030702/48

OTü. ***yü:z*** “surat, yüz” TT 186, ED 983a → [**jyz]** “ay.” 0103010302/15, 0202030402/48, 0203030102/09, **[ʒyz]** 0103050401/05, 0502020101/213

OTü. ***yügün*** “yügen, dizgin” ED 913a → [**ʒyɣən]** “ay.” 0202030902/48, **[jyɣən]** 0103040405/18

OTü. ***yötül-*** “öksürük” ED 889b → [**jyduɾ-]** “ay.” 0202020301/08

Fakat OTü. ***yıp*** “ip” sözcüğü için tüm Sarı Uygur ağızlarında /j/~ /ʒ/ olarak dalgalanma gösterirken, Minghua ağzında seyrek olarak /ʃ/’ye geliştiği de duyulur.

OTü. ***yıp** “ip” ED 870b → [**jẹp]** “ay.” 0202020302/02, 0502020101/466, **[ʒẹp]** 0202030301/26, **[jip]** 0202020702/18, 0502020101/470, **[ʒip]** 0103020303/06, 0202020302/05, **[ʒit]** 0102020402/04, **[ʃip]** 0103040302/05, **[ʃit]** 0103010501/06

a.1.2. OTü. /*y/ > SUM, SUD /ʂ/~ /ʃ/

OTü. **yuk-** “yapışmak” ED 897b → [**ʂuk-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 369)

OTü. ***yük-** “yük” ED 910b → [**ʂuk]** “ay.” 0202030605/18

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[ʂukdẹ-]** “ay.” (Bkz. ʂıkdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

OTü. ***yüklüg** “yüklü” (***yük-** “yük” ED 910b’den) → [**ʂukdəɣ]** “yüklü, hamile” (Lei Xuan-chun 1992: 369)

OTü. ***yıpar** “mis” ED 878b → [**ʂəvɑɾ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 303)

OTü. ***yiti-** “keskin olmak” ED 886b → [**ʂıdə-]** (OTü. ***yitit-** “keskinleştirmek” ED 887a → [**ʂıdət-]**; OTü. ***yitig** “keskin” ED 889a → [**ʂidəɣ]** “keskin” (Lei Xuan-chun 1992: 304)

a.1.3. OTü. /*y/ > SUM /ʤ/

OTü. ***yigde** “iğde” ED 911b → **[ʤiɣdi]** “ay.” 0103010101/03, **[ʤigdi]** 0103010101/15, [**ʤiɣdiː]** 0103010101/10

a.1.4. OTü. /*y/ > SUM Ø (~ /j/); **SUD** Ø

OTü. ***yėt-** “ulaşmak, varmak” ED 884b **2 yét-** → [**ẹ^{h}t-]** “ay.” (Bkz. ẹ^{h}ʈ-~ je^{h}d-) 0102020303/34, 0103010701/53, 0201010101/35, 0202030603/07, 0203010501/02, **[e^{h}d-]** 0103010701/28, 0202030605/71, 0502020101/130, **[e^{h}t-]** 0103020304/29, 0202030601/80, 0203020401/13, 0502020101/227, **[e^{h}ʈ-]** 0103010705/25, 0203030102/08, **[ẹ^{h}d-]** 0102020303/27, 0103030202/06, 0202030902/29, **[ẹ^{h}ḍ-]** 0103020304/13, 0202030605/123, [**jẹ^{h}ḍ-]** 0103030701/44, [**ixt-]** 0102020303/20, 0103010305/69, 0202020401/18, **[xit-]** 0102020303/30, 0103010503/06, **[ɑjt-]** ejiNGɑ **ɑjt-tsɑ** 0103010601/26

OTü. ***yėtiş-*** “yetişmek” ED 894a → **[eʰtəs-]** “ay.” 0202030401/22, [ęʰtəs-] 0202030401/22, **[ęʰʧəs-]** 0103050101/05, **[ęʰtŭs-]** 0202030604/75, [ịʧəs-] 0103050101/05

OTü. ***yenge*** “yenge” ED 950a → **[eŋge]** “ağabeyin eşi” 0103020301/07, **[ęŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ęŋgeː]** 0103020403/07, [ęŋge] 0203020203/03, [ęŋgę] 0103010305/73, **[ęŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgẹ]** 0103040404/14

OTü. ***yegen (?yėgen)*** “yeğen” ED 912b → **[eɣeːn]** “ay.” 0202030101/08

OTü. ***yanaː*** “yine, tekrar” ED 943a → [**enę]** “ay.” (Bkz. ɑni˜ əni˜ ərnę˜ eːnę˜ eːni˜ eneː˜ ene˜ ęːnę˜ ęːni˜ ęnę˜ ęni˜ jine) 0103030702/109, 0202020201/06, 0203020203/18, 0502020101/464, [**eni]** 0103010602/17, 0202030104/06, 0203020203/12, 0502020101/192, [**inę]** 0102020303/44, [**ini**] 0103030201/24, 0202010901/78, 0202030701/12

OTü. ***yıdruk*** “yumruk” ED 892b → [**uzuɾuq]** “ay.” 0202020401/04

OTü. ***yilik*** “ilik” ED 927b → [**ələɣ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 21)

OTü. ***yinçü*** “inci” ED 944b → **əndʒy** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 21)

b. Söz içinde

b.1. -VyV- durumunda

b.1.1. OTü. /*y/ > SUM, SUD /j/

OTü. ***ayak*** “kadeh, kâse” ED 270a → [**ɑjɑq]** “ay.” 0103010305/23, 0202031202/08

OTü. ***kaya*** “kaya” OT 246 → [**ɢɑjɑ]** “ay.” 0202030402/15, 0502020101/243

OTü. ***ayıt-*** “sormak” ED 268b → [**ɑjt-]** “ay.” (Bkz. ejt-) 0103010305/76, 0201010101/02, 0202031201/16, 0203010702/45, 0502020101/368, [**ɑːjt-]** 0203010702/43, [**ɑːjd-]** 0103010602/17, **[ɑjd-]** 0102020401/42, 0103040405/02, 0202030902/44, 0203020501/02, 0502020101/427, **[ɑjʧ-]** 0202030605/93

OTü. ***haːya*** “aya” TT 172 → [**hɑjɑ]** “ay.” (Chen Zong-zhen 2004: 525)

OTü. ***oːyun*** “oyun” TT 177, ED 274a → [**ojin]** “oyun, şaka” 0202030605/56

OTü. ***boːyın*** “boyun” TT 177, ED 386b → [**mojn]** “ay.” 0103020302/18, 0202030308/01, [**mojin]** 0103030901/68

OTü. ***kayın-** “kaynamak” ED 687a → [**qejin-]** “ay.” 0202010901/83, **[qejn-]** 0103020303/17

OTü. ***kayıntur-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindəɾ-]** 0202010901/76, [**qejndəɾ-]** 0202020701/09

b.2. -yC- durumunda

b.1.2. OTü. /*y/ > SUM, SUD /j/

OTü. ***aːylıg** “bir aylık, aylık” ED 272b (***haːy** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** “ay.” 0202030604/19, [**ɑːjɬəʁ]** 0202030604/27

OTü. ***oyna-** “oynamak” ED 275a → [**ojnɑ-]** “ay.” 0103010502/06, 0202030802/54, 0203020203/13

c. Söz sonunda

c.1. -Vy

c.1.1. OTü. /*y/ > SUM, SUD /j/

OTü. ***aj-** “söylemek” ED 266a → [**ɑj-]** “söylemek, (sutra) okumak” 0202010703/23

OTü. ***taːy** “tay” ED 566b → [**deːj]** “tay, yavru erkek at” 0102020301/11, [**dej]** 0103040404/13, 0103020301/06

OTü. ***baːy** “zengin” TT 172 → **[bɑːj]** “ay.” 0202030401/36, [**bɑj]** 0202010702/03, 0202010502/01, [**beːj]** 0202010703/10, 0203020601/11, [**bej]** 0202030802/11, 0203020101/02, [bẹj] 0203010303/10

OTü. ***haːy** “ay, gök cisim, takvim ay” TT 173, ED 265a → [**ej]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28, [**eːj]** 0202020701/24, [**ɑːj]** 0103010301/01, [**ɑj]** 0103050101/17, 0202030605/24, 0202010901/24, [**eː]** 0202020501/07, 0203020202/17, **[e]** 0202020701/28

OTü. ***yaːy** “yaz” TT 175, ED 980a → [**jej]** “ay.” 0202030604/23, 0103040401/30, 0202020301/20, **[ej]** 0103030702/93

OTü. ***soy-** “soymak” ED 858b → [**soj-]** “soymak, almak, çıkartmak, (deri)yüzmek” 0102040301/03, 0202030308/01, 0103010306/16

c.1.2. OTü. /*y/ > SUM, SUD Ø

OTü. ***tagay*** "dayı" ED 474a → [**dɑʁe]** "ay." (Bkz. dɑːɢɑː ~ dɑːɢɑ ~ dɑːɢə ~ dɑːʁe ~ dɑɢ̟ɑ~ dɑʁeː) 0103010601/48, 0202031202/08, [**dɑɢɑ]** 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, [**dɑɢə]** 0103010503/06

OTü. ***küküy** "teyze" ED 714a → [**guɣe]** "ay." 0202020501/70, [**guɣi]** 0102020301/22, 0103010302/21, 0103050301/23, 0202020501/24, 0202030901/20, 0202031202/29

OTü. ***tebey*** "deve" ED 447b → [**ti]** "ay." 0102040301/12, 0103010501/02, [**tiː]** 0202030105/02, [tiːj] 0202030605/16, [**ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, [**ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, [tij] 0202030605/16

OTü. /*y-/ ünsüzünün Sarı Uygur ağızlarında /**dʐ̩-/**'ye geliştiği veya geliştiği düşünülen örneklerine de rastlanmıştır. OTü. ***yubat** "rahatlatmak, yardım etmek" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*y/'nin /**dʐ̩/'**ye gelişerek [**dʐ̩uβɑt-]** olarak bulunduğu görülür.

OTü. ***yubat-*** "rahatlatmak, yardım etmek" ED 872b → [**dʐ̩uβɑt-]** "zahmet etmek, ilgilenmek" 0103030202/05, 0103030202/14

OTü. ***yaşu-** ED 977a → **[dʐ̩ɑs-]** "parlamak, ışık vermek" 0103020401/05, fakat krş. ETü. ***yaşın** "ışın, ışık; şimşek" > SU ***yasən*** "şimşek".

Sarı Uygur ağızlarında **dʐ̩uɣuɾ-** "dokuma işleminde çözgü yumağını tezgâhın iki ucundaki ahşap direği veya kazığın üzerine geçirmek veya dolandırmak" fiili DLT 473 **ol böz yügürdi** "O bez dokudu / kumaşın çözgüsünü hazırladı" cümlesinde verilen **yügür-** ile karşılaştırılabilir (Ercilasun, Akkoyunlu 2014: 379). Clauson etimolojik sözlüğünde DLT'deki kaydı **yügür-** "koşmak" (ED 914b) maddesi içinde belirtmiş ve sözcüğün *tüg-* "düğümlemek" fiilinden bir yanlış yazımlı sözcük olabileceğine de işaret etmiştir. Dankoff-Kelly bu duruma soru işareti ile dikkat çekmişlerdir (1985, III: 236).

5. Bölüm Sarı Uygur Türkçesinin Ağızlarında Fonolojik ve Morfonolojik Süreçler

Sarı Uygur Türkçesindeki ses değişmelerinin çoğu tarihseldir. Bunların bir kısmı bağımsız değişmelerdir, ancak ünlülerin nitelik ve niceliklerinin diğer ünlü ve ünsüzlere etkisi yoluyla, ünsüz önü, ünsüz ardı, ünlüler arası gibi tercih edilen belli çevrelerde fonolojik süreçler de gerçekleşmiştir. Ortak Türkçenin ünlü ve ünsüz seslerinin Sarı Uygur Türkçesi ağızlarındaki durumunun incelendiği 4. Bölümde bütün bunlar ortaya çıkış şartlarına, hiyerarşisine, ilk ve izleyen aşamalarına veya adımlarına işaret edilerek değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde ise bağımsız veya ünlülerin ve ünsüzlerin birbirleri arasındaki ilişkileri sonucunda cereyan etmiş veya etmekte olan fononolojik ve morfonolojik süreçler formüllendirilerek ana hatlarıyla ele alınmaya çalışılacaktır.

5.1. Benzeşme

Benzeşme, bir sesin söz zincirinde kendisinden önce ya da sonra gelen bir başka sesle birlikte bulunmasından doğan ve birinden öbürüne boğumlanma noktası veya niteliği bakımından özellik aktarımı yoluyla gerçekleşen değişme olayıdır (Korkmaz 2007: 41, Vardar 2002: 38). Benzeşmeler ünlü benzeşmeleri ve ünsüz benzeşmeleri, ilerleyici ve gerileyici benzeşmeler, tam benzeşme ve yarım benzeşmeler olarak ortaya çıkabilir. Sarı Uygur Türkçesinde ünsüz benzeşmeleri ünlü benzeşmelerine göre daha yaygın olarak görülür (Chen Zong-zhen 2004: 59).

5.1.1. Ünlü Benzeşmeleri

Sözcüklerde kök hece ünlülerinin taşıdıkları artlık-önlük, düzlük-yuvarlaklık niteliklerine göre öteki hecelerin ünlülerine yaptıkları etki sonucunda ortaya çıkan ünlü benzeşmeleri (Korkmaz 2007: 41) Türkçenin en önemli ses bilgisel özelliği olan Artlık- Önlük Uyumu veya Büyük Ünlü Uyumu ile onun kadar genelleşmemiş olan Küçük Ünlü Uyumu veya Düzlük-Yuvarlaklık Ünlü Uyumu denen uyum kanunları ile doğrudan ilişkilidir.

5.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu (Artlık-Önlük Ünlü Uyumu)

"Yalın veya eklerle genişletilmiş bir sözcüğün ilk hecesinde bulunan ünlünün taşıdığı artlık-önlük veya kalınlık-incelik niteliğinin sonraki hecelerde de devam etmesi kuralı" (Korkmaz 2007: 51) olan Büyük Ünlü Uyumunu Sarı Uygur Türkçesi ağızları genellikle korumuştur, ancak çeşitli ses değişmeleri yoluyla BÜU'nun bozulduğu durumlar da görülür.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünlüler ön, orta ve art dil ünlüleri olarak aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Ön dil ünlüleri: **[eː], [e], [e̟ː], [e̟], [ĕ], [ĕ̟], [eːʰ], [eʰ], [e̟ʰ], [e̟ʰː], [øː], [ø], [øʰ], [øʰː], [yː], [y], [i], [iː]**

Orta dil ünlüleri: **[ɨ], [ɯː], [ɯ], [ɯʰ], [æ]**

Art dil ünlüleri: **[ɑː], [ɑ], [ɑ̆], [aː], [a], [ɑʰː], [ɑʰ], [aʰ], [əː], [ə], [ə̆], [əʰ],[ɯː], [ɯ], [o], [oː], [ɔː], [ɔ], [oʰ], [ɔʰ], [ɔʰː], [ʊː], [ʊ], [ʊʰ],[ʊʰː], [uː], [u], [ŭ], [uʰ]**

Yukarıda sıralanan ünlü seslerden ön ve orta dil ünlüleri hecelerde birbirleriyle ön sırada uyum sağlarken, art sıradan ünlüler ise kendi aralarında art sıradan uyum sağlamaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi, sözcük kök ve gövdelerindeki bu durum, Türk dilinin temel özelliklerinden biridir. Chen Zong-zhen (2004: 45), Sarı Uygurcada ön sıradan /**i**/ ve art sıradan /**ə**/ ünlülerinin hem ön sıradan ünlülerle hem de art sıradan ünlülerle bir sözcük içinde bulunabilmesinden dolayı onları bir orta dil ünlüsü olarak tanımlar ve bu yüzden /**i**/ ve /**ə**/ ünlüleri veya /**i**/ ve /**ə**/ ünlülerinin bulunduğu eklerin ön sıradan veya art sıradan ünlülü sözcüklerde bulunmalarına bakarak bu durumun Sarı Uygurcadaki ünlü uyumu kuralına uyduğunu belirtir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında dil benzeşmesi olayları incelenirken [eː], [e], [eːʰ], [eʰ], [e̟ː], [e̟], [ĕ], [ĕ̟], [e̟ʰ], [e̟ʰː], [øː], [ø], [øʰ],[øʰː], [yː], [y], [i] **[iː]** ön ünlüleri **Ö** ile, [ɑː], [ɑ], [ɑ̆], [aː], [a], [ɑʰː], [ɑʰ], [aʰ], [o], [oː], [ɔː], [ɔ], [oʰ], [ɔʰ],

[ɔʰː], [ʊː], [ʊ], [ʊʰ], [ʊʰː], [uː], [u], [ŭ], [uʰ], [ɯː], [ɯ] art ünlüleri ise **A** ile gösterilmiştir.

Ortak Türkçe Sözcüklerdeki Durum

1. Sarı Uygur Türkçesinde Art Ünlülü OTü. Sözcüklerde BÜU'nun durumu

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde art sıradan ***a+a, *a+ı, *a+u, *ı+a, *ı+ı, *ı+u, *o+a, *o+ı, *o+u, *u+a, *u+ı, *u+u** ünlü dizileri bulunan örnekler bolca görülmüştür. Bu yapıların içinde ***a+a, *a+ı, *ı+a, *ı+ı, *o+a, *u+a** ünlü dizisine sahip sözcükler çoğu zaman korunurken, ***a+u, *ı+u, *o+ı, *o+u, *u+ı, *u+u** ünlü dizisine sahip olan sözcüklerde çeşitli tam benzeşme ve yarım benzeşme olayları yoluyla ünlü değişmeleri görülmekle birlikte BÜU'nun devam ettiği görülür (Bkz. Tam Benzeşme, Yarı Benzeşme).

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarından tespit edilmiş art ünlü dizisine sahip olan sözcüklerin BÜU bakımından durumu aşağıda belirtildiği gibidir:

OTü. **A+A** → SUM, SUD **A+A**

OTü. ***a:la** "alaca" TT 171, ED 126a → [**ɑːɬɑ**] "ay." 0103010705/22, [**ɑɬɑ**] 0103010705/22, 0202030902/10, 0203010501/06, [**ɑɬə**] 0103040404/14, ɑɬ 0102020301/14, [ɢɑɬɑ] 0202030902/05

OTü. ***aŋla-** "dinlemek" ED 186a → [**ɑɴnɑ-**] "ay." 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488, [ɑɴn] 0103010602/16, 0203010303/17, 0502020101/389, [**ɑɴnə-**] 0502020101/441, [**ɑɴnɑʰ-**] 0202031202/57

OTü. ***ba:gla-** "bağlamak" ED 314b → [**bɑʁdɑ-**] "ay." 0103010305/85, **[bɑʁd-]** 0103010302/08, **[pɑʁɬɑ-]** 0202020501/23, **[pɑɬʁɑː-]** 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, [**pɑʰqdɑ-]** 0103010305/46, 0502020101/156, **[pɑχqdɑ-]** 0502020101/331, [**bɑχqdə-]** 0103010305/62

OTü. ***a:gıl** "yerleşik, ahır, koyun yatağı" TT 171, ED 83b → **[ɑʁəɬ]** 1. "ağır" 0102020402/09, 0103030702/87, 0202031201/29, 2. "yerleşik" 0102020401/42, 0103020403/03

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → **[ɑʰɬqəs]** “ay.” 0103030702/92, 0202031201/35, **[ɑʰɬqəs-]** 0103040401/70, 0203020202/05, [**hɑɬqəs]** 0202020501/83

OTü. ***altı** “altı” ED 130b → **[ɑʰɬdə]** “ay.” 0103050101/38, 0202010901/54, 0203020601/15, **[ɑʰɬḍə]** 0202010201/05, 0203010701/05

OTü. ***aːsıg** “fazla” TT 172, ED 244b → **[ɑsəʁ]** “ay.” 0103010304/77, 0202030605/77, **[ɑʰsəʁ]** 0102020401/45, 0202030801/05, 0203010502/05, 0103010602/21

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**ɑʰɬdən]** “ay.” 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01 [ɑʰɬdɑn] 0203020202/05

OTü. ***aːzuk** “tahıl, gıda” TT 172, ED 283a → [**ɑzəq]** “ay.” 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

OTü. ***kagur-** “kavurmak” ED 612a → **[qɑʁər-]** “ay.” 0202030402/09, **[χɑʁər]** 0203010801/08, [hɑːr-] 0103010305/28

OTü. ***bandur-** “takmasına yardım etmek” ED 768a → **[mɑndər-]** “ay.” 0102020303/14, 0103010305/83, 0201010101/12, 0202010501/16, 0502020101/141, **[mɑndər]** 0103010305/13, **[mɑnḍər-]** 0103040401/53, 0201010101/15

OTü. ***bıçak** “bıçak” ED 293b → [**pədzɻaq]** “ay.” 0103040405/56, 0502020101/104, **[pudzɻaq]** 0103030802/22, **[pədʒaq]** 0103010702/38, **[pədzɻaɢ]** 0502020101/106, [**pədzɻaq]** 0103040405/31, [**pədẓɻaɢ]** 0103040405/52, **[pəʰdzɻaq]** 0502020101/439, [**ɸədzɻaq]** 0502020101/38

OTü. ***kızart-** “kızartmak” ED 685b → **[ɢəzɑɾt-]** “ay.” 0103030802/31, 0202030101/08, [**ɢəzɑɾd-]** 0202030101/09

OTü. ***kısga** “kısa” ED 667a → **[qəsɢɑ]** “ay.” 0202020101/06

OTü. ***kısraːk** “kısrak” ED 668b → **[qəsɾɑq]** “ay.” 0203010302/04

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** “bıldır” ED 334a → [**pədəɾ]** “geçen yıl” 0103010304/41, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, **[pədoːɾ]** 0103050101/06, [**puʰdoːɾ**] 0103030802/01, **[pəḍəɾ]** 0103040301/29, 0203010301/05, [**pəʰdəɾ]** 0103040301/28, 0201010102/05, 0203010702/12, [**pəʰḍəɾ]** 0103040301/29

OTü. ***kıdıg** “kıyı” ED 598a → **[ɢəzəʁ]** “ay.” 0103010304/17, 0202030401/18, 0502020101/356, **[ɢəzə]** 0103050102/35, 0202020701/56, **[ɢəzəq]** 0103050101/47, 0202010501/16, 0203010702/02

OTü. ***kızıl** “kırmızı” ED 683b → **[ɢəzəɬ]** “ay.” 0103040301/03, 0202030401/34, 0203010702/59, 0502020101/79, **[ɢəːzəɬ]** 0103030701/22, 0202030901/09, **[ɢəzəːɬ]** 0202020501/42, [ɢəzə] 0103040301/08

OTü. ***kı:kır-** “bağırmak” TT 176, ED 612a → [**qəɢər-]** “davet etmek, çağırmak” 0103040402/19, 0202010702/02, **[qəɢ̟ər-]** 0103050102/16, 0202030601/55, 0203020202/17, [**qəχɢər-]** 0102040301/01, 0103010305/98, 0202030601/14, 0203020202/07, [**qəχɢ̟ər-]** 0103050201/02, 0202030605/169, [**qəʰqər-]** 0103010501/02, [**qəʰɢər-]** 0103010305/40, 0202031202/17, [**qəʰɢ̟ər-]** 0202031202/04, [**χəɢər-]** 0102040301/18, 0103010302/21, [**χəʰɢ̟ər-]** 0202010703/24

OTü. ***sınuk** “kırık” ED 837b → **[sənəq]** “ay.” 0202030605/46

OTü. ***sıruk** “sırık, çadır direği” DLT 519 → **[surəq]** “ay.” 0202030601/34, 0201010101/15, **[sʊruq]** 0202030601/32, 0502020101/58

OTü. ***sı:gun** “geyik” TT 176, ED 811b → **[suʁun]** “ay.” 0202030105/07, 0202030105/04, [sɔʁun] 0202030105/02

OTü. ***oglan** “oğlan, erkek çocuk” DLT 423 → **[oɬʁɑn]** “ay.” 0103010601/48, 0202031202/08, 0203020203/10, [oʁuɬɑn] 0203020203/10, **[oɬɑn]** 0203020203/10, **[ʊɬʁɑn]** 0202030601/74, **[uɬʁɑn]** 0202010702/01, 0202030604/06, 0203010301/09

OTü. ***oyna-** “oynamak” ED 275a → **[ojnɑ-]** “ay.” 0103010502/06, 0202030802/54, 0203020203/13

OTü. ***kolan** “kolan” ED 622b → **[ɢɔɬən]** “ay.” 0202020101/13

OTü. ***yomdar-** “toplamak, bir araya getirmek” ED 935b → **[jomdɑr-]**“ay.” 0203020601/22, **[jomdɑr-]** 0203010301/14

OTü. ***korkıt-** “korkutmak” ED 655b → **[ɢɔʰɾɢət-]** “ay.” 0502020101/235

OTü. ***toklı** “toklu” ED 469a → **[dɔʰqdə]** “ay.” 0202030303/05, **[doχqdə]** 0103020303/25, **[doχqɖə]** 0103010705/06, 0103020303/09, [dɔʰqɖə] 0202030303/05, **[ɖoʰqɖə]** 0202031201/12

OTü. ***yomıt-** “toplamak” ED 935a→ **[jomut-]** “toplanmak” 0202010701/02, **[jəməd]** 0103020403/09, [jẹməd-] 0103020303/46, [jimə^{h}t-] 0103050303/24

OTü. ***orun** “orun” ED 233a → **[oɾən]** “ay.” 0102020301/44, [**oɾəm]** 0103010701/113

OTü. ***hoːtuŋ** “odun” TT 178, ED 60b → **[odəŋ]** “ay.” 0103030901/06, 0202030401/13, [oːdəŋ] 0202030401/14, **[oduŋ]** 0203010901/08

OTü. ***bodug** “boya” ED 302a → **[bozəq]** 0203010501/06

OTü. ***koŋur** “kahverengi” ED 639 → **[ɢɔNuɾ]** “kahverengi, mor” 0103050303/29, **[ɢoːNəɾ]** 0103020303/35, **[ɢɔːNəɾ]** 0103020303/42, **[ɢɔNəɾ]** 0103050303/30

OTü. ***tozlug** “tozlu” ED 575b → **[dozdəʁ]** “ay.” 0202030201/01

OTü. ***uːça** “kalça, kuyruk sokumu” TT 179, ED 20b → **[udʐɑ]** “ay.” 0103030702/106, 0202031202/54, **[oːtʂɑ]** 0202031202/54, **[odʐɑ]** 0103030203/37, 0103050101/61, **[ʊdʐɑ]** 0103010601/56, 0103010701/78, **[udʐɑː]** 0203020301/06

OTü. ***ulaːg** “binek hayvanı, yük taşıyıcı hayvan” ED 136a → **[uɬɑʁ]** “ay.” 0103010305/81, 0202030601/79, **[uɬɑːʁ]** 0202020501/23

OTü. ***uzak** “uzak” ED 283b → **[uzɑq]** “ay.” 0102020301/03, 0202030604/49, 0502020101/153, **[uzɑːq]** 0103030901/30, 0202010901/41, 0203030101/01, 0502020101/363, **[uzɑːɢ]** 0202030304/02

OTü. ***buːka** “boğa” TT 179, ED 312a → **[bəɢɑ]** “ay.” 0103020304/22, 0202030902/75, **[b̥əɢɑ]** 0202020401/20, **[b̥əg̊ɑ]** 0202020401/19

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → **[undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, **[ʊndu-]** 0103010704/14, **[uːnd̥u-]** 0201010101/02, **[und̥u-]** 0201010101/02

OTü. ***udık** “uyku” ED 46b → **[uzəʁ]** “ay.” 0202030201/04, **[uzuχ]** 0502020101/293

OTü. ***bulıt** “bulut” ED 333b → **[bəɬət]** “ay.” 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***uluş** “ulus, ülke” ED 152b → **[uɬus]** “ay.” 0202030604/32

OTü. ***urug** “uruk, boy” ED 214B → **[oɾəʁ]** “ay.” 0103010701/21, 0103050101/33, **[oɾuʁ]** 0103040401/07, 0202030604/17, **[uɾuʁ]** 0102020304/12, 0103010601/71, 0202030601/53, **[oɾəq]** 0103010701/134, **[ɔɾəʁ]** 0103030203/52, **[ʊɾəʁ]** 0103030203/54,

[uɾəq] 0103010601/05, **[uɾəʁ]** 0102020304/04, 0103030702/11, 0103050101/19, **[uɾuχ]** 0202031202/13, **[uɾuq]** 0202030604/74

OTü. ***suktu** “sucuk” ED 806b → **[sɔqdə]** “ay.” 0103030203/44, 0202030308/03, **[sɔːqdə]** 0203010901/02

OTü. ***taːtur- (< taːt-ur-)** “tadına baktırmak” ED 459b → **[dɑdəɾ-]** “ay.” 0202030604/06

OTü. ***tanu-** “tanımak” ED 516a → **[dɑnə-]** “ay.” 0103040302/12, 0202010901/29, 0502020101/118, [**dɑːnə-]** 0103030901/60, [dɑːn-] 0103040404/10, [dɑn-] 0202010901/29, 0103030901/18

OTü. ***tuzgu** “yolcuya verilen hediye, yemek” ED 573b → **[duzɢu]** “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” 0202030605/43, **[duzɢə]** 0103050201/14, 0203020501/13, **[duzɢ̊u]** 0202030605/51, **[duːzɢə]** 0203020501/21, **[duːzʁə]** 0203020501/03

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında Ortak Türkçe art ünlülü sözcükler çekim ekleriyle genişletildiğinde, genellikle BÜU’nu koruduğu tespit edilmiştir. Sarı Uygur Türkçesinde, art ünlülü sözcükler çekim ekleri ile çekimlendiklerinde, çekim eklerinin ünlüleri sözcüğün artlık niteliğine tâbidir:

Tablo 24. Ortak Türkçe Art Ünlülü Sözcüklerin Çekim Ekleriyle Genişlemesi

Sözcüğün son hecesindeki ünlü	Kök veya gövdeye eklenen ekteki ünlü	Örnekler
a	**a, ı**	**ɑʰs-ɢɑş** “geçip, aşıp” 0202030201/05 **ɑʰt+ɬɑɾnə** “atları” 0202030601/14 **sɑt-ɢɑndɑ** “sattığında” 0202010703/21 **bɑɾ-əp** “gidip” 0202020501/34 **sɑɬ-əp bɑɾ** “koyuyor” 0203020202/08
ı	**a, ı**	**ɢəz+ən** “kızın” 0202030605/13 **qəɢəɾ-əp də** “davet etmiş” 0103040403/40 **ɢəz+ɢɑ** “kıza, kızına” 0203010303/10 **ɢəzəʁ+dɑ** “kenarda, kıyıda” 0202030401/18
o	**a, ı, u, e**	**ɢoj+ʁɑ** “koyuna” 0202031101/17 **ɢɔɬ+nəŋ** “nehirin” 0202020401/26 **qoɬ-əp bɑɾ** “istiyor” 0103040601/12

		qoɬ-uβuɾ do “istiyor, istemekte” 0202031201/04 **ɢɔɬ+nuŋ** “kolun” 0202010901/58
u	**a, ɪ, ɔ** (SUD **u**)	**tut-ɢɑʂ** “tutup” 0103030802/27, **juʰɾt+ɢɑ** “yurda, daha önceki kalmış yere” 0202020701/20 **ɢuz-əp də** “koymuş” 0103040401/59 **su+nə** “suyu” 0202010703/17 **tut-up bɑɾ** “ediyor, yapıyor” 0203020601/59 **tut-ɢɔ** “tutacak” 0202030604/53 **udzˌ+un** “ucu” 0103010305/91(2)

2. Ortak Türkçe Ön Ünlülü Sözcüklerde BÜU’nun Durumu

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında Ortak Türkçe ***e+e, *eː+e, *e+i, *eː+ü, *e+ü, *i+e, *i+i, *i+ü, *öː+e, *ö+e, *ö+i, *öː+ü, *ö+ü** dizisine sahip ön ünlülü sözcüklerde BÜU’nun genellikle korunduğu görülür, ancak ön ünlü dizisinin art sıraya geçme eğilimi gösterdiği de dikkati çeker. İlk hecede daha az, ilk heceden sonraki hecelerde yaygın olarak /i, ü/ ön sıradan ünlülerin /ə/’ye gelişmiş olması BÜU’nu bozmuştur. Çalışmamızda Ortak Türkçe artlık- önlük ünlü uyumunu korumuş olan ön ünlülü sözcüklerin durumu aşağıda örneklerle verilmiştir.

OTü. **Ö+Ö → Ö+Ö**

OTü. ***eːder** “eyer” TT 180, ED 63b → **[ezeɾ]** “ay.” 0202020303/11, 0502020101/160, **[izˌeɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, **[ðzˌeɾ]** 0202030403/10, **[ðzeːɾ]** 0202020101/01, [**ezeːɾ]** 0202020303/04, **[ˌezˌeɾ]** 0202020303/10, [zeɾ] 0103010305/57, 0202020101/06

OTü. ***eke** “abla” ED 100b → [**eʰgˌe]** “ay.” 0103010305/73, 0203020501/20, **[eʰgˌeˌ]** 0202031201/06, **[ˌeʰkˌeˌ]** 0202031202/29, **[ˌeʰgˌeˌ]** 0201010102/09, 0201010102/11

OTü. ***esen** “esen, sağ salim” ED 248a → **[eseːn]** “ay.” 0202030802/25, **[ˌesˌen]** 0103030202/03, **[ˌeseːn]** 0202030802/24, [seːn] 0203011002/25

OTü. ***heːren** “erkekler” ED 232a, **heːr** “erkek” TT 181 → **[eɾen]** “erkek” 0202030103/10, 0502020101/386, [**ˌeɾˌen]** 0202030104/21, [**əɾeːŋ]** 0203020302/03

OTü. ***emçi** “Doktor” ED 156b → **[jˌemtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

OTü. ***bedü-** “büyümek” ED 299b → **[bezʉ-]** “ay.” 0202020501/108, **[bezə-]** 0103010503/09, 0103030701/07, 0103030901/33, **[bøzə-]** 0502020101/105, **[bøzʉ-]** 0502020101/219, **[bøzy-]** 0203010301/21**, [bʉzə-]** 0203010301/20

OTü. ***ne:çük** “nasıl” ED 775b (***ne:** TT 181) → **[nidʒik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, [nədʒik] 0202030902/52, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**ni:dʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20

OTü. ***igne** “iğne” ED 110a → **[jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋni:]** 0202031101/17,

OTü. ***tiken** “diken” ED 483b → **[tigin]** “ay.” 0502020101/54, [d̥ixgən] 0103020404/04

OTü. ***yigde** “iğde” ED 911b → **[dʒiɣdi]** “ay.” 0103010101/03, **[dʒigdi]** 0103010101/15, [**dʒiɣdi:]** 0103010101/10

OTü. ***içür-** “içirmek” ED 30a → **[e^{h}dʒir-]** “ay.” (Bkz. ẹʃdʒer-~ ʃidʒe^{h}r-) 0202010901/27, **[ẹ^{h}dʒẹr-]** 0202030902/93, 0502020101/324, **[iʃdʒer-]** 0103040301/16, **[iʃdʒẹr-]** 0202030402/72, **[xidʒir-]** 0202030605/123, **[hẹdʒer-]** 0502020101/224, **[hẹdʒir-]** 0202030902/129, **[ʃidʒer-]** 0202030402/73, **[ʃidʒer-]** 0103010305/37, **[ẹʃdʒer-]** 0202030402/72, [hədʒer-] 0502020101/223, [hədʒir-] 0202010503/09

OTü. ***tüke-** “tükemek” ED 479a → **[tyge-]** “ay.” 0102020303/19, **[tygẹ-]** 0103030201/29, 0202020501/92, **[tygi-]** 0103030201/30, **[tyge-]** 0103030802/16, **[tugẹ-]** 0103030201/34

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[ø^{h}kbe]** “ay.” 0103030802/06, **[ø^{h}kb̥e]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[ø^{h}kb̥ẹ]** 0203010801/01, **[yxkb̥e]** 0103040301/12, **[e^{h}kbe]** 0103030802/06, **[jø^{h}kb̥ẹ]** 0502020101/101

OTü. ***özek** “çekirdek” ED 285a → **[yzẹk]** “ay.” 0202030604/23

OTü. ***kö:ker-** “göğermek, gök rengine dönüşmek” ED 713a → [**gyger-]** 0103040401/69, 0103050303/18, 0502020101/64, **[gygẹr-]** 0103030702/57, [**gyge^{h}r-]** 0103050304/01, **[gygər-]** 0103010701/108

OTü. ***ö:rme** “örgü” ED 231b (***hö:r-** TT 184) → **[ørmẹ]** 0103040404/04, **[irmi**] 0103010302/02, **[hørmẹ]** 0202010501/16, **[jørmẹ]** 0102020303/04, **[jørmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, **[jormi]** “ay.” 0103010602/04, 0103020402/02

OTü. ***ölüg** “ölü” ED 142a → **[øɬʉk]** “ay.” 0502020101/248

OTü. ***bö:lük** “bölük, kısım” ED 339b, ***bö:l-** TT 184 → **[pølʉk]** “ay.” 0203020601/06, [pʉłəg] 0203020601/17, **[ɸølʉk]** 0203020601/17, **[ɸølek]** 0203020601/10

OTü. ***bögür** “böbrek” ED 328a → **[pyɣyr]** “ay.” 0502020101/104

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında Ortak Türkçe ön ünlülü sözcükler çekim ekleriyle genişletildiğinde, genellikle BÜU’nun korunduğu görülür; belirtme ve ilgi hâli eklerinin ünlüleri ile 3. Kişi İyelik eki dışında kalan çekim eklerinin ünlüleri genellikle sözcüğün önlük niteliğine tâbidir:

Tablo 25. Ortak Türkçe Ön Ünlülü Sözcüklerin Çekim Ekleriyle Genişlemesi

Sözcüğün son hecesindeki ünlü	Kök veya gövdeye eklenen ekteki ünlü	Örnekler
e	**e, ẹ, i**	**et-tse** “etse, yapsa” 0502020101/175 **ezeɾ-ɣe** “peşinden gidip” 0502020101/238 **ẹt-bẹn də** “etmemiş, yapmamış” 0202020702/29 **yze+ɣe** “üste, üzerine” 0202030801/23 **eʰt+din** “etten, et parçasından ” 0202030402/67 **yzẹk+di** “çekirdekte, şahdamarda” 0202030604/23
i	**e, i**	**idʒ-iβ** “içip, yiyip” 0103040403/03 **ʒiɣət+deɾ** “yiğitler” 0202030902/81 **idʒ+inəŋ** “içinin, iç kısımdaki” 0202030104/16
ö	**e, y**	**øł-yq** qɑł- “ölüp kalmak” 0203030102/03 **gøɾ-yp** “görüp” 0202010703/12 **gøɾ-se** “görse” 0202030104/08 **gøɾ-meʰ̥ḍẹ** “görmedi” 0502020101/349
ü	**e, i**	**jyz+leɾ** “yüzler” 0203030102/09 **jyŋ+leɾə** “yünleri” 0103010304/46 **jyz+gi** “yüze” 0103010305/42

3. Art ve Ön Sıradan Ortak Türkçe Sözcüklerde BÜU'nun Bozulması ve Sıra Dışı Olarak BÜU'nun Korunması

Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında art ünlülü sözcüklerde BÜU genellikle korunmuştur. Sözcük tabanlarında uyumun bozulduğu durumlar (1, 2) ile yeniden uyumun sağlandığı durumlar (3) aşağıdaki gibi belirtilebilir. BÜU'nun **birleşik sözcüklerde ve tek biçimli eklerden kaynaklanan bozulması da yaygın olarak söz konusudur. Bu durum, aşağıda ayrı bir başlık altında incelenecektir.**

1) Söz başı, söz içi veya söz sonunda /y/[j] ünsüzünü bulunduran Ortak Türkçe art ünlülü veya bir /y/ [j] türemesine uğramış sözcüklerde /y/ [j] sesi, komşuluğundaki art sıradan ünlüleri ön sıraya geçirmekle birlikte, sözcüğün diğer art ünlüleri etkilenmeden kalır:

OTü. ***yılan** "yılan" ED 930a → **[jiɬɑn]** "ay." 0103030802/36, 0202030902/05, 0502020101/281, **[jiːɬɑn]** 0202020501/42, 0202020501/45, **[ʒiɬɑn]** 0202030902/05

OTü. ***yantur-** "geri vermek, döndürmek" ED 947b → **[jendəɾ-]** "ay." 0103030202/21, 0103050302/02, [**jɑndəɾ-]** 0103010703/30, 0202030401/32

OTü. ***yılıg** "sıcak, ılık" ED 925a → [**jiɬəʁ]** "ay." 0103020404/04, [**jəɬəʁ]** 0202010901/65

OTü. ***yumşak** "yumuşak" ED 938b → [**jimsɑq]** "ay." 0202030604/60

OTü. ***yuvkaː** "ince" ED 874a ***yuwka, *yuwga** DLT 819 → [**jyɢɑ]** "ince" (Lei Xuan-chun 279)

OTü. ***ıgla-** "ağlamak" ED 85b → **[jiʁɬɑ-]** "ay." 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jiʁɬ-]** 0202030301/04, **[jiɬʁ-]** 0103010503/04, [**ʒiʁɬ-]** 0202030902/43

OTü. ***ıgaç** "ağaç" ED 79b → **[jiʁɑʂ]** "ahşap" 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, [**jiʁɑːʂ]** 0202020303/01 **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433

OTü. ***ɪːrla-** "şarkı söylemek" ED 85b → [**jeɾɬɑ-]** "ay." 0103050301/21, 0202030203/04, **[jẹɾɬɑ-]** 0103010602/11, 0202030601/81, [**jiɾɬɑ-]** 0202030601/81, [**jeɾɬɑʰ-]** 0103050401/11, [**jẹɾɬɑʰ-]** 0202030601/11, [**zẹɾɬɑ-]** 0201010101/30, **[jeɾɬə-]** 0103010305/92,

[**jeːɾɬ-]** 0103050401/10, **[jeɾɬ-]** 0103050301/14, [**jẹɾɬ-]** 0102040302/06, **[jẹɾɬə-]** 0102040302/08, 0202010501/17

OTü. ***kayın-** “kaynamak” ED 678a → [**qejin-]** “ay.” 0202010901/83, [**qejn-]** 0103020303/17

OTü. ***kaynat-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → **[qejnɑd-]** “ay.” 0202030605/155, **[qejnɑḍ-]** 0103010304/42, **[qejnɑt-]** 0103010304/42, 0202030305/03, 0203020302/06, **[**qɑjnɑt-] 0202030402/42, [qɑnɑt-] 0103010705/18,[qɑjnɑd-] 0502020101/330, [qɑːʈ-] 0103010705/30

OTü. ***taluy** “deniz” ED 502a→ **[dɑɬej]** “ay.” 0103020501/01, 0202030902/04, 0502020101/379, [dɑlej] 0103050304/06, [**dɑlẹː]** 0102020402/23

OTü. ***tagay** “dayı” ED 474a → **[dɑʁe]** “ay.” 0103010601/48, 0202031202/08, [**dɑʁeː]** 0202010702/03, **[dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12, [dɑɢɑ] 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, [dɑɢə] 0103010503/06, [dɑːɢɑː] 0201010102/08, 0203020202/11, [dɑːɢɑ] 0202031202/21, [dɑɢ̥ɑ] 0202031202/56, [dɑːɢə] 0103010503/06

OTü. addan ad yapan **+(X)çUk** eki Sarı Uygur Türkçesinde Dahe ağızlarında [**ɑːχɾʤiq]** “ağırşak” içinde yaşamaktadır. Sözcük muhtemelen OTü. ***agırçuk** “ağırşak” > ***agırçık** > ***aːrçik** > **ɑːχɾʤiq** aşamalarını izlemiş ek ünlüsü /ç/’den gelişen dişeti-damak /ʤ/ etkisiyle /i/’ye gelişmiştir, ancak kök hece /a/ ünlüsü artlık niteliğini koruduğu için BÜU’na aykırılık göstermiştir.

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → **[ɑχɾʤiq]** “ay.” 0202030902/106, **[ɑːχɾʤiq]** 0202030902/117

2) Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızlarında ***e+i, *e+ü, *i+e, *i+i, *i+ü, *öː+e, *ö+e, *ö+i, *ö+ü, *ü+ü, *ü+e** dizisine sahip olan sözcüklerde, ilk hece dışındaki hecelerde daha belirgin olarak görülen OTü. ön sıradan ünlülerin art sıraya gelişmesi; /*i/ → /ə/, /ü/ → /ə/~ /u/, /*ö/ → /ə/~ /o/~ /u/ eğilimi BÜU’nu bozmuştur:

OTü. ***teŋri** “gökyüzü; Tanrı” ED 523b-524a → **[deŋəɾ]** “ay.” 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋəɾ]**

0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, [diŋər] 0102040301/13, 0502020101/215

OTü. ***yelim** “tutkal” ED 929a → **[ʒiɬəm]** “ay.” 0202020702/14

OTü. ***egir-** “eğirmek” ED 113a → **[jiɣər-]** “ay.” 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣər-]** 0202020302/01, 0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣəʰɾ-]** 0103010701/74, **[ziɣər-]** 0203010501/06

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a→ **[jeʰɾkdəɣ]** “ay.” 0202030604/37, [əʰɾkdəɣ] 0103010702/54, [hɾkdəɣ] 0103010702/56

OTü. ***yegü** “yiyecek, yemek” ED 911a → **[jiɣə]** “ay.” 0103050101/52

OTü. ***kedgü** “giyim, kıyafet” ED 702b → **[gẹzgə]** “ay.” 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**gẹzgə]** 0203010701/06, **[gẹ̠zgə]** 0203010701/19, **[ɣẹzgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizg̠ə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, [**giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***emüz-** “emzirmek” ED 165a → [**iməs-]** “ay.” 0202031101/21, [**eməs-]** 0202031101/23, [**eːməs-]** 0202031101/16, **[ẹmə̆s-]** 0202031101/21, [**imə̆s-]** 0202031101/21, [ims-] 0202031101/21, [ems-] 0202031101/22

OTü. ***esür-** “sarhoş olmak” ED 251a → **[isər-]** “ay.” 0202030902/129

OTü. ***iŋir** “akşam” ED 188b → **[jiŋər]** “ay.” 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋər]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

OTü. ***yigit** “yiğit” ED 911b → **[jiɣət]** “ay.” 0103010702/32, 0202010502/16, 0502020101/115, **[ʒiɣət]** 0103040301/25, 0202010502/12, 0202030902/32, [**jiːɣət]** 0103030901/57

OTü. ***kişne-** “kişnemek” ED 754a → **[kəsdi-]**“ay.” 0202010502/13

OTü. ***tüke-** “tükemek” ED 479a → **[tugẹ-]** “ay.” 0103030201/34, [tyge-] 0102020303/19, [tygẹ-] 0103030201/29, 0202020501/92, [tygi-] 0103030201/30, [tyge-] 0103030802/16

OTü. ***tüşe-** “rüya görmek”ED 561b → **[tuse-]** “ay.” 0502020101/202

OTü. ***kögen** “hayvanı boynundan bağlamak için kullanılan ip” ED 712a→ **[koʰgeːn]** “ay.” 0202030404/02, **[ḳuʰgen]** 0202030404/11

OTü. ***örle-** “yükselmek” ED 230a→ **[ərle-]** “ayakta durmak” (Bkz. ərle^{h}-) 0103010703/14, [**ərle^{h}-]** 0103030901/14, [ərli] 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***öːrme** “örgü” ED 231b (***höːr-** TT 184) → **[joɾmi]** “ay.” 0103010602/04, 0103020402/02, [øɾmẹ] 0103040404/04, [iɾmi] 0103010302/02, [høɾmẹ] 0202010501/16, [jøɾmẹ] 0102020303/04, [jøɾmi] 0103050302/02, 0103030701/09, [jørmi] 0103030701/20

OTü. ***köküz** “göğüs” ED 714a **kögüz (gögöz)** → [**kø^{h}kəs]** “sırtın üst kısmı, göğüs” 0103010501/08, [**kyxkəs]** 0103030701/07, [**ḳyxkəs]** 0103030701/09, [**ḳyxḳəs]** 0103030701/18

OTü. ***yükle-** “yüklemek” sözcüğünde hem /*k/ hem de söz başında türeyen sızıcı, üstdamaksıl /**ş**/ seslerinin etkisiyle OTü. kök hece /*ü/ ünlüsü art sıraya geçerek /u/ olurken, sonraki ünlünün aslî niteliğini korumasıyla BÜU bozulmuştur:

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[ṣukdẹ-]** “ay.” (Bkz. şıkdə-) 0202030601/24, **[ṣukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ṣukḍi-]** 0202010901/73, **[ṣutdi-]** 0202030403/06

3) Ön ünlülü sözcüklerde görülen bu gelişmenin, daha ilerleyerek sözcüğün bütün ünlülerine yayıldığı sıkça görülür, böylece Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem Dahe ağızları OTü.’nin ön sıradan BÜU’nu, art sıradan sağlamış olarak karşımıza çıkar. Sarı Uygurların hem Minghua hem Dahe ağızlarında yaygın olarak görülen ön sıradan ünlülerin art sıraya geçmesi bazen sözcük içinde bulunan ünsüzlerle de ilgilidir. **/s/, /ş/,** art ve ön /**g/, /k/, /ŋ/, /n/** ünsüzleri komşuluğundaki ön ünlülerin art sıraya geçmesi yönünde olduğu dikkat çekmektedir. Bunun dışında ilk hece dışındaki hecelerde ön sıradan ünlülerin yaygın bir şekilde art sıraya geçtiği görülür, böyle ön ünlülerin art sıraya geçişleri Minghua ağızlarında daha belirgindir:

OTü. ***ezüg** “yalan” ED 285a → **[uzuk]** “ay.” 0502020101/201

OTü. ***sekiz** “sekiz” ED 823b → **[sɑqəs]** “ay.” 0103050102/35, 0202010201/07, [**sɑqəş]** 0202010901/03

OTü. ***işːle-** “çalışmak, işlemek” ED 263a, ***iːş** TT 182 → **[əsdɑ-]** “ay.” 0202030404/06, 0502020101/176, **[ə̆sdɑ-]** 0202020501/37, **[ə̆sd-]** 0103010705/11

OTü. ***ini** “küçük erkek kardeş” ED 170a → **[ənə]** “ay.” 0103030901/54, 0202030604/69, 0203020402/13, [**əːnə]** 0203020402/01

OTü. ***isig** “sıcak” ED 246a → **[səʁ]** “ay.” 0103010101/11, 0202010901/59, **[səːʁ]** 0202030402/10, [**səq]** 0202010901/59

OTü. ***siŋil** “kız kardeş” ED 839a → **[səŋnə]** “ay.” 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

OTü. ***tirig** “diri” ED 543b → **[dərəɣ]** “ay.” 0103040302/03, 0203020203/14, 0502020101/32, **[dərəɣ]** 0202030605/133

OTü. ***içgü** “içecek” ED 24b→ **[əʂgə]** “ay.” 0202010901/17, 0502020101/243, **[əʂgə]** 0202010901/77, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/330, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/327, **[ʂɨgə]** 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, **[ʂɨgə]** 0202010503/09, **[ʂɨkə]** 0103020302/12, **[ʂɨɣə]** 0202030402/32

OTü. ***siŋür** “yutmak, içe çekmek” ED 841a → **[səŋər-]** “ay.” 0502020101/96

OTü. ***kiːrtür-** “girmesine yardım etmek” ED 740b (***kiːr-** TT 183) → **[kərdər-]** “ay.” 0103050401/03, 0502020101/377, **[kərḍər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, **[kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***tilkü** “tilki” ED 498b → **[tuɬgu]** “ay.” 0202020501/54, **[tʊːɬgu]** 0202020501/45, **[tuɬgə]** 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, [tuɬk] 0103010305/42, **[tʉɬgə]** 0103010302/13, 0103040404/08

OTü. ***ösne-** “benzemek” ED 249a → **[usdɑ-]** (Bkz. əsd-~~ ə̆sd-~ usd-~ qusd- ~ qusdɑ- ~ sud-) 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, **[əsdɑ-]** 0202030902/10, **[ə̆sdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, **[ŭsdɑ-]** 0202030103/13

OTü. ***ögi-** “öğütmek” ED 101b→ **[uɣu-]** “ay.” 0202030605/26

OTü. ***ögür** “sürü” ED 112a→ **[uɣuɾ]** “ay.” 0103040405/26, 0203011001/02, **[uɣəɾ]** 0102020402/08, 0103010601/43

OTü. ***öküz** “öküz” ED 120a → **[u^{h}kus]** “ay.” 0203020302/11, 0502020101/133, **[u^{h}gu͡s]** 0203020202/13, **[u^{h}gus]** 0103020303/26, **[u^{h}ḵu͡s]** 0203020401/05, **[u^{h}ḵus]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24, **[ʊ^{h}kus]** 0202020303/03, [**uːḵus]** 0102020402/09, **[gu͡s]** 0103020304/04, 0103040405/24, **[kus]** 0103020304/23, 0103050101/35, **[ḵus]** 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58

OTü. ***öŋdün** “doğu” ED 178a → **[undun]** “ay.” 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

OTü. ***üçünç** “üçüncü” ED 29b → **[u^{h}dz̨ʊndz̨i̯]** “ay.” 0103010306/03

OTü. ***bütgür-** “tamamlanmasına yardım etmek” ED 303b → **[putgəɾ-]** “ay.” 0202030605/04, **[pətgəɾ-]** 0202030605/07, **[ɸutgəɾ-]** 0202030605/13

OTü. ***kümüş** “gümüş” ED 723b → **[gumus]** “ay.” 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, **[gumə꞉s]** 0102020301/07, **[gumәs]** 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55, 0502020101/440, **[gumu꞉s]** 0103020403/04, **[gəməs]** 0103030203/50, 0103040401/36

OTü. ***kü꞉ntüz** “gündüz” ED 729b (**kü꞉n** TT 185, ED 725a) → **[kuntus]** “ay.” 0202030104/11, **[kun̨təs]** 0202030605/47

OTü. ***elig** “el” sözcüğü de buraya dâhil edilmelidir. Aynı kişinin konuşmasında her zaman art sıradan kaydedilen sözcüğün [**e̯le̯k]** olarak bir kez çıkması, ön ünlüyü korumuş bir biçimi değil, konuşmadan kaynaklı bir durumu gösteriyor olmalıdır:

OTü. ***elig** “el” ED 140b → **[əɬəɣ]** “ay.” 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**əɬək]** 0103040405/57, 0202010503/15, 0203020401/13, 0502020101/471, [**ə̆ɬəɣ]** 0103040403/27, [**e̯le̯k]** 0502020101/270

Sarı Uygur Türkçesi üzerine çalışan araştırmacalar (Chen Zong-zhen 2004: 45; Zhong Jin-wen 2009: 56; Martina Roos 2006: 16), SU /**ə**/ ünlüsünü orta ünlü olarak sayarlar ve ister ön sıradan ister art sıradan ünlülü Ortak Türkçe sözcüklerin Sarı Uygur Türkçesi denklerinde görülen birincil veya sonradan çıkmış birkaç örneği verilen /**ə**/’lı sözcükleri BÜU’nun bozulmadığı sözcükler olarak kabul ederler. Biz OTü. ön sıradan sözcüklerin Sarı Uygur Türkçesindeki denklerinde karşımıza çıkan /**ə**/’lı sözcüklerin bünyesindeki diğer ön sıradan ünlülerin ön sıradan değerlerini korumuş olmalarına veya tamamen art sıraya geçip geçmediklerine bakarak bir değerlendirme yaptık ve sözcük bünyesinde, eğer OTü.’nin korunmuş veya ondan gelişmiş ön ünlüleri hâlâ sürdürülüyor ise, böyle sözcükleri uyumun bozulduğu, fakat

tamamen art sıraya geçişin gerçekleştiği OTü.'nin ön ünlülü sözcüklerini yeniden art sırada BÜU'nun sağlandığı sözcükler olarak kabul ettik. (Bkz. Yukarı)

4. Sarı Uygur Türkçesinde BÜU'nun birleşik sözcüklerde ve çeşitli yapım ve çekim ekleri ile durumu

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında birleşik sözcüklerde kalıplaşmış dil benzeşmesi bulunmaktadır. Örneğin OTü. ***bu** "bu" ve **kü:n** "gün" birleşmesiyle yapılmış **bu kü:n** birleşik sözcüğü SUM [**bəɣən]** "bugün, günümüzde" (Bkz. buɣun~ buɣən) 0102020303/33, 0103010305/77; SUD [**buɣun]** 0202020501/29, 0203010303/05, 0502020101/454 olarak birleşik sözcüğün baş hecesine tâbi olarak uyuma girmiştir.

OTü. ***sekiz** "sekiz" ve **on** "on" birleşmesiyle yapılmış **sekiz on** birleşik sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında [**sɑqəson]** "seksen" 0103050101/30, 0203020401/05 olarak art sıradan ünlü uyuma girmiştir.

OTü. **kü:n** "gün" ve ***ortu** "orta" birleşmesiyle yapılmış kü:n ortu birleşik sözcüğü SUM [**koŋoɾd̥ɑ]** 0103030201/04, [**koŋɔʰɾdɑ]** 0103030201/03, [**koʰɾdɑ]** 0103050301/09, [**kɔŋoʰɾd̥i]** 0103050301/02; SUD [**kunoʰɾd̥ɑ]** 0202030605/04, [**kunoʰɾd̥o]** 0202031101/26, [**kunʊʰɾdɑ]** 0203010801/08 olarak birleşik sözcüğün art sıradan uyuma girmiştir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızları, sözcüklere çekim ekleri eklendiğinde genellikle şu yolları izlemektedir: Sözcük tabanında son ünlü art sıradan ünlü ise, çekim sırasında eklenecek ekler art ünlülerden olur, son ünlü ön sıradan ünlü ise eklenecek ekler ön ünlülerden olur. Ancak Sarı Uygur Türkçesinde BÜU dışında kalan ekler olduğu gibi, nöbetleşen durumlarla da karşılır.

Sarı Uygur Türkçesinde, ön veya art sıradan ünlülü sözcükler çekim ekleri ile çekimlendiklerinde, çekim eklerinin ünlülerinin sözcüğün art veya ön niteliğine aykırı olduğu durumlarla da karşılaşılmıştır.

(a) Ön ünlülü sözcüklere art ünlülü eklerin eklenmesiyle:

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ön sıradan ünlülü sözcüklere gelen art sıradan ünlülü ekler şunlardır. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında aşağı sıralanan eklerin ünlüleri her durumda art sıradan eklenmektedir. Geçmiş zaman zarf-fiili eki **-əp**

çalışmamızda Minghua ağızlarında bir kez **-ip** olarak kaydedilmiştir, bunun dışında Dahe ağızlarında birkaç kez ***-ip/ -iß/ -yp/*** olarak da rastlanmıştır.

Belirtme hâli eki **+nə/+də**

***eb+ni > ʒy+nə** 0102020303/23, 0103050201/23, 0202020701/01

***iːz+ni → iz+də** "izi, izini" 0103010701/125

***ėːşik+ni → sək+də** "kapıyı" 0103010705/22, 0202010901/63, 0502020101/377

***süŋük+ni → səmək+də** "kemiği" 0103050102/30

***söːz+ni → søz+də** "sözü" 0103030202/15, 0202020401/09, 0203010303/15, 0502020101/289

İlgi hâli eki **+nəŋ/+dəŋ**

***köːl+niŋ > køɬ+nəŋ** "gölün" 0103020401/02

***küːn+ niŋ > kun+nəŋ** "günün" 0103010601/02, 0202030601/78

***biːz+niŋ > bəz+dəŋ** "bizim" 0103050101/51, 0202010501/16, 0203020201/13

***iːk+niŋ > ʒik+dəŋ** "iğin" 0202020302/01

***ingek+niŋ** > **ĭnẹ̈k+dəŋ** "ineğin" ĭnẹ̈kdəŋ sutdə 0202030305/01

***köːz+niŋ > göz+dəŋ** "pınarın, su kaynağının" 0103020502/0

***öküz+niŋ > u^{h}kus+dəŋ** "öküzün" 0202020303/08

***üç+niŋ > uş+dəŋ** "üçünün" ɑɢənə uşdəŋ oʁuɬɬɑr 0103030801/07

Kesin geçmiş zaman eki **-də**

*****böl-üp **kel-di** > ETü. bölüp **kelti** > pẹ̈lẹ̈k **ge^{h}ɬ-ḍə** "bölüp getirdi" 0103010702/53

Sorulu kesin geçmiş zaman eki **-dəm**

***kel-di mü >** ETü. **kelti mü > gẹ̈^{h}ɬ-dəm** "geldi mi" 0103050201/04

***kör-di mü >** ETÜ. **kör-ti mü > gø^{h}ɾ-dəm** "gördü mü" 0103010705/36

Geçmiş zaman eki **-əp dɾo**

***kö:ker-ip turur > gygẹɾ-əp də** “göğermiş, gök rengine dönmüş/döndü” 0103030702/57

***ölür-üp turur > ølyɾ-əp də** “öldürmüş, kesmiş, kesdi” 0202020501/48

***tel-ip turur > teɬ-əp ḍə** “delmiş, deldi” 0202030901/09

***ė:t-ip turur > ẹ^{h}ḍ-əp də** “varmış, vardı” 0103020304/13; **e^{h}t-əp do** 0103020304/29

Kesin şimdiki zaman eki **-əp bɑɾ**

***tök-üp bar > ḍø^{h}k-əp bɑɾ** “döküyor” 0202030203/04

***bil-ip bar erür > bəɬ-əp bɑɾ e** “biliyor” 0203010301/37

Şimdiki zaman eki **-əβ+də**

***kel-ip turur > geɬ-əβ də** “geliyor” 0103050201/14

***bil-ip turur > bəɬ-əβ də** 0103040601/06

Gelecek zaman ekleri **-xəş (də/ḍə/ḍəɾ/ dɾə), -xəş (e:)**

***ölür-güçi erür > ølyɾ-xəş e:** 0202030605/136

***kel-güçi erür > geɬ-xəş e:** “gelecek” 0502020101/79

***içür-güçi turur > ẹ^{h}ʤẹɾ-xəş ḍəɾ** “ikram edecek” 0502020101/324

***bil-güçi turur > bəɬ-xəş də** “bilecek, biliyor” 0103040405/57, 0502020101/381, **bəɬ-xəş ḍə** 502020101/362

***bė:r-güçi turur > bẹr-xəş dɾə** “verecek” 0203010702/48

Kesin şimdiki zaman eki **-gə də / -gə dəɾ**

***ölür-gü turur > ølyɾ-ɣə dəɾ** “öldürecektir” 0202030605/141

***kel-gü turur > geɬ-ɣə də** “gelecektir” 0202030601/78

***ė:t-gü turur → et-gə də** “edecektir, yapacaktır” 0203010301/18

***yėː-gü turur → ji-ɣə də** “yiyecektır” 0203010801/06

***yėː-gü mü → jẹː-ɣə mi** “yiyecek mi” 0203011001/07

Geçmiş zaman zarf-fiil eki **-əp**

***kel-ip > geɬ-əp** “gelip” 0202031202/19

***yėt-ip** > **e^{h}d-əβ** “ulaşıp” 0103010701/28

***bil-ip > bəɬ-əβ** “bilip” 0103040601/05

***bėːr-ip** > **bẹɾ-əβ** “verip” 0202031201/13

fakat

***iç-ip > hədʒ-ip** “içip” 0201010101/30, **hədʒ-iβ** 0201010101/16

***kör-üp > gøɾ-yp** “görüp” 0202010703/12

***iç-ip bar- > ẹ^{h}dʒ-ip** bɑɾ- “içip gitmek” 0103020303/43

***köç-üp bar- > gøʧ-ip** bɑɾ “göç edip gitmek” 0203020601/23

***iç-ip bar erür > ʃidʒ-ip** b̥ej “içip durur, içiyor” 0103010501/05

***iç-ip kara- > iʃdʒ-ip** bəɾ ɢɑɾ(ɑ)-“içip bakmak, denemek” 0202030401/05

Şimdiki zaman sıfat-fiili eki **-oʁɑn, -uʁɑn, -omɑʁɑn**

***kel-ip olur-gan mu > geɬ-oʁɑn mẹ** “(daha önce) gelmiş miydin?” 0103050401/12

***kör-üp olur-gan > gøɾ-oʁɑn͡** təgən “(daha önce) görmüştün?” 0102020303/22; **gøɾ-uʁɑn** “(daha önce) görmüştün” 0103040302/14

***kör-üp olur-ma-gan > gøɾ-omɑʁɑn** “(daha önce) görmüşliğim olmadı” mẹn mɑ g.-omɑʁɑn͡ẹ 0103010702/13

(b) Art ünlülü sözcüklere ön ve/veya orta ünlülü eklerin eklenmesi durumu

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında art sıradan ünlülü sözcüklere her zaman orta veya ön sıradan ünlülü olarak eklenen ekler şunlardır. +**dzi̱, +tʂi̱, -min**

Addan ad yapma eki +**dzi̱, +tʂi̱**

***at+çı** > **ɑ^{h}tdz̥i̱** “ata bakan kişi” 0102040302/07

***koːñ+çı** > **ɢojtʂɨ** “çoban, koyun veya keçiyi güten kişi” 0103030901/57;
ɢojdzᶎɨ “çoban, koyun veya keçiyi güten kişi” 0102040302/01

***satıg+çı** > **sɑdəʁdzᶎɨ** “tüccar, satıcı” 0103020302/10

***koːñ+çı+lar+ka** > **ɢojtʂɨ-leɾɣe** “çobanlara” 0103030901/57

***satıg+çı+ka** > **sɑdəʁdzᶎɨ+ʁɑ** “tüccar” 0103020302/09

Fiilin geçmiş zaman olumsuz eki **-min (<-men)**

ɢɑɾɑ-min “bakmadan” 0202031202/31

bɑɾ-min ḍə “gitmemiş” 0202030801/20

oɬ-min də “olmamış, olmadı” 0502020101/63

boɬ-min ḍə “olmamış olmadı” 0202020501/05

mɑɴ-min də “gitmemiş, gitmedi” 0502020101/235

dɑnə-min də “tanımamış, tanımadı” 0103040302/12

T/Ç 3. Kişi İstek Kipi eki **-ʁej, -ɢej, -ʁe**

oɬ-ʁeːj “olsun” 0103030702/87

tɑndərp **bɑr-ʁej** “yakıp gitsin” 0102020402/22

ɑɢɑɾ-ʁe “aydınlansın, (yolu) açık olsun” 0103010305/97

ɑ^{h}dzᶎəq **ɢɑɾɑ-ʁej** “açmayı denesin, açıp baksın” 0202030402/76

OTü. art ünlülü sözcükler -(y)V(C) yapısındaki çekim ekleri ile genişletildiğinde /y/ ünsüzünün etkisiyle çekim eklerinin ünlüleri, sözcüğün artlık niteliğine aykırılık gösterir ve BÜU bozulur.

Gelecek zaman eki **-eɾ**

***yaraş-ur** > **jɑɾɑs-eɾ** “yakışacak (nesne)” 0202030604/74

***yantur-ur** > **jɑndəɾ-eɾ** “geri verecek, döndürecek (nesne)” 0202030301/33

***yagıla-yur** > **jɑʁəɬ-eɾ** “savaşacak (durum)” 0502020101/348

***tara-yur > dɑr-eɾ** “tarayacak (nesne)” 0202030602/04

***saːna- yur > sɑn-eɾ** “sayacak(nesne)” 0103010704/10

***toːl- yur** > **tol-eɾ** “dolacak (durum)” 0103050304/08

Zarf-fiil eki **-erʁɑ**

ɑl-eɾʁɑ “almak için, alacağına” 0103010701/70

Zarf-fiil eki **-e**

***yıgla-yu > ʒiʁɬ-ẹ ʒiʁɬ-e** “ağlaya ağlaya” 0202030902/88, **jiʁɬ-e jiʁɬ-e** 0202030301/04

***ɑːŋlɑ-yu turur** > **ɑɴn-ej də** “(alışkanlık, sürekli) dinler” 0203010303/17

***kara-yu turur** > **ɢɑɾ-e də/ḍəɾ** “(alışkanlık, sürekli) bakar” 0202030105/05, 0202030105/05

***tut-a turur > tuḍ-ẹ dəɾ** “tutar, tutacak” 0103010701/104

***baːn-u turur** > **mɑn-ẹ də** “takacak, takar” 0103010302/14

T/Ç 1. Kişi İstek kipi ekleri **-en, -enə**

***olur-ayın → oːɬəɾ-ẹnə** “kalayım, kalalım” 0202030402/42

***ɪːrla-yın > jeɾɬə-ejnəː** “şarkı söyleyelim” 0103010704/01

***ɑːŋlɑ-yın** > **ɑɴn-ẹn** sɑɢən- “dinlemek istemek” 0502020101/389, 0502020101/390

***kara-yın > ɢɑɾ-ẹn** “bakayım” 0203010702/27, 0203010701/05, 0502020101/446, 0202030605/44, **ɢɑɾ-en** 0202030401/05, **ɢɑɾ-ẹn** 0202030605/44, 0203010702/27, 0203010701/05, 0502020101/446, **ɢɑɾ-in** 0202010502/20, 0502020101/405, **ɢɑɾ-ẹnə** “bakalım” 0202030605/24

***sak-ayın** > **sɑːɢ-in** “bekleyeyim” 0202010502/16

***baŋ-ayın > mɑɴ-enə** “gidelim” 0202030402/53

***yagıla-yın > jɑʁəɬɑs-in** “savaşayım” 0502020101/260

Yukarıda gösterilen aykırılıklar dışında, bazı istisnaî aykırılık durumlarına da rastlanmıştır.

Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında OTü. ön ünlülü sözcükler bazen art sıraya geçmesine rağmen, ön sıradan ünlülü ekleri veya yeniden uyum sağlayarak art ünlülü ekleri aldığı görülür. Tersi yönde durumlar da vardır, yani OTü. art ünlülü sözcükler, çeşitli sebeplerle ön sıraya geçmesine rağmen, art sıradan ünlülü ekleri veya yeniden uyum sağlayarak ön ünlülü ekleri alabilirler:

Ö+Ö → A+Ö

***yöːr-geç** > **joɾ-ɣe** "düğme vs nesneyi çözüp" 0103020302/15

***biːn-geç** > **mən-gẹ̈ş** "binip" 0102020303/23

Ö+Ö → A+A

***biːn-ip** > **mən-əq** ɢɑɾo "binip bakmak" 0103010502/06

***biːn-ip** > **mən-əp bɑɾ** "biniyor" 0202010201/05

A+A → Ö+A

***yıg-sar** > **ʒiʁ-sɑ** "saklasa" (Bkz. jəq- ~ jəʁ- ~ jiq- ~ jiʁ) 0502020101/430

A+A → Ö+Ö

***yum-sar** > **jim-se** "(gözü) kapatsa, yumsa" 0103030203/22

Bazen art ünlülü isim soylu sözcükler **-lar** çokluk eki ile genişletildiğinde ek ünlüsü, **-ɬɑɾ** olarak sözcüğün artlık niteliğine tâbi olmakla birlikte, BÜU'una aykırı olarak ön sıradan **-leɾ** ekini almış olarak da rastlanabilir. Bu art sıradan ünlülü sözcüklerde ön sıradan **-leɾ** ekinin gelme durumu, hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülmesine rağmen, Minhua ağızlarında daha seyrek duyulur.

***balaːlar** > **məɬɑ+ɬɑɾ** "çocuklar" 0103040601/13, 0202030402/06, 0203010303/17 ~ **məɬɑ+leɾ** 0103040601/11, 0202010301/10

***at+lar** > **ɑʰt+dɑɾ** "atlar" 0103040405/20~ **ɑʰt+leɾ** 0202030902/52

***yuːrt+lar** > **jʊʰːɾt +lẹɾ** "yurtlar" 0202020701/45

***buː+lar+nı > bə+ɬɑɾnə** 0103020304/04 ~ **bə+leɾnə** 0203010702/46

***kıːz+lar+nı > ɢəz+dẹɾnə** 0202010301/18

5.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Küçük Ünlü Uyumu da denen düzlük-yuvarlaklık veya dudak uyumuna göre, "bir sözcükte yuvarlak bir ünlüden sonra ya bir yuvarlak ünlü ya da düz-geniş ünlü bulunabilir, yani yuvarlak bir ünlüden sonra düz-dar bir ünlü bulunamaz ve düz bir ünlüden sonra da yuvarlak bir ünlü bulunamaz" (Tekin 2003: 54). Ortak Türkçenin ilk yazılı metinlerinde dudak uyumu tanıklanabilmiştir, ancak düzenli olarak uygulanan bir uyum olmadığı ve ikincil bir gelişme olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Orhon Türkçesinde yalnızca bağlama ünlülerinin ve CVC türündeki eklerin dudak uyumu kurallarına uyduğu dikkati çeker (Tekin 2003: 54). Bu bakımdan Türkçenin tarihsel ve modern Türk dilinin yazılı ve yazılı olmayan lehçeleri dudak uyumu bakımından farklı bir görünüm sergiler. Sarı Uygur Türkçesi, Ortak Türkçenin iki ve üç heceli sözcükleri ile CVC türündeki ekleri dudak uyumu veya dudak uyumu gelişmesi açısından incelendiğinde, ünlü benzeşmeleri, çeşitli ünsüz değişmeleri ve başka ses olaylarına bağlı olarak karışık bir durum gösterir.[22]

Çene açısına ve dudağın aldığı biçime göre Sarı Uygur Türkçesi ağızlarının ünlüleri düzlük-yuvarlaklık, darlık-genişlik nitelikleri bakımından **Yuvarlak-geniş**: [øː], [ø], [ø^{h}], [ø^{h}ː], [o], [oː], [ɔː], [ɔ], [o^{h}], [ɔ^{h}], [ɔ^{h}ː]; **Yuvarlak-dar**: [yː], [y], [ʉː], [ʉ], [ʉ^{h}], [uː], [u], [ŭ], [u^{h}], [ʊː], [ʊ], [ʊ^{h}], [ʊ^{h}ː]; **Düz-geniş**: [ɑː], [ɑ], [ă],[ɑ^{h}ː], [ɑ^{h}], [aː], [a], [a^{h}], [əː], [ə], [ă], [ə^{h}], [æ], [eː], [e], [eː^{h}], [e^{h}], [e̯ː], [e̯], [ĕ], [ĕ̯], [e̯^{h}], [e̯^{h}ː]; **Düz-dar**: [i], [iː], [ɨ], [ɯː], [ɯ] olarak bir dağılım gösterir.

Ortak Türkçede ilk hece dışındaki hecelerde geniş yuvarlak /ö, o/ ünlülerinin bulunup bulunmadığı konusu hâlâ tartışmalıdır. Böyle ilk heceden sonra geniş-yuvarlak ünlülü kurulan sözcüklerin Sarı Uygur Türkçesindeki denklerinde farklı dağılımlar göstermesi, konunun yeterli bir biçimde açıklamasına yardımcı olmaz. Sarı Uygur Türkçesindeki [ʊ], [ʊ^{h}] ünlüleri ise ikincil gelişmelerle ortaya

[22] KÜU hakkında ayrıca bkz. Brendemoen (1977-79:223-240).

çıkmışlardır. Sarı Uygur Türkçesinde Ortak Türkçe ve Orhon Türkçesine aykırı olarak zaman içinde ortaya çıkan tek biçimli eklerin varlığı da dudak uyumunun gelişmesini engelleyen etkenlerden biri olarak gözükmektedir.

Bu çerçevede, Ortak Türkçenin ***oː+u**, ***o+u, *o+a, *oː+ı, *o+ı**, ***uː+u, *u+u, *uː+a, *u+a, *uː+ı, *uː+ı, *öː+ü, *ö+ü, *öː+e, *ö+e, *ö+i, *üː+ü, *ü+ü, *üː+e, ü+e, *üː+i, *ü+i** iki heceliler ***o+u+ı, *o+u+u, *o+u+a, o+a+ı, *o+a+u, *u+u+a, *uː+a+a, *u+a+ı, *ö+ü+ü, *ü+e+ü** ünlü dizilerine sahip iki, üç veya daha çok heceli OTü. sözcükler, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında dudak uyumu veya dudak uyumunun gelişmesi bakımından şöyle bir manzara sergiler:

İki Heceliler

Yuvarlak+Yuvarlak

OTü. ***oː+u, *o+u, *uː+u, *u+u, *ö+ü, *üː+ü**, ***ü+ü** dizilerine sahip sözcükler Sarı Uygur ağızlarında kendi niteliğini korumakla birlikte daralma, açılma, genişleme ve art sıraya geçme gibi ses olaylara uğramasından sonra yuvarlak niteliğinin korunmasıyla dudak uyumu korunmuştur. Bununla birlikte, Sarı Uygur ağızlarında ilk hecelerdeki yuvarlak ünlülerin kendi yuvarlak niteliğinin korunması ve ilk hece dışındaki hecelerde OTü. /*ü/ ve /*u/ yuvarlak ünlülerin yaygın bir şekilde düzleşmesiyle dudak uyumunun dışına çıkıldığı görülür. Bu durum aynı sözcük üzerinde de görülür, bazen aynı kişinin konuşmasında da rastlanabilir, ancak ilk hece dışındaki yuvarlak ünlülerin düzleşmesi Minghua ağızlarında daha belirgindir

OTü. ***ö+ü** dizisine sahip olan OTü. ***sögüt** "söğüt" sözcüğü Minghua ağzında OTü. ***saːp** "sap" (ED 782b) ile birlikte "kuyudan su almak için söğüt dalında yapılmış kovanın sabı" anlamında kullanıldığında, tek heceye kadar düşer (Bkz. aşağı). İlk hece dışındaki /ü/, /u/ ünlülerinin bazen /*y/'nin etkisiyle ön sıraya geçerek düzleştiği örneklerine de rastlanır: OTü. ***ü+ü** ünlü dizisine sahip OTü. ***küküy** "teyze" sözcüğü söz sonunda bulunan /*y/ ünsüzünün etkisiyle ön sıraya geçerek Dahe ağızlarında **u+e** olarak kaydedilmiştir, bu gelişmede /e/'nin daralmasıyla hem Minghua hem Dahe ağızlarında **u+i** olarak gelişerek dudak uyum

dışına çıkar. Söz içi OTü. /y/ ünsüzü komşuluğunda ve onun etkisiyle OTü. ***oː+u** dizisine sahip OTü. ***oːyun** "oyun" sözcüğünün Dahe ağızlarında **o+i** dizisine geliştiği görülür. OTü. ***ü+ü** ünlü dizisine sahip bir sözcük (OTü. ***üçünç**), sonda ünlü türemesiyle **u^{h}+u+ɨ** dizisine geçerek dudak uyumu dışında kalır.

Ortak Türkçede ve ona göre Eski Türkçede ilk hece dışındaki hecelerde geniş-yuvarlak ünlü /o/, /ö/'nün olduğunu kabul eden araştırmacılarca /o/~ /ö/'lü okunan veya yeniden yapılandırılan sözcükler arasında görülen OTü. ***o+u** ünlü dizisine sahip OTü. ***ortu** (veya ***orto**) "orta" sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. ***o+u(~ o) → o^{h}+ɑ~ ɔ+ɑ~ u+ɑ~ u^{h}+ɑ** olarak görülür. OTü. ***öː+ü** ünlü dizisine sahip OTü. **böːlük* (veya **bölök*) "bölük" sözcüğü Dahe ağızlarında OTü. ***öː+ü(~ ö) → ø+e** olarak dudak uyumunu sağlamıştır.

Bu belirtilen durumlar dışında hem Minghua hem Dahe ağızlarında dudak uyumuna sahip sözcüklerin ilk hece dışındaki hecelerde /u/, /ü/ ünlülerinin düzleşmesiyle dudak uyumu bozulmuş olup tekrar geriye benzeşme yoluyla ilk hecedeki yuvarlak ünlülerin düzleşmesiyle dudak uyumuna girer: OTü. ***u+u → u+ə → ə+ə,** OTü. ***u+u → u+u~ u+ə~ ə+ə**; OTü. ***ü+ü → ə+ə,** OTü. ***ü+ü → i+ə.**

Dudak uyumunun korunması:

OTü. ***oː+u**, ***o+u** → SUM **ɔ+u~ ɔː+uː** (SUMYğ **o+u~ oː+u)**; SUD **o+u~ ɔ+u~ ɔ^{h}+u**

OTü. ***hoːtuŋ** "odun" → **[oduŋ]** "ay.", [odəŋ]~ [oːdəŋ]

OTü. ***ogul** "oğul" → **[oʁuɬ]** "ay." [ɔːʁuːɬ]~ [ɔʁuɬ]~ [oːʁəːɬ]~ [oːʁəɬ]~ [oʁəɬ]~ [əʁoɬ]

OTü. ***ołur-** "oturmak" → **[ołuɾ-]** "kalmak, yaşamak, oturmak" **[oːłuɾ-]~** [ołəɾ-] [ołər-]~ [oːłəɾ-]~ [ołəːɾ-]~ [ołə^{h}ɾ-]~ [oːɾ-]~ [oɾ-]~ [βoɾ-]

OTü. ***tokuz** "dokuz" → **[do^{h}qus]** "ay." **[dɔχqus]~ [dɔ^{h}qus]~ [d̥ɔ^{h}qus]~ [ʈɔχqus]~** [dɔqəs]~ [dɔχqəs]~ [dɔ^{h}qəs]~~ [d̥o^{h}qəs]~ [ʈoχqəs]~ [doχəs]

OTü. ***yogur-** "yoğurmak" → [**joʁuɾ-]** "ay." [joʁəɾ-]~ [joʁər-]

OTü. ***yogurt** "yoğurt" **yuğrut** → **[joʁuɾt]** "ay."

OTü. ***koŋur** "kahverengi" → **[ɢɔNuɾ]** "ay." [ɢoːNəɾ]~ [ɢɔːNəɾ]~ [ɢɔNəɾ]

OTü. ***sokul-*** “sokulmak” → **[sɔɢuɬ-]** “ay.”

OTü. ***u+u*** → SUM **u+u ~ u^{h}+u ~ ʊ^{h}+u**; SUD **u+u ~ u+uː ~ ʊ+uː**

OTü. ***sugur*** “marmot” → **[suʁuɾ]** “ay.” **[suʁuːɾ]**

OTü. ***urug*** “uruk, boy” → **[uɾuʁ]┣ [uɾuχ]┣ [uɾuq]┣** [oɾəq]┣ [oɾəʁ]┣ [oɾuʁ] ~ [ɔɾəʁ]┣ [ʊɾəʁ]┣ [uɾəq]┣ [uɾəʁ]

OTü. ***uzun*** “uzun” → **[uzun]** “ay.” **[ʊzuːn]┣ [uzuːn]┣** [uzən]

OTü. ***kudruk*** “kuyruk” → **[ɢuzuɾɢ]** “ay.” [ɢuzəɾq]┣ [ɢʊzəɾq]

OTü. ***kulun*** “kulun, tay” → **[quɬun]** “ay.” **[χuɬun]┣** [quɬən]

OTü. ***u+u*** → SUMYğ, SUD **u+u ~ o+u**

OTü. ***urug*** “uruk, boy” → **[oɾuʁ]** “ay.” [uɾuʁ]~ [oɾəq]~ [oɾəʁ]~ [ɔɾəʁ]~ [ʊɾəʁ]┣ [uɾəq]┣ [uɾəʁ]┣ [uɾuχ]┣ [uɾuq]

OTü. ***öː+ü, *ö+ü*** → SUM **ø+y ~ ø+ʉ**; SUD **ø+y ~ ø+yː ~ ø+ʉ ~ ø^{h}+y ~ ø^{h}+ʉ**

OTü. ***öl-ür-*** “öldürmek” → **[ølyɾ-]** “kesmek, öldürmek”~**[øɬuɾ-]┣ [ølyxɾ-]┣ [jøɬuɾ-]┣ [jølyɾ-]┣** [øɬəɾ-]┣ [øɬə^{h}ɾ-]┣ [øɬuɾ-]

OTü. ***böːlük~ *bölök*** “bölük, kısım” → **[pølʉk]** “ay.” **[ɸølʉk]** ~ [pʉɬəg]┣ [ɸølek]┣ [pʉɬəg]

OTü. ***köŋül*** “gönül” → **[gøŋyɬ]** “ay.” **[gøŋyː]┣ [gøŋʉɬ]┣** [gøŋəɬ]┣ [gyŋʉɬ] ~ [gioŋəɬ]

OTü. ***köç-ür-*** “göç etmesine yardım etmek” → **[gø^{h}ʤyɾ-]** “ay.” [gødʒiɾ-]┣ **[**kødʒiɾ-]

OTü. ***sögül-*** “ateşte pişirmek” → **[søɣyɬ-]** “ay.” **[søɣʉɬ-]** ~ [soɣəɬ-] ~ [soɣuɬ-]┣ [søɣuɬ-]┣ [søɣu^{h}ɬ-]

OTü. ***ö+ü*** → SUMYğ **ø+u**; SUD **ø+u ~ ø+u^{h} ~ ø^{h}+u**

OTü. ***öl-ür-*** “öldürmek” → **[øɬuɾ-]** “kesmek, öldürmek” [ølyɾ-] ~[øɬuɾ-]~ [ølyxɾ-]┣ [jøɬuɾ-]┣ [jølyɾ-]┣ [øɬəɾ-]┣ [øɬə^{h}ɾ-]

OTü. ***sögül-*** “ateşte pişirmek” → [søɣuɬ-]~ “ay.” [søɣu^{h}ɬ-]~ [søɣyɬ-] ~[søɣʉɬ-]┣ [soɣəɬ-]┣ [soɣuɬ-]┣

OTü. ***kötür-** “kaldırmak” → **[gøʰdurˑ-]** “ay.” **[gøʰḍurˑ-]** ~ **[g̊øʰdurˑ-]** ~ [gøʰdyrˑ-]ˎ [gøʰdərˑ-]ˎ [gøʰdʉrˑ-]ˎ [gøʰḍərˑ-]ˎ[gøʰḍʉrˑ-]

OTü. ***ö+ü** → SUMYğ **u+u ~ uː+u ~ ʊʰ+u ~ ʊ+u**; SUD **u+u ~ uʰ+u ~ uʰ+uː ʊ̃ +u**

OTü. ***ögür** “sürü” → **[uɣurˑ]** “ay.” [uɣərˑ]

OTü. ***öküz** “öküz, sığır” → **[uʰkus]** “ay.” **[uʰg̊uːs]**~ **[uʰg̊us]**~ **[uʰk̦uːs]** ~**[uʰk̦us]**ˎ **[ʊʰkus]**ˎ [uːk̦us]ˎ [guːs]ˎ [kus]ˎ [k̦us]

OTü. ***öŋdün** “doğu” → **[undun]** “ay.” 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

OTü. ***özüt** “ruh” → **[uzut]** “ay.” [uzət]

OTü. ***ö+ü** → SUD **y+y ~ y+ʉ̵**

OTü. ***bögür** “böbrek” → **[pyɣyrˑ]** “ay.”

OTü. ***örü** “yukarı” → **[jyrˑʉ̵]** “ay.” [jyrˑə]ˎ[jørˑə]ˎ [jorˑə]ˎ [jøːrˑ]ˎ [jøːrˑə]ˎ [jørˑ] ~ [jøry]ˎ [jørʉ]ˎ [jʉrˑ]ˎ [jʉrˑə]ˎ [jyːrˑə]ˎ [jyrˑ]

OTü. ***ö+ü** → SUM **o+u**

OTü. ***sögül-** “ateşte pişirmek” → **[soɣuɬ-]** “ay.” [søɣyɬ-] ~ [soɣəɬ-] ~ [søɣuɬ-]ˎ [søɣʉɬ-]ˎ [søɣuʰɬ-]

OTü. ***üː+ü, *ü+ü** → SUMYğ, SUD **u+u ~ u+uː**

OTü. ***üntür-** “çıkartmak, yükselmek” → **[unduɾ-]** “ay.” **[unḍuɾ-]** ~ [ʊndərˑ-]ˎ [undərˑ-]ˎ [unḍəʰɾ-]

OTü. ***kümüş** “gümüş” → **[gumus]** “ay.” **[gumuːs]**~ [gumərːs]~ [guməs]~ [gəməs]

OTü. ***süŋük** “kemik” → **[suŋuk]** “kemik, boy” **[soŋug̊]** ~ **[suŋuːk]** ~ [səmək]ˎ [soŋug]ˎ [sɔŋuk] ~ [sɔNug]

OTü. ***tüşür-** “inmesine yardım etmek” → **[tusuɾ-]** “ay.” **[ʇusuɾ-]**ˎ [tusərˑ-] ~ [ʇusərˑ-]

OTü. ***ü+ü** → SUD **o+u ~ oː+u ~ ɔ+u**

OTü. ***büñüz** “boynuz” → **[moŋus]** “ay.” **[moːus]** ~ **[moːŋus]** ~[moːs] ~ [moŋs˧] [mos˧] [mɔːs˧] [muŋus]

OTü. ***süŋük** “kemik” → **[sɔŋuk]** “ay.” **[soŋuɡ]** ~ **[soŋug]** ~ [suŋuk] ~ [suŋuːk˧] [sɔNug˧] [səmək]

*İlk hece dışındaki hecelerde OTü. /*ü/ ve /*u/ ünlülerin düzleşmesiyle dudak uyumunun dışına çıkma:*

OTü. ***oː+u,** ***o+u** → SUM **o+ə ~ oː+ə ~ o+əː ~ o^{h}+ə ~ ɔ+ə ~ ɔː+ə ~ ɔ^{h}+ə**; SUD **o+ə ~ oː+ə ~ o+əː ~ o^{h}+ə ~ o+ə^{h} ~ ɔ+ə**

OTü. ***ołur-** “oturmak” → **[ołəɾ-]** “kalmak, yaşamak, oturmak” **[ołər-]~ [oːłər-]˧ [ołəːɾ-]˧ [ołə^{h}ɾ-]˧** [ołuɾ-]˧ [oːłuɾ-]˧ [oːɾ-]˧ [oɾ-]˧ [βoɾ-]

OTü. ***hoːtuŋ** “odun” → **[odəŋ]** “ay.” [oːdəŋ]˧ [oduŋ]

OTü. ***boduğ** “boya” → **[bozəq]** “ay.”

OTü. ***koltuk** “koltukaltı” → **[Go^{h}ɬdəq]** “ay.” **[Go^{h}ɬḍəq]** ~ **[Gɔɬḍəq]** ~ **[Gɔ^{h}ɬdəq]˧ [Ḡɔ^{h}ɬḍəq]**

OTü. ***yogun** “kalın” → **[joʁən]** “ay.” [**joʁəːn]**

OTü. ***koŋur** “kahverengi” → **[GoːNəɾ]** “kahverengi, mor” [GəNuɾ] ~ **[GɔːNəɾ]˧ [GɔNəɾ]**

OTü. ***tokuz** “dokuz” → **[dɔqəs]** “ay.” **[dɔ^{h}qəs]** ~ [do^{h}qus] ~ [dɔqus] ~ [dɔχqəs]˧ [dɔχqus]˧ [dɔ^{h}qus]˧ [ḍo^{h}qəs]˧ [ḍɔ^{h}qus]˧ [ʈoχqəs]˧ [ʈɔχqus]

OTü. ***oː+u** → SUM, SUD **o+i**

OTü. ***oːyun** “oyun” → **[ojin]** “oyun, şaka”

OTü. ***uː+u,** ***u+u** → SUM **u+ə ~ u^{h}+ə ~ ʊ+ə ~ ʊ^{h}+ə**; SUD **u+ə ~ uː+ə ~ u^{h}+ə**

OTü. ***kudruk** “kuyruk” → **[Guzəɾq]** “ay.” **[Gʊzəɾqˬ]** [GuzuɾG]

OTü. ***tulum** “tulum” → **[tułəm]** “ay.”, **[tułənˬ]** [tułum]˧ [tułuːm]˧ [tułun]

OTü. ***tumşuk** “gaga” → **[dumsəʁ]** “dudak” **[dumsəq]** ~ [dumsuʁ] ~ [dəmsəʁ]

OTü. ***tuzgu** “yolcuya verilen hediye, yemek” ED 573b → **[duzɢə]** “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin mola” **[duːzɢəʃ] [duːzʁəʃ]** [duzɢu]~ [duzɢ̟u]

OTü. ***urug** “uruk, boy” → **[oɾəʁ]** “ay.”~ **[oɾəq]~[ɔɾəʁ]**~[oɾuʁ]~ [uɾuʁ]~ [ʊɾəʁ]~ [uɾəq]~ [uɾəʁ]~ [uɾuχ]~ [uɾuq]

OTü. ***u+u** → SUM **o+ə~ u+ə~ ɔ+ə**; SUD **ɔː+ə**

OTü. ***urug** “uruk, boy” → **[oɾəʁ]** “ay.”~ **[oɾəq]~[ɔɾəʁ]**~[oɾuʁ]~ [uɾuʁ]~ [ʊɾəʁ]~ [uɾəq]~ [uɾəʁ]~ [uɾuχ]~ [uɾuq]

OTü. ***suktu** “sucuk” → **[sɔqdə]** “ay.”~ **[sɔːqdə]**

OTü. ***ö+ü** → SUM, SUD **yː+ə~ y+ə**

OTü. ***örü** “yukarı” → **[jyɾə]** “ay.”~ **[jyːɾə]**~ [jøɾə]~ [joɾə]~ [jøːɾ]~ [jøːɾə]~ [jøɾ]~[jøry]~ [jøɾʉ]~ [jʉɾ]~ [jʉɾə]~ [jyɾ]~ [jyɾʉ]

OTü. ***tökül-** “dökülmek” → **[tyxgəɬ-]** “ay.” **[d̥yxgəɬ-]**

OTü. ***çökür-** “diz çöktürmek” → **[ʧygəɾ-]** “ay.”

OTü. ***ö+ü** → SUM **ø+ə~ øʰ+ə~ ø+əʰ**; SUD **ø+ə~ øː+ə~ øʰː+ə~ øʰ+ə**

OTü. ***köküz** “göğüs” → [**køʰkəs]** “sırtın üst kısmı” [kyxkəs]~ [k̟yxkəs]~ [k̟yxk̟əs]

OTü. ***töktür-** “dökmesine yardım etmek” → **[døʰːkdəɾ-]**

OTü. ***kötür-** “kaldırmak” → **[gøʰd̥əɾ-]** “götürmek, sırtına almak” **[gøʰdəɾ-]**~ [gøʰdyɾ-]~ [gøʰduɾ-]~ [gøʰdʉɾ-]~ [gøʰd̥uɾ-]~ [gøʰd̥ʉɾ-]~ [gøʰduɾ-]

OTü. ***öː+ü, *ö+ü** → SUD **ø+e~ ø+i**

OTü. ***böːlük~ *bölök** → **[ɸølek]** “ay.” [pølʉk]~ [pʉłəg]~ [ɸøluk]

OTü. ***köçür-** “göç etmesine yardım etmek” → **[gødʒiɾ-]** “ay.” **[kødʒiɾ-]**~ **[**gøʰdʒ̟yɾ-]

OTü. ***ö+ü** → SUMHr **o+e**

OTü. ***sögüt** “söğüt” → **[soet]+sap** “ay.” [søj]+sap ~ [søjt]+sap ~ [søɣʉt]~ [sʉɣət]~ [sʉɣut]~ [sø:ɣət]~ [søɣət]

OTü. ***öː+ü** → SUD **ʉ+ə**

OTü. ***böːlük~ *bölök** “bölük, kısım” → **[pʉɬəg]** “ay.” [pølʉk]~ [ɸølʉk]~ [ɸølek]

OTü. ***ö+ü** → SUM SUD **o+ə ~ u+ə**

OTü. ***özüt** “ruh” → **[uzət]** “cin, kötü ruh” [uzut]

OTü. ***örü** “yukarı” → **[joɾə]** “ay.” [jøɾ] ~ [jøɾə]~ [jø:ɾ]~[jø:ɾə]~ [jøɾy]~ [jøɾʉ]~ [jʉɾ]~ [jʉɾə] ~ [jy:ɾə] ~ [jyɾ] ~ [jyɾə]~ [jyɾʉ]

OTü. ***sögül-** “ateşte pişirmek” → **[soɣəɬ-]** “ay.” [soɣuɬ-] ~ [søɣyɬ-] ~ [søɣuɬ-]~ [søɣʉɬ-]~ [søɣu^{h}ɬ-]

OTü. ***ö+ü** → SUM **io+ə**

OTü. ***köŋül** “gönül” → **[gioŋəɬ]** “ay.” [gøŋyɬ] ~ [gøŋəɬ]~ [gøŋy:]~ [gøŋʉɬ] ~ [gyŋʉɬ]

OTü. ***üː+ü, *ü+ü** → SUM **u+ə ~ u+əː ~ u+ə^{h}**; SUD **ʊ+ə ~ u+ə**

OTü. ***üntür-** “çıkartmak, yükselmek” → **[undəɾ-]** “ay.” **[ʊndəɾ-] ~ [unḍə^{h}ɾ-]**~ [unduɾ-]~ [unḍuɾ-]

OTü. ***kümüş** “gümüş” → **[gumәs]** “ay.” **[gumәːs]**~ [gumus]~ [gumuːs]~ [gəməs]

OTü. ***tüşür-** “inmesine yardım etmek” → **[ʇusəɾ-]**~ **[tusəɾ-]**~ [tusuɾ-]~ [ʇusuɾ-]

OTü. ***tütün** “duman, sigara” → **[tuʇən]** “ay.” [tuʇun]~ [tudun]

OTü. ***ü+ü** → SUM, SUD **y+ə**

OTü. ***yügün** “gem, dizgin” → **[jyɣən]** “ay.” **[ʒyɣən]** 0202030902/48

OTü. ***ü+ü** → SUM **u+i**; SUD **u+e ~ u+i**

OTü. ***küküy** “teyze” → **[guɣe]** “ay.” **[guɣi]**

OTü. ***o-u (?~ *o-o)** *dizisine sahip sözcükteki dudak uyumu:*

OTü. ***o+u**, ? OTü**. /*o+o/** → SUM **oʰ+ɑ**, **ɔ+ɑ, u+ɑ**; SUD **o+ɑ, oʰ+ɑ, u+ɑ, uʰ+ɑ**

OTü. ***ortu** ~ ***orto** “orta” → **[oʰɾdɑ]** “ay.” [**χɔɾdɑ]** ~ [**uʰɾdɑ]** ~ **[oʰdɑ]** ~ **[ɸuɾdɑ]** ~ **[oʰɾḍɑ]** ~ **[ɸuɾḍɑ]**

OTü. *-nç *ünsüz kümesinde ünlü türemesiyle dudak uyumunun dışında kalma:*

OTü. ***ü+ü** → SUM, SUD **uʰ+u+i̱**

OTü. ***üçünç** “üçüncü” → **[uʰdzu̱ndzi̱]** “ay.”

Tekrar dudak uyumuna girme:

OTü. ***u+u** → SU. ***u+ə** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***tumşuk** “gaga” → **[dəmsəʁ]** “dudak” ~ [dumsuʁ] ~ [dumsəʁ] ~ [dumsəq]

OTü. ***utru** “karşı” → **[fədəɾ]** “karşı, ön” ~ **[fəḍəɾ]** ~ [uʰduɾ] ~ [uʰdəɾ] ~ [odəɾ] ~ [ʊʰduɾ] ~ [ʊʰɬdəɾ] ~ [ɸudəɾ] ~ **[**ɸuduɾ] ~ [ɸudur] ~ [ɸuḍəɾ] ~ [ɸuḍuɾ] ~ [fuduɾ]

OTü. ***yultuz** “yıldız” → **[jəɬ̪təs]** “ay.” ~ [jyɬ̪təs] ~ [jʊɬtə̆s] ~ [jyɬdəs]

OTü. ***u+u** → SUM **i+ə**

OTü. ***yumul-** “kapanmak” → **[jiməɬ-]** “(gözü) kapanmak”

OTü. ***ü+ü** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***süŋük** “kemik” → **[səmək]** “ay.” [suŋuk] ~ [soŋug] ~ [sɔŋuk] ~ [soŋug] ~ [suŋuːk] ~ [sɔɴug]

OTü. ***bütgür-*** “tamamlanmasına yardım etmek” → **[pətgəɾ-]** “ay.” [putgəɾ-]˻ [ɸutgəɾ-]

OTü. ***kümüş*** “gümüş” → **[gəməs]** “ay.” [guməs]~ [gumə:s] [gumus]~ [gumu:s]

OTü. ***ü+ü** → SUM **i+ə***

OTü. ***yümül-*** “yumulmak” → **[jimət̵-]** “(gözü) kapanmak”

Söz başındaki ünlülerin eriyip sıfırlanması, açık veya kapalı hece konumunda akıcı /*r/’den sonra ünlülerin düşmesi (OTü. ***u+u** → **u,*** OTü. ***ö+ü** → **øː~ ø~ yː~ ʉ),*** söz içi veya söz sonunda ünlü silinmeleri veya ünsüz düşmeleri (OTü. ***oː+u** → **o~ oː),*** söz içinde ünlü ve ünsüz kaynaşması (OTü. ***ü+ü** → **u~ oː~ o~ ɔː)** gibi ses değişmeleri yoluyla tek heceye indiği de görülür:

OTü. ***o+u** → SUD **o, oː***

OTü. ***bodu-*** “boyamak” → **[boz-]** “ay.”

OTü. ***oɬur-*** “oturmak” ED 150a → **[oːɾ-]** “ay.” **[oɾ-]** [oɬuɾ-]~ [oɬəɾ-]~ [oːɬuɾ-]˻ [oːɬəɾ-]˻ [oɬəːɾ-]˻ [oɬəɾ-]~ [oɬə^{h}ɾ-]˻ [βoɾ-]

OTü. ***u+u** → SU. ***u+ə** → SUM, SUD → SUM, SUD **u***

OTü. ***kurut-*** “kurutmak” → **[quɾt-]** “ay.”~ **[quɾd-]**~[quɾut-]~ [quɾud-]~ [χuɾət-]

OTü. ***ö+ü** → SUMHr. **ø***

OTü. ***sögüt*** “söğüt” → **[søj]+sap** “ay.” **[søjt]+sap**~ [soet]+sap~ [søɣʉt]~ [sʉɣət]˻ [sʉɣut]˻ [sø:ɣət]˻ [søɣət]

OTü. ***ö+ü** → SUM **øː~ ø**; SUD **ø~ yː~ ʉ***

OTü. ***örü*** “yukarı” → **[jøɾ]** “ay.” **[jøːɾ]˻ [jʉɾ]˻ [jyɾ]˻** [jøɾə]˻ [joɾə]˻ [jøːɾə]˻ [jøɾy]˻ [jøɾʉ]˻ [jʉɾə]˻ [jyːɾə]˻ [jyɾə]˻[jyɾʉ]

OTü. ***ö+ü** → SUM **uː ~ u**

OTü. ***öküz** “öküz, sığır” → **[ḵus]** “ay.” **[guːs]~[kus]~** [u^{h}kus]~ [u^{h}gu:s]~ [u^{h}gus]~ [u^{h}ḵuːs]~ [u^{h}ḵus]~ [ʊ^{h}kus] [uːḵus]

OTü. ***ü+ü** → SUM **u ~ o**; SUD **u ~ oː ~ ɔː**

OTü. ***süsüş-** “boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” → **[sus-]** “ay.” [suzus]

OTü. ***büñüz** “boynuz” → **[moːs]** “ay.” **[mɔːs]~ [mos]~** [moŋs]~ [moŋus]~ [moːus]~ [moːŋus]~ [muŋus]

Yuvarlak+Düz-Geniş

OTü. ***o+a, *uː+a, *u+a, *öː+e, *ö+e, *üː+e, *ü+e** dudak uyumuna giren yuvarlak+ düz-geniş dizisine sahip sözcükler Sarı Uygur ağızlarında genellikle dudak uyumunu sağlamıştır. Benzeşme yoluyla veya bir ünsüzün etkisiyle tekrar dudak uyumunun sağlandığı durumlar da vardır. OTü. /*b/’den sonra /*uː/’nun düzleşmesiyle OTü. ***uː+a, *u+a** → **ə+ɑ ~ əː+ɑ ~ ə+ɑː~ ə^{h}+ɑ** olarak dudak uyumunu sağladığı da görülür. Söz başında /y/’nin etkisiyle art sıradan /*u/ ünlüsünün ön sıradan /i/’ye gelişerek OTü. ***u+a** → **i+ɑ** olarak dudak uyumunu sağladığına da rastlanabilir.

İleriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaşarak veya geriye doğru benzeşme yoluyla düzleşerek dudak uyumunun sağlandığı biçimler de görülür. Örneğin: OTü. ***u+a** → **u+u**; OTü. ***üː+e** → **u+ʉ**; ***ü+e** → **y+u~ y+ʉ~ e+e**; OTü. ***ö+e** → **ø+u**; OTü. ***ö+e** → **e^{h}+e**; ***öː+e** → **ə+e ~ ə+e^{h}~ ə+e̞ ~ ə+i**; OTü. ***ö+e** → **e+ə ~ e+ɯ ~ i+ɯ**; ***ü+e** → **e̞+i** olarak dudak uyumunu sağlamıştır. OTü. ***ü+e** ünlü dizisine sahip OTü. ***yürek** sözcüğünde görülen **u+eː~ u+e** dizilerinin yanında tespit edilen **ə+ə** dizisi muhtemelen kaynak kişilerin konuşma tarzından kaynaklanmaktadır. Dahe ağızlarında OTü. ***o+a** ünlü dizisine sahip OTü. **çomak** sözcüğünde görülen **i̇+ɑ~ io+ɑː** biçimleri de kaynak kişinin konuşma tarzından kaynaklanan bir durumdur.

Yuvarlak+düz-geniş dizisinde dudak uyumuna aykırılık gösteren durumları aşağıda belirtildiği gibidir:

Dahe ağızlarında OTü. ***o+a** ünlü dizisine sahip OTü. ***kolan** sözcüğünde, dizinin düzenli olarak **ɔ+ə** olarak geliştiği görülür, aynı sözcükte Minghua ağızlarında da aynı gelişme görülür. OTü. /***ñ**/'den gelişen /y/'nin etkisiyle OTü. ***u+a → u+u → u+i** gelişmesi gösteren bir örneğine de rastlanmıştır. Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*e/ ünlüsünün daralması veya daralarak art sıraya geçme eğiliminin görülmesiyle dudak uyumunun dışına çıktığı gelişmeler de görülür: OTü. ***ü+e → u+i, y+i**; OTü. ***ö+e → ʉ+i**; OTü. ***ö+e → ø+i ~ y+i**; OTü. ***ö:+e → o+i**; OTü. ***ü+e → y+ə ~ u+ə**; OTü. ***ö+e → y+ə ~ ø+ə˜ ø+ɯ˜ ø:+ɯ ~ ø:+ɯ:˜ y+ɯ**; OTü. ***ö+e → u+ə.** Ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde son hecedeki /e/'nin daralarak sıfırlanmasıyla tekleşerek OTü. ***ö+e → ŏ** gelişmesine de rastlanır. Söz sonunda /e/'nin düşmesiyle OTü. ***ü+e → y˜ o ~ ʉ ~ ɯ˜ i** olarak tekleştiği de görülür.

Dudak uyumunun korunması:

OTü. ***o+a** → SUM **o+ɑ ~ o^{h}+ɑ ~ o+ɑ:**; SUD **o+ɑ ~ o:+ɑ ~ o^{h}+ɑ ~ o^{h}+ɑ:**

OTü. ***oglak** "oğlak" → **[oɬʁɑq]** "ay." [uɬʁɑq]

OTü. ***oglan** → **[oɬʁɑn]** "oğlan, erkek çocuk" [oʁuɬan]˜ [oɬan]˜ [ʊɬʁan]˜ [uɬʁan]˜ [uɬʁɑ:n]

OTü. ***orgak** "orak" → **[oɾʁɑq]** "ay." **[o:ɾʁɑq]**

OTü. ***otag** "oda, çadır" → **[o^{h}dɑʁ]** "boy" **[o^{h}dɑq]**˜ [u^{h}dɑ]˜ **[o^{h}d̥ɑ:ʁ]**˜ **[o^{h}d̥ɑʁ]**˜ **[o^{h}d̥ɑq]**˜ **[o^{h}tɑʁ]**˜ [u^{h}dɑʁ]˜ [ɸudɑʁ]˜ [ɸudɑq]˜ [ɸʊdɑʁ]

OTü. ***yomdar-** "toplamak, bir araya getirmek" → **[jomdɑɾ-]** "ay." **[jomdɑr-]**

OTü. ***o+a** → SUD **u+ɑ ~ u^{h}+ɑ ~ ʊ+ɑ**

OTü. ***oglak** "oğlak" → **[uɬʁɑq]** "ay." [oɬʁɑq]

OTü. ***oglan** "oğlan" → **[ʊɬʁɑn]** "ay." **[uɬʁɑn]~ [uɬʁɑ:n]~** [oɬʁɑn]~ [oʁuɬan]˜ [oɬan]

OTü. ***otag** "oda, çadır" → [**u^{h}dɑʁ]** "boy", **[u^{h}dɑ]**˜ [**ɸudɑʁ]**˜ **[ɸudɑq]**˜ **[ɸʊdɑʁ]**˜ [o^{h}dɑʁ]˜ [o^{h}dɑq]˜ [o^{h}d̥ɑ:ʁ]˜ [o^{h}d̥ɑʁ]˜ [o^{h}d̥ɑq]˜ [o^{h}tɑʁ]

OTü. ***o+a** → SUM **u+ɑ ~ ʊ+ɑ**

OTü. ***odgan-** “uyanmak” → **[uzɢɑn-]** “ay.”, **[ʊzɢɑn-]**

OTü. ***çomak** “çomak” → **[dʐumɑq]** “ay.” [ʤiomɑq] ~ [ʤiomɑːq] ~ [dʐɨmɑq]

OTü. ***o+a** → SUD **iu+ɑ**

OTü. ***yota** “but” → **[jiudɑ]** “incik (küçükbaş hayvanlarda)” [jodɑ]˗ [jodɑː]

OTü. ***uː+a, *u+a** → SUM **u+ɑ ~ u+ɑː ~ ʊ+ɑ ~ ʊ+ɑː**; SUD **u+ɑ ~ uː+ɑː ~ u+ɑː**

OTü. ***uːça** “kalça, kuyruk sokumu” → **[udʐɑ]** “ay.”~ **[udʐɑː]**~ **[ʊdʐɑ]**~ [oːtʂɑ] ~ [odʐɑ]

OTü. ***uzak** “uzak” → **[uzɑq]** “ay.”~ **[uzɑːq]˗ [uzɑːɢ]**

OTü. ***kula** “kula renk” → **[ɢułɑ]** “kula, bakır renki”~ **[qułɑ]**~ **[ɢułɑː]**~ **[ɢʊłɑː]**

OTü. ***tuprak** “toprak” → [**duβɾɑq]** “ay.” 0202030902/96, **[dəɾβɑq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[duɾβɑɢ]** 0202010901/80, **[duɾɑːq]** 0103010501/04, **[duɾɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24

OTü. ***o+a** → SUM, SUD **ɔ+ə**

OTü. ***kolan** “kolan kayışı” → [**ɢɔłən]** “ay.” [**ɢołən]**

OTü. ***uː+a, *u+a** → SUM **o+ɑ**; SUD **o+ɑ ~ oː+ɑ**

OTü. ***busan-** “kederlenmek, üzülmek” → **[bosɑɴ]** < bosɑn “hava kapalı”

OTü. ***uːça** “kalça, kuyruk sokumu” → **[odʐɑ]** “ay.”~ **[oːtʂɑ]**~ [udʐɑ]~ [ʊdʐɑ]˗ **[**udʐɑː]

Benzeşme veya bir ünsüzün etkisiyle tekrar dudak uyumu girme:

OTü. ***o+a** → SUD **y+ɑ**; SUM **ẹ+ɑ**

OTü. ***yonak** “eğerin altına konulan yumuşak nesne” → **[ẹnɑq]** “keçe halı” **[jynɑq]˗** [jonɑq]˗ [joːnɑq]˗ [ojnɑq]˗ [jonɑːq]

OTü. ***uː+a, *u+a** → SUM **ə+ɑ ~ əː+ɑ ~ əʰ+ɑ**; SUD **ə+ɑ ~ əː+ɑ ~ ə+ɑː ~ əʰ+ɑ**

OTü. ***buːka** “boğa” → **[bəɢɑ]** “ay.” **[b̥əɢɑ] ~ [b̥əɢ̊ɑ]**

OTü. ***buːnda** > ***munda** “burada” → **[məndɑ]** “burada, buraya, buradan” **[bəːndɑ] ~ [bəndɑ] ~ [məndɑː] ~ [mənd̥ɑː] ~ [mənd̥ɑ] ~ [mədɑ] ~ [məndɑʰ]**

ETü. **burkan** “Burkan” → **[pəʰɾɢɑn] [pəχɾɢɑ] [pəχɾɢ̊ɑn] [pəʰɾɢ̊ɑn] [pəʰɾɢ̊ɑn] [p̥əʰɾɢɑn] [p̥əʰɾɢ̊ɑn]** [puʰɾɢɑn] [puʰɾɢ̊ɑn] [p̥uʰɾɢɑn]

OTü. ***u+a** → SUM, SUD **i+ɑ**

OTü. ***yumşak** “yumuşak” → **[jimsɑq]** “ay.”

OTü. ***yumşat-** “yumuşatmak” → **[jimsɑɾt-]** “ay.” **[jimsɑɾd-]**

OTü. ***yundak** “at tezeği” → **[jindɑq]** “ay.”

OTü. ***ö+e** → SUM **e+ə ~ e+ɯ**; SUD **e+ɯ**

OTü. ***kömeç** “külde pişirilen çörek” → **[kemtsə]** “çörek” **[kemzɯ] ~ [kemʣɯ]** [kømʣɯ] [køːmtsɯː] [kømzɯ] [kømtsɯ] [kømzɯ] [kymzɯ] [kimʣɯ]

OTü. ***ö+e** → SUM **eʰ+e**

OTü. ***öpke** “akciğer” → **[eʰkbe]** “ay.” [øʰkbe] ~ [øʰkb̥e] [øʰkb̥̩e] ~ [yxkb̥e] ~ [jøʰkb̥̩e]

OTü. ***ö+e** → SUM **ă+ɑ**; SUD **ə+ɑ ~ ă+ɑ**

OTü. ***ösne-** “benzemek” → **[əsdɑ-]** “ay.” **[ăsdɑ-]** ~ [ăsd-] ~ [əsd-] ~ [usdɑ-] ~ [usd-] ~ [ŭsdɑ-] ~ [sud-]

OTü. ***öː+e** → SUM **ə+e ~ ə+eʰ ~ ə+i**; SUD **ə+e̞ ~ ə+i**

OTü. ***öːrle-** “yükselmek” → **[ərle-]** “ay.” [**ərleʰ-**] ~ **[ərli-]**

OTü. ***öːrlet-** → [**ɘɾlet-]** “ayakta durmasına yardım etmek” **[ɘɾled-]**~[**ɘɾlẹt-]** ~ [**ɘɾlid-]**

OTü. ***ü+e** → SUD **ẹ+i**

OTü. ***tümen** “on bin” → **[tẹmin]** “ay.”

OTü. ***u+a** → SUD **u+u**

OTü. ***tuñag** “toynak” → **[dujuʁ]** “ay.” [dujiʁ]

OTü. ***üː+e** → SUD **u+ʉ**

OTü. ***üːleş-** “üleşmek, paylaşmak” → **[ulʉs-]** “ay.”

OTü. ***ü+e** → SUM **y+u ~ y+ə ~ u+ə ~ e+e**; SUD **y+ʉ ~ y+ə ~ ʉ+e ~ u+ə ~ e+e**

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” → **[yzə]** “ay.” **[jyzə]**~ **[yzʉ]**~ **[jyzʉ]**~ **[yzu]**~ **[jysə]**~ **[ʉze]**~ **[eze]**~ **[uzə]**~ [yz]~ [ys]~ [ʒys]~[jys]~ [jyz]~ [ʉz]~ [uz]~ [ji]~ [jos]~ [yze]~ [jyze]

Dudak uyumu korunmakla birlikte geniş ünlülerin daralmasıyla dudak uyumunun bozulması:

OTü. ***u+a** → SUM, SUD **u+i**

OTü. ***tuñag** “toynak” → **[dujiʁ]** “ay.” [dujuʁ]

OTü. ***ö+e** → SUM, SUD **ø+e ~ ø^{h}+e ~ ø+ẹ ~ ø^{h}+ẹ ~ ø+i**

OTü. ***öpke** “akciğer” → **[ø^{h}kbe]** “ay.” **[ø^{h}kb̥e]** ~ **[ø^{h}kb̥ẹ]** ~ **[jø^{h}kb̥ẹ]** ~ [yxkb̥e]~ [e^{h}kbe]

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” → **[ɵrɣen-]** “ay.” **[ɵrɣẹn-]**~ **[ɵrɣiŋ-]**~ **[jɵrɣen-]** ~ **[jɵrɣẹŋ-]**~ [urɣeŋ-]~ [ʉrɣen-]~ [ʉrɣẹn-]~ [ʉrɣin-]~ [jorɣin-]

OTü. ***örget-** “öğretmek” → **[ɵrɣet-]** “ay.” **[jɵrɣed-]**~ **[jɵrɣẹt-]**~[**jɵrɣẹd-]**~ [ørɣud-]~ [urɣət-]~ [urɣet-]~ [ʉrɣet-]~ [ʉrɣẹt-]~ [ʉrɣed-]~ [ʉrɣẹd-]~ [jørɣəd-]~ [jyrɣit-]

OTü. ***örme** “örgü” → **[øɾmẹ]** “ay.” **[høɾmẹ]˜ [jøɾmẹ]˜ [jøɾmi]˜ [jørmi]** [joɾmi]˜ [iɾmi]

OTü. ***öː+e, *ö+e** → SUM **y+e˜ y+e^{h}˜ y+ẹ˜ y+i**; SUD **y+ẹ**

OTü. ***özek** “çekirdek” → **[yzẹk]**

OTü. ***kö:ker-** “göğermek, gök rengine dönüşmek” → **[gygeɾ-]** “ay.” [**gygẹɾ-]˜ [gyge^{h}ɾ-]˜** [gygəɾ-]

OTü. ***töşek** “döşek” → **[tysẹk]** “ay.” **[ʇysẹk]**

OTü. ***öpke** “akciğer” → **[yxkb̯e]** “ay.” [ø^{h}kbe]˜ [ø^{h}kb̯e]˜ [ø^{h}kb̯ẹ]˜ [e^{h}kbe] ˜ [jø^{h}kb̯ẹ]

OTü. ***örget-** “öğretmek” → **[jyɾɣit-]** “ay.” [øɾɣet-]˜ [øɾɣud-]˜ [uɾɣət-]˜ [uɾɣet-]˜ [ʉɾɣet-]˜ [ʉɾɣẹt-]˜ [ʉɾɣed-]˜ [ʉɾɣẹd-]˜ [jøɾɣəd-]˜ [jøɾɣed-]˜ [jøɾɣẹt-]˜ [jøɾɣẹd-]

OTü. ***öː+e** → SUM **y+ə**

OTü. ***kö:ker-** “göğermek, gök rengine dönüşmek” → **[gygəɾ-]** “ay.” [gygeɾ-]˜ [gygẹɾ-] [gyge^{h}ɾ-]

OTü. ***ö+e** → SUM **ø+u˜ ø+ə**

OTü. ***örget-** “öğretmek” → **[øɾɣud-]** “ay.” **[jøɾɣəd-]˜** [øɾɣet-]˜ [uɾɣət-]˜ [uɾɣet-]˜ [ʉɾɣet-]˜ [ʉɾɣẹt-]˜ [ʉɾɣed-]˜ [ʉɾɣẹd-]˜ [jøɾɣed-]˜ [jøɾɣẹt-] ˜[jyɾɣit-]˜ [jøɾɣẹd-]

OTü. ***ö+e** → SUM **ø+ɯ**; SUD **ø+ɯ˜ øː+ɯ˜ øː+ɯː**

OTü. ***kömeç** “külde pişirilen çörek” → **[kømʤɯ]** “çörek” **[køːmtsɯː]˜ [køːmʤɯ]˜ [kømtsɯ]˜ [kømzɯ]˜** [**keːmʤɯ]˜** [kemtsə]˜ [kemzɯ]˜ [kemʤɯ]˜ [kymzɯ]˜ [kimʤɯ]

OTü. ***ö+e** → SUD **u+e˜ u+ə˜ u^{h}+e˜ ʉ+e˜ ʉ+i**

OTü. ***kögen** “hayvanı boynundan bağlamak için kullanılan ip” → **[k̯u^{h}gen]** “ay.” [ko^{h}geːn]

OTü. ***örgen-** “öğrenmek” → **[ʉɾɣẹn-]** “ay.” **[uɾɣeŋ-]˜ [ʉɾɣen-]˜[ʉɾɣin-]˜** [øɾɣen-]˜ [øɾɣẹn-]˜ [øɾɣiŋ-]˜ [joɾɣin-]˜ [jøɾɣen-]˜ [jøɾɣẹŋ-]

OTü. ***örget-*** “öğretmek” → **[uɾɣet-]** “ay.” **[uɾɣət-]~ [ʉɾɣet-]~ [ʉɾɣẹt-]~ [ʉɾɣed-]⊦ [ʉɾɣẹd-]⊦** [ørɣet-]⊦ [ørɣud-]⊦ [jørɣəd-]⊦[jørɣed-]⊦ [jørɣẹt-] ~ [jyɾɣit-]⊦ [jørɣẹd-]

OTü. ***ö+e** → SUD **o^{h}+eː***

OTü. ***kögen*** “hayvanı boynundan bağlamak için kullanılan ip” → **[ko^{h}geːn]** “ay.” [ku^{h}gen]

OTü. ***ö+e** → SUD **y+ɯ ~ i+ɯ***

OTü. ***kömeç*** “külde pişirilen çörek” → **[kymzɯ]** “çörek” [**kimʤɯ]**~ [kømʤɯ]~ [kemtsə]~ [kemzɯ]~ [kemʤɯ]~ [køːmtsɯː]~ [kømzɯ]~ [kømtsɯ]⊦ [kømzɯ]

OTü. ***öː+e, *ö+e** → SUM **o+i***

OTü. ***örme*** “örgü” → **[joɾmi]** “ay.” [øɾmẹ]~ [iɾmi]~[høɾmẹ]~[jøɾmẹ]~ [jøɾmi]⊦ [jørmi]

OTü. ***örgen-*** “öğrenmek” → **[joɾɣin-]** “ay.” [øɾɣen-]⊦ [øɾɣẹn-]⊦ [øɾɣiŋ-]⊦ [uɾɣeŋ-]⊦ [ʉɾɣen-]⊦ [ʉɾɣẹn-]⊦ [ʉɾɣin-]⊦ [jøɾɣen-]⊦ [jøɾɣẹŋ-]

OTü. ***ö+e** → SUD **u+ɑ ~ ŭ+ɑ***

OTü. ***ösne-*** “benzemek” → [**usdɑ-]** “ay.” [**ŭsdɑ-]⊦** [**usd-]⊦** [**sud-]** ~ [əsdɑ-] [ŏsdɑ-]⊦ [ŏsd-] [əsd-]

OTü. ***ü+e** → SUM **y+e ~ y+ẹ ~ y+i**; SUD **y+e ~ y+ẹ***

OTü. ***tüke-*** “tükemek” → **[tyge-]** “ay.” **[tyge-]⊦ [tygẹ-]⊦[tygi-]⊦** [tugẹ-]

OTü. ***yürek*** “yürek” → **[jyɾẹk]** “ay.” [**jyɾẹg]**~ [uɾeg]~ [øɾeg]~ [øɾeːg]~ [øɾek]⊦ [uɾeːk]⊦ [əɾəg]

OTü. ***üze*** “üzeri, üstü” → **[yze]** “ay.” **[jyze]**~ [yzə]~ [jysə]~ [jyzə]~ [yzʉ]~ [jyzʉ]~ [yzu]~ [yz]~ [ys]~ [ʒys]~ [jys]~ [jyz]~ [ʉze]~ [eze]~ [ʉz]~ [uz]~ [uzə]⊦ [ji]⊦ [jos]

OTü. ***ü+e** → SUM **ø+e**; SUD **ø+eː ~ ø+e**

OTü. ***yürek** “yürek” → **[øɾeːg]** “ay.” **[øɾek]~ [øreg]~** [jyɾęk]~ [əɾəg]~ [uɾeːk]~ [jyɾęg]~ [uɾeg]

OTü. ***üː+e, *ü+e** → SUM **u+ę ~ u+i**; SUD **u+e ~ u+ę ~ u+i**

OTü. ***küːneş** “güneş” → **[kuneş]** “ay.” [**kunęş]**

OTü. ***tüşe-** “rüya görmek” → **[tuse-]** “ay.”

OTü. ***tüte-** “yanmak, tutuşmak” → **[tuḍi-]** “ay.”

OTü. ***yükle-** “yüklemek” ED 912b → **[şukdę-]** “ay.” **[şukdi-]~ [şukḍi-]~ [şutdi-]~** [şɨkdə-]

Söz sonundaki ünlülerin sesletimsizleşmesi ile tek heceye inme:

OTü. ***ö+e** → SUM **ə**; SUD **u ~ ə**

OTü. ***ösne-** “benzemek” → **[usd-]** “ay.” [**sud-] ~ [ŭsd-]~ [əsd-]~** [usdɑ-] ~ [ŭsdɑ-]~ [əsdɑ-] [ə̆sdɑ-]

OTü. ***ü+e** → SUM **y ~ o**; SUD **y ~ ʉ ~ u ~ i**

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” → **[yz]** “ay.” **[ys]~ [ʒys]~[jys]~ [jyz]~ [ʉz]~ [uz]~ [ji] ~ [jos]~** [yzə]~ [jyzə]~ [yzʉ]~ [jyzʉ]~ [yzu]~ [jysə]~ [ʉze]~ [eze]~ [uzə]~ [yze]~ [jyze]

Ortak Türkçenin dudak uyumuna aykırı iki heceli sözcükleri Sarı Uygur Türkçesinde ya dudak uyumuna aykırı olarak devam etmiş ya da bir ünsüzünün etkisiyle veya çeşitli ses benzeşmeleri ile dudak uyumuna tâbi olmuştur.

Ortak Türkçenin dudak uyumuna aykırı iki heceli sözcükler Sarı Uygur ağızlarında dudak uyumuna aykırı olarak devam etmiştir. Bunun dışında Sarı Uygur ağızlarında dudak uyumu dışında kalan yuvarlak+düz-dar dizilerine sahip sözcüklerde ileriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaşarak dudak uyumuna uyduğu biçimlerine de rastlanır: OTü. ***o+ı → o+u~ ɔ+u~ ɔ^{h}+u~ u+u**; OTü. ***ö+i → u+u**; OTü. ***u+ı → u+u~ uː+u~ ʊ+u.** Minghua ağızlarında da görülmesine rağmen, bu gelişmeye Dahe ağızlarında daha sık rastlanır. OTü. /*b/’den sonra /*u/’nun

düzleşmesiyle OTü. ***u+ı → ə+ə** olarak dudak uyumuna girdiği örneğine rastlanmıştır. Söz başındaki bulunan /y/'nin etkisiyle OTü. ***ü+i → e+e^{h}~ i+i** olarak geliştiğine de rastlanır. Yine /y/'nin etkisiyle hem ön sıraya geçerek hem de ünlüsünün ünlü benzeşmesi ve /y/'nin etkisiyle daralarak dudak uyumuna uygun olarak OTü. ***o+ı → ə+ə~ e+ə ~ i+ə^{h}** olarak rastlanır. OTü. ***-oːyı- → -oy**, OTü. ***-uːrı → -uɾ** gibi ses değişmeleri yoluyla tek heceye indiği de görülür. Yukarı belirtilen durumlar bazen aynı kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülebilir.

Dudak uyumunun gerçekleşmediği iki heceliler:

OTü. ***o+ı** → SUM **o+ə~ ɔ+ə**; SUD **o+ə~ o^{h}+ə~ o+i̱~ oː+i̱~ ɔ+ə~ ɔ^{h}+ə**

OTü. ***nomçı** "darma hocası, Budizm dini hocası" → **[ɬomdʑi̱]~ [ɬoːmtʂi̱]~** [**ɬoːmdʑi̱]~ [ɬomdʑi̱]~ [ɬomtʂi̱]**

OTü. ***toklı** "toklu" → **[d̥o^{h}qd̥ə]~ [doχqdə]~ [doχqd̥ə]~ [dɔ^{h}qdə]~ [dɔ^{h}qd̥ə]**

OTü. ***korkıt-** "korkutmak" → **[ɢɔ^{h}ɾɢət-]**

OTü. ***tokı-** "dokumak" → **[dɔχqə-]** "ay." **[d̥ɔχɢə-]~** [dɔ^{h}ɢu-]~ [dɔχɢu-]~ [d̥ɔ^{h}ɢu-]~ [d̥ɔ^{h}g̊u-]

OTü. ***oːı** → SUM **o+i**

OTü. ***boːyın** "boyun" → **[mojin]** "ay." [mɔjn]

OTü. ***o+ı** → SUM, SUD **u+ə**

OTü. ***kodı** "aşağıya" → **[ɢuzə]** "ay." **[ɢusə]~ [ʁuzə]~** [ɢɔzə]~ [ɢuzu]~ [ʁosə]~ [ʁozə]~ [ʁuzu]~ [guzu]~ [ʁu]~ [ʁuz]

OTü. ***u+ı** → SUM, SUD **u+ə~ uː+ə**

OTü. ***udık** "uyku" → **[uzəʁ]** "ay." [uzuχ]

OTü. ***kuzı** "kuzu" ED 681a → **[ɢuːzə]** "ay." [ɢuːzu]~ [ɢozə]~ [ɢoːzə]~ [ɢɔːzə]~ [ɢɔzə]~ [ɢuːzŭ]

OTü. ***u+ı** → SUM **ɔː+ə ~ ɔ+ə**; SUD **o+ə ~ oː+ə ~ ɔː+ə ~ ɔ+ə**

OTü. ***kuzı** “kuzu” ED 681a → **[ɢozə]** “ay.” **[ɢoːzə]**~ **[ɢɔːzə]**~ **[ɢɔzə]** ~[ɢuːzu] ~ [ɢuːzə]⊦[ɢuːzŭ]

OTü. ***üː+i** → SUM, SUD **u+ə**

OTü. ***küːzki** “güze ait” → **[guzgə]**

Tek heceye inme:

OTü. ***oː+ı** → SUM, SUD **o**

OTü. ***boːyın** “boyun” → **[mojn]** “ay.” [mojin]

OTü. ***uː+ı** → SUM, SUD **u**

OTü. ***kuːrı-** “kurumak” TT 179, ED 646a → **[qur-]** “ay.” **[quɾ-]**

Dudak uyumunun gerçekleştiği iki heceliler:

OTü. ***o+ı** → SUM **ə+ə ~ e̯+ə ~ i+ə^{h}**

OTü. ***yomıt-** “toplamak” → **[jəməd] ~ [je̯məd-] ~ [jimə^{h}t-]**⊦ [jomut-]

OTü. ***u+ı** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***bulıt** “bulut” → **[bəɬət]** “ay.”

OTü. ***ü+i** → SUD **e+e^{h} ~ i+i**

OTü. ***yüli-** “tıraş etmek” → **[je̯ɬde̯^{h}-]** “ay.” **[jiɬdi-]**

OTü. ***ö+i** → SUD **u+u**

OTü. ***ögi-** “öğütmek” → **[uɣu-]** “ay.” **[uɣə-]**

OTü. ***u+ɪ** → SUM **u+u ~ ʊ+u**; SUD **u+u ~ uː+u ~ ʊ+u**

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → **[undu-]** “ay.” **[ʊndu-]~ [uːn̥du-]~ [un̥du-]**

OTü. ***udık** “uyku” ED 46b → **[uzuχ]** “ay.” [uzəʁ]

OTü. ***kuzı** “kuzu” ED 681a → **[ɢuːzu]** “ay.”, [ɢuːzə]~ [ɢozə]~ [ɢoːzə]~ [ɢɔːzə]~ [ɢɔzə] ~ [ɢuːzŭ]

OTü. ***o+ɪ** → SUM **ɔʰ+u**; SUD **o+u ~ ɔ+u ~ ɔʰ+u ~ u+u**

OTü. ***tokı-** “dokumak” → **[dɔʰɢu-]** “karıştırmak” **[dɔχɢu-]~ [d̥ɔʰɢu-]~ [d̥ɔʰg̊u-]** ~ [dɔχqə-]~ [d̥ɔχɢə-]

OTü. ***yomıt-** “biraraya gelmek, toplanmak” → **[jomut-]** “ay.” [jəməd]~ [j̣əməd-] ~ [jiməʰt-]

OTü. ***kodı** “aşağıya” → **[ɢuzu]** “ay.” **[ʁuzu]~** [ɢuzə]~ [ɢɔzə]~ [ɢusə]~ [ʁosə] ~ [ʁozə]~ [ʁuzə]~ [guzu]~ [ʁu]~ [ʁuz]

Çok Heceliler

Aşağıdaki OTü. çok heceli sözcüklerdeki ünlü dizilerinde ya düzleşme veya benzeşmeler yolu ile dudak uyumu gelişmiş ya da uyum dışı kalarak sürmüştür. OTü. ***ü+e+ü** ünlü dizisine sahip OTü. ***üzeŋü** “üzengi” sözcüğünde dudak uyumuna giren **y+e+ə ~ eː+eː+ə ~ e+e+ə ~ u+eː+ə ~ ŭ+eː+ə** dizilerinin geliştiği görülür; bu sözcüğün **e̯+ə+ə~ i+ə+ə** dizilerine de rastlanır. Bunların sözcüğün en eski biçimi OTü. ***izengü**’nün (Şinas Tekin 2001: 81) izini sürdüren telaffuzları olup olmadığı veya erken bir düzleşmeyi mi gösterdiği tartışılabilir. İlk hece dışındaki /u/’nun düzleşmesi, söz içi veya söz sonunda dar ünlü türemesiyle OTü. ***o+a+u → ɔ(+ə)+ɑ+ə,** OTü. ***o+u+u → oʰ+ə+ə(+i̯)** dizilerine geçer ve dudak uyumu dışında kalarak sürer.

OTü. ***o+u+a** → SUD **ɔ+uʰ+ɑ ~ o+əʰ+ɑː ~ uː+ɑʰ+ɑ**

OTü. **oñurka**; ***oğurga** “omurga” → **[ɔɴuʰɾɢ̊ɑ]** “ay.” **[oɴəʰɾɢ̊ɑː] ~ [uːɑʰɾɢ̊ɑ]~ [oŋ̊ərqɑ]**

OTü. ***o+u+u** → SUM, SUD **o+u+ə ~ o+ə+ə ~ o^{h}+ə+ə+i̇**

OTü. ***ogullug** “oğlu olan” → **[oʁuɬɬəʁ] ~ [oʁəɬɬəʁ]** “ay.”

OTü. ***tokuzunç** “dokuzuncu” → **[do^{h}ɢəsəndzχ̟i̇]** “ay.”

OTü. ***o+u+ı** → SUD **ɔ++ə+i̇ ~ ɔ+ə+ə**

OTü. ***kolguçı** “dilenci” → **[qɔɬqətʂi̇]** “ay.” **[ɔqətʂi̇]˗ [qɔqətʂi̇]˗ [ɢ̟ɔɬqəd̠ə]**

OTü. ***o+a+u** → SUD **ɔ+(ə)+ɑ+ə**

OTü. ***koŋragu** “çan” → **[qɔɴɢəɾɑʁə]** “ay.” **[qoɴɢəɾɑʁə]**

OTü. ***o+a+ı** → SUD **o+ɑ+ə**

OTü. ***bogmalıg** → **[pɔʁmɑɬəq]** “yakalı”

OTü. ***u+u+a** → SUM, SUD **u+ə^{h}+ɑ**

OTü. ***tuturkan** “pirinç” → **[tu̯tə^{h}ɾɢ̟ɑn]** “pirinç pilav” [tu^{h}ɾɢ̟ɑn] ~ [**tuturɢan]˗ [tuturqan]˗** [turɢan]

OTü. ***uː+a+a** → SUM, SUD **u+ɑ+ɑ ~ u+ɑ+ə**

OTü. ***kuːçakla-** “kucaklamak” → **[ɢudzχ̟ɑqdɑ-]** “ay.” [**ɢudzχ̟ɑqdə-] ~ [χudzχ̟ɑqdə-]**

OTü. ***u+a+ı** → SUM, SUD **u+ɑ+ə**

OTü. ***kulaklıg** “kulaklı” → **[quɬɑqdəʁ]** “ay.”

OTü. ***ö+ü+ü** → SUM **u+u+ə**; SUD **ø+y+ə ~ ø+ʉ+ə**

Tü. ***köŋüllüg** “akıllı, gönülü” → [**gøŋyɬɬək]** “vicdenli, akıllı”

OTü. ***sögütlüg** “Söğütlü” → **[søɣʉtdəɣ]** “Söğüt adlı yerde yaşayan(kişi)”

OTü. ***ögürlüg** “sürülü” → **[uɣurɬəɣ]** “ay.”

OTü. ***ü+e+ü** → SUM **u+iː+ə ~ u+i+ə**; SUD **u+i+ə ~ u+i+ð**

OTü. ***küdegü** “güvey, koca, damat” → **[guzẹɣə]** “ay.” **[guzixəꞁ] [guziɣə] ~ [guziɣðꞁ] [guziːɣəꞁ] [ɢuziɣəꞁ]** [guzəːꞁ] [guziː]

OTü. ***ü+e+ü** → SUM **y+e+ə ~ e+e+ə**; SUD **y+e+ə ~ eː+eː+ə ~ u+e+ə**

OTü. ***üzeŋü** “üzengi”, ? ***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[yzẹŋgə]** “ay.” **[eːzeːŋgəꞁ] [ezeŋgəꞁ]** [ẹzəŋgəꞁ] **[uzeːŋgəꞁ] [ŭzeːŋgəꞁ]** [izəŋgə]

2. Ortak Türkçe düz ünlülü sözcüklerin düzlük-yuvarlaklık ünlü uyumu

Ortak Türkçede kök hecesinde düz ünlü bulunduran ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyan ***aː+a, *a+a, *aː+ı, *a+ı, *ı+a, *ı+ı, *ė+e, *eː+e, *e+e, *ėː+i, eː+i, *e+i, *iː+i**, ***i+i, *iː+e, *i+e**; ***aː+u**, ***a+u, *ıː+u, *ı+u, *ėː+ü**, ***eː+ü**, ***e+ü, *iː+ü**, ***i+ü** ünlü dizilerine sahip iki heceli, ***a+a+a, *a+a+ı, *a+ı+a, *a+ı+ı, *i+i+i, *ı+ı+a, *e+i+e, *e+i+i,** ***a+ı+u, *a+u+ı, *a+u+a, *e+e+ü, *e+ü+i, *i+e+ü, *a+a+u+u** ünlü dizilerine sahip üç veya daha çok heceli OTü. sözcükler, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında dudak uyumu veya dudak uyumunun gelişmesi bakımından şöyle bir manzara sergiler:

Düz-Düz

Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında, OTü. düz ünlülü sözcüklerde genellikle düzlük niteliği korunarak dudak uyumu gelişmiştir. Bunun dışında bir ünsüzün etkisiyle yuvarlaklaşarak tekrar uyum sağlanmıştır, ancak böyle gelişmesinde düz-geniş ünlülerin daralmasıyla dudak uyumu dışına çıktığı biçimine de rastlanabilir. Kendisinden sonra yuvarkak ünlü ile başlayan bir sözcük ile yan yana geldiğinde veya yuvarlak ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde yuvarlaklaşarak uyum dışına çıktığı durumuna da rastlanır. Söz içinde ünlü türemesi durumunda da düzlük niteliği korunmuştur.

Söz başında çift dudak /*b/’nin yuvarlaklaştırma etkisiyle OTü. ***ı+a** dizisine sahip OTü. ***bıçak** “bıçak” sözcüğü **u+ɑ** olarak dudak uyumu sağlanmıştır. OTü.

ė+i** dizisine sahip OTü. ***bėñi** "beyin" sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında çift dudak ünsüzü /b/ > /m/**'nin etkisiyle /***e/ >> /o/** olarak yuvarlaklaşarak ***ė+i → o+e ~ o+eː** şeklinde dudak uyumu sağlanmıştır. OTü. ***i+e** ünlü dizisine sahip OTü. ***çimgen** "çimen" sözcüğü Minghua ağızlarında OTü. /*i/'nin yuvarlaklaşmasıyla **y+ẹː** olarak dudak uyumuna girmiştir, /e/'nin daralmasıyla **y+i** olarak dudak uyumu dışına çıkmıştır. OTü. ***ėː+i** ve OTü. **ė+i** dizilerinde OTü. **/*i/** ünlüsünün sırasıyla OTü. ***ėː+i → i+ɔ** ve OTü. **ė+i → ẹʰ+ŭ** olarak gelişen dizileri kendisinden sonra gelen ve yuvarlak bir ünlü ile başlayan sözcük veya yuvarlak ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde yuvarlak ünlünün etkisiyle ortaya çıkmıştır. Söz içinde bir ünlü türemesi görülen düz ünlülü dizilerde de dudak uyumu korunmuştur: OTü. ***aː+a → ɑ+ə+ɑ ~ ɑ+ɑ+ɑ,** OTü. ***a+a → ɑ+ə+ɑ,** OTü. ***a+ı → ɑ+ə+ə ~ ɑ+ə+əʰ**; OTü. ***i+e → əʰ+ə+i**.

OTü. ***tegre** "etraf, çevre" sözcüğünde OTü. ***e+e** dizisinin yuvarlaklaşarak **o+u ~ ɔ+u ~ ʉ+e** olarak dudak uyumuna girdiği görülmüştür, ilk hece dışında /u/ ünlüsünün düzleşmesiyle OTü. ***e+e → oː+ə** olarak dudak uyumu dışına çıktığı biçimine de rastlanır. OTü. ***tegrek** "halka, daire" sözcüğünde, ***-gr-** ünsüz kümesinde bir ünlü türemesiyle OTü. ***e+e → o+u+e** şeklinde dudak uyumuna girer, aynı örnekte OTü. ***e+e → u+ə+e** olarak dudak uyum dışına çıktığı da görülür.

Düz+düz dizisinde dudak uyumu dışında kalan durumlar aşağıda belirtildiği gibidir:

OTü. ***kalıŋ** "başlık parası" sözcüğü Dahe bölgesi Saqıs boyuna mensup kaynak kişinin konuşmasında OTü. ***a+ı → ɑ+u** olarak uyum dışına çıktığı biçimine rastlanmıştır. OTü. ***kapış-** "kapışmak" sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde bulunan /*p/'den gelişen /**β**/'nin etkisiyle **-ɑpə- → -ɑβə- → -ɑβu-** olarak gelişerek ***a+ı → ɑ+u** biçiminde dudak uyumu dışına çıktığı tespit edilmiştir. Söz başında bulunan /*b/'nin etkisiyle yuvarlaklaşma sonucunda tekrar ileri benzeşmeyle OTü. ***bı+ı** dizisinin **bu+ə → buʰ+oː ~ bə+oː** olarak gelişmesi de görülür. OTü. ***ı+ı** ünlü dizisine sahip OTü. ***yıltız** "kök" sözcüğü, söz başındaki /*y/'nin etkisiyle ön sıraya geçerek OTü. ***ı+ı → y+ə~ ẹ+u** olarak dudak uyum dışında kalmıştır, aynı

örnekte **/e/**'nin daralmasıyla OTü. ***ɪ+ɪ → i+ə** olarak tekrar dudak uyumuna girdiği biçimine de rastlanır.

Tüm Sarı Uygur ağızlarında OTü. **-aːgV-** yapılı ***aːgɪz** sözcüğünün büzülme sonucunda tek heceye düşmesiyle OTü. ***a+ɪ → ɑː ~ ɑ ~ ɑʰ~ ɑʰː** olarak bulunur. OTü. ***-abɪ-, *-ebi-** ses gruplarında ünsüzün zayıflaması ve etkisini yuvarlaklaşma şeklinde ünlüye bırakarak kaybolmasıyla **-ɑvə- → əu̯~ iu→ yː~ y**; OTü. ***-ebi- → *ew → ö** olarak tek heceye düşüşlerin gerçekleştiği örnekler Sarı Uygur Dahe ağızlarında görülür. OTü. ***-ebe- → -ewe-** ünlü dizisine sahip bir sözcükte ünsüz zayıflamaları ve kaybolmaları ve ünlü daralmaları ve kaybolmaları ile tekleşerek OTü. ***e+e → i ~ iː** olarak geliştiği bir örneğine rastlanır.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***-ayɪ-** ses grubunda /y/'nin yarı ünlü özelliğinden dolayı /ɪ/'nın sıfırlanması, OTü. ***-alın/ *-elin** ses gruplarıyla biten bir sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde, orta hecedeki vurgusuz dar-düz ünlünün düşüp **-aln/-eln** olarak karşımıza çıkabilmesi, OTü. **/*r/**'den sonra ünlülerin düşmesi gibi söz içi veya söz sonunda ünlü düşmesi veya söz içinde ünsüz düşmesiyle tek heceye indiği görülür. OTü. ***-alık** ve ***-aglık** ses gruplarında da /ɪ/'nın sıfırlandığı görülür. Bunun dışında Ortak Türkçe sözcüklerde söz başında ünlü düşmesiyle tek heceye düşme de görülür. Bu durum bazı sözcüklerde düzenli görülürken, bazı sözcükler ise hem korunmuş hem sıfırlanmış olarak karşımıza çıkar. Böyle söz başı, söz içi ve söz sonunda ünlü düşmesi durumlarına Minghua ağızlarında daha sık karşılaşılır.

Dudak uyumunun korunması:

OTü. ***aː+a, *a+a** → SUM **ɑː+ɑ ~ ɑ+ɑ ~ ɑʰ+ɑ ~ ɑ+ɑʰ**; SUD **ɑː+ɑ ~ ɑ+ɑ ~ ɑ+ɑː ~ ɑː+ɑː ~ ɑ+ɑʰ**

OTü. ***apa** "baba" → [**ɑβɑ]** "ay." **[ɑvɑ]** ~ [ɑβ].

OTü. ***aːla** "alaca" → [**ɑːɬɑ]**"ay." **[ɑɬɑ]~ [**ɑɬə]~ [ɑɬ]~ [ɢɑɬɑ]

OTü. ***ana** "anne" → [**ɑnɑ]** "ay." **[ɑːnɑː]** ~ **[ɑnɑʰ]** ~ [ɑnə]

OTü. ***aːta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" → [**ɑdɑ-]** "ay." **[ɑdɑʰ-]**~ **[ɑtdɑ-]~ [ɑtḍa-]~ [ɑzɑ-]**

OTü. ***kara-*** “bakmak” → [**ɢɑɾɑ-**]“ay.” **[ɢɑːɾɑː-]**~ **[ɢɑɾɑʰ-]**~ [**ɢ̟ɑɾɑ-**]~ [ɢɑɾə-]⊬ [ɢɑːɾ]⊬ [ɢɑɾ-]⊬ [ʁɑɾ-]⊬ [qɑ-]⊬ [ʁɑ-]⊬ [ʁɑɾə-]

OTü. ***yaːʂa-*** “yaşamak” → **[jɑsɑ-]** “ay.” [**jɑːsɑː-**]⊬ [**jɑʰsɑ-**]⊬ [**jɑsɑʰ-]**

OTü. ***aː+a*** → SUM, SUD **ɑ+ə**

OTü. .***taːmar** “damar” → [**dɑməɾ]** “ay.”

OTü. ***a+a*** → SUM **ə+ɑ~ ə+ɑː~ əː+ɑ~ u+ɑ**; SUD **ə+ɑ~ əː+ɑ**

OTü. ***bala** “çocuk” → [**məɬɑ]** “ay.” **[muɬɑ]⊬ [məːɬɑ]⊬** [**məɬɑː]**

OTü. ***a+a*** → SUMYğ **ɑ+e**; SUD **ɑ+e~ ɑ+eː~ ɑː+e**

OTü. ***tagay** “dayı” → [**dɑʁe]** “ay.” [**dɑʁeː]**~ **[dɑːʁe]**~ [dɑɢɑ] [dɑɢə]~ [dɑːɢɑː]⊬ [dɑːɢɑ]⊬ [dɑɢ̟ɑ]⊬ [dɑːɢə]

OTü. ***a+a*** → SUM **e+ẹ~ ẹ+e~ ẹ+ẹ~ e+i~ ẹː+i~ ẹ+i~ i+ẹ~ i+i**; SUD **e+ẹ~ eː+ẹ~ e+eː~**

e+e~ ẹː+ẹ~ ẹ+ẹ~ e+i~ eː+i~ ẹː+i~ ẹ+i~ i+e~ i+i

OTü. ***yana** “yine” → [**enẹ]** “yine, tekrar” [**eni]**~ [**inẹ]**⊬ [**ini]**⊬ **[eːnẹ]**⊬ **[eːni]**⊬ **[eneː]**⊬ **[ene]**⊬ **[ẹːnẹ]**⊬ **[ẹːni]**⊬ **[ẹne]**⊬ **[ẹnẹ]**⊬ **[ẹni]**⊬ [**jine]**

OTü. ***a+a*** → SUD **e+ɑ**

OTü. ***kañak** “kaymak” → [**qejɑq]** “ay.” [qɑːjɑq]~ [qɑjɑq]~ [qɑjɑɢ]~ [qɑjɑɢ̟]

OTü. ***aː+a*** → SUM, SUD **i+ɑ**

OTü. ***çaːnak** “kâse” → [**ʤinɑq]** “kâse, ahşaptan yapılmış kâse”

OTü. ***aː+ɪ**, ***a+ɪ** → SUM **e+i**

OTü. ***yaːyın** “yazın” → [**jɑjəɴ]** “ay.” [**ejiɴ]**

OTü. ***kayın-** “kaynamak” → [**qejin-]** “ay.” [qejn-]

OTü. ***aː+ɪ, *a+ɪ** → SUM **ɑː+ə ~ ɑ+ə~ ɑ+əː ~ ɑʰ+ə**; SUD **ɑː+ə ~ ɑ+ə ~ ɑ+əː ~ ɑʰ+ə ~ ɑʰː+ə ~ ɑ+əʰ**

OTü. ***aːgıl** “yerleşik, ahır, koyun yatağı” → **[ɑʁəɬ]** “ağır; yerleşik”

OTü. ***haːgrı-** “ağrımak” → **[ɑʁəɾ-]**“ay.” **[ɑːʁəɾ-]~ [ɑχəɾ-]~ [ɑʁəʰr-]**

OTü. ***ya:şıl** “yeşil” → **[jɑʰsəɬ]** “ay.” **[jɑʰːsəɬ]~ [jɑχsəɬ]~ [jɑsəɬ]**

OTü. ***adgır** “aygır” → **[ɑzɢəɾ]** “ay.”

OTü. ***alkış** “övgü” → **[ɑʰɬqəs]** “ay.” **[ɑʰɬqəs-]~ [hɑɬqəs]**

OTü. ***kalıŋ** “başlık parası” → **[qɑɬən]** “ay.” **[χɑɬən]~** [qɑɬuɴ]

OTü. ***ɪ+ɪ** → SUM **ə+ə ~ əʰ+ə ~ ə+i̇**; SUD **ə+ə ~ ə+əː ~ əʰ+ə ~ ə+i̇**

OTü. ***bıçım** “kumaş parça” → **[pədzį̇n]** “ay.”

OTü. ***kıdıg** “kıyı, kenar” → **[ɢəzəʁ]** “ay.” **[ɢəzə]~ [ɢəzəq]**

OTü. ***kıːkır-** “bağırmak” → **[qəɢəɾ-]** “davet etmek, çağırmak” **[qəɢ̇əɾ-]~** [qəχɢəɾ-]~ [qəχɢ̇əɾ-]~ [qəʰqəɾ-]~ [qəʰɢəɾ-]~ [qəʰɢ̇əɾ-]~ [χəɢəɾ-]~ [χəʰɢ̇əɾ-]

OTü. ***kızıl** “kırmız” → **[ɢəzəɬ]** “ay.” **[ɢəːzəɬ]~ [ɢəzəːɬ]~** [ɢəzə]

OTü. ***ɪ+ɪ** → SUM **i+ə**

OTü. ***yılıg** “ılık, hafif sıcak” → **[jiɬəʁ]** “ay.” [jəɬəʁ]

OTü. ***ɪ+a** → SUM **ə+ɑ ~ ə+a**; SUD **ə+ɑ ~ əʰ+ɑ ~ ə+a ~ i̇+ɑ**

OTü. ***kızart-** “kızartmak” → **[ɢəzɑɾt-]** “ay.” [ɢəzɑɾd-]

OTü. ***kısga** “kısa” → **[qəsɢɑ]** “ay.”

OTü. ***bıçak** “bıçak” → [**pədzɻaq]** “ay.” **[pədʒaq]~ [pədzɻaɢ]~** [**pədzɻaq]~** [**pədz̨ɑɢ]~ [pəʰdzɻaq]~** [ɸ**ədzɻaq]~** [pudzɻaq]

OTü. ***sıçgan** “fare” → **[ʂi̇ʁɑn]** “ay.”

OTü. ***ɪ+a** → SUM **i+ɑ**; SUD **i+ɑ ~ i+ɑː ~ iː+ɑ**

OTü. ***ıgaç** “ağaç” → **[jiʁɑʂ]** “ahşap” **[ʒi̇ʁɑʂ]~ [jiʁɑːʂ]**

OTü. ***yılan** “yılan” → **[jiɬɑn]** “ay.” **[jiːɬɑn]˜ [ʒiɬɑn]**

OTü. ***ıgla-** “ağlamak” → **[jiʁɬɑ-]** “ay.” **[jiɬʁɑ-]˜ [ʒiʁɬɑ-]˜** [jəʁɬɑ-]˜ [jiʁɬ-] ~ [jiɬʁ-]˜ [ʒiʁɬ-]

OTü. ***ı** + **a** → SUM, SUD **e+ɑ ~ e+ɑ^{h}**

OTü. ***ıːrla-** “şarkı söylemek” → [**jeɾɬɑ-]** “ay.” **[jẹɾɬɑ-]˜** [**jiɾɬɑ-]˜** [**jeɾɬɑ^{h}-]˜** [**jẹɾɬɑ^{h}-]˜** [**zẹɾɬɑ-]˜** [jeɾɬə-]˜ [jeːɾɬ-]˜ [jeɾɬ-]˜ [jẹɾɬ-]˜ [jẹɾɬə-]

OTü. ***ı** + **a** → SUD **ɑ+ɑ**

OTü. ***sıŋar** “yarı” → **[sɑɴɑɾ]** “ay.” [səɴɑɾ]

OTü. ***eː+e, *ė+e, *e+e** → SUM **e+e ~ ẹ+ẹ ~ ẹ+e ~ ẹ+eː**; SUD **e+e ~ e+eː ~ ẹ+ẹ ~ ẹ+e**

OTü. ***eːder** “eyer” → **[ezeɾ]** “ay.” [**ezeːɾ]˜ [ẹzẹɾ]˜** [izẹɾ-]˜ [ə̆zẹɾ]~[ə̆zeːɾ]˜ [zeɾ]

OTü. ***bėleg** “hediye” → **[belek]** “hediye, uğurlu işaret, sembolü” **[beleːk] ~ [bẹlẹk]˜** [bəłəg]˜ [bəlek]˜ [bəlẹk]˜ [bəlik]˜ [beleg]˜ [belẹk]˜ [bẹlek]˜ [bẹlẹg]˜ [bẹlẹg] [bəlẹk]˜ [bẹlik]˜ [bilik]

OTü. ***tėrek** “kavak” → **[deɾek]** “genel ağaç ismi” [**deɾeg]˜** [**dẹɾẹk]˜** [diɾik]

OTü. ***yenge** “yenge” → **[eŋge]** “yenge, ağabeyin eşi” **[ẹŋge]˜ [ẹŋgeː]˜** [**ẹŋge]˜** [**ẹŋgẹ]˜** [ẹŋgi]˜ [iŋgi]˜ [iŋgẹ]

OTü. ***e+e** → SUM **ẹ+i ~ i+e ~ i+ẹ**; SUD **e+i ~ ẹ+i**

OTü. ***eder-** “peşinden gitmek” → [**izẹɾ-]** “ay.” [ezeɾ-]˜ [ẹzẹɾ-]˜ [zeɾ-]˜ [zẹɾ-]˜ [zəɾ-]

OTü. ***kegde** “kâğıt” → **[kegdi]** “ay.” **[kekdi]˜ [kẹdi]˜ [kẹ̆di]˜ [kẹ̆ḍi]˜** [kiḳ̆ḍi]

OTü. ***neçe** “nice, kaç” → **[nẹdʒi]** “ay.” [nidʒi]˜ [ndʒi]˜ [niːdʒi]

OTü. ***yenge** “yenge” → **[ẹŋgi]** “yenge, ağabeyin eşi” **[iŋgẹ]˜** [eŋge]˜ [ẹŋge]˜ [ẹŋgeː]˜ [ẹŋge]˜ [ẹŋgẹ]˜ [iŋgi]

OTü. ***ė+e, *eː+e, *e+e** → SUM **i+i**; SUD **i+i ~ iː+i**

OTü. ***neːmeː** “ne, şey, bir şey” → **[nimi]** “ay.” **[niːmi]˜ [nimiː]˜ [nimi]˜** [nimẹ̈]˜[nẹmi]˜ [niːmiː]˜ [nimɑ]˜ [nime]˜ [nimẹːˈ]˜ [nimẹ̈]˜ [timi]˜ [mə] ~ [mẹːˈ]˜ [mẹ̈]˜ [miːˈ]˜ [mi]˜ [bi] ~ [dimi] ~ [d̥imi]

OTü. ***neçe** “nice, kaç” → **[nidʒi]** “ay.” **[ndʒi]˜ [niːdʒi]˜** [nẹdʒi]

OTü. ***tėrek** “kavak” → **[diɾik]** “genel ağaç ismi” [deɾek]˜ [deɾeg]˜ [dẹɾẹ̈k]

OTü. ***yenge** “yenge” → **[iŋgi]** “yenge, ağabeyin eşi” [eŋge] ~ [ẹ̈ŋge] ~ [ẹ̈ŋgeːˈ]˜ [ẹ̈ŋge]˜ [ẹ̈ŋgẹ̈]˜ [ẹ̈ŋgi]˜ [iŋgẹ̈]

OTü. ***ė+e, *eː+e, *e+e** → SUM **ə^{h}+ ẹ ~ ə^{h}+i**; SUD **ŏ+ẹ ~ ŏ+eː ~ ə^{h}+i ~ ə^{h}+iː**

OTü. ***eːder** “eyer” → **[ŏzẹ̈ɾ]** “ay.” **[ŏzeːɾ]˜** [ezeɾ]˜ [izẹ̈ɾ-]˜ [ezeːɾ]˜ [ẹzẹ̈ɾ]˜ [zeɾ]

OTü. ***heːrkek** “erkek” → [**ə^{h}ɾgik]** “erkek (hayvan için)” **[ə^{h}ɾgiḵ]˜** [χɾgik]

OTü. ***erkeç** “erkek dağ keçisi” → [**ə^{h}ɾgiṣ]** “iğdiş edilmiş erkek keçi” [hɾgiṣ]˜ [hɾgiṣ]

OTü. ***ėrte** “eski, erken, ilk” → [**ə^{h}ɾdi]** “erken, eskiden, eski zamanda” 0202030902/48, **[ə^{h}ɾdiː]˜ [ə^{h}ɾd̥i]˜ [ə^{h}ɾdẹ̈]˜ [ə^{h}ɾti]**˜[ɑ^{h}ɾdi]˜ [hɾ̥di]˜ [hɾdiː]

OTü. ***e+i** → SUM, **e+ə ~ ẹ+əː ~ ẹ+ə ~ e+i̇ ~ ẹ+i̇**; SUD **eː+ə ~ e+ə ~ e+əː ~ ẹ+ə ~ ẹː+ə**

OTü. ***yėrçi** “rehber” → **[jeɾtʂi]** “şarkıcı” **[jeɾdʐ̥i]˜ [jẹ̈ɾdʐ̥i]**

OTü. ***kelin** “gelin” → **[keɬən]** “ay.” **[keːɬən]˜ [keɬəːn]˜** [keɬn]˜ [kẹ̈ɬn]

OTü. ***temir** “demir” → [**deməɾ]** “ay.” [**demər]˜ [dẹməːɾ]** [**dẹməɾ]**

OTü. ***teːri** “deri” → **[teɾə]** “ay.” **[tẹ̈ːɾə]˜ [tẹ̈ɾə]˜** [teɾ]˜ **[**tẹ̈ɾ]

OTü. ***yėːti** → **[jẹ̈də]** “ay.” **[jedə]˜** [jidə]˜ [ʒidə]˜ [jiːdə]˜ [jid]

OTü. ***çeːrig** “asker, ordu” → **[dʒeɾəɣ]** “ay.” **[dʒeɾəq]˜ [dʒẹ̈ɾəɣ]˜** [dʒiɾəːɣ]˜ [dʒiɾək]˜ [dʒiɾəɣ]

OTü. ***ėː+i** → SUM **i̇+ə**; SUD **i̇+i ~ i+iː ~ i̇+ə ~ i̇ː+ə ~ i̇+əː ~ i̇+e ~ i̇+ẹ ~ i̇+ɔ**

OTü. ***ėːki** “iki” → **[ʂi̇gi]** “ay.” **[ʂi̇gə]˜ [ʂi̇ge]˜ [ʂi̇gi]˜ [ʂi̇gə]˜[ʂi̇kə] ~[ʂi̇gəː]˜ [ʃigiː]˜ [ʃigi]˜ [ʂiːgə]˜** [ʂig]˜ [ʂi̇gẹ̈]˜ [ʂi̇ɢə]˜ [ʂi̇ɢ̥ə]

OTü. ***ėː+i, *eː+i, *e+i** → SUM **i+i̇ ~ i+əː ~ i+ə ~ i+əʰ**; SUD **i+i ~ iː+ə ~ i+ə**

OTü. ***yėːti** “yedi”→ **[jidə]** “ay.” **[ʒidə]˧ [jiːdə]˧** [jẹdə]˧ [jedə]˧ [jid].

OTü. ***egir-** “eğirmek” → **[jiɣəɾ-]** “ay.” **[ʒiɣəɾ-]˧ [jiɣəʰɾ-]˧ [ziɣəɾ-]**

OTü. ***emig** “meme” → **[iməɣ]** “ay.” **[jiməɣ]˧ [ʒiməɣ]**

OTü. ***çeːrig** “asker, ordu” → **[ʤiɾəːɣ]** “ay.” **[ʤiɾək]˧ [ʤiɾəɣ]**~ [ʤerəɣ]~ [ʤerəq]˧ [ʤẹ̣rəɣ]

OTü. ***e+i** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***elig** “el” → **[əɬəɣ]** “ay.” [**əɬək]˧** [**ə̌ɬəɣ]˧** [ẹ̣lẹ̣k]

OTü. ***e+i** → SUM **əʰ+ə**; SUD **eʰ+ə**

OTü. ***erklig** “güçlü” → **[əʰɾkdəɣ]** “ay.” **[jeʰɾkdəɣ]** ~ [hɾkdəɣ]

OTü. ***e+i** → SUM, SUD **ɑ+ə**

OTü. ***sekiz** “sekiz” → **[sɑqəs]** “ay.” [**sɑqəʂ]**

OTü. ***iː+i**, ***i+i** → SUM **ə+ə ~ əʰ+ə**; SUD **ə+ə ~ əː+ə ~ ə+əː ~ əʰ+ə**

OTü. ***bitig** “yazı” → **[pədəɣ]** “yazı, bilim, mektup, eğtim, kitap” **[pə̣də̣ɣ]** ~ [**pə̣də̣ḵ]˧** [**pə̣d̥ək]˧ [pədək]˧ [p̥əʰdəɣ]˧ [b̥əʰdəɣ]**

OTü. ***siŋil** “küçük kız kardeş” → **[səŋnə]** “ay. **[səːŋnə]˧ [səŋnəː]**

OTü. ***tiːrig** “diri” → **[dərəɣ]** “ay.” **[dərəɣ]**

OTü. ***i+i** → SUM **i+ə ~ iː+ə**; SUD **i+ə**

OTü. ***yigit** “yiğit” → **[jiɣət]** “ay.” **[ʒiɣət]˧** [**jiːɣət]**

OTü. ***iŋir** “akşam” → **[jiŋəɾ]** “ay.” **[ʒiŋəɾ]**

OTü. ***i+i** → SUM, **ə+i**; SUD **ə+i ~ ə+iː**

OTü. ***kiçig** “küçük” → **[kədʒiɣ]** “ay.” [**kədʒik]** ~ **[kədʒiɣ]** ~ **[kədʒik]** ~ **[kətʃik]˧ [kətʃiɣ]˧ [kədʒiːɣ]˧** [**kədʒiːg]˧ [kidʒiɣ]**

OTü. ***iː+e, *i+e** → SUM **i+e ~ i+ẹ ~ iː+eː ~ i+ẹː ~ ĭ+ẹ**; SUD **e+ẹ ~ e+eː ~ ẹ+ẹ ~ ẹ+i**

OTü. ***ingek** “inek” → **[inek]** “ay.” [**inẹk**]~ [**iːneːk**]~ [**inẹːk**]~ [**ĩnẹk**]~[**enẹk**]~ [**eneːk**]~ [**enẹg**]~ [**enẹ̆k**]~ [**ẹnẹk**]~ [**ẹnik**]~ [iniːk]

OTü. ***tile-** “aramak” → **[dẹli-]** “ay.” [dəle-]~ [dəlẹ-]~ [dəli-]~ [dili-]~ [dəl-]

OTü. ***yiːnçge** “ince” → **[ʃige]~ [ʃigej]~ [ʃigi]** “ay.”

OTü. ***i+e** → SUM, SUD **i+iː ~ i+i**

OTü. ***igne** “iğne” → **[jiŋni]** “ay.” **[ʒiŋni]~ [jiŋniː]**

OTü. ***yigde** “iğde” → **[dʒiɣdi]** “ay.” **[dʒigdi]~** [**dʒiɣdiː]**

OTü. ***tiken** “diken” ED 483b → **[tiɡin]** “ay.” [d̥ixgən]

OTü. ***ingek** “inek” ED 184a → **[iniːk]** “ay.” [inek]~ [inẹk]~ [iːneːk]~ [inẹːk] ~ [ĩnẹk]~ [enẹk]~ [eneːk]~ [enẹg]~ [enẹ̆k]~ [ẹnẹk]~ [ẹnik]

OTü. ***iː+e** → SUD **ə+ɑ**

OTü. ***iːşle-** “çalışmak, işlemek” → **[əsdɑ-]** “ay.” **[ə̆sdɑ-]~** [ə̆sd-]

OTü. ***iː+e** → SUD **i+ɑ**

OTü. ***iːzle-** “izlemek” → **[jizdɑ-]** “ayak izini atkip etmek”

OTü. ***i+e** → SUM **ə+i**; SUD **ə+e ~ ə+ẹ ~ ə+i**

OTü. ***kişne**- “kişnemek” → **[kəsdi-]** “ay.”

OTü. ***birle** “birlikte” → **[bəle]** “ay.” **[bəli]**

OTü. ***tile-** “aramak” → **[dəle-]** “ay.” [**dəlẹ-]~ [dəli-]~** [dẹli-]~ [dili-]~ [dəl-]

OTü. ***i+e** → SUM **y+ẹː**; SUD **i̇+i**

OTü. ***çimgen** “çimen” → **[dzi̇̀mgin]** “ay.” **[dʒyŋkẹːn]~** [dʒyŋkin]

OTü. ***aː+a,** *a+a, → SUM **ɑ+ə+ɑ ~ ɑ+ɑ+ɑ,** SUD **ɑ+ə+ɑ**

OTü. ***aːgna-** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” → [**ɑʁənɑ-]** “ay.” **[ɑʁɑnɑ-]~** [ɑʁən-]

OTü. ***arslan*** “arslan” → **[qɑɾsəɬɑn]** “ay.” [**hɑɾsəɬɑn]** ~ [ɑɾsɬɑɴ] ~ [qɑɾsɬɑn]

OTü. **a+ı** → SUM **ɑ+ə+ə^{h}**; SUD **ɑ+ə+ə**

OTü. ***adrıl-** “ayırmak, ayrı kalmak” → [**ɑzəɾɬə-]** “ay.” **[ɑzəɾɬə^{h}-]** ~ , [ɑːzəɾɬ-]

OTü. ***i+e** → SUD **ə^{h}+ə+i**

OTü. ***titre-** “titremek” → **[ʧə^{h}ɾdəɾi-]** “ay.”

OTü. ***e+e** → SUM, SUD **o+u+e**

OTü. ***tegrek** “halka, daire” → **[toɣuɾek]** “ay.” [tuɣəɾek] ~ [tuɣəɾẹk] ~ [tɯɾek]

OTü. ***ı+a** → SUM **u+ɑ**

OTü. ***bıçak** “bıçak” → **[pudzo̱ɑq]** “ay.” [pədzo̱ɑq] ~ [pədʒaq] ~ [pədzo̱ɑɢ] ~ [pədzo̱ɑq] ~ [pədz̥o̱ɑɢ] ~ [pə^{h}dzo̱ɑq] ~ [ɸədzo̱ɑq]

OTü. ***e+i** → SUM, SUD **o+e ~ o+eː**

OTü. ***bėñi** “beyin” → **[moŋe]** “ay.” **[moŋẹː]**

OTü. ***e+e** → SUD **ʉ+e**

OTü. ***tegrek** “halka, daire” → **[tʉɾek]** “ay.” [tuɣəɾek] ~ [tuɣəɾẹk] ~ [toɣuɾek]

OTü. ***e+e** → SUM **o+u**; SUD **o+u ~ ɔ+u**

OTü. ***tegre** “yuvarlak, çevre, etraf” → **[doɢuɾ]** “ay.” **[dɔɢuɾ]** ~ [doːɢəɾ]

OTü. ***ı+ı** → SUM **u^{h}+oː**

OTü. ***bıldır** “geçen yıl” → **[pu^{h}doːɾ]** “ay.” [pədoːɾ] ~ [pədəɾ] ~ [pə^{h}dəːɾ] ~ [pə̥dəɾ] ~ [pə^{h}dəɾ] ~ [pə^{h}d̥əɾ]

Dudak uyumunun bozulması:

OTü. ***a+ı** → SUDSq. **ɑ+u**

OTü. ***kalıŋ** “başlık parası” → **[qɑɬuɴ]** “ay.” [qɑɬən]~ [χɑɬən]

OTü. **a+ı** → SUM, SUD **ɑ+u**

OTü. ***kapış-** “kapışmak” → [**ɢɑβus-**] “ay.”

OTü. ***ı+ı** → SUD **y+ə~ e+u**

OTü. ***yıltız** “kök” → **[jyɬ̪təs]** “ay.” **[jɐ̨ɬ̪tus]**

OTü. ***i+e** → SUM **y+i**

OTü. ***çimgen** “çimen” → **[ʤyŋkin]** “ay.” [ʤyŋkɐ̣ːn]~ [dzɻimgin]

OTü. ***ı+ı** → SUM **ə+oː**

OTü. ***bıldır** “geçen yıl” → **[pədoːɾ]** “ay.” [puʰdoːɾ]~ [pədəɾ]~ [pəʰdəːɾ]~ [pəd̥əɾ]~ [pəʰdəɾ]~ [pəʰd̥əɾ]

OTü. ***e+e** → SUD **oː+ə**

OTü. ***tegre** “yuvarlak, çevre, etraf” → **[doːɢəɾ]** “ay.” [doɢuɾ]~ [dɔɢuɾ]

OTü. ***e+e** → SUM, SUD **u+ə+e~ u+ə+ɐ̣**

OTü. ***tegrek** “halka, daire” → **[tuɣəɾek]** “ay.” [**tuɣəɾɐ̣k]**~ [toɣuɾek]~ [tɯɾek]

OTü. ***-VrV, *-ayı-, *-AbI-, *-ebe-, *-AlIn, *-alık-, *-aglık-, *-aːgV-** *dizilerinde ve OTü. söz başında ünlü düşmesiyle tek heceye inme:*

OTü. ***a+a** → SUMYğ, SUD **ɑ**

OTü. ***kara** “kara” → **[ɢɑɾ] əs** “büyü, lanet, bedua”

OTü. ***kara*** “kara” → **[ɢɑɾ] u^{h}kus** “Tibet öküzü, yak”

OTü. ***kara*** “kara” → **[ɢɑɾ] jy** “çadır, dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır”

OTü. ***aː+ı, *a+ı** → SUM **ɑː ~ ɑ ~ ɑ^{h}**; SUD **ɑː ~ ɑ ~ ɑ^{h}ː ~ ɑ^{h}**

OTü. ***ayıt-** “sormak” → [**ɑjt-]** “ay.” [**ɑːjt-**]~ [**ɑːjd-**]~ **[ɑjd-]~ [ɑjʧ-]~ [**ejt-]

OTü. ***alın-** “alınmak, kendine çekmek” → [**ɑɬn-]** “almak, yanına almak” [ɑɬən-]

OTü. ***kaːrı** “yaşlı” → **[qɑːɾ]** “ay.” **[qɑɾ]~ [χɑɾ]~ [χɑːɾ]~ [hɑɾ]**~[qɑɾə]~ [χɑːɾəː]

OTü. ***balık** “şehir” → [**bɑːq]** “duvar” **[bɑq]**~ [**bɑɬq]**~ [bɑɬəq]

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” → [**sɑːq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” **[sɑq]**~ [sɑʁɬəq] [sɑɬəq]

OTü. ***aːgız** “ağız” → [**ɑːs]** “ay.”, [**ɑ^{h}ːs]~ [ɑ^{h}s]**~ [ɑχs]~ [**hɑs]**~ [**ɑs]**

OTü. ***a+ı** → SUM **e**

OTü. ***kayın-** “kaynamak” → [**qejn-]** “ay.” [qejin-]

OTü. ***a+ı** → SUD **əu ~ iu ~ yː ~ y**

OTü. ***yabız** “kötü” → [**jəus]** “ay.”~ **[jyːs]~ [jius]~ [jəuːs]~ [jys]**

OTü. ***e+e** → SUM **e ~ e̯**; SUD **e̯ ~ eː**

OTü. ***eːder** “eyer” → **[zeɾ]** “ay.” [ezeɾ]~ [ize̯ɾ-]~ [ə̆ze̯ɾ]~ [ə̆zeːɾ]~ [ezeːɾ]~ [e̯ze̯ɾ]

OTü. ***eder-** “peşinden gitmek” → **[zeɾ-]** “ay.” **[ze̯ɾ-]**~ [ize̯ɾ-]~ [ezeɾ-]~ [e̯ze̯ɾ-]~ [zəɾ-]

OTü. ***ė+e**, ***e+e** → SUM, SUD **i ~ iː**

OTü. ***neçe** “nice, kaç” → **[nʤi]** “ay.” [ne̯ʤi]~ [niʤi]~ [niːʤi]

OTü. ***tebey** “deve” → **[tij]** “ay.” **[tiː]~ [tiːj]~ [ti]~ [ʧiː]~ [ʧi]**

OTü. ***erkeç** “erkek dağ keçisi” → [**hɾ̥gişˌ]** “iğdiş edilmiş erkek keçi” [**hɾ̥gˌişˌ]**~ [ə^{h}ɾgiş]

OTü. ***ėrte** “eski, erken, ilk” → **[hɻ̩di]** “ay.” **[hɾdiː]**~ [əʰɾdi]~ [əʰɾdiː]~ [əʰɾd̥i]~ [əʰɾdẹ]~ [əʰɾti]~ [ɑʰɾdi]

OTü. ***ėː+i** → SUM **ə ~ ɯ**; SUD **ə̆+ɯ ~ ə ~ əː ~ ɯː ~ ɯ**

OTü. ***ėːşik** “kapı” → **[sək]** “ay.” [**ə̆sɯk**]~ **[sɯːk]~ [sɯk]~ [sɯķ]**~ [**səːg]**~ **[səg]**~ [**səːķ]**~ [**səķ]**~[zəːk]

OTü. ***e+i** → SUM **ə**

OTü. ***erklig** “güçlü” → **[hɾkdəɣ]** “ay.” [əʰɾkdəɣ] ~ [jeʰɾkdəɣ]

OTü. ***eː+i, *e+i** → SUM, SUD **e ~ ẹ**

OTü. ***teːri** “deri” → **[teɾ]** “ay.” **[tẹɾ]**~ [teɾə]~ [tẹːɾə]~ [tẹɾə]

OTü. ***kelin** “gelin” → **[keɬn]** “ay.” **[kẹɬn]**~ [keɬən]~ [keːɬən]~ [keɬəːn]

OTü. ***e+i** → SUM, SUD **ø**

OTü. ***sebin-** “sevinmek” → **[søjn-]** “ay.”

OTü. ***i+i** → SUM, SUD **əː ~ ə**

OTü. ***isig** “sıcak” → **[səʁ]** “ay.” **[səːʁ]**~ [**səq]**

OTü. ***kirik-** “kirlenmek” → **[kəɾk-]** “ay.”

Aşağıdaki OTü. çok heceli sözcüklerdeki ünlü dizilerinde genellikle dudak uyumu korunmuştur.

OTü. ***-abı-, *-ebi-** ses gruplarında ünsüzün zayıflaması ve etkisini yuvarlaklaşma şeklinde ünlüye bırakarak kaybolmasıyla OTü. ***-abı-** → **-ɑwə-** → **əu ~ iu**→ **yː ~ y**; OTü. ***-ebi-** → ***ew** → **ö** olarak iki heceye indiği de görülür. Bunun dışında ünlü-ünsüz kaynaşması, söz içinde ünlü düşmesi veya hece düşmesi durumlarında da dudak uyumu devam etmiştir. Bir ek ile genişletildiğinde son

ünlüsünün ek ile birleşmesiyle OTü. ***a+ı+a** → **ɑ+ɑ** olarak tekleştiği de görülür, Bkz. OTü. ***aːgna-** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” (TT 171, ED 87b).

Dudak uyumunun korunması:

OTü. ***a+a+a** → SUM, SUD **ɑ+ɑ+ɑ**

OTü. ***ayala-** “okşamak, sevmek” → [**hɑjɑdɑ-]** “(ip)bükmek, okşamak”

OTü. ***a+a+ı** → SUM, SUD **ɑ+ɑ+ə**

OTü. ***karaklıg** “gözbebeğine sahip olan” → [**ɢɑɾɑqdəʁ]**

OTü. ***adaklıg** “ayaklı, bacaklı” → [**ɑzɑqdəʁ]**

OTü. ***tabarlıg** “hayvanlı” → [**dɑβɑɾɬəʁ]** “ipekli”

OTü. ***a+ı+a** → SUM, **ɑ+əː+ɑː**; SUD **ɑ+ə+ɑ**

OTü. ***sagızgaːn** “saksağan” → [**sɑɢəːsɢɑːn]** “ay.”

OTü. ***yagıla-** “düşmana karşı gelmek” → [**jɑʁəɬɑ-]** “ay.” [jɑʁəl-]

OTü. ***amıra-** “sessiz olmak” → [**ɑməɾɑ-]** “ay.” [ɑmɾɑ]

OTü. ***a+ı+ı** → SUM, SUD **ɑ+ə+i̇**

OTü. ***satıgçı** “tüccar” → [**sɑdəʁdzi̯]** “ay.”

OTü. ***e+i+e** → SUM **e+ə+i**; SUD **eː+ə+i ~ e+e+e̯**

OTü. ***tegirmen** “değirmen” → **[teɣəɾmin]** “ay.” **[teːɣəɾmin] ~ [teɣeɾmẹn]**

OTü. ***ė+i+i** → SUM SUD **i+ə+i ~ i+ə+ə**

OTü. ***yėgirmi** “yirmi” → **[jiɣəɾmə]** “ay.” **[jiɣəɾmi] ~ [ʒiɣəɾmə]**

OTü. ***e+i+i** → SUM **e+i+i ~ e̯+i+i ~ e+i+e ~ e̯+ə+e̯ ~ e+ə+i ~ e̯+ə+i**

Skr. >> ETü. **ertini** “kıymetli nesne” → **[jeɾdini]** “kıymeti, hazine” **[e̯ɾdəni] ~ [jeɾdəni] ~ [je̯ɾdəni] ~ [je̯ɾdine̯] ~ [je̯ɾdini] ~ [jiɾdəni] ~** [ərdəni] ~ [ərdəne̯]

OTü. ***i+i+i** → SUM, SUD **ə+ə+ə ~ əʰ+ə+ə ~ i̇+ə+i̇**

OTü. ***bitigçi** “sekreter” → **[pədəkdʑi̯]** “ay.”

OTü. ***bitiglig** “yazılı” → **[pəḍəɣɬəɣ]** “ay.” **[bəʰdəɣɬəɣ]**

OTü. ***ikinci** “ikinci” **ėkkinç** → **[ʂi̯gəndʑi]** “ay.”

OTü. ***-AbI-** *ses gruplarında, hece kaynaşmasında ve bir ek ile genişletildiğinde üç heceli sözcüklerin iki heceye inmesi:*

OTü. ***a+ɪ+a** → SUM **u+ɑ**; SUD **o+ɑ ~ oː+ɑ ~ ʊː+ɑ**

OTü. ***abıçga** “ihtiyar” → [**oʂɢɑ]** “ay.”

OTü. ***tabışgan** “tavşan” → **[doːsɢɑn]** “ay.” **[dosɢɑn] ~ [dʊːsɢɑn] ~ [ʈusɢɑn]**

OTü. ***a+ɪ+a → y+i**

OTü. ***yabızla-** “kötülemek” → [**jysdi-]** “ay.”

OTü. ***e+i+i** → SUD **y+ə**

OTü. ***sebinçlig-** “mutlu” → [**syjʂdəɣ]** “ay.”

OTü. ***a+ɪ+a** → SUM, SUD **ə+ɑ**

OTü. ***kargılaç** “kırlangıç” → [**ɢərɬɑʂ]** “ay.”

OTü. ***a+ɪ+a** → SUM, SUD **ɑ+ɑ**

OTü. ***yagıla-** “düşmana karşı gelmek” → **[jɑʁəl-]** “ay.” [jɑʁəɬɑ-]

OTü. ***amıra-** “sessiz olmak” → **[ɑmɾɑ]** “ay.” [ɑməɾɑ-]

Düz-yuvarlak

Ortak Türkçenin dudak uyumu göstermeyen aşağıdaki ünlü dizisine sahip sözcükleri, Sarı Uygur ağızlarındaki ünlü dizilerinde dudak uyumuna aykırı olarak devam eden örnekleri olmakla birlikte, genellikle çeşitli ses benzeşmeleriyle dudak uyumuna tâbi olmuştur.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ilk hece dışındaki hecelerdeki /***u/, /*ü/** ünlüleri yaygın olarak düzleşme eğilimi gösterir ve OTü. dudak uyumuna aykırı iki heceli sözcükler dudak uyumuna girer: OTü. ***aː+u**, ***a+u** → **ɑ+ə~ ɑː+ə~ ɑʰ+ə~ ɑʰː+ə~ ɑʰ+əʰ ~ e+ə**; OTü. ***ɪː+u, *ɪ+u** → **ə+ə**; OTü. ***ėː+ü**, ***e+ü** → **e+ə ~ ẹː+ə ~ ẹː+əː~ eʰ+ə~ ẹ+ə~ ẹʰ+ə~ ẹ+ə̆**; OTü. ***iː+ü, *i+ü** → **ə+ə~ ə̆+ə~ i̇+ə**; OTü. ***i+ü** → **eʰ+i~ ẹ+e, ẹʰ+ẹ~ ẹ+i~ i+e~ i+ẹ~ i+i~ i+ẹʰ~ ə+e~ ə+i.** İlk hece dışındaki /*ü/ ünlüsünün düzleşmesi ve /***e**/'nin daralmasıyla OTü. ***eː+ü**, ***e+ü** dizilerine sahip sözcüklerin **iː+ə~ i+ə~ i+ə̆ ~ iː+i~ i+i** olarak dudak uyumuna girdiği biçimleri de görülür. OTü. ***e+ü** → **ə+ə** gelişmesi gösteren bir sözcüğe rastlanır.

OTü. ***e+ü** ünlü dizisine sahip ***bedük** "büyük" sözcüğünün Minghua ağzında tespit edilen **e+eː** gelişmesi kaynak kişinin konuşma sırasında sözcüğün anlamını vurgulamak için bazen son heceyi uzatarak söylemesi sırasında benzeşme yoluyla ortaya çıkar.

OTü. dudak uyumuna aykırı iki heceli sözcüklerin Dahe ağızlarında geriye benzeşme yoluyla dudak uyumuna girdiği biçimleri de bulunur: OTü. ***e+ü** → **u+u,** OTü. ***e+ü** → **øː+u~ ø+u~ ø+ʉ~ øː+y~ ø+y**; OTü. ***i+ü** → **u+u~ ʊː+u**; OTü. ***ɪː+u, *ɪ+u** → **u+u ~ ɔ+u**. Aynı örneklerde geriye benzeşme ardından ikinci hecedeki yuvarlak ünlülerin düzleşmesiyle dudak uyumu dışına çıkan biçimler de kaydedilmiştir: OTü. ***e+ü** → **øː+y** → **øː+ə~ ø+ə~ ʉ+ə**; OTü. ***i+ü** → **u+u** → **u+ə~ ʉ+ə**; OTü. ***ɪ+u** → **u+u** → **u+ə.**

OTü. ***-aru** → **-ɑːr~ -ɑr,** OTü. ***-erü** → **-er~ -ẹːr~ -ẹr,** OTü. ***-aːyu** → **-ɑy**, OTü. ***-añu** → **-ɑy- ~ -ey-** gibi ses değişmeleri yoluyla tek heceye inmiş sözcükler de görülür. Bunun dışında ünlü ile başlayan eklerle genişletildiğinde son hecedeki ünlünün düşmesi, ***-elük** ses grubunda /*ü/'nün düşmesiyle tek heceye inmelere de

rastlanabilir. Böyle söz içi veya söz sonunda ünlü düşmesiyle tekleşme durumu Minghua ağızlarında daha belirgindir.

Dudak uyumuna aykırı olarak devam etme:

OTü. ***e+ü** → SUD **e+u ~ eː+u ~ eː+uː ~ e+ʉ***

OTü. ***bedük** "büyük" → **[bezʉk]** "ay." **[bezuk]**~ **[beːzuq]**~ **[beːzə̆k]**~ **[beːzuːg]**~ **[bezək]**~ [beːzək]~ [bøzək]~ [bezg]~ [bøzyk]~ [bøːzək]~ [bøːzuk]~ [bøːzug]~ [bøːzʉk]~ [bøːzyk]~ [bøzuk]~ [bøzʉk]~ [bøzyg]~ [bozək]~ [bozuk]~ [bəzək]~ [bezəg]~ [bezə̆ɣ]~ [bezə̆k]~ [beze:k]~ [bẹzəg]~ [bẹzək]~ [bøzəg]*

OTü. ***e+ü** → SUD **øː+ə ~ ø+ə ~ ʉ+ə***

OTü. ***bedü-** "büyümek" → **[bøzə-]** "ay." **[bʉzə-]**~ [bøzy-]~ [bøzʉ-]~ [bezʉ-]~ [bezə-]*

OTü. ***bedük** "büyük" → **[bøzək]** "ay." **[bøːzək]**~ [bøzyk]~ [bøːzuk]~ [bøːzug]~ [bøːzʉk]~ [bøːzyk]~ [bøzuk]~ [bøzʉk]~ [bøzyg]~ [bozuk]~ **[bozək]**~ [beːzək]~ [bezʉk]~ [bəzək]~ [beːzə̆k]~ [beːzuːg]~[bezək]~ [bezuk]~ [beːzuq]~ [bezg]~ [bezəg]~ [bezə̆ɣ]~ [bezə̆k]~ [beze:k]~ [bẹzəg]~ [bẹzək]~[bøzəg]*

OTü. ***ɪ+u** → SUD **u+ə***

OTü. ***sıruk** "sırık, çadır direği" → **[suɾəq]** "ay." [suɾuq]*

OTü. ***i+ü** → SUM **u+ə~ ʉ+ə**; SUD **u+ə***

OTü. ***tilkü** "tilki" → **[tuɬgə]** "ay." **[tʉɬgə]~** [tuɬk]~ [tuɬgu]~ [tʊːɬgu]*

Dudak uyumuna girme:

OTü. ***aː+u**, *a+u → SUM **ɑ+ə ~ ɑː+ə ~ ɑʰ+ə**; SUD **ɑ+ə ~ ɑː+ə ~ ɑʰ+ə ~ ɑʰː+ə ~ ɑʰ+əʰ***

OTü. ***altun** "altın" → [**ɑʰɬdən]** "ay." [**ɑʰːɬdəŋ]**~ **[ɑχɬdən]**~ [**hɑɬdəŋ]**~ [ɑʰɬdɑn]*

OTü. ***aːzuk** "tahıl, gıda" → [**ɑzəq]** "ay." [**ɑːzəq]***

OTü. ***kaːtun** "hanın eşi" → [**ɢɑdən]** "ay." **[ɢɑːdən]~ [ɢɑdə]***

OTü. ***tanu-*** “tanımak” → **[dɑnə-]** “ay.” [**dɑːnə-**]~ [dɑːn-]~ [dɑn-]

OTü. ***yagmur*** “yağmur” → [**jɑʁmər**] “ay.” **[jɑmər]~ [jɑːmər]**

OTü. ***a+u** → SUM **e+ə**

OTü. ***yantur-*** “döndürmek, geri vermek” → [**jendər-**] “ay.” [jɑndər-]

OTü. ***ı+u** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***bışur-*** “pişirmek” → **[pəsər-]** “ay.”

OTü. ***sınuk** “kırık” → **[sənəq]** “ay.”

OTü. ***ėː+ü**, ***e+ü** → SUM **e+ə~ e̤+ə~ e̤ʰ+ə**; SUD **eː+ə~ e+ə~ e̤ː+ə~ e̤ː+əː~ eʰ+ə~ e̤+ə~ e̤+ə̆**

OTü. ***berü** “beri” → [**berə**] “bu tarafa” **[beːrə]~** [**be̤ːrə]~ [be̤rə]~** [**βeːrə]~** [**βerə]~** [biːrə]~ [berˇ]~ [be̤ːr]~ [be̤r]~ [βer]

OTü. ***bedüt-** “büyütmek” → **[bezət-]** “ay.” **[bezəd-]~ [bezə̤d-]**

OTü. ***kedgü** “giyim, kıyafet” → **[ge̤zgə]** “ay.” [**ge̤ːzgə]~ [ge̤ːzgəː]~ [ge̤ːzɣə]** ~ [**ge̤zg̊ə]~ [g̊e̤zg̊ə]~ [ɣe̤zgə]**~[gizgi]~[gizgə]~ [gizg̊ə]~ [gizɣə]~ [gizkə]~ [giːzgə]

OTü. ***yėːtür-** “yedirmek” → **[ʒe̤dər-]** “ay.” **[ʒe̤ʇər-]**~ [jid̥ər-]~ [ʒidər-]~ [ʒid̥ər-]

OTü. ***eː+ü**, ***e+ü** → SUM **i+ə**; SUD **iː+ə ~ i+ə ~ i+ə̆**

OTü. ***esür-** “sarhoş olmak” → **[isər-]** “ay.”

OTü. ***kedgü** “giyim, kıyafet” → **[gizgə]** “ay.” **[gizg̊ə]~ [gizɣə]~ [gizkə]~ [giːzgə]**~ [gėzgə]~ [gėːzgə]~ [gėːzgəː]~ [gėːzɣə]~ [gėzg̊ə]~ , [g̊ėzgə]~ [ɣėzgə]~ [gizgi]

OTü. ***yegü** “yiyecek, yemek” → **[jiɣə]** “ay.”

OTü. ***yėːtür-** “yedirmek” → **[jid̥ər-]** “ay.” **[ʒidər-]**~ [ʒėdər-]~ [ʒe̤ʇər-]~ [ʒid̥ər-]

OTü. ***eː+ü*** → SUM **iː+i**; SUD **iː+i ~ i+i**

OTü. ***neːçük*** “nasıl” → **[nidʒik]** “ay.” **[nitʃik]**~ [**niːdʒik**]~ [**nidʒig]**~ [nədʒik]

OTü. ***e+ü*** → SUM **e+eː**

OTü. ***bedük*** “büyük” → **[bezeːk]** “ay.” [bəzək] ~ [beːzək]~ [beːzə̆k]~ [bezə̆k]~ [bezuk]~ [bezʉk]~ **[**bezg]~ [bẹ̈zəg]~ [bẹ̈zək]~ [bozək] ~ [bozuk]~ [bøːzək]~ [bøːzug]~ [bøːzuk] ~ [bøːzʉk]~ [bøːzyk]~ [bøzəg]~ [bøzək]~ [bøzuk]~ [bøzʉk] ~ [bøzyg] ~ [bøzyk]

OTü. ***e+ü*** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***belgürt-*** “beli etmek, belirtmek” → **[bəɬɣərt-]** “bildirmek, bilmesine yardım etmek**” [bəɬɣərd-]**

OTü. ***iː+ü***, ***i+ü*** → SUM **ə+ə~ i̇+ə**; SUD **ə+ə ~ ə̆+ə ~ i̇+ə**

OTü. ***siŋür*** “yutmak, içe çekmek” → **[səŋər-]** “ay.”

OTü. ***kiːrtür-*** “girmesine yardım etmek” → **[kərdər-]** “ay.” **[kərḍər-]**~ **[kərtər-]**

OTü. ***içgü*** “içecek” → **[əʂgə]** “ay.” **[əʂgə]**~ **[ə̆ʂgə]**~ **[ə̆ʂgə]**~ **[ʂɨgə]**~ **[ʂɨgə]**~ **[ʂɨkə]**~ **[ʂɨɣə]**

OTü. ***i+ü*** → SUM **i+e ~ i+ẹ̈ʰ**; SUD **eʰ+i ~ ẹ̈+e ~ ẹ̈ʰ+ẹ̈ ~ ẹ̈+i ~ i+e~ i+ẹ̈ ~ i+i ~ ə+e ~ ə+i**

OTü. ***içür-*** “içirmek” → **[eʰdʒiɾ-]** “ay.” **[ẹ̈ʰdʒẹ̈ɾ-]**~ **[hẹ̈dʒeɾ-]**~ **[hẹ̈dʒiɾ-]**~ **[ẹ̈ʃdʒeɾ-]**~ **[iʃdʒeɾ-]**~ **[ʃidʒeɾ-]**~ **[ʃidʒeɾ-]**~ **[iʃdʒẹ̈ɾ-]**~ **[ʃidʒeʰɾ-]**~ **[xidʒiɾ-]** ~ **[hədʒiɾ-]**~ **[hədʒeɾ-]**

OTü. ***i+ü*** → SUD **u+u ~ ʊː+u**

OTü. ***tilkü*** “tilki” → **[tułgu]** “ay.” **[tʊːɬgu]**~ [tułgə] ~ [tułk] ~ [tʉɬgə]

OTü. ***ɪː+u,*** ***ɪ+u*** → SUM, SUD **u+u ~ ɔ+u**

OTü. ***sɪːgun*** “geyik” → **[suʁun]** “ay.” **[sɔʁun]**

OTü. ***sıruk** “sırık, çadır direği” → **[suɾuq]** “ay.” [suɾəq]

OTü. ***e+ü** → SUM, SUD **u+u**

OTü. ***ezüg** “yalan” → **[uzuk]** “ay.”

OTü. ***e+ü** → SUD **øː+u ~ ø+u ~ ø+ʉ ~ øː+y ~ ø+y**

OTü. ***bedü-** “büyümek” → **[bøzʉ-]** “ay.” **[bøzy-]** ~ [bøzə-] ~ [bʉzə-] ~ [bezʉ-] ~ [bezə-]

OTü. ***bedük** “büyük” → [**bøzyk]** “ay.” **[bøːzuk]** ~ **[bøːzug]** ~ [**bøːzʉk**] ~ **[bøːzyk]** ~ [**bøzuk**] ~ [**bøzʉk**] ~ **[bøzyg]** ~ **[bozuk]** ~ [bozək] ~ [bøzək] ~ [bøːzək] ~ [beːzək] ~ [bezʉk] ~ [bəzək] ~ [beːzə̆k] ~ [beːzuːg] ~ [bezək] ~ [bezuk] ~ [beːzuq] ~ [bezg] ~ [bezəg] ~ [bezə̨k] ~ [bezə̆k] ~ [bẹzəg] ~ [bẹzək] ~ [bøzəg]

İki heceli sözcüklerin tek heceye inmesi:

OTü. ***aː+u,** ***a+u** → SUM, SUD **ɑː ~ ɑ**

OTü. ***baːyu-** “zengin olmak” ED 384b → [**bɑj-]** “ay.”

OTü. ***naru** “bir taraf, yan, bir yana” → [**nɑɾ]** “ay.” **[nɑːɾ]** ~ [nɑːɾə] ~ [nɑɾə]

OTü. ***kañusı** “hangisi” < **kañu+sı** T3K İYELİK EKİ, ED 632b **kañuː** → **kayusı** → [**ɢɑːjsə]** “hangi, hangisi” **[ɢɑjsə]** ~ **[ɢɑjsə̆]** ~ [**ɢeːjsə]** ~ [**ɢejsə]**

OTü. ***e+ü** → SUM **e**; SUD **e ~ ẹː ~ ẹ̆ i**

OTü. ***emüz-** “emzirmek” → **[ems-]** “ay.” [**ims-]** ~ [iməs-] ~ [eməs-] ~ [eːməs-] ~ [ẹmə̆s-] ~ [imə̆s-]

OTü. ***berü** “beri” → **[beɾ]** “bu tarafa” [**bẹːɾ]** ~ [**bẹɾ]** ~ **[βeɾ]** ~ [beɾə] ~ [beːɾə] ~ [bẹːɾə] ~ [bẹɾə] ~ [biːɾə] ~ [βeːɾə] ~ [βeɾə]

OTü. ***telük** “delik” → **[teɬk]** “delik, çukur” [teɬək]

Sarı Uygur ağızlarında OTü. çok heceli sözcüklerde genellikle düzleşmelerle de dudak uyumunun sağlandığı dikkati çeker, fakat OTü. ***-aru** → **-ɑɾ~ ɑ,** OTü. ***-erü** → **-eɾ ~ -eɻ ~ -ẹːɾ,** OTü. ***abu-** → **u-,** OTü. ***-agı-** → **ɑː** → **ɑ,** OTü. ***-ayı-** → **-ay-,** OTü. ***-añu** → **-ɑy-~ -ey-** ünlü daralması ve erimesi gibi ses değişmeleri yoluyla iki

heceye düşmeler de görülür. OTü. ***e+ü+i** dizisindeki OTü. **ezügçi** “yalancı” sözcüğünde ise Minghua ve Dahe ağızlarında **u+u+ɨ** olarak baş hece ünlü /*e/’nin geriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaştığı, ancak son hecede bulunan düz-dar ünlüsünden dolayı dudak uyumunun dışında devam etttiği görülür.

Dudak uyumunun sağlanması:

OTü. ***a+ɪ+u** → SUM, SUD **ɑ+ɑ+ə**

OTü. ***takıgu** “tavuk” → **[d̥ɑʰɢ̥ɑʁə]** “ay.”

OTü. ***a+u+a** → SUM, SUD **ɑ+ə+ɑ ~ ɑː+ə+ɑ**

OTü. ***sarumsak** “sarımsak” → [**sɑɾəmsɑq]** “ay.” **[sɑːɾəmsɑq]**

OTü. ***a+u+ɪ** → SUM, SUD **ɑ+ə+ɨ**

OTü. ***satguçı** “satıcı” → [**sɑtɢ̥ədzɨ̥]** “ay.”

OTü. ***e+ü+i** → SUM, SUD **u+u+ɨ**

OTü. **ezügçi** “yalancı” → **[uzukdzɨ̥]** “ay.”

OTü. ***i+e+ü** → SUM, SUD **ə+e+ə ~ ə+eː+ə ~ ə+i+ə**

OTü. ***bilegü** “bileme taşı” → **[bəleɣə]** “ay.” **[bəleːɣə]˜ [bəlɛ̝ːɣə]**

OTü. ***bileːzük** “bilezik” → **[bəlɛ̝sək]** “yüzük (Dahe ağzı)” **[bəlisək] ~ [bəlisəg]˜** [bɛ̝lɛ̝sək]˜ [bilisəg]

OTü. ***i+e+ü** → SUD **ɛ̝+ɛ̝+ɚ̃ i+i+ə**

OTü. ***bileːzük** “bilezik” → **[bɛ̝lɛ̝sək]** “yüzük (Dahe ağzı)” **[bilisəg]** [bəlisək]˜ [bəlɛ̝sək]˜ [bəlisəg]

OTü. ***i+e+ü** → SUM **i+i+ə**; SUD **ɛ̝ʰ+ɛ̝+ə~ ɛ̝+ɛ̝+ə~ eʰ+i+ə~ ɛ̝+i+ə~ i+ɛ̝ː+ə~ i+i+ə~ ə+i+ɚ̃ ə+iː+ə**

OTü. ***içeːgüː** “bağırsak” → **[ɛ̝ʰd̥ʒɛ̝gə]** “ay.” **[eʰd̥ʒigə]˜ [qɛ̝d̥ʒiɡ̊ə]˜** [**hɛ̝d̥ʒiɡ̊ə] ~ [hɛ̝ʧ̝iɣ̊ə] ~ [hid̥ʒɛ̝ːɡ̊ə] ~ [ixʧ̝ikə] ~ [itʃ̝ikə] ~ [xid̥ʒigə] ~ [xid̥ʒiɡ̊ə] ~**

[xidʒikə]˜ [xitʃikə]˜ [hidʒigə]˜ [hidʒikə]˜ [ʃidʒigə]˜ [ʃidʒiɟə]˜ [ʃitʃikə] ~ [ixdʒikə]˜ [hətʃiɟə]˜ [hədʒiːgə]˜ [hədʒigə]

OTü. ***a+a+u+u** → SUM, SUD **ɑ+ɑʰ+ə+ə**

OTü. ***sakalduruk** “boğaz kayış” → [**sɑɢɑʰldərəq**]˜ [sɑɢɑʰldrəq]

Üç heceli sözcüklerin iki heceye, dört heceli sözcüklerin üç heceye inmeleri:

OTü. ***a+ı+u** → SUD **ɑː+i ~ ɑ+i**

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” → [**ɑχɾdʒiq**] “ay.” **[ɑːχɾdʒiq]**

OTü. ***a+ı+u** → SUM, SUD **ɑ+ə ~ e+i+ə˜ e+ə**

OTü. ***kayıntur-** “kaynamasına yardım etmek” → [**qɑjndər-**] “ay.” **[qejindəɾ-]˜ [qejndəɾ-]**

OTü. ***a+u+a** → SUM, SUD **u+ɑ**

OTü. ***abuçla-** “avuca almak” → [**uʂdɑ-**] “ay.”

OTü. ***a+u+a** → SUM **e+ɑ ~ e+ɑː**; SUD **e+ɑ**

OTü. ***kañuda** “nerede” < ***kañu+da** BULUNMA-AYRILMA HALİ EKİ → **kayuda** → **[ɢejdɑː]** “ay.” **[ɢejdɑ]˜** [**ɋejdɑ**]˜ [ʁejdɑ]˜ [ɢɑːjdɑ]˜ [ɢɑjdɑ]

OTü. ***i+e+ü** → SUM **ə+e ~ ə̆+e ~ ə̆+ẹ ~ i̇+eː ~ i̇+ẹː ~ i̇+e**; SUD **ə+ẹ**

OTü. ***içgerü** “içeri” → **[əʂgeɾ]** “ay.” **[ə̆ʂgeɾ]˜ [ʂi̇geːɾ]˜** [**ʂi̇gẹːɾ**]˜ **[ʂi̇geɾ]˜ [əʂgẹɾ]˜ [ə̆ʂgẹɾ]˜ [ʂi̇geɾ]**

OTü. ***a+a+u** → SUM **ɑ+ɑ, ə+ɑ**; SUD **ɑ+ɑ**

OTü. ***taşgaru** “dışarı” (***taş** “dış” ED 556b) → [**dɑsɢɑɾ**] “ay.” (Bkz. **ʇəsɢɑ**) 0103050101/15

OTü. ***e+e+ü** → SUM, SUD **i+ə**

OTü. ***eyegü** “kaburga” → **[jigə]** “ay.” **[jiɟə]˜ [jikə]˜ [jiɟə]**

OTü. ***a+a+u+u** → SUM, SUD **ɑ+ɑ^{h}+ə**

OTü. ***sakalduruk** “boğaz kayış” → [**sɑɢɑ^{h}ldrəq**] ~ [**sɑɢɑ^{h}ldərəq**]

Sarı Uygurların hem kendi millî yazı dillerinin olmaması hem de ana dilllerinde eğitim görmemeleri sebebiyle standartlaşmadan söz edilemez (CHEN Zongzhen 2004: 52). Bu yüzden aynı bir sözcüğün bütün Sarı Uygur ağızlarında ve aynı bir kişinin konuşmasında birden çok söyleniş biçimine rastlamak mümkündür. Bu durum gitgide yaygınlaşmaktadır. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçenin ünlü seslerinden **/e/** sesi genellikle bir daralma göstererek /**ẹ/** veya /**i/** olarak bulunur, /**o/** ve **/u/** ünlülerinin aralarında serbestçe yer değiştirebildiği görülür. /**ö/** ve **/ü/** ünlüleri art sıraya geçerek /**o/** ve **/u/** olarak da görülür. İlk hece dışında /**u/** ve **/ü/** ünlülerinde yaygın bir şekilde düzleşme görülür.

OTü.’nin dudak uyumuna uymayan **+(n)Iŋ** ilgi hâli, ek ünlüleri yalnızca düz-yuvarlak olan **+dUrUk** addan ad yapma eki, ek ünlüsü dörtlü değişime sahip **+lIg, +lUg** addan sıfat yapma eki ve **-gUçI** fiilden ad yapma eklerinin ünlüleri Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında her zaman düz, dar **/ə/** olarak bulunur. Böylece bu ekler hem BÜU dışında kalmışlardır hem de dudak uyumuna tâbi olmamışlardır:

*+nIŋ > +nəŋ/+dəŋ

*+lIg, +lUg > +łəʁ, +łəq, +łəɣ, +łək, +dəʁ, +də:ʁ, +dək, +dəq, +diɣ, +duɣ, +dəɣ, +nəʁ, +nəɣ, +nəq

*+dUrUk > +dərəq/+drəq/+dərək

*-gUçI > -ɣədzi̧, -qətʂi, -ʁədzi̧, -ɢ̊ətʂi, χətʂi, -gədzi̧

Kayıtlarımızda Dahe ağızlarında OTü. ***+nIŋ** ilgi hâli eki ileriye benzeşme yoluyla birkaç kez **+nuŋ** olarak görülmekle birlikte bir kez **+duŋ** olarak rastlanmıştır. Genellikle **+nə/+də** olarak karşılaştığımız OTü. ***+nI** belirtme hâli eki Dahe ağızlarında ileriye benzeşme yoluyla birkaç kez **+nu** olarak görülmekle birlikte bir kez **+du** olarak da kaydedilmiştir.

Dahe ağızlarında OTü. **+lIg/+lUg** eki, birer kez **+diɣ, +duɣ** olarak da kaydedilmiştir. OTü. **-tUr-** ettirgen çatı eki de Sarı Uygur ağızlarında genellikle düzleşerek **-Dər-** olarak görülür, ancak OTü. ***üntür-** "çıkartmak, yükseltmek" fiili hem yuvarlak niteliği korunarak **-dur-/-d̥ur-** hem düzleşerek **-dər-/-d̥əʰr-** olarak tanıklanabilir. Dudak uyumu dışındaki OTü. ***kaltur-** fiilinin Sarı Uygur Türkçesinde dudak uyumu dışındaki eski biçimini sürdüren hem de dudak uyumunun sağlandığı biçimleri kaydedilmiştir.

OTü. **+nəŋ/+dəŋ** İlgi hâli eki

***küːn+ niŋ > kun+nəŋ** "günün" 0103010601/02, 0202030601/78

***köːl+niŋ > køɬ+nəŋ** "gölün" 0103020401/02

***köːz+niŋ > göz+dəŋ** "pınarın, su kaynağının" 0103020502/0

***öküz+niŋ > uʰkus+dəŋ** "öküzün" 0202020303/08

***üç+niŋ > uʂ+dəŋ** "üçünün" ɑɢənə uʂdəŋ oʁuɬɬɑr 0103030801/07

***iːk+niŋ > ʒik+dəŋ** "iğin" 0202020302/01

***biːz+niŋ > bəz+dəŋ** "bizim" 0103050101/51, 0202010501/16, 0203020201/13

***ingek+niŋ** > **ĭnȩk+dəŋ** "ineğin" ĭnȩkdəŋ sutdə 0202030305/01

***ogul+nıŋ** > **oʁəɬ+nəŋ** "oğulun/ oğlunun" 0103030702/06, 0203020201/04

***boːyın+nıŋ > mojn+nəŋ** "boynun" 0103020302/18

Fakat

***eb+niŋ > jy+nuŋ** "evin" 0202030802/25

***ol+nıŋ > o+nuŋ** "onun" 0202030306/01, 0502020101/377

***kulun+nıŋ > quɬun+nuŋ** "kulunun, tayın" 0203010302/10

***koːń+nıŋ > ɢoj +nuŋ** "koyunun" 0202020501/76; **ɢɔj+nuŋ** 0203020501/03

***koːl+nıŋ > ɢɔɬ+nuŋ** "kolun" 0202010901/58

***üç otuz+nıŋ → hudz̨ oʰtus+duŋ** "yirmi üçün/ (ayın)yirmi üçünün" 0202020501/09

OTü. **+dUrUk** addan ad yapma eki

OTü. addan ad yapma **+dUrUk** ekinin**,** Sarı Uygur Türkçesinde /n/, /l/ ünsüzleri ile biten adlarla türettiği yeni sözcükler vardır, ek Sarı Uygur ağızlarında **+dərəq/+drəq/+dərək** olarak bulunur.

OTü. ***boyun+duruk** “boyunduruk” (TT V B 115, TT VIII A 33) → [**moendərəq**] ~ [**moendrəq**] “yaka; boyunduruk” (LEİ Xuanchun 1992: 85; CHEN Zongzhen 2002: 97)

OTü. ***sakal+duruk** “baş destesinin boğaz kemeri” ***sakalduruk** DLT → [**sɑɢɑʰldərəq**] [**sɑɢɑʰldrəq**] “ay.” (LEİ Xuanchun 1992: 317; CHEN Zongzhen 2002: 97)

OTü. ***közün+dürük** → [**gøzəndərəq**] “gözlük” (LEİ Xuanchun 1992: 163; CHEN Zongzhen 2002: 97)

?eti/en+dürük “eş, döleş, *placenta*”, OTü. **et** ‘et’ (ED 33b) sözcüğünden → [**ezendərək**] “bebek bezi göbek bağı” (CHEN Zongzhen 2002: 97); [**ezəndərək**] (LEİ Xuanchun 1992: 29), CHEN Zongzhen, [**ezendərək**] sözcüğünün **[eʰden]** “eş, döleş, *placenta*” sözcüğü üzerinde bir ses değişmesiyle türemiş olduğunu söyler (2002: 97).

OTü.**-gUçI** Fiilden ad yapma eki

OTü. ***ay-guçı > *ayguçı** “hakan adına emir veren, sözcü” OTG 239 → [**ajɣədzi̯**] “şikayet eden kişi, davacı” LEİ Xuanchun 1992: 15

OTü. ***et-güçi > [e̯tgədzi̯]** “yapacak kişi, yapan kişi” 0103010306/10

OTü. ***kol-guçı** “dilenci” ED 621b → **[qɔɬqətʂi]** 0202030902/56, **[ɔqətʂi]** 0202030402/69, **[qɔqətʂi]** 0202030402/75, **[ɢ̟ɔɬqəḍə]** 0202010502/19

OTü. ***sal-guçı > [sɑɬʁədzi̯]** “(ad) koyacak kişi, (ad) koyan kişi” 0203010301/11

OTü. ***sok-guçı > [sɔqɢ̟ətʂi]** “dokumacı, dokuyacak kişi” 0203010501/02.

OTü. ***yay-guçı > [jejʁədzi̯]** “süt sallayacak/sallayan kişi” Bkz. (**ejʁədzi̯)** 0103010306/14.

OTü. ***yar-guçı** “yargıç” ED 621b → **[jɑɾχətʂi]** “boy başı yardımcısı, yargıç” (Bkz. jɑɾχədzi̯) 0203020401/12

OTü. **+lIg, +lUg** addan sıfat yapma eki

OTü. ***haːy+lıg** “bir aylık, aylık” ED 272b (***haːy** ED 265a, TT 173) → [**ɑjɬəʁ]** “ay.” 0202030604/19, [**ɑːjɬəʁ]** 0202030604/27

OTü. ***eb+lig** “eve sahip olan” VEWT 34a ***eb**, ED 3b ***ew** → **[jyləɣ]** (LEİ XUANCHUN 1992: 278)

OTü. ***ögür+lüg** “sürülü” ED 115b → **[uɣurɬəɣ]** “ay.” 0103010701/138

OTü. ***köŋül+lüg** “akıllı, gönüllü” ED 732b → [**gøŋyɬɬək]** “vicdanlı, akıllı” 0203010702/19

OTü. ***baş+lıg** “başlı” ED 381a → [**bɑʂdəʁ]** “ay.” 0103010601/78, 0202030602/05, 0502020101/448, **[βɑʂdəʁ]** 0103030702/85, 0502020101/390, **[βɑʂdəq]** bis **βɑʂdəq** mɑɴqəsḍə 0502020101/496

OTü. ***kulgak+lıg** “kulaklı” (ED 621a ***kulgak**) → [**quɬɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

OTü. ***erk+lig** “güçlü” ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** “ay.” 0103010702/54, **[hɻkdəɣ]** 0103010702/56, **[jeʰɾkdəɣ]** 0202030604/37

OTü. ***but+lug** “bacaklı” ED 305a → [**bətdəɣ]** “ay.” (CHEN Zongzhen 2004: 487)

OTü. ***küːç+lüg** “güçlü” ED 697a → [**kuʂdəɣ]** “kilolu, yağlı (hayvan için)” 0103050101/33

OTü. ***kulun+lug** “kulun, tay” (ED 662b ***kulun**) → **[quɬunnəq]** q͡. quj məngin 0202010502/13, q͡. χuj͡ ɬɑ 0202010502/14

OTü. ***köːz+lüg** “gözlü” (ED 756b) → **[gyzduɣ]** “ay.” 0202031201/28

OTü. ***eːş+lig** “eşli” **(**ED 253b) → **[esdiɣ]** “karı koca, eşli” 0502020101/274

-tUr- ettirgen çatı eki

OTü. ***açtur-** “açtırmak, açmasına yardım ettirmek” ED 21b → [**ɑʰʂdəɾ-]** “atmasına yardım etmek” 0202030402/75

OTü. ***kal-tur-** “bırakmak” ED 619b → [**qɑɬtəɾ-]** “düşürmek, yolda bırakmak” 0202030404/02, [**qɑɬḍəɾ-]** 0502020101/160, **[qɑʰɬḍəɾ-]** 0202030605/87; **[qɑldər-]˜ [qɑldur-]** (LEİ Xuanchun 1992: 205)

OTü. ***kayın-tur-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b → [**qɑjndəɾ-]** “ay.” 0202030501/03, [**qejindəɾ-]** 0202010901/76, [**qejndəɾ-]** 0202020701/09

OTü. ***yag-tur-*** “yağdırmak” ED 900a → **[jɑʁdəɾ-]** “ay.” 0102040301/19, 0103030203/22, 0202030802/55, 0502020101/21, **[jɑʁd̥əɾ-]** 0202030802/27, **[jɑqdəɾ-]** 0103010601/28

OTü. ***sok-tur-*** (ED 805a ***sok-***) → [**soqdəɾ-**] “dövdürmek” (LEİ Xuanchun 1992: 329)

OTü. ***yė:-tür-*** “yedirmek” ED 892b → **[ʒɛ̣dəɾ-]** “ay.” 0203020203/12, **[jid̥əɾ-]** 0502020101/207, **[ʒɛ̣t̪əɾ-]** 0203010502/01, **[ʒidəɾ-]** 0103040301/16, **[ʒid̥əɾ-]** 0502020101/88

OTü. ***tök-tür-*** “dökmesine yardım etmek” ED 479b → **[dø^{h}ːkdəɾ-]** “ay.” 0202030402/57

OTü. ***ün-tür-*** “çıkartmak, yükseltmek” ED 181b → **[unduɾ-]** “ay.” 0103030802/06, 0202030402/66, 0502020101/485, **[ʊndəɾ-]** 0202010901/59, [**undəɾ-]** 0103010305/67, 0203020202/11, 0502020101/50, **[und̥uɾ-]** 0103010101/20, 0202030902/130, [**und̥ə^{h}ɾ-]** 0103010304/46

5.1.1.3. Tam Benzeşme

Sarı Uygur Türkçenin ağızlarında, “bir sözcükte yanyana veya aralıklı olarak bulunan seslerden birinin diğerini boğumlanma noktası veya niteliği bakımından kendisine tam olarak benzeştirmesi” olan (Korkmaz 2007: 207) tam benzeşme olayı, Sarı Uygur ağızlarında hem tam ünlü benzeşmeleri hem de tam ünsüz benzeşmeleri olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ünlü benzeşmeleri, ünsüzler arasında görülen tam ve/veya yarı benzeşmelere göre daha az olarak karşımıza çıkar. (Chen Zong-zhen 2004: 52).

Düz-Geniş Ünlülerde Tam Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde düz-geniş ünlülerde tam benzeşme durumu aşağıda belirtildiği gibidir.

OTü. **/*a/** ünlüsü ***u+a*** ünlü dizisine sahip bir sözcükte ileriye benzeşme yoluyla **u+u** tam benzeşme örneğine rastlanmıştır. OTü. ***altun*** “altın” sözcüğü Dahe-Bayattavın boyuna mensup iki dilli SU Türkçesi -SU Moğolcası kaynak kişinin konuşmasında **[ɑ^{h}ɬdɑn]** “ay.” 0203020202/05 olarak kaydedilmiştir. Bu sözcük, kaynak kişinin Moğolca söz varlığına ait sözcüklerinden biri olarak karşımıza

çıkmıştır. Bu sözcük Sarı Uygur ağızlarında yarı benzeşmeyle dudak uyumuna girerek [ɑʰłdən], [ɑʰːłdəŋ], [ɑχłdən], [hɑłdəŋ] şeklinde **ɑʰ+ə** dizisine geçmiştir. OTü. ***e+ü** dizisinde geriye benzeşme yoluyla **/*e/** ünlüsünün **u+u** olarak geliştiği bir örneğine rastlanmıştır. Bunun dışında daralarak OTü. ***ėː+i → i+i**, OTü. ***i+e → i+iː, i+i** olarak tam benzeşme uğramışlardır; daralmadan sonra art sıraya geçerek OTü. ***e+i → ə+ə, əʰ+ə** olarak ilerlediği örnekler de vardır:

OTü. ***u+a** → SUD **u+u**

OTü. ***tunag** "toynak" ED 519a → **[dujuʁ]** 0202031201/27, [dujiʁ] 0202020303/06

OTü. ***a+u** → SUDBt. **ɑʰ + ə**, fakat **ɑʰ+ɑ**

OTü. ***altun** "altın" ED 131a → [ɑʰłdən] 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [ɑʰːłdəŋ] 0202030605/22, [ɑχłdən] 0103030702/60, [hɑłdəŋ] 0103020302/01; fakat [**ɑʰłdɑn]** < Mo. "ay." 0203020202/05

OTü. ***e+ü** → SUM, SUD **u+u**

OTü. ***ezüg** "yalan" ED 285a → **[uzuk]** "ay." 0502020101/201

OTü. ***e+i** → SUM **ə+ə ~ əʰ+ə**; SUD **ə+ə**

OTü. ***elig** "el" ED 140b → **[əłəɣ]** "ay." 0103030901/64, 0202030401/07, 0502020101/334, [**əłək]** 0103040405/57, 0202010503/15, 0203020401/13, 0502020101/471, [**ə̆łəɣ]** 0103040403/27, [ẹlẹk] 0502020101/270

OTü. ***erklig** "güçlü" ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** "ay." 0103010702/54, [hɾkdəɣ] 0103010702/56, [jeʰɾkdəɣ] 0202030604/37

OTü. ***ėː+i** → SUD **i+i**

OTü. ***ėːlçi** "elçi" ED 129a, (TT 181 ***ėːl)** → **[iɬdʒi]** "şaman" 0202030901/23, **[iʃdʒi]** 0202010703/01, [ixłtşi] 0103030801/05, [xiłdzi̯] 0103040301/06, [jixłdzi̯] 0102040301/01, 0103040301/04, [eʰłdʒi] 0202020401/25, [eʰłdʒi] 0202010703/33, 0202030901/11,

[eʰɬtʂɨ] 0202030901/01, [eʰɬdʐɨ] 0103040405/12, [jeʰɬdʒi] 0202030901/02, [jeʰɬdʒi] 0202030104/20, [jeʰɬdʐɨ] 0103040405/01, 0103030802/35, [ẹʰːɬdʒi] 0202010901/40, [ẹʰɬdʒi] 0202030104/19, [ẹʰɬdʒi] 0202030104/16, [jẹxɬdʐɨ] 0103030802/25, [jẹʰɬdʐɨ] 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28

OTü. ***i+e** → SUM, SUD **i+iː ~ i+i**

OTü. ***igne** "iğne" ED 110a → **[jiŋni]** "ay." 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17,

OTü. ***yigde** "iğde" ED 911b → **[dʒiɣdi]** "ay." 0103010101/03, **[dʒigdi]** 0103010101/15, [**dʒiɣdiː]** 0103010101/10

OTü. ***tiken** "diken" ED 483b → **[tigin]** "ay." 0502020101/54, [d̰ixgən] 0103020404/04

OTü. ***tile-** "aramak" ED 492a → **[dili-]** "ay." (Bkz. dəl-) 0203010702/51, 0203020203/04, 0203020601/53, [dəle-] 0103040301/25, [dəlẹ-] 0202030403/02, 0202030401/13, 0502020101/398, [dəli-] 0103030702/107, 0103040405/58, 0103050101/08, 0202030605/107, 0203020201/05, [dẹli-] 0202030605/123, 0203020203/21

OTü. ***ingek** "inek" ED 184a → **[iniːk]** "ay." 0102020401/13, [inek] 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, [inẹk] 0103020302/07, [iːneːk] 0102020301/14, [inẹːk] 0103020301/07, [ĩnẹk] 202030305/01, [enẹk] 0502020101/438, [eneːk] 0103020403/07, [enẹg] 0502020101/478, [enẹk̟] 0502020101/379, [ẹnẹk] 0203010301/02, [ẹnik] 0202031101/29

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. ***ė+e, *eː+e, *e+e** dizilerinde /*ė/, /eː/, /e/ ünlülerin daralmasıyla ortaya çıkan **i+i, iː+i** tam ünlü benzeşmeleri de görülür.

OTü. ***ė+e, *eː+e, *e+e** → SUM **i+i**; SUD **i+i ~ iː+i**

OTü. ***bėlek** "hediye" ED 338b → [**bilik**] "hediye, uğurlu işaret, sembolü" (Bkz. bəłəg~ bələk~ bəlẹk~ bəlik~ beleg~ belẹk~ bẹlek~ bẹlẹg~ bẹlẹg) 0102020304/04, 0103050201/11, 0202031201/11 [belek] 0103040402/21, 0202030605/04, [beleːk] 0202030802/17, [bəlẹk] 0103040401/20, [bẹlẹk] 0102020304/12, 0103030702/65,

0202010703/21, 0202031201/26, 0203020202/13, [bẹlik] 0103030702/51,

OTü. ***kegde** “kağıt” ED 710a → **[kiⱪḍi]** “ay.” 0203030102/14, [kegdi] 0202030605/27, [kekdi] 0202010901/54, [kẹdi] 0103050102/21, [kẹⱪdi] 0203030102/18, [kẹⱪḍi] 0203030102/17

OTü. ***neːmeː** “ne, şey, bir şey” ED 777b → **[nimi]** “ay.” (Bkz. biˇ dimiˇ ḍimiˇ məˇ mẹːˇ mẹˇ miːˇ miˇ nẹmiˇ niːmiːˇ nimɑˇ nimeˇ nimẹːˇ nimẹˇ timi) 0103010304/46, 0202010901/47, 0203020202/17, 0502020101/02, **[niːmi]** 0201010101/18, 0202030902/128, **[nimiː]** 0202030101/10, 0202030402/41, 0203010501/06, **[nimi]** 0103040301/18, 0202030104/13, 0203020203/12, 0502020101/230 [nimẹ] 0103010705/10, 0202010503/13, 0202020303/11

OTü. ***neçe** “nice, kaç” ED 775a → **[nidʒi]** “ay.” 0103010703/11, 0202030802/49, 0203020401/16, 0502020101/370, **[ndʒi]** 0103010306/09, **[niːdʒi]** 0202030802/11, 0203020401/09, [nẹdʒi] 0202020702/10

OTü. ***teːpre-** “hareket etmek” ED 444a (***teːp** TT 181) → **[derβe-]** “ay.” 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**,** [derẹ-] 0502020101/414, [derβẹ-] 0502020101/487

OTü. ***ṫėrek** “kavak” ED 543a → **[dirik]** “genel ağaç ismi” 0103040301/06, 0103040405/30, 0202020401/20, [derek] 0202030304/01, 0502020101/378, [dereg] 0502020101/476, [dẹrẹk] 0103010305/64, 0202030402/26

OTü. ***yenge** “yenge” ED 950a → **[iŋgi]** “yenge, ağabeyin eşi” 0102020401/14, 0103020302/07, [eŋge] 0103020301/07, [ẹŋge] 0103010305/73, 0502020101/08, [ẹŋgeː] 0103020403/07, [ẹŋge] 0203020203/03, [ẹŋgẹ] 0103010305/73, [ẹŋgi] 0102020303/46, [iŋge] 0103040404/14

Düz-Dar Ünlülerdeki Tam Benzeşme

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*ɪː/, /*ɪ/, /*i/ ünlülerinin kendisinden sonra veya önceki yuvarlak ünlülerin etkisiyle ileriye veya geriye benzeşme yoluyla **u+u** olarak geliştiği örnekler görülür. OTü. ***ɪ+a** ünlü dizisinin Dahe bölgesinde bir kaynak kişinin konuşmasında geriye benzeşme yoluyla **ɑ+ɑ** olarak geliştiğine de rastlanmıştır.

OTü. ***ɪː+u, *ɪ+u** → SUM, SUD **u+u**

OTü. ***sɪːgun** “geyik” TT 176, ED 811b → **[suʁun]** “ay.” 0202030105/07, 0202030105/04, [sɔʁun] 0202030105/02

OTü. ***sɪruk** “sırık, çadır direği” DLT 519 → **[suɾuq]** “ay.” 0202030601/32, 0502020101/58, [suɾəq] 0202030601/34, 0201010101/15

OTü. ***u+ɪ** → SUM, SUD **u+u**

OTü. ***udɪk** “uyku” ED 46b → **[uzuχ]** 0502020101/293, [uzəʁ] 0202030201/04

OTü. ***unɪt-** “unutmak” ED 179b → **[undu-]** 0103050101/05, 0203010301/40, **[ʊndu-]** 0103010704/14, **[uːn̰du-]** 0201010101/02, [un̰du-] 0201010101/02

OTü. ***kuzɪ** “kuzu” ED 681a → **[ɢuːzu]** “ay.” 0202031101/04, [ɢuːzə] 0202031101/05, [ɢozə] 0202031101/21, 0202031201/12, [ɢoːzə] 0202031101/17, 0202031201/12, 0202030301/04, [ɢɔːzə] 0103010705/11, 0202030404/11, 0202030301/42, [ɢɔzə] 0103020402/10, 0103010304/43, 0203010501/04, 0203010501/04, [ɢuːzŭ] 0202031101/04

Sarı Uygur Türkçesinde genel olarak tek biçimli olarak karşımıza çıkan belirtme ve ilgi hali ekleri, aşağıdaki örnekte tam benzeşme yoluyla +**du/+nu** olarak tespit edilmiştir: 0202030101/04 **ut**+**du** “otu”; 0202020702/14, 0203030102/21 **o+nu** “onu”; 0202031201/19 **kun+nu** “günü”; 0202030605/160 **su+nu** “suyu”. 0202010901/58 **ɢɔɬ+nuŋ** “kolun”; 0203010302/10 **quɬun+nuŋ** “kulunun, tayın”; 0202020501/76 **ɢoj +nuŋ** “koyunun”; 0202010901/58 **ɢɔɬ+nuŋ** “kolun” gibi örneklerinde de aynı durum söz konusudur.

OTü. ***o+ɪ** → SUM, SUD **u+u**

OTü. ***kodɪ** “aşağıya” ED 596a → **[ɢuzu]** “ay.” (Bkz. guzu~ ʁu~ ʁuz) 0202010703/06, 0202020501/03, 0203010302/05, 0203020401/12, **[ʁuzu]** 0202020401/16, 0203020301/03, [ɢuzə] 0103010601/10, 0202030604/06, [ɢɔzə] 0202010101/06, [ɢusə] 0502020101/183, [ʁosə] 0103030201/01, [ʁozə] 0103050301/02, [ʁuzə] 0202030104/16, 0103010305/102, 0202010901/69, 0202030902/69

OTü. ***ö+i** → SUD **u+u**

OTü. ***ögi-** “öğütmek” ED 101b → *ögü- → **[uɣu-]** “ay.” 0202030605/26; [uɣə-] (Lei Xuan-chun 1992: 42)

OTü. ***i+ü** → SUD **u+u ~ ʊː+u**

OTü. ***tilkü** “tilki” ED 498b → **[tuɬgu]** “ay.” 0202020501/54, **[tʊːɬgu]** 0202020501/45, [tuɬgə] 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, [tuɬk] 0103010305/42, [tʉɬgə] 0103010302/13, 0103040404/08

OTü. ***ı+a** → SUD **ɑ+ɑ**

OTü. ***sıŋar** “yarı” ED 840b → **[sɑɴɑɾ]** “ay.” 0203010301/19, [səɴɑɾ] 0103010305/91, 0202030401/04, 0502020101/15

Yuvarlak-Geniş Ünlülerdeki Tam Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe yuvarlak-geniş ünlülerde tam benzeşme olayına sayılı sözcüklerde rastlanmıştır. OTü. **/*o+ı/** dizisine sahip bir sözcükte /*o/ ünlüsünün geriye benzeşme yoluyla düzleşerek ə+ə olarak tam benzeşmesi görülür. OTü. /*ö/ ünlüsü kendisinden sonraki /*e/’ye doğru geriye benzeşme yoluyla düz ***ö+e** → SUM **e^{h}+e** tam benzeşme görülür. OTü. ***ö+ü** ünlü dizisinde geriye benzeşme yoluyla **y+y** olarak geliştiği görülürken, ikinci hecedeki /*ü/’nün art sıraya geçmesiyle **u+u, uː+u, u^{h}+u, u^{h}+uː** olarak geliştiği örnekler de görülür.

OTü. ***o+ı** → SUM **ə+ə**

OTü. ***yomıt-** “toplamak” ED 935a → **[jəməd]** 0103020403/09, [jẹməd-] 0103020303/46, [jimə^{h}t-] 0103050303/24, [jomut-] 0202010701/02

OTü. ***ö+e** → SUM **e^h+e**

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[e^hkbe]** “ay.” 0103030802/06, [$ø^h$kbe] 0103030802/06, [$ø^h$kb̥e] 0202030401/30, 0502020101/96, [$ø^h$kb̥e̥] 0203010801/01, [yxkb̥e] 0103040301/12, [j$ø^h$kb̥e̥] 0502020101/101

OTü. ***ö+ü** → SUD **y+y**

OTü. ***bögür** “böbrek” ED 328a → **[pyɣyr]** 0502020101/104

OTü. ***ö+ü** → SUD **u+u ~ uː+u ~ u^h+u ~ u^h+uː**

OTü. ***ögür** “sürü” ED 112a → **[uɣur]** 0103040405/26, 0203011001/02, [uɣər] 0102020402/08, 0103010601/43

OTü. ***öküz** “öküz” ED 120a → **[u^hkus]** 0203020302/11, 0502020101/133, **[u^hgːs]** 0203020202/13, **[u^hgus]** 0103020303/26, **[u^hǩːs]** 0203020401/05, **[u^hǩus]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24, [ʊ^{h}kus] 0202020303/03, [**uːǩus]** 0102020402/09 [guːs] 0103020304/04, 0103040405/24, [kus] 0103020304/23, 0103050101/35, [ǩus] 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58

OTü. ***öŋdün** “doğu” ED 178a → **[undun]** 0103040301/37, 0202010901/09, [ʊndun] 0103010602/17, 0202030601/31

OTü. ***özüt** “ruh” ED 281b → **[uzut]** “kötü ruh” 0202030902/119, 0502020101/13, [uzət] 0202030902/130

Yuvarlak-Dar Ünlülerdeki Tam Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe yuvarlak-dar ünlülerde tam benzeşme olayı tespit edilmiştir. OTü. /*u/’nun tam benzeşmesi olayı OTü. ***u+ı, *ıː+u, *ı+u** dizilerinde kaydedilmiştir; OTü. /***u/** ünlüsünün, Sarı Uygur ağızlarında bazen söz başında /*b/ ünsüzünden sonra düzleştiği, yaygın olarak ise ilk hece dışındaki hecelerde düzleşerek /ə/’ya geliştiği görülür: OTü. ***u+ı → ə+ə,** OTü. ***ıː+u, *ı+u → ə+ə**. OTü. ***iː+ü, *i+ü** dizilerinde **ə+ə, ə̆+ə, u+u** şeklinde tam benzeşmeler görülebilir: Böyle dizilerde /***ü/** ünlüsü Sarı Uygur ağızlarında

genellikle art sıraya geçip /**u**/ olmuş veya tam benzeşme yoluyla daha ileri bir aşamaya geçerek darlaşmıştır. OTü. /*ü/ bazen söz başındaki /*y/'nin etkisiyle ön ünlü özelliğini koruyabilmiş ve derlemelerimizde **e+e^{h}, i+i** olarak da kaydedilmiştir. OTü. ***eː+ü*** ünlü dizisine sahip bir sözcükte OTü. /*ü/ ünlüsü /*eː/'nin daralmasıyla ortaya çıkan /i/'ye doğru ileriye tam benzeşme yoluyla **iː+i, i+i** dizisine geçmiştir. OTü. ***e+ü*** ünlü dizisinin ileriye benzeşme yoluyla düzleştiği ve art sıraya geçerek **ə+ə** olarak tam benzeşmeye uğradığı örneklerine de rastlanmıştır. OTü. ***e+ü*** ünlü dizisi için kaydedilen **e+eː** gelişmesi kaynak kişinin konuşması sırasında sözcüğün anlamını vurgulamak için bazen son heceyi uzatarak söylemesi sonucunda benzeşme yoluyla ortaya çıkmıştır.

OTü. ***u+ı** → SUM, SUD **ə+ə***

OTü. ***bulıt*** "bulut" ED 333b → **[bəɬət]** "ay." 0103050304/02, 0202030604/23, 0502020101/134

OTü. ***ıː+u, *ı+u** → SUM, SUD **ə+ə***

OTü. ***sıːnuk** "kırık" ED 837b → [**sənəq]** "ay." 0202030605/46

OTü. ***bışur-** "pişirmek" ED 383b → **[pəsər-]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 70)

OTü. ***iː+ü, *i+ü** → SUM **ə+ə**; SUD **ə+ə ~ ə̆+ə***

OTü. ***siŋür-** "yutmak, içe çekmek" ED 841a → **[səŋər-]** "ay." 0502020101/96

OTü. ***kiːrtür-** "girmesine yardım etmek" ED 740b (***kiːr-** TT 183, ED 735b) → **[kərdər-]** "ay." 0103050401/03, 0502020101/377, **[kərḍər-]** 0203020203/21, 0502020101/259, **[kərtər-]** 0202010901/44

OTü. ***içgü** "içecek" ED 24b → **[əʂgə]** "ay." 0202010901/17, 0502020101/243, **[əʂg̑ə]** 0202010901/77, **[ə̆ʂgə]** 0502020101/330, **[ə̆ʂg̑ə]** 0502020101/327, [ʂigə] 0103020302/12, 0103050101/42, 0202030402/42, 0502020101/463, [ʂigə] 0202010503/09, [ʂikə] 0103020302/12, [ʂiɣə] 0202030402/32

OTü. ***ü+i** → SUD **e+e^{h} ~ i+i***

OTü. ***yüli-** "tıraş etmek" ED 919b → **[jẹɬdẹ^{h}-]** "ay." 0202031201/32, **[jiɬdi-]** 0202031201/27

OTü. ***eː+ü*** → SUM **iː+i**; SUD **iː+i ~ i+i**

OTü. ***neːçük*** "nasıl" ED 775b (***neː*** TT 181) → **[nidʒik]** "ay." 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20, [nədʒik] 0202030902/52

OTü. ***e+ü*** → SUM **e+eː**

OTü. ***bedük** "büyük" ED 302b → **[bezeːk]** "ay." (Bkz. bəzək~ beːzək~ beːzə̆k~ beːzuːg~ beːzuq~ bezəg~ bezək~ bezə̦k~ bezə̆k~ bezuk~ bezʉk ~bezg~ bẹzəg~ bẹzək~ bozək~ bozuk~ bøːzək~ bøːzug~ bøːzuk~ bøːzʉk~ bøːzyk ~ bøzəg ~ bøzək ~ bøzuk ~ bøzʉk ~ bøzyg ~ bøzyk) 0103040301/14

OTü. ***e+ü*** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***belgürt-** "beli etmek, belirtmek" ED 341a → **[bəɬɣərt-]** "bildirmek, bilmesine yardım etmek**"** 0202020701/53, **[bəɬɣərd-]** 0502020101/436

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. ***ü+ü** dizisine sahip sözcüklerde /*ü/, art sıraya geçerek **u+uː** olarak dudak uyumunu sağlamıştır, aynı sözcüklerde düzleşerek ortaya çıkan ə+ə gelişmesi muhtemelen OTü. ***ü+ü > *ü+i > ə+ə** veya OTü. ***ü+ü > u+u > u+ə > ə+ə** yolunu izlemiş olmalıdır. OTü. ***u+u** ünlü dizisine sahip sözcüklerde görülen **ə+ə** tam benzeşmesi OTü. ***ü+ü > u+u > u+ə > ə+ə** aşamasıyla gelişmiş olmalıdır:

OTü. ***kümüş** >*kümüş ~ *kümiş
> SUD [gumuːs] ~ [gumus]
> SUM [guməːs] > [gəməs]

OTü. ***tumşuk** > *tumşuk ~ tumşık >
> SUD [dumsuʁ]
SUD [dumsəʁ] ~ [dumsəq] >
~ SUD, SUM [dəmsəʁ]

OTü. ***süŋük** >*süŋük˜ *süŋik
> SUD [suŋuk]
> SUD [suŋək] > SUM [səmək]

OTü. ***ü+ü → ü+i** → SUM, SUD **u+uː ~ ə+ə**

OTü. ***süŋük** “kemik” ED 838b → **[səmək]** “ay.” (Bkz. səNug) 0102020402/25, 0103020303/45, 0103050102/30, [suŋuk] 0202030605/164, 0203010301/28, [soŋug] 0202030604/62, [sɔŋuk] 0202030401/30, 0202030604/62, 0202030902/125, 0203010301/15, [soŋug] 0202030604/62, [suŋuːk] 0203020403/07

OTü. ***bütgür-** “tamamlanmasına yardım etmek” ED 303b → **[pətgər-]** “ay.” 0202030605/07, 0202030605/04, [putgər-] 0202030605/04, [ɸutgər-] 0202030605/13

OTü. ***kümüş** “gümüş” ED 723b → **[gəməs]** “ay.” 0103030203/50, [guməs] 0103010601/37, 0202030605/22, 0203010702/55, 0502020101/440, [gumːəːs] 0102020301/07, [gumus] 0103020302/04, 0202030604/19, 0502020101/420, [gumuːs] 0103020403/04

OTü. ***u+u → *u+ı** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***tumşuk** “gaga” ED 509a → **[dəmsəʁ]** “dudak” 0202030103/10, 0202030604/08, [dumsuʁ] 0202020501/42, 0502020101/269, [dumsəʁ] 0202030605/57, [dumsəq] 0202030605/69

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → **[fədər]** “karşı, ön” 0103010702/23, 0202030301/31, **[fə̨də̨r]** 0103010705/49, [uʰdurˠ] 0103030702/18, [uʰdərˠ] 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, [odərˠ] 0103030701/48, [ʊʰdurˠ] 0103030701/28, [ʊʰɬdərˠ] 0103010704/11, [ɸudərˠ] 0103010701/137, 0103010601/62, **[**ɸudurˠ] 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, [ɸudur] 0103010305/52, 0202010901/24, [ɸuə̨dərˠ] 0202030801/07, [ɸuə̨durˠ] 0202010501/18, [fudurˠ] 0202030802/19, [uʰɬdurˠ]~ [uʰɬdərˠ] ~ [uʰɬturˠ] (Lei Xuan-chun 1992: 42; [uʰɬdurˠ]~ [uʰɬdərˠ]~ [uʰdurˠ] (Chen Zong-zhen 2004: 484)

Yukarıda belirtilen örneklerde görüldüğü gibi Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tam benzeşme olayı çok yaygın olmamakla birlikte, düz-dar ve yuvarlak-dar ünlülerde diğerlerine göre daha fazla örnek göstermektedir.

5.1.1.4. Yarı Benzeşme

“Bir sözcükte yan yana veya aralıklı olarak bulunan seslerden birinin diğerini boğumlanma özelliklerinden bir veya ikisi bakımından, yani kısmen kendisine

benzeştirmesi olayı" (Korkmaz 2007: 241) yarı benzeşme olarak tanımlamıştır. Sarı Uygur ağızlarında düz-geniş ünlülerde görülen yarı benzeşmeler genellikle ilk hece dışında yuvarlak-dar ünlülerin düzleşmesiyle ortaya çıkmıştır.

Düz-Geniş Ünlülerdeki Yarı Benzeşme

Ortak Türkçe ***a+u** ünlü dizisi Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle OTü. /*u/ ünlüsünün düzleşmesiyle **ɑ+ə** olarak görülür ve dudak uyumuna girer. Bazen söz başındaki **/*y/**'nin etkisiyle OTü. ***a+u** ünlü dizisine sahip bir sözcüğün önce yarım benzeşmeyle dudak uyumuna girdiği, sonra da **/*y/**'nin etkisiyle **yɑ+ə > ye+ə** olarak gelişmesine rastlanabilir. OTü. ***+dUrUk** addan ad yapma Sarı Uygur ağızlarında ister ön ister art sıradan sözcükler olsun tek biçimli +dərəq/+drəq'tır. OTü. ***a+a+u+u** dizisine sahip **sakalduruk** "boğaz kayış" Sarı Uygur ağızlarında **ɑ+ɑʰ+ə, ɑ+ɑʰ+ə+ə** dizileriyle dudak uyuma girmiş olarak bulunur. OTü. ***a+ı+u** ünlü dizisinin Dahe ağızlarında tam ve yarı benzeşmeler yoluyla **ɑ+ɑ+ə** olarak geliştiği bir örneğine rastlanmıştır, aynı gelişme Minghua ağızlarında da görülür. OTü. ***agırçuk** "ağırşak" **> *agırçık > *a:rçik > ɑːχɾʤiq** aşamasıyla Dahe ağızlarında **[ɑχɾʤiq]~ [ɑːχɾʤiq]** olarak OTü. ***a+ı+u** ünlü dizisinin hece kaybıyla **ɑː+ə**, **ɑ+i** olarak rastlanmıştır.

OTü. ***aː+u**, ***a+u** → SUM **ɑ+ə ~ ɑʰ+ə ~ ɑː+ə**; SUD **ɑ+ə ~ ɑʰ+ə ~ ɑː+ə**

OTü. ***altun** "altın" ED 131a → **[ɑʰɬdən]** "ay." 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [**ɑʰːɬdəŋ]** 0202030605/22, **[ɑχɬdən]** 0103030702/60, [**hɑɬdəŋ]** 0103020302/01 [ɑʰɬdɑn] 0203020202/05

OTü. ***aːzuk** "tahıl, gıda" TT 172, ED 283a → [**ɑzəq]** "ay." 0103030201/07, 0202030307/01, [**ɑːzəq]** 0103030201/01, 0202020701/01

OTü. ***taːtur- (< taːt-ur-)** "tadına baktırmak" ED 459b → **[dɑdəɾ-]** "ay." 0202030604/06

OTü. ***kagur-** "kavurmak" ED 612a → **[qɑʁəɾ-]** "ay." 0202030402/09, **[χɑʁəɾ]** 0203010801/08, [hɑːɾ-] 0103010305/28

OTü. ***tamdur-*** “yakmak” ED 504a → **[tɑmdər-]** “ay.” 0103050102/22, 0202010703/18, **[tɑmd̥ər-]** 0103050102/23, **[tɑndər-]** 0102020402/22, 0103010305/92, **[tɑnd̥ər-]** 0102020303/37

OTü. ***yagmur*** “yağmur” ED 903b → [**jɑʁmər]** “ay.” 0202030802/13, **[jɑmər]** 0103010701/44, 0103030203/22, 0103040401/30, **[jɑːmər]** 0103030702/93

OTü. ***yalŋuːs*** “yalnız” ED 930b → [**jɑɴqəs]** “ay.” 0103030901/54, 0202030901/13, [**jɑːɴqəs]** 0202030802/56

OTü. ***yantur-*** “döndürmek, geri vermek” ED 947b → **[jɑndər-]** 0103010703/30, 0202030401/32, **[jendər-]** 0103030202/21, 0103050302/02

OTü. ***a+a+u+u** → SUM, SUD **ɑ+ɑ^{h}+ə, ɑ+ɑ^{h}+ə+ə**

OTü. ***sakalduruk*** “boğaz kayış” ED 810b → [**sɑɢɑ^{h}ldərəq**] ~ [**sɑɢɑ^{h}ldrəq]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 371)

OTü. ***a+ɪ+u** → SUM, SUD **ɑ+ɑ+ə**

OTü. ***takıgu** “tavuk” ED 468b → **[d̥ɑ^{h}ɢ̥ɑʁə]** “ay.” 0203030101/18

OTü. ***a+ɪ+u** → SUD **ɑː+i ~ ɑ+i**

OTü. ***agırçuk*** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → [**ɑχɾdʒiq]** “ay.” 0202030902/106, **[ɑːχɾdʒiq]** 0202030902/117

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***e+ü** ünlü dizisine sahip sözcüklerde /ü/ ünlüsü ileriye yarı benzeşme yoluyla düzleşerek **e+ə, eː+ə, e̝ː+ə, e^{h}+ə, e̝+ə, e̝ː+əː, e̝^{h}+ə, e̝+ə̆, i+ə, iː+ə, i+ə̆, i+i, iː+i** olarak gelişmiştir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***e+e+ü** ünlü dizisine sahip OTü. ***eyegü** “kaburga” sözcüğünde ünlü daralması ve erimesiyle /*e/’nin /i/’ye gelişmesi, /*ü/’nün benzeşme yoluyla düzleşmesiyle **i+ə** olarak kaydedilmiştir. OTü. ***ö+e** ünlü dizisine sahip ***kömeç** “külde pişirilen çörek” sözcüğü hem Minghua hem Dahe ağızlarında geriye benzeşme yoluyla düzleşerek **e+ə, e+ɯ** olarak rastlanabilir. OTü. ***ösne-*** “benzemek” sözcüğünde ***ö+e** ünlü dizisinin **ə+ɑ, ə̆+ɑ** dizilerine geçişi art sıraya

geçme yanında geniş-yuvarlak ünlünün düzleşmesi geriye yarım benzeşme yoluyla olmuştur. Benzer bir durumu OTü. ***ö:+e** ünlü dizisine sahip OTü. ***ö:rle-** "yükselmek" ve bu ondan türeyen OTü. ***ö:rlet-** sözcüklerinde de görürüz; kök hece geniş-yuvarlak OTü. /*ö/ ünlüsünün daralıp düzleşerek sözcüklerin **ə+e, ə+e^{h}, ə+ẹ, ə+i** dizisine geçişlerinde geriye yarım benzeşme olayı da cereyan etmiştir. OTü. ***ü+e** ünlü dizisine sahip **tümen** "onbin" sözcüğü Dahe ağızlarında tamamen düzleşerek **ẹ+i** olarak geliştiği görülür. OTü. ***ü+e+ü** ünlü dizisine sahip OTü. ***üzeŋü** "üzengi" sözcüğünde son ses /ü/, art sıraya da geçerek yarım benzeşme yoluyla düzleşmiş **y+e+ə, e:+e:+ə, e+e+ə** ünlü dizilerine geçmiştir, aynı sözcük için kaydedilen **i+ə+ə ~ u+e:+ə ~ ŭ+e:+ə** biçimleri kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmaktadır. OTü. ***bilegü** "bileği" ve ***bilezük** "bilezik" sözcüklerinde ***i+e+ü** ünlü dizisi Dahe ağızlarında **ə+e+ə, ə+e:+ə, ə+ẹ:+ə, ə+i+ə** dizilerine geçmiştir; bu dizide OTü. /**ü/**, hem art sıraya geçmiş hem de ileriye yarım benzeşme yoluyla düzleşerek [**ə]** olmuştur. ***bilezük** "bilezik" Dahe ağızlarında **ẹ+ẹ+ə, i+i+ə** olarak da görülür. OTü. ***içegü** "bağırsak, iç organlar" sözcüğünde ***i+e+ü** ünlü dizisi Dahe ağızlarında **ẹ^{h}+ẹ+ə, ẹ+ẹ+ə, e^{h}+i+ə, ẹ+i+ə, i+ẹ:+ə, i+i+ə, ə+i+ə, ə+i:+ə** dizilerine geçmiştir, burada da son ses /ü/ yarım benzeşmeye uğrayarak dudak uyumunun sağlandığı görülür. Aynı sözcük Minghua ağızlarında **i+i+ə** dizisine geçmiştir.

OTü. ***e+ü** → SUM **e+ə ~ e+ə ~ ẹ^{h}+ə ~ i+ə ~ i:+i;** SUD **e+ə ~ e:+ə ~ ẹ:+ə ~ e^{h}+ə ~ ẹ+ə ~ ẹ:+ə: ~ ẹ+ă ~ i+ə ~ i:+ə ~ i+ă ~ i+i ~ i:+i**

OTü. ***emüz-** "emzirmek" ED 165a → [**iməs-]** "ay." 0202031101/21, [**imă̆s-]** 0202031101/21, **[eməs-]** 0202031101/23, **[e:məs-]** 0202031101/16, **[ẹmă̆s-]** 0202031101/21, [ems-] 0202031101/22, [ims-] 0202031101/21

OTü. ***esür-** "sarhoş olmak" ED 251a → **[isəɾ-]** "ay." 0202030902/129

OTü. ***berü** "beri" ED 355a → [**beɾə]** "ay." 0202030604/03, 0203020402/27, 0502020101/203, **[be:ɾə]** 0202020201/06, 0502020101/203, [**bẹ:ɾə]** 0202030604/51, **[bẹɾə]** 0103050201/09, 0202030604/54, 0203020402/18, [bi:rə] 0202030306/02, **[βe:ɾə]** 0202020201/06, [**βeɾə]** 0202020302/04, [beɾ] 0103030802/35,

0203011002/26, 0202030902/87, [bẹːɾ] 0202030902/86, 0203010702/19, 0502020101/168, [bẹɾ] 0201010102/06, 0202030902/130, 0203010303/10, [βeɾ] 0502020101/119

OTü. ***bedüt-** “büyütmek” ED 300b → **[bezət-]** “ay.” 0103010701/140, 0202030402/12, **[bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, **[bezəḍ-]** 0202030402/12

OTü. ***kedük** “giyilmiş şey” ED 702b DLT, KB **kedük** “keçe şapka; keçeden giysi”→ **[kezək]** “keçe ile yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet” 0203010501/03

OTü. ***kedür-** “giydirmek” ED 705b → **[geʰdəɾ-]** “ay.” 0502020101/145, **[gẹ̣ʰḍəɾ-]** 0103010701/120, **[gɡeʰḍəɾ-]** 0502020101/142, **[gɡixdəɾ-]** 0103010602/10, 0103030702/82, **[gixḍəɾ-]** 0103010701/124, **[gɡixḍəɾ-]** 0103040401/57, [kəsəɾ-] 0102020304/07

OTü. ***kedgü** “giyim, kıyafet” ED 702b → **[gẹ̣zgə]** “ay.” 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹ̣ːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**gẹzgə]** 0203010701/06, **[gɡẹ̣zgə]** 0203010701/19, **[ɣẹ̣zgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizgə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, **[giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***kemür-** “kemirmek” ED 723a → **[kemərɾ-]** “ay.” 0102020402/20

OTü. ***neːçük** “nasıl” ED 775b (***neː** TT 181) → **[nidʒik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20, [nədʒik] 0202030902/52

OTü. ***e+e+ü** → SUM, SUD **i+ə**

OTü. ***eyegü** “kaburga” ED 272a → **[jigə]** “ay.” 0103010702/36, 0203020301/07, **[jiɡə]** 0202031202/52, **[jikə]** 0202030402/17, **[jiɡ̊ə]** 0103030203/40

OTü. ***ö+e** → SUM **e+ə ~ e+ɯ**; SUD **e+ɯ**

OTü. ***kömeç** “külde pişirilen çörek” ED 722a → **[kemtsə]** “çörek” 0202020701/28, **[kemzɯ]** 0103040403/25, **[kemʣɯ]** 0203020201/07, [kømʣɯ] 0103050101/39, 0202020701/28, 0202031202/26, [køːmtsɯː] 0203010801/07, [kømzɯ]

0203020301/06, [kømtsɯ] 0203020201/08, [kømzɯ] 0202030202/01, [kymzɯ] 0203010801/08, [kimʤɯ] 0202031202/26

OTü. ***ö+e** → SUM **ɜ̆+ɑ ~ ə**; SUD **ə+ɑ ~ ɜ̆+ɑ ~ ɜ̆**

OTü. ***ösne-** "benzemek" ED 249a → **[əsdɑ-]** 0202030902/10, **[ɜ̆sdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, **[ɜ̆sd-]** 0202030402/56, **[əsd-]** 0103020303/18, [usdɑ-] "ay." 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [usd-] 0203020501/10, [ŭsdɑ-] 0202030103/13, [sud-] 0202020501/78

OTü. ***öː+e** → SUM **ə+e ~ ə+e^{h} ~ ə+i**; SUD **ə+ẹ ~ ə+i**

OTü. ***öːrle-** "yükselmek" (< ***öːr+le-**, ED 193a **öːr**) veya ***öːrüle-** (< ***öːr-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → **[ərle-]** "ay." 0103010703/14, [**ərle^{h}-]** 0103030901/14, **[ərli-]** 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***öːrlet-** ED 230b (***öːr-** TT 183) → [**ərlet-]** "ayakta durmasına yardım etmek" 0103050101/04, **[ərled-]** 0103050101/57, [**ərlẹt-]** 0202030604/03, [**ərlid-]** 0102040301/08, 0202030902/59

OTü. ***ü+e** → SUD **ẹ+i**

OTü. ***tümen** "on bin" ED 507b → **[tẹmin]** "ay." 0202030604/20

OTü. ***ü+e+ü** → SUM **e+e+ə**; SUD **eː+eː+ə**

OTü. ***üzeŋü** "üzengi" ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[eːzeːŋgə]** "ay." 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, [**ẹzəŋgə]** 0102020303/17, [yzẹŋgə] 0103050302/08, [uzeːŋgə] 0202020101/02, [ŭzeːŋgə] 0202020101/02, [izəŋgə] 0102020303/07

OTü***i+e+ü** → SUM, SUD **ə+e+ə ~ ə+eː+ə ~ ə+i+ə**

OTü. ***bilegü** "bileme taşı" ED 341b → **[bəleɣə]** "ay." 0202030401/25**, [bəleːɣə]** 0202030401/24, **[bəlẹːɣə]** 0202030401/16

OTü. ***bilezük** "bilezik" ED 345b → **[bəlẹsək]** "yüzük (Dahe ağzı)" 0502020101/276, **[bəlisək]** 0502020101/288, **[bəlisəg]** 0202030605/85, [bẹlẹsək] 0202030605/88, [bilisəg] 0202030605/82

OTü***i+e+ü** → SUD **ẹ+ẹ+ə ~ i+i+ə**

OTü. ***bilezük** "bilezik" ED 345b → **[bẹlẹsək]** "yüzük (Dahe ağzı)" 0202030605/88, **[bilisəg]** 0202030605/82, [bəlisək] 0502020101/288, [bəlẹsək] 0502020101/276, [bəlisəg] 0202030605/85

OTü***i+e+ü** → SUM **i+i+ə**; SUD **ẹʰ+ẹ+ə ~ ẹ+ẹ+ə ~ eʰ+i+ə ~ ẹ+i+ə ~ i+ẹː+ə ~ i+i+ə ~ ə+i+ə ~ ə+iː+ə**

OTü. ***içegü** "bağırsak, iç organlar" ED 25b → **[ẹʰʤẹgə]** "bağırsak, iç organlar, karın, göbek" 0203020402/12, **[eʰʤigə]** 0202030308/03, **[qẹdʒigə]** 0502020101/128, [**hẹdʒigə]** 0202030404/11, 0502020101/11, **[hẹʧiķə]** 0502020101/156, **[hidʒẹːgə]** 0203010901/02, **[ixʧikə]** 0102040302/07, [iʃʤik] 0103040301/12, **[itʃikə]** 0102040302/07, **[xidʒigə]** 0203020601/50, 0502020101/87, **[xidʒigə]** 0202020301/18, **[xidʒikə]** 0502020101/95, **[xitʃikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, **[hidʒigə]** 0202031202/35, **[hidʒikə]** 0502020101/12, **[ʃidʒigə]** 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, **[ʃidʒiķə]** 0202030404/07, **[ʃitʃikə]** 0103010705/27, **[ixdʒikə]** 0102040302/07, **[hətʃiķə]** 0202031202/28, **[hədʒiːgə]** 0203010801/04, **[hədʒigə]** 0202030308/05

Sarı Uygur Türkçesinde dikkat çekici bir biçimde /*b/ ünsüzünden sonra OTü. /*uː/ ünlüsünün düzleştiğini gösteren birkaç sözcük vardır; bu düzleşmeyle OTü. *uː+a, *u+a ünlü dizisine sahip böyle sözcüklerin ə+ɑ, əː+ɑ, ə+ɑː, əʰ+ɑ dizilerine geçtiği görülür. Bu düzleşmede izleyen hecenin düz-geniş /a/ ünlüsünün ne kadar etkisi olduğu belirsizdir. Ayrıca bkz. **2.1.1. OTü. /*b/**

OTü. ***uː+a, *u+a** → SUM **ə+ɑ ~ əː+ɑ ~ əʰ+ɑ**; SUD **ə+ɑ ~ əː+ɑ ~ ə+ɑː ~ əʰ+ɑ**

OTü. ***buːka** "boğa" TT 179, ED 312a → **[bəɢɑ]** "ay." 0103020304/22, 0202030902/75, **[b̥əɢɑ]** 0202020401/20, **[b̥əɢ̊ɑ]** 0202020401/19

OTü. ***buːnda** > ***munda** "burada" DLT 414, (TT 179 ***buː** "bu")'den → **[məndɑ]** "burada, buraya, buradan" (Bkz. məndɑʰ) 0102020303/21, 0103010502/23, 0201010101/29, 0202030902/93, 0203020601/07, 0502020101/457, **[bəːndɑ]** 0202030802/14, **[bəndɑ]** 0103010304/03, 0202030902/16, 0202031202/53, **[məndɑː]** 0102040301/01, 0103010705/03, 0103030802/26,

0202020303/06, **[mənḍɑː]** 0203020601/21, **[mənḍɑ]** 0103010502/24, **[mədɑ]** 0103040302/10, [**mɑndɑ^{h}**] 0103010703/16

OTü. ***buːntag** “bunun gibi” ED 349b, (TT 179 ***buː** “bu”)’den → **[bəndɑʁ]** “ay.” (Bkz. mədɑq˜ məndɑq˜ məndɑG) 0103010705/10, 0202031202/54, **[mədɑː]** 0103010705/24, **[mədɑʁ]** 0103040302/05, **[məndɑː]** 0103010101/07, 0103020401/06, 0103030802/21, 0103050401/06, 0202020303/09, **[məndɑːq]** 0103010306/13, **[məndɑːʁ]** 0201010101/10, 0202020302/04, **[məndɑ]** 0103010701/42, 0201010101/17, **[məndɑʁ]** 0102040301/01, 0103040303/07, 0201010101/21, 0202030902/46, 0203010303/06, 0502020101/408, **[mənḍɑʁ]** 0103050101/44, 0502020101/106

OTü. ***burkan** “Burkan” (Çin. **bur** < Skr. **buddha** “Buddha” + Tü. **kan** “han”) ED 360b → **[pə^{h}ʀGɑn]** 0102040301/16, 0202010901/08, **[pəχʀGɑ]** 0103010601/45, **[pəχʀḠɑn]** 0103040402/23, **[pə^{h}ʀqɑn]** 0102020304/03, **[pə^{h}ʀḠɑn]** 0102040301/11, 0103010502/17, 0103010601/04, 0202010703/11, 0202010901/81, **[ɒ̨pə^{h}ʀGɑn]** 0103010502/05, 0103010601/46, **[ɒ̨pə^{h}ʀḠɑn]** 0103040401/15, [pu^{h}ʀGɑn] 0202030604/03, 0502020101/56, [pu^{h}ʀḠɑn] 0202030801/28, [ɒ̨pu^{h}ʀGɑn] 0103030702/05

Düz-Dar Ünlülerdeki Yarı Benzeşme

OTü. ***i+ü** dizisine sahip OTü. ***içür-** “içirmek” sözcüğü Dahe ağızlarında yarı benzeşme yoluyla **e^{h}+i, ẹ+e, ẹ^{h}+ẹ, ẹ+i** olarak geliştiği görülürken, Minghua ağızlarında **i+e, i+ẹ^{h}** olarak geliştiği kaydedilmiştir. OTü. ***o+ı** dizisine sahip OTü. ***yomıt-** “toplamak” sözcüğü söz başındaki /*y/ ünsüzünün etkisiyle hem ön sıraya geçerek geriye benzeşme yoluyla dudak uyumuna uygun olarak Minghua ağızlarında **e+ə, i+ə^{h}** olarak rastlanır.

OTü. ***i+ü** → SUM **i+e ~ i+ẹ^{h}**; SUD **e^{h}+i ~ ẹ+e ~ ẹ^{h}+ẹ ~ ẹ+i ~ i+e ~ i+ẹ ~ i+i ~ ə+e ~ ə+i**

OTü. ***içür-** “içirmek” ED 30a → **[e^{h}ʤiɾ-]** “ay.” 0202010901/27, **[ẹ^{h}ʤẹɾ-]** 0202030902/93, 0502020101/324, **[hẹdʒeɾ-]** 0502020101/224, **[hẹdʒiɾ-]** 0202030902/129, **[ẹʃdʒeɾ-]** 0202030402/72, **[iʃdʒeɾ-]** 0103040301/16, **[ʃidʒeɾ-]** 0202030402/73, **[ʃidʒeɾ-]** 0103010305/37, **[iʃdʒẹɾ-]** 0202030402/72, **[ʃidʒe^{h}ɾ-]** 0103010303/10, **[xidʒiɾ-]**

0202030605/123, **[hədʒiɾ-]** 0202010503/09, **[hədʒeɾ-]** 0502020101/223

OTü. ***o+ı** → SUM **e̤+ə ~ i+ə^{h}**

OTü. ***yomıt-** “toplamak” ED 935a→ **[je̤məd-]** 0103020303/46, **[jimə^{h}t-]** 0103050303/24, [jəməd] 0103020403/09, [jomut-] 0202010701/02

Yuvarlak-Geniş Ünlülerdeki Yarı Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde tespit edilen yuvarlak- geniş ünlülerde yarı benzeşme durumu aşağıdaki gibidir.

OTü. ***ö+e** ünlü dizisine sahip OTü. ***örget-** “öğretmek” sözcüğünün Minghua ağzında ileriye yarım benzeşme yoluyla **ø+u** olarak gelişmesine de rastlanabilir. Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***o+ı** ünlü dizisine sahip sözcüklerin söz içinde ileriye yarım benzeşme yoluyla **o+u**, **ɔ+u, ɔ^{h}+u, u+u** dizilerine geçtiğive dudak uyuma uyduğu görülür. Bu durum Minghua ağızlarında da görülmesine rağmen, Dahe ağızlarında daha sık rastlanır.

OTü. ***ö+e** → SUM **ø+u**

OTü. ***örget-** “öğretmek” ED 114a → **[ørɣud-]** “ay.” 0103030901/12, [jørɣəd-] 0103050301/24, [ørɣet-] 0502020101/82, [uɾɣət-] 0202010301/09, [uɾɣet-] 0502020101/292, [ʉɾɣet-] 0203010302/15, [ʉɾɣe̤t-] 0202030902/68, [ʉɾɣed-] 0203010302/15, [ʉɾɣe̤d-] 0202010301/11, [jørɣed-] 0103030901/16, [jørɣe̤t-] 0102020303/45, 0103050301/15, [jyɾɣit-] 0103010705/11, [jørɣe̤d-] 0103050301/17

OTü. ***o+ı** → SUM **ɔ^{h}+u**; SUD **o+u ~ ɔ+u ~ ɔ^{h}+u ~ u+u**

OTü. ***tokı-** “dokumak” ED 467a → **[dɔ^{h}ɢu-]** “karıştırmak” 0202030308/03, 0203010301/36, **[dɔχɢu-]** 0202030308/07, **[d̥ɔ^{h}ɢu-]** 0103010501/11, 0202030204/04, 0202030303/10, **[d̥ɔ^{h}g̊u-]** 0203010901/04, [dɔχqə-] 0202030308/07, [d̥ɔχɢə-] 0103010705/24

OTü. ***yomıt-** “biraraya gelmek, toplanmak” ED 935a→ **[jomut-]** “ay.” 0202010701/02, [jəməd] 0103020403/09, [jẹməd-] 0103020303/46, [jimə^{h}t-] 0103050303/24

OTü. ***kodı** “aşağıya” ED 596a → **[ɢuzu]** “ay.” (Bkz. guzu~ ʁu~ ʁuz) 0202010703/06, 0202020501/03, 0203010302/05, 0203020401/12, **[ʁuzu]** 0202020401/16, 0203020301/03, [ɢuzə] 0103010601/10, 0202030604/06, [ɢɔzə] 0202010101/06, [ɢusə] 0502020101/183, [ʁosə] 0103030201/01, [ʁozə] 0103050301/02, [ʁuzə] 0202030104/16, 0103010305/102, 0202010901/69, 0202030902/69

Yuvarlak-Dar Ünlülerdeki Yarı Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde tespit edilen yuvarlak- dar ünlülerde yarı benzeşme durumu aşağıdaki gibidir.

OTü. ***e+ü** ünlü dizisinin geriye yarım benzeşme yoluyla **øː+u, ø+u, ø+ʉ, øː+y, ø+y** olarak Dahe ağızlarına özgüdür, buna karşılık Minghua ağızlarında ileriye yarım benzeşmelerle düzleşmeler ayırıcı bir özellik olarak karşımıza çıkar. OTü. ***e+ü** dizisine sahip OTü. ***bedü-** “büyümek” ve bundan ***bedük** “büyük” sözcükleri örnek gösterilebiri. Derlemelerimizde OTü. ***bedük** için kaydedilen **o+u, o+ə** dizilerine sahip biçimler kaynak kişinin konuşmasıyla ilgilidir. OTü. ***ɪː+u** dizisinde, dar-düz **/ɪ/** bazen geriye yarım benzeşme yoluyla yuvarlaklaşır ve böyle sözcükler **ɔ+u** dizisine geçer. OTü. ***üː+e** ünlü dizisine sahip ***üːleş-** “üleşmek, paylaşmak” sözcüğünün, Dahe ağızlarında ileriye yarım benzeşme yoluyla **u+ʉ** dizisine geçtiği belirlenmiştir.

OTü. ***e+ü** → SUD **øː+u ~ ø+u ~ ø+ʉ ~ øː+y ~ ø+y**

OTü. ***bedü-** “büyümek” ED 299b → **[bøzʉ-]** “ay.” 0502020101/219, **[bøzy-]** 0203010301/21, [bøzə-] 0502020101/105, [bʉzə-] 0203010301/20, [bezʉ-] 0202020501/108, [bezə-] 0103010503/09, 0103030701/07, 0103030901/33

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → [**bøzyk]** (Bkz. bezəg~ bezəɣ~ bezək~ bezeːk ~ bẹzəg ~ bẹzək ~bøzəg) 0202030901/06, 0203020403/08, 0502020101/241, **[bøːzuk]** 0202030104/08, 0202030605/150, **[bøːzug]** 0202030902/01, [**bøːzʉk**] 0203010503/05, 0203011002/07, **[bøːzyk]** 0202010501/13, 0202031201/05, [**bøzuk**]

0202020501/88, 0202030605/64, 0203020401/20, 0502020101/378, [**bøzʉk**] 0202030901/04, 0203011002/22, 0502020101/85, **[bøzyg]** 0203020301/06, 0502020101/182, [bozuk] 0202030802/27, [bozək] 0202030802/29, [bøzək] 0202010501/18, 0202030401/02, 0203011002/16, [bøːzək] 0202010501/13, 0203011002/16, [beːzək] 0103040405/51, 0201010102/03, 0202010703/18, [bezʉk] 0502020101/137, bəzək 0102020401/46, 0202030308/04, [beːzžk] 0103040301/15, [beːzuːg] 0202020501/71, [bezək] 0103010703/27, 0202010703/18, 0202030101/13, 0202030902/52, 0203020202/09, 0502020101/187, [bezuk] 0202020501/43, 0202030104/02, 0202030604/73, 0202030901/11, 0202031202/54, 0202020501/72, [beːzuq] 0202030101/08, [bezg] 0103010702/50

OTü. ***ü+e** → SUD **u+ʉ**

OTü. ***üːleş-** "üleşmek, paylaşmak" TT 184, ED 154a → **[ulʉs-]** "bölüşmek" 0502020101/06

OTü. ***ɪː+u** → SUM, SUD **ɔ+u**

OTü. ***sɪːgun** "geyik" TT 176, ED 811b → **[sɔʁun]** "ay." 0202030105/02, [suʁun] 0202030105/07, 0202030105/04

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bu olay çok yaygın olmamakla birlikte, yuvarlak ünlülerin yarım benzeşme yoluyla düzleşmesi, düz ünlülerin yarım benzeşme yoluyla yuvarlaklaşmasına göre daha fazla örnek göstermektedir.

5.1.1.5. İlerleyici Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinde, "sözcük içinde önceki sesin kendinden sonra gelen sesi kendi boğumlanma noktasına çekme şeklinde bir benzeşme" (Korkmaz 2007: 128) olan ilerleyici benzeşme olayının örneklerini hem ünlüler hem de ünsüzler arasında bulmak mümkündür. Bunların bir kısmı düzenli olarak karşımıza çıktığı gibi bir kısmı da düzensizdir. Ünlüler arasındaki ilerleyici benzeşmeler tam benzeşmeler olarak gerçekleşebileceği gibi yarım benzeşmeler olarak da görülebilir. Bunlar için yukarı bkz. **5.1.1.3. Tam Benzeşme, 5.1.1.4. Yarım Benzeşme.**

Hem Minghua hem de Dahe ağızlarında OTü. ***ı+u, *eː+ü, *e+ü** dizilerine sahip sözcüklerde ileriye benzeşme yoluyla ikinci hecedeki yuvarlak /*ü/ ve /*u/ ünlülerinin düzleşerek dudak uyumunun sağlandığı görülür. Dahe ağızlarında OTü. ***u+a, *ö+i, *u+ı** ünlü dizilerine sahip sözcüklerde ilk hece dışındaki düz ünlülerin ileriye benzeşme yoluyla yuvarlaklaştığı veya daha ileri gelişmelerine de rastlanabilir.

OTü. ***ı+u** → SUM, SUD **ə+ə**

OTü. ***sınuk** "kırık" ED 837b→ [**sənəq]** "ay." 0202030605/46

OTü. ***bışur-** "pişirmek" ED 383b → **[pəsəɾ-]**"ay."

OTü. ***eː+ü** → SUM **iː+i**; SUD **iː+i ~ i+i**

OTü. ***neːçük** "nasıl" ED 775b (***neː** TT 181) → **[nidʒik]** "ay." 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20, [nədʒik] 0202030902/52

OTü. ***e+ü** → SUM **e+ə ~ e+ə ~ i+ə ~ iː+i**; SUD **e+ə ~ eː+ə ~ ẹː+ə ~ ẹ+ə ~ ẹː+əː ~ i+ə ~ iː+ə ~ i+ə̆ ~ i+i ~ iː+i**

OTü. ***esür-** "sarhoş olmak" ED 251a → **[isəɾ-]** "ay." 0202030902/129

OTü. ***bedüt-** "büyütmek" ED 300b → **[bezət-]** "ay." 0103010701/140, 0202030402/12, **[bezəd-]** 0103010303/34, 0202030402/02, **[bezəḍ-]** 0202030402/12

OTü. ***kedgü** "giyim, kıyafet" ED 702b → **[gẹzgə]** "ay." 0202031202/04, 0203010701/02, [**gẹːzgə]** 0202020301/19, 0203010701/12, **[gẹːzgəː]** 0203010701/08, **[gẹːzɣə]** 0203010702/21, [**gẹzgə**] 0203010701/06, **[gẹ̈zgə]** 0203010701/19, **[ɣẹzgə]** 0202020501/08, **[gizgi]** 0203010702/28, **[gizgə]** 0103040601/21, 0202031101/25, 0203010701/10, 0502020101/142, **[gizgə]** 0103040601/09, **[gizɣə]** 0202030605/119, 0203010702/59, **[gizkə]** 0502020101/150, **[giːzgə]** 0203010701/28

OTü. ***kemür-** "kemirmek" ED 723a → **[kemərɾ-]** "ay." 0102020402/20

OTü. ***neːçük** “nasıl” ED 775b (***neː** TT 181) → **[nidʒik]** “ay.” 0103030802/17, 0202010701/19, 0203010701/28, 0502020101/453, **[nitʃik]** 0202010703/12, [**niːdʒik**] 0203020203/22, [**nidʒig]** 0103010305/20, [nədʒik] 0202030902/52

OTü. ***u+a** → SUD **u+u ~ u+i**

OTü. ***tuñag** “toynak” ED 519a → **[dujuʁ]** “ay.” 0202031201/27, **[dujiʁ]** 0202020303/06

OTü. ***ü+e** → SUD **u+ʉ**

OTü. ***üːleş-** “üleşmek, paylaşmak” TT 184, ED 154a → **[ulʉs-]** “bölüşmek” 0502020101/06

OTü. ***ö+i** → SUD **u+u**

OTü. ***ögi-** “öğütmek” ED 101b → **[uɣu-]** “ay.” 0202030605/26; [uɣə-] (Lei Xuan-chun 1992: 42)

OTü. ***u+ı** → SUM **u+u ~ ʊ+u**; SUD **u+u ~ uː+u ~ ʊ+u**

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → **[undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, **[ʊndu-]** 0103010704/14, **[uːn̥du-]** 0201010101/02, **[un̥du-]** 0201010101/02

OTü. ***udık** “uyku” ED 46b → **[uzuχ]** “ay.” 0502020101/293, [**uzəʁ]** 0202030201/04,

OTü. ***kuzı** “kuzu” ED 681a → **[ɢuːzu]** “ay.” 0202031101/04, [ɢuːzə] 0202031101/05, [ɢozə] 0202031101/21, 0202031201/12, [ɢoːzə] 0202031101/17, 0202031201/12, 0202030301/04, [ɢɔːzə] 0103010705/11, 0202030404/11, 0202030301/42, [ɢɔzə] 0103020402/10, 0103010304/43, 0203010501/04, 0203010501/04, [ɢuːzŭ] 0202031101/04

5.1.1.6. Gerileyici Benzeşme

"Sözcük içinde önce gelen sesin, sonraki sese, boğumlanma niteliği bakımından kısmen veya bütünüyle benzeşmesi" (Korkmaz 2007: 105) demek olan gerileyici benzeşme olayı bakımından Sarı Uygur Türkçesi şöyle bir durum gösterir.

OTü. ***ö+e, *öː+e, *ü+e, *ü+e+ü** ünlü dizilerine sahip sözcüklerin ilk hecelerindeki yuvarlak ünlülerin geriye benzeşme yoluyla Sarı Uygur ağızlarında, düzleştiği görülür. OTü. ***ɪː+u, *ɪ+u, *ö+ü, *e+ü, *i+ü** ünlü dizilerine sahip sözcüklerde ilk hecedeki düz ünlülerin de bazen geriye benzeşme yoluyla yuvarlaştığı dikkati çeker. Bu daha çok Dahe ağızlarına özgü bir ses olayı olarak karşımıza çıkar, Minghua ağızlarındaki örnekleri seyrektir.

OTü. ***ö+e** → SUM **e+ə ~ e+ɯ**; SUD **e+ɯ**

OTü. ***kömeç** "külde pişirilen çörek" ED 722a → **[kemtsə]** "çörek" 0202020701/28, **[kemzɯ]** 0103040403/25, **[kemʤɯ]** 0203020201/07, [kømʤɯ] 0103050101/39, 0202020701/28, 0202031202/26, [køːmtsɯː] 0203010801/07, [kømzɯ] 0203020301/06, [kømtsɯ] 0203020201/08, [kømzɯ] 0202030202/01, [kymzɯ] 0203010801/08, [kimʤɯ] 0202031202/26

OTü. ***ö+e** → SUM **ŏ+ɑ ~ ə**; SUD **ə+ɑ ~ ŏ+ɑ ~ ŏ**

OTü. ***ösne-** "benzemek" ED 249a → **[əsdɑ-]** 0202030902/10, **[ŏsdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, [ŏsd-] 0202030402/56, [əsd-] 0103020303/18, [usdɑ-] "ay." 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [usd-] 0203020501/10, [ŭsdɑ-] 0202030103/13, [sud-] 0202020501/78

OTü. ***öː+e** → SUM **ə+e ~ ə+e^{h} ~ ə+i**; SUD **ə+ẹ ~ ə+i**

OTü. ***öːrle-** "yükselmek" (< ***öːr+le-**, ED 193a **öːr**) veya ***öːrüle-** (< ***öːr-ü+le-**, bkz. ED 230a, krş. OTWF II, 443) → **[ərle-]** "ay." 0103010703/14, [**ərle^{h}-]** 0103030901/14, **[ərli-]** 0103030901/15, 0202030402/78

OTü. ***öːrlet-** ED 230b (***öːr-** TT 183) → [**ərlet-]** “ayakta durmasına yardım etmek” 0103050101/04, **[ərled-]** 0103050101/57, [**ərlẹt-]** 0202030604/03, [**ərlid-]** 0102040301/08, 0202030902/59

OTü. ***ö+e** → SUM **eʰ+e**

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[eʰkbe]** “ay.” 0103030802/06, [øʰkbe] 0103030802/06, [øʰkb̥e] 0202030401/30, 0502020101/96, [øʰkb̥e̥] 0203010801/01, [yxkb̥e] 0103040301/12, [jøʰkb̥e̥] 0502020101/101

OTü. ***ü+e** → SUD **ẹ+i**

OTü. ***tümen** “on bin” ED 507b → **[tẹmin]** “ay.” 0202030604/20

OTü. ***ü+e+ü** → SUM **e+e+ə**; SUD **eː+eː+ə**

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[eːzeːŋgə]** “ay.” 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, [**ẹzəŋgə]** 0102020303/17, [yzẹŋgə] 0103050302/08, [uzeːŋgə] 0202020101/02, [ŭzeːŋgə] 0202020101/02, [izəŋgə] 0102020303/07

OTü. ***ɪː+u, *ɪ+u** → SUM, SUD **u+u ~ ɔ+u**

OTü. ***sɪːgun** “geyik” TT 176, ED 811b → **[suʁun]** “ay.” 0202030105/07, 0202030105/04, **[sɔʁun]** 0202030105/02

OTü. ***sıruk** “sırık, çadır direği” DLT 519 → **[suɾuq]** “ay.” 0202030601/32, 0502020101/58, [suɾəq] 0202030601/34, 0201010101/15

OTü. ***ö+ü** → SUMYğ **u+u ~ uː+u ~ ʊʰ+u ~ ʊ+u**; SUD **u+u ~ uʰ+u ~ uʰ+uː ~ ʊ+u**

OTü. ***öküz** “öküz, sığır” ED 120a → **[uʰkus]** “ay.” 0203020302/11, 0502020101/133, **[uʰg̊uːs]** 0203020202/13, **[uʰg̊us]** 0103020303/26, **[uʰk̊uːs]** 0203020401/05, **[uʰk̊us]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24, **[ʊʰkus]** 0202020303/03, [**uːk̊us]** 0102020402/09, [guːs] 0103020304/04, 0103040405/24, [kus] 0103020304/23, 0103050101/35, [k̊us] 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58

OTü. ***ögür** “sürü” ED 112a → **[uɣuɾ]** “ay.” 0103040405/26, 0203011001/02, [uɣəɾ] 0102020402/08, 0103010601/43

OTü. ***öŋdün** “doğu” ED 178a → **[undun]** “ay.” 0103040301/37, 0202010901/09, **[ʊndun]** 0103010602/17, 0202030601/31

OTü. ***özüt** “ruh” ED 281b → **[uzut]** 0202030902/119, 0502020101/13, [uzət] 0202030902/130

OTü***e+ü** → SUD **ø+y ~ øː+y ~ ø+ʉ ~ øː+ʉ ~ øː+u ~ ø+u**

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → [**bøzyk]** “ay.” (Bkz. beːzuq~ bezəg~ bezəķ ~ bezək ~ bezeːk ~ bezʉk ~ bẹzəg ~ bẹzək) 0202030901/06, 0203020403/08, 0502020101/241, **[bøːzuk]** 0202030104/08, 0202030605/150, [**bøːzʉk**] 0203010503/05, 0203011002/07, **[bøːzyk]** 0202010501/13, 0202031201/05, **[bøːzug]** 0202030902/01, [**bøzuk**] 0202020501/88, 0202030605/64, 0203020401/20, 0502020101/378, [**bøzʉk**] 0202030901/04, 0203011002/22, 0502020101/85, **[bøzyg]** 0203020301/06, 0502020101/182, [bøzək] 0202010501/18, 0202030401/02, 0203011002/16, [bezʉk] 0502020101/137, [bəzək] 0102020401/46, 0202030308/04, [beːzək] 0103040405/51, 0201010102/03, 0202010703/18, [beːzək] 0103040301/15, [beːzuːg] 0202020501/71, [bezək] 0103010703/27, 0202010703/18, 0202030101/13, 0202030902/52, 0203020202/09, 0502020101/187, [bezuk] 0202020501/43, 0202030104/02, 0202030604/73, 0202030901/11, 0202031202/54, 0202020501/72, [bezg] 0103010702/50, [bøːzək] 0202010501/13, 0203011002/16, [bøzəg] 0202031202/03, [bozək] 0202030802/29, [bozuk**]** 0202030802/27

OTü. ***i+ü** → SUD **u+u ~ ʊː+u**

OTü. ***tilkü** “tilki” ED 498b → **[tułgu]** “ay.” 0202020501/54, **[tʊːłgu]** 0202020501/45, [tułgə] 0102020301/58, 0103010306/21, 0202030901/09, [tułk] 0103010305/42, [tʉłgə] 0103010302/13, 0103040404/08

5.1.2. Ünsüz Benzeşmeleri

Sözcük içinde bir ünsüzün, boğumlanma noktası veya niteliği bakımından yan yana veya aralıklı duran bir başka ünsüze benzer veya eş duruma getirilmesi

olayı olan ünsüz benzeşmeleri Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında sıkça rastlanan ünsüz olaylarındadır. Ağızlarda görülen ünsüz benzeşmelerinin büyük bir kısmı neredeyse düzenlidir. Aşağıda Sarı Uygur Türkçesi ağızları tam, yarım, ilerleyici ve gerileyici ünsüz benzeşmeleri bakımından ele alınmaya çalışılacaktır.

5.1.2.1. Tam Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünsüzlerin tam benzeşme olayına sözcük içinde seyrek rastlanmıştır, bu olay daha çok yapım ve çekim sırasında görülür. Çince alıntı sözcüklerde gerileyici tam ünsüz benzeşmesinin bir örneğine rastlanmıştır.

İlerileyici Tam Ünsüz Benzeşmesi

OTü. ***-nl-** yapısındaki sözcüklerde, **/l/** ünsüzünün Sarı Uygur Türkçesinin her iki ağzı grubunda da ileriye benzeşme yoluyla tam benzeşerek **-nn-** olarak gelişmesi Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem de Dahe ağızları için düzenlidir.

***nl → nn**

OTü. ***kulunlug** "kulunlu, tayı olan" (ED 662b ***kulun**) → **[quɬunnəq]** "ay." 0202010502/13

OTü. ***saːnlıg** "sayılı" (ED 831a ***saːn**) → **[sɑːnnəʁ]** "ay." 0203010301/30,

OTü. ***tümenlig** "onbinli" **(**ED 507b***tümen**) → **[tẹminnəɣ]** "onbinli, onbinlerce" (Bkz. tẹmẹnnəɣ ~ tẹminnəŋ) t. ɑ^{h}ɬdəŋ gumus 0202030604/20

Fr.+T **caːnlıg** "canlı" → **[dzɑ̣nnəʁ]** 0202020501/44, 0103010701/139

OTü. ***ėːnlig** (ED 165b ***ėːn** "genişlik") → [**jẹnnəɣ]** "genişliğe sahip olan" 0103040302/10

OTü. ***toːn+lug** (ED 512b ***toːn**) → [**donnəɣ]** "elbiseli, elbisesi olan" Bkz. donnəːʁ) 0202030604/60

Gerileyici Tam Ünsüz Benzeşmesi

Aşağıdaki Çince alıntı sözcükte /n/ ünsüzü kendisinden sonra /m/ ile başlayan bir sözcük ile ara vermeden söylenmesinden dolayı gerileyici tam benzeşme yoluyla **-n͡m-** → **-m͡m-** olarak söylenir.

n͡m → m͡m

Ç. **ɑn͡mej χuɑ → [ɑm mej χuɑ]** "kişi ad, An meihua" 0203020201/01

-p͡k- > p͡q- > -q͡q-

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ZF. **-p/-ıp** + **kal-** yardımcı fiili ile kurulmuş yapılarda **-p/-əp** geçmiş zaman zarf-fiili ekinin ünsüzü gramerleşme süreçlerinin bir parçası olarak asıl fiile yaklaşan yardımcı **kal-** fiilinin baş ünsüzüne tam benzeşir, **-p͡q-** → **-q͡q-** gerileyici ünsüz benzeşmesi gerçekleşir. Bu durum, Sarı Uygurların Minghua ağzında daha sık görülür; Minghua bölgesinin HoraNGat boyuna mensup konuşmalarında bu olayın tamamen gerçekleştiği tespit edilmiştir. Sarı Uygurların Dahe ağzında daha çok ileri yaştaki kaynak kişilerde **-p͡q-**'nın korunduğu dikkati çeker, diğerlerinde ise çoğunlukla geriye benzeşme yaygın olarak karşımıza çıkar.

-p͡k- > p͡q- > -q͡q-

***amıra-p kal-** > ɑmrɑ-**p͡qɑɬ-** "sessiz olmak" > ɑmrɑ-**q͡qɑɬ-** 0202030103/18, 0202031101/21, ɑmərɑ-**q͡qɑɬ-**ẹj d̥ə 0203010302/15

***aksa-p kal-** > ɑʰsɑ-**p͡qɑɬ-** "engelli olmak" > ɑʰsɑ-**q͡qɑɬ-**ʁɑn kəsɯ 0202020301/09

***öːrle-p kal-** > ərli-**p͡qɑɬ-** "ayağa kalkmak, ayakta olmak" > ərli-**q͡qɑ-** 0103010705/22, ərli-**q͡qɑ-**p d̥ə n͡ɑ 0103030901/15, ərli-**q͡qɑɬ-**ʁɑn͡ ẹː d̥ə 0202030404/05

***ösne-p kal-** > ðsdɑ-**p͡qɑɬ-** > ðsdɑ-**q͡qɑ-**ʁɑn "benzemek" 0103030802/26

***uːdı-p kal-** > uzu-**p͡qɑɬ-** "uyuya kalmak" > uzu-**q͡qɑ-**t də 0103010503/07, uzu-**q͡qɑɬ-**ʁɑ 0202030402/36, uzu-**q͡qɑɬ-**ʁɑn͡e d̥ə 0502020101/423

Bu gerileyici tam ünsüz benzeşmesi olayı sonu -p ünsüzü ile biten -gu gelecek zaman ekiyle çekimlendiğinde de ortaya çıkabilir:

***tap-gu ermez turur** > tɑ**p-ɢəməs də** “bulamayacak” → tɑ**q-qəməs** d̯ə 0103040303/06

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında İsim-p + k-İsim tarzındaki sözcük birleşmelerinde ve konuşma sırasında **-q͡k-** → **-k͡k-** gelişmesi görülebilir.

k͡k > q͡k > k͡k

ɑq͡kembeş “rengini kaybeden *manım*” → ɑ**k͡k**embeş 0103010302/05, ɑq͡kembiş → ɑ**k͡k**e̯mbiş 0103050302/04

Bu olay, cümle içinde, art /**g/** ile biten sözcükleri ön ve art /k/ ile başlayan sözcükler izlediğinde de **-ʁ͡k-** → **-k͡k-, -ʁ͡q-** → **-q͡q-** olarak görülür.

***g͡k > ʁk > kk**

***atlıg kişi** > ɑtdə**ʁ͡k**əsɯ > ɑtdə**k͡k**əsɯ “ata binen kişi” 0502020101/67

***saçlıg kişi** > sɑɀdə**ʁ͡k**əsɯ> sɑɀdə**k͡k**əsɯ “kadın” 0203020302/02

***taːg kişi** > tɑ**ʁ͡k**əsɯ > tɑ**k͡k**əsɯ “dağlı, dağ bölgedeki kişi” 0103010306/16

***yaːg kir** > jɑ**ʁ͡k**ər > jɑ**k͡k**ər “özel ad” 0203010301/24

***g͡k > ʁ͡q → q͡q**

***saːrıg kulun** > sɑːrə**ʁ͡q**ułən > sɑːrə**q͡q**ułən ͡ɬɑ “sarı kulun” 0202030902/48

***saːrıg kum** > sɑrə**ʁ͡q**um → sɑrə**q͡q**um “sarı çöl” 0103050304/04

***saːrıg kuş** > sɑrə**ʁ͡q**us → sɑrə**q͡q**us “baykuş” 0203030102/19

5.1.2.2. Yarı Benzeşme

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yarı benzeşme daha çok yapım ve çekim sırasında ortaya çıkar. Bazen ***-ŋVl** → **-ŋnV** gibi yeniden düzenleme sonrası yarı benzeşme de görülür.

İlerleyici Yarı Ünsüz Benzeşmesi

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yapım sırasında güçlü OTü. /***p/, /*d,/ /*k/, /*ş/, /*t/, /*ç/, /*z/** ünsüzleri ile biten isimler OTü. *+**lIg/+lUg** addan sıfat yapma eki veya OTü. *+**lA** addan fiil yapma eki ile genişletildiğinde bu güçlü ünsüzlerin etkisiyle **/l/** ünsüzü patlamalı **/d/, /ḍ/** ünsüzlerine gelişmiştir. Bu hem Minghua hem de Dahe ağızları için düzenlidir. /l/'li biçimlerin duyulması artık çok seyrektir. Dahe bölgesinden bir kaynak kişinin konuşmasında ise daha ileri bir aşama olarak ***-çl-** → **-ʂt-**'ye rastlanmıştır (***saçlıg** "saçlı").

***-pl-** → **-pd-**

OTü. ***saːplıg** ED 782b → [**sɑpdəʁ]** "çizmenin bacak kısmı, saplı" 0103020402/05

OTü. ***köplüg** "çoklu, çok olan" ED 686b → [**gøʰpdək]** 0202030802/36.

OTü. ***kėːplig** (***kėːp** TT 182) → **[kepdəɣ]** "mantıklı, anlamlı" 0202030601/82.

OTü. ***tüːple-** "diplemek" (ED 434b ***tüːp** "dip, kök") → [**dəpdi-]** "diplenmek, süt vs sıvı nesnenin akmasını engelemek için koyun deri tulumun altı kısmını iğne ip ile kapatıp üzerine tekrar kumaş sarmak" 0202030306/02.

***-dl-** → **-zd-**

OTü. ***boːdlug** "uzun boylu" ED 305a → [**ḅoːχzdəʁ]** 0103040302/14

***-kl-** → **-kd-~-kḍ-**

OTü. ***yükle-** "yüklemek" ED 912b → **[ʂukdẹ-]** (Bkz. şıkdə-) 0202030601/24, **[ʂukdi-]** 0103010601/37, 0202030604/53, 0203020302/05, **[ʂukḍi-]** 0202010901/73, **[ʂutdi-]** 0202030403/06

OTO ***erklig** "güçlü" ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** 0103010702/54, [hɾkdəɣ] 0103010702/56, **[jeʰɾkdəɣ]** 0202030604/37

***-kl-** → **-qd-~-qḍ-**

OTü. ***toklı** "toklu" ED 469a → [**dọχqdə]** "toklu, iki yaşındaki kuzu" 0103020303/25, [**dɔʰqdə]** 0202030303/05, [**doχqḍə]**

0103020303/09, 0103010705/02, 0103010705/06, **[dəʰqd̥ə]** 0202030204/09, **[d̥oʰqd̥ə]** 0202031201/12

OTü. ***karaklıg** “gözbebeğine sahip olan” ED 657a→ **[ɢɑɾɑqdəʁ]** 0202031201/27

OTü. ***kulgak+lıg** “kulaklı” (ED 621a ***kulgak**) → [**quɬɑqdəʁ]** “ay.” 0202031201/27

OTü. ***kuːçakla-** “kucaklamak” ED 591b (***kuːçak** TT 179) → **[ɢudzʐɑqdɑ-]** 0202020501/82, [**ɢudzʐɑqdə-]** 0103010501/11 **[χudzʐɑqdə-]** 0202010901/60

OTü. ***kakla-** “kurutmak” ED 610b → [**qɑqdɑ-]** “kurutmak, kızartmak, ders veya kınamak, sorgulamak” (Lei Xuan-chun 1992: 206)

OTü. ***kaklat-** “kurutmak” ED 610b → [**qɑqdɑt-]** “(birine) kızartmak” (Lei Xuan-chun 1992: 207)

OTü. ***yoːklaː-** “yoklamak” ED 902b (***yoːk** TT 178, ED 895b**)** → [**joqdɑ-]** “yoklamak” (Lei Xuan-chun 1992: 271)

***-ɾkl- → -rkd-**

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a → **[əʰɾkdəɣ]** 0103010702/54, **[hɾkdəɣ]** 0103010702/56, **[jeʰɾkdəɣ]** 0202030604/37

***-şl- → -ʂd- ~ -ʂd̥-**

OTü. ***başla-** “başlamak” ED 381b → [**bɑʂdɑ-]** “başlamak” 0202020501/75, **[bɑʰʂdə-]** 0103050101/13, 0502020101/472, **[bɑʂd̥ə-]** 0202031202/23, [**b̥ɑʰʂdɑ-]** 0103010601/10

OTü. ***başlıg** “başlı” ED 381a → [**bɑʂdəʁ]** 0103010601/78, 0202030602/05, 0502020101/448, **[βɑʂdəʁ]** 0103030702/85, 0502020101/390, **[βɑʂdəq]** 0502020101/496

***-şl- → -sd-**

OTü. ***aşlık** “yemek” ED 261b → [**ɑsdəʁ]** 0102020301/48, 0103020301/12, 0202030604/73, [**ɑsdəq]** 0202030604/27

OTü. ***iːşle-** “çalışmak, işlemek” ED 263a → **[əsdɑ-]** 0202030404/06, 0502020101/176, **[ǯsdɑ-]** 0202020501/37, **[ǯsd-]** 0103010705/11

OTü. ***eːşlig** “eşli” ED 253b → **[esdiɣ]** “karı koca, eşli” 0502020101/274,

OTü. ***taːşlıg** “taşlı” ED 557a → **[dɑsdəʁ]** “taşlı” 0502020101/452, [**dɑsɬəʁ]**0502020101/247

OTü. ***işlet-** “işletmek” ED 263 → [**əsdɑt-]** “işletmek” (Lei Xuan-chun 1992: 24)

OTü. ***tişle-** “ısırmak” ED 564b → [**tisde-]** “ısırmak” (Lei Xuan-chun 1992: 127)

***-tl- → -td-**

OTü. ***aːtlıg** “adlı” ED 54b → [**ɑtdəʁ]** “adlı, ünlü, bilinen” 0102020301/70, 0103020301/15, 0202030403/11, [**ɑtdəːʁ]** 0103020403/01, [**ɑtdək]** 0502020101/67

OTü. ***atlıg** “atlı, ata binen” ED 55a → [**ɑʰtdık]** 0103010305/75, 0202030902/29, 0502020101/348, [**ɢɑʰtdək]** 0202030902/29

OTü. ***söğütlüg** “Söğütlü” ED 820a → **[søɣʉtdəɣ]** “Söğüt adlı yerde yaşayan(kişi)” 0201010101/04

OTü. ***butlug** “bacaklı” ED 305a → [**bətdəɣ]** “bacaklı” (Chen Zong-zhen 2004: 487)

***-çl- → -ʐd-**

OTü. ***saçlıg** “saçlı” ED 797a → [**sɑʐdəʁ]** “kadın” 0202030402/44, 0502020101/178, **[sɑːʐdək]** 0202030902/42, [**sɑːʐdəʁ]** 0202030902/83, **[sɑʐdək]** 0203020302/02, **[sɑʐdəq]** **-ɠɑ** 0502020101/373, **[ʂɑʐdəʁ]** 0103010705/38, [sɑʂtəq] 0203020402/27, [sɑʂtəg] 0203020402/25, [sɑʂ̩dəq] 0203020601/58, [ʂɑʐ̩dəq] 0103010705/39, [ʂɑʐ̩dəʁ] 0103010705/38

***-çl- → -ʂd-**

OTü. ***kü:çlüg** “güçlü” ED 697a → [**kuʂdəɣ]** “kilolu(hayvan için)” 0103050101/33

***-çl- → -ʂ̩d-**

OTü. ***saçlıg** “saçlı” ED 797a → **[sɑʂ̩dəq]** “kadın” 0203020601/58, [sɑʐdəʁ] 0202030402/44, 0502020101/178, [sɑʂtəq] 0203020402/27, [sɑʂtəg] 0203020402/25, [sɑːʐdək] 0202030902/42, [sɑːʐdəʁ] 0202030902/83, [sɑʐdək] 0203020302/02, [sɑʐdəq] -ɠɑ 0502020101/373, [ʂɑʐdəʁ] 0103010705/38, [ʂɑʐ̩dəq] 0103010705/39, [ʂɑʐ̩dəʁ] 0103010705/38

***-çl- → -ʂt-**

OTü. ***saçlıg** “saçlı” ED 797a → **[sɑʂtəq]** “kadın” 0203020402/27, **[sɑʂtəq]** 0203020402/25, [sɑʐdəʁ] 0202030402/44, 0502020101/178, [sɑʂ̬dəq] 0203020601/58, [sɑːʐdək] 0202030902/42, [sɑːʐdəʁ] 0202030902/83, [sɑʐdək] 0203020302/02, [sɑʐdəq] -ʂ̬ɑ 0502020101/373, [ʂɑʐdəʁ] 0103010705/38, [ʂ̬ɑʐ̬dəq] 0103010705/39, [ʂɑʐ̬dəʁ] 0103010705/38

***-zl- → -zd-**

OTü. ***tozlug** “tozlu” ED 575b → [**dozdəʁ]** “tozlu, toz gibi yer” 0202030201/01

OTü. ***köːzlüg** “gözlü” (ED 756b) → **[gyzduɣ]** “gözlü” 0202031201/28

OTü. ***tuzla-** “tuz koymak” ED 576a → [**duzdɑ-]** “azarlamak”

***-zl- → -sd-**

OTü. ***yabızla-**ED 882a → [**jysdi-]** “kötülemek” 0202030902/01

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /***k/, /*t/** gibi güçlü ünsüzler ile biten sözcükler /***m/** ünsüzü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde /*k/ ve /*t/ ünsüzlerinin etkisiyle ***-km-→ -kb-, *-tm-→-tb-** yarı ünsüz benzeşmesi gerçekleşir.

***-km- → -qb-**

OTü. ***kırk-ma → [qəʰrqbɑ]** “kırıktığı, kestiği (gibi)” 0103010703/06

***-tm- → -tb-**

***et-me → et-be] sadəʁ [etbe]** “ticaret yapan(kişi)” (Bkz. etme˜ e̬tbe˜ e̬tbe˜ e̬tbi) 0103020302/01

***et-me-se → etbese** “etmese, yapmasa” 0502020101/174(2)

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. /***m/**, **/*ŋ/** genizsil ünsüzler ile biten sözcükler **/l/** ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde **/m/, /ŋ/**’nin etkisiyle **/l/** ünsüzü genizsilleşerek ***-ml-→ -mn-, *-ŋl-→ -ŋn-** ileriye ünsüz benzeşmeleri ortaya çıkar.

***-ml- → -mn-**

OTü. ***nomlug** “bilgili” ED 778a → **[ɬomnəʁ]** “sūtra okuyabilen, Buda ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üste olan” 0103040301/33, 0202020501/86

OTü. ***kumlıg** “kumlu, kum olan yer” ED 628a → [**qumnəɣ]** “kum olan yer” (Lei Xuan-chun 1992: 215)

***-ŋl- → -ɴn-~ -ŋn-**

OTü. ***aːŋla-** “dinlemek” ED 186a → [**ɑɴnɑ-]** “duymak” 0103030901/01, 0202031201/28, 0203020301/09, 0502020101/488, [**ɑɴn]** 0103010602/16, 0203010303/17, 0502020101/389, [**ɑɴnə-]** 0502020101/441, [**ɑɴnɑʰ-]** 0202031202/57

Ç. 听 ting+T.+la > ETü. **tıŋla-** “dinlemek” ED 522a, ***tiŋla-** OT 254 → [**dəŋnɑ-]** “gizli dinlemek” (Lei Xuan-chun 1992: 100)

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde /**-şn-/, /-sn-/, /-zn-/** ünsüz kümelerinde, hece sonu sızıcı ünsüzler komşuluğundaki /**n/** ünsüzünü benzeşme yoluyla güçlendirerek /**d/**’ye değiştirir:

***-şn- → -sd-**

OTü. ***kişne-** “kişnemek” ED 754a → [**kəsdi-]** 0202010502/13

***-sn- → -sd-**

OTü.***ösne-** ED 249a → [**usdɑ-]** 0202010501/13, 0203020601/26, 0502020101/04, [**usd-]** 0203020501/10, [**ŭsdɑ-]** 0202030103/13, [**sud-]** 0202020501/78, [**əsdɑ-]** 0202030902/10, [**ə̆sdɑ-]** 0103030901/71, 0202030402/69, [**ə̆sd-]** 0202030402/56, [**əsd-]** 0103020303/18,

***-zn- → -zd-**

OTü. ***yezne** “büyük kız kadeşin kocası” DLT 778 → [**ezde]** “ablanın kocası” (Lei Xuan-chun 1992: 30)

Bazen Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında yeniden düzenleme olayından sonra veya T3K İyelik Eki almış **siŋil** “küçük kız kardeş” sözcüğünün **siŋli** olarak ek

kalıplaşmasına uğrayarak -Cl- konumuna geçen biçimlerde ileriye ünsüz benzeşmesi durumlarına rastlanabilir:

***-çVl→ -ʂdV-**

OTü. ***açıl-** "açılmak" ED 26b → ***açlı-** → **[ɑːʂdə-]** "ay." (Bkz. qɑʂdə-) 0202030701/10, **[ɑʰʂḍə-]** 0103040302/10

***-dVl → -zdV**

OTü. ***yadıl-** ED 890a → *yazlı- → **jɑzdə-** "yayılmak" 0103010301/02

***-ŋVli → -ŋnV**

OTü. ***siŋil** ED 839a → siŋl+i T3K İYE→ **[səŋnə]** 0103010305/73, 0201010102/11, 0202031201/06, 0203030102/01, 0502020101/258, **[səːŋnə]** 0201010102/10, **[səŋnəː]** 0102020401/16

Gerileyici Ünsüz Benzeşmesi

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde bir ünsüz kendisinden sonraki ünsüzün etkisi ile boğumlanma niteliği bakımından kısmen kendisinden sonraki ünsüze benzeşebilir. Bunun dışında iki sözcük yan yana geldiğinde sonraki sözcüğün başındaki ünsüzün geriye doğru etki yaparak önceki sözcüğün son ünsüzünü kısmen kendisine benzetmesi de görülür. Sözcüklere ekler eklendiğinde de ek başındaki ünsüzün sözcük kök veya gövdesinin son ünsüzünü kendisine benzetmesiyle yakın veya benzer bir sese dönüşebilir.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında **/*b/** > **/m/** gelişmesi söz içinde genizsil ünsüz bulunan sözcüklerde görülür. Gerileyici benzeşme yoluyla ortaya çıkan bu değişme Türkçenin en eski yazılı metinlerinden itibaren tanıkladığımız (Bkz. Tekin 2000: 71; Erdal 2004: 62) düzenli bir değişmedir.

b-n/ŋ/ñ → m-n/ŋ/y

OTü. ***bėñi** "beyin" ED 348b → **[moŋe]** "ay." 0202030404/07, **[moŋẹː]** 0202030404/09

OTü. ***boːyın** "boyun" TT 177, ED 386b → **[mojn]** "ay." 0103020302/18, 0202030308/01, **[mojin]** 0103030901/68

OTü. ***büñüz** “boynuz” ED 352a → **[muŋus]** “ay.” 0202020501/61, **[moŋus]** 0502020101/401, **[moːus]** 0202030105/01, **[moːŋus]** 0203010701/17, **[moːs]** 0202030401/19, 0202030105/04, **[moŋs]** 0202030902/76, **[mos]** 0103010705/03, **[mɔːs]** 0202030401/21

Sarı Uygur ağızlarında OTü. **/*n/** ünsüzünün kendisinden önceki ön **/*g/** ünsüzünü genizleştirerek /**ŋ**/’ye geliştirdiğini tanıklamak mümkündür:

***-gn- → -ŋn-**

OTü. ***igne** “iğne” ED 110a → **[jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***-mg-, *-ng-** ses gruplarında da /***g/** ünsüzünün /m/ ve /n/ ünsüzlerini genizleştirerek boğumlanma nitelikleri bakımından kendisine yaklaştırabildiği görülür:

***-ng- → -ŋg-**

OTü. ***yenge** “yenge” ED 950a → **[eŋge]** “yenge, ağabeyin eşi” 0103020301/07, **[ẹŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ẹŋgeː]** 0103020403/07, [**ẹŋge]** 0203020203/03, [**ẹŋgẹ]** 0103010305/73, **[ẹŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgẹ]** 0103040404/14

***-mg- → -ŋk-**

OTü. ***çimgen** “çimen” ED 423b → **[dʒyŋkẹːn]** “ay.” 0103050303/06, **[dʒyŋkin]** 0103020401/01, 0103020501/01, 0103050303/01, [dzɨmgin] 0202010703/13

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tabanı **/n/** ile biten veya **/n/** ile biten bir ek ile genişletilen sözcük, **/k/** ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde veya **/k/** ile başlayan bir ek eklendiğinde kendisinden sonraki **/k/**’den gelişen /**g/**, **/k/, /ɢ/, /q/** ünsüzlerinin etkisiyle yarı benzeşme yoluyla orta damak /**ŋ/** veya küçük dil /**ɴ/** ünsüzlerine gelişir:

***-ng-/k- → -ŋg- ~ -ŋk-**

***sen kiçig** > sen͡ **k**ədʒi:g+ “harf. sen küçük+” → seŋ ͡**k**ədʒi:gdi 0202030902/104

***sen kişi** > se**n**͡ **k**əsɯ+ “harf. sen kişi+” → seŋ ͡**k**əsɯɣe bẹ̣ʰ:ɾse: o: 0202010501/17

***su:bın kigür-** > *suwın kigür- > *su:sın kegür- > su:+sə**n**͡ **k**eɣər- “suyunu getirmek” → susə**ŋ**͡**k**eɣərəp bɑɾ 0202030203/03

***buntan kiçig >** məndɑ**n**͡ **k**ədʒi:ɣ “bundan küçük” → məndɑŋ ͡**k**ədʒi:ɣ 0202010901/53

***bu kün+ki** > buɣu**n+g**ə “bugünkü” → buɣuŋ +gə kun 0103040404/01

***uzun kedgü** > uzu**n**͡ **g**izgə “uzun giysi” → uzuŋ ͡gizgəɣi 0202030301/41

***-nk- → -nG- → -NG-**

***alın-ka** YÖN H “alna” > ɑłə**n+G**ɑ → ɑłə**NG**ɑ ͡βər ʂɑzḍdaʰɾtg̣ə mɑnGɑq bərmi do 0103030701/06

***oglan+ka** YÖN H “oğlana” > oɬʁɑ**n+G**ɑ → oɬʁɑ**NG**ɑ ͡ɬɑ 0203020203/19

***altı o:n kaç** > ɑʰɬdo**n**͡ **G**ɑʂ “altmış kadar, yaklaşık altmış” → ɑʰɬdo**N** ͡**G**ɑʂ jɑsɑʁɑn 0202010301/04

***oglan kı:z+lar** ÇOK > oɬʁɑ**n**͡ **G**əzdɑɾ “oğlan kız” → oɬʁɑ**N** ͡**G**əzdɑɾ 0202020301/16

***tabışgan kara-** > do:sGɑ**n**͡ **G**ɑɾɑ- → do:sGɑ**N** ͡**G**ɑɾɑ-ʁɑ “tavşan baktıktan sonra” 0202030301/19

***tabışgan+ka** YÖN H “tavşana” > do:sGɑ**n+G**ɑ → do:sGɑ**NG**ɑ jɑɬβɑɾʁɑn ẹ: də 0202030301/23

***kadın+ka** YÖN H “kayna (kaynataya/kaynanaya)” > Gɑzə**n+G**ɑ → Gɑzə**NG**ɑ ʤiołəβ də 0103010305/85

***nk- → -nq- → -Nq-**

***ben kol-** > me**n**͡ **q**ɔɬ- → mẹ**N**͡ **q**ɔɬχəʂ͡ eɾ “ben isteyeceğim” 0203010303/04

***sıçgan kulgaklıg >** ʂɨʁɑ**n**͡ **q**uɬɑqdəʁ “sıçan kulaklı” → ʂɨʁɑ**N**͡ **q**uɬɑqdəʁ 0202031201/27, 0202031201/28

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında **-p/-əp** geçmiş zaman zarf-fiil eki ile genişletilen fiilleri OTü. **kel-** "gelmek", **kara-** "bakmak" gibi ön ve art **/k/** ile başlayan yardım fiiller izlediğinde, **-p/-əp**'li asıl fiilin yardımcı fiilleri kendisine yaklaştırmasıyla asıl fiilin son sesi konumundaki /-p/ ünsüzü yardımcı fiillerin baş ünsüzlerinin etkisiyle **/k/, /q/** ünsüzlerine dönüşür. Sarı Uygur ağızlarında normal geçmiş zaman AF-**(X)p turur** → **-(ə)p də** kuruluşunda da asıl fiilin son sesi konumundaki /-p/ ünsüzünün, ek-fiil **turur**'un baş ünsüzünün etkisiyle /**t**/'ye dönüştüğü görülebilir. Bu duruma Minghua ağızlarında daha sık karşılaşılır.

***-p͡k- > -p͡g- → -k͡k-**

***ėdert-ip kel-** > ẹzẹɾd-**əp g͡eɬ-** "alıp gelmek" → ẹzẹɾd-**ək͡ gi**-ɣi 0103010305/41

***yėt-ip kel-** > e^{h}d-**əp g͡eɬ-** "yetişip/ulaşıp gelmek" → e^{h}d-**ək͡ gi**-ɣe 0202030402/41, e^{h}d-**ək͡ gi**-ɣe: 0103040405/20

***üntür-üp kel- >** unḍuɾ-**əp g͡eɬ-** "çıkarıp gelmek, yani tam olarak ortaya çıkarmak" → unḍuɾ-**k͡ giɬ**-o 0103010101/20,

***kıːkır-ıp kel-** > qəɢəɾ-ə**p g͡eɬ-** "çağırıp/davet edip gelmesini sağlamak" → qəɢəɾ-**ək g͡ẹ**-ɣẹ ɬa 0202010702/06, qəɢəɾ-**k͡ gi**-ɣi 0202010703/35,

***kaz-ıp kel-** > ɢɑz-**əp g͡eɬ-** "kazarak çıkmasını sağlamak" → soɢɑnə ɢɑz-**ək g͡i**-ɣiş 0102040301/01, dəɾβɑq oʤin ɢɑ-**ək͡ gi**-ɣi 0103030802/21, ɢɑz-**ək͡ gẹɬ**-ɣẹk nimi ḍə 0202030104/08,

***tüːb+ke** YÖN H > ***dəp+ge** "dibe" → **dək+ge** 0103010601/74, soɢɑ **dək+ge** pɑːɬɑːsɑː 0103020404/03

***-p͡k- > -p͡ɢ- → -q͡ɢ-**

***aːŋla-p kara-** > ɑɴnɑ-**p͡ ɢɑɾɑ-** "anlamayı/dinlemeyi denemek/çalışmak" → ɑɴnɑ-**q͡ ɢ̣ɑɾɑ-** 0502020101/92

***aytış-ıp kara-** > ɑːjtə̆s-**əp͡ ɢɑɾɑ-** "(birlikte) konuşmayı denemek" → diorɾ dzẹjsɑɴ ɬa ɑːjtə̆s-**əq͡ ɢɑɾɑ**-ʁɑ 0202030604/40

***aç-ıp kara-** > ɑ^{h}dz̧-**əp͡ ɢɑɾɑ-** "açmayı denemek/açmaya çalışmak/uğraşmak" → ɑ^{h}dz̧-**əq͡ ɢɑɾɑ**-ʁej 0202030402/76

***-p͡t- > -p͡d- → -t͡d-**

***amra-p turur** > amɾa-**p͡də** “sessizleşmiş(tir)/sakinleşmiş(tir)” → amɾa-**t͡də** ẹ: ḍə 0103010502/08

***işle-p turur** > ǎsdɑ- **p ͡də** “çalışmış(tır)” → ninə ǎsdɑ-**t ͡də** 0103030901/71

***udı-p turur** > uzu-**p͡də** “uyumuş(tur)” > uzu:- **t͡ḍə** 0103010503/05

***sal-ıp turur** > sɑł-ə**p ͡də** “bırakmış(tır), koymuş(tur)” > sɑł-**t ͡də** 0103030702/68

***sakın-ıp turur** > sɑɢən-ə**p ͡də** “düşünmüş(tür)” > sɑɢən-ə**t ͡ḍə** 0103040302/13

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında art **/*k/** ile biten bir sözcük ön **/*k/** ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde sonraki sözcüğün başındaki ön **/*k/**’den gelişen /**g/** ünsüzü geriye doğru etki yaparak kendisinden önceki art **/*k/**’den gelişen /**q/**’yi sesi kısmen kendine benzetmesiyle ***-kk-** > **-qg- > -kg-** olarak gelişir.

***-k͡k- > -q͡g- → -k͡g-**

***ak kümüş** > ɑq͡gumu:s → ɑ**k͡g**umu:s “gümüş para” 0103020301/04, 0103020403/04

***ak kedgü** > ɑq͡gizɣə → ɑ**k͡g**izɣə “ak giysi” 0203010702/59

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ön **/*g/** veya art **/*g/** ile biten bir sözcük ön **/*k/** ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde sondaki sözcüğün başındaki ön /*k/’den gelişen /**g/** ünsüzü, geriye doğru etki yaparak kendisinden önceki sözcüğün son ünsüzünü kısmen kendine benzetmesiyle ***-g͡k-** → **-ʁg-** → **-kg-**, art /*k/ ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde ***-g͡k- > -ʁɢ-** → **-qɢ-** olarak gelişir. Bu durum ön veya art **/g/** ile biten bir sözcük, ön veya art **/k/** ile başlayan bir ekle genişletildiğinde de orta çıkar: ***-gk- > -ɣg-** → **-kg-, *-gk- > -ʁɢ-** → **-qɢ-**. Ağızlarda ön veya art **/g/** ile biten bir sözcük, **/d/** ile başlayan bir ekle genişletildiğinde de ***-gd- > -ɣd-** dışında, OTü. ***elig** sözcüğü üzerinde ***-gd- > -ɣd-**→ **-kd-** gelişmesine de rastlanmıştır. OTü. sütlüg “sütlü” sözcüğünün **ç-** ile

başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde de ***-g͡ç- > -ɣ͡tş- → -k͡tş-** olarak yarı benzeşme ile ötümsüzleştiği biçimine rastlanır.

***-g͡ç- > -ɣ͡tş- → -k͡tş-**

***sütlüg > sutdək͡ tşɑ** "sütlü çay" (Bkz. **sutdəɣ) sutdək͡** tşɑ 0203010801/08, **sutdək͡** tşɑː 0203010801/07

***-g͡k- > -ʁ͡g- → -k͡g-**

***saːrıg *köːk >** sɑrəʁ͡gʉk → sɑrək͡gʉk ɑʰtdə "sarı mavi karışımı renk" 0202030902/56

***yag** Mo. **ger >** jɑʁ͡geɾ → jɑk͡gẹɾ "tereyağlı kase" 0103050101/47

***-gk- > -ɣg- → -kg-**

***elig+ke** YÖN H > əɬəɣ+ge→ əɬəkge "ele, eline" 0202010503/15, 0502020101/471

***bitig+ke** YÖN H > bədəɣ+ge→ pədəkgẹ "bilime" 0202030605/168, **pədək+gi** 0202030605/169.

***-gk- > -ʁɢ- → -qɢ-**

***saːrıg koñ >** sɑrəʁ͡ɢoj → sɑrəq͡ɢoj "sarı koyun" 0103030702/96

***bars yıllıg kıːz** > bɑrs jəɬɬəʁ͡ɢəz → bɑrs jəɬɬəq͡ɢəz "kaplan yılında doğan kız" 0202020501/16

***taːg+ka** YÖN H. > tɑʁ+ɢɑ → tɑqɢɑ "dağa" (Bkz. tɑːʁ~ tɑk~ tɑʁ) 0103040405/06, 0202030605/16, 0203030101/15

***karlıg+ka** YÖN H. > qɑɾɬəʁ+ɢɑ → qɑɾɬəqɢɑ "harf. karlıya, karlı dağa" (Bkz. qɑɾɬəʁ~ ɢɑɾɬəʁ) 0502020101/38

***-gd- > -ɣd- → -kd-**

***elig+de** > əɬəɣ+de → əɬəkdi "elde, elinde" 0103010601/50, 0203010301/45 ~ əɬəɣ+**di** 0103020302/23.

Sarı Uygur ağızlarında iki sözcük yanyana geldiğinde sonraki sözcüğün başındaki /**y**/ ünsüzünün geriye doğru etki yapmasıyla önceki sözcüğün son ses konumundaki /**z**/**,** /**ş**/ ünsüzleri kısmen kendisinden sonra gelen ünsüze benzeşerek /**ş**/**,** /**ʃ**/ ünsüzlerine dönüşür.

***-z͡j-→ -ʂ͡j-**

OTü. ***sekiz yaŋı** “(ayın) sekizinci günü” → **sɑqəs͡jɑɴə → sɑqəʂ͡jɑɴə** 0202010901/03, 0202030801/08, **sɑqəʂ jɑːɴə** 0202030801/10 ~ **sɑqəs jɑɴə** da

OTü. ***sekiz yėgirmi** “on sekiz” → **sɑqəs͡jiɣərmə → [sɑqəʂ͡jiɣərmə]** “ay.” 0202030902/69, 0502020101/485, [**sɑqəʂ͡ jiɣərmə**] 0202030902/69, 0502020101/485, her zaman

***-ʂ͡j- → -ʃ͡j-**

OTü. ***beːş yėgirmi** “on beş” → [biʃ **j**iɣərmə] “ay.” 0203010303/09, [**bẹ̣ʂ ͡jiɣərmə]** 0202030802/40, 0203010303/07, [**bẹ̣ʂ ͡jiɣərmẹ̣]** 0202010901/24, [**bẹ̣ʂ ͡jiɣərmi]** 0202010901/23, [**bẹ̣ʂ ͡jiɣərmə]** 0202030801/04

5.2. Benzeşmezlik

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında bir sözcükte “yan yana veya birbirine yakın duran ve boğumlanma niteliği bakımından birbirinin tıpkısı veya benzeri olan iki ünsüzden birinin kendi boğumlanma noktasını ötekinden ayırarak başka bir ünsüze dönüşmesi olayı” (Korkmaz 1992: 42) olarak tanımlanan benzeşmezlik olayının ortaya çıkması iki sızıcı /**ʁ**/ ünsüzünün yan yana gelmesinden kaynaklanmaktadır. Eş zamanlı olarak bakıldığında, sızıcı ünsüz /**ʁ**/ ile biten sözcük normal kurallara göre /**ʁ**/ ile başlayan ek ile gelişletildiğinde sözcük tabanındaki /**-ʁ**/ sızıcı ünsüzü, patlamalı /**k**/ veya /**q**/ ünsüzlerine geçer, ek başı /**ʁ**/ ünsüzünün de patlamalı /**g**/ veya /**ɢ**/ ile başladığı görülür (Chen Zong-zhen 2004: 61).

Art *gg > ʁʁ > qɢ

***tug-ga, *tug-gaç** “doğar doğmaz” > du**ʁ-ʁ**ɑ “doğurduktan hemen sonra” → du**qɢ**ɑ 0103050102/07, 0202030402/12, 0502020101/24,

***tug-gan** “doğan” > du**ʁ-ʁ**ɑn → du**qɢ**ɑn “doğuran” 0103030901/26, 0202030402/01; du**qɢ**ɑn “baba evi, gelinin aile tarafı, gelin tarafındaki akrabalar” 0102020303/40, 0103040601/24

***yag-gan-da** “yağdığında” > jɑ**ʁ+ʁ**ɑndɑ → jɑ**qɢ**ɑndə͡ɬɑ 0502020101/21

***yag-gak erür** > jɑʁ+ʁɑq͡ eɾ “sürekli yağar, yağıyor”→ jɑ**q**ɢɑɢ͡ eɾ 0202030802/43

***tug-guçı turur** > duʁ-ʁəş də “doğuracaktır” → du**qq**əş də 0202031101/04

Art *gk > ʁq > qɢ, qʛ

***saːrıg+ka** “sarıya” > *****sɑɾəʁ+**q**ɑ “sarıya, uğurlu olana” → sɑɾəʁ+ɢɑ → sɑɾə**q**ʛɑ 0103050101/18

***taːg+ka** “dağa” > tɑʁ+**q**ɑ → tɑ**q**ɢɑ 0103040405/06, 0202030605/16, 0203030101/15

***yag+ka** “yağa” > jɑʁ+ʁɑ → jɑ**q**ɢɑ 0202030802/44

5.3. Fonolojik Dayanıklılık

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünsüz zayıflamaları yanında ünsüz güçlenmeleri de görülür. Tek başına ötümlüleşme, sızıcılaşma ve ötümlüleşme+sızıcılaşma olarak karşımıza çıkan zayıflamaların büyük bir kısmı tarihseldir. Güçlenmeler ise tek başına ötümsüzleşme ve kapanma yolu ile gerçekleşmiştir. Tezimizin 4. Bölümünde, sözcük kök veya gövdelerinde art zamanlı olarak ortaya çıkan zayıflamalar hem derlediğimiz ses malzemesi hem de daha önce yapılmış çalışmalar dikkate alınarak ayrıntılı bir biçimde incelenmeye çalışılmıştır. Sarı Uygur Türkçesinin hem Minghua hem de Dahe bölgesi ağızlarında belli şartlar altında, özellikle biçim-dizimsel ve biçimbilgisel olarak tonlulaşma (sonorization) ve açılmayla ortaya çıkan zayıflamalar da sık ve yaygın olarak karşımıza çıkar. Sarı Uygur ağızlarında zayıflamanın tersi yönünde, ötümlü ünsüzlerin ötümsüzleşmesi gibi güçlenme değişmeleri de görülür.

5.3.1. Zayıflama

5.3.1.1. Tek Başına Ötümlüleşme

Başta ve ünlüler arasında ötümsüz kapanmalı /k, t, ç/ ünsüzlerinin ötümlüleşerek ötümsüzlüğünü kaybetmeleri en sık rastlanan fonolojik süreçler olarak görülür. Bunlar için bkz. **4.2.3.1. ön /*k**; **4.2.4.1. art /*k/**; **4.2.2.1. /*t/**; **4.2.7. /*ç/**.

Söz başında ötümsüz ön /*k/, art /*k/, /*t/, /*ç/ kapanmalı ünsüzlerin ötümlüleşmesi:

ön *k- → (ḵ- ~ g̱-) ~ g-; art *k- → (q̱- ~ G̥-) ~ G-; *t- → (ṯ- ~ d̥-) ~ d-; /*ç/ → ʤ ~ dʐ ~ dʑ

Ünlüler arası ötümsüz patlamalı ve yarı kapantılı ünsüzlerin ötümlüleşmesi:

ön -*k- → (-ḵ- ~ -g̱-) ~ -g-; art *k- → -G̥- ~ G-; *-t- → (-ṯ- ~ -d̥-) ~ -d-; /*-ç-/ → -ʤ- ~ -ʤ- ~ -dʐ- ~ -dʑ-

Ünsüzler komşuluğunda ötümsüz patlamalı ve yarı kapantılı ünsüzlerin ötümlüleşmesi:

Ön *-k- → -g-: ön *-lk- → -ɬg-, *-zk- → -zg-, *-rkV- → -rgV-

Art *-k- → -q̱-, -G̥-, -G-: *-rk- → -ʁq̱-, *-lk- → -ɬq̱-, *-rk- → -ʁG̥-/-ʁG-, *-lk- → -ɬG-/-ɬʁ-, *-ṣk- → -sG-

*-t- → -ṯ- ~ -d̥- ~ -d-: *-nt- → -nṯ- ~ -nd̥- ~ -nd-, *-rt- → -rt- ~ -ʁṯ- ~ -ʁd- ~ -ʁd̥-, *-lt- → -ɬṯ- ~ -ɬd̥- ~ -ɬd-, *-tt- → -td̥-, *-trV- → -dVr ~ -d̥Vr, *-kt- → -qd-, *-st- → -sd-

*-ç- → -ṣ- ~ -dʑ- ~ -dʐ- ~ -ʤ- ~ -ʤ-: *-çt- → -ṣd-, *-gç- → -ʁdʐ-, *-mç- → -mdʐ- ~ -mdʑ-, *-rç- → -rʤ- ~ -ʁdʐ- ~ -ʁdʑ, *-lç- → -ɬʤ- ~ -ɬʤ- ~ -ɬdʐ- ~ -ɬdʑ-

OTü. ön /*k/ ünsüzü, Sarı Uygurların tüm ağızlarında söz başı konumunda bir kısım sözcüklerde düzenli ötümlüleşerek /g/'ye gelişmiştir, hem Minghua hem Dahe ağızlarında ünlüler arasında genellikle ötümlüleşerek /g/'ye gelişmiştir. /*r/, /*l/ gibi akıcı ünsüzler komşuluğunda ötümlüleşerek /g/ olarak duyulmakla birlikte *-zk- → -zg- gelişmesine de rastlanır. Seyrek olarak OTü. ön /*k/'nin ötümlüleşmesinin ara aşamasını gösteren yarı ötümsüz /g̱/ ve yarı ötümlü /ḵ/ ünsüzlerine de rastlanır (Bkz. **4.2.3.1. ön /*k**).

OTü. art /*k/ ünsüzü Sarı Uygurların tüm ağızlarında söz başı konumunda bir kısım sözcükte düzenli ötümlüleşerek /G/'ye gelişmiştir, ünlüler arasında genellikle ötümlüleşerek /G/'ye seyrek olarak yarı ötümlü /G̥/'ye gelişir. OTü. art /*k/'nin /*r/, /*l/ gibi akıcı ünsüzler komşuluğunda da ötümlüleştiği görülür, /*ṣ/ komşuluğunda

ötümlüleştiği bir örneğine rastlanır. OTü. art /*k/'nin ötümlüleşmesinin ara aşamasını gösteren yarı ötümsüz /g̬/ ve yarı ötümlü /g̯/ ünsüzlerine de rastlanır (Bkz. **4.2.4.1. art /*k/**).

Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*t/ ünsüz bir kısım sözcükte söz başı konumunda düzenli olarak ötümlüleşerek /d/'ye gelişir, ünlüler arasında OTü. /*t/'nin yaygın bir şekilde ötümlüleşerek /d/ ve yarı ötümsüz /d̬/ ünsüzlerine geliştiği görülür. OTü. /*t/'nin, /*n/, /*l/, /*r/, /*ç/, /*k/, /*s/, /*t/ gibi ünsüzlerden sonra ötümlüleşerek /d/'ye geliştiğine de rastlanır, ancak Dahe ağzında /t/ olarak korunduğuna da rastlanabilir. Seyrek olarak OTü. /*t/'nin ötümlüleşmesinin ara aşamasını gösteren yarı ötümlü /t̯/ ve yarı ötümsüz /d̬/ ünsüzlerine de rastlanabilir (Bkz. **4.2.2.1. /*t/**).

OTü. /ç/ ünsüzü, söz başında hem Minghua hem Dahe ağızlarında bazı sözcüklerde düzenli olarak ötümlüleşerek /ʤ-/, /dʐ̬-/ veya yarı ötümsüz /dʑ̬-/'ye gelişir, ünlüler arasında ötümlüleşerek /ʤ/, /dʐ̬/, yarı ötümsüz /ʤ̯/, yarı ötümsüz /dʑ̬̯/, yarı ötümlü /tʂ̯/ ünsüzlerine gelişir, istisna olarak Dahe ağzında kendi niteliğini koruyan /ʧ/, /tʂ̯/ biçimleri de duyulur. Söz içi /*r/, /*l/ gibi akıcı ünsüzler komşuluğunda veya *-gç-, *-mç- ünsüz kümelerinde de ötümlüleştiği görülür (Bkz. **4.2.7. /*ç/**).

Sarı Uygur ağızlarında söz sonunda ötümsüz ünsüzlerin ötümlüleşmesi şartlıdır. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz sonunda /*k/, /*t/, /ç/, /ʂ/ ötümsüz ünsüzleri, ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde veya ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde ötümlüleşir, ancak seyrek olarak Dahe ağızlarında bazen ötümlülüğünü koruduğuna da rastlanabilir. OTü. /*t/ ünsüzünün, söz sonu konumunda yeniden düzenlemeyle ünlüler arası durumuna geçerek ötümlüleştiği örneklerine de rastlanır. OTü. /*ç/ ünsüzü, söz sonunda ünlü türemesi veya iki sözcüğünün birleşmesi sonucunda ötümlüleşerek /dʐ̬/ ~ /dʑ̬/ ünsüzlerine geliştiği örneklerine rastlanır, aynı örnekte Dahe ağzında ötümlü /ʤ/'ye geliştiği de görülür.

Daha önceki çalışmalarda OTü. söz sonu /*-ʂ/ > /-z/ olarak geliştiği birkaç örneğine rastlanmıştır (Bkz. **4.2.8.2. /*ʂ/**).

5.3.1.2. Açılma

OTü. ötümsüz kapanmalı /*k, *g, *d, *ç/ ünsüzlerinin sızıcılaşarak direncini kaybetmeleri Sarı Uygur ağızlarında sık rastlanan fonolojik süreçler olarak görülür. Bunlar için bkz. **4.2.3.1. ön /*k/; 4.2.3.2. ön /*g/; 4.2.4.1. art /*k/; 4.2.4.2. art /*g/; 4.2.2.2. /*d/; 4.2.7. /*ç/.**

Söz başında patlamalı ünsüzlerin sızıcılaşarak açılması:

ön *k- → ɣ-; art *k- → ʁ-, art *k- → χ- ~ h-; *ç- → ʂ-.

Ünlüler arası ötümlü patlamalı ünsüzlerin sızıcılaşarak açılması:

*-d- → -z-, *-d- → -j-; ön *-g- → -ɣ-, art *-g- → -ʁ-

Söz içinde ünsüzler komşuluğunda patlamalı /*d/, ön /*g/, art /*g/ ve yarı kapantılı /*ç/ ünsüzlerin sızıcılaşarak açılması:

*-d- → -z-: *-dVl → -zdV, *-dr- → -zVɾ-, *-dg- → -zɢ-, *-dl- → -zd-, *-dg- → -zg-

Ön *-g- → -ɣ-: ön*-gd- → -ɣd-, *-gl- → -ɣɬ-, *-VgrV- → -VɣVɾ-, *-rg- → -ɾɣ-, *-lg- → -ɬɣ-

Art *-g- → -ʁ-: art *-gl- → -ʁd-/-qd-, *-gl- → -ʁɬ-, *-gl- → -ɬʁ-, *-gm- → -ʁm-,*-gn- → -ʁVn-, *-grV- → -ʁVɾ, *-rg- → -ɾʁ-

*-ç- → -ʂ-, -ʐ-: *-çg- → -ʂg- ~ -ʂɢ-, *-çg- → -ʃVg-, *-çl- → -ʂd- ~ -ʂ̬d̬-, *-çt- → -ʂd-, *-çl- → -ʐd- ~ -ʐ̬d̬-, *-çr- → -ʐd-

Söz sonunda patlamalı /*d/, ön /*g/, art /*g/, art /*k/ ve yarı kapantılı /*ç/ ünsüzlerinin sızıcılaşarak açılması:

*-d → -z, *-d → -ʐ; ön*-g → -ɣ (~ -ʁ); art*g → -ʁ, art *g → χ, art*-k → -ʁ art *-k → -χ; *-ç → -ʂ (-ʃ), -ç → -ʐ.

Söz başında istisna olarak görülen ön *k- → ɣ- gelişmesi kaynak kişilerin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur (Bkz. **4.2.3.1. ön /*k/).** Hem Minghua hem Dahe ağızlarında seyrek olarak art /*k-/ → χ-, art /*k-/ → h-, art /*k-/

→ ʁ- gelişmelerine de rastlanabilir, bu durum bazen iki sözcüğün birleşmesinde de karşımıza çıkar. Söz sonunda birkaç örnekte sızıcılaşarak /**ʁ**/, /χ/ ünsüzlerine geliştiğine de rastlanabilir (Bkz. **4.2.4.1. art /*k/**).

Ünlüler arasında ön /*g/ ünsüzü, hem Minghua hem Dahe ağızlarında genellikle sızıcılaşarak /ɣ/'ye gelişir, akıcı /*r/, /*l/ gibi ünsüzler komşuluğunda da sızıcılaştığı görülür, Minghua ağzında *-gd- ünsüz kümesinde ön /*g/'nin sızıcılaşarak /ɣ/'ye geliştiği görülür. Söz sonunda ön /*g/ ünsüzü hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzenli olarak sızıcı /ɣ/'ye gelişir, birkaç sözcükte /ʁ/'ye geliştiği de görülür (Bkz. **4.2.3.2. ön /*g/**). Ünlüler arası ve akıcı /r/, /l/ ünsüzleri komşuluğunda art /*g/ ünsüzü sızıcılaşarak /ʁ/'ye gelişir. OTü. /*g/'nin sızıcılaşmasına *-gm- ünsüz kümesinde de rastlanmıştır. Bazen iki ünsüz arasında ünlü türemesiyle /*g/ ünsüzünün ünlüler arası konuma geçerek sızıcılaştığı görülür. Söz sonunda art /*g/ ünsüzü hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzenli olarak sızıcı /ʁ/'ye gelişir, çalışmamızda kaydedilen art *g → χ gelişmesi kaynak kişinin konuşması sırasında ortaya çıkmış bir durumdur (Bkz. **4.2.4.2. art /*g/**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içi ünlüler arası, ünsüzler komşuluğunda ve söz sonunda OTü. /*d/ ünsüzü düzenli olarak /z/'ye gelişir. Bir örnekte ünlüler arasında /*d/ → /j/ olarak geliştiğine rastlanır, söz sonu konumunda bir örnekte /*-d/ → /-z̨/ olarak sızıcılaştığı görülür (Bkz. **4.2.2.2. /*d/**).

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında birkaç örnekte söz başında OTü. /*ç/ ünsüzünün sızıcılaşarak /ş̨/'ye geliştiği görülür, /*g/, /*l/, /*t/ ünsüzleri komşuluğunda da sızıcılaşarak /ş̨/ olarak bulunur. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında OTü. /*ç/ ünsüzünün söz içi **s-ç-C** dizisinde /*ç/ → /z̨/ gelişmesi gösteren birkaç örneğine rastlanır. Aynı sözcükte, Dahe ağzında istisna olarak /*ç/ > /ş̨/ gelişmesine de rastlanır. Söz sonu konumunda OTü. /*ç/ ünsüzü düzenli olarak /-ş̨/ ünsüzüne gelişmiştir, Minghua ağzında ünlü ile başlayan bir ek ile genişletildiğinde nadir olarak /*-ç/ > /-ʃ/ duyulur. Birkaç örnekte /**z̨**/ olarak geliştiğine de rastlanabilir (Bkz. **4.2.7. /*ç/**).

5.3.1.3. Tek Başına Açılma

Söz başında açılma: *h- → Ø-, y- → Ø-

Ünlüler arasında açılma: ön *-g- → **-y- ~** -Ø-; art *-g- → -Ø-; *-ñ- → -y-~ -Ø-; *-l- → -Ø-

Ünsüzler komşuluğunda açılma:

Ön *-g- → -Ø-: ön *-ng- → -nØ-; ön*-rg- → -ɾØ-

Art *-g- → -Ø-: art*-rgVl- → -ɾØɬ-; art*-gm- → -Øm-

Söz sonunda açılması**:** *-ñ → -y˜ -Ø-

Söz başında /*h/ ünsüzü açılmanın daha ileri bir aşamasını gösterir ve sıfırlanır. OTü. söz başı /*h/ ünsüzü Sarı Uygur ağızlarında söz başında az sayıda örnekte korunmakla birlikte genellikle sıfırlanmıştır (Bkz. **4.2.8.3. /*h/**). Hem Minghua hem Dahe ağızlarında söz başı konumunda OTü. /*y/ ünsüzünün sıfırlandığı birkaç örneğine de rastlanır. Tek heceli ***yVy** dizisine sahip sözcüklerde söz başındaki /y/'nin korunmakla birlikte eriyip kaybolduğu biçimine de rastlanabilir, hatta daha ileri ***yVy > V:** olarak gelişmesine de rastlanabilir (Bkz. **4.2.10. /*y/**).

Ünlüler arasında OTü. ***sögüt** "söğüt" sözcüğü Minghua ağzında OTü. ***sa:p** "sap" ile birlikte "kuyudan su almak için söğüt dalından yapılmış kovanın sabı" anlamında kullanıldığında genellikle **[søj]˜ [søjt]** hatta **[soet]** olarak OTü. ***-g- → -y- ~ -Ø-** şekilde direncini kaybederek zayıfladığı görülür. OTü. ön /*g/ ünsüzünün, Sarı Uygurların tüm ağızlarında /*n/, /*r/ ünsüzünden sonra sıfırlanan birer örneği tespit edilmiştir (Bkz. **4.2.3.2. ön /*g/**). Ünlüler arasında OTü. art /*g/ ünsüzünün, açılmanın daha ileri olan bir aşamasını gösteren ***a:gı > ɑ: > ɑ** olarak iki örneğine rastlanmıştır. ***-rgVl- > -ɾØɬ-** olarak gelişen bir örneğine de rastlanmıştır. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında *-gm- ünsüz kümesinde art /*g/ ünsüzünün direncini kaybederek -Øm- olarak geliştiği bir örneğine de rastlanmıştır, ancak Dahe ağızlarında korunduğu biçimine de rastlanmıştır (Bkz. **4.2.4.2. art /*g/**).

Dahe ağzında ünlüler arasında /***g/ > /*ŋ/ > /ɴ/** yönünde gelişen iki genizsilleşme örneğine de rastlanmıştır (Bkz. **4.2.4.2. art /*g/:** OTü. ***ogurga,** OTü. ***yagan**).

OTü. /*l/ ünsüzü söz içinde ünlüler arası veya ünsüzler komşuluğunda /l/'nin sıfırlandığını gördüğümüz sözcükler de vardır, söz sonunda tek heceli aynı sözcüklerde OTü. /*l/'nin korunmasıyla birlikte bazen eriyip kaybolduğu eğilim görülür, bu durum Minghua ağzında daha belirgindir (Bkz. **4.2.9. /*l/**). Ünlüler arasında OTü. /*ñ/ ünsüzünün hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzenli olarak /y/'ye gelişen örnekleri görülür, Minghua ağzında sıfırlandığı bir örneğine de rastlanır. OTü. **/*-ñ-/ > /-y-/** değişmesinden sonra Dahe ağzında **/ŋ/** ile ikame edilmiş biçimleri yanında, ünlüler arası /y/ kaybolurken izini ünlü üzerine bıraktığı uzunluklarla gösterir, bu değişmelerle Minghua ağzında bu uzunluk da kaybolmuştur. Söz sonu ***-Vñ** durumunda, tüm Sarı Uygur ağızlarında /y/'ye gelişmiştir, çalışmamızda **/y/** ünsüzünün izini ünlüye uzunluk olarak bırakarak sıfırlandığı bir örneğine de rastlanır (Bkz. **4.2.5.3. /*ñ/**).

5.3.1.4. Sızıcılaşma+Açılma

Söz başında /*b/ ünsüzünün sızıcılaşarak açılması: *b- → β-, *b- → ɸ-, *b- → v-

Ünlüler arası /*b/ ünsüzünün sızıcılaşarak açılması: *-b- → -β- ~ -v-, *-b- → -Ø-

Söz sonunda /*b/ ünsüzünün açılması:*****-b → -Ø

Söz başında seyrek olarak /*b/ ünsüzünün sızıcılaşarak ötümsüz /β/ ve /v/ sesine, Dahe ağzında bir kez /ɸ/ sesine geliştiğine de rastlanır. Aynı sözcüklerde tamamen zayıflayarak sıfırlandığı da görülür. /*b/'de görülen bu gelişmelere daha çok ünlü veya zayıf ünsüzler ile biten sözcükleri takip ettiğinde karşılaşılır, bazen /*s, *ş/ ünsüzleri ile biten sözcükleri takip ettiğinde de zayıflayarak sızıcılaşmasına rastlanır. Ünlüler arası OTü. /*b/ ünsüzünün zayıflayarak -β- ~ -v- olarak önce sızıcılaştığı görülür, bunun daha ileri bir aşaması olarak ünsüz izini çevresindeki ünlülere de bırakarak sıfırlanabilir. Ünsüzler komşuluğunda hem sızıcılaştığı hem sıfırlandığı görülür, Dahe ağzında diş-dudak /f/'ye gelişen bir örneğine de rastlanmıştır. Söz sonunda OTü. **/*b/** ünsüzü sıfırlanmıştır (Bkz. **4.2.1.1. /*b/**).

5.3.1.5. Ötümlüleşme+Açılma

Ünlüler arasında /*p/ ünsüzünün ötümlüleşme+açılması: *-p- → -b-, *-p- → -β-

Ünsüzler arasında /*p/ ünsüzünün ötümlüleşme+açılması: *-p- → -b-, -β-~ -Ø-

*-pk- → -kb-/-kḇ-, *-rp- → -rβ-, *-pr- → -βr-~ -rβ-~ -ɾØ-, *-lp- → -łβ-~ -łØ-

OTü. söz içi ve söz sonu /*p/ ünsüzünün, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünlüler arasında ötümlüleşerek /b/'ye geliştiği bir örneğine rastlanmıştır, söz içinde bir ünsüzden sonra geldiğinde **/*-pk-/ → /-kb-/~ /-kḇ-/** gelişmesi görülür. Ünlüler arasında OTü. /*p/ ünsüzünün direncini kaybederek /β/ ünsüzüne, seyrek olarak /v/ ünsüzüne geliştiği örnekler görülür. OTü. /*p/ ünsüzünün /*r/, /*l/ gibi akıcı ünsüzler komşuluğunda sızıcılaşarak /β/'ye geliştiği örnekler vardır, bunun dışında tamamen zayıflayıp sıfırlandığı biçimlerine de rastlanır. Söz sonunda OTü. *-p ünsüzü, ünlü ile başlayan bir sözcük ile duraksız yan yana geldiğinde veya ünlü ile başlayan bir ekle genişletildiğinde ünlüler arası duruma geçerek /*p/ ünsüzü direncini kaybederek /β/ veya /v/ ünsüzlerine gelişir (Bkz. **4.2.1.2. /*p/).**

5.3.2. Güçlenme

5.3.2.1. Ötümsüzleşme

Söz başında ötümsüzleşme: *b- → (ḇ-~ ƥ-)~ p-

Ünlüler arasında ötümsüzleşme: ön *-g- → -k-, *-ş- → -s-

Ünsüzler komşuluğunda ötümsüzleşme:

Ön *-g- → -g̠-: ön *Vçg → ṣVg̠, *-VçVg- → -ʤVg̠-, *-dg- → -zg̠-, *-mg- → -ŋk-

Art *-g- → -ɢ̥-, -q-: art *-rg- → ɾɢ̥, art -lg- → -łq-

*-l- → -ł-

Söz sonunda ötümsüzleşme: ön *-g → -k; art *-g → -q~ -k; *-z → -s, *-z → -ṣ; *-ş → -s

OTü. /*b/ ünsüzü, Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz başında bazı sözcüklerde düzenli olarak tam ötümsüzleşerek /p/'ye gelişmiştir, ancak bu

ötümsüzleşmesinin ara aşamasını gösteren yarı ötümlü /p̬/ ve yarı ötümsüz /b̥/ ünsüzlerine de rastlanabilir (Bkz**. 4.2.1.1. /*b/**).

Ünlüler arasında OTü. ön /*g/ ünsüzünün bazen yarı ötümsüz /g̊/'ye geliştiğine de rastlanır, bu ötümsüzleşme Dahe ağızlarında daha sık görülür. İstisna olarak yarı ötümlü /k̬/ veya /k/ ünsüzlerine geliştiğine de rastlanır, bu durum aynı kaynak kişinin konuşmasında veya aynı sözcük üzerinde de görülür. OTü. /*ç/ ünsüzü komşuluğunda /*g/ ünsüzü yarı ötümsüz /g̊/ olarak da duyulabilir. OTü. /*g/'nin Minghua ağızlarında *-mg- dizisine sahip bir sözcükte düzenli olarak ötümsüzleştiği görülür. Söz sonunda OTü. ön /*g/'nin ötümsüzleşmesi şartlıdır. OTü. ön /*g/'den gelişen sızıcı /ɣ/'li sözcükler /g/, /g̊/, /d/, /n/ ünsüzleriyle başlayan eklerle genişletildiğinde veya /g̊/, /k/, /q/, /ɢ/, /t̬/ gibi ünsüzler ile başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla ötümsüzleşerek /k/~ /k̬/ olarak gelişir, ancak ünlü ile başlayan ekle genişletildiğinde bir kez ötümsüzleşerek /k̬/'ye geliştiğine rastlanmıştır. Sarı Uygur ağızlarında düzenli olarak OTü. ön /*-g/ > /-ʁ/ gelişmesini gösteren iki örnekte görülen OTü. ön /*-g/ > /-ʁ/ > /-q/ gelişmesi ardından gelen /ɢ, ş, t/ ünsüzlerinin etkisiyle ortaya çıkmıştır (Bkz. **4.2.3.2. ön /*g/**).

OTü. /*r/, /*l/ gibi akıcı ünsüzler komşuluğunda OTü. /*g/'nin ötümsüzleştiği görülür. Söz sonunda OTü. art /*-g/ > /-ʁ/ → /-q/ gelişmesi bazı patlamalı ünsüzler /ɢ, ɢ̥, q, d/ ile başlayan eklerle genişletildiğinde veya /s, t, t̬, d, ʧ/ gibi ünsüzlerle başlayan sözcükler ile duraksız yan yana geldiğinde /*g/ > /q/ gelişmesi görülür; ön damak /g, k/ ünsüzleri ile başlayan sözcüklerle duraksız yan yana geldiğinde geriye benzeşme yoluyla OTü. art /*-g/ > /ʁ/ → /-k/ olarak güçlendiği görülür (Bkz. **4.2.4.2. art /*g**).

Söz içinde OTü. /*-l-/ ünsüzünün ötümsüzleşerek /-ɬ-/'ye gelişmesi kendisinden önceki soluklu ünlü üzerindeki sızıcı unsurunun etkisiyle ortaya çıkmış olup sık rastlanmamaktadır (Bkz. **4.2.9. /*l/**).

Söz içi ve söz sonunda OTü. /*ş/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında düzenli olarak /s/'e gelişmiştir (Bkz. **4.2.8.2. /*ş/**).

Sarı Uygur ağızlarında söz sonunda tek heceli bir kısım sözcüklerde OTü. /*z/ ünsüzü korunmakla birlikte, bir kısmında hem /z/'li hem de ötümsüzleşmiş /s/'li

söylenişlere rastlanır, hem Minghua hem Dahe ağızlarında birkaç iki heceli sözcükte, söz sonu konumunda OTü. /*z/ ünsüzü düzenli olarak /s/'ye değişmiştir. Sarı Uygur Türkçesinde görülen *-z → -ş gelişmesi ise geriye benzeşmeyle ortaya çıkmıştır (Bkz. **4.2.8.1.2. /*z/**).

5.3.2.2. Kapanma

Söz başında kapanma: *y- → ʒ-, Ø → y- → ʒ-, *y- → ʤ-, *y- → (ʒ-) → ʃ ~ ʂ-; *s- → ts-

Ünlüler arasında kapanma: *-ñ- → -y- → -ŋ-

Ünsüzler komşuluğunda kapanma:

*-l- → -d- ~ -d̯- ~ -t- ~ -n-

*-ş- → -z-

OTü. /*y/ ünsüzü, söz başında tüm Sarı Uygur ağızlarında korunmakla birlikte, aynı sözcük üzerinde sık olarak rastlanmasa da /ʒ/ ünsüzüne geliştiği de görülür, bu durum erken dönemde söz başında türeyen /y-/'li sözcükler üzerinde de gerçekleşmiştir. Hem Minghua hem Dahe ağızlarında /*y-/ → (ʒ-) → /ʂ-/ olarak gelişen örneklerine rastlanır, Minghua ağzında /*y-/ → (ʒ-) → /ʃ-/ olarak gelişen bir örneğine de rastlanmıştır. Minghua ağzında bir örnekte düzenli olarak /*y-/ → /ʤ/ gelişmesi görülür. OTü. söz başı /*y/ ünsüzünün bazen şartlı olarak söz birleşmelerinde kendisinden önceki ünsüzün etkisiyle /ʤ/, hatta /d/ ünsüzlerine geliştiği durumuna da rastlanır (Bkz. **4.2.10. /*y/**).

Söz başında OTü. /*s/ ünsüzü, patlamalı /t, q/ gibi ünsüzlerle biten sözcükleri ara vermeden takip ettiğinde, patlamalı ünsüzlerin etkisiyle güçlenerek /ts/'ye gelişir, istisna olarak şarta bağlı olmadan /*s/ → /ts/ gelişmesine de rastlanabilir. Bu gelişme -s*A* şart kipi eki üzerinde de görülebilir (Bkz. **4.2.8.1.1. /*s/**).

OTü. /*l/ ünsüzü hem Minghua hem Dahe ağızlarında /p, d, k, t, ç, ş, z/ ünsüzlerinden sonra veya yeniden düzenlemeyle /*d/, /*ç/ ünsüzleri komşuluğunda düzenli olarak *-l- → -d- ~ -d̯- ~ -t- şeklinde güçlendiği görülür. Genizsil ünsüzler

komşuluğunda benzeşme yoluyla düzenli olarak genizsil diş-eti /n/'ye gelişir (Bkz. **4.2.9. /*l/**).

Ünlüler arasında OTü. /*ñ/ ünsüzünün erken dönem /y/ değişmesi aşamasından sonra, tüm Sarı Uygur ağızlarında genizsil, orta damak /ŋ/'ye ikame edilerek sözcüklerin güçlendirildiği görülür (Bkz. **4.2.5.3. /*ñ/**).

Kayıtlarımızda Dahe ağzında iki ünlü arasında /*ş/ → /z/ olarak gelişen bir örneğine rastlanmıştır (Bkz. **4.2.8.2. /*ş/**).

5.4. Tam Parça Süreçleri

5.4.1. Türeme

Ses özelliklerine veya birbirleri ile birleşme şartlarına bağlı bazı nedenlerle sözcüğün başı, içi ve sonuna ünlü veya ünsüz getirilmesi olayı (Korkmaz 2007: 229, 231) ses türemesi olarak tanımlanmıştır.

5.4.1.1. Ünlü Türemeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünlü türemelerinin önde, içte ve sonda türeme olmak üzere üç türü de bulunur ve bu türeme ünlüler dar ünlülerdir.

(a) Önde Ünlü Türemeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında önde ünlü türemesine Çinceden ve Tibetçeden alıntılanmış **l-, r-** ünsüzleri veya **rn-** ünsüz kümesiyle başlayan sözcüklerde rastlanır:

Ç. long 龙 → *lu: "ejderha" ED 763a → **ułu** < Ç. "ejderha; gök gürültü" (Bkz. **gułu)** 0103010701/128, 0202010101/05

Skr. *ratna* → ETü. **ertini** ED 212a → [**jɐrdini]** "kıymeti, hazine" (Bkz. ẹɾdəni~ jẹɾdəni~ jɐrdəni~ jẹɾdinẹ~ jẹɾdini~ jıɾdəni) 0103010601/59, **[ərdənẹ]** 0103030203/28, [**ɐrdəni]** 0103030203/46

Tb. **rinchen → [ərʧin] domtsoł** T. "erkek için kişi adı" 0203020302/02.

Tb. **rnam-thar** "tarih" CEHN 2004: 117 → **[ərnɑmtɑr]** "tarih, hikâye" 0103010601/61

Tb. **rin-po → [ərəmbɑ]** "ay." 0202030604/45

Tb. **rin-boqe / rin poche → [ərəmboʧi]** Skr. “kıymet, hazine” (Bkz. **ɾəmbodʒi˜ ɾəmboʧi)** 0103010601/39, 0202010901/03

Aşağıdaki örnek geçmişte Sarı Uygur ve Şıra Uygur olmak üzere iki dili de bilen SUDSq ağız konuşurlarından tanıklanmıştır, belki ETü. **küŋ** “kadın köle, cariye” (ED 726a) sözcüğünün bir önses ünlü türemesine uğramış biçimidir.

OTü. ***küŋ** “kadın köle, cariye” ED 726a → [**o^{h}kuŋ]** “gelin, kadın” ~ u^{h}gun ~ o^{h}kʊŋ ~ o^{h}ʁu:ŋ ~ SUM kʊ:ŋ˜ kʊŋ 0203020401/18

(b) İçte Ünlü Türemeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde içte ünlü türemesi genellikle iki ünsüz arasında dar **/ə/, /i/** ünlü türemeleri olarak görülür. Bu dar-düz ünlüler kök hece ünlüsü yuvarlak olan sözcüklerde düzlük-yuvarlaklık uyumuna da girebilir. Tespit edilmiş örneklerde ünlü türemeleri OTü. ***-dr-,** ***-tr-, *-gr-,** *-**ŋr-, *-gn-, *-kl-**, ***-rk** ünsüz dizili sözcüklerde görülür, kapalı ilk veya kök hece açık hece yapısına dönüşür. OTü. ***-rsl-** ünsüz kümesi korunmakla birlikte, ünsüzler arasında bir ünlü türemesiyle **-rsVl-** olarak açılma da gerçekleşebilir. OTü. ***a:gna-** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” fiilinde tanıklanan [**ɑʁɑnɑ-]** biçimindeki türeme ünlü düz-geniş /a/, [**ɑʁənɑ-]** üzerinden **a-ə-a → a-a-a** ünlü benzeşmesiyle gerçekleşmiştir.

CC- → CVC

***-dr- → zəɾ-, -zəɾ-˜ -zuɾ-, -zəɾ- ˜ -ziɾ-˜ -zeɾ- ˜ -zuɾ-˜ -zyɾ-**

OTü. ***adrıl-** “ayrılmak” ED 68b → [**ɑzərɬə-]** “ay.” 0202030604/69, [**ɑ:zərɬ-]** 0103010602/05, **[ɑzərɬə^{h}-]** 0103010602/09

OTü. ***kudruk** “kuyruk” ED 604a → [**ɢuzəɾq]** “ay.” 0103010501/04, 0202020303/09, [**ɢʊzəɾq]** 0103010501/04, **[ɢuzuɾɢ]** 0202030604/73

OTü. ***yıdruk** “yumruk” ED 892b → [**uzuɾuq]** “ay.” 0202020401/04

OTü. ***üdre-** DLT 708 → [**uzyɾẹ-]** “gelişmek, çoğalmak” 0103010601/43, [**ʊzəɾi-]** 0103010701/114, **[u:ziɾ-]** 0102020402/08, [**uzəɾə-]**

0103010703/24, **[uzɛrə-]** 0103030801/07, **[uzeri-]** 0103030801/02, **[uzɐ̣ɾɐ̣-]** 0202010703/27, **[uzuɾ-]** 0103010601/79, **[uzuɾɐ̣-]** 0103040301/22

***-tr → -dəɾ-~ -duɾ-~ tur**

OTü. ***utru** "karşı" ED 64a → **[u^{h}duɾ]** "ön" 0103030702/18, **[u^{h}dəɾ]** 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, **[odəɾ]** 0103030701/48, **[ʊ^{h}duɾ]** 0103030701/28, **[ɸudəɾ]** 0103010701/137, 0103010601/62, **[ɸuduɾ]** 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, **[ɸudur]** 0103010305/52, 0202010901/24, **[ɸuḍəɾ]** 0202030801/07, **[ɸuḍuɾ]** 0202010501/18, **[fəḍəɾ]** 0103010705/49, **[fuduɾ]** 0202030802/19, **[fədəɾ]** 0103010702/23, 0202030301/31, **[ʊ^{h}ɬdəɾ]** 0103010704/11, **[u^{h}ɬduɾ]~ [u^{h}ɬdəɾ]~ [u^{h}ɬtuɾ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[u^{h}ɬduɾ]~ [u^{h}ɬdəɾ]~ [u^{h}duɾ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

***-gr- → -ɣəɾ-~ -ʁəɾ-~ -ʁur**

OTü. ***tegrek** "halka, daire" ED 485b, Krş. Mo. **tögerig, tögürig** "ay." Lessing 1960: 832b → [**tuɣəɾek]** "ay." 0202010703/15, [**toɣuɾek]** 0203020302/17, tʉɾek 0203020202/17

OTü. ***haːgrı-** "ağrımak" TT 173, ***agrı-** ED 91a → ***ɑʁəɾə-** → [**ɑʁəɾ-]** "hastalanmak, ağrımak" 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχəɾ-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁə^{h}ɾ-]** 0502020101/156

OTü. ***haːgrıg** TT 172, ***agrıg** "acı" ED 90a → [**ɑɣərəq]** "hastalık, acı" (Lei Xuan-chun 1992: 8; Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***ogrı** "hırsız" ED 90a ***oğrı** → ***oʁəɾə** → [**oʁər] ~ [oʁur]** "hırzsız, hırsızlık" Lei Xuan-chun 1992: 34

***-gr- → -ɣuɾ-**

OTü. ***tegrek** "halka, daire" ED 485b, Krş. Mo. **tögerig, tögürig** "ay." Lessing 1960: 832b → [**toɣuɾek]** "yuvarlak" 0203020302/17, [**tuɣəɾek]** 0202010703/15, fakat [tʉɾek] 0203020202/17

***-ŋr- → -ŋəɾ-~ -Nəɾ-**

OTü. ***baŋraːş-** (ED 770b ***maŋraː-**) → [**mɑNəɾɑs-**] "koyunlar bağırmak" 0103040405/24

OTü. ***teŋri** "gökyüzü; Tanrı" ED 523b-524a Krş. Sag. *teŋir*, Hks. *tigĭr*, Soy. *dēr*, Oyr. *teŋeri*, Tel. *teŋere*, Saha *taŋara* (VEWT 474a) →

[deŋər] “ay.” 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋər]** 0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, **[diŋər]** 0102040301/13, 0502020101/215.

OTü. ***böŋre-** OT 250 → [**moŋərẹ-]** “böğürmek, öküz bağırmak” 0202030303/04, [**moŋərẹ-]** 0202030303/04, [**oŋəre-]** 0202030204/03

***-ŋr- → -ɴGər-**

OTü. ***koŋragu** “çan” ED 640a → **[qɔɴGərɑʁə]** “ay.” 0202030104/05

***-kl-→ -gəl-**

OTü. ***keːklik** “keklik” TT 181 → **[gegələk]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 150)

***-gn-→ -ʁən-~ -ʁɑn-**

OTü. ***aːgna-** “ağnamak, hayvan yerde yuvarlanmak” TT 171, ED 87b → [**ɑʁənɑ-]** “ay.” 0202010503/14, [**ɑʁɑnɑ-]** 0103020304/26, **[ɑʁən-]** 0202030404/16

***-rk → -ɾək~ -ɾek~ -ɾuk~ -ɾyk**

OTü. ***börk** “şapka” ED 362a → [**pøːɾyk]** “ay.” (Bkz. perəg̃ pereg̃ pereg̃ perk~ pẹrəg̃ pẹrək~ pẹrg~ pørygˇ pʉrək~ βerək) 0202010501/08, [**perək]** 0103010303/20, 0103040302/19, [**perek]** 0103050101/44, [**pøːruk]** 0202010501/08

***-rsl- → -rsVl-**

OTü. ***arslan** “arslan” ED 238a → [**hɑrsəɬɑn]** “ay.” 0103040401/29, **[qɑrsəɬɑn]** 0202030604/33, [ɑrsɬɑɴ] 0203010701/17, [qɑrsɬɑn] 0202030604/37

(c) Sonda Ünlü Türemeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe söz sonu ünlü türemesi genellikle **-nç** ünsüz çiftleri ile biten sözcüklerde, sonda dar-düz **/ə/** ve **/ɨ/, /i/** türemesiyle gerçekleşmiştir.

***-nç → -ndzʲ**

OTü. ***janç-** “ezmek” ED 944b → **[jʲendzʲi-]** “havan eli ile dövmek” 0103010101/04

OTü. ***üçünç** “üçüncü” ED 29b → [**u^{h}dzʲundzʲi]** “ay.” 0103010306/03

OTü. ***ikinci** ED 111b; **ėkkinç** “ikinci” ED 110a → [**ʂɨgəndʒi]** “ay.” 0201010102/01

Bunun dışında, *Xibu yuğu-han cidian* [西部裕固-汉词典 / *Batı Sarı Uygurca-Çince Sözlük*] (1992)’de, bir örnekte sonda ünlü türemesi tespit edilmiştir.

OTü. ***ters** “ters” ED 553a → [**de^{h}rsi]** “inat, aceleci” (Lei Xuan-chun 1992: 104)

Kapalı hecelerdeki uzun ünlülerin bazen hece sonunda kısa bir ünlü türettikleri olur (Tekin 1995: 155-156). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında kapalı hecelerde OTü. birincil uzun ünlüler bazen hece sonunda bir kısa ünlü türemesiyle açık hece yapısına geçer.

OTü. ***taːl** “dal” TT 174 → **[dɑɬə]** “ay.” 0202010703/21, 0202020501/76, 0203020302/10

OTü. ***taːt-** “tatmak” TT 175, ***tatı-** ED 452a → [**dɑdə-]** “tadına bakmak” 0502020101/61, [**dɑt-]** 0202031202/28

OTü. ***saːnç-** “sokmak, batırmak” TT 157, ED 835b → [**sɑndzʲi-]** “ay.” 0103010705/50

OTü. ***yaːl** “yele” TT 175 → [**jəɬə]** “ay.” 0502020101/290, [**jiɬə]** 0202031201/27, 0203010302/03; [**jeɬə]** (Lei Xuan-chun 1992: 259)

OTü. ***tüːn** “gece” TT 185, ED 433a → [**tun]** “ay.” 0202030103/15, 0502020101/21, [**tuni]** 0103030201/05, 0202030605/143, [**tunni]** 0203010301/14, [**tʉːni]** 0203010502/05, [**tʉ̈ni]** 0202030801/01

OTü. ***beː** “kısrak” sözcüğünün Dahe ağzında birden fazla biçimine rastlanır, [**pʲe]~** [**pʲeː]** dışında ünlü ikizleşmesine uğramış **[pəi]~** [**pəiː]** biçimleri de vardır, hatta son ses /i/~ /iː/ seslerinin yarı ünlü /y/’ye geliştiği de görülür. Bu süreç şüphesiz kök hece birincil uzun ünlünün bir sonucudur.

OTü. ***beː** “kısrak” TT 180; **bėː** ED 291b → **[pəi]** “doğum yapmışlığı olan dişi at” 0502020101/226, [**pəiː]** 0502020101/128, [**pẹ]** 0202030402/13, [**pẹː]** 0202030402/14, [**pəj]** 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, [**quj]** quɬunnəq͡ **quj** 0202010502/13, **[χuj]** quɬunnəq͡ **χuj**.͡ɬɑ 0202010502/14; **[pej]** Lei Xuan-chun 1992: 72, Chen Zong-zhen 2004: 492)

5.4.1.2. Ünsüz Türemeleri

(a) Önde Ünsüz Türemeleri

Bütün Sarı Uygur ağızlarında, söz başında Ortak Türkçe birincil uzun ünlünün izi olarak önde bir /y/ türemesi görülür, söz başında /y/ türemesi bazen kısa ünlüler ile başlayan sözcüklerde de görülebilir. Ana Türkçe söz başı /*h/’ye giden ET.’de Ø ~ /y-/, Sarı Uygur ağızlarında h- ~ y- ~ Ø dalgalanmalarına rastlanabilir. Sarı Uygur ağızlarında söz başında /y/ türemesi bazı Ortak Türkçe kök hece birincil uzun ünlülü sözcüklerde düzenli olarak, bazı sözcüklerde ise y- ~ Ø dalgalanmaları hâlinde görülür. Sarı Uygur ağızlarında erken dönem /y-/ türemesine uğramış sözcüklerde /y/’li biçimler yanında, bu türeme /y-/ üzerinden /j/[ʒ]’ye gelişmiş biçimlerine de rastlanabilir. Bunun dışında Standart Çince /**e/, /a/** ile başlayan sözcüklerin Sarı Uygur Türkçesindeki **ɣə/ʁə**’lı biçimleri Kansu ve Çinghay bölgesi Çincesinden doğrudan temasla alınmış sözcüklerdir ve bu **e-/a-** → **ɣə/ʁə** değişmesi, bu bölge Çincesinin bir özelliği olarak bilinmektedir.

a → ʁɑ

Ç. **Anjia** 安家→ **[ʁɑndʒa]** “*An* soy adlı aile” (Bkz. ɑndʒa) 0202030403/12

Ç. **an** 按 +T.-la → **anna-** → **[ʁɑnnɑ-]** “montaj yapmak, kurmak” 0202020702/27

er → ʁə

Ç. **erlou** 二楼 → **[ʁəɬəu]** “ikinci kat” 0203020402/19

er → ɣə

Ç. **bei er** 被儿→ [**biɣə]** “yorgan” (Bkz bieɾ) 0203010303/11

Sarı Uygur Türkçesinde Ortak Türkçe kök hece birincil uzun ünlülerin, izini kendilerinden önce bir /y/ türeterek bıraktığı dikkati çeker. Hem Dahe hem de Minghua ağızlarında, Ortak Türkçe kök hece birincil uzun ünlülü sözcüklerde söz başında hem /y/ türemeli, hem /y/ türemesiz biçimler kaydedilmiştir:

Vː → yV

OTü. ***üːm** “şalvar” TT 185, ED 155b → [**jyn]** “pantalon” 0103010702/66, [**ym**]~ [**jym**] (Lei Xuan-chun 1992: 47, 277)

OTü. ***iːk** “iğ” TT 182, ED 99b → [**jik]** “ay.” (Bkz. ʃik) 0103030201/03, 0202030303/08, [**ʒik]** 0202010201/06

OTü. ***iːz** “iz” TT 183, ED 277a → **[jiz]** “ay.” 0103010704/09

OTü. ***iːzle-** “izlemek”, ***iːz** “iz”den TT 183 → **[jizdɑ-]** “ayak izini takip etmek” (Lei Xuan-chun 1992: 269)

OTü. ***ėːnlıg** (***ėːn** “en, genişlik” TT 181) → **[jẹ̈nnəɣ]** “enli, genişliğe sahip olan” 0103040302/10, [ennəɣ]~ **[jennəɣ]** (Lei Xuan-chun 1992: 26, 258)

OTü. ***ėːlçi** “elçi” ED 129a (TT 181 ***ėːl)** → **[je^{h}ɬdʒi]** “şaman” 0202030901/02, **[je^{h}ɬʤi]** 0202030104/20, **[je^{h}ɬdʐ̩i]** 0103040405/01, 0103030802/35, **[jẹ̈xɬdʐ̩i]** 0103030802/25, **[jẹ̈^{h}ɬdʐ̩i]** 0102040301/08, 0103030802/22, 0103040301/34, 0103040405/28, **[jixɬdʐ̩i]** 0102040301/01, [e^{h}ɬdʒi] 0202020401/25, [e^{h}ɬʤi] 0202010703/33, 0202030901/11, [e^{h}ɬʈʂi] 0202030901/01, [e^{h}ɬdʐ̩i] 0103040405/12, [ẹ̈^{h}ːɬʤi] 0202010901/40, [ẹ̈^{h}ɬʤi] 0202030104/19, [ẹ̈^{h}ɬʤi] 0202030104/16, [ixɬʈʂi] 0103030801/05, [xiɬdʐ̩i] 0103040301/06, 0103040301/04, [iɬʤ] 0202030901/23, [iʃʤi] 0202010703/01

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. uzun /*öː/ ünlüsünün, kendisinden önce bir /y/ türettiği örnekler de tespit edilmiştir. Böyle y-’li sözcüklerin ilk biçimlerinin Ana Türkçe söz başı /h/’li sözcükler olarak yeniden yapılandırılmaları dikkate değer. Böyle Ana Türkçe söz başı /*h/’ye giden Sarı Uygur Türkçesi söz başı /y/’li sözcükler arasında h-’li söylenişlerine de rastlanmıştır. Sarı Uygur Türkçesindeki h- ~ y- ~ Ø dalgalanmaları için daha ayrıntılı olarak bkz. **2.8.3. /*h/)**

OTü. ***hö:r-*** “örmek” TT 184, ED 195b → [**joɾ**-] “ay.” 0103010304/01, [**jo^{h}ɾ-]** 0102020303/05, [**høɾ-]** 0202010501/16

OTü. ***hö:rme*** “örgü” ED 231b → **[høɾmẹ]** “ay.” 0202010501/16, **[jøɾmẹ]** 0102020303/04, **[jøɾmi]** 0103050302/02, 0103030701/09, **[jørmi]** 0103030701/20, [**joɾmi]** 0103010602/04, 0103020402/02, **[øɾmẹ]** 0103040404/04, [ɪrmi] 0103010302/02

OTü. ***ö:rü*** “yukarı” ED 197b → **[jøry]** “ay.” 0202020501/24, **[jørə]** 0202030601/10, 0502020101/290, **[joɾə]** 0103010306/09, 0203020402/29, **[jø:ɾ]** 0103010705/03, **[jø:ɾə]** 0202030105/07, **[jøɾ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jøɾʉ]** 0502020101/300, **[jʉɾ]** 0202030601/36, **[jʉɾə]** 0202030601/50, **[jy:ɾə]** 0202030605/05, **[jyɾ]** 0202020302/06, 0202030605/155, **[jyɾə]** 0202020302/05, 0202031201/06, 0202020302/06, 0202030605/151, [**jyɾʉ]** 0202030605/07

Aşağıdaki örneklerde söz başı /*ɪ:/ olarak kurulan ve Halaç lehçesinde söz başı /h/, diğer Türk lehçelerinde /y/ olarak tanıklanan OTü. ***ɪ:duk,*** OTü. ***ɪ:gla-*** “ağlamak”, OTü. ***ɪ:gaç*** “ağaç” sözcüklerini G. Doerfer, çağdaş Türk lehçelerinde söz başında Ø~ /h/ gelişmesi yanında, Eski ve Orta Türkçedeki Ø’lı bazı sözcüklerin söz başında /h/’li olduklarını belirterek böyle sözcüklerin birincil /h/’yi korumuş sözcükler olduklarını ifade etmiştir. Ana Altayca söz başı /*p/’ye gittiği bilinen Halac lehçesinde ise /h/ ile başlayan pek çok sözcük görebiliriz (Barutcu 1989: 4; 2-34). Eski Türkçe döneminin yazılı metinleri hangi alfabe ile yazılmış olurlarsa olsunlar böyle Halac lehçesi ile uygunlaşan sözcüklerde söz başı /h/’yi yazıda göstermemiştir. Böyle sözcükler, Eski Türkçe metinlerde Ø veya /y/’li olarak görülür.

Söz başında /**y**/ türemesiyle /y/ veya /y/’den gelişen [**ʒ**] ünsüzleri komşuluğunda /y/’nin etkisiyle /*ɪ:/ ünlüsünün ön sıradan /e/~ /ẹ/ seslerine veya daha ileri olan /i/’ye geliştiğini gösteren örneklerine rastlanmıştır. Aynı sözcükte OTü. /*ɪ:/ ünsüzünün hem incelip /i/’ye geliştiği hem de /ə/ olarak korunduğu görülebilir:

V → yV

***ɪː-→ ye-~ jẹ-~ ji-~ jə-~ ju-~ jy-**

OTü. ***ɪːr** “şarkı, türkü, şiir” TT 175, ED 192b → [**jeɾ]** “şarkı” (Bkz. **ʤeɾ)** 0103040402/18, 0202030203/04, [**jẹɾ]** 0103050301/33, 0202010501/17, [**jiɾ]** 0202030601/81

OTü. ***ɪːrçɪ** “şarkı söyleyen” ED 958a, (TT 175 **ɪːr** “şarkı, türkü”) → **[jeɾtʂɨ]** “şarkıcı” 0103010703/14, 0202030203/04, **[jeɾdʐ̩ɨ]** 0103010305/33, **[jẹɾdʐ̩ɨ]** 0103010703/14

OTü. ***ɪːduk** TT 145 → **[juzuq]~ [jyzuk]~ [jyzəq]** “kutsal, kutsal koyun (tanrıya adanmış koyun)”(Lei Xuan-chun 1992: 275, 281)

OTü. ***ɪːgla-** “ağlamak” TT 175, ED 85b → **[jiʁɬɑ-]** “ay.” (Bkz. ʒiʁɬ-~jiʁɬ-~jiɬʁ-) 0202010502/05, 0202030301/31, **[jiɬʁɑ-]** 0202030605/128, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/02, **[ʒiʁɬɑ-]** 0202030902/67, **[jəʁɬɑ-]** 0202030301/23

OTü. ***ɪːgaç** “ağaç” TT 175, ED 79b → **[jiʁɑʂ]** “ahşap” 0103050102/18, 0202020302/04, 0502020101/440, **[ʒiʁɑʂ]** 0202030701/12, 0502020101/433, **[jiʁɑːʂ]** 0202020303/01

e- → je-~ jẹ-~ je^{h}-~ ji-~ ʒi-

OTü. ***em-** “emmek” ED 155b → **[jim-]~** [em-] (Lei Xuan-chun 1992: 25, 263)

OTü. ***emçi** “Doktor” ED 156b → **[jẹmtʂɨ]** “ay.” 0202010901/53

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a → **[je^{h}ɾkdəɣ]** “güçlü” 0202030604/37, [ə^{h}ɾkdəɣ] 0103010702/54, [hɾkdəɣ] 0103010702/56

OTü. ***eŋ** “en” ED 166a → [**jẹːŋ]** “ay.” (Bkz. eŋ~ ẹːŋ) 0201010102/04, 0502020101/431

OTü. ***erü-** “erimek” ED 198a → [**jeɾ-]** “ay.” 0502020101/23

OTü. ***emig** “meme” ED 158b → **[jiməɣ]** “ay.” 0202030201/07, **[ʒiməɣ]** 0102020302/10, **[iməɣ]** 0103030901/15

Skr. *ratna* → ETü. **ertini** ED 212a → [**jeɾdini]** “değerli, hazine” (Bkz. ərɾdənẹ~ ərɾdəni~ ẹɾdəni~ jẹɾdəni~ jeɾdəni~ jẹɾdinẹ~ jẹɾdini~ jiɾdəni) 0103010601/59

OTü. ***egir-** ED 113a → **[jiɣəɾ-]** 0103030201/21, 0202020302/01, **[ʒiɣəɾ-]** 0202020302/01, 0202020702/18, 0202030901/19, **[jiɣə^{h}ɾ-]** 0103010701/74, [ziɣəɾ-] 0203010501/06

OTü. ***iŋir*** “akşam” ED 188b → **[jiŋəɾ]** “ay.” 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋəɾ]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

ö- → jø-

OTü. ***ölür-** “öldürmek” ED 151a → **[jøɬʉɾ-]** (Bkz. øɬəɾ- ~ øɬəʰɾ- ~ øɬuɾ~ øɬuɾ- ~ ølyɾ~ ølyxɾ-) 0103020304/03, **[jølyɾ-]** 0202030605/99

i- → ji- ~ ʒi-

OTü. ***iŋir*** “akşam” ED 188b → **[jiŋəɾ]** “ay.” 0103030201/05, 0203010301/42, **[ʒiŋəɾ]** 0202030902/07, 0203030102/07, 0502020101/241

OTü. ***igne*** “iğne” ED 110a → **[jiŋni]** “ay.” 0103010303/05, 0202010502/21, **[ʒiŋni]** 0202010502/16, **[jiŋniː]** 0202031101/17

u → jy-

OTü. ***uyad-** “utanmak” ED 269b → [**jyat-]** “ay.” 0103040601/13; **[jywɑt-]~ [jyɑt-]** (Lei Xuan-chun 1992: 277,280; Chen Zong-zhen 2004: 537, 538)

OTü. ***arslan*** “arslan” sözcüğü Sarı Uygurların Minghua ağızlarında bir kaynak kişinin konuşmasında söz başında bir /h/ türeterek [**hɑɾsəɬɑn]** olarak da kaydedilmiştir.

Ø → h-

OTü. ***arslan** “arslan” ED 238a → [**hɑɾsəɬɑn]** “ay.” 0103040401/29, [**ɑɾsɬɑɴ]** 0203010701/17, **[qɑɾsəɬɑn]** 0202030604/33, [**qɑɾsɬɑn]** 0202030604/37

Aşağıdaki örneklerde *aq* “ak, beyaz” sözcüğü ile duraksız yan yana geldiğinde /q/’nin etkisiyle söz başında bir /q/ ünsüzü türeyerek **ɑq ‿ e̤ʰ ʤe̤gə → ɑq ‿qe̤ʤigə, ɑq ‿ɑrsɬɑn → ɑq ‿qɑrsɬɑn** olarak ortaya çıkmıştır. Aynı durum OTü. ***at** “at” sözcüğü üzerinde de görülür.

***-k͡i → -q͡i- → -q͡qe-**

OTü. ***arslan** “arslan” ED 238a → **[qɑɾsəɬɑn]** “ay.” **ɑq͡qɑɾsəɬɑn** 0202030604/33, [**qɑɾsɬɑn] ɑq͡qɑɾsɬɑn** 0202030604/37, [**hɑɾsəɬɑn]** 0103040401/29, [**ɑɾsɬɑɴ]** 0203010701/17

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → **[qẹʤigə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” **ɑq͡qẹʤigə**0502020101/128

***-k͡a → -q͡a- → -q͡ɢɑ-**

OTü. ***at** “at” ED 33a → [**ɢɑʰt]** “ay.” (Bkz ɑːt ~ ɑʰːt ~ ɑʰd̥~ ɑʰd̥̃~ ɑχt̥~ ɑʰt̥~ χɑt ~ hɑt) **ɑq͡qɢɑʰt** 0103010305/93, 0202020501/88, **ɑq͡qɢɑʰt** ɬɑ 0103010305/95, **ɑq͡qɢɑʰt**-də 0102020303/31

OTü. ***uːç** “uç” sözcüğü Sarı Uygur Dahe ağzında kendisinden önceki *jaq* “taraf” sözcüğü ile ara vermeden yan yana geldiğinde, son ses /q/’nın etkisiyle söz başında bir /ɢ/ ünsüzünün türediği **ɢudzᶎ** biçimine de rastlanmıştır.

***-k͡uː → -q͡uː- → -q͡ɢu-**

OTü. ***uːç** “uç” TT 179, ED 17b → [**ɢudzᶎ] < udzᶎ** “ay.” goɬ͡ jɑq͡ **ɢudzᶎ**+uɴGɑ 0502020101/118, [uzᶎ] 0202030301/26, 0203010901/02, 0502020101/118, [uːzᶎ] 0102020402/27, [udzᶎ] 0103010703/07

Çalışmamızda kaydedilen soluklu ünlülü sözcüklerde /Vʰ/ olarak bulunmanın dışında /Vχ/ ~ /Vx/~ /hV/~ /χV/ ~ /xV/ göçüşmeleriyle tam segmentleşen sızıcı unsur, ünlü sesin önüne geçer, ön ünlülü sözcüklerde görülen /Vʃ/~ /ʃV/ biçimi ise /Vx/~ /xV/’nin daha ileri bir aşamasını gösterir. Bu tür soluklulaşmalara ve soluklulaşma şartlarına 4. Bölümde Ortak Türkçe ünlülerin incelenmelerinde ayrıntılı olarak işaret edilmeye çalışılmıştır.

***iç → xi ~ hə ~ he ~ hi**

OTü. ***iç-** “içmek” ED 19b → [**xiʤ-]** “ay.” (Bkz. əʂ-~ əʰʤ-~ əʰʣ-~ əʰʣ̥-~ ə̆ʂ-~ eʰʤ-~ e̥ʰʤ-~ e̥ʰʣ-~ e̥ʰʣ̥-~ iːʤ-~ iʤ-~ ixʃ-~ iʃʤ-~ iʃ-~ ʃiʤ-~ ʂi-~ ʂĭ-) 0103040404/12, 0201010102/06, 0102020303/30, 0103010702/61,

[**hədzˌ-]** 0202020701/09, 0502020101/222, [**hədzˌ̠-]** 0202030101/09, [**hẹdʒ-]** 0202031202/38, [**hidʒ-]** 0201010101/15

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → [**xidʒigə]** “bağırsak, iç organlar, karın, böbek” (Bkz. ẹʰdʒẹgə~ eʰdʒigə~ ixdʒikə~ iʃdʒik~ itʃîkə ~ ʃidʒigə~ ʃidʒiķə~ ʃitʃîkə) 0203020601/50, 0502020101/87, [**xidʒigə]** 0202020301/18, [**xidʒikə]** 0502020101/95, [**xitʃikə]** 0202031201/03, 0502020101/102, [**hətʃiķə]** 0202031202/28, [**hẹtʃiķə]** 0502020101/156, [**hidʒigə]** 0202031202/35, [**hidʒikə]** 0502020101/12, [**hidʒẹːgə]** 0203010901/02

***iç → ʃidʒ ~ ʃitʃ**

OTü. ***iç-** “içmek” ED 19b → [**ʃidʒ-]** “ay.” (Bkz. əṣ-~ əʰdʒ-~ əʰdzˌ-~ əʰdzˌ̠-~ ə̆ṣ-~ eʰdʒ-~ ẹʰdʒ-~ ẹʰdzˌ-~ iːdʒ-~ idʒ-~ ixʃ-~ iʃdʒ-~ itʃ-~ xidʒ-~ hədʒ-~ hədzˌ-~ hədzˌ̠-~ hẹdʒ-~ hidʒ-~ ṣi-~ ṣĭ-) 0103010101/14, 0103010501/05, 0103020302/13, 0201010101/24

OTü. ***içegü** “bağırsak, iç organlar” ED 25b → [**ʃidʒigə]** “bağırsak, iç organlar, karın, göbek” (Bkz. hidʒẹːgə~ həʧîķə~ hədʒiːgə~ hẹdʒigə~ hẹʧîķə~ hidʒigə~ hədʒigə~ hidʒikə~ xidʒigə~ xidʒigə~ xidʒikə~ xitʃîkə~ ixdʒikə ~ ~ ẹʰdʒẹgə ~ eʰdʒigə ~ ixʧîkə ~ iʃdʒik ~ itʃîkə ~ qẹdʒigə) 0103030901/71, 0202031202/38, 0502020101/92, [**ʃidʒiķə]** 0202030404/07, [**ʃitʃikə]** 0103010705/27

***a → ɑʰ→ hɑ**

OTü. ***at** “at” ED 33a → [**hɑt]** “ay.” (Bkz. ɑːt~ ɑʰːt~ ɑʰd~ ɑʰḍ~ ɑʰt~ ɑχt~ ɢɑʰt~ χɑt) 0102020303/25, 0103030802/38, 0103040405/20

OTü. ***alkış** “alkış, övgü” ED 137b → [**hɑłqəs]** “ay.” 0202020501/83, [ɑʰłqəs] 0103030702/92, 0202031201/35, [ɑʰłqəs-] 0103040401/70, 0203020202/05

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → [**hɑłdəŋ]** “ay.” 0103020302/01 [ɑʰłdən] 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [ɑʰːłdəŋ] 0202030605/22, [ɑχłdən] 0103030702/60, [ɑʰłdɑn] 0203020202/05

***a → ɑʰ→ χɑ**

OTü. ***at** “at” ED 33a → [**χɑt]** “ay.” (Bkz. ɑːt~ ɑʰːt~ ɑʰd~ ɑʰḍ~ ɑʰt~ ɑχt~ ɢɑʰt~ hɑt) 0102020303/23, 0103010305/77, 0103040302/01

OTü. ***yaka*** ED 898a → **[χɑɢɑ]** “yukarı, yaka” (Bkz. aʰɢɑ̟˜ jɑʰɢɑ̟˜ jɑʰɢ̟ɑ̟˜ jaʰɢɑ̟˜ jaʰɢ̟ɑ̟˜ jiχɢɑ̟˜ jiχɢ̟ɑ) 0103040301/21, 0103050401/16

(b) İçte Ünsüz Türemeleri

Söz içinde ünsüz türemesi olaylarına Sarı Uygur Türkçesinin Dahe ve Minghua ağızlarında sıkça rastlanır. /ŋ/ ünsüzü komşuluğunda hem art hem ön sıradan birkaç sözcükte içte [g] ve [ɢ] ünsüz türemeleri tanıklanmıştır. Kök hece birincil ünlü uzunluğundan kaynaklanmış [ʂ] ünsüz türemesi de Sarı Uygur Türkçesinin ağızları için karakteristiktir. Böyle /ş/ ünsüz türemesi Yeni Uygur Türkçesinde de karşımıza çıkar (bkz. Tekin 1995: 159 ve 4. Bölüm uzun ünlüler).

-g- türemesi

VŋV →VŋgV

OTü. ***üzeŋü** “üzengi” ED 289b, ?***izengü** (Şinas Tekin 2001: 81) → **[yzɐ̣ŋgə]** “ay.” 0103050302/08, **[eːzeːŋgə]** 0202020303/12, **[ezeŋgə]** 0102020303/17, **[ɐ̣zəŋgə]** 0102020303/17, **[uzeːŋgə]** 0202020101/02, **[ŭzeːŋgə]** 0202020101/02, **[izəŋgə]** 0102020303/07

***-ŋʀ- → -ɴGəʀ-**

OTü. ***koŋragu** “çan” ED 640a → [**qɔɴGəʀɑʁə]** “ay.” 0202030104/05

-ş- türemesi

***-ɪːt- → -əʂt-˜ -əʰʂt-˜ -ʂɨt-**

OTü. ***ɪːt** (ɪyt?) “köpek” TT 176 → [**ə̆ʂt]** “ay.” (Bkz. əʂ˜ ə̆ʂd˜ uʂ˜ ʂ̆ɨt) 0103010501/04, **[ʂɨt]** 0103020302/12, 0202010503/15, [**əʂt]** 0103020403/13

OTü. ***bɪːt** “bit” TT 176, ***bit** ED 296b → [**b̥əʂt]** “ay.” 0103010702/72, **[pəʂt]** 0103010701/95, 0202030401/34

***-ėːk- → -iʂg- → əʂg → -ʂɨg-**

OTü. ***ėːki** “iki” sözcüğü tüm Sarı Uygur ağızlarında /*ėː/ ünlüsünün izi olarak /ş/ türemesi iledir. **[ʃigiː]** ve **[ʃigi]** olarak tespit edilen /ʃ/’li biçimler, kaynak

kişinin konuşmasından kaynaklanmış olabileceği gibi sözcüğün ön sırada olma niteliğini henüz yitirmemiş olduğuna da işaret edebilir.

OTü. ***ėːki** “iki” TT 181, **ekki** “iki” ED 100b → **[ʂɨg̑i]** “ay.” (Bkz. ʂɨːgə~ ʂɨg ~ ʂɨg̑ę) 0203030102/09, 0202030902/131, 0502020101/335, **[ʂɨgə]** 0103040601/10, 0202030802/20, 0502020101/241, **[ʂɨge]** 0202030301/27, 0202030402/46, **[ʂɨgi]** 0203020201/02, 0202030402/57, 0502020101/489, **[ʂɨg̑ə]** 0103010305/92, 0202030201/03, 0203010302/04, 0203011001/02, **[ʂɨkə]** 0103010305/85, 0202030802/39, 0203020402/19, **[ʂɨg̑əː]** 0202020302/04, **[ʃigiː]** 0203030102/05, **[ʃigi]** 0203030102/22, **[ʂɨɢɔ]** 0502020101/159, [**ʂɨg̑ɔ]** 0202030902/20

OTü. ***ikinci** ED 111b; **ėkkinç** “ikinci” ED 110a → [**ʂɨgəndʒi]** “ay.” 0201010102/01

-r- türemesi

-*şat- → -ʂɑɾt- ~ -ʂɑɾəd-

OTü. ***ubşat-** “parçalamak” sözcüğü Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında /t/’den önce /r/ ünsüz türemeli görülür.

OTü. ***ubşat-** “parçalamak” ED 16a **uvşat-** → **[ʂɑɾt-]** “ay.” 0103050101/37, 0202030104/12, [**ʂɑːɾt-]** 0103010304/44, [**ʂɑɾəd-]** 0202030308/01.

OTü. ***utru** “karşı” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında söz içinde /t/’den önce /**ɬ**/ ünsüzünün türediği biçimler hem çalışmamızda hem daha önceki çalışmalarda kaydedilmiştir.

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → **[ʊʰɬdəɾ]** “ön” 0103010704/11, **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdəɾ]~ [uʰɬtuɾ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[uʰɬduɾ]~ [uʰɬdəɾ]~ [uʰduɾ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484), *fakat* [uʰduɾ] 0103030702/18, [uʰdəɾ] 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, [odəɾ] 0103030701/48, [ʊʰduɾ] 0103030701/28, [ɸudəɾ] 0103010701/137, 0103010601/62, [ɸuduɾ] 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, [ɸudur] 0103010305/52, 0202010901/24, [ɸud̥əɾ] 0202030801/07, [ɸud̥uɾ] 0202010501/18, [fəd̥əɾ] 0103010705/49, [fuduɾ] 0202030802/19, [fədəɾ] 0103010702/23, 0202030301/31

Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında tespit edilen **[ɑtdɑ-]** sözcüğü, OTü. ***a:ta- (< *a:t+a-) > *atta- > atda-** yolu ile ünsüz ikizleşmesine uğramış bir biçimdir. OTü. ***tü:n** "gece" sözcüğünde de hece sonunda bir kısa ünlü türemesiyle açık heceye dönüşen [**tuni]** biçimi tekrar bir ünsüz ikizleşmesiyle [**tunni]** olarak da telaffuz edilir. Her iki sözcükte de bu türemeler kök hece birincil uzun ünlülerin uzunluğu kaybolurken ortaya çıkan olaylardır.

OTü. ***a:ta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → **[ɑtdɑ-]** "ay." 0202031201/10, **[ɑtḍɑ-]** 0202031201/11, [ɑzɑ-] 0202030802/49, [ɑdɑ-] 0203020202/10, [ɑdɑʰ-] 0202030802/49

OTü. ***tü:n** "gece" TT 185, ED 433a → [**tunni]** "ay." 0203010301/14, [tun] 0202030103/15, 0502020101/21, [tuni] 0103030201/05, 0202030605/143, [tʉ:ni] 0203010502/05, [tʉni] 0202030801/01

Yukarıda belirtilen örneklerin dışında Sarı Uygur Türkçesinde var olan soluklu ünlüler, küçük dil /ɢ/, /q/ ünsüzlerinden önce geldiğinde sızıcı unsurunun ses değeri küçük dil ses /χ/'ye dönüşür. Bazen kaynak kişinin konuşma sırasında sözcükleri vurgulama veya baskılı biçimde söylemesinden de kaynaklanan bu durum söz içinde bir ünsüz /χ/ sesinin oluşmasına neden olmuştur.

***a- → ɑʰ- → ɑχ-**

OTü. ***ak-** "akmak" ED 77b → [**ɑχq-]** "ay." (Bkz. ɑʰq-~ ɑʰɢ-~ ɑʰɢ-) 0103010306/25, 0103040302/23, **[ɑχɢ-]**0102020401/46

OTü. ***akıt** "akıtmak" ED 81a→ [**ɑχqət-]** "ay." (Bkz. ɑɢəd-) 0103010502/13, [**ɑχqət-]** 0103010502/13, [**ɑχɢət-]** 0103010501/06, [**ɑχɢəd-]** 0202030203/03,

OTü. ***at-** "atmak" ED 36ɑ → [**ɑχt-]** "atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek, vurmak, patlatmak" (Bkz. ɑʰ:t-~ ɑʰd-~ ɑʰt-) 0103050401/03, [**ɑχd-]** 0103050401/03

OTü. ***at** "at" ED 33a → [**ɑχt]** "at." (Bkz. ɑ:t~ ɑʰ:t~ ɑʰd~ ɑʰḍ~ ɑʰt~ ɢɑʰt~ χɑt~ hɑt) 0102020303/23, 0103020304/04

OTü. ***ya:şıl** ED 978a (OTü. ***ya:ş** "yaş, taze, yeşil" TT 175) → **[jɑχsəɬ]** "ay." 0103040301/03, 0103040301/08, [jɑʰsəɬ] 0103040301/08, 0202030902/109, 0202030203/03, 0202030104/09, 0202031202/41,

[jɑʰːsəł] 0103030802/23, [jɑsəł] 0103010304/18, 0202010901/09, 0203010702/62

OTü. ***altun** “altın” ED 131a → **[ɑχłdən]** “ay.” 0103030702/60, [ɑʰłdən] 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, 0103040401/68, 0202030605/24, 0202030605/24, 0202030601/32, 0502020101/276, [ɑʰːłdəŋ] 0202030605/22, [hɑłdəŋ] 0103020302/01, [ɑʰłdɑn] 0203020202/05

***(-)ok- → (-)oχq(-)**

OTü. ***ok** “ok” ED 76a → [**ɔχq]** “ay.” (Bkz. oʰq ~ oχq ~ ɔʰq) 0103010705/46, 0202030103/09, 0502020101/153

OTü. ***tokuz** “dokuz” ED 474b → [**dɔχqəs]** “ay.” (Bkz. doχəs~ doʰqus~ dəqəs~ dəqus~ dɔʰqəs~ dɔʰqus~ d̥oʰqəs~ d̥ɔʰqus) 0103030802/13, 0202010201/08, 0202030402/65, [**dɔχqus]** 0202010701/01, 0202030303/10, 0502020101/401, [**ʈoχqəs]** 0103030802/15, [**ʈɔχqus]** 0502020101/85

***-oːd- → -oχz-**

OTü. ***boːdluğ** “boylu” ED 305a → [**b̥oːχzdəʁ]** “boylu, uzun boylu” 0103040302/14

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında, **-ɾo** ile biten ve **ɑ-** ünlüsü ile başlayan bir söz birleşmesinde ünlü çarpışmaları sonucunda iki sözcük arasında çift dudak **/β/** ünsüz türemesine rastlanmıştır.

-ɾo+ɑ- → -rβɑ-

qɑɾo+ɑɴnɑ- → [qɑrβɑɴnɑ-] “haber almak, haber duymak” 0103040303/03

(c) Sonda Ünsüz Türemeleri

Sarı Uygur Türkçesi ağızlarında sonda ünsüz türemesi örneklerine seyrek de olsa rastlanır:

***agu** “zehir” ED 78b **aguː** → [**ɑɣuj]** “büyük siyah örümcek” (Chen Zong-zhen 2004: 476)

OTü. ***yaː** “yay” sözcüğü Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*aː/ ünlüsünün izi olarak kendisinden sonra /ʁ/ türetmiştir, ancak bu türeme bir ek ile genişletildiğinde kaydedilmiştir.

> OTü. ***yaː** “yay” ED 869a → [**jɑ]** “ay.” 0202030402/17, 0502020101/142, [**jɑː] jɑː+nə** 0502020101/74, **[jɑʁ]jɑʁ+ə** 0502020101/53

OTü. ***beː** “kısrak” sözcüğünün Dahe ağzında birden fazla biçimine rastlanır, [**pẹ]~** [**pẹː]** dışında ünlü ikizleşmesine uğramış **[pəi]~** [**pəiː]** biçimlerine de rastlanır, hatta son ses /i/~ /iː/ seslerinin yarı ünlü /y/’ye geliştiği de görülür.

> OTü. ***beː** “kısrak” TT 180; **bėː** ED 291b → [**pəj]** “doğum yapmışlığı olan dişi at” 0202010502/16, 0202031201/29, 0202030201/05, [**quj]** quɬunnəq͡ **quj** 0202010502/13, **[χuj]** quɬunnəq͡ **χui**. ͡ɬɑ 0202010502/14; **[pej]** Lei Xuan-chun 1992: 72, Chen Zong-zhen 2004: 492), [pəi] 0502020101/226, [pəiː] 0502020101/128, [pẹ] 0202030402/13, [pẹː] 0202030402/14

5.4.2. Düşme

Bu kısımda çeşitli fonetik etkiler altında, sözcüklerin ön, iç ve son seslerinde bulunan ses veya seslerin düşmesi olayı (Korkmaz 2007: 76) bakımından Sarı Uygur ağızları ele alınmıştır.

5.4.2.1. Ünlü Düşmeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında ünlü düşmesi en sık görülen olaylardandır ve önde, içte ve sonda olmak üzere her konumda ünlü düşmesinin gerçekleştiği görülür.

(a) Önde Ünlü Düşmeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde önde ünlü düşmesi durumu bazı sözcüklerde düzenli görülürken, bazılarında hem korunmuş hem sıfırlanmış olarak karşımıza çıkar. Çalışmamızda tespit edilmiş örneklerde söz

başı ***ı, *i** ve ***e, *ė:, *ė** ünlülerinin en çok /*s/, /*ş/, /*d/, /*r/ ve /*y/ ünsüzlerinden önce geldiğinde düştüğü dikkati çekmiştir. İki ünlü arasında *VsV, *VşV → VsV veya *VdV → VzV durumlarında önde ünlü düşmesi güçlü /s/ ve /z/ seslerinin etkisindendir.

***ıs- → Øs-**

OTü. ***ısırga** "küpe" VEWT 176a → **[səɾɢɑ]** "ay." 0102020303/15, [**sərɢ̊ɑ]** 0103010304/64, 0202010501/07

***is- → Øs-**

OTü. ***isig** "sıcak" ED 246a → **[səʁ]** "ay." 0103010101/11, 0202010901/59, **[səːʁ]** 0202030402/10, [**səq]** 0202010901/59

***ė:ş- → es- → Øs-**

OTü. ***ė:şik** "kapı; eşik" TT 181, ED 260a → **[sək]** "kapı" (Bkz. səːg˜ səːk̡ ~ səg˜ sək̡˜ zəːk) 0103010305/82, 0202020701/09, 0502020101/58, **[sɯːk]** 0202030403/02, **[sɯk]** 0103030202/06, 0202030901/15, 0203010301/55, **[sɯk̡]** 0203010702/03, [ə̆sɯk] 0203020402/30, 0203010303/04

***eye- → Øji-**

OTü. ***eyegü** "kaburga" ED 272a → **[jigə]** "ay." 0103010702/36, 0203020301/07, **[jiɡə]** 0202031202/52, **[jikə]** 0202030402/17, **[jik̡ə]** 0103030203/40

Yukarıda verilen örnekler dışında bazı OTü. sözcüklerde söz başındaki ünlülerin hem korunduğu hem sıfırlandığı görülür:

***eːd- → ez-˜ ĕz-˜ iz-˜ ə̆z-˜ Øz-**

OTü. ***eːder** "eyer" TT 180, ED 63b → **[zeɾ]** 0103010305/57, 0202020101/06, "ay.", fakat **[ezeɾ]** 0202020303/11, 0502020101/160, **[izẹ̈ɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24, [**ĕzeɾ]** 0202020702/14, **[ə̆zẹ̈ɾ]** 0202030403/10

***ėd- → ez-~iz-~Øz-**

OTü. ***ėder-** “takip etmek” ED 67a → [**zeɾ-]** “ay.” 0103010305/57, 0203020501/11, [**zẹɾ-]** 0103030901/55, 0202020701/27, 0502020101/235, **[zəɾ-]** 0201010102/13, fakat [**ezeɾ-]** 0102020303/17, 0502020101/226, [**ẹzẹɾ-]** 0103040405/26, 0502020101/198, [**izẹɾ-]** 0102040301/10, 0103040405/24

OTü. ***ėdert-** (***ėder-** ED 67a+t) → **[zeːɾt-]** “yol göstermek, eşlik etmek, yanına almak” 0203010301/05, **[zeɾt-]** 0103010305/85, 0202030301/04, 0203010301/53, 0502020101/16, **[zeɾd-]** 0103010305/44, 0201010101/15, 0202030403/09, 0203020402/20, **[zẹːɾt-]** 0102020303/45, [**zẹɾd-]** 0202030401/03, **[zẹɾt-]** 0103030901/13, 0202030605/133, **[zəɾd-]** 0201010101/16, fakat **[ezeɾt-]** 0103020302/10, 0202030605/137, 0502020101/117, **[ezeɾd-]** 0203020203/24, 0502020101/199, [**ẹzẹɾd-]** 0103010503/08

***ėr /er → əʰr → əχr~χr~hɾ**

OTü. ***ėrte** “erken” ED 202b → **[hʊ̣ɾdi]** “erken, eskiden, eski zamanda” 0103010701/91, 0202010901/18, 0202020702/31, 0203010701/20, **[hʊ̣ɾdiː]** 0202030802/02 [**əʰɾdi]** 0202030902/48, 0203020601/68, 0502020101/457, **[əʰɾdiː]** 0202010702/03, 0203010702/14, **[əʰɾd̤i]** 0202030902/84, **[əʰɾdẹ]** 0103050301/09, **[əʰɾti]** 0202010901/32, [ɑʰɾdi] 0202020301/14

OTü. ***erkeç** “iğdiş edilmiş erkek keçi” ED 223b, belki ***heːrkeç** Bkz. OTWF I, 84 → [**hʊ̣ɾgiş]** “ay.” 0103010502/14, [**hʊ̣ɾg̊iş]** 0103010502/12, [əʰɾgiş] 0103010502/03

OTü. ***erklig** “güçlü” ED 224a → **[hʊ̣ɾkdəɣ]** “ay.” 0103010702/56, [jeʰɾkdəɣ] 0202030604/37, [əʰɾkdəɣ] 0103010702/54

***ır → əʰr → əχr~χr~hɾ**

OTü. ***ırk** “fal” ED 213a → [**hʊ̣q]** “ay.” 0202030802/23, 0203020403/14, 0502020101/453, **[hʊ̣ɢ]** 0502020101/452, [**χʊ̣q]** 0202030802/11, [**əʰɾq]** 0202031201/21, 0202030802/01, 0502020101/452

Aşağıdaki OTü. ***esen** “esen” sözcüğünde görülen **[seːn]** biçimi Saqıs boyuna mensup bir kaynak kişinin konuşmasında kaydedilmiştir, kişinin konuşmasına dayalı bir ileri gelişme olmalıdır.

OTü. ***esen** “esen, sağ salim” ED 248a → **[seːn]** “ay.” 0203011002/25, **[eseːn]** 0202030802/25, **[ẹsẹn]** 0103030202/03, **[ẹseːn]** 0202030802/24

OTü. ***öküz** “öküz” sözcüğünde söz başı /***ö/** ünlüsü Sarı Uygurların Dahe ağzında soluklulaşarak **/u^{h}/** olarak görülürken, Minghua ağzında ise düşüp kaybolduğu tespit edilmiştir, Minghua ağzında kaydedilen [**uːḵus]** biçimi şarkı sözlerinde kaydedilmiştir.

***ök-** → SUM **Øg-** ~ **Øk-** ~ **uːḵ-**; SUD **u^{h}k-** ~ **u^{h}g̣-** ~ **ʊ^{h}k-**

OTü. ***öküz** “öküz” ED 120a → **[ʊ^{h}kus]** “ay.” 0202020303/03, **[u^{h}kus]** 0203020302/11, 0502020101/133, **[u^{h}g̣uːs]** 0203020202/13, **[u^{h}g̣us]** 0103020303/26, **[u^{h}ḵuːs]** 0203020401/05, **[u^{h}ḵus]** 0202010702/03, 0202030902/73, 0202031202/48, 0502020101/24 **[guːs]** 0103020304/04, 0103040405/24, **[kus]** 0103020304/23, 0103050101/35, **[ḵus]** 0103010502/10, 0103030201/15, 0103040405/58, **[uːḵus]** 0102020402/09,

(b) İçte Ünlü Düşmeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında OTü. ***-VyI-** ses grubunda /y/’nin yarı ünlü özelliğinden dolayı /I/ ünlüsünün sıfırlanması, OTü. ***-VlIn** ses grubu ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan ek ile genişletildiğinde, orta hecedeki vurgusuz dar-düz ünlünün düşüp **-Vln** olarak karşımıza çıkabilmesi, söz içinde /*r/’den sonra ünlülerin düşmesi gibi yollarla söz içinde ünlü düşmeleri gerçekleşir. OTü. ***-alık** ve ***-aglık** ses gruplarında da /ı/’nın sıfırlandığı görülür. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilmiş Ortak Türkçe sözcüklerde içte ünlü düşmesi genellikle düz-dar /*i/, /*ı/ ve yuvarlak-dar /*u/, /*ü/ ünlülerinde görülür. Bu sesler bazen korunurken bazen düştüğü de dikkati çeker. İçte düz-geniş /*e/’nin sesletimini yitirdiği bir örneğe de rastlanmıştır. İçte ünlü düşmeleri hem Minghua hem Dahe ağızlarında görülmesine rağmen Minghua ağızlarında daha belirgindir.

Sözcük içinde ünlü düşmeleri:

***-i- → Ø**

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[keɬn]** “gelin, eş, hanım” 0103020302/02, 0202030605/81, 0203020201/04, **[kẹɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03, *fakat* [keɬən] 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, [keːɬən] 0203020201/01, [keɬəːn] 0202030402/46

OTü. ***kirik-** “kirlenmek” DLT331 → [**kəɾk-]** 0202031101/26

***-ı- → Ø**

OTü. ***alın-** “alınmak, kendine çekmek” ED 148a → [**ɑɬn-]** “almak, yanına almak” 0103010303/29, 0202030605/117, 0502020101/100, *fakat* [ɑɬən-] 0103010305/85, 0202030902/105, 0203030101/11, 0502020101/99

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b→ **[bɑq]** “duvar” 0202010901/73, **[bɑɬq]** 0203020501/15, **[bɑːq]** 0202010901/73, *fakat* [bɑɬəq] 0202020702/31, 0502020101/230

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a→ [**sɑːq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202030301/31, [**sɑq]** 0202030301/27, *fakat* [sɑʁɬəq] 0202020501/88, [sɑɬəq] 0202030204/08

OTü. ***karış-** “karışmak, karşı koymak” ED 664b → [**qɑɾs-]** “dövüşmek”

***-u- → -Ø-**

OTü. ***kurut-** “kurutmak” ED 648 → **[quɾt-]** “ay.” 0103010304/46, **[quɾd-]** 0103010306/15, 0202030701/07, 0203010503/02, *fakat* [quɾut-] 0202030305/03, [quɾud-] 0202030306/02, [χuɾət-] 0202031101/32

OTü. ***sakalduruk** “boğaz kayış” ED 810b → [**sɑɢɑ^{h}ldrəq]** ~ [sɑɢɑ^{h}ldərəq] (Lei Xuan-chun 1992: 371)

Çekim sırasında ünlü düşmeleri:

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında içte ünlü düşmesi böyle sözcükler dar ünlülü çekim ekleri ile genişletildiklerinde de gerçekleşir, ancak sözcüğün orta heceye geçen vurgusuz dar ünlüsünün hem korunduğu hem düştüğü örneklerine rastlanır:

OTü. ***kelin** “gelin” ED 719a → **[keɬn]** “gelin, eş, hanım” **keɬn** 0103040302/07, 0202030201/07, **keɬn+ə** 0103040301/27, 0202030605/81, 0203020201/04, **ɬoɾnəŋ keɬn+ŏnəŋ** 0103010303/04, **[kę̣ɬn]** 0103010305/85, 0103020302/03; **oʁuɬ keɬn+ə** “gelin” 0103040301/27, 0202030605/81, **oʁuɬ keɬn+ənə** 0103040301/27, **oʁuɬ keɬn+nə** 0103040301/27, [keɬən] 0201010101/23, 0202030605/79, 0203010303/01, keɬən+ə 0202030605/81, [keːɬən] 0203020201/01, [keɬəːn] 0202030402/46

OTü. ***boːyın** “boyun” TT 177, ED 386b → [**mojn]** “ay.” **mojn+ə** 0103010306/28, 0202030701/04, **mojn+ən** 0103010502/06, 0103030802/05, 0202030308/01, 0202030604/69, **mojn+ənɢɑ** 0103030802/38, **mojn+nə** 0103010306/27, **mojn+ɢɑ** 0202030301/26, **mojn+nəŋ** 0103020302/18. [**mojin]** 0103030901/68

Aşağıdaki örnekte ise, sözcük bir yapım ekiyle genişletildiğinde bu durum ortaya çıkmıştır:

OTü. ***bedük** “büyük” ED 302b → **bezg** < **bezək+ərek** “daha büyük” 0103010702/50

OTü. ***kañu** “ne, hangi” soru zamirinin T3K iyelik, hâl ekleri ile teg “gibi” son çekim edatı ile genişletilmiş biçimlerinde de OTü. ***kañu > kayu > kayı** yolunu izleyerek söz sonu dar /ı/ ünlüsü kaybolmuştur. Sarı Uygur Türkçesinde bu zamirin yalın biçimi kullanılmamaktadır:

***-u → -ı → Ø**

OTü. ***kañusı** “hangisi” < **kañu+sı** T3K İYELİK, ED 632b **kañuː** → **kayusı** → ***kayısı** → [**ɢɑːjsə]** “hangi, hangisi” 0202030902/06, **[ɢɑjsə]** 0103010702/66, 0201010101/19, 0202031201/19, 0203020401/13, 0502020101/117, **[ɢɑjsŏ]** 0103030802/13, [**ɢeːjsə]** 0203020401/20, [**ɢejsə]** 0202020701/03

OTü. ***kañuda** “nerede” < ***kañu+da** BUL.-AYR. → **kayuda** → ***kayıda** → **[ɢɑːjdɑ]** “ay.” 0103030901/52, 0203030102/16, **[ɢɑjdɑ]** 0103040401/44, 0202020501/67, 0203010302/13, 0502020101/443, **[ɢejdɑː]** 0103010705/30, **[ɢejdɑ]** 0103050101/07, 0202010901/77, 0203010303/02, 0502020101/488, [**ɢejdɑ]** 0103010305/49, [ʁejdɑ] 0103040601/11, 0202010901/48

OTü. ***kañudan*** "nerede" < ***kañu+dan*** BUL.-AYR. → **kayudan** → ***kayıdan** → **[ɢajdɑn]** "nereden" 0103040401/32, **[ɢejdɑn]** 0103030802/35, 0202030604/32

OTü. ***kañuka*** "nereye" < ***kañu+ka*** YÖN. → **kayuka** → ***kayıka** → **[ɢajʁɑ]** "nereye" (Bkz. **ɢɑː**) 0202030402/60, 0502020101/227, **[ɢɑʁɑ]** 0102020401/20, 0502020101/111, 0103010701/37, **[ɢɑʁɑː]** 0103020403/10, **[ɢejʁɑ]** 0202020701/35

OTü. ***kañunı*** "hangisini" < ***kañu+nı*** BEL. → **kayunı** → ***kayını** → **[ɢajnə]** "ay."

OTü. ***kañu teg*** "ne gibi, nasıl" → **kayu teg** → ***kayıdɑʁ** → **[ɢajdɑʁ]** "ay." (Lei Xuan-chun 1992: 188)

(c) Sonda Ünlü Düşmeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz sonunda ünlü düşmesi olayı en sık görülen ünlü düşmesi olayıdır.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz sonunda ünlü düşmesi, genellikle /i/, /ı/, /u/, /ü/ ünlüleri ile sonlanan **/*-rV/** ses grubuna sahip sözcüklerde karşımıza çıkar; böyle sözcüklerde son ses konumundaki ünlünün korunmakla birlikte düştüğü de görülür. Bunun dışında **/*-yu/**, **/*-du/**, **/*-şı/** ses gruplarına sahip sözcüklerde de son ünlülerin sıfırlandığı birkaç örnek de görülür. OTü. ***üze** "üzeri, üstü" sözcüğünde hem sıfırlanmış hem korunmuş biçimler de görülür. OTü. ***utru** sözcüğünde son ünlünün düşmesi sözcüğün içte ünlü türemesiyle üç heceye geçişinden sonraki bir aşamayı göstermektedir. Zira Sarı Uygur ağızlarında OTü. /*-rV/ ile biten iki heceli sözcüklerde son ünlüsü hem korumuş hem sıfırlanmış biçimler görülür, ancak OTü. /*-rV/ ile biten üç heceli sözcüklerde son ünlünün genellikle düşmesiyle iki heceye inmiştir. OTü. /*-rV/ ile biten iki heceli sözcüklerde, Minghua ağızlarında söz sonu ünlünün genellikle sıfırlandığı görülürken, Dahe ağızlarında hem korunmuş hem sıfırlanmış biçimler vardır.

***ı → Ø**

OTü. ***kaːrı** "yaşlı" TT 173, ED 644b → **[qɑʀ]** "ay." (Bkz. qɑːʀ~ qɑʀ~ χɑːʀ ~ χɑʀ ~ hɑʀ) 0103020304/21, 0201010102/06, 0202020701/24, 0203030101/01, 0502020101/428, **[χɑʀ]** 0202031201/16, 0203010301/05, **[hɑʀ]** 0203010701/17, [qɑʀə] 0202010901/33

OTü. ***kuːrı-*** “kurumak” TT 179, ED 646a → [**qur-]** “ay.” 0103010304/59, 0202030701/10, [**quɾ-]** 0202030701/08

OTü. ***karşı*** “33cmlik” ED 663b → [**ɢɑrs]**~ [ɢɑrəs] “33cmlik, elleri açtığında başparmağı ile orta parmak arasındaki mesafe” (Lei Xuan-chun 1992: 191)

OTü. ***yakşı*** VEWT 180b, ***yaxşı*** “iyi” ED 908b → **[jɑʰʂ]** “ay.” (Bkz. ɑʂ ~ ɑʰʂ ~ ɑʰdzˌ ~ jɑːʂ ~ jɑʂ ~ jɑʰːʂə~ jɑʰʂə) *sık.* [**jɑʰːʂ]** 0202030902/25, 0202020501/12, 0203010303/04, **[jɑːχʂ]** 0502020101/136, 0103030802/17, **[jɑχʂ]** 0103010705/17, 0103020302/21, 0203020203/10, 0502020101/416, [**χɑʂ]** 0103010705/30, 0202010901/61, [**hɑʂ]** 0202030802/27, 0103010601/71, 0203020403/20

***i → Ø**

OTü. ***teːri*** “deri” TT 181, ED 531a → **[teɾ]** “ay.” 0103010501/09, 0103020302/14, 0202030701/01, 0502020101/466, **[tẹɾ]** 0102040301/04, 0103010306/19, 0103010501/09 [teɾə] 0103010501/07, 0202030301/21, [tẹːɾə] 0202010901/58, [tẹɾə] 0103010501/13, 0202010901/63

OTü. ***teŋri*** “gökyüzü; Tanrı” ED 523b-524a Krş. Sag. *teŋir*, Hks. *tigĭr*, Soy. *dēr*, Oyr. *teŋeri*, Tel. *teŋere*, Saha *taŋara* (VEWT 474a) → **[deŋəɾ]** 0103050304/01, 0202030605/165, 0502020101/84, [**dẹŋəɾ]** 0103030701/03, 0202030605/87, 0203010702/62, 0502020101/84, **[diŋəɾ]** 0102040301/13, 0502020101/215.

OTü. ***kişi*** “kişi” sözcüğü *+ler* çokluk eki veya *+niŋ* ilgi hâli ekiyle genişletildiğinde, son ses /i/’nin sıfırlandığı biçimine rastlanabilir:

OTü. ***kişi*** “kişi” ED 752a → **[kəs]** “ay.” **kəs+əŋ** (< **kişi+niŋ*) 0103030901/05, 0202031202/05, **kəs+leɾ** (<**kişi+ler*) 0102020303/39, 0103020304/05, 0202020701/62, 0203010702/30, **kəs+eɾ** (<**kişi+ler*) 0102020303/23, 0103040301/05, 0502020101/70, [**kəsɯ]** *Sık.* **[ʞəsɯ]** 0103050305/06, **[kəsəː]** 0203010301/14, **[kəsə]** *sık.* **[gəsə]** 0102020402/22, 0103020303/41, **[kəsə̆]** 0103040301/05, 0202030701/04, **[əsɯ]** 0103010502/08, **[əs] əs+ən** 0103010502/07

***-u → Ø**

OTü. ***utru** “karşı” ED 64a → **[uʰdurˌ]** “ön” 0103030702/18, **[uʰdərˌ]** 0103010701/101, 0103050302/03, 0202020301/18, **[odərˌ]** 0103030701/48, **[ʊʰdurˌ]** 0103030701/28, **[ɸudərˌ]** 0103010701/137, 0103010601/62, **[ɸudurˌ]** 0103010302/10, 0103050102/31, 0202010501/04, 0202020701/09, 0502020101/235, **[ɸudurˌ]** 0103010305/52, 0202010901/24, **[ɸuḍərˌ]** 0202030801/07, **[ɸuḍurˌ]** 0202010501/18, **[fəḍərˌ]** 0103010705/49, **[fudurˌ]** 0202030802/19, **[fədərˌ]** 0103010702/23, 0202030301/31, **[ʊʰɬdərˌ]** 0103010704/11, **[uʰɬdurˌ~ uʰɬdərˌ~ uʰɬturˌ]** (Lei Xuan-chun 1992: 42; **[uʰɬdurˌ~ uʰɬdərˌ~ uʰdurˌ]** (Chen Zong-zhen 2004: 484)

OTü. ***naru** “bir tarafa” DLT 418 → **[nɑːrˌ]** “ay.” 0202020301/21, 0203020203/11, 0502020101/279, [**nɑrˌ]** 0103010305/32, 0203010302/05, 0502020101/155, *fakat* [nɑːrə] 0202020301/19, [nɑrə] 0103010305/32, 0202030605/83, 0203020601/06

OTü. ***baːyu-** “zengin olmak” ED 384b → [**bɑj-]** “ay.” 0202030402/80,

OTü. ***bodu-** “boyamak” ED 300a → [**boz-]** “ay.” 0203010501/06

***-ü → Ø**

OTü. ***örü** “yukarı” ED 197b → **[jøːrˌ]** “ay.” 0103010705/03, [**jørˌ]** 0103010705/03, 0202020702/24, 0502020101/301, **[jʉrˌ]** 0202030601/35, **[jyrˌ]** 0202030605/155, *fakat* [jørə] 0202030601/10, 0502020101/290, jøːrə 0202030105/07, [jorə] 0203020402/29, [jʉrə] 0202030601/50, [jyːrə] 0202030605/05, [jyrə] 0202031201/06, [jørʉ] 0502020101/300, [jøry] 0202020501/26, [jyrʉ] 0202030605/07

OTü. ***beːrü** “beri” TT 180, ED 355a → **[berˌ]** “bu tarafa” 0103030802/35, 0203011002/26, 0202030902/87, [**bẹːrˌ]** 0202030902/86, 0203010702/19, 0502020101/168, [**bẹrˌ]** 0201010102/06, 0202030902/130, 0203010303/10, **[βerˌ]** 0502020101/119, *fakat* [berə] 0202030604/03, 0203020402/27, 0502020101/203, [beːrə] 0202020201/06, 0502020101/203, [bẹːrə] 0202030604/51, [bẹrə] 0103050201/09, 0202030604/54, 0203020402/18, [biːrə] 0202030306/02, [βeːrə] 0202020201/06, [βerə] 0202020302/04

OTü. ***içgerü** “içeri” ED 25b → **[əʂgerˌ]** “ay.” 0102020303/48, **[ə̆ʂgerˌ]** 0103010305/81, 0103050101/15, **[ʂɨgeːrˌ]** 0103040401/73, [**ʂɨgẹːrˌ]** 0102020303/48, **[ʂɨgerˌ]** 0103050201/25, **[əʂgẹrˌ]** 0202010901/80, **[ə̆ʂgẹrˌ]** 0103050101/15, **[ʂɨgerˌ]** 0103040401/73

***e → Ø**

OTü. ***üze** “üzeri, üstü” ED 280b → **[jys]** “ay.” 0103050102/30, 0202020301/16, 0202030104/09, 0502020101/398, [**jyz]** 0202030605/07, **[ji]** 0203020202/17, **[jos]** 0103040302/09, **[ʒys]** 0103010305/42, 0202030301/19, 0203010702/52, **[ʉz]** 0202030601/34, **[uz]** 0203010502/02, 0203020202/17, **[yz]** 0103050101/59, 0202030402/43, 0202030603/01, **[ys]** 0202030402/57, *fakat* [jyze] 0103010305/57, 0502020101/397, [jysə] 0202031202/45, [jyzə] 0103010305/42, [jyzʉ] 0502020101/51, [yze] 0202030801/23, [yzə] 0103010304/44, 0103050102/30, 0202030601/24, 0502020101/393, [ʉze] 0203010301/08, 0203010701/10, 0203020302/17, [eze] 0103010701/112, [uzə] 0103010701/113, 0203010501/05, [yzʉ] 0502020101/54, [yzu] 0103050102/33

5.4.2.2. Ünsüz Düşmeleri

(a) Önde Ünsüz Düşmesi

OTü. /*h/ ünsüzü Sarı Uygur ağızlarında söz başında az sayıda örnekte korunmakla birlikte genellikle kaybolmuştur. Bu tarihsel bir ses değişmesidir ve ayrıntılı olarak 4. Bölümde ele alınmıştır. OTü. söz başı /*y/ ünsüzünün, hem Minghua hem Dahe ağızlarında düzenli olarak sıfırlandığı birkaç örneğine de rastlanır. OTü. ***yVy** dizisinde tek heceli sözcüklerde söz başındaki /y-/’nin korunmakla birlikte eriyip kaybolduğu biçimlerine de rastlanabilir, hatta daha ileri olarak **yVy > Vː** gelişmesi de gerçekleşebilir.

OTü. ***h → Ø**

OTü. ***hoːt** “od, ateş” TT 177, ED 34b **oːt** → [**ot]** “ay.” 0102020303/37, 0103010305/91, 0202030103/10, 0203020403/03, **[oːt]** 0103040405/05, 0103030901/09, [**uːt]** 0202031101/24, [**ʊt]** 0203020501/03, [**ut**] 0202030101/09, 0203030101/15, [**uːd]** 0202030701/12, [**o̤d]** 0103010701/70

OTü. ***huːr-** TT 179, ED 194b **ur-** → [**oɾ-]** “eyer vurmak, koymak, yerleştirmek” 0103010305/57, 0203020402/18, [**ʊr-]** 0103010305/94

OTü. ***höːrme** “örgü” TT 184 **höːr-**, ED 231b **örme** → [**øɾmẹ**] “ay.” (Bkz. ɪrmi~ joɾmi~ jøɾmi~ jøɾmẹ~ jørmi) 0103040404/04, [**høɾmẹ]** 0202010501/16

OTü. ***haːy** “ay (gök cismi); ay (takvim)” TT 173, ED 265a → [**ej]** “ay.” 0102020304/02, 0103030702/100, 0202030605/28, [**eːj]** 0202020701/24, [**ɑːj]** 0103010301/01, [**ɑj]** 0103050101/17, 0202030605/24, 0202010901/24, [**eː]** 0202020501/07, 0203020202/17, **[e]** 0202020701/28

OTü. ***haːgrı-** “hastalanmak, ağrımak” TT 171 → ***ağrı-** ED 91a → [**ɑʁəɾ-]** “ay.” 0103040601/10, 0202030302/04, [**ɑːʁəɾ-]** 0103010304/42, 0203020402/22, [**ɑχəɾ-]** 0202010901/51, 0202031101/17, 0202010901/48, **[ɑʁəʰɾ-]** 0502020101/156

Ayrıca bkz. 4. Bölüm **4.2.8.3. /*h/.**

***y- → Ø**

OTü. ***yėt-** “ulaşmak, varmak” ED 884b **2 yét-** → **[eʰt-]** “ay.” 0103020304/29, 0202030601/80, 0203020401/13, 0502020101/227, [**ẹ̣ʰt-]** 0102020303/34, 0103010701/53, 0201010101/35, 0202030603/07, 0203010501/02, **[eʰd-]** 0103010701/28, 0202030605/71, 0502020101/130, **[eʰt̬-]** 0103010705/25, 0203030102/08, **[ẹ̣ʰd-]** 0102020303/27, 0103030202/06, 0202030902/29, **[ẹ̣ʰd̬-]** 0103020304/13, 0202030605/123, [**ixt-]** 0102020303/20, 0103010305/69, 0202020401/18, **[xit]** 0102020303/30, 0103010503/06, **[ɑjt-]** ejiNGɑ **ɑjt-tsɑ** 0103010601/26, *fakat* [ẹ̣ʰt̬-] ~ [jeʰd-] ~ [jẹ̣ʰd̬-]

OTü. ***yegen** “yeğen” ED 912b → [**eɣeːn]** “ay.” 0202030101/08

OTü. ***yenge** “yenge” ED 950a → **[eŋge]** “yenge, ağabeyin eşi” 0103020301/07, **[ẹ̣ŋge]** 0103010305/73, 0502020101/08, **[ẹ̣ŋgeː]** 0103020403/07, [**ẹ̣ŋge]** 0203020203/03, [**ẹ̣ŋgẹ̣]** 0103010305/73, **[ẹ̣ŋgi]** 0102020303/46, **[iŋgi]** 0102020401/14, 0103020302/07, **[iŋgẹ̣]** 0103040404/14

OTü. ***yıdruk** “yumruk” ED 892b → [**uzuɾuq]** “ay.” 0202020401/04

OTü. ***yilik** “ilik” ED 927b → [**ələɣ]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 21)

OTü. ***yaːy** “yaz” TT 175, ED 980a → **[ej]** “ay.” 0103030702/93, *fakat* [jej] 0202030604/23, 0103040401/30, 0202020301/20

OTü. ***yay-** “çalkalamak” ED 980b → [**ej-]** “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurtu bir torba veya kova içine koyup çalkalamak”

0103020303/33, 0202010101/06, 0203010503/08, [**eː-]** 0202030501/03, **[eːj-]** 0202031101/31, 0203010503/05, *fakat* [jej-] 0103010306/13, 0202030305/02, 0203010503/06, [ʤe-]

OTü. ***yürek** "yürek" sözcüğünde, Dahe ağızlarında söz başındaki /*y/'nin sıfırlandığı görülürken Minghua ağzında bir kez **[øɾek]** olarak kaydedilmiştir, fakat /*y/'li [**jyɾẹgˈ [jyɾẹk]** biçimleri de görülür.

OTü. ***yürek** "yürek" ED 965a → **[øɾeːg]** "ay." (Bkz. uɾeg) 0502020101/103, **[øɾeg]** 0502020101/103, **[øɾek]** 0103030202/20, 0203020203/12, **[uɾeːk]** 0203020203/09, [**uɾeg]** 0203020203/09, **[əɾəg]** 0103030802/06, *fakat* [jyɾẹk] 0103010501/08, [jyɾẹg] 0103010501/08; [jøɾek]~ [øɾek]~ [øɾyk] Lei Xuan-chun 1992: 46, 276)

(b) İçte Ünsüz Düşmeleri

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında Ortak Türkçe sözcüklerde içte ünsüz düşmesi gösteren pek çok örnek vardır. Bazı sözcüklerde içte ünsüz düşmesi tüm Sarı Uygur ağızlarında görülürken, bazı sözcüklerin ise hem korunmuş hem ünsüz düşmesine uğramış biçimleri bir arada seçimlik olarak bulunabilir. Yine OTü. söz içi /*l/ ünsüzünün Minghua ağızlarında tamamen sıfırlandığı görülürken, Dahe ağızları hem korunmuş hem de silinmiş birkaç örneği birlikte barındırır. Akıcı /*r/, /*l/ ünsüzleri komşuluğunda ünsüz silinmeleri eğilimi de dikkati çeker.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında içte ünsüz düşmesi, genellikle patlamalı /***p/, /*g/, /*k/, /*t/** ünsüzleri, yan ünsüz /***l/**, titreşimli /***r/** ve /**y/** ünsüzlerinde gerçekleşmiştir.

Minghua ağzında kaydedilen bir örnekte *-**lp-** ünsüz kümesinde de **/p/**'nin silinmesi kaynak kişinin konuşmasından kaynaklanmış olmalıdır:

***-lp- → -lØ-**

OTü. ***çolpan** "çoban yıldızı" ED 418b → **[tʂoɬɑn]** "ay." 0103010602/01, [tʂoɬβɑn] "ay." 0103010305/66

***-pr- → -ɾβ- ~ -ɾØ-**

Aşağıda yer alan sözcüklerde OTü. ***-pr- → -ɾβ-** göçüşmesinden /**β**/'nin zayıflayıp kaybolduğu biçimler de yan yana kullanılır.

OTü. ***teːpre-** "hareket etmek" ED 444a → **[diri-]** "ay." 0202010901/58**, [deɾẹ-]** 0502020101/414, *fakat* [deɾβe-] 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, [deɾβẹ-] 0502020101/487

OTü. ***teːpret-** "hareket ettirmek" ED 444a → [**dẹɾet-]** "ay." 0203010303/09, *fakat* [deɾβet-] 0103030702/30, [deɾβed-] 0502020101/36

OTü. ***tuprak** "toprak" ED 443a → **[duɾɑːq]** "ay." 0103010501/04, **[duɾɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24, *fakat* [dəɾβɑq] 0103030802/21, 0203010502/08, [duɾβɑG] 0202010901/80, [duβɾɑq] 0202030902/96

***-g- → -Ø-**

Söz içi ve söz sonu, ek veya hece başı, ünlüler arası OTü. ön ve art /*g/ ünsüzlerini saklayan Sarı Uygur Türkçesinde, aşağıdaki sözcükler söz içinde hece başı konumundaki OTü. art ve ön /*g/ ünsüzleri hem Minghua hem de Dahe ağızlarında sıfırlanmış olarak bulunmaktadır:

***-ng- → -nØ-**

OTü. ***ingek** "inek" ED 184a → **[inek]** "ay." 0103040404/14, 0202030104/19, 0202030501/01, [**inẹk]** 0103020302/07, **[iːneːk]** 0102020301/14, **[inẹːk]** 0103020301/07, **[iniːk]** 0102020401/13, **[ĩnẹk]** 202030305/01, **[enẹk]** 0502020101/438, **[eneːk]** 0103020403/07, **[enẹg]** 0502020101/478, **[enẹk̟]** 0502020101/379, [**ẹnẹk]** 0203010301/02, **[ẹnik]** 0202031101/29

***-çg- → - dzę̣Ø-**

OTü. ***saçgak** "saçak" ED 796a***saçgak *saçuk**'a bulaşma ile → [**sɑdzę̣əq]** "püskül" 0103010304/74, 0202010501/07, **[sɑːdzę̣əq]** 0202010501/06

***-lg- → -lØ-**

OTü. ***kulgak** "kulak" ED 621a → **[quɬɑq]** "ay." 0102020303/42, 0103010602/16, 0203030102/18, **[quɬɑːq]** 0202030301/26,

0202030605/155, [**quɬɑːɢ]** 0203030102/17, **[quɬɑɢ]** 0202030301/27

***-rg- → -ɾØ-**

OTü. ***kergek** “gerek” ED 742a → **[gɐ̟ɾig]** “ay.” 0103050305/17, **[kɐrɐk]** 0103040403/38, [**kɐreg]** 0103010601/43, [**kɐrɐ̟k]** 0103050101/39

Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***-agı-** → **ɑː** → **ɑ** gelişmesiyle söz içinde /*g/’nin eriyip kaybolduğu görülür. Böyle sözcüklerde, art ve ön /*g/’lerin önündeki ünlüleri soluklulaştırma etkisine bağlı olarak soluklu ünlünün tam segmentleşmeye uğrayarak söz başına kadar ilerlediği de görülebilir. Hem Minghua hem Dahe ağzında ***-rgVl-** ses grubunun **-lVg- > -lV-** olarak geliştiği bir örneğine rastlanmıştır.

***agıC → aːC ~ ɑʰːC ~ ɑʰC ~ ɑχC ~ ɑːχC, hɑC**

OTü. ***aːgız** “ağız” TT 171, ED 98a → **[ɑːs]** “ağız” 0202030701/09, 0202030701/07, [**ɑʰːs]** 0203030102/05, **[ɑʰs]** 0103010304/74, 0202030402/55, 0502020101/98, [**ɑχs]** 0103030702/27, 0202030402/60, 0202010901/60, [**hɑs]** 0202030402/63, 0202010901/53(2), [**ɑs]** 0103010306/23

OTü. ***agırçuk** “ağırşak” ED 92a ***agırçak** → [**ɑχɾʤiq]** “ağırşak” 0202030902/106, **[ɑːχɾʤiq]** 0202030902/117

***-rg- → -ɾØ-**

OTü. ***kargılaç** “kırlangıç” ED 657a → [**ɢəɾɬɑʂ]** “ay.” 0103010704/06

OTü. ***sögüt** “söğüt” sözcüğü için Minghua ağzında görülen [**soet]** biçimi, yalnızca OTü. ***sap** “sap” (ED 782b) ile birlikte “kuyudan su almak için söğüt dalından yapılmış kovanın sapı” anlamında kullanıldığında görülür. OTü. ***yagmur** “yağmur” sözcüğünde ***-gm-** ünsüz kümesinin, Dahe ağzında -ʁm- olarak korunmuş söyleyişlerine rastlanabilirken, Minghua ağzında sözcük her zaman /*g/’nin eriyip silinmiş biçimi ile söylenmektedir.

-VgV- → -VV-

OTü. ***sögüt** “söğüt” ED 819b → [**soet+sap]** 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48, **[søj]+sap** 0103020403/21, **[søjt]+sap** 0103020302/24, *fakat tek başına* [søɣʉt] 0202010703/08, [søɣət] 0102040302/03, 0202010703/12, 0202030104/09, [sø:ɣət] 0201010101/06, [sʉɣət] 0102040302/07, [sʉɣut] 0102040302/07

***-gm- → -Øm-**

OTü. ***yagmur** “yağmur” ED 903b → **[jɑmər]** “ay.” 0103010701/44, 0103030203/22, 0103040401/30, **[jɑ:mər]** 0103030702/93, *fakat* [jɑʁmər] 0202030802/13

***-k- → Ø**

Söz içinde OTü. ***-ks-** ve ***-kş-** kümelerini barındıran aşağıdaki örneklerde art /*k/ ünsüzü tüm Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında düzenli olarak sıfırlanmış biçimleri ile söylenir.

-ks- → -xs- → -Øs-

OTü. ***aksa-** > ***axsa-** “aksamak, engelli olmak” ED 95b → [**ɑʰsɑ-]** “ay.” 0202020301/09, **[ɑχsɑ-]** 0202020301/10

OTü. ***aksak** > ***axsak** “aksak, engelli” ED 95a → [**ɑsɑq]** “ay.” 0103020303/24, [**ɑχsɑk]** 0202020301/07

-kş- → -xş- → -Øş-

OTü. ***yakşı** VEWT 180b, ***yaxşı** “iyi” ED 908b → **[jɑʰʂ]** “ay.” (Bkz. ɑʂ ~ ɑʰʂ ~ ɑʰdz̩ ~ jɑ:ʂ ~ jɑʂ ~ jɑʰ:ʂə~ jɑʰʂə) *sık.* [**jɑʰ:ʂ]** 0202030902/25, 0202020501/12, 0203010303/04, **[jɑ:χʂ]** 0502020101/136, 0103030802/17, **[jɑχʂ]** 0103010705/17, 0103020302/21, 0203020203/10, 0502020101/416, [**χɑʂ]** 0103010705/30, 0202010901/61, [**hɑʂ]** 0202030802/27, 0103010601/71, 0203020403/20

***-l- → -Ø-**

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında söz içinde ünlüler arası ve bir ünsüzden sonra OTü. /***l**/’nin düştüğü örnekler görülür. Dahe ağızlarında hem korunmuş hem de düşmüş biçimler bir arada bulunurken, Minghua ağızlarında genellikle sıfırlanmış biçimler görülür. Ancak ETü. ***bıldır** “geçen yıl” sözcüğündeki /*l/ ünsüzü tüm Sarı Uygur ağızlarında sıfırlanmıştır.

***-ld- → -Ød-**

OTü. ***biːr yıl turur** > ETü. ***bıldır** “bıldır” ED 334a → [**pədəɾ]** “geçen yıl” 0103010304/41, **[pəʰdəːɾ]** 0103050101/52, **[pədoːɾ]** 0103050101/06, [**puʰdoːɾ**] 0103030802/01, **[pəd̥əɾ]** 0103040301/29, 0203010301/05, [**pəʰdəɾ]** 0103040301/28, 0201010102/05, 0203010702/12, [**pəʰd̥əɾ]** 0103040301/29

***-lk- → -ØG-**

OTü. ***talkan** “kavurulmuş un” ED 496b → **[tɑGɑn]** “ay.” 0103010101/10, [**tɑGɑːn]** 0103010101/15, *fakat* [tɑɬGɑn] 0202020501/78, 0203020202/18, [tɑɬʁɑn] 0203010801/02

(-)VlVk → -Vk

OTü. ***balık** “şehir” ED 335b → [**bɑːq]** “duvar” 0202010901/73, [**bɑq]** 0202010901/73, *fakat* [bɑɬəq] 0202020702/31, 0502020101/230, [bɑɬq] 0203020501/15

***-gl- → -Ø-**

OTü. ***saglık** “sağımlık hayvan” ED 809a → [**sɑːq]** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” 0202030301/31, **[sɑq]** 0202030301/27, *fakat* [sɑʁɬəq] 0202020501/88, [sɑɬəq] 0202030204/08

***VlV → Vː, V**

OTü. ***olur-** “oturmak” ED 150a → **[oɾ-]** “kalmak, bulunmak, yaşamak, oturmak” 0202030402/36, 0203020402/30, 0502020101/393, [**oːɾ-]** 0203020402/14, [**βoɾ-]** 0202030402/73, *fakat* [ołuɾ-] ~ [oːłuɾ-] ~ [oːłəɾ-] ~ [ołəːɾ-] ~ [ołəɾ-] ~ [ołər-] ~ [ołəʰɾ-]

OTü. /*b/ ünsüzünün söz içinde eriyip kaybolması genellikle OTü. ***sub** “su” sözcüğünden türeyen sözcükler üzerinde görülür. Bunun dışında OTü. ***-ebe- → -ewe-** dizisine sahip bir sözcükte /*b/’nin zayıflayarak kaybolduğu görülür.

***-b- → -Ø-**

OTü. ***suːbçı** “sucu” ED 785, TT 180 ***suːb** → [**sutʂi̇]** “sucu” 0202030203/03

OTü. ***suːbgar-*** ED 786b, TT 180 ***suːb* → [suʁɑr-]** “hayvana su vermek” (Bkz. sʊʁɑr~ suːʁɑːr-) 0103050301/02, 0502020101/284

OTü. ***suːbluk*** “yalak” ED 788b, TT 180 ***suːb* → [suɬuq]** “içecek” (Bkz. suɬəq~ suɬuG) 0202030604/27

OTü. ***tebey*** “deve” ED 447b → **[tiːj]** “ay.” 0202030605/16, **[tij]** 0202030605/16, **[tiː]** 0202030105/02, **[ti]** 0102040301/12, 0103010501/02, **[ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, **[ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, 0103010701/56, 0103020304/04, 0103050304/10

Çalışmamızda Dahe ağzında OTü. ***-rg-, *-rl-, *-rçg-*** ünsüz kümelerinde /r/ ünsüzünün düzenli olarak düştüğü örneklere rastlanmıştır. Minghua ağzında da aynı durum görülse de derlediğimiz metinlerde örneği tanıklanmamıştır. OTü. ***sargar-*** “sararmak” sözcüğünün, Minghua ağzında /r/’nin eriyip kaybolduğu **[sɑʁɑɾ-]** biçimine de rastlanmıştır.

***-r- → Ø**

***-rg- → -Øʁ-**

OTü. ***sargar-*** “sararmak” ED 849a → **[sɑʁɑɾ-]** “ay.” 0103010101/20, [sɑɾʁɑɾ-] 0103010701/106

***-rg- → -Øg-**

OTü. ***körgit-*** “göstermek” ED 743b **körgit-** → **[gøʰgut-]** “ay.” 0202030403/10, **[gøʰgʉt-]** 0502020101/276, **[gøʰgud-]** 0202030402/16, **[gøʰg̠ut-]** 0502020101/491, **[gøʰg̠ʉd-]** 0502020101/336, **[gøʰg̠ʉt-]** 0502020101/430, **[gøʰkəd-]** 0203010502/08, **[gøʰk̡ət-]** 0202030605/61, **[gøʰk̡ut-]** 0202030605/64 **[g̠øʰgud-]** 0502020101/438, **[g̠øʰkət-]** 0103010304/47

-*rç- > *-rçg- → -Øʂk̡-~ -Øʂg-

OTü. ***kö:kürçin*** “güvercin” → ETü. Bud. **kögürçgen**, DLT **kögürçgün,** bkz. ED 713b **kögürçgün,** Eren 168a **güvercin → [gʉkuʂk̡ən]** “ay.” 0202030402/43, **[gʉkuʂk̡un]** 0202030402/43, **[gykuʂgən]** 0202030605/156; **[gygəʂgən]~ [gygəʂɣən]~ [kykəʂgən]** (Lei Xuan-chun 1992: 163, 176)

***-rl- → -Øl-**

OTü. ***birle** “birlikte” ED 364b → **[bəle]** “ay.” 0202030103/11, **[bəli]** 0202030403/03, 0202030605/102, 0203010301/46, 0502020101/299

Aşağıdaki ***s-çg** ünsüz dizisine sahip OTü. ***sıçgan** “sıçan” sözcüğünde *sıçgan* > *sışgan* > *şışgan* benzeşmesinden sonra bir silinme gerçekleşmiş olmalıdır.

***-s-çg- → -ʂ-Øʁ-**

OTü. ***sıçgan** “sıçan” ED 796 → [**ʂɨʁɑn]** “ay.” 0202031201/28

Çalışmamızda Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında içte **/y/** ünsüzü çoğu zaman korunurken, **-ayn-** dizisi içinde düşerek indirgendiği bir örneğine rastlanmıştır. Bu durum kaynak kişinin konuşma tarzı, telaffuz gibi özelliklerinden kaynaklanmaktadır, daha çok Minghua ağızlarında görülür.

***-yn- → -Øn-/-Ø-**

OTü. ***kaynat-** “kaynatmak, pişirmek” ED 678b→ **[qɑnɑt-]** “ay.” 0103010705/18, **[qɑːʈ-]** 0103010705/30, *fakat* [qɑjnɑd-] ~ [qɑjnɑt-] ~ [qejnɑd-] ~ [qejnɑ̥d-] ~ [qejnɑt-].

***sVsVş → sØVs**

Aşağıdaki ***sVsVş** yapısındaki sözcükte görülen içte /s/ ünsüzünün yitimi benzer hecelerden birinin yitimi ile ilgili olmalıdır.

OTü. ***süsüş-** “boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” ED 856b → **[sus-]** “ay.” ɢɑɾɑ bəɢɑ keːɾɣẹ **sus**-gi͡βɑɾ͡ʈɑ 0202030902/63, uːʂ tɑʁ bəɾ **sus**-mese 0103040405/10, *fakat* [suzus] 0502020101/92

***-rkl- → -Økl- ~ -Øɾʈ-**

OTü. ***körklüg** “güzel şekilli” ED 743a → [**koɾʈəɣ]** “*koɾ*, geçmişte ipek kumaş üzerinde kâse ağzı büyüklüğündeki desen veya çiçektir, burada desenli veya çiçekli anlamına gelir.” 0202030604/34

***-şgVç → -ØɢVş**

Minghua ağızlarında aşağıdaki sözcükte görülen OTü. ***-şgVç → -ɢVş** gelişmesi belki **s-ş → ş-ş** ses tekrarından kaçınmak için bir basitleştirmeyle ortaya çıkmıştır.

OTü. ***kuşgaːç** "serçe" ED 672a → [**qusɢɑş]** "serçe, kuş çeşit" 0202030402/59, [**qusqɑs]** 0202020501/39, **[quşɢɑş]** 0202030203/01, 0203010701/18, **[quɢɑş]~ [ɢoʰɢɑş]** (Lei Xuan-chun 1992: 198, 216)

***-yk- → -Øk-**

OTü. *yVyC- dizisinde ünsüz önündeki /y/'nin sıfırlandığı örneklerine de rastlanır (OTü. ***yaykal-**, OTü. ***yuyka**). OTü. ***yuyka** "ince" sözcüğünde ***yVyC- > yVwC- > yVC-** olarak gelişme gösteren bir örneğine de rastlanmıştır.

OTü. ***yaykal-** "sallanmak" ED 981b → **[jiːqɑɬ-]** "ay." 0202030402/26

OTü. ***yuyka** > ***yuvkaː** "ince" ED 874a ***yuwka, *yuwga** DLT 819 → [**jyɢɑ]** "ince" (Lei Xuan-chun 1992: 279)

(c) Sonda Ünsüz Düşmesi

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında sonda ünsüz düşmesi durumu genellikle OTü. /*l/ üzerinde görülür, sayılı örnekte OTü. /*n/, /*y/ ünsüzlerinin düşmelerine de rastlanabilir.

***l → Ø**

Söz sonunda tek heceli sözcüklerde OTü. /*l/ ünsüzünün korunmasıyla birlikte bazen eriyip kaybolduğu da olur. Aynı sözcük üzerinde görülen bu durumlar hem Minghua hem Dahe ağızlarında bulunmasına rağmen, Minghua ağzında daha belirgindir. Çalışmamızda OTü. ***al-** "almak" sözcüğünde görülen /*l/'nin sıfırlanması, genellikle **-ıp** geçmiş zaman zarf-fiil eki eklenip bir yardımcı fiil ile birlikte kullanıldığında karşımıza çıkar. Bunun dışında istisna durumlarına da rastlanabilir: kayıtlarımızda şart kipi **-sa** eki ile genişletildiğinde de sıfırlandığı görülmüştür. Sarı Uygur ağızlarında OTü. ***kal-** "kalmak" sözcüğü için kaydedilen

/*l/'nin sıfırlandığı [**qɑ-] ~ [qɑː-]** biçimleri genellikle yardımcı fiil olarak kullanıldığında görülür, ancak **[χɑ-]** biçimi ise bir kaynak kişinin aynı konuşmasında **-ıp** zarf-fiil eki ile genişletildiğinde görülmüştür.

Yukarıda belirtilen durumlar dışında OTü. ***ol** "o", OTü. ***sal-** "harekete geçirmek" ve OTü. ***kel-** "gelmek" sözcüklerinde /l/ ünsüzünün korunmuş biçimleri yanında bir şarta bağlı olmadan eriyip kaybolma eğilimi de belirlenmiştir.

OTü. ***al-** "almak" ED 124b → [**ɑː-]** "almak" **ɑː-p bɑɾ-** 0103010303/23, [**ɑ-] ɑ-sɑ** 0103030203/37, **ɑ-p b͡ɑɾ-** 0203020203/12, **ɑ-p b̥eʰɾ-** 0103010503/10, **ɑ.-k gẹ̈ɬ-** 0202020101/04, [ɑl-] ɑl-eɾʁɑ 0103010701/70, [ɑɬ-]*sık.* [ɑːɬ-] 0103030701/09, 0202030104/13, [ɑʰɬ-]0103010701/78, 0103010304/77, 0103010304/80

OTü. ***kal-** "kalmak" ED 615b → [**qɑ-]** "kalmak, düşmek, duraklamak, dökülmek, inmek, at, araba vs. inmek (Dahe ağzı)" unduq **qɑ-p** dəɾ ͡nɑ 0203020302/04, uzuq **qɑ-p** də 0202030402/37, əɾliq **qɑ-p** d̥ə ͡nɑ 0103030901/15, oɾuq **qɑ-p** d̥ɾo 0203020601/20, unduq ͡ **qɑ-sɑ** 0502020101/222, **[qɑː-]** øɬəq **qɑ-ʁɑ** 0202030301/30, **[χɑ-]**jɑɴqəs ɢəzdɑɾ **χɑ-p** do 0202030901/16, *fakat* [qɑɬ-] *sık.* [qɑːɬ-] 0201010101/02, 0202010502/16, [qɑʰɬ-] 0102020301/63, 0103020301/16, [χɑːɬ-] 0202030901/06, [χɑɬ-] 0202030901/19, [hɑɬ-] 0103040405/27

OTü. ***ol** "o" ED 123a → **[oː]** "ay." (Bkz. βoɬ~ vu) *sık.* **[o]** *sık.* **[ɔ]** 0202020702/32, **[ʊː]** 0202020501/07, **[ʊ]** 0103030802/30, 0202020301/01, 0203030101/01, **[uː]** 0202031202/45, 0203020202/08, **[u]** 0103010305/92, 0202031202/45, 0203020202/09, *fakat* [oɬ] *sık.* [oːɬ] *sık.* [ɔɬ] 0202020501/54, [uːɬ] 0203020402/13, [ʊːɬ] 0202010101/06, 0203010301/11, 0502020101/132, [ʊɬ] 0103010305/94, 0202020301/01, 0203030101/01, [ʉɬ] 0203020601/64

OTü. ***sal-** "harekete geçirmek" ED 824b → **[sɑː-]** "koymak, salmak, sunmak, (tebrik) etmek, yerleştirmek, bırakmak, eklemek, yapmak, yakmak, dokumak, işlemek, bulundurmak" 0103030901/20, 0202020201/04, **[sɑ-]** 0103010304/72, 0203010301/19, 0202030601/53, **[sa-]** 0103010705/24, [**sə-]** 0103010502/12, **[su-]** 0103040302/08, 0202030501/04, **[tsɑ-]** 0202030101/13, *fakat* **[tsɑɬ-]** 0102020303/30, 0202031201/24, 0203020202/09, [sɑɬ-] *sık.* [sɑːɬ-] 0103010101/04, 0202020701/39, 0203010303/03, [sɑʰɬ-] 0103010701/125, 0202030801/02

OTü. ***kel-*** “gelmek” ED 715b → [**geː-]** “ay.” 0202030301/22, [**gẹː-]** 0103030901/51, 0202030302/02, 0502020101/123, [**gi-]** 0102020303/37, 0103040601/24, 0201010101/34, 0202030402/43, 0203010702/55, **[giː-]** 0103010701/26, 0202030801/25, **[ge-]~ [ge^{h}-]** ~ [**gẹ-] ~ [gẹ-]~ [g̨i-]~ [g̨ix-]~ [ki-]~ [k̨ẹ-]~ [ɣe-]~ [ɣẹ-]** *fakat* [gẹːɬ-] 0203020302/10, [gẹɬ-] 0102040301/14, 0103020404/01, 0202030801/07, 0203030102/08, 0502020101/57, [geɬ-] 0103020404/02, 0202020302/05, 0203011002/21, 0502020101/79, [gəɬ-]~ [ge^{h}ɬ-]~ [gẹ^{h}ɬ-]~ [gixɬ-]~ [giɬ-]~ [g̨iɬ-]~ [kiɬ-]~ [ɣeɬ-]~ [ɣẹɬ-]

***-n → -Ø**

OTü. ***karın*** “karın” sözcüğünün T3K İyelik ekli biçimi bütün Sarı Uygur ağızlarında düzenli olarak **qɑɾnə** olarak kullanılırken, Dahe ağzından tek bir kaynak kişide **qɑɾəsə** olarak tespit edilmiştir. Bu belki şöyle bir yol izlemiştir: ***karnısı > *qɑɾə̃sə > qɑɾəsə**.

OTü. ***karın*** “karın” ED 661a → **qɑɾəsə** T3K İYE “karnı” 0202030604/76, **qɑɾəsən** T3K İYE+BELİRTME “karnını” 0202030604/76 *fakat düzenli olarak* sırası ile [qɑɾnə], [qɑɾnən]

***-y → -Ø**

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında birkaç OTü. sözcükte söz sonundaki /y/ ünsüzü kendisinden önceki ünlüler ile kaynaşarak ya uzunluk olarak izini bırakır ya da daha ileri bir aşama olarak kendi varlığını bütünüyle kaybeder.

OTü. ***tagay*** “dayı” ED 474a → [**dɑːɢɑː]** “ay.” 0201010102/08, 0203020202/11, **[dɑʁeː]** 0202010702/03, [**dɑʁe]** 0103010601/48, 0201010102/08, 0202031202/08, [**dɑɢɑ]** 0102020303/40, 0103050201/13, 0201010102/08, 0202031202/05, 0203020501/25, [**dɑɢə]** 0103010503/06, **[dɑːɢɑ]** 0202031202/21, **[dɑg̨ɑ]** 0202031202/56, **[dɑːɢə]** 0103010503/06, **[dɑːʁe]** 0202020501/70, 0203020202/12

OTü. ***küküy*** “teyze” ED 714a → [**guɣe]** “ay.” 0202020501/70, [**guɣi]** 0102020301/22, 0103010302/21, 0103050301/23, 0202020501/24, 0202030901/20, 0202031202/29

OTü. ***tevey*** “deve” ED 447b → [**ti]** “ay.” 0102040301/12, 0103010501/02, [**tiː]** 0202030105/02, [tiːj] 0202030605/16, [**ʧiː]** 0103020401/03, 0103020501/03, [**ʧi]** 0102020303/17, 0102040301/16, 0103010305/54, [tij] 0202030605/16

5.4.3. Ünsüz Tekleşmesi ve Ünsüz İkizleşmesi

(a) Ünsüz Tekleşmesi:

Sözcüklerin iç ses ünsüzlerindeki aslî ikizliğin tekleşme yoluyla kaybolması olayı (Korkmaz 2007: 231) ünsüz tekleşmesi olarak tanımlanmıştır.

Sarı Uygur Türkçesinde bir ünsüz tekleşmesi örneği OTü. ***üç yıl** "üç yıl" sözcük birleşmesinde, konuşmaya dayalı olarak benzeşme aşamasından sonra gerçekleşmiş olduğu anlaşılmaktadır:

OTü. ***üç yıl** "üç yıl" ED 18b **üç** "üç", ED 917a **yıl** "yıl". **üç yıl → üç͡ yıl → *üççıl →** [**hudzu̯ɬ]** "üç yıl" 0202030402/58, **[u^{h}d͡ʒyɬ]** 0502020101/193, [**ɸud͡ʒyɬ]** 0202030605/14

(b) Ünsüz İkizleşmesi:

Ünsüz ikizleşmesi aslında bir ünsüz türemesidir. Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında tespit edilen iki örneği OTü. birincil uzun ünlülerin izi olarak ortaya çıkmıştır. Bkz. **5.4.1.2. Ünsüz Türemeleri.**

OTü. ***a:ta-** "söz vermek, isim ile çağırmak" ED 42a → **[ɑtdɑ-]** "ay." 0202031201/10, **[ɑtd̥ɑ-]** 0202031201/11, [ɑdɑ-] 0203020202/10, [ɑdɑ^{h}-] 0202030802/49, [ɑzɑ-] 0202030802/49

OTü. ***tü:n** "gece" TT 185, ED 433a → [**tunni]** "ay." 0203010301/14, [tun] 0202030103/15, 0502020101/21, [tuni] 0103030201/05, 0202030605/143, [tʉ:ni] 0203010502/05, [tʉni] 0202030801/01

Sarı Uygur ağızlarında ünsüz ikizleşme olayları sözcükler arasında da görülür. Ünsüz ile biten bir sözcük ünlü ile başlayan bir sözcük ile yan yana geldiğinde benzeşme yoluyla önceki ünsüzün etkisiyle söz başında bir ünsüz türemesiyle ortaya çıkar:

***-k͡i → -q͡i- → -q͡qe-**

OTü. ***arslan** "arslan" ED 238a → **[qɑɾsəɬɑn]** "ay." **ɑq ͡qɑɾsəɬɑn** 0202030604/33, **[qɑɾsɬɑn] ɑq͡qɑɾsɬɑn** 0202030604/37, **[hɑɾsəɬɑn]** 0103040401/29, **[ɑɾsɬɑɴ]** 0203010701/17

OTü. ***içegü** "bağırsak, iç organlar" ED 25b → **[qe̯d͡ʒigə]** "bağırsak, iç organlar, karın, göbek" **ɑq͡qe̯d͡ʒigə**0502020101/128

***-k͡a → -q͡a- → -q͡ɢɑ-**

OTü. ***at** “at” ED 33a → **[ɢɑ^{h}t]** “ay.” (Bkz ɑːt ~ ɑ^{h}ːt ~ ɑ^{h}d̆ ɑ^{h}d̥̆ ɑχt̆ ɑ^{h}t̆ χɑt ~ hɑt) ɑ**q͡ɢɑ^{h}t** 0103010305/93, 0202020501/88, ɑ**q͡ɢɑ^{h}t** łɑ 0103010305/95, ɑ**q͡ɢɑ^{h}t**-də 0102020303/31

5.4.4. Yeniden Düzenleme

Söz içindeki komşu veya uzak seslerin yer değiştirmesi veya göçüşmesi olayı ünsüzlerin birbiri ile karşılaşmasından doğan telaffuz zorluklarını giderme amacına dayanmaktadır (Korkmaz 2007: 107). Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında, hem yan yana bulunan sesler arasında hem de uzak sesler arasında göçüşmeye uğramış sözcükler görülebilir. Bu durum daha çok /r/ ve /l/ akıcı ünsüzlerinin bulunduğu sözcüklerde karşımıza çıkar.

Sarı Uygur Türkçesinin ağızlarında genellikle yakın göçüşme olayı tespit edilmiştir:

***-pk- → -kb- ~ -kb̥-**

OTü. ***öpke** “akciğer” ED 9a → **[økbe]** “ay.” 0103030802/06, **[økb̥e]** 0202030401/30, 0502020101/96, **[økb̥e̥]** 0203010801/01, **[yxkb̥e]** 0103040301/12, **[ekbe]** 0103030802/06, **[jøkb̥e̥]** 0502020101/101

***-pr- → -ɾβ-**

OTü. ***-pr- → -ɾβ-** göçüşme olayını gösteren aşağıdaki örneklerin bir kısmında yer değiştirme ardından /**β**/’nin zayıflayıp kaybolduğu biçimler de yan yana kullanılır.

OTü. ***teːpre-** “hareket etmek” ED 444a → **[deɾβe-]** 0103030702/31, 0202030402/20, 0502020101/437, **[diri-]** 0202010901/58**, [deɾe̥-]** 0502020101/414, [**deɾβe̥-]** 0502020101/487

OTü. ***teːpret-** “hareket ettirmek” ED 444a → **[deɾβet-]** “ay.” 0103030702/30, [**de̥ɾet-]** 0203010303/09, [**deɾβed-]** 0502020101/36

OTü. **opra-** “yıpramak” ED 13b, DLT 440 → [**hɑrvɑ-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***oprat-*** “yıpratmak” ED 13b **opraː-**, DLT 440 → [**harvat-]** “ay.” (Lei Xuan-chun 1992: 220)

OTü. ***tuprak*** “toprak” ED 443a → **[dərβaq]** 0103030802/21, 0203010502/08, **[durβaɢ]** 0202010901/80, **[durɑːq]** 0103010501/04, **[durɑq]** 0103010701/125, 0202030601/24, fakat [**duβrɑq]** “ay.” 0202030902/96 da

***-gl- → -ɬʁ-**

OTü. ***-gl-*** → **-ɬʁ-** göçüşme olayına uğramış OTü. sözcükler vardır. Bazı OTü. sözcüklerde ise göçüşme olayına uğramış sözcüklerle asıl biçimler yan yana söylenebilir.

OTü. ***oglak** “oğlak” ED 84a → **[oɬʁɑq]** “ay.” 0103020402/10, **[uɬʁɑq]** 0202030404/11

OTü. ***oglan** DLT 423 → **[oɬʁɑn]** “oğlan, erkek çocuk” 0103010601/48, 0202031202/08, 0203020203/10, **[ʊɬʁɑn]** 0202030601/74, **[uɬʁɑn]** 0202010702/01, 0202030604/06, 0203010301/09, **[uɬʁɑːn]** 0202030604/03, [oʁuɬɑn] 0203020203/10, [oɬɑn] 0203020203/10

OTü. ***ıgla-** “ağlamak” ED 85b → **[jiɬʁɑ-]** “ay.” 0202030605/128, **[jiɬʁ-]** 0103010503/04, *fakat* **[**jiʁɬɑ-] 0202010502/05, 0202030301/31, **[**jəʁɬɑ-] 0202030301/02, [ʒiʁɬɑ-] 0202030902/67, [jiʁɬ-] 0202030301/04, [ʒiʁɬ-] 0202030902/43

OTü. ***baːgla-** “bağlamak” ED 314b → **[pɑɬʁɑː-]** “ay.” 0203011002/17, **[pɑɬʁɑ-]** 0103030901/71, 0203011002/17, *fakat* [bɑʁdɑ-] 0103010305/85, [bɑʁd-] 0103010302/08, [pɑʁɬɑ-] 0202020501/23, [bɑʁd-] 0103010302/08, [pɑ^{h}qdɑ-] 0103010305/46, 0502020101/156, [pɑχqdɑ-] 0502020101/331, [bɑχqdə-] 0103010305/62

***-gr- → -ɾʁ-**

OTü. ***togra-** “doğramak” ED 472b → [**doɾʁ-] < doɾʁɑ-** “doğramak” 0103030802/25

OTü. ***bugra** “erkek deve” ED 317b → [**burʁɑ]** (Lei Xuan-chun 1992: 67)

Bir ünsüzle bir ünlü arasında görülen yer değiştirme, göçüşme olaylarına Sarı Uygur Türkçesinde yaygın olarak rastlanır:

***-dVl → -*zlV → -zdV**

OTü. ***yadıl-** “yayılmak, serilmek” ED 890a → [**jɑzdə-]** 0103010301/02

***-çVl → -*çlV → -ʂdV**

OTü. ***açıl-** “açılmak” ED 26b → [**ɑːʂdə-]** “ay.” (Bkz. qɑʂdə-) 0202030701/10, [**ɑʰʂd̥ə-]** 0103040302/10

-nVt → -ntV → -ndV

OTü. ***unıt-** “unutmak” ED 179b → [**undu-]** “ay.” 0103050101/05, 0203010301/40, [**uːnd̥u-]** 0201010101/02, **[ʊndu**-] 0103010704/14, **[und̥u-]** 0201010101/02

-rVl- → -ɾɬV-

OTü. ***tiːril-** “dirilmek” ED 547b (***tiːr-** “yaşamak” fiilinden TT 183) → **[dəɾɬə-]** “ay.” 0502020101/253, [dəɾɬ-] 0502020101/252

-drVl- → -zəɾɬV-

OTü. ***adrıl-** “ayrılmak” ED 68b → [**ɑzəɾɬə-]** “ay.” 0202030604/69, [**ɑːzəɾɬ-]** 0103010602/05, **[ɑzəɾɬəʰ-]** 0103010602/09

***-mVç → -mçV**

OTü. ***kömeç** “külde pişirilen çörek” ED 722a → **[keːmʤɯ]** “çörek” 0202020501/29, **[kemtsə]** 0202020701/28, **[kemzɯ]** 0103040403/25, **[kemʤɯ]** 0203020201/07, **[kimʤɯ]** 0202031202/26, [kymzɯ] 0203010801/08, [kømʤɯ] 0103050101/39, 0202020701/28, 0202031202/26, [køːmʤɯ] 0203020301/06, [køːmtsɯː] 0203010801/07, [kømtsɯ] 0203020201/08, [kømzɯ] 0202030202/01

Aşağıdaki örnekte ise ünsüzler arasında uzak göçüşme olayı gerçekleşmiştir:

***-gVl- → -lVg- → -lV-**

OTü. ***kargılaç** “kırlangıç” ED 657a → ***karlıgaç** → [ɢəɾɬɑʂ] “ay.” 0103010704/06

6. Bölüm Metinler

6.1. Minghua Nahiyesi

6.1.1. Lianhua kesimi

Kaynak kişi №: 01020203
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi, Minghai kesimi
Kayıt tarihi: 04. 06. 2013, 05. 06. 2013.
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: HE Jun-shan
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Hejiadun köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Hejiadun köyü
Doğum tarihi: 1940
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hâli: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: İşçi / Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır. Çalışma vd. sebeplerden dolayı Minghai kesiminde yaşamaktadır.
Boyu: HoraNGat
Soyu: HoraNGat
Konu: 1. Huangdeçın şarkısı, gelin şarkısı I, gelin şarkısı II, Sarı Uygurlarda düğün inceleme sözleri, düğünde teşekkür etme sözleri hakkında, düğünde söylenen sözler hakkında.

0102020301 Huangdeçın şarkısı

(1) χuaNdẹːtʂəːn, χuaNdẹːtʂəːn ɬaːɬaj!

(2) ɬaːɬaj, atdəʁ e͡reː, ɬaːɬaj!

(3) uzaqGaː dzo͡rin dio ɬaːɬaj!

(4) ɬaːɬaj, aβam ʝiḍeː ɬaːɬaj!

(5) ja^{h}GəNGaː be͡rin dio, ɬaːɬaj!

(6) ɬaːɬaj, anam ʝiḍeː ɬaːɬaj!

(7) ɑk gumə:s jimseɾʁɑ:, ła:łaj!

(8) ła:łaj, ɑβɑm bo^{h}ɬ̪de, ła:łaj

(9) bołəʁ tʂɑ: ixʃ̺ɐɾɣe:, ła:łaj!

(10) ła:łaj, ɑnɑm bo^{h}ɬ̪de: ła:łaj!

(11) ɢuła de:j məniɾɣe:, ła:łaj!

(12) ła:łoj, ɑɢɑm bo^{h}ɬ̪de, ła:łaj!

(13) ła:łoj, ɑɢɑm bo^{h}ɬ̪de, ła:łaj!

(14) ɑł i͡:ne:k sɑʁɑɾʁɑ:, ła:łaj!

(15) ła:łoj, iŋgim bo^{h}ɬ̪de:, ła:łaj!

(16) ɻ̊is mɑɾʤe:n mɑnɑɾʁɑ:, ła:łaj!

(17) ła:łaj, səŋnə: bo^{h}ɬ̪de, ła:łaj!

(18) ła:łaj, səŋnə bo^{h}ɬ̪de, ła:łaj!

(19) ɑβɑm sɑ:j ɑjtso:, ła:łaj!

(20) ła:łaj, ɑs edi͡n so:ɾ, ła:łaj!

(21) ła:łaj, ɑs edi͡n so:ɾ, ła:łaj!

(22) guɣim sɑ:j ɑjtso:, ła:łoj!

(23) ła:łoj, dundə: gɐ̪nso:ɾ, ła:łoj!

(24) ła:łoj, dundə: gɐ̪nso:ɾ, ła:łoj!

(25) gunɑm sɑ: ɑjtso:, ła:łaj!

(26) ła:łaj, mɑnən qɑno:, ła:łaj!

(27) ła:łaj, mɑnən qɑno:, ła:łaj!

(28) ɑd͡ungɐ̪:n χuɑɴdɐ̪:tʂə:n, ła:łaj!

(29) ła:łaj, ɑtdəʁ͡ eɾe:, ła:łoj!

(30) ła:łaj ɑtdəʁ͡ eɾe:, ła:łoj!

(31) ɑɴət ɢu:s seɴ ɢeɾɑɢo: ła:łoj!

(32) ła:łoj, seɴ ɢɑʁɑ mɑɴɢ͡ eɾ, ła:łaj!

(33) ła:łoj, (sen) ɢɑʁɑ mɑɴɢ͡ eɾ, ła:łaj!

(34) ʊː min͡ɬa seŋ adʐaɴ anaɴnəŋ͡ ojʁa maɴqəʂ͡ eː!

(35) aɴət ɢʊːs sen uŋgulioː, ɬaːɬaj!

(36) ɬaːɬaj, midʒaɾ oɬəːɾ, ɬaːɬaj!

(37) ɬaːɬaj, mẹɴ qaɾo deɬen ɬaːɬaj!

(38) aβam saːj ajdittsoː ɬaːɬoj!

(39) ɬaːɬoj, kun joːq dəɾ di!

(40) ɬaːɬaj, kun joq dəɾ di!

(41) anam saːj ajdittsoː, ɬaːɬaj!

(42) ɬaːɬaj, kunnəʁ dəɾ diː ɬaːɬaj!

(43) ɬaɬaj, kunnəʁ dəɾ diː ɬaːɬaj!

(44) gyg͡ uʂdəːŋ oɾənəː, ɬaːɬaj!

(45) ɬaːɬaj, ɣysę̣k dəɾ diː, ɬaːɬaj!

(46) ɬaːɬaj tysę̣k dəɾ diː , ɬaːɬaj!

(47) gyg͡ uʂdəːŋ jaɬəːʁə, ɬaːɬaj!

(48) ɬaːɬaj, asdəʁ dəɾ diː, ɬaːɬaj!

(49) ɬaːɬaj, asdəʁ dəɾ diː, ɬaːɬaj!

(50) jiŋəɾɢəː gyk tiozɯ, ɬaːɬaj!

(51) ɬaɬaj, ʂaɴnəʁ dəɾ diː, ɬaːɬaj!

(52) ɬaːɬaj dujɬəʁ dəɾ diː, ɬaːɬaj!

(53) daɴGaɾɢəː gyk dʐaɬəʁ, ɬaːɬaj!

(54) ɬaːɬaj, ʂaɴnəʁ dəɾ diː ɬaːɬaj!

(55) ɬaːɬaj, ʂaɴnəʁ dəɾ diː ɬaːɬaj!

(56) ɓa^{h}dʐəɴGaː manɢan moː, ɬaɬaj!

(57) ɬaːɬaj, tułgə samdəq, ɬaːɬaj!

(58) ɬaːɬaj, tułgə samdəq, ɬaːɬaj!

(59) ɬaːɬaj, bozəɴGaː manɢan moː, ɬaːɬaj!

(60) ɬaːɬaj, ʃʃyxgəɾ dʒa^{h}ɢəɾ, ɬaːɬaj!

(61) ɬaːɬoj, ʧʃyxgəɾ ʤaʰɢəɾ, ɬaːɬaj!

(62) ɑzɑqɢɑː gizgin moː ɬaːɬaj!

(63) ɬaːɬaj, qesɑ͡q qɑʰɬd̥eː ɬaːɬaj!

(64) ɬaːɬaj, qesɑ͡q qɑʰɬd̥eː ɬaːɬaj!

(65) ɑɢəɴɢɑː jyz ɢuɬaʂ ɬaːɬaj!

(66) ɬaːɬaj, soet sap deɬa diː ɬaːɬaj!

(67) ɬaːɬoj, soet sap deɬa diː ɬaːɬaj!

(68) ɑd͡u ːngɐ̣ːn χuɑɴdɐ̣ːtʂəːn, ɬaːɬaj!

(69) ɬaːɬaj, ɑtdəʁ͡eɾeː, ɬaːɬaj!

(70) ɬaːɬaj, ɑtdəʁ͡eɾeː, ɬaːɬaj!

(71) səŋnəʁɑː mɐ̣n jyz sɑɢəːs, ɬaːɬaj

(72) ɬaːɬoj, χuɑː deɬen, ɬaːɬaj!

(73) ɬaːɬoj, χuɑː deɬen, ɬaːɬaj!

0102020302 Gelin şarkısı (1)

(1) jiːnoːj ɑj soːʁeɾɐ̣ː ŋɑːj

(2) ɬɑdzɟəːq soː ej

(3) jiːnoː sən ɢəβɑː əɾdzɟɑmo ŋɑːj

(4) sen tembaʰːd̥e sen nɑʁoː mɑɴɢ͡eːɾ oː ŋɑj

(5) jiːnoːj sɐ̣n ɑβɑmnəŋ moː ɑːj

(6) ɑq joʰɾtdɑː sen ʃuʰʧɑːɾ kuːn nɑj

(7) jiːnoːj soɬ͡j oɾɬo moː ŋɑj

(8) ɑβɑmnəɴ ɢoʰɬd̥əqdəː nɑʁɔː mɑɴɢ͡eːɾ oː

(9) jiːnoːj oŋ͡j oɾɬo moː ŋɑj

(10) ɑnɑmnəŋ ʒiməɣdin nɑʁɔː ɬɑzɢeɾ ɑːj

0102020303 Gelin şarkısı (2)

(1) ɑːłoː, ɑːłoːj ɑːłoː daβar sadzɻən ɑːłoːj

(2) ɑːłoː ɑːłoj ɑːłoj daNGarGə daŋ kẹmbiş ɑːłoːj

(3) ɑːłoːj jiŋərGə jiŋ tşołβan ɑːłoːj

(4) ɑːloː ɑːłoj ɑːłoː jidə jørmẹ ɑːłoj

(5) ɑːloj uş ma joʰrd̥͡na ɑːłoːj

(6) ɑːłoː ɑːłoj daβar sadzɻən ɑːłoːj

(7) ɑːłoː izəŋgə daNGərdəq ɑːłoːj

(8) ɑːłoː maNar şəşənl͡eʰd̥͡də na ɑːłoːj

(9) ɑːłoː ɑːłoːj daβar sadzɻən ɑːłoːj

(10) ɑːłoːj sen ɑβaNnən Gəłd̥əqdan ɑːłoːj

(11) ɑːłoːj naʁo maNG͡er ɑːłoːj

(12) ɑːłoːj anaNnəŋ ʒiməɣdin ɑːłoːj

(13) ɑːłoːj naʁo łazG͡er ɑːłoːj

(14) andaGanda͡ła mənə jẹrłotGandə͡ła kẹmbẹşdə ma mandərəβałoḍə sa (15) joʁərnəŋ go tuŋdisək, sərGa jiʧi dʒiu deşaNlie ma (16) andaGanda dʒiuşi deşaNlie am͡ła͡sa dojdzɻ (17) ẹzəŋgə daNGərdəq diuma am͡sa dzɻəŋ dzɻəŋ χat mənmilər χatdə ezerɣe ezeŋgələr daNGərasGa ʧi mənmi ʧi….(18) am͡ła maNqəş d̥ə dʊj ʊno diaɻGəła maNqəş d̥ə͡sa (19) andaʁandə͡ła bu͡ła aβa adzɻasə anasə ….dzɻigə dʒiu am tygẹp do dʒiusɯ (20) am͡ła͡sa ẹni diado bu Gazənnəŋ səkgi ixtgindi͡ła am sa ẹːni ji tor şoʃy d̥ə͡sa (21) aʁa ẹʰtgindi sin goː ʒy mẹŋ ʒy mənda osa go ʒynəŋ goːrada bər ʧi͡ʒy təgəβado də (22) ʧi͡jynə sẹŋ gøroʁan təgən məzdəŋ aq ʒy ʧi͡jy təkgiş͡ła aşdi͡ła go ʃien d̥aχGa doła:N Garodo kəsler bandʒizaː ẹʰtgindi doła:N Garo d̥ə (23) doʁła:N Garo də dimi sa baːrʁaş͡ła naG̥ə aχtd̥ə məngẹş tadzɻaNfaN dimi χatdə məngiş am ła go iʃindigi kəser dʒindzɻa͡ła məndaʁo sodzɻido də sodzɻitbasa ɟaʰGə ʒynə diɣotqəş d̥ə (24) andaGanda͡ła dʒindzɻia͡ła ʃidʒindi şigə kəs ͡ła dzɻəŋ sodzɻido də (25) bərmi hatdar ʧiler toşam b̥əsa bəgan ʧia andaʁ͡or

łotʂəŋɾaq łoʂi hatdaɾnə bəχepa, duaʂi joɾłəɣe (26) ajt seŋ buʁa ndiɣẹg̑ e̯…..datdo də (27) andaʁa ɢaɾo͡ ʊngiʂ ła e̯ʰdəp baɾsa e̯ʰdəp baʁa ʃien ɢəzdə ʃien o ɸi͡ jɣʂgi tʂoɢedəβado də (28) ɟaʰɢ̥ə ʒyʂgi baɾʁəməs də, doʁəɾ kəsleɾ͡ ła doʁəɾ keɸinleɾ͡ ła jiɸi ʂigẹseɾ χołap baɾʂ də. (29) bə ɢəzdə͡ ła ɸi͡ jyʂdi ɟaʰɢ̥ə bə gunasə: ɢəzaɢasə: bəɾ qaʂ kəsɯ pəjłaʁa bə ɸi͡ jyʂdi tʂoɢedəβado d̥ə (30) tʂoɢəʁanda doʁəɾ kəsɯ͡ ła bə ʤiɾɣiʂgi xitgẹ bəɾ dun tʂanə xiʤiu͡ ungi andaɢaʂ͡ ła am ɢəz ʤiołaʁandə͡ ła aːm bəː ɢəzdə dyŋgiɣi bə͡ ła ʂig͡ jaqda…. o dygədi se baɴʤiɾ jyenzɯ gemәŋ, go gemәŋ ɟəsɢaːda ʂig͡ jaqɢa ʂigə ot tsałʁa andaʁa poɾnəɴɢa͡ ła ɟaʰɢə͡ βəɾ aq ͡ɢaʰtdə ʒit… (31) bər aq͡ ɢaʰt də aq̑͡ ɢaʰtɢa bəɾ χuŋ guałaʁa mu͡ ja poɾnəndа bəɾ kəsɯ dio də (32) aɾdəndа aq̑͡ ɢaʰtdə ʒitgiʂ͡ ła məndaʁo də. (33) oː bəɣən ma mu͡ ła aq̑͡ ɢaʰtdə ʒido, aq bilikdə ɟuḍo (34) am͡ ła ɢazənnəŋ səkgi ma e̯ʰtdə͡ na (35) andaɢa͡ ła aq̑͡ ɢaʰtdə ʒitgi…bə ɢəzdə ma dyŋgiɣi giło də (36) ɟaʰɢə məndaʁ…. gøz məndaː qałaʁaʂ d̥ə andaː bə guziːsə͡ ła ɟaʰɢ̥ə saŋ gə ʤiẹn də, saŋ gə ʤiẹnnə ʂiłio də (37) ʂiłiotɢanda͡ ła jozək͡ giʂ də, ʤiẹnnə ẹni səʁa otəʂg̑ẹ tanḍəɾoʰdo d̥ə (38) andaɢaʂ͡ ła aːm jonʤəʂg̑ẹ ʐaɴnap baɾʂ d̥ə sa (39) jonʤəʂg̑ẹ ʐaɴnap baʁandə ɢazənasə….am sa dełə ɢəz ʤiołaʂ d̥ə kəsleɾ (40) am͡ ła bu ɢazən go bu aβa duqɢan jaqdəŋ bə kəsleɾ͡ ła am adʐasə aʁa͡ ła daɢasə gunasə mi guɣisə bəɾ… (41) am͡ła͡ sa ʃien buː ʃien͡ ła bəː niɣənəŋ bu ɢəzdəŋ əː bu ɢazən jaqdəŋ ʊł ….(42) am͡ ła mẹɴ ɢəz ʤiołap beːj am͡ sa mẹɴ ɢəz ma kemaːn am sa bə diuma diːmi jisɯ ʤiusɯ meɴ ɢəz ma ni ma jadaʁaq seɾ͡ ła am sa kioʰk kioʰgən ʤozqułaq (< gøz kułaq) boːł andaɢa (43) sẹn ɟaʰɢə haʂo meɴ ɢəzdaɾnə haʂo zẹːɾt (44) andaʁanda ͡ła am inẹ ɢaznasəɴɢa ma andaɢa diʂ də͡ sa (45) am sa seɴ ɢaznasə do am meɴ ɢəzdə saʁa ʤiołap bẹɾẹn sẹn mẹɴ ɢəzdəŋ bəłmisən sen jørɣẹt, sen jaːʰʂo zẹːɾt andaɢo (46) andan am͡ ła aʰłdəɾəndaɢ̥ə ẹŋgisə χɔsəɴɢa ʂigə aɾaʰk̑ə ɸi͡ li͡ ɸilij͡ ła andaʁo ja ʤiołosḍərsa͡ ła vanlio ma ʤioło ʰḍəḍḍə͡ sa. am͡ ła dʐiŋʂi bizu ʂuo mien χəʤanəŋ kəsɯ saː ʁandʒaʁa ʤiołap b̥ẹʰrḍə, am dʐiŋʂi tʂiŋlio ʁandʒa ʐəŋlio. ʒisɯ ʤiusɯ mẹɴ ɢəzdə…. (47) andaʁanda͡ ła aːm dʐuała hałdaɢə o bəɾ toɾ

guziːɣə joda ɻʃygə o bəɾ toɾnə͡ɬa jonzəʂḍi əɾlesgiʂ͡ ɬa..... (48) oː bəɾ toɾnə jozɢandə͡ ɬa am ẹni duŋʤanə ałda diuma jesɯ tuŋjaɴ a am͡ ɬa keɣʃinneɾnə əʂgẹɾ….. ʤiɾɣiɣi tʂoɢet dio ḍə am duŋʤałaɾ͡ ɬa keɣʃin aβagałaɾ ʂigẹːɾ ʂigẹːɾ andaʁ͡ ɬa tʂoɢəq͡ qaʁa ͡ɬa ɟaʰɢə tsɯʃy χansɯ jijaɴ.

0102020304 Yoda Sunma

(1) oː kunnə suɾu kunnəŋ jaʰʂə

(2) oː ejnə suɾu ejnəŋ toɬə

(3) oː bəɣən ma pəʰɾɑannəŋ geɾeɬ tamɢan kun͡ ẹɾ

(4) oː bə ma mu͡ ɬa ʂigə͡ jaq uɾəʁnəŋ bilik pəʰdət də͡ na

(5) oː bu guziɣəɣi naːdi peɾk mandəɾt də tiseˌ

(6) oː bu ma dẹŋəɾɣe bəɾ tẹmdẹk saɬʁannəŋ bəɾ͡ eni

(7) oː guziɣəɣi naːdi don guazɯ kəsəɾt ḍə (<geʰdəɾt ḍə) tise

(8) oː bu mu ła gyk dẹŋəɾɣe βəɾ bələt tusginnəŋ bəɾ͡ e na

(9) oː naːdi bəʁa quɾ qusanḍəɾt ḍə tise

(10) oː mu ła dẹŋəɾɣe bəɾ suɬaɴɢə ḍaʰɾḍəɬʂ dəɾ͡ na

(11) oː bu jodanəŋ naːdi joʁon baʰdzẓəɴɢa jyŋ hɔɾap ḍə tiseˌ

(12) oː bu ma ʂigə jaq uɾuʁ bəɾeɣi aɾɢasanəŋ bẹlek dəɾ͡ na

(13) naːdi guziɣənəŋ baʰdzẓəɴɢa jaʁ suɾdət də tise

(14) bu ma mu͡ ɬa liaŋkuzɯ jaʁ jaɾasɢannəŋ bilẹk də

Kaynak kişi №: 01020204
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Minghai kesimi
Kayıt tarihi: 16. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: HE Chun-hua

İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Hejiadun köyü
Doğum tarihi: 1966
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hâli: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, 6 yıldır Minghai kesiminde yaşamaktadır.
Boyu: HoraNGat
Soyu: HoraNGat
Konu: Xuɑŋdeçın şarkısı, Şaramak şarkısı.

0102020401 Xuɑŋdeçın Şarkısı

(1) ẹj χuɑNdẹːtʂəːn, χuɑNdẹːtʂəːn ŋɑːjej!

(2) naːjaj, ɑtdəʁ eɾeː, ŋɑːjej!

(3) ẹj uzɑqGɑː dʐoɾin dioː ŋɑːjej!

(4) laːjaj, ɑdʐɑN diḍɑː ŋɑːjej!

(5) eːj jɑ^{h}GƏNGɑː dʐoɾin dioː ŋɑːjej!

(6) laːjaj, ɑnɑN diḍɑː laːjej!

(7) ẹːj ɑq miniːg jin͡tsɛrʁɑː, ŋɑːjej!

(8) laːjaj, ɑdʐɑN bo^{h}ɬḍə, ŋɑːjej

(9) ẹj bołəʁ tʂɑː iːdʒiɾɣiː, ŋɑːjej

(10) laːjaj, ɑnɑN bo^{h}ɬḍəː ŋɑːjɑj!

(11) ẹj Guɬɑ deːj məniɾɣẹː ŋɑːjej!

(12) laːjaj, ɑGɑN bo^{h}ɬḍɑː ŋɑːjɑj!

(13) ẹj ɑɬ͡i niːk sɑʁɛrʁɑː, ŋɑːjej!

(14) laːjaj, iŋgiŋ bo^{h}ɬḍɑː, ŋɑːjej!

(15) ẹj dʒis mɑɾdʒẹːn mɑnẹɾɣeː, ŋɑːjej!

(16) lajaj, səŋnəː bo^{h}ɬḍɑ, ŋɑːjej!

(17) ẹj ɑd͡un ungen χuɑNdẹːtʂəːn, ŋɑːjej!

(18) laːjaj mẹn ɑtdəʁ eɾeː ŋɑːjɑj

(19) ej ɑNət GUːs ɑNət GUːs ŋɑːjej

(20) laːjaj seN Gɑʁɑ mɑNG e͡ːɾ, nɑːjej

(21) ej ɑd͡unngeːn χuɑNdẹːtʂəːn ŋɑːjej

(22) laːjaj mẹn ojʁɑ mɑNG e͡ːɾ ŋɑːjej

(23) ẹj ɑNət GUːs ɑNət GUːs ŋɑːjej

(24) laːjaj sen mindʑaɾ sɑGə ŋɑːjej

(25) laːjaj meN qɑɾoː delen ŋɑːjɑj

(26) ẹj ɑdʐɑNGɑː ɑjdittsɑː ŋɑːjej!

(27) laːjej, kun joːq də diː ŋɑːjej

(28) ẹj ɑnɑNGɑː ɑjdittsɑː, ŋɑːjej

(29) laːjaj, kunnəʁ də diː ŋɑːjej!

(30) ẹj dɑNGɑɾGəː gyk dʐɑłəː ŋɑːjej

(31) laːjaj qɑnnəː də diː ŋɑːjej

(32) ẹj jiŋəɾGəː gyk tiodʑə ŋɑːjej

(33) laːjaj dujłəʁ də di ŋɑːjej

(34) ẹj gyk əʂdəːŋ gyk jyŋəː ŋɑːjej!

(35) laːjaj miŋ donnəːʁ də diː ŋɑːjej

(36) ẹj gyk͡əʂdəːŋ gyk jɑłəʁ ŋɑːjej

(37) laːjaj miŋ ɑsdəʁ də diː ŋɑːjeː

(38) ẹj gyk əʂdəːŋ oɾənəː ŋɑːjej

(39) laːjaj meŋ duseẹk də diː ŋɑːjej!

(40) ẹj ɑd͡ungiːn χuɑNdẹːtʂəːn ŋɑːjej

(41) laːjaj mẹn ɑtdəʁ də diː ŋɑːjej

(42) ẹj ɑʁəł χoː ɑjdittsɑː, ŋɑːjej

(43) laːjaj mẹn ɑtdəʁ də diː ŋɑːjej

(44) ɑnɑNGɑ mẹn ʒibəj ɑʰsəʁ qɑɾonə qɑɾo dəzGɑ mẹn ɑdʐɑNGɑ deleẹn

(45) ɑGɑNGɑ mẹn ʒibəj ɑʰsəʁ nəɣə delẹn pədəɣ dəzGɑ mẹn pədəɣ delẹn

(46) ɑnɑNGɑ mẹN qəβɑ delẹn, qəβɑ dimi͡la bəɾ dzu̟ŋ …ɑnəŋ bəzək͡ɬɑ jχɑs ɑχGət də…..

(47) iŋgiŋgi mẹn mɑɾʤen delẹn jeşɨ jenɬuj ɑ ʤiuşɨ jχɑs də

(48) ɑGɑNGɑː jyz sɑGəːs soet sap diat dẹː ŋɑːjej

(49) bu ɑNət kəsə͡ɬɑ bɑɾʁɑ qɑɾosən dio ɑndɑːdɑ͡ɬɑ ɑGɑsə ẹni giɬəβ səŋnəsən Gɑɾɑʁəɬɑʁɑndɑ səŋnəsə je bə ʤe lio…..

0102020402 Şaramak Şarkısı

(1) şɑːɾɑmɑq şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(2) ɑːd͡ungen şɑɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(3) oːɾɬɑNGɑn Gɑɾɑ peɣ sen oɾɬɑnmɑ βɑɾ ŋɑːjeː

(4) Gɑːɾ ʒitdəŋ ʤiːɣigən sen miʤɑɾ bosɑt ɑːjeː

(5) şɑːɾɑmɑq şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(6) ɑːd͡ungen şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(7) Guːɾɑnnəŋ ɑːq͡Goj mɑɬ uːziɾoː Guːɾɑn toɬʁej ŋɑːjeː

(8) ɑːt uɣəɾ uːziɾoː tɑɬɑ toɬʁej ŋɑːjeː

(9) uːɣus mɑ uːziɾo ɑʁəɬ toɬʁej ŋɑːjeː

(10) ɑjʁɑnnəN Gəz oʁəɬ Gɑdəmboɬʁej ŋɑːjeː

(11) şɑːɾɑmɑq şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(12) ɑːd͡ungin şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(13) oːɾɬɑNGɑn Gɑɾɑpeɣ sen oɾɬɑn͡oɾɬɑn ŋɑːjeː

(14) Gɑːɾʒitdəŋ ʤiːɣigən seN GɑtGət GɑtGət nɑːje

(15) seN Gəz oʁəɬ tieɬp bɑɾʁej

(16) seN Guɾɑnnəŋmɑɬleɾ mɑʒiʧ̂ øɬq͡qɑʁej, jiʁəɬp bɑɾʁej

(17) ɑːd͡ungen şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(18) şɑːɾɑmɑq şɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eː ni ŋɑːjeː

(19) bɑːdʐ̬ənəN Gɑɾɑşɑzʐ̬ʤyŋkin boɬʁej ŋɑːjeː

(20) oj uːsdəŋ haːɾɢən maɬ kemərəp bɑrʁej ŋɑːjeː

(20) ɑːɬənnəŋ gioz ɢɑɾɑq mɑɾmi pʊʰtgij ŋɑːjeː

(22) oj uːsdəŋ gəːsəleɾ tɑndəɾp bɑrʁej ŋɑːjeː

(23) bɑːɾ bozdəɴ ɢoɴəɾ qɑn dɑlẹː pʊtgij ŋɑːjeː

(24) o͡j uːsdəŋ haːɾɢən maɬ soɾəp bɑrʁej ŋɑːjeː

(25) bɑɾ bozdəŋ ɑq səmək uːli pʊtgij ŋɑːjeː

(26) oj uːsdəŋ kəsɯleɾ teːɣəp bɑrʁej ŋɑːjeː

(27) uːʐ̩ tɑʁnəŋ bɑːdʐ̩ə̧ndɑ men ojnoɾ (ojnə +βəɾ)qɑjɢȩ̣n ŋɑːjeː

(28) biːs tɑʁnəŋ bɑːdʐ̩ə̧ndɑ bozən ʂɑʐ̩dəŋ ŋɑːjeː

Kaynak kişi №: 01020403
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi, Minghai kesimi
Kayıt tarihi: 06. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Irıŋçircin (ZHONG Yu-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Huangtupo köyü
Doğum tarihi: 1921
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hâli: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma-yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, 50 yıldır Minghai kesiminde yaşamaktadır.
Boyu: HoraNGat (Evlilik yoluyla Yağlakır boyuna gelmiştir.)
Soyu: Cuŋul
Konu: Şaman v.s. inançları hakkında, Selüçə.

0102040301 Şaman v.b. İnançları Hakkında

(1) jixɬdʐɨ go jəɬsẹn jɑ qəχɢəri do ʂuʂu tejɬap beː dio məndɑ məndɑʁ bər dəp soɢɑnə ɢɑzək giɣi ərɬiːɣ soɢɑnə ɢɑzək giɣiʂ bə zoχuaʂdi͡ɬɑ məndɑː godʒioʁɑ məʁɑ bər ʂəŋ dɑrəʁ sɑɬəu ḍə (2) dɑrəʁnə͡jɑ niː χuɑɬɑʁɑɢ͡e, gəɑgəɑ ʤɯ gəzɑgəɑ ʤɯ χuɑɬɑsdərʁɑ ɑʁɑ ẹni midʒɑ məndɑʁ niɣə ḍiɣẹ jiʁɑʂ pərɑʂ ḍə, bɑʁɑdʐɑ ḍə ɑnə͡ŋ ixdʒiŋgi͡jɑ midʒɑ sʉtdin midʒɑ ʁuzʁɑ sudɑn mdʒɑ ʁuzʁɑ ɑndɑʁɑ kəsə mdʒɑ jiʁɑʂ səβɑːqḍə tʂotdiː tʂotdiː oŋʂəj oŋʂəj jixɬdʐɨ sɑ tʂotdiː də ɑndɑqəsɑ͡jɑ kəsə go dɑrəʁnə ẹni niɣəɬɣi bər ɢoj ølyrẹː ḍə (3) ɢoj ølyrsẹ͡jɑ ɑndɑʁ tɑɴɴiː də, sojmɑs ḍə̆, tẹrən sojmɑs ḍə̆ (4) keʂu͡uzən tɑɴɴɑʁɑʂ͡ɬɑ o tẹrən mɑ niɣə jyβ də, ɑndɑɢɑ tuɬɣi (5) ʝəsgi ẹni ɑːzɯr go oŋʂəβɑtɢɑn go dɑrəʁdɑn ɑzər kẹrɣẹ o dɑrəʁnə kəsɯ ɑndɑɢəβ doː (6) ɑndɑɢɑʃ͡jɑ mənə͡sɑ məndɑɾɑq niɣə ḍə məndɑʁərɑq guː liutio søɣət ɑndɑʁ milernə kəsɯ diɑtɢəɬɑβ ḍə (7) goː gudər͡βɑʂɢɑ diɑtɢəɬɑβ ḍə (8) gudɑr͡ɑʂɢɑ diɑtɢɑ….ərlidəβɑdiː do ɑnḍɑʁɑ jəɬsẹn͡jɑ o gudərɣi diɑdi də, jəɬsẹn͡ɬɑ oŋʂẹ ḍə jẹʰɬdʐɨ (9) lienχuɑdɑɢə oɬ χuodʐoŋsɑn, quodʐoŋsɑnnəŋ ɑdʐɑsə͡ɬɑ jixɬdʐɨ də͡sɑ məzdəŋ bẹzək gunaŋnəŋ niɣə ḍə, məzdəŋ ɑdʐɑɴɴnə͡ŋɬɑ səŋnəsə ḍə, oɬ͡ɬɑ jixɬdʐɨ də sɑ (10) χuodʐoŋsɑn mɑ izẹrɣi jorɣineɾɣi, soːŋ tʂɨŋfəŋ bər bienniɬɣindi͡jɑ….joq də ɑndɑr minə mɑ (11) ti pəʰrɢɑn teβ do, jonʤɯdi go ti pəʰrɢɑn di ḍə (12) ti pəʰrɢɑn teʁɑndi͡jɑ, go ɑʰgɑ qəχɢərək giɣiʃ͡jɑ go jonʤɯɣi͡βər ɑq ʒy təḵiː ḍə (13) ɑːq ʒy təkgiʂ͡ɬɑ kəsə niɣə diŋər jɑʁdərp bej ɑʰgɑ qəχɢərʁɑʂ ɑʰgɑ͡ɬɑ ɔŋʂ͡ẹː də (14) ɑndɑqəsɑ mɑ dẹŋər mɑ jɑʁək gẹɬḍə (15) oːɬ ɬɑ bər kun boːɬdo, bər kun bər …jiŋərʁɑ ẹʰtgindi tɑrɑ hɑnəβ ḍə (16) ɻi pəʰrɢɑnnəː niɣə vujẹrnəŋ iʃinḍi, ɑːnə sɑ go niɣə ti pəʰrɢɑn tẹːp bej diβ͡jɑ qəχɢərək gẹɬ͡nɑ (17) qəχɢərk giɣiʂ͡ɬɑ goɴɑ jydi bər ɑq jy təḵiː ḍə (18) ɑq jynə təkgiʂ͡lɑ sɑ ɑʰgɑ χəɢər͡ẹː do (19) ɑʰgɑɬɑrə ɔŋʂəsɑ ja go niɣə diŋər jɑʁdərəp bɑr͡ẹː ḍə (20) ɑndɑʁɑndi bər dẹŋərə mɑ jɑʁɑ do, bərɨ: soːdɑ ɑndɑɢɔ ɔŋʂəsɑ sɑ

0102040302 Selüçə

(1) ɢojdʑi ɑɢɑ, ɢojdʑi ɑɢɑ bˌaʰdʑə pap pɑrβɑɴ pɑβisə jop joʁun kuŋ jozdəm ʧise͡ ja sɑ o ɢojdʑi ɑɢɑ ja (2) seɬʉtʂi seɬʉʰtʂi ʒyz məŋ ʤirəɣ deɬəβ jozdˌe: baʰdʑə jip jɑmɑn ɑj, pɑrβesə jit ji:gˌe neˌ kuŋ mɑ jozdˌe: (3) ɑq søɣət bɑdʑəNGɑ ʊnmi: di dro, gøk søɣət bɑdʑəNGɑ ʊnmi: di do: (4) o: jɑ: sɑ niɣə ɢojdʑi͡ ɑɢɑ ɢojdʑi͡ ɑɢɑ baʰdʑə pap pɑrvɑɴ pɑrvˌesə jop joʁun kuŋ mɑ jozdəːm (5) ʒyz məːŋ ʤirəːɣ deɬəːβ jozdˌe:, gyk søɣət bɑdʑəNGɑ ʊnmi: di dro, ɑq søɣət bɑdʑəNGɑ ʊnmi: di dˌə (6) o χosə jɑ ɑndɑɢo jˌerɬo…o kəsə ʒyz məŋ ʤirək kəsə deɬəβ jozdˌə baʰdʑə mɑ dʑəp dʑəɬmɑn dˌə, pɑrβisə mɑ ʃip ʃigi (7) o jɑ seɬʉtʂi ɑβɑgɑ͡ ja jiʧî kusdʑi͡ ɑɢɑ, tidʑi͡ ɑɢɑ, ɑʰtdʑi͡ ɑɢɑ͡ ɬɑ ɑjdəu ungindi͡ ja sɑ bə seɬʉdʑi ɑβɑgɑ …..o sɑ mɑNəβ gyk sʉɣutdəŋ bˌɑdʑəndɑ ˌeni ɑq sʉɣət bˌɑʂɢɑ ˌeʰtgindi ixʤikəsən gɑɬɑʁɑ niɣə iʧîkəsən ….(8) ɑndɑɢɑndi͡ ja bə ɑβɑgɑ niɣə seɬʉʰtʂi bˌɑχdʑəndɑɢɑ bodʒiŋən bɑNNɑʁɑʂ ….ɑndɑʁ misən jˌerɬəβ do:

6.1.2. Minghai kesimi

Kaynak kişi №: 01030101
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 23. 12. 2012
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: AN Dong-mei
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum tarihi: 1962
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hâli: Evli
Öğrenim düzeyi: Üniversite
Mesleği/İş yeri: Öğretmen
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.

Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, hâlen 15 yıldır ilçe merkezi Sunan'da yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sütlü çay tarifi

0103010101 Sütlü Çay Tarifi

(1) guoʧy osa sa tuŋtʂaχu gəłatʂaχu diu do gəła tʂaχuʁa dałɔ də jeːn (2) dałəβatga͡ ʈa ʃiantəŋ tʂa ɖə, (3) aʁa͡ ʈa sunə guzga, aʁa nəɣo ɖə, tʂanə nagə łudəɾ, łudəɾ diu də, jiʁaʂɖə məndaː nəɣə ȩtgi łudəɾ nəɣə də go nəɣə də nagə go nəɣə ʂazoʂuʁa ndi ɖə dʐa, ʤiɣdi͡ ɖeɾȩkdəŋ o͡ ʈa ʤuj ʤeʂə aː. (4) aːnə odin (>oʤin) jȩndʐiʁa, andaga͡ ʈa iʃʤiŋgę sujannə saːłʁaː andaɢə͡ ʈa tʂaːnə sałʁa həɾʁədo də jeːn. (5) həɾʁətga iʃʤiŋgi͡ ʈa məndaga suzkəʂ ʈə͡ sa eni (6) məndaga suzgi suatgan tʂanə, tʂaːnə ʂigə dʐuŋ tʂa dałɔ ɖə. (7) bəɾ dʐuŋnə͡ ʈa məndaː suzgȩʂ gənə͡ ʈa tʂaχuʁa sało də jeːn. (8) tʂaχuʁa dałaʁanda͡ ʈa dʐȋmado də, dʐȋmado də tʂaχuʁa dałaʁandə͡ ʈa. (9) tʂaχuʁa ma tʂaχu diu joq do, ni diu də, guːnzɯ, diȩːm ma diu də. (10) anə odin (>oʤin) tʂałaʁə͡ ʈa iʃʤiŋgi tagannə, iʃʤiŋgi ʧîoɾmiː, qaːjaq aʁa͡ ʈa jaʁ sałʁa andagə͡ ʈa jizgi͡ ʈa nəɣə do puto, ʤiɣdiː anGə͡ ʈa gəʂi gəjannəŋ iʃʤiŋgi dʐȋmaː, iʃʤiŋgi ta^{h}ɢa jiŋjan bidʒio go (11) andaʁandə͡ ʈa zoɾ ałaɾnə sałʁa andagə͡ ʈa səʁdʐa guzup beu ɖə. (12) guzga͡ andaʁə͡ ʈa tagannə məndaga fannaʁa undəɾk kȋs͡ ʈa andaʁəsə͡ ʈa ʤiuʂi ʤuj͡ χoɖi tʂaʂi do. (13) ʈaχga bəɾ dʐuŋ tʂanə naʁo ɖə ʈisę lienpənga sałʁa suzuː də. (14) suzgi͡ ʈa andaga ɓəɾ kəsə̆ ɓəɾ ɣeɾ andaʁa o tʂanə am sa ʤiuʂi ʧîŋdanʃe, andagɔ ʃiʤiu ɖə sa. (15) ʈa^{h}ɢə͡ ʈa ʒijan də. ʈa^{h}ɢə͡ ʈa tagaːn, ʧîoɾmiː, qajaq, jaʁ, ʤigdi, zoːɾ, χuaʂiŋ, putoː andaʁ oɾmeːɾ sałʁa andaɢu ɖo. (16) ʂokəzɯ ɖə sa ȩːn anə͡ ʈa miennə fałaʁa ʒijan də ah (17) andaʁə͡ ʈa nəɣo ɖə̆ sa joʁərʁa miennə joʁərʁa andaga fałaʁa andagə͡ ʈa iʃʤiŋgi nəɣo də en, (18) ʤidannəː ʤidan, nəɣəː iʃʤiŋgi qumiaː andaʁ ʂiliɣȩʂɢəna andagə͡ ʈa fałaʁa undurə̆k giɣi andaʁ mənəŋ bȩzək andaʁ nəɣə də dȩməɾ ɖəs dȩməɾ ɖəsgi qaːłən andaɢə…. (19) andaga͡ ʈa nəɣəlɾnə ʒinnə en

tusdidəβatɢa andaɢa iʃʤiŋgi kømuatqəş ḍə sa (20) kømuatɢa bər dzi̯ŋʤɯ mənda: miʤa βaŋgə ʃioşi ḍə͡ɬa pəsqəş ḍə jen məndaɢa bər ɢarаʁa saɾʁar͡ harsə ͡ɬa moɬaʁa unḍurk giło… (21) ə ʤioşi ʤuj͡χodi ma, doʁor joq də e:n.

Kaynak kişi №: 01030103
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 31. 05. 2013, 01. 06. 2013, 02. 06. 2013, 21. 06. 2013, 23. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: AN Gui-lan
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum tarihi: 1931
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hâli: Evli
Öğrenim düzeyi: Okumamış
Mesleği/İş yeri: İşçi/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Bilmece, gelin şarkısı, sohbet, millî kıyafet ve şapkanın yapılışı hakkında.

0103010301 Bilmeceler

(1) jyβaşda bər aq mieŋ goke, bər ɢara mieŋ goke də͡ na, ni də. aq mieŋ goke͡ ɬa kun do, ɢara mieŋ goke͡ ɬa a:j do

(ay)

(2) jyβaşda jiudi qa:rmaq jazdəβ də͡ na, ni də: sen ta: e: də. oɬ͡ ɬa deŋərnəŋ jʊɬtəs do di də

(yıldız)

0103010302 Gelin Şarkısı

(1) ɬaːɬoːj davaɾ ʂadzᶎəm ɬaːɬoːj

(2) ɬaːɬoːj badzᶎənəŋ jid͡ʒ ìɾmi ɬaːɬoːj

(3) ɬaːɬeːj am jazinə ɬaːɬoːj

(4) ɬaːɬoːj davaɾ ʂadzᶎəm ɬaːɬoːj

(5) ɬaːɬoːj aɾdənəŋ ak kembeʂ ɬaːɬoːj

(6) ɬaːɬoːj naʁəβ manaɾ ɬaːɬoːj

(7) ɬaːɬoːj sʉɬəmnəŋ sʉ təuʂəŋ ɬaːɬoːj

(8) ɬaːɬoːj am͡b baʁdi də͡ na ɬaːɬoːj

(9) ɬaːɬoːj davaɾ ʂadzᶎəm ɬaːɬoːj

(10) ɬaːɬoːj ɸudurnəŋ kuɬ kembᵩʂ ɬaːɬoːj

(11) ɬaːɬoːj naʁəβ manaɾ ɬaːɬoːj

(12) ɬaːɬoːj davaɾ ʂadzᶎəm ɬaːɬoːj

(13) ɬaːɬoːj badzᶎənəŋ tʉɬgə qaɬmaq ɬaːɬoːj

(14) ɬaːɬoːj am͡ manᵩ də͡ na ɬaːɬoːj

(15) ɬaːɬoːj jyzənəŋ jyz qaɬaq ɬaːɬoːj

(16) ɬaːɬoːj qaɬəβ maNaɾ ɬaːɬoːj

(17) kembᵩʂ mandəɾʁandə͡ ɬa andaʁ jeɾɬaʁaq mi do, ɢəzdə goʁa ɣykətgiʂ͡ ɬa (18) diɣətdzᶎ gunaN dimi͡ ɬa am disᵩ go ɢəzdəŋ pəjɬoma kəsə̆ joʁuɾ ʝisᵩ͡ ɬa aʁa haɬda diuma͡ ɬa aq søɬ səqdənə diɣətdzᶎ gunaNnə ʃiliɣindi͡ ɬa aq søɬ səqdə duannaʁaq bəɾmi də guoɣʃyɢə kəsə͡ ɬa (19) diɣətdzᶎ gunaNnə͡ ɬa anəŋ uzin ʃiliu də (20) diɣətdzᶎ gunaN͡ ɬa jaNə məɬaʁa pəjɬama də (21) mənə͡ ɬa pəɾəndan͡ ɬa bə am sa kəslɛrnə jiudzᶎa χəɢəɾəβ do, guɣiŋnə qəɢəɾmas oɾmi də, daʁaniŋnə qəɢəɾʁaq mi də, gunaNnə qəɢəɾʁaq mi ḍə

0103010303 Sohbet

(1) mẹŋ dzɻɾʤɯ ʃifədzɯ andaɢandi git də, ʧĩŋji gẹɬmis də (2) am sa dzɻɾʤɯ pədər ʧĩʂilia ʂaɴ sɔŋβasən zertgi gẹʰɬḍə (3) bo͡ə sa mẹŋ ʧĩŋʤa anigaḍo͡ə sa sen bəʰɬʂ də (4) mẹŋ ɬomnəŋ kełnənəŋ anasə (5) gonda mẹn ʒijyenda jiŋni dałosa ɢaɾaʁəła git də (6) joʁər ɢəz ḍə tʂadan bər əʂ, seŋ anaɴ ma biaʁər giɣi tʂa əʂmis də, mẹn mʤa tʂiɬap baɾ (7) mindiɣi͡ ɬa dij də kəsə, andaʁ giɣi mindiɣi hanəʁa ɢaɾo də sa (8) miŋ miŋ ʂiɡəsə geʰɬḍə, gẹɬɣi kəsə mẹnə ɢaɾaʁa tʂa͡ əʂmin hanəʁa ʁaɾo də (9) andaqəsa va je ʃiŋli bə goʃiŋdi, mẹn ḍaʰɢa qarsa ma bər tʂa ʝaʰɢo͡ horʁədo dzɻdo də sa, ʤiŋtəu jadaʁanda zeʂuo …..(10) pədər ʃyeʃioʁa git də, mẹnə ɢaɾaʰdə sa, andan mẹn ẹni qəɢərʁa βər semin ʃidʒeʰrḍə (11) bojɬə pədərɢ̟əʁa͡ ẹʰtbis ot də, bojɬə bə ʃiŋ a, ʤiŋʂiŋ….(12) mẹn aɴnoʁan seŋ adzɻaɴnə ma aɴnəβut də sa, gørɯʁan mi gørɯmaʁan mi mẹn ma unduq qat ḍə am (13) lienχuanəŋ ʒiban łozɻəŋ vodəu zɻŋdia qar kəslernə (14) mẹn lienχua guŋʃioʂiada ołuroʁan, mẹn lienχuada jyenleː bə ʃynan ʤɯdzɻʃien tʂiŋliłoʁanda məz pərənda ʤiuʧyen ʃien ʧimiŋ ʧy də (15) χole tidzɻ χuafəŋnaʁanda͡ ɬa bə miɴχua ʧy fəŋnoʁanda mẹn am bəʁa git də (16) mẹn ma vəjinieɴɢa miŋtsə ʃiajeɴɢa͡ βarʁa, ʒinien ʃyaʃiłaʁa vəːrnieɴɢa giɣi sandʒa guŋʤuodia (17) vəba niendə͡ ɬa mẹnə miːk tanvəłəβadət də…..andaʁ dio maː fanfəŋʤẹn juŋduŋdə͡ ɬa sanbəj liuʂi kue miːk suannəβadət də…… mẹŋ dzɻaɴ dəu χodzɻania…… (18) o satda miːk ʒiɣikdə bəło joq də (19) joʁər kəsɯ łoʂi də, andaʁ mi bəło joq də, kuaŋkuandi ʤiołəβat ḍə (20) andaɢa͡ ɬa mẹnə tanvə fəŋʤɯnəŋ perək mandərʁa ʤẹndu geʤo vənien (21) …piŋfannat də, mẹŋ bə sanbəj liuʂi kua miːkgi gəŋʤy joq də, maɴa jyen diadək gẹʰɬḍe (22) ʂaɴdiannəŋ dzɻuzɻi͡n ɬa maɴa diadək git də ẹni (23) aːp barʁa͡ ɬa mẹn pəjɬəɸut ḍə (24) andaʁandə enẹ maː liuʒi nienda ʃibəj ʤi χujinə guantʂiałaʁanda maː jyen tujɬak gẹʰɬḍə sa (25) andaɢa͡ ɬa piŋfan lio (26) andaʁa͡ ɬa mẹŋ goː bəj ʃiomẹnə͡ ɬa diŋtiłaʰḍə (27) andaʁa͡ ɬa sondan͡ ɬa tujʃiu…..məz ʧijeda miːk joq də (28) ərʂi kue miːk fało də maː jigɯ jye (29) ərʂi kue miːkdə͡ ja ʤinien ałndẹ χo ʂi lej nien ałəɴgandə͡ ɬa liaɴbəj βert də (30) liaɴbəjnə͡ ɬa ẹːni χo ʤinien ałəɴgandə͡ ɬa liu

bəj βerο də (31) an͡ɬa jiɣʃien͡asəʁ βerəβ do, liaɴɣʃien berəβ də (32) ʤiʂi nien bot də͡ sa, am sa qart də, gaʂ berse je χodzɻ lia am͡sa, guŋ tʂan daŋ kəsɯ kujfəɬəβ joq də andaʁanda ʤiu χo a (33) andaʁanda ʃiendze χo lio, u:zgi mẹn ma jaɴjaɴ boʰɬḍe: (34) məɬaɬarnə ma bezədəβaɬmaʁa gəɬəʂ͡oʰɬḍə͡sa (35) mẹŋ ɬoda ɬornəŋ adzɻasə sa mo͡ɬa vədʒiu nienda niɣət do, jiɴχaɴ χandzɻaɴ ma daɴnaʁan, jiɴχandə (36) ……go matʂaɴga mandəroʰt də, matʂaɴga βarʁa͡ ɬa bər su gøʂgẹʂ ͡ɬa ….anda garadẹr͡jer joq də, bazɯduŋda øɬq qat ḍə, gẹɬəβaɬmin də, anda͡ɬa øɬq qat ḍə….(37) ərʂi basujʁa joq bət də, məz ʂikəsə tuŋsuj

0103010304 Millî Kıyafet ve Şapkanın Yapılışı Hakkında

(1) məzdəŋ joʁərnəŋ fədzɻuaɴnəŋ͡ɬa qənnəŋ͡ɬa oʰrḍasənda norβe jorəp bar͡e, dørʈ ͡ordʒin gadap bar͡e (2) daha kəsɯnəŋgə kəsɯ naʁo də ʈise bər ʁadəβ də, kəsəŋ bə bərnə͡ɬa oʰrḍasəŋga gadaʁa də (3) məzdəŋ manən bə jijaɴ͡ɬa bənda ḍə (4) kəsɯnəŋ nʊrʊsən baʰdzɻəŋga gadəβ də (5) joʁərnəŋ fədzɻuaɴnə͡sa məz edəβ dzɻidaʂ də (6) donnə am͡ɬa mẹnən gəz təɻəβ də dior, bə gizəβma:͡ɬa don diʂ də dior (7) bəʁa͡ɬa manən diʂ də, mənə məz kəm bəɬ qanəβ də sa, (8) bə͡ɬa manənnə mẹn ma qanap bar, mẹɴ gəz ma qanəβ ḍə (9) mẹ sa: bia:ʁər ʈidə di βar dzɻua͡ɬa oɬ ga:dənnə ʤitʂiŋnaʁaŋga͡ɬa bə gəzəʁəŋga gəs ḍaʰrḍəβ də (10) gəsḍə daʰrtgə͡ɬa a:m marʤeɴ gadaʂ də (11) məzdəŋ miɴχuanəŋ manənnən gəsdə kəsə̆ jasəɬ ʁosḍə dasəŋgə daʰrdəβ də, gənur gəsdə zuj iʃʤinəŋgi daʰrdəβ də (12) taʁnəŋgə͡kəsɯ dioguale daʰrdəβ də (13) gənur gəsdə dasənəŋgə daʰrdəβ də, jasəɬ gəsdə iʃʤinəŋgi daʰrdəβ də, lien βamə bə jijaɴ a (14) bə jenʂanə ʈise guoʧygə kəsə ʈisẹ deŋərdigə soɬaŋgə seχoŋga garəβ pəjɬəβatgan͡e: do mənə͡ɬa məs͡ɬa ojnəŋgə͡ɬa (15) am͡ɬa ʈise taʁnəŋgə͡ɬa bər hasərəβ də (16) məz͡ɬa diŋ gəzəʁəŋga jasəɬnə daʰrtga birəgəŋga sarəʁnə daʰrtga, toχuɴnə daʰrtga gəzəɬ, gənurnə ʤuj ʃiʤinəŋgi daʰrdəβ də (17) taʁnəŋgə͡ɬa kəsɯ bə gənurnə aɬəβaɬʁa gəzəʁəŋga daʰrdəβ də (18) jasəɬnə kẹ:rɣi zuj ʃiʤiŋgi ḍaʰrdəβ də andago də (19) andagandə ͡ɬa bə jijaɴ də (20) mẹn təgəβatgan͡ɬa bə də sa, ʃydẹzɯ diɣikg͡i bəʁa (21) bə gəz͡

ɬa məʁa ʂuaŋgaɾ manəβ ɖə sa (22) məz ma guoʃʃy manəβ də di βaɾ (23) gəːz͡ɬa ʂuaŋgaɾ manga bəʁa͡ɬa ʂazɖaʰɾtgə diʂ də (24) bə ʤeχonnasa͡ɬa bə manənnə manqəʂ də, am bə tʂʊdzɑɴ pɻəkdə manqəʂ ɖə (25) an sa amgə kəsɯ nimi anə bəɬəβ joq də (26) bəʁa͡ɬa gyzɻt diɣig͡i, gyːzɻt gəzdaɾ manma də (27) bə͡ ɬa ʂuaŋgaɾ, bə͡ɬa gyzɻt, bəʁa͡ɬa jendagə di də͡na (28) mənə jendagə təgəβadəp ɖə, bəɾ jiŋnəɬəq, bəɾ pɻxəɾʤik, bəɾ piode, bəɾ dzʊːnde təgəβadət də (29) bə kəsɯ ʂərdaʰɾtgənəŋ piode də….(30) bə͡ ɬa kuʰgur͡ quβatʂəq də sa, sɻn͡ɬa məndaʁ mi jaɾattsa mɻn saː bər məndaʁ mi təgəβadin jam (31) manənnə͡ɬa ʃien͡ɬa bə gibɻːzə daɬaχəʂ də (32) bəɾ gibɻːzə daɬaʁa͡ɬa mənə kisəβaɬχəʂ də (33) go manəngа jaɴʤɯ dəɾ di βaɾ, saɬʁa gisəβaɬʁa aːndaga dzɑannaʁa undurk giɣiʂ͡ɬa aːm ʃien gɔsən daʰɾtqəʂ də (34) gəsən daʰɾɖəβaɬʁa͡ɬa am maɾʤɻennə gadaχəʂ də (35) maʤɻennə gadaʁa͡ɬa aːm jenaʁɬaɾnə saɬəβ duŋdiɣənə saɬəβ aːm sadzɑəqdə sasa ͡ɬa ʊnək git də sa (36) bə tuŋdisək͡ba bə͡ɬa də, ʃien͡ɬa gəsən daʰɾtga qusən daʰɾɖəβaɬʁaʂ͡ɬa əʰdzɑən saɬʁaʂ͡ɬa aːm tuŋnə ʁadaχəʂ də (37) bə tuŋnə͡ɬa gadaʁaʂ͡ɬa undurk giseʲ͡ɬa tuŋnə gadəβaɬʁa͡ɬa gəzəʁəŋgi tuʰɾga gadaχəʂ də (38) andaga͡ɬa ɻni bəʁa tuŋdisək azaq diɣik bərmi də (39) azagənga͡ɬa bə maɾʤɻn tʂuannaʁa am sadzɑəqdə dəzga saɬʁa bəʁa͡ɬa baːq diɣig͡i (40) bəʁa͡ɬa quɾ͡ qusanma də, bəʁa bɻɬəŋgi qusangəməs də aʰɬdəɾəndagə bəʁa qusanəβaɬʂ ɖə quɾnə͡ɬa, mandəɾʁa͡ɬa, andaχsa saɬəʁ͡eʰtgəməs ɖə, boɾada məndoʁuq qaʂ ɖə͡na (41) kimbɻʂdəŋgənə mɻn ma ɻdət də͡sa, pədəɾ ʃiennəŋ βenχua ʤynəŋgə kəsɯ dzɑuanməŋ mɻnəɴ gəzdə zeɾtgi git do (42) mɻɴ gəz ma mʤa aːʁəɾəβ də, zeɾtgi git də͡ɬa͡sa gəz͡ɬa tʂa semien qejnatdɻː ɻʰt tuːɬəβ semien qejnaɖəβ andagət də (43) mɻn͡ɬa αβaga ʂikəsə gəzə jyŋnə dzɑχːqga, tʂaχqga undəɾk giɣi͡ɬa ɻni qejʤiɬaʁa ʂaɾtqəʂ ɖə mənəŋ uzəngɔ (44) ʂaːɾtga͡ɬa ɻni tʂaχqqəʂ ɖə, ɻnɻ dzɑaχqgaʂ͡ɬa aŋ go məndaʁ dejzɯnəŋ yzəɣi madenəŋ yzəɣi͡ɬa dienniʂ də dogʊːɾʁɔ (45) dienniɣi͡ɬa sunə pəgəɾɣi͡ɬa gannaχəʂ də (46) ganəβ ʤiaɴ͡ɬa jyŋlerə bəɾiɣi niɣəɬɣi aʰʂ͡nimi oq͡ qaʁandə͡ɬa ʂejɬaʁa qurtga, qurtga͡ɬa am ɻnɻ məndaʁ bəɾ təkəs bandʑɯnəŋ

yzɐ̣ʏi saɬʁa ʃipdin bəɾ poqɢa qejnə ͡unɖəʰɾtɢa͡ azaq bəzin gannasa͡ ɬa aːm mənduqqan bəɾ peɾk boχəʂ ɖ͡ə sa (47) o mafan bərmi də, mɐ̣n aʁa gøʰkət də (48) ʤiŋtəu aɬχə͡ʂ e di͡β ɬa βəgə kəsɯ git də (49) bər kun͡ ɐ̣tdə mɐ̣n aβaga ʂikəsə (50) bəɾ kuːn͡ ɬa jyŋnə dzɑɬəβ peɾəkɖə ɐ̣dəβ kuniŋgɐ̣ɾ͡ ja ɢəz͡ azʊɾ ʃi͡t tuɬəp beːni oɬaɾʁa bəɾ tʂəŋ aɾaʰɻ̊ə iʃʤɐ̣ɾʏi andaɢa maɴɖ̥əɾ͡ na (51) gunə͡ nimi aːm ɐ̣tgədzɻ̇ joq do (52) am miendin tʂuguo edəβ jadaχəʂ də (53) kəsɯ nimi gøɾp ba gøɾomin də məndaɢə kəsɯ, liuʂɨ ʤinəŋ kəsleɾ͡ ɬa bəɬəβ joq də χosə, edəβmin ɖ͡ə na (54) mɐ̣n͡ ɬa edəβ dzɻ̇daʁaq (55) jyŋnə dzɑ̯χqɢa ʃie͡n ɬa doɢuɾ təu təuzɯ gannaχəʂ də sa (56) dzɑ̯χqsa͡ ɬa bə tʂɨɢə͡ udʒin məndaɢəɬʂ də͡ sa (57) pɐ̣ɾxəʂ də, pɐ̣rse͡ ɬa ʂazɖəχəʂ də (58) andaɢa ͡ɬa aːm doɢuɾ təutəuzɯnə gannaʁa ͡ɬa bəɾ quɾdəβaɬmasa tʂɨŋgoŋnaːməs də (59) bəːr quɾʁanda͡ ɬa aːm fəjzofəŋdan saɬʁa tʂudzɑ̯qdan ɢuzɢa qejnə undəɾʏi͡ ɬa …bəŋnaʁa gannaʂ də (60) gannəβ͡ ɬa mənduqqan ʤiɐ̣ndʒiɐ̣sə ma ʊnək giʂ də, bienbiendʑɯ ma ʊnək giʂ də, bəɬɣə də (61) bə͡ ɬa peɾək do, guʃʏɢə kəsɯ͡ ɬa sɯdaʂan peɾək diɣik bərmi də (62) bəː dzɑ̯ niː aɾtqaʂ͡ eː, tʂuʰdzɑ̯ də, ʃiʤiŋgi tɯ̯tən saɬəp də, χanjen dzɥaɴnat ɖ̥ə tʂuʰdzɑ̯ də (63) bə kəsɯ odəq də dioɾ sa, guʃʏɢə kəsɯʏi χuotʂe joq də, mənə͡ ɬa mʤaː niɣəɬɣi məndaɢo …..bəʁa odəq daʰs dərə, mʤa ɖ̥aχs dujɬaʁa tʂaχɢ̥əβ də (64) bəːʁaː kəsɯ maɾʤɐ̣n sərɢ̥a diβ do, qannəŋ bəʁa manɢaq bərmi də (65) maɾʤɐ̣n səɾɢa tʂuannat də, mənə ɐ̣sɯ tʂuannəβadət də (66) mənə aʰɬdərnəŋ dandzɻ̇iqdə ʤikgi, bəʁa͡ ɬa tʂuannamin do (67) uzgi məs guʃʏ bəʁa geʃʏ̀ɪzɯdan aʰɬdəɾəɴɢaː bəɾ ʂigə məndaʁ͡ oɾmidin ʂigə ʊʂ tʂuannaʁa manəβ də (68) bə͡ ɬa ʄisɯ ʂigɢ̥͡ə jaq ɢəzəʁəndaɢə də (69) bə qənnəŋ baʂɢa kaɬaʁa manɢaq bərmi ɖ̥ə (70) maɾʤɐ̣n səɾɢa diɣig͡ i goɴa (71) bə sa ʂuaŋgaɾ do ʤyɣɐ̣ɾ oːɬ ma bəɾ ʄaʰɢə͡ ɬa͡ əɾ niɾ͡ oɾ atɢaʂ təgət də (72) bə ma χosə tɯ̯tun dzɥŋnama aɾtɢaʂ ɖ̥ə, bənə sa jendaɢəʁa saβ do, bəʁa adəɴɢa peɣərʤik diɣik bərmi də (73) mieɴχua dzɥŋnəβadəβ də, mieɴχua dzɥŋnaʁa bə jendaɢəʁa manma ɖ̥ə (74) andaɢa mienχuanə dzɥŋnaʁa, zoɬaʁa bə aχsən mindik ɢuzin gondaɢa ɢəɾʁa suβatɢaq bərmi ɖ̥ə, sadzɑ̯q saɬʁa andaɢo ɖ̥ə (75) aːm bə pədzɑ̯q

ba dandʒin aʁərɬəʁ do, ʒibəj asəʁ də (76) bəzgi bə pədzɻaqdan bər təkgi, a:m jiudzɻa aɬndərəβ joq də pədzɻaqḍə nimi (77) ʧ͡ʃiɴχeʁa͡ arʁa ʂigə ba aʰɬḍə, jyz asəʁ mi:kgi͡ɬa (78) ʂigə ba aɬʁa͡ɬa χuotʂia dzaNGa͡ e̞ʰtgi͡ɬa məaʂiuɬa hanəʁa͡ ʁaβ də nisəŋg̊i (79) pərəndan sa go: ɢəz kəsɯ tʂuŋʃiaɴ kəsɯ uzu bantʂiaʁa maNqəʂ͡ e̞: də, aʰɬḍe̞: mẹn ma bəʰɬḍə məaʂiulernə (80) bantʂiaʁa maNqəʂ e̞: də, aʰɬḍə͡ ɬa sa bantʂianəŋ pionə aɬəβaɬmaʰḍə sa kəsə gẹt mə:ɬe də͡ ɬa͡ sa mə mej ʂaɴ pio ma dzɻaNjenəŋ (81) andaʁandi͡ ɬa͡ sa χuotʂiaʁa aɬndə, am sa ʃidʒiŋgi saɬsa͡ ɬa kəs bər ͡ɬa bəafaNnasa͡ ɬa ʊnək giβ də dior (82) a:͡ ɬa ʂigə pədzɻaqḍə jiʧ͡ʃi məaʂiu…..jyenle məaʂiuɬəβ joq do: (83) a:m ma bantʂiaʁa aɬntsa ʝaʰɢ̊ə͡ ɬa məaʂiuɬəβ joq do

0103010305 Düğün

(1) o kəsɯ andaʁ͡ ormi do, dʒiuʂia χujnəɴ ɢəzdə ʃien surəβadəβ də di βar (2) am ͡sa guoʧ͡ʃyda kəsɯ kəsɯ ʧ͡ʃiŋʧ͡ʃi ʧ͡ʃiŋʧ͡ʃiʁa͡ ɬa ɢəz βerəβ də (3) guoʧ͡ʃy mẹŋ jydi ʧ͡ʃyŋ bosa, sen͡ ɬa mẹŋ mələɬarnəŋ daGasə osa mẹn …senəɴ ɢəzdə aɬχəʂ də (4) sen ma: ɢəz͡ βermẹse kəm berxəʂ͡ e, mẹŋ dʒiatiŋ joq də͡ na kən bẹrxəʂ͡ e (5) andaGandə͡ ɬa ji:mien͡ ɬa lianji dzɯme, gudʒiu dzɯmẹ məndaʁ dʒeχoNnəβ də (6) məndaʁ dʒeχoNnəβ də surəβatGaʂ͡ ɬa kun qɔɬsa͡ ɬa am sa kunnə diŋnəβattsa͡ ɬa kəsɯ͡ ɬa guʧ͡ʃyda ʂigə tor manəɴ qanəβ do ḍa^hGa͡ ɬa (7) bər tor jəʁβatGa manGaq manənnə͡ ɬa ɢazəndan aɬəβ do (8) manən deɬə guoʧ͡ʃy dərə dior͡ sa, aʁa͡ ɬa mẹnəɴ ɢəzdə saʁa͡ βerə̆p bosa sen ma: bər tor manəɴ qanak giɬəβ də (9) dun təgəβ joq ḍə, guaɴ manən (10) manəɴ qanak gɨɬse͡ ɬa mənə͡ ɬa kəsɯ jiʁəβ manəβ də (11) ana:ɴ͡ ɬa e̞nẹ go ʂanχu gondaʁ køk qaqdan͡ ɬa eni bər piŋʂɨ manarʁa bər qanəβ ḍə (12) məzdəŋ manənnə guoʧ͡ʃy aɬʁəməs ḍə (13) dʒeχoNna^hḍe:ɟise͡ ɬa, bəɣən͡ ɬa senə kəsəɣi βẹrse͡ ɬa am sa kẹmbẹʂdə mandərʁa diadəβattsa͡ ɬa daʁəndan nar͡ ɬa am͡ sa ni: gannasa͡ ma manGa͡ ɬa oɬərχəʂ də, aɬʁəməs də (14) ussa ma manqəʂ do, ə̆s͡ tuttsa ma manqəʂ ḍə, manGa͡ ɬa oɬərχəʂ də aɬʁəməs ḍə (15) andaGandi͡ ɬa bə ɢazəndan kerɣẹn jaNəsən jiʁəβadəβ ḍə (16) as ə̆ʂgəʂ mẹ, semidi ɬom bosa baʂ dzɻaɬʁəɬa maNqəʂ mẹ, məndaqəsa mənə manqəʂ də dior (17) andaʁandi͡ ɬa kunnə qɔɬʁandi͡ ɬa mənə

diŋnuʰtɢa andaɢaʂ͡ɬa am͡sa mẹŋ ʧʃiŋʧʃiɬarnə ʄaʰɢə͡ɬa go dujtuɢ̟ə andaɢo do (18) ɪ̈swnəŋ jaʰɢənə …qəʰɢərək giɣi ɑjtsəβ də (19) bə məɬanə kəswɣi βẹ̟ɾəp də͡na nɑʁɔ as ẹ̟tkəʂ͡ẹ̟ (20) seŋ jydi nidʒigəni tiodʒẹ̟n dərə eː͡na am͡sa nidʒigəni kəsɯ dejɬəβ dzɻidaχəʂ də (21) məndaɢa ɑjtə̆sɢaʂ͡ɬa kunnə diŋnuʰttsa͡ɬa ɑːm kəswnə qəʰɢərʁaʂ͡ɬa guoʧʃy jy ɑsəʁ joq də (22) jiban͡ɬa ɢoj ͡ʁuɾandɑ edəβ ḍ̟ə (23) ɢoj ͡ʁuraʂgi͡ɬa ɑːm͡ɬa kəswdin ɑjaq saβa dʒiliβ jonaq dʒiliβ ʂiŋnik dimi mənəːŋ uzən mənəŋ ərliɣ dzɻuazɯ də (24) mənəŋ ərliɣ də, mənəŋ jẹ̟nnəɣ də͡na (25) uzunəɴqa məndaɾaq ḍ̟ə, ẹ̟naqdə jazɢa ɑʁa͡ɬa dʒẹ̟rɣi diɣig͡i (26) ɢoj ɢuɾaɴɢa͡ɬa bər jorɬə ojnaqḍ̟ə jazɢaʂ͡ɬa bə bər jorɬəβ͡ɬa məndaʁ tiodzɻonə saɬχəʂ ḍ̟ə sɑ (27) ɑʁa͡ɬa gerə ma saχəʂ do, pandʑɯ ma saɬχəʂ ḍ̟ə (28) guoʧʃy nimi seːj͡ha:ɾəqdəŋ ʃiguan joq ḍ̟ə (29) ɑm͡ɬa bəɣən͡ɬa ser gese ɑm͡sa bəɣən jiŋər ẹ̟rɣi duziβ jerɬasəβ andaɢɔ͡ɬa ɢəzdəŋ manəmnə dʒirɣiɣi aʰːsəβ andaɢa͡ɬa daɴɢar ɑɢarəβ mandərχəʂ də͡sa (30) mandərʁa ɢəzdə ə̆ʂgẹ̟r kẹ̟rmis ormi də (31) ḍ̟aʰsəndɑ ɑʁəɬda bər ɑq jy təgəβadəβ ḍ̟ə, o ɑq jyʂgi tʂoɢedəβ ḍ̟ə (32) maːɴɢanda͡ɬa andan narə ʧʃiɣi məndərxəʂ mẹ̟ aʰtɢa məndərxəʂ mi͡ɬa andan nar maɴəβ ḍ̟ə aːndaɢo ḍ̟ə (33) am͡sa dʒirɣidi kəsɯ ɑβaga kəsɯ pəʰḍ̟ẹ̟rʟ̥i ʤuŋduŋ dimi kəsɯ jerdʑi̯ ɑβaga dərə dior, aʰɢada dʒẹ̟rɣẹ̟ duzuβ (34) guoʧʃyɢə kəsɯ ͡ɬa məndaɢɔ do məʂgi͡ɬa ʂigə ɑraʰʟ̥ə ɢuzɢaʂ͡ɬa dzɻozɯʁa suβadəβ ḍ̟ə, bəʁa kanpəŋ diβ də (35) mənə͡ɬa ʃiałəβattsa͡ɬa bə keʧʃin bər dzɻozɯ keʧʃin͡ɬa kəsə bə ʤuŋduŋ ɑβagaʁa paʰqdəβ ḍ̟ə bər dʒẹ̟rɣi keʧʃin͡ɬa (36) mənə͡ɬa qadʑ̟an bẹ̟sa tʂilioʰtbasa͡ɬa dʒiu bənəŋ χupo ɑ, bənəŋ ɬuantʂaɴ ɑ (37) kəsɯ o dʒẹ̟rɣidi͡ɬa nɑʁɔ duziβ nɑʁo jerɬəβ tswʃynə ni satda tʂa iʃdʒẹ̟rxəʂ də, ni satda semien iʃdʒẹ̟rxəʂ də, tʂa semẹ̟n͡ɬa ʃidʒerəβ ḍ̟ə am͡sa (38) andaɢɔ bər tuni ojnasḍ̟ərʁaʂ͡ɬa daɴɢar͡ɬa ɑɢarsa ɢəzdə diadəβ də sɑ, ɑːndaɢɔ də (39) am͡ɬa diɣətdzɻ͡ɬa diɣətdzɻ̟ dimi͡ɬa ɢəzʁa pəjɬama də (40) ʃiŋniaɴɢa pəjɬama͡ɬa mẹ̟nəɴ ɢəz osa͡ɬa sẹŋ gunaɴə də, senə͡ɬa diɣətdzɻ̟ẹ̟ qəʰɢərəβatqəʂ də (41) sen͡ɬa giɣi maɴa ɢəzɢa pəjɬəβ ʂadʑ̟ən daɾəβ daɴɢar ẹ̟nẹ̟ ẹ̟zerdək giɣi məʁa manənnə aʰsɢaq bərmi də pədəʰrgẹ̟ɣə bəʁa bə dʒẹ̟ɣẹ̟ʂgẹ̟ (42) dʒyazɯ diŋnaʁa andaʁa͡ɬa

sen aʰɬdərəNGa͡ɬa ʂɨgə qənnə aŋ bosmaq ʒiʧi məndaqa lienniɣi aʰsGa ʒysəŋgi bə ardə nəŋ kʼembiʂdə aʰsGa, anəŋ jyzʼeɣi tułk͡pərəkdə asGa tułk͡βerək jyzəɣi jyzgi haɬama san ʤyazɯ dərə dior aːnə asəβatqəʂ ḍə (43) daNGa͡ɾ͡ɬa mandərχəʂ də͡sa, andaGo də (44) an͡ɬa daNGa͡ɾ͡ɬa zerdək giɣi bəʁaː ojnaqdan bəɾ jazəβattsa ʧygərɣʼ mandərʁa andaGa diadəβ ḍə (45) am͡sa duŋʤaɬar ʧyen ma χuaɬaχəʂ də (46) kəsɯ ḍaʰGə͡ɬa ʤuŋduŋ aβagaʁa paʰqdaχəʂ ḍə, kəsɯnəŋ søz joq sʼen jiudzʼa….(47) guoʧyGu o ʤuŋʂiuɬaʁan ḍaʰGə dandʒin niɣə də, dzʼiŋʧi də (48) guoʧy nimi arəʰqʼə aːz də͡na, mənəːn bezək dzʼuŋzɯ də͡na (49) o dzʼəŋ dzʼəŋdi liaNʂinəŋ ʤiNχua də͡na, bər ə̆ʂse ma orəqdərəβ ḍə, aːNGə arəʰqʼə su͡op də͡na, gejdaqə andaGo ə̆ʂkəʂ βaɾ͡eː joq dəɾ͡na (50) andaχəsa͡ɬa am sa daNGa͡ɾ͡ɬa aGaʰrsa͡ɬa tʂanə ə̆ʂgiʂ͡ɬa diatGəɬa maNqəʂ ḍə͡sa Gəzdə (51) Gəz jaNqədzʼa mənmis͡ormi də, məzdəŋ bə joʁərnəN Gəzdə (52) joʁərnəN Gəzdə͡ɬa ʧinəŋ aːrdəNGa aGa məngi ɸudurʁa Gəzdə døŋgʼeɣi maNGaq bərmi də (53) andaqəsa͡ɬa bə diɣətdzʼi gunaN͡ɬa ʼeni bəɾ ʧi məntse bə jaNə məɬanəŋ ʧinə jidəβaɬʁa andaGa maNʼqaq bərmi ḍə (54) geːvə͡ɬa ʧi mənəβ də, ʤaNtsu͡ɬa aʰt mənəβ ḍə (55) məz joʁərnəŋ jaNə məɬa aʰt məngin aːz do, ʧi͡ja məndərəβ ḍə (56) ʒiban͡ɬa aq ʧi, aq ʧi joq bəsa ła saɾəʁ ʧi andaGɔ mənəβ ḍə (57) ʧiɣʼ zeɾ oɾʁa andaGa͡ɬa bəɾ zʼuzɯ daɬaʁa anəŋ jyzeɣʼ͡ɬa Gəzdə ɸudurʁa məndərse, Gəz jyz͡qaɬaqḍə qaɬaʁa ɸudurʁa mənəβ də, aGa͡ɬa bə ardənda zerɣi maNəβ andaGo maNGaq bərmi ḍə (58) guoʧyGə məzdəŋ niɣənə͡ɬa andaGo diatGaq bərmi ḍə (59) mandərɔʁanda ało daʰrtqəʂ də͡sa, ało daʰrḍəβ manqəʂ də ɬaːɬoːj daβar ʂadzʼən ɬaːɬoːj diβ andaʁo mandərχəʂ də͡sa (60) kəsɯ dzʼuanməN Gəz jeɾ jerɬama aniga dərə o͡ɬ͡ɬa kəsɯ kʼembʼəʂ mandərɔʁanda jerɬaʂ ḍə (61) andaGa͡ɬa amər ʂimər hanəʁəməs də (62) guoʧy kəsə məs χosə seminəŋ ɬomGa baχqdəβ də͡aʰgaʁa ʂiʤʼənnə Garadəβadəβ də (63) o ʂiʤʼəndan tʂoɬaʁəməs də͡sa, ʤɯnəŋ͡ɬa andan tiʧienəraq͡ɬa maNqəʂ ḍə (64) o diɣdi͡sa ʤidien ʤiʂifəŋ bəɬɣəməs də, am sa kun onuʁanda maNqəʂ mʼ, kun ʤiaːN bəɾ dʼɾʼək bəʁanda maNqəʂ mʼ məndaGɔ ..... (65) o diɣdi bio joq də nimi ʤidien ʤiʂifəŋ bəɬɣəməs də

(66) kẹmbiʂ mandərsa ma anda di də daNGaʀGə daN tʂołβan di də, ʤiaN tʂołβan ʊnuʁan aGaʀuʁanda mandərχəʂ də͡ʂa (67) kun unmin mandəʀʁa andaGaʂ͡ʈa dɔNGa jeʀɣe ḍa^{h}səNGa undərəp barsa aq jyːʂdi ʄa^{h}Ga beraqqᵍu tʂoᵍedəβ joq də, naʀa^{h}qᵍu tʂoGedəβadəβ ḍə (68) naʀaGəNᵍa^{h}ᵍa andaʁ ʧî jy təkse badzɻdʑɯ də di βaʀ, badzɻdʑɯnəŋ dəpdi neʀa^{h}qᵍa tʂoGedəβaḍəβ ḍə (69) Gazənnəŋgi diadəβ ixttse ma andaGɔ də (70) bə mətanə ʃien diatGaʂ jyʂgi kərəβ joq ḍə (71) jiban dʊjʁa maʀʁan kəseʀ jiʧî jyʂgi tʂoGeʂ də di βaʀ (72) Gazənnəŋgədi ma ʤiʀɣi ʂiliβ də, ʤiʀɣindi tʂoGeʂ ḍə (73) Gəzdəŋ͡ʈa diadəp baʀʁan ẹŋgẹ aGa, e^{h}ᵍesəŋnə guɣile͡ʀ͡ʈa χoːsən anda ma dołʁaN təkgi ołərχəʂ ḍə (74) dołʁaN͡ʔəʂgi tʂoGedəβ ḍə guoʧy kəsɯ dołʁaNnə ʄa^{h}Ga Gaʀaʁəŋəŋa βarəβ ḍə sa (75) dʊj͡ʈa maNəβ͡ʈa banłuʁa ẹ^{h}tgi oːjłaʁanda͡ʈa bər ɸoʤɯ ʂigə mi, bagə mi a^{h}tdək kəsə poʀnəNGa baʀʁa joʀłəxəʂ də (76) hajt senəŋ bəʁa ni diɣig͡i, hojt senəŋ bə ni͡ere diʂ də ajtqəʂ ḍə (77) iʃʤindi ͡ʈa sen bəɣən͡ʈa sənaːłək kełn ałp bosa͡ʈa sənanəN Gəzəʀʁə͡ʈa tʂiqGə ozin perxəʂ də iʃʤindin, permise χat mənə tixkkəʂ də dioʀ (78) mẹnəŋ bə a^{h}łdənsej͡ʈa ..... diʂ də, bə kəsɯ andaGa kəsɯ bər ɸozɯ kəsɯ Gaʀaʁəŋa giɣiʂ͡ʈa ẹni χadaʀ giɣi dʊjʁa qadəłʁa maNtsa͡ʈa ẹni bər ɸozɯ ʧîłək kəsɯ ẹni baʀəβ ḍə (79) ẹnẹ βaʀʁa joʀle joʀle uʂ joʀłəβ də (80) aːjt tsenəŋ bəʁa ni diɣig͡ẹː, senəŋ bəʁa ni diɣig͡i diɣi ẹni uʂ joʀłəβ ḍə (81) aːndaGɔ͡ʈa oː kəsənəŋ aʁəłʁa e^{h}tts͡e͡ʈa sa am kəsleʀ ułaʁ ałəβ kẹʧînnə ʔəʂgeʀ χołuβ də (82) Gəzdəŋ ułaʁən ałsa͡ʈa bə aq jynəŋ sək dołʁaN diɣig͡i aʁa͡ʈa səkgí ja^{h}tGərsa͡ʈa Gəzdə͡ʈa aʂgi bə badzɻuzɯdan naʀa^{h}qGa tʂoGedəβadəβ ḍə (83) tʂoGetGaʂ͡ʈa tʂanə ʔəʂgiʂ͡ʈa o satdaGə ʃieŋ kẹmbẹʂdə bəʁa mandərəβadəβ də (84) andaGaʂ͡ʈa pə^{h}ʀGaNGa baʂ dᶎa^{h}ḍərʁəła βarəβ də aːm ezertgi baʀʁaʂ͡ʈa pə^{h}ʀGaNGa uʂ ba^{h}ʂ dᶎa^{h}ḍərʁa andaGa am ẹni gełəβ ḍə (85) ẹni gełɣiʂ͡ʈa doʁłaN ẹni tʂoGeʁandə͡ʈa am bəɣən sənałək kẹłn ałəβ də, mẹŋ sənałəʁnəN Gəzərʁəła͡ʀ͡ʈa lienpəNGa sunə ałənəβ daʀʁaqdə ałənəβ aːm baʀʁa Gəzdəŋ ʂadzᶎən daraʁa məndaGa kembẹʂdə ałʁa am bə ʂazᶎGa baʁdaʁa mandərʁa aːndaGa͡ʈa ʂadzᶎən daʀa^{h}sa͡ʈa am baʁdaʁaʂ͡ʈa aːm͡ʈa sen duqGannə͡ʈa bər tiozɯ jonaːq bər ʂikə

ʂuɑɴ qeːj, bəɾ jeɬ boʰqdzɻɑ, bə ʂikə ʤiɳenzɯ gizgə mənə͡ɬa bəɾ tiozɯ jonɑqdəŋ jyzɇɣi saːʁɑ poɾəɴgɑ ɑgɑsə χosə tejɬɑʁɑ poɾnəɴgɑ mɑɴsɑ͡ɬa gəzdə sondɑn zeɾtgi͡ ɑɾʁɑ͡ɬa ɑːn gɑzəɴgɑ ʤiołəβ də (86) ɑndɑqəsɑ͡ɬa ɑm͡sɑ ʤiołɑp bɇɾse͡ɬa məz duqgɑɴgɑ ʤɯɑzʲiŋ joq ɖə, ɑndɑgɔ də (87) ɑːm͡ɬa bə gəzdə ʤiołɑsɑ͡ɬa ɑm͡sɑ bə͡ɬa pəjfɑɴ dɾoː ni ni dɾo, ni ni dəɾ, məndɑgo də (88) məzdəŋ guoʃʃyɡə ɑʰs ɖɑχgə χoɴχuo də (89) mɑɴgɑndɑ͡ɬa go ɜ̆ʂgeɾɑʰqɷɑ mɑɴgɑndɑ͡ɬa o ʃien͡ɬa poɾnəɴgɑ məndɑgɔ do (90) poɾnəɴgɑ͡ɬa gəzdə pəʰɾgɑɴgɑ bɑʂ dzɻɑʰɖəɾʁəɬɑ mɑɴgɑndɑ͡ɬa ʂigə ʤuŋduŋ ɑβɑgɑ jeɾɬəβ mɑɴəβ də (91) uzuːn ɑq jizdə sen səɴɑɾ͡udzɻun tutgɑ, mɇn səɴɑɾ͡ udzɻun tutgɑ ɑndɑʁɑndi͡ɬa doɬʁɑɴnəŋ goʁɑ bəɾ ot bəʁɑ bəɾ ot tɑmdəɾəβɑdəβ də (92) ʂigə ot tɑndəɾəβɑttsɑ͡ɬa u ʂigə ɑβɑgɑ͡ɬa jeɾɬəβ ɑq jizdə ɖɑʰɾtgɑ poɾnəɴgɑ mɑɴtsɑ͡ɬa gəzdə sondɑn mɑɴɖəɾəβ ɖə (93) ɑndɑʁɑ ɖɑʰgɑ bər ɑq͡gɑʰt bɑ jidəβ do (94) ɑq͡gɑʰtgɑ tʂɑn ʐuzɯ ʊɾʁɑ, ʊ ɑβɑgɑɬɑɾnəŋ ʒizdə poɾnəɴgɑ ɑɬəɴgɑ mɑɴtsɑ͡ɬa sɔŋdɑn ɑq͡gɑʰtdə jitgi ɑːnəŋ ɑɾtdɑn͡ɬa ɑm bə gəzdə mɑɴdəɾəβ də, ɑːndɑgɔ ɖə (95) ɑːn disɛ͡sɑ kəsɯ ɑq͡gɑʰt͡ɬa ɖɑʰgə͡ɬa ʁəjɑɴ͡eː diβ do, dejbioɬɑʁɑn͡ɬa ʂi ʁəjɑɴ dimi͡ɬa kəsɯnəŋ fə dɜ̆ɾə, fəː də bə͡ɬa (96) ɑːm mɑ ɑndɑʁ diβ də dioɾ s͡ɑ pəɖəʰɻ̆ə kəseɾ gəzəɬ tɐɾɣɐ̣n ɑɬəβ də, ɑŋ kəseɾ gəzəɬ tɐɾɣɐ̣n joq ɖə ʝisə͡ɬa χɔsə ɑq tɐ̣ɾɣinnə poɾnəɴgɑ mɑɴdəɾ di də, ɑq qɔ͡ɑː di də (97) jisɯ ʤiuʂi χɔ͡ɑː məɬɑnəŋ poɾnə gɑɾɑɾmɑʁe, ɑgɑɾʁe məndɑqəsɑ məɬɑɬɑɾ kunnəʁ oɬʁe, ʁəjɑɴnəʁ oɬʁe diɣɐ̣n jisɯ də (98) ɑʰgɑ qəχgəɾəβ do, pəɾəndɑn͡ɬa niɑɴʤɑ mɑ qəχgəɾʁɑ ɬom oŋʂədəβ də (99) ɬom oŋʂətgɑ ɑndɑgɑʂ͡ɬa ɑm gəzdə diɑtqəʂ ɖə (100) doʁɬɑɴdɑ tʂogəsɑ kəsɯ deː keːɾɣindi kəsɯ nɑɾɑʰqɷɑ bə bəɾ dzɻuzɯ də dioɾ, neɾɑʰqɷɑ tʂogedəβɑtqəʂ ɖə (101) məs χɔsə məndɑgɑ dujmien tʂogeʂ ɖə, gəzdə dujmien tʂogetgəməs ɖə, neɾɑʰqɷɑ tʂogedəβɑtqəʂ ɖə (102) ʂɑːdzɻən dɑɾɑʁɑ kɐ̣mbɐ̣ʂin͡ʁuzə sɑʁɑndə͡ɬa ɑːn beɾɑʰqɷu tʂogetqəʂ ɖə

0103010306 Süt Ürünleri ve Tulum Takkında

(1) χɔːsə idəβ joq ɖə, ɑm itgin ɑzɑt ɖə, itgi sɑdəβ də məzdəŋ məndɑ (2) ixsɯ ojdɑ sɑtgɑn dɾo, ixsɯ ojdɑ idgin mɑ dəɾə, giːxt də, χo ʤi ʤɑʤɯ idəβ də (3) məzdəŋ go

ʂɑɴ nuŋjeʁɑ mɑɴsɑ məzdəŋ go ɑβɑgɑnəŋ ɬosɑn u^{h}dʐundʐɨ ənəsə də (4) ɑndɑ mɑ ɳdəβ də, ʂɨgə nejniu ɑ^{h}səɾəβ ɖə, sɑdəβ də ʝɑ^{h}ɢɑ (5) goːɬ ɑɴGə seminəŋ ɑɾʤaːqdɑ bəɾ ʤiazɯ jɑʁɬɑ^{h}Gəɾnəŋ bəɾ ʤiazɯ kəsɯ βɑɾ̆e (6) o ɬɑ vəgə nejniu βɑɾ̆ ɳ̣ də, ɳdo də kəsɯ ʒi duŋ ʒi ʃia ɳdəβ də (7) ɑnəŋ ʧørmisə uzduβ joq də, jɑʁ ɳdəβ joq do, ʧørmę̣ qɑjɑq mənɑ̆ɬɑ sɑdəβ do (8) bəɬxəʂ də, dieɴχua dɑɬɑsɑ̆ɬɑ ʧʃioɾmidin mɑɴɑ ̆ǎzoɾ keːɾ qɑdʐɑn (9) ndʒioɾ ndʒi tʂəŋ ɑɬχəʂ̆e ʝisĕɬɑ min nidʒi tʂəŋ nidʒi tʂəŋ ɑɬin ʝise mẹ̣n sɑː Gɑjsə kun joɾə gise diɑdiːn diɣ̆iɬɑ goʁɑ goʁɑ diɑdəβɑdəβ ɖə (10) ɑndɑː ɳtgədʐɨ dɾoː gɳ̣^{h}t ɖə (11) jibɑn bə ɑm sɑ ʃindi ʧʃiŋʧʃiɬək kəsɯ ʃingi βɑɾsɑ mɑ ɑq jɑʁnə ɖɑ^{h}Gə̆ɬɑ dɑ^{h}sənɑɑ ɑɬəβ də (12) ɑŋ kəseɾ gue sut jejmɑs ot ɖə (13) məz pə^{h}dɳ̣^{h}ɾgə mənɑːq bəɾ pən sut ɓəsɑ mɑ jejχəʂ də qɑɾəɴGɑ (14) ɑm ɑndɑGo jejʁədʐɨ joq də (15) ʧørmĭɬɑ hɔɾʁədəβɑdəβ ɖə, qɑjɑq qurduβɑdəβ də (16) tɑk kəsɯ kəsɯ gue qɑjɑq ɑɬəβ joq do, məzdəŋ bə ʊjnəŋ kəse kəsɯ sʊtdə χeːʂGəβ dɑsGəɾʁɑ suβɑttsɑ̆ɬɑ qɑjɑq doɴəɾʁɑ sojəβɑdəβ ɖə (17) ʧørmiɣi qɑjɑqɖə qɑ^{h}tGɑ sɑdəβ ɖə (18) məzdəŋ mənɑ̆ɬɑ kəsɯ ɳtgədʐɨ gixt do ɖɑ^{h}Gɑ̆ɬɑ (19) tułəmnə sɑ Goj tɳ̣ɾnə tunnəβɑtGɑnGɑ̆ɬɑ tułən diʂ də (20) ɑːnə sɑ Gojnə øɬʉɾɣiʂ̆ɬɑ tunnəβ də sɑ, ʃien̆ɬɑ ɑːɾdənəŋ bəː ʂɨgə ɑɾt bətdə məndɑGɑ fəɬutGɑʂ̆ɬɑ tunnɑʂ ɖə (21) ɑːm sɑ tułgə tɳ̣ɾnə mɑ ɑndɑGɔ də dioɾ, ɑnə̆ɬɑ tunnɑχəʂ ɖə sɑ (22) tunnɑʁɑ suβɑttsɑ̆ɬɑ məs̆ɬɑ toːɬɑʁɑ ʃiosudɑn ɑzəɾ sɑʁɑ poɬuβɑtGɑq, poɬuβɑttsɑ̆ɬɑ χɑʂ qunəq poɬɑsɑ ̆ɬɑ jyŋə qɑɬχəʂ də (23) jyŋən ɑGəːβ dʐumiɸutGɑ, ɑndɑGɑ ….ɑs sɑɬt də dioɾ, ʃiosuʁɑ poɬɑʁɑ̆ɬɑ ɑsɖəɸutGɑʂ̆ɬɑ jyŋneɾən ɑːGəβ guɑɬəɸutGɑʂ̆ɬɑ ʒiz mindikɖə sɑɬʁɑ ɑndɑGɑ təkkəʂ də (24) qejʤiɬu^{h}tGɑ ɑndɑ məndɑGɑː təgəβɑtqəʂ ɖə̆sɑ (25) məndɑGɑ təgəβɑttsɑ ɑ^{h}qGəməs də dioɾ sut dʐuŋnɑχəʂ də (26) ɑndɑχəsɑ̆ɬɑ ɑːɾdən təgəɸutqəʂ də, ʂɨgə bətdəŋ mənə mindikdin mʤɑɾ sɑʁɑ təgəβɑtqəʂ də̆nɑ (27) mojnnə̆ɬɑ jɑɬɑdəβɑtqəʂ də (28) mojnə̆ɬɑ ɑ^{h}sə də, məndɑn̆ɬɑ sut bɑ dʐuŋnɑχəʂ də, pədixəʂ də (29) tułəm̆ɬɑ bəɬɣə̆oɾmi də

Kaynak kişi №: 01030105
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 06. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Toğırcicaş (TUO Feng-lin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Minghua nahiyesi, Zhongshajin köyü
Doğum tarihi: 1932
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Toğşı
Konu: Bazı hastalıkların tedavi etme yöntemleri, Yangcoŋ tapınağı hakkında, kendi hakkında.

0103010501 Bazı Hastalıkları Tedavi Etme Yöntemleri Hakkında

(1) guoʧy aːʁərsa ma kəsɯ d̥aʰGə͡ ɬa ɬom oŋʂəβ də, ɬom oŋʂəβ də, bərmisə ɢaɾadəβ məndа βər dejfə ma joq də (2) bərmisə͡ ɬa go semidigə gaːndʒiɾnə dʐaɬap baɾəβ andaɢa aʰgaɬaɾnə qəʰqərʁa gandʒiɾnə bə tiɣi ʂukdiɣi …bə aʰgaɬaɾ jiːʧi baɾəβ d̥ə (3) andaɢa dər, gandʒiɾ dʐaɬəβ də eː d̥ə, andaɢa ɬom oŋʂəβ d̥ə (4) tu baŋfa͡ ɬa niɣə də, baŋfa joq bəʁa͡ ɬa go suŋ͡ ɢuzərqdə niɣəɣ̟ə, sɔːɴ ɢʊzərq andaɢa ͡ɬa aʁa͡ ɬa nileɾ saɬʁaɢ͡ e ͡ɬa ǎʂt ͡aʰrqdəŋ aʰɬdəɴGa duraːqdan saʁa bə o paŋgəra miʤaː paŋgəra, aːnəŋ baʰdzə̯n aɬəstg̊a andaɢa ɬa hərʁətGa ʃiʤiβ də, andaɢo d̥ə (5) oː͡ ɬa kəsɯ bə ganmoɬasa andaːsa͡ ɬa sɯχuotaɴ di də aʁa, andaɢa dʐɨɬəβ də, am kən andaʁ mi ʃiʤip b̥ej (6) jiŋ bəsa əɬəɣnə dʐaɬəβ də sa, ʂiulia jiŋ di χua mẹn ma dʐaɬaʁaq, ɢəɬʁa ʃitdə poqɢa səβaʁa andaɢa, bə qanəndan miʤa miʤa

aχgətǎsd̥iriβsa, andaɢa dzɻiłəβ də, jiŋ bosa ɬa andaɢɔ də (7) guandʒe:n boʁanda ɬa terə da^{h}ɾdəβ də (8) ɢojnə øłʉretɢa andaɢa guandʒe jen dzɻiłasa ɬa andaɢ̥əsa ɬa ɢojdan øłərʏe …...bə jyɾ̥ek dɐ̟rdikdəβ də sa, dɐ̟rdikdiʏindʒi ɬa jyɾ̥ɐgən dʒymiβałʁa ɬa …kəsǎnəŋ go kø^{h}kəsgi bałəβ d̥ə (9) andaɢa ɬa bə tɐ̟rsən sojβałʁa go miagedan bə saitɢa andaɢa ɬa tɐ̟rnə qałəβ d̥ə kəsəʏi (10) o tɐ̟rnə jaɢənəβ də, ʂidəq tɐ̟rnə (11) ja:ɢənɢa andaɢa …go qa:ɾənən e:na ałəβałʁa iʃdʒiŋg̊i ɬa go dʒio tukujnə ʃioʏułʏi otɢa ɢəzaɾtɢa andaɢa χuadʒio sudan oɾʁətɢa o qa:ɾəʂdi bər dun d̥ə^{h}ɢuʁa ɬa a: ɢudzɁaqdəβ kəsǎnə tɐ̟rtdərəβ d̥ə (12) andaɢa guandʒe jen dzɻiłəβ də, bərmisə dʒyʏɐ̟r bałəβ də (13) mə:ła duqɢan kəsɯ ma ndʒioɾ qunɢaɢ e mo ɬa məndaɢa tɐ̟rə da^{h}ɾdəβ d̥ə, a:ndaɢa dzɻiłəβ də

0103010502 Yangcoŋ Tapınağı Hakkında

(1) go χuadʒaŋnəŋ beɾaqda bəɾ jaɴdzɻuŋ semi də (2) anda bəɾ dɐ̟:rdi:ɴ χuałaʁan bəɾ tuʃiaɴ də, jidəβatɢan bəɾ dørdiŋ də (3) ɢojłaɾnə dɐ̟rdiŋ jiʏi jadasa aʁa ə^{h}ɾgiʂ̊din bəɾ ʃiennip bɐ̟rsɐ̟ ɬa dørdiŋ ʒimis də ɢojnə (4) dɐ̟rdiŋ jidəβatɢan bəɾ tuʃiaɴ d̥ə, a:ej am joq ɢut d̥ə (5) nigəa lio:bədia o p̊ə^{h}ɾɢan na dzɁa ɬa liŋdi χəɴ a, diɐ̟rdiŋ pə^{h}ɾɢan də (6) χuadʒaŋ kəsɯnəɴ qadi ołʁanlerə kəsə o dɐ̟rdiŋnə nəʏəʏi kəsə barʁa mał u^{h}ɢaɾʁa jaχɢən də andaɢo ojnat də ɐ̟: də, dɐ̟rdiŋnə mənəq ɢaɾo, mojnən….ɢaɾo andaʁət d̥ə (7) səɴɢa ɐ̟^{h}tgindi dɐ̟:rdiŋnɐ̟rə dełə χuadʒaŋ əsən məłałaɾnə jiʏi, ʧ̂ili ʧ̂ili kaŋdaʁənə ma ʧ̂ili xejdə i: d̥ə məłanə (8) dʒa:guo andaɢanda ɬa …səŋ ɬa χuadʒaŋ əsɯ nimi do:ʂ̊ə χəɢəɾʁa jaɴdzɻuŋ semidi ło:m oŋʂ̊əʁa andaɢa a:m amɾat də ɐ̟: d̥ə (9) məzdəŋ mənda go: ɢuzda e:na bəɾ məła drə goʁa ʞus uχɢaɾʁəła ɑ͡ɾʁa kəsə naɢə o dɐ̟rdiŋnəŋ mojnən bəɾ bəłʁəβat də …andaɢa: sa o məłanə diordiŋ jiβatət d̥ə sa (10) aʁa ʞus uχɢaɾʁəła ɑ͡ɾʁa ɬa tałaʁa kuniŋgɐ̟:ɾ ʞus uχɢaɾʁa ɬa tʂ̊oɢuβʁanda kəsǎ dɐ̟rdiŋ giʏi ba^{h}dzɁən niŋnaʁa ʂ̊idʒi suj ja^{h}saʁan bə məłanəŋ ba^{h}dzɁən niŋnaʁa…..(11) tuʃiaɴ də ʂ̊obaq ɐ̟dəβatɢan….joʁoɾnəŋ jɐ̟rdi də, qadinəŋ joʁɔɾnəŋ jɐ̟ɾ liaɴ dʒiodʒɐ̟da do (12) aʁa bəɾ hɾgiʂ̊ səβadəβ d̥ə, hɾgiʂ̊ ʃienniβadəβ də……kəsəleɾ ba^{h}ʂ̊də dzɁałʁa a:ndaɢa

niɣəɬəβattsa dɐrdiŋ jimis d̥ə ɢojnə (13) andaɢa͡ɬa dʒinien boʁanda͡ɬa eːna dʒinien bəʁanda o ɢojnə ølyrin saɢənsa͡ɬa …. ɢojdan bər ʃienniɣi anə dzu̯a͡ɬa daχsənda jołda øɬərɣi βər qan qunəː͡ər aχqətɢa͡ɬa andaɢa ʧienistɢ̥a andaɢa keːrɣi ʒiβ d̥ə (14) je bənəŋ me andaɢo də, øɬərɣi daχsənda øɬərɣi andaɢa keːrɣi ərnɐ̯ hrgiʂdin bər ʃyɬəβadəβ də, saɬəβ joq də, andaɢo d̥ə (15) kəsɯ joq d̥ə qunnəŋ aɾada də, naɾaɢəŋɢa maɴsa χuadʒaŋ͡ər də, χunnəŋ χordasənda, məndaʁ ʂigə ɬoɴ qun də, goɾaɢənda bər ɬoɴ qun beɾaɢənda bər ɬom qun də, ɸurdasənda qum joq də (16) andaʁ midʒaːɢəna͡βər semi də, bər dʒieːn, ban dʒiɐ̯n do qadinəŋ jɐ̯r də, χuadʒa qadinəŋ jɐ̯r d̥ə (17) aʰga joq də, midʒaː semidə bər pəʰrɢ̥an͡ɬa dərə, doʁor ni ma joq d̥ə, tuʃiaɴ͡ɬa doʁur niː ma joq də (18) bər tuʃiaɴ pəʰrɢan ɐ̯tgɐ̯ː dʒiaɴʂəŋnə tutɢaː……d̥ɔʁɔr ni ma joq d̥ə (19) dɐrdiŋ diβ də, taɬa ǎʂt d̥iβ d̥ə. (20) məndɑ ɢojnə dɐrdiŋ jiɣi ʧiliɣi jadasa͡ɬa aʁa bər hrgiʂ͡ɬa ʃienniβ d̥ə andaqəsa (21) dʒefaɴnaʁanda sa daɬaɴ duj tʂiŋliɬaʁanda məsdəŋ məndaɢə dɐrdiŋlernə dɐrdiŋ aʰd̥inə toɬəsdit d̥ə, am dɐrdiŋ joq də məndɑ (22) dɐrdiŋnə͡ɬa dəli dəli daɬaɴ duj tʂiŋliɬaʁa andaɢa͡ɬa baɾʁa χɔsən kəsədin ɢaʂ βozɯ ɢaʂ βozɯ kəsɯ͡βaɾʁa͡ɬa taɬada dɐrdiŋ sɔqɢa͡ɬa dɐrdiŋnəŋ hadinə undərk git d̥ə øɬərəβat d̥ə (23) aʰːtɢannə aʰtɢa øɬərɣinə øɬərɣi andaɢanda mənda dɐrdiŋ joq bət də (24) uːzgi dørdiŋ gøʰp məɬe də mənd̥a bər ma joq d̥ə mənda dørd̥iŋ

0103010503 Kendi Hakkında

(1) maɴa bər ɢəzaɢəŋ͡ma͡ar, dʒeguo kədʒiɣdi jɔq͡ɢut də, bər ənə͡βar ma joq bət də (2) andaɢandə mɐ̯ŋ jaɴqəs anaɴ͡ɬa haɬd̥ə (3) andaʁada mɐ̯n ʒidə jasaʁanda anaɴ joq bət də (4) andaɢanda͡ɬa mɐ̯n midʒaːɢəna βər ʒy d̥ə dʒeguo ʒyʂdi nəɣəɣi ͡ɬa jiɬʁɐ̯ jiɬʁɐ̯͡ɬa ołərt də, anaɴ͡ɬa uʂ qunɢanda joq bət d̥ə, kəsɯ ma joq d̥ə (5) dʒiaɴ ʒidə jasaʁanda joq bət d̥ə o satda dørdiŋ geʰp͡məe d̥ə jiɬʁɐ̯ jiɬʁɐ̯͡ɬa anaɴ qaʰtda uzuːt d̥ə (6) anda͡oʁanda͡ɬa niɣət d̥ə kəsɯ məzdəŋ daːɢəɴ aɴnat d̥ə daɢəɴ xitik git d̥ə (7) mɐ̯n uzuq qat də anaɴ joq bət də, anaɴ qatda uzuːt d̥ə (8) mɐ̯ːnə daɢəɴ ɐ̯zɐ̯rdəp bezətgin, mɐ̯ŋ daɢəŋɢa͡ɬa guodzanjyen diɣik, joq boʰɬd̥ə (9)

dɑgən ʒibəjzɯ zerdəβ bezət d̪ə, ɑndɑgɑ mɑnɑ bər ʒy mɑ ɑłəp b̪e^{h}rt d̪ə (10) n̪ənə mɑnɑ ər kełn mɑ ɑp b̪e^{h}rt d̪ə ɑndɑg̪ɑ mn̪ŋ jydigə kəsɯ nəɣəłɣi jyenle ɑʁərʁɑ joq bət d̪ə.

Kaynak kişi №: 01030106
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 08. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: GUO Jian-cai
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum tarihi: 1971
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Lise
Mesleği/İş yeri: Çiftçi, çoban.
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Gonurat
Konu: Sarı Uygurlarda Yoda çögır destanı, Sarı Uygurların düğünde damada milli kıyafet giydirdiklerinde söylenen sözler, gelin şarkısı hakkında.

0103010601 Yoda Sunma

(1) oː bəɣəŋgə kundə dise

(2) oː kunnə surɔ kunnəŋ ɑ^{h}dzd̪ə

(3) oː ɑjnə surɔ ɑjnəŋ tołə

(4) oː pə^{h}rg̪ɑnnəŋ gərɛ tɑngɑn kun dər d̪i dər͡nɑ

(5) oː ʂɨgə͡jɑq urəqgɑ ɑq bn̪ɬn̪ek tusgin kun dər di dər͡nɑ

(6) oː pədə^{h}rge tʂɑʁəndɑ dise

(7) oː əɾleɣ taʁnəŋ ᵬaʂdan ɢuzə kəsɯ daɾɬaʁan͡eː di dəɾ͡na

(8) oː hotdəɴ χuaɾ͡dʒekdi maɬ daɾɬaʁan͡eː na

(9) oː dzɒɾdʒagandan ɢuzə ɬən daɾɬaʁan͡eː də͡na

(10) oː ʂɨgə joʁuɾ χannəŋ əɬəɣdin ɢuzə ɢəz ɢuziɣə joda ʧʃygəβ ᵬaʰʂdaʁan͡eː di dəɾ͡na

(11) oː joʁuɾnəŋ dujto͡ɬop də(< dujto nop də) ḍise

(12) oː aːməɬaɴ χan diɣẹ̣ndi͡ẹ̣ː dəɾ͡na

(13) oː bər aʰɬdən joda səqqəʂ də ẹ̣ː də͡na

(14) oː teməɴ χan diɣindi ẹ̣ː də͡na

(15) oː bəɾ gəməs joda səqqəʂ də ẹ̣ː də͡na

(16) oː ʂɨgə qan ma aʰɬdəŋ gəməs jodanə dzɻdaʂ ḍə ẹ̣ː də͡na

(17) oː məz ma aɬβat naχəʂ ḍə di dəɾ͡na

(18) oː ʂɨgə qannəŋ əɬəɣ͡aʰɬdəɾḍa jidə ʧixdʒin baɾ͡ẹ̣ː də͡na

(19) oː χɔsə məndaɢa bəɾ ajtəsɢan ẹ̣ː di dəɾ͡na

(20) oː andzɻaɴ ʧixɾdʒinnəŋ bezəgəŋgi peɣ andzɻaɴ ẹ̣ː də͡na

(21) oː ɢəŋɾat ʧixɾdʒinnəŋ bezəgəŋgi saɾə muɬ͡ẹ̣ː di də͡na

(22) oː hoɾaɴɢat ʧixdʒinnəŋ bezəgəŋgi hoɾaɴɢan diːk ẹ̣ː dəɾ͡na

(23) oː səna tixɾdʒinnəŋ bezəgəŋgi aɴ səna diɣẹ̣k͡ẹ̣ː dəɾ͡na

(24) oː χɔsə͡βəɾ məndaɢo ajtəsɢan͡ẹ̣ː dəɾ͡na

(25) oː dẹ̣ŋərdi gyk ułunəŋ bozda͡βəɾ joda aɬχəʂ də di dəɾ͡na

(26) oː gyk ułu ma ejiɴɢa ajttsa ẹ̣ː də͡na

(27) oː ułusən bəɾ kuʰɾgəɾettsa ẹ̣ː də͡na

(28) oː dẹ̣ŋərdin ɢuzə jeɬ jaməɾnə jaqdəɾʂ ḍə ḍi ḍəɾ͡na

(29) oː qəsəɴɢa ajttsa ẹ̣ː dəɾ͡na

(30) oː mo͡ːɬa aʰsən bəɾ aʰttsa ẹ̣ː dəɾ͡na

(31) oː moː ɬa jeɾ dẹ̣ŋərnə ɢaɾsdəroː də ẹ̣ː də͡na

(32) oː dẹ̣ŋərdin ɢuzə aq͡ejnaqdə jazqəʂ ḍə ẹ̣ː də͡na

(33) o: bə ma ərəmboʧi ẹ: di dər͡na

(34) o: bə ma gujo də ẹ: də͡na

(35) o: ẹni ajtəsgan ẹ: də͡na

(36) o: mo ła aq jaʁannəŋ bozda͡βər joda ałχəʂ də ẹ: də͡na

(37) o: aq jaʁan ma mo ła aʰłdəŋ guməsdə ʂukdio suŋ dałejnə tap͡kərɣẹn͡ ẹ: di dər ͡na

(38) o: bə ma gujo də͡ẹ: də͡na

(39) o: bə ma ərəmboʧi͡ẹ: də͡na

(40) o: bɔ:z gojnəŋ bɔzda βər joda ałχəʂ də ẹ: də͡na

(41) o: bɔ:z goj ma mo: ła məN gojəʂdin azdan azə ẹ: də͡na

(42) o: bə ma gojog͡ ẹ: də͡na

(43) o: goj uɣər uzyẹse ma bə bɔz gojʁa kereg͡ ẹ: di dər͡na

(44) o: andaqəsa na:ʁag͡ẹ: də͡na

(45) o: dẹŋər pəχrga χərəngo dzɻaʂidzo pəʰrganga ajtgan͡ ẹ: də͡na

(46) o: jer durəq ɸəʰrgan sugumu baʂɨga tuβa pəʰrganga ajtgan͡ ẹ: də͡na

(47) o: gəz daʁe uzu͡βər ajtəsgan͡ẹ: də͡na

(48) o: ołʁan daʁe uzu ajtəsgan͡ẹ: də͡na

(49) o: mo ła aq gojnəŋ bozda͡βər joda ałχəʂ də ẹ: də͡na

(50) o: aq goj ma mo ła əłəɣ χałdərnəŋ kəslernəŋ əłəkdi χɔsəndi dərə e͡: də͡na

(51) o: mo ła ni di dər ʃise

(52) o: aq gojnəŋ bozda bʲis janʤɯ jẹrdini bar͡ẹ: də͡na

(53) o: bʲis janzɯ jẹrdinisə ni dər dise

(54) o: sudən ało deŋərɣe tʂotba pətkəʂ ɖə ẹ: də͡na

(55) o: aq͡jaʁən ało pəʰrɢanga marmi pətkəʂ ɖə ẹ: də͡na

(56) o: døs͡ʊdzɻasə ało peɣ łamaʁa dẹntʂa pətkəʂ də ẹ: də͡na

(57) o: ʒyŋən ało mo ła doŋ guazɯ gizkəʂ ɖə ẹ: də͡na

(58) o: bozəndan jodasən ało gəz guziɣəɣẹ joda ʧykəʂ ɖə ẹ: də͡na

(59) o: bə jodanəŋ b̥is jaɴʤɯ jerdinisə məndɑ pədəp baj ɐ̟: də͡na

(60) o: bəɣəŋgə bə jodɑ mɑ

(61) o: mo ła jiudi ərnamtar diş bar͡ɐ̟: də͡na

(62) o: mo ła qannəŋ ɸudərda qanaq qɔłʁan jodɑ ɐ̟: də͡na

(63) o: mo ła peɣ ɸudərda belek bɐ̟rɣɐ̟n jodɑ ɐ̟: də͡na

(64) o: bə jodanəŋ bər ba^{h}dzə̨ niɣɐ̟ sarʁarət d̥ə dise

(65) o: mo ła amałaɴ χan a^{h}łdəŋ gəle səŋgin bər͡ɐ̟: dər͡na

(66) o: bə jodanəŋ hɔre badzə̨ niɣe gygərt d̥ə͡d̥ise

(67) o: temən qannəŋ gəməs gəre səŋgin bər͡ɐ̟: də͡na

(68) o: bə jodaʁɑ bozəNGɑ niɣɐ̟ ʒyŋ hɔrap d̥ə d̥ise

(69) o: ʂɨgə jaNo kəsə bərɨɣɐ̟ arGasernəŋ beleg͡e: də͡na

(70) o: bə jodanəŋ ʃidə niɣɐ̟ Gat Gat d̥ə d̥ise

(71) o: ʂɨgə jaq uruʁ məndan soŋ haşdan aş bołʁej di dər͡na

(72) o: bə ała gernəŋ dəβəŋgɐ̟ dørt ʤaNGɑ niɣɐ̟ sut aq jaʁ surdət də dise

(73) o: Gəz oʁəł aβa ana dørtdə ba^{h}ʂGa tutgin bər͡ɐ̟: də͡na

(74) o: bə ała gernəŋ dəkgɐ̟ niɣɐ̟ aq sut Guzət də dise

(75) o: Gəz oʁəł ajq͡qɔ suŋ dałejnəŋ ʂəŋ bołʁej e: də͡na

(76) o: məndan soŋ ʂɨgə jaNo kəsə jaʁ ołu jaʁ jarasGej e: də no:

(77) o: sut bołu sʊt sʊzdəɣɐ̟j di də o:

(78) o: das başdəʁ dɐ̟mər dzɑannəʁ ołʁej e: dro:

(79) o: mał uɣurə uzuro aʁəł tołəʁej e: dro:

(80) o: GəNərat kəswnəŋ səkdigə peɣ ʂaNχusən bołʁej e: do:

(81) o: oŋə ʃio Gəz oʁuł bołʁej e: dro:

0103010602 Gelin Şarkısı

(1) ła:ło:j ła:ło:j daNGarGə daN tʂołan ła:ło:j

(2) ła:ło:j ła:ło:j tʂodzɑN pe:rekd̥ə ma:no:

(3) ła:ło:j kɐ̟mbişdə na ma:no:

(4) ɬaːɬoːj ʒidə joɾminə joɾmioː

(5) ɬaːɬoːj aβa anaɴdan͡aːzəɾɬoː

(6) ɬaːɬoːj aβaɴnəŋ məŋkandan aːzəɾɬoː

(7) ɬaːɬoːj aq maqejnə məːnoː

(8) ɬaːɬoːj adzɻaɴ anaɴnəɴ ɢoʰɬdəqda

(9) ɬaːɬoːj azəɾɬəʰḍe ɬaːɬoːj…..

(10) mẹn dik giβaɬmas doː o nima ɡixt də baʰṣdan͡azaqqo̜a ɡixdəɾo kəsənəŋ aʰsdə aɢədəqan əɾmileɾ ….(11) bəŋṣiŋ bəː midʒa kəsɯ dandʒin midʒa bəjṣaɴəɾaq ḍə ͡kəsɯ ẹni ṣaɾamaq χuaɴdetṣəŋnə jẹɾɬasa aːn bəɣəŋgə kəsɯ ṣaɾamaq χuaɴdetṣəŋ jẹɾɬasa ɟaχo̜gə mədʒa χuaŋkue oː͡haβ də (12) bə χɔːsə͡ɬa am͡sa ɢəz jiɾ χuaɴdetṣin ṣaɾamaqḍə dʒibəɴ ɢəz jeɾṣge̜ kəɾ͡xaoː də (13) o ma midʒa nanfəŋ nanṣianəŋ o mdʒa jaɴʒy dzi̯ŋə͡je.. ɢəzdaɾəɴɢa ẹni adzɻa͡anasə ṣiabədəa oło bəɾ ɬaŋnə məŋ tṣəɴɢa kəsɯɣi mundoɢɔ maɴɢəɾaʁandi χosə doṣɨ ʏientṣaŋ guadunəŋ andaʁa ʃiaɴdaɴ niɣə də (14) andaʁə͡ɬa sa bəɾmisə gondaʁa məz ma ẹni zejigə məz ma bəɾmisədа deɬə ɬozɻəŋ məz ma aːd dimin ḍaʰɢə ɬa ʃyʃilamin də (15) məz bə ɬoŋmiŋ bə͡ χaʁandi …….(16) məz nienʏiŋ kəsɯ də guanʃinnimin ḍə quɬaqɢa aɴnoɔ…. (17) kəsɯ ḍaʰo̜a qaɾ kəsleɾ(ɣẹ) ɢejɬo aːjdo məs sa eni ɟaʰo̜ə andaʁ͡ɔɾ ẹni χaɾ kəsɣẹ ajdoː bəŋṣiŋ məzdəŋ adzɻaɴnẹɾ ma kəsɯ bəŋṣiŋ kəsɯ aɾdən ʊndundi do ʃiŋlia (18) χas ojʁa χoɴdʑaɴ dʒaʏʃy saɴṢɨ bə kəsəŋ ɸuduɾʁa maɴuqqan kəsleɾ ḍə (19) andaʁandi bəŋṣiŋ͡ɬa məz ma ẹni jiŋʃiaɴ ṣiuɬaʁan mi sa (20) məz ẹni goː guodʒenmiŋdzɻɬa aːndaʁo ẹni ʃiŋʏy ganni ganni am͡ɬa biaʁəɾ͡ɬa mẹn ɬandzoʁa βaɾʁandi dʒiaɴ bəɾ ɬujiŋbi aɬin saɢən ḍə qəsəndа midʒa ʃieniaɬ͡qasa͡ɬa am gandʒiŋ mẹn ma midʒa məz dʒiu ʃydi kueʃəaʁə ma (21) mẹn ma βəɾ liuʏien aʰsəʁnəŋ bəɾ dzoʃiaɴdʒinə moɬo moɬo am͡ɬa taːdzu͡ɬa saβat ḍə͡na am sɔɴɢa eʰtgi ͡ɬa daːən ʃiotiŋ dzi̯ɬaː…(22) məz ma am͡mədʒa deɬə zəliodin mədʒa ṣidəɬəβatḅasa am dəɬə seːɾdəŋ mənduqqan dəɬə ʃydzɻaleɾ kise dəɬə məzdə deɬə ḅaχṣdə dəɾʁadа də

Kaynak kişi №: 01030107
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 18. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: YANG Jin-lu
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum tarihi: 1948
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Lisans
Mesleği/İş yeri: Memur/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, işi dolayısı ile Sunan ilçe merkezinde kalmıştır; emekli olduktan sonra Minghai'a dönmüştür.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Yoda sunma, düğün inceleme, saç kesme töreni hakkında, aşk şarkısı, Seveli'nin hikâyesi.

0103010701 Yoda Sunma

(1) oː kunnə surəβ kunnəŋ jɑʰʂə

(2) oː ɑjnnə surəβ ɑjnəŋ tołu

(3) oː bəɣəŋgə kunə diɣindi

(4) oː łom pəʰrɢɑn ɑɢɑrʁɑn kun dər͡na

(5) oː bə mɑ ʂigə jɑqdəŋ urəʁ bərᵩɣᵩ dusgin bər kun dər͡na

(6) oː mənə mɑ məndɑɢɑ diɣᵩndi

(7) oː bə mɑ jᵩr dᵩŋərdin dɑrłɑʁɑn͡ᵩː di dər͡nɑ

(8) oː bə mɑ diɣindi

(9) oː dʐɒrʤɑrgɑndɑn łom keɣərɣᵩn͡i di dər͡nɑ

(10) oː suŋ dɑłejdɑn su keɣərɣᵩn͡i di dər͡nɑ

(11) oː ot pəʰrɢɑndɑn ot keɣərɣᵩn͡i di dər͡nɑ

(12) o: sum͡tałada maɬ daɾɬaʁan͡i di dəɾ͡na

(13) o: bə ma χɔsə͡ɬa dzɻəŋ͡eɾ di dəɾ͡na

(14) o: bənə ma məndaɢə͡ɬa diɣin͡iɾ di dəɾ͡na

(15) o: joʁəɾnəŋ bə oɾəʁə ʧusgin diɣindi

(16) o: joʁərda ma ʂigə qan baɾ͡ẹ̣ di ḍə͡ɾna

(17) o: bə ʂigə χan kəm dəɾ di:

(18) o: bərə ɬa amәɬaɴ χan diɣin ḍi ḍə͡ɾna

(19) o: bərə ɬa deŋəɾ χan diɣin i͡di ḍəɾ͡na

(20) o: bə ʂigə qan ma diɣindi

(21) o: bəɾ oɾəʁ ʧusin diɣin͡i də͡na

(22) o: dẹ̣ŋəɾ χan diɣindi βəɾ aʰɬdən joda ʧusin diɣinḍi

(23) o: amәɬaɴ χan diɣindi βəɾ gəməs joda ʧusin diɣinḍi

(24) o: ʂigə χan ma məndaɢo oɾəʁən ʧusin ḍi ḍəɾ͡na

(25) o: ʂigə χanɢa bə oɾʤi ma dərə̆͡na

(26) o: joq ałβɑɻleɾ bə ɢajdan giːʂ͡e

(27) o: bə ma gudʒiɾ dəɾ na

(28) o: ʒidə tiʧin dørt soβaːnəŋ ʂaɴχuleɾ bəɾiɣi ẹ̣ʰdəβ

(29) o: bə dioɾt͡stoβaːnəŋ ʂaɴχusə kən dəɾ diseẹ̣

(30) o: jaʁɬaʰɢ̣ərnəŋ jaɴnejdəŋsan dzɻejsaɴ

(31) o: andzɻaɴnəŋ annejdəŋsan dzɻejsaɴ

(32) o: ɢɔNəɾatdəŋ χoɾan beɬe dzɻejsaɴ

(33) o: toʁʂiɬəʁnəŋ tɔʁəm merge dzɻejsaɴ

(34) o: dioɾt dzɻejsaɴ bəɾẹ̣ɣẹ̣ ẹ̣ʰʧəβ

(35) o: bənə ma bəɾ ɑjtə̆səβ

(36) o: dzɻejsaɴleɾ ma diɣindi

(37) o: bə jodanə ɢaʁa tutqəʂ ḍə͡ʧise

(38) o: bənə ma gyk uɬu aq jaʁannəŋ bozəɴɢa tudin ḍi ḍəɾ͡na

(39) o: gyk ułu ɑq jɑʁɑn mɑ diɣindi

(40) o: bə mɑ gudʒiɾ də͡ nɑ d̥iɣind̥i

(41) o: bə niɣi gudʒiɾ də dise

(42) o: uzleɾ mɑ məndɑ diɣindi

(43) o: qəsəndɑn nimi jɐ̣ɾ dɐ̣ŋəɾmə jidə ɢ̥ɑt ɢɑN͡ ɢəʰɬ d̥əɾ͡ nɑ

(44) o: jɑjəNɢ̥ɑ ɐ̣ʰttse məndɑ jɐ̣ɬ jɑməɾnə ʆusəɾəp bɑj͡ ni

(45) o: bə mɑ diɣindi

(46) o: uzleɾ mɑ məndɑGo ɬa su͡ əʂmis oʰt͡ ʤimis ɾəmboʧi͡ ɐ̣ː dəɾ͡ nɑ

(47) o: χɔsə diɣindi bə mɑ gojoq dəɾ nɑ

(48) o: søzdə tsyjɾɑn məndɑGo dit dəɾ nɑ

(49) o: dioɾt dzɐ̣jsɑN ɐ̣ni bəɾiɣi ɐ̣ʰʆtəβ

(50) o: mənə mɑ ɐ̣ni͡ βoɾ ɑjtsəβ

(51) o: diɣindi

(52) o: bənə mɑ məN Goj͡ ɜ̆ʂdigə diɣindi

(53) o: bəɾ ʧi͡ boz Gojʁɑ ɐ̣ʰt dəɾ nɑ

(54) o: ʧi͡ boz Gojʁɑ ɐ̣ʰttsɐ̣ mɑ boχəʂ d̥əɾ ʆise

(55) o: bə mɑ gujoq dəɾ di dəɾ͡ nɑ

(56) o: bə ʧi͡ boz Goj dəɾ diɣɐ̣ndi

(57) o: bə mɑ ɑz oɾʤi dəɾ͡ nɑ

(58) o: bə ɑz oɾʤinə ….

(59) o: kəsə dɑɾleɾ bezək jɑɬdɑɬ dəɾ͡ nɑ

(60) o: məʁɑ ɑz ørʤi͡ oʤin sɑɬsɑ mɑ dzɻuqɢ̥əməs dəɾ͡ nɑ

(61) o: søzdə mɑ məndɑGɑ diː dəɾ͡ nɑ

(62) o: ʤesɑNleɾ ɐ̣ni bəɾiɣɐ̣͡ ɐ̣ʰʆtəβ

(63) o: mənə mɑ͡ βəɾ ɐ̣ni͡ βəɾ ɑjtɜ̆səβ

(64) o: mənə mɑ ɐ̣ni diɣindi ʆise

(65) o: bəɾ ɑq Gojnəŋ bozəNGɑ tudɐ̣n dit dəɾ nɑ

(66) oː ɑq ɢojnəŋ bozəndɑ ni dəɾ diseˌ

(67) oː bis jeˌɾdəni baɾ͡eˌ di dəɾ͡nɑ

(68) oː bəɾ jeɾdənisə ni dəɾ dise

(69) oː jeˌɾɣeˌ βəɾ ɢaɾa dzʲivən saʐdə͡nɑ

(70) oː mənə mɑ oˌd͡ alerʁa aɾʁa joq dəɾ͡nɑ

(71) oː bə mɑ bəɾ jeɾdənisə pədəp baɾ͡eˌ di dəɾ͡nɑ

(72) oː ʂɨgə jeɾdənisə ni dəɾ dise

(73) oː bə mɑ bəɾ jyŋən bəɾ qəʰɾɢˌeˌ dəɾ͡nɑ

(74) oː mənə βəɾ jyŋən bəɾ jiɣəʰɾdˌə͡nɑ

(75) oː bozɢa gizerʁa mɑ aɾʁa joq dəɾ͡nɑ

(76) oː bə ʂɨgə jeˌɾdənisə mɑ pədəp baɾ͡eˌ di dəɾ͡nɑ

(77) oː ŭʂ͡eˌɾdənisə ni dəɾ dise

(78) oː mənəŋ bə døs ʊdzʐasən bəɾ ɑʰɬdˌə͡nɑ

(79) oː mənə mɑ peɣ ɬɑmɑlerʁ͡ɑ βəɾ dintʂa tutˌdə nɑ

(80) oː bə ŭʂəɾ jeˌɾdənisə mɑ pədəp baɾ͡eˌ di dəɾ͡nɑ

(81) oː dioɾt jeˌɾdənisə ni dəɾ diseˌ

(82) oː bə sudən bər sɑʁeˌː dəɾ͡nɑ

(83) oː jɑʁ͡ʧyɾmisən bəɾ ɑʰɬdˌə͡nɑ

(84) oː məndɑɢɑʂ mɑ pəʰɾɢɑɴɢɑ͡βəɾ mɑɾmi tutˌdə͡nɑ

(85) oː bə dioɾt jeˌɾdənisə mɑ pədəp baɾ͡eˌ ni

(86) oː bis jeˌɾdənisə ni dəɾ dise

(87) oː məndɑ bər jodɑsən bər dusse

(88) oː mənə͡βəɾ ɢəz͡guzeˌɣənə βəɾ guɑn deɬaʰdˌə͡nɑ

(89) oː bə bis jeˌɾdənisə mɑ pəˌdəp baɾ͡eˌ di dəɾ͡nɑ

(90) oː bə jodɑnə dise

(91) oː hɾdiɢə jodɑsən ˌdise

(92) oː ɢojdzʲ məɬaʁɑ beˌɾseˌ mɑ ʃidə ɑːz dəɾ di dəɾ͡nɑ

(93) oː mənə anagaleɾʁa aβagaleɾʁa βəɾ tut dəɾ͡na

(94) oː aβagaleɾ ma diɣindi

(95) oː saGaɬəNGa pəʂt boɬχəʂ d̪ə ɐ̟ː d̪͡əɾ͡na

(96) oː aβagaleɾ ma boɬʁej ʄi d̪əɾ͡na

(97) oː mənə ma diɣindi

(98) oː buɣəŋgə joda diɣindi

(99) oː dɐ̟ŋəɾnəŋ døɾt jaGən tutGan joda dəɾ͡na

(100) oː joʁəɾ qannəŋ ɸudəɾʁa tutGan joda dəɾ͡na

(101) oː peɣ ɬamanəŋ uʰdəɾʁa ʊngin joda d̪əɾ͡na

(102) oː bə ma Gəz͡ guzɐ̟ɣənə guan deɬaʁan joda d̪əɾ͡na

(103) oː bəɣəŋgə bə joda dise

(104) oː gyk dɐ̟ŋəɾnəŋ døɾt jaGən tud̪ɐ̟ dəɾ͡na

(105) oː bə joda ma diɣindi

(106) oː bəɾ jaq baʰdzᶎə naːʁədi saɾʁaɾo də d̪ise

(107) oː mənə hidʒiŋgi ma dɐ̟ŋəɾ χannəŋ məŋ gəməsə ʂəŋnap d̪ə͡na

(108) oː bəɾaq baʰdzᶎə naːʁədi gygyɾo də d̪ise

(109) oː bə ma amɬaN χannəŋ məŋ gəməsə ʂəŋnaʁan d̪ə͡na

(110) oː mənə uzəɣi naːdi aqdə GaɾGa jyŋnə hoɾap d̪ə d̪ise

(111) oː bə ma Gəz oʁuɬleɾ GaɾGa βaʂ aq baʂ boleɾnəŋ ʃiaNdzᶎiŋ d̪əɾ͡na

(112) oː bə ma diɣindi ezesəndigə eʰtdə naːʁədi GaʰtbəʂGaʰtbəʂ dəɾ dise

(113) oː bə ma uzu oɾəmnəŋ uzəɣɐ̟ oɾəʁ dusGan

(114) oː Gəz oʁəɬ ma ʊzəɾiβ də boɬʁan

(115) oː jodaː joda

(116) oː diɣindi bəɣəŋgə joda

(117) oː Gəz guziɣənə guan deɬaʁan joda

(118) oː saʁa bəɾ bə peɾəkdə bəɾ mandəɾəβoʰɬd̪ə d̪ise

(119) oː bə ma gyk dɐ̟ŋəɾdi aɬək giɣin bəɾ temdik dəɾ͡na

(120) o: sɑʁɑ bə bər donnə bər gɐ̣ʰd̪ər d̪ə͡nɑ

(121) o: bə ɑq bəɬətdin pəʰdzɻ̩k giɣin don dər͡nɑ

(122) o: sɑʁɑ bə bɐ̣ɬɣe βər qurnə qusɑnd̪əʰɾd̪ə͡nɑ

(123) o: bə mɑ dɐ̣ŋərdin dusgin bər tər d̪aʰɾdəsəβ͡nɑ

(124) o: sɑʁɑ bə ʃyezɯnə gixd̪ərəβaʰɬd̪ə͡nɑ

(125) o: sen bə sɑrəʁ durɑq͡əʂgi senəŋ bər yizdə saʰɬd̪ə͡nɑ

(126) o: bəɣəŋgə kunnə diɣindi

(127) o: bə mɑ βər jɑʂ kun dər nɑ diɣind̪i

(128) o: bə uɬu gɐ̣rnə diɣindi

(129) o: diorɪ jɑGəNGɑ ɑq jɑʁ surdɐ̣j dər͡nɑ

(130) o: senəŋ bɑʂdɑ mɑ diorɪdin qɑr kəsɯ dər͡nɑ

(131) o: məʁɑ nɑːʁədi sutdə Guzəp də dise

(132) o: bə mɑ Gəz͡oʁəɬ bezətgɐ̣nnəŋ suŋ dɑɬejdɑn hɑdzɻ̩əGə suŋ dɑɬejdɑn bezək dər͡nɑ

(133) o: Gəz͡guziɣə bə jodɑsən biliβɑɬsɑ

(134) o: bə mɑ senəŋ orəq ʲusginnəŋ ʃiɑNdzɻ̩iŋ dər͡nɑ

(135) o: jɑʁɬaʰɢ̟ərnəŋ ʂɑNχudʒɑsə boɬʁeːj

(136) o: joʁər qɑnnəŋ ɸudərəndɑ guɑnmɑɬəʁ βoɬʁeːj

(137) o: peɣ ɬɑmɑnəŋ ɸudərəNGɑ bəzdəʁ oɬʁeːj

(138) o: ɑʁəɬɬəʁnəŋ ɑq domɑlɾ uɣurɬəɣ boɬʁeːj

(139) o: dɑs͡βɑʂ demər dzɻ̩ɑnnəʁ͡oɬʁeːj

(140) o: senə bezətgen bə oj tɑɬɑʁɑ sen mɑ͡βər guŋʃien boɬʁeːj

0103010702 Düğün İnceleme

(1) o: diɣədzɻ̩i mɑ diɣədzɻ̩i

(2) o: bəɣəŋgə ninə diɣədzɻ̩i

(3) o: joʁornəŋ keβə mɑ məndɑG͡e d̪i d̪ər͡nɑ

(4) o: bəɣəŋgə kun dər dise

(5) oː bə mɑ βər ɑʰsdəŋ kun dər͡nɑ

(6) oː mənəŋ bezək ɑʰs də dise

(7) oː mənə͡βor kəm bər qeɢɑʂ ḍə͡r̥ḍise

(8) oː berɑɢəndɑ diɣindi

(9) oː məndɑ ɢəz dɑɢɑsə͡ɬɑ ɢɑrɑsɑ jeɾ də͡nɑ

(10) oː ɢəz dɑɢɑsə mɑ diɣindi

(11) oː uzu mɑ məndɑɢu ɑndɑɢə͡ɬɑ hɑs mɑ ə̆ʂdə͡nɑ

(12) oː mənəŋ bezək ɑʰs mɑ ʃidʒiβmɑʁɑn͡ẹ̣ ni

(13) oː mənəŋ bezək ɑʰsdə mẹ̣n mɑ gøɾomɑʁɑn͡ẹ̣

(14) oː məndɑɢɑʂ diɣindi

(15) oː mẹ̣nə͡βər qəɢərəβ mɑʁɑ bər ɢɑrɑ di dər͡nɑ

(16) oː mẹ̣n mɑ bə boɬʁej sɑɢən dər͡nɑ

(17) oː ɑndɑɢɑʂ mɑ diɣindi

(18) oː mẹ̣n kəsəge dyjto ……. boʂ də͡nɑ

(19) oː ɑndɑɢɑʂ mɑ diɣindi

(20) oː mənə mɑ mẹ̣n bər ɑɬnəβɑʰɬḍə͡nɑ

(21) oː mənə mɑ ɑndɑ diɣindi

(22) oː mẹ̣n mɑ məndɑʁo jidoɴ ɢɑʂ jɑsɑʰḍə͡nɑ

(23) oː søz dise mɑ fədɾəɴɢɑ ɑrdəɴɢɑ ʊno

(24) oː məndɑʁ mɑ di dər͡nɑ

(25) oː dɑʰɢɑ͡ɬɑ bə ɑʰsdə bər ɢɑrɑʰḍə͡nɑ

(26) oː bə ɑʰsə nidʒik dəɾ dise

(27) oː bə ɑːsə mɑ moː ɬe qɑɬən dər͡nɑ

(28) oː məʁɑ nidʒoɾ bẹ̣lẹ̣dəp də ḍise

(29) oː ẹ̣ʰtḍə mɑ sumər tɑʁdɑn ərlẹ̣ɣ dər͡nɑ

(30) oː məʁɑ mɑ diɣindi i͡di

(31) oː ʂɨgə jiɣəmə tʂəŋnəɴ ɢəmdɑn dər͡nɑ

(32) o: ʂɨgə jiɣət bɑ sɑβuɴg̊ɑ o:si dəɾ͡nɑ

(33) o: mənə joɾlʲ̩ej joɾlʲ̩ej ɢɑβəɾo͡ɬɑ oɬəɾ də͡nɑ

(34) o: bə mɑ bɔʰg̊ɑɾlɛrnəŋ ɑrʁɑ mɑ joq dəɾ͡nɑ

(35) o: məndɑɢɑʂ mɑ diɣin di: di

(36) o: bə jigənəŋ udzχ̟ndɑ mədʒa χujdəɾk gixɬdə͡nɑ

(37) o: bə mɑ kəsə məzdəŋ dʒadzχ̟unəŋ gøŋəɬə dəɾ͡nɑ

(38) o: məʁɑ bəɾ ɢɑɾs͡dʒoɾ midʒa pədʒaq dəɾ͡nɑ

(39) o: mənə odʒin bəɾ χujdəɾəβ jiq ɢɑɾɑsɑ

(40) o: bə mɑ boɬχəʂ dəɾ͡nɑ diḍə

(41) o: məndɑ ɑɾaʰk̟ədɑn nidʒoɾ də ḍise

(42) o: məndɑ jidə kop ɬɑ ɑɾaʰk̟ə ḍə e: də̆͡nɑ

(43) o: bəɾ kopdɑ nidʒoɾ də ʈise

(44) o: məndɑ mɑ jidon dɑʰɾtqəʂ bɑɾ͡e̯ di də͡nɑ

(45) o: mẹ̣n mɑ məndɑʁo diɣi

(46) o: bə sɑnɢɑ mɑ kekə͡e: ni

(47) o: bə sɑndɑ mɑ nidʒoɾ bɑɾ͡e̯ ni

(48) o: mẹ̣n mɑ bəɬmẹ̣ʰḍəɾ͡nɑ

(49) o: bə ɑɾaʰk̟ənə nɑ:əp bəɾ xidʒin ḍiḍẹ̣

(50) o: məʁɑ pərndɑ bezgərek bəɾ hʊ:ɴ(həβuŋ) mɑ dzχ̟uŋbeɬamin ḍə

(51) o: məndɑɢɑʂ mɑ diɣindi

(52) o: məndɑ bəɾ mindʒa gẹ̣ɾ: dərə͡nɑ

(53) o: bə ɑɾaʰk̟ənə ẹ̣zẹ̣səndi mədʒaɾ pẹ̣lẹ̣k geʰɬḍə͡nɑ

(54) o: bə ɑɾaʰk̟ənəɴ qɑjɑg̊ə mɑ dɑndʒin ɬɑ əʰɾkdəɣ dəɾ͡nɑ

(55) o: bə mɑ kəsə̆ dzχ̟uzχ̟ŋnəŋ bəɾ gøŋəɬ dəɾ͡nɑ

(56) o: bə ɑɾaʰk̟ə mɑ dɑndʒin hɾkdəɣ də͡nɑ

(57) o: mənə daʰɢɑ͡ɬɑ giɣigə̆ni diɣindi

(58) o: bə ɑnɑgɑlerʁɑ βoɾ tudin ʈiḍə͡nɑ

(59) o: anagaleɾ deɬə ʃidʒiβ jadaʂ dəɾ di dəɾ͡na

(60) o: naːʁdi jadaʂ dəɾ ʲtise

(61) o: mənə bəɾ xidʒiβaɬsa

(62) o: uʂ qunuq uʂ tuniʁa diɣᵑ̩ ɢaːzdəʂ dəɾ͡na

(63) o: andaɢaɬ ma diɣindi

(64) o: jyn monən ma ʂəɢənəɸutsa

(65) o: məndaʁa ma diɣindi

(66) o: ɢajsə βəɾ aβaga giɣi jynən bəɾ d̥aʰɾdᵑ̩ettsa

(67) o: bə ma boɬʁej ʲtid̥əɾ͡na

(68) o: andaɢ̥əsa mənə aβagaleɾʁa βəɾ dadət

(69) o: aβagaleɾ uzleɾ ma boɬʁej di dəɾ͡na

(70) o: naːʁdi boɬʁej di d̥ə͡na

(71) o: mənə mənə ʃidʒəβaʰɬd̥ə diɣindi

(72) o: uzuŋ saɢaɬʁa ma b̥əʂt boɬə̆p͡qaʂ d̥ə

(73) o: məndoʁɔɾ ketʃin͡əʂdi

(74) o: mənə ma naʁo bədasdərəβ tutəsqəʂ͡ᵑ̩

(75) o: bə ma gojoq dəɾ na diɣind̥i

(76) o: andaχsa aβagaleɾ ma boɬʁejˌidəɾ na

(77) o: andaɢaʂ ma diɣindi

(78) o: mənə d̥aʰɢ̥a͡ɬa χɔ dzɻuŋ ketʃinɬaɾ tud̥əβ

(79) o: ketʃinleɾ ɬa əʂse diɣindi

(80) o: bə ma jaɾasqəʂ dəɾ͡na

(81) o: bəɣəŋgə kun dəɾ diɣindi

(82) o: oɾəʁleɾ ʲtusgin bəɾ kun dəɾ͡na

(83) o: məndaɢaʂ ma diɣindi i di

(84) o: ʤadzɻunəŋ gioŋəɬə diɣindi

(85) o: o ma dzɻiŋ͡ᵑ̩ɾ di də͡na

(86) oː χɔsən ŭʂ qunəq ŭʂ tunidan dəzin dip baɾ ni

(87) oː bə kun ma azəɾaq bop dəɾ͡na

(88) oː andaɢaʂ ma diɣindi

(89) oː χɔsən bəɾ jaʰʂəp͡bəɾ kuandeɬamaʰdəɾ͡na

(90) oː ʝaʰɢa͡ɬa diɣindi

(91) oː χɔsə jaʰʂəp͡bəɾ jeɾɬasəβaɬsa

(92) oː χɔsə jaʰʂəp͡bəɾ jiβaɬsa

(93) oː χɔsə jaʰʂəp͡bəɾ ʃiʤiβaɬsa

(94) oː χɔsə jaʰʂəp͡bəɾ ojnasəβaɬsa

(95) oː bə ma məzdəŋ duŋʤanəŋ bəɾ gøŋəɬə͡eːɾ

0103010703 Saç Kesme Töreni Hakkında

(1) qəχɢərək giɣin kəsleɾʁa χɔsə kəsɯ jiuʧi bə daɢaleɾ βoʁa dzɑɴbəjɬeɾ bə məɬaʁa hɾdisəndin͡ɬa ɢuzə ʃyɬaːʝəβ ʝə (2) bə məɬanə kəsɯ ŭʂ jasaɾʁa diɣe ɢəz ͡məɬa ʤaɢɔ sadzɻən uzunatɢaʂ də (3) məndaɢo majiba ʤɯŋnaːʂ də͡na məndaɢa qəχɾɢo joq ḍə məɬanəŋ baʰdzɻən (4) tejmosən͡ɬa bəɾ qəʰɾqɢaʂ͡ɬa qəʰɾɻo joq tə andaɢəβatɢa͡ɬa (5) ŭʂ jasaʁandi aːn kəsɯ baʂ ɢaʰɾqɢandi͡ɬa o diɣdi has itgik kəseɾ giɣinḍi (6) bəɾmesə giɣindi kəsɯ mẹnik bẹɾɣẹn an͡ɬa kəsɯ məɬanə gøjnɢa ʧaɬəβasa anaʰsə ʧaɬəβaɬsa adzɑsə ezeɾtgi niɣəse͡ɬa kəsə anda dzɻanməŋ bẹlẹdəβatɢan pandʒəʂgi qejʤi bilitgi anə͡nimi qejʤilaʰɢəni anə͡nimi ɢoj qəʰɾqba edəβadəβ joq də (7) udzɻndan bəɾ χujdəɾəβ ɢədəɾ…..χɔsə bəɾ baʰʂɢa qejʤi tutdə məndaɻɔ (8) giɣində͡ɬa kəsə̆ bẹgi hadanə məɬaʁa niɣəɬɣi ej imis ḍə biẹɾ, bimienzɯ, lidaɴnə keːɾɣe͡ɬa saɬʁandə͡ɬa məɬaʁa͡ɬa bozəɴɢa͡ɬa mandəɾəβ (9) aːn͡ɬa kəsɯ bəɾmisə ɬa giɣindi eːj mẹn saː bəɾ aʰt beɾẹn mẹn saː bəɾ ɻus bẹɾẹn diβ də (10) aːnə kəsɯ ɢajsə kun sẹn oːɬuɾsa ma boʂ də mẹn saʁa ɬa uχɢaɾsa͡ɬa βop də, ɢajsə ɢajsə ɻus͡ɬa senəŋgə͡e diβaḍəβ (11) saː nidʒi ɢoj bẹɾin diβattsa sen͡ɬa ɢajsə͡ kun ẹmsasa aɬʁəɬa kisə͡ɬa op ḍə (12) andaʁandi͡ɬa kəsə̆ bə am sa bənə dimi kəsɯ ḍaʰɻə͡ɬa diβ də (13) doʁɔɾ kəsə̆leɾ͡ɬa kəsɯ qəʰɾqqəʂ də dioɾ, mẹn ɬa ẹni dimi kəsɯ

op d̥ə (14) ʃien ɬa βo keto ɳi ɬa bəɾ məʂdi eni ɬa bəɾ naɢə dadunʤzɑɢə o jɳɾdʒɨ ɑβɑgɑ jeɾtʂileɾ diɣiķ e̥, am ɬa məz ɬa andaʁ mi osa jeɾtʂisə mɳ ɬa kəsɯɣi əɾleɣɳ, pandʑɯnə duannaʰɢa ɬa am sa kəsə̆ jaʁnə suɾt ɳi ɬa ge̥ɾ əʂgi sutdə ɢuzɢa məndɑ dørt jɑqɢa….(15) andə ɬa ɑɢa b̥aʰdzʐə ɢuzə jaʁdan bəɾ suɾtge̥ am bə søzdə diʂ də dioɾ (16) andaɢa diɣin duɣdi ɬa sen doːʁuɾ kəsə̆leɾ giɣixgi ɬa χɔsə giɣi qejʤi odʒin məndaʰsəndan midʒa qɑjʤiɬəβɑɬʁa ɬa o ʂadʐən ɳi naɢə pandʑəʂgi sut əʂgi məndaɢa pandʑəʂgi suβadəβ d̥ə (17) andaɡa qejʤinə səβattsa diɾgə kəsɯ də

(18) oː sen ma ɑβɑ anɑnəŋ bozdan dusgin bəɾ digən e̥ʰt dəɾ na

(19) oː bə jaʁ suɾttse jaʁ jaɾaseɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥o ʁeː

(20) oː sut suɾttse sut jaɾaseɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥o ʁoː

(21) oː senəŋ baʂɢa βəɾ demər qejʤi tutd̥ə na

(22) oː sen das βaʂ demɾ dʐannəʁ bolɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥o ʁoː

(23) oː saʁa haɬdəɴ qejʤi tut də na

(24) oː senəŋ jy kəsɯ uzəɾəβ, ɑʁəɬnəŋ ɑq dumaleɾ dzʐəɢəɾo olɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥u ʁoː

(25) oː senəŋ jyɣe̥ ɑq be̥ɭe̥k d̥uso, ɑʁəɬnəŋ keʧinleɾ be̥ɭe̥k ʧuso ʁoː

(26) oː dzʐoɾdʒɑgɑnnəŋ ɬom saʁa ɑɢaɾʁe

(27) oː sen bezək ɑʰt məno jeɾ deŋəɾnə βəɾ maɴaɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥o ʁoː

(28) oː saqəs on ʧinəŋ jyŋ odʒin ɢaɾ jy təkəβ xidʒiŋgi ɑʰɬdəŋ gəməsdə daʰgo dzʐəɢəɾ olɾnəŋ bəɬəgə pəd̥u ʁeː

(29) oː sen ɑɢ ənəleɾ jɑʰʂ oɬoː

(30) oː ɑβ anɑnəŋ bezətge̥n hadzʐəɢən jandəɾɾnəŋ be̥ɭe̥gə pəd̥u ʁoː

(31) mɳ bənə kəsɯɣi dzʐəŋliɬaʁandi ɬa o diɣdi kəsə ni diβattsa ɬa ni dzʐəŋliɬaχəʂ d̥ə

(32) soɾndɑ kəsɯ ʃien ɬa ɑʰɬdəɴ qejʤi gəməs qejʤi demɾ qejʤi dio məndaɢo geɬəβ d̥ə

0103010704 Aşk Şarkısı

(1) ɑː jeɾɬejnəː jeɾɬejnoːj

(2) eːjɬoːj jɑʰɢ̥ənnəː jeɾɬejnəː

(3) menəŋ ɬɑː jɑ^{h}ɢ̥ən ɬoːj

(4) eːjɬoːj gətdi ɬɑː baɾ͡eːɾeː

(5) eːjɬoːj sɑɢəːsɢɑːn boz͡ɑɬʁɑː

(6) eːjɬoːj ɢəɾɬaʂdzo̤ː ʤɑɾdəːɬeː

(7) eːjɬoːj geɬɛɾʤeː kuɬəm ɬoːj

(8) eːjɬoːj mɑɴɑɾnəː dɑ^{h}ɾdənoː ɾ

(9) eːjɬoːj jizəm mɑː mɑɴəβat dəː

(10) eːjɬoːj ɑɾəmnoː sɑneɾ͡eː

(11) eːj ɬoː ʊ^{h}ɬdəɾʁɑː ʊ ʂ̥əɾəm

(12) eːj ɬoːj ɑɾdəɴɢɑː qejɢe dɾoː

(13) eːj ɬoːj məndɑʁ ɬɑː jɑ^{h}ɢənəː oj

(14) eːjɬoːj nɑʁoː ɬo ʊnduʁeːj

0103010705 Seveli'nin Hikâyesi

(1) bə ɢəzdɑɾ niː mɑ jɑdɑʁɑq bərmi ɖ̥ə, dɑnʤin jɑdɑʁɑq ɢəzdɑɾ ɖ̥ə ɑndɑq͡βuɾ jɛ̤ɾ də (2) məʁɑ noːt də ḍ̥ise kerə mosdək keɾ doχqɖ̥ə, jiβ dozmɑs ni ʊɾmiː….(3) kerə mos oː məndɑː mosə məndɑɢ̥ɑ jøɾ unəqqɑn͡ eːn mosə jøːɾ unuqqɑn nimi də (4) məndɑː toʁ͡mos ẹ̤mis də (5) seɴ ɢɑɾɑsɑ mosən ɢɑɾɑsɑ kerə mos də məndɑɢo (6) keɾ doχqɖ̥ə eːn sen ʒiβ dozmɑs ni oɾmi (7) o gəatsɯnə ɑndɑɢo jeɾɬəβ ɖ̥ə (8) ɑndɑʁɑndi bə ɢəzdɑɾ sẹ̤n niː mɑ jɑdɑːq ni ɢəzdɑɾ͡ẹ̤…..(9) niː mɑ jɑdɑːq bə ni͡oɾ ɢəzdɑɾ͡e eːn ….. (10) bəndɑʁ jɑdɑʁɑq ɢəz mɑ niːmiː mɑ jɑdẹ̤ː də meŋ bə ɢəzdɑɾ nimẹ̤ mɑ jɑdɑʁɑq bəɾ ɢəzdɑɾ də (11) bə ɢəːzə mɑ jiβ dozmɑs oɾmi də bə ɢəzdɑɾ mɑ ðsdo ni jyɾɣittse ni jɑdẹ̤ː də (12) kəsə͡ɑm ẹ̤^{h}sɯnəŋ bə bobəj ɢəzdɑɾnə ɢəɬəʂ jeɾɬɑʁɑn bəɾmi də eːn (13) meŋ bə ɢəzdɑɾ noːt də məndɑ jɑdɑʁɑɢ͡e (14) sen͡ɢɑɾ mənə tut ḍ̥ise mɑ dzʐəŋʃien tut ḍ̥ise mɑ jɑḍeː də (15) go ɢəzdɑɾɬɑɾ kəsə ɑːnəŋ sɑɾɑn də, χɔsən dzɻide də, menəŋ bə ɢəzdɑɾ…. (16) ɑndɑɢɑ ɬɑ ɑːɬmɑʁɑ dɑnʤin boɬʁɑn ẹ̤ː də (17) ɑndɑɢɑndə ɬɑ ʤujχu͡ɬɑ bəndɑɢə͡ɬɑ bə jɛ̤ɾdigə͡ɬɑ qɑːntɑn bəɾ tʂɑ͡semen

diŋ jaχʂ bəɾ gunaɴnə aɬʁan eː də (18) aɬəβatɢa͡ɬa semɳen ə̆ʂgɳendə͡ɬa qanattsa ma naːʁo qanattsa ma bə aβaga datdəʁa eːn ʐəːq də diɣɻ ə̆ʂmɳes eː ɖə (19) peːɾɣe daːtdəʁa məndoʁaɢ͡ eː ɖə (20) andaɢa ɬa bə datdəʁa dʐuqbaʁa͡ɬa bəɾ kungi ɳʰtgindi ͡ɬa bə keɬnə diozəjoɬmaʁan eː də, tiombəlin saɢəɴɢan eː də (21) andaɢandi͡ ɬa bə jydin maɴqəʂ ɖə͡ ɬa eːn, mənda bəɾ aβagasə maɬʁa hanəʁan eː də andaɢa͡ɬa uzə naʁo maɴqəʂdaʁənə (22) jydi bəɾ aɬa͡ ɳɣiʂ βaɾ͡ eː də, səkdə ungi maɴɳen saɢəɴɢan diːdi bə aːɬa͡ eɣɳeʂi səkdi əɾliq qaʁan eː də (23) eːj mɳeŋ bə aɬa͡ ɳɣɳeʂ͡ ɬa toɾɬaʂ ɖə͡ na diɣi͡ kəne ɢəɬəʂ saɢəɴɢan eː də (24) ɖəχsgi otdə saitɢa seredan mədʒa ʃiaɬaʁa məda: bəɾ dun ɖɔχɢəʁa qabaɢən qaɬəβatɢa͡ɬa, andaɢa suadin ba ɬa eːn (25) aːm͡ ɬa giɣix gəni go oga ɬa mɳen hanin ba ɬa am ɢejɬamasa go aβaga taɬadan ͡ eʰʈək kise mɳɴ ɢejliːdi ͡jadaχəʂ ɖə (26) ɢejliqɢan eː do, aːndaɢa ɢejliqɢanda͡ɬa aɾsə oʤin hanəʁandi (27) aβaga kuniŋgɳɾɣɳe͡ eʰtgi giɣin diɣdə͡ ɬa gədəgə səgəndi paɬoʁan eː do, uzənəŋ ʃiʧʃikəsə deɬə (28) joː aʁəɬʁa ɳʰtgində͡ ɬa aːjaː ɔχɢasa dadəːʁ χɔpo ɔχɢaɬʁa go ʈəsgi kuːk boʁa go aːndaɢa͡ ɬa səkdin kəɾɣɳendʐi͡ ɬa o ʈəsdigənə dʐoməɾe dʐoməɾe əʂgin ɳeː də (29) aːnə bəɾ dun ʂigi ͡ɬa dozɢa, aːm͡ ɬa bəɣən mɳeŋ bə keɬəŋgi mɳen bəɾ ganʃelen (30) χaʂ semin qaːʈ də diɣɻ dəleɣɳen eː də, ɢejdaː ma joq də diɣɳen də (31) dəleɣɳendi gədəgəŋgi ɢaɾat də gədək ɓa …..(32) aːndaɢandə͡ ɬa ɢajɬaʁan eː də (33) aːndaɢandə͡ ɬa joɬʁa ɳʰtgin diɣidi͡ ɬa go ɢoj oχɢaɾma kəswnə gøɾɣɳen ɳeː də (34) ɢojdʐi̯ʁa …bəndaʁ ʂigə dʐuŋ diozɯ də (35) pəɾndaɢə diozɯ͡ ɬa məndaʁ ɖə (36) ɢojdʐi̯ aɢ̆aj ɢojdʐi̯ aɢaj baʰdʐə pap͡ paɾβaːq, pərβɳesə jop͡ joʁən andaʁ ɢəgən gøʰɾdəm…andaɢɔ jeɾɬaʁaɢ̆ e:͡ də (37) am͡ ɬa diɾdʐuŋ banbəŋ ɬa adaʁandi, haɬdaɢə͡ ɬa aniga jeɾɬoma….. ajtɢandiːdə͡ ɬa (38) uzu ɬa ajtɢandi kəsə diɣinɖi, menəŋ bə ɬa meŋ bə ʂazɢ̆dəʁ͡ ɬa baʰdʐə paɾβɳɛʁa məndaʁ pərβɳesə məndoqqan məndoq qaʁan bəɾ ʂazɢ̆dəʁ kʊːŋ gøʰɾdəm dɳet də (39) kʊŋ gøʰɾdəm kaɴɬə kəsɯnəŋ ɬa oʰkʊŋ gøʰɾdəm mənduqan bəɾ ʂazɢ̆dək gøʰɾɖəm (40) aːj andak kəsɯ gørmeʰɖɳe andaʁ diɣin iː də (41) baχdʐə gək͡ gəɬməŋ boq ͡qaɬʁan, pərβisə ʃip͡ ʃigi oq͡ qaʁan məndo͡ qaʁan ɢaːdən jozdə diɣin i də (42) anduq

͡qaʁan bəɾ kəsɯ andaɢa məŋ kəsɯ ezersəβałʁa məndaɢa eːn, χułuβałʁa ͡βaɾo də, məŋ ʤeɾəq χułaʁa baɾəβ də (43) o mənduq qan oː sa mẹnəŋ aniga jeɾ me emes me (44) andaɢa diɣindi͡ ła aːn͡ ła diɾgə ła ʞusdẓi ɑɢaː ajtɢa disaŋgə ła ʧìdẓi ɑɢa ajdəβ soɴg̣a e^{h}tgindi…..(45) saʁa kełnə d̥a^{h}g̣a anda: diɣin iː də (46) jołʁəm bałʁəm goʁa o, bə gudər, o gudər, gudəɾnəŋ başɢa ʊnmẹ, gudəɾnəŋ başda ɔχq baɾ ͡eːɾ (47) go bałʁəm, o jołʁəm gonəŋ bəşgi kərme, aşdi ɔχq baɾ͡ eː (48) ʊnmi, gełmẹ jisɯ sen ɑrdənda ɑm surme, ɑməşo sen ɔ^{h}q baɾ, seŋ gẹł, gẹłmẹ diɣin ẹː d̥ə (49) ʤeguo ła soɴga ẹ^{h}tgindi ʤiɣdi dẹɾẹkgi͡ ẹ^{h}tgin diɣdi ɑʁa unmẹ diɣẹn ẹː də, ẹni ɑnda dẹɾẹk başɢa ʊnetɢa͡ ła dẹɾẹk başɢa ʊngi qejɢaʁanda fəd̥ərda gøzdoʁan eː də ͡ła (50) ʤiʤi maɴmaɴdi ʝusgiliɣində ͡ła ʃiʧʃikəsə ş̣ujatş̣aʁa …. sandẓiʁa øłəɾβat də, bə͡ ła sa kəsɯ seβelinəŋ łomaq d̥ə

Kaynak kişi №: 01030203
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü
Kayıt tarihi: 04. 07. 2011, 10. 12. 2012
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ahsırzaŋ (ZHONG Yu-zhen)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shuanghaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi, Hubianzi köyü
Doğum tarihi: 1930
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban, halk sanatçısı.
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, daha önce Lianhua'da yaşamıştır.
Boyu: HoraɴGat
Soyu: Cuŋul

Konu: Huangdeçın şarkısı, Huangdeçın'ının hikâyesi, Şaramak şarkısı, Şıcı-Hacı hakkında.

0103020301 Huangdeçın Şarkısı

(1) ɑːd͡ungin χuɑɴdetʂən ɬaːɬoj ɬaːɬaj͡ atdəʁ͡ eɾeː ɬaːɬoj

(2) eː uzɑqɢɑː dʐoɾin dioː ɬaːɬaj ɬaɬaj ɑβɑm diḍe ɬaːɬaj

(3) e jɑʰɢəɴɢɑː dʐoɾin dioː ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑnɑm ḍiḍe

(4) e ɑk gumuːs jimseɾʁɑː ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑβɑm boʰɬḍe

(5) e boɬəʁ tʂɑ ʃidʒẹɾɣe ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑnɑm boʰɬḍe ɬaːɬaj

(6) e ɢuɬɑ dej mənẹɾɣẹ ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑɢɑm boʰɬḍe ɬaːɬaj

(7) e ɑɬə͡ inẹːk sɑʁɑɾʁɑː ɬaːɬaj ɬaːɬaj eŋgeŋ boʰɬḍe ɬaːɬaj

(8) e ʧɨs͡ mɑɾʤen mɑnɑɾʁɑː ɬaːɬaj ɬaːɬaj səŋnə boʰlḍe ɬaːɬaj

(9) e uzɑqɢɑː ezeɾdo ɬaːɬaj ɬaːɬaj zeɾdo mɑɴde ɬaːɬaj ɬaːɬaj zeɾdo mɑɴde ɬaːɬaj

(10) e dɑɴɢɑɾɢəː gøk͡ dʐoʰ ̤ɢə ɬaːɬaj ɬaːɬaj məŋnəʁ͡ eːɾeː ɬaːɬaj

(11) jiŋəɾɢəː gøk dʐɑɬəʁ ɬɑː ɬaj ɬaːɬaj ʂɑɴnəʁ͡ eːɾeː ɬaːɬaj

(12) ɑɬɑ͡ ʂɨtdəŋ gøk͡ jɑɬəʁ ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑsdəʁ͡ eːɾeː ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑsdəʁ͡ eːɾeː ɬaːɬaj

(13) e tẹɣəɾmẹː nɑnəsə ɬaːɬaj ɬaːɬaj bəʰdəɣɬəɣ͡ eɾ ɬaːɬaj

(14) ɢɑdʐ̤ə͡ oʰdʐɑː ɑnəsə ɬaːɬaj ɬaːɬaj dʐəɣəkdəɣ͡ eː ɬaːɬaj

(15) e ɑd͡ungẹn χuɑɴdetʂəŋ ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɑtdəʁ͡ eːɾeː ɬaːɬaj

(16) e bɑʰdʐəmnəŋ peɾəkdəː ɬaːɬaj ɬaːɬaj dʐɑɬɑ gudəɬ qɑʰɬḍe ɬaːɬaj

(17) bozəmnəŋ mɑnəmnə ɬaːɬaj ɬaːɬaj gudəɬ qɑʰɬḍe ɬaːɬaj

(18) e bozəmnəŋ gizgəsə ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɬoʰgəɾ boʰɬḍe ɬaːɬaj

(19) bẹɬəmnəɴ quɾə ɬɑː ɬaːɬaj ɬaːɬaj dʐəɣəkdəɣ͡ eː ɬaːɬaj

(20) e ɑzɑqdɑː gizginnə ɬaːɬaj ɬaːɬaj

(21) ɢɑɾəq joɢ͡ eɾ ɬaːɬaj ɬaːɬaj ɢɑɾəq joɢ͡ eɾ ɬaɬaj

(22) e ɑɴət ɢoːs seɴ ɢɑɢəɬoː ɬaːɬaj ɬaːɬaj sẹɴ ɢɑʁɑː mɑɴde ɬaːɬaj ɬaːɬaj sẹɴ ɢɑʁɑ mɑɴde ɬaːɬaj

(23) e ɑβɑɴɢɑ jyz͡ sɑ ̤ɢəs ɬaːɬaj ɬaːɬaj men ḅəʰdəɣ delen ɬaːɬaj

(24) ɑβɑɴɢɑː nɑnnəʁ də diː ɬaːɬaj ɬaːɬaj nɑnnəʁ dəɾ di ɬaːɬaj

(25) anamGa: jyz͡sa̰ǥəs ła:łaj ła:łaj marʤen delen ła:łaj anaNGa tʂełəʁ dəɾ di ła:łaj ła:łaj tʂełəʁ də di ła:łaj

(26) aGamGa: Gułaʂdəʁ ła:łaj ła:łaj søjt͡sap deła di ła:łaj ła:łaj søjt͡sap deła di łałaj

0103020302 Huangdeçın'ın Hikâyesi

(1) gudejda bəɾ Gəzdə goł bəɾ sadəʁdʐɨ bəɾ sadəʁ etbe kəsə̆ jozək͡giɣẹn ẹ: do: andaGandi͡ja deła hałdəŋ, gumәs, marʤen jaNjaN andaʁ͡ormi ałNGan geɬɣen e: də (2) andaʁandə͡ja bu Gəzdə uzəɣẹ keɬn beɾ diɣin ẹ̰ də (3) andan͡ja Gəzdə kẹ̰ɬn berɣen e: də (4) kẹ̰ɬn berɣendi͡ja goł GəzGa͡ja͡sa adʐasə͡ja ak gumusgi boʁan e: də (5) anasə͡ja ɸ̂is marʤeNGa boʁan e də boɬəʁ tʂaʁa bo:ʁan e: də̰ (6) aGasə͡ja Guła dej mənerɣe boɬʁan e: də (7) iŋgisə͡ja ałə͡inẹ̰k saʁaɾʁa boɬʁan e: də (8) səŋnəsə͡ja ɸ̂is͡marʤen manaɾʁa boɬʁan e də (9) andaGandi͡ja bə Gəzdə͡ja o sadəʁdʐɨʁa bẹ̰ɾɣẹn ẹ: də͡sa (10) sadəʁdʐɨ ezerdəp baɾʁaʃ͡ja daNGaɾ͡ja senə gøk dʐuχGə odʒin͡ja pero:͡ja bozGa am sa məŋnəʁ ʂaN deɬaʁan e də (11) kuniŋgẹ̰ɾ͡osa sẹ̰nə dʐałəʁ odʒin peɾo senə ʂaNnəʁ boʁan͡e: də (12) andaGandi͡ja ʂɨ̆gin ʂɨkəsə͡ja naGə bəɾ ʂɨt boɾdap ba: e də ʂɨtdəŋ ʂɨgə͡ja ʂɨt͡ja ni ə̆ʂse aʁa ma ni ʃiʤẹ̰ɾɣẹ̰k e də (13) andaGandi͡ja goł bə GəzGa͡ja͡sa andaGo͡ja niɣəɬo͡ja soNGa e^{h}tgindi͡ja uzu tẹ̰ɣərmẹ̰nnəŋ ɸo^{h}sən miʤaɾ ʃørɣẹ̰ ʃiʤin saǥənsa͡ma tẹ̰ɣərmẹ̰nnə məndaGa pədəɣ odʒin χułaʁaʂ βaɾ͡e də (14) andaʁandi bəɾ tʂudʐa dimi sa o diɣdi͡sa niɣə də dioɾ sa go Gojnəŋ terən tunnaʁa andaGa tʂudʐa edo də (15) iʃɸ̂iŋge mien dʐoŋno səqba dʐoŋno anəŋ a^{h}sən miʤaɾ joɾɣe miʤa tʂɨməkdin saGənsa͡ma aʁa dʐə̆kdək kəsɯ poʁβatGanGa ʤiχo dəɾ͡sa andaʁ dʐə̆kdəɣ͡dərə sa (16) uzə ałoɬma^{h}ḍə diu ḍə (17) andaʁandi͡ja͡sa o͡ja͡sa andaGo͡ja Gəɬʂ oło: (18) andaGandi͡ja͡sa bər kungi ẹ^{h}tgindi͡ja bər aNət aNətdəŋ am na:di mojnnəŋ mənda bəɾ ʤizɯ məndaʁ aq də dioɾ o͡ja o satda o χuaNdetʂən jerɬəβatGan o pədəɣ horap bẹ̰ɾɣẹ̰n e: də (19) adʐasəNGa qaɾo deɬaʁan e ḍə (20) adʐasəNGa uzənə nannəʁ də di adʐasəNGa jyz͡saqəs pədəɣ delin (21) anasəNGa sẹ̰n uzənə tʂełəʁ də di tʂełəʁ də dimi͡ja sa jaχʂ

də diɣin də, jɐɾʁo: də di diɣin də (22) anasəNGa͡ ja͡ sa jyz͡ saqəs maɾʤen aNGə͡ ja na:di a^{h}gałaɾ͡ ja ji:ʧi ja go sanaʁ mano də sanaʁ də͡ ja dzɐŋdzɐŋdi jyz͡ saqəs ḍə (23) ʝa^{h}Gə͡ ɬa o diɣdi bə χuaNdetʂənnəŋ ətəɣdi diβatGan ḍə (24) aGasəNGa na:di Gułaʂdəʁ ʃip Ga^{h}tGa uzəɣi deła dip də ʝise͡ ɬa o Gułaʂḍəʁ ʃip søjt͡ tsap deła diɣindi͡ ja͡ sa søjt ʤiusɯ uzəŋ boz də (25) ʃip dimi søjt tsapGa dioɬałʁa andaGa jyɬɣẹn e ḍə andaGandi͡ ja tygep do

0103020303 Şaramak Şarkısı

(1) a:d͡ ungin ʂa:ɾamaq atdəʁ͡ eɾe: ła:łaj a:d͡ ungin ʂa:ɾamaq atdəʁ͡ e:ɾe: ła:łaj

(2) o:ɾłaNGan Ga:ɾa͡ peɣ oɾłanma va: ŋo:łej

(3) ka:NdaGə dzɐejsaN͡ ɬa saGəp ba:ɾ͡ e ŋo:ła ja

(4) tʂe:jdaGə dzɐe:jsaN͡ ɬa saGəp baɾ͡ e ŋo:łej

(5) o:ɾłaNGan Ga:ɾa͡ peɣ oɾłanma͡ va: ŋo:ŋej

(6) Ga:ɾ ʒipdəŋ dzɐə:ɣəgən mi:ʤaɾ bo^{h}sat no:lej

(7) o:ɾłaNGan Ga:ɾa͡ peɣ oɾłanma va: ŋo:ja

(8) a:jʁannəŋ o:ʁə:łə peɣəm bołʁej ŋo:łaja e:jʁannəN Gə:zə͡ ɬa Ga:dən ƥətge: ŋo:łaj

(9) Gu:ɾannəŋ a:q͡ doχqḍə Guɾan to:łʁej ŋo:łaj

(10) a:ʁəłnəN Ga:ɾ͡ u^{h}gus aʁəł tołʁej no:ej

(11) ba:ʁəmnəŋ ba:q GasGa baʁəm tołʁej ŋo:łej

(12) o:ɾłaNGan Ga:ɾa peɣ oɾłanma va: no:ŋaj

(13) Ga:ɾ ʒipdəŋ dzɐə:ɣə:gən miʤaɾ bo^{h}sat no:łaj

(14) ə:ɾłaNGan GaɾG͡ peɣ oɾłanma va: no:łaj

(15) su:t ejʁan a:niga miʤaɾ uzGan u:zGan

(16) su:t dzɐe:łəm ja:ʁ͡ tʂoba dusgẹn əsde:də: na

(17) də:sənnəN Go:Nəɾ tʂa qejnGan əsde:də na

(18) χə:ɾʁaqdəŋ a^{h}:łdəɾnə χoʂoɾ pəsGan əsde də łaj

(19) a:d͡ ungin ʂa:ɾamaq atdəʁ͡ e:ɾe: no lej a:d͡ ungin ʂa:ɾa:maq atdəʁ͡ eɾe: noɬaj

(20) keːɾliŋgin keːɾ sɑɢɑł keɾlinmi jɑɴ noːłej

(21) oːɾłɑɴɢɑn oːɾ͡sɑɢɑł oɾłɑnmɑ vɑː oːjɑ

(22) ɢɑːɾ͡ʒipdəŋ dzᶐːɣəːgən midʒɑɾ ɢɑʰtɢət noːlej ɢɑːɾ͡ʒipdəŋ dzᶐːɣəːgən midʒɑɾ ɢɑʰtɢət noːłej

(23) eːʁɑnnəŋ oːʁəłə teɣłək boːłʁej ŋoːłej

(24) eːʁɑnnəɴ ɢəzə͡ɬɑ ɑsɑq boːʁej noːłej

(25) ɢuːɾɑnnəŋ ɑːq͡ doχqdə qəɾtəp bɑɾʁej ŋoːłej

(26) ɑːʁəłnəɴ ɢɑːɾ͡uʰgus goʰɾtgɑ boɬʁej ŋoːłej

(27) bɑːʁəmnəŋ bɑːq ɢɑsɢɑ qəɾtəp bɑɾʁej ŋoːłej

(28) ɑːd͡ungin ʂɑːɾɑːmɑq ɑtdəʁ͡eːɾeː ŋoːłej

(29) ɢɑːɾ͡ʒipdəŋ dzᶐːɣəːgən mədʒɑɾ ɢɑʰtɢət łoːłej

(30) keɾliŋgᶐn keːɾ sɑɢɑł keɾlinmi͡vɑː ŋoːłej

(31) oːɾłɑɴɢɑn oːɾ sɑɢɑł oɾłɑnmɑ͡vɑː oːłej

(32) ɑːd͡ungin ʂɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eːɾeː oːłej

(33) suːt ejʁɑn ɑːnigɑː ʊzɢɑnmɑːsɑ noː łej

(34) suːt dzᶐːłəm jɑːʁ͡tʂoːbɑ tyxgəłəp bɑɾʁej noːłej

(35) dəːsəmnəɴ ɢoːNəɾ tʂɑ dɑsəːp bɑɾʁej ŋoːej

(36) quːɾʁɑqdəŋ χoʂosə kyːp bɑɾʁej noːłej

(37) ɑːd͡ungin ʂɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eːɾeː noː łej ɑːd͡ungin ʂɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eːɾeː noːłej

(38) bɑːdzᶐmnəɴ ɢɑːɾɑ sɑzᶐdʒyŋkin ᶐtgej ŋoːłej

(39) oːjəmnəŋ mɑłłɑɾ͡mɑ jiːp bɑɾʁe ŋoːłej

(40) ɑːłəmnəɴ ɢɔːs ɢɑɾɑq mɑɾmi ᶐutgej noːłej

(41) oːjəmnəŋ gəːsəleɾ tɑndəɾəp bɑɾʁej noːłej

(42) boːzəmnəɴ ɢɔːNəɾ͡qɑn dɑłej ᶐətgej ŋoːłej

(43) oːjəmnəŋ mɑłłɑɾ͡mɑ ᶐʰdʒip bɑɾʁej oːłej

(44) ɑːd͡ungin ʂɑːɾɑmɑq ɑtdəʁ͡eːɾeː noː

(45) boːzəmnəŋ ɑːq͡səmək uleᶐ ᶐətgej noːłej

(46) uːj uɬus jɐ̣məd̥o teːp baɾʁej ŋoːɬej

(47) aːd͡ ungin ʂaːɾamaq atdəʁ͡ eːɾeː ŋoːɬej

(48) aːd͡ ungin ʂaːɾamaq atdəʁ͡ eːɾeː ŋoːɬej

0103020304 Şicı-Hacı'nın Hikâyesi

(1) məzdəŋ joʁoɾ kəsə͡ ja andaɢa ʂazd̥ə hanəʁan eː do (2) aχtəsoː andaɢandi͡ ja məz bə joʁuɾ kəsɯnə͡ ja jiːɣi sodi tʂumən a (3) məɬaɬaɾʁadi qaɾ kəsɯ bezək kəsɯnə jiɣi jøɬʁɾβat diɣɐ̣n e d̥ə (4) andaɢandi͡ ja bə aχtdə aʰːt guːs ɣi bəɬaɾnə azaqdaɢə ɢojnə͡ ja hedimɐ̣nə diɣɐ̣n e do (5) o mafan də hedise andaɢandi͡ ja kəsleɾ bənəŋ azaqdaɾəɴɢa jiɣiː made pədz̥ən padz̥ən həɾaʁa andaɢa bəɾ tunidi͡ ja tʂɨməkdiɣe unək͡ giɣin e də (6) andaʁandi͡ ja joʁoɾ kəsə̆͡ ja͡ sa andan͡ ɬa ajtə̆sɢan ɐ̣ d̥ə͡ sa (7) bə qaɾ kəsɯnə naʁəɬʂe diɣin e də (8) qaɾ kəsɯnə bə øɬq͡ qaʁan qaɾ kəsɯnə naːəʂ e diɣin ɐ̣ do (9) øɬq͡ qaʁan qaɾ kəsəɣe məz aq søɬ səqdədan bəɾ ɐ̣tgɐ̣ majnə (10) baɾ qaɾ kəsɯnə məz ʂukdiɣi majnə diɣin ɐ̣ də (11) oː d̥aʰg̥a məzgɐ̣ taɴʂa d̥iʂ də diɣin ɐ̣ də (12) andaχaʂ͡ ja ʂukdiɣi maɴgan eː də (13) joɬda maɴəβ ͡ja͡ sa am͡ sa am ni jɐ̣ɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̥əp də diɣɐ̣n ɐ̣ də (14) am͡ ja toq qejɬəʁ jɐ̣ɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̥əp də (15) o diɣdi məz joʁuɾ kəsɯ jiɣi qejsapdəq qej gizəβ nandi midi jiɣi qejsapdəq qej gizəp bej e do (16) andaʁandi͡ ja ni jiɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̥əp də diɣind̥i (17) toq qejɬəʁ jɐ̣ɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̥əp də (18) juaŋkur qej gizəq qan jɐ̣ɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̥əp do diɣindi͡ ja andaʁsa am toːrʁa ͡aɾʁəməs do diɣin ɐ̣ː də (19) dzʯuɴʤa daɾʁan jɐ̣ɾɣe ɐ̣ʰd̥əp d̥ə torʁa͡ aɾʁəməs do (20) andaɢaʂ͡ ja andaʁ diɣɐ̣n ɐ̣ d̥ə am su joq də naʁəɬʂe diɣin e də (21) qaɾ kəsə̆leɾnə ʂukdiɣi andaɢa ajtɢ̥an ɐ̣ də (22) am͡ ja bəɢa isginniɣin jɐ̣ɾdi͡ ja su͡ βaɾ͡ e diɣin ɐ̣ d̥ə (23) andaʁandə͡ ja bə kus bə bəɢa isginnioʁan eː də (24) anda su͡ ʁazɢan e də, su ungɐ̣n e d̥ə (25) andaɢaʃ͡ ja maɴgan e də andaʁaʂ͡ ja andaʁ diɣin e də (26) ɢejda ʒy qaɬaʂ e diɣɐ̣n e d̥ə seŋ go ɢaɾa ʤiɣin aʁanaʁan jɐ̣ɾdi͡ ja juʰɾt baɾ͡ e juʰɾt ɢuzinə diɣin ɐ̣ də (27) andan͡ ja ʤiɣin aʁənoʁan….məndə͡ ja jʊʰɾt ɢuzinə jʊʰɾt ɢuzinə diɣində jy qaɬaχəʂ də dioɾ (28) andaɢa jy qaɬaʁan e do (29) andan͡ ja ni jɐ̣ɾɣɐ̣

ẹʰḍəp də ʧienfəduŋ bazɯduŋnəŋ aʰɬḍərʁa eʰḍəp do diɣẹn e ḍə (30) andaqəsa məz anda͡ja oɬəɾenə diɣin e də (31) qaɬʁanə ḍus͡jaqGa ʂazḍə hanəʁan ẹː do (32) andaʁandi͡ja məzdəŋ bə joʁuɾnəŋ͡ja͡sa bə guoʧyda bə qaɾ kəsɯ øɬq͡qasa͡ja fijin ͡ẹtgi baɾʁaʂ ja o aq søɬ səqdə ẹtgi baɾʁaʂ ja fijin ot͡əʂgẹ soɣuɬoː eni ḍus͡jaqGa tʂotdo (33) baɾʁan kəsɯleɾ͡ja χɔːs məndʒa ʒioː…. andaʁ͡mi ẹtgẹ giɣin ẹ ḍə (34) bu ͡ja͡sa guoʧyGə bə ʃidzi̱ χadzi̱dan giɣiʂ͡ja øɬq͡qaʁan kəsɯɣe͡ja andaʁ͡oɾmi etgẹn e də͡sa (35) bə ʃidzi̱ χadzi̱dan͡ja sa andaGɔ giɣin e do (36) andaGandi͡ja kəsleɾ jiʧi didaŋə͡ja hanəʁan e də (37) haɾGənə məndа qaɬʁan ẹ də ḍaʰGa aɾtda ḍaʰGa baɾ͡eː də məndaʁ͡ja bəɾ ɬomaq do

Kaynak kişi №: 01030204
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi, Shuanghaizi köyü
Kayıt tarihi: 20. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: ZHONG Lan-qin
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shuanghaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Huangtupo köyü
Doğum tarihi: 1962
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Çiftçi, çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, daha önce Linhua kesiminde yaşamıştır.
Boyu: HoraNGat
Soyu: Cuŋul
Konu: Yayla şarkısı, Sarı Uygur kızı (şarkı), Huangdeçın şarkısı, Tavşan şarkısı.

0103020401 Yayla Şarkısı

(1) eːj ɬaːɬaːɬoːj daɬej joːj ʤyŋkin ɬoː eːj ɬoːj jaʂ ɬa moː jeːɾeː

(2) ɑk gəɬdəŋ køɬnəŋ su: oj e:j ɬo:j gəɬdəŋ do: gəɬdəŋ

(3) e:j ɬa:ɬa:ɬo:j qum͡baʁəɾ saɾəʁ ʧi: e:j ɬo:j ʤyŋkinnəŋ ɑ:q͡ɢoj maɬdʐi̯nəŋ jeɾɬasɢa:n e:j ɬo:j ɢəzəʁ mo: joɢ͡e:

(4) maɬdʐi̯nəŋ jeɾɬasɢa:n e: ɬo:j ɖ̥us͡jaqda: ɑɴnaɬʁɑ:

(5) e:j ɬa:ɬa:ɬo:j jazənnəŋ kun dʐasɢa: e:j ɬo: batəɾ͡ ɬo: dəɾɬaʁa daɴgaɾgə: kun dʐasɢa: e:j ɬo:j køɬnəŋ su: dʐ̥aʰsdaɬo:

(6) məndaʁ͡ ɬa kuneɾɣe: e:j ɬo: məz ma ɬo søjno: məndɑ: ɬa kuneɾɣe e:j ɬo:j joʁɔɾ kəsleɾ mo søjno:

0103020402 Sarı Uygur Kız Şarkısı

(1) e:j joʁəɾ ɢəzdaɾ mẹn jeɾe e:j joʁəɾ ɢəzdaɾʁa jeɾ baɾ͡e:

(2) e:j jidə joɾminə mẹn joɾo: e:j ʂaʐdaʰɾtɢənə mẹn daʰɾd̥o:

(3) e:j ɑɬa gøzətdə mẹn mano e:j ɑɬa ʂuŋgaɾnə mẹn saɬo:

(4) maɾʤẹn səɾɢanə mẹn mano: e:j joɾəm tʂamdʐaɾnə miŋ gizo:

(5) e:j sadʐəqdəq quɾnə mẹɴ qusa:no: e: sapdəʁ ɑɬa͡qejnə mẹŋ gezo:

(6) ɑɬa ʂatdə mẹn ʧuʰdo: e:j sut͡pəːɾaʂdə ma mẹn diado:

(7) e:j adʐɑɴ ɑɬʁan ʤis maɾʤen e:j anɑɴ beɾɣẹn ma jɑʁ jɑʰtbɑ:

(8) maɾʤennə mansa ma ɑɬa do e:j jɑʰtbanə ʒisa ma dadəʁ do:

(9) e:j joɾəm ʒipdə mẹn tʊːɾo e:j ʃik gədanə ma mẹn ʤyɣəɾo:

(10) e:j ɢɔzə oɬʁaqdə mi oχɢaɾo: e:j keʧiŋ gẹse ma tʂa hoɾʁədo:

0103020403 HuangdeçınŞarkısı

(1) χuaɴdetʂəːŋ χuaɴdetʂəːŋ ɬaːjeːj ɬaːjeːj atdəʁ jeɾeː ɬaːjeːj ɬaːjeːj atdəːʁ jeɾeː ɬaːjeːj

(2) ej uzaqɢa: dzo̝ɾin dio: ɬa:jej ɬa:je:j adʐɑ:ɴ diḍə ɬa:je:j adʐɑ:ŋ diḍə ɬa:je:j

(3) ej ɑʁə͡ɬqo: dzo̝ɾin dio: ɬa:je:j ɬa:je:j anɑ:ɴ didə: ɬa:je:j ɬa:je:j anɑ:ɴ didə ɬa:je:j

(4) ej ɑk gumuːs jin͡tseɾɣe: ɬa:je:j adʐɑ:ɴ boʰɬḍə ɬa:je:j adʐɑ:ɴ boʰɬḍə ɬa:je:j

(5) ej bołəʁ tʂaː iʃʤɐrɣeː łaje łaːjeːj anaːɴ boʰɬd̥ə łaːjeːj łaːjeːj anaːɴ boʰɬd̥ə łaːjeːj

(6) ej aq͡ɢaʰtd̥ə mənɐ̣rɣe łaːjej łaːjeːj aɢəːm boʰɬd̥ə łaːje łaːjeːj aɢəːm boʰɬd̥ə

(7) ej a͡ɢeneːk saʁerʁaː łaːje łaːjeːj ɐ̣ŋgeːŋ boʰɬd̥ə łaːje łaːjeːj ɐ̣ŋgeːŋ boʰɬd̥ə łaːjeːj

(8) ej ʤis marʤen manɐ̣rʁaː łaːje łaːjeːj səŋnə boʰɬd̥ə łaːje łaːjeːj səŋnə boʰɬd̥ə łaːjeːj

(9) ej aʁəł qoː jəmədoː łaːje łaːjeːj doj͡ʊno maɴdeː łaːje łaːjeːj doj͡ʊno maɴdeː łaːjeːj

(10) ej ɢerə ɢʊːs ɢerə ɢʊːs łaːje łaːjeːj seɴ ɢaʁaː ɢej͡ɾoː łaːje łaːjeːj

(11) mɐ̣n saʁa jyz͡ɢsaɢ̥əs ɸəʰdəɣ delɐ̣n łaje łaːjeːj mɐ̣n saʁa jyz͡ɢsaɢ̥əs ɸəʰdəɣ delɐ̣n łaːje

(12) adʐɑɴɢaː ajda doː dise łaːleːj kun joːq dəɾ diː łaːjej kun joːq dəɾ diː łaːjeːj

(13) daɴɢaɾgəː ŏsdaʁaː łaːje łaːjeːj gyk əʂtdəŋ gyk jałəʁ asdəʁ dəɾ diː łaːje łaːjej gyk əʂtdəŋ gyk jałəʁ asdəʁ dəɾ diː łaːjej

(14) ej jiŋəɾgəː gyk͡ dʐoχgəː łaːje łaːjeːj ʂaɴnəʁ dəɾ diː łaːje łaːjeːj ʂaɴnəʁ dəɾ diː łaːje

(15) ej baʂgɑ łoː manɢan łoː łaːje łaːjeːj dʐała: dəɾ diː łaːje łaːjeːj dʐała: dəɾ diː łaːjeːj

(16) ej qejsapdəʁ qejnəŋ maː łaːje łaːjeːj saŋəː dəɾ diː łaːje łaːjeːj qejsapdəŋ saŋoː dəɾ di łaːjeːj

(17) ej anaɴ łoː ajda doː dise łaːjeːj kunnəʁ dəɾ diː łaje łaːjeːj kunnəʁ dəɾ di łaːjeːj

(18) ej daɴɢaɾgəː tʂa͡ semɐ̣ːn łaje łaːjeːj adʐəʁ dio ăʂmɐ̣ːs də diː łaːje łaːjeːj tʂa semɐ̣n adʐəʁ dio ăʂmɐ̣ːs də diː łaːje

(19) ej bozɢa͡łɑ gizgin͡łɑ łaːje łaːjeːj χo ͡davaɾ dəɾ diː łaːje łaːjeːj gizgin͡łɑ χo ͡davaɾ dəɾ diː łaːje

(20) ej jiŋəɾgəː jisamʤɯ łaje łaːjeːj dəɾəɣ dio jazmaːs dəɾ diː łaːje łaːjeːj dəɾəɣ dio jazmaːs də diː łaːjeːj

(21) ej ɢerə ɢʊːs seɴ ɢaʁaɢeː ɬaːje ɬaːjeːj ɑ͡ɢəɴɢa søj sapdə deɬaː gẹ̣ɬ di ɬaːje ɬaːjeːj ɑɢəɴɢa søj sapdə deɬaː gẹ̣ɬ diː ɬaːjeːj

0103020404 Tɑvşɑn Şarkısı

(1) başə paɾ paːɾənʲ͡ja gẹ̣ɬ dəɾ gẹ̣ɬ dəɾ diseʲ͡ja baɾ dəɾ baɾ dəɾ di doʲ͡ja

(2) ʤiuɾe ʤiuɾe ʤiuːɾeː jaː geɬ dəɾ geɬ dəɾ diːseʲ͡ja baɬ dəɾ baɾ də diːdoʲ͡ja

(3) soɢa dəkgẹ̣ paːɬaːsaː jiɬəʁ nimi boːɬʁaɢ͡e daɬda nimi bəːɬɣeːg͡e

(4) ḍ̣ixgən dəkgẹ̣ paːɬaːsaː jiɬəʁ nimi boːɬmas͡e daɬda nimi bəːɬmẹ̣s͡e

Kaynak kişi №: 01030205
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shuanghaizi köyü
Kayıt tarihi: 20. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Yağci (ZHONG Xiu-zhen)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shuanghaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Huangtupo köyü
Doğum tarihi: 1961
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çiftçi, çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, daha önce Linhua kesiminde yaşamıştır.
Boyu: HoraɴGat
Soyu: Cuŋul
Konu: Yayla şarkısı, Kuzu şarkısı.

0103020501 Yayla Şarkısı

(1) eːj ɬaːɬoːj daɬej joː ʤyŋkin joː eːj ɬoːj jaş ɬa moː jeɾeː

(2) ɑk gəɬdəŋ køɬnəŋ suː eːj ɬoːj ʤyŋkindi ɑʰGoː

(3) eːj ɬɑːj qum͡ baʁəɾ sɑɾəʁ ʧiː eːj ɬoːj ʤyŋkinnəŋ ɑːq Goj

(4) mɑɬdzi̯nəŋ jeɾɬasGɑn eːj ɬoːj ḍus͡ jaqdɑn ɑNnɑɬoː

(5) eːj ɬɑːj joʁəɾnəŋ gəsəleɾ eːj ɬoːj ʧindʒin moː jeɾeː

(6) ɑm mɑNGɑn bə joɬ mɑː eːj ɬoːj joɬ mɑNsɑ jɑṣ͡ eɾeː

0103020502 Kuzu Şarkısı

(1) Goj Goj sẹn ɑNnɑ ʤeː ʤeː ʤeː ʤeː

(2) bəɣəŋgə ʤyŋkin jɑṣ dəɾo ʤeː ʤeː ʤeː ʤe

(3) tɑɬɑdɑ ot onət də͡ nɑ gøzdəŋ su dɑdəʁ də͡ nɑ ʤeɣi jɑ ʤeː ʤeː ʤeː ʤeː

(4) seN Gɑɾɑ βɑɾ ʤe ʤeː ʤeː ʤeː ʤeː

Kaynak kişi №: 01030302
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 02. 06. 2013, 23. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Yaɢɢasɢa (BAI Wen-cheng)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum tarihi: 1935
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Sına

Konu: Günlük hayat, hâl-hatır, esenlik sorma, yoda sunma.

0103030201 Sarı Uygurların Günlük Hayatı

(1) joɾum sɔɢɔ joɾəmnə sɔqɢa bozɢa gizkəʂ͡ na, taʁaɾ sɔqsa boχdzɻa zɔqqəʂ͡ na ɓo^{h}dzɻa sɔqsa͡ ɬa mənə ʁosə͡ ɬa a:zəqɢa aso ǎʂkəʂ͡ na (2) andaʁandə͡ ɬa ɢoj u^{h}ɢaɾsa am sa pɐ̟tə^{h}ɾge nimi ʂidʒɳen joq͡ na (3) bə koŋɔ^{h}ɾda ɢojnə naʁo ….jik jiɣəɾmi kəsɯ jikdə məndaɢa…. kun͡ ɬa ɢuza^{h}qsa koŋɔ^{h}ɾda βoɬʂ də (4) am sa jik jiɣəɾmi kəsɯ dzɻumaq aɬəɴqəʂ ɖə …..koŋo^{h}ɾɖa ot də͡ na (5) am sa jiŋəɾ osa tuni osa məz χosə sanʃiŋnə ɢaɾəβ də (6) sanʃiŋ͡ ɬa goʁa e^{h}ttse͡ ja am sa, sanʃiŋ koŋoɾɖa ot ɖə, am sa aɢ͡ ejʁa ojɬat ɖə diβ də (7) am sa sanʃiŋ kuniŋgɐ̟ɾ ot ɖə ʧise am sa azəq͡ daɾeɾ ʂidʒɳen e^{h}ʧət də diβ də (8) o ʂideda am sa bio joq də, məndaʁɔ ɢaɾəβ də (9) andan͡ ɬa məz bə naʁəβ də ʧiseˌ͡ ɬa bə dzɻəʁ da^{h}ɾdəβ, bə dzɻəʁnə da^{h}ɾtɢa kʊŋ daɬaʂ͡ na (10) kʊŋnə daɬattsa͡ ɬa ɖa^{h}gə͡ ɬa azəqɢa͡ asqəʂ də͡ na (11) a:ndan͡ ɬa bieŋkuaɴ daɬaʂ͡ na, bieŋkuaɴnə mo ɬa kəsəɣi azəqɢa͡ asqəʂ͡ na (12) haʁaɾ tɐ̟ɾxəʂ͡ na, haʁaɾnə tɐ̟rse da^{h}ɢa͡ ɬa azəqɢa͡ asqəʂ͡ na (13) pədɐ̟ɾgɐ̟ məz bə azəq daɾəβ joq də, joʁuɾ kəsɯ azəqɢa ʧye məɬe də (14) minik nimi joq də o duɣdi, gujo͡ ɬa məz o duɣdi azəqɢa təɢuβ də (15) maɬ͡ u^{h}ɢaɾsa ma azəq͡ ɬa jixəʂ də, qadi ɻus deɬaʂ də (16) dasəннəŋ toqqejɬəʁnəŋ ɻusən ke:ɾɣɐ̟ məz u^{h}ɢaɾsa mo ɬa bəɾ jəɬ nidʒoɾ u^{h}ɢaɾsa mo ɬa azəq bɐ̟ɾəβ ɖə (17) məndaɢɔ kun goɬu də (18) ɗze jigə məz bə dzɻəʁnə oɾʁa faɴba daɬəβ ʃizɯ daɬaɾ, bəɾ ʤazɯ ma χɔsəʁa jazɢan͡ ɬa ʃizɯ də kaŋda, o:jnaqdək kəsɯ χə:ɴʂo a, a:z də (19) andaʁandi͡ ɬa məz bə joʁuɾ kəsɯ͡ ɬa məndaʁɔ ɣun goɬəβ də (20) andan͡ ɬa maɬ deɬəβ kəsɯnəɴ ɢoj u^{h}ɢaɾʂ͡ na (21) kəsɯɣi ʃip jiɣəɾxəʂ͡ na (22) ʃipdə jiɣəɾse kəsɯnəŋ tʂəŋnə da^{h}ɾʧək di:ʂ də (23) nidʒoɾ ʃip͡ jiɣəɾin ʧisə͡ ɬa kəsəɣi ʒyŋgi məzgi bəɾ da^{h}ɾtqəʂ bəɾ da^{h}ɾtqəʂ bəɾ tʂəŋ dimi ͡ɬa bəɾ da^{h}ɾtqəʂ də (24) nidʒoɾ jyŋ beɾxəʂ də, jyŋnə a:sək gise͡ ɬa ini jik jiɣəɾɣi ɳi bo^{h}qdzɻa sɔɢɔ ɳi joɾum taʁaɾ sɔɢɔ andaɢaʁa͡ ɬa mənə ɳi azəqɢa asqəʂ də (25) am sa qusanma quɾ ma o:ɬ͡ ɬa də, da^{h}gə͡ ɬa jiʧi sɔqɢa andan͡ ɬa qusaɴqəʂ də (26) kəsɯɣi da^{h}gə͡ ɬa azəqɢa asəβ mənə ma da^{h}ga͡ ɬa kəsɯɣi asɢa azəqɢa eɾʂ də (27)

joʁuɾ kəsɯ pədẹrgẹ nẹɣə diɣindi qaɾmaNGə diɣindi andaʁ diβ do (28) bə kunnə guołuβ͡ɬa məzdəŋ͡ɬa jyɾa^{h}qg̣an dəŋdʐan Guzaχqg̣a tamsa͡ɬa bə jytʂaʁ tygiʂ͡i diβ də (29) a:m͡ɬa qadi ʄise͡ja bə bəɾ ʂiʤe tygẹt də diβ də, joʁoɾ kəsɯ͡ɬa bəɾ ʂiʤẹʁa bəɾ jytʂaʁ diβ də (30) am o jytʂaʁ tygiʂ də e:j jytʂaʁ tygẹt də (31) andaʁandi͡ɬa bə jyɾa^{h}qg̣an dəŋdʐan Guza^{h}qg̣a taNGandi͡ɬa bə jytʂaʁ tygẹʂ də diβ də (32) o dəɣdi məz da^{h}Gə kədʒiɣ də bəłɣəməs də, ʤiuʤiŋ ni jytʂak giʂe͡ɬa bəłɣəməs də məndaʁ diβ də pədẹrgẹ (33) qaɾmaNGə anda:͡e ḍə pəde^{h}gə ʂiqdʐa taβa daɾłatGanda͡ɬa andaʁ diβatGan ẹ: də (34) jyɾa^{h}qg̣an dəŋdʐan͡ɬa Guza^{h}qGandan͡ɬa bə jytʂaʁ tugẹʂ͡ẹ, ẹni bəɾ jaNə jytʂaʁ ….(35) ʂiqdʐa taβa dimi ni də ʄise͡ɬa ʂiʤamoni…..

0103030202 Esenlik Sorma

(1) e: bəɣən ma diɣindin soŋ

(2) e: məndɑ ma ….gunaN git də͡na

(3) məzgi ma to: ɾe^{h}gəndi maɬ kəsəɣi ẹsẹn ajdəβ

(4) e: mo ła guŋʃi nimi ẹdəβ

(5) e: mənəŋ dʐuβatGan hadʐəq ma bezək də͡na

(6) e: mo ła sɯk sɯkgẹ ẹ^{h}dəβ

(7) e: qaɾ kəsălernə χɔsən Gaɾəβ

(8) e: χaɾ kəslerdin mo ła søz ałəβ

(9) e: mənəŋ dʐuβatGan hadʐəq ma bezək͡na

(10) e: mẹn ma qaɾăt də͡na

(11) e: qaɾsa ma ʄusGan jəɬ asəβ taʁ asGɔ

(12) e: soŋ soŋdan mo ła bə hadʐəqdə͡ma mo͡ła jandəɾin dip baɾ

(13) e: sen ma mo ła GɔNəɾa^{h}t gunaN də͡na

(14) e: məzgi mo ła dʐuβatGan hadʐəq mo͡ła bezək də͡na

(15) e: joʁuɾ kəsɯnəŋ mo ła søzdə ałəβ

(16) e: qaɾ kəslernə Gaɾəβ

(17) e: mənəŋ mo ła hadʐəq mo͡ła bezək də͡na

(18) eː məz mɑ mo ɬɑ qɑɾ kəsleɾ ʝise mɑ

(19) eː ɑɬənnəɴ ɢɑɾɑqɢɑ ʝusuβ

(20) eː qurtɢanəŋ ørekge tuduβ

(21) eː soŋ soŋdan͡ ɬɑ hadzɻəqdə jendəɾin dip bɑɾ͡ e̞ː

0103030203 Yoda Sunma

(1) A: oː kunnə suɾəβ kunnəŋ jɑʰʂə

B: oː kunnə suɾəβ kunnəŋ jɑʂə

(2) A: oː ɑjnə suɾəβ ɑjnəŋ toɬə

B:oː ɑjnə suɾəβ ɑjnəŋ toɬə

(3) A: oː bəɣən mɑ mo ɬɑ jɑʂ kun də͡ nɑ

B: o bəɣən mɑ mo ɬɑ jɑʂ kun də͡ nɑ

(4) A: oː ɸəʰɾɢannəŋ gile̞ tamɢan kun

B: oː pəʰɾɢannəŋ gɛ̝ɾeɬ tɑmɢan kun

(5) A: oː ʂɨgə jɑq uɾuʁnəŋ pətgin kun

B: oː ʂɨgə jɑq uɾəʁnəŋ pətgin kun

(6) A: oː joʁɔɾ tise̞ mo ɬɑ χuɑɾdzɻidɑqdɑn mɑɬ dɑɾɬəβ

B: joʁoɾ dise mɑ χuɑɾ͡ ʤidɑqdɑn mɑɬ dɑɾɬəβ

(7) A: oː tej ʂəŋdɑn kəsɯ dɑɾɬəβ

B: oː tej ʂəŋdɑn kəsɯ dɑɾɬəβ

(8) A: oː dzɻoɾʤɑgɑndɑn ɬom dɑɾɬəβ

B: oː dzɻoɾʤɑgɑndɑn ɬom dɑɾɬəβ

(9) A: oː mo͡ ɬɑ ʂɨgə qɑn mɑ bɑɾ͡ eː də͡ nɑ

B: oː ʂɨgə qɑn mɑ bɑɾ͡ eː də͡ nɑ

(10) A: oː jɑɴə məɬɑnə bɑʂ dzɻɑχd̥ərsɑ

B: oː jɑɴə məɬɑnə bɑʂ dzɻɑʰd̥ərsɑ

(11) A: oː jodɑ mɑ ʧykgik͡ e̞ː də͡ nɑ

B: oː jodɑ mɑ ʧykgik͡ẹː də͡nɑ

(12) A: oː ʂɨgə qɑn mɑ ɑjḍəsəβ

B: oː ʂɨgə qɑn mɑ ɑjtə̆səβ

(13) A: oː ɑmɬɑɴ χɑn dise

B: oː ɑmɬɑɴ qɑn dise

(14) A: oː ɑʰɬdən jodɑ səqqəʂ̆͡ẹ də͡nɑ

B: oː ɑʰɬdən jodɑ səqqəʂ̆͡ẹ də͡nɑ

(15) A: oː demənɴ χɑn ʧise

B: oː demənɴ qɑn ʧise

(16) A: oː gumәs jodɑ mɑ səqqəʂ̆͡eː də͡nɑ

B: oː gəməs jodɑ mɑ səqqəʂ̆͡ẹː də͡nɑ

(17) A: oː mənə mɑ mo͡ɬɑ səŋ ʂɨgə qɑn mɑ ɑjtə̆səβ

B: oː mənə mɑ ʂɨgə qɑn ɑjtə̆səβ

(18) A: oː ɑɬβɑʧə mɑ ɑɬnəβ jɑdɑʁə də͡nɑ

B: oː ɑɬβɑʧə mɑ ɑɬnəβ jɑdɑʁə də͡nɑ

(19) A: oː mənə mo͡ɬɑ bəɾ ɑq jɑʁɑɴɢɑ ʧusuɾuβ

B: oː mənə mɑ bəɾ ɑq jɑʁɑɴɢɑ ʧusuɾuβ

(20) A: oː ɑq jɑʁɑn ʧise

B: oː ɑq jɑʁɑn dise

(21) A: oː mo͡ɬɑ su əʂmis oʰ͡t ʤimis

B: oː su ə̆ʂmis oʰ͡t ʤimis

(22) A: oː gøzən bəɾ jimse gøk dẹŋəɾnəŋ jɑməɾən jɑʁdəɾʁə də͡nɑ

B: oː gøzən bəɾ jimse gøk dẹŋəɾnəŋ jɑməɾən jɑqɢə də͡nɑ

(23) A: oː bə mɑ dʐuoʂɨ….ɾəmbodʒi də͡nɑ

B: oː bə mɑ ʤe͡ɾəmboʧî də͡nɑ

(24) A: oː mo͡ɬɑ ʂɨgə χɑn ẹni ɑjtə̆səβ

B: oː ʂɨgə qɑn ẹni ɑjtə̆səβ

(25) A: oː mənə mɑ mən ɢoj̃ əʂdi bəɾ boz ɢoj βɑɾ̃ eː dəˉ nɑ

B: oː mənə mɑ mən ɢoj̃ əʂdi bəɾ boz ɢoj βɑɾ̃ eː dəˉ nɑ

(26) A: oː mənə boz ɢojnəŋ bozɢɑ ʆusuɾuβ

B: oː mənə boz ɢojnəŋ bozɢɑ tusuɾuβ

(27) A: oː bəɾ boz ɢojnəŋ bozdɑ mɑ moˉ ɬɑ ʂigə jiɣərmə ərdəni βɑɾ̃ ẹ də nɑ

B: oː bəɾ ɢojdɑ mɑ ʂigə jiɣərmi jɑɴʤɯ ərdəni βɑɾ̃ ẹ də nɑ

(28) A: oː bəɾ ərdənẹ ni də ʆise

B: oː bəɾ ərdənẹ ni də ʆise

(29) A: oː jyŋən ɑɬəβ

B: oː jyŋən ɑɬəβ

(30) A: oː jyɾəm tɑʁɑɾ səqɢə dəˉ nɑ

B: oː jyɾəm tɑʁɑɾ səqɢə dəˉ nɑ

(31) A: oː mənə mɑ bozɢɑ gizkəʂ dəˉ nɑ

B: oː mənə mɑ bozɢɑ gizkəʂ dəˉ nɑ

(32) A: oː məndɑ mɑ bəɾ ərdənẹ pəḍəp bɑɾ̃ eː dəˉ nɑ

B: oː məndɑ mɑ bəɾ ərdənẹ pədəp bɑɾ̃ eː dəˉ nɑ

(33) A: oː sudən sɑqqəʂ̃ nɑ

B: oː sudən sɑqqəʂ̃ nɑ

(34) A: oː mənəŋ mɑ jɑʁən ɑɬχəʂ̃ nɑ

B: oː jɑʁən ɑɬχəʂ̃ nɑ

(35) A: oː ɬom pəʰɾɢɑɴɢɑ mɑɾmi tutqəʂ̃ nɑ

B: oː ɬom pəʰɾɢɑɴɢɑ mɑɾmi tutqəʂ̃ nɑ

(36) A: oː məndɑ mɑ bəɾ ərdənẹ pəḍəp bɑɾ̃ eːˉ nɑ

B: oː məndɑ mɑ bəɾ ərdənẹ pəḍəp bɑɾ̃ eːˉ nɑ

(37) A: oː odʐɑsən ɑsɑ

B: oː odʐɑsən ɑɬsɑ

(38) A: oː peɣ ɬɑmɑʁɑ tʂɑ tutqəʂ̃ nɑ

B: o: peɣ ɬamaʁa tʂa tutqəʂ͡na

(39) A: o: məndɑ mɑ bər ərdəneˌ pəd̥əp baɾ͡e: nɑ

B: o: məndɑ mɑ bər ərdəni pəd̥əp baɾ͡e: nɑ

(40) A: o: …. jiɻəsən ɑɬsɑ

B: o: døsən ɑɬsɑ

(41) A: o: ʤʐɤɾɣi βaʂ mo͡ɬa ɑs ɢaɾaʁaɢ͡e: nɑ

B: o: ʤʐɤɾɣi βaʂ ɑs ɢaɾaʁaɢ͡eˌ: nɑ

(42) A: o: bə mɑ bər ərdəneˌ pəd̥əβ də͡nɑ

B: o: bə mɑ bər ərdəneˌ pəd̥əβ də͡nɑ

(43) A: o: ɑq søɬən ɑɬsɑ

B: o: ɑq søɬən ɑɬsɑ

(44) A: o: ɑq søɬ sɔqdə ˌetgig͡i: də͡nɑ

B: o: ɑq søɬ sɔqdə ˌetgig͡i: də͡nɑ

(45) A: o: mənə di:dzɻ gunɑɴɢɑ tutɢaɢ͡eˌ: də͡nɑ

B:: o: mənə diɣətdzɻ gunɑɴɢɑ tutɢaɢ͡eˌ: də͡nɑ

(46) A: o: məndɑ mɑ bər ərdəni pəd̥əβ də͡nɑ

B: o: məndɑ mɑ bər ərdəni pəd̥əβ də͡nɑ

(47) A: o: jodɑsən ɑɬsɑ

B:: o: jodɑsən ɑɬsɑ

(48) A: o: jɑɴə məɬɑ mo ɬɑ jodɑ ʧykgə də͡nɑ

B: o: jɑɴə məɬaʁa jodɑ ʧykkəʂ͡nɑ

(49) A: o: jodɑnəŋ hɾeʂ baʰdzʐə niɣˌe sɑɾʁɑɾəβ də ʧise

B: o: jodɑnəŋ hɾeʂ baʰdzʐə niɣˌe sɑɾʁɑɾəβ də ʧise

(50) A: o: ɑmɬɑɴ χɑnnəŋ ɑʰɬdəŋ gəməs səŋgin jodɑ

B: o: ɑmɬɑɴ qɑnnəŋ ɑʰɬdəŋ gəməs səŋgin jodɑ

(51) A: o: jodɑnəŋ bozəɴɢɑ niɣˌe jyŋ͡hoɾɑt d̥əʧise

B: o: jodɑnəŋ bozɢɑ niɣˌe jyŋ hoɾɑt d̥əʧise

(52) A: oː ʂɨgə jɑq ɔrəʁ ɑrɢɑsernəŋ bẹ̣lẹ̣k

B: oː ʂɨgə͡j jɑq orəʁ ɑrɢɑsernəŋ bẹ̣lẹ̣k

(53) A: oː jodɑnəŋ ẹ̣ʰḍ̣ə niɣẹ̣ ɢɑʰt ɢɑʰt ḍ̣ə ʧise

B: oː jodɑnəŋ ẹ̣ʰḍ̣ə niɣẹ̣ ɢɑʰt bər ɢɑʰt bət də ʧise

(54) A: oː ʂɨgə jɑq ʊrəʁ mo͡ɬɑ ɢɑʰt ɢɑʰt ʧusernəŋ bẹ̣lẹ̣k

B: oː ʂɨgə͡j jɑq urəʁ ɢɑʰt ɢɑʰt ʧusernəŋ bẹ̣lẹ̣k

(55) A: oː demər dʐɑnnəʁ βoɬʁeːj

B: oː demər dʐɑnnəʁ βoɬʁeːj

(56) A: oː dɑs βɑʂdəʁ oɬʁeːj

B: oː dɑs bɑʂdəʁ oɬʁeːj

(57) A: oː mɑɬnə ʧ͡ʃiennəʁ oɬʁeːj

B: oː mɑɬnə ʧ͡ʃiennəʁ oɬʁeːj

(58) A: oː oŋnə soɬ ɢəz͡ oʁəɬ oɬʁeːj

B: oː oŋnə soɬ ɢəz͡ oʁəɬ oɬʁeːj

Kaynak kişi №: 01030307

Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Kayıt tarihi: 07. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ğıyansar Domcıb (GUO Huai-li)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum tarihi: 1928
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Veteriner/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince

Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, çalışmak için Lianhua kesiminde yaşamıştır, emekli olduktan sonra Minghai kesimine dönmüştür.
Boyu: Yağlakır
Soyu: GoNurat
Konu: Sarı Uygurlarda gelin şarkısı, düğünde damada millî kıyafet giydirirken söylenen sözler, düğünde kutlama sözleri.

0103030701 Gelin Şarkısı

(1) sək unoːʁandа bə satdа͡ɬа am bə ɢəzɢa bəː kɛ̣mbɛ̣ʂ mandərʁaq bərmi də (2) oː sa oɬ͡ ɬa ʂikədа mandərʁaq mi də (3) am diaːtɢan ʂidʒe ʂi am͡ sa dɛ̣ŋər oɬ͡ ɬa aɢarʁa kun uno kun ͡ɬa fanbarаq am bə ʃiendʑeɢə ʂidʒen dʒiuʂi dʒiudien dʑuojiu…(4) am bə pəadʒaʁa diatɢə ͡ɬa niɣənəŋ niaɴdʒanəŋ səkdin dʒiu tʂulia adzɻaɴ anaɴnəɴ ɻɔʰɬɻdəqdan dʒiu məŋkandan atdoː adzɻa ananəɴ ɻɔʰɬɻdəqdan uno am͡ ɬa bə ɢazənnəŋgi maɴoː…. (5) am͡ ɬa bə guoʧy bə niɣe məndaʁ diʂ ɻdə ʈise bə ɢəz guoʧy….(6) joʁur kəsɯnəɴ ɢəzɢa bə ʂisan sujdan͡ ɬa jozɢandа͡ ɬa am͡ sa ʂi ͡suj badʒiu͡ syj ʂi͡ suj oːʁandə͡ ɬa ʃien bə ałəɴɢa͡ βər ʂazɻdaʰrtɻə manɢaq bərmi do (7) andaʁandi͡ ɬa ɛ̣ni midʒa bezək giɣindi͡ ɬa am͡ sa bə kyxkəsdi bər gyzət dip bər məndaʁ͡ βər ʂuaŋkuekuezɯ…(8) ʞyxkəsgɛ̣ daʰɢa andaʁ βərmi manɢaq bərmi də (9) bə ɬało daʰrtɢandi mənəː ʂazɻdaʰrtɢənə ałuʰdɛ̣rɣe andaɢa bə ʞyxkəsdəŋ gyzətdə aːɬʁa andaɢəʁa͡ ɬa bə ɓaχʂdəŋ bə jørminə jaːzo andaɢəʁa͡ ɬa aːm bə kembɛ̣ʂdə mandərʁaq mi də dior (10) mi saː am bəʁa jerɬəβattsa sen bə doli məː saː bər ɬarɬamasa….

(11) ɬaːɬoːj daːβar saːdzɻən ɬaːɬoːj

(12) ɬaːɬoːj ʂəʂəŋ di͡ var ɬaːɬoːj

(13) ɬaːɬaːj daɴGarɢə daɴ tʂoɬβan ɬaːɬoːj

(14) ɬaːɬoːj dzɻasdaɬʁandiː ɬaːɬoːj

(15) ɬaːɬoːj bə ɬa ʂəʂəŋ ɬaːɬoːj

(16) ɬaːɬoːj ałəmnəŋ ʂazɻ daʰrtɢə ɬaːɬoːj

(17) ɬaːɬoːj am ɬa aɬ βar ɬaːɬoːj

(18) ɬaːɬoːj ʞyxʞəsdəŋ gyzətdə ɬaːɬoːj

(19) ła:ło:j am͡ɬa ał βaɾ ła:ło:j

(20) ła:ło:j badzɻəmnəŋ uʂ jørmi ła:ło:j

(21) ła:ło:j am͡ɬa jaz͡βaɾ ła:ło:j

(22) ła:ło:j ɢə:zəł təu:ʂəŋ ła:ło:j

(23) ła:ło:j am͡ɬa baʁda ła:ło:j

(24) ła:ło:j u^{h}duɾnəɴ qənnə ła:ło:j

(25) ła:ło:j am ła manin ła:ło:j

(26) ła:ło:j ɻyxkəsdəŋ tuŋdəsek ła:ło:j

(27) ła:ło:j am ła manin ła:ło:j

(28) ła:ło:j ʊ^{h}duɾnəŋ uʂ͡ɑɴnə ła:ło:j

(29) ła:ło:j am͡ɬa dołẹn ła:ło:j

(30) ła:ło:j davaɾ sadzɻən ła:ło:j

(31) ła:ło:j am ła manin ła:ło:j

(32) ła:ło:j anaɴnəŋ χuaɾ͡qejnə ła:ło:j

(33) ła:ło:j am͡ɬa gizin ła:ło:j

(34) ła:ło:j anaɴnəŋ məŋkannə ła:ło:j

(35) ła:ło:j am͡ɬa ha:tdẹn ła:ło:j

(36) ła:ło:j anaɴnəɴ ɢɔ^{h}ɬdəqdan ła:ło:j

(37) a:ło:j am͡ɬa ʊnin ła:ło:j

(38) ła:ło:j adzɻaɴnəŋ zə:kdin ła:ło:j

(39) ła:ło:j ʊno: maɴẹn ła:ło:j

(40) ła:ło:j adzɻaɴ di: vaɾ ła:ło:j

(41) ła:ło:j adzɻəma: vaɾ ła:ło:j

(42) ła:ło:j aɢam di: vaɾ ła:ło:j

(43) ła:ło:j juŋge:ɾə bəɾ ła:ło:j

(44) ła:ło:j maɴo: jẹ^{h}d̥ẹn ła:ło:j

(45) ła:ło:j saɾəʁ ɻîna ła:ło:j

(46) ɬaːɬoːj ʊnəŋ mɑɴẹn ɬaːɬoːj

(47) ɬaːɬoːj ɑq͡ dɑrəʁ ʂɑzʐsɑ ɬaːɬoːj

(48) ɬaːɬoːj odəro mɑːɢɑr ɬaːɬoːj

(49) ɬaːɬoːj ɑq mienʤə jɑzsɑ ɬaːɬoːj

(50) ɬaːɬoːj ɑrdə mɑːɢɑr ɬaːɬoːj

(51) ɬaːɬoːj mɑɴoː jẹ̣ʰḍẹ̣n ɬaːɬoːj

(52) ɬaːɬoːj uzu kunnəʁ boɬen ɬaːɬoːj

0103030702 Yoda Sunmak

(1) oː diɣədzɻ ɬɑ diɣədzɻ

(2) oː dip bɑ ninə diɣẹ̣ː

(3) oː kunnə surɑ kunnəŋ jɑʂə

(4) oː ɑjnə surɔ ɑjnəŋ toɬə

(5) oː ɒuʰʀɢɑannəŋ gele tɑɴɢɑn kun də͡ nɑ

(6) oː ɢəz͡ oʁəɬnəŋ pətgin kun də͡ nɑ

(7) oː mo ɬɑ məndɑʁ dise bə jodɑ ʧʃygəɣẹ̣ ẹ̣ʰtgẹ̣n də͡ nɑ

(8) oː bə jodɑ ḍise

(9) oː jodɑ ʧʃygəɣẹ̣ ẹ̣ʰtgin də͡ nɑ

(10) oː dujtusəndɑ

(11) oː ʂɨgə qɑn ɬɑ mo͡ ɬɑ urəʁ tutusoː

(12) oː bərə demən qɑn də͡ nɑ

(13) oː bərə ɑməɬɑɴ qɑn də͡ nɑ

(14) oː ɑməɬɑɴ qɑn diɣindi

(15) oː uzu͡ βor ɑʰɬdən jodɑ səgẹ̣n

(16) oː demən qɑn diɣindi

(17) oː uzu βuɾ gəməs jodɑ səgẹ̣n

(18) oː mo ɬɑ diɣindi qɑn uʰduɾ ɑʰɬdəŋ gəməs jodɑnə dɑχqɢə də͡ nɑ

(19) oː ɑɬβɑt diɣẹ̣n ɢɑjdɑn ʧɑʰqqəʂ͡ eː

(20) oː mənə bəɾ e̞ni βəɾ ɑjtəsoː

(21) oː mənə bəɾ ɑq jɑʁɑNGɑ ʧʊ̟suɾse

(22) oː ɑq jɑʁɑn ɬɑ diɣindi

(23) oː uzu ej oːsɑ

(24) oː uzu ɑʰsən bəɾ ɑʰdo

(25) oː sɑɾəʁ je̞ɾɣe̞ jɑməɾən jɑʁɔː

(26) oː jɑz osɑ

(27) oː uzu ɑχsən bəɾ ɑʰdo

(28) oː jiɬən peɾo

(29) oː oʰt jiʁɑʂdə dəɾɬədo

(30) oː ɑzɑGən bəɾ deɾβettse

(31) oː je̞ɾ mɑ deɾβeʂ də͡na

(32) oː bə mɑ gojoq də͡na

(33) oː mənə e̞ni͡β əɾ ɑjtə̆ssɑ

(34) oː mənə bəɾ boz Gojʁɑ ʧusəɾse

(35) oː boz Goj mɑ diɣindi

(36) oː uzu ɑjɑq sɑn Goj ə̆ʂdi uzu ɑzədɑn ɬɑ ɑzə də͡na

(37) oː ɑɬβɑt dimi gøʰp də͡na

(38) oː uzunəN Gʊ̟ɑʂ jodɑ kəmgi pətge̞

(39) oː mənə e̞ni͡β əɾ ɑjtə̆soː

(40) oː mənə βəɾ ɑjtəsGɑ ɑq Gojʁɑʧusəɾse

(41) oː bə ɬɑ boɬʁə də͡na

(42) oː bə ɑq Gojnəŋ jodɑsə mo ɬɑ je̞ɾdini mɑ giβ͡e̞ɾ diː də͡na

(43) oː mənəŋ bə jiɾdənisə ni də diseː

(44) oː jɑʁən ɑɬo pəʰɾʊ̟GɑNGɑ mɑɾmi tudoː

(45) oː sudən ɑɬo gyk de̞ɲəɾɣi tʂotbɑ tudo

(46) oː goː ɬɑ ʂɨgəndzɻɨəgə məndɑ pudo də͡na

(47) o: ʒyŋən ɑło bozɢɑ gizo:

(48) o: ʒinən ɑło oɾʁə e:do:

(49) o: dø:s͡ udzɣasən ɑło peɣ ɬamaʁɑ dẹmtʂa tudo:

(50) o: bə duz jẹɾɣẹ mɑɴsa dzɣəʁəɾ ɑʰdzo:

(51) o: jodasən ɑło jɑɴə muɬaʁɑ bẹlik ʧygo:

(52) o: məndaɢandi͡ ɬa bə bẹs jɑɴzɯ jẹɾdinẹsə məndɑ pəd̥əp baɾ͡ eɾ di də͡ na

(53) o: bə jodanəŋ mo͡ ɬa əɾnamtaɾə geβ͡ ẹɾ di də nɑ

(54) o: bənəŋ bə əɾnamtaɾə ni də dise

(55) o: bəɾ b̥aʰdzɣə saɾʁɑɾo

(56) o: bəɾ bɑdzɣə gygeɾo

(57) o: bə no:ʁɑ gygẹɾəp də d̥ise

(58) o: demən qɑnnəŋ gəməs səŋgin bəɾ də͡ nɑ

(59) o: bəɾ βɑdɣ̟ə niɣe saɾʁɑɾo də ʃise

(60) o: ɑməɬaɴ qɑnnəŋ ɑχɬdən səŋgin bəɾ də͡ nɑ

(61) o: bozdəŋ ẹʰdə niɣe ɢɑʰt͡ bər ɢɑʰt͡ bəɾ də dise

(62) o: bo ɬɑ oʁəɬ ɢəz ɢɑʰt ɢɑʰtdɑn don guazɯ gizẹɾnəŋ bẹlẹk

(63) o: bə jodɑnəŋ bozɢɑ nɑ:di ʒyŋ həɾap d̥ə dise

(64) o: bə ʂɨgə jɑq uɾəʁ jɑʰʂdɑn jɑʰʂ boɬaɾnəŋ bẹlẹk

(65) o: ʒyŋʤaɢɔ ɑɾɢɑsaɾnəŋ bẹlẹk

(66) o: bə geɾəɣe sut niɣe ɢuzəp də ʃise

(67) o: sut boɬuβ suzəɬɣe:j

(68) o: bəʁɑ jɑʁ niɣe suɾt sɑɬt də ʃise

(69) o: jɑʁ βoło jɑɾɑsɢe:j

(70) o: bəʁɑ sut tʂa niɣe ɢuzəp də dise

(71) o: ɑjq͡ qɔsə sun dɑɬejdɑq ʂəŋ boɬaɾnəŋ bẹlẹk

(72) ɑndaɢandi bə͡ ɬɑ jodɑ ʧygəɣẹn bəɾ duɑn də ɑm͡ ɬɑ bə məɬaʁɑ guziɣəɣẹ guan deɬaʂ d̥ə

(73) oː bə jɑɴə guziɣəɣe qurən qusandərsɑ

(74) oː gyk dẹŋərɣẹ tər dɑʰrd̥ətʁɑn bər dər

(75) oː bəʁɑ don guɑzɯsən gẹʰd̥ərse

(76) oː gyk dẹŋərɣẹ bətət ʧʊ̥sgin bər dər

(77) oː bə jɑɴə guziɣəɣẹ perəgən mɑndərsɑ

(78) oː gyk dẹŋərdin qɑtɑq ɑtʁɑn bər dər

(79) oː qej͡βɑzɯsən gẹʰd̥ərse

(80) oː sɑrəʁ jerɣe tẹmdik ʧʊ̥sgin bər dər

(81) ɑndɑʁɑndə͡ɬɑ bə niɣə guziɣənə guɑn deɬoː jozəp də (82) don guɑzɯsən gixdərə̆p də (83) ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ bə niːɣe ʤirɣẹ͡βɑʂdəŋ ɑβɑgɑ peɣ ɬɑmɑʁɑ ʤyguŋnɑ ʊ̥ɑχʂ dʐɑtʂ də (84) ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ bə qɑr kəsɯ bə jɑɴə məɬɑʁɑ ɑʰɬqəs berɣo ɑʰɬqəs sɑtʂ də

(85) oː dɑs βɑʂdəʁ oɬʁeːj

(86) oː demər dʐɑnnəʁ oɬʁeːj

(87) oː ɑʁəɬ toɬə mɑɬɬəʁ oɬʁeːj

(88) oː ɑjq͡ɑsə sun dɑɬejdɑʁ ʂəŋ boɬʁeːj

(89) oː ɑβɑ ɑnɑ diorɬ gerə ʃiotʂəŋnəʁ boɬʁeːj

(90) oː oŋnəː soɬ ɢəz oʁəɬ boɬʁeːj

(91) niɣəɣindi͡ɬɑ ɑm͡sɑ bə ɑʰɬqəsən sɑɬosdirəp də ɑndɑʁ dio….(92) ɑndɑː guzəːɣeː guɑn delio ɑʰɬqəs….pərndɑ min diɣindi͡ɬɑ ejn bə ɑq jɑʁɑɴGɑ ʧusurse ɑq jɑʁɑn mɑ diɣindi ejno uzu χot͡ʤimis su͡ɜ̆ʂmis ərəmboʧʃi (93) uzu ej osɑ ɑʰsən bər ɑʰdo jɑːmərən jɑʁɔ jɑz osɑ ɑχsən bər ɑʰdo jəɬən perɔ (94) ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ bə uzu χot͡ʤimis su͡ɜ̆ʂmis ərəmboʧʃi də qəs osɑ uzu bə qərɬəqɢɑ jidə͡ɢɑʰt gɑɴGɑ dunqəʂ də (95) ɑndɑɢɑndi ͡jɑ uzunəŋ bə jodɑnə bə ɑɬβɑd̥əʁɑ niɣəse je bəkənəŋ (96) ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ ẹni bə boz ɢojʁɑ ʧusurʂ boz ɢoj ʤiuʂi sɑrəq ɢoj də ʂodiχəɴ ɑ (97) ɑndɑɢɑndi͡ɬɑ ẹni bə ɑq ɢojʁɑ ʧusər ɑq ɢoj sɑ…(98) tʂotbɑ ʤiuʂi guoʧʃy məs bə niɣəɬo də diorɬ guoʧʃy bə ɬɑjue sɑnʂi ej͡nɑ di ər tien ɬɑ bər jɑɴə də diorɬ di ər tien ɬɑ

amˉsa tʂuʒi (99) aGaɾoʁandəˉɬa bə qɔχqGaʂ bə dʒiaN Gəz uzɯŋ daN tʂoɬβan dioma oː satdaˉɬa bə sutˉtʂa qanatGa dɐ̟ŋəɾɣɐ̟ məndaGo tʂotba tutGaq bəɾmɐ̟ doː (100) dʒiaN aGaɾoʁandəˉja bə aGˉej guoɬoʁandi təabie bə tʂujinəŋ kun bənə amˉsa ʂuojodi joʁuɾ kəsɯ χɔːsə̆ tutGaq bəɾmi do mənə (101) andaGandəˉɬa oɬˉɬaˉsa bə sut ˉtʂa biʃy dʒiu jiu nejdʑɯ, ʧiŋtʂaʁa ɐ̟ni nejdʑɯ GuzGa andaGaˉɬa jaʁ saɬʁa dʒiaN aGaɾoːʁandaˉɬa bə gyk dɐ̟ŋəɾɣe tʂotba tutGaq mi də ʒynə joɾɬəɣe tʂoːt dɨj dij bə jynə joɾle joɾle biʃy san dzuandʑɯ joɾɬəɣek bəɾmi də bənə amˉsa ʂuojodi joʁɔɾ kəsɯ dəu jijaN a mɐ̟jdʒa mɐ̟jχu tudo də bənə (102) aːmˉsa bə aq jaʁnə bə niɣəɬo ma kəsɯ bə pəʰɾGaNGa maɾmi tudo də aq jaʁnə (103) haɬda min saː dio də dioɾ jaʁən aɬo ʒyŋən aɬo guoʧy ʒyŋən aɬəβ bozGa gizoː (104) guoʧy dʒiuʂɨ jøɾəmnə gəzᶎəŋ səqGoː gəzᶎəŋ gizo də sa gəzᶎəŋ səqGa gəzᶎəŋ goˉʒizdə usdaq qan nimi səqGaʂˉ ɬa jøɾəm tʂamdzᶎaɾ gizo də sa (105) andaʁandiˉɬaˉsa ʒyŋən aɬo bozGa gizo dʒiuʂɨ dzɻmə jigə (106) andaʁandiˉɬa sa bə niɣə dʒiu døs udzᶎasə aɬəβ peɣ ɬamaʁa dɐ̟mtʂa tuduβ diɣindi bə Gojnəŋ bə jaNbəjzɯ ….andaʁandi am sa bə ʒinən aɬəβ dʒiuʂɨ oɾʁə ɐ̟dəβ də sa (107) guoʧy ma am sa məs bə Ga: damei dəliɣəliaχəˉʂˉe, dʒiuʂɨ ʧyenpiŋˉɬa Gojnəŋ ʒinnəˉɬa vej kaNdi je ʂɨ taː dzudzɻa tʂɨfan ʂoguodi je ʂɨ ta ma (108) andaʁandi bə duːz jeɾɣɐ̟ maNsa dzᶎəʁəɾ hadzᶎəβ də diu bə Goj bə maNuβattsa jilien tʂuanzə a, bə joɬ joq jeɾɣi maNtsa ma Goˉjˉɬa qaʂˉχuɾ maNtsaˉɬa dʒiu dzɻgə ɬu dəu dzɯu χadi dzɻgə ɬu…. (109) andaʁandəˉɬa sa enɐ̟ bəɾ jaNsəˉɬa bə jodasən aɬo go jaNə məɬaʁa belek ʧygəβ də sa (110) andaGandi bə aq Gojnəŋ dʒiuʂɨ və jaNdʑɯ bobəj a

Kaynak kişi №: 01030308
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Kayıt tarihi: 09. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Xuancir (BAİ Huan-ji)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum tarihi: 1922
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: küçükken rahip olmuştur, çoban.
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gençken Qinghai'de birkaç yıl yaşamıştır, daha sonra Minghai kesimine dönmüştür.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Sına
Konu: Ak Tatarlar hakkında, şaman hakkında

0103030801 Ak Tatarlar Hakkında

(1) go nəɣə ʃitʂɑχənəŋ kəsɯ də ʃitʂɑχədɑn bəʁɑ giɣe joːmə bəɾ ʤazɯ də o duɣdi ˉgiɣinˉ soʁdɑ (2) məs joʁuɾ ḍise ɑqˉtɑʰtɑɾ dij də bəɾ ʤazɯ də joːmu bəɾ ʤazɯ ḍə ɑːndɑn soŋ ɑm bəʁɑ giɣẹ̣ʂˉjɑ ɑm ɑmˉsɑ….uzeɾio (3) joːmu giɣin ɑmˉsɑ bər aniga də o aniga ma məndɑ kəsɯ aniganəŋ adəNGɑ ʂɑʰqgɑq diːk ʂɑʰqgɑq aniga diːk (4) ʂɑʰk gɑq anigɑˉłɑ oɬˉłɑ məndɑˉłɑ qɑːn ʂu oʁuł duʁəp də (5) ʂu oʁuł duʁəp dəˉjɑ ḅərsəŋgi tʂəʁɑn diːk bərsə jixłtʂi łoˉərəˉłɑ jẹ̣ʰłtʂi łosɑnəNGɑ ɑːdəNGɑ ɑm ni diːk ḅoʰłḍə (6) ɑnəŋ anigɑsə lienχua ʂiŋʤiŋzɯdɑ jyenlejGə guo χuetʂiŋnəŋ səŋnəsə ḍə (7) ɑndɑn soŋˉłɑ o łɑ ɑGənə uʂdəŋ oʁułłɑɾ ɑmˉłɑ uzerəp ḍə (8) ɑm qɑɾłɑɾə joq bop də (9) łɑʰqdəɾ tʂəʁɑn dioma ɑnə kəsɯ miŋguo əɾʂi bɑ nienda bə hɑsɑ ølyrəβɑdəʈ ḍə

0103030802 Şaman Hakkında

(1) bə jeʰɬdzi̯inə kəsɯ guoʧydɑ o puʰdoːr nɐ̹ɣənəŋgə turʧinəŋgə o giɣɐ̹ sɑ amsɑ ʤiɬuɬaʁɑ o satdɑ mɐ̹n daʰgɑ mindʒa ʤiɬo də (2) jeʰɬdzi̯inə qəgəɾsɑ jeʰɬdzi̯ kəsɯ oŋʂəʁandɑ uzunəŋ bəɾ ɬom dəɾo uzunəŋ bəɾ ɬom də (3) bəɣəŋgəɣɐ̹ ɐ̹ʰttse jɑ bəɾ goj disełɑ dɔʰqəs mɑɾmi guzəβ do ɖoʰqəs mɑɾmi guzəβ də (4) ɖoʰqəs mɑɾminə guzgɑʂ̻ jɑ kəsɯ bər gojnə øɬərəβ dɾo (5) bər gojnə øɬərɣiʂ̻ jɑ gojnəɬɑ mojnən gədərəβ joq do (6) guɑnɬa bə ezegən ɑʰʂgɑʂ̻ɬa eʰkbəərəgən undurußɑɬʁɑʂ̻ɬa øʰkbəərəgən undurußɑɬʁɑʂ̻ɬa andɑː bəɾ bəʁɑ ʃienniu də (7) ʃienniβɑtgɑʂ̻ɬa am uzuŋkəsən oŋʂəβ ɖə (8) bəɾ gojnəŋ ɑʰrɖəgənɬa amtsɑ bənəɬa bezək baːʂ̻…..ʃynniβɑɖəβ ɖə (9) bəɾ tułuβɑɬʁɑʂ̻ɬa ʃynniβɑɖəβ ɖə (10) andɑː ɑʰrɖəgəndan ɐ̹ni ɖəsɣi ʂɑɾtgɑʂ̻ɬa andɑːɬa tuːɬuβ ɖə ʧaʰgə (11) amɬa kəsɯ oŋʂoː də amɬa …. oŋʂəʂə keʰp dɾoː deɬə (12) bəɾ dun oŋʂəʁɑʂ̻ ɬa kəsɯ ɑm toʃiβopbop bəɾ ʂigə toʃiɬap ɖə ɬa toʃi osa ɬa amɬa jiŋərgə də amɬa bə dəχqəs mɑɾmisə amɬa ʧoχqəs mɑɾmi ma tamo tygep ɖə amɬa qɑɾt ɖə (13) amɬa dəχqəs mɑɾmi kəsɯ gɑːɾo də gɑjsš̆ gɑjsš̆ anɬa senəŋ ʒydi ɬa nidʒik nidʒik boːʂ̻ də nidʒik nidʒik boːʂ̻ ɖə ni ni βoːʂ̻ dəɾ (14) jydi nɑːʁə qɑɾ mɑngəɬɑrʁɑ bəɾ ɬom sɑɬ ɑː bəɾ mɑɾmi ….. əm andɑː di də (15) andɑʁɑn diːdəɬɑ bə bəɾ ʂigə….anɬa dɑːʁən dɑngɑrʁɑ ɐ̹ʰttse ɬa ʧoχqəs mɑɾmiɣe ɐ̹ni guzəβ də (16) guzgɑʂ̻ɬa am oː ɑʰrtgɑn ɐ̹ʰtdə χɔsən ɐ̹ni tułɣeʂ̻ ɬa o bɑʰʂdɑn….. tułɣeʂ̻ ɬa χoːsə bəɾ dun jise ɬa ɐ̹ni oɬa oŋʂəʁɑ uzənəŋ ɬomən oŋʂəʧəsdorse ɬa tygese ɬa kəsɯ ɑm ɑʰrtgɑn ʃitdernə χoːsəngɑɬa midʒa midʒa χosə nidʒoɾ kəsɯ oːsɑɬa mdʒa mdʒa mdʒa gədərʁɑ χosəngɑβəɾ bɐ̹ɾɣɐ̹ʂ̻ɬa ɑʰrɖəgənɬa uzu ɑɬnəβɑɬʁɑʂ̻ mənə (17) andɑː bəɾ doχəs mɑɾminə gɑɾɑʁɑ sa ɐ̹ni bəɾ gɑɾɑʁɑʂ̻ ɬa seː nidʒik nidʒik ɖə nidʒik nidʒik ɖə sɐrnəŋ jydi mɑ jɑːχʂ̻ də ɬoŋəʰrdɑ mɑ mɑnəβ dəɾ ɑː (18) qɑɾ mɑngəɬɑrʁɑ ɖɑχgəɬa nidʒik ɬom sɑɬ semiɣɐ̹ ɬom sɑɬ qɑɾ mɑngəɬɑrʁɑβəɾ kyŋʂiŋdi go ɬom oŋʂə (19) andɑːsɑ tyget ɖə (20) ɑm oŋʂəʁɑn duːdi ɑm kəsɯnəŋ dzɻŋbiɬaʁɑn oɾdʒi kəsɯ ɐ̹ni ʠɐ̹p do (21) andɑː məndɑː bəɾ kun bəɾ bəɾ kun sogɑnə go jɑːʂ̻ ɑɾəʁ sogɑnə sogɑnə gɑzəkgiɣɐ̹ dəpdɑn dərβɑq odʒin gɑzək giɣi ɑnə boːɬaʁɑ ɑʰɬɖərən boɬaʁɑ məndɑ tʂogetgɑ anɬa ɑʁɑɬa ʒidə mɐ̹

nise mənəŋ joʁən liutio tiozɯ anə keːɾɣe jiʧi dzɻŋbiɬəβa ɖo ɖə məndɑ ʤadzɻ liutiozɯ do ɑndɑn doʁuɾ joq də (22) ɑnə͡ɬɑ χɔsən ….. jɻʰɬdzɻ̟ uzu͡ɬɑ pudzɻaq bədʒin ɢədəɾɑ ɢədəɾɑ (23) ɑʁɑ͡ɬɑ jɑʰːsəɬ jiz gyk giz ɑːq jiz məndɑː uʂ jɑɴʤɯ jiz poʁo ɖə miendik hɔːɾəβ də (24) ɑndɑn͡ɬɑ ʒyŋnə hoɾɑʁɑʂ͡ɬɑ ɑn͡ɬɑ bə soɢɑnəŋ oʰɾdɑʁɑ dujʁɑ bə͡ɬɑ ɑm sɑ kəsɯ ʤitʂɨŋnɑː pəʰɾɢɑnə dɾo ɑm sɑ kəsɯ (25) ɑndɑʁɑ͡ɬɑ ɑn͡ɬɑ jɻ̟xɬdzɻ̟͡ɬɑ tuɬəβɑtɢɑn ɻ̟ʰtɖə ɬɑ ʃien doɾʁo də (26) doɾʁoː ʂɑɾ nimi ɻ̟tgiʂ͡ɬɑ ʂɑɾ nimi itgiʂ͡ɬɑ pɑnʤɯʁɑ sɑːʁɑʂ͡ɬɑ ɖɑʰɢɑ ɑʁɑ͡βəɾ bəɾ gerə tʂudzɻaq sutdəɣ tʂɑ sut sutdəɣ tʂɑ… ɑn͡ɬɑ məndɑː uzu ɑɬno də mənəŋ uzən bəɾ səβɑqɖə səβɑqɖə ǎsdɑq͡qɑʁɑn bərmi ɖəɾ (27) ɑʁɑ͡ɬɑ bə uzu jeʰɬdzɻ̟ ɬɑ o ʤiŋʤɯnə oŋʂɻ̟ oŋʂɻ̟͡ɬɑ ɑndɑɢɑ bə pɑnzɯdɑɢə bə bəɾ kəsɯ jɑ bə pɑnʤɯnə tutɢɑʂ͡ɬɑ pɑnzɯdɑɢənə͡ɬɑ ixtdə͡ɬɑ miʤɑ sɑɬəsdəɾʁɑ uzu oŋʂɻ̟ oŋʂɻ̟ jɑ jyβɑʂ͡ɑʰɢɔ tʂotɖəβ ɖə tʂotdəβ də ɖio ɖə ɑndɑʁ͡ɬɑ βərmi də (28) ɑː mɑ ɖɑʰɢɑ jiodə guotʂɨŋnə mɻ̟n unduq qɑp ɖə (29) o jɻ̟ʰɬdzɻ̟inəŋ bəŋʂɨsə ɡeʰp də jyenlej məzdəŋ məndɑ͡βəɾ bər qɑm eʰɬdzɻ̟ βɑɾ (30) go ʤiudiɬəɣdi ...guŋʂɑʤiŋdɑ͡βəɾ qɑm eʰɬdzɻ̟ dip bəɾ dzəβɑ͡ɬɑ dzɻandzɻ̟iŋ niendedɑ pərn ͡ɬɑ ʊ jeʰɬdzɻ̟͡ɬɑ fɑmɑ nimi ɖəɾ (31) bə deməɾnə ɢəzɑɾtɢɑʂ͡ɬɑ dəɬ͡βədʒin jɑɬʁɑʁɑq͡eː ɖə (32) dəɬ͡βədʒin jɑɬʁɑʁɑʂ ɑndɑʁɑ kɑʤigənə kəsəŋ bozɢɑ tudiɣɻ̟….(33) məndɑʁ ͡oɾmi ɻ̟tgiʂ jɑ ɑndɑʁɑ ɖɑʰɢə goː jɻ̟ntindi guŋʂɑʤiŋdɑ ɖɑʰɢə bəɾ jeʰɬdzɻ̟ βɑɾ (34) ɑm o bəɾ ʤɑzɯ kəsɯnəŋgədi ɑm kəsɯ joq bop də toʃi oːp ɖə jiʧi (35) bə kəsɯ miʤɑ mo ɬɑ βəɾ jɻ̟ʰɬdzɻ̟ də bə jeʰɬdzɻ̟ ɬɑ kəsɯ kəsɯnəŋgi bɑɾʁɑʂ͡ɬɑ ɖɑʰɢə͡ɬɑ jeʰɬdzɻ̟ oŋʂəʁəɬɑ bɑɾʁɑʂ͡ɬɑ beɾ͡oɾləɣɻ̟ʂ͡ɬɑ bə qɑm͡eʰɬdzɻ̟ bə qɑm͡eʰɬdzɻ̟͡ɬɑ ɢejdɑn nɑɾə mɑɴo ɑʰdən mi uɬɑʁən məngi mɑɴosɑ͡ɬɑ…(36) bə qɑm͡eʰɬdzɻ̟ ɬɑ kəsɯ bə jɻ̟ntəŋdigə bə͡βoɾ jeʰɬdzɻ̟͡ɬɑ kəsɯ kəsəŋgədi oŋʂo͡ɬɑ ɻ̟ni hɑɬdɑɢə dzɻ̟ɬɑqɢɑʂ͡ɬɑ səβɑqɢɑ͡ɬɑ ʃitɖə sɑɬɑ sɑɬɑ məndɑq qejsɑpdɑɢə bə qejnəŋ jyβɑdɑʁnə jyɾəβɑɬʁɑ qejnəŋ jyβɑdɑʁnə jyβɑdɑʁɑ bəɾ pudiɣeʂ͡ɬɑ məndɑʁɑ tɑɾdodiɾse bə jyβɑdɑʁ͡ɬɑ mɑɴGɑʂ͡jɑ kəsɯ bə jeʰɬdzɻ̟inəŋ səβɑqdəŋ͡yzəɣɻ̟ bə jiɬɑn dzɻ̟ɬɑqqɑ hɔɾɑɬəq͡qɑʁɑq eː ɖə (37) ɑndɑʁəsɑː o jeʰɬdzɻ̟inə mɑ bəŋʂɨsə bezək nimi ɖə (38) o jendien o jɻ̟ʰɬdzɻ̟͡ɬɑ sɑ hɑtɖə jyβɑdɑ bəɾ pədiɣeʂ͡ɬɑ nɑɾɑʰqɑ pudise sɑ bɑɾʁɑʂ sɑ ɻ̟mise mojnəɴGɑ

hɔrał qaʁaq eː də ẹmis ɢəłəɴɢa hɔrał qaʁaq eː də (39) andan o qam e͡ʰłʤi ła eni bəʁa jałβarʁəła giɣik biː naːłʁaɢ e͡ łа (40) oł͡ła bər bərnə ḍaʰɢə ła ʃiafa mi andaːraq ła bəŋʂi bar oʂ ḍro

Kaynak kişi №: 01030309
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Minghua nahiyesi Xusanwan köyü
Kayıt tarihi: 13. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Cıaşıcol (BAİ Xiu-yun)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum tarihi: 1932
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Veteriner
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Sına
Konu: Kendi geçmişi, Sarı Uygurlarda şaman

0103030901 Kendi Geçmişini Hatırlaması ve Sarı Uygur Şamanları Hakkında

(1) guoʧyɢu qar kəswłar məzge͡ ła andaʁ dioʁanda aɴnat doː (2) məz͡ ła məła kəsɯ ḍə taːda ot dʐanɢa tamaːn bər odəŋ bosa͡ ła tammaʁan, ʂidəq odəŋ boʂ do am͡ sa tammin ḍə …. andaː͡ eː də (3) naʂeː anə kẹr kẹːrɣẹ məndaː ot sałsa nimi tamo joq də na teʰjḍəβotqəʂ ḍə (4) ot͡ ba jaɴqəs odəŋ ot boʁəməs ḍə͡ na jaɴqəs kəsɯ kəsɯ͡ oʁəməs ḍə andaʁ diː ḍə sa (5) andaɢandə͡ ła andaʁ dip do sa andaʁ dimi niɾ …. am͡ ła dʐəŋ də kəsəŋ o dioma ma (6) bər odəŋ dełə tamɢəməs ḍə sa, odəŋ ma βər ji ər ʂigə odəŋ sałmin͡ ła dełə taɴGəməs ḍə͡ sa, χɔsə dolida dər (7) andaʁanda məs su joq bəʃiŋ a, bə ot joq ʤiu bəʃiŋ aː, anda͡ eːdə sa (8) andaɢanda

məz͡ ɬa məɬa kəsɯ də, bəɬəβ joq do o satɖa (9) oːt ͡ʤoq bəsa seɴ qanado iʃʤiβaɬʁəməs ɖə͡ na, ot dʐanəβaɬʁəməs ɖə͡ na (10) su joq ɓəsa seɴ χussa sẹn ʃidʒiβ jadaʂ ɖə, ni ma ʃidʒio jadaʂ də͡ na sen (11) bə χoːsə… aːm ma isɯ kolyɬaq qasa kəsəŋ dʐəŋ ma søzleɾ jiɸi doːli ɖərə am sa dʐəŋ syz də kəsɯ (12) aːɴGə goleɾ məz͡ ɬa bə məɬaɬaɾ jenda tamaɾ oɬəɾmaʁandɑ, qaɾ kəsleɾ sa bə məɬaɬaɾɣe ma bə jyenlejGə bə guoɸʏGə bə məzdəŋ bə joʁuːɾ kəsɯnəŋ bə gejbieniβ syz diɣẹkdə øɾɣuduβatbaʁandə ͡ɬa ͡sa bəɬəβ joq də sa (13) mẹn niɣẹ jyenlej sa…… min ma mẹndiɣẹ ma jaɴqədʐa də, qaʂ məɬaɬaɾnə zẹrtge dʐaʂi jaɴqədʐa ….. adʐasən san ʂidʒiuʁa͡ ɬa joq bət ɖə (14) mẹn sanʂibadə ͡ɬa guafu ərleʰɖə͡ na (15) iməɣdi bəɾ məɬanə dioɬaʁa əɾliq qap ɖə͡ na (16) andaGandə ͡ɬa goɬaɾ ͡ɬa ɔsə andaʁ bezəgə ͡ɬa am ͡sa məɬa͡ kəsɯ ͡ɬa ɬodaː am sa ʤiu suj də͡ na ͡sa gonə niɣẹ ʃyʁa diatbin ɖə͡ sa goʁa ʂigə pəɖəɣ jøɾɣedəβatbaʁanda go ma χej ͡op də (17) bəɾmisə syzdə͡ sa bandʐole də͡ sa (18) mẹn dioma kəsɯ βoʁan kəsɯ bə ʂigə pəɖəɣ daneɾ deɬə joːʤin də (19) andaGəmasa jyenlej mẹn͡ ɬa βuba nienda deː ʤefaɴnaʁandɑ….(20) oɬ guoɸʏGə kəseɾnəŋ fəŋsu ʃiguan liodəliə͡ χan bər kəsɯ giɬɣi ɬaɾɬəβsa məz am səŋaɾəndɑ mədʒaɾ ɬaɾ aɴnasa kəsɯ͡ unkiaːʁandɑ soɬəβaɬʁa ʒyʂdi bəχɾ dun dʐi̯ŋnaʁa saːʂ ɖə (21) kəsɯ osa sa kəsɯ pẹrmis do (22) kəsɯ͡ ɬa hanəʁandɑ ͡ɬa gyzə mədʒa Gədʐəq Gadʐəq bəq qaʁandɑ….(23) aʁa niː aɴnaʂ βaɾ͡ eː͡ də sa sẹŋ kəsɯɣi ni diʂ͡ ẹ sa məɬa kəsɯ də͡ na sa (24) goɸʏGə kəsɯɬaɾnəŋ jali bezək ɖə (25) andaGandɑ məz ma sa ɬaɾedo gan aː, andaGandə ͡ɬa sa, aːmGə məɬaɬaɾnə dʐaʂi mẹn ma dioma amGə məɬaɬaɾnə dʐəŋ daɴtʂiŋ bobəj kandʐi̯ania (26) ajaː am sa duqGan ma az do am sa deɬə, kənnəŋgə oɬ͡ ɬa oɬ͡ ɬaː ɖəɾ (27) kəʂi məɬanəŋ ẹːmisə ͡ɬa ẹmis ɖə jeːɾə: ɬa jeɾ ɖə (28) məɬanə sen mədʒa duŋʂiɬak giɣẹndi teχj bəliə guanʂi (29) anaɴnaɾ͡ ɬa məzgi andaʁo dij do aɾdaq aʰdə at tsatGo aɾdaq oʁuɬ at͡ tsatGo dij də…. (30) o dandʒin boɬo dʐəŋ dʐəŋ aʰt mənəq͡ qan kəsɯ͡ ɬa uzaːq͡ ɬa go niː ma ʐəŋʤazɯ joq andaʁ jerdi͡ ɬa aʰdən saɬʁa ʃiotiŋ maɴdəɾoʁaG͡ ẹː ɖə (31) kəsɯnəŋ jynəŋ jaNGa ẹʰtgẹndi χərən undurɣi aʰtɖə perɣe deɬə soGo ɖaχndʒin boʁa

teɣəβatɢa (32) aʰt͡ɬa uʰɾkgẹ͡ɬa bəɾ taɾdasa tʂiɬaʁa dəɬə, uzə kəsɯ͡βaʰḍərḍə diɣik i: də (33) aɢa͡ɬa andaʁ diɣik bəɾmi də, oʁuɬ ɢəzdə ma qa:ɬdzɻa aɾdaq bezəttse oʁuɬ bezəɣẹndi bətiɴχua (34) mẹn͡ɬa βuba nienda dej ʤefaɴnaʁandɑ…..(35) am sa dzɻəŋjeɾnəŋ ʂisɯʁa semidi guoʧyɢə də sa miʃiŋ ʤaŋno ḍə (36) dzɻəŋjeɾnəŋ ʂisɯʁa am sa o satdə mẹn ma…….. məndaːɾaq bop ḍə (37) ʧi suj͡ɬa kəŋdiŋ bop ḍə am sa bəɬɣek bop ḍə (38) andaɢandi͡ɬa anaɴ͡ɬa zẹɾtgi ḅaχʂ dzɻaɬʁəɬap ḍə (39) am sa go ɢumbəɬaqdaɢə aʰganəŋ tʂoʰɾʧisə ḍə͡kəsɯ qaɾ͡əʂdi͡ɬa kəsɯ tujło aʁa undurək giɣik nimi do aʰga ma qaɾəsə kəsɯ… qaɾəsəɴGa tujɬak giɣik ḅoχəʂ ḍə (40) andaɢandə ͡ɬa amsəŋ beɾẹːn diɣindi͡ ɬa kəsəŋ bə ɢɔːɬʁa bə tiɬanzɯ tiɬaʁa ……(41) məz͡ ɬa məɬa kəsɯ do zoɾ teɾɣə diɣẹ deɬə (42) bəɾ dun pẹgẹkdiɣində͡ɬa kəsɯ gẹʰt ḍə sa toːɬʁa ḍə, bəɾ ḍun niɣəɬɣẹnḍə tẹxkgi jeɾɣẹ ma (43) am͡ɬa ɢaɾosa məz͡ɬa məɬa kəs do ʃimieŋ gyɾumin ḍə am sa (44) dzɻəŋ dəɾʁaqdəj dəɾʁaqdəj jeɾʂdin bəɾ zoɾnə ma ɢazəβaɬʁaɢ͡eː (45) am sa bə kəsɯɣẹ qejɢo go kəsɯɣẹ qejɢo andaɢo də (46) go bejtiendzɻoŋ babaŋ o͡ɬ ɬa məzdəŋ ..... məzdəŋ seminəŋ məzdəŋ babaŋ ḍə sa (47) bəz͡ ɬa giɣi anda tʂa ʂ̆ʂgi anda dẹɾẹkdi toɾdin bəɾ…(48) guoʧyɢə o fa ma jen də, ni χan guomiŋdaɴ əɬəɣdigə fa ma quaqdəʁnə kəsɯ tufəj…. moɬa guan də sa kəsɯ guanma ʤioɬap baɾ͡e͡ːdə (49) ʞixtgi͡la ʞixt tannəβ do azɢa͡ɬa az tannəβ do (50) andaɢandə͡ɬa aʁa͡ɬa kəsɯ ni͡ɬa …..tannaʁa ɬa…(51) ʒiniennəŋ niendida͡ ɬa bə aɬβaʰʧɬaɾ ʤioɬak gẹːn͡ ɬa maɬ bẹɾɣin (52) menẹkḍəʃise aɬβɑtə ḍə ɢaːjdaɢə menẹk baɾ͡eː, nidʒoɾ mẹnik baɾ͡e maɬ͡ɬa beɾəβ də sa maɬ͡ ɬa dzɻiʧen də (53) andaɢandə͡ ɬa sa pəɾnəɴGa͡ ɬa sa qəaqdəʁnə tufi bəɾ tuni……(54) andaʁandi͡la bə…. ənəsə ła jomu jaɴqəs ənə oʂ do am͡sa ʤɯmemən ͡ə̆ʂḍi (55) goɬ͡ ɬa sa niɣe ɬusaɴqaʰGo maɴma jołnə zẹɾɣẹ maɴGan͡ ẹ̆ (56) maɴGandə͡ ɬa anda jołda guoʧyɢə bə kimḅiʂdəɣnəŋ bə maɾʤẹn səɾGaɬaɾ anda uːzdəɣẹ qaɬʁan boʂ ḍə, bə anə teɾəβaɬʁa͡ ɬa am ła sa deɬə….. (57) taːda͡ ɬa maɴGandə͡ ɬa ɢojtʂileɾɣe deɬə mindi maɾʤen baɾ͡eː diɣin bəʂ ḍə am sa jiːɣət kəsɯ ḍə͡na sa (58) məɾsə ʂigə goɾsə ʂigə qəɬʁa͡ jadij də (59) maː ʂigə bẹɾ maː ʂigə bẹɾ

diu qəlo͡ːɬa aːzəɾ qaɬʁan ᵬoʂ ᵭo ᵬɐrmiɣin bəʂ ᵭo (60) bəguo͡ɬa kəsə aʂdi kəsɯ quɑqdəʁnəŋ kəsɯ o manəmnəŋ kimbiʂdə maɾʤennə kəsɯ deɬə daːnəʂ ᵭə͡sa (61) qantan bəɾ ʤatiŋ kəsɯ deɬə pədi ja øɾʤy də͡sa kəsɯ (62) andaɢandə͡ɬa bə ɬa anə teɾəβaɬʁa͡ɬa, soːŋda anə qaːqdəʁ soːŋ ɬa bə bə tʂiməkdit də andaː digin ᵉː də quɑqᵭəʁ (63) andaɢanda mənə ʂəɲjeɾnəŋ ʂiswʁa uzu semiɣe unduɾk giɣin (64) peːχɾo də məɬaː kəsɯ də mənəŋ bə əɬəɣnəŋ joʁun andaʁ͡βəɾ joʁun tʂiᵍə do kuezɯnəŋ joʁun tʂiᵍə ᵭə (65) andaɢandə͡ɬa kəsɯ andaːsa oː kəsɯ peχɾt ᵭə͡sa andaɢandi͡ja bəɾ ʃipdə niɣəɬo də (66) andaɢandə͡ɬa….ᵬaχdzᵍənda tuᵭuβaɬmas oʁaʂ də (67) gondaː bəɾ ᵭa^{h}ɾʤak gandʑɯ niɣəɬɣi do gemə sɯkdəŋ gojaɢəndɑ (68) o ᵭa^{h}ɾʤak gandʑɯʁaː mojinneɾnə paɬʁəβap ᵭə kəsɯ (69) andaʁmasa kəsɯ dəɢəɾaʁa diɣᵉ …….(70) andaɢandə͡ɬa am͡ɬa oː kəsɯɬaɾ͡ɬa o dᵶiχqɢə osə͡ɬa perəβ ᵭə͡kəsɯ (71) andaɢandə͡ɬa am sa məɬaː kəsɯ də͡na, andaː saᵍənət do ʃidʒigədi kəsɯ ma go ninə ŏsdat də tʂoɢuβaɬmas oʁaʂ də ʃip quzə paɬʁaʁa kaɴnaʁa ᵭə ᵭa^{h}ɢə pᵉɾ diu də andaʁ saᵍənəp ᵭə (72) andaɢanda oɬ kəsɯɬaɾ͡ɬa andaʁ diːɣe͡ɬa naɾ joɾtə hanəʁannəŋ aɾada kəsɯ….(73) bər kundʑɯsə͡ɬa βuːʂigə baɾ͡eː͡də (74) bəɾ kəsɯ͡ɬa sa βuʂigə tiozɯnə peχɾɣe, səuttsa͡ɬa ᵉːni bər kəsɯ pᵉɾɣᵉᵍ͡ᵉ (75) andaɢandi anaɴᵍa andaʁ dit də naːdi anə andaɢo perət də ᵭise (76) anaɴ andaʁ͡e ᵭə͡sa andaʁ͡andaʁ͡ɔp ᵭə mənə nᵉɣəɬɣᵉ͡ɬa məndan naɾ tʂiməkdə bəʁa lejɬat ᵭə

Kaynak kişi №: 01030403
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Kayıt tarihi: 09. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ayğaŋnorcit (AN Xue-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi,

Minghua nahiyesi Xiaohaizi köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Doğum tarihi: 1933
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Şaman hakkında, Donghaizi olayı, Sarı Uygurlarda doğum, ip ile fal bakma

0103040301 Şaman Hakkında

(1) ɑːq dunnəʁ ɑq dunnəŋ ɬom oŋʂuβ də ɬom oŋʂuβ də kəsə̆ ʝaχgə də vugə ʝa^{h}gə də (2) vugə ʝa^{h}gə ja vu jɑNʤɯ də (3) vu jɑNʤɯsə͡ɬa bər jɑNʤɯsə͡ɬa ɢəzəɬ do bəɾ jɑNʤɯsə jaχsəɬ do ɑndaq o jenʂanə mədaɢa ʒiːzge eːno o ʝaχgəɬ mədaq ɢuɬa ʝaχɢəɬ mənəŋ bezək ʝaχɢəɬ ɑʁɑ mədaɢa vugənə mədaɢa pəjɬaʁa adaġ͡ɬa ni oŋʂəp baɾ͡e oŋʂuβ də ɬom oŋʂuβ do ḍaχġ͡ɬa ɬom oŋʂuβ də (4) adaɢa͡ɬa o jixɬdʐi̯͡ ɬa kəsə̆ ɢɔj bər ɢɔj juŋno də (5) bə hɾgik ɢojnə məndaɢo kəseɾ dʐuanməŋ o ɑnə oŋʂətɢɑn kəsə̆͡ɬa eːno niɣo də (6) bəɾ χɾgik ɢojnə lio boɾdaʁa adaɢa saβado də adaɢandi͡ɬa bə xiɬdʐi̯ giɣindi͡ɬa o ʒyŋnə kəsɯ məndaɢa go diɾik jabanə kẹːɾɣẹ ẹːno mədaɢa ʒyŋnə hɔɾo də (7) hɔɾaʁa andaɢa͡ɬa kəsɯ bəɾ ɬom oŋʂəʁa adaɢa o qaʂ ʝaχgəɬnə saɬʁa də o vu jɑNʤɯnə͡ɬa kəsə̆ mədaɢaː pəjlaʁa də eːnə (8) bəɾ ɢaɾa do bəɾ ɢəzəɬ do bəɾ ja^{h}səɬ do ɑndaɢə͡ɬa ɢəzə jaχsəɬnə məndaɢa dujɬaʁa͡ɬa eːnə vugə də vugənə kəsə̆ məndaɢaː pəjlaʁa͡ɬa adaʁə͡ɬa ɔŋʂuβ do ɑβɑga (9) ne oŋʂəp͡baj bəɬmis də məs sɑ o diɣdi kədʒiɣ də dioɾ sɑ (10) χas kədʒiɣ də tʂoġesɢaː ɬa ɢaɾop ḍə sɑ ogaʁa (11) oga͡ɬa dzẹəŋdzẹəŋ ni dip bej͡ɬa diɣẹ dzi̯ŋ dandʒin bołdə (12) adaɢa͡ɬa o ɢɔjnə kəsə naʁo də dərəɣdʒi͡ɬa kəs͡ɑtəβatəβ də bə yxkbe͡ḇaʁərnə dərəɣdʒi͡ɬa ɢɔjnəŋ iʃdʒiksən ɑ^{h}ʂɢa ɑtəβɑtəβ də (13) adaɢəʂ͡ɬa oɬ͡ɬa mədaq tẹɾdikdiβ də eːno kəsəŋ go ɢojnəŋ o niɣə jyɾaqqaʂ͡ɬa ….. məndaq tẹɾdikḍiβ ḍə (14)

adaɢa͡ɬa ʃitdə͡ɬa kuankuaːndi bəɬɣədʒi͡ɬa ʃynniβadəβ də bezeːk bezək pandʑɯ də (15) beːzə̆k pandʑɯʁa͡ɬa mədaɢaː jyra^hqqa saβadəβ do (16) adaɢandi͡ɬa o ʃitdə ɬa andaɢandi͡ɬa bərdʒa bəʁandi͡ɬa oŋʂuβ ongɐ̟ndə͡ɬa duoɬaʁa je^hɬdʐɨʁa iʃdʒero də ʒidərəβ də (17) maɴɢanda azur berəβ də udʐasən berəp bar mi nisən berəp bej bero də (18) adaqəsa o aβaga anə ma aɬnəβ də adaʁ͡ɬa nimi bero do (19) o aβagaʁa adaʁa minik adaʁ͡mi berəβ joq də o ʃitɖə͡ɬa berse ʃiŋlio ʃitdin͡ɬa azur bero də (20) adaqəsa aβaga hanəβ də adaɢa baːʁa͡ɬa mədaɢa bər jorɬəɣe͡ɬa bər jəɬ ɬa mədaɢa͡ɬa dʐuannəβ ɬa ʒinie͡ɬa kəsernəŋgi χɔsəŋgɐ̟ bəʁa jiχɢ̟a pudiβ də diu do dʒiuʂiaχujda ja^hɢ̟a pudirəβ də (21) χaɢ̟a puɖ̟ise aβaganə jaːz͡ɬa nien nien ɬa jaz oŋʂuβ do anə jazəndа oŋʂuβ də (22) adaɢ̟əsa͡ɬa o aβaga͡ɬa oŋʂəsa͡ɬa maɬ ma dandʒiɴɢɔ uzurɐ̟β də (23) o aβaga͡ɬa sɔŋ͡ɬa ɬogeɬaʁanda aβaga goː dʒienʃiazɯda joq͡qut ɖə (24) jysəŋkɐ̟ ma gɐ̟ɬəβaɬmin də aβaganə fabannaʁa hanəp ɖə (25) adaɢanda bəʁa͡ɬa sɔɴɢa ɐ̟^htgində͡ɬa ʒiɣətderə ʂiɡə ʒiɣət ɖə dior saŋgə ʒiɣət͡ɬa bə aβaganəŋ guχujsən dəleɣəliaʁa ta^hpɖ̟in ɖə (26) adaʁə͡ɬa bəʁa andaɢo uzuŋ ojdaɢ̟ə qumda go ɬodʒasəndа dur edəβatəp ɖə məndaɢ̟a (27) adaʁa dur edəβatɢandə͡ɬa bə keɬnə ɐ̟ni sonda joq͡ɢut də oʁuɬ keɬnə qarʁa joq boʁandа͡ɬa bə oʁuɬ keɬnənə o ɢazənasə ɢasɖ̟asəɴ qatɢa suβatɢan nimi də bəz ma bəɬmis doː (28) adaɢandə pə^hdərʁa e^htgɐ̟ɳɖ̟a minəŋ miʃyβazə aʁərt ɖə͡eːno aʁərʁa͡qəna liŋʂaɴɢa lioɬattsa go qar kəsɯnəŋ keɬnə barʁa ɢazənasə ɢasdasəɴ qaχtɢ̟a suβatɢanɖ̟a jarasmin də ɐ̟ː də (29) adaɢandə͡ɬa bə anasən ɐ̟ni ber ɻ̊ødʐɨrk git də am adaɢandi oʁuɬ joq bop də dior pə^hɖ̟ər mɐ̟nəŋ miʃy joq bəʁan pəɖ̟ər adaɢandi ͡ɬa bə anasəɴ qa^htɢa miŋ miʃynə anasə adʐasən danliŋ mədaʁ ber ɻ̊ødʐɨrk git ɖ̟ə (30) am aβaganə guannəβ joq ɖ̟ə guannama dit də (31) adaɢandi͡ɬa bə a^hganəŋ bə tseŋ ogaŋnəŋ ɬom bezək bəʁan də kəsɯnəŋ bə liobədia (32) adaɢandi͡ja bə doʁɔr kəsɯnə jenəɴɢ̟a sasa jarasɢ̟əməs ɖ̟ə dit də adaɢandə͡ja fəŋno^hdət ɖ̟ə (33) o aβaga ɬomnəʁ də͡sa qantam bər ɬom ɖ̟ər (34) o nimi jɐ̟^hɬdʐɨ ɖ̟andʒin ɬom də jaː qart ɖ̟ə aβaga (35) qarʁanda oː aβaga ɬogejɬaʁa hanəʁa gonda joq ɢut ɖ̟ə (36)

qam e͡ʰɬdʐ̩ɨ dʒiuʂəχujda bəɾ baɾ e͡ː də mɐ̩n gøɾumaːn (37) məzdəŋ adʐ̩aɴ qam je͡ʰɬdʐ̩ɨ go am ɬa məzdəŋ goː undundi do aʁa͡ ɬa məz doɬuɴ qum dij do dʒiuʂəχujda (38) o gum d̪aχɢə dərə aʁa͡ ɬa am͡ ɬa go uzaqdəɴ qadi joʁuɾ͡ ɬa giɣi baɾ oʂ d̪ə gonda məz aʁa doɬuɴ qum di o qum d̪aχɢ̟a dərə (39) aʁa saːʁan eː do qam jixɬdʐ̩inə o͡ ɬa go niɣənəŋ kəsə eː do goː naɢ̟ə goː seɾ mostan diɣiːk mostannəŋ sənanəŋ kəsɯ nimi do (40) andaɢandə o aβaga͡ ɬa dzɐ̩ŋ dzɐ̩ŋdi qam e͡ʰɬdʒi eː də

0103040302 Donghaizi Olayı

(1) dørdon kəsənə baɾʁa go χasa go χasa kəsɯ go məzdəŋ χatd̪ə hedi͡ hanəʁandə͡ ɬa χatdə qunɢəɬaʁanda kəsɯnə ølyɾŭβadət d̪ə jɪʃi dørdoŋ kəsɯnə (2) məzdəŋ peɣnə ma øɬuɾβat d̪ə͡ sa dzɐ̩ŋ məsdəŋ miɴχejnəŋ peɣnə͡ ɬa anda øɬuɾβat də bəaʂanda (3) øɬuɾβatɢa anda kømuβat d̪ə eː də jɪʃiː ɢaɾaʁəɬa kəsəɾnə jɪʃi dərəɣdʒi kømăt də ʈː də (4) bəɾmisən øɬərt də ʈː də pədzɢaq b̪ədʒin ɢədərt də ʈ də (5) bərmisənə ʃip bədʒin pɔʁət də ʈ də pɔqɢa mədaʁ kəgənniɣi andaɢ̟a adaɢa øɬərt də ʈː də kəsɐrnə jɪʃi kømuβaːt də ʈː də (6) soŋ ʈni kəsəɾ ɢaɾaʁəɬat də məzdəŋ aβaga ma baɾt də sa menəŋ aβaga (7) uzu jaχs kədʒiɣ ʒiɣət ʈ do keɬn ma dismin d̪ə ʈ də tʂəŋ d̪ə ɢejdaɢə keɬn baɾ͡ e (8) baʰɾdə ʈ də uzleɾ deɬə qoχɾqɢa deɬə eːjn kəsɐrnə jɪʃi kømgi kømgi suβat də ʈː də (9) kəsɯ kimbiʂdəɣ məɬaɬaɾ mədaɢa josəŋgɐ̩ ungɐ̩͡ ɬa dərəɣdʒi kømgi͡ ɬa mədaɢ̟a josəŋge ungɐ̩͡ ɬa pɔɢərtdat d̪ə iː d̪ə (10) adaɢ̟a͡ ɬa jɪʃi kømgi bə mədak kəsə tʈɾdikdiɣindi͡ ɬa məda mənəŋ jɐ̩nnəɣ andaʁ kəukəuzɯ aʰʂd̪ə hannəp d̪ə ʈː d̪ə (11) andaɢa də ʈː d̪ə unduɾuk giɣindi kəsə χɔːsə gizgəlɐrnə ma gizgi də iː d̪ə (12) adaɢandə͡ ɬa kəsə peɣnə͡ ɬa kəsɯ danəmin də iː də eːnə o ɬa ɬobəjʃiŋ də saɢənət d̪ə ʈː də aːnə͡ ɬa kəsɯ b̪aχʂdə pɐ̩ɾɣɐ̩ øɬuɾəp d̪ə ʈː d̪ə (13) ʈni bəɾ goː məz juan diɣik go juan aβaganəŋ adʐ̩asən anə͡ ɬa peɣ də saɢənət d̪ə ʈ də (14) o kəsɯ͡ ɬa dzɐ̩ɴ qəχɾtd̪əɬaqqan bəɾ kəsɯ do b̪oːχzdəʁ də dzɐ̩ŋ ʄoχt doɢəɾ͡ βəɾ aβaga do miŋ gøɾuʁan adʐ̩asən miŋ gøɾuʁan (15) adaɢanda o kəsɯ͡ ɬa andaː dit də ʈː do pɔqɢə diɣindi ʃip bədʒin pɔqɢ̟ə diɣind̪i͡ ɬa (16) sen uzunə pɔʁma uzu qaʂ jeɾ jeɾɬaχəʂ dit də ʈː də (17) bəɾ joʁuɾ jeɾ jeɾɬaʁa adaɢ̟a͡ ɬa o pɐ̩ɾgən aɬedəβaɬʁa peɾk͡

əʂgi pəḍəɣ dəzəβadəp ḍə ẹː ḍə (18) adaɢandə͡ɬa uzunə naʁo naʁo øɬəʰrḍe nidʒoɾ nidʒoɾ kəsɯnə øɬʁrŭβat ḍə ɢaː ɢaː kømŭp ḍə diɣẹ diβadəp ḍə ẹː ḍə (19) perəkḍə ɢaɾasa pəḍəɣ dəzdəʁa də ẹː də (20) uzunə naʁəɬʁa øɬərɣinnə ma diu də ẹː ḍə (21) uzu andaɢandə͡ɬa taχt jeɾnə jerɬaʁa qəχʀɢəɾaʁa dzɻəŋ jerɬəβatɢandə͡ɬa jerɬaʁa jozɢanda pəḍəɣnə dəzəβat ḍə aŋ kəg̊ənnit ḍə ẹː ḍə (22) banbəɬa ẹtgi͡ɬa øɬuɾoʰtb̥in də iː də ḍaʰɢa adaɢə͡ɬa kømŭt ḍə iː də (23) dzɻəŋgəɾ͡ɬa məndaɢa jaɾəq͡qaʂdəʁa qum ma iʃdʒiŋgi aχq qanət ḍə (24) andaɢanda qaʂ ma qunəp ḍə sa dʒiŋto baɾʁandə͡ɬa kəseɾ unuk giɣinda kəseɾnəŋ ʂiʂounə ma keɣərɣẹ (25) am məsdəŋ goː məsdəŋ unduʁaɴnəŋ aɾtda o ʂiɸəj͡ɬa jẹɾ ḍə͡sa (26) oɬ͡ɬa kəseɾnəŋ at də oː kəsleɾnə ɬa dzɻəŋ dzɻəŋ χasa øɬʁrŭβat ḍə (27) peɣnə ma øɬʁrŭβat doː məsdəŋ ojnəŋ bezək bezək niminə jiʧi anda øɬʁrŭβat ḍə

0103040303 Fal Bakma

(1) bə͡ɬa tʂoɬβan də mənẹ məndoq qasa͡ɬa tʂoɬβan b̥əsa dərə (2) am͡ɬa ornəqɢana də dərə kəsɯnəŋgədi dərə (3) tʂoɬβan də qarβaɴnaʂ də kəsɯ diʂ də ɢejda ɢejda dərə diʂ də gørʊp də (4) ornəqɢana də kəsɯnəŋgədi dərə (5) bə͡ɬa aq das də məndaʁ tʂəndərɬəq qasa͡ja aɬe andaʁ ormi də (6) tʂoɬβannə ʞẹ̆ʰp b̥əsa͡ɬa adaɢa bə ornəq bə guaɴ aq das ʄusəp dʒiaɴGə dzɻaqɢa tʂəndərəɬəq qasa taqqəməs ḍə (7) am͡ɬa sen tʂoɬβan me bə͡ɬa aq das də məndaʁ͡osa͡ɬa dərə sen barsa͡ɬa taχqqəʂ ḍə andaʁ ormi ḍə (8) dẹmər ḍəs də məndaʁa toɬaɬʁa gəda oq qasa͡ɬa eːna imisi øɬəq qat də imisi ni ormi ʒiβaḍət ḍə taχqɢəməs ḍə

Kaynak kişi №: 01030404
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Kayıt tarihi: 16. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Çüdumçıt (AN Wei-xin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Doğum tarihi: 1926
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sarı Uygurlarda yoda sunma, İnayo şarkısı, düğün inceleme, düğün bitişinde söylenen teşekkür sözleri, gelin şarkısı, şaman ve kam hakkında.

0103040401 Yoda Sunma

(1) oː bəɣən mɑ dip bɑ ninə diɣẹː

(2) oː su͡ ǰɐrnəŋ deʰtdɐrnə diɣə

(3) oː dɑʰt joʁuɾnəŋ ərnɑmtɑɾnə diɣə

(4) oː diɣədzɻ̩ ɬɑ diɣədzɻ̩

(5) oː bəɣən mɑ diɣẹndi

(6) oː bəɣən mɑ diɣədzɻ̩

(7) oː ɑməɬɑɴ qɑnnə demənɴ qɑn mɑ oɾuʁ tutəsɢɑn͡ ẹː də͡ nɑ

(8) oː mo͡ ɬɑ məndɑɢo məɬɑɬɑɾnəŋ bəɾ nẹɣə dəɾ diu ʃiʂɨ də diu nẹɣəɬɣẹn ẹː də͡ nɑ

(9) oː χɔsən bəɾ bẹlẹtgẹn͡ ẹɾ diː nɑ

(10) oː məs bə joʁɔɾ kəsɯ eʂɔq ne dəɾ dixəʂ ɖə ʝise

(11) oː qannəŋ poɾaɴda dəɾ͡na

(12) oː məs az joʁəɾda ni βaɾ͡e

(13) oː məndaɢə jiʂɨ oːɬəβ

(14) eː mo͡ɬa diɣədzɻ

(15) oː χuaɾ ʂəŋdan ɸəʰrɢ̥an daɾɬo

(16) oː tejʂəŋdan kəsɯ daɾɬo

(17) oː dzɻoɾ əɾʤagaɾdan ɬom daɾɬo

(18) oː məndaɢəʁan səʁda

(19) oː bəɣən ma mo͡ɬa bəlik kun na

(20) oː ʂɨgə jaq uɾuʁnəŋ bəlɻek pətgin kun na

(21) oː məndaɢəɬʁanda

(22) oː mo͡ɬa ɢaʂ dzɻejsaɴ baɾ͡eɾ di də͡na

(23) oː mo͡ɬa dzɻejsaɴɬaɾ ma ajtsəβ

(24) oː mo͡ɬa bə jaɴə məɬaɬaɾnəŋ bə bəlɻe͡kəʂdin naʁo bəɾ sasa bɔχəʂ də

(25) oː məndaɢə bəɾ ajtsɢan nimi də͡na

(26) oː qannəŋ poɾaɴda diɣədzɻ

(27) oː mo͡ɬa haɾsəɬannəŋ jodaʁa ʧygin diu

(28) oː mo͡ɬa aqdə gyk jaʁannəŋ jodaʁa ʧygin diu

(29) oː diɣədzɻ aq haɾsəɬaɴ ɢajda βaɾ͡e

(30) oː jej ʊsa deŋəɾɣe ʊnuβ haɾsəɬəβ jaməɾ jaqqəʂ͡na

(31) oː ɢ̥əs osa mo͡ɬa jedə gaŋnəŋ aɾtɢa dunɢaɢ͡eɾ di də͡na

(32) oː mənə ɢajdan daʰqɢeɾ

(33) oː amɬaɴ qan ma diɣədzɻ ʊː dəɾ

(34) oː məŋ ɬaŋ aʰɬdənnəŋ joda ʧygɳen dip də͡na

(35) oː demənɴ qan ma diɣədzɻ oɬ də

(36) oː uzu mo͡ɬa məŋ ɬaŋ gəməsdəŋ bər joda ʧygəxəʂ͡eɾ dip də͡na

(37) oː məndaɢəɬʁanda

(38) o: qannəŋ porɑNdɑ dər nɑ

(39) o: ɑz joʁurdɑ ni βɑr̂e

(40) o: məN Goj̑ əʂdi bər boz Gojnəŋ jodɑʁɑ pədzo:

(41) o: mo̱ ɬɑ diɣədzɻ

(42) o: məN Goj̑ əʂdi bər boz Goj dər nɑ

(43) o: mo̱ ɬɑ kədʒik kəsəler χɔsə̱ ɬɑ dʒɻχoNdienli kejʂiɬo mo̱ ɬɑ məndɑGo bəlɻkdin ʊ̱nkəʂ ɖə̱nɑ

(44) o: bə Gɑjdɑ βɑr̂e

(45) o: ɑq Gojnəŋ jodɑʁɑ ʃʊ̥so

(46) o: məndɑGəɬʁɑn sɔʁdɑ

(47) o: bəɣən mɑ mo̱ ɬɑ bɻlek kun nɑ

(48) o: mo̱ ɬɑ məɬɑɬɑrnə̱ βər guɑn deɬɑχəʂ̱ er di nɑ

(49) o: mo̱ ɬɑ guɑn deɬɑsɑ

(50) o: diɣədzɻ ɬɑ diɣədzɻ

(51) o: ɑm ɬɑ diɣə dər̂nɑ

(52) o: joʁɔrnəŋ ərnɑmtɑrnə diɣə nɑ

(53) o: bə jɑNə məɬɑnəŋ peregən mɑnɖərsɑ

(54) o: gyk deŋərdin temdik̑ ɑɬʁɑn bər də̌ nɑ

(55) o: don -guɑzɯsən gixɖərse

(56) o: gøk deŋərge bəɬət ʃusgin bər dər nɑ

(57) o: qej -βɑzɯsən gixɖərse

(58) o: mo̱ ɬɑ tsɑrəʁ̱ jerdin temdik ɑɬʁɑn bər də̌ nɑ

(59) o: gerəɣe niɣe su Guzəp də ʃise

(60) o: su dzɻɑGo suzəlernəŋ bəlɻk

(61) o: gerəʁɑ niɣe sut Guzəp də ʃise

(62) o: sut dzɻɑGə suzulernəŋ bəlek

(63) o: gerʁɑ niɣe diort jɑqGɑ diort burʤyʁɑ jɑʁ surdəp də ʃise

(64) oː jaʁdzɣaɢo jaɾasɐrnəŋ bẹlek

(65) oː jodaʁa niɣe jyŋ hɔɾap də ʃise

(66) oː jyŋ dzɣaɢo aɾɢasɐrnəŋ bəlek

(67) oː jodanəŋ həɾeʂ baʰdzɣə niɣe saɾʁaɾo də ʃise

(68) oː amɬaɴ qannəŋ aʰɬdən səŋgin joda

(69) oː təq baʰdzɣə niɣe gygɐɾəβ də ʃise

(70) oː mo͡ ɬa demənɴ qannəŋ aʰɬgɣəs səŋgin joda

(71) oː jodaʁa eʰtdə niɣe ɢat bəʂ ɢat bəʂ ḍə ʃise

(72) oː ɢaʰt ɢat don gizɐrnəŋ belek

(73) duŋdʒaː dʒẹɾɣeɣe keɬʃinlɐrnə χoːɬa, ʂɨgeːɾ ʂɨgeːɾ keɬʃin ɑβɑgaɬaɾ ʂɨgeɾ (74) dʒẹɾɣeɣe səχoɬa, ɑm͡ sɑ diː dɾo bə dʒadzɣu ma dij də (75) məndɑ kəsleɾ diɣin͡ ɬa uzleɾ bəɾ jeɾɬasəβ məndɑqəsɑ (76) mẹn ma ɬojiʁa bəɾ niɣə ẹː də bɔχəʂ dəm bɔʁəmẹs dəm (77) ɑː bɔχəʂ də bɔχəʂ də

0103040402 İnayo Şarkısı

(1) jiːnɑː oː buɣəŋgə jiːn eː ɑː

(2) jiːnoː bẹlẹk kun dɾoː nɑː jiːnɑː jɑ

(3) jiːnɑː oː ɬojin dusdi nɑː jiːnɑː jɑ

(4) jiːnɑː oː bəɾ͡ jaʰɢ̊a ɬa oː jiːnɑː jɑ

(5) jiːnɑː oː əɾlẹɣlẹɾdi nɑː jiːnɑː jɑ

(6) jiːnɑː oː bəɣəŋgə jiː eː nɑː jɑ

(7) jiːnoː ɑn͡ diɣə͡ dɾoː ɑː jiːnɑː jɑ

(8) jiːnɑː oː bə diorɾ suɾəkgeː ɑː jɑ

(9) jiːnoː bəɾ diŋgẹʰḍ̊ẹ nɑː jiːnɑː jɑ

(10) jiːnɑː oː ɑq͡ dʒẹɾɣeː nɑː jɑ

(11) jiːnoː bəɾ soɬaʰḍ̊ẹː nɑː jiːnɑː jɑ

(12) jiːnɑː oː bə jidə͡ oʰdaʁ eːjnɑː jɑ

(13) jiːnoː soːɬaɬʁan͡ eːɾ ɑː jiːnɑː jɑ

(14) jiː nɑː oː baʂ͡dʒɻɾɣɻː jiːŋɑː jɑ

(15) jiː nɑː oː oːɾ͡das͡ dʒɻɾɣɻː jiŋɻː ŋɑːjɑ

(16) jiːnɑː oː βuɾ diorɾ dʒɻɾɣɻː jiːŋɑːjɑ

(17) jiːnoː ɑm duziː dɾo nɑː jiːnɑːjɑ

(18) duŋdʒaː ʂɑɴʃidaɢə ɑβagaɬaɾʁɑ jeɾ͡ eʰtəp də di, qɑɾosən di βaɬ (19) eːj ɑβagɑ ɻtaʰɢ̥ə͡ ɬa zuŋduŋ͡ ɑβaganə qəɢəɾe do, ɑː bɔχəʂ ɖ̥ə

(20) jiːnɑː oː bəɣəŋgəː jiː eːj nɑːjɑ

(21) jiːnɑː oː aq͡ belekgeː ŋɑːjɑ

(22) jiːnoː bəʰtgin kun dɾoː ŋɑː jiː nɑːjɑ

(23) jiːnɑː oː pəχɾɢ̥annəŋ jiː nɑːjɑ

(24) jiːnɑː oː ɑk geɾeɬ ɑ ŋɑːjɑ

(25) jiːnoː tɑɴɢɑn kun dɾoː ŋɑː jiː nɑːjɑ

0103040403 Düğün İnceleme

(1) ɑʰsdə ɢɑɾɑsɑ mɑ, oɬʁɑn dɑʁenə ɢəz dɑʁe ɢɑɾɑʁɑɢ͡ eɾ didə͡ nɑ

(2) ɢəz dɑʁenə oɬʁɑn dɑʁe mɑ diɣədʑɨ

(3) ɑs idʒ̊iβ doj͡ onuβuɾəp də͡ nɑ

(4) ɑs ɢɑɾəβəɾmin də͡ nɑ

(5) oː mo͡ ɬɑ menə qəχɢəɾəβ

(6) oː mɻen mɑ dzɢ̥ojɑɴvusɯ

(7) oː ɑʰs eʰdʒ̊iβ doj unup də͡ nɑ

(8) oː ɑʰs mɑ ɢɑɾomin ɖ̥ə͡ nɑ

(9) oː mɻen mɑ dʒyk bəɾ qejɢ̥ɑʰɖ̥ə͡ nɑ

(10) oː eʰt kemzɯsə mɑ jy toɬʁɑ dəɾ͡ nɑ

(11) oː eʰt kemzɯsən mɑ jidə daʰɾqəʂ̊dəɴ ɢəmdɑn boliŋ ɢɑβuɾuβ ɬɑɾ dəɾ͡ nɑ

(12) oː jidə daʰɾtqəʂ̊dəɴ ɢəmdɑn dimi niːɾ

(13) oː jidə suŋnəŋ bəɾ pədzɢ̥aq bɑ ɑɬnomin dəɾ͡ nɑ

(14) oː ɑɾɑʰkə̆sən ɢɑɾɑʰɖ̥ə͡ nɑ

(15) o: jidə gaŋ baɾ͡eɾ di də̆͡na

(16) o: bəɾ gaŋda nidʒioɾ baɾ͡eɾ ʝise

(17) o: bər gaŋda bəɾ jyz bes͡on daʰɾtqəʂ baɾ͡eɾ di na

(18) o: jidə gaŋda ʝise

(19) o: mo͡ła bəɾ məŋ bẹs͡on daʰɾqəʂ aɾaʰqʲə dəɾ na

(20) o: mo͡ła jidə daʰɾqəʂdəŋ dʐapdʐa olẹn dʐomuɾuβuɾ d̥ə͡na

(21) o: mo ła səGułχəʂ joq dəɾ͡na

(22) o: mẹn jidə daʰɾqəʂdəŋ dʐapdʐa dimi nẹɾ

(23) o: mẹn jidə ɬaŋnəŋ bəɾ χɔN ma ałnmin dəɾ na

(24) o: mẹn dʒyk bəɾ anda gerədin bəɾ dʒiliβałʁa dʒyk bər qajaGəndan bəɾ Gajiq ͡geʰɬd̥e

(25) o: eʰt kemzɯ diɣədʐɨ

(26) o: mẹn mo͡ła jidə suŋnəŋ bəɾ pədʐaq ba ałnmin dəɾ͡na

(27) o: bə ma kəsɯ dimi ə̆łəɣ ʊlin midʒaɾ Gaβərək geʰɬd̥e

(28) eʰt͡kemzɯnə aβagałaɾʁa tuttsa

(29) o: aβagałaɾ ma goł ła gudʒẹɾ dəɾ di͡na

(30) o: aɾaʰkə̆səŋ anigałaɾʁa tuttsa

(31) o: mo͡ła kembeʂdək kəsɯ mənə ə̆ʂse ma mo͡ła Gazdəʁa jiχa guołałmas͡eɾ di ͡na

(32) o: aɾaʰkəsən aβagałaɾʁa tuttsa

(33) o: ẹʰt͡kemtsənə anigałaɾʁa tuttsa

(34) o: məndaqsa ma bɔχəʂ də diu də na

(35) o: məndaGəłʁan sɔʁda

(36) o: mo͡ła diɣədʐɨ

(37) o: məndaʁ͡βəɾ bəɾ məŋ bẹs͡on daʰɾtqəʂ aɾaʰqʲə dəɾ͡na

(38) o: məŋa ma daʰGə͡ła duŋdʒa kerek d̥ə͡na

(39) o: mo͡ła duŋdʒanə qəGəɾo

(40) oː ʂɨgə jiɣəɾmə duŋʤa qəɢəɾəp də͡na

(41) oː duŋʤaɬaɾnə ma keʧin aβagaɬaɾʁa βəɾ qejɢadoː

(42) oː duŋʤaɬaɾnə ma mo͡ɬa diɣədzɻ oɬ də

(43) oː bəɾ ɢədise mo͡ɬa uʂ dajiŋnoː

(44) oː ɢədise͡ɬa ʊn bɐɾɣə kerek də͡ɾna

(45) oː məndaɢəɬʁan sɔʁda

(46) oː mo͡ɬa badzɻ̊ənda diɣədzɻ oɬ də

(47) oː ʤiɾɣi βaʂda aβagaɬaɾ oːʁa

(48) oː dzɻuŋ keʧin boɬʁa

(49) oː anigaɬaɾ oʁa

(50) oː χɔsən͡ɬa mo ɬa niɣəɬej də͡na

(51) oː χɔsə ɬa midʒaɾ gudʒiɾ vɔχəʂ ɻ̊ə na

(52) oː seɾ ʤɐ̟ɾɣɐ̟ːdi ma jaʂɢəp bəɾ tʂoɢeβaɬsa

(53) jiːnaː oː aq͡ʤɐ̟ɾɣɐ̟ː nɐ̟ː naːja

(54) jiːnaː oː ərdiɣəː ʂɨɾaː jiːnaːja

(55) jiːnaː oː ogaŋ diβ nɐ̟ː ŋaːja

(56) jiːnoː bəɾ ma duːsdi naː jiːnaːja

(57) jiːnaː oː daɢəɴ diu eːjnaːja

(58) jiːnoː bəɾ ma dusdi naː jiːnaː ja

(59) jiːnaː oː gujin diβ eː naː ja

(60) jiːnoː əɾliɣ jɐ̟ɾdi naː jiː naː ja

(61) jiːnaː oː sɯβaɬoŋ ej naː ja

0103040404 Gelin Şarkısı

(1) jiːnaː buɣuŋgə kun aje, aː dzɻəɣə aː jidəɾoː aj

(2) jiːnaː anaɴnəŋ aː ɢəʰɬdəqdəŋ aj

(3) jiːnaː toː dioɬundi ma bəɣəŋgə bə sotdo aj

(4) jiːnaː baʰdzɻ̊əmnəŋ ŋaːj jidə͡ørmɐ̟ aj

(5) jiːnɑː ɑm͡noːɾ jɑzɻ̩en nɑj ɑrdəmnəŋ ɑj ɑq bosmɑːq ɑj

(6) jiːnɑː nɑʁɔː dɑːŋeːɾeː ɸudurəmnəŋ ɑj kuɬ keːmbɻ̩ːʂ ɑj

(7) jiːnɑː nɑʁo mɑːnɻ̩ːɾ͡eː … dɾoː ɑj

(8) jiːnɑː bɑʰdzɻ̢əmnəŋ tɯɬgə qɑɬmoːGə ɑːj bəɾ mɑndeː

(9) jiːnɑː Gɑzəmnəŋ ɑj keɾɣəːsɯːg ɑj

(10) jiːnɑː nɑʁoː dɑːneːɾ͡e, bəɣəŋgəː ɑj bə soːtdo ɑj

(11) jiːnɑː ɑdzɻ̢ɑN diɖɻ̩e, ɑdzɻ̢ɑN keɾɬə donGɑ ɓoʁɬɑʰɖeː ɑj

(12) jiːnɑː ɑnɑN diɖe nɑː boɬəʁ tʂɑ əʰʤeɾɣe boʰɬɖeː nɑː ɑj

(13) jiːnɑː ɑGəm diɖeː nɑː Gʊɬɑːdejmənɻ̩ɾɣɻ̩ŋɑj, ɑGəm boʰɬɖe noː

(14) jiːnɑː iŋgɻ̩ŋ diɖe nɑː ɑɬə͡inek sɑʁeɾʁoː ɑj

(15) jiːnɑː boɬʁɑː diɖe, məŋkɑn əɾleːɣ͡ɻ̩ɾ ŋɑj

(16) jiːnɑː ɑʰdi bɑɾʁo ….. nɑʁoː bəː ɑʁɑ øɾɣɻ̩ŋgeː ɑj

0103040405 Kam Şaman

(1) jeʰɬdzɻ̢i dɑʰGə ͡ɬɑ ɬom ontʂəβ də, kəsɯdi mɑ fɑː də (2) pədeʰɬgəgə qɑm jeʰɬdzɻ̢ileɾ ɬom oŋʂəʁandi bɑtdɑsGɑ tʂoGeʁɑ bə ʒyʂdi͡ɬɑ pɔGəɾtdɑʁɑ deɬə, ɑʁɑ mɑ ɑjdəβ də, kəsɯ ɑjtbɑsɑ jo bəʂuo mɑ (3) ɑm͡ɬɑ senəŋ bə jydi nidʒik boʰɬsɑ midʒɑɾ dzɻ̢uqbɑʁɑn bəsɑ oː noːp də (4) ɑndɑGɑndə͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ tsɑʁɑ ni guɾum͡ɑjχəʂ, sen ni guɾum ɬom ͡ontʂə (5) pəʰɖəʰɾgɻ̩ɣGə jeʰɬdzɻ̢iɣɻ̩ qɑm jeʰɬdzɻ̢ileɾ liobədie, ʂɑːmnə GəzɑɾtGɑ oːt͡əʂgi søɣuɬoː GəzɑɾtGɑ jɑɬʁo sɑsɑ dəɬə mɑ zəɾ ɬɑ zəɾ βoɬdə ɻ̩ː də niː mɑ βoɬ….(6) goː mosɖɑn jeʰɬdzɻ̢i bəɾ tɑqGɑ bɑɾʁɑn eː do (7) kəsɯ ɑːʁəɾʁɑ dzɻ̢uqbɑʁɑ qəGərəp bɑɾʁɑn nimi ɖə, mostɑn jeʰɬdzɻ̢inə (8) ɑndɑʁɑndɑ jʉɾʉm ɓəsɑ go jʉɾʉmnə gizgi dɻ̩ŋəɾ jɑqGɑʰ͡Gɑsɑɾʁɑɾdəβɑdəp də dioɾ sɑ (9) ɑndɑʁɑndə ɬɑ sɑɾəʁ jʉɾʉm bɔ͡hɑnəp ɖə sɑ (10) ɖəʰGɑ͡ɬɑ ʤɑʰɾdʒɑN də sɑ, ɑndɑGə͡ɬɑ tɑqGɑ βɑɾʁɑ bəɾ nɻ̩ɣəɬɣe Gɑɾɑʁɑeːjsenəŋ məʁɑ bəɾ niɣəse jiːɾ dɻ̩ŋəɾ bəɾ Gɑβusmɑsɑ uːʂ tɑʁ bəɾ susmese senəŋ bə jɑɬdɑɬ sezɻ̢əmɻ̩ːs dɾo diɣin͡iɖə (11) ɑndɑʁɑndə͡ɬɑ tɑʁnəŋ kəsleɾ͡ɬɑ ojnəŋ bə jeʰɬdzɻ̢i gep də oː χosə noɬo də diβ Gɑɾɑʁədiβɬɑ, GeːjɬɑsGɑ͡ɬɑ (12) ɑndɑn͡ɬɑ bə eʰɬdzɻ̢i goː tɑʁɑɾ nɻ̩ɣə pərβɑnə jɑzGɑ dɑsdɑn uʂdə keɣəɾɣe jyβ

ɑrtɢɑ pərβɑnəŋ yzəɣi suβɑt diɣin ɐ̟ də (13) ɑndɑɢɑndi͡ʈa bərmi osɑ ɬa dɐ̟ŋər bosɑɴɢɑ͡ʈa dełə nɐ̟: gyzdimis͡oq qɑʁɑn e də mɑnɑm ʄusgi (14) ɑndɑʁɑndə͡ʈa bə jɐ̟ʰɬdʑi̯ ɬa ontʂəʁɑndi͡ʈa bə uʂ dɑːsə oːʂ das məndɑɢɑ o ułu pɔɢərtdɑsɢɑ dełə peːχɾsgi dełə bəɾ bərnə o pərβɑnəŋ yzdi jyʁɑ sɑβɑtɢɑn uʂ das ułu pɐ̟rsge məndɑɢɑ͡ ɬa pɔɢɔɾtdɑʁɑ (15) ɑndɑɢɑndə͡ʈa niɣəɬɣɐ̟n ɐ̟ də, go uɣuɾ ɑzɢərnə uzuɣɐ̟ tutbin gojoq drɔ diɣin iː ɖ̥ə (16) uɣuɾ ɑzɢərnə ɑʰt uɣuɾnəŋ ɑzɢərən uzuɣɐ̟ bermɐ̟n gojoq də (17) ɑndɑʁɑndɑ͡ʈa bə… eːj uɣuɾ ɑzɢərʁɑ͡ʈa dełə ɬoŋʤɑŋ toːɬomɑʁɑn͡e, ʃip bɑ sɑɬəq͡ɢɑɾomɑʁɑn͡e bɑʰdzᶑɴɢɑ (18) oː ɑndɑqəsɑ go dzᶑuɑɴnəŋ dzᶑuɑɴɢɑ eʰtgeʰgi jyɣən ɬɔχqdɑnə dzᶑuɑɴɢɑ eʰtgi bə kuɑɬuβɑt diɣin i də (19) ɑndɑɢɑndə͡ʈa kuɑɬuβɑtɢɑn ɐ̟ də (20) bərmi osɑ͡ʈa hɑt uɣuɾən qəʂdɑʁɑ eʰtik͡giɣin ɐ̟ də ɑʰtdɑɾ, ɑzɢərə (21) eʰdək giɣeː dzᶑuɑɴnə egoʁɑn ɐ̟ də, toɬɑsɑ ɬɔχqdɑnə toɬɑsɑ ɑmər͡ʂimər ərliβʁɑn ɐ̟ ɖ̥ə (22) ɑndɑʁɑndi͡ʈa ɬoχqdɑnə toχɑlio, pɑɬʁəβɑtɢɑn ɐ̟ ɖ̥ə (23) ɑndɑʁɑndə͡ʈa ɬomən ontʂəβ niɣəɬɣe mɑɴɢɑndi͡ʈa ɑm sɑ mɑɴqəʂ də uɣuɾ ɑzɢərən jitgi mɑɴɢɑn ɐ̟ də (24) bə uɣuɾ ɑzɢərnə jitgi mɑɴdə͡ʈa, bə ɢɔːj, guːsə jiʧi̯ mɑɴərɑsɢɑʂ izɐ̟ɾyɐ̟ mɑɴəβɑtɢɑn ɐ̟ ɖ̥ə jɐ̟ʰɬdʑi̯nə (25) ɑːjɑː tɑʁɬəʁ jiɬʁɑsɢɑn e də, ɑm ɬɑ ɑβɑgɑː məsgi͡βər jɑɬɑdəβɑt diu (26) ɢoj uɣuɾ mɑ ʤɯukelio ɑ ʂɨ ʠus uɣuɾ je ʤɯukelio, ɑʰt uɣuɾ je ʤɯukelio, jiːʧi kəsɯ ɐ̟zɐ̟ɾyɐ̟ (27) ɑndɑɢɑndə͡ʈa bəɾ enɐ̟ nisən bəɾ ontʂəʁɑn͡e͡ʈa kəsɯ ʠusə ɑʰɖ̥ə ɢoj jiʧi ərlisgindʒi hɑɬʁɑn eː də, nia zɯudiolio, ɑʰt uɣuɾ ɑzɢərnə jidəβɑɬʁɑ (28) kəsdi fɑː də sɑ, niɣədi məsdəŋ ojdɑ ɖ̥ɑʰɢə bəɾ jɐ̟ʰɬdʑi̯ sɑɾt ɑsərɬoʁɑndi ɑrtɢɑ lienχuɑʁɑ em dzᶑɑɬɑʁəɬɑ βɑɾəp də, ɬom onʂəʁəɬɑ (29) mɑɴəβ go sɑɾtdeɾɣɐ̟ ɐ̟ʰtgindi͡ʈa sɑːɾtɢɑ tup bɔq qɑʁɑn bɔʂ do jeʰɬdʑi̯͡ʈa (30) ɑndɑ tuduβɑɬʁɑ͡ʈa diɾikgi bɑɴnɑʁɑ øɬərɣə diβ͡ʈa, mɑdonə ɑɬəɴɢɑ ͡ʈa kɑːnnɑʁəɬɑ βɑɾsɑ͡ʈa eʰsɯ ɐ̟sɯnəŋ bɑʂdə kɑndiolio, jeʰɬdʑi̯nə kɑnbədio ɑː (31) ɑm mədʒɑ pədzᶑɑq bəlin məndɑɢə vɑnnɑʁə ʄise mədʒɑ pədzᶑɑq bɑ məndɑɢɑ pɔʁəɬə̆q qɑɬʁɑ gəŋbəŋ ʂɑbədio ɑ (32) ɑm ɑndɑɢɔp bɑ ɢədərsdərop dełə ɑm sɑ jeʰɬdʑi̯ χuobəχɑlio (33) ɑndɑɢɑndi͡ʈa o jeʰɬdʑi̯ ɑndɑʁ diɣin ɐ̟ː də (34) eːj sen uzuŋ ɑɬənnəŋ ɐ̟ʰtdə ɢədərʁɑ gyzdə qɑɬəβɑt bɑ͡ʈa ʤiu sejnəŋ ʂɑdio ɑː (35) gyz βəlin͡ʈa

bər gyrse ni ʤiu ʂabədio ɑ (36) ɑłənnəŋ ɐ̣ʰtdə ɢədərʁɑ məndɑɢə gyzdə qɑłəβɑtɢandi͡ɬɑ ɑm ølyrʊβɑtɢɑn e ɖ̥ə (37) oɬ͡ɬɑ sɑrt dɑn sen͡ɬɑ kɑnnɑʁəłɑ͡βɑrsɑ ͡ɬɑ ʤio ɐ̣ʰsɯ ɐ̣ʰsɯnəŋ bɑʂdə kɑndiolio (38) pədʐɑqdə͡ɬɑ məndɑɢɑ bər bəɾ͡ɑłʁɑndə͡ ɬɑ eʰsɯ eʰsɯnə kɑndiolio (39) ɑrtdɑ mɑ bər jeʰɬdʐi̯ də͡sɑ jyenɬej, lienχuɑdɑ niɣə nɑɢə goː suoʂɑrəŋ eːj eːj nəgə χuoʤyŋsɑnnəŋ jydi bər kəsɯ, jeʰɬdʐi̯ də (40) ɑŋ go jeʰɬdʐi̯͡ɬɑ goːnin bər kəsɯ mɑɴusɑ eːn sen mənɖɑ łom ontʂəp bɑrosɑ, məndɑɢə bəɾ dʐuŋʤɯ ɑrɑʰķənə ɑłʁɑ tejdəɸutsɑ͡ɬɑ senə ʤiu ɑndɑ ʤiu teχjdutɢ̥ɑ senə tejdutqəʂ ɖ̥ə͡sɑ (41) qejsɑp jodɑʁnə jyɾ̥ętɢ̥ɑ ɑłʁɑ teːχjduttsɑ, o duɣdi gondɑ ʂuʂu tejdomɑ jeʰɬdʐi̯nəŋ suβɑqɢɑ jiłɑn hɔrɑłq͡ɑʁɑq ɐ̣ː də (42) qejsɑp jodɑʁə jiłɑn bołʁɑ hɔrɑłq͡ɑʁɑq ɐ̣ː də (43) ɑm bəłɣik kəsɯ osɑ łɑ ɑnə ɑłɐ̣tɢɑʂ͡ɬɑ ʃip͡suβɑqɢɑ sɑłʁɑ ͡ɬɑ eni məndɑʁɑ tejdʊttsɑ͡ɬɑ ʤio zɯudiolio (44) ʂuʂu tejdəβ ɑłɑrnə mɐ̣n, mɐ̣n mɑ ɑʁɑ ørɣɐ̣nup ɖ̥ə sɑ (45) ʂigə kəsɯ də, oɬ͡ɬɑ ʧip suβɑɢən ɑłəɴɢɑ ontʂe ontʂe tejdəβ də sɑ jyβɑʂ qɑʰɢɔ (46) bə pərɑɴɢɑ jelɐ̣gədʐi̯, go pərɑɴɢɑ jeleɣədʐi̯, liŋʧiliŋvɑn łɑ ɑłɑ məłɑ χɑnnəŋ porɑɴɢɑ jɐ̣liɣədʐi̯ (47) ɑm pr̃͡ɬɑ sɑ ni ni qɑnnəŋ porɑɴɢɑ jelɐ̣ɣədʐi̯, ni ni qɑnnəŋ porɑɴɢɑ jeleɣədʐi̯ diu tejdəβ də sɑ (48) ołɑr łɑ jeʰɬdʐi̯leɾ liobədie, niɣədɐ̣ ʤiɣdiłəɣ jeʰɬdʐi̯ bər χur ɑʰsɑrʁɑ͡βɑrʁɑ mostɑnɢɑ giłɣin iː də (49) ɑm sɑ ɔʰːsɢɑn bɔχəʂ ɖ̥ə ɑβɑgɑ, kuniŋgɐ̣ɾ kəsɯleɾ͡ɬɑ ķus tułup bɑɾ͡oʂ də qɑdi ķus də sɑ (50) ɑndɑʁɑndi͡ɬɑ qɑdi ķus tułoʁɑndə͡ɬɑ bə ɑβɑgɑ jyʂgi kərəp bɑrʁɑndɑ mə ʐəŋ ɑ (51) sɔɴus͡kun ķus͡əʂdi bər ķusdin bər beːzək bər dɑniusə øłəq qɑp ɖ̥ə (52) ɑndɑʁɑndə͡ɬɑ bə pədʐɑɢən ɖ̥ɑʰɢə gəłəkdiɣi bɑɾ͡oʂ də (53) ɑm͡ɬɑ bə ķusdə sojʁə diu pədʐɑq niɣəse ərgɑm͡əʂdi͡ɬɑ gəłək niɣəłɣiʂ͡ɬɑ pɔʁəłʁɑ ołərʁɑn eː ɖ̥ə (54) ɑndɑɢɑndi ɑŋ ķusdə mɑ sojɑłʁəməs ɖ̥ə sɑ məndɑɢɑ gədɑzɯʁəłəβɑdəp də pədʐɑqdə (55) ɑndɑʁɑndə͡ɬɑ enɐ̣ ɑłəɴɢɑ ʤiɣdiłəkgi joʰrdərɣəle͡ɑrʁɑn eː də (56) ɑndɑn͡ɬɑ bə ɑβɑgɑʁɑ meŋ bə pədʐɑq pɔʁułə̆q͡ɑp də mɑː jørp beɾ (57) bəʁɑ noːp dər diɣin ɐ̣ də, ogɑŋ łɑ bəłxəʂ də sɑ….bər pudiɣi əłəkgi kɑʤidɑn bəɾ surtgeː jøruʰtɢɑnɖ̥ɑ bər səβɑsɑ χoχodi…ninəŋ uzun pədʐɑq mɑ dərə ɐ̣ də (58) sen ɑm

ɣus…..sen maʁa tʂa ʃidʒɐ̣rmin sen, mɐ̣n sa: ɣusdin bər øɬʉruβadin ba sen pədzɣaq dəlixəʂ d̥ə sa (59) oɬ̄ ɬa βaʂənənŋgədigə də, hałda diu ma ɬa liaNmaʂi də

Kaynak kişi №: 01030406
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi
Kayıt tarihi: 06. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Korloğaŋ (SUO Cui-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Shangjin köyü
Doğum tarihi: 1924
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: SoGalığ
Konu: Dil durumu, geçmişte kız isteme hakkında

0103040601 Dil Durumu, Geçmişte Kız İsteme Hakkında

(1) a:m sa daʂuʃi ɬ̄a mətałar də n̄a am qadi søz ɬ̄a ɬarɬaʁa andaʁ bop do: joʁur søz ɬarɬamas d̥ə a:mGə mətałar (2) məz kədʒiɣ so:da joʁər maNGəraχəʂ də, andaʁor qadi nəɣətɣəməs d̥ə, qadi maNGərasGəməs d̥ə (3) a:m sa pədəɣ jorɣiŋgindi ̄ja mətałar jiʧi ɬ̄a qadi ʃøz maNGəraʁanda, a:ndaʁandə ɬ̄a jyɣi ̄ ɣɐ̣tɣindi ma mətałar ɐ̣ni qadi søzdə bətɣəməs d̥ə diu χosə ɬ̄a qadi søz maNGərap d̥ə (4) a:m joʁur søzdə bətmis də mətałar (5) məz kədʒiɣ so:da s̄a qadi gɐ̣tɣindi ɬ̄a maNʁərasGanda andaGo ɬ̄a azur jorɣiŋgindi bərmisə d̥a^{h}G̥ə bətəβ bərmisə d̥a^{h}G̥ə

bəɬmin andaʁ….. (6) aːm sa χosə͡ɬa qadi søz͡ɬa….. o dyɣdi bərmisən bəɬəβ də, bərmisən qadi søzdə bəɬəp ba joq d̥ə (7) guoʧydaɢə məɬaɬar nimi qadi søz ɬarɬasɢəməs də͡sa (8) o dyɣdi͡sa jimin͡ja kimbiʂ manəβ fədzɻuaɴ gizse nəɣə uzəŋ gizgə gizəβ də (9) aːm kəmnəŋ uzəŋ gizgəsən gizəp beː….o duɣdi͡sa anə ma naːβ manɢan͡i dzɻidap d̥ə sa (10) aːrdəɴɢa bər tuŋdisək manɢa ɸudurʁa ʂigə …….dzɻa baʰʂ ma aʁərʁa (11) ʤeχoɴnasa am͡sa as idəβ də sa, pərən͡ɬa niɣə surasəβ ….o duɣdigə bezək kəsler͡ɬa bɻrəβ də͡na ʁejdaʁə məɬaler uzler dilisk̟əʂ͡ɻ (12) bezək kəsler͡ɬa am sa gən qoɬəp bar͡e diβ gise͡ɬa bɻrxəʂ mi am sa bɻrin diːxəʂ də sa, jiŋnəβatqəʂ d̥ə, kədʒiɣdi jiŋnəβadəβ d̥ə, o duɣdigə bezək kəsler͡ɬa ʤuo dzɻuɬaʁa bɻrəβ d̥ə (13) məɬaɬar daʰɢ̥a gondaʁ nimi aʰsdan bər kəsɯ gisɻ jyatɢa gøzdəp ba gøzdəmiɣi…. (14) am tsaʁa bezək kəsler …kəsɯ bər ……(15) pərnəɴɢa͡ɬa qɔɬuβ d̥ə aːm͡ja͡sa o qaɬən ʃiaɬama ma daʰɢa͡ɬa aɴɢə jijaɴ də, mo͡ɬa kun qoɬʁəɬa͡arəβ də (16) o dyɣdi͡ɬa am sa χaɬən ʃiaɬəβ χaɬən saɬəβ͡ɬa niʤor minik bɻrxəʂ, niʤi gizgə qanaχəʂ͡ɻ andaʁəβ diŋnəβ d̥ə͡sa (17) qaɬənnə ʃiaɬasa͡ɬa am sa bɻrin diβaːdəp d̥ə am sa o dyɣdigə χaɬən ʃiaɬasa ma daʰɢə niʤor χaɬən aɬχəʂ e (18) χaɬən aɬsa͡sa bər ʞus βɻrəβ də, bər aʰt bɻrəβ də sa, aːʁa͡ɬa am sa ni niler jiz ʄisɻ ͡ɬa….(19) o dyɣdi am sa məndaʁ liozɯ ma joq ͡na (20) aːm sa kəsɯ liozɯ…liozɯnəŋgə gizgə d̥aʰɢə͡ɬa ʒijaɴ d̥ə aɴɢ̥ə d̥aʰɢə͡ɬa gizgə aɬma (21) aːm ͡ɬa sa gizgə aɬəβ də dior͡ɬa sa, o duɣdi am sa niʤor jiz aɬχəʂ͡ɻː͡ɬa, aɬχəʂ͡ɻː ʄise͡ɬa kəsɯ o dyːdi dzɻibə jaɴʃ͡i ɬa də, ni βar͡ɻː (22) aːm sa liozɯ aɬχəʂ də (23) am͡sa andaʁanda͡ɬa niɣənə χaɬənnə ʃiaɬaʁa andan͡ɬa am kun qoɬχəʂ də sa, ɢadzɻan as itkəʂ͡ i, niler gizgə qanaʂ͡ɻ (24) neraɢənda neraɢəndan qanak giβ də, bɻraɢənda…..duqɢan duqɢannəŋ gizgə qanaχəʂ d̥ə kəsɯ o dyːdi andaʁ͡ɬa ormi d̥o

Kaynak kişi №: 01030501
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Kayıt tarihi: 15. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: gasga (AN Ji-wan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum tarihi: 1947
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ

Konu: Sarı Uygurlarda düğün (gelin şarkısı, düğünde geline *manım* takılırken söylenen sözler, Sarı Uygurların düğünde kutlama sözleri, Damada millî kıyafet giydirirken söylenen sözler), Sarı Uygurlarda defin işlemi hakkında.

0103050101 Sarı Uygurlarda Düğün

(1) has ettse͡ɬa ʤɐrɣe duziβ jerɬaχəş ḍə na (2) andaGandə͡ɬa sa pədʒanəŋgədi ərdin jerɬəβ ʤirɣẹ duziş də͡na (3) andaGandə͡ɬa͡sa bə şigə jaqdəŋ χas Garaχəş də na sa, anə jerɬaχəş ḍə͡na, maNGərt diş də͡na, a^{h}s Garəβ maNGərt diβ də (4) Gəzəʁə guan deło maNGərt diβ də Gəz guziɣənə jaNə Gəzdə ərletge guan deɬaş də sa andaʁ orme ḍə (5) jyβdaɬ jiudi dərə, dərə sa bərmisənə undup ba qaɬt do, bərmisə liendʒebuχo guandʒinşi mẹŋ or͡e^{h}ʧəsmis də, duoşo iʧəsmis də (6) mẹn pədoːr nẹɣədi͡ɬa ʧiḍe, pədərGə do ni satGə də, məsdəŋ goɬ tşiŋʤa gunaŋgədi məɬasəNGa kełn aɬəβ də tşiŋşifəŋgədi (7) oɬ͡ɬa niɣət do naGə bezək məɬasəNGa goɬ məɬasə ʤiaNʃida də e Gejda βar o^{h}ɬḍə o məɬa (8) kəsə̆ anda bər dujʃiaN dəlit də (9) kəsɯ anda kəsɯ bə Gəzdəŋ adzasə bə saː Gəzdə ʤioɬo^{h}dət də dior (10)

ɢəzdə ʤiołameɳ͡ɬa hasdə ɢaɾo də, hasdə ɢaɾo^{h}tɢa sa: ɢəz ʤiołəβ də (11) a^{h}sdə ɬ͡a am naʁəp ɢaɾaʂ ɖ͡ə disej͡a amɬ͡a sa kəsɯ dʐujo ʝta^{h}ɢa mənəŋ dʐuɾnə a^{h}s ɢaɾo ʝta^{h}ɢə bə niaɴʤa keʧ͡ɨn ɢaɾəβ də (12) niɣə sɐ̣n pəaʤaʁa mɐ̣ sa: ɢəz βɐɾəp də, min senəŋ a^{h}sdə ʂɨgəle gɐ̣t də e:na, mɐ̣n jyz a^{h}ɬdoŋ kiʧ͡ɨn giʂ mi, jyz dørdon keʧ͡ɨŋ giʂ mi, sɐ̣ miŋ bə keʧ͡ɨnnə χan bənəŋ mande a: (13) am seŋ bə hasdə naʁəq ɢaɾaʂ ɖ͡ə ʝtise je am sen bə nileɾ dʐuŋbiłap ɖ͡ə məndan ba^{h}ʂdəβ do (14) seŋ bə aɾa^{h}kə nidʒoɾ də ɢoj e͡^{h}t nidʒoɾ də tudun nidʒoɾ də ə̆ʂgeɾ dasɢaɾnəŋ keʧ͡ɨn nidʒoɾ də (15) ə̆ʂgeɾ dasɢaɾ dimi͡ɬa am sa niaɴʤa keʧ͡ɨn nidʒoɾ də, pəaʤa keʧ͡ɨn nidʒoɾ də, məndaɢo ɢaɾo do, andaʁ͡ oɾmi də a^{h}s ɢaɾama͡ɬa (16) andaɢandə ła soŋ bə a^{h}s ɢaɾasa͡ɬa sen andaʁ diu də sa

(17) o: bəɣəŋgə kundi o: ajnəŋ ma ajnəŋ toɬə

(18) o: kunnəŋ saɾəqɖ͡a e͡^{h}tət də͡ na

(19) o: bəɣən ma mo͡ɬa uɾəʁ daɾəʁnəŋge tusuβ

(20) o: bəɣən ma mo͡ɬa ɢəzdə diadəβ

(21) o: mo ła ɢasɖ͡a ołəβ

(22) o: mo ła ɢazəna ołəβ

(23) o: χɔsəɴɢa βəɾ kunge pannasəβ

(24) o: bəɣəŋgə asda ni: dəɾ ɖ͡ise

(25) o: bəɣəŋgə asda mo͡ɬa keʧ͡ɨn ma qaɬən dəɾ na

(26) o: aɾa^{h}ɻ̊ə ma nidʒoɾ də ʝtise

(27) o: mo ła ʒidə gəŋ aɾa^{h}ɻ̊ə βaɾ͡ e di də

(28) o: mo ła bəʁa mo͡ βəɾ duŋʤa beɾi də na

(29) o: nidʒoɾ duŋʤa də ʝtise

(30) o: duŋʤa ma mo ła saqəson duŋʤa βaɾ͡ e di də̆͡ na

(31) andaʁandi ja ʃyenχułaʁan bəɾmi də bəɾβəɾnə

(32) andaʁandi bəʁa ma mo ła ɢoj͡ e^{h}t keɾeɻ̊ ɖ͡ə

(33) ɢoj ma mo ła ʂigə jaqdəŋ oɾəʁnəɴ ɢoj ma kuʂdəɣ͡ eː di də

(34) bəʁɑ mɑ mo ɬɑ jyz sɑqəson tʂəŋ ʃit beː nɑ

(35) mo ɬɑ kus ʃit tulin di də nɑ

(36) kus ʃit bɑ mo ɬɑ sɑqəson tʂəŋnəŋ kus ʃit də di də

(37) bəʁɑ mɑ ʂɑɾtqəʂ dəɾ di də

(38) bəʁɑ mɑ ɑʰɬdə tʂəŋnəŋ mo ɬɑ ɢəndɑŋ kereɻ̆ e di dəː nɑ

(39) oː bəʁɑ mɑ mo ɬɑ kømʤɯ tʂɑ kereɻ̆ də di do

(40) oː mo ɬɑ desəkdzɻ̇ gunɑɴ

(41) oː desəkdzɻ̇ gunɑɴnəŋ mo ɬɑ tʂɑ mɑ βəɾ kuʂdəɣ osɑ

(42) ɑːsɢɑ ɬɑ dzɻujo bə ʂiɡəː jiɣənə məʤɑɾ ʃyenχuɬaʁɑn bəɾmi do, ɑndɑʁo ɢɑɾo də (43) ɑndɑɢɑndəː ɬɑ ɑʰsdə ɢɑɾo ongiʂ ɬɑ ɑm sɑ ɑm ɢəz guziɣənə guɑndeɬɑsɑ nɑʁo də ʝise ɬɑ ɢəzː guziɣəː ɬɑ ɑm sɑ sen bə pəɑʤɑdɑn eːn sɑː ɢəz diɑtɢɑndəː ɬɑ ɢəzɢɑː ɬɑ miʃyʁɑː ɬɑ bɑʰʂdɑn ɑzɑqɢɑ diɣi bəɾ toɾ gizgə qɑno do (44) peɾek dəɾo, don dəɾo, ɑʁɑː ɬɑ ɑzɑqɢɑ quɾ dɾo, ɑzɑqdəɴ qej, quɾ mənd̥ɑʁ oɾme d̥ə (45) ɑndɑɢɑː ɬɑ sɑ geɾʁɑ məʤɑ ɑq jɑʁ ɑɬno nɐ̣ɣə ɢojnəŋ joda səməkgɐ̣ ʒuŋ hoɾɑʁɑ ɑndɑɢ̟o d̥ə, ɑndɑɢɑndiː ɬɑ sɑ məndɑʁ diu də…. (46) ɑndɑʁ bə dimi kəsɯː ɬɑ guedɑnno diuː də (47) ɑndɑɢɑndəː ɬɑ sen bə jɑkː gɐ̣ɾ duɑnnɑmɑ kəsɯ sut geɾnəɴ ɢəzəqɢɑ məndɑq ːd̥ɑʰɢ̟ɑ jɑʁ suɾtgiʂ də dioɾ… (48) ɑndɑɢɑndɑ bə ɑʰɬdəːojdɑ mɑ sɐ̣n ejdən jeɾɬɑsɑ je χɔ, ʝɑχɢɑː ɬɑ ɑʁɑ nimi ʤyti tsɯʃy joq də (49) dɑɴʂiɢə ʃientʂɑɴnə dɑɴʂiɢə ʃientʂɑɴ odin bienniβ diβ də (50) ʤuŋdi mudi sen bəʂdi nɑʁəp syz di nɑʁəβ mɑɴɢəɾt di nɑʁəβ jɐ̣ɾ jeɾɬɑ fɑndzɻ̇əŋ ni bəlie diedʒuj zɻ̇əŋ kəsɯɣi bəjo ʂɑɴχɑ ʤiu dujlio (51) guoʧy bəzdəŋ ogɑŋ diumɑː ɬɑ bəʁɑ nimi ʤyti ɐ̣ni bəzdəŋ bə ɑmɢə vəŋzɯ dzɻ̇ɬɑʁɑ ʤyti tʂiŋʃy məjo ɑː (52) ɑndɑɢɑndə mɐ̣n mɑ bəz mɑ pəʰdəːɾdɑ ….. ʝɑʰɢə mɑ oɬː ɬɑ bəz mɑ bəzdəŋ bə ɑɾɑdɑ guodʒe guodʒezɻ̇idɑ nɑməʃe midʒɑɾ ojnɑsin sɑɢənsɑ bə liŋʤy fɑnveleɾ giɣi ɐ̣ːn jiŋəɾʁɑ məz midʒɑ ojnɑsəβ jeɾɬɑːsəβ syz mɑɴɢəɾt d̥ise dɑɴʂiɢ̟əː o ːkəŋgə bə nileɾ kəsɯ git də o kəŋgə nileɾ ʂigə jiɣə biligəβ d̥ə (53) dɑɴʂiɢə ʃientʂɑɴ dɑɴʂiɢə ʃientʂɑɴ odin midʒɑɾ guedɑnnəβ ojnɑsɢɑq (54) o sɑtdəː ɬɑ sen bə jɑNə bə poɾnəɴɢɑː ɬɑ ɑʰs ɢɑɾo də sɑ goʊʧyɢəː ɬɑ ɑʰs ɢɑɾəβ də (55)

am ɬa seŋ bə aʰs ni͡βoɾ ʧĩŋkuaŋ ḍə andaGo͡ ɬa am sa bəɾ͡βəɾɣe am sa ojnasGan bəɾmi də (56) am sen bəŋɬej sẹndi ni joq ḅəsa sẹndi ni dərə di͡βɬa andaGəɬəβ də sa (57) andaGanda am aʰs GaɾaʁandaGam bə naʁo GaɾoGdə͡ʝise ɬa sẹn mənda jaNə Gəz jaNə guziɣənə ərledəβ də (58) goɾaGəndaɬa se:ŋ bə ʂigə jaqdəŋ niaNʤa ʧĩŋʧĩnə ma tʂoGedəβ də (59) andaGəndə͡ɬa bə dʐuazɯ yzgẹ ni sa:χəʂ də, kəsɯ dʐuazɯ yzɣẹ ʂigə ɬoNqa aɾaʰḳə saɬəβ dɾo (60) andaGadə͡ɬa kəsɯ niɣə ʂigə odzɑ saɬəβ do (61) am͡ɬa bə Gəzdə Gaɾəβ ɬa Gəz͡guziɣənə guan deło aʰs Gaɾaʁandəɬa senəŋ bə hasdəŋ ørʤy unək git də͡sa ʂigə ɬoNqa aɾaʰḳə Goj odzɑ unək git də͡sa o ɬa am sa hasdəʁ də sa andaʁ oɾmi də sa (62) am anə͡ma eni ʃyenχuło diβ də

0103050102 Defin İşlemi Hakkında

(1) guoʧyGu͡o:ɬ sa am͡sa andaʁ dij də sa aβa joq bəsa ʤiuʂi adzɑN joq ḅəsa͡ɬa ixsɯnəN Gəz͡oʁuɬ͡ɬa ʤuodzɑunia (2) am bə anaN joq bəsa kəsɯnəŋgə də eː kəs daGasən dəliʂ də (3) adzɑN ẹsɯnəŋgə də, anaN kəsɯnəŋgə də dij də syjzɑan anaN senəŋ bə səkgi͡giɬɣi jibəjzɯ oʁa am͡bə͡satda anaNnəŋ gøzə jimələḍə (4) an sen bə anaNnə fasuŋnaʂ͡osa, biʃy kəsɯ niaNʤa kəsɯnə dəliʂ ḍə (5) piŋʂi sen bə naʁɔ jaχʂəp dzɑoguannəβatba:n͡bəsa, o satda sẹn dan aniga joq bəʁa niaNʤa kəsɯ gẹɬɣi senə mafannaʰḍə nəgə liobədəa (6) məzdəŋ guoʧy͡ɬa am͡ɬa sen haɬda dimi suoguoʤyŋ dimi, onəŋ͡ɬa pərəNGə kełnə go jaN͡oʰrtḍa niɣəɬɣin ẹː do, ej͡ə̆ʂdi joq bəɬʁan ẹː də (7) bəɾ məɬa duqGa ɬa joq boɬʁan ẹː də (8) eː oɬ͡ɬa niɣəɬɣin ẹː də, anəŋ niaNʤa kəssə kən də ʧise͡ɬa bə quaqdəʁ guoʧyGə am ɬa dzɑəŋ dzɑəŋ ʧise͡ɬa kəsɯ sen ….. aNnoʁan mi, jyenlejGə ʃienβejʂuʤi, anəŋ ɬa dik kise kəsə gunaNsə oʂ ḍə (9) ẹː oɬ͡ɬa joq bəʁa niaNʤa kəsɯ qaʂ qunəq mafannaʁan ẹː doː (10) jiŋβe mənə niedẹɬaʁa øɬuɾuβatɑ̣an ẹː ḍə (11) andaGandi͡ɬa deɬə ḍandʒiGo bobəjɬaʁan ẹː də (12) andaʁ͡ɬa omi do oː ɬa am sa niɣə͡ɬa do sɯkəɬaN də na sa (13) bəzdəŋ joʁuɾ kəsɯ søɣuɬuβ də dioɾ (14) bəʁa͡ɬa am sa dʐujo ni kəsɯ dʐuɾ naɬaχəʂ də ʧise isɯnəŋ aβana aβa joq bəsa oʁuɬ zuodzɑunia anaN joq ḅəsa niaNʤazi̯ŋ ʤuodzɑunia (15) ʧaʰGa͡ɬa has͡ẹtbi͡ɬa jijaN aː (16) am sa sen mənə͡ɬa adzɑN anaN joq bəsə͡ɬa

kəsɯ bə uzaq͡ ja^{h}ɢənnəŋ keʧiɴ qəɢ̟əro dro (17) andaɢand͡ə ɬa bəʁa͡ ɬa kəsɯ bəz oɾʁənə bɐ̟leɐ̟^{h}gəβ dro (18) ʂ̟otəu͡ ɬa am sa məz bə dzɸŋgəɾ jimi ʧi mi χuodzɻia ʂ̟i liaɴmi mi andaʁ͡ ɬa uzun jiʁaʂ̟ bɐ̟leɐ̟^{h}giβ də (19) ʤejidzɥŋ ɬa an tsa niɣo do guoʧyɢu məzdəŋ bə niɣə ʄise͡ ɬa seŋ bə adzɥaɴ anaɴ joq bɐ̟əsa͡ ɬa bəː zɥdi santien saɬəβ ɖ̟ə (20) ɬom edəβ͡ ɬa santien dejʃiodzɻiania sen ot͡ ɢəɬo^{h}tɢaʂ̟͡ ɬa ʄa^{h}ɢa ʧiʧi sɯʂ̟i ʤiutieŋ guoɬəβ ɖ̟ə (21) bə ʧiʧi sɯʂ̟i ʤiutiennə naʁəβ guoɬəβ ɖ̟ə ʄise mejtien͡ ɬa kɐ̟di soɣəɬəβ kyŋʂ̟iŋ saɬəβ də (22) andaɢo͡ ɬa ʧiʧi sɯʂ̟i ʤiutien pətgindi͡ ɬa aːm maɾmi tamdəɾəβ ɖ̟ə (23) ʧiʧi sɯʂ̟i ʤiutieɴɢa ɬa sɯʂ̟i ʤiugə jaʁ maɾmi tamɖ̟əɾəβ ɖ̟ə (24) andaʁanda bə sɯʂ̟i ʤiutienɢa ɬa sen bə ɢəz͡ oʁuɬ ɖ̟a^{h}sən uzaq joɬ sək unuβ joq ɖ̟ə (25) andaɢanda sen piŋʂ̟i ma aɾa^{h}kə idʒo χuaɬasqəʂ̟ mɐ̟, jeɾɬasqəʂ̟ mɐ̟ məjo aː (26) bə ʧiʧi sɯʂ̟i ʤiutienɢa͡ ɬa sɐ̟n ʃiotʂ̟əŋ boɬχəʂ̟ ɖ̟ə andaʁ͡ oɾmi ɖ̟ə (27) andaɢanda ʤyti bə fəŋnə kəsɯ kəsɯnə ot͡ ɢəɬo^{h}tɢa naʁo ni dzɥŋbiɬəβ də ʄise͡ ɬa ʂ̟igə ɬoɴqa aɾa^{h}kə dzɥŋbiɬəβ do, ba ʂ̟uaŋ kuezɯ dzɥŋbɐ̟ɬəβ do (28) andaɢə͡ ɬa bəɾ san tʂ̟inəŋ bəɾ aq jiz uzgiʂ̟͡ ɢəna tʂ̟ivənəŋ bəɾ aɾqɢ̟aʂ̟ qanəβ do ɢəzəɬ jiz (29) andaɢ̟ə͡ ɬa am sa səməkdernə azaqdan naɾə teɾɣiʂ̟͡ ɬa bə aɾqɢ̟aʂ̟gi dzɒŋnəβ ɖ̟ə andaʁ͡ oɾmi ɖ̟ə (30) …. oɾsəŋgi kəsɯ səməkdəŋ yzəɣɐ̟͡ βəɾ ba^{h}ʂ̟dəŋ səməkdə teɾɣi jysəŋge saɬəβ ɖ̟ə (31) andaɢa͡ ɬa teɬk͡ əʂ̟gi saɬʁa ɸudur ɢojiɴɢa͡ ɬa kəsəŋ ʂ̟igə ɬoɴqa aɾa^{h}ɻkə aʁa kəsɯɣi ʂ̟igə gɐ̟ɾ dzɥŋbiɬəβ ɖ̟ə bəŋba (32) ʂ̟igə gɐ̟ɾ͡ əʂ̟ge͡ ɬa kəsɯ bəɾ geɾ mien do, miennəŋ iʃʤiŋgi ɢəzəɬ jiz….(33) bəɾ geɾ miennəŋ yzuɣi guoʧyɢə dise͡ ɬa am sa sɐ̟ŋ gəməsdin bəɾ saːʂ̟ mi, gəməs joq bɐ̟əsa maʧɐ̟ndin uʂ̟ saːʂ̟ mi (34) bəɾ gɐ̟ɾɣi͡ ɬa kəsɯ sen nɐ̟ɣə saɬəβ ɖ̟ə səqba vu jaɴʤɯ dadəu χuodzɻia ʂ̟i pə^{h}ʤaq tɯtə^{h}ɾɢ̟an andaʁ niminə bə vu jaɴʤɯ vugunə bəɾ gɐ̟ɾ dzɥŋbiɬəβ də, bəɾ gɐ̟ɾəŋge ɬa guaɴ mien də (35) χɔsən͡ ɬa vuʂ̟a ʃien odin dəβən pɔqɢ̟a, andaqaʂ̟͡ ɬa am sen bə durnəŋ ɸuduɾʁa ʂ̟igə ɣɐ̟ɾnə saɬʁa ʂ̟igə ɬoɴqa͡ aɾa^{h}kənə saɬʁa andaɢa͡ ɬa səmək tɐ̟ɾɣɐ̟n saqəs ʂ̟uaŋ kuezɯnə bəɾ joɾɬo ɢəzəɴqa dujʁa… (36) am sa kəsɯ χɔsə ɬa bə qaleɾʁa ɬa jiʧi daβaɾ͡ bieɾ͡ dasɖ̟ə….andaʁ ɬa oɾmi ɖ̟ə

Kaynak kişi №: 01030502
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin yaylağı
Kayıt tarihi: 15. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Yağci (BAİ Jin-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Zhongshajin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum tarihi: 1930
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Sına
Konu: Sarı Uygurlarda Düğün

0103050201 Düğün Hakkında

(1) o sɑ go ɑrɑdzʲinə qəχɢərʁɑ bɑrʁɑ͡ qənɑ͡ ɬɑ kunnə qɔɬoː kun qɔɬʁɑ, ɑndɑʁ͡ qɑ ɢənə͡ ɬɑ kunən bᵑeʰrse ɬɑ͡ ᵑeni jɑʂ kundin bər diŋnɑʁɑ, ʂuɑɴzʲizɯdɑn bər diŋnɑʁɑ, ɑndɑɢ͡ ɬɑ niɣəɬxəʂ ᵑdə hɑs itkəʂ ᵑdə sɑ (2) ɑlɛ͡ sɑ ʝtɑʰɢɑ͡ ɬɑ kəsɯ qəχɢərɔ, pəɑʤɑnəŋ kəsɯlɛr kəsɯ qəχɢərχəʂ ᵑdə diɔr (3) qəχɢərʁɑ͡ ɬɑ jɑɴʤyenʃi ᵑedəβ də diɔr sɑ ɢoj ɢurɑʂge (4) ser mə tᵑerɣᵑen gᵑeʰɬdəm, muotuo məngi geʰɬdəm əːm…(5) ɑndɑχəsɑ ɑndɑː ʃiŋkuɑŋ ᵑdə (6) sen͡ ɬɑ ni ejttsɑ͡ ɬɑ min ninə mɑɴgərin (7) duqɢɑn jɑqᵑdə kəsɯ jɑʰɢɑsəɴgɑ tʂɔgeᵑdo ᵑdə (8) ɑːβ duqɢɑnnəŋgədi hɑsdə͡ itgiʂ͡ ɬɑ bəʁɑ diɑᵑdo ᵑdə (9) duqɢɑndɑ ɑsdə itgi bᵑerə diɑdo də (10) duqɢɑnnəŋgəlɛr kise͡ ɬɑ məndɑ jɑʰɢɑsəɴgɑ tʂoɢetɢɑ, ɑʰsdə əʂgiʂ͡ ɬɑ ᵑeni ʃilio də sɑ (11) ɑrɑʰɮ̆ədɑn ʂɨgə ɬoɴqɑ sɑɬʁɑ bilikdin bər tutɢɑ ɑndɑɢɑ, ɑq bilik tudo də diɔr, ɑʁɑ ɑm sɑ kɑdɑ diʂ də diɔr kɑdɑ tudo ᵑdə͡ sɑ (12) ɑndɑʁɑʂ͡ ɬɑ hɑs ᵑedəβ də, ɑndɑʁ͡ nimi ᵑedəβ ᵑdə (13) duzɢə

beruβ də, ałe daɢasə adʐa anasə adʐa^{h}sə kise ja adʐa^{h}sə də͡sa bezəklerə də sa (14) andaɢ̟a ͡ła barʁa$\underset{\sim}{ʂ}$͡ ła anda duzɢə βerəβ ara^{h}kə ʤiŋno, andaɢ̟ə ͡ła bər tʂɔɢesuβałʁa andaɢ̟a ẹ̟ni gełəβ ḍ̟ə sa, andaɢə͡ ła bəʁa gełəβ də (15) bəʁa giɣ̟ẹ̟ndi͡ ła ẹ̟ni gonda kisi ła kəswɣi duqɢannəŋ adʐałarəɴɢa kəsɯ ułaʁ͡ałma barʂ̟ də dioɾ sa barʁaqənə ułaʁ ałχəʂ̟ də sa…. (16) ułaʁdan ʈ̟ʊ̟sərɣ̟ẹ̟ andaɢ̟a͡ ła jyʂ̟ge qəχɢərk giɣi am͡ ła ʤiołaʂ̟ ḍ̟ə kərək͡ giɣ̟ẹ̟͡ ła am ʤiołaχəʂ̟ ḍ̟ə, ɢəzdə ʤiołaχəʂ̟ ḍ̟ə (17) ɢəzdə ʤiołaʁaʂ̟͡ ła aːm ʤẹ̟rɣ̟ẹ̟ʂgẹ̟ tʂ̟oɢ̟etqəʂ̟ ḍ̟ə (18) ʤẹ̟rɣ̟ẹ̟ʂgẹ̟ tʂ̟oɢetɢa has ͡itkəʂ̟ də ʂ̟iʂ̟kəʂ̟ də sa has ʂ̟iʂ̟kəʂ̟ də sa andaː ʧiŋkuaŋ də ʤiuʂ̟iχujda͡ ła (19) aːm nimi andaɢ̟o joq do…(20) aq ʒyʂ̟gi sa goː ɢəzorʁəłar gunaɴnar məndaɢ̟o bə dʐ̟imaqḍ̟ə məndaɢ̟a doło də dioɾ sa (21) anə jorłoʁanda dołʁaɴ jorło də kəsɯ (22) aːj giɣin ʧiŋʧi pəŋjiułar͡ ła kəsɯ ułaʁ͡ məngin kəsər͡ ła məndaq jorłəβ ḍ̟ə͡ sa, kəm bar͡ ẹ̟ kəm bar͡ ẹ̟… (23) məndaɢa təŋgər təŋgərẹ̟t ɢəłəβ dʐumaqḍ̟ə aq ʒynə məndaɢa doło də (24) aːłe andaɢə͡ ła ẹ̟ni tẹ̟ɣəsitqəʂ̟ ḍ̟ə tẹ̟ɣəsitɢ̟a͡ ła ẹ̟ni giʂ̟ də, andaɢ͡βər uʂ̟ tsɯ jorło də (25) santsɯ jorłəɣe͡ ła am barɔ͡ ła kise͡ ła aːm ułaʁłarnə ʤeliβ ʂ̟igeɾ χołəβ ḍ̟ə andaʁ ʧiŋkuaŋ ḍ̟ə (26) məʂ̟di kəm bar͡ ẹ̟ məʂ̟di kəm bar͡ ẹ̟ diː də andaː dij dij͡ ła məndaɢo͡ ła doło do (27) kəm bar͡ ẹ̟ diu joq ḍ̟ə kəsər diβ joq ḍ̟ə, gunaɴnarə βarʁa͡ ła kəsɯ barʁa^{h}ɢa andaɢ̟a doło ḍ̟ə (28) dołʁaɴ jorłuβ ḍ̟o kəsɯ am͡ o anə ałuɸudəp do

Kaynak kişi №: 01030503
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Kayıt tarihi: 15. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Noğın (BAİ Yu-fang)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum tarihi: 1951

Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Sına
Konu: Geçmişte bir şarkı öğrenme hakkında, gelin şarkısı, çoban şarkısı, yayla şarkısı, memleketim anlatısı.

0103050301 Geçmişte Bir Şarkı Öğrenme Hakkında

(1) ɑːm bə naχəɬʂe ʝise ɑnɑɴ ɑndeː də mɑʁɑ ɑndɑː dio də uzuɣ̟ guŋʤuodɑn͡ b̥əsɑ mɑ ʤuoɬɑʁɑ mɑɴdəɾoʰd̥i (2) ɑm bə tɑɬɑdɑ͡ ɬɑ kəŋoʰɾd̥i͡ ɬɑ jɑʰɢənəɾɑq͡ ʁozə uχɢɑɾʁɑ͡ ɬɑ gitɢɑʂ͡ ɢənɑ͡ ɬɑ ɢojnə suʁɑɾʁɑ sołedəβɑtɢɑʂ͡ ɬɑ ɬujiŋʤinə ɑɬɴɢɑ go ogɑŋnəŋ͡ e̞jgɑŋŋənɴ qɑtɢɑ ɢɑjɬɑʰd̥ə sɑ (3) ɑm nɑːχəɬʂe sɑ bə nimi χejɬɑʁɑn bərmi e͡sɑ (4) sen un bəʁɑ sen ʃiʤiŋgi seŋ kəsɯɣi bərmi͡ ɬɑ jerɬɑʂ də sɑ sen bɑɾʁɑ uzgitkəʂ mi sɑ kəsɯɣi (5) kəsəʂdi bərmi kəsɯ dʑi̯uɬɑp bɑ dʑe̞ːj də mẹn dʑi̯uɬo jɑdɑʂ də͡sɑ jibəŋdʑəŋʤiŋ kəsɯ (6) ɑn͡ ɬɑ ogoŋnə ɑjgɑ o sɑtd̥ə sɑ ogoŋ mɑ dərə sɑ ʝaʰɢɑ jaʰɢɑʁɑ mɑ gøʂmin də (7) ɬujiŋʤinə ɑɬɴɢɑ b̥aʰɾdə͡sɑ bɑɾʁɑ ɑndɑː ʝidə sɑ (8) ɑndɑʁsɑ ogoŋnə ɑjgɑŋ ʂiɡəsə mɑ mẹndit də e̞ː də (9) ɑːm seːn deːɬə dɑːʁən heːɣən dɑɢaʰɾdi bɑɾʁɑ heːɣə͡n ɬɑ koʰɾdɑʁɑ diɣ̟ bodoɬɑʂ də seɴ ɢ̥aʰːdʐɑn jørɣeniβɑp bɑɾ͡e əʰɾdẹ̞ɾẹ̞kdin diʂ də bə͡oɾ kəsə͡ɾhɑqtʂɑ ɑndɑʁ e̞ː də sɑ (10) ɑm nisə osɑ nisə oʁe bər osɑ mɑ sen mɑː bəɾ duɑnduɑnzɯ osɑ mɑ be̞ɾ, ɑm diŋnəβɑt də eː də biɑːʁərdɑn͡ ɬɑ dio də (11) ɑm mẹn mɑ ɑndɑ nɑː dij dij go məɬɑnə kəsɯ mɑɴdəɾ dit d̥ə e̞ d̥ə (12) ɑndɑʁ͡ ɬɑ ɑjgɑŋnə ogɑŋ ʂiɡəsə͡ ɬɑ sen bəɾ ʤy mẹn bəɾ ʤy͡ ʁɔ͡ ɬɑ sɑ mɑʁɑ guoʧy sɑ͡ ɬɑ kəsɯ ʃiŋjiɬɑmo͡ ej diβ do, ʃiŋjiɬɑmo e̞j dij də ɑʁɑ (13) ɑndɑʁ͡ ɬɑ dij də sɑ ʝɑχg̥ə͡ ɬɑ ɑt͡dioq bə χɑnəp d̥ə ɑt b̥ɑχt qɑnəp də (14) kəsɯ ɑm sɑ bə ɑʰs ͡ojdɑ ɬɑ kəsɯ jerɬəβ də ʃiŋjiɬɑmo dio jerɬo də (15) ɑʁɑ͡ ɬɑ ɑnɑɴnəŋ mɑʁɑ qɑdʐ̩͡ɑs jørɣ̟etgiʂ͡ ɬɑ ɑm e̞ni ʤiuʂi….(16) ɑndɑɢɑʂ͡ jɑ e̞ːni ɑɬʁə͡ʝise nɑʁəɬʂ͡ e̞ː͡ də (17)

andaɢandə͡ɬa anaɴ anda: e: də mi saʁa ɢo:jdʐi̪ ɢəzdə jørɣe̞din anda: di: d̪ə (18) ɢojdʐi̪ ɢəzdə sen jerɬəβ dʐi̪daʁaq be (19) ɢojdʐi̪ ɢəzdəŋ niɣəsən jiŋən dʐi̪daʁaq…. (20) dʐa ɬa ni di:gi͡ɬa sa banli banbəɬa midʒa:ɾ bəlej də ʧise͡ɬa sa anaɴ ja:q a:nə je̞ɾɬa andan sen bəɾ duannə ʂigə duan jerɬasa ma bop də e̞: də (21) anda:ndə͡ɬa anaɴ͡ɬa jerɬap d̪ə͡ɬa me̞n ɬuɬa^{h}d̪ə ɬuɬaʁaʂ͡ɬa anəŋ ʃozən…..(22) ʧiʂi anə anaɴ ma poɾn ma ɬarɬoʁan sa, bəɾmisən me̞ŋ gøŋəɬɣe aɬmin də sa (23) guɣin naʁo jerɬaʁaq, uzu naʁo jerɬaʁaq, e̞ni kəŋ kən naʁo jerɬaʁaq, andaɢo ma dij də sa, bəz dʐu̪jilamin də sa (24) anda:nda͡ɬa sa anaɴ anə ʂigə duan jøɾɣədət d̪ə͡ɬa am mədʒa ɬuɬe̞tɢəʂ ɢəna sa, andaʁanda me̞n poɾn bəɾ kun maɴdə sa (25) bəjjiŋʃi aɢəŋɢa anda:͡e^{h}d̪ə me̞n məndaʁ͡ɬa ʂigə ʂoɾ gəɾ bəlitgi gixd̪ə, na:ʁəɬʂ͡e ʧise (26) ʤe̞guo bəjjiŋʃi aɢaɴ uzu ma piŋvei……(27) andaʁandi͡la bəjjiŋʃi aɢaɴ anda: e: də sen bə joʁuɾ ɢəzdə jerɬa joʁuɾ ɢəz dio joq do ɢojdʐi̪ je̞ɾ di də, ɢojdʐi̪ je̞ɾnə je̞ɾɬa anda: e: də (28) an ɬa məsdəŋ ojnəŋ kəsleɾ͡ɬa aʁa ɢojdʐi̪ ɢɔzə dij də, o je̞ɾɣi ɢojdʐi̪ ɢɔzə diɣik͡mi də (29) ɢojdʐi̪ jeɾ də, aɬe joʁuɾ ɢəz dimis də, ɢojdʐi̪ ɢəz dij də (30) andaʁandi͡ɬa ɢojdʐi̪ je̞ɾnə͡ɬa anə͡ɬa liennik kə^{h}ɾd̪ə jiŋəɾʁa͡diɣe͡ɬa mi ja^{h}tɢa ma liennixd̪eː deɬə, am deɬə anə ba^{h}dəɾo^{h}tqəʂ də saɢəNGa ɢ̪ɔ^{h}ɾqɢa deɬə (31) bəɾ ʤiŋdʐaɴnaʁanda ba^{h}dəɾotsa…. bəɾ ʤiŋdʐaɴnaʁandi ba^{h}dəɾotqəʂ d̪ə diɣi ɢ̪ɔ^{h}ɾqɢa deɬə (32) a:nə͡ɬa lienniɣi aɬəŋɢa ba^{h}ɾd̪ə naɢənə am sa tejdəβat də ʤeguo ɬa o͡ɬ͡ɬa bəɾ ɬa ʃiŋlio a e̞: də (33) am͡ɬa andaʁandə͡ɬa sin ba^{h}ɾsa kəsɯ sa tejzɯʁa onomaʁan b̪əsa o kəsɯ taʁnəŋ bəɾ niɣəleɾ deɬə qaɴɢəɾo do: anigaleɾ je̞ɾ da^{h}ɾtɢa qaɴɢəɾo də (34) am me̞n ma ʤiŋdʐaɴnaʁa deɬə kəse̞ɾ gondaɢa ərlisgi ɢaɾasə də (35) piŋvei gonda dʐu̪ozɯda bejɬaʁa də vəɴχuaguannəŋ ɬəuda do…

0103050302 Gelin Şarkısı

(1) ɬa:ɬo:j davaɾ ʂadʐən ma ɬa:ɬo:j

(2) ɬa:ɬo:j jidə jøɾminə naʁo: jendəɾʁej ɬa:ɬo:j

(3) ɬa:ɬo:j ɬa:ɬo:j u^{h}dəɾnəŋ kuɬ kẹmbiʂ ma ɬa:ɬo:j

(4) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj ɑɾdənəŋ ɑk kɐ̣mbiʂ mɑ ɬaːɬoːj

(5) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj dɑvɑɾ ʂɑdʐ̢ən mɑ ɬaːɬoːj

(6) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj uʂ kembɐ̣ʂdə nɑʁo diŋnɐ̣r mɑ ɬaːɬoːj

(7) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj dɑNGɑɾGə dɑN tʂoɬβɑn mɑ ɬaːɬoːj

(8) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj ɑq͡G ɑʰtdəŋ yzɐ̣ŋgəsə dəŋgəɾdik ɬaːɬoːj

(9) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj Gɑzənnəŋ səɣ̢ə əɾleɣ̞͡ ɐ̣ː n͡i ɬaːɬoːj

(10) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj duqGɑnnəŋ səɣ̢ə boʰ ̥Gəs j͡eɾ n͡i ɬaːɬoːj

(11) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj sen ɑɾdəNGɑ qejGɑ βɑɾ ɬaːɬoːj

(12) ɬaːɬoːj ɬaːɬoːj ɑβɑnəŋ hɑdʐ̢əq bezəɣ̢͡ ɐ̣ɾ n͡i ɬaːɬoːj

0103050303 Çoban Şarkısı/ Gojdʐ̢ jeɾ

(1) ɬaːɬoːj gyk͡ ʤyŋkin gygeɾo͡ ej

(2) ɬaːɬoːj gyk tʂɑmdʐ̢ɑɾ gizəβ ɬɑj

(3) ɬaːɬoːj tʂəGərtbɑq quɑɾ͡ jizdo͡ ej

(4) ɬaːɬoːj gyk͡ gɐ̣liː giv͡ eɾ ej͡

(5) ɬaːɬoːj ɑGɑɾʁeː ʁejɬɑsɑ͡ ej

(6) ɬaːɬoːj jɑʰs ʤyŋkɐ̣ːndi ej

(7) ɬaːɬoːj jyt͡ uɣ̞uɾ ɬejɬɑsɑ͡ ej

(8) ɬaːɬoːj jizək køɬdi͡ ej

(9) ɬaːɬoːj uʐ̢͡ uɣ̞uɾ ojnɑsɑ͡ ej

(10) ɬaːɬoːj gyk soGɑnəŋ dəβəːndi͡ ej

(11) ɬaːɬoːj ɑɬɑ Gɔs zejɬɑsɑ͡ ej

(12) ɬaːɬoːj ɑɬɑ tɑʁdɑ͡ ej

(13) ɬaːɬoːj sɑɾəʁ ɻîː ʁejɬɑsɑ͡ ej

(14) ɬaːɬoːj gyk dəɬɣ̞ərdi͡ ej

(15) ɬaːɬoːj as aʰdi məz ɬɑ sɑ͡ ej

(16) ɬaːɬoːj bə tʂɑʁnəN qɑjɾɑːn nɑ͡ ej

(17) ɬaːɬoːj bə tʂɑʁnəN qɑjɾɑːn nɑ͡ ej

(18) ɬaːɬoːj gyk ʤyŋkin gygeɾo͡ej

(19) ɬaːɬoːj gyk tʂandzɻaɾ gizo͡ɬej

(20) ɬaːɬoːj gyk tʂandzɻa gizo͡ej

(21) ɬaːɬoːj gyk ʤyŋkiŋge syjlin dio ej

(22) ɬaːɬoːj gilɐ̟ɣəː ʤyŋkinnəŋ͡ej

(23) ɬaːɬoːj gyk kɐ̟lɐ̟ː gøβ͡eɾ dio͡ej

(24) ɬaːɬoːj jimə^{h}t giv͡eːɾ ej

(25) ɬaːɬoːj gəbəliː ʤyŋkinnəŋ

(26) ɬaːɬoːj gəɬdəŋ su bezəg͡eɾ

(27) ɬaːɬoːj tʂəGɐrtbaq jɑzənəŋ

(28) ɬaːɬoːj tʂəGɐrtbak gev͡eɾ nɐ̟ː

(29) ɬaːɬoːj GəNuɾ quɾ͡qusanəβ ej

(30) ɬaːɬoːj GəNər χuaɾʁa syjlin ej

0103050304 Yayla Şarkısı

(1) eːj ….. gyk deŋəɾ gyge^{h}rɖ̥ə na

(2) eːj Gəzəɬ kun dzɻasdaɬəβ͡ej ɑq bəɬət jydigəː

(3) eːj gyk soGɑ gygeɾo͡ɬa ej gyːg͡oj ej bot ɖ̥ə͡na:

(4) aːj saɾəq qun saɾʁaɾəβ͡ej saɾəʁnəː ɑ^{h}ɬdən eːj

(5) aːj bə ɬa məndaGo jeɾɬap də

(6) eːj gəɬdəŋ køɬ gəɬdiliu dalej bo^{h}ɬ ɖ̥ə͡na

(7) eːj ajaq͡Guːs ʤeɾdisəβ ej dalejnəN qejɾannə

(8) eːj uzɻ͡uɣuɾ ej jyd͡uɣuɾ jas ʤyŋkin toleɾ dioː

(9) eːj ɑGaɾ͡ʁoj ɑGaɾ͡oj ɑq maɾʤen bo^{h}ɬ ɖ̥ə͡na

(10) eːj gyk dəɬɣəɾ saɾəq qum saɾəʁ ʧi toleɾ diu

(11) eːj gyk taɬa joɬʁənG͡a ej Gəzəʁ mo joG͡ɐ̟ɾ͡ni diu

(12) eːj joʁəɾ ʂoq ʂəβɑqdaso məndaʁ͡ɬa oj də diu

(13) ej jaɾdaso taɾdaso͡ej ojnaso jeɾɬaso ɬa͡ej

0103050305 Dolum Kum

(1) eːj dołum qum, dołum qum ərliːɣ͡iːɾẹː

(2) eːj bɑdʐəNGɑ ʊntse, mɑ zəɾGəɾẹː͡nɑ

(3) eːj dołum qum, dołum qum ərlig͡iːɾeː

(4) eːj dus jɑqGɑ qejGɑsɑ, χosə gyzəːβ ɬɑj

(5) eːj məŋ jəɬʁɑ uzŭʁɑn ʂejɬə qum͡eː

(6) eːj dus jɑqdɑn ɻəsɯ geło ʊːzGɑʰɾɖ͡ə̹nɑ

(7) eːj məŋ jəɬʁɑ uzuʁɑn ʂejɬə qum͡eː

(8) eːj dus jɑqdɑn ɻəsɯ geło semiɣin͡eː

(9) eːj dẹməːɾ͡jołə mɑ ʂɑʁəɾo mɑNḍ̥ẹː

(10) eːj dẹməɾ jołə mɑ dʐɑsdɑlej͡nɑ

(11) eːj ərdʒẹn tʂəndəɾ mɑ ʂɑʁəɾoː mɑNḍ̥ẹː

(12) ɑjɑk gəsə mɑ jilixḍ̥ə nɑ ɬɑj

(13) eːj dus jołnə məzgẹ jɑzəp bẹʰɾḍ̥eː

(14) eːj məŋ tẹɾɣẹn suzdo Gɑjɬɑp bɑɾ͡eː

(15) eːj gəməs ʃipdə bɑ dɑʰɾdəp bẹʰɾḍ̥eː

(16) eːj məŋ gøzdəŋ gəɬdəŋ su ɑʰɡ̊əp bɑɾ͡eː

(17) eːj ajaq oʰt ʊntse kun gẹɾig͡eː

(18) eːj ɑɬβɑ̨tə dɑɾɬɑʁɑn dɑŋnəŋ jɑʂ͡eː

Kaynak kişi №: 01030504
Ağız: Minghua Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Kayıt tarihi: 16. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Çaŋmin (BAİ Tian-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Minghua nahiyesi Nangou köyü
Doğum tarihi: 1949
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Aq Tatar
Konu: Sarı Uygurlarda düğün hakkında

0103050401 Sarı Uygurların Düğün Hakkında

(1) ʤʐ̩χoɴnaʁandi kɐ̣mmiʂən mandərʁa daɴGaʰrdi͡ ḍaʰGa niɣə jerɬəβ də (2) eːj andaGa͡ ɬa goɬ ḍaχsəɴGa βər aq ʒy təgəβ də, jorɬo də andaGə͡ ɬa ɐ̣ːj gonda ɢəz diadək giɣindi (3) an͡ ɬa oχq aχdəβ də gonda, oχqdə͡ aχtGa͡ ɬa anə ʒyʂgi kərdərəβ joq də ʃien naGə aq ʒyʂgi tʂɔGɔdəβadəβ də (4) an͡ ɬa məndа͡ ɬa kəsle͡r ɬa jiʧi niɣoʰtGanda aːm ʤilik giu də (5) ʒyzən qaɬaʁa andaʁo də (6) dɐ̣ː giɣindi ɬa goɬ doːɬaɴ orɬo do, bər dʐəŋzɯ jorʁaʁa tejɣəsəβ ḍə goːnda bər ji ʧienmi tekgi͡ ɬa ɐ̣ːni aʰtlɐ̣rən məngi͡ ɬa ɐ̣ːni məndaː jorɬo də (7) andaʁa go ɢəzdə͡ ɬa eːn, ɢəzdə͡ ɬa naː dʐɑɴfaɴ ə͡ʂgi tʂɔGədəβadəβ də (8) andaʁa͡ ɬa kəsleɾ dʐəŋ dʐəŋ uɬaʁnə aɬʁa jyɣɐ̣ tʂanə iʃʤɐ̣rɣindi aːm ɢəzdə o dʐɑɴfaɴ ə͡ʂgɐ̣ am kɐ̣ɣərəβ ḍə (9) aːj aniga, guoʧy ɢəz diadək͡ giːndi doːɬaɴnə naːo jorɬo də (10) oχq aʰdo, ajdəː jeːrɬo, ɢəz ʤioɬo, daɴGaʰrdiGə ɢəzdəŋ gizɐ̣r daɴGaʰrdiGə niɣə…(11) o dyɣdi jerɬaʁaG͡ ɐ̣, am deɬə,

biaːəɾ nəɣənəŋgədi jeɾɬaʰd̥ə e̞ də (12) seŋ geɬoʁɑn me̞ miɴχeʁɑ, məsdəŋ məndɑː ɢɔɴəɾɑʰtdəʁ ɬɑ go dʐuŋʂɑdʒiŋ, ʃioχejzə d̥ə doʁuɾ joq do (13) mənə midʒaɾ neɣəβɑtbɑsɑ unduq qɑʂ d̥ə jeːn (14) sen məzdəŋ semiɣe̞ ɑʰɾdəm sɑ (15) ɑndzɑɴ ʄioʰdʒin, sənɑ ʄioʰɾdʒin, jɑɬaʰɢ̆ə ʄioʰɾdʒin o ʄioʰdʒinneɾnə ɬɑ nɑːo də…. bəɾ ʄioʰdʒiŋgi ɬɑ bəɾ niɣə də ʂuliŋgu eːn (16) oɬ ɬɑ me̞ːk ʂiuɬɑmɑ tʂɑ mɑ tʂɑ mɑ, tʂɑ mɑ ɬɑ dʒioɬɑ d̥ise χɑɢɑʁɑ dʒioɬo d̥ə

6.2. Dahe Nahiyesi

6.2.1. Shuiguan Kesimi

Kaynak kişi №: 02010101
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 27. 02. 2013, 28. 02. 2013, 01. 03. 2013, 26. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Zığre (HE Tao-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xichahe köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xichahe köyü
Doğum tarihi: 1937
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, şuan Suan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: HoraNGat
Soyu: HoraNGat
Konu: Kendisi ve geçmişte düğün hakkında, kendi hayatı, bazı akraba hitapları hakkında.

0201010101 Kendisi ve Geçmişte Düğün Hakkında

(1) min ʂujguannəŋ kəsɯ͡ ɐ̟ɾ, suːjɾ atɢa χuatojiŋ diɣi͡g ɐ̟ɾ, joʁuɾ atɢa͡ ɬa zɯɣərɐ̟ diɣi͡g ɐ̟ː, dzɻała ʃitʂaχuanəŋ kəsɯ d̪ər (2) joʁuɾnəŋ bə χuadʒaʁa joʁuɾ, qaːn niː diː d̪ər, mɐ̟n ma uːnd̪uq qap d̪ro, łomaq ajtɢə… bərmisən und̪uq qaːłəp d̪ər (3) eːj məs bə sujɾə χuodʒaʁa juʁuɾ mɐ̟n ma und̪uq qap d̪ro (4) qan mɐ̟n mdʒaɾ dʒiłɐ̟n….jyɣətdəɣłaɾ͡ ɬa diː dəɾ͡ na, məs͡ ɬa søɣʉtdəɣ͡ ɬa diː d̪əɾ͡ na, qaɾ kəsɯleɾ͡ ɬa bə χuodʒaʁa məs (5) muː ma ɢaʂ dəroː bə qaːɾəraɢ̟͡ ɬa d̪ər, kədʒiɣleɾ bəłmis d̪ro, joʁʊɾ ma baɾ͡ eɾ, am ła …. məs bə mɐ̟ːnəŋ͡ ɬa məndaʁ jaʰsəqłaɾ͡ ɬa qɔ͡ ɬa di dro (6) søːɣət͡ ɬa diː dəɾ͡ na, søɣʉt͡ ɬa məsdəŋ bə χuodʒa͡ ɬa joʁuɾ dimi søɣʉt͡ ɬa diː dəɾ͡ na (7) eːj am͡ ɬa bə hudʐ̟ən jasaʁan kəsɯ joʁuɾ dimi jɔːq dro, qɔsə ɬarɬamas d̪ro (8) aːm ͡ɬa məs bə məz joʁuɾ ɬarsa͡ ɬa bə aʰːɬdon jasaʁan, jiːdon….. məndaʁɾaq jasdə͡ ɬa qɔ͡ ɬa joʁuɾ diː dro (9) ɸudʒʉn jasaʁan nimi joːq d̪ro (10) biːson jaːsaːʁan, aχɬdon jasaʁan məndaːʁərɑq͡ ɬa d̪ro (11) uʰdʐ̟on jasaʁan nimi deɬə joːq d̪ro deɬə (12) oɬ͡ dʉɣədi dər naɢ̟ə məsdəŋ bə ….oɬ dʉɣədi dər na bərmisə dʒɐ̟χoɴnaβər dəɾ, bərmisə ͡ɬa bə ʒydi͡ ɬa kəmbʉʂdə͡ ɬa βɾ mandəɾiː də͡ na (13) kəmbʉʂdə͡ ɬa ə͡ɾ mand̪ərsa͡ ɬa andaɢ̟əʁanda͡ ɬa adzɻga oɬʁaɑ̟͡ ɐ̟ɾ d̪ə (14) andan͡ ɬa məsdəŋ o duɣdi͡ ɬa bə kəsɯɣi bɐ̟rmi ɢəːzdə͡ ɬa bə jydi͡ ɬa ….bə køːmbəslernə qosən qənasdərʁa andan͡ ɬa …bəː surəkgɐ̟ məsdəŋ bə sujɾə ͡ɬa dzɻaɴfaɴ gandʒɯ dij dər dioɾ…(15) aɴa͡ ɬa bə kəmbʉʂdə͡ ɬa kuaɬaʁaʂ andan͡ ɬa bə daɴGaʰrd̪i͡ ɬa ɢəzdə͡ ɬa bər saz̨ daɾama kəsɯ͡ aɾʁa mənə ɢəzd̪ə zerdəp baɾʁa bə surəqdəɴ qaʰtɢ̟a ɐ̟ʰtgi͡ ɬa bə kəmbʉʂdə͡ βər mand̪ərsa͡ ɬa qɔː məndʒaɾ keʃʲînleɾ͡ ɬa qɔ məndʒaɾ tʂoɢeʁa ʃit b̪ət, kəmdʒɯ məndʒɯ, tʂa mə mədʒaɾ hidʒiβ͡ ɬa anda͡ ɬa dʒiu bə͡ ɬa bəː jaβdaɬ͡ ɬa joːzəp də͡ na (16) ɢəzdə͡ ɬa seŋ kəmbʉʂdə mandərsa͡ ɬa aːm seŋ goɬ͡ jyɣɐ̟͡ ɬa zərdəp baɾsa͡ ɬa, aːm͡ ɬa bə keʃʲînleɾ͡ ɬa qo͡ ɬa tʂa hədʒiβ, səmin hədʒiβ ʃit͡ dʒixəʂ andaʁ͡ ɬa qo͡ ɬa dəłə ɬarɬasɢ̟a andan͡ ɬa, məndaɢanda͡ ɬa χɔ͡ ɬa taɾa hani d̪ə͡ na (17) sen dimi kəsɯɣi bɐ̟rmi mənda sen mɐ̟nəɴ ɢəzdə…..(18) kunnə βɐ̟ɾɣi, andan͡ ɬa oɬ dʉɣədi dəɾ͡ na, bə ɢəzdə ͡ɬa bɐ̟rʂ d̪ise͡ ɬa niːmi ma χɔɬŭβ joq d̪ə (19) anda͡ ɬa bə kunən disse…. ɢajsə kunə

͡ɬa ….aːsdə …. ketʃinleɾ͡ɬa qo giɬɣi (20) am͡ɬa bə aʰtleɾnə keɣəɾɣiʂ͡ɬa məndˌəɾɣi͡ɬa niː bˌɐɾmi kəsɯɣi͡ɬa goɬ jyːɣˌɐ͡ɬa diatqəʂ dˌəɾ (21) oɬ jɣɣi͡ɬa bə aʰtleɾnə qɔnə mənəβaɬʁaʂ͡ɬa, andan͡ɬa ʊɬ bˌɐɾmi kəsɯnəŋˌkəɣi͡ɬa bə ɢəzdə͡ɬa diadəp baɾʁaʂ͡ɬa, daʰːɢə͡ɬa daʰɢə məndaʁ͡ɬa jaβdaɬ də͡na (22) ketʃinleɾ͡ɬa qɔ͡ɬa baɾʁa ɢəzdə keɣəɾəp dəɾ di βa͡ɬa (23) aːm͡ɬa seŋ go kəsɯɣi͡ɬa keɬəɴ ɢəzdə bˌɐɾse͡ɬa am͡ɬa oɬ kəsɯnəŋɡ̈ədi…keɬənnə͡ɬa saː keɣəɾəp dˌə (24) andan͡ɬa ʤiu dˌaχɢˌə͡ɬa bəɾ jaβdaɬ də͡na, bə͡ɬa keːʧin, ketʃinleɾ͡ɬa qo tʂoɢeʁaʂ͡ɬa anda͡ɬa əɾ͡ta ʃidʒiβaɬʁaʂ͡ɬa bə ɢəzdə͡ɬa saː bə seːɴ ɢəzanaʁa ʤiołap bˌɐˌʰɾdˌə (25) ɢəzanaʁa saː minəɴ ɢəzdə͡ɬa saɴa bˌɐɾp də saɴa….(26) andan͡ɬa bə oɬ diɣədi dəɾ͡na ɢəz … ma niːmi ma pəjɬaχəʂ jɔːq dɾo (27) am bəɾ ….mʤaɾ søzdə ɬaɾɬaʂʧərse, anda͡ɬa bə søzdə disdəɾɣiʂ͡ɬa ɢəzdə͡ɬa ɢəzanasəŋɴɢˌa ʤiołap bˌɐɾse͡ɬa andan͡ɬa jaːβdaɬ joːq dˌə (28) aːndan͡ɬa bə ketʃinleɾ͡ɬa qosə mʤaɾ ʃidʒiβaɬʁa͡ɬa qo taɾa hani dˌə͡na (29) andaʁ se minəː ɢəzdə… oɬ jaqda͡ɬa bˌə sa mənda kəsɯ duzgili giɬəβəɾ də͡na (30) aːndan ͡ɬa məndaɢə beɾaqdaɢə kəsɯleɾ͡ɬa mənda zˌɐɾɬap aɾaʰkˌənə həʤip uɬ͡ɬa məndaɢə ͡ɬa bəɾmisə͡ɬa aʰtdə məngiʂ͡ɬa …..jynəŋ jaɴɢˌa ˌɐʰtɡi͡ɬa bə aʰːtdˌə͡ɬa aːʁədiː dəɾ (31) qɔ͡ɬa kəsɯ tuduβaɬˌɐ dˌəɾ, tuduβaɬmasa͡ɬa kəsɯ aʰːtdə məngə͡ɬa ….ɢaːjɬa hani dˌə (32) aːndan͡ɬa aːm͡ɬa bˌɐːgə aʰːtdə͡ɬa ʤiu mənəβaɬʁaʂ͡ɬa aːʁədəβaɬsa͡ɬa ʤiu sen bˌɐˌʰɾk dˌəɾ di βa͡ɬa (33) aʁədəβaɬmasa ʊː goɬ͡ɬa͡βəɾ kəm kəm ma naŋga dɾo, aʰtdˌə ma bə kiʧinnəŋ aʰtdə ma aʁədəβaɬmiːn dˌəɾ (34) andaʁ͡ɬa ɬaɾɬasiː dɾo, andan͡ɬa aːʁədək ɡ̈ise͡ɬa bə gyjʧi nimi dɾoː, bə aʰtdˌə…. kəsəŋɡ̈ənə ma aːʁədək gip dəɾ (35) andan͡ɬa bˌə sa bˌɐgə jynəŋ jaɴɢˌa ˌɐʰttse͡ɬa qo ɬa ʤiu ɬaɾ ɬaɾɬasʁə͡ɬa qo͡ɬa jyɣˌɐ͡ɬa tʂoɢˌes dˌəɾ

0201010102 Kendi Hayatı ve Bazı Akraba Hitapları Hakkında

(1). mˌɐn bojɬə jidon saqəs oɬʁan͡ˌɐɾ, mˌɐnəŋ ɔːʁuːɬleɾ, ʂigəndʒi ɔʁuɬ qɔsə maɬ uʰɢˌaːɾəp ɢoj uʰɢˌaːɾəp baɾ͡ˌɐɾ (2) kədʒik ɢəz ma ɬa kəsɯɣi bˌɐɾɣi mo͡ɬa ɢoj uʰɢaɾəp baɾ͡ˌɐɾ (3) beːzək ɢəz͡ɬa mənda ʃiendi ʤafə oɬuɾ tʂoɢʊːɾ dˌɾə (4) goɬ jˌɐːŋ

kədʒiɣ ɔʁuɬ bə danvejda ʂaɴbanɬaβər dər (5) mẹn͡ɬa am andaɢəʁanda͡ɬa bə pəʰdər͡ɬa bə ɬonieŋ guŋjynəŋgədi giɬɣi bər ʒəɬ͡əʰɬḍẹː (6) məndа͡ɬa bə ɬoniennəɴ qar kəswlernəŋ …. səmien əʰʤit ḍə͡ɬa aːm͡ɬa bẹr giɬɣi͡ɬa məs qɔ͡ɬa bə qar kəsɯ qo mə͡ɬa məs bə guŋjyda͡ɬa ɬarɬaso ojnaso aːm͡ɬa mʤar andaɢəp ołərə̆p bar͡eː (7) aβagaʁa͡ɬa məs məsdəŋ søz ma kẹmirɢɔ də aβaga͡ɬa aβaga͡dij dro, anagaʁa͡ɬa anaga diː dro (8) aːm͡ɬa bə daʁenəŋ....sujrə͡ɬa ʤiuməʁa͡ɬa daʁəni di dro, am͡ɬa məsdəŋ bə daɢa sujrə͡ɬa bə ʤiuʤiu͡ɬa məs͡ɬa daːɢaː dij drə (9) məs am bə məsdəŋ məłałarnəŋ͡ɬa məsdəŋ͡ɬa bə ẹʰgẹ͡səŋnə, gogaʁa͡ɬa goga dij də͡na (10) aːɢaʁa͡ɬa ʤiẹʤiẹ dij dər, səːŋnə, bə berаqdaɢ̣ə kəswler͡ɬa aːɢaː dər dij dər, məs bə kemirɢɔłdaɢə͡ɬa ʤiẹʤiẹ ła diː dər, aːndan͡ɬa səŋnəsəŋgi͡ɬa səŋnə diː dro (11) aːm sa mẹnəŋ bə ẹʰgẹ͡səŋnə bə ʤiẹʤiẹ, goːgaː, bə səŋnə, døːge am sa bə sẹnəŋ bə sujrə͡ɬa bə ʃyŋdi am͡ɬa məs sa døːge diɣẹ̆ẹ̆ẹː (12) andan͡ɬa bə aβaʁa͡ɬa adʐa dij ḍə͡na, bəsdəŋ aβa, adʐa͡ɬa diː ḍər, adʐa dij ḍro, məs bə kẹmirɢɔłdaɢ̣ə kəswler, mamaʁa͡ɬa goł dada dij ḍar͡na (13) ana bə duŋʃiliŋnəŋ͡ɬa ana dij də͡na, am ma məs ma͡ɬa zərxəʂ͡ɬa aːna:͡ɬa dij ḍər (14) guoʃy məsdəŋ kẹmirɢɔłda͡ɬa bə babaʁa ͡ɬa goł adʐa dij ḍər, mamaʁa͡ɬa dada dij ḍər, didiʁa͡ɬa bəː døːge diː dər

6.2.2. Jiucaigou Kesimi

Kaynak kişi №: 02020101
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 29. 12. 2012
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: gorʁe (AN Fu-lin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum tarihi: 1933

Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Memur/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, çalışma nedeni ile Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sarı Uygurca cümleler

0202010101 Cümleler

(1) məz jyenlej ʂɨ jaʁɬaʰɢ̥əɾ ɸudaʁnəŋ d̥ə

(2) bəɬaɾnəŋ adzɻasə ɢaɾa jaʁɬaʰɢ̥əɾ døʰdʒin ʧiɬaʁan buduo, aq jaʁɬaʰɢ̥əɾ duodzɻilie, bəsdəŋ go guaɴχua bə məsdəŋ͡ɬa goɬ͡ɬa aq jaʁɬaʰɢ̥əɾnəŋ kəsɯ d̥ə

(3) jy gøːʂgindi məs o͡ duɣdiɣə kəsɯleɾ uʰɾʂsaːɴ saɬʁa pəʰɾɢan daʰgəʁanda͡ɬa dasəɴGa βəɾ uʰɾsaɴnnə saɬʁa baʰʂ dzɻaɬəβəɾ d̥ə

(4) dasəɴGa uʰɾʂsaɴ saʁa baʂ dzɻaɬəβəɾ dro

(5) uɬu guʰɾguɾ̥eɣ̥e ʂandiandi͡ɬa midʒaɾ ɢ̥ʰːɾGe dəɾ͡na, Gʰɾɢɔβuɾ də, bə dɐ̟ŋəɾ jaʁsa ͡ɬa, uɬu taːɾsəɬaʁa ɬa jaʰsən dzɻaʰGəɬəβ bə ʂandieŋge dʒiusɯ jasən dzɻaʰGəʰɬd̥ə diɣ̥ek mi də

(6) oː duɣədi naːdi ʂabəlia, ʊː͡ɬ ɬa taːʁaɾ meɾ jøɾym naGə mənəŋ kəɾ̥ek qaβatʂəq təkgɐ̟ bə sumaːq di βəɾ oɾdʒinə ejʁa aːnə qejndəɾʁa͡ɬa anəŋ͡əʂGɔzə bə χuaɴ fejfejzɯnə na taɴdiolio ʧyɾmɐ̟sə qasa dəɴχalia andaGəβ ɬa bə ʧʉɾanə ɐ̟tgɐ̟k nimi d̥ə

Kaynak kişi №: 02020102
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 02. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Sanzın (YANG Shi-cheng)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum tarihi: 1957
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Suna İlçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Üç dokuz mevsim takvimi

0202010201 Üç Dokuz Mevsim Takvimi

(1) bɑʰʂ dɔqəsɢɑ bɑʰʂ jɑɾɬəʁɑɢ̆ eɾ nẹ

(2) ʂigə dɔqəsɢɑ ʂit zəɴɢəɬɑʁɑq

(3) uʂ dɔqəsɢɑ uʰkus məŋuɾeɣe

(4) bis dɔqəsɢɑ ɑʰt kəsdiɣẹğ ẹ̆

(5) ɑʰɬḍə dɔqəsɢɑ ɑʰt mənəp bɑɾ̆ eɾ

(6) jidə dɔqəsɢɑ̆ ɬɑ ʒik ʒiɣərɣẹk

(7) sɑqəs dɔqəsɢɑ sɑʁɬəq sɑqɢɑɢ̆ eɾ

(8) dɔχqəs dɔqəsɢɑ ḍ̥ɔχɢ̥umɑ əʂgeğ eɾ

Kaynak kişi №: 02020103
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 02. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ohkum (AN Shu-qing)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum tarihi: 1959
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sarı Uygur Türkçesini kullanım durumu hakkında

0202010301 Sarı Uygurların Dil Durumu Hakkında

(1) andaɢanda mamasə, jejesə, qɔːsə͡ sujrə ɬaɾetgindi aβasə ma sujrə ɬaɾetgẹnḍi hanχua ɬaɾetgẹndi joʁurnə͡ tamaɾ ɬaɾetbị̣s ḍ̣ro, azɢaɾəβ də (2) oːɬ͡ liaqdəŋ kəswleɾ bərmẹsə ʤiu joʁuɾ sʉzdə ja bəduŋ ɑ bərmẹsə ɬaɾetgẹ̣ jadaʁaq nimi də, ɑːzɢaɾsa ma ɬaɾedəβ jadi ḍ̣ə (3) bəz ʃiliŋnəŋ, bəːz boːɾ bẹ̣zɯ kəsɯ məz χɔːnə gondaʁ jaʰsdaʁ kəswdi gue nimi guʂi je məjo ej, deɬə gue nimi ɬomaq ma jɔːq drə, liʂi joq də͡r na (4) mənə am sɑ gue nimi bə bəɬɣə qaːɾ kəsleɾ ɬa ẹːn bər jidoɴ ɢaʂ jasaʁan aʰɬdoɴ ɢaʂ jasaʁan….(5) əʰɾdiːgə nimi gue nimi məsdəŋ bə ʒuʁuɾʁa nimi gue nimi vəŋʤɯ joq bəʁanda ẹːn (6) menəŋ bə ɢəzdaɾleɾnəŋ ma bərmẹsə ḍ̣aʰɢa azɢaɾmas də bə juʁuɾ sʉz də (7) goːɬ ʁansyleŋnəŋ andaːɢə o ɢəzdar ma bəz ʒuʁuɾ uʤin bə niː niː ni dər ḍ̣ise ɑjt məŋa ni andaʁ diɣik bẹ̣ɾ diɣik nimi də (8) kəsɯ χosə̆ ͡ɬa sujrə uʤin ɬaɾetkəʂ də juʁuɾ ͡uʤin ɬaɾetgəməs də ͡na

maNGəramaʁandaˉɬa ʊ (9) moː ɬa go χɔsənˉɬa kədʒiɣdi ʃyʁa diatGaʂ, hrdiːkə ᵬəsa bə ʒuʁur kəsɯnəŋ məɬalerɣe ma ʃya pədəɣ urɣəttse ma go ʃyʂaNNaʁandzᶎa ḍaʰGa sujrə sʉz ʉrɣḛdəβər də (10) amGu sujrə sʉz dʒiu bəjuŋ dʒio a, kəsɯ χɔsə nia dʒiu kəsɯ dʒiu χujʂuo, bə ʒuʁur sʉzdə bəχujfəaː amGə məɬaler kəsɯ (11) bəz dimi pədəɣ ma ʉrɣḛnmin dəˉ na, bəz nimi kədʒiɣdi bəz….. pədəɣ ma gue nimi ʉrɣḛnmiɣḛn, narsəˉɬa mudu ʃyʃioˉɬa Gaʂ ʉrɣḛdəp də u duɣdigə (12) bəndaGaˉɬa bə ʉrɣḛnəβaːdəp də noːʁanˉḛr ɬa sa, oɬˉɬa bezǎk kəsleˉɬa ɬaretgḛ ɬa oɬˉsa goɬ ɬoŋʃynəŋ kəsɯler geɬɣe goɬ ʒir darmaler geɬɣe andaGaˉɬa ɬarɬasGandzᶎa bəz sujbien dʒiu ʃyχalio (13) andaGandzᶎaˉɬa ʉrɣḛnəβadəp də (14) bə sən dimiˉɬa guaNχua, datan, χoNβannəʁˉɬa əŋgar sʉz ɬarḛtgḛk nimi də (15) guaNχuada ma əŋgar sʉz ɬaretbḛː aːm dzᶎa azap do hrdi gøʰp drə ʊːɬe o pərən Gaʰdʒeɬ gøʰp də am ˉɬa bə kədʒiɣlernəŋˉəʂdi mo azap ʄə (16) bəzˉɬa duŋʃiliŋnəŋ ɬa dzᶎəŋdzᶎəŋdi ʒuʁur ɬa ɬardəβər də nimi əŋgar ɬarʄəβ jaḍaʁaqˉe (17) bə əŋgar sʉzdə ma ʉrɣintse ujˉnimi dro kənəŋˉɬa (18) bəsdəŋˉɬa məndaGəˉɬa Gəzdḛrnəˉɬa fandzᶎəŋˉɬa dʒilip ᵬarsaˉɬa kəsɯ χosə ma aːndaGə sʉzdəˉɬa ɬaretgek dimi də (19) ɬaredəβ do kəsɯ χosəˉɬa əŋgar sʉz ɬaretgek nimi ḍə

Kaynak kişi №: 02020105
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 30. 06. 2011, 15. 01. 2013, 12. 08. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Colmaga
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Dahe nahiyesi, Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Dahe nahiyesi, Xilin köyü
Doğum tarihi: 1944
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli

Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Millî kıyafet hakkında, Siyah Koyun Hikâyesi, Köpek ve Kedinin Hikâyesi

0202010501 Sarı Uygur Millî Kıyafeti

(1) məʁɑ bər jɑmɑʁɑ, mənə bəʁɑ jɑmɑʁɑ, noɾerʤin, noɾβə͡a bə noɾβə dimi jɑ go pəʰɾGɑnnə o unduʁɑNnəŋ bɑʰʂdəŋ ɸudurdɑ biːʃy bə noːɾβə osɑ ͡ɬɑ tsenəŋ unduʁɑNnəŋ (2) ɑndɑGɑndɑ kəsɯ bəzdəŋ ʂuofɑ ʤiuʂɨ bə noɾβənə jɑʰGɑʁɑ sɑɬsɑ ʤiuʂɨ gə ʤiʃiɑN ḍigə jisɯ ɑ (3) məʁɑ deɾβeʤin diɣek, mənə͡ɬɑ məndɑGɑ….məʁɑ bɑʂGɔɾʁe diβ də, məʁɑ sɑzˌ dopdzɻ ḍi ḍə (4) ɑːm͡ɬɑ bə niːɣənə o kəmbẹ̱ʂdə o ɸudur mɑnmɑ bə piŋʂɨ mɑnmɑnə məs go ǎs tutGɑndɑ mɑnmɑ mədɑk kəʤiɣ nimi ʝtə (5) bu gøʰːp kəsɯnəŋ ͡əʂgi mɑNGɑ mɑnmɑ məndɑn bøzyk nimi ḍə qɑʰdəʁ jiz ḍi ʝtə (6) məʁɑ noɾβerʤin, məʁɑ deɾβerʤin, bə mɑ βəɾ jɑnɑʁə, məʁɑ hɑdi͡ ɑN, məʁɑ bosmɑqdəŋ ɑN, məʁɑ kəmbẹ̱ʂ, məʁɑ kəmbẹ̱ʂ sɑːdzɻəq, bə tuŋtisek ḍə, məʁɑ bɑʰʂ tuŋ diː ḍə, məʁɑ ʤiuʂɨ bə ɬɑ tuŋ də (7) mənə məʁɑ tuŋ sɑdzɻəq di ḍə, kəmbeʂdəɣnə… ɑm͡ɬɑ məʁɑ͡ɬɑ mojndɑGə dij ḍə, məʁɑ mɑrʤen səɾGˌɑ ḍij tə (8) bəzdəŋ͡ɬɑ məndɑGənə ʤiuʂɨ….ɑndɑGə menəŋ pøːɾyk məndɑ͡βɑɾ͡e ḍɑʰGɑ, bə͡ɬɑ pøːɾuk dɾo ɑndɑGɑndɑ͡ɬɑ (9) ɑm mi sɑʁɑ gizəβɑɬẹ̱n sen bəɾ dzɻoɬɑ (10) bəzdəŋ bənəŋ nimi mɑːfɑn bøzyk nimi dɾoː seɾnəŋ ʤiendɑndzɻilia (11) bəzdəŋ ɑʁɑ quʰɾtGɑ ʂuGɑtḍɑ dij ḍə, məzdəŋ jyenʃieN qɑːɾ kəsə ɑndɑʁ nimi mɑnəβəɾ ḍə (12) ɑːm͡ɬɑ mẹ̱n sɑʁɑ dimi bənəŋ kəɾeː nimi məʁɑ mədɑk kəʧ̂k ʂuGɑtbɑ bə ɑːmGə dəɾ͡na bə mɑ kəʧ̂k dɾo bəz nimi ʤiendɑn͡ʁuzə sujbien bər Gɑdɑβɑttsɑ (13) niːɣənəŋ bøːzyk nimi, bøːzək seɾnəŋ o niɣənə usdɑʁɑ ɑʁɑ ˌɢɑʰḍəʁ jiz dij ḍə (14) ɑːnə͡ɬɑ Gejʁɑ͡βəɾ ɑʰs məs əʂ….ɑːʁɑː ɑndɑGɑ mɑNGɑndɑ mɑnəβəɾ ḍə, oɬ ɑndɑʁ nimi ḍə, ɑndɑGɑ mɑNəβəɾ ḍɾo (15) pərnəNGɑ͡ɬɑ bə Gɔsḍə tutqəʂ tə, ɑːɾdəndɑn͡ɬɑ bə bɑʂəndɑn Guzu

ɢadaʁa niɣəłxəʂ d̪ə (16) mənəŋ ma:ndərmasə bəzdəŋ ʂi sen bə ni:ɣe ɢəz͡ɬa ɢəz məła sa əʰrdi:͡ ɬa guoʧyda o dujtuɢə bəzdəɴ qarmaɴɢənəŋ niɣədi͡ ɬa bər ni:ɣə: de: niɣəłɣindi͡ ɬa bə ɢəzdə ʂiʁə suj oʁanda məʁa bər ʧyβek d̪ər qan…ʧyβekdəɴ ɢəzəqɢa bər məndʒa hørmẹ̣ høryβur ʧə͡ qan, məndʒa hørmẹ̣nəŋ ardəndan͡ ɬa enẹ̣ dʒiu ʂisan sujda bər ʂi:r sujda bər ʂiliu sujda͡ ɬa dʒiu bə saʐdə jazɢa dʒiu bə kømbeʂdə mandərp b̪ẹ̣rɣẹ̣k nimi d̪ə (17) am͡ ɬa seŋ kəswɣe beʰ̣:rse: o: sen dʒiu kømbeʂdə dzɑ ɬa am͡ sa goł ni:ɣəłəβər d̪ə͡ qan oɬ͡ ɬa ɢəz jẹ̣r jẹ̣rłaʁa andaɢa baʰdzəɴɢa mandərʁa andaɢa zertge maɴəβər d̪ə͡ qan (18) ni:ɣəłmiɣindi dujtəu sən kəswɣe bẹ̣rmẹ̣ɣẹ̣n tuŋjaɴʃifudʒɯ goł bəzdəŋ oł dzɑɴpəŋnəɴ ɢar͡ jy də, ɢar͡ jynəŋ ɸud̪urnəŋ sək͡ suruqɢa asɢa, andaɢa bər belekdiɣe ʂiliu syjda͡ ɬa bə ɢəzɢa mandərp bẹ̣rse͡ ɬa am dʒiu bøzək kəsɯ o:p dro, andaɢa mandərʁaq timi d̪ə (19) ɢa:da:ʁa:nda͡ ɬa mənə͡ ɬa am͡ sa dełə o: bər jiŋnida͡ ɬa bər bər jiŋnida͡ ɬa b̪ər….. (20) bə͡ ɬa dujtəuɢ̪ə dro, bə͡ ɬa χosə dujtuɢ̪ə bəzdəŋ…(21) amɢu go nimi gondaɢa jaʰ̣ʂ emes dro

0202010502 Siyah Koyun Hikâyesi

(1) du:jtu bər dʒazɯda͡ βər kəsɯ jimsap bar͡ e: də, baj kəsɯ (2) andan͡ ɬa oɬ͡ ɬa bər ʒiɣət jimsaʁa͡ ɬa oɬ͡ ɬa nimin ɢoj uʰɢarʁaɢ̱͡ e: d̪ə (3) ɢojnə uʰɢarʁa͡ ɬa bər kun͡ ɬa ɢojʁa βarʁanda bər bə ɢojnəŋ hədʒindi bər ɢara saq ołurʁan͡ e: d̪ə (4) oł ɢara saq͡ ɬa niɣə oʰt ba jimiɣẹ̣: andaɢa ni:ɣə adʐəłʁa ołurʁan͡ ẹ̣: d̪ə, tʂiukuła:ʁa ołurʁan͡ e d̪ə (5) andan bə maʰłdʐi̱ andaʁ diɣin͡ ẹ̣ də bə jiɣət saʁa noʰłd̪ə buɣun jiʁłaʁa məndaɢa ni:ɣə adʐəłʁa noʰłd̪ə diɣindi (6) a:j buɣun͡ ɬa ni:ɣə bər uruk gip bar͡ e: di dər, uruk gise͡ ɬa mẹ̣nə͡ ɬa buɣun ølyrxəʂ dro, barʁa͡ ɬa mẹ̣nəŋ͡ ɬa kuʂu͡ jaʂ drə, mẹ̣nə͡ ɬa uzu ølyrxəʂ̱͡ e: dip drə andaʁ diɣin͡ ẹ̣ d̪ə (7) andaʁandi oł jiɣət andaʁ diɣin͡ ẹ̣ ʧə a:j min saʁa βarʁa di:n sẹ̣nə ølyrmiɣi: sẹ̣n oʰt̪də ma jiɣe sẹ̣n jaʰʂəβ ni:ɣəłɣe syjʂdəɣ ołur βa: min saʁa βarʁa din diɣin͡ ẹ̣ də (8) andan barʁa, barʁa dʒyge eʰdəp barʁanda o ni:ɣə jiswsə oł andaʁ diɣin͡ ẹ̣: d̪ə (9) ajt, go ɢara saqdə jidək͡ gi βar͡ ɬa ølyri:nə andaʁ diɣin͡ ẹ̣: d̪ə (10) andan bə jiɣət andaʁ diɣin͡ ẹ̣ d̪ə aj

ɢaɾa saq buɣun dʐa ɬa adʐəɬʁa bər kun oʰt͡ba jimis d̪ɾə mɐn andaʁ͡ d̪id̪ɐ sɐnə ølyɾminə doʁəɾəndan bəɾ ølyɾ, sɐn oʰt ba ʒi, sɐn syjʂdəɣ oɬʁa oɬəɾ diɣin͡ɐ̟ də, sɐn ølyɾmɐ̟ diɣin͡ɐ̟ː də (11) andan bə jisɯsə andaʁ diɣin … aj sɐ̟ːn bəɾ maʰɬdʐɻ̟ dəɾ͡na kəsɯ mɐ̟ːnəŋ bəɾ jimsandʐɻ̟ d̪əɾ͡na, sɐ̟ːn daʰɢə meːnəŋ niːɣənə meːnəŋ jaɬdaɬnə sɐn baʂɢaɾʁa, sen uzu ɢejʁa βaɾʁa ɢejʁa βaɾ diɣin͡ɐ̟ d̪ə (12) oɬ ʒiɣət ɢajɬaʁan͡eː də, ɢajɬaʁa bəɾ daβannəŋ baʂɢa ʊngeː ʒiɣət daβannəŋ baʂda tʂoɢeʁa uɣaɬəβəɾʁan ͡eː d̪ə (13) anə joɾu quɬunnəq͡ quj məngin bəɾ adʐɻ̟ga quɬun aɾdəndaːn kəsdiɣi giɬoʁan͡ɐ̟ː də (14) oɬ͡ɬa quɬunnəq͡χui͡ɬa …. dʐa maɴɢanda dʐa turɣin boɬʁan͡ɐ̟ː ʝtə (15) aːndan bə jiɣət͡ɬa oɬ maɬnəŋ søz βəɬɣɐ̟g͡ɐ̟ː də (16) andan bə jiɣət quɬun kəsdiɣin͡ɐ̟ː d̪ə aɾdəndan kəsdiɣindi bə pəj andaʁ diɣin͡ɐ̟ː də, sɐn ʃiotiŋ gɐ̟ːɬ, mɐ̟nəŋ bə ɐ̟zɐ̟ɾnəŋ əʂdi ͡βəɾ ʒiŋni mɐ̟nəŋ aʰɾɢa ɢuzu kəɾəp baɾəβəɾ d̪ə dyɣɣe mɐ̟ŋ kaɴnasəβaɬmaʰd̪ə mɐ̟ŋ go daβannəŋ baʂda aʰtdan bə kəsɯ qaːɬəp baɾʁanda͡ɬa mɐn sɐ̟nə saːɢin andaʁ diɣin͡ɐ̟ d̪ə (17) andan bə jiɣət bə daβannəŋ baʂda tʂoɢɐ̟ʁa o adʐɻ̟ga købeʂdəɣ məngi ɐ̟ʰtəp baɾʁanda andaʁ diɣin͡ɐ̟ d̪ə (18) aj, seɴ qaɬək gɐ̟, senəŋ bə aʰtdəŋ ezɾnə aɬəsdɐ̟ɾ, ezɾnəŋ əʂdi βəɾ jiŋni dərə, sɐn aɬəsd̪ɐ̟ɾ bə aʰtdə aʰɾɢanə dyjdiɣɐ̟ d̪ə (19) aj sɐn niːnə bəɬxəʂ͡ɐ̟ e, ɢejdaɢə məndaɢə͡ɢ̪ɔɬqəd̪ə (20) aj sɐn ezɾnə aɬəsdɐ̟ɾ, mɐn bəɾ ɢaɾin diɣin͡ɐ̟ː d̪ə (21) ɢaɾaʁandi ezɾnəŋ͡əʂdi mənəŋ uzun bəɾ χuandʒin oɬuɾʁan͡ɐ̟ː d̪ə uzun jiŋni dyɣɐ̟ɬɣɐ̟ oɾʁan͡ɐ̟ eː d̪ə (22) andan aɬəβaɬʁa bə adʐɻ̟ga andaʁ diɣin͡ɐ̟ d̪ə eːj sɐn bə maɬnəŋ søz βəɬɣɐ̟k dimi də (23) sɐn bə nimi dʐəŋdʐa daʰpbas βəɾ kəsɯ də sen maʁa maɴɢa sɐn maɬ huɢaɾ (24) maʁa sɐn niːɣə menəŋ maːɬnə jaʂəu uʰɢaɾo sɐn maʁa niɣə βaɾ, sɐn mɐ̟nəŋ jydi maɴɐ̟n diɣɐ̟ (25) anəsə udʒin͡ɬa bə jiɣət͡ɬa βaɾʁa kəsɯ oɬ adʐɻ̟gaʁa kəsɯ baɾʁa adʐɻ̟ganəŋ jaɬdaɬ haɾasə ma jaʂəβ ɢaɾa jaʂəu kun goɬaʁan͡eː d̪ə

0202010503 Köpek ve Kedinin Hikâyesi

(1) bəɾ aβaga anaga ʂɨgədi͡ɬa bəɾ ʂɨt, bəɾ mɾəʂ aʰsəɾaʁan ɐ̟ː d̪ə (2) bə aβaga anaga ma gue sudʒiɣɬəɣ nimiɾ di dəɾ (3) aː kuntseːn͡ɬa ʂigisə͡ɬa baʂ dʐaɬʁaq eːʝtə (4) baʰdʐən dʐaɬəp dʐaɬəp bəɾ kun͡ɬa bə ʂɨtdə mɾəʂɢa andaʁ diɣin ɐ̟ʝtə (5) ajt, χoː

ɬa dʐouʁa baʂ dʐaɬəβər də, sɐ̣n ʂigintser ma ɐ̣sdisgi baʂ dʐaɬʁəɬa ba:ɾ diɣin ɐ̣: d̪ə (6) andan bə ʂitdə mɾəʂ ʂigisə b̪aʂ dʐaɬʁəɬa maNGan e: d̪ə (7) joɬ̠ udʒin maNGandə ɬa bə ɬa ʂit ɬa ʝus nimi ɐ̣: di də, məɾəʂ ɬa: ni:ɣə nimi:ɾ di: d̪ə, ɢərʁe nimi ɐ̣r dij dəɾ, mɾəʂ ɬa (8) maNGa ʂigisə ni:ɣə udʒin maNGanda ɬa joɬ udʒin maNGanda ɬa maNa:ɬmaʁanda ɬa ʂit ɬa bə məɾəʂdə gøʰd̪əɾɣɐ̣n ɐ̣: d̪ə (9) a:m ɬa ni:ɣə ʂiɡə ʂigindi ma jaʰʂən ɬa bə məɾəʂGa hədʒiɾɣɐ̣ uzu ɬa midʒa:ɾ ʐuq ɑʐɑGənə ʂɨgin i: d̪ə (10) ma:Nəβərəp bə sunəŋ jaNGa eʰtgindi bøzyk sunəŋ jaNGa eʰtgindi mə məɾəʂ ʂitGa andaq d̪i d̪ə sɐ̣n uzunu gøʰduɾuβaɬ diɣin i: d̪ə (11) enɐ̣ gøʰduɾuβaɬ diɣin dəɣədi, gøʰduɾuβaɬʁa dʒiaN bə dʐounəŋ suminəŋ ʝu̯sG̯a eʰtgindi, bə sunə gøʂgəli βaɾʁanda ni:ɣə ʂitdəŋ azaGə tejʁa su Guzə bəɾ doGuɾaʁanda bəɾ bejɬaɬʁanda məɾəʂ dik boɬʁa sunə unkianəʁan e: d̪ə, bəɾ poGurʁa sunə unkianəʁa sumiɣe eʰtəp baɾʁan ɐ̣: d̪ə (12) sumiɣe eʰtəp baɾʁanda bə sumɐ̣nəŋ ni:ɣə gɐ̣ɣɐ̣n andaʁ diɣin e d̪ə sen bə eʰtik gip də na, bə ʂit ni:ye giɬmɐ̣ʰd̪ə diɣindi (13) æj mɐ̣n diŋdiŋ joɬ βədʒin diŋdiŋ dʒinɬaʁa ɬa deɬə o:j ɬa maNdə, o: kəsɯ nimɐ̣: ni:ɣɐ̣ sɔGa gørse sɔGanə oχGa: sədəkən sa:dʐəβ a:niŋ ɬa, oɬ nimɐ̣ liŋgan maNmas dɾo, mɐ̣:n dʐə̯ŋdi joɬ βədʒin dʒin ɬa maNdɐ̣: saGəp bar mɐ̣, mɐ̣n ɬa oj oj maNGa eʰtik gɐ̣ʰɬd̪ə o qurəʁ andaGəβ ɬa maNəβəɾ də (14) anda:sa ɬa sɐ̣n baʂdə dʐaɬəβaɬʁa sɐ̣n ɬa məndan soŋ aq jonaqGa uzu, χɔ:nəŋ saβanəŋ yzeɣe unu aʁənaβə: (15) o:ɬ ʂit dəɾ na kəsɯnəŋ əɬəkge Gaɾa, kəsɯnəŋ bəɾ məndʒaɾ bɐ̣ɾsɐ̣ ə̆ʂgɐ̣ kəsə məndʒaɾ u na:ɾsə ɬa kəsɯɣe səq Gaɾaβəɾ…diɣin ɐ̣: də (16) go ʂit no:ɬʁa dasəndа səq Gaɾaβəɾəp də ɬa…məɾəʂ kəsɯ no:ʁa saβaʁa ʊnəp dəɾ ɬa anda andaʁ βəɾ ɬomak ke:βəɾ βaɾ e: do dujtuɡ̊ə kəsə̆lerd̪i.

Kaynak kişi №: 02020107
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 25. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ğaŋcıq (YANG Sheng-qing)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum tarihi: 1938
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Dahe bölgesinde Yağlakır boyu, şaman ve saç kesme gelenekleri hakkında

0202010701 Dahe Bölgesi Yağlakır Boyu Hakkında

(1) bər jaʁɬaʰɢər oʰdaʁda dɔχqus aʰt dɔχqus dioʰʤin baɾ͡e: (2) χujkeɬaʰḍə dimiɣẹ tʂoɬʁan boʰɬʈə diɣik nimi ʄə, ej ɢajda ɢajda tʂoɬʁan boɬχəʂ ḍə am͡ɬa bə χujkeɬama jomutma, joʁur søz uʤin͡ɬa o duɣdi͡ɬa ej ɢejda ɢejda tʂoɬʁan boɬχəʂ də͡na, jomutqəʂ ḍə͡na, jomudəq bɔχəʂ ḍə, tʂoɬʁan am͡ɬa dɔʰqus aʰt ḍioʰʤinɬar ni: ajtəsəp baɾ͡er ɬa, bəz͡ɬa məɬaleɾ də͡na, am͡ɬa βər jaβdaɬ ajtəsəp bej (3) ʂiʤi o dɔʰqus aʰt dioʰʤin tʂeʂi, oɬ͡ɬa tʂeʂi pejɬak gise͡ɬa am͡ɬa peɣ jaɾχədʐileɾ͡ɬa tʂeʂi pejɬaβər ḍər (4) bəz jaʁtoq dioʰʤin͡ẹ: bəz͡ɬa jaqtoq dioʰʤin, bə duman dioʰʤin, dumannəŋ͡əʂḍi ma daʰɢə be:zək duman, kəʤiɣ duman, andan͡ɬa andʐaɴ dioʰʤin daʰɢə bezək andʐaɴ kəʤiɣ andʐaɴ dioʰʤin (5) am anəŋ͡əʂdi͡ɬa ɢaɾa jaʁɬaʰɢər dioʰʤin, aq jaʁɬaʰɢər dioʰʤin, soɴ qaɬqa dioʰʤin, qaɬqaɬəʁ ʤiuʂi kaʤa ʃiŋ ka͡ej, andaʁ͡ɬa dɔʰqus aʰt ḍioʰʤin də͡na (6) soŋ͡ɬa bə jaʁɬaʰɢər jaʁtoq dioʰʤin də͡na, ɢaɾa jaʁɬaʰɢər dioʰʤin, aq jaʁɬaʰɢər dioʰʤin guaɴ jaɴʤa ʤiu tuŋʃiŋ

bətuɴχu ma (7) a:m andan ɢuzə͡ɬa be:zək duman, kədʒiɣ duman bə bi:s dioʰdʒin də͡ɾna (8) am ma nimi bẹzək andzɋaɴ kədʒiɣ andzɋaɴ oɬ͡ɬa jidə dioʰdʒin ḍə͡na (9) am͡ɬa bə qaɬqa dimi͡ɬa dʒiu kadʒa, saqəs ḍioʰdʒin ḍə͡ɾna, andan bəɾ dioʰdʒinnə ni: də o (10) bə aq jaʁɬaʰɢəɾ dioʰdʒin ɢaɾa jaʁɬaʰɢəɾ dioʰdʒin bə βə͡ɾβɾ dioʰdʒin ḍəɾ (11) tuɴχoɴdzɋalia, sẹn bəɾ jaqtoqdəɴ ɢəzdə bə jaɴdʒanəɴ ɢəzdə jaɴdʒa dʒiu bənəŋ ʤuoʧiŋ a (12) doʁu͡ɾ͡ɬa sẹn bəɾ aq jaʁɬaʰɢəɾ dioʰdʒin ɢaɾa jaʁɬaʰɢəɾ dioʰdʒin sẹn bə dumaːn dioʰdʒin duman ma ḍaʰɢə ʂigə duman ḍə, o: ḍaʰɢə͡βəɾ joɾʁa duman dimi, dumannəŋ ə͡ʂdi ma uʂ jaɴʤɯ (13) joɾʁa duman dimi ma͡βuːɾ dioʰdʒin ḍə (14) ɢaɾa jaʁɬaʰɢərnə aq jaʁɬaʰɢəɾ ma uruʁ tutusuβəɾ ḍə (15) məz sa bəɾ dioʰdʒindi uruʁ tutusmas nimi do, doʁɔɾ døʰdʒiŋgẹ̣ βeɾəβɾ ḍə (16) e:j anə͡ɬa mẹn ma azɢaɾmas ḍro, oɬ ma o duɣdi bə guanməŋ bəɾ kadʒałəq qałqa dioʰdʒin diβ ḍaʰɢə͡βuɾ peɣ ma ḍɾə (17) ʂigə aʰtdəŋ peɣə, ʂigə aʰt dioʰdʒin dij ḍə aʁa (18) ʂigə aʰt dioʰdʒindi peɣ ma ḍəɾ, anə dzɻdʒie bəzdəŋ bə peɣ daʰɢə guanna:βəɾ ʧə͡ʂi, kəswdi kəswdi βəɾ peɣ ma ʧrə (19) o:ɬ͡ɬa bə nidʒik dimi e: anə bərmisə͡ɬa qaɾ kəsɯ͡ɬa ɬaɾeda do (20) o duɣdi͡ɬa bə da:s ojɬəʁ həʤə ojɬəʁ di də͡na oɬ͡ɬa bə taʁ ͡aɾʤaqḍəŋ kəsɯ ʧo, no:ɬʁa͡ɬa enẹ ni: tʂoḍeḍa͡ɬa ẹni bə jaʁɬaɢəɾ͡oʰdaqɢa …..e:j oɬ bəɾ ʤazɯ ḍaʰɢə emes ḍə.

0202010702 Saç Kesme Geleneği Hakkında Bazı Bilgiler

(1) məɬanəŋ baʂ χəʰɾqbanəŋ bə boɬus boɬdoɾə͡ɬa am sa məs məɬa͡ɬa uʂ jasaʁanda͡ɬa am͡ɬa ɢəz oɬ uɬʁan bo͡ɬa uʂ jasaʁanda baʂ χəʰɾɢəβəɾ ʧə (2) andaɢəʁanda͡ɬa kəsɯ am͡ɬa bə jaʰɢənʈaɢə qɔnə qəɢərəβəɾ ʧə (3) əʰɾdi: bə daʁe: dan baj oɬsa nia dan ʤiuʂi bəɾ aʰt andan ɢuzə͡ɬa am sa uʰḳus andan ɢuzə͡ɬa bəɾ ͡βəɾ ɢoj ḍə͡ɾna (4) bəɾ͡βəɾ ɢojnə a:m ma beɾəβəɾ ḍə (5) am͡ɬa ɢoj dɾo: aʰt uʰḳus bẹɾmi ma joq təɾ (6) qəɢərək gẹɣẹ͡ɬa βəɾ aʰs itgi, məɬanəŋ baʂdə a:m taɾiɬaβəɾ ḍro (7) am anəŋ di:xəʂən͡ɬa unduq qap ʧə anəŋ boɬəs boɬdoɾə (8) aɴa deɬə gujo βoɬəs ma joq dɾo aʰɬqəs͡ɬa saɬəβəɾ ʧə (9) a:nəŋ bə ke:βə bənəŋ jijisə daʰɢa bə

ʤeχoNnamaḍan bezək͡e ḍə (10) bə͡ɬa am ʤiu tʂəŋdʐaNlia am ʤiu, bə kəsɯ oɬχəʂ ḍər, bə jiχo ḍa^{h}ɢə kun guoɬaχəʂ ʄə

0202010703 Şaman

(1) iʃʤi dimi͡ɬa am sa sẹn mo͡βər andaʁ͡βər bə ʤionəŋ͡əʂdigə bə ɬama ʤionəŋ͡ əʂdigə ʤuŋʤionəŋ͡əʂḍi andaʁ͡or mo͡βər andaʁ͡or ni: ʂuku^{h}rdian jaNzɯɬəʁ nimi də, suku^{h}rdin dimi mo͡ɬa βər ʤionəŋ͡əʂdigə təutəuzɯ͡a, andaʁ bər dʐuŋ atdəʁ ni:ɣə ḍər αβaga ḍər (2) oɬ andaʁ͡βər ʧyβekdəɣ bə … ʧyβek, bəz ja^{h}Ga ɸuḍixər ḍə, go ni:ɣənəŋ αβasə go ʧymutarnəŋ αβasə (3) oɬ͡ɬa bołəs bołdorʁa͡ɬa onuŋ bołəs ḅołḍor... (4) vəba nien, vəʤiu nien, liuliŋ nien, liusan nienda joq bo^{h}łḍe (5) am anəN Gəzə be:zək Gəzə vaɾ͡e:, ʂigə Gəzə͡ɬa χałḍe o αβagada oʁuɬ͡joq ḍə (6) oɬ͡ɬa joʁur bołəs ʤuj ni:ɣəregə͡ɬa bəɬɣeḳ͡ɬa oɬ͡ɬa αβaga, andan Guzu͡ɬa βər ʤirɣi αβaga ḍip bər ʤirɣi͡jarχətʂi ḍip ḅər andan Guzə͡ɬa βər o sa gambu ma o^{h}łḍẹ jaNʂəNχu diɣẹk oɬ͡ɬa αβaga (7) am go jaNʂiguj͡ɬa χəsə oʁułə ḍə͡na….(8) ja^{h}ɢa ͡ɸudirəβər də͡ɬa andaʁ mi ɢə͡Gołdan bər gʉk søɣʉt uzu:n o duɣdi bəz dɔqus suruqdə gəɬdəliɣi andaʁ mi ji:də…keɣərɣẹ͡ɬa anə ʒyŋ bəʤin horaʁa anə amGə͡ɬa go bətiozɯ miendik mandəq bəʤin͡ɬa horasdərʁa͡ɬa o:ɬ͡ɬa deɬə ni andaʁ βər bər dʐuŋ ʤiu ɬom͡usdaʁan͡nimi ḍro, o ja^{h}Ga ɸudẹrəβər ʄə….. (9) qəGərəβər ḍə, bər ja^{h}Ga ɸuḍẹrse bər ʁoj dzᶎŋnaβər ḍə, bər Goj ʒiβər ʄə (10) be:jraq dimi͡ɬa andaɢəɬəβər ʄə, andaʁ͡βər qan dẹŋər da^{h}ḳəp baɾ͡ẹr tə (11) qan dẹŋər da^{h}ḳəp baɾ dip bər pə^{h}rɢan͡ḍro (12) pə^{h}rɢannə niʧik͡dimi ẹ, mẹn ma gøryp ḅa gørmin ḍ͡əna, fandʐiŋ͡ɬa oɬ͡ɬa søɣətḍə͡ɬa andaʁ mi mənəŋ gangandʒɯ ʄup͡pa: duz andaʁ søɣət ganzɯ daɬak giɣi͡ɬa andaʁ͡βər jidə ḍro aʁa (13) aNa mənəŋ kərə goɬ dʐimgindan bər tuɣərẹk... məsgi͡ɬa……(14) am͡ɬa bər Gojnə͡ɬa am quʂGaɬaβər ḍə am͡ɬa sujrə dise taNjaN andaɢəʁa͡ɬa taNɬaʁa͡ɬa quʂGaɬaʁa͡ɬa….(15) andaʁ mi Gojnə xitdə ͡ɬa quʂGaɬaʁan xitdə͡ɬa maʧenzɯ mənəŋ kərə tuɣərek dimi itgi͡ɬa andaʁ mi sarəʁ ͡jiʁaʂ go χuaNbiatsɯ ḍi ḍə sujrə søz, joʁur sarəʁ͡jiʁaʂ (16) bə kuezɯnəŋ uzun səzgẹ͡ɬa mənəŋ kərẹ mənəŋ kərẹ toɬaʁa, am͡ɬa aʁa͡βər ʧyq͡qazəq dip bər andaʁ

ɔ͡ɾmi, mənəŋ uzun bəɾ qazəq ʃtə (17) a: ɬa pəŋpəŋzɯ andaʁ͡ɔɾmi baʁadzɑ, aq sunə ɢuzɢa͡ɬa ana͡ɬa tʂotɖ̥ tʂotɖ̥ jynəŋ ….sadzᶎəβəɾə͡β ɬa aq baq ….. andaʁ͡ɔɾmi bəɾ ɬom ɖ̥ɾo (18) dɔʰqus maɾmi tamdəɾəβəɾ ɖ̥əɾ, bə maɾmina͡ɬa azəq daɾəʁ am͡ɬa azəq go daɾəʁna andaʁəβ …. andaʁ͡ɔɾ e:j andaʁ be:zək bəɾ pərβa mənəŋ bezək bəɾ pərβa jazɢa (19) bəz bə da:bəfəŋ kəsɯ bəz ɢəj satɢanda ɢəj uʰɻ̊us, aʰt, andan bə͡ɾ͡bəɾ daɬə ʒyŋ dɻ̊umi͡ɬ͡qaɬdə, am ana͡ɬa ʁəjaɴ oχq itgi͡ɬa doɾon ɖ̥i: ɖ̥ə͡na aʁa pɔʁuβəɾ ɖ̥ə, oɬ ʒyŋna͡ɬa am ʤujχo͡ɬa ʁəbəaʁa diaɖ̥əβəɾ ɖ̥ə, uɬɯ:yᵻ̯ ᵻ̯ʰtgiʂɻ̊əni pɔʁusɖ̥əɾeβəɾ ɖ̥ə (20) am sa məs joʁuɾ søz uɬɯ ʃiʃtə, uɬɯ daʰɻ̊əʁandə͡ɬa, uʰɾʂsaɴ ɔ͡ʒin ɖ̥aʰɻ̊əʁanda͡ɬa, aʁa pɔʁusdəɾɣᵻ̯ ɖ̥əɾ, dujtəuɢə bołəs dɾo: a:m bołəsleɾ joq bop dɾo (21) mᵻ̯n daʰɢa bozəndan bər bər daɬə taʰɾdəβaɬʁa ɢoj satɢanda dzᶎəɣəβatɢa go aq ʒizgi bᵻ̯ɭᵻ̯kgᵻ̯ pɔqɢa, uɬɯ daʰɻ̊əʁanda uɬɯɣᵻ̯ ᵻ̯ʰtgi pɔʁəsɖ̥əɾɣi (22) a:m kəm anə dzᶎimiɣ͡ɑɾ͡bᵻ̯e: hejdip bᵻ̯ɾse͡ɬa tudʒaʁa hejti: hanᵻ̯j ʃtə (23) gim ɢaɾaβ joq ʃto, kəsɯnəŋ u͡ɬ ɬa uʂ qunuq də͡na, kəsɯ ʂu qunuq dun peɾɣᵻ̯ndi͡ɬa….guɾum ajəβəɾ dɾo (24) sᵻ̯n ni: ni: aʰga χəʰɢəɾʁa ni ni guɾum oŋʂətqəʂ ɖ̥ə, guɾum dimi͡ɬa am sa bə ɬom oŋʂətɢaq (25) aʰganə͡qəɢəɾʁa͡ɬa jyleɾɣᵻ̯ qəɢəɾk gisa aʰganə qəɢəɾʁa kəsɯ ɬa guɾəm ɔŋʂətqəʂ ɖ̥ə (26) sᵻ̯n nieŋ gə piɴʁandʒiŋ a, sujɾə søz, guɾəm oŋʂətqaq (27) e:j ni ni: guɾəm oŋʂəttsa͡ɬa sᵻ̯n bəɾ jiɬnəŋgə͡dilə jaʰʂ o:χəʂ də, kəsɯ ma aʁəɾʁəməs, maɬ ma uzᵻ̯ɾᵻ̯xəʂ …ɬom bədʒin͡ɬa anɖ̥aʁ͡ɬa am sa sujɾə søz udʒin miʃiŋ a (28) am aʰga ma joq də͡na, oɬ ma dandʒin͡ɬa am sa o duɣdigə oɬ ʂidenəŋ andaʁ boɬəsleɾ ɖ̥ə (29) am bə ʂideʁa eʰtgindi bə boɬus ʤiu joq bop ɖ̥ə͡na sᵻ̯n (30) qam͡ᵻ̯ʰɬʤi bə χoɴβan datan jaqda bə χoɴβannə guaɴχua jaq, guaɴχua tsuŋ bəz daʰɢə jaʁɬaʰɢəɾ͡oʰɖ̥aʁnəŋ, go χoɴβan datan͡ɬa bej͡ɸudaʁnəŋ (31) oɬ daʰɢə o:ɬ bəɾ uʰdaʁ, go χoɴβan datanɖ̥aɢə, oɬ bəɾ ɸudaʁnəŋ peɣə ɖ̥aʰɢa danliŋ də, bəzdəŋ peɣ guannaβ joq ɖ̥o (32) ʤuŋʤuŋdi məsdəŋ peɣ guannaβəɾ ʃtə ʂɨ nia χan kəsɯʧ͡iβəɾ peɻ̊ ʃtəɾ͡na (33) χoɴβanda βəɾ qam͡ᵻ̯ʰɬʤi peɾe, joʁuɾ͡ɬa peɾe͡ɬa e: də͡na, peɾe͡ᵻ̯ʰɬʤi ɖ̥ə, qam ᵻ̯ʰɬʤi ɖ̥ɾo (34) bəzdəŋ duman ᵻ̯ʰɬʤi dzɻ̊o: andaʁ͡ɔɾ qam͡ᵻ̯ʰɬʤi emᵻ̯s ɖ̥ɾo (35) qam ᵻ̯ʰɬʤi datan χoɴβannəŋ oɬ andaʁ͡βəɾ qudəɾ aβaga dɾo, ana ma qəɢəɾk giɣi

bəz mɑ go jɑʰɢɑ mɑ pədirtgẹ̣ βẹ̣:j oɬ dun perəp perɣẹ̣ dzə̧ŋdzə̧ bozu mɑ ʄəʰrdəriβər do (36) ɑm͡ɬɑ χosə əʰrdigə͡ɬɑ ɬomnəŋ boɬəs dro

Kaynak kişi №: 02020109
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 13. 04. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ozer (YANG Mao-lin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum tarihi: 1933
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban, Dini görevlisi
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Dahe bölgesinde dinî etkinlikler, hastayı tedave etme, mevsim göçü hakkında

0202010901 Dahe Bölgesinde Dinî Etkinlikler, Hastayı Tedavi Etme, Mevsim Göçü Hakkında

(1) dzə̧ŋjerdi o dzə̧ŋjernəŋ bər jɑɴənəŋ dɑɴɢɑʰrḍi bər pəʰrɢɑɴɢɑ bər ɬom oŋʂəʁɑq nimi ḍə (2) ɑndɑn͡ɬɑ sen ʂigə jɑɴə, uʰʤ͡jɑɴə ɑ: ni oŋʂəβ joq ḍro (3) sɑqəʂ jɑɴəɴɑ bər ʃientɑɴ unduruβ ʤi: ərəmboʧînəŋ ʃientɑɴ dɑsəɴɢɑ syjrə͡ɬɑ ʂej dɑfəje dzi̯alia di ḍə, məs sɑ ʃientɑɴ diɣik (4) o:ɬ ɑnə jɑzəβər ḍər, sɑqəʂ jɑɴəɴɑ o (5) ɑndɑn͡ɬɑ bẹ̣ʂ jiɣərmiɣi bə ni:ɣə …..ʤisɯn ʃienbɑnəŋ ʃientɑɴə ḍər (6) o ʂi nia ʤiu nəməgə ɑndɑʁ bə dio:rt burʤyʁɑ undɯʁɑɴnəŋ dørt burʤyʁɑ͡ʁɑrəβ oŋʂəʁɑq nimi də (7) sujrə͡ɬɑ səɑ tienvɑɴnə niɣəɬəp ʄə, ʧidiennɑp ʄə məs joʁurnuŋ bəʤin

d̥ise dʒɐʧînə ʒi di: dro (8) bə məsdəŋ ojnəŋ bə jaqdaɢə bə undun jaqdaɢə ni pəʰrɢan jaʰɢada ni pəʰrɢan….o na:rsə bə o:jnəŋ͡ ɬa: dʒiuʂi nəməgə (9) ʃien͡ ɬa ojnəŋ undun aq͡ d̥imi d̥ə, jaʰɢ̥asə gyk dimi d̥ə, ardə ɢəzəɬ nimi d̥ə, aʰɬdə jaɢ̥ə jasəɬ nimi d̥ə (10) bənə məndaɢa χɔsə ɢarasa….. (11) andaʁ͡ ɬa sɐ̣n bə dzɐ̨ŋjerdi osa, ʁəjɐ̣rdi bər gurum edəβər do unduʁaNda (12) ʁəjɐ̣rdi bər dzɐ̨odʒa dzɐ̨oʰpdʒi a dzɐ̨ołma jandi dimi andaʁ ʁəjɐ̣rnəŋ bɐ̣ʂ jiɣərmɐ̣ nəɣə diort dʒiɣərmɐ̣ɣɐ̣ (13) andan͡ ɬa ʁəjɐ̣rnəŋ bə ni:ɣə saqəʂ jiɣərməɣɐ̣ saqəʂ jiɣərməɣɐ̣͡ ɬa o duɣdi bə łom͡ ørɣɐ̣nmɐ̣ ʂarə am͡ ɬa go ʃyaʂiŋ ǎsdaʁan nimi koʂidzi̯alia (14) d̥ɔqəʂ jiɣərmi, jiɣərmiɣi ʂi kodio jiχəu dʒiu bər dombəm basəβər d̥ə͡ ɬa….dzi̯dʒiu vanlio ʁəjɐ̣rnəŋ (15) sanjɐ̣rdi dʒiuʂigə sedzɐ̨q dimi͡ βər łom oŋʂəβər d̥ər, ŭʂ qunuq oŋʂəʁaq nimi do (16) oł dʒiuʂi bə dip gese͡ ɬa məsdəŋ bə kəswnəŋ dzɐ̨an jas uzaʁo…….(17) swjɐ̣rdi ʃiniŋnir dimi ….aNa uʂ qunuqɢ̥a kəsɯ əʂgə əʂmis nimi d̥o, łar ma łarɐ̣tbis nimi do, guaN oŋʂəʁa͡ ɬa tʂoɢəβərʁaq nimi ʄə (18) anə oŋʂədɐ̣rsə͡ ɬa bə ʃiuʃiŋ dzɐ̨alia, swjernəŋ bər͡ ejda͡ ɬa məs hrdi joʁur ɢoj ma ølyrtbis nimi d̥ro, bə ʂaʂiN χejmiŋ a (19) sen͡ ɬa sumin əʂse͡ ɬa jiłəm ɢara sumin əʂgi sɐ̣n bər swjɐ̣rnəŋ bər͡ ej unup barʁanda͡ ɬa am sa sɐ̣n jiugə ʂaʂiʧîŋ ba dʒiu…… (20) vujʉrdi ni: ma jałdaɬ joq d̥ə (21) łujerdi dzɐ̨a ła tʂam unuβər d̥ro, tio fəχuo dzi̯alia diɣi, tʂam ungi, łujʉrnəŋ diort͡ dʒiɣərmiɣi tʂam unuβər d̥ro, bɐ̣ʂ jiɣərmiɣi mo: ła ʃientaN pəʰrɢan jazəβər dro, aʰɬd̥ə jiɣərmiɣi dʒiu vanlio (22) andan͡ ɬa ʧîjerdi ər ʃiniendzi̯q dimi niɣə uʂ qunuq tun kun uʂ qunuq oŋʂəʁaq nimi dro (23) andan͡ ɬa uɬ jozəp barsa͡ ɬa bajʉrdi dʒiujʉrdi, am ͡ɬa bər͡ ajnəŋ bɐ̣ʂ͡ jiɣərmidi͡ ɬa βər døʰqdor dimi ɒ̯ər ni:ɣə bər kun bɐ̣ʂ jiɣərminəŋ bər kun oŋʂəʁaq͡ dimi d̥ro (24) aNa ɸudur ma tʂoɢ̥etɢ̥ə bər kun oŋʂəʁa puḍisdərəβ oŋʂəsa͡ ɬa o͡ ɬa bɐ̣ʂ jiɣərmi, bə aj͡ ajnəŋ bɐ̣ʂ jiɣərmɐ̣ bər jełnəŋ ʂigə jiɣərmə͡ ajda͡ ɬa dəu jiu lia, nəgə dəu…andaʁ nimi dro (25) sɐ̣mi:ɣɐ̣ əmta barʁa: sɐ̣miɣi o duɣdi βarʁa ɢaraʁaʂ gəni baʂ dzɐ̨ałma am͡ tsa ər bərmisə bər amɢə͡ ɬa gondaʁ bər kadaq ałəNga, bərmisə bər͡ bər ɢoj ma jitgi βarəβər d̥ər (26) andaɢa barʁaʂ baʂdə dzɐ̨ałʁa giɬɣik dimi do sumidi (27) o͡ ɬa barʁanda bər unduʁaNda tʂa ma

eʰʤiɾəp bɐ̣ɾɣɐ̣k dimi dəɾ, sumin mɑ eʰʤiɾəp bɐ̣ɾɣɐ̣k dimi dəɾ ɑndɑgɑ͡ɬɑ tɑɾɑʁɑq timi ɟtə (28) sɑntsɯngɑ unup bɑɾəβ joq dɾo, ɑndɑʁ͡oɾ dɑʰgə βəɾ bɑɾmɑsdəq dʐuq bəɾ kədʒiķg̊əni əɾ jɐ̣ɾ dɾo, bə͡ɬɑ kətiŋnəŋ kəɾe βəɾ jy də, ɑn͡ɑ ɬɑ kəsɯ jibɑn kəsɯ ʤiu kømbʉş̊dəɣ di də jibɑn ɑndɑʁ ʃiendʑɑ kəsɯnə mɑ ɑː b̥ɑʰɾd̥əɾmɑs nimi do (29) oɬ͡ɬɑ dɑsəndɑn niː kəsɯ gɐ̣ʰɬsɐ̣ senəŋ dɑnɐ̣ɾ dɑnəmɑs vele kəsɯ giɬse jɑ nəgɑ nɪɑ gəgə tʂɨ lia (30) o duɣdi deŋəɾ χɑnnɑɬʁɑ jɑʁmɑʁɑndɑ go gøzgɐ̣ βɑɾʁɑ ɬom oŋʂəβ d̥ɾo (31) gøzgɐ̣ βɑɾʁɑ͡ɬɑ oŋʂəβ d̥əɾ o duɣdi (32) ɑm ɑndɑʁ nimi ɬɔŋə mɑ joq dəɾ͡nɑ, əʰɾti vəbɑ niendɑ͡ɬɑ …..(33) əʰɾdi gyzgɐ̣ βɑɾʁɑ oŋʂəβ də, mɐ̣n o duɣdi kədʒiɣ bə məɬɑnəŋ kərəɣʤi sɔʁdɑ gyzgɐ̣ βɑɾʁɑ qɑɾə ɑʰgɑ ɑːɾʁɑ oŋʂəβ do (34) g̊ɑʂ qunuq oŋʂəʁɑ ɑndɑʁo mɑnɑm ɟusgi jɑʁəβəɾ do dʐ̥ɑ ɬɑ (35) χɔnʂə βɑnnɑʁɑndɑ mɑ ɬom oŋʂəβ ɟto, tiʧien oŋʂəβəɾ d̥o, tiʧien ɬomnə oŋʂəʁɑ ɑndɑgɑ keɬəŋ keɣərɣɐ̣, keɬənnə keɣərəβɑɬʁɑ bər oŋʂəsɑ͡ɬɑ ʤiu …(36) o duɣdi tiodʒien bəχɔ mɑ χɔ gɑɾ͡jydi su ɑʰqərdɑn g̊ɔʰɾqəp d̥ə sɑ, ɑmgədəʁ͡osɑ deŋəɾ jɑʁəβərsɑ go biŋguɑnɬɑrdɑ ɑs edəβərʁə dəɾ (37) o duɣdi məsdəŋ oɬ əɾ sɑndəq gɑr jy dəɬə ɑʰqqəʂ̌ də͡nɑ dɐ̣ŋəɾ jɑʁsɑ…..(38) 08:36 ʊli tejmɑ dʐ̥ɑ ɬɑ əʰɾdi͡ɬɑ dɾo, ʊːli tejmi mɑ ɑm sɑ o, ojdɑ͡ɬɑ dʐ̥ɑ ɬɑ mɑɬ kəsɯ….. (39) ʊli tejmɑ mɑ gɑʂ̌ jɑndʒɯ d̥o, bərmisə ɑm sɑ……o duɣdi goɬ͡ɬɑ məsdəŋ bə ojdɑ nimi go ʤitbəŋ dimi, deːɾdiŋ dimi geʰp bəʁɑndɑ ɑnə bɑʂnɑmɑ jiu lia (40) ɐ̣ʰːɬʤi joʁuɾ ɬom dɾo, joʁuɾ βədʒin oŋʂəβəɾ d̥ə͡nɑ (41) ɐ̣ʰɬʤi dɐ̣ɬə undʊʁɑngɑ giɬɣi tɑ bənəŋ nien ɑ, oŋʂəsɑ undʊʁɑndɑn uzɑːqdɑ bɑɾʁɑ oŋʂəʁɑq (42) undʊʁɑnnəN gɑʰtg̊ɑ gɐ̣ɬɣɐ̣ tɑ bənəŋ nien ɑ, ɑndɑʁ nimi d̥o (43) ɑndɑʁ mi oɬurəβ oɬurəβ ɑm bər …..ɑm məndɑ joq dɾo, əʰɾdi sɑ ɑndɑʁ͡oɾ məs sɑ sɑnəsuβɑ dimi ʊzuːn sɑzɻ də …. (44) o noɬ go tɑɣəsɯʁɑ gɐ̣ɬɣindi kəsɯ undʊʁɑngɑ mɑ kərtərmis nimi tə (45) sɐ̣n dɑsən͡ədʒin mɑnsɑ ʃiŋlia, sɐ̣n undʊʁɑngɑ….bə ʤio ni ʤiŋ ɑ (46) qɑm eʰɬʤ̑i͡ɬɑ əʰɾdi͡ɬɑ bɑɾ͡ɐ̣ɾ didə, meːn bəɬerʤi sɔʁdɑ ɑndɑʁ nimi joq tə (47) gim gɑɾɑtgɑndɑ oɬ duɣdi ɑmgədɑʁ nimi məsdəŋ gondɑʁ nimi ʒijyen dejfə ɑndɑʁ mi joq də͡nɑ (48) ɑχərsɑ͡ɬɑ ɑʰgɑ uʤin βəɾ ɬom oŋʂətgɑ ɑndɑn͡ɬɑ gɑʁɑ em gɑɾɑtgəɬɑ βɑɾχə͡ʂ̌e, ɑndɑn͡ɬɑ go məs məndɑg̊ə

kəsleɾ gotejʁa əɾ βaɾsa ɐ:j bə ni ʁejda oɾmi βəɾ jyepu βa͡ɾ e:, ni:ɣə guŋji dejfəʁa….(49) aNa βəɾ bəɾ ʂiɡə fə jim aɬək͡gise͡ɬa am dili lio bədia lio (50) bəɾmisə anəsən ma aɬʁaɬa βaɾəp pa͡jaɖaʁə ʄə (51) a:ndan o duɣdi nimi tʂadʒiŋdi χəŋma, o du:ɣdi dʐaɬa dʐuk͡ɬa kəsə paɾamasa, aχəɾsa͡ɬa øɬəq qaɬʂ ɖə…..(52) jɐ̣m bɐ̣ɾəβəɾ do, o dəɣdi ʤaNji dɾo, aʰgaɬaɾnəŋ͡əʂdi ma jɐ̣m bɐ̣ɾɣek dimi je jiu lia (53) andan͡ɬa goɬ bə amGə go nəjməŋdan bɐ̣:ɾə moŋuɬ jɐ̣mtʂi, ʤaNji dejfə daʰ:t dejfə…..mənəŋ joʁə:n mənəŋ uzun andaq ni:ɣə ʂaɬaN ʧioʰɾdʒianəŋ hasəndа βəɾ pɔqGa hasəndа βəɾ jiʁaʂ tiotiozɯnə aNa Guɬa:͡ ʁazaq bədʒin məndaŋ kədʒi:ɣ qazəq dɾo (54) sɯfaNdəʁ kekdi …. jidə dʐəkkəʂ mi, aʰɬdə dʐəkkəʂ mi andaʁ βəɾ…..am sen͡ɬa….bəɾmisə je liŋdiχəN a, andaGa bɐ̣ɾuβuɾ ɖo o duɣdi (55) o duɣudi nimi amGədaʁ məs məndа ni:ɣə gondaʁ ʃijya ma joq ʄə sa (56) məsdəŋ bə ojda guŋji dejfə ma joq ɖəɾ (57) tubanfa ma dɾo, o duɣudi am sa kəsɯlɐrnə andaGəβ tubanfa udʒin ma midʒaɾ dʐɨɬasdəɾəβ dɾo (58) go Gɔɬnuŋ oda aʁəɾʁa bə guandʒɐ̣n aʁəɾʁa kəsɯ diɾiβaɬmasa bəɣəŋgə kəsɯ sa tɐ̣:ɾə daʰɾtɖəɾəβ ɖə qan (59) Gojdan bəɾ ʊndəɾitgi oɬ səʁ tɐ̣ɾənə am͡ɬa kaNGa uzutGa səq tɐ̣ɾənə bozGa qaɬap bɐ̣ɾɣe (60) am͡ɬa o qaɾənnəŋ aχsən ʤyk bəɾ nəɣəɬɣɐ̣ hədzə͡ʁu bɐ̣ʂ jaNʤɯ dasdə søɣɯɬɣi o qaɾənnəŋ͡əʂ͡Gu tejdaʁa midʒaɾ χuaʤiosu pudiɣɐ̣ o qaɾənnə məndaGa ʧìaɬaʁa χudʐaqdaʁa andaGa tuaɬaʁaq dimi ɖə (61) aNa nimi jiɬaɬmaːsa͡ɬa χaʂ jɐ̣ɾɐ̌ nɐ̣ mo azuɾ bəɾmisə dʐɨɬastGa͡G e: (62) bə jiɬasa χan madaʨi χəN a ɖiɖə, vaŋgudiolia ɖiɖə (63) andaʁ di: dɾo, mɐ̣n ma gøɾɯp ba gøɾɯɾʁan͡e: o duɣdi ma nəɣə tɐ̣ɾə daʰɾdəp baɾ͡ɐ̣:ɾ diβ͡ɬa χɔsə məɬaɬaɾ͡ɬa deɬə səkdə ma aʂma͡ɬa dʐa ɬa datdəʁan͡e: də, dasən surusdəɾɣɐ̣ jyɣɐ̣ ma giɬɣərtbis ʄə (64) andaGa͡ɬa nimi bəɾ kun boɬuɾəβ͡ɬa jiŋəɾ nimi bəɾ qunGa sɔNqəs kunən͡ɬa nimi ni:͡βərmi gizəsdəɾɣi tejʁa tʂoGeβəɾ ɖəɾ͡na (65) o duɣdi βəɾ Gaɾ jy dɾo:, amGədaʁ gondaʁ jəɬəʁ jy ma joq ʄə (66) o duɣdi ni:ɣə dɾo, bə ʤeχuNNaʁanda keɬəŋ keɣəɾɣɐ̣ndi, keɬənnə zeɾtgi maNGanda͡ɬa su gøʂgindi suʁa ma əɾmi tejdavəɾ dɾo (67) ji:zgɐ̣ andaʁ βəɾ bɐ̣ʂ jaNʤɯ vuʂa liaNʂi dʐɨuqɡ̊an, pəto andaʁ taN dʐəkgi bər su gøʂgindi͡ɬa bəɾ

dzɻkkəs tejdɑβər ɻər (68) o ɑndɑʁ nimi tər, ʧio geʂgindi mɑ ʧionəŋ bɑʂdɑn suʁɑ tejdɑβər drɔ ɑndɑʁ nimi ɻədəβər drɔ (69) ʒy ɣøʂgindi kəsɯnəŋ biβu gɔː gøʂge mənəŋ ʁuzə mɑNsɑ məndɑ bər ʤɑʤɯ kəsɯ osɑ seɳ kəsɯnəŋ ɑrt bədʒin … mɑNGɑq nimi ɻə, kəsɯnəŋ səkˉɑrɑ ….mɑNmɑs nimi ɻər, mɑNdərmɑs nimi ɻə (70) ɑndɑGɑndɑ kəsɯ bə ɑndɑʁ nimi də, ɑrdə…. jozqɑnəʁɑndɑ go bɑʁɑdzɻɑʁɑ bər βɑʁɑdzɻɑ tʂɑ diaːtəp bɑrsɑ tɑłɑdɑ tʂoGeʁɑ ɻʰdzɻəβɑłʁɑ hɑnəʁɑq nimi do, jyɣɻ mɑ giłmis ɖə (71) oɬˉ łɑ ɑm sɑ seɳ uʰsGɑnˉɻr jydin nɑrə jozɻɑnəʁɑ uzɑːGəndɑ ɑm bɑʁɑdzɻɑʁɑ βər tʂɑnə ɑłʁɑ bər məndɑʁosɑˉ łɑ dzɻido ɑ, ʤiu χɔsə Gɑrɑːʁɑ tʂoGesəq qɑłʁɑq nimi ɖə (72) ɑndɑn bɑrʁɑ sɑː bɑʁɑdzɻɑnəŋ tʂɑnə sɑNɑ eʰʤirp bɻrɣeˉ łɑ bɑχɑdzɻɑsən ɑłəβɑłʁɑ ɻʰtək giɣik nimi ɖə, ɑndɑGəłəβər do mɳen mɑ gørʉrʁɑn (73) dzɻɑ łɑ ʂukdə kəsɯnəŋ o ʂukdə ʂukdiɣi kəsənəŋ bɑːqGɑ βɑrsə nəgə ʤiu nia ʤiu fəalia, bərmisə nimi ʂukɖə ʂukɖiɣi ɑndɑGɑ kəsɯnəŋ bɑqɻɑ mɑNmɑs nimi ɖə (74) ɑndɑnˉ łɑ dɑNGɑʰrdi buɣun dɑNGɑʰrdiˉ łɑ ʤiu gøʰʤɻrʤi osɑ sen əʰrdiː GoʰpGɑ niːɣə dɑsəNGɑ bər uʰrʂsɑN sɑłəβɑtGɑ ɑmˉ łɑ jynə pəʰkgi qejnɑqGɑ dɑłɑʁɑ mɑNGɑq nimi ɖə (75) ɑndɑGəˉ łɑ bə oɬurʁɑn joʰrtdə o joʰrtdə ʂøːrɣe ɑːrɖəβɑtGɑ mɑNGɑqˉ ɻimi ɻə ɑndɑGəłʁɑq nimi tər (76) ɑm o tɑłɑdɑ goł potʂiłɑr tʂɑ qejindərəβ əʂse kəsɯ ɑdzɻɑqəsdəŋ bɑʂGɑ bər uʰdzɻˉ udzɻɑqəsdəŋ bɑʂGɑ uʂ ʂeːrənə GuzGɑ tʂoɻetqɑ ɑndɑqɑ tʂɑdɑn mədʒɑr ….(77) o łɑ kəsɯ ʤidiennɑp drɔ Gejdɑ əʂgə əʂseː bə niɣə joɬˉ ʂorəGɑ ɻusGɑː ɑdzɻɑqəs sɑłmɑs nimi ɖə (78) eːj gondɑ βər joł dər, iniˉ jygərik mɑNGɑ jołdɑn piłɑʁɑ dzɻɑ ɑdzɻɑqəs sɑłʁɑ ɑndɑGɑ əʰdzɻəβɑłʁɑ, oˉ łɑ uʰdzɻ ˉɑdzɻɑqəsdəŋ bɑʰʂGɑˉ łɑ tʂɑnəŋ ʂeːrənə sɑłʁɑ, bɑʰdzɻəˉ Guzə mʤɑr mʤɑr tʂɑ təkəβɑtɻɑ ɑndɑGəłəβər drɔ dzɻɑłɑ (79) jɑNə jʊʰrtɻɑ ɻusgindiˉ łɑ ɑmˉ łɑ niɣəłəβ do (80) ɑmˉ łɑ sen jynə təkɻəβɑłʁɑ jynə təkɻəβɑłʁɑˉ łɑ jynəŋ durβɑGən pɻrəsdərɣi, ɑmˉ łɑ ɑdzɻɑqəsɖə sɑłʁɑ, ʃien bər jynəŋˉ əʂgi bər ɑʰrʤɑ tuditgi jynə bər ǎsdəβɑłʁɑ ɑm senəŋ urʤyłɑrnə əʂgɻr sɑłʁɑ (81) o duɣdi ʧimɑ ʤɑdʒɑdɑ dɑʃio ʤɑdʒɑ χuχudɑ χɔdɑˉ łɑ ər pəʰrɻɑn ɖər (82) ɑm tsen jynə bər hɑrʤɑ tudidəβɑłʁɑ ɑm duNɑqGɑ pəʰrɻɑnnə tɔqdɑtGɑ zɻɑNχu dɑ bə məsdəŋ bə jɑGəndzɻəq dimi ʊrʤynə ɑm

ɑrdəndɑn sɑłʁɑ (83) ɑn͡ łɑ sɑː keːɾɣi ɑdʐɑːqəsd̪ə sɑłəβɑłʁɑ ɑndɑg̊ɑ, ɑm͡ łɑ senəŋ tʂɑ qejinɢɑndɑ͡ łɑ e̞ni vəs bəɾ døsjɑɴdin bəɾ tʂɑ ɑłʁɑ bəɾsəɴɢɑ əɾ tʂotdɑʁɑ, pəʰɾɢɑɴɢɑ əɾ tʂotdɑʁɑ bəɾ uʰɾsɑɴ sɑłʁɑ͡ łɑ ɑm͡ łɑ qɔ tʂɑ əʂgik nimi d̪ə, ɑndɑɢəłəβəɾ do, bə͡ łɑ məsdəŋ joʁoɾnəŋ ʃiguɑn d̪ə

Kaynak kişi №: 02020201
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 02. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Muncür Caşı (AN Jin-hu)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum tarihi: 1942
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Eyer ve parçaları hakkında

0202020101 Eyer ve Parçaları Hakkında

(1) mənə mẹn sɑɴɑ din oː bə͡ łɑ ɑm sɑ ăzeːɾ də, ɑndɑn͡ łɑ bə jɑ niːɣə məsdəŋ niːɣə uzin d̪ise ʂoʂiŋ, ørʤy ʂołɑmɑ ʂoʂiŋ ʊːłe (2) ɑndɑʁɑndi bə ŭzeːŋgə, bə ŭzeːŋgənəŋ bənə bə ŭzeːŋgə bɑʁ uzeːŋgə βɑʁ diɣek nimi d̪ə ʊːłe (3) bə niːɣə tʂɑn məs joʁuɾ βəzin͡ łɑ tʂɑn dij də mənə bə ɑłɑ nimikẹ tʂɑn diɣik (4) ɑndɑn͡ łɑ mənə bə ɢɔːsɢən bəɴɑ ɑm sɑ qɑdi βəzin ʧìu diɣek nimi d̪ə, sen ɑm͡ łɑ məndɑɢɑ bəɾ jɑɴʤɯ bəɾ

jɑɴʤɯnə ɑk gęɬəβ diɣədi͡ɬɑ seŋ goʁɑ dzᶎəzəβɑttsɑ χɔ ɑ (5) ʊːɬe sen ɑndɑɢɑn duɣədi vɑŋbədio ɑ (6) məŋɑ zerɳəŋ deːfsę, ɑndɑn͡ɬɑ mə nɑ bə niːɣə mə nę bəɴɑ ɢɔːm ʊːɬe bə qəsɢɑ nimiɣe (7) ɑm͡ɬɑ bəɴɑ ɬɑ məs pədeʰrgę ɬɑ defse bɑsərmɑ niɬoŋ diɣęk nimi do bəɴɑ (8) bə ɑʰtdəŋ ɑʰd͡ezer dixəʂ də bəɴɑ ʊːɬe ɑʰːt ʤiuʂi joʁur oʤin məsdəŋ bə niːɣə mɑ jɑ. (9) ezerɳəŋ bə niːxəsəŋgę bə bienbienzɯsəɴG͡ɑ ɬɑ ɢɑs diɣęk də ĕzerɳəɴ ɢɑs (10) ętgindi͡ɬɑ məz͡ɬɑ bənə bə͡ɬɑ puɬunə ɑɬəβɑɬʁɑ͡ɬɑ ʤiu bəndɑɢəʁɑ mənə jɑmɑʂ də bənə (11) bəʁɑ͡ɬɑ təʁʃɑ diɣek nimi ḑə ʊːɬe joʁur βədʒin təʰχʧɑ diɣek nimi də (12) etgin duɣudi͡ɬɑ bə ĕzernə͡ɬɑ bəs͡ɬɑ ɑm ɬɑ bə ĕzer niɣəɬmidin ɑɬəβɑɬʁɑ ɑm͡ɬɑ bə ɢɔːm, bə͡ɬɑ niːɣə tʂɑn χəsən͡ɬɑ məs ʤɯʤi ʤuleį (13) ɑm bənəŋ͡əʂdi dzᶎəŋdzᶎɑ βər ɢɔɬən jiu lia oːɬe.

Kaynak kişi №: 02020202
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 02. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ahsırçğaŋ (AN Gui-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Dahe nahiyesi, Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi, Dahe nahiyesi, Donglin köyü
Doğum tarihi: 1947
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Heybenin hazırlanışı hakkında

0202020201 Heybenin Hazırlanışı

(1) ʂoliennə də͡na ʒipḍə ʒiɣərəβałʁa am sa taʁarnə sałʁa taʁarnə dʐuɣurxəʂ də məndaɢa͡ła go͡ørum jiʁaʂɢa məndaɢa dʐuɣuruβałʁa͡ła bər kəsɯ guzuɣ tutɢaq nimi ḍə (2) andaɢa bər kəsɯ ʊł jeʃiŋ ʂigə kəsɯ dʐuɣurɣẹ̈k nimi ḍə (3) dʐuɣuruβałʁa͡ła andaɢa͡ła guzuɣun tuduβałʁa bər kəsɯ guzuɣun tuduβałʁa͡ła məndaɢa͡ła saɬəβałʁa͡ła bər kəsɯ səqɢaq nimi də͡ər na (4) am͡ła səɢuβałʁa͡ła dʐa ła sa:ʂ də dʐa ła andaɢa (5) məndaɢa səqɢanda ḅə sa o liaɴliaɴʤɯda ni:ɣə duβuŋgẹ̣ məndaɢa naɾ ʤiotʂałaʁa maɴqəʂ mẹ̣ aɴa ła guzəɣ diɣek nimi də (6) guzəɣ aɾdənəŋ enẹ̣ andaʁ bər serəɣ͡ʒip ʊ:łe serəɣ ʒipdə pɔʁmasa kəsɯ aɾdənəŋ oł qaɴGə̣^{h}rʧaqdə be:ɾə …. na:ɾə βe:ɾə͡ʁəło jadaχəʂ ḍə gʊł ła anə gudiŋnama ḍə

Kaynak kişi №: 02020203
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 07. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ihserciğaŋ (YANG Cun-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum tarihi: 1951
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Sarı Uygurlarda doğum, eyerin ve *tağar*/torbanın yapılışı hakkında

0202020301 Doğum Hakkında Sohbet

(1) guoʧyg̥ə ʊ məɬa duʁma niː kujtʂiŋ boχəʂ̆ e, duʁaʀʁadə da^{h}Ga͡ɬa maNəβərəβ͡ ɬa go kədʒiɣlernə sʉzurɣe͡ɬa Goj u^{h}Gaʀχəʂ dəʀ͡na (2) guoʧyg̥ə oɬ nimi mẹN Gaɾasa ʃiuʃiɬama dəu məjiu ɑ (3) mẹnəŋ dada ma guoʧyg̥ə o kəsɯleʀ də͡na am ɬaɾettse deɬə ʃioχua də na (4) bəz zɯmẹj ʤigə Ga^{h}dʐan bo^{h}ɬḍə kuɬəsəβərəp…..dʐa ɬa bəzdəŋ səŋnə ma ɬaʀɬasGa bəz de mẹŋ kədʒiɣḍi nimi adʐa ma joq də͡na (5) am sa sẹn bəzdəŋ səŋnənəŋ məɬaɬaʀ ma nimi adʐa adʐa diɣedi…adʐa ma joq do…… (6) səːlẹrnəŋ b̥ə sa lienχuanəN Guzə miNχuada ni dər diu bəzdəŋ bə taːʁda andaʁ ava joq məɬa duo ɑ, ananəŋ ʃiŋnə zẹrɣẹ͡ɬa (7) məɬa duqGanda enẹ kaNGa səleʀ daχGa qum jazGa ʤiu guanʤejendi ʐəŋ ʂodiχəN ɑ, mẹn͡ɬa ʒidʐi̯ məndaGa͡ɬa maNəβərəp͡ɬa bəzdəŋ avagaʁa ma andaʁa məz ɬaɾɬassa ma mẹn ma go miNχua dʐok dʐokge ma maNdə, məzdiɣ məndaʁ aχsak kəsɯ ʧyaʂo ɑ (8) miNχuanəŋ kəsɯ͡ɬa midʒa kəkəsosonəŋ kəsɯ ɬa…. məʤaːʀ andaʁ jydurq qaɬʁan kəsɯ͡ɬa jiulia (9) bət məndaʁa a^{h}saq qaɬʁan kəsɯ ʧyaʂo ɑ (10) bəzdəŋ͡ɬa taʁnəŋ͡ɬa bət aχsaq qaɬʁan kəsɯ duodiχəN (11) dʐəɬdin bəʀ jazGa go jaNfəŋnəN Goːjnəŋ, Gojnəŋ dʐəɬdin bəʀ jazGa andaGa dʐəɬnəŋ͡ əʂgẹ duʁuβəʀ do (12) bəzdəŋ ͡ɬa niaNʤada bəzdəŋ bəʀ sozɯ ma dʐaɬa go məɬaɬaɾnə duqGanda məz͡ɬa o duɣədi kədʒiɣ də ʂiʤi sujnəŋ͡ɬa aːm͡ɬa duʁaʀʁa͡ẹ^{h}tgindi͡ɬa am mə nana ma βəʀ vuʂi jasaʁan nimẹ̣ sɯʂi dʒi jasaʁan nimẹ̣ (13) anə naGə oɬ dʐə͡ɬ əʂdi duʁup də͡na, ʊː͡ɬ ɬa liuʤinien liuʤinienda͡ɬa (14) ʤiːŋtəu: enẹ̣ βəʀ ʧîʤinien liuʤinien mẹʀ ʊ͡ɬ ɬa deɬə …..məzdəŋ oɬ Gaʂ məɬanə ʧîʤiniendan ma a^{h}ɾdi duʁup do (15) soNGa ẹ^{h}tgindi ḍa^{h}Gə məʤaʀ andaʁ βəʀ nimi maːdʐi̯ oɬ͡ɬa andaʁ͡ uʀ (16) ʤiŋtəu ẹni aːɾt aɾdəNGa ẹ^{h}tgindi bəzdəŋ o sozɯ ma deɬə oɬʁan Gəzdaʀ vugə ma duʁup dəʀ͡na ʤiŋtəu aɾdəndan da^{h}g̥ə məʤaʀ madʐi̯ ma jazəβəʀ də, andaʁ βəʀ jiobə kegdəɣ nimi….. da^{h}g̥a anə jazGa midʒaʀ kegdinə jazGa jysəŋgẹ̣ duʁuβəʀ do ʤiŋtəu aɾdəNGa ẹ^{h}tgindi (17) pərən pərənda͡ɬa dʐəɬnəŋ͡ əʂgẹ̣ duʁuβəʀ də məz dʐəɬnə͡ɬa pərəːndin aɬək giɣẹ̣ anə go ʂəʁa am͡sa Gaʀ͡jy də Gaʀ jynəŋ͡ɬa ʂəʁanəŋ oɬ kaŋnəŋ

ɑɴɑ͡ɬa salәβatɢaq nimɐ̟ ḍə (18) ɑːm ɬa uʰrdər xidʒigᵩ ɑʁərettse͡ɬa o dzɸ̟ɬnə jazɐ̟tɢa dzɸ̟ɬnəŋ͡uʂ ɢuzu duqɢandan͡ɬa am͡ɬa dzɸ̟ɬnəŋ͡əʂge duqɢanda͡ɬa dzɸ̟ɬdin ɑɬəβɑɬʁɑ͡ɬa o͡ duɣədi tiodʒɐ̟n je tʂadiχəɴ ɑ (19) mədʒaːr samdəq sumduk gɐ̟zgə͡ ɑʰrɢ̟ə gɐ̟ːzgəɣe hurɛtɢa ɑːm͡ɬa dzɸ̟ɬnə enɐ̟ naːrə bədaʁɑ, ʊ͡ɬ ɬa məɬa duqɢannə ʊ͡ɬ ɬa vantʂiŋnəβər ɬa kər χɑrən ..… qannɑrnə ɐ̟ni nɑr bədasdərɣɐ̟ ɐ̟ni jɑɴə βər dzɸ̟ɬ jazɢa kɑːɴnə sətɢa͡ɬa ʊːɬ͡ ɬa dzɸ̟ɬnə͡uzɐ̟di do, (20) kɑŋ jok kəsɯ ɬa ʊɬ dzɸ̟ɬnəŋ uzedi ɬa jejɬɑrda deɬə kɑːɴ mɑ joq də͡na bəzdəŋ ʃiatien ʃiatʂaɴnɑrda məɬa duʁsa deɬə kɑːɴ mɑ joq də nɑ (21) ʊːɬ͡ ɬa dzɸ̟ɬɣe duqɢa ɬa dzɸ̟ɬnə naːr bədasdərse͡ɬa ɑm ɑndɑχ ḍise deɬə dzɸ̟ŋdi deɬə ʤɑɴsɯlio ɑ dixəʂ do

0202020302 *Tağar* / Torbanın Yapılışı

(1) tɑʁɑr səqbɑ, ɑɴɑ͡ɬa sɐ̟n ʒipdə tuɾuβɑɬʁɑ͡ɬa ʃien jiɣərxəʂ də ʃien ʒipdə jyŋnə ʒiɣərəβə͡rəβ ɬa jyŋnə dədəβɑɬʁɑ ʒikdəŋ bozɢa jiɣərɣɐ̟ː ɑndɑɢa enɐ̟ nɑɢə ʊɬ jipdə fɑŋgudʒɯ fɑɴʃien niːɣəɬɣe dzo͡ʰbaq ɐ̟tgɐ̟ mənəŋ kere dzo͡ʰbaq zo͡ɬɑβɑɬʁɑ (2) ɑːm ͡ɬa sɐ̟n tɑʁɑr dzɥɣurɣindi͡ ɬa məndɑʁɑ ɑɬa tɑʁɑr sɑsɑ ɬa sɐ̟n ɑɬɑɬɑrən undurk giɣɐ̟ ɑɬɑʁəɴɢa ͡ɬa gəguŋ ɬa tseʂia jɐ̟p bədʒin͡ ɬa ɑndɑɢa ͡ɬa bə ɬa ɑːk gə duoʂolia…..jizleɾ ɬa bər do (3) sɐ̟n ɬa ɑm mənəŋ fusɯsən ɑɬəβɑɬʁɑ͡ɬa bə tɑʁɑrnəŋ kuanḍusən nidʒioɾ͡ʁəɬʁəʂ͡ eː͡ ɬa ɑm͡ ɬa, ʊːɬeː bə keŋəŋgɐ̟ bə tiŋtsɯsən mɑ (4) ɑndɑʁɑ͡ɬa oɬ͡ ɬa ɑɬa jipdə nidʒio͡βər ɑq͡ ʒip, nidʒio͡βər ɑɬa jip nia ʤiu ɑnə͡ɬa sɑɬʁɑndɑ͡ɬa o guzək tutɢɑndɑ͡ɬa kogudzɨialia guzək tutɢɑndɑ͡ɬa o guzək ørum jiʁɑːʂ ʂɨᵩəː azɑq jiʁɑʂ oɴəʰrɢ̟ɑː, seːrəːɣ dɑʰɢɑ βər dɑʰɢə βər ʊɬ͡ ɬa naːrə βerə…. ʊɬ͡βər lejχuj͡ ɬa məndɑɢɑ͡ɬa məndɑːʁ nimi do (5) ɑm sɐ̟n bəː ʒipdəŋ niːɣəsənə ʒiʧ̟ʃ̟ːnə ɑʰɬdərnənəŋ ʒipdə͡ ɬa ʤiuʂɨ ʊːɬ jə͡jiu nəgəlia ɑʰɬdənənəŋ ʒipdə…..bə bərnə məndɑɢɑː dəvəŋgɐ̟ mɑɴtsɑ bə bər jyrə geɬəβər də (6) ɑm͡ ɬa bə ɢuzu mɑɴtsɑ͡ ɬa mənə jyr keɣərse͡ ɬa məndɑː ʒidzɨ͡ ɬa mənə məndɑɢ̟ɑ bər ɢəʁɬɑsɑ͡ ɬa bə͡eni jyrə gise͡ ɬa nɑr͡ βerə ɬa….(7) ʃiennə dzɥɣuɾuβɑɬʁɑ ɑɬɑɬɑrən tuduβɑɬʁɑ dɑʰɢɑ͡ ɬa go ɑχrɢɑʁnə sɑɬʁɑ ɑndɑɢɑ͡ɬa ɢəɬəʂ͡ jiɢɑʂ͡ ʤin nɑr͡ βerə tʂoɬe tʂoɬe͡ ɬa soːɢəβɑɬsɑ

ʤiu tʂiŋlia taʁaɾ lio (8) ʊɬ aq taʁaɾ jynəŋ taʁaɾ əʰɾdi oɬ jynəŋ taʁaɾʁa dəuliobədia məzdəŋ͡ɬa taʁnəŋ kəsɯ͡ɬa (9) ɸyenpiŋdi bə jik jiɣəɾɣe͡ɬa taʁaɾ øɾym taʁaɾ səqɢa, bəɾ ʤazɯda bəɾ taʁaɾ jy βaɾ͡e:

0202020303 Eyerin Yapılışı

(1) aʰ:tdəŋ ezɛrnəŋ ʊłə jiʁa:ʂən daʰɢa goɬ͡ɬa ʤiaɴʐəŋɬaɾ edəβatɢan niminə aɬʁa, baɴbaɴzɯsənəŋ ni:ɣənə͡ɬa am sa əʰdʐ̩əŋgẹ͡ɬa dʐa:nnə saɬʁa͡ɬa jisɯ ʂərəβəɾ do (2) ʂigə jaqdəŋ o defse, ʁantəuzɯ ʊɬ naɢə͡oɬ ɢɔ:sɢən, ɢɔ:sɢənnə daʰɢə pitio oʤin daɬaβəɾ də (3) uʰkus azaqdəŋ uʰkusdəŋ gantujzɯsən naɢə͡oɬ ni:ɣənə aɬəβaɬʁa, a:ɾtdəŋ oɬ͡ɬa ɢɔ:m ej ɢɔ:sɢən oɬ uʰkus teɾə oʤin niɣəɬəβatɢan aʰtdəŋ ezɛrnəŋ aɾdənəŋ anə ɢɔ:sɢən, ʊʰkus teɾə vuʤin daɬəβatɢan nimi, sə:leɾ gyɾmiɣin͡ixʟ̩ən (4) eze:ɾnəŋ jiʁaʂən kəsɯ daʰɢ̥a͡ɬa go muʤaɴnaɾ͡ɬa uzaqdan͡ɬa diołak giɬəβəɾ do (5) a:m͡ɬa sẹn anəŋ a:ɾdənəŋ ʊɬ ɢɔ:sɢənnə pitio uʤin daɬaβəɾ də (6) uʰkusdəŋ azaqdəŋ teɾəsən sojiβaɬʁa daʰɢ̥a ʊɬ uʰkusdəŋ azaqdəŋ mənda: ʂigə dandandʐɯ də qan bʲ̥ə sa, aj dujiʁ, dujiʁnəŋ jiχɢasəɴɢa midʒa:ɾ andaʁ goɬ χejχɔ di: də aʁa (7) ɢo:jda je jiu lia aj ʂigə midʒa: dandandʐɯ (8) uʰkusdəŋ biʃy o dandandʐɯnə ma ͡aɬəβalʁa͡ɬa pitio daɬəβaɬʁa baɬaɴ teɾə χo a (9) andaɢa͡ɬa eni pidʒaŋ daɬaβaɬʁa oɬ a:ɾtdəŋ oɬ͡ɬa ɢuzəɾqdən dəpdi: ʂigə andaq͡βəɾ pitio oʤin daɬaβatɢan mənda: bəɾ duj, sẹŋ gyɾmiɣindi am saɴa…(10) a:m ɬa aɴa ẹni naɢə ɢɔ:mnaɾnə saɬʁa tʂannə saɬəβaɬʁa, tʂan͡ẹzeɾ (11) andan͡ɬa naɢə biʃio oɬ ma naɢə oɬ͡əʰɾdi:gə aʰtɢa͡ɬa biʃy βəɾ biʃio ma daɬaʁaq nimi də, tʂan͡ezeɾ ma qanaʁaq nimẹ̈ də, sɯjrə sɯz do juʁuɾ ni: dij dɾo aɴa, mavuzɯ, jonaq emes do: (12) tʂan ma βaɾ͡eɾ, aʰd ͡ezeɾ ma βaɾ͡eɾ, mẹ saɴa ʤaŋ di:βəɾma andaʁa͡βəɾ ɢəsɢə:n andaʁ niminɛr ma je jiu lia, daʰɢ̥ə e:ze:ŋgə, ʒisɯ: qəna:βəɾ də anə

Kaynak kişi №: 02020204
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 29. 01. 2013, 02. 03. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Batbantsol (AN Xiu-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum tarihi: 1926
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, Suann ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Memleketin geçmişteki hâli ile ilgili bazı hatırlamalar

0202020401 Memleketin Geçmişteki Hâli İle İlgili Bazı Hatırlamalar

(1) duɴχejzɯnəŋ kəsɯ bəz bər nimir d̥ər, duɴχejzɯ bəz məndaɢə bə͡ɾ e̥r di d̥ər, bər ojnəŋ kəsɯ də eː ʄə (2) peːɣə ma niɣə go ɸətəumu ma niːɣəd̥igə məndaɢ̥ə (3) aɴa andaʁ βər jołas aʰga diminəŋ banḍ̥əsə tufəj kəsɯ χejzɯda ni bər aʰtdəŋ tu ma joq də͡ na (4) ʒytdə surɣe̥ maɴGa aʰtdə surɣe̥ maɴGan niminəŋ ardənəŋ tufəj dər͡ na, ardənda qəsəqdaʁanda kəsɯ bər uzuruqda tuduβałʁa ʂ̥igisən tutup baʰrḍ̥əː. (5) andaʁanda bə jołas aʰga dełə məs niːɣəlin dit ʄər, χejzɯnəŋ peːk qɔsə͡ ɬa …… (6) eːj məs͡ ɬa niːɣəlin dit d̥ə…….aʰːtəsGan bosa ʂ̥igə jaqda ….kəsɯ aʰtd̥ərmin d̥ər (7) baɾʁa͡ ɬa məs baɾʁa tamaʰk̟ə sałʁa GaNərq tamaʰk̟ə sałʁa məs lienʃilin dit ʄər (8) uzunuŋ bantəsən ʂ̥igə bantəsəłarənə saGəNg̊a qɔːsən tutGa dərəɣʤi kəmuβaḍ̥əp ʄə e̥ː d̥ə, ʒiɣərmə kəsɯnə͡ ɬa, χasa ølyrup dər͡ na, χasa taβaq dər͡ na (9) o͡ɬ ɬa oɬ jołus aʰganəŋ søzdə aɴnamaʁan b̥əsa ʂ̥igə͡ jaqda aʰtəsGan

bəsa aːnəŋ ma ʃyɬɛɬxəʂ ɖə məsdəŋ ma ʃyɬɛɬxəʂ ɖər (10) miɴχuanəŋ gue nimi pɔʁtʂi ma baɾ͡ɽ ɛɾɛː dro, qənəqɢa aʰdin diɣindi joɬus aʰga aʰtɓa diɣin͡ɛː ɖə (11) məs͡βarʁa lienʃiɬa məs χasanəŋ jysəŋgi eʰtəp baɾin dip ʈər (12) jysuŋgi ɛʰtəp baɾʁandi ni oɾ qɔsə̆n tuduβaɬʁa dərəɣʤi kømuβat ɖə, jiɣərmə kəsɯnə dərəɣʤi kømuβaɖət ʈər (13) χasanə ja saːrt ɢaʂdaʁa undurk gip ʈəɾ͡na jius nimi ʈro….(14) saɾt o duɣdi bejɬaɬəp ʈər, bejɬaɬ͡hanəʁanda ʤejfaɴap dro (15) χajzɯnəŋ kəsɯ məz bə taʁnəŋ kəsɯ χɔsə bər nimi ʈər (16) dzɑ ɬa bə ʁanʤa͡ɬa kəsɯ jaʂ oɬut də͡ɬa, peɣən ma ʁanʤaʁa βerʁen, niːɣə goɬ χɔːsə niɣə goɬ su͡ʁuzu qaɾ kəsɯlernə χɔːnə su͡ʁuzu tejdasdər diɣɛ̨ndi, χɔsə goɬ su͡ɢuzu tedasdərɣin͡iː də, bər ʁanʤa kəsɯ͡ɬa kəsɯ ʂugu βaʂdə tejdasdərəβ uzu qaɾ͡kəsɯnə tejdaʰḑə diɣin͡i dər (17) ʂukdiβaɬʁa ɛʰtək giɣindi, bə miɴχuaʁa ɛʰtək giɣin͡iː ḑə (18) ixtək giɣindi aːm͡ɬa deɬə su joq də nisda͡ʂ ɛɾ diɣindi aβaga andaq dip ɖər (19) baɬaɴ ɓəɢaʁa niːɣə go sunə….saɬ βaɾ͡ɬa uzu su ɖaʰpqə͡ʂ er dip ʈər (20) andan͡ɬa baɬaɴ bəɢaʁa suda …..saɬʁanda baɬaɴ ɓəɢa bər diɾikdəŋ dəpḑə ɢas͡tʂapdzɸʁədi su kuʰrguruβatɢanda͡ɬa χɔː ɢazəsɢa søjngi͡ɬa deɬə ʊɬ͡ɬa χejzɯnəŋ daɬej͡ɬa o sunəŋ gəŋzɯ͡er di ʈər (21) χejzɯ bə duɴχejzɯ ʃiχejzɯ diʂ joq dər, məs taʁ bər nimi ʈər (22) ojnəŋ kəsɯ diɣik nimi ɖər, dujtəuɢə kəsleɾ kəsɯ χejzɯɬəʁ dimis nimi ɖə, ojnəŋ kəsɯ diɣik nimi də (23) oɬ məsdəŋ emɛ̨s dər, oɬ naɢə horaɴɢatdəʁ kəsɯ ɖər (24) eʰɬʤi͡ɬa kəsɯ eʰɬʤileɾ jaʰɢasən pədirse kəsɯ maɬ jomdərɬəʁaq͡ɢeː ʈər (25) χejzɯnəŋ bər aʰdi eʰɬʤi dimi, sukuʰrdaq aβaga, oɬ ma mənda giɬɣɛ̨ mənda jaʰɢa pəḑirɣig͡ɛː (26) go bejrɑɴ ɢɔɬnəŋ gyk odəŋdan keɣərɣe ……. təukuenə tuguɾɛ̨k diɣi, aː ʤejɬaʁa (27) ʤejɬaʁa bər mandzɸə ɢoj ma paʁɬaʁaq nimi ʈər (28) bəː pədirəβʁandi oɬ mandzɸə ɢojnə undurɣe, øɬʉrɣe anəŋ ɛʰdən͡ɬa χɔː jiɣik nimi ʈər, oɬ͡ɬa χɔːʁa ɛʰtəsgik nimi ɖro (29) anə pəḑir pəḑirmin gojɔɢ͡eː di ɖrə, pəḑirmise jɛ̨ɾ dɛ̨ŋər tʂiɬaːʁaq͡ɢər di ʈər (30) diŋərdi pəʰrɢan baɾ͡ɽer eː ʈər.

Kaynak kişi №: 02020205
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 26. 02. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Colmastraŋ (AN Jin-lu)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum tarihi: 1937
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Üniversite
Mesleği/İş yeri: Memur/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, çalışmak için Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Dahe bölgesinde bahar bayramı, saç kesme ve ad koyma gelenekleri hakkında..

0202020501 Dahe Bölgesinde Bahar Bayramı, Saç Kesme ve Ad Koyma Gelenekleri

(1) məsdəŋ bə joʁuɾ͡ɬa bəzdəŋ bə taːʁnəŋ joʁuɾ ɑm sɑ miɴχuɑnəŋ joʁuɾ͡ɬa bə͡ɬa moː ɬa bə ʂiɴχuo χuɑndʒiŋ …..bə͡ɬa dʐɑ qəsə udʒin dik gise (2) ɑndaɢɑndɑ ɑm sɑ gue nimi͡ɬa ɢəɬəʂ oɬurup do (3) dɑnʂi ɢəɬəʂ oɾʁɑn …..məsdəŋ bə joʁuɾ͡ɬa bə ɢəɬəʂɢɑ͡ɬa baʂdə ɢuzu͡ʁəɬmin dəɾ (4) ɑm sɑ kəsɯ͡ɬa jidʐi͡ɬa ʰsɯnəŋ͡ɬa pək bədʒin niːso məndɑɢɑ͡ɬa jozup də͡ɬa, bəɾ͡βəɾ sɑp bəɾ͡βəɾ sɑp͡ɬa məndɑɢɑ͡ɬa jozɢɑndʐɑ gʲep də (5) oɬ nimi məsdəŋ miŋtsunəŋ bə nimi məsdəŋ bə joʁuɾnəŋ bə nimi boɬus boɬdoɾ məsdəŋ bə uːzdəɣʲ ɑndɑʁ mɑ boɬmin dʲə (6) ɑm sɑ sʲen mənə͡βəɾ ɬɑɾdək geʰse məs juʁuɾʁɑ mɑ bʲeʰdi͡βər bɔɬus bɔɬdoːɾ, keːp məndɑʁ nimi baːɾ͡eː (7) ɑːm sɑ məs sɑ bo͡βuɾ məs βəɾ ɑɢeː guoɬɑʁɑndɑ ʊː ɑm sɑ məs ɑɢej jozɢəɾʁɑndɑ

am sa bə məŋa aɢeːj diɣɻɡ͡ɻː am sa kəsɯ χantsu tʂuŋʤe diː dro, b̥ə sa məsdəŋ aɢej dro (8) bənəː oɬurʁan duɣdi͡ ma am͡ ɬa bəzdəŋ taʁda ma andaʁ bə ɬajyeɾ ajnəŋ͡ ɬa bə dʐə̏ŋjyeɾ aɢejʁa jaʰqdək giɣin dəɣdə͡ ɬa aːm͡ ɬa sa qɔ͡ ɬa mo͡ ɬa bə͡ ɬa giɣəkdəŋ͡ ɬa bə͡ ɬa deɬə kəɾ χaɾnə ma ʃørsdəɾɣɻ aɾtɢa gɻzgə napa dzɻa mɻnəŋ ɣɻzgəda βəɾ dʐə̏ŋdzɻa βəɾ am͡ sa͡ βəɾ niːɣə nimi osa ma gue nimi anə ma͡ βəɾ kəsɯ βəɾ duɾaq pɻɾɣe midʒa jysdəɾʁa am sa məndaɢa͡ ɬa (9) aːm͡ ɬa bə ɬajyeɾnəŋ bə hudʐ̏͡ oʰtusduŋ kunuː am sa βəɾ aʰga qəʰɢəɾək gɻɣe, am senəɴ qaɾ maɴɢə senəŋ ana jozqanəʁan b̥əsa joq boɬ͡ hanəʁan kəsɯleɾnə βəɾ ʤiniennaʁa aɴa ma βəɾ aʰga oɾmə oŋʂəʁa aɴa ma am͡ sa bəɾmi͡ ɬa søɣyɬusdəɾɣe andaɢəɬʁaq (10) am͡ ɬa ɬajyeɾnəŋ dəʰqus oʰtusdəŋ jiŋərda moː͡ ɬa am͡ sa ʃien bəɾ b̥ə sa qaɾ maɴɢəɬaɾʁa bəɾ søɣyɬusdəɾɣe andan͡ ɬa am sa oɬ kun ma jiŋəɾ uʰɾʂsaɴ saɬəβ jiŋəɾ pəʰɾɢannəŋ ɸuduɾʁa maɾmi tamdərəβ (11) am sa qɔ jaɴəɾak gizɣə osa ma sɔɴqəs͡ kən͡ ɬa miʤa jaɴəɾaq aɾəʁɾak gizgɻ (12) am͡ ɬa sɔɴqəs͡ kən daɴɢaɾ.. niːɣəɣinda͡ ɬa am͡ ɬa sa kəsə bəɾ ʤazɯ kəsɯ osa͡ ma janda͡ βəɾ jiŋdi aʁəɬɬəʁ osa ma am͡ ɬa kəsɯleɾ bəɾ ͡βəɾɣɻ͡ ɬa jaʰːʂ deɬə am sa bəɾ͡ βəɾɣɻ ma kuɬusuβ ɬaɾedəβ seːn aɢej jaʰʂ ɬa andaɢa aɢej suɾasəβ (13) am͡ sa anə anəŋ͡ ɬa mi gøʰp dro (14) aːm bifaɴ bə bəɾ ɬajyeɾ ͡ejda bəɾ aʰga qəʰɢəɾək giɣi am sa βəɾ bə bəɾ ʤazɯ kəsɯɣɻ bə bəɾ jəɬɢə jyŋʧinə ma suanɬaβada də (15) am hədzə̏ŋgɻ mɻnəŋ bə ɬaɾnəŋ hədzə̏ŋgɻ mədʒa mədʒa χanjy ɢaʰttsa boɬʁə dəm dzɻa boɬʁəməs dəm (16) andaɢanda͡ ɬa aːm͡ ɬa kəsɯ͡ ɬa aʰga suanɬaβatɢan͡ ɬa am͡ ɬa sen bə ɢəz βəɾ baɾs jəɬɬəq ɢəz droː, sen jaɾəɴɢə bəɾ jəɬ͡ ɬa sɻn daɴɢaʰɾdi sɻn goɬ qərnəŋ baʂɢa͡ βəɾ uʰɾʂsaɴ saːɬ aʰɾʤa udʒin (17) uʰɾʂsaɴ saɬʁa͡ ɬa am͡ ɬa sɻn bəŋɬej bojɬə bə bəɾ jəɬ͡ ɬa sɻn ʝus͡ undun maɴəp boɬʁəməs dəɾ (18) ʝus͡ undunbaʰɢ̥ə maɴsa͡ ɬa sənəŋ bə jəɬɢ̥ə bə oŋoʰɾdaʁa azuɾ saɾt droː (19) am sɻn uʰɾʂsaɴnə͡ βəɾ saɬ βaɾ͡ ɬa saː anə ma am͡ sa maɴsa ma boɬχəʂ də, bə uʰɾʂsaɴnə bəɾ saɬʁanda͡ ɬa am sa oɬ ma ʃiosɯ dro (20) aːm͡ ɬa bejdʒilip baɾʁanda am͡ ɬa sen ɬa bəɾ βəɾnəŋgədi…… baɾʁan duɣdi ma am͡ ɬa kəsɯ͡ ɬa sen͡ ɬa b̥ə sa o duɣdi pəʰɾɢan daʰgəβəɾ də͡ na (21) sɻn͡ ɬa gonin

gɻəβərʁandə͡ɬa am͡ɬa kəsɯ͡ɬa bər ʤaʣɯ kəsɯ͡ɬa qɔ dasəNGa gejɬasGa͡un ək giɣig͡ɻ: (22) unək giɣi͡ɬa am͡ɬa sa gɻʰɬdəːm aGeː jaʰʂ ɬaː andaGa͡ɬa (23) gɻɬɣɻndi ͡ɬa am kəsɯnəŋ ma uɬaːʁən ma aɬʁa sɻmixkg̊e paʁɬaʁa am͡ɬa sɻn maNGɻ maN, sɻn səkg̊ɻ ɻʰtgindi͡ɬa am sen maN sen maN diβ andaGo andaGo͡ɬa am͡ɬa sən deːɬə am sa pərnəNGa͡ɬa kiːʧin͡ɬa am sa maNqəʂ ɖə͡na (24) am͡ɬa sɻŋ kərək giɣində kəsəŋ pəʰrGaNGa baʰʂ dʐaɬo, pəʰrGaNGa baʰʂ dʐaɬʁa͡ɬa am͡ɬa sen boɬsa͡ɬa am ɬa sɻn͡ɬa mɻnəŋ niːɣə goɬ jərɣ guɣiɣi bejʤilip ba͡ɾer, nanaʁa bejʤilip ba͡ɾer, andaʁ diː di baʰʂ dʐaɬʁandə͡ɬa… (25) aːm͡ɬa am sa kəsɯ͡ɬa bə əɬəɣəŋgi bər jaʁ maʰrsin aɬəNGaʂ ɖə, jaʁ maʰrsi dimi hədʐəndi jaʁ dər qan, sujiu ɖər (26) am͡ɬa saNa bifaN͡ɬa oː sɻn məɬa uzuŋ jərɣ pəʰrGaNg̊a dʐaɬ͡jam, am bop drə jam, am bop də, am uzuŋ pəʰrGaNGa͡ɬa dʐaɬ (27) am͡ɬa kəsɯ bər bə jaʁnə ɻtg̊i bə məɬanəŋ baʰʂGa aɬənəNGa ma bər surtgi, sɻn napa bøzyk kəsɯ osa ma sɻŋ baʰʂGa sɻŋ bojɬə bə jeɬGə͡ɬa sen oŋoʰrda ma ʉrleːɣ, sɻnəŋ͡ɬa ajəq͡qɔn jaʰʂ oɬo, senəŋ jaɬdaɬ haɾa ɔN boɬuβurʁe jaːm andaʁ diɣi kəsɯ məagə jigə sujiu (28) bə ma am sa sɻn dimi bər ʃisu ɖər, andaʁ nimi ɖə (29) andaʁanda aːm͡ɬaː uzuŋ tʂoGe diɣində͡ɬa am ɬa qɔ tʂoGesGa am͡ɬa sa o duɣdi andaʁ͡ɬa bər keːmʤɯ ɸuɖurʁa ʊngin tʂa, kəsɯɣɻ ma jaʰʂ oʤin GuzGa, sin dʐa napa ɻʰsɯnəŋ kəsɯ osa ma, sə napa mɻnəŋ uzumnəŋ bər Gəz βosa, səN Gejda kəsɯɣɻ βerəβatGaʂ də, buɣun bər mɻnə giɣindi ma am sən ʤizn̥an͡ɬa bə aGeːda͡ɬa giɣindi sɻn deɬə kiːʧin ɖə (30) am sɻnə ma niɣəɬɣi saː ma dʐojaNdi niɣəɬəβər də (31) oːɬ͡ɬa andaʁ nimi də, aːm͡ɬa andaGə jozGanda aːm sa qɔ eʰsɯ eʰsɯ gøŋyɬ ʤin ɓəsa χanjy uʤin ɖise ʤɯjiu dər (32) …məɬaɬar βan je ʃiŋ, tʂaN je ʃiŋ, uzuŋsər gonin niːsdasa, sɻn ɬarɬassa͡ɬa ʃiŋ, doʁur məjiu ʐiNχa ʂiŋma ʤezɻdi jyeʂu je məjiu….(33) am͡ɬa tʂuŋʤɻnəŋ bər ͡ejʁa͡ɬa bər͡βərɣɻ bejdʐania, ʂiuʃien͡ɬa am sa bezuk kəsɯlerɣɻ bejgənien, daGəʁa bejgənien ʧi a, qar aβa osa gənia bejgənien ʧi a (34) andan͡ɬa am sa bə͡ɾβərɣɻ bər ͡βərnə bər guodʐia jitʂaN nien ma nəmə, bə͡ɾβərnəŋgədi baɾəp bər βəNχo gə χa (35) o duɣdi məsdəŋ joʁurnəŋ ma məndaʁ͡ɬa ʃisu͡er, andaʁ nimi ʝə (36) am sa tʂuŋʤɻ

faɴmien digə ʃisu a (37) andan͡ ɬa am sa bəsdəŋ go ʤuŋʤio ʃiŋjaɴ ma am͡ ɬa sẹn ni:͡ ɬa ăsdasa͡ ɬa (38) andan͡ ɬa am sa o duɣdi məsdəŋ joʁurnuŋ boɬus͡ ɬa am sa χanʂi ʤiaɴʤiu bəlie ʂaʂiɴ χejmiŋ a (39) sẹn mẹnəŋ bə jynəŋ gi:tdi fanβida͡ ɬa napa βər do:sGan, suʁu:r, bər qusqas ni amə^{h}tan bo^{h}ɬsa, o mẹnəŋ bə fanβidaGənə mẹn anə deɬə ølyrɣəməs (40) bə ma o duɣənəŋ bər am sa …am sa ʤuŋʤionəŋ guannien ma drə bə͡ ɬa (41) am͡ ɬa am sa məsdəŋ mənda ɢaʂ jaɴʤɯ duŋβu jiulia (42) bə ji:ɬan, ɢarʁa diɣig͡ ẹ dumsuʁə ɢəzə:ɬ qus ɢarʁa, naɢə ɢa^{h}ɬdar dẹŋərdi ɸugurma dzɻ ɬa go ʤaɴtsu͡ ɬa diɣindi ʃyŋjiŋ ʤej feʃiaɴ.. anə bəʂa, χuli…. (43) andaʁan͡ duɣdi mənə χɔnə ølyrəp bołmas, mənə χɔnə͡ ɬa dan bər ølyxrse͡ ɬa a:m͡ ɬa sa mənəŋ ardə͡ ʁuzu ẹ^{h}sɯnəŋ͡ ɬa am͡ ɬa gẹ:m ma gixəʂ dro: bə jałdał χara ma udzɻqbaʁa, jałdał χarə ma ɔɴ bołmaʁa͡ ɬa am͡ ɬa sa detə bə ẹ^{h}sɯnəŋ͡ ɬa bə oŋo^{h}rda͡ ɬa noʁa͡ ɬa mədʒa ɢəłdzɻʁaʂ͡ ɬa, mał məł ma azur paramaʁa, a:m əni a:ndan sa:łəʁ͡ ołurʤi osa am da^{h}:ɢə oj oj bezuk uʤin ma məsgi͡ ɬa dzɻβałaɴ ba^{h}ʂʤiot giɬɣig͡ ẹ:͡ ḍro (44) andaʁanda͡ ɬa bəzdəŋ ta:ʁłəʁ͡ ɬa o duɣdə͡ ɬa anda:o͡ ɬa menəŋ͡ ɬa qar maɴGə bə qɔ:da͡ ɬa andaʁ or ni:͡ jẹr bəz͡ ɬa bə͡ ɬa dzɻannəʁ amu^{h}tannə ͡ ɬa ølyrmẹs͡ er (45) danʂi ølyrme^{h}ḍə diɣi ma bərmisən dzɻ de:łə ølyrxəʂ ḍə ʂi, dzɻ ɬa mẹn ʤiaɴ dimi͡ ɬa ji:ɬan, ɢa^{h}ɬdar, ɢa:jrə, tu:ɬgu bə ʤiu ʤiaɴGə amə^{h}tannə͡ ɬa ølyrəp bołmas͡ e: dro (46) bə suʂdi ołərma o baɢanə ma ølyrəp bołmas͡ e: ḍə (47) oɬ ma bəzdəŋ bər am sa sẹn ajttsa͡ ɬa məsdəŋ ɔjnəŋ kəsɯ o duɣdə͡ ɬa məndaʁ bər ʃisu ma ḍro (48) anə ølyrsa͡ ɬa sẹn buɣun bər jiɬan ølyrəp ḍə qan, kəsɯnəŋ bə narsa ɬəmnəŋ͡ ɬa anəŋ͡ əʂdi sẹnəŋ͡ ɬa oɬ jiɬan məŋ jasaʁaq amə^{h}tan͡ e: do (49) u:nu sẹn ølyrə:ʤi osa jiχəu sẹnəŋ bə gənarẹ, senəŋ͡ ɬa gənarẹ dimi͡ ɬa am sa senəɴ ɢəz oʁuɬ sẹn ẹ^{h}səŋ məɬa ḍə (50) oɬ χɔʁa ba^{h}ʂʤiot gixəʂ mi: dzɻoβałaŋ giɬʂ mi: oɬ qɔnəŋ jas dzɻanGa ʊɬʊt gi:ʂ də, andaʁ diβər do (51) am o ɢarʁa, ɢarʁa͡ ɬa gue nimi aβanasəNGa hadzɻəq jandərʁaq bər qus͡ er ḍi ḍrə ɢarʁa (52) sẹn anə anə ølyrmis dro, anə ølyrəp bołʁəməs͡ e: ḍə (53) andaʁənda ɢa^{h}ɬdar am sa mo͡ ɬa deŋərdi ɸugur…(54) andan͡ ɬa tułgu dur, seɴ ɢara^{h}sa oɬ͡ ɬa amə^{h}tan, oɬ͡ ɬa

amə^{h}tan məs kəsɯ ɢaɾasa ɔɬ andaʁ͡βəɾ aːɾʁaɬəʁ andaʁ amə^{h}tan oɬ, danʂi anə ølyɾəp boɬmas͡ e̞ː d̥ə (55) am anəŋ hadiːnə məs ɢajda duqɢa oɬəɾχəʂ͡ e̞ː, baɾʁa hadiːn ɢazʁa andaɢəp ʤyeduj boɬʁəməs (56) aːm͡ ɬa dik gise̞͡ ɬa am͡ sa maɬ məɬ ma øɬɣe oŋo^{h}ɾda ɢəɬdʐɐʁa, ʂaɬdiʁa, jaɬdaɬ χaɾa ma naɾsə ɔɴ boɬmaʁa (57) am sa amɢə χanjy udʒin d̥ise se nidi ʂiɬʃiŋ bəte ʂuŋlio (58) am məs joʁuɾ udʒin d̥ise am sa senəŋ͡ ɬa jaɬdaɬ qaɾa͡ ɬa ɔːNGa gɐ̨ɬmiɣ̞ e̞ andaɢa͡ ɬa ɢəɬdʐɐʁa (59) onu^{h}ɾda qɔsə ͡ɬa andaʁ͡βəɾ məndaʁ͡ ɬa βəɾ oɬ duɣdi am sa məndaʁ͡βəɾ boɬus dəɾo, aːm joq dɾuː (60) am sa am kəm anə niɣəp baɾ͡ eɾ, bə͡ ɬa dujtəuɢə boɬəs d̥ə (61) suʁun aːnə jiban moː ɬa ølyɾup bomas e̞ d̥ə, am sa o duɣdi po^{h}tʂi dɐ̆ɾə, po^{h}tʂi anəŋ oɬ muŋusd̥ə minik aɴa oɬʁa anə ølyɾuβuɾ dɾo, a^{h}tɢ̥a potʂi (62) am sa oː duːɣədi d̥isə͡ ɬa b̥ə͡ sa ɬɔːmnəŋ am sa qɔ͡ ɬa ɬəmɢa sudʒiɣliβəɾ d̥ə, pə^{h}ʀɢaNɢ̥a niɣəɬɣindi͡ ɬa am sa aːmɢə χanjy βudʒin….. (63) andaʁandi oː duɣdi dip gɐ̨se am sa jaNjaN amə^{h}tannə ølyɾɣ̞ e̞ andaʁ andaʁ nimi͡ ɬa (64) aːnə pɔːnə aɬəNGa aːnə a^{h}tba kəsɯɣe po^{h}tʂi diɣiʗ̞ e̞ (65) am sa kəsɯ potʂi͡ ɬa oɬ͡ ɬa ɢejlɐ̨ ɢejlɐ̨ anə ølyɾɣi andaɢəɬəβəɾ d̥ə, jiban doʁuɾ kəsɯ anə ølyɾmis ʝə (66) məɬanəŋ baʂ qə^{h}ɾqɢanda͡ ɬa sa moː ɬa andaʁ andaʁ ʁəɬuβəɾ dɾoː (67) fandʐəŋ͡ ɬa ɢajda……gøβundi͡ ɬa bə ɬəm pə^{h}ʀɢan anəŋ joɬ βədʒin geɬəβəɾ d̥ə (68) gøβəndi am sa bə ɬəm pə^{h}ʀɢaNGa͡ ɬa ʃien bəɾ ajtɢa meːŋ bə məɬanəŋ baʂdə dzɑ βəɾ ɢajsə kungɐ̨ qə^{h}ɾqtsa oɬʂ d̥ə kunnə ɢaɾatɢ̥a (69) am͡ ɬa am sa anəŋ adən ma saɬəβəɾ də (70) am͡ ɬa oɬ məɬanəŋ uʂ jasaʁandi͡ ɬa ba^{h}dʐən qə^{h}ɾqɢandə͡ ɬa am͡ sa deɬə͡ ɬa aːnəŋ͡ ɬa daːʁeɬaːɾə, guɣ̞ɐ̨leɾ ja^{h}ɢənɬaɾnə ma qɔnə qə^{h}ɢəɾʁa͡ ɬa am͡ ɬa as etgɐ̨n diɣədi o dəɣdi am sa nimi aːmɢədaʁ məndaʁ͡ ɬa ja^{h}ːʂə sen amɢə͡ osa am sa jyːnəŋ ɜ̆ʂdi miː andaɢəβaɬsa u duɣdi am sa taʁaɾ bəzdəŋ am sa taʁaɾ jy dəɾ (71) aʂdi͡ ɬa jynaqleɾə məndaq jazɢa͡ ɬa bəɾ joɾɣ̞ e̞ qɔ tʂoɢesɢaʂ͡ ɬa, am sa anə ma beːzuːgəŋgɐ̨ ma edəβəɾ dɾo (72) am səleɾ goɬ miNχuanəŋ kəsɯleɾ kəsɯ bezuk a^{h}s ɐ̨ttse am sa kəsɯnəŋ kəsɯɣ̞ e̞ aʁa anəŋ bəɾ tiodʒien dɾo (73) ɢoj ɢuɾannəŋ͡ əʂdi kəsɯ ja^{h}ʂəβ aɾʧəsdəɾɣ̞ e̞ bozəNGa kəsɯ hədʐ̥ən ja^{h}ʂəβʁa kəsɯ bədʐiɬaβaɬsa͡ ɬa gue nimi kiːʧ̚in deɬəʁədəːʁ (74) am bəzdəŋ məndɑ

tʌʁʌr jy tʂoGe do (75) ɑːm ͡ɬɑ ɑm ͡ɬɑ senəŋ məɬɑnə mɑ ɑm ͡ɬɑ sɑ baʰdzɻən qəʰrqəp baʂdɑχəʂ də (76) məɬɑnəŋ baʰdzɻəNGɑ ͡ɬɑ Gojnuŋ jyŋdin ͡ɬɑ diorɬ burʤyʁɑ diorɬ Goj jyŋdin bər ͡βər dɑɬə pɔqGɑ sɑdzɻəNGɑ (77) ɑm ͡ɬɑ goɬ pɑnʤɯʁɑ ͡ɬɑ sẹn bəɾ jɑːʁ, ʃøɾmi ɑm ͡sɑ ɑndɑʁ ɑndɑʁ niminə sɑɬʁɑ, ɑːnə ɑɬəNGɑ (78) ɑndɑn ͡ɬɑ ɑm sɑ bəʁɑ jɑʰtbɑ diɣik, tɑɬGɑnnə jɑʁ βudʒin joʁuɾuβɑɬʁɑ tɑɬGɑnnə məndɑGəɬəβər onəŋ ͡ɬɑ ɑːm sɑ oɬ ͡ɬɑ go umʤioʰrʤɻennə sude: dro (79) umʤioʰrʤɻengi kəsɯ ɑm sɑ kəsɯ χɑnjy fətɑ ḍi: ḍər hɑn (80) baʰːdzɻəndɑ ɑj, ɑjnəŋ ɸudurdɑ kun bə ͡ɬɑ ʤio (81) ɑndɑGɑ ͡ɬɑ ɑm ͡ɬɑ ɑnəŋ duβ ɑNɑ ͡ɬɑ ɑm sɑ puto, tɑN jɑNjɑNdɑn ͡ɬɑ bejɬɑʁɑ ͡ɬɑ undurɣe ͡ɬɑ oɬ ͡ɬɑ ɑm sɑ oːɬ ɬɑ dɑgej ɬɑ mẹn ͡ɬɑ bəɾ Gɑɾɑsɑ ɑm sɑ ɑmGə ͡ɬɑ ….ɑnə mɑ ẹtgi sɑɬʁɑ dəɾ (82) ɑm ͡ɬɑ məndɑGə baʂdɑʁɑn duɣdi ͡ɬɑ ɑːm ͡ɬɑ sɑ bəɾ kəsɯ ͡ɬɑ jɑʁnə ɑɬəNGɑ bəɾ kəsɯ ͡ɬɑ ɑm sɑ məɬɑnə Gudzɻɑqdɑʁɑ ͡ɬɑ ɑm sɑ senəŋ məɬɑ osɑ sen ͡ɬɑ məɬɑnə Gudzɻɑqdɑʁɑ (83) ɑm ͡ ɬɑ məɬɑnəŋ baʰdzɻən bər sɑdzɻəndɑn bəɾ qejʃʲiɬɑʁɑ ͡ɬɑ bə pɑnʤɯn ͡əʂgi sɑːɬʁɑ bə jɑʁdɑn bəɾ məɬɑʁɑ ɑʰsəNGɑ βəɾ dɑdəɾʁɑ ɑm ͡ɬɑ məɬɑʁɑ ɑzuɾ hɑɬqəs ɬɑɾdəβ dəɾ (84) bə məɬɑ ͡ɬɑ bezʉɣʉn duɣdi bə məɬɑnəŋ jɑs dzɻɑnə demərdik gəp boɬʁe: (85) bə məɬɑ ͡ɬɑ jy toɬə kəsɯɬəʁ ɑʁəɬ toɬə mɑɬɬəʁ oɬuβərlernəŋ belek buɬʁe: (86) ɑm ͡ɬɑ bə məɬɑ ͡ɬɑ jidə sumiɣi ɬomnəʁ bis ɸudɑqGɑ ɑd ͡unerɳəŋ bəɾ belek buɬurʁoːj (87) ɑndɑʁ diɣi ɑʰsəNGɑ βəɾ jɑʁ dɑdərəβ (88) ɑːm ͡ɬɑ …mẹn ͡ɬɑ sɑNɑ βəɾ ɑq sɑʁɬəq bẹrin jɑm, ɑm ͡ɬɑ sẹn dɑn mənəŋ ͡ɬɑ ɑm sɑ gue nimi sẹn dɑn bəɾ jejesə miɾ bøzuk dɑGɑsə osɑ ͡eːn mi sɑNɑ bəɾ ɑq ͡Gɑʰtbẹrin jɑm dixəʂ mi (89) ɑm sɑ mi sɑː bəɾ ɑq ͡enẹk bẹrin diɣi ɑdɑʁɑq (90) ɑndɑGɑndɑ ͡ɬɑ ɑm ͡ɬɑ sen məɬɑ ..eːj dzɻuβɑdəːm ɑm ͡ɬɑ buɣun ͡ɬɑ….(91) ɑm ͡ɬɑ bəɾ Goj ɑdɑmɑ mɑ bɑːɾ, ɑm sɑ mẹn ͡ɬɑ sɑNɑ bəɾ ɑq sɑʁɬəq ɑdɑmɑ ͡ɬɑ gøːβeɾ (92) uʰkus ɑdɑmɑ oɬ….ɑm ͡ɬɑ sɑ bə ͡ɬɑ mədɑʁə ͡ɬɑ ɑndɑβ ͡ɬɑ mo ͡ɬɑ …. bə ͡ɬɑ məɬɑnəŋ ɸudzɻənnəŋ sɑzɻdə χɔː βəɾ giɣi qejʃʲiɬəβ ʊngindi ẹn, ɑm ͡ɬɑ sɑ bə ͡ɬɑ tygẹp ḍo bejəp ḍə (93) ɑm ͡ɬɑ uzuŋ sɑ kəsɯ ɑs ɑʰsdɑʂ ḍə, ɑm ͡ɬɑ kəsɯ ɑm sɑ bərnəŋ ɑrtdɑ bə ͡ɬɑ ɑm sɑ joʁuɾnuŋ bəɾ ɑʰːs ḍəɾ (94) ɑːm ͡ɬɑ qɔːnə ɑsdɑʂ də (95) ɑm ͡ ɬɑ ɑm sɑ eʰt undurɯβ, sumẹːn undurɯβ tʂɑnə ….ɑs bejʁɑn duɣdi ͡ɬɑ ɑm ͡ɬɑ qɔ tɑrɑʁɑ mɑNqəʂ ḍə (96) bə ͡ɬɑ ɑm sɑ mənə

məɬanəŋ baʰdzə̨n bər qəʰrqəp d̥ə (97) məːɬanəŋ aːtdə dʒiu pərən͡ɬa saɬʁan dʒiu jiu lia (98) dzə̨a ɬa mi saɴ dimi jiban͡ɬa aʰgaʁa saʰɬ̡ərəβ ʂər (99) aʰga ma kəsɯ midʒar dzə̨idasa͡ɬa am sa midʒar aːzɢarʁan ɬəːmə ʁrɬʁɣərə̨k (100) jiban͡ɬa saɬma adɬar͡ɬa am sa gøβu͡ɬa bə daʰːtdəŋ ɬomnəŋ ɬomnəŋ͡əʂdi geɬəβər d̥ə (101) am sa məz joʁur søz udʒin ma βər am sa isɯnəŋ andaɢəp bər saɬma ma dərə (102) ʂima doːɢər dimi je dəro am sa, am sa jaʁdʒis dimi ma dɜ̆ro, sutdʒis bə͡ɬa qɔsə͡ɬa mo͡ɬa kəsɯ joʁurnəŋ ɬar udʒin d̥ise mo ɬa oj nimi͡ɬa, aʰɬqəsdəʁ adɬar d̥ə (103) oɬʁanɬarʁa am sa məs joʁur βədʒin bərmisəŋgə̨͡ɬa andaɢa͡ɬa batər dimi, batər ma sa muŋuɬnəŋ ɬaː eː dro (104) gøβu͡ɬa goɬ məsdəŋ͡ɬa, jiŋβe məs͡ɬa am sa bə dzaɴtʂuan fədʒioʁa daʰːt bər nimi d̥ə qan (105) aːndaʁanda ma anəŋ͡əʂdin͡ɬa gə̨ɬɣind̥ə͡ɬa ʂuma dzə̨aʃi serəŋ, dorʤi serəŋ, am sa ɢəz βosa ɢəzɢa ma dzo̱ɬma dimi, oɬ͡ɬa qɔsə pəʰrɢannəŋ adɬar͡ə̨ː d̥ə (106) ɔːndaʁ ad bəzdəŋ mənda joɢ͡er, jaːʁdʒis, sutdʒis bar͡er (107) am͡ɬa kədʒiːɣdi məndʒa məɬa də͡qan, mənəŋ kərə̨ nimiɣə̨, am sa sen uzuŋnəŋ͡ɬa sə̨n bər ɢəz dixəʂ mi, uʰgun dixəʂ mi (108) andaɢəɬəp bər an bər bezʉɣʉn͡duɣdi am sə̨n bər dzo̱ʰgaʰrʤan dixəʂ mi, χuodzi̱a sə̨ŋ kədʒiɣəndi saɬəβattsa, aɴa andaʁ mi də, aɴa məjiu ʂimə…(109) qarʁanda daʰɢa adama ma dəro (110) ʤeχoɴnaʁanda tʂuŋʃiŋ at tsaɬma bəzdəŋ mənda mə tiŋ guo.

Kaynak kişi №: 02020207
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Dahe nahiyesi Donglin köyü kış ve bahar yaylağı
Kayıt tarihi: 19. 05. 2013- 23. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: YANG Zhan-gui
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü

Doğum tarihi: 1960
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Dahe bölgesinde mevsim göçü, bahar bayramı ve kutsal koyun hakkında bazı gelenekler, eyer, çadırın üzerindeki bazı el işleri hakkında.

0202020701 Dahe Bölgesinde Mevsim Göçü, Bahar Bayramı ve Kutsal Koyun Hakkında Bazı Gelenekler

(1) ʒylernə niɣəɣi urʤylernə qənaʁa go bɔχqdzɑ sumaɬʁa sumaɬnəŋ͡ əʂgi ʤiuʂi ɑːzəq dʐuaɴnaʁa, miennə, daːrəʁ, haɾβa qənə dʐuaɴaʁa ʂukdiɣi, qejnaqqa ʂukdiɣi ʤiu bəɾ ʒiɾɣi ẹʰtgindi ʒynə ḅə ɢaɾ jynə pəʰkgi dɔɢuɾɬaʁa niɣəɬɣi qejnaqɢa ʂukdiɣi maɴəβəɾ ḍə͡ɾ na (2) mẹn ma ʒy gødʒiɾəβ jyenʃieŋ kəʤiɣdi mẹn ma qejnaq hediβəɾ ḍə (3) qejnaq hediɣi kəslernə, kəsleɾ o duɣudi kəsɯ goː urʤylernə qənamas nimi də, tejdəβatɢa sẹn ʤiu ɢejsə jyŋfəduj gẹse bə͡ ɬa ʤiu ʒy gødʒiɾmi sẹɴ qənaʁa ʂukdiɣi ʤibəŋʂaɴ andaɢa͡ ɬa ʂukdi qejnaqɢa ḅaɴnaʁa ʂaɬaʁa (4) qenaqɢa bər qejnaqɢa bər ḍaʰɾdəʁ dəɾ (5) ḍaʰɾdəʁnə qənaʁa ʤiu ʂukdiɣi ezeɾnəŋ yzeɣe, ḍaʰɾdəʁ ʤiuʂi ʒip ḍə (6) joʁɔɾ udʒin͡ ɬa ḍaʰɾdəʁ diɣik nimi ḍə (7) eːj oɬ duɣẹdi͡ ɬa ʤiu niːɣə də͡ na məsdəŋ o andaʁ͡ βəɾ gue ʤiaɴʤiu jɔq do (8) bəz qɔ ʒynə kødʒiɾəp baɾʁa oː, jysun təḳəβatɢa ʊrʤylernə hədzẓəŋgi saβatɢa ʤiu ɑːnə ɑŋ giɣindi͡ ɬa daʰɢə o duɣidi daʰɢə bə boː ɬəudʑɯ ɬəudʑɯ mʤaɾ naɢə niːɣə dəɾ͡ na, doɢuɾ nimi də (9) anə daʰɢ̣ə keːrɣẹ tʂɔɢetɢa ɢəzəʁən daʰɢə ʂiβaʁa, ʂiβaʁa ɸuduɾ͡ jaqɢa səḳ͡ aʂɢa andaʁ mi ẹtgi, andaɢa uːtdə saɬʁa am͡ ɬa qejndəɾəβ hədzẓəβ ḍə͡ na (10) ɑːɴɢə bəː usdaʁ məndaʁ ʤiendan͡ emes ḍə (11) tʂɔɢẹditɢa

andaʁ ʤiałaʁa, oł duɣdigə guaɴ bəɾ tuŋtuŋzɯ də͡ na mənəŋ ʉrlẹɣ βəɾ tuŋtuŋzɯ, a:nə tʂɔgetga da^{h}gə gəzəʁənda ʂiβałmasa χan bəʃiŋ͡ a

(12) ʒił ungi ʒigə ʂi bə goł kuł kuł͡ a^{h}qga jadaʂ ḍə (13) gəzəʁnə ʂiβaʁa ɸuduruŋgi͡ βəɾ sək oł ɬəumənʤɯ edəβattsa sək ẹdəβattsa ʤiu kułnə anin təułaʁa andaga niɣəɬəβat ḍə (14) o:ɬ͡ ɬa ʤiuʂi ẹ:sɯ gẹɣẹ͡ ɬa ʤiu sẹɴ gojnə gojlernə hediɣi ni ʤiu ẹsɯ ʂiβasdəɾʁa niɣəło (15) jo^{h}ɾtdə ma tsin ʃyen͡ ɬa dienlisdəɾɣi oł duɣẹdi gejdagə məndaʁ kaŋ andaʁ mi joq ḍə (16) ʒynə ʁəu͡ ɬa ʒiɾɣi təkʲəβattsa, a:m͡ ɬa aɾdəndan gẹɣẹ͡ ɬa ẹ:sɯ dasdan gø^{h}dʉɾɣẹ ….jo^{h}ɾt ẹtgindi am͡ ɬa andaʁa kaŋlernə niɣə tojaḁə …ʂiβaʁa (17) anda bə ʤuŋʤio:dan niɣəsẹ kənəŋ andaʁ ʤianʤiu jɔ:q dro ʒy gøʂgindi (18) bə jyenʃien andaʁ jiʂi baɾ e^{h}ḳẹn, mẹn ma bə niɣəɬɣin ʤiŋtəu bəz niɣəɣindi …….. (19) bə ju^{h}ɾt ja^{h}qḁa ẹ^{h}tgindi kəsɯleɾ dəu bə negə (20) aNGə kəseɾnə ẹni nienʧiŋ kəsɯ oʁanda ʤiu jyenlejgənə χɔnə unduq qap ḍə͡ na ʤiu tẹjdasdəɾɣindi ʤiu andaʁ bə ju^{h}ɾtdan go ju^{h}ɾtga aɾʁa andaʁ βəɾ ʤuŋʤio ʒiʂi andaʁ mi jɔq ḍə (21) daɴʂi maNGanda o ʤiuʂi bə ju^{h}ɾtdan maNGa maNdə diβəɾ andaʁ do (22) ʧîta ʒiʂi unduɾuβ joq do, maNGanda am͡ ɬa maNdẹ: diɣi am ͡ɬa andaʁ diɣi͡ ɬa maNəβəɾ ḍə (23) mẹ:n͡ ɬa bəɬɣindi͡ ɬa andaʁ də͡ na (24) uʂsa:N bə ni:ɣədi͡ ɬa sało ḍə, kəsɯ mənə qaɾ kəsɯ ʒiban jo^{h}ɾtlẹɾɣẹ ẹ^{h}ttse jyenʃiada bəz͡ ɬa gøɾɣʉndi ʒidʑi͡ ɬa ʒʉ^{h}ɾsaNnə saɬʁanda ʂi bə aGe:j gøʂgindi o, o dujdi͡ ɬa jiu u^{h}ɾsaN saɬʁa o, u^{h}ɾsaN saɬʁa, u^{h}ɾsaNnə saɬʁa daχḁə baʂ dʑaɬʁa andaʁuɬuβ də (25) bə jo^{h}ɾtdan jo^{h}ɾtga gøʂgindi andaʁ mi jɔq do (26) sẹn u^{h}ɾʂsaN sało andaʁ mi dəu ʤiu jɔq də (27) bəz ma jyenʃieN qaɾ kəsɯlernə zẹɾɣi andaʁəɬəβ ma gøʂgi maNGanda ẹnẹ u^{h}ɾsaN saɬəβ jɔq də͡ na (28) bə aGe gøʂgindi ʊ: bə bəɾ ɬajẹrnəŋ bə də^{h}qus͡ otusga ẹ^{h}tgi jiusaɾ, jysaɾʁa ẹ^{h}tgindi͡ ɬa ʤiu məndaʁ βəɾ jyɾsaN saɬʁa ʊ: u^{h}ɾsaN saɬʁa, u^{h}ɾsaN saɬʁa baʂ dʑaɬʁa andaʁəɬəβəɾ ḍə͡ na, jaNjaN go kømʤɯ qɔnə søɣʉɬəsdəɾɣi, o: ḍa^{h}gə bə: miendikḍə søɣʉɬɣi andagəɬəβ ḍə͡ na (29) a:ndan sen bə bəɾ jo^{h}ɾtdan bəɾ jo^{h}ɾtga gøʂgi piŋʂi andaʁ mi joq do, u^{h}ɾsaN ma saɬəβ joq do (30) uʂsaNnə a:m͡ ɬa ʤiuʂi ni:ɣə dəɾ͡ na, bə: sumi, sumileɾɣi kənəŋ oł duɣdi

baɾʁaq͡ e^{h}ɻɛ̝̈n (31) andan͡ ɬa bə ʤiuʂɨ uɬɯj, uɬɯj diŋnaβattsa ʤiuʂɨ bə jo^{h}ɾtdan gøʂgi uɬɯjɬəɣ jiɾɣi ɐ^{h}tgindi ʊː uliɣi ʤiu niɣəɬoːɾ ɖə bəɾ u^{h}ɾʂsaɴ saɬoːɾ ɖə͡ na (32) jyenlejɢə bə uɬɯj ʤiuʂɨ bə ɢaːɾ͡ uɬɯj ʂɨ aq uɬɯj le oɬ͡ ɬa uɬɯjnə gyɾse ʤiu uɬɯjnə gyɾse͡ ɬa u^{h}ʂsaɴ saɬʁaɢ͡ eː də͡ na (33) ʤiŋtəu mɐ̟n bəɬɣindi bə uɬɯjnə ma χosən pətʂudio lia ma (34) aːm niɣəɬɣindi͡ ɬa ʤiuʂɨ dzɻŋdiendi bə uɬɯj də͡ na jyenlejɢə jɐ̟^{h}ɾgə uɬɯjlɛrnə dəu liodiolio am͡ ɬa ʤiɬaː joq ɖə, da^{h}ːgə jɔq ɖə uɬɯjnə (35) da^{h}ːɢə məndaʁ maːnə, maːnə kɐ̟zgi, manə ʤiuʂɨ bəɾ βəɾ ʤadʑɯnəɴ ɢejʁa a^{h}ga niɣəɬɣi oŋʂuβatɢa o, anə niɣβattsa ʤiu manə sɐ̟ŋ kəŋ kəmnəŋgə ….gødʐɥp baɾʁa bəɾ u^{h}ɾʂsaɴ saɬʁa niɣəɬəβ ɖə (36) maːerdi ini͡ βəɾ u^{h}ʂsaɴ saβatɢa maɴəβəɾ ɖə, andaʁ͡ ɬa də (37) maːnə͡ ɬa niɣəɬɣindi bə jo^{h}ɾtdan maɴGanda͡ ɬa maːnə͡ ɬa bəɾ ɖa^{h}ɢəʁa maɴGa ɐ̟ni jaɴə jo^{h}ɾtɢa ɐ̟^{h}tgi ɐ̟ni manə niɣəɬɣi o sa maːnə͡ ɬa niɣəɬoɾ do (38) sɐ̟n am bə jo^{h}ɾtdan bə jo^{h}ɾtɢa niɣəɬɣi gøʂgi maɴGanɖa andaʁ mi maːni jɔq bəsa doʁuɾ ʒiʂɨ goɬa jɔq dɾo…. (39) sɐ̟n bə nimi duːɾ saːɬsa duːɾ andaʁ mi saɬsa ʤiu aq das teɾəβ də (40) oɬ ʤiu biʃy bə a^{h}ga pudiβatɢan daɾəʁnə saʐɢa tɐ̟ɾɣik nimi də (41) aːm məs jo^{h}ɾt niɣəɬɣindi ʤiuʂɨ sujbien niɣəɬəβ də͡ na, sujbien tɐ̟ɾəβ də, oːnu ʤiuʂɨ andaʁɔ ʤiaNʤiu joq ʝə (42) duɾ ʧiɬasa ʤiuʂɨ biʃy bə a^{h}ga daːɾəʁnə pudiβatɢan oː a^{h}ga oŋʂəβatɢan ɬom oŋʂəʁa daɾəʁnə pudiβatɢa anə aɬəɴGa tɐ̟ɾxəʂ ɖə (43) sɐ̟n bəɾ das tɐ̟ɾɣindi o oːɾnəɴGa βəɾ daɾəʁ saʐɢa andaɢaq nimi ɖə (44) sɐ̟n daɾəʁ saʐmin χan anə dasɖə χan tɐ̟ɾmis nimi ɖə (45) aːm məs jʊ^{h}ːɾtlɐ̟ɾ bəɾ jo^{h}ɾtdan bəɾ jo^{h}ɾtɢa niɣəɬəβ am jo^{h}ɾtnə ʤɐ̟ɾɣiliɣindi o, oːɬ dasdə andaʁ mi edəβ joq ʝə͡ na, daɾəqɖə satʂəsdəɾʁa andaʁəβ jɔːq ʝə (46) oː ma χaga pudiβatɢan daɾəʁ sadzʐəβ ɖə, χaga pudimin sɐ̟n sujbien daɾəʁnə χan bə nəŋ sa (47) bəːzdəŋ mənda ma sɐ̟n ʤiuʂɨ oɬ aq aq das tɐ̟ɾse biʃy a^{h}ga pudiβatɢan…. (48) sɐ̟nəŋ oɬ ʒɐ̟ɾɣi ʤiuʂɨ bə jisɯ ʤiuʂɨ bə ʒɐ̟ɾdin aɬəβaɬʁa jisɯ də, bə daɾəʁnə saʐʂa ʤiu min seŋ bə dasdə aɬʁa bə͡ ɬa ʤiuʂɨ minikdəŋ daɾəʁnə saʐma ʤiuʂɨ minikdəŋ ʒisɯ də (49) aːm bə a^{h}ga bəɾ pudise͡ ɬa …..diŋguda͡ ɬa minik ɖə, mɐ̟n bə minikɖə bə ʒɐ̟ɾɣi saʐɢa aːm mɐ̟n sɐ̟nəŋ bə dasdə aɬəβaɬsa…..(50) aːm sɐ̟n jo^{h}ɾtnəq ..... andaʁ mi joq də, sɐ̟n

dasdə sujbien͡ ɬa tɐrɣi ɢaraβar͡ ɬa niɣəɬse (51) oɬ͡ ɬa ɖaχɢə ʤiu məndа ma dərə, ɢurannəŋ ʂigə͡ jaqɢa bə ɢəj maɴma joɬnəŋ ʂigə͡ jaqɢa saɬʁa, ʂigə ʊt tsaɬʁa uʰrsaɴ bə tɯɖitgə diɣik mi də aɴa (52) tɯɖitgə tɯɖitgi a:m͡ ɬa ʤiuʂi məsdəŋ podʐaŋʤɯ aʰtɢa andaɢa ɢoj…..(53) oɬ ʒisɯsə͡ ɬa ɓə sa məs͡ ɬa ʤiu bər ʒiɬ oʁa aɢe gøʂkəʂ də, bə maɬʁa ma je ʤiu məndaʁ͡ βər bəɬɣərtgik ʒisɯ ɖə (54) uʰrsaɴnə saɬʁa bər ɸudzaŋʤɯ aʰtɢa andaɢə ʒisɯ ʤiuʂi aɢe gøʂʞəʂ dro, bər ʒiɬ͡ op do, andaq͡ bər ʤiaɴʤiu do andaʁ͡ ɬa (55) ni:ɣə də guoʧy naɢə oɬ sɐdɐr ɢoj, sɐdɐr ɢojʁa͡ ɬa guaɬaβər ɖə, am͡ ɬa ʝise ʂəŋ jaɴ dio də (56) bər͡ βər uɣur bər ʤaʤɯ bər ɢəj niɣə… am͡ ɬa bə aʰ:tlerɣɐ o aʰt qəsəɴɢa͡ ɬa aɢej gøʂgindi χɔɴ guaɬaβər də, ɢəzəɬ pədʐin mandərʁa ɢəzəɴɢa, andaʁ mi ɖə (57) bə ɢɔj͡ ɬa ʤiuʂi sɐdɐr ɢoj dimi də je ʂi bə aʰga niɣəβatɢan nimi də (58) ɢɔjnəŋ jeʤiu bə ɢojnəŋ͡ əʂdigə niɣənə sɐrdɐr ɢoj͡ ɬa di ɖə͡ na (59) məs͡ ɬa ….ʤiuʂi pəʰrɢannəŋ am͡ ɬa niɣə pəʰrɢaɴɢa ʃienliɣin ɢoj dro, andaʁ ʒisɯ ɖə (60) sɐn mənə qan ølyrɣɐ χan bənəŋ tʂi, ʤujχəu qarʁa ølyq qaʁanda, qar kəsɯ ʤiu onu ølyq qaʁanda enɐ͡ βər ʃyɬaʁa andaʁ mi ɖə (61) sadəp ba gojoq…. ʒip ba ʒiβ joq, ʤiu andaʁ ʒidʐi͡ ɬa niɣə qarəβər ølyq qasa͡ ɬa ene͡ βər ʃyɬaʁa (62) o sɐdɐr ɢoj jyenʃien͡ ɬa andaʁ, aɴɢə kəsler jeʤiu sɐdɐr ɢojnə ma ølyrɣi͡ jiβatqəʂ͡ egən

0202020702 Eyer ve Parçaları, Çadırın Üzerindeki Bazı El İşleri Hakkında

(1) bə ʁaŋkəɬaɴ a:nə͡ ɬa aɬəβər ɖə, andan doʁurən ʤiuʂi o duɣdi ɖaʰgə͡ ɬa niɣo də ɐʰsɯ sɐmiβər ɖə (2) ezer qənə ʤiuʂi bə jonaqler qəsən͡ ɬa ɐʰsɯ ɐdəβər ɖə͡ na (3) a: am ardəraqɢa ɐʰtgindi bə sejfəŋ ungi, sejfəɴɢa zaɬatɢa niɣəɬəβər ɖə (4) ʁantozɯ lia ʂi, ʁantazɯ lia ʂi jyenlejɢə to:zɯ joq ɖə (5) andaʁ͡ βər ʁantazɯ qaɬənərаq bər ʁantazɯ də͡ na (6) ardəndan ʤiuʂi ʤudi ʁantozɯ, andaʁ nimɐr də (7) andaʁ ʤiuʂi bə ni:ɣə jonaq qəsən ma ixsɯ niɣəɬəβ ɖə͡ na (8) a:rdəɴɢa ɐʰtgində͡ ɬa sejfəɴɢa təkɖərɣi niɣəɬəβ (9) ɓəʂɢa məs͡ ɬa ɖisə ɓəʂɢa͡ ɬa ʤiu niɣəɬor dər͡ na (10) bə: jonaq, ezernəɴ ɢə:m, ʁəsun bər͡ βər təkəs͡ ʁəʁa ɓəʂɢa niɣəɬɣi, am sɐn ɐnɐ bər͡ βər tazŭ taɬaʁa səɴar͡ jaqdəŋ nɐʤi sɯŋ bɔχəʂ͡ ɐ: (11) anə niɣəɬɣi bəri:ɣi bər͡ βər

swŋ͡ ɢəʁa jamaʁa, an jamaʁa unduruk gẹse ʤiuʂi χu:m naɢə niɣəɬəβər də͡ na (12) ɢɔ:mnə ʤiuʂi bər͡ βər͡ ʁəʁa jamaʁa niɣəɬəβər də, oɬ duɣdi jamaʁa ʤiuʂi bə jo:naq qɔsənə ẹsɯ jamaʁa niɣəɬor ḍə͡ na (13) ězerna ʤiuʂi aɬəβər də, aɬʁa, kəɬaɴʤɯnə ma aɬək giɣẹ enẹ da^{h}ɢə guŋʃien bəʤin jamaβər də, enẹ teɬək aʂɢa ězerɣe andaq jamaβər də (14) onu kəsɯ ězer͡ ẹtbẹ kəsɯ ʤyk͡ ɬa niɣə o ʒiɬəm bəʤin ni:ɣəβatɢa də͡ na ʤanɬəβatɢa ḍẹ (15) sẹn ḍa^{h}ɢə oɬ duɣdi da^{h}ɢə ẹni teɬək aʂɢa ẹ^{h}sɯ jamaβər ḍə͡ na (16) o duɣdi͡ ɬa guŋʃien di ḍə͡ na, guŋʃian bə nimi ʤiɣin tẹrə uʤin ẹdəβatɢan nimi ḍə (17) anə uʤin ḍaχrtɢa jaməβattsa gəp bɔʁaq͡ e: ḍə (18) a:m ʤiu guŋʃien məjiu, ɢejdaɢə arɴəɴɢa ẹ^{h}tgində͡ ɬa guŋʃien jɔ:q ḍə, ʤiuʂi goɬ keʧin jip bəʤin, keʧinnə: ʒiɣərɣi niɣəɬəβ də͡ na, anə uʤin jamaβər ḍə͡ na (19) ɢar jynə͡ ɬa ẹ^{h}sɯ niɣəɬəβ də, ʤibəŋ bə taʁarnə ʤiuʂi køɬɬʉ je χɔ, …ʒiɣərɣi, ʒiɣərəβaɬʁa am enẹ taʁarnə saɬʁa sɔɢuβaɬʁa, sɔɢuβaɬʁa am sẹn ʤiu bər͡ βər si:ʁa jamaʁa, jamaʁa χurаʁa unduruk giɣi dujɬaʁa sẹn ʤiu… anə ʤiu jidʑi niɣəɬəβər ḍə͡ na (20) jynə ʤiuʂi jidʑi ẹ^{h}sɯ jamaβər ḍə….jyenlejɢə jylernə (21) bə taʁarlernə ma ʒiʧi͡ ɬa ẹ^{h}sɯ sɔɢuβər də sẹn, am sẹn bərmi kəsɯ ʤiuʂi bə taʁarnə saɬəβ jadaʁak kəsɯ, guzuɣ tutba kəsɯ ɬa joq do (22) guzuɣ tutba kəsɯ χan a:z də (23) guzuɣ tutḭi ʤiuʂi titəu də ḭa^{h}dʑə, oɴa ʤiuʂi ʤiotʂaɬa ma ɔnu͡ uʤin tɯtuβ jadaʁak kəsɯ ʤiuʂi bər jirɣi lienliβatqəʂ ḍə (24) tuduβ dʑidaʁak kəsɯ ʤiuʂi ……məndaɢə jør͡ ɢuzə (25) guzuɣ tutɢaɢ͡ e: mẹn ma, duafə ʐəŋ bə bəɬmisə guzəɣənə ʤiu ….(26) o: ʤiuʂi ni:ɣə də, bə ørʉm jiʁaʂ aɴa ørʉm jiʁaʂ diu ḍə (27) ɔɬ ʁɔsən niɣəɬɣi ʁannaʁa ɔɬ qɔ͡ ɬa qəsun tuduβaɬʁa, ɢuzəɣnə tuduβaɬʁa ẹni o: ørʉm jiʁaʂlernə ʒiʧinə pɔqɢa serəɣlernə pɔʁəβaɬsa am ʤiu fəŋkelia bər͡ βər sɯŋ (28) oɬ ʒipdə ʂuaɴsɯŋdi a…..guzəɣlernə bər tutɢa am ʤiu a^{h}rqɢaʁɬasa ʤiu sẹn sɔqɢa ʤiuʂi bər͡ βər niɣəɬɣi taʁarnə…(29) a:m ʤiuʂi bə ʤiu joq bop do, ʤibəŋʂaɴ kəsɯler taʁar ẹtbẹndi ʤiusɯ diŋʤyler tejdaʁa …(30) bəzdəŋ o ma ʒydin ke:rɣi niaɴʤadan ke:rɣin oɬ ma ʁarʁa͡ nẹ, jiu: andaʁ bər tor βar͡ e: am difaɴ ma joq bəp ḍə (31) bəzdəŋ ʒy ʤiuʂi ɢar ʒy ʤiuʂi tujχuadi ʤuj ʤoʃie, hrdirik baɬəq ʒy ẹtgindi

(32) andaʁandaˉɬa ʤiu tɐ̣jdasdəɾɣindi ʤiu taʁaɾ ma sɔGuβ joq ḍə, jyenʃien ʤiu taʁaɾ ma səqGə, go ḅɔχqdʐa təkgi, jyenʃien sumaɬ təkgi ɔ χɔsənˉɬa ɐ̣sɯ edəβəɾ ḍə ʒipḍə ʒiɣəɾəβaɬʁa taʁaɾnə saɬəβaɬʁa səqGa undurk giɣi ɐ̣ni quraʁa niɣəɬəβəɾ ḍə

Kaynak kişi №: 02020301
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 29. 06. 2011, 15. 03. 2013, 16.03. 2013, 25. 03. 2013, 27. 03. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Irençihırdan (DU Xiu-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1943
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban, halk sanatçısı
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Kam hakkında bir hatırlama, Batbantso şarkısı, Gızılmık Garamıklar hakkında, şaman hakkında, Deve ve Geyiğin Hikâyesi.

0202030101 Kam Hakkında Bir Hatırlama

(1) qamˉeʰɬʤi ɬa məndaʁ nimi də mẹnˉɬa bəɾ ….bu ɬa bəɾ go niɣə goɬ menəŋ adʐa aʁəɾʁan dəɣədi datanda βəɾ qamˉeʰɬʤi dəɾə̌ (2) menəŋ adʐa aʁəɾʁaˉɬa Gajɔq ˉbołmaʁa andanˉɬa kəsɯ bəɾ kunˉɬa geɬɣe dʐa ɬa kəsɯ qamˉeʰɬʤi dəɾˉna (3) andaʁ dimi βəɾ mənəŋ kəre bəɾ ʂam dəɾ (4) ʂamnəˉɬa jyβəɾ gəɬdilitgi ˉɬa amˉɬa otdə ɬa bø:zəqˉGəɬʁa utdu kuʰɾgəritgiˉɬa anəŋˉəʂgiˉɬa ʂamnə saɬʁa ʂamˉɬa andaʁandi

ɢəzaɾʁa ʤiuʂi χuo ej (5) menəŋ adzɻa kəsɯ bəɾ ølyq qaɬʁa andaʁa ɬom oŋʂəʁa maɴ̥dəɾse o kəsɯnəŋ bəɾ jaɴə: turdien teɾə turdien gyk das͡salʁan tuɾdien anə menəŋ adzɻaʁa βeɾəp dəɾ (6) dzɻa͡ja oɬ anda jys o:p dəɾ o kəsɯ øɬəq qaɬma kəsɯ o turdiennəŋge ʂiabədia oɬʁa andaɢa menəŋ adzɻanə tʂaɴχalio a e: də (7) adzɻa jidʒiŋ dzɻidodi ʂiχo ʤiu taɴdo ʤiu ʃĵibulajliu uzu ʤiu….fejkə dej qam͡eʰɬʤi geɬɣe oɬ faʂi maɴdəɾmin gojoq ḍə (8) o duɣədi mẹn ba suj mẹɾ βəɾmi bəzdəɴ ɢaɾ͡jynəŋ səkə be:zuqɢa aʂɢa͡ɬa otdə məndaɢo saɬʁa͡ɬa am͡ɬa menəɴ ɢaʂ aɢaɴnaɾ, adzɻanəŋ ͡ɬa eɣe:nə, hadzɻ̊͡o ɒuɬɬaɾə ʂamnə ɢəzaɾt͡ɬa ɢəzaɾt ḍi ḍə ɢəzaɾt͡ɬa ɢəzaɾt ḍi ḍə (9) ɢəzaɾdəβ͡ɬa am͡ɬa aʰsəɴɢa͡ɬa bəɾ kəu aɾaʰkə͡hədzɻ̊əβaɬʁa bəɾ kəu aɾaʰkənə hədzɻəβaɬʁa͡ɬa am ʂamnə ut tamdəɾʁa kẹɾse kəsɯ zɯ:r zɯ:r kəsɯ uzu dəlin jaʁle dɾo (10) dəɬə kəsɯ χɔχɔdi dzɻialia, nimi: ma oɬmas nimi ḍə (11) andan͡ɬa o turdiẹnnəŋ pɔʁmasən kəsɯ tuɾdiennə kəsɯ aɴa βeɾəp də nia χan kuanlia kəsəŋ tuɾdien gu:e nimi godʒi nimi də (12) tuɾdiennəŋ kəsɯ pɔʁmasən pɔʁmanə məndaʁa u:zge kəsɯ otdəŋ͡əʂ͡ɢuzu tejdasdəɾp ḍə (13) səkdəŋ aɾaʁa bezək ot͡tsap də aɴa tejdasɢanda aɴa tamqanəp ḍə (14) tuɾdiennə ma dɔ:ɢəɾɬaʁa səkdəŋ aɾa udʒin tejdasɢa͡ɬa andan͡ɬa andaʁ nimi oɬ ʂamnə bəɾ dun jaʁɬaʁa͡ɬa ɢaɾa͡aɾaʰkə maɴdəɾəβəɾ ḍə (15) ɢaɾa͡aɾaʰɻ̊ə dimi andaɢəɬʁa aɾaʰɻ̊ə maɴdəɾʁa͡ɬa o kəsɯnə qəʂdasəβ o uzutdə qəʂdasdə ḍi ḍə (16) sɔɴqəs͡kun͡ɬa kəsɯ tuɾdienən ʂukdiβaɬʁa bəɾ teɣəp dəɾ͡na andaʁ nimi dɾo.

0202030102 Batbantso Şarkısı

(1) e:j badaɴ χuaɾ daɾɬaʁa:n batbamtso aɢa je:

(2) e:j naɾə jøɾɬəse: jizdadzɻ̊ə ɢ̊oʰɢ̊aɬəʁ

(3) e:j bẹɾə jøɾɬəse: aq aɬma qəʂdəʁ e:ɾ

(4) e:j maɴɢan jołə: pəḍ̊əɣɬəɣ boɬʁaɢ͡e:

(5) e:j tʂ̊oɢeʁan jerə χuaɾɬəʁ oɬʁaɢ͡e:ɾ

(6) e:j bəmbəqdeɾ dzɻəʁɬaʁan aq boqəs eɾnẹ:

(7) e:j aq minẹ:k ḍ̊yxgəɬɣe: aq dzɻa:ɢ̊əɾəɢ͡e:

0202030103 Gızılmık Garamıklar Hakkında

(1) Gəzəłməq Gaɾaməq dimi͡ła jyenlej bəːsdəŋ bə oj͡ła Gəzəłməq Gaɾaməqdəŋ oj ḍəɾ Gəzəłməqdəŋ oj ḍəɾ (2) andan͡ła məs͡ła bə joʁəɾ dʐała ʃidʐɨ χadʐɨdan geɬɣe ͡ła kəsɯ anə ɢaʂdaʁa ɢaʂdasdəɾɣe dʐanɬəβap ḍə (3) Gəzəłməq Gaɾaməq͡ła diɣeːk dimi ḍəɾ͡na go ʃitejzɯʁa sẹn baɾəβəɾʁan daχanəŋ (4) ʃitejzɯda jyenlej βəɾ gutʂəŋ dəɾə, gutʂəŋə͡ła am͡ła βəɾmisə ʂoɾe hanəp dəɾ…. (5) oɬ͡ła dʐała Gaɾaməq Gəzəłməqdəŋ tʂəŋə dəɾ͡na (6) dandʒin͡nimi bøzuk tʂəŋ dɾoː (7) am͡ła o tʂəŋnəŋ łomaq ḍəɾ ḍise͡ła bə Gəzəłməq Gaɾaməq bə ojḍə͡ła ołuɾʁan eː də, bə͡ła oj Gəzəłməq Gaɾaməqdəŋ eː də (8) məs͡ła bə ʃidʐɨ χadʐɨdan gẹɬɣẹ͡ła məs bə joʁuɾ bə ojʁa eʰtkəʂ͡ɢəna ła kəsɯ anə odʒin bəle ɢaʰdəłʁa ołəɾo͡ołəɾəβəɾ͡ła aɾdəndan ͡ła kəsɯ anə ɬʃifułaʁa kəsɯ (9) oɬ͡ła χɔsə ḅə qaɴsa daʰɾtḅas͡eɾ dij də, hoɾβe hoɾβedamas͡eɾ diː dəɾ, andan͡ła ɔχq͡ja βəłmẹs͡eɾ ḍij ḍəɾ (10) məs͡ła hoɾβe hoɾβedap də, oʰq͡ja aʰtGa ła eɾenleɾ͡ła mənəŋ uzun qaɴsanə ałʁa andaGa daʰɾtGa nəɣəɬɣẹndi məndа͡ła gue nimi ɣep dɾoː əłəɣəndi oʰq ungẹk, dəmsəʁəndi ot dʐaʰɢəłʁaq andak kəsɯ ɣep də diɣẹn͡ẹɾ di də (11) andan͡ła niːɣə goɬ bəle ɢaʰdəłʁa ołəɾo ołəɾəβəɾ͡ła kəsɯ anə ɬʃifułaʁa qəʂdasdəɾəp ḍə (12) bə Gaɾaməq Gəzəłməq andaʁ diɣin iː dəɾ (13) uzleɾ͡ła łom etkəʂ͡e, ʝaʰGa͡ła ʂoʂumiŋtsu dɾə joʁuɾ ŭsdaʁan (14) łom etkəʂ͡eɾ uzleɾ͡ła ʒidə qunuq łəm saɬʁa͡ła łəmnə oŋʂuβałʁanda͡ła uzu saNa təŋnaβatGa maNẹn diɣẹn e͡ː ḍə͡ła məs͡ła bə joʁəɾ͡ła saGəʁa ołuɾʁan͡e dij dəɾ (15) bə Gaɾaməq Gəzəłməq͡ła ʤiɣinnəŋ gyzyn məŋnəβałʁa teɣəɾminge təłuβatGa qəNGəɾaʁənə mandəɾəβatGa andaGandə͡ła ʤiɣinnəŋ gyzy ałəsḍərtbaʁanda ʤiɣin͡ła andaGa͡ła kunsen joɾɬəʁo tunnə kunnə jørɬəɣində͡ła aʰganəŋ dzẹβusə dɾo diɣe dəŋnaβəɾʁan͡eː də (16) Goːjnə kəsɯ kuːɬɣẹ Gojnəŋ azaq duGəɾatGa azaqdəŋ ɸudurʁa naGə gu məs aNa kẹŋgeʰrge diɣeḳ͡e gu (17) gunə kəsɯ dujɬuβatGa kẹŋgeʰrgenə dujɬuβatGanda Gojnəŋ azaq͡ła aNa daɾəq dəɾəq pẹɾɣẹndi͡ła kẹŋgeʰrge βeɾəβəɾ dəɾ diɣẹ (18) jidə qunGa amɾaq qaɬʁan͡e də βaɾʁanda ʤiɣinnə ma baʰdzẹ joɾɬəɣẹ ølyq qaɬʁan͡eː də Gɔjsə ma

ølyq qałʁa͡ ɬa ołurʁanda bə ɢaraməq ɢəzəłməq diduŋ dałaʁa go unkianəʁan͡ er ḍi ḍə (19) bə fejguannəŋ χoɴʤałəq qałma͡ ɬa dzɻała ɢəzəłməqdan qałʁan nimi͡ er ʄi ʄər, ɢ̣aʂ ɢ̣aʂ͡ ɬa qałʁan dro

0202030104 Şaman Hakkında

(1) məːsdəŋ joʁəɾ kəsɯnəŋ eʰɬʤisə ʧyq͡ qazəq diβ͡ ɬa dun saɻma ʧyq͡ qazəq͡ ɬa dərə (2) andan andaʁ͡ nimi jiʂi χan o duɣɣe ̣͡ʰtgindi məs joʁuɾ ma ʂałdaɴ dəɾ͡ na, bəŋʂi eʰtb̥e tikən gu joq dəɾ, miłoŋ də sut ʄyxkəp dienʂinəŋ͡ əʂdi ma mənəŋ bezuk andaʁ͡ ormi tuŋgegezɯ usdaʁan nimi ałəɴGa ḍə͡ qan (3) anə ɸerəβəɾ ḍə͡ qan, andaʁ nimi joq də, miłoŋ dimi mənəŋ kəɾe ormi də (4) mənəŋ kəɾe midʒaː nimi də, mənəŋ kəɾe miłoŋnə dzɻorundan asɢaʂ də (5) andan͡ ɬa bəɾ gumus qɔNGəraʁə diβ mənəŋ uzun bəɾ gumus qɔNGəɾaʁə, gumusdə sen bəłxəʂ͡ eː ołej andaʁ βəɾ qɔNGəɾaʁə ḍər (6) andan͡ ɬa ʧyq͡ qazəq diβ mənəŋ uzun nimi məndaGa g̊əʰrʤi g̊əʰrʤi g̊əʰrʤiɣe eni baʰdzə eni faɴduŋduŋ nime ḍə (7) baʰdzənəŋ eʰdzə̨ndi ḍaʰGə βəɾ ojʁaʂ ɢani͡ eneˌ͡ βəɾ χuaɾ dərə (8) am͡ ɬa aɴa͡ ɬa go jaʰGanə pəḍ̥eˌɣˌendi ɸuʤyɣərmi jiʁaʂ dzɻʁnə dzɻʁnəŋ dəp bəɾ bøːzuk dzɻʁən gørse͡ ɬa o duɾβaq ʁoʤin məndaGa kuaŋkuan ɢazək geˌɬɣˌek nimi ḍə (9) ɢazək geɣe aɴa saɬʁa eni ɸuʤyɣərmi liutio søɣət søɣət keɣərɒ uzuːn məndan goʁa͡ eʰtgi məndaʁ niminə keɣərɣe anəŋ jysəŋge ɬa eni aːq jyn jaʰsəɬ ʒiz gyk ʒiz aq ʒiz bə uʂ jaɴʤunə hɔraʁa eˌʰʧînə hɔraʁa anəŋ͡ əʂgi tʂałəβatGaq nimi ḍə (10) tʂałaʁa͡ ɬa anə uʂ qunuq saɬʁaq onʂəβ (11) kuntus͡ kun tʂałaβatGan tʉːle͡ eʰɬʤi eni jaɴəɴGa saGəʁa uzuʁaq nimi ḍə (12) uzuʁa͡ ɬa mi saː toɣun ḍiḍə ḍioɾ o ɢɔjnə naʁo ølyruβałʁa͡ ɬa am͡ ɬa sɔNqəs͡ kun ʒiʂi keʂiłaʁanda͡ ɬa am ła o ɢɔjnə andaGəʁa nɔʰqda dzɻałβərnə mandərʁa pəʰrG̊aNG̊a bəɾ dun dzɻaʰɬḍərʁa͡ ɬa eni bəɾ dun oŋʂəʁa͡ ɬa am͡ ɬa eʰtḍə ʂartəsdərɣe bə baʰdzɻənə baʰdzɻən͡ ɬa kurʤidə͡ βuʤin uːtGa ḍəs͡ ʁuzə saɬʁaq nimi də (13) baʂdə aːłmas nimi də (14) andaGa anə͡ ɬa ẹˌʰɬʤiɣˌẹ ałəɴGə… botʂiu ḍəɾ, ałəɴGa maNGaq nimi ḍə (15) andaGa͡ ɬa am ła ẹˌʰʄ̊ ungəndi͡ ɬa am͡ ɬa qan ma dro

u dun dimiɣe ɬa, mən ma ɢuza dro, sut ma ɢuza dro, ɟaʰɢa sumaq tʂudzɻaq d̪ər (16) niːɣə go am eʰtd̪əˉɬa øʰkb̪eˉβaʁər idʒinəŋ ʂar eʰtd̪ə jiʧiː mənəŋ kəre diendʑɯ etgɛ̣ anəŋˉəʂˉʁuzə saɬʁa anəˉɬa məndaʁ ʂar nimi saɬʁa panzɯʁa saɬʁa məndaɢa bər kəsɯ duoɬosaˉja ɛ̣ʰɬdʒiˉɬa məndaɢa aɬa aɬa dumdəq b̪ədʒin sazd̪əʁaq nimi d̪ə (17) andaɢadəˉɬa məːɬaleɾˉɬa d̪asənda andaq tɛ̣ɾɣɛ̣ ʒiɣɛ̣ (18) amˉɬa gо ɢaɾa sar ma tɛ̣ɾɣɛ̣ ʒiɣek nimi d̪ə (19) andaɢəʁaˉɬa am dun dun dimi inek saʁma baʁadzɻa, baʁadzɻaʁaˉɬa suːmaːq, mən, qan qɔnə qatɢaˉɬa andaʁ nimi ɔʁandəˉɬa amˉɬa ɛ̣ʰɬdʒi o qazəq bədʒin məndaɢəɬʁa niɣəɬɣek nimi ɟə (20) oɬˉɬa andaɢəɬʁandəˉɬa amˉɬa məndaʁ nimi də məndaʁaː pərəɴɢaˉɬa məndaɢa kəsɯ jeʰɬdʒi ɢaɾamas nimi də (21) o kəsɯ eniˉvər ɛ̣ɾɛ̣n dəpge baʁadzɻanə tutɢa məndaʁa ərliɣɛ̣ˉ ołərʁanda oɬˉɛ̣ʰɬdʒi qazəq bədʒin məndaɢaˉɬa məndaɢaˉɬa dərə (22) kəsɯnəŋˉɬa pərəɴɢa…… amˉɬa anə məndaɢa ʧyenʧyendʑɯ ʧyenʧyendʑɯ naɾsə suołałminˉɬa jynəŋ bozʁa buːzukɢɔ χuałəβat d̪ə (23) doʁur kəsɯ jade də, bər settsaˉɬa ʂap bołʁa jerɣe qałq …. andaɢəɬʁaq nimi də

0202030105 Deve ve Geyiğin Hikâyesi

(1) tijɣi bəŋɬej moːs də sɔʁuɴɢa moːus joq (2) sɔʁunnə tiːˉɬa amˉsa bozɬarə ma bər nimi dəˉqan bøzyk kədʒiɣə (3) amˉɬa d̪ise jaχʂ nøʰkər naʰqəɾˉer dij dəɾˉɬa, ʂɨgəsə maɴəβəɾˉɬa (4) bər kunˉɬa go suʁun aɾʁałəʁ nimi d̪ə, tijnəŋ moːsə daɴGəna ołʁanda iː mɛ̣nˉɬa aʰs ǎʂgəle maɴdə aʰsˉǎʂgəlia maɴqəʂ d̪ə senəŋ bɛ̣gə moːsdə maɴaˉβər ʤile βər mɛ̣n manəβałʁa βaɾʁaˉas ǎʂgi giɬɣɛ̣ saɴa βeɾin diɣinˉɛ̣ːˉd̪ə (5) məsdəŋ bə tij noːɬʁaˉɬa məndaɢaː sunə hədʐ̪əβ hədʐ̪əβˉɬa məndaɢa dɛ̣ŋərɣe ɢaɾe dəˉʁan, sunə hədʐ̪əβ hədʐ̪əβˉɬa məndaɢə gykge ɢaɾe d̪əɾˉɢan (6) andanˉɬa kəsə̌ ʤilep bɛ̣ɾɣen eː də, kəsə̌ asən hədzə̌βałʁa bɛ̣rmɛ̣ɣenˉeː d̪ə (7) andaʁandəˉɬa tijˉɬa diɬə sunə hədʐ̪əβ hədʐ̪əp b̪a jøːɾˉɬa ɢaɾaʁa bə uzuŋgiˉɬa suʁun moːsdə keɣər dərəm andaʁˉɬa ɢadʐ̪ˉas də

Kaynak kişi №: 02020302
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 01.07.2011, 04.01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Çumtar
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1940
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban, halk sanatçısı.
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Bilmeceler, kötü sözler, çocuk oyunu, üç dokuz mevsim takvimi.

0202030201 Bilmeceler

(1) dozdəʁnəŋ tałaʁa oʰt͡ʒoq, duɾʁutd̥əŋ jydəŋgᵉ san joq – jyɬ̪təs

(2) uʂdaβałsa uʂ tołmas sałəsdəɾse oj tołə sᵉn bəɾ ta βaɾ oł ni d̥əɾ - gyz

(3) bər ałənnəŋ aɾtd̥a aGənə͡ʂᵻgə bər bəjzɯde bərβərnə gyɾmis nimi do oł nis də - gyz

(4) uzumas ǎs͡da^{h}ɾtb̥as uzuN GaɾG, oɾəNGə ʂaNGəɾak geɬeɾ GaɾG sen bəɾ ta: naːɾsə uzəʁ uzumas nimᵉ də maNOːɾ ɬa ……- su dəɾ Gəɬnəŋ su dəɾ

(5) bəɾ ge^{h}ɬdik quɬa͡ pəj χoβaNnəŋ a^{h}sdan jiɣe b̥a^{h}dzᶎə͡ udʒin a^{h}sGaʂ͡ Gəna d̥a^{h}Gə dozmas͡də na - oɾʁaq d̥ə

(6) kunᵉʂdəŋ kuɬ͡ tʂoʁbaq, GuzaNnəŋ jaʁ͡ tʂoʁbaq- ʝusGan, suʁuɾ

(7) sᵉndi, mᵉndi joq u^{h}ɾkgin qusda joq sumuɾ taʁd̥a joq -keɬn, jiməɣ, a^{h}t

020203002 Kötü Sözler

(1) sek sere jaʰɾd̥ə, køt kømzɯ ɢaʰdəʰɾd̥ə

(2) qudaq ɢoj ølyxɾd̥ə, dəgəɾ dəŋdʐan bałaʰd̥ə

(3) ɢadənnəŋ kødə ɢap ɢaɾa ɢaɾʁanəŋ dəmsəʁə ɢəp ɢəzəɬ

0202030203

(1) ɢəzəɬ quʂɢaʂ ɢəz undurup baɾ, ała quʂɢaʂ araʰtʂɨ oːp baɾ

(2) dʲedəɴ quʂɢaʂ deʰtʂɨ oːp baɾ, dujtʂɨ quʂɢaʂ dujʁa unup baɾ

(3) sutʂɨ quʂɢaʂ susəŋ keɣərəp baɾ, jaʰsəɬ quʂɢaʂ jaʰsən aχɢədəp baɾ

(4) kuɬ quʂɢaʂ kułən d̥øʰkəp baɾ, jeɾtʂɨ quʂɢaʂ jeɾən jeɾɬap baɾ

(5) badəɬə dise odəŋ jiʁaʂdəŋ banḍ͡əs e͡ɾ

(6) qaɾ͡χana dise odəŋ jiʁaʂdəɴ qaɾəsə͡e͡ɾ ne

(7) aq͡ejʁaʂ d̥ise odəŋ jiʁaʂdəŋ aɢasə͡e͡ɾ ne

0202030204 Üç Dokuz Mevsim Takvimi

(1) baʂ dəʰqusɢa baʂ jaɾɬəʁo

(2) ʂɨgə dəʰqusɢa ʂɨt zəɴɢəɬaʁo

(3) uʂ dəʰqusɢa uʰkus oŋəɾeɣo

(4) døɾt dəʰqusɢa dəɢumas d̥əʰɢuʁɔ

(5) bis dəʰqusɢa beldelis͡ungo

(6) aʰɬdə dəʰqusɢa aʰt maɴdəɾʁɔ

(7) jidə dəʰqusɢa ʒik ʒiɣəɾɣo

(8) saqəs dəʰqusɢa saɬəq saqɢɔ

(9) dəʰqus dəʰqusɢa d̥əʰqd̥ə duqɢɔ

Kaynak kişi №: 02020303
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 30. 06. 2011, 25. 01. 2013, 24. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Serğımsol (DU Gui-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua kyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1935
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Beyaz Koyun Hikâyesi, sohbet, üç dokuz mevim takvimi, deyimler, peynirin yapılışı, tulumun yapılışı, ot biçme, koyun kesme hakkında.

0202030301 Beyaz Koyun Hikâyesi

(1) dʐɻuʁa baʂ dʐɑɬʁəɬa maNGaʂ͡ ɬa joɬʁa e^{h}tgẹ̈nd͡i βəɾ taɬa ʂit aʁədəβoɬʁan͡ eː də jəʁɬaʁan͡ ẹ̈ɾ dij də (2) andan͡ ɬa jəʁɬaʁa uzə senə ʒiɣəʂ͡ eɾ diɣin͡ ẹ̈ɾ də (3) am͡ ɬa mẹ̈n͡ ɬa βəɾ dʐɻuʁa βəɾ baʂ dʐɑɬχəʂ͡ e sen mẹ̈nə βəɾ ʒimi mẹ̈n bẹ̈ːɾə gẹ̈ɬɣindi͡ ɬa sen ʒi diɣẹ̈n eː də (4) andan͡ ɬa dʐɻuʁa baʂdə dʐɑɬʁa bẹ̈ːɾə joɾtəɣẹ̈ʂ͡ ɬa jiʁɬe jiʁɬe Goːzəsənə zeɾtge geɬɣen eː də (5) andan͡ ɬa joɬda βəɾ doːsGan toːɬaʁan͡ ẹ̈ɾ dij də (6) doːsGan ɑːj sen məndaG͡ oɾ jiʁɬaβ noʰɬḍ̈ə diɣin eː də (7) eːj men ɬa biaʁəɾ mənin geɬɣẹ̈ ni ni oʁa dʐɑ ɬa βəɾ taɬa ʂit toɬaʁa͡ ɬa uzənə jiɣəʂ͡ eɾ dij də (8) am͡ ɬa uzə bẹ̈ːɾə geɬɣindi ʒi dẹ̈ʰḍ̈ə am͡ ɬa uzənə buɣun͡ ɬa deɬə saːGəp baɾ͡ eɾ gonda jiɣəʂ də͡ na uzə nɑʁəβ jozGəɾ diɣin ẹ̈ː də (9) andan doːsGan͡ ɬa ɑːj sen anə Gɔʰɾqba uzə senə jozGəɾinə diɣin ẹ̈ː də (10) sen nɑʁəβ jozGəɾʁə diɣe aʁa uzəŋgi baŋfa βaɾ͡ eɾ diɣe an͡ ɬa doːsGan͡ ɬa ɑq saːqdə zeɾtgi maNGan eː də (11) maNGa͡ ɬa bəɾ ʤazɯ

gøʂkanəʁa ołərʁan eː də juʰɾtɢa ʈʰtgindi bəɾ ɖəkəs tʂa kegdi dɔɢəɾaβəɾʁan eː də doːsɢan͡ɬa aq saːqɢa seŋ gonə teɾəβaɬ diɣin ʈː də (12) anə teɾəβałʁa andan͡ɬa bəɾ tutqəʂ ɖə sen bəɬxəʂ͡e guadienzɯ aʁa͡ɬa tutqəʂ diɣʈg͡e seŋ gonə ma teɾəβaɬ diɣin ʈː də oɬ͡ɬa anə ma teɾəβałʁan ʈː də (13) andan͡ɬa məs bə dujto oːɾʁa͡ ʁadama oɬ topdzɻ dʈməɾ topdzɻ bəɾ dʈməɾ topdzɻ dɔɢəɾaβurʁan eː dro (14) anda͡ ɬa oɬ dʈməɾ topdzɻinə seŋ gonə ma teɾəβaɬ diɣin ʈː dəɾ anə ma teɾəβałʁan ʈː də (15) andan͡ɬa doːsɢan aq saːqɢa andaʁ diɣʈn eː də eːj uzu͡ɬa taɬa ʂitdəŋ jaɴɢa ʈʰtgindi͡ɬa uzə saʁa seɴ qaːnnəŋ ʐuzɯnə keɣəɾ jaːz diɣindi sen uzənəŋ niːɣə aʰɬdəɴɢa oɬ tutqəʂdə guadinzɯ tutqəʂdə saɬet diɣin͡ʈɾ dij də (16) andan͡ɬa am͡ɬa sən qaːnnəŋ guʂinə keɣəɾ diɣindi sen uzəŋ go tʂa kegdinə βeɾ diɣin ʈː də am͡ɬa sʈɴ qaːnnəŋ niːɣə qannəɴ ɢɔɢanə keɣəɾ diɣindi͡ɬa oɬ toptʂinə veɾ diɣin ʈː də (17) anda͡ ɬa oɬ͡ɬa jeʰdəp baɾʁanda taɬa ʂit ołəɾʁan͡ʈɾ dij ɖə aʁədəβałʁan eː də (18) andan͡ɬa doːsɢan͡ɬa niɣəɬɣʈʂ͡ ɬa tʂɔɢəʁanda aq saːqɢa andaʁ diɣin ʈː də am͡ɬa sen uzuŋgi qaːnnəŋ ʐuzɯnə jaz diɣindi oɬ tutqəʂdə jazitɢan͡ʈɾ dij də (19) doːsɢan ʒysəŋgi tʂɔɢeq͡ qaʁan͡ ʈː də tʂɔɢəʁa qaːnnəŋ guʂinə keɣəɾ diɣindi͡ ʂi qannəŋ guʂinə keɣəɾ diɣindi oɬ tʂa kegdinə βʈɾɣʈndi doːsɢaɴ ɢaɾaʁa oŋʂəʁədzɻ ołup bołuβ͡ɬa qannəɴ ɢɔɢanə keɣəɾ diɣindi oɬ͡βəɾ toptʂinə βeɾɣendi bə ʂigə quɬaq aɾasəɴɢa tʂɔɢedəβałʁan͡ eː də (20) andan͡ɬa am͡ɬa sʈn niːɣə eːj mənəŋ͡ɬa βoɬ kegdinə ɔŋʂo ɔŋʂə mənəŋ͡ɬa yzidi gue nimi diɣe də͡na diɣʈn eː də doːsɢan ni diɣe də diɣindi (21) bəɾ ɬa aq saːqdəŋ teɾə bəɾ doːsɢan teɾə bəɾ taɬa ʂitdəŋ teɾənə͡ɬa oːj ɬa sojʁa qanɢa dzɻołak gʈɬ dʈp də na (22) aq saːq dzɻa geːp dəɾ na am aq saːqdəŋ teɾənə pəɾəɴɢa sojʁəm məs kəmnəŋ teɾənə pəɾəɴɢa sojʁəɾ diɣin ʈː də (23) taɬa ʂit ɬa jəʁɬaʁa doːsɢaɴɢa jałβaɾʁan ʈː də sen͡ɬa uzunuŋ͡ɬa teɾənə sojma deɬə andan͡ɬa deɬə nisdaχəʂ͡e uzɯ ɬa aːj sojmin gɔɬjoq dəɾ (24) uzə͡ɬa ɢajleːnə diɣʈn eː də taɬa ʂit͡ɬa (25) asa sən ɢajɬaʁa dzɻq məndaɢa ɢajɬaʁa goɬjoq də͡na (26) asa͡ ɬa seɴ ɢajɬasa͡ ɬa bə ʂigə quɬaːqdə kuɬ͡βədʒin seɬəβałʁa am mojnɢa oɬ͡ɬa͡ βəɾ midʒa ʂigə das teɣəɾmin ołəɾ dəɾ͡qan andaq ma anə ʂigə ʒʈpdə uzge ʂigə

jaqɢa ɢəsɢa sen mojnɢa dałaʁa seɴ ɢajłaβaɾ͡ɬa uzu͡ɬa goł ɢaɾaβəɾ̥en sen͡ɬa goː ʂoɾnə asɢa͡ɬa sen͡ɬa quła:qdə bəɾ βəʁłaʁaʂ͡ɬa sen baʰʂdə bəɾ βəʁłaβoɾ͡ɬa sen dełə eʰtəsdəɾɣəmes͡eɾ sen jozqanəχəʂ͡eɾ diɣin eː də (27) andan͡ɬa doːsɢan͡ɬa ɢaɾaʁa ołəɾʁan eː də aq͡saq ʂigesə oɬ͡ɬa ʂoɾnə asɢa͡ɬa taɬa ʂit͡ɬa baʰdʐən bəɾ βəʁłaʁan ɐ̟ː də oɬ ɬa quła ɢənəŋ kuɬ unge gyzyn tienniβałʁan eː də teɣəʰłdəɾβatɢan eː də (28) baʰdʐən bəɾ βəʁłaʁanda oɬ͡ɬa teɣəɾmin ʂigə jaqdan gełəp baʰdʐən bəɾ załaʁa ølyɾuβatɢan eː də (29) ølyɾuβatɢa͡ɬa oɬ͡ɬa aq͡saːqɢa dosɢan andaq diɣin ɐ̟ː də am͡ɬa səgom maɴin ɢaɾaʁəła βaɾenə oɬ øłəq qaʁan͡ɐ̟ɾ diɣɐ̟n e də (30) ɢaɾaʁəła βaɾʁandi øłəq qaːʁa ołəɾʁan ɐ̟ː dəˑ andan͡ɬa aːm͡ɬa aq saːqɢa doːsɢan am͡ɬa sen uzuŋ jozəp baɾ am senə ʒiɣədzʲ joq də qan …(31) aːq saːq͡ɬa͡ɐ̟ni dosɢanɢa fədəɾəɴɢa tʂɔɢəʁa jiʁłaʁan eː də (32) eːj sen uzunə məndaɢəp dʐannə ʤiułaʁa am uzə saʁa naʁo hadʐəq jandəɾʁeɾ diɣin ɐ̟ː də (33) eːj sen uzəŋgɐ̟ hadʐəq jandəɾeɾ ʃiengan joq də sen uzuŋ baɾ diɣindi oɬ͡ɬa diłə gɔłjoq də uzu saʁa sen͡ɬa uzuŋgi͡βəɾ bəɾ as di βaɾ͡ɬa uzɯ saʁa naʁo ła hadʐəqdə jandəɾin diɣin ɐ̟ː d̥ə (34) andan͡ɬa doːsɢan eːj asa sa uzu saʁa βəɾ łaɾ łaɾedəβadin sen ʂidasa͡ɬa bɔłʁɔ dɾo (35) andan͡ɬa am͡ɬa ʂit ɢaʂdaʁa gɐ̟ɣɐ̟ndi uzu senəŋ aʰłdəɴɢa βəɾ ɢəɾəq͡qałɐ̟n sen uzunə ɸugətbɐ̟ ʂitdə͡βəɾ jozɢəɾəp beɾ (36) am͡ɬa bə dɐ̟ŋəɾnəɴ ɢajɾə ɸukge gełɣe uzunə ɸeɾɣəłe gełɣendi uzu senəŋ aʰłdəɴɢa βəɾ ɢəɾəq qałɐ̟n sen uzunə βəɾ aʁəttsdeɾ andaq diɣɐ̟n eː də (37) andaɢanda uzu aːnə ͡ɬa ʂidaʁə dɾo diɣɐ̟n eː dəɾ andaɢa͡ɬa jozɢərəsd̥əɾɣɐ̟n eː də oɬ͡ɬa dɾo. (38) goł dʐała doːsɢan͡ɬa go ɢojnə ʂit d̥aʂdasa͡ɬa go ɢojnəŋ aɾaʁa pałaq qał dəɾ ɢoj ɸuʰrgutbis d̥ə qanə oɬ͡ɬa aq saːq łomaqɢa diβatɢan nimeɾ dij dəɾ͡na (39) toptʂi ła bə məs goł niːɣə səleɾ ma aʁa toptʂi͡ɬa diɣek ɐ̟ʰk̟in məs go oːɾʁa ma andaq nimi ɢade də doɢuɾ doɢuɾ niminə ɢadaʁa məndaɢa toptʂi͡ɬa oʁa ołəɾ d̥ə͡qan aʁa͡ɬa sa bəz͡ɬa toptʂi diɣeg͡eɾ͡ne (40) niudʐɯ dɾo, niudʐɯ dəɾ joʁɔɾ bəzin͡ɬa toptʂi diɣeg ͡eɾ͡ne oɬ͡ɬa toptʂi͡ɬa məs joʁuɾ søz dɾo (41) søjɾə bədʒin͡ɬa niudʐ͡a dij do oɬ͡ɬa andaʁ doɢuɾ doɢuɾ demər ʂidi uzuŋ gizgəɣi ɢadaʁaq nimi də oɬ͡ɬa məsdəŋ

juʁuɾnuŋ boɬəs dɾo, uzuŋ gizgəɣi ɢadaʁaq nimi də͡ɲa (42) ɢajɾə ɬa go dɐ̣ŋərdi ɸugəβuɾma χəjiŋ ma aʁa͡ɬa joʁəɾ ɢajɾə di:ʂ dəɾ͡ɲa oɬ͡ɬa ɢɔ:zə ɸeɾme dəɾ͡ɲa

0202030302 Sohbet

A: gɐ̣: gɐ̣ː gɐ̣:

B: nanа ʤyɣeɾ ba?

A: ʤyɣeɾ͡e, gɐ̣ bəʁa tʂoɢeː gɐ̣:

B: nananəŋgədi kərəp baɾsa joq ʧə

C: mɐ̣n͡ɬa ʤaŋ͡ɬa gonda…. ʧəs aʁərʁa

B: ʧəs aʁərʁa ja!

A: sɐ̣n ʤyɣeɾ b̥a?

B: mɐ̣n ʤyɣeɾ͡e, nananəŋ eːs qanə?

A: oɬ jijyeŋ guɬaʁəɬa hanəʰd̥ə, aʁərəp d̥ə

B: eːj

C: ɬomaq ajdəβəɾ də͡ɲaː

A: am nana βəɾ ɬomaqdan bəɾ di nana am bər ɬomaq di βoɬ

C: toː ja mɐ̣ndin mɐ̣n saː dimi joɢ͡eɾ joɢ͡eɾ… mɐ̣n toɣən͡ɬa ʧid̥ə mɐ̣n͡ɬa am deɬə ɬaɾebeːk mɐ̣n toɣən͡ɬa ɢəzɢa ʧid̥ə maː ɬa am ɬaɾetkəʂ ma joq do sen maː ajdəp ba ajətba ʧise jaː d̥id̥ə

0202030303 Üç Dokuz Mevsim Takvimi

(1) uʂ dəqus͡ɬa sa bə ɬa søjɾə bəʤin sanʤiu dij də na məs͡ɬa joʁəɾ͡ɬa uʂ dəχqus dij dəɾ͡ɲa (2) baʂ dəqusɢa təməqɢa baʂ jaɾɬəʁə (3) ʂigə dəqusɢa təməɢəɾ ʂit ɢəɬəʂ oɬʁə (4) uʂ dəqusɢa niɣə uʰkus moŋərɐ̣ɣo (5) dørt dəqusɢa dəʰqdə qaɾən oʰɾdəɬaʁə (6) bis dəqusɢa͡ɬa beldərɐ̣ʂ ungo (7) aʰɬdə dəqusɢa aʰt məngo (8) jidə dəqusɢa jik jiɣərɣo (9) saqəs dəqusɢa ɬa saːq saqɢə (10) dəχqus dəqusɢa ɬa dəχɢəmas d̥əʰɢuʁə

0202030304 Deyimler

(1) kəsɯ qaɾsa gøŋɯɬ qaɾʁəməs, deɾek qaɾsa deɾekdəŋ jyɬ̪təs qaɾʁəməs

(2) daβannəŋ əɾɬ̪ɣə aʰtdəŋ dʐuβoɬaɴ, danəsdəŋ uzaːgə kəsɯnəŋ dʐuβoɬaɴ

(3) ʒiɣət gɛ̣se pək nimeɬɣo, qaɾ kəsɯ gɛ̣ɬse søz nimeɬɣo

0202030305 Peynirin Yapılış

(1) ʧʊɾmi aq jaʁnə͡ ɬa məs niɣəɬxəʂ d̪əɾ go sutdə ˈinɛ̣kdəŋ sutdə saʁəβaɬʁa am͡ ɬa qejnatɢa oɬ͡ ɬa lienpəŋ baʁadʐaʁa ɢuzɢa suːtdə adʐədəβaɬʁa oɬ͡ ɬa tʂiunejzɯ dəɾ aʁa͡ ɬa adʐətɢan suːtdə͡ ɬa joʁuɾt diɣɛ̣k͡ nimi də (2) anə tuɬəmɢa ɢuzɢa jine͡ βəɾ jiɣ sutdə ɢuzɢa͡ ɬa jejiβəɾ undəɾɣe jejʁaʂ͡ ɬa oɬ͡ ɬa ʝusgindi͡ ɬa jaʁən aɬəβaɬʁa am͡ ɬa gəɬdəŋ sumaɢən͡ ɬa ʧørmɛ̣ qejnatɢaq nimi də͡ na (3) am͡ ɬa ʧʊɾme ʧyxɾgənə qejnadəβaɬʁa qaβatʂəqɢa suːzəβaɬʁa͡ ɬa ʧʊɾmɛ̣ quɾutɢaq nimi də͡ na aʁa ɬa ʧʊɾmɛ̣ qejnat d̪ə diɣek nimi dəɾ͡ na.

0202030306 Tulumun Yapılışı

(1) tuɬum͡ ɬa go ɢɔj tuɬumnə kuan kuandi ɢɔj ʂugunəŋ tuɬumnə kuan kuandi tuŋnaːβaɬʁa onuŋ dəβən ɢədəɾəsdiɾɣi dəβən bəɾ ʒip bəzin (< bədʒin) jamaʁa (2) hədʐəŋgɛ̣ jinnə ɢuzɢa dʐəqdaʁa quɾudəβaɬʁa oɬ tuɬum quɾʁanda am jinən kuan kuandi aʰsə βəzin(< bədʒin) bədasdəɾɣɛ̣ toɬasdəɾɣɛ̣ ɢuzəsdəɾɣe͡ ɬa am͡ ɬa goɬ uːdəŋ adəŋ bəzin (< bədʒin) tamdəɾʁa hədʒiɾə ðsdaʁa oɬ͡ ɬa saɾʁaɾʁanda͡ ɬa anə biːɾə aʰsəɾək gɛ̣ɣɛ̣ enɛ̣ βəɾ dəpdiɣe ʒipdə jamaʁa͡ ɬa am͡ ɬa anəŋ ðʂgɛ̣͡ ɬa oɬ ðsən baɬasd̪əɾɣi͡ ɬa am͡ ɬa adʐətɢan sut joʁuɾtdə ɢuzɢa sut ejʁaq nimi d̪ə aʁa ɬa tuɬum diɣek nimi dəɾ͡ na

0202030307 Ot Biçme

(1) am sa oːɾʁaqdan bəɾ aɬəɴɢa͡ ɬa ʤioʰɾɢa ʤioʰɾɢadan͡ ɬa oɾəβəɾ də məs goɬ azəq oɾma ʤiliɣe͡ ɬa oɾəβəɾ dɾo (2) azəq ɔɾmadaʁ onɬəɣ emes dəɾ anin mənin͡ ɬa mindʒa mindʒa͡ ɬa oɾəβəɾ dəɾ na (3) am͡ sa goɬ azəq ɔɾma͡ ɬa oɬ dʐəʁ͡ oɾma͡ ɬa jijaɴ

ɑː (4) oɾʁɑn hotɢɑ͡ɬɑ bəz oɾʁɑn hot͡ɬɑ diɣeg͡eɾ͡ne tsəleɾ dzɻəʁ͡ɔʰt oɾəβəɾ də, bəz ɑnəŋ jimsɑq sɑɾəʁ ɔʰd̥ən oɾʁɑ͡ɬɑ mɑɬ veɬɑχəʂ də bəz͡nɑ dzɻəʁənnə bəjuŋ mɑ (5) dzɻəʁən juŋnɑo͡joq də bəz guɑɴ jimsɑq sɑɾəʁ͡ɔʰdən jimsɑq͡ɔʰdən͡ɬɑ mɑɬ͡velaβəɾ dəɾ͡nɑ (6) dzɻəʁən tejdɑsderəβəɾ dəɾ͡nɑ səleɾ sɑ dzɻəʁən mɑ jimsɑβəɾ dəɾ sɑdəβəɾ də ͡nɑ (7) bəz dzɻəʁən sɑ jimsɑːβ joq də dzɻəʁən tejdɑsdəɾ͡e də͡nɑ guɑɴ o sɑɾəʁ͡ɔʰdən͡ ɬɑ mɑɬ velaβəɾ də͡nɑ mɑɬ͡βoɾdɑβəɾ də͡nɑ (8) suojɑɴ͡ɬɑ səleɾ ojdɑ dɾo bəzdəŋ tɑʁdɑ ɢejdɑg̊ə suojɑɴ bɑɾ͡eː.

0202030308 Koyun Kesme

(1) oɬ͡ɬɑ ɑm͡sɑ məs ɢɔːjnə͡ɬɑ tudək giɣi͡ɬɑ məndɑɢɑ dørt ɑzɑɢən kuɬuβɑɬʁɑ ɑndɑn͡ɬɑ mojnən͡βuzin (< bədʒin) ølyɾɣe ɑm͡ɬɑ oɬ͡ɬɑ jiβən ɑɬəsdɐɾɣɐʂ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ sojχəʂ də͡nɑ ʃien͡la bə diorɬ ɑzɑɢəndɑn ɢuzə sojʁɑʂ͡ɬɑ teɾə sojəβɑɬʁɑ͡ɬɑ eʰdən ʂɑɾədəβɑɬχəʂ də͡nɑ (2) eʰdən ʂɑɾədəβɑɬʁɑ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ ʃiɑfesənə etge ɑndɑɢɑ tuɬɣe ʒiɣek nimi də͡nɑ (3) ɑnə͡ɬɑ bəz oɬ eʰdʒigənə͡ɬɑ məndɑɢɑː kuɑn kuɑndi ɑʰːɾɢən ɑɾdəβɑɬʁɑ bədzi̯nə mɑ kuɑn kuɑndi ɑɾdəβɑɬʁɑ jɑʰɢɑsə ɢuzə͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ goɬ qɑnɢɑ tɑɬɢɑnnə dɔʰɢuβɑɬʁɑ məndin ɑzuɾ ɢuzɢɑ tɑɬɢɑnnə dɔʰɢuβɑɬʁɑ͡ɬɑ oɬ səqdənəŋ ͡əʂ͡ɢuzə ɢuzɢɑʂ͡ɬɑ kuɑn kuɑndi hədzɻə͡ɢuzə ɢuzəp bɑɾʁɑ͡ɬɑ dzɵŋnəβɑɬʁɑ tuɬɣek nimi d̥ə͡nɑ (4) dzi̯guoguɑnnə͡ɬɑ gɑndʑɯnə tɑɬɢɑn mɑɾɢəβɑɬʁɑ gɑndʑɯ bɑʁəɾ də bɑʁəɾnə mɑɾɢəβɑɬʁɑ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ qɑndɑn ɑzər ɢɑʰtɢɑ tɑɬɢɑndɑn bər sɑɬʁɑ͡ɬɑ joʁuɾuβɑɬʁɑ ɑm͡ɬɑ oɬ tɔːjnɑʁnə qɑɾənnəŋ tɔjnɑʁnə məndɑɢɑ jɑzɢɑ͡ɬɑ bəɾ͡βəɾ təkəs etgɐ̯͡ɬɑ bənəŋ͡bəzək boːɬɑʁɑʂ͡ɬɑ ɢədəɾʁɑʂ͡ɬɑ bəɾ͡βəɾ dʒɐ̯zɯ bəɾ͡βəɾ dʒɐ̯zɯ ɬɑ etgek nimi dəɾ͡nɑ ɑʁɑ͡ɬɑ dzi̯guoguɑn diɣek nimi də (5) oɬ ʐi̯utʂɑɴʤɯ͡ɬɑ oɬ nɑɴtʂɑ dəɾ͡nɑ nɑɴtʂɑnə͡ɬɑ həʤigədin doʁuɾ oɬəɾʁɑq (6) doʁuɾnə͡ɬɑ nɑɴtʂɑ͡ɬɑ ʐi̯utʂɑɴʤɯ dəɾ͡nɑ ɑnə͡ɬɑ kuɑn kuɑndə ɑɬəβɑɬʁɑ su͡bəzin ʂuɑnnɑsdiɾɣɐ̯͡ɬɑ eʰtdə duoɬɑβɑɬʁɑ ɑndɑɢə͡ɬɑ tɑɬɢɑndɑn midʒɑ sɑʐɢɑ͡ɬɑ ɑnə dzɵŋnɑʁɑ ɑʰsərəβɑɬʁɑ tuɬɣeg͡e ɑʁɑ͡ɬɑ dzɻɑɬɑ nɑɴtʂɑ diɣeg͡e bəz sɑ søjɾə͡βəzin (< bədʒin) ʐi̯utʂɑɴʤɯ diː dəɾ͡ɢɑn (7) jɑzmɑq ɐ̯dəβəɾ dɾo jɑzmɑqdə͡ɬɑ go suːʁɑ vəŋ vəŋʤɯ sunə ɢuzɢɑ

ɢuzɢaʂ am͡ ɬa duzdin bəɾ saɬʁa oɬ͡ ɬa duzdə͡ ʒizgi sunəŋ͡ əʂgi saɬʁa dəχɢup dəχɢuβ͡ ɬa am͡ ɬa miennə saɬʁa ɬa nimiːn dəχqəsdẹɾɣe͡ ɬa am͡ ɬa ʧəsgẹ ʧəsdə tɔjnaʁ ͡udʒin bəɾ suɾtge jaʁ jɔʁdan bəɾ ʧəsdəɴ ɢɔɴɢərən ɢəzaɾtɢa suɾtge͡ ɬa midʒa midʒa bər βəɾ fəazɯ ɢuzɢaʂ͡ ɬa məndaɢa jeja jeja ɢuzɢaq nimi dəɾ͡ na oɬ aʁa͡ ɬa dʐa ɬa jazmaq diɣek nimi də andaɢəɬʁaq nimi də.

Kaynak kişi №: 02020304
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 01.07.2011, 25.01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Hasırlamsol (DU Xiu-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1933
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: İki Oğlun hikâyesi, Mankıs Karı'nın Hikâyesi, Masagı'nın Hikâyesi, kendi hakkında ve Sarı Uygur boyları hakkında, Kaplan ve Eşeğin Hikâyesi.

0202030401 İki Oğlun Hikâyesi

(1) bəɾ aβaga anagada ʂigə oʁuɬ βaɾ͡ eː də (2) aβaga aβasə bøzək oʁuɬuɴɢa jaʰʂ͡ eː ḍə, kədʒiɣ oʁuɬuɴɢa anasə jaʰʂ͡ eː ḍə (3) andan͡ ɬa bə aβaga͡ ɬa nimi jyt uχɢaɾʁa maɴɢa͡ ɬa kədʒiɣ oʁuɬunu zẹɾdəβaɬʁa ʒyt ͡uχɢaɾʁəɬa βaɾʁa niːɣə aβaga jydən daɬejnəɴ ɢəzəqɢa eʰtgindi daɬejda jyt sʊ ə̆ʂmiɣin͡ ẹː də uʰɾkge (4) bə

ʒindaq͡ɬa səɴaɾ jindaq͡ɬa qəʰɾqəɾaʁa͡ɬa deɬə naɾsa sʊ͡əʂmiɣɤ̞n͡e: d̪ə (5) andan͡ɬa aβaga bə jyt no:ʁa su͡ɜ̈ʂmis o:ʁan͡e: uzu bəɾ iʃdʒip bəɾ ɢaɾen βaɬ bəɾ oɾtdaʁaɬa βaɾʁan paɬaʁa oɾtdaʁəɬa ͡βoʁanda aβaganəŋ saɢaɬəndan maɴqəs qaɾə tud̪uβoɬʁan nimi d̪ə (6) tuduβaɬʁa saɬmaʁanda maɴqəs qaɾəʁa andaʁa diɣɤ̞n ɐ̞: d̪ə (7) sen uzunə saɬ uzə jytdə hediɣɤ̞ maɴqəʂ͡e, uzu saɴa oʁuɬum bɐ̞ɾɐ̞n uzu məɬanə saɴa βɐ̞ɾin βəɾ ɬa saɴa ɔɾʁɔ məɾʁə teɾəβəɾ sen əɬəɣ aʰɬdəŋɢa jimsa diɣɤ̞n͡e: d̪ə (8) andan͡ɬa aβaga məɬasən beɾəβatɢa jydən sʊʁaɾʁa hediβaɬʁa hanəʁan͡e: d̪ə (9) andan͡ɬa baɾʁanda qaɾəjɐ̞nə oʁuɬu dʐa ɬa məɬa qan diɣɤ̞n e: d̪ə (10) a:ɾtdan͡ɬa geɬəβ ɬa βaɾ͡eɾ andaq diɣɤ̞n͡eɾ d̪ə (11) andan͡ɬa deɬə qɔtsə ɬa anasə kuneʂdi uzin tuɾe tuɾe ɢaɾaβəɾ͡ɬa deɬə məɬasə gɐ̞ɬmɐ̞ɣɤ̞n͡eɾ də (12) gogasə͡ɬa qəɾnəŋ baʂɢa uni uni ɢajɬaβəɾ taʁnəŋ baʂɢa uni uni ɢaɾaβəɾ jɐ̞ɾnəŋ joɬ ma aʰdzʐəβatɢan͡e: d̪ə (13) andan͡ɬa bəɾ χun gogasə dəlɐ̞ɣəle βaɾʁan dəlɐ̞ɣəle βaɾʁanda odən aɾada ɔɾʁɔ teɾəβərʁan͡e: d̪əɾ ənəsə (14) sen məndə o:dəŋ teɾəβəɾma ni͡eɾ d̪ə senə bəz saɢɔɾ naɾsa geɬmes d̪ə e: d̪ə (15) aj mɐ̞nə adʐa gonda anagaʁa beɾəβadəp də beɾəβatɢanda mɐ̞nə am maɴdəɾʁəməs də u:zunə andaʁ e: d̪ə (16) andaʁa͡ɬa o anaga ni: anaga ʝise dʐa ɬa jysəndi nimi ma joq də, bəɾ ɢə:mdan, bəɾ daɾʁaq, bəɾ bəlɐ̞:ɣə saɬʁa d̪ə aʁa͡ɬa ni:miɴ qanaʁa saɬʁa oɬəɾ d̪ɾo andan nimi ma jɔ:q də dʐa ɬa andaɢa (17) andan͡ɬa sen ɬa a:nə ɬa χɔnə sɐ̞n aɬəβaɬ diɣɤ̞n e: d̪ə (18) sen͡ɬa aɬəβaɬʁa daʁən ɬa χanəqɢə bə daɬejnəɴ ɢəzəʁda oɾʁɔ teɾəβəɾ (19) maɴqəs qaɾə͡ɬa suɾɣe ge:ɣəʂ͡e senə suɾɣɤ̞ gɐ̞ɣɐ̞ndi͡ɬa sen bəɾ ɢajɬaʁa uzu͡ɬa go qejnaqd̪ə məngɐ̞ gin gøk qejnaqdəŋ mo:s aɾaʁa tʂɔɢeq qaɬ diɣɤ̞n͡ɐ̞: d̪ə (20) andan͡ɬa gøk qejnaɢən məngɐ̞ gogasə dəlɐ̞ɣəle zeɾtgəle βaɾʁan͡e d̪ə. (21) baɾʁanda͡ɬa bə͡ɬa saɢəβəɾʁan͡e d̪ə, ʤiaɴ gogasənəŋ jaŋɢa eʰtgindi͡ɬa maɴqəs qaɾə sʊɾɣe gɐ̞ɬɣɤ̞n e: d̪ə ɬa bəɾ qəʰɾɢəɾaʁa gøk qejnaqd̪əŋ mɔ:sdəŋ aɾaʁa tʂɔɢəq qaɬʁanda gøk qejnaq suzgi maɴqəs qaɾənə sʊzge qaɬdatbaʁan͡ɐ̞ d̪ə, an͡ɬa məngɐ̞ ɬa gøk qejnaqd̪ə məngi maŋɢan͡e: d̪ə maŋɢandə ɬa sʊɾɣe gɐ̞ɬɣɤ̞n͡ɐ̞: d̪ə (22) geɬɣe͡ɬa eʰtəsgɐ̞le geɬɣendi daɾʁaqdə aɬʁa tejdaβəzɢan͡e: d̪ə (23) ʊle taʁ ʊle taʁ

ʤars taʁ tutułžq qałʁe diɣẹn ẹ: ḍə, ʤirs tudəłq qałʁan ẹ ḍə (24) anaga͡ ła maɴqəs qarə͡ ła ani e^{h}dəβər unuk gę̣łɣẹndi ła ẹni sʊrɣẹ gę̣łɣẹndi sʊrɣẹ gę̣łɣẹndi͡ ła bəle:ɣənə tejdaβəzgan͡ e: ḍə (25) ʊle taʁ ʊle taʁ ʤa^{h}rʤaq taʁ tudəłq qałʁe diɣẹn͡ e: ḍə, bəleɣənə tejdaβəzgan e ḍə (26) andaʁə͡ ła oɬ͡ ła ʤa^{h}rʤaq taʁən bałа͡ ʁuzə unuk gẹɣẹndi͡ ła enẹ sʊrɣe jaχqdək gę̣łɣẹndi͡ ła ʊle taʁ ʊle taʁ dẹmər ʧiŋto səgułžq qałʁe dẹɣẹ gamdannən tejdaβuzgan e: də͡ ła ni:ɣə gøk qejnagən aj maɴqəs qarənə demər ʧiŋnəŋ͡ əşgi sʊłaβatgan͡ e də͡ ła ʊnuk giłəβałmaʁan (27) andan͡ ła ni:ɣə e^{h}tik gę̣łɣẹn͡ e: də, e^{h}tik gẹɣẹndi͡ ła aβasə anasə anḍaʁ seɴ ga^{h}rḍə digẹn ẹ: ḍə (28) uzunə dʐa ła adʐa andaʁa andaʁa qarəʁa βerəβatgan͡ e ḍə (29) jiu: bə aβa ołma na:rsə doɴ baʁər dər diɣẹn͡ ẹ: dij də, aβa ołma doɴ baʁər do: diɣẹn͡ e: də anasə (30) andan͡ ła andagɔ ła o gøk qejnaq͡ ła andaʁə diɣẹn e: də o: am͡ ła uzu ma qa:rəp də am͡ ła sen uzunəŋ͡ ła uzunə͡ ła səguβɔłʁa͡ ła ø^{h}kḅe baʁərnə sen dʐo^{h}dʐanəŋ dəpge kømge səŋukdə jidenə sen fuduraq ʧe: a^{h}łdəraq ʧe:ʁa kømuβat sen detə tejdama andaʁ diɣẹn͡ ẹ: ḍə (31) andan͡ ła bə ła səqbaʁan͡ e: də o məła səqbaʁan͡ e: də (32) uzu saʁa hadʐəqdə jandərχəş də naʁəp uzu senə səqg̣ə diɣẹn ẹ: ḍə (33) andan͡ ła anasə bər ɣun as sa sen uzunəŋ bə başda͡ ła bɐ̣rmi ga:jłaβər də pəşt bẹ ni gajłaβər də dʐa ła, sen uzuŋgẹ garet diɣẹn ẹ: ḍə (34) andan məła ba^{h}dʐəngа garaʁa sadʐəngа garaʁa͡ ła anda bər gəzəł pəşt gajłaβər də diɣe ałdan ʊ:j͡ ła səqet diɣin͡ ẹ ḍə (35) bər səqga͡ ła qejnagən səguβatgan i: ḍə səguβatgandа͡ ła andan͡ ła o məła͡ ła andaga ła o demi jʉrsə udʒin͡ ła jidesə jidenə kømuβatgan͡ e: ḍə (36) kømuβatgandа͡ ła o məła ba:j bə ła detə nimi jaɴjaɴnəngа ʧyle͡ e^{h}tbę̣ɣẹn ẹ dro: andaʁ͡ βər łomaq̣tə

0202030402 Masangı'nın Hikâyesi

(1) masaŋgə͡ ła bər məła aq pę̣ bər məła duqgan͡ e: də (2) andan͡ ła bər anaga bezəduβałʁan e: də ana^{h}sə (3) andan͡ ła məła͡ ła pəḍəɣ ʉrɣę̣ŋgę̣n e: ḍə (4) pəḍəɣ ʉrɣę̣ŋgę̣ndi məłaʁa͡ ła oɬ ʃyşiŋner͡ ła dʐa ła bajma ʃiaχadi masaŋgə bajma

ʃiaχadi masaŋgə diɣen eː d̥ə (5) andan͡ɬa bə məɬa geɬɣe anasəNGa ajtGan eː də (6) ajtGanda uzunə dada duqGan mi dʒa aq pẹ̣ duqGannə uzuŋgẹ̣ go məɬaɬar uzuŋgẹ̣ andaGə ɬa diɣẹ̣ jadej də diɣen͡eː d̥ə (7) aj senə dada duqGan məɬa͡er diɣẹ̣n͡eː d̥ə (8) andaʁa͡ɬa enẹ̣͡ɬa ʃyaʁa βarʁanda͡ɬa andaʁ diɣẹ̣ jadaʁand̥a anasə gẹ̣ɣẹ̣ndi məɬasə gẹ̣ɣẹ̣ndi anasə daɾəq qaʁərəβɾʁan eː d̥ə (9) andan anasə uzuŋgẹ̣ pəʰɾdʒaq qaʁərəp ber diɣẹ̣n eː tə (10) bər ɣerə pəʰɾdʒaqən qaʁəretGa sen oj ɬa uzuŋge səːʁdzɻa bəɾ͡uʂ berit diɣẹ̣n eː tə (11) dʒiaN məndaGa səʁdzɻa bər oʂdaʁanda anasəŋ uːʂdə tuduβaɬʁa əɬəɣən tuduβaɬʁa am͡ɬa anaN sen uzuŋge dzɻəŋnə di, uzunə dzɻa dodʒiŋ aq pẹ̣ duʁup dəm dzɻa dodʒiŋ sen duqGan mẹ̣ uzuŋgẹ̣ dzɻəŋnə di diɣẹ̣n ẹ̣ː d̥ə (12) andaʁanda͡ɬa anasə senə͡ɬa aq pẹ̣ duqGa͡ɬa an͡ɬa bezətgẹ̣ːni senə uzu bezəd̥əβatGan nimi diɣẹ̣n͡ẹ̣ tə (13) aːq pẹ̣ Gaɾəp də diɣẹ̣n eː d̥ə (14) aq pẹ̣ː dzɻa ɬa ølyq qaɬʁa dzɻa ɬa sɔNugun Gajʁa kømd̥ə diɣẹ̣n eː tə (15) sɔNugun go Gaja dəpgẹ̣ kømd̥ə diɣẹ̣n eː ʃtə (16) andan͡ɬa anasəNGa sen uzuŋgẹ̣ gøʰgudəp bẹ̣ɾ diɣẹ̣n͡ẹ̣ː tə (17) gøʰgudəp bẹ̣ɾɣẹ̣ndi GazGa jikəsəndin bər oχq͡ja jiβaɬʁan͡e d̥ər dʒien (18) niβaɬʁa ͡ɬa gøʰd̥uruβaɬʁa maNGan͡eː də məɬa͡ɬa kekdiɣəle hanəʁan͡eː d̥ə (19) maNGa͡ɬa bər paʁaNnəŋ baʂGa bɾ Gaɾa ɸaʁaNnəŋ baʂGa tʂoGeq qaʁan͡eː d̥ə (20) paʁaN derβek kərɣẹ̣n eː d̥ə mənə bər dʒiendi dzɻa ɬa uzə dzɻaɬaβuzə……diɣen eː də (21) niːɣə sen dzɻaɬama, sen uzunə dzɻaɬamaβar ɬa uzu saNa ʂidagə unək gin diɣẹ̣n e tə (22) ʊnək gẹ̣ɬ diɣẹ̣n eː də (23) bər ʂidagə ʊnək giɣin eː d̥ə (24) andan͡ɬa ʂigẹ̣sə enẹ̣ maNGan͡eː d̥ə (25) maNəβ maNəp bɾ derekge kołaɬəq qaʁan͡ːe də døŋgyɬɣẹ̣ ərliβərʁan͡ːe d̥ə (26) dẹ̣rẹ̣k jiːqaɬʁa deɬə jadaʁan͡eː d̥ə (27) uzu mənə bər dʒiendi uzu mənə dzɻaɬaʁuzGətə̆sə bə derβeɣe oːɬdə diɣẹ̣…. (28) sen derβeme uzu saN͡aβər fudagə unuk gin diɣẹ̣n eː d̥ə (29) andan͡ɬa sen unuk geɬ diɣẹ̣n e d̥ə, bɾ fudagə unuk giɣin eː d̥ə (30) andan͡ɬa bə uʂ ɬa maNGan eː ʃtə (31) maNəβɾ ɬa kekdiβ andaGo ɬa maNəβɾ ɬa jyɬəβɾ ɬa sɔNGa eʰtgindi bɾ jy təkəβaɬʁa aGənə uʂ ɬa andaGə ɬa nimi ɬa kekdiɣe maNGaq eː də (32) andan͡ɬa geɣendi͡ɬa jyːnəŋ͡əʂdi͡ɬa jaʰʂəβ ʃyrɣe ʂiɣənə tʂa͡semennə qajnatGa andaGa bẹ̣lẹ̣dəβada də jydi (33) gẹ̣ɣẹ̣ndi͡ɬa

kəsɯ jɔːq də, andaɢa͡ ɬa ołəɾ dəɾ nimi ɬa (34) andan͡ ɬa bə masaŋgə͡ ɬa andaʁ diɣɻen eː ɖə (35) buɣun͡ ɬa sen fudagə sen ołuɾ, ołuɾʁa͡ ɬa seɴ ɢaɾaβəɾ niː kəsɯ gɻɬ də məsdəŋ jyɣe, bə kəsɯ͡ ɬa giɣek dəɾ͡ na deɬə (36) bə fudagəsə ɢaɾaʁandzɑ uzuq qaɬʁan͡ eː də uzuq qaɬʁa uzɢanək gɻɣɻendi͡ ɬa jyen͡ ɬa andaɢa ɬa deɬə jaɴjaɴ͡ ɬa bəlɻen bɔɬʁa oɾʁan͡ e ɖə (37) niː gɻep ɖə diɣɻen eː ɖə, eːj uzu͡ ɬa uzuq qap də, uzuq qaɬʁandə͡ ɬa jaɴjaɴə ɬa bəlɻen bɔɬʁa dəɾ͡ na andaʁ diɣɻen͡ eː ɖə (38) andan ɬa enɻ ʂidagəʁa ołuɾ diɣɻen͡ eː də, ʂidagə sen͡ ɬa jaʰʂəq ɢaɾaβəɾ diɣɻen eː ɖə (39) andan͡ ɬa ʂidagəsə dumdəkdəŋ baʂda məndaʁa ɢaɾaʁandzɑ͡ ɬa ʂidagə unduq qap də eː də unduq qaɬʁa ołəɾʁanda baʰdzɑ̊nəŋ baʰʂɢa bəɾ ɢoj meɾɣenə tʂɔɢetɢa andaɢa oʁan eː ɖə (40) baʰdzɑ̊n bəɾ suβaʁanda meɾɣesə dəɢuɾak giɣe jɻː dzɑ̊ŋ dzɑ deɬə məndaʁə bəɾ ʐɨŋvu ma baɾ͡ eː ni, bə ni ołʁan͡ e tiɣɻe, ɢaɾaʁanda͡ ɬa jyen͡ ɬa tʂa ͡semien jaɴjaɴə bəlɻen boɬʁa ołəɾʁan eː ɖə (41) andan͡ ɬa bə masaŋgə eʰdək giɣe ajtɢanda ɬa dzɑ ɬa ɔzə͡ ɬa nimi: unduq qap dɾo, unduq qaɬʁa baʰʂdə suβasa ɢoj meɾɣe qaɬək gɻep də aːm ʤiɬap də ɢaɾaʁanda jaɴjaɴən bəledəβatɢa dərə andaʁ diɣe (42) am ɬa seɾ͡ ʂikin͡ ɬa gɔɬjɔq ɖə baɾ seɾ͡ ɡ̊in ɬa kekdiɣəle βaɾ ʊːzu oːləɾɻenə diɣɻen eː ɖə, masaŋgə ołuɾʁan eː də, masaŋgə͡ ɬa ɢaɾaβəɾʁan eː ɖə (43) ɢaɾaβəɾʁanda͡ ɬa uʂ gʉkuʂɻkun naɢə go …qaqərasɢa geɬɣe jyɣe kərəp baɾ ɖə͡ e ɖə, jyɣe kərək gip baɾ di də ɬa dumdək bəzin ɢaɾaβərsa gʉkuʂɻkən terələrən undurɣe dʐo͡ʰdzɑ̊nəŋ yzge qaɬaʁa kəsɯ andaɢə͡ ɬa uʂ qadej ʤin dit də dioɾ (42) jynəŋ͡ əʂdi dzɻi͡k ɬa qaʰʀɢərasɢa jiu kuɬ dø͡ʰkbe kuɬ dø͡ʰkge ʂigə qajnatba ʂigə qajnatɢa, jy ʃyɾme jy ʃyɾɣe qəʰʀɢərasəβ ɖə ɻ ɖə (43) bə ɢajɬaʁa gʉkuʂɻkun terələrən aɬəβaɬʁa….(44) andan͡ ɬa qadej ʤin͡ ɬa anə ma…..andan͡ ɬa bəɾ ɬa βəɾ daɴɢənaː hɻɖʒindi βəɾ daɴɢəna saʐɖəʁ ołəɾʁan͡ eɾ ɖə (45) jyzən ɬa tuduβaɬʁa ɢuʂdap ɢuʂdap χuaɬap χuaɬaʁa …. andaɢəβʁan eː ɖə (46) am͡ ɬa naɢə ʂige eʰdək giɣindi dzɑː mɻn ɬa məndaʁ ɬa uʂ kəsɯ tuduβaʰɬɖɻ am͡ ɬa məs keɬəːn edin (47) seɾ ɢajsən aɬχəʂ͡ eː uzu aɾsən aɬʁa͡ ɬa məs am͡ ɬa məs kun gø͡ʰtʂəɾɳ niːɣə məndaʁə͡ ɬa ʊːʂ kəsɯ də diɣɻen͡ eː ɖə (48) andan͡ ɬa naːɢə ʂigɻsə͡ ɬa o ʂigə jyzun χuaɬamaʁan

nimilɛrnə ɬa ɖʑiliβaɬʁan͡e ɟə (49) ɖʑiliβaɬʁanda͡ɬa bə masaŋgə͡ɬa ɢəʂdaʁa oɬurma anə kəsɯ jyzən jysɖəɾʁa niːɣəɬɣe oɬʁan͡e ɟə (50) bə ʂigənəŋ saʐɖəʁəndan niːɣə jozqanəʁan͡eː də (51) andan͡ɬa bə ʂigə ʤiu bəfu aː dʐaɬa tʂiɬasɢa͡ɬa deːɬə uzlɛrnə χɔɴnap ɖə diɣe (52) andaɢa ɬa qɔːsə͡ɬa niɣəɬəβɐr ɬa am ɬa məs masaŋgənə andaʁ fudagənə andaʁ diɣɳen eː ɖə (53) masaŋgə am͡ɬa məs mənɳek dzə̆ŋnaʁəɬa maɴenə məs uʂ ɬa (54) bə͡ɬa uʂ saʐdəʁ ɬa məndа jydiɡənə tuduβuɾʁej diɣɳen͡eː də (55) andan͡ɬa maɴɢan͡e də, maɴəβ maɴəβ ʤiŋtʂaɴ teɬəkdəŋ aʰsɢa eʰtgɳen eː ɟə (56) jiuː uːj ɬa geɬ masaŋgə, mənəŋ͡əʂdi ɬa jaɴjaɴ nimi gyzdɳj dro, jaɴjaɴ orʤy βaɾ ăsdɳj də bə teɬəkdəŋ͡əʂɖi diɣɳen eː ɟə (57) masaŋgə ʁajɬaʁa ysəŋge eʰtgendi bə χɔsə tʂiuɬaβuzɢan͡eː də teɬəq ɢuzə tʂiuɬaβuzɢaʂ ʂigisə am ma dzə̆ŋnaʁan mənɳekɬerən͡ɬa ʂigisə aɬəβaɬʁa hanəʁa͡ɬa jysəŋgɳ βaɾʁa͡ ɬa masaŋgənəŋ saʐdəʁən ɢɔj uʰɢaɾdəp, kʊɬ døʰːkdərəβ jimsaʁa ʂigisə χɔsə͡ɬa dzɑŋgujʤɯ βoɬəsɢa andaɢa oɬuɾɢan͡e ɟə (58) andan͡ɬa bə masaŋgə͡ɬa oɬ teɬəkdəŋ əʂdi͡ɬa hudzɥɬ βɔɬʁan͡e dij ɖə (59) hudzɥɬ βɔɬʁanda niːɣə anəŋ͡əʂdi͡ɬa qusɢaʂ tuduβ ʒiːβ andaɢəβ͡ɬa go ɬa dzɻβəɴ quɾaʰqe andaʁ nimilɛrnə jiβ andaɢəβ ɬa oɬərʁan͡eː ɖə (60) andan͡ɬa bəɾ kun͡ɬa koŋjeɾ ɢajʁa teɬəkdəŋ aχs uzin ʊngɳen͡eː ɖə (61) ʊngɳ ajtɢan͡eː də teɬəkdəŋ aʰsɢa tʂoɢeʁa sen bə kəsɯ mənəŋ͡əʂdi niːsdap baɾ͡eː diɣɳen eː tə (62) uzu͡ɬa dzɑ ɬa nidʒik nidʒik bɔʁa͡ɬa uzunə mənə͡ʁuz tʂiuɬaβuzɢa fudagə ʂidagə uzunə mənə͡ʁu tʂiuɬaβuzɢan͡ɛr ti tə (63) andan͡ɬa sen uzuŋge uːn quʂɢaʂ tuduβat, uːn tuduβat ba uzu senə uzu ɬa teɬəkdəŋ aʰsda bəɾ jørɬəɣɳendi sen uzuŋge hasɢa bəɾ tejda, bəɾ jørɬəɣɳendi bəɾ tejda uzu senə undurɳenə diɣɳen eː ɖə (64) andan͡ɬa un quʂɢaʂ tuduβalʁan eː ɖə, un quʂɢaʂ tuduβaɬʁa͡ɬa tɔːɾɬaʁa bəɾ jiβatɢan eː ɟə (65) dəχqəs quʂɢaʂ oɬuɾʁan͡eː ɖə andan͡ɬa koŋɛr eʰdək gɳɣɳ ɬa bəɾ jørɬəɣɳendi bəɾ tejdaʁan͡eː də bəɾ jørɬəɣɳendi ɬa bəɾ tejdaβəɾ͡ɬa am teɬəkdəŋ aʰsɢa ungəlɳɣɳendi ɬa jɔq bɔp də e də͡ɬa jiɣənənəŋ eʰtdin bəɾ ʂuletɢa tejdaʁan͡eː ɖiː ɖə koŋɛrɣe (66) andaʁanda͡ɬa undurup baɾʁan͡eː ɖə, undurup baɾʁa sen uzuŋgɳ aːɾdəndan bəɾ jimsaq eʰt tejdama niː eʰt͡dɳɾ diɣen eː ɖə (67) bə

uzu͡ ɬa un quʂgaʂ tuduβaʰɬḍə tɔːrɬaʁa bəɾ jiβatɢa ɬa uzu jiɣənnəŋ eʰtdin bəɾ təkəs ʂuɬẹtɢa tejdaʰʝtə diɣẹn eː ʝtə (68) ajoː tejdamaʁan bɔsa ma bɔːχəʂ də͡ na diɣe jiu qusɢa uzunəŋ jiɣənəŋge tieliɣe niɣəɬəβatɢan͡ e tə, tieliβatɢa aːm͡ ɬa sen baɾ diɣen eː tə (69) andan͡ ɬa bə masaŋgə͡ ɬa andaɢaːβ sadzᶑə uzaʁa ɔqətʂin ə̆sdaʁa maɴɢa ɬa maɴəβəɾ͡ ɬa jysəŋge eʰdəp baɾʁanda͡ ɬa bə fudagənə ʂidagə ɬa χas etge dzᶑəŋ masaŋgənəŋ ɬa naɢəɬ ʤien əɾɢamən aʰdzᶑaɬmaʁa͡ ɬa deɬə niːɣə qaɬun niminə jomdaɾʁa͡ ɬa aʰs edəβəɾʁan͡ eː tə (70) andan͡ ɬa anə ɬa aʰʂsa aʰdzᶑəβaɬmaʁa deɬə gəɬədən͡ ɬa (71) andan͡ ɬa bə məndа bẹɾmẹsə keʧ̑innerə ajt məndа qɔɬma ma gep dəɾ diɣẹn eː ʝtə (72) naɾə ɢaːʂdaβuzə andaʁ diɣẹn e də naɢə fudagə, ajoː am͡ sa kəsɯ də͡ na goɬ qaɬʁaɴ quʁundan͡ zuɾ iʃʤeɾ, goɬ ma tɔɾɬaʁa ɬa gep də͡ na qɔɬʁəɬa gep dəɾ͡ na, ẹʃʤerɣe maɴdəruʰte (73) andan͡ ɬa ʃiʤerɣen͡ eː də, ʃiʤerɣẹndi͡ ɬa naɢə͡ ʁɔːsə͡ ɬa deɬə ərkamən aʰdzᶑaɬmaʁa͡ ɬa deːɬə aʰdzᶑəβəɾ ɬa βoɾʁan͡ eː dij ḍə (74) andan uzu βəɾ aʰdzᶑin diɣẹn ẹː də səːk̟͡ ɑrasəndа tʂoɢəʁa (75) andasa aχʂsa aʰʂgej ʝtise naɢəɬ fudagə ʂidagənə oɴa ma kəm aʰʂdərəp baɾ͡ e o qɔqətʂiʁa andaʁ nimiɾ ḍiɣẹ (76) aʰj seŋ kəsɯ dəɾ͡ na, məs kəsɯnə niɣəɬmin goɬ kamasən ɢaɾaβ oɬ ma aʰdzᶑəq ɢaɾaʁej βaɾ noːɬ də diɣẹn eː ḍə (77) kəsɯ aʰdzᶑəβaχəʂ mẹ ma bəɬɣəməs də diɣẹn͡ ẹː ḍə (78) ʤien͡ ə̆rgamən aʰdzᶑəβaɬʁa kəsɯ͡ ʃiʤindin ʤienən unduruβaɬʁa am fudagənə ʂidagə uzunəŋ ʂigə jaqɢa ərli goɴa unge seɾ doʁɔɾ keʧ̑inleɾ jide taɾa, maɴ ḍiɣẹnḍi (79) andaɢəndа͡ ɬa fudagə ʂidagəsən ma ølyruβatɢan͡ eː tə (80) ølyruβatɢa kəsɯ jyen uzu bajʁa niɣəɬɣẹn͡ eː droː.

0202030403 Kendi Hakkında ve Sarı Uygur Boyları Hakkında

(1) qɔ ɬa dumaːn də, guaɴχuanəŋ dumаn də, oːɬe, χoɴβan, datannəŋ əŋgaɾ də, menəŋ tøreɬ͡ ɬa guaɴχuanəŋ də (2) menəŋ bə səŋnə guaɴχuadа aβaga dəlẹɣẹ anda sɯːk unəp də, mẹn doʁɔɾ dujɣe doŋliɴɢa unkanəp ʝtə (3) vuba niendi ɬa bəz βuba niendi͡ la unkanəp də χɔ, vuba niendin pərən͡ ɬa bəz jydi bəli oɬərоʁan nimi ḍə (4) dzᶑa ɬa mẹn biaʁər go anagaʁa…..bə anaga͡ ɬa əŋgaɾ ɬarẹtgẹk nimi do (5) bəz aq jaʁɬaʰg̊ərnəŋ kəsə͡ e, peːɣeːʂeː deɬə o duɣədi gøʰp droː aq jaʁɬaʰg̊ər, ɢaɾa

jaʁɬaʰɢ̥ər, peːɣeːʂeː, dumaːn (6) hɾdi͡ɬa go͡ɬa peː boɬma͡ɬa noːʁa bə peɣ ʁɔp də ʝise͡ ɬa bə ʁandʒanəŋgə ɬa kəsɯ bə ʃidzɻ̢ χadzɻ̢idan giɬɣindi͡ ɬa qaɾmaɴqəsən ʂutdiɣe gɻ̢ɬɣɻ̢en͡ ɻ̢ː də (7) doʁɔɾ͡ ɬa bə duman dimi… qaɾ maɴgəɬaɾən tejdaβuzɢa geɬɣen eː də (8) andaɢəndə͡ ɬa bə peɣənə ɬa niɣe ʁandʒa kəsɯ op də ʝise ɬa kəsɯ qaɾ maɴqəsənə zɻ̢rtge gɻ̢ɬɣɻ̢ndi͡ ɬa peɣɬək də͡ ɬa ʁandʒa kəsɯɣe berɣen͡ eː ɖ̥ə (9) dujtu͡ ɬa niːɣəɬɣɻ̢en ɻ̢ː ɖ̥ə goɬ ja ja andaʁə nimi jaɴjaɴ ajtɢan͡ eː də kəslernə zerdəp baɾʁa ɬa məs͡ ɬa bə niː səŋuk niː səŋuk dzɻ̢a ɬa ajtɢan͡ eː də (10) andan͡ ɬa bə ʁandʒa kəsɯɣe ajtɢan͡ eː də ʁandʒa kəsɯɣe ajtɢanda͡ ɬa atdə bəɬmiɣin ɻ̢ː də, aʰt ăzɻ̢rnə gøʰgutgɻ̢en͡ ɻ̢ː ɖ̥əɾ (11) uzu ʤiu məndaʁ atdəʁ nimiɾ diɣɻ̢en eː ɖ̥ə (12) andaɢanda͡ ɬa oː bə maʁandʒɯ aː ʤiu ʁandʒa diɣɻ̢en eː ɖ̥ə

0202030404 Kaplan ve Eşek Hikâyesi

(1) bəɾ ʤazɯ kəsɯ gøʂgi maɴgan ɻ̢ː ɖ̥ə (2) gøʂgi͡ ɬa andan͡ ɬa bə ʤiɣɻ̢ənəŋgi͡ ɬa koʰgeːn teɣɛrmɻ̢en jejʁə tuɬumən ʂukdiɣi andaɢa gøʂgi maɴga ʤiɣenən baʰɖ̥əɾəɸutɢan͡ ɻ̢ː ɖ̥ə ʂukdiɣɻ̢en ʤiɣenən joɬda qaɬtəɾəβatɢan͡ ɻ̢ː də (3) andan͡ ɬa bə ʤiɣen͡ ɬa bə kuŋ͡ uʰɾtdiː ji ji anda bɔʰqdzɻ̢asə ʂukdiɣi maɴəβəɾʁan͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (4) andan bəɾ baɾs ɢajɬaʁa eʰtək geɣen ɻ̢ː də ʒiɣɻ̢ele (5) daɢənaʁa eʰdək giɣindi ʤiɣeɴ ɢaɴgəɬak kəɾɣindi ɢ̥ɔʰɾqɢ̥a ɢaɴgəɬak kəɾɣindi baɾs aɾdəɴga ʃelelɣi əɾliq qaɬʁan͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (6) əɾliq qaɬʁa sen bə ni əsdap baɾ͡ e diɣɻ̢en ɻ̢ ɖ̥ə, sendi ni bəŋʂi βaɾ͡ e diɣin iː də baɾs ʤiɣingi (7) ʤiɣin͡ ɬa uzu͡ ɬa jeɾ βaʁəɾ ma undurуβ ʂidaʁaɢ̥͡ ɻ̢ː, jeɾ ʃidʒiɻ̢ə ma undurуβ zɻ̢idaʁaɢ̥͡ e, jeɾ moŋe ma undurуβ ʂidaʁaɢ̥͡ e (8) andan͡ ɬa aʁənaʁan͡ ɻ̢ː də (9) aʁənaʁanda͡ ɬa jejʁə tuɬumə ma jaɾtə haɾʁanda͡ ɬa sumaɢə jaɾtə hanəʁanda bə͡ ɬa jeɾ moŋɻ̢ː də diɣɻ̢en͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (10) eːnɻ̢ sodzɻ̢iʁa teɣɛrmɻ̢ənən tejdəβatɢan eː də, bə͡ ɬa jeɾ͡ βaʁəɾ͡ eː diɣɻ̢en͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (11) enɻ̢ dzɵːzɢa ɻ̢uʰgenən uɬʁaq ɢɔːzə ɸaʁɬama ɻ̢uʰgenən dzɵːzɢa unduruk giɣindi bə͡ ɬa jeɾ hɻ̢ʤigə͡ eɾ diɣɻ̢en͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (12) aːndan͡ ɬa bə baɾs uzu senə ʒise͡ ɬa͡ βəɾ bəŋʂi də andan uzuŋgi nimi ma niɣə jɔːq dəɾ͡ na diɣin͡ i ɖ̥ə (13) baɾs͡ ɬa jaʰqdiβaɬmaʁa͡ ɬa turaβ͡ ɬa andan͡ ɬa andaʁ diɣɻ̢en͡ ɻ̢ː ɖ̥ə (14) uzundi dəʁuɾ ʤiɣin uzundi dəʁuɾ bəŋʂi ma joq, uzu dɻ̢ənɛrmənɴ

qusdə ma tuḍuβ ʂidaʁaq͡ e̯ː diɣin iː ḍə (15) andasa sen bəɾ tut͡ ba ła uzu͡ βuɾ ɢaɾaʁə din diɣin͡ i ḍə (16) aʁənẹtɢaː ɢəNGəɾun aʁənaʁa ołuɾʁanda ɢaɾa ʁuzɢun gełɣe ɢəNGuɾun ʧienniβ͡ ła kəɾɣindi ɢəNGuɾun ɢəNəɾidəβałʁa ɢaɾa ɢuzɢunnə tuduβałʁan͡ e̯ː ḍə (17) mənа diɣe̯n͡ iː ḍə (18) jiuː bə͡ ła dandʒin nimi ḍə, mẹn͡ ła maNqəʂ͡ e diɣẹ baɾs ɢəʰrqḠa bəɾ daḠənaʁan͡ e̯ː ḍə

Kaynak kişi №: 02020305
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 29.12. 2012
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Colmanbın (YANG Yue-fen)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Xilin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1941
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Ev hanım
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Peynirin yapılışı hakkında

0202030501 Peynirin Yapılışı

(1) ʧiorminə sa bəz͡ ła sa sutdə saːʁəβałʁa, inekdin saːʁəβałʁa qajndərəβałʁaː adʐədəβałʁaː eneː o duɣədi am məndaʁ͡ nimi nejtuŋ joq də (2) tułum goł ɢojnəŋ go tułumnə tuŋnaβałʁa əsdaːβałʁa andaɢəłʁa niːɣə eni baːłaβałʁa o əsdə bałaβałʁa sutdə sumaq mẹː andaɢo bałaβałʁa aːm aː sut͡ ʤeʁaq nimi ḍə (3) eːβałʁa͡ ła jaːʁən łołaβałʁa enẹ o ʧyxɾgunə qajndəɾʁa͡ ła ʧiormi ẹtgẹk nimi ḍə (4)

andaɢə͡ɬa qajndərəβałʁa͡ɬa buɣuɴ qajndərəβałʁa suβatɢa daʁən͡ɬa aːmɢə goː şabə dər (5) şabədan bər ʤyeniβałʁa bobozɯ təkgẹ͡ɬa aː ɸiŋnaβałʁa andaɢa͡ɬa daːsɢa məndaɢa ʤałaβałʁa o saɾəʁ susən ɸiŋnasdəɾɣe am ła sẹŋ ganlie ʤiu şejgan andaɢo ẹtgik də

Kaynak kişi №: 02020306
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 02. 01. 2013, 11. 01. 2013, 30. 01. 2013, 14. 03. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Irincinsardan (DU Zhan-gui)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1937
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Bankacı, Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek için çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Geçmişte düğün, gelin şarkısı, ateş, yoda sunma, Lomtşı Gardamba'nın Hikâyesi

0202030601 Sarı Uygurlarda Düğün ve Bazı Geleneklerin Kökeni Hakkında

1. am͡ɬa o͡sa bə go joʁuɾ sözdəŋ o kep ɬaɾetgində͡ɬa dibər ḍə qan taʁ taʁg̣a dəuɾaʁɔ kəsɯ kəsɯɣi dəuɾaʁo tʂaq tʂaqɢa dəuɾaʁo diɣẹ (2) am͡ɬa bə tʂaqg̣a e^{h}tgində͡ɬa bə tʂaqg̣a dəuɾap ḍro (3) ʒiɬtʂaq dimi͡ɬa məndaʁ nẹmi ḍə (4) dəuɾap ḍə dimi ʃiaɴʃiaɴdi ʄise ʤiu bə tʂaqɢa futsuŋnap ḍə dəuɾap də (5) am məsdəŋ joʁuɾ

søzgẹ̣ jiudəʁɑ ɑd joq bop də (6) sen bə ɜ̆ʂmi bə ərʤyleɾɣẹ̣ mɑ ɑd͡ʤoq bop ḍə (7) kuezɯ dimi mɑ qɑdi: søz də, joʁuɾ søzdə͡ɬɑ goNɑ bədɑʁə diɣẹ̣k nimi ḍəɾ (8) ɑm məs go ɑɾɑʰkə ɜ̆ʂse go ɑɾɑʰkəʁɑ ʤɻŋʤɯʁɑ mɑ ʤɻŋʤɯ dimi mɑ qɑdi syz ḍəɾ, məs joʁuɾ goNɑ gɑɾɑk diɣik nimi ḍə, məŋɑ gyzgẹ̣ Gɑɾɑq (9) boɬəs sɑ ɑm ʂɨgəmsoɾ məndɑʁə͡ɬɑ hɑɬdə͡ɬɑ dimi͡ɬɑ bə͡ɬɑ χosə məsdəŋ bəɬəsɬɑɾ ḍə nɑ (10) seːɾ ojdɑ mɑ gue nimi søz diɣik joʁuɾ søz diɣik ɑʰs dojʁɑ ɑʰs͡ʤujnəŋ͡ɬɑ o ɬɑ ɑʰːs Gɑɾɑʰḍə, ɑʰsdɑsḍə, jørə Guzu søz dẹ̣ʰḍə Gəz jẹ̣ɾ jẹ̣ɾɬɑʰḍə (11) goɬ niːɣə məsdəŋ go dujto ɑβɑgɑɬɑɾ məs go ɑs dujʁɑ ungin duɣədi joʁuɾ jẹ̣ɾ jẹ̣ɾɬɑʰḍə, bə ɬɑ χɔsə dzɻəŋ dzɻəŋ joʁuɾnəŋ boɬəs boɬdoɾ dɾo (12) oɬ͡ɬɑ keβən͡ɬɑ joʁuɾnəŋ dujtə mẹ̣ŋ kədʒiɣdi bə daʰt͡ʃ ʤɜɾ jeɾɬɑmɑ moŋuɬ jeɾ jeɾɬɑmɑ ɑʰs͡ʤojdɑ ɑnə undurmis dɾo, məsdəŋ ……ʤyeduj ʂɨ ʂɨuʃien ʂɨ məsdəŋ joʁəɾnəŋ͡ɬɑ bəɾ toɾ go joʁəɾnəŋ͡ɬɑ… (13) keɬəŋ keɣəɾo senəŋgədi məɬɑʁɑ keɬəŋ keɣəɾəp sẹ̣n ɑʰs edẹ̣ɾʤi osɑ buɣun duj͡ʃuno sen ja diatGəɬɑ niɣəɣindi biʃy ʂɨ sẹ̣n doj unək giɣik nimi ḍə (14) ɑm seŋ bə doj undə dimi ni dəɾ ʧise͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ dise ʤiuʂɨ ɑʰtɬɑɾnə mənge dzɻəŋ dzɻəŋ͡ɬɑ ʂuɑnliŋ tiozɯɬɑɾnə sɑɬʁɑ daʰGə dojβɑdʑɨ qəχGəɾʁɑ ɑndɑGɑ͡ɬɑ χuoχuo ɬɑNɬɑNdi gẹ̣ɬɣẹ̣k nimi ḍə (15) bə ɑʰs ɜ̆ʂmẹ̣ mɑ kujtʂəŋnəʁ nimi ḍə gyjʤyɬəʁ nimi ḍəɾ (16) ɑm͡ɬɑ seN Gəzdə bə ʒyɣe tusuɾuβɑɬʁɑn duɣədi ɑm͡ɬɑ sen bə kəsɯnə ʤiołɑʁɑn duɣədi ɑːm͡ɬɑ sɑ ʤyk bəɾ ʒiʂɨ ɬɑ ʤiozɻəŋ dzɻialia (17) dyjtoḍə oːɬ sẹ̣n doj unək gẹ̣ɬɣẹ̣n duɣədi sẹ̣n dɑsəNGɑ βəɾ oʰrsɑNnə sɑɬʁɑ ɑʰsdɑsGo bə ɑʰsdɑsḍə dimi ni dəɾ ʧise bə ɑʰsdɑsḍə dimi mɑ joʁuɾnəŋ søz joʁuɾnəŋ kep dɾo (18) mənəŋ ……. ʃien ɬɑɾitgik nimi ḍə ɑsdɑsdə dimi (19) bə ɑsdɑso ɑs ɑʰdẓ̺ːnə diɣik nimi ḍə ɑs ẹ̣tgin dəɣədi ɑsdɑso ɑʰs ɑʰdzɻenə diɣindi bə ɑʰsdəŋ dujto nɑːʁəp giɬɣinnəŋ keβərən daʰGə ɬɑɾẹ̣tgẹ̣k nimi ḍə məŋɑ͡ɬɑ (20) ɑm͡ɬɑ ɑsdɑso ɑʰs ɑʰʂGɑn duɣədi bənəŋ keβərə niː dəɾ ʧise dujto məndɑn pərəNGə tʂɑʁdɑ bə oj tʂɑʁnə tɔqdɑtGɑn duɣədi mɑ bə ʤyŋbɑɾəŋ dimi ʤyŋbɑɾəŋ dimi ɬɑ dɑNʂɨ mɑ mo͡βəɾ qɑntɑn bəɾ jøndɑmbɑ nẹ̣miɾ ḍəɾ (21) jøndɑmbɑ dimi ɬɑ ʃiendʑejGə bə͡ɬɑ bəɑʂɨ ɑndɑʁ nimileɾ də (22) ɑndɑn͡ɬɑ bə jøndɑnbɑ dimi dɑnʤin nimi bə kəsɯ bə ojnə tɔqdɑdin diɣẹ̣n͡ẹ̣ɾ dij də (23) ɑndɑn͡ɬɑ əɾmi bə ojnə niɣə tɔqdɑtGɑndɑ

ma .....gøg͡ułuɣẹ̈ niːɣə go aʰłdəŋ guməsdə ʂikdə (24) aq jaNaNGa das duraqdə ʂukdẹ̈ sun dałejnəŋ yzəɣe ʒidə Gaʰt jazGan͡er d̥ij d̥ə (25) andan͡ła bə ʒidə Gaʰt jazGa bə sun dałej dimi͡ła χejjaN ma o (26) ʒidə Gaʰt jazGa bə ojnə tɔqdadəβałmaʁan͡er dij də (27) andan͡ła bə ʤyŋbarəŋ dimi sdopdəʁ ołʁan duɣdi bə deŋərdi gøk deŋərnəŋ yzẹ̈di łajiʁaNərʤasəŋ dimiɣe niɣe jarłəʁ tutGan͡er dij d̥ə (28) eːj mẹn͡ła ojnə bər toqdatGa amdonə bər darładin saGənd̥ə jadaʰd̥ẹ̈ː andaʁ diɣind̥i (29) aːj bə ojnə tɔqdado amdonə darłattsa ma bɔχəʂ də bə ma senəŋ dimi jẹ̈ːrə də (30) bənə tɔqdattsa ma sẹn diort burʤyɣe diort suruq tsałsa ɸurd̥asəNGa oʰdirnə dzi̯ułasa bə oj ma tɔqdaχəʂ͡er diɣẹn͡er d̥ij d̥ə (31) andan͡ła bə ʤyŋbarəŋ ͡ła ʊndun burʤyɣe ʒizdaʰdz̥i̯ suruq sałʁan͡er d̥ij d̥ər (32) art burʤyɣẹ̈ aʰłdən suruq sałʁan͡e, jyːrə βurʤiɣi gumәs suruq sałʁan͡er d̥ij d̥ər, Guzu urʤyɣe dẹ̈mər suruq sałʁan͡er d̥ij d̥ər (33) andan͡ła oʰrd̥asəNGa͡ła niːɣə goł das duraq bədʒin am məs go ʉłʉ sałʁan…tejma ʤilip bər oʰdir dzi̯ułaʁan͡er d̥ij d̥ər (34) andan͡ła bə am͡ła mẹn mənə bə dʉrt surəqdə ma tɔqdat də͡ na gʉk deŋərnəŋ ʉzdi łajiʁərʤeNG̥a ẹ̈ni bə barʁa niɣə goł ʃyłaʁan͡ẹ̈r d̥ij d̥ə (35) andan łajiʁərʤen bər temdər undurɣẹ̈n͡ẹ̈r d̥ij d̥ər aːj sẹn jʉr͡ βər Gara diɣẹ̈n͡ẹ̈r d̥ə (36) andan jʉr͡βər Garaʁanẹẹ̈r dij də (37) gʉk deŋə͡ła gʉgərk gyzdʉɣi seN Guzu͡βur Gara diɣẹ̈n͡ẹ̈r d̥ij d̥ər (38) sun dałejnəŋ su͡ła gygərk gyzdʉɣẹ̈n͡er d̥ij d̥ə (39) seŋ gyzdə ŭʂ jʉmGa ŭʂ aʂGa bər Gara diɣində məndaGə͡β͡ła ŭʂ jʉmGa ŭʂ aʂGan duɣədi bə …….bə sumur taʁ͡ła tɔqdaq qaʁan͡er d̥ij d̥ə (40) andan͡ła bə sumur taʁ tɔqdaʁan duɣədi͡ła amdonə darłatG̥an͡er d̥ij d̥ər (41) bə diʧiu ʤiuʂi məndaGəp tɔqdaʁan͡er ʧij ʧər (42) andan͡ła bə amdonə tɔqdatGan duɣədi͡ła bə amdoː am ła d̥ise bə diʧiunə toqdadət dər (43) bə am məŋa amdonə darłatqəʂ d̥ə naːʁəp darłatqəʂ d̥ə diɣi (44) andan͡ła bə daNʂi bər ʂigə χan tɔqdaʁan͡er ʧij ʧər (45) bə͡ła bɔʁde χan dimi bər χan, bə dzʐNqəs qan dip bər qan (46) andan͡ła bə ʂigə χan tɔqdaʁan͡dəɣədi ła ʂigə χan oruʁ tuʰtusin diɣin͡er dij də (47) bɔʁde χanda oʁuł βar, dzʐNqəs qanda͡βər Gəz βar͡er dij d̥ə (48) pərən͡ła bə dzʐNqəs qanGa niɣə bę̣lę̣t sałəp belek tɔqdatbaʁan

͡ɐr d̪ij d̪ə ʁəzən bɐrmɐ̣ɣɐ̣n ɐ͡r d̪ij d̪ə (49) ɑrdəndɑn͡ɬɑ bə niɣə goɬ əː mo ɬɑ niɣə goɬ ʤyŋbɑrəNGɑ ʃyɬɑʁɑn͡ɐr dij də (50) eːj mənə͡ɬɑ tɔqdattsɑ͡mɑ sɐ̣n niɣə go bəɬɑr jʉrə ʃyɬɑ ɬɑjiʁɑNərʤɐNGɑ͡ɬɑ niɣə go ʃylamin (51) bəɬɑrdɑn ɬɑ jɑrɬəʁ ʧusmin bə mɑ b̪ə oruʁ mɑ tɔqdɑʁəməs ʧər diɣɐ̣nd̪i (52) ɑndɑn͡ɬɑ bə͡uruʁnə tɔqdɑtGɑndɑ ɬɑjiʁɑNərʤɐ̣n diɣin dəɣədi (53) ej bə uruʁnə tɔqdadin ʧise niɣə go dʉrt budʒyɣe dʉrt bɐ̣lɐ̣k sɑsɑ niɣə goɬ ɑrɑʰkə joq belek joq uruʁ pəʰtb̪is͡ɐ̣re, deŋərdi boran joq jɑʁmərʧusmis͡ɐ̣rɐ̣ (54) ɑndɑn͡ɬɑ seŋ bə diorɪt budʒyɣi diorɪt belek sɑɬ diɣin͡ɐ̣r də (55) ɑːm mɑ dise ɬɑ goɬ niːɣə də məs͡ɬɑ ʤeʂozʐəN qəg̊ərɑ dər͡qɑn, o duɣədi bə ʤeʂozʐəŋ dimi dzɻɑ ɬɑ məndɑGəp dʉrt bɑr͡ɐr dij də (56) sɐ̣n ʂigə ʤeʂozʐəŋ, sɐ̣n ʂigə ʤeʂozʐəŋ bə dʉrt ʤeʂozʐəŋ o duɣədi bə bizu̯ uruʁ tutəsse sɐ̣n ʂigə uruʁnəŋ kəsɯ mɑNəsmɑs nimi d̪ə (57) bə uɬʁɑN Gəzdɑr mɑ gyrʉsmis nimi d̪ə (58) ɑndɑn͡ɬɑ bə dʉrt ʤeʂozʐəŋ ɑmGə søz mədʒin͡ɬɑ ɑndɑn͡ɬɑ bə niɣə go diorɪt belek sɑɬo ɑɬɑʰqdzɻi b̪əɬɑʰqdzɻi dip diorɪt ʤeʂozʐəŋ ɑm͡ɬɑ ʧise ʤeʂozʐəŋ (59) ɑndɑn͡ɬɑ məndɑg̊o bɐ̣lɐ̣k sɑɬo bə diorɪt ɑrɑʰdzɻinə qəχg̊ərʁɑn͡ɐr d̪ij ʧə (60) ɑndɑn͡ɬɑ bə diorɪt ɑrɑʰdzɻi mɑNəβərəp bə jɑɬdɑɬən mɑ dzɻuqdurʁɑn͡ɐr ʧij ʧər (61) ɑndɑn͡ɬɑ dzɻuqdərʁɑn duɣədi bə ɑʰːsdəŋ kunnəŋg̊i ɐ̣ʰtgində͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ doj ʊno ɑʰs ɐ̣tg̊in duɣədi (62) eːj bə ojnə tʂɔqdɑtbɑ mɑ hɑjʁɑnərʤennə ʤyŋbɑrəŋnəN qejrɑ də͡na bə ɑsdə dørmɐ̣ mɑ bəɬɑrnəN qejrɑ də ͡na (63) məs jɑːʂu͡ɬɑ͡βər ɑʰsdɑso ɑʰs ɑʰdzɻenə diɣin͡ɐ̣r də (64) ɑndɑn͡ɬɑ nɑʁo ɑs ɑʂqəʂ d̪ə diɣin dəɣədi͡ɬɑ gʉk uɬunə gyk dɑβɑr bədʒin dzɻəɬβərdɑβ gyk dɐ̣ŋərnəŋ tərən tejini niːɣə go ɑq jɑNɑnnə ɑq dɑβɑr͡mədʒin͡dzɻəɬβərdɑ sɑrəʁ jɐ̣rnəŋ jɐ̣ɬʧusən tejini diɣin͡ɐ̣r d̪ij d̪ə (65) ɑndɑn͡ɬɑ bə ʂigə χɑn͡ɬɑ bə bɔʁde χɑn͡ɬɑ bə bɔʁde χɑn dimi ɬɑ dɑʰtdəN qɑn drɔ ɑm sɑ o duɣədi joʁuɾ χɑn mɐ̣ bɔʁde χɑn bə͡ɬɑ (66) ɑndɑn ͡ɬɑ bə dzɻəNqəs qɑn dimi͡ɬɑ βər syjrə qɑn oɬərəp d̪ə (67) ɑndɑn͡ɬɑ dzɻəNqəs qɑn͡ɬɑ ɑq jɑNɑn mədʒin sɑrəʁ jɐ̣rnəŋ jɐ̣ɬʧusən tejʁɑn͡ɐr d̪ij d̪ə bə gʉk dɐ̣ŋərnəŋ tərən͡ɬɑ bə bɔʁde χɑn gʉk uɬu mədʒin tejʁɑn͡ɐr d̪ij d̪ə (68) ɑndɑGo͡ɬɑ niːɣə goɬ bə ɑsdə͡ ɑʰʂGɑn͡ɐr dij də (69) ɑndɑn͡ɬɑ bə ɑrt qɑɬʁɑn͡ɬɑ bə ɑrt qɑɬʁɑn͡ɬɑ bə boɬus boɬdorɪnə niɣə go undumin diɣin͡ɐ̣r dij də ʂigə χɑn (70) gʉk dɐ̣ŋərnəŋ yzdigə gʉk

ułunə aq jaɴannə gejdan daʰqɢ͡e: (71) məs͡ɬa niɣə soŋ eɳ̩ joʁuɾ ma jaʁən jaʁəɾ jasən neɾənə atɢa oɬʁe dio, aq jaɴannə niɣə go aq͡ɢaʰtɢa ʈusuro gʉk ułunə gʉk ͡aʰtɢ̩a ʈusuro mədaɢəβ͡ɬa ʂi:gə aʰtɢ̩a ʈusuro məndaɢo as aʰʂɢan͡eɾ d̪ij d̪əɾ (72) məndaɢo͡βəɾ ɬomaq baɾ͡eɾ as aʂdə dimi ja məndaʁ bəɾ boɬəsdəʁ nimi d̪əɾ (73) a:m se:n mənə ʤyk bəɾ as aʂɢan duɣədi daʰɢ̩ə jyɣɳ̩ kərmin də͡na (74) bə jyɣɳ̩ kəɾɣin du:ɣud͡i ɬa am͡ ɬa sen bə ʊɬʁaɴ gəzdaɾ ʂigə ʊɬʁan daʁe gəz daʁenə tøreɣe tʂoɢ̩etgo (75) ajʁannə ʤɻ̩ɾɣɻ̩ɣɻ̩ tʂɔgatgo andan͡ ɬa jørə guzə søz diɣo bə joʁuɾnəŋ keβə jørə søz diɣo guzu søz diɣo (76) jørə dimi͡ɬa bə bizɻ̩u seŋ keɬəŋ keɣəɾɣɻ̩n kəsɯ də ao, sen jørə søz dimi kəsɯ mədʒin jørə mien buɣun ma dzɻ̩əŋ dzɻ̩a ͡ɬa naʁəm͡naʁo seleɾ χo ma aɾdaq aʰtdəŋ dujuʁən həɾβadəβ gəɬ gødzɻ̩əp taʁ asəβ mɻ̩nəŋgədi bəɾ͡βaʂ kəsɯnə diadək giɣindi mɻ̩n jiŋʧiŋ bosa ma senə naʁəm͡naʁəp deɬə amgə dise ɬa ʤiu dzɻ̩odeɬaχəʂ d̪ə (77) naʁəm͡naʁəβ jeɾɣəm ʤelieʂ͡e mɻ̩n ma məndaʁ͡ɬa oɬaɬmaʰd̪ə͡na (78) saɾək kunnəŋ dzɻ̩aʰs dzɻ̩a qɔnəŋ səkgɻ̩ geɬɣə də͡na məndan sɔngɑ eʰtgindi sɻ̩leɾnəŋ səkgɻ̩͡βəɾ bezuk kəʤiɣ jaɬdaɬ oʰɬsa b̪ə͡hadzɻ̩əqd̪ə mɻ̩n ma βəɾ jandəɾɻ̩n (79) am͡ɬa guzə søz dimi kəsɯ ɬa eni bə ʤaʁa tʂɔgeʁan kəsɯ am χɔsə jiŋʧiŋ bosa ma mɻ̩n ma seleɾɣe dzɻ̩əŋ dzɻ̩͡a ɬa pəɾən͡sɔn gajɬaso gɻ̩ʂ ͡əʰɾdi uɬaʁ͡ałəsəβəɾ məndaq səleɾɣe βəɾ niːɣəɬxəʂ mɻ̩n ma niɣəɬəp ba jaɖ̪aʰd̪ə (80) mɻ̩nə ma kəsɯɣɻ̩ to: əʰɾʤiaNGoGa tʂoGedo mɻ̩n ma səlɛrnəɴ qeɾaʁa eʰtd̪ə məndaʁ dio guzə βəɾ søz diɣɻ̩k nimi d̪ə (81) anəŋ aɾdəndan͡ɬa am͡ɬa sen bə gəzən ʤiołaʁan duɣədi͡ɬa am͡ɬa gəz jiɾ jiɾɬaʁaq joʁuɾ jɻ̩ɾ jɻ̩ɾɬaʁaq nimi d̪əɾ (82) am͡ɬa bə joʁuɾ jeɾ dimi ma kepdəɣ nimi dro (83) joʁuɾ jɻ̩ɾ diminə jiban͡ɬa bə aβagaɬaɾ jeɾɬaʁaq nimi d̪əɾ (84) jaʰɢ̩asəndɑ tʂoGese bəɾ͡βəɾɣe χujχua βeɾo am͡ɬa go am məs go χɔsə jeɾɬaβəɾma bə χɔsə daʰːt, moŋuɬ aː go sujɾənəŋ dɾo, məsdi joʁuɾdi joʁuɾnəŋ ʁəjiŋ dəɾə, joʁuɾdi joʁuɾnəŋ søːz dəɾ

0202030602 Gelin Şarkısı

(1) najnoː lerə lerə moːje

(2) najnoː lerəʁəsɯ moːje

(3) najnoː dɑβɑr sɑdzʲən noːje

(4) najnoː nɑːʁəp dɑrɐ͡ɾ oː je

(5) najnoː kəɬəmdʒiːk bɑʂdəʁoː je

(6) najnoː tuŋdəsegən noːjaːj

(7) najnoː nɑʁəː mɑnɐ̟ɾ noːje

(8) najnoː bɑʂdəː ʁ͡o ja

(9) najnoː χɑʂ͡ jɑʰtbɑ mɑnəmən noːje

(10) najnoː nɑʁəː mɑnɐ̟ɾ oː jaj

(11) najnoː ɢəsdəʁ donə noːje

(12) najnoː nɑʁəp gizɐ̟ɾ oː je

(13) najnoː odon tʂysə noːje

(14) najnoː nɑʁəp gizɐ̟ɾ͡o oː je

(15) najnoː dɑβɑr χurən noːje

(16) najnoː nɑʁəp qusɑNG͡ eɾ oː je

(17) najnoː qɑɬum peɾeɣ̟ən noːje

(18) najnoː nɑʁə͡ mɑnɐ̟ɾ͡o oː je

0202030603 Ateş Hakkında

(1) bə utdəŋ uːrə bˌə͡ sɑ məs ə̆s͡ unup ˌdə dimi bə ə̆s dimi͡ la sɐ̟ŋ gyk deŋərnəŋ yzde deŋəɾ χɑnnəŋ poɾɑNə βɑɾ͡ eɾ dij dəɾ (2) dzɣ̟ɑ ɬɑ məs uʂsɑN saːɬmɑ, məs bəɾ kəsɯ jozɢɑndɑ bəɾ søɣuɬɣə…bə ɑm sɑ χosə͡ ɬɑ məs dik gisə͡ ɬɑ jyːɾə tutɢɑn jisɯ də, mənə jyɾə tuttsɑ͡ ɬɑ dɐ̟ŋəɾ χɑnnəŋ poɾɑNGɑ uːɾ ͡ɐ̟ʰtkəʂ ˌdəɾ (3) dɐ̟ŋəɾ χɑnnəŋ poɾɑNGɑ seŋ kəɾ χɑɾdɑn søɣuɬɣe tuʰdəp bɑɾsɑ seŋ kəsɯ dʒiu dʒiaŋguelia məs ˌdise dʒiu (4) dzɣ̟ɑ ɬɑ məs dujtu dzɣ̟ɑ ɬɑ kəɾ χɑɾnə jiudzɣ̟ɑ søɣuɬmis dɾo (5) ɐ̟misɐ̟ kəɾ χɑɾnə osɑ mɑ teɬəkdin bəɾ ɢɑzɢɑ kømŭsdərɣ̟ɐ̟k nimi də ɑndɑɢəɬʁɑ jiudzɣ̟ɑ søɣuɬse jys͡ eɾ

d̪ij d̪ə (6) andan b̪əsdəŋ go Goj terə di:βərma sen bə gizgə ʁazGənə ma sen bə jiudʐa baʂdəŋ sazdə ma jiudʐa søɣu^{h}ɬd̪ərmis d̪ər͡na (7) anə χɔnə ma sen ørɬʉ:ɣ jɐ̟rɣɐ̟ ɐ̟^{h}tkəʂ mɐ̟, ɐ̟mise maNGan suʁa surd̪ursdɐ̟rxəʂ mɐ̟ andaʁ də (8) dujtu bəs məɬa soʁda, a:m saNa GejdaGə andaGə dʒiaNdʒiu βar͡ɐ̟: (9) am məsdəŋ ɐ̟sɯnəŋ boɬus boɬdorə χosə niɣəɬ xianəp d̪ər χosə te:jdasderəp də kədʒiɣ o ͡durʁən bəɬɣəmis də

0202030604 Yoda Sunmak/ jioda ʧø^{h}kə

(1) məs dujtu goɬ juʁur as ɐ̟tgin dəɣədi sen bə βər keɬənŋ keɣərɣindi ao keɬəŋ keɣərɣin duɣədi mənda ma bəɬus boɬdor gø^{h}p d̪ə (2) nidʒik boɬəs dər ʄise jiuda ʧio^{h}kə^{h}p bar͡e diɣik nimi d̪ər (3) bə jiuda ʧio^{h}gəɣin duɣədi bə uɬʁa:nnə Gəzdar am͡ sa ʂigisən ərlɐ̟tgɐ̟ bə gəɬ pu^{h}rGannəŋ ɸudurdan berə͡βər pandʑɯnə duannaʁa a: am͡ɬa sɐ̟n jaʁ tu^{h}dup bar͡er diɣik nimi d̪ər (4) am͡ɬa jaʁ tutGanda ɐ̟ni bə͡ja sək ͡jaqda ʂɨgə kəsɯ ɬa bə ni:ɣə goɬ søz diɣik nimi d̪ə (5) ni søz də ʄise͡la jiuda ʧio^{h}kə^{h}p bar͡er jiuda diɣik nimi d̪ər bə pandʑɯnə dʒiŋna: χɔnəŋ səkgi ɐ̟^{h}tgin dəɣədi ͡la am͡ɬa bə kømbʉʂ Gəz dʒiu bə kətəu a (6) bə uɬʁan͡ɬa dʒianəŋ baʂdan Guzə͡ɬa χɔ:ʁa aqdə tutGa χo ͡ɬa saNa surdɐ̟ surdɐ̟ …….. dij di͡j la saNa aqdan dadərəβər ..… jaʁ go sutdə ……(7) məndaGəʁaʂ͡ɬa ʒidʑɨ bə dʒanəŋ baʂdan͡ɬa sen azaqGa d̪a^{h}G̪ə dʒiu diɣɐ̟rɣɐ̟ ma sen min senə keɣərɣindi dzɑ ɬa dzɑ ɬa kɐ̟ɣərɣin͡ir dimi dʒiuʂɨ dzɨməgə Gəz bə kətəu a (8) Gəz ….aqdə͡ɬa tutG̪aʂ͡ ɬa χɔ͡ βər a^{h}ɬdərɑ:qGa ɐ̟^{h}tgin͡d̪əɣədi …… dəmsəʁɬarəNGa aq͡dadərʁaq nimi d̪ər (9) am o jiuda ʧio^{h}gəminəŋ jiudanəŋ sözdə ɬaretgin dəɣədi͡ɬa bə jiudanəŋ͡ɬa ke:vərən diɣik nimi d̪ər (10) bə kevər dimi ni: dər ʄise min sa:͡ər azur ɬarɐ̟dəβaɬin (11) bə jiudanəŋ kevərə͡ɬa məndaʁ nimi də (12) dujtu mənə baʂdaʁanda͡ɬa məndaʁəp ba …. (13) bə o͡j tʂaʁnə dørβʉma ma niɣə go dʒyŋbarəŋnə ɬajiʁaNərdʒennəN qera͡er nɐ̟ (14) bu oj tʂaʁnə dørɣindin soŋ bə bɔʁde χannə dzɑ̟Nqəs qan ʂigə χan oruʁ tu^{h}tuso oruʁnə dørɣindin soŋ (15) bə asdaso asdə dørɣindin soŋ məndaGo͡ ɬa bər bər….andan soŋ bə ʂigə χan oruʁ tu^{h}tusGan duɣədi bə ni:ɣə go jaʂəp bər bɐ̟lɐ̟k

ʃʃyxgin dip dər͡na (16) o bɐlɐkdə naːʁəp ʤøʰgəkəʂ də diɣindi (17) ʂigə χannəŋ oruʁ ɸətgin duɣədi bə bɐlɐkdə ʃʃyxgəɣindi niɣə goł dørɣindi andaɢəp dørɣin͡ɐr dij dər͡na (18) naʁəp dørəp d̥ə ʧise bə ʂigə χan ajtəsɢan͡er dij d̥ə͡na, bə jaʰʂəp bər jiuda ʃʃioʰgəsa͡ła gʉk deŋərnəŋ …… gʉk ułunəŋ jiuda mədʒin jiuda ʃʃyginə (19) bə ajtəʁnəŋ asdəq sułə͡q qəna, niɣə goł tɐminnəŋ aʰłdəŋ gumus bədʒin qałən bordasɐni (20) niːɣə goł tɐminnəɣ aʰłdəŋ gumus mədʒin qałən bordasini dimi tɐminnəɣ dimi͡ła məŋ məŋ tɐmin dimi͡ła məŋ də, joʁur søz bədʒin ła tɐminnəɣ aʰłdəŋ gumus bədʒin məs qałən bordasini d̥iɣi…. (21) andaɢan duɣədi ła bə niɣə go ałəɢə ʂułəgə ałaʰqdʐi bałaʰqdʐi dimi diort araʰdʐ̇i͡ła niːɣə qanɢa diɣin͡ɐr dij də (22) dujtu bə niːɣə goł bəː tɔʁʂinəŋ bezəgə tɔʁəm mørɣɐ dimi qanɢa dɐɣɐn͡ɐr dij də banə͡ła səler βər bəχg̊arsa diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (23) bə gʉk ułu diɣədʐi gʉk dɐŋərnəŋ yzedi dər͡na, jej osa ʒidə ɢaʰt bəłətdəŋ yzɐdi, ɢara jaʁmərən jaʁdəro, qəs osa ʒidə g̊aʰt gaŋnəŋ yzɐkdi də͡na, mənəŋ jiuda mədʒin͡ła jiuda ʃʃioʰgəβ gojoq də͡na məndaɴ ɢuzu͡βur ʧusse diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (24) andan͡ła bə qan diɣindi məndaɴ ɢuzu͡βur ʧusse ma ʧusin diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (25) ɢuzu͡βur ʧusse aq jaɴannəŋ jiuda mədʒin jiuda ʃʃioʰgɐn diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (26) bə aq jaʁannəŋ jiuda mədʒin jiuda ʃʃygɐn tɐmɐnnəɣ aʰłdəŋ gumus mədʒin qałən bordasɐni (27) niɣə aːjłəʁnəŋ asdəq sułuq ͡g̊ənа, niɣə goł daβar don mədʒin małłəʁ daβar don mədʒin niɣə gizgə qəna məndaʁ diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (28) andan͡ła bə tɔʁundaɴ ɢuzə͡ła niɣə bə qałqa ʃʃipdʒin dimi qanɢa ʃyłaʁan͡er d̥ij d̥ə (29) səler niːɣə goł səlernəŋ porаNda ʤa niː oł dərə ͡na səlerdin dʐa am d̥ise sɐnəŋ niɣə daʰpb̥as urdʒy joq də͡na bə ma bəłχəʂ d̥ə (30) danʂi seler bənə dəruβattsa məndan tsəŋ oj͡ułus qɔ͡ła kełəŋ keɣərо χɔ͡ła as ɐtkəʂ də͡na (31) bə oj͡ułusg̊a eʰttse bə aq jaɴan diɣədʐi bə dałej łamanəŋ porаNda bər dər͡na, χannəŋ porаNda bər də͡na (32) niːɣə goł oj͡ułus mənə ɢejdan daʰpɢ͡e, seler məndaɴ ɢuzu͡βur ʧusse diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (33) andan bə qan diɣin dəɣədi məndaɴ ɢuzu͡βur ʧusse aq͡qarsəłannəŋ jiuda bədʒin jiuda ʃʃyxgɐn diɣin͡ɐr d̥ij d̥ə (34) andan͡ła ajtəʁnəŋ asdəq sułuq͡ɢənа, tɐmɐnnəɣ aʰłdəŋ gumus mədʒin qałən

bordasini, maɬɬəʁ korɬəɣ daβar mədʒin don təgɻ̩ni, andaʁ dip jarɬəʁ ʈu̯sgin͡er d̪ij d̪ə (35) andan͡ɬa bə niːɣə jaʁɬaʰgɻ̩ərnəŋ bezəgəŋgɻ̩ jaɴnin dəndʑɯn dimi qanga βur barəʰɬgəβaɬʁan͡er d̪ij d̪ə (36) barəʰːɬgaʰɬd̪ə dimi͡ɬa joʁur søz mədʒin ɻ̩ni dʒiuʂi saɴa ɬaretgɻ̩ndi barəʰɬgəʁan͡er dij də (37) andan͡ɬa bə qan səler niːɣə goɬ səler dʒasdopdəʁ də͡na səlernəŋ porɑNda niː ɬa βoɬ dər͡na aq͡qarsɬan diɣədzɻ́ mo ɬa duʰrɻ̆un ma niɣə amə́tan də jeʰrkdəɣ amə́tan d̪ə͡na (38) bənə mədʒin bə niːɣə goɬ as dujʁa uno, mənə mədʒin mɻ̩ldʒisəβ͡ɬa jadap də͡na mənə͡ɬa boɬʁəməs də͡na (39) məndaɴ guzu βur səler ʈusse diɣin͡ɻ̩r d̪ij d̪ə (40) andan͡ɬa məndaɴ guzu͡βur ʈusse͡ɬa səler diort dzɻ̩ejsaɴ͡ɬa aːjtə̆səq garaʁa boɬχəʂ dro diɣin͡ɻ̩r d̪ij d̪ə (41) andan͡ɬa bə diort dzɻ̩ejsaɴnəŋ ə̆ʂdi͡ɬa bər ʂardəŋ bəɬəktʂi βar͡e dij d̪ə (42) andan͡ɬa bə ʂardəŋ bəɬəktʂi βurmi gyzyn ŭʂ juːmo ŭʂ aʂsa ŭʂ jaɴdʑɯ bəɬək ʈusgig͡ɻ̩r d̪ij d̪ə (43) andan͡ɬa bə χɔsə ɻ̩ni ajtsəβərəβ͡ɬa bəɬarnəŋ bənəŋ bəɬək aʂgan͡er d̪ij d̪ə (44) bəɬək dimi niː dər ʈise suangə gua aː bəɬək ʈusurɣin͡er d̪ij d̪ə (45) andan͡ɬa bəɬək ʈusurɣi͡ɬa andaʁ diɣin ɻ̩ də, ajo məsdəŋ aʁəɬda niːɣə goɬ diord͡ə ɾəmba aq maɬnə aːsəraβər dər͡na məs mənəŋ͡ʂidin͡ɬa garap jiuda dʒyxkəse͡ɬa boχəʂ dro diɣin͡ɻ̩r dij də͡na andaʁ diɣin͡er d̪ə (46) andan͡ɬa bə niːɣəye məsdəŋ aʁəɬda hediɣɻ̩n aq maɬʁa ʈusurɣɻ̩n͡er d̪ij d̪ə (47) aq maɬʁa ʈusurɣin diɣədi͡ɬa gəzəɬ͡ jʉtd̪ə garaʁan͡er d̪ij d̪ə, gəzəɬ͡jʉt dimi͡ɬa aʰt də (48) andan͡ɬa gəzəɬ͡jʉtd̪ə garaʁan͡er d̪ij d̪ə, gəzəɬ jʉt diɣədzɻ́ ma gue nimi ɾəmboʧi dər͡na (49) niɣə goɬ bejnəŋ joqdəŋ səkdi hɔ asəraβər dər͡na, uzaq joɬnəŋ jaʰgɻ̩ənnə jaʰqdətqəʂ d̪ə͡na, basaɬmas jaʁənəŋ pərəNga ma aʰt teɣo ungig͡er dij də͡na (50) bə ma daʰpbas͡ɬa ɾəmboʧi də͡na (51) andan bɻ̩ːrə diɣɻ̩n͡er͡də, andan bɻ̩ːrə͡ɬa gar͡uʰkusgɻ̩ ʈusurɣin͡ɻ̩r d̪ij d̪ə (52) gar͡uʰkusgɻ̩ ʈusurɣɻ̩ndi bə gar͡uʰkus diɣədzɻ́ ma mo͡ɬa daʰpbas ɾəmboʧi də͡na (53) jyz tʂəŋnəq saɬəʁ ʂukdə gar͡uʰkusgi ʂukdixəʂ dər͡na, sutdə jaʁə pəʰrgangа hama tutgə, qangа dzɻ̩q tutgə, bə ma daʰpbas͡ɬa ɾəmboʧi dər͡na (54) andan bɻ̩ːrə diɣin͡ɻ̩r d̪ij d̪ə, andan bɻ̩rə diɣin dəɣədi aq͡gojʁa ʈusurɣin͡ir d̪ij d̪ə, niːɣə sarəʁ tiːjɣɻ̩ tusurɣin͡ir d̪ij d̪ə (55) sarəʁ tijɣi tusurɣin dəɣədi bə niːɣə sarəʁ tijnəŋ bə ʐuŋə

jimsaq də na (56) bənəŋ ʐuŋə mədʒin məs dʐəŋ dʐəŋ ʈa qaɬuŋ gue nimi jaʰʂə gizgə təkkəʂ də ɳa gizgə gizkəʂ də ɳa (57) niɣə goɬ bəɾ tijnəŋ bəɾ βozəndɑ ʂigə jiɣəɾmə ʒiɬ pudəβəɾ dəɾ ɳa bə ma daʰpbas ɾəmboʧî də ɳa (58) məŋ tʂəŋnəʁ saɬəʁ ʂukdə ma tiːjɣi ʈa ʂukdixəʂ də ɳa (59) andan bɐ̣ːrə diɣen ɐ̯r d̪ij d̪ə, andan bɐ̣rə diɣin dəɣədi aq gojʁa ʄusurɣin ɐ̯r d̪ij d̪ə (60) aq gojʁa ʄusurɣɐ̣ndi bə aq goj ma daʰpbas ʈa ɾəmboʧî də ɳa, jyŋə jimsaq də ɳa niɣə go daβaɾ χu daβaɾ təkəβ donnəɣ gizgəɬəɣ βoɬχəʂ də ɳa (61) jaʁnə sudə niːɣə go as dujʁa gue nimi niɣə goɬ jaʁnə suːdə pəʰrganga hama tutgɔ məs sa maɾmi guzgənə hama dimi hama tutgɔ, qangɑ dʐɔq tutgɔ (62) dʐɔq dimi la qangɑ məs b̪ə sa məs jaNjaN am ła vu ła dimi o, jaNjaN fej ʂaNnamanə jisɯ ɑ, χangɑ dʐɔq tutgɔ, bə eʰtd̪ə səŋuːgə, jaʁɬəʁ soŋuɡə bə niɣə goɬ as dujnəŋ gue nimi asdəq suɬuq dəɾ ɳa, bə ma daʰpbas ʈa ɾəmboʧî dəɾ ɳa d̪iɣin ɐ̯r d̪ə (63) andan ʈa mənəŋ jørsən mədʒin ʈa bə diort jaNʤɯ ɾəmboʧî bənə niɣəɬɣində ʈa andan ʈa boɾan jok kunge bołdʐasəp bozəɾtʧîtdəŋ boz gojun bozdaʁa bʊz tijɣɐ̣ ʂukdiɣɐ̣ qannəŋ poɾaNga eʰtgɐ̣n ɐ̯r d̪ij d̪əɾ (64) andan ʈa bə qangɑ niɣə goː ʃyɬaʁan ɐ̯r dij də (65) bəz ʈa gaɾaʁan bə bozəɾʧîtdəŋ boz gojnəŋ bənəŋ jiudasə bədʒin niːɣə bɐ̣lɐ̣k ʧyxgɐ̣n dɐ̣ʰd̪ə ɳa (66) andan ʈa qan bə gojnəŋ dumsəʁən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dij də (67) ej bə ʈa gaɾa jɐ̣rnə haɾma jieɾ dumsəʁə ʈa bə dəɾ diɣin ɐ̯r d̪ij d̪əɾ (68) baʰdʐən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r d̪ij d̪ə, as dujʁan undureɾ bezək baʰʂdəʁ ʧysunə ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪əɾ (69) andan ʈa mojnən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dij dəɾ, agənənəŋ azəɾɬəmas aʰɬdənəŋ uːaʰrɢasə ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪ə (70) sərdən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dij də, niɣə go gyk dɐ̣ŋərnəŋ dɐ̣məɾ tərə ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪ə (71) jaːnən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r d̪ij d̪əɾ bə ʈa gʉk dɐ̣ŋərnəŋ dɐ̣məɾ guŋʂounə ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪əɾ (72) andan ʈa niːɣəsən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r d̪ij d̪əɾ bə jaɾən, jaɾənən bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dip gʉk dɐ̣ŋərnəŋ demər kułɐ̣ʂi ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪ə (73) andan ʈa bə niɣə guzuɾgun bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dij dəɾ, as dujʁa saɬeɾ bezuk asdəʁ suɬugə ʈa bə dro diɣin ɐ̯r d̪ij d̪ə (74) andan ła bə niːɣə døsun bəɾ gaɾaʁan ɐ̯r dij də, jaɾaseɾ uruqga saɬeɾ jaʁɬəʁ døsə ʈa bə dro diɣɐ̣n ɐ̯r d̪ij d̪ə (75) kurʤi ɐ̯ʰdən bəɾ gaɾaʁan

ɾ dij də, ʂigə oruʁ naɾə βeɾə ɳʰtŭsuβ maɴəseɾʁa undurɣin jaʁɬəʁ kurʤi eʰdə ɬa bə dro diɣin ɾ ʈij ɖəɾ (76) andan ɬa qaɾəsən bəɾ ɢaɾaʁan ɾ dij də qaɾə joq qaɾ maɴgənə bə .....qaɾəsə ɬa bə dro diɣin ɳɾ ʈij ɖə (77) andan ɬa bə jiudasən bəɾ ɢaɾaʁan ɾ dij də, ej buɣun ɬa bə asɢa ʤøʰgeɾ jaʁɬəʁ jiuda ɬa bə dro diɣin ɳɾ ɖij ɖə (78) am ɬa bəndaɢo ɬa bə jiuda ɸîoʰkəʰɖə diminə ɬa məndaɢo boɾdaβatɢan ɾ ɖij ɖə.

0202030605 Lomcı Gardamba'nın Hikâyesi

(1) bə bɔʁde χannə dzɸɴqəs qan ʂigə χan uruʁ tutusɢan duɣədi bə ɬa am ɬa ʈise bə tʂaɴʁandan bə dzɸɴqəs qan dimi ɬa ɸîuʂi sujrə χaːn ɖŏrə, bɔʁde χan dimi ɬa daʰt qan ɖŏrə (2) bə niːɣə goɬ bɔʁde χannəŋ oʁułə ɬa dzɸɴqəs qannəɴ ɢəzən suraʁan ɾ ʈi ɖəɾ (3) andan ɬa bə ɢəzən suraʁan duɣdi ɬa bə ɢəzən suɾaʁa bə ɳːŋ pərəndə ɬa ʂigə qannəŋ uruʁ putβiɣi (4) deli nimi daɴgaɾ saɬʁan bɳɬɳk kun oʰrɖa jano kun oʰrɖa saɬʁan belek kunniŋgɳɾ jano, jiŋər saɬʁan bɳɬɳk sɔɴqəs kun jano andan ɬa bə ʂigə χannəŋ uruʁun putgərəβaɬmaʁan ɳː ʈi ɖəɾ (5) andan ɬa bə dzɑ ɬa ʊrmi bə niːɣə goɬ jyːrə bə qannəŋ aʰɬdənda βəɾ ɬomdʑi gaɾdamba dip bəɾ kəsɯ βaɾ eː ʈij ʈər (6) ɬomdʑi gaɾdamba dimi ɬa aːm sa məs aːmɢu søz mədʒin ɖise ʤiuʂi ʤiŋdien ʤuj χo di, jeʃy ʂi nozɯ fəjtʂaɴ χo ʂi di dzɻimə jigə zɸŋ ɑ (7) andan ɬa bə qanɢa andaʁ diɣindi eːj bə uruʁnə pətgərin ʈisɳ ma niɣə go jyɾʉ bə oj tʂaʁnə toqdatba ma gyk dɳŋərnəŋ jyzdi ɬajəʁaɾʤɳn ɖə na (8) bə niːɣə goɬ sdambada dise ma bə ʤyŋbaruŋ də na (9) bəɬaɾʁa βəɾ ɬoŋusɖan tutin diɣi (10) andan ɬa bəɬaɾʁa ɬoŋusdan tutdur ɬoŋsdan dimi ɬa ʃiendze ʤiuʂi suaŋ gua lia (11) andan ɬa bəɬardan bəɾ jaɾɬəʁ ʈusgin ir ʈij ʈər (12) andan ɬa ʈusgin duɣədi ɬa bə niɣə goɬ ʂigə χannəŋ uruʁun ɬa dørt belek saɬo andan ɬa bə ʁəzən suraʁanda ʂigə χan ma uruʁun putgin ɳɾ ɖij ɖə (13) uruʁ ɸutgərɣe duɣədi ɬa bə ɢəzən bə tʂaɴʁandan niɣə goɬ tɳrɣin niɣə go kəsɯ ɬa tɳrɣin, tij, uɬaʁ mədʒin ɬa bə qannəŋ bə am ɬa ʈise ʃidzaɴga diatɢan ɳɾ ʈij ʈə (14) daɴʂi maɴganda ɸudʒyɬ maɴgan ɳɾ ɖij ɖəɾ na gøʰʂgəʂ ɬa məndaɢa ɬa (15) andan ɬa maɴəβ ɬa goɬ niːɣəɣi eʰtgin ir ɖij ɖə, bə am

͡ɬa ʝise go ʧʃiɴχenəŋ go ʧʃiɴχe χunəŋ bɐ̣randa bər zɻjye ʂan dimiɣi ɐ̣ʰtgin͡ir d̪ij d̪ə (16) andan͡ɬa bə taqɢa eʰtgin duɣdi͡ɬa taʁnəŋ daβaɴGa eʰtgin duɣdi͡ɬa bə ti:j ma asəp barəβałmaʁan͡ɐ̣: d̪ij d̪ər (17) tij asəp barəβałmaʁan͡ɐ̣: d̪ij d̪ə, tɐ̣rɣinler ma asəp barəβałmaʁa joł joq bəʁa andan͡ɬa bə niɣə goł mənəŋ aʰłdəndaG̪ə͡ɬa bə dzɻa͡ɬa bə łomdzɻi garda mba bə łaretgin͡ɐ̣r ʝij ʝər (18) e:j am͡ɬa bə ʂuk ba sałəʁ də ͡na bə ɢəzəɴGa qannəɴ ɢəzəɴGa anḍaʁ diɣi senəŋ niɣə goł berɣen bə ordʒylernə ma asərəp barəβałmaʰdə͡na naʁəłʁ͡ɐ̣r andaʁ diβ ajtG̪a (19) andan ni:ler dər diɣin͡ɐ̣r d̪ij d̪ər (20) e:j senəŋ adzɻaɴ͡ɬa niɣə goł saɴa pəjłap berɣen pəjdʒałar d̪ə saɴa bɐ̣rɣɐ̣n ordʒyler d̪ər, ə: niɣə go ʂukdiβałmas͡ɬa ordʒyler d̪ər (21) ni: dər diɣin͡ ɐ̣r d̪ij d̪ər, andan͡ɬa bə niɣə go te:ɣərminnə diɣin͡ɐ̣r d̪ij d̪ər (22) andan͡ɬa niɣə goł aʰ:łdəŋ kun, gumәs aj məndaʁ nimi pəjłap d̪ər (23) mənə mədʒin͡ɬa niɣə goł saɴa pəjłap berəp d̪ər diɣin͡i d̪ə (24) andan͡ɬa uzu jio: uzunəŋ adzɻasə anasə uzuŋgi aʰłdən ni:ɣə goł kun, niɣə aʰłdən aj, gumәs aj məndaʁ nimi pəjłap də͡na, o daβannəŋ baʂGa ungindi ʂukdiβałmaʁa naʁəłʁer diɣi uzu͡βur ɢarɐ̣nə diɣɐ̣n͡ɐ̣r ʝij d̪ər (25) andan͡ɬa a:m͡ɬa məs mədʒin disɐ̣͡ɬa bə jiŋdzɻi gəaʂaɴ boχadi nəgəa, jiŋdzɻi a gumәs kegdi mədʒin dasən məndaG̪a bołaβatGan əłəɣ teɣərmin ołərʁan͡ɐ̣r d̪ij d̪ər (26) dəβənəŋ ji ʂandʑɯ a, məa dʒiuʂi məs dimi͡ɬa, əłəɣ teɣərmin dimi əłəɣ mədʒin uɣuɣe…(27) jaʰG̪asənəŋ bər ʂandʑɯsən aʰłdəŋ kegdi mədʒin horaʁa ołurʁan͡ɐ̣ ʝij d̪ə (28) andan͡ɬa təurəsdɐ̣rɣɐ̣n duɣədi ɢaraʁa bənəɴ ɢajdasə aʰłdəŋ kun, gumәs ej βa͡ɾe, ʂigə seremək paʁaɴ dər͡na anḍaʁ diɣɐ̣n͡ɐ̣: d̪ə (29) a:ndan͡ɬa bə łomdzɻi garda mba dandʒin nimi͡ɐ̣r bəŋʂiłək kəsə͡ɐ̣r ʝij d̪ər (30) ae:j senəŋ͡ɬa niɣə goł adzɻaɴ dadaɴ saɴa berɣen niɣə goł aʰłdəŋ kun gumәs ej͡ɬa seremək ͡dasGa ʝusup dro (31) niɣə adzɻaɴnə dadaɴnəŋ gøŋyłu͡ɬa qarłəʁ taqɢa doɴup dro (32) am͡ɬa sen bə͡ojʁa unuk giɣindi a:m͡ɬa bə͡ɬa dro anḍaʁ d̪iɣi (33) andan͡ɬa bə dzɻa͡ɬa bə qannəɴ ɢəzə͡ła bə teɣərminnə bərən oł zɻjye ʂan diminəŋ baʂGa tʂiułasdərɣin͡ɐ̣: ʝij ʝər (34) andaGəβ ʂigə jaG͡əʁuzə ʂigə teɣərminnə tʂiułasdərɣiʂ ͡ɬa maɴGan͡ɐ̣r ʝij ʝər (35) oł duɣdi bə dzɻɴqəs qan͡ɬa bə bɔʁde χanda͡ɬa am sa

pətən ɑzəq hədzɻəβ andaʁ ołurʁan duɣdi ɬa ɢəzəɴɢa ɬa bə əɬəɣ teɣərmin məndaʁ mi pəjɬap ɖər (36) andaɢan duɣədi ɬa gøŋyɬnə doɴuruβ qarɬəʁ taqɻa doɴup dro andaʁ diɣin ɐː ʄij ʄər (37) andan ɬa ɢəzə məndaɢəp baʂ daraβərʁan er dij dər (38) bər əɬəɣəŋgi am ɬa ʄise bə niːɣənə ɑɬəɴɢa qəʂ ɢarɑmanə ɑɬəɴɢa qadə usa ʤiŋʤɯ ɖij ɖər qan, dzɻouliendʒiŋ (39) joʁur mədʒin ɬa qəʂ ɢarɑma, qəʂ ɢarɑmanə ɑɬənəp məndaɢəβ ɬa baʰdzɻən darɑβərʁan ɐr ɖij ɖər (40) andan ɬa bər ɢarɑʁan duɣdi ɬa jiχa bə gøŋɯɬu doɴ qanəʁan ɐr ɖij ɖər (41) ɢəzə bər jəɬʁaʁan ɐr ɖij ɖə, andan ɬa bə niːɣəsən perɣɐ uʂʁarɑʰtɻan ɐr ɖij ʄər bə niːɣə qəʂ ɢarɑmanə (42) andan ɬa andaɢəɬʁa ɬa gøʰʂge maɴɢan ɐr dij ɖə (43) andan ɬa maɴɢa hanəʁa maɴɢa ɬa bə ɑrtɢa maɴəβ ɬa aːrtdəŋ bər taɬa bə ɬa am sa bə dotaɴχənəŋ jaʰɢanəŋ oɬ βər taɬaʁa eʰtgin duɣdi ɬa duzɢu diatɢəɬa qan ɬa duzɢu diatɢa anda jyleрən təkgi saɢəβərʁan ɐr ɖij ɖər (44) səːɴ qaɬʁan duɣdi bə kəsɯleɾ ɬa mənin maɴɢa andan ɬa bə qannəŋ niːɣə go uruʁ bə joɬda qunɢan jerən bər ɢarɐ̣n diɣin ir dij də (45) andan ɬa o ʂorʁa eʰtgɐ̣ bər ɢarɑʁan duɣədi ɬa, o duɣʉnəŋ kəsɯ ɬa sa guofəŋ ɬa ʄus ołurʁan nimi ɖər (46) andan ɬa bə sənəq qəʂ ɢarɑmanə ɢarɑʁan ɐr dij ɖər (47) kunʈəs məndaʁ ɢarɑʁan er dij do, kun gyzdʉβurʁan er ɖij ɖə (48) tunni ɢarɑʁan er ɖi ɖə aj gyzdʉβurʁan ɐr ʄij ɖə (49) andan ɬa məŋa bə taqɢa ɬa dzɻa ɬa ajnokun taʁ diɣi at saɬuβatɢan er (50) soŋ ɬa sujrə mədʒin ʐ̩ijye ʂan dip məndaʁ βər at saɬəp ɖə (51) andan ɬa bə duzɻusun bɐ̣rɣɐ̣n duɣudi ɑːmɢə sujrə mədʒin ɬarettse niɣə jiŋkəa ʤiu ɑ, am ɬa ɓə sa bə niɣə duzɢu βer andan bɐ̣rə ʤɐ̣ɬejlio (52) məsdəŋ bə juʁur kəsɯ dujtəu daʰt, moŋuɬ, joʁur kəsɯ bə sujrə osa miʃy ʧyʧĩŋli ʂaɴ, məs bə ʧyʧĩŋ ɑ (53) ɑrɑsəndɑ duzɢu diatɢəɬa geɬɣɐ̣n diɣədi am ʤɐ̣lia andan ɬa ɑɴɑ ɐ̣ʰtgin duɣdi ɬa bə uʂ qunuq ɢas edəβ anda uʂ qunuq jyɣaɬʁan er ɖij ɖər (54) andan ɬa bə keɬənnə bə dzɻəɴqəs ɢannəɴ ɢəzə ɬa niɣə goɬ tʂa sumɐ̣nnə əʂgindi ɬa βər ɢuzu ɢarɑʁa dixətʂi χɔsə janəndɑ tʂoɢuːrʁan (55) niɣəɬɣindi ɬa dumsəʁən məndaɢa jiŋ mədʒin qaɬaʁa, niɣə goː dumsəʁən gyrmɐ̣ɣɐ̣n ɐr ɖə jyzən ma (56) andan ɬa bə niːɣə andaʁ diɣindi bə ɬoːmdzɻ

gardambaˉβərˉojinˉɛ̣tginˉɛ̣r d̪ij d̪ər, e:j bə ni:ɣəˉɬa daʰtdəŋ bə ojnəŋˉɬa bə bɔʁde χannəŋˉɬa kəsəler soŋ sa:ɾəmsaq andaʁ nimi əʂmis nimi d̪ər (57) senˉɬa bə aʰ:sar jerdi oɬurʁan …zoŋ sa:ɾəmsaq dzo̪ˉɬa sɛ̣ndinˉɬa dan soŋ saɾəmsaq χɔɢasaˉɬa kənəŋ bə ʃiŋ a, senˉɬa bə niɣə go dumsəʁnə məndaqa ….oɬər diɣinˉɛ̣r d̪ij d̪ər (58) andanˉɬa ja diɣinˉɛ̣r d̪ij d̪ər (59) andanˉɬa ʒidzi̪ˉɬa dumsəʁən məndaGa qaɬaʁaʂˉɬa jiŋə mədʒinˉɬa andaɢ̪a (60) andanˉɬa uʂ qunuqˉGasən hədzi̪βaɬʁan dəɣədi bə qannəŋ o:ʁəɬə qanGa ajtGanˉer dij də (61) aja: uzuŋgɛ̣ seŋ keɣərmi bə keɬən niɣə go dumsəʁən NarGən qaɬaʁa gøʰk̟ətbis d̪ər niɣi məndaʁ βop d̪ər (62) andanˉɬa bə niɣə goɬ qan ɛ̣nɛ̣ bə ɬomdzi̪ garda mbaˉɬa amˉɬa məs dise qannəŋ aʰɬdəndaɢ̪ə bə moˉɬaˉβər qantan bə tseχujɬəʁ vəŋzi̪əŋ a (63) andanˉɬa bə araʁadzi̪ aʁa ajtGanˉɛ̣r d̪ij d̪ər (64) andan bə araʰdzi̪ ojinˉɛ̣tgɛ̣r ʝij d̪ə a:j a:nəN GaNərGə bøzuk nimi d̪ər, tʂəŋtuo GaNərəq nimi ɛ̣ d̪ə Na:ərGən kəsɯɣi gøʰk̟utb̪is nimi d̪ər andaʁ diɣin i: d̪ə (65) andan dumsəʁə ma …nimi d̪ər andaʁ diɣin i: d̪ə (66) o: a:ndanˉɬa bə qa:n e:j sen ma:ˉβər məndak kɛɬən dəlip ….(67) ej mɛ̣:n sa: dzi̪əNqəs qannəN Gəzənˉɬa sura dij dərˉna mɛ̣n nimi kəsɯnəŋ dumsəq GaNərəGən saNa: nimi boɬəβatb̪aʰd̪əˉna noɬʁa mɛ̣n mənə mɛ̣ŋ guanɬaʁəməsˉer (68) andanˉɬa oʁuɬəNGa andaʁ diɣinˉɛ̣r dij dər bəˉɬa ɬo:mdzi̪ garda mbaˉɬa məndaʁ məndaʁˉɛ̣: dro, dzi̪ˉɬa dumsəʁən qaɬama ˉɬa məndaʁ ni:ɣə d̪ər andaʁ (69) a:ndanˉɬa bə oʁəɬə uzu məndaq səɬduq dumsəq bezəqˉGaNərəq nimidin bər dəliɣi naχəʂˉe, uzu dəliɣəməsˉer uzuŋ nisdaʁaɢ̪ˉer nisda diɣindi aʰtdə məngi b̪ər tɛ̣kginˉɛ̣r d̪ij d̪ər (70) andanˉɬa bə qan ma tɔqGanˉɛ̣r d̪ij dər, am nisdaχəʂˉɛ̣, bə oʁuɬə ma hanəʰd̪əˉna (71) andanˉɬa bə ɬomdzi̪ garda mbaʁa andaʁ diɣinˉi: də e:j a:mˉɬa sa bə oʁuɬ ma Gejɬa hard̪ɛ̣ bə keɬənnə dʒiuʂi sen am ʂukdip bə ojʁa eʰdəp d̪ə na:ɾə diaderʁaˉɬa bə χo suŋlio (72) bəˉɬa qaʰdʒyz kəsɯ məndaGaˉɬa bə tʂaNʁandan maNəp dəˉna bə pəjtuŋnaʁaˉɬa məndaʁo andanˉɬa maNəβ aNa eʰtgindiˉɬa bə ɬomdzi̪ garda mbaʁa sen uzuŋˉɬa naʁəp kuliɬaʁaɢ̪ˉɛ̣r naʁə kuliɬa….(73) andanˉɬa ɬomdzi̪ garda mba e:j bə bər ojinnə ɛ̣tgi diɣi məndaʁ nimi oʰɬd̪ə, am nisdaχəʂˉɛ̣ (74) andan bə ɬomdzi̪

gardambada͡ɬa βər jaɴqəs oʁuɬ βa͡ɾer d̪ij d̪ər (75) ejo: andaqəsa͡ɬa uzu am anəsə ͡ɬa uzu keɬənə bə uzunəŋ oʁuɬʁa surɛ̣nə mənda tusuruβad̪in d̪iɣind̪i (76) anda͡ɬa oʁuɬəɴGa qur ͡uqg̪a͡n ɛ̣r ʄij ʄər jysəŋg̪i ɛ̣ʰtg̪i (77) anda͡ɬa χur ͡pɔqGa͡ɬa məndaGa oɬuruβur ͡ɬa ʤiaɴ bər jəɬ asəʁ oɬʁa͡n ɛ̣r ʄij d̪ər (78) bər jəɬ͡ɬa asəʁ ɔɬʁan duɣ̆di ͡ɬa bə qan͡ɬa ɛ̣nɛ̣ oʁuɬuɴGa keɬən dəliɣin ͡ɛ̣r ʄij d̪ər (79) anda͡ɬa keɬən dəliɣin duɣ̆di͡ɬa bə aʰɬdəndan͡ɬa ene gue nimi b̪ɛ̣ʰrk kəsɯlernə maɴdərʁa͡ɬa sen͡ɬa daɴGəna deɬə sejχujɬəʁ deɬə məndaʁ͡ɬa uzuŋgi oʁuɬʁa keɬən surak kiɬ diɣin ͡ir ʄij ʄər (80) anda͡ɬa bə͡ɬa χɔsə͡ɬa maɴəβər oj turaβər ɬa deɬə bə daʰtdəŋ ojda͡ɬa niɣə daʰpbaʁa͡n ɛ̣r d̪ij d̪ər (81) bər kungi eʰtgin duɣ̆di dʐa ɬa maɴGa bə ɬomdʐ̧i gardambanəŋ oʁuɬənəŋ məŋa eʰtgin duɣdi bə keɬənə dʐ̧ɴqəs qannəɴ Gəzə, bə ɬomdʐ̧i gardambanəɴ Gəz keɬənə am sa oʁuɬ keɬnə͡ɬa bə Gɔɬda gizgə jyβurʁa͡n ɛ̣r d̪ij d̪ər (82) gizgə jyʁaʂ anda͡n͡ɬa bə bilisəgən janəNGa niɣəɣi saβatg̪a͡n ͡er ʄij ʄər (83) saβatGanda͡ɬa Gaʂ Gara GuzGun Ga:rdəɬaʁa deɬə narə βerə (84) andan ͡ɬa ….. bə Gara GuzGuNGa nop dro diβ Gɔɬun go:ʂ diɣɛ̣ bər bəɬʁaʁa͡n ɛ̣r dij d̪ər (85) bə bəlisəgə χuj ͡hanəʁa͡n e: ʄij d̪ə (86) andan ͡ɬa bə bəlisəgən Gara GuzGun ʧiliβaɬʁa bər Gejɬaʁa bər ɸukkianəʁa͡n ɛ̣r d̪ij d̪ər (87) anda͡n͡ɬa maɴo joɬʁa eʰtgindi͡ɬa bə dɛ̣ŋə͡r or unkianəʁa ɛ̣nɛ̣ qaʰɬd̪ərək giɣindi ɬa bə qanGa Gəz surama araʰdʐ̧i ͡ɬa terəβaɬʁa͡n ɛ̣:r d̪ij d̪ər (88) anda͡n͡ɬa qejg̪aʁan duɣdi bə͡ɬa gyrmiɣin deɬə gue nimi bɛ̣lɛ̣sək oɬurʁa͡n ͡er ʄij d̪ər (89) anda͡n͡ɬa bə bənəŋ jyɣɛ̣ ɛ̣ʰtgi͡n ir dij d̪ər, ej guozan deɬə daŋʤin nimi daɴGəna keɬən oɬərʁa͡n ͡er d̪ij d̪ə (90) anda͡n͡ɬa ni:ɣə goɬ qanGa diɣi͡n i ʄij ʄər (91) uzer ͡ɬa bə məsdəŋ bə bɔʁde χannəŋ͡ɬa bə oj uɬusdə͡ɬa χɔnə turaʰdɛ̣ (92) məŋa ɛ̣ʰtgə diɣ͡ɬa keɬən joq dro, Gəz joq dro (93) anda͡n͡ɬa bə Gajdag̪ə kəsɯ dər, mənəŋ gəŋərsə aβasəNGa aʄtinə d̪iɣi (94) andan ͡ɬa kəsɯ ɛ̣tgi bər ajtGanda ɬomdʐ̧i gardambanəŋ oʁuɬə dʐa͡ɬa bə dʐ̧ɴqəs qannəɴ Gəzə oɬurʁa͡n ɛ̣r ʄij d̪ər (95) a:nda͡n͡ɬa bə qan͡ɬa bə ɬomdʐ̧i gardambanə kuɬup barʁa͡n ɛ̣r ʄij ʄər (96) anda͡n͡ɬa kuɬup barʁaʂ͡ɬa ʂiŋnaʁa͡n ɛ̣r ʄij ʄər, sen niɣi məndag̪ʰɬd̪ə (97) a:j uzu o duɣdi ʤiu bər ojin ͡ɛ̣tdə kəm bəʰɬd̪ə səler

məndaɢa ……sodʑis hanəʁa andan seɴ qan͡ɬa ma: sen nisdasa͡ɬa nisda, andan uzu diadeɾ jeɾ dapb̥aʁa͡ɬa am uzunəŋ jaɴqəs oʁułə βaɾ͡e oʁułʁa͡ɬa suɾaʰd̥e̥ (98) andan͡ɬa jio: andan͡ɬa senəŋ bə kuntsen͡ɬa bəɾ kun͡ɬa uʂ ɢat səzəɾo, andaɢəɬəβəɾ ͡ɬa gyzʉ ma teɣəɬ xianəʁan͡e̥ d̥ij d̥əɾ (99) andan͡ɬa bəɾ kun͡ɬa qan͡ɬa jølyɾxəʂ͡e, bə łomdʑi̥ gaɾdambanə jølyɾeɾ niɣə ʤujdʐuaɴ saɬʁan͡e̥ɾ dij d̥ə, ølyɾin diɣin͡e̥ɾ d̥ij d̥əɾ (100) andaʁ͡ɬa bə łomdʑi̥ gaɾdamba qanɢa diɣin͡e̥ɾ d̥ə (101) e:j uzu də͡na am deɬə ølyɾ e̥misgi tuɾup d̥əɾ, sen ølyxɾse ma jeɾə də (102) ni:ɣə goɬ sen uzunə ølyɾse ma bɔχəʂ dro, uzunəŋ͡ɬa bə oʁułnə bəli keɣəɾɣe uzu məʤin bəli….. (103) uzunəŋ bə oʁuɬ bə: niɣə bə məsdəŋ bə bɔʁde χannəŋ ojəndə məndaʁ pəkdəɣ kəsɯ joɢ͡eɾ (104) bə dan sen uzunə ølyɾuβat d̥ə ʧise qanɢa gue nimi dʐasʓ͡etkəʂ͡e (105) senəŋ χuoβułaɾnə ma saɴa qəɾʁa ʧusdiɣəməs͡eɾ andaʁ diɣin͡i d̥ə (106) e:j andaʁ osa bə ma jeɾə dɾə (107) andaqəsa senəŋ oʁułʁa oʁułnə uzleɾ dəlik ɡin (108) e:j uzunuŋ oʁułnə sen dəliɣəlia βaɾsa səleɾ dʐɨʤe βaɾsa oɬ geɬɣəməs͡eɾ, bə niɣə goɬ jaβdaɬ bɔɬχəʂ͡e (109) uzu βuɾ qaɾo dəzin, seɴ qaɾonə aɬəɴGa βaɾ diɣin͡i d̥ə (110) andan ͡ɬa βəɾ qaɾo dəzɢan͡e̥ɾ d̥ij d̥əɾ (111) andan͡ɬa łomdʑi̥ gaɾdamba oʁułəɴGa βəɾ qaɾo dəzGanda͡ɬa andaʁ diɣin͡e̥ɾ d̥ij d̥əɾ (112) adʐa͡ɬa bə qannəŋ poɾaɴda jerʁaʰd̥e̥, bər kun͡ɬa uʂ dʐuŋʤɯ aɾaʰkə͡hədʐo, uʂ ɢaʰt aʰt maɴdərəβ məndaɢəp baɾ͡e:, sen͡ɬa geɬ βaɾ͡ɬa məs͡ɬa bəli məs bəɾ jaχʂəβ͡ɬa bəɾ goɬ gyɾʉsini andaʁ diɣin͡eɾ d̥ij d̥əɾ (113) andan͡ɬa geɬerdi sen niɣə goɬ məsdəɴ goj͡əʂdi bər saɾəʁ͡βaʂ ɢoj βaɾ͡ere, bəɾ aq ʂidəliŋ baɾ͡ere, bər ɢaɾa ɢoj βaɾ͡ere, səleɾ͡ɬa niɣə goɬ saɾəʁ ͡βaʂ ʂidəliŋnə bə ɢaɾa ɢojnə niɣə goɬ ɢaɾa ɢojnə ʂigənə͡ɬa ølyɾɣe bərən niɣə ɢaɾa ɢojnə͡ɬa ølyɾɣi sen uzuŋgi azuɾ e̥ʰt aɬəɴGa gę, ɑ: seleɾ keɬəŋgi niɣə ʁandʒiɬəβatɢa bə ʂigə ʂidəliŋnə bə baɾʁan keʧinnernə͡βəɾ dzǫdeɬa (114) aq ʂidəliŋnə͡ɬa ʒidəβaɬʁa gę̣ɬ βaɾ͡ɬa məs aʰdɔʁuɬ bə poɾaɴda məs bəɾ ʒijni andaχ d̥iɣin͡iɾ d̥ij d̥əɾ (115) andan͡ɬa ja diɣin͡e̥ɾ d̥ij d̥əɾ (116) bə͡ɬa bə qaɾosənda ma qejɢasa dzə̨ŋdi deɬə bə gue nimi …(117) andan͡ɬa bə qaɾosən aɬnuβaɬʁa bə uʂ χuoβu βaɾʁan͡eɾ d̥ij d̥əɾ (118) χuoβu dimi͡ɬa ni: dəɾ ʧise͡ɬa ɑ:mGə͡ɬa goɬ goɴʁan

miŋʤiŋ d̪ər (119) oɬ duɣinəŋ bə χuoβu dimi͡ɬa bər saɾəq quoβu, bər aq quoβu, bəɾ ɢaɾa χuoβu am͡ɬa goɬ χej ʤiŋtʂa bə məndaʁ nimi d̪ə, gizɣə gizɣi andaʁandi bə uʂ jaɴʤɯ χuoβu βaɾʁan͡er d̪ij d̪ər (120) andan͡ɬa bə niɣə qaɾonə uzu͡ɬa qaɾo ɢ̪a͡ʰdʐ͡as syz oɾʁan͡er d̪ij d̪ə (121) andan͡ɬa bə oʁuɬə͡ɬa ɢoj o͡ʰɢaɾʁəɬaʁan͡ɻr d̪ij d̪ər, bə keɬənə͡ɬa jysundi tʂoɢəβərʁa oɬuɾuβuɾʁan͡ɻr ʝij ʝər (122) qaɾosən bər βɻrɣɻndi bəɾ ɢaɾaʁan duɣdi adʐa͡ɬa qannəŋ poɾaɴda jɻɾʁa͡ʰd̪ɻ, bər kun uʂ dʐuŋʤɯ aɾa͡ʰkə hədʐo niɣə go uʂ ɢ̪a͡ʰt a͡ʰt maɴdərəβ məndaɢəβ jɻɾʁap ba͡ɾ ɻre andaq diɣi sen͡ɬa gɻɬ nidʒik nidʒik bo ɢojnə sɻn niɣəɬɣi bə qaɾonə məndaɢ̪əp b̪ər ɢaɾaʁa (123) andan͡ɬa bə uʂ χuoβu ɻ͡ʰdəp baɾʁan duɣdi bə keɬənə bə qaɾonə aɬnuβaɬʁa͡ɬa se:ɾ͡ɬa tʂoɢe diβ bər tʂanə xidʒiɾəβatɢ̪a uzu͡ɬa bər ʁojʁa͡βaɾɻn, andaɢ̪a uzunəŋ guziɣənə dɻlik gilin diɣi (124) andan͡ɬa gejɬaβər ɢojʁa e͡ʰtgi guziɣ̆səŋgi diɣin͡ɻr d̪ij d̪ər (125) guziɣ̆səŋgi bə qaɾonə oŋʂəʁanda a:j bə͡βər gue nimi pəkdəʁ ʁəliŋba nimi͡ɻr ʝij d̪ər (126) andan no:p də ʝise bə͡ɬa məndaʁ məndaʁ qaɾo gɻp dəɾ͡na (127) e:j uzunəŋ adʐa͡ɬa andaqəsa jɻɾʁaʁa aɾ nimi dɾo (128) andan͡ɬa bə keɬənə bəɾ jiɬʁaʁan͡ɻr di d̪ər, aβaɴnə jiɬʁaʁə də, adʐanəŋ͡ɬa ʂigə gyzy ma niɣə goɬ soʁuɬ χanəp d̪ɾo, perəβɑɾ͡ɬa, bər kun͡ɬa uʂ ɢa͡ʰt baʂɢaɾəp baɾ dimi dɾo (129) uʂ ɢa͡ʰt a͡ʰt maɴdərəp baɾ er dimi͡ɬa bər kun uʂ ɢa͡ʰt baʂɢaɾo, uʂ ɢ̪at dʐaɬəʁɬaʁaq nimi d̪ɾo məndaʁ jisɯ d̪ɾo (130) am͡ɬa bə uʂ χuoβu gep dɾo, bə ɬa ɢaɾa χuoβu, saɾəq quoβu, aq quoβu ɣɻp dɾo (131) bə ɢaɾa χuoβunə niɣə goɬ saɾəq quoβunə͡ɬa ʂiɬʁasdɻr diɣɻ dɾo (132) buɣun͡ɬa məs ɢoj ɢuɾanda uʂ ʂidəliŋ ba͡ɾ er diɣɻ dɾo, mənə ølyɾuβatɢa͡ɬa aq͡qaβusən͡ɬa məs kuɬuβaɬʁa məs adʐanə ɢaɾaʁəɬa maɴ sen͡ɬa (133) andan͡ɬa bə adʐaɴ ni:ɣə goɬ sen e͡ʰdəp baɾʁaʂ͡ɬa adʐaɴ dərəɣ osa uzgɻ bə χuoβunə zɻrtbise adʐaɴnə qannəŋ poɾaɴ bøzuk də ɢejda βa͡ɾe, ɢejda ba͡ʰsɢa βa͡ɾe bəɬɣəməs d̪ər, anə͡ɬa mənə sɻŋ kuɬuβaɬʁa zɻrtgi βaɾ βa͡ɾ͡ɬa adʐanəŋ oɬuɾma jysun d̪a͡ʰqɢ̪ə d̪ər diɣin͡i d̪ə, andan͡ɬa ja diɣin͡ɻr d̪ə (134) andan͡ɬa geɬɣeʂ͡ɬa b̪ə niɣə ɢaɾa χuoβunə saɾəq quoβunə ølyɾuβatɢ̪a andan͡ɬa aq ͡quoβunə kuɬuβaɬʁa bə ʂiŋnaʁan͡ɻr d̪ij d̪ər (135) andan͡ɬa dʐəŋ͡er məndaɢ̪a͡ɬa am

‿ɬa ʂigə gyzyn ma bə b̥aʰʂgarəβ soʁuɬ hanəp dro (136) am ʤiuʂi səler aʰdoʁułnə bər jerɣ̟ sałʁa ølyrxəʂ̻‿e diɣin‿i d̥ə (137) andan‿ɬa andaqəsa sen ma: βər joɬ‿ezert diɣin‿i d̥ə (138) kułuβałʁa ɔʁułənga‿ɬa andaq bə saʐdəʁə‿ɬa daŋʤin bəŋʂiɬəʁ nimi‿e̞r d̥ij d̥ər (139) andan‿ɬa andaʁ diɣin‿e̞r d̥ij d̥ər sen‿ɬa ʒyɣ̟ gełmę̟ βarʁaʂ̻‿ɬa sen garə, adʐan bar‿osa‿ɬa sen adʐannə niɣə goɬ ʤiułuβałʁa adʐan nə dij dər ‿ɬa ni: βoɬ (140) adʐan joq bosa‿ɬa sen niɣə goɬ qannəŋ porandan‿ɬa naʁəp paʰrsəβ sen niɣə dʐanəŋnə bɔχułaq qałʁa‿ɬa sen unup bar, unup barʁa‿ɬa sen jyɣ̟ę̟ am gę̟łmę̟ jyɣ̟ę̟ gę̟łse məs qɔ‿ɬa ølyrxəʂ̻ dro qan ølyrxəʂ̻ d̥ər (141) am sa uzu dər‿na oɬɬar nisdasa‿ɬa nisdaʁe uzunə ølyruβałʁəməs d̥ə, seŋ gę̟se ma ølyrɣə dər and̥aʁ diɣi (142) andan‿ɬa bə‿βər ʝus nimi‿e̞r d̥ij d̥ər‿ɬa ja d̥iɣi (143) eʰdəp barʁaʂ̻ ‿ɬa qannəŋ kəułaβər‿ɬa sen tunni e̞ʰdəp bar diɣ̟e̞n‿e̞r d̥ij d̥ər (144) andan‿ɬa aq quoβunə kułuβałʁa eʰdəp barʁanda aβasə daʰgə dʐannəʁ orɬəʁ ołərʁan‿e̞r d̥ij d̥ər‿ɬa andan‿ɬa aq quoβunə niɣə goɬ aβasən sułama oɬ ʤienjy drə am‿ɬa ʝise anəŋ‿əʂ̻gi sułuβa:tg̊a kułəɣ̟ę̟ (145) andan‿ɬa aβasən gøʰdurɣi‿ɬa gejłaʁan‿e̞r d̥ij d̥ər (146) bə‿ɬa dandʒin nimi joɬ ʁejła dandʒin nimi pəkdək kəsɯ ołərʁan‿e̞r d̥ij d̥ər (147) andan‿ɬa aβasə‿ɬa sen‿ɬa gøʰdurɣ̟ę̟ bə niɣə go art burʤyɣ̟ę̟ aʰqga‿ɬa a:rtdə guzunəŋ araʁa aʰqga‿ɬa gejła diɣ̟e̞n‿e̞r d̥ij d̥ər (148) andan‿ɬa gejłaβərəβər‿ɬa uʂ taʁ asgan‿e̞r d̥ij d̥ər (149) uʂ taʁ asgaʂ̻‿ɬa andan‿ɬa oʁuɬ andaʁ diɣindi e:j adʐæj am‿ɬa mę̟n‿ɬa ɔʰsga ma dandʒin boʰɬ dər, gejda də mədʒa bərmi hədʐəβałʁa uzu gøʰdurɣi gejłasa bɔʁu drəm (150) a:j sen bə məła andaqəsa sen amgana ɬaretg̊ę̟n boɬ, amgana məs jozək gę̟łmi bə jɐ̟rdi βər bø:zuk bər garə haʁən bar‿e (151) a:nə sen mənda doʁɔr su jog̊‿er, oɬ taɬada‿ɬa oɬ garə haʁənnə sen jyrə tʂiułaʁa .....anəŋ dəpdi gøz su βar‿e (152) ałəβałʁa‿ɬa sen jyen sułuβat, andaga giɬ βar‿ɬa məs‿βər tʂa‿iʧ̟i:nə (153) andan‿ɬa marəgən ałəβałʁa‿ɬa..... βər garə ɸaʁan ołurʁan‿e̞ d̥ij d̥ər (154) anəsən bə pəkdəɣ βołʁanda jiɣən məʤin ʧ̟iołaʁa sunə jenniβałʁa unduq qałʁa səNarəNg̊a tʂiułuβatqa qałamaʁan‿e̞r d̥ij d̥ər (155) gejłaʁa eʰtək giɣ̟ę̟ʂ̻‿ɬa tʂa qejnadəβ ołurʁan, tʂanə‿βər qejnatganda bə aβasə

łomdʐɻ gaɾdambaˉ ɬa gyzʉ gyɾmiɣinˉ iɾ dij dəɾ, bə quɬaːq bədʒin aɴnaɬʁanˉ ɐr d̪i d̪əɾ bə ma moˉ ɬa dandʒin heːj məɬa sen jyɾˉ βuɾ ɢaɾa βaɾ bə ɢajda niɣə goɬ kuʰrgurisgi ʂaʁəɾas ʂabəɾasɢa boːɬ dəɾˉ naˉ niː dəɾ diɣinˉ iː d̪ə (156) jiuː məsdəŋˉ ɬa məs giɬmi jiɾdin biːɾəˉ ɬa gykuʂgənˉ ɬa deŋəɾnə qaɬaʁa giɬ dro (157) eːj sen aɬqu paʁəɴnə sɐ̣n jyen suɬuβat d̪əm dij də (158) jaʰːq uzu anə səɴaɾəɴɢa tʂiuɬuβat d̪ə (159) ajoː sen nimi gue nimi ɐ̣mis ganɬəβaɖəp do, dʐotˉ undurup dro (160) oːjˉ ɬa sunu jeːsdəɾɣi uzunə gøʰduɾɣi ɢejɬa diɣinˉ ɐr d̪ij d̪əɾ (161) seŋ goɬ ʒiɾ daməɾnə aʰdʐəsdɐ̣rəp d̪ə məsˉ ɬa amɢə søz bədʒin diʃiafəjnə qan daməɾnə ʒiɾnəɴ qan daməɾnə jaɾəsd̪ɐ̣rəp d̪ə, dandʒin nimi ɐ̣mis gɐ̣p d̪əɾ, ojˉ ɬa ɢajɬa diɣi (162) andanˉ ɬa enɐ̣ gøʰduɾɣɐ̣ ɢejɬaʁanˉ ɐr di dəɾ (163) ɢejɬaβəɾəβəɾˉ ɬa bəɾ taʁ asɢa am sen bər qejɢa βaɾ dɐ̣ŋərdi ni gyzdiː də diɣinˉ iː d̪i (164) ajoː aːmˉ ɬa bəɾ køŋɐɾˉ ɬa βər jan suŋukdə gøʰduɾɣɐ̣ niɣə go ɸugup baɾ dro məsdəŋ giɬmi jiɾ βaʰqɢ̣a (165) ajoː andaqəsa aːmˉ ɬa məs oɾmi qejnadinə, ʊː bə niɣə goɬ sdambada bə deŋəɾ χannəŋ poɾaɴnə sdambanə maɴdərəβ bə niːɣə bə dʐˉ ɬa vutejʂan diminəŋ bɐ̣aʰdʐənə ɢədərəβaɬʁa bə ʧiɴχeχu, ʧiɴχeχuˉ ɬa gøʰɻ̡in noɾ dimi onəŋ baʰdʐəɴɢa dʐa ła am ˉ ɬa ʧiɴχeχunəŋ oʰrdasəndaˉ βəɾ ….ao χejʃiŋ ʂan dimi anəˉ ła dʐa ła andaɢəɬʁa ʊɬ sunə sułuβatɢanˉ ɐr d̪ij d̪əɾ (166) go ʧiɴχeχunəŋ ʃiŋtʂiŋ dʒiuʂi məndaɢəβ ʃiŋtʂiŋnaʁanˉ ɐr, məndaʁˉ βəɾ łomaq dro (167) łomdʐɻ gaɾdamba dimi bəz bə joʁuɾ mədʒin dise ˉ ɬa dʒiuʂi aːmˉ ɬa dise bə niː dəɾ səlɐrnəŋ bə bəaʂi, daʃyeʂi, məndaʁ nimi də, bə pədəkgɐ̣ aɢaɾʁan kəsɯ d̪əɾ (168) łoːmtʂi dimi bə pədəɣ dəɾ qan, łoːm dimi pədəɣ dəɾ qan, łoːmtʂi dimi məs joʁuɾ mədʒinˉ ɬa gaɾdamba dimi bə kəsɯnəŋ bəˉ ɬa bə pədəkgɐ̣ aɢaɾʁan kəsɯ dəɾ, gaɾdamba, łomtʂi gaɾdamba dimiˉ ɬa məndaʁ jisɯ dəɾ (169) go pədəkgiˉ ɬa łom diɣik di βaɾ, məsdəŋ bə łomnə ma dujtəu dʐʊ ərdʒagaɾdan qəχɢ̣ərək giɣinˉ iɾ di dəɾ qan, łom diminəˉ ɬa, łom dimiˉ ɬa dʒiusi dʑaɴdʒiŋ ɑ (170) amˉ ɬa gaɾdamba dimiˉ ɬa bə kəsɯnəŋ adəɴɢaˉ ɬa gaɾdamba diɣik nimi də, bəˉ ɬa łomɢa aɢaɾʁan kəsɯ d̪əɾ

Kaynak kişi №: 02020307
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 23. 01. 2013, 04. 02. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: YANG Xiu-ying
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1968
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Ev hanımı
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek için çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Tulumun yapılışı

0202030701 Tulumun Yapılışı

(1) ɢojnəŋ terən məndaɢa kuaŋkuandi tuŋaβałʁa, ʂugunəŋ tʼɾsə ʤiu ʤujχo a (2) ɢojnəŋ teɾənə kuaŋkuandi tuŋnuβadəβ bəz aʁa tułum di: do (3) tuŋnuβałʁa məndaɢa bə ɢojnəŋ bə ɢɔNGəɾəŋ o jaqdaɢənə jaməβadəβ də (4) jaməβatɢa kəsə̆ məndaɢa mojnə kəsə̆ pudiβəɾ də kəsə̆, pədiɣe kəsə̆ məndaɢa ɢoj tʼɾə məndaɢa tuŋnuβałʁa ͡ɬa ʼni məndaɢa pudiβəɾ də qan ʃien tuŋnuβałʁa məndaɢa suʂgʼ połuβadəβ do (5) połuβatɢa anə fułaβəɾ də niɣə…ʐuŋən qərəβəɾ də (6) bəndaɢa bətgi kołaʁa bəzge andaɢa qaɾən, tułum guała diɣʼ bəzge…..gantujʤɯɢa məndaɢa ʂugunuŋ tʼɾənə məndaɢa pədʐaqdə ʂiʤətgʼ məndaɢa guałaβəɾ də (7) məndaɢa guałastsa͡ ɬa tʼɾsən guałəβattsa͡ ɬa ʤiu ʐuŋən ła ʧyenbə guałaɸatɢa gəłdəːŋ mi o͡ handa͡ ɬa aɾdiaɢən məndaɢa təkəβałʁa͡ ɬa aːsən məndaɢa pɔqɢa

qurduβadəβ ḍə (8) dasənnəŋ gaŋşəŋ gandʑɯʁa məndaʁa kuałuβattsa qur͡haneş də məndaʁ ɢaş qunɢa (9) qur͡hanəʁandi ẹni məndaɢa suşgi məndaɢa guaɴ a:sən məndaɢa kəukəudʑɯ jaɢən suşgi məndaɢa połuβatɢa guaɴ kəukəudʑɯ şivəɣindi ẹni məndaɢa…… (10) kəukəusɯ ẹni məndaɢa sejłəβatɢanda a:şdəʁa ẹni qur ͡hanəş ḍə qan, sejłəβattsa ẹni tułumnəŋ kəukəudʑə məndaɢa a:şdəʁa ẹni məndaɢa qurʁəş də qan (11) qurʁanda͡ła oł bəbədʑunə ałəɸutɢanda bəşi tułəm ʤiu tşujʧiledzi̯inişaɴ andaɢa (12) an͡łə ẹni məndaɢa ʒiʁaş odəŋnə məndaɢa utdəŋ͡ əşgi sałʁa, tamək giɣindi ini u:dən qarḍəɸutɢa͡ła əsda:βər də am tułəm əsda…..(13) əsda:βə͡rła tułum sarə:ʁ mi oʁanda͡ła, əsdaʁa məndaʁa am͡ła məndaɢa͡əs͡ła ʒişiu şiŋʤiŋkə o (14) qarən͡ła, tułum͡ła məndaʁ sap sarəʁ mi oʁanda ẹni anə məndaɢo suşgi połuβadəβ, qaş qunuq połaʁanda ʤiuşi o nejzɯ andoqqan sarəʁ su dimi əşgi poła:βə͡rła… (15) jenʃyŋʧisə joq bəʁanda͡ła am͡ła anəŋ͡əşgi məndaɢa ẹ:ni o bienbiendʑɯlerə o bə ….. qejʧiłaʁa məɴa məndaʁa dzu̯adzu̯azɯ dujłuβadəβ ḍə, məndaq tutɢa jejʁanda andaʁ əłəɣ tutqəş ḍə (16) a:m ẹni məndaɢa ʒi:zdə sałʁa jenniβər ḍə, a:rdən məndaʁa jenniɣe o şigə dzu̯adzu̯azɯ tułunnəŋ…..bə ʒi:zdə məndaɢəłʁa sałʁa mənəsən məndaɢa jaməβa:dəβ də, ja:məβa:ttsa sut tşəŋna:ʁəməs ḍə qan.

Kaynak kişi №: 02020308
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 04. 02. 2013, 05. 02. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: YANG Feng-lin
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1942
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli

Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban, geçmişteki dini görevlisi.
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çinceyi bilir, Şira Uygurca anlayabilmektedir.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, şuan Gaotai ilçesinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Dinî etkinlikler, inançlar hakkında (fal bakma ve yağmur yağdırma ayini).

0202030801 Dinî Etkinlikler Hakkında

(1) lajyerdi vəɾ lajyeɾnəŋ͡ ɬa bə sanʂiʁa lajye sanʂida͡ ɬa o lajye sanʂinəŋ kunə͡ ɬa bəɾ niendzʲik dip bəɾ ɬom saɬʁa oŋʂəʁa͡ ɬa bəɾ tʉni͡ ɬa tʉni oŋʂəʁaq nimi də͡ na am sa, se^{h}qdoɾ diɣe͡ ɬa (2) bəɾ tʉniɣe͡ ɬa se^{h}qdoɾ sa^{h}ɬḍə diɣẹ͡ ɬa bəɾ tʉni ɬom ɔŋʂəʁaq nimi do (3) məsdəŋ͡ ɬa bə məs͡ ɬa bə taʁnəŋ͡ ɬa joʁuɾnəŋ suminəŋ͡ ɬa bəz͡ ɬa səma:qdzʲi diɣig͡ ẹ: (4) suma:qdzʲinəŋ seminəŋ͡ ɬa bə gujo ʤiuʂi bə dzʲəŋjeɾ bəɾ͡ ej ɑ, dzʲəŋjeɾnəŋ͡ ɬa bẹ̥ʂ jiɣəɾmə qunuqGɑ, bẹ̥ʂ jiɣəɾmə qunuqGɑ͡ ɬa am͡ ɬa ɬom ɔŋʂəβəɾ͡ ɬa deɬə (5) məjtien ʤotʂəŋ͡ ɬa bə liudien dzʲuŋda͡ ɬa βaɾʁa͡ ɬa am͡ ɬa daNGa^{h}ɾḍigə ɬomnə͡ ɬa liudienda βaɾʁa͡ ɬa oŋʂuβuɾuβ͡ ɬa ʧîdien ɑ^{h}səʁ badieNGa ẹ^{h}tgində͡ ɬa ʤiu χujledzʲialia (6) gẹ̥ɬɣiʂ gəni͡ ɬa jydi midʒaɾ duɾʁaʂ Gana͡ ɬa ẹni ʂidien asəʁda baɾʁa͡ ɬa ẹni oŋʂəβəɾəβ͡ ɬa ʤiu dzʲoŋβu lio (3:21) am͡ ɬa ʃiaβu βaɾʁaʂ Gəna͡ ɬa ẹni niɣiɣi ẹ^{h}tgindi͡ ɬa kuedo ʧîdiendi nəməgə ʤiu χujledzʲialia (7) anda:nda am͡ ɬa jiŋəɾda͡ ɬa ẹni am͡ sa məs sa da^{h}:gə dzʲotba diβ͡ ɬa məndaGəɬʁa͡ ɬa ʤiuʂi ẹni ni:gə saɬʁaʂ Gəna͡ ɬa tʂaβəɾji dimi͡ ɬa baɾʁa pə^{h}ɾGannəŋ ɸuḍəɾʁa͡ ɬa ʤiuʂi ni:ɣə da^{h}:Gəɬ maɾmi: maɾmi tamdəɾʁa andaGəɬʁaʂ Gəna͡ ɬa ni:ɣə: oŋʂəʁaʂ Gəna͡ ɬa ẹni guaN bəɾ tʂaβəɾi dimi βəɾ ɬom ɔŋʂəʁa andaGəɬʁaʂ Gəna gẹ̥ɬse͡ ɬa ʤiu jiŋəɾda ʤiuʂi vantʂiŋlio (8) am͡ ɬa daʁən daNGa^{h}ɾdi͡ ɬa ẹni βaɾʁa͡ ɬa ɔŋʂəʁa͡ ɬa am͡ ɬa bə lajyeɾ bə dzʲəŋjeɾnəŋ͡ ɬa saqəʂ ja:Nənəŋ kunnə͡ ɬa ʤiuʂi ɑ:m͡ ɬa bə pu^{h}ɾG̥an ʂantap dip bə….bə o pu^{h}ɾGannə ʤiuʂi ʂej tejaNdzʲilia (9) bə unduʁaNnəŋ ba^{h}ʂdan Guzə məndaGə ja:zGa o, jazək giɣindi͡ ɬa am͡ ɬa sa bə ɑ:ɬβatleɾ͡ ɬa dujtəuG̥ə͡ ɬa am sa ʤiu ʧyŋguŋ də o, gø^{h}p kəsɯ͡ ɬa məsdəŋ bə gø^{h}p kəsɯɣi͡ ɬa ɑɬβat diβəɾ də o duɣdi ͡ɬa (10) ɑɬβatleɾ gẹ̥ɬɣẹ͡ ɬa am sa məsdəŋ bə munianəŋ məmiŋ do məs am sa, sujɾə

͡min d̥ise͡ɬa məmiŋ ɑ, b̥ə sɑ məs joʁuɾ͡ɬa dise͡ɬa bə am͡ɬa bə beːj jaːʁɬaʰɢ̥əɾ dimi͡ ɬa am sa bə datan χoNβan bə sumiɣ̥e͡ɬa bəz͡ɬa u sumiɣ̥e͡ɬa bə datan χɔNβannəŋ bə͡ɬaː niːɣə duŋʃiliŋnəŋ gɛ̥ɬɣ̥e͡ɬa b̥aʂ dʐaɬʁəɬa gɛ̥ɬɣek nimi d̥ə, ʂantam jazəp də d̥ise͡ɬa, pəʰrGannə jazGa͡ɬa dʐə̏ŋjernəŋ saqəʂ jaNəʁa͡ɬa ɛ̥ni pəʰrGan jazəp ɬom ɔŋʂəʁaq nimi d̥ə (11) andan͡ɬa bə ɔŋʂuβuruβ͡ɬa bə dʐə̏ŋjernəŋ͡ɬa bə ʂisɯʁa ɬa diorɾ͡dʒiɣərməɣ̥e͡ɬa am͡ɬa tʂam͡unup dʒiuʂi sujrə ɻisi dʒiuʂi tio fəχuadʐi̥lia d̥ij d̥ə͡ na (12) aːmGɔ osa qejGasa na dʒiuʂi dʐi̥gə tiovudia ʂidia (13) andaG͡ɔ ɬa tʂam und̥ə diɣi͡ɬa am sa ʂisɯgə ʐə̏ŋ ɑ, o ɬa dørt͡ʒiɣərmə tʂaːmbaː gɛ̥ɬɣ̥e͡ɬa am sa gəŋəɾiβa dimi sɯχɔːn dimi andaʁ miɣ̥e bərəŋgi bər at d̥ə͡na͡ɬa diorɾ͡dʒiɣərmə kəsɯ͡ɬa ɬom ɔŋʂəʁaʂ tʂam ungɛ̥ andaGa͡ɬa oɬ dʒaʰqdoɾ dimi͡ɬa oɬ bər ɬom bədʒin ͡ɬa dørt͡dʒiɣərməɣ̥e͡ɬa ɛ̥ʰtgindi͡ɬa an dʒibəŋʂaN məsdəŋ bə unduʁaNnəŋ͡ɬa bəzdəŋ andaGə unduʁaNnəŋ ɬomnə͡ɬa dʒiu nienvanlio (14) andan joːzsa͡ɬa aʰgaleɾ͡ɬa unduʁaNda oɬurma͡na dʒiu sɯjyenda oɬərma aʰga na dʒiu oɬərəq qaɬχəʂ də, oɬərmas məniaːʁaː u duɣdi sa mənia məʃy də͡na (15) məmiŋnəŋ aʰgaleɾ bərmisə məʃyda ɬoduŋnama ʂiŋtʂanɬama͡ɬa am sa məniaʁa hanəʁaq nimi d̥o (16) andan͡ ɬa bə dʒiujyerdi bər ʧidəq ʧydəq boɬuβuɾ dro, moːɬa geɬɣ̥e bəɾ ɬom ɔŋʂəʁaq nimi d̥əɾ (17) gujo͡ɬa bə bəzdəŋ aːndaGə bə sumidi͡ɬa dʒiujyernəŋ bəɾ ʧidɔq͡ a ʂi dʐi̥gə dʐə̏ŋjernəŋ bə͡ɬa ʂigə ʂigə da dʒezi̥ ɑ (18) andaGo jozGəɾʁaq nimi də͡na, andan͡ɬa bə bejɾan sumi, bə duŋʃiliŋnəŋ bə sumi ʃiatiennəŋ sumi dəɾ͡na (19) mənda ɬuːjurdi jozGəɾʁaq nimi də͡na, ɬujurnəŋ bəɾ qadʒiɣərmədi͡ɬa mo͡ɬa uʂ dørt͡dʒiɣərmədi͡ɬa mo͡ɬa dʒiuʂi fəŋsu ʃiguan jijaN ɑ, mo͡ɬa ɬom ɔŋʂəʁa͡ɬa mo͡ɬa tʂam͡ungi dəuʂi nəməgə….ʂigə suminəŋ ʂidʒien bəjijaN ɑ (20) bəs bə səmaqdʐi̥nəŋ sɛminəŋ ʂidʒen ʂi dʐə̏ŋjeɾ ɑ, bə bejɾan suminəŋ ʂi niːɣədi ɬuːjurdi, andan b̥ə sa səleɾnəŋ oːjnəŋ suminəŋ niː dəɣədi mo͡ɬa ʧydɔq͡ɬa jozGuɾʁaq nimi də͡na, bəz ma o dəɣdi tamaɾ kədʒiɣ d̥ə baɾmin d̥ə͡na (21) bə sumiɣ̥e͡ɬa bigə lidʑɯ bə bejɾan sumi, səleɾ niːɣənəŋ oːjnəŋ suminəŋ ɬama gɛ̥ʰɬse o, ɬama gɛ̥ɬse͡ɬa am͡sa məs məndə dʒiu dʒededi ʂiχo dʒiuʂi bə ɬama gɛ̥sgə dimi, oɬ baɾʁa͡ɬa dɛ̥mtʂa diaːtdə diɣik nimi də (22) dɛ̥mtʂa

andaʁ mi ɢuła: niːɣəɣe taɴnə saɬʁa͡ɬa, su dɾoː, tʂa͡ɬa diɣik, dẹmtʂa diatdə diɣi͡ɬa aːnə ɸudurɬaʁa͡ɬa dʒiu dʒedʒenleɣe^{h}gẹni tʂoɢetɢaʂ͡ɬa dʒiuʂi am͡ɬa ɬama gẹsgə βarʁaʂ ɢənaɢ͡ɬa ɬarɬasəβ dẹmtʂa diadəβ andaq niːɣəɬʁaq nimi də (23) am͡ɬa da^{h}t sumidin gẹsẹ bəz ma o duɣdi sumidi da^{h}t ɬaːrẹtbẹ ma jiulia…..giɣin gisa͡ɬaː dʒiuʂi aɴa diantʂa diatḍə diɣi͡ɬa oɬ͡ɬa βər ʂimẹr basɢa anəŋ yzeɣe βər jaʁnə saɬʁa məndaɢa niɣə͡ʁəɬɢaʂ ɢəna͡ɬa niɣə ʂimɪrnə tutɢaʂ ɢəna͡ɬa am aʁa βər niːɣə ͡ʁəɬɢaʂ ɢəna͡ɬa məndaɢa dientʂa diatdə diβ andaɢəp dʒedeɬaʁaq mi do, oɬ͡ɬa giɣiː, ɬama andaʁ uzaqdan ma gẹtɣek nimi do sumi sumiɣe͡ɬa (24) andaʁə͡ɬa bołəs bołdoɾ ḍə͡na, andan nimi gue nimi bołəs bołdoɾ ma nimiː joq do, andaʁ andaʁ ɬa nimi də͡na sa (25) mẹn ʂiɬiuda͡ɬa dʒiuʂi unduʁaɴnə bə niːɣənəŋ fanfəŋdʒen dəudʒiŋ giːɣi͡ɬa dʒiuʂi dado lia ma (26) andan͡ɬa dʒiŋndaɴ midʒa bəlerdʒi oʁanda dʒiu sɯjyen je məjiulio…….ɬom ma oŋʂəmas op ḍɾo (27) andan ͡ɬa dʒiŋtəu ɬom oŋʂəʁanda dʒiu dʒiɡə dʒinien ma…..andaɢanda dʒiu səleɾ ma bəlerdʒi oːp ḍo (28) niɣə͡ʁəɬʁa͡ɬa ẹnẹ futʂiɬaʁa am dʒiuʂi jiuː nieŋkelio, aːm ɬa ẹni unduʁaɴlernə ʃiuɬaʁa ẹni a^{h}ga dʒiuʂi sɯjuenlernə ma ẹni ja^{h}ʂɢəp suminə ma ja^{h}ʂɢəβ niɣəɬəβaɬɢaʂ ɡəna͡ɬa ẹni ʃiuɬap ḍə͡na, unduʁaɴ ʃiuɬa^{h}ḍə ḍise͡ɬa məz joʁɔr sʉzgẹ͡ɬa unduʁaɴ tutup ḍə, pə^{h}ɾɢan dzɑɬap də diːɣik nimi do am sa.

0202030802 İnanç Hakkında (Fal Bakma ve Yağmur Yağdırma Ayini)

(1) ə^{h}ɾq ɢaɾaβər do, ə^{h}ɾq ɢaːɾaːsa͡ɬa niːɣə mo͡ɬa kun qejqaʁa, kun turnaʁa o, bə ɢajsə ɢajsə kuŋɡẹ͡ɬa bə niː ɬom oŋʂəχəʂ də (2) am dise bigə liʤɯ ʂi menəŋ bozda βər niː niː də, bə unduʁaɴnəŋ bər sumiːdi o bojɬə niː ɬom oŋʂəχəʂ də, am a^{h}ga ə^{h}ɾq ɢaɾaʁa͡ɬa am saɴa niː ɬom oŋʂəsa͡ɬa am kəsɯ hɾdiː sałʁaʂ ɢəna͡ɬa ajχəʂ də (3) ajt də diɣik mi do, ej, saɴa͡ɬa ni ni βər ɬəːm oŋʂəχəʂ dɾo, ni ni ɬom oŋʂəsa͡ɬa saɴa ja^{h}ʂ βołχəʂ də (4) aːndaɢəː ajsa͡ɬa ə^{h}ɾq ɢaɾaʁaʂ ɢəna sanaʁə…..am͡ɬa ʤiu ʂiqdə məndaɢa niɣə͡ʁəɬɢaʂ ɢana bə jazɢa bəzdəŋ͡ɬa anda͡βər ɬama͡ɬa ə^{h}ɾdi͡ɬa sgomba dip bər ɬama βa͡ɾeː (5) andan͡ɬa bər əɾgeɬəŋ ba͡ɾeɾ, andzɑɴ əɾgeɬəŋ dimi ͡ɬa kəsɯ da^{h}ːtɢa͡ɬa ʊɬ͡ɬa bə ʧiɴχenəŋ sumidi oɬuruβuruβ ɬa da^{h}t søz pədḍəkgẹ

ɑGɑrʁɑn kəs do (6) uɬ͡ɬɑ ɑm sɑ dʐ̢əŋ dʐ̢əŋ dɑʃyaʂiŋ ǒsdaʁɑn nimi də, ɑm sɑ bə pəd̯əɣnə, dʑɑNvəŋnə (7) uɬ͡ɬɑ ɑm sɑ sɑː niː niː ɑjt də, niː niː niːɣə͡ʁəɬʂ də, niː bə bojɬəGə dʐ̢əŋjɪrdi bə niː niː ɬom oŋʂəʂ də, nisdɑp niːɣə͡χəsɑ bə məsgi sumiɣ̟e jɑʰʂ βoɬχəʂ də (8) kəsɯ bə ɑɬβɑtlerɣ̟e, bə ɑjʁɑNGɑ b̯ə sɑ məs d̯ise ʧyŋguŋ də o, ɑːjʁɑNGɑ niː βər jɑʰʂ oχəʂ də, niː ɬom sɑɬsɑ jɑʰʂ oχəʂ də (9) ɑndɑGɔ hrq GɑrɑʁɑQ nimi do, hrq Gɑrɑʁɑʂ Gənɑ͡ɬɑ kəsɯ ɬom sɑɬsɑ͡ɬɑ (10) ɑm sɑ mẹn bigə lidʑɯ͡ɬɑ bə undubʁɑNdɑ boːjɬə dʐ̢əŋjeɾnəŋ bẹ̯ʂ jiɣ̟ərməgẹ̯ daʰG̯ə ʂivə tieNGɑ daʰGə bəɾ βəɾ dʒadʑɯ o……(11) minikdək bej kəsɯ ɬom sɑɬsɑ͡ɬɑ ɑm sɑ mẹn boːjɬə βəɾ ɬom sɑɬẹ̯n sɑGən d̯ə͡nɑ undubʁɑNGɑ, niː vəɾ ɬom sɑɬsɑ mɑNɑ mɑ jɑɾɑsqəʂ də, undubʁɑNGɑ mɑ jɑʰʂ oːχəʂ d̯ə d̯ise͡ɬɑ ɑm sɑ sẹn χɾq Gɑɾɑdəβ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ sɑNɑ͡ɬɑ ni ɬom sɑɬsɑ boɬχəʂ də, niː ɬom ɔŋʂəsɑ sɑNɑ niːgə oɬχəʂ də, sẹn niːʤi qunəqdəŋ ɬom ɔŋʂətqəʂ d̯ə, bəɾ kunnəŋ ɔŋʂətqəʂ mi, uʂ qunuqdəŋ ɔŋʂətqəʂ mi, bis qunuqdəŋ oŋʂətqəʂ mi (12) ɑndɑGəβ͡ɬɑ ɬom sɑɬsɑ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ sɑ mɑɾmi tɑmdərəβ məndɑGəβ ɬɔm ɔŋʂəʁɑq nimi ʝəɾ, ɑndɑʁ͡ɬɑ Gɑɾɑβəɾ d̯əɾ͡nɑ (13) jɑʁməɾ jɑʁmɑʁɑndɑ niːɣə jɑʁd̯ərsɑ dʐ̢ɑ ɬɑ ɑNɑː dẹ̯ŋəɾ ɑʁətbɑ dimi ɑNɑ məs jibɑn ɑʰgɑleɾ mɑ ɔŋʂuvəɾ do (14) məs͡ɬɑ bəːndɑ͡ ɬɑ bə bej͡ oʰtɑʁdɑ diɣ̟ig̟͡ẹ̯ː bə χoNβɑn do ɑm d̯ise͡ɬɑ, χoNβɑndɑ͡ɬɑ bəzdəŋ bə βəɾ vejsɯŋʤɯnəŋ dise məsdəŋ vejsɯŋʤɯ miʃynəŋ͡ɬɑ niːɣə məsdəŋ ɑGɑnəN Gəːzənəŋ bəɾ miʃynəŋ͡ɬɑ niːɣəsə osɑ͡ɬɑ dɑːʁesə oɬχəʂ͡eː dij də͡ɬɑ, dẹ̯ŋəɾ ɑʁətbɑ ɑɬɑq diɣ̟ẹk nimi də͡nɑ (15) ɑɬɑq dimi͡ɬɑ dʐ̢ɑ joʁuːɾ søz mi, daʰt͡tsøz mi͡ɬɑ ɑnə͡ɬɑ mẹn mɑ ɑzGɑrmɑʰd̯ẹ̯ (16) ɑɬɑq ɑʰgɑʁɑ͡ɬɑ diɣ̟ik nimi də͡nɑ, ɑɬɑq ɑʰgɑʁɑ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ bɑrʁɑʂ Gənɑ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ ʁoj mɑ ɑdɑʁɑq nimi drɔ (17) o duɣdi͡ɬɑ tʂɑ ɑrɑʰk̡ə ɬɔNqɑ ɑɬʁɑ βɑrʁɑʂ Gənɑ͡ɬɑ dʐ̢ɑ ɬɑ kɑdɑq o duɣdi beleːk drɔ, Gɑjdɑgə kɑdɑq məjiu ɑ (18) jiulia jiuliʂɨ məsdəŋ məndɑ nimi kɑdɑq jɔq drɔ (19) ɑm͡ɬɑ peɣ ɬɑmɑnəŋ fudurʁɑ βɑrsɑ͡ɬɑ͡βəɾ kɑdɑq ɑɬəNqəʂ mi, ɑndɑn jibɑnəɾɑq ɑʰgɑ niːɣ̟ənəŋgədi βɑrsɑ͡ɬɑ dʒiuʂɨ ɑːq ʒiz də o, bəjbə ɑ… sɑNɑ ʂigə ɑsdəʁ eː (20) məndɑGəɬʁɑ͡ɬɑ ʂigə ɑːs dimi͡ɬɑ, ɑm͡sɑ bəɾ ɑs bəɾ ɑs dimi jigə, ʂigə ɑs dimi….bəɾ ɑːsdəʁ niminəŋ͡ɬɑ bəɾ ɑs dimi bəɾ təkəs nimi də, ẹ̣ni ʂigə ɑs dimi͡ɬɑ məs d̯ise ɑm sɑ ʂigə tʂɨʤɯ do (21) bəɾ

tʂɨzɯɬəʁ miɣe͡ɬa bəɾ as diɣik nimi do, ʂɨgə tʂɨzɯɬəʁnəŋge̞͡ɬa ʂɨgə as diɣik nimi o̞ do (22) ʂɨgə asdəʁ belekdə aɬʁa βaɾʁa͡ɬa saNa͡ɬa ʂɨgə belɐ̟k bɐ̟ɾɣɐ̟k nimi do (23) ʂɨgə asdəʁ belekdə βɐ̟ɾɣɐ̟͡ɬa maNa bəɾ hɾq GaɾaP bɐ̟ɾ diɣik nimi o̞də (24) bəɾ asdəʁ niminə bɐ̟ɾɣɐ̟͡ɬa am sa niːɣə səleɾ bəɾ ɐ̟seːn suɾaʁaq nimi də (25) seɾ ʃʃyendʒadʑɯ dzo̞ ɬa aʰga seːɾ dʒiuʂɨ jynuŋ kəsleɾ goɬ kəsɯ qaɾa dʒyɣeɾ mɐ̟, sə̆leɾ jaʰʂ oɬəɾəp baɾ mɐ̟ diɣɐ̟ dʒiuʂɨ eseːn suɾaʁaq dimi do (26) andaGanda͡ɬa oɬ͡ɬa niːɣə͡ʁəɬsa͡ɬa dʒiuʂɨ am͡ɬa oɬ͡ɬa aɬaq dimi͡ɬa kəsɯ ajʁaq nimi do (27) mo͡ɬa kəsɯ Gaɾaʁaɬa am͡ɬa sen bozuk uʰɾsaN saɬʁa haʂGəna͡ɬa aNa͡ɬa gue nimi͡ɬa bozuk uɾʂsaN saɬʁaq nimi do dɐ̟ŋəɾ jaʁo̞dəɾsa͡ɬa (28) aNa͡ɬa aʰɾdʒadan dzo̞ŋdzo̞an beːzək məndaGa tʂutdzaN uʰɾsaNnə saɬʁa͡ɬa am͡ɬa tʂotda dimi dʒyɣlise͡ɬa am sa b̥əs tʂanə Gaɾa tʂadan qejnatGa͡ɬa aɾaʰɣ̟ə aNa͡ɬa aɾaʰɣ̟ə ma jimtsaʁaq nimi dɾo (29) andan͡ɬa sɯtdəɣ tʂa Gaɾa tʂa andaʁ miɣeɣe͡ɬa bozək lienpəNGa saɬʁa məndaq .... (30) andaGəɬʁa͡ɬa am͡ɬa oɬ ɬəm oŋʂəsa͡ɬa, oɬ͡ma dzo̞ɬaɬʁaq nimi do (31) andaqəsa͡ɬa aːm͡ɬa sa bej jaʁɬaʰgəɾ diɣɐ̟ dzo̞ała aʁa͡ɬa dʒiuʂɨ niːɣə͡ʁəɬʁa͡ɬa jaʁdəɾʁa͡ɬa jaqGaq nimi o̞də (32) andaGəɬʁanda͡ɬa ondaʁ mi ɬəːmnə͡ɬa guanməŋ andaʁ mɐ̟n͡ɬa bəleɾdʒidi͡ɬa məsdi bə andaʁ bej jaʁɬaʰgəɾ dimi͡ɬa dʒiuʂɨ o duɣdi dʒiuʂɨ bə jaɬagadʒa, vəgədʒa dip͡ɬa bə χoNβan datan ʂɨ niamə ʂɨ jigə…..duŋliŋ ʃiliŋ bəz guaχua ʂɨ jigə buɬuo bə bej jaʁɬaʰg̊əɾ diβəɾ də͡na (33) andaGəɬʁanda͡ɬa ….ʂɨgə ɸudaʁdan͡ɬa mənə͡ɬa kəsɯ o̞dise͡ɬa məs͡ɬa dise dʒiuʂɨ ʂɨgə duj dɾo, ʂɨgə tsuŋnəŋ kəsɯ͡ɬa βaɾʁaʂ Gəna͡ɬa dimi͡ɬa tʂa͡aɾaʰɣ̟ənə aɬəNGaʂ Gəna bɐ̟lɐ̟kdə aɬʁa βaɾʁa͡ɬa qəGəɾʁa͡ɬa dʒiu sen͡ɬa hɾq GaɾaMa gise͡ɬa am͡ɬa b̥əso̞dəŋ ɬa go ʁəabəa tezɯda͡ɬa go͡ɬa ʁəabəa tezɯʁa sɐ̟n baɾəβəɾʁan, goː bəzdəŋ gonda βəɾ ʁete ma, baɾmin də o (34) anda o duɣdi βəɾ mo͡ɬa͡ʁej do dujtu maɬ ølyɾup dɾo, anda͡ɬa βəɾ ɸudaʁ dimi, ɸudaʁ βaʂda͡ɬa am sa peɣ ɬama dimi͡ɬa ɸudaʁdan gɐ̟ɬɣe͡ɬa am͡sa peɣ dimi͡ɬa ɸudaʁnəŋ kəsə gɐ̟ɬɣɐ̟ʂ gəni ɸudaʁ dimi͡ɬa am sa aq donɬəʁnəŋ peɣə͡ɬa am sa dʒiuʂɨ təumu də…. (35) andan oːɬ gɐ̟ɬɣɐ̟͡ɬa am͡ɬa sɐ̟n am ……. (36) sen bəɾ ͡βəɾ dʒazɯdan͡ɬa am sen bəɾ dʒazɯda sen u duɣdi ma bej

kəslɐrdi ʤiuʂi jiu: niudi ʐəŋ ɑ, andɑʁ mi u^{h}kus ɢo:j gø^{h}pdək kəsɯ͡ɬa sɑɴɑ ʤiuʂi jɑ:ʁ, mɑɾmi…jɑʁ fəŋnɑp bɐ̟ɾɣɐ̟k mi ɖə (37) sen ʂuliŋgə dip dujtəu͡ɬa ʂuliŋgə dimi ͡ɬa ɑm͡sɑ oɬ peɣ ɬɑmɑnəŋ ɑ^{h}ɬdəndɑɢə do: ɑm͡ɬa sɑ tuŋʃyŋjyen ǎsdɑʁɑn nimi, ɑzɑq ɑ^{h}ɬdəɴɢɑ ɢɑjɬɑmɑ ɖə (38) oɬ͡ɬa bɑɾʁɑʂ ɢənɑ͡ɬa jomdɑɾʁɑ͡ɬa ʤiuʂi sɐ̟ndin ni ʤiu χuɑjyen lejlio…..(39) sɐ̟ndi jɑʁ͡ɔ:sɑ ʤiuʂi bəɾ tʂəŋ bɐ̟ɾse jeʃiŋ, ʂikə tʂəŋ bɐ̟ɾse jeʃiŋ….(40) jɑʁnə ʤiuʂi seɴ ɢɑjsə ɢɑjsə kungɐ̟͡ɛ^{h}tgindi͡ɬa ʤiuʂi sen͡ɬa ʤiuʂi bigə liʤɯ ɬujuɾdi, lujuɾnəŋ bəɾ jɑɴə, ɬujuɾnəŋ bɐ̟ʂ jiɣəɾmə ɑɴɑ mɑ kun qejqɑʁɑq, mo͡ɬa suɾnɑʁɑ͡ɬa ʤiuʂi ə^{h}ɾq ɢɑɾɑʁɑ͡ɬa ʤiuʂi kun tunnɑʁɑq mi do (41) kunnə tunnɑʁɑ͡ɬa ɢɑjsə ɢɑjsə kungi͡ɬa ni: ɬom oŋʂəttsɑ͡ɬa bɔɬχəʂ də nɑʁɔ nɑʁɔ ɔŋʂətqəʂ ɖə, ni:ʤioɾ ørʤy jimsɑχəʂ də məŋɑ dzɻ ɬɑ mo͡ɬa ʤiuʂi fəŋnɑp bɐ̟ɾse͡ɬa ɑm͡ɬa ɑɬβɑt ɑɬʁɑ βɑɾʁɑ͡ɬa ʧyŋguŋ͡ɬa ɑɬʁɑ βɑɾʁɑʂ ɢənɑ͡ɬa ɑm oɬ ɻun͡ɬa bozuk͡kuʰrsɑɴ sɑɬʁɑ͡ɬa ɑ:m͡ɬa bə͡ɬa ʂigə….o duɣdi͡ɬa bə bejɾɑn sumi ɓə sumɑqtʂi suminəŋ ʂigə suminəŋ ɑ^{h}galeɾ gɐ̟ɬɣɐ̟ʂ gəni͡ɬa ɑm͡ɬa bozuk͡ku^{h}rsɑɴnə sɑɬʁɑ͡ɬa oɬ dɐ̟ŋəɾ ɑʁətbɑ dimi ɬomnə͡ɬa o:ɬ ɑjʁɑq nimi də …. sɑɬʁɑ͡ɬa (42) ɑndɑɢɑndɑ doʁuɾ ɑ^{h}galeɾ χɔ: oɬʁɑ͡ɬa ɔŋʂəttsɑ͡ɬa mo͡ɬa jɑqɢɑɢ͡eɾ dij də, jɑqɢɑɢ͡eɾ ɖij ɖəɾ͡nɑ, jɑqɢɑq nimi do o ͡mɑ͡ɬɑ, fɑndzəŋ miʤɑɾ dzɻɔɬɑɬʁɑq mi ɖəɾ (43) do:ʁurə dzɻ dzɻɔɬɑɬʁɑq dzɻɔɬɑɬmɑsɖə bəz mɑ bəɬmis də, jɑqɢɑɢ͡eɾ͡ɬa dij də͡nɑ (44) oɬ͡ɬa dɐ̟ŋəɾ ɑʁətbɑ dimi͡ɬa sen ɑ^{h}s ɐ̟ttse͡ɬa mɐ̟n͡ɬa buɣuŋ keɬəŋ keɣəɾxəʂ də o, ɑm͡ɬa ʤiuʂi mɐ̟ŋ keɬəŋ keɣəɾxəʂ͡eɾ, ɢəz ɑ:ɬʂ͡e: mɐ̟n bə bəɾ dɐ̟ŋəɾnə βəɾ mɑ: βəɾ jɑqɢɑ (45) o duɣdi dujtəu͡ɬa dɐ̟: bəŋʂiŋ ja ʃiadi liχe ɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndi sen mɑ: βəɾ dɐ̟ŋəɾnə βəɾ minʤɑɾ jɑʁdəɾmɑsɑ, o:ɬ lia liobədia minik dzɻəŋnin diɣi o dɐ̟ŋəɾ ɑʁətbɑ dimi sɑɴɑ sɐ̟ŋ kəsɯɣe diɣəle βɑɾmɑsɑ͡ ɬa ʤiuʂi seŋ keɬəŋ keɣəɾmi oɬ kunə͡ɬa ʤiuʂi dzɻəŋdzɻəŋ jɑʁdəɾʁɑ, ɢəzəɬ͡jɑʁməɾnə jɑʁdəɾʁɑ ʤiuʂi ʧybədzɻilej ɑ jɑqɢɑ deɬə (46) o duɣdi jy͡ː jɔq ɖə, ɢɑɾ jy diminə ɑ^{h}sɢɑ: su ɑ^{h}qɢɑ dzɻɑnbəʂɑɴ (47) ɑm͡ɬa ɑ: ɑndɑʁ diβɑttsɑ͡ɬa kəsɯ oɬ͡ɬa ɬɔmnə ɔŋʂəʁɑ nia ʤiu lej je χɔ, bə lej je χɔ, jysundi oŋʂəsɑ mɑ kəsɯgɐ̟ bə o duɣdi ɢɔ:j bɐ̟ɾɣɐ̟k nimi də (48) ɢɔ:j ɑdɑʁɑq nimi də, ɢɔ:j͡ɑdɑsɑ͡ɬa ɑm sɑ məs ɖise͡ɬa guŋʤɯ͡ e: (49) sɑɴɑ mɐ̟n niʤi ɑdɑ^{h}ɖə diɣik nimi də, min sɑɴɑ βəɾ ɢoj ɑzɑp bɑɾ͡eɾ, sen͡ɬa

maNa βər dẹŋərnə βər ni:ɣə͡ʁəłmasa βər łom oŋʂəp bẹr dise͡ła ʤiuʂi kəsɯ…..seN Gara manan ḍəsdisgi giɣẹ jaʁsa jaqGəła giɣẹ ma jaʁmas nimi do (50) am sen͡ła nimi: ma a: bẹrmẹse͡ła mẹn senəN Gəzdə aɬχəʂ də o, andaGanda mẹn͡ła am diβattsa͡ła maNa jaʁdərʁəməs ḍə, sen dan dimise͡ła ʤiuʂi saNa͡ła ʤiuʂi jaqGa deli dzᶎəŋ dzᶎəŋ liobədia, jaʁdərin saGənsa (51) oɬ͡ła łomnəŋ bəŋʂi do, oɬ͡ła sa mi ni:sən oŋʂəʁaG͡e: bəz ma je bədzᶎido ma, kəsɯ͡ła ɔŋʂəʁa͡ła jaʁḍərəβ ʂidaʁaq nimi ʝər (52) am͡ła dujtəuGə͡ła bəŋʂiɬəʁ͡ła andaʁ nimi də͡na (53) andan jiban bə fədʒionəŋ aʰgaler ma u:ɬ͡ła midʒar βər ʃiedʒio usdaʁan nimi mi, ni: ur bəŋʂi jimsaʁaG͡e: (54) kəsɯ͡ła oŋʂəʁa͡ła andaGəłʁa͡ła ni:ɣə͡ʁəłʁaq mi də͡na, qɔ͡ła datdəʁa goł ni:ɣə mini:kgi ołʁa dẹŋərnə ma ojnaq qejḠaʂ ḍə mənəsəNGa jaʁdərʁa gonəsəNGa jaʁdərmaʁa andaʁ diɣẹ (55) bərmisə da:tdəʁa͡ła dełə anə ͡ła u͡ła kəsɯ məs oʰdaq qəḠərʁa jaʁdər ḍise dzᶎa sa aʰgalernə χɔnə qəGərəp barʁa ma kəswdi ma azər bəŋʂi ma jiulia andaGə mi kəsɯ je jiulia (56) andaʁ͡ła mẹn͡ła bələrʤidi͡ła andaʁ ja:Nqəs dro, andaʁ jaNqəs aʰga dər͡ła, Gara aʰga ḍər ͡na (57) bə ła χoNβannəŋ dro, χɔNβannəŋ aʰga ḍər͡na (58) ałaq͡ła dij ḍə͡na, ałaq dimi͡ła ge:lẹ:n dro, oł ma βər kədʒiɣərek͡ła, oɬ͡ma͡ła mo͡ła ʤaNtsuʁa βarʁa͡ła bə ɣĵìNqejʁa βarʁa͡ła ʉrɣenək giɣin mindʒar bəŋʂi dro kənəŋ, andaʁ nimi͡ła gøruβərəp dro.

Kaynak kişi №: 02020309
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 07. 03. 2013, 11. 03. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Irhdanci (DU Yu-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü

Doğum tarihi: 1953
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: ilkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek için çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Kendi ailesi ve şaman hakkında, Kara Yılan ve Ak Yılanın Hikâyesi.

0202030901 Kendi Ailesi ve Şaman Hakkında

(1) perə e͡hɬtʂi, bəz sɑ perə e͡hɬʤi diɣik bi ḍə, perə e͡hɬʤi ʤiu liobədiadi liχe nimi e͡r ḍij ḍə (2) go jehɬʤi dimi liobədia e͡: drɔ:, kəsɯɣẹ fɑNdzʲiulia…. (3) ʃiofɑNʤɯnəŋ kəsɯ ɑrdəndɑ bər ehɬʤi ʃyenlip ḍə, pərnɑGə bər ehɬʤi də (4) ehɬʤinə sɑɬʁɑ ɑndɑn ɬɑ dzʲigə ehɬʤinə qɑn bə kədʒiɣ ehɬʤi unuk giɣin soʁdɑ bøzʉk ehɬʤinə qəhrGərmɑʁɑndɑn bøzʉk ehɬʤi gualia ʧi jiχəu ɑndɑn ʤiu dik gise bøzʉk e͡hɬʤi ɬɑ kəsɯnə ʃinzʲinnɑmin ḍə qɑn (5) ɑndɑn ɬɑ bər kəsə bər dzʲiu fɑNnɑʁɑn e͡ẹ: də, vɑmədi ɬɑ ɑdzɑdi ɬɑ dzʲigə ʧyenʤɑzɯ ʤiu guoʧydɑ ʤiu swdi vɑn vɑn ḍi lio ɑ ḍij ḍo (6) ɑndɑn ɬɑ ʤiu vɑdi dzʲigə ɑdzɑdi gə dɑdɑ, vejne drɔ, oɬ ɬɑ bər ʤɑʤɯ zʲəŋ ɬɑ χɑ:ɬmɑʁɑ ɬɑ bə bøzyk ehɬʤi Gɑrəsdɑʁɑ, Gɑrəsdə bəɬɣəʂ mi:, dzʲiu ɑ (7) ɑ:ndɑn ɬɑ bər uzgombɑ ɬɑmɑ βɑr e: də (8) ɬɑmɑ zulia jəgə məŋ ɑ…. ɑndɑn ɬɑ ɑndɑʁ mi Gəzəɬ dzɑŋgɑ pɔqGɑ o:ɬe Gəzəɬ nimiɣi məs sɑ ḍise dzɑŋgɑ dər (9) uzgo:mbɑ ɬɑmɑ zulia jigə məŋdi…dəɬ ʨuseɣin sɔʁdɑ ɬɑ bə ni:ɣə tuɬgə ɬɑ Gə:zəɬ dzɑŋgɑ mɑnGɑ geɬɣe ɬɑ ɑndɑn ɬɑ bə kəsɯ məŋnə jipəɑdi ʂiχɔ bə bər ni:ɣəɬɣə də, ɑnə bər pəɑɬɑhḍə dimiɣi ni diʂ də, ḅə sɑ dik gẹse bə dəɬnə pəɑɬɑp ḍə teɬəp ḍə (10) teɬɣẹn sɔGdɑ bər qejqɑʁɑn soʁdɑ bə kəsɯ ɑndɑʁ op ḍə di:j də (11) ɑndɑn ɬɑ dzɑ ɬɑ oɬ ehɬʤi bezuk ehɬʤi Gɑr əs fɑNnɑk giɣí ɬɑ ɑndɑn ɬɑ bə ʧyenʤɑ kəsɯ ɬɑ jiu: mɑɬ jiu øɬɣẹ kəsɯ jiu øɬɣẹ ɑndɑn ɬɑ jɑdɑʁɑ ɬɑ (12) ɑndɑn ɬɑ ʤiu bə uzgombɑ ɬɑmɑ ḅər qeG̣ɑ:n sɔʁdɑ dzɑɬɑ bə bezək e͡hɬʤi bə kədʒiɣ e͡hɬʤinəŋ bə jyɣẹ məndɑʁ mi

faɴnak giɣi͡ɬa ɢaɾ͡əs ẹdək giɣi͡ɬa andan͡ɬa bənə ʧyendʒa zɻŋ niɣəɬɣin͡ẹː dij dəɾ (13) aːndan͡ɬa dʒiu doʁuɾ kəsɯnəŋ dʒiu dzɻannə jaɾadəɬʁəməs ḍə, am͡ɬa bə͡ɬa jɑɴqəs ɢəzdaɾ χap də͡ɬa sẹn ɬa bə nəːdʒioɾ geːrənə͡ɬa məɴa bejɬaʁa͡ɬa, sẹn dzɻimanə etgẹ, dzɻima͡ɬa məsdəŋ bə niɣə taɬɢan ḍə (14) dzɻimanə etgẹ am͡ɬa sẹn dzɻəŋdzɻəŋ tʂanə sutdiɣi, dzɻoməʂdə hədzɻəŋgi saɬʁa͡ɬa maʂɑɴ͡ɬa kəsɯ gẹʰɬse͡ɬa, jenʧien kəsə gẹse͡ɬa ɢuzɢə͡daq͡ɢəɬʁa͡ɬa saɬʁa͡ɬa andan͡ɬa niːɣəɬuβatɢan͡ẹː də (15) andaɢəɬʁan sɔʁdə͡ɬa andan͡ɬa sẹn͡ɬa dʒiu bər məndaʁ βəɾ χuodʒẹn, bə dʒadʒẹn də o, χuodʒẹnnə aɬəβaɬʁa andan͡ɬa bər midʒaɢəna ɢuɬa χɔβun, aːnə aɬʁa ͡ɬa sẹn ʂəʁanəŋ aʰɬdən budʒyn͡un, bə sɯk bədʒin unmi.…(16) andan͡ɬa niːɣə də andan͡ɬa bə ɢəzdaɾʁa andaʁ bə jɑɴqəs ɢəzdaɾ χap do, ʧyandʒa kəsɯḍin͡ɬa (17) jɑɴqəs ɢəzdaɾʁa sẹn ʂəʁanəŋ aʰɬdəɾ....dʒiaːɴ boz ʈusgindin͡ɬa sen unkianə, ʂəʁanəŋ aʰɬdə bədʒin… ɢajɬa hanə dip də (18) bə͡ɬa ʒynə ma məndaɢəp təkgi saɬəβatɢa, maːɬʁa ma diɣmin bə͡ɬa ʊrdʒyʁa naɾsə diɣmi diɣin͡ẹ dij də (19) andan͡ ɬa ʊngi ɢajɬa hanəʁa͡ɬa dʒiu andaɢo jɑɴqəs ɢəz χaɬʁa͡ɬa unup baɾʁa͡ɬa am͡ɬa o duɣdi͡ɬa gondaʁ mi aːʁəɬnəŋ ʒyŋ bə tudzɻuɴ ɢəjnəŋ nəgə ʒyŋnə məndaɢa ɬaʁɬaʁa o, aːnə͡ɬa andaɢəp ʧyŋdiχəɴ ma, anə ʒiɣəɾi ʒiɣəɾiː ɬa bəɾ məndʒaɢəna bəɾ ʒy təkəβaɬʁan ẹː də (20) andaɢəɬʁa͡ɬa, andaɢəɬəp bə midʒa jɑɴqəs ɢəzdaɾ bəɾ ʒy təkgẹ aːnda͡ɬa χaɬʁanda͡ɬa andaɢəɬʁa͡ɬa andan͡ɬa dʒiu bəzdəŋ adzɻanəŋ dadasəːn daβəp də ẹnẹ bər guɣi daʰpɢa͡ɬa adzɻanəŋ guɣisə ḍə……..(21) daʰɢə χoɴdʒẹlimin ḍə, bəzdəŋ o ʃiguannə məzdəŋ dujtəɢə kəsɯ andaɢəβ χoɴdʒilitpis nimi ḍə (22) aːndaɢəɬʁa͡ɬa daʰpɢa͡ɬa andaʁ͡ɬa bəzdəŋ adzɻa͡ɬa vamə͡ɬa dʒiuʂi nəməgə zɻəŋdigəa gəŋgəŋzɯ χaɬʁan nimi ḍə (23) guoʧydə͡ɬa dzɻa ɬa iɬdʒi go ɢaɾ͡əs ẹtbẹ liobədia (24) andan͡ɬa oɬ maːɬnə ma saɬəsdip də͡na am sa, ʒyleɾ ɬa uːzduɣẹ ɬa am sa andaɢəɬʁa͡ɬa maɬ məɬən…ʊrdʒylernə taɾdasdəɾɣi niɣəɬəβatɢandi (25) guoʧy͡ɬa go ɢaɾ͡əs liobədia, aːm ma baɾ͡eː bəŋʂiɬəʁ mi o.

0202030902 Kara Yılan ve Ak Yılanın Hikâyesi

(1) bə ʂaɬdaɴ kəsɯnəŋ͡ ɬa anasən… andan͡ ɬa oɬ͡ ɬa niːɣəɬɣi ɬ͡a bøːzugə ɬ͡a kədʒiɣəŋgi jysdiɣi: andan͡ ɬa kədʒiɣ jysdiɣi ɬ͡a anasə ɬ͡a ʂaɬdaɴ diβ ɢaʂ ɢojnə uʰɢaɾʁa͡ ɬa (2) andan͡ ɬa bər kun͡ ɬa bə anasə aʁəɾʁa ølyq qaʁan͡ ẹː də (3) ølyq qaʁan soʁda͡ ɬa andan͡ ɬa bə bøːzugə deɬə kədʒiɣən peɾɣe ʒyɣe jaʰqdətbaʁan͡ ẹː ḍə (4) andan bə jyɣe jaʰqdatbaʁanda andan͡ ɬa bə bər kun͡ ɬa bər daɬej βaɾ͡ ẹː doː ʂigə daɬej, ʂigə daɬejnəɴ ɢəzəqɢa͡ ɬa ɢaʂ ɢojnə hedip baɾʁa uʰɢaɾaː uʰɢaɾa bə͡ ɬa anasəɴɢa ……ɢoj uʰɢaɾoʁan ḍij ḍə (5) andan͡ ɬa ɢojnə uʰɢaɾʁandʐa ͡ ɬa andanaːn məndaɢa bər məndaʁ aɢaɾʁanda bər daɬejdan bər ɢaɾa͡ ała jiɬan unuk giɣi, bər daɬejdan bəɾ aq͡ ɢała jiɬan unuk giɣi ɬ͡a ʂigə ʒiɬan͡ ɬa ɢaβəsəq qaʁan ẹː də (6) andan͡ ɬa ɢaβəsəq qaʁa͡ ɬa andan͡ ɬa bə məɬa͡ ɬa bə ʒiɣət͡ ɬa mənə bəːɾ bədaʁa͡ ɬa ɢaːjsə daɬejdan unək giɣin ʒiɬannə ɢejsə daɬej ʁuzə bədasdəɾɣin͡ ẹː ḍə (7) andan͡ ɬa bə bədasdəɾɣẹ͡ ɬa ʒiŋəɾ ẹnẹ, ʒiŋəɾ oʁanda͡ ɬa ẹnẹ ɢojsən hediβaɬʁa ʒyɣẹ ẹʰdəp baɾʁandə͡ ɬa gogasš͡ ɬa peɾɣe datdəʁa (8) andan͡ ɬa bə ẹni diʁə tienda ͡ ɬa ẹni baɾʁan͡ ẹː də, baɾʁa bəɾ qejqaʁan sɔʁda͡ ɬa bəɾ ʒy təqɬəɬɣi oɬəɾʁan͡ ẹː ḍə (9) andan͡ ɬa bə ʒy təqɬəɬə̌q͡ qaʁanda bə kəɾəp baɾʁan͡ ẹː də, bə ʒynəŋ͡ əʂgi (10) jynəŋ ͡əʂgi kəɾəp baɾʁandə͡ ɬa bəɾ͡ ɬa gue niminəŋ boːz͡ ała pərβa oɬuɾʁan͡ ẹː ḍə, amɢə͡ ɬa go …. pərβanə əsdaq qan βəɾ pərβa ḍə dij də (11) andan͡ ɬa doʁuɾ͡ ɬa ʒynəŋ͡ əʂdi͡ ɬa ʒidə jaɴʤɯ daːvaːɾ͡ ɬa niɣəɬɣi andaʁ͡ ɬa gue nimi βəɾ ʤatiŋ oɬərəp də (12) nimi ma kəsɯ joq, andan͡ ɬa tʂɔɢeʁan͡ ẹː də, eːj mẹn bəɾ tʂoɢeq qejqen (13) andan tʂoɢeq ɢaɾaʁan sɔʁda anda ɬa o χɔ bəɾ tʂoɢeβaɬʁa andan͡ ɬa …..baɾʁan͡ ẹː dəɾ (14) anda βaɾʁanda bə tʂoɢeʁaː oɬuɾʁanda bəɾ gue nimi βəɾ piolia:ɴ bəɾ daɴɢəna βəɾ ɢəzdaɾ kəɾək giɣi͡n iː də (15) andan͡ ɬa bə ɢəzdaɾ kəɾək giɣindi andaʁ diɣi͡n iː ḍə (16) sẹn bənda nisdap baɾ͡ ẹɾ diɣi (17) mẹn͡ ɬa mənda ɢoj uʰɢaɾəp baɾ͡ ẹɾ, sen nisdap baɾ͡ ẹɾ (18) mẹn dʐa bə βəɾ ʒynə ʂiuʂiɬap baɾ͡ ẹɾ diɣi͡n iː ḍə (19) andan͡ ɬa bə ʂigəsə andaɢandʐa ɬaɾɬasɢandʐa andaʁ diɣi͡n iː ḍə (20) andaʁsa͡ ɬa ʂiḍə͡ ʁɔ liaŋkuzɯ olin diɣi͡n iː də (21) andan͡ ɬa liaŋkuzɯ oʁan͡ ẹ də (22) andan͡ ɬa liaŋkuzɯ oʁa͡ ɬa andan͡ ɬa bə ʂigəsə guoɬaʁan͡ ẹː də (23) andan͡ ɬa uʂ qunɢanda͡ ɬa, ẹni bə

ɢojnə hediβałʁa uzunəŋ goga: nołuβər ɖə, uzu bər qejqaʁəłarɐ̣n diɣi͡n i: də oł məła͡ ła (24) andan͡ ła ɢaʂ ɢojnə hediβałʁa͡ ła ʃysəŋgi e^{h}dəp baɾʁanda gogasə na kemaɾaʁa gogasə ma datdəp ba datdəmaʁan͡ e: də (25) enɐ̣ gogasə ja^{h}:ʂdʐa ołuɾʁan͡ ɐ̣: də (26) andan͡ ła ja^{h}ʂdʐa ołuɾʁaʂ͡ ła gogasə nimi ma łaɾɐ̣tβ̩iɣin, andan ͡ła andaɢəłʁaʂ͡ ła andan͡ ła bə bər kun͡ ła bər goʃiŋnaʁa bər o ɢaɾa͡ ała …boz͡ ała pərβanə ut͡ ɢuzə sasdərɣi͡n i ɖə (27) aja: andan͡ ła bə ɢəzdaɾ no^{h}dʐaq qaʁa o ʒiɣətgi …. ʂɨɢu liaŋkuzɯ oʁa hɾdi op də hɾdi op də diɣi͡n i: də (28) andaʁ o ʒiɣət andaʁ ɖip ɖə nisə liaŋkuzɯ oʁan ə^{h}ɾdi oʂ͡ ɐ̣: ʂɨgəʁɔɾ dʐəŋdʐa mənə bə ʒidə jaɴʤɯ daβaɾ go naŋkandiɣɐ̣ andaʁ diɣi͡n i: ɖə (29) andan͡ ła bə naŋkandiɣi andaʁ diɣindi͡ ła andan͡ ła bə andaʁ diɣi͡ ła ʂɨgisə guołaʁanda sɔɴqəs͡ ʛən͡ ła bər dałejdan bər ɢaɾa͡ a^{h}tdək kəsə, bər dałejdan bər aq͡ ɢa^{h}tdək kəsə ungi ɐ̣^{h}dik giɣin ͡i: ɖə (30) am͡ ła bə ʒiɣətdə zertgɐ̣ maɴsa χannəŋ pɔɾaɴɢa ….. diɣi͡n i: də (31) am͡ ła dik gise͡ ła tʂuanfəa͡ ła go sunəŋ͡ əʂdi βər dałej andaʁ͡ ła χa:n baɾ nimi də (32) anəŋ͡ əʂgɐ̣ qə^{h}ɢəɾʁəła giɣindi͡ ła bə ʒiɣət saʐdəʁ͡ ła deɬə liaŋkuzɯ oʁan ə^{h}ɾdi op do ə^{h}ɾdi op do diɣi ʒiʁłaʁan͡ e: də (33) andan͡ ła bə ʒiɣət andaʁ e:j andaχsa am nisdaχəʂ͡ e sen bər łaret ba diɣi͡n i: də (34) andan͡ ła bə łaretgindi andaʁ ɖiɣi͡n i də (35) sen͡ ła buɣun͡ ła baɾʁan sɔʁda͡ ła sen͡ ła go aq͡ ɢa^{h}tdək kəsɯnəɴ ɢəɴɢəɾʁa mən, ɢaɾa͡ a^{h}tdək kəsɯnəɴ ɢəɴɢəɾʁa mənmi, ɢaɾa͡ a^{h}tdək kəsə͡ ła χue nimi bəʁan͡ ɐ̣: ɖə (36) andan͡ ła bə aq͡ ɢa^{h}tdək kəsənəŋ ʁɔɴɢəɾʁa məngi sɐ̣ŋ gyzdy jymma diɣi͡n i: də (37) bər gyzdy jymɢanda͡ ła bər χannəŋ pɔɾaɴɢa e^{h}dəp baɾʁan͡ ɐ̣: də (38) andan͡ ła bə χannəŋ pɔɾaɴɢa e^{h}dəp baɾʁa͡ ła χan andaʁ diɣi͡n i: də (39) sen buɣun mənə dʐa βər sen da^{h}:ɢa niɣəɬɣi oł͡ ła ɢəz͡ ła uɬunəɴ ɢəz ołuɾʁan͡ ɐ̣: dɾo: oł͡ ła ɢəz͡ ła (40) andan͡ ła bə uzunəŋ bər saɾəχ a^{h}t, tsaqəʂ jiɣəɾmə saɾəʁ a^{h}t asəɾaʁa ołəɾʁan͡ ɐ̣: də (41) andan͡ ła bəʁa andaʁ diɣi͡n i: ɖə (42) sen da:ʁən͡ ła giɣi sɐ̣n͡ ła uzə̆nəŋ saqəʂ jiɣəɾmə saɾəʁ a^{h}tdə məngi sɐ̣n bər a^{h}t ….niɣəɬɣi͡ ła kəsə̆͡ ła bə χannəŋ pɔɾaɴ͡ ła go͡ ła ɬəuda, χannəŋ pɔɾaɴnə hudʐ͡ ɔrɬuɣi͡ ła kəm pərnəɴɢa u^{h}dʐ͡ ɔrsa͡ ła bə sa:ʐdək kəmnəŋ bołʁɐ̣ diɣi͡n i: də (43) a:ndan͡ ła bə ʒiɣət

ʈa qammani ʒiʁɬẹ ʒiʁɬẹː ʒysəŋgi eʰdəp baɾʁan tsɔʁdaʈa andanʈa eʰdəp baɾʁanda saʐdəʁə ʤiu dʐɻdo bəɬəʂ də (44) ajdəp də, sen buɣun baɾʁa noʰɬḍə diɣi, ẹːj am nisdaχəʂɐ eɾ andaʁ dij də (45) məs jaq saɾəʁ aʰtdəŋ bəɾ tuː ma joq dəna, kəsɯnəŋ saqəʂ jiɣəɾmə saɾəʁ aʰtdə veɬaʁa dʐəŋ dʐəŋʈa daʂammaleɾ dəna andaʁ ḍiɣin ḍə (46) andanʈa bə saʐdəʁə dujtəu məsdəŋ bə qaḅəʰrGa manGan mi məndaʁʊɾ bobozɯ do andaʁ……. andaʁ diɣinìː də (47) bər saɾəʁ aʰtdəŋ məʤaɾ tunə beɾɣeʂʈa amʈa sen baɾʁa goɬ daɬejnəN Gəzəqga βaɾʁa sẹn uʰɾsaNdan bəɾ saɬʁa baʂ dʐaɬʁaʈa sen maː naɾβəɾ mẹn saː saɾəʁ aʰtdəŋ bəɾ tuβeɾẹn sen maː beɾ βəɾ saɾəʁ aʰt bẹɾ di βaɾʈa niɣəɬʂẹ (48) andaGaː andaʁ diɣiʈa bə daNGaʰɾdi əʰɾdi βaɾʁa uʂ baʂ dʐaɬʁaʈa andaGəɬʁanda sunəŋəʂdi bər saːɾəq quɬənʈa zerdẹɬɣiː andaGa ʒyɣən jaNjaN niɣəɬɣi ….məngədiɣ oɬʁa Gejɬəqga unək giɣinìː doː (49) dandʒin haɾg̣ən nimi də dij də, unək giɣindiʈa (50) andanʈa bə ʒiɣəʈɬa gøʰḍərəβaɬʁaʈɬa ʒyɣe eʰdəp baɾʁanẹː ḍə (51) ʒyɣẹ eʰdəp baɾʁanda andaʁ diɣin iː ḍə (52) nədʒik də diɣi, eːj saɾəʁ aʰt ba joq, kəsɯnəŋ dʐəŋ dʐəŋʈa andaʁ mi bezək əʰrgiḳ aʰtleɾ ḍə mənẹ Gɔːp gip ba jadi də, mẹn gøʰḍʉɾuβaɬʁa eʰdək geʰɬḍə andaʁ diɣi (53) andaʁsa sen mənə gøʰḍʉɾuβaɬʁa…..sẹnʈa daɬejnəŋ niːɣə χannəŋgədi βaɾʁa sen mənə gøʰdʉɾuβaɬʁa baɾʁaʈa amʈa kəsəʈa aʰdən mənəβaɬʁan soʁdaʈa sen aːm mən (54) o saː mən diseʈa sen mən di (55) senʈa χannəŋ kəsleɾ pərnəNGa məngi, andanʈa baʈa ẹːj bə dʐa məndaʁ nimi haːɾg̣ən nimi dəː diɣi ʒiʁɬaʁaʈa bə aʰdən gøʰdərəβaɬʁa χannəŋ pɔɾaNGa eʰdəp baɾʁanẹː də (56) pɔɾaNGa eʰdəp baɾʁan soʁdaʈa niːɣə χannəŋ kəsəlɛɾʈa dʐəŋ dʐəŋʈa saqəʂ jiɣəɾmə saɾək gʉk aʰtdə…am sen mən andaʁ diɣindi, go naɾsə qəɬqətʂi dəna andaʁ diɣinìː ḍə (57) aːndanʈa bə kəsə seːɾʈaː məːn pərnəNGa χannəŋ kəsleɾʈa (58) andaʁanda χɔsš saqəʂ jiɣəɾmə ʒiɣəʈɬa saqəʂ jiɣəɾmə əʰrgik aʰtdə məngiẹː də (59) andanʈa baʈa niːɣə saɾəq quɬənnə ərliditgi mənəβaɬʁan soʁdaʈa χaːnnəŋ aʰḍə uʰdʐ̧ aɾəm maNGan soʁda baʈa kəsɯ niɣədigə oɬ poɾaNnə uʰdʐ̧ oɾɬəɣinìː də (60) andaGan soʁdaʈa χaːn fəɬaʁanẹː də (61) andanʈa χan enẹ bə

fuʃʲi oʁan̪ ẹː də (62) andan̪ ɬa bə fəʃʲi oʁa χan andaʁ dip də (63) aːndaʁsa sen daʁən uzunəŋ mənda saqəʂ jiɣəɾmə ɢaɾa bəɢa βaɾ̪ eː sẹn bər ɢaɾa bəɢa keːɾɣẹ susgi β̪aɾ̪ ɬa ɢaːjsə suzgi ɬa ɢajsə jiŋnasa ɬa məs niɣəˑ (64) andan̪ ɬa bə ɬa ẹːni bə saɾəʁ qułənnə gøʰdɯɾuβałʁa ɬa ʒiʁɬaʁa ʒyɣe eʰdik giɣin sɔʁda saʐdəʁ noʰːɬḍə buɣun (65) eːj buɣun dʐa mẹn jiŋnaʰdə, ɑɴa maː ẹːni məndaʁ dip do diɣi ɬa (66) andan saʐdəʁ andaʁ dip ḍə (67) deɬə liaŋkuzɯ̃ oʁa əʰɾdi oʰɬḍə sa əʰɾdi oʰɬḍə diɣindi bə saʐdəʁə ʒiɣət ɬa enẹ sazdəʁəɴɢa ʒiʁɬaʁa usəq qaʁan sɔʁda ɬa (68) andan ɬa o saqəʂ jiɣəɾmə ɢaɾa bəɢasə andan ɬa bəː baɾʁa eːnẹ uʰɾsaɴən saɬʁaː baʰdʐən dʐałʁa ɬa saʐdəʁə ɬa ʁɾɣẹtgin̪ iː də (69) andan ɬa eːni andaɢəɬʁa ɬa o saqəʂ jiɣəɾmə bə̃ βəɾ jaɾmasənə ẹni saɾəq quɬənnə gøʰḍuɾup baɾʁa daɬejnəɴ ɢəzəqɢa saːʁa ɬa ẹːnẹ huɾsaɴnə saɬʁa baʰʂ dʐałʁan sɔʁda ɬa bə saɾəq quɬən ɬa ɢejɬatɢa daɬej ʁuzə kər hanəʁan ẹ̀ də, ẹːni bəɾ andaʁ β̪əɾ jaːrma unək giɣin̪ iː ḍə (70) andan ɬa bə jaɾma unək giɣi ɬa enẹ gøʰḍuɾuβałʁa ɬa χaːnnəŋ poɾaɴɢa aɾʁan̪ ẹː dij də (71) χannəŋ poɾaɴɢa aɾʁa ɬa tʂoɢɔʁa ołuɾʁanda bə niːɣə andaʁa ołʁan̪ ẹː də (72) andan ɬa goł χaːnnəŋ kəsə̆leɾ unuk giɣi saʐdəʁə diβatɢa ɬa dʐa ɬa χannəŋ uʰḵusɯ pərnəɴɢa sałʁa undurk giɣi ɬa senəŋgənə aɾdəndan (73) andan ɬa χan sẹnəŋ uʰḵusḍə saɬ diɣin̪ iː də (74) eːj seːrnəŋ ɬa pərnəɴɢa saːɬ diɣin̪ iː də ajaɾdan (75) andan ɬa anəsən sałʁa undurk giɣin sɔʁda χaːnnəŋ jiuː saqəʂ jiɣəɾmə ɢaɾa bəɢa ɬa ʤiu dʐəŋdza χuaɴnałʁa dandʒin bezuk bezuk nimi ḍə (76) andan ɬa bə ɬa jaɴqəs andaʁ ɔr haɾḡəɴ ɢaɾa jaɾmasən ərliditgin sɔʁda ɬa bə jaɾmanəŋ moŋsu ɬa əs tuḍiɣi dʐəŋ dʐəŋ ɬa aːndaɢəɬʁa ɬa χɔːsun suzgi ølyɾuβatɢan̪ ẹː ḍij dɾoː saqəs jiɣəɾmə uʰkusu χannəŋ (77) aːndan̪ ɬa χan daːχɢə bə fəʃʲilio a di dɾo (78) χan fədiolio, bə ʒiŋnaʁan̪ ẹː ḍə (79) andan ɬa ẹni aː aːɾdəndan̪ ɬa bəɾ naʁəp niɣəɬɣi nẹ (80) andan ɬa bə χan daʰːɢə ḅəʃiŋa ḍij ḍə (81) andan ɬa bə bər uzunəŋ mənə dʐa βəɾ ʒiɣətˑ…ɢəɬəʂdə aɬəɴɢa senə udʒin dʐa ɬa mieɾʤisdə dimi ɬa am sa ʂiɬasqəʂ ḍə qan, andan ɬa am sa χan andaʁ diɣindi menəŋ bə ʒiɣətdeɾ senˑ…ɢəɬəʂ aɬʁa gẹɬ məs miẹɾʤisgi ɬa kəm kəmnə ølyɾuβattsa

ɬa ʤiu kəm boɬɣə də (82) andanɬa jaɴqəs ʒiɣətɬa ɳiɴɬa ʒiʁɬɳ ʒiʁɬɳɬa mə jaɾmasən gøʰd̥uɾuβaɬʁa ʒyge eʰtəp b̥aɾʁandaɬa (83) saːzd̥əʁɬa ɳi andaʁ diɣinˉ iː d̥ə (84) liaŋkuʤɯ oʁan deɬə əʰɾd̥i oʰɬd̥ə sa əʰɾd̥i oʰɬd̥ə sa diɣi (85) aːndanɬa mənə naɢəˉoɬ eʰdəp baɾʁaɬa andaʁ diɣiɬa ɳːni sazd̥əʁəɴɢa ʒiʁɬaʁa udzasəq qaʁanˉɳː də (86) andanɬa sazd̥əʁə eɳ̩ bəɬa taɴʂasən undurɣiɬa amɬa sɳ̩ bə daʁən jaɾmanə eʰtge ɳi uʰɾsaɴnə saɬʁaɬa sen bɳ̩ːɾˉ βəɾ demərˉəɾgan bɳ̩ɾ, naɾ……(87) andanɬa bə jaɾmasə…andaʁ diɣi baʰdzd̥ən dzd̥aɬʁan sɔʁda bə jaɾga ……beɾ βəɾ andaʁ demər ʃiaɴʤɯ demərˉəɾgam unuk giɣinˉiː də (88) andan ɬa bə ʒiɣətɬa amɬa ɢɔʰɾɢuβuɾɬa amɬa ɳiɴɬa ʒiʁɬɳ ʒiʁɬe jysəŋgi gøʰd̥uɾɣe eʰdəp baɾʁan ɳ də (89) am andaʁ diɣinˉiː də, jiuː χannəŋ ʒiɣətdɳ̩ɾ kəsɯ andaʁ daɾdaq daɾdaq ʒiɣət də, mɳ̩n deɬə ……bəɬa ɢɔʰɾɢuβɬa (90) andanɬa niːɣəɬɣi ɬa…..bə əɾganːə ɢəɴɢərəɴɢa saɬʁa məndaʁ bandəŋnəʁa tʂɔɢuʁa oɬuɾʁan sɔʁdaɬa bə χannəŋ ʒiɣətleɾɬa dzd̥əŋdzd̥əŋɬa gɳ̩ːzəβaɬʁa ɢəɬəʂleɾnə aɬʁa unukˉ giɣinˉiː də….. (91) amɬa uzunə zeɾtgilɳ̩ giʂ dzd̥ ɬa χannəɴ ɢəz də qan (92) andan ɬa zeɾtgilɳ̩ giɣin sɔʁdaɬa amɬa senɬa andaʁ di (93) uːzuɬa am məndɑ ɔɬəɾin diɣi ɬa andanɬa χannəŋ kəsɯleɾɣɳ̩ ɳʰʤɳ̩ɾɣɳ̩ːməndaɢəɬʁa maɴdərsdərɣinˉiː də (94) amɬa ʤiu uzleɾ liaŋkuzɯ …. andanɬa bə ajtɢanˉɳ̩ d̥ij d̥ə (95) senəŋ bə χannəŋ kəsleɾɣɳ̩ senəŋ bə anaɴ noʰɬd̥ə diɣindi (96) uzunəŋ ana joq boɬʁa bə niːɣə saz̨ goɬ kaɴˉɢuzu fəkianəʁa χaːn bə duɾβaqɢa səŋkianəʁa, səŋuk duɾβaqˉəʂgi qaʰd̥əɬ hanəʁa andaɢa baɾˉɳː diɣinˉiː d̥ə (97) andanɬa bə andaɢəsa senəŋ gogaɴ diɣinˉiː də (98) andanɬa uzunəŋ goga ma dzd̥ ɬa andaɢa jɔq boɬʁaɬa andaɢəɬʁa…. (99) andanɬa bə ….andaχsa senəŋ bə gogaɴnə seɴ qejɢ̥aʁəɬa ɸaʰɾdəm diɣindi (100) eːj qejɢ̥aʁəɬa…andanɬa bə ɳi saɀdəʁəɴɢa jaː bə gue nimi nanti unup do (101) uzu nisdaχəʂˉɳ̩ diɣi eʰdək giɣindiˉɬa andanɬa bə saːzd̥əʁ andaʁ d̥ip d̥ə (102) daʁanɬa uzu saː χənaʁaɬa joɬnəŋ pantʂannə χənəβaɬʁa sɳ̩n baɾ, ʤiu ʃialia jiŋfə ditso lio ej (103) andanɬa bə baɾʁan sɔʁdaɬa niːɣəɬəp də (104) andan bə məndaɢa seŋ kədʒiːgdi ojnasɢanda bəɾ kəsɯnəŋ pɳ̩rsgi gyzyn jaɾsdəɾəp d̥ə (105)

sẹn bər gyz ałənəβaɬ (106) andan͡ ɬa bər kəsɯnəŋ bəɾ͡ oɾ sɔŋugun pẹɾɣẹ aχɾʤiq sɔŋuk dij də, aχɾʤiq sɔŋugun aɬəNGa sẹn aːnəsən sẹn peɾɣe kəsɯɣẹ səβatGa χujɬasdəɾɣẹ͡ ɬa bə kəsə boːz aɬəβaɬmaʁa o, jẹɾɬəkdi jiolia….(107) andan͡ ɬa jẹɾɬəkgẹ bə maNGa e^{h}dəp baɾʁanda͡ ɬa bə saʐḍəʁ andaʁ dip də (108) senəŋ dadaN ͡ɬa mənin͡ ɬa kəsɯ jimiːn qaɾ kəsə tʂoGəsGa͡ aɾ͡ ẹ, senəŋ dadaN͡ ɬa qɔːsə͡ ɬa saː aɾa^{h}ḳə ʤiŋnaʂ͡ ẹ (109) senəŋ dadaNnəŋ͡ ɬa bə aɾa^{h}ḳənə bə køβʉgə….. sen o køβʉkge bəɾ ja^{h}səɬ køβʉk baɾ͡ ẹ (110) anə͡ ɬa sẹn iʤisdiɾβaɬ͡ ɬa seŋ dada….andan͡ ɬa bə maNGa͡ ɬa goɬ jẹɾɬəkdi səkdi͡ ɬa maNGan sɔʁda, jẹɾɬəkdi͡ ɬa uʂ difaNda͡ ɬa aʁətGan͡ ẹː də (111) dijigə məŋnə kəɾɣin soʁda dʐa ɬa bə gyzy teɬəq qaʁan͡ nimi ajuq aʁədəβaɬʁan͡ ẹː də (112) sen da^{h}Gə kədʒiɣdi uzunu ojnasGa sen uzunəŋ gyzdi jaɾsdəɾɣi sen uzuɣẹ gyzdə bẹɾ uzuɣẹ gyzdy βẹɾ…..(113) bə gyzdə saɬʁa͡ ɬa dʐa ɬa bə saʐḍəʁə…. bəɾ pudise o, bə gyzgẹ saɬʁa bəɾ pədise͡ ɬa oɬ kəsɯnəŋ gyzy ʤyɣẹɾ o͡ hanəʁan͡ ẹː də (114) andan͡ ɬa o søjngẹ ẹnẹ bəɾ jaməŋnə diatGa undurɣin͡ iː də (115) andan͡ ɬa o bəɾ jaməŋ diatGa undurɣin sɔʁda͡ ɬa enẹ bəɾ jaməNGa e^{h}tgen sɔʁda͡ ɬa, o bər ʒiɣətdə aʁədəβaɬʁan͡ ẹː ḍə (116) seːn uzunə kədʒiɣdi ojnasGa sen uzunəŋ dʐa ɬa bəɾ aːχɾʤiq sɔŋuḳdə ….uzu ʃiendʑe boz ma ałəβaɬmaʁa məndaGa baɾ͡ ẹː ḍə (117) andan͡ ɬa βəɾ aːχɾʤiq sɔŋuk saɬʁa bəɾ pədiɣin sɔʁda anəŋ aːχɾʤiq sɔŋugu unuk giɣi ʤyɣẹɾ oʁan͡ ẹː də (118) andan͡ ɬa ẹni o søjngi ẹnẹ bəɾ jaməŋ diatGanda͡ ɬa andan͡ ɬa anasənəŋ jaNGa͡ e^{h}dəp baɾʁan͡ eː ḍə (119) anasə͡ ɬa oɬ ma bə uzutdəŋ anda ma poɾaN ḍə ḍiʈə, jẹɾɬəkdiɣə poɾaN (120) andan͡ ɬa e^{h}dəp baɾʁa͡ ɬa GaɾaʁaN͡ eː də (121) o͡ ɬa saʐḍəʁə ʤiodeɬəβatGa, bə͡ ɬa aɾa^{h}ḳənə bəɾ͡ βəɾ χosu bəɾ βəɾ daβan aɾa^{h}ḳənə duanɬaʁa bẹɾɣẹndi Gajsənəŋgənə ma əʂmiɣin͡ iː də (122) andaGa mənda:Gəɬʁa ḡejqaʁan soʁda͡ ɬa anasə bəɾ ja^{h}səɬ køβʉkdəɣ βəɾ aɾa^{h}ḳənə ʤiŋnaʁa, oɬ͡ ɬa anasə ḍəɾ (123) andan͡ ɬa anasəNGa majn diɣin͡ iː ḍə (124) aːnaːsə aːm uzunəŋ dʐa ɬa χaːn niɣə ʒiɾɣi səŋkianəp ḍə (125) uzunəŋ sɔŋuk duɾβaqḡa hanəʁa aɾ͡ eː (126) saʐ kaN͡ guzu fəkkia^{h}ḍə, am uzu baɾʁəməs͡ ẹɾ andaʁ diɣi…. (127) gogasə ma oɬuɾʁan͡ ẹː də (128) gogasən ma gyɾɣe͡ ɬa, gogasə ma niːmi ma

ɬarẹtbiɣin͡i: ḍə (129) andan͡ɬa anasə oɬ arah̬ḳənə bər hẹʤirɣindi͡ɬa bə bəɬmin bər isərɣi͡ɬa bəɬɣi:ndi͡ɬa ʒyɣẹ ehdik giɣin͡i ḍə (130) naʁəp͡ɬa am sa…dik gisẹ ͡ɬa….uzə͡t ɬa bẹr ͡unḍursḍəp ḍə, anasə o (131) anasə boχuɬaʁa͡ɬa χusuɴnaʁa ehdik giɣi, ʒysəŋgi ehdik ͡giɣin səʁda͡ɬa andan͡ɬa saʐḍəʁ ʂiǥẹsə a:m͡ɬa ɢoj uhɢarʁa məɬa ḍahqɢa ʂiǥisə məs piŋtʂaɴ ʂiɴχuo guoɬaʁan….(132) a:nəŋ saʐḍəʁə ʤiuʂi dik gisẹ ʂigə uɬunəɴ ɢəz, je ʂigə ʂəŋ ẹ:j, ʂəŋ dro, pəhrɢan ḍə, am͡ɬa məndaʁ bər ʤizɯ dro.

Kaynak kişi №: 02020311
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Donglin köyü
Kayıt tarihi: 19. 05. 2013- 23. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: YANG Xiu-hua
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1964
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Yağlakır
Konu: Hayvancılık hayat hakkında

0202031101 Hayvancılık Hayatı Hakkında

(1) gytʂuk giɣi ʤeːj nimi ma ǝsdaʂ joq do (2) ʤiuʂi ʁəjyẹrdi ɢuːzŭ͡duʁuk kərse ͡ɬa…..(3) ʒy gyʂse͡ɬa bop də, ʧiutʂaɴdan͡ɬa duŋtʂaɴɢa gytʂuk gip də͡qanə (4) am ͡ɬa duŋtʂaɴda oɬuruβur͡ɬa bə ʁəjẹrɣi ẹhtgindi ʤiuʂi ɢuːzŭ duqqəʂ də (5) ɢuːzŭ

͡duʁuk kəɾɣi ɢuːzənə ʤɻeleɾ bə san jye fəɴɢa eʰtgindin͡ɬa bə sɯjyɻ bejðʂ də͡qanə (6) andaɢanda am͡ɬa bə liu jyɻ fəŋda͡ɬa ɻni gøʂgə maɴqəʂ ɖə taqɢa (7) taqɢa gydʐup baɾʁanda͡ɬa enɻ niɣəɬʂ də ɢɔj qəʰɾqqəʂ ɖə (8) ɢojnə qəʰɾɢəβ͡ɬa ʤiuʂi bə ʃʲijye liujye ʁəʂiʤida qəʰɾɢəβ͡ɬa ʃʲijye ʁəʂiʤiʁa eʰtginɖə ʤiu bejəp də͡qanə (9) andaɢanda͡ɬa enɻ am͡ɬa bə bajyeɾɣi ɻʰtgindi͡ɬa ʤiuʂi ɻni ɢoj jyjeliʂ ɖə (10) andan͡ɬa ʤiuʂi ɻni gyʂkəʂ ɖə, anə͡ɬa ʤiu bajye fəŋ ʤiujye fəɴɢa eʰtginɖa enɻ ʃʲiutʂaɴəɴɢa gyʂgi maɴqəʂ ɖə (11) am ʃʲiutʂaɴəɴɢa gytʂup baɾʁanda ʤiu je gue nimi jaɬdaɬ ʤiu məjiu…ɢoj uʰɢaɾ faɴjaɴ….hedip baɾʁa͡ɬa (12) ʤiu ɢoj suːʁaːɾəβ, ɢoj uʰɢaːɾəβ ʤiu nəməgə͡e (13) uʰdʐ͡ej huɢaɾʂ də, ʃʲiutʂaɴda uʰdʐ͡ej huɢaɾʁanda͡ɬa ɻni bə duŋtʂaɴɢa qəsɢə͡oʰɾtɢa giʂ ɖə (14) bə͡ɬa ʤiuʂi jazaːdi ʤɻgo͡ej, munianəŋ͡ɬa andan͡ɬa ʤiuʂi ɢɔj͡jyn qəʰɾqqəʂ ɖə (15) aːndan ʤiu piŋʂi͡ɬa ʤiu ɢɔj͡huɢaɾsa͡ɬa bop də͡na, andan doʁuɾ jaɬdaɬ joq ɖə (16) am͡ɬa ʤɻgoɬaʁanda ɢoːzə eːməsəβ dzɻ ɬa nimi ɢoj͡huɢaɾəβ, ɢoːzə gøʰdɯɾuβ jyɣe jaʰqdəɾa taɬadan biːɾə (17) andan͡ɬa ɢoːzə ɢojʁa ʤiuʂi dagə ʒyfaɴdʐiŋ a andaʁ mi jiŋni daɬaβ ɢoːzə aχərsa jiŋniː daɬaβ jiːm guanɬaβ saq duqɢanda ʤiu (18) andaʁ͡ɬa ʤiuʂi ɢoj qəʰɾɢək kəɾɣindin͡ɬa ʤiu nəməgə ma o niɣəɬse͡ɬa ʤiu (19) ʃiatien͡ɬa ejadə͡ɬa ʤiuʂi ɢoj qəʰɾɢəβ ɢojnə qəʰɾɢəsdəɾɣindin͡ɬa ʤiu jyegə jaɴ ɢojnə jyelisdəɾɣi (20) aːndan͡ɬa ɻni gøʂge… naɢə guzgə͡uʰɾtɢa maɴqəʂ ɖə guzgə͡juʰɾtɢa….(21) ɢoːzənə ɢudʐaqdaʁa ɻmăsse͡ɬa op ɖə saqɢa dujɬaʁa tɯːj tɯːj dij dij imăsgi ɢozə iməsgindin͡ɬa andan͡ɬa ʤiuʂi imsəβ bejʁandan͡ɬa amɾaq qaɬχəʂ ɖə (22) ɢoːzənə saqɢa tuɖuβ, saːqdə tuɖuβaɬʁa͡ɬa ɢoːzə saːp beɾɣe͡ɬa andaɢa tɯjɬaʁa emsəβəɾ də͡na tɯːj, tɯːj, tɯːj͡ɬa tɯːj dij di͡j ɬa andaʁ nimi (23) andaɢəɬʁa eməsdəɾɣi͡ɬa saːsdiɾse͡ɬa ʤiu nəməgə͡ej, andan nimi….(24) daɴɢaʰɾɖi ɢɔːk giɣi uːtdə saɬʁa, tʂanə qejndəɾʁa ăʂgi andan͡ɬa ɢojleɾnə saɬʁa, andan͡ɬa ʤiuʂi bə ʤiu…(25) ʒynə ʂoɾsdəɾɣi, ʒysdəɾʁa andan͡ɬa bəɾ kun ʤiuʂi gizgə kəɾkse gizgəleɾnə ʒyʁa, (26) bə danzɯleɾnə kəɾkse bəɾ ʒyʁa andan͡ɬa goː jaɢəndʐəqleɾ ɢɔːnə kəɾkse ʤiu bəɾ ʒysdəɾʁa ʤej ʤiu bəɾ͡kun kun͡oʰɾɖo͡βəɾ qejndəɾʁa əʂgi,

kəsɯ jiŋərʁa e^{h}tgindi bər dun qejndərəβ͡ɜ̆ʂse͡ɬa ɢar͡a ʝusse͡ɬa uzusa͡ɬa oɬ͡ɬa ḍə (27) maɬnə dʐa ɬa undurusdərɣi go jiŋərda hejdik giɣi sułuβa:ttsa͡ɬa bop ḍə (28) u^{h}ɢarʁəməs də͡na a:m nimi…gonin mʤar maɴɢa gise͡ɬa ʤiu ɢoj u^{h}ɢarəp də͡na (29) daɴɢa^{h}rdi ɢə:p barʁa ẹnikḍə hedik gẹɬɣẹ, ʂatdə saɬʁa ʒizdəɣi saqɢa am͡ɬa giɣi sutdə qejndərʁa joʁurt adzʐdəβaɬʁa (30) joʁurtḍə adzʐdəβaɬʁa͡ɬa ẹni bə…o duɣdi tułum də andaʁ nimi ʂugu tułum (31) anəŋ udʒin͡ɬa e:jʁa, anəŋ͡ əʂgi ɢuzuβaɬʁa a:m͡ɬa jiqaβər jiqaβər͡ɬa jaʁ͡ɔɬʁanda enẹ jaʁnə ɬoɬasdərɣe (32) am ͡ɬa oɬ sumaq diɣig͡i, sumaqḍə qejndərəβaɬʁa͡ɬa ʃørmi χurətɢa ʤiu nəməgə ma, aq jizdimi ʤiu guoʃyḡə͡ɬa, məʁa͡ɬa aq ji:zdixḍə diɣig͡i

Kaynak kişi №: 02020312
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 26. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Lozaŋzınba (DU Li-rong)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1947
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Saç kesme ve at yelesi kesme gelenekleri hakkında, düğün hakkında**.**

0202031201 Saç Kesme ve At Yelesi Kesme Gelenekleri Hakkında

(1) mẹn ma bə bezək kəslerɣẹ͡ ɬa ɑjdəβər, daʰɢ̥ə bərmizə mẹndin bezək bərmi kəsɯlerɣe ɑjdəβ ba͡ʂ ɦarqbanəŋ bə məɬanəŋ bə baʰʂ̥ terɨɬama (2) bə məɬanəŋ baʰʂ̥ terɨɬama bə ʂɨ jigə dʐuŋjo ʂɨʧ͡ʃiŋ ɑ (3) məːɬanəŋ bər kəsɯ tʂəŋnaʁan duɣdi͡ ɬa bə ananəŋ xiʧ͡ʃikədi ɖ̥əʰqus ͡ej unuk gẹɣẹ͡ ɬa bər kəsɯ tʂəŋnap ɖ̥ə (4) bər kəsɯ tʂəŋnaʁandi͡ ɬa bə .... gombaʂɨqdʐɑ toβa mənə ʃyɬaʁan duɣdi məNa͡ ɬa bə məɬa am sa dik kise am sa məs dik kise am sa bə sujrə udʒin fanjiɬasa bə məɬa am sa kəsɯ βər qoɬuβur do (5) jisɯ ʤiuʂɨ am seŋ kəsɯ ma bər kəsɯ βoɬəβ unuk gẹɬəβ uzu ma ʤaŋlej βər bøːzyk bər ʂɨNχuoɬasa qadi udʒin tʂo dʐɨmə fanji (6) joʁur udʒin dik gise mẹn bər mẹn ma bər kəsɯ βoɬəβ geβ ɑjʁan jaʰɢ̥ən .....eʰgẹsəŋnə βoɬ ɑːGənə βoɬ bə ma χo͡ːβər maNa͡ βər jyrə͡ βər niːɣə baNnassa dørʉsse mẹn bər darɬap bər kəsɯ βoɬsa (7) mẹn unuk giɣindi ʂaɬtaN kəsɯ də͡ na am͡ ɬa χo βər baNnasəp …… bə͡ ɬa zuj dʐuŋjo͡ er dij do (8) bə məɬanəŋ͡ ɬa baʰʂ̥ terɨɬama bə juʁurnəŋ ʃiguan͡ ɬa sa ʤuj dʐuŋjo də (9) andaGanda bə jaʰɢ̥ən….bər Gɔːj hrdi͡ osa bər͡ βər͡ ɬa Goj adaʁaq mi də (10) ɑʰːt, uʰɻ̊us mənə ɑdama bə daʁe boɬma͡ ɬa kəsɯ uʰɻ̊us, ɑʰːt ɑːndan Guzurɑq jiban ʧ͡ʃiŋʧ͡ʃiler bə məɬa kəsɯ bər Gɔj mənə ɑtdap berse ͡ɬa ….. (11) bənə am kəsɯnə ɑtɖ̥aβɑtGa hanəʁan duɣdi jiχoʁa eʰtgindi͡ ɬa sen ɑdaβatba kəsɯnəŋ…..am͡ ɬa ɑrdənda bilikdə ɑɬʁa βɑrʁa kəsɯɣẹ sen uzuŋ məɬaʁa ……bər Gɔj βɑr͡ ẹ tip bər ɖ̥iseʲ͡ ɬa ɑj bɑr͡ e, bɑr͡ ẹ saNa berẹn, seN ɢadʐɑN ɢadʐ̥an ɑɬʁəɬa gił, jidəp bẹrẹn (12) ɑː bər͡ βər Goːzə βerse je ʃiŋ, bər ɖ̥oʰqɖ̥ə biːʃy ɑNa bẹrɣin ʧəsə͡ ɑ, hrgik bẹrmis nimi ɖ̥ər, biːʃy ʧəsə Gozə ɑ (13) andaGəː ɬa βerɣẹk nimi drɔ, andaGəp bẹrəβ͡ ɬa məɬaʁa ɑʰɬqəsən sɑɬəβ niːɣə bẹrɣik nimi ɖ̥ər (14) o məɬanəŋ baʰdʐəNGa ɑq ʒyŋnə pɔqGɑ, o məɬanəŋ badʐən sadʐən nɔɬʁa qəʰrqGan͡ i ʧise (15) am sa uzu məndaʁ ʂaɬɖ̥aN boʰɬɖ̥e maː berxəʂ joq boʰɬɖ̥e, mẹŋ saʐdan serɣi͡ βəːr ʂigə təkəs βẹrin, sen maː βərmi bẹr (16) andaʁ nimi͡ er dij dər͡ na χar kəsə̆lerɣe͡ ɑjttsa͡ ɬa, mənəŋ͡ ɬa jisɯsə andaʁ nimir͡ ɬa eː ɖ̥ər͡ na (17) am jaNqəs məɬaɢ̥a ma nimi nøʰgør jɔq də na, nøʰgør jɔGəNGa kəsɯɣi bər jaʰtba saɬʁa bə͡ ɬa məɬaʁa nøʰgʤør oɬ jaʰtbanə͡ ɬa oɬ͡ ɬa bə məɬa am dik gise məsdəŋ go ʂiŋʐɨ

guoɬama daŋgo jimi usdaʁan nimi oχəʂ ḍo (18) am͡ɬa gẹɬmi kəsə̆leʀ χo: anda am ͡ɬa χo: midʒa midʒa ʒi a:n͡ɬa am sa aʰɬqəs saɬəβəʀsa͡ɬa ….(19) uʂ jasaʁa biʃy͡ɬa uʂ jasaʁan, ʂidʒen͡ɬa kəsɯnəŋ͡ɬa jas͡ɬa uʂ jasaʁanda am sa ajnə kunnu suʀuβ kunnə bə dzɻa ɢajsə kungi boɬχəʂ dəʀ mənə giɬɣindi͡ɬa am͡ɬa sa ɢajsə ejnəɴ ɢajsə kungi͡ɬa am qejɢəβ͡ɬa jaʰʂ kun aʰgaʁa qejɢadəβ ….surse ma bɔχəʂ ḍəʀ (20) am ͡ɬa andaɢəβ͡ɬa kun͡ɬa dujɬasa͡ɬa boχəʂ do, ɖʒyti ʂidʒen jɔq dəʀ (21) sen͡ɬa am sa bə aβana͡ɬa ni duɣdi ɖʒyʃiŋnaχəʂ͡e ɬa am dik gise͡ɬa sujʀə udʒin͡ɬa ni duɣdi sen bə məɬanəŋ baʰʂdə teʀiɬaχəʂ͡e, məɴa am͡sa͡βəʀ aʰga osa aʰgaʁa əʰʀq qejqaḍəp bə kunnə͡βəʀ maɴa βəʀ qejqap beʀse ʄise͡ɬa aʰga qejɢaʁəɬa…(22) bə aʰga udʒin ḍiŋnaʁaq nimi ḍəʀ……andaʁa͡ɬa kunnə diŋnaʁaq nimi ḍəʀ (23) am͡ɬa kəsɯ undu saβatɢan at ͡ɬa bienniɣəməs ḍə… bəz andaɢ̤əβ joq ḍə (24) kəsɯnəŋ bə uʂ͡ jasaʁanda saɴa ni at͡tsaɬuβattsa͡ɬa mənə͡ɬa kəsɯ oɬ͡ɬa at ḍəʀ (25) o:ɬ͡ɬa bołdum bołusə bəʀ dəʀ ɬaʀetbe søzu bəʀ emes ḍəʀ (26) bə məɬanəŋ baʰdzɻən teʀiɬama kəsɯ sut bołəβ suzərəsəβ jaʁ βołəβ jaʀasəβərʁe…bẹlẹk ḅołḍu ʁe diɣik nimi ḍəʀ (27) bə aʰ:tdəŋ jiɬən jiɬdiɣin dukdi am kəsɯnəŋ ɬaʀtgindi ʂigə dujuʁə ni βoɬχəʂ, am guʂgə ɢaʀaq jiɬaɴ ɢaʀaqdəʁ, ʂiʁaɴ quɬaqdəʁ, dujuʁɬəʁ jaʁanəŋ niɣə bə jẹʰʀkdə basəβərʁej (28) ʂiʁan…jiɬaŋ gyzduʁ͡oɬuβ məŋ joɬnə gyʀuβuʀʁej, ʂiʁaɴ quɬaqdəʁ osa məŋ joɬnəŋgənə aɴnaβərʁej andaɢəp atḍaʁaq nimi ḍə (29) am͡ɬa sen sumuʀ taʁdan ni:ɣə hot͡ɖʒiβərsa, sun daɬejdan su͡hədzɻəp pəj βosa sen ni βosa gənnərəda jyz niɣə boɬup senə aʁəɬ jyt… (30) andaʁ diɣik nimi ḍə oɬ͡ɬa andaʁ bəʀ emes ḍə, anəŋ di:misə bəʀ emes ḍəʀ (31) anəŋ uɬ niɣəɬmisə ɖʒyʃiŋnamasə daʰɢə͡ɬa bəʀ nimi dro (32) aʰtdə jẹɬdẹʰḍə diɣik nimi ḍə (33) məɬanəŋ kəsɯ ma dərə, sut bołuβ suzəriβsa, jaʁ βołuβ jaʁ jaʀaseʀnəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe diɣin, aʁəɬɬəʁ maɬə toɬu jaʰʂ dzɻan ….ʒẹʀʁaʁannəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe, ʒiʁan ma ʧennəʁ͡ʁoɬuβ am bołuʁurnəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe, he:diβalmas maɬɬəʁ oɬurnəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe (34) an͡ɬa am sa jiban͡ɬa qejɢaβ͡ɬa sen͡ɬa ʃiŋʂi biχua udʒin͡ɬa qejqap diβəʀ ḍə (35) bəʀ kəsɯ͡ɬa disẹ

t͡ɬa bər kəsɯ t͡ɬa χɔ t͡ɬa boʰɬo̤u ʁe diβ t͡ɬa βər niɣə aʰɬqəs saɬʁaq nimi drɔ, anə t͡ɬa bər kəsɯ diβər dər (36) boʰɬo̤u ʁe je ʤiuʂɨ am sa dik gise jaʰʂ oɬuβurʁenəŋ jisɯ e

0202031202 Düğün Hakkında

(1) ʤeχoɴ ʃiguan t͡ɬa sa qaɬən disəβ aʰs e̤dəβ, χaɬən dimi t͡ɬa kəsəŋ amɢu χoɴjiŋ mənək ɟər (2) χoɴnəŋ bə mənəko̤ t͡ɬa bənə t͡ɬa bə dujtəuɢu osa kəsɯnəŋ bə aːmɢu osa kəsɯ ʧĩŋʧi jaʰɢ̤ənə βarʁa bər disse t͡ɬa ʊɬ t͡ɬa o̤ər (3) guoʧyɢu osa kəsɯnəŋ bə dəʰʤinnəŋ kəsəŋ bøzəgə bə oʰo̤aqda t͡ɬa ʒidə dəʰʤin ʒidə oʰo̤aʁnəŋ bə ʒidə dəʰʤin oɬərəp o̤ər am t͡ɬa bə …niʤi dəʰʤin bar e ser diskəʂ ɟər (4) am t͡ɬa seŋ dəʰʤindin kəm kəmler bezəg er qəʰɢ̤ərk gise t͡ɬa am t͡ɬa sa kəsɯ geɬəβ t͡ɬa am t͡ɬa bə məs dik gise amɢə t͡ɬa bə χoɴ diŋnama….qaɬən disgi t͡ɬa am t͡ɬa niːʤiβər manəm dixəʂ, daʰɢ̤ə dʐa niʤiβər aʰt dixəʂ, daʰɢ̤ə dʐa niʤiβər tor gȩzgə dixəʂ mi, niʤik gȩzgə baʰdʐ azaqdan t͡ɬa diɣik nimi o̤o (5) oɬ mȩndi ma andaʁ ur pədəɣ oɬəʰrd̤e, bəzdəŋ …daɢa diβatɢ̤an bər ʂidʐou niennəŋ bər pədəɣ, daχada βar anəŋ əʂdi t͡ɬa kəsəŋ oɬ t͡ɬa ʧyenbə diβər drɔ (6) oɬ t͡ɬa ʧyenbə diβər o̤ər, joʁur uʤin disəβər o̤ər (7) joʁur uʤin asərʁa diβat o̤ə, qadə bəʤin fanji χadi, juʁur uʤin dip də, sujrə uʤin fanjidiolio (8) aːm t͡ɬa disgindʒi aːm t͡ɬa oɬ t͡ɬa disəβ t͡ɬa sen mȩnə uʤin disəβ, mȩn senə uʤin t͡ɬa mȩɴ ɢəz jaqdəŋ uruʁ sen oɬʁan daʁe mȩɴ ɢəz daʁe osa t͡ɬa ʂigə jaqda disse t͡ɬa aːm t͡ɬa senə χosə t͡ɬa senə χo ɟəs ajaq saβadan jyː t͡ɬa bə t͡ɬa jynəŋ əʂdi t͡ɬa ʃiŋʂi boɬma orʤynə t͡ɬa χənə disəβər t͡ɬa ɸudȩrɣindi t͡ɬa aːm t͡ɬa aːrdəɴɢa eʰtgində t͡ɬa am sa daʰɢ̤a arasənda kəsɯnəŋ bə ʤeʂozʐəŋ dimi t͡ɬa araʰdʐɨ o̤ə (9) bə araʰdʐɨ o̤aʰɢ̤a se uɬʉdʐɨ̤ dip bər uʰrdasəndan syz diɣik nimi o̤ə (10) am t͡ɬa sen ʂigə jaq uruʁ məndaɢəp bər disse məs bər ser bər mənə bər pɔʰɢarmasa mənə pɔʰɢarsa mənə ser qejqap bər dʐɨdasa məs bər buɣun t͡ɬa məs bər disəβaɬsa am sa bər saɬəʁən məs go suʁa bər tardaq ɢarasa surd̤ursde̤rse, jiɣərȩgən seŋ go jȩɬye ɸuguttsde̤rse qaɬʁannə məs χo bər ȩnȩ bər ʂidasa məs bər ȩnȩ bər pɔʰɢarsa bɔχəʂ də (11) am t͡ɬa mȩn t͡ɬa andaʁonə t͡ɬa jada:ʂ də na (12) ej am t͡ɬa bər ajtəsɢandə t͡ɬa am t͡ɬa mənəŋ əʂdi t͡ɬa dʐuŋjo nidʒiɔr tiɬaχəʂ e ɬa (13) bər uʰkus βȩrxəʂ mi, bər aʰt

bɐ̣rxəʂ mi, nidʒior manəm nidʒior mɐ̣nɐ̣k mənə͡ɬa bər diŋnasd̪ɐ̣rse͡ɬa am͡ɬa seŋ bə uruχ dʒiu tʂəŋlio andaɢa disgik͡ɐ̣: do ałənnə (14) andaʁ͡ɬa bər jyrsə dro joʁurd̪ə ͡ɬa dujtu͡ɬa (15) uɬ kundi qałən disse bə ara^{h}dʐɨ̣ baɾəβ͡ɬa mənə diatqəʂ ʝər, dʒeʂozʐəŋ dimi͡ɬa (16) a:m͡ɬa….sen mənə diad̪əp berɣe tʂəŋnasa͡ɬa am o:ɬ kungi ɐ̣^{h}tgindi am məndaʁ mi diser ʃiaŋgan jɔq də (17) am͡ɬa sen naʁəp keɣərxəʂ͡e, am ͡ɬa sen məŋa dɐ̣xətdʐɨ̣ dimi bəjɬaχəʂ mi kəmnə qə^{h}ɢərχəʂ͡e mənə ajtsəβ am mənə naʁəβ maɴarnəŋ jałdaɬ d̪ər (18) am jidʒiŋ berɣe tʂəŋlio am sa bə uruʁ ma tʂəŋnałəp d̪ər məndaʁ nimi d̪ə (19) am oɬ kunə geɬɣ̞ɐ̣ndi a:m məndə gɐ̣ɣ̞ɐ̣ndi kəsɯ gełəp ba da^{h}g̪ə ma a^{h}s ɢaraʁɔ as asɢɔ ɐ̣ni ma syz ma diɣik nimi d̪o (20) a^{h}sdə ma ɢaraʁaq nimi do, as ma asGaq nimi do (21) am͡ɬa oɬ as ɢarama as asmanə ma o duɣdi bəz da:ɢa͡ɬa diβər d̪ə͡na (22) a:nə go pədəɣnəŋ yziɣi ma gue nimi fanjiɬəβatb̪in d̪ro (23) a:sdə ɢaraʁanda͡ɬa am seŋ kəsəŋ ba^{h}dzɲ̟ndan baʂd̪əʁanda ͡ɬa kunnə ajnə suruβ, kunnə bozdaβ, ajnə suruβ ajnə bozda buɣun͡ɬa am sa ni ni kun də, ɢejsə kunnə bə͡ɬa ja^{h}ʂ kun dər (24) buɣun͡ɬa məs bə uruʁ ma tʂəŋna, buɣun͡ɬa məs ajʁan͡qɔ gełəβ gombaʂiqdzɲ̟a toβa jy tʂaʁnə dəryɣ̞endi joʁurda͡βər məndaʁ͡βər jyrsə βar nimi d̪ər (25) a:m͡ɬa kəsəŋ͡ɬa bə dujtəuɢə bə bɔʁde χan, dzɲ̟ʁde χan uruʁɬar naʁəp tʂəŋnałmaʁa buɣuŋgu kunda͡ɬa məs bə tʂəŋnaʁa, naʁəβ naʁəβ mənə buɣun ʝusuruk giβ məs χo͡βər gełəβ (26) a:m͡ɬa arsən diɣindʒi χɔsə βarʁanda͡ɬa am͡ɬa sa bər jɐ̣t kimʤɯ dimi jaɴja͡ɴɬa sa e:j jɐ̣t dise, jɐ̣t kømʤɯ dise sumur taʁ ɬa dər͡na (27) məndaʁ ja^{h}ʂ͡βər niɣə bə ʤuŋduŋ b̪osa kəsɯnəŋ məɴa͡βər gumus qałqa βołsa mənə ma jaβuruβɬaχəʂ d̪ər (28) ara^{h}ɻ̊ə d̪ise dzɲ̟ŋdzɲ̟ŋ χejjaɴnəŋ su ɬa dər͡na, həʧiɻ̊ə͡ɬa osa, hədzɲ̟β͡ɬa osa….ʂigə məɬanəŋ bər jaɴə asdəŋ bər qajaq ʝər χɔ βər datqəʂ də diβ͡ɬa andaɢəβ͡ɬa asɢ̪aq nimi dro, ixt kømʤɯnə saɬʁa dro…oɬ g̪ø^{h}p nimi d̪ro, onuŋ jisɯsə ma bərsek nimi dro…… (29) seŋ bə guna βołma guɣi βołma, e:j senəŋ bə ɐ̣^{h}ɻ̊ɐ̣səŋnə …buɣuŋgu bə ni pək bəʤin naʁəp …..daʁe βołma niʁəp pək bəʤin ge^{h}ɬd̪ər (30) am͡ɬa a: e^{h}tgindi͡ɬa o^{h}dasə͡ʁuzə͡ɬa ɬareʈəβər do (31) ʃien͡ɬa as ɢaraβ d̪ə, asdə ɢaramin

asdə ʂigəməs d̥ə (32) bə pəadʒa geɬəβ niaNdʒanəŋ bə pəadʒa geɬɣẹ̈ndi bə aʰsdə Garamin bə niaNdʒa sən bə pəadʒanəŋ asdə ʂigəməs ʈər (33) nidʒik nidʒik asɬar d̥ər dʒiuʂi dʑiməgə jisɯ a….am sa jaNjaNəŋdan bər keːɣər saː bioʂiɬap qejqaβər d̥ə, qejqad̥əβər d̥ər (34) araʰk̟ə dise məŋ tʂəŋnəʁ məŋ…..sun daɬejnəŋ su͡ɬa e͡rni, jixt kømzɯsə sumur taʁ͡ɬa e͡rni (35) sen jiβ ʂidasa͡ɬa, hidʒigə͡ɬa osa, bə sumur taqGa mẹ̈n uʰdaχəʂ də, bə deɬə g̊ad̥əʁ dip bəNa mẹ̈n eʰtgəməs d̥ə, bəŋʂi eʰtgəməs də d̥ise mẹ̈nəŋ niːɣə bə dzuŋduŋ duŋdʒa dimi kəsɯ bə kaŋgoβa ma taNʂaɬəʁ nimi d̥ər (36) kəsɯnəŋ tʂiu tʂiusən bər səβasa bẹ̈s jyz qaɬqan undurk giɣi…..jyz qaɬqan dimi͡ɬa Gəmdan d̥ər (37) gumus Gəmdan b̥osa, gumus taʁ βosa gumus Gəmdan bosa mẹ̈n senə mənə jaβruβɬaχəʂ d̥ə (38) senəŋ bə araʰk̟ə sen d̥ise bə sun daɬejnəŋ su͡ usdaʁan kanməŋnəʁ araʰk̟ə osa ma, mẹ̈n dzɯχo hẹ̈dʒer ʃidʒigə͡ɬa osa ..…mẹ̈n dʒiu qajaGən bər ʃork gise araʰkəsən mẹ̈n daʰg̊a ałmaʰd̥ẹ̈ (39) buɣun sen bə jaʰGən …bə qajaGən bər dat diβər d̥ə (40) ʂidʒi araʰkəsən mẹ̈n d̥aʰGə ałək giɬmixdi, mẹ̈n dʒyk bər qajaGən bər sojə̆k gẹ̈ʰɬdẹ̈ (41) jaʰsə͡ɬa jasəɬ nimi er di də go qajaq ba (42) mənda qejGasa jasəɬ͡ɬa gəɬdəŋ də͡na am sa qejaq͡ɬa ʒysəndi…..kəsɯ andaʁ diβər ʈər (43) oɬ jiuda ʧygəɣik nimi d̥ə, oɬ bər jiudanə bər as ʒizgi hɔraʁa…..(44) uː ɬarẹ̈tbi ɬar, uː ɬarẹ̈tbi ɬar bə mənəŋ͡əʂdi jɔːq d̥ər (45) uː ʂi u bər tor dər, ʊː͡ɬ ɬa kəsɯ bə maɬnəŋ bə niːɣə jysə udʒin dʒiaNnaβər d̥ə (46) maɬnəŋ͡ɬa bə baʂdan Guzə diɣi͡ɬa bə azaq udʒin undəruʰdiβ dər (47) oɬ͡ɬa jiuda ʧygəmi͡ɬa aq jaʁannəŋ sarəʁ jiudanə ʧygəse bə͡ɬa jaʰʂ bẹ̈lẹ̈k bəχəʂ d̥ə diβ͡ɬa bə ʂigə jiɣəmə maɬʁa͡ɬa diβ͡ɬa zujχo͡ɬa Gɔjnəŋ jiudaʁa tusərɣin͡iː d̥ə (48) porn͡ɬa uʰk̟usdəŋ jiuda, tijnəŋ jiuda, tijnəŋ jiuda qaɬdz̥a bezək də, pɔʁəʰd̥aɬʁəməs d̥ə (49) uʰkusdəŋ jiudasən ma saɬχəʂ də͡na bə ma Gɔjɔq də diɣin iː d̥ə (50) am͡ɬa maɬnəŋ jiudanə χɔnə diβər͡ɬa dzujχo͡ɬa bə Gɔjnəŋ jiudaʁa ʈusurɣin iː d̥ə….am sa onuŋ ʒisɯsə ma ʂin nimi dro (51) oː maːɬnə diβər dro, baʰʂdan Guzə͡ɬa …qejg̊asa nimi ni dij drə porаN e͡ː dij d̥ər (52) o jig̊əsə porаNnəŋ bərmi ….kuandzɯ pətgin …..jaːnə͡Guzə qejg̊asa jaːnə βərmi demər tʂuandzɯ βoɬʁan͡eː d̥ər͡na (53)

jannəɴ ɢojnəŋ jannəŋ bənda βər teɬək dər, oɬ͡ɬa demər χannəŋ niɣə porɑɴ… niɣəsə goɬ tʂuanzɯsə pətgi͡n i: dij d̥ər (54) bər maɬdan qan nidʒi uɬus oɬurup ʝər, døsə, ɑʰdi͡ udzɑ, kurdʒit, o:tʂa bəndaʁ͡ɬa dørt͡ɬa bezuk uɬus tusuruβ ʝə (55) ɑ:ndan ɢuzə giɬɣində͡ɬa ɑ:m͡ɬa bə qɑ:rə, ɑ:m͡ɬa bə ni:ɣə goɬ jɑ:rən bə͡ɬa jɑrən͡ɬa qan demə… gyk deŋərɣi ʝusurɣin͡ i d̥ə (56) am͡ɬa χɔsə andaɢəβ ɬaredəβ d̥o, am͡ɬa oɬ ͡ɬa bə͡ɬa ʁɔsən maɬnəŋ jyrsə udʒin giɣin͡ɬa jiudа…oɬ͡ɬa jiuda ja bʲeɭʲek də, bʲeɭʲekdəŋ ʒisɯsə nir d̥aʰɢ̥ə mʲen ma o duɣdi daɢ̥aʁa bər ajdəβatb̥in d̥ro (57) oɬ͡ɬa ni͡ βər bʲeɭʲek jisə͡ ʲer, daɢa ɬaridəβ də, mʲen ma aɴnaʰd̥ə sa ʂi…am sɔɴɢa eʰtgindi bə ma joq bop dro (58) andaʁ͡ɬa di͡βɬa bər da:gesə͡ɬa andaʁ͡ɬa bər ʒisɯ dəro

6.2.3. Songmutan Kesimi

Kaynak kişi №: 02030103
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansı kasabası
Kayıt tarihi: 09. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Ihırdamsol (AN You-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1929
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Tibetçe, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek için çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Ancaŋ
Konu: Kendi hayatı, ad koyma ve boy yönetim sistemi, at yelesi kesme, düğün gelenekleri ve ana dili durumu hakkında.

0203010301 Kendi Hayatı, Ad Koyma ve Boy Yönetim Sistemi Hakkında

(1) joʁuɾ͡ɬa dełə məs saqəsdəŋ kəsɯ͡ja joʁuɾ ɬaɾetgə d̪ə͡ na ăʂmẹnə ʂɨge ʒẹmẹnə ʒẹɣe maNGa ørym taʁaɾnə səqGa małnə o^{h}GaɾʁamindaGa bəɾ jibəjzɯ op də͡ na (2) Gojnə Goj o^{h}Gaɾəːp ẹnẹk saʁəːp jaʁ ʃørmi ałəːp andan ganłaχəʂ joq dəɾ, andan nimi niːma ganna: jad̪aʁə͡ʈə (3) am͡ ɬa qadiłaɾ dəu øɾɣiŋkiap d̪ə (4) min naːrs qadi ɬaɾetbis͡ ẹɾẹ, ʂidaʂidi qadi ɬaɾetbẹ̀s͡ e, am͡ ɬa ʁɾɣiŋkianəp də͡ na məłałaɾʁa χadəłʁa (5) dujdaːGəː kəsɯleɾ zeːɾtge am͡ ɬa məndaGajsəGajsə χaɾ kəsɯ ɬaɾẹtgẹg͡ ẹ, pəd̪ərdan bujłəʁa joːq dɾo, gẹłmẹ^{h}d̪ẹ, bə dzɑ ła ʃyʂiŋ ajtba də͡ na bə joʁuɾnəŋ ʃy ʂaNnama….andaʁ andaʁ mi kəsɯ ajtGə, doːʁuɾ nimi kəsɯ ajtGəməs dɾo (6) am da^{h}t kəsɯ osa da^{h}tdəŋ͡ ɬa nisən bəsa ma ajtg̪ə də͡ na, min ʃidʑaNGa ma βaɾʁan͡ ẹ (7) məndaʁ͡ mi bəɾ as bəɾ asd̪ə łułama jam (8) łom oŋʂəʁan kəsɯ nəɣə andan Gaɾaʁasaʁaq d̪ə, məs joʁɔɾʁa dujtəu pəd̪ək joq d̪ə͡ na, am łomnəŋ ʉzedegə pəd̪ək̲nə joʁɔɾ ma χɔː mani oŋʂəʁanda χo bəɬɣə d̪ə, at ma saɬʁag̪͡ eː (9) kəsɯɣe niːɣəɬtgẹ uɬʁannəŋ uɬʁannəŋ at d̪ə, Gəzdəŋ joʁəɾ Gəzdəŋ at oɾʁag̪͡ e (10) Gəzdəŋ gẹβuŋgi͡ ɬa dzo̞łma, dirdin məndaGa adaʁag̪͡ ẽ (11) aːm͡ ɬa saɬʁədzi̯ joq də, bəɾẹ bəɾẹ ʂaβu gẹ^{h}łse ajtGa bəɾ sa^{h}ɬtəɾəβa^{h}ɬsa ʊːɬ dəɾ͡ na, am məła ma aːz də͡ na (12) uɬʁaNGa ʤiu am sa doːɾʤi, seːɾəːŋ, andaʁa͡ʃ la niːɣə soːnaːn, dzɑːʃiː bə͡ ɬa χosə łomnəŋ ʉzedigə, andaGa͡ ɬa joʁuɾ kəsɯɣe͡ ɬa joʁuɾnəŋ uɬʁaNGa ła gøβ͡ ɬa andaGa saɬʁaq nimi dəɾ, dzɑʃiː, seːɾəːŋ, doːɾʤiː andaGa saɬʁaq (13) Gəz oːsa͡ ɬa bə ni ni dzo̞łma, ni ni dirʤen, andaGa ni ni andaGa͡ ɬa qoːsuŋ ʂigə at͡ tsaɬʁa gyβ ja gosə͡ ɬa uʂ pəd̪ək d̪əɾ sa, andaGa saɬʁaq nimi ʈər (14) məs saqəsdəŋ kəsɯː ʤiuʂi nəməgə͡ ej, dujtəuGə kəsɯ bəː qadi kəsɯnəŋ at͡ deː saɬma jog͡ e, seleɾ bəɬɣəmẹs də mənə vubanienda ʊnək giɣe͡ ɬa, am͡ ɬa vubanien juŋduŋda͡ ɬa tunni χuj keɬaʁa͡ ɬa am andaGa ʃyen andaGə jomdarək̆ giɣẹ͡ ɬa at͡ tsaɬʁa͡ ɬa andag̪͡ a qadinəŋ at͡ ʤog͡ e dujto (15) am sẹn bə niː͡ səŋuk d̪ə bəɾ͡ ɬa bəɾ andzɑNnəq bosa͡ sa ʁandʒałəq d̪ə sa, am dudʒałəq bosa bəːɾ, ja^{h}Gałəq dimi ła

kadʒałəq dəɾ, dumanłəq dimi͡ ɬa dudʒa dər, naɢə nɐ̣rmi dimi͡ ɬa bəz ʁandʒałəq dəɾ (16) χosəɴɢa͡ ɬa ʁandʒałəqdəŋ ăsɯkdin͡ ɬa peɣ ungeg͡ e: bəɬɣɐ̣k mɐ̣ sɐ̣n (17) joʁuɾʁa təumu dimi qadi͡ ɪdʒin təumu diɣə də, məs sa peɣ, ɢajsə joʁurnəŋ peɣ, o^{h}daʁnəŋ peɣnə sɐ̣n mənə ni:ɣə ɐ̣tgɐ̣ndi bə peɣ͡ ɬa am ɬa ni ni at͡ tsałʁə, ni ni suŋuk də sɐ̣n ….jaɴjaɴ at͡ tsałʁa͡ ɬa, sujɾənəŋ at͡ tsałəβ də, uzgi sujɾənəŋ at joːq dəɾ ḍujtəu, mɐ̣n bəlɐɾdi joq də (18) kəsɯɣe ɢəzdə bɐ̣rse am͡ ɬa atdə sałʁandʒa, manəmnə mandəɾʁa͡ ɬa aːsdə etgə də di βaɾ, kəsɯɣɐ̣ bɐ̣ɾɣə də andaɢə sałʁaɢ͡ e, sujbien sałmas͡ ɐ̣: (19) oɬ diɣədi niɣə͡ ɐ̣tgindi da^{h}pɢanda bəɾ kədʒiɣ at͡ tsałʁaɢ͡ e: ʂigə pəḍək ma sałmas͡ e, saɴaɾ saɴaɾ sasa͡ ɬa bop ḍə (20) am bʉzəɣindi məɬaʁa uʂ pəḍək͡ ba: dəɾ, ʂigə pəḍək ma dəɾ di βaɾ, məs joʁuɾ dʒiu dʒiaːɴ͡ ɬa goɬ jaɴə da^{h}pḠanda͡ ɬa, jaɴqəs jaɴqəs andaʁ dandan andaʁ, am͡ ɬa͡ sa deɬə ɢəːz də͡ na ɢəːz andaq͡ qəḍəɾʁa bəɾ pədʒa at͡ tsałəβat kədʒiɣ at͡ tsałsa, oɬ ma kəsɯŋgɐ̣ at bołʁaɢ͡ e jom (21) bøzyɣindi χanʂi nəgə miŋʤə͡ a, jyen͡ ɬa at ḍəɾ (22) dujtəu͡ ɬa peɣ ͡ɬa at͡ tsałʁə də͡ na, peɣ͡ ɬa kəsə andaɢa͡ ɬa (23) oɬ χosə miɴχuanəŋ kəsɯnəŋ ɟəɾ, bəzdəŋ bə jaqda andaʁ joq (24) oɬ ła miɴχuałək kəsəʂdi dʐa ła jakkəɾ, sʊːtʗəɾ jaɴjaɴ at͡ tsałʁaɢ̰͡ e, βəɬɣeg͡ ɐ̣ mɐ̣n (25) məndа andaʁ mi joɢ͡ e, məndа͡ ɬa dəuʂi łomnəŋ uzɐ̣digə͡ ɬa, am͡ ɬa məɬa osa͡ ɬa min saɴa haɬda dimi ła uɬʁaɴɢa͡ ɬa at͡ tsałsa dondzɻ̩ːp, dzɻ̩aːʃi, seːɾːaŋ, doɾdʒi məndaɢa͡ ɬa sałʁaq nimi ḍə (26) oɬ͡ ɬa χosə łomnəŋ uzediʗə ḍə łom dəɾ (27) kadʒaʁa͡ ɬa jaʰɢałəq, dudʒaʁa dumanłəq, andʒaʁa andʐaɴłəq diɣek mi də, bəzdəŋ duj dujtəu jaɴdʒałəq aːz͡ eɾ, səːŋ ła kəsɯ go daχa jaqdan geɬɣɐ̣n kəsɯɣɐ̣͡ ɬa ʃiŋ jaɴ di ma, anə͡ ɬa peɣ saɬʁə də͡ na (28) am͡ ɬa oɬ niːsdaʁa sałʁaɢ̰͡ e, peɣ bəɾ andaɢa χosəɴɢa bəɾ at sałəp dɾə, suŋuk dɾo am sa suŋuk sałəβ dəɾ, jaɴdʒałəqɢa niː diɣik ḍə (29) saqəs jaqda jaɴdʒałək kadʒałəq aːz dəɾ, aːndʒałəq͡ ɬa gyβ͡ eɾ, dudʒałəq͡ ɬa gyβ͡ eɾ (30) aːm da^{h}ɢə jaɴdʒałək kadʒałəq qəm bəɾ ge^{h}p dɾo, uzgi nimi saːnnəʁ nimi ḍə͡ na (31) sɐ̣n peɣnəŋ niːɣədi məs sa qadi kəsɯ oːsa tsuŋlidi ɐ̣mis osa, anəŋ go niːɣədigə ɐ̣mis oːsa sałʁəməs də di βa, peɣnəŋ bə saqəsdəʁ͡ ɬa peɣ ła ʒiʂo χoːsə ʁandʒałəqdan ʊngə də di βa andaɢandа͡ ɬa bə

ʁaŋʤanəŋ kəswdin məndaGa jaNə gełmi kəswɣe at χo: χɔłʁa məNa bər ʁandʒałəqdəŋ at͡ʈsał dise a:m͡ʈa sẹn ….bə at͡ʈsałəβma kəsɯ bə pekge bər ʤałʁa andaGa niɣettse ʤiu kəswsə peɣ ʤiu at berəp dər (32) peɣ at bẹrmẹse χan bəgandʐan a (33) dujtəuGu peɣnə ma seler bəłəβ joq̡͡ẹʰk̡ẹn jørɣẹŋgẹn dʐigə ʤiuʂi be:gə qadi kəsɯ idʒin dise͡ʈa bagədʒadi təumu a, go daχaʁa dujtəu jaʁłaʰg̊ərłəq diɣə də (34) jaʁłaʰg̊ərłəqd̥əŋ təumu dər ʤiu ʧienχu, jaʁłaʰg̊ər͡ uʰda liobədia ʧienχu orʁan͡ʈe, bəzdəŋ bə jaqda ʤiuʂi pe:ɣə:…….. bẹzək d̥ə, kəsɯ ʧienχu dər, go kaNłuo jaq ba bẹzək də (35) saqəsdəŋ͡ʈa ʤiuʂi dʐəŋtəumu futəumu ʂigə peɣ βar͡ʳe (36) bə ʂigə peɣ͡ʈa kəsɯ sẹn ni: jaβdaɬ βosa ma niɣə andan sɔŋ͡ʈa gonda͡χadi dəʰGuβur͡ʈa a:m͡ʈa na:di …ni:mi:n jiudi zʐəŋ tiŋdəu tiŋbəlie dʐiabədʐiḍəo (37) min daʰGa andaʁ andaʁnə bəłəj dro, bəłəp bar͡ʳe (38) dujtəu ʤyentəu peɣnəŋ aʰłd̥enda ʤyentəu ni:ɣə daʰGə bər nẹrmi diɣeg͡e, am ni jaβdaɬ də͡ʈa oł χosəNGa ʤołap berɣə də͡na, daʰ:Gə ma Gaʂ βar͡ʳe mẹn unduq qap də (39) ʤyentəunə Gədik gẹł diɣẹ͡ʈa am͡ʈa daχa jaqdəŋ kəsɯ͡ʈa nẹrmi dij də a: daʰGə doʁu:r at dər, bərmẹ dij də, bəzdəŋ ʤiuʂi ʤyentəu ʂi ʤyentəu a (40) a:m͡ʈa a:nəŋ aʰłdənda ene andaʁ guanłamaʁa͡ʈa χosəNGa at bar͡ʳẹ unduq qap d̥ə mẹn, piʧio͡ʳʈa unduq qap d̥ə, ʤyentəunə ʤiłəβ ʨə (41) anda͡qəd̥ərʁanda a:m͡ʈa o:ɬ͡ʈa məndaGa kəswlernə amGə …. χosən Gədik gixiʂ də qan (42) peɣnəŋ u daNGardan kełasa am jiŋər o:sa ͡ʈa oł bər kungə χuj ʤiu vanlio kəsɯ ni: niminə χosən nisda nisda ʨise…. (43) tsotʂaNnə məndaʁ mi ẹmis də͡na sẹn χosən təumu guandigə ej dujtəu (44) amGə …..mẹ:n͡ʈa dełə bər Garasa dəʰg̊ułʁa dər, ma: bis oʁuł var͡ʳe:, bis Gəz βar͡ʳe, ma: bə χantsunəŋ jaNqəs kełən bar͡ʳe, go miŋłuo jaqd̥əŋ…..(45) peɣnəŋ ətəkdi bəz ʤiu mẹn dip gisẹ bə peɣnəŋ aʰłd̥ə niɣə dər, haɬGə sa: lertmẹ mẹnəŋ o ʃioʂəŋʤɯ məz χo peɣnəŋ aʰłdənda də ni:ɣə kəsɯ də ʁandʒanəŋ͡əʂdin əngẹn, ʒigə χulidi dimi andaʁ mi də qadi͡ʳidʒin di:se… andaʁ mi jaβdaɬ dro (46) ʊ: χosə oł jaqnəŋgə də, miNχuaʐəŋ nia χo a, joʁur łaretgo:, daʰGə jaʰʂ dər, bə daχa jaqdaGəler bəli maNəβərsa Gajsə ʂəŋbaʐəŋ də Gajsə bə daχanəŋ kəsɯ də ʐiŋbə kułe (47) am

bərmẹsə χarəraGə jaʰʂə joʁur ɬarẹtgek, miNχuazn̪ŋ dadaʂoʂo joʁur ɬaretgẹ ni χan anə mẹn bəɬxəʂ͡e, χo:sə joʁur ɬaretgẹ͡gẹ (48) anəN Guzə ma hanəp dər deɬə, miNχenəŋ kəsɯ χodzɻialia kəsɯ joʁurnə kəsɯ unduʁəmẹs d̪ə͡na (49) dujtəuGə baʂ tutbanə kəsɯ unduʁəmẹs d̪ə͡na (50) am daχa jaqdin deɬə tamar jaʰG̪ən bołmaʁanda am dʒiu am͡ɬa deɬə andaGa sujbien͡ɬa ɬaretgẹ Garasa͡ɬa sẹn haɬda dimi͡ɬa χantsu idʒin ɬarettse͡ɬa dəuʂi χantsu jijaNlia ma, ni βar͡e (51) bə no:ɬʁa ʁandʒaɬəqdəŋ ðsɯkdin peɣ unup d̪ə d̪ise, oɬ nirmi βoɬəβ seler aNNaʁan təʰgən, nẹrmi βoɬʁa χo:sə andaGa goɬ nirmi dij dər goɬ sarəʁ joʁur dip bər jaNʤɯ də, məs ɬa sarəʁ joʁur də (52) səler miNχuaɬəq bəz bə saqəsdəŋ kəsɯ sarəʁ joʁur dimi, daʰ:Gu bər jaNʤɯ joʁur βar͡e, mẹn no:ʁa unduq qap d̪ə (53) bə χo: ɬa məndaGə͡ɬa aʰt niɣẹtgẹ͡ɬa am͡ɬa sa ɬuanɬaʁa͡ɬa andaGa͡ɬa pẹrəsgẹ, pẹrəsgẹ andaGandi zertgẹ maNGanda͡ɬa bə ʁandʒaɬəq͡ɬa χarmaNGənə͡ɬa bə har taʁnə gøʰdərɣe unuk gẹɬɣẹn e: d̪ə, eʰtək gẹɬɣẹn e: d̪ə (54) bə dudʒaɬəʁ, doʁur soŋukdək kəsɯ bə qar maNGənə jaɬutGa gẹɬɣẹn ẹ: d̪ə (55) no:ɬʁa peɣ͡ɬa bə ʁandʒa sẹlerəŋ anda ma sẹn bəɬɣəməs də, peɣ͡ɬa χanʂi ʁandʒaɬəq sɯkdi βar͡e (56) joʁurnuŋ͡ɬa dʒiuʂi ʁandʒaɬəqdəŋ sɯkdi peɣ βar͡e, sẹŋ kəmge ajdəβar ma dʒiuʂi dzɻməgə (57) do:ʁur͡ɬa soŋukdək kəsɯ ɬa andaGa maNGanda͡ɬa qarmaNGənə jaɬutG̪a gẹɬɣẹ mədzɣanʂaN daN təumudi ʧyenli a (58) no:ɬʁa bə peɣ͡ɬa χo:sə ʁandʒanəŋ də, ʁandʒa kəsɯ χarmaNGənə gøʰdurɣẹ unuk͡giɬɣẹn ẹ: tə (59) bə sarəq joʁur Gara joʁur andaGa am dise͡ɬa sa a:təsGa: ungin bərmẹ ẹʰgẹ:n sa (60) andaGanda͡ɬa bə joʁur͡ɬa peɣ ɬa dʒiuʂi ʁandʒa məŋʂaNdi andaʁ mi jaβdaɬ də͡na

0203010302 At Yelesi Kesme Geleneği Hakkında

(1) anə bər jiɬda͡ɬa dʒiaN͡ɬa sansuj bołʁanda͡ɬa qəʰrqqəʂ d̪ə (2) nien nien͡ɬa qəʰrqGə dro, sen ji:sɯn͡ɬa a:sərəβatbasa ni qəʰrqqəʂ͡e, (3) a:sərəβatGan uʂ͡ɬa jasaʁanda jytdəŋ bə jiɬə diɣeg͡e, jiɬənə ma tarɪɬaʁo, məɬanəŋ baʂdə ma tarɪɬaʁo, məNa məndaʁ mi at də jam, tarɪɬaʰd̪ə (4) goɬ qəsraq tarɪɬiβ do diɣẹn͡ɬa dʒia:N ɬa uʂ jasaʁanda dujtəu osa duodzɻinia ma, am bərmẹ kəsɯɣe bərer ʂɨgə bar mi joq͡bi

vo je bədzɻḍo ɑ (5) ɑm͡ɬɑ ɢuzu͡unuk͡giɣe məndɑn nɑr ɢɑʰdʐo͡n͡jiɬ op ḍə (6) ɑm tɑrɨłɑsɑ ɑːz dip diβ joq drɔ (7) dujtəu͡ɬɑ bər ʤɑʤɯ uʂ diɔrtdɑn suɑn qəsrɑqḍə, o deɬə tɑrɨłɑʰḍẹː diɣe, ɑʰdi məɬɑ͡ɬɑ uʂ jɑsɑsɑ bɑʂ tɑrɨłɑʁo ɑndɑʁ mi kujtʂiŋ e, ɑm mɑ tɑmɑr joq do, bɑr͡ʤɑ bɑr eʰķə͡n͡sɑ ɑːz drɔː (8) ɑm χo tẹrɣẹn tʂoɢeʁɑndi ɑʰḍən mɑ gue ɑsərəβ joq ḍə͡nɑ (9) oɬ ʤiu jytdə, ɑʰtdəŋ, quɬunnəŋ bɑʂ tɑrɨłɑʰḍẹː ɢɑdʐɑɴ ɢɑdʐɑŋ kun ɢɑrɑβɑʰɬḍe (10) goɬ məɬɑnəŋ bɑʂ tɑrɨłɑχəʂ͡ er, quɬunnuŋ bɑʂ...liujyerdi mɑ tɑrɨłɑʁo sɯjyerdi mɑ tɑrɨłɑʁɑg̰͡e (11) ɑndɑn doʁur dɑ tɑrɨłɑmɑs͡e, ɑːmɢə kəsɯ nimi bərer ʂigə ɑrsə mɑ tɑrɨłɑp bɑr mi joq bi mẹn mɑ bəłmẹs ʈə (12) məɬɑnə deɬə uʂ͡ɬɑ jɑsɑʁɑndɑ tɑrɨłəβ drɔ (13) tɑrɨłəβ də mẹn sɑː dimi dujtəuɢə ɑndɑʁ jɑʰʂ kujtʂiŋ ɢɑjdɑ βɑr͡er, bərer ɑʰs ɔrʁułɑsɑ͡ɬɑ ɑmərɑsəq qɑłʁɑq miː ḍə (14) dujtəuɢə kəsɯ jiʂiuʤɯ məɬɑnəŋ bɑʂ qejʤiłuʰḍɑrʁɑdiķə͡ɬɑ oɬ dʐəŋdʐəŋ tʂɑɴdʐɻɑliɑ……ɑm ɢɑjdɑg̰ə ɑndɑʁ mi βɑr͡e (15) jɑʰʂo łɑredəp bɑ łɑretmẹs do, kəʃʃik kəsɯlerɣe ʉrɣedəβ, mẹɴ g̰ɑdʐ͡ɑs bəłɣe bəzdəŋ dʐɻʁədʐɯʁɑ ʉrɣettse gyj nimi oɬʁɑ łɑredəβ łɑredəβ kəsɯ bə ɢɑrɑmɑsɑ͡ɬɑ ɑmərɑq qɑłẹj ḍə, ɢɑrɑsɑ enẹ bərer ɑʰs łɑredẹj də (16) ni ɑndɑː mi oɬu oɬu łɑ ɑm ɑnəsə mɑ łɑredəβ joq ʈro

0203010303 Düğün

(1) dujtəu məs sɑqəsdəŋ kəsɯ uʂ dørdon ɑʰt məngi ʂɨ ʃe joːq də͡nɑ sẹɴ ɢəzdə diɑːtɢɑ kełən ɑłsɑ mɑ məndɑɢɑ uʂ tʊrɑʁɑ ɑm gẹłɣẹndi sen dɑʰɢɑ ɑʰtdə tuduβɑłe ḍə χoɴχuodi bər χoɴχuo gyjʃʃi nimi oʁɑg̰͡e (2) ɑm ɢejdɑɢə ɑndɑʁ mə͡βɑː͡e sɑː (3) oː sẹn ɑrɑʰķə ɬɔɴqɑnə sɑːłʁɑ ɑm͡ɬɑ sẹn łɑ pidʒioːr dujtəuɢə ḍə͡nɑ boban χɔɴjiŋ ḍə͡nɑ…. (4) ʃien łɑ senəɴ ɢəzdə mẹɴ qɔːłχəʂ͡eːr senəɴ ɢəzdə uzə̆ ɢɑrɑβɑʰɬḍə, senəŋ ə̆sɯk mɑ jɑʰːʂ, senəŋ kəsɯ bẹzək kəsɯ mɑ jɑʰʂ, dɑʁe ɢɑrɑ gørɣədzɻ mɑ jɑʰʂ, senəɴ ɢəzdə mẹɴ qɔłχəʂ͡er dise ʤiu sen ɑrɑʰķə hɑdɑq sɑłəβɑttsɑ ʤiu sẹn ẹni ʂigə χurłɑʁɑndɑ͡ɬɑ jydi kəsɯnə mɑ keɣərk gəłɣə dər͡nɑ (5) dujtəuɢu nimi gyjʃʃi jɑʰʂ nimi ẹː do, ɑːm͡ɬɑ mənə buɣun məndɑʁ oɬuβ dɑʁən ɑndɑʁ͡oɬuβ də ej qɑdi͡usdɑʁɑ niɣəłəp bɑrəp ʈə ḍise (6) dujtəu… qɑłən ɑłsɑ sẹŋ kəsɯ diːɣə də͡nɑ,

gøʰp diɣẹ̣ am͡ ɬa ɢuzu qɔːɬʁə dəɾ͡ na sẹn məndaʁ͡ uɾ βeɾse bəɬʁə dəm, andaʁ βeɾse…(7) uʰdʒion aɬsa͡ ɬa uʰdʒionnə ɢuzu͡ ɬa bẹ̣ʂ͡ jiɣəɾməɣe əndəɾɣə dəɾ͡ na maɬ ͡ oɬsa (8) andaʰqdəɾʁa χɔːɬʁə dəɾ͡ na hadaqdan beɾɣe dzɻɳdzɻɳ jodzɻiale, qadi idʒin dise jodzɻiale məsdəŋ ɬaɾ͡ dʒin dise qaɬuɴ qɔɬuβ dɾo diːg͡ ẹ̣ bẹ̣zək kəsɯ (9) qaɬənnə qɔʰɬḍ̥ə dimi ẹ̣ni ɢuzu aːzatɢə ḍ̥ə, am͡ ɬa ɢ̥ɔɬʁandʒa ɢ̥ɔɬʁandʒa biʃ jiɣəɾmə, jiɣəɾməɣe eʰttse andan͡ ɬa dẹ̣retbis͡ ẹ̣ː ḍ̥ə (10) am dujtəuda͡ ɬa aq menẹ̣k ḍ̥ə͡ na aq menẹ̣k bẹ̣ɾɣə də͡ na bẹ̣j kəsɯ ɢəzɢa bə͡ aq menẹ̣k andaʁ mi, sen bẹ̣ɾ azəɾ maɬ͡ βeɾse, sẹ̣n məɬaʁa χanʂɨ ninə osa bẹ̣ɾɣe (11) aːm bołsa dʒiuʂɨ gə biɣə jaɢəndzɻq dɾo, am sa qadi ɬa jijaɴ ma (12) dujtəu ma jaɢəndzɻq ma joʁəɾ ma baɾ͡ eː bəɾ ɢəzɢa bəɾ dʒan, bəɾ biɣə͡ ɬa ołsa oɬ͡ ɬa dəɾ sa (13) bəzdəŋ dujtəuɢu biɣənə ma jyŋ͡ dʒin təkəβatɢan, das ǎʂ͡ dasə χɔsə jyŋ, səɢuβatɢan……andaʁ mi das saɬʁa andaɢa təkəβatɢan mi, əʧi gəɣəs ʒyŋ də͡ na andaʁ mi biɣə bẹ̣ɾɣeg͡ ẹ̣ doː (14) aːm nimi godʒi dip biɾmi dɾoː bəz ma kəsɯ daʰɢə dzɻaɴjeɣẹ̣ satɢ̥əɬaɾʁaq mi ʝəɾ (15) ni osa dɾoː dzɻiŋʧe ma jaʰʂ diɣa ajoː dujtəuɢu͡ ɬa søzdə͡ ɬa səleɾ͡ ɬa ma ʁɾɣẹ̣nmẹ̣se mẹ̣͡ ɬa ɢaɾasa ʂaɾ kəsɯleɾ məɬaɬaɾ məndan sɔŋ joʁuɾnə ma unduq qaʁə dɾoː joʁuɾ ɬaɾnə ma unduq qaʁə ḍ̥əɾ (16) səleɾnəŋ miɴχua jaqdəŋ kəsɯɣe zejigə ɬaɾetbis ḍ̥ə͡ na ɬaɾdəβ joq ʝtə, ɬaɾtbisẹ̣ ma unduq qaʁə də͡ na, qadi ɬaɾtgindi͡ ɬa ołuːp də͡ na (17) go ʧìɴqejnəŋ oɬ, go ʃidʒaɴda ma bəzdəŋ bə keɬənnəŋ kəɾək nimi χoːsə andaɢa maɬ oʰɢaɾʁa maɴɢan oɬ məɬaɬaɾ͡ ɬa daʰt ɬaɾɬasɢa jaʰʂ nimi ma aɴnej də məsdəŋ͡ ɬa juʁuɾ jijaɴ ma, qadi ɬaɾ deː jadaʁ͡ ə na, sẹn mẹ̣n disẹ̣ sẹ̣nə ølyɾẹ̣n dise ma bəɬɣəməs də͡ na (18) andaʁ͡ ɬa nimi do, andan͡ ɬa sẹn maː ajttsa ma nimi mẹ̣n saː ɬaɾẹ̣tkəʂ joq dɾo.

Kaynak kişi №: 02030105
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansı kasabası
Kayıt tarihi: 20. 02. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: DU Xiu-ying
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1943
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Duman
Konu: Geçmişte bazı el işleri, at yelesi kesme ve bahar bayramı hakkında bazı gelenekler, tulum hakkında.

0203010501 Geçmişte Bazı El İşleri Hakkında

(1) məs ma mənda jinɑʧi͡ ɬa ørym səqqəş də͡ na, məndaɢə kəsɯ nimen͡ ɬa ørym gizkəş də͡ na (2) ørymnə͡ ɬa mənda͡ ɬa andaʁ χo saɬʁa͡ ɬa səqɢa͡ ɬa am bəʁa ʲtse ͡ɬa səqɢətʂi joq bət ɟə͡ na (3) duŋtien͡ ɬa χosə͡ ɬa gəɣəs kezək͡ ɬa gʲzkəş ɟə (4) oːɬe bəz ma ganɬaʁaɢ͡ eː, ɢəzə jyŋ udʒin, sələrnəŋ oɬ pʉrək aːnə ma mənda͡ ma bəz məɬaɬarʁa anə ədʒin ɢəzə jyŋ bədʒin ganɬaʁaq ɟimi ʇər (5) nimin͡ ɬa gəɣəs͡ ɬa, məs bozɢa….χɔsə gəɣəs də͡ na ʒysəŋgi͡ ɬa əʰrʗəs sa anəŋ uzəɣʲ pədʒiorʳ jørymnə dəsdap bʲrsʲ͡ ɬa, ørymdin bərʳ səqɢa͡ ɬa kezək təkəp bʲrse͡ ɬa bop də͡ na (6) jaɢənma ma ni o ała taʁarʳ dər͡ na͡ sa ała, ʒyŋnə ziɣərəβaɬʁa͡ ɬa piʧiorʳ ɢarɑ nimiː, piʧiorʳ ɢəNuʳ bozəq bidʒin bozʁa͡ ɬa andaʁ andaʁ minə jaɢəNqəş tə (7) taʁarnə ma aːm ma səɢuβərʳ dər͡ na (8) ɢuzə kanɬəβərmaʁa niːɣə ɢəɬəş jiʁaş məndaʁ nimi χɔNbaɬaN liaNliaNʤɯ aNa ɔNuʰrʗa azaɢəNɢa azaq jiʁaş jaʰɢasənda məndaʁ

ʂigə banbanzɯ də dioɾ ɑɴɑ qɑłəʰɾʤɑq diɣik nimi tə (9) guzuk tuḍuβ ʂiḍasɑ͡ɬɑ ɑnə mɑ sɔɢuβ ʂidɑʂ ḍə͡nɑ (10) guzuk tutɢɑ͡ɬɑ ʤyɣuɾuβɑłʁɑ, ɑnə sɔɢɑɾʁɑ jyŋji, ɑːm mɑ kəsleɾ jinɑʧi͡ɬɑ sɔɢuβuɾ ḍə

0203010502 At Yelesi Kesme ve Bahar Bayramı Hakkında Bazı Gelenekler

(1) o duɣdi oł χułunnəŋ ɑndɑʁ mi pədʒɑ pədʒɑ ɑndɑʁ mi mɑdʒyzɯnə mɑ liɑɴsujzɯ ołʁɑndə͡ɬɑ ɑnəŋ jiłəsən qəʰɾqɢɑndɑ͡mɑ dɑʰɢɑ kəsɯ qəɢəɾʁɑ ɑs͡ e̞tgi ɑndɑn ołtɑłʁɑn bədʒin mənəŋ kərək ɑndɑʁ mi jeʰtḭɑ diɣik nimi də mənəŋ kərək…ɑndɑn mənəŋ …jɑʁ odʒin sɑłʁɑ ɑm͡ɬɑ ʒysəŋgi pəto osɑ pəto ŭdʒin sɑłʁɑ ɑndɑn͡ɬɑ kəsle̞ɾɣe̞͡ɬɑ məndɑʁ ʤedʒe ʤedʒe bɑnbɑnzɯ͡idʒin gesgḛ kəsələrɣe̞ ʒḛ̯təɾɣe̞ (2) ɑndɑn ɑnəŋ uzdigə jɑʁnə͡ɬɑ ɑndɑɢəłəβ qułunnəŋ jiłələrəŋgḛ suːɾtgḛ jyŋdien pɔqɢɑ ɑndɑʁ mi e̞tgik nimi ḍə (3) tɑłʁɑnnə joʁuɾuβɑłʁɑ məndɑʁ mi gɑnliɑɴ ʧiliɣi mənəŋ yzḛɣe̞ oł …. joʁuɾʁɑ mənəŋ kərək nimi ….. səleɾ sɑ ɑndɑ mɑ e̞tgḛk eʰkən ojdɑ mɑ…..(4) məndɑ ɑndɑʁ mi niːɣə edəβəɾ də mɑɾmi, bəzdəŋ o mənəːŋ kərək ɑndɑʁ mənəŋ ørlik mɑːɾmi tɑmdəɾʁɑq mi ḍə (5) oːłe χoɴ gualerdi͡ɬɑ mɑɾmi tɑmdəɾʁɑ gondɑʁ mi pidʒioɾ lienpəŋ məpəŋgḛ sɑłʁɑ məndɑʁ χɑχɑzɯʁɑ sɑłʁɑ tɯːni ʤiɑɴ͡ɬɑ oɬ͡ɬɑ ʂidien ɑʰsəʁ͡ɬɑ ɔʁɑq eʰgḛn jyłdəs ʧyeniłɣindi͡ɬɑ ɢojʁɑ jyʨ̱təs ɢɑɾɑdəp bɑɾ͡e̞ɾ (6) ɑndɑn͡ɬɑ uʰɾsɑɴdɑn sɑłʁɑ ɑnə məndɑʁɑ ɢojnəŋ əʂgi ɑłəɴɢɑ ɢojłɑɾ deŋ̈əɾɣe ɢɑɾɑʁɑ (7) oł kuŋgḛ dɑʰḛ̯ɢɑ ɢoj mɑł nɑɾsɑ deŋ̈əɾnəŋ jəʨ̱təsdə gørmes͡eɾ ḍə (8) jəʨ̱təs gøʰkədəp bɑɾ͡eɾ diɣi ɑndɑʁ͡ɬɑ bəz͡ɬɑ mənəːŋ kərək kərək ɑ͡ɬɑ tɑłʁɑn bədʒin ḛ̆mise goł…dərβɑq bədʒin mɑɾmi e̞tgḛ (9) mənəŋ kərək kərək mɑɾmilɑɾ nimi ʤiʂigə e̞tgḛk….

0203010503 Tulum Hakkında

(1) ɢoːjnə ølyɾuβɑłʁɑ ɢojnəŋ tułum mənəŋ kərək…(2) tułumən jyŋ̈ən nɑɢə βəɾ guɑniendo udʒin guɑłɑɸutɢɑ hiʃ̈iŋgi jindɑn ɢuzɢɑ qurduβɑłʁɑ e̞ni ŏsdɑβɑłʁɑ ɑm ɑʰłdəɾ͡idʒin ʒizdin sɑłʁɑ jɑmɑʁɑ (3) o duɣdi nimi tułumɢɑ jejiβ dɾo, tułum, ɑm go ɢojnəɴ qɑɾən (4) pide ja tułum diɣeg͡eː məz, ɢoːj tułum, ʂugu tułuːm ɑndɑʁ ɑndɑʁ

oː (5) mẹːn məndɑ mẹnəŋ bə bøːzʉk oʁʊɬnə dɑʰpɢɑ, o duɣdi mẹn bə pədʒaʁɑ ɑrʁɑndɑ͡ ma nẹtuŋ joq drɔ, χɑnʂɨ͡ ɬa bəzdəŋ niaɴdʒadɑn məndɑʁ ʂigə… tʊɬumɢɑ eːjʁɑ (6) ɑjioː teɬəŋgẹ deɬə tʊɬumɢɑ͡ ɬa jejʁɑq (7) sɔɴɢɑ eʰtgindi͡ ɬa ɑndɑʁ pidi͡ ọr nẹjtuŋ ẹtgi͡ ɬa ɑm dzɻa tʊɬumɢɑ ejʁədzɻ̇ ma joq drɔ (8) ɑːm sɑ kəsɯ nẹjtuɴɢɑ͡ ɬa ejiβ ḍə

Kaynak kişi №: 02030107
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansı kasabası
Kayıt tarihi: 26. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: KE Cui-ling
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1962
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Üniversite
Mesleği/İş yeri: Sarı Uygur kültür sanatçısı
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, çalışma nedeniyle Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Saqıs
Soyu: Qalqa
Konu: Sarı Uygurların millî kıyafeti hakkında

0203010701 Sarı Uygurların Millî Kıyafeti Hakkında I

(1) məsdəŋ bə gẹːzgə məs ʂigə bəɬuo də di βɑr (2) ʂigə bəɬuonəŋ ə͡ʂdi͡ ɬa ɑm mi͡ ɬa biːs bəɬuonəŋ gẹzgə ɬa ʤibəŋʂɑɴ ʤiu diŋʃiŋdi fədzɻɑɴ ɑm gẹzgə ẹdəβɑɬəβ…jɑɴpiŋ mɑ edəβɑʰɬḍəː (3) məsdəŋ nɑɢə pəjʂiɬer χoːsə jɑndɑʁə lioː ʂi niɣə χəbodʑɯ lio χosən edəβɑɬdzɻ̇ḍə (4) ɑm dɑʰɢ̇ə bẹs bəɬuonəŋ mʤɑr ʤɯlio

ma dərə ʂi da^{h}g̥ə məjiu vanʧyendi kodzɻŋɬa (5) a:n da^{h}g̥ə qar kəswler am da^{h}g̥ə mẹɴ ɢarẹn bẹs a^{h}ɬd̥ə gẹzgə fədzɻuaɴlerɣẹ ni:ɣə tsoʃiŋɬama kəsler dər n̄a (6) a:m məsdəŋ bə gizgəler dzɻujo ʧybiẹ ɬ̄a məsdəŋ go niɣəd̥i ʝər jaʁɬa^{h}g̥ərnəŋ gẹ:zgə, məs bə ni:ɣə saqəsdəŋ gẹzg̥ə (7) bənəŋ ʉzedigə ʧybie seɴ ɢarа məsdəŋ mẹn jyenleda go: ʃiŋdʒiaɴnəŋ kəswnəŋ gizgəɣi mẹɴ ɢarəβ dz̥a məs joʁurnəŋ gẹzgə jiŋʃiaɴ joq d̥ə (8) am bər χur mẹn bər ʃiŋdʒiaɴGa bər turaʁa giɬɣin ʒiχɔ mẹn bər ɢarasa məsdəŋ bə ojnəŋ kəswnəŋ gẹ:zgə: go jaʁɬa^{h}g̥ərnəŋ gẹzgə məsdəŋ ʃiŋdʒiaɴ j̄aqdag̥ə go χami̯ jaqdag̥ə kəswnəŋ gẹzgə hrdig̥ə gizgə swbəj nienʃiendaqə gizgə mənəŋ ʉzedigə χo:duo gẹzgənəŋ ʉzedi məsdəŋ χuar ʃiułama am ʃiŋdʒiaɴnəŋ gizgədi ʧye:n ʂi go pəto lienli andaʁ χuar ʃiułəu d̥ə (9) guoʧynəŋ gẹzgənə mẹn hogən bər dzɻopien pejɬa^{h}d̥ə (10) anəŋ ʉzedi dʒiu məs amgə məsdəŋ bə ojnəŋ gizgə χuar ʃiułama andaʁ χuar ʧitse nio go məsdəŋ boda ni:ɣə kiliv andaʁ andaʁ mi ….gø^{h}p d̥ə (11) am bə go məsdəŋ bə məsdəŋ am̄ ɬa dise bəsdəŋ ojdaGə dʒiuʂi saqəsdəŋ go:ɬ ə: jaŋgə jaŋgənəŋgə d̥a^{h}g̥ə go:ɬ am̄ ɬa d̥ise se datəumədʒanəŋg̥ə ʝə (12) bə ʁaʂ bəɬuonəŋgənəŋ ʉzedi ɬ̄a gẹ:zgə lien go jaʁɬa^{h}g̥ərnəŋ gẹ:zgə vanʧyen bəʃiaɴtuŋ (13) χo:duo difaɴ dʒiuʂi χosunda ni:ɣə gɔ:s saɬma faɴʂi ma bə ʃiaɴtuŋ (14) məsdəŋ χuarnəŋ̄ əʂdi ma guoʧy mẹn dzuŋ andaʁ saGəni dər (15) mẹn dz̥a goɬ andaʁ ʊ̄r dʒiuʂi gø^{h}p dzwlio andaʁ ʊ̄r dzwɬionə andaGa tʂaɬaʁa Garomin d̥ə (16) danʂi tsuŋ məsdəŋ bə a:mGə məsdəŋ bẹgə piŋtʂaɴ ……. (17) jyenle mẹn miɴχuada βarʁa dʒiŋtʂaɴ dʒiu miɴχuada har̄ kəswnəŋ anda ̄arʁa χuaɬak giɬmi oɬ χuarlernəŋ ̄əʂdi ɬ̄a ni:gə bodanəŋ mo:ŋus, ni:ɣə: arsɬaɴnəŋ gø:z saGa:ɬ andaʁ χuar (18) am məs dimi niɣə go məs bobotʂi dij də dior, andaʁ bər quʂGaʂ də, oɬ quʂGaʂdəŋ go:ɬ jaɴʂi ɬa məsdəŋ χuarnəŋ̄ əʂd̥i ma gø^{h}p tə (19) sujiʂuo məsdəŋ oɬ gẹzgənəŋ ̄əʂdi ʃiʃi dan tʂuemoɬasa moŋuɬnəŋ gẹzg̥əsə dʒibəj dzɻuŋ go da^{h}tdəŋ gẹzgə ma dʒibəj dzɻuŋ, məs ̄ʒuʁurnəŋ gẹzg̥ə ʧiʂi je jo χɔ:duo dzɻuŋ gẹzg̥ə ʝər….(20) dzuj hrdidigə məs gẹ:zgə təkmi kəsler tsejfəŋler ɬ̄a am keʧinler gẹɬɣẹndi sen ma: məndaʁ mi tək ̄tse andaʁ mi təkgi, gondaʁ mi tək ̄tse

gondaʁ nimi təkgi andan͡ ɬa məsdəŋ gizgənəŋ jaɴʂisə jyenlenəŋ andaʁ mi botʂiɬəβatmin d̥ər (21) am miŋ gizgə təkgindi ma min ʤiŋtʂaɴ …kəswleɾ giɬɣindi ajtɢa sen saqəsdəʁ mi, sen jaʁɬa^{h}ɢ̥ərnəŋ osa mẹn sa: jaʁɬaɢ̥ərnəŋ gizgənə jaɴʂinə mẹn sa: ʤeʂolin (22) seɴ ɢaɾa, sen bə gẹzgə təkse͡ ɬa jaʁɬaɢ̥ərnəŋ gizgə, go:ɬ niɣə məsdəŋ go huɬaŋgəzanəŋ gizgə də (23) andaq bə bizu ʂuo tʂasəɴGa jyŋ dʐuandʑɯ undurɣẹ: andan hẹd̥igə͡ ẹni kəʤiɣɾik saɬʁa andaʁ ͡ɬa məs χəɬaŋgəʤanəŋ gizgə də dioɾ͡ ɬa (24) andan min ʤiu qəsəɴGa andaɢ̥a ʤeʂoɬasa, ʤeʂoɬasa ʤiu χusə am ʤibəŋʂaɴ dabəfəŋ kəsɯ da^{h}ɢ̥ə χanʂi ʤeʂiulẹ d̥ə (25) e:j sẹn disẹ sẹn bo͡ ɬa saqəsdəŋ gizgə d̥ə dise, saqəsdəŋ kəsɯ giɬɣi nimi bə saqəsdəŋ gizgə də, sẹn saqəsdəŋ gizgə təkəβaɬ, mẹn am ʤiu məndʒaɾ ʃiende jyensu ʤɯŋʤałasa ma boɬχəʂ də (26) danʂi jyenmo da^{h}ɢ̥ə͡ ɬa məs saqəsdəŋ gẹzgənə təkẹnə (27) ʒiχuda ʃienʧiŋ goɬaʁa χuoduŋ goɬaʁa dan məsdəŋ kəswleɾ baɾʁa (28) jyenle go: məs bər go uɬʉ tejsa….baɾʁan dan kəswleɾ χo: andaʁ diɣig͡ ẹ: dij də seɴ ɢaɾa goɬ͡ ɬa saqəsdəŋ gi:zgə dɾə, ni: ni: saɬʁa dərə, goɬ͡ ɬa ni:ɣə məsdəŋ goɬ jaʁɬa^{h}ɢ̥ərnəŋ gizgənə ni: ni: saɬʁa jaʁɬa^{h}ɢ̥ərnəŋ pẹɾəgə nidʒik dər da^{h}ɢ̥a andaʁ bər͡ bəɾɣẹ di:ʂ da^{h}pGaG͡ ẹ:ɾ d̥ij d̥əɾ.

0203010702 Sarı Uygurların Millî Kıyafeti Hakkında II

(1) go məsdəŋ jaʁɬa^{h}ɢ̥ərnəŋ kəsleɾə ɢɔ:s diβəɾ də (2) məs bə saqəsdəŋ kəsleɾ ʤik tutdə diɣik nimi də, gẹ:zgəɣi ɢəzəq͡ saɬʁa (3) andandi go məsdəŋ go gẹzgəlerna təkgindi dzɑ məsdəŋ bə: ɢəzdaɾ guoʧydа͡ ɬa niɣə swk̟͡ untse ʊ: swk̟͡ untse niɣə minikɬək kəswleɾ͡ ɬa go ɢəzdaɾnəŋ go am o duɣdi͡ ɬa kənəŋ guŋdʐu də dixəʂ də (4) anəŋ gẹzgəsəŋgi͡ ɬa go ɢɔ:s tuttsa͡ ɬa ʧiʧi swʂi ʤiudozɯ ɢ̥ɔ:s ….peɬaʁaq͡ e d̥ij d̥ə (5) a:zə ma ʤiuʂi χo:səɴGa danʂuzɯ saɬʁaq͡ e: d̥ij d̥ə, ʂuaɴʂuzɯ saɬmas nimi d̥ə…..a: ojnəŋ ʤiu joq ʄə (6) ojnəɴ ɢɔ:sdə dʐi̯jiuʂi manəmGa tutGaq nimi d̥ə, gẹzgəɣi tutmas nimi d̥ə (7) danʂi məsdəŋ bə jaʁɬa^{h}ɢ̥ərnəŋ go saɢ̥əsnəŋ, go:ɬ am͡ ɬa dise datəuməʤanəŋ bə ʁaʂ bəɬuonəŋgə͡ ɬa ɢ̥ɔ:s tutGaq nimi d̥ə (8) go:ɬ am dimi jaŋgəʤanəŋ, jaŋgəʤanəŋ go kəswleɾ da^{h}ɢ̥a andaq ɢ̥ɔs tutmas͡ ẹ: d̥i ʄər (9)

gẹːzgənəŋ kuanʂɨ məs bə saqəsdəŋ gẹzgənə qusdi də, danʂɨ andaɢo ɢɔs tutmas nimi d̥ə (10) iːzəgə ma andaʁ də, seɴ ɢarа məs go ʧʃybie ʤuj bẹzəgə͡ɬa daʰɢ̥ə͡ɬa bə duŋʃibə geˌːzgə am dəː qɔsə duŋʃibə diβ də (11) duʃibə kəsɯ ʃiaɴduj ɬeːʂuo gẹzgəɣi ʧʃybie da (12) pəʰɬdəɾ mẹn goː ʃiŋʤiaɴɢa baɾʁa go ʧʃiɴχeʁa andaɢa bəɾ ʧʃyenʤɯ turaʰdə (13) məsdəŋ bə gẹːzgənəŋ liʂɨnə ma bəɾ kotʂaɬaʰd̥ə (14) kotʂaɬaʁanda͡ɬa mẹnəŋ kanfa ʤiuʂɨ məs bə daha͡jaqnəŋ go miɴχua jaqnəŋ gizgə ͡ɬa əʰɾdiːgə d̥ə (15) ʤiu saqəsdəŋ gẹzgə ma goː jaʁɬaʰɢ̥ərnəŋ gizgədin giːʂ də ….(16) jiŋβe go χuatugouʁa eʰtgindi anda ma uːʂ jyz aʰsəʁ andaʁə niːɣəː aːm moŋuɬ kəsə͡eɾ diβəɾ də (17) ʧʃiʂɨ anəŋ gizgə͡ɬa məs bə saqəsdəŋ gẹzgə go datəuməʤanəŋ gẹzgə jimə jijaɴ d̥ə (18) oɬ͡ɬa aːɾdəndan gẹˌɬɣẹˌn kəsɯleɾ də (19) aːɾdəndan bẹˌːɾ gẹˌɬmi kəsɯleɾ ma ʧʃyenbə ʂuoʂɨ ʤiu ʂuoʂɨ minikɬək kəsɯ ʤɯjiu gøŋyɬɬək kəsɯleɾ andaɢa goːɬ am dise kəsɯ jisɯɬandʒionə ʃinlamin də…… (20) mẹn go duɴhuaɴ biχuanəŋ͡əʂdi ɢaɾaʁa andan goɬ bəɾ niːɣə bəzɯkəlikə ʂɨku anəŋ͡əʂgi ma ɢaɾaʁəɬa βaʰɾd̥ə (21) go məzdəŋ gẹːzɣəleɾnə ɢaɾasa go χujχu guŋdʐuleɾnəŋ͡gẹˌːzgə ….. am ɢaɾasa go niːɣənəŋ gẹˌːzgə …χami͡jaqdaɢə jibəfəŋ niːɣə saɾt͡kəsɯnəŋ gẹˌːzgənə guoʧʃynəŋgə sɯvubəj nienʧʃien gẹzgə lien məs bə joʁuɾ saɾəʁ joʁuɾnəŋ gẹˌːzgə χɔsə ʤibəŋʂaɴ…..(22) goɬ ʂɨgə͡jaqɢa tʂaː saɬma, andaʁ jyŋ dʐuandʐɯ dʐuanɬama andan am bə oːjnəŋ kəsleɾ χɔsə kəʤiɣ pɔʁma saɬəβ də ͡na (23) guoʧʃy o duɣidi daʰɢ̥ə ʒysəŋgi niɣə bezək pifəŋ gẹzse χaɾ kəsleɾ andaʁ diβəɾ də bẹˌzək pifəŋ gẹzse ma bẹˌzək͡ẹˌzəkɬək andaʁ bẹˌzək pɔʁmaɬəq niɣə gizgi itgig͡ẹˌɾ d̥ij d̥ə (24) aːm ʃiʃi sɯʃiaɴɬasa bə ʤuj kənəŋ ʂɨ məsdəŋ go liʂɨ ʂaɴda ʧaʰɢ̥ə ͡ɬa go niːɣə məs bəː saɾəʁ joʁuɾ…..(25) mẹn go tienʂan tsuɴɢa baʰɾd̥ə, andaɢə haɾ kəsleɾə niɣə jasdəqdəŋ͡əʂgi gizgə kəːɾ oɬʁa andaɢa gizgəleɾnə saɬʁa ŭzulernəŋ ma nanaleɾ χosə gẹzəβatɢan gẹzgəleɾ dij dəɾ (26) o χosə ma ẹˌni ʤiʂɨ suj oɬʁan nana oɬʁaʂ də anəŋ oɬ gizgəleɾɣẹˌ͡ɢaɾasa ʒysəŋgi χuaɾ ʃiuɬaʁan ɢaɾasa məs bə saɾəʁ joʁuɾnəŋ begə χuaɾ ʃiuɬaʁan ʂɨ jimo jijaɴ (27) jiχuda mẹn mənə bənəŋ͡əʂdigənə mənə mẹˌŋ keɬən məɬaʁa ʤioɬasa mẹn ʤiu dʐuanməŋ bəɾ

tɐ̟ʏɐ̟n ....tɐ̟ʏɐ̟n ɑɬʁɑ dzɻuɑnməŋ tɐ̟ʏɐ̟n …ɑjɑɾdɑn mɑːj mɑːj ɐ̟ni bˌə gɐ̟zgəlɛrnə ɐ̟ni βəɾ ɢɑɾɐ̟n dip bˌɑɾ (28) ɑm χoduo kəsɯlɛr ɑndɑʁ dij də sɛlɛrnəŋ gizgə dzɻəŋdzɻəŋ moŋʊɬnəŋ gizgidin məndʒɑɾ sɑɬʁɑː, dɑʰtdəŋ gizgədin mdʒɑɾ sɑɬʁɑ ɑndɑn sɛlɛr ʒuʁuɾnəŋ gɐ̟zgə ołup də (29) mɐ̟n ɑndɑʁ dimi niːɾ, məs ʒuʁuɾ dɑʰt niʏə goːɬ moŋʊɬdɑn əʰɾdi dəɾ…. (30) ɑːm͡ɬɑ kəslɛr bəɬmi ʏi͡ ɬɑ ɑndɑɢɑ gizgəlɛrnə ɑndɑɢɑ təkəβəɾ dəɾ, ɐ̟ni χosə ɑndɑʁ diβəɾ də (31) goːɬ niːʏə ojnəŋ χəɬɑŋgədʒɑnəŋ ɑm diːʂ də (32) χuɬɑŋgə dʒɑnəŋ go mɑnəmɢɑ mɑnəmnəŋ ʃʏbie mɑ dəɾ (33) mɑnənnəŋ goɬ ʤuj jɑʰɢɑsəɴɢɑ dʒiu lienχuɑ ʐuʒi tu sɑɬʁɑq nimi ˌdə (34) məsdəŋ go jɑʁɬɑʰɢˌəɾnəŋgə ɑndɑʁ sɑɬʁəməs ʄə (35) jɑʁɬɑʰɢˌəɾnəŋ ʒysəŋgi͡ ɬɑ niʏə jɐ̟ɾdʒinnə uʰɾdɑʁɑ sɑɬ χuodzɻiʂi dʊːgi sɑɬʁɑq mi ˌdə (36) niːʏə ʊjnəŋgə jɐ̟ɾdʒinnə uʰɾdɑʁɑ sɑɬʁɑq nimi ˌdə (37) ʤuj jɑʰɢɑsəɴɢɑ ʊɬ͡ ɬɑ lienχuɑ vəŋnə jɑʰɢˌɑsəɴɢˌɑ sɑɬəβəɾ ˌdə (38) ɑːm dɑhɑ͡ jɑqdəŋ ʒysəŋgi goːndɑʁ sɑndʒyazɯ sɑɬəβəɾ də (39) məsdəŋ go sɑqəsdəŋɡənə ɐ̟ni go jɐ̟ɾdʒinnə ʤuj jɑʰɢˌɑsəɴɢɑ sɑɬʂ ˌdə (40) guoʃʏ jɐ̟ɾdʒinnə dʒiuʂi məsdəŋ bə mɑnəm ɢəzdɑɾ χuɴ dʒɐ̟ɬɐ̟ʏindi mɑnəm mɑnmɑ....bəɾ dixəʂ dəɾ di βɑɾ͡ ɬɑ (41) oɬ diːʂ͡ ɬɑ dʒiuʂi ʂuodi ʂi mɐ̟n o duʏədi go məsdəŋ go ɑm͡ ɬɑ dise ʂi tʂɑɴmo ɬɑmɑnəŋ…..(42) mɐ̟n βɑɾʁɑ ɑndɑʁ ˌdɐ̟ʰˌdə mɐ̟n ɑm mɑnəmnə dʒiɬiʏəɬɑ bɑʰɾˌdə (43) bɑɾʁɑ mɐ̟n dʒiu mɑnəmnə bəɾ ɑːjtdə, bə niː niː dejbioɬəβ də, məs guoʃʏ niː diβəɾ nisdɑɢɑ ɑtdəβəɾ də ɑndɑʁ diʏɐ̟ (44) ɑːndɑn͡ ɬɑ kəsɯ mɑː oɬ dɯʏədi mɐ̟n dzɻəŋdi o dɯʏədi mɐ̟n dɑn ɑmɢˌə ɬujiŋbi bˌəsɑ ɑm sɑ χɔsən ɬuɬəβɑtɢə dɾo (45) ɑːndɑn͡ ɬɑ mɐ̟n ɑjtdə məsdəŋ go vejʂɑ o duʏidi məs joʁuɾ ɢəzdɑɾ tʂudʒɑɬɑʁɑndɑ mɑnəm mɑnɢˌə ˌdə (46) tʂudʒɑɬɑmɑʁɑn ʃʃien ɢəzdɑɾlɛr mɑnəm mɑnmɑs bəlɛrnə bəɾ ɑjttsɑ͡ ɬɑ kəsɯ ɑnə guoʃʃy məsdəŋ bə mɑnəmnə jɑʰɢˌɑdɑɢə jɐ̟ɾdʒinnə vejʂɑ go ʤuj jɑʰɢˌɑsəɴɢɑ sɑɬχəʂ ˌdə (47) oɬ͡ ɬɑ guoʃʃy məs niʏə məsdəŋ ɐ̟ɾɐ̟ŋ kəsɯnəŋ ɑ͡ jɑqdɑ͡ ɬɑ gɛɬʏe məsɡɐ̟ joʂi ɢəzdɑɾnə ɑjtɢəɬɑ gɛɬsɛ͡ ɬɑ məs bə ɢəzdɑɾnəŋ niːʏəː kɐ̟ʃʃinlɛr͡ ɬɑ ɑndɑʁ diːʂ də, tseli qɔɬχəʂ ˌdə (48) tseli qɔɬsɑ͡ ɬɑ ɑm sen mɑː niʤi uʰɻus bɐ̟ɾxəʂ dɾə, niʤi ɢoj bɐ̟ɾxəʂ dɾə ɑndɑʁ dixəʂ də di βɑɾ͡ ɬɑ (49) ɑndɑn͡ lɑ sen mɑː o duʏidi͡ ɬɑ ɑndɑʁ dip dəɾ dij dɾə (50) seŋ go mɑβɾɑ qusdəŋ bɑʂdɑɢə ɾəmboʃʃinə ɑɬək giɬ… mɐ̟nəɴ ɢəz…

manəmnəŋ baʂəNGa Gadaχəʂ͡ er andaʁ diɣin͡ i: d̥ij d̥ər (51) andan͡ ɬa bə ɐrɐŋ kəsɯnəŋ anda βarʁa͡ ɬa ɐrɐŋ kəsɯ͡ ɬa kiʧinler barʁa andaʁ ʂaNliaNɬəβ bə mavra qus dimi ʤiuʂi am sujrə søz uʤin dise͡ ɬa ʂiŋnio də͡ na a:nə Gejda diliɣəlia arʂ͡ ɐ: (52) andan͡ ɬa andaʁ bər ni:ɣə guməs iʤin bər andaʁ βər ʐuʒi ʃiŋdʐuaNnəŋ andaʁ mi etge ʒysəŋgi ʤiuʂi məs am dise ʤis marʤɐnnə ʃiaNɬaʁa andaGa ałək giɬɣin͡ i: d̥i ʧər (53) andaGa ałək giɬɣindin͡ ɬa bə ni:ɣə məsdəŋ niaNʤad̥aG̥ə kəsler͡ ɬa manʒi op də di də (54) am ni: di:ʂ͡ ɐ, ʂiʤi ʂi məndaʁ͡ βər nanti tʂuɬap dro o duɣɐ̣di dise (55) danʂi bə ałək gip dro ʤiuʂi ʂi guməsdəŋ ʉzeɣe niɣə ʤis marʤɐnnə Gadaʁa oɬ͡ ɬa niɣə məs a:m ma andaʁ diβər də di βar͡ ɬa məsdəN Gəzdarler tʂuʤałasa ʤis marʤɐnə a:z͡ osa ma ʤis marʤɐn pəjɬaχəʂ də diɣə də (56) onə ʤiuʂi am sujrə kəsɯ iʤin dise da^{h}G̥ə biʃia dʑialia diɣə də͡ na (57) məs go guoʧy ma andaʁ dixəʂ də (58) andan goɬ jasəɬ gɐzgə məsdəŋ go χuN ʤɐlise Gəzdar χuNʤɐ̣ɬɐ̣ɣɐ̣ndi jasəɬ gɐzgə gɐzkəʂ d̥ə (59) χuodʑia gøk gɐzgə, ak gizɣə ma gizkəʂ d̥ə, danʂi məs χuNʤɐlise Gəzəɬ gizgə gizmis (60) a:ndaʁ diʂ də jasəɬ gizgə gizse͡ ɬa niɣə darɬa^{h}d̥ə dixəʂ d̥ə (61) seŋ go Gəzananəŋ anda barʁa ʤiuʂi pəadʒaʁa βarʁa sɐn darɬa:χəʂ də diɣə də (62) jasəɬ gɐzgənə gɐzgɐ, gøk gɐzgənə gɐzse sen niɣə gyk dɐŋərnəŋ a^{h}ɬdəndan ʤiuʂi ʂi darɬaʁa maNəβərəʂ də diɣə də andaʁ andaʁ diɣe, məsdəŋ bə gɐ:zgənəŋ͡ əʂdi ma ʧybie da^{h}G̥ə di:ʂ ma dərə, ʧybie ma d̥ər.

Kaynak kişi №: 02030108
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Songmutan köyü
Kayıt tarihi: 26. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Medoq (AN Xue-fang)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1957

Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sarı Uygurların millî yemeği *jorğin*'in yapılışı, günlük yaşam hakkında.

0203010801 Sarı Uygur Millî Yemeği *Jorğin*'in Yapılışı, Günlük Yaşam

(1) eʰtd̥ə duołuβałʁa t͡ɬa øʰkb̥e̞ ̯͡βaʁərnə duołəβałʁa məndaɢa tɯjnaqdə jaːzəβałʁa mənəŋ͡ əʂgi sałəβałʁa məndaɢa ʤyenniβałʁa andan mienʃien idʒiːn hɔrаʁa andan͡ ɬa niːɣə d͡ə na (2) daʰɢ̟ə begəł hʤ͡βaʁər etgəni eʰːtd̥ə daʰːrdəβałʁa əʂ ͡eʰtd̥ə ałəβałʁa d̥aʰrdəβałʁa andaɢa bosɔʰːt, ʤiaɴ pizɯ daʰɢ̟a tałʁan aːndaɢa e̞ni niːɣə kuezɯ idʒin guaɴłaʁə d̥ə (3) ɑɴa hʤ͡βaʁər dij də, ʊːłe aː hʤ͡βaʁər diɣə də 17:55 (4) bə həʤiːg̟ən͡ ɬa ɢuzuβałʁa poʁuβałʁa go dzɋqɢa søɣɯłɣi jis͡e ɬa daːdəʁ də, aːndaɢa jiɣe̞ʲ̊e̞ː (5) go ɢojnəŋ ma go məndaʁ mi bər urʤy dər bə ʤi jaɴʤɯnəŋ məndaʁ mi ʂiuʃy dərə (6) mən͡ə ɬa søɣɯłɣi jiɣə də, bəz͡ ɬa otɢa søɣɯłɣi kaɴłaʁa saɾəq dimi etge̞ andaɢa jiɣik urʤy d̥ər (7) 23:37 ɢɔːk giɣe̞ː køːmtsɯː sutdək tʂaː əʂge̞ː am sa ʤotʂiŋ daɴɢaʰrdigə də di βar əʰtʂəβap d̥ə di βar (8) sutdək tʂa kymzɯ əʂge̞ː jaq͡ ʧʊrmi sałʁa andaɢa bər əʂse͡ ɬa ʤiu ʂiʁədiengi eʰtge̞ kun͡ ʊʰrdaʁa eʰtge̞ndi͡ ɬa sɔqbaː tuʰrɢ̟an fan χo, andaɢəː bər sej mə χaʁərʁa jitʂi (9) jiŋərʁa eʰtgindi e̞ni latiozɯ mi …aːndaɢa əʂgi͡g̟ e̞ː, bər kun͡ ɬa ʂigə dun fan, bər dun tʂa ŭʂ dun də

Kaynak kişi №: 02030109
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Songmutan köyü
Kayıt tarihi: 26. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

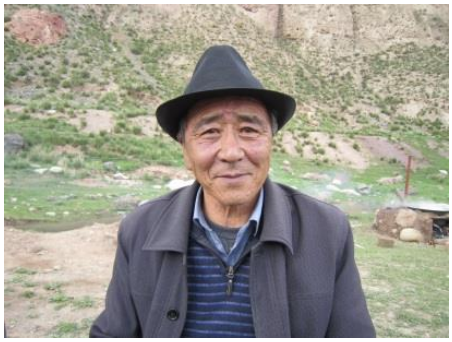

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Serohlcin (DU Gui-hua)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1951
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Duman
Konu: Sarı Uygurların millî demeği *Jorğin*'in yapılışı, tulumun yapılışı hakkında.

0203010901 Sarı Uygurların Millî Yemeği *Jorğin* Yemeğinin ve Tulumun Yapılışı

(1) 1:58 bə qarа høɣʉn͡ɬa bəŋʂiŋ ʤiu mənəŋ uʐdaɢə dər (2) aq søɬnəŋ uʐdaɢə də, bə aq søɬnəŋ uʐdaɢə aɬəβaɬʁa …ẹtgindi͡ɬa gonə hiʤẹ:ɡə ɢuzma dər, mənə sɔ:qdə etbe dər (3) a:m͡ɬa mien fəŋ a:m͡ɬa ʤiu bosɔʰ:t, a:m͡ɬa χua:ʤio, ʤiaɴfəŋ suanmiozɯ, ni:nə osa gədzʮŋ gəjaɴ χosən saɬʁa͡ɬa gədzʮŋ gəjaɴnə ɢara͡ gøɬ͡ βəʤin͡ɬa saɬʁa (4) am ḍɔʰɢuβaɬʁa͡ɬa ẹni mənəŋ͡ əʂgi ɢuzqəʂ də͡na (5) ɢuzuβaɬʁa͡ɬa ẹni ʝəsgi saɬʁa tuɬxəʂ də͡na (6) tuɬuβaɬʁa͡ɬa jexəʂ ḍə͡na (7) daʰɢə tyjnaq saɬχəʂ ḍə (8) 10:13 begə ʤioma:q͡əʤin oduŋ͡əʤin məndaɢa: dzʐə͡ɬʤin məndaɢa ʃyenliβaɬʁa (9) dzʐəɬnə dø:ɡuʰtɢa:, andan ẹni ʤiomaq ʤin otɢa saɬʁa søɣʉɬɣi məndaɢa ǎsduβaɬʁa sarʁarduβaɬʁa andan͡ɬa ẹni jaʁ jəqqəs də (10) ʉ:ɬe ǎsdəβaɬʁa jaq jəqɢa

Kaynak kişi №: 02030110
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Songmutan köyü
Kayıt tarihi: 26. 06. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Sdoldan Serın (AN Yu-qin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1948
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Duman
Konu: Kutsal koyun hakkında, memleketin geçmiş ve bugünki durumu hakkında.

0203011001 Kutsal Koyun Hakkında

(1) sedẹr oɾʁɑq, ɑm͡ɬɑ bə ɑm diβərmɑ͡ɬɑ niːɣə dər͡nɑ ʂəŋjɑɴ diβər də di βɑːɾ (2) oɬ͡ɬɑ o duɣdi bər uɣuɾnəŋ͡əʂdi mɑ ʂɨgə uːʂ ɑndɑgɑ jɑɬɑʰtgɑq nimi ḍə (3) ɑːnə ͡ɬɑ …ɑm bə ʂɨgə jɑgəŋgẹ bə ʧydək jɑɬɑtbɑ jeɾnə͡ɬɑ ʒyŋnə qəʰrqbɑs nimi ḍə (4) ɑːm ͡ɬɑ qəʰrgəβɑɬʁɑ͡ɬɑ ɑq su guzgɑ sɯɬqəndərɣẹː ɑg͡ẹjɬɑsɑ mɑ ɑndɑʁ etge͡ɬɑ sɑɬɔ̈ɸutgɑq nimi ḍər (5) uʰrsɑnə sɑɬʁɑ kəsɯleɾ bɑʂ dʐɑɬʁɑ ɑndɑʁ mi ẹtgik mi ḍə (6) ølyɾmis nimi ḍə, ɑːm͡ɬɑ ɑːsərəβ͡ɬɑ gːɑːɾʁɑ ɑm͡ɬɑ gojoq oɬʁɑndɑ͡ɬɑ tɑqgɑ….tɑʁdɑ sɑɬəɸutgɑq nimi dər (7) oɬ ʤiu ni͡oɬsɑ oɬʁe diɣẹ, ɑːnə sɑtgə mi, jẹːɣə mi ɑndɑʁ mi etgəməs nimi ḍər, sedẹr diɣẹːg͡e

0203011002 Geçmişteki ve Bugünki Memleket Hakkında

(1) aməgə bə nienʧin kəswleɾ deɬə dujtəu aʰt qejnaq suɾɣi ….ma maɴəβəɾʁaq ḍə (2) andan sɔɴGa eʰtgindi am sa bə aʰt məngẹ e: je bəɾ dʐan bəɾ dʐanGa͡ɬa eʰtəp baɾəβəɾ ḍə͡na (3) amGu teɾɣen də͡na, ʤoŋ oj də͡na, sen andaGə ni͡ołʁa e:j na:ɾsə bə niɣə…χaɬ nimi də ͡na go (4) bəɾ andaʁ ͡mi keɬəβaɬʁa ͡ɬa baɾdamɬap baɾ …andan ni:͡ołʁa ….(5) goɬ ma bəz jaʰGən͡ẹɾ, dʐəŋdʐəŋ andʐaNɬəq dəɾ bə (6) uzgẹ oɬ təumə oɬəɾʂ ḍə am, vəbanie͡n ɬa bə ʂiaχuj bəndaGa biendiolia ma, bienieɬmi:n ḅəsa am bə peɣnə peɣ͡eɾ diɣi jaʰGaʁa tʂoGẹtGa χo baʂ dʐaɬəβəɾ ḍəɾ (7) e:j pẹɣ dimi asa oɬ peɣ͡ɬa am͡ɬa ʤiu dẹ:se͡ɬa o: peɣ dise͡ɬa bə e:j bə ʃiaNdan ma bø:zʉk də o (8) go saqəsdəqdəŋ͡ɬa sa guanɬama guandʒa də͡na (9) ni͡osa oɬ͡ɬa guanɬaʁaq mi ḍə (10) ni: di:se ʤiu ni:, andan͡ɬa jaɬdaɬ ungẹ ni:ɾ mi jaɬdaɬ kuliɬasa ma go uɬɯɣe͡aɾʁa ʤiugə tejzɯnəŋ uɬɯɣẹ͡aɾʁa andan͡ɬa kuliɬaβəɾ…(11) o͡ duɣdi am sa tʂɨməktʂɨ ma a:ɾ, tudup baɾʁa͡ɬa pe:ɾɣo, santʂagaŋʤɯ etge məndaGa asGa͡ɬa pẹɾsdəɾɣi anda pẹɾɣẹ andaʁ mi (12) a:ndan͡ɬa ni:ɾmi ʂiʧʃiŋ kuliɬasa ma bə o dɯɣdi χuj keɬasa dimis nimi do, guŋzə̧ŋ suanɬap ba͡ɾe: diɣẹ͡ɬa ʤiu (13) kəswleɾ χo: baɾʁa gəni jy:nə təkgi andaG̣a jye͡nɬa Goj mə ølyɾɣi andaGa ʤiu (14) a:nda͡nɬa kuliɬaʁa ʤiu …peɣdan Guzu͡ɬa ʤyentəu fəbaŋ dẹmẹ, am͡ɬa swŋtʂandujnəŋ dujdʐaN͡qusdaʁan eʰgen andaʁ andaʁ mi ẹtgẹk mi də (15) o: dukgə ni: kəsɯ ma ɬo:ʂɨ dəɾ, pẹɣ͡ɬa ni: dise ʤiuʂɨ niɣə …ʤejigə bə limoɬəq diɣi͡n͡i, gu:jo bə limo ʤio lioḅə̧dia (16) bø:zək kəsɯ ʤiuʂɨ bøzək kəsɯ, kədʒiɣ ʤiuʂɨ kədʒik (17) sen dan ondan kəsɯ giɬəβsa bə məndə jozʱGa, go:ndan aʰtdan ʧusgəndi baɾʁa aʰtḍə ʤiliɣi paɬʁa:, sen ʤiu bəɾ mə:ɬa osa ma baɾʁa kəsɯ baɾʁa aʰtḍə ʤiliɣi paɬʁa (18) a:məgə seŋ geɬəβsa geɬəβ kəŋ guanɬap ḅa͡ɾe: (19) oɬ ʤiu lioḅə̧diaḍi, o͡ɬ͡ɬa͡əɾ u ʂiʧʃiŋ am͡ɬa ʤiu məjiulio (20) e:j o duɣdi kəsɯ a:zdəŋ gua mi …. kəsɯ kəswnə gørse e:j ʃiχanɬaʁa e:j deli deli ʐaNɬaʁa andaGa (21) a:mGə seŋ geɬse geɬəβəɾ ḍə, maNsa maNəβəɾ ḍə kəm guanɬap ḅa͡ɾe: (22) bə aʰt məngi məndaGa maNoɾʁa o duɣdi andaʁ joɬda maNoɾʁa gondan bər bøzʉk bəjfə bøzʉk χədʐi̯a jas bøzək kəsɯ toɬasa bə kəʧʃik kəsɯ ʤiu aʰtḍan ʧusgi baɾʁaq nimi ʧəɾ (23)

sen məngi aʰt məngi andaɢa bər͡jerɣe barmas nimi ḍə (24) aʰtdan ʈusgę̣ ɢatɢa eʰtgę̣ aq ɬarə ajtɢaq nimi ḍər (25) se:n surʊ:β də diɣę̣, oɬ͡ɬa aɢ͡ejɬaʁanda se:n surɑ:ʁa, oɬ kadaq͡etge, oɬ dʉɣdi joq͡eʰgən (26) am mę̣n bər kadaq etge mę̣n sɑ: məndaɢa tutɢa, sen bə kadaqdə be ɾ͡βər asərʁa jyen mɑ: berɣek nimę̣: ḍər (27) se:n aɢ͡ejɬasa͡ɬa se:n surʊβʊr də diɣę̣k ….. (28) o dʉɣdi jaʂəaq͡ɢəsa ʤiuʂi jitʂi bə, məndaɢa ʃiabaɬaɴ ʤiu uzun dər diɔr (29) ni:ɣərik͡oɬsa ʤiu o jitʂi bənə ʂigə ʤẹ̣zɯ etge bər etge andaʁ sandʒyazɯ ɸudʐia: nimi, andaʁ mi tutɢaq nimi ḍər

Kaynak kişi №: 02030201
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 28. 12. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Zamgartdan (AN Hui-lan)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Hongwan köyü
Doğum tarihi: 1943
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Dacha köyüne göç etmiştir, şu anda Suan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Bayattavın
Soyu: Ancaŋ
Konu: Sarı Uygurların 1958 yılındaki göçü ve dil durumu

0203020101 Sarı Uygurların 1958 yılındaki Göçü ve Dil Durumu

(1) vuba nienda daχadaˉɬa sa minɐ̣kdək kəsɯ guojiŋtʂaNʤɯ tʂəŋliłap baɾˉe diɣɐ̣……(2) anda e^{h}tgindi ɬa bə guojiŋtʂaNʤɯ tʂiŋliłap baɾˉe diɣe ɬa ʤiu… oɬ ɬa χɔsə bə bej kəsɯlernə jigə tʂaNʤɯ tʂiŋlilio ma, andaGəɬʁaˉɬa anda maNəp ʇə (3) bəz ʤiaN baɾʁanda ma anda ɐ̣^{h}tgindi ʤiuʂi qəsəˉɬa bə bagəʤianəŋ joʁəɾ ɬaɾitbi ˉu:ʤin ɬa Ga^{h}ʇəɬəsGaˉɬa χɔsə o duɣədi bəz daχanəŋ kəsɯ da^{h}G̊a joʁuɾ ɬap ɬaɾɐ̣tgə jadaʁə də na, aŋgaɾˉɬaɾɐ̣tgə dəˉna zeɾɣeˉɬa joʁuɾ ɬaɾdəβˉɬa joʁuɾˉuɾɣeŋge hanəp dəɾˉna ʤiu ɬaɾɬasGa məNGəɾasGanda (4) bəs χoNβannəŋgə d̥ə, oɬ dəɣədi ˉɬa je ʤiu joʁuɾ ma əŋgaɾ søz ma maNGəɾaʁan nimi ma kəsɯ bəz daχanəŋˉɬa χɔsə əŋgaɾ søz maNGəɾama dəɾˉna, bəˉjaq bagəʤianəŋ joʁuɾ søz maNGəɾaβ (5) andanˉɬa bəɾ βərəŋge ɬaɾɐ̣tgɐ̣ndʒɐ̣ˉɬa ʤiu ʃye tʂəŋ joʁuɾ χua lio ma, aŋgaɾ ɬaɾɐ̣tgədʑi̯ joq dəɾˉna

Kaynak kişi №: 02030202
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 29. 12. 2012
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Sarğımso (DU Xiu-ying)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Hongwan köyü
Doğum tarihi: 1942
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: İşçi/ Emekli
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Dacha köyüne göç etmiştir, emekli olduktan sonra Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.

Boyu: Bayattavın
Soyu: Duman
Konu: Sohbet, saç kesme geleneği, İki Kardeş Hikâyesi.

0203020201 Sohbet

(1) bəzdəŋ məndɑ sɑ ɑmmejχuɑnəŋ guzixəsə qɑdi dəɾ͡nɑ, ɑjoː qɑdi βoɬmɑsɑ jɑ bəzdəŋ keːɬən niːɣə məɬɑ ʂɨgisə joʁuɾ dəɾ mɑ məɬɑ joʁuɾ ʃyɬəβɑtbin dɾoː ɢejdɑɢ̚͡ɑɾ͡ẹː (2) ʂigiːsə kɑɴɬuonəŋ bəz mɑ kɑɴɬuonəŋ də (3) tʂɑ əʂ, jɑːm, məs bə joʁuɾ kəsɯnəŋ bəɾ ɣerə gəɬdəŋ tʂɑ osɑ mɑ tʂɑ əʂgẹ̚k jodʒiŋ͡eɾ, məsdəŋ fəŋsu ʃiguɑn dəɾ͡nɑ, məs joʁuɾ kəsɯnəŋ, kemʤɯdin bəɾ ʒi…. (4) dɑdɑnəŋ mɑ bəɾ keɬən qɑdi͡eɾ, kədʒiɣ oʁəɬnəŋ keɬnə dzɑɴje qɑdi͡e, ɢəɬəʂdəq bəɾ məɬɑ doʁup də (5) qɑdi ɢəz də͡nɑ uzuleɾ dəliβɑɬʁɑn nimiː dəɾ͡nɑ, bop dɾo jɑʰʂ dəɾ (6) uzuleɾ dəlesgindiɣədi͡nɑ mẹɴ qɑːɾənəŋ ni ʃiɑŋgɑn bɑɾ͡e: (7) kemʤɯdẹn bəɾ ʒi, ʒi jɑm, bə ẹːsɯ søɣyɬuβɑtɢɑn də χotʂidzi̯ɑlia (8) goːndɑ goɬ dɑdɑnəŋ bəɾ ɬʃiŋɬʃi kømtsɯ søɣyɬuβuɾ dəɾ, mẹn miẹnnə dujɬuβɑɬʁɑ eʰsɯ ɑnəŋ͡əʂdi søɣyɬuβɑʰɬḍə (9) mẹn ʤiu əŋgɑɾ ɬɑɾẹtgẹ̚k mẹn dɑχɑnəŋ səlerən məndɑ ɬɑrɬɑsɑ dəu ʂidɑʁɑɢ̚͡e, uzge bəz ʃynnisse əŋgɑɾ ʃynnisgẹ̚k͡e joʁuɾ ɬɑrɬɑsmɑs͡ẹ (10) ɑnə ʤiu ɑɴnɑsɑ ɑɴnɑsɑ kəsɯ dəɾ nɑ ɑɴnɑβɑdẹɾ nimi ḍəɾ͡nɑ (11) bə qɑdẹːjnəŋ ʃøzdə ɑɴnɑmɑ͡ɬɑ bəɾ dəɾ͡nɑ, ɑm bəɾ jẹɾdi ɬɑ oɬ͡ɬɑ χo ʃynlesgẹndi məs bəɾ ɑɴnɑβ go kəsɯleɾ ʃynnisgẹndi ʃiʃiŋ ɑɴnɑsɑ ɑɴnɑsɑ ʤiu ʃyliβɑḍəp ʧəɾ͡nɑ (12) χoɴβɑndɑ mɑ məndɑʁ joʁuɾ ɬɑɾetgek kəsɯ mɑ dəɾoː ɑm səleɾ bə ojnəŋ joʁuɾ ɬɑɾetgẹ̚k kəsɯ mɑ dəɾo, χoɴβɑnnəŋ kəsɯ gøːβəndi ɬɑ kəsɯ͡ɬɑ əŋgɑɾ ɬɑɾetgə dɾə ɑːnəŋ͡əʂdi məndɑʁɑ joʁuɾ ɬɑɾetgek kəsɯ mɑ geʰp dɾo (13) o duɣdi͡ɬɑ goɬ dɑtʂɑ mutʂɑɴdɑ͡ɬɑ niːɣəɬɣe bəzdəŋ ɑβɑnɑ͡ɬɑ o diɣədi tʂɨŋfəŋ əːrlẹ̚k (14) ɑmɢə͡ɬɑ dise məs ɑndɑʁ duɣədi geʤoɬɑʁəɬɑ βɑɾəp dɾo (15) mudzu tʂɨŋfəŋ diŋnɑʁɑ ɑndɑɢəʁɑ ɑndɑɢəɬʁɑ ɬɑ geʤoɬɑʁəɬɑ βɑɾəp dɾo ɑm sɑ ɑndɑ͡ɬɑ (16) ʧʃiɴqejʁɑ bɑɾʁɑn͡ẹː, ʧʃiɴqejdɑ bəz dzɸŋ o duɣdi ɑʁəɾʁɑ ʧʃiɴqejḍɑ go bɑzɯduŋdɑ tsojyen noːɬɑʁɑ ɑndɑɢɑ bɑzɯduŋdɑ mɑ ɢɑʰʤil βoɬʁɑ ɑɾdəndɑn͡ɬɑ kuliɬɑβəɾəβ͡ɬɑ kəsɯ niːɣə ʧʃiɴqej zɸɴɢɑ kulilɑp beɾɣẹndin͡ɬɑ bəz bə ʃynɑnnəŋ kəsɯ beɾ gøʂgẹ geʰɬḍə (17) mẹn mɑ bɑɾʁɑn, jeɾ qunəsɢ̚əɬɑ βɑɾəp ḍə (18)

qunəsɢəɬa βaɾʁa͡ ɬa ʤiu qunusuβuɾ peːɾsge andaɢəʁa bəɾ tunidi kəsɯleɾ andaɢandi uzuβ joq də bə taʁ taʁda͡ ɬa andaɢəʁa peːɾsgẹ diɣe andaɢəʁa͡ ɬa dzɑ ʂigə jẹɬ βoʰɬḍə (19) andaɢanda kəsɯ dzɳjaɴdan kəsɯ guodʒia nəɣəɬɣe kuliɬap ḍə (20) kuliɬaʁandi kəsɯ ʧĩɴqej zɑ̰ɴɢa oʰtḍə anda kəsɯ bəɬaɾʁa gujχuaɬap beɾɣendin məs bə ʃynannəŋ kəsɯnə bẹːɾ aʰsəɾp də beɾ maɴḍəɾəp ḍə datʂa mutʂaɴɢ̰a gip ḍəɾ (21) o ʤyk bəɾ jaɴqəs taʁ dɾo, məndaʁ͡ ɬa jaɴqəs bəɾ tienɬotʂi diɣeg͡ e aɴa, bə jaɢə ʧĩɴqej də bə jaɢə bəz ḍəɾ (22) bəzdəŋ taqɢa tienɬotʂi, aɾdəɴɢa jemagəu diɣeg͡ e, ʧĩɴqejχu ḍəɾ ʧĩɴqejnəŋ dəɾ, bəz͡ ɬa anda βəɾ andaʁ nimi gue nimi oɬə͡ βəɾ tienɬotʂi dimi gue nimi ɬa bezək χej dɾə.

0203020202 Saç Kesme Geleneği Hakkında

(1) baʂə taɾiɬasa͡ ɬa məɬanəŋ baʰṣ ʤienliɣẹndi͡ ɬa am͡ ɬa oɬ͡ kun aːd ma oɬ͡ kunu saɬʁɔ məs joʁuɾ adnə (2) oɬ͡ kunu͡ ɬa sẹn niː at͡ tsaɬʁə saɴa joʁuɾ at͡ tsaɬʁə dəɾ͡ qan (3) joʁuɾ atḍə͡ ɬa oɬ͡ kunə͡ ɬa baʂ qəʰɾqɢandə͡ ɬa am ɬa saɬʁa ɬa am ɬa aɴa ɬa jaʰɢ̰əɬ saɬχəʂ dəɾ am sa deɬə dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ͡ ɬa joʁuɾ kəsɯleɾ ɬa χɔ͡ ɬa andaɢa͡ ɬa putu ʁuj diɣe ɢədiɣe (4) andaɢa dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ ɬa aː di͡ βuɾ aʰːɬdəɾaɢənnə dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ ɬa niːɣə mədʒin jaʁ ʃyɾmi mədʒin deɬə toɬʁa, oʰɾdəɾaq mədʒin senəŋ dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ aq dzɑannə jazɢa toɬʁɔ dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ͡ ɬa (5) bə niːɣə χejdʒiʁa ma sən niːɣə diɣẹː sẹn bə niɣə aʰɬdan qejʧi mədʒin dzɑ̰ŋ dzɑ̰ŋ senəŋ bə saẓdə qejʧiɬasa sẹn sumuɾ taqɢa unəβ͡ ʂidaʁɔ andaʁa diɣe͡ ɬa aʰɬqəs saːɬʁa andaʁa qejdʒiɬaʁaq nimi dɾo məs bə joʁuɾ kəsɯ͡ ɬa (6) oɬ͡ ɬa məs baʰṣə qəʰɾqɢandə͡ ɬa, am͡ ɬa saɴa niː at͡ tsa am͡ ɬa oɬ͡ kun saɴa niː at͡ tsaɬʁ͡ eɾ͡ ɬa saɴa sa seɾəŋ dzɑ̰ɬma diːɣə mẹː, dzɑ̰ɬma diːɣə mẹː, am͡ ɬa məs joʁuɾ kəsɯ͡ ɬa ʤiu andaʁ͡ ɬa guajo͡ ɬa andaʁ aɬaɾ saɬʁaq nimi ḍə seɾɣəmso, maːɾʤaːn (7) andaɢandi͡ ɬa oɬ kunə͡ ɬa am sa məs bəɾ aʰga qəχɢəɾək geɬɣe͡ ɬa oɬ͡ ɬa aʰga ɬa kəsɯ məsgẹ ɬom oŋʂəχəʂ ḍə sa (8) ɬom oŋʂəʁandə͡ ɬa oɬ ͡kunə͡ ɬa məɬaʁa jaʰɬɢ̰ə saɬəp baɾ͡ eɾ diɣe͡ ɬa andaɢanda͡ ɬa oɬ͡ kunə͡ ɬa oɬ məɬaʁa sẹn oːɬ kəsɯ bəɾ at͡ tsaɬsa͡ ɬa bə atdə͡ ɬa bəɾ ʒibəjzɯ uː ɬa atdə adaʁaq nimi ḍə məs (9) oɬ͡ ɬa məɬaʁa ɬa ʤiu u atdə adaʁa͡ ɬa aːndan sɔŋ͡ ɬa ʤiu aːm ɬa χo͡ ɬa qadi at

t͡sałʁa bezək at͡ tsałəβər d̪ər t͡na (10) oł duɣədi guaɴ ła joʁur at sałʁandan ła ….anə ła adaχəʂ də (11) dʒiaɴdʒiu dərо, dʒiaɴdʒiułaʁa͡ ła baʰʂɢa ła niːɣə go aq ʒyŋnə məndaɢə͡ ła bər͡ βər dałə͡ ła pɔʁuːrup ła delə poʁuruβ ła deła undərɣ̥ am ła daːɢaː ʃien ła daːɢaːsə kəsɯnəŋ daʁesə qejʃʃiłaχəʂ d̪ə (12) daːʁesə qejʃʃilamin doʁur kəsɯ duŋnaʁəmis dər (13) daʁesə͡ ła məndaɢo bɛ̥lɛ̥k puɻtə ʁoːj diɣe͡ ła ɢədiɣe bər qejʃʃiłaʁanda͡ ła am ła ʃʃiŋʃʃi χuadəŋ χoː qejʃʃiłaʁa͡ ła mɛ̥nəŋ bər ɢoj͡ eːr, mɛ̥n bər uʰgu͡ːs bər aʰːt andaʁ diɣe ła kəsə am ła o məłaʁa ʃyduŋʃilia (14) bər qejʃʃiłaʁanɖ̥ən͡ ła, bər ordʒy berχəʂ d̪ə məłaʁa (15) sen βər ɢoj βerɣə mɛ̥ χuodzi̯a bər uʰk̟us βɛ̥rɣə mɛ̥, bər aʰt bɛ̥rɣə mɛ̥ dʒiu məndaʁ nimi d̪ər məs joʁər kəsɯ͡ ła (16) anə aʰga kəsɯ oːŋʂəʁa ɬom oŋʂəʁa anɖ̥aʁa saɬəβər ʃtər (17) am ma ʒiːdzi̯ dʒiu bəzdəŋ məndaɢə məłasə dʒiaɴ ła uʰdz̥͡eː saːnnien bəɬʁanda͡ ła bəz ma ʃʃiŋʃʃi χuaduŋler χoː la qəɢ̥ərʁa amɢ̥ə jisəndi andaɢo͡ nimi mənəŋ tʉrek bər jaʰtba diɣe̥g͡ ɛ̥ (18) taɬɢannə joʁuruβałʁa ʉzesəŋge jaːʁnə surtgɛ̥ ʉzesəŋge βər məndaʁ nimi jendyn dɛ̥ːɣo məndaʁ nimi bər jaʁnə məndaʁ nimi …… etgi aːnə ma aʰga etgo (19) aʰga etgi͡ ła andaɢa saɬʁa͡ ła am ła χəʁa ɢədiɣe andaɢaʁa͡ ła puɻtə ʁoj diɣe ɢədiɣe anə χoː məndʒa məndʒa bər jiɣe andaɢəʁanda͡ ła go ʂitaɴda͡ ła bejɬaβər dro go ʃisən (20) jynəŋ͡ əʂdi͡ la dʒiu βər am͡ ła dʒiu am ma χoː ła ɢoj ma βerəβər dər, uʰk̟us ma βerəβər dər, aʰt ma βerəβər dər, mɛ̥nɛ̥k ba berəβər d̪ər (21) am͡ ła andaq χoː andaɢə joʁur kəsɯler dʒiu dabəfəŋ͡ ła andaʁə edəβ dro am.

0203020203 İki Kardeşin Hikâyesi

(1) guaʃʃyda͡ ła dʒiuʂi bə niːɣəɬɣin͡ iː də bər liaŋkuzɯ ʂiɡəgɛ̥͡ ła bər ɢəz βar͡ eː də, bər oʁuɬ βar͡ eː də ʂiɡə βar͡ eː d̪ə (2) ʂigə͡ ła aːm anə oɬərʁa andan͡ ła bə bər kun͡ ła bə anasəɴga gɛ̥ːm χejɬaʁa͡ ła anasə ølyq qaʁan͡ e d̪ə (3) anasə ølyq qaʁanda͡ ła bə aβaga͡ ła kəsə βoɬ niːɣəɣe məs͡ ła ʧise amɢə d̪ise͡ ła joːgue dro o͡ diɣədi maːɴqəs ɛ̥ŋgeŋ diɣeg͡ eː (4) o joguenə diliβałʁan͡ eː dij dər, o jogue qarə diliβałʁan͡ e d̪ə (5) diliβałʁanda͡ ła bə ʂigə məła͡ ła dʒiaːɴ ojnasɢaː ʊnək gɛ̥ɬɣɛ̥ndi͡ ła bə niːɣə oɬ jogue ła uzu d̪ɛ̥ɬə aʁərʁa d̪ełə øleː droː dɛ̥ɬə (6) uzu͡ ła goɬ niɣə ʂiɡə məłanəŋ goɬ

niːɣənə͡ɬa jiβałsa ʃiŋəndin bəɾ ʒise͡ɬa uzu ʤyɣeɾ βoʁə d̪əɾ diɣẹn͡eː d̪ij d̪ə (7) məłanə͡ɬa aβasə taqɢa goł joduɴɢa sełasɢan͡eː dij də (8) andaɢanda͡ɬa bəː ølyrɣəłe βaɾʁan͡eː də, ølyrɣəłe βaɾʁanda͡ɬa bə bəɾ βərənə zɯmej liaŋgə dəɾ͡na sa, qunɢan͡eː dij d̪ə (9) ɢəzdəŋ niːɣə uɾeːk niːɣə͡jeɾ quɾa͡ː jeɾ, oʁułnəŋ uɾegə ẹm͡eɾ d̪iɣẹn͡ẹɾ d̪ij d̪ə (10) go ołʁannə tud̪uβałsa oʁułan ołannəŋ oɴa du βaɾ͡eɾ bə ɢəzdəŋ bə jaχʂ͡eɾ diɣẹn͡ẹː d̪ij d̪ə (11) andaɢə͡ɬa bəɾ͡βərən χułaʁa͡ɬa naːrsəŋdan ɢadzɣaβałəβ jadaʁan͡eː d̪ij d̪ə (12) andan͡ɬa eni dejdzɟisət d̪ə dejdzɟisətɢa baɾʁanda ͡ɬa bə ła niːɣə ła jogue͡ɬa ẹni məndaɢo uzu ʤyɣeɾ βo^{h}łd̪ə diɣe oł ła nimi nimi bəɾ naːɢə jeʂəŋnəŋ andaɢa nimi ørekd̪ə ap͡baɾʁa ʒẹdəɾɣẹndi͡ɬa uzu ʤyɣeɾ o^{h}łd̪ə diɣẹn͡ẹː d̪ə (13) am sa məła dəɾ na qam ma nə ojnaʁa ʂigisəː ojnaʁa unək geɬɣẹn ͡eː d̪ə (14) andan͡ja kəsɯ enẹ gyrɯβałʁa enẹ uzu aʁəɾʁa øle dro dzɣa ła ʂigə məła da^{h}ːɢa dərəɣʤe drə uzu o məłanəŋ niːɣə ʃiŋnə ʒixəʂ͡eː andaɢ̟a d̪it d̪ə (15) baɾʁanda͡ɬa eːni məndaɢa aβasə ølyrɣəłe βaɾʁanda͡ɬa bə məła͡ɬa deɬə bəɾ͡βərən andaɢa χułaʁa͡ɬa deɬə bərən tud̪uβałsa bərənəŋ niːɣə͡eɾ diɣẹn͡ẹ dij d̪ə …..χuɾa͡ː jeɾ diɣẹn͡ẹː dij d̪ə (16) bərən tud̪uβałsa͡ɬa bərənəŋ aɴa du βaːɾ͡eː ʒip bołʁəməs͡eɾ diɣẹn͡ẹː d̪ə (17) andaɢandə͡ɬa bə ʂigə məłanə͡ɬa jiβału jadaʁa uzatəsɢan͡ẹː d̪ə (18) andan͡ɬa bə ʂigə məłaʁa͡ɬa enẹ at͡tsałʁan͡e dij d̪əɾ (19) ʂigə məłaʁa ʂigə at͡ tsałəβałʁa͡ɬa bərəŋge͡ła niːɣə joło dumdzɟiq ołʁaɴɢa͡ɬa, ɢəzɢa ła ʁezɯŋ dzo̞łma diɣẹk̟͡ẹː d̪ə (20) andaɢa ʂigisə maɴɢa͡ɬa bə ułʁan ła maɴɢa kəsɯ maɴəβərəp͡ɬa gue nimi am sa o͡duɣədi am məs dise am gue nimi͡ɬa daːguan dəɾ am sa gue nimi daguan daɴnaβałʁa o budujda andaɢa daguan daɴnaʁan͡ẹː d̪ə (21) bə aɢasə͡ɬa dẹliɣəłe toːrłaʁa andaɢaː nəɣəɣẹ ẹ^{h}tgindi͡ɬa baɾʁanda oł budujnəŋ kəsə anə pẹrɣẹ aʁətɢa kərd̪əɾmiɣẹn͡ẹː d̪ij d̪əɾ (22) kərd̪əɾmiɣẹndi͡ɬa bə ajtɢan͡ẹɾ d̪ij d̪əɾ, niːʤik niːʤik kəsɯ d̪əɾ diɣindi niːʤik kəsɯ d̪ə (23) iː o͡ɬ ła uzunəŋ aɢ̟asə d̪əɾ sen uzuŋgi zertək gił diɣẹn͡e d̪ə (24) ezerdəp baɾʁanda͡ɬa oł dzo̞dzo̞di oł məłanəŋ aɢ̟asə βołʁan͡eɾ d̪ij d̪ə (25) andaɢanda͡ɬa kəsə aɢasən ma

zertəp baɾʁa bə məła bə ʂɨgisə͡ɬa gue nimi guan daɴnaβałʁa andaɢəłʁa ołuɾʁan͡ e: d̥ə (26) soɴɢa e^{h}tgẹ̈ndi go ɑβasən oł jogue jiβatɢ̥an͡ e̥ɾ d̥ij ɟəɾ

Kaynak kişi №: 02030203
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 19. 01. 2013, 28, 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: WU Gui-ying
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Hongwan köyü
Doğum tarihi: 1933
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Dacha köyüne göç etmiştir, şu an Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Bayattavın
Soyu: ?
Konu: Bazı düğün gelenekleri, ad koyma, saç kesme ve at yelesi kesme gelenekleri hakkında**.**

0203020301 Bazı Düğün Gelenekleri Hakkında

(1) dujtuɢə dəɾ͡ na ɑ^{h}t məngi maɴɢaɢ͡ e:, jɑɴə kełənnə ɑ^{h}tɢa məndəɾɣe jetge andaɢa anndaʁ nimi͡ɬa etgek nimi dər dẹ̈^{h}d̥ə͡ na (2) ɑ:m͡ɬa ɢəznə dia:dək gẹ̈ɬɣindi ͡ɬa bəɾ ɢaɾ͡ jy təkgi dʐanlia andaʁ nimi ɢaɾ͡ jy modʐɑɴfaɴ təkgi ołuɾʁaɢ͡ eɾ (3) anə kəsɯleɾ peɾɣe oɬ͡ ɬa dujdʐi̥ dujtʂi diɣẹ̈g͡ e̥: ɢəz diatmaʁa, andaʁ nimi ʂo:ɾ ge:ɾənə jałaʁɔ: ʊnduɴ͡ ʁuzu andaʁ andaʁ nimi etgek nimi də dẹ̈^{h}d̥ə͡ ni (4) ɑ:s saɬmanə͡ ɬa mẹ̈n ma bəɬmẹ̈s͡ eɾ jam, ʂɨgə kəsɯ͡ ɬa məndaɢəłʁa bəɾə mənda łaɾettse, bəɾə gonda łaɾetge͡ ɬa ni: diɣi:g͡ e̥: anə mẹ̈n bəɬɣəmẹ̈s d̥əɾ (5) dʒiu andaʁ

͡ɬa nimi dəɾ dij d̥ə͡na aːs etme͡ɬa (6) andan͡ɬa am sa kəsɯɣe tʂa ʁuzɢa køːmɖzɯ, am͡ɬa bɐ̣gə oɬ bɔχqɖʒa, andaʁ andaʁ niminə bə jeɾ ɢuzə jazɢa͡ɬa andaʁ mi jet, ʂaɾ jetdə saɬʁaq mi də, bøzyguregəŋge͡ɬa udzɻaː døːs, kurɖʒi͡ e̥t andaʁ andaʁ nimi saɬʁaq nimi də dij ɟə (7) kədʒiɣəregəŋge͡ɬa dʒiu bə bə͡ɬa ɢajsə dzɻigə jeʃiŋ bə ma boɬχəʂ də, jigə ma boɬχəʂ dəɾ məŋa͡ɬa jigə diɣig̊͡ iː (8) andaʁ nimi saɬʁaq nimi d̥ə dij tə͡na (9) sɐ̣ŋ gonda baʰrdəm, ʁəɾsamtsoɬnəŋgədi, oːɬ͡ɬa bəɬʂ͡eː kəsɯnəɴ quɬaq ɑɴnɑβəɾ dəɾ͡nɑ.

0203020302 Ad Koyma, Saç Kesme ve At Yelesi Kesme Gelenekleri Hakkında

(1) ɑt tsɑɬʁɑndɑ ɑʰgɑ qəχɢəɾə̆k gɐ̣ɬɣe ɑt tsɑɬʁɑq nimi dɾo (2) ɑm͡ɬɑ nimi niː dixəʂ͡ eɾ nimi əɾʧ͡indomtsoɬ diːxəʂ mɐ̣, ɾemɐ̣ʁɑɾzɑŋtsoɬ diːxəʂ mɐ̣ɾ, sɑzɖək kəsɯleɾɣe ɑndɑʁ ɑt͡ tsɑɬʁɑq nimi dəɾ͡nɑ (3) əɾeːŋ kəsɯleɾɣe oɬ mɑ ʂɨmɑ seːɾəŋ ɑ ʂɨ, doɾdʒi seɾəŋ ɑ ʂɨ ɑndɑʁ ɑndɑʁ nimi sɑɬʁɑq nimi dəɾ dɐ̣ʰd̥ə͡nɑ (4) ɑndɑn nimi gøʰp nimi mɑ sɑɬmɑs nimi dəɾo, ni sɑɬʁɑG͡eː ɑnə nimi kəsə niɣətmin də͡na, gujiɬɑmin dəɾ͡nɑ, unduq qɑp dəɾ͡nɑ (5) ɑːs etge͡sɑ ɢoj uʰkus ølyɾɣe, ɑm͡ɬɑ ɑndɑʁ nimi də ɢɑʂ gɑnʣːnə niɣədəβɑɬʁɑ oɬ duɣədi su uzɑq nimi də͡nɑ, ɑɴɑ͡ɬɑ uʰɻ̊us teɾənə bəŋnɑʁɑ ͡ɬɑ ɑɴɑ qoː͡ɬɑ su ʂukdik gɐ̣ɬɣe ɢuzɢɑ oɬuɾʁɑq nimi də (6) ɢuzɢɑ͡ɬɑ ɑɴɑ səzətgi dəɾ͡nɑ, pɑn mɑ qejnɑtɢə dəɾ, tʂɑ mɑ qejnɑtɢə dəɾ, jet mɑ tuɬɣə dəɾ dʒiu ɑndɑʁ nimi dəɾ dɐ̣ʰd̥ə͡niː (7) uzge nimi gue nimi gøʰp nimi mɑ məjo ej, ɑndɑ mɑ nimɐ̣ɾ gøʰp nimi boɬχəʂ joːq d̥ɾə (8) bɑʂ tɑɾiɬɑmɑ sujbien ɬɑ gɐ̣ɬɣɐ̣k nimi də d̥ɐ̣ʰd̥ɐ̣ (9) məɬɑnəŋ bɑʂdə͡ɬɑ deɬə χoːsən uzɑːsɑ͡ɬɑ, ɑq jyŋ bədʒin məndɑɢəɬʁɑ pəʧ̑ɑ pəʧ̑ɑ pɔqɢɑ, ɑm͡ɬɑ ɑɴɑ bəɾmɐ̣ diːɣiːk nimi d̥ə dɐ̣ʰd̥ə͡nɑ, niː diɣig̊͡ eɾ mɐ̣n mɑ bəɬɣəmɐ̣s dəɾ͡nɑ ɑɴɑ͡ɬɑ (10) qejdʒi͡udʒin͡ɬɑ bəɾ kəsɯ gɐ̣ːɬɣɐ̣ː dʒiu qejʧ̑iɬɑ bəɾ͡βəɾ͡βəɾ dɑɬə pəʧ̑ɑ pəʧ̑ɑ qejʧ̑iɬəβɑɬʁɑ oɬ ɑndɑʁ nimi bəɾ sut geːɾəʁɑ sʊtdə sɑɬʁɑ jɑʁnə sɑɬʁɑ məɬɑnəŋ bu bɑʂɢɑ sʊɾtge, məɬɑnəŋ jyŋundin pədʒuɾ qejʧ̑iɬɑβɑɬʁɑ ɓoʰɬtʊ ʁeː diɣik nimi dəɾ dɐ̣ʰd̥ə͡nɑ (11) bəɾ uʰɻ̊us βeɾxəʂ mɐ̣ɾ, βəɾ ɑq ɢɔj βeɾxəʂ mɐ̣ɾ, uʰɻ̊usə sɐ̣n mɑː ɑq uʰkus ɑ, ɑq ɐ̣nɐ̣k diɣik nimi dəɾ, ɢoj βeɾse͡ɬɑ ɑq sɑʁɬəq diɣɐ̣k nimi dəɾ (12)

ʤiu andaʁ nimi dəɾ dẹʰḍə͡ nẹ, aɴa niː diɣẹ͡g eː, dixəʂ ma gøʰp ḍə ḍẹʰḍə mẹn bəɬɣəmẹs dəɾ͡ na (13) oːɬ͡ βəɾ quɬunnə ma βəɾ sɯ jyeɾnəŋ bəɾ jiɣəɾmẹɣe taɾiɬaʁaɢ͡ eɾ (14) oɬ͡ ɬa dɔqəsən səplɛrnə ʧusəɾk gẹɬɣe jiɬəsəndin͡ ɬa pədʒioɾ qejʃʲiɬaʁaq nimi də (15) moː ɬa jaʁ sʊrtgeː o nimi boɬḍʊ ʁoj diɣoː andaʁ oɬʁaq nimiɾ də dẹʰḍə͡ nẹ ʤiuʂi andaʁ nimi͡ eː (16) andan͡ ɬa oɬ dɔquson səpleɾ dəɾ͡ na kəsɯleɾ ma…jetge, mənge andaʁ etgek nimi də dẹʰḍə͡ na (17) am͡ ɬa taɬʁannə joʁuɾuβaɬʁa andaʁ nimi jaʰtba edəβaɬʁa toɣuɾek nimi edəβaɬʁa, anəŋ ʉzeɣe enẹ͡ βəɾ məndaʁ nimi jentən diɣẹg͡ eɾ, taɬʁannə tʂoɢetɢa jaʁ sʊrtgeː andaʁ nimi͡ βəɾ jiʁaŋ diɣẹg͡ eɾ, andaʁ nimiɾ jaʁ βudʒin doɢuɾ doɢuɾ nimi saɬʁa andaʁ nimi edəβaɬʁaq nimi ḍəɾ dẹʰḍə͡ na (18) jøtdəŋ aʰtdəŋ jiɬə taɾiɬaʁa͡ ɬa, am ɬa aɴa ɬa andaʁ nimi etgek nimi dəɾ dẹʰḍẹ

Kaynak kişi №: 02030204
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi
Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 27. 01. 2013, 28. 01. 2013,
29. 01. 2013, 01. 02. 2013, 22. 02. 2013,
26. 02. 2013, 26. 03. 2013, 27. 03. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Sıdopcin Serin (DU Fa-gui)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Songmutan köyü
Doğum tarihi: 1927
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Üniversite
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Tibetçe, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir.
Boyu: Saqıs
Soyu: Duman

Konu: Kendi ailesi ve memleketi hakkında, kendi çocukluğunda bir hocası hakkında, Sarı Uygurlarda defin işlemleri hakkında.

0203020401 Kendi Ailesi ve Memleketi Hakkında

(1) datʂa ʤejfaɴnaʁan soŋ go vuba niendi datʂa mutʂaɴ tʂəŋlidzʲialia diɣe datʂa ma bə saqəsdəŋ oj dər ⁀na (2) andaɢəłʁanda anda mutʂaɴ tʂəŋliłaʁa bəz saqəsdəŋ am⁀ła o duɣdi sa azər beːjʁaq….ʤejfaɴnaʁan soŋ sa mudzu dzʲigə nəgə di ḍər qan (3) am⁀sa o duɣdi am⁀sa vuba niendi tʂəŋfəŋ ʁrlek kəswlernə χoːsən datʂa mutʂaɴɢa vułap ḍər (4) datʂa mutʂaɴ am sa iʃʧiŋgẹ baχqdaʁan məs sa baχqdaʁan kəsɯ diɣẹ⁀gẹː baχqdaʁan kəsɯ də di βar (5) andaɢa⁀ła menəŋ dujtəu qaːr maɴɢənəŋ ojda haːr maɴɢənəŋ duɣẹdi menəŋ ana aβa ʂigisəŋ ələkdi uʂ məɴ ɢɔj asərəβərʁan⁀ẹr, bəłɣik bẹ….ʂigə jyz bẹson u^{h}ʯuːs, saqəson jyt⁀a^{h}ːsərəβərʁan⁀ẹː (6) am andan soŋ⁀ła ʤejfaɴnẹrʁadi am sa menəŋ ərəɴɢa e^{h}tgindi, menəŋ tʂapɢa e^{h}tgindi⁀ła aːm⁀sa bəz am⁀sa dʁrt tʊŋ beson tʊŋ jasa^{h}ḍə (7) məz dujtəu sa tuŋ jasa^{h}də, am sujrə sa jibəjzɯ, ʁəbəjzɯ, jide ərde….. məndaʁ dij ḍər qan (8) məs sa bẹson tʊm jasap də, vuʂɨ bəjdi zʲəŋlio…., məs sa o duɣədi bər tap ʂiʁə tap, uʂ tap, dʁrt tap, bẹs tap məndaʁ łaretgẹk⁀eː də, sujrə dise sa bər jibəjzɯ.....andaʁ dij ḍər qan, o⁀ła bər nimẹːr ḍər (9) o duɣədi məs sa niːʤi tapsuŋ⁀er, qadi dise ni⁀ʂɨ ʤibəjzɯdi zʲəŋ a, məndaʁ łar dər⁀na (10) mẹːn am dise ʤiu bẹːs taptʂonnəŋ kəsə, vubəjzɯ zʲəŋdi χodej a, bəłəj drəm, məndaʁ jaβdał də⁀na bə^{h}łdəm (11) am o^{h}ḍaʁnəŋ peɣ …. məs sa o duɣədi o^{h}ḍaʁda peɣ oːrʁaɢ⁀eː də o^{h}ḍaʁnəŋ peɣ …. βar⁀e (12) peːɣ tʂoɢəʁanda peɣdin ɢuzu sa am⁀sa jarχətʂi, χosə ałβaʯəː aːm sa unduʁaɴda, unduʁaɴda giłse⁀se am sa dzʲasaɴnəq, łama, gəɣə rəmbʊː, məs sa o duɣdi⁀sa am sa juʁurʁa⁀sa andaʁ andaʁ mi ….(13) məs dujtu juʁurnəŋ har maɴɢənəŋ ərəndi sa taptʂɨ diɣẹk mi dər, peɣ łamanəŋ ələkgẹ e^{h}ttse am sa dzʲasaɴ, o^{h}ḍaːʁ, seɴ ɢajsə o^{h}ḍaʁnəŋ⁀er (14) o dʁɣdi məs sa am sa sujrə̆ sa bagədʒanəŋ, məs joʁur⁀sa am⁀sa mẹn⁀sa saqəs⁀o^{h}ḍaʁnəŋ⁀er, jaʁła^{h}ḠəR o^{h}daʁnəŋ məndaʁ məndaʁ mi diɣik nimi ḍə (15) məs sa dujtəu sa məsdəɴ qar maɴɢə⁀sa……am sa

peɣ ɬamadan ɢuzu geɬse ɑːm sɑ ɑɬβɑʰʧə, ɑːm sujɾə dise ɬobəjʃiŋ ɖəɾ qɑn (16) sẹn nidʒi ɑɬβɑʈənəŋ bɑʰdʐə͡eː, nidʒioɾ ɑɬβɑtənəŋ bɑʂ tutbɑ͡eː, sẹnəŋ tɑpdəŋ ɑʰɬdəndɑ nidʒioɾ ɑɬβɑʈə βɑɾ͡eɾ məndɑʁ jɑβdɑɬ də͡nɑ (17) ɑːndɑn ɢuzu ɑːm͡sɑ məs sɑ dujtəu qɑɾ mɑɴɢə sɑ tɑjoʧʃioʰtʈɑ diɣe, tɑjoʧʃioʰtʈɑ dise ɑm sɑ ɑː sɑʁɑ nidʒi ɢəz βɑɾ͡eɾ nidʒi oʁuɬ βɑɾ͡eɾ sɔɴɢɑ eʰtgẹ məz sɑ məndɑʁ diɣə də di βɑɾ (18) ɑm dujtu sɑ menəŋ ɑβɑ ɑnɑ χɔnəŋ əɬəkdi sɑ sɑː nidʒi tɑptʂon bɑɾ͡eɾ, nidʒi tɑptʂit bɑɾ͡eː, nidʒi oʰkuŋ bɑɾ͡eɾ məndɑʁ diɣẹk nimi də, sɑɴɑ nidʒi ɢəz βɑɾ͡eː nidʒi oʁuɬ βɑɾ͡eɾ nidʒi keɬən bɑɾ͡eː keɬəŋgẹ oʰkʉːŋ diɣik nimi ɖə, oʁuɬʁɑ ětheʰptʂit diɣik nimi ɖə, ɢəzɢɑ ɾəmnəm o sɑ məs dujtəu joʁuɾ ɬɑɾ, ɑːm nimi ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi ɬɑɾẹtgədʐi məjo ej (19) ɑːm joʁuɾnəŋ ɬɑɾnə mɑ χɔsə̆ tejdisdəɾɣi ɑːmɢə joʁuɾnuŋ menəŋ məɬɑɬɑɾ mɑ məs dujtuɢu juʁuɾnu ʧʲiɬɑʁɑ ɑnɑ, ɑβɑ, ɑːdʒa, ɑm͡sɑ nɑnɑ, dɑdɑ məndɑʁ məndɑʁ mi diɣik mi ɖə, məndɑʁ məndɑʁ mɑ dip bɑɾəβ jadij dəɾ (20) menəŋ mɑ uʂ kẹɬən, uʂ ɢəz, ɑm bøzuk oʁuɬnəŋ ʂigə sunzɯgɑ βɑɾ͡eː…..ʁəʂiɬʧʲibagə ʐəŋ aj, oɬ nimi ɢeːjsə mɑ nimi dujtəuɢu juʁuɾnə ɬɑɾetbẹs ɖo….

0203020402 Kendi Çocukluğunda Bir Hocası Hakkında

(1) sɯkuɑn ɬoʂi oɬ͡ɬɑ menəŋgədi menəŋ bɑbɑ ezeɾdək geɣe mɑɴɑ pədək ʉɾɣetge menəŋ ʂigə əːnə bəz uʂgẹ pəɖək ʉɾɣetge eːj oɬ͡ɬɑ dɑʰːɢə meŋ gøŋyɬdi dəu jɑʰːʂə͡βəɾ kəsə͡eɾ (2) ɑndɑʁ sɯtʂuɑn ɑβɑgɑ ʧəɾ, pəɖək bɑ gujʧʲi pəɖək bəɬɣik nimi dəɾ (3) nɑːɢə sɯtʂuɑndɑn beɾ mɑɴɢɑndi jiɬu ɬɑ ɑndɑɢɑ͡ɬɑ joɬ udʒin qɔnɢɑ, kəsɯleɾdin ɑzəɾ qɔɬuβ əʰdʐẹp məz sɑ qɔɬuβ əʰdʐẹp diɣig͡ẹ sɑ, syjɾə sɑ sɑ jodʐi̯ɑ tʂidʐi̯ɑ diβ də (4) ɑɴɑ ɑm dujtəu məs bə ʊjdɑ ɑndɑʁ ɑʰgɑ mɑ bɑɾ (5) goː tɑːɾsɯ, usgumbəŋdi oɬ niːɣə gɑnnɑndɑɢə ɑʰgɑɬɑɾ bəɾ͡βəɾ nimi mɑ ɑndɑɢɑ ɬomun gøʰdurɣe ɑndɑɢɑ χoːʁɑ joɬ udʒin mɑɴɢɑ ɬom edəβ koːʁɑ pəɖioɾ ẹm beːɾəβ ɑndɑɢɑ͡ɬɑ mɑɴɢɑ bə ojʁɑ eʰtək giɣẹ (6) menəŋ oɬ ɬoʂi͡ɬɑ mənə ʒiːdʐi̯ vubɑnieŋgidẹʰgẹ menəŋ ɑndɑ oɾʁɑn͡ẹː (7) kənəŋ ʁəʂi ʧʲi nien mɑ ʁəʂi bɑ nienlio meŋ məndɑ menəŋgədi geɬɣe͡ɬɑ (8) vubɑ niendi͡ɬɑ menəŋgədin ɑm͡ɬɑ o duɣdi məz bə joʁuɾ ojdɑ͡ɬɑ ɑm sɑ …… o duɣdi͡ɬɑ menəŋ bɑbɑnə mɑ tutqɑnəp dɾə, menəŋ goɢɑnə mɑ tutqɑnəʰɖẹ, menəŋ

ənənə ma tutqanəʰd̥ẹ̣ (9) andaɢəɬʁa͡ ɬa beːgə goː niːɣə dzɻəŋfəda͡ ɬa kəsə aːj sẹ̣n bə niːɣəː χaːɾ kəsə…qan oɬ ʤiŋtəu meːŋ anda vubaniendi maɴGandi ʤiu liuʂi aʰɬdon jidə oɬʁan͡ ẹ̣ɾ (10) aːj sen məndə mudzɻunəŋ͡ ɬa anda ʤuj ʂiuɬaʁan miː, səleɾ zeɾdəp baɾʁa gonda βəɾ o duɣdi χan χan ɬoː aɴa ɬojaɴjyen, go duŋtezɯda pəd̥ioɾ andaʁ ɬojaɴjyen ʂimaʰrd̥əq ʃiuɬaʁa anəŋ͡ əʂgi zeɾdəβaɬʁa hanəʁan͡ ẹ̣ː (11) hanəʁan soŋ ͡ɬa aja: bəz aɢənə ɢ̊aʂ͡ ɬa anə aɬmin͡ aɬmin͡ ɬa ɢaɾaʁəɬaɾʁaɢ͡ eɾ oɬ͡ ma ʂidaʂidi lien βaməd fəməʧiŋ jijaɴ a gujʧi jaʰʂə kəsə͡ eː (12) andan zeɾdəp baɾʁa͡ ɬa liuliŋ niendi͡ ɬa ẹ̣ʰʤẹ̣gə toɾɬaʁa syjɾə dise am sa ….. (13) anda zeɾdəp baɾʁa͡ ɬa liuʁə niennəŋ sɯjye fəŋda͡ ɬa anda jɔq boɬʁa͡ ɬa χɔsə anda….bəz aːɢənə ʁaʂ ma joq boɬʁanda bəzleɾ ma baɾʁa βəɾ baʰʂ dzɁaɬʁa andaq βəɾ ….. uːɬ gujʧi jaʰʂə kəsə͡ eː (14) vəba nieŋgid̥ẹ̣ʰg̊ẹ̣ meŋ məzdəŋgədi oːɾʁan͡ ẹ̣ː (15) am soŋ ͡ɬa bə ʤejfaɴnaʁandi ʤiu am ͡ɬa kəsɯleɾnə ma tutɢ̊a͡ hanəp də (16) aːnə ma go ɬojaɴjyeŋge zeɾdəp baɾəp baɾ͡ eː diɣẹ̣ ͡niⁿ……toːɾʁa hanəp dəɾ ͡na, eːj oɬ gujʧi andaʁ mi syjɾə oʂɢa gujʧi jaʰʂə kəsə͡ eɾ (17) bəzgẹ pəd̥ək ʉrɣetge pəd̥əkə ma jaʰʂ d̥əɾ, bə ʊjʁa gẹ̣ɬɣindin͡ ɬa o duɣdi sa andaʁ ͡ɔɾ məs sa aːɾtɢ̊aʂ quβadzɁəq diɣeg͡ eː andaʁ βəɾ taʁaɾ quβadzɁəq dɾoː daːlien dɾo, məndaɢa eɣəm͡ bədʒin gøʰdəɾɣek andaʁ məs sa ʰɔχqdzɁa diɣẹ̣g͡ eː (18) andaʁ niminəŋ͡ ɬa ʂigə βaʂəɴGa pəd̥əkdə oɾʁa͡ ɬa andaɢa jiɣənəŋgẹ̣ gøʰd̥əɾɣe͡ ɬa kəsɯ naɢə niɣədin bẹ̣ɾ͡ ɬa sɯtʂuandan bẹ̣ɾ ͡ɬa qɔɬuβ əʰd̥zẹ̣ əʰd̥zẹ̣͡ ɬa andaʁo͡ ɬa eʰtək giɬɣi (19) am soŋ soɴGa eʰtgindi͡ ɬa oɬ͡ ɬa qan o daʰɢ̊ə ʤejfaɴnamaʁan͡ eɾ sɯvə nien bəz go jiŋpantezda o duːdi bəz sa daʰːɢə maɬ ma qaɬən də͡ na go jiŋbantezda bəɾ guaɴʤɯ ʃiuɬaʁa ʂikə sɯŋ guaɴzɯ bə dupdi bəɾ sɯŋ, baʰʂənda bəɾ sɯŋ, ʂikə͡ sɯŋ andaʁ ɬəu ə̆sɯkgẹ̣ bøzʉk gejməŋnəŋ baʰʂda…. ʂikə͡ sɯŋ ɬəu qaɬaʁa andaɢa am͡ ɬa kəsɯleɾ χo͡ ɬa eːj dudʒadi ɬəuguaɴʤɯ ɬəuguaɴʤɯ diɣe oɬ͡ ɬa ma anəŋ͡ ʂidi oɾʁa͡ ɬa oɬ ʁəɬəuʁa unup baɾʁa oɾʁa͡ ɬa ʂidəŋ vəba nieŋgədẹ̣ʰk̥ə͡ ɬa anda menəŋ anda oːɾʁan͡ ẹ̣ː (20) vəba nieŋgi eʰtgindi am menəŋ kəsɯlɾnə ma tutqanəp dɾo, oʂɢa oɬ͡ ɬa aβaganə ma zeɾdəβaɬʁa ɬojaɴjyen mi nẹ̣ɾmiɣẹ̣ zeɾdəp baɾʁa …. (21) andan bəz aɢənə ɢaʂ

ma barʁa anə ma βər bər guantse etge kømge andaga βər (22) pərn͡na aːʁərʁa keːkəraʁa orʁanda͡ła menəŋ ʂigə ənə bəz χoː barsa͡ła, aːj uzu͡ła uzu͡ła oːr unkiaːsa, mẹ̣nə teɬap barʁa sẹ̣ːrnəŋ ɬəuguaɴʤɯnəŋ naga gejsəʁa βər məz sa jerdiβaḍẹ̣, køməβaḍə diɣẹ̣ ....(23) andan͡ła joq bop də soŋ͡ła bəz agənə gaʂ βarʁa βər guantse etge barʁa teɬak giɬɣi ɬəguaɴʤɯnəŋ ja^{h}gada βər tezɯ … βər andaʁ βər ʁə swŋ tezaɴ ba͡ɾ eː o ʁə swŋ tezaɴga͡ła jeːrdiβatg̣an͡ẹ̣ː (24) eːj oɬ kəsɯ da^{h}ːgə menəŋ gøŋyɬdi dəu oɬ ja^{h}ʂə oʂg͡a er (25) anda ma mənə məɬa saʂtəg̣ən ma kəsə naːgə niːɣədi swkuanda oːjinda tejdəβatga͡ła jaɴqətʂa͡ła andaga͡ła am sa sujrə dise sa andaq liuɬaɴnaʁa͡ła qɔɬuβ əʂg̣e bə ojʁa e^{h}tək gep ḍə͡na (26) am soŋ mənda gẹ̣ɬɣẹ̣ meːŋ mənda məzdəŋ mənda gẹ̣ɬɣẹ̣͡ła odaʁan͡ẹ̣r ni ͡ła oruβur͡ła haː βəa ʤali fagə ʃiŋlia diɣi͡ła jysuŋgẹ̣ haːro dəzgaq, o duːdisa amgə məndaʁ mi dieɴχua andaʁ andaʁ mi joːq dər͡na…..(27) andaga haːro dəzgandə͡ła….məɬa saʂtəqɬarə ma aɬəβaɬʁaq mi ḍə, beːrə oɬ ma məɬa saʂtəqɬarə ma beːrə məɬaɬarə ma berə haːro ma gẹ̣ɬɣẹ̣n͡ẹ̣ (28) mo ła andaga dəzgan harosən ma mənda giɬɣi ma ʂiuɬuβaɬa dro, o duːdi sa haronə sa goː niːɣəɣẹ̣ aːmgodzi̱ɬaː məndaga diaːdəβ joq də͡na (29) goːɬ ʃiŋba niːɣəː jyenʂanzɯ, jyenʂanzɯdan jorə am͡ła haːro diaːtba͡ła a^{h}tga ʂukdiɣi andagə͡ła o duːdi aɴa ni dij dro, tuŋʃyŋjyen dij dro (30) andaʁ͡mi͡ła a^{h}tg̣a ʂukdiɣi͡ła am͡ła mənda geɬɣe͡ła kəmnəŋgənə kəmnəŋ ăswkgẹ̣ diaːtga andaʁ͡ła oruβər də dij ḍər͡ne, eːj oɬ oʂga niadzg̣aɴ a, məzdəŋ anda ga^{h}dz̲͡o^{h}təs jəɬ oɬʁan͡ẹ̣ː (31) andagandə vəba niendi ła menəŋ kəsɯlernə ma tutqanəp dər͡na.

0203020403 Defin İşlemleri Hakkında

(1) dujtu dujtu menəŋ aβa menəŋ aβa buɬar χɔːnəŋ ərəŋda kəsɯ joq boʁa bə bəz bə saːqəsda ma andaʁ (2) andaʁ͡ła boɬəs də, bə daha jaqda begə be͡ʃ ɸʊdaʁ, jaɬagədʒa χɔː o duɣdi juʁur͡ła χoː o duɣdi məs kəʃîɣdi go ʃîɴχedagə da^{h}t ba kəsɯ kəsɯ joq bosa niːɣə begə qadi sa o duɣdi tiendʐaɴ dij ḍər qan (3) məz kədʒiɣdi kəsɯ joq bosa amgənədz̲i̱ɬaʁa χuozaɴ andaʁ andaʁ mi, χuozaɴ ma bar

dʐa baɾ də bøzyk ʂaβu, ła:ma:, aʰ:ga andaʁ andaʁ mi ła joq͡ɢəsa (< joq bosa) məs sa ot gəłʁaɢ͡e: diβ χuozaɴ a diɣi dəɾ (4) do:ʁuɾ ni:ɣə aq donnəʁ, bəz sa aq donnəʁ diɣə ʃyɾə sa ʃyʐəŋ d̪ij d̪ə qan (5) ʃyʐəŋ, am sa kømbuʂdəɣ andaʁ andaʁ mi ja:s kədʒiɣəɾik kəswleɾ joq bołsa ot gəłmas͡e̞ɾ (6) o duɣdi a:m͡sa dise̞ sa taqga dɯŋgeʰd̪e̞: diɣik nimi d̪əɾ, taqga, taɬaʁa diadəβattsa dʒiu gaʰɬd̪aɾ qus taɾatgaq nimi ɟəɾ (7) qus gaʰɬd̪aɾ bəɬɣə me̞:, gaʰɬdaɾ qus taɾatga am͡ɬa qaɬʁan suŋu:kd̪ə ͡ɬa͡sa jo:ɾə jo:ɾə teɾəβaɬʁa hanəʁaq d̪imi d̪əɾ (8) bəɾmisə joq boɬʁan kəswnə taqga diatga jiχa qus taɾatbas d̪əɾ, oɬ͡ɬa baʂdʒiot baʂdʒiot bøzyk, gəɬəʂ bøzyk kəsw͡ɬa joq bosa taɬaʁa diadəβattsa͡ɬa qus ma de̞:ɣmis nimi dəɾ (9) məz sa qus taɾadəp dəɾ qus taɾatbin dəɾ məndaʁ diɣe̞g͡e:, qus de̞:ɣmis nimi dəɾ (10) a:nə͡ɬa saɬəβəɾ͡ɬa sɔŋ sɔngа ehtgi͡ɬa qus taɾatbasa͡ɬa jehswnəŋ kəswleɾ baɾʁa ot gəɬʁa:q nimi d̪əɾ (11) ot gəɬsa sa χuodʑaɴ dəɾ qan bəɾmisən sa jeɾɣe teɬək gazga kømge̞k nimi, kømʉp d̪a kømge̞k nimi d̪əɾ, andaʁ mi ma baɾ (12) a:m ła bə ni:ɣitgin soŋ sɔngа ehtgindi͡ɬa bə dʒejfaɴnaʁan soŋ͡ɬa ajo: o duɣdi kəswleɾ o vəba niennəŋ oɬ͡ɬa ͡βəɾ….kəsw joq bosa dʒiu (13) a:m͡sa bə sɔŋ sɔngа ehtgindi ʃiaʂiɬuɸutgan sɔngа ehtgindi a:m͡ɬa sa χuozaɴ, dujtu͡ma anda: bəɾeɾ ot gəɬma ma ba:ɾ (14) o duɣdi sa kəsw joq bosa͡ɬa ahga kəsw ni:ɣə hrq gaɾaʁə dəɾ͡na (15) a: senəŋ bə kəsw joq bop də, mənə χansw ot gəɬsa: haʂ me̞ɾ, bəz sa jeɾdiɣeg͡eɾ, jeɾɣe kømtse jaʰʂ dɾəm, taqga saɬʁa qus taɾattsa haʂ dɾəm (16) məndaga hrq gaɾat hrq͡ɬa gaɾatga ahga ͡ɬa sa ot gəɬsa jaʰʂ͡d̪ə d̪ise ot gəɬʁaɢ͡e, taqga diatga qus taɾatba qus taɾattsa jaʰʂ d̪ə d̪ise qus taɾat andaʁa͡ɬa oɬ͡ɬa o duɣdi ma ba:ɾ (17) a:m ma daʰ:gə ma bəɾme̞ kəsw sa bə sɔŋ sɔŋda ma kəsw joq bosa qus taɾatga, qus taɾatgan nimi joq d̪ə͡na jeɾɣe məs sa jeɾɣe jeɾde̞ʰd̪ə diɣig͡e̞ (18) jeɾɣe kømge̞n ma ba:ɾ, ot gəɬʁan ma ba:ɾ, andaga dujtu dujtugətʂiɬaʁa andaga taqga tejdisd̪əɾɣe̞ qus taɾatga andaʁ mi joɢ͡eɾ, andaʁ mi joɢ͡eɾ (19) o duɣdi sa ahga hrq gaɾaʁa͡ɬa sa, oɬ duɣdi sa kəsw joq bosa łom etgə dəɾ͡na, amgə͡ɬa bəɾ dəɾ sa łom etgin͡ɬa, (20) łom etgi ahgaɬaɾ͡ɬa a:j

ot ɢəłsa jaʰʂ ḍə ḍise ot ɢəłʁaɢ̑͡e:, taqɢa qus taɾattsa haʂ ḍə ḍise qus taɾatɢaɢ̑͡e:, am sa qus taɾatba joq dəɾ.

Kaynak kişi №: 02030205
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 20. 02. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Lozaŋzımba (DU Zheng-lin)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Donglin köyü
Doğum tarihi: 1941
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Okuma, yazma bilmez.
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Dacha köyüne göç etmiştir, şu an Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Duman
Konu: Geçmişte Sarı Uygurlarda düğün

0203020501 Geçmişte Sarı Uygurlarda Düğün

(1) baɾʁandi͡ɬa am sa aɾaʰdʐi̯ dəɾ͡na, am͡ɬa sa χoNje dixəʂ trə o:, aɾaʰdʐi̯ baɾʁa ajtɢa (2) andan͡ɬa ajdəβałʁa͡ɬa am͡ɬa o duɣdi bə aʰt lio məndaʁ məndaʁ mi məngẹ maNəβəɾ ʄəɾ͡na, tẹrɣẹn jo:q dəɾ͡na (3) am͡ɬa jołda duzɢə͡ałʁa du:zʁə bə jołda am͡ɬa βəɾ ʊt tsałʁa andan͡ɬa bifaN bə mẹn bəɾ kəsɯnəŋ bəɾ ɢəzdə ałχəʂ tro: am͡ɬa o duɣdi bəɾ bəʂi nia ʤiu ɢɔjnuŋ bəɾ dø:s, bəʂi nia ɢojnəŋ bəɾ odʐa ʃyaliβałʁa andaɢ̑a baɾʁa͡ɬa anda ʒi:ɣe: taɾdamasən taɾdaʁa bołəs͡ɬa a: am͡ɬa azuɾ aɾaʰkə͡əʂgẹ andaɢ̑a͡ɬa maNGaq nimi təɾ͡na (4) maNGa͡ɬa am ʤiu ʒyɣe

eʰtək gełəβəɾ təɾ ⁀na (5) mẹn ⁀ła məła səʁdə ⁀ła məndaʁ edəβəɾ dəɾ ⁀na, bə ʤeχoNNnəŋ bołəs ⁀ła andaʁəɾaq do, andan miŋ ⁀Gaɾasa gue nimi bołəs ma joq ⁀ qusdi: dəɾ ⁀na (6) ɑ:m ⁀ła gełɣe ʤiuʂi kəzẹŋłaɾnə dełaʁa ɑ:m ⁀ła ʂige ʤiu dzịməgə ⁀a, ʒiɣe (7) am ⁀ła ʤiu o duɣdi məs se: joq də ⁀na , məs joʁuɾ jiu se: χaʁəɾeɾnə bəłɣəmes ḍə ⁀na (8) am ⁀ła bər tʂa: am ⁀ła βəɾ eʰt tułək geɣe, o ḍiɣḍi məsḍəŋ anda dzu̯ozɯ dimi ma joq dəɾ ⁀na (9) am ⁀ła bəχqdzẹa, andaʁ niminə ja:zGa anəŋ yzẹɣẹ ⁀ła eʰt ⁀aʰtdə saɬʁa, kømʤɯ qamʤɯ, Gaɾa ⁀jy dəɾ ⁀na, o duɣdi baɬəq jy joq də ⁀na bə daha jaqda (10) am ⁀ła ʒimẹnə ʒiɣe, am ⁀ła ojnasGaʂ əʂge am ʤiu maNGaq ḍimi tə, ʤeχoNNnəŋ bołəs ⁀ła andaʁəɾaq ⁀usdẹ tɾo mẹN Gaɾasa ⁀ła (11) mẹn ma bujłə jidon ʂigə jasat də ⁀na, məła ḍə ⁀na, zeɾɣe as ma əʂḍẹ, dahanəŋ bołəs ḍɾo ḅə ⁀ła, dahanəŋ bołəs tɾə (12) am ⁀ła goɬ mẹn bə ʤiʃiŋ bəʃiŋ ɑ, am ⁀ła vəɾ gandʒa təkgi dəɾ ⁀qan, am ⁀ła aʰt mənmẹleɾ ⁀ła anə duGuɾatqəʂ ⁀eɾ diβəɾ ⁀ła ørłuɣe ⁀ła anə ła ʤiaNʂəŋ meɾ nimi ⁀ʤin jodərəβ bə ⁀ła dzịŋdzịŋ o duɣdi ⁀ła dijigə ⁀ła andaʁ ḍər (13) andaʁ ⁀ołusuβəɾ ⁀ła maNGa ⁀ła am ʤiu mi sa: haɬda dimi duzGə ⁀aɬăp baɾ ⁀eɾe diɣi ⁀ła jołda məndaʁ ẹʈəβəɾ ʧər (14) am ⁀ła anə duzGəsən ałəsdəɾɣẹ ⁀ła ʤiu gẹɬɣẹ ʤuokəa ma (15) o duɣdi baɬəq ⁀jy joq ḍə ⁀na, Gaɾa ⁀jy də ⁀na, Gaɾa ⁀jynəŋ ⁀əʂdi ⁀ła as ⁀ẹdəβ niɣəłu o duɣdi baɬq ⁀jy joq do məs joʁuɾqa (16) am ⁀ła jynə təkgi oɬ ⁀βəɾ danliŋ bər andaʁ piʃʃiqəna: βəɾ gandʒa dɾo, gandʒa təgəβatGə ⁀ła am ⁀ła aʰt mənmileɾ ⁀ła ʤiaNʂəŋłaɾnə feɬaʁa ⁀ła tuɾaʁa ⁀ła….(17) nidʒisə mẹn ma o duɣdi ma kədʒiɣ ḍəɾ ⁀na, mə: sa: łaɾedəβaɬ jadaʁə ḍə, mẹN Gaɾasa gøʰp ⁀bie ʃiŋlia, ɑ:z je ʃiŋlia…. saqəs, aʰłdə məndaGa maNdərəβ ḍəɾ (18) doʁuɾ kəsɯ βaɾəβ joq to, guaN oɬ jynə tuɾaʁa niɣəłmi aʰtdə məngi Gaʂ kəsɯ pejtʂaNdi χəN ej o duɣdi ma… (19) bəz daχa jaqda andaʁ ẹʈəβ joq tɾo, ʤiu andaʁ nimi joq ʧər (20) jaNə keɬənnə am sa pəjɬama kəsɯ dəɾ ⁀na kəsɯ am ⁀ła Guzəɾoʁəłaɾ kəsɯnəŋ eʰgesəŋnə pəjɬamałaɾ ⁀ła….(21) keɬənnə naɾsa dzịjio du:zGə ałma oɬ jerdi bəzdəŋ daha kəsɯ ⁀ła aʰtdan bər ʧusəɾɣẹ tʂoGedəβ ʧɾo, andan ⁀ła aʰtdan Guzə qaɬtərəβ joq tə, qaɬtərəβ joq təɾ (22) am bəɾ difaN bəɾ difaNnəŋ ʃiguan ḍɾo….(23) 18:51 am ⁀ła bə mətanəŋ baʂ

tarɨłaβər dər, baş tarɨłaβər ʧər, andaʁ diɣik nimi tər, məz joʁur mədʒin˥˩ła (24) am˥˩ ła məłanəŋ baş tarɨłaβər ḍər, joʁur mẹdʒin˥˩ła bə dʒiu məndaʁ˥˩ła e: dər˥˩na (25) am ˥˩ła tarɨłaʁanda˥˩ła bər χejdʒiʁa bər jifaNdʑɯ bəjbə pəqGa, am˥˩ła daʁesə bə məłanəŋ daʁesə o, dʒiudʒiu də o: am˥˩ła, ʃien˥˩ła daGasə ḍə˥˩na ʃien dʒiu……(26) mə:łaʁa at˥˩ tsałʁanda˥˩ła bezəgərek kəsɯ, isɯnəN qarmaNGə˥˩ła at˥˩ tsałəβ tər˥˩na, dəu juʁur at˥˩ tsałəβ ḍər˥˩na, qadi at na joq ḍə˥˩na (27) dʒiu ma: at˥˩ tsałʁanda køken diɣek˥˩ ere:, køken diɣi ma: βər at˥˩ tsałt dər˥˩ qan, andaʁ kədʒiɣ dər˥˩ qan, am˥˩ła soŋ bər ʒidə jasdə˥˩ła bandə ołʁanda˥˩ła dʒiu łozaNzɯmba andaʁ ḍər

Kaynak kişi №: 02030206
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Hongwansi kasabası
Kayıt tarihi: 17. 05. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Irhdançin Serıŋ (AN Zi-cheng)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Dacha köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Datan köyü
Doğum tarihi: 1954
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban, köy muhtarı
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Daça köyüne göç etmiştir, şu an Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Bayadtavın
Soyu: Ancaŋ
Konu: Geçmişte Daça köyü hakkında

0203020601 Geçmişte Daça Köyü Hakkında

(1) bəz məndɑ e^{h}ʧək giɬɣindi ʤiu mẹn sɑː hɑɬdɑ dimi͡ɬɑ jidə jɑsɑʁɑn məɬɑ dro mẹn ʤiuʂɨ ɑm sujrə udʒin dik g̈ẹse͡sɑ ʧî suj a, joʁur bədʒin sɑ jẹdə jɑsdɑp ḍrə (2) ɑndɑn gẹɬɣẹndi ɑm sɑ bəz bə ʂigə dzɻŋ ɬɑr ḍər di βɑr (3) bər dzɻŋ sɑ bənəŋ ɑgɑ diɣẹg͡ere, ɑm sɑ sujrə udʒin dise ɑm sɑ muʃîŋ dro (4) mẹn məndɑ e^{h}ʧik giɬɣindi oɬ͡ ɬɑ vubɑ niendi bə dɑtʂɑʁɑ e^{h}ʧək ḳẹp dro (5) vubɑ nien ɑm do ʃiendʑej ʤiu ʒidzɻ bə dɑtʂɑ oɬurʁɑndɑ bə dɑtʂɑnəŋ ʒibəfəŋ͡ɬɑ sɑg̈əsdəʁnəŋ kəsɯ dro, ʒibəfəŋ͡ɬɑ goɬ dɑχɑnəŋ dro (6) o dʉɣudi͡ɬɑ go ʧîfəŋnəŋ bər pølʉk kəsɯ giɬɣi͡ɬɑ ʧîfəŋnəŋ ɑrdəndɑn jyen hɑnəp dro nɑrə, ojəNGɑ hɑnəp ḍro (7) ɑm͡ɬɑ məndɑ orəq qɑɬmɑ͡ɬɑ dɑtʂɑnəŋ oɬ dʉɣudi niːsdɑʁɑ oɬ dɑtʂɑ məndɑ orəq qɑp dro (8) oɬ dʉɣʉdi͡ɬɑ dɑtʂɑdɑ oɬuruβmɑ kəsəɯ ɬɑ ʤiuʂɨ ɑm diːtəu dise͡ɬɑ jydi mɑɬɬək kəsɯ, məndɑk kəsɯnəŋ͡ɬɑ lien mɑɬ kəsɯ udʒin məndɑ e^{h}ʧək giɬɣi͡ɬɑ oɬ dʉɣudi͡ɬɑ dɑtʂɑ mutʂɑN ʤienlip dro (9) oɬ͡ɬɑ vubɑ niendi͡ɬɑ ʤiuʂɨ dɑtʂɑ mutʂɑNnə guŋsɯ χəjiŋ ʤienlip ḍro o dʉɣudi (10) oːɬe o dʉɣudi guŋsɯ χəjiŋ ʤienniɣindi͡ɬɑ min sɑː dimi͡ɬɑ oɬ͡ɬɑ ɑm sɑ …bər ɸølʉk, goːɬ bəz dɑχɑnəŋ ɑm͡ɬɑ goɬ jɑʁɬɑ^{h}g̈ər, bɑːʇtɑβən bə ʂigə jɑqdəŋ kənəŋ bər pozɯ kəsɯ gep dro (11) bə͡ɬɑ χosə məs ɑm diseẹ͡ɬɑ sujr udʒin diseẹ͡ɬɑ o dʉɣudi͡ɬɑ sɑ mudzu dro, ɑm dise o dʉɣudi͡ɬɑ beːj kəsɯ dro (12) oːɬe məɬ mɑɬɬək kəsɯ bej kəsɯnə͡ɬɑ χosə məndɑ mɑɬ βədʒin kəsɯnə χosə dɑtʂɑ mutʂɑNGɑ e^{h}ʧək giɬɣi͡ɬɑ ʤien lia oɬ dɑtʂɑ mutʂɑNdi ɑ (13) ʊːɬe mẹːnəŋ o dʉɣʉdi ͡ɬɑ bə dɑχɑdɑ oɬuruβʁɑndɑ mẹnəŋ ɑm dik g̈ise ɑdzɻɑɬɑr də sɑ o dʉɣʉdig̈ə (14) ɑm goɬ ʤiŋjoswɯnəŋ oɬ tʂɑNmo ɬɑmɑ, oɬ ɬɑ mẹn ɑm dik g̈ise͡ɬɑ ɑm dise͡ɬɑ menəŋ ɑdzɻɑ ḍro o dʉɣdi (15) məːz͡ɬɑ ɑm ʤiuʂɨ ɑm͡ɬɑ mɑː ɬɑ ɑm uʂ gogo βɑr͡eː, mẹn bər, bər dyːgẹ, dɑ^{h}g̈ə͡βər ʤiẹʤiẹ jiguŋ͡ɬɑ bəz ɑ^{h}ɬdə (16) oɬ͡ɬɑ ɑm͡ɬɑ sɑ dɑtʂɑʁɑ e^{h}ʧək gẹɬɣẹ͡ɬɑ ʤiu do ʃiendʑejlio (17) o dʉɣʉdi mẹn sɑː dimi oɬ mɑɬ͡jok kəsɯlɐr, ɑm sɑ oɬ dʉɣʉdi vubɑ nien ɑm sɑ …… bər ɸølekge ʤiuʂɨ ʤulia dzɻigə mudzu, bər puɬəgə ͡ɬɑ piŋʃiɑ dzɻoŋnoŋ məndɑGəɬʁɑ͡ɬɑ ʂigə ʤiedʑi fəŋnɑp dər di βɑr (18) mẹn sɑː dimi mɑɬɬək kəsɯ o dʉɣdi ʤiu mudzu….. (19) mɑɬ͡jok kəsɯ ɑm sɑ dik g̈ise ʂɑɬḍɑŋ

kəsɯ dro, o dʉɣudi͡ɬa maɬ jok kəsɯ, dzɻgə bərmisə hanəp dro (20) o dʉɣudi bərmisə͡ɬa oruq qap d̥ro (21) o dʉɣʉdi begə saG̥əsdəʁnəŋ ma ɢaʂ bej kəsɯ maɬɬək kəsɯ bej kəsɯnə͡ɬa jyen bə datʂaʁa mutʂaɴ ʤienliɣindi qəsə mənd̥a:…. ɓarəp d̥ro (22) o dʉɣudi͡ɬa ʤiuʂɨ ʃynan ʃien am͡ɬa bə bej kəslernə χɔsə jomdarəp barʁa ʤienlia jigə guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ a (23) da:ŋʂɨ gøɬʃip barʁa oɬ ɬeβaɴnəβ jadaʁə d̥ro (24) oɬ dʉɣʉdi ɓəʂi vuba nien …….o dʉɣʉdi sẹnə gonda maɬ uʰɢar ʄise͡ɬa sen ʤiu maɬ uʰɢarʁə d̥ro (25) buɣun sen mənda ni: ʂɨɬʃiŋ banɬaʁəɬa maɴ ʄisə buɣun ʤiu ʤɯu nali a (26) oɬ dʉɣʉdi ʤiuʂɨ am dik gese ʤiuʂɨ ʤitidi ʐəŋ ɑ, amG̥ənə usdaʁa….o dʉɣʉdi məz daʤiti dro (27) am daʤiti diɣindin͡ɬa ʤiuʂɨ am jaʰɢada ma sa: ɢejʁa maɴ ʄise ʤiu ɢejda maNG̥ə d̥ro (28) mẹn o dʉɣʉdi͡ɬa ɬʃi sujda do datʂaʁa βarʁanda o dʉɣdi ʤiuʂɨ a:ŋgar χua, am͡ɬa sa məs aŋgar ɓəʤin ͡ɬa ʂərɑ joʁur d̥ij d̥ər ͡na, aNa͡ɬa aŋgar χua ɬaretgig͡i: d̥ə (29) a:nda eʰʄəp barʁanda anda ʤiuʂɨ mẹn sa: haɬda dimi am daχanəŋ jiu ji bəfəŋ fəa dzɻgə joʁur χua, andaʁ͡ɬa go saqəsdəʁnəŋ oɬ͡ɬa dəuʂɨ joʁur χua (30) o duɣdi ɬoʂɨ ma joq dro, ni: ma kəsɯ joq dro (31) o: dʉ:ɣʉdi am sa mẹn bəɬɣindin ʤiu joʁur ɬar bəɬmi kəsɯ am͡ɬa joʁur uʤin vəNχɔ dzɻalia, bəɬmis kəsə am ʤiu sujr ɬar uʤin vəNχo dzɻalia (32) o dʉɣʉdi ɬarə̏ttse mẹn ʤiẹnlia dzɻgə joʁur ɬar ɬarə̏tmi kəsɯ uʤin joʁur u:ʤin vənχoɬaβ dro, e:j nisdap ba͡ɾer, jydi jaʰʂ mi χo məndaɢa (33) a:ŋgar ɬar am sa aŋgar ɬar ɬarə̏tmi kəsɯnə pəŋnasa aŋgar ɬarə̏tmi kəsɯ uʤin aŋgar ɬaretgə d̥ro (34) oɬ dʉɣudi͡ɬa vuba niendi oɬ gaŋ ʤiennißaɬʁandi guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ, oɬ guŋsɯ χəjiŋ mutʂaNGa͡ɬa arʤəNGa eʰtgendi͡ ɬa ɬʃije tʂaNʤɯ dzʯannap d̥ro (35) ɬʃije tʂaNʤɯ dzʯannaʁandi ʤiuʂɨ saŋgə ʂəŋtʂanduj ɑ o dʉɣd̥i (36) χəʤaNda:ɢə kəsɯnəŋ jibəfəŋ͡ɬa am͡ɬa sa guoɬʃynəŋ go daχadan gẹɬɣẹn kəsɯ d̥ro (37) be:gə bəjɬʃyen ʃia bə͡jaqda͡ɬa ʤiu bə saqəsdəŋ bə͡jaqdaG̥ə kəsɯ jiuʃialia (38) am bə: senəŋ məndaʁ nimi jas βəʤin eʰtgẹn kəsɯler məz goɬ datʂanəŋ am joʁur ɬaretgẹn məɬaɬar ʤiu az dro, məjiu ɑ ʂəŋdzɻ ʤiu (39) am ʤiu ni: ɬarə̏t d̥ise sujr͡ udʒin ɬarə̏tʯə ʄro (40) joʁur ɬar ɬariʯi jadaʁə d̥ər (41) a:mɢə:

jaʰɢaḍa oɬuruβma joʁurnə aːm tsa aʰɬdən jasaʁan aβaga anagaleʀ qɔsə məndə gep dro (42) am͡ɬa kədʒiɣleʀ͡ɬa goɬ maɬ͡ yzẹdi dro (43) kədʒiɣleʀ mẹn saː haɬda dimi am͡ɬa dʒiu aːŋgaʀ ɬaʀ ɬaɾẹtmi je ɬaɾiɟi jadaʁə dro, joʁur ɬaʀ ɬaɾẹtmi je ɬaɾiɟi jadaʁə ḍro (44) am sa dʒianˀ ɬaʀ ɬaɾɛ̌ʈ̌ək kəɾɣinda͡ɬa ʃyaʃioʁa diatɢə dəɾ͡na (45) ʃyaʃioʁa bəɾ diatɢanda dʒiu…..(46) am͡ɬa goɬ jaʰɢadaɢə χədʑaɴ bə bəjʧyenʃia bə ʂigəda͡ɬa dʒiuʂi joʁuʀ ɑ (47) ʊɬ duɣudi go gangəuməŋda͡ɬa niːɣə dro, sujɾə tsuŋ dro, jeʀ daɾʁa ḍəɾ͡na, jeʀ daɾʁa oːɾma͡ɬa dʒiuʂi sujɾə dro (48) daʰt o duɣudi mẹn bəɬɣindin͡ɬa ʂigə dʒazɯ dro, daʰt bəɬmis nimi ḍro, daʰt ɬaɾɛ̌ʈ̌i͡jadaʁaq nimi ḍəɾ, daʰ͡t jẹɾ͡ɬa ḍij dro (49) aːm bə ʂigə dujda͡ɬa jiumə ʂigə dʒadʑɯ sujɾ kəsə, uːʂ dʒazɯ sujɾ kəsə, doʁɔɾ χɔːsə joʁɔr ʝro (50) oɬ͡ɬa sujɾə bəɾ dʒazɯnəŋ aβasə oɬ͡ɬa vuba niendi xidʒigə dozu jadaʁa͡ɬa χɔɬʁa məndə eʰʧək giɬɣindi dʒiuʂi min saː haɬda ʝiʈə… oɬ dʒiuʂi datʂa mutʂaɴ dʒiuʂi dʒienliβatɢan guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ dro (51) oɬ duɣudi͡ɬa dʒiuʂi χɔɬʁa am sa seɾ͡ɬa sumin diɣik ba, andaʁ sujɾə udʒin͡ɬa dʒiuʂi jodzi̯a tʂifandzi̯alia o duɣudi͡ɬa (52) ʊːɬe o duɣudi andaɢəɬʁa məndə eʰʧək giɬɣindi am dʒiuʂi dzo̯ʂiuχadi guŋʐəŋ ɑ, oɬ͡ɬa əʰrdi op dro, oɬ͡ɬa vuba niendi anəŋ ava anasə͡ɬa χɔsə vuba niendi məndə gẹɬɣẹn nimi ʝro (53) bəɾmisə͡ɬa məndə eʰʧək giɬɣi məndə aɾdəndan͡ɬa χosə am͡ɬa bəɾ bəɾ gẹɬɣẹ aɾdəndan χɔsə͡ɬa niːɣə dəlisgindin͡ɬa ẹni jysuɴɢa aɾʁa͡ɬa am oɬ ɬa χaɾəsən ma jysundan dilik gep dro (54) andaʁ oɬʁanda χosə sujɾə oq qap ḍro (55) mẹn bəɬɣindi βegə bəɾ ʃiŋ ʧi di jigə jiulia, oɬ͡ɬa sa miŋɬuanəŋ ḍro (56) mẹn ma bəɬɣindiɣə vuba niendə͡ɬa eʰʧək gẹɬɣẹn͡ iɾ dij dəɾ͡na, andan͡ɬa goɬ oɬ͡ɬa am aːnəŋ͡ɬa ʂigə məɬasə am ɢoj uʰɢaɾəp baɾ͡eʀ (57) oɬ͡ɬa aβaga anagasə, anagasə daʰɢə dro, aβagasə əʰrdi joq͡ɢop ʝro (58) pərəndə͡ɬa oɬ jiɣət məndə gep dro, aɾdəndan͡ɬa saʂḍəq dʒiliɣindin͡ɬa ẹni βaɾʁa miŋɬuadan bəɾ saʂḍəq dʒilik gip dro, məndə guŋʐəŋ daɴnaʁa oɬəɾʁanda͡ɬa….(59) oɬ ɬa məndə eʰʧək gẹɬɣẹ͡ɬa oɬ duɣudi͡ɬa vuba nienda aɾdəndan͡ɬa eʰtgindi͡ɬa məndə bəzgi baʂ tutup baɾ͡eʀ, oɬ͡ɬa o duɣudi ʂəŋtʂandujnəŋ dujdʐaɴ daɴnəβəɾ (60) andaʁ oɬuβ oɬuβ͡ɬa aɾdəndan oɬ datʂa mutʂaɴda guŋʐəŋ daɴnaʁanda aɾdəndan

sen bə…..uzunəŋ oɬ … ɢaʂ məɬasə χosə məndɑ gẹɬɣẹ ʤiu dzo̜lia guŋʤuolio (61) o͡ɬ ɬa βər ɑːm͡ɬa hadzo̜͡ oʁuɬ diɣẹ͡g eɾ͡ ni, ɑm sɑ dzi̜ʁəzɯ sujɾ udʒin͡ɬa bəz hadzo̜͡ oʁuɬ diɣẹ͡g eɾ, səleɾ ni diɣi͡g i (62) hadzo̜ oʁuɬun ɑrdəndɑn zeɾtgi gẹɬɣẹ͡ ɬa hadzi̜͡ oʁuɬu ɑm məndɑ ɢoj uʰɢɑrʁa͡ ɬa ɑnəŋ məɬasə dɑʰɢ̤ə ɢoj uʰɢ̤ɑrəp b̤ɑr͡ eɾ (63) ʧîfəŋdɑ geɬɣen kəsɯ ʧîfəŋdɑ o ɬa hɑnəp d̤ro (64) ʉɬ͡ dʉɣʉdi͡ ɬa hɑnəmɑʁɑn ɑm sɑ dɑχɑnəŋ liuχɑlio, ɑm͡ ɬa sɑqəsdəqnəŋ liu χɑlio…. (65) ɑm͡ ɬa jyenle͡ ɬa ʂigə ʤazɯ daʰt͡ d̤eɾ dij də, ɑm͡ ɬa ɑnəŋ oʁuɬɬɑrə͡ ɬa χosə daʰt͡ d̤eɾ dij dəɾ͡ nɑ (66) bərə ʧîfəŋnəŋ dro, bərə goɬ mẹn bəɬɣẹndin goɬ ʧîɴχenəŋ͡ eɾ d̤ij d̤əɾ (67) ʧîɴχeden bẹɾ gẹɬɣẹn nimi͡ eɾ d̤ij d̤əɾ (68) oːɬ əʰrdi oːrup dro, ʧîɴχedɑn oɬ bẹːɾ͡ gẹɬmi o dʉɣʉdi͡ ɬa vubɑ niennəŋ pərəndɑ o͡ɬ ɬa vudʒi niendẹ gẹɬɣẹ begə gondɑ mɑɬ uʰɢɑrʁɑ oɬurʁɑn kəsɯ d̤ro datʂɑd̤ɑ.

Kaynak kişi №: 02030301
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Laohugou köyü
Kayıt tarihi: 14. 01. 2013
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Garmamstol (ZHENG Gui-fang)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Laohugou köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Laohugou köyü
Doğum tarihi: 1935
Cinsiyeti: Kadın
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: İlkokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Çince
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, gezmek amacıyla çeşitli yerlere gitmiştir, şu an Sunan ilçe merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Saqıs
Soyu: Cıŋsa
Konu: Sarı Uygurlarda doğum ve defin işlemleri hakkında bazı gelenekler, kendi çocukluğu hakkında bir hatırlama.

0203030101 Sarı Uygurlarda Doğum ve Defin İşlemleri Hakkında Bazı Gelenekler

(1) joʁuʀ kəsɯleʀ uzɑːqɢɑ bɑʀʁɑ goł ʊ duɣdi͡ɬɑ goł mɑːti, mɑːtiʁɑ ʁe kədiχəɴ ɑ bəzdəɴ qɑʀ kəsɯleʀ (2) məɬɑ dɑʰpbɑʁɑn kəsɯɣe pədʒɑː χej, mənəŋ kəɾək oɬ χej andin͡βəʀ tʂiməpdik giɬɣẹ̈k mi ʝə (3) tʂiməpdik giɬɣẹ̈ ɑːnə sɑɬʁɑ͡ orsɑ͡ɬɑ məɬɑ oɬʁɑq mi ḍə (4) mənəŋ kəɾək kəɾək ɑndɑʁ mi ḍə diɑɾ, ɢoł mɑːtidɑ (5) kəːm bəʰɬḍə, doʁup bɑʀ mi doʁu joq bi bədzi̱do ɑ, duqɢɑq͡ e̤ʰgẹ̈n (6) oɬ͡ɬɑ kɑnəŋ͡ɬɑ ɑndɑʁ mi͡ɬɑ bɑːɾ ḍərə (7) goł dzɑɴje dimiː, dzɑɴje oɬ͡duɣdi ni diɣik də beːgə ɑː joʁuʀ͡ dʒin (8) mɑːti, o gɑːmsɯ diɣik͡ ìxgẹ̈ːn, gɑːmsɯ diɣẹ̈k mi dɾo dzɑɴjeʁɑ (9) gɑːmsɯʁɑ bɑʀʁɑ dʒɑ ɬɑ ɑndɑʁ mi pədʒɑː məɬɑnəɴ qej ɑɬk͡gẹ̈m, məɬɑ dɑʰpbɑʁɑn kəsɯ, ɑɬk giɬɣi sɑɬʁɑ͡ orsɑ məɬɑ dɑʰpɢɑG͡ eʀ dij dɾo. (10) guoʧɣ͡ɬɑ oɬ kəsɯ joq boɬʁɑndɑ, mẹ̈n͡ɬɑ ɢɔʰɾqg̱ɑ jɑdɑʁɑG͡ ẹ̈ jɑm (11) o duɣdi kəsɯnə bə …. χɔːsən mənə ʃiʧ̚ʃinə məndɑɢɑ niɣẹ̈tge bəɾ dɔːɢuɾʁəɬʁɑ, bəɾ doɢuɾʁəɬʁɑ ɑndɑɢɑ͡ ɬɑ begə niɣẹ̈tgek mi dɾo ɑɬəɴɢɑ mɑɴg̱ɑq mi dɾo (12) tɑɬɑʁɑ undurɣe, tɑɬɑʁɑ undurɣe ɑndɑɢɑ tʂɔɢeḍəβɑtɢɑq (13) tɑɬɑ uzɑqɢɑ eʰtgẹ̈ tʂoɢedəβɑtg̱ɑndə͡ ɬɑ bə niːɣə ɢɑʰɬdɑɾ niːɣəɬɑʁɑː, deguo niɣedəɸutg̱ɑq mi ḍəɾ ɑndɑʁ mi dɾo (14) duofu kømmẹ̈s mi ḍəɾ, kømse bəχɔ͡ ɑ ḍij ḍəɾ (15) ot ɢəɬʁɑq mi dəɾ, jiuːdi niɑʤiu ot ɢəɬʁɑq mẹ̈ː ḍəɾ, kədʒiɣɾik kəsɯnə͡ɬɑ ot ɢəɬʁɑq mẹ̈ ḍəɾ, χɑːɾɾɑk kəsɯnə ʤiu tɑqɢɑ undurʰtg̱ɑq mi ḍəɾ, bə tɑq tɑqɢɑ undurʰtg̱ɑq mi ḍə, kədʒik kəsɯnə͡ɬɑ ut ɢəɬʁɑq mẹ̈ ḍəɾ ɑndɑʁ mi ḍəɾ (16) bə͡ɬɑ ɑːʁəɾʁɑ͡ɬɑ nisdɑʁɑ ølyq qɑɬʁɑn miːnə͡ɬɑ ʤiu kømuβ do, kømgẹ̈k mi dɾə (17) ɑɴɑ kəʧ̚ʃik kəsɯlernə jiʧ̚ʃì ot ɢəɬʁɑq mi ḍɾə χɑːɾəː kəsɯlernə ʤiu tɑqɢɑ undurɣẹ̈k mi ḍəɾ, ɑndɑʁ mi dɾo (18) ḍɑʰg̱ɑʁə eʰt ɑːm jiβəɾ dɾo χoː guoʧ̚ʃy jiβ joq dəɾ, qɑβɑn͡ eʰt guoʧ̚ʃydɑ məsdəɴ qɑːɾ kəsɯleʀ ɬɑ jiβ joq ʝə, bəz jiβəɾ dɾo (19) ə̆ʂt͡ eʰt jiɣəməs ḍə͡ nɑ tɑɬɑdɑɢə bə suʁuʀ͡ eʰt͡ ʤiɣəməs də͡ nɑ ʊːɬe ɑnə jiɣəməs ḍə

0203030102 Bir Çocukluk Hatırası

(1) bəz pədʒɑː dəɾ di βɑɾ, pədʒɑː duɣdi menəŋ dɑʰgə bəɾ səŋnə βɑʀ͡ eː, buɣuɴ ɢuzɑq ɢuzə hɑnəʰḍẹ̈ (2) ʂigẹ̈mtseʀ βomə mɑ ʧ̚ʃyŋdiχəɴ ɑ dẹ̈ː niː mɑ joq dəʀ͡ nɑ, ɢəɬjeʀ

mɑɴsɑ bər tuʁunuŋ bɑʰdzᶎə joq ɖro, tuʁu ølyq͡ qɑʁɑ dro o, begə oł niːɣə dər nɑ doːsgɑn dəɾ (3) doːsgɑn ølyq qɑłʁɑ dəɾ, ʂigimseɾ mɑł oʰgɑrʁɑʁɑ ɑːnə gøʰdyruβɑłʁɑ ʂigisə goː χərʁɑ βɑrʁɑ ot͡sɑłʁɑ søɣułɣe jẹʰḍẹ o (4) søɣułɣe jẹɣeː ɑm jiŋərdɑ͡ɬɑ gɔjnə guzu surɑː ʝise mɑɴəβ jɑḍi ḍə …. ɑʁərʁɑ noːłʁɑn͡ẹː (5) ɑʰːsdin łɑ gɑrɑ su łɑ….jyŋdiodiɑʂidi ʃigiː mɑɴəβ jɑdi də noːłʁɑn͡eː (6) ʃigiː hɑłdɑ mɑ jɑʰʂdzᶎɑ ɑɾ͡eː (7) ɑːm͡ɬɑ ʤiu nəŋ mɑɴəβər ʒiŋərdɑ ʒyɣe eʰʄək geʰłde (8) jyɣe eʰʄək gẹtse͡ɬɑ mẹnəŋ gogo ʤiɑɴ geɬɣe də, uzgẹ dɑʰgə ʒydi tɑmɑɾ gẹɬmẹs͡ere, gẹɬɣẹ dəɾ (9) ɑgɑ͡ɬɑ beːgə ʂigisəŋgi noːłʁɑn͡ẹɾ, bədujʤiŋlio, sẹn beːgə jyzleɾ mɑ sɑrʁɑł hɑnəʁɑ də ʂiɡisə ɑʁərʁɑ, niːmɑ əʰdzᶎəp bɑ jɑdɑʰḍi, sen bəɾ lioɬəβɑł (10) gogo͡ɬɑ beːgə gẹːrʁɑ bøzyk bə ʂɑβɑɴgɑ su guzuβɑłʁɑ, uʂ kuezɯnə keɣərɣe, bərmi oŋʂuβ drɔ, ni oŋʂəp ḅɑɾ͡eɾ (11) oŋʂəβ oŋʂəβ͡ɬɑ geːrʁɑ məndɑgə mɑ łɑp niɣətbis do (12) ɑːnəŋ ʤifu godi liobədəa, mẹnəŋ gogonəŋ (13) məndɑgɑ uʂ kuezɯnə məndɑgɑ bəɾ niɣẹtgindi kuezɯ ʤiu sunəŋ͡əʂdi tɔqdɑq qɑp drɔ (14) ɑndɑn͡ɬɑ bəɾ sɑːrək kiḳḍinə keɣərɣe lioɬəβər də (15) lioɬɑβ lioɬɑp əːm bə ʂiɡisə begə doːsgɑn jẹp ḍəɾ (16) jeːmeʰːḍẹ gɑːjdɑgə doːsgɑn, ḍẹmẹʰḍə bəz gɔʰrqḡɑ (17) dʊːsgɑnnəɴ quɬɑːgə mɑ mənɑ bəː tẹrʧiliβər də niːɣə oł kẹḳḍinəŋ͡əʂdi (18) kẹḳdinə søɣyłɣinḍi, doːsgɑnnəŋ bə quɬɑq sẹɴ gɑrɑ tẹrʧiliβ dəɾ, sen noːsɑ jẹmẹs͡eɾ, seɴ gɑjdɑgə dosgɑnnə jeʰḍə dij də (19) ʃigimseɾ bə bɑʂ joq, bɑʰdzᶎən oł sɑrəq qus kədiolia mɑ tunni (20) bɑʰdzᶎə gøʰdyɾ͡hɑnəʁɑg̃͡eː də, sɑrəq qus ḍẹmẹ bəłɣə mẹ ĕneʰdəβərmɑ oł (21) oːɬ͡ɬɑ niɣẹtkiɑp də, ʃigi͡ɬɑ ʤiłɑqgɑ onu gøʰdyrp ḅɑrʁɑ jẹɣe (22) ʤiu gogo͡ɬɑ ʃiginə ɑːndɑgɑ bəɾ lioɬɑʁɑ vəa tsej ʃiɑɴʃiŋlio ɑ gogonə (23) jẹʰ ḍən jẹmẹʰ ḍən, jẹʰḍẹ dẹʰʈẹ, seɴ gɑrɑ buɣundin soŋ ʤiu sen ʤiχɑ nɑrsɑ dosgɑn͡ʃiʈ͡ ʤẹmẹ ḍij ḍəɾ (24) o duɣdi dɑʰgɑ kədʒiɣ də͡na, ɑːməgɑ dɑʰgə ʤiu mədoŋguo dʊːsgɑnnəŋ͡eʰtḍə

6.3. Huangcheng Kasabası

Kaynak kişi №: 05020201
Ağız: Dahe Ağzı
Kayıt yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Huangcheng kasabası
Kayıt tarihi: 24. 08. 2011, 03. 07. 2013, 04. 07. 201
Kaydı yapan: Mei GUO

Kaynak kişinin
Adı Soyadı: Doncihrcağ (AN Yong-cai)
İkâmet yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Huangcheng kasabası Maying nahiyesi, Jinzitan köyü
Doğum yeri: Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Dahe nahiyesi Guanghua köyü
Doğum tarihi: 1940
Cinsiyeti: Erkek
Medenî hali: Evli
Öğrenim düzeyi: Ortaokul
Mesleği/İş yeri: Çoban
Dil bilgisi: Sarı Uygurca, Şira Uygurca, Tibetçe, Çince.
Başka bir yerde yaşayıp yaşamadığı: Yaşamıştır, geçmişte Dahe nahiyesi Jiucaigou kesiminde yaşamıştır, 1959 yılında Jinzitan köyüne göç etmiştir. Şu an Huangcheng kasabası merkezinde yaşamaktadır.
Boyu: Yağlakır
Soyu: Ancaŋ
Konu: Geser Hikâyesi

0502020101 Geser Hikâyesi

(1) o duɣdi͡ɬa vamə məs bə ojda͡ɬa ʤiu jaʁəɬasɢa jaʁəɬasdə dimi ʤiuʂɨ dʐandʐiŋ ma jaʁəɬasɢaʂ͡ gəni͡ɬa niːɣə bə aʰga tʂoːdəŋ dimi o duɣdi͡ɬa bə qan dip ḍə (2) ʂidʒiʂaɴ bə peɣ͡ɬa peɣ usdaʁan nimi ḍə aʰga tʂodəŋ dimi geseɾnəŋ babasš ḍə (3) bə͡ɬa bə niɣə peɣnə daɴnaʁa͡ɬa oɬ duɣdi ɬomaqdəŋ͡ əʂdi qan͡ eɾ dij də (4) o duɣdi oɬ͡ɬa bəɾ͡ βəɾ guodʒanə usdaʁa oɬəɾəp ḍə (5) o duɣdi məsdəŋ bə dʐaɴje vuvej bə ma χosə͡ɬa ʃioguodʒa usdaʁa oɬəɾp ḍə (6) andaɢandə͡ɬa niːɣə jaʁəɬasɢandʐa jaʁəɬasɢandʐa͡ɬa uluʂgiʂ hanəp ḍə (7) oɬ͡ɬa bə peɣən bəɾ ɸudaʁnə͡ɬa mə dʐandʐu ʂaɴ oɬ͡ɬa niɣəɬmin dəɾ guannaʁa jadap ḍə (8) ʤujχo͡ɬa aʰtəsəβ͡ɬa

ʤujχo͡ɬa bə niɣəɬɣindi͡ɬa bə ɳŋgɻsə ʤiuʂi bə geseɾnəŋ ɳŋgɻsə (9) bəɾ məɬa op ɖə bozəNGa (10) məɬa oɬʁandə͡ɬa bə məɬa͡ɬa ʤiu xiʤigədi søz diɣe jaɖat ɖə (11) aʰga tʂodəŋnəŋ ɳŋgɻsə hɻʤigədi ɬaɾetgi jadat ɖə ɳŋgɻsə̆ ɖəɾ aʰga tʂo:dəŋnəŋ (12) andan͡ɬa məndaGəɬʁa͡ɬa mənəŋ aɾdəndan͡ɬa bə aʰga tʂodəŋ ʤio χəNdʑialia bə mənəŋ hiʤikəsəndigə bə ʤiu bəʂigə zɻəŋ a: (13) bə͡ɬa ni:ɣə kəsɯ emes ɖə bə͡ɬa maNqəs mɻ uzut͡bɻ ni: o (14) bə uzunə χejɬaʁə də diɣɻ͡ɬa (15) mənə͡ɬa ni:ɣə bəɾ səNaɾ Gaɾ͡jy βeɾɣen e: də bəɾ͡ɬa ni:ɣə bəɾ qaɾ pəi: beɾɣɳen ɻ: də (16) anda͡ɬa bə ni:ɣə bəɾ eɣeʂən zeɾtgin ɻ: ɖə səNaɾ Gaɾ͡jy təkgin i: ɖə səNaɾ Gaɾ͡jy sen bəɬxəʂ mi…(17) andaGəɬʁa bɻɾɣɳendi͡ɬa bɻɾɣɻ͡ɬa bə dabiŋ daʤaNən maNdəɾʁa͡ɬa oɬ bøzyk ʤɻəɾəɣnəŋ baʰʂdə onə qɔnə maNdəɾʁaʂ͡gəni͡ɬa oɬ͡ɬa bəɾ qaɾɬəʁ taʁnəŋ aɾaʁa diadəβatɢan ɻ: ɖə (18) uza:dəβatɢan ɻ: ɖə oɬ͡ɬa anda ølyq qaɬʁe saGənəp ɖə (19) andaGəɬʁa͡ɬa Gaʂ qunəq anda ni:ɣə qaʂ͡qunəq boɬʁandə͡ɬa bə aʰga tʂodəŋnə oɬ ma oɬ ma pəʰʀɢannə usdaʁan nimi də͡na (20) bu niɣəɬɣe bəNa͡ɬa bə əɾə̆χua jimsaʁa ʤiuʂi am qadi udʒin dise͡ɬa ʂilia fa lio (21) dɳəɾnə Gaɾa qaɾnə jaʁdəɾʁa andaGəɬʁa͡ɬa uʂ tun uʂ kun jaqGandə͡ɬa bə aʰga tʂodəŋnəŋ jynəŋ səːgən ma χɔsən køməβatɢan e: ɖə (22) andaGandə͡ɬa am bə qaɾɬəʁnəN Gaɾɬəʁnəŋ bə gaŋnəN qaɾɬəʁnəŋ məndaʁ nimi taʁ͡aɾaɬaɾʁa diadəβatGanda (23) o deɬə anda doNGeq qaɬʁa bə qaɾən qaɾ jeɾɣe midʒaɾ maNəβ͡ʂidaʁanda͡ɬa bə enɳ bə ʤeɾəɣnəŋ baʰʂdəɬaɾnə χɔsən aʰɬdəɾdaGənə maNdəɾʁa GaɾatGəɬa βaɾʁanda am oɬ ølyq qaɬʁan bosa͡ɬa mənə fasuŋnaχəʂ mɻ andaʁə͡ɬa ...niɣəɬxəʂ ɖə diɣindi (24) mənə GaɾatGəɬa βaɾʁandə͡ɬa kəsɯnəŋ anda ʤiu gyk oʰt unge qəsada o gyk oʰt ungɻʂ͡gəni ʤiu pəi:sə quɬunən uːʂ quɬun duqGa niːɣə eːɣeːʂə ma duqGa uʰɻusu ma duqGa andaGəɬʁa bə məɬanə ma daʰpGa oɬəɾəp ɖəɾ (25) niɣə gyk͡unge oʰt unge andaɢaɬʁaʂ͡gəni dɳəɾ ma GaNdaʁa andaGa oɬəɾʁan e: ɖə (26) andaGa oɬəɾʁanda bə məNa jyeŋ gɻɬɣɻn ɻ: ɖə, gɻɬɣɻ bə aʰga tʂodəNɢa diɣindi͡ɬa dzɻa͡ɬa andaʁ͡oɬsa mənə gaŋkue niːɣə məɬasən gørmɻʰɖə diɣin ɻ ɖə (27) andan͡ɬa ɳni baɾʁa ɳni Gaɾaʁəɬaʁan e: ɖə (28) enɳ Gaɾaʁəɬaβaɾʁanda bə məɬa məɬanəŋ

oːɾəndɑ sɑɬʁɑ oɬəɾəp də (29) bə məɬɑ bə kənnəŋ͡əʂdi ɬɑɾedəβəp d̪ə (30) bə oɬ χɔsə bɑɾʁɑnnə bəɬmin d̪ə (31) kənnəŋ͡əʂdi oɬəɾəp d̪ə (32) ɑndɑʁ enɨ̥ ɢɑɾɑʁəɬɑ βɑɾʁɑndə͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ bəɾmi oʁɑ məɬɑsə dəɾəɣ osɑ øɬʉɾəβɑtɢɑ gɨ̥ɬ dip d̪ə (33) məɬɑsə joq͡bəsɑ oɬ͡ɬɑ d̪əɾ (34) ɑndɑn͡ɬɑ ɢɑɾɑʁəɬɑ βɑɾʁɑndə͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ bə niːɣə uzu məɬɑ dɑʰpb̪ɑʰd̪ə niːɣə jidə məɬɑ dɑʰpd̪ə (35) qɔsə͡ɬɑ bə dumdək bədʒin unkiɑʰɾd̪ə (36) ɑm məndɑ βəɾ kəndoɢuɾ βɑɾ͡e uzu sɑɬəβɑtɢɑ deɾβedəβ jɑdɑʰd̪ɨ̥ bə geseɾnəŋ ɑnɑsə bə kəsleɾɣe ɑjtɢɑndɑ ɑndɑʁ dip d̪ə (37) ɑndɑʁ diɣindi dzɻɑ͡ɬɑ bə məɬɑ bə kənnəŋ͡əʂdi ɬɑɾeḍək kəɾt d̪ə (38) mənəŋ ɑɾɑdɑ χɑn joːɬdɑ oː joɬdɑ bə gøːʂge ɑnə oɬ qɑɾɬəqɢɑ diɑtɢəɬɑ mɑɴGɑndɑ bə məɬɑ joɬdɑ bə ɑnɑsə bəɾ toʁ ͡ɸədzɻɑq bəɾ dɨ̥məɾ tiotiozɯ teɾəβɑɬʁɑ məndɑɢɑ ɢɑɾɑʁɑ jyen tejdɑsdəɾɣindi (39) bə hɨ̥dʒigədigə məɬɑ dip də (40) ɑnə sen ɑɬnəβɑɬ məsgi jimseɾ jɑɬdɑɬ βɑɾ͡e dip d̪ə (41) bə pədzɻɑqdə jəʁβɑtəp d̪ə͡qɑn (42) ɑndɑɢɑndɑ bə kəsɯleɾ eʰdəp bɑɾʁɑ͡ɬɑ mənə ɑjtbɑ duɣdi bə məɬɑ dʒiu məsdəŋ teɾəβɑɬmɑ pədzɻɑq bədʒin uzunə bəɾ he͡ː βɑɾ ͡ɬɑ uzu unək gin (43) bə kənnə məndɑɢəɬʁɑ bəɾ χuɑɬəβɑɬʁɑndɑ məɬɑ unuk gɨ̥p d̪ə (44) unək gitɣindi͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ niːɣə bəː bə͡ɬɑ χosə ɑʰgɑ tʂodəŋnəŋ ɑʰɬdəndɑɢə bezʉk dʒeɾəɣnəŋ bɑʰʂdə mənə nisdɑχəʂ͡eɾ diɣi͡ɬɑ ɑɬnəβɑɬʁɑ mɑɴqəʂ͡eɾ diɣindi (45) bə məɬɑ pəɾən͡ɬɑ kənnəŋ͡əʂdi ɑnɑsəɴGɑ diβɑtəp d̪ə (46) dzɻɑ ɬɑ uzunə ɑm geɬeɾdʒi osɑ͡ɬɑ uzunə ɑɬəɴGɑ mɑɴqəʂ͡eɾ ʝise sen beɾ dip d̪ə (47) beɾse sen bənə niːɣə sen ɑndɑʁ di mɨ̥n bə məndɑʁ͡ɬɑ bəɾ məɬɑ dɑʰp d̪ə o (48) niːɣə seɾ ølyɾse βəɾ qɑn͡ undəɾmeɣe ølyɾse oː ɑndɑn uzuɣe joʃʲiu joɢ͡ɨ̥ɾ məndɑʁ diɣɨ̥͡ɬɑ sen uzunə beɾ ͡βɑ͡ɬɑ ɑɬəɴG̥ɑ βɑɾʁe dip d̪ə (49) bə ɑnɑsə məndɑʁ diɣindi mənə mɑ bə χosən dɑjiŋnɑp d̪ə jɑː dip d̪ə (50) bə niːɣə uzleɾ məndɑʁ mi məɬɑ də͡nɑ uzleɾ deɬə øɬʉɾɣəməs͡eɾ øɬʉɾse mɑ qɑn͡undəɾeɾ ʃiaŋgɑn joq ʄəɾ d̪ip də (51) ɑndɑn͡ɬɑ mɑɴGɑʂ ͡gəni mɑɴəβəɾ bəɾ ɸu͡ dzɻɑʰdzɻɑ joɬnəŋ oʰɾdɑʁɑ ɐ̟ʰtgiʂ͡gəni͡ɬɑ bə məɬɑnə kəsɯ duβuŋgi ʂibɑnnə jɑzG̥ɑ niːɣə dɑsdə sɑɬʁɑʂ͡gəni ɑnəŋ yzəɣe ɢɑɾɑ tigɨ̥nnə jɑzɢɑ ɢɑɾɑ tigɨ̥nnəŋ yzəɣe ɢɑʰd̪əɾɑqd̪ə dɔɢəɾɑtG̥ɑ ɢɔɬnə oɬ døɾtgɨ̥ døɾt͡døɾɣɨ̥n sɔqɢɑʂ͡ gəni bəŋnɑʁɑ χɑsəɴGɑ kuɬnə tienniɣe məndɑɢəɬʁɑ͡ɬɑ sɑɬəβɑtɢɑ jyzʉsəŋgi ɢɑɾɑ

tiɡinnə qaɬaʁa saɬəβatɢa͡ɬa øɬəq qaʁeɾ saɢəɴɢ̥a hanəp ɖ̥ə (52) hanəʁanda͡ɬa bə geseɾ dʐa͡ ɬa niːɣə døɾt buɾʤyʁa døɾt a͡duɾɣen sɔqdə døɾt buɾʤynə ɢajʁaɾsənə baʰsəβəɾʁe diɣi bə øɾɣɯn unkianəʁan e ɖ̥ə (53) ɢaɾa tiɡin bə ɢaɾa bozɢa dujɬəp ɖ̥ə niːɣə bə oχqʲa͡ jaʁə bozɢa eʰtbɛ̥s oʁe diɣin ɛ̥ ɖ̥ə, mənə bə oχqʲa͡ ba ɛ̥ʰtbɛ̥s oʁan ɛ̥ː ɖ̥ə (54) andaɢəɬʁa͡ ɬa kəsə məndaʁ diɣɛ̥ bə tiɡinə ma joqʲa͡ boʁan ɛ̥ː də, andan͡ ɬa bə niːɣə gyk dasdəŋ yzɯɣɛ̥ uzunə uzutɢa gyk dɛ̥ŋəɾnəŋ suɬ͡βoɬʁe diɣe uzu dɛ̥ŋəɾɣi ma unuβ͡ ʂidaʁe diɣɛ̥ndi məndaɢəndə͡ ɬa bə ʂiban ma dɛ̥ŋəɾ op ɖ̥ə (55) məndaɢəɬʁandə͡ ɬa bə dɛ̥ŋəɾ udʒin ɸukgɛ̥ enɛ̥ anasəŋgədi eʰdəp baɾt ɖ̥ə (56) anasəŋgədi eʰdəp baɾʁandə͡ ɬa am͡ ɬa dʐa͡ ɬa bə niːɣə aʰga tʂodəŋ uzunə enɛ̥ ɢaɾaʁəɬa geɬʂ ɖ̥ə oɬ͡ ɬa ʤio bəɬəmtʂi puʰʀɢan usdaʁan nimi ɖ̥ə͡ na (57) uzunə ɢaɾaʁəɬa gɛ̥ɬʂ͡ e anasəɴɢa dʐa͡ ɬa gɛ̥se sen uzuŋgi dʐa͡ ɬa quɾa saɬʁan jaʁ keːʂ ɖ̥ə dʐa͡ ɬa sen məɬanə …..diɣɛ̥ jak keːɾʂ də (58) sen niːɣə bə səkʲsuɾuqdəŋ baʰʂɢa βəɾ suɾt diɣɛ̥ (59) suɾtgindi suɾuq jaɾɬə haɾsa sen niːɣə ɢaɾa jiʁaʂdəŋ baʁəɾə ma dɯjmis də͡ na menəŋ sumə ʰɬɢaʁa dɯjɣek͡ bɛ̥ diɣɛ̥ andan sen jaʁnə bə adʐaqəsɢa bəɾ suɾt di βaɾ͡ ɬa adʐaqəs jaɾɬə hanəʂ͡ eɾ (60) sen andaɢanda bə ɢaɾa dasdəŋ baʁəɾə ma dɯjmis də͡ na mɛ̥nəŋ bə sumə ʰɬɢanəŋ baʁəɾ dɯjɣəʂ mi andaʁ ɖ̥iɣin ɛ̥ː ɖ̥ə (61) andan͡ ɬa aɾdəndan͡ ɬa uzuŋgi χasɢa βəɾ dadə diɣin ɛ̥ː ɖ̥ə (62) andan͡ ɬa sen aɾdəndan χasɢa βəɾ dadəsa χuɾa dəɾ ølyq qaʂ ɖ̥ə͡ qan (63) ʤieguo bə quɾa kəsɯ məndaɢəɬʁanda kəsɯ go məɬanə ni ma ołmin də (64) o duɣdi gyk͡ geseɾ dimi bə ʄəsdəŋ bəɾ gygeɾ hanəʁan ɛ̥ː ɖ̥ə (65) kəsɯnə daʰɢə͡ ɬa quɾa ədʒin øɬuɾuβ͡ jaɖ̥ap ɖ̥ə (66) andan kəsɯ məɬa ɖ̥aʰɢ̥a͡ ɬa øɬŏq qamin ɖ̥ə (67) andaɢandə͡ ɬa bə geseɾ͡ ɬa bə dandʒin atdək kəsɯ ołəp ɖ̥ə qan (68) məndaʁ nimi op ɖ̥ə (69) andan aɾdəndan͡ ɬa enɛ̥ bə bəɾ͡ ʁat ølyɾɣə diɣɛ̥ ølyɾuβ jadap ɖ̥ə (70) andan͡ ɬa bə kəseɾ hanəp ɖ̥ro oː (71) øɬʉɾuβaɬ jadap ɖ̥ə hanəp ɖ̥ə (72) hanəʁa ɛ̥ni aʰga tʂodəɴɢa χujboɬaʁanda͡ ɬa aʰga tʂodəŋ enɛ̥ oɬuɾəβ oɬuɾʁaʂ͡ gəni bə dʐa ɬa bə geseɾ dip ɖ̥ə (73) uzuŋgi bə niːɣə bəɾ ɢaɾʁa oː ɢaɾʁa geɬɣeʂ͡ gəni məsdəŋ səkdəŋ baʰʂɢa ʄusgiʂ gəni mənə͡ ɬa ….. jynəŋ baʰʂɢa ʄuskəʂ͡ eː (74) uzuŋgi dʐa͡ ɬa bəɾ oʰq jaːnə βɛ̥ɾ uzu naʁəβ edəβatɢan

βəɾ oʰq ja βaɾ eː də anəŋ bə …(75) uzuŋgi oʰqjanə βeɾ͡βaɾ͡ɬa uzu… bə ɢaɾa ɢuzɢun bəɴaː…. (76) bə oʰq͡ja βədʒin ɢaɾa ɢuzɢunnə o məɬa dʒiu aʰtəsdəɾəp d̥ə (77) aʰtəsdəɾɣ̟ndə͡ɬa ɳi bə͡ɬa ʂigə uʂ ɢat ølyɾəp də ølyɾəβ jadat d̥ə (78) aɾdəndan͡ɬa bə anasəɴɢa dip də (79) uzuɣ̟͡ɬa dɳəɾ udʒin daʁən daɴɢaʰɾdi͡ɬa dzɻ͡ɬa dɳəɾ udʒin͡ɬa ɢəzəɬ ɢaɾa dzɻʰqɢa….. andaʁ nimi geɬxəʂ͡e: (80) geɬɣendi ͡ɬa səkgi͡ɬa deɬə dandʒin bøzyk bəɾ dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs ʄuskəʂ͡e (81) dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs ʄusgindi͡ɬa dʒiu uzunə jijin diʂ͡e (82) sen uzunə beɾ͡βaɾ͡ɬa ʒixəʂ͡e: diɣindi͡ɬa sen dzɻ͡a ɬa sen bəɾ gøsemeɣe͡ɬa ʒisdəɾəβaɬ͡ɬa uzunəŋ bə sumaʰɬɢan d̥aʰg̊a ajʂdigə βəɾ sumaʰɬɢan sen niːɣə gøsemeɣe ʒise uzu saː beɾin diβ anasəɴɢa øɾɣetgɳ̟ n̥ə (83) anasə͡ɬa dzɻa məndaʁ dɳ̟p d̥ə. məndaɢəp dɳ̟p dəɾ (84) niːɣə məndaɢ̊ə diɣindi ͡ɬa dzɻːdzɻːdi soɴquskun daɴɢaʰɾdi jeɾ͡ dɳəɾ andaɢəɬʁa ɢaɾəsɢa ɢaɾa tʂaʰqɢa taɾsəɬasɢa andaɢəɬʁa͡ɬa deɬə jɳ̟ɬ deŋəɾ ɬa…. (85) səkdi ͡ɬa dʒiu dandʒin bøzʉk nimi bəɾ ʄɔχqus βaʂdəʁ maɴqəs gɳ̟ɬɣ̟ɳ̟ n̥ə (86) doʰqus βaʂdəʁ maɴqəs gɳ̟ɬɣ̟ndi͡ɬa niːɣə bə maɴqəs͡ɬa dzɻ͡a ɬa bə geseɾnəŋ anasəɴɢa diɣind̥ə (87) uzu məɬanə jiɣəle geʰɬd̥ə sen bɳ̟rse bɳ̟ɾ bɳ̟rmɳ̟se seɾnə χɔnə uzuŋ bə xidʒigəɣ̟ɳ̟ jaɴjaɴ səqqəʂ͡e diɣind̥ə (88) andan͡ɬa bə gɳ̟seɾnəŋ anasə dzɻ͡a ɬa uzuŋgi βəɾ gøsemeɣe ʒid̥əɾse ʒise oː sen ʒiβaɬʁa baɾ beɾin diɣin n̥ə d̥ə (89) andan bə məɬa dzɻ͡a ɬa məsdəŋ bə teɾəβatba bə bəɾ təkəs dɳ̟məɾ andaʁ βəɾ tɔʁ͡pədzɻaqdə uzuŋgi əɬəkgi oʂdaɻ̆ʂdəɾəp beɾ d̥iɣin i d̥ə (90) anasə dzɻ͡a ɬa sen maɴa βəɾ gøsemeɣe ʒi diɣindi (91) bə maɴqəs andaʁ diɣin iː d̥ə (92) uzunəŋ bə ʃidʒigədi aɾgaɾ ɢoj, ɢaɾ uʰɻ̆us bə ʃidʒigənəŋ͡əʂdi d̥aʰgə ma suzusgi moŋuɾəsgi jeːlisəp baɾ͡eː sen aɴnaq g̊aɾa (93) senəŋ məndɑ gøseʂ jɔːq dəɾ (94) bər gøsese ʄəsdəŋ aɾaʁa hanəʁaq diɣin iː d̥ə (95) andan bə aɴnaʁanda dzɻ͡a ɬa xidʒikəsəndi andaʁ oɬuɾʁan n̥ə d̥ə (96) andan͡ɬa bə məɬanə dɳ̟məɾ tiotiozɯnə aɬəɴɢa χasəɴɢa tejdap bɳ̟ɾɣin iː d̥i səŋəɾsdəɾɣindi͡ɬa, bə məɬa͡ɬa kəsɯ niːɣə hɳ̟dʒindi͡ɬa dzɻ͡a ɬa bə øʰkb̥e͡βaʁəɾnə maɾgəʁa͡ɬa anəŋ udʒin͡ɬa jodzɻa dyːɣe andaʁ ….. bə maɴqəs megdiɣe se unuk gɳ̟ɬ uzu senə ʒiɣəməs͡eɾ diɣin iː d̥ə (97) bə geseɾ bə mədʒaɾ dɳ̟məɾ͡təkəsd̥ə oː bəɾ pudiɣi

kəsɯ dandʒin bøzyk nimi etgin ɐ̟ː də (98) aʰsəNGa tejdap ͡bɐ̟ɾɣindi dɐ̟məɾnə gøːseɣe gəzəɾatGa jimsaɾdəβatGan eː də (99) sen ʒiɣəmes ͡eɾ ʈiḍə noːʁa jiɣəʂ ͡eː diɣɐ̟ kəsɯ oɬ dɐ̟məɾ niɣəɣɐ̟ kəsɯ bəɾ pudiɣindi jyen kəsɯ əɬəɣəŋgɐ̟ aɬənəβat ḍə ͡qan (100) aɬnəβoɬʁandə ͡ɬa bə niːɣə unək ͡giɬ ͡βaɾ ͡ɬa sɐ̟n uzu senə ni oɬsa ma ʒiɣəməs ͡eː enɐ̟ ͡ɬa andaʁ diɣɐ̟n eː də (101) andan ͡ɬa bə jøʰkb̥ɐ̟ ͡βaʁəɾən bəɾ ͡βəɾ təkəs Gədəɾʁa χasəNGa bəɾ təkəs tejdasa bəɾ təkəs jimsaɾtGa bəɾ təkəs tejdasa bəɾ təkəs jimsaɾtGa andaGəɬʁa niɣəɬəβaɬʁan eː ḍə (102) ʤujχu ͡ɬa bə xiʃʲikəsəndigə oɾʤyleɾni χɔsən gesge tejdaʁa ʂuɬəj ʂuɬəj ͡ɬa χasəNGa tejdaʁanda χɔsən jimsaɾdəβaɬʁan ɐ̟ː ḍə (103) ʤujχuʁa eʰtgindi ͡ɬa bə niːɣə kəsɯ øɾegən bəɾ βəɾ təkəs gese gese χasəNGa tejdaʁandə ͡ɬa kəsɯ jimsaɾdəβaɬʁa ʤujχu øɾeːgə bejʁandə ͡ɬa bə maNqəs ja vanlio (104) andan ͡ɬa bə geseɾ kəsɯ niɣə aχsə uʤin unmin də pyɣyɾ uʤin pədʐaq bəʤin gesge teɬɣe unuk ͡giɣindi unuk ͡giɣi ͡ɬa bə gɐ̟seɾnə ͡ɬa (105) bə maNqəsdə ͡ɬa baʰʂɬaɾən Gədəɾʁa χɔsən kəsɯ ʂoːʂiɬəβaɬʁa geseɾ kəsɯ jiχa kəsɯ bøzʉse bøzəɣeː kəʤise kəʤiɣe kəsɯ (106) o ͡duɣdi əɾχua niːɣənə jimsaʁanda kəsɯ uzu ma bøzʉɣɐ̟ kəsɯ pədʐaGə ma bøzʉɣɐ̟ Gədəɾʁa andaGəɬʁa ͡ɬa ʤujχu ͡ɬa kəsɯ anasəN GaʰtGa βaɾʁanda ͡ɬa jyen ͡ɬa mənḍaʁ nimi op ḍəɾ (107) andan ͡ɬa bə niːɣə aʰga tʂodəŋ eni gɐ̟ɬɣin iː də (108) Gaɾaʁəɬa gɐ̟ɬɣɐ̟n ɐ̟ː ḍi bə geseɾ dip də dʐa ͡ɬa am gɐ̟ɬse o uzuŋgɐ̟ poʁɐ̟ḍaɬʁəməs ḍə (109) geːse am ene χoNNaʁa uzunə enɐ̟ nisdin di ͡ʂ eː (110) sen nisdasa ma uzunəŋ bə uʂ quɬunnə beɾɣəməs ͡eɾ (111) oɬ ͡ɬa duʁuβatba oɬ ͡ɬa amətʰannə bə ͡ɬa maɬɬaɾən χɔsun uzu GaʁaeʰttseGa uzunə enɐ̟ nisdin diʂ ͡

χan pəjjaɴnəβatɢan͡ɬa bə ʂiʤida bəː pəʰrɢan usdaʁan nimi də (117) andaɢandə ͡ɬa bə bər oʰtəs jiɣətdən͡əʂdi͡ɬa sen tioɬa βaɾ ɢajsən͡ɬa sen tioɬəβaɬsa sen niːɣə ezeɾtkəʂ͡eɾ ʝise saɴa βerin diɣin ɐː ɖə (118) andan͡ɬa bə bə͡jaq uʐunda ɢaɾaʁa goɬ͡jaq͡ ɢudʐuɴɢa eʰtgindi ͡ɬa usdasəq͡qan nimi danəβadəβaɬmin ɖə (119) andaɢəɬʁa ʤujχu͡ɬa andaɢəɬəβəɾ͡ɬa niɣə naɾ͡βeɾ ɢaɾaβəɾ͡ɬa jidə ɢaʰt ɢaɾaʁan ɐː ɖə (120) jidə ɢaʰt ɢaɾaʁaʂ͡gəni ʤujχu mənə danəβado jadaʁa͡ja bəɾ͡ɬa dʐiɬap͡ berɣin iː ɖə (121) dʐiɬap͡berɣində͡ɬa dʐa͡ɬa bə niːɣə dɐŋəɾ χan sen baɾ βaːɾ͡ɬa men saː aɾdəndan maɴdəɾin diɣin iː ɖə (122) oː duɣdi͡ɬa bə dʐa͡ɬa bə niːɣə maɴdəɾʁa ͡ɬa bə geseɾnəŋ anasəɴɢa…. duzɯli χueʂaɴlio (123) bə aʰga tʂodəŋ sɯʃiaɴdʐia maɴɖərsa͡ɬa kəsɯ gɐːʂ͡e saɢəɴɢa͡ɬa dəŋdʐilie saɢəβ eʰtik giɬmin ɖə (124) andaɢanda͡ɬa bə dɐŋəɾ χan͡ɬa bə geseɾɣɐ bər mənək aʰt beɾəp ɖə (125) bə ʂigə saʐdəʁə uːʂ saʐdəʁə ʂi dɐŋərdin pɐjɬap beɾɣin nimi ɖə (126) bə uʂ saʐdəʁə͡ɬa ʤiuʂi bə ahdəʁɬamo, əŋdʐəŋmo, mandʐanbehʤi pejɬap͡beɾɣendi bə ʐəŋʤiendi eni dəlixəʂ də (127) bə geseɾnə daʰpɢandə͡ɬa bə ɢaʂ ɢəzdə ma kəsɯnəŋ boz aɬɴɢa kəsɯnəŋ bozɖa niɣəɬɣi daːp ɖə (128) andaɢanda͡ɬa bə udʐ͡aʰt͡ɬa bə pəiː duʁma uːʂ quɬun͡ɬa ʤiuʂi niːɣə əŋdʐəŋmonəɴ ɢaɾa pəi dəɾ, mandʐanbehʤinəŋ bəɾ aq ͡qɐʤigə ɢuɬa pəi ɖə, geseɾnəŋ bəɾ ɢaɾa gøgəʂɖəɣ aʰt (129) bə͡ɬa ʤiuʂi dɐŋərdi bɐɾɣin bə… anda ɐʰtgindi o pəiː duʁuβatɢan uːʂ quɬun͡ɬa ʤiuʂi dʐigə məndaɢəɬʁan ɐː ɖə (130) andaɢanda͡ɬa dʐa͡ɬa bə quɬunnə bɐɾmiɣi haɬda dimi aɴa eʰdəp ɖəɾ (131) niːɣə bə uːʂ quɬunnə beɾmi͡ɬa bə aʰga tʂodəɴ ɢaɾaʁəɬa gɐɬɣindi͡ɬa dʐa͡ɬa uzu quɬunnə beɾɣəməs͡eː dʐa͡ɬa uzuŋ aʰtɖə andaɢo niɣəɬɣin i ɖə (132) andan͡ɬa bə niːɣə maɬɬaɾən͡ɬa χɔsən….qɔsə͡ɬa oɬ͡ɬa ă̈ʂt duʁuβatɢan o gədəkleɾ ʊːɬ͡ɬa dəuʂi ʂəŋʃien (133) bə uʰkusu ma andaʁ nimi ɖəɾ, aʰt ba andaʁ nimi ɖə (134) aʰt ba oɬ ɢaʂ aʰt bə niːɣə bəɬət tɐpgɐ maɴɢo (135) andaɢanda͡ɬa bə aʰga tʂodəŋ͡ɬa ʤujχo ʤiu bəɾ ɢaɾaʁəɬa βaɾʁaʂ͡gəni͡ɬa bə anasə mənə qɔnə diɣindi oɬ qɔsə …..dip ɖə (136) o duɣdi aʰga tʂodəɴ ɢəʰrqɢa uzuŋgi onut boʁə də diɣɐ͡ɬa ɢəʰrqɢa͡ɬa am͡ɬa mənə jaːχʂ udʒin mənə χɔɴnaʁa aʰsəɾamasa uzunə joq͡

etgə də diɣ̟͡ɬa (137) andan͡ɬa bə ene bezʉk ʤɻ̟ərəɣ andaʁ nimilɛrnəŋ kəsɯlɛrnə maɴdərʁaʂ mənə͡ɬa ni:ɣə jyeŋ gøʰʤʏrɣ̟ɻ̟͡ʂ gəni enɻ̟ jysuŋgi eʰtgərəp͡ɓarp ɖə (138) jysuŋgi eʰtgərəp͡barʁandə͡ɬa bə geseɾ mənəŋ jysundi ʤiu kəsɯ jaʰʂəβ aʰsərarʁa bə an͡əʁołnə guanʃiŋnaʁa məndaɢəɬʁaʂ͡ gəni͡ɬa ʤiu u:ʂ jasadəp ɖə (139) u:ʂ jasaʁandə͡ɬa bə aʰga tʂodəŋ͡ɬa bə ʤujχo bə bəɾ ʤazɯnə͡ɬa jaʁəɬasəβəɾ͡ɬa pərəɴGa ʊnəβałmin ɖə͡na (140) bə aʰga tʂodəŋ͡ɬa pərəɴGa ʊnəβałmaʁa jaʁəʁa qadi udʒin ʄiseɻ̟͡ɬa bejɬał͡χanəp͡ɖə (141) bejɬałʁə də diɣindi͡ɬa bə geseɾ u:ʂ jasaʁan bəɾ məɬa ɖə aʰga tʂodəŋ͡ɬa dɛp də senəŋ bozdaɢə jaʁəʁa jimsama ʤemsekdə uzuŋgi mandərəp bɻ̟ɾ ʤemsek dimi ʤiuʂɨ vuʧ̑ mɑ (142) bə͡ɬa pədzɻ̟q ɢəɬəʂ dimɻ̟ ni:ɣə dzɻ̟da ɢəɬəʂ ɔχq ja o duɣdi jimtsama͡ɬa ɔʰq͡ja də bə pɔ: o duɣdi kənəŋ joq boʁə do andaʁ niminə bɻ̟ɾɣ̟ɻ̟ndi͡ɬa bɻ̟ɾɣ̟ɻ̟ senəŋ jaʁənəŋ gizgənə anə uzuŋgi ɡeʰɖərəp bɻ̟ɾ diɣindi (143) andan bə aʰga tʂodəŋ dzɻ̟͡ɬa uzunəŋ gizgənə sen məndaʁ͡βuɾ kəsɯ gizəβałʁa boʁəməs ɖə͡na (144) uzunəŋ o ʤemseklɛrnə saɴa βɛrse sen ałnəβaɬ jadaʁə̆ də͡na (145) uzunəŋ aʰɖən ma dzɻ̟͡ɬa aʰga tʂodəŋnəŋ aʰtdə uzuŋgi məndərɣi, gizkəsən geʰdərɣi, ʤemseklɛrnə berɣɻ̟͡ʂ gəni uzuŋgi beʰrse uzu jaʁəɬasɢəɬa ba:jn sen baɾma (146) senəŋ bə senəŋ əɬəɣ͡ aʰɬdəndaɢə͡ɬa bə ʤɻ̟ərəɣnəŋ baʰdzɻ̟əlɛrnə qənə uzuŋgi ezɛrtɖəɾ uzu dzɻ̟χujɬaʁa uzu jaʁəɬasɢəɬa maɴɳ̟en ɖip ɖə (147) bə aʰga tʂodəŋ dimi ʤiuʂɨ jaʁəɬasɢəɬa baɾʁa senə ølyɾuβa͡ttsa͡ɬa gəɴχɔ (148) andaqəsă͡ɬa boɬʁə dəɾ dzɻ̟͡ɬa gizkəsən bɻ̟ɾɣ̟in i: də (149) bə geseɾ gizəβałʁanɖa kəsɯ geseɾ jiχa ʤiu bezʉ͡xianəp ɖə (150) bə ma gizkəsə ma …. oɬ͡ɬa oχq ja dimi bə dzɻ̟da dimi ɢəɬəʂ dimi χɔnə berɣ̟ɻ̟ndi kəsɯ χɔsən gizəβałʁa aʰɖən məngi kəsɯ aʰɖən mənəβałp ɖə (151) andaɢanda͡ɬa bə aʰga tʂodənnəŋ aʰɬɖəndaɢə͡ɬa bə jaʁəʁa͡ʊnmi gue nimi ….. ʤɻ̟ərəɣnəŋ baʰdzɻ̟͡ɬa oɬ͡ɬa anə χɔnə ezɛrtgiʂ͡gəni maɴGanda͡ɬa ʤiu o ʒɻ̟ɾɣe eʰtgindi͡ɬa (152) dzɻ̟͡ɬa bə ni:ɣə ɢaɾa͡ʁura dimi ʤiuʂɨ bə qadi o:ndaʁ βəɾ ʒe͡ɾ e: ɖij ɖəɾ andaʁ͡βəɾ ʒɛrdi͡ɬa dzɻ̟͡ɬa bə jaʁəɬasɢanda͡ɬa o ɸudaʁnəŋ kəsɯ͡ɬa aʰduβuɾ͡ɬa jaʁəɬasəβəɾ͡ɬa məɴa pərəɴGa ʊnkəʂ͡ɛɾ diɣ̟ɻ̟͡ɬa bənə aʰga tʂodəŋ jiʤin ni:ɣə poʁɛɖəβałmaʁa gɛt də͡na

qan (153) ɳeni jaʁəɬasɢəɬa βarʁandə͡ ɬa bə oɬ͡ ʃaqdəŋ kəsɯ o duɣdi gue uzaq boɬʁəmes də qan ɢədisəβ ɬarɬasəβ ɔχq ja udʒin aʰtᵱa də ͡na jaʰqɖəmasa aʰɖəɬʁəməs ɖə (154) andan͡ ɬa diɣin ɳː də səlɐrnəŋ bə qan aʰga tʂodəŋ͡ ɬa uzuŋgi poʁeɖəβaɬmaʰɖə sen bəɾ məɬa sen uzunə nisɖaʁə (155) sen dzɻandan ɢəʰɾqᵱasa sen uzu udʒin jaʁəɬas sen dzɻandan ɢəʰɾqsa sen pərnadan maɴ naɾ βaɾ uzu senə udʒin jaʁəɬasɢəmɳ̊s͡ eɾ ʃip ɖə (156) andan bə geseɾ dzɻa͡ ɬa uzu jaʁəɬas jaʁəɬasma uzu dzɻandan ɢəʰɾɢɔ jɔɢ͡ eː, niːɣə senəŋ dzɻanɢa sen hɳ̊ʃiɻ̊kə aʁəʰɾsa sen naɾ maɴ seɾ uzuŋgi paʰqdasəβəɾ ɖə paʰqdamasa sen naɾ͡ ɾaʰqɢ̊a maɴ (157) senəŋ dzɻandan seɴ ɢəʰɾqᵱasa sen uzu udʒin jaʁəɬas diɣin͡ iː ɖə (158) uːzuː sen bəɾ məɬagaʂɢa uzu sendin ɖaʰɢ̊ə ɢ̊əʰɾqɢɔ (159) seɴ ɢəʰɾqbasa sen bəɾ ɢəɬdʒi diɣin͡ iː ɖə, sen bəɾ ɢəɬdʒiβaɬ βaɾ͡ ɬa andan ʂiɢɔ͡ ʁɔ ajtsini diɣin͡ iː ɖə (160) bəɾ ɢəɬdʒiʁanda bə ezɐrnəɴ ɢ̊asən bəɾ ɢəɬdʒiʁanda ezɐrnəŋ ʤyq ɢ̊asən bə oχq ja udʒin qaɬɖəɾə̆sdəɾɣin iː ɖə (161) andan bə niːɣə onəŋ bəɾ baʰdʑəsəɴga ni diɣɻ̊k ᵱoʰɬɖə men adənə unduq qap ɖə (162) oɬ͡ ɬa midʒaɾ ɢəʰɾɢəp ɖəɾ qan (163) andan͡ ɬa dzɻa ͡ɬa sen uzu daʰɢa͡ ɬa ɢəʰɾqᵱaʰdə jaʁəɬassa ʤiu jaʁəɬasin diɣin iː ɖə (164) sen jaʁəɬassa βoɬʁə dəɾ, sen aʰtɖə jaχʂə məngiʂ͡ gəni bə duzɻɬɣe tʂoɢeʁa sen uzuŋgi ɬap bəɾ ɢaɾa diɣin iː də (165) bə͡ ɬa tʂoɢeʁa ɬap bəɾ ɢaɾaʁanda pørygən qaɬɖəɾəsdəɾɣin iː ɖə sazɖəŋ anin ɔχq ja ungɻ̊ʂ͡ gəni niɣə sadzɻ̊n ʤymiɬ xianəp ɖə qan (166) andaɢəɬəβəɾ͡ ɬa bə aʰga tʂodəŋnəŋ bə ʤɻ̊ɐəɣlɐrə zɻ̊ɾɣɻ̊ βaɾʁa nimi ma ɻ̊tbin də bə geseɾ͡ ɬa andaɢəɬəβəɾ͡ ɬa (167) andan͡ ɬa bə niːɣə …. məNa͡ ɬa məndan͡ ɬa ɢəʰɾqGaʂ̈͡ gəni bə gɻ̊seɾ kəsɯ ʤiu mənə ʤiu paχqdadəβat ɖə fuɬuɬap ɖə (168) fuɬuɬəβatɢa kəsɯ oɬ͡ ɬa bəɾ pozɯ kəsɯ anda ɬaɾedəβəɾ paʰqdadəβaɬʁa kəsɯ ʤiu anə ma bɻ̊ːɾ fuɬuɬaʁa……. daʰɢa fuɬuɬamin do (169) andaɢəɬʁa ezɐrtgɻ̊ gɻ̊ɬɣɻ̊ kəsɯ aʰga tʂodəŋ ʤiu pəjfulia geseɾ lio (170) andan͡ ɬa jaʁəʁa ma ungumes məndaɢəβ ʤiu bəɾ….βaɾʁa ͡ɬa guanməŋ…… dɳ̊ŋərdigə anasəNga ʤiogə guŋmidʒamo dɳ̊ŋərdi oɬərʁanda gunasə dəɾ…….bə ʒerɣɻ̊ gɻ̊ɬɣindi dzɻ̊ɻ̊xuj dzɻandzɻ̊ŋ ɖi ʂɨχo bə gunasə kəsɯɣi ……janda diɣindi oɬ uzu…. (171) kəsɯ geseɾ ʤuʂa nia

ba fa ʤiu juŋʂaɴ lieʂaɴ (172) andaɢandə͡ ɬa ʂiʤiʂaɴ bə geseɾnəŋ͡ ɬa…. sangə ʂəŋ lia (173) oɬ͡ ɬa bəɴa͡ ɬa baɴɴasɢa bozəɴɢa əɣnɻɬaʁa͡ ɬa mənə͡ ɬa nisdama nisdama oɬ͡ ɬa niːɣə bə dɻŋəɾnəŋ….gunasə dəɾ…..(174) ʤujχu͡ ɬa bə kəsɯ dɻŋəɾnəŋ bə am͡ ɬa sen məndan soŋ͡ ɬa sen bə maɴqəs qannə joq etbese mənə͡ ɬa sen bə jeɾdi kəsɯnəŋ ojʁa geɬɣe͡ ɬa sen maɴqəs qannə joq etbese sen bə gujoq ḍə (175) maɴqəs qannə joq ettse ɬa sen mənəŋ bə niːɣənə naɢə o əɾχuanə jimsaʁa ….(176) bə sumidi͡ ɬa guanməŋ məndaɢəβ͡ ɬa məndaʁ nimi øɾɣenəβ͡ ɬa bə diɣen aɴɴaʁa͡ ɬa aʰga tʂodəŋ niː dise ma doʁuɾ niː ma əsdamaʁa͡ ɬa oɬ͡ ɬa sumiɣi aɾʁa͡ ɬa guanməŋ ʤiuʂi ʃiulien (177) andaɢəɬʁa͡ ɬa anə əɾʤaŋ…..bə jaɴjaɴ guŋnə məɴa tusuβ͡ ɬa aʰɬdi jiɣəɾmi jasaɾʁa ……(178) aʰɬdi jiɣəɾmi jasaʁandə͡ ɬa bə dɻŋəɾ χan dip də ʤiuʂi uʰdzuɣuɾmə kəsɯ saʐdəʁ dəlɻp ḍə (179) uʰdzu͡ ɬa ʤiuʂi bə dɻŋəɾ pejɬap bɻɾɣin pəʰɾɢan ḍəɾ (180) dɔːʁuɾə͡ ɬa ʤiuʂi maɬ uʰɢaɾma niːɣə ʂigə qejnatb̥a məndaʁ mi oɬ͡ ɬa dɔʁuɾ͡ ɬa ʤiuʂi bə qadi uʤin ʧise͡ ɬa juŋʐəŋ usdaʁan nimi ḍə (181) bə uʰdʐu͡ ɬa anəŋ saʐdəʁə ḍə jysundi sa ɢadən ḍə kəsɯ (182) bə bøzygə͡ ɬa əndʐəŋmo ḍə, əndʐəŋmo͡ ɬa bøzygə də (183) niːɣə bə andan ɢusə͡ ɬa manʤanbehʤi ḍəɾ bə ʂigə ḍəɾ (184) o duɣudi bənəŋ͡ əʂdi daʰɢə bə ahdəʁɬamonə daʰɢə χan mənə daʰɢə ʤiliβaɬmin dɾo uʰʤyɣəɾminəŋ əʂdi jiulia ʂi daʰɢə bə aʰḍi jiɣəɾmi jasama jəɬ, ḍaʰɢə bə niɣəɬmin ḍəɾ am͡ ɬa dise͡ ɬa ʤieliemin də dəlismin də (185) məndaɢəɬʁa mənin aʰtəsɢa mənin jaʁəɬasɢa gɻɬɣɻ mənə niɣəɬoɾʁandi͡ ɬa dzɑ͡ ɬa aʰɬḍə jiɣəɾmi jasaʁandə͡ ɬa mənəŋ bə əɾʤaŋnama goŋfuleɾ pəʰḍəp do (186) pətgindi͡ ɬa bə aʰga tʂodəŋ͡ ɬa ɳni jaʁə unin diɣɻ͡ ɬa jaʁəʁa βaɾʁa mo͡ ɬa ɳni jaʁəɬasɢəɬa maɴqəʂ ḍə (187) o duɣdi͡ ɬa kəsɯ bəŋʂi bezək ḍə qan andaɢandə͡ ɬa bə aʰga tʂodəŋ ma χejɬaʁannə bə geseɾnəŋ gøŋʉndi aʰga tʂodəŋɴɢa tʂi də qan (188) danʂi o duɣdi bə geseɾ uzu daʁɬaʁa kəsɯ bə pərən paʰqdadət giɬmi oɬ ɸudaʁ ma kəsɯ geseɾnəŋ diɣɳnə aɴɴaʁa aʰga tʂodəŋnəŋ diɣɳnə aɴɴaʁəməs ḍə (189) jyen paχqdadəβaχəʂ də məndaɢəɬin diɣɻ͡ ɬa jaʁəɬasəβəɾ͡ ɬa baɾʁa jaʁəɬasɢanda͡ ɬa niːɣəɬɣindi͡ ɬa niːɣə hanəʁanda bə

geseɾnə bə manʤanbehʤinə əndzɻəŋmo ʂigə bə ʂigəɣẹ̣ məʤa moduŋ bop ḍə (190) moduŋ boɬʁa kəsɯ ʂigə jẹ̣ɾɣẹ̣ βaɾʁa oɬəɾəp ḍə pərən bəɾ jẹ̣ɾḍi oɬəɾp ḍə qan anda ɬa bəɾ jẹ̣ɾdi oɬəɾəβ oɬəɾmin ḍəɾ (191) andan bəɾ kun ɬa bə jaʁəɬasəβ ɬa gẹ̣ɬɣeʂ gəni ɬa ẹ̣ni oɬəɾʁan ẹ̣ː də (192) jysəndi oɬəɾʁandə ɬa bəː sumidi enẹ̣ bəɾ ɢa^{h}t ni bəː bə maɴqəs qannə ølyɾɣẹ̣ndi eni bəɾ ni bəɾ əɾχua bəŋʂi øɾɣenkəʂ eɾ (193) mənə øɾɣiŋgəle βaɾʁandə ɬa dzɻa ɬa mənə enẹ̣ u^{h}dzɻuɣəɾɣẹ̣ndi ɬa bə ɬa kəsɯ gyzdymiɣi ʤyk bə tsɯχoɬama kəsɯɣẹ̣ ɬa gyzdyɣẹ̣ andan doʁuɾ kəsɯ ɬa gø^{h}gutbẹ̣ɣẹ̣ ɬa mənə u^{h}ʤyɬ əɾʤaŋnaχəʂ ẹ̣ɾ dip ḍə (194) əɾʤaŋnaχəʂ eː diɣindi ɬa dzɻa ɬa bə dẹ̣ŋəɾ anasə bə gunasə ɬa dẹ̣ŋəɾ ana ḍə dẹ̣ŋəɾ anasə ɬa dzɻa ɬa bə manʤanbehʤinə niːɣəlɣi bəɾ dip ḍə ezeɾtge bəɾ (195) əndzɻəŋmo jynə guanɬaβʁej dip ḍə (196) jydigənə daɬaʁa oɬəɾʁej dip ḍə (197) niːɣə geseɾnəŋ anasə tsɯχɔɬaβ jydigənə daʁɬaʁej dip ḍə (198) ʤieguo bə niːɣə əndzɻəŋmosə məʁa duzdimin bə geseɾɣi dzɻa ɬa uzuŋgi duɬɣe kə^{h}ɾḍə dẹ̣ŋəɾ χan dzɻa ɬa uzunə ẹ̣zẹ̣ɾɣeʂ senə øɾɣẹ̣ŋgəlia βaɾ dip ḍə (199) ʤujχo ɬa bə geseɾ niɣəɬəp ḍə bə əndzɻəŋmonə ezeɾdəβap də (200) dẹ̣ŋəɾ χan manʤanḍ̥behʤinə ezeɾtge βaɾ dip ḍə (201) ʤieguo bə əndzɻəŋmo βəɾ uzuk uɾʁutɢa əndzɻəŋmo ezeɾəβoɬʁa hanəp ḍə (202) manʤanḍ̥behʤinə ezeɾtḍ̥ẹn ḍə ezeɾtbiɣẹ̣ ɬa andaɢəɬʁa ɬa onda bəŋʂisən øɾɣẹ̣nəβ andaɢəɬəβəɾʁanda ɬa bə manʤanbehʤi βəɾ duɬ tusẹ̣p də, ja^{h}ɢada bəɾ ɢaɾa jeɬ, a^{h}ɬdənda bəɾ ɢəzəɬ jeɬ giɬɣẹ̣ ɬa bəɾək kianəʁanda ɬa hədʒindi bəɾ maɴqəs unuk giɣi uzunə qun qanəʁan duɬ tuset ḍə dip ḍə (203) mənə dzɻa ɬa bə əndzɻəŋmo mənda beːɾə sumidin beɾə su aɬʁəɬa gẹ̣ɬɣẹ̣ndi bə manʤanḍ̥behʤi saɢəʁa oɬəɾʁa əndzɻəŋməʁa dip ḍə (204) bə manʤanbehʤinə am jiʤiŋ anə əɾʤaŋnak kəɾɣindi ɬa bə mənə jiʤiŋ gyɾɣəmes də dzɻa ɬa geseɾ bəɾ gyɾse ɬa bə guŋə haɾaʁəməs ḍə (205) bə əndzɻəŋmoʁa dip də sen menəŋ bə duɬ tuseme βəɾ jys duɬ dɾo, bə niːɣə geseɾɣẹ̣ βəɾ dip bẹ̣ɾ βaɾ ɬa ni oːʁə ḍə βəɾ ɢaɾaʁe dip ḍə (206) andan ɬa əndzɻəŋmo βaɾʁaʂ gəni diːmin ḍə (207) sɔɴqus kun ẹ̣ni bə manʤanbehʤi βəɾ jazmaqḍ̥ə jazɢa andaɢəɬʁa o suda saɢɔɾʁa əndzɻəŋmo su aɬʁəɬa gẹ̣ɬɣẹ̣nde enẹ̣ bẹ̣ɾɣẹ̣ bə sen jazmaqḍ̥ə jiḍ̥əɾɣẹ̣ uzunəŋ bə duɬ tuseme enẹ̣ βəɾ

di͡βaɬ͡ja uzu enɐ̟ məndaʁoɾ duɬ tuset ɖə (208) andan͡ɬa bə əndʐəŋmo bə jazmaqɖə e^{h}tgɐ̟ geseɾɣɐ̟ βeɾɣe eː bə jazmaq dadəʁənəNɢa ɢaɾasa mənə mandʑanɓehdʒi edəβatɢan jazmaq ɖə eː ɖə (209) bə əndʐəŋmo dʐa͡ɬa mənə senəŋ anaN edəp bɐ̟ɾɣɐ̟ ałək gep ɖəɾ, mə nimi mandʑanbehdʒi ma etgəməs də, məndaʁ nimi uzu ma edəβałʁə də diɣin iː ɖə (210) andan bə geseɾ ɬaɾetɓɐ̟ɣin iː ɖə sɴqus kun͡ɬa bə dʐodʐodi məndaʁ βəɾ ʒeɬ gɐ̟ɬɣɐ̟͡ɬa dʐa͡ɬa bə maNqəs qan gɐ̟ɬɣɐ̟ʂ͡ɡəni kəsɯ bə maNqəs qan gɐ̟ɬɣɐ̟ mənə tut͡qanəp də (211) maNqəs qanɢa da^{h}Gə͡ɬa a^{h}ga tʂodəŋ dip beɾəp ɖə (212) a^{h}ga tʂodəŋ dip bɐ̟ɾɣɐ̟ʂ͡ɡəni a^{h}ga tʂodəŋ kəsə maNqəs qanɢa poʁeɖəβałmin ɖə qan (213) maNqəs qanɢa niːɣə ʒyz etgɐ̟ʂ͡ginɐ̟ beɾəβadəp ɖə ʐəŋʧiŋ ʤuoɬap ɖə (214) beɾ̆βatɢa͡ɬa dʐa͡ɬa bə maNqəs qanɢa diɣindi geseɾ məndaɢa βaɾ͡eɾ unuk gɐ̟ɬɣəməs də sen mənə niːɣə qunup baɾ dip ɖə (215) mənə qunuβałʁa͡ɬa kəsɯ jɐ̟ɬ͡βuʤin diŋəɾ͡uʤin ałʁaʂ haɾt ɖə ałʁaʂ hanəʁandə͡ɬa bə geseɾ bə goŋən lienliβałʁa unuk giɣindi͡ɬa ʤiu kəsɯleɾ ɖip ɖə mandʑanbehdʒinə ɢaɾa jɐ̟ɬ gɐ̟ɬɣɐ̟ʂ͡gəni ɸugətkianɐ̆p də joqʈə dip ɖə (216) andan͡ɬa bə geseɾ kəsɯ bəɾ məɣłaʁa bə ə^{h}ɾq ɢaɾap ɖə qan (217) andaɢandə͡ɬa dʐa͡ɬa bəɾ ɢaɾaʁanda dʐa͡ɬa bə maNqəs qan gɐ̟ɬɣɐ̟ʂ͡gəni beɾəβatəp ɖə (218) bə a^{h}ga tʂodəŋ diɣɐ̟nnə qɔsə bəɬəβałəp ɖə (219) andan͡ɬa bə geseɾ dʐa͡ɬa bə mandʑanbehdʒiɣɐ̟ sen jynə daʁɬaʁa anasən sɯχoɬaʁa mənə diɣɐ̟ uzu jaNqədʐa bə maNqəs qannə joq edəβ o duɣdi͡ɬa maNqəs qan bədʒin jaʁəłassa maɾʁasə ma bøzʉp ɖɾə anə ma əʂɢənmin dəɾ jaNjaN əɾχałəʁ oɬəβap ɖə (220) andaɢəɬʁandə͡ɬa bə əndʐəŋmo uzu ma ezeɾɣɐ̟ maNqəʂ͡eɾ dip ɖə (221) uzu ezeɾɣi maNqəʂ ͡eɾ diβ͡ɬa naɾsə saɬəβałdəβałmaʁa͡ɬa ʤujχo͡ɬa bə uːʂ qunəq qənəqɢandə͡ɬa maNGanda maNɐ̟n diɣɐ̟ qənəɢəβałʁanda͡ɬa bə əndʐəŋmo kəsɯ bəɾ ɣeɾ aɾa^{h}ɻ̊ə βeɾt də am͡sa sen maNsa sen maN diɣi (222) bə bəɾ dʐuŋ aɾa^{h}ɻ̊ənə hədʐəβałsa͡ɬa kəsɯ unduq͡qasa hudʐ͡ejʁa da^{h}Ga bədʐi̯do ɑ qɔsun unduq qaʁa naɾsa ʤiɬəβałmas oʁaq bəɾ aɾa^{h}kə βaɾ͡eː ɖə (223) mənə hədʒeɾɣeʂ͡gəni͡ɬa kəsɯ ni͡oɾ əɾχua jimtsaʁan͡i ɬa bə uːʂ qɔnGandə͡ɬa bə geseɾ kəsɯ enɐ̟ gyŋɯłəndi bə maNqəs qan mandʑanɓehdʒinə qun͡

qanəʁannə mənə χɔsən niɣəłəβatɢan ɐ̣ː d̥ə (224) bəłəβałʁandə͡ ɬa bə aɾaʰɣ̊ə əʂgin hɐ̣ʤeɾɣinnə ma bəłəβałp d̥ə (225) andan͡ ɬa bə maɴɢə diɣe enɐ̣ qənəqɢa aʰd̥ən qənəβałʁa andaʁ maɴɢə diɣindi bə əndzɸŋmo enɐ̣ bə aɾaʰɣ̊ənə duanłaʁandə geseɾ əʂmin də (226) əʂmiɣe ła maɴɢə diɣɐ̣ndi͡ ɬa bə geseɾ͡ ɬa bə ʂidək aʰd̥ən qanəβałʁa bə jaʁəʁa jimtsama ʤemsegən qanəβałʁa gøʰd̥ərəsd̥ərɣe͡ ɬa ʤiu aʰdən məngiʂgin͡ ɬa maɴɢə diɣindi bə əndzɸŋmonəŋ bəɾ gəłdəɴ ɢaɾa pəi d̥ə qan anəsən ma kəsɯ ezeɾdəβałʁa ezeɾtgɐ̣͡ ɬa maɴɢa ezeɾɣe jadap d̥ə (227) geseɾ maɴɢandə͡ ɬa maɴɢa͡ ɬa ɢajʁa eʰttse kəsɯ ma ɢajʁa eʰtgin ɐ̣ː də (228) uːʂ qunuq maɴɢaʂ͡ gəni͡ ɬa taʁ asɢa ɢɔɬ gøʂge͡ ɬa joːdi uzaq maɴɢa͡ ɬa maɴəβəɾ͡ ɬa bə geseɾ mənə ezeɾtgiʂ͡ gəni͡ ɬa jaʁəʁa unuβ jadaχəʂ d̥ə (229) andan͡ ɬa maɴɢaʂ͡ gəni bəɾ jyɣɐ̣ eʰtgində͡ ɬa niːɣə oʰqdaɢə bə geseɾ joq bop d̥ə (230) ʂigə bałəq jy o ʂigə ʤien bałək͡ gy bəɾ ʤiendi ʂigənə qałaʁa bəɾ ʤiɐ̣ndi kəsɯ ołuɾʁaq andaʁ nimi etge ołəɾp d̥ə (231) andaɢandə͡ ɬa bə əndzɸŋmo ma mo͡ ɬa pəʰɾɢan d̥əɾ͡ qan (232) kəsɯdi ma mo͡ ɬa midʒaɾ əɾχua jiulia andan͡ ɬa bəɾ niɣəłɣindi͡ ɬa bə geseɾ gøzdymis də͡ ɬa ɢaɾaʁan ʤiu bə jɣ͡ ɬa kənəŋ geseɾ biennißad̥əp d̥əɾ (233) bətəβałʁaʂ͡ gəni͡ ɬa andan͡ ɬa bə enɐ̣ nisdaʁan͡ ɐ̣͡ ɬa bə geseɾ enɐ̣ …… (234) andan͡ ɬa bə sɔɴɢa eʰtgindi͡ ɬa enɐ̣ ɐ̣zɐ̣ɾɣi maɴɢa jad̥ap d̥ə (235) ɐ̣ni zɐ̣ɾɣi maɴɢa jadaʁandə͡ ɬa bə geseɾ ʤiu gansuj kəsɯ bə niɣəɣɐ̣ dɐ̣ɾdiŋ …….. ʂigə dɐ̣ɾdiŋgi ɢołəʁaʂ͡ gəni͡ ɬa detə bərə geseɾnəŋ aʰt dəɾ qan bərə geseɾ d̥əɾ məndaɢəłʁa͡ ɬa bənə ɢɔʰɾɢətɢaʂ͡ gəni͡ ɬa bə məndaɴ ɢɔʰɾqɢa bə əndzɸŋmo ɸuduɾəɴɢa maɴmin də (236) maɴmaʁanda bə dɐ̣ɲəɾ χan bə geseɾnəŋ gunasə əndzɸŋmoʁa dɐ̣p d̥ə (237) seːn am naɾ baɾ geseɾ ʒidʒiŋ bə maɴqəs qannə ʂiʁłaʁəła maɴqəʂ d̥əɾ (238) sen am ezeɾɣe gojoq d̥ə (239) sen ezeɾse ma d̥aʰpɢəməs d̥ə maɴ dip də (240) andaʁ diɣində͡ ɬa naɾ jørɬɯɣe maɴɢandə͡ ɬa bə ʂigə dɐ̣ɾdiŋ͡ ɬa ʒidzɻ͡ ja ɐ̣zɐ̣ɾɣɐ̣ enɐ̣ naɾaqɢa maɴəp d̥ə (241) maɴɢaʂ͡ gəni bəɾ qunəq maɴɢa ʒiŋəɾ ołʁanda bəɾ bøzyk paʁaɴnəŋ dəpdi paʁaɴnəŋ yzde niːɣə ʂigə ɢaɾʁa ɢaɢəłasuːp də͡ ɬa (242) aʁa eʰtgindi bə ɢaɾa ʧusgi ….. eʰdəp baɾʁanda bə ʂigə ɢaɾʁa͡ ɬa ʤiu χanʂi͡ ɬa bə

gesɐr ḍə …. (243) ɑʁɑ eʰdəp bɑrʁandi bə ɢɑjɑnəŋ duː gɐrendi bəɾ kəsɯ dozɢədɑʁ əʂgə bəɾ ɑʰt ʒiɣədiɣ oʰt lio ɑndɑɢəɬʁɑ͡ja oɬərəp ḍə (244) ɑndɑn͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ bə əʂgənə əʂgi ɑndɑ qɔnɢɑ, oɬ bə əndzɻŋmonəŋ ɑʰḍən mɑ vẹːɬɑʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ qɔnɢɑndə͡ɬɑ bə ʂigə dẹɾdiŋ mɑ ɑndɑ͡ɬɑ oɬərʁɑʂ͡gəni͡ɬɑ gedədi uzuʁɑ͡ɬɑ gøzetgẹ ͡ɬɑ ʒidzɻ ɑndɑɢəɬəβəɾ͡ɬɑ diɑdəp bɑrʁɑndɑ diɑdəp bɑrʁɑ͡ɬɑ gesɐr kəsɯ ɑʰḍən məngiʂ͡ gəni͡ ɬɑ bə jɑʁəɬɑʁəɬɑ mɑɴəp ḍə (245) jɑʁəɬɑsɢəɬɑ mɑɴəp də͡ɬɑ mɑɴɢɑndə͡ɬɑ o͡ɬɑ nidʒoɾ tɑʁ ɑsḍə nidʒoɾ ɢɔɬ gøʂḍə uzɑːq ḍə (246) bə niːɣə mɑɴqəs͡qɑn dimi o bəɾ uʰdɑʁ bəɾ guodʒɑ usdɑʁɑn nimi ḍə qɑn, ɑndɑɢɑndə͡ɬɑ ɑɴɑ mɑɴtsɑ dɑʰɢə uzɑq ḍər (247) mɑɴəβəɾ͡ɬɑ niːɣə qɑɾɬəʁ tɑʁ mɑ jozup ḍə dɑsdəʁ tɑʁ mɑ unup ḍə tɑɬɑ bezuk su jɑɴjɑɴ mi geʰtʂəβərəβ͡ɬɑ bəɾ tɑʁnəŋ͡əʂdi͡ɬɑ bəɾ niːɣə bəɾ tɑʁnəŋ hẹdʒindi͡ɬɑ mɑɴəβəɾ͡ɬɑ bəɾ jẹrɣẹ ẹʰtgində͡ɬɑ joɬnəɴ ɢəzəqdɑ oɬ tɑʁnəŋ bɑʂdɑ bəɾ dørβyɾdʒin undʊʁɑɴ tʂəŋ oɬʊrʁɑn ẹː ḍə (248) ɑndɑn͡ɬɑ bə jɑnəɴɢɑ eʰtgindi ʒiʃʃi bə kəsɯnəŋ øɬʊk kəsɯnəŋ boz bədʒin ʃiuɬəβɑtɢɑ bɑɬəq oɬ ͡ɬɑ undʊʁɑɴ͡ɬɑ qɔsə øɬʊk kəsɯnəŋ boz udʒin ʃiuɬuβɑtɢɑn…..(249) ɑndɑn͡ɬɑ bə gesɐr dzɻɑ͡ɬɑ ɑʁɑ eʰtgindi mo͡ɬɑ oɬərɐr jẹr qɑnɑʂ ḍə məndɑ oɬərẹn dip ḍə (250) məndɑ oɬərẹn diɣindi͡ɬɑ kəsɯ səkḍə perɣe ɢədiɣindi bəɾ ɢəz unup gẹp ḍə (251) bəɾ ɢəz unuk giɣẹ͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ bə ɑʁədəβɑɬəp ḍə (252) sen dərɬen sɑɢənsɑ sen uːj nɑɾ mɑɴ, dərɬəmin sɑɢənsɑ sen məŋɑ kərse sɑɴɑ nɑrsɑ dərɬɐr joɬ joɢ͡ɐr diɣin͡i ḍə (253) niːɣə gesɐr bə dzɻɑ͡ɬɑ uzu mɑɴɢəməs͡ɐr uzu øɬse mɑ məndɑ oɬərχəʂ͡e dərɬəsɑ mɑ məndɑ oɬərχəʂ͡e (254) uzu mɑɴɢəmes uzu nɑrsɑ ɸudʊrəɴɢɑ͡ɬɑ mɑɴqəʂ͡e ɑrdəɴɢɑ tujɬɑʁəməs drɔ ɑrdəɴɢɑ mɑɴɢəməs ḍə (255) ɑndɑn͡ɬɑ bə dẹːp ḍəɾ sen uzunəŋ bə qɑnɢɑ ….. bə ɢəz dzɻɑ͡ɬɑ sen uzuŋgi mɑ poʁẹḍəβɑɬʁəməs ḍə uzu mɑ senəŋ dzɻɑnnə ɑɬʁə də (256) bə ɢəz͡ɬɑ ɑhdəʁɬɑmo ḍəɾ, bə dẹŋəɾ χɑn pejɬəβɑtɢɑ͡ɬɑ bə uʰdzɻundzɻiɬəɣ sɑzɻdəʁə ḍə ɢɑdən ḍə (257) bə uʰdzɻundzɻiɬək dẹŋəɾ pejɬɑp bẹrɣin uːʂ sɑzɻdəʁnəŋ͡əʂdi͡ɬɑ bə͡ɬɑ eŋ kidʒiɣ bər ḍərə̆ (258) bə͡ɬɑ mɑɴqəs qɑnnəŋ səŋnəsə ḍə, mɑɴqəs qɑnɢɑ ɬozɑn diɣik mi ḍə, ɬozɑnnəŋ səŋnəsə ḍə (259) bə ɬozɑnnəŋ səŋnəsə ḍəɾ, ɑndɑn͡ɬɑ bə ɢəz͡ɬɑ dzɻɑ͡ɬɑ səkgi kərḍərmin ḍə jɑʁəɬɑsɢə

diɣe (260) sen dan ølerna gułamasa sen bəŋʂi͡osa sen uzu udʒin jaʁəłasin diɣẹ jaʁəłasgandə ͡ła bə ahdəndan qałʁaʂ͡ gəni bə geser ͡ła bəna͡ ła ahdəʁłamo …..unuk gẹłmi͡ła ahdəŋłamo ḍə (261) jaʁəłasga͡ła dzɻa͡ła geser dip ͡də dzɻa͡ła sen danʂi uzunəŋ pərəngə ʉntse, mənə geser jidʒiŋ dzɻido bə uzunəŋ sazɻdəʁə də, kəsɯ dẹŋər anasə dẹp ḍə (262) bəndan sen bə manqəs qannəŋ səŋnəsə bə bə manqəs gəz͡ła senəŋ uhdzundzɻiłək gadənə ḍə sazɻdəʁə ḍə dẹp də (263) dzɻa͡ła bə geser dimi sen niːɣə jaʁəłasga uzunəŋ pərəngə ʉntse sen uzunə øłʉrβaɬ (264) sen uzunəŋ pərəngə ʉnmise sen uzunə ẹzẹrɣi manˀ dip ḍə (266) bə ahḍəʁłamo senəŋ pərəngə uzu ʉnse sen uzuŋ pərəngə ʉnerdʒi͡osa uzu sana pahqḍinə (267) sen uzunəŋ pərəngə narsa unuβałʁəməs͡ẹ uzu dzɻa͡ła bə janjanˀ ərχua…. andaʁ diɣindi (268) andan͡ła dzɻa͡ła bə andagə͡ła łaredəβər gesernəŋ dahtˀ bədʒin jerłaβərma duodi χəŋ ʂanˀ andagəłʁa͡ła łaredəβər͡ła odap ḍə (269) bə͡ła ʃien dumsuʁ udʒin disəβər pərəngə bə jaʁəłasəβər ardəndan͡ła bə niːɣə janjanˀ dʒemsekdi jimsaʁa bə jaʁəłasgandə͡ ła, geser dʒyk bər əłəɣən bər bəʁłaʁaʂ͡ gəni kəsɯ bə dʒemsegən bə gəłəʂdə jimsaʁandə kəsɯ bə ʂannaʁəməs də geser nia dʒiu bəłəʂ ḍə qan (270) andagəłʁa kəsɯ bə døsuŋgi bər turatganda ͡ła bə dogura hanəʁandə bə ʧigə ẹlẹk udʒin bə ahdəʁłamonə bahsəβałʁa͡ła mənə udʒin disgin iː də (271) disəβər͡ła dʑujχu͡ła bə disəβər bə ahdəʁłamonəŋ pərəngə unup ḍə qan (272) andagandə͡ła ahdəʁłamo jaʁəłasəp pərəngə unuβałʁəməs ḍə (273) andan͡ła bə ahḍəʁłamo disəβər pərəngə unuβałmaʁa͡ła andan͡ła mənda ołər dip ḍə səgəŋgi je dʒiŋ ʧilio, əʂgə ma hẹdʒerəp dro andagəłʁa͡ła mənə gaʂ qunəq disəβər͡ła o͡ła pẹhdior odap ḍro anḍa (274) odaʁa͡ła bə dẹŋər χan enẹ diβər bə ʂigisən bə anda esdiɣ βop ḍə qanẹ dʒiu tʂiŋlie ʧiŋlio (275) məndagəłəβałʁa dʑujχu͡ła bə niːɣə manqəs͡qannə naʁəβ jog͡ eder, ni uːdʒin nisdasa jog͡etgə də͡ła mənə ła χɔsən kəsɯ bə ahḍəʁłamo dʒiu mənə kiserɣi dʒiu dip berəp ḍro (276) dip berɣẹndi͡ ła dʑujχo bə ahḍəʁłamo dẹp ḍə dzɻa͡ ła ahḍəʁłamonəŋ bər ahłdən bəlẹsəkdə mənə uzu sana behrse sen gaʁa βarsa ma

mənə βər gø^{h}gʉttsa͡ɬa men ahd̥əʁɬamonəŋ eren͡ er ʧise ɢajsə ma saɴa …… dip d̥ə (278) andaɢəɬʁa͡ɬa bə pe^{h}dioɾ odaʁaʂ͡ gəni͡ɬa am͡ɬa maɴɢa͡ɬa bə maɴqəsdəŋ bə niːɣə ɸudaʁəɴd̥a maɴɢaʂ͡ gəni͡ɬa maɴqəsdə dəliβər joɢ͡etkəʂ d̥ə (279) andan͡ ɬa bə ahd̥əʁɬamo dip d̥ə sen məndan naːɾ͡ɬa maɴɢa͡ɬa niː jɐɾɣɐ̯ ni ɐ̯^{h}tgi nisdaʁa ni jɐɾɣɐ̯ ni ɐ̯^{h}tgi nisdaʁanə kəsɯ qɔsən ʤiodeɬap d̥ə (280) andan maɴɢa͡ ɬa ahd̥əʁɬamo dip d̥ə sen məndan maɴɢaʂ͡ gəni͡ɬa jidzi̯ maɴɢaʂ͡ gəni͡ɬa bəɾ jaʁan usdaʁan bəɾ taʁ toqdaχəʂ͡ e (281) anəŋ oŋ͡ jaɢəndə bəɾ ɢaɾa jiɬan taʁdan ɢuzu ʧusgɐ̯nnə usdaʁan bəɾ ʧʲo βaɾ͡ e (282) sen bə ʧʲo udʒin ungiʂ͡ gəni͡ɬa maɴ diɣin ɐ̯ː d̥ə (283) enɐ̯ sen bəɾ taʁnə geʂgeʂ͡ gəni ɢaʂ taʁnə tuɾaʁa a^{h}sɢa maɴɢandə͡ɬa bəɾ aq sut usdaʁan daɬej βaɾ͡ e (284) daɬejʁa e^{h}tgindi͡ɬa sen bə a^{h}td̥ə βəɾ suʁaɾʁa, sen ma bozdə jʏʁa sen ma bə aq sudan bəɾ əʂgɐ̯, andaɢəɬʁaʂ͡ gəni͡ɬa enɐ̯ sen bəɾ ɢaʂ taʁ asɢa, ɢaʂ ɢəɬ gø^{h}ʂəβ məndaɢa maɴɢanda͡ɬa bəɾ niːɣə ɢaɾa daɬej βaɾ͡ e (285) sen aʁa e^{h}tgindi͡ɬa sen niːɣə jaʁəɬasma unuk͡ gɐ̯ʂ də (286) andan͡ɬa bə ɢaɾa sunəŋ͡ əʂdi ɢaɾa su͡ɬa dzɻa͡ɬa niːɣə quɾa oɬʁa ølyq͡ qaɬʁan qannə…….. quɾaɬəq ɢaɾa qannə usdaʁan daɬej βaɾ͡ eː (287) anəɴ ɢa^{h}tɢa e^{h}t baɾ͡ɬa, anəŋ͡ əʂdi βəɾ ʤitbəŋ usdaʁan ɢaɾa ɜ̆ʂt qaβannəŋ tu ungɐ̯n andaʁ bəɾ ɢaɾa ɜ̆ʂt baɾ͡ e (288) oɬ unuk giɣi senə aʁəduβaɬʂ͡ e, aʁəduβaɬʁandə sen ɬaɾɐ̯t ba͡ɬa bə niːɣə men bə ahd̥əʁɬamonəŋ guziɣəsə, ahd̥əʁɬamonəŋ bəlisəkd̥ə ma men aɬnəp baɾ͡ e (289) andaʁ diɣe bəlisɯkd̥ə βəɾ gø^{h}gʉtge andaɢə͡ɬa sen bə søzdə χɔsən dip bɐ̯ɾse niːɣə andan bə aɬnəɾəp bɐ̯ɾɣɐ̯n bəɾ dɔɢuɾ u^{h}kus e^{h}tdə bə ɜ̆ʂtɢ̥a βəɾ βeɾɣɐ̯ndi ɜ̆ʂt mənə jiβaɬʁa andan sen maɴ diɣɐ̯ unuk gɐ̯ɬɣin ɐ̯ː d̥ə (290) andan jørə maɴtsa͡ɬa bə enɐ̯ bəɾ duan joɬ maɴsa͡ɬa dzɻa͡ɬa bəɾ hudzɻa^{h}dzɻa^{h}ma joɬʁa e^{h}tgindi bəɾ aq joɬ bəɾ ɢəzəɬ joɬ, sen bə ɢəzəɬ joɬnə ezeɾɣɐ̯ maɴ͡ baɾ ɬa, maɴɢandzɻa sen bəɾ niːɣə bəɾ taʁnəŋ baʂda qaβannəŋ jəɬənə usdaʁan bəɾ ɢaɾa taʁnəŋ ba^{h}ʂda niːɣə bəɾ uʂ quɾɬəʁ unduʁaɴ toqdaχəʂ͡ e (291) aɴa ɐ̯^{h}tgindi͡ɬa sen bəɾ ɢaɾa βaɾ͡ɬa anda sen bəɾ qən (292) andan sen bəɾ χɔnɢaʂ͡ gəni͡ɬa mənə udʒin͡ɬa jaχʂ ɔɬʁa, ja^{h}ʂəp diɣɐ̯ disəβəɾ͡ɬa bə geseɾ o duɣdi dɐ̯ɲəɾ anasə uɾɣetgi͡ɬa disəβəɾ͡ɬa anəŋ pəɾəɴɢa unkuʂ

do (293) anda qɔnɢandə͡ɬa bə uzuq qaɬʁandə͡ɬa anəŋ oɬ uzuχəsə saɬəʁ nimi do (294) bə͡ɬa ŭʂ βaʂdəʁ maɴqəs ɖə (295) ŭʂ βaʂdəʁ maɴqəs͡ɬa anəŋ͡əʂdi oɬərʁa͡ɬa, oɬ͡ɬa bər joɬ aʁətba dər (296) oɬ͡ɬa joːɬnə aʁətɢa͡ɬa anin͡ɬa jaɴjaɴ kər…..ŭʂ βaʂdəʁ maɴqəsɖə͡ɬa sen døsʉndi bər hot ɢəɬəʂ, oʰt bədʒin edəβaɢan ɢəɬəʂ βar͡e, dɻemər ɢəɬəʂ ølyruβ jadaχəʂ͡e ɖɻep ɖə (297) oɬ døsʉndi…..bər oʰt ɢəɬəʂ, uzuq qaʁandi bə oʰt ɢəɬəʂdə undurʊβaɬʁa sen baʰdzɻən dɔɢurадəβaɬsa dʒiu anə dzɻidaχəʂ ɖə (298) andan doʁur sen jadaχəʂ də dip ɖə (299) bə͡ɬa geser͡ɬa ahɖəʁɬamo dimi udʒin͡ɬa barʁa͡ɬa anə udʒin͡ɬa disəβər͡ɬa ʤujχu͡ɬa anda bər χunqəʂəɴɢa saɬʁandə͡ɬa bəli oɬərʁa aŋɴa͡ɬa əɬəɣ aʰɬdəɴɢa ɢajɬaʁa andaɢəɬəβər͡ɬa uzuq qaɬʁanda oʰt ɢəɬəʂənə undurʊβaɬʁa͡ɬa mənə jɔɢ͡edəβap ɖə (300) mənə joq͡edəβaɬʁa͡ɬa andan jørʉ maɴɢandə͡ɬa bə ahɖəʁɬamo je dʒiode χa dzɻalia (301) andan jør͡ɬa ʒiːdzɻi maɴɢa͡ɬa bə bis daɾmaqɖə usdaʁan bər taʁ βar͡e (302) anəŋ janənda βər bøzuk taɬada ɬa dʒiu guaɴ asəraʁan͡ɬa dʒiu aq ɢɔj, ɢarа ɢɔj (303) məndaʁ nimiɣɻe ɻʰtgindi͡ɬa seɴ ɢarаβər͡ɬa niːɣə bər maɬ͡uʰɢaɾma jeɾ, oɬ͡la jy jaɴjaɴ qəsə baɾ͡e (304) oɬ͡ɬa bər dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs͡ɬa guanməŋ kəsʉnəŋ bə maɴqəs qannəŋ maɬ uʰɢaɾma datʂəŋ oɬ͡ɬa….. (305) bə bis βaʂdəʁ maɴqəs͡ɬa dzɻa͡ɬa bə maɬ uʰɢaɾma ɖər (306) maɬ uʰɢaɾma ɖə͡ɬa, məɴa͡ɬa baɾʁaʂ͡gəni͡ɬa ahɖəʁɬamo dimi dʒiuʂi sen mənə udʒin͡ɬa taɴɢəɾaq boɬʁa, jendʒeɬ oɬʁaʂ͡gəni͡ɬa mənə odʒin͡ɬa naʁəp bər danəβaɬʁa mənə øɬʉrme dip ɖə (307) mənə øɬʉrmɻɣɻe͡ɬa sen məɴa βər jaʰʂəp bər disəβər paʰqdadəβaɬsa, saɴa βər jaχʂ etgə diɣe βoɬsa͡ɬa sen dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs qannə ɬozannə sen poʁeɖəβ ʂidaχəʂ ɖə (308) mənə sen taɴɢəɾaq boɬəβaɬmasa gujoq ɖə dip ɖə (309) andan͡ɬa bə maɴəβər͡ɬa dzɻa͡ɬa oɬ bis daɾmaq usdaʁan taʁnəŋ janəŋ taɬaʁa eʰtgindi, bə bis βaʂdəʁ maɴqəs aʁəduβap ɖə (310) aʁəduβaɬʁanda͡ɬa dzɻa͡ɬa bə niːɣə geseɾ dip ɖə seŋ kəsʉnəŋ͡əʂdi sen ʤuj azaɢəndaɢə, sen sujzɻan sen bə qannəŋ aʰɬdənda niːɣə əndzɻəkdəɣ dər keɣəmnəɣ dər (311) seŋ kəsʉnəŋ͡əʂdi sen ʤuj saɴɢa kərmiɣinnəŋ͡əʂgi saɬʁa ɖər (312) əʂgəʂdi sen ʤuj əʂgin jəusə dər (313) maɴqəs

qan senə gyzgi turutbaʁan ma sen ma ʤuj jaɾatbaʁannə͡ ɬa sen ɖəɾ (314) sen məndaɢəɬʁa seɴ ɢəɬəʂ oɬʁa sen maɴqəs qanɢa maɬ uʰɢaɾuβəɾ…..(315) məndaʁ nimi͡ udʒin diβəɾəβ͡ ɬa bə bis βaʂdəʁ maɴqəsɖ͡ə ɬa bə geseɾ ʒidʒiŋ diβəɾəβ paʰqɖaɖəβap ɖə (316) sen uzuŋgẹ paʰqɖasa uzu bə dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəsɖə jɔ͡ɢ edəβaɬʁa, uzunəŋ bə guodʒaʁa βaɾsa, uzu saɴa keɾɣəmnə beɾɣe maɬ jaɴjaɴnə beɾɣe uzu senə jørə aɬʁa kəsɯɣi təuʁa məndaɢəɬʁa oɬəɾsa boʁə ɖəɾ (317) uzu nidʒik dimiɾ, uzunəŋ gøŋyɬdi senə βəɾ taɴɢəɾaq boɬʁə͡ ɣeɬe ɖə (318) uzu saɴa jəus ma gyzdymis ɖə, sen bəɾ sujʐan maɴqəs oɬʁa, uzu senə øɬʉɾẹn saɢənmas ɖə (319) məsɖi ni͡ βəɾ ajiʁ βaɾ͡ e, bəɬɣəməs ɖə (320) uzu senə øɬʉɾɣə gẹɬmis ɖə (321) uzu senə udʒin jaʁəɬasɢə͡ gẹmis ɖə (322) uzu saɴa ɢaɾasa uzuŋgi jaχʂ gyzdiː ɖə (323) andaɢəʁa, andaɢa bəɾ dʐəŋzɯ diɣindi niːɣə bə maɴqəs qan senə gyɾuβaɬmaʁa, senə jəuːs əsdə saɴa tutdəɾʂ də͡ na (324) jəuːs əʂgənə saɴa ẹʰʤeɾxəʂ ɖəɾ, jaʰʂə saɴa eʰtgəməs də͡ na (325) sen məndaʁ oɬuβə͡ɾ ɬa aʁa sen məndaɢa ɢəɬəʂ oɬuβ maɬ uʰɢaɾəβ seɴ ɢəɬəʂ dro dẹp ɖə (326) bə geseɾ məndaɢəp bəɾ jamsaɬap dəɾ, andaɢəɬʁadə͡ ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs bə geseɾ dimi ma dʐəŋ dro (327) uzu͡ ɬa bə kəsɯ tutbas ǎsdə uzu tutqəʂ də͡ na, kəsɯ ǎʂmẹs ǎʂgənə uzu ǎʂkəʂ də͡ na (328) uzu͡ ɬa məndaq ɢəɬəʂ oɬma ma dʐəŋ də͡ na andaʁ diɣin iː ɖə (329) andan͡ ɬa bə məndа͡ ɬa oɬəɾʁaʂ͡ gəni ɬa pẹʰdioɾ oɬəɾəp ɖə bə ahɖəʁɬamo ma ʤiodeɬap beɾəp ɖə, dẹŋəɾ anasə ma dẹp ɖə (330) məndа͡ ɬa oɬəɾʁa͡ ɬa bəɾ duɣẹ oɬʁa͡ ɬa məNa͡ ɬa maɬ uʰɢaɾsəp baɴnasəβ jaɴaɴ ǎʂgə qajnadəp bə geseɾ ma məndа kuβan ma ʃaɬap ɖə (331) andaɢəɬəβəɾ bəɾ duɣe oʁandə͡ ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs geseɾɣi͡ ɬa gøŋʉɬəŋdi naɾsa paχqdap ɖə (332) andaɢəɬʁandə͡ ɬa bə geseɾɣẹ pəjfuɬap ɖə (333) geseɾɣẹ͡ ɬa gueʁəp bəɾ ʃiaɴʃiŋnaʁa͡ ɬa andan͡ ɬa bə geseɾ͡ ɬa ʤujχo bə maɴqəs qannə jɔ͡ɢ etgẹ bə səleɾnəŋ bə maɴqəsdəŋ ǎʂdə, sen ma maɴqəs oɬʁa senə məndaq ɢəɬəʂ etgẹ, qɔːnə məndaq ɢəɬəʂ etgẹ, sen bə maɴqəs qannəŋ gøŋyɬə ɢaɾa də (334) seɴ qɔːnə məndaɢəɬʁa uzu jaɴjaɴə daʁɬaʁa aʰɬdəŋ gumusdə jimsaʁa, jaχʂ ǎʂgənə ǎʂgi, məndaɢa seɴ qɔ əɬəɣ aʰɬdənda ɢajɬaʁa məndaɢəɬʁa seŋ

kəsɯnə kəsɯʏi tʊɾətbaʁa χɔnə ɢəɬəʂ ołma ɢəɬəʂ ołχəʂ də, jeɾʁamasə jeɾʁaχəʂ də məndaɢəβ gujoq ɖə diɣindi͡ ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs bə geseɾʏi gueʁəp bəɾ ʃiaɴʃiŋnap ɖo (335) andaɢandə͡ ɬa bə bəɾ duɣẹ ołʁandə͡ ɬa bə geseɾ ʂɨgisə͡ ɬa pəŋjiu ołəβap ɖə (336) andan͡ ɬa bə ahɖəʁɬamonəŋ bəlisəkɖə undurʊk giɬɣẹ ma gøʰgʉdəp ɖə (337) bə ahɖəʁɬamo bə dɔχqus βaʂ maɴqəsdəŋ ɬozannəŋ səŋnəsə ɖəɾ qan (338) andaɢanda bə ahɖəʁɬamo naʁəp ʤiodeɬaʁan, dzɻa͡ ɬa saɴa nidʒik jaχʂ oɬ diɣẹ mənə ma geseɾ bienne bienne mənə qɔnə͡ ɬa məndaɢəp diβəɾ͡ ɬa ʤujχo bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs ma bə ahɖəʁɬamo uzuŋgi geseɾʏi jaʰʂəp dẹp ɖə saɢəɴɢa bə ahdəʁɬamoʁa gøŋyːndi jaʰʂ͡ ɬa saɢəɾt dəɾ o (339) uzu bə geseɾ də͡ ɬa bəɾ jaʰʂ kəsɯ də məʁa paʰqɖaʁa oɬərsa uzu dzɻa͡ ɬa bə uzunəŋ ɸudaʁnəŋ peʏ eː (340) uzu bə maɴqəs͡ qannə øɬʊɾʏəle gẹʰɬɖə (341) mənə ʤujχo͡ ɬa dzʐəŋnə dip bẹɾʏẹ͡ ɬa məndaɢəɬʁa oɬəɾʁandə͡ ɬa andan͡ ɬa bə ɬozan naɢə o bẹs βaʂdəʁ maɴqəs͡ ɬa dzɻa͡ ɬa bə maɴqəs qannəŋ poɾaɴəɴɢa uzu ɢaɾaʁəɬa βaɾin ɖip ɖə (342) bə maɬ nidʒik bop ɖə, baɾʁanda uzu maɬ nidʒik ɖə, səleɾ nidʒik ɖə ajtqəʂ ɖə (343) boɬaʁədzɻu ͡ołʁa bə maɴqəs qan nisdaʁaʂ ɖə ɢaɾaʁəɬa͡ aɾin, geseɾʏi maɬnə ɢaɾaβəɾ ɖip ɖə (344) andan͡ ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs baɾʁa ɢaɾaʁəɬa βaɾʁandə͡ ɬa bə niːʏə maɴqəs qan͡ ɬa tʂɨukuɬaʁa oɾʁan͡ eː ɖə (345) baʰdzɻə aʁəɾʁa, bozə kuŋnaɬʁa, bə χoʃiaɴ͡ ɬa bə duɬ tuseɾʏe geseɾ eʰtək gẹɬɣẹnnə usdaʁa (346) məndaʁ ołʁa jadaʁa͡ ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəsɢa dzɻa jołda kəsɯ gøɾeː dəm (347) niːʏə jaʁəʁa aɬəɴɢa ʤemsek aɬəɴɢan kəsɯ gøɾmeʰdəm (348) joɬ maɴɢan kəsɯ gøʰɾdəm gøɾmeʰdəm diɣẹndi bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs dzɻa͡ ɬa bəɾ aʰtdək kəsɯ joɬ ajdəβ hanəʰɖə oɬ nimi jaʁəleɾ jaɴtsɯ ma joq ɖəɾ anɖaʁ ɖip ɖə (349) andan doʁuɾ kəsɯ gøɾmeʰɖẹ (350) oj ma aməɾ ɖəɾ andaʁ ɖip ɖə (351) andaʁ diɣindi͡ ɬa bə ɬozan sen ma jimin geɬəβəɾ uzu͡ ɬa bə gøŋyɬdi niːʏə taɾəqɢa jaɖej ɖə (352) sen ma gẹɬəβəɾ dip ɖə (353) mandzanɓehʤi ma oɬəɾəp ɖə dzɻa͡ ɬa (354) pərən baɾʁa oɬəɾəp ɖə qan, kəsɯʏi saʐdəʁ niɣəɬɣẹ oɬəɾəp ɖə (355) andan͡ ɬa bə kuntsen baɾʁa ɢaɾaʁəɬa aɾət ɖə (356) bəɾ kun͡ ɬa bə uzunəŋ bə gøŋyɬdi taɾəqɢa jadẹj ɖə diɣẹ͡ ɬa uzu bə ojɬaɾnə

bə ɢəzəʁən bəɾ ɢaɾaʁəɬaɾʂ͡e diɣi͡ɬa maɴqəʂ͡eɾ dip ḍə (357) mənəŋ aɾadə͡ɬa bə maɴsa͡ɬa bə bəɾ hanəsa͡ɬa bəɾ tuɾasa bəɾ jeɬ oɬʁaq͡eɾ ḍij ḍə bəɾ jeɬ oɬʁaɢ͡eɾ dip ḍə (358) andan͡ɬa bə bẹs βaʂdəʁ maɴqəs bə geseɾɣi dip ḍə daʁən͡ɬa hɾdi͡ɬa bə maɴqəs qan ojnə tuɾaq ɢaɾaʁəɬa βaɾʂ ḍə (359) bə ma oj aməɾ dɾəm diɣindi bə geseɾ geɬəβ joq ḍəm məndap ɢaɾaʁəɬa βaɾʂ ḍə (360) andan͡ɬa bə geseɾɣi andaʁ diɣindi͡ɬa geseɾ dʐa͡ɬa səŋ uzu maɴGandə͡ɬa sen͡uzuŋ baɾʁaʂ͡gəni͡ɬa mandʑanbehdʒi udʒin ajtəsɢa mənə naʁo øɬʉɾxəʂ͡ẹ (361) uzu mənə naʁo øɬʉɾse øɬʉɾəβəɾ ʂidaχəʂ͡e uzu bəɬɣəməs ḍə (362) mənə͡ɬa anda mandʑanḍehdʒi kənəŋ bəɬxəʂ ḍə andaʁ ḍip ḍə (363) andan͡ɬa bə geseɾ baɾʁandə͡ɬa oɬ tʂəŋnəŋ səgən aʂmaʁa səgən aʂmaʁaʂ͡gəni͡ɬa dʐa͡ɬa bə mandʑanbehdʒi dʐa͡ɬa xidʒindin uzaːqdan ɢədisəβ ɬaɾɬasəp ḍə qan (364) dʐa͡ɬa bəɾ ɢaɾaʁanda bə tʂəŋɬəunə͡ŋəʂdi unuk giɣi ɬaɾetgindi dʐa͡ɬa bəɾ kəmbʉʂdəɣ unuk giɣẹ ɬaɾetgindi͡ɬa ɬaɾɬasɢa ajtɢanda͡ɬa uzu dʐa͡ɬa geseɾ͡e dip ḍə, geseɾ χan͡ẹɾ dip ḍə (365) andan bə mandʑanbehdʒi saɢənẹɾʁa bə ɬodʑan bə geseɾɣẹ bienniɬɣe uzunə ʂidaɴnaʁə͡ɬa ɣẹp ḍə saɢəɾt ḍə (366) məndaɢanda͡ɬa bə͡ɬa kəsɯ niːɣə seŋ geseɾ osa naɾ uza, uzunəŋ eɾenə dʐa͡ɬa məndaɢə dɔqus βaʂ maɴqəs qan͡eɾ dip ḍə (367) məndaɢəp diɣindi͡ɬa diɣẹ͡ɬa bəɾ duɣe diɣẹʂ͡gəni͡ɬa andan͡ɬa bə naɾ͡βeɾ disəβəɾ͡ɬa ʤujχo bə mandʑanḍehdʒi bə ɢaɾasa dimi udʒin bə sa bə geseɾ jeɾ də (368) andan͡ɬa uzu toqsa toqɢa͡ɬa ʤujχo dza͡ɬa bə geseɾ χannəŋ bə bəɬaɾnəŋ bə ojəndaɢə jaɬdaɬɬaɾnə ajttsa diɣe χɔsən diβaɬsa͡ɬa bə geseɾ jeɾ də (369) mənə maɴqəs qan bəsa mənə qɔnə bəɬɣəməs də andan͡ɬa ajtɢan ẹː də (370) dʐa͡ɬa nidʒoɾ sumi βaɾ͡e, saɴa jaʰʂ oɬeɾ bə sumi nidʒi βaɾ͡e (371) mənə͡ɬa ajdəβəɾ͡ɬa niɣə qɔsən ajtɢa niɣəɬɣindi͡ɬa bə geseɾ͡ɬa mənə qɔnə diɣẹ ɬaɾedəp bẹɾɣindi͡ɬa mənə ʤiu ʃiaɴʃiŋnap ḍə (372) andan͡ɬa ʤujχo sendi nidʒoɾ saʐdəʁ βaɾ͡e mənə ma ajtɢa eʰtgindi͡ɬa (373) uzunəŋ bøzʉk saʐdəqɢa ni diɣẹ ʂigəndzɻəgə mandʑanbehdʒi sen͡eɾ, uzu uʰdʐundzɻəgə am bə maɴqəs qannəŋ səŋnəsə ahḍəʁɬamo niɣə oʰɬḍə (374) uzunəŋ dẹŋəɾ ana diɣin uʂ ɢadənnə uzu χɔsən keɣəɾəβaʰɬḍə (375) bə

ahd̪əʁɬamonə sen bəɬɣəməs d̪ə maNqəs qannəŋ…. uzu dɐ̪ŋəɾ ana dimi udʒin bu Gaʂ͡ gəni niːɣə senə quɲ͡ qanəʁandan soŋ uzu dʒeleʰd̪ə dip d̪ə (376) məndaGandzɻa disgindʒi disgindʒi bə manʤanb̪ehdʒi dʒiu geseɾnə bəɬəβaɬt d̪ə jeɾ də dip d̪ə (377) andaɲ͡ ɬa dʒiu bə geseɾɣi səkdə aʂGaʂ kərdəɾɣi ajtGa͡ ɬa diɣindi͡ ɬa ahd̪əʁɬamo diɣɐ̪ uzuŋgi diɣɐ̪n͡ ɬa bə jaʰGanəŋ dʒoʰɾGada bəɾ unduʁaN onuŋ͡ ɬa oɬ͡ ɬa maNqəs qannəŋ ŭʂ bozə bə ɬ͡a ŭʂdə joG etbise bə͡ ɬa bə ŭʂ͡ ɬa dzɻa ɬ͡a bə bozəNGa ɣəniliβamas bəː͡ ɬa uʂd̪ə͡ ɬa jaʰʂəp daʰgəʁa ołəɾsa bə maNqəs qanGa nimi ma ɣəniliβ jadaχəʂ d̪ə (378) məndaʁ nimi jeɾ βaɾ͡ eː də, jaʰGasəndа bəɾ tʂuNqus daʁɬaʁa ołəɾəp d̪ə, aʰɬdəɾəndа bəɾ unduʁaNNəN Gaʰtd̪a niːɣə bəɾ bøzuk deɾek gue nimi oɾ qaɾ deɾek bə͡ ɬa bə unduʁaNnə daʁɬaʁa ołəɾəp d̪ə (379) andan Guzu maNsa bəɾ daɬej qaʰd̪ənda bəɾ baɬaN͡ enɐ̪k, enɐ̪k baɬaN enɐ̪k̟͡ eɾ d̪i d̪ə Gaɾuʰkusɐ̪mis ɐ̪ d̪ə, məndaʁ nimi βaɾ͡ eː (380) bə͡ ɬa ŭʂdə͡ ɬa naɾsə deɬə kəsɯ udʒin GaɾatGa maNqəs əɬəɣ aʰɬdəndaGə maNqəs͡ ɬa mənə Gaɾaʁɑ͡ ɬa jaNjaN ɣəniɬaʁəməs ……kəsɯ məNa jaNjaN jyːs uɾdʒy ma bə uʂ jaNʤɯʁa pɔʁɬatGəməs məndaGə͡ ɬa mənə dip də dzɻ͡a ɬa (381) mənə qɔsun uzuŋgi dɐ̪ʰd̪ə uzu bəɬxəʂ də͡ na (382) mənə naχəsa øɬɹəβaɬeɾnə uzu bəɬmis d̪ə (383) bə tʂuNqusdə nisdasa øɬɹuβaɬʂ͡ e, bə deɾekd̪ə nisdasa dɔGuɾadəβaɬʂ͡ e bə baɬaN͡ enɐ̪kdə nisdasa øɬɹəβaɬʂ͡ e mənə uzu bəɬɣəməs d̪ə (384) bə maNqəs qannə uzunə naχəsa ølyq qaʂ͡ e, mənə qɔnə naʁəsa ølyɾmɐ̪nə uzu bəɬɣəmes d̪ə (385) andaɲ͡ ɬa ʂigisə ajtsəβəɾəβ dʒujχo bə geseɾ dip də giɬɣindi͡ ɬa sen ajt d̪ip də (386) bə sen ma menəŋ eɾen dəɾ, sen bə bozʁa ɣənileɾ øɾdʒy bə jaʰʂ ołmasa, sen mənə qɔnə bobəjnə seŋ guaŋ jaNqədʒɻa bəɬɣɐ̪ maNa dimisɐ̪ uːzu am deɬə senəŋ kəsɯ op də sen dimise uːzu mənə naʁo saNa mənə χɔnə ….. (387) andaGəβ͡ ɬa sen ajt baɾ͡ ɬa uzu mənə bəɬɣə də sen uzuŋgi dimise uzuŋ gøŋɯɬdi dʒiu ʂi gə biŋ a (388) məndaGəβ sen jaNjaN dij dij ʃiaNbanfa mənə qɔnə bəɾ ajdəβad̪i (389) ajdəβat diɣindi bə geseɾ uzu ʃaŋdzɻa aNnɐ̪n saGənəp də (390) uzu ma aNnɐ̪n saGənəp də, uzu aNnasa bə dəχqus βaʂdəʁ maNqəs gɐ̪se nisdaχəʂ͡ e (391) ʤuiχu͡ ɬa bə ʂigisə kəsɯ bə kaŋnəŋ͡ əʂgi

aʰɬdərəNGa bər ʂiŋ͡ ɬa bər ʤio Gazəβap ḍə (392) ʤio Gazəβałʁa͡ ɬa anəŋ daʰsənəNGa jeɬ ma maNGədaGəłʁa daʰsəNGa….. (393) andaGəłʁa Gazəβałʁaʂ͡ gəni kaNnəŋ dəpgi tʂoGeʁa, kaNnəŋ yzə̆ɣẹ̣ jaNjaN jazGa͡ orʂ ḍə qan (394) kaNnəŋ o ʂibanən qałəβałʁa anəŋ dupgẹ̣ enẹ̣ bər niːɣə gadoraʁa o duɣdi sa gadora usdaʁan͡ ɬa nimi də (395) o duɣdi aNa ɬomaqdəŋ͡ əʂdi kəsɯ pəraʂ diβər də (396) məs go baʁadʐaʁa͡ ɬa saqəsdəʁ͡ ɬa pəraʂ dij ḍə qan (397) anəŋ͡ əʂgi kəsɯ jaNjaN χuarnə ʤymẹ̣k giɬɣi͡ ɬa bər βaʁadʐa sunəŋ͡ əʂgi͡ ɬa jaNjaN χuarnə saɬʁa jyzesən ʂiban bəʤin qałaʁa bə kaNdan Guzə ɬa oɬ dər qan (398) anə dəlẹ̣ɣẹ̣ saɬʁa anəŋ dupgẹ̣ geser tʂoGeʁa͡ ɬa jysəndi naʁo ɬarɬassa͡ ɬa χɔnə aNnaχəʂ ḍə qan (399) jeɬ ma toŋnałəβ ḍə, kəsɯ ma orəqg̣əməs ḍə ʃiʤidi (400) məndaGəłʁa niɣəłɣindi͡ ɬa bə maNqəs qan͡ ɬa narsa boːzə kuŋnałʁa, baʰdʐ̣əNGa poʁeḍəβałmaʁa, bə maNqəs qan łozannəŋ͡ ɬa ʤiuʂi dəχqus βaʂ ḍər qan (401) saqəʂ jiɣərmə moŋus, dəχqus baʂGa (402) andan͡ ɬa bə uʰdzʐun aʰɬdə dərnaq bar͡ eː ḍə, dẹmər dzʐ̣aχGənə usdaʁan andaʁ nimẹ̣r ḍi ḍə….. (403) gẹ̣ɬɣẹ̣ndi͡ ɬa bə bozəNGa poʁeḍəβałmaʁa məndaGəłʁa͡ ɬa kuŋnałʁa andaGa gẹ̣ɬɣẹ̣ndi͡ ɬa bə manʤanḇehʤiGa andaʁ diɣin ẹː də (404) uzu kuŋnałʁa gujor ḍə, uzuŋgi bə əʰrqdə ałək giɬ dip ḍə (405) əʰrqdə ałək giɬ uzu βur əʰrq Garin bə geser gẹ̣ɬɣẹn mẹ̣ (406) bə ni oɬʁan͡ i uzunəŋ boz kuŋnałʁa deɬə gøŋʉɬdi tarəqGə gẹ̣ɬɣẹ̣ deɬə danʤin boɬḍə diɣin iː də (407) andan məNa hrqdə ałək giɣin iː ḍə (408) bə hrqGa bər GaraʁandaGa əʰrqdəŋ yzəɣi GaraʁandaGa dzʐ̣a͡ ɬa bər das taʁnəŋ artda jaNjaN χuarɬəʁ taʁnəŋ ardəndaGa, bər dałejdan ma nar βarmada məndaʁ uzaq dər bə ḍaʰg̣ə eʰtək gimin ḍə (409) uzuŋgi bə ni oɬʁan͡ e uzu͡ ɬa deɬə bozda kuŋnałʁa bə gøŋʉɬdi taɾəqGa danʤin bəɬəβ ḍə ḍiɣin iː ḍə (410) andan͡ ɬa bə manʤanbehʤi͡ ɬa ajtGan eː ḍə (411) sen məndaʁo niɣəse bə geser daʰg̣ə uzaq nimi də͡ na (412) seN Garap də͡ na, uzaq bəsa seN goʰrGeː ʃianŋgan joq ḍə (413) oɬ gẹ̣ɬɣe ma saNa poʁeḍəβałʁəməs ḍə (414) sen dzʐ̣əŋdzʐ̣əŋ məndaGə kuŋnałʁa haɾʁa derẹ̣βełmasa uzu nisdaʁə (415) bərmi oɬʁa geser ẹ̣ʰtik giɣe senə ølyrse sen məndaGa

derɻβeɬmasɑ uzu senə nisdaʁernə mɑ bəɬɣəməs d̥ə (416) senəŋ bə ɢɑʂ kəsɯ ɢaɾaʁa oɬəɾma bə jɑɴjɑɴ niɣə jɑχʂ sumi unduʁɑɴnaɾnə bə nisdasa jɑχʂ βoɬχəʂ̆ e, nisdasɑ ɑnə ɣəniɬaχəʂ̆ e, naʁo baʰsəsdɻerse (417) mənə basəsdɻerse sen dzɻa ɬa kemanəɾaχəʂ də na (418) bə ʤujχo senə naχəsa ølyrʊβaɬχəʂ̆ e, mənə χɔnə uzuŋgi dimisɻ uzu naʁəβ senə jɑχʂəp bɔχuɬaχəʂ̆ e (419) məndaɢəndə ɬa ɬoʤan d̥aʰɢə ɬa dimiɣin i: d̥ə (420) məndaɢəɬʁandɑ ɬa bə tʂuɴqusdə dzɻa ɬa uzunəŋ bə səkdəŋ ɑɾtda bəɾ gumus ɔχq jɑ βaɾ e: d̥ip d̥ə (421) tʂuɴqus ʤiu oɬ gumus ɔʰq jɑ ʊʤin aʰttsa ɬa tʂuɴqusd̥u aʰtəsdəɾxəʂ̆ e (422) bə gumus ɔʰq jɑnə sen jaʰʂəp ɢaɾaβəɾ d̥ip d̥ə (423) bə bəɾ jɑɴʤɯnə diɣɻn ɻ də andan ɬa dimiɣɻ ɬa bə məndaɢəɬʁa ɬa bə haɾʁaʂ̆ gəni bə ɬa uzuq qaɬʁan e d̥ə (424) uzuq qaɬʁandə bə geseɾ unup baɾʁa ɬa jyen ʤiu oɬ bis βaʂdəʁ maɴqəsnəŋgədi baɾʁaʂ̆ gəni oɬəɾəp d̥ə (425) oɬuɾʁa ɬa enɻ bəɾ qonɢanda enɻ gɻɬɣɻ ɬa bə uzuq qaɬʁandə ɬa naɾsa uzɢanmas ɻ: d̥ə (426) oɬ ɬa haɾʁa andaɢəɬʁa ɬa oɬ ma ni oɬʁan e: andaɢəɬʁa ɬa e:nɻ bə uzuq qaɬʁannəŋ ɑɾad̥ə ɬa bə mandʐanb̥ehʤi baɾʁa am uzuq qap diɣɻ ɻni anəŋ əʂgi kəɾəp baɾp d̥ə qan (427) anəŋ əʂgi kəɾəp baɾʁaʂ̆ gəni uzu diɣin i: d̥ə, anəŋ əʂdi ɢaɾaβəɾ diɣi uzu eni ajdin diɣin i: də (428) andan ɬa dzɻa ɬa sen bə bəɾ jɑɴzɯnə dip də na bə ɑɾadaɢə unduʁɑɴnəŋ bəɾ qaɾ derekdə nisdasa dɔɢuɾadəβaɬʂ̆ e (429) mənə dɔɢuɾatb̥asa saɴa jɑɴjɑɴ boʁa jadaʂ d̥ə (430) mənə bəɾmi oʁa dɔɢuɾadəβaɬsa sen mənə nisdaβ joɢ edɻrnə seɴ ɢajsə ni: ʤemsekdə bɔχuɬaʁaɢ e, ni ʤemsekdə jaʰʂo ʒiʁsa kəsɯɣi gøʰgʉtbise sen maː dimisɻ mɻn bəɬɣəməs də na kəsɯ ɑɬ haɾsa (431) andan ɬa bə ɑʰɬdənəŋ jɻːŋ ɑʰɬdəɾəndɑ ɬa bə unduʁɑɴda bəɾ daɬej….. bəɾ baɬaɴ enɻkd̥ə bə ɬa jodʒin ørdʒy də bə jodʒin ørdʒynə nisdaʁa niɣəɬʂ̆ e (432) andaɢəɬʁa ajtɢandə ɬa bə ʂigənə dip berəp d̥ə (433) dzɻa ɬa oɬ unduʁɑɴnəŋ baʂda bəɾ jiʁaʂ ɢəɬəʂ, jaʰɢasə βəɾ gumәs niɣə d̥ə qan, bə derek doɢuɾatba ʒiʁaʂ ɢəmdan d̥ə ɢəɬəʂ ɻmis d̥ə (434) bə ʒiʁaʂ ɢəmdan b̥ədʒin ɬa ŭʂ tuɾattsa ɬa, pəs odʒin ŭʂ tuɾattsa ɬa bə derek d̥ɔɢuɾa hanəʂ̆ e (435) anə ɬa kəsɯɣi naɾsa bəɬɣəɾdəp boɬʁəməs (436) anə bəɬɣəɾdəβattsa ɬa onə doɢuɾasd̥ərse uzu naɾsa deɬə bozʁa

haɬ qaɬʁəmẹ̣s də diɣin͡ iː də (437) bə baɬaɴ͡ enẹ̣kdə doɢuɾadəβaɬsa uzu naɾsa deɾβeɬʁəməs d̥ə (438) andan͡ ɬa bə baɬaɴ͡ enẹ̣kdə͡ ɬa dzɻ͡a ɬa niːɣə oɬ͡ ɬa oɬ sumidi ẹ̣ni ɢajda bəɾ jiqɢan͡ ɬa dzɻa bə mandʑanbehdʒinə ezeɾtgi gø͡ʰgudup beɾɣi niː bəɾ ɢəɬəʂ βaɾ͡ e (439) mo͡ ɬa ŭʂ͡ ɬa ɢədəɾəp d̥ə ɢəɬəʂ mẹ̣ pə͡ʰdzɻaq bẹ̣ neɾ fandzɻiŋ dẹ̣məɾ emes d̥ə (440) oɬ͡ ɬa uɾdʒyleɾ χɔsə dẹ̣məɾ emes də bəɾmẹ̣sə guməs bəɾmẹ̣sə niɣə jiʁaʂ məndaʁ diɣe mənə dip d̥ə (441) bə ŭʂ jaɴʤɯnə naχəsa jɔɢ͡ edəβaɬʁaq də ɬa bə diɣindi b̥ə geseɾ ma ɑɴnəβadəp də (442) mandʑanbehdʒi dʒiu mənə χɔsən bəɬəp d̥ə qan (443) andaɢandə͡ ɬa bə geseɾɣẹ̣ mənəŋ bə ʒeɾə ɢajda βaɾ, ɢajdasə udʒin kəɾse nidʒik bɔʁaq ni oɬʁaq də χɔsən geseɾ dʒiu dzɻidolia ʂaɴ (444) bəɬəβaɬʁandə͡ ɬa andan͡ ɬa bə ʊːzunə nisdasa ølyɾŭβaɬẹ̣ɾnə kəsɯ dimin d̥ə (445) eːnẹ̣ bəɾ duɣe op d̥ə eːnẹ̣ uzu naɾsa bəɾ ʒiɾdi uɣaɬmasa uzu bə uʂ jaɴʤɯnə saɴa dip bẹ̣ɾẹ̣n uzunəŋ bozɢa nisdaʁuɾ niɬaʁaq d̥ə pɔːɬeɾnə uzu mənə ʃien saɴa diɣəmes͡ e d̥ip d̥ə (446) uzu jidə qunɢanda uzu ɢaɾẹ̣n uzu mədʒaɾ haɬɬantsa diɣəməs də (447) dzəŋdzəŋ haɬɬanmaʁa kekəɾeɾ jaɴʤɯ osa uzu saɴa din diɣin iː d̥ə (448) andan͡ ɬa bə geseɾ bə uzuq͡ qaɬʁandə͡ ɬa jyen o bis baʂdəʁ maɴqəsdəŋgədi βaɾʁa oɬəɾʁa oɬ͡ ɬa pəŋjiusu͡ op d̥ə qan (449) andan͡ ɬa jidə qonmanəŋ daɴɢa͡ʰɾdi͡ ɬa bə mandʑanbehdʒi diβatɢan bəɾ ʒeɾ oɬəɾəp d̥ə qan dasəndа (450) ɑː gẹ̣ɬɣẹ̣ndi͡ ɬa dzɻ͡a ɬa bəɾ kunə͡ ɬa ni duɣdi uzuq qap d̥ə, ni duɣdi χuodzɻəa un kianẹ̣ d̥ə (451) məndaɢanda͡ ɬa bə ʂidʒẹ̣nnə jyelisəβatɢa͡ ɬa jyen͡ ɬa o kaɴ͡ ɢuzə kəɾəp baɾχəʂ d̥ə (452) oɬ͡ ɬa andaɢandə͡ ɬa anəŋ dupdi͡ ɬa oɬuɾsa bəɾ ə͡ʰɾq ɢaɾasa͡ ɬa jyen͡ ɬa deɬə bəɾ dasɬəʁ taʁ, jaɴjaɴ hot χuaɾ ungin, ẹ̣ni βəɾ o͡ʰt taʁ, bəɾ das taʁ, ẹ̣ni bəɾ daɬej anəŋ aɾtda uzaq dəɾ diβ kuntsẹ̣n͡ ɬa məndaʁ nimi hɾɢ̥əɴGa andaʁ nimi boɬʁa oɬəɾəp d̥əɾ (453) hɾqɢa ɢaɾasa uzaq d̥ə͡ na uzunəŋ bozɢa ɢaɾasa͡ ɬa bə məndaʁ ɬa nidʒik bəɾ ni pɔʁɬaʁan͡ ẹ̣ɾ͡ ɬa uzu͡ ɬa naɾsa bəɾdin bəɾ kemaɾaʁa d̥id̥ə (454) jidə qunəqdəŋ daɴɢa͡ʰɾdi͡ ɬa bə mandʑanbehdʒi baɾʁanda bə geseɾ gẹ̣ɬɣindi͡ ɬa, dʒiu diɣẹ̣ bə uzuq͡ qaɬʁandə͡ ɬa men anəŋ͡ ɢuzə kəɾɣeʂ͡ gəni͡ ɬa, andan͡ ɬa bə mandʑanb̥ehdʒi mənə ɢədiβaɬʁa am buɣun nidʒik d̥ə, buɣun͡ ɬa jidə ma qun də͡ na,

sen bə məndaɢa kekəɾaʁa βaɾ də͡na seɴ ɢok͡ge ɬɣe azəɾ maɴ (455) da^{h}sənən ͡bədʒin bə sumileɾnə ma βəɾ ɢaɾaʁa bə senəŋ bə ni:ɣə sumileɾnə ɢaɾaʁa məɴa nimi pɔʁəɬap dəm pɔʁəɬamin dəm, mənə ma məs͡βəɾ ɢaɾaʁəɬa majn (456) sen nisdasa sen nidiɴ ɢɔ^{h}ɾɢəp ba͡ɾe: (457) sen dzɻəŋdzɻəŋ mənə dimisɻ seŋ kekəɾa ͡haɾsa men ma ə^{h}ɾdiɾek maɴmasa uzu məndə oɬuɾup ba gujoq ɖə (458) senə ølyɾse menə ma ølyɾxəʂ ɖə, andaʁ diɣɻndi͡ɬa (459) andan͡ɬa bə unuk giɣi dørt sumisəŋgi ma baɾmaʁan e ɖə (460) anə χosən dip beɻrəp ɖə qan (461) andan͡ɬa bə da:sə udʒin, bə o^{h}t taʁ udʒin, taɬa udʒin tuɾaʁa məndaɢəβ niɣəɬɣɻ͡ɬa bəɾ tuɾadəβaɬʁa geɻɬɣɻ͡ɬa mənə ajtɢanda ɬaɾetgindi geseɾ ma ɑɴnaβəɾχəʂ ɖə qan (462) da^{h}sənda mənə ʤiu ajtɓin ɖə (463) andan͡ɬa bəɾ tuɾadəβaɾəβ maɴɢa geɻɬɣɻndi geɻɬɣɻ tʂoɢeʁandə͡ɬa kəsɯ tʂa jɑɴjɑɴ ǎʂgənə kəsɯɣi ɖa^{h}ɢa əɬəɣ ɑ^{h}ɬdənda jimsama kəsɯ ʂigə qejnatba jɑɴjɑɴ də qan (464) ke:ɾɣe hədʒiɾɣi andan͡ ɬa bə mandʑanɓehdʒi eneɻ ajtɢandə͡ɬa dzɻa͡ɬa dip ɖə (465) uzunəŋ bə ni:ɣə tojaʁənəɴ ɢəzəʁda bəɾ əɾgam baɾ͡e ɖip ɖə (466) əɾgamnəŋ ͡əʂdi͡ɬa teɾ jɻp teɾ udʒin ɖasɖəβatɢan uzun jip ɖə qan (467) oɬ͡ɬa dɔχqus ɢuɬaʂ jip ba͡ɾe: də (468) dɔχqus ͡ɢulaʂ jip ɓədʒin͡ɬa dzɻa͡ɬa uzunə ɓaʂdan ɢuzu kuɬuβaɬsa uzu ʤiu naʁəβ niɣəɬse ma, o səkdəŋ ɑɾtda bəɾ ɑ^{h}ɬdəɴ ɢəɬəʂ βaɾ͡e də (469) bə ʃip bədʒin kuɬuβaɬʁɑ͡ɬa am͡ɬa bə ɑ^{h}ɬdəɴ ɢəɬəʂ βədʒin naʁəβ ølyɾse ma uzu ʤiu ni ma ni:ɣə ɑɾʁa joq boɬχəʂ də͡na, andaʁ diɣɻn ɻ ɖə (470) mənə͡ɬa sen bə ɑ^{h}ɬdəɴ ɢəɬəʂɖə jɑ^{h}ʂəβ jiʁ, teɾə jipdə jɑ^{h}ʂəβ jiʁ (471) mənə ɬa kəsɯnəŋ əɬəkge hanəsɑ͡ɬa uzu ʤiu toqqəʂ ɖə diɣin i ɖə (472) bə geseɾ ma ɑɴnəβaɬəp də məndaɢəɬʁandə͡ɬa am ɬa mənə ʃien͡ɬa tʂuɴqusdan ɢuzu ba^{h}ʂdəʁə͡ɬa anə joɢ͡etkəʂ ɖə qan (473) bə geseɾ məndaɢa uzuʁa oɬuɾʁanda am͡ɬa haɬ joq bop də andaɢəɬʁa am͡ɬa haɬ͡joq boʁanda bə dɔɢuɾaʁɑ͡ɬa oɬuɾsa qɔqɢu gɻɬɣəmes (474) uzuq qasa uzɢanɢəmes andaʁ nimi oɬʁa͡ɬa kemaɾaʁa jaɖaʁan͡e: ɖə (475) andan͡ɬa bə gɻseɾ͡ɬa kəsɯ bə mandʑanbehdʒi dimi udʒin͡ɬa bə tʂuɴqusdə andaɢa ni:ɣə gumәs o^{h}q jɑ udʒin øɬuɾuβaɬʁan e: ɖə (476) andan͡ɬa bə oɬ jiʁaʂ ɢəmdan bədʒin o deɾegən…. doɢuɾa

hanəʁan ɐː ɖə (478) bə baɬaɴ enɐ̣gən͡ɬa oɬ ni͡ɔr pəʰdzɻaq anə udʒin jɔG͡ edəβaɬʁan e ɖə (479) jɔG͡ edəβaɬʁandə͡ɬa bə ɬodʑan͡ɬa jyeje kemaɾap ɖə qan (480) jyeje bə haɬ͡ɬa joq boɬʁa͡ɬa andaGəɬʁa͡ɬa am͡ɬa Gəʰɾqɢa uzup ba jadap ɖə (481) andaGəɬʁa͡ɬa maɴGa, tʂoGeʁa, maɴGa, tʂoGeʁa͡ɬa ɖasən udʒin joɾɬuɣɐ̣ məndaGə͡ɬa oɬuβuɾʁan e ɖə (482) məndaGə͡ɬa oɬuβuɾʁandə͡ɬa andaGəɬəβəɾ͡ɬa bə geseɾ͡ɬa saGəβəɾ͡ɬa bə͡ɬa uzuq qasa͡ɬa mandʑanbehdʒi ʂigisə͡ɬa bə ʃipdə tuɾək giɣi mənə kuɬuβaɬʁa andan bə guməs Gəɬəʂ udʒin øɬʉɾxəʂ ɖə qan (483) andaGandə͡ɬa bə niːɣə saGəβəɾ͡ɬa bə uzuq qaɬʁandə͡ɬa geseɾ ma kəɾəp baɾʂ ɖə (484) oɬ uzuq qaɬmasa kəɾəp baɾaɬʁəməs ɖə (485) kəɾəp baɾʁandə͡ɬa dzɻa͡ɬa bə əɾgamdan bə ʃipɖə unduɾuβaɬʁa, ʂigə kəsɯ kuɬuβaɬʁaʂ͡gəni͡ɬa hoɾaβəɾəβ͡ɬa bə dɔχqus βaʂ ɖə͡na, saqəʂ jiɣəɾmə Gəɬ də͡na, saqəʂ jiɣəɾmə bət də͡na mənə͡ɬa χɔːnə qɔnə o ʃip bədʒin hoɾaβuɾ undur … (486) hoɾaʁa unduɾuβaɬʁaʂ͡gəni͡ɬa andan͡ɬa ɖaʰGə øɬʉɾmiɣin iː də (487) kuɬuβaɬʁandə͡ɬa oɬ͡ɬa nimi ma haɬ joq bop də͡na, oɬ͡ɬa am deɾβɐ̣ jadaχəʂ də͡na (488) andan͡ɬa bə geseɾ ajtGan͡eː ɖə Gəɬəʂ udʒin øɬʉɾɾnə ma gɐ̣seɾ Gəɬəʂ Gejda βaɾnə ma aɴnap də (489) mandʑanbehdʒi ma o duɣdi dʒiu, ʂigisə mənɑ qənəqqəʂ͡ɬa andaGanda dʒiu mə χejpa təu a (490) andan͡ɬa bə ɬozannə bə geseɾɣi dzɻa͡ɬa uzu gɐ̣ɬɣiʂ͡gəni dzɻa͡ɬa sen əʰɾq Gaɾapbajadaʁaqmi ɖə, uzu senəŋ bə kaɴnəŋ dupdi βaɾ͡e seɴ GaɾaGəʰgutgi uzu məndaGəɬʁa oɬəɾsa senəŋ bə ɜ̆ɾχua uzunəŋ ɜ̆ɾχuaʁa eʰtgəməs ɖə (492) məndaGəβ diβəɾ͡ɬa, anə tʂiɬadəβəɾ͡ɬa, ʤuiχo͡ɬa bə Gəɬəʂ bədʒin dɔχqus βaʂən Gədəɾβaɬʁandə͡ɬa dʒiu bə maɴqəs qannə jɔG͡ edəβap ɖə (493) mandʑanɲ̟ehdʒinə ɐ̣ni jyɣɐ̣ liŋʂaɴ, bə andan bə maɴqəs qannəŋ bə ojən ma kəsɯ bə geseɾ͡ɬa paʰqɖaɖəβap ɖə, daʁɬaβaɬəp ɖə (494) andaGanda bə maɴqəsdə χɔnə jɔG͡ edəβap ɖə, ʤujχo bis βaʂdəʁ maɴqəs͡ɬa pəŋjiu op ɖəɾ qan, aɴa ɖaʰGə guɲɬo ma dəɾə (495) andaGandə͡ɬa bə ahɖəʁɬamo uʰdzɻundzɻiɬəq Gadən bop ɖə (496) bə bis βaʂdəq maɴqəsɖə paχqdadəβap ɖə, øɬʉɾmin də (497) andaGandə͡ɬa dɔʁuɾən͡ɬa χɔsə maɴqəsɖə͡ɬa qɔsən ʂiʁɬasdəɾəp ɖə, paʰqɖamaʁan͡ɬa qɔsən ʂiːɬap ɖə (498) doːʁuɾ maɴqəsɖə dʒiu…. (499) andan͡

ɬa bə jiɬan mɑɴqəs dimɺ, mɑɬ jɑɴjɑɴ mɑɴqəs oɬʁɑ nimi….. oɬ͡ɬa aʰːt jɑɴjɑɴ mɑɴqəs oɬəɾəp ɖə anɖ͡a ɬa (500) andaɢand͡ə ɬa bə mɑɴqəs qannə dəʰqus βaʂdəʁən jɔɢ͡etgɺ, mɑɴqəs qannə jɔɢ͡edəβaɬʁand͡ə ɬa oɬ χɔsən ʤiu ʂiʁɬaβaɬʁɑ ɬa bə ojnə͡ɬa kəsɯ jyen bə kəsɯ geseɾ daʁɬaβaɬʁɑ məɴɑ͡ ɬa kəsɯ aɬβɋənə anɬaʁɑ kəsɯ jɑɴjɑɴ niːɣə aʰɬdəŋ gumәs dimi χɔsə bə͡ ɬa mɑɴqəs ʂiuʂiɬəβatɢan minə kəsɯ qɔsən kəsɯ paʰqɖaɖəβap ɖə

7. Bölüm Dizin

ɑː

ɑː < Ç. “ünlem; *ha, hım* gibi çoğunlukla Çince sözcük, ibare ve cümlelerin ardına gelerek, duraklama veya güçlendirme işlevli ünlem”

ɑː pandʑɯnə duannaʁa ɑː 0202030604/03, bə maʁandʑɯ ɑː 0202030403/12, bənəŋ mande ɑː 0103050101/12, bəʃiŋ ɑː 0103030901/07, bəʂiɡə ʐi̯ŋ ɑː 0502020101/12, qɔ a͡ː di də 0103010305/96, dʒeʂə ɑː 0103010101/03, dʒiu bəfu ɑː 0202030402/51, dʒiuʂi χɔ a͡ː 0103010305/97, ɬaɾedo ɡan ɑː 0103030901/25, ɬom saɬ ɑː bəɾ maɾmi 0103030802/14, maNəβ dəɾ ɑː 0103030802/17, məjo ɑː 0103050102/25, moŋuɬ ɑː 0202030601/84, suaŋgə gua ɑː 0202030604/44, tʂiŋʃy məjo ɑː 0103050101/51, jijaN ɑː 0103050102/15, 0202030307/03.

ɑː “1. nakarat, 2. a, ay/ey ünlemi”

ɑː ɑː 0103010704/01, ɑː am aɾdəɾaqGa e̞ʰtgindi 0202020702/03, ɑː am a͡ɬa azuɾ aɾaʰka͡əʂge̞ 0203020501/03, ɑː bəɾ a͡βəɾ Goːzə βerse je ʃiŋ 0202031201/12, ɑː saʁa nidʒi Gəz βaɾ a͡eɾ 0203020401/17, ɑː senəŋ bə kəsɯ 0203020403/15, ɑː bɔχəʂ d̥ə 0103040402/19, ɑː bɔχəʂ də 0103040401/77, ɑː jidəɾoː 0103040404/01, an a͡diɣə a͡dɾoː ɑː 0103040402/07, anaNnəŋ ɑː 0103040404/02, soːɬaɬʁan a͡eːɾ ɑː 0103040402/13, kanbədio ɑː 0103040405/30, ʂadio ɑː 0103040405/34.

ɑː “o” Bkz. **ɑ.**

ɑːnəŋ “onun” ɑː. aɾtdan a͡ɬa 0103010305/94, ɑː. aʰɬdəndɑ 0203010301/40, ɑː. a͡əʂdi 0203020201/12, ɑː. baʰdʐən aɬəstg̥a 0103010501/04, ɑː. bə keːβə 0202010702/09, kəsə ɑː. saɾan də 0103010705/15, ɑː. dʒifu 0203030102/12, ɑː. a͡ɬa daːʁeɬaːɾə 0202020501/70, ɑː. a͡ɬa ʂigə məɬasə 0203020601/56, ɑː. ma ʃyɬe̞ɬxəʂ d̥ə 0202020401/09, ɑː. saʐdəʁə 0202030902/132.

ɑːnəN “onun” ɑː. GɑNəɾGə 0202030605/64.

ɑːnə “onu” ɑː. 0103010703/10, 0202020501/64, 0202020701/08, 0202031202/22, 0203010501/04, ɑː. ɑɬəNGɑ 0202020501/77, ɑː. ɑɬʁa a͡ɬa 0202030901/15, ɑː. asəβatqəʂ d̥ə 0103010305/42, ɑː. aʰtba kəsɯɣe poʰtʂi diɣiɻ̊ e̞ 0202020501/64, ɑː. pe̞ Gaɾəp də 0202030402/13, ɑː. bəɾ dun ʂigi a͡ɬa 0103010705/29, ɑː. ɸudurɬaʁa a͡ɬa 0202030801/22, ɑː. gøʰdyɾuβaɬʁɑ 0203030102/03, ɑː. qejndəɾʁa a͡ɬa 0202010101/06, ɑː. Gejdɑ diliɣəlia aɾʂ a͡e̞ː 0203010702/51, ɑː. dʒiɬap də 0202030402/41, ɑː. a͡ɬa 0103040302/12, 0103050301/32, 0202010501/14, 0202020702/01, 0202030402/68, 0202030901/19, 0203011001/03, 0203020403/10, ɑː. ɬa χɔnə sə̹n ɑɬəβaɬ 0202030401/17, ɑː. a͡ɬa ʂidaʁə dɾo 0202030301/37, ɑː. ma aʰga etgo 0203020202/18, ɑː. ma go ɬojaNjyeŋge zerdəp baɾəp baɾ a͡eː 0203020402/16, ɑː. sa 0102040301/16, 0103010306/20, ɑː. saɬʁa a͡ɔrsa a͡ɬa 0203030101/03, ɑː. satGə mi 0203011001/07, ɑː. sen mənda doʁɔɾ su joɡ̊ eɾ 0202030605/151, ɑː. tʂɔGetGɑ 0202020701/11, ɑː. je̞ɾɬa 0103050301/20, ɑː. jiban moː ɬa ølyɾup bomas e̞ d̥ə 0202020501/61, “onu, onun” ɑː. odin je̞ndʐi̯ʁɑ 0103010101/04.

ɑːnəsən “onu, *hrf.* onusunu” Bkz. **ɑnəsən.** sə̹n ɑː. sə̹n peɾɣe 0202030902/106.

ɑːʁɑː “oraya” ɑː. andaGɑ maNGanda manəβəɾ d̥ə 0202010501/14.

ɑːʁɑ “ona, onun dışında” ɑː. a͡ɬa 0103040601/18.

ɑː < ɑnə “onu” Bkz. **ɑː** *içinde* **ɑːnə.**

ɑː ɑː ɢudzɻqdəβ 0103010501/11, ɑː ɬa 0202010703/17.

ɑː < **ɑɴɑ** “1. ona; 2. oraya; 3. o hâlde” Bkz. **ɑʁɑ**, **ɑː** *içinde* **ɑːʁɑː**

1. “ona”

ɑː ɑː 0103030802/28, ɑː ɑːɾdəndan͡ ɬa bəɾ nɑʁəp niɣəɬɣi nẹ 0202030902/79, ɑː ɑndɑʁ diβɑttsa͡ ɬa 0202030802/47, ɑː bẹrmẹse͡ ɬa 0202030802/50, ɑː daʰɢə doʁuːɾ ɑt dəɾ 0203010301/39, ɑː͡ di βuɾ 0203020202/04, ɑː hʤi͡ βɑʁəɾ diɣə də 0203010801/03, ni diɣik də beːgə ɑː joʁuɾ͡ ʤin 0203030101/07, ɑː ni oŋʂəβ joq ḍɾo 0202010901/02, ɑː sut ͡ʤeʁɑq nimi ḍə 0202030501/02, ɑː ʧĩŋnɑɬəβɑɬʁɑ 0202030501/05, ɑː ʤejɬɑʁɑ 0202020401/26.

2. “oraya”

ɑː ɑː eʰtgindi͡ ɬa 0202031202/30, ɑː gẹɬɣẹndi͡ ɬa 0502020101/450, ɑː ḅaʰɾḍəɾmɑs nimi do 0202010901/28.

3. “o hâlde”

ɑː ɑː ojnəŋ ʤiu joq ɟə 0203010702/05, ɑː kuntseːn͡ ɬa ʂigisə͡ ɬa bɑʂ dzɻɑɬʁɑq eː ɟə 0202010503/03, ɑː͡ ɬa 0103010304/82.

ɑː- < **ɑɬ-** “almak” Bkz. **ɑːɬ-, ɑɬ-, ɑʰɬ-**, **ɑl-.**

ɑː-p ɑː-p bɑɾʁɑ͡ ɬa 0103010303/23.

ɑːej “ünlem” Bkz. **ɑːj, ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

ɑːɾ. ɑː. ɑm joq͡ ɢut ḍə 0103010502/04.

ɑːβ “ünlem, efendim, ne”

ɑːɾ. ɑː. duqɢannəŋgədi ɑsdə͡ itgiʂ͡ ɬa bəʁɑ diɑḍo ḍə 0103050201/08.

ɑːd “ad, ün” Bkz. **ɑːt, ɑd**, **ɑt.**

ɑːɾ. ɑː. mɑ oɬ ͡ kunu sɑɬʁɔ 0203020202/01, məz mɑ ɑː. dimin ḍaʰɢə ɬa 0103010602/14, **ɑːd un-** “ünlü olmak, bilinmek” ɑː.͡ un-gen ʂɑːɾɑmɑq 0102020402/02, 0102020402/06, 0102020402/17, ɑː.͡ ungin χuɑɴdetʂən 0103020301/01, ɑː.͡ ungin ʂɑːɾɑːmɑq 0103020303/19, 0103020303/28, ɑː.͡ un-gin ʂɑːɾɑmɑq 0102020402/12, ɑː.͡ ungin ʂɑːɾɑmɑq 0103020303/01(2), 0103020303/19, 0103020303/32, 0103020303/37(2), 0103020303/44, 0103020303/47, 0103020303/48.

ɑːɾ.+əɴɢɑ ɬosɑnəɴGɑ ɑ.+əɴGɑ ɑm ni diːk ḅoʰɬḍə 0103030801/05.

ɑːq “1. ak, beyaz; 2. uğurlu; 3. rengini kaybeden” Bkz. **ɑq, ɑɢ, ɑɢ̣.**

1. “ak, beyaz”, 2. “uğurlu”

ɑːɾ. ɑː.͡ doχqdə 0103020303/25, ɑː.͡ doχqḍə 0103020303/09, ɑː. jiz 0103030802/23, ɑː.͡ ɢoj mɑɬ uːziɾoː 0102020402/07, ɑː. ɢoj 0103020401/03, 0103020501/03, ɑː. ʒiz də 0202030802/19, ɑː. ʒy ɟəkgiʂ͡ ɬa 0102040301/13, ɑː. sɑːq͡ ɬa 0202030301/31, ɑː. jyn 0202030104/09, ɑː. səmək 0103020303/45.

ɑːk “ak, beyaz”

ɑː. gə duoʂolia 0202020302/02,

ɑːq dunnəʁ “din adamı dışındaki kişi, halk” Bkz. **ɑq donɬəʁ, ɑq donnəʁ.**

ɑːq d. ɑːq d. ɑq dunnəŋ 0103040301/01.

ɑːq ʒy “ak ev, çadır, Sarı Uygurların Ova bölgesinde kullanılan bir çeşit beyaz çadır” Bkz. **ɑq jy, ɑq ʒy.**

ɑːq ʒ. ɑːq ʒ. ɟəkgiʂ͡ ɬa 0102040301/13.

ɑːɢ- < **ɑɾəʁ ɢəɬ-** “temizlemek” Bkz. **ɑɢ-.**

ɑːɾ.-əβ ɑː.-əβ guɑɬəɸutɢɑʂ͡ ɬa 0103010306/23.

ɑːɢ͡ənə < ɑɢɑ͡ənə “ağabey-(küçük erkek) kardeş” Bkz. **ɑɢ͡ənə , ɑːɢɑ, ɑːɢɑ, ɑɢɑː, ɑɢɑ, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɣɑ.** Ayrıca bkz. **ɑɢ͡ənə, ɢəzɑɢɑ, ɢəzɑɢə.**

ɑːɢ͡ənə ɑːɢ͡ə. βoł 0202031201/06, bəz ɑːɢ͡ə. ʁɑʂ 0203020402/13.

ɑːɢɑː “abla, kendisinden yaşça büyük olan kız veya kadına saygılı seslenme biçimi (Dahe ağzı)” Bkz. **ɑːɢ, ɑːɢɑ, ɑɢ, ɑɢɑː, ɑɢɑ, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɣɑ.**

ɑːː ɑː. dəɾ 0201010102/10.

ɑːɢɑ “abla, kendisinden yaşça büyük olan kız veya kadına saygılı seslenme biçimi (Dahe ağzı)” Bkz. **ɑːɢ, ɑːɢɑː, ɑɢ, ɑɢɑː, ɑɢɑ, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɣɑ.**

ɑːː+ʁɑ ɑː.+ʁɑ͡ɬɑ ʤiẹ̈ʤiẹ̈ di dəɾ 0201010102/10.

ɑːχɾʤiq “ağırşak” Bkz. **ɑχɾʤiq: ɑχɾʤiq sɔŋuk.**

ɑːχɾʤiq sɔŋuk “diz kapağı kemiği, ağırşak kemiği”

ɑː. sɔŋuk sɑɬʁɑ 0202030902/117.

ɑː. sɔŋukdə 0202030902/116.

ɑnəŋ ɑː. sɔŋugu unuk giɣi 0202030902/117.

ɑːʁəd- “engellemek, yol kesmek” Bkz. **ɑʁəd-, ɑʁət-.**

ɑːːi ḛ̈ɾ ɑʰːtḛ̈ə͡ɬɑ ɑː.-iː ḛ̈ɾ 0201010101/30.

ɑːː-əβɑɬsɑ ɑː.-əβɑɬsɑ͡ɬɑ 0201010101/32.

ɑːː-ək ɑː.-ək gip dəɾ 0201010101/34, ɑː.-ək g̈ise͡ɬɑ 0201010101/34.

ɑːʁəɬ “ahır, hayvan yatağı” Bkz. **ɑʁəɬ.**

ɑːː+nəŋ ɑː.+nəŋ ʒyŋ 0202030901/19.

ɑːː+nəɴ ɑː.+nəɴ ɢɑːɾ͡uʰg̈us 0103020303/10, 0103020303/26.

ɑːʁəɾ- “hastalanmak” Bkz. **ɑχəɾ-, ɑʁəɾ-.**

ɑːː-əβ də mẹɴ ɢəz mɑ mʤɑ ɑː.-əβ də 0103010304/42.

ɑːː-sɑ ɑ.-sɑ mɑ kəsɯ ḛ̈ɑʰɢə͡ɬɑ ɬom oŋʂəβ də 0103010501/01.

ɑːː-ʁɑ bə͡ɬɑ ɑː.-ʁɑ͡ɬɑ 0203030101/16, kəsɯ ɑː.-ʁɑ 0103040405/07, ɑː.-ʁɑ keːkəɾɑʁɑ 0203020402/22.

ɑːʤɑ “baba” Bkz. **ɑːʤɑ, ɑʤḛ̈ɑː, ɑʤḛ̈ɑʰ.**

ɑːː. ɑː. 0203020401/19.

ɑːɬə+ “alın” Bkz. **ɑɬən, ɑɬəŋ.**

ɑːː+mnəɴ ɑː.+mnəɴ ɢɔːs ɢɑɾɑq 0103020303/40.

ɑːɬ- “almak, (gelin) almak” Bkz. **ɑːː-, ɑɬ-, ɑʰɬ-, ɑl-.**

ɑːː-ʂ eː ɢəz ɑː.-ʂ͡eː 0202030802/44.

ɑːː-ʁɑ gyzətdə ɑː.-ʁɑ 0103030701/09.

ɑːː-mɑs bɑʂdə ɑː.-mɑs nimi də 0202030104/13.

ɑːː-mɑʁɑ ɑː.-mɑʁɑ dɑnʤin boɬʁɑn ẹː də 0103010705/16.

ɑːɬɑ “alaca” Bkz. **ɑɬ, ɑɬɑ, ɑɬə, ɢɑɬɑ.** Ayrıca Bkz. **ɑq ɢɑɬɑ, boz ɑɬɑ, ɢɑɾɑ ɑɬɑ.**

ɑːː. ɑː.͡eɣẹ̈ʂə 0103010705/22.

ɑːɬən “alın” Bkz. **ɑɬə+, ɑɬən.**

ɑːː+nəŋ ɑː.+nəŋ gioz ɢɑɾɑq 0102020402/21.

ɑːɬoː “nakarat” Bkz. **ɑːɬoːj, ɑːɬoj.**

ɑːː. ɑː. 0102020303/01(2), 0102020303/02, 0102020303/04(2), 0102020303/06, 0102020303/07, 0102020303/08, 0102020303/09.

ɑːɬoːj “nakarat” Bkz. **ɑːɬoː, ɑːɬoj.**

ɑ:. ɑ:. 0102020303/01(2), 0102020303/02, 0102020303/03(2), 0102020303/05, 0102020303/06, 0102020303/07, 0102020303/08, 0102020303/09(2), 0102020303/10 (2), 0102020303/11 (2), 0102020303/12(2), 0102020303/13(2), 0103030701/37.

ɑ:łoj "nakarat" Bkz. **ɑ:ło:j, ɑ:ło:j.**

ɑ:. ɑ:. 0102020303/02(2), 0102020303/04(2), 0102020303/05, 0102020303/06.

ɑ:łe "ünlem, evet" Bkz. **ɑle, ɑłe, o:łe, ołej, ʊ:łe:, ʊ:łe, ʉ:łe.**

ɑ:. ɑ. ɑndaG͡ə ɬɑ ẹni tẹɣəsitqəʂ ḍə 0103050201/24.

ɑ:łβɑt "halk" Bkz. **ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʈə:, ɑłβɑʈə, ɑłβɑʰʈə.**

ɑ:.+leɾ ɑ:.+leɾ͡ ɬɑ 0202030801/09.

ɑ:m "1. şimdi, günümüzde; 2. bundan sonra, ondan sonra" Bkz. **ɑ:mə, ɑ:n, ɑm, ɑmə, ɑn.**

ɑ:. 0102020303/30, 0103050301/09, 0103050401/08, 0202020501/14, 0202020701/45, 0202020702/18, 0202020702/29, 0202020701/50, 0202030601/73, 0202030603/08, 0202030902/124, 0202031101/28, ɑ: sut͡ ʤeʁɑq nimi ḍə 0202030501/02, ɑ:. ɑmrɑt də 0103010502/08, ɑ:. ɑnə ołərʁɑ 0203020203/02, ɑ:. ɑndɑn Guzə͡ ɬɑ 0202010701/07, ɑ:. əni ɑ:ndɑn sɑ:łəʁ͡ oɬurʤi osɑ 0202020501/43, ɑ:. ẹtgədzɻ joq do 0103010304/51, ɑ:. ezeɾtgi 0103010305/84, ɑ:. ẹni məndɑGɑ ʒi:zdə sɑɬʁɑ jenniβər ḍə 0202030701/16, ɑ:. bə nɑχəɬʂe ʝise 0103050301/01, ɑ:. bə ʂigə dujdɑ͡ ɬɑ 0203020601/49, ɑ:. bołsɑ 0203010303/11, ɑ:. dɑhɑ͡ jɑqdəŋ 0203010702/38, kise͡ ɬɑ ɑ:. uɬɑʁɬɑrnə ʤeliβ ʂigeɾ χołəβ ḍə 0103050201/25, ɑ:. bɑrʁɑ 0103010305/85, ɑ:. bə 0103010304/75, ɑ:. bə ɑʰgɑ bəɾ pudise͡ ɬɑ 0202020701/49, ɑ:. bə kembẹʂdə mɑndərʁɑq mi də dioɾ 0103030701/09, ɑ:. bołəsleɾ joq bop dro 0202010703/20, ɑ:. dɑʰGə jɑNʤałək kɑdʒałəq qəm bəɾ geʰp dro 0203010301/30, ɑ:. doGuɾ 0103010304/58, ɑ:. fəjzofəŋdɑn sɑɬʁɑ 0103010304/59, ɑ:. kəm ɑnə dzɻmiɣ ɑ͡r ḅe: 0202010703/22, ɑ:. kəmnəŋ uzəŋ gizgəsən gizəp be: 0103040601/09, ɑ:. kəsɯnə 0103010305/21, ɑ:. ʤẹrɣẹʂge tʂoG̥etqəʂ ḍə 0103050201/17, ɑ:. ʤilik giu də 0103050401/04, ɑ:. mɑrʤeN Gɑdɑʂ də 0103010304/10, ɑ:. mɑrmi tɑmdərəβ ḍə 0103050102/22, ɑ:. məndɑ geɣẹndi 0202031202/19, ɑ:. mənduqqɑn bəɾ peɾk boχəʂ ḍə͡ sɑ 0103010304/46, ɑ:. məs joʰrt niɣəɬɣindi 0202020701/41, ɑ:. məsdəŋ bə gizgəleɾ 0203010701/06, ɑ:. mẹn sẹnəŋ bə dɑsdə ɑłəβɑłsɑ 0202020701/49, ɑ:. moŋuɬ kəsə͡ eɾ 0203010702/16, ɑ:. niɣəɬɣindi͡ ɬɑ 0202020701/34, ɑ:. sɑdzʔqdə 0103010304/35, ɑ:. seŋ goɬ͡ jyɣẹ͡ ɬɑ zərdəp bɑrsɑ͡ ɬɑ 0201010101/16, sen ɑ:. mən 0202030902/53, ɑ:. sujrə dise 0203020401/15, ɑ:. ʃien Gɔsən dɑʰrtqəʂ də 0103010304/33, ɑ:. ʃiʃi sɯʃiɑNɬɑsɑ 0203010702/24, ɑ:. tɑriɬɑβər ḍro 0202010702/06, ɑ:. tuŋnə ʁɑdɑχəʂ də 0103010304/36, ɑ:. tsɑ 0203020601/41, ɑ:.͡ jɑ͡ sɑ 0103040601/15, ɑ:. jenɑʁɬɑrnə 0103010304/35, ɑ:. joq druː 0202020501/59, ɑ:. joʁur søzdə bəɬmis də 0103040601/04, ɑ:. joʁurnəŋ ɬɑrnə 0203020401/19, ɑ:. jondzəʂgẹ ʐɑNnɑp bɑrʂ ḍə sɑ 0102020303/38, ɑ:. jiudʐɑ 0103010304/76, ɑ:. jiβəɾ dro 0203030101/18, ɑ:. dzɑ ɑzɑp do 0202010301/15, ɑ:. dzɯɑɬɑ 0102020303/47.

ɑ:.͡ ɬɑ: 0202020501/29, ɑ:. ɬɑ 0202020301/18, 0202020303/10, 0202030301/30, 0202030801/28, 0202030802/31, 0202030802/41, 0203020202/09, 0203020403/12, ɑ:. ͡ɬɑ 0103010305/23, 0103010305/85, 0103010305/87, 0103010705/25, 0103010705/29, 0103030201/29, 0201010101/08, 0201010101/16, 0201010101/23, 0201010101/32, 0201010102/06(2), 0201010102/08, 0202010501/04, 0202010501/12, 0202010503/09, 0202020301/12, 0202020301/19, 0202020302/02, 0202020303/05, 0202020401/18, 0202020501/08, 0202020501/09, 0202020501/16, 0202020501/20, 0202020501/25, 0202020501/30, 0202020501/43, 0202020501/56, 0202020501/75, 0202020501/82, 0202020501/88, 0202020501/94, 0202020701/16, 0202020701/30, 0202020701/52,

0202030601/16, 0202030605/25, 0202030605/32, 0202030605/71, 0202030605/164, 0202030605/165, 0202030605/167, 0202030801/08, 0202030902/131, 0202031101/31, 0202031202/08(4), 0202031202/16, 0202031202/25, 0202031202/26, 0202031202/55(2), 0203010301/11, 0203010301/31, 0203010301/36, 0203010301/40, 0203010301/41, 0203010303/05, 0203010702/30, 0203010901/03(3), 0203011001/04, 0203011001/06, 0203020301/02, 0203020403/13, 0203020501/06(2), 0203020601/61, 0203030102/07, ɑː͡ɬɑ sɑ 0103040601/21.

ɑː. mɑ 0103010304/83, 0103010305/96, ɑː. mɑ ɑndɑʁ diβəɾ də 0203010702/55, ɑː. mɑ isɯ kolyɬaq qɑsɑ 0103030901/11, ɑː. mɑ bɑ͡ɾ eː 0202030901/25, ɑː. mɑ beɾəβəɾ d̥ə 0202010702/04, ɑː. mɑ dɑʰːGə 0203020403/17, ɑː. mɑ dise 0202030601/55, ɑː. mɑ kəsleɾ jinɑʧ͡ì ɬɑ sɔGuβuɾ d̥ə 0203010501/10, ɑː. mɑ sɔGuβəɾ dəɾ͡ nɑ 0203010501/07.

ɑː. nimi 0203010303/14, 0203020401/18, ɑː. nimi ɑndɑG̥o joq do 0103050201/19.

ɑː. sɑ 0103010306/21, 0103030702/102, 0103040601/01, 0103040601/03, 0103040601/06, 0103040601/20, 0103040601/22, 0201010102/11, 0202020501/07, 0202020501/30, 0202020501/78, 0202030605/06, 0203010503/08, 0203020401/12, 0203020401/15, ɑː. ͡sɑ 0203020401/06, 0203020401/17, 0203020403/06, 0203020403/13.

ɑː+Gə: ɑː.+Gəː jɑʰGɑd̥ɑ ołuɾuβmɑ joʁuɾnə 0203020601/41.

ɑː+Gə ɑː.+Gə 0203010701/16, ɑː.+Gə dəɾ͡ nɑ 0202010501/12, ɑː.+Gə goː ʂɑbə dəɾ 0202030501/04, ɑː.+Gə kəsɯ 0203010302/11, ɑː.+Gə χɑnjy 0202020501/62, ɑː.+Gə͡ ɬɑ 0202030605/118, ɑː.+Gə məɬɑɬɑɾ 0103040601/01, ɑː.+Gə məɬɑɬɑɾnə 0103030901/25, ɑː.+Gə seŋ geɬse geɬəβəɾ d̥ə 0203011002/21, ɑː.+Gə sujɾə mədʒin 0202030605/51, ɑː.+Gə joʁuɾnuŋ ɬɑɾnə mɑ χɔsə̆ tejdisdəɾɣi 0203020401/19, ɑː.+Gə dɑʁ məndɑʁ͡ ɬɑ 0202020501/70.

ɑː.+Go ɑː.+Go dʐɨɬɑː məndɑGɑ 0203020402/28.

ɑː.+Gɔ ɑː.+Gɔ osɑ 0202030801/12.

ɑː.+Gu ɑː.+Gu osɑ 0202031202/02, ɑː.+Gu søz 0202030605/06.

ɑːmə "şimdi" Bkz. **ɑːm**, **ɑːn, ɑm, ɑmə, ɑn.**

ɑː.+Gə ɑː.+Gə seŋ geɬəβsɑ geɬəβ kəŋ guɑnɬɑp b̥ɑ͡ɾ eː 0203011002/18.

ɑː.+Gɑ ɑː.+Gɑ dɑʰGə dʒiu mədoŋguo dʊːsGɑnnəŋ͡ e̥t̥d̥ə 0203030102/24.

ɑːməɬɑN "kişi ad, unvan" Bkz. **ɑməɬɑN, ɑmɬɑN, ɑɬɑ məɬɑ.**

ɑː. ɑː. χɑn 0103010601/12.

ɑːn "1. şimdi; 2. ondan sonra" Bkz. **ɑːm**, **ɑːmə, ɑm, ɑmə, ɑn.**

ɑː. ɑː. 0203010701/05, ɑː. bəɣəŋgə kəsɯ ʂɑɾɑmɑq χuɑNdetʂəŋ jɐ̟ɾɬɑsɑ 0103010602/11, ɑː. beɾɑʰqG̥u tʂoGetqəʂ d̥ə 0103010305/102, ɑː. disē sɑ 0103010305/95, ɑː. kəsɯ bɑʂ GɑʰɾqGɑndi͡ ɬɑ 0103010703/05, ɑː. GɑzəNG̥ɑ dʒiołəβ də 0103010305/85, ɑː͡ɬɑ 0103010703/09, 0103010705/44, 0202031201/18.

ɑːN "şimdi, günümüz"

ɑː.+Gə ɑː.+Gə ɑɾɑʰk̟ə 0103010305/49, ɑː.+Gə bəː usdɑʁ 0202020701/10, ɑː.+Gə goleɾ 0103030901/12.

ɑːnɑː "anne" Bkz. **ɑnɑ, ɑnɑʰ**, **ɑn.**

ɑː. ɑː͡ɬɑ di d̥əɾ 0201010102/13.

ɑː.+sə ɑː.+sə 0202030902/124.

ɑːnigɑː "nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi" Bkz. **ɑːnigɑ, ɑnɑgɑ, ɑnigɑ, ɑjgɑ, e̟jgɑ.**

ɑː. suːt ejʁɑn ɑː. 0103020303/33.

ɑːnigɑ “nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi” Bkz. **ɑːnigɑː, ɑnɑgɑ, ɑnigɑ, ɑjgɑ, ẹjgɑ.**

ɑː. suːt ejʁɑn ɑː. 0103020303/15.

ɑːniŋ “o taraftan” Bkz. **ɑnin**, ɑː. ɬɑ 0202010503/13.

ɑːndɑ “1. orada; 2. oraya” Bkz. **ɑndɑː, ɑndɑ, ɑnḍɑ**.

1. “orada”

ɑː. ɑː.͡ɬɑ χɑɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030901/20, bəzdəŋ ɑː.+ɢə 0202030801/17, ɑː.+ɢə sʉzdə ͡ɬɑ ɬɑɾetgek dimi də 0202010301/18.

2.“oraya”

ɑː. ɑː. e^{h}ʝtəp bɑɾʁɑndɑ 0203020601/29.

ɑːndɑɢɑ < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ** “öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢəː, ɑːndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑg̣ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̣ɑ, ɑndɑg̣ə, ɑndɑg̣əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ;**

ɑː. ɑː. 0203010801/02, ɑː. əşgig̃ẹː 0203010801/09, ɑː. bəɾ lioɬɑʁɑ 0203030102/22, ɑː. ɢejliqɢɑndɑ͡ɬɑ 0103010705/26, ɑː.͡ɬɑ 0103010305/85, 0103010705/28, ɑː. niɣəɬəβɑttsɑ 0103010502/12, ɑː. jiɣẹk̑ eː 0203010801/04, ɑː. dʒąnnɑʁɑ 0103010304/33, ɑː. dʒi̧ɬəβ də 0103010501/13.

ɑːndɑɢɑndə < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑndə** “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑg̣əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑnɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑː. ɑː.͡ɬɑ 0103010705/32, 0103010705/33.

ɑːndɑɢəː < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ** “öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑg̣ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̣ɑ, ɑndɑg̣ə, ɑndɑg̣əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑː. ɑː. ɑjsɑ͡ɬɑ 0202030802/04.

ɑːndɑɢəɬʁɑ < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ** “öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəː, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢəş, ɑdɑg̣ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̣ɑ, ɑndɑg̣ə, ɑndɑg̣əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑː. ɑː.͡ɬɑ 0202030902/76, 0202030901/22.

ɑːndɑɢo < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp** “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo ɑndɑɢɔ, ɑndɑg̣o, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑː. ɑː. ḍə 0103010305/32.

ɑːndɑɢɔ < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp** “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo ɑndɑɢɔ, ɑndɑg̣o, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑː. ɑː. də 0103010305/38, ɑː. ḍə 0103010305/94, ɑː.͡ɬɑ 0103010305/81.

ɑːndɑʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑdɑʁ, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑndɑʁ, ɑnḍɑʁ.**

ɑː. ɑː. diş də 0203010702/60.

ɑːndɑʁ- < ɑndɑʁ+ ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑː-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑq̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-,ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑː.-sɑ ɑː.-sɑ 0202030902/63.

ɑːndɑʁɑndɑ < ɑndɑʁ + ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑq̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑː. ɑː. 0202020501/105.

ɑːndɑʁɑndə < ɑndɑʁ + ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑq̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑː. ɑː͡ɬɑ 0103040601/03.

ɑːndɑʁo < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp** “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑɢo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo ɑndɑɢɔ, ɑndɑq̟o, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑː. ɑː. 0103010602/20.

ɑːndɑn “ondan, ondan sonra” Bkz. **ɑndɑ, ɑndɑn, ɑndə, ɑndin.**

ɑː. ɑː. 0202010901/51, 0202031101/15, ɑː. bə mɑʰɬdz̟i ɑndɑʁ diɣin͡ e̞ də 0202010502/15, ɑː. ɢuzə 0202031202/55, ɑː. ɢuzu 0203020401/17, ɑː. ɢuzuɾɑq 0202031201/10, ɑː͡ ɬɑ 0103030201/11, 0201010101/28, 0201010101/30, 0201010101/32, 0201010102/10, 0202030404/12, 0202030605/29, 0202030605/66, 0202030605/69, 0202030605/95, 0202030901/07, 0202030901/13, 0202030902/43, 0202030902/57, 0202030902/85, 0202030902/77, 0202031101/20, 0203010702/44, 0203010702/45, 0203011002/12, 0203011002/14, ɑː. sɑːɬəʁ͡ oɬuɾʤi 0202020501/43, ɑː. sen bə bəɾ joʰɾtdɑn bəɾ joʰɾtɢɑ gøşgi 0202020701/29, ɑː. soŋ 0103030801/02, ɑː. sɔŋ͡ ɬɑ 0203020202/09.

ɑːŋgɑɾ “Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur” Bkz. **ɑŋgɑɾ, əŋgɑɾ.**

ɑː. ɑː. χuɑ 0203020601/28, ɑː. ɬɑɾ 0203020601/33, 0203020601/43.

ɑːnʤɑɬəq Ç.+T. “*An* soy adlı aile” Bkz. **ʁɑndʒɑɬəq.**

ɑː. ɑː͡ɬɑ gyβ͡ eɾ 0203010301/29.

ɑːɾ- < bɑɾ- “gitmek” Bkz. **ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr, bɑʰɾ-, b̥ɑɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

ɑː.-ʁɑ ɑː.-ʁɑ oŋşəβ do 0202010901/33.

ɑːɾ < βɑɾ < **bɑr** “var” Bkz. **ɑɾ, bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, b̥ɑɾ, βɑː, βɑːɾ, βɑr, vɑɾ.**

ɑː. tşɨməktşɨ mɑ ɑː. 0203011002/11.

ɑːɾd “art, arka, sonra” Bkz. **ɑːɾt, ɑɾd, ɑɾt**.

ɑː.+ənəŋ ɑnəŋ ɑː.+ənəŋ ʊɬ ɢɔːsɢənnə 0202020303/05, ɑː.+ənəŋ bəː şigə ɑɾt bətdə 0103010306/20.

ɑː.+ən ɑː.+ən məndɑʁɑ jenniɣe 0202030701/16, ɑː.+ən təgəɸutqəş də 0103010306/26.

ɑː.+əɴɢɑ ɑː.+əɴɢɑ eʰtgində ‿ɬɑ 0202031202/08, ɑː.+əɴɢɑ e̯ʰtginḍə ‿ɬɑ 0202020702/08, ɑː.+əɴɢɑ bər tuŋdisək manɢɑ 0103040601/10, ɣînəŋ ɑ.+əɴɢɑ ɑɢɑ məngi 0103010305/52.

ɑː.+əndɑn ɑː.+əndɑn bḛːr gḛłmi kəsɯlɐr 0203010702/19, ɑː.+əndɑn bər jimsɑq eʰt tejdɑmɑ niː eʰt‿dḛr 0202030402/66, ɑː.+əndɑn gḛłɣḛn kəsɯlɐr də 0203010702/18, ɑː.+əndɑn‿ɬɑ 0202010501/15, 0202030902/79.

ɑːɾḍ- “temizlemek, arıtmak” Bkz. **ɑɾd-, ɑɾt-, ɑɾʧ-.**

ɑː.-əβɑtɢɑ ʂøːɾɣe ɑː.-əβɑtɢɑ 0202010901/75.

ɑːɾʁɑɬəʁ “akıllı”

ɑː. ɑː. ɑndɑʁ ɑməʰtɑn oɬ 0202020501/54.

ɑːɾt “art, arka; sonra” Bkz. **ɑːɾd, ɑɾd, ɑɾt**.

ɑː. ɑː. ɑɾdəɴɢɑ e̯ʰtgindi 0202020301/16.

ɑː.+dəŋ ɑː.+dəŋ oɬ‿ɬɑ 0202020303/03, 0202020303/09.

ɑː.+dɑn ɑː.+dɑn‿ɬɑ geɬəβ ɬɑ βɑɾ‿eɾ 0202030401/10.

“batı”

ɑː.+dəŋ ɑː.+dəŋ bər tɑɬɑ 0202030605/43.

ɑː.+də ɑː.+də ɢuzunəŋ ɑɾɑʁɑ 0202030605/147.

ɑːɾtḛɑʂ “torba, çanta” Bkz. **ɑɾqḛɑʂ, ɑɾtɢɑʂ, ɑɾtqɑʂ, ɑtɢɑʂ.**

ɑː. ɑː. quβɑdzḛəq diɣeg‿eː 0203020402/17.

ɑːs “ağız” Bkz. **ɑχs**, **ɑs**, **ɑʰːs, ɑʰs, hɑs.**

ɑː.+ən ɑː.+ən 0202030701/09, ɑː.+ən məndɑɢɑ pɔqɢɑ 0202030701/07.

ɑːs “düğün, ziyafet” Bkz. **ɑʰːs, ɑs**, **ɑʰs, ɢɑs, χɑs, hɑs.**

ɑː. ɑː. etge‿sɑ 0203020302/05, ɑː. etme‿ɬɑ 0203020301/05.

ɑː.+də ɑː.+də 0201010101/19, ɑː.+də etgə də 0203010301/18, ɑː.+də ɢɑɾɑʁɑndɑ‿ɬɑ 0202031202/23.

ɑː.+ɢɑ ɑː.+ɢɑ‿ɬɑ 0103050101/42.

ɑː.+ə ɑː.+ə mɑ moː ɬe qɑɬən dəɾ‿nɑ 0103010702/27.

ɑːs “ölçü birimi, Çince ölçü birimi *chi* (尺)’ye denk gelen ölçü birimi. 1 *as* = 33cm’dir”. Bkz. **ɑs, ɑːsdəʁ, ɑsdəʁ.**

ɑː. ʂɨgə ɑː. 0202030802/20.

ɑːsdəʁ “ölçü birimi, Çince ölçü birimi *chi* (尺)’ye denk gelen ölçü birimi. 1 *aslık* = 33cmlik”. Bkz. **ɑsdəʁ, ɑs**

ɑː. bər ɑː. niminəŋ‿ɬɑ 0202030802/20.

ɑːs < **ɑʰɬqəs?** “düğünde söylenen kutlama veya övgü sözleri”

ɑː. ɑː. sɑɬmɑnə‿ɬɑ 0203020301/04.

ɑːs- “değiştirmek” Bkz. **ɑs-.**

ɑː.-ək jɣŋnə ɑː.-ək gise‿ɬɑ 0103030201/24.

ɑːsəɾɑ- “beslemek” Bkz. **ɑːsərə-, ɑsəɾɑ-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsəɾɑ-, ɑʰsərə-.**

ɑ.-βər dəɾ ɑq mɑɬnə ɑː.-βər dəɾ‿nɑ 0202030604/45.

ɑːsərə- < **ɑsəɾɑ-** “beslemek, yetiştirmek” Bkz. **ɑːsəɾɑ-, ɑsəɾɑ-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsəɾɑ-, ɑʰsərə-.**

ɑː.-β ɑː.-β‿ɬɑ g̊ɑːɾʁɑ 0203011001/06.

ɑː-βɑtɢɑn ɑː.-βɑtɢɑn uʂ‿ɬɑ jɑsɑʁɑndɑ 0203010302/03.

ɑː-βɑtbɑsɑ jiːsɯn‿ɬɑ ɑː-βɑtbɑsɑ 0203010302/02.

ɑːʂdə- “açılmak” Bkz. **ɑʰʂḍə-, qɑʂdə-.**

ɑː.-ʁɑ ɑː.-ʁɑ e̞ni 0202030701/10, məndɑɢɑ ɑː.-ʁɑ 0202030701/10.

ɑːt “at” Bkz. **ɑʰːt, ɑχt, ɑʰd, ɑʰd̥, ɑʰt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑː. ɑː. uɣəɾ 0102020402/08.

ɑːt “ad, isim” Bkz. **ɑːd, ɑd**, **ɑt.**

ɑː.+də məːɬɑnəŋ ɑː.+də 0202020501/97.

ɑːtəs- “savaşmak” Bkz. **ɑʰːtəs-, ɑʰtəs-, ɑχtəs-.**

ɑː.-ɢɑ ɑː-ɢɑː ungin bəɾmᵊ e̞ʰgᵊe̞ːn sɑ 0203010301/59.

ɑːj “nakarat; ünlem; (kişiye) seslenme ünlemi, efendim; üzüntü ve çaresizliği bildirme ünlemi” Bkz. **ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, e̞ː, ej**, **e̞ːj.**

ɑːj “nakarat”.

ɑː. ɑː. 0102020302/10, 0102020302/05, tɯɬgə qɑɬmoːɢə ɑː. 0103040404/08.

ɑːj “ünlem”

ɑː. ɑː. ɑndɑk kəsɯ gørmeʰd̥e̞ 0103010705/40, ɑː. otɢəɬsɑ jɑʰʂ d̥ə 0203020403/20, ɑː. uzu ͡ɬɑ oːɾ unkiaːsɑ 0203020402/22, ɑː. buɣun͡ ɬɑ niːɣə bəɾ uɾuk gip bɑɾ͡ eː 0202010502/06, ɑː. giɣin ɻĩŋɻĩ pəŋjiuɬɑɾ͡ ɬɑ 0103050201/22, ɑː. sen ɑnə ɢɔʰɾqbɑ 0202030301/09, ɑː. sᵊn bə niːɣəː 0203020402/09, ɑː. sen məndɑ mudʐunəŋ͡ ɬɑ 0203020402/10, ɑː. sojmin gɔɬjoq dəɾ 0202030301/23.

ɑːj “ünlem, efendim, kişiye seslenme”

ɑː. ɑː. ɑnigɑ guoɻʃy ɢəz diadək͡giːndi doːɬɑɴnə nɑːo joɾɬo də 0103050401/09.

ɑːj “ünlem, üzüntü ve çaresizliği bildirir”

ɑː. ɑː. ɑːnəɴ ɢɑɴəɾɢə bøzuk nimi d̥əɾ 0202030605/64, ɑː. uzu o duɣdi ʤiu bəɾ ojin ͡e̞tdə 0202030605/97, ɑː. bə͡βəɾ gue nimi pəkdəʁ ʁəliŋbɑ nimi͡e̞ɾ 0202030605/125, ɑː. sen bə məɬɑ 0202030605/150, ɑː. bə ojnə tɔqdɑdo 0202030601/29, ɑː. sen məndɑɢ͡oɾ 0202030301/06, ɑː. sᵊn jʉɾ͡βəɾ ɢɑɾɑ 0202030601/35.

ɑːj “ay, gök cismi” Bkz. **ɑj, ej**. Ayrıca Bkz. **ɑɢeː, ɑɢeːj**, **ɑɢe, ɑɢej, ɑǧ ej.**

ɑː. ɑː. do 0103010301/01.

ɑːjɑ “nakarat” Bkz. **ɑːej**, **ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, e̞ː, ej**, **e̞ːj.**

ɑː. ɑː. 0103040402/08.

ɑːjɑː “ünlem, şaşırma bildirir” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, e̞ː, ej**, **e̞ːj.**

ɑː. ɑː. ɔχɢɑsɑ dɑdəːʁ 0103010705/28, ɑː. tɑʁɬəʁ jiɬʁɑsɢɑn e də 0103040405/25.

ɑːjeː “nakarat” Bkz. **ɑːjɑː, ɑːjɑ, ɑːj, ɑeːj, ɑːej, eːj, ej**, **e̞ːj.**

ɑː. ɑː. 0102020402/04.

ɑːjd- “sormak” Bkz. **ɑːjt-, ɑjd-, ɑjt-, ɑjʧ-, ejt-.**

ɑː.-o ɢejɬo ɑː.-o 0103010602/17.

ɑːjʁɑn “halk” Bkz. **ɑjʁɑn, eːjʁɑn, eːʁɑn.**

ɑː.+nəŋ ɑː.+nəŋ oːʁəːɬə 0103020303/08.

ɑːjʁɑɴ “halk”

ɑː.+ɢɑ ɑː.+ɢɑ niː βəɾ jɑʰʂ oχəʂ də 0202030802/08.

ɑːjɬəʁ “aylık, bir aylık” Bkz. **ɑjɬəʁ.**

ɑː.+nəŋ ɑː.+nəŋ ɑsdəq suɬuq͡ g̊ənɑ 0202030604/27.

ɑːjt- “sormak” Bkz. **ɑːjd-, ɑjd-, ɑjt-, ɑjʧ-, ejt-.**

ɑː.-də mɑnəmnə bəɾ ɑː.-də 0203010702/43.

ɑːjtə̆s- “beraber konuşmak, biraraya gelip konuşmak” Bkz. **ɑjd̥əs-, ɑjtəs-, ɑjtə̆s-, ɑjts-**.

ɑː.-əq dioɾt dzᵊejsɑɴ͡ɬɑ ɑː.-əq ɢɑɾɑʁɑ 0202030604/40.

ɑːjt “kişiye seslenme ünlemi” Bkz. **hɑjt.**

ɑː. ɑː. tsenəŋ bəʁɑ ni diɣig͡e̞ː 0103010305/80.

ɑːz “az” Bkz. **ɑz.**

ɑː. ɑː. də 0103030201/18, ɑrɑʰķə ɑː. də ͡nɑ 0103010305/48, ɑː. ͡osɑ mɑ 0203010702/55, ɑː. dip diβ joq dro 0203010302/06, ɑː. dro: 0203010302/07, kəsɯ χɑn ɑː. də 0202020702/22, məłɑ ɑː. də ͡nɑ 0203010301/11, məngin ɑː. do 0103010305/55, ʃidə ɑː. dər 0103010701/92, jɑɴʤałəq ɑː. ͡er 0203010301/27, jɑɴʤałək kɑʤałəq ɑː. dər 0203010301/29, ɑː. je ʃiŋlia 0203020501/17.

ɑː.+dəŋ ɑː.+dəŋ guɑ mi 0203011002/20.

ɑː.+ə ɑː.+ə mɑ ʤiuşi 0203010702/05.

ɑːzɑt- “azaltmak”

ɑː.-ɢə də guzu ɑː.-ɢə d̥ə 0203010303/09.

ɑːzəq “buğday çeşitleri, tahıl” Bkz. **ɑzəq.**

ɑː. ɑː. dzɻuɑɴnɑʁɑ 0202020701/01.

ɑː.+ɢɑ ɑː.+ɢɑ ɑso 0103030201/01.

ɑːzər < ɑz+βər “biraz” Bkz. **ɑzər, ɑzər, ɑzʊr, ɑzur, ăzor, zur.**

ɑː. ɑ. 0102040301/05, ɑː. qɑłʁɑn 0103030901/59.

ɑːzərɬ- < **ɑːzərɬə-** “ayrılmak” Bkz. **ɑzərɬə-, ɑzərɬəʰ-.**

ɑː.-oː ɑβɑ ɑnɑɴdɑn ͡ɑː.-oː 0103010602/05, məŋkandan ɑː.-oː ɑːzərło: 0103010602/06.

ɑːzɢɑr- “anlamak, bilmek” Bkz. **ɑzɢɑr-.**

ɑː.-sɑ ɑː.-sɑ mɑ łɑredəβ jɑdi d̥ə 0202010301/02.

ɑː.-ʁɑn midʒar ɑː.-ʁɑn 0202020501/99.

ɑ Ç. “onaylatma ve vurgulama ünlemi, değil mi?” Bkz. **ɑo.**

ɑ ɑk gereł ɑ 0103040402/24, ɑq uʰkus ɑ 0203020302/11, oşɢɑ niadzɻɑɴ ɑ 0203020402/30, bɑgədʒadi təumu ɑ 0203010301/33, bɑłɑɴ terə χo ɑ. 0202020303/08, bə fəʧilio ɑ 0202030902/77, bə kətəu ɑ 0202030604/05, 0202030604/07, bə ʤio ni ʤiŋ ɑ 0202010901/45, bə ʃiŋ ɑ 0103010303/11, 0103030901/07, bə ʂɑʂiɴ χejmiŋ ɑ 0202010901/18, bə ʧyʧiŋ ɑ 0202030605/52, bə jijɑɴ ɑ 0103010304/13, bəduŋ ɑ 0202010301/02, bəgɑndzɻɑn ɑ 0203010301/32, bəlie ʂɑʂiɴ χejmiŋ ɑ 0202020501/38, bənəŋ ʤuoʧiŋ ɑ 0202010701/11, bər ͡ej ɑ 0202030801/04, bər ʧîdəg͡ɑ 0202030801/17, bəjuŋ ʤio ɑ 0202010301/10, bəjijɑɴ ɑ 0202030801/19, bəjbə ɑ 0202030802/19, bədzɻido ɑ 0203030101/05, bədzɻido ɑ 0502020101/222, bədzɻi̯o ɑ 0203010302/04, bejgənien ʧî ɑ 0202020501/33, bɐ̣rɣin ʧəsə͡ɑ 0202031201/12, bobəj ɑ 0103030702/110, bøzyɣindi hanşi nəgə miŋʤə͡ɑ 0203010301/21, b̥əʃiŋ ɑ 0202030902/80, dɑ ʤezɻi ɑ 0202030801/17, dɑgə ʒyfɑɴdzɻiŋ ɑ 0202031101/17, dɑɴ təumudi ʧyenli ɑ 0203010301/57, dəu məjiu ɑ 0202020301/02, dəu jijɑɴ ɑ 0103030702/101, dorʤi serəŋ ɑ şi 0203020302/03, fɑɴmien digə ʃisu ɑ 0202020501/36, fəməʧiŋ jijɑɴ ɑ 0203020402/11, fej şɑɴnɑmɑnə jisɯ ɑ 0202030604/62, guŋsɯ χəjiŋ mutşɑɴ ɑ 0203020601/22, guŋzɻəŋ ɑ 0203020601/52, kənəŋ bə ʃiŋ ɑ 0202030605/57, kəsɯ ʧyaşo ɑ 0202020301/07, 0202020301/09, kømse bəχ͡ɔ ɑ 0203030101/14, χɑn bəʃiŋ ͡ɑ 0202020701/11, χəːnʂo ɑ 0103030201/18, χo ɑ 0103010303/32, χuozɑɴ ɑ diɣi dər 0203020403/03, χupo ɑ 0103010305/36, ʁe kədiχəɴ ɑ 0203030101/01, ʤyentəu ɑ 0203010301/39, ʤienlia oł dɑtşɑ mutşɑɴdi ɑ 0203020601/12, ʤionəŋ ͡əşdigə təutəuzɯ͡ɑ 0202010703/01,

ʤiu dʐiməgə͡a 0203020501/06, ʤiuʂi joʁur a 0203020601/46, ʤiuʂi ʤaNʤiŋ a 0202030605/169, ʤibəjzɯdi ʐəŋ a 0203020401/09, ʤiʃiaN d̥igə jisɯ a 0202010501/02, ʤiʃiŋ bəʃiŋ a 0203020501/12, ʤitidi ʐəŋ a 0203020601/26, liŋdi χəN a 0103010502/05, łuantʂaN a 0103010305/36, madaʈi χəN a 0202010901/62, mə χejpa təu a 0502020101/489, mə ʐəŋ a 0103040405/50, məła duo a 0202020301/06, məmiŋ a 0202030801/10, miNχuaʐəŋ nia χo a 0203010301/46, miʃiŋ a 0202010703/27, məjio a 0203020601/38, məjiu a 0202030802/17, nieŋ gə piNʁandʒiŋ a 0202010703/26, sodi tʂuməŋ a 0103020304/02, sɯdi van van d̥i lio a 0202030901/05, ʃiadi liχe a 0202030802/45, ʃiŋlio a ẹː də 0103050301/32, ʃiaNʃiŋlio a 0203030102/22, ʂabədio a 0103040405/31, ʂabədio a 0103040405/35, ʂodiχəN a 0103030702/96, 0202020301/07, ʂɨ dʐəŋjeɾ a 0202030801/20, ʂɨma seːrəŋ a ʂɨ 0203020302/03, ʂɨsɯgə ʐəŋ a 0202030801/13, ʂəŋtʂanduj a 0203020601/35, ta bənəŋ nien a 0202010901/41, tuŋjaN a 0102020303/48, ʧəsə Gozə a 0202031201/12, tsejχujłəʁ vəŋʐəŋ a 0202030605/62, ʧybədʐɨlej a 0202030802/45, ʧyŋdiχəN a dẹː 0203030102/02, tʂadiχəN a 0202020301/18, tʂaNχalio a eː də 0202030101/06, vaŋbədio a 0202020101/05, vubəjzɯ ʐəŋdi χodej a 0203020401/10, je liŋdiχəN a 0202010901/54, ji ʂandʒɯ a 0202030605/26, jiuː niudi ʐəŋ a 0202030802/36, jigə ʐəŋ a 0202030605/06, jilien tʂuanzə a 0103030702/108, jiŋdʐɨ a 0202030605/25, jiŋkəa ʤiu a 0202030605/51, jijaN a 0202030801/19, zulia jəgə məŋ a 0202030901/08, ʤaNsɯlio a 0202020301/21, ʤujχo a 0202030701/01, ʤɯukelio a 0103040405/26, dʐəzəβattsa χɔ a 0202020101/04, dʐuŋjo ʂɨʧiŋ a 0202031201/02, dʐɨu a 0202030901/06, dʐɨdo a 0202010901/71, dʐɨməgə jisɯ a 0202031202/33.

ɑ “o” Bkz. **ɑː**.

ɑ ɑ͡jaqdɑ͡ła 0203010702/47.

ɑ+łɑrnə “onları” ɑ+łɑrnə 0103040405/44, ɑ+łɑrnə saɬʁa 0103010101/11.

ɑnəŋ “onun” ɑ. 0502020101/74, ɑ. ɑːχrʤiq səŋugu 0202030902/117, ɑ. ɑːrdənəŋ ʊɬ Gɔːsgənnə 0202020303/05, ɑ. ɑva ɑnɑsə͡ła 0203020601/52, ɑ. ɑdən 0202020501/69, ɑʁɑ ɑ. bəɾ tioʤien dro 0202020501/72, ɑ. ɑnigɑsə 0103030801/06, ɑ. ɑrdəndɑn͡ła 0202030601/81, ɑ. ɑrtdɑ 0502020101/452, ɑ. ɑʰsən 0103020302/15, ɑ͡. əʂ Gozə 0202010101/06, ɑ. ə͡ʂdi 0202020501/48, 0203020201/08, 0502020101/287, 0502020101/295, 0502020101/427, ɑ͡. əʂdi ͡ła 0202010701/05, 0202030402/59, 0202031202/05, ɑ. ə͡ʂdin͡ła 0202020501/105, ɑ͡. əʂgẹ 0202030902/32, ɑ. ə͡ʂgi͡ła 0202030101/04, ɑ͡. əʂgi 0202030104/09, 0202030605/144, 0202031101/31, 0203010702/20, 0203020402/10, 0502020101/397, 0502020101/426, 0502020101/427, ɑ͡. ə͡ʂ ʁuzə 0202030104/16, ɑ. ə̆ʂgẹ͡ła 0202030306/02, ɑ. ə̆ʂgi 0202030701/15, ɑ. ẹʰdən ͡ła 0202020401/28, ɑ. oɬ uzuχəsə saɬəʁ nimi do 0502020101/293, ɑ. oʁuɬɬɑrə ͡ła 0203020601/65, ɑ. oɬ gizgələrɣẹ ͡Gɑrɑsɑ 0203010702/26, ɑ. oɬ muŋusd̥ə 0202020501/61, ɑ. oŋ͡jaGəndɑ 0502020101/281, ɑ. udʒin͡ła 0502020101/96, ɑ. uɬ niɣəɬmisə 0202031201/31, ɑ. udʒin ͡ła eːjʁɑ 0202031101/31, ɑ. uzəɣẹ 0203010501/05, ɑ. uzin ʃiliu də 0103010302/19, ɑ. uzdigə 0203010502/02, ɑ. ʉzedi 0203010701/10, ɑ. ʉzẹɣe 0203020302/17, ɑ. yzəɣe 0502020101/51, ɑ. yzeɣe 0202030801/23, ɑ. yzẹɣẹ͡ła 0203020501/09, ɑ. ixʤiŋgi͡jɑ 0102040301/02, ɑ. pərəNGɑ unkuʂ do 0502020101/292, ɑ. bəzək͡ła 0102020401/46, ɑ. bołəs bołdorə 0202010702/07, ɑ. dɑʰsənəNGɑ 0502020101/392, ɑ. dəpdi 0202030605/151, ɑ. dupdi͡ła 0502020101/452, ɑ. dupgẹ 0502020101/394,

0502020101/398, ɑ. duβ 0202020501/81, ɑ. diːxəʂən͡ɬɑ 0202010702/07, ɑ. diːmisə 0202031201/30, ɑ. gɐ̣zgəsəŋgi ͡ɬɑ 0203010702/04, ɑ. go niːɣədigə ɐ̣mis oːsɑ 0203010301/31, ɑ. gizgə ͡ɬɑ 0203010702/17, ɑ. hadiːnə 0202020501/55, ɑ. łɑ 0103050102/08, ɑ.͡ɬɑ mi gøʰp dro 0202020501/13, ɑ. məłasə 0203020601/62, ɑ. niɑɴʤa 0103050102/08, ɑ. saʐdəʁə d̥ə 0502020101/181, ɑ. ʃozən 0103050301/21, ɑ.͡ ʂɨdi 0203020402/19, ɑ. ʏørmisə uzduβ joq də 0103010306/07, ɑ. jɑnəndɑ 0502020101/302, ɑ. joł βəʤin geɬəβəɾ d̥ə 0202020501/67, ɑ. jysəŋge 0202030104/09, ɑ. jyzɐ̣ɣi 0103010305/42, ɑ. jyzeɣɐ̣͡ɬɑ 0103010305/57, ɑ. jiɬəsən 0203010502/01, ɑ. jimsɑq sɑɾəʁ ɔʰd̥ən oɾʁɑ͡ɬɑ 0202030307/04.

ɑnəɴ “onun” ɑ. ɢɑʰtɢɑ 0502020101/287, ɑ. ɢəzə 0202010703/05, ɑ.͡ɢuzə kəɾɣeʂ͡ gəni͡ɬɑ 0502020101/454, ɑ. ɢuzə mɑ hɑnəp dəɾ deɬə 0203010301/48.

ɑnə “onu, onun, ondan” 1. “onu” ɑ. 0103030801/09, 0103030901/62, 0202010701/18, 0202010703/08, 0202010901/39, 0202020301/17, 0202020401/29, 0202020501/08, 0202020501/13, 0202020501/52, 0202020701/44, 0202030104/22, 0202030402/44, 0203010502/06, 0203020201/10, 0203020202/19, 0203020203/02, 0203020402/21, 0203020501/14, 0502020101/177, ɑ. ɑɬəɴɢɑ 0202020701/42, ɑ. ɑɬɐ̣tɢɑʂ͡ łɑ 0103040405/43, ɑ. ɑɬuɸudəp do 0103050201/28, ɑ. ɑɬmin͡ɑɬmin͡ɬɑ ɢɑɾɑʁəɬɑɾʁɑɢ͡ eɾ 0203020402/11, ɑ. ɑnɑɴ mɑ poɾn mɑ ɬɑɾɬoʁɑn sɑ 0103050301/22, ɑnɑɴ ɑ. odin 0103010101/10, ɑɾdənəŋ ɑ. 0202020303/03, ɑ. ɑʰgɑ kəsɯ oːŋʂəʁɑ 0203020202/16, ɑ. əɾʤaŋnɑk kəɾɣindi͡ɬɑ 0502020101/204, ɑ. oɬ qɑɾɬəqɢɑ diatɢəɬɑ mɑɴɢɑndɑ 0502020101/38, ɑ. oŋʂətɢɑn kəsʂ̌͡ łɑ 0103040301/05, ɑ. oŋʂədɐ̣rsə ͡ɬɑ 0202010901/18, ɑ. ølyɾəp boɬʁəməs͡eː d̥ə 0202020501/52, ɑ. ølyɾəp boɬməs͡ɐ̣ː d̥ə 0202020501/54, ɑ. ølyɾuβuɾ dro 0202020501/61, ɑ. ølyɾɣi 0202020501/65, ɑ. ølyɾmis ʃə 0202020501/65, ɑ. ølyɾmis dro 0202020501/52, ɑ. ølyɾsɑ͡ łɑ 0202020501/48, ɑ. undurmis dro 0202030601/12, ɑ. uʂ qunuq sɑɬʁɑq 0202030104/10, ɑ. uzuŋgi geʰd̥ərəp bɐ̣ɾ 0502020101/142, ɑ. pɐ̣ɾɣɐ̣ 0203020203/21, ɑ. bɑʰdəroʰtqəʂ də 0103050301/30, ɑ. bəɬɣərdəβɑttsɑ͡ łɑ 0502020101/436, ɑ. bəɾ pəɑłɑʰd̥ə 0202030901/09, ɑ. bəɾ jiɬdɑ͡ɬɑ 0203010302/01, ɑ. bəɾmisə͡ɬɑ qɑɾ kəsɯ͡ɬɑ łɑɾedɑ do 0202010701/19, ɑ. bəɬəβ joq d̥ə 0103010304/25, ɑ. bəʂɑ 0202020501/42, ɑ. boːłɑʁɑ 0103030802/21, ɑ. biːɾə ɑʰsərək gɐ̣ɣe 0202030306/02, ɑ. ɸerəβəɾ d̥ə͡ qɑn 0202030104/03, ɑ. daʰɢə keːɾɣɐ̣ 0202020701/09, ɑ. dəlɐ̣ɣɐ̣ 0502020101/398, ɑ. duɢuɾɑtqəʂ͡ eɾ 0203020501/12, ɑ. fuɬɑβəɾ də 0202030701/05, ɑ. gudiŋnɑmɑ d̥ə 0202020201/06, ɑ. kəsɯ jyzən jysd̥ərʁɑ 0202030402/49, ɑ. kəsɯlɐr perɣe 0203020301/03, ɑ. keːɾɣe 0103030802/21, ɑ. kɐ̣ɾ 0103030901/03, qənɑːβəɾ də ɑ. 0202020303/12, ɑ. ɢɑʂdɑʁɑ 0202030103/02, ɑ. ɣəniɬɑχəʂ͡ e 0502020101/416, ɑ. χosən dip bɐ̣ɾəp d̥ə 0502020101/460, ɑ. χɔnə ezeɾtgiʂ͡gəni 0502020101/151, ɑ. χɔnə mɑ 0202030603/07, ɑ. ʒyŋ bədʒin hoɾɑʁɑ 0202010703/08, ɑ. ʒyʂgi kərdəɾəβ joq də 0103050401/03, ɑ. ʒiɣəɾi ʒiɣəɾiː łɑ 0202030901/19, ɑ. ʤiu jidzɻ̊ niɣətəβəɾ d̥ə͡nɑ 0202020702/19, ɑ. łɑ 0202030402/70, 0203020501/12, ɑ.͡ɬɑ 0103010101/16, 0103010306/21, 0103030802/22, 0103040302/13, 0103050301/30, 0202010701/16, 0202010703/17, 0202010703/19, 0202020302/04, 0202030104/14, 0202030104/16, 0202030308/03, 0202030308/06, 0202030605/133, 0202030605/165, 0202030802/15, 0202030802/55, 0202030902/110, 0202031101/10, 0202031201/35, 0203010301/27, 0502020101/435, ɑ. łɑ ɑdɑχəʂ də 0203020202/10, ɑ. mɑ ɑłnəβ də 0103040301/18, ɑ. mɑ əʂɢənmin dəɾ 0502020101/219, ɑ.͡mɑ eni ʃyenχuło diβ də 0103050101/62, ɑ. mɑ ɐ̣tgi sɑłʁɑ dəɾ 0202020501/81, ɑ. mɑ beːzuːgəŋgɐ̣ mɑ edəβəɾ dro 0202020501/71, ɑ.

ma bẹːr fułułaʁa 0502020101/168, ɑ. ma qəgəɾk giɣi 0202010703/35, ɑ. ma mansa ma boɬχəʂ də 0202020501/19, ɑ. ma naːβ mangan͡i 0103040601/09, ɑ. ma səguβ ʂɨdaʂ ḍə͡na 0203010501/09, ɑ. səgarʁa jyŋji 0203010501/10, ɑ. ma terəβałʁan ẹː də 0202030301/12, 0202030301/14, ɑ. məndago suʂgi połuβadəβ 0202030701/14, ɑ. menəŋ adzɻaʁa βerəp dər 0202030101/05, mẹn ɑ. dełə ølyrɣəməs 0202020501/39, ɑ. mẹn bəłxəʂ͡e 0203010301/47, ɑ. mẹn bəłɣəmẹs ḍər 0203020301/04, naːdi ɑ. andago perət də ḍise 0103030901/75, ɑ. nagə oł dzɻə͡ɬəʂdi duʁup də͡na 0202020301/13, ɑ. niɣəp bar͡ er 0202020501/60, ɑ. niɣəłɣi 0202020702/11, ɑ. niɣβattsa 0202020701/35, ɑ. nimi kəsə niɣətmin də͡na 0203020302/04, ɑ.͡nimi qejdʒilaʰgəni 0103010703/06, ɑ.͡nimi goj qəʰrqba edəβadəβ joq də 0103010703/06, ɑ. səŋarəNGa tʂɨułuβat ḍə 0202030605/158, ɑ. sen ałnəβaɬ 0502020101/40, ʃienniɣi ɑ. 0103010502/13, ɑ. ʂɨgə ʒẹpdə uzge 0202030301/26, ɑ. ʂɨgə duan jørɣədət ḍə͡ɬa 0103050301/24, ɑ. terəβałʁa 0202030301/12, ɑ. terəβałʁa ͡ɬa 0103030901/56, 0103030901/62, ɑ. tułəmga guzga 0202030305/02, ɑ. ɣ̈ifułaʁa 0202030103/08, 0202030103/11, ɑ. tʂɨładəβar͡ɬa 0502020101/492, ɑ. jazəβər ḍər 0202010901/04, ɑ. jazəndɑ oŋʂuβ də 0103040301/21, ɑ. jazga 0202020301/16, ɑ. jerłaχəʂ ḍə͡na 0103050101/03, ɑ. joru 0202010502/13, ɑ. jo͡G etkəʂ ḍə 0502020101/472, ɑ. jorłoʁandɑ 0103050201/21, ɑ. jiɣəməs ḍə 0203030101/19, ɑ. dzɻoŋnaʁa 0202030308/06, ɑ. dzɻidaχəʂ ḍə 0502020101/297, ɑ. dzɻimiɣ͡ar͡bẹː 0202010703/22,

2. “onun” ɑ. ədʒin 0203010501/04, ɑ. odʒin bəle ḍaʰdəłʁa 0202030103/08, ɑ. udʒin 0202020702/17, 0202020702/18, ɑ. udʒin 0502020101/478, ɑ. udʒin͡ ɬa 0502020101/299.

3. “ondan” sen ɑ. gɔʰrqba 0202030301/09.

ɑnəsə “onunkisi” Bkz. **ɑrsə.** ɑ. udʒin ͡ɬa 0202010502/25, gadzə ͡oʰdzɻː ɑ. 0103020301/14, ɑ.͡ɬa 0202030605/75, ɑ. ma ɬaredəβ joq ɻro 0203010302/16.

ɑnəsən “onunkisini” Bkz. **ɑːnəsən.** ɑ. 0202030605/154, ɑ. ma ałʁaɬa βarəp pɑ͡ jaḍaʁə ɻə 0202010901/50, ɑ. ma kəsɯ ezerdəβałʁa 0502020101/226, ɑ. saɬʁa 0202030902/75.

ɑʁɑ “1. ona; 2. oraya; 3. onun için; 4. onu” Bkz. **ɑː**.

ɑ. 1. “ona, onun üzerine; o hâlde” ɑ. 0103020302/15, 0103030802/26, 0103040301/03, 0103050301/12, 0202010701/17, 0202010703/16, ɑ. ɑm sɑ kɑdɑ diʂ də 0103050201/11, ɑ. ɑnəŋ bər tiodʒien dro 0202020501/72, ɑndaʁ ͡βər jidə ḍro ɑ. 0202010703/12, ɑ. ɑjtgan͡ ẹr 0202030605/63, ɑ. ẹni midʒa 0102040301/02, ɑ. əʰrgɨʂdin bər ʃiennip bẹrseɬa 0103010502/03, ɑ. unme 0103010705/49, ɑ. pɔʁuβər ḍə 0202010703/19, ɑ. pɔʁusdərɣeˌḍər 0202010703/20, ɑ. bər hrgiʂ səβadəβ ḍə 0103010502/12, ɑ. bər hrgiʂ͡ɬa ʃienniβ ḍə 0103010502/20, ɑ. βər niːɣə͡ʁəɬgaʂ gəna ͡ɬa 0202030801/23, ɑ. gøʰkət də 0103010304/47, ɑ. kəsɯɣi ʂigə gẹr 0103050102/31, ɑ. quʰrtga ʂuGatḍa dij ḍə 0202010501/11, ɑ. gojdzɻi gɔzə dij də 0103050301/28, ɑ. ḍaʰḍəʁ jiz dij ḍə 0202010501/13, χejχɔ diː də ɑ. 0202020303/06, ɑ. hałda diuma͡ɬa 0103010302/18, ɑ. ɬa 0202030305/03, ɑ. ͡ɬa 0102020303/40, 0103010305/08, 0103010305/25, 0103010305/27, 0103010305/82, 0103010501/04, 0103030802/21, 0103030802/23, 0103030802/27, 0103030901/50, 0103050301/15, 0202030305/01, 0202030308/04, 0202030308/06, 0202030308/07, 0202030301/12, 0202030301/39, 0202030301/42, 0202030802/31, ɑ.͡ɬa azaqga qur dro 0103050101/44, ɑ.͡ɬa niːmiN qanaʁa saɬʁa oɬər ḍro 0202030401/16, ɑ.͡ɬa sɯnə guzga 0103010101/03, ɑ. ɬa

tułum diɣek nimi dəɾ͡ na 0202030306/02, ɑ.͡ ła jaʁ sałʁa 0103010101/10, ɑ. ma ɑjdəβ də 0103040405/02, ɑ. ma ni ʃidʒɐ̣ɾɣɐ̣k e də 0103020302/12, bəz ɑ. tułum di: do 0202030701/02, ɑ. nəɣo d̪ə 0103010101/03, ɑ. ni: ɑɴnaʂ βɑɾ͡ e:͡ də 0103030901/23, sɯχuotɑɴ didə ɑ. 0103010501/05, ɑ. toptʂi͡ ła diɣek ɐ̣ʰk̟in 0202030301/39.

ɑ. 2. “oraya” ɑ. eʰdəp bɑɾʁɑndi 0502020101/243, ɑ. eʰtgindi 0502020101/249, ɑ. eʰtgindi 0502020101/242, ɑ. eʰtgindi͡ ła 0502020101/285, ɑ. ɐ̣ʰtgindi 0102020303/21, ɑ. undurək giɣik 0103030901/39, ɑ. doɬuɴ qum di 0103040301/38, ɑ. k̟us uχɢɑɾʁəɬa͡ ɑɾʁɑ ͡ła 0103010502/10, ɑ.͡ ła 0103040301/37, 0103040301/38, nɑʁo: bə: ɑ. øɾɣɐ̣ŋge: 0103040404/16, ɑ. sɑːʁɑn e: do 0103040301/39.

ɑ. 3. “onun (için)” ɑ. uzəŋgi bɑɴfɑ βɑɾ͡ eɾ 0202030301/10, ɑ. nimi ʤyti tsɯʃy joq də 0103050101/48, ɑ. sen məndɑɢɑ ɢəɬəʂ oɬuβ mɑɬ uʰɢɑɾəβ 0502020101/325.

ɑ. 4. “onu” ɑ. øɾɣɐ̣nup d̪ə 0103040405/44.

ɑɢɑ “ona” ɑ. b̪ɑʰdzɻ̇ ɢuzə jɑʁdɑn bəɾ surtgɐ̣ 0103010703/15.

ɑɴɑː “ona; oraya” ɑ. 0202030802/13.

ɑɴɑ “1. ona, 2. oraya, 3. onun için, 4. onun”

ɑ. 1. “ona” ɑ. 0202010901/53, 0202020401/03, 0202020501/09(2), 0203010501/08, 0203020302/05, 0203020402/10, 0502020101/395, ɑ. ɑndɑʁ mi də 0202020501/108, ɑ. ɐ̣ni nɑɢə ɢəːmnɑɾnə sɑłʁɑ 0202020303/10, ɑ. ołʁɑ 0202020501/61, ɑ. øɾʉm jiʁɑʂ diu d̪ə 0202020702/26, ɑ. uʂ qunuqɢ̟ɑ kəsɯ əʂgə əʂmis nimi d̪o 0202010901/17, ɑ. bərmɐ̣: diːɣiːk nimi d̪ə 0203020302/09, ɑ. bɐ̣ɾɣin ʧəsə͡ ɑ 0202031201/12, ɑ. ɸudur mɑ tʂoɢ̟etɢ̟ə 0202010901/24, ɑ. βər bəɾ ʂɨgə fə jim ɑłək͡ gise͡ ła 0202010901/49, ɑ. βerəp də 0202030101/11, ɑ. dɑɾəq dərəq pɐ̣ɾɣɐ̣ndi͡ ła 0202030103/17, ɑ. dientʂɑ diatd̪ə 0202030801/23, diɣeg͡ e ɑ. 0203020201/21, ɑ. hʤi͡ βɑʁəɾ dij də 0203010801/03, ɑ.͡ ła 0201010101/15, 0202020501/81, 0203020302/18, 0203020601/28, ɑ.͡ ła uʰk̟us terənə bəŋnɑʁɑ͡ ła 0203020302/05, ɑ. ła guzəɣ diɣek nimi də 0202020201/05, ɑ.͡ ła ni: diɣig͡ eɾ 0203020302/09, ɑ. qɑłəʰɾʤɑq diɣik nimi tə 0203010501/08, ɑ.͡ ła sɐ̣n ʒipdə tuɾuβɑłʁɑ͡ ła 0202020302/01, ɑ. ła jɑʰɢ̟əɬ sɑłχəʂ dəɾ 0203020202/03, ɑ. maː ɐ̣ːni məndɑʁ dip du 0202030902/65, məs ɑ. kɐ̣ŋgeʰɾge diɣek̟͡ e 0202030103/16, ɑ. ni: diɣɐ̣g͡ eː 0203020302/12, ni: dij dro ɑ. 0202020303/11, ɑ. ni dij dro 0203020402/29, ɑ. nimi jiɬałmɑːsɑ͡ ła 0202010901/61, ɑ. səzətgi dəɾ͡ nɑ0203020302/06, ɑ. tɑmqɑnəp d̪ə 0202030101/13, ɑ. tejdɑsɢɑndɑ 0202030101/13, tʉd̪itgə diɣik mi də ɑ. 0202020701/51.

ɑ. 2. “oraya” ɑ. eʰdəp d̪əɾ 0502020101/130, ɑ. eʰtgindi͡ ła 0202030605/72, ɑ. ɐ̣ʰtgin duɣdi͡ ła 0202030605/53, ɑ. ɐ̣ʰtgindi͡ ła 0502020101/291, ɑ.͡ ła 0202010901/28, 0202030104/08, ɑ. ͡ła sɑłəβɑtɢɑq nimɐ̣ d̪ə 0202020301/17, ɑ. mɑɴtsɑ 0502020101/246, ɑ. sɑłʁɑ 0202030104/09.

ɑ. 3. “onun için” ɑ. 0202020501/108, ɑ. məs jibɑn ɑʰgɑleɾ mɑ ɔŋʂuvəɾ do 0202030802/13, ɑ.͡ ła 0202030802/27, 0202030802/28(2), ɑ.͡ ła əɬəɣ ɑʰɬdəɴɢɑ ɢɑjɬɑʁɑ 0502020101/299, ɑ. deɬə gujo βoɬəs mɑ joq dro 0202010702/08, bərənəŋ ɑ. du βɑːɾ͡ eː ʒip bołʁəməs͡ eɾ 0203020203/16, ɑ. mɑ kun qejqɑʁɑq 0202030802/40.

ɑ. 4. “onun” ɑ. d̪ɑʰɢ̟ə guŋɬo mɑ dərə 0502020101/494, ɑ. 0202010703/13, 0203020402/04, ɑ. kəɟ͡ʃik kəsɯlerna jiʧ͡i ot ɢəɬʁɑq mi d̪rə 0203030101/17.

ɑ- < **ɑɬ-** “(gelin) almak” Bkz. **ɑː-, ɑɬ-, ɑʰɬ-.**

ɑ.-sɑ odzɑsən ɑ-sɑ 0103030203/37.

ɑ.-p øɾekd̪ə ɑ-p͡ bɑɾʁɑ 0203020203/12, keɬn mɑ ɑ-p b̪eʰɾt d̪ə 0103010503/10.

ɑ.-k bəɾ jɑɴʤɯ bəɾ jɑɴʤɯnə ɑ.-k gẹłəβ diɣədi͡ ɬɑ 0202020101/04.

ɑeːj "ünlem" Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

ɑː. ɑ. senəŋ͡ ɬɑ niɣə goł adʐɑɴ dadɑɴ 0202030605/30.

ɑo Ç. "ünlem, değil mi" Bkz. **ɑ.**

ɑ. kəsɯ də ɑ. 0202030601/76, keɬəŋ keɣəɾɣindi ɑ. 0202030604/01.

ɑβ͡ɑnɑ < **ɑβɑ ɑnɑ** "ebeveyn, anne-baba" Bkz. **ɑβɑ, ɑvɑ** içinde, **ɑβɑ ɑnɑ, ɑvɑ ɑnɑ.**

ɑ. ɑ.͡ ɑnɑ͡ ɬɑ 0202031201/21, ɑ.͡ ɑnɑnəŋ bezətgẹn hɑdʐəɢən 0103010703/30, ɑ.͡ ɑnɑsəNGɑ hɑdʐəq jɑndəɾʁɑq bəɾ qus͡ eɾ 0202020501/51, isɯnəŋ ɑ.͡ ɑnɑ 0103050102/14, bəzdəŋ ɑ.͡ ɑnɑ͡ ɬɑ 0203020201/13.

ɑβɑ "baba" Bkz. **ɑβ, ɑvɑ.**

ɑ. ɑ. 0102020303/19, 0103010601/73, 0103030702/89, ɑnɑ ɑ. 0203020401/05, 0203020401/18, 0203020401/19, ɑ. ołmɑ 0202030401/29(2), ɑ. duɢɑn jɑqdəŋ 0102020303/40, menəŋ ɑ. 0203020403/01(2), ɑ. joq bəsɑ 0103050102/01, 0103050102/14.

ɑβɑ ɑnɑ "ebeveyn, anne-baba" ɑ. ɑnɑɴdɑn͡ ɑːzəɾło: 0103010602/05, ɑ. ɑnɑnəŋ bozdɑn 0103010703/18. Bkz. **ɑβ͡ ɑnɑ, ɑvɑ ɑnɑ.**

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ hɑdʐəq 0103050302/12.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ͡ ɬɑ ɑdʐɑ di ḍə͡ nɑ 0201010102/12.

ɑ.+m ɑ.+m 0102020301/19, ɑ.+m boʰɬḍe 0102020301/08, 0103020301/04, ɑ.+m diḍe 0103020301/02, ɑ.+m ʈiḍeː 0102020301/04.

ɑ.+(m) bəsdəŋ ɑ. 0201010102/12.

ɑ.+mnəŋ ɑ.+mnəŋ 0102020302/05.

ɑː+mnəɴ ɑ.+mnəɴ ɢoʰɬḍəqdəː 0102020302/08.

ɑ.+ɴnəŋ ɑ.+ɴnəŋ məŋkɑndɑn 0103010602/06.

ɑː+ɴnəɴ ɑ.+ɴnəɴ ɢɔłḍəqdɑn 0102020303/10.

ɑ.+ŋnə ɑ.+ŋnə jiłʁɑʁə də 0202030605/128.

ɑ+ɴGɑ ɑ.+ɴGɑ 0103020301/23.

ɑ+ɴGɑː ɑ.+ɴGɑː nɑnnəʁ də diː 0103020301/24.

ɑ.+sə ɑ.+sə ølyɾɣəłe βɑɾʁɑndɑ ͡ ɬɑ 0203020203/15, bəɾ ʤazɯnəŋ ɑ.+sə 0203020601/50, ɑ.+sə bøzək oʁułuɴGɑ jɑʰʂ͡ eː ḍə 0202030401/02, ɑ.+sə dɑʰɢə dʐɑnnəʁ oɾłəʁ ołəɾʁɑn͡ ẹɾ 0202030605/144, ɑ.+sə͡ ɬɑ 0202030605/147, ɑ.+sə łomdʐi̯ gɑɾdɑmbɑ ͡ ɬɑ gyzʉ gyɾmiɣin͡ iɾ 0202030605/155, ɑ.+sə mɑ sujɾə łɑɾetgẹnḍi 0202010301/01, niːɣənəŋ ɑ.+sə 0202010703/02, ɑ.+sə tɑqɢɑ goł joduɴGɑ sełɑsɢɑn͡ eː 0203020203/07, ɣymutɑɾnəŋ ɑ.+sə 0202010703/02, ɑ.+sə ɑnɑsə 0202030401/27,

ɑ.+sən ɑ.+sən oł jogue jiβɑtʠɑn ͡ ẹɾ 0203020203/26, ɑ.+sən gøʰdurɣi ͡ ɬɑ 0202030605/145, ɑ.+sən sułɑmɑ oł ʤienjy drə 0202030605/144.

ɑ.+səNGɑ ɑ.+səNGɑ ɑjʈinə 0202030605/93.

ɑβɑgɑː "dede, ihtiyar, yaşlı erkeğe saygılı hitap" Bkz. **ɑβɑgɑ, ɑvɑgɑ, ogɑ, ogo.**

ɑ. ɑ. məsgi͡ βəɾ jɑłɑdəβɑt 0103040405/25.

ɑβɑgɑ "dede, ihtiyar, yaşlı erkeğe saygılı hitap" Bkz. **ɑβɑgɑː, ɑvɑgɑ ogɑ, ogo.**

ɑ. ɑ. 0102040302/08, 0103010305/33, 0103040405/49, 0103040402/19, 0202030401/02, 0202030401/03, 0202030401/05, ɑ. ɑnɑgɑ 0202010503/01, 0202010503/02, ɑ. ɑnɑgɑsə 0203020601/57, ɑ. ɑnɑgɑlɛɾ 0203020601/41, ɑ. ɑnə mɑ ɑłnəβ də 0103040301/18, ɑ. ɑndɑq dip ḍəɾ 0202020401/18, ɑ. ʂikəsə 0103010304/43, ɑ. əʂʠəsə 0103010304/49, oł͡ ɬɑ ɑ. 0202010703/06(2), ɔŋʂuβ do ɑ. 0103040301/08,

bəɾ ɑ. ɑnɑgɑdɑ ʂigə oʁuɬ βɑɾ͡e: də 0202030401/01, ɑ. dɑtdəʁɑ 0103010705/18, ɑ. dəlɐ̣ɣɐ̣ 0202030403/02, ɑ. di dɾo 0201010102/07, ɑ. d̪əɾ 0202010703/01, ɑ. goː ʤienʃiazɯdɑ joq͡qut d̪ə 0103040301/23, ɑ. giɣi 0103010702/66, ɑ. kuniŋgɐ̣ɾɣɐ̣͡e^{h}tgi giɣin diɣdə͡ ɬɑ 0103010705/27, qɑɾt d̪ə ɑ. 0103040301/34, qudəɾ ɑ. dɾo 0202010703/35, ɑ. hɑnəβ də 0103040301/20, ʤiɾɣɐ̣͡βɑʂdəŋ ɑ. 0103030702/83, ʤiɾɣi ɑ. 0202010703/06, ɑ.͡ ɬɑ 0103040301/22, 0103040301/23, 0103040301/40, 0201010102/07, 0202030401/03, 0203020203/03, ɑ.͡ɬɑ jeɾɬəβ 0103010305/92, ɑ. ɬogejɬɑʁɑ hɑnəʁɑ 0103040301/35, ɑ. ɬomnəʁ də͡sɑ 0103040301/33, ɑ. məɬɑsən beɾəβɑtɢɑ 0202030401/08, məzdəŋ ɑ. 0103040302/06, menəŋ ɑ. 0103040302/06, seɬʉdʐi̯ ɑ. 0102040302/07, suku^{h}ɾdɑq ɑ. 0202020401/25, sɯtʂuɑn ɑ. ʆəɾ 0203020402/02, ɑ. tɑɬɑdɑn͡ e^{h}ʆək kise 0103010705/25, ʆoχt doɢəɾ͡βəɾ ɑ. do 0103040302/14, ɑ. ͡ja 0102040302/07, jeɾdʐi̯ ɑ. 0103010305/33, jɐ̣ɾdʐi̯ ɑ. 0103010703/14, ɑ. jyʂgi kəɾəp bɑɾʁɑndɑ 0103040405/50, ʤuŋduŋ ɑ. 0103010305/90.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ guχujsən dəleɣəliaʁɑ ta^{h}pi̯in d̪ə 0103040301/25, ɑ.+nəŋ ɬosɑn u^{h}dʐundʐi̯ 0103010306/03, ɑ.+nəŋ sɑɢɑɬəndɑn 0202030401/05, juɑn ɑ.+nəŋ ɑdʐɑsən 0103040302/13.

ɑ.+nə ɑ.+nə 0103040301/21, ɑ.+nə fɑbɑnnɑʁɑ 0103040301/24, ɑ.+nə guɑnnəβ joq d̪ə 0103040301/30, ɑ.+nə mɑ zeɾdəβɑɬʁɑ 0203020402/20, zuŋduŋ͡ ɑ.+nə qəɢəɾe do 0103040402/19.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ 0103040405/56, ɑ.+ʁɑ ɑdɑʁɑ minik ɑdɑʁ ͡mi beɾəβ joq də 0103040301/19, ɑ.+ʁɑ ͡ɬɑ 0201010102/07, ʤuŋduŋ ɑ.+ʁɑ 0103010305/35, 0103010305/46.

ɑ.+dɑ ɑ.+dɑ oʁuɬ͡joq d̪ə 0202010703/05.

ɑ.+ɬɑɾ ɑ.+ɬɑɾ 0202030601/11, keʧin ɑ.+ɬɑɾ 0102020303/48, ɑ.+ɬɑɾ oːʁɑ 0103040403/47, ɑ.+ɬɑɾ mɑ goɬ ɬɑ gudʒɐ̣ɾ dəɾ di͡ nɑ 0103040403/29, ɑ.+ɬɑɾ ʂigeɾ 0103040401/73, ɑ.+ɬɑɾ jeɾɬɑʁɑq nimi d̪əɾ 0202030601/83.

ɑ.+leɾ ɑ.+leɾ uzleɾ mɑ boɬʁe di dəɾ͡nɑ 0103010702/69, ɑ.+leɾ mɑ boɬʁe ʆidəɾ nɑ 0103010702/76, ɑ.+leɾ mɑ diɣindi 0103010701/94, ɑ.+leɾ mɑ boɬʁe ʆi d̪əɾ͡nɑ 0103010701/96.

ɑ.+ɬɑɾnəŋ ɑ.+ɬɑɾnəŋ ʒizdə poɾnəNGɑ ɑɬəNGɑ mɑNtsɑ͡ɬɑ 0103010305/94.

ɑ.+ɬɑɾʁɑ keʧin ɑ.+ɬɑɾʁɑ βəɾ qejɢɑdoː 0103040403/41, ɑ.+ɬɑɾʁɑ ʆuttsɑ 0103040403/28, 0103040403/32, ɑ.+ɬɑɾʁɑ jeɾ͡e^{h}təp də di 0103040402/18.

ɑ.+leɾʁɑ ɑ.+leɾʁɑ βər tut dəɾ͡nɑ 0103010701/93, ɑ.+leɾʁɑ βər tut dəɾ͡nɑ 0103010701/93, ɑ.+leɾʁɑ βəɾ dɑdət 0103010702/68.

ɑ.+sə ɑ.+sə ə^{h}ɾdi joq͡ɢop ʆɾo 0203020601/57, ɑ.+sə mɑɬʁɑ hɑnəʁɑn eː də 0103010705/21.

ɑd “ad, isim” Bkz. **ɑːd, ɑːt, ɑt.**

ɑ. ɔːndɑʁ ɑ. bəzdəŋ məndɑ joɢ͡ eɾ 0202020501/106, ɑ.͡ uːngɐ̣ːn χuɑNdeːtʂəːn 0102020301/68, ɑ.͡ uneɾnəŋ bəɾ belek buɬuɾʁoːj 0202020501/86, ɑ.͡ ungɐ̣ːn χuɑNdeːtʂəːn 0102020301/28, ɑ. ͡ungen χuɑNdeːtʂəːn 0102020401/17, ɑ.͡ ungeːn χuɑNdeːtʂəːn 0102020401/21, ɑ. ͡ungɐ̣n χuɑNdetʂəŋ 0103020301/15, ɑ. ͡ungiːn χuɑNdeːtʂəːn 0102020401/40.

ɑ.+nə joʁuɾ ɑ.+nə 0203020202/01.

ɑ.+ən ɑnəŋ ɑ.+ən mɑ sɑɬəβɑɾ də 0202020501/69.

ɑ+ənə ɑ.+ənə unduq qɑp d̪ə 0502020101/161.

ɑ.+əɴɢɑ ɑniganəŋ ɑ.+əɴGɑ ɻɑʰqgɑq di:k 0103030801/03, ɑ.+əɴGɑ peɣərʤik diɣik bərmi də 0103010304/72, ɑ.+əɴGɑ͡ɬɑ gɑrdɑmbɑ diɣik nimi də 0202030605/170.

ɑ.+ɬɑr sɑłmɑ ɑ.+ɬɑr͡ɬɑ 0202020501/100, ɑʰłqəsdəʁ ɑ.+ɬɑr ḍə 0202020501/102, pəʰrGɑnnəŋ ɑ.+ɬɑr͡ɑ ẹ: ḍə 0202020501/105.

ɑdɑ- "ad ile seslenmek, çağırmak (bir kimseyi); söz vermek, adamak, vâdetmek"

1. "ad ile seslenmek, çağırmak (bir kimseyi)" Bkz. **ɑdɑʰ-, ɑtdɑ-, ɑtḍɑ-, ɑzɑ-.**

ɑ.-χəş ɑnə łɑ ɑ.-χəş də 0203020202/10.

ɑ.-ʁɑ u ɑtdə ɑ.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020202/09.

ɑ.-ʁɑq ɑtdə ɑ.-ʁɑq nimi ḍə 0203020202/08.

ɑ.-ʁɑg̣ məndɑGɑ ɑ.-ʁɑg̣͡e 0203010301/10.

2. "söz vermek, adamak, vâdetmek" Bkz. **ɑdɑʰ-, ɑtdɑ-, ɑtḍɑ-, ɑzɑ-.**

ɑ.-sɑ Gɔ:j͡ɑ ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0202030802/48.

ɑ.-ʁɑq ɑq͡enẹk bẹrin diɣi ɑ.-ʁɑq 0202020501/89, Goj ɑ.-ʁɑq mi də 0202031201/09, Gɔ:j ɑ.-ʁɑq nimi də 0202030802/48, ʁoj mɑ ɑ.-ʁɑq nimi drɔ 0202030802/16.

ɑdɑqə- < ɑndɑʁ+Gəł- "öyle yapmak" Bkz. **ɑ:ndɑʁ-, ɑdɑg̣ə-, ɑndɑ:-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑG-, ɑndɑGə-, ɑndɑGəł-, ɑndɑg̣-, ɑndɑg̣ə-, ɑndɑg̣əł-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-,ɑndɑʁəł-, ɑndɑʁuł-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ 0103040301/18, ɑ.-sɑ ɑβɑgɑ hɑnəβ də 0103040301/20.

ɑdɑGɑ < ɑndɑʁ+Gəł-ʁɑ "öyle yapıp" Bkz. **ɑ:ndɑGɑ, ɑ:ndɑGə:, ɑ:ndɑGəłʁɑ, ɑdɑGə, ɑdɑg̣ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑGə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑqɑş, ɑndɑGɑ:, ɑndɑGɑ, ɑndɑGɑʁɑ, ɑndɑGɑł, ɑndɑGə:, ɑndɑGə, ɑndɑGəʁɑ, ɑndɑGəłʁɑ, ɑndɑg̣ɑ, ɑndɑg̣ə, ɑndɑg̣əʁɑ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0103040303/06, ɑ. o qɑş ɟɑχgəłnə sɑłʁɑ də 0103040301/07, ɑ. øłərt də ẹ: də 0103040302/05, ɑ. bɑ:ʁɑ͡ɬɑ 0103040301/20, ɑ.͡ɬɑ 0103040301/04, 0103040301/12, 0103040301/14, ɑ. sɑβɑdo də 0103040301/06.

ɑdɑGɑndɑ < ɑndɑʁ+Gəł-ʁɑndɑ "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndɑGɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑGɑndə, ɑdɑGɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑGɑdə, ɑndɑGɑndɑ, ɑndɑGɑndə, ɑndɑGɑndi, ɑndɑGəʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndə, ɑndɑGəłʁɑndi, ɑndɑGəndɑ, ɑndɑGəndə, ɑndɑg̣əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0103040302/15, 0103040301/25.

ɑdɑGɑndə < ɑndɑʁ+Gəł-ʁɑndɑ "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndɑGɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑGɑndɑ, ɑdɑGɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑGɑdə, ɑndɑGɑndɑ, ɑndɑGɑndə, ɑndɑGɑndi, ɑndɑGəʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndə, ɑndɑGəłʁɑndi, ɑndɑGəndɑ, ɑndɑGəndə, ɑndɑg̣əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. pəʰdərʁɑ eʰtgẹnḍɑ 0103040301/28, ɑ.͡ɬɑ 0103040301/29, 0103040302/12, 0103040302/18, ɑ.͡jɑ 0103040301/32.

ɑdɑGɑndi < ɑndɑʁ+Gəł-Gɑndɑ "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndɑGɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑGɑndɑ, ɑdɑGɑndə, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑGɑdə, ɑndɑGɑndɑ, ɑndɑGɑndə, ɑndɑGɑndi, ɑndɑGəʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndɑ, ɑndɑGəłʁɑndə, ɑndɑGəłʁɑndi, ɑndɑGəndɑ, ɑndɑGəndə, ɑndɑg̣əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0103040301/29, ɑ.͡ɬɑ 0103040301/06, 0103040301/16, 0103040301/29, 0103040301/31, ɑ.͡jɑ 0103040301/32.

adaɢə < andaʁ+ɢəł-ʁa “öyle yapıp” Bkz. **a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢ̊a, adaʁa, adaɢə, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa:, andaɢa, andaɢaʁa, andaɢał, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̊a, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, and̥aʁa.**

a. a.͡ła 0103040302/22.

adaɢəş < andaʁ+ɢəł-ʁaş “öyle yapıp” Bkz. **andaqaş, andaɢaş, andaɢaʃ, andaɢaʃ, andaɢəłʁaş, andaɢ̊ałʁaş, andaɢ̊aş, andaχaş, andaʁaş, andaʁaʃ.**

a. a.͡ła 0103040301/13.

adaɢ̊a < andaʁ+ɢəł-ʁa “öyle yapıp” Bkz**. a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢə, adaʁa, adaɢə, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa:, andaɢa, andaɢaʁa, andaɢał, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̊a, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, and̥aʁa.**

a. a͡ła 0103040301/03, 0103040302/10, 0103040302/17.

adaɢ̊ə- < andaʁ+ɢəł- “öyle yapmak” Bkz. **a:ndaʁ-, adaqə-, anda:-, anda-, andaqə-, andaɢ-, andaɢə-, andaɢəł-, andaɢ̊-, andaɢ̊ə, andaɢ̊əł-, andaχ-, andaχə-, andaʁ-, andaʁə-, andaʁəł-, andaʁuł-.**

a.-sa a.-sa͡ła 0103040301/22.

adaʁ < andaʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **a:ndaʁ, anda:, anda, andaq, andaɢə, andaχ, andaʁ, and̥aʁ.**

a. a.͡ła 0103040301/18, a.͡mi 0103040301/19.

adaʁa < andaʁ+ɢəł-ʁa “öyle yapıp” Bkz. **a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢə, adaɢ̊a, adaɢə, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa:, andaɢa, andaɢaʁa, andaɢał, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̊a, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, and̥aʁa.**

a. a. dur edəβatɢand͡ə ła 0103040301/27, a. minik adaʁ ͡mi berəβ joq də 0103040301/19.

adaʁə < andaʁ+ɢəł-ʁa “öyle yapıp” Bkz. **a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢə, adaɢ̊a, adaʁa, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa:, andaɢa, andaɢaʁa, andaɢał, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̊a, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, and̥aʁa.**

a. a.͡ła 0103040301/08, 0103040301/26.

adaʁandi < **andaʁ+ɢəł-ʁanda** “ondan sonra, öyle yaptığında” Bkz. **a:ndaɢandə, a:ndaʁanda, a:ndaʁandə, adaɢanda, adaɢandə, adaɢandi, anda:da, anda:nda, anda:ndə, andaɢadə, andaɢanda, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁanda, andaɢəłʁanda, andaɢəłʁandə, andaɢəłʁandi, andaɢənda, andaɢəndə, andaɢ̊əʁanda, andaʁada, andaʁanda, andaʁandə, andaʁandi, andaʁənda, andandi.**

a. a. 0103010705/37.

adama “ad ile seslenme, çağırma (kişi, durum); adama, söz verme, ant içme (kişi, durum)”

1. “ad ile seslenme, çağırma (kişi, durum)”

a. qarʁanda da^{h}ɢa a. ma dərɔ 0202020501/109.

2. “adak adama, söz verme, ant içme (kişi, durum)”

a. aq saʁłəq a.͡ła 0202020501/91, u^{h}kus a. 0202020501/92, ɢoj a. 0202020501/91, mənə a. 0202031201/10.

ada^{h}- “söz vermek, adamak, vâdetmek” Bkz. **ada-, atda-, atd̥a-, aza-.**

ɑ.-ḍə nidʒi ɑ.-ḍə 0202030802/49.

ɑdəβɑtbɑ “söz vermiş olan (kişi), söz verme (kişiye)”

ɑ. ɑ. kəsɯnəŋ 0202031201/11.

ɑgɑ “anne (Saqıs boy ağzında)”

ɑ. ɑ. diɣẹg͡ erɐ 0203020601/03, ɑ.͡ ɬɑ 0203030102/09.

ɑk “1. ak, beyaz; 2. temiz; 3. rengini kaybeden” Bkz. **ɑ:q, ɑq, ɑɢ, ɑɢ̣.**

ɑ. ɑ. gəɬdəŋ køɬnəŋ su: 0103020401/02, 0103020501/02, ɑ. gɐrɐɬ 0103040402/24, ɑ. gizɣə 0203010702/59, ɑ. kembeş 0103010302/05, ɑ. kẹmbiş 0103050302/04.

ɑk gumə:s “gümüş, gümüş para” Bkz. **ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

ɑk g. ɑk g. jimsɐrʁɑ: 0102020301/07.

ɑk gumu:s “gümüş, gümüş para” Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumus.**

ɑk g. ɑk g. jimsɐrʁɑ: 0103020301/04, ɑk g. jin͡tsɐrɣe: 0103020403/04.

ɑk gumus “gümüş, gümüş para” Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s.**

ɑk g.+gi ɑk g.+gi boʁɑn e: də 0103020302/04.

ɑq “1. ak, beyaz; 2. uğurlu; 3. temiz; 4. iyi; 5. süt karıştırılmış/uğurlu (su)” Bkz. **ɑ:q, ɑɢ, ɑɢ̣.**

ɑ. ɑ. 0202020701/47, ɑ.͡ ejnɑqdə jɑzqəş ḍə ẹ: də ͡nɑ 0103010601/32, ɑ.͡ enẹk bẹrin 0202020501/89, ɑ. ẹnẹk 0203020302/11, undun ɑ.͡ ḍimi ḍə 0202010901/09, ɑ. uʰkus 0203020302/11, ɑ. pẹ: 0202030402/14, ɑ. pẹ 0202030402/01, 0202030402/11, 0202030402/06, 0202030402/12, ɑ. bəɬətdin 0103010701/121, ɑ. bəɬət 0103050304/02, ɑ. ͡belekge: 0103040402/21, ɑ. bẹɬẹk 0103010601/05, 0103010703/25, ɑ. boqəs 0202030102/06, ɑ. bosmɑ:q 0103040404/05, ɑ. bilik 0103050201/11, ɑ. bilikdə 0102020303/33, ɑ. dɑβɑr 0202030601/64, ɑ.͡ dɑrəʁ 0103030701/047, ɑ. dɑs 0202020701/39, 0202020701/47, ɑ.͡ qɑrsəɬɑnnəŋ 0202030604/33, ɑ.͡qɑrsɬɑn 0202030604/37, ɑ.͡qẹʤigə 0502020101/128, ɑ. qɔɑ: di də 0103010305/96, ɑ.͡ ɢɑʰt 0103010305/93, 0202020501/88, ɑ.͡ ɢɑʰtdə 0102020303/31, 0102020303/35, 0103010305/94, ɑ.͡ ɢɑʰtdə ʒit 0102020303/30, ɑ.͡ ɢɑʰtdəŋ yzẹŋgəsə 0103050302/08, ɑ. ͡ɢɑʰtḍə mənẹrɣe 0103020403/06, ɑ.͡ ɢɑʰtdə ʒitgiş͡ ɬɑ 0102020303/32, ɑ.͡ ɢɑʰtdə ʒido 0102020303/33, ɑ.͡ ɢɑʰtɢɑ 0102020303/31, 0103010305/94, 0202030601/71, ɑ. ͡ɢɑʰt͡ ɬɑ 0103010305/95, ɑ. ͡ɢɑʰtdək kəsə 0202030902/29, ɑ. ͡ɢɑʰtdək kəsɯnəŋ 0202030902/35, ɑ. ͡ɢɑʰtdək kəsənəŋ 0202030902/36, ɑ. ɢoj 0103010601/50, 0103030702/97, 0202030604/60, ɑ. ɢojʁɑ 0103030702/40, 0103030702/97, 0202030604/59, 0202030604/60, ɑ. ͡ɢojʁɑ 0202030604/54, ɑ. ɢojnəŋ bozdɑ 0103010601/49, 0103010601/52, ɑ. ɢojnəŋ 0103030702/42, 0103030702/110, ɑ. ɢojnəŋ bozəɴɢɑ tudẹn 0103010701/65, ɑ. ɢojnəŋ bozəndɑ nidəɾ disẹ 0103010701/66, ɑ. ɢojnəŋ 0103040401/45, ɑ. ɢɔj 0203020302/11, 0502020101/302, ɑ. hɑrsəɬɑɴ 0103040401/29, ɑ. ʒyŋnə 0202031201/14, 0203020202/11, ɑ.͡ ʒip 0202020302/04, ɑ. ʒiz 0202030104/09, ɑ. ʒizgi 0202010703/21, ɑ.͡ ʤẹrɣe: 0103040402/10, ɑ.͡ ʤẹrɣẹ: 0103040403/53, ɑ. ɬɑrə ɑjtḡɑq 0203011002/24, ɑ. mɑqejnə mə:no: 0103010602/07, ɑ. mɑɬnə 0202030604/45, ɑ. mɑɬʁɑ 0202030604/46, 0202030604/47, ɑ. mɑrʤen 0103050304/09, məndɑʁ ɑ. də 0103020302/18, ɑ. mienʤə 0103030701/49, ɑ. sɑ:q 0202030301/22, 0202030301/38, ɑ. sɑ:qdə 0202030301/10, ɑ. sɑ:qɢɑ 0202030301/11, 0202030301/15, 0202030301/18, 0202030301/30, ɑ. sɑ:qdəŋ terə 0202030301/21, ɑ. sɑ:qdəŋ terənə 0202030301/22, ɑ.͡ sɑ:qɢɑ 0202030301/29, ɑ.͡ sɑq 0202030301/27, ɑ. sɑʁɬəq 0202020501/88, 0202020501/91, 0203020302/11, ɑ. səmək 0102020402/25, ɑ. søɣət

0102040302/03, 0102040302/05, ɑ. sut usdɑʁɑn 0502020101/283, ɑ. sudɑn bəɾ əʂgẹ 0502020101/284, ɑ. sunə ɢuzɢɑ͡ɬɑ 0202010703/17, ɑ. sut 0103010601/74, ɑ. sʉɣət 0102040302/07, ɑ. ʂidəliŋ 0202030605/113, ɑ. ʂidəliŋnə͡ɬɑ 0202030605/114, ɑ. tɑʁɑɾ 0202020302/08, ɑ. tẹrɣinnə 0103010305/96, ɑ. ʧî 0103010305/56(2), ɑ. jɑʁɑn 0103010601/37, 0103010701/39, 0103030203/20, 0103030702/22, 0103030702/92, ɑ. jɑʁɑɴɢɑ 0103030203/19, 0103030702/21, 0103030702/92, ɑ. jɑʁannəŋ 0202030604/26, ɑ. jɑʁannəŋ bozəɴɢɑ tudin 0103010701/38, ɑ. jɑʁannəŋ bozdɑ 0103010601/36, ɑ. jɑʁannəŋ sɑɾəʁ jiudɑnə 0202031202/47, ɑ. jɑɴɑn 0202030601/67, 0202030604/31, ɑ. jɑɴɑnnəŋ 0202030604/25, ɑ. jɑɴɑɴɢɑ 0202030601/24, ɑ. jɑɴɑnnə 0202030601/64, 0202030601/70, 0202030601/71, ɑ. joł 0502020101/290, ɑ. jonɑqɢɑ uzu 0202010503/14, ɑ. joʰɾtdɑː 0102020302/06, ɑ. jyŋ 0203020302/09, ɑ. jiz 0103050102/28, ɑ. jizdə 0103010305/91, ɑ.͡ dʐɑːɢ̟ərəɢ 0202030102/07, ɑ. dʐɑnnə jɑzɢɑ 0203020202/04.

ɑ.+də ɑ.+də gyk 0103040401/28, ɑ.+də ɢɑɾɑ jyŋnə 0103010701/110.

2. “güzel, ak” ɑ. ɑłmɑ 0202030102/03.

3. “süt ürünleri ve su ile karıştırılmış süt için” ɑ.͡ dɑdəɾʁɑq nimi ḍəɾ 0202030604/08, ɑ. su ɢuzɢɑ 0203011001/04, ɑ. jiːzdixḍə diɣi͡g i 0202031101/32, ɑ. jizdimi 0202031101/32.

ɑ.+də ɑ.+də tutɢɑ 0202030604/06, ɑ.+də͡ɬɑ tutɢ̟ɑʂ͡ɬɑ 0202030604/08.

ɑ.+dɑn ɑ.+dɑn dɑdərəβəɾ 0202030604/06.

ɑq ejʁɑʂ “*ɑq ejʁɑʂ* bitki adı”

ɑq e. ɑq e. 0202030203/07.

ɑq uɬʉj “*uɬʉ*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir. Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir yapı yapılır ve yılın belli zamanlarında, yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar. *Kara ulu*’da kurban kesilir, *ak ulu*’de ise kesilmez, *ak ulu* kurban kesilmeyen *uɬʉ*”

ɑq u. ɑq u. 0202020701/32.

ɑq bɑq < **ɑq bɑ ɑq** “bembeyaz”

ɑq b. sɑdʐəβərəβ͡ɬɑ ɑq b. 0202010703/17.

ɑq bɑʂ “yaşlı, ihtiyar”

ɑq b. ɢɑɾɑ βɑʂ ɑq b. bolɐrnəŋ 0103010701/111.

ɑq dɑs “ak taş; bir çeşit yıldız?”

ɑq d. bə͡ɬɑ ɑq d. də 0103040303/05, 0103040303/07, ɑq d.ʇusəp 0103040303/06.

ɑq domɑ “küçük baş hayvanlar, koyun” Bkz. **ɑq dumɑ.**

ɑq d.+leɾ ɑq d.+leɾ uɣuɾłəɣ bołʁeːj 0103010701/138.

ɑq donłəʁ “din adamı dışındaki kişi, halk” Bkz. **ɑːq dunnəʁ, ɑq donnəʁ.**

ɑq d.+nəŋ ɑq d.+nəŋ peɣə͡ɬɑ 0202030802/34.

ɑq donnəʁ “din adamı dışındaki kişi, halk” Bkz. **ɑːq dunnəʁ, ɑq donłəʁ.**

ɑq d. ɑq d. 0203020403/04, 0203020403/04.

ɑq dumɑ “küçük baş hayvanlar, koyun” Bkz. **ɑq dumɑ.**

ɑq d.+leɾ ɑʁəłnəŋ ɑq d.+leɾ 0103010703/24.

ɑq dun “beyaz uzun giysi”

ɑq d.+nəŋ ɑːq dunnəʁ ɑq d.+nəŋ 0103040301/01.

ɑq qɑβu < ɑq χuoβu "*χuoβu*, hubu 户部'den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletin toprak ve nüfus kayıtlarına, malî işlere bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlanmıştır." Bkz. **ɑq quoβu.**

ɑq q.+sən ɑ.+sən͡ʈɑ məs kułuβɑłʁɑ 0202030605/132.

ɑq quoβu "*χuoβu*, hubu 户部'den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletin toprak ve nüfus kayıtlarına, malî işlere bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlanmıştır." Bkz. **ɑq qɑβu.**

ɑq q. ɑ. 0202030605/119, ɑ. ɣęp dro 0202030605/130.

ɑq q.+nə ɑq q.+nə kułuβɑłʁɑ 0202030605/144, ɑq q.+nə kułuβɑłʁɑ 0202030605/134, ɑq q.+nə niɣə 0202030605/144.

ɑq ɢɑłɑ "beyazın daha çok olduğu beyaz siyah karışımı renk"

ɑq ɢ. ɑq͡ɢ. jiłɑn 0202030902/05.

ɑq ʒy "ak ev, çadır, Sarı Uygurların Ova (Minghua) bölgesinde kullanılan bir çeşit beyaz çadır" Bkz. **ɑ:q ʒy, ɑq jy.**

ɑq ʒ. ɑq ʒ. təgəβ də 0103050401/02, ɑq ʒ. ʄək͡i: d̥ə 0102040301/12.

ɑq ʒ.+nə ɑq ʒ.+nə məndɑɢɑ doło də 0103050201/23.

ɑq ʒyʂ "Sarı Uygurların Ova bölgesinde kullanılan beyaz çadır içi, çadırın içi" Bkz. **ɑq jy:ʂ, ɑq jyʂ.**

ɑq ʒ.+gi ɑq ʒ.+gi sɑ 0103050201/20, ɑq ʒ.+gi tʂɔɢədəβɑdəβ də 0103050401/03.

ɑq menẹk "gümüş para" Bkz. **ɑq minẹ:k, ɑq mini:g.**

ɑq m. ɑq m. ɑndɑʁ mi 0203010303/10, ɑq m. bęrɣə də͡nɑ 0203010303/10, ɑq m. d̥ə͡nɑ 0203010303/10.

ɑq mieŋ < **ɑq mien** T+Ç. "buğday unu"

ɑq m. ɑq m. goke 0103010301/01, ɑq m. goke͡ʈɑ 0103010301/01.

ɑq minẹ:k "gümüş para" Bkz. **ɑq menẹk, ɑq mini:g.**

ɑq m. ɑ. d̥yxgəłɣe: 0202030102/07.

ɑq mini:g "gümüş para" Bkz. **ɑq menẹk, ɑq minẹ:k.**

ɑq m. ɑq m. jin͡tserʁɑ: 0102020401/07.

ɑq søł "şırdan"

ɑq s. ɑq s. səqdə 0103010302/18, 0103020304/32, 0103030203/44, ɑq s. səqdədɑn 0103020304/09, ɑq s. səqdənə 0103010302/18.

ɑq s.+nəŋ ɑq s.+nəŋ uʐd̥ɑɢə 0203010901/02, ɑq s.+nəŋ uʐd̥ɑɢə də 0203010901/02.

ɑq s.+ən ɑq s.+ən ɑłsɑ 0103030203/43.

ɑq tɑ^{h}tɑr "*Ak Tatar*, alt-boy adı"

ɑq t. 0103030801/02.

ɑq jɑʁ "tereyağı"

ɑq j. ɑq j. ɑłno 0103050101/45, ɑq j. surdət də 0103010601/72, ɑq j. surdẹj dər͡nɑ 0103010701/129.

ɑq j.+nə ɑq j.+nə d̥ɑ^{h}ɢə͡ʈɑ dɑ^{h}səndɑ ɑtəβ də 0103010306/11, ɑq j.+nə bə niɣəło 0103030702/102, ɑq j.+nə͡ʈɑ məs niɣəłxəʂ d̥ər 0202030305/01, mɑrmi tudo də ɑq j.+nə 0103030702/102.

ɑq j.+ən ɑq j.+ən ɑło 0103010601/55.

ɑq jɑʁłɑ^{h}ɢ̥ər "*Ak Yağlakar* alt-boyu, alt- boyu adı" Bkz. **ɑq jɑʁłɑ^{h}ɢ̥ər.**

ɑq j. ɑq j. duodzɻilie 0202010101/02, ɑq j. dio^{h}d̥ʑin 0202010701/05, 0202010701/06, 0202010701/10, 0202010701/12, ɢɑrɑ jɑʁłɑ^{h}ɢ̥ərnə ɑq j. 0202010701/14.

ɑq j.+nəŋ ɑq j.+nəŋ kəsə͡e 0202030403/05, ɑq j.+nəŋ kəsɯ d̥ə 0202010101/02.

ɑq jɑʁɬɑʰɢər "*Ak Yağlakar* alt-boyu, alt-boy adı" Bkz. **ɑq jɑʁɬɑʰɢər.**

ɑq j. ɑq j. ɢɑrɑ jɑʁɬɑʰɢ̥ər 0202030403/05.

ɑq jyːş < ɑq jy+əş "ak evin içi, Sarı Uygurların Ova bölgesinde kullanılan beyaz çadır içi, çadırın içi" Bkz. **ɑq jyş.**

ɑq j.+di ɑq j.+di ɟɑʰɢɑ berɑqɢ̥u tşoɢ̥edəβ joq də 0103010305/67.

ɑq jy "ak ev, çadır, Sarı Uygurların Ova bölgesinde kullanılan bir çeşit beyaz çadır" Bkz. **ɑːq ʒy, ɑq ʒy.**

ɑq j. məzdəŋ ɑq j. 0102020303/22, ɑq j. təgəβɑdəβ d̥ə 0103010305/31, ɑq j. təḵiː d̥ə 0102040301/17.

ɑq j.+nəŋ ɑq j.+nəŋ sək 0103010305/82.

ɑq j.+nə ɑq j.+nə təkgiş͡la sɑ 0102040301/18.

ɑq jyş < ɑq jy+əş "ak evin içi, Sarı Uygurların Ova bölgesinde kullanılan beyaz çadır içi, çadırın içi" Bkz. **ɑq ʒyş, ɑq jyːş.**

ɑq j.+gi ɑq j.+gi tşoɢedəβ d̥ə 0103010305/31.

ɑɢ "ak, beyaz," Bkz. **ɑːq, ɑq, ɑɢ.**

ɑ. ɑ.͡ eneːk sɑʁerʁɑː 0103020403/07.

ɑɢeː < ɑq + ɑj "Çin bahar bayramı, ak ay" Bkz. **ɑɢeːj, ɑɢe, ɑɢej, ɑɢ̥ ej .**

ɑɢ e. ɑɢ e. guoɬɑʁɑndɑ 0202020501/07, ɑɢ e. jɑʰş ɬɑː 0202020501/22.

ɑɢ e.+dɑ ɑɢ e.+dɑ͡ɬɑ giɣindi 0202020501/29.

ɑɢeːj < ɑq + ɑj "Çin bahar bayramı, ak ay" Bkz. **ɑɢeː, ɑɢe, ɑɢej, ɑɢ̥ ej .**

ɑɢ eː. ɑɢ eː. diɣe̥g͡e̥ː 0202020501/07, ɑɢ eː. gøşgindi 0202020701/24.

ɑɢe < ɑq + ɑj "Çin bahar bayramı, ak ay" Bkz. **ɑɢeː, ɑɢeːj, ɑɢej, ɑɢ̥ ej.**

ɑɢ e. ɑɢ e. gøşgindi 0202020701/28, ɑɢ e. gøşkəş də 0202020701/53, ɑɢ e. gøşḵəş dro 0202020701/54.

ɑɢej < ɑq + ɑj "Çin bahar bayramı, ak ay" Bkz. **ɑɢeː, ɑɢe, ɑɢeːj, ɑɢ̥ ej.**

ɑɢ e. məsdəŋ ɑɢ e. dro 0202020501/07, seːn ɑɢ e. jɑʰşɬɑ 0202020501/12, ɑɢ e. gøşgindi 0202020701/56, ɑɢ e. surɑsəβ 0202020501/12, ɑɢ e. jozɢərʁɑndɑ 0202020501/07.

ɑɢ e.+ʁɑ ɑɢ e.+ʁɑ ojɬɑt d̥ə 0103030201/06, ɑɢ e.+ʁɑ jɑʰqdək giɣin dəɣdə͡ɬɑ 0202020501/08.

ɑɢejɬɑ- "Çin bahar bayramı geçirmek" Bkz. **ɑq ɢe̥jɬɑ-.**

ɑɢ e.-sɑ ɑɢ e.-sɑ͡ɬɑ seːn surɑβur də 0203011002/27.

ɑɢ e.-ʁɑndɑ ɑ.-ʁɑndɑ 0203011002/25.

ɑɢe̥jɬɑ- < ɑq +ɑj+ɬɑ- "Çin Bahar bayramını geçirmek" Bkz. **ɑq ɢejɬɑ-.**

ɑɢ e̥.-sɑ ɑɢ e̥.-sɑ mɑ ɑndɑʁ etge͡ɬɑ 0203011001/04.

ɑɢ͡ənə < ɑɢɑ͡ənə "ağabey- küçük erkek kardeş" Bkz. **ɑːɢɑː, ɑːɢɑ, ɑɢɑː, ɑɢɑ, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɢ̥ɑ.** Ayrıca bkz. **ɑːɢ͡ənə, ɢəzɑɢɑ, ɢəzɑɢə.**

ɑɢ͡ ənə ɑɢ͡ ə. 0103030801/07, ɑɢ͡ ə. uş ɬɑ 0202030402/31, bəz ɑɢ͡ ə. ɢɑş 0203020402/21, 0203020402/23, bəz ɑɢ͡ ə. ɢ̥ɑş ͡ɬɑ 0203020402/11, ɑɢ ə. ʂigə 0202030201/03.

ɑɢ͡ ə.+leɾ sen ɑɢ͡ ə.+leɾ 0103010703/29.

ɑɢ͡ ə.+nəŋ ɑɢ͡ ə.+nəŋ ɑzərɬəmɑs ɑʰɬdənəŋ uːɑʰɾɢ̥ɑsə͡ɬɑ 0202030604/69.

ɑɢ- < ɑɾəʁ +ɢəɬ- "temizlemek, arı kılmak" Bkz. **ɑːɢ-.**

ɑ.-əːβ ɑ.-əːβ dzu̯miɸutɢɑ 0103010306/23.

ɑɢɑː “ağabey, kendisinden yaşça büyük olan erkeğe saygılı seslenme biçimi” Bkz. **ɑːɢɑː, ɑːɢɑ, ɑɢɑ, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɢ̥ɑ.** Ayrıca bkz. **ɑɢ͡ənə, ɑːɢ͡ənə, ɢəzɑɢɑ, ɢəzɑɢə.**

ɑ. ķusdz̥i̯ ɑ. 0103010705/44.

ɑɢɑ “ağabey, kendisinden yaşça büyük olan erkeğe saygılı seslenme biçimi (Minghua ağzı)” Bkz. **ɑːɢ, ɑːɢɑː, ɑːɢɑ, ɑɢ, ɑɢɑː, ɑɢəː, ɑɢə, ɑɢ̥ɑ.** Ayrıca bkz. **ɑɢ͡ənə, ɑːɢ͡ənə, ɢəzɑɢɑ, ɢəzɑɢə.**

ɑ. ɑːɾdəɴɢɑ ɑ. məngi 0103010305/52, ɑʰtdz̥i̯ ɑ. ɬɑ 0102040302/07, ɑ. eʰgesəŋnə 0103010305/73, ɢojdz̥i̯ ɑ. 0102040302/01(2), ɢojdz̥i̯ ɑ. 0102040302/04, ɑ. ɬɑ 0103010305/57.

ɑ.+nəɴ məsdəŋ ɑ.+nəɴ ɢəːzənəŋ 0202030802/14.

ɑ.+m ɑ.+m boʰɬḍe 0102020301/12, 0102020301/13, 0103020301/06, ɑ.+m diː vɑɾ 0103030701/042.

ɑ.+mɢɑː ɑ.+mɢɑː 0103020301/26.

ɑ.+ɴ bəjjiŋʃi ɑ.+ɴ 0103050301/26, 0103050301/27, ɑ.+ɴ boʰɬḍɑː 0102020401/12.

ɑ.+ɴɢɑː ɑ.+ɴɢɑː 0102020401/48.

ɑ.+ɴɢɑ ɑ.+ɴɢɑ 0102020401/45.

ɑ.+sə ɑ.+sə ẹni giɬəβ 0102020401/49, poɾəɴɢɑ ɑ.+sə χosə tejɬɑʁɑ 0103010305/85, ɑ.+sə͡jɑ ɢuɬɑ dej mənerɣe boɬʁɑn eː də 0103020302/06.

ɑ.+səɴɢɑ ɑ.+səɴɢɑ 0103020302/24.

ɑ.+ɴnɑɾ ɢɑş ɑ.+ɴnɑɾ 0202030101/08.

ɑ.+j ɢojdz̥i̯ ɑ.j 0103010705/36, ɣ̂idz̥i̯ ɑ. 0103010705/44.

2. “abla, ağabey, kendisinden yaşça büyük olan bayan saygılı seslenme biçimi”

ɑ. bɑtbɑmtso ɑ. 0202030102/01.

ɑ.+sə odəŋ jiʁɑşdəŋ ɑ.+sə͡eɾ ne 0202030203/07, ɑ.+sə͡ɬɑ 0203020203/21.

ɑ.+sən ɑ.+sən mɑ zertəp bɑɾʁɑ 0203020203/25.

ɑɢɑɾ- “ağarmak; şafak vakti gelmek; aydınlık olmak; bilgili olmak” Bkz. **ɑɢɑʰɾ-.**

ɑ.-ʁe ɢɑɾɑɾmɑʁe ɑ.-ʁe 0103010305/97, sɑʁɑ ɑ.-ʁe 0103010703/26.

ɑ.-sɑ dɑɴɢɑɾ͡ɬɑ ɑ.-sɑ 0103010305/38.

ɑ.-əβ dɑɴɢɑɾ ɑ.-əβ 0103010305/29.

ɑ.-ɢɑ oɬ͡ɬɑ ɑ.-ʁɑ 0103030701/03.

ɑ.-ʁɑn pədəkgẹ ɑ.-ʁɑn kəsɯ 0202030605/167, 0202030605/168, pəḍəkgẹ ɑ.-ʁɑn kəs do 0202030802/05, ɑ.-ʁɑn kun dəɾ ͡nɑ 0103010701/04, ɬomɢɑ ɑ.-ʁɑn kəsɯ 0202030605/170.

ɑ.-oːʁɑndɑ ɑ.-oːʁɑndɑ͡ɬɑ 0103030702/101.

ɑ.-oʁɑndə ɑ.-oʁɑndə͡ɬɑ 0103030702/99, ɑ.-oʁɑndə͡jɑ 0103030702/100.

ɑ.-uʁɑndɑ ɑ.-uʁɑndɑ mɑndərχəş də͡sɑ 0103010305/66.

ɑ.-ʁɑndɑ məndɑʁ ɑ.-ʁɑndɑ 0202030902/05.

ɑɢɑɾ ʁoj < ɑɢɑɾ ɢoj “ak koyun” Bkz. **ɑɢɑɾ oj, ɑɢɑɾʁe.**

ɑɢɑɾ ʁ. ɑɢɑɾ͡ʁ. 0103050304/09.

ɑɢɑɾ oj < < ɑɢɑɾ ɢoj “ak koyun” Bkz. **ɑɢɑɾ ʁoj, ɑɢɑɾʁe.**

ɑɢɑɾ o. ɑɢɑɾ o. 0103050304/09.

ɑɢɑɾʁe < ɑɢɑɾ ɢoj “ak koyun” Bkz. **ɑɢɑɾ ʁoj, ɑɢɑɾ oj.**

ɑɢɑɾ ʁ. ɑɢɑɾ ʁ. ʁeɬɑsɑ 0103050303/05.

ɑɢɑʰɾ- “(tan) ağarmak, şafak vakti gelmek” Bkz. **ɑɢɑɾ-.**

ɑ.-sɑ dɑɴɢɑɾ͡ɬɑ ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0103010305/50.

ɑgəː < ɑgɑ “ağabey” Bkz. **ɑːgɑː, ɑːgɑ, ɑgɑː, ɑgɑ, ɑgə, ɑg̣ɑ.** Ayrıca bkz. **ɑg͡ənə, ɑːg͡ənə, gəzɑgɑ, gəzɑgə.**

ɑ.+m ɑ.+m bo^{h}ɬḍə 0103020403/06(2).

ɑgə < ɑgɑ “ağabey, kendisinden yaşça büyük olan erkeğe saygılı seslenme biçimi” Bkz. **ɑːgɑː, ɑːgɑ, ɑgɑː, ɑgɑ, ɑgəː, ɑg̣ɑ.** Ayrıca bkz. **ɑg͡ənə, ɑːg͡ənə, gəzɑgɑ, gəzɑgə.**

ɑ.+m ɑ.+m bo^{h}ɬḍe 0103040404/13, ɑ.+m diḍeː 0103040404/13.

ɑ.+ngɑː ɑ.+ngɑː 0102020301/65.

ɑ.+ngɑ bəjjiŋʃi ɑ.+ngɑ ɑndɑː͡e^{h}ḍə 0103050301/25, ɑ.+ngɑ søj sɑpdə deɬɑː gẹ̣ɬ diː 0103020403/21, ɑ.+ngɑ søj sɑpdə deɬɑː gẹ̣ɬ di 0103020403/21.

ɑgəd- “akıtmak” Bkz. **ɑχqət-, ɑχg̣ət-, ɑχgəd-.**

ɑ.-əqɑn(< qɑɬ-ʁɑn) ɑ^{h}sdə ɑ.-əqɑn 0103010602/10.

ɑg̣ “ak; uğurlu” Bkz. **ɑːq, ɑq, ɑg.**

ɑ. ɑ. ej 0103030702/100.

ɑg̣ɑ “ağabey; abla” Bkz**. ɑːgɑː, ɑːgɑ, ɑgɑː, ɑgɑ, ɑgəː, ɑgə.** Ayrıca bkz. **ɑg͡ənə, ɑːg͡ənə, gəzɑgɑ, gəzɑgə.**

ɑ.+sə “abla (Dahe ağzı)” uzunəŋ ɑ.+sə d̠ər 0203020203/23, məɬɑnəŋ ɑ.+sə 0203020203/24.

ɑ.+j “ağabey(Minghua ağzı)” gojdʑi ɑ.+j 0103010705/36.

ɑg̣ ej < ɑq + ɑj “Çin bahar bayram, ak ay” Bkz. **ɑgeː, ɑge, ɑgeːj, ɑgej,**

ɑg̣ e. ɑg̣ e. guoɬoʁɑndi 0103030702/100.

ɑχər- “hastalanmak” Bkz. **ɑːʁər-, ɑʁər-, ɑʁə^{h}r-.**

ɑ.-sɑ goːzə ɑ.-sɑ 0202031101/17, ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0202010901/48, 0202010901/51.

ɑχd- < ɑ^{h}t- “atmak, (ok) atmak” Bkz. **ɑ^{h}ːt-, ɑχt-, ɑ^{h}d-, ɑ^{h}t-.**

ɑ.-əβ də oχq͡ɑ.-əβ də 0103050401/03.

ɑχqət- “akıtmak” Bkz. **ɑgəd-, ɑχg̣ət-, ɑχgəd-.**

ɑ.-gɑ qɑn qunəː͡ər ɑ.-gɑ͡ɬɑ 0103010502/13.

ɑχg̣ət- “akıtmak” Bkz. **ɑgəd-, ɑχqət-, ɑχgəd-.**

ɑ.-ǎsd̠iɾiβsɑ midʒa midʒa ɑ.-əsd̠iɾiβsɑ 0103010501/06.

ɑχq- “akmak” Bkz. **ɑχg-, ɑ^{h}q-, ɑ^{h}g̣-, ɑ^{h}g-.**

ɑ.- ɑ. qɑnət d̠ə 0103040302/23.

ɑχg- “akmak” Bkz. **ɑχq-, ɑ^{h}q-, ɑ^{h}g̣-, ɑ^{h}g-.**

ɑ.-ət də jχɑs ɑ.-ət də 0102020401/46.

ɑχgəd- “akıtmak” Bkz. **ɑgəd-, ɑχqət-, ɑχg̣ət-.**

ɑ.-əp bɑr jɑ^{h}sən ɑ.-əp bɑr 0202030203/03.

ɑχɬdən “altın” Bkz. **ɑ^{h}ːɬdəŋ, ɑ^{h}ɬdɑn, ɑ^{h}ɬdən, hɑɬdəŋ.**

ɑ. ɑ. səŋgin bər də͡nɑ 0103030702/60.

ɑχɬdon “altmış” Bkz. **ɑ^{h}ːɬdon, ɑ^{h}ɬdən, ɑ^{h}ɬdon.**

ɑ. ɑ. jɑsɑʁɑn məndɑːʁərɑq͡ɬɑ d̠ro 0201010101/10.

ɑχrgɑʁ “atkı ip”

ɑ.+nə ɑ.+nə sɑɬʁɑ 0202020302/07.

ɑχrʤiq “ağırşak” Bkz. **ɑːχrʤiq: ɑːχrʤiq səŋug, ɑːχrʤiq səŋuk**

ɑχrʤiq səŋug “diz kapağı kemiği, ağırşak kemiği”

ɑχrʤiq s.+un ɑχrʤiq s.+un ɑɬənɡɑ 0202030902/106.

ɑχrʤiq səŋuk “diz kapağı kemiği, ağırşak kemiği”

ɑχrʤiq s. ɑχrʤiq s. ɑχrʤiq s. dij də 0202030902/106.

ɑχs “ağız, çıkış-giriş” Bkz. **ɑːs, ɑs, ɑʰːs, ɑʰs, hɑs.**

ɑ. teɬəkdəŋ ɑ. uzin ʊngɐ̟n e͡ː d̻ə 0202030402/60.

ɑ.+ən ɑ.+ən bəɾ ɑʰdo 0103030702/27, ɑ.+ən bəɾ ɑʰdo 0103030702/93, ɑ.+ən ʤyk bəɾ nəɣəɬɣɐ̟ 0202010901/60, ɑ.+ən mindik ɢuzin gondɑɢɑ ɢɑɾʁɑ 0103010304/74.

ɑχsɑ- “aksamak” Bkz. **ɑʰsɑ-.**

ɑ.-q bət ɑ.-q qɑɬʁɑn kəsɯ 0202020301/10.

ɑχsɑk “özürlü, engelli” Bkz. **ɑsɑq.**

ɑ. ɑ. kəsɯ 0202020301/07.

ɑχʂ- “açmak” Bkz. **ɑʂ-, ɑʰʂ-, ɑʰʤ̟-, ɑʰʤ̻-, hɑʤ̟-**.

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ ɑʰ̟ʂɢej 0202030402/75.

ɑχt “at” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰd, ɑʰd̻, ɑʰt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑ.+də ɑ.+də 0103020304/04.

ɑ.+d̻ə ɑ.+d̻ə məngɐ̟ʂ 0102020303/23.

ɑχt- “atmak, (ok) atmak” **ɑʰːt-, ɑχd-, ɑʰd-, ɑʰt-.**

ɑ.-ɢɑ oχqdə ɑ͡.-ɢɑ͡ɬɑ 0103050401/03.

ɑχtəs- “savaşmak, atışmak” **ɑːtəs-, ɑʰːtəs-, ɑʰtəs-.**

ɑ.-oː ɑ.-oː ɑndɑɢɑndi͡jɑ 0103020304/02.

ɑʁɑnɑ- “ağnamak, (hayvan) yerde yuvarlanmak” Bkz. **ɑʁən-, ɑʁənɑ-**.

ɑ.-ʁɑn ʤiɣin ɑ.-ʁɑn jɐ̟ɾdi͡jɑ 0103020304/26.

ɑʁəd- “engellemek, yol kesmek” Bkz. **ɑːʁəd-, ɑʁət-.**

ɑ.-uβɑp d̻ə ɑ.-uβɑp d̻ə 0502020101/309.

ɑ.-əβɑɬəp d̻ə ɑ.-əβɑɬəp d̻ə 0502020101/251.

ɑ.-uβɑɬʂ e senə ɑ.-uβɑɬʂ͡e 0502020101/288.

ɑ.-əβɑɬʁɑn ɑjuq ɑ.-əβɑɬʁɑn͡ɐ̟ː də 0202030902/111, ʒiɣətdə ɑ.-əβɑɬʁɑn͡ɐ̟ː d̻ə 0202030902/115, tɑɬɑ ʂɨt ɑ.-əβɑɬʁɑn eː də 0202030301/17.

ɑ.-əβoɬʁɑn tɑɬɑ ʂit ɑ.-əβoɬʁɑn͡eː də 0202030301/01.

ɑ.-uβɑɬʁɑndɑ ɑ.-uβɑɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0502020101/310.

ɑ.-uβɑɬʁɑndə ɑ.-uβɑɬʁɑndə sen 0502020101/288.

ɑ.-əβɑɬmiːn kiʧ̟ʲinnəŋ ɑʰtdə mɑ ɑ.-əβɑɬmiːn d̻əɾ 0201010101/33.

ɑ.-əβɑɬmɑsɑ ɑ.-əβɑɬmɑsɑ 0201010101/33.

ɑʁəɬ “1. ağıl, ahır, hayvan yatağı” Bkz. **ɑːʁəɬ.**

ɑ. ɑ. toɬə 0103030702/87, ɑ. toɬʁej 0102020402/09, 0103020303/10, ɑ. toɬə mɑɬɬəʁ 0202020501/85, ɑ. jyt 0202031201/29.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑq dumɑleɾ 0103010703/24.

ɑ.+dɑ məsdəŋ ɑ.+dɑ 0202030604/45, 0202030604/46.

ɑʁəɬ “2. evin dışı, evin etrafı, avlu, evin etrafındaki yerleşim birimi”

ɑ. ɑ͡.qoː dzɣoɾin dioː 0103020403/03, ɑ. qoː jəmədoː 0103020403/09, ɑ. χoː ɑjdittsɑː 0102020401/42, ɑ. toɬəʁej eː 0103010601/79.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ keʧ̟ʲinleɾ 0103010703/25.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ eʰttse͡ɬɑ 0103010305/81, ɑ.+ʁɑ ɐ̟ʰtgində͡ɬɑ 0103010705/28.

ɑ.+dɑ d̻ɑʰsəndɑ ɑ.+dɑ bəɾ ɑq jy təgəβɑdəβ d̻ə 0103010305/31.

ɑʁəɬɬəʁ “komşu, evin etrafındaki yerleşim birimi”

ɑ. ɑ. osɑ mɑ 0202020501/12.

ɑʁəɬɬəʁ “ağıl, ahır” Bkz. **ɑʁəɬ.**

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑq domɑleɾ 0103010701/138.

ɑʁəɬɬəʁ “ahır, ahırlı”

ɑ. ɑ. mɑłə tołu 0202031201/33.

ɑʁən- < **ɑʁənɑ-** “ağnamak” Bkz. **ɑʁɑnɑ-, ɑʁənɑ-**.

ɑ.-ẹtɢɑː ɑ.-ẹtɢɑː 0202030404/16.

ɑ.-oʁɑn ʤiɣin ɑ.-oʁɑn 0103020304/27.

ɑʁənɑ- “ağnamak” Bkz. **ɑʁɑnɑ-, ɑʁən-**.

ɑ.-βəː sɑβɑnəŋ yzeɣe͡unu ɑ.-βəː 0202010503/14.

ɑ.-ʁɑ ɑ.-ʁɑ oɬuɾʁɑndɑ 0202030404/16

ɑ.-ʁɑn ɑ.-ʁɑn e͡ẹː də 0202030404/08

ɑ.-ʁɑndɑ ɑ.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030404/09

ɑʁəɾ- “hastalanmak, ağrımak, acımak” Bkz. **ɑːʁəɾ-, ɑχəɾ-, ɑʁəʰɾ-.**

ɑ.-əp ḍə ɑ.-əp ḍə 0202030302/04

ɑ.-t ḍə ɑ.-t ḍə͡eːno 0103040301/28

ɑ.-ʁɑ ɑdzɻɑ ɑ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030101/02, bɑʰʂ mɑ ɑ.-ʁɑ 0103040601/10

ɑ.-ettse uʰɾdəɾ xiʤigə ɑ.-ettse͡ɬɑ 0202020301/18

ɑ.-ʁɑ ɑ.-ʁɑ 0203020201/16, ɑnɑsə ɑ.-ʁɑ 0202030902/02, uzu ɑ.-ʁɑ øle dɾo 0203020203/14, uzu ḍẹɬə ɑ.-ʁɑ 0203020203/05, bɑʰdʐ̩ə ɑ.-ʁɑ 0502020101/345, guɑnʤẹn ɑ.-ʁɑ 0202010901/58, ɑ.-ʁɑ͡ qənɑ 0103040301/28, ɢəɬnuŋ odɑ ɑ.-ʁɑ 0202010901/58, ɑ.-ʁɑ noːɬʁɑn͡ẹː 0203030102/04, ʂɨgisə ɑ.-ʁɑ 0203030102/09, ɑ.-ʁɑ joq bət ḍə 0103010503/10

ɑ.-ʁɑn ɑ.-ʁɑn dəɣədi 0202030101/01

ɑ.-ʁəməs kəsɯ mɑ ɑ.-ʁəməs 0202010703/27

ɑʁəɾɬəʁ “pahalı”

ɑ. pədzɻɑq bɑ dɑnʤin ɑ. do 0103010304/75

ɑʁət- “engellemek, yolu kesmek” Bkz. **ɑːʁəd-, ɑʁəd-.**

ɑ.-tsdeɾ βəɾ ɑ.-tsdeɾ 0202030301/36

ɑ.-ɢɑ joːɬnə ɑ.-ɢɑ͡ɬɑ 0502020101/296, ɑ.-ɢɑ kəɾḍəɾmiɣẹn͡ẹː 0203020203/21.

ɑ.-ɢɑn uʂ difɑɴdɑ͡ɬɑ ɑ.-ɢɑn͡ẹː də 0202030902/110.

ɑʁətbɑ “engelleyen (kişi), yol kesen (kişi)”

ɑ. joɬ ɑ. dəɾ 0502020101/295.

ɑ. “engelleme, *dẹŋəɾ ɑʁətbɑ* Sarı Uygur bölgesinde özel günlerde (düğün vs.) yağmuru engellemek için yapılan ayin” dẹŋəɾ ɑ. 0202030802/13, 0202030802/14, 0202030802/41, 0202030802/44, 0202030802/45.

ɑʁəʰɾ- “ağrımak” Bkz. **ɑːʁəɾ-, ɑχəɾ-, ɑʁəɾ-.**

ɑ.-sɑ hẹʧ͡ʃiḳə ɑ.-sɑ 0502020101/156.

ɑh “ünlem, ah”

ɑ. ʒijɑɴ də ɑ. 0103010101/16.

ɑhdəʁɬɑmo Tb. “*Ahdığlamo*, kişi adı” Bkz. **ɑhdəŋɬɑmo, ɑhḍəʁɬɑmo.**

ɑ. ɑ. 0502020101/126, 0502020101/256, 0502020101/260, ɑ. jɑʁəɬɑsəp 0502020101/272.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ pərəɴGɑ unup ḍə qɑn 0502020101/271.

ɑ.+nə ɑ.+nə 0502020101/184, ɑ.+nə bɑʰsəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0502020101/270.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ gøŋyːndi jɑʰʂ͡ɬɑ sɑɢərt dəɾ o 0502020101/338.

ɑhḍəʁɬɑmo Tb. “*Ahdığlamo*, kişi adı” Bkz. **ɑhdəʁɬɑmo, ɑhdəŋɬɑmo.**

ɑ. ɑ. 0502020101/273, 0502020101/275, 0502020101/276, 0502020101/279, 0502020101/300, 0502020101/329, 0502020101/337, 0502020101/338, 0502020101/338, 0502020101/373, 0502020101/495, 0502020101/266, ɑ. dip d̥ə 0502020101/280, ɑ. dimi 0502020101/299, 0502020101/306, ɑ. diɣe 0502020101/377.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ereŋ͡ eɾ 0502020101/276, ɑ.+nəŋ bəlisəkd̥ə 0502020101/288, 0502020101/336, ɑ.+nəŋ bəɾ ɑʰɬdən bəlɛ̣səkdə 0502020101/276, ɑ.+nəŋ guziɣəsə 0502020101/288.

ɑ.+nə ɑ.+nə sen bəɬɣəməs d̥ə 0502020101/375.

ɑhdəŋɬɑmo Tb. "*Ahdığlamo*, kişi adı" Bkz. **ɑhdəʁɬɑmo, ɑhd̥əʁɬɑmo.**

ɑ. ɑ. d̥ə 0502020101/260.

ɑl- "almak" Bkz. **ɑ:-, ɑ:ɬ-,ɑ-**, **ɑɬ-, ɑʰɬ-.**

ɑ.-eɾʁɑ od̥͡ ɑ.-eɾʁɑ ɑɾʁɑ joq dəɾ͡ nɑ 0103010701/70.

ɑɬ < ɑɬɑ "alaca" **ɑ:ɬɑ, ɑɬɑ, ɑɬə.** Ayrıca Bkz. **ɑq ɢɑɬɑ, boz ɑɬɑ, ɢɑɾɑ ɑɬɑ.**

ɑ. ɑ. i͡:ne:k 0102020301/14, ɑ.͡ ini:k 0102020401/13.

ɑɬ < hɑɬ "az önce, demin" Bkz. **hɑɬ.**

ɑ.+dɑ ɑ.+dɑ diumɑ 0102020303/48.

ɑɬ- "almak, (satın) almak, (gelin) almak, (düğünde gelin ve eşlik eden heyeti yolda) karşılamak, elde etmek, istemek, (dikkate) almak, (insan bedene, tekrar dünyaya gelmek) girmek" Bkz. **ɑ:-, ɑ:ɬ-, ɑ-**, **ɑʰɬ-, ɑl-.**

ɑ.-ǎp bɑɾ duzɢə͡ ɑ.-ǎp bɑɾ͡ eɾe 0203020501/13.

ɑ.-əβər də ɑ:nə͡ ɬɑ ɑ.-əβəɾ d̥ə 0202020702/01, ězeɾnə ʤiuʂɨ ɑ.-əβəɾ də 0202020702/13, dɑʰsəndɑ

ɑ.-əβ də ɑ.-əβ də 0103010306/11, gizgə ɑ.-əβ də 0103040601/21, keɬn ɑ.-əβ də 0103050101/06, kẹɬn ɑ.-əβ də 0103010305/85, ɢɑzəndɑn ɑ.-əβ do 0103010305/07, tẹrɣẹn ɑ.-əβ də 0103010305/96.

ɑ.-əβɑɬəβ də iʃʤiksə ɑʰʂɢɑ ɑ.-əβɑɬəβ də 0103040301/12, dərəɣʤi͡ ɬɑ kəs͡ ɑ.-əβɑɬəβ də 0103040301/12.

ɑ.-uɸudəp də ɑnə ɑ.-uɸudəp do 0103050201/28.

ɑ.-ʁə də senəŋ dʐɑnnə ɑ.-ʁə də 0502020101/255.

ɑ.-χəʂ e:/ẹ:/e ɢɑjsən ɑ.-χəʂ͡ e: 0202030402/47, ɑ.-χəʂ͡ ẹ: ʧise͡ ɬɑ 0103040601/21, ʤiŋtəu ɑ.-χəʂ͡ e diβ͡ ɬɑ 0103010304/48, nidʒoɾ χɑɬən ɑ.-χəʂ e 0103040601/21, nidʒoɾ jiz ɑ.-χəʂ͡ ẹ:͡ ɬɑ 0103040601/21, ndʒi tʂəŋ ɑ.-χəʂ͡ e ʧise͡ ɬɑ 0103010306/09.

ɑ.-χəʂ də uɬɑʁ ɑ.-χəʂ də 0103050201/15, ɢəzdə ɑ.-χəʂ trɔ: 0203020501/03, ɢəzdə ɑ.-χəʂ də 0202030802/50, liozɯ ɑ.-χəʂ də 0103040601/22, ɢəzdə ɑ.-χəʂ də 0103010305/03, jɑʁən ɑ.-χəʂ͡ nɑ 0103030203/34, jodɑ ɑ.-χəʂ də 0103010601/36, 0103010601/25, 0103010601/40, 0103010601/49.

ɑ.-ʁə ʧi- ẹ:ni ɑ.-ʁəʧ͡ ise 0103050301/16.

ɑ.-in ɬujiŋbi ɑ.-in sɑɢən d̥ə 0103010602/20, nidʒi tʂəŋ nidʒi tʂəŋ ɑ.-in ʧise 0103010306/09.

ɑ.-sɑ ɑq søɬən ɑ.-sɑ 0103030203/43, uɬɑʁən ɑ.-sɑ͡ ɬɑ 0103010305/82, uʰʤion ɑ.-sɑ͡ ɬɑ 0203010303/07, keɬən ɑ.-sɑ mɑ 0203010303/01, qɑɬən ɑ.-sɑ 0203010303/06, χɑɬən ɑ.-sɑ ͡sɑ 0103040601/18, jodɑsən ɑ.-sɑ 0103030203/47, jiɣəsən ɑ.-sɑ 0103030203/40.

ɑ.-əβɑɬsɑ dɑsdə ɑ.-əβɑɬsɑ 0202020701/49.

ɑ.-ɑ ɑ.-ɑ ała dumdəq bəʤin saʐdəʁaq nimi ḍə 0202030104/16, ała ɑ.-ɑ dumdəq bəʤin saʐdəʁaq nimi ḍə 0202030104/16.
ɑ.-p kełn ɑ.-p bosa͡ła 0103010305/77,
ɑ.- ɑm͡ła ɑ.͡βaɾ 0103030701/19, ɑm ła ɑ. βar 0103030701/17.
ɑ.-əβaɬ sẹn ɑ.-əβaɬ 0202030401/17.
ɑ.-əsḍɾ ezɛrnə ɑ.-əsḍɾ 0202010502/18, 0202010502/20.
ɑ.-əsḍɾ sẹn ɑ.-əsḍɾ 0202010502/18.
ɑ.-ə:p jaʁ ʧørmi ɑ.-ə:p 0203010301/02.
ɑ.-əp ʒy mɑ ɑ.-əp bḛʰrt ḍə 0103010503/09.
ɑ-əβ uɬaʁ ɑ.-əβ 0103010305/81, døs udʐasə ɑ.-əβ 0103030702/106, ʒyŋən ɑ.-əβ 0103030702/103, ʒinən ɑ.-əβ 0103030702/106, søz ɑ.-əβ 0103030202/08, søzdə ɑ.-əβ 0103030202/15, jyŋən ɑ.-əβ 0103030203/29.
ɑ.-o ɑq͡jaʁən ɑ.-o 0103010601/55, døs͡ʊdʐasə ɑ.-o 0103010601/56, dø:s͡udʐasən ɑ.-o 0103030702/49, ʒyŋən ɑ.-o 0103010601/57, 0103030702/47, 0103030702/103, 0103030702/105, ʒinən ɑ.-o 0103030702/48, sudən ɑ.-o 0103030702/45, 0103010601/54, jaʁən ɑ.-o 0103030702/44, 0103030702/103, jodasən ɑ.-o 0103010601/58, 0103030702/51, 0103030702/109.
ɑ.-ək ɑ.-ək gep ḍər 0502020101/209, ə^{h}rqdə ɑ.-ək giɬ 0502020101/404, 0502020101/405, ɑ.-ək giɣe 0202020702/13, ɑ.-ək gip dro 0203010702/55, ɑ.-ək giɣin bəɾ temdik dəɾ͡nɑ 0103010701/119, ɑ.-ək giɬmixdi 0202031202/40, hrqdə ɑ.-ək giɣin i: ḍə 0502020101/407, ɾəmboʧînə ɑ.-ək giɬ 0203010702/50, ɑ.-k giɬɣi 0203030101/09, ɑ.-ək giɬɣi͡n i: 0203010702/52, ɑ.-ək giɬɣindi͡ła 0203010702/53, ɑ.-ək͡gise͡ła 0202010901/49, ɑ.-ək giɣẹ 0202020301/17.
ɑ.-k pə^{h}ʤa: məɬanəɴ qej ɑ.-k͡gẹm 0203030101/09.
ɑ.-ʁaʂ ɑ.-ʁaʂ hanəʁandə͡ła 0502020101/215, ɑ.-ʁaʂ haɾt ḍə 0502020101/215.
ɑ.-əsḍɾɣẹʂ jiβən ɑ.-əsḍɾɣẹʂ͡ła 0202030308/01.
ɑ.-ẹtɢaʂ͡ anə ɑ.-ẹtɢaʂ͡ła 0103040405/43.
ɑ.-ʁɑ: saɢə:sɢɑ:n boz͡ɑ.-ʁɑ: 0103010704/05.
ɑ.-ʁɑ ɑ.-ʁɑ 0202020702/13, ɑɬβat ɑ.-ʁɑ 0202030802/41, ɑ:nə ɑ.-ʁɑ ͡ła 0202030901/15, ɑrsən ɑ.-ʁɑ͡ ła 0202030402/47, edəβatɢan niminə ɑ.-ʁɑ 0202020303/01, uła:ʁən mɑ ɑ.-ʁɑ 0202020501/23, uɬaʁnə ɑ.-ʁɑ 0103050401/08, bəɾ tʂɑ ɑ.-ʁɑ 0202010901/83, bẹlẹkdə ɑ.-ʁɑ 0202030802/33, bilikdə ɑ.-ʁɑ 0202031201/11, βəɾ tʂɑnə ɑ.-ʁɑ 0202010901/71, daɾʁaqdə ɑ.-ʁɑ 0202030401/22, dasdə ɑ.-ʁɑ 0202020701/48, duzɢə ͡ɑ.-ʁɑ 0203020501/03, kembẹʂdə ɑ.-ʁɑ 0103010305/85, qaɴsanə ɑ.-ʁɑ 0202030103/10, ɢəɬəʂ ɑ.-ʁɑ 0202030902/81, ɢəɬəʂlɛrnə ɑ.-ʁɑ 0202030902/90, ɑ.-ʁɑ͡ła 0103010304/78, ʂigə ɑsdəʁ belekdə ɑ.-ʁɑ βaɾʁɑ͡ła 0202030802/22, ɑ.-ʁɑ te:χjduttsɑ 0103040405/41, ɑ.-ʁɑ tejdəɸutsɑ͡ła 0103040405/40, tẹrɣẹn ɑ.-ʁɑ 0203010702/27, ʧyŋguŋ͡ła ɑ.-ʁɑ βaɾʁɑʂ ɢəna͡ła 0202030802/41, tʂɑ ɑrɑ^{h}ḳə ɬɔɴqa ɑ.-ʁɑ βaɾʁɑʂ ɢənɑ͡ła 0202030802/17, jørə ɑ.-ʁɑ 0502020101/316.
ɑ.-(ʁɑ) kəsɯ ɑ. haɾsɑ 0502020101/430.
ɑ.-əβaɬʁɑ ɑ.-əβaɬʁɑ 0203010901/02, ɑndɑn ɑ.-əβaɬʁɑ 0202010502/22, əʂ͡e^{h}tḍə ɑ.-əβaɬʁɑ 0203010801/02, ězeɾ niɣəɬmidin ɑ.-əβaɬʁɑ 0202020101/12, puɬunə ɑ.-əβaɬʁɑ ͡ła 0202020101/10, bɑχadʐasən ɑ.-əβaɬʁɑ ẹ^{h}tək giɣik 0202010901/72, dandandʑɯnə mɑ ͡ɑ.-əβɑlʁɑ͡ ła 0202020303/08, fusɯsən ɑ.-əβaɬʁɑ ͡ła

0202020302/03, kuan kuandə ɑ.-əβaɬʁa 0202030308/06, qaːɾənən eːna ɑ.-əβaɬʁa 0103010501/11, ɢəNuɾnə ɑ.-əβaɬʁa 0103010304/17, χuoʤ̣enə ɑ.-əβaɬʁa 0202030901/15, ɑ.-əβaɬʁa hanəʁa ‿ɬa 0202030402/57, ʒ̣ɾdin ɑ.-əβaɬʁa 0202020701/48, ɑ.-əβaɬʁa‿ɬa sen jyen suɬuβat 0202030605/152, maɾəɢən ɑ.-əβaɬʁa ‿ɬa 0202030605/153, niːɣənə ɑ.-əβaɬʁa 0202020303/03, sen‿ ɬa ɑ.-əβaɬʁa 0202030401/18, teɾələɾən ɑ.-əβaɬʁa 0202030402/43, jaʁən ɑ.-əβaɬʁa 0202030305/02, dʒ̣ɬdin ɑ.-əβaɬʁa‿ɬa 0202020301/18.

ɑ.-edəβaɬʁa pẹɾgən ɑ.-edəβaɬʁa 0103040302/17.

ɑ.-əβatɢa ɑ.-əβatɢa‿ɬa 0103010705/18.

ɑ.-əsdəɾɣẹ duzɢəsən ɑ.-əsdəɾɣẹ‿ɬa 0203020501/14.

ɑ.-əstg̣a baʰdʒ̣ən ɑ.-əstg̣a 0103010501/04.

ɑ.-ʁaɬa anəsən ma ɑ.-ʁaɬa βaɾəp pa‿ja̤daʁəɟə 0202010901/50.

ɑ.-ʁəɬa ɑ.-ʁəɬa gẹɬɣẹnde 0502020101/207, ɑ.-ʁəɬa gẹɬɣẹndi 0502020101/203, ɑ.-ʁəɬa kisə‿ɬa 0103010703/11, ɑ.-ʁəɬa giɬ 0202031201/11.

ɑ.-ʁan adʒ̣aN ɑ.-ʁan ʤis maɾʤen 0103020402/07, qaɬaq ɑ.-ʁan bəɾ dəɾ 0103030702/78, temdik ɑ.-ʁan bəɾ dš‿na 0103040401/54, 0103040401/58, jaχş bəɾ gunaNnə ɑ.-ʁan eː də 0103010705/17.

ɑ.-ʁandə bəɾ‿ɑ.-ʁandə‿ɬa 0103040405/38.

ɑ.-əɸutɢanda bəbəʤɯnə ɑ.-əɸutɢanda 0202030701/11.

ɑ.-uʰdẹɾɣe ş̣aʒ̣daʰɾtɢənə ɑ.-uʰdẹɾɣe 0103030701/09.

ɑ.-əβaɬʁaq məɬa saş̣təqɬaɾə ma ɑ.-əβaɬʁaq mi d̤ə 0203020402/27.

ɑ.-əβ+ joq +do gue qajaq ɑ.-əβ joq do 0103010306/16.

ɑ.-maʰd̤ẹ daʰg̣a ɑ.-maʰd̤ẹ 0202031202/38.

ɑ.-oɬmaʰd̤ə uzə ɑ.-oɬmaʰd̤ə 0103020302/16.

ɑ.-əβaɬmaʰd̤ə bantş̣ianəŋ pionə ɑ.-əβaɬmaʰd̤ə sa 0103010304/80.

ɑ.-min də gøŋəɬɣe ɑ.-min də 0103050301/22.

ɑ.-ʁəməs də məzdəŋ manənnə guoʃ̣ɣ ɑ.-ʁəməs d̤ə 0103010305/12, manɢa‿ ɬa oɬəɾχəş̣ də ɑ.-ʁəməs d̤ə 0103010305/14, manɢa‿ ɬa oɬəɾχəş̣ də ɑ.-ʁəməs də 0103010305/13.

ɑ.-əβaɬmaʁa boːz ɑ.-əβaɬmaʁa 0202030902/106, boz ma ɑ.-əβaɬmaʁa 0202030902/116.

ɑ.-əsd̤ərtbaʁanda gyzy ɑ.-əsd̤ərtbaʁanda 0202030103/15.

aɬa “alaca” Bkz. **aːɬa, aɬ, aɬə.** Ayrıca Bkz. **aq ɢaɬa, boz aɬa, ɢaɾa aɬa.**

ɑ. ɑ. 0203010501/06, ɑ.‿ẹɣiş̣ 0103010705/22, ɑ.‿ẹɣẹş̣‿ɬa 0103010705/23, boːz‿ ɑ. pərβa 0202030902/10, boz‿ ɑ. pərβanə 0202030902/26, ɑ. do 0103020402/08, ɑ. gerɳəŋ 0103010601/72, 0103010601/74, ɑ. gøzətdə 0103020402/03, ɢaɾa‿ ɑ. 0202030902/05, 0202030902/26, ɑ. ɢəs 0103050303/11, ɑ. nimike tş̣an diɣik 0202020101/03, sapdəʁ ɑ.‿qejnə 0103020402/05, ɑ. quş̣ɢaş̣ 0202030203/01, ɑ. ş̣atdə 0103020402/06, ɑ. ş̣uŋgaɾnə 0103020402/03, ɑ.‿ş̣itdəŋ gøk‿jaɬəʁ 0103020301/12, ɑ. taʁaɾ 0202020302/02, 0203010501/06, ɑ. taʁda 0103050303/12, ɑ. jip 0202020302/04, ɑ. jipdə 0202020302/04.

ɑ.+ʁəNɢa ɑ.+ʁəNɢa‿ɬa gəguŋ ɬa tseş̣ia jẹp bəʤin‿ɬa 0202020302/02.

ɑ.+ɬaɾən ɑ.+ɬaɾən undurk giɣẹ 0202020302/02, ɑ.+ɬaɾən tuduβaɬʁa 0202020302/07,

aɬa məɬa “kişi adı, unvan” Bkz. **aːməɬaN** , **amәɬaN, amɬaN,.**

ɑ. ɑ. χannəŋ 0103040405/46.

ɑłɑq “kişi adı, unvan”

ɑ. ɑ. ɑʰgɑʁɑ͡ɬɑ 0202030802/16(2), ɑ. diɣẹ̣k nimi də͡nɑ 0202030802/14, ɑ. dimi͡ɬɑ 0202030802/15, 0202030802/26, 0202030802/58, ɑ.͡ɬɑ dij ḍə͡nɑ 0202030802/58.

ɑłɑʰqdʒi̯ “özel ad, görücünün adı”

ɑ. ɑłəGə şułəGə ɑłɑʰqdʒi̯ bəłɑʰqdʒi̯ dimi diorɪ ɑrɑʰdʒi̯͡ɬɑ 0202030604/21, ɑłɑʰqdʒi̯ bẹ̣łɑʰqdʒi̯ dip diorɪ ʤeşozę̣ŋ 0202030601/58.

ɑłə < ɑłɑ “alaca” Bkz. **ɑłɑ, ɑːłɑ, ɑɬ.** Ayrıca Bkz. **ɑq Gɑłɑ, boz ɑłɑ, Gɑrɑ ɑłɑ.**

ɑ. ɑ.͡inek 0103040404/14, ɑ.͡inẹ̣ːk 0103020301/07, ɑ.͡inẹ̣k 0103020302/07.

ɑłəGə “özel ad, görücünün adı”

ɑ. ɑ. şułəGə ɑłɑʰqdʒi̯ bəłɑʰqdʒi̯ dimi diorɪ ɑrɑʰdʒi̯͡ɬɑ 0202030604/21.

ɑłə < ɑłən “alın” Bkz. **ɑːłən, ɑłən**

ɑ.+mnəŋ ɑ.+mnəŋ şɑzɻdɑʰrtGə 0103030701/16.

ɑłən “alın” Bkz. **ɑːłən, ɑłə+.**

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑrtḍɑ 0202030201/03, ɑ.+nəŋ eʰtdə 0103040405/34, ɑ.+nəŋ ẹ̣ʰtdə 0103040405/36.

ɑ.+nəɴ ɑ.+nəɴ GɑrɑqGɑ 0103030202/19.

ɑ.+nəɴGɑ bɑʰşGɑ ɑ.+əɴGɑ mɑ βər surtgi 0202020501/27.

ɑłəɴ < ɑłən “alın”

ɑ.+Gɑ ɑ.+Gɑ͡βər şɑzḍɑʰrtg̣ə mɑnGɑq bərmi do 0103030701/06.

ɑłən “borç”

ɑ. disgik͡ẹ̣ː do ɑ.+nə 0202031202/13.

ɑłən- “almak, yanına almak” Bkz. **ɑłn-.**

ɑ.-əβɑt də ətəɣəŋgẹ̣ ɑ.-əβɑt ḍ͡ə qɑn 0502020101/99.

ɑ.-əβɑł gyz ɑ.-əβɑł 0202030902/105.

ɑ.-əp qəş Gɑrɑmɑnə ɑ.-əp 0202030605/39.

ɑ.-əβ dɑrʁɑqdə ɑ.-əβ 0103010305/85, sunə ɑ.-əβ 0103010305/85.

ɑłəɴ- < ɑłən- “almak, yanına almak”

ɑ.-Gə ẹ̣ʰłʤiɣẹ̣ ɑ.-Gə 0202030104/14.

ɑ.-qəş də dzɻmɑq ɑ.-qəş ḍə 0103030201/04.

ɑ.-qəş mi kɑdɑq ɑ.-qəş mi 0202030802/19.

ɑ.-Gɑş tşɑ ͡ɑrɑʰķənə ɑ.-Gɑş Gənɑ 0202030802/33, jɑʁ mɑʰrsin ɑ.-Gɑş ḍə 0202020501/25.

ɑ.-Gɑ ɑːnə ɑ.-Gɑ 0202020501/77, ɑːnə pɔːnə ɑ.-Gɑ 0202020501/64, ɑχɾʤiq səŋugun ɑ.-Gɑ 0202030902/106, ɑnə ɑ.-Gɑ tẹ̣rxəş ḍə 0202020701/42, ɑzur ẹ̣ʰt ɑ.-Gɑ gẹ̣ 0202030605/113, oːrʁɑqdɑn ɑ.-Gɑ͡ɬɑ 0202030307/01, uzunə ɑ.-Gɑ mɑNqəş̣ eɾ 0502020101/46, ɑ.-Gɑ bɑʰɾḍə 0103050301/32, dẹ̣mər tiotiozɯnə ɑ.-Gɑ 0502020101/96, ɑ.-Gɑ ḍ͡ə qɑn 0202030104/02, kɑdɑq ɑ.-Gɑ 0202010901/25, qɑronə ɑ.-Gɑ 0202030605/109, qəş Gɑrɑmɑnə ɑ.-Gɑ 0202030605/38, Gəłəşdə ɑ.-Gɑ 0202030902/81, Gojnəŋ əşgi ɑ.-Gɑ 0203010502/06, ɑ.-Gɑ ʤiɣdiłəkgi joʰrdərɣələ͡ ɑrʁɑn eː də 0103040405/55, mɑdonə ɑ.-Gɑ͡ɬɑ 0103040405/30, ɑ.-Gɑ mɑNg̣ɑq mi drɔ 0203030101/11, ɑ.-Gɑ mɑNGɑq nimi ḍə 0202030104/14, ɑ.-Gɑ mɑNtsɑ͡ɬɑ 0103010305/94, niːɣənə ɑ.-Gɑ 0202030605/38, suβɑGən ɑ.-Gɑ 0103040405/45, jɑʁəʁɑ ɑ.-Gɑ 0502020101/347, jɑʁnə ɑ.-Gɑ 0202020501/82.

ɑ.-g̣ɑ ɑ.-g̣ɑ βɑrʁe 0502020101/48.

ɑ.-Gɑn ʤemsek ɑ.-Gɑn kəsɯ 0502020101/347.

ɑ.-ɢɑndə ɑ.-ɢɑndə͡ɬɑ 0103010303/29, 0103010303/30.

ɑłəs- “hep birlikte almak”

ɑ.-əβər uɬɑʁ͡ɑ.-əβəɾ 0202030601/79.

ɑłqu < hɑł+qə+o “az önceki o”

ɑ. ɑ. pɑʁəɴnə sẹn jyen suɬuβɑt ḍəm 0202030605/157.

ɑłmɑ “bir çeşit küçük elma”

ɑ. ɑq ɑ. 0202030102/03.

ɑłmɑ “(düğünde gelin ve eşlik eden heyetini yolda) karşılama veya mola verme (yer)”

ɑ. duːzɢə ɑ. oł jeɾdi 0203020501/21.

ɑle “ünlem, evet” Bkz. **ɑːłe, ɑłe, oːłe, ołej, ʊːłeː, ʊːłe, ʉːłe.**

ɑ. ɑ͡.sɑʝtaʰɢ̥ɑ͡ɬɑ kəsɯ qəχɢəɾo 0103050201/02.

ɑłe “ünlem, evet” Bkz. **ɑːłe, ɑle, oːłe, ołej, ʊːłeː, ʊːłe, ʉːłe.**

ɑ. ɑ. 0103050201/13, ɑ. ɑndɑʁ oɾmi də 0103040303/05, ɑ. joʁuɾ ɢəz dimis də 0103050301/29.

ɑło ““Gelin” şarkısının diğer adı”

ɑ. ɑ. dɑʰɾtqəʂ də͡sɑ 0103010305/59.

ɑłβɑḍə “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑt, ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʈəː, ɑłβɑʐə, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ niɣəse 0103030702/95.

ɑłβɑt “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʈəː, ɑłβɑʐə, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ. ɑ. ɑłʁɑ βɑɾʁɑ͡ɬɑ 0202030802/41, ɑ. diβəɾ də 0202030801/09, məz mɑ ɑ. nɑχəʂ ḍə 0103010601/17, ɑ. diɣẹn ɢɑjdɑn ʝaʰqqəʂ ͡eː 0103030702/19, ɑ. dimi 0103030702/37.

ɑ.+leɾ ɑ.+leɾ gẹłɣẹ͡ɬɑ 0202030801/10.

ɑ.+leɾɣe ɑ.+leɾɣe 0202030802/08.

ɑłβɑtə “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑʈ, ɑłβɑʈəː, ɑłβɑʐə, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ.+nəŋ nidʒioɾ ɑ.+nəŋ bɑʂ tutbɑ͡eː 0203020401/16.

ɑłβɑʈ “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑtə, ɑłβɑʈəː, ɑłβɑʐə, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ.+łɑɾ ɑ.+łɑɾ ʤioɬɑk gẹːn͡ɬɑ 0103030901/51.

ɑ.+leɾjoq ɑ.+leɾ 0103010701/26.

ɑłβɑʐəː “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʐə, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ. ɑ. 0203020401/12.

ɑłβɑʐə “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʈəː, ɑłβɑʰʧə.**

ɑ. ɑ. dɑɾɬɑʁɑn 0103050305/18, ɑ. ḍə ɢɑːjdɑɢə menẹk bɑɾ͡eː 0103030901/52, ɑ. mɑ ɑłnəβ jɑdɑʁə də͡nɑ 0103030203/18, nidʒioɾ ɑ. βɑɾ͡eɾ 0203020401/16.

ɑ.+nəŋ nidʒi ɑ.+nəŋ bɑʰdʐ̥ə͡eː 0203020401/16.

ɑ.+nə ɑ.+nə ɑnɬɑʁɑ 0502020101/500.

ɑłβɑʰʧə “halk” Bkz. **ɑːłβɑt, ɑłβɑḍə, ɑłβɑt**, **ɑłβɑtə, ɑłβɑʈ, ɑłβɑʐəː, ɑłβɑʐə.**

ɑ. ɑ. 0203020401/15.

ɑłdɑn “ünlem, şaşırma bildirir”

ɑ. ɑ. ʊːj͡ɬɑ səqet 0202030401/34.

ɑłmɑ 1.“(satın) alma (işlemi)”

ɑ. gizgə ɑ. 0103040601/20.

2. “alma (kişi), alan (kişi)”

ɑ. kəsɯ͡uɬɑʁ͡ɑ. bɑɾʂ də 0103050201/15.

ɑłmin “hep, sürekli” Bkz. **ałmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jiːmien, jimiːn, jimin.**

ɑ. ɑ.͡ałmin͡ɬɑ ɢɑɾɑʁəɬɑɾʁɑɢ͡er 0203020402/11.

ɑłn- < ɑłən- “almak, yanına almak,” Bkz. **ɑłən-.**

ɑ.-əp bɑɾ men ɑ.-əp bɑɾ͡e 0502020101/288.

ɑ.-əβ də ɑnə mɑ ɑ.-əβ də 0103040301/18.

ɑ.-o də uzu ɑ.-o də 0103030802/26.

ɑ.-dẹ ʤinien ɑ.-dẹ 0103010303/29.

ɑ.-də χuotʂiaʁɑ ɑ.-də 0103010304/81.

ɑ.-əβɑʰɬḍə mẹn bəɾ ɑ.-əβɑʰɬḍ̥ə͡nɑ 0103010702/20.

ɑ.-tsɑ bɑntʂiaʁɑ ɑ.-tsɑ 0103010304/83.

ɑ.-əβɑł ɑnə sen ɑ.-əβɑł 0502020101/40, sen ɑ.-əβɑł jɑdɑʁə̆ də͡nɑ 0502020101/144.

ɑ.-əβ ɑ.-əβ jɑdɑʁə də͡nɑ 0103030203/18.

ɑ.-o ɑq jɑʁ ɑ.-o 0103050101/45.

ɑ.-əβɑłʁɑʂ uzu ɑ.-əβɑłʁɑʂ 0103030802/16.

ɑ.-uβɑłʁɑ qɑɾosən ɑ.-uβɑłʁɑ 0202030605/117, qɑɾonə ɑ.-uβɑłʁɑ ͡ɬɑ 0202030605/123.

ɑ.-əβɑłʁɑ ɑ.-əβɑłʁɑ mɑɴqəʂ͡eɾ 0502020101/44.

ɑ.-əβołʁɑndə ɑ.-əβołʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/100.

ɑ.-min bəɾ χɔɴ mɑ ɑ.-min dəɾ nɑ 0103040403/23, pədʑɑq bɑ ɑ.-min dəɾ͡nɑ 0103040403/26.

ɑ.-omin bəɾ pədʑɑq bɑ ɑ.-omin dəɾ͡nɑ 0103040403/13.

ɑłɴ- < ɑłən- “almak, yanına almak”

ɑ.-ɢɑ kəsɯnəŋ boz ɑ.-ɢɑ 0502020101/127, łujiŋʤinə ɑ.-ɢɑ 0103050301/02, łujiŋʤinə ɑ.-ɢɑ ḅɑʰɾdə͡sɑ 0103050301/07.

ɑ.-ɢɑn ɑ.-ɢɑn geɬɣen eː də 0103020302/01.

ɑłndəɾ- < ɑłəndəɾ- “almasına yardım etmek, yanına almasına yardım etmek” Bkz. **ɑłnəɾ-.**

ɑ.-əβ joq də ɑ.-əβ joq də 0103010304/76.

ɑłnəɾ- < ɑłndəɾ-? “almasına yardım etmek, yanına almasına yardım etmek” Bkz. **ɑłndəɾ-.**

ɑ.-əp ɑ.-əp bẹɾɣẹn bəɾ dɔɢuɾ uʰkus eʰtdə 0502020101/289.

ɑm “şimdi; ondan sonra, bundan sonra” Bkz. **ɑːm**, **ɑːmə, ɑːn, ɑmə, ɑn**.

ɑ. ɑ. 0103010602/20, 0103010602/22(2), 0103010705/12, 0103020302/18, 0103030201/30, 0103030701/01, 0103030701/03, 0103030701/04, 0103030801/02, 0103030802/12, 0103030802/20, 0103040302/25, 0103040405/31, 0103040405/58, 0103040601/14, 0103050101/13, 0103050101/56, 0103050101/62, 0103050301/02, 0103050301/15, 0103050301/11, 0103050301/30, 0103050301/34, 0103050401/11, 0201010101/27, 0201010102/09, 0201010102/13, 0202010701/08, 0202010702/10(2), 0202010703/05, 0202010703/07, 0202010901/43, 0202010901/54, 0202020302/05, 0202020303/09, 0202020501/09, 0202020501/15, 0202020501/29, 0202020501/43, 0202020501/51, 0202020702/21, 0202020702/27, 0202020702/28, 0202030101/09, 0202030104/19, 0202030301/22, 0202030301/26, 0202030301/32, 0202030402/57, 0202030601/08, 0202030601/14, 0202030601/33, 0202030601/84, 0202030603/09, 0202030604/09, 0202030605/136, 0202030605/163, 0202030801/23, 0202030801/28, 0202030802/02, 0202030802/35, 0202030802/36, 0202031201/05, 0202031202/23, 0202031201/27, 0203010301/14, 0203010301/15, 0203010301/50(2), 0203010302/16, 0203010503/03, 0203010503/07, 0203010701/08, 0203010701/11, 0203010702/08, 0203010702/22, 0203011002/06(2), 0203020202/17, 0203020202/21, 0203020401/18,

0203020401/20, 0203020402/04, 0203020501/04, 0203020501/10, 0203020501/13, 0203020601/15, 0203020601/31, 0203020601/38, 0203020601/39, 0203020601/52, 0502020101/22, 0502020101/373, ɑ. ɑːnəŋ ˩˥ɬɑ ʂɨgə məɬɑsə 0203020601/56, ɑ. ɑdɑGɑndi 0103040301/29, ɑ. ɑβɑgɑnə guannəβ joq ḍə 0103040301/30, ɑ. ɑnə˩˥ɬɑ 0202010703/19, ɑ. ɑnəŋ˩˥ əʂdi˩˥ɬɑ 0202010701/05, ɑ. ɑnəŋ diːxəʂən˩˥ɬɑ unduq qɑp ʝə 0202010702/07, ɑ. ɑnəŋ hɑdiːnə 0202020501/55, ɑ. ɑnəsə˩˥ɬɑ 0202030605/75, ɑ. ɑndɑGo 0103010306/14, ɑ. ɑndɑGəʁɑndɑ˩˥ɬɑ 0201010102/05, ɑ. ɑndɑGɔp 0103040405/32, ɑ. ɑndɑχ ḍise 0202020301/21, ɑ. ɑndɑʁ 0202030902/89, ɑ. ɑndɑʁ nimi ɬɔŋə mɑ joq dəɾ˩˥nɑ 0202010901/32, ɑ. ɑndɑn soŋ˩˥ɬɑ 0203020401/06, ɑ. ɑrdəndɑn sɑɬʁɑ 0202010901/82, ɑ. ɑrdəɾɑqGɑ ẹʰtgindi 0202020702/03, ɑ. ɑdʐɑsə 0102020303/40, ɑ. ɑʰgɑ mɑ joq də˩˥nɑ 0202010703/28, ɑ. ɑʰgɑ əʰɾq Gɑɾɑʁɑ˩˥ɬɑ 0202030802/02, ɑ. ɑʰɬdəɾ˩˥idʒin 0203010503/02, ɑ. ɑʰɾtGɑn ʃitdɛrnə 0103030802/16, ɑ. ɑʰs Gɑɾɑʁɑndɑ 0103050101/57, ɑ. ene χoNNɑʁɑ 0502020101/109, ɑ. ene tɑʁɑrnə sɑɬʁɑ 0202020702/19, ɑ. ɛ̨təβ joq tro 0203020501/19, ɑ. eʰtḍə˩˥ɬɑ 0202030104/16, ɑ. ẹnẹ 0103010304/46, ɑ. ẹni 0102020303/48, 0103010305/84, ɑ. oː ɑʰɾtGɑn ẹʰtdə 0103030802/16, ɑ. oːɬ kungi ẹʰtgindi 0202031202/16, ɑ. ˩˥o ɑnə ɑɬuɸudəp do 0103050201/28, ɑ. o duɣdi˩˥ɬɑ 0203010702/03, ɑ. oɬ ølyq qɑɬʁɑn bosɑ˩˥ɬɑ 0502020101/23, ɑ. oɬ kunə geɬɣẹndi 0202031202/19, ɑ. oɬ ʠun˩˥ɬɑ 0202030802/41, ɑ. oɬ ɬɑ χɑɾəsən mɑ jysundɑn dilik gẹp dro 0203020601/53, ɑ. oŋʂəʁɑn 0103030802/20, ɑ. o bəɾ ʤazɯ kəsɯnəŋgədi 0103030802/34, ɑ. o tɑɬɑdɑ goɬ potʂiɬɑɾ tʂɑ qejindərəβ əʂse 0202010901/76, ɑ. oʰḍɑʁnəŋ peɣ 0203020401/11, ɑ. ølyɾuβɑtGɑn e ḍə 0103040405/36, unduq qɑt ḍə ɑ. 0103010303/12, ɑ. uzu bɑɾʁəməs˩˥ ẹɾ 0202030902/126, ɑ. uzuq qɑp 0502020101/426, ɑ. uzuŋkəsən oŋʂəβ˩˥ ḍə 0103030802/07, ɑ. uzuŋ pəʰɾGɑNGɑ˩˥ɬɑ dʐɑɬ 0202020501/26, ɑ. uzunəŋ jɑNqəs oʁuɬə βɑɾ˩˥e 0202030605/97, ɑ. inẹ 0102020303/44, ɑ. itgin 0103010306/01, ɑ. pɾn˩˥ɬɑ 0103040405/47, ɑ.˩˥bɑʁdi də˩˥nɑ 0103010302/08, ɑ. bɑʁdɑʁɑʂ˩˥ɬɑ 0103010305/85, ɑ. bɑʁɑdʐɑʁɑ βəɾ tʂɑnə ɑɬʁɑ 0202010901/71, ɑ. bɑɾo ɬɑ 0103050201/25, ɑ. bə ɑnɑN joq bəsɑ 0103050102/02, ɑ. bə søzdə diʂ də dioɾ 0103010703/15, ɑ. bə tʂʊdʐɑN pẹɾəkdə mɑnqəʂ ḍə 0103010304/24, ɑ. bə ʂɑzʐGɑ bɑʁdɑʁɑ mɑndəɾʁɑ 0103010305/85, ɑ. bə Gəzdə mɑNdəɾəβ də 0103010305/94, ɑ. ˩˥bə˩˥ sɑtdɑ 0103050102/03, ɑ. bə nɑʁo Gɑɾoːdəˇ˩˥ʝise 0103050101/57, ɑ. bə ʂɨdeʁɑ eʰtgindi 0202010703/29, ɑ. bə ʂɨgə 0203011001/03, ɑ. bə joʰɾtdɑn bə joʰɾtGɑ niɣəɬɣi 0202020701/38, ɑ. bəʁɑ giɣẹʂ˩˥jɑ 0103030801/02, ɑ. bəʁɑ ẹʰttse˩˥ɬɑ 0203010501/02, ɑ. bəʁɑ git də 0103010303/15, ɑ. bəɣən sənɑɬək kẹɬn ɑɬəβ də 0103010305/85, ɑ. bəʁɑ jerɬəβɑttsɑ 0103030701/10, ɑ. bəɬɣik kəsɯ osɑ 0103040405/43, ɑ. bənəŋ˩˥əʂdi 0202020101/13, ɑ. bəɾ difɑN bəɾ difɑNnəŋ ʃiguɑn ḍro 0203020501/22, ɑ. bəɾ jẹɾdi ɬɑ 0203020201/11, ɑ. bərmẹsə 0203010301/47, ɑ. bərmẹ 0203010302/04, ɑ. bər ɬomɑq diβoɬ 0202030302/05, ɑ. bəzdəŋmənɑ tɑʁɑɾ jy tʂoGe do 0202020501/74, ɑ. bop drə 0202020501/26, ɑ. bop də 0202020501/26, ɑ. boɬuʁurnəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe 0202031201/33, ɑ. buɣun niʤik ḍə 0502020101/454, ɑ. bʉzəɣindi 0203010301/20, ɑ. dɑχɑnəŋ jiu ji bəfəŋ fəɑ dzɨgə joʁuɾ χuɑ 0203020601/29, ɑ. dɑdʒiti diɣindin˩˥ɬɑ 0203020601/27, ɑ. dɑʰG̣ə 0203010701/04, 0203010701/05, ɑ. dɑʰt kəsɯ 0203010301/06, ɑ. dəː qɔsə 0203010702/10, ɑ. deɬə 0202030605/101, ɑ. deɬə senəŋ kəsɯ op də 0502020101/386, ɑ. deɾβẹ jɑdɑχəʂ də˩˥nɑ 0502020101/487, ɑ. dẹɾdiŋ joq də 0103010502/21, ɑ. do ʃiendʒej 0203020601/05, ɑ. dudʒɑɬəq bosɑ 0203010301/15,

ɑ. duɴɑqɢɑ pəʰrɢ̥annə təqdatɢɑ 0202010901/82, ɑ. duŋʤaɬaɾ͡ɬɑ 0102020303/48, ɑ. dujtəuda͡ɬɑ 0203010303/10, ɑ. duziː drɒ 0103040402/17, ɑ. diːʂ də 0203010702/31, ɑ. diːtəu dise͡ɬɑ 0203020601/08, ɑ. diaːtɢan ʂiʤe 0103030701/03, ɑ. diβattsa͡ɬɑ 0202030802/50, ɑ. diβərmɑ͡ɬɑ 0203011001/01, ɑ. difɑɴ mɑ joq bəp d̥ə 0202020702/30, ɑ. dik gise͡ɬɑ 0202031201/21, ɑ. dik gise 0202031201/17, ɑ. dik g̊ise 0203020601/13, ɑ. dik g̊ise͡ɬɑ 0203020601/14, ɑ. dik gese 0203020601/26, ɑ. dili lio bədia lio 0202010901/49, ɑ. diŋnəβat də 0103050301/10, ɑ. dise 0202030802/02, 0203010702/19, 0203010702/52, 0203020601/11, ɑ. dise͡ɬɑ 0203010301/59, 0203020601/14, ɑ. diseˌ 0103010302/18, ɑ. diseˌ͡ɬɑ 0203020601/11, ɑ. d̥ɔʰɢ̥uβaɬʁɑ͡ɬɑ 0203010901/04, ɑ. d̥ise 0202030604/29, ɑ. d̥ise͡ɬɑ 0202030802/14, ɑ. fudɑgənə ʂiɗagə 0202030402/78, ɑ. geɬɐrʤi osɑ͡ɬɑ 0502020101/46, ɑ. gɐ̨ɬɣ̞endi 0203010303/01, ɑ. gɐ̨ɬse 0502020101/108, ɑ. gɐ̨zgə ɐ̨dəβaɬəβ 0203010701/02, ɑ. goɬ ʤiŋjosɯnəŋ 0203020601/14, ɑ. gue nimi͡ɬɑ 0203020203/20, ɑ. kəm anə niɣ̞əp baɾ͡ɐr 0202020501/60, ɑ. kən ɑndaʁ mi ʃiʤip b̥ej 0103010501/05, ɑ. kəsleɾ 0103010305/81, ɑ. kəsɯ joq bop də 0103030802/34, ɑ. kəsɯnə ɑtd̥aβatɢɑ 0202031201/11, ɑ. kəsɯnəŋ 0202031201/27, ɑ. kəsɯnəŋ mɑ uɬaːʁən mɑ ɑɬʁɑ 0202020501/23, ɑ. keʧ̟inleɾ gɐ̨ɬɣ̞endi 0203010701/20, ɑ. kɐ̨ɣ̞ərəβ d̥ə 0103050401/08, ɑ. kun qoɬχəʂ də 0103040601/23, ɑ. qɑɾɬɑɾə joq bop də 0103030801/08, ɑ. qadi uʤin dise͡ɬɑ 0502020101/20, ɑ. qadi søz͡ɬɑ ɬɑɾɬaʁɑ 0103040601/01, ɑ. qejɢ̥əβ͡ɬɑ 0202031201/19, qurʁɑnda͡ ɑ. 0202030306/02, ɑ. quʂɢɑɬaβər d̥ə 0202010703/14, ɑ. ɢɑɾɑsɑ 0203010702/21, ɑ. ɢajdɑɢ̥ə ɑndaʁ mi βaɾ͡ɐ e 0203010302/14, ɑ. ɢəz ʤioɬaʁɑndə͡ɬɑ 0102020303/30, ɑ. ɢəz guziɣ̞ənə guɑndeɬasɑ 0103050101/43, ɑ. ɢəzdə 0103010305/99, ɑ. ɢejdɑɢə 0203010303/02, ɑ. ɢejɬɑmasɑ 0103010705/25, ɑ. ɢoj uʰɢ̥ɑɾəp baɾ͡ɐr 0203020601/56, ɑ. χoː teˌrɣ̞en tʂoɢeʁandi 0203010302/08, ɑ. χoduo kəsɯleɾ ɑndaʁ dij də 0203010702/28, ɑ. χɔsə jiŋʧ̟iŋ bosɑ 0202030601/79, ɑ. ʤę̣lia 0202030605/53, ɑ. ʤioɬaχəʂ d̥ə 0103050201/16, ɑ. ʤiu bøzək kəsɯ oːp drɒ 0202010501/18, ɑ. ʤibəŋʂɑɴ dɑbəfəŋ kəsɯ 0203010701/24, ɑ. ɬɑ 0102020303/23, 0103030701/17, 0103030701/25, 0103030701/31, 0103030901/56, 0103040301/37, 0201010101/05, 0202020101/12, 0202020501/24, 0202020501/29, 0202030104/12, 0202030104/15, 0202030402/42, 0202030402/52, 0202030501/05, 0202030601/42, 0202030604/62, 0203010301/17, 0203020202/03(2), 0203020202/11, 0203020202/13(2), 0203020202/19, 0203020302/18, 0502020101/472, ɑ. ͡ɬɑ 0102020303/18, 0102020303/34, 0102020303/40, 0102020303/41, 0102020303/42, 0102020303/46(2), 0102020303/48, 0103010304/06, 0103010304/15, 0103010305/29, 0103010305/39, 0103010602/20, 0103010602/21, 0103010703/14, 0103010705/37, 0103030701/04, 0103030701/05, 0103030701/19, 0103030701/21, 0103030701/23, 0103030701/27, 0103030701/29, 0103030701/33, 0103030701/35, 0103030701/37, 0103030702/72, 0103030702/83, 0103030702/84, 0103030801/07, 0103030802/11(2), 0103030802/12(4), 0103030802/13, 0103030901/05, 0103030901/43, 0103030901/70, 0103040301/38, 0103040303/02, 0103040303/07, 0103040401/51, 0103040405/25, 0103050101/55, 0103050102/08, 0103040405/03, 0103040405/04, 0103040405/53, 0103050101/11, 0103050101/61, 0103050102/06, 0103050201/16, 0103050301/33, 0201010101/07, 0201010101/20, 0201010101/23, 0201010102/08, 0201010102/11, 0202010501/07, 0202010501/17, 0202010701/02(3), 0202010701/03, 0202010701/09, 0202010702/01, 0202010702/02, 0202010702/05, 0202010703/14(2), 0202010703/16, 0202010703/18, 0202010703/36, 0202010901/13, 0202010901/23, 0202010901/59, 0202010901/60, 0202010901/74, 0202010901/79, 0202010901/80(2), 0202010901/83(2), 0202020101/04, 0202020101/07,

0202020101/12, 0202020201/04, 0202020301/18, 0202020302/03, 0202020302/06, 0202020501/08, 0202020501/10, 0202020501/12(3), 0202020501/16, 0202020501/17, 0202020501/20(2), 0202020501/21, 0202020501/22, 0202020501/23(2), 0202020501/24(2), 0202020501/26, 0202020501/27, 0202020501/29, 0202020501/33, 0202020501/37, 0202020501/41, 0202020501/43(2), 0202020501/43, 0202020501/69, 0202020501/70(2), 0202020501/75(2), 0202020501/77, 0202020501/81, 0202020501/82, 0202020501/83(2), 0202020501/86, 0202020501/88, 0202020501/90(2), 0202020501/91, 0202020501/92(2), 0202020501/93(2), 0202020501/95(2), 0202020501/107, 0202020701/09, 0202020701/16, 0202020701/22(2), 0202020701/34, 0202020701/55, 0202020701/56, 0202020701/59, 0202030101/04, 0202030101/08, 0202030101/09, 0202030103/04, 0202030103/07, 0202030104/08, 0202030104/12(2), 0202030104/15, 0202030104/18, 0202030104/19, 0202030104/20, 0202030104/22, 0202030105/03, 0202030301/03, 0202030301/08(2), 0202030301/16(2), 0202030301/18, 0202030301/20, 0202030301/29, 0202030301/30, 0202030301/35, 0202030301/36, 0202030306/02(2), 0202030305/01, 0202030305/02, 0202030305/03, 0202030308/01(2), 0202030308/02, 0202030308/03, 0202030308/04(2), 0202030308/07(3), 0202030401/30(2), 0202030402/11, 0202030402/46(2), 0202030402/47, 0202030402/53, 0202030601/01, 0202030601/02, 0202030601/14, 0202030601/16(2), 0202030601/20, 0202030601/34, 0202030601/58, 0202030601/61, 0202030601/74, 0202030601/79, 0202030601/81(2), 0202030601/82, 0202030601/84, 0202030604/03, 0202030604/04, 0202030604/05, 0202030604/78, 0202030605/01, 0202030605/13, 0202030605/15, 0202030605/18, 0202030605/32, 0202030605/38, 0202030605/51, 0202030605/62, 0202030605/119, 0202030605/130, 0202030605/135, 0202030605/144, 0202030605/149, 0202030605/165, 0202030605/170, 0202030701/13, 0202030701/15, 0202030801/04, 0202030801/05, 0202030801/06, 0202030801/07, 0202030801/08(2), 0202030801/10, 0202030801/11, 0202030801/22, 0202030801/23, 0202030802/04, 0202030802/11, 0202030802/12, 0202030802/16(2), 0202030802/19, 0202030802/26, 0202030802/27, 0202030802/28, 0202030802/30, 0202030802/33, 0202030802/35, 0202030802/37, 0202030802/41, 0202030802/41, 0202030802/44, 0202030802/47, 0202030802/52, 0202030901/13, 0202030901/14, 0202030901/19, 0202031101/04, 0202031101/06, 0202031101/09, 0202031101/16, 0202031101/29, 0202031101/32, 0202031201/07, 0202031201/11, 0202031201/18(2), 0202031201/20, 0202031201/23, 0202031201/29, 0202031202/03, 0202031202/04(4), 0202031202/10, 0202031202/11, 0202031202/12(2), 0202031202/13, 0202031202/17(2), 0202031202/21, 0202031202/30, 0202031202/50, 0202031202/56(2), 0203010301/03, 0203010301/04, 0203010301/05, 0203010301/14, 0203010301/18, 0203010301/25, 0203010301/28, 0203010301/39, 0203010301/50, 0203010301/53, 0203010302/05, 0203010303/03, 0203010303/06, 0203010303/09, 0203010502/01, 0203010701/11(2), 0203010702/07, 0203010702/41, 0203011001/01, 0203011001/06, 0203011002/07, 0203011002/14, 0203011002/19, 0203020202/01, 0203020202/06(3), 0203020202/20, 0203020202/21, 0203020301/06, 0203020302/02, 0203020302/05, 0203020302/09, 0203020302/17, 0203020401/02, 0203020402/08, 0203020402/15, 0203020402/19, 0203020402/29, 0203020402/30, 0203020403/07, 0203020501/01, 0203020501/02, 0203020501/03(4), 0203020501/07, 0203020501/08(2), 0203020501/09, 0203020501/10(2), 0203020501/12(3), 0203020501/14, 0203020501/16(2), 0203020501/20, 0203020501/23, 0203020501/24, 0203020501/25(3), 0203020501/27, 0203020601/07, 0203020601/10, 0203020601/15, 0203020601/22, 0203020601/28, 0203020601/31, 0203020601/36, 0203020601/42, 0203020601/43, 0203020601/46, 0203020601/53, 0203020601/64, 0203020601/65(2), 0502020101/56, 0502020101/136, 0502020101/174, 0502020101/184, 0502020101/221, 0502020101/278, 0502020101/469, 0502020101/473(2), 0502020101/480, a. ła sa 0102020303/16, 0102020303/20, 0202030801/09,

0203010301/20, ɑ.͡ɬɑ sɑ 0202031201/19, 0202031202/26, 0203020601/16, ɑ. ɬɑrettse 0202020301/03, ɑ. ɬomnəŋ ʉzedegə pəḍəḵnə 0203010301/08, mɑː ɬɑ ɑ. uʂ gogo βɑr͡ eː 0203020601/15, ɑ. mɑ χɔː ɬɑ ɢoj mɑ βɐrəβər dər 0203020202/20, ɑ. mɑ tɑmɑr joq do 0203010302/07, ɑ. mɑnəmnə ʤiɬiɣəɬɑ bɑʰrḍə 0203010702/42, ɑ.͡mɑnẹ də͡ nɑ 0103010302/14, ɑ. mɑɴdərʁəməs də 0202030401/15, ɑ. mɑɴGɑn bə joɬ mɑː 0103020501/06, ɑ. mɑrʤẹnnə 0103010304/34, ɑ. mə nɑnɑ 0202020301/12, ɑ. məɬɑ mɑ 0203010301/11, ɑ. mənə nɑʁəβ mɑɴɑrnəŋ jɑɬdɑɬ ḍər 0202031202/17, ɑ. mənəŋ fusɯsən ɑɬəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ0202020302/03, ɑ. məndɑ 0202010901/43, 0202030902/93, ɑ. məndɑ βər kəndoɢur βɑr ͡e 0502020101/36, ɑ. məndɑ ɢoj uʰɢɑrʁɑ͡ ɬɑ 0203020601/62, ɑ. məndɑʁ mi disɐr ʃiaŋgan jɔq də 0202031202/16, ɑ. məŋɑ ɑmdonə dɑrɬɑtqəʂ ḍə 0202030601/43, ɑ. məs dimi niɣə 0203010701/18, ɑ. məsdəŋ joʁur søzge 0202030601/05, ɑ. meɴ ɢəzdə sɑʁɑ ʤiołɑp bẹṛẹn 0102020303/45, ɑ. mədʒɑ łułẹtḍəʂḍənɑ sɑ 0103050301/24, ɑ. məndɑʁ ͡nimi nejtuŋ joq də 0202030501/01, ɑ. məs dise 0203020203/20, ɑ. məs joʁur udʒin ḍise 0202020501/58, məz ɑ. səŋɑrəndɑ mədʒɑr ɬɑr ɑɴnɑsɑ 0103030901/20, mẹn ɑ. ʤiu 0203010701/25, ɑ. mẹn bər kɑdɑq ę̣ge 0203011002/26, ɑ. menəŋ kəsɯlernə 0203020402/20, mẹːn ɑ. dise 0203020401/10, ɑ. mi͡ ɬɑ 0203010701/02, ɑ. mi sɑʁɑ gizəβɑɬẹn 0202010501/09, ɑ. miendin 0103010304/52, ɑ. miŋ gizgə təkgindi 0203010701/21, ɑ. nɑːχəɬʂ ͡e sɑ 0103050301/03, ɑ. nɑʁəp ɢɑrɑʂ ḍə͡ dise ͡jɑ 0103050101/11, ɑ. nɑnɑ βər łomɑqdɑn bər di 0202030302/05, ɑ. nɑr bɑr 0502020101/237, ɑ.͡ noːr jɑzẹn 0103040404/05, ɑ. niː diːʂ͡ e 0203010702/54, ɑ. ni diːk ḅoʰɬḍə 0103030801/05, ɑ. ni jɑβdɑɬdə͡ ɬɑ 0203010301/38, ɑ. ni jẹrɣẹ ẹʰḍəp də 0103020304/13, ɑ. nisə osɑ nisə oʁe 0103050301/10, ɑ. nisdɑχəʂ͡ e 0202030902/33, ɑ. nisdɑχəʂ͡ er 0202030902/44, ɑ. nisdɑχəʂ͡ ẹ 0202030605/70, 0202030605/73, ɑ. sɑ 0102020303/39, 0102020303/20, 0102020303/42, 0102020303/45, 0103010101/14, 0103010302/21, 0103010303/02, 0103010303/32, 0103010304/81, 0103010305/06, 0103010305/13, 0103010305/50, 0103010305/64, 0103010306/11, 0103010703/12, 0103010703/14, 0103020302/10, 0103030201/02, 0103030201/04, 0103030201/05, 0103030201/06(2), 0103030201/07(2), 0103030201/08, 0103030201/25, 0103030702/106, 0103030702/107, 0103030901/11, 0103030901/16, 0103030901/26, 0103030901/26, 0103030901/35, 0103030901/36, 0103030901/37, 0103030901/39, 0103030901/43, 0103030901/45, 0103030901/57, 0103030901/71, 0103040401/74, 0103040405/23, 0103040405/32, 0103040405/49, 0103040601/12(2), 0103040601/16, 0103040601/17(2), 0103040601/18, 0103040601/19, 0103040601/21, 0103050101/15, 0103050101/43(2), 0103050101/55(2), 0103050101/61, 0103050102/12, 0103050102/14, 0103050102/16, 0103050102/18, 0103050102/29, 0103050102/33, 0103050102/36, 0103050201/11, 0103050301/14, 0103050301/32, 0201010102/11, 0202010301/04, 0202010301/15, 0202010702/01, 0202010702/03, 0202010703/01, 0202010703/20, 0202010703/24, 0202010703/27, 0202010703/28, 0202010901/19, 0202010901/38, 0202010901/39, 0202010901/57, 0202010901/71, 0202020101/01, 0202020101/04, 0202020201/01, 0202020301/05, 0202020303/01, 0202020501/01, 0202020501/02, 0202020501/04, 0202020501/06, 0202020501/07, 0202020501/07(2), 0202020501/08(2), 0202020501/09, 0202020501/10, 0202020501/11, 0202020501/12, 0202020501/14, 0202020501/19, 0202020501/23(2), 0202020501/25, 0202020501/28, 0202020501/33, 0202020501/34, 0202020501/36, 0202020501/37, 0202020501/38(2), 0202020501/40(2), 0202020501/41, 0202020501/47, 0202020501/49, 0202020501/53, 0202020501/57, 0202020501/58, 0202020501/59, 0202020501/60, 0202020501/61, 0202020501/62(3), 0202020501/63, 0202020501/65, 0202020501/68, 0202020501/69,

0202020501/70(4), 0202020501/71, 0202020501/72, 0202020501/78, 0202020501/79, 0202020501/81(3), 0202020501/82(2), 0202020501/88, 0202020501/89, 0202020501/91, 0202020501/93(2), 0202020501/95, 0202020501/96, 0202020501/99, 0202020501/100, 0202020501/101(2), 0202020501/102(2), 0202020501/103, 0202020501/104, 0202020501/105, 0202020501/107, 0202030307/01, 0202030601/65, 0202030603/02, 0202030605/35, 0202030605/43, 0202030605/81, 0202030605/141, 0202030801/01, 0202030801/09, 0202030801/10(3), 0202030801/13(2), 0202030801/15, 0202030801/28, 0202030802/06(2), 0202030802/07, 0202030802/10, 0202030802/11(2), 0202030802/20, 0202030802/24, 0202030802/28, 0202030802/34(3), 0202030802/48, 0202030901/24(2), 0202030902/30, 0202030902/31, 0202030902/47, 0202030902/53, 0202030902/81(2), 0202030902/86, 0202030902/88(2), 0202030902/91, 0202030902/92, 0202030902/94, 0202030902/130, 0202030902/132, 0202031201/04(4), 0202031201/15, 0202031201/18, 0202031201/19, 0202031201/210202031201/34, 0202031201/36, 0202031202/08, 0202031202/18, 0202031202/23, 0202031202/33, 0202031202/42, 0202031202/50, 0203010301/12, 0203010301/28, 0203010303/11, 0203010702/44, 0203010801/07, 0203011002/02, 0203011002/11, 0203020201/15, 0203020202/03, 0203020202/07, 0203020203/13, 0203020203/20(2), 0203020301/06, 0203020401/04, 0203020401/06, 0203020401/12(2), 0203020401/13, 0203020401/15, 0203020401/17, 0203020402/08, 0203020402/12, 0203020402/25, 0203020403/05, 0203020403/20, 0203020501/01, 0203020501/20, 0203020601/02, 0203020601/03(2), 0203020601/10, 0203020601/17(2), 0203020601/19, 0203020601/31, 0203020601/33, 0203020601/44, 0203020601/51, 0203020601/61, 0203020601/64, ɑ. ⁀sɑ 0102020303/17, 0102020303/42(2), 0103010303/32, 0103010305/02, 0103010305/13, 0103010305/17, 0103010305/20, 0103010305/29, 0103010305/33, 0103010305/37, 0103010305/45, 0103010305/86, 0103010305/87, 0103010602/12, 0103020304/13, 0103030701/03, 0103030701/06, 0103030701/07, 0103030702/91, 0103030702/98, 0103030702/100, 0103030702/101, 0103030801/02, 0103030801/03, 0103030802/01, 0103030802/24(2), 0103030901/02, 0103030901/16, 0103030901/54, 0103040601/11, 0103040601/23, 0103050102/01, 0202010501/17, 0202010501/19, 0202020301/17, 0202020501/09, 0202020501/10, 0202020501/13, 0202020501/19, 0202020501/56, 0202020501/70, 0202020501/77, 0202030105/02, 0202030307/03, 0202030308/01, 0202030402/72, 0202030604/03, 0202030801/07, 0202030801/21, 0202030802/20, 0202030802/34, 0202030802/37, 0203020401/03(2), 0203020401/06, 0203020401/12, 0203020401/14(2), 0203020401/19, ɑ. ⁀sɑ ⁀bər 0202031201/21, 0202031202/10, ɑ. sɑɴɑ niː łom oŋʂəsɑ ⁀łɑ 0202030802/02, ɑ. sɑdʐ̧q də 0103010304/39, ɑ. səlɛr goł miɴχuɑnəŋ kəswlɛr 0202020501/72, ɑ. səlɛr bə ojnəŋ joʁur łɑretgȩk kəsɯ mɑ dəro 0203020201/12, sen ɑ. ezɛrɣe gojoq ḍə 0502020101/238, ɑ. sen⁀ łɑ nimiː mɑ ɑː bȩrmȩse⁀łɑ 0202030802/50, ɑ. sen mɑː nidʒi u^{h}ɣ̨us bȩrxəʂ drə 0203010702/48, ɑ. sen mən 0202030902/56, ɑ. sen nilɛr dzɥŋbiłɑp ḍə 0103050101/13, 0103050102/35, ɑ. sen mɑɴ 0202020501/23, ɑ. senə ʒiɣədzi̯ joq də 0202030301/30, ɑ. senəŋ urdʒyłɑrnə əʂgȩr sɑłʁɑ 0202010901/80, ɑ. sȩn ȩnȩ bər⁀bər tazŭ tɑłɑʁɑ 0202020702/10, ɑ. sȩn u^{h}rʂsɑɴnə⁀βər sɑł βɑr⁀łɑ 0202020501/19, ɑ. sȩn bər dzo̯^{h}gɑ^{h}rʤɑn dixəʂ mi 0202020501/108, ɑ. sȩn ʤiu bər⁀bər siːʁɑ jɑmɑʁɑ 0202020702/19, ɑ. sȩnə mɑ niɣəłɣi 0202020501/30, ɑ. soŋ⁀łɑ 0203020402/15, ɑ. soŋ soɴGɑ e^{h}tgindi⁀łɑ 0203020402/19, ɑ. soŋ məndɑ gȩłɣe 0203020402/26, ɑ. səɴGɑ e^{h}tgi⁀łɑ 0103010602/21, ɑ. səɴGɑ e^{h}tgindi 0202031202/57, ɑ. su joq də 0103020304/20, ɑ. surme 0103010705/48, ɑ. sujrə udʒin dik gȩse⁀sɑ 0203020601/01, ɑ. sujrə kəsɯ 0203010702/56, ɑ. sujrə sɑ 0203020401/07, ɑ. sujrə søz 0203010702/51, ɑ. ʃiŋdʒiaɴnəŋ 0203010701/08, ɑ. ʂigəmsor 0202030601/09, ɑ. ʂukdip 0202030605/71,

ɑ. tɑrɨłɑsɑ 0203010302/06, ɑ. teɬəkdəŋ ɑʰsɢɑ ungəlɛ̨ɣ̨ẹndi 0202030402/65, ɑ. toːrʁɑ ‿ɑrʁəməs do 0103020304/18, ɑ. tuɬəm ə̆sdɑ 0202030701/12, ɑ. tygɛ̨p do 0102020303/19, ɑ.‿ tsɑ 0103030802/08, 0202010901/25, ɑ. tsen jynə bər hɑrʤɑ tudidəβɑɬʁɑ 0202010901/82, ɑ. ɻʃiutʂɑɴəɴɢɑ gytʂup bɑrʁɑndɑ 0202031101/11, ɑ. ‿jɑ 0103020304/14, 0103020304/22, ɑ. jɑɴqəs məłɑg̊ɑ 0202031201/17, ɑ. jɑzinə 0103010302/03, ɑ. jɑʰɢɑdɑ mɑ 0203020601/27, ɑ. joq‿ɢut d̥ə 0103010502/04, ɑ. joʁuɾ ɬɑretgɛ̨n 0203020601/38, ɑ. joʰrtnə ʤɛ̨ɾɣiliɣindi o 0202020701/45, jyɣ̨ẹ ɑ. gɛ̨łmẹ 0202030605/140, ɑ. jiʤiŋ berɣe tʂəŋlio 0202031202/18, ɑ. jiŋər oːsɑ‿ɬɑ 0203010301/42, ɑ. jiŋərdɑ‿ɬɑ 0203030102/04, ɑ. jiʤiŋ ɑnə ərʤɑŋnɑk kərɣindi‿ɬɑ 0502020101/204, ɑ. ʤujχo‿ɬɑ 0202010703/19.

ɑ.+ɢə ɑ.+ɢə 0202010901/53, 0203010301/41, 0203010301/44, ɑ.+ɢə‿ osɑ 0202020501/70, ɑ.+ɢə dɑʁ nimi 0202010901/47, ɑ.+ɢə dɑʁ 0202010901/55, ɑ.+ɢə dɑʁ gondɑʁ jəɬəʁ jy mɑ joq ɟə 0202010901/65, ɑ.+ɢə dəʁ‿osɑ 0202010901/36, ɑ.+ɢə dise ɬɑ 0202030601/76, ɑ.+ɢə d̥ise‿ ɬɑ 0203020203/03, ɑ.+ɢə kəsɯ 0103010304/25, ɑ.+ɢə χɑnjy uʤin d̥ise 0202020501/57, ɑ.+ɢə‿ɬɑ 0202010703/08, 0202010901/25, 0202020501/81, 0202030902/10, 0203020201/14, 0203020403/19, ɑ.+ɢə‿ɬɑ bə χoɴ diŋnɑmɑ 0202031202/04, ɑ.+ɢə məłɑɬɑrnə 0103030901/25, ɑ.+ɢə məłɑleɾ 0202010301/10, ɑ.+ɢə məndɑʁ 0203020402/26, ɑ.+ɢə məsdəŋ bə ojnəŋ gizgə 0203010701/10, ɑ.+ɢə vəŋzɯ 0103050101/51, ɑ.+ɢə søz 0202030601/58, 0202030605/161.

ɑ.+g̊ə ɑ.+g̊ə ɬujiŋbi bə̥sɑ 0203010702/44, ɑ.+g̊ə jisəndi 0203020202/17.

ɑ.+ɢu ɑ.+ɢu go nimi gondɑɢɑ jɑʰʂ emes dɾo 0202010501/21, ɑ.+ɢu χoɴjiŋ mẹnę̣k ɟər 0202031202/01, ɑ.+ɢu teɾɣen də‿nɑ 0203011002/03, ɑ.+ɢu sujɾə sʉz 0202010301/10.

ɑ.+ɢənə ɑ.+ɢənə dʐ̥ɨɬɑʁɑ χuozɑɴ ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi 0203020403/03.

ɑ.+g̊ənə ɑ.+g̊ənə usdɑʁɑ 0203020601/26.

ɑ.+ɢɑnɑ ɑ.+ɢɑnɑ məs jozək gɛ̨łmi bə jẹrdi 0202030605/150, sen ɑ.+ɢɑnɑ ɬɑretgɛ̨n boɬ 0202030605/150.

ɑməɬɑɴ “kişi adı, unvan” Bkz. **ɑːməɬɑɴ**, **ɑmɬɑɴ, ɑɬɑ məɬɑ.**

ɑ. ɑ. qɑn 0103030702/14, ɑ. qɑn də‿nɑ 0103030702/13, ɑ. qɑnnəŋ ɑχɬdən səŋgin bəɾ də‿nɑ 0103030702/60, ɑ. qɑnnə 0103040401/07, ɑ. χɑn 0103010701/18, 0103010701/23.

ɑmə “şimdi” Bkz. **ɑːm**, **ɑːmə, ɑːn, ɑm, ɑn.**

ɑ.+ɢə ɑ.+ɢə bə nienʧiŋ kəsɯleɾ 0203011002/01.

ɑmər “sağ salim, sakın”

ɑ. ɑ. d̥ə 0502020101/350, oj ɑ. drəm 0502020101/359.

ɑməɾɑ- “sessiz olmak” Bkz. **ɑmɾɑ-.**

ɑ.-q ɢɑɾɑmɑsɑ‿ɬɑ ɑ.-q qɑɬẹj d̥ə 0203010302/15.

ɑməɾɑs- “hep birlikte sessiz olmak”

ɑ.-əq ɑ.-əq qɑɬʁɑq miː d̥ə 0203010302/13.

ɑməɾ ʂɨməɾ “sessiz sedasız, sessizce”

ɑməɾ ʂ. ɑməɾ ʂ. ərliβʁɑn ẹ d̥ə 0103040405/21, ɑməɾ ʂ. hɑnəʁəməs də 0103010305/61.

ɑməʂo- < **ɑməʂ+ oɬ-** “sessiz ol”

ɑ. ɑ. sen 0103010705/48.

ɑməʰtɑn < ɑmən+tɑn M “yabanî hayvan”

ɑ. ɑːrʁɑłəʁ ɑndɑʁ ɑ. oł 0202020501/54, oł͡ ɬɑ ɑ. 0202020501/54(2), məŋ jɑsɑʁɑq ɑ͡ eː do 0202020501/48, ni ɑ. boʰɬsɑ 0202020501/39, niɣə ɑ. də 0202030604/37, jeʰrkdəɣ ɑ. ḍə͡ nɑ 0202030604/37.

ɑ.+nə ɑ.+nə 0502020101/111, ɑ.+nə ølyrɣe 0202020501/63, ʤiaNGə ɑ.+nə ͡ɬɑ ølyrəp bołmɑs͡ eː drɔ 0202020501/45, dʐɑnnəʁ ɑ.+nə͡ ɬɑ ølyrmẹs͡ er 0202020501/44.

ɑmdoː “dünya, evren” Bkz. **ɑmdo.**

ɑ. ɑ. 0202030601/42.

ɑmdo “dünya, evren” Bkz. **ɑmdoː.**

ɑ.+nə ɑ.+nə βər dɑrɬɑdin 0202030601/28, ɑ.+nə dɑrɬɑttsɑ 0202030601/29, ɑ.+nə dɑrɬɑtg̣ɑn͡ er 0202030601/40, ɑ.+nə tɔqdɑtGɑn 0202030601/42, ɑ.+nə dɑrɬɑtqəʂ ḍə 0202030601/43.

ɑmɬɑN “kişi adı, unvan” Bkz. **ɑːməɬɑN, ɑməɬɑN, ɑɬɑ məɬɑ.**

ɑ. ɑ. qɑn 0103040401/33, ɑ. qɑnnəŋ 0103040401/68, ɑ. χɑn 0103030203/13, ɑ. χɑnnəŋ ɑʰɬdəŋ gəməs 0103030203/50, ɑ. χɑnnəŋ məŋ gəməsə 0103010701/109.

ɑmmejχuɑ < ɑnmejχuɑ Ç. “kişi adı”

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ guzixəsə 0203020201/01.

ɑmɾɑ- “sakin olmak, sessiz olmak” Bkz. **ɑməɾɑ-.**

ɑ.-t də ɑ.-t də ẹː ḍə 0103010502/08.

ɑ.-q ɑ.-q qɑɬχəʂ ḍə 0202031101/21, ɑ.-q qɑɬʁɑn͡ e də 0202030103/18.

ɑmsəŋ “tereyağı ile karıştırmış olan bir çeşit pilav yemeği”

ɑ. ɑ. berẹːn 0103030901/40.

ɑn “şimdi, günümüzde” Bkz. **ɑːm**, **ɑːmə, ɑːn, ɑm, ɑmə.**

ɑ. ɑ. 0103010304/44, ɑ. bəɾ bezʉɣʉn ͡duɣdi 0202020501/108, ɑ. ͡diɣə ͡drɔː 0103040402/07, ɑ. ʤibəŋʂɑN məsdəŋ bə unduʁɑNnəŋ ͡ɬɑ 0202030801/13, ɑ. ɬɑ 0103050301/28, ɑ͡. ɬɑ 0103010303/31, 0103010305/44, 0103010703/06, 0103030802/13, 0103030802/15, 0103030802/21, 0103030802/24, 0103030802/25, 0103030802/26, 0103050301/06, 0103050401/03, 0103050401/04, 0202010901/83, 0202030301/10, 0202030401/21, 0202030402/12, 0202031201/34, ɑ. ͡ɬə 0202030701/12, ɑ. sɑ 0103010304/25, ɑ. sen bə ɑnɑNnə fɑsuŋnɑʂ ͡osɑ 0103050102/04, ɑ. tsɑ 0103050102/19, ɑ. jɑmɑʁɑ 0202020702/11.

ɑŋ “şimdi”

ɑ. ɑ. go jeʰɬdʐi͡ ɬɑ 0103040405/40, ɑ. giɣindi͡ ɬɑ 0202020701/08, ɑ. kəg̣ənnit ḍə 0103040302/21, ɑ. kəseɾ Gəzəɬ tẹrɣẹn joq ḍə ʇisə͡ ɬɑ 0103010305/96, ɑ. kəseɾ gue sut jejmɑs ot ḍə 0103010306/12, ɑ. ķusdə 0103040405/54.

ɑN “şimdi”

ɑ.+Gə ɑ.+Gə 0103010306/05, ɑ.+Gə kəseɾnə 0202020701/20, ɑ.+Gə͡ ɬɑ 0103010101/10, ɑ.+Gə͡ ja 0103020302/22, ɑ.+Gə jijɑN də 0103040601/15.

ɑ.+g̣ə ɑ.+g̣ə 0103040601/20, ɑ.+g̣ə kəsleɾ 0202020701/62.

ɑn < ɑnɑ “anne” Bkz. **ɑːnɑː, ɑnɑ, ɑnɑʰ.**

ɑ. ɑ͡. əʁołnə guanʃiŋnɑʁɑ 0502020101/138.

ɑnɑ “anne” Bkz. **ɑːnɑː, ɑnɑʰ**, **ɑn.**

ɑ. ɑ. 0201010102/13, ɑβ ͡ɑ͡. ɬɑ 0202031201/21, ɑβɑ ɑ. 0103010601/73, 0103030702/89, ɑ. ɑβɑ 0203020401/05, 0203020401/18, 0203020401/19, uzunəŋ ɑ. joq bołʁɑ 0202030902/96, isɯnəŋ ɑβ ͡ɑ. 0103050102/14, bəzdəŋ ɑβ ͡ɑ͡. ɬɑ

0203020201/13, dɐŋəɾ ɑ. 0502020101/194, 0502020101/374, 0502020101/375, ɑ. di də͡nɑ 0201010102/13, senəŋ ɑ. jozqɑnəʁɑn ḇəsɑ 0202020501/09.

ɑ.+nəŋ ɑβɑ ɑ.+nəŋ bozdɑn 0103010703/18, ɑβ͡ ɑ.+nəŋ bezətgɐ̣n hɑdzɐ̣ɢən 0103010703/30, ɑ.+nəŋ xiʧ̑ikədi 0202031201/03, ɑ.+nəŋ ʃiŋnə zɐ̣ɾɣɐ̣͡ ɬɑ 0202020301/06.

ɑ.+nəɴ ɑdzɑ ɑ.+nəɴ ɢ̣ɔʰɬḍ̣əqdɑn uno 0103030701/04.

ɑ.+m ɑdzɑɴ ɑ.+m 0102020301/41, ɑ.+m boʰɬḍ̣e: 0102020301/10, ɑ.+m boʰɬḍ̣e 0103020301/05, ɑ.+m ɟiḍ̣e: 0102020301/06, ɑ.+m ḍiḍ̣e 0103020301/03.

ɑ.+mnəŋ ɑ.+mnəŋ ʒiməɣdin 0102020302/10.

ɑ.+mɢɑ: ɑ.+mɢɑ: 0103020301/25.

ɑ.+ŋ ɑ.+ŋ kəsɯnəŋgə də 0103050102/02.

ɑ.+ɴ ɑ.+ɴ 0103020403/17, 0103050301/20, ɑ.+ɴ ɑnə ʂɨgə duɑn jøɾɣədət ḍə͡ɬɑ 0103050301/24, ɑ.+ɴ ɑndɑ: e: də 0103050301/17, ɑ.+ɴ ɑndɑʁ͡ e ḍə͡ sɑ 0103030901/76, ɑ.+ɴ ɑnde: də 0103050301/01, ɑdzɑɴ ɑ.+ɴ 0103050102/16, 0103050102/19, ɑ.+ɴ beɾɣɐ̣n mɑ jɑʁ jɑʰtbɑ: 0103020402/07, ɑ.+ɴ boʰɬḍ̣ə: 0102020401/10, ɑ.+ɴ boʰɬḍ̣ə 0103020403/05(2), ɑ.+ɴ di ḍɑ: 0102020401/06, ɑ.+ɴ diḍ̣e 0103040404/12, ɑ.+ɴ didə: 0103020403/03, ɑ.+ɴ didə 0103020403/03, ɑ.+ɴ qɑʰtdɑ 0103010503/05, 0103010503/07, ɑ.+ɴ͡ɬɑ 0103010305/11, 0103050301/21, ɑ.+ɴ͡ ɬɑ zɐ̣ɾtgi ḇɑχʂ̣ dzɑɬʁəɬɑp ḍə 0103030901/38, ɑ.+ɴ mɑ poɾn mɑ ɬɑɾɬoʁɑn sɑ 0103050301/22, ɑ.+ɴ noʰɬḍ̣ə 0202030902/95, ɑ.+ɴ sen uzuŋge dzɐ̣ŋnə di 0202030402/11, ɑ.+ɴ senəŋ bə səkgi ͡giɬɣi 0103050102/03, senəŋ ɑ.+ɴ 0502020101/209, seŋ ɑ.+ɴ 0103010303/06, jɑɴqəs ɑ.+ɴ͡ɬɑ 0103010503/02, 0103010503/04, ɑ.+ɴ joq bət də 0103010503/03, 0103010503/07, ɑ.+ɴ joq bəsɑ 0103050102/02, ɑ.+ɴ joq ḇəsɑ 0103050102/14.

ɑ.+ɴnəŋ ɑ.+ɴnəŋ 0103040404/02, ɑdzɑɴ ɑ.+ɴnəŋ͡ ojʁɑ 0102020301/34, ɑ.+ɴnəŋ gøzə jiməɬḍ̣ə 0103050102/03, ɑ.+ɴnəŋ ʒiməɣdin 0102020303/12, ɑ.+ɴnəŋ mɑʁɑ qɑdz̩͡ɑs jøɾɣɐ̣tgiʂ̣͡ ɬɑ 0103050301/15, ɑ.+ɴnəŋ məŋkɑnnə 0103030701/34.

ɑ.+ɴnəɴ ɑdzɑɴ ɑ.+ŋnəɴ ɢoʰɬdəqdɑ 0103010602/08, ɑ.+ɴnəɴ ɢɔʰɬdəqdɑn 0103030701/36,ɑ.+ɴnəɴ ɢ̣ɔʰɬḍ̣əqdɑn 0103030701/04, ɑ.+ɴnəɴ χuɑɾ ͡qejnə 0103030701/32.

ɑ.+ɴnə ɑ.+ɴnə fɑsuŋnɑʂ̣͡ osɑ 0103050102/04.

ɑ.+ɴɢɑ: ɑ.+ɴɢɑ: ɑjdittsɑ: 0102020401/28.

ɑ.+ɴɢɑ ɑ.+ɴɢɑ tʂ̣eɬəʁ dəɾ di 0103020301/25, ɑ.+ɴɢɑ 0102020401/44, ɑ.+ɴɢɑ mɐ̣ɴ qəβɑ delɐ̣n 0102020401/46.

ɑ.+ɴɢ̣ɑ ɑ.+ɴɢ̣ɑ ɑndɑʁ dit də 0103030901/75.

ɑ.+ɴdɑn ɑβɑ ɑ.+ɴdɑn͡ ɑ:zəɾɬo: 0103010602/05.

ɑ.+ɴnɑɾ ɑ.+ɴnɑɾ͡ ɬɑ məzgi ɑndɑʁo dij do 0103030901/29.

ɑ.+sə ɑ.+sə 0202030401/33, 0202030402/12, 0202030902/122, 0202030902/130, 0502020101/38, 0502020101/90, ɑβɑsə ɑ.+sə 0202030401/27, ɑnəŋ ɑvɑ ɑ.+sə͡ɬɑ 0203020601/52, ɑdzɑ ͡ɑ.+sə 0103050201/13, ɑdzɑsə ɑ.+sə 0102020303/19, 0202030605/24, ɑ.+sə ɑʁəɾʁɑ 0202030902/02, ɑ.+sə ɑdzɑsən 0103040301/29, ɑdzɑ ͡ɑ.+sə ʂɨɑbədəɑ oɬo 0103010602/13, oɬ͡ ɬɑ ɑ.+sə ḍəɾ 0202030902/122, ɑ.+sə oɬ ɑɾɑʰķənə bər hɐ̣ʤiɾɣindi ͡ɬɑ 0202030902/129, ɑ.+sə øɬyq qɑʁɑn ͡ e ḍə 0203020203/02, ɑ.+sə øɬyq qɑʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020203/03, ɑ.+sə uzuŋgɐ̣ pəʰɾʤɑq qɑʁəɾəp beɾ diɣɐ̣n e: tə 0202030402/09, ɑ.+sə boχuɬɑʁɑ͡ ɬɑ 0202030902/131, ɑ.+sə

dɑɾəq qɑʁəɾəβəɾʁɑn eː d̪ə 0202030402/08, dɛ̣ŋəɾ ɑ.+sə 0502020101/194, 0502020101/261, 0502020101/292, 0502020101/329, dɛ̣ŋəɾ ɑ.+sə ɬ͡ɑ 0502020101/194, diɣɛ̣n e̯͡ː də ɑ.+sə 0202030401/29, geseɾnəŋ ɑ.+sə 0502020101/36, 0502020101/88, 0502020101/197, ɑ.+sə gɛ̣ɣɛ̣ndi 0202030402/08, ɑ.+sə kuneʂdi uzin ture ture ɢɑɾɑβəɾ ɬ͡ɑ 0202030401/11, ɬoɾnəŋ keɬnənəŋ ɑ.+sə 0103010303/04, ɑ.+sə ɬ͡ɑ 0202030902/01, 0202030902/119, 0502020101/83, ɑ.+sə məndɑʁ diɣindi 0502020101/49, ɑ.+sə mənə qənə diɣindi 0502020101/135, ɑ.+sə j͡ɑ 0103020302/05, ɑ.+sə jɑʰʂ͡eː d̪ə 0202030401/02.

ɑ.+sənəŋ ɑ.+sənəŋ jɑɴɢɑ͡ eʰdəp bɑɾʁɑn͡ eː d̪ə 0202030902/118.

ɑ.+səŋ < ɑː-sənəŋ ɑ.+səŋ uːʂdə tuduβɑɬʁɑ 0202030402/11.

ɑ.+sən ɑ.+sən ɛ̣ni beɾ ɣ̟ødzɨɾk git də 0103040301/29, kəsɯnəŋ ɬ͡ɑ ɑ.+sən 0202030902/01, ɑ.+sən sɯχoɬɑʁɑ 0502020101/219.

ɑ.+səɴɢɑ ɑ.+səɴɢɑ gɛ̣ːm χejɬɑʁɑ ɬ͡ɑ 0203020203/02, ɑβ ɑ͡.+səɴɢɑ hɑdʐ̪əq jɑndəɾʁɑq bər quʂ͡ eɾ 0202020501/51, ɑ.+səɴɢɑ 0202030402/16, 0202030902/04, 0502020101/57, ɑ.+səɴɢɑ ɑjtɢɑn eː də 0202030402/05, ɑ.+səɴɢɑ ørɣetgɛ̣n ɛ̣ d̪ə 0502020101/82, dɛ̣ŋəɾdigə ɑ.+səɴɢɑ 0502020101/170, ɑ.+səɴɢɑ dip də 0502020101/78, ɑ.+səɴɢɑ diβɑtəp d̪ə 0502020101/45, geseɾnəŋ ɑ.+səɴɢɑ diɣind̪ə 0502020101/86, geseɾnəŋ ɑ.+səɴɢɑ 0502020101/122, ɑ.+səɴɢɑ mɑjn diɣi͡n i͡ː d̪ə 0202030902/123, ɑ.+səɴɢɑ sɛ̣n uzənə tʂeɬəʁ də di 0103020302/21, ɑ.+səɴɢɑ͡ j͡ɑ ʂ͡ɑ 0103020302/22.

ɑ.+səŋgədi ɑ.+səŋgədi eʰdəp bɑɾʁɑndə͡ ɬ͡ɑ 0502020101/56, ɑ.+səŋgədi eʰdəp bɑɾt d̪ə 0502020101/55.

ɑnɑgɑ “nine, yaşça ileride olan kadına seslenme biçimi” Bkz. **ɑːnigɑː, ɑːnigɑ, ɑnigɑ. ɑjgɑ, ɛ̣jgɑ.**

ɑ. ɑβɑgɑ ɑ. 0202010503/01, 0202010503/02, 0202030401/16, ɑ. bezəduβɑɬʁɑn eː də 0202030402/02, ɑ. diː dɾo 0201010102/07, niː ɑ. ɟ̟ise 0202030401/16, ɑ. ɬ͡ɑ 0202030401/24, 0202030403/04.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ 0202030403/04, ɑ.+ʁɑ beɾəβɑdəp də 0202030401/15, ɑ.+ʁɑ ɬ͡ɑ 0201010102/07.

ɑ.+dɑ ɑβɑgɑ ɑ.+dɑ ʂɨgə oʁuɬ βɑɾ͡ eː də 0202030401/01.

ɑ.+leɾ ɑβɑgɑ ɑ.+leɾ qɔsə məndɑ gep dɾo 0203020601/41, ɑ.+leɾ deɬə ʃidʒiβ jɑdɑʂ̪dəɾ 0103010702/59.

ɑ.+leɾʁɑ ɑ.+leɾʁɑ ɑβɑgɑleɾʁɑ bər tut dəɾ͡ nɑ 0103010701/93, ɑ.+leɾʁɑ βoɾ tudin 0103010702/58.

ɑ.+sə ɑ.+sə dɑʰɢ̟ə dɾo 0203020601/57, ɑβɑgɑ ɑ.+sə 0203020601/57.

ɑnɑʰ “anne” Bkz. **ɑːnɑː, ɑnɑ, ɑn.**

ɑʰ.+sə ɑ.+sə 0202030402/02, ɑ.+sə ʧ̟ɑɬəβɑɬsɑ 0103010703/06.

ɑnigɑ “nine, yaşlı kadına seslenme saygılı biçimi” Bkz. **ɑːnigɑː, ɑːnigɑ, ɑnɑgɑ, ɑjgɑ, ɛ̣jgɑ.**

ɑ. ɑ. 0103030801/03, 0103050401/09, bər ɑ. də 0103030801/03, ɣ̟ɑʰqgɑq ɑ. 0103030801/03, ɣ̟ɑʰqgɑq ɑ͡. ɬɑ 0103030801/04, ʧ̟indʒɑ ɑ. d̪ə ʂ͡ɑ 0103010303/03, jeɾɬɑmɑ ɑ. 0103010305/60, ɑ. jeɾɬomɑ 0103010705/37, mɛ̣nəŋ ɑ. 0103010705/43, ɑ. joq bəʁɑ 0103050102/05.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑdəɴɢɑ ɣ̟ɑʰqgɑq diːk 0103030801/03.

ɑ.+ɬɑɾ ɑ.+ɬɑɾ oʁɑ 0103040403/49.

ɑ.+leɾ ɑ.+leɾ jɛ̣ɾ dɑʰɾtɢɑ 0103050301/33.

ɑ.+łɑrʁɑ ɑ.+łɑrʁɑ tuttsɑ 0103040403/30, 0103040403/33.

ɑ.+sə ɑnəŋ ɑ.+sə 0103030801/06.

ɑni < eni “yine” Bkz. **əni, ərne, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini, jine.**

ɑ. ɑ. e^{h}dəβər unuk gẹłɣẹndi 0202030401/24.

ɑnin “o taraftan, ondan” Bkz. **ɑːniŋ.**

ɑ. kułnə ɑ. təułɑʁɑ 0202020701/13, ɑ. ‿łɑ 0502020101/296, ɑ. mənin łɑ 0202030307/02, sɑzd̯əŋ ɑ. 0502020101/165.

ɑndɑː < **ɑndɑʁ** “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑːndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑndɑʁ**, **ɑnd̯ɑʁ.**

ɑ. ɑnɑɴ ɑ. eː də 0103050301/17, ɑ. eː də 0103050301/27(2), ɑ.‿eː də 0103030901/02, ɑ.‿e^{h}d̯ə 0103050301/25, ɑ. ẹtgədzi̯ drɔː 0103010306/10, ɑ. bərer ot ɢəłmɑ mɑ bɑːr 0203020403/13, ɑ. diː d̯ə 0103050301/17, ɑ. dio də 0103050301/01, ɑ. digin ẹː də 0103030901/62, ɑ. dit də 0103040302/15, ɑ. diɣin iː də 0103010705/45, ɑ. di də 0103030802/14, ɑ. dij dij ‿łɑ 0103050201/26, ɑ. ‿łɑ 0103030802/10, ɑ. mi 0203010302/16, ɑ. sɑɢ̟ənət do 0103030901/71, ɑ. ɟidə sɑ 0103050301/07, ɑ. ʧĩŋkuɑŋ də 0103050201/18, ɑ. ʧĩŋkuɑŋ d̯ə 0103050201/05.

ɑ.+ʀɑq ɑ.+ʀɑq łɑ bəŋʂi bɑr oʂ d̯rɔ 0103030802/40.

ɑndɑː < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ** “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəː, ɑːndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̟ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢəł, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑɢ̟ɑ, ɑndɑɢ̟ə, ɑndɑɢ̟əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̯ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0102020303/36, 0103030702/92, 0103030802/21, ɑ. ɑ^{h}ɾd̯əɢəndɑn ẹni d̯əsɣi ʂɑrtɢɑʂ‿łɑ 0103030802/10, ɑ.‿e d̯ə 0103030201/33, ɑ. bər bəʁɑ ʃienniu də 0103030802/06, ɑ. bər doχəs mɑrminə ɢɑrɑʁɑ sɑ 0103030802/17.

ɑndɑː- < ɑndɑʁ+ɢəł- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəł-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə, ɑndɑɢ̟əł-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəł-, ɑndɑʁuł-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ oː kəsɯ peχɾt d̯ə ‿sɑ 0103030901/65, ɑ.-sɑ ‿łɑ 0103010501/05, 0202010503/14, ɑ.-sɑ tyget d̯ə 0103030802/19.

ɑndɑː “orada” Bkz. **ɑːndɑ, ɑndɑ, ɑnd̯ɑ**.

ɑ.+ɢə ʁɑnsyleŋnəŋ ɑ.+ɢə o ɢəzdar 0202010301/07.

ɑndɑːo < ɑndɑʁ+ɢəł-əp “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəβ**, **ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəłəp, ɑndɑɢəłəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ.‿łɑ 0202020501/44.

ɑndɑːdɑ < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑndɑ** “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəłʁɑndɑ, ɑndɑɢəłʁɑndə, ɑndɑɢəłʁɑndi, ɑndɑɢənda, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ.‿łɑ 0102020401/49, ɑ.‿łɑ sɑ 0103050301/24.

ɑndɑːndɑ < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑndɑ** “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəłʁɑndɑ,**

andaɢəłʁandə, andaɢəłʁandi, andaɢəndə, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandə, andaʁadə, andaʁandə, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndə, andandi.

ɑ. ɑ. 0202030801/07.

andaːndə < **andaʁ+ɢəł-ʁandə** "öyle yaptığında" Bkz. **aːndaɢandə, aːndaʁandə, aːndaʁandə, adaɢandə, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andaːdə, andaːndə, andaɢadə, andaɢandə, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁandə, andaɢəłʁandə, andaɢəłʁandə, andaɢəłʁandi, andaɢəndə, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandə, andaʁadə, andaʁandə, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndə, andandi.**

ɑ. ɑ. ła 0103050301/21.

andə < **andaʁ+ɢəł-ʁə** "öyle, öyle yapıp" Bkz. **aːndaɢə, aːndaɢəː, aːndaɢəłʁə, adaɢə, adaɢə, adaɢ̟ə, adaʁə, adaʁə, andəː, andəq, andəqə, andaɢəː, andaɢə, andaɢaʁə, andaɢaɬ, andaɢəː, andaɢə, andaɢəʁə, andaɢəłʁə, andaɢ̟ə, andaɢ̟ə, andaɢ̟əʁə, andaʁ, andaʁə, andaʁə, and̠aʁə.**

ɑ. ɑ.͡ eː də sɑ 0103030901/07, qejʤiłuʰtɢɑ ɑ. məndaɢɑː təgəβatqəş d̠ə ͡sa 0103010306/24.

andə "orada; oraya; oradan" Bkz. **aːndə, andəː, and̠ə**.

1. "orada"

ɑ. ɑ. 0103010502/02, 0103030901/47, 0103050101/09, 0202030802/34, 0202031201/18, 0203020201/20, 0203020201/22, 0203020402/19, 0203020402/25, 0203020601/29, 0502020101/299, 0502020101/362, ɑ. andaʁ bəɾ łomak keːβəɾ βaɾ͡ eː do 0202010503/16, ɑ. esdiɣ βop d̠ə qanę̣ 0502020101/274, ɑ. øɬuɾβat də 0103040302/02, ɑ. øɬuɾŭβat d̠ə 0103040302/27, ɑ. ølyq qałʁe 0502020101/18, ɑ. uːzdəɣe 0103030901/56, ɑ. uş̠ qunuq jyɣałʁan ͡eɾ 0202030605/53, uzutdəŋ ɑ. 0202030902/119, ɑ. pę̣ɾɣę̣ 0203011002/11, ɑ. bəɾ dujʃiaɴ dəlit də 0103050101/08, bəzdəŋ ͡ła ɑ. 0202030802/04, ɑ. bəʰqdz̨ɑsə ş̠ukdiɣi 0202030404/03, ɑ. βəɾ ɢəzəł pəş̠t ɢajłaβəɾ də 0202030401/34, ɑ. deɾę̣k baş̠ɢa ʊnetɢa͡ ła 0103010705/49, ɑ. doɴɢeq qałʁa 0502020101/23, ɑ. duzɢə βeɾəβ 0103050201/14, kəsɯnəŋ ɑ. 0502020101/24, ɑ. qənɢa 0502020101/244, ɑ. qənɢandə͡ ła 0502020101/293, ɑ. ɢaɾadę̣ɾ͡ jeɾ joq də 0103010303/36, ɑ. ła 0202030902/13, ɑ.͡ ła 0103010303/36, 0201010101/24, 0201010101/27, 0202030802/34, 0502020101/16, ɑ. ͡ła ołəɾʁaş̠͡ gəni ͡ła 0502020101/244, ɑ.͡ła bə kunən disse 0201010101/19, ɑ.͡ła bəɾ jɐ̣ɾdi ołəɾəβ ołəɾmin d̠əɾ 0502020101/190, ɑ. łaɾedəβəɾ 0502020101/168, ɑ. ʒiːɣeː 0203020501/03, ɑ. ʤiu teχjdutɢ̟a 0103040405/40, ɑ. ma 0203010702/16, ɑ. ma ę̣dəβ də 0103010306/04, ɑ. ma ę̣tgę̣k eʰkən 0203010502/03, ɑ. ma doɬʁaɴ təkgi ołəɾχəş̠ d̠ə 0103010305/73, məsd̠əŋ ɑ. 0203020501/08, məzdəŋ ɑ. 0203020402/30, meːŋ ɑ. 0203020402/09, menəŋ ɑ. oɾʁan͡ ę̣ː 0203020402/06, menəŋ ɑ. oːɾʁan͡ ę̣ː 0203020402/19, ɑ. mutş̠ɑɴ tş̠əŋliłaʁa 0203020401/02, ɑ. naː dij dij 0103050301/11, ɑ. niːɣə qaş̠ ͡qunəq boɬʁandə ͡ła 0502020101/19, ɑ. sen bəɾ qən 0502020101/291, sę̣leɾəŋ ɑ. 0203010301/55, ɑ. su͡ʁazɢan e də 0103020304/24, ɑ. tuduβałʁa͡ ła 0103040405/30, ɑ. tş̠ɑ ə̆ş̠gi 0103030901/47, ɑ.͡ja ołəɾenə diɣin e də 0103020304/30, ɑ. jɔq boɬʁa͡ ła 0203020402/13, ɑ. jołda 0103030901/56, ɑ. jɔq boɬʁa͡ ła 0203020402/13, ɑ. jyleɾən təkgi 0202030605/43, ɑ. jys oːp dəɾ 0202030101/06, ɑ. ʤuj ş̠iułaʁan miː 0203020402/10, ɑ. dz̨uanməŋ bę̣lę̣dəβatɢan pandzəş̠gi 0103010703/06.

ɑ.+ɢə bəzdəŋ ɑ.+ɢə unduʁaɴnəŋ łomnə͡ ła 0202030801/13, ɑ.+ɢə haɾ kəsleɾə 0203010702/25.

2. “oraya”

ɑ. ɑ.͡ɑrʁɑ 0203010701/17, ɑ. e^{h}tgindi łɑ 0203020101/02, ɑ. e̯^{h}tgindi 0203020101/03, 0502020101/129, ɑ. bɑrʁɑ 0203010702/61, ɑ. βɑrʁɑ ͡łɑ 0203010702/51, ɑ. βɑrʁɑndɑ 0202030902/14, ɑ. kømuβɑt d̯ə 0103040302/03, ɑ.͡łɑ 0203020201/15, ɑ. mɑɴəp ʝə 0203020101/02, ɑ. sɯːk ʊnəp də 0202030403/02, ɑ. zerdəp bɑrʁɑ͡łɑ 0203020402/13.

3. “orada; oradan”

ɑ. ɑ. gerədin bər ʤiliβɑłʁɑ 0103040403/24.

ɑndɑ < ɑndɑn “ondan sonra” Bkz. **ɑːndɑn, ɑndɑn, ɑndə, ɑndin.**

ɑ. ɑ. bə ʤuŋʤioːdɑn niɣəsẹ̯ 0202020701/17, ɑ.͡łɑ 0201010101/15, 0202030301/14, 0202030301/17.

ɑndɑ < ɑndɑn? “onun, ondan, ondan sonra” Bkz. **ɑndɑn.**

ɑ. ɑ. mɑ nimẹ̯r gø^{h}p nimi bołχəʂ̯ joːq d̯rə 0203020302/07.

ɑndɑ < **ɑndɑʁ** “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑːndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑː, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑndɑʁ, ɑnd̯ɑʁ.**

ɑ. ɑ.͡ɔʁɑnd͡ɑ łɑ 0103010503/06, ɑ. di də 0103010305/66, ɑ. dip d̯ər 0202020401/18, ɑ. diɣindi 0103010702/21, ɑ.͡qəd̯ərʁɑndɑ 0203010301/41.

ɑndɑ- < ɑndɑʁ+ɢəł- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̯ə-, ɑndɑː-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəł-, ɑndɑɢ̯-, ɑndɑɢ̯ə, ɑndɑɢ̯əł-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəł-, ɑndɑʁuł-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ ɑχʂ̯sɑ ɑ^{h}ʂɢej 0202030402/75, ɑ.-sɑ sen bər tut͡bɑ łɑ 0202030404/15.

ɑndɑβ < ɑndɑʁ+ɢəł-əp “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəłəp, ɑndɑɢəłəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̯o, ɑndɑɢ̯u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ.͡łɑ 0202020501/92.

ɑndɑq “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑːndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑndɑʁ, ɑnd̯ɑʁ.**

ɑ. ɑ. 0202030301/26, 0202030605/138, 0203010701/23, 0203020202/21, 0203020402/13, ɑ.͡bər ʤiaɴʤiu do 0202020701/54, ɑ.͡βər pitio 0202020303/09, ɑ. ͡βuɾ jẹr də 0103010705/01, ɑ. diɣẹn eː də 0202030301/36, ɑ. diɣẹn ͡er d̯ə 0202030401/10, ɑ. diɣi 0202030605/122, ɑ. diɣin ẹː də 0202030301/29, ɑ. d̯i d̯ə 0202010503/10, ɑ. kəsɯ 0103010705/40, 0202030103/10, ɑ.͡qəd̯ərʁɑ 0203010301/20, ɑ. ɢ̯ɔs tutmɑs͡ẹː d̯i ʝər 0203010702/08, ɑ. liułɑɴnɑʁɑ͡łɑ 0203020402/25, ɑ. niːɣə 0202010901/53, ɑ. niːɣəłʁɑq 0202030801/22, ɑ. nimi 0202030301/39, ɑ. tẹrɣẹ ʒiɣe 0202030104/17, ɑ. jɑmɑβər də 0202020702/13.

ɑndɑq < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəː, ɑːndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̯ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑɢ̯ɑ, ɑndɑɢ̯ə, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̯ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. o jenʂanə mədɑɢɑ ʒiːzge 0103040301/03.

ɑndɑqɑ < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəː, ɑːndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̯ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑɢ̯ɑ, ɑndɑɢ̯ə, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̯ɑʁɑ.**

ɑ. tʂ̯oɢ̯etqɑ ɑ. 0202010901/76.

andaqaş < andaʁ+ɢəł-ʁaş “öyle yapıp” Bkz. **adaɢəş, andaɢaş, andaɢaʃ, andaɢaʃ, andaɢəłʁaş, andaɢ̟ałʁaş, andaɢ̟aş, andaχaş, andaʁaş, andaʁaʃ.**

a. a.͡ɬa 0103050102/35.

andaqə- < andaʁ+ɢəł- “öyle yapmak” Bkz. **a:ndaʁ-, adaqə-, adaɢ̟ə-, anda:-, anda-, andaɢ-, andaɢə-, andaɢəł-, andaɢ̟-, andaɢ̟ə, andaɢ̟əł-, andaχə-, andaχ-, andaʁ-, andaʁə-, andaʁəł-, andaʁuł-.**

a.-sa a.-sa 0103010502/20, 0202030605/107, 0202030605/165, a.-sa ͡ɬa 0103010305/53, 0103010305/86, 0103040405/18, 0202030605/75, 0202030802/31, a.-sa ma 0102040301/14, a.-sa məz anda ͡ja ołəɾenə 0103020304/30, a.-sa naːʁaɢ ẹː͡ də͡na 0103010601/44, a.-sa sen amɢana ɬaɾetgẹn boł 0202030605/150, a.-sa sen maː βəɾ joɬ͡ezeɾt 0202030605/137, a.-sa va je ʃiŋli bə goʃiŋdi 0103010303/09, a.-sa ͡ja 0102040301/02, a.-sa jẹɾʁaʁa aɾ nimi dɾo 0202030605/127.

a.-sa a.-sa̋͡ɬa 0502020101/148.

andaɢ- < **andaʁ+ɢəł-** “öyle yapmak” Bkz. **a:ndaʁ-, adaqə-, adaɢ̟ə-, anda:-, anda-, andaqə-, andaɢə-, andaɢəł-, andaɢ̟-, andaɢ̟ə-, andaɢ̟əł-, andaχə-, andaχ-, andaʁ-, andaʁə-, andaʁəł-, andaʁuł-.**

a.-əβ do: a.-əβ do: 0102040301/05.

a.-ət də a.-ət də 0103010304/42.

a.-ɔp a.-ɔp ba ɢədəɾsdəɾop 0103040405/32.

a.-əβatɢa a.-əβatɢa͡ɬa 0103010703/04.

andaɢa: < andaʁ+ɢəł-ʁa “öyle yapıp” Bkz. **a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢə, adaɢ̟a, adaʁa, adaʁə, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa, andaɢaʁa, andaɢaɬ, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̟a, andaɢ̟ə, andaɢ̟əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, anɖaʁa.**

a. a. 0203020203/21, a. andaʁ diɣi͡ɬa 0202030902/48, a. sa 0103010502/09.

andaɢaːβ < andaʁ+ɢəł-əp “öyle, o şekilde” Bkz. **a:ndaɢo, a:ndaɢɔ, a:ndaʁo, anda:o, andaβ, andaɢəβ, andaɢəp, andaɢəłəp, andaɢəłəβ, andaɢo, andaɢɔ, andaɢ̟o, andaɢ̟u, andaʁəβ, andaʁo, andaʁɔ.**

a. a. sadzę̣ uzaʁa 0202030402/69.

andaɢa < andaʁ+ɢəł-ʁa “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **a:ndaɢa, a:ndaɢə:, a:ndaɢəłʁa, adaɢa, adaɢə, adaɢ̟a, adaʁa, adaʁə, anda:, anda, andaq, andaqa, andaɢa:, andaɢaʁa, andaɢaɬ, andaɢə:, andaɢə, andaɢəʁa, andaɢəłʁa, andaɢ̟a, andaɢ̟ə, andaɢ̟əʁa, andaʁ, andaʁa, andaʁə, anɖaʁa.**

a. a. 0102020303/42, 0103010101/14, 0103010305/78, 0103010305/84, 0103010306/23, 0103010501/06, 0103010501/11, 0103010503/09, 0103010705/42, 0103020302/14, 0103020304/05, 0103030701/09, 0103030802/27, 0202020201/02, 0202020201/04, 0202020302/01, 0202020701/52, 0202030101/06, 0202030104/14, 0202030401/16, 0202030701/06, 0202030701/11, 0202030801/13, 0202030902/122, 0203010301/14, 0203010301/51, 0203010301/59, 0203010303/17, 0203010702/19, 0203010702/25, 0203010702/30, 0203010702/53, 0203010801/02, 0203011002/13, 0203011002/20, 0203020202/04, 0203020301/01, 0203020402/19, 0203020402/21, 0203020402/27, 0203020402/28, 0203020403/18(2), 0502020101/475, a. aːm amɾat də ẹː ḍə 0103010502/08, a. aɢej suɾasəβ 0202020501/12, a. ałək giɬɣin͡iː ḍi ʝəɾ 0203010702/52, adzqaqəs saɬʁa a. əʰdẓ̟əβaɬʁa 0202010901/78, a. aʰgaɬaɾnə qəʰqəɾʁa 0103010501/02, a. oʁan eː ḍə 0202030402/39, a. ołəɾʁanda 0502020101/26, a. ołəɾʁan eː ḍə 0502020101/25, a. ołuɾɢan͡e ʝə 0202030402/57,

oŋʂəʁa ɑ. keɬəŋ keɣərɣe 0202010901/35, ɑ. uːtdə 0202020701/09, ɑ. iʃʤiŋgi kømuatqəʂ ḍə sɑ 0103010101/19, ɑ. baɾ̀ ẹː 0202030902/96, ɑ. baɾʁaʂ 0202010901/26, ɑ. bazɯduŋda mɑ ɢaʰʤil βoɬʁa 0203020201/16, ɑ. baʰdʐəɴɢa mandəɾʁa 0202010501/17, ɑ. bər əʂse ̀ɬa 0203010801/08, ɑ. bəɾ ʧyendʑɯ tuɾaʰdə 0203010702/12, ɑ. bəɾ̀ jeɾɣe baɾmas nimi ḍə 0203011002/23, ɑ. bəɾ dʐəŋzɯ diɣindi 0502020101/323, ɑ. bər belekdiɣe 0202010501/18, ɑ. bẹɾuβuɾ ḍo 0202010901/54, ɑ. daguɑn daɴnaʁaɲ̀ ẹː ḍə 0203020203/20, ɑ. dəɾ 0103010501/03, ɑ. də 0103040302/11, ɑ. diadəβ ḍə 0103010305/44, ɑ. diɣindi ̀ɬa 0103010705/44, ɑ. diɣin ̀duɣdi ̀ɬa 0103010703/16, ɑ. disgik ̀ẹː do 0202031202/13, ɑ. diʂ də ̀sa 0102020303/44, ɑ. ḍaʰɢa bər aq ̀ɢaʰt ba jidəβ do 0103010305/93, ɑ. ḍaʰɾtɢa 0202030103/10, ɑ. faɬaʁa 0103010101/17, ɑ. gęɬɣẹndi ̀ ɬa 0502020101/403, ɑ. gøʂgi maɴɢa 0202030404/02, ɑ. guanʤe jen dʐiɬasɑ ̀ɬa 0103010501/08, ɑ. guanʤe jen dʐiɬəβ də 0103010501/12, ɑ. giɬ βaɾ ̀ɬa 0202030605/152, ɑ. keːɾɣi 0103010502/13, 0103010502/14, ɑ. χosəɴɢa 0203010301/28, ɑ. χuaʤio sudan oɾʁətɢa 0103010501/11, ɑ. χuɬaʁa ̀ɬa 0203020203/15, χudʐqqdaʁa ɑ. tuaɬaʁaq dimi ḍə 0202010901/60, ɑ. ʒyɣən jɑɴjɑɴ niɣəɬɣi 0202030902/48, ɑ. ɬa 0103010501/04(2), 0103010705/16, 0103010705/20, 0202030401/35, 0202030402/36, 0202030402/52, ɑ.̀ ɬa 0102020303/35, 0103010101/04, 0103010101/19, 0103010303/20, 0103010303/25, 0103010303/26, 0103010303/27, 0103010304/38, 0103010304/58, 0103010305/42, 0103010305/29, 0103010305/57, 0103010305/61, 0103010501/09, 0103010502/13, 0103010502/22, 0103010705/21, 0103030702/101, 0103040301/07, 0103050101/45, 0103050102/31, 0103050102/35, 0103050401/02, 0202010301/12, 0202010901/27, 0202010901/64, 0202020201/03, 0202020302/02, 0202020302/07, 0202020303/09, 0202020501/22, 0202020501/58, 0202020501/81, 0202020501/103, 0202020701/03, 0202030104/15, 0202030103/15, 0202030301/37, 0202030402/33, 0202030501/05, 0202030601/14, 0203010301/12, 0203010301/13, 0203010301/22, 0203010301/53, 0203020202/03, 0203020401/05, 0203020402/03, 0203020402/05, 0203030101/11, ɑ. ɬom oŋʂəβ ḍə 0103010501/03, ɑ. manəβəɾ ḍɾoː 0202010501/14, ɑ. mandəɾʁaq 0202010501/18, ɑ. maɴḍəɾ̀ na 0103010304/50, ɑ. maɴɢanda 0202010501/14, ɑ. maɴɢanda ̀ɬa 0203010301/57, ɑ. maɴɢ̣aq bəɾmi ḍə 0103010305/53, ɑ. mieχuanə dʐʊŋnaʁa 0103010304/74, ɑ. niːɣə adʐəɬʁa oɬuɾʁaɲ̀ ẹː ḍə 0202010502/04, ɑ. nimi 0203020203/12, ɑ. ni ni 0203010301/13, ɑ. niɣəɬəβat ḍə 0202020701/13, ɑ. niɣettse 0203010301/31, ɑ. saɬʁa ̀ɬa 0203020202/19, ɑ. saɬʁaq 0203010301/12(2), ɑ. saɬʁaq nimi ʮəɾ 0203010301/13, ɑ. suadin 0103010705/24, ɑ. sujbien ̀ɬa ɬaɾetge 0203010301/50, ɑ. ʂaʐdə hanəʁan eː do 0103020304/01, ʂukdiɣi ɑ. 0103020304/21, ʂukḍə ʂukḍiɣi ɑ. kəsɯnəŋ baqɢ̣a maɴmas nimi ḍə 0202010901/73, ɑ. ʂɨgisə maɴɢa ̀ɬa 0203020203/20, ɑ. təkəβatɢan 0203010303/13, ɑ. təkəβəɾ dəɾ 0203010702/30, ɑ. təkkəʂ də 0103010306/23, ɑ. tɯjɬaʁa emsəβəɾ də ̀na 0202031101/22, ɑ. ʧienisɢ̣a 0103010502/13, ɑ. tʂaɬaʁa 0203010701/15, ɑ. tʂɔɢedəβatɢaq 0203030101/12, ɑ. jaɬaʰtɢaq nimi ḍə 0203011001/02, ɑ. ̀ja tuɬɣi 0102040301/04, ɑ. jɔq boɬʁa ̀ɬa 0202030902/98, ɑ. jy qaɬaʁan e do 0103020304/28, ɑ. jyɬɣẹn e ḍəː 0103020302/25, ɑ. jiɣik 0203010801/06, ɑ. jiɣənəŋgẹ 0203020402/18, ɑ. zertge 0202010501/17, ɑ. dʐiɬəβ də 0103010501/05, 0103010501/06, ɑ. dʐəɬnəŋ ̀əʂge 0202020301/11.

ɑndɑɢɑdə < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ,**

ɑndɑgəłʁɑndə, ɑndɑgəłʁɑndi, ɑndɑgəndɑ, ɑndɑgəndə, ɑndɑqəʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.

ɑ. ɑ.͡łɑ 0103050101/60, 0202030104/17.

ɑndɑgɑq < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑq "öyle yapar"

ɑ. ɑ. nimi ḍə 0202020701/43.

ɑndɑgɑʁɑ < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑ "öyle yapıp" Bkz. **ɑ:ndɑgɑ, ɑ:ndɑgə:, ɑ:ndɑgəłʁɑ, ɑdɑgɑ, ɑdɑgə, ɑdɑqɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑgɑ:, ɑndɑgɑ, ɑndɑgɑł, ɑndɑgə:, ɑndɑgə, ɑndɑgəʁɑ, ɑndɑgəłʁɑ, ɑndɑqɑ, ɑndɑqə, ɑndɑqəʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ.͡łɑ 0103030201/24, 0203020202/19.

ɑndɑgɑł < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑ "öyle, öyle yapıp" Bkz. **ɑ:ndɑgɑ, ɑ:ndɑgə:, ɑ:ndɑgəłʁɑ, ɑdɑgɑ, ɑdɑgə, ɑdɑqɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑgɑ:, ɑndɑgɑ, ɑndɑgɑʁɑ, ɑndɑgə:, ɑndɑgə, ɑndɑgəʁɑ, ɑndɑgəłʁɑ, ɑndɑqɑ, ɑndɑqə, ɑndɑqəʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. mɑ diɣindi 0103010702/63.

ɑndɑgɑn < **ɑndɑʁ+gəł-ʁɑn** "öyle yaptığı" Bkz. **ɑndɑgəłʁɑn, ɑndɑʁɑn.**

ɑ. ɑ. duɣədi 0202020101/05, 0202030604/21, ɑ. duɣədi͡łɑ 0202030605/36, ɑ. səʁdɑ͡łɑ 0202030902/60.

ɑndɑgɑndʐɑ < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑndʐɑ "öyle yapınca"

ɑ. ɑ.͡łɑ 0202010301/13, ɑ. łɑrłɑsgɑndʐɑ ɑndɑʁ diɣin͡i: ḍə 0202030902/19.

ɑndɑgɑndɑ < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑndɑ "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndɑgɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑgɑndɑ, ɑdɑgɑndə, ɑdɑgɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑgɑdə, ɑndɑgɑndɑ, ɑndɑgɑndə, ɑndɑgɑndi, ɑndɑgəʁɑndɑ, ɑndɑgəłʁɑndɑ, ɑndɑgəłʁɑndə, ɑndɑgəłʁɑndi, ɑndɑgəndɑ, ɑndɑgəndə, ɑndɑqəʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0103030901/08, 0103030901/25, 0103030901/63, 0103030901/72, 0103050101/48, 0103050101/57, 0103050102/25, 0103050102/27, 0202010301/01, 0202010501/02, 0202010901/70, 0202020501/02, 0202030301/37, 0202030801/27, 0202030802/42, 0202030802/50, 0202031101/06, 0202031201/09, 0203020201/19, 0502020101/42, 0502020101/60, 0502020101/338, 0502020101/494, ɑ. qɑş mɑ qunəp ḍə 0103040302/24, ɑ.͡łɑ 0102020303/24, 0103010502/08, 0103010503/04, 0202010501/08, 0202020501/16, 0202020501/90, 0202030403/12, 0202030802/26, 0202031101/09, 0203010301/31, 0203010301/60, 0203020202/08, 0203020203/08, 0203020203/25, 0502020101/124, 0502020101/128, 0502020101/130, 0502020101/135, 0502020101/151, 0502020101/231, 0502020101/272, 0502020101/335, 0502020101/489, ɑ. məndɑ ḍɾdiŋ joq bət də 0103010502/23.

ɑndɑgɑndə < ɑndɑʁ+gəł-ʁɑndɑ "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndɑgɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑgɑndɑ, ɑdɑgɑndə, ɑdɑgɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑgɑdə, ɑndɑgɑndɑ, ɑndɑgɑndi, ɑndɑgəʁɑndɑ, ɑndɑgəłʁɑndɑ, ɑndɑgəłʁɑndə, ɑndɑgəłʁɑndi, ɑndɑgəndɑ, ɑndɑgəndə, ɑndɑqəʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0103040301/40, 0103050101/52, ɑ. łɑ 0103010705/17, 0103030702/101, 0103050101/16, ɑ. ͡łɑ 0103010304/19, 0103010305/05, 0103030901/05, 0103030901/16, 0103030901/25, 0103030901/40, 0103030901/50, 0103030901/53, 0103030901/62, 0103030901/65, 0103030901/66, 0103030901/70, 0103030901/71, 0103040302/21, 0103040405/04, 0103040405/15, 0103040405/19, 0103040405/27,

0103050101/02, 0103050101/43, 0103050101/47, 0103050102/17, 0103050301/17, 0202030103/15, 0202030105/07, 0203020203/17, 0502020101/06, 0502020101/22, 0502020101/67, 0502020101/117, 0502020101/172, 0502020101/187, 0502020101/217, 0502020101/246, 0502020101/443, 0502020101/452, 0502020101/483, 0502020101/495, 0502020101/497, 0502020101/500, ɑ. ˁ͡ɬɑ ˁ͡sɑ 0103050101/03, ɑ.͡ ɬɑ sɑ 0103050301/33, ɑ. mẹŋ jɑɴqəs ɑnɑɴ ˁ͡ɬɑ hɑłdə̨ 0103010503/02.

ɑndɑɢɑndi < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəłʁɑndɑ, ɑndɑɢəłʁɑndə, ɑndɑɢəłʁɑndi, ɑndɑɢəndɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑq̇əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. ɑŋ ḵusdə mɑ sojɑłʁəməs d̨ə sɑ 0103040405/54, ɑ. ɑnɑɴq̇ɑ ɑndɑʁ dit də 0103030901/75, ɑ. uzuβ joq də 0203020201/18, ɑ. git də 0103010303/01, ɑ. ˁ͡ɬɑ 0103010305/15, 0103010305/17, 0103010305/91, 0103030901/38, 0103040301/16, 0103040405/13, 0103040405/33, 0103050101/45, 0103050102/11, 0203020202/07, ɑ. ˁ͡lɑ 0103030901/54, ɑ. ˁ͡jɑ 0102040302/08, 0103020302/01, 0103020302/09, 0103020302/12, 0103020302/13, 0103020302/25, 0103020304/02, 0103020304/04, 0103020304/05, 0103020304/36, 0103030901/65, ɑ. zertgę̣ 0203010301/53.

ɑndɑɢɑʂ < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑʂ “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑʂ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑʁɑʂ, ɑndɑʁɑʃ.**

ɑ. ɑ. ˁ͡ɬɑ 0102020303/30, 0102020303/38, 0103010305/17, 0103010305/67, 0103010305/84, 0103010305/99, ɑ. mɑ diɣindi 0103010702/17, 0103010702/19, 0103010702/77, 0103010702/88, ɑ.͡ja 0103050301/16.

ɑndɑɢɑʃ < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑʂ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑʂ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑʁɑʂ, ɑndɑʁɑʃ.**

ɑ. ɑ.͡ja 0103020304/25.

ɑndɑɢɑʃ < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑʂ “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑłʁɑʂ, ɑndɑq̇ɑʂ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑʁɑʂ.**

ɑ. ɑ.͡ja 0102040301/06.

ɑndɑɢə: < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑq̇ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑq̇ɑ, ɑndɑq̇ə, ɑndɑq̇əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̨ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. bəɾ sej mə χɑʁəɾʁɑ 0203010801/08, ɑ. łɑ 0202031201/13.

ɑndɑɢə < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑq̇ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑq̇ɑ, ɑndɑq̇ə, ɑndɑq̇əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̨ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0103010101/18, 0202010501/08, 0202020701/54, 0203010301/14, 0203020202/21, ɑ.͡βəɾ uʂ tsɯ joɾɬo də 0103050201/24, ɑ. łɑ 0202030402/06, 0202030402/31, ɑ. ˁ͡ɬɑ 0103010101/10, 0103010101/11, 0103010101/17, 0103010702/11, 0103040301/08, 0103040405/10, 0103050102/28, 0103050201/14, 0103050201/24, 0103050401/02, 0202010901/75, 0202030308/06, 0202030402/43, 0202030501/04, 0203020203/11, 0203020402/29, 0502020101/268, 0502020101/289,

ɑ. mi kəsɯ je jiulia 0202030802/55, ɑ. sɑɬʁɑɢ͡e 0203010301/18, sen ɑ. ni͡ɔɬʁɑ 0203011002/03, ɑ. jozɢɑndɑ 0202020501/30.

ɑndɑɢə “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑ:ndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑχ, ɑndɑʁ, ɑnd̥ɑʁ.**

ɑ. ɢejdɑɢə ɑ. ʤiɑɴʤiu 0202030603/08.

ɑndɑɢə- < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-** “öyle yapmak” Bkz. **ɑ:ndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑ:-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ 0202030902/97.

ɑ.-βɑɬsɑ jy:nəŋ͡ ə̏ʂdi mi: ɑ.-βɑɬsɑ 0202020501/70.

ɑ.-βʁɑn e: d̥ə ɑ.-βʁɑn e: d̥ə 0202030402/45.

ɑ.-mɑsɑ ɑ.-mɑsɑ jyenlej 0103030901/19.

ɑndɑɢəp < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp “öylece, öyle yapıp, o şekilde” Bkz. **ɑ:ndɑɢo, ɑ:ndɑɢɔ, ɑ:ndɑʁo, ɑndɑ:o, ɑndɑɢɑ:β, ɑndɑβ, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ. 0202030901/19, ɑ. ɑtd̥ɑʁɑq 0202031201/28, ɑ. bɐ̣rəβ͡ɬɑ 0202031201/13, mʤɑr ɑ. oɬərə̆p bɑr͡e: 0201010102/06, ɑ. bər sɑɬmɑ mɑ dərə 0202020501/101, ɑ. dørɣin͡ɐ̣r 0202030604/17, ɑ. ʤedeɬɑʁɑq mi do 0202030801/23, ɑ. ʤyeduj boɬʁəməs 0202020501/55.

ɑndɑɢəβ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp “öyle yapıp, o şekilde” Bkz. **ɑ:ndɑɢo, ɑ:ndɑɢɔ, ɑ:ndɑʁo, ɑndɑ:o, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑ:β, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo.**

ɑ. kəsɯlernə ɑ. tubɑnfɑ udʒin mɑ midʒɑr dʐiɬɑsdərəβ drɔ 0202010901/57, qurəʁ͡ ɑ. ͡ɬɑ 0202010503/13, ɑ. χoɴʤilitpis nimi d̥ə 0202030901/21, ɑ. ɬɑ 0202030402/59, ɑ. ɬɑ bə ʧʉrɑnə ẹ̣tgẹ̣k nimi d̥ə 0202010101/06, ɑ.͡ ɬɑ 0202030402/59, 0202030802/12, 0202031201/20, 0202031202/28, 0502020101/387, ɑ. ɬɑredəβ d̥o 0202031202/56, ɑ. ʂigə jɑɢə͡ ʁuzə ʂigə teɣərminnə tʂiuɬɑsdərɣiʂ͡ ɬɑ 0202030605/34.

ɑndɑɢəʁɑndɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑnɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ.͡ ɬɑ 0201010102/05, 0202010702/02, 0203020202/19.

ɑndɑɢəɬ- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑ:ndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑ:-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-,ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-əβər do ɑ.-əβər do 0202010901/72, 0202010901/83, ɑ.-əβər drɔ 0202010901/78, ɑ.-əβər d̥ə 0202020501/65.

ɑ.-əβ də ɑ.-əβ də 0103050101/56.

ɑ.-əβər ɑ.-əβər bər duɣe oʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/331, ɑ.-əβər͡ ɬɑ 0502020101/119, 0502020101/166(2), 0502020101/244, 0502020101/299, 0502020101/482, ɑ.-əβər͡ ɬɑ gyzʉ mɑ teɣəɬ xiɑnəʁɑn͡ ẹ̣ 0202030605/98.

ɑ.-əp ɑ.-əp bər ɑn bər bezʉɣʉn͡ duɣdi 0202020501/108.

ɑ.-ʁɑ ɑ.-ʁɑ ɑrɑʰɻ̟ə mɑɴdərʁɑ͡ ɬɑ 0202030101/15.

ɑ.-ʁɑndə ɑ.-ʁɑndə͡ ɬɑ 0202030104/20.

ɑ.-ʁɑq ɑ.-ʁɑq nimi də 0202030104/23, ɑ.-ʁɑq nimi də 0202030308/07, ɑ.-ʁɑq nimi tər 0202010901/75, søɣyłusdərɣe ɑ.-ʁɑq 0202020501/09.

ɑndɑɢəʁɑ < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ** “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̊ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəłʁɑ, ɑndɑɢ̊ɑ, ɑndɑɢ̊ə, ɑndɑɢ̊əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̥ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0202030104/12, 0203020201/15, 0203020201/18(2), ɑ.͡łɑ 0103030701/09(2), 0202030104/19, 0203020201/18.

ɑndɑɢəłəp < ɑndɑʁ+ɢəł-əp “öyle, o şekilde” Bkz. **ɑ:ndɑɢo, ɑ:ndɑɢɔ, ɑ:ndɑʁo, ɑndɑ:o, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑ:β, ɑndɑɢəp**, **ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəłəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̊o, ɑndɑɢ̊u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo.**

ɑ. ɑ. 0202030901/20.

ɑndɑɢəłəβ < ɑndɑʁ+ɢəł-əp “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑ:ndɑɢo, ɑ:ndɑɢɔ, ɑ:ndɑʁo, ɑndɑ:o, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑ:β, ɑndɑɢəp**, **ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəłəp, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̊o, ɑndɑɢ̊u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo.**

ɑ. ɑ. qułunnəŋ jiłələrəŋgę̥ su:ɾtgę̥ 0203010502/02.

ɑndɑɢəłʁɑ < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑ** “öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəłʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̊ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑł, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢ̊ɑ, ɑndɑɢ̊ə, ɑndɑɢ̊əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnd̥ɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0202030603/05, 0202030605/165, 0202030902/98, 0502020101/24, 0502020101/207, 0502020101/270, 0502020101/323, 0502020101/473, ɑ. ɑjtɢɑndə ͡łɑ 0502020101/432, ɑ. eməsdərɣi͡ łɑ 0202031101/23, ɑ. ezeɾtgę̥ 0502020101/169, ɑ. ołuɾʁɑn͡ e: d̥ə 0203020203/25, ɑ. bę̥ɾɣ̥ęndi ͡łɑ 0502020101/17, ɑ. qɔnɢɑndə ͡łɑ 0502020101/244, ɑ. ɢɑzəβɑłʁɑʂ͡ gəni 0502020101/393, ɑ. łɑ 0203020201/15, ɑ.͡łɑ 0202030802/30, 0202030802/54, 0202030901/20(2), 0202030901/24, 0202030902/69, 0203020101/02, 0203020402/09, 0502020101/19, 0502020101/21, 0502020101/54, 0502020101/84, 0502020101/106, 0502020101/177, 0502020101/202, 0502020101/268, 0502020101/273, 0502020101/278, 0502020101/426,(2) 0502020101/480, 0502020101/481, ɑ. niɣəłəβɑłʁɑn e: d̥ə 0502020101/101, ɑ.͡łɑ gøʰʂge mɑNɢɑn͡ e̯ɾ 0202030605/42, ɑ. məndɑ eʰʧək giłɣindi 0203020601/52, ɑ. ni:ɣə 0202030501/02, ɑ.͡ja 0502020101/243, jeɾ͡ deŋəɾ ɑ. ɢɑɾəsɢɑ 0502020101/84, ɑ. ʤujχ͡u łɑ 0502020101/119.

ɑndɑɢəłʁɑn < **ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑn** “öyle yaptığı” Bkz. **ɑndɑɢɑn, ɑndɑʁɑn.**

ɑ. ɑ. sɔʁdə͡łɑ 0202030901/15.

ɑndɑɢəłʁɑndɑ < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəłʁɑndə, ɑndɑɢəłʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̊əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑnɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0202030902/48, ɑ. ɑndɑ mutʂɑN tʂəŋliłɑʁɑ 0203020401/02, ɑ.͡łɑ 0202030802/32, 0202030802/33.

ɑndɑɢəłʁɑndə < ɑndɑʁ+ɢəł-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəłʁɑndə,**

andaɢəɬʁandi, andaɢəndа, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandа, andaʁadа, andaʁandа, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndа, andandi.

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0502020101/326, 0502020101/220, 0502020101/332.

andaɢəɬəβər ʁandа "öyle yaparken"

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0502020101/202,

andaɢəɬʁandi < **andaʁ+ɢəɬ-ʁandа** "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndaɢandə, ɑ:ndaʁandа, ɑ:ndaʁandə, adaɢandа, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andɑ:dа, andɑ:ndа, andɑ:ndə, andaɢadə, andaɢandа, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁandа, andaɢəɬʁandа, andaɢəɬʁandə, andaɢəndа, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandа, andaʁadа, andaʁandа, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndа, andandi.**

ɑ. ɑ. 0202030802/45.

andaɢəɬʁaʂ < **andaʁ+ɢəɬ-ʁaʂ** "öyle yapıp" Bkz. **adaɢəʂ, andaqaʂ, andaɢaʂ**, **andaɢaʃ, andaɢaʃ, andaɢ̟aɬʁaʂ, andaɢ̟aʂ, andaχaʂ, andaʁaʂ, andaʁaʃ.**

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0202030902/26, ɑ. ɢənɑ gẹɬse͡ɬɑ 0202030801/07, ɑ. ɢənɑ͡ɬɑ 0202030801/07, ɑ.͡gəni͡ɬɑ 0502020101/284.

andaɢəndа < **andaʁ+ɢəɬ-ʁandа** "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndaɢandə, ɑ:ndaʁandа, ɑ:ndaʁandə, adaɢandа, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andɑ:dа, andɑ:ndа, andɑ:ndə, andaɢadə, andaɢandа, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁandа, andaɢəɬʁandа, andaɢəɬʁandə, andaɢəɬʁandi, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandа, andaʁadа, andaʁandа, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndа, andandi.**

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0202030402/79, 0202030403/08.

andaɢəndə < **andaʁ+ɢəɬ-ʁandа** "öyle yaptığında" Bkz. **ɑ:ndaɢandə, ɑ:ndaʁandа, ɑ:ndaʁandə, adaɢandа, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andɑ:dа, andɑ:ndə, andaɢadə, andaɢandа, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁandа, andaɢəɬʁandа, andaɢəɬʁandə, andaɢəɬʁandi, andaɢəndə, andaɢ̟əʁandа, andaʁadа, andaʁandа, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndа, andandi.**

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0103050101/59, ɑ. vəbɑ niendi ɬɑ 0203020402/31.

andaɢo < **andaʁ+ɢəɬ-əp** "öylece, o şekilde" Bkz. **ɑ:ndaɢo, ɑ:ndaɢɔ, ɑ:ndaʁo, andɑ:o, andaβ, andaɢa:β, andaɢəp, andaɢəβ**, **andaɢəɬəp, andaɢəɬəβ, andaɢɔ, andaɢ̟o, andaɢ̟u, andaʁəβ, andaʁo, andaʁɔ.**

ɑ. ɑ. 0102020303/45, 0103010306/14, 0103040301/26, ɑ. andaɢo͡ɬɑ 0202020501/23, andaɢo ɑ.͡ɬɑ 0202020501/23, ɑ^{h}tḍə ɑ. niɣəɬɣin i ḍə 0502020101/131, ɑ. ẹtgik də 0202030501/05, ɑ. ojnɑt də 0103010502/06, ɑ. perət də 0103030901/75, ɑ. də 0103010304/18, 0103010305/43, 0103010502/14, 0103030901/45, ɑ. bałaβałʁɑ 0202030501/02, ɑ. do 0103010305/17, ɑ. diatɢɑq bərmi ḍə 0103010305/58, ɑ. ḍə 0103010304/74, 0103010501/04, 0103010502/14, ɡejdaɡə ɑ. ǎṣkəṣ βɑr͡ e: 0103010305/49, ɑ. ɢ̟os tutmɑs nimi ḍə 0203010702/09, ɑ. ɬɑ 0202030402/31, ɑ.͡ɬɑ 0103050101/55, 0103050102/22, 0202030601/68, ɑ. ͡ɬɑ ɑzuɾ joɾɣiŋgindi 0103040601/05, ɑ. mɑ dij də sɑ 0103050301/23, ɑ. mɑɴɢɑq bərmi ḍə 0103010305/57, ɑ.͡nimi 0203020202/17, ɑ.͡jɑ 0103020302/13, 0103020302/17, ɑ. jɑɴqəs ɢəz χɑɬʁɑ ͡ɬɑ 0202030901/19, ɑ. jeɾɬəβ ḍə 0103010705/07, ɑ. jẹɾɬo 0102040302/06, ɑ. jozɢəɾʁɑq 0202030801/18.

andaɢɔ < **andaʁ+ɢəɬ-əp** "öylece, o şekilde" Bkz. **ɑ:ndaɢo, ɑ:ndaɢɔ, ɑ:ndaʁo, andɑ:o, andaβ, andaɢa:β, andaɢo, andaɢəp, andaɢəβ**, **andaɢəɬəp, andaɢəɬəβ, andaɢ̟o, andaɢ̟u, andaʁəβ, andaʁo, andaʁɔ.**

ɑ. ɑ. 0103010305/38, ɑ. ɔŋʂəsɑ 0102040301/20, ɑ. də 0103010305/69, 0103010305/86, 0103010306/21, 0103010501/06, ɑ. giɣin e do 0103020304/35, ɑ. hrq ɢɑrɑʁɑq nimi do 0202030802/09, ɑ. ɬɑ 0202030401/30, ɑ.͡ɬɑ 0103010305/29, 0202030801/13, ɑ mənəβ ḍə 0103010305/56, ɑ. ʃidʒiu ḍə 0103010101/14, ɑ. jerɬɑʁɑg̑͡e:͡də 0103010705/36.

ɑndɑg̑- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑ:ndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑg̑ə-, ɑndɑ:-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑg̑ə-, ɑndɑg̑əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-o joq do ɑ.-o joq do 0103050201/19.

ɑ.-əβ joq ḍə ɑ.-əβ joq ḍə 0202031201/23.

ɑndɑg̑ɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑg̑ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̑ə, ɑndɑg̑əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0103010503/10, 0103010703/17, 0103040302/05, 0103050201/11, 0202030605/59, 0203011002/13, ɑdʐɑ:qəsḍə sɑɬəβɑɬʁɑ ɑ. 0202010901/83, ɑ. ẹni geɬəβ ḍə sɑ 0103050201/14, ɑ. uzunəŋ guziɣənə dẹlik gilin 0202030605/123, ɑ. bɑrʁɑ ͡ɬɑ 0203020501/03, ɑ. bẹlẹdəβɑdɑ də jydi 0202030402/32, ɑ. doɬo ḍə 0103050201/27, ɑ. ḍit ḍə 0203020203/14, ɑ. qadinəŋ ɑt͡ʤog̑͡e 0203010301/14, ɑ. ʤeʂoɬɑsɑ 0203010701/24, ɑ.͡ɬɑ 0103050201/01, 0103050201/14, 0103050201/16, 0203020501/03.

ɑndɑg̑ɑɬʁɑʂ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑʂ “öylece, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəɬʁɑʂ, ɑndɑg̑ɑɬʁɑʂ, ɑndɑg̑ɑʂ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑʁɑʂ, ɑndɑʁɑʃ.**

ɑ. o^{h}t unge ɑ.͡gəni 0502020101/25.

ɑndɑg̑ɑʂ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑʂ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəɬʁɑʂ, ɑndɑg̑ɑɬʁɑʂ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑʁɑʂ, ɑndɑʁɑʃ.**

ɑ. ɑ.͡jɑ 0103020304/20.

ɑndɑg̑ə < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑg̑ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̑ɑ, ɑndɑg̑əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0103010101/04, 0103010101/18, 0103050102/29, 0103050201/14.

ɑndɑg̑ə- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑ:ndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑg̑ə-, ɑndɑ:-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑg̑-, ɑndɑg̑əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0103010501/08, ɑ.-sɑ mənə ɑβɑgɑlerʁɑ βər dɑdət 0103010702/68.

ɑndɑg̑əʁɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑg̑ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑg̑ɑ, ɑndɑg̑ə, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə, ɑnḍɑʁɑ.**

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0202010703/14.

ɑndɑg̑əʁɑndɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑndə, ɑ:ndɑʁɑndɑ, ɑ:ndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑ:dɑ, ɑndɑ:ndɑ, ɑndɑ:ndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ,**

ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢəndɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁəndɑ, ɑndɑndi.

ɑ. ɑ.͡ɬɑ 0201010101/13.

ɑndɑɢəɬ- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- "öyle yapmak" Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑː-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-əβər+ ʝə ɑ.-əβər ʝə 0202010703/10.

ɑndɑɢ̟o < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp "öylece, o şekilde" Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ. ɖ̟ə 0103050101/45.

ɑndɑɢ̟u < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp** "öylece, o şekilde" **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ. ɖ̟o 0103010101/15.

ɑndɑχ "öyle, onun gibi" Bkz. **ɑːndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑʁ, ɑnɖ̟ɑʁ. ɑ.** ɑ. ɖ̟iɣin͡ir 0202030605/114, ɑ. ɖ̟ise 0202020301/21.

ɑndɑχ- < **ɑndɑʁ+ɢəɬ-** "öyle yapmak" Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑː-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ 0202030902/99, ɑ.-sɑ ɑβɑgɑlеr mɑ bołʁe ʝidər nɑ 0103010702/76, ɑ.-sɑ ɑm nisdɑχə͡ʂ e 0202030902/33, ɑ.-sɑ sɑłəʁ e͡^{h}tgəməs ɖ̟ə 0103010304/40.

ɑndɑχɑʂ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑʂ "öyle, öyle yapıp" Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəɬʁɑʂ, ɑndɑɢ̟ɑɬʁɑʂ, ɑndɑɢ̟ɑʂ, ɑndɑʁɑʂ, ɑndɑʁɑʃ, ɑndɑʁɑʃ..**

ɑ. ɑ.͡jɑ 0103020304/12.

ɑndɑχə- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- "öyle yapmak" Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑː-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ 0103050201/05, ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0103010305/50, 0103010306/26.

ɑndɑʁɑʃ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑʂ "öyle yapıp" Bkz. **ɑdɑɢəʂ, ɑndɑqɑʂ, ɑndɑɢɑʂ**, **ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑχɑʂ, ɑndɑɢəɬʁɑʂ, ɑndɑɢ̟ɑɬʁɑʂ, ɑndɑɢ̟ɑʂ, ɑndɑʁɑʂ.**

ɑ. ɑ.͡lɑ 0203010301/12.

ɑndɑʁ "öyle, onun gibi" Bkz. **ɑːndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑnɖ̟ɑʁ.**

ɑ. ɑ. 0103010101/18, 0103030901/16, 0103050101/46**,** 0201010101/29, 0202010703/01, 0202010703/08, 0202010901/06, 0202010901/12, 0202010901/28(2), 0202010901/43, 0202010901/54, 0202010901/67, 0202020303/06, 0202020501/08, 0202020501/59, 0202020701/62, 0202020702/07, 0202030301/41, 0202030402/52, 0202030605/68, 0202030802/32, 0202030901/16, 0202030902/33, 0202030902/46, 0203010301/20(2), 0203010501/02, 0203010701/15(2), 0203010702/23, 0203010702/52, 0203020402/17, 0203020403/01, 0502020101/96, ɑ. ɑ^{h}gɑ 0203020402/04, ɑ. ɑndɑʁ mi 0203020401/12, 0203020401/18, 0203020402/26, 0203020403/03(2), 0203020403/05, ɑ. ɑmə^{h}tɑn 0202020501/54, ɑ. ɑndɑʁ

0203010503/04, ɑndɑʁ ɑ. 0203010503/04, ɑ.͡ ɑndɑʁ͡ ɔp d̥ə 0103030901/76, ɑndɑʁ͡ ɑ.͡ ɔp d̥ə 0103030901/76, ɑ. ɑndɑʁ diɣe 0203010702/62, ɑndɑʁ ɑ. diɣe 0203010702/62, ɑ. ɑndɑʁ ʁəɬuβəɾ dɾo: 0202020501/66, ɑndɑʁ ɑ. ʁəɬuβəɾ dɾo: 0202020501/66, ɑ. ɑndɑʁ ɬɑ 0202030801/24, ɑndɑʁ ɑ. ɬɑ 0202030801/24, ɑ. ɑndɑʁ mi 0203010301/05, 0203010701/10, 0203011002/14, ɑndɑʁ ɑ. mi 0203010301/05, 0203010701/10, 0203011002/14, 0203020401/12, 0203020401/18, 0203020402/26, 0203020403/03(2), 0203020403/05, ɑ. ɑndɑʁ minə 0203010501/06, ɑndɑʁ ɑ. minə 0203010501/06, ɑndɑʁ ɑ. nimi 0203020301/03, 0203020301/06, 0203020302/03, 0203020302/10, ɑ. ɑndɑʁ nimi 0203020301/03, 0203020301/06, 0203020302/03, ɑ. ɑndɑʁnə 0203010301/37, ɑ. ɑndɑʁ nimi͡ ɬɑ 0202020501/63, ɑndɑʁ ɑ. nimi͡ ɬɑ 0202020501/63, ɑ. ɑndɑʁ niminə 0202020501/77, 0203020301/06, ɑndɑʁ ɑ. niminə 0202020501/77, 0203020301/06, ɑ. ɑt͡ tsaɬʁɑq nimi dəɾ͡ nɑ 0203020302/02, ɑ. ɑtɬaɾ 0203020202/06, ɑ. ɑvɑ joq məɬɑ 0202020301/06, ɑ. əɬəɣ tutqəʂ̩ d̥ə 0202030701/15, ɑ. eː d̥ə 0202030401/15, ɑ.͡ e d̥ə͡ sɑ 0103030901/76, ɑ. etge͡ ɬɑ 0203011001/04, ɑ. etgek nimi də 0203020302/16, ɑ. ẹː də sɑ 0103050301/09, ɑ. oɬuβ oɬuβ͡ ɬɑ 0203020601/60, ɑ.͡ oɬusuβəɾ͡ ɬɑ 0203020501/13, ɑ. oɬʁandɑ 0203020601/54, ɑ.͡ ɔɾ 0203020402/17, ɑ. duɣədi 0203020201/14, o duɣdi ɑ. joɬdɑ mɑɴoɾʁɑ 0203011002/22, ɑ. diɣe ɬɑ 0203020202/13, ɑ. dij d̥əɾ qɑn 0203020401/08, ɑ. o ʒiɣət 0202030902/28, ɑ.͡ op d̥ə 0202030901/10, ɑ.͡ oɬuβ də 0203010303/05, ɑ.͡ oɬuɾʁɑn duɣdi͡ ɬɑ 0202030605/35, ɑ. oɬuɾʁɑn ẹ d̥ə 0502020101/95, ɑ. oɬʁɑq nimiɾ də 0203020302/15, ɑ.͡ oɬsɑ 0502020101/26, ɑ. ͡oɾ 0102020303/25, 0202010703/01(2), 0202010703/18, 0202010703/34, ɑ. oɾ niː j̥ɾ 0202020501/44, ɑ. oɾmeːɾ 0103010101/15, ɑ. oɾme d̥ə 0103050101/04, ɑ.͡ oɾmi 0103020302/01, 0103020304/34, 0202010703/16, 0202010703/17(2), 0202030104/02, ɑ. oɾmi də 0103040303/05, 0103050101/61, ɑ. oɾmi d̥ə 0103040303/07, ɑ.͡ oɾmi də 0103050101/15, ɑ.͡ oɾmi d̥ə 0103050102/26, 0103050102/29, ɑ. ͡oɾmi do 0103010305/01, ɑ. osɑ 0202030605/106, ɑ. ͡uɾ 0202020301/15, ɑ.͡ uɾ pədəɣ oɬəʰɾd̥e 0202031202/05, ɑ. pid̥ioɾ 0203010503/07, ɑ. piʃʲiqənɑː 0203020501/16, ɑ. bə bə juʰɾtdɑn go juʰɾtɢɑ 0202020701/20, bə jɑqdɑ ɑ. joq 0203010301/23, bəɬmin ɑ. 0103040601/05, ɑ. bəɾ emes d̥ə 0202031201/30, ɑ. bəɾ quʂɢɑʂ̩ də 0203010701/18, ɑ. bəɾ ɢɑɾɑ ðʂ̩t bɑɾ͡ e 0502020101/287, ɑ. bəɾ toɾ 0202020702/30, ɑ. bəɾ dʐuŋ 0202010703/01, ɑ. bəɾ ͡bəɾɣ̥ diːʂ̩ dɑʰpɢɑɢ͡ ẹːɾ 0203010701/28, ɑ. bəɾ niːɣə 0203010702/52, ɑ. beːzək bəɾ pəɾβɑ 0202010703/18, ɑ. bej jɑʁɬɑʰɢəɾ 0202030802/32, ɑ. bop doː 0103040601/01, ɑ. boɬəsleɾ d̥ə 0202010703/28, ɑ.͡ βəɾ ɑːɾʁɑɬəʁ ɑndɑʁ ɑməʰtɑn oɬ 0202020501/54, ɑ.͡ βəɾ gue dʒiaɴdʒiu jɔq do 0202020701/07, ɑ.͡ βəɾ qɑn deɲəɾ dɑʰk̟əp bɑɾ͡ e̥ɾ tə 0202010703/10, ɑ. βəɾ qəɴGəɾɑʁə d̥əɾ 0202030104/05, ɑ.͡ βəɾ qudəɾ ɑβɑgɑ dɾo 0202010703/35, ɑ.͡ βəɾ ʁɑntɑzɯ 0202020702/05, ɑ. βəɾ ʁə sɯŋ tezɑɴ 0203020402/23, ɑ.͡ β̞əɾ ʒɛrdi͡ ɬɑ 0502020101/152, ɑ. βəɾ ɬomɑq 0202010503/16, ɑ.͡ β̞əɾ ɬomɑq ʆə 0202030401/36, ɑ. βəɾ nimi 0202020301/15, ɑ. βəɾ serəɣ͡ ʒip 0202020201/06, ɑ. βəɾ tɑʁɑɾ quβɑdzə̟q dɾoː 0203020402/17, ɑ. βəɾ tɔʁ ͡pədzɢɑqdə 0502020101/89, ɑ.͡ β̞əɾ ʃʲyβekdəɣ 0202010703/02, ɑ.͡ β̞əɾ jɑːrmɑ 0202030902/69, ɑ.͡ β̞əɾ joʁun tʂ̩ɨɢ̟ə do 0103030901/64, ɑ. βəɾ joɬɑs ɑʰgɑ diminəŋ bɑnd̥əsə0202020401/03, ɑ. βəɾ jiobə kegdəɣ nimi0202020301/16, ɑ. ͡β̞əɾ jidə d̥ɾo 0202010703/12, ɑ. βəɾ ʤuŋʤio ʒiʂ̩ɨ 0202020701/20, ɑ. βəɾmi 0103030701/08, ɑ. βerse 0203010303/06, ɑ. dɑɾdɑq dɑɾdɑq ʒiɣət də 0202030902/89, ɑ. də 0203010702/10, ɑ. də͡ nɑ 0202020701/23, ɑ.

demər ʃiaɴʤɯ 0202030902/87, ɑ. do 0202020701/21, dujtəuɢə ɑ. jɑʰʂ kujtʂɨŋ 0203010302/13, ɑ. di: ḍə 0103030901/04, ɑ. di: di 0202020501/24, ɑ. di: dro 0202010901/63, ɑ. di:ɣe͡ ɬɑ 0103030901/72, ɑ. di:ʂ də 0203010702/47, ɑ. dio 0103010303/17, 0103030702/91, ɑ. dioʁandɑ 0103030901/01, ɑ. diu də 0103050101/16, ɑ. di 0202030902/92, ɑ. dip də 0202030902/107, ɑ. diᵽ ḍə 0202030902/66, ɑ. dip dər 0203010702/49, ɑ. dip do 0103030901/05, ɑ. dip 0202030604/34, ɑ. dip ḍə 0502020101/36, ɑ. diᵽ də 0202030902/62, ɑ. diβ 0202030605/18, ɑ. diβ də 0103010305/96, ɑ. diβ do 0103030201/27, ɑ. diβɑtɢɑn ẹ: də 0103030201/33, ɑ. diβɑttsɑ͡ ɬɑ 0202030802/47, ɑ. diβər də 0203010702/23, 0203010702/30, 0203010702/55, ɑ. diβər do 0202020501/50, ɑ. diβər ʝər 0202031202/42, 0202031202/58(2), ɑ. dixəʂ də 0203010702/48, 0203010702/57, ɑ. diɣe 0202030402/41, 0502020101/289, ɑ. diɣẹ 0202030402/08, 0202030802/54, 0203010702/43, ɑ. diɣẹn e: də 0202030301/15, 0502020101/100, ɑ. diɣẹn e: ḍə 0202030402/34, 0202030402/52, ɑ. diɣẹn͡ e: ḍə 0202030402/37, 0202030404/13, ɑ. diɣẹn e də 0202030402/72, ɑ. diɣẹn ͡ẹ: ḍə 0202030401/30, ɑ. diɣẹn ẹ ḍə 0103020304/20, 0502020101/469, ɑ. diɣẹndi͡ ɬɑ 0502020101/458, ɑ. diɣi 0202020501/27, 0202020501/87, 0202030902/126, 0202030902/52, 0202030902/87, ɑ. diɣi͡ ɬɑ 0202020701/22, ɑ. diɣi͡ ɬɑ 0202030902/29, 0202030902/48, 0202030902/85, ɑ. diɣig͡ ẹ: 0203010701/28, ɑ. diɣik 0202031201/30, 0203020501/23, ɑ. diɣik bẹr 0202010301/07, ɑ. diɣin e də 0103020304/25, ɑ. diɣin e ḍə 0202010503/12, ɑ. diɣin͡ er 0202030605/112, ɑ. diɣin ẹ: də 0103040405/33, 0202030301/18, 0502020101/403, ɑ. diɣin͡ ẹ: ḍə 0202010502/08, 0202010502/09, ɑ. diɣin͡ ẹ də 0202010502/05, ɑ. diɣin ͡er ḍə 0202030604/45, ɑ. diɣin ẹ: 0202030605/36, ɑ. diɣin ẹ də 0202030604/45, ɑ. diɣin͡ ẹ ḍə 0202010502/06, 0202010502/10, 0202010502/16, 0202010502/17, 0202010502/22, ɑ. diɣin͡ ẹ ʝə 0202010502/07, ɑ. diɣin ẹ ʝə 0202010503/04, ɑ. diɣin 0202010502/11, ɑ. diɣin͡ ẹ: də 0202010502/16, ɑ. diɣin͡ i: 0203010702/50, ɑ. diɣin i: ḍə 0502020101/91, 0502020101/328, ɑ. diɣin͡ ẹr 0202030605/68, 0202030605/111, 0202030605/139, ɑ. diɣin i: də 0103010705/40, ɑ. diɣin i: dər 0202030103/12, ɑ. diɣin i: ḍə 0202030605/64, 0202030605/65, ɑ. diɣin͡ i: də 0202030605/71, 0202030902/38, 0202030902/46, 0202030902/89, ɑ. diɣin͡ i ḍə 0202030605/105, 0202030902/15, 0202030902/19, 0202030902/28, 0202030902/41, 0202030902/51, 0202030902/56, 0202030902/83, ɑ. ɑ. diɣində͡ ɬɑ 0502020101/240, diɣindi 0202030605/07, 0202030605/56, 0202030605/149, 0202030902/29, 0202030902/56, 0202030902/81, 0502020101/37, 0502020101/267, ɑ. diɣindi͡ ɬɑ 0502020101/351, 0502020101/360, ɑ. diɣinḍi 0202030601/28, ɑ. diɣik 0103030901/33, ɑ. dimi 0202030101/03, 0202030101/14, ɑ. dimi ni:r 0203010702/29, ɑ. dimi nir 0103030901/05, ɑ. dit də 0103030901/75, ɑ. dij də 0103050102/01, 0202030902/44, 0203010702/28, ɑ. ḍə 0202030603/07, ɑ. ḍər 0203020501/12, 0203020501/27, ɑ. ḍẹʰḍə 0203010702/42, ɑ͡. ḍiḍe 0202010502/10, ɑ. ḍiɣin͡ i də 0202030902/34, ɑ. ḍiɣin ḍə 0202030902/45, ɑ. ḍip ḍə 0202030902/28, 0202030902/101, 0502020101/350, 0502020101/362, ɑ. ḍiɣin ẹ: ḍə 0502020101/60, ɑ. guanɬamaʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/40, ɑ. giɣi 0103010303/07, giɣi: ɬamɑ ɑ. uzaqdan mɑ gẹɬɣek nimi do 0202030801/23, ɑ. ggən 0103010705/36, ɑ. kəukəuzɯ 0103040302/10, ɑ. kədʒiɣ dər͡ qan 0203020501/27, ɑ.͡ qɑ ɢənə͡ ɬɑ 0103050201/01, ɑ. χuar 0203010701/17, ɑ. χuar ʃiuɬəu ḍə 0203010701/08, ɑ. χuar ɣîtse nio 0203010701/10, ɑ. ʒidzɻ ͡ɬɑ

0202020701/61, ɑ. ʒisɯ d̥ə 0202020701/59, ɑ. ʤiałaʁɑ 0202020701/11, ɑ. ʤiaɴʤiu 0202020701/17, ɑ. ła 0103050102/36, ɑ. ‿ła 0102020303/48, 0103030802/27, 0103040601/24, 0103050102/12, 0103050102/18, 0103050301/12, 0103050301/13, 0201010101/16, 0201010101/34, 0202010701/05, 0202010901/11, 0202020501/29, 0202020701/54, 0202030105/07, 0202030605/100, 0202030802/12, 0202030802/56, 0202030901/22, 0202030902/11, 0202030902/31, 0202031101/18, 0202031202/14, 0203010303/18, 0203010502/08, 0203010701/23, 0203020202/06, 0203020301/05, 0203020402/30, 0203020403/02, 0203020601/29, ɑ.‿ła də 0202020701/36, ɑ. łəu 0203020402/19, ɑ. łojɑɴjyen ʂɨmɑʰrd̥əq 0203020402/10, ɑ. mɑ bołmin d̥ə 0202020501/05, ɑ. mɑɴɢə diɣindi 0502020101/225, ɑ. mə‿βɑː‿e sɑː 0203010303/02, ɑ. mənəŋ ørlik 0203010502/04, ɑ. mi 0103010303/19, 0103010501/05, 0202010703/08, 0202010703/12, 0202010703/15(2), 0202010703/08, 0202010901/43, 0202010901/47, 0202020701/09, 0202020701/15, 0202020701/20, 0202020701/25, 0202020701/26, 0202020701/29, 0202020701/38, 0202020701/39, 0202020701/50, 0202020701/45, 0202030801/22, 0202030802/36, 0202030901/08, 0202030902/52, 0202031101/17, 0203010301/45, 0203010301/60, 0203010302/07, 0203010302/14, 0203010303/10, 0203010303/13(2), 0203010502/01(3), 0203010502/02, 0203010502/04, 0203010701/20, 0203010702/52, 0203011002/11, 0203020402/16, 0203020403/11, 0203020403/18(2), 0203030101/04, 0203030101/09, ɑ. mi etgəməs nimi d̥ər 0203011001/07, ɑ. mi ȩtgik mi d̥ə 0203011001/05, ɑ. mi də 0203010301/45, 0202020501/108, ɑ. mi dro 0203030101/13, 0203030101/17, ɑ. mi d̥ər 0203030101/15, ɑ.‿mi 0103020304/33, ɑ.‿mi osɑ 0103010703/14, ɑ. mi d̥ə 0202020701/56, 0202020701/60, ɑ.‿mi kełəβałʁɑ‿ła 0203011002/04, ɑ.‿mi‿ła 0203020402/30, ɑ. mi‿ła 0203030101/06, ɑ. mi tutɢɑq nimi d̥ər 0203011002/29, ɑ. mi jet 0203020301/06, ɑ. mi joɢ‿e 0203010301/25, ɑ. miɣȩ 0202030801/13, ɑ. miɣeɣe ‿ła 0202030802/29, ɑ. midʒaːɢənɑ ‿βər 0103010502/16, ɑ. milɾnə 0102040301/06, ɑ. misən 0102040302/08, ɑ. nəɣə də 0103010101/18, ɑ. nimȩr də 0202020702/06, ɑ. nimȩr 0502020101/402, ɑ. nimi‿er 0202031201/16, ɑ.‿niminə 0103050102/34, ɑ.‿nimi 0103050201/12, 0202030104/02, ɑ. nimi 0202010501/11, 0202010901/24, 0202010901/32, 0202010901/42, 0202010901/46, 0202010901/68, 0202010901/70, 0202030104/03, 0202030104/19, 0202030605/56, 0202031101/22, 0202031101/30, 0203020201/22, 0203020301/01, 0203020301/02, 0203020301/03, 0203020301/08, 0203020302/17(2), 0203020302/18, 0203020501/19, 0502020101/79, 0502020101/230, 0502020101/452, 0502020101/474, ɑ. nimi‿eː 0203020302/15, ɑ. nimi‿βər 0203020302/17, ɑ. nimi də 0202020501/30, 0203020302/05, ɑ. nimi dəɾ 0203020302/06, 0203020302/12, ɑ. nimi də‿nɑ 0202030802/52, ɑ. nimi dro 0202030101/16, ɑ. nimi d̥ə 0202010501/14, 0502020101/133, ɑ. nimi d̥ər 0502020101/133, ɑ. nimi‿ła 0202030802/58, ɑ. nimiɾ‿ła 0202031201/16, ɑ. nimi tər 0202010901/68, ɑ. nimilɾ də 0202030601/21, ɑ. nimilɾnə 0202030402/59, ɑ. niminɾ 0202020303/12, ɑ. niminə 0203020501/09, 0502020101/142, ɑ. nimilɾnəŋ 0502020101/137, ɑ. niminəŋ‿ła 0203020402/18, ɑ. nimi ʆə 0202020501/35, ɑ. nimiɾ 0203020302/17, 0202030402/75, ɑ. sɑɢəni dəɾ 0203010701/14, ɑ. sɑɢənəp d̥ə 0103030901/71, 0202020501/28, ɑ. sałʁəməs ʆə 0203010702/34, sen ɑ. di 0502020101/47, ɑ. søɣət gɑnzɯ 0202010703/12, ɑ. swtʂuɑn ɑβɑgɑ 0203020402/02, ɑ. ʂɑɴliaɴłəβ 0203010702/51, ɑ. ʂɨliɣȩʂɢənɑ 0103010101/18, ɑ. tɑɴ dʐəkgi bər 0202010901/67, ɑ. tɑɴniː də 0102040301/03, ɑ. mi təkg̊i 0203010701/20, ɑ. sɑnʤyazɯ 0203011002/29, ɑ. sujɾə udʒin‿ła 0203020601/51, ɑ. ɣî jy 0103010305/68,

ɑ. ʧĩŋkuaŋ d̥ə 0103050201/25, ɑ. jɑːɴqəs drɔ 0202030802/56, jɑɴqəs ɑ. ɔr hɑrg̊əɴ ɢɑrɑ jɑrmasən 0202030902/76, ɑ. jɑɴqəs ɑʰgɑ 0202030802/56, ɑ. jerd͡i ɬɑ 0103030901/30, ɑ. jerɬaʁaq mi do 0103010302/17, ɑ. jydurq qaɬʁɑ 0202020301/08, ɑ. jyŋ dzɻandʑɯ 0203010702/22, ɑ. jiʂɨ 0202020701/18, ɑ. dzɻəkdəɣ ͡bərə sɑ 0103020302/15.

ɑ.+nə andaʁ ɑ.+nə bəɬəj drɔ 0203010301/37.

ɑ.+ərɑq ɑ.+ərɑq͡usdẹ trɔ 0203020501/10, ɑ.+ərɑq do 0203020501/05.

andaʁ- < andaʁ + ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndaʁ-, adaqə-, adaɢ̊ə-, andaː-, anda-, andaqə-, andaɢ-, andaɢə-, andaɢəɬ-, andaɢ̊-, andaɢ̊ə-, andaɢ̊əɬ-, andaχ-, andaχə-, andaʁə-, andaʁəɬ-, andaʁuɬ-.**

ɑ.-o də ɑ.-o də 0103050401/05.

ɑ.-sɑː ɑ.-sɑː 0103030802/37.

ɑ.-sɑ ɑ.-sɑ ɑm toːrʁɑ͡ɑrʁəməs do 0103020304/18, ɑ.-sɑ ogoŋnə 0103050301/08, ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0202030902/20, ɑ.-sɑ sen mənə gøʰd̥ʁruβaɬʁɑ 0202030902/53.

ɑ.-əβ darəʁnə ɑ.-əβ 0202010703/18.

ɑ.-masɑ ɑ.-masɑ kəsɯ 0103030901/69.

andaʁ < andaʁ+ɢəɬ-ʁɑ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑːndaɢɑ, ɑːndaɢəː, ɑːndaɢəɬʁɑ, adaɢɑ, adaɢə, adaɢ̊ɑ, adaʁɑ, adaʁə, andaː, anda, andaq, andaqa, andaɢaː, andaɢɑ, andaɢaʁɑ, andaɢaɬ, andaɢəː, andaɢə, andaɢəʁɑ, andaɢəɬʁɑ, andaɢ̊ɑ, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁɑ, andaʁɑ, andaʁə, anḍaʁɑ.**

ɑ. ɑ. ene ɢarɑʁəɬa βarʁandə͡ɬɑ 0502020101/32.

andaʁɑ < **andaʁ+ɢəɬ-ʁɑ** “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **ɑːndaɢɑ, ɑːndaɢəː, ɑːndaɢəɬʁɑ, adaɢɑ, adaɢə, adaɢ̊ɑ, adaʁɑ, adaʁə, andaː, anda, andaq, andaqa, andaɢaː, andaɢɑ, andaɢaʁɑ, andaɢaɬ, andaɢəː, andaɢə, andaɢəʁɑ, andaɢəɬʁɑ, andaɢ̊ɑ, andaɢ̊ə, andaɢ̊əʁɑ, andaʁ, andaʁə, anḍaʁɑ.**

ɑ. ɑ. 0102020303/30, 0102040301/02, 0103010101/14, 0103030802/33, 0103050401/07, 0202020303/12, 0202020701/16, 0203020402/05, ɑ. andaʁɑ qarəʁɑ βerəβatɢan͡e d̥ə 0202030401/28, andaʁɑ ɑ. qarəʁɑ βerəβatɢan͡e d̥ə 0202030401/28, ɑ. ołʁan͡ ẹː də 0202030902/71, ɑ. diɣe ͡ɬɑ 0203020202/05, ɑ. diɣẹn ẹː d̥ə 0202030401/06, ɑ. kadʒigənə kəsɯnəŋ bozɢɑ tudiɣe 0103030802/32, ɑ. qejd̥ʒiɬaʁaq nimi drɔ 0203020202/05, ɑ. ɢarɔ͡ ʊngiʂ 0102020303/27, ɑ. ͡ɬɑ 0103030802/25, 0103050401/08, 0202020302/04, 0202030401/16, 0202030402/08, 0202031201/22, 0203020402/25, 0203020403/16, ɑ. łom oŋʂəʁɑ maɴd̥ərse 0202030101/05, ɑ. łomun gøʰdurɣe 0203020402/05, ɑ. məz ɬarɬassa mɑ 0202020301/07, ɑ. ʃiaɴdaɴ niɣə də 0103010602/13.

andaʁada < **andaʁ+ɢəɬ-ʁanda** “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndaɢandə, ɑːndaʁanda, ɑːndaʁandə, adaɢanda, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andaːda, andaːnda, andaːndə, andaɢadə, andaɢanda, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁanda, andaɢəɬʁanda, andaɢəɬʁandə, andaɢəɬʁandi, andaɢənda, andaɢəndə, andaɢ̊əʁanda, andaʁanda, andaʁandə, andaʁandi, andaʁəndɑ, andandi.**

ɑ. ɑ. 0103010503/03.

andaʁan < **andaʁ+ɢəɬ-ʁan** “öyle yaptığı” Bkz. **andaɢəɬʁan, andaɢan.**

ɑ. ɑ.͡duɣdi 0202020501/43, ɑ. diːdə͡ɬɑ 0103030802/15.

andaʁanda < **andaʁ+ɢəɬ-ʁanda** “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndaɢandə, ɑːndaʁanda, ɑːndaʁandə, adaɢanda, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, andaːda, andaːnda,**

ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.

ɑ. ɑ. 0102020303/16, 0103010303/32, 0103010303/33, 0103030901/07, 0103040405/08, 0103050102/24, 0202020401/05, 0202020501/29, ɑ. χɔsə̆ 0202030902/58, ɑ. ɬ͡ɑ 0102020303/14, 0102020303/44, 0102020303/47, 0103040405/17, 0103040601/23, 0202020501/44, 0202020702/32, 0202030402/12, 0202030402/66, ɑ. mẹn porn bər kun mɑɴdə sɑ 0103050301/24.

ɑndɑʁɑndə < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑnɑɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0103010303/24, 0103040405/09, ɑ. ɬ͡ɑ 0102020303/19, 0103010101/11, 0103030201/02, 0103030702/81, 0103030702/109, 0103040405/11, 0103040405/14, 0103040405/22, 0103040405/23, 0103040405/52, 0103040405/55, ɑ. j͡ɑ 0103020302/02, 0103020304/23.

ɑndɑʁɑndi < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑnɑɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁənɑ, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0102040301/20, 0103010602/19, 0103010705/08, 0103020302/14, 0103030702/72, 0103030702/106, 0103030702/108, 0103030702/110, 0103050101/32, 0202020101/02, 0202020501/63, 0202030605/119, ɑ. oɬ jiɣət ɑndɑʁ diɣin e͡ ɟə 0202010502/07, ɑ. ɢəzɑrʁɑ 0202030101/04, ɑ. ɬ͡ɑ 0103010703/12, 0103010705/21, 0103030201/19, 0103030201/31, 0103030701/07, 0103030702/83, 0103030702/84, 0103030702/94, 0103030702/96, 0103030702/97, 0103030702/106, 0103040405/50, ɑ. ɬ͡ɑ s͡ɑ 0103010304/81, 0103030702/105, ɑ. l͡ɑ 0103050301/27, 0103050301/30, ɑ. j͡ɑ 0103020304/06, 0103020304/16, 0103020304/32, 0103030702/95, ɑ. j͡ɑ s͡ɑ 0103020302/17, 0103020302/18, ɑ. ja 0103050101/31.

ɑndɑʁɑɣ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑɣ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑdɑɢəɣ, ɑndɑqɑɣ, ɑndɑɢ̟ɑɬʁɑɣ, ɑndɑɢɑɣ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢɑʃ, ɑndɑɢəɬʁɑɣ, ɑndɑɢ̟ɑɣ, ɑndɑχɑɣ, ɑndɑʁɑʃ.**

ɑ. ɑ. ɬ͡ɑ 0103050201/12, ɑ. j͡ɑ 0103020304/25.

ɑndɑʁə < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “öyle, öyle yapıp” Bkz. **ɑːndɑɢɑ, ɑːndɑɢəː, ɑːndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̟ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑː, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑː, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢəː, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑɢ̟ɑ, ɑndɑɢ̟ə, ɑndɑɢ̟əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑnɖɑʁɑ.**

ɑ. ɑ. edəβ drɔ 0203020202/21, uzɢɑ ɑ͡. ɬɑ 0103010101/12, ɑ͡. diɣẹn eː də 0202030401/30, ɑ. ɬ͡ɑ 0103010101/17, 0103010602/14, 0202030401/26, 0202030801/24, 0502020101/23, ɑ. niːɣəː 0203010702/16, ɑ. nimi 0202030403/09.

ɑndɑʁə- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑː-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁəɬ-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-t ɖə ɢɑrɔ ɑ.-t ɖə 0103010502/06.

ɑ.-sə ɑ.-sə ɬ͡ɑ 0103010101/12.

ɑndɑʁəβ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp “öyle, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. ɑ. diŋnəβ 0103040601/16.

ɑndɑʁəɬ- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑːə-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁuɬ-.**

ɑ.-əβ ɖə ɑ.-əβ ɖə͡nɑ 0202020701/28.

ɑ.-əβəɾ ɖə ɑ.-əβəɾ ɖə͡nɑ 0202020701/28.

ɑ.-əβ ɑ.-əβ mɑ gøʂgi mɑɴGɑndɑ 0202020701/27.

ɑndɑʁəndɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑndɑ “öyle yaptığında” Bkz. **ɑːndɑɢɑndə, ɑːndɑʁɑndɑ, ɑːndɑʁɑndə, ɑdɑɢɑndɑ, ɑdɑɢɑndə, ɑdɑɢɑndi, ɑdɑʁɑndi, ɑndɑːdɑ, ɑndɑːndɑ, ɑndɑːndə, ɑndɑɢɑdə, ɑndɑɢɑndɑ, ɑndɑɢɑndə, ɑndɑɢɑndi, ɑndɑɢəʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndɑ, ɑndɑɢəɬʁɑndə, ɑndɑɢəɬʁɑndi, ɑndɑɢənɑ, ɑndɑɢəndə, ɑndɑɢ̟əʁɑndɑ, ɑndɑʁɑdɑ, ɑndɑʁɑndɑ, ɑndɑʁɑndə, ɑndɑʁɑndi, ɑndɑndi.**

ɑ. ɑ. 0202020501/53.

ɑndɑʁo < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁɔ.**

ɑ. oŋʂəʁɑ ɑ. mɑnɑm ʄusgi jɑʁəβəɾ do 0202010901/34, ɑ. dij do 0103030901/29, ɑ. ɢɑɾo də 0103050101/42, 0203020402/18, ɑ. mɑndəɾχəʂ də͡sɑ 0103010305/59, ɑ. jɑ 0102020303/46, ɑ. jɔːqʄə 0202020701/45.

ɑndɑʁo < ɑndɑʁ+βəɾ “o kadar” Bkz. **ɑndɑʁoɾ, ɑndɑʁɔɾ.**

ɑ.+nə ɑ.+nə͡ɬɑ jɑdɑːʂ də͡nɑ 0202031202/11.

ɑndɑʁoɾ < **ɑndɑʁ+ βəɾ** “o kadar” Bkz. **ɑndɑʁo, ɑndɑʁɔɾ.**

ɑ. ɑ. qadi nəɣəɬɣəməs ɖə 0103040601/02.

ɑndɑʁɔ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-əp “öylece, o şekilde” Bkz. **ɑːndɑɢo, ɑːndɑɢɔ, ɑːndɑʁo, ɑndɑːo, ɑndɑβ, ɑndɑɢɑːβ, ɑndɑɢəp, ɑndɑɢəβ, ɑndɑɢəɬəp, ɑndɑɢəɬəβ, ɑndɑɢo, ɑndɑɢɔ, ɑndɑɢ̟o, ɑndɑɢ̟u, ɑndɑʁəβ, ɑndɑʁo.**

ɑ. ɑ. ʤiaɴʤiu 0202020701/41.

ɑndɑʁɔɾ < ɑndɑʁ+ βəɾ “o kadar” Bkz. **ɑndɑʁo, ɑndɑʁoɾ.**

ɑ. ɑ. ẹni χɑɾ kəsɣẹ ɑjdoː 0103010602/17.

ɑndɑʁuɬ- < ɑndɑʁ+ɢəɬ- “öyle yapmak” Bkz. **ɑːndɑʁ-, ɑdɑqə-, ɑdɑɢ̟ə-, ɑndɑːə-, ɑndɑ-, ɑndɑqə-, ɑndɑɢ-, ɑndɑɢə-, ɑndɑɢəɬ-, ɑndɑɢ̟-, ɑndɑɢ̟ə-, ɑndɑɢ̟əɬ-, ɑndɑχ-, ɑndɑχə-, ɑndɑʁ-, ɑndɑʁə-, ɑndɑʁəɬ-.**

ɑ.-uβ də ɑ.-uβ də 0202020701/24.

ɑndɑn 1. “ondan; ondan sonra; oradan; onun dışında” Bkz. **ɑːndɑn, ɑndɑ, ɑndə, ɑndin.**

ɑ. ɑ. 0102020303/46, 0103030802/39, 0103050301/20, 0202010502/05, 0202010502/11, 0202010502/16, 0202010502/17, 0202010503/06, 0202030402/09, 0202030404/04, 0202030404/12, 0202030401/34, 0202030603/06, 0202030601/35, 0202030605/64, 0202030605/65, 0202030605/74, 0202030605/97, 0202030801/20, 0202030802/53, 0202030901/04, 0202030902/104, 0203010502/01, 0203010502/01, 0203010502/02, 0203010701/24, 0203010702/20, 0203010702/58, 0502020101/59, 0502020101/66, 0502020101/89, 0502020101/143, 0502020101/156, 0502020101/161, 0502020101/191, 0502020101/289, 0502020101/289, 0502020101/365, 0502020101/493, ɑ. ɑɬəβɑɬʁɑ 0202010502/22, ɑ. ɑm bə oːjnəŋ

kəsleɾ 0203010702/22, ɑ. ɑndɑʁ ⁀nimi 0202030104/02, ɑ. ɑɾdəndɑn ⁀ɬɑ 0502020101/69, ɑ. ẹni dʒiomɑq dʒin otɢɑ sɑłʁɑ 0203010901/09, ɑ. oːł gẹłɣẹ ⁀ɬɑ 0202030802/35, ɑ. uzu βəɾ ɑʰdẓ̧in diɣẹn ẹː də 0202030402/74, ɑ. uzu diɑdeɾ jeɾ dɑpḭ̈ɑʁɑ⁀ łɑ 0202030605/97, ɑ. uzuɣe joʧ͡ʃiu joḭ̈ ⁀ẹɾ 0502020101/48, ɑ. bɑɾʁɑ 0202010502/08, ɑ⁀. bɑɾʁɑ 0202010901/72, ɑ. bə ɑɴnɑʁɑndɑ 0502020101/95, ɑ. bə geseɾ łɑɾetḭ̈ẹɣin iː ḍə 0502020101/210, ɑ. bə guməs ɢəłəʂ udʒin øɬʉɾxəʂ ḍə qɑn 0502020101/482, ɑ. bə qɑn dəɣədi 0202030604/33, ɑ. bə jyɣe jɑʰqdɑtbɑʁɑndɑ 0202030902/04, ɑ. bə jiɣət ɑndɑʁ diɣin⁀ẹ ḍə 0202010502/10, ɑ. bəɾ⁀bəɾ dɑłə ʒyŋ dẓ̧umiɬ⁀qɑłdə 0202010703/19, ɑ. bəɾ dioʰdʒinnə niː də o 0202010701/09, ɑ. bəz ɑɢənə ɢɑʂ mɑ bɑɾʁɑ 0203020402/21, ɑ. doːsɢɑn⁀łɑ 0202030301/09, ɑ. hẹḍigə⁀ẹni kədʒiɣɾik sɑłʁɑ 0203010701/23, ɑ. łɑ 0202030402/38, 0202030604/74, 0202030604/77, 0202030605/03, 0202030605/04, 0202030605/05, 0202030605/07, 0202030605/10, 0202030605/11, 0202030605/12(2), 0202030605/15, 0202030605/16, 0202030605/17, 0202030605/21, 0202030605/22, 0202030605/24, 0202030605/25, 0202030605/28, 0202030605/33, 0202030605/37, 0202030605/40, 0202030605/41, 0202030605/42, 0202030605/43, 0202030605/44, 0202030605/45, 0202030605/46, 0202030605/49, 0202030605/51, 0202030605/53, 0202030605/54, 0202030605/56, 0202030605/58, 0202030605/59, 0202030605/60, 0202030605/62, 0202030605/63, 0202030605/68, 0202030605/70, 0202030605/71, 0202030605/72, 0202030605/73, 0202030605/76, 0202030605/77, 0202030605/79, 0202030605/80, 0202030605/82, 0202030605/84, 0202030605/86, 0202030605/87, 0202030605/88, 0202030605/89, 0202030605/90, 0202030605/93, 0202030605/94, 0202030605/96, 0202030605/98(2), 0202030605/98, 0202030605/99, 0202030605/110, 0202030605/111, 0202030605/113, 0202030605/115, 0202030605/117, 0202030605/120, 0202030605/121, 0202030605/123, 0202030605/124, 0202030605/128, 0202030605/133(2), 0202030605/134(2), 0202030605/135, 0202030605/137, 0202030605/139, 0202030605/142, 0202030605/144(2), 0202030605/145, 0202030605/147, 0202030605/148, 0202030605/149, 0202030605/153, 0202030605/162, ɑ. ⁀ɬɑ 0103020304/06, 0103030201/09, 0103030201/25, 0103030201/20, 0103030802/24, 0103040405/12, 0103040405/56, 0103040601/23, 0201010101/14(2), 0201010101/15, 0201010101/16, 0201010101/18, 0201010101/21, 0201010101/24, 0201010101/26, 0201010101/27, 0201010101/34, 0201010101/35, 0201010102/12, 0202010502/02, 0202010701/04, 0202010901/02, 0202010901/05, 0202010901/13, 0202010901/22, 0202010901/23, 0202010901/48(2), 0202010901/53, 0202010901/74, 0202020101/01, 0202020101/4, 0202020101/06, 0202020303/11, 0202020401/20, 0202020501/10, 0202020501/34, 0202020501/37, 0202020501/38, 0202020501/54, 0202020501/78, 0202020701/31, 0202030101/02, 0202030101/11, 0202030101/14, 0202030103/02, 0202030103/09, 0202030103/11, 0202030105/06, 0202030104/05, 0202030104/06, 0202030301/02, 0202030301/04, 0202030301/05, 0202030301/12, 0202030301/13, 0202030301/15, 0202030301/16, 0202030301/18, 0202030301/20, 0202030301/23, 0202030301/27, 0202030301/30, 0202030301/34, 0202030301/35, 0202030308/01, 0202030401/03, 0202030401/05, 0202030401/08, 0202030401/09, 0202030401/11, 0202030401/13, 0202030401/17, 0202030401/20, 0202030401/27, 0202030401/30, 0202030401/31, 0202030401/33, 0202030401/35, 0202030402/02, 0202030402/03, 0202030402/05, 0202030402/16, 0202030402/24, 0202030402/29, 0202030402/30, 0202030402/32, 0202030402/34, 0202030402/39, 0202030402/41, 0202030402/44(2), 0202030402/48, 0202030402/51, 0202030402/55, 0202030402/58, 0202030402/60, 0202030402/63, 0202030402/64, 0202030402/65, 0202030402/69, 0202030402/70, 0202030402/71, 0202030402/73, 0202030403/10, 0202030404/02, 0202030404/03, 0202030404/08, 0202030404/13, 0202030601/22,

0202030601/23, 0202030601/25, 0202030601/27, 0202030601/31, 0202030601/33, 0202030601/34, 0202030601/40, 0202030601/42, 0202030601/44, 0202030601/46, 0202030601/52, 0202030601/54, 0202030601/58, 0202030601/58, 0202030601/59, 0202030601/60, 0202030601/61, 0202030601/64, 0202030601/65, 0202030601/66, 0202030601/67, 0202030601/69, 0202030601/75, 0202030604/24, 0202030604/28, 0202030604/34, 0202030604/35, 0202030604/37, 0202030604/40, 0202030604/41, 0202030604/42, 0202030604/43, 0202030604/45, 0202030604/46, 0202030604/48, 0202030604/63(2), 0202030604/64, 0202030604/66, 0202030604/69, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/76, 0202030801/11, 0202030801/16, 0202030801/18, 0202030801/26, 0202030801/27, 0202030802/05, 0202030802/29, 0202030901/04, 0202030901/05, 0202030901/06, 0202030901/08, 0202030901/09, 0202030901/11(3), 0202030901/12(2), 0202030901/14, 0202030901/15(2), 0202030901/16(2), 0202030901/19, 0202030901/20, 0202030901/24, 0202030902/01(2), 0202030902/02, 0202030902/03, 0202030902/04, 0202030902/05, 0202030902/06(2), 0202030902/07, 0202030902/08, 0202030902/09, 0202030902/11, 0202030902/12, 0202030902/13, 0202030902/15, 0202030902/19, 0202030902/21, 0202030902/22(2), 0202030902/23, 0202030902/24, 0202030902/26(3), 0202030902/27, 0202030902/29(2), 0202030902/33, 0202030902/34, 0202030902/36, 0202030902/38, 0202030902/40, 0202030902/41, 0202030902/43, 0202030902/46, 0202030902/50, 0202030902/55, 0202030902/59, 0202030902/61, 0202030902/62, 0202030902/64, 0202030902/68(2), 0202030902/69, 0202030902/70, 0202030902/72, 0202030902/73, 0202030902/75, 0202030902/76, 0202030902/79, 0202030902/80, 0202030902/81(2), 0202030902/82, 0202030902/86, 0202030902/87, 0202030902/88, 0202030902/90, 0202030902/92, 0202030902/93, 0202030902/94, 0202030902/97, 0202030902/98, 0202030902/99, 0202030902/100, 0202030902/101, 0202030902/103, 0202030902/114, 0202030902/106, 0202030902/107, 0202030902/110, 0202030902/115, 0202030902/117, 0202030902/118(2), 0202030902/120, 0202030902/123, 0202030902/129, 0202030902/131, 0202031101/10, 0202031101/14, 0202031101/17, 0202031101/21, 0202031101/24(2), 0202031101/25, 0202031101/26, 0203010303/09, 0203010303/18, 0203010502/01, 0203010502/06, 0203010701/20, 0203010702/49, 0203010702/51, 0203010702/52, 0203010801/01, 0203010901/09, 0203011002/10(2), 0203020101/05, 0203020203/02, 0203020203/12, 0203020203/18, 0203020301/06, 0203020302/16, 0203020402/23, 0203020501/02, 0203020501/03, 0203020501/21, 0203020601/56, 0203030102/14, 0502020101/12, 0502020101/27, 0502020101/34, 0502020101/51, 0502020101/54, 0502020101/61, 0502020101/62, 0502020101/70, 0502020101/88, 0502020101/96, 0502020101/101, 0502020101/104, 0502020101/107, 0502020101/115, 0502020101/118, 0502020101/132, 0502020101/137, 0502020101/154, 0502020101/163, 0502020101/167, 0502020101/170, 0502020101/206, 0502020101/208, 0502020101/216, 0502020101/219, 0502020101/225, 0502020101/229, 0502020101/232, 0502020101/233, 0502020101/234, 0502020101/244, 0502020101/248, 0502020101/249, 0502020101/255, 0502020101/259, 0502020101/268, 0502020101/273(2), 0502020101/279, 0502020101/286, 0502020101/309, 0502020101/329, 0502020101/333, 0502020101/336, 0502020101/341, 0502020101/344, 0502020101/355, 0502020101/358, 0502020101/360, 0502020101/363, 0502020101/367, 0502020101/368, 0502020101/369, 0502020101/372, 0502020101/377, 0502020101/385, 0502020101/402, 0502020101/410, 0502020101/423, 0502020101/428, 0502020101/431, 0502020101/438, 0502020101/444, 0502020101/448, 0502020101/449, 0502020101/454, 0502020101/459, 0502020101/461, 0502020101/463, 0502020101/464, 0502020101/475, 0502020101/476, 0502020101/486, 0502020101/488, 0502020101/490, 0502020101/499, ɑ. məɴɑ hɾqdə ɑłək giɣin iː d̥ə

0502020101/407, ɑ. mẹn ẹni qəɢəɾʁɑ βəɾ semin ʃidʒe^{h}ɾḍə 0103010303/10, ɑ. mienʃien idʒi:n həɾaʁɑ 0203010801/01, ɑ. miŋ͡ ɢaɾasa gue nimi bołəs ma joq͡ qusdi: dəɾ͡ na 0203020501/05, ɑ. no:p də 0202030605/126, ɑ. ni:͡ołʁɑ 0203011002/04, ɑ. ni:leɾ dəɾ 0202030605/19, ɑ. nimi 0202031101/23, ɑ. nimi gø^{h}p nimi ma saɬmas nimi dəɾo 0203020302/04, ɑ. saʐdəʁ andaʁ dip ḍə 0202030902/66, ɑ. seleɾ ʒuʁuɾnəŋ gẹzgə ołup də 0203010702/28, ɑ. sen bəɾ χənɢaş͡ gəni͡ łɑ 0502020101/292, ɑ. sen maɴ diɣẹ 0502020101/289, ɑ. səɴɢa e^{h}tgindi 0203011002/02, ɑ. ş‍ɨɢəʁɔ ajtsini 0502020101/159, ɑ. tş‍oɢeq ɢaɾaʁan 0202030902/13, ɑ.͡ ja 0103020302/03, 0103020304/27, 0103020304/29, ɑ.͡ ja 0203020203/14, ɑ. joːzsɑ͡ łɑ 0202030801/14, ɑ. jʉɾ͡ βəɾ ɢaɾaʁan͡ ẹɾ 0202030601/36, ɑ. jibanəɾaq ɑ^{h}gɑ niːɣənəŋgədi 0202030802/19, ɑ. zeɾdəp baɾʁɑ͡ łɑ 0203020402/12.

2. “ondan, oradan” ɑ. beːɾə͡ łɑ ɢaɾ͡ u^{h}kusgẹ ʝusuɾɣin͡ ẹɾ 0202030604/51, ɑ. bẹːɾə diɣin͡ ẹɾ 0202030604/54, ɑ. bẹɾə diɣin dəɣədi 0202030604/54, 0202030604/59, ɑ. bẹːɾə diɣẹn͡ eɾ͡ də 0202030604/51, ɑ. bẹːɾə diɣen͡ eɾ 0202030604/59, ɑ. bẹɾə ʤẹłejlio 0202030605/51, ɑ. ɢaɾaʁɑ saʁɑq ḍə 0203010301/08, ɑ. ɢuzu maɴsɑ 0502020101/379, ɑ. maɴɢɑ͡ łɑ 0502020101/280, ɑ. naɾə 0103010305/32, ɑ. naɾ 0103010305/32, ɑ. jəɾ͡ łɑ 0502020101/301, ɑ. jərə maɴtsɑ͡ łɑ 0502020101/290, ɑ. jərʉ maɴɢandə͡ łɑ 0502020101/300.

3. “ondan” ɑ. doʁuɾ 0103030802/21, 0202031101/15, 0502020101/193, 0502020101/298, 0502020101/349, ɑ. doʁuɾ da 0203010302/11, ɑ. doʁuɾən 0202020702/01, ɑ. ganłaχəş joq dəɾ 0203010301/02, ɑ. geɬɣẹndi 0203020601/02, ɑ. ɢuzə͡ łɑ 0202010701/07, 0202010702/03(2), 0202010703/06(2), ɑ. ɢusə͡ łɑ 0502020101/183, ɑ. nimi 0203010301/02, ɑ. soŋ͡ łɑ 0103030801/07, 0203020401/06, ɑ. sɔŋ 0202030604/15, ɑ. sɔŋ͡ łɑ 0203010301/36, ɑ. tiʧiannəɾaq͡ łɑ łɑ maɴqəş ḍə 0103010305/63.

4. “onun dışında” ɑ. nimi ma jɔːq də 0202030401/16, ɑ. nimi gue nimi bołəs bołdoɾ ma nimiː joq do 0202030801/24.

andin < andan “ondan, onlardan” Bkz. **a:ndan, anda, andan, andə.**

a. ɑ.͡ βəɾ tş‍iməpdik giɬɣẹk mi ʝə 0203030101/02.

andana:n “oradan, o taraftan”

a. ɑ. məndaɢa 0202030902/05.

andandi < andaʁ+ɢəɬ-ʁanda “öyle yaptığında” Bkz. **a:ndaɢandə, a:ndaʁanda, a:ndaʁandə, adaɢanda, adaɢandə, adaɢandi, adaʁandi, anda:da, anda:nda, anda:ndə, andaɢadə, andaɢanda, andaɢandə, andaɢandi, andaɢəʁanda, andaɢəɬʁanda, andaɢəɬʁandə, andaɢəɬʁandi, andaɢənda, andaɢəndə, andaq̣əʁanda, andaʁada, andaʁanda, andaʁandə, andaʁandi, andaʁənda.**

a. ɑ. 0203010702/03.

anda^{h}qdəɾ < **andaʁ+ɢəɬdəɾ-** “öyle yaptırmak”

a.-ʁa ɑ.-ʁɑ χɔːɬʁə dəɾ͡ nɑ 0203010303/08.

andə < andan “ondan sonra” Bkz. **a:ndan, anda, andan, andin.**

a. ɑ.͡ łɑ 0103010703/15.

andeː < **andaʁ+e-(<aj-? de-?** “öyle demek”

a. ɑnɑɴ ɑ. də 0103050301/01.

andoq qan < andaʁ+ oɬ-əp qaɬ-ʁan “onun gibi olan”

a. ɑ. qan saɾəʁ su dimi ăşgi 0202030701/14.

ɑnduq < ɑndɑʁ+ oɬ-əp “onun gibi olup, onun gibi”

ɑ. ɑ. ɑ͡qɑʁɑn 0103010705/42.

ɑnḍɑ “orada” Bkz. **ɑ:ndɑ, ɑndɑ:, ɑndɑ.**

ɑ. odɑp ḍro ɑ. 0502020101/273, ɑ. ɑ͡ɬɑ 0502020101/499.

ɑnḍɑʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **ɑ:ndɑʁ, ɑdɑʁ, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑɢə, ɑndɑχ, ɑndɑʁ.**

ɑ. ɑ. 0202030401/27, ɑ. diɣi 0202030605/18, 0202030605/141, ɑ. diɣẹn ɑ͡ẹ: ḍə 0202030605/28, ɑ. ḍip ḍə 0502020101/348, ɑ. ḍiɣi 0202030605/32, ɑ. ɑ͡ɬɑ 0202010703/27.

ɑnḍɑʁɑ < ɑndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “ondan sonra, öyle yapıp” Bkz. **ɑ:ndɑɢɑ, ɑ:ndɑɢə:, ɑ:ndɑɢəɬʁɑ, ɑdɑɢɑ, ɑdɑɢə, ɑdɑɢ̣ɑ, ɑdɑʁɑ, ɑdɑʁə, ɑndɑ:, ɑndɑ, ɑndɑq, ɑndɑqɑ, ɑndɑɢɑ:, ɑndɑɢɑ, ɑndɑɢɑʁɑ, ɑndɑɢɑɬ, ɑndɑɢə:, ɑndɑɢə, ɑndɑɢəʁɑ, ɑndɑɢəɬʁɑ, ɑndɑɢ̣ɑ, ɑndɑɢ̣ə, ɑndɑɢ̣əʁɑ, ɑndɑʁ, ɑndɑʁɑ, ɑndɑʁə.**

ɑ. ɑ. sɑɬəβər ʃər 0203020202/16, ɑ. jəɬsẹn ɑ͡ja 0102040301/08.

ɑndʒɑ Ç. “*An* soy adlı aile” Bkz. **ʁɑndʒɑ.**

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ 0203010301/27.

ɑnɬɑ- Ç.+T. “yerleştirmek”

ɑ.-ʁɑ ɑɬβɑʈənə ɑ.-ʁɑ 0502020101/500.

ɑnnejdəŋsɑn “kişi ad, unvan”

ɑ. ɑ. dzɛ̨ejsɑɴ 0103010701/31.

ɑndzɑ̨ɑɴ “*Ancaŋ* alt-boy adı”

ɑ. ɑ. ərgeɬəŋ 0202030802/05, peɣ ɑ. ẹ: də͡ nɑ 0103010601/20, ɑ. dio^{h}dʒin 0202010701/04, ɑ. ʃio^{h}dʒin 0103050401/15, ɑ. ʃixɾdʒinnəŋ 0103010601/20.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑnnejdəŋsɑn 0103010701/31.

ɑndzɑ̨ɑɴɬəq “*An* soy adlı aile, Ancan alt-boyundan olan kişi” Bkz. **ɑndzɑ̨ɑɴnəq.**

ɑ. ɑ. 0203010301/27, ɑ. dəɾ 0203011002/05.

ɑndzɑ̨ɑɴnəq “*An* soy adlı aile, Ancan alt-boyundan olan kişi” Bkz. **ɑndzɑ̨ɑɴɬəq.**

ɑ. ɑ. bosɑ͡sɑ 0203010301/15.

ɑŋgɑɾ “Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur; Şira Uygurca” Bkz. **ɑ:ŋgɑɾ, əŋgɑɾ.**

1. “Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur” **ɑ.** ɑ. χuɑ 0203020601/28, ɑ. ɬɑɾ 0203020601/33.

2. “Şira Uygurca” **ɑ.** ɑ. ḅədʒin ɑ͡ɬɑ 0203020601/28, ɑ. ɑ͡ɬɑɾẹtgə də͡nɑ 0203020101/03, ɑ. ɬɑɾẹtgədzɨ 0203020101/05, ɑ. ɬɑɾə̏tmi kəsɯ 0203020601/33, ɑ. ɬɑɾetgə ḍro 0203020601/33.

ɑɴ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinde *manım* üzerindeki parçaları birbirine bağlayan parça”

ɑ.+nə uʂ ɑ.+nə 0103030701/28.

ɑɴ “dirsek”

ɑ. bosmɑqdəŋ ɑ. 0202010501/06, hɑdi ɑ. 0202010501/06.

ɑɴ bosmɑq “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinde *manım*’ın aşağı kısmı olan üçüncü parçası”

Ayrıca Bkz. **bosmɑqdəŋ ɑɴ.**

ɑɴ b. ɑɴ b. ʒiʧi 0103010305/42.

ɑɴ sənɑ “kişi ad, unvan”

ɑɴ s. ɑɴ s diɣẹk͡ẹ: dəɾ͡nɑ 0103010601/23.

ɑɴət “yabanî ördek”

ɑ. ɑ. 0102020401/49, bər ɑ. 0103020302/18, ɑ. Goːs 0103020301/22, ɑ. Gʊːs 0102020301/31, 0102020301/35, 0102020401/19, 0102020401/23.

ɑ.+dəŋ ɑ.+dəŋ 0103020302/18.

ɑɴn- < **ɑɴnɑ-** "duymak, işitmek" Bkz. **ɑɴnɑ-, ɑɴnɑʰ-, ɑɴnə-.**

ɑ.-ej də jɑʰş nimi mɑ ɑ.-ej də 0203010303/17.

ɑ.-ẹn ɑ.-ẹn sɑGənəp də 0502020101/389, 0502020101/390.

ɑ.-o quɬɑqGɑ ɑ.-o 0103010602/16.

ɑ.-əβut də seŋ ɑdzɑɴnə mɑ ɑ-əβut də sɑ 0103010303/12.

ɑ.-oʁɑn mẹn ɑ.-oʁɑn 0103010303/12, ɑ.-oʁɑn mi 0103050102/08.

ɑɴnɑ- "duymak, dinlemek, işitmek" Bkz. **ɑɴn-, ɑɴnɑʰ-, ɑɴnə-.**

ɑ.-βər dər kəsɯnəɴ quɬɑq ɑ.-βər dər͡nɑ 0203020301/09.

ɑ.-p də Gəɬəş Gejdɑ βɑrnə mɑ ɑ.-p də 0502020101/488.

ɑ.-t doː ɑndɑʁ dioʁɑndɑ ɑ.-t doː 0103030901/01, məzdəŋ dɑːGəɴ ɑ.-t ḍə 0103010503/06.

ɑ.-χəş ḍə χɔnə ɑ.-χəş ḍə 0502020101/398.

ɑ.-βərχəş ḍə gẹsɐr mɑ ɑ.-βərχəş ḍə qɑn 0502020101/461.

ɑ.-sɑ ɑnə ʤiu ɑ.-sɑ ɑɴnɑsɑ 0203020201/10, ɑnə ʤiu ɑɴnɑsɑ ɑ.-sɑ 0203020201/10, uzu ɑ.-sɑ 0502020101/390, ɬɑr ɑ.-sɑ 0103030901/20, ʃiʃiŋ ɑ.-sɑ ɑɴnɑsɑ 0203020201/11, ʃiʃiŋ ɑɴnɑsɑ ɑ.-sɑ 0203020201/11.

ɑ.- sẹn ɑ.- 0103020502/01.

ɑ.-βərʁej məŋ joɬnəŋgənə ɑ.-βərʁej 0202031201/28.

ɑ.-β məs bər ɑ.-β 0203020201/11.

ɑ.-q ɑ.-q ɢɑrɑ 0502020101/92.

ɑ.-ʁɑ diɣen ɑ.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/176, diɣẹnnə ɑ.-ʁɑ 0502020101/188.

ɑ.-ʁɑn selɐr ɑ.-ʁɑn təʰgən 0203010301/51.

ɑ.-ʁɑndɑ ɑ.-ʁɑndɑ 0502020101/95.

ɑ.-βɑdẹr ɑ.-βɑdẹr nimi ḍər͡nɑ 0203020201/10.

ɑ.-ʁəməs də diɣẹnnə ɑ.-ʁəməs ḍə 0502020101/188.

ɑ.-mɑʁɑn søzdə ɑ.-mɑʁɑn ḅəsɑ 0202020401/09.

ɑɴnɑɬ- "duyulmak"

ɑ.-oː ḍus jɑqdɑn ɑ.-oː 0103020501/04.

ɑ.-ʁɑː ḍus͡jɑqdɑː ɑ.-ʁɑː 0103020401/04.

ɑ.-ʁɑn quɬɑːq bədʒin ɑ.-ʁɑn͡ẹr ḍi ḍər 0202030605/155.

ɑɴnɑmɑ "dinleme, dinlediği(miz) (durum)"

ɑ. qadẹːjnəŋ ʃøzdə ɑ.͡ɬɑ bər dər͡nɑ 0203020201/11.

ɑɴnɑş"dinleyecek, laf"

ɑ. niː ɑ. βɑr͡eː͡də 0103030901/23.

ɑɴnɑʰ- "duymak, işitmek" Bkz. **ɑɴn-, ɑɴnɑ-, ɑɴnə-.**

ɑ.-ḍə mẹn mɑ ɑ.-ḍə sɑ 0202031202/57.

ɑɴnə- < ɑɴnɑ- "duymak, işitmek" Bkz. **ɑɴn-, ɑɴnɑ-, ɑɴnɑʰ-.**

ɑ.-βɑdəp də geseɾ mɑ ɑ.-βɑdəp də 0502020101/441.

ɑ.-βɑɬəp də geseɾ mɑ ɑ.-βɑɬəp də 0502020101/472.

ɑr < **βɑr** < **bɑr** "var, mevcut" Bkz. **ɑːr, bɑː, bɑːr, bɑr, bɑr, ḅɑr, βɑː, βɑːr, βɑr, vɑr.**

ɑ. ɢəzɑɢəŋ ⁀mɑ ⁀ɑ. 0103010503/01, ɢejdɑɢ̥ə ⁀ɑ. ⁀ẹː 0203020201/01, hɑnəʁɑ ɑ.⁀eː 0202030902/125, tʂoɢəsɢɑ ⁀ɑ. ⁀e 0202030902/108, jɑʰʂdzɻɑ ɑ.⁀eː 0203030102/06, jɐɾʁɑʁɑ ɑ. nimi dro 0202030605/127.

ɑɾ- < **βɑɾ-** < **bɑɾ-** "gitmek" Bkz. **ɑːɾ-, ɑr-**, **ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr, bɑʰɾ-, bɑ̥ɾ-, bɑ̥ʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

ɑ.(bɑɾ+əp) **bɛ̥** kəm ɑnə dzɻimiɣ ɑ.-⁀bɛ̥ː 0202010703/22.

ɑ.-əβ də qołʁəłɑ⁀ɑ.-əβ də 0103040601/15.

ɑ.-ət ɖə ɢɑɾɑʁəłɑ ɑ.-ət ɖə 0502020101/355.

ɑ.-ʂ ẹː diliɣəlia ɑ.-ʂ⁀ẹː 0203010702/51.

ɑ.-in ɢɑɾɑʁəłɑ⁀ɑ.-in 0502020101/343.

ɑ.-ʁɑ uχɢɑɾʁəłɑ⁀ɑ.-ʁɑ 0103010502/09, uχɢɑɾʁəłɑ⁀ɑ.-ʁɑ⁀ɬɑ 0103010502/10, uɬɯɣe ⁀ɑ.-ʁɑ 0203011002/10, uɬɯɣẹ ⁀ɑ.-ʁɑ 0203011002/10, poɾɑɴɢɑ ⁀ɑ.-ʁɑ ⁀ɬɑ 0202030902/71, dɑɾɑmɑ kəsɯ⁀ ɑ.-ʁɑ 0201010101/15, sumiɣi ɑ.-ʁɑ⁀ ɬɑ 0502020101/176, ʧĩɴχejʁɑ⁀ɑ.-ʁɑ 0103010304/77, juʰɾtɢɑ ɑ.-ʁɑ 0202020701/20, jysuɴɢɑ ɑ.-ʁɑ⁀ɬɑ 0203020601/53, zertgi⁀ɑ.-ʁɑ⁀ɬɑ 0103010305/85.

ɑ.-ʁɑn poɾɑɴɢɑ ɑ.-ʁɑn⁀ẹː dij də 0202030902/70, χujbołɑʁəłɑ⁀ɑ.-ʁɑn ẹː ɖə 0502020101/113, joʰɾdərɣəle⁀ɑ.-ʁɑn e: də 0103040405/55.

ɑ.-ʁɑndɑ pədʒɑʁɑ ɑ.-ʁɑndɑ⁀ mɑ 0203010503/05, χujbołɑʁəłɑ ⁀ɑ.-ʁɑndɑ 0502020101/114.

ɑ.-ʁəməs+do toːɾʁɑ⁀ɑ.-ʁəməs do 0103020304/18, toɾʁɑ⁀ɑ.-ʁəməs do 0103020304/19.

ɑɾɑ "ara, boşluk, (kapının) ön taraf, orta, sıra"

ɑ. kəsɯnəŋ səkˇ⁀ɑ. 0202010901/69, səkdəŋ ɑ. udʒin 0202030101/14.

ɑ.+ʁɑ ɑːɾtdə ɢuzunəŋ ɑ.+ʁɑ ɑʰqɢɑ⁀ɬɑ ɢejłɑ 0202030605/147, qɑɾłəʁ tɑʁnəŋ ɑ.+ʁɑ diɑdəβɑtɢ̥ɑn ẹː ɖə 0502020101/17, ɢojnəŋ ɑ.+ʁɑ pɑłɑq qɑł dər 0202030301/38, moːs ɑ.+ʁɑ tʂɔɢeq qɑł 0202030401/19, məːsdəŋ ɑ.+ʁɑ tʂɔɢəq qɑłʁɑndɑ 0202030401/21, səkdəŋ ɑ.+ʁɑ bezək ot⁀tsɑp də 0202030101/13, ʝəsdəŋ ɑ.+ʁɑ hɑnəʁɑq diɣin iː ɖə 0502020101/94.

ɑ.+dɑ odəŋ ɑ.+dɑ ɔɾʁɔ teɾəβərʁɑn⁀eː ɖər 0202030401/13, bəzdəŋ bə ɑ.+dɑ 0103050101/52, qunnəŋ ɑ.+dɑ də 0103010502/15, hɑnəʁɑnnəŋ ɑ.+dɑ⁀kəsɯ 0103030901/72, mənəŋ ɑ.+dɑ 0502020101/38.

ɑ.+ɖə uzuq qɑłʁɑnnəŋ ɑ.+ɖə⁀ɬɑ 0502020101/426.

ɑ.+də mənəŋ ɑ.+də⁀ɬɑ 0502020101/357.

ɑ.+dɑɢə bə ɑ.+dɑɢə unduʁɑɴnəŋ 0502020101/428.

ɑ.+łɑɾʁɑ tɑʁˇ⁀ɑ.+łɑɾʁɑ diɑdəβɑtɢɑndɑ 0502020101/22.

ɑ.+səɴɢɑ ʂigə qułɑq ɑ.+səɴɢɑ tʂɔɢedəβɑłʁɑn⁀eː də 0202030301/19.

ɑ.+səndɑ ɑ.+səndɑ 0202031202/08, ɑ.+səndɑ duzɢu diatɢəłɑ gełɣẹ̥n diɣədi 0202030605/53, səːkˇ⁀ɑ.+səndɑ tʂoɢəʁɑ 0202030402/74.

ɑɾɑdzɻ̇ "görücü" Bkz. **ɑɾɑdzɻ̇, ɑɾɑʰtʂɨ, ɑɾɑʰdzɻ̇, ɑɾɑʰdzɻ̇.**

ɑ.+nə ɑ.+nə qəχɢəɾʁɑ 0103050201/01.

ɑɾɑʰkə "içki" Bkz. **ɑɾɑʰkˇ, ɑɾɑʰkˇə.**

ɑ. ⁀ɑ əʂgə 0203020501/03, ɑ. ˇəʂse 0202030601/08, ɑ. idʒo 0103050102/25, bər ɑ. βɑɾ⁀ eː ɖə 0502020101/222, ɢɑɾɑ⁀ɑ. mɑɴdərəβər ɖə 0202030101/14, ɑ.⁀hədzɻ̇əβałʁɑ 0202030101/09, ɑ. ⁀hədzɻ̇o 0202030605/112, 0202030605/122, ɑ. ʤiŋno 0103050201/14, ɑ. nidʒoɾ də 0103050101/14, ʂigə łoɴqɑ ɑ. 0103050102/27, 0103050102/31, ɑ. joq 0202030601/53.

ɑ.+nə ɑ.+nə hədzᶣβałʁɑ͡ɬɑ 0202030101/09, ʂigᶣ łoNqɑ͡ɑ. ɑ.+nə sałʁɑ 0103050102/35, **ɑ.+ʁɑ** ɑ.+ʁɑ 0202030601/08.

ɑ.+sən ɑ.+sən ɑβagałɑrʁɑ tuttsɑ 0103040403/32, ɑ.+sən mẹn daʰGᵚɑ ałmaʰdẹ̣ 0202031202/38, ɑ.+sən mẹn ḍaʰGə ałək giłmixdi 0202031202/40.

ɑrɑʰkə̆ "içki" Bkz. **ɑrɑʰkə, ɑrɑʰķə.**

ɑ.+sən ɑ.+sən anigałɑrʁɑ tuttsɑ 0103040403/30, ɑ.+sən Gɑrɑʰḍə͡na 0103040403/14.

ɑrɑʰķə "içki" Bkz. **ɑrɑʰkə, ɑrɑʰkə̆.**

ɑ. ɑ. 0202030802/28, 0202031202/28, 0202031202/34, ɑ. ɑːz də͡na 0103010305/48, ɑːNGə ɑ. su͡ op də͡na 0103010305/49, ɑ. əʂgin 0502020101/224, bər ɣeɾ ɑ. 0502020101/221, bər tʂəŋ ɑ. 0103010304/50, bẹs ͡on daʰɾtqəʂ ɑ. dəɾ nɑ 0103040403/19, 0103040403/37, kanməŋnəʁ ɑ. osɑ mɑ 0202031202/38, Gɑrɑ͡ɑ. 0202030101/15, ɑ. GuzGɑʂ͡ɬɑ 0103010305/34, ɑ. hɑdɑq sɑłəβattsɑ 0203010303/04, ɑ. łəNqɑnə sɑːłʁɑ 0203010303/03, ɑ. mɑ dɑndʒin hɾkdəɣ də͡na 0103010702/56, ɑ. mɑ nidʒoɾ də 0103050101/26, ɑ. mɑNdəɾʁɑ͡ɬɑ 0202030101/15, ɑ. mɑ jimtsɑʁɑq nimi dɾo 0202030802/28, ʒidə gəŋ ɑ. βɑɾ ͡e 0103050101/27, ɑ. ʤiŋnɑʂ͡ e 0202030902/108, ɑ. sɑłəβ dɾo 0103050101/59, senəŋ bə ɑ. 0202031202/38, ʂigᶣ łoNqɑ ɑ. 0103050101/61, tʂɑ ɑ. łəNqɑ 0202030802/17, ɑ. ɣ͡ili ɣ͡ilij͡ɬɑ 0102020303/46, jidə kop łɑ ɑ. ḍə eː͡də͡na 0103010702/42.

ɑ.+nəN ɑ.+nəN qɑjɑGᵚə 0103010702/54.

ɑ.+nə ɑ.+nə 0202030902/109, 0202030902/121, ɑ.+nə bər hẹ̣dʒirɣindi ͡ɬɑ 0202030902/129, bər dzɥŋʤɯ ɑ.+nə ɑłʁɑ 0103040405/40, ɑ.+nə duanłɑʁɑ 0202030902/121, ɑ.+nə duanłɑʁandə 0502020101/225, ɑ.+nə həʤip 0201010101/30, ɑ.+nə hədzᶣβałsɑ͡ɬɑ 0502020101/222, ɑ.+nə ʤiŋnɑʁɑ 0202030902/122, ɑ.+nə nɑːəp bər xiʤin 0103010702/49, 0103010702/53, tʂɑ͡ɑ.+nə ɑłəNGɑʂ Gənɑ 0202030802/33.

ɑ.+dɑn ɑ.+dɑn nidʒoɾ də 0103010702/41, ɑ.+dɑn ʂigə łoNqɑ sɑłʁɑ 0103050201/11.

ɑrɑdzᵚi̯ "görücü" Bkz. **ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑʰtʂi̯, ɑrɑʰdzᵚi̯, ɑrɑʰdzᵚi̯.**

ɑ. ɑ. ɑʁɑ ɑjtGɑn͡ẹɾ ḍij ḍəɾ 0202030605/63, dioɾt ɑ. mɑNəβərəp 0202030601/60.

ɑ.+nə dioɾt ɑ.+nə qɑχᵚGəɾʁɑn͡eɾ 0202030601/59.

ɑrɑʰtʂi̯ "ara bulucu, görücü" Bkz. **ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑʰdzᵚi̯, ɑrɑʰdzᵚi̯.**

ɑ. ɑłɑ quʂGɑʂ ɑ. op bɑɾ 0202030203/01.

ɑrɑʰdzᵚi̯ "görücü" Bkz. **ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑʰtʂi̯, ɑrɑʰdzᵚi̯.**

ɑ. ɑ. 0202031202/09, ɑ. ojin͡ẹtgẹɾ ʧij ḍə 0202030605/64, ɑ. bɑrəβ͡ɬɑ 0202031202/15, ɑ.͡ɬɑ 0202030605/87.

ɑrɑʰdzᵚi̯ "görücü" Bkz. **ɑrɑdzᵚi̯, ɑrɑʰtʂi̯ , ɑrɑʰdzᵚi̯, ɑrɑdzᵚi̯.**

ɑ. ɑ. bɑrʁɑ 0203020501/01, ɑ. dəɾ͡na 0203020501/01, dioɾt ɑ. łɑ 0202030604/21, ʤeʂozᶣəŋ dimi͡ɬɑ ɑ. ḍə 0202031202/08.

ɑrəʁ "temiz"

ɑ. ɑ. soGɑnə 0103030802/21.

ɑ.+ɾɑq jɑNəɾɑq ɑ.+ɾɑk gizgẹ 0202020501/11.

ɑrəm "adım"

ɑ. uʰdz͡ɻɑ. mɑNGɑn 0202030902/59.

ɑ.+noː (-nə+bəɾ) ɑ.+noː sɑneɾ͡eː 0103010704/10.

ɑrd "art, arka; sonra; batı" Bkz. **ɑːrd, ɑːrd, ɑrt**.

ɑ.+ə ɑ.+ə 0202010901/70, ɑ.+ə Gəzəł nimi ḍə 0202010901/09, ɑ.+ə mɑːGɑɾ 0103030701/50, mənəŋ ɑ.+ə͡ʁuzə 0202020501/43.

ɑ.+ənəŋ ɑ.+ənəŋ ɑk kẹmbiʂ 0103050302/04, ɑ.+ənəŋ ɑk kembeʂ 0103010302/05, ɑ.+ənəŋ ɑnə 0202020303/03, ɑ.+ənəŋ ene ɑndɑʁ βəɾ seɾəɣ ʒip 0202020201/06, ɑ.+ənəŋ oɬ qɑNgʰɾʧaqdə 0202020201/06, ɑ.+ənəŋ kẹmbiʂdə 0103010305/42, ɑ.+ənəŋ tufəj dəɾna 0202020401/04.

ɑ.+əNGɑː ɑ.+əNGɑː qejGedɾoː 0103010704/12.

ɑ.+əNGɑ ɑ.+əNGɑ eʰtgindi ɬa 0203020601/34, ɑːɾt ɑ.+əNGɑ ẹʰtgindi 0202020301/16, ɑ.+əNGɑ ẹʰtgindi 0202020301/16, ɑ.+əNGɑ ẹʰtgində ɬa 0202020702/18, fədəɾəNGɑ ɑ.+əNGɑ ʊno 0103010702/23, ɑ.+əNGɑ qejGɑ βɑɾ 0103050302/11, ɑ.+əNGɑ ʃelelɣi əɾliq qɑɬʁɑn ẹː ḍə 0202030404/05, ɑ.+əNGɑ tujɬɑʁəməs dɾo 0502020101/254, ɑ.+əNGɑ mɑNGəməs ḍə 0502020101/254, ɑ.+əNGɑ jemɑgəu diɣeg e 0203020201/22.

ɑ.+ənɑɑ ɑ.+ənɑɑ bəɾ eʰɬʤi ʃyenlip ḍə 0202030901/03, ɑ.+ənɑɑ bilikdə ɑɬʁɑ βɑɾʁɑ 0202031201/11, ɑ.+ənɑɑ ɑq Gɑʰtdəʒitgiʂ ɬa 0102020303/32, ɑ.+ənɑɑ qəsəqdɑʁɑnɑɑ 0202020401/04, χuɑɾɬəʁ tɑʁnəŋ ɑ.+ənɑɑ 0502020101/408, sen ɑ.+ənɑɑ ɑm surme 0103010705/48, ɑ.+ənɑɑ zeɾɣi mɑNəβ 0103010305/57.

ɑ.+ənɑɑːn ɑ.+ənɑɑːn kəsdiɣi giɬoʁɑnẹː də 0202010502/13.

ɑ.+ənɑɑn ɑ.+ənɑɑn 0202030902/72, 0203020601/60, ɑnəŋ ɑ.+ənɑɑn ɬa 0202030601/49, 0202030601/81, ɑ.+ənɑɑn oɬ dɑtʂɑ mutʂɑNɑɑ guŋʐəŋ dɑNNɑʁɑnɑɑ 0203020601/60, ɑ.+ənɑɑn dɑʰGə məʤɑɾ mɑdʐɨ mɑ jɑzəβəɾ də 0202020301/16, ɑ.+ənɑɑn gẹɣẹ ɬa 0202020701/16, ɑ.+ənɑɑn kəsdiɣindi 0202010502/16, ɑ.+ənɑɑn χɔsə ɬa 0203020601/53, ɑ.+ənɑɑn ɬa 0203020601/53, 0203020601/58, 0203020601/59, ɑ.+ənɑɑn ɬa enẹ bə bəɾ ʁɑt ølyɾɣə diɣẹ 0502020101/69, ɑ.+ənɑɑn ɬa uzuŋgi χɑsGɑ βəɾ dɑdə 0502020101/61, ɑ.+ənɑɑn ɬa bə ɑnɑsəNGɑ dip də 0502020101/78, ɑ.+ənɑɑn ɬa bə niːɣə jɑNjɑN ʤemsekdi jimsɑʁɑ 0502020101/269, ɑ.+ənɑɑn ɬa kuliɬɑβərəβ ɬa 0203020201/16, hørmẹnəŋ ɑ.+ənɑɑn ɬa 0202010501/16, ɑ.+ənɑɑn ʤiuʂɨ 0202020702/06, ɑ.+ənɑɑn ɬa 0202030103/08, ɑ.+ənɑɑn mɑNdəɾin 0502020101/121, mənəŋ ɑ.+ənɑɑn ɬa 0502020101/12, ɑ.+ənɑɑn sɑɬʁɑ 0202010901/82, sen ɑ.+ənɑɑn χɑsGɑ βəɾ dɑdəsɑ 0502020101/62, ɑ.+ənɑɑn jyen hɑnəp dɾo 0203020601/06, ɑ.+ənɑɑn zeɾtgi giɬɣẹ ɬa 0203020601/62.

ɑ.+əɾɑqGɑ ɑ.+əɾɑqGɑ ẹʰtgindi 0202020702/03.

ɑ.+əmnəŋ ɑ.+əmnəŋ ɑj ɑq bosmɑːq 0103040404/05.

“batı”

ɑ.+ən ɑ.+ən ʊndundi 0103010602/17.

ɑɾd- “temizlemek, arıtmak” Bkz. **ɑːɾḍ-, ɑɾt-, ɑɾʧ-.**

ɑ.-əβɑɬʁɑ ɑʰːɾGən ɑ.-əβɑɬʁɑ 0202030308/03, kuɑn kuɑndi ɑ.-əβɑɬʁɑ 0202030308/03.

ɑɾdɑq “şımarık”

ɑ. ɑ. ɑʰdə 0103030901/29, ɑ. oʁuɬ 0103030901/29, ɑ. ɑʰtdəŋ dujuʁən həɾβɑdəβ 0202030601/76, ɑ. bezəttse 0103030901/33.

ɑɾdiɑG < ɑɾt jɑq “arka taraf”

ɑ.+ən ɑ.+ən məndɑGɑ təkəβɑɬʁɑ ɬa 0202030701/07.

ɑɾqḠɑʂ “torba” Bkz. **ɑːɾtḠɑʂ, ɑɾtGɑʂ, ɑɾtqɑʂ, ɑtGɑʂ.**

ɑ. ɑ. qɑnəβ do 0103050102/28.

ɑ.+ḡi ɑ.+ḡi dzo̱ŋnəβ ḍə 0103050102/29.

ɑɾGɑɾ “argali”

ɑ. ɑ. Goj 0502020101/92.

ɑrɢɑs- “yapışmak, sarmaşık olmak”

ɑ.-ɑrnəŋ ʒyŋʤaɢə ɑ.-ɑrnəŋ bẹ̣lẹ̣k 0103030702/65.

ɑ.-ɑnəŋ (<-ɑr+nəŋ) ɑ.-ɑnəŋ bẹ̣lek 0102020304/12.

ɑ.-ernəŋ ɑ.-ernəŋ beleg͡e: 0103010601/69, ɑ.-ernəŋ bəlek 0103040401/66, ɑ.-ernəŋ bẹ̣lẹ̣k 0103030203/52.

ɑrʁɑ “çare, yöntem, fikir” Bkz. **ɑrʁɑ.**

ɑ. o ̣d͡ ɑlerʁɑ ɑ. joq dər ͡nɑ 0103010701/70, bozɢɑ gizerʁɑ mɑ ɑ. joq dər ͡nɑ 0103010701/75, ɑ. joq boɬχəş də ͡nɑ 0502020101/469.

ɑrʁɑɬəʁ “akıllı, kurnaz”

ɑ. suʁun ɑ. nimi ḍə 0202030105/04.

ɑrʤa:q < ɑrt+ jɑq “batı tarafı” Bkz. **ɑrʤaq**.

ɑ.+dɑ seminəŋ ɑ.+dɑ 0103010306/05.

ɑrʤaq < **ɑrt+ jɑq** “batı tarafı” Bkz. **ɑrʤa:q.**

ɑ.+ḍəŋ tɑʁ ɑ.+ḍəŋ kəsɯ ̟to 0202010701/20.

ɑrsə < ɑnə+sə “onunkisi” Bkz. **ɑnəsə.**

ɑ. ɑ. oʤin hɑnəʁɑndi 0103010705/26, mɑ tɑrɨłɑp bɑr mi joq bi 0203010302/11.

ɑrsən < ɑnə+sə+n “onunkisini”

ɑ. ɑ. ɑłʁɑ͡ łɑ 0202030402/47, ɑ. diɣindʒi 0202031202/26.

ɑrsłɑɴ “arslan” Bkz. **qɑrsəłɑn, qɑrsłɑn, hɑrsəłɑn.**

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ gø:z 0203010701/17.

ɑrt “arka, sonra, batı” Bkz. **ɑ:rd, ɑ:rt, ɑrd.**

1. “arka, sonra”

ɑ. kəsɯnəŋ ɑ. bədʒin 0202010901/69, ɑ. qɑłʁɑn͡ łɑ 0202030601/69(2), 0202030605/147, şɨgə ɑ. bətdə 0103010306/20.

ɑ.+ɢɑ jedə gɑŋnəŋ ɑ.+ɢɑ dunɢɑɢ͡er 0103040401/31.

ɑ.+dɑ ɑnəŋ ɑ.+dɑ 0502020101/452, bərnəŋ ɑ.+dɑ 0202020501/93, dɑs tɑʁnəŋ ɑ.+dɑ 0502020101/408, səkdəŋ ɑ.+dɑ 0502020101/420, 0502020101/468.

ɑ.+ḍɑ ɑłənnəŋ ɑ.+ḍɑ 0202030201/03.

ɑ.+dɑn ɑ:nəŋ ɑ.+dɑn͡ łɑ ɑm bə ɢəzdə mɑɴdərəβ də 0103010305/94.

2.“batı”

ɑ. ɑ. burʤyɣẹ̣ 0202030601/32.

ɑ.+ɢɑ ɑ.+ɢɑ lienχuɑʁɑ em dʐɑłɑʁəłɑ βɑrəp də 0103040405/28, ɑ.+ɢɑ mɑɴəβ͡ łɑ 0202030605/43.

ɑ.+dɑ unduʁɑɴnəŋ ɑ.+dɑ 0103040302/25, ḍɑ^{h}ɢ̣ɑ ɑ.+dɑ ḍɑ^{h}ɢ̣ɑ bɑr ͡e: də 0103020304/37, ɑ.+dɑ mɑ bər je^{h}łdʐi̯ də͡ sɑ 0103040405/39,

ɑrt- “temizlemek, silmek” Bkz. **ɑ:rḍ-, ɑrd-, ɑrʧ-.**

ɑ.-ɢɑ ʃørsdərɣẹ̣ ɑ.-ɢɑ 0202020501/08, jyβ ɑ.-ɢɑ 0103040405/12.

ɑrtqɑş “çanta, torba” Bkz. **ɑ:rtɢ̣ɑş, ɑrqɢ̣ɑş, ɑrtɢɑş, ɑtɢɑş.**

ɑ. ni: ɑ͡. e: 0103010304/62.

ɑrtɢɑş “çanta, torba” Bkz. **ɑ:rtɢ̣ɑş, ɑrqɢ̣ɑş, ɑrtqɑş, ɑtɢɑş.**

ɑ. tɯ̟un dʐʊŋnɑmɑ ɑ. ḍə 0103010304/72.

ɑrʧ- “temizlemek, silmek, arıtmak” Bkz. **ɑ:rḍ-, ɑrd-, ɑrt-.**

ɑ.-əsdərɣẹ̣ jɑ^{h}şəβ ɑ.-əsdərɣẹ̣ 0202020501/73.

ɑr- < **βɑr**- “gitmek” Bkz. **ɑ:r-, ɑr-, ɑr-, ɑ^{h}r-, bɑ:-, bɑ:r-, bɑ-, bɑr-, bɑr, bɑ^{h}r-, ḅɑr-, ḅɑ^{h}r-, βɑ:r-, βɑ-, βɑr-, βɑr-, βɑ^{h}r-, βo-, ɸɑ^{h}r-, vɑ:-.**

ɑ.-ʁɑ ɑndɑ͡ɑ.-ʁɑ 0203010701/17.

ɑrʁɑ “çare, yöntem, fikir” Bkz. **ɑrʁɑ.**

ɑ. bɔʰɢɑrlɾnəŋ ɑ. 0103010702/34.

ɑs “ağız” Bkz. **ɑːs, ɑχs, ɑʰːs, ɑʰs, hɑs.**

ɑ. ɑ. sɑɬt də 0103010306/23.

ɑs “cümle, söz miktar birimi” Bkz. **ɑʰs.**

ɑ. bəɾ ɑ. 0203010301/07, bəɾ ɑ. di βɑɾ͡ɬɑ 0202030301/33, qɑdʐ͡ɑ. jøɾɣɐ̟tgiʂ͡ɬɑ 0103050301/15, ɢɑdʐ͡ɑ. bəɬɣe 0203010302/15, ɢɑdʐ͡ɑ. də 0202030105/07, ɢɑʰdʐ͡ɑ. syz 0202030605/120.

ɑ.+ɖə bəɾ ɑs bəɾ ɑ.+ɖə ɬuɬɑmɑ jɑm 0203010301/07.

ɑs “düğün, ziyafet” Bkz. **ɑːs, ɑʰːs, ɑʰs**, **ɢɑs, χɑs, hɑs.**

ɑ. ɑ. ɑsɢɔ 0202031202/19, ɑ. ɑsmɑnə 0202031202/21, ɑ. ɑʂdə 0202030601/72, ɑ. ɑʂqəʂ ɖə 0202030601/64, ɑ. ɑʂɢɑn duɣədi 0202030601/73, ɑ. ɑʰsdɑʂ ɖə 0202020501/93, ɑ. ɑʰʂɢɑn͡ɛr 0202030601/71, ɑ. ɑʰdʐ̟ːnə 0202030601/19, ɑ. ə̆ʂgəʂ mɐ̟ 0103010305/16, ɑ. edəβəɾʁə dəɾ 0202010901/36, ɑ͡ɛdəβ 0203020501/15, ɑ. edin͡ soːɾ 0102020301/20, 0102020301/21, ɑ. etgɐ̟n diɣədi 0202020501/70, ɑ͡ɛ ɐ̟tgi 0203010502/01, ɑ. ɐ̟tgin dəɣədi 0202030604/01, 0202030601/19, ɑ. ɐ̟tkəʂ͡ ɐ̟ 0103010305/19, ɑ. ɐ̟tkəʂ də͡nɑ 0202030604/30, ɑ. idəβ də 0103040601/11, ɑ. idʒiβ 0103040403/03, ɑ. itkəʂ͡i 0103040601/23, ɑ. bejʁɑn duɣdi͡ɬɑ 0202020501/95, βɑɾʁɑ ͡ɑ. ə̆ʂgi 0202030105/04, ɑ. dujʁɑ ungin duɣədi 0202030601/11, ɑ. ɢɑɾɑʁɑɢ͡ɛː nɑ 0103030203/41, ɑ. ɢɑɾɑmɑ 0202031202/21, ɑ. ɢɑɾɑβ ɖə 0202031202/31, ɑ. ɢɑɾəβəɾmin də͡nɑ 0103040403/04, ɑ. mɑ ɑsɢɑq 0202031202/20, ɑ. mɑ əʂɖe 0203020501/11.

ɑ.+də ɑ.+də͡ɑʰʂɢɑn͡ɛr 0202030601/68, ɑ.+də itgi 0103050201/09, ɑ.+də dørɣindin sɔŋ 0202030604/15, ɑ.+də dørme 0202030601/62, ɑ.+də ɢɑɾɑmin 0202031202/31, ɑ.+də ʂɨgəməs ɖə 0202031202/31, ɑ.+də ʂɨgəməs ʇər 0202031202/32.

ɑ.+ɢɑ ɑ.+ɢɑ ʏøʰk̟er jɑʁɬəʁ jiudɑ͡ɬɑ 0202030604/77.

ɑ.+dɑ bəɣəŋgə ɑ.+dɑ 0103050101/24, 0103050101/25.

ɑ.+ɬɑɾ nidʒik nidʒik ɑ.+ɬɑɾ ɖəɾ 0202031202/33.

ɑ.+ən ɑ.+ən hədzə̆βɑɬʁɑ 0202030105/06.

ɑs duj “düğün, aş toyu” Bkz. **ɑʰs doj, ɑʰs oj, χɑs oj.**

ɑs d.+nəŋ ɑs d.+nəŋ gue nimi ɑsdəq suɬuq dəɾ͡nɑ 0202030604/62.

ɑs d.+ʁɑ ɑs d.+ʁɑ uno 0202030604/38, ɑs d.+ʁɑ undurer bezək bɑʰʂdəʁ ʏysunə͡ɬɑ bə dro 0202030604/68, ɑs d.+ʁɑ gue nimi 0202030604/61, ɑs d.+ʁɑ sɑɬer bezuk ɑsdəʁ suɬuɢ͡ə ɬɑ bə dro 0202030604/73.

ɑs < ɑndɑʁ ɢəɬ-sɑ “öyle ise”

ɑ. ɑ. sɑ sen uzunəŋ bə bɑʂdɑ͡ɬɑ bɐ̟rmi ɢɑːjɬɑβəɾ də 0202030401/33.

ɑs “ölçü birimi, Çince ölçü birimi *chi* (尺)’ye denk gelen ölçü birimi. 1 *as* = 33cm’dir”. Bkz. **ɑːs.**

ɑ. bəɾ ɑ. 0202030802/20(3), 0202030802/21, bəɾ ɑ. ʒizgi 0202031202/43, ʂɨgə ɑ. 0202030802/20(2), 0202030802/21.

ɑs- “ziyafet veya düğün yemeği incelemek?”

ɑ.-ɢɔ ɑs ɑ.-ɢɔ 0202031202/19.

ɑ.-ɢɑq ɑs mɑ ɑ.-ɢɑq nimi do 0202031202/20.

ɑ.-ɢ̟ɑq ɑndɑɢəβ͡ɬɑ ɑ.-ɢ̟ɑq nimi dro 0202031202/28.

ɑs- “asmak” Bkz. **ɑʰːs-, ɑʰs-.**

ɑ.-əβɑtqəʂ ḍə ɑːnə ɑ.-əβɑtqəʂ ḍə 0103010305/42.

ɑ.-ɢɑʂ də dzǫorundɑn ɑ.-ɢɑʂ də 0202030104/04.

ɑ.-ɢɑ məndɑɢɑ ɑ.-ɢɑ ˉ͡ɬɑ pẹrsdərɣi 0203011002/11, səkˉ͡ suruqɢɑ ɑ.-ɢɑ 0202010501/18, tułkˉ͡perəkdə ɑ.-ɢɑ 0103010305/42.

ɑs- “değiştirmek**”** Bkz. **ɑːs-.**

ɑ.-qəʂ də ɑzəqɢɑˉ͡ɑ.-qəʂ dəˉ͡nɑ 0103030201/10, ɑzəqɢɑˉ͡ɑ.-qəʂˉ͡nɑ 0103030201/11, 0103030201/12, ɑzəqɢɑ ɑ.-qəʂ də 0103030201/24.

ɑ.-əβ ɑzəqɢɑ ɑ.-əβ 0103030201/26.

ɑ.-o ɑːzəqɢɑ ɑ.-o 0103030201/01.

ɑ.-ɢɑ kəsɯɣi ɑ.-ɢɑ 0103030201/26.

ɑs- “aşmak, geçmek” Bkz. **ɑʰs-.**

ɑ.-ḍə tɑʁ ɑ.-ḍə 0502020101/245.

ɑ.-ɢɔ tɑʁ ɑ.-ɢɔ 0103030202/11.

ɑ.-əp tẹrɣinler mɑ ɑ.-əp bɑrəβɑłmɑʁɑ 0202030605/17, tiːj mɑ ɑ.-əp bɑrəβɑłmɑʁɑnˉ͡ẹː 0202030605/16, tij ɑ.-əp bɑrəβɑłmɑʁɑnˉ͡ẹː 0202030605/17.

ɑ.-əβ tɑʁ ɑ.-əβ 0202030601/76, ɟusɢɑn jəł ɑ.-əβ 0103030202/11, 0202030301/27.

ɑ.-ɢɑʂ tɑʁ ɑ.-ɢɑʂˉ͡ɬɑ 0202030605/149.

ɑ.-ɢɑ ʂorɳə ɑ.-ɢɑˉ͡ɑ ɬɑ 0202030301/26, tɑʁ ɑ.-ɢɑ 0202030605/163, 0502020101/228, 0502020101/284.

ɑ.-ɢɑn tɑʁ ɑ.-ɢɑnˉ͡ẹr 0202030605/148.

ɑsɑ < ɑndɑʁ+ɢəł-sɑ “öyle ise”

ɑ. ɑ.ˉ͡ ɬɑ ɢajłɑsɑˉ͡ ɬɑ 0202030301/26, ɑ. sɑ uzu sɑʁɑ βər ɬɑr ɬɑredəβɑdin 0202030301/34, ɑ. səɴ ɢajłɑʁɑ 0202030301/25.

ɑsɑq “aksak, engelli” Bkz. **ɑχsɑk.**

ɑ. ɑ. boːʁej 0103020303/24.

ɑsəʁ “fazla, küsur, aşkın” Bkz. **ɑʰsəʁ.**

ɑ. bər jəł ɑ. 0202030605/77, bər jəłˉ͡ɬɑ ɑ. ɔłʁɑn duɣǔdiˉ͡ɬɑ 0202030605/78, ʒibəj ɑ. də 0103010304/75, jy ɑ. joq də 0103010305/21, jyz ɑ. 0103010304/77, jiʧˆienˉ͡ɑ. 0103010303/31.

ɑ.+dɑ ʂidien ɑ.+dɑ 0202030801/06.

ɑsər- “çevirmek, aşmasına yardım etmek, geçmesine yardım etmek”

1. “çevirmek”

ɑ.-ʁɑ berˉ͡βər ɑ.-ʁɑ 0203011002/26, joʁur udʒin ɑ.-ʁɑ 0202031202/07.

2. “aşmasına yardım etmek, geçmesine yardım etmek”

ɑ.-əp orʤylerɳə mɑ ɑ.-əp bɑrəβɑłmɑʰdəˉ͡nɑ 0202030605/18.

ɑsərɑ- “beslemek, yetiştirmek” Bkz. **ɑːsərɑ-, ɑːsərə-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsərɑ-, ɑʰsərə-.**

ɑ.-βər+dər χɔ ɑ.-βər dərˉ͡nɑ 0202030604/49.

ɑ.-ʁɑ tsɑqəʂ jiɣərmə sɑrəʁ ɑʰt ɑ.-ʁɑ oɬərʁɑnˉ͡ẹː də 0202030902/40.

ɑ.-ʁɑn guɑɴ ɑ.-ʁɑnˉ͡ɬɑ ʤiu ɑq ɢɔj 0502020101/302.

ɑsərə- < ɑsərɑ- “beslemek, yetiştirmek” Bkz. **ɑːsərɑ-, ɑːsərɑ-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsərɑ-, ɑʰsərə-.**

ɑ.-βərʁɑn ɢɔj ɑ.-βərʁɑnˉ͡ẹr 0203020401/05.

ɑ.-β joq ḍə ɑ.-β joq ḍəˉ͡nɑ 0203010302/08.

ɑsərɬ- < ɑsərɬə- “ayaklanmak”

ɑ.-oʁɑndi sɑɾt ɑ.-oʁɑndi 0103040405/28.

ɑsdɑ- “ağırlamak” Bkz. **ɑʰsdɑ-.**

ɑ.-ʂ də qɔːnə ɑ.-ʂ də 0202020501/94.

ɑsdɑs- “birlikte ziyafet çekmek, kutlama ve övgü sözleri söylemek” Bkz. **ɑʰsdɑs-.**

ɑ.-də ɑ.-də dimi 0202030601/18.

ɑ.-o ɑ.-o ɑs ɑʰdz̥ẹːnə 0202030601/19, ɑ.-o ɑsdə dørɣindin sɔŋ 0202030604/15, ɑ.-o ɑʰs ɑʰdz̥ẹnə 0202030601/19, ɑ.-o ɑʰs ɑʰʂGɑn duɣədi 0202030601/20.

ɑsdəʁ “ölçü birimi, Çince ölçü birimi *chi* (尺)’ye denk gelen ölçü birimi. 1 *aslık* = 33cmlik” Bkz. **ɑːsdəʁ.**

ɑ. ʂɨgə ɑ. eː 0202030802/19, ʂɨgə ɑ. belekdə ɑɬʁɑ 0202030802/22, ʂigə ɑ. belekdə βe̞ɾɣe̞͡ɬɑ 0202030802/23, bəɾ ɑ. niminə be̞ɾɣe̞͡ɬɑ 0202030802/24.

ɑsdəq “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemek” Bkz. **ɑsdəʁ, hɑsdəʁ.**

ɑ. ɑːjɬəʁnəŋ ɑ. suɬuq͡ɢ̞əɳɑ 0202030604/27, ɑjɬəʁnəŋ ɑ. suɬuq͡Gənɑ 0202030604/34, ɑ. suɬuq dəɾ͡nɑ 0202030604/62, ɑ. suɬəq͡qənɑ 0202030604/19.

ɑsdəq suɬuq “düğün malzemesi, yemek, içecek” Bkz. **ɑsdəq suɬəq, ɑsdəʁ suɬuɢ.**

ɑsdəq s. ɑːjɬəʁnəŋ ɑsdəq s. ͡ɢ̞ənɑ 0202030604/27, ɑjɬəʁnəŋ ɑsdəq s. ͡Gənɑ 0202030604/34, ɑ. dəɾ͡nɑ 0202030604/62.

ɑsdəq suɬəq “düğün malzemesi, yemek, içecek” Bkz. **ɑsdəq suɬuq, ɑsdəʁ suɬuɢ.**

ɑsdəq s. ɑsdəq s.͡qənɑ 0202030604/19.

ɑsdəʁ “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemeği” Bkz. **ɑsdəq, hɑsdəʁ.**

ɑ. ɑ. ͡eːɾeː 0103020301/12(2), ɑ. də 0102020401/37, ɑ. dəɾ 0102020301/48, 0102020301/49, gyk͡jɑɬəʁ ɑ. dəɾ diː 0103020403/13(2), ɑ. suɬuɢə͡ɬɑ 0202030604/73.

ɑsdəʁ suɬuɢ “düğün malzemesi, yemek, içecek” Bkz. **ɑsdəq suɬəq, ɑsdəq suɬuq.**

ɑ.+ə ɑ.͡+əɬɑ 0202030604/73.

ɑsd̥ə- < ɑsdɑ- “hayvan derisi daha yumuşak, kokusuz, günlük hayatta kullanabilecek hâle getirmek için nitrat suyu içinde bekletilir, bu işleme *ɑsdɑ-* denir, bazen duman içinde de bekletir”

ɑ.-ɸutɢɑʂ ɑ.-ɸutɢɑʂ͡ɬɑ 0103010306/23.

ɑsmɑ “ziyafet veya düğün yemeği işi”

ɑ.+nə ɑs ɑ.+nə mɑ o duɣdi bəz dɑːɢɑ͡ɬɑ diβəɾ d̥ə͡nɑ 0202031202/21.

ɑʂ < **βɑʂ** “tepe”

ɑ.+ɢɑ gudəɾ͡ɑ.+ɢɑ diatɢɑ 0102040301/08.

ɑʂ “iyi” Bkz. **ɑʰʂ, ɑʰdz̥, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

ɑ. hɑʂdɑn ɑ. boɬʁej 0103010601/71.

ɑʂ < ɑnəŋ+ əʂ “onun içi”

ɑ.+di ɑ.+di 0103030901/60, ɑ.+di ɔχq bɑɾ͡eː 0103010705/47, ɑ.+di͡ɬɑ jynɑqleɾə məndɑq jɑzɢɑ͡ɬɑ 0202020501/71, ɑ.+di͡ɬɑ 0102020303/22.

ɑʂ- “açmak” Bkz. **ɑχʂ-, ɑʰʂ-, ɑʰdz̥-, ɑʰdz̥-, hɑdz̥-**.

ɑ.-sɑ gyzyn ŭʂ juːmo ŭʂ ɑ.-sɑ 0202030604/42.

ɑ.-mɑ səkdə mɑ ɑ.-mɑ͡ɬɑ 0202010901/63.

ɑ.-ɢɑʂ səkdə ɑ.-ɢɑʂ 0502020101/377.

ɑ.-ɢɑ beːzuqɢɑ ɑ.-ɢɑ͡ɬɑ 0202030101/08, gyzdə ŭʂ jʉmɢɑ ŭʂ ɑ.-ɢɑ 0202030601/39, sək͡ɑ.-ɢɑ 0202020701/09, teɬək ɑ.-ɢɑ 0202020702/13, 0202020702/15.

ɑ.-ɢɑn ŭʂ ɑ.-ɢɑn duɣədi duɣədi 0202030601/39, bəɬək ɑ.-ɢɑn͡eɾ 0202030604/43.

ɑ.-mɑʁɑ səgən ɑ.-mɑʁɑ 0502020101/363.

ɑ.-mɑʁɑʂ səgən ɑ.-mɑʁɑʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/363.

ɑʂ- “düğün başladığında övgü sözleri söylemek?” Bkz. **ɑʰʂ-.**

ɑ.-də ɑs ɑ.-də 0202030601/72.

ɑ.-qəʂ+ḍə ɑs ɑ.-qəʂ ḍə 0202030601/64.

ɑ.-ɢɑn ɑs ɑ.-ɢɑn 0202030601/73.

ɑt “ad, isim” Bkz. **ɑ:d, ɑ:t, ɑd.**

ɑ. oɬ͡ ɬɑ ɑ. ḍər 0202031201/24, uɬʁannəŋ ɑ. ḍə 0203010301/09, pədʒa ɑ.͡ tsɑɬəβɑt 0203010301/20, χosəNGɑ ɑ. bɑr͡ ẹ 0203010301/40, ɑ. bẹrmẹse 0203010301/32, ɑ. berəp dər 0203010301/31, bezək ɑ.͡ tsɑɬəβər ḍər͡ nɑ 0203020202/09, ɑ. ḅɑχt qɑnəp də 0103050301/13, doʁu:r ɑ. dər 0203010301/39, ɑ.͡ dioq bə χɑnəp ḍə 0103050301/13, ɑ. ḍə͡ nɑ͡ ɬɑ 0202030801/13, kədʒiɣ ɑ.͡ tsɑɬʁɑG͡ e: 0203010301/19, kədʒiɣ ɑ.͡ tsɑɬsɑ 0203010301/20, kəsəŋge ɑ. boɬʁɑG͡ e jom 0203010301/20, kəserɳəŋ ɑ. də 0103040302/26, kəsɯɣe ɑ. χo: χɔɬʁɑ 0203010301/31, qadi kəsɯnəŋ ɑ.͡ de: sɑɬmɑ joG͡ e 0203010301/14, qadi ɑ. 0203020501/26, qadi ɑ.͡ tsɑɬʁɑ 0203020202/09, qadinəŋ ɑ.͡ ʤoG̰͡ e 0203010301/14, ɢəzdəŋ ɑ. oɾʁɑG̰͡ e 0203010301/09, ɑ.͡ ʤoq bop ḍə 0202030601/06, ɑ. mɑ sɑɬʁɑG̰͡ e: 0203010301/08, məndɑʁ mi ɑ. də jɑm 0203010302/03, ni ɑ.͡ tsɑɬuβɑttsɑ͡ ɬɑ 0202031201/24, sɑβɑtGɑn ɑ.͡ ɬɑ 0202031201/23, ɑ. sɑɬəp drə 0203010301/28, ɑ. sɑɬəp ḍə 0202030605/50, ɑ. sɑɬuβɑtGɑn ͡er 0202030605/49, ni ni ɑ.͡ tsɑɬʁə 0203010301/17, ʂɨgə ɑ.͡ tsɑɬʁɑ 0203010301/13, ɑ. ͡tsɑɬ 0203010301/31, ɑ.͡ tsɑɬəβ tər ͡nɑ 0203020501/26, ɑ. ͡tsɑɬəβmɑ kəsɯ 0203010301/31, ɑ.͡ tsɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/14, 0203010301/17, ɑ. tsɑɬʁɑq nimi dɾo 0203020302/01, ɑ.͡ tsɑɬʁɑq nimi dəɾ͡ nɑ 0203020302/02, ɑ.͡ tsɑɬʁɑG̰͡ e 0203010301/24, ɑ. tsɑɬʁɑndɑ 0203020302/01, ɑ. ͡tsɑɬʁɑndɑ 0203020501/27, ɑ.͡ tsɑɬʁɑndɑ ͡ɬɑ 0203020501/26, ɑ.͡ tsɑɬʁə də͡ nɑ 0203010301/22, ɑ.͡ tsɑɬʁə dəɾ͡ qɑn 0203020202/02, ɑ. ͡tsɑɬʁə dəɾ͡ qɑn 0203020202/02, ɑ.͡ tsɑɬəβ də 0203010301/17, ɑ.͡ tsɑɬʁ͡ er ͡ɬɑ 0203020202/06, ɑ.͡ tsɑɬʁɑn͡ e 0203020203/18, ɑ.͡ tsɑɬsɑ 0203010301/25, ɑ.͡ tsɑɬsɑ͡ ɬɑ 0203020202/08, ɑ.͡ tsɑɬəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203020203/19, tʂuŋʃiŋ ɑ. tsɑɬmɑ 0202020501/110, ɑ.͡ tsɑɬt dəɾ͡ qɑn 0203020501/27, sɑNɑ ni: ɑ. ͡tsɑ 0203020202/06, ɑ. jo:q dər 0203010301/17, ɑ. joq bop də 0202030601/05, joʁuɾ ɑ. 0203020202/10, juʁuɾ ɑ.͡ tsɑɬəβ ḍəɾ͡ nɑ 0203020501/26, jyen͡ ɬɑ ɑ. ḍər 0203010301/21.

ɑ.+də ɑ.+də ɑdɑʁɑq nimi ḍə 0203020202/08, ɑ.+də ɑdɑʁɑ͡ ɬɑ 0203020202/09, bə ɑ.+də͡ ɬɑ 0203020202/08, ɑ.+də bəɬmiɣin ẹ: də 0202030403/10, ɑ.+də sɑɬʁɑnʤɑ 0203010301/18.

ɑ.+ḍə joʁuɾ ɑ.+ḍə͡ ɬɑ 0203020202/03.

ɑ.+ɢɑ su:jɾ ɑ.+ɢɑ χuɑtojiŋ diɣig̰͡ ẹɾ 0201010101/01, joʁuɾ ɑ.+ɢɑ͡ ɬɑ zɯɣərẹ diɣig̰͡ ẹ: 0201010101/01, jɑʁən jɑʁəɾ jɑsən neɾənə ɑ.+ɢɑ oɬʁe 0202030601/71.

ɑ.+ɬɑɾ ɑndɑʁ ɑ.+ɬɑɾ sɑɬʁɑq nimi ḍə 0203020202/06.

ɑt tsɑt- < **ɑt sɑt-** “ad, *at sɑt-* rezil olmak” ɑɾdɑq ɑʰdə ɑt ts.-ɢo 0103030901/29, oʁuɬ ɑ.͡ ts.-ɢo 0103030901/29.

ɑtd- < **ɑtdɑ-** “atlamak” Bkz. **hɑ:td-.**

ɑ.-o: məŋkɑndɑŋ ɑ.-o: 0103030701/04.

ɑtdɑ- “söz vermek” Bkz. **ɑdɑ-, ɑdɑʰ-, ɑtḍɑ-, ɑzɑ-.**

ɑ.-p mənə ɑ.-p beɾse͡ ɬɑ 0202031201/10.

ɑtdə:ʁ “ünlü, bilinen” Bkz. **ɑtdək, ɑtdəʁ**.

ɑ. ɑ. jeɾe: 0103020403/01.

ɑtdə- < ɑtdɑ- “adını seslenmek” Bkz. **ɑdɑ-.**

ɑ.-βər+də nisdɑɢɑ ɑ.-βəɾ də 0203010702/43.

ɑtdək “ünlü” Bkz. **ɑtdəːʁ, ɑtdəʁ.**

ɑ. ɑ. kəsɯ 0502020101/67.

ɑtdəʁ “adlı, ünlü, bilinen” Bkz. **ɑtdəːʁ, ɑtdək.**

ɑ. ɑ. e͡ːɾeː 0103020301/15, 0103020303/19, 0103020303/28, 0103020303/32, 0103020303/37(2), 0103020303/44, 0103020303/47, 0103020303/48, ɑ. e͡ɾeː 0102020301/02, 0102020301/29, 0102020301/30, 0102020301/69, 0102020301/70, 0102020401/02, 0102020401/18, 0103020301/01, 0103020303/01(2), 0103020303/19, ɑ͡, eː ni 0102020402/01, 0102020402/02, 0102020402/05, 0102020402/06, 0102020402/11, 0102020402/12, 0102020402/18, 0102020402/17, ɑ. də 0102020401/41, 0102020401/43, məndɑʁ ɑ. nimiɾ diɣẹn eː ḍə 0202030403/11, ɑ. niːɣə ḍəɾ 0202010703/01, ɑ. jeɾeː 0103020403/01.

ɑtḍɑ- “adamak, söz vermek” Bkz. **ɑdɑ-, ɑdɑʰ-, ɑtdɑ-, ɑzɑ-.**

ɑ.-βɑtɢɑ kəsɯnə ɑ.-βɑtɢɑ hɑnəʁɑn 0202031201/11.

ɑ.-ʁɑq ɑndɑɢəp ɑ.-ʁɑq nimi ḍə 0202031201/28.

ɑtɢɑʂ < **ɑɾtɢɑʂ** “çanta, torba” Bkz. **ɑːɾtḳɑʂ, ɑɾqḳɑʂ, ɑɾtɢɑʂ**, **ɑɾtqɑʂ.**

ɑ. ɑ. ɟəkət də 0103010304/71.

ɑvɑ “baba” Bkz. **ɑβ, ɑβɑ.** Ayrıca Bkz. **ɑβ͡ɑnɑ, ɑβɑ ɑnɑ.**

ɑvɑ ɑnɑ ɑnəŋ ɑ. ɑnɑsə͡ɬɑ 0203020601/52.

ɑ. ɑ. joq məɬɑ 0202020301/06.

ɑvɑgɑ “dede, ihtiyar, yaşlı erkeğe saygılı seslenme biçimi” Bkz. **ɑβɑgɑː, ɑβɑgɑ, ogɑ, ogo.**

ɑ.+ʁɑ bəzdəŋ ɑ.+ʁɑ 0202020301/07.

ɑj “ünlem” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

ɑ. ɑ. 0102040302/02, ɑ. bɑɾ͡ e bɑɾ͡ ẹ sɑɴɑ berẹn 0202031201/11, ɑ. dujiʁ 0202020303/06, ɑ. mẹnə ɑdʐɑ gondɑ ɑnɑgɑʁɑ berəβɑdəp də 0202030401/15, ɑ. senə dɑdɑ duqɢɑn məɬɑ͡ eɾ 0202030402/07, ɑ. sẹn niːnə bəɬxə͡ʂ e 0202010502/19, ɑ. sẹn ezeɾnə ɑɬəsdẹɾ 0202010502/20, ɑ. ʂigə midʒaː dɑndɑnʤɯ 0202020303/07.

“nakarat”

ɑ. ɑ. 0102020302/01, 0103040404/01, 0103040404/02, 0103040404/03, 0103040404/04, 0103040404/05(2), 0103040404/06(2), 0103040404/07, 0103040404/09(2), 0103040404/10(2), 0103040404/11, 0103040404/12, 0103040404/14, 0103040404/16.

ɑj “gök cismi, ay” Bkz. **ɑːj, eː, eːj**, **e, ej.** Ayrıca Bkz. **ɑɢ eː, ɑɢ eːj**, **ɑɢ e, ɑɢ ej, ɑḡ ej.**

1.“gök cisim”

ɑ. ɑʰɬdən ɑ. 0202030605/24, bɑʰːdʐəndɑ ɑ. 0202020501/80, guməs ɑ. 0202030605/22, 0202030605/24, ɑ. gyzdʉβuɾʁɑn͡ẹɾ 0202030605/48.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ 0103050101/17, ɑ.+nəŋ ɸudurdɑ kun 0202020501/80.

2.“ay, takvim ay”

ɑ. bə ɑ.͡ɑjnəŋ bẹʂ jiɣərmẹ 0202010901/24.

ɑ.+nəŋ ɑj ͡ɑ.+nəŋ bẹʂ jiɣərmẹ 0202010901/24, bəɾ ͡ɑ.+nəŋ bẹʂ jiɣərmi 0202010901/23, ɬɑjyeɾ ɑ.+nəŋ ͡ɬɑ 0202020501/08, ɑ.+nəŋ toɬə 0103030203/02, 0103030702/04, 0103050101/17, ɑ.+nəŋ toɬu 0103010701/02, 0103010601/03.

ɑ.+nə ɑ.+nə bozdɑ 0202031202/23, ɑ.+nə kunnu suɾuβ 0202031201/19, ɑ.+nə suɾəβ 0103010701/02, 0103030203/02, ɑ.+nə suɾo 0103010601/03, 0103030702/04, ɑ.+nə suɾuβ 0202031202/23, kunnə ɑ.+nə suɾuβ 0202031202/23.

ɑ.+dɑ ʂiɡə jiɣərmə͡ɑ.+dɑ͡ɬɑ 0202010901/24.

ɑj- “söylemek, okumak”

ɑ.-əβər dɾo guɾum ɑ.-əβər dɾo 0202010703/23.

ɑ.-t də ɑ.-t də diɣik mi do 0202030802/03, niː niː ɑ.-t də 0202030802/07.

ɑ.-χəʂ guɾum͡ɑ.-χəʂ 0103040405/04, ɑ.-χəʂ də 0202030802/02.

ɑ.-sɑ ɑːndɑɢəː ɑ.-sɑ͡ɬɑ 0202030802/04.

ɑ.-ʁɑq ɑ.-ʁɑq nimi do 0202030802/26, ɑ.-ʁɑq nimi də 0202030802/41.

ɑjɑː “ünlem, şaşırma bildirir” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

ɑ. ɑ. ɑm sɑ duqɢɑn mɑ ɑz do 0103030901/26, ɑ. ɑndɑn͡ɬɑ bə ɢəzdɑɾ no^{h}dʐɑq qɑʁɑ 0202030902/27, ɑ. uzuŋgẹ seŋ keɣərmi bə 0202030605/61, ɑ. bəz ɑɢənə ɢ̥ɑʂ͡ɬɑ ɑnə ɑłmin͡ɑłmin͡ɬɑ ɢɑɾɑʁəɬɑɾʁɑɢ͡eɾ 0203020402/11.

ɑjɑq “kâse, tabak”

ɑ. ɑ. sɑβɑ 0103010305/23, ʈəs ɑ. sɑβɑdɑn 0202031202/08.

ɑjɑq “on bin, Çince on bin anlamındaki *wan/万* ile kase anlamındaki *wan/碗* aynı telaffuzda olduğundan dolayı on bin sayısı için Sarı Uygurcada var olan kâse anlamındaki *ɑjɑq* sözcüğü doğrudan kullanılmıştır.” Bkz. **ajaq.**

ɑ. ɑ. gəsə 0103050305/12, ɑ.͡ɢus 0103050304/07, ɑ. sɑn 0103030702/36.

ɑjɑɾdɑn “yavaşça, yavaştan”

ɑ. diɣin͡iː də ɑ. 0202030902/74, ɑ. mɑːj mɑːj 0203010702/27.

ɑje “nakarat” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

ɑ. ɑ. 0103040404/01.

ɑjəq “kader” Bkz. **ɑjiʁ, ɑjq.**

ɑ. sẹnəŋ͡ɬɑ ɑ. qɔn 0202020501/27.

ɑjəq qɔ “şans, nimet, kader” Bkz. **ɑjq qɔ.**

ɑjəq q. sẹnəŋ͡ɬɑ ɑjəq q. 0202020501/27.

ɑjoː “ünlem” Bkz. **ao, ɑjo, ɑjioː, ejoː.**

ɑ. ɑ. ɑːm͡ɬɑ bəɾ køŋe͡ɾɬɑ βəɾ jɑn suŋukdə gø^{h}duɾɣẹ 0202030605/164, ɑ. ɑm͡sɑ 0202030402/72, ɑ. ɑndɑqəsɑ ɑːm͡ɬɑ məs oɾmi qejnɑdinə 0202030605/165, ɑ. o duɣdi kəsɯleɾ 0203020403/12, ɑ. dujtəuɢu͡ɬɑ søzdə͡ɬɑ 0203010303/15, ɑ. qɑdi βołmɑsɑ 0203020201/01, ɑ. sen nimi gue nimi ẹmis gɑnłəβɑ̣dəp do 0202030605/159, ɑ. tejdɑmɑʁɑn bɔsɑ 0202030402/68.

ɑjo “ünlem” Bkz. **ao, ɑjoː, ɑjioː, ejoː.**

ɑ. ɑ. məsdəŋ ɑʁəɬdɑ niːɣə goɬ dioɾdə͡ ɾəmbɑ ɑq mɑɬnə ɑːsəɾɑβəɾ dəɾ͡ nɑ 0202030604/45.

ɑjioː “ünlem” Bkz. **ao, ɑjoː, ɑjo, ejoː**.

ɑ. ɑ. teɬəŋgẹ deɬə 0203010503/06.

ɑjuq “kötü ruh, cin”

ɑ. ɑ. ɑʁədəβɑɬʁɑn͡ẹː də 0202030902/111.

ɑjiʁ “kısmet, nimet” Bkz. **ɑjəq, ɑjq.**

ɑ. ɑ. βɑɾ͡e 0502020101/319.

ɑjd- “sormak, (kız) istemek” Bkz. **ɑːjd-, ɑːjt-, ɑjt-, ɑjʈ-, ejt-.**

ɑ.-əβ də ɑʁɑ mɑ ɑ.-əβ də 0103040405/02.

ɑ.-ɑ doː ɑ.-ɑ doː 0103020403/12, 0103020403/17.

ɑ.-əp də ɑ.-əp də 0202030902/44.

ɑ.-ittsɑː ɑʁəɬ χoː ɑ.-ittsɑː 0102020401/42, ɑnɑNGɑː ɑ.-ittsɑː 0102020401/28, ɑdʐɑNGɑː ɑ.-ittsɑː 0102020401/26.

ɑ.-ittsoː ɑnɑm sɑːj ɑ.-ittsoː 0102020301/41, ɑ.-ittsoː 0102020301/38.

ɑː.-in eni ɑ.-in 0502020101/427.

ɑ.-əβɑt ɑ.-əβɑt diɣindi 0502020101/389.

ɑ.-əβɑḍi bəɾ ɑ.-əβɑḍi 0502020101/388.

ɑ.-əβəɾ bezək kəsleɾɣ̞͡ɬɑ ɑ.-əβəɾ 0202031201/01, ɑ.-əβəɾ͡ɬɑ 0502020101/371.

ɑ.-əβɑɾ kəmge ɑ.-əβɑɾ mɑ 0203010301/56.

ɑ.-əβ ẹsẹn ɑ.-əβ 0103030202/03, kəsɯleɾɣe ɑ.-əβ 0202031201/01, ɑ.-əβ hɑnəʰḍə 0502020101/348, ɸ͡ʃidʐi̯ ɑGɑ ɑ.-əβ 0103010705/44.

ɑ.-oː χɑɾ kəsɣ̞ẹ ɑ.-oː 0103010602/17.

ɑ.-əu ɑ.-əu ungindi͡ja sɑ 0102040302/07.

ɑ.-əβɑɬʁɑ ɑ.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0203020501/02.

ɑ.-əβɑtḭ̯in ḍɾo dɑg̣ɑʁɑ βəɾ ɑ.-əβɑtḭ̯in ḍɾo 0202031202/56.

ɑjdəː ""Gelin" şarkısının adı" Bkz. **ərdin, ejdən.**

ɑ. ɑ. jeɾːɬo 0103050401/10.

ɑjḍəs- "biraraya gelip konuşmak" Bkz. **ɑːjtə̆s-, ɑjtəs-, ɑjtə̆s-, ɑjts-**.

ɑ.-əβ ʂiɡə qɑn mɑ ɑ.-əβ 0103030203/12.

ɑjgɑ < ɑnigɑ < ɑnɑgɑ "nine, yaşlı kadına saygılı sesleme biçimi" Bkz. **ɑːnigɑː, ɑːnigɑ, ɑnɑgɑ, ɑnigɑ, ẹjgɑ.**

ɑ. ogoŋnə ɑ. 0103050301/06.

ɑ.+ŋ ogoŋnə ɑ.+ŋ 0103050301/08.

ɑ.+ŋnə ɑ.+ŋnə ogɑŋ 0103050301/12.

ɑjq "kader" Bkz. **ɑjəq, ɑjiʁ.**

ɑ. ɑ. qɔ suŋ dɑłejnəŋ ʂəŋ boɬʁej eː də͡nɑ 0103010601/75.

ɑjq qɔ "kader, nimet" Bkz. **ɑjəq qɔ.**

ɑjq q. ɑjq q. suŋ dɑłejnəŋ ʂəŋ boɬʁej eː də͡nɑ 0103010601/75.

ɑjq q.+sə ɑjq q.+sə sun dɑłejdɑq 0103030702/71, ɑjq q.+sə sun dɑłejdɑʁ 0103030702/88.

ɑjʁɑn "halk" Bkz. **ɑːjʁɑn, eːjʁɑn, eːʁɑn.**

ɑ. ɑ. jɑʰGə̣n 0202031201/06.

ɑ.+nəN ɑ.+nəN Gəz oʁəɬ 0102020402/10.

ɑ.+nə ɑ.+nə ʤɻeɾɣ̞ẹɣe tʂɔGɑtGo 0202030601/75.

ɑjʁɑN "halk"

ɑ. ɑ.͡qɔ geɬəβ 0202031202/24.

ɑ.+Gɑ ɑ.+Gɑ 0202030802/08.

ɑjɬəʁ "aylık, bir aylık" Bkz. **ɑːjɬəʁ.**

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ ɑsdəq suɬəq͡ qənɑ 0202030604/19, ɑ.+nəŋ ɑsdəq suɬuq͡Gənɑ 0202030604/34.

ɑjnokun tɑʁ < ɑj+nə kun tɑʁ "*Riyueshan* 日月山, yer ad, Çince yer adının çeviri Sarı Uygurcası"

ɑ. ɑ. diɣi 0202030605/49.

ɑjʂ < ɑj+əʂ "ay içi, (yeni doğan bebeğin ilk ayı)"

ɑ.+digə ɑ.+digə bəɾ suməʰɬGɑn 0502020101/82.

ɑjt- < eʰt- “ulaşmak, varmak” Bkz. **eʰd-, eʰt-, eʰʧ-, ẹʰd-, ẹʰḍ-, ẹʰt-, ẹʰʧ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

ɑ.-tsɑ ejiNGɑ ɑ.-tsɑ ẹː də͡nɑ 0103010601/26.

ɑjt “ünlem, kişiye seslenme biçimi”

ɑ. ɑ. go ɢɑrɑ sɑqdə jidək͡gi βɑr͡ɬɑ 0202010502/09, ɑ. χoː ɬɑ dʐouʁɑ bɑş dʐɑɬəβər də 0202010503/05, ɑ. məndɑ qəɬmɑ mɑ gep dər 0202030402/71, ɑ. məŋɑ ni ɑndɑʁ diɣik bẹr 0202010301/07, ɑ. seŋ buʁɑ ndiɣẹg͡e 0102020303/26.

ɑjt- “sormak, (kız) istemek” Bkz. **ɑːjd-, ɑːjt-, ɑjd-, ɑjʧ-, ejt-.**

ɑ.-də mẹn ɑ.-də 0203010702/45.

ɑ-ɢ̣ə də ɑ.-ɢ̣ə də͡nɑ 0203010301/06.

ɑ.-ɢə ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi kəsɯ ɑ.-ɢə 0203010301/05, ɬomɑq ɑ.-ɢə 0201010101/02.

ɑ.-qəş ḍə ɑ.-qəş ḍə 0502020101/342, ɑ.-qəş ḍə 0103010305/76.

ɑ.-tsɑ bər ɑ.-tsɑ ͡ɬɑ 0203010702/46, χɑr kəsələrɣ͡e ɑ.-tsɑ ͡ɬɑ 0202031201/16, qəsəNGɑ ɑ.-tsɑ ẹː də͡ɾ͡nɑ 0103010601/29, sẹn ɑ.-tsɑ͡ɬɑ 0202020501/47, sẹn mɑː ɑ.-tsɑ 0203010303/18, jɑɬdɑɬɬɑɾnə ɑ.-tsɑ 0502020101/368.

ɑ.- sen ɑ.- 0502020101/385, sen ɑ.- bɑ͡ɾ͡ɬɑ 0502020101/387.

ɑ.-ɢɑ bɑrʁɑ ɑ.-ɢɑ 0203020501/01, bər ɑ.-ɢɑ 0202020501/68, gẹʰɬse ɑ.-ɢɑ 0203010301/11, kərdərɣi ɑ.-ɢɑ͡ɬɑ 0502020101/377, qəsən ɑ.-ɢɑ 0502020101/371, mənə mɑ ɑ.-ɢɑ eʰtgindi͡ɬɑ 0502020101/372, ḳusdʐi̯ ɑɢɑː ɑ.-ɢɑ 0103010705/44.

ɑ.-ɢ̣ɑ ɑndɑʁ diβ ɑ.-ɢ̣ɑ 0202030605/18, giɬɣindi ɑ.-ɢ̣ɑ 0203010701/21.

ɑ.-ɢəɬɑ geɬ- ɑ.-ɢəɬɑ geɬse͡ɬɑ 0203010702/47.

ɑ.-ɢɑn ɑ.-ɢɑn͡eː də 0202030403/09(2), ɑ.-ɢɑn ẹː də 0502020101/369, ɑʁɑ ɑ.-ɢɑn͡ẹr 0202030605/63, ɑnɑsəNGɑ ɑ.-ɢɑn͡ eː də 0202030402/05, ʊngẹ ɑ.-ɢɑn͡ eː də 0202030402/61, ɑ.-ɢɑn diːdə͡ɬɑ 0103010705/37, ɑ.-ɢɑn͡ẹ ḍij ḍə 0202030902/94, ɑ.-ɢɑn͡ẹr ḍij ḍər 0203020203/22, qɑnɢɑ ɑ.-ɢɑn͡er 0202030605/60, ʁɑndʒa kəsɯɣe ɑ.-ɢɑn ͡eː də 0202030403/10, ɑ.-ɢɑn͡ ẹː də ͡nɑ 0103010601/45, 0103010601/46, mɑndʐɑnbehdʒi ͡ɬɑ ɑ.-ɢɑn eː ḍə 0502020101/410, geseɾ ɑ.-ɢɑn͡eː ḍə 0502020101/488.

ɑ.-ɢ̣ɑn ɑ.-ɢ̣ɑn ẹ də 0103020304/21.

ɑ.-ɢɑndɑ ɑ.-ɢɑndɑ 0202030402/06, eʰdək giɣe ɑ.-ɢɑndɑ ɬɑ 0202030402/41, bər ɑ.-ɢɑndɑ 0202030605/94, kəslerɣe ɑ.-ɢɑndɑ 0502020101/36, ʁɑndʒa kəsɯɣe ɑ.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0202030403/10, ɬɑrɬɑsɢɑ ɑ.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0502020101/364, mənə ɑ.-ɢɑndɑ 0502020101/461.

ɑ.-ɢɑndə ɑ.-ɢɑndə͡ɬɑ 0502020101/432, enẹ ɑ.-ɢɑndə͡ɬɑ 0502020101/464.

ɑ.-ɢɑndi uzu ɬɑ ɑ.-ɢɑndi 0103010705/38.

ɑ.-ɢ̣ɑq ɑq ɬɑɾə ɑ.-ɢ̣ɑq nimi ḍər 0203011002/24.

ɑ.-ḅin də ɑ.-ḅin ḍə 0502020101/462.

ɑ.-ɢəməs dɾo kəsɯ ɑ.-ɢəməs dɾo 0203010301/05.

ɑ.-bɑsɑ kəsɯ ɑ.-bɑsɑ 0103040405/02.

ɑjtəs- “biraraya gelip konuşmak” Bkz. **ɑːjtə̆s- ɑjḍəs-, ɑjtə̆s-, ɑjts.**

ɑ.-əp bɑɾ niː ɑ.-əp bɑ͡ɾ͡er ɬɑ 0202010701/02.

ɑ.-əp bej jɑβdɑɬ ɑ.-əp bej 0202010701/02.

ɑ.-oː ẹni βər ɑ.-oː 0103030702/20.

ɑ.-ɢɑ βər ɑ.-ɢɑ 0103030702/40.

ɑ.-ɢɑn şigə χɑn ɑ.-ɢɑn͡er 0202030604/18.

ɑ.-ɢɑndə bər ɑ.-ɢɑndə͡ɬɑ 0202031202/12.

ɑjtə̆s- “beraber konuşmak, biraraya gelip konuşmak” Bkz. **ɑ:jtə̆s-, ɑjḍəs-, ɑjtəs-, ɑjts.**

ɑ.-sɑ ẹni͡βər ɑ.-sɑ 0103030702/33.

ɑ.-əβ ẹni͡βər ɑ.-əβ 0103010701/63, bənə mɑ bər ɑ.-əβ 0103010701/35, şɨgə χɑn ẹni ɑ.-əβ 0103030203/24, şɨgə qɑn mɑ ɑ-əβ 0103030203/17.

ɑ.-o: ẹni͡βər ɑ.-o: 0103030702/39.

ɑ.-ɢɑş məndɑɢɑ ɑ.-ɢɑş͡ɬɑ 0103010305/21.

ɑ.-ɢɑ mɑndʑɑnbehdʒi udʒin ɑ.-ɢɑ 0502020101/360.

ɑ.-ɢɑn ɑ.-ɢɑn ẹ ḍə͡sɑ 0103020304/06, χɔsə məndɑɢɑ bər ɑ.-ɢɑn ẹ: 0103010601/19, məndɑɢo ɑ.-ɢɑn ͡ẹ: dər ͡nɑ 0103010601/24, ɑ.-ɢɑn ẹ: də͡ nɑ 0103010601/35, 0103010601/47, 0103010601/48.

ɑjtbɑ “sorma (sıra, zaman), sorduğu (sıra, zaman)”

ɑ. mənə ɑ. duɣdi 0502020101/42.

“soran(kişi), derleyen(kişi)”

ɑ. ʃyşɨŋ ɑ. də͡nɑ 0203010301/05.

ɑjʈ- “sormak” Bkz. **ɑ:jd-, ɑ:jt-, ɑjd-, ɑjt-, ejt-.**

ɑ.+inə ɑβɑsəɴGɑ ɑ.-inə 0202030605/93.

ɑjts- < **ɑjt-əs** “biraraya gelip konuşmak, tartışmak” Bkz. **ɑ:jtə̆s-, ɑjḍəs-, ɑjtəs-, ɑjtə̆s-.**

ɑ.-əβ də qə^{h}ɢərək giɣi ɑ.-əβ də 0103010305/18.

ɑ.-ini şɨɢɔʁɔ ɑ.-ini 0502020101/159.

ɑ.-əβərəβ χɔsə ẹni ɑ.-əβərəβ͡ɬɑ 0202030604/43, şɨgisə ɑ.-əβərəβ 0502020101/385.

ɑ.-əβ ẹni͡βor ɑ.-əβ 0103010701/50, dʐejsɑɴɬɑr mɑ ɑ.-əβ 0103040401/23, mənə ɑ.-əβ 0202031202/17.

ɑ.-o: ɑ.-o: 0102020301/25, guɣim sɑ:j ɑ.-o: 0102020301/22.

ɑ.-o ɑβɑm sɑ:j ɑ.-o 0102020301/19.

ɑ.-ɢɑn bər ɑ.-ɢɑn nimi də͡nɑ 0103040401/25.

ɑz “az” Bkz. **ɑ:z.**

ɑ. ɑzɢɑ͡ɬɑ ɑ. tɑnnəβ do 0103030901/49, ɑ. orʤi 0103010701/57, ɑ. orʤinə 0103010701/58, ɑ. ørʤi ͡oʤin 0103010701/60, ɑ. do 0103030901/26, ɑ. dro 0203020601/38, ɑ. tɑnnəβ do 0103030901/49, ɑ. joʁɔrdɑ 0103040401/12, ɑ. joʁurdɑ 0103040401/39.

ɑ.+ɢɑ ɑ.+ɢɑ͡ɬɑ ɑz tɑnnəβ do 0103030901/49.

ɑ.+dɑn ɑ.+dɑn ɑzə ẹ: də͡nɑ 0103010601/41.

ɑ.+ə ɑzdɑn ɑ.+ə ẹ: də͡nɑ 0103010601/41, ɑzədɑn ɬɑ ɑ.+ə də͡nɑ 0103030702/36.

ɑ.+ədɑn ɑ.+ədɑn ɬɑ ɑzə də͡nɑ 0103030702/36.

ɑ.+ərɑq ɑ.+ərɑq bop dər͡nɑ 0103010702/87.

ɑzɑ- “azalmak”

ɑ.-p do/ʇə ɑ.-p do 0202010301/15, ɑ.-p ʇə 0202010301/15.

ɑ.-t ḍə itgin ɑ.-t ḍə 0103010306/01.

ɑzɑ- “adamak, söz vermek” Bkz. **ɑdɑ-, ɑdɑ^{h}-, ɑtdɑ-, ɑtḍɑ-.**

ɑ.-p bɑr βər ɢoj ɑ.-p bɑ͡ɾer 0202030802/49.

ɑzɑq “ayak; ayak üzeri; son, bitiş” Bkz. **ɑzɑɢ.** Ayrıca Bkz. **tuŋdisək ɑzɑq.**

ɑ. ɑ. ɑ^{h}ɬdəNGɑ 0202030802/37, ɑ. udʒin undurɯ^{h}diβ dər 0202031202/46, ɑ. bəzin gɑnnɑsɑ͡ɬɑ 0103010304/46, ɢojnəŋ ɑ. 0202030103/16, ɢojnəŋ ɑ.͡ɬɑ 0202030103/17.

ɑ.+dəŋ u^{h}kus ɑ.+dəŋ 0202020303/03, u^{h}kusdəŋ ɑ.+dəŋ məndɑ: 0202020303/06, u^{h}kusdəŋ ɑ.+dəŋ teɾəsən 0202020303/06, ɑ.+dəŋ ɸudurʁɑ 0202030103/16.

ɑ.+dəɴ ɑ.+dəɴ qej 0103050101/44.

ɑ.+ɢɑː ɑ.+ɢɑː gizgin 0102020301/62.

ɑ.+ɢɑ baʰʂdan ɑ.+ɢɑ diɣi bər tor gizgə 0103050101/43, baʂdan͡ɬa sen ɑ.+ɢɑ 0202030604/07, ɑ.+ɢɑ qur dro 0103050101/44.

ɑ.+ɠɑ baʰʂdan͡ ɑ.+ɠɑ ɠixdəro 0103010602/10.

ɑ.+dɑ ɑ.+dɑː gizginnə 0103020301/20.

ɑ.+dɑɢə ɑ.+dɑɢə ɢojnə j͡ɑ 0103020304/04.

ɑ.+dɑn baʰdʐ͡ ɑ.+dan͡ɬa diɣik nimi ḍo 0202031202/04, ɑ.+dan nɑrə terɣiʂ͡ ɬa 0103050102/29.

ɑ.+dɑrəɴɢɑ bənəŋ ɑ.+dɑrəɴɢɑ jiʧi: made pədʐ̣ən padʐ̣ən hərɑʁɑ 0103020304/05.

ɑzɑq jiʁɑʂ “dokuma tezgâhının ayağı”

ɑzɑq j. ɑzɑq j. 0203010501/08, ʂiɡ̊ə: ɑzɑq j. 0202020302/04.

ɑzɑɢ < ɑzɑq “ayak” Bkz. **ɑzɑq.** Ayrıca Bkz. **tuŋdisək ɑzɑq.**

ɑ.+ə ʂitdəŋ ɑ.+ə 0202010503/11.

ɑ.+ən ɑ.+ən bər derβettse 0103030702/30, dørt ɑ.+ən kułuβałʁɑ 0202030308/01.

ɑ.+əɴɢɑ ɑ.+əɴɢɑ 0203010501/08.

ɑ.+əndɑɢə ʤuj ɑ.+əndɑɢə 0502020101/310.

ɑ.+əndɑn diort ɑ.+əndan ɢuzə sojʁɑʂ͡ ɬa 0202030308/01.

ɑzər < ɑz+βər “biraz” Bkz. **ɑːzər, ɑzər, ɑzʊr, ɑzur, ăzor, zur.**

ɑ. ɑ. bəŋʂi 0202030802/55, ɑ. beːjrɑq 0203020401/02, bᵩr ɑ. maɬ͡ βerse 0203010303/10, kəswlerdin ɑ. qɔłuβ əʰdʐ̣əp 0203020402/03, ɑ. kᵩrɣᵩ 0102040301/05, ɑ. mɑɴ 0502020101/454, ʃiosudan ɑ. saʁɑ 0103010306/22.

ɑzəq “tahıl, gıda” Bkz. **ɑːzəq.**

ɑ. ɑ. 0202010703/18, ɑ. orma 0202030307/01, ɑ. ɔrmadaʁ 0202030307/02, ɑ. ɔrma͡ ɬa 0202030307/03, pətən ɑ. hədʐ̣əβ 0202030605/35, ɑ. bᵩrəβ ḍə 0103030201/16, ɑ. dɑrəʁ 0202010703/18, ɑ.͡ dɑrer ʂiʤᵩn eʰʧət də 0103030201/07, ɑ. dɑrəβ 0103030201/13, ɑ.͡ɬa 0103030201/15.

ɑ.+ɢɑ ɑ.+ɢɑ͡ ɑsqəʂ də͡ nɑ 0103030201/10, ɑ.+ɢɑ ɑsqəʂ də 0103030201/24, ɑ.+ɢɑ ɑsəβ 0103030201/26, ɑ.+ɢɑ͡ ɑsqəʂ͡ nɑ 0103030201/11, 0103030201/12, ɑ.+ɢɑ erʂ də 0103030201/26, ɑ.+ɢɑ təɢuβ də 0103030201/14, ɑ.+ɢɑ ʧye məłe də 0103030201/13.

ɑzərɬə- “ayrılmak” Bkz. **ɑːzərɬ-, ɑzərɬəʰ-.**

ɑ.-mɑs ɑɢənənəŋ ɑ.-mɑs ɑʰɬdənəŋ uːɑʰrᵩɑsə͡ ɬɑ 0202030604/69.

ɑzərɬəʰ- < **ɑzərɬə-** “ayrılmak” Bkz. **ɑːzərɬ-, ɑzərɬə-.**

ɑ.-ḍe ɑ.-ḍe 0103010602/09.

ɑzər < ɑz+βər “biraz” Bkz. **ɑːzər, ɑzər, ɑzər, ɑzʊr, ɑzur, ăzor, zur.**

ɑ. qɑndan ɑ. ɢɑʰtɢɑ 0202030308/04.

ɑzʊr < ɑz+βər “biraz” Bkz. **ɑːzər, ɑzər, ɑzər, ɑzur, ăzor, zur.**

ɑ. ɢəz͡ ɑ. ʃi͡t tułəp beːni 0103010304/50.

ɑzur < ɑz+βər “biraz, azıcık” Bkz. **ɑːzər, ɑzər, ɑzər, ɑzʊr, ăzor, zur.**

ɑ. ɑ. 0202010901/61, ɑ. ɑrɑʰkə͡ əʂge 0203020501/03, ɑ. ᵩʰt 0202030605/113, oŋoʰrdaʁɑ ɑ. pɑrɑmaʁɑ 0202020501/43, ɑ. berəβ də 0103040301/17, ɑ. bero də 0103040301/19, ɑ. hałqəs 0202020501/83, məndin ɑ. ɢuzɢɑ 0202030308/03, ɑ. łɑrᵩdəβałin 0202030604/10, ɑ. sɑrt dro: 0202020501/18, ɑ. jorɣiŋgindi 0103040601/05.

ɑzɢɑɾ- “anlamak” Bkz. **ɑːzɢɑɾ-.**

ɑ.-əβ də ɑ.-əβ də 0202010301/01.

ɑ.-mɑs də bərmɛsə d̥ɑʰɢɑ ɑ.-mɑs də 0202010301/06.

ɑ.-mɑsd̥ɾo mɛn mɑ ɑ.-mɑs d̥ɾo 0202010701/16.

ɑ.-mɑʰd̥e mɛn mɑ ɑ.-mɑʰd̥e 0202030802/15.

ɑzɢəɾ “aygır”

ɑ.+ə ɑ.+ə eʰdək giɣeː 0103040405/20.

ɑ.+nə uɣuɾ ɑ.+nə 0103040405/16, uɣuɾ ɑ.+nə jitgi mɑɴdə͡ɬɑ0103040405/24, uɣuɾ ɑ͡.+nə uzuɣɛ̥ tutbin gojoq dɾo 0103040405/15, ɑʰt uɣuɾ ɑ.+nə jidəβɑɬʁɑ 0103040405/27.

ɑ.+ʁɑ uɣuɾ ɑ.+ʁɑ͡ɬɑ 0103040405/17.

ɑ.+ən uɣuɾ ɑ.+ən jitgi mɑɴɢɑn ɛ̥ də 0103040405/23, uɣuɾnəŋ ɑ.+ən uzuɣɛ̥ bɛɾmɛ̥n gojoq də 0103040405/16.

ɑdzɻɑː “baba” Bkz. **ɑːdʒa, ɑdzɻɑ, ɑdzɻɑʰ.**

ɑ.+ɴ ɑ.+ɴ boʰɬd̥ə 0103020403/04(2), ɑ.+ɴ did̥ə 0103020403/02(2).

ɑdzɑːqəs “üçtaştan yapılmış ocak, ocak” Bkz. **ɑdzɻɑqəs, udzɻɑqəs.**

ɑ.+d̥ə ɑ.+d̥ə sɑɬəβɑɬʁɑ 0202010901/83.

ɑdzɻɑ “baba” Bkz. **ɑːdʒa, ɑdzɻɑː, ɑdzɻɑʰ.**

ɑ. ɑ. 0202030101/07, 0202030401/15, 0202030401/28, ɑ. ɑnɑsə 0103010602/13, 0103050201/13, ɑ. ɑnɑnəɴ ɢ̥əʰɬd̥əqdɑn 0103030701/04, ɑ. ɑdzɻɑ diɣedi 0202020301/05, ɑdzɻɑ ɑ. diɣedi 0202020301/05, ɑ. mɑ joq də͡nɑ 0202020301/04, ɑ. mɑ joq do 0202020301/05, ɑ. di d̥ɾo 0201010102/12, 0201010102/14, uzunəŋ ɑ.͡ɬɑ 0202030605/127, bəzdəŋ ɑ.͡ɬɑ 0202030901/22, ɑ. di d̥ə͡nɑ 0201010102/12, ɑ. di͡ɬɑ 0202030901/05, ɑ. di gə dɑdɑ 0202030901/06, ɑ. ͡ɬɑ 0202030605/112, 0202030605/122, ɑ͡. ɬɑ diː d̥ər 0201010102/12, menəŋ ɑ. 0202030101/01, 0202030101/02, 0202030101/05, menəŋ ɑ. d̥ɾo 0203020601/14.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ oɬuɾmɑ jysun 0202030605/133, ɑ.+nəŋ dɑdɑsəːn 0202030901/20, ɑ.+nəŋ guɣisə d̥ə 0202030901/20, ɑ.+nəŋ͡ɬɑ eɣeːnə 0202030101/08, ɑ.+nəŋ͡ɬɑ ʂigə gyzy mɑ niɣə goɬ soʁuɬ χɑnəp d̥ɾo 0202030605/128.

ɑ.+nə məs ɑ.+nə ɢɑɾɑʁəɬɑ mɑɴ 0202030605/132, menəŋ ɑ.+nə 0202030101/6.

ɑː+ʁɑ menəŋ ɑ.+ʁɑ βɛɾəp dəɾ 0202030101/05.

ɑ.+ɴ ɑ.+ɴ 0103040404/11, 0202030605/133, ɑ.+ɴ ɑɬʁɑn ʤis mɑɾʤen 0103020402/07, ɑ.+ɴ ɑnɑɴ 0103050102/16, 0103050102/19, ɑ.+ɴ ɑnɑɴnəŋ͡ojʁɑ 0102020301/34, ɑ.+ɴ ɑnɑɴnəɴ ɢoʰɬdəqdɑ 0103010602/08, ɑ.+ɴ ɑnɑɴnəɴ ɢ̥əʰɬd̥əqdɑn 0103030701/04, ɑ.+ɴ ɛ̥ʂɯnəŋgə də 0103050102/02, ɑ.+ɴ bɑɾ͡osɑ͡ɬɑ 0202030605/139, ɑ.+ɴ boʰɬd̥ə 0102020401/08, ɑ.+ɴ dɑdɑɴ 0202030605/30, ɑ.+ɴ dərəɣ osɑ 0202030605/133, ɑ.+ɴ di d̥ɑː 0102020401/04, ɑ.+ɴ did̥e 0103040404/11, ɑ.+ɴ diː vɑɾ 0103030701/40, məzdəŋ ɑ.+ɴ 0103040301/37, ɑ.+ɴ nə dij dəɾ͡ɬɑ 0202030605/139, senəŋ ɑ.+ɴ͡ɬɑ 0202030605/20, ɑ.+ɴ joq bosɑ͡ɬɑ 0202030605/140, ɑ.+ɴ joq b̥əsɑ͡ɬɑ 0103050102/01.

ɑ.+ɴnəŋ ɑ.+ɴnəŋ͡ɬɑ 0102040301/09, ɑ.+ɴnəŋ zəːkdin 0103030701/38.

ɑ.+ɴnə ɑ.+ɴnə 0202030605/133, 0202030605/139, ɑ.+ɴnə dɑdɑɴnəŋ gøŋyɬu͡ɬɑ 0202030605/31, seŋ ɑ.+ɴnə mɑ ɑɴnəβut də sɑ 0103010303/12.

ɑ.+ɴɢɑː ɑ.+ɴɢɑː ɑjdɑ doː 0103020403/12, ɑ.+ɴɢɑː ɑjdittsɑː 0102020401/26.

ɑ.+ɴɢɑ ɑ.+ɴɢɑ 0102020401/44.

ɑ.+Nnẹɾ məzdəŋ ɑ.+ŋnẹɾ 0103010602/17.

ɑ.+łɑɾəNGɑ duqGɑnnəŋ ɑ.+łɑɾəNGɑ kəsɯ ułɑʁ͡ɑłmɑ bɑɾş də 0103050201/15.

ɑ.+sə ɑ.+sə 0102020303/40, ɑ.+sə ɑnɑsə 0102020303/19, 0202030605/24, ɑ.+sə ezeɾtgi 0103010703/06, bəłɑɾnəŋ ɑ.+sə 0202010101/02, Gəzdəŋ ɑ.+sə 0103050101/09, ɑ.+sə͡ɾ̥ɑ 0102040301/09, łoɾnəŋ ɑ.+sə 0103010303/35, ɑ.+sə͡jɑ 0103020302/04.

ɑ.+sən ɑ.+sən 0103030901/13, ɑβɑgɑnəŋ ɑ.+sən 0103040302/13, ɑnɑsə ɑ.+sən dɑnliŋ mədɑʁ beɾ ɣ̊ødʒ̊iɾk git ḍə 0103040301/29, ɑ.+sən miŋ gøɾuʁɑn 0103040302/14.

ɑ.+səNGɑ ɑ.+səNGɑ uzənə nɑnnəʁ də di 0103020302/20, ɑ.+səNGɑ qɑɾo dełɑʁɑn e ḍə 0103020302/19, ɑ.+səNGɑ jyz͡saqəs pədəɣ delin 0103020302/20.

ɑ.+łɑɾ ɑ.+łɑɾ də sɑ 0203020601/13.

ɑdʒ̊ɑqəs "üç taştan yapılmış ocak, ocak" Bkz. **ɑdʒ̊ɑ:qəs, udʒ̊ɑqəs.**

ɑ. ɑ. sɑłmɑs nimi ḍə 0202010901/77, ɑ. sɑłʁɑ 0202010901/78, ɑ. jɑɾłə hɑnəş͡eɾ 0502020101/59.

ɑ.+dəŋ u^{h}dʒ̊͡ɑ.+dəŋ bɑ^{h}şGɑ͡ɾ̥ɑ 0202010901/78, ɑ.+dəŋ bɑşGɑ 0202010901/76.

ɑ.+ḍə ɑ.+ḍə sɑłʁɑ 0202010901/80.

ɑ.+Gɑ ɑ.+Gɑ bəɾ suɾt 0502020101/59.

ɑdʒ̊ɑ^{h} "baba" Bkz. **ɑ:dʒ̊ɑ, ɑdʒ̊ɑ:, ɑdʒ̊ɑ.**

ɑ.+sə ɑ.+sə də͡sɑ 0103050201/13, ɑ.+sə kise 0103050201/13.

ɑdʒ̊æj < ɑdʒ̊ɑ+ej "babaciğim"

ɑ. ɑ. 0202030605/149.

ɑdʒ̊ə- "acımak, üzülmek"

ɑ.-mɑ ɑ.-mɑ: vɑɾ 0103030701/41.

ɑdʒ̊əd- "acıtmak, ekşitmek, mayalamak, (yoğurt) yapmak" Bkz. **ɑdʒ̊ət-.**

ɑ.-əβɑłʁɑ: qɑjndəɾəβɑłʁɑ: ɑ.-əβɑłʁɑ: 0202030501/01.

ɑ.-əβɑłʁɑ su:tdə ɑ-əβɑłʁɑ 0202030305/01, joʁuɾt ɑ.-əβɑłʁɑ 0202031101/29, joʁuɾtḍə ɑ.-əβɑłʁɑ͡ɾ̥ɑ 0202031101/30.

ɑdʒ̊əł- "üzülmek, kederlenmek"

ɑ.-ʁɑ ɑ.-ʁɑ oɬuɾʁɑn͡ẹ: ḍə 0202010502/04, ɑ.-ʁɑ bər kun o^{h}t͡bɑ jimis ḍɾə 0202010502/10, ɑ.-ʁɑ no^{h}ɬḍə 0202010502/05.

ɑdʒ̊ət- "acıtmak, ekşitmek, mayalamak" Bkz. **ɑdʒ̊əd-.**

ɑ.-Gɑn ɑ.-Gɑn sut joʁuɾtdə 0202030306/02, ɑ.-Gɑn su:tdə͡ɾ̥ɑ 0202030305/01.

ɑdʒ̊iɡɑ "evlenmiş veya orta yaş bayana saygılı seslenme biçimi (Dahe ağzı)" Bkz. **ɑdʒ̊iɡɑ.**

ɑ. ɑ. ɑndɑʁ diɣin͡ẹ ḍə 0202010502/22, bəɾ ɑ. 0202010502/13, ɑ. kømbeşdəɣ 0202010502/17.

ɑ.+nəŋ ɑ.+nəŋ jɑłdɑł hɑɾɑsə 0202010502/25.

ɑ.+ʁɑ ɑ.+ʁɑ kəsɯ bɑɾʁɑ 0202010502/25.

ɑdʒ̊iɡɑ "evlenmiş veya orta yaş bayana saygılı seslenme biçimi (Dahe ağzı)" Bkz. **ɑdʒ̊iɡɑ.**

ɑ. ɑ. oɬʁɑq̊͡ẹɾ ḍə 0201010101/13.

ɑdʒ̊əʁ "acı"

ɑ. ɑ. dio ə̆şmẹ:s də 0103020403/18, tʂɑ semẹn ɑ. dio ə̆şmẹ:s də 0103020403/18.

ɑʰː

ɑʰːgɑ “Buddhist rahip” Bkz. **ɑʰgɑ, χagɑ.**

ɑʰː. ɑʰː. ɑndaʁ ɑndaʁ mi ɬɑ joq͡ɢɔsɑ 0203020403/03.

ɑʰːɬdəŋ “altın” Bkz. **ɑχɬdən, ɑʰɬdɑn, ɑʰɬdən, haɬdəŋ.**

ɑʰː ɑʰː. kun 0202030605/22.

ɑʰːɬdəʀ “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰɬdəʀ, ɑʰɬḍəʀ, χɑɬdəʀ.**

ɑʰː.+nə χɔːɾʁɑqdəŋ ɑʰː.+nə 0103020303/18.

ɑʰːɬdəʀɑɢ “çadırın içinde sağ tarafı” Bkz. **ɑʰɬdəʀɑːq, ɑʰɬdəʀɑq.**

ɑʰː.+ənnə ɑʰː.+ənnə 0203020202/04.

ɑʰːɬdon “altmış” Bkz. **ɑχɬdon, ɑʰɬdən, ɑʰɬdoɴ.**

ɑʰː. ɑʰː. jɑsɑʁɑn 0201010101/08.

ɑʰːɾɢ < ɑʰːɾq “pislik, tezeği, dışkı” Bkz. **ɑʰɾq.**

ɑʰː.+ən ɑʰː.+ən ɑrdəβɑɬʁɑ 0202030308/03.

ɑʰːs “düğün, ziyafet” Bkz. **ɑːs, ɑs, ɑʰs, ɢɑs, χɑs, hɑs.**

ɑʰː. ɑʰː. ɢɑrɑʰḍə 0202030601/10, joʁurnuŋ bər ɑʰː. ḍə 0202020501/93.

ɑʰː.+dəŋ ɑʰː.+dəŋ kunnəŋgi 0202030601/61.

ɑʰːs “ağız” Bkz. **ɑːs, ɑs, ɑχs, ɑʰs, hɑs.**

ɑʰː.+din ɑʰː.+din ɬɑ 0203030102/05.

ɑʰːs- “asmak” Bkz. **ɑs-, ɑʰs-.**

ɑʰː.-əβ ʤiɾɣiɣi ɑʰː.-əβ 0103010305/29.

ɑʰːsɑʀ “tarım bölgesi, Sarı Uygur bölgesinin etrafında tarım ile uğraşan komşu köyler” Bkz. **ɑʰsɑʀ.**

ɑʰː. ɑʰː. jerdi 0202030605/57.

ɑʰːsəɾə- < ɑʰːsəɾɑ- “beslemek, yetiştirmek” Bkz. **ɑːsəɾɑ-, ɑːsəɾɑ-, ɑsəɾɑ-, ɑsəɾə-, ɑʰːsəɾə-, ɑʰsəɾɑ-, ɑʰsəɾə-.**

ɑʰː.-βəɾʁɑn jyt͡ ɑʰː.-βəɾʁɑn͡ ẹː 0203020401/05.

ɑʰːt “at” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰd, ɑʰḍ, ɑχt, ɑʰt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑʰː. ɑʰː. 0103020304/04, 0202020101/08, 0202031201/10, 0202031201/10, bəɾ ɑʰː. 0203020202/13, ɑʰː. jɑɴjɑɴ 0502020101/499.

ɑʰː.+dəŋ ɑʰː.+dəŋ ezɛrnəŋ 0202020303/01, ɑʰː.+dəŋ jiłən 0202031201/27.

ɑʰː.+də ɑʰː.+də məngə͡ ɬɑ 0201010101/31, ɑʰː.+də͡ ɬɑ 0201010101/32.

ɑʰː.+ḍə ɑʰː.+ḍə͡ ɬɑ ɑːʁədiː dəɾ 0201010101/30.

ɑʰː.+leɾɣẹ ɑʰː.+leɾɣẹ 0202020701/56.

ɑʰːt- “atmak, vurmak” Bkz. **ɑχd-, ɑχt-, ɑʰd-, ɑʰt-.**

ɑʰː.-ɢɑnnə ɑʰː.-ɢɑnnə ɑʰtɢɑ 0103010502/23.

ɑʰːtəs- “(ateş) etmek, savaşmak” Bkz. **ɑːtəs-, ɑχtəs-, ɑʰtəs-.**

ɑʰː-ɢɑn ɑʰː.-ɢɑn bosɑ 0202020401/06.

ɑʰ

ɑʰd “at” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰḍ, ɑχt, ɑʰt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑʰ. ɑʰ.͡ ezeɾ. 0202020101/08, 0202020303/12.

ɑʰ.+ə ɑrdɑq ɑʰ.+ə ɑt tsɑtɢo 0103030901/29.

ɑʰ.+ən ɑʰ.+ən gøʰdərəβałʁɑ 0202030902/55, ɑʰ.+ən mənəβałʁɑn 0202030902/53, ɑʰ.+ən məngiş gin͡ła 0502020101/226, ɑʰ.+ən mi ułɑʁən məngi 0103030802/35, ɑʰ.+ən sɑłʁɑ 0103030901/30.

ɑʰ.+əndɑn ɑʰ.+əndɑn qɑłʁɑş͡gəni 0502020101/260.

ɑʰd < **ɑtɑ** “baba”

ɑʰ. məs ɑʰ.͡ɔʁuł 0202030605/114, səlɐr ɑʰ.͡oʁułnə 0202030605/136.

ɑʰd- < **ɑʰt-** “atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek” Bkz. **ɑʰːt-, ɑχd-, ɑχt-, ɑʰt-.**

ɑʰ.-in qənəqɢɑ ɑʰ.-in diɣindi 0202020401/10.

ɑʰ.-o oχq ɑʰ.-o 0103050401/10.

ɑʰ.-uβuɾ ɑʰ-uβuɾ͡ła jɑʁəłasəβə͡ɾła 0502020101/152.

ɑʰd- “açmak” Bkz. **ɑʰt-.**

ɑʰ.-o ɑχsən bəɾ ɑʰ.-o 0103030702/27, ɑʰsən bəɾ ɑʰ.-o 0103030702/24, 0103030702/93, ɑχsən bəɾ ɑʰ.-o 0103030702/93.

ɑʰdi “yavru, küçük, ufak” Bkz. **ɑʰḍi, aʰdi, hɑdiː, hɑdi.**

ɑ. ɑʰ.͡udʐɑ 0202031202/54, ɑʰ. bɑɾʁo 0103040404/16, ɑʰ. məł͡ɑ͡ła 0203010302/07.

ɑʰdi “kişi adı, unvan”

ɑ. ɑʰ. eʰłdʒi 0202020401/25.

ɑʰḍ “at” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰd, ɑχt, ɑʰt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑʰ.+ə ɑʰ.+ə 0103040405/27, χɑːnnəŋ ɑʰ.+ə uʰdz̨ ɑrəm mɑɴɢɑn səʁdɑ 0202030902/59, mənək͡ɑʰ.+ə ḍə 0502020101/112.

ɑʰ.+ən ɑʰ.+ən mɑ gue ɑsərəβ joq ḍə͡na 0203010302/08, əndzə̨ŋmonəŋ ɑʰ.+ən mɑ vẹːłɑʁɑ 0502020101/244, uzunəŋ ɑʰ.+ən 0502020101/145, ɑʰ.+ən qənəβałʁɑ 0502020101/225, ɑʰ.+ən mənəβałp ḍə 0502020101/150, ɑʰ.+ən məngi 0502020101/150, ɑʰ.+ən məngiş͡gəni͡ła 0502020101/244, bə şidək ɑʰ.+ən qɑnəβałʁɑ 0502020101/226.

ɑʰḍəł- “atılmak, vurulmak”

ɑʰ.-ʁəməs ḍə ɑʰ.-ʁəməs ḍə 0502020101/153.

ɑʰḍi “yavru” Bkz. **ɑʰdi, aʰdi, hɑdiː, hɑdi.**

ɑʰ.+nə dẹɾdiŋ ɑʰ.+nə tołəsdit ḍə 0103010502/21.

ɑʰḍi jiɣərmi “on altı” Bkz. **ɑʰłdi jiɣərmi, ɑʰłḍə jiɣərmi.**

ɑʰ. ɑʰ. jɑsɑmɑ jəł 0502020101/184.

ɑʰgɑ “Buddhist rahip” Bkz. **ɑʰːgɑ, χɑgɑ.**

ɑʰ. ɑʰ. 0103030901/39, 0202020701/42, 0202030801/28, 0202030802/25, ɑʰ. əʰɾq ɢɑɾɑʁɑ͡ła 0202030802/02, ɑʰ. etgo 0203020202/18, ɑʰ. etgi͡ła 0203020202/19, ɑʰ. oŋşəβɑtɢɑn łom 0202020701/42, ɑʰ. oɾmə oŋşəʁɑ 0202020501/09, ɑʰ. osɑ 0202031201/21, ɑʰ. udʒin bəɾ łom oŋşətɢɑ 0202010901/48, ɑʰ. udʒin ḍiŋnɑʁɑq nimi ḍəɾ 0202031201/22, ɑʰ. pudiβɑtɢɑn dɑɾəʁnə 0202020701/40, ɑ. pudiβɑtɢɑn 0202020701/47, bəɾ ɑʰ. 0202020501/14, ɑʰ. bəɾ pudise͡ła 0202020701/49, ɑʰ. kəsɯ oːŋşəʁɑ 0203020202/16, ɑʰ. kəsɯ niːɣə hɾq ɢɑɾɑʁə dəɾ͡na 0203020403/14, qɑɾə ɑʰ. 0202010901/33, ɑʰ. qəχɢəɾək giɣiʃ ͡ja 0102040301/12, ɑʰ. qəχɢəɾəβ do 0103010305/98, ɑʰ. qəχɢəɾək geɬɣe͡ła 0203020202/07, ɑʰ. qəχɢəɾə̆k gẹɬɣe 0203020302/01, ɑʰ. qəχɢəɾʁɑş 0102040301/13, ɑʰ. qəʰɢəɾək geɣẹ 0202020501/09, ɑʰ. qejg̊ɑʁəłɑ 0202031201/21, ɢɑɾɑ ɑʰ. ḍəɾ͡na 0202030802/56, ɑʰ. χəɢə͡ɾẹː do 0102040301/18, ɑʰ. χəʰg̊əɾʁɑ 0202010703/24, χɔɴβɑnnəŋ ɑʰ. 0202030802/57, ɑʰ. hɾq ɢɑɾɑʁɑ͡ła 0203020403/19, ɑʰ.͡ła 0102040301/13, ɑʰ. łɑ kəsɯ məsgę̣ łom

oŋʂəχəʂ ḍə sɑ 0203020202/07, ɑʰ.͡ɬɑ sɑ 0203020403/16, ɑʰ. mɑ bɑɾ 0203020402/04, ɑʰ. mɑ kəsɯ midʒɑɾ dzɻdɑsɑ͡ɬɑ 0202020501/99, ɑʰ. mɑ joq də͡nɑ 0202010703/28, ɑʰ. niːɣənəŋgədi 0202030802/19, ɑʰ. niɣəɬɣi 0202020701/35, ɑ. niɣəβɑtɢɑn 0202020701/57, ɑʰ. suɑnɬɑβɑtɢɑn͡ɬɑ 0202020501/16, sɯjyendɑ oɬəɾmɑ ɑʰ. nɑ 0202030801/14, jɑɴqəs ɑʰ. 0202030802/56, ɑʰ. joq də 0103010502/17, joɬɑs ɑʰ. 0202020401/05, joɬus ɑʰ. 0202020401/10, joɬɑs ɑʰ. 0202020401/03.

ɑʰ.+nəŋ ɑʰ.+nəŋ 0103040301/31, ɑʰ.+nəŋ tʂoʰɾɣʃisə ḍə͡kəsɯ 0103030901/39, joɬus ɑʰ.+nəŋ søzdə ɑɴnɑmɑʁɑn bə̥sɑ 0202020401/09, ɑʰ.+nəŋ dzɻəɬβusə dɾo 0202030103/15.

ɑʰ.+nə ɑʰ.+nə qəɢəɾʁɑ 0202010703/25, ɑʰ.+nə͡qəɢəɾʁɑ͡ɬɑ 0202010703/25.

ɑʰ.+ʁɑ ɑɬɑq ɑʰ.+ʁɑ͡ɬɑ 0202030802/16(2), ɑʰ.+ʁɑ əʰɾq qejqɑḍəp 0202031201/21, ɑʰ.+ʁɑ sɑʰɬʲəɾəβ ɟəɾ 0202020501/98, ɑʰ.+ʁɑ qejḠɑdəβ 0202031201/19, ɑʰ.+ʁɑ ʂɨdʒɳnnə ɢɑɾɑdəβɑdəβ də 0103010305/62.

ɑʰ.+ɬɑɾ gɑnnɑndɑɢə ɑʰ.+ɬɑɾ bəɾ ͡βəɾ nimi mɑ ɑndɑɢɑ łomun gøʰdurɣe 0203020402/05, ɑʰ.+ɬɑɾ͡ɬɑ ɑːj ot ɢəɬsɑ jɑʰʂ ḍə ḍise 0203020403/20, ɑʰ.+ɬɑɾ͡jɑ 0103020302/22, ɑʰ.+ɬɑɾ jiːɬi bɑɾəβ ḍə 0103010501/02.

ɑʰ.+leɾ doʁuɾ ɑʰ.+leɾ 0202030802/42, ɑʰ.+leɾ gɳɬɣɳʂgəni͡ɬɑ 0202030802/41, ɑʰ.+leɾ͡ɬɑ 0202030801/14, məmiŋnəŋ ɑʰ.+leɾ 0202030801/15, fədʒionəŋ ɑʰ.+leɾ 0202030802/53, jibɑn ɑʰ.+leɾ mɑ oŋʂuvəɾ do 0202030802/13.

ɑʰ.+ɬɑɾnəŋ ɑʰ.+ɬɑɾnəŋ͡əʂdi 0202010901/52.

ɑʰ.+ɬɑɾnə ɑʰ.+ɬɑɾnə qəʰqəɾʁɑ 0103010501/02.

ɑʰ.+leɾnə ɑʰ.+leɾnə χɔnə qəɢəɾəp bɑɾʁɑ 0202030802/55.

ɑʰ.+ɬɑɾə ɑʰ.+ɬɑɾə oŋʂəsɑ ja 0102040301/19.

ɑʰgɑ tʂoːdəŋ "*ahga çodın,* kişi adı, unvan" Bkz. **ɑʰgɑ tʂodəŋ.**

ɑʰ. ɑʰ. 0502020101/01.

ɑʰ.+nəŋ ɑʰ.+nəŋ 0502020101/11.

ɑʰgɑ tʂodəŋ "*ahga çodın,* kişi adı, unvan" Bkz. **ɑʰgɑ tʂoːdəŋ.**

ɑʰgɑ tʂ. ɑʰ. 0502020101/02, 0502020101/12, 0502020101/113, 0502020101/123, 0502020101/143, 0502020101/147, 0502020101/152, 0502020101/169, 0502020101/187, 0502020101/218, ɑʰ.͡ɬɑ 0502020101/135, 0502020101/139, 0502020101/140, 0502020101/141, 0502020101/154, 0502020101/186, ɑʰ. enɳ oɬuɾəβ oɬuɾʁɑʂ͡gəni 0502020101/72, ɑʰ. eni gɳɬɣin iː də 0502020101/107, ɑʰ. uzunə enɳ ɢɑɾɑʁəɬɑ geɬʂ ḍə 0502020101/56, ɑʰ. dip beɾəp ḍə 0502020101/211, ɑʰ. dip bɳɾɣɳʂ͡gəni 0502020101/212, ɑʰ. kəsə mɑɴqəs qɑnɢɑ poʁeḍəβɑɬmin ḍə qɑn 0502020101/212, ɑʰ. ɢɑɾɑʁəɬɑ gɳɬɣindi͡ɬɑ 0502020101/131, ɑʰ. ɢəʰɾqɢɑ 0502020101/136, ɑʰ. niː dise 0502020101/176.

ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ ɑʰɬdəndɑɢə 0502020101/44, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ ɑʰɬḍəndɑɢə͡ɬɑ 0502020101/151, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ ɑʰtdə 0502020101/145, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ ɳŋgɳsə 0502020101/11, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ bə ʤɻɾəɣleɾə zɳɾɣɳ βɑɾʁɑ 0502020101/166, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ diɣɳnnə 0502020101/188, ɑʰgɑ tʂ.+nəŋ jynəŋ səːgən mɑ χəsən køməβɑtḠɑn eː ḍə 0502020101/21.

ɑʰgɑ tʂ.+nə ɑʰgɑ tʂ.+nə 0502020101/19.

ɑʰgɑ tʂodəɴ "*ahga çodın,* kişi adı, unvan"

ɑʰgɑ tʂ.+ɢɑ ɑʰgɑ tʂ.+Ḡɑdiɣindi͡ɬɑ 0502020101/26, ɑʰgɑ tʂ.+ɢɑ χujboɬɑʁɑndɑ͡ɬɑ 0502020101/72, ɑʰgɑ tʂ.+ɢɑ tʂɨ də qɑn 0502020101/187.

ɑʰq < jɑq “taraf, yön” Bkz. **ʤaɴ, liaq, jɑq, jɑɢ, jɑɢ̣, jɑʰq.**

ɑʰ.+ɢɑ ɑɾt burʤyɣẹ̣ ɑʰ.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030605/147, ɑːɾtdə ɢuzunəŋ ɑɾɑʁɑ ɑʰ.+ɢɑ͡ɬɑ ɢejɬɑ 0202030605/147.

ɑʰq- “akmak” Bkz. **ɑχq-, ɑχɢ-, ɑʰg̣-, ɑʰɢ-.**

ɑʰ.-qəş də ɑʰ.-qəş də͡nɑ 0202010901/37.

ɑʰ.-ɢɑ kuɬ͡ɑʰ.-ɢɑ 0202020701/12, su ɑʰ.-ɢɑ 0202030802/46.

ɑʰ-ɢəməs də məndɑɢɑ təgəβɑttsɑ ɑʰ.-ɢəməs də 0103010306/25.

ɑʰg̣- “akmak” Bkz. **ɑχq-, ɑχɢ-, ɑʰq-, ɑʰɢ-.**

ɑʰ.-əp bɑɾ su ɑʰ.-əp bɑɾ͡e: 0103050305/16.

ɑʰ-ərdɑn su ɑʰ.-ərdɑn ɢ̣ɔʰɾqəp ḍə sɑ 0202010901/36.

ɑʰɢ- < **ɑʰq-** “akmak” Bkz. **ɑʰq-.**

ɑʰ.-oː ʤyŋkindi ɑʰ.-oː 0103020501/02.

ɑʰɢ̣ɔ < jɑq ɢəɬ-əp “tarafına, tarafa doğru”

ɑʰ. jyβɑş͡ɑʰ. tʂotdəβ ḍə 0103030802/27.

ɑʰɬ- “almak, (satın) almak” Bkz. **ɑː-, ɑːɬ-, ɑl-, ɑɬ-.**

ɑʰ.-ḍ̣ə døs ʊdzɑsən bər ɑʰ.-ḍ̣ə͡nɑ 0103010701/78, şɨgə bɑ ɑʰ.-ḍ̣ə 0103010304/77, ɑʰ.-ḍ̣ə͡ɬɑ 0103010304/80, jɑʁ͡ʧyɾmisən bər ɑʰ.-ḍ̣ə͡nɑ 0103010701/83.

ɑʰ.-ḍ̣ẹː mɑɴqəş̱͡ẹː də ɑʰ.-ḍ̣ẹː 0103010304/79.

ɑʰɬd “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰɬḍ̣.**

ɑʰ.+ə şəʁɑnəŋ ɑʰ.+ə bədʒin 0202030901/17.

ɑʰ.+ənəŋ ɑʰ.+ənəŋ 0502020101/431.

ɑʰ.+ən şəʁɑnəŋ ɑʰ.+ən budʒyn͡un 0202030901/15.

ɑʰ.+əɴɢɑ ɑʰ.+əɴɢɑ 0202030301/15, ɑzɑq ɑʰ.+əɴɢɑ ɢɑjɬɑmɑ ḍ̣ə 0202030802/37, əɬəɣ ɑʰ.+əɴɢɑ 0202030401/07, əɬəɣ ɑʰ.+əɴɢɑ ɢɑjɬɑʁɑ 0502020101/299, ăşt ͡ɑʰɾqdəŋ ɑʰ.+əɴɢɑ 0103010501/04, ɑʰ.+əɴɢɑ βər ɢərəq ͡qɑɬẹ̣n 0202030301/35, ɑʰ.+əɴɢɑ βər ɢərəq qɑɬẹ̣n 0202030301/36.

ɑʰ.+ɑndɑ ɑːnəŋ ɑʰ.+ɑndɑ 0203010301/40, əɬəɣ ɑʰ.+ɑndɑ 0502020101/334, 0502020101/463, peɣnəŋ ɑʰ.+ɑndɑ də 0203010301/45, ɑʰ.+ɑndɑ bər ɢəzəɬ jeɬ giɬɣẹ̣͡ ɬɑ 0502020101/202, qɑnnəŋ ɑʰ.+ɑndɑ 0202030605/05, 0502020101/310, tɑpdəŋ ɑʰ.+ɑndɑ nidʒioɾ ɑɬβɑʈə βɑɾ͡eɾ 0203020401/16.

ɑʰ.+əndɑɢə ɑʰgɑ tʂodəŋnəŋ ɑʰ.+əndɑɢə bezʉk ʤerəɣnəŋ bɑʰşdə 0502020101/44, əɬəɣ͡ɑʰ.+əndɑɢə͡ɬɑ 0502020101/146.

ɑʰ.+əndɑɢ̣ə əɬəɣ ɑʰ.+əndɑɢ̣ə mɑɴqəs͡ɬɑ 0502020101/380, qɑnnəŋ ɑʰ.+əndɑɢ̣ə 0202030605/62, ɑʰ.+əndɑɢ̣ə doː 0202030802/37, mənəŋ ɑʰ.+əndɑɢ̣ə ͡ɬɑ 0202030605/17.

ɑʰ.+əndɑn gyk dẹŋərnəŋ ɑʰ.+əndɑn 0203010702/62, ɑʰ.+əndɑn͡ɬɑ 0202030605/79,

ɑʰ.+ənənəŋ ɑʰ.+ənənəŋ ʒipdə 0202020302/05.

ɑʰɬdɑn “altın” Bkz. **ɑχɬdən, ɑʰːɬdəŋ, ɑʰɬdən, hɑɬdəŋ.**

ɑʰ. ɑʰ. qejʧi 0203020202/05.

ɑʰɬdə “aşağı, kuzey”

ɑʰ. bə ɑʰ. ojdɑ 0103050101/48, ɑʰ. jɑɢ̣ə 0202010901/09.

ɑʰɬdə “altı” Bkz. **ɑʰɬḍ̣ə.**

ɑʰ. ɑʰ. 0203020501/17, bəz ɑʰ. 0203020601/15, ɑʰ. dəqusɢɑ ɑʰt məngo 0202030303/07, ɑʰ. dəʰqusɢɑ 0202030204/06, ɑʰ. tʂəŋnəŋ mo ɬɑ ɢəndɑŋ kereķ͡e 0103050101/38, ɑʰ. dzɻəkkəş̱ mi 0202010901/54.

ɑʰłdən < **ɑʰłdon** “altmış” Bkz. **ɑʰːłdon, ɑʰłdoɴ, ɑχłdon.**

ɑʰ. bə ɑʰ. sej͡łɑ 0103010305/78, ɑʰ. jɑsɑʁɑn 0203020601/41.

ɑʰłdən “altın?”

ɑʰ. sɑrəʁnəː ɑʰ. 0103050304/04.

ɑʰłdən “altın” Bkz. **ɑχłdən, ɑʰːłdəŋ, ɑʰłdɑn, hɑłdəŋ.**

ɑʰ. ɑʰ. ɑj 0202030605/24, ɑʰ. bəlẹsəkdə 0502020101/276, ɑʰ. niːɣə 0202030605/24, ɑʰ. səŋgin jodɑ 0103040401/68, ɑʰ. suruq 0202030601/32, ɑʰ. jodɑ 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15.

ɑʰ.+nəŋ məŋ łɑŋ ɑʰ.+nəŋ jodɑ 0103040401/34.

ɑʰ.+əŋ ɑzərłəmɑs ɑʰ.+əŋ uːɑʰrg̊ɑsə͡łɑ 0202030604/69.

ɑʰłdəŋ “altın” Bkz.

ɑʰ. ɑʰ. gəməs 0103030203/50, 0103030702/18, ɑʰ. gəməsdə dɑʰg̊o 0103010703/28, ɑʰ. guməs 0502020101/500, ɑʰ. gəməs jodɑnə 0103010601/16, ɑʰ. gumus 0202030604/19, 0202030604/20(2), 0202030604/26, 0202030604/34, ɑʰ. gumusdə jimsɑʁɑ 0502020101/334, ɑʰ. guməsd̥ə 0202030601/23, ɑʰ. guməsdə 0103010601/37, ɑʰ. gəle 0103010601/65, ɑʰ. kegdi 0202030605/27, ɑʰ. kun 0202030605/28, 0202030605/30.

ɑʰłdəɴ “altın”

ɑʰ. ɑʰ. qejʤi 0103010703/32, ɑʰ. ɢəłəş 0502020101/468, 0502020101/469, ɑʰ. ɢəłəş̥də jɑʰş̥əβ jiʁ 0502020101/470.

ɑʰłdəɾ “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰːłdəɾ, ɑʰłd̥əɾ, χɑłdəɾ.**

ɑʰ. ɑʰ.͡iʤin ʒizdin sɑłʁɑ 0203010503/02, ş̥əʁɑnəŋ ɑʰ. 0202030901/17.

ɑʰ.+nəŋ ɑʰ.+nəŋ dɑndzɻqdə ʤikgi 0103010304/66.

ɑʰ.+nənəŋ ɑʰ.+nənəŋ ʒipdə͡łɑ 0202020302/05.

ɑʰ.+d̥ɑ qɑnnəŋ əłəɣ͡ɑʰ.+d̥ɑ 0103010601/18.

ɑʰ.+əɴGɑː ɑʰ.+əɴGɑː 0103010304/67.

ɑʰ.+əɴGɑ ɑʰ.+əɴG͡ɑłɑ 0103010305/42, ɑʰ.+əɴGɑ 0502020101/391.

ɑʰ.+ənɑ ɑʰ.+ənɑ 0502020101/378, ɑʰ.+ənɑ͡łɑ 0502020101/431.

ɑʰ.+ənɑɢə ɑʰ.+ənɑɢə bəʁɑ qusɑnəβɑłş̥ d̥ə 0103010304/40.

ɑʰ.+ənɑg̊ə ɑʰ.+ənɑg̊ə ẹŋgisə 0102020303/46.

ɑʰ.+dɑɢənə ɑʰ.+dɑɢənə mɑɴdəɾʁɑ 0502020101/23.

ɑʰłdi jiɣərmi “on altı” Bkz. **ɑʰd̥i jiɣərmi, ɑʰłd̥ə jiɣərmi.**

ɑʰłdi j. ɑʰłdi j. jɑsɑɾʁɑ 0502020101/177, ɑʰłdi j. jɑsɑʁɑndə͡łɑ 0502020101/178.

ɑʰłdəɾɑːq “çadırın içinde sağ tarafı” Bkz. **ɑʰːłdəɾɑɢ, ɑʰłdəɾɑq.**

ɑʰ.+ɢɑ ɑ.+ɢɑ ẹʰtgin͡dəɣədi 0202030604/08.

ɑʰłdəɾɑq “çadırın içinde sağ taraf” Bkz. **ɑʰːłdəɾɑɢ, ɑʰłdəɾɑːq.**

ɑʰ. ɑʰ. ʧeːʁɑ kømuβɑt 0202030401/30.

ɑʰłdoɴ “altmış” Bkz. **ɑʰːłdon, ɑχłdon, ɑʰłdən.**

ɑʰ. ɑʰ. ɢɑş jɑsɑʁɑn 0202010301/04.

ɑʰłdon jidə “altmış yedi”

ɑʰłdon j. ɑʰłdon j. oɬʁɑn͡ẹr 0203020402/09.

ɑʰłd̥ “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰłd.**

ɑʰ.+ə peɣnəŋ ɑʰ.+ə niɣə dəɾ 0203010301/45.

ɑʰ.+ənɑ peɣnəŋ ɑʰ.+ənɑ 0203010301/38.

ɑʰ.+ənɑɢə ɑʰ.+ənɑɢə͡łɑ 0502020101/151.

ɑʰɬḍə “altı” Bkz. **ɑʰɬdə.**

ɑʰ. bẹs ɑʰ. gẹzgə 0203010701/05, ɑʰ. dəqəsɢɑ ɑʰt mənəp bɑr̂ eɾ 0202010201/05.

ɑʰɬḍər “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰːɬdər, ɑʰɬdɑɾ, χɑɬdər.**

ɑʰ.+ʁɑ bɑzədonnəŋ ɑʰ.+ʁɑ eʰtəp do 0103020304/29.

ɑʰɬḍə jiɣərmi “on altı” Bkz. **ɑʰḍi jiɣərmi, ɑʰɬdi jiɣərmi.**

ɑʰɬḍə j. ɑʰɬḍə j. jɑsɑʁɑndə ɬɑ 0502020101/185.

ɑʰɬḍə j.+ɣi ɑʰɬḍə j.+ɣi ʤiu vɑnlio 0202010901/21.

ɑʰɬqəs “kutlama sözleri, övgü” Bkz. **ɑʰɬqəs, hɑɬqəs.**

ɑʰ. ɑʰ. 0103030702/92, ɑʰ. berɣo 0103030702/84, ɑʰ.ɬɑ sɑɬəβəɾ ʧə 0202010702/08, ɑʰ. sɑɬəβərsɑ ɬɑ 0202031201/18, ɑʰ. sɑɬʁɑq 0202031201/35, ɑʰ. sɑɬṣ də 0103030702/84.

ɑʰ.+ən ɑʰ.+ən boɬɑʁɑ 0103030802/21, ɑʰ.+ən sɑɬəβ 0202031201/13, ɑʰ.+ən sɑɬosdiɾəp də 0103030702/91.

ɑʰɬqəsdəʁ “kutlu, övgülü, uğurlu”

ɑʰ. ɑʰ. ɑdɬɑɾ ḍə 0202020501/102.

ɑʰɬqəs “kutlama sözleri, övgü” Bkz. **ɑʰɬqəs, hɑɬqəs.**

ɑʰ. ɑʰ. sɑːɬʁɑ 0203020202/05, ɑʰ. səŋgin jodɑ 0103040401/70.

ɑʰɾḍəɢ < ɑʰɾdəq “artık, kalıntı”

ɑʰ.+ən ɢojnəŋ ɑʰ.+ən̂ ɬɑ 0103030802/08, ɑʰ.+ən̂ ɬɑ uzu ɑɬnəβɑɬʁɑṣ 0103030802/16.

ɑʰ.+əndɑn ɑʰ.+əndɑn ẹni ḍəsɣi ṣɑɾtɢɑṣ̂ ɬɑ 0103030802/10.

ɑʰɾdi “erken” Bkz. **əʰɾdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾḍi, əʰɾti, hɾdiː, hɾdi.**

ɑʰ. ʧîʤiniendɑn mɑ ɑʰ. 0202020301/14.

ɑʰɾq “dışkı” Bkz. **ɑʰːɾɢ.**

ɑʰ.+dəŋ ǎʂt̂ ɑʰ.+dəŋ ɑʰɬdəɴɢɑ 0103010501/04.

ɑʰɾ- < bɑɾ- “gitmek” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr, bɑʰɾ-, ḅɑɾ-, ḅɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

ɑʰ. -dəm semiɣệ ɑʰ.- dəm 0103050401/14.

ɑʰɾqɢɑʁɬɑ- < ɑʰɾqɢɑʁ-ɬɑ “(dokuma tezgahın) atkı ipi-*ɬa*, dokuma tezgahın atkı ipleri geçirmek?”

ɑʰ.-sɑ guzəɣlerɲə bəɾ tutɢɑ ɑm ʤiu ɑʰ.-sɑ 0202020702/28.

ɑʰɾɢɑ “sırt, arka”

ɑʰ. mẹnəŋ ɑʰ. 0202010502/16.

ɑʰ.+nə ɑʰ.+nə dyjdiɣẹ ḍə 0202010502/18.

ɑʰɾʤɑ “ardıç ağacı, ardıç yaprağı” Bkz. **hɑɾʤɑ.**

ɑʰ. ɑʰ. uʤin 0202020501/16, ɑʰ. tuditgi 0202010901/80.

ɑʰ.+dɑn ɑʰ.+dɑn 0202030802/28.

ɑʰɾt- “kalmak, artmak”

ɑʰ.-ɢɑn ɑʰ.-ɢɑn ẹʰtdə 0103030802/16, ɑʰ.-ɢɑn ʃitdeɾnə 0103030802/16.

ɑʰs “ağız” Bkz. **ɑːs, ɑs, ɑχs**, **ɑʰːs, hɑs.**

ɑʰ.+ɢɑ teɬəkdəŋ ɑʰ.+ɢɑ eʰtgẹn eː ʧə 0202030402/55, teɬəkdəŋ ɑʰ.+ɢɑ ungəlẹɣẹndi 0202030402/65, teɬəkdəŋ ɑʰ.+ɢɑ tʂoɢeʁɑ 0202030402/61.

ɑʰ.+dɑ teɬəkdəŋ ɑʰ.+dɑ bəɾ jøɾɬəɣẹndi 0202030402/63.

ɑʰ.+dɑn ɑʰ.+dɑn jiɣe 0202030201/05.

ɑʰ.+ə ɑ.+ə uʤin unmin də 0502020101/104, ɑʰ.+ə βəzin bədɑsdəɾɣẹ 0202030306/02, mojnə̂ ɬɑ ɑʰ.+ə də 0103010306/28.

ɑʰ.+ən ɑnəŋ ɑʰ.+ən midʒaɾ joɾɣe 0103020302/15, ɑʰ.+ən bəɾ ɑʰdo 0103030702/24, 0103030702/93, ɑʰ.+ən bəɾ ɑʰttsɑ 0103010601/30.

ɑʰ.+əNGɑ ɑʰ.+əNGɑ βəɾ dɑdəɾʁɑ 0202020501/83, ɑʰ.+əNGɑ βəɾ jɑʁ dɑdəɾəβ 0202020501/87, ɑʰ.+əNGɑ ɬɑ bəɾ kəu ɑɾɑʰkə͡hədʒ̪əɑɬʁɑ 0202030101/09, ɑʰ.+əNGɑ tejdɑp͡bẹɾɣindi 0502020101/98.

ɑʰs "cümle, söz miktar birimi" Bkz. **ɑs.**

ɑ. bəɾeɾ ɑʰ oɾʁuɬɑsɑ͡ɬɑ 0203010302/13, bəɾeɾ ɑʰ. ɬɑɾedẹj də 0203010302/15.

ɑʰs "gözyaşı" Bkz. **jɑʰs, jχɑs.**

ɑʰ.+də ɑ.+də ɑGədəqɑn 0103010602/10.

ɑʰs "düğün, ziyafet" Bkz. **ɑːs, ɑʰːs, ɑs**, **Gɑs, χɑs, hɑs.**

ɑʰ. ɑʰ. ɑʰdzę̣enə 0202030601/19, 0202030601/63, ɑʰ. ɑʰʂGɑn 0202030601/20, ɑʰ. ǎʂgəle mɑNdə 0202030105/04, ɑʰ. ͡ǎʂgəlia mɑNqəʂ ḍə 0202030105/04, ɑʰ. ǎʂmẹ 0202030601/15, ɑʰ. edəβəɾʁɑn͡eː tə 0202030402/69, ɑʰ. edẹɾdʒi osɑ 0202030601/13, ɑʰ. eʰdʒ̪iβ 0103040403/07, ɑʰ. ẹdəβ 0202031202/01, ɑʰ. ẹtg̪in duɣədi 0202030601/61, ɑʰ. ẹttse͡ɬɑ 0202030802/44, ɑʰ. itgi 0202010702/06, bezuk ɑʰ. ẹttse 0202020501/72, guoʃyGə ɑʰ. ḍɑχGə χoNχuo də 0103010305/88, ɑʰ. Gɑɾɑʁɔ 0202031202/19, ɑʰ. Gɑɾɑmɑ ͡ɬɑ 0103050101/15, ɑʰ. Gɑɾɑsɑ͡ ɬɑ 0103050101/16, ɑʰ. Gɑɾɑʁɑndɑ 0103050101/57, ɑʰ. Gɑɾɑʁɑndə͡ɬɑ 0103050101/61, ɑʰ. Gɑɾəβ 0103050101/03, ɑʰ. Gɑɾəβ də 0103050101/54, ɑʰ. Gɑɾo 0103050101/11, ɑʰ. Gɑɾo də 0103050101/54, ɑʰ. mɑ Gɑɾomin ḍə͡nɑ 0103040403/08, mənəŋ bezək ɑʰ. 0103010702/06, 0103010702/12, ɑʰ. ni͡βoɾ ʃĩŋkuɑŋ ḍə 0103050101/55.

ɑʰ.+dəŋ ɑʰ.+dəŋ 0202030601/19, ɑʰ.+dəŋ kun dəɾ͡nɑ 0103010702/05.

ɑʰ.+də ɑʰ.+də əʂgiʂ ͡ɬɑ 0103050201/10, ɑʰ.+də bəɾ Gɑɾɑʰḍə͡ nɑ 0103010702/25, ɑʰ.+də Gɑɾɑmin 0202031202/32, ɑʰ.+də Gɑɾɑsɑ 0103040403/01, ɑʰ.+də Gɑɾo ongiʂ ͡ɬɑ 0103050101/43, ɑʰ.+də ͡ɬɑ 0103050101/11, ɑʰ.+də mɑ Gɑɾɑʁɑqnimi do 0202031202/20, mənəŋ bezək ɑʰ.+də mẹn mɑ gøɾomɑʁɑn͡ẹ 0103010702/13, ɑʰ.+də ʂɨgəle geṭ də 0103050101/12.

ɑʰ.+ə ɑʰ.+ə nidʒik dəɾ 0103010702/26.

ɑʰs oj < ɑʰs doj "düğün, ziyafet" Bkz. **ɑs duj, ɑʰs doj, χɑs oj.**

ɑʰs o.+dɑ bə ɑʰs o.+dɑ ɬɑ kəsɯ jeɾɬəβ də 0103050301/14.

ɑʰs doj "düğün, ziyafet" Bkz. **ɑs duj, ɑʰs oj, χɑs oj.**

ɑʰs d.+nəŋ ɑʰs d.+nəŋ͡ɬɑ 0202030601/10.

ɑʰs d.+ʁɑ ɑʰs d.+ʁɑ 0202030601/10.

ɑʰs d.+dɑ ɑʰs d.+dɑ ɑnə undurmis dɾo 0202030601/12.

ɑʰs məs "düğün müğün, ziyafet miyafet"

ɑʰs m. ɑʰs m. əʂ 0202010501/14.

ɑʰs < dɑs "dış, dışarı" Bkz. **dɑːs, dɑχs, dɑs, dɑʰs, ḍɑχs, ḍɑs, ḍɑʰs.**

ɑʰ.+dɑn ɑʰ.+dɑn bəɾ kəsɯ giseṭ 0103040601/13.

ɑʰs- "asmak" Bkz. **ɑs-, ɑʰːs-.**

ɑʰ.-Gɑ lienniɣi ɑʰ.-Gɑ 0103010305/42, kẹmbiʂdə ɑʰ.-Gɑ 0103010305/42.

ɑʰ.-Gɑq ɑʰ.-Gɑq bəɾmi də 0103010305/41.

ɑʰs- "geçmek, aşmak, (su) geçmek" Bkz. **ɑs-,**

ɑʰ.-Gɑʂ ḅɑʰdzę̣͡ udʒin ɑʰ.-Gɑʂ͡Gənɑ 0202030201/05.

ɑʰ.-Gɑː Gɑɾjydiminəɑʰ.-Gɑː su ɑʰqGɑ dzɻanbəʂɑN 0202030802/46.

ɑʰ.-Gɑ Gɑʂtɑʁnətuɾɑʁɑɑʰ.-Gɑ mɑNGɑndə͡ɬɑ 0502020101/283.

ɑʰsɑ- “aksamak, engelli olmak” Bkz. **ɑχsɑ-.**

ɑʰ.-q ɑʰ.-q qɑɬʁɑn kəsɯ 0202020301/09.

ɑʰsɑɾ “dış bölge, tarım bölgesi” Bkz. **ɑʰːsɑɾ.**

ɑʰ.+ʁɑ ɑʰ.+ʁɑ͡βɑrʁɑ 0103040405/48.

ɑʰsəʁ “fazla, küsur, aşkın” Bkz. **ɑsəʁ.**

ɑʰ. uːʂ jyz ɑʰ. 0203010702/16, ʒibəj ɑ. qɑɾonə 0102020401/44, ʒibəj ɑ. nəɣə delẹn 0102020401/45, ʂɨdien ɑʰ͡.ɬɑ 0203010502/05, ɣʃ̈dien ɑʰ. 0202030801/05.

ɑ.+nəŋ liuʧ̈ien ɑʰ.+nəŋ bər dzo̯ʃiaɴʤinə 0103010602/21.

ɑʰsər- “çevirmek” Bkz. **hɑsər-.**

ɑʰ.-p də bẹːɾ ɑʰ.-p də 0203020201/20.

ɑʰ.-ək ɑʰ.-ək gẹɣẹ 0202030306/02.

ɑʰ.-əβɑɬʁɑ ɑʰ.-əβɑɬʁɑ tuɬɣe͡g e 0202030308/06.

ɑʰsərɑ- “beslemek” Bkz. **ɑːsərɑ-, ɑːsərə-, ɑsərɑ-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsərə-.**

ɑʰ.-ʁɑ jɑʰʂəβ ɑʰ.-ʁɑ 0502020101/138.

ɑʰ.-ʁɑn bər ʂit bər mɾəʂ ɑʰ.-ʁɑn ẹː ḍə 0202010503/01.

ɑʰ.-mɑsɑ χɔɴnɑʁɑ ɑʰ.-mɑsɑ 0502020101/136.

ɑʰsərə- < **ɑʰsərɑ-** “beslemek, yetiştirmek” Bkz. **ɑːsərɑ-, ɑːsərə-, ɑsərɑ-, ɑsərə-, ɑʰːsərə-, ɑʰsərɑ-.**

ɑʰ.-β ḍə ʂigə nejniu ɑʰ.-β ḍə 0103010306/04.

ɑʰsdɑ- “ağırlamak” Bkz. **ɑsdɑ-.**

ɑʰ.-ʂ ḍə kəsɯ ɑs ɑʰ.-ʂ ḍə 0202020501/93.

ɑʰsdɑs- “birlikte ziyafet çekmek, kutlama ve övgü sözleri söylemek” Bkz. **ɑsdɑs-.**

ɑʰ.-ḍə ɑʰ.-ḍə 0202030601/17(2), ɑʰːs ɢɑɾɑʰḍə ɑʰ.-ḍə 0202030601/10.

ɑʰ.-ɢo oʰɾsɑɴnə sɑɬʁɑ ɑʰ.-ɢo 0202030601/17.

ɑʰ.-o ɑʰ.-o ɑʰs ɑʰdzɻenə 0202030601/63.

ɑʰʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰdzɻ, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

ɑʰ. ɑʰ͡.nimi 0103010304/46,

ɑʰʂ- “açmak” Bkz. **ɑχʂ-, ɑʂ-, ɑʰdzɻ-, ɑʰdzɻ-, hɑdzɻ-**.

ɑʰ.-ɢej ɑχʂsɑ ɑʰ.-ɢej 0202030402/75.

ɑʰ.-sɑ ɑʰ.-sɑ ɑʰdzəβɑɬmɑʁɑ dełə gəɬədən͡ɬɑ 0202030402/70.

ɑʰ.-ɢɑʂ ezegən ɑʰ.-ɢɑʂ͡ɬɑ 0103030802/06.

ɑʰ.-ɢɑ iʃʤiksə ɑʰ.-ɢɑ ɑɬəβɑɬəβ də 0103040301/12.

ɑʰʂ- “düğün başladığında övgü sözleri söylemek?” Bkz. **ɑʂ-.**

ɑʰ.-ɢɑn ɑʰs ɑʰ.-ɢɑn duɣədi 0202030601/20, ɑsdə͡ɑʰ.-ɢɑn͡er 0202030601/68, ɑs ɑʰ.-ɢɑn͡er 0202030601/71.

ɑʰʂdər- “açtırmak, açmasına yardım ettirmek”

ɑʰ.-əp+bɑɾ oɴɑ mɑ kəm ɑʰ.-əp bɑɾ͡e 0202030402/75.

ɑʰʂḍə- “açılmak” Bkz. **ɑːʂdə-, qɑʂdə-.**

ɑʰ.(-ʁɑ) kəukəuzɯ ɑʰ.- hɑnnəp ḍə 0103040302/10.

ɑʰt “at, at sürüsü” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰd, ɑʰḍ, ɑχt, ɢɑʰt, χɑt, hɑt.**

ɑʰ. ɑʰ. 0202010702/05, 0202010703/19, 0202030201/07, 0203011002/01, 0203020501/02, 0502020101/134, ɑʰ. əzẹɾnə 0202030403/10, oɬ ɢ̣ɑʂ ɑʰ. 0502020101/134, ɑʰ. uɣuɾ 0103040405/26, 0103040405/27, ɑʰ. uɣuɾnəŋ ɑzɢərən 0103040405/16, ud͡ʐ̣ɑʰ͡.ɬɑ 0502020101/128, ɑʰ. bɑ ɑndɑʁ nimi ḍə 0502020101/133, bəɾ ɑʰ. 0202010702/03, 0202030902/42, bəɾ ɑʰ. bẹɾxəʂ mi 0202031202/13, bəɾ ɑʰ.

ʒiɣədiɣ oʰt 0502020101/243, aʰ. berẹn 0103010703/09, aʰ. bẹrəβ də 0103040601/18, aʰ. bẹrɣə me 0203020202/15, aʰ. də 0202030604/47, dɔχqus aʰ. 0202010701/01, dɔʰqus aʰ. d̥ioʰdʒinɬar 0202010701/02, dɔʰqus aʰ. dioʰdʒin 0202010701/03, dɔʰqus aʰ. d̥ioʰdʒin də n͡a 0202010701/05, geserneŋ aʰ. dər 0502020101/235, aʰ kəsdiɣẹg͡ẹ 0202010201/04, aʰ. qɔsəNGa ͡ɬa 0202020701/56, Gara gøgəşd̥əɣ aʰ. 0502020101/128, aʰ.͡ɬa 0103030901/32, aʰ. ma βerəβər dər 0203020202/20, aʰ. maNdərəβ 0202030605/112, 0202030605/122, aʰ. maNdərəp bar er 0202030605/129, aʰ. maNdərʁɔ 0202030204/06, aʰ. mənəp bar͡ er 0202010201/05, aʰ. mənəβ d̥ə 0103010305/54, mənək aʰ. 0502020101/124, aʰ. məngo 0202030303/07, aʰ. mənəq ͡qan kəsɯ͡ɬa 0103030901/30, aʰ. məno 0103010703/27, aʰ. məngi 0203010303/01, 0203020301/01, aʰ. mənge 0203011002/02, aʰ. mənǥi 0203011002/22, 0203011002/23, aʰ. məngin a:z do 0103010305/55, aʰ. mənmẹler͡ɬa 0203020501/12, aʰ. mənmiler ͡ɬa 0203020501/16, aʰ. niɣẹtgẹ ͡ɬa 0203010301/53, nidʒiβər aʰ. 0202031202/04, sarəχ aʰ. 0202030902/40, sarəʁ aʰ. 0202030902/40, 0202030902/47, 0202030902/52, aʰ. teɣo 0202030604/49.

aʰ.+dəŋ aʰ.+dəŋ 0202020101/08, 0203020302/18, ardaq aʰ.+dəŋ dujuʁən 0202030601/76, aʰ.+dəŋ ezernə 0202010502/18, aʰ.+dəŋ ezernəŋ 0202020303/03, bər aʰ.+dəŋ tu ma joq də͡ na 0202020401/03, sarəʁ aʰ.+dəŋ bər tu: ma joq də͡ na 0202030902/45, sarəʁ aʰ.+dəŋ mədʒar tunə berɣeş ͡ɬa 0202030902/47, sarəʁ aʰ.+dəŋ bər tu͡ βerẹn 0202030902/47, aʰ.+dəŋ dzuβoɬaN 0202030304/02.

aʰ.+dəN aʰ.+dəN quɬunnəŋ 0203010302/09.

aʰ.+də aʰga tşodəŋnəŋ aʰ.+də uzuŋgi məndərɣi 0502020101/145, aʰ.+də aʰrGanə dyjdiɣẹ d̥ə 0202010502/18, əʰrgik aʰ.+də məngin͡ e: də 0202030902/58, aʰ.+də məngi 0202030605/69, 0203020501/18, aʰ.+də məngiş͡ ɬa 0201010101/30, aʰ.+də ma aʁədəβaɬmi:n d̥ər 0201010101/33, sarək gʉk aʰ.+də 0202030902/56, sarəʁ aʰ.+də məngi 0202030902/42, sarəʁ aʰ.+də veɬaʁa 0202030902/45, aʰ.+də surɣẹ 0202020401/04, aʰ.+də tuduβaɬe d̥ə 0203010303/01.

aʰ.+d̥ə aʰ.+d̥ə 0201010101/33, 0201010101/34, uzuŋ aʰ.+d̥ə andaGo niɣəɬɣin i d̥ə 0502020101/131, aʰ.+d̥ə bər suʁarʁa 0502020101/284, sen aʰ.+d̥ə jaχş̥ə məngiş ͡gəni 0502020101/164, aʰ.+də jẹɬdẹʰd̥ə 0202031201/32, aʰ.+d̥ə perɣe 0103030901/31, aʰ.+d̥ə dʒiliɣi 0203011002/17(2).

aʰ.+Ga aʰ.+Ga͡ ɬa 0202020303/11, aʰ.+Ga məndərxəş mi͡ ɬa 0103010305/32, aʰ.+Ga məndərɣe 0203020301/01, aʰ.+Ga şukdiɣi 0203020402/29.

aʰ.+G̥a aʰ.+G̥a şukdiɣi͡ ɬa 0203020402/30, gʉk͡ aʰ.+G̥a ʝusuro 0202030601/71, şi:gə aʰ.+G̥a ʝusuro 0202030601/71.

aʰ.+dan aʰ.+dan bə kəsɯ qa:ɬəp barʁandɑ͡ ɬa 0202010502/16, aʰ.+dan bər ʝusərɣẹ 0203020501/21, aʰ.+dan Guzə qaɬtərəβ joq tə 0203020501/21, aʰ.+dan ʝusge 0203011002/24, aʰ.+dan ʝusgəndi 0203011002/17.

aʰ.+d̥an aʰ.+d̥an ʝusǥi 0203011002/22.

aʰ.+dar aʰ.+dar 0103040405/20.

aʰ.+ler bezək əʰrgiķ aʰ.+ler d̥ə 0202030902/52.

aʰ.+ɬarnə aʰ.+ɬarnə mənge 0202030601/14.

aʰ+lernə aʰ.+lernə keɣərɣiş ͡ɬa 0201010101/20, aʰ.+lernə qɔnə mənəβaɬʁaş ͡ɬa 0201010101/21.

aʰ+lẹrən aʰ.+lẹrən məngi͡ ɬa 0103050401/06.

ɑʰtdək “atlı, ata binen (kişi)” Bkz. **ɢɑʰtdək.**

ɑʰ. ɑʰ. kəsə 0103010305/75, ɑʰ. kəsɯ 0502020101/348, ɢɑɾɑ ɑ͡ʰ. kəsə 0202030902/29, ɢɑɾɑ ɑ͡ʰ. kəsə ɬɑ 0202030902/35, ɢɑɾɑ ɑ͡ʰ. kəsɯnəŋ 0202030902/35.

ɑʰtdʐ̩ɨ “ata bakan kişi”

ɑʰ. ɑʰ͡. ɑɢɑ ɬɑ 0102040302/07,

ɑʰt- “atmak, (ok) atmak, (ateş) etmek, vurmak, patlatmak” Bkz. **ɑʰːt-, ɑχd-, ɑχt-, ɑʰd-.**

ɑʰ.-əsdərəp ḍə ɑʰ.-əsdərəp ḍə 0502020101/76.

ɑʰ.-əsdərxəʂ e tʂuɴqusḍu ɑʰ.-əsdərxəʂ e 0502020101/421.

ɑʰ.-tsɑ ɔʰq jɑ udʒin ɑʰ.-tsɑ ɬɑ 0502020101/421.

ɑʰ.-ɢɑ ɑʰːtɢɑnnə ɑʰ.-ɢɑ 0103010502/23, oʰq ja ɑʰ.-ɢɑ ɬɑ 0202030103/10, podzɑŋʤɯ ɑʰ.-ɢɑ 0202020701/52, ɸudzɑŋʤɯ ɑʰ.-ɢɑ 0202020701/54.

ɑʰ.-ɠɑ ɑʰ.-ɠɑ 0202020501/61.

ɑʰ.-əsdərɣ̩ndə ɑʰ.-əsdərɣ̩ndə ɬɑ 0502020101/77.

ɑʰ.-ḅɑ ɑʰ.-ḅɑ diɣin ɛ̩ː ḍə 0202020401/10.

ɑʰt- “açmak” Bkz. **ɑʰd-.**

ɑʰ.-tsɑ ɑʰsən bər ɑʰ.-tsɑ ɛ̩ː dəɾ nɑ 0103010601/30.

ɑʰtəs- “savaşmak, çatışmak” **ɑːtəs-, ɑʰːtəs-, ɑχtəs-.**

ɑʰ.-əβ ɑʰ.-əβ ɬɑ 0502020101/08.

ɑʰ-ɢɑ mənin ɑʰ.-ɢɑ 0502020101/185.

ɑʰ-ɢɑn ɑʰ.-ɢɑn ḅəsɑ 0202020401/09.

ɑʰtbɑ “silah ile vuran (kişi)” Bkz. **ɑʰtḅɑ.**

ɑʰ. ɑʰ. kəsɯɣe poʰtʂɨ diɣiʞ̟ ɛ̩ 0202020501/64.

ɑʰtḅɑ “atan, fırlatan (yöntem, işlem)” Bkz. **ɑʰtbɑ.**

ɑʰ. ɔχq jɑ udʒin ɑʰ. də nɑ 0502020101/153.

ɑʰtḍər- “silah ile vurdurmak”

ɑʰ.-min+ ḍər kəsɯ ɑʰ.-min ḍər 0202020401/06.

ɑʰj “ünlem”

ɑʰ. ɑʰ. seŋ kəsɯ dəɾ nɑ 0202030402/76.

ɑʰdʐ̩- “açmak” Bkz. **ɑχʂ-, ɑʂ-, ɑʰʂ-, ɑʰdʐ̩-, hɑdʐ̩-**.

ɑʰ.-əβɑχəʂ ɑʰ.-əβɑχəʂ me 0202030402/77.

ɑʰ.-ɛ̩nə ɑʰs ɑʰ.-ɛ̩nə 0202030601/19, 0202030601/63.

ɑʰ.-əq ɑʰ.-əq ɢɑɾɑʁej 0202030402/76.

ɑʰ.-əβɑɬʁɑ ʤien ɜ̆ɾgɑmən ɑʰ.-əβɑɬʁɑ 0202030402/78.

ɑʰ.-əβɑtɢɑn ɑʰ.-əβɑtɢɑn eː ḍə 0202030401/12.

ɑʰ.-ɑɬmɑʁɑ ʤien əɾɢɑmən ɑʰ.-ɑɬmɑʁɑ ɬɑ 0202030402/69.

ɑʰ.-əβɑɬmɑʁɑ ɑʰʂsɑ ɑʰ.-əβɑɬmɑʁɑ 0202030402/70.

ɑʰdʐ̩ < jɑʰʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

ɑʰ.+ə kunnəŋ ɑʰ.+ə 0103010601/02.

ɑʰdʐ̩- “açmak” Bkz. **ɑχʂ-, ɑʂ-, ɑʰʂ-, ɑʰdʐ̩-, hɑdʐ̩-**.

ɑʰ.-əsdɛ̩ɾəp ḍə ʒiɾ dɑməɾnə ɑʰ.-əsdɛ̩ɾəp ḍə 0202030605/161.

ɑʰ.-in uzu βəɾ ɑʰ.-in 0202030402/74.

ɑʰ.-ɛ̩ːnə ɑs ɑʰ.-ɛ̩ːnə 0202030601/19.

ɑʰ.-əβəɾ ɑʰ.-əβəɾ ɬɑ 0202030402/73.

ɑʰ.-oː dzɐʁəɾ ɑʰ.-oː 0103030702/50.

ɑʰ.-ɑɬmɑʁɑ ərkɑmən ɑʰ.-ɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0202030402/73.

ă

ăzoɾ < **ɑz+βəɾ** “biraz” Bkz. **ɑːzəɾ, ɑzəɾ, ɑzəɾ, ɑzʊɾ, ɑzuɾ, zuɾ.**

ă. mɑɴɑ͡ă. keːɾ 0103010306/08.

aː

aːj “nakarat”

a. aː. 0103050304/04, 0103050304/05.

aːj “ünlem” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

a. aː. min sɑʁɑ βɑɾʁɑ dijin 0202010502/07.

a

a Ç. “ünlem”

a bəgɑn ɣî a 0102020303/25, bejgənien ɣî a 0202020501/33, ʤiu ʂɨ gə biŋ a 0502020101/387, noɾβə͡a 0202010501/01, tɑ bənəŋ nien a 0202010901/42, ɣîsuj a 0203020601/01, ʤɯu nɑli a 0203020601/25.

ao “ünlem” Bkz. **ɑjoː, ɑjo, ɑjioː, ejo**ː.

a. a. χejʃiŋ ʂan dimi 0202030605/165.

ałmin “sürekli” Bkz. **ɑłmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jiːmien, jimiːn, jimin,**

a. ɑłmin͡a. ɬɑ ɢɑɾɑʁəɬɑɾʁɑɢ͡eɾ 0203020402/11.

as “yaş, küçük” Bkz. **χas, jɑːs, jɑχs, jɑs.**

a. a. aʰdi 0103050303/15.

aj “ünlem, kişiye seslenme bildirir”

a. a. seɴ qɑɬək ge 0202010502/18, a. ɢɑɾɑ sɑq buɣun dzɑ ɬɑ ɑdzə̧əɬʁɑ 0202010502/10, a. sẹːn bəɾ mɑʰɬdz̧ɨ dəɾ͡nɑ 0202010502/11.

aj Ç. “ünlem”

a. ʁəʂɨɬʃîbɑgə zə̧ŋ a. 0203020401/20.

ajaq “on bin, Çince on bin anlamındaki *wan/万* ile kâse anlamındaki *wan/碗* sözcüklerinin telaffuzu aynı olduğundan on bin sayısı için Sarı Uygurcada var olan kâse anlamındaki *ɑjɑq* sözcüğü kullanılmıştır.” Bkz. **ɑjɑq.**

a. a. oʰt ʊntse 0103050305/17.

aʰ

aʰdi “küçük, yavru” Bkz. **ɑʰdi, ɑʰḍi, hɑdiː, hɑdi.**

aʰ. as aʰ. 0103050303/15.

aʰɢɑ “yukarı” Bkz. **χɑɢɑ, χɑɢ̣ɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̣ɑ, jaʰɢɑ, jaʰɢ̣ɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̣ɑ,**

aʰ.+dɑ aʰ.+dɑ ʤẹɾɣẹ duzuβ 0103010305/33.

æ

æj “ünlem” Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, eː, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

æ. æ mẹn diŋdiŋ joɬ͡βədʒin 0202010503/13.

əː

əː “ünlem, uzatma ses” Bkz. **ə.**

əː Gəzdəŋ əː 0102020303/41, əː niɣə go ʂukdiβaɬmas͡ɬɑ 0202030605/20, niɣə goɬ əː mo ɬɑ niɣə 0202030601/49, əː jaŋgə jaŋgənəŋgə ḍa^{h}ɢ̣ə 0203010701/11.

əːm “ünlem, hım” Bkz. **əm.**

əː. əː. bə ʂiǥisə 0203030102/15, məngi ge^{h}ɬdəm əː. 0103050201/04,

əːnə “küçük erkek kardeş” Bkz. **ənə.** Ayrıca Bkz. **ɑːɢ͡ənə, ɑɢ͡ənə.**

əː menəŋ ʂiǥə əː. 0203020402/01.

əːrlẹk “yüksek” Bkz. **əːrlẹk, ərleːɣ**, **ərleɣ, ərlẹɣ, ərliːɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬuːɣ, ørlik, ʉrleːɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

əː. tʂiŋfəŋ əː. 0203020201/13.

əːrɬɑɴ- < orɬɑn-“öfkelenmek” Bkz. **oːrɬɑn-, orɬɑn-.**

əː.-ɢɑn əː.-ɢɑn ɢɑrɑ͡peɣ 0103020303/14.

ə

ə Ç. “ünlem” Bkz.

ə ə dʒioʂi dzuj͡χodi mɑ 0103010101/21.

əɣnẹɬɑ- “musallat (olumlu anlamında) olmak” Bkz. **ɣənil-** ɣəniɬa-, **ɣəniɬi-.**

ə.-ʁɑ bozəɴGɑ ə.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/173.

əʁoɬ < oʁuɬ “oğul” Bkz. **oːʁəːɬ, oːʁəɬ, oʁəɬ, oʁuɬ, ɔːʁuːɬ, ɔʁuɬ.** Ayrıca Bkz. **hɑdzə oʁuɬ.**

ə.+nə ɑn͡ə.+nə guanʃiŋnɑʁɑ 0502020101/138.

ədʒin “ile; (bulunma h.) da” Bkz. **odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

1.“ile”

ə. ɑnə ə. 0203010501/04, oduŋ͡ə. 0203010901/08, qurɑ ə. 0502020101/65, dʒioməːq͡ə. 0203010901/08.

2.“(bulunma h.) da”

ə. dɑsən͡ə. mɑɴsɑ 0202010901/45,

əɬək “el” Bkz. **əɬəɣ, ə̆ɬəɣ, ẹlẹk.**

ə+ge kəsɯnəŋ ə.+ge ɢɑrɑ 0202010503/15, kəsɯnəŋ ə.+ge hɑnəsɑ͡ɬɑ 0502020101/471.

ə.+gẹ peɣ ɬɑmɑnəŋ ə.+gẹ e^{h}ttse 0203020401/13.

ə.+gi uzuŋgi ə.+gi oʂdɑt̆əsdərəp ber 0502020101/89, ə.+gi kɑdʒidɑn bər surtgeː 0103040405/57.

ə+di uʂ mən ɢɔj ɑsərəβərʁɑn͡ẹr χɔnəŋ ə.+di 0203020401/18, peɣnəŋ ə.+di 0203010301/45, kəslernəŋ ə.+di χəsəndi dərə eː͡də͡nɑ 0103010601/50, ʂigisəŋ ə.+di uʂ mən ɢɔj ɑsərəβərʁɑn͡ẹr 0203020401/05.

əɬəɣ “el” Bkz. **əɬək, ə̆ɬəɣ, ẹlẹk.**

ə. ə. ɑʰɬdəndɑ 0502020101/334, 0502020101/463, ə͡ ɑʰɬdəndɑGə ɬ͡ɑ 0502020101/146, ə. ɑ͡ʰɬdərd̥ɑ 0103010601/18, ə. ɑʰɬdəNGɑ 0202030401/07, ə. ɑʰɬdəNGɑ Gɑjɬɑʁɑ 0502020101/299, ə. ɑʰɬdəndɑG̥ə 0502020101/380, ə. χɑɬdərnəŋ 0103010601/50, ə. mədʒin uɣuɣe 0202030605/26, ə. teɣərmin 0202030605/25, 0202030605/26, 0202030605/35, ə. tutqəş d̥ə 0202030701/15.

ə.+nəŋ ə.+nəŋ joʁun ɑndɑʁ͡βər joʁun tşɨG̥ə do 0103030901/64.

ə.+nə ə.+nə dʐɑłəβ də sɑ0103010501/06.

ə.+di χuɑNdetşənnəŋ ə.+di diβɑtGɑn d̥ə 0103020302/23.

ə.+digə guomiŋdɑN ə.+digə 0103030901/48.

ə.+din ə.+din Guzə 0103010601/10.

ə.+ən ə.+ən bər bəʁɬɑʁɑş͡ gəni 0502020101/269, ə.ən tuduβɑɬʁɑ 0202030402/11,

ə.+əŋgẹ ə.+əŋgẹ ɑɬənəβɑt d̥ə͡ qɑn 0502020101/99.

ə.+əŋgi bər ə.+əŋgi 0202030605/38, ə.+əŋgi βər jɑʁ maʰrsin ɑɬəNGɑş d̥ə 0202020501/25.

ə.+əndi ə.+əndi oʰq ungẹk 0202030103/10.

əm “hım, ünlem” Bkz. **ə:m.**

ə. ə. ɑndɑ: di də 0103030802/14.

ən- < un- “çıkmak” Bkz. **on-. ʊn-, u:n-, un-, ʉn-.**

ə.-gẹn ʁɑndʒɑnə͡ŋ əşdin ə.-gẹn 0203010301/45.

ənə “küçük erkek kardeş” Bkz. **ə:nə.** Ayrıca Bkz. **ɑ:G͡ ənə, ɑG͡ ənə.**

ə. ɑG͡ ə. uş ɬɑ 0202030402/31, ɑG͡ ə. uşdəŋ oʁuɬɬɑr 0103030801/07, ɑ:G͡ ə. βoɬ 0202031201/06, ɑG͡ ə. ş͡ɨgə 0202030201/03, bər ə. ɑ͡βɑr 0103010503/01, bəz ɑ:G :ə. ʁɑş 0203020402/13, bəz ɑG͡ ə. G̥ɑş͡ ɬɑ 0203020402/11, bəz ɑG͡ ə. Gɑş 0203020402/21, 0203020402/23, menəŋ şɨgə ə. 0203020402/22, jɑNqəs ə. 0103030901/54.

ə.+nəŋ ɑG͡ ə.+nəŋ ɑzərɬəmɑs ɑʰɬdənəŋ u:ɑʰrG̥ɑsə͡ ɬɑ 0202030604/69.

ə.+nə menəŋ ə.+nə 0203020402/08, uʰdʐundʐɨ.

ə.+sə ə.+sə də 0103010306/03, ə.+sə ɬɑ 0103030901/54, terəβərʁɑn͡ e: d̥ər ə.+sə 0202030401/13.

ə.+leɾ ɑG͡ ə.+leɾ 0103010703/29.

əni < eni “yine” Bkz. **ɑni, ərne, e:nẹ, e:ni, ene:, ene, enẹ, eni, ẹ:nẹ, ẹ:ni, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini, jine.**

ə. ə. ɑ:ndɑn sɑ:łəʁ͡ oɬurʤi osɑ 0202020501/43.

əndər- “indirmek, çıkartmak”

ə.-ɣə dəɾ beş͡ jiɣərməɣe ə.-ɣə dəɾ͡ nɑ 0203010303/07.

əndʐəŋmə T “*Incınmı*, kişi adı” Bkz. **əndʐəŋmo.**

ə.+ʁɑ ə.+ʁɑ dip d̥ə 0502020101/203.

əndʐəŋmo T “*Incınmo*, kişi adı” Bkz. **əndʐəŋmə.**

ə. ə. 0502020101/126, 0502020101/203, 0502020101/208, 0502020101/209, 0502020101/220, 0502020101/221, 0502020101/225, 0502020101/231, 0502020101/235, ə. ezerəβoɬʁɑ hɑnəp d̥ə 0502020101/201, ə. βɑrʁɑş͡ gəni 0502020101/206, ə.͡βər uzuk urʁutGɑ 0502020101/201, ə. d̥ə 0502020101/182, ə.͡ɬɑ 0502020101/182, mɑndʐɑnbehdʒinə ə. şɨgə 0502020101/189, ə. su ɑɬʁəɬɑ gẹɬɣẹnde 0502020101/207, ə. jynə guɑnɬɑβʁej 0502020101/195.

ə.+nəŋ ə.+nəŋ ɑʰd̥ən mɑ veːɬɑʁɑ 0502020101/244, ə.+nəŋ bər gəɬdəN Gɑrɑ pəi d̥ə 0502020101/226.

ə.+nəN ə.+nəN Gɑrɑ pəi dər 0502020101/128.

ə.+nə ə.+nə ezerdəβap də 0502020101/199.

ə.+ʁɑ ə.+ʁɑ dip də 0502020101/205, ə.+ʁɑ dẹp ḍə 0502020101/236.

ə.+sə ə.+sə məʁɑ 0502020101/198.

əndzʐkdəɣ "kurallı, yasalı"

ə. ə. dər 0502020101/310.

əŋgɑr "Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur; Şira Uygurca" Bkz. **ɑ:ŋgɑr, ɑŋgɑr.**

1 "Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur"

ə. ə. də 0202030403/01.

2. "Şira Uygurca"

ə. ə. łɑrętgə drə 0203020201/12, ə. łɑrẹ̈tgẹ̈k 0202030403/04, 0203020201/09, ə. łɑrʧəβ 0202010301/16, ə. søz 0203020101/04(2), ə. sʉz 0202010301/14, 0202010301/15, 0202010301/19, ə. sʉzdə 0202010301/17, ə. ʃynnisgẹ̈k͡ e 0203020201/09.

ər < erür "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **eː, eːr, eːreː, e, er, ere, ereː, ej, ẹː, ẹːr, ẹ, ẹr, ẹreː, ẹre, ẹj, iː, iːr, i, ir, ir, dẹr, jeː, jeːr, jeːreː, jer, jerə, jereː, jere, jẹːrə, jẹr, jẹrẹ̈,**

ə. jẹr dẹŋər tʂiłɑːʁɑg͡ə. 0202020401/29.

ər < **jer** "yer, bölge" Bkz. **ʒer, ʒẹr, ʒir, jer, jer, jẹr, jiːr, jir.**

ə. χuadʒaŋ͡ə. də 0103010502/15.

ə.+diɣəː ə.+diɣəː ʂirɑː 0103040403/54.

ər < **βər** "bir" Bkz. **ər, or, ɔr, ʊr, ur, bəːr, bəχr, bər, bər, ḅər, ḅər, βəːr, βər, βər, βor, βuːr, βur, vər,**

"herhangi bir, bir"

ə. ə. 0203011002/19, oł ə. sandəq ɢar jy 0202010901/37, ə. pəʰrɢan ḍər 0202010901/81, kədʒiḳgəni ə. jẹr dro 0202010901/28, ə. kełn mɑ ɑp ḅeʰrt ḍə 0103010503/10, ə. ʃiniendzi̱q dimi 0202010901/22, ə. ͡ta ʃidʒiβałʁɑʂ ͡ła 0201010101/24, ʧaʰɢə͡ła͡ə. ni͡or 0103010304/71.

"zarf bir"

ə. bərsəNGɑ ə. tʂotdaʁɑ 0202010901/83, gotejʁɑ ə. βarsɑ 0202010901/48, kəmbʉʂdə ͡ła ͡ə. manḍərsɑ͡ ła 0201010101/13, qan qunəː ə. ɑχqətɢɑ ͡ła 0103010502/13, ə. tʂotdaʁɑ 0202010901/83.

ər "çağ, dönem"

ə.+əNGɑ menəŋ ə.+əNGɑ eʰtgindi 0203020401/06.

ə.+əŋdɑ χɔːnəŋ ə.+əŋdɑ kəsɯ joq boʁɑ 0203020403/01.

ə.+əndi hɑr mɑNGənəŋ ə.+əndi 0203020401/13.

ərəg "yürek, kalp" Bkz. **ørek, øreːg, øreg, urɛg, urɛːk, jyrẹ̈g, jyrẹ̈k**.

ə+ən eʰkbe͡ə.+ən unduruβałʁɑʂ͡ła 0103030802/06, øʰkbe͡ə.+ən unduruβałʁɑʂ͡ła 0103030802/06.

ərəmbɑ "kıymetli"

ə. diord͡ə. ɑq małnə 0202030604/45.

ərəmbotʃi Skr. "kıymet, hazine" Bkz. **rəmbodʒi, rəmbotʃi.**

ə. ə. ͡ẹː də͡ nɑ 0103010601/39, ə. ẹː di dər ͡nɑ 0103010601/33, su ͡ə̌şmis ə. 0103030702/92, 0103030702/94.

ə.+nəŋ dʒiː ə.+nəŋ ʃientɑN 0202010901/03.

ərɛːŋ < erɛn "erkek (kişi)" Bkz. **erɛn, ẹrẹ̈n**

ə. ə. kəsɯlerɣe 0203020302/03.

ərdənẹ Skr. “kıymet, hazine” Bkz. **ərdəni, ẹrdəni, jerdəni, jerdini, jẹrdinẹ, jẹrdəni, jẹrdini, jirdəni.**

ə. bər ə. ni də ʧise 0103030203/28, bər ə. pəḍəp ba‿ɾ e: də‿na 0103030203/32, bər ə. pəḍəp ba‿ɾ e:‿na 0103030203/36, bər ə. pəḍəp ba‿ɾ e: na 0103030203/39, bər ə. pəḍəβ də‿na 0103030203/42.

ərdəni Skr. “kıymet, hazine” Bkz. **ərdənẹ, ẹrdəni, jerdəni, jerdini, jẹrdəni, jẹrdinẹ, jẹrdini, jirdəni.**

ə. bər ə. pəḍəβ də‿na 0103030203/46, ʂigə jiɣərmə ə. βa‿ɾ ẹ də na 0103030203/27.

ərde Ç. “ikinci kuşak”

ə. ə. 0203020401/07,

ərdin ““Gelin” şarkısının diğer adı” Bkz. **ɑjdə:, ejdən.**

ə. ə. jerɬəβ 0103050101/02.

ərgɑm “sandık” Bkz. **ərgɑn, ərkɑm ərGɑm, ǎrgɑm.**

ə. ə.‿əʂdi‿ɬa 0103040405/53, bər ə. ba‿ɾ e 0502020101/465.

ə.+nəŋ ə.+nəŋ‿əʂdi‿ɬa 0502020101/466.

ə.+dɑn ə.+dɑn bə ʃipḍə undurʊβaɬʁa 0502020101/485.

ərgɑn “sandık” Bkz. **ərgɑm, ərkɑm, ərGɑm, ǎrgɑm.**

ə. demər‿ə. 0202030902/87, demər‿ə. 0202030902/86.

ə.+nə: ə.+nə: GɔNGərɔNGɑ saɬʁa 0202030902/90.

ərgeɬəŋ “Rohan, unvan”

ə. ɑndzɋaN ə. 0202030802/05, ə. ba‿ɾ er 0202030802/05.

ərkɑm “sandık” Bkz. **ərgɑm, ərgɑn, ərGɑm, ǎrgɑm.**

ə.+ən ə.+ən ɑʰdzɋaɬmaʁa‿ɬa 0202030402/73.

ərGɑm “sandık” Bkz. **ərgɑm, ərgɑn, ərkɑm, ǎrgɑm.**

ə+ən ə.+ən ɑʰdzɋaɬmaʁa‿ɬa deɬə 0202030402/69.

ərχaɬəʁ “olağan üstü güce sahip olan”

ə. jɑNjɑN ə. oɬəβɑp ḍə 0502020101/219.

ərχua “büyü, olağanüstü güç, dharma” Bkz. **ǎrχua.**

ə. ə. 0502020101/232, 0502020101/267, ə. bəŋʂi 0502020101/192, ə. niːɣənə 0502020101/106, ə. jimsɑʁɑ 0502020101/20, ə. jimtsɑʁɑn‿i ɬa 0502020101/223.

ə.+nə ə.+nə jimsɑʁɑ 0502020101/175.

ərʤaŋ “?”

ə. ɑnə ə. 0502020101/177.

ərʤaŋnɑ- “(din üzerinde) olgunlaşmak, (yeteneğini) geliştirmek, öğrenmek?”

ə.-χəʂ e: ə.-χəʂ‿e: 0502020101/194, ə.-χəʂ‿ẹr 0502020101/193.

ə.-k ə.-k kərɣindi‿ɬa 0502020101/204.

ərʤaŋnɑmɑ “(din üzerinde) olgunlaşma, (yeteneğini) geliştirme, öğrenme”

ə. ə. goŋfuler 0502020101/185.

ərʤy “eşya, şey, nesne” Bkz. **orʤi, ørʤy, ørʤi, ʊrʤy, urʤy, urʤy.**

ə.+lerɣẹ bə ə.+lerɣẹ mɑ ɑd‿ʤoq bop ḍə 0202030601/06.

ərleːɣ “yüksek” Bkz. **əːrlẹk, ərleɣ, ərlẹɣ, ərliːɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬuːɣ, ørlik, ʉrleːɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. məŋkɑn ə.‿ẹr 0103040404/15.

ərle- “ayakta durmak” Bkz. **ərleʰ-, ərli-.**

ə.-ɣe kəsɯɣi ə.-ɣe 0103010703/14.

ərled- < ərlet- “ayakta durdurmak, ayakta durmasına yardım etmek” Bkz. **ərlet-, ərlẹt-, ərlid-. ə.-əβ də** jɑɴə guziɣənə ə.-əβ də 0103050101/57.

ərleɣ “yüksek” Bkz. **ə:rlẹk, ərle:ɣ, ərleɣ, ərlẹɣ, ərli:ɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬu:ɣ, ørlik, ʉrle:ɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. Gɑzənnəŋ səqə ə͡ẹ:ni 0103050302/09, ə. tɑʁnəŋ ḇɑṣdɑn Guzə 0103010601/07.

ərles- “hep beraber ayakta durmak” Bkz. **ərlis-.**

ə.-giṣ jounzəṣḍi ə.-giṣ͡lɑ 0102020303/47.

ərlet- “ayakta durdurmak, ayakta durmasına yardım etmek” Bkz. **ərled-, ərlẹt-, ərlid-.**

ə.-ge jɑɴə Gəzdə ə.-ge 0103050101/04.

ərle^{h}- “kalmak” Bkz. **ərle-, ərɬi-.**

ə.-ḍ̥ə guɑfu ə.-ḍ̥ə͡nɑ 0103030901/14.

ərlẹɣ “yüksek” Bkz. **ə:rlẹk, ərle:ɣ, ərleɣ, ərli:ɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬu:ɣ, ørlik, ʉrle:ɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. ə. dəɾ͡nɑ 0103010702/29.

ə+lẹɾdi ə.+lẹɾdi 0103040402/05.

ə.+ə dɑβɑnnəŋ ə.+ə 0202030304/02.

ərlẹt- “ayakta durdurmak” Bkz. **ərɬed, ərlet-, ərlid-.**

ə.-gẹ ṣigisən ə.-gẹ 0202030604/03.

ərli:ɣ “yüksek” Bkz. **ə:rlẹk, ərle:ɣ, ərleɣ, ərlẹɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬu:ɣ, ørlik, ʉrle:ɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. dołum qum ə.͡i:ɾẹ: 0103050305/01, ə. soGɑnə Gɑzək giɣiṣ 0102040301/01.

ərli- “ayakta durmak” Bkz. **ərle-, ərle^{h}-,**

ə.- ṣigə jɑqGɑ ə.- 0202030402/78.

ə.-q ə.-q qɑɬʁɑn͡ẹ: ḍ̥ə 0202030404/05, ə.-q qɑɬʁɑ 0202030404/06, səkdi ə.-q qɑʁɑn e: də 0103010705/22, ə.-q qɑp ḍ̥ə͡nɑ 0103030901/15.

ə.-ɣẹ ə.-ɣ͡ẹ ołərʁɑndɑ 0202030104/21.

ə.-βərʁɑn døŋgyɬɣẹ ə.-βərʁɑn͡e ḍ̥ə 0202030402/25.

ə.-βʁɑn ɑməɾ͡ṣiməɾ ə.-βʁɑn ẹ ḍ̥ə 0103040405/21.

ərlid- < ərlit- “ayakta durmasına yardım etmek, ayağa kaldırmak” Bkz. **ərɬed, ərlet-, ərlẹt-.**

ə.-əβɑdi:+ do ə.-əβɑdi: do 0102040301/08.

ə.-itgi sɑɾəq quɬənnə ə.-itgi 0202030902/59.

ə.-itgin Gɑɾɑ jɑɾmɑsən ə.-itgin səʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/76.

ərlig “yüksek” Bkz. **ə:rlẹk, ərle:ɣ, ərleɣ, ərlẹɣ, ərli:ɣ, ərliɣ, ørɬu:ɣ, ørlik, ʉrle:ɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. dołum qum ə.͡i:ɾe: 0103050305/03.

ərliɣ “yüksek” Bkz. **ə:rlẹk, ərle:ɣ, ərleɣ, ərlẹɣ, ərli:ɣ, ərlig, ørɬu:ɣ, ørlik, ʉrle:ɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ə. mənəŋ ə. 0103010305/23, mənəŋ ə. də 0103010305/24, ə. jẹɾdi 0103040403/60.

ərlis- “hep beraber ayakta durmak” Bkz. **ərles-.**

ə.-gi ə.-gi Gɑɾɑso də 0103050301/34.

ə.-gindʒi ə.-gindʒi hɑɬʁɑn e: də 0103040405/27.

ərdʒẹn “*ərdʒẹn,* Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süs üzerindeki bir parça”

ə. ə. tṣəndəɾ 0103050305/11.

ərnɑmtɑɾ T “tarih, hikâye”

ə. jiudi ə. diṣ bɑɾ͡ẹ: də͡nɑ 0103010601/61.

ə.+nə daʰt joʁuɾnəŋ ə.+nə diɣə 0103040401/03, joʁɔɾnəŋ ə.+nə diɣə nɑ 0103040401/52.

ə.+ə ə.+ə geβ͡ e̞ɾ 0103030702/53, ə.+ə ni də dise 0103030702/54.

ərmi < βəɾ mi “birşey” Bkz. **omi, ormə, orme, ormi, ʊrmi, bərme, bərmẹ, bərmi, bərmẹ, bərmi, bẹ̞rmẹ, bẹ̞rmi, birmi, βərmi, βərmi, βuɾmi.**

ə. ɑndɑn͡ ɬɑ ə. 0202030601/23, suʁɑ mɑ ə. tejdɑvəɾ dro 0202010901/66.

ə.+leɾ ɑGədəqɑn ə.+leɾ 0103010602/10.

ərnẹ̞ “yine” Bkz. **ɑni, əni, eːnẹ̞, eneː, eːni, ene, enẹ̞, eni, e̞ːnẹ̞, e̞ːni, e̞ne, e̞nẹ̞, e̞ni, inẹ̞, ini, jine.**

ə. ə. hrgişdin bər ʃyɬəβɑdəβ də 0103010502/14.

ərg̠i Ç. “yirmi”

ə. ə. kue miːk 0103010303/28, ə. kue miːkdə͡ jɑ 0103010303/29.

ərg̠i bɑ Ç. “yirmi sekiz”

ə. ə. sujʁɑ joq bət də 0103010303/37.

ərg̠i bɑ nien Ç. “28. yılı”

ə.+dɑ miŋguo ə.+dɑ 0103030801/09.

ərʧindomtsoɬ Tb. “erkek için kişi adı”

ə. ə. diːxəş me 0203020302/02.

ər < βəɾ “bir” Bkz. **əɾ, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, b̥əɾ, b̥ər, bəːɾ, βər, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

“herhangi bir, bir”

ə. ə. bərmisə βəɾ 0202010901/25, min saː͡ ə. ɑzuɾ ɬɑɾe̞dəβɑɬin 0202030604/10.

əs “duman”

ə. məndɑG͡ɑ ə.͡ ɬɑ ʒiş̠iu ş̠iŋʤiŋkə o 0202030701/13, ə. tud̥iɣi 0202030902/76.

ə.+də ə.+də bɑɬaβɑɬʁɑ 0202030501/02.

əs “iş” Bkz. **ğs.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ əs, ɢɑr əs.**

ə. Gɑɾ ə. e̞dək giɣi ͡ɬɑ 0202030901/12, Gɑr ə. e̞tbẹ̞ 0202030901/23, Gɑɾ ə. 0202030901/25, Gɑr ə. fɑNnɑk giɣi͡ ɬɑ 0202030901/11.

ə.+də Gɑɾ ə.+də bəɬɣəş miː 0202030901/06, jəuːs ə.+də sɑNɑ tutdərş də͡ nɑ 0502020101/323.

əs < kəsɯ “kişi” Bkz. **əsɯ, gəːsə, kəsə, kəsğ, kəsɯ, ɻəsɯ.**

ə.+ən χuaʤaŋ ə.+ən məɬaɬɑrnə jiɣi 0103010502/07.

əsd- < əsdɑ- “benzemek” Bkz. **əsdɑ-**, **ğsd-, ğsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

ə.-eː də/dəː pəsGɑn ə.-e də 0103020303/18, qejnGɑn ə.-eː də 0103020303/17, jɑːʁ ͡tş̠obɑ dusgẹ̞n ə.-eː dəː nɑ 0103020303/16.

əsdɑː- “dumanlamak, dumanda bekletmek” Bkz. **ğsdɑː-, ğsdɑ-, ğsdə-, ğsdu-**.

ə.-βɑɬʁɑ tuŋnɑβɑɬʁɑ ə.-βɑɬʁɑ 0202030501/02.

əsdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, ğsd-, ğsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

ə.-q pərβɑnə ə.-q qɑn 0202030902/10.

əsdɑ- “yapmak, işlemek” Bkz. **ğsdɑ-, ğsd-.**

ə.-p bɑɾ ni ə.-p bɑɾ͡ e 0202030404/06.

ə.-mɑʁɑ doʁuɾ niː mɑ ə.-mɑʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/176.

əsɯ < kəsɯ “kişi, insan” Bkz. **əs, gəːsə, kəs, kəsəː, kəsə, kəsğ, kəsɯ, ɻəsɯ.**

ə. χuaʤaŋ ə. 0103010502/08.

əg̠ < əg̠t “köpek” Bkz. **əg̠t, ğg̠d, ğg̠t, ug̠, g̠it.** Ayrıca Bkz. **tɑɬɑ ğg̠t, tɑɬɑ g̠it.**

ə.+dəːŋ gyk ə.+dəːŋ gyk jyŋəː 0102020401/34, gyk͡ ə.+dəːŋ gyk jaɬəʁ 0102020401/36, gyk əʂ.+dəːŋ oɾənəː 0102020401/38.

əʂ “iç” Bkz. **ətʃ, əʰdʐ̥, ǎʂ, əʰdz̥, eʰdʐ̥, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃtʃ, xidʒ, hədʒ, hədz̥, hədʐ̥, hɐ̯dʒ, hidʒ, hitʃ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.** Ayrıca bkz. **ɑʂ.**

ə. ɑnə͡ŋ ə. Gəzə 0202010101/06, ɑnə͡ŋ ə. ʁuzə 0202030104/16, otdə͡ŋ ə. Guzu 0202030101/12, qaɾənnə͡ŋ ə. Gu tejdaʁa 0202010901/60, səqdənə͡ŋ ə. Guzə 0202030308/03.

ə.+ge ot ə.+ge soɣuɬoː 0103020304/32, gɐ̯ɾ ə.+ge ɬa 0103050102/32, dʐ̥ɑNfaN ə.+ge 0103050401/08, dʐ̥ɐ̯ɬnə͡ŋ ə.+ge duqGandɑ ɬa 0202020301/18, dʐ̥ɐ̯ɬnə͡ŋ ə.+ge duʁuβəɾ do 0202020301/11.

ə.+gɐ̯ ɑnə͡ŋ ə.+gɐ̯ qəʰGəɾʁəɬa giɣindi ɬa 0202030902/32, dʐ̥ɐ̯ɬnə͡ŋ ə.+gɐ̯ duʁuβəɾ də 0202020301/17.

ə.+gi ɑnə͡ŋ ə.+gi 0202030605/144, 0202031101/31, 0203020402/10, 0502020101/397, 0502020101/426, 0502020101/427, ɑnə͡ŋ ə.+gi tʂaɬəβatGaq nimi d̥ə 0202030104/09, ɑnə͡ŋ ə.+gi ɬa 0202030101/04, ɑnə͡ŋ ə.+gi mɑ Gaɾaʁəɬa βaʰɾd̥ə 0203010702/20, pandʑɯn ə.+gi 0202020501/83, peɾk ə.+gi pəd̥əɣ dəzəβadəp d̥ə eː d̥ə 0103040302/17, duɾβaq ə.+gi qaʰd̥əɬ hanəʁa 0202030902/96, gɐ̯ɾ ə.+gi 0103010703/14, gøʰːp kəsɯnə͡ŋ ə.+gi maNGa 0202010501/05, kaŋnə͡ŋ ə.+gi 0502020101/391, Gojnəŋ ə.+gi aɬəNGa 0203010502/06, ʒynə͡ŋ ə.+gi 0202030902/09, mənə͡ŋ ə.+gi 0203010801/01, 0203010901/04, sanGa kəɾmiɣinnəŋ ə.+gi 0502020101/311, sumaɬnə͡ŋ ə.+gi 0202020701/01, sunə͡ŋ ə.+gi ɬa 0502020101/397, sunə͡ŋ ə.+gi saɬʁa 0202030308/07, sut ə.+gi 0103010703/16, jasdəqdə͡ŋ ə.+gi 0203010702/25, jynəŋ ə.+gi 0202010901/80, jynəŋ ə.+gi kəɾəp baɾʁandə ɬa 0202030902/10, dʐ̥ɑNfaN ə.+gi 0103050401/07.

ə.+gi oːt ə.+gi søɣuɬoː 0103040405/05, teɬk ə.+gi saɬʁa 0103050102/31, demə ɾ ʧiŋnə͡ŋ ə.+gi sʊɬaβatGan e də ɬa 0202030401/26.

ə.+di ɑːnə͡ŋ ə.+di 0203020201/12, ɑnəŋ ə.+di 0202020501/48, 0502020101/287, 0502020101/295, 0502020101/427, ɑnə͡ŋ ə.+di ɬa 0202010701/05, 0202030402/59, 0202031202/05, ɑnə͡ŋ ə.+di søɣyɬuβaʰɬd̥ə 0203020201/08, ɑʰgaɬaɾnə͡ŋ ə.+di 0202010901/52, əɾgam ə.+di ɬa 0103040405/53, əɾgamnə͡ŋ ə.+di ɬa 0502020101/466, ezeɾnə͡ŋ ə.+di 0202010502/21, ezeɾnəŋ ə.+di βəɾ jiŋni dəɾə 0202010502/18, ɐ̯zɐ̯ɾnəŋ ə.+di βəɾ ʒiŋni 0202010502/16, uʰdʒyɣəɾminəŋ ə.+di 0502020101/184, bənə͡ŋ ə.+di 0202020101/13, 0502020101/184, bəɾ uɣuɾnə͡ŋ ə.+di 0203011001/02, dumannəŋ ə.+di 0202010701/12, duNhuaN biχuanə͡ŋ ə.+di Gaɾaʁɑ 0203010702/20, dienʂinə͡ŋ ə.+di 0202030104/02, gɐ̯ːzgənə͡ŋ ə.+di 0203010702/62, gɐ̯zgənəŋ ə.+di 0203010701/19, kədʒiɣlernə͡ŋ ə.+di 0202010301/15, kənnə͡ŋ ə.+di 0502020101/29, 0502020101/31, 0502020101/37, 0502020101/45, kəsɯnə͡ŋ ə.+di 0502020101/310, 0502020101/311, kɐ̯ǩd̥inə͡ŋ ə.+di 0203030102/17, keʧin ə.+di 0103010702/73, ǩus ə.+di 0103040405/51, qaɾ ə.+di ɬa 0103030901/39, Gaɾa sunəŋ ə.+di 0502020101/286, Gaɾa jynə͡ŋ ə.+di ɬa 0203020501/15, Goj ə.+di 0103040401/40, 0103040401/42, Goj ə.+di bəɾ saɾəʁ βaʂ Goj βaɾ eɾe suɬuβaːtG̥a 0202030605/113, Goj Guɾannə͡ŋ ə.+di 0202020501/73, χuaɾnə͡ŋ ə.+di 0203010701/14, χuaɾlernə͡ŋ ə.+di ɬa 0203010701/17, ɬomaqdəŋ ə.+di 0502020101/03, 0502020101/395, ɬəmnə͡ŋ ə.+di 0202020501/100, ʒy ə.+di ɬa 0103040405/02, ʒynə͡ŋ ə.+di ɬa 0202030902/11, mənəŋ ə.+di 0202030402/56, 0202030402/61, 0202031202/44, mənəŋ ə.+di ɬa

0202031202/12, saɀdəʁnəŋ ə.+di ɬa 0502020101/257, sunəŋ ə.+di 0202030902/31, 0202030902/48, 0203030102/13, ʃidʒigənəŋ ə.+di 0502020101/92, ʂigə bəɬuonəŋ ə.+di ɬa 0203010701/02, taʁnəŋ ə.+di ɬa 0502020101/247, teɬəkdəŋ ə.+di ɬa 0202030402/58, tʂəŋɬəunəŋ ə.+di 0502020101/364, jy:nəŋ ə.+di ɬa 0202030402/32, jynəŋ ə.+di 0202030402/42, jynəŋ ə.+di ɬa 0202031202/08, jynəŋ ə.+di la 0203020202/20, jiɣətdən ə.+di ɬa 0502020101/117, dzɻəɬ ə.+di duʁup də na 0202020301/13.

ə.+ḍi dumannəŋ ə.+ḍi 0202010701/04, χuaɾnəŋ ə.+ḍi 0203010701/18, teɬəkdəŋ ə.+ḍi 0202030402/56, ʤuŋʤionəŋ ə.+ḍi 0202010703/01.

ə.+digə ɢojnəŋ ə.+digə 0202020701/58, ʤionəŋ ə.+digə 0202010703/01, ʤionəŋ ə.+digə təutəuzɯ a 0202010703/01.

ə.+digənə bənəŋ ə.+digənə 0203010702/27.

ə.+digə ɬama ʤionəŋ ə.+digə 0202010703/01.

ə.+din anəŋ ə.+din ɬa 0202020501/105, bəlẹk ə.+din 0103040401/24, ʁandʒanəŋ ə.+din əngẹn 0203010301/45.

əʂ- "içmek, (ziyefete) katılmak" Bkz. **əʰʤ-, ǯʂ-, əʰʤ̣-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰʤ̣-, i:ʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, itʃ-, xiʤ-, həʤ-, həʤ̣-, həʤ̣-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-, ʂi-.**

ə.-ḍe as ma ə.-ḍe 0203020501/11.

ə.-se: əʂgə ə.-se: 0202010901/77.

ə.-se bər ə.-se ɬa 0203010801/08, keɣʃinleɾ ɬa ə.-se 0103010702/79, qejindərəβ ə.-se 0202010901/76, sumin ə.-se ɬa 0202010901/19.

ə.- aʰs məs ə.- 0202010501/14, tʂa ə.- 0203020201/03, tʂadan bər ə.- 0103010303/06.

ə.-giʂ aʰsdə ə.-giʂ ɬa 0103050201/10.

ə.-ge ojnasɢaʂ ə.-ge 0203020501/10.

ə.-ge aɾaʰkə ə.-ge 0203020501/03, qəɬuβ ə.-ge 0203020402/25.

ə.-gẹ: sutdək tʂa kymzɯ ə.-gẹ: 0203010801/08, sutdək tʂa: ə.-gẹ: 0203010801/07.

ə.-gẹ aq sudan bəɾ ə.-gẹ 0502020101/284.

ə.-gi əʂgənə ə.-gi 0502020101/244, qejndəɾʁa ə.-gi 0202031101/26, ɢaɾa sumin ə.-gi 0202010901/19.

ə.-gin aɾaʰḳə ə.-gin 0502020101/224, ʤuj ə.-gin jəusə dəɾ 0502020101/312, dzo̞məɾe dzo̞məɾe ə.-gin ẹ: də 0103010705/28.

ə.-gindi tʂa sumẹnnə ə.-gindi ɬa 0202030605/54.

ə.-gẹk tʂa ə.-gẹk joʤiŋ eɾ 0203020201/03.

ə.-geg dəχg̣uma ə.-geg eɾ 0202010201/08.

ə.-gik ə.-gik nimi ḍə 0202010901/83.

ə.-gig a:ndaɢa ə.-gig ẹ: 0203010801/09.

ə.-mis andaʁ nimi ə.-mis nimi ḍəɾ 0202030605/56, əʂgə ə.-mis nimi ḍo 0202010901/17, su ə.-mis 0103010701/46, 0103030203/21, tʂa ə.-mis də 0103010303/06.

ə.-min+də geseɾ ə.-min də 0502020101/225.

ə.-min tʂa ə.-min hanəʁa 0103010303/08.

ə.-miɣe ə.-miɣe ɬa 0502020101/226.

ə.-miɣẹn sʊ ə.-miɣẹn e: ḍə 0202030401/04.

ə.-miɣin ɢajsənəŋgənə ma ə.-miɣin i: də 0202030902/121.

əʂ eʰt "hayvanın bel kısmındaki boşluktaki et, sucuk yapmak için kullanılan et"

əʂ eʰ.+ḍə əʂ eʰ.+ḍə aɬəβaɬʁa 0203010801/02.

əʂgə “yemek, yiyecek” Bkz. **əʂgə, ðʂgə, ðʂgə, ʂɨgə, ʂɨkə, ʂɨɣə, ʂɨgə.**

ə. ə. əʂmis nimi ḍo 0202010901/17, bəɾ kəsɯ dozɢədaʁ ə. 0502020101/243, ə. ma hẹʤerəp dro 0502020101/273.

ə.+nə ə.+nə əʂgi 0502020101/244, jəuːs ə.+nə saɴa ẹʰʤeɾxəʂ ḍəɾ 0502020101/324.

əʂgəʂ < əʂ+gə+əʂ “yemeklerin içi”

ə.+di ə.+di sen ʤuj əʂgin jəusə dəɾ 0502020101/312.

əʂgə “yemek, yiyecek” Bkz. **əʂgə, ðʂgə, ðʂgə, ʂɨgə, ʂɨkə, ʂɨɣə, ʂɨgə.**

ə. ə. əʂseː 0202010901/77.

əʂgeɾ “içeri” Bkz. **əʂgẹɾ, ðʂgeɾ, ðʂgẹɾ, ʂɨgeːɾ, ʂɨgeɾ, ʂɨgẹːɾ, ʂɨgeɾ.**

ə. ə. 0102020303/48.

əʂgẹɾ “içeri” **əʂgeɾ**, **ðʂgeɾ, ðʂgẹɾ, ʂɨgeːɾ, ʂɨgeɾ, ʂɨgẹːɾ, ʂɨgeɾ.**

ə. ə. saɬʁa 0202010901/80.

əʂɢən- “kaçırmak” Bkz. **ʂəɢən-.**

ə.-min dəɾ anə ma ə.-min dəɾ 0502020101/219.

əʂt “köpek” Bkz. **əʂ, ðʂd, ðʂt, uʂ, ʂɨt.** Ayrıca Bkz. **taɬa ðʂt, taɬa ʂɨt.**

ə.+dəŋ gyk͡ə.+dəŋ gyk͡ jaɬəʁ 0103020403/13(2).

əʧ “iç” Bkz. **əʂ, əʰdzˌ, əʰdẓˌ, ðʂ, eʰdzˌ, uʂ, ixʤ, idʒ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzˌ, hədẓˌ, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂɨ.**

ə.+i ə.+i gəɣəs ʒyŋ də͡na 0203010303/13.

əʰ

əʰʤ- “içmek, yemek” Bkz. **əʂ-, əʰdzˌ-, ðʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰdzˌ-, iːʤ-, idʒ-, ixʃ-, iʃʤ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədzˌ-, hədẓˌ-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂɨ-.**

əʰ.-it ḍə səmien əʰ.-it ḍə͡ɬa 0201010102/06.

əʰ.-eɾɣe boɬəʁ tʂa əʰ.-eɾɣe boʰɬḍeː 0103040404/12.

əʰɾdẹ “erken” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾdi, əʰɾti, hɾdiː, hɾdi.**

əʰ.+ɾẹkdin əʰ.+ɾẹkdin diʂ də 0103050301/09.

əʰɾdiː “erken, eski zaman” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdẹ, əʰɾdi, əʰɾdi, əʰɾti, hɾdiː, hɾdi.**

əʰ. əʰ. bə daʁeː dan baj ołsa 0202010702/03, əʰ. ɢɔʰpɢa 0202010901/74, əʰ͡ɬa 0202010501/16.

əʰ.+gə oɬ͡əʰ.+gə aʰtɢa͡ɬa 0202020303/11, əʰ.+gə 0202010301/05.

əʰ.+ɡə gizgə͡ɬa əʰ.+gə ḍə 0203010702/14.

əʰɾdi “erken, eskiden, eski zamanda” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾti, hɾdiː, hɾdi.**

əʰ. əʰ. 0202020302/08, əʰ. oːɾup dro 0203020601/68, əʰ. op dro 0203020601/52, əʰ. oʂ͡ẹː 0202030902/28, əʰ. op do 0202030902/32(2), əʰ. βaɾʁa 0202030902/48, əʰ. oʰɬḍə 0202030902/67, əʰ. oʰɬḍ͡ə sa 0202030902/67, gẹʂ ͡əʰ. uɬaʁ ͡aɬəsəβəɾ 0202030601/79, əʰ. gyzgẹ βaɾʁa oŋʂəβ də 0202010901/33, əʰ.͡ɬa 0202010901/38, 0202010901/46, əʰ. ͡ɬa sgomba dip bəɾ 0202030802/04, moŋʊɬdan əʰ. dəɾ 0203010702/29, əʰ. sa 0202010901/43, əʰ. joq͡ɢop ɟɾo 0203020601/57.

əʰ.+gə əʰ.+gə͡ɬa ɬomnəŋ boɬəs dro 0202010703/36.

əʰ.+ɾek əʰ.+ɾek maɴmasa 0502020101/457.

əʰɾḍi “erken” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾti, hɾdiː, hɾdi.**

əʰ. əʰ. oʰɬḍə sa 0202030902/84(2).

əʰɾgik “erkek (hayvan için)” Bkz. **əʰɾgiķ, hɾgik, χɾgik.**

əʰ. əʰ. ɑʰtdə 0202030902/58.

əʰɾgiķ “erkek (hayvan için)” Bkz. **əʰɾgik, hɾgik, χɾgik.**

əʰ. bezək əʰ. ɑʰtleɾ d̥ə 0202030902/52.

əʰɾgiş “iğdiş edilmiş erkek keçi” Bkz. **hɾgiş, hɾgi̯ş.**

əʰ+din əʰ.+din bəɾ ʃiennip bẹrsẹ͡ɬɑ 0103010502/03.

əʰɾkdəɣ “güçlü” Bkz. **hɾkdəɣ**, **jeʰɾkdəɣ.**

əʰ. əʰ. dəɾ͡nɑ 0103010702/54.

əʰɾķə “eski”

əʰ. əʰ. sɑ ɑnəŋ uzəɣe 0203010501/05.

əʰɾq “fal” Bkz. **χɾq, hɾq, hɾg̣.**

əʰ. əʰ. qejqaḍəp 0202031201/21, əʰ. ɢɑːɾɑːsɑ͡ɬɑ 0202030802/01, əʰ. ɢɑɾɑp d̥ə 0502020101/216, əʰ. ɢɑɾɑsɑ͡ɬɑ 0502020101/452, əʰ. ɢɑɾɑp bɑ jɑdɑʁɑq mi d̥ə 0502020101/490, əʰ. ɢɑɾɑβəɾ do 0202030802/01, əʰ. ɢɑɾɑʁɑ͡ɬɑ 0202030802/02, 0202030802/40, əʰ. ɢɑɾɑʁɑṣ ɢənɑ 0202030802/04, əʰ. ɢɑɾin 0502020101/405,

əʰ.+dəŋ əʰ.+dəŋ yzəɣi ɢɑɾɑʁɑndɑ 0502020101/408.

əʰ.+də əʰ.+də ɑłək gił 0502020101/404, 0502020101/405.

əʰɾdʒiaɴGo “bir oturumda en önemli kişilerin oturacağı yer veya koltuk”

əʰ.+ɢɑ əʰ.+ɢɑ tʂoɢedo 0202030601/80.

əʰɾti “erken dönem, eskiden” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾd̥i, hɾdiː, hɾdi.**

əʰ. əʰ. vəbɑ nienda͡ɬɑ 0202010901/32.

əʰtʂ- < **əʂ-** “içmek” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdz̥, əʰdz̥̀-, ǝ̆ʂ, eʰdz̥̀, uʂ, ixdʒ, idʒi, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədz̥, hədz̥̀, hẹdʒ, hidʒ. hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ̀, ʂi.**

əʰ.-əβɑp+ d̥ə əʰ.-əβɑp d̥ə di βɑɾ 0203010801/07.

əʰdz̥̀ “iç, iç kısmı” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdz̥, ǝ̆ʂ, eʰdz̥̀, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədz̥, hədz̥̀, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ̀, ʂi.**

əʰ.+ən ə.+ən sɑłʁɑʂ͡ɬɑ 0103010304/36.

əʰdz̥̀ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰtʂ-, əʰdz̥, ǝ̆ʂ, eʰdz̥̀, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədz̥, hədz̥̀, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ̀, ʂi.** Ayrıca bkz. **ɑʂ.**

əʰ.+əŋgẹ əʰ.+əŋgẹ͡ɬɑ dzɑːnnə sɑłʁɑ͡ɬɑ 0202020303/01.

əʰdz̥̀- “içmek, yemek” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, ǝ̆ʂ-, əʰdz̥̀-, eʰdʒ-, ẹʰdʒ-, ẹʰdz̥̀-, ẹʰdz̥̀-, iːdʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədz̥̀-, hədz̥̀-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

əʰ.-e qɔłuβ əʰ.-e ʰədz̥̀͡ɬɑ 0203020402/18, qɔłuβ əʰdz̥̀ẹ əʰ.-e͡ɬɑ 0203020402/18,

əʰ.-əp qɔłuβ əʰ.-əp 0203020402/03, 0203020402/03, niːmɑ əʰ.-əp bɑ jɑdɑʰd̥i 0203030102/09.

əʰ.-əβɑłʁɑ ɑndɑɢɑ h.-əβɑłʁɑ 0202010901/78.

ǝ̆

ǝ̆łəɣ “el” Bkz. **əłəɣ, əłək, ẹlẹk.**

ǝ̆. ǝ̆. ʊlin midʒaɾ ɢaβərək geʰɬd̥e 0103040403/27.

ǝ̆ɾgɑm “sandık” Bkz. **əɾgɑm, əɾgɑn, əɾkɑm, əɾɢɑm.**

ǝ̆.+ən dʒien͡ǝ̆.+ən ɑʰdzə̥βɑłʁɑ 0202030402/78.

ǝ̆rχua “büyü, olağanüstü güç, dharma” Bkz. **ərχua.**

ð. ð. 0502020101/491.

ð.+ʁɑ uzunəŋ ð.+ʁɑ e^{h}tgəməs ḍə 0502020101/491.

ðs “iş” Bkz. **əs.** Ayrıca Bkz. **ɢɑr əs, ɢɑr əs.**

ð. ð. tutɢɑndɑ 0202010501/04, ð. tuttsɑ mɑ 0103010305/14.

ð.+də əsɯ tutbɑs ð.+də uzu tutqəş d͡ə nɑ 0502020101/327.

ðs “duman”

ð. ð. 0202030603/01, ð̆. unup ḍə 0202030603/01, uzumɑs ð. d͡ɑ^{h}rtḅɑs 0202030201/04.

ð.+ən ð.+ən bɑłɑsḍərɣi͡ɬɑ 0202030306/02.

ðsɯk “kapı; aile” Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, səg**, **sək, səķ, sɯːk, sɯk, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk**

1. “kapı”

ð.+gẹ ð.+gẹ 0203020402/19,

2. “aile”

ð. senəŋ ð. mɑ jɑ^{h}ːş 0203010303/04.

ð.+gẹ kəmnəŋgənə kəmnəŋ ð.+gẹ diaːtɢɑ 0203020402/30.

ð.+din ʁɑndʒałəqdəŋ ð.+di͡nɬɑ peɣ ungeg͡e: 0203010301/16, ʁɑndʒałəqdəŋ ð.+din peɣ unup ḍə 0203010301/51.

ðsd- < ðsdɑ- “işlemek, yapmak” Bkz. **ðsdɑ-, əsdɑ-.**

ð.-o ɢəzdɑr mɑ ð.-o ni jɣrɣittse ni jɑdẹː də 0103010705/11.

ðsd- < **ðsdɑ-** “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ðsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

ð.-ẹj do βɑr ð.-ẹj də 0202030402/56.

ðsdɑː- “dumanda bekletmek, dumanlamak” Bkz. **əsdɑː-, ðsdɑ-, ðsdə-, ðsdu-**.

ð.-βər də uːdən qɑrḍəɸutɢɑ͡ɬɑ ð.-βər də 0202030701/12.

ð.-βə͡r ð.-βə͡ɾɬɑ 0202030701/13.

ðsdɑ- “dumanda bekletmek, dumanlamak” Bkz. **əsdɑː-, ðsdɑː-, ðsdə-, ðsdu-**.

ð.- tułəm ð.- 0202030701/12.

ð.-ʁɑ ð.-ʁɑ 0202030701/13, hədʒirə ð.-ʁɑ 0202030306/02.

ð.-βałʁɑ ð.-βɑłʁɑ 0203010503/02, ð.-βɑłʁɑ jɑq jəqɢɑ 0203010901/10.

ðsdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ðsd-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

ð.-t də ninə ð.-t də 0103030901/71.

ð.-q səβɑqḍə ð.-q͡ɑʁɑn bərmi ḍər 0103030802/26.

ð.-ʁɑ ɔqətşin ð.-ʁɑ 0202030402/69.

ð.-ʁɑn dɑʃyaşiŋ ð.-ʁɑn nimi də 0202030802/06, ʃyaşiŋ ð.-ʁɑn nimi 0202010901/13, tuŋʃyŋjyen ð.-ʁɑn nimi 0202030802/37.

ðsdɑ- “işlemek, yapmak” Bkz. **ðsd-, əsdɑ-.**

ð.-sɑ niː͡ɬɑ ð.-sɑ͡ɬɑ 0202020501/37.

ðsdɑş “yapacak, iş”

ð. nimi mɑ ð. joq do 0202031101/01.

ðsdə- < **ðsdɑ-** “dumanlamak, ardıç yaprakları yakarak evin içini dumanlamak” Bkz. **əsdɑː-, ðsdɑː-, ðsdɑ-.**

ð.-βałʁɑ jynə bər ð.-βałʁɑ 0202010901/80.

ðsdu- < **ðsdɑ-** “dumanlamak, dumanda bekletmek” Bkz. **əsdɑː-, ðsdɑː-, ðsdɑ-**, **ðsdə-.**

ð.-βałʁɑ məndɑɢɑ ð.-βałʁɑ sɑrʁɑrduβałʁɑ 0203010901/09.

ðş “iç” Bkz. **əş, əʧ, əʰdz̡, əʰdẓ, eʰdẓ, uş, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, həʤ, həʤ̡, hẹʤ, hiʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʃiʤ, ş̡i.**

ð. das ð.͡das χəsə jyŋ 0203010303/13.

ð.+gẹ anəŋ ð.+gẹ͡ɬa 0202030306/02.

ð.+gi anəŋ ð͡.+gi 0202030701/15, utdəŋ͡ ð.+gi 0202030701/12, doɬʁaN͡ ð.+gi 0103010305/74, saɾəʁ su dimi ð.+gi 0202030701/14.

ð.+di ej ð͡.+di joq bəɬʁan 0103050102/06, Goj͡ ð.+di 0103030203/25, Goj ð.+di 0103030702/36, dzẹjsaNnəŋ ð.+di ͡ɬa 0202030604/41, jy:nəŋ ð͡.+di mi: 0202020501/70.

ð.+ḍi ʤɯmeməŋ͡ ð.+ḍi 0103030901/54.

ð.+digə Goj͡ ð.+digə 0103010701/52.

ðg- "yemek, içmek, (ziyafete) katılmak" Bkz. **əg-, əʰʤ-, əʰdʒ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, i:ʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, itʃ-, xiʤ-, həʤ-, həʤ-, həʤ-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-, gi-.**

ð.-də has ma ð.-də͡na 0103010702/11.

ð.-kəg də ð.-kəg də͡na 0502020101/327.

ð.-kəg a:zəqGa aso ð.-kəg͡na 0103030201/01.

ð.-gəg mẹ as ð.-gəg mẹ 0103010305/16.

ð.-se ɑɾaʰkə ð.-se 0202030601/08, bər ð.-se ma oɾəqdəɾəβ ḍə 0103010305/49, qejndəɾəβ ð͡.-se ͡ɬa 0202031101/26, mənə ð.-se ma 0103040403/31, ni ð.-se 0103020302/12.

ð.-gig tgɑnə ð.-gig͡ ɬa 0103010305/83, tgɑnə ð.-gig͡ ɬa 0103010305/50.

ð.-gẹ bẹɾsẹ ð.-gẹ 0202010503/15.

ð.-gi βaɾʁa ͡as ð.-gi 0202030105/04, qejndəɾʁa ð.-gi 0202031101/24, tgɑ ð.-gi 0103030901/47, jaχg əggənə ð.-gi 0502020101/334.

ð.-gəle maN- aʰs ð.-gəle maNdə 0202030105/04.

ð.-gəlia maN- aʰs͡ ð.-gəlia maNqəg ḍə 0202030105/04.

ð.-gẹndə semẹn ð.-gẹndə͡ ɬa 0103010705/18.

ð.-mẹ:s də adzəʁ dio ð.-mẹ:s də 0103020403/18(2).

ð.-mẹs kəsɯ ð.-mẹs əggənə 0502020101/327, zə:q də diɣe ð.-mẹs e: ḍə 0103010705/18.

ð.-mis su͡ ð.-mis 0103030702/92, 0103030702/94, su͡ ð.-mis o:ʁan͡ e: 0202030401/05.

ð.-miɣin sʊ ð.-miɣin͡ ẹ: də 0202030401/03.

ðgd "köpek" Bkz. **əg, əgt, ug, ðgt, gɨt.** Ayrıca Bkz. **taɬa ðgt, taɬa gɨt.**

ð.+ə maNqəsdəŋ ð.+ə 0502020101/333.

ðggə "yiyecek, yemek" Bkz. **əggə, əgg̱ə, ðgg̱ə, gigə, gikə, giɣə, gig̱ə.**

ð. jaNjaN ð. 0502020101/330.

ð.+nə jaχg ð.+nə əggi 0502020101/334, jaNjaN ð.+nə 0502020101/463.

ðgg̱ə "yiyecek, yemek" Bkz. **əggə, əgg̱ə, ðgg̱ə, gigə, gikə, giɣə, gig̱ə.**

ð+nə əgmẹs ð.+nə uzu əgkəg də͡na 0502020101/327.

ðgeɾ "içeri" Bkz. **əgeɾ, əgg̣ẹɾ, ðgg̣ẹɾ, gige:ɾ, gigeɾ, gigẹ:ɾ, gig̱eɾ.**

ð. ð. dasGaɾ 0103050101/15, ð. dasGaɾnəŋ ketʃîn 0103050101/14, ð. χoɬuβ də 0103010305/81.

ðgeɾaʰq < ðgeɾ+ jaq "içeri taraf, iç taraf"

ð.+g̱a go ð.+g̱a 0103010305/89.

ðgg̣ẹɾ "içeri" Bkz. **əgeɾ, əgg̣ẹɾ, ðgeɾ, gige:ɾ, gigeɾ, gigẹ:ɾ, gig̱eɾ.**

ð. ð. kẹɾmis oɾmi də 0103010305/30.

ðgkəg "içecek"

ð. ɡejdaɡə andaɢo ð. βaɾ͡e: 0103010305/49.

ðşmẹ “(düğüne) katılma (durumu, gelenek)”

ð. bə aʰs ð. ma kujtşəŋnəʁ nimi ḍə 0202030601/15.

ðşmẹ “içme (yemek), yeme (yemek)” Bkz. **ðşmi.**

ð.+nə ð.+nə şige 0203010301/01.

ðşmi “içme (yemek), yeme (yemek)” Bkz. **ðşmẹ.**

ð. bə ð. bə ərʤyleɾɣẹ 0202030601/06.

ðşt “köpek” Bkz. **əş, əşt, uş, ðşd, şit.** Ayrıca Bkz. **taɬa ðşt, taɬa şit.**

ð. ð. ͡aʰrqdəŋ 0103010501/04, ð. ͡eʰt jiɣəməs ḍə ͡na 0203030101/19, taɬa ð. 0103010502/19, ð. duʁuβatɢan o gədəkleɾ 0502020101/132, ɢaɾa ð. 0502020101/287(2), ð. mənə jiβaɬʁa 0502020101/289.

ð.+ɡa bə ð.+ɡa bər βerɣẹndi 0502020101/289.

ðzeːɾ “eyer” Bkz. **ðzẹɾ, ezeːɾ, ezeɾ, ězeɾ, ẹzẹɾ, zeɾ,**

ð. ð. də 0202020101/01.

ðzẹɾ “eyer” Bkz. **ðzeːɾ, ezeːɾ, ezeɾ, ězeɾ, ẹzẹɾ, zeɾ,**

ð.+nə aʰt ð.+nə gøʰgutgẹn ͡eː ḍər 0202030403/10.

eː

eː “ünlem, kutlama veya övgü sözü söylerken kullanılan ünlem” Bkz. **aːj, aːej**, **aːja, aːjaː, aːjeː, aeːj, aj, ajaː, aje, aːj, æj, eːj, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

eː eː 0103030202/01, 0103030202/02, 0103030202/04, 0103030202/05, 0103030202/06, 0103030202/07, 0103030202/08, 0103030202/09**,** 0103030202/10, 0103030202/11, 0103030202/12, 0103030202/13, 0103030202/14, 0103030202/15, 0103030202/16, 0103030202/17, 0103030202/18, 0103030202/19, 0103030202/20, 0103030202/21.

“nakarat, ünlem”

eː eː 0103020301/02, 0103020402/05, 0103050305/05, eː oɬ ͡ɬa niɣəɬɣin ẹː də 0103050102/08, eː bə jazmaq dadəʁənəɴɢa 0502020101/208, eː kəs daɢasən 0103050102/02, eː mo ͡ɬa diɣədzɻ 0103040401/14, aʰt məngẹ eː je bər dzɑn bər 0203011002/02, guŋʤɯ ͡eː 0202030802/48.

eː < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jereː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

eː aːm ma baɾ͡eː 0202030901/25, aq dzɑːɡərəɢ͡eː 0202030102/07, aʁədəβoɬʁan ͡eː də 0202030301/01, aʁədəβaɬʁan eː də 0202030301/17, aɬʁan eː də 0103010705/17, andaː ͡eː də 0103030901/02, 0103030901/07, anaɴ andaː eː də 0103050301/17, andaː eː də 0103050301/27, andaʁ ẹː də sa 0103050301/09, andaɢa oʁan eː ḍə 0202030402/39, andaɢəβʁan eː ḍə 0202030402/45, andaʁ nimiɾ ͡ɬa eː ḍər ͡na 0202031201/16, andaʁ nimi ͡eː 0203020302/15, aɾaʰḳə ḍə e ͡ːdə ͡na 0103010702/42, aɾɢasernəŋ beleg ͡e: də ͡na 0103010601/69, as ɢaɾaʁaɢ ͡eː na 0103030203/41, atdəʁ ͡eː ni 0102020402/01, 0102020402/02, 0102020402/05, 0102020402/06, 0102020402/11, 0102020402/12, 0102020402/17, 0102020402/18, ajtɢan ͡eː də 0202030402/61, 0202030403/09(2), 0202030403/10, ajtɢan eː də 0202030402/05, ajtɢan eː ḍə 0502020101/410, ajtɢan ͡eː ḍə 0502020101/488, aʰdzɻəβatɢan ͡eː ḍə 0202030401/12, aʰs edəβaɾʁan ͡eː tə 0202030402/69, ərʤaŋnaχəş ͡eː 0502020101/194, ðşkəş βaɾ͡eː 0103010305/49, ðşmẹs eː ḍə 0103010705/18, eʰdəp

bɑrʁɑn͡ eː də 0202030902/55, eʰtək gɐ̯ɬɣɐ̯n eː d̪ə 0203010301/53, eʰtik gɐ̯ɬɣɐ̯n͡ eː də 0202030401/27, eʰtgɐ̯n eː ɟə 0202030402/55, oːɬ͡ ɬa bəɬʂ͡ eː 0203020301/09, oɬχəʂ͡ eː 0202030802/14, oɬəɾʁan eː də 0202030301/27, oɬəɾʁan ͡eː d̪ə 0202030402/59, oɬəɾʁan eː d̪ə 0202030402/40, 0502020101/25, oɬəɾʁan eː də 0202030301/11, oɬuɾʁɑn͡ eː d̪ə 0202010502/03, oɬuɾʁɑn eː də 0202030402/42, oɬuɾʁɑn͡ eː d̪ə 0202030402/65, oɬuɾʁɑn eː də 0202030103/07, oɬʁej eː dro: 0103010601/78, oɬəɾʁan eː d̪ə 0103040405/53, oɬəɾ̆ɐp bɑr ͡eː 0201010102/06, oɬuɾʁɑn͡ eː d̪ə 0203020203/25, oŋʂəʁɑG͡ eː 0202030802/51, oɾʁɑn͡ eː d̪ə 0202010502/21, ot ɢəɬʁɑG͡ eː 0203020403/03, ot ɢəɬʁɑG̪͡ eː 0203020403/20, oʰq jɑ βɑɾ eː də 0502020101/74, ɔχq bɑɾ͡ eː 0103010705/47, ølyq qɑɬʁɑn͡ eː də 0202030103/18, ølyɾuβɑtɢɑn͡ eː tə 0202030402/79, ølyɾxəʂ͡ eː 0202010502/06, ølyrəp bołmɑs͡ eː dro 0202020501/45, ølyrəp bołmɑs͡ eː d̪ə 0202020501/46, ølyɾuβɑtɢɑn eː də 0202030301/28, ølyɾɣəɬe βɑrʁɑn͡ eː də 0203020203/08, øɬʁuβɑɬʁɑn eː d̪ə 0502020101/475, ʊnək giɣin eː d̪ə 0202030402/23, ʊngɐ̯n ͡eː d̪ə 0202030402/60, uɣɑɬəβəɾʁɑn ͡eː d̪ə 0202010502/12, unək geɬɣɐ̯n ͡eː d̪ə 0203020203/13, unuk gɐ̯ɬɣɐ̯n eː d̪ə 0203010301/53, unuk giɣin eː d̪ə 0202030402/29, unduq qɑp də eː də 0202030402/39, undurup bɑrʁɑn͡ eː d̪ə 0202030402/66, unkianəʁɑn ͡eː d̪ə 0202010503/11, uzuq qɑɬʁɑn ͡eː də 0202030402/36, uzgombɑ ɬɑmɑ βɑɾ͡ eː də 0202030901/07, uʰdzu̯n ɑʰɬdə dəɾnɑq bɑr ͡eː d̪ə 0502020101/402, ʉrɣɐ̯ŋgɐ̯n eː d̪ə 0202030402/03, isginnioʁɑn eː də 0103020304/23, pɑɬoʁɑn eː do 0103010705/27, pəd̪əp bɑɾ͡ eː də͡nɑ 0103030203/32, 0103030203/36, 0103030203/39, pəjɬəβɑtɢɑn͡ eː do 0103010304/14, peɣ eː 0502020101/339, peɣ oːɾʁɑG͡ eː də 0203020401/11, peɣ ungeg͡ eː 0203010301/16, pere ͡ɬa e də ͡nɑ 0202010703/33, poɾɑɴ ͡eː dij d̪əɾ 0202031202/51, bɑr ͡eː də 0103020304/37, bɑɾ͡ eː. də 0103040301/36, bɑɾ͡ eː də͡nɑ 0103030203/09, bɑrʁɑn eː do 0103040405/06, bɑrʁɑn͡ eː d̪ə 0202030902/118, bɑʂ tutbɑ͡ eː 0203020401/16, bɑʂ dʐɑɬʁɑq eː ɟə 0202010503/03, bɑʰdʐə͡ eː 0203020401/16, bəɾ ɑɬɑ ͡ɐ̯ɣiʂ βɑr ͡eː də 0103010705/22, bəɾ ɑɾɑʰkə βɑɾ͡ eː d̪ə 0502020101/222, bəɾ oʁuɬ βɑɾ͡ eː də 0203020203/01, bəɾ ɢəz βɑɾ͡ eː də 0203020203/01, bəɾ səŋnə βɑɾ͡ eː 0203030102/01, bəɾ toɾ βɑɾ͡ eː 0202020702/30, beːzək ɢəzə vɑɾ͡ eː 0202010703/05, bɐ̯ɾɣeg͡ ɐ̯ doː 0203010303/13, berɣəməs͡ eː 0502020101/131, berɣen eː də 0103020302/03, berɣen ͡e d̪ə 0202030403/08, bezəduβɑɬʁɑn eː də 0202030402/02, bɐ̯ɾɣen eː də 0202030105/06, bɐ̯ɾɣɐ̯n eː də 0103020302/18, bɐ̯ɾmɐ̯ɣen ͡eː d̪ə 0202030105/06, boːʁɑn eː d̪ə 0103020302/05, bop də ɐ̯ː də 0103050301/20, boɬʁɑn eː də 0103020302/06, 0103020302/07, boʁɑn ͡eː də 0103020302/04, 0103020302/11, boɬʁɑG ͡eː 0202030102/04, boɬʁəməs ͡eː d̪ə 0202020501/52, boɬʁej eː də ͡nɑ 0103010601/75, boɬʁej eː doː 0103010601/80, boɬʁej eː dro: 0103010601/81, bɔʁɑq ͡eː d̪ə 0202020702/17, bis oʁuɬ vɑɾ͡ eː 0203010301/44, b̪aʰʂdɑʁɑn͡ eː di dəɾ͡ nɑ 0103010601/10, b̪ɔχqdʐɑ diɣɐ̯g͡ eː 0203020402/17, βɑɾ͡ eː də͡nɑ 0103030203/25, βəɾ ʒeɾ͡ eː 0502020101/152, βəɾ jyepu βɑɾ͡ eː 0202010901/48, βerɣen eː də 0502020101/15, βoɬʁɑn ͡eː d̪əɾ ͡nɑ 0202031202/52, βoɾʁɑn͡ eː 0202030402/73, βuːʂigə bɑr ͡eː ͡də 0103030901/73, dɑːŋeːɾ͡ eː 0103040404/06, dɑɬej βɑɾ͡ eː 0502020101/286, dɑŋnəŋ jɑʂ ͡eː 0103050305/18, dɑrɬɑʁɑn͡ eː di dəɾ ͡nɑ 0103010601/07, dɑrɬɑʁɑn͡ eː nɑ 0103010601/08, dɑrɬɑʁɑn͡ eː də͡nɑ 0103010601/09, dɑtdəʁɑn͡ eː də 0202010901/63, dɑtdəmɑʁɑn ͡eː də 0202030902/24, dəleɣɐ̯n eː də

0103010705/30, dəŋnaβərʁan e: də 0202030103/15, derβek kərɣẹn e: d̥ə 0202030402/20, dəχqus ɢułaʂ jip baɾ e: 0502020101/467, dəɢəɾaβərʁan e: də 0202030301/11, dəɢəɾaβurʁan e: dɾo 0202030301/13, du βaːɾ e: 0203020203/16, duqɢan e: də 0202030402/01, diozəjołmaʁan e: də 0103010705/20, dioʰʤin baɾ e: 0202010701/01, diɣeg e: 0203010503/04, 0203020203/03, 0203020402/17, diɣen e: də 0202030402/20, diɣen e: d̥ə 0202030402/04, 0202030402/11, 0202030402/66, diɣen e: tə 0202030402/68, diɣẹg e: 0203020403/09, diɣẹn e: 0203020203/06, 0203020203/15, diɣẹn e: dəɾ 0202030301/37, diɣẹn e: də 0202030301/03, 0202030301/15, 0202030301/20, 0202030301/24, 0202030301/36, 0202030402/22, 0502020101/100, diɣẹn e: d̥ə 0202030402/13, 0202030402/28, 0202030402/34, 0202030402/37, 0202030402/38, 0202030402/42, 0202030402/52, 0202030402/63, 0202030402/76, 0202030403/11, 0202030403/12, diɣẹn e: ɟə 0202030402/15, 0202030402/56, 0202030402/67, 0202030402/71, diɣẹn e: də 0202030402/38, 0202030402/54, diɣẹn e: d̥ə 0202030401/07, 0202030401/09, 0202030401/17, 0202030401/25, 0202030401/30, 0202030402/07, 0202030402/37, 0202030402/47, diɣẹn eː d̥ə ɬa 0202030103/14, diɣẹn e: tə 0202030402/09, 0202030402/10, 0202030402/14, 0202030402/61, diɣin e: də 0202030301/06, 0202030301/26, diliɣəlia aɾʂ ẹ: 0203010702/51, diliβałʁan e: 0203020203/04, diŋnəβat də e: də 0103050301/10, diʂ e: 0502020101/109, ganłaʁag̥ e: 0203010501/04, geɬxəʂ e: 0502020101/79, geɬɣen e: də 0103020302/01, 0202030301/04, 0202030403/07, geɬəβ ɬa βaɾ e 0202030401/10, gẹɬɣẹn e: d̥ə 0202030401/21, gẹɾig e: 0103050305/17, gojɔG e: d̥ɾə 0202020401/29, gumus ɔχq ja βaɾ e: 0502020101/420, gøɾʉʁan e: 0202010901/63, gøzdoʁan e: də ɬa 0103010705/49, gøʰdyɾ hanəʁag̥ e: də 0203030102/20, gogo βaɾ e: 0203020601/15, guanłap b̥aɾ e: 0203011002/18, 0203011002/21, gip baɾ e: 0202010502/06, kədʒiɣ at tsałʁaG e: 0203010301/19, kəsə e: do 0103040301/39, kekə e: ni 0103010702/46, keːβəɾ βaɾ e: do 0202010503/16, kołałəq qaʁan e: də 0202030402/25, køməβatg̥an e: d̥ə 0502020101/21, kømuβat d̥ə e: də 0103040302/03, kømuβatɢan e: d̥ə 0202030401/35, kun goɬaʁan e: d̥ə 0202010502/25, qaʁan eː. də 0103010705/22, qam eʰɬdʒi e: də 0103040301/40, kuʂdəɣ e: di də 0103050101/33, qaʁəɾəβərʁan e: d̥ə 0202030402/08, qunɢan e: 0203020203/08, qus taɾatɢaG e: 0203020403/20, ɢaɾaβərʁan e: d̥ə 0202030402/42, ɢaɾaʁan e: də 0202030902/120, ɢaɾaʁəɬaʁan e: d̥ə 0502020101/27, ɢaɾaməqdəŋ e: də 0202030103/07, ɢajɬap baɾ e: 0103050305/14, ɢajɬaʁan eː. də 0103010705/32, ɢajɬaʁan e: də 0202010502/12, ɢajsən aɬχəʂ e: 0202030402/47, ɢazəβałʁaG e: 0103030901/44, ɢəz aːɬʂ e: 0202030802/44, ɢejdan daʰqg̥ e: 0202030601/70, ɢejliqɢan eː. do 0103010705/26, ɢoj uʰɢaɾʁaq e: d̥ə 0202010502/02, ɢɔʰɾɢəp baɾ e: 0502020101/456, ɢəʰɾɢɔ jɔG e: 0502020101/156, g̥ɔs tutmas e: 0203010702/08, χuj hanəʁan e: 0202030605/85, ʁə sɯŋ tezaN baɾ e: 0203020402/23, ʁəjaN e: diβ do 0103010305/95, hanəʁa aɾ e: 0202030902/125, haɬʁan e: də 0103040405/27, hanəʁan e: də 0103010705/21, hanəʁan e: do 0103020304/01, hanəʁan e: d̥ə 0202030402/18, 0202030401/08, hɔɾałəq qaʁaq e: d̥ə 0103030802/36, ʒixəʂ e: 0203020203/14, 0502020101/82, ʒiɣəməs e: 0502020101/100, ʒiʁɬaʁan e: də 0202030902/32, ʤiołap baɾ e: də 0103030901/48, liobədia e: dɾo: 0202030901/02, ɬama βaɾ e: 0202030802/04, ɬaɾetgẹk e: də 0203020401/08, ɬomdʐɨ gaɾdamba dip bəɾ kəsɯ βaɾ e: 0202030605/05, maːnẹːɾ e:

0103040404/07, maɴɢaq eː də 0202030402/31, maɴɢan eː də 0103020304/12, 0202030301/10, maɴɢan eː d̥ə 0202010503/06, maɴɢan͡ eː də 0202030402/18, maɴɢan eː ʈə 0202030402/30, maɴɢan͡ eː d̥ə 0202030401/21, 0202030402/24, marʤen ban͡ eː 0103030901/57, məndaɢəp ban͡ eː 0202030605/112, məndaʁ nimi baːr͡ eː 0202020501/06, məndaʁ͡ ɬa eː. dər͡ na 0203020501/24, məndaʁ nimi jɐr βar͡ eː də 0502020101/378, məndaʁ nimi βar͡ eː 0502020101/379, məndoʁaq͡ eː d̥ə 0103010705/19, məŋ jasaʁaq amə^{h}tan͡ eː do 0202020501/48, menɐ̣k ban͡ eː 0103030901/52, mɐ̣ndit də ɐ̣ː də 0103050301/08, moŋurəsgi jeːlisəp bar͡ eː 0502020101/92, muŋułnəŋ ɬaː eː dro 0202020501/103, naʁəɬʂ͡ ɐ̣ː͡ də 0103050301/16, noːɬʁan͡ eː 0203030102/05, niː ɑɴnaʂ βar͡ eː͡ də 0103030901/23, niː artqaʂ͡ eː 0103010304/62, niː diɣɐ̣g͡ eː 0203020302/12, niːɣəɬuβatɢan͡ eː də 0202030901/14, niːsdap ban͡ eː 0202030402/61, ni ołʁan͡ eː 0502020101/426, ni saɬʁaɢ͡ eː 0203020302/04, ni ʃiaŋgan ban͡ eː 0203020201/06, niɣəɬəβaɬʁan eː d̥ə 0502020101/101, niɣəɬɣɐ̣n͡ eː dro: 0202030402/80, nidʒi taptʂit ban͡ eː 0203020401/18, nidʒi kełən ban͡ eː 0203020401/18, nidʒi ɢəz βar͡ eː. 0203020401/18, nidʒior͡ ʁəɬʁəʂ͡ eː͡ ɬa 0202020302/03, nidʒik dimi eː 0202010701/19, saɢəɴɢan eː də 0103010705/20, 0103010705/23, saːʁan eː do 0103040301/39, saɬʁaq͡ eː 0203010702/05, saɬʁaɢ͡ eː də͡ na 0202020701/32, saɬʁaɢ̥͡ eː 0203010301/08, saɬʁannəŋ maɴqəʂ͡ eː 0102020301/34, sanɐr͡ eː 0103010704/10, sen bəɬxəʂ͡ eː 0202030104/05, sen taː eː də 0103010301/02, seŋ jydi nidʒigəni tiodʒɐ̣n dərə eː͡ na 0103010305/20, səqbaʁan͡ eː də 0202030401/31(2), səqqəʂ͡ eː də͡ na 0103030203/16, sʊ͡ əʂmiɣɐ̣n͡ eː d̥ə 0202030401/04, su a^{h}ɢəp bar͡ eː 0103050305/16, su ə̆ʂmis oːʁan͡ eː 0202030401/05, suanɬap ban͡ eː 0203011002/12, suojaɴ bar͡ eː 0202030307/08, ʃidʒerɣen͡ eː də 0202030402/73, ʂejɬə qum͡ eː 0103050305/07, ʂɨgə asdəʁ eː 0202030802/19, ʂɨgə oʁuɬ βar͡ eː də 0202030401/01, ʂɨgə sunzɯga βar͡ eː 0203020401/20, ʂɨgə βar͡ eː d̥ə 0203020203/01, taʁar jy βar͡ eː 0202020302/09, teɣə^{h}ɬdərβatɢan eː də 0202030301/27, terəβərʁan͡ eː d̥ər 0202030401/13, tejdaβəzɢan͡ eː d̥ə 0202030401/22, 0202030401/24, tejdaβuzɢan eː də 0202030401/26, tejdaʁan͡ eː d̥iː d̥ə 0202030402/65, tejdaʁan͡ eː də 0202030402/65, tejdəβatɢan eː də 0202030404/10, tołəʁej eː dro: 0103010601/79, tuduβalʁan eː d̥ə 0202030402/64, tutɢaɢ͡ eː 0202020702/25, tienniβaɬʁan eː də 0202030301/27, ʇa^{h}qqəʂ͡ eː 0103030702/19, ʇuskəʂ͡ eː 0502020101/73, tʂaɴχalio ɑ eː də 0202030101/06, tʂoɢeq qaʁan͡ eː d̥ə 0202030402/19, tʂɔɢedəβaɬʁan͡ eː də 0202030301/19, tʂɨułaβuzɢan͡ eː də 0202030402/57, jadaʁan͡ eː 0203020203/11, jadaʁan͡ eː d̥ə 0202030402/26, jad̥aʁan͡ eː d̥ə 0502020101/474, jaʁ jarasɢej eː də 0103010601/76, jaɬʁaʁaq͡ eː d̥ə 0103030802/31, jazmaq d̥ə eː d̥ə 0502020101/208, ja^{h}ʂ͡ eː d̥ə 0202030401/02(2), ja^{h}ʂə kəsə͡ eː 0203020402/11, 0203020402/13, ja^{h}ʂdʐa ar͡ eː 0203030102/06, jeɾ͡ bar͡ eː 0103020402/01, jeɾ͡ βaʁər͡ eː 0202030404/10, jerɬaʁaɢ̥͡ eː͡ də 0103010705/36, joduɴɢa seɬasɢan͡ eː 0203020203/07, joɢ͡ eː 0103020401/03, joʁər ma bar͡ eː 0203010303/12, jomdərɬəʁaq͡ eː ʇər 0202020401/24, jozqanəʁan͡ eː də 0202030402/50, jozɢərəsd̥ərɣɐ̣n eː də 0202030301/37, jo^{h}rdərɣəle͡ arʁan eː də 0103040405/55, jiβatɢan eː ʇə 0202030402/64, jiɣɐ̣ʞ͡ eː 0203010801/04, jiʁɬaʁan eː də 0202030301/31, jiɣəʂ͡ eː 0502020101/99, jimsap bar͡ eː də 0202010502/01, jimsaʁaɢ͡ eː 0202030802/53, jimsardəβatɢan eː də 0502020101/98,

zerdəp bɑrəp bɑr͡e: 0203020402/16, ʐi̯ŋvu mɑ bɑr͡e: ni 0202030402/40, dʐɑ̨təβ də e: d̥ə 0103010501/03, dʐəɣəkdəɣ͡e: 0103020301/14, 0103020301/19, dʐi̯təstɢɑɢ͡e: 0202010901/61.

eː < ej “ay (takvim)” Bkz. **ɑːj, ɑj**, **eːj**, **e, ej.** Ayrıca Bkz. **ɑɢ eː, ɑɢ eːj**, **ɑɢ e, ɑɢ ej, ɑɢ̟ ej.**

eː ɑɢ eː guołɑʁɑndɑ 0202020501/07, ɑɢ eː jɑʰʂ łɑː 0202020501/22, uʰdʐ̩͡e: 0203020202/17.

eː+dɑ ɑɢ eː+dɑ͡ɬɑ giɣindi 0202020501/29.

eː- < ej- “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu deri torba ve kova içine koyup çalkalamak” Bkz. **eːj-, ej- ʤe-, jej-.**

eː-βɑłʁɑ eː-βɑłʁɑ͡ɬɑ jɑːʁən łołɑβɑłʁɑ 0202030501/03.

eːd- “etmek, yapmak” Bkz. **ed-, et-, e̞d-, e̞t-, id-, it-, jit-.**

eː.-oː oɾʁə eː.-oː 0103030702/48.

eːɣeːʂ “dişi köpek” Bkz. **eɣeʂ, eɣe̞ʂ, e̞ɣe̞ʂ, e̞ɣiʂ.**

eː.+ə eː.+ə mɑ duqɢɑ 0502020101/24.

eːʁɑn “halk” Bkz. **ɑːjʁɑn, ɑjʁɑn, eːjʁɑn.**

eː.+nəŋ eː.+nəŋ oːʁəłə 0103020303/23.

eː.+nəɴ eː.+nəɴ ɢəzə͡ɬɑ 0103020303/24.

eːłoːj “nakarat” Bkz. **eːjłɑːj, eːjłoː, eːjłoːj.**

eː. eː. 0103020401/04.

eːməs- “emzirmek” Bkz. **eməs-, ems-, e̞mə̆s-, iməs-**, **imə̆s-, ims-.**

eː.-əβ ɢoːzə eː.-əβ 0202031101/16.

eːn < erne “değil mi” Bkz. **eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, e̞ːn, e̞ːno, e̞n, jeːn, jen.**

eː. pəɑʤɑdɑn eː. 0103050101/43, bəɾmi də eː. 0103010705/12, bəzuk dɑɢɑsə osɑ͡eː. 0202020501/88, dɑtdəʁɑ eː. 0103010705/18, kəsɯ mɑɴusɑ eː. 0103040405/40, keɾ doχqd̥ə eː. 0103010705/06, ɢəzdɑɾ͡e eː. 0103010705/09, ɢəzdə͡ɬɑ eː. 0103050401/07, mɑɴqəʂd̥ə͡ɬɑ eː. 0103010705/21, məndɑɢɑ eː. 0103010705/42, suɑdin bɑłɑ eː. 0103010705/24, ʂuliŋgu eː. 0103050401/15, joq də eː. 0103010101/21, jər unəqqɑn͡eː. 0103010705/03.

eː nɑːjɑ “nakarat” Bkz. **eːj nɑːjɑ.**

eː. eː. 0103040403/59.

eːnɑ “değil mi” Bkz. **eːnə, eːn, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, e̞ːn, e̞ːno, e̞n, jeːn, jen.**

eː. gədɑ oq qɑsɑ͡ɬɑ eː. 0103040303/08, ge̞t də eː. 0103050101/12, goː ɢuzdɑ eː. 0103010502/09, ʤinien boʁɑndɑ ͡ɬɑ eː. 0103010502/13, go qɑːɾənən eː. 0103010501/11.

eːnə “değil mi” Bkz. **eːnɑ, eːn, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, e̞ːn, e̞ːno, e̞n, jeːn, jen.**

eː. pəjlɑʁɑ də eː. 0103040301/07, dujłɑʁɑ͡ɬɑ eː. 0103040301/08, dɑnəmin də iː də eː. 0103040302/12.

eːn̪ẹ “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾn̪ẹ, eːni, eneː, ene, en̪ẹ, eni, e̞ːn̪ẹ, e̞ːni, e̞n̪ẹ, e̞ni, ine, ini, jine.**

eː. eː. 0502020101/426, eː. uzu nɑɾsɑ 0502020101/445, eː. uʰɾsɑɴən sɑłʁɑː 0202030902/68, eː. bəɾ duɣe op d̥ə 0502020101/445, eː. sodʐi̯ʁɑ 0202030404/10.

eːni “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾn̪ẹ, eːn̪ẹ, eneː, ene, en̪ẹ, eni, e̞ːn̪ẹ, e̞ːni, e̞n̪ẹ, e̞ni, ine, ini, jine.**

eː. eː. ɑndɑɢəłʁɑ͡ɬɑ 0202030902/69, eː. məndɑɢɑ 0203020203/15.

eːɾ < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, e̞ː, e̞ːɾ, e̞, e̞ɾ, e̞ɾeː, e̞ɾe, e̞j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, de̞ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, je̞ːɾə, je̞ɾ, je̞ɾĕ̞.**

eː. oɬʁaɢ e͡ː 0202030102/05, ɔχq baɾ e͡ː. 0103010705/46, bəɾ gøŋətə e͡ː. 0103010702/95, bər ɢoj̊ e͡ː. 0203020202/13, qəʂdəʁ eː. 0202030102/03, ɢaʁa maɴɢ e͡ː. 0102020401/20, maɴɢ e͡ː. 0102020401/22, mẹɴ qɔːɬχəʂ̊ e͡ː. 0203010303/04, naʁoː maɴɢ e͡ː. 0102020302/04, naʁɔː maɴɢ e͡ː. oː. 0102020302/08, soːɬaɬʁan e͡ː 0103040402/13, jimə^{h}t giv eː 0103050303/24.

eːɾeː < eɾür "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ̞.**

eː. ɑsdəʁ e͡ː 0103020301/12(2), ɑtdəʁ e͡ː 0103020301/15, ɑtdəʁ e͡ː 0103020303/01, 0103020303/19, 0103020303/28, 0103020303/32, 0103020303/37(2), 0103020303/44, 0103020303/47, 0103020303/48, diŋərdi pə^{h}ɾɢan baɾ e͡. ʃəɾ 0202020401/30, gətdi ɬaː baɾ e͡ː. 0103010704/04, məŋnəʁ e͡ː 0103020301/10, ʂɑɴnəʁ e͡ː 0103020301/11.

eːj "ünlem, ses verme, rica, üzüntü bildirir" Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, e, ẹː, ej**, **ẹːj.**

eː. eː. ɑːm e͡ɬa sɑ bə oʁuɬ mɑ ɢejɬa haɾdẹ̞ 0202030605/71, eː. ɑβagɑ 0103040402/19, eː. ɑm e͡ɬa bə hudʐən jɑsɑʁɑn kəsɯ joʁuɾ dimi jɔːq dɾo 0201010101/07, eː. ɑm e͡ɬa bə ʂuk bɑ sɑɬəʁ də e͡na 0202030605/18, eː. ɑnə e͡ɬa mẹn mɑ ɑzɢaɾmɑs d̥ɾo 0202010701/16, eː. ɑndɑɢa e͡ɬa goɬ d̥ɑχsəɴɢɑ bəɾ ɑq ʒy təgəβ də 0103050401/02, eː. ɑndɑʁ beːzək bəɾ pərβɑ 0202010703/18, eː. ɑndɑχsɑ ɑm nisdɑχəʂ̊ e͡ 0202030902/33, eːj ɑsɑ sɑ 0202030301/34, eː. ɑdʐæj ɑm e͡ɬa mẹn e͡ɬa ɔ^{h}sɢɑ mɑ dɑndʒin bo^{h}ɬ dəɾ 0202030605/149, eː. ɑndɑʁ osɑ 0202030605/106, eː. eːj nəgə 0103040405/39, eːj eː. nəgə 0103040405/39, eː. o duɣdi kəsɯ ɑːzdəŋ gɯɑ mi 0203011002/20, eː. oɬ oʂ̊ɢɑ niadʐɑɴ ɑ 0203020402/30, eː. oɬ bəɾ ʤazɯ d̥ɑ^{h}ɢ̊ə emes d̥ə 0202010701/20, eː. oɬ e͡ɬa dɑ^{h}ːgə meŋ gøŋyɬdi 0203020402/01, eː. oɬ duɣẹ̞di e͡ɬa 0202020701/07, eː. uɣuɾ ɑzɢəɾʁɑ e͡ɬa 0103040405/17, eː. uzu e͡ɬa uzuq qɑp də 0202030402/37, eː. uzu də e͡na ɑm deɬə ølyɾ ẹ̞misgi tuɾup d̥ər 0202030605/101, eː. uzu e͡ɬa taɬa ʂitdəŋ jɑɴɢɑ ẹ̞^{h}tgindi e͡ɬa 0202030301/15, eː. uzunəŋ ɑdʐɑ e͡ɬa ɑndɑqəsɑ jẹɾʁɑʁɑ ɑɾ nimi dɾo 0202030605/127, eː. uzunuŋ oʁuɬnə sen dəliɣəlia βɑɾsɑ 0202030605/108, eː. pẹɣ dimi 0203011002/07, eː. bə uɾuʁnə pətgəɾin ʃise 0202030605/07, eː. bə bər ojinnə ẹ̞tgi diɣi 0202030605/73, eː. bə niːɣə e͡ɬa 0202030605/56, eː. bə ojnə tʂ̊ɔqdɑtbɑ 0202030601/62, eː. bə ʃiaɴdɑn mɑ 0203011002/07, eː. buɣun dʐɑ mẹn 0202030902/65, eː. deli deli ʐɑɴɬaʁɑ 0203011002/20, eː. gondɑ βəɾ joɬ dəɾ 0202010901/78, eː. oɬ gujʧi ɑndɑʁ mi syjɾə oʂ̊ɢɑ 0203020402/16, eː. oɬ kəsɯ dɑ^{h}ːgə menəŋ gøŋyɬdi 0203020402/24, eː. dudʒadi ɬəguɑɴʤɯ 0203020402/19, eː. qejɢ̊ɑʁəɬɑ 0202030902/100, eː. mənə e͡ɬa təqdɑttsɑ e͡mɑ 0202030601/50, eː. mənəŋ e͡ɬa βoɬ kegdinə 0202030301/20, eː. məs bə sujɾə χuodʒaʁɑ juʁuɾ mẹn mɑ unḍuq qɑp d̥ɾo 0201010101/03, eː. məs e͡ɬa niːɣəlin dit d̥ə 0202020401/06, eː. mẹn bəɾ tʂ̊oɢeq qejqen 0202030902/12, eː. men ɬɑ biaʁəɾ mənin geɬɣẹ̞ 0202030301/07, eː. mẹn e͡ɬa ojnə βər 0202030601/28, eː. mẹn sɑː bəɾ ɑ^{h}t beɾẹ̞n 0103010703/09, eː. mẹŋ bə ɑɬa e͡ẹ̞ɣẹ̞ʂ̊ e͡ɬa toɾɬɑʂ̊ d̥ə e͡na 0103010705/23, eː. nɑːɾsə bə niɣə 0203011002/03, eː. ni niː guɾəm oŋʂ̊ɔttsɑ e͡ɬa 0202010703/27, eː. nisdɑp baɾ e͡eɾ 0203020601/32, eː. sɑɾəʁ ɑ^{h}t bɑ joq 0202030902/52, eː. seːɾnəŋ e͡ɬa 0202030902/74, eː. sen ɑɬqu pɑʁəɴnə sẹ̞n jyen suɬuβɑt d̥əm 0202030605/157, eː. sen uzunə məndɑɢəp dʐɑnnə ʤiuɬɑʁɑ 0202030301/32, eː. sen uzəŋge hɑdʐəq jɑndəɾeɾ ʃieŋgan joq də 0202030301/33, eː. sẹ̞n dise 0203010701/25, eː. senəŋ bə ẹ̞^{h}ḳẹ̞səŋnə 0202031202/29, eː. senəŋ məʁɑ bəɾ niɣəse 0103040405/10, eː. sen uzuŋ ɑɬənnəŋ ẹ̞^{h}tdə 0103040405/34, eː. sẹ̞n bə mɑɬnəŋ søz βəɬɣẹ̞k dimi də 0202010502/22, eː. sen mɑː e͡βəɾ məndɑk keɬən

dəlip 0202030605/66, eː. senəŋ adzɣaɴ ͡ɬa 0202030605/20, eː. ʃiχanɬaʁa 0203011002/20, eː. jęt dise 0202031202/26, eː. jytʂaʁ tygęt də 0103030201/30, eː. dzɣuβadəːm 0202020501/90.

"nakarat" Bkz. **ej, ęːj.**

eː. eː. 0103020401/01, 0103020401/03, 0103020401/05, 0103020402/01(2), 0103020402/02(2), 0103020402/03(2), 0103020402/04, 0103020402/05, 0103020402/06, 0103020402/07(2), 0103020402/08, 0103020402/09(2), 0103020501/01, 0103050304/01, 0103050304/02(2), 0103050304/03(3), 0103050304/04(2), 0103050304/06, 0103050304/07(2), 0103050304/08(2), 0103050304/09, 0103050304/10, 0103050304/11(2), 0103050304/12, 0103050304/13(3), 0103050305/01, 0103050305/02, 0103050305/03, 0103050305/04, 0103050305/05, 0103050305/06, 0103050305/07, 0103050305/08, 0103050305/09, 0103050305/10, 0103050305/11, 0103050305/13, 0103050305/14, 0103050305/15, 0103050305/16, 0103050305/17, 0103050305/18, 0202030102/01, 0202030102/02, 0202030102/03, 0202030102/04, 0202030102/05, 0202030102/06, 0202030102/07.

eːj "ay (takvim)" Bkz. **ɑːj, ɑj**, **eː**, **e, ej.** Ayrıca Bkz. **ɑɢ eː, ɑɢ eːj, ɑɢ e, ɑɢ ej, ɑɢ̧ ej.**

eː. ɑɢ e. diɣęg͡ęː 0202020501/07, ɑɢ e. gøşgindi 0202020701/24.

eːj- "çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu deri torba veya kova içine koyup çalkalamak" Bkz. **eː-, ej- ʤe-, jej-.**

eː.-ʁɑ ɑnəŋ udʒin͡ɬa eː.-ʁa 0202031101/31, tułumɢɑ eː.-ʁa 0203010503/05.

eːjʁɑn "halk" Bkz. **ɑːjʁɑn, ɑjʁɑn, eːʁɑn.**

eː.+nəɴ eː.+nəɴ ɢəːzə͡ɬɑ 0103020303/08.

eːjɬaːj "nakarat" Bkz. **eːɬoːj, eːjɬaːj, eːjɬoːj.**

eː. eː. 0103020501/03, 0103020501/05.

eːjɬoː "nakarat" Bkz. **eːɬoːj, eːjɬaːj, eːjɬoːj.**

eː. 0103010704/11, 0103020401/05, 0103020401/06.

eːjɬoːj "nakarat" Bkz. **eːɬoːj, eːjɬaːj, eːjɬoː.**

eː. eː. 0103010704/02, 0103010704/04, 0103010704/05, 0103010704/06, 0103010704/07, 0103010704/08, 0103010704/09, 0103010704/10, 0103010704/12, 0103010704/13, 0103010704/14, 0103020401/03(2), 0103020401/05, 0103020401/06, 0103020501/01, 0103020501/02, 0103020501/03, 0103020501/04, 0103020501/05, 0103020501/06.

eːjn "değil mi" Bkz. **eːnɑ, eːn, eːnə, en, ejn, ejnɑ, ejno, ęːn, ęːno, ęn, jeːn, jen.**

eː. qoχʀqɢɑ deɬə eː. 0103040302/08.

eːj nɑːjɑ "nakarat" Bkz. **eː nɑːjɑ.**

eː. eː. 0103040402/12, 0103040403/57, 0103040403/61.

eːzeːŋgə "üzengi" Bkz. **ezeŋgə, ęzəŋgə, uzeːŋgə, ŭzeːŋgə, yzęŋgə, izəŋgə.**

eː. eː. 0202020303/12.

e

e "ünlem" Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, ęː, ej**, **ęːj.**

e e ɢejdɑ βɑʀ o^{h}ɬḍə 0103050101/07.

"nakarat" Bkz. **eː.**

e e 0103020301/03, 0103020301/04, 0103020301/05, 0103020301/06, 0103020301/07, 0103020301/08, 0103020301/09, 0103020301/10, 0103020301/13, 0103020301/15, 0103020301/16, 0103020301/18, 0103020301/20, 0103020301/22, 0103020301/23.

e Ç. "ünlem" Bkz. **ej.**

e ʤiu nəməgə͡e. 0202031101/12, jɑʰʂ ołuβurʁenəŋ jisɯ e. 0202031201/36.

e < **eɾür** "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

e aq jaʁłaʰ◌̥Gərnəŋ kəsə͡e 0202030403/05, aʁəduβałʂ͡e 0502020101/288, ałnəp baɾ ͡e 0502020101/288, ałχəʂ͡e 0103010304/48, 0103010306/09, amɾaq qałʁan͡e də 0202030103/18, anda͡ː e. ḍə 0103030201/33, andaGə sałʁaG ͡e 0203010301/18, andaʁ͡e.- ḍə͡sa 0103030901/76, andaʁ mə͡βa͡ː e saː 0203010303/02, andaʁ mi βaɾ͡e 0203010302/14, aɾaʰķə βaɾ͡e 0103050101/27, aʰʂdərəp baɾ͡e 0202030402/75, at͡ oɾʁa◌̥͡e 0203010301/09, at͡deː sałma joG͡e 0203010301/14, 0203010301/25, at ͡ʤoḍ͡e 0203010301/14, at͡tsałʁaḡ͡e 0203010301/24, at͡tsałʁan͡e 0203020203/18, aʰłdəN Gəłəʂ βaɾ ͡e də 0502020101/468, aʰtəsdərxəʂ͡e 0502020101/421, əŋgaɾ ʃynnisgeķ͡e 0203020201/09, ərliβərʁan͡e ḍə 0202030402/25, etgẹn e də ͡sa 0103020304/34, ezerɣi ołərχəʂ͡e 0502020101/111, ẹʤiliβałʁan͡e ɟə 0202030402/48, oʁaG͡e 0203010303/01, ołərχəʂ͡e 0502020101/253(2), ołuβurʁan e ḍə 0502020101/481, ołurGan ͡e ɟə 0202030402/57, ołurʁan ͡e ḍə 0202010502/04, ołurʁan ͡e 0202030103/14, ontʂəʁan ͡e ͡ła 0103040405/27, oŋʂəp baɾ͡e 0103040301/03, oɾʁan͡e ḍə 0202030402/36, ot Gəłʁa◌̥G͡e 0203020403/16, βaɾ͡e 0203020401/11, øłurəβałʂ͡e 0502020101/383, øłuruβałʂ͡e 0502020101/383, ølyq qaʂ͡e 0502020101/384, ølyq qaʁan͡e ḍə 0203020203/02, ølyɾuβałχəʂ͡e 0502020101/418, ølyɾuβatGan e ḍə 0103040405/36, ølyɾxəʂ͡e 0202030605/136, ʊłaβatGan͡e də ͡ła 0202030401/26, unək ͡giɣin e də 0103020304/05, unduɾuβ ʂidaʁa◌̥G ͡e 0202030404/07, unduɾuβ ʐidaʁa◌̥G ͡e 0202030404/07, ungẹn e ḍə 0103020304/24, unkianəʁan e ḍə 0502020101/52, uzuq qałʁan ͡e ḍə 0502020101/423, pədəɣ odʒin χułaʁaʂ βaɾ ͡e də 0103020302/13, peɣ βaɾ͡e 0203010301/35, 0203010301/56, pełaʁaq ͡e 0203010702/04, baɾ͡e baɾ͡ẹ 0202031201/11, barḍ͡ə͡e ḍə 0202030402/43, baɾmaʁan e ḍə 0502020101/459, baʂ dʐałχəʂ ͡e 0202030301/03, baʰʂdə teɾiłaχəʂ͡e 0202031201/21, bəːłɣeːg ͡e 0103020404/03, bəːłmẹs ͡e 0103020404/04, bə nimi χejłaʁan bər mi e sa 0103050301/03, bəłəp baɾ͡e 0203010301/37, bəłxəʂ͡e 0203010301/47, bəɾ əɾgam baɾ ͡e 0502020101/465, bəɾ͡e. ni 0102020304/06, bəɾ͡e na 0102020304/08, bəɾ Gaɾaˇʂt baɾ ͡e 0502020101/287, bəɾ taʁ βaɾ͡e 0502020101/301, bəɾ ʧio βaɾ͡e 0502020101/281, beɾxəʂ͡e 0103010305/04, bezək͡e͡ḍə 0202010702/09, boːłʁaG ͡e 0103020404/03, boːłmas͡e 0103020404/04, boχəʂ͡e 0202020301/01, bołʁaG͡e jom 0203010301/20, bołʁan e də 0103020302/05, 0103020302/08, boɾdap baː e də 0103020302/12, bɔχułaχəʂ͡e 0502020101/418, bɔχułaʁaG͡e 0502020101/430, bɔłχəʂ͡e 0202030605/108, bis Gəz βaɾ͡e 0203010301/44, βaɾ͡e dij ḍə 0202030604/41, βaɾʁan ͡e ḍə 0202030401/20, βeɾəβatGan ͡e ḍə 0202030401/28, βołχəʂ͡e 0502020101/416, daːneːɾ ͡e 0103040404/10, daʰːGu bər jaNʤɯ joʁuɾ βaɾ͡e 0203010301/52, dałej βaɾ͡e 0502020101/283, 0502020101/284, dəliɣəlia ͡χəʂ͡e 0103030702/107, dełaʁan e də 0103020302/10, dełaʁan e ḍə 0103020302/19, dɔGuɾadəβałʂ͡e 0502020101/383, 0502020101/428, dəʰʤin baɾ͡e 0202031202/03, duŋʤa βaɾ͡e 0103050101/30, diɣəmes͡e 0502020101/445, diɣeg͡e 0202030308/06, 0203010301/38, 0203010302/03, diɣeķ ͡e gu 0202030103/16, diɣẹn e də 0202030301/29, 0202030402/72, diɣẹn e do 0103020304/04, diɣẹn e ḍə

0103020304/03, 0103020304/26, 0103020304/29, 0202030402/29, diɣẹn e tə 0202030402/21, diɣin e də 0103020304/07, 0103020304/20, 0103020304/25, 0103020304/30, diɣin e ḍə 0202010503/12, diɣẹn e ḍə 0203020203/23, diɣeg e 0203020201/21, 0203020201/22, diliβałʁan e ḍə 0203020203/04, diş e 0502020101/81, ḍɔGurɑ hanəş e 0502020101/434, gẹłş e 0502020101/57, geser e 0502020101/364, gøz su βar e 0202030605/151, guməs ej βar e 0202030605/28, gyzdimis oq qaʁan e də 0103040405/13, giɣin e do 0103020304/35, gizəp bej e do 0103020304/15, kaNnəŋ dupdi βar e 0502020101/490, kən bẹrxəş e 0103010305/04, kəsɯ βar e 0103010306/05, kəsɯ gẹːş e 0502020101/123, keɣərxəş e 0202031202/17, kełn bar e 0103040302/07, kereķ e diu na 0103050101/38, kujtşiŋ e 0203010302/07, qałaʁan e do 0103020304/28, qadi ɬaretbẹs e 0203010301/04, qəʰrqqəş e 0203010302/02, qəʰGərχəş e 0202031202/17, qołəp bar e 0103040601/12, qəłuβ dro diːg e 0203010303/08, Gadap bar e 0103010304/01, Gara haʁəN bar e 0202030605/150, Garaʁəłarṣ e 0502020101/356, GaratGəła βarχəş e 0202010901/48, Gaş βar e 0203010301/38, Gajdan giːş e. 0103010701/26, Gajda βar e 0103040401/29, 0103040401/44, Gəłəş βar e 0502020101/296, Gəzdar e. eːn 0103010705/09, Gejda βar e 0202030605/133, Gejda baʰsGa βar e 0202030605/133, ɣəniłaχəş e 0502020101/416, χałən ałχəş e 0103040601/21, χuałaʁaG e 0102040301/02, ʁandʒałəq sɯkdi βar e 0203010301/55, hanəʁan e də 0103020304/36, hudzu̯ł βəłʁan e 0202030402/58, ʒy qałaş e 0103020304/26, ʤyyer e 0202030302/02, ʤyʃiŋnaχəş e ɬa 0202031201/21, ɬarʲtəβ jaḍaʁaq e 0202010301/16, łom etkəş e 0202030103/13, maNGaG e 0203020301/01, maNGan e də 0103020304/25, maNGan e də 0202030402/55, maNqəş e 0202030401/07, 0202030404/18, 0502020101/254, məndɑ βar e 0202010501/08, məndɑ βər kəndoGur βar e 0502020101/36, məndaG e. 0103010702/03, məndaGa adaʁaḍ e 0203010301/10, mẹnik bar e.- 0103030901/52, naːəş e 0103020304/08, naːłʁaG e ɬa 0103030802/39, naːχəłş e sa 0103050301/03, naːʁəłş e ʲise 0103050301/25, naʁəłş e 0103020304/07, 0103020304/20, naχəłş e ʲise 0103050301/01, naχəş e 0202030605/69, niː bər Gəłəş βar e 0502020101/438, niːɣəłye ołʁan e ʲə 0202030402/49, niːnə bəłxəş e 0202010502/19, ni ołʁan e 0202030402/40, ni əsdap bar e 0202030404/06, ni bəŋşi βar e 0202030404/06, ni βar e 0103040401/12, 0103040401/39, 0203010301/50, ni bər ɑjiʁ βar e 0502020101/319, ni ołʁan e 0502020101/409, niɣəłəβatGan e tə 0202030402/68, niɣəłş e 0502020101/431, nidʒor sumi βar e 0502020101/370, nidʒor sazḍəʁ βar e 0502020101/372, nileɾ sałʁaG e.- ɬa 0103010501/04, nisdaχəş e 0202030301/23, 0202030902/33, 0502020101/390, ndʒioɾ quNGaG e. 0103010501/13, saGəp baːr e 0103020303/03, saGəp bar e 0103020303/04, saGəβərʁan e ḍə 0202030401/21, sałəq Garomaʁan e 0103040405/17, sałʁaḡ e 0203010301/28, sałʁan e 0202030601/32, sałmas e 0203010301/19, səqqəş e 0502020101/87, sedẹr diɣẹːg e 0203011001/07, sen bəłxəş e 0202030301/12, senəŋgə e. 0103010703/10, su βar e 0103020304/22, su ʁazGan e də 0103020304/24, surɣe geːɣəş e 0202030401/19, sumi nidʒi βar e 0502020101/370, ʃidʒẹrɣẹk e də 0103020302/12, şidaʁaḡ e 0203020201/09, şidaχəş e 0502020101/361, tarɨłaʁaḡ e 0203010302/10, tarɨłamas e 0203010302/11, tejdaβəzGan e ḍə 0202030401/25, tejdasdər e də na 0202030307/07, toːłomaʁan e 0103040405/17, toqdaχəş e 0502020101/280, 0502020101/290, tułɣeg e

0202030308/06, tutqəʂ diɣẹg͡e 0202030301/12, tiłaχəʂ͡e ła 0202031202/12, ʧ͡ienχu oɾʁan͡e 0203010301/34, ʧuskəʂ͡e 0502020101/80, tʂiŋliłap baɾ͡e 0203020101/01, 0203020101/02, jadaʁaG͡e. 0103010705/13, jadaχəʂ͡e 0502020101/296, jaNqəs kełən baɾ͡e 0203010301/44, joɾəp baɾ͡e 0103010304/01, jaNqəs oʁułə βaɾ͡e 0202030605/97, jeɾɣəm ʤelieʂ͡e 0202030601/77, jɔq bɔp də e də͡ła 0202030402/65, jɔG͡edəβałʁan e ḍə 0502020101/478, jølyɾxəʂ͡e 0202030605/99, jøɾɣeniβap baɾ͡e 0103050301/09, juʰɾt baɾ͡e 0103020304/26, jy jaNjaN qəsə baɾ͡e 0502020101/303, jyłɣẹn e ḍəː 0103020302/25, jiuda ʧ͡ioʰkəʰp baɾ͡e 0202030604/02, jiβałʁan͡e ḍəɾ 0202030402/17, jiłʁasGan e də 0103040405/25, jimseɾ jałdał βaɾ͡e 0502020101/40, dʐaNje qadi͡e 0203020201/04, dʐasʓ͡etkəʂ͡e 0202030605/104.

e < **ɑj** “ay (takvim)” Bkz. **ɑːj, ɑj**, **eː**, **eːj, ej.** Ayrıca Bkz. **ɑG eː, ɑG eːj**, **ɑG e, ɑG ej, ɑG̣ ej.**

e ɑG e gøʂgindi 0202020701/28, ɑG e gøʂkəʂ də 0202020701/53, ɑG e gøʂk̡əʂ dɾo 0202020701/54.

ed- “yapmak, düzenlemek” Bkz. **ed-, et-, eʧ-, ẹd-, ẹt-, ẹʧ-, id-, it-, jid-.**

e.-əβəɾ dɾo/do/dəɾ/də/ḍə e.-əβəɾ dɾo 0202020501/71, guɾum e.-əβəɾ do 0202010901/11, məndaʁ e.-əβəɾ dəɾ ͡na 0203020501/05, niːɣə e.-əβəɾ də 0203010502/04, ẹsɯ e.-əβəɾ ḍə 0202020702/32.

e.-əβ dɾo/ḍə ɑndaʁə e.-əβ dɾo 0203020202/21, Goj͡ʁuɾanda e.-əβ ḍə 0103010305/22,

e.-o də tʂudzɑ e.-o də 0103020302/14.

e.-əβaʰɬḍəː jaNpiŋ ma e.-əβaʰɬḍəː 0203010701/02.

e.-əβatəp ḍə duɾ e.-əβatəp ḍə 0103040301/26.

e.-əβap ḍə jɔG͡e.-əβap ḍə 0502020101/492, 0502020101/494.

e.-əβəɾʁə dəɾ ɑs e.-əβəɾʁə dəɾ 0202010901/36.

e.-əβałʁə də uzu ma e.-əβałʁə də 0502020101/209.

e.-əβattsɑ łəuməŋʤɯ e.-əβattsɑ 0202020701/13.

e.-in ɑs e.-in͡soːɾ 0102020301/20, 0102020301/21, məs kełəːn e.-in 0202030402/46.

e.-əp e.-əp bẹɾɣẹ 0502020101/209.

e.-əβap ḍə jɔG͡e.-əβap ḍə 0502020101/299.

e.-əβ ɑs͡e.-əβ 0203020501/15, uʂ qunuq͡Gɑs e.-əβ 0202030605/53, fədʐuaNnə͡sa məz e.-əβ dʐi̡daʂ də 0103010304/05, łom e.-əβ 0203020402/05, łom e.-əβ͡ ła 0103050102/20, miendin tʂuguo e.-əβ jadaχəʂ də 0103010304/52, joq e.-əβ 0502020101/219.

e.-əβadəβ joq də Goj qəʰɾqba e.-əβadəβ joq də 0103010703/06.

e.-əβ meṇ͡ła e.-əβ dzi̡daʁaq 0103010304/54, e.-əβał dʐi̡ḍe ḍə 0203010701/03.

e.-əβałʁɑ toɣuɾek nimi e.-əβałʁa 0203020302/17, jaʰtḭ̡ḍa e.-əβałʁa 0203020302/17, jɔG͡e.-əβałʁɑ͡ła 0502020101/300, jɔG͡e.-əβałʁa 0502020101/316.

e.-əβəɾʁɑ ɑʰs e.-əβəɾʁan͡eː tə 0202030402/69.

e.-əβɑGɑn oʰt bədʒin e.-əβɑGɑn 0502020101/296.

e.-əβałʁɑn jɔG͡e.-əβałʁan e ḍə 0502020101/478, naʁəβ e.-əβatGan 0502020101/74, ʤiaNʐəŋłaɾ e.-əβatGan 0202020303/01, e.-əβatGan jazmaq ḍə eː ḍə 0502020101/208,

e.-əβatGandə͡duɾ e.-əβatGandə͡ła 0103040301/27.

e.-əβałʁandə jɔG͡e.-əβałʁandə͡ła 0502020101/479, 0502020101/500.

e.-əβałʁaq ɑndaʁ nimi e.-əβałʁaq nimi ḍəɾ 0203020302/17, jɔG͡e.-əβałʁaq də͡ła 0502020101/441.

e.-eɾ nɑʁəβ joG͡ e.-eɾ 0502020101/275.

e.-ɐ̣ɾnə nisdɑβ joG͡ e.-ɐ̣ɾnə 0502020101/430.

e.-ɐ̣ɾʤi ɑʰs e.-ɐ̣ɾʤi osɑ 0202030601/13.

e.-əβ joq ʈə e.-əβ joqʈə͡ nɑ 0202020701/45.

e.-əβmin də e.-əβmin də͡ nɑ 0103010304/53.

eg- < ege- “sürtmek, sürtünmek”

e.-oʁɑn dzɻuɑɴnə e.-oʁɑn ɐ̣ də 0103040405/20.

egən < eʰɻ̆ən < eɾ-gən “muhtemelen, büyük ihtimalen” Bkz. **eʰgen, eʰg̑ən, eʰg̑ɐ̣n, eʰkən, eʰɻ̆ən, eʰɻ̆ɐ̣n, eʰɻ̆ɛ̣̆n, ɐ̣ʰg̑ɐ̣ːn, ɐ̣ʰg̑ɐ̣n, ɐ̣ʰɻ̆ɐ̣n, ɐ̣ʰɻ̆in, ixg̑ɐ̣ːn, ixɻ̆ən.**

e. ølyɾɣi͡ jiβɑtqəʂ͡ e. 0202020701/62.

eɣəm “omuz” Bkz. **jiɣən.**

e. e͡ bədʒin gøʰdəɾɣek 0203020402/17.

eɣeːn “yeğen, abla veya kız kardeşin çocuklarına seslenme biçimi”

e.+ə ɑdzɑnəŋ͡ ɬɑ e.+ə 0202030101/08.

eɣeʂ < **eɣe+ ʂət** “dişi köpek” Bkz. **eːɣeːʂ, eɣɐ̣ʂ, ɐ̣ɣɐ̣ʂ, ɐ̣ɣiʂ.**

e.+ən bəɾ e.+ən zeɾtgin ɐ̣ː ɖə 0502020101/16.

eɣɐ̣ʂ “dişi köpek” Bkz. **eːɣeːʂ, eɣeʂ, ɐ̣ɣɐ̣ʂ, ɐ̣ɣiʂ.**

e.+ə ɑːɬɑ͡ e.+ə 0103010705/22.

em “ilaç” Bkz. **ɐ̣m, jɐ̣m, jiːm, jim.**

e. e. ɢɑɾɑtɢəɬɑ βɑɾχəʂ͡ e 0202010901/48, e. dzɑɬɑʁəɬɑ βɑɾəp də 0103040405/28.

eməs- “emzirmek” Bkz. **eːməs-, ems-, ɐ̣mə̆s-, iməs-**, **imə̆s-, ims-.**

e.-dəɾɣi e.-dəɾɣi͡ ɬɑ 0202031101/23.

emes < eɾ-mes “değil, hayır” Bkz. **emɐ̣s, ɐ̣ːmis, ɐ̣mis, imis.**

e. onɬəɣ e. dəɾ 0202030307/02, bəɾ e. ɖə 0202031201/30, bəɾ e. ɖəɾ 0202031201/25, 0202031201/30, bəɾ ʤazɯ ɖɑʰɢə e. ɖə 0202010701/20, dɐ̣məɾ e. də 0502020101/440, dɐ̣məɾ e. ɖə 0502020101/439, kəsɯ e. ɖə 0502020101/13, ʤiendɑn ɐ̣͡ ɖə 0202020701/10, jɑʰʂ e. dɾo 0202010501/21, jeɾ me e. me 0103010705/43, jonɑq e. doː 0202020303/11.

emɐ̣s < eɾ-mes “değil” Bkz. **emes, ɐ̣ːmis, ɐ̣mis, imis.**

e. qɑm͡ ɐ̣ʰɬʤi e. ɖɾo 0202010703/34, məsdəŋ e. dəɾ 0202020401/23.

ems- “emzirmek” Bkz. **eːməs-, eməs-, ɐ̣mə̆s-, iməs-**, **imə̆s-, ims-.**

e.-əβəɾ də tɯjɬɑʁɑ e.-əβəɾ də͡ nɑ 0202031101/22.

en “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, ejn, ejnɑ, ejno, ɐ̣ːno, ɐ̣ːn, ɐ̣n, jeːn, jen.**

e. nəɣo də e. 0103010101/17, ʒinnə e. 0103010101/19.

eneː “yine” Bkz. **ɑni, əni, əɾnɐ̣, eːnɐ̣, eːni, ene, enɐ̣, eni, ɐ̣ːnɐ̣, ɐ̣ːni, ɐ̣nɐ̣, ɐ̣ni, ine, ini, jine.**

e. e. 0202030501/01.

eneːk “inek” Bkz. **enɐ̣g, enɐ̣k, enɐ̣ɻ̆, ɐ̣nɐ̣k, ɐ̣nik, iːneːk, inek, inɐ̣ːk, inɐ̣k, iniːk, ĭnɐ̣k.**

e. ɑG͡ e. sɑʁeɾʁɑː 0103020403/07.

ene “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾnɐ̣, eːnɐ̣, eːni, eneː, enɐ̣, eni, ɐ̣ːnɐ̣, ɐ̣ːni, ɐ̣nɐ̣, ɐ̣ni, ine, ini, jine.**

e. e. 0502020101/137, e. ɑndɑʁ guɑnɬɑmɑʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/40, e. βəɾ ʃyɬɑʁɑ 0202020701/61, e. gue nimi ɓɐ̣ʰɾk kəsɯlɛrnə mɑɴdəɾʁɑ͡ ɬɑ 0202030605/79, e. χoɴnɑʁɑ 0502020101/109.

enɐ̣ “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾnɐ̣, eːnɐ̣, eːni, eneː, ene, eni, ɐ̣ːnɐ̣, ɐ̣ːni, ɐ̣nɐ̣, ɐ̣ni, ine, ini, jine.**

e. e. 0103010303/24, 0202010501/16, 0202020301/07, 0202020301/14, 0202030601/71, 0203020203/14, 0502020101/23, 0502020101/192, 0502020101/223, 0502020101/283, 0502020101/284, 0502020101/394, e. ałəNGa 0103040405/55, e. anasəŋgədi e^{h}dəp baɾt d̥ə 0502020101/55, e. andaʁ βəɾ seɾəɣ͡ʒip 0202020201/06, e. at͡ʦałʁan͡ e 0203020203/18, e. ajtGand͡ə ɬa 0502020101/464, ẹ. ẹzẹrɣi 0502020101/234, e. o ɸ͡ʃyxɾgunə qajndəɾʁa͡ɬa 0202030501/03, e. ołuɾəβ ołuɾʁaʂ͡ gəni 0502020101/72, ojʁaʂ Gani͡ e.͡βəɾ χuaɾ dərə 0202030104/07, uzu e. məndaʁoɾ duɬ tuset d̥ə 0502020101/207, e. bə aɾa^{h}ḳənə duanɬaʁandə 0502020101/225, e. bə fuɸ͡ʃi oʁan͡ẹː də 0202030902/61, e. bə bəɾ͡ ʁat ølyɾɣə diɣẹ 0502020101/69, e. bə͡ɬa taNʂasən undurɣi ͡ɬa 0202030902/86, e. bəɾ bəɾ jaməNGa e^{h}tgen soʁda ͡ɬa 0202030902/115, e. bəɾ duan joɬ maNsa͡ ɬa 0502020101/290, e. bəɾ qonGanda 0502020101/425, e. bəɾ jaNsə͡ ɬa 0103030702/109, e. bẹɾɣẹ 0502020101/207, e.͡βəɾ di͡βaɬ͡ja 0502020101/207, e. βəɾ dəpdiɣe 0202030306/02, e.͡βəɾ məndaʁ nimi 0203020302/17, e.͡βəɾ ʃyɬaʁa 0202020701/60, e. da^{h}Gə guŋʃien bədʒin jamaβəɾ də 0202020702/13, e. diβəɾ 0502020101/274, e. gẹɬɣẹ͡ ɬa 0502020101/425, e. gogasə ja^{h}ːʂdʐa ołuɾʁan͡ẹː də 0202030902/25, e. gø^{h}d̥uɾuβałʁa ͡ɬa 0202030902/70, e. gø^{h}duɾuβał 0202010503/11, e. gø^{h}duɾɣẹ Gejɬaʁan͡ ẹɾ 0202030605/162, e. gyɾʉβałʁa 0203020203/14, e. qənəqGa 0502020101/225, e. Gaɾaʁəɬaβaɾʁanda 0502020101/28, e. Gaɾaʁəɬaβaɾʁandə͡ ɬa 0502020101/32, e. Gaɾaʁəɬaɡeɬʂ d̥ə 0502020101/56, Garasa e. bəɾeɾ a^{h}s ɬaɾed̥ej də 0203010302/15, e.͡ɬa 0202030402/08, 0502020101/100, e. maNGan͡ẹː d̥ə 0202030402/24, mənə e. u^{h}dʐuɣəɾɣẹndi͡ ɬa 0502020101/193, e. naːɾə bədaʁa 0202020301/19, e. naGə ʊɬ jipdə 0202020302/01, e. naɾaqq̥a maNəp d̥ə 0502020101/240, e. niː tʂo̥de̥da͡ ɬa 0202010701/20, e. nisən bəɾ ontʂəʁan͡ e͡ ɬa 0103040405/27, ẹ. nisdin 0502020101/109, e. nisdaʁan͡ ẹ͡ ɬa 0502020101/233, e. sazdəʁəNGa ʒiʁɬaʁa 0202030902/67, e. sʊɾɣe 0202030401/26, e. ʂidagəʁa ołuɾ diɣẹn͡ẹː də 0202030402/38, e. taʁaɾnə saɬʁa 0202020702/19, e. teɬək aʂGa 0202020702/13, e. jysuŋgi e^{h}tgəɾəp͡ b̥aɾp d̥ə 0502020101/137, e. dzo̥ːzGa 0202030404/11.

enẹg "inek" Bkz. **eneːk, enẹk, enẹḳ, ẹnẹk, ẹnik, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk, ĭnẹk.**

e.+ən baɬaN e.+ən͡ ɬa 0502020101/478.

enẹk "inek" Bkz. **eneːk, enẹg, enẹḳ, ẹnẹk, ẹnik, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk, ĭnẹk.**

e. e. 0502020101/379, aq͡ e. bẹrin 0202020501/89, baɬaN͡ e. 0502020101/379.

e.+də baɬaN͡ e.+də͡ ɬa 0502020101/438, baɬaN ͡e.+də doGuɾadəβałsa 0502020101/437, baɬaN͡ e.+də nisdasa 0502020101/383.

e.+d̥ə baɬaN e.+d̥ə 0502020101/431.

enẹḳ "inek" Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, ẹnẹk, ẹnik, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk, ĭnẹk.**

e. baɬaN e.͡eɾ 0502020101/379.

eni "yine" Bkz. **ɑni, əni, əɾnẹ, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini, jine.**

e. e. 0103010602/17, 0202030104/06, 0202030601/79, 0502020101/192, e. ɑːq jyn 0202030104/09, e. ajdin 0502020101/427, e. pidʒaŋ daɬaβałʁa 0202020303/09, e. baːɬaβałʁa 0202030501/02, ba^{h}dzẹ e. faNduŋduŋ 0202030104/06, bə͡ e. jyɾə gise͡ ɬa 0202020302/06, e. bəʁa jałβaɾʁəɬa giɣik biː naːɬʁaG͡ẹ ɬa 0103030802/39, e bəɾ piŋʂi manaɾʁa bəɾ qanəβ d̥ə 0103010305/11, e. bəɾ dun oŋʂəʁa͡ ɬa 0202030104/12, e. ɸudʒyɣəɾmi liutio 0202030104/09, e. dejdzi̥sət d̥ə 0203020203/12, e. dəlixəʂ də

0502020101/126, e. d̥us͡ j͡aqɢa tʂotdo 0103020304/32, e.͡ ɬa 0103010703/14, e. gɐ̣ɬɣin iː də 0502020101/107, e. məndaʁa 0103040405/43, sʉzkəʂʈ͡ʂa e. 0103010101/05, e. ʃyenχuɬo 0103050101/62, e. ͡vəɾ ɐ̣ɾɐ̣n 0202030104/21, e. jɑnəNGa saGəʁa 0202030104/11.

eŋ “en” Bkz. **ɐ̣ːŋ, jɐ̣ːŋ.**

e. e. kidʒiɣ 0502020101/257.

eŋge “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **ɐ̣ŋgeː, ɐ̣ŋgeː, ɐ̣ŋge, ɐ̣ŋgi, iŋgɐ̣, iŋgi.**

e.+ŋ e.+ŋ bo^{h}ɬd̥e 0103020301/07.

eɾ < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ɐ̣ː, ɐ̣ːɾ, ɐ̣, ɐ̣ɾ, ɐ̣ɾeː, ɐ̣ɾe, ɐ̣j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dɐ̣ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jɐ̣ːɾə, jɐ̣ɾ, jɐ̣ɾɐ̣̆.**

e. aːndʒaɬəq͡ ɬa gyβ͡ e. 0203010301/29, aGasə͡ e. ne 0202030203/07, andaʁ nimi͡ e. 0202031201/16, as a^{h}ʂGan͡ e. 0202030601/71, asdə͡ a^{h}ʂGan ͡e. 0202030601/68, aʂGan͡ e. 0202030604/43, at͡ tsaɬʁ͡ e. ͡ɬa 0203020202/06, ajtəsəp baɾ͡ e. ɬa 0202010701/02, ajtəsGan͡ e. 0202030604/18, azap baɾ͡ e. 0202030802/49, a^{h}d͡ezeɾ ma βaɾ͡ e. 0202020303/12, əʂgeg͡ e. 0202010201/08, əɾgeɬəŋ baɾ͡ e. 0202030802/05, ezeɾɣi maNqəʂ͡ e 0502020101/221, ezeɾtkəʂ͡ e ʝise 0502020101/117, e^{h}təsdəɾɣəmes͡ e. 0202030301/26, e^{h}tgɐ̣n͡ e. 0202030604/63, o qanGa ajtGan͡ e. 0202030605/60, oʁuɬnəŋ uɾegə ɐ̣m͡ e. 0203020203/09, oɬəɾʁan͡ e. d̥ə 0202030402/44, oɬəɾʁan͡ e. 0202030605/89, oɬuɾʁaG͡ e. 0203020301/02, oɬʁaG͡ e 0502020101/357, oɬʁaq̃͡ e 0502020101/357, oŋʂəp b̥aɾ͡ e. 0203030102/10, oɾʁan͡ e. 0202030605/120, ɔχq͡ ja βəɬmɐ̣s͡ e. 0202030103/09, øɬuɾɣəməs͡ e 0502020101/50, ørɣenkəʂ͡ eɾ 0502020101/192, ølyɾmɐ̣s͡ e. 0202020501/44, ʊnkəʂ͡ e 0502020101/152, ungig͡ e. 0202030604/49, unkianəʁan͡ e. 0202030103/18, uʂ ʂidəliŋ baɾ͡ e. 0202030605/132, u^{h}Gaɾəp baɾ͡ e. 0201010102/02, u^{h}ɢaːɾəp baɾ͡ e. 0201010102/01, u^{h}ɢaɾəp baɾ͡ e. 0203020601/56, u^{h}ɢaɾəp b̥aɾ͡ e. 0203020601/62, pəd̥əp baɾ͡ e. 0103030702/52, peɣ͡ e. diɣi 0203011002/06, baɬaN enɐ̣ķ͡ e 0502020101/379, band̥əs͡ e. 0202030203/05, baNfa βaɾ͡ e. 0202030301/10, baɾa^{h}ɬGəβaɬʁan͡ e. 0202030604/35, baɾa^{h}ɬGəʁan͡ e. 0202030604/36, baʂ tutup baɾ͡ e. 0203020601/59, bəɬmɐ̣s͡ e. jam 0203020301/04, bəɾ jyz bes͡ on da^{h}ɾtqəʂ baɾ͡ e. 0103040403/17, bə^{h}dəɣɬəɣ͡ e 0103020301/13, beɾɣəməs͡ e 0502020101/110, bezəg ͡e. 0103050303/26, 0202031202/04, bejdʒilip baɾ͡ e. 0202020501/24(2), bɐ̣ɾmɐ̣ɣɐ̣n ͡e. 0202030601/48, boɾdaβatGan͡ e. 0202030604/78, βaɾʁan͡e. 0202030605/117, 0202030605/119, βoɬʁan͡ e. d̥ij d̥ə 0203020203/24, dada duqGan məɬa͡ e. 0202030402/07, daɾɬatɢ̥an ͡e. 0202030601/40, daɾaβəɾʁan ͡e. 0202030605/37, da^{h}pGaG͡ e. 0203030101/09, dəliɣəməs͡ e. 0202030605/69, dəɾɬeɾ joɬ joG͡ e 0502020101/252, deŋəɾ χannəŋ poɾaNə βaɾ͡ e. 0202030603/01, doʁɔɾ su joɢ̥͡ e. 0202030605/151, du βaɾ͡ e. 0203020203/10, duGuɾatqəʂ͡ e. 0203020501/12, dudʒałəq ͡ɬa gyβ͡ e. 0203010301/29, dunGaG͡ e. 0103040401/31, diɣeg͡ e. ͡ne 0202030301/39, 0202030301/40, 0202030307/04, diɣɐ̣g ͡e. 0203020302/17(2), diɣɐ̣g͡ e. ͡ni 0203020601/61, diɣɐ̣g͡ e. 0203020601/61, diɣɐ̣n͡ e. ͡də 0202030604/51, diɣɐ̣n ͡e. 0202030601/30, 0202030604/59, 0202030604/74, diɣɐ̣n͡ e. d̥ə 0202030401/10, diɣig͡ e. 0203020302/09, diɣin͡ e. 0202030601/46, 0202030604/75, 0202030605/112, diɣin͡ e. d̥ə 0202030604/45, d̥iɣin͡ e. d̥ə 0202030604/62, gev e. neː 0103050303/28, geɬɣəməs͡ e. 0202030605/108, gɐ̣ɬɣɐ̣n nimi͡ e. 0203020601/67, gɐ̣ɬmɐ̣ɣɐ̣n ͡e. də 0202030401/11, gøːβ e. 0202020501/91, gøβ e. dio 0103050303/23, gøɾmes͡ e. d̥ə 0203010502/07, gø^{h}kədəp baɾ͡ e. 0203010502/08, guan deɬaχəʂ͡ e. 0103040401/48, guanɬaʁəməs͡ e.

0202030605/67, guołałmas͡e. 0103040403/31, gyk k̡͡eli: giv e. 0103050303/04, gyzdʉβurʁan͡e. 0202030605/47, gyzdʉɣn̡͡e. 0202030601/38, kəsə͡e. 0203020402/01, keɣərxəʂ͡ e. 0202030802/44, qaχg̊ərʁan͡ e. 0202030601/59, qałʁan nimi ͡e. 0202030103/19, qan͡e 0502020101/03, qaɴsa da^{h}rtb̥as͡e. 0202030103/09, qarəsə͡e. ne 0202030203/06, qadi͡ e. 0203020201/04, qəłχəʂ͡ e. 0203010303/04, ɢadaχəʂ͡ e. 0203010702/50, ɢaʁa maɴɢ ͡e. 0102020301/32, 0102020301/33, ɢarʁaɢ ͡e. 0103040403/01, ɢarʁan ͡e. 0202030604/47, 0202030604/48, 0202030604/66, 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/71, 0202030604/72(2), 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/75, 0202030604/76, 0202030604/77, 0202030605/47, 0202030605/48, ɢarʁəłarʁaɢ͡ e. 0203020402/11, ɢarəq joɢ ͡e 0103020301/21(2), ɢaʂ dzɻejsaɴ baɾ͡e. 0103040401/22, ɢajda βaɾ͡e. 0203010302/13, ɢajsə o^{h}d̥aʁnəŋ͡e. 0203020401/13, ɢəz βaɾ͡e. 0202030601/47, hadzɻəq jandərʁaq bər quʂ͡ e. 0202020501/51, horβe horβedamas͡ e. 0202030103/09, liχe nimi ͡e. 0202030901/01, łajiʁaɴərʤennəɴ qera ͡e. nɻ 0202030604/13, łom etkəʂ ͡e. 0202030103/14, łurʁan͡e. 0202030605/88, ʒip bołʁəməs͡e. 0203020203/16, ʒiɣəməs͡ e 0502020101/96, ʒiɣəmes͡e 0502020101/99, ʤejfaɴnamaʁan͡e. 0203020402/19, maɴdərəp bar e. 0202030605/129, maɴqəs qan͡e 0502020101/366, maɴqəʂ͡ e 0502020101/44, 0502020101/46, 0502020101/220, 0502020101/356, maɴgəməs͡e 0502020101/253, mənəp baɾ͡ e. 0202010201/05, məndaɢa βaɾ͡e. 0502020101/214, məndaɢəp dʉrt baɾ͡e. 0202030601/55, məndaɢo͡βər łomaq baɾ͡e. 0202030601/72, məndaʁ pəkdəɣ kəsɯ joɢ̊͡ e. 0202030605/103, men ahd̥əʁłamonəŋ erən͡ e 0502020101/276, moŋuł kəsə͡e. 0203010702/16, naʁo maɴɢ͡e. 0102020303/11, ni: dixəʂ͡ e. 0203020302/02, ni:ɣə͡ e. 0203020203/15, ni:ʤi tapsuŋ͡e. 0203020401/09, niʤioɾ ałβɑ̟tə βaɾ͡ e. 0203020401/16, ni͡ e. d̥ə 0202030401/14, niɣəp baɾ͡ e. 0202020501/60, niʤi oʁuł βaɾ͡e. 0203020401/17, 0203020401/18, niʤi o^{h}kuŋ baɾ͡e. 0203020401/18, niʤi ɢəz βaɾ͡e. 0203020401/17, niʤi taptʂon baɾ͡e. 0203020401/18, niʤioɾ baɾ ͡e. 0103040403/16, nisdap baɾ͡ e. 0203020601/32, nisdaʁaɢ̊͡ e. nisda 0202030605/69, nisdaχəʂ͡ e. 0202030902/44, 0502020101/44, sa:ɢəp baɾ ͡e. 0202030301/08, saβatg̊an ͡e. 0202030605/82, saqəs ͡o^{h}d̥aʁnəŋ͡ e. 0203020401/14, saqɢaɢ͡ e. 0202010201/07, saɬəp baɾ͡ e. 0203020202/08, saɬuβatɢan ͡e. 0202030605/49, saɬʁan͡e. 0202030601/31, 0202030601/32(2), sen͡e 0502020101/373, sen no:sa jemes ͡e. 0203030102/18, senə ʒiɣəʂ ͡e. 0202030301/02, su d̥apqəʂ͡ e 0202020401/19, su ͡ɬa͡e. ni 0202031202/34, sumuɾ taʁ ͡ɬa͡e. ni 0202031202/34, sunəŋ gəŋzɯ͡e 0202020401/20, suɾaʁan͡e. 0202030605/02, sutʤis baɾ͡e. 0202020501/106, ʃyłaʁan͡e. 0202030601/49, 0202030604/28, 0202030604/64, ʃisu͡e. 0202020501/35, taɾiłaʁaɢ͡ e. 0203020302/13, taɾiłaχəʂ͡ e. 0203010302/10, tejʁan ͡e. 0202030601/67(2), tɔqdaχəʂ ͡e. 0202030601/30, tɔqdaʁan ͡e. 0202030601/41, 0202030601/44, tɔqdatbaʁan ͡e. 0202030601/48, tɔqdadəβałmaʁan ͡e. 0202030601/26, tɔqdaq qaʁan͡e. 0202030601/39, tutɢan͡e. 0202030601/27, ʧudup baɾ ͡e. 0202030604/03, ʧusurɣn̡͡ e. 0202030604/46, ʧusurɣin͡ e. 0202030604/44, ʧusdiɣəməs͡ e. 0202030605/105, ʧusgin͡ e. 0202030604/34, ʧʃiɴχenəŋ͡ e. 0203020601/66, tʂa əʂgɸk jodʒiŋ͡e. 0203020201/03, tʂan ma βaɾ͡e. 0202020303/12, tʂiułaβuzɢan͡ e. 0202030402/62, jaqɢaɢ̊͡ e. 0202030802/42, jaqɢaɢ͡ e. 0202030802/42, jaqɢaɢ͡ e. ͡ɬa 0202030802/43, jaʁəłasɢəmɻ̟͡s e 0502020101/155, jaχʂ nø^{h}kər na^{h}qər ͡e. 0202030105/03, jaχʂ ͡e. 0203020203/10, jaɴqəs oʁuł

0202030605/74, jaɴdʒałəq aːz͡e. 0203010301/27, jaɾłə hanəʂ͡e 0502020101/59, jaɾłəʁaG̃ e. 0202010201/01, jasəł nimi e. 0202031202/41, jazɢan͡e. 0202030601/24, jaʰʂə oʂɢa͡ e. 0203020402/24, jaʰʂə kəsə͡ e. 0203020402/16, jeɾ hẹ̣dʒigə͡ e. 0202030404/11, jerdiɣeg͡ e. 0203020403/15, joda ʧygəxəʂ͡e. 0103040401/36, joG̃ e. 0202020501/106, 0203020403/18(2), joʁʊɾ ma baɾ͡e. 0201010101/05, jozqanəχəʂ͡e. 0202030301/26, jyɣałʁan͡e. 0202030605/53, jys͡e. 0202030603/05, jiuda ʧîoʰkəʰp baɾ͡e. 0202030604/05, jidə gaŋ baɾ͡e. 0103040403/15, jiɣəʂ͡e. 0202030301/07, zuj dʐuŋjo͡e. 0202031201/07, dʐəŋ͡e. 0103010701/13, dʐuqdurʁan͡e. 0202030601/60, dʐi̯ułaʁan͡e. 0202030601/33, dʐi̯ŋ͡e. 0202030605/135.

eɾ- < beɾ- “vermek” Bkz. **beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bẹ̣ɾ-, bẹ̣r-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, ḅeʰɾ-, ḅẹ̣ɾ-, ḅẹʰɾ-, βeɾ-, βẹ̣ɾ-, veɾ-.**

e.-ʂ də azəqɢa e.-ʂ də 0103030201/26.

eɾeː < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, ej, ẹ̣ː, ẹ̣ːɾ, ẹ̣, ẹ̣ɾ, ẹ̣ɾeː, ẹ̣ɾe, ẹ̣j, iː, iːr, i, iɾ, ir, dẹ̣ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹ̣ːɾə, jẹ̣ɾ, jẹ̣ɾẹ̆.**

e. atdəʁ ͡e. 0102020301/02, 0102020301/30, 0102020301/69, 0102020301/70, 0102020401/18, 0102020401/02, 0103020301/01, 0103020303/01, 0103020303/19, diɣeq̆͡e. 0203020501/27, jaʂ͡e. 0103020501/06.

eɾe < **eɾür** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾeː, ej, ẹ̣ː, ẹ̣ːɾ, ẹ̣, ẹ̣ɾ, ẹ̣ɾeː, ẹ̣ɾe, ẹ̣j, iː, iːr, i, iɾ, ir, dẹ̣ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹ̣ːɾə, jẹ̣ɾ, jẹ̣ɾẹ̆.**

e. aq ʂidəliŋ baɾ͡ e. 0202030605/113, bə ni͡ e. 0103010305/76, diɣẹ̣g͡ e. 0203020601/03, duzɢə͡ałəp baɾ͡e. 0203020501/13, gẹ̣łmẹ̣s͡e. 0203030102/08, ɢaɾa ɢoj βaɾ͡e. 0202030605/113, saɾəʁ͡βaʂ ɢoj βaɾ͡e. 0202030605/113.

eɾen < eɾen “erkek, koca” Bkz. **əɾeːŋ, ẹ̣ɾẹn.**

e. men ahḍəʁłamonəŋ e͡. eɾ 0502020101/276, menəŋ e. dəɾ 0502020101/386,

e.+leɾ e.+leɾ͡ła mənəŋ uzun qaɴsanə ałʁa 0202030103/10.

e.+ə uzunəŋ e.+ə 0502020101/366.

eseːn “esen” Bkz. **ẹ̣seːn, ẹ̣sẹ̣n, seːn.**

e. e. suɾaʁaq dimi do 0202030802/25.

esdiɣ “karı koca, eşli”

e. e. βop ḍə 0502020101/274.

et- “etmek, yapmak, düzenlemek” Bkz. **eːd-, ed-, eʧ-, ẹ̣d-, ẹ̣t-, ẹ̣ʧ-, id-, it-, jid-.**

e.-go aʰga e.-go 0203020202/18.

e.-gə hdʒ̑i βaʁəɾ e.-gə ni 0203010801/02, jaχʂ e.-gə diɣe 0502020101/307.

e.-gə dəɾ/də łom e.-gə dəɾ͡na 0203020403/19, aːsdə e.-gə də 0203010301/18, joq͡e.-gə də 0502020101/136.

e.-gə də joG̃ e.-gə də͡ła 0502020101/275.

e.-kəʂ e gue nimi dʐasð͡e.-kəʂ͡e 0202030605/104, łom e.-kəʂ͡e 0202030103/13, łom e.-kəʂ͡eɾ 0202030103/14, oG̃ e.-kəʂ ḍə 0502020101/278, 0502020101/472.

e.-tse has e.-tse͡ła 0103050101/01, joq e.-tse ła 0502020101/175.

e.-gẹ̣ʂ ʒyz e.-gẹ̣ʂ͡gine 0502020101/213.

e.-ge aːs e.-ge͡sa 0203020302/05, andaʁ e.-ge͡ła 0203011001/04, andaʁ mi e.-ge 0203010702/52, andaʁ nimi e.-ge ołəɾp ḍə 0502020101/230, bəɾ e.-ge 0203011002/29, guantse e.-ge 0203020402/21, 0203020402/23, kadaq ͡e.-ge 0203011002/25, 0203011002/26, χas e.-ge 0202030402/69, santʂagaŋʤɯ e.-ge

0203011002/11, ʃiafesənə e.-ge 0202030308/02, ʂɨgə ʤɻ̩ezɯ e.-ge 0203011002/29, dzɻ̩manə e.-ge 0202030901/13, 0202030901/14.

e.-gɻ̩ bəɾ͡ βəɾ ɻ̩əʰkəs e.-gɻ̩͡ ɬa 0202030308/04, diendʑɯ e.-gɻ̩ 0202030104/16, saɾəq dimi e.-gɻ̩ 0203010801/06, jɔɢ͡ e.-gɻ̩ 0502020101/333, 0502020101/500.

e.-gi e.-gi 0203020202/18, aʰga e.-gi͡ ɬa 0203020202/19, ɢəɬəʂ e.-gi 0502020101/333(2), ɬom e.-gi 0203020403/20.

e.-gɻ̩n andaʁ͡ ɔɾmi e.-gɻ̩n e də͡ sa 0103020304/34, as e.-gɻ̩n diɣədi 0202020501/70.

e.-gin amgə͡ ɬa bəɾ dəɾ sa ɬom e.-gin͡ ɬa 0203020403/19, dandʒin bøzyk nimi e.-gin ɻ̩ː də 0502020101/97, e.-gin duɣudi͡ ɬa 0202020101/12.

e.-gek andaʁ e.-gek nimi də 0203020302/16, andaʁ nimi e.-gek nimi dəɾ 0203020302/18, andaʁ nimi͡ ɬa e.-gek nimi dəɾ 0203020301/01, andaʁ nimi e.-gek nimi də 0203020301/03, e.-gek nimi dəɾ͡ na 0202030308/04.

e.-gəməs andaʁ mi e.-gəməs nimi ɻ̩əɾ 0203011001/07, **e.-gəməs+də** e.-gəməs də 0502020101/209.

e.-bese joq e.-bese 0502020101/174(2).

e.-bise joɢ͡ e.-bise 0502020101/377.

etbe “yapan (kişi), etmek için kullanılan (malzeme)” Bkz. **etme, ɻ̩tbe, ɻ̩tbɻ̩, ɻ̩tbi.**

1. “yapan (kişi)”

e. sadəʁ e. kəsə̆ 0103020302/01.

2. “etmek için kullanılan(malzeme), hazırlamak için kullanılan (malzeme)”

e. səːqdə e. dər 0203010901/02.

etme “yapma, düzenleme (işlem, gelenek)” Bkz. **etbe, ɻ̩tbe, ɻ̩tbɻ̩, ɻ̩tbi.**

e. aːs e.͡ ɬa 0203020301/05.

eɻ̩- “yapmak” Bkz. **eːd-, ed-, et-, ɻ̩d-, ɻ̩t-, ɻ̩ɻ̩-, id-, it-, jid-.**

e.-əβ joq tɾo andaʁ e.-əβ joq tɾo 0203020501/19.

ej “ünlem, üzüntü bildirir” Bkz. **aːj, aːej, aːja, aːjaː, aːjeː, aeːj, aj, ajaː, aje, aːj, æj, eː, eːj, e, ɻ̩ː, ɻ̩ːj.**

e. e. am͡ ɬa bəɾ ajtəsgandə͡ ɬa 0202031202/12, e. imis ɻ̩ə 0103010703/08, e. bə uɾuʁnə təqdadin ʧise 0202030601/53, e. bə͡ ɬa gaɾa jɛɾnə haɾma jieɾ dumsəʁə͡ ɬa bə dəɾ 0202030604/67, e. buɣun͡ ɬa bə asga ʧʲøʰʃ̩eɾ jaʁɬəʁ jiuda͡ ɬa bə dɾo 0202030604/77, guʂɨ je məjo e. 0202010301/03, e. qadi͡ usdaʁa niɣəɬəp baɾəp ʧə 0203010303/05, e. gajda gajda tʂoɬʁan boɬχəʂ ɻ̩ə 0202010701/02, e. gejda gejda tʂoɬʁan boɬχəʂ də͡ na 0202010701/02, e. gəːsgən oɬ 0202020303/03, e. mɻ̩ːn saː dzɻ̩ɴqəs qannəŋ 0202030605/67, e. guozɻ̩an deɬə daŋdʒin 0202030605/89, e. saɴa͡ ɬa ni ni βəɾ ɬəːm 0202030802/03.

“nakarat”

e. e. 0102020302/02, 0102020401/19, 0102020401/21, 0103020403/02, 0103020403/03, 0103020403/04, 0103020403/05, 0103020403/06, 0103020403/07, 0103020403/08, 0103020403/09, 0103020403/10, 0103020403/12, 0103020403/13, 0103020403/14, 0103020403/15, 0103020403/16, 0103020403/17, 0103020403/18, 0103020403/19, 0103020403/20, 0103020403/21, 0103050303/01, 0103050303/03, 0103050303/04, 0103050303/05, 0103050303/06, 0103050303/07, 0103050303/08, 0103050303/09, 0103050303/10, 0103050303/11, 0103050303/12, 0103050303/13, 0103050303/14, 0103050303/15, 0103050303/18, 0103050303/20, 0103050303/21, 0103050303/22, 0103050303/23, 0103050303/24, 0103050303/29, 0103050303/30.

ej Ç. “ünlem” Bkz. **e.**

e. pejtʂɑNdi χəN e. 0203020501/18, guandigə e. 0203010301/43, ʤiuʂɨ χuo e. 0202030101/04, ʤiuʂɨ nəməgə͡e. 0203010301/14, məjo e. 0203020401/18, ʃialia jiŋfə ditso lio e. 0202030902/102, ʃiŋ kɑ͡ e. 0202010701/05, jɑzɑːdi ʤẹgo ͡e. 0202031101/14, ʤiu nəməgə͡ej 0202031101/23, məjo e. 0203020302/07.

ej "ay (gök cismi); ay (takvim)" Bkz. **ɑːj, ɑj**, **eː, eːj**, **e.** Ayrıca Bkz. **ɑGeː, ɑG eːj**, **ɑG e, ɑG ej, ɑG̣ ej.**

1. "gök cismi"

e. guməs e. 0202030605/28, guməs e.͡ɬɑ 0202030605/30.

e.+nəŋ e.+nəŋ toɬə 0102020304/02.

2. "takvim ay"

e. ɑG e. gøʂgindi 0202020701/56, ɑG̣ e. guoɬoʁandi 0103030702/100, uʰdz̨͡e. huGɑrʂ də 0202031101/13, uʰdz̨͡e. huGɑrʁandɑ͡ɬɑ 0202031101/13, tɔʰqus͡e. unuk gẹɣẹ͡ɬɑ 0202031201/03, məsdəŋ ɑG e. dro 0202020501/07, seːn ɑG e. jɑʰʂɬɑ 0202020501/12, ɑG e. surɑsəβ 0202020501/12, ɑG e. jozGərʁandɑ 0202020501/07, sɯjẹrnəŋ bər͡e. 0202010901/19, dz̨əŋjeɾ bər͡e. ɑ 0202030801/04.

e.+nəN Gɑjsə e.+nəN Gɑjsə kungí͡ɬɑ 0202031201/19.

e.+nə e.+nə suru 0102020304/02.

e.+ʁɑ ɑG e.+ʁɑ ojɬɑt ḍə 0103030201/06, ɑG e.+ʁɑ jɑʰqdək giɣin dəɣdə͡ ɬɑ 0202020501/08, bər ͡e.+ʁɑ ͡ɬɑ 0202020501/33, hudz̨͡ e.+ʁɑ dɑʰGə bədz̨ido ɑ 0502020101/222.

e.+dɑ ɬajyeɾ͡e.+dɑ 0202020501/14, bər͡e.+dɑ͡ɬɑ 0202010901/18.

3. "doğum yapan kadın bir ay boyunca evde oturur, bu ay için *ej* denir" Bkz. **ɑːj, ɑj**.

e. e.͡ɜ̆ʂdi joq bəɬʁɑn 0103050102/06.

ej "yaz" Bkz. **jej.** Ayrıca bkz. **jɑjəN, ejiN.**

e. e. oːsɑ 0103030702/23, e. osɑ 0103030702/93.

ej < **eɾüɾ** "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

e. kəsɯ ʃiŋjiɬɑmo͡e. diβ do 0103050301/12.

ej- "çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu deri torba veya kova içine koyup çalkalamak" Bkz. **eː-, eːj-, ʤe-, jej-.**

e.-iβ ḍə nẹjtuNGɑ͡ɬɑ e.-iβ ḍə 0203010503/08.

e.-ʁɑ bə sumɑːq di bər orʤinə e.-ʁɑ 0202010101/06.

e.-ʁɑn suːt e.-ʁɑn ɑːnigɑ 0103020303/15, suːt e.-ʁɑn ɑːnigɑː 0103020303/33.

e.-ʁɑq sut e.-ʁɑq nimi ḍə 0202030306/02.

ejɑdə "yaz ayı, yazın"

e. e.͡ɬɑ ʤiuʂɨ Goj qəʰrG̣əβ 0202031101/19.

ejoː "ünlem" Bkz. **ao, ɑjoː, ɑjo, ɑjioː.**

e. e. ɑndɑqəsɑ͡ɬɑ uzu ɑm ɑnəsə͡ɬɑ 0202030605/75.

ejiN "yazın" Bkz. **jɑjəN.** Ayrıca bkz. **ej, jej**

e.+Gɑ e.+Gɑ ɑjttsɑ ẹː də͡nɑ 0103010601/26.

ejdən ""Gelin" şarkısının diğer adı" Bkz. **ɑjdəː, ərdin.**

e. e. jerɬɑsɑ 0103050101/48.

ejʁədz̨i̯ "çalkalayan kişi, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu deri torba veya kova içine koyup sallayan kişi, tereyağı yapan kişi" Bkz. **jejʁədz̨i̯.**

e. tuɬumGɑ e. mɑ joq dro 0203010503/07.

ejn “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejnɑ, ejno, ẹːno, ẹːn, ẹn, jeːn, jen.**
e. diɣindi͡ɬa e. 0103030702/92.

ejnɑ “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejno, ẹːno, ẹːn, ẹn, jeːn, jen.**
e. ɬɑjue sɑnʂɨ e. 0103030702/98.

ejno “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ẹːno, ẹːn, ẹn, jeːn, jen.**
e. diɣindi e. 0103030702/92.

ejt- < ɑjt- “sormak” Bkz. **ɑːjd-, ɑːjt-, ɑjd-, ɑjt-, ɑjʈ-.**
e.-tsɑ sen͡ɬa ni e.-tsɑ͡ɬa 0103050201/06.

ezeːɾ “eyer” Bkz. **ə̆zeːɾ, ə̆zẹɾ, ezeɾ, ĕzeɾ, ẹzẹɾ, zeɾ.**
e.+nəŋ e.+nəŋ jiʁɑʂən 0202020303/04.

eze “üzeri, üstü” Bkz. **ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**
e.+səndigə e.+səndigə e^{h}də 0103010701/112.

ezeg “kalp, şah damarı”
e.+ən e.+ən ɑ^{h}ʂɢɑʂ͡ɬa 0103030802/06.

ezeŋgə “üzengi” Bkz. **eːzeːŋgə, ẹzəŋgə, uzeːŋgə, ŭzeːŋgə, yzẹŋgə, izəŋgə.**
e.+leɾ e.+leɾ dɑɴɢəɾɑsɢɑ 0102020303/17.

ezeɾ “eyer” Bkz. **ə̆zeːɾ, ə̆zẹɾ, ezeːɾ, ĕzeɾ, ẹzẹɾ, zeɾ.**
e. e. 0202020702/02, tʂɑn͡e. 0202020303/11, ɑ^{h}d͡e. 0202020101/08, 0202020303/12,
e.+nəŋ e.+nəŋ 0502020101/160, ɑ^{h}ːtdəŋ e.+nəŋ 0202020303/01, ɑ^{h}tdəŋ e.+nəŋ ɑɾdənəŋ ɑnə 0202020303/03, e.+nəŋ əʂdi 0202010502/18, e.+nə͡ŋ əʂdi 0202010502/21, e.+nəŋ yzeɣe 0202020701/05, e.+nəŋ bə niːxəsəŋgẹ 0202020101/09,
e.+nəɴ e.+nəɴ ɢəːm 0202020702/10, e.+nəɴ ɢɑsən 0502020101/160.
e.+nə ɑ^{h}tdəŋ e.+nə ɑɬəsdẹɾ 0202010502/18, e.+nə ɑɬəsdẹɾ 0202010502/20.

ezeɾ- “peşinden gitmek, takip etmek” Bkz. **ẹzẹɾ-, izẹɾ-, zəɾ-, zeɾ-, zẹɾ-.**
e.-se sen e.-se mɑ ɖɑ^{h}pɢəməs ɖə 0502020101/239.
e.-ɣe e.-ɣe gojoq ɖə 0502020101/238, χɑtdə e.-ɣe 0102020303/17, e.-ɣe jɑdɑp ɖə 0502020101/226.
e.-ɣẹ e.-ɣẹ mɑɴ͡bɑɾ ɬɑ 0502020101/290, e.-ɣẹ mɑɴqəʂ͡eɾ 0502020101/220.
e.-ɣi e.-ɣi ɑɬəɾχəʂ͡e 0502020101/111, e.-ɣi mɑɴqəʂ͡eɾ 0502020101/221.
e.-əβɑɬʁɑ e.-əβɑɬʁɑ hɑnəp ɖə 0502020101/201.

ezeɾd- “yanına almak, götürmek” Bkz. **ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**
e.-əβɑp də e.-əβɑp də 0502020101/199.
e.-əp e.-əp bɑɾʁɑndɑ͡ɬa 0203020203/24.
e.-ək menəŋ bɑbɑ e.-ək geɣe 0203020402/01.
e.-əβɑɬʁɑ kəsɯ e.-əβɑɬʁɑ 0502020101/226.

ezeɾs- “birlikte peşinden gitmek”
e.-əβɑɬʁɑ məŋ kəsɯ e.-əβɑɬʁɑ 0103010705/42.

ezeɾt- “yol göstermek, götürmek, yanına almak” Bkz. **ezeɾd-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**
e.-kəʂ eɾ sen niːɣə e.-kəʂ͡eɾ ʝise 0502020101/117.
e.- joɬ͡e.- diɣin͡i ɖə 0202030605/137.
e.-əp e.-əp bɑɾʁɑʃ͡ja 0103020302/10.
e.-o uzɑqɢɑː e.-o 0103020301/09.

e.-giş χənə e.-giş͡gəni 0502020101/151, geseɾ mənə e.-giş͡gəni͡ɬa 0502020101/228.
e.-ge e.-ge bɑɾ 0502020101/194, e.-ge βɑɾ 0502020101/200.
e.-gẹ e.-gẹ gẹɬɣẹ 0502020101/169, e.-gẹ͡ɬa mɑNGɑ 0502020101/226.
e.-gi ɑdʒɑsə e.-gi 0103010703/06, e.-gi bɑɾʁɑş͡ɬa 0103010305/84, mɑndʑɑnḭehdʒinə mɑndʑɑnbehdʒinə e.-gi 0502020101/438.
e.-bẹ̣n ḍə mɑndʑɑnḭehdʒinə e.-bẹ̣n ḍə 0502020101/202.
e.-biɣẹ e.-biɣẹ͡ɬa 0502020101/202.

ezertḍəɾ- "yönetmesine yardım etmek, yanına almasına yardım etmek"
e.- dʒẹ̣ɾəɣnəŋ bɑʰdʒ̣ələɾnə qɔnə uzuŋgi e.- 0502020101/146.

eʰː

eʰːt "et" Bkz. **eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əş eʰt.**
eʰː.+ḍə eʰː.+ḍə dɑʰːɾdəβɑɬʁɑ 0203010801/02.

eʰ

eʰ- < ɑj-? de-? "demek, söylemek" Bkz. **ɑndeː.**
eʰ.-ḍə ɑGəNGɑ ɑndɑː͡eʰ-ḍə 0103050301/25.
eʰd "et" Bkz. **eʰːt, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əş eʰt.**
eʰ.+ə ezesəndigə eʰ.+ə 0103010701/112.
eʰ.+ən eʰ.+ən şɑɾədəβɑɬχəş də͡ nɑ 0202030308/01, eʰ.+ən şɑɾədəβɑɬʁɑ͡ ɬa 0202030308/02.
eʰd- "varmak, ulaşmak" Bkz. **ɑjt-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰd-, ẹʰḍ-, ẹʰt-, ẹʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**
eʰ.-əp ḍəɾ/ḍə ɑNɑ eʰ.-əp ḍəɾ 0502020101/130, şukdip bə ojʁɑ eʰ.-əp ḍə 0202030605/71.
eʰ.-əp bɑɾ- edʒyge ẹʰ.-əp bɑɾʁɑndɑ 0202010502/08, eʰ.-əp bɑɾʁɑ͡ ɬa 0502020101/42, eʰ.-əp bɑɾʁɑndɑ 0202030605/144, 0502020101/242, eʰ.-əp bɑɾʁɑndɑ ͡ɬa 0202030402/69, eʰ.-əp bɑɾʁɑndə ͡ɬa 0502020101/56, eʰ-əp bɑɾʁɑş ͡ɬa 0202030605/133, 0202030605/143, eʰ.-əp bɑɾt ḍə 0502020101/55.
eʰ.-əβ bəɾiɣi eʰ.-əβ 0103010701/28.
eʰ.-ək eʰ.-ək giɣe 0202030402/41, eʰ.-ək gẹɣẹ 0202030402/65, eʰ.-ək giɣindi 0202030404/05, eʰ.-ək giɣindi 0202030402/46, hɑt uɣuɾən qəşdɑʁɑ eʰ.-ək giɣeː 0103040405/20.
eʰ.-əβəɾ eʰ.-əβəɾ unuk gẹɬɣẹndi 0202030401/24.
eʰgẹ "abla" Bkz. **eʰg̊e, ẹʰg̊ẹ, ẹʰk̚ẹ**.
eʰ.+səŋnə "abla –kardeş (küçük kız kardeş)" eʰ.͡ səŋnə βoɬ 0202031201/06.
eʰgen < eɾ-gən "muhtemelen, yüksek ihtimalle" Bkz. **eg̊ən, eʰg̊ən, eʰg̊ẹn, eʰkən, eʰk̚ən, eʰk̚ẹn, eʰk̚ĕn, ẹʰg̊ẹːn, ẹʰg̊ẹn, ẹʰk̚ẹn, ẹʰk̚in, ixg̊ẹːn, ixk̚ən.**
eʰ. dujdʒɑN͡qusdɑʁɑn eʰ. 0203011002/14.
eʰgən < eɾ-gən "muhtemelen, yüksek ihtimalle" Bkz. **eg̊ən, eʰgen, eʰg̊ẹn, eʰkən, eʰk̚ən, eʰk̚ẹn, eʰk̚ĕn, ẹʰg̊ẹːn, ẹʰg̊ẹn, ẹʰk̚ẹn, ẹʰk̚in, ixg̊ẹːn, ixk̚ən.**
eʰ. oɬ dʉɣdi joq͡eʰ. 0203011002/25.
eʰg̊e "abla" Bkz. **eʰgẹ, ẹʰg̊ẹ, ẹʰk̚ẹ.**
eʰ. səŋnə "abla-kardeş (küçük kız kardeş)" eʰ.͡ səŋnə 0103010305/73, kəsɯnəŋ eʰ.͡səŋnə pəjɬɑmɑɬɑɾ͡ɬɑ 0203020501/20.

eʰg̣ẹn < eɾ-gən “muhtemelen, yüksel ihtimalle” Bkz. **eg̣ən, eʰgen, eʰg̣ən, eʰkən, eʰk̟ən, eʰk̟ẹn, eʰk̟ẹ̆n, ẹʰg̣ẹːn, ẹʰg̣ẹn, ẹʰk̟ẹn, ẹʰk̟in, ixg̣ẹːn, ixk̟ən.**

eʰ. ʂɨdien ɑʰsəʁ͡ɬɑ ɔʁɑq eʰ. 0203010502/05.

eʰkən < eɾ-gən “muhtemelen, yüksel ihtimalle” Bkz. **eg̣ən, eʰgen, eʰg̣ən, eʰg̣ẹn, eʰk̟ən, eʰk̟ẹn, eʰk̟ẹ̆n, ẹʰg̣ẹːn, ẹʰg̣ẹn, ẹʰk̟ẹn, ẹʰk̟in, ixg̣ẹːn, ixk̟ən.**

eʰ. ɑndɑ mɑ ẹtgẹk eʰ. 0203010502/03.

eʰkbe “akciğer” Bkz. **øʰkbe, øʰkb̥e, øʰkb̥ẹ, yxkb̥e, jøʰkb̥ẹ.**

eʰ. eʰ.͡ ərəgən undurʊβaɬʁɑʂ͡ɬɑ 0103030802/06.

eʰk̟ən < **eɾ-gən** “muhtemelen, yüksel ihtimalle” Bkz. **eg̣ən, eʰgen, eʰg̣ən, eʰg̣ẹn, eʰkən, eʰk̟ẹn, eʰk̟ẹ̆n, ẹʰg̣ẹːn, ẹʰg̣ẹn, ẹʰk̟ẹn, ẹʰk̟in, ixg̣ẹːn, ixk̟ən.**

eʰ. bɑɾ͡ʤa bɑɾ eʲ.͡ sɑ 0203010302/07.

eʰk̟ẹn < eɾ-gən “muhtemelen, yüksel ihtimalle” Bkz. **eg̣ən, eʰgen, eʰg̣ən, eʰg̣ẹn, eʰkən, eʰk̟ən, eʰk̟ẹ̆n, ẹʰg̣ẹːn, ẹʰg̣ẹn, ẹʰk̟ẹn, ẹʰk̟in, ixg̣ẹːn, ixk̟ən.**

eʰ. jiʂɨ bɑɾ eʰ. 0202020701/18.

eʰk̟ẹ̆n < eɾ-gən “muhtemelen, yüksel ihtimalle” Bkz. **eg̣ən, eʰgen, eʰg̣ən, eʰg̣ẹn, eʰkən, eʰk̟ən, eʰk̟ẹn, ẹʰg̣ẹːn, ẹʰg̣ẹn, ẹʰk̟ẹn, ẹʰk̟in, ixg̣ẹːn, ixk̟ən.**

eʰ. oɬ duɣdi bɑɾʁɑq͡ eʰ. 0202020701/30.

eʰʤigə “bağırsak, karın” Bkz. **ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, itʃikə, xiʤigə, xiʤigə, xitʃikə, həʤiːg̣ə, həʤigə, hətʃiḳə, hẹʤig̣ə, hiʤig̣ə, hiʤẹːg̣ə, ʃiʤigə, ʃiʤiḳə, ʃitʃikə.**

eʰ.+nə eʰ.+nə͡ ɬɑ 0202030308/03.

eʰʤiɾ- “içirmek” Bkz. **ẹʃʤeɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, xiʤiɾ-, həʤeɾ-, həʤiɾ-, hẹʤeɾ-, hẹʤiɾ-, ʃiʤeɾ-, ʃiʤeʰɾ-, ʃiʤẹɾ-, ʃiʤeɾ-.**

eʰ.-əp eʰ.-əp bẹɾɣẹk dimi dəɾ 0202010901/27(2).

eʰ.-p eʰ.-p bẹɾɣe͡ ɬɑ 0202010901/72.

eʰʤ- “içmek, yemek, (ziyafete) katılmak” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰʤ̰-, əʰʤ̰-, ə̆ʂ-, ẹʰʤ-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, itʃ-, xiʤ-, həʤ-, həʤ̰-, həʤ̰-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-, ʂɨ-.**

eʰ.- iβ eʰs eʰ.-iβ 0103040403/07.

eʰɬʤi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʈʂi, eʰɬʤi̱, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂi, iɬʤi, iʃʤi, xiɬʤi̱, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi̱, jẹʰɬʤ̰i̱, jẹxɬʤ̰i̱, jixɬʤ̰i̱.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬʤi, qɑm eʰɬʤi̱, qɑm eʰɬʤi̱, qɑm ẹʰɬʤi, qɑm jeʰɬʤ̰i̱, qɑm jixɬʤ̰i̱.**

eʰ. ɑʰdi eʰ. 0202020401/25, perə͡ eʰ. 0202030901/01(2), bər eʰ. də 0202030901/03(2), eʰ.͡ ɬɑ 0202020401/24.

eʰ.+nəŋ kədʒiɣ͡ eʰ.+nəŋ bə jyɣe 0202030901/12.

eʰ.+nə eʰ.+nə 0202030901/04.

eʰ.+leɾ eʰ.+leɾ jɑʰɢɑsən pədirse 0202020401/24.

eʰɬʤi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʈʂi, eʰɬʤi̱, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂi, iɬʤi, iʃʤi, xiɬʤi̱, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi̱, jẹʰɬʤ̰i̱, jẹxɬʤ̰i̱, jixɬʤ̰i̱.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬʤi, qɑm eʰɬʤi̱, qɑm eʰɬʤi̱, qɑm ẹʰɬʤi, qɑm jeʰɬʤ̰i̱, qɑm jixɬʤ̰i̱.**

eʰ. eʰ. 0202030901/11, perə͡ eʰ. d̥ə 0202010703/33, bøzyk eʰ. 0202030901/06, bøzʉk eʰ. 0202030901/04, bøzʉk͡ eʰ.͡ ɬɑ 0202030901/04, bezək͡ eʰ. 0202030901/12, bezuk eʰ. 0202030901/11, kədʒiɣ͡ eʰ. 0202030901/04, tʉːle͡ eʰ. eni jɑnəɴɢɑ sɑɢəʁɑ 0202030104/11.

eʰ.+nə bøzʉk eʰ.+nə qəʰɢəɾmɑʁɑndɑn 0202030901/04, eʰ.+nə sɑɬʁɑ 0202030901/04,

eʰ.+sə joʁər kəsɯnəŋ eʰ.+sə 0202030104/01.

eʰɬʈʂɨ “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʤi, eʰɬʣi, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂɨ, iɬʤi, iʃʤi, xiɬʣi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬʣi, jẹʰɬʣi, jẹxɬʣi, jixɬʣi.** Ayrıca Bkz. **qam eʰɬʤi, qam eʰɬʣi, qam eʰɬʣi, qam ẹʰɬʤi, qam jeʰɬʣi, qam jixɬʣi.**

eʰ. perə e͡ʰ. 0202030901/01.

eʰɬʣi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʤi, eʰɬʈʂɨ, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂɨ, iɬʤi, iʃʤi, xiɬʣi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬʣi, jẹʰɬʣi, jẹxɬʣi, jixɬʣi.** Ayrıca Bkz. **qam eʰɬʤi, qam eʰɬʣi, qam eʰɬʣi, qam ẹʰɬʤi, qam jeʰɬʣi, qam jixɬʣi.**

eʰ. eʰ. 0103040405/12.

eʰsɯ “kendi, öz” Bkz. **ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ɨsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

eʰ. eʰ. 0202020501/30, eʰ. ɑnə͡ŋ əʂdi søɣyɬuβɑʰɬḍə 0203020201/08, eʰ. ẹsɯnəŋ başdə 0103040405/30, eʰ. eʰsɯnə kandiolio 0103040405/38, eʰ. gøŋyɬdʒin 0202020501/30.

eʰ.+nə eʰsɯ eʰ.+nə kandiolio 0103040405/38.

eʰt “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

eʰ. ə̆ʂt e͡ʰ. 0203030101/19, eʰ. undurуβ 0202020501/95, ḍaʰɢaʁə eʰ. 0203030101/18, eʰ. kemzɯ 0103040403/25, eʰ. e͡kemzɯnə 0103040403/28, eʰ. kemzɯsə 0103040403/10, eʰ. kemzɯsən 0103040403/11, qaβan e͡ʰ. 0203030101/18, ɢoj e͡ʰ. 0103050101/14, 0103050101/32, suʁuɾ e͡ʰ. ʤiɣəməs də n͡a 0203030101/19, eʰ. tułək geɣe 0203020501/08, jimsaq eʰ. 0202030402/66, niː eʰ. d͡ẹr 0202030402/66,

eʰ.+də eʰ.+də duołaβałʁa 0202030308/06, eʰ.+də niɣe ɢat bəş ɢat bəş ḍə 0103040401/71.

eʰ.+ḍə əʂ eʰ.+ḍə ałəβałʁa 0203010801/02, uʰkus eʰ.+ḍə bə ə̆ʂtɢa βər βerɣẹndi 0502020101/289, dʊːsɢannəŋ e͡ʰ.+ḍə 0203030102/24, eʰ.+ḍə duołuβałʁa ɬa 0203010801/01, eʰ.+ḍə ɬa 0202030104/16, eʰ.+ḍə sɔŋuːgə 0202030604/62, eʰ.+ḍə ʂɑrtəsdərɣe 0202030104/12, ʂɑr eʰ.+ḍə 0202030104/16.

eʰ.+din jiɣənnəŋ eʰ.+din bər təkəs ʂułẹtɢa 0202030402/67, jiɣənənəŋ eʰ.+din bər ʂuletɢa 0202030402/65.

eʰt ɑʰt “et met”

eʰt ɑ.+də eʰt ɑ.+də sałʁa 0203020501/09.

eʰt- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰʈ-, ẹʰd- ẹʰt-, ẹʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

eʰ.-ḍə qerɑʁɑ eʰ.-ḍə 0202030601/80.

eʰ.-əp do/də ɑʰɬḍərʁɑ eʰ.-əp do 0103020304/29, jer e͡ʰ.-əp də di 0103040402/18,

eʰ.-ət də kunnəŋ sɑrəqɢa e͡ʰ.-ət də n͡a 0103050101/18.

eʰ.-kəş ojʁɑ eʰ.-kəş ɢ͡ənɑ ła 0202030103/08.

eʰ.-tse ɑʁəłʁɑ eʰ.-tse ɬa sɑ 0103010305/81, əłəkgẹ eʰ.-tse 0203020401/13, oj u͡łusɢa eʰ.-tse 0202030604/31, goʁɑ eʰ.-tse j͡a 0103030201/06, ɢɑʁɑ eʰt-tse 0502020101/111, 0502020101/227, jiɣərməɣe eʰ.-tse 0203010303/09.

eʰ.- ɑnəɴ ɢɑʰtɢɑ eʰ- bɑr ɬa 0502020101/287.

eʰ.-əp bɑr- eʰ.-əp bɑrəβər ḍə n͡a 0203011002/02, eʰ.-əp bɑrin 0202020401/11, eʰ.-əp bɑrʁɑn e͡ː 0202010503/11, eʰ.-əp bɑrʁɑ ɬa 0202030902/85, 0202030902/120, eʰ.-əp bɑrʁɑn e͡ː də 0202030902/55, eʰ.-əp bɑrʁɑndɑ 0202010503/12, eʰ.-əp bɑrʁɑndi 0502020101/243, porɑNGɑ eʰ.-əp bɑrʁɑn soʁda ɬa 0202030902/56, eʰ.-əp bɑrʁɑndɑ 0202030902/24, 0202030902/43, eʰ.-əp ḅɑrʁɑndɑ ɬa 0202030902/82, gøʰḍʉrɣe eʰ.-əp bɑrʁɑn ẹ də 0202030902/88, χɑnnəŋ porɑNGɑ eʰ.-əp bɑrʁɑn e͡ː də 0202030902/37, χɑnnəŋ porɑNGɑ eʰ.-əp bɑrʁɑ ɬa 0202030902/38, ʒyɣe eʰ.-əp

bɑrʁɑn͡ e̞: d̪ə 0202030902/50, ʒyɣe eʰ.-əp bɑrʁɑndɑ 0202030902/51, ʒysəŋgi eʰ.-əp bɑrʁɑn tsɔʁdɑ͡ ɬɑ 0202030902/43, mɑɴGɑ eʰ.-əp bɑrʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202030902/107, jɑɴGɑ͡ eʰ.-əp bɑrʁɑn͡ e: d̪ə 0202030902/118.

eʰ.-ək bə ojʁɑ eʰ.-ək gep d̪ə͡ nɑ 0203020402/25, bə ojʁɑ eʰ.-ək geɣe 0203020402/05, e̞ʰ.-ək geɣen e̞: də 0202030404/04, eʰ.-ək geɬəβəɾ təɾ͡ nɑ 0203020501/04, eʰ.-ək ge̞ɬɣe̞n eː d̪ə 0203010301/53, eʰ.-ək ge̞ɬɣe̞nnə 0502020101/345, eʰ.-ək giɣindi͡ ɬɑ 0202030902/101, eʰ.-ək giɬɣi 0203020402/18, e̞ʰ.-ək gimin d̪ə 0502020101/408, gøʰd̪ɹuβɑɬʁɑ eʰ.-ək ge̞ʰɬd̪ə 0202030902/52, ɢejɬɑʁɑ eʰ.-ək giɣe̞ʂ ͡ɬɑ 0202030605/155.

eʰ.-ik eʰ.-ik ge̞ɬɣe̞n͡ e: də 0202030401/27, eʰ.-ik ge̞ɣe̞ndi͡ ɬɑ 0202030401/27, eʰ.-ik ge̞ʰɬd̪ə 0202010503/13, eʰ.-ik giɬmin d̪ə 0502020101/123, χusuɴnɑʁɑ eʰ.-ik giɣi 0202030902/131, ʒyɣe eʰ.-ik giɣin͡ i d̪ə 0202030902/129, ʒyɣe eʰ.-ik giɣin sɔʁdɑ 0202030902/64, ʒysəŋgi eʰ.-ik ͡giɣin 0202030902/131, sen bə eʰ.-ik gip də ͡nɑ 0202010503/12, eʰ.-ik͡ giɣin e̞ də 0103040405/20.

eʰ.-ge eʰ.-ge geseɾɣe̞ βeɾɣe 0502020101/208, ɢɑtɢɑ eʰ.-ge 0203011002/24, sɔɴGɑ eʰ.-ge 0203020401/17, ʂiʁədieŋgi eʰ.-ge 0203010801/08, jɑɾmɑnə eʰ.-ge e̞ni uʰɾsɑɴnə sɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030902/86.

eʰ.-geʰ dʐuɑɴGɑ eʰ.-geʰ gi 0103040405/18.

eʰ.-ge̞ uzɑqɢɑ eʰ.-ge̞ 0203030101/13, ʂoɾʁɑ eʰ.-ge̞ 0202030605/45.

eʰ.-gi ɢojʁɑ eʰ.-gi 0202030605/124, sɔɴGɑ eʰ.-gi͡ ɬɑ 0103010602/21, sɔŋ sɔɴGɑ eʰ.-gi͡ ɬɑ 0203020403/10, dʐuɑɴGɑ eʰ.-gi 0103040405/18, goʁɑ͡ eʰ.-gi 0202030104/09,

eʰ.-ge̞n ɑʰsGɑ eʰ.-ge̞n eː ʄə 0202030402/55, eʰ.-ge̞n͡ eɾ d̪ij d̪əɾ 0202030604/63, bəɾ jɑməɴGɑ eʰ.-ge̞n sɔʁdɑ͡ ɬɑ 0202030902/115, senəŋ məndɑʁ nimi jɑs βədʒin eʰ.-ge̞n kəsɯleɾ 0203020601/38.

eʰ.-gin oʁuɬənəŋ məŋɑ eʰ.-gin duɣdi 0202030605/81, bəɾ kungi eʰ.-gin duɣ̆di 0202030605/81, eʰ.-gin duɣdi ͡ɬɑ 0202030605/16(2), 0202030605/53, qɑnnəŋ poɾɑɴGɑ niːɣəɣi eʰ.-gin͡ iɾ 0202030605/15, ɢɑjʁɑ eʰ.-gin e̞: də 0502020101/227, tɑɬɑʁɑ eʰ.-gin duɣdi͡ ɬɑ 0202030605/43.

eʰ.-gendi ɑɾdəɴGɑ eʰ.-gendi͡ ɬɑ 0203020601/34, ysəŋge eʰ.-gendi 0202030402/57,

eʰ.-ge̞ndi kun͡ ʊʰɾdɑʁɑ eʰ.-ge̞ndi͡ ɬɑ 0203010801/08, soɴGɑ eʰ.-ge̞ndi 0203020203/26, joɬʁɑ eʰ.-ge̞ndi͡ βəɾ 0202030301/01.

eʰ.-ge̞nd̪ɑ pəʰdəɾʁɑ eʰ.-ge̞nd̪ɑ 0103040301/28.

eʰ.-gində ɑːɾdəɴGɑ eʰ.-gində ͡ɬɑ 0202031202/08, bə tʂɑqɢɑ eʰ.-gində ͡ɬɑ 0202030601/02.

eʰ.-ginɖə ʃĭjye ʁəʂiʤiʁɑ e̞ʰ.-ginɖə 0202031101/08.

eʰ.-gindi ɑː eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202031202/30, ɑʁɑ eʰ.-gindi 0502020101/242, 0502020101/249, ɑʁɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0502020101/285, ɑndɑ eʰ.-gindi ɬɑ 0203020101/02, ɑɴɑ eʰ.-gindi ͡ ɬɑ 0202030605/72, ɑɾdəndɑn ͡ɬɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0203020601/59, ɑjtɢɑ eʰ.-gindi͡ ɬɑ 0502020101/372, əɾəɴGɑ eʰ.-gindi 0203020401/06, o ʒe̞ɾɣe̞ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0502020101/151, bə ʂideʁɑ eʰ.-gindi 0202010703/29, dɑɬejʁɑ eʰ-gindi͡ ɬɑ 0502020101/284, goɬ͡ jɑq͡ ɢudʐuɴGɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0502020101/118, ɢəzəqɢɑ eʰ.-gindi 0202030401/03, χuɑtugouʁɑ eʰ.-gindi 0203010702/16, məndɑn sɔɴGɑ eʰ.-gindi 0202030601/78, menəŋ tʂɑpɢɑ eʰ.-gindi͡ ɬɑ 0203020401/06, soŋ soɴGɑ eʰ.-gindi͡ ɬɑ 0203020403/12, soŋ soɴGɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0203020402/19, sɔɴGɑ eʰ.-gindi͡ ɬɑ 0502020101/234, soɴGɑ eʰ.-gindi ͡jɑ

0103020302/13, sɔŋ sɔNGɑ eʰ.-gindi 0203020403/13, sɔNGɑ eʰ.-gindi 0202031202/57, 0203011002/02, 0203020403/13, sɔNGɑ eʰ.-gindi͡ɬɑ 0203010503/07, sɔNGɑ eʰ.-gindi 0202030402/31, sunəŋ jɑNGɑ eʰ.-gindi 0202010503/10(2), suminəŋ ʝusg̊ɑ eʰ.-gindi 0202010503/11, vəbɑ nieŋgi eʰ.-gindi 0203020402/20, jɑNGɑ eʰ.-gindi͡ ɬɑ 0202030401/21, jɑnəNGɑ eʰ.-gindi 0502020101/248, joɬʁɑ eʰ.-gindi 0502020101/290, joɬʁɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202030605/87, jiχoʁɑ eʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202031201/11, jiŋərʁɑ eʰ.-gindi 0203010801/09, jiŋərʁɑ eʰ.-gindi 0202031101/26, ʤujχuʁɑ eʰ.-gindi͡ɬɑ 0502020101/103.

eʰ.-ginḍi tɑɬɑʁɑ eʰ.-ginḍi 0502020101/309.

eʰ.-ginḍɑ ʤiujye fəNg̊ɑ eʰ.-ginḍɑ 0202031101/10.

eʰ.-gindin sɑn jye fəNGɑ ẹʰ.-gindin ͡ɬɑ 0202031101/05.

eʰ.-bẹs oχq ͡jɑʁə bozGɑ eʰ.-bẹs oʁe 0502020101/53, oχq ͡bɑ eʰ.-bẹs oʁɑn ẹː ḍə 0502020101/53.

eʰ.-gəməs də/ḍə bəŋʂɨ eʰ.-gəməs də 0202031202/35, jɑʰʂə sɑNɑ eʰ.-gəməs də ͡nɑ 0502020101/324, uzunəŋ ərχuɑʁɑ eʰ.-gəməs ḍə 0502020101/491, mẹn eʰ.-gəməs ḍə 0202031202/35, sɑɬəʁ ͡eʰ.-gəməs ḍə 0103010304/40.

eʰ.-ḍe tikən bəŋʂɨ eʰ.-ḍe tikən 0202030104/02.

eʰ.-bẹɣẹn ʧyle ͡eʰ.-bẹɣẹn ẹ drɔː 0202030401/36.

eʰtəsdər- “yetişmesine yardım etmek, ulaştırmak”

eʰ.-ɣəmes eɾ sen deɬə eʰ.-ɣəmes ͡eɾ 0202030301/26.

eʰtəs- “yetişmek, hepsine yetmek” Bkz. **ẹʰtəs-, ẹʰʧəs-, ẹʰtŭs-, iʧəs-.**

eʰ.-gẹle geɬ- eʰ.-gẹle geɬɣendi 0202030401/22.

eʰtgər- “ulaşmasına yardımcı olmak, ulaştırmak”

eʰ.-əp ḍɑr-/bɑr- eʰ.-əp ͡ḍɑrp ḍə 0502020101/137, eʰ.-əp ͡bɑrʁɑndə ͡ɬɑ 0502020101/138.

eʰʧ- “varmak, ulaşmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, ẹʰd-, ẹʰḍ-, ẹʰt-, ẹʰʧ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

eʰ.-ət də ʂɨdʒẹn eʰ.-ət də 0103030201/07.

eʰ.-əp ɑːndɑ eʰ.-əp bɑɾʁɑndɑ 0203020601/29.

eʰ.-ək dɑtʂɑʁɑ eʰ.-ək gẹɬɣẹ ͡ɬɑ 0203020601/16, dɑtʂɑ mutʂɑNGɑ eʰ.-ək giɬɣi ͡ɬɑ 0203020601/12, eʰ.-ək gẹɣẹn ͡iɾ 0203020601/56, məndɑ eʰ.-ək gẹɬɣẹ 0203020601/53, məndɑ eʰ.-ək gẹɬɣẹ ͡ɬɑ 0203020601/59, məndɑ eʰ.-ək giɬɣindi 0203020601/01, 0203020601/50, 0203020601/52, məndɑ eʰ.-ək giɬɣi͡ɬɑ 0203020601/08, eʰ.-ək kise 0103010705/25, ʒyɣe eʰ.-ək geʰɬde 0203030102/07, jyɣe eʰ.-ək gẹɬse ͡ɬɑ 0203030102/08, dɑtʂɑʁɑ eʰ.-ək ķẹp drɔ 0203020601/04.

eʰ.-ik məndɑ eʰ.-ik giɬɣindi 0203020601/04.

eʰdʐ̧ “iç” **əʂ, əʧ, əʰdzˌ, əʰdʐ̧, ǯʂ, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzˌ, hədʐ̧, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

eʰ.+əndi bɑʰdʐ̧ənəŋ eʰ.+əndi 0202030104/07.

ĕ

ĕneʰdəβərmɑ “öten (kuş v.s.)”

ĕ. ĕ. 0203030102/20.

ĕzeɾ “eyer” Bkz. **ǯzeːɾ, ǯzẹɾ, ezeːɾ, ezeɾ, ẹzẹɾ, zeɾ.**

ĕ. ĕ. ͡ẹtbẹ kəsɯ 0202020702/14, ĕ. niɣəɬmidin ɑɬəβɑɬʁɑ 0202020101/12.

ĕ.+nəɴ ĕ.+nəɴ ɢas 0202020101/09.
ĕ.+nə ĕ.+nə ʤiuʂɨ ɑłəβəɾ də 0202020702/13, ĕ.+nə͡ɬɑ 0202020101/12.
ĕ.+ɣe ĕ.+ɣe andaq jamɑβəɾ də 0202020702/13.

ẹː

ẹː "ünlem" Bkz. **ɑːj, ɑːej**, **ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ej**, **ẹːj.**
ẹː ẹː oɬ͡ɬɑ joq bəʁɑ 0103050102/09.
ẹː < ɐɾüɾ "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **ər, eː, eːɾ, eːɾeː, e, ɐɾ, ɐɾe, ɐɾeː, ej, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**
ẹː adłɑ͡ɾ ẹː ḍə 0202020501/105, ɑʁədəβɑłʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/115, ɑʁədəβɑłʁɑn͡ ẹː də 0202030902/111, ɑʁənɑʁɑn ͡ẹː də 0202030404/08, ɑʁətɢɑn͡ ẹː də 0202030902/110, ɑłχəʂ də ẹː də͡nɑ 0103010601/36, 0103010601/40, 0103010601/49, ɑłχəʂ͡ ẹː 0103040601/21, ɑłχəʂ͡ ẹː͡ɬɑ 0103040601/21, ɑmɾɑt də ẹː ḍə 0103010502/08, ɑndɑː eː də 0103050301/27, ɑndɑɢɑ bɑ͡ɾ ẹː 0202030902/96, ɑndɑɢɑ də ẹː ḍə 0103040302/11, ɑndɑʁ eː ḍə 0202030401/15, ɑndɑɢə ʤiɑɴʤiu βɑ͡ɾ ẹː 0202030603/08, ɑndʐɑɴ ẹː də͡nɑ 0103010601/20, ɑjtə̆sɢɑn͡ ẹː də͡ɾ nɑ 0103010601/24, ɑjtə̆sɢɑn ͡ẹː də͡ nɑ 0103010601/35, 0103010601/47, 0103010601/48, ɑjtɢɑn ẹː də 0502020101/369, ɑjtɢɑn͡ ẹː də͡nɑ 0103010601/45, ɑjtɢɑn͡ ẹː də͡nɑ 0103010601/46, ɑjttsɑ ẹː də͡nɑ 0103010601/26, ɑjttsɑ ẹː də͡ɾ nɑ 0103010601/29, ɑzdɑn ɑzə ẹː də͡nɑ 0103010601/41, ɑʰqdətbɑʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/03, ɑʰsəɾɑʁɑn ẹː ḍə 0202010503/01, ɑʰtḍɑ diɣin͡ ẹː ḍə 0202020401/10, ərəmboʧ̑i ẹː di də͡ɾ nɑ 0103010601/33, ərəmboʧ̑i͡ ẹː də͡nɑ 0103010601/39, ərleɣ͡ ẹː͡ ni 0103050302/09, ərliq qɑłʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030404/05, əʂgiɡ͡ ẹː 0203010801/09, əʂgin ẹː də 0103010705/28, əʰɾdi oʂ͡ ẹː 0202030902/28, ə̆ʂmiɣin͡ ẹː də 0202030401/03, etgin ẹː də 0502020101/97, eʰdəp bɑɾʁɑn͡ ẹː də 0202030902/37, eʰdəp bɑɾʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/50, eʰtəp bɑɾʁɑn͡ ẹː ḍə 0202010503/11, eʰtgin ẹː də 0502020101/227, oːɾʁɑn͡ ẹː 0203020402/14, 0203020402/19, o͡ hɑnəʁɑn ͡ẹː də 0202030902/113, oʁɑn ͡ẹː də 0202030902/61, 0202030902/117, oʁɑn ẹː ḍə 0502020101/53, oɬəɾʁɑn͡ ẹː də 0202030902/40, oɬəɾʁɑn ẹː də 0502020101/191, oɬəɾxəʂ͡ ẹː 0202020501/55, oɬəɾʁɑn ẹː də 0202030301/30, oɬuɾʁɑn͡ ẹː ḍə 0202010502/04, 0202010502/21, 0202030902/10, oɬuɾʁɑn ẹː ḍə 0502020101/247, oɬuɾʁɑn͡ ẹː dɾoː 0202030902/39, oɬuɾʁɑn͡ ẹː də 0202030902/25, 0202030902/127, oɬʁɑn͡ ẹː də 0202030902/71, oɾʁɑn͡ ẹː ḍə 0502020101/344, ojnɑt də ẹː də 0103010502/06, ojnəŋ kəsɯdə eː ʝə 0202020401/01, øɬəɾəp ḍə ẹː ḍə 0103040302/12, øɬərt də ẹː də 0103040302/04, 0103040302/05, ølyq qɑʁɑn͡ ẹː də 0202030902/02, ølyɾuβɑtɢɑn͡ ẹː ḍij dɾoː 0202030902/76, øɬʉɾuβɑtḡɑn ẹː ḍə 0103050102/10, ølyɾəp boɬmɑs͡ ẹː. ḍə 0202020501/54, unuk gẹɬɣin ẹː ḍə 0502020101/289, unuk ͡giɬɣẹn ẹː ʝə 0203010301/58, uzɑːdəβɑtḡɑn ẹː ḍə 0502020101/18, uzɑtə̆sɢɑn͡ ẹː ḍə 0203020203/17, uzɢɑnmɑs ẹː ḍə 0502020101/425, udʐɑsəq qɑʁɑn͡ ẹː də 0202030902/85, pədəp baj ẹː də͡nɑ 0103010601/59, pətkəʂ də ẹː də ͡nɑ 0103010601/56, pətkəʂ ḍə ẹː də͡ nɑ 0103010601/54, 0103010601/55, putgərəβɑłmɑʁɑn͡ ẹː ʝi ḍəɾ 0202030605/04, bɑ͡ɾ ẹː͡ də͡nɑ 0103010601/52, bɑ͡ɾ ẹː ḍə 0202030902/116, bɑɾəβɑłmɑʁɑn ͡ẹː 0202030605/16, 0202030605/17, bɑɾʁɑn͡ ẹː 0203020201/16, bɑɾʁɑn͡ ẹː də 0202030902/08, bɑɾʁɑn͡ ẹː dəɾ 0202030902/13, bɑʰḍəɾəɸutɢɑn͡ ẹː ḍə 0202030404/02, bədɑsdəɾɣin͡ ẹː ḍə 0202030902/06, bəʁɑn͡ ẹː ḍə

0202030902/35, bəłmiɣin ˌeː də 0202030403/10, bəɾ ajtə̆sɢa ˌeː di dəɾ ‿na 0103010601/19, bəɾ aʰttsa ˌeː dəɾ‿na 0103010601/30, bəɾ‿ˌeː də‿na 0103010601/67, 0103010601/73, 0103010601/65, bəɾ dałej βaɾ‿ˌeː doː 0202030902/04, beɾɣˌen ˌeː də 0502020101/15, beˌɾɣˌen ˌeː də‿sa 0103020302/09, bobəjłaʁan ˌeː də 0103050102/11, bołʁan ˌeː də 0103010705/16, bołʁan‿ˌeː ʝə 0202010502/14, bɔχəʂ‿ˌeː 0202020702/10, βəłɣˌeg‿ ˌeː də 0202010502/15, βəʁłaʁan ˌeː də 0202030301/27, βołdə ˌeː də 0103040405/05, daɢəlaʁan‿ˌeː ˌdə 0202030404/18, daɴnaʁan‿ˌeː ˌdə 0203020203/20, daɾłaʁan‿ˌeː 0103010701/07, dərə eː də‿na 0103010601/50, dəzəβadəp ˌdə ˌeː ˌdə 0103040302/17, dəzdəʁa də ˌeː də 0103040302/19, deˌretbiʂ‿ˌeː ˌdə 0203010303/09, doɢuɾa hanəʁan ˌeː ˌdə 0502020101/476, døːgˌe diɣˌeˌk‿ˌeː 0201010102/11, dujtʂi diɣˌeg‿ ˌeː 0203020301/03, diːk ˌeː dəɾ‿na 0103010601/22, diadəβatɢan ˌeː ˌdə 0502020101/17, diu də ˌeː ˌdə 0103040302/20, dip baɾ‿ ˌeː 0103030202/21, diβadəp ˌdə ˌeː ˌdə 0103040302/18, diβatɢan ˌeː də 0103030201/33, digˌen ˌeː ˌdə 0202030401/27, digin ˌeː də 0103030901/62, diɣˌeˌk‿ ‿ ˌeː ˌdə 0203020203/19, diɣˌen‿ ˌeː 0203020203/10, 0203020203/15, diɣen‿eː ˌdə 0202030402/06, diɣˌek‿ˌeː dəɾ‿na 0103010601/23, diɣˌeg‿ˌeː 0202020501/07, 0203020401/04, diɣˌendi‿ ˌeː dəɾ‿ na 0103010601/12, diɣˌen ˌeː də 0103010705/49, diɣˌen‿ ˌeː də 0202030401/29, diɣˌen ˌeː ˌdə 0202030401/06, 0202030401/23, 0202030401/32, 0202030401/33, diɣˌen‿ ˌeː ˌdə 0202030401/19, 0202030401/30, 0202030404/09, 0202030404/10, 0202030404/11, 0202030404/13, 0202030605/28, 0203020203/12, 0203020203/16, diɣˌen‿ ˌeː dij də 0202030401/29, 0202030402/77, diɣˌen‿ˌeː tə 0202030402/16, diɣig‿ˌeː 0202030801/03, 0202030802/14, diɣin ˌeː. 0202030605/36, 0203010701/28, diɣˌen ˌeː də 0202030402/74, diɣin ˌeː də 0103020304/18, 0103040405/33, 0202030301/08, 0202030301/09, 0202030301/11, 0202030301/12, 0202030301/16(2), 0202030301/18, 0202030301/22, 0202030301/29, 0202030301/32, 0502020101/154, 0502020101/403, diɣin‿ ˌeː də 0202010502/10, 0202010502/16, 0202010503/15, diɣin ˌeː dəɾ 0202030301/14, diɣin ˌeː ˌdə 0103010705/48, 0202010503/05, 0202030301/33, diɣin‿ ˌeː ˌdə 0202010502/08, 0202010502/09, 0202010502/20, diɣin‿ ˌeː‿ ˌdə 0202030105/04, diɣindi ˌeː də‿na 0103010601/14, disgik‿ˌeː do 0202031202/13, diʂ baɾ‿ˌeː dəˌ‿na 0103010601/61, dit də ˌeː də 0103040302/16, dit də ˌeː do 0103040302/15, ˌdiɣin ˌeː ˌdə 0502020101/60, 0502020101/61, 0502020101/117, 0502020101/282, fəłaʁan‿ˌeː də 0202030902/60, geɣen ˌeː də 0202030404/04, gełmes ˌdə eː ˌdə 0202030401/14, geˌłɣˌen‿ˌeː də 0202030403/06, geˌłɣˌen‿ˌeː ˌdə 0202030401/21, geˌłɣˌen ˌeː ˌdə 0203010301/54, 0502020101/26, gygeɾ hanəʁan ˌeː ˌdə 0502020101/64, gojoɢ‿ˌeː dəˌ‿na 0103010601/42, gøɾɣˌen ˌeː də 0103010705/33, gøʰˌdəɾɣˌen‿ˌeː ˌdə 0202010503/08, gøʰgutgˌen‿ˌeː ˌdəɾ 0202030403/10, guołaʁan‿ˌeː də 0202030902/22, gujo də ˌeː də‿na 0103010601/34, 0103010601/38, giłoʁan‿ˌeː də 0202010502/13, kəgənnit ˌdə ˌeː ˌdə 0103040302/21, kəm baɾ‿ˌe 0103050201/22(2), 0103050201/26(2), 0103050201/27, kərəp baɾʁan‿ˌeː də 0202030902/09, kərˌdəɾmiɣˌen‿ ˌeː ˌdij ˌdəɾ 0203020203/21, kəsdiɣin‿ ˌeː ˌdə 0202010502/16, kereg‿ˌeː di dəɾ‿na 0103010601/43, kømət də ˌeː də 0103040302/03, kømuβaːt də ˌeː də 0103040302/05, kømuβaˌdəp ʝə ˌeː ˌdə 0202020401/08, giłɣig‿ˌeː‿ˌdro 0202020501/43, gizkəʂ ˌdə ˌeː də‿ na 0103010601/57, qałtərəβatɢan‿ˌeː də 0202030404/02, ɢaβəsəq qaʁan ˌeː də 0202030902/05, ɢaɾa bəɢa βaɾ‿ eː 0202030902/63, ɢaɾaʁan ˌeː ˌdə 0502020101/119, ɢaɾaʁəła geˌłɣˌen ˌeː ˌdi 0502020101/108, ɢaɾsdəɾoː də ˌeː dəˌ‿na 0103010601/31, ɢaʰdzˌ‿oʰtəs jəł ołʁan‿ˌeː

0203020402/30, ɢejłasɢa ͡unək giɣig͡ ẹ:. 0202020501/21, ɢejdaɢə͡ aɾ͡ ẹ: 0203020201/01, χa:nnəŋ poɾaɴɢa aɾʁan͡ ẹ: 0202030902/70, χujbołaʁəła͡ aɾʁan ẹ: ḍə 0502020101/113, hannəp ḍə ẹ: ḍə 0103040302/10, hanəʁan͡ ẹ: 0203020402/10, hanəʁan ẹ: do 0103020304/31, hɔɾał qaʁaq ẹ: də 0103030802/38(2), hɔɾałq͡ qaʁaq ẹ: də 0103040405/42, 0103040405/41, ʒiŋnaʁan͡ ẹ: ḍə 0202030902/78, mafannaʁan ẹ: doː 0103050102/09, maɴəβəɾʁan͡ ẹ: ḍə 0202030404/03, maɴdəɾoʁaɢ͡ ẹ: ḍə 0103030901/30, maɴqəʂ ẹ:. də 0103010304/79, 0103010304/80, məndaɢəłʁan ẹ: ḍə 0502020101/129, maɴɢan ẹ: ḍə 0202030404/01, məndaʁ məndaʁ ͡ẹ: dɾo 0202030605/68, məngin͡ ẹ: də 0202030902/58, menəŋ anda oɾʁan͡ ẹ: 0203020402/06, naːʁaɢ ͡ẹ: də ͡na 0103010601/44, nẹɣəłɣẹn ẹ: də͡ na 0103040401/08, noːłʁan͡ ẹ: 0203030102/04, niː diɣiːg͡ ẹ: 0203020301/04, niːɣəłɣẹn ẹ: ḍə 0202030403/09, niɣəłəβatɢan ẹ: ḍə 0502020101/223, niɣəłɣin ẹ: do 0103050102/06, niɣəłɣin ẹ: də 0103050102/08, ni βaɾ͡ ẹ: 0103040601/21, niɣə ẹ: də 0103040401/76, ni diɣig͡ ẹ:. 0103010305/80, niɣəłɣin͡ ẹ: dij dəɾ 0202030901/12, ɾəmboʧi͡ ẹ: dəɾ ͡na 0103010701/46, saɢənət ḍə ẹ: də 0103040302/12, sałmas͡ ẹ: 0203010301/18, saɾə muł͡ ẹ: di də ͡na 0103010601/21, səqqəʂ də ẹ: də͡ na 0103010601/13, 0103010601/15, suβat də ẹ: də 0103040302/08, ʃiŋlio a ẹ: də 0103050301/32, ʂɨdaʁaq͡ ẹ: 0202030404/14, tap͡ kəɾɣẹn͡ ẹ: di dəɾ ͡na 0103010601/37, təʂəłɣi oɬəɾʁan͡ ẹ: ḍə 0202030902/08, teɾəβałʁan ẹ: də 0202030301/12, 0202030301/14, tuduβałʁan͡ ẹ: ḍə 0202030404/16, tutəsḍan͡ ẹ: də͡ na 0103040401/07, tutɢaɢ͡ ẹ: də͡ na 0103030203/45, ʧəkəβałʁan ẹ: də 0202030901/19, ʧus nimi͡ ẹ: di də 0202010503/07, ʧʃykgik͡ ẹ: də͡ na 0103030203/11, ʧʃykəʂ ḍə ẹ: də͡ na 0103010601/58, tʂɔɢeq͡ qaʁan͡ ẹ: də 0202030301/19, tʂɔɢeʁan͡ ẹ: də 0202030902/12, tʂɨułasdəɾɣin͡ ẹ: 0202030605/33, dʐɨu faɴnaʁan͡ ẹ: də 0202030901/05, jaʁdəɾəp baɾ ͡ẹ: ḍə 0102040301/19, jaʁtoq dioʰʤin͡ ẹ: 0202010701/04, jałβaɾʁan ẹ: də 0202030301/23, jaɾasmin də ẹ: də 0103040301/28, jazqəʂ ḍə ẹ: də͡ na 0103010601/32, jaʰɢa pəḍiɾɣig͡ ẹ: 0202020401/25, jaʰʂ nimi ẹ: do 0203010303/05, jeːɾdiβatḍgan͡ ẹ: 0203020402/23, joda ẹ: də ͡na 0103010601/63, 0103010601/27, joda ẹ: də ͡na 0103010601/62, joq bəłʁan ẹ: də 0103050102/06, 0103050102/07, joq͡ boʁan ẹ: də 0502020101/54, jozək ͡giɣẹn ẹ: doː 0103020302/01, jyt͡ aʰːsəɾəβəɾʁan͡ ẹ: 0203020401/05, jidə ʧixʤin baɾ͡ ẹ: də ͡na 0103010601/18, jimsaɾdəβałʁan ẹ: ḍə 0502020101/102, zeɾtgin ẹ: ḍə 0502020101/16, zɯɣəɾẹ diɣig͡ ẹ: 0201010101/01, dʐɨdaʂ ḍə ẹ: də͡ na 0103010601/16.

ẹːmis < eɾ-mes “hata, yanlış” Bkz. **emes, ẹmis, imiş.**

ẹː.+ə məɬanəŋ ẹː.+ə͡ ɬa ẹmis ḍə 0103030901/27.

ẹːn “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, ẹːno, ẹn, jeːn, jen.**

ẹː. qaːɾ kəsleɾ ła ẹː. 0202010301/04, liŋʤy faɴveleɾ giɣi ẹː. 0103050101/52, ʂokəzɯḍə sɑ j. 0103010101/16, joq bəʁanda ẹː. 0202010301/05.

ẹːnẹ “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾnẹ, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini, jine.**

ẹː. ẹː. huɾsaɴnə sałʁa 0202030902/69.

ẹːno “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, ẹːn, ẹn, jeːn, jen.**

ẹː. ɑʁəɾt ḍə͡ eː. 0103040301/28, kəsə͡ ɬa eː. 0103040301/05, keːɾɣẹ ẹː. 0103040301/06, ʒiːzge eː. 0103040301/03, teɾdikdiβ də eː. 0103040301/13.

ẹːni “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, əɾnẹ, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini, jine.**

ẹː. ẹː. 0202030701/15, ẹː. ɑtʁə ͡ʃtise 0103050301/16, ẹː. ɑʰtlẹrən məngi͡ ɬɑ 0103050401/06, ẹː. bə sɑrəʁ quɬənnə gøʰdɯrυβɑtʁɑ͡ ɬɑ 0202030902/64, ẹː. bər ɑndɑʁ͡βər jɑːrmɑ 0202030902/69, ẹː. bər kəsɯ pẹrɣẹg͡ẹ 0103030901/74, ẹː. χo ʤinan ɑtəNGɑndə͡ ɬɑ 0103010303/30, ẹː. məndɑː jorɬo də 0103050401/06, ẹː. məndɑʁ dip du 0202030902/65, ẹː. sɑʐdəʁəNGɑ ʒiʁtɑʁɑ 0202030902/85.

ẹːŋ "en" Bkz. **eŋ, jẹːŋ.**

ẹː. ẹː. pərəndɑ͡ ɬɑ ʂigə qɑnnəŋ uruʁ putḭyi 0202030605/03.

ẹːr < **erür** "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **ər, eː, eːr, eːreː, e, er, ere, ereː, ej, ẹː, ẹ, ẹr, ẹreː, ẹre, ẹj, iː, iːr, i, ir, ir, dẹr, jeː, jeːr, jeːreː, jer, jerə, jereː, jere, jẹːrə, jẹr, jẹrḛ̆.**

ẹː. dɑʰpGɑG͡ ẹː. 0203010701/28, diɣẹn ͡ẹ. didə 0202030103/10, terəβɑɬʁɑn ͡ẹ. 0202030605/87, tẹrə dɑʰrdəp bɑr͡ ẹː. 0202010901/63.

ẹːsɯ "kendi, öz" Bkz. **eʰsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ĩsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ẹː ẹː. dɑsdɑn gøʰdɯrɣẹ 0202020701/16, ẹː. geɣẹ͡ ɬɑ 0202020701/14, ẹː. søɣyɬuβɑtGɑn də 0203020201/07.

ẹːj "nakarat" Bkz. **ej.**

ẹː. ẹː. 0102020401/01, 0102020401/03, 0102020401/05, 0102020401/07, 0102020401/09, 0102020401/11, 0102020401/13, 0102020401/15, 0102020401/17, 0102020401/23, 0102020401/26, 0102020401/28, 0102020401/30, 0102020401/30, 0102020401/32, 0102020401/34, 0102020401/36, 0102020401/38, 0102020401/40, 0102020401/42**.**

ẹːj "ünlem" Bkz. **ɑːj, ɑːej, ɑːjɑ, ɑːjɑː, ɑːjeː, ɑeːj, ɑj, ɑjɑː, ɑje, aːj, æj, eː, eːj, e, ẹː, ej, ẹː.**

ẹː. ẹː. ɑm nisdɑχə͡ʂ er 0202030902/44, ẹː. bə dʐɑ məndɑʁ nimi 0202030902/55, ẹː. bə ni ʁejdɑ 0202010901/48, ẹː. gondɑ Gəz diadək giɣindi 0103050401/02, je ʂigə ʂəŋ ẹː. 0202030902/132.

ẹ

ẹ < erür "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **ər, eː, eːr, eːreː, e, er, ere, ereː, ej, ẹː, ẹːr, ẹr, ẹreː, ẹj, iː, iːr, i, ir, ir, dẹr, jeː, jeːr, jeːreː, jer, jerə, jereː, jere, jẹːrə, jẹr, jẹrḛ̆.**

ẹ ɑrɑʰķə ʤiŋnɑ͡ʂ ẹ 0202030902/108, ɑs ẹtkə͡ʂ ẹ. 0103010305/19, ɑt bɑr ͡ẹ 0203010301/40, ɑjtə̆sGɑn ẹ ḍə͡ sɑ 0103020304/06, ɑjtGɑn͡ ẹ ḍij ḍə 0202030902/94, ɑjtG̰ɑn ẹ də 0103020304/21, ɑʰt kəsdiɣẹg ͡ẹ 0202010201/04, ərliβʁɑn ẹ ḍə 0103040405/21, egoʁɑn ẹ də 0103040405/20, eʰdəp bɑrʁɑn ẹ də 0202030902/88, eʰtik ͡giɣin ẹ də 0103040405/20, ẹmis ẹ ḍə 0502020101/379, oʁɑn ͡ẹ də 0202030902/21, oɬurʁɑn ͡ẹ. 0202030605/27, 0202030605/153, oɬurʁɑn ẹ ḍə 0502020101/95, øɬɯrxə͡ʂ ẹ 0502020101/360, ølyrup bomɑs ẹ ḍə 0202020501/61, ørɣetgẹn ẹ ḍə 0502020101/82, unuβɑɬʁəmə͡s ẹ 0502020101/267, undurυβ ʂidɑʁɑG̰͡ ẹ 0202030404/07, pɑɬʁəβɑtGɑn ẹ ḍə 0103040405/22, pədəp bɑr͡ ẹ. 0103010701/71, 0103010701/76, 0103010701/80, pədəp bɑr ͡ẹ ni 0103010701/85, pəḍəp bɑr ͡ẹ. 0103010701/89, pɔʁət də ẹ də 0103040302/05, bɑr͡ e bɑr͡ ẹ 0202031201/11, bɑr͡ ẹ. di ḍər͡ nɑ 0103010701/16, bɑʰrdə ẹ də 0103040302/08, boɬχə̆ʂ ḍə ẹ ḍər͡ nɑ 0103010701/95, buʁɑ ndiɣẹg ͡ẹ 0102020303/26, βɑr͡ ẹ 0202031201/11, βɑrʁɑn͡ ẹ 0203010301/06, βəɬɣeg͡ ẹ mẹn 0203010301/24, dərə ẹ də 0103040405/57, diɣẹg͡ ẹ. 0203020202/17, diɣẹn ẹ də 0103020304/13, 0502020101/423, 0502020101/469, diɣẹn ẹ ḍə 0103020304/20, 0202030404/06, diɣẹn ͡ẹ tə 0202030402/12, diɣin ẹ do 0103020304/08, diɣin ẹ də 0103020304/10, 0103020304/11, 0103020304/26,

0103040405/12, 0103040405/57, 0202030604/45, diɣig̑ e̯ 0203020403/17, diɣig̑ e̯ sɑ 0203020402/03, diɣin̑ e̯ də 0202010502/05, 0202010502/07, 0202010502/10, diɣin̑ e̯ dij də 0202030901/18, diɣin e̯ d̯ə 0103020302/02, 0103020304/22, 0502020101/26, 0502020101/53, 0502020101/88, diɣin ̑e̯ d̯ə 0202010502/06, 0202010502/10, 0202010502/11, 0202010502/16, 0202010502/17, 0202010502/22, 0202030401/34, diɣin̑ e̯ ʄə 0202010502/07, diɣin e̯ ʄə 0202010503/04, diɣig̑ e̯ 0202020501/42, diɣiǩ̑ e̯ 0202020501/64, dilisǩ̑əʂ̑ e̯ 0103040601/11, dismin d̯ə e̯ də 0103040302/07, dit d̯ə e̯ d̯ə 0103050301/11, gɐ̯ɬɣɐ̯n̑ e̯ 0203020402/27, gɐ̯ɬɣɐ̯n e̯ d̯ə 0502020101/85, gøromaʁan̑ e̯. 0103010702/13, giɣin e̯ d̯ə 0103020304/33, kəȓ hanəʁan̑ e̯ də 0202030902/69, kəsɯ pɐ̯rɣɐ̯g̑ e̯ 0103030901/74, kuaɬuβatɢan e̯ də 0103040405/19, qaɬdatbaʁan̑ e̯ d̯ə 0202030401/21, qaɬʁan e̯ də 0103020304/37, qanaχəʂ̑ e̯ 0103040601/16, qanaʂ̑ e̯ 0103040601/23, qəʰrɢəɾasəβ d̯ə e̯ d̯ə 0202030402/42, ɢədəɾt də e̯ də 0103040302/04, ɢɔʰrqd̯ɑ jadaʁaG̑ e̯ 0203030101/10, χaɾ kəsɯ ɬaɾɐ̯tgɐ̯g̑ e̯ 0203010301/05, ʒiɣət e̯ do 0103040302/07, ɬarɬasmas̑ e̯ 0203020201/09, maɴəβatɢan e̯ d̯ə 0103040405/24, maɴɢan̑ e̯ 0103030901/55, maɴɢan e̯ də 0103040405/23, niː diːʂ̑ e̯. 0203010702/54, niɣəɬɣɐ̯n e̯ də 0103040405/15, ni diʂ̑ e̯ 0103030901/23, ni ɢəzdaɾ̑ e̯ 0103010705/08, nidʒoɾ baɾ ̑e̯. ni 0103010702/47, nisdaχəʂ̑ e̯. 0202030605/70, 0202030605/73, 0202030902/101, nisdaʁan̑ ȇ̯ ɬa 0502020101/233, niɣəɬʂ̑ e̯ 0202030902/47, niʃ̑ik ̑dimi e̯ 0202010703/12, saɢənət d̯ə e̯ də 0103040302/13, səqqəʂ̑ e̯ də ̑na 0103030203/14, ʃidʒiβmaʁan̑ e̯. ni 0103010702/12, ʂigə jiɣərmə ərdəni βaɾ̑ e̯ də na 0103030203/27, teɣəɬ xianəʁan̑ e̯. 0202030605/98, tudəɬq qaɬʁan e̯ d̯ə 0202030401/23, tugɐ̯ʂ̑ e̯ 0103030201/34, tutəsqəʂ̑ e̯. 0103010702/74, ʧylȇ̯ eʰtbɐ̯ɣɐ̯n e̯ dro: 0202030401/36, tʂəŋtuo ɢaɴərəq nimi e̯. d̯ə 0202030605/64, tʂoɢəsɢa ̑aɾ ̑e̯ 0202030902/108, vəgə nejniu βaɾ̑ e̯ də 0103010306/06, jaʰsəɬ køβʉk baɾ̑ e̯ 0202030902/109, jerɬaʁaG̑ e̯ 0103050401/11, jerɬaʰd̯ə e̯ də 0103050401/11, jertʂiɬer diɣiǩ̑ ̑e. 0103010703/14, jɐ̯rdəni baɾ ̑e̯. 0103010701/67, joʁuɾ ɬaretgɐ̯g̑ e̯ 0203010301/47, jidon daʰrtqəʂ baɾ̑ e̯. 0103010702/44.

ɐ̯d- “etmek, yapmak, düzenlemek” Bkz. **eːd-, ed-, et-, ɐ̯ʇ-, ɐ̯t-, ɐ̯ʇ-, id-, it-, jid-.**

ɐ̯.-əβər drɔ/d̯ə andaʁ nimi ɐ̯.-əβəɾ drɔ 0202010901/68, jazmaq ɐ̯.-əβəɾ drɔ 0202030308/07, ɐ̯ʰsɯ ɐ̯.-əβəɾ d̯ə ̑na 0202020702/02.

ɐ̯.-əβ də/d̯ə ɐ̯.-əβ də 0103010306/04, 0103010306/06, oɾʁə ɐ̯.-əβ də 0103030702/106, has e.-əβ də 0103050201/12, jaɴʤyenʃi ɐ̯.-əβ də 0103050201/03, andaʁ ̑nimi ɐ̯.-əβ d̯ə 0103050201/12.

ɐ̯.-o də ɐ̯.-o də 0103010306/06.

ɐ̯.-ət də kimbɐ̯ʂdəŋgənə mɐn ma ɐ̯.-ət də̑ sa 0103010304/41.

ɐ̯.-əβattsa sək ɐ̯.-əβattsa 0202020701/13, aʰs ɐ̯.-əβ 0202031202/01.

ɐ̯.-ək ɢaɾ ̑əs ɐ̯.-ək giɣi ̑ɬa 0202030901/12.

ɐ̯.-əβ perəkd̯ə ɐ̯.-əβ 0103010304/50, guŋʃi nimi ɐ̯.-əβ 0103030202/04.

ɐ̯.-əβaɬəβ gɐ̯zgə ɐ̯.-əβaɬəβ 0203010701/02.

ɐ̯.-əβatɢan ʂobaq ɐ̯.-əβatɢan 0103010502/11.

ɐ̯.-əβatɢan tɐ̯rə udʒin ɐ̯.-əβatɢan nimi d̯ə 0202020702/16.

ɐ̯.-əβ joq do jaʁ ɐ̯.-əβ joq do 0103010306/07.

ɐ̯ɣɐ̯ʂ “dişi köpek” Bkz. **eːɣeːʂ, eɣeʂ, eɣɐ̯ʂ, ɐ̯ɣiʂ.**

ɐ̯. aɬa̯ ̑ɐ̯. ̑ɬa 0103010705/23.

ɐ̯ɣiʂ “dişi köpek” Bkz. **eːɣeːʂ, eɣeʂ, eɣɐ̯ʂ, ɐ̯ɣɐ̯ʂ.**

ẹ. ałɑ͡ẹ. 0103010705/22.

ẹdʒili- “beğenmek”

ẹ.-βałʁɑn jyzun χuałɑmɑʁɑn nimilɛrnə łɑ ẹ.-βałʁɑn͡e ɟə 0202030402/48.

ẹ.-βałʁɑndɑ ẹ.-βałʁɑndɑ͡łɑ 0202030402/49.

ẹlẹk < **əłəɣ** “el” Bkz. **əłəɣ, əłək, ǝ̆łəɣ.**

ẹ. ɣîgə ẹ. ʊdʒin bə ɑhdəʁłɑmonə bɑʰsəβɑłʁɑ͡łɑ 0502020101/270.

ẹm “ilaç” Bkz. **em, jẹm, jiːm, jim.**

ẹ. oʁułnəŋ uregə ẹ.͡ɛr 0203020203/09, ẹ. beːrəβ 0203020402/05.

ẹmə̆s- “emzirmek” Bkz. **eːməs-, eməs-, ems-.**

ẹ.-se ẹ.-se͡łɑ op ḍə 0202031101/21.

ẹmis “değil; yanlış, suç; ceza” Bkz. **emes, emẹs, ẹːmis, imis.**

ẹ. ɑnəŋ go niːɣədigə ẹ. oːsɑ 0203010301/31, ẹ. də͡nɑ 0203010301/43, ẹ. gɑnłəβɑḍəp do 0202030605/159, ẹ. gẹp ḍər 0202030605/161, ɢɑr uʰkus ẹ. ẹ ḍə 0502020101/379, ɢəłəş ẹ. ḍə 0502020101/433, məłɑnəŋ ẹːmisə͡łɑ ẹ. ḍə 0103030901/27, toʁ͡mos ẹ. də 0103010705/04, tsuŋlidi ẹ. osɑ 0203010301/31.

ẹ.+gi ølyr ẹ.+gi turup ḍər 0202030605/101.

ẹmise < eɾ-mis-se “ya da, değilse” Bkz. **ẹmisẹ-, ẹ̆mise, imisi.**

ẹ. ẹ. ɢołəNGɑ hɔrał qɑʁɑq ẹː də 0103030802/38, ẹ. mɑNGɑn suʁɑ surḍursdẹrxəş mẹ 0202030603/07, ẹ. mojnəNGɑ hɔrał qɑʁɑq eː də 0103030802/38.

ẹmisẹ- < emes-se “ya da, değilse” Bkz. **ẹmise-, ẹ̆mise, imisi.**

ẹ. ẹ. kər χɑrnə osɑ mɑ 0202030603/05.

ẹmsɑ- “kullanmak”

ẹ.-sɑ ẹ.-sɑ ɑłʁəłɑ kisə͡łɑ op ḍə 0103010703/11.

ẹn “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, ẹːno, ẹːn, jeːn, jen.**

ẹ. qejʃîłəβ ʊngindi ẹ. 0202020501/92.

ẹnɑq “keçe halı” Bkz. **ojnɑq, joːnɑq, jonɑːq, jonɑq, jynɑq.**

ẹ.+də ẹ.+də jɑzɢɑ 0103010305/25.

ẹne “yine” Bkz. **ɑni, əni, ərne, eːnẹ, eːni, eneː, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹni, ine, ini, jine.**

ẹ. ẹ. mɑNɑ ər kełn mɑ ɑp ḅeʰrt ḍə 0103010503/10.

ẹnẹ “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, ərnẹ, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹni, ine, ini, jine.**

ẹ. ẹ. 0103010305/11, 0202030605/62, 0202030902/07, 0202031101/09, ẹ. oʁułuNGɑ kełən dəliɣin͡ẹr 0202030605/78, ẹ. uʰrsɑN sałəβ jɔq də͡nɑ 0202020701/27, ẹ. βɑrʁɑ 0103010305/79, ẹ. bə͡r βər tɑzŭ tałɑʁɑ 0202020702/10, ẹ. bər jɑməŋnə diatɢɑ 0202030902/114, ẹ. bər jɑməŋ diatɢɑndɑ͡łɑ 0202030902/118, ẹ. bər guɣi dɑʰpɢɑ͡łɑ 0202030901/20, ẹ. βər pɔʰɢɑrsɑ 0202031202/10, ẹ. βər ş̧idɑsɑ 0202031202/10, dɑNGɑr ẹ. ẹzerdək giɣi 0103010305/41, ẹ. futş̧iłɑʁɑ 0202030801/28, ẹ. qɑʰłḍərək giɣindi 0202030605/87, ẹ. ɢojsən hediβałʁɑ 0202030902/07, ẹ. məndɑʁ bər təkəs bɑndʑɯnəŋ yzẹɣi sałʁɑ 0103010304/46, e. niɣəłş̧ də 0202031101/07, e. ɣîutş̧ɑNəNGɑ gɣş̧gi 0202031101/10, e. jɑʁnə łołɑsdərɣe 0202031101/31, ẹ. dẓɑχqɢɑş̧͡łɑ 0103010304/44.

ẹnẹk “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹḳ, ẹnik, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk, ĭnẹk.**

ẹ. ɑq ẹ. 0203020302/11, ẹ. sɑʁəːp 0203010301/02.

ẹni “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni, ərnẹ, eːnẹ, eːni, eneː, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹnẹ, ine, ini, jine.**

ẹ. ẹ. 0102020303/48, 0102040301/05, 0103010304/38, 0103010602/14, 0103010602/20(2), 0103010703/16, 0103010705/49, 0103030802/16, 0103040302/13, 0103050301/15, 0202010901/83, 0202030301/31, 0202030604/04, 0202030604/36, 0202030701/09(2), 0202030701/10, 0202030701/12, 0202030801/07(2), 0202030801/28(2), 0202030902/100, 0202030902/118, 0202031101/30, 0203010702/26, 0203010702/27, 0203010702/39, 0203010801/09, 0502020101/77, 0502020101/207, 0502020101/438, ẹ. ɑː ɑːrdəndɑn͡ ɬɑ bər nɑʁəp niɣəɬɣi nẹ 0202030902/79, ẹ. ɑːrt ɑrdəNGɑ ẹʰtgindi 0202020301/16, ẹ. ɑq sʉɣət ḅɑşGɑ ẹʰtgindi 0102040302/07, ẹ. ɑnə məndɑGo suşgi poɬuβɑdəβ 0202030701/14, ẹ. ɑndɑʁ diɣin͡ iː ḍə 0202030902/83, ɑndɑʁɔr ẹ. χɑr kəsɣẹ ɑjdoː 0103010602/17, ɑndɑn ẹ. ʤiomɑq ʤin otGɑ sɑɬʁɑ 0203010901/09, ẹ. ɑnəŋ͡ əşgi kərəp bɑrp ḍə qɑn 0502020101/426, ẹ. ɑjtsəβərəβ ɬɑ 0202030604/43, ẹ. ɑjtəsəβ 0103030203/24, ẹ. ɑjtəsGɑn ẹː 0103010601/35, ẹ. ɑzəqGɑ ɑsqəş də 0103030201/24, ẹ. ɑdzɻɑ͡ ɑnɑsə şiɑbədəɑ oɬo 0103010602/13, ẹ. ɑʰgɑ tşodəNGɑ χujboɬɑʁɑndɑ͡ ɬɑ 0502020101/72, ẹ. əsdɑβɑɬʁɑ 0203010503/02, ẹ. oː ørʉm jiʁɑşlɛrnə 0202020702/27, ẹ. oɬərʁɑn ẹː də 0502020101/191, ẹ. oŋşəβərəβ ɬɑ 0202030801/06, ẹ. undʊʁɑNlɛrnə ʃiuɬɑʁɑ 0202030801/28, ẹ. uş jorɬəβ ḍə 0103010305/80, ẹ. uʰrsɑNnə sɑɬʁɑ ɬɑ 0202030902/86, ẹ. pəʰrGɑn jɑzəp 0202030801/10, ẹ. bɑrəβ ḍə 0103010305/78, ẹ. bɑrʁɑ 0502020101/27, ẹ. bɑrʁɑn͡ ẹː də 0202030902/08, ẹ. bə ɑq Gojʁɑ ʝusər 0103030702/97, ẹ. bə bɑrʁɑ 0202030601/34, ẹ. bə boz Gojʁɑ ʝusurş 0103030702/96, ẹ. bər dɑɬej 0502020101/452, ẹ. bə duŋtşɑNGɑ qəsḡə͡ oʰrtḡɑ giş ḍə 0202031101/13, ẹ. bə Gojnə hediβɑɬʁɑ 0202030902/23, ẹ. bər ɸozɯ ɣĩɬək kəsɯ ẹni bɑrəβ ḍə 0103010305/78, ẹ. bə jɑʁɬɑgə͡r oʰdɑqḡɑ 0202010701/20, ẹ. bər GɑrɑʁɑŞ ɬɑ 0103030802/17, ẹ. bər ɣĩ məntse 0103010305/53, ẹ. bər jɑNə jytşɑʁ 0103030201/34, ẹ. bərɨɣi ẹʰʧəβ 0103010701/49, ẹ. bərɨɣẹ͡ ẹʰʧəβ 0103010701/62, ẹ. bəzdəŋ bə ɑmGə vəŋzɯ dzɻɬɑʁɑ 0103050101/51, ẹ. berˌ ɻ̧ødzɻɾk git də 0103040301/29, ẹ. boʰqdzɻɑ sɔGɔ 0103030201/24, ḅeʰrse ɬɑ͡ ẹ. jɑş kundin bər diŋnɑʁɑ 0103050201/01, ẹ. βɑrʁɑ 0203020601/58, ẹ. βɑrʁɑ͡ ɬɑ 0202030801/08, ẹ. bər ɑjtəsoː 0103030702/20, ẹ.͡ bər ɑjtəssɑ 0103030702/33, ẹ.͡ bər ɑjtəsoː 0103030702/39, ẹ.͡ bər ɑjtəsəβ 0103010701/63, ẹ. bər oʰt tɑʁ 0502020101/452, ẹ. bər Gɑrẹn 0203010702/27, ẹ.͡ βor ɑjtsəβ 0103010701/50, diɑdək git də ẹ. 0103010303/22, ẹ. diɑdo 0102020303/20, ẹ. diɣindi 0103010701/64, ẹ. diʁə tiɑndɑ͡ ɬɑ 0202030902/08, ẹ.͡ ɬɑ 0202030902/88, ẹ. ḍəsɣi şɑrtGɑş͡ ɬɑ 0103030802/10, ẹ. geɬəβ ḍə 0103010305/84, 0103050201/14, ẹ. geɬɣiş͡ ɬɑ 0103010305/85, ẹ. gondɑ kisi ɬɑ 0103050201/15, ẹ. gøşgə 0202031101/06, ẹ. gøşge 0202031101/20, ẹ. gyşkəş ḍə 0202031101/10, ẹ. giɬəβ 0102020401/49, ẹ. giş də 0103050201/24, ẹ. Gɑrɑʁəɬɑʁɑn eː ḍə 0502020101/27, ẹ. kəŋ kən nɑʁo jerɬɑʁɑq 0103050301/23, ẹ. kəsər Gɑrɑʁəɬɑtˌ də 0103040302/06, keɬnə ẹ. sondɑ joq͡ Gut də 0103040301/27, ẹ. ɻ̧ẹp do 0103030802/20, ẹ. qəGərʁɑ 0103010303/10, ẹ. qejʤiɬɑʁɑ 0103010304/43, ẹ. qurɑʁɑ niɣəɬəβər ḍə 0202020702/32, ẹ. qur ͡hɑnəş ḍə qɑn 0202030701/10, ẹ. Goj jyjeliş ḍə 0202031101/09, ẹ. Guzəβ də 0103030802/15, ẹ. Guzu ɑːzɑtGə ḍə 0203010303/09, ẹ. χɑdɑr giɣi 0103010305/78, ẹ. χosə ɑndɑʁ diβər də 0203010702/30, ẹ. hɑɬdɑGə dzɻɬɑqGɑş͡ ɬɑ 0103030802/36, hẹḍigə͡ ẹ. kədʒiɣrik sɑɬʁɑ 0203010701/23, ẹ. ɬɑ 0103010703/14(2), ẹ.͡ ɬɑ ʒiʁɬẹ ʒiʁɬẹ͡ ɬɑ 0202030902/82, ẹ. mɑ syz mɑ diɣik nimi ḍo 0202031202/19, ẹ. mɑnə niɣəɬɣi 0202020701/37,

maNGa ẹ. jaNə joʰrtGa ẹʰtgi 0202020701/37, məłałar ẹ. qadi søzdə bəɬɣəməs d̥ə 0103040601/03, ẹ. mənəŋ ə̧gi Guzqə̧ də͡na 0203010901/04, ẹ. məndaGa pudiβər də 0202030701/04, ẹ. məndaGa ʒi:zdə saɬʁa jenniβər d̥ə 0202030701/16, ẹ. məndaGa seɬəβatGanda 0202030701/10, ẹ. məndaGo 0203020203/12, mẹn ɬa ẹ. dimi kəsɯ op d̥ə 0103010703/13, ẹ. midʒa bezək giɣindi͡ɬa 0103030701/07, ẹ. midʒa ʁuzʁa 0102040301/02, ẹ. naGə Gɔ:mnarnə saɬʁa 0202020303/10, ẹ. nar bədasdərɣe 0202020301/19, ẹ. nejdƶɯ Guzga 0103030702/101, ẹ. nienʧiŋ kəsɯ oʁanda 0202020701/20, ẹ. ni:gə saɬʁa̧ Gəna͡ɬa 0202030801/07, ẹ. ni:ɣə kuezɯ idʒin guaNɬaʁə d̥ə 0203010801/02, ẹ. niɣəɬɣi 0102040301/02, ẹ. niɣiɣi 0202030801/06, ẹ. sarəq quɬənnə gøʰd̥urup barʁa 0202030902/69, ẹ. səʁa otə̧gẹ tand̥əroʰdo d̥ə 0102020303/37, ẹ. sʊrɣẹ 0202030401/24, ẹ. ʃiuɬap d̥ə͡na 0202030801/28, ẹ. ʃilio də 0103050201/10, ẹ. ʂaramaq χuaNdetʂəŋnə jẹrɬasa 0103010602/11, ẹ. ʂidien asəʁda 0202030801/06, ẹ. ʂigə as 0202030802/20, ẹ. ʂigə χurɬaʁanda͡ɬa 0203010303/04, ẹ. teɬək aʂGa 0202020702/15, ẹ. tẹɣəsitqəʂ d̥ə 0103050201/24, ẹ. tuɬɣeʂ ͡ɬa 0103030802/16, ẹ. ʧəsgi saɬʁa 0203010901/05, ẹ. tʂaχqqəʂ d̥ə 0103010304/44, ẹ. tʂoGeʁandə͡ɬa 0103010305/85, ẹ. jaʁ jəqqəs də 0203010901/09, ẹ. jaʁə unin 0502020101/186, ẹ. jaʁəɬasGəɬa 0502020101/153, ẹ. jaʁəɬasGəɬa 0502020101/186, ẹ. jaNə βər dzə̧ɬ jazGa 0202020301/19, ẹ. jorum taʁar sɔGɔ 0103030201/24, ẹ. jyɣẹ liŋʂaN 0502020101/493, ẹ. jysuNGa arʁa͡ɬa 0203020601/53, ẹ. jiŋʃiaN ʂiuɬaʁan mi sa 0103010602/19, ẹ. jitor ʂoʃy d̥ə͡sa 0102020303/20, ẹ. zẹrɣi 0502020101/235.

ẹnik “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹk̬, ẹnẹk, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk, ĭnẹk.**

ẹ.+d̥ə ẹ.+d̥ə hedik geɬɣe 0202031101/29.

ẹŋgeː “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, ẹŋge, ẹŋgẹ, ẹŋgi, iŋgẹ, iŋgi.**

ẹ.+ŋ ẹ.+ŋ boʰɬd̥ə 0103020403/07(2).

ẹŋge “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, ẹŋgeː, ẹŋgẹ, ẹŋgi, iŋgẹ, iŋgi.**

ẹ.+ŋ maːNqəs ẹ.+ŋ 0203020203/03.

ẹŋgẹ “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, ẹŋgeː, ẹŋgi, iŋgẹ, iŋgi.**

ẹ. ẹ. 0103010305/73.

ẹ.+sə ẹ.+sə 0502020101/08, aʰga tʂodəŋnəŋ ẹ.+sə 0502020101/11, geserənəŋ ẹ.+sə 0502020101/08.

ẹ.+sə̆ ẹ.+sə̆ d̥ər 0502020101/11.

ẹŋgi “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, ẹŋgeː, ẹŋge, ẹŋgẹ, iŋgẹ, iŋgi.**

ẹ.+sə aʰɬdərəndaGə̧ ẹ.+sə 0102020303/46.

ẹr < erür “-dır/-dir” Bkz. **ər, eː, eːr, eːreː, e, er, erə, erəː, ej, ẹː, ẹːr, ẹ, ẹrəː, ẹj, iː, iːr, i, ir, jeːr, jeːreː, jer, jereː, jere, jẹr, jẹrẽ̞.**

ẹ. aNnaɬʁa͡n ẹ. 0202030605/155, asərəβərʁa͡n ẹ. 0203020401/05, asGa͡n ẹ. 0202030605/148, ajtGa͡n ẹ. 0202030605/63, ajtGa͡n ẹ. d̥ij d̥ər 0203020203/22, aʰɬdon jidə oɬʁa͡n ẹ. 0203020402/09, ərʤaŋnaχəʂ ͡ẹ 0502020101/193, ərleːɣ ͡ẹ 0103040404/15, ərnamtarə geβ͡ ẹ 0103030702/53, əʰrdi ͡ɬa bar͡ ẹ. di də 0202010901/46, odaʁa͡n ẹ. ni ͡ɬa 0203020402/26, oɬərʁan ͡ẹ. 0202030301/17, oɬərʁa͡n ẹ. 0202030605/25, 0202030605/144, 0202030605/146, oɬuruβurʁa͡n ẹ. 0202030605/121, oɬurʁa͡n ẹ. 0202030605/94, oɬʁaq̡ ẹ d̥ə 0201010101/13, oɬʁa͡n ẹ. 0201010102/01, oʰGarʁəɬaʁa͡n ẹ. 0202030605/121, oɬʁa͡n ẹ. 0202030605/77, ot Gəɬmas͡ ẹ. 0203020403/05, ojin͡ ẹtgin ͡ẹ. 0202030605/56, øɬəq qaʁan ͡ẹ. 0202030301/29, undurɣẹn ͡ẹ. 0202030601/35, uʂʁarʰtg̊a͡n ẹ. 0202030605/41,

uʰɢaɾəp baɾ͡ e̯. 0202030902/17, itgig͡ e̯. 0203010702/23, pəʰɾɑannəŋ geɾeɬ tamɢ̆an kun͡ e̯. 0102020304/03, pɔʁɬaʁan͡ e̯͡ ɬa 0502020101/453, putgin͡ e̯. 0202030605/12, baɾʁan͡ e̯. 0202030605/95, baɾʁəməs͡ e̯. 0202030902/126, bəɬək ʄusgig ͡e̯. 0202030604/42, bəŋʂiɬək kəsə͡ e̯. 0202030605/29, bəŋʂiɬəʁ nimi͡ e̯. 0202030605/138, bəz jaʰɢən͡ e̯. 0203011002/05, bezəɣ̆ e̯. ͡ni 0103050302/12, bẹlẹtgẹn ͡e̯ diː na 0103040401/09, bɢ̆ər tẹkgin ͡e̯. 0202030605/69, βəɬʁaʁan͡ e̯. 0202030605/84, ɸukkianəʁan͡ e̯. 0202030605/86, dandʒin nimi͡ e̯. 0202030605/29, daɾaβəɾʁan e̯. 0202030605/39, daʰpbaʁan͡ e̯. 0202030605/80, daʰɣ̆əp baɾ͡ e̯. tə 0202010703/10, dəliɣin͡ e̯. 0202030605/78, dəzɢ̆an͡ e̯. 0202030605/110, dẹɣẹn͡ e̯. 0202030604/22, doɴ ͡qanəʁan͡ e̯. 0202030605/40, dørɣin͡ e̯. 0202030604/17, diatɢan͡ e̯. 0202030605/13, diɣẹn͡ e̯. 0202030601/22, 0202030601/37, 0202030605/24, 0202030605/143, 0202030605/147, diɣẹn͡ e̯. ɖə 0202030601/35, diɣin ͡e̯. də 0202030301/02, 0202030601/54, 0202030601/63, diɣin ͡e̯. 0202030601/64, 0202030601/69, 0202030604/21, 0202030604/22, 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/25, 0202030604/27, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/39, 0202030604/40, 0202030604/45, 0202030604/54, 0202030604/67, 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/71, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/76, 0202030604/77, 0202030605/19, 0202030605/21(2), 0202030605/57, 0202030605/58, 0202030605/68, 0202030605/99, 0202030605/111, 0202030605/115, 0202030605/124, 0202030605/139, 0202030605/160, diɣin͡ e̯. ɖə 0202030605/100, 0202030605/133, diɣin͡ e̯. 0202030301/15, ɖiɣẹn͡ e̯. ɖij ɖə 0203020203/09, geseɾ χan͡ e̯ 0502020101/364, gyɾmẹɣẹn͡ e̯. ɖə 0202030605/55, gyzdʉβuɾʁan͡ e̯. 0202030605/48, kuliɬaʁaɢ̆ e̯. 0202030605/72, qaɬamaʁan͡ e̯. 0202030605/154, quɾ ͡uqɢ̆an͡ e̯. 0202030605/76, ɢaɾadəp baɾ͡ e̯. 0203010502/05, ɢaɾaʁan ͡e̯. 0202030601/36, 0202030605/46, ɢərʁe nimi ͡e̯. 0202010503/07, ɢejɬaʁan͡ e̯. 0202030605/145, ɢ̆ejɬaʁan͡ e̯. 0202030605/162, χuatojiŋ diɣig͡ e̯. 0201010101/01, ʁəliŋba nimi ͡e̯. 0202030605/125, ɬaɾetgin ͡e̯. 0202030605/17, maɴɢan ͡e̯. 0202030605/14, 0202030605/34, 0202030605/42, məndaɢə bəɾ͡ e̯ 0202020401/01, noːʁan͡ e̯. ɬa sa 0202010301/12, noːɬʁan͡ e̯. 0203030102/09, ni ͡βəɾ bẹlẹk jisə͡ e̯. 0202031202/57, nisdap baɾ͡ e̯. 0202030902/16, 0202030902/17, nisdaʂ̆ e̯ 0202020401/18, saɬʁan͡ e̯. 0202030605/99, saɢəβɾʁan͡ e̯. 0202030605/43, sẹn uʰsɢan ͡e̯. 0202010901/71, suɬuβatɢan͡ e̯. 0202030605/165, ʃyɬaʁan ͡e̯. 0202030601/34, ʃiŋtʂiŋnaʁan͡ e̯. 0202030605/166, ʂujguannəŋ kəsɯ͡ e̯. 0201010101/01, ʂiuʂiɬap baɾ͡ e̯. 0202030902/18, ʂiŋnaʁan͡ e̯. 0202030605/96, 0202030605/134, toːɬaʁan͡ e̯. 0202030301/05, tɔqɢan͡ e̯. 0202030605/70, ʄus nimi͡ e̯. 0202030605/142, ʄusuɾɣin͡ e̯. 0202030604/51, 0202030604/59, jazitɢan ͡e̯. 0202030301/18, jəʁɬaʁan͡ e̯. 0202030301/01, jəɬʁaʁan͡ e̯. 0202030605/41, jẹɾdini ma giβ͡ e̯ 0103030702/42, joɢ̆ ͡e̯. ͡ni 0103050304/11, jyβuɾʁan͡ e̯. 0202030605/81, joɣ̆ʃiu joɢ̆ e̯ 0502020101/48, jiβatɢ̆an ͡e̯. ɖij ʄər 0203020203/26, jiɬʁaʁan͡ e̯. 0202030605/128, dʐəŋ ͡e̯. di də͡ na 0103010702/85.

e̯ɾeː < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, e̯ː, e̯ːɾ, e̯, e̯ɾ, e̯ɾe, e̯ɾeː, e̯j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ̆.**

e̯. pɔʁtʂi ma baɾ͡ e̯. dro 0202020401/10.

e̯ɾe < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, e̯ː, e̯ːɾ, e̯, e̯ɾ, e̯ɾeː, e̯ɾe, e̯j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ̆.**

ẹ. jẹrʁap baɾ͡ ẹ. 0202030605/122, uruʁ pəʰtḭs͡ ẹ. 0202030601/53, qadi ɬaretbis͡ ẹ. 0203010301/04, ʈusmis͡ ẹ. 0202030601/53.

ẹrẹn < eɾ+ -en “erkek (kişi için)” Bkz. **ərəːŋ, eɾen.**

ẹ. ẹ. 0202030104/21.

ẹrẹŋ < eɾen “erkek (kişi için)”

ẹ. kəsɯnəŋ 0203010702/47, 0203010702/51, ẹ. kəsɯ͡ ɬa 0203010702/51.

ẹɾdəni Skr. “kıymetli; hazine” Bkz. **ərdənẹ, ərdəni, jeɾdəni, jeɾdini, jẹrdəni, jẹrdinẹ, jẹɾdini, jirdəni.**

ẹ.+sə ŭʂ͡ ẹ.+sə ni dəɾ dise 0103010701/77.

ẹseːn “esen” Bkz. **eseːn, ẹsẹn, seːn.**

ẹ. ẹ. suɾaʁaq nimi də 0202030802/24.

ẹsẹn “esen” Bkz. **eseːn, ẹseːn, seːn.**

ẹ. ẹ. ɑjdəβ 0103030202/03.

ẹsɯ “kendi, kendisi” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ĭsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ẹ. ẹ. edəβəɾ d̥ə 0202020702/32, ẹ. ʂiβɑsdəɾʁɑ 0202020701/14, ẹ. tʂuannəβadət də 0103010304/65, ẹ. jɑmaʁɑ 0202020702/12.

ẹ.+nəŋ eʰsɯ ẹ.+nəŋ baʂdə 0103040405/30, məsdəŋ ẹ.+nəŋ boɬus boɬdoɾə 0202030603/09.

ẹ.+nəŋgə adzɻaɴ ẹ.+nəŋgə də 0103050102/02.

ẹsdis- “birbirine eşlik etmek”

ẹ.-gi ẹ.-gi baʂ dzɻaɬʁəɬa 0202010503/05.

ẹʃʤeɾ- “içirmek, yedirmek” Bkz. **eʰʤiɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, xiʤiɾ-, həʤeɾ-, həʤiɾ-, hẹʤeɾ-, hẹʤiɾ-, ʃiʤeɾ-, ʃiʤeʰɾ-, ʃiʤẹɾ-, ʃiʤeɾ-.**

ẹ.-ɣe ẹ.-ɣe mɑɴdəruʰte 0202030402/72.

ẹt “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹʰd, ẹʰḓ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ẹ. dəːs kurʤ͡i ẹ. 0203020301/06.

ẹt- “yapmak, düzenlemek, inşa etmek; dokumak” Bkz. **eːd-, ed-, et-, eʈ-, ẹd-, ẹʈ-, id-, it-, jid-.**

ẹ.-də ojin͡ ẹ.-də 0202030605/97, bər kun͡ ẹ.-də 0103010304/49.

ẹ.-kəʂ ẹ ɑs ẹ.-kəʂ͡ ẹ 0103010305/19.

ẹ.-kəʂ də ɑs ẹ.-kəʂ də͡ nɑ 0202030604/30.

ẹ.-tse ɑʰs ẹ.-tse͡ ɬa 0202030802/44, bezuk ɑʰs ẹ.-tse 0202020501/72.

ẹ.-giʂ məndaʁ͡ oɾmi ẹ.-giʂ jɑ 0103030802/33.

ẹ.-giʂ ʂaɾ nimi ẹ.-giʂ͡ ɬa 0103030802/26.

ẹ.-ge ɑndaʁ͡ mi ẹ.-ge 0103020304/33.

ẹ.-gẹː tu ʃiaɴ pəʰrɢɑn ẹ.-gẹː 0103010502/18.

ẹ.-gẹ ɑq søɬ səqdədɑn bər ẹ.-gẹ 0103020304/09, mɑrmi ẹ.-gẹ 0203010502/08, dzo͡ʰbɑq ẹ.-gẹ 0202020302/01.

ẹ.-gi ɑnə mɑ ẹ.-gi sɑɬʁɑ dər 0202020501/81, ɑq søɬ səqdə ẹ.-gi 0103020304/32, ɑndɑʁ mi ẹ.-gi 0202020701/09, ɑs͡ ẹ.-gi 0203010502/01, ojinnə ẹ.-gi diɣi 0202030605/73, bɑnbəɬa ẹ.-gi͡ ɬa 0103040302/22, fijin͡ ẹ.-gi 0103020304/32, nẹjtuŋ ẹ.-gi͡ ɬa 0203010503/07.

ẹ.-gi nəɣə ẹ.-gi 0103010101/03, jɑʁnə ẹʰ.-gi 0202020501/27.

ẹ.-gin ɑs ẹ.-gin dəɣədi 0202030604/01, 0202030601/19, ojin͡ ẹ.-gin͡ ẹɾ 0202030605/56,

ẹ.-gin ɑʰs ẹ.-gin duɣədi 0202030601/61.

ẹ.-gẹɾojin͡ ẹ.-gẹɾ 0202030605/64.

ẹ.-gẹndi niːɣə ẹ.-gẹndi 0203010301/17.

ẹ.-gindi ẹ.-gindi ‿ɬa 0203010901/02, ẹ.-gindi ‿ɬa 0202020101/10, niɣə ‿ẹ.-gindi 0203010301/19, joʰrt ẹ.-gindi 0202020701/16, baɬəq ʒy ẹ.-gindi 0202020702/31.

ẹ.-gẹk andaʁ andaʁ mi ẹ.-gẹk mi də 0203011002/14, ẹ.-gẹk eʰkən 0203010502/03, ɣʃʉrɑnə ẹ.-gẹk nimi ḍə 0202010101/06, ʤiṣigə ẹ.-gẹk 0203010502/09, ɣʃiormi ẹ.-gẹk nimi ḍə 0202030501/03.

ẹ.-gik andaɢo ẹ.-gik də 0202030501/05, andaʁ mi ẹ.-gik mi ḍə 0203011001/05, ẹ.-gik nimi ḍə 0203010502/02.

ẹ.-gig aq søɬ sɔqdə ẹ.-gig‿iː də‿na 0103030203/44.

ẹ.-bin də nimi ma ẹ.-bin də 0502020101/166.

ẹ.-bẹn də taʁar ẹ.-bẹn di 0202020702/29.

ẹtbe "(büyü) yapma (işi)" Bkz. **etbe, etme, ẹtbẹ, ẹtbi.**

ẹ. ɢar‿əs ẹ. liobədia 0202030901/23.

ẹtbẹ "yapan (kişi)" Bkz. **etbe, etme, ẹtbe, ẹtbi.**

ẹ. ĕzer‿ẹ. kəsɯ 0202020702/14.

ẹtbi "yapma, düzenleme; düzenleyen (gelenek, işlem)" Bkz. **etbe, etme, ẹtbe, ẹtbẹ.**

ẹ. has‿ẹ.‿ɬa jijaɴ aː 0103050102/15.

ẹtgədzɨ "yapacak kişi, yapan kişi"

ẹ. andaː ẹ. drɔː 0103010306/10, ẹ. gixt do 0103010306/18, ẹ. joq do 0103010304/51.

ẹʧ- "yapmak, düzenlemek" Bkz. **eːd-, ed-, et-, eʧ-, ẹd-, ẹt-, id-, it-, jid-.**

ẹ.-əβər+ʧər məndaʁ ẹ.-əβərʧər 0203020501/13.

ẹzəkɬək < eɣəzəkɬək "yakalı"

ẹ. bẹzək‿ẹ. 0203010702/23.

ẹzəŋgə "üzengi" Bkz. **eːzeːŋgə, ezeŋgə, uzeːŋgə, ŭzeːŋgə, yzẹŋgə, izəŋgə.**

ẹ. ẹ. daɴgərdəq 0102020303/17.

ẹzẹ "üstü" Bkz. **eze, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

ẹ.+səndi ẹ.+səndi mədʒar pẹlẹk geʰɬḍə‿na 0103010702/53.

ẹzẹr "eyer" Bkz. **ə̆zeːr, ə̆zẹr, ezeːr, ĕzer, ezer, zer.**

ẹ. tʂan‿ẹ. 0202020303/10.

ẹ.+nəŋ ẹ.+nəŋ əʂdi 0202010502/16.

ẹzẹr- "peşinden gitmek, takip etmek" Bkz. **ezer-, izẹr-, zər-, zer-, zẹr-.**

ẹ.-ɣeʂ uzunə ẹ.-ɣeʂ 0502020101/198.

ẹ.-ɣe ẹ.-ɣe enẹ naɾaqɢa maɴəp ḍə 0502020101/240.

ẹ.-ɣẹ ẹ.-ɣẹ 0103040405/26.

ẹ.-ɣi ẹ.-ɣi maɴɢa jaḍap ḍə 0502020101/234, ẹ.-ɣi maɴ 0502020101/264.

ẹzẹrd- "yol göstermek, yetiştirmek, yanına almak" Bkz. **ezerd-, ezert-, zərd-, zeːrt-, zerd-, zert-, zẹːrt-, zẹrd-, zẹrt-.**

ẹ.-əp ẹ.-əp bezətgin 0103010503/08.

ẹ.-ək ẹ.-ək giɣi 0103010305/41.

ẹj < erür "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **ər, eː, eːr, eːreː, e, er, ere, ereː, ej, ẹː, ẹːr, ẹ, ẹr, ẹreː, ẹre, iː, iːr, i, ir, ir, dẹr, jeː, jeːr, jeːreː, jer, jerə, jereː, jere, jẹːrə, jẹr, jẹrĕ.**

ẹ. ʃiŋjiɬamo ẹ. dij də 0103050301/12.

ẹjga < aniga < anaga "nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi" Bkz. **aːnigaː, aːniga, anaga, aniga, ajga.**

ẹ.+ŋnəɴ go ogɑŋnəŋ ẹ͡.+ŋnəɴ qɑtɢɑ ɢajɬaʰḍə sɑ 0103050301/02.

ẹʰː

ẹʰːɬdʒi “şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̱, ẹʰɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzi̱, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzi̱, jẹʰɬdzi̱, jẹxɬdzi̱, jixɬdzi̱.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̱, qɑm eʰɬdzi̱, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdzi̱, qɑm jixɬdzi̱.**

ẹʰ. ẹʰ. joʁuɾ ɬom dɾo 0202010901/40.

ẹʰ

ẹʰd- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰḍ-, ẹʰt-, ẹʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

ẹʰ.-əp ẹ.-əp bɑɾsɑ 0102020303/27, ẹ.-əp bɑʁɑ 0102020303/27, ʒyɣe ẹʰ.-əp bɑɾʁɑndə ɬ͡ɑ 0202030902/07.

ẹʰ.-əβ səkgẹ ẹʰ.-əβ 0103030202/06.

ẹʰ.-ək ungi ẹʰ.-ək giɣin i͡ː ḍə 0202030902/29.

ẹʰd < ẹʰt “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ẹʰ.+ə bozdəŋ ẹʰ.+ə 0103030702/61, jɑʁɬəʁ kuɾdʒi ẹ͡ʰ.+ə ɬ͡ɑ bə dɾo 0202030604/75.

ẹʰ+ən ɑnəŋ ẹʰ.+ən ɬ͡ɑ 0202020401/28, kuɾdʒi ẹ͡ʰ.+ən bəɾ ɢɑɾɑʁɑn e͡ɾ 0202030604/75.

ẹʰḍ “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ẹʰ+ə jodɑnəŋ ẹ.+ə 0103030203/53.

ẹʰḍ- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰd-, ẹʰt-, ẹʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

ẹʰ.-əp də/do/ḍə jẹɾɣẹ ẹʰ.-əp də 0103020304/13, 0103020304/14, 0103020304/17, 0103020304/29, jiɾɣẹ ẹʰ.-əp də 0103020304/16, jẹɾɣẹ ẹʰ.-əp do 0103020304/18, jẹɾɣe ẹʰ.-əp ḍə 0103020304/19.

ẹʰ.-əp ẹʰ.-əp bɑɾʁɑn duɣdi 0202030605/123, tunni ẹʰ.-əp bɑɾ 0202030605/143.

ẹʰḵin < eɾ-gən “muhtemelen” Bkz. **eg̱ən, eʰgen, eʰg̱ən, eʰg̱ẹn, eʰkən, eʰḵən, eʰḵẹn, eʰḵ̌ẹ̈n, ẹʰg̱ẹːn, ẹʰg̱ẹn, ẹʰḵẹn, ixg̱ẹːn, ixḵən.**

ẹʰ. toptʂɨ ɬ͡ɑ diɣek ẹʰ. 0202030301/39.

ẹʰg̱ẹːn < **eɾ-gən** “muhtemelen, yüksek ihtimalle” Bkz. **eg̱ən, eʰgen, eʰg̱ən, eʰg̱ẹn, eʰkən, eʰḵən, eʰḵẹn, eʰḵ̌ẹ̈n, ẹʰg̱ẹn, ẹʰḵẹn, ẹʰḵin, ixg̱ẹːn, ixḵən.**

ẹʰ. ɑːtəsɢɑː ungin bəɾmẹ ẹʰ. sɑ 0203010301/59.

ẹʰg̱ẹ “abla” Bkz. **eʰgẹ, eʰg̱e, ẹʰḵẹ.**

ẹʰ. səŋnə “abla-kardeş (küçük kız kardeş)” ẹʰ.͡ səŋnə 0201010102/09, 0201010102/11,

ẹʰg̱ẹn < eɾ-gən “muhtemelen” Bkz. **eg̱ən, eʰgen, eʰg̱ən, eʰg̱ẹn, eʰkən, eʰḵən, eʰḵẹn, eʰḵ̌ẹ̈n, ẹʰg̱ẹːn, ẹʰḵẹn, ẹʰḵin, ixg̱ẹːn, ixḵən.**

ẹʰ. duqɢɑq ẹ͡ʰ. 0203030101/05.

ẹʰḵẹ “abla” Bkz. **eʰgẹ, eʰg̱e, ẹʰg̱e.**

ẹʰ. səŋnə “abla-kardeş (küçük kız kardeş)” ẹʰ. səŋnə 0202031202/29.

ẹʰḵẹn < **eɾ-gən** “muhtemelen, yüksek ihtimalle” Bkz. **eg̱ən, eʰgen, eʰg̱ən, eʰg̱ẹn, eʰkən, eʰḵən, eʰḵẹn, eʰḵ̌ẹ̈n, ẹʰg̱ẹːn, ẹʰg̱ẹn, ẹʰḵin, ixg̱ẹːn, ixḵən.**

ẹʰ. bəɬəβ joq͡ ẹʰ. 0203010301/33.

ẹʰdʒ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdzᶣ-, əʰdʐ̹-, ðʂ-, eʰdʒ-, ẹʰdzᶣ-, iːdʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, itʃ-, xidʒ-, hədʒ-, hədzᶣ-, hədʐ̹-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

ẹʰ.-ip maɬɬaɾ͡ma ẹʰ.-ip baɾʁej 0103020303/43.

ẹʰdʒẹgə “karın” Bkz. **eʰdʒigə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə̹, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒigə, hədʒiːgə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹːgə, ʃidʒigə, ʃidʒiķə, ʃitʃikə.**

ẹʰ. ẹʰ. torɬaʁa 0203020402/12.

ẹʰdʒẹɾ- “içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃdʒeɾ-, eʰdʒiɾ-, iʃdʒeɾ-, iʃdʒẹɾ-, iʃdʒẹɾ-, xidʒiɾ-, hədʒeɾ-, hədʒeɾ-, hədʒiɾ-, hẹdʒeɾ-, hẹdʒeɾ-, hẹdʒiɾ-, ʃidʒeɾ-, ʃidʒeʰɾ-, ʃidʒẹɾ-, ʃidʒeɾ-.**

ẹʰ.-xəʂ d̠əɾ ẹʰ-xəʂ d̠əɾ 0502020101/324.

ẹʰ.-ɣẹː kəsɯleɾɣẹ ẹʰ.-ɣẹː 0202030902/93.

ẹʰɬdʒi “şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzᶣi, ẹʰːɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzᶣi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzᶣi, jẹʰɬdzᶣi, jẹxɬdzᶣi, jixɬdzᶣi.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzᶣi, qɑm eʰɬdzᶣi, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdzᶣi, qɑm jixɬdzᶣi.**

ẹʰ. ẹʰ. o qɑzəq bədʒin 0202030104/19.

ẹʰ.+ɣẹ ẹʰ.+ɣẹ ɑɬəNGə 0202030104/14.

ẹʰɬdʒi “şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzᶣi, ẹʰːɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzᶣi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzᶣi, jẹʰɬdzᶣi, jẹxɬdzᶣi, jixɬdzᶣi.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzᶣi, qɑm eʰɬdzᶣi, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdzᶣi, qɑm jixɬdzᶣi.**

ẹʰ. oɬ ͡ẹʰ. qɑzəq bədʒin 0202030104/21, dumɑn ẹʰ. 0202010703/34, ẹʰ. dẹɬə undukɑNGɑ giɬɣi 0202010901/41, ẹʰ.͡ɬɑ 0202030104/16.

ẹʰs < ẹʰsɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰsɯ, isɯ, ɪ̈sɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ẹʰ.+əŋ ẹʰ.+əŋ məɬɑ d̠ə 0202020501/49.

ẹʰsɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, isɯ, ɪ̈sɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ẹ. ẹ. ẹdəβəɾ d̠ə͡nɑ 0202020702/02, ẹʰ. ẹʰsɯnəŋ başdə 0103040405/37, ẹʰ. niɣəɬəβ də 0202020702/19, ẹʰ. sẹmibəɾ d̠ə 0202020702/01, ẹʰ. səGuβəɾ də sẹn 0202020702/21, ẹʰ. jɑmɑβəɾ d̠ə͡nɑ 0202020702/15, ẹʰ. jɑmɑβəɾ d̠ə 0202020702/20.

ẹʰ+nəŋ ẹʰsɯ ẹʰ.+nəŋ başdə 0103040405/37, ẹʰ.+nəŋ kəsɯ 0202020501/29, ẹʰ.+nəŋ ͡ɬɑ 0202020501/43(2), ẹʰ.+nəŋ ͡ɬɑ pək bədʒin 0202020501/04.

ẹʰt “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰd̠, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ẹʰ. ɑzuɾ ẹʰ. ɑɬəNGɑ gẹ 0202030605/113, ẹʰ. tuːɬəβ 0103010304/42, ẹʰ͡. kemtsənə 0103040403/33.

ẹʰ.+də ɑɬənnəŋ ẹʰ.+də 0103040405/34, 0103040405/36, ɑʰɾtGɑn ẹʰ.+də χɔsən ẹni tuɬɣeʂ ͡ɬɑ 0103030802/16.

ẹʰ.+d̠ə tuɬəβɑtGɑn ẹʰ.+d̠ə 0103030802/25.

ẹʰt- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰd-, ẹʰd̠-, ẹʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹʰd̠-.**

ẹʰ.-də ẹ.-də͡nɑ 0102020303/34.

ẹʰ.- dəɾ ʧ͡ɪboz Gojʁa ẹʰ.- dəɾ nɑ 0103010701/53.

ẹʰ.-gə məŋɑ ẹʰ.-gə diɣ ͡ɬɑ 0202030605/92.

ẹʰ.-kəʂ d̠əɾ uːɾ ͡ẹʰ.-kəʂ d̠əɾ 0202030603/02.

ẹʰ.-kəʂ me ørɬʉːɣ jẹrɣẹ ẹʰ.-kəʂ me 0202030603/07.

ẹʰ.-tse bəɣəŋgəɣẹ ẹʰ.-tse 0103030802/03, bəʁɑ ẹʰ.-tse͡ɬɑ 0203010501/02, dɑNGɑrʁɑ ẹʰ.-tse 0103030802/15, ʧ͡ɪboz Gojʁɑ ẹʰ.-tse 0103010701/54, jɑNG̠ɑ ẹʰ.-tse ͡ɬɑ 0201010101/35, jɑjəNG̠ɑ ẹʰ.-tse 0103010701/44, joʰɾtlẹrɣẹ ẹʰ.-tse 0202020701/24,

ẹʰ.-əp ẹʰ.-əp bɑrʁɑndɑ 0202010502/17, ẹʰ.-əp bɑrʁɑndi 0202020401/12.

ẹʰ.-ək ɑłəβɑłʁɑ ẹʰ.-ək giɣik 0202010901/72, ẹʰ.-ək giɣin͡i: d̥ə 0202020401/17, ẹʰ.-ək giɣindi 0202020401/17.

ẹʰ.-ik ẹʰ.-ik giɣẹ 0502020101/415.

ẹʰ.-giş uɬʉːɣẹ ẹʰ.-giş ɣəni 0202010703/19.

ẹʰ.-g̱iş oʰɾdɑʁɑ ẹʰ.-giş g̱͡əni ɬɑ 0502020101/51.

ẹʰ.-gi uɬʉɣẹ ẹʰ.-gi 0202010703/21, bɑnɬuʁɑ ẹʰ.-gi 0103010305/75, dəʰqus͡otusɢɑ ẹʰ.-gi 0202020701/28, kəsɯ ẹ.-gi bər ɑjtɢɑndɑ 0202030605/94, kuniŋgẹrɣẹ͡ eʰ.-gi 0103010705/27, qɑʰtɢ̥ɑ ẹʰ.-gi ͡ ɬɑ 0201010101/15, χuotʂiɑ ʤɑNGɑ͡ ẹʰ.-gi͡ ɬɑ 0103010304/78, niː jẹrɣẹ ni ẹʰ.-gi 0502020101/279, ni jẹrɣẹ ni ẹʰ.-gi 0502020101/279, joʰɾtɢɑ ẹʰ.-gi 0202020701/37.

ẹʰ.-g̱i jysəŋg̱i ẹʰ.-g̱i 0202030605/76, jɑNG̥ɑ ẹʰ.-gi͡ ɬɑ 0201010101/30.

ẹʰ.-gẹn jodɑ ʧygəɣẹ ẹʰ.-gẹn də͡ nɑ 0103030702/07.

ẹʰ.-gin ɑʰɬdərɑːqɢɑ ẹʰ.-gin ͡dəɣədi 0202030604/08, χɔnəŋ səkg̱i ẹʰ.-gin dəɣədi͡ la 0202030604/05, ʤiɣdi dẹrẹkgi͡ ẹʰ.-gin diɣdi 0103010705/49, jołʁɑ eʰ.-gin diɣidi͡ ɬɑ 0103010705/33, jodɑ ʧygəɣẹ ẹʰ.-gin də ͡nɑ 0103030702/09, jyɣẹ ẹʰ.-gin͡ ir 0202030605/89, zɨjye ʂɑn dimiɣi ẹʰ.-gin͡ ir d̥ij d̥ə 0202030605/15.

ẹʰ.-gẹndi jynəŋ jɑNGɑ ẹʰ.-gẹndi 0103030901/31.

ẹʰ.-gindi ɑʁɑ ẹ.-gindi 0102020303/21, ɑːɾt ɑɾdəNGɑ ẹʰ.-gindi 0202020301/16, ɑndɑ ẹʰ.-gindi 0203020101/03, 0502020101/129, ɑNɑ ẹʰ.-gindi͡ ɬɑ 0502020101/291, ɑɾdəNGɑ ẹʰ.-gindi 0202020301/16, ɑɾdərɑqɢɑ ẹʰ.-gindi 0202020702/03, oːɬ kungi ẹʰ.-gindi 0202031202/16, o duɣyẹ͡ ẹʰ.-gindi 0202030104/02, uɬɯjɬəɣ jiɾɣi ẹʰ.-gindi 0202020701/31, bɑndʒizɑː ẹ.-gindi 0102020303/22, bɑjyeɾɣi ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202031101/09, bər kungi ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0103010705/20, bər ʒiɾɣi ẹʰ.-gindi 0202020701/01, bər kungi ẹʰ.-gindi ͡jɑ 0103020302/18, b̥ɑʂɢɑ ẹ.-gindi 0102040302/07, duʁɑɾʁɑ ẹ͡ʰ.-gindi͡ ɬɑ 0202020301/12, dørt͡ ʤiɣərməɣẹ͡ ɬɑ ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202030801/13, ɢɑjsə ɢɑjsə kungẹ ẹ͡ʰ.-gindi͡ ɬɑ 0202030802/40, ʁəjẹrɣi ẹʰ.-gindi 0202031101/04, məndɑʁ nimiɣẹ ẹʰ.-gindi͡ ɬɑ 0502020101/303, nəɣəɣẹ ẹʰ.-gindi͡ ɬɑ 0203020203/21, niɣiɣi ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202030801/06, sɑɾtderɣẹ ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0103040405/29, səkg̱ẹ ẹʰ.-gindi͡ ɬɑ 0202020501/23, soNGɑ ẹʰ.-gindi 0103010705/49, 0202020301/15, soNG̥ɑ eʰ.-gindi 0103010705/44, səNGɑ ẹʰ.-gindi 0103010502/07, jɑNGɑ ẹʰ.-gindi͡ ɬɑ 0202030301/15, juʰɾt jɑʰqɢ̥ɑ ẹʰ.-gindi 0202020701/19, juʰɾtɢɑ ẹʰ.-gindi 0202030301/11, jysɑɾʁɑ ẹʰ.-gindi ͡ɬɑ 0202020701/28, jiŋərʁɑ ẹʰ.-gindi 0102040301/15.

ẹʰ.-gində ɑʁəɬʁɑ ẹʰ.-gində͡ ɬɑ 0103010705/28, ɑɾdəNGɑ ẹʰ.-gində͡ ɬɑ 0202020702/18, ɑʰːsdəŋ kunnəŋg̱i ẹʰ.-gində ͡ɬɑ 0202030601/61, bɑdiɑNGɑ ẹʰ.-gində ͡ɬɑ 0202030801/05, səNGɑ ẹʰ.-gində ͡ɬɑ 0103040301/25, jẹrɣẹ ẹʰ.-gində ͡ɬɑ 0502020101/247, jyɣẹ ẹʰ.-gində͡ ɬɑ 0502020101/229.

ẹʰ.-ginḍə ɑːɾdəNGɑ ẹʰ.-ginḍə͡ ɬɑ 0202020702/08.

ẹʰ.-bis pədərɢ̥əʁɑ͡ ẹʰ.-bis ot də 0103010303/11.

ẹʰtəs- “hepsine yetmek” Bkz. **eʰtəs-, ẹʰtŭs-, ẹʰʧĕs-, iʧĕs-.**

ẹʰ.-gik χɔːʁɑ h.-gik nimi d̥ro 0202020401/28.

ẹʰtŭs- “yetişmek” Bkz. **eʰtəs-, ẹʰtəs-, ẹʰʧĕs-, iʧĕs-.**

ẹʰ-uβ nɑɾə͡ βɛɾə͡ ẹʰ.-uβ 0202030604/75.

ẹʰʧ “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ẹ̣ʰ. ẹ̣ʰ͡. ungəndi͡ɬɑ 0202030104/15.

ẹ̣ʰʧ- “varmak, ulaşmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʧ-, ẹ̣t, ẹ̣ʰd-, ẹ̣ʰḍ-, ẹ̣ʰt-, ixt-, xit-, jeʰd-, jẹ̣ʰḍ-.**

ẹ̣ʰ.-əβ bərẹ̣ɣẹ̣ ẹ̣ʰ.-əβ 0103010701/34, bərɨɣi ẹ̣ʰ.-əβ 0103010701/49, bərɨɣẹ̣ ẹ̣͡ʰ.-əβ 0103010701/62.

ẹ̣ʰʧəs- “yetişmek” Bkz. **eʰtəs-, ẹ̣ʰtəs-, ẹ̣ʰtŭs-, iʧəs-.**

ẹ̣ʰ.-mis də oɾ ẹ̣͡ʰ.-mis də 0103050101/05.

ẹ̣ʰʧi Ç. “hepsi” Bkz. **ʒiʧi:, ʒiʧi, ʃiʧi, ji:ʧi, jiʧi:, jiʧi.**

ẹ̣ʰ.+nə ẹ̣ʰ.+nə hɔrɑʁɑ 0202030104/09.

ẹ̣ʰdẓ- “içmek, yemek” Bkz. **əg-, əʰdʒ-, əʰdẓ-, ğg-, eʰdʒ-, ẹ̣ʰdʒ-, i:dʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, itʃ-, xidʒ-, hədʒ-, hədẓ-, hədẓ-, hẹ̣dʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, gi-.**

ẹ̣ʰ.-əβɑɬʁɑ tʂoɢeʁɑ eʰ.-əβɑɬʁɑ 0202010901/70.

ĕ

ĕmise < eɾ-mes-se “ya da, değilse” Bkz. **ẹmise-, ẹmisẹ̣-, imisi.**

ĕ ĕ. 0203010502/08.

oː

oː “övgü veya kutlama sözü söylemeden önce kullanılan ünlem, nakarat” Bkz. **ʊː, oː**

oː oː 0102020303/33, 0102020304/01, 0102020304/02, 0102020304/03, 0102020304/04, 0102020304/05, 0102020304/06, 0102020304/07, 0102020304/08, 0102020304/09, 0102020304/10, 0102020304/11, 0102020304/12, 0103010601/01, 0103010601/02, 0103010601/03, 0103010601/04, 0103010601/05, 0103010601/06, 0103010601/07, 0103010601/08, 0103010601/09, 0103010601/10, 0103010601/11, 0103010601/12, 0103010601/13, 0103010601/14, 0103010601/15, 0103010601/16, 0103010601/17, 0103010601/18, 0103010601/19, 0103010601/20, 0103010601/21, 0103010601/22, 0103010601/23, 0103010601/24, 0103010601/25, 0103010601/26, 0103010601/27, 0103010601/28, 0103010601/29, 0103010601/30, 0103010601/31, 0103010601/32, 0103010601/33, 0103010601/34, 0103010601/35, 0103010601/36, 0103010601/37, 0103010601/38, 0103010601/39, 0103010601/40, 0103010601/41, 0103010601/42, 0103010601/43, 0103010601/44, 0103010601/45, 0103010601/46, 0103010601/47, 0103010601/48, 0103010601/49, 0103010601/50, 0103010601/51, 0103010601/52, 0103010601/53, 0103010601/54, 0103010601/55, 0103010601/56, 0103010601/57, 0103010601/58, 0103010601/59, 0103010601/60, 0103010601/61, 0103010601/62, 0103010601/63, 0103010601/64, 0103010601/65, 0103010601/66, 0103010601/67, 0103010601/68, 0103010601/69, 0103010601/70, 0103010601/71, 0103010601/72, 0103010601/73, 0103010601/74, 0103010601/75, 0103010601/76, 0103010601/77, 0103010601/78, 0103010601/79, 0103010601/80, 0103010601/81, 0103010701/01, 0103010701/02, 0103010701/03, 0103010701/04, 0103010701/05, 0103010701/06, 0103010701/07, 0103010701/08, 0103010701/09, 0103010701/10, 0103010701/11, 0103010701/12, 0103010701/13, 0103010701/14, 0103010701/15, 0103010701/16, 0103010701/17, 0103010701/18, 0103010701/19, 0103010701/20, 0103010701/21, 0103010701/22, 0103010701/23, 0103010701/24, 0103010701/25, 0103010701/26, 0103010701/27, 0103010701/28, 0103010701/29, 0103010701/30, 0103010701/31, 0103010701/32, 0103010701/33, 0103010701/34, 0103010701/35, 0103010701/36, 0103010701/37, 0103010701/38, 0103010701/39, 0103010701/40, 0103010701/41, 0103010701/42, 0103010701/43, 0103010701/44, 0103010701/45, 0103010701/46, 0103010701/47, 0103010701/48, 0103010701/49, 0103010701/50, 0103010701/51, 0103010701/52, 0103010701/53, 0103010701/54, 0103010701/55,

0103010701/56, 0103010701/57, 0103010701/58, 0103010701/59, 0103010701/60, 0103010701/61, 0103010701/62, 0103010701/63, 0103010701/64, 0103010701/65, 0103010701/66, 0103010701/67, 0103010701/68, 0103010701/69, 0103010701/70, 0103010701/71, 0103010701/72, 0103010701/73, 0103010701/74, 0103010701/75, 0103010701/76, 0103010701/77, 0103010701/78, 0103010701/79, 0103010701/80, 0103010701/81, 0103010701/82, 0103010701/83, 0103010701/84, 0103010701/85, 0103010701/86, 0103010701/87, 0103010701/88, 0103010701/89, 0103010701/90, 0103010701/91, 0103010701/92, 0103010701/93, 0103010701/94, 0103010701/95, 0103010701/96, 0103010701/97, 0103010701/98, 0103010701/99,0103010701/100, 0103010701/101, 0103010701/102, 0103010701/103, 0103010701/104, 0103010701/105, 0103010701/106, 0103010701/107, 0103010701/108, 0103010701/109, 0103010701/110, 0103010701/111, 0103010701/112, 0103010701/113, 0103010701/114, 0103010701/115, 0103010701/116, 0103010701/117, 0103010701/118, 0103010701/119, 0103010701/120, 0103010701/121, 0103010701/122, 0103010701/123, 0103010701/124, 0103010701/125, 0103010701/126, 0103010701/127, 0103010701/128, 0103010701/129, 0103010701/130, 0103010701/131, 0103010701/132, 0103010701/133, 0103010701/134, 0103010701/135, 0103010701/136, 0103010701/137, 0103010701/138, 0103010701/139, 0103010701/140, 0103010702/01, 0103010702/02, 0103010702/03, 0103010702/04, 0103010702/05, 0103010702/06, 0103010702/07, 0103010702/08, 0103010702/09, 0103010702/10, 0103010702/11, 0103010702/12, 0103010702/13, 0103010702/14, 0103010702/15, 0103010702/16, 0103010702/17, 0103010702/18, 0103010702/19, 0103010702/20, 0103010702/21, 0103010702/22, 0103010702/23, 0103010702/24, 0103010702/25, 0103010702/26, 0103010702/27, 0103010702/28, 0103010702/29, 0103010702/30, 0103010702/31, 0103010702/32, 0103010702/33, 0103010702/34, 0103010702/35, 0103010702/36, 0103010702/37, 0103010702/38, 0103010702/39, 0103010702/40, 0103010702/41, 0103010702/42, 0103010702/43, 0103010702/44, 0103010702/45, 0103010702/46, 0103010702/47, 0103010702/48, 0103010702/49, 0103010702/50, 0103010702/51, 0103010702/52, 0103010702/53, 0103010702/54, 0103010702/55, 0103010702/56, 0103010702/57, 0103010702/58, 0103010702/59, 0103010702/60, 0103010702/61, 0103010702/62, 0103010702/63, 0103010702/64, 0103010702/65, 0103010702/66, 0103010702/67, 0103010702/68, 0103010702/69, 0103010702/70, 0103010702/71, 0103010702/72, 0103010702/73, 0103010702/74, 0103010702/75, 0103010702/76, 0103010702/77, 0103010702/78, 0103010702/79, 0103010702/80, 0103010702/81, 0103010702/82, 0103010702/83, 0103010702/84, 0103010702/85, 0103010702/86, 0103010702/87, 0103010702/88, 0103010702/89, 0103010702/90, 0103010702/91, 0103010702/92, 0103010702/93, 0103010702/94, 0103010702/95, o:

0103010703/18, 0103010703/19, 0103010703/20, 0103010703/21, 0103010703/22, 0103010703/23, 0103010703/24, 0103010703/25, 0103010703/26, 0103010703/27, 0103010703/28, 0103010703/29, 0103010703/30, 0103030203/01, 0103030203/02, 0103030203/03, 0103030203/04, 0103030203/05, 0103030203/06, 0103030203/07, 0103030203/08, 0103030203/09, 0103030203/10, 0103030203/11, 0103030203/12, 0103030203/13, 0103030203/15, 0103030203/16, 0103030203/17, 0103030203/18, 0103030203/19, 0103030203/20, 0103030203/21, 0103030203/22, 0103030203/23, 0103030203/24, 0103030203/25, 0103030203/26, 0103030203/27, 0103030203/28, 0103030203/29, 0103030203/30, 0103030203/31, 0103030203/32, 0103030203/33, 0103030203/34, 0103030203/35, 0103030203/36, 0103030203/37, 0103030203/38, 0103030203/39, 0103030203/40, 0103030203/41, 0103030203/42, 0103030203/43, 0103030203/44, 0103030203/45, 0103030203/46, 0103030203/47, 0103030203/48, 0103030203/49, 0103030203/50, 0103030203/51, 0103030203/52, 0103030203/53, 0103030203/54, 0103030203/55, 0103030203/56, 0103030203/57, 0103030203/58,

0103030702/01, 0103030702/02, 0103030702/03, 0103030702/04, 0103030702/05, 0103030702/06, 0103030702/07, 0103030702/08, 0103030702/09, 0103030702/10, 0103030702/11, 0103030702/12, 0103030702/13, 0103030702/14, 0103030702/15, 0103030702/16, 0103030702/17, 0103030702/18, 0103030702/19, 0103030702/20, 0103030702/21, 0103030702/22, 0103030702/23, 0103030702/24, 0103030702/25, 0103030702/26, 0103030702/27, 0103030702/28, 0103030702/29, 0103030702/30, 0103030702/31, 0103030702/32, 0103030702/33, 0103030702/34, 0103030702/35, 0103030702/36, 0103030702/37, 0103030702/38, 0103030702/39, 0103030702/40, 0103030702/41, 0103030702/42, 0103030702/43, 0103030702/44, 0103030702/45, 0103030702/46, 0103030702/47, 0103030702/48, 0103030702/49, 0103030702/50, 0103030702/51, 0103030702/52, 0103030702/53, 0103030702/54, 0103030702/55, 0103030702/56, 0103030702/57, 0103030702/58, 0103030702/59, 0103030702/60, 0103030702/61, 0103030702/62, 0103030702/63, 0103030702/64, 0103030702/65, 0103030702/66, 0103030702/67, 0103030702/68, 0103030702/69, 0103030702/70, 0103030702/71, 0103030702/73, 0103030702/74, 0103030702/75, 0103030702/76, 0103030702/77, 0103030702/78, 0103030702/79, 0103030702/80, 0103030702/85, 0103030702/86, 0103030702/87, 0103030702/88, 0103030702/89, 0103030702/90, 0103040401/01, 0103040401/02, 0103040401/03, 0103040401/04, 0103040401/05, 0103040401/06, 0103040401/07, 0103040401/08, 0103040401/09, 0103040401/10, 0103040401/11, 0103040401/12, 0103040401/13, 0103040401/15, 0103040401/16, 0103040401/17, 0103040401/18, 0103040401/19, 0103040401/20, 0103040401/21, 0103040401/22, 0103040401/23, 0103040401/24, 0103040401/25, 0103040401/26, 0103040401/27, 0103040401/28, 0103040401/29, 0103040401/30, 0103040401/31, 0103040401/32, 0103040401/33, 0103040401/34, 0103040401/35, 0103040401/36, 0103040401/37, 0103040401/38, 0103040401/39, 0103040401/40, 0103040401/41, 0103040401/42, 0103040401/43, 0103040401/44, 0103040401/45, 0103040401/46, 0103040401/47, 0103040401/48, 0103040401/49, 0103040401/50, 0103040401/51, 0103040401/52, 0103040401/53, 0103040401/54, 0103040401/55, 0103040401/56, 0103040401/57, 0103040401/58, 0103040401/59, 0103040401/60, 0103040401/61, 0103040401/62, 0103040401/63, 0103040401/64, 0103040401/65, 0103040401/66, 0103040401/67, 0103040401/68, 0103040401/69, 0103040401/70, 0103040401/71, 0103040401/72, 0103040403/05, 0103040403/06, 0103040403/07, 0103040403/08, 0103040403/09, 0103040403/10, 0103040403/11, 0103040403/12, 0103040403/13, 0103040403/14, 0103040403/15, 0103040403/16, 0103040403/17, 0103040403/18, 0103040403/19, 0103040403/20, 0103040403/21, 0103040403/22, 0103040403/23, 0103040403/24, 0103040403/25, 0103040403/26, 0103040403/27, 0103040403/29, 0103040403/30, 0103040403/31, 0103040403/32, 0103040403/33, 0103040403/34, 0103040403/35, 0103040403/36, 0103040403/37, 0103040403/38, 0103040403/39, 0103040403/40, 0103040403/41, 0103040403/42, 0103040403/43, 0103040403/44, 0103040403/45, 0103040403/46, 0103040403/47, 0103040403/48, 0103040403/49, 0103040403/50, 0103040403/51, 0103040403/52, 0103040402/04, 0103050101/17(2), 0103050101/18, 0103050101/19, 0103050101/20, 0103050101/21, 0103050101/22, 0103050101/23, 0103050101/24, 0103050101/25, 0103050101/26, 0103050101/27, 0103050101/28, 0103050101/29, 0103050101/30, 0103050101/39, 0103050101/40, 0103050101/41, di də oː 0103010601/77, nɑʁɔː mɑᴺᴳ e͡ːɾ oː. 0102020302/08.

oː “ünlem”

oː oː aːndan͡ɬa bə qaːn 0202030605/66, oː am͡ɬa uzu mɑ qaːɾəp də 0202030401/30, oː ɑndɑqəsɑ go 0103040405/18, oː bə͡ɬa ɑm sɑ 0202020101/01, oː bə mɑʁɑnʤɯ ɑː 0202030403/12, oː d̥aʰᴳə͡βəɾ 0202010701/12.

oː “ünlem, ses verme” Bkz. **o, ʊː.**

oː amˉsa dełə oː 0202010501/19, andaʁ andaʁ oː 0203010503/04, pudiβatɢan oː 0202020701/42, bəɾ ɢaɾʁa oː 0502020101/73, bę̣ʰːɾseː oː 0202010501/17, bifaɴˉɬa oː 0202020501/26, dę̣məɾˉ təkəsd̥ə oː 0502020101/97, gep də oː 0103040405/11, kødʒiɾəp baɾʁa oː 0202020701/08, qanˉundəɾmeɣe ølyɾse oː 0502020101/48, χoɴje dixəʂ trə oː 0203020501/01, hanəp d̥ro oː 0502020101/70, ʒise oː 0502020101/88, dʒiudʒiu də oː 0203020501/25, dzɻqbaʁan bəsa oː 0103040405/03, joːłda oː 0502020101/38.

oː “o” **oːł, o, oł, ɔ, ɔł, ʊː, ʊːł, ʊ, ʊł, uː, uːł, u, uł, βoł, vu.**

oː oː 0103010705/03, 0202020701/28, 0203010303/03, oː aβaga 0103040301/35, oː aʰɾtɢan ę̣ʰtdə 0103030802/16, oː øɾʉm jiʁaʂlɛrnə 0202020702/27, oː peɣ diseˉɬa 0203011002/07, oː bəɾ toɾnə 0102020303/48, oː duːɣədi 0202020501/62, oː dukgə 0203011002/15, oː duɣədi 0202010101/06, oː duɣdi 0202020501/63, oː duɣdiˉ ɬa 0502020101/122, oː dʉːɣʉdi 0203020601/31, oː d̥aʰɢa məzgę̣ taɴʂa d̥iʂ də 0103020304/11, oː kəsleɾnə 0103040302/26, oː kəsənəŋ aʁəɬʁa eʰttseˉ ɬa 0103010305/81, oː kəsɯ 0103030901/65, oː kəsɯɬaɾˉ ɬa 0103030901/70, oː kəsɯ nimę̣ː 0202010503/13, oː dʒiuʂɨ niːɣə də 0202020702/26, oː ła 0103050102/12, oːˉ ɬa də 0103030201/25, oːˉ ɬa kəsɯ 0103010501/05, oː ma χaga pudiβatɢan daɾəʁ sadzə̨β d̥ə 0202020701/46, oː maːłnə diβəɾ dɾo 0202031202/51, oː sa 0103010705/43, 0103030701/02, oː satdaˉ ɬa 0103030702/99.

oː+nu “onu” oː. 0202020701/41.

oː- < oł- “olmak” Bkz. **oːł-, o-, ol-**, **oł-, oʰł-, ɔː-, ɔ-, ɔł-, ɔʰł-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəł-, bo-, boː-, boːł-, bol-, boł-, boʰł-, bɔː-, bɔ-, bɔł-, buł-, d̥ə-, d̥o-, d̥oł-, d̥oʰł-, βoː-, βo-, βoł-, βoʰł-, βɔł-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoł-, ʁɔ-, vɔ-.**

oː-p baɾ araʰtʂɨ oː-p baɾ 0202030203/01, deʰtʂɨ oː-p baɾ 0202030203/02.

oː-p d̥o/dɾo/d̥ə bəlɛrʤi oː-p d̥o 0202030801/27, bøzək kəsɯ oː-p dɾo 0202010501/18, toʃiˉ oː-p d̥ə 0103030802/34, jys oː-p dəɾ 0202030101/06.

oː-ʁə d̥ə ni oː-ʁə d̥ə 0502020101/205.

oː-χəʂ də/d̥ə jaʰʂ oː-χəʂ də 0202010703/27, jaʰʂ oː-χəʂ d̥ə 0202030802/11.

oː-sa anəŋ go niːɣədigə ę̣mis oː-sa 0203010301/31, ej oː-sa 0103030702/23, kəsɯ oː-saˉ ɬa 0103030802/16, qadi kəsɯ oː-sa 0203010301/31, ɢəz oː-saˉ ɬa 0203010301/13, jiŋəɾ oː-saˉ ɬa 0203010301/42.

oː-ʁa aβagaɬaɾ oː-ʁa 0103040403/47.

oː-(-ʁa) χuaŋkue oːˉ haβ də 0103010602/11.

oː-ʁan suˉ ɜ̆ʂmis oː-ʁanˉ eː 0202030401/05.

oː-ʁandə ʂɨˉ suj oː-ʁandəˉ ɬa 0103030701/06.

oːdəŋ “odun” Bkz. **odəŋ, oduŋ.** Ayrıca Bkz. **uːdəŋ adəŋ.**

oː. oː. teɾəβəɾma 0202030401/14.

oːʁəɬ “oğul” Bkz. **oːʁəːł, oʁəł, oʁuł, ɔːʁuːł, ɔʁuł, əʁoł.** Ayrıca Bkz. **hadzə̨ oʁuł.**

oː.+ə eːʁannəŋ o.+ə 0103020303/23, qannəŋ oː.+ə 0202030605/60.

oːʁəːɬ “oğul” Bkz. **oːʁəł, oʁəł, oʁuł, ɔːʁuːł, ɔʁuł, əʁoł.** Ayrıca Bkz. **hadzə̨ oʁuł.**

oː.+ə aːjʁannəŋ oː.+ə 0103020303/08.

oːɬ “o” Bkz. **oː, o, oł, ɔ, ɔł, ʊː, ʊːł, ʊ, ʊł, uː, uːł, u, uł, ʉł, βoł, vu.**

oː. oː. ana jazəβəɾ d̥əɾ 0202010901/04, oː. ajʁaq nimi də 0202030802/41, oː. əʰɾdi oːɾup dɾo 0203020601/68, oː. bəɾ uʰdaʁ 0202010703/31, oː. βəɾ quɬunnə

0203020302/13, oː. dɑsdə 0202020701/45, dyjtoɢə oː. 0202030601/17, oː. gɐ̣ɬɣɐ̣ ɬ͡ɑ 0202030802/35, guoʃjʏgu o͡ː. sɑ 0103050102/01, oː. kəsɯ 0203020202/08, oː. kungi ɐ̣ʰtgindi 0202031202/16, oː. lia liobədia 0202030802/45, oː. l͡iaqdəŋ kəsɯlɾ 0202010301/02, o. ɬɑ 0102040301/15, 0202020501/81, oː. ɬ͡ɑ 0202010703/08, 0202010701/19, 0202020501/31, 0202020701/14, 0202031201/25, 0203010301/41, 0203030102/21, oː. ɬ͡ɑ bəɬʂ͡eː 0203020301/09, oː. mɑ 0103010304/71, oː. ʂɨt dəɾ͡nɑ 0202010503/15.

oːɬ- “olmak” Bkz. **oː-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ɻə-, ɻo-, ɻoɬ-, ɻoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

oː.-də derβeɣe oː.-də 0202030402/27.

oː.-əβ jiʂɨ oː.-əβ 0103040401/13.

oːɬe “ünlem, evet, doğru” Bkz. **ɑːɬe, ɑle, ɑɬe, oɬej, ʊːɬeː, ʊːɬe, ʉːɬe.**

oː. oː bəz mɑ gɑnɬɑʁɑG̟͡eː 0203010501/04, βər ɢɑɬən jiu lia oː. 0202020101/13, oː. o dʉɣudi guŋsɯ χəjiŋ ʤienniɣindi͡ɬɑ 0203020601/10, guɑɴχuɑnəŋ dumɑn də, oː. 0202030403/01, oː. hoŋgualerdi ɬ͡ɑ 0203010502/05, oː. məɬ mɑɬɬək kəsɯ 0203020601/12, dʐɑŋgɑ pɔqɢɑ oː. 0202030901/08.

oːɬej “nakarat”

oː. oː 0103020303/31, 0103020303/32, 0103020303/43.

oːɬəɾ- “kalmak” Bkz. **oːɬuɾ-, oɬəːɾ-, oːɾ-, oɬəɾ-, oɬər-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, oɾ-, βoɾ-.**

oː.-e̞nə ʊːzu oː.-e̞nə 0202030402/42.

oːɬuɾ- “kalmak” Bkz. **oːɬəɾ-, oɬəːɾ-, oːɾ-, oɬəɾ-, oɬər-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, oɾ-, βoɾ-.**

oː-sɑ oː.-sɑ mɑ boʂ də 0103010703/10.

oːndɑʁ < ojindɑʁə < oj+in+dɑɢə “memleketindeki”

oː. qadi oː. βər ʒe͡ɾeː d̥ij d̥ər 0502020101/152.

oːŋʂə- “okumak” Bkz. **oːŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

oː.-ʁɑ ɑnə ɑʰgɑ kəsɯ oː.-ʁɑ 0203020202/16.

oːɾ “nefes” Bkz. **oɾ, uːɾ.**

oː. uzu͡ɬɑ oː. unkiaːsɑ 0203020402/22.

oːɾ “öfke, kayıtlarımızda sözcüğün anlamı yoktur, muhtemelen kendisinden önceki sözcüğüne uyum sağlamak için bir tekrarlamadır.”

oː. oː. sɑɢɑɬ 0103020303/21, 0103020303/31.

oːɾ Ç. “*ao* 妖, mont”

oː.+ʁɑ oː.+ʁɑ͡ ʁɑdɑmɑ 0202030301/13, oː.+ʁɑ mɑ ɑndɑq nimi ɢɑde də 0202030301/39.

oːɾ- < **oɬəɾ-** “kalmak, bulunmak, oturmak” Bkz. **oːɬəɾ-, oɬəːɾ-, oːɬuɾ-, oɬəɾ-, oɬər-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, oɾ-, βoɾ-.**

oː.-up dɾo əʰɾdi oː.-up dɾo 0203020601/68.

oː.-ʁɑɢ peɣ oː.-ʁɑG̟͡eː də 0203020401/11.

oː.-ʁɑn məzdəŋgədi oː.-ʁɑn͡ e̞ː 0203020402/14, menəŋ ɑndɑ oː.-ʁɑn͡ e̞ː 0203020402/19.

oːɾən “yer” Bkz. **oːɾn, oɾən, oɾəm**

oː.+dɑ məɬɑnəŋ oː.+dɑ 0502020101/28.

oːɾʁɑq “orak” Bkz. **oɾʁɑq.**

oː.+dɑn oː.+dɑn bəɾ ɑɬəɴGɑ͡ɬɑ 0202030307/01.

oːɾɬɑn- “öfkelenmek, kızmak” Bkz. **oɾɬɑn-.**

oːɾɬɑn- sen o.-mɑ βɑɾ 0102020402/03.

oːɾɬɑɴ- “öfkelenmek, kızmak”

oːɾɬɑɴ oː.+ɢɑn ɢɑːɾɑ ⁀peɣ 0103020303/02, 0103020303/05, 0103020303/07, 0103020303/12, o.-ɢɑn ɢɑɾɑ peɣ 0102020402/03, 0102020402/13, oː.-ɢɑn oːɾ⁀sɑɢɑɬ 0103020303/21, 0103020303/31.

oːɾmɑ < oɬəɾ-mɑ “oturan (kişi), kalan (kişi)” Bkz. **oɬəɾmɑ, oɬuɾmɑ, oɬuɾuβmɑ.**

oː. jeɾ dɑɾʁɑ oː.⁀ɬɑ ʤiuʂɨ sujɾə dɾo 0203020601/47.

oːɾn < oɾən “yer” Bkz. **oːɾən, oɾən, oɾəm.**

oː.+əɴɢɑ o oː.+əɴɢɑ βəɾ dɑɾəʁ sɑzɣɑ 0202020701/43.

oːs- “tutmak”

oː.-i dəɾ sɑβuɴ̊ɢɑ oː-i dəɾ⁀nɑ 0103010702/32.

oːʂ “üç” Bkz. **uːʂ, uʂ, uːʂ, udʐ, uʂ, u^{h}ʤ, u^{h}dz, ŭʂ, hudz, ʂu.**

oː. oː. dɑs 0103040405/14.

oːt “ateş, od” Bkz. **oḍ**, **ot, ʊt, uːd, uːt, ut.**

oː. oː.⁀əʂgi søɣuɬoː 0103040405/05, oː.⁀ʤoq bəsɑ 0103030901/09.

oːtʂɑ “kalça, kuyruk sokumu” Bkz. **odzɻɑ, ʊdzɻɑ, udzɻɑː, udzɻɑ.**

oː. kuɾʤit oː. 0202031202/54.

oːj “Sarı Uygurların Ova bölgesi, memleket” Bkz. **oj**, **ɔj, ʊj, uːj.**

oː.+nəŋ oː.+nəŋ kəsleɾ 0203010702/22, oː.+nəŋ⁀ɬɑː 0202010901/08, səleɾnəŋ oː.+nəŋ suminəŋ 0202030801/20, oː.+nəŋ suminəŋ ɬɑmɑ gęʰɬse o 0202030801/21.

oː.+əmnəŋ oː.+əmnəŋ gəsəleɾ 0103020303/41, oː.+əmnəŋ mɑɬɬɑɾ⁀mɑ 0103020303/39, oː.+əmnəŋ mɑɬɬɑɾ⁀mɑ 0103020303/43.

oː.+indɑ oː.+indɑ tejdəβɑtɢɑ⁀ɬɑ 0203020402/25.

oːj “hızlı, çabuk” Bkz. **oj, ʊːj, uj, uːj.**

oː. oː.⁀ɬɑ mɑɴdə 0202010503/13, oː. ɬɑ sojʁɑ 0202030301/21, oː.⁀ɬɑ sunu jeːsdəɾɣi uzunə gøʰduɾɣi ɢejɬɑ 0202030605/160.

oːjɑ “nakarat” Bkz. **oːja, oːjaj, oːje.**

oː. oːjɑ 0103020303/21.

oːjɬɑ- “yaklaşmak, yaklaşmasına az kalmak” Bkz. **ojɬɑ-.**

oː.-ʁɑndɑ mɑɴəβ⁀ɬɑ bɑnɬuʁɑ ę^{h}tgi oː.-ʁɑndɑ⁀ɬɑ 0103010305/75.

oːja “nakarat” Bkz. **oːjɑ, oːjaj, oːje.**

oː. oː. 0202030602/08.

oːjaj “nakarat” Bkz. **oːjɑ, oːja, oːje.**

oː. oː. 0202030602/10.

oːje “nakarat” Bkz. **oːjɑ, oːja, oːjaj.**

oː. oː. 0202030602/04, 0202030602/05, 0202030602/12, 0202030602/14, 0202030602/16, 0202030602/18.

oːjnɑqdəq “keçeli, keçesi olan”

oː. oː. kəsɯ 0103030201/18.

o

o Ç. “ünlem, değil mi” Bkz. **oː, ʊː.**

o ɑːq ʒiz də o 0202030802/19, ɑɢeːj gøʂgindi o 0202020701/24, ɑɬχəʂ də o 0202030802/50, ɑnɑsə o 0202030902/130, oŋʂuβɑtɢɑ o 0202020701/35, ølyq͡qɑʁɑ dɾo o 0203030102/02, uʰɾsɑɴ sɑɬʁɑ o 0202020701/24, bɑrmin də o 0202030802/33, bə ɑʰːtleɾɣ̩ o 0202020701/56, bəŋʂiɬəʁ mi o 0202030901/25, bəɾ pudise o 0202030902/113, bəɾ βəɾ ʤɑʤɯ o 0202030802/10, boːz ɑɬəβɑɬmɑʁɑ o 0202030902/106, bøːzʉk də o 0203011002/07, bienbiendʒɯleɾə o 0202030701/15, dɑʰp d̪ə o 0502020101/47, goʁɑ o 0103010705/46, keɣəɾxəʂ də o 0202030802/44, kømbɐ̪ʂdə o 0202010501/04, kun tuɾnɑʁɑ o 0202030802/01, qəsɑdɑ o 0502020101/24, χejjɑɴ mɑ o 0202030601/25, ʒiʂiu ʂɨŋʤiŋkə o 0202030701/13, ʤɑʤɛ̝n də o 0202030901/15, ɬɑʁɬɑʁɑ o 0202030901/19, ɬɑmɑ gɐ̪ʰɬse o 0202030801/21, məɬɑnəŋ dɑʁesə o 0203020501/25, sɑqəʂ jɑɴəɴɑ o 0202010901/04, sɑɢəɾt dəɾ o 0502020101/338, søɣuɬɣe jɐ̪ʰd̪ɐ̪ o 0203030102/03, sumiːdi o 0202030802/02, ʧyŋguŋ də o 0202030801/09, 0202030802/08, vuɬɑ dimi o 0202030604/62, jɑːzɢɑ o 0202030801/09, joʰɾtnə ʤɛ̝ɾɣiliɣindi o 0202020701/45.

o “ünlem”

o o gɑːmsɯ diɣik͡i xgɐ̪ːn 0203030101/08.

o “o” Bkz. **oː, oːɬ, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

o o 0102040302/04, 0103010602/13(2), 0103010705/43, 0103030802/01, 0103030802/16, 0103030802/38, 0103050201/28, 0202010901/06, 0202010901/08, 0202010901/38, 0202030801/08, 0202030902/26, 0203010302/07, 0203010502/04, 0203020402/19, 0203020402/23, o ɑq søɬ səqdə 0103020304/32, o ɑq jyʂgi 0103010305/31, o ɑβɑgɑ 0103040301/18, 0103040301/33, o ɑβɑgɑ͡ ɬɑ 0103040301/22, 0103040301/23, 0103040301/40, o ɑβɑgɑdɑ 0202010703/05, o ɑβɑgɑʁɑ 0103040301/19, o ɑɬɑ tɑʁɑɾ 0203010501/06, o ɑnɑgɑ 0202030401/16, o ɑnə oŋʂətɢɑn 0103040301/05, o ɑnigɑ 0103030801/03, o ɑndɑʁ nimi təɾ 0202010901/68, o ɑdʐi̪gɑ 0202010502/17, o əsdə bɑɬɑβɑɬʁɑ 0202030501/02, o oːɾnəɴGɑ 0202020701/43, o uɬu pɔɢəɾtdɑsɢɑ 0103040405/14, o unduʁɑɴnəŋ bɑʰʂdəŋ ɸudurdɑ 0202010501/01, o uzuŋge poʁeɖɑɬʁəməs d̪ə 0502020101/108, o uzutdə 0202030101/15, o pɑŋgəɾɑ 0103010501/04, o pəiː 0502020101/129, o pədəɣ 0103020302/18, o pərən ɢɑʰʤeɬ gøʰp də 0202010301/15, o pərβɑnəŋ yzdi 0103040405/14, o pɐ̪ɾgən 0103040302/17, o p̪əʰɾɢɑn nɑ 0103010502/05, o bɑɢɑnə 0202020501/46, o bəɾ uʰdɑʁ 0502020101/246, o bəɾ ʤɑzɯ 0103030802/34, o bəɾ toɾnə ͡ɬɑ 0102020303/47, o bəɾ jɑməŋ 0202030902/115, o bər ʒiɣətdə 0202030902/115, bəzdəŋ o mɑ ʒydin keːɾɣi 0202020702/30, bəzdəŋ o sozɯ 0202020301/16, o bɐ̪lɐ̪kd̪ə nɑːʁəp ʤøʰgəkəʂ də 0202030604/16, o budujdɑ 0203020203/20, o bienbiendʒɯleɾə 0202030701/15, o bis bɑʂdəʁ mɑɴqəsdəŋgədi 0502020101/448, o ɸudɑʁnəŋ kəsɯ͡ɬɑ 0502020101/152, o dɑβɑnnəŋ bɑʂɢɑ ungindi 0202030605/24, dɑduŋdz̪ɑɢə ͡o jɐ̪ɾdʐ̪i͡ ɑβɑgɑ 0103010703/14, o dɑndɑndʒɯnə 0202020303/08, o dɑndʒin boɬo 0103030901/30, o dɑɾəʁnə 0102040301/05, o dəɣdi 0103030201/32, 0202020501/70, 0202030801/20, o defse 0202020303/02, o deɬə 0502020101/23, o demi jʉɾsə 0202030401/35, o deɾegən 0502020101/476, o dɐ̪ŋəɾ ɑʁətbɑ 0202030802/45, o dɐ̪ɾdiŋnə 0103010502/06, o dɐ̪ɾdiŋnəŋ 0103010502/09, o dɔʰqus ɑʰt dioʰʤin tʂeʂɨ0202010701/03, o duːdi 0203020402/19, 0203020402/26, 0203020402/28, 0203020402/29, 0203020403/12, o duːɣdi 0202010901/51, o duɣədi 0202020301/12, 0202030101/08, 0202030403/05, 0202030501/01, 0202030601/55,

0202030601/56, 0202030601/65, 0203010702/41, 0203020101/03, 0203020401/08, 0203020401/09, 0203020401/11, o͡ duɣədi 0202020301/18, 0203020203/20, o duɣənəŋ 0202020501/40, o duɣẹ̈di 0203010702/54, o duɣudi 0202010901/55, 0202010901/57, 0202020701/03, o duɣʉnəŋ kəsɯ ͡ɬa 0202030605/45, o duɣidi 0202020701/08, 0203010702/23, 0203010702/45, o duɣidi ͡ɬa 0203010702/49, o duɣdi 0103030201/14(2), 0103040405/41, 0103040601/21, 0202010701/16, 0202010703/08, 0202010901/13, 0202010901/25, 0202010901/30, 0202010901/31, 0202010901/33, 0202010901/36, 0202010901/37, 0202010901/39, 0202010901/51, 0202010901/52, 0202010901/54, 0202010901/63, 0202010901/65, 0202010901/66, 0202010901/81, 0202020401/14, 0202020501/20, 0202020501/29, 0202020501/35, 0202020501/38, 0202020501/61, 0202020702/01, 0202030801/23, 0202030802/17, 0202030802/32, 0202030802/34, 0202030802/45, 0202030802/46, 0202030802/47, 0202031101/30, 0202031202/21, 0202031202/56, 0203010502/01, 0203010503/03, 0203010503/05, 0203011001/02, 0203011002/20, 0203011002/22, 0203020401/02, 0203020401/03, 0203020402/08, 0203020402/10, 0203020402/17, 0203020403/02(3), 0203020403/06, 0203020403/12, 0203020403/14, 0203020403/16, 0203020403/19, 0203020501/02, 0203020501/03, 0203020501/07, 0203020501/09, 0203020501/15, 0203020501/15, 0203020501/17, 0203020501/18, 0203020601/30, 0203030101/11, 0203030102/24, o͡ duɣdi 0203011002/11, 0502020101/106, o duɣdi ͡ɬa 0201010101/14, 0202010701/02, 0202010701/20, 0202020702/16, 0202030801/09, 0202030802/17, 0202030802/41, 0202030901/19, 0203010702/03, 0203020201/13, 0203020501/12, 0502020101/01(2), 0502020101/187, 0502020101/219, o duɣudi 0502020101/184, o duɣdi 0502020101/04, 0502020101/05, 0502020101/64, 0502020101/136, 0502020101/142(2), 0502020101/153, 0502020101/188, 0502020101/292, 0502020101/394, 0502020101/395, 0502020101/489, o duɣdi͡ giɣin͡ soʁda 0103030801/01, o duɣdi ͡sa 0103040601/09, 0203020401/12, o duɣdigə 0103040601/11, 0103040601/12, 0202010703/28, o͡ duɣdiɣə 0202010101/03, o duɣdə ͡ɬa 0202020501/44, 0202020501/47, o duɣɣe ͡ẹ̣htgindi 0202030104/02, o durβɑq ʁodʒin 0202030104/08, o dujdi ͡ɬa 0202020701/24, o dujtuɢə 0202010501/16, o dʉɣədi 0203010702/44, o dʉɣdi 0203011002/12, 0203011002/28, 0203020401/14, o dʉɣdi͡ ɬa 0203020402/08, o dʉɣudi 0203020601/09, 0203020601/10, 0203020601/14, 0203020601/18, 0203020601/20, 0203020601/28, 0203020601/48, 0203020601/52, o dʉɣudi͡ ɬa 0203020601/11, 0203020601/19, 0203020601/22, o dʉɣʉdi 0203020601/17, 0203020601/21, 0203020601/24, 0203020601/26, 0203020601/32, 0203020601/59, o dʉɣʉdi ͡ɬa 0203020601/13, 0203020601/28, 0203020601/68, o dʉɣʉdigə 0203020601/13, o dy:di 0103040601/21, 0103040601/24, o dʉɣdi ͡ɬa 0203020601/06, 0203020601/11, o dʉɣḍi 0203020601/35, o dygədi se 0102020303/30, o dyɣdi 0103040601/06, 0103040601/19, 0103050401/11, o dyɣdi͡ ɬa 0103040601/16, o dyɣdi͡ sa 0103040601/08, o dyɣdigə 0103040601/17, o diɣədi 0203020201/13, 0203020201/16, o͡ diɣədi 0203020203/03, o diɣdi 0103010305/65, 0103010703/05, 0103020302/23, 0103020304/15, 0103040301/09, o ͡diɣdi 0103010703/31, o diɣdi ͡sa 0103010305/64, 0103020302/14, o ḍa^{h}rʤaq 0103030901/68, o ḍiɣḍi 0203020501/08, o fa ma jen də 0103030901/48, o gəatsɯnə 0103010705/07, o gədəkleɾ 0502020101/132, o gøk qejnaq ͡ɬa 0202030401/30, guoʃyɢu o ʠuŋʂiułaʁan ḍa^{h}ɢə danʤin niɣə də 0103010305/47, o gudər 0103010705/46, o gudərɣi diadi də o102040301/08, o guzək tutɢanda ͡ɬa 0202020302/04, o guzək 0202020302/04, o giɣẹ ͡sa 0103030802/01, o kaɴ ͡ɢuzə

0502020101/451, o͡ kəŋgə 0103050101/52, o kəŋgə 0103050101/52, o kəsə 0102040302/06, kəsəŋ o dioma 0103030901/05, o kəsɯ 0103010305/01, 0202030101/06, 0202030104/21, o kəsɯ͡ ɬa 0103040302/15, o kəsɯnə 0202030101/15, o kəsɯnəŋ 0202030101/05, kəsɯnəŋ o ʂukdə 0202010901/73, o kəsɯlɐr də͡ na 0202020301/03, o kəsɯ͡ ɬa 0103040302/14, o kəsɯ 0103050301/33, o kep ɬaretgində ͡ɬa 0202030601/01, o køβʉkge 0202030902/109, o kømbȩʂdə 0202010501/04, o qaːr͡əʂ di 0103010501/11, o qaɬən 0103040601/15, o qam͡ eʰ ɬʤi 0103030802/39, o qaɾannə 0202010901/60, o qaɾənnəŋ ͡əʂgu 0202010901/60, o qaɾənnəŋ ɑχsən 0202010901/60, o qaʂ 0103040301/07, o qazəq 0202030104/19, o qɔqətʂiʁa 0202030402/75, o qum 0103040301/38, o qurə͡ʁ andaɢəβ ͡ɬa 0202010503/13, o ɢum 0103040301/38, o ɢaɾʁa 0202020501/51, o ɢazənasə 0103040301/27, o ɢəzdar 0202010301/07, o ɢojnə 0103010502/13, o ɢojdzȩi aɢa 0102040302/01, o ɢɔjnə 0103040301/12, 0202030104/12(2), o ɢułaʂd̥əʁ ʃip 0103020302/24, o χosə 0102040302/06, 0203010702/26, o χɔ bəɾ 0202030902/13, o χuaɴdetʂən 0103020302/18, haɬdaɢə o bəɾ toɾ 0102020303/47, o ʒȩɾʏe 0502020101/151, o ʒyŋnə 0103040301/06, o ʒiʏət 0202030902/28, o ʒiʏətgi 0202030902/27, o. ʒiɬəm bədʒin niːʏəβatɢa də͡ na 0202020702/14, o. ʤemseklɐrnə 0502020101/144, o ʤȩɾʏidi ͡ɬa 0103010305/37, o ʤyk bəɾ jaɴqəs taʁ dro 0203020201/21, o ʤiuʂi am sujɾə kəsɯ idʒin dise 0203010702/56, o ʤiuʂi bə juʰɾtdan maɴɢa 0202020701/21, o ʤiŋʤɯnə 0103030802/27, o lajye sanʂinəŋ 0202030801/01, o liaɴliaɴʤɯda 0202020201/05, o ɬa 0103010306/06, 0103030801/07, 0103040302/12, 0202010901/77, 0202030601/10, 0202030801/13, o ͡ɬa 0103010101/03, 0103030802/16, 0103040301/39, 0202010901/24, 0202010901/27, 0202010901/78, 0103050101/61, 0202030902/121, 0502020101/273, o ɬə͡ βəɾ 0203020201/22, o͡ ma͡ ɬa 0202030802/42, o ɬa hanəp ʤro 0203020601/63, o mafan bərmi də 0103010304/47, o mafan də 0103020304/05, o ma dzȩŋ͡ ȩɾ 0103010702/85, o manəmnəŋ 0103030901/60, o məɬa 0103050101/07, o məɬa 0202030401/31, 0202030401/36, 0502020101/76, o məɬa ͡ɬa 0202030401/35, o məɬaʁa 0203020202/13, o məɬanə 0103010502/09, o məɬanəŋ 0203020203/14, o məɬanəŋ baʰdzȩɴɢa aq ʒyŋnə pɔqɢa 0202031201/14, o məɬanəŋ badzȩn sadzȩn nɔɬʁa qəʰɾqɢan i͡ ʧise 0202031201/14, məsdəŋ o anda͡ʁ βəɾ 0202020701/07, mȩnəŋ o ʃioʂəŋʤɯ 0203010301/45, o mȩnəŋ bə fanβidaɢənə 0202020501/39, naɢə o ərχuanə jimsaʁa 0502020101/175, naɢə o bȩs βaʂdəʁ maɴqəs͡ ɬa 0502020101/341, o nejzɯ andoqqan 0202030701/14, o noɬ go taʏəsəʁa gȩɬʏindi 0202010901/44, niː o 0502020101/13, o niːʏə 0202010502/08, o niʏə 0103040301/13, o niʏəɬse ͡ɬa 0202031101/18, o niʏənə 0202010501/13, o nima gixt də 0103010602/10, o nimi 0103040301/34, o nimi boɬd̥uʁoj diʏoː 0203020302/15, o saː mən dise ͡ɬa 0202030902/54, o sa 0102040302/07, 0202010703/06, 0202020701/37, 0203020401/18, o͡ sa 0202030601/01, o sa go aɾadzȩinə qəχɢəɾʁa 0103050201/01, o sa sa tuŋtʂaχu 0103010101/01, o saqəʂ jiʏəɾmə 0202030902/68, 0202030902/69, o saɾəʁ ͡ɔʰdən͡ ɬa 0202030307/07, o saɾəʁ susən 0202030501/05, o satdə 0103030901/36, o satd̥a 0103030901/08, o sadəʁdzȩiʁa bȩɾʏȩn ȩː də͡ sa 0103020302/09, o satda 0103010303/18, 0103010503/05, 0103020302/18, 0103030802/01, 0103050102/05, o satdaɢə 0103010305/83, o satdə ͡ɬa 0103050101/54, o satd̥ə sa 0103050301/06, o sȩdȩɾ ɢoj 0202020701/62, o søjnge

0202030902/114, o søjngi 0202030902/118, o sudɑ 0502020101/207, o ʃip 0502020101/485, o sunəŋ gəŋzɯ͡ er 0202020401/20, o ʃien͡ ɬɑ 0103010305/89, o ʃiguannə 0202030901/21, o ʃitdə 0103040301/16, o ʃitd̥ə͡ ɬɑ 0103040301/19, o ʂɑdʐən 0103010703/16, o ʂorʁɑ e^{h}tge 0202030605/45, o ʂɨpəj͡ ɬɑ 0103040302/25, o ʂɨbanən qɑɬəβɑɬʁɑ 0502020101/394, o ʂɨdedɑ 0103030201/08, o ʂɨgə 0202030402/48, o ʂɨgə ʤien 0502020101/230, o ʂɨgə dʐuadʐuazɯ0202030701/16, o ʂɨdʒ̥ndan 0103010305/63, o tɑɬadɑ 0202010901/76, o tɐ̥rən mɑ 0102040301/04, o tɐ̥rnə 0103010501/10, o turdiennəŋge 0202030101/06, o turdiennəŋ 0202030101/11, o ʈɑχg̊əɬ 0103040301/03, o ʈəsdigənə 0103010705/28, o ʧyxrg̊unə qɑjndərʁɑ͡ ɬɑ 0202030501/03, o ʈio^{h}ʤinnerna͡ ɬɑ 0103050401/15, o ʧi͡ jyʂgi 0102020303/27, o tʂɑnə 0103010101/14, o tʂəŋnəŋ ɬomɑq d̥ər 0202030103/07, o vu jɑɴʤɯnə 0103040301/07, o jɑ 0102040302/07, o ͡ja 0103020302/18, o. jɑqdɑɢənə 0202030701/03, o͡ ja͡ sɑ 0103020302/17, o jɑ^{h}ɢɑ ɸudɐ̥rəβər ʈə 0202010703/08, o jenʂanə 0103040301/03, o je^{h}ɬdʐ̥inə 0103030802/37, o je^{h}ɬdʐ̥ɨ 0103040405/33, o jɐ̥rɣi 0103050301/28, o jɐ̥^{h}ɬdʐ̥ɨ͡ ɬɑ 0103030802/38, o jɐ̥^{h}ɬdʐ̥inəŋ 0103030802/29, o jołʁəm 0103010705/47, o jogue qɑrə 0203020203/04, o joguenə 0203020203/04, o jo^{h}rtdə 0202010901/75, o jytʂɑʁ 0103030201/30, o jiudɑ ʧio^{h}g̊əminəŋ 0202030604/09, o jig̊əsə 0202031202/52, o jixɬdʐ̥ɨ͡ ɬɑ 0103040301/04, o jitʂɨ bənə 0203011002/29, o dʐɑɴfɑɴ ͡əʂge 0103050401/08, o dʐəɬnə 0202020301/18, o dʐəŋ dʐəŋdi 0103010305/49, o dʐəŋjernəŋ bər jɑɴənəŋ dɑɴgɑ^{h}rd̥i 0202010901/01, o dʐ̥ɨχqgə͡ osə͡ ɬɑ 0103030901/70.

o+nuŋ “onun” o. dəβən 0202030306/01, o. ʒisɯsə 0202031202/50, o. ͡ɬɑ 0502020101/377, o. jisɯsə 0202031202/28.

o+nəŋ “onun” o. bɑ^{h}dʐəɴgɑ 0202030605/165, o. bər bɑ^{h}dʐ̥əsəɴgɑ ni diɣ̊ek b̥o^{h}ɬd̥ə 0502020101/161, o. boɬəs b̥oɬd̥or 0202010703/03, o. ͡ɬɑ 0202020501/78, o. ͡ɬɑ pərəɴgə keɬnə 0103050102/06.

o+nu “onu” o. gø^{h}dyrp b̥ɑrʁɑ 0203030102/21, o. kəsɯ ĕzer͡ ɐ̥tbɐ̥ kəsɯ ʤyk͡ ɬɑ niɣ̊ə 0202020702/14, qɑr kəsɯ ʤiu o. ølyq qɑʁɑndɑ 0202020701/60.

o+nə “onu” o. qɔnə mɑɴdərʁɑʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/17, o. doɢurɑsd̥ərse 0502020101/436.

o+ɴɑ “ona” o. 0202020702/23, o. mɑ kəm ɑ^{h}ʂdərəp bɑr͡ e 0202030402/75, **2.** “onun üzerinde, onda” o. du βɑr͡ er 0203020203/10.

o+ɬɑr “onlar” o. ɬɑ 0103040405/48.

o+ɬɑrʁɑ “onlara” o. bər tʂəŋ ɑrɑ^{h}ʞə iʃʤɐ̥rɣi 0103010304/50.

o- < **oɬ-** “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, ol-**, **oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, b̥ə-, b̥o-, b̥oɬ-, b̥o^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

o-p də/do/dɾo/d̥ə/d̥ɾo/d̥ər/d̥ə ə^{h}rdi o-p do 0202030902/32(2), χej ͡o-p də 0103030901/16, ʁandʒa kəsɯ o-p də 0202030403/08, hɾdi o-p də 0202030902/27(2), manʒi o-p də 0203010702/53, senəŋ kəsɯ o-p də 0502020101/386, su͡ o-p də͡ na 0103010305/49, jibəjzɯ o-p də͡ na 0203010301/01, bər ʒiɬ͡ o-p do 0202020701/54, ə^{h}rdi o-p dɾo 0203020601/52, ẹmĕsse͡ ɬɑ o-p d̥ə 0202031101/21, oŋʂəmɑs o-p d̥ɾo 0202030801/26, pəŋjiu o-p d̥ər 0502020101/494, ɑɬʁəɬɑ kisə ͡ɬɑ o-p d̥ə 0103010703/11, ɑndɑʁ͡ o-p d̥ə 0202030901/10, pəŋjiusu͡ o-p d̥ə 0502020101/448, bər duɣe o-p d̥ə 0502020101/445, dɐ̥ŋər məɬɑ o-p d̥ə 0502020101/09, dɐ̥ŋər o-p d̥ə

0502020101/54, dimi kəsɯ o-p d̪ə 0103010703/13, ɢaʰdz̪on ⁀jiɬ o-p d̪ə 0203010302/05, məndaʁ nimi o-p d̪ə 0502020101/68, məɳd̪aʁ nimi o-p d̪ər 0502020101/106.

o-t də/d̪ə pədərɢ̟əʁa⁀ e̞ʰtbis o-t də 0103010303/11, koŋoʰrd̪a o-t də ⁀na 0103030201/04, koŋord̪a o-t d̪ə 0103030201/06, kuniŋge̞r o-t d̪ə 0103030201/07, jejmas o-t d̪ə 0103010306/12.

o-χəʂ də/d̪o jaʰʂ o.-χəʂ də 0202030802/08(2), usdaʁan nimi o.-χəʂ d̪o 0202031201/17.

o-ʂ e̞ː əʰɾdi o-ʂ⁀e̞ː 0202030902/28.

o-ʂ də baɾ⁀o-ʂ də 0103040405/49, 0103040405/52, baɾ o-ʂ d̪ro 0103030802/40, baɾ o-ʂ d̪ə 0103040301/38, gunaɴsə o-ʂ d̪ə 0103050102/08, jaɴqəs ənə o-ʂ do 0103030901/54.

o-sɑ aːmɢɔ o-sɑ 0202030801/12, aːmɢu o-sɑ 0202031202/02, aːz⁀o-sɑ mɑ 0203010702/55, ɑʁəɬɬəʁ o-sɑ mɑ 0202020501/12, ɑmɢə⁀ o-sɑ 0202020501/70, ɑmɢədəʁ⁀o-sɑ 0202010901/36, ɑndɑʁ⁀mi o-sɑ 0103010703/14, ɑndɑʁ o-sɑ 0202030605/106, ɑʰgɑ o-sɑ 0202031201/21, ɑrɑʰɻə o-sɑ mɑ 0202031202/38, ɑʰs ede̞rʤi o-sɑ 0202030601/13, ɑdzɻaɴ baɾ⁀o-sɑ⁀ɬɑ 0202030605/139, ej o-sɑ 0103030702/93, e̞ʰsɯnəŋ kəsɯ o-sɑ 0202020501/29, ʉnerʤi⁀o-sɑ 0502020101/266, pəto o-sɑ 0203010502/01, bəŋʂi⁀o-sɑ 0502020101/260, bərmi o-sɑ 0103040405/13, bəɾ duanduanzɯ o-sɑ 0103050301/10, bərmi o-sɑ⁀ɬɑ 0103040405/20, bəɾ ʤadzɯ kəsɯ o-sɑ 0202010901/69, bəɾ ʤazɯ kəsɯ o-sɑ⁀mɑ 0202020501/12, bər o-sɑ mɑ 0103050301/10, bøzuk dɑɢɑsə o-sɑ⁀eːn 0202020501/88, bøzyk kəsɯ o-sɑ 0202020501/27, dɑɢɑsə o-sɑ 0103010305/03, dɑʰt kəsɯ o-sɑ 0203010301/06, dərəɣ o-sɑ 0502020101/32, dərəɣ o-sɑ 0202030605/133, dujtəu o-sɑ 0203010302/04, dujtəuɢu o-sɑ 0202031202/02, fɑsuŋnɑʂ⁀o-sɑ 0103050102/04, gəɬdəŋ tʂɑ o-sɑ 0203020201/03, geseɾ o-sɑ 0502020101/366, geɬerʤi o-sɑ⁀ɬɑ 0502020101/46, gøʰʤe̞rʤi o-sɑ 0202010901/74, guoʧʏɢu o-sɑ 0202031202/03, kəɾ χɑrnə o-sɑ mɑ 0202030603/05, kəsɯ o-sɑ 0103030901/21, 0103040405/43, kekəɾeɾ jɑɴʤɯ o-sɑ 0502020101/447, kuniŋge̞ɾ o-sɑ 0103020302/11, kuʂdəɣ o-sɑ 0103050101/41, qɑɾ ɑβɑ o-sɑ 0202020501/33, qəs o-sɑ 0103030702/94, 0202030604/23, ɢəz o-sɑ⁀ɬɑ 0103010305/40, ɢəz dɑʁe o-sɑ⁀ɬɑ 0202031202/08, ɢ̟əs o-sɑ 0103040401/31, həʧiɻə ⁀ɬɑ o-sɑ 0202031202/28, hədzɻəβ ⁀ɬɑ o-sɑ 0202031202/28, hiʤigə ⁀ɬɑ o-sɑ 0202031202/35, hɾdi⁀o-sɑ 0202031201/09, məːɬɑ o-sɑ mɑ bɑɾʁɑ 0203011002/17, məɬɑ o-sɑ⁀ɬɑ 0203010301/25, mənda o-sɑ 0102020303/21, məndɑʁ⁀o-sɑ⁀ɬɑ 0103040303/07, noːɾβə o-sɑ⁀ɬɑ 0202010501/01, niːɣəsə o-sɑ⁀ɬɑ 0202030802/14, niːnə o-sɑ 0203010901/03, ni⁀o-sɑ oɬ⁀ɬɑ guɑnɬɑʁɑq mi d̪ə 0203011002/09, nimi o-sɑ 0202020501/08, ninə o-sɑ be̞ɾɣe 0203010303/10, ni o-sɑ drɔː 0203010303/15, nisə o-sɑ nisə oʁe 0103050301/10, sɑːɬəʁ⁀oɬurʤi o-sɑ 0202020501/43, senəŋ məɬɑ o-sɑ 0202020501/82, se̞n ølyɾəːʤi o-sɑ 0202020501/49, sujɾə o-sɑ 0202030605/52, ʃiʤigə ⁀ɬɑ o-sɑ 0202031202/38, ʂiʁaɴ quɬaqdəʁ o-sɑ 0202031201/28, toʃi o-sɑ 0103030802/12, tuni o-sɑ 0103030201/05, tsuŋlidi e̞mis o-sɑ 0203010301/31, jɑʁɬaʰɢ̟ərnəŋ o-sɑ 0203010701/21, jɑɴəɾɑk gizɣə o-sɑ mɑ 0202020501/11, jɑz o-sɑ 0103030702/26, 0103030702/93, jej o-sɑ 0202030604/23, jiŋər o-sɑ 0103030201/05, dzɻəŋjeɾdi o-sɑ 0202010901/11.

o-ʁe bozɢɑ eʰtbe̞s o-ʁe 0502020101/53, nisə osɑ nisə o-ʁe 0103050301/10.

o-q aʰʂ͡nimi o-q͡ qaʁandə͡ɬa 0103010304/46, gəda o-q qasa͡ɬa 0103040303/08, gyzdimis͡o-q qaʁan e də 0103040405/13, χosə sujɾə o-q qap d̥ro 0203020601/54, ʃip ͡ʃigi o-q͡qaʁan 0103010705/41.

o-ʁaʂ tud̥uβaɬmas o-ʁaʂ də 0103030901/66, tʂoɢuβaɬmas o-ʁaʂ də 0103030901/71,

o-ʁa anigaɬaɾ o-ʁa 0103040403/49, bə fəɣi͡ o-ʁa 0202030902/62, bəɾ ʒiɬ o-ʁa 0202020701/53, bəɾmi o-ʁa 0502020101/32, 0502020101/430, liaŋkuzɯ o-ʁa͡ɬa 0202030902/22, liaŋkuzɯ͡ o-ʁa 0202030902/27, 0202030902/67, məngədiɣ o-ʁa 0202030902/48, ni ni o-ʁa 0202030301/07, toptʂi͡ ɬa o-ʁa oɬəɾ d̥ə͡ qan 0202030301/39, jibəjzɯ o-ʁa 0103050102/03.

o-(-ʁa) gəɬdəːŋ mi o- ͡handa͡ɬa 0202030701/07, ʤyɣe̥ɾ o͡- hanəʁan͡e̥ː də 0202030902/113.

o-ʁan andaɢa o-ʁan eː d̥ə 0202030402/39, andaʁa o-ʁan͡e̥ː də 0202030902/71, oχq͡ ba eʰtbe̥s o-ʁan e̥ː d̥ə 0502020101/53, bə fuɣi͡ o-ʁan͡e̥ː də 0202030902/61, liaŋkuzɯ o-ʁan əʰɾdi oʂ͡e̥ː 0202030902/28, 0202030902/32, liaŋkuʤɯ o-ʁan deɬə əʰɾd̥i oʰɬd̥ə sa 0202030902/84, liaŋkuzɯ o-ʁan͡e̥ də 0202030902/21, ʤyɣe̥ɾ o-ʁan͡e̥ː də 0202030902/117.

o-ʁanda anda͡o-ʁanda͡ɬa 0103010503/06, bəleɾʤi o-ʁanda 0202030801/26, ʒiŋəɾ o-ʁanda͡ɬa 0202030902/07, nienʃiŋ kəsɯ o-ʁanda 0202020701/20, sap saɾəʁ mi o-ʁanda 0202030701/14, saɾəːʁ mi o-ʁanda͡ɬa 0202030701/13, ʂiʁə suj o-ʁanda 0202010501/16.

o-ʁandə bəɾ duɣe o-ʁandə͡ɬa 0502020101/331.

o-ʁaq ʤiɬəβaɬmas o-ʁaq bəɾ aɾaʰkə βa͡ɾe̞ː d̥ə 0502020101/222.

o-ʁaɢ gyjʃi nimi o-ʁaɢ͡e̞ 0203010303/01.

o-ʁəməs+d̥ə kəsɯ͡o-ʁəməs d̥ə 0103030901/04.

oda- “uzun sürmek”

o.-p d̥ɾo/d̥ə peʰdioɾ o.-p d̥ɾo 0502020101/273, ɬaɾedəβə͡ɾ͡ɬa o.-p d̥ə 0502020101/268.

o.-ʁaʂ peʰdioɾ o.-ʁaʂ͡gəni͡ɬa 0502020101/278.

o.-ʁa o.-ʁa͡ɬa 0502020101/274

o.-ʁan məzdəŋ mənda gẹ̞ɬɣe̞͡ɬa o.-ʁan͡e̥ɾ ni͡ɬa 0203020402/26.

odəq daʰs “çakmak taşı”

o. o. dəɾə 0103010304/63.

odəŋ “odun” Bkz. **oːdəŋ, oduŋ.** Ayrcıca Bkz. **uːdəŋ adəŋ.**

o. o. 0103030901/06, o. aɾada 0202030401/13, bəɾ o. bosa͡ɬa tammaʁan 0103030901/02, bəɾ o. deɬə tamɢəməs d̥ə sa 0103030901/06, ʂidəq o. 0103030901/02, ji əɾ ʂigə o. saɬmin͡ɬa 0103030901/06, jaɴqəs o. ot boʁəməs d̥ə͡na 0103030901/04, o. jiʁaʂdəŋ 0202030203/05, 0202030203/06, 0202030203/07.

o.+nə ʒiʁaʂ o.+nə məndaɢa utdəŋ͡ə̌ʂgi saɬʁa 0202030701/12.

o.+dan gyk o.+dan keɣəɾɣe 0202020401/26.

odəɾ < oʰdəɾ “ön” Bkz. **ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fədəɾ, fəd̥əɾ, fuduɾ.**

o.+o o.+o maːɢar 0103030701/48.

odon tʂy < odon ʃy “kadife veya velvet kumaşlı bot, çizme”

o.+sə o.+sə 0202030602/13.

oduŋ “odun” Bkz. **oːdəŋ, odəŋ.** Ayrcıca Bkz. **uːdəŋ adəŋ.**

o. o.͡ədʒin 0203010901/08.

odin < **udʒin** “üzerinden; ile” Bkz. **uzən, odʒin, osə, ozin, udʒin, uzin, bədʒin, bəzin, b̥ədʒin, βədʒin, ɢuzin.**

o. ɑːnə o. jẹndzɻʁɑ 0103010101/04, ɑnə o. tʂɑłɑʁə͡ɬɑ 0103010101/10, dɑNʂiGə ʃientʂɑN o. bienniβ 0103050101/49, dɑNʂiGə ʃientʂɑN o. 0103050101/53, vuʂə ʃien o. dəβən pɔqG̥ɑ 0103050102/35.

oḍ “od, ateş” Bkz**. oːt, ot, ʊt, uːd, uːt, ut.**

o. o͡ɑleɾʁɑ ɑɾʁɑ joq dəɾ͡nɑ 0103010701/70.

ogɑ < **ɑβɑgɑ** “dede, ihtiyar, yaşlı adama saygılı sesleme biçimi” Bkz. **ɑβɑgɑː, ɑβɑgɑ, ɑvɑgɑ, ogo.**

o. o. łɑ 0103010705/25, o.͡ɬɑ 0103040301/11.

o.+ʁɑ ɢɑɾop d̥ə sɑ o.+ʁɑ 0103040301/10.

o.+ŋ ɑjgɑŋnə o.+ŋ 0103050301/12, bəzdəŋ o.+ŋ 0103050101/51, o.+ŋ diβ nẹː 0103040403/55, o.+ŋ łɑ bəłxəʂ də 0103040405/57.

o.+ŋnəŋ o.+ŋnəŋ ͡ẹjgɑŋnəN qɑtGɑ 0103050301/02, o.+ŋnəŋ łom bezək bəʁɑn də 0103040301/31.

ogo < **ɑβɑgɑ** “dede, yaşlı erkeğe saygılı sesleme biçimi” Bkz. **ɑβɑgɑː, ɑβɑgɑ, ɑvɑgɑ, ogɑ.**

o.+ŋ o.+ŋ mɑ dəɾə 0103050301/06.

o.+ŋnə o.+ŋnə ɑjgɑ 0103050301/06, o.+ŋnə ɑjgɑŋ 0103050301/08.

oχq “ok” Bkz. **oʰq, ɔχq, ɔʰq.**

o. o. ɑʰdo 0103050401/10**,** o.͡ɑχdəβ də 0103050401/03, o.͡bɑ eʰtbẹs oʁɑn ẹː d̥ə 0502020101/53, ʁəjɑN o. 0202010703/19, o. ͡jɑ 0202030402/17, o. jɑ 0502020101/150, o. jɑ udʒin qɑłd̥ɑɾə̆sdəɾɣin iː d̥ə 0502020101/160, o.͡jɑʁə bozGɑ eʰtbẹs oʁe 0502020101/53.

o.+də o.+də͡ɑχtGɑ͡ɬɑ 0103050401/03.

oχGɑː- “koklamak” Bkz. **ɔχGɑ-.**

o.- səGɑnə o.- 0202010503/13.

oχGɑɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oʰGɑɾ-, uχGɑɾ-, uʰGɑːɾ-, uʰGɑɾ-, uʰG̥ɑːɾ-, uʰG̥ɑɾ-, huGɑɾ-. o.-oː** mi o.-oː 0103020402/10.

oχGɑɾmɑ “(hayvan) güden (kişi)”

o. Goj o. kəsɯnə 0103010705/33.

oʁəł “oğul” Bkz. **oːʁəːɬ, oːʁəł, oʁuł, ɔːʁuːɬ, ɔʁuł, əʁoł.** Ayrıca Bkz. **hɑdzə̧ə oʁuł.**

o. Gəz o. 0103010601/73, 0103010601/75, 0103010701/114, 0103010701/132, 0103030203/58, o. Gəz 0103030702/62, 0103030702/90, seN Gəz o. 0102020402/15, ɑjʁɑnnəN Gəz o. 0102020402/10.

o.+nəŋ kədʒiɣ o.+nəŋ kełnə 0203020201/04, Gəz͡ o.+nəŋ pətgin kun də ͡nɑ 0103030702/06.

oʁuł “oğul” Bkz. **oːʁəːɬ, oːʁəł, oʁəł, ɔːʁuːɬ, ɔʁuł, əʁoł.** Ayrıca Bkz. **hɑdzə̧ə oʁuł.**

o. o. 0202030605/71, 0202030605/103, o. ɑndɑʁ diɣindi 0202030605/149, ɑrdɑq o. 0103030901/29, bəɾ o. βɑɾ͡eː də 0203020203/01, o. bezəɣẹndi 0103030901/33, bɔʁde χɑndɑ o. βɑɾ 0202030601/47, bis o. vɑɾ͡eː 0203010301/44, o. Gəzdə 0103030901/33, Gəz o. 0103010601/81, Gəz͡o. 0103050102/24, Gəz͡o.͡ɬɑ 0103050102/01, hɑdzə̧ə o. 0203020601/61(2), nidʒi o. βɑɾ͡eɾ 0203020401/17, 0203020401/18, senəN Gəz o. 0202020501/49, ʂu o. duʁəp də 0103030801/04, 0103030801/05, ʂigə o. βɑɾ͡eː də 0202030401/01, jɑNqəs o. 0202030605/74, o. joq bop də 0103040301/29, o.͡joq d̥ə 0202010703/05, o. zuodzu̧nia 0103050102/14.

o+nəŋ o.+nəŋ uregə 0203020203/09, bøzuk o.+nəŋ ʂigə sunzɯgɑ βɑr e͡: 0203020401/20.

o.+nə o.+nə bəli keɣərɣe 0202030605/102, o.+nə uzler dəlik gin 0202030605/107, uzunuŋ o.+nə sen dəliɣəlia βɑrsɑ 0202030605/108, bø:zʉk o.+nə dɑ^{h}pGɑ 0203010503/05, səler ɑ^{h}d o͡.+nə bər jerɣẹ sɑłʁɑ 0202030605/136.

o.+ʁɑ o.+ʁɑ ěte^{h}ptʂit diɣik 0203020401/18, uzunəŋ o.+ʁɑ surẹnə 0202030605/75, o.+ʁɑ kełən dəliɣin duɣŭdi ł͡ɑ 0202030605/79, o.+ʁɑ ł͡ɑ surɑ^{h}dẹ 0202030605/97, senəŋ o.+ʁɑ 0202030605/107.

o.+łɑr ɑGənə uʂdəŋ o.+łɑr 0103030801/07.

o.+ler Gəz o.+ler 0103010701/111.

o.+łɑrə ɑnəŋ o.+łɑrə ł͡ɑ 0203020601/65, hɑdzᶎə o.+łɑrə 0202030101/08.

o.+um o.+um bẹrẹn 0202030401/07.

o.+ə o.ə 0202030605/69, χɑnnəŋ o.+ə ł͡ɑ 0202030605/02, o.+ə ł͡ɑ Goj o^{h}Gɑrʁəłɑʁɑn e͡ẹr 0202030605/121, łomdzᶎi gɑrdɑmbɑnəŋ o.+ə 0202030605/94, o.+ə mɑ hɑnə^{h}d̥ə n͡ɑ 0202030605/70, jɑNqəs o.+ə 0202030605/97, o.+ə d̥ə n͡ɑ 0202010703/07.

o.+u o.+u 0202030401/09, hɑdzᶎə o.+u 0203020601/62.

o.+ənəŋ łomdzᶎi gɑrdɑmbɑnəŋ o.+ənəŋ məŋɑ 0202030605/81.

o.+un hɑdzᶎə o.+un ɑrdəndɑn zertgi giłɣẹ ł͡ɑ 0203020601/62.

o.+uNGɑ bøzək o.+uNGɑ jɑ^{h}ʂ e͡: d̥ə 0202030401/02, kədʒiɣ o.+uNGɑ 0202030401/02, o.+uNGɑ kełən dəliɣin e͡ẹr ʧij d̥ər 0202030605/78.

o.+əNGɑ o.+əNGɑ ɑndɑʁ diɣin e͡ẹr 0202030605/68, o.+əNGɑ qur ʉ͡qqᵹɑn e͡ẹr 0202030605/76.

o.+unu kədʒiɣ o.+unu zẹrdəβɑłʁɑ 0202030401/03.

oʁuł kełnə “gelin”

oʁuł k. oʁuł k. qɑrʁɑ 0103040301/27, oʁuł k. ł͡ɑ bə Gəłdɑ gizgə jyβurʁɑn e͡ẹr 0202030605/81.

oʁuł k.+nə oʁuł k.+nə 0103040301/27.

oʁułɑn < oʁłɑn “oğlan” Bkz. **ołɑn, ołʁɑn, ʊłʁɑn, ułʁɑ:n, ułʁɑn.**

o. o. ołɑnnəŋ oNɑ du βɑr e͡er 0203020203/10.

odʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, osə, ozin, ʊdʒin, u:dʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒi:n, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, Guzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

o. ɑnə o. bəle ᵹɑ^{h}dəłʁɑ 0202030103/08, ɑrsə o. 0103010705/26, ørdʒi o͡. 0103010701/60, u^{h}kus terə o. niɣəłəβɑtGɑn 0202020303/03, pədəɣ o. 0103020302/13, pəs o. ŭʂ turɑttsɑ͡ łɑ 0502020101/434, pitio o. dałɑβər də 0202020303/02, pitio o. dałɑβɑtGɑn 0202020303/09, dərβɑq o. 0103030802/21, gøk dzᶎuχGə o.͡ jɑ 0103020302/10, qejdʒi͡ o. 0103010703/16, mənə o. 0103010702/39, jɑʁ o. sɑłʁɑ 0203010502/01, jɑ^{h}ʂ o. GuzGɑ 0202020501/29, joʁur o. 0202020101/08, jyŋ o. 0103010703/28, dzᶎɑłəʁ o. 0103020302/11.

ol- “olmak” Bkz. **o:-, o:ł-, o-, oł-, o^{h}ł-, ɔ:-, ɔ-, ɔł-, ɔ^{h}ł-, ʊ:, ʊ-, u-, bə-, bəł-, bo-, bo:-, bo:ł-, bol-, boł-, bo^{h}ł-, bɔ:-, bɔ-, bɔł-, buł-, b̥ə-, b̥o-, b̥oł-, b̥o^{h}ł-, βo:-, βo-, βoł-, βo^{h}ł-, βɔł-, qu-, Go-, Gɔ-, Gu-, ʁoł-, ʁɔ-, vɔ-.**

o.-in ʂiᵹɔʁɔ liaŋkuzɯ o.-in 0202030902/20.

o.+ernəŋ da^{h}go dzᶎəGər o.-ernəŋ bəłəgə 0103010703/28, dzᶎəGəro͡ o.-ernəŋ bẹlẹgə 0103010703/24.

olẹn “ile” Bkz. **ʊlin, βəlin, bəlin, boliŋ, min.**

o. dzɑpdzɑ o. dzomuruβur d̥ə͡na 0103040403/20.

oɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

o. o. 0202010501/18, 0202010701/16, 0202010703/28, 0202010703/02, 0202010703/35, 0202010901/16, 0202020303/09, 0202020303/11, 0202020501/54, 0202020501/70, 0202020501/92, 0202020701/47, 0202030802/58(2), 0202030802/30, 0202030902/119, 0202031101/32, 0203010302/09, 0203010302/14, 0203010502/03, 0203011001/07, 0203020203/24, 0203020402/09, 0203020402/19, 0203020601/07, 0203030102/20, 0502020101/170, o. ɑʁɑ͡ɬɑ 0202030308/07, ɑnəŋ o. uzuχəsə sɑɬəʁ nimi do 0502020101/293, ɑnəŋ o. gizgələrɣẹ͡Gɑrɑsɑ 0203010702/26, o. ɑndɑ jys oːp dər 0202030101/06, o. ɑndɑʁ diɣi͡nẹː d̥ə 0202010502/08, o. ɑndɑʁ nimi d̥ə 0202010501/14, o. ɑndɑʁ nimi 0203020302/10, o. ɑrɑʰk̟ənə 0202030902/129, o. ɑs Gɑrɑmɑ 0202031202/21, o. ɑdzɻgɑʁɑ 0202010502/25, o.͡əʰrdiːgə 0202020303/11, o. ðsən bɑɬɑsd̥ərɣi͡ɬɑ 0202030306/02, o. eʰɬdʒi 0202030901/11, o. eʰdʒigənə͡ɬɑ 0202030308/03, o.͡ẹʰɬdʒi 0202030104/21, o. oʂGɑ 0203020402/30, o. øɬəq qɑʁɑn͡ẹr 0202030301/29, o. ølyq qɑɬʁɑn bosɑ͡ɬɑ 0502020101/23, ʊɬ nɑG͡ə o. GɔːsGən 0202020303/02, o. unuk giɣi 0502020101/288, o. undɯʁɑNnəŋ bɑʂdɑ 0502020101/433, o. uzuq qɑɬmɑsɑ 0502020101/484, uzunəŋ o. 0203020601/60, o. uʰkus terə 0202020303/03, o. peɣ ͡ɬɑ 0203011002/07, o. peɣ ɬɑmɑnəŋ 0202030802/37, o. porɑNnə uʰdz̟͡ orɬəɣin͡ iː də 0202030902/59, o. bɑrʁɑ͡ɬɑ 0202030801/21, o. bə əndzɻəŋmonəŋ 0502020101/244, o. bəbədʑɯnə 0202030701/11, o. bər ɸudɑʁnəŋ 0202010703/31, o. bər kungə 0203010301/42, o. bər dʒɑzɯ 0202010701/20, o. bər jiudɑnə 0202031202/43, o. bər ɬom bədʒin͡ɬɑ 0202030801/13, begə o. niːɣə dər nɑ 0203030102/02, o. bẹːr͡gẹɬmi 0203020601/68, o. bɔχqdʒɑ 0203020301/06, o. bøzyk dʒẹrəɣnəŋ 0502020101/17, o. bis dɑrmɑq usdɑʁɑn tɑʁnəŋ jɑnəŋ tɑɬɑʁɑ eʰtgind̥i 0502020101/309, o. bis βɑʂdəʁ mɑNqəsnəŋgədi 0502020101/424, o.͡βər 0203020501/16, o. ɸudɑʁ 0502020101/188, o. budujnəŋ 0203020203/21, o. ͡βər toptʂinə βerɣendi 0202030301/19, o. ͡βər tɑɬɑʁɑ 0202030605/43, o. dɑtʂɑ mutʂɑNdi ɑ 0203020601/12, o. dɑtʂɑ mutʂɑNdɑ 0203020601/60, o. dɑʰG̟ə oːɬ bər uʰdɑʁ 0202010703/31, o. dəɣədi͡ɬɑ 0203020101/04, o. dər 0502020101/397, o. dẹmər niɣəɣẹ 0502020101/99, o. dẹmər topdzɻinə 0202030301/14, o. dẹŋər ɑʁətbɑ 0202030802/41, o. dɔquson səpler 0203020302/16, o. dørtgẹ dørt͡dørɣẹn sɔqGɑʂ͡gəni 0502020101/51, o. døsʉndi 0502020101/297, o. duɣədi 0203020202/10, 0203020302/05, duɣẹdi͡ɬɑ 0202020701/07, o. duɣẹdi 0202020701/15, o. duɣinəŋ 0202030605/119, o. duɣdi 0202010901/47, 0202020501/59, 0202020701/30, 0202020702/12, 0202020702/15, 0202030605/35, 0203020403/19, 0502020101/03, o.͡duɣdi 0203030101/07, o. duɣdigə 0202020701/11, o. dun perəp perɣẹ 0202010703/35, o. dʉɣədi dər 0201010101/12, o.͡dʉɣədi dər 0201010101/12, o. dʉɣədi 0201010101/18, 0203010702/44, o. dʉɣudi 0203020601/07, o. dʉɣudi͡ɬɑ 0203020601/08, 0203020601/34, 0203020601/51, 0203020601/59, o. dʉɣʉdi 0203020601/17, 0203020601/24, 0203020601/26, o. dʉɣʉdi͡ɬɑ 0203020601/08, o. dʉɣdi 0203011002/25, o. diːʂ͡ɬɑ 0203010702/41, o. diɣədi 0203010301/19, o. diɣədi dər ͡nɑ 0201010101/26, o. fɑʂɨ mɑNdərmin 0202030101/07, o. gɑŋ dʒienniβɑɬʁɑndi 0203020601/34, o. geɬɣəməs͡er 0202030605/108, o. geɬɣe mɑ sɑNɑ poʁeḍəβɑɬʁəməs d̥ə 0502020101/413, o. guŋsɯ

χəjiŋ mutʂaNGa͡ɬa 0203020601/34, guaN o. 0203020501/18, o. guoʧyGə kəsɐrnəŋ fəŋsu ʃiguan 0103030901/20, o. gumus ɔʰq ja 0502020101/421, o. gujʧi 0203020402/16, o. gøʰp nimi d̥ro 0202031202/28, o. kadaq͡etge 0203011002/25, o. kaŋnəŋ aNa͡ɬa 0202020301/17, o. kəsɯ 0203020402/24, 0203030101/10, o. kəsɯɬaɾ͡ ɬa 0103030901/72, o. kəsɯnəŋ 0202030902/113, o. kəsɯnəŋgədi 0201010101/23, o. kɐ̨ḵd̥inəŋ ͡əʂdi 0203030102/17, o.͡ kun 0203020202/01, 0203020202/06, o. kun ma 0202020501/10, o. kunə 0202031202/19, o. kunə͡ɬa 0202030802/45, 0203020202/07, o.͡ kunə͡ɬa 0203020202/03, 0203020202/08(2), o.͡ kunu͡ ɬa 0203020202/02, o.͡ kunu saɬʁɔ 0203020202/01, o. kunge 0203010502/07, o. ḵun ͡ɬa 0202030802/41, o. qaNd̥ʰrʧaqdə 0202020201/06, o. qarɬəqGa diatGəɬa maNGanda 0502020101/38, o. qənəŋ jas dʐanGa ʊɬʊt giːʂ də 0202020501/50, o. qɔsə 0502020101/135, o. quʂGaʂdəŋ goːɬ jaNʂi ɬa 0203010701/18, o. Gara haʁəNnə 0202030605/151, o. Gaːdənnə 0103010304/09, o. Gara saq ͡ɬa 0202010502/04, o. d̥aʂ aʰt 0502020101/134, o. χej andin͡ βər tʂiməpdik giɬɣɐ̨k mi ʈə 0203030101/02, o. χoːsə 0203010301/23, o. χoːsəNGa 0203010301/38, o. χɔʁa baʰʂʤiot gixəʂ miː 0202020501/50, o. χɔsə 0502020101/30, o. χɔsən 0502020101/500, o. χuarlernəŋ ͡əʂdi͡ɬa 0203010701/17, o. χuodʐoŋsan 0102040301/09, o. χuɬunnəŋ 0203010502/01, o. ʒɐ̨rɣi 0202020701/48, o. ʒyŋnə͡ɬa 0202010703/19, o. ʒipdə 0202020702/28, o. ʒiɣət 0202010502/12, 0202010502/07, o. ʒisɯsə͡ɬa 0202020701/53, o. ʤienjy drə 0202030605/144, o. ʤiu biʃy 0202020701/40, o. ʤiu lioḇ̥diad̥i 0203011002/19, o. ʤiuʂi 0203020601/50, o. ɬa 0202030301/27, 0203010301/24, 0203020101/02, 0203020601/14, 0203020601/53, 0203020601/59, o.͡ɬa bəɾ ɬa ʃiŋlio 0103050301/32, o.͡ ɬa dro 0202030301/37, o. ͡ɬaː d̥əɾ 0103030901/26, o.͡ ɬa 0102040301/09, 0103010301/02, 0103030701/02, 0103030701/03, 0103030801/04, 0103030802/40, 0103030901/26, 0103030901/46, 0103040301/13, 0103040302/26, 0103040405/37, 0103040405/45, 0103040405/59, 0103050101/07, 0103050101/52, 0103050102/08, 0103050102/09, 0103050401/16, 0202010301/12, 0202010501/17, 0202010502/02(2), 0202010502/14, 0202010701/03, 0202010701/08, 0202010701/20, 0202010703/03, 0202010703/06(3), 0202010703/12, 0202010901/29, 0202010901/71, 0202020301/15, 0202020302/04, 0202020303/03, 0202020303/09, 0202020401/09, 0202020401/28, 0202020501/54(2), 0202020501/65, 0202020501/78, 0202020501/81, 0202020501/105, 0202020701/32, 0202020701/51, 0202030103/05, 0202030103/09, 0202030104/20, 0202030301/12, 0202030301/17, 0202030301/27, 0202030301/28, 0202030301/29, 0202030301/33, 0202030301/38, 0202030301/40, 0202030301/41(2), 0202030301/42, 0202030305/01(2), 0202030305/02, 0202030306/02, 0202030308/01(2), 0202030308/07, 0202030401/26, 0202030601/12, 0202030801/23(2), 0202030802/26(2), 0202030802/38, 0202030802/44, 0202030802/47, 0202030802/51(2), 0202030901/06, 0202030902/01, 0202030902/39(2), 0202030902/122, 0202031201/17, 0202031201/24, 0202031201/30, 0202031202/05, 0202031202/06, 0202031202/08, 0202031202/47, 0202031202/53, 0202031202/56(2), 0202031202/57, 0203010301/26, 0203010502/05, 0203010702/18, 0203010702/47, 0203010702/55, 0203011001/02, 0203011002/09, 0203011002/25, 0203020201/11, 0203020202/06, 0203020202/07, 0203020202/09, 0203020203/23, 0203020301/03, 0203020302/14, 0203020401/08, 0203020402/01(2), 0203020402/19(2), 0203020403/08, 0203020403/16, 0203020601/04, 0203020601/09, 0203020601/10, 0203020601/16, 0203020601/29, 0203020601/50(2), 0203020601/52(2), 0203020601/55, 0203020601/56, 0203020601/57, 0203020601/59, 0203020601/61, 0203020601/68, 0203030101/06, 0502020101/04, 0502020101/07(2),

0502020101/17, 0502020101/18, 0502020101/56, 0502020101/111(2), 0502020101/132, 0502020101/150, 0502020101/151, 0502020101/162, 0502020101/168, 0502020101/173(2), 0502020101/176, 0502020101/180, 0502020101/245, 0502020101/248, 0502020101/295, 0502020101/296, 0502020101/303, 0502020101/304(2), 0502020101/377, 0502020101/426, 0502020101/438, 0502020101/440, 0502020101/448, 0502020101/452, 0502020101/467, 0502020101/487(2), 0502020101/499, o. ⁀ɬa ɑβɑgɑnə 0203020402/20, o.⁀ɬa⁀ər 0203011002/19, o.⁀ɬa⁀βər 0202030301/26, 0203020403/12, o. ⁀ɬa dər 0203010303/12, o.⁀ɬa d̥ə 0202031101/26, o.⁀ɬa d̥ər 0502020101/33, o.⁀ɬa kəsɯ 0103010305/60, o. ɬa nimi 0203020203/12, o.⁀ɬa⁀sa 0103030702/101, o. ɬəumənɖzɯ 0202020701/13, o. ɬeβaŋəβ jadaʁə d̥ro 0203020601/23, o. ɬoʂi⁀ɬa 0203020402/06, o. ɬɔm oŋʂəsa⁀ɬa 0202030802/30, o. maːɬnə ma 0202030901/24, o. ma 0202020501/19, 0202020501/47, 0203020302/03, o.⁀ma 0203020402/11, o. ma 0502020101/19(2), 0502020101/426, o. ma aʰdzɻq ɢaɾaʁej βaɾ noːɬ də 0202030402/76, o. ma kəsəŋgɻ at boɬʁa⁀ɢ e jom 0203010301/20, o. ma ʒydin keːɾɣi 0202020702/30, o. ma məɬa saʂtəqɬarə 0203020402/27, o. ma mənda giɬɣɻ 0202020401/25, o. maɬ⁀jok kəsɯler 0203020601/17, o. małnəŋ søz βəɬɣɻg⁀ɻː də 0202010502/15, o. mandzɻə ɢojnə 0202020401/28, o. məɬa⁀ɬa 0202030902/23, o. məɬaʁa 0203020202/08, o. məɬanəŋ aɢ̊asə 0203020203/24, o. məɬaɬar⁀ɬa 0203010303/17, məsdəŋ o. ər sandəq ɢaɾ jy 0202010901/37, məsdəŋ o. gɻzgənəŋ⁀əʂdi 0203010701/19, o. məsdəŋ emɻs dər 0202020401/23, məzdəŋ o. ɢaʂ məɬanə 0202020301/14, o. mɻndi ma andaʁ⁀uɾ pədəɣ oɬəʰrd̥e 0202031202/05, o. muŋusd̥ə 0202020501/61, naɢə⁀ o. niːɣənə 0202020303/03, naɢə⁀o. eʰdəp baɾʁa⁀ɬa 0202030902/85, o. naɢə hoɾaɴɢatdəʁ kəsɯ d̥ər 0202020401/23, o. naɴtʂa dər⁀na 0202030308/05, o. niːɣə 0203020402/05, o. niːsdaʁa 0203010301/28, o. ni⁀oɾ pəʰdzɻq 0502020101/478, o. ni d̥ər 0202030201/02, o. niɾmi 0203010301/51, o. nis də 0202030201/03, o. nimi 0202020301/02, 0203020401/20, o. nime liŋgan maɴmas dro 0202010503/13, o. nimi 0202020501/05, o. nimi jaʁəleɾ jaɴtsɯ ma joq d̥ər 0502020101/348, o.⁀sa 0202010301/12, o. saɾəq qus 0203030102/19, o. səʁ tɻɾənə 0202010901/59, səlɛrnəŋ o. pʉrək 0203010501/04, o. sɻdɻr ɢoj 0202020701/55, o. səqdənəŋ⁀əʂ ɢuzə ɢuzɢaʂ ⁀ɬa 0202030308/03, o. sumidi 0502020101/438, o. ʃyʂiŋneɾ⁀ɬa 0202030402/04, o. ʂamnə 0202030101/14, o. ʂidenəŋ andaʁ bołəsleɾ d̥ə 0202010703/28, o. taʁnəŋ baʂda 0502020101/247, o. taɬada⁀ɬa 0202030605/151, o. taɬʁan 0203010502/01, o. təumə ołərʂ d̥ə am 0203011002/06, o. teɬəkdəŋ əʂdi⁀ɬa 0202030402/58, o. topdzɻ 0202030301/13, o. topdzɻnə 0202030301/16, o. tɔːjnaʁnə 0202030308/04, o. tutqəʂdə 0202030301/15, o. tutqəʂdə 0202030301/18, o. tuɬum 0202030306/02, ɣʃiɴqejnəŋ o. 0203010303/17, o. tʂa kegdinə 0202030301/19, o. tʂaɴmo ɬama 0203020601/14, o. tʂəŋnəŋ səgən 0502020101/363, o.⁀jaqda⁀ɬa 0201010101/29, o.⁀jaqdəŋ 0502020101/153, o. jaqnəŋgə də 0203010301/46, o. jaʰʂə oʂɢa⁀eɾ 0203020402/24, o. jaʰtbanə⁀ɬa 0202031201/17, o. jerdi 0203020501/21, o. jogue 0203020203/05, 0203020203/26, o. joɬus aʰganəŋ 0202020401/09, o. jyɣi⁀ɬa 0201010101/21, o. jynəŋ taʁaɾʁa 0202020302/08, o. jiuda ɣʃygəɣik 0202031202/43, o. jiɣət 0203020601/58, o. jiʁaʂ ɢəmdan 0502020101/476, o. jiɬan məŋ jasaʁaq amə ʰtan⁀eː do 0202020501/48, o. jijyeŋ guɬaʁəɬa hanəʰd̥ə 0202030302/04, o. ʐoutʂaɴdzɯ⁀ɬa 0202030308/05, o. zɻjye ʂan 0202030605/33, o. dzɻəʁ⁀oɾma⁀ ɬa 0202030307/03, o. dzɻəɬ⁀ əʂdi 0202020301/13.

o.+ʁɑ “ona” o.+ʁɑ͡ɬɑ ɔŋʂəttsɑ͡ɬɑ 0202030802/42.

o.+ɬɑɾ o.+ɬɑɾ nisdɑsɑ͡ɬɑ 0202030605/141.

oɬ- “olmak, (hamile) olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː-, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

o.-də diɣədzʲi o.- də 0103040403/42, diɣədzʲi o.- də 0103040401/35, diɣədzʲi o.- də 0103040403/46.

o.-uβ də ɑndɑʁ͡ o.-uβ də 0203010303/05.

o.-up də ʒuʁɾnəŋ gẹzgə o.-up də 0203010702/28.

o.-əp ḍə ɑtdək kəsɯ o.-əp ḍə 0502020101/67.

o.-əβɑp ḍə əɾχɑɬəʁ o.-əβɑp ḍə 0502020101/219, pəŋjiu o.-əβɑp ḍə 0502020101/335.

o.-ut də jɑʂ o.-ut də͡ɬɑ 0202020401/16.

o.-ʁɔ ʂit ɢəɬəʂ o.-ʁɔ 0202030303/03.

o.-χəʂ eː dɑːʁesə o.-χəʂ͡eː 0202030802/14.

o.-χəʂ də/ḍəɾ ɢəɬəʂ o.-χəʂ də 0502020101/334, niːgə o.-χəʂ də 0202030802/11, kəsɯ o.-χəʂ ḍəɾ 0202010702/10.

o.-ʂ ḍə qəʰɾqtsɑ o.-ʂ ḍə 0202020501/68.

o.-sɑ ɑndɑʁ͡ o.-sɑ 0502020101/26, bɑj o.-sɑ 0202010702/03, biɣə͡ ɬɑ o.-sɑ 0203010303/12, mɑɬ͡o.-sɑ 0203010303/07, niːɣəɾik͡o.-sɑ 0203011002/29, ni o.-sɑ 0502020101/100.

o.-uɬʁɑn ɢəz o.- uɬʁɑn bo͡ɬɑ 0202010702/01.

o.- nidʒik jɑχʂ o.- 0502020101/338.

o.-ʁeːj ɑʁəɬ toɬə mɑɬɬəʁ o.-ʁeːj 0103030702/87, bəzdəʁ o.-ʁeːj 0103010701/137, dɑs βɑʂdəʁ o.-ʁeːj 0103030203/56, 0103030702/85, demər dʐɑnnəʁ o.-ʁeːj 0103010701/139, 0103030702/86, ɢəz͡oʁəɬ o.-ʁeːj 0103030203/58, ɣîennəʁ o.-ʁeːj 0103030203/57.

o.-ʁej dẹməɾ dʐɑnnəʁ o.-ʁej eː droː 0103010601/78, ʁəjɑɴnəʁ o.-ʁej 0103010305/97.

o.-ʁe ɑtɢɑ o.-ʁe 0202030601/71, ni͡ołsɑ o.-ʁe 0203011001/07.

o.-sɑ ni͡o.-sɑ ołʁe 0203011001/07.

o.-uβuɾʁenəŋ jɑʰʂ o.-uβuɾʁenəŋ 0202031201/36.

o.-urnəŋ heːdiβalmɑs mɑɬɬəʁ o.-urnəŋ bẹlẹk 0202031201/33.

o.- niː o.- dəɾə͡nɑ 0202030604/29.

o.-uːp o.-uːp də͡nɑ 0203010303/16.

o.-up oŋʂəʁədzʲi o.-up boɬuβ͡ɬɑ 0202030301/19.

o.-əβ ɢɑsḍɑ o.-əβ 0103050101/21, ɢɑzənɑ o.-əβ 0103050101/22.

o.-uβ o.-uβ oɬuβ͡ɬɑ 0203020601/60, oɬuβ o.-uβ͡ɬɑ 0203020601/60, məndɑʁ o.-uβ 0203010303/05, jiɬɑŋ gyzduʁ͡o.-uβ 0202031201/28, ɢəɬəʂ o.-uβ 0502020101/325.

o.-uβəɾ məndɑʁ o.-uβəɾ͡ɬɑ 0502020101/325.

o.-oː ɢəɬʂ o.-oː 0103020302/17, jɑʰʂ o.-oː 0103010703/29.

o.-o ʂiɑbədəɑ o.-o 0103010602/13, jɑʰʂ o.-o 0202020501/27.

o.-u ni ɑndɑː mi o.-u oɬu ɬɑ 0203010302/16, ni ɑndɑː mi oɬu o.-u ɬɑ 0203010302/16, jɑʁ o.-u 0103010601/76.

o.-uɾdʒi ɑːndɑn sɑːɬəʁ͡o.-uɾdʒi osɑ 0202020501/43.

o.-uβəɾlɛrnəŋ ɑʁəɬ toɬə mɑɬɬəʁ o.-uβəɾlernəŋ belek 0202020501/85.

o.-ʁɑʂ nɑnɑ o.-ʁɑʂ də 0203010702/26, jendʒeɬɣe o.-ʁɑʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/306,

o.-ʁɑ ɑndɑʁ nimi o.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/474, ɑɴɑ o.-ʁɑ 0202020501/61, bəɾ duɣẹ̣ o.-ʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/330, bəɾmi o.-ʁɑ 0502020101/415, boɬɑʁədzu̯ o͡.-ʁɑ 0502020101/343, gyj nimi o.-ʁɑ ɬɑɾedəβ ɬɑɾedəβ 0203010302/15, kəːɾ o.-ʁɑ 0203010702/25, quɾɑ o.-ʁɑ 0502020101/286, ɢəɬəʂ o.-ʁɑ 0502020101/314, mɑɴqəs o.-ʁɑ 0502020101/318, 0502020101/333, 0502020101/499, məndɑʁ o.-ʁɑ 0502020101/346, miniːkgi o.-ʁɑ 0202030802/54, niː o͡.-ʁɑ 0203011002/04, sen ɑndɑɢə ni o͡.-ʁɑ 0203011002/03, syjʂdəɣ o.-ʁɑ oɬəɾ 0202010502/10, ʂiabədia o.-ʁɑ 0202030101/06, jɑχʂ o.-ʁɑ 0502020101/292.

o.-uβuɾʁɑn məndɑɢə͡ ɬɑ o.-uβuɾʁɑn e ḍə 0502020101/481.

o.-ʁɑn ɑʰɬdon jidə o.-ʁɑn͡ ẹɾ 0203020402/09, bəɾ jəɬ ɑsəʁ o.-ʁɑn͡ ẹɾ 0202030605/77, ɢɑʰdz̯o͡ʰtəs jəɬ o.-ʁɑn͡ ẹː 0203020402/30, ʤiʂi suy o.-ʁɑn nɑnɑ 0203010702/26, ni o.-ʁɑn͡ eː 0502020101/426, ni o.-ʁɑn͡ e 0502020101/409, ni o.-ʁɑn͡ i 0502020101/406, ni o.-ʁɑn͡ e 0202030402/40, sdopdəʁ o.-ʁɑn duɣdi 0202030601/27, jidon sɑqəs o.-ʁɑn͡ ẹɾ 0201010102/01.

o.-uβuɾʁɑndə͡ məndɑɢə͡ ɬɑ o.-uβuɾʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/482.

o.-ʁɑndɑ ɑndɑʁ o.-ʁɑndɑ 0203020601/54, dɑɴɢəna o.-ʁɑndɑ 0202030105/04, bɑndə o.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020501/27, ʒiŋəɾ o.-ʁɑndɑ 0502020101/241.

o.-ʁɑndə bəɾ duɣẹ̣ o.-ʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/335, liaɴsujzɯ o.-ʁɑndə ͡ɬɑ 0203010502/01, məɬɑ o.-ʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/10.

o.-ʁɑndɑn gojoq o.-ʁɑndɑn͡ ɬɑ 0203011001/06.

o.-ʁɑq ɑndɑʁ o.-ʁɑq nimiɾ də 0203020302/15, məɬɑ o.-ʁɑq mi ḍə 0203030101/03, ni ɔ.-ʁɑq də 0502020101/443.

o.-ʁɑq ɑdzɻgɑ o.-ʁɑq̆͡ ẹɾ ḍə 0201010101/13, bəɾ jeɬ o.-ʁɑq̆͡ eɾ 0502020101/357.

o.-ʁɑɢ bəɾ jeɬ o.-ʁɑɢ͡ eɾ 0502020101/357, χuɑɾɬəʁ o.-ʁɑɢ͡ eːɾ 0202030102/05.

o.-eɾ sɑɴɑ jɑʰʂ o.-eɾ bə sumi niʤi βɑɾ͡ e 0502020101/370.

o.-mɑs nimiː mɑ o.-mɑs nimi ḍə 0202030101/10.

o.-min də ni mɑ o.-min də 0502020101/63.

o.-mɑsɑ jɑʰʂ o.-mɑsɑ 0502020101/386.

o.-ɑɬmɑʰḍə mẹn mɑ məndɑʁ͡ ɬɑ o.-ɑɬmɑʰḍə͡ nɑ 0202030601/77.

oɬɑn < oɬʁɑn “oğlan” Bkz. **oʁuɬɑn, oɬʁɑn, ʊɬʁɑn, uɬʁɑːn, uɬʁɑn.**

o.+nəŋ o.+nəŋ oɴɑ du βɑɾ͡ eɾ 0203020203/10.

oɬəːɾ- “kalmak, oturmak, durmak” Bkz. **oːɬəɾ-, oːɬuɾ-, oːɾ-, oɬəɾ-, oɬəɾ-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, oɾ-, βoɾ-.**

o.- miʤaɾ o- 0102020301/36.

oɬəɾ- “kalmak, oturmak, bulunmak, durmak” Bkz. **oːɬəɾ-, oːɬuɾ-, oːɾ-, oɬəːɾ-, oɬəɾ-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, oɾ-, βoɾ-.**

o.-ǎp bɑɾ ɑndɑɢəp o.-ǎp bɑɾ͡ eː 0201010102/06.

o.- dəɾ/ḍɾo/ḍə ɑndɑɢɑ͡ ɬɑ o.- dəɾ 0202030402/33, dɑs tẹ̣ɣəɾmin o.- dəɾ ͡qɑn 0202030301/26, sɑɬʁɑ o.- ḍɾo 0202030401/16, toptʂi͡ ɬɑ oʁɑ o.- ḍə͡ qɑn 0202030301/39, joɾlẹj joɾlẹj ɢɑβəɾo͡ ɬɑ o.- də͡ nɑ 0103010702/33, jɑʰʂ o.-əp bɑɾ mẹ 0202030802/25.

o.-əp də/ḍə/ḍəɾ guːj nimi βəɾ ʤatiŋ o.-əp də 0202030902/11, ɑndɑɢəɬʁɑ͡ jɑ o.-əp ḍə 0502020101/243, pẹ̣ʰdioɾ o.-əp ḍə 0502020101/329, bɑɾʁɑ o.-əp ḍə 0502020101/354, bɑɾʁɑʂ͡ gəni o.-əp ḍə 0502020101/424, bəɾ jẹ̣ɾḍ̣ o.-p ḍə qɑn 0502020101/190, boɬʁɑ o.-əp ḍəɾ 0502020101/452, βɑɾʁɑ o.-əp ḍə 0502020101/190, dɑʰpɢɑ o.-əp ḍəɾ

0502020101/24, daʁɬaʁa o.-əp d̪ə 0502020101/378, 0502020101/378, guodʒanə usdaʁa o.-əp d̪ə 0502020101/04, kənnəŋ͡ əʂdi o.-əp d̪ə 0502020101/31, mandʑanb̪ehdʒi ma o.-əp d̪ə 0502020101/353, mandʑanbehdʒi diβatɢan bəɾ ʒeɾ o.-əp d̪ə 0502020101/449, maɴqəs o.-əp d̪ə 0502020101/499, niɣəɬɣ̞ e̞ o.-əp d̪ə 0502020101/354, saɬʁa o.-əp də 0502020101/28, syjɾə qan o.-əp d̪ə 0202030601/66, ʃioguodʒa usdaʁa o.-p d̪ə 0502020101/05, ʒidə dø^{h}dʒin o.-əp d̪əɾ 0202031202/03,

o.-p d̪ə etge o.-p d̪ə 0502020101/230.

o.-t də jiɬʁe̞ jiɬʁe̞͡ ɬa o.-t də 0103010503/04.

o.-χəʂ e/e̞ː ezeɾɣi o.-χəʂ͡ e 0502020101/111, məndɑ o.-χəʂ͡ e 0502020101/253(2), ɢajda duqɢa o.-χəʂ͡ e̞ː 0202020501/55.

o.-χəʂ də/d̪ə manɢa͡ ɬa o.-χəʂ də 0103010305/13, 0103010305/14, doɬʁaɴ təkgi o.-χəʂ d̪ə 0103010305/73.

o.-ʂ d̪ə uzge̞ oɬ təumə o.-ʂ d̪ə 0203011002/06.

o.-sɑ pa^{h}qd̪aʁa o.-sɑ 0502020101/339, da^{h}gəʁa o.-sɑ 0502020101/377, məndaɢəɬʁa o.-sɑ 0502020101/316, 0502020101/491.

o.-e̞n o.-e̞n diɣindi͡ ɬa 0502020101/250, məndɑ o.-e̞n 0502020101/249.

o.-in məndɑ o.-in 0202030902/93.

o.-enə andɑ͡ ja o.-enə diɣin e də 0103020304/30.

o.- o.- diɣin͡ e̞ɾ 0202030605/57, məndɑ o.- 0502020101/273, syjʂdəɣ oɬʁa o.- 0202010502/10.

o.-ʁej daɬaʁa o.-ʁej 0502020101/196.

o.-əβ bəɾ jeɾdi o.-əβ 0502020101/190.

o.-o o.-o͡ o͡ɬəɾəβəɾ͡ ɬa 0202030103/08, o.-o oɬəɾəβəɾ͡ ɬa 0202030103/11.

o.-əq o.-əq qaɬχəʂ də 0202030801/14.

o.-əβəɾ oɬəɾo o-əβəɾ͡ ɬa 0202030103/11, oɬəɾo͡ o.-əβəɾ͡ ɬa 0202030103/08.

o.-ʁaʂ andɑ ͡ɬa o.-ʁaʂ͡ gəni ͡ɬa 0502020101/244, məndɑ͡ ɬa o.-ʁaʂ͡ gəni ɬa 0502020101/329.

o.-ʁɑ o.-ʁa 0203020203/02, anəŋ͡ əʂdi o.-ʁɑ͡ ɬa 0502020101/295, bəli o.-ʁa 0502020101/299, βaɾʁa o.-ʁa 0502020101/448, məndɑ͡ ɬa o.-ʁɑ͡ ɬa 0502020101/330, saɢəʁa o.-ʁa 0502020101/203.

o.-oʁan bəli o.-oʁan nimi d̪ə 0202030403/03.

o.-ʁan andaɢa o.-ʁan e̞ː d̪ə 0502020101/25, asəɾaʁa o.-ʁan͡ e̞ː də 0202030902/40, əɬəɣ teɣəɾmin o.-ʁan͡ e̞ɾ 0202030605/25, o.-ʁan͡ eɾ d̪ə 0202030402/44, e̞ni o.-ʁan e̞ː də 0502020101/191, pəkdək kəsɯ o.-ʁan͡ e̞ɾ 0202030605/146, pəʁəɬʁa o.-ʁan eː d̪ə 0103040405/53, bəle̞n boɬʁa o.-ʁan eː d̪ə 0202030402/40, βəɾ daɴGəna saz̪dəʁ o.-ʁan͡ eː d̪ə 0202030402/59, daɴGəna keɬən o.-ʁan͡ eɾ 0202030605/89, ɢaɾaʁa o.-ʁan eː də 0202030301/27, o.-ʁan e̞ː də 0202030301/30, taɬa ʂit o.-ʁan͡ e̞ɾ 0202030301/17, təkʲəɬɣ̞i o.-ʁan͡ e̞ː d̪ə 0202030902/08, dz̪annəʁ oɾɬəʁ o.-ʁan͡ e̞ɾ 0202030605/144.

o.-ʁandɑ andaɢa o.-ʁanda 0502020101/26, əɾliɣ̞͡ e̞ o.-ʁandɑ 0202030104/21, unduq qaɬʁa o.-ʁanda 0202030402/39, daɴnaʁa o.-ʁandɑ͡ ɬa 0203020601/58, de̞ŋəɾdi o.-ʁanda 0502020101/170.

o.-ʁandə məndaɢəɬʁa o.-ʁandə͡ ɬa 0502020101/341, jysəndi o.-ʁandə ͡ɬa 0502020101/192.

o.-ʁaq doʁuɾ o.-ʁaq 0202030308/05.

o.-eɾ o.-eɾ jeɾ 0502020101/249.

o.-mɑs o.-mɑs 0202030801/14.

o.-min ḍər o.-min ḍər 0502020101/190.

o.-mɑʁɑndɑ tamɑr o.-mɑʁɑndɑ 0103030901/12.

oɬərmɑ “bulunan (nesne), yaşayan (nesne)” Bkz. **oːrmɑ, oɬurmɑ, oɬurußmɑ.**

1. “bulunan(nesne), yaşayan(nesne)”

o. suşdi o. o bɑGɑnə 0202020501/46.

“kalan (kişi), oturan (kişi), yaşayan(kişi)”

o. sɯjyendɑ o. ɑ^{h}gɑ nɑ 0202030801/14.

2. “olduğu (nesne)”

o. Gɑrɑʁɑ o. bə jɑNjɑN niɣə jɑχş sumi 0502020101/416.

oɬər- “bulunmak” Bkz. **oːɬər-, oːɬur-, oːr-, oɬəːr-, oɬər-, oɬə^{h}r-, oɬur-, or-, βor-.**

o.-ʁɑn gøşkɑnəʁɑ o.-ʁɑn eː də 0202030301/11.

oɬə^{h}r- “bulunmak” Bkz. **oːɬər-, oːɬur-, oːr-, oɬəːr-, oɬər-, oɬər-, oɬur-, or-, βor-.**

o.-ḍe pədəɣ o.-ḍe 0202031202/05.

oɬej “ünlem, evet, doğru” Bkz. **ɑːɬe, ɑle, ɑɬe, oːɬe, ʊːɬeː, ʊːɬe, ʉːɬe.**

o. o. ɑndɑʁ bər qəNGərɑʁə ḍər 0202030104/05.

oɬur- “kalmak, oturmak, yaşamak, bulunmak, durmak, var olmak” Bkz. **oːɬər-, oːɬur-, oːr-, oɬəːr-, oɬər-, oɬər-, oɬə^{h}r-, or-, βor-.**

o.- ʤafə o.- tşoGUːr ḍrə 0201010102/03.

o.-up do/ʧər Gəɬəş o.-up do 0202020501/02, uɬus o.-up ʧər 0202031202/54.

o.-sɑ dɔGurɑʁɑ͡ɬɑ o.-sɑ 0502020101/473, dupdi͡ɬɑ o.-sɑ 0502020101/452.

o. sen o.- 0202030402/35, o.- diɣẹn͡eː də 0202030402/38, syjşdəɣ o.- βɑː 0202010502/07.

o.-up məndɑ o.-up bɑ gujoq ḍə 0502020101/457.

o.-əβ o.-əβ oɬurəβ 0202010901/43, oɬurəβ o.-əβ 0202010901/43, o.-əβ oɬurʁɑş͡gəni bə 0502020101/72.

o.-uβur duŋtşɑNdɑ o.-uβur͡ɬɑ 0202031101/04, məndɑGɑ o.-uβur͡ɬɑ 0202030605/77,

o.-uβuruβ sumidi o.-uβuruβ ɬɑ 0202030802/05.

o.-ʁɑş oɬurəβ o.-ʁɑş͡gəni bə 0502020101/72, jɑ^{h}şdzɑ o.-ʁɑş͡ɬɑ 0202030902/26.

o.-ʁɑ o.-ʁɑ͡ ɬɑ enẹ bər qonGɑndɑ 0502020101/425, o.-ʁɑ͡ ɬɑ seN GɑrɑβəR 0202030402/35.

o.-oʁɑn guŋʃioşiɑdɑ o.-oʁɑn 0103010303/14.

o.-uβurʁɑn jysundi tşoGəβərʁɑ o.-uβurʁɑn͡ẹr 0202030605/121.

o.-uβʁɑndɑ dɑχɑdɑ o.-uβʁɑndɑ 0203020601/13.

o.-ɢɑn ɑndɑGɑ o.-Gɑnẹ͡ʧə 0202030402/57.

o.-ʁɑn ɑndɑGəɬʁɑ o.-ʁɑn͡eː ḍə 0203020203/25, ɑndɑʁ o.-ʁɑn ẹ ḍə 0502020101/95, ɑndɑʁ͡o.-ʁɑn duɣdi͡ɬɑ 0202030605/35, ɑdzə̧ɬʁɑ o.-ʁɑn͡ẹː ḍə 0202010502/04, ɑ^{h}ːsɑr jerdi o.-ʁɑn 0202030605/57, uɬunəN Gəz o.-ʁɑn͡ẹː drɔː 0202030902/39, undurɑN tşəŋ o.-ʁɑn ẹː ḍə 0502020101/247, bə ojḍə͡ɬɑ o.-ʁɑn eː də 0202030103/07, bər Gɑrɑ saq o.-ʁɑn͡eː ḍə 0202010502/03, bər χuɑnʤin o.-ʁɑn͡ẹː ḍə 0202010502/21, bẹlẹsək o.-ʁɑn͡er 0202030605/88, boːz͡ɑɬɑ pərβɑ o.-ʁɑn͡ẹː ḍə 0202030902/10, dɑtşɑ o.-ʁɑndɑ 0203020601/05, dɔχqəs quşGɑş o.-ʁɑn͡eː ḍə 0202030402/65, o.-ʁɑn duɣdi͡mɑ 0202020501/08, gogɑsə mɑ o.-ʁɑn͡ẹː də 0202030902/127, o.-ʁɑn kəsɯ ḍrɔ 0203020601/68, qejnɑdəβ o.-ʁɑn 0202030605/155, Gɑrɑ ɸɑʁɑN o.-ʁɑn͡e 0202030605/153, horɑʁɑ o.-ʁɑn ẹ͡ 0202030605/27, mɑsɑŋgə o.-ʁɑn eː də

0202030402/42, saɢəʁa o.-ʁan͡ e 0202030103/14, ɟus o.-ʁan nimi d̥ər 0202030605/45, tʂɔɢuʁa o.-ʁan səʁda͡ ɬa 0202030902/90, tʂiukuɬaːʁa o.-ʁan͡ e d̥ə 0202010502/04, jaʰːʂdʐa o.-ʁan͡ e̥ː də 0202030902/25, o.-ʁan joʰrtdə 0202010901/75, dʐəɴqəs qannəɴ ɢəzə o.-ʁan͡ e̥r 0202030605/94.

o.-ʁanda aʁənaʁa o.-ʁanda 0202030404/16, ølyq qaɬʁa͡ ɬa o.-ʁanda 0202030103/18, uzuʁa o.-ʁanda 0502020101/473, tʂoɢeʁaː o.-ʁanda 0202030902/14, tʂoɢɔʁa o.-ʁanda 0202030902/71.

o.-ʁaq kəsɯ o.-ʁaq andaʁ nimi etge 0502020101/230, su ʂukdik gɐ̯ɬɣe ɢuzɢa o.-ʁaq nimi də 0203020302/05.

o.-ʁaɢ ɢar͡ jy təkgi o.-ʁaɢ e͡r 0203020301/02.

oɬuruβma < oɬur-uβ-ma “oturan (kişi), yaşayan (kişi)” Bkz. **oːrma, oɬərma, oɬurma.**

o. datʂada o. kəsɯ ɬa 0203020601/08, jaʰɢad̥a o. joʁurnə 0203020601/41.

oɬurma “bulunduğu nesne veya kişi” Bkz. **oːrma, oɬərma, oɬuruβma.**

1“bulunduğu, olan(kişi), kalan(kişi), oturan(kişi)”

o. ɢəʂdaʁa o. anə 0202030402/49, unduʁaɴda o͡. na 0202030801/14.

2. “oturduğu(yer), kaldığı(yer)”

o. adʐanəŋ o. jysun d̥aʰqg̥ə d̥ər 0202030605/133.

oɬus- “hep birlikte olmak”

o.-uβər andaʁ͡ o.-uβər͡ ɬa 0203020501/13.

oɬʁaq “oğlak” Bkz. **uɬʁaq.**

o.+də ɢəzə o.+də mi oχɢarɔː 0103020402/10.

oɬʁan “oğlan” Bkz. **oʁuɬan, oɬan, ʊɬʁan, uɬʁaːn, uɬʁan.**

o. o. daʁe 0103010601/48, 0103040403/02, 0202031202/08, o. daʁenə ɢəz daʁe 0103040403/01.

o.+nə o.+nə tud̥uβaɬsa 0203020203/10.

o.+ɬarʁa o.+ɬarʁa am sa 0202020501/103.

o.+lerə qadi o.+lerə 0103010502/06.

oɬʁaɴ < oɬʁan “oğlan”

o. o. ɢəzdar 0202020301/16.

o.+ɢa o.+ɢa͡ ɬa 0203020203/19.

oɬma “olma, olan (kişi), olduğu (durum)” Bkz. **boɬma, βoɬma.**

1. “olma, olan(kişi)”

o. aβa o. 0202030401/29(2), ɢəɬəʂ o. ɢəɬəʂ oɬχəʂ də 0502020101/334.

2. “olduğu (durum)”

o. ɢəɬəʂ o. ma dʐəŋ də͡ na 0502020101/328.

omi < **βərmi** “bir şey” Bkz. **ərmi, orme, ormi, ʊrmi, bərme, bərmę, bərmi, bərmi, βərmi, βərmi.**

o. andaʁ͡ ɬa o. do 0103050102/12.

on- “çıkmak; bitmek, tamamlanmak” Bkz. **ən-, ʊn-. uːn-, un-, ʉn-.**

1. “çıkmak”

o.-uβurəp də doj͡ o.-uβurəp də͡ na 0103040403/03.

o.-uʁanda kun o.-uʁanda 0103010305/64.

o.-omaʁan tejzɯʁa o.-omaʁan 0103050301/33.

2. “bitmek, tamamlanmak”

o.-ət də ot o.-ət də͡ na 0103020502/03.

o.-giʂ ɢɑɾo o.-giʂ͡ɬɑ 0103050101/43.

o.-gẹndə oŋʂuβ o.-gẹndə͡ɬɑ 0103040301/16.

onut “?”

o. uzuŋgi o. boʁə də 0502020101/136.

ondɑ “orada” Bkz. **undu.**

o. o. bəŋʂisən øɾɣẹnəβ 0502020101/202.

ondɑʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **ɔ:ndɑʁ**

o. o. mi 0202030802/32.

ondɑn “oradan”

o. o. kəsɯ giɬəβsɑ 0203011002/17.

ontʂ- < **oŋʂə-** “okumak” Bkz. **o:ŋʂə-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

o.-e o.-e ontʂe tejdəβ də 0103040405/45, ontʂe o.-e tejdəβ də 0103040405/45,

ontʂə- < oŋʂə- “okumak” Bkz. **o:ŋʂə-, ontʂ-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

o.-p bɑɾ łom o.-p bɑɾ osɑ 0103040405/40.

o.-β də łom o.-β də 0103040405/01.

o.- łom o͡.- 0103040405/04.

o.-β łomən o.-β 0103040405/23.

o.-ʁɑn bəɾ o.-ʁɑn e͡ɬɑ 0103040405/27.

o.-ʁɑndi jẹʰɬdʐi̯ ɬɑ o.-ʁɑndi͡ɬɑ 0103040405/14.

oŋ “sağ” Bkz. **ɔ:N, ɔN.**

o. o͡.jorɬo 0102020302/09.

o͡.jɑɢəndɑ 0502020101/281.

o.+ə o.+ə ʃio ɢəz oʁuɬ boɬʁej e: dɾo: 0103010601/81.

o.+nə o.+nə soɬ ɢəz͡o ʁəɬ oɬʁe:j 0103030203/58.

o.+nə: o.+nə: soɬ ɢəz oʁəɬ boɬʁe:j 0103030702/90.

oŋəɾe- “böğürmek, öküz bağırmak” Bkz. **moŋərẹ-, mɔŋuɾe-.**

o.-ɣo uʰkus o.-ɣo 0202030204/03.

oŋoʰɾdɑ “kader, şans, nimet” Bkz. **onuʰɾdɑ.**

o. o. ɢəɬdʐẹʁɑ 0202020501/56, o͡.ɬɑ noʁɑ͡ɬɑ mədʒa ɢəɬdʐẹʁɑʂ͡ɬɑ 0202020501/43, o. mɑ ʉɾle:ɣ 0202020501/27, **o.+ʁɑ** o.+ʁɑ ɑzuɾ sɑɾt dɾo: 0202020501/18.

onuʰɾdɑ “kader, şans, nimet” Bkz. **oŋoʰɾdɑ.**

o. o. qɔsə͡ɬɑ 0202020501/59.

onɬəɣ “düzenli, kolay”

o. o. emes dəɾ 0202030307/02.

oŋʂ- “okumak” Bkz. **o:ŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

o.-o: kəsɯ o.-o: də 0103030802/11.

o.-o kəsɯŋgədi o.-o͡ɬɑ 0103030802/36.

o.-ẹ o.-ẹ d̥ə jẹʰɬdʐi̯ 0102040301/08, uzu o.-ẹ oŋʂẹ 0103030802/27, uzu oŋʂẹ o.-ẹ 0103030802/27, dʒiŋdʑunə o.-ẹ oŋʂẹ͡ɬɑ 0103030802/27, dʒiŋdʑunə oŋʂẹ o.-ẹ͡ɬɑ 0103030802/27.

oŋʂə- “okumak” Bkz. **o:ŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

o.-p bɑɾ/bɑj/b̥ɑɾ ni o.-p bɑɾ͡e 0103040301/03, ne o.-p͡baj 0103040301/09, ni o.-p b̥ɑɾ͡eɾ 0203030102/10.

o.-βəɾ d̥əɾ/d̥ə/d̥o ɬom o.-βəɾ d̥əɾ 0202010901/15, joʁuɾ βədʒin o.-βəɾ d̥ə͡nɑ 0202010901/40, tiʃʃien o.-βəɾ d̥o 0202010901/35.

o.-β də/do/ḍə/ḍər gyzgẹ̈ βaɾʁa o.-β də 0202010901/33, łom o.-β də 0103010501/01, aʰga aːɾʁa o.-β do 0202010901/33, uzuŋkəsən o.-β͡ ḍə 0103030802/07, gøzgẹ̈ βaɾʁa ͡ła o.-β ḍəɾ 0202010901/31, łom o.-β ḍə 0103010501/03, łom o.-β ḍɾo 0202010901/30, łom o.-β ʝo 0202010901/35.

o.-χəş də/ḍə łom o.-χəş də 0202030802/01, łom o.-χəş ḍə 0203020202/07.

o.-ş də łom o.-ş də 0202030802/07.

o.-sɑ aβagɑ͡ łɑ o.-sɑ͡ łɑ 0103040301/22, o.-sɑ unduʁaɴdan uzɑːqdɑ baɾʁa oŋşəʁaq 0202010901/41, o.-sɑ͡ łɑ 0202010901/24, 0202010901/35, łom o.-sɑ͡ łɑ 0202030802/02, 0202030802/03, łɔm o.-sɑ ͡łɑ 0202030802/30, jysundi o.-sɑ 0202030802/47.

o.-dẹ̈ɾsə anə o.-dẹ̈ɾsə͡ łɑ 0202010901/18.

o.-ʝəsdoɾse uzənəŋ łomən o.-ʝəsdoɾse łɑ 0103030802/16.

o.- łom o.- 0103030802/18.

o.-j o.-j oŋşəj 0102040301/02, oŋşəj o.-j 0102040301/02.

o.-p łom o.-p bẹ̈ɾ 0202030802/49.

o.-β o.-β 0202030104/10, o.-β oŋşəβ ͡łɑ 0203030102/11, oŋşəβ o.-β ͡łɑ 0203030102/11, **o.-βəɾəβ** ẹ̈ni o.-βəɾəβ͡ łɑ 0202030801/06.

o.-ʁɑş o.-ʁɑş ɢənɑ͡ łɑ 0202030801/07, bəɾ dun o.-ʁɑş łɑ 0103030802/12.

o.-ʁɑ o͡ łɑ o.-ʁɑ 0103030802/16, oɾmə o.-ʁɑ 0202020501/09, bəɾ dun o.-ʁɑ͡ łɑ 0202030104/12, bər kun o.-ʁɑ 0202010901/24, kəsɯ͡ łɑ o.-ʁɑ͡ łɑ 0202030802/54, ɢ̊ɑş qunuq o.-ʁɑ 0202010901/34, o.-ʁɑ͡ łɑ 0202010901/17, łoːm o.-ʁɑ 0103010502/08, łom o.-ʁɑ 0103040301/07, 0202020701/42, 0202030101/05, łom sɑłʁɑ o.-ʁɑ ͡łɑ 0202030801/01, łomnə o.-ʁɑ 0202010901/35, łɔm o.-ʁɑ 0203020202/16.

o.-ʁəłɑ łom o.-ʁəłɑ 0103040405/28, **o.-ʁəłɑ+bɑɾ-** jeʰłdẓi̯ o.-ʁəłɑ bɑɾʁɑş͡ łɑ 0103030802/35.

o.-ʁɑn o.-ʁɑn duːdi 0103030802/20, łom o.-ʁɑn kəsɯ 0203010301/08.

o.-ʁɑndɑ mɑni o.-ʁɑndɑ 0203010301/08.

o.-βɑtɢɑn aʰgɑ o.-βɑtɢɑn 0202020701/42, o.-βɑtɢɑn go dɑɾəʁdɑn ɑzəɾ kẹ̈ɾɣẹ̈ 0102040301/05.

o.-ʁɑndɑ kəsɯ o.-ʁɑndɑ 0103030802/02, qɑɾonə o.-ʁɑndɑ 0202030605/125.

o.-ʁɑndə łom o.-ʁɑndə͡ łɑ 0203020202/08.

oʁɑndi łom o.-ʁɑndi 0103040405/02.

o.-ʁɑq unduʁaɴdan uzɑːqdɑ baɾʁa o.-ʁɑq 0202010901/41, uş̣ qunuq ɔ.-ʁɑq nimi dɾo 0202010901/22, ŭş̣ qunuq o.-ʁɑq nimi do 0202010901/15, bər kun o.-ʁɑq͡ d̄imi ḍɾo 0202010901/23, łom o.-ʁɑq nimi ḍə 0202010901/01, łɔm o.-ʁɑq nimi ḍəɾ 0202030801/16, o.-ʁɑq nimi də 0202010901/06, tɯni o.-ʁɑq nimi də͡ nɑ 0202030801/01.

o.-ʁɑɢ niːsən o.-ʁɑɢ͡ eː 0202030802/51.

o.-β joq ḍɾo ɑː ni o.-β joq ḍɾo 0202010901/02.

o.-mɑs łɔm mɑ o.-mɑs op ḍɾo 0202030801/26.

oŋşəd- “okutmak” Bkz. **oŋşət-, ɔŋşət-.**

o.-əβ də łom o.-əβ də 0103010305/98.

oŋşəʁədzi̯ “okuyacak gibi”

o. o. ołup bołuβ͡ łɑ 0202030301/19.

oŋʂəʂ “okunacak (sūtra)”

o.+ə o.+ə ke^{h}p dɾo: 0103030802/11.

oŋʂət– “okutmak” Bkz. **oŋʂəd-, ɔŋʂət-.**

o.-qəʂ ḍə guɾum o.-qəʂ ḍə 0202010703/24.

o.-qəʂ mi bəɾ kunnəŋ o.-qəʂ mi 0202030802/11,

o.-tsɑ guɾəm o.-tsɑ͡ɬɑ 0202010703/27, ɬom o.-tsɑ͡ɬɑ 0202030802/41.

o.-ɢɑ ɬom o.-ɢɑ 0103010305/99, 0202010901/48.

o.-ɢɑn o.-ɢɑn kəsə͡ɬɑ 0103040301/05.

o.-ɢ̣ɑq ɬom o.-ɢ̣ɑq 0202010703/24.

o.-qɑq guɾəm o.-qɑq 0202010703/26.

oŋʂu < oŋʂə- “okumak” Bkz. **o:ŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

o.-β də/do/dɾo o.-β də 0103040301/03(2), ɬom o.-β də 0103040301/01(2), jɑzəndɑ o.-β də 0103040301/21, ɬom o.-β do 0103040301/03, jɑz o.-β do 0103040301/21, bəɾmi o.-β dɾo 0203030102/10.

o.-βuɾuβ βɑɾʁɑ͡ɬɑ o.-βuɾuβ͡ɬɑ 0202030801/05.

o.-β o.-β ongẹndə͡ɬɑ 0103040301/16.

o.-βɑtɢɑ niɣəɬɣi o.-βɑtɢɑ 0202020701/35.

o.-βɑɬʁɑndɑ ɬəmnə o.-βɑɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030103/14.

oɴə^{h}ʀɢ̣ɑ: “tezgâhın omurgası” Bkz. **ɔɴu^{h}ʀɢ̣ɑ, u:ɑ^{h}ʀɢ̣ɑ.**

o. o. 0202020302/04.

oɾ “nefes” Bkz. **o:ɾ, u:ɾ.**

o. o.e͡^{h}ʝəsmis də 0103050101/05.

oɾ < βəɾ “her hangi bir, bir” Bkz. **əɾ, əɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bə:ɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḅəɾ, ḅər, βə:ɾ, βəɾ, βər βu:ɾ, βuɾ, vəɾ.**

o. o. 0202010901/28, 0202010901/43, ɑndɑʁ͡o. 0202010703/01(2), 0202010703/18, 0202010703/34, ɑndɑʁ͡o. ɬotʂiŋɾɑq ɬoʂɨ hɑtdɑrnə 0102020303/25, ɑndɑʁ o. ni:͡jẹɾ 0202020501/44, pi͡ḍi o. neʝtuŋ ẹtgi͡ ɬɑ 0203010503/07, bə͡ o. kəsəɾ͡ hɑqtʂɑ 0103050301/09, o. ͡dɑs ͡ ʤẹɾɣẹ: 0103040402/15, gue nimi o. qɑɾ deɾek 0502020101/378, məndɑG͡o. jiʁɬɑβ 0202030301/06, ni͡o. əɾχua 0502020101/223, ni ͡o. pə^{h}dzɻɑq 0502020101/478, ni͡o. ɢəzdɑɾ͡e 0103010705/09, ʝɑ^{h}ɢə͡ɬɑ͡əɾ ni͡o. ɑtɢɑʂ təgət də 0103010304/71.

oɾ < βɑɾ+eɾüɾ “vardır”

o. ni o. qəsə̆n tuduβɑɬʁɑ 0202020401/12.

oɾ- < joɾɬə- “dönmek” Bkz. **oɾɬ-, oɾɬə-, oɾɬu-, øɾɬu-, joɾl-, joɾɬ-, joɾɬə-, joɾɬu-, jøɾɬə-, jøɾɬʉ-.**

o.-sɑ u^{h}dz̡͡o.-sɑ͡ɬɑ 0202030902/42.

oɾ < o+βəɾ “o bir”

o. bəɾ͡o. sɔŋugun peɾɣe 0202030902/106.

oɾ- “eyer vurmak, yerleştirmek” Bkz. **ʊr-.**

1. “eyer vurmak”

o.-ʁɑ zeɾ o.-ʁɑ 0103010305/57.

2. “koymak, yerleştirmek”

o.-ʁɑ pəḍəkdə o.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020402/18.

oɾ- “biçmek”

o.-əβər də/dɾo o.-əβəɾ də 0202030307/01, tsəleɾ dʐəʁ͡ɔʰt o.-əβəɾ də 0202030307/04, mindʒa mindʒa͡ɬa o.-əβəɾ dəɾ na 0202030307/04, azəq oɾma dʒiliɣe͡ɬa o.-əβəɾ dɾo na 0202030307/01.

o.-ʁɑ o.-ʁɑ͡ɬa maɬ veɬaχəş də 0202030307/04, dʐɨʁnə o.-ʁa 0103030201/18.

o.-ʁɑn o.-ʁɑn hot͡ɬa 0202030307/04, o.-ʁɑn hotɢa͡ɬa 0202030307/04.

oɾ- < oɬuɾ- "kalmak, bulunmak, yaşamak, oturmak; yardımcı fiil geçici olarak eylemi devam etmek veya ettirmek" Bkz. **o:ɬəɾ-, o:ɬuɾ-, o:ɾ-, oɬə:ɾ-, oɬəɾ-, oɬər-, oɬəʰɾ-, oɬuɾ-, βoɾ-.**

1. "kalmak, bulunmak, yaşamak, oturmak"

o.-uβər də ɑndaʁ͡ɬa o.-uβəɾ də 0203020402/30.

o.-uβuɾ o.-uβuɾ͡ɬa 0203020402/26.

o.-əq o.-əq qaɬma͡ɬa 0203020601/07, o.-əq qap dɾo 0203020601/07.

o.-uq o.-uq qap d̪ɾo 0203020601/20.

o.-ʁɑ ɑnəŋ͡ şɨdi o.-ʁɑ͡ɬa 0203020402/19, unup bɑɾʁɑ o.-ʁɑ͡ɬa 0203020402/19,

o.-ʁɑn ɑndɑ o.-ʁɑn͡ e̞: 0203020402/06, o.-ʁɑn͡ e̞: d̪ə 0502020101/344, ɢəɬəş o.-ʁɑn 0202020501/03, ɢ̪aʰdz̪ ͡ɑs syz o.-ʁɑn͡ eɾ 0202030605/120, ɣ͡ienχu o.-ʁɑn͡ e 0203010301/34.

o.-ʁɑq sed̪ɾ o.-ʁɑq 0203011001/01.

o.-ʁɑɢ̪ ɑt͡ o.-ʁɑɢ̪͡ e 0203010301/09.

2. "yardımcı fiil geçici olarak eylemi devam etmek veya ettirmek

o.-ş̪ d̪ə jɑzɢɑ͡ o.-ş̪ d̪ə 0502020101/393.

o.-sɑ sɑɬʁɑ͡ o.-sɑ͡ɬɑ 0203030101/03, sɑɬʁɑ͡ o.-sɑ 0203030101/09.

o.-ʁɑn bəle̞n bɔɬʁɑ o.-ʁɑn͡ e d̪ə 0202030402/36, dyɣe̞ɬɣe̞ o.-ʁɑn͡ e: d̪ə 0202010502/21,

o.-ʁɑndɑ ɑ:ʁəɾʁɑ ke:kəɾɑʁɑ o.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020402/22.

oɾəq "uruk" Bkz. **oɾəʁ, oɾuʁ, ɔɾəʁ, ʊɾəʁ, uɾəq, uɾəʁ, uɾuq, uɾuχ, uɾuʁ.**

o. o. ʃusginnəŋ ʃiɑɴdʐɨŋ dəɾ͡nɑ 0103010701/134.

oɾəq- "canı sıkılmak"

o.-ɢ̪əməs d̪ə o.-ɢ̪əməs d̪ə 0502020101/399.

oɾəqdəɾ- "içkinin etkisinden dolayı bir an nefes alamamak"

o.-əβ d̪ə ə̆şse mɑ o.-əβ d̪ə 0103010305/49.

oɾəʁ "uruk" Bkz. **oɾəq, oɾuʁ, ɔɾəʁ, ʊɾəʁ, uɾəq, uɾəʁ, uɾuq, uɾuχ, uɾuʁ.**

o. o. ʃusin 0103010701/21, oɾəmnəŋ uzəɣe̞ o. dusɢɑn 0103010701/113.

o.+nəɴ şɨgə͡ jɑqdəŋ o.+nəɴ ɢoj 0103050101/33.

o.+ə o.+ə ʃusgin diɣindi 0103010701/15.

o.+ən o.+ən ʃusin 0103010701/24.

o.+leɾ o.+leɾ ʃusgin bəɾ kun dəɾ͡nɑ 0103010702/82.

oɾəm "yer, mekân" Bkz. **o:ɾən, o:ɾn, oɾən.**

o.+nəŋ o.+nəŋ uzəɣe oɾəʁ dusɢɑn 0103010701/113.

oɾən "hayvan yuvası" Bkz. **o:ɾən, o:ɾn, oɾəm.**

o.+ə: gyg͡ uşdə:ŋ o.+ə: 0102020301/44, gyk əşdə:ŋ o.+ə: 0102020401/38.

oɾuʁ "uruk" Bkz. **oɾəq, oɾəʁ, ɔɾəʁ, ʊɾəʁ, uɾəq, uɾəʁ, uɾuq, uɾuχ, uɾuʁ.**

o. o. ɸətgin duɣədi 0202030604/17, o. mɑ tɔqdɑʁəməs ʃəɾ 0202030601/51, şɨgə͡ o. nɑɾə͡ βeɾə͡ e̞ʰtŭsuβ 0202030604/75, o. tutəsɢ̪ɑn͡ e̞: 0103040401/07, o. tuʰtusin 0202030601/46, o. tuʰtuso 0202030604/14, o. tuʰtusɢɑn duɣədi 0202030604/15,

o.+nə o.+nə døɾɣindin səŋ 0202030604/14.

oɾʁɑq “orak” Bkz. **oːɾʁɑq.**

o. o. d̥ə 0202030201/05.

oɾʁə “ısınma veya yemek pişirmek için kullanılan yakıt malzeme” Bkz. **oɾʁɔ, ɔɾʁɔ.**

o. o. eːdoː 0103030702/48, o. ɐ̣dəβ də 0103030702/106.

o.+nə o.+nə bɐ̣leɐ̣^{h}gəβ dɾo 0103050102/17.

oɾʁət- “kaynatmak” Bkz. **hoɾʁəd-, hɔɾʁəd, hɔɾʁət-, hɔɾʁət-.**

o.-ɢɑ χuadʒio sudɑn o.-ɢɑ 0103010501/11.

oɾʁɔ “ısınma veya yemek pişirmek için kullanılan yakıt” Bkz. **oɾʁə, ɔɾʁɔ.**

o. o. teɾəβəɾ d̥ə 0202030401/18.

oɾʁuɬɑ- “seslenmek, bağırmak”

o.-sɑ bəɾeɾ ɑ^{h}s o.-sɑ͡ɬɑ 0203010302/13.

oɾdʒy “eşya, şey” Bkz. **əɾdʒy, oɾdʒi, ørdʒy, ørdʒi, ʊɾdʒy, uɾdʒy, uɾdʒy.**

o. o. beɾxəʂ d̥ə 0203020202/14, jɑɴjɑɴ o. βɑɾ ŏsdɐ̣j də 0202030402/56.

o.+nə o.+nə͡ɬɑ χɔnə disəβəɾ͡ɬɑ 0202031202/08.

o.+leɾ beɾɣen o.+leɾ d̥əɾ 0202030605/20, ʂukdiβaɬmas͡ɬɑ o.+leɾ d̥əɾ 0202030605/20.

o.+leɾnə bə o.+leɾnə mɑ ɑsərəp bɑɾəβɑɬmɑ^{h}də͡nɑ 0202030605/18.

o.+leɾni xiʧikəsəndigə o.+leɾni χɔsən gesge 0502020101/102.

oɾdʒi “şey, eşya” Bkz. **əɾdʒy, oɾdʒy, ørdʒy, ørdʒi, ʊɾdʒy, uɾdʒy, uɾdʒy.**

o. ɑz o. dəɾ͡nɑ 0103010701/57, bə o. mɑ dərə̆͡nɑ 0103010701/25, dʐuŋbiɬaʁɑn o. 0103030802/20.

o.+nə ɑz o.+nə 0103010701/58, sumɑːq di βər o.+nə ejʁɑ 0202010101/06.

oɾɬ- < **joɾɬə-** “dönmek, etrafında dolaşmak” Bkz. **oɾ-, oɾɬə-, oɾɬu-, ørɬu-, joɾl-, joɾɬ-, joɾɬə-, joɾɬu-, jøɾɬə-, jøɾɬu-.**

o.-o doːɬɑɴ o.-o do 0103050401/06.

oɾɬɑn- “öfkelenmek” Bkz. **əːɾɬɑɴ-, oːɾɬɑn-.**

o.- sen o.-͡oɾɬɑn 0102020402/13, sen oɾɬɑn͡o.- 0102020402/13.

o.-mɑ o.-mɑ͡vɑː 0103020303/02, 0103020303/05, 0103020303/07, 0103020303/12, 0103020303/14, 0103020303/21, 0103020303/31.

oɾɬə- “dönmek, çevirmek” Bkz. **oɾ-, oɾɬ-, oɾɬu-, ørɬu-, joɾl-, joɾɬ-, joɾɬə-, joɾɬu-, jøɾɬə-, jøɾɬu-.**

o.-ɣɐ̣ʂ beɾ͡o.-ɣɐ̣ʂ͡ɬɑ 0103030802/35.

o.-ɣin u^{h}dʐ͡o.-ɣin͡iː də 0202030902/59.

oɾɬəʁ “canlı, yaşayan, nefes alıyor olan”

o. dʐɑnnəʁ o. oɬəɾʁɑn͡ɐ̣ɾ 0202030605/144.

oɾɬu- < **joɾɬə-** “dönmek” Bkz. **oɾ-, oɾɬ-, oɾɬə-, ørɬu-, joɾl-, joɾɬ-, joɾɬə-, joɾɬu-, jøɾɬə-, jøɾɬu-.**

o.-ɣi hudʐ͡o.-ɣi͡ɬɑ 0202030902/42.

oɾmɑ “biçme (işlem)” Bkz. **ɔɾmɑ.**

o. ɑzəq ɔ. ʤiliɣe͡ɬɑ 0202030307/01, dʐəʁ͡o.͡ɬɑ jijɑɴ ɑː 0202030307/03.

oɾmeːɾ < **βuɾmi+ e** “bir şeydir”

o. ɑndɑʁ o. 0103010101/15.

oɾmə < **βəɾmi** “birşey” Bkz. **ərmi, omi, oɾme, oɾmi, ʊɾmi, bərme, bərmɐ̣, bəɾmi, bərmɐ̣, bərmi, beɾmi, bɐ̣ɾmɐ̣, bɐ̣ɾmi, biɾmi, βərmi, βərmi, βuɾmi.**

o. o. oŋʂəʁɑ 0202020501/09.

oɾme < bəɾmi “bir şey” Bkz. **əɾmi, omi, oɾmə, oɾmi, ʊɾmi, bəɾme, bəɾmẹ, bəɾmi, bəɾmẹ, bəɾmi, bẹɾmẹ, bẹɾmi, biɾmi, βəɾmi, βəɾmi, βuɾmi.**

o. ɑndɑʁ o. d̥ə 0103050101/04, məndɑʁ o. d̥ə 0103050101/44.

oɾmi < **bəɾmi** “şey, birşey” Bkz **əɾmi, omi, oɾmə, oɾme, ʊɾmi, bəɾme, bəɾmẹ, bəɾmi, bəɾmẹ, bəɾmi, beɾmi, bẹɾmẹ, bẹɾmi, biɾmi, βəɾmi, βəɾmi, βuɾmi.**

ɑ. ɑndɑʁ o. də 0103040303/05, 0103050101/61, ɑndɑʁ͡ o. də 0103050101/15, ɑndɑʁ o. d̥ə 0103040303/07, ɑndɑʁ͡ o. d̥ə 0103050102/26, 0103050102/29, ɑndɑʁ͡ o. 0103020302/01, 0103020304/34, 0202010703/16, 0202010703/17(2), 0202030104/02, ɑndɑʁ ͡o. do 0103010305/01, ɑndɑʁ łɑ o. d̥ə 0103050102/36, ɑndɑʁ ͡ɬɑ o. d̥o 0103040601/24, bəɬɣə ͡o. də 0103010306/29, dozmɑs o. də 0103010705/11, kẹɾmis o. də 0103010305/30, qəɢəɾmɑs o. də 0103010302/21, ʁejdɑ o. 0202010901/48, məndɑʁ ͡o. 0103030802/33, mənəŋ kəɾe o. də 0202030104/03, mənmis ͡o. də 0103010305/51, məs o. qejnɑdinə 0202030605/165, ni o. 0103040303/08, sen ʒiβ dozmɑs ni o. 0103010705/06.

o.+din məndɑʁ͡ o.+din ʂigə ʊʂ tʂuɑnnɑʁɑ 0103010304/67.

oɾnəq- “tam yerleşmek, iyice oturtmak”

o.- o.- 0103040303/06.

o.-ɢɑnɑ o.-ɢɑnɑ də 0103040303/02, 0103040303/04.

oɾtdɑ- “büyük yudumla içmek”

o.-ʁəɬɑ βo- o.-ʁəɬɑ͡βoʁɑndɑ 0202030401/05.

o.-ʁɑɬɑ βɑɾ- bəɾ o.-ʁɑɬɑ βɑɾʁɑn 0202030401/05.

osə < **odʒin** “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

o. dz̥i̥χqɢə͡ o.͡ ɬɑ peɾəβ d̥ə͡ kəsɯ 0103030901/70.

oʂdɑ- “avuçlamak, avucuna almak” Bkz. **uʂdɑ-.**

o.-ʁɑndɑ bəɾ o.-ʁɑndɑ 0202030402/11.

oʂdɑʧ- “eline tutturmak, avucuna tutturmak”

o.-ə̆sdərəp o.-ə̆sdərəp beɾ 0502020101/89.

oʂɢɑ “ihtiyar adam, yaşlı erkeğe seslenme biçimi”

o. o. 0203020402/20, o. niadzɑɴ ɑ 0203020402/30, syjɾə o. 0203020402/16, jɑʰʂə o.͡ eɾ 0203020402/24.

ot “od, ateş” Bkz. **oːt, od̥, ʊt, uːd, uːt, ut.**

o. o. 0103010305/91, o.͡ əʂge soɣuɬoː 0103020304/32, o.͡ əʂgẹ tɑnd̥əroʰdo d̥ə 0102020303/37, o. pəʰɾɢɑn ot keɣərɣẹn͡ i 0103010701/11, o.͡ bɑ 0103030901/04, bezək o.͡ tsɑp də 0202030101/13, o. boʁəməs d̥ə͡ nɑ 0103030901/04, o. keɣərɣẹn͡ i 0103010701/11, o. ɢəɬoʰtɢɑʂ͡ ɬɑ 0103050102/20, o. ɢəɬoʰtɢɑ 0103050102/27, o. ɢəɬʁɑɢ͡ eː 0203020403/03, o. ɢəɬʁɑːq nimi d̥əɾ 0203020403/10, o. ɢəɬʁɑɢ͡ e 0203020403/16, o. ɢəɬʁɑq mi dəɾ 0203030101/15, o. ɢəɬʁɑq mẹ d̥əɾ 0203030101/15, o. ɢəɬʁɑq mẹː d̥əɾ 0203030101/15, o. ɢəɬʁɑq mi d̥ɾə 0203030101/17, o. ɢəɬʁɑn 0203020403/18, o. ɢəɬʁɑɢ̊͡ eː 0203020403/20, o. ɢəɬmɑ 0203020403/13, o. ɢəɬsɑː 0203020403/15, o. ɢəɬsɑ 0203020403/11, 0203020403/16, 0203020403/20, o. ɢəɬmɑs͡ ẹɾ 0203020403/05, o. tɑmdəɾəβɑdəβ də 0103010305/91, o. sɑɬsɑ 0103030901/03, o. tɑndəɾəβɑttsɑ͡ ɬɑ 0103010305/92, o. tsɑɬʁɑ 0102020303/30, o.

͡tsałʁa søɣułɣe 0203030102/03, o. joq 0103030901/07, o. dʐanɢa 0103030901/02, o. dʐanəβałʁəməs d̥ə͡na 0103030901/09, o. dʐa^{h}g̥əłʁaq 0202030103/10.

o.+dəŋ o.+dəŋ ə͡ʂ ɢuzu tejdasdərp d̥ə 0202030101/12.

o.+də o.+də ła 0202030101/04, o.+də məndaɢo sałʁa͡ła 0202030101/08, o.+də saitɢa 0103010705/24.

o.+ɢa o.+ɢa ɢəzaɾtɢa 0103010501/11, o.+ɢa sałʁa 0203010901/09, o.+ɢa søɣʉłɣi 0203010801/06.

ot “ot, çimen” Bkz. **o^{h}t, ɔ^{h}d, ɔ^{h}d̥, ɔ^{h}t, χot, hot.**

o. o. onət də͡na 0103020502/03.

oj “nakarat”

o. o. 0103010704/13.

oj “hızlı, çabuk” Bkz. **o:j, ʊ:j, uj, u:j.**

o. o. oj maNɢa 0202010503/13, oj o. maNɢa 0202010503/13, o. də͡na 0203011002/03, o. ła uzuŋge sə:ʁdʐa bəɾ͡uʂ beɾit 0202030402/10, o.͡ła ɢajła 0202030605/161.

oj “Sarı Uygurların Ova bölgesi; memleket, bölge, yer yüzü” Bkz. **o:j, ɔj, ʊj, u:j.**

1. “memleket, yer yüzü, bölge”

o. o. aməɾ drəm 0502020101/359, o. oj bøzuk͡udʒin dʐoβałaN baʂdʒoit giłɣig̃͡e:͡d̥ro 0202020501/43, oj o. bøzuk͡udʒin dʐoβałaN ba^{h}ʂdʒiot giłɣig̃͡e:͡d̥ro 0202020501/43, bə o.͡ła 0202030103/01, bə͡ła o. ɢəzəłməq ɢaɾaməqdəŋ e: də 0202030103/07, gy:g͡o. 0103050304/03, ɢaɾaməqdəŋ o. d̥əɾ 0202030103/01, ɢəzəłməqdəŋ o. d̥əɾ 0202030103/01, o. ma aməɾ d̥ə 0502020101/350, o. ma tɔqdaχəʂ͡eɾ 0202030601/30, məndaʁ͡ła o. də 0103050304/12, saqəsdəŋ o. dəɾ͡na 0203020401/01, o. tałaʁa 0103010701/140, o. tołə 0202030201/02, o. tuɾaβəɾ ła 0202030605/80.

o.+nəŋ o.+nəŋ undun aq͡d̥imi d̥ə 0202010901/09, da^{h}tdəŋ bə o.+nəŋ͡ła bə bɔʁde χannəŋ͡ła 0202030605/56.

o.+nə bə o.+nə͡ła 0502020101/500, o.+nə βəɾ tʊqdatɢa 0202030601/28, o.+nə niɣə tɔqdatɢanda 0202030601/23, o.+nə tɔqdadin 0202030601/22, o.+nə tɔqdadəβałmaʁan͡eɾ 0202030601/26, o.+nə tɔqdado 0202030601/29, o.+nə tuɾaq ɢaɾaʁəła βaɾʂ d̥ə 0502020101/358, o.+nə tʂɔqdatba 0202030601/62.

o.+noɾ(-nə + βəɾ) o.+noɾ qajɢẹ̈n 0102020402/27.

o.+ʁa adʐaN anaNnəŋ͡o.+ʁa maNqəʂ͡e: 0102020301/34, bə o.+ʁa e^{h}tək geɣe 0203020402/05, bə o.+ʁa e^{h}tək gep d̥ə͡na0203020402/25, bə͡o.+ʁa unuk giɣindi 0202030605/32, bə o.+ʁa e^{h}dəp d̥ə 0202030605/71, bə jeɾdi kəsɯnəŋ o.+ʁa geɬɣ͡eła 0502020101/174, mẹn o.+ʁa maNg͡e:ɾ 0102020401/22, joʁuɾ bə o.+ʁa e^{h}tkəʂ͡ɢ̥əna ła 0202030103/08.

o.+da o.+da 0202030601/10, bə o.+da͡ła dʒiu jaʁəłasɢa 0502020101/01, da^{h}tdəŋ o.+da͡ła 0202030605/80, qa:ɾ maNgənəŋ o.+da 0203020401/05, məsdəŋ bə o.+da 0202010901/39, 0202010901/56, joʁuɾ o.+da͡ła 0203020402/08.

o.+łaɾnə bə o.+łaɾnə bə ɢəzəʁən 0502020101/356.

o.+ən o.+ən ma kəsɯ bə geseɾ͡ła pa^{h}g̃daдəβap d̥ə 0502020101/493.

o.+əNɢa o.+əNɢa hanəp d̥ɾo 0203020601/06.

o.+əndа bɔʁde χannəŋ o.+əndа 0202030605/103.

o.+əndaɢə bə o.+əndaɢə jałdałłaɾnə ajttsa 0502020101/368.

2. “Sarı Uygurların Ova bölgesi”

o.+nəŋ o.+nəŋ bə jeʰɬdʐ̩i gep də 0103040405/11, o.+nəŋ gizgə 0203010701/10, o.+nəŋ kəsɯnəŋ 0203010701/08, o.+nəŋ ʤiu joq ʃtə 0203010702/05, o.+nəŋ ɬaɾetgẹk kəsɯ ma dəɾo 0203020201/12, məsdəŋ o.+nəŋ bə jaqdaɢə 0202010901/08, məsdəŋ o.+nəŋ bezək bezək niminə 0103040302/27, o.+nəŋ kəsɯ 0202020401/22, o.+nəŋ kəsɯ 0202020401/01, 0202020401/22, məsdəŋ o.+nəŋ kəsleɾ͡ɬa 0103050301/28,

o.+nəɴ o.+nəɴ ɢəːsdə dzʲjiuʂi manəmɢa tutɢaq nimi d̥ə 0203010702/06, o.+nəɴ χəɬaŋgədʒanəŋ 0203010702/31.

o.+nəŋgə o.+nəŋgə͡ɬa 0103010304/14.

o.+da o.+da 0203010502/03, aʰɬdə͡ o.+da 0103050101/48, məsdəŋ o.+da 0103040405/28, o.+da itgin ma dəɾə 0103010306/02, o.+da͡ɬa 0202010901/38, o.+da satɢan dɾo 0103010306/02, səleɾ o.+da dɾo 0202030307/08.

o.+d̥ə bə o.+d̥ə͡ɬa oɬuɾʁan eː də 0202030103/07.

o.+daɢə bəsdəŋ o.+daɢə 0203010701/11.

o.+daɢ̊ə uzuŋ o.+daɢ̊ə qumda 0103040301/26.

oj uːs < **oj uɬus** “memleketin her yeri, bölge” Bkz. **uːj uɬus, oj uɬus.**

oj uː.+dəŋ oj uː.+dəŋ kəsɯleɾ 0102020402/26, oj uː.+dəŋ gəːsəleɾ 0102020402/22, oj uː.+dəŋ haːɾɢən maɬ 0102020402/20, oj uː.+dəŋ haːɾɢən maɬ 0102020402/24.

oj uɬus “bölge, yeryüzü” Bkz. **uːj uɬus, oj uːs.**

oj u. oj u. qɔ͡ɬa 0202030604/30, oj u. mənə ɢejdan daʰpɢ͡e 0202030604/32.

oj u.+də oj u.+də͡ɬa χɔnə tuɾaʰdẹ 0202030605/91.

oj u.+ɢ̊a oj u.+ɢ̊a eʰttse 0202030604/31.

oj tʂaʁ “yeryüzü, bölge, dünya”

oj tʂ̣.+nə oj tʂ̣.+nə dørβɯma 0202030604/13, oj tʂ̣.+nə dørɣindin səŋ 0202030604/14, oj tʂ̣.+nə toqdatba 0202030605/07, oj tʂ̣.+nə təqdatɢan duɣədi 0202030601/20.

oj < gue Ç. “acaip” Bkz. **gue**, **gyj.**

o. mo ɬa o. nimi͡ɬa 0202020501/102.

oj- “oyulmak, kazmak”

o.-ʁaʂ o.-ʁaʂ ɢani͡ enẹ͡βəɾ χuaɾ dəɾə 0202030104/07.

ojeːj “nakarat”

o. o. 0103020401/02.

ojin “şaka, oyun”

o. o.͡ẹtgin͡ẹr 0202030605/56, o.͡ẹtgẹr 0202030605/64, bəɾ o.͡ẹtdə 0202030605/97.

o.+nə o.+nə ẹtgi diɣi 0202030605/73.

ojɬa- “yaklaşmak, yaklaşmasına az kalmak” Bkz. **oːjɬa-.**

o.-t d̥ə aɢ͡ejʁa o.-t d̥ə 0103030201/06.

ojna- “oynamak, eğlenmek”

1. “oynamak”

o.-t də andaɢo o.-t də ẹː də 0103010502/06.

o.-ʁa o.-ʁa ʂigisəː 0203020203/13, o.-ʁa unək geɬɣẹn͡eː d̥ə 0203020203/13.

2. “şaka yapmak, dalga geçmek, eğlenmek”

o.-q dẹŋəɾnə ma o.-q qejɢ̊aʂ d̥ə 0202030802/54.

o.-sd̥ərʁaʂ bəɾ tuni o.-sd̥ərʁaʂ͡ɬa 0103010305/38.

ojnaq “keçe halı” Bkz. **ẹnaq, joːnaq, jonaːq, jonaq, jynaq.**

o.+d̥ə o.+d̥ə jazɢaʂ͡ɬa 0103010305/26.

o.+dan bəʁaː o.+dan jazəβattsa 0103010305/44.

ojnɑs- “bir araya gelip eğlenmek, birlikte oynamak, şakalaşmak” Bkz. **ʁejłɑs-, łejłɑs-, zejłɑs-.**

o.-əβaɬsɑ jɑʰʂəp͡bər o.-əβaɬsɑ 0103010702/94.

o.-in o.-in sɑɢənsɑ 0103050101/52.

o.-əβ o.-əβ jerɬɑːsəβ 0103050101/52.

o.-o ɬɑrɬɑso o.-o 0201010102/06, o.-o jerɬɑso 0103050304/13.

o.-ɑ uz̨͡uɣur o.-ɑ͡ej 0103050303/09.

o.-ɢɑʂ o.-ɢɑʂ əʂge 0203020501/10.

o.-ɢɑː ʤiɑːɴ o.-ɢɑː ʊnək gɐ̨ɬɣɐ̨ndi͡ɬɑ 0203020203/05.

o.-ɢɑ o.-ɢɑ sen uzunəŋ gyzdi jɑrsdərɣi 0202030902/112, kədʒiɣdi o.-ɢɑ 0202030902/116.

o.-ɢɑn o.-ɢɑn bərmi də 0103050101/55.

o.-ɢɑndɑ kədʒiːgdi o.-ɢɑndɑ 0202030902/104.

o-ɢɑq guedɑnnəβ o.-ɢɑq 0103050101/53.

ozin “ile” Bkz. **əʤin, odin, oʤin, osə, ʊʤin, uːʤin, uʤin, uzən, uzin, iʤiːn, iʤin, bəʤin, bəzin, buʤyn, biʤin, b̥əʤin, βəʤin, βəzin, βuʤin, βuzin, ɢuzin, ʁoʤin, ʤin, ʒin, məʤin, mə̆ʤin, mɐ̨ʤin, vuʤin.**

o. tʂiqɢə o. perxəʂ də 0103010305/77.

odz̨ɑ “kalça, kuyruk sokumu” Bkz. **oːtʂɑ, ʊdz̨ɑ, udz̨ɑː, udz̨ɑ.**

o. ɢoj o. 0103050101/61, ɢojnəŋ bər o. 0203020501/03, o. sɑɬəβ do 0103050101/60, **o.+sən** o.+sən ɑsɑ 0103030203/37.

oʰ

oʰdɑ < oʰɾdɑ “orta” Bkz. **oʰɾdɑ, oʰɾd̥ɑ, uʰɾdɑ, ɸuɾdɑ, ɸuɾd̥ɑ, χɔɾdɑ.**

oʰ.+sə oʰ.+sə͡ʁuzə͡ɬɑ ɬɑɾɐ̨ʈəβər do 0202031202/30.

oʰdɑq “boy” Bkz. **oʰdɑʁ, oʰd̥aːʁ, oʰd̥ɑq, oʰd̥ɑʁ, oʰtɑʁ, uʰdɑ, uʰdɑʁ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

oʰ. məs oʰ. qəɢ̊ərʁɑ 0202030802/55.

oʰ.+ɢ̊ɑ jɑʁɬɑg̊ər͡oʰ.+ɢ̊ɑ 0202010701/20.

oʰdɑʁ “boy” Bkz. **oʰdɑq, oʰd̥aːʁ, oʰd̥ɑq, oʰd̥ɑʁ, oʰtɑʁ, uʰdɑ, uʰdɑʁ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

oʰ. jidə͡oʰ. 0103040402/12.

oʰ.+nəŋ oʰ.+nəŋ peɣnə 0203010301/17, jɑʁɬɑʰg̊ər oʰ.+nəŋ məndɑʁ məndɑʁ mi 0203020401/14.

oʰ.+dɑ jɑʁɬɑʰg̊ər oʰ.+dɑ 0202010701/01.

oʰdiɾ “Buddhizmde bir çeşit dinî nesne, kova veya vazoya benzer. Nesnenin dibi düz olup göbek kısım yuvarlak olur, nesnenin boğaz veya ağız kısmı ise ince olur, Sanskritçe *kalasha* veya *kumbha* denir”

oʰ. oʰ. dz̨i̯ułɑʁɑn͡er 0202030601/33.

oʰ.+nə ɸurd̥ɑsəɴɢɑ oʰ.+nə dz̨i̯ułɑsɑ 0202030601/30.

oʰd̥aːʁ “boy” Bkz. **oʰdɑq, oʰdɑʁ, oʰd̥ɑq, oʰd̥ɑʁ, oʰtɑʁ, uʰdɑ, uʰdɑʁ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

oʰ. oʰ. 0203020401/13.

oʰḍaʁ “boy” Bkz. **oʰdaq, oʰdaʁ, oʰḍaːʁ, oʰḍaq, oʰtaʁ, uʰda, uʰdaʁ, ɸʊdaʁ, ɸudaq, ɸudaʁ.**

oʰ.+nəŋ oʰ.+nəŋ peɣ 0203020401/11(2), bəz daʰɢ̟ə jaʁłaʰɢ̟ər o͡ʰ.+nəŋ 0202010703/30, ɢajsə oʰ.+nə͡ŋ er 0203020401/13, ʒidə oʰ.+nəŋ bə ʒidə døʰdʒin ołərəp ḍər 0202031202/03, saqəs o͡ʰ.+nə͡ŋ er 0203020401/14.

oʰ.+da oʰ.+da peɣ oːrʁaG̟ eː də 0203020401/11.

oʰḍaq “boy” Bkz. **oʰdaq, oʰdaʁ, oʰḍaːʁ, oʰḍaʁ, oʰtaʁ, uʰda, uʰdaʁ, ɸʊdaʁ, ɸudaq, ɸudaʁ.**

oʰ.+da oʰ.+da͡ ɬa 0202031202/03.

oʰkuŋ “kadın, eş” Bkz. **uʰɡun, oʰkʊŋ, oʰķuːŋ, kʊːŋ, kʊŋ.**

oʰ. nidʒi oʰ. ba͡ɾ er 0203020401/18.

oʰķuːŋ “kadın, eş” Bkz. **uʰɡun, oʰkʊŋ, oʰkuŋ, kʊːŋ, kʊŋ.**

oʰ. kełəŋgę̣ oʰ. diɣik 0203020401/18.

oʰkʊŋ “kadın, kız” **uʰɡun, oʰkuŋ, oʰķuːŋ, kʊːŋ, kʊŋ.**

oʰ. oʰ. gøʰɾdəm 0103010705/39.

oʰq “ok” Bkz. **oχq, ɔχq, ɔʰq.**

oʰ. əłəɣəndi oʰ. ungę̣k 0202030103/10, oʰ.͡ja aʰtɢa ła 0202030103/10, oʰ. ja βaɾ eː də 0502020101/74, oʰ. jaːnə βę̣r 0502020101/74, uzuŋgi oʰ. janə βer ͡βaɾ ͡ła 0502020101/75, oʰ.͡ja bədʒin 0502020101/76, gumməs oʰ. ja 0502020101/475.

oʰqdaqə < **oʰq+daʁ** “aniden, bir anda, birden”

oʰ. oʰ. bə ɡeseɾ joq bop ḍə 0502020101/229.

oʰɢaɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχɢaɾ-, uχɢaɾ-, uʰɢaːɾ-, uʰɢaɾ-, uʰɢ̟aːɾ-, uʰɢ̟aɾ-, huɢaɾ-.**

oʰ.-əːp ɢoj oʰ.-əːp 0203010301/02.

oʰ.-ʁa maɬ oʰ.-ʁa 0203010303/17, maɬnə oʰ.-ʁa 0203010301/01.

oʰ.-ʁəłaʁan (<-ʁəła baɾ-ʁan) ɢoj oʰ.-ʁəłaʁan͡ ę̣r 0202030605/121.

oʰɢaɾʁaʁa < oʰɢaɾ-ʁəła baɾ-ʁa “gütmeye gidip”

oʰ. ʂigimseɾ maɬ oʰ. 0203030102/03.

oʰɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

oʰ.-ḍə əʰɾdi oʰ.-ḍ͡ə sa 0202030902/67(2), əʰɾḍi oʰ.-ḍə sa 0202030902/84(2), ɢəłəʂ̟ o.-ḍə ͡sa 0103010303/34, ɢejda βaɾ oʰ.-ḍə 0103050101/07, dʒyɣeɾ oʰ.-ḍə 0203020203/12, məndaʁ nimi oʰ.-ḍə 0202030605/73, niɣə oʰ.-ḍə 0502020101/373,

oʰ.-ḍę̣ ɢambu ma oʰ.-ḍę̣ 0202010703/06.

oʰ.-sa jałdaɬ oʰ.-sa 0202030601/78.

oʰɾda “orta” Bkz. **oʰda, oʰɾḍa, uʰɾda, ɸuɾda, ɸuɾḍa, χɔɾda.**

oʰ.+ʁa oʰ.+ʁa ę̣ʰtgiʂ̟ ɡəni͡ ła 0502020101/51, oʰ.+ʁa dujʁa 0103030802/24.

oʰ.+səndа ʧiɴχeχunəŋ oʰ.+səndа ͡βər 0202030605/165.

oʰɾdəɾaq “çadır içinin sol tarafı”

oʰ. oʰ. mədʒin 0203020202/04.

oʰɾsaɴ “ardıç yaprakları yakarak anma yapma geleneği” Bkz. **uɾʂ̟saɴ, uʂ̟saːɴ, uʰɾsaɴ, uʰɾʂ̟saːɴ, uʰɾʂ̟saɴ, uʰʂ̟saɴ, uʂ̟saɴ, kuʰɾsaɴ, huɾsaɴ, ʒʉʰɾsaɴ, jyɾsaɴ.**

oʰ.+nə oʰ.+nə saɬʁa 0202030601/17.

oʰɾdəɬɑ- “yarıya inmek, acıkmak”

oʰ.-ʁɔ qɑɾən oʰ.-ʁɔ 0202030303/05.

oʰɾd̥ɑ “orta” Bkz. **oʰdɑ, oʰɾdɑ, uʰɾdɑ, ɸuɾdɑ, ɸuɾd̥ɑ, χɔɾdɑ.**

oʰ.+səNGɑ oʰ.+səNGɑ Gɑdɑʁɑ də 0103010304/02, oʰ.+səNGɑ͡ɬɑ 0202030601/33.

oʰ.+səndɑ qənnəŋ͡ɬɑ oʰ.+səndɑ 0103010304/01.

oʰɾt < juɾt “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân, yayladaki ev” Bkz. **uʰɾt, joʰɾt, jʊʰːɾt, jʊʰɾt, juʰɾt.**

oʰ.+ɢɑ qəsɢ̥ə͡oʰ.+ɢ̥ɑ giş d̥ə 0202031101/13.

oʰt “ot, çimen, yayla” Bkz. **ot, ɔʰd, ɔʰd̥, ɔʰt, χot, hot.**

oʰ. oʰ. ʊntse 0103050305/17, oʰ. unge 0502020101/25, oʰ. bɑ ʒi 0202010502/10, oʰ. bɑ jimiɣẹː 0202010502/04, oʰ.͡bɑ jimis d̥rə 0202010502/10, bəɾ ɑʰt ʒiɣ̞ədiɣ̞ oʰ. lio 0502020101/243, oʰ. bədʒin 0502020101/296, gyk oʰ. ungẹ̞ş͡gəni 0502020101/24, gyk oʰ. ungẹ̞ 0502020101/24, oʰ. Gəłəş 0502020101/297, oʰ. Gəłəşdə 0502020101/297, oʰ. Gəłəşənə 0502020101/299, oʰ͡.dʒoq 0202030201/01, oʰ͡.dʒimis 0103030203/21, oʰ. ͡dʒimis ɾəmboɣ̞ʃi ͡ẹː dəɾ ͡nɑ 0103010701/46, oʰ. tɑʁ 0502020101/452, 0502020101/461, oʰ. jiʁɑṣdə 0103030702/29.

oʰ+d̥ə oʰ.+d̥ə 0203020201/20, oʰ.+d̥ə mɑ jiɣ̞e 0202010502/07.

oʰtɑʁ “boy” Bkz. **oʰdɑq, oʰdɑʁ, oʰd̥ɑːʁ, oʰd̥ɑq, oʰd̥ɑʁ, uʰdɑ, uʰdɑʁ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

oʰ.+dɑ bej oʰ.+dɑ 0202030802/14.

ɔː

ɔː- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, b̥ə-, b̥o-, b̥oɬ-, b̥oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, Go-, Gɔ-, Gu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɔ-sɑ sẹndi jɑʁ͡ɔː-sɑ 0202030802/39.

ɔːʁuːɬ “oğul” Bkz. **oːʁəːɬ, oːʁəɬ, oʁəɬ, oʁuɬ, ɔʁuɬ, əʁoɬ.** Ayrıca Bkz. **hɑdʒə oʁuɬ.**

ɔ.+leɾ mẹnəŋ ɔ.+leɾ 0201010102/01.

ɔːndɑʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **ondɑʁ.**

ɔː. ɔː. ɑd 0202020501/106.

ɔːN “düzgün” Bkz. **oŋ, ɔN.**

ɔː+Gɑ ɔː.+Gɑ gẹ̞ɬmiɣ̞e 0202020501/58.

ɔ

ɔ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ɔ ɔ χɔsən͡ɬɑ 0202020702/32.

ɔ+nu “onun” ɔ+nu͡udʒin tuduβ jɑdɑʁɑk kəsɯ 0202020702/23.

ɔ < χɔ “hepsi” Bkz. **koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, Gɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

ɔ+sə goɬɑɾ͡ɬɑ ɔ+sə 0103030901/16.

ɔ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔɬ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḭə-, ḭo-, ḭoɬ-, ḭoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɔ-p ḍə andaʁ͡ andaʁ͡ ɔ-p ḍə 0103030901/76.

ɔ-ʁandə andaʁ nimi ɔ-ʁandə͡ ɬa 0202030104/19.

ɔ-ʁaq ʂɨdien aʰsəʁ͡ ɬa ɔ-ʁaq eʰgẹ̄n 0203010502/05.

ɔqətʂɨ “dilenci” Bkz. **qɔqətʂɨ, qɔɬqətʂɨ, ɢ̣ɔɬqəḍə.**

ɔ.+n(<nə) ɔ.+n ə̆sdaʁa 0202030402/69.

ɔχq “ok” Bkz. **oʰq, oχq, ɔʰq.**

ɔ. ɔ. baɾ e͡ːɾ 0103010705/46, ɔ. baɾ e͡ː 0103010705/47, ɔ. ja 0502020101/142, 0502020101/153, 0502020101/165, 0502020101/420, 0502020101/421, o.j͡a βəɬmẹ̄s͡ eɾ 0202030103/09.

ɔχɢɑ- “koklamak” Bkz. **oχɢɑː-.**

ɔ.-sɑ ɔ.-sɑ dɑdəːʁ χɔ̄po ɔχɢaɬʁa 0103010705/28.

ɔχɢɑɬ-“koku almak”

ɔ.-ʁɑ χɔ̄po ɔ.-ʁɑ 0103010705/28.

ɔʁuɬ “oğul” Bkz. **oːʁəːɬ, oːʁəɬ, oʁəɬ, oʁuɬ, ɔːʁuːɬ, əʁoɬ.** Ayrıca Bkz. **hɑdzə oʁuɬ.**

ɔ. məs aʰd ɔ͡. 0202030605/114, ʂɨgəndʒi ɔ. 0201010102/01, jẹːŋ kədʒiɣ ɔ. 0201010102/04.

ɔ.+əNGɑ ɔ.+əNGɑ bər qaɾo dəzɢanda ɬ͡a 0202030605/111, ɔ.+əNGɑ ɬ͡a 0202030605/138.

ɔɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḭə-, ḭo-, ḭoɬ-, ḭoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɔ.-ʁɑn bəɾ jəɬ͡ ɬa ɑsəʁ ɔ.-ʁɑn duɣ̆di ɬ͡a 0202030605/78.

ɔ.-ʁɑndɑ jɑʁ͡ ɔ͡.-ʁɑndɑ 0202031101/31.

ɔɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ɔ. ɔ. andaʁ͡ βəɾ 0202020501/54, ɔ. qɔ͡ ɬa 0202020702/27, ɔ. ʁɔsən 0202020702/27.

ɔŋʂ- < **ɔŋʂə-** “okumak” Bkz. **oːŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂə-, ɔŋʂu-.**

ɔ.-ẹː də aʰgɑ͡ ɬa ɔ.-ẹ̄ː də 0102040301/13.

ɔ.-o kegdinə ɔ.-o ɔŋʂə 0202030301/20.

ɔŋʂə- “okumak” Bkz. **oːŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂu-.**

ɔ.-χəʂ+də/dɾo ɬɔm ɔ.-χəʂ də 0202030802/02, ɬɔːm ɔ.-χəʂ dɾo 0202030802/03.

ɔ.-sɑ andaɢə ɔ.-sa sa 0102040301/20, aʰgaɬaɾə ɔ.-sa ja 0102040301/19, niː ɬom ɔ.-sa 0202030802/11.

ɔ.- kegdinə ɔŋʂo ɔ.- 0202030301/20.

ɔ.- βəɾ ɬom ɔ.-βəɾ ɬa 0202030801/04.

ɔ.-ʁɑʂ ɬɔm ɔ.-ʁɑʂ 0202030801/13.

ɔ.-ʁɑ βaɾʁa ɬ͡a ɔ.-ʁɑ͡ ɬa 0202030801/08, ɬom ɔ.-ʁa ɬ͡a 0202030801/19, ɬɔm ɔ.-ʁɑ 0202030801/07, ɬɔmnə ɔ.-ʁɑ 0202030802/47, ɔ.-ʁa ɬ͡a jaʁḍərəβ ʂɨdaʁaq nimi ʃəɾ 0202030802/51.

ɔ.-ʁɑq ɬom ɔ.-ʁɑq nimi do 0202030801/02, ɬɔm ɔ.-ʁɑq nimi ḍə 0202030801/10, ɬɔm ɔ.-ʁɑq nimi ʃəɾ 0202030802/12.

ɔ.-ʁɑndɑ ɬɔm ɔ.-ʁɑndɑ 0202030801/27.

ɔŋʂət- “okutmak” Bkz. **oŋʂəd-, oŋʂət-.**

ɔ.-qəʂ ḍə gurəm ɔ.-qəʂ ḍə 0202010703/25, łom ɔ.-qəʂ ḍə 0202030802/11, naʁɔ naʁɔ ɔ.-qəʂ ḍə 0202030802/41.

ɔ.-qəʂ mi uʂ qunuqdəŋ ɔ.-qəʂ mi 0202030802/11, bis qunuqdəŋ ɔ.-qəʂ mi 0202030802/11.

ɔ.-tsɑ oɬʁɑ͡ɬɑ ɔ.-tsɑ͡ɬɑ 0202030802/42.

ɔŋʂu- “okumak” Bkz. **oːŋʂə-, ontʂ-, ontʂə-, oŋʂ-, oŋʂə-, oŋʂu-, ɔŋʂ-, ɔŋʂə-.**

ɔ.-vəɾ do ɑʰgaleɾ mɑ ɔ.-vəɾ do 0202030802/13.

ɔ.-β do ɑdɑʁə͡ɬɑ ɔ.-β do 0103040301/08.

ɔ.-βuɾuβ bə ɔ.-βuɾuβ͡ɬɑ 0202030801/11.

ɔN “sağ, düzgün” Bkz. **oŋ, ɔːN.**

ɔ. ɔ. bołuβurʁe jɑːm 0202020501/27, ɔ. bołmɑʁɑ 0202020501/56, ɔ. bołmɑʁɑ͡ɬɑ 0202020501/43.

ɔNuʰɾɢɑ “tezgâhın omurgası” Bkz. **oNəʰɾɢɑː** , **uːɑʰɾɢɑ.**

ɔ. ɔ. 0203010501/08.

ɔɾ < βəɾ “herhangi bir, bir” Bkz. **əɾ, ər, oɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḅəɾ, ḅər, βəːɾ, βəɾ, βər βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

ɔ. andɑʁ ɔ. hɑrɢəN ɢɑrɑ jɑrmɑsən 0202030902/76, andɑʁ͡ ɔ. məs sɑ ɑːrtɢɑʂ quβɑdzᶎəq diɣeg͡e: 0203020402/17.

ɔrəʁ “uruk” Bkz. **oɾəq, oɾəʁ, oɾuʁ, ʊɾəʁ, uɾəq, uɾəʁ, uruq, uɾuχ, uɾuʁ.**

ɔ. ʂigə͡jɑq ɔ. 0103030203/52.

ɔrʁɔ “yakıt malzeme, yakılacak malzeme” Bkz. **oɾʁə, oɾʁɔ.**

ɔ. ɔ. terəβərʁɑn͡eː ḍər 0202030401/13.

ɔrʁɔ mərʁə “yakacak malzeme vs.”

ɔ. ɔ. terəβər 0202030401/07.

ɔrmɑ “biçme (işlem)” Bkz. **oɾmɑ.**

ɔ. ɑzəq ɔ.͡ɬɑ jijɑN ɑː 0202030307/03, ɑzəq ɔ. dɑʁ onɬəɣ emes dəɾ 0202030307/02.

ɔj “memleket” Bkz. **oːj, oj, ʊj, uːj.**

ɔ.+nəŋ məsdəŋ ɔ.+nəŋ kəsɯ 0202020501/47.

ɔz “kendi” Bkz. **ʊːz, uːz, uz.**

ɔ.+ə ɔ.+ə͡ɬɑ nimiː unduq qɑp drɔ 0202030402/41.

ɔʰː

ɔʰːs- “susamak” Bkz. **ɔʰs-, uʰs-, χus-.**

ɔʰː.-ɢɑn ɔʰː.-ɢɑn bɔχəʂ ḍə 0103040405/49.

ɔʰ

ɔʰd “ot, çimen” Bkz. **ot, oʰt, ɔʰḍ, ɔʰt, χot, hot.**

ɔʰ.+ən sɑɾəʁ͡ ɔʰ.+ən 0202030307/05, sɑɾəʁ͡ ɔʰ.+ən͡ɬɑ 0202030307/07, jimsɑq͡ ɔʰ.+ən͡ ɬɑ 0202030307/05.

ɔʰḍ “ot, çimen” Bkz. **ot, oʰt, ɔʰd, ɔʰt, χot, hot.**

ɔʰ.+ən sɑɾəʁ ɔʰ.+ən oɾʁɑ͡ɬɑ 0202030307/04.

ɔʰq “ok” Bkz. **oʰq, oχq, ɔχq.**

ɔʰ. ɔʰ. baɾ 0103010705/48, ɔʰ. ͡ja də 0502020101/142, gumus ɔʰ. janə 0502020101/422.

ɔʰɬ- "olmak" Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḽə-, ḽo-, ḽoɬ-, ḽoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɔʰ.-ḍẹː bəɾ ʒəɬ͡ɔʰ.-ḍẹː 0201010102/05.

ɔʰs- "susamak" Bkz. **ɔʰːs-, uʰs-, χus-.**

ɔʰ.-ɢɑ mẹn͡ɬa ɔʰ.-ɢa ma dandʒin boʰɬ dəɾ 0202030605/149.

ɔʰt "ot, çimen" Bkz. **ot, oʰt, ɔʰd, ɔʰḍ, χot, hot.**

ɔʰ. dzɻəʁ͡ɔʰ. 0202030307/04.

ø

øl- "ölmek" Bkz. **øɬ-, jyɬ-.**

ø.-eː dɾoː ɑʁəɾʁɑ ḍeɬə ø.-eː dɾoː dẹɬə 0203020203/05.

ø.-e dɾo ɑʁəɾʁɑ ø.-e dɾo 0203020203/14.

ø-yq doːsɢan ø.-yq qɑɬʁɑ dəɾ 0203030102/03, ø.-yq qɑʁɑn͡e ḍə 0203020203/02, ø.-yq qɑʁɑndɑ͡ɬa 0203020203/03, ø.-yq qɑʁɑndɑ 0202020701/60(2), ø.-yq qɑɬʁɑ 0202030101/05, 0202030402/14, ø.-yq qɑɬʁɑ͡ɬa 0202030103/18, ø.-yq qɑɬʁɑn͡eː də 0202030103/18, ø.-yq qɑʁɑn ͡ẹː də 0202030902/02, ø.-yq qɑɬʁɑn bosɑ ͡ɬa 0502020101/23, ø.-yq ͡qɑɬʁɑn 0502020101/286, ø.-yq qɑʁɑn soʁdɑ ͡ɬa 0202030902/03, ø.-yq qɑɬʁe 0502020101/18, ø.-yq qɑsɑ͡ɬa 0202020701/61, ø.-yq qɑʂ ḍə͡qɑn 0502020101/62, ø.-yq qɑʂ͡e 0502020101/384, nisdɑʁɑ ø.-yq qɑɬʁɑn miːnə͡ɬa 0203030101/16, tuʁu ø.-yq͡qɑʁɑ dɾo 0203030102/02.

ø.-eɾnə ø.-eɾnə guɬamɑsɑ 0502020101/260.

ølyxɾ- "öldürmek, kesmek" Bkz. **øɬəɾ-, øɬəʰɾ-, øɬuɾ-, øɬʊɾ-, ølyɾ-, jøɬʊɾ-, jølyɾ-.**

ø.-ḍə ɢoj ø.-ḍə 0202030202/02.

ø.-se bəɾ ø.-se͡ɬa 0202020501/43, sen ø.-se mɑ jeɾə də 0202030605/101.

ølyɾ < øɬ-eɾ? ølyɾ-? "ölecek?, ölüm? öldürmek?"

ø.- ø. ẹmisgi tuɾup ḍəɾ 0202030605/101.

ølyɾ- "öldürmek, kesmek" Bkz. **øɬəɾ-, øɬəʰɾ-, øɬuɾ-, øɬʊɾ-, ølyxɾ-, jøɬʊɾ-, jølyɾ-.**

ø.-uβuɾ dɾo ɑnə ø.-uβuɾ dɾo 0202020501/61.

ø.-ẹː ḍə ɢoj ø.-ẹː ḍə 0102040301/02.

ø.-up dəɾ/dɾo χɑsɑ ø.-up dəɾ͡nɑ 0202020401/08, mɑɬ ø.-up dɾo 0202030802/34.

ø.-əp də/ḍə ʂigə uʂ ɢɑt ø.-əp də 0502020101/77, jiɬɑn ø.-əp ḍə qɑn 0202020501/48.

ø.-əβɑdəɣ̟ ḍə ø.-əβɑdəɣ̟ ḍə 0103030801/09.

ø.-ŭβɑdət ḍə kəsɯnə ø.-ŭβɑdət ḍə 0103040302/01.

ø.-uβɑt ḍə uzunə ø.-uβɑt ḍə ɟise 0202030605/104.

ø.-ɣə dəɾ seŋ gẹse mɑ ø.-ɣə dəɾ 0202030605/141.

ø.-xəʂ eː uzu ø.-xəʂ͡e: 0202010502/06, bəɾ jeɾɣẹ sɑɬʁɑ ø.-xəʂ͡e 0202030605/136.

ø.-xəʂ dɾo/ḍə/ḍəɾ buɣun ø.-xəʂ dɾo 0202010502/06, məs qɔ ͡ɬa ø.-xəʂ dɾo 0202030605/140, bəɾmisən dzɻɑ deːɬə ø.-xəʂ ḍə 0202020501/45, menə mɑ ø.-xəʂ ḍə 0502020101/458, qɑn ø.-xəʂ ḍəɾ 0202030605/140.

ø.-uβɑɬχəʂ͡e senə nɑχəsɑ ø.-uβɑɬχəʂ͡e 0502020101/418.

ø.-sɑ ɑnə ø.-sɑ͡ɬa 0202020501/48.

ø.-se qan͡undərmeɣe ø.-se 0502020101/48, Goj ø.-se͡ja 0102040301/03, ø.-se ma bɔχəʂ drɔ 0202030605/102, senə ø.-se 0502020101/415, 0502020101/458, seɾ ø.-se 0502020101/48, naʁəβ ø.-se 0502020101/469.

ø.-uβattsa kəm kəmnə ø.-uβattsa ͡ɬa 0202030902/81, senə ø.-uβat͡tsa͡ ɬa 0502020101/147.

ø.-ẹn sẹnə ø.-ẹn dise 0203010303/17.

ø.-in ø.-in diɣin͡ẹɾ 0202030605/99, ø.-in saGənsa͡ ɬa 0103010502/13.

ø.-iːnə jidək͡giβaɾ͡ ɬa ø.-iːnə 0202010502/09.

ø.- doʁərəndan bəɾ ø.- 0202010502/10.

ø.-up ø.-up bomas ẹ ḍə 0202020501/61.

ø.-əp ø.-əp bołmas 0202020501/43, anə ø.-əp bołmas͡e: ḍə 0202020501/54, anə ø.-əp bołʁəməs͡e: ḍə 0202020501/52, baGanə ma ø.-əp bołmas͡e: ḍə 0202020501/46, ʤiaNGə amə^{h}tannə͡ ɬa ø.-əp bołmas͡e: drɔ 0202020501/45.

ø.-əβ ø.-əβ jadat ḍə 0502020101/77.

ø.-uβ ø.-uβ jadap ḍə 0502020101/69, dẹmər Gəłəʂ ø.-uβ jadaχəʂ͡e 0502020101/296.

ø.-ɣe amə^{h}tannə ø.-ɣe 0202020501/63, u^{h}kus ø.-ɣe 0203020302/05, mojnən͡βuzin ø.-ɣe 0202030308/01, ʂɨgənə͡ ɬa ø.-ɣe 0202030605/113.

ø.-ɣẹ ø.-ɣẹ 0202020701/60.

ø.-ɣi anə ø-ɣi 0202020501/65, ø.-ɣi͡jiβatqəʂ͡egən 0202020701/62, Gaɾa Gojnə͡ ɬa ø.-ɣi 0202030605/113, Goj mə ø.-ɣi 0203011002/13.

ø.-uβałʁa Goːjnə ø.-uβałʁa 0203010503/01, naʁo ø.-uβałʁa͡ ɬa 0202030104/12.

ø.-uβatGa ø.-uβatGa 0202030402/80, ø.-uβatGa͡ ɬa 0202030301/29, mənə ø.-uβatGa ͡ɬa 0202030605/132.

ø.-uβatḠa saɾəq χuoβunə ø.-uβatḠa 0202030605/134.

ø.-ɣə di- bəɾ͡ʁat ø.-ɣə diɣẹ 0502020101/69.

ø.-ɣəle βaɾ- ø.-ɣəłe βaɾʁan͡ eː də 0203020203/08, ø.-ɣəłe βaɾʁanda͡ ɬa 0203020203/08, 0203020203/15.

ø.-uβatGan ø.-uβatGan e ḍə 0103040405/36, ø.-uβatGan͡ eː tə 0202030402/79, ba^{h}dʐən bəɾ załaʁa ø.-uβatGan eː də 0202030301/28, suzgi ø.-uβatGan͡ ẹː 0202030902/76.

ø.-ɣẹndi maNqəs qannə ø.-ɣẹndi 0502020101/192.

ø.-ŭβałẹɾnə nisdasa ø.-ŭβałẹɾnə kəsɯ dimin ḍə 0502020101/444.

ø.-əːʤi sẹn ø.-əːʤi osa 0202020501/49.

ø.-mẹs eɾ dʐannəʁ amu^{h}tannə͡ ɬa ø.-mẹs͡eɾ 0202020501/44.

ø.-mis drɔ/ ʆə anə ø.-mis drɔ 0202020501/52, anə ø.-mis ʆə 0202020501/65.

ø.-mis ø.-mis nimi ḍə 0203011001/06.

ø.-me^{h}ḍə ø.-me^{h}ḍə diɣi ma 0202020501/45.

ø.-ɣəməs mẹn anə deɬə ø.-ɣəməs 0202020501/39.

ø.-uβałʁəməs ḍə uzunə ø.-uβałʁəməs ḍə 0202030605/141.

ø.-minə sẹnə ø.-minə 0202010502/10.

ø.-mẹ sẹn ø.-mẹ 0202010502/10.

ø.-miɣiː sẹnə ø.-miɣiː 0202010502/07.

ølyɾt- "öldürmesine yardım etmek, (hayvan) kesmesine yardım etmek"

ø.-bis Goj ma ø.-bis 0202010901/18.

ølyɾmẹ "öldürme (yöntem)"

ø.+nə nɑʁəsɑ ø.+nə uzu bəɬɣəmes ḍə 0502020101/384.

øɬ- “ölmek” Bkz. **øl-, jyɬ-.**

ø.-se uzu ø.-se 0502020101/253.

ø.-əq ø.-əq qɑːʁɑ 0202030301/30, ø.-əq qɑʁɑn ͡ e̯ʀ 0202030301/29, ø.-əq qɑɬmɑ kəsɯ 0202030101/06, ø.-əq qɑp ḍə 0103040405/51, ø.-əq qɑʁeʀ 0502020101/51, ø.-əq qɑt də 0103040303/08, ø.-əq qɑɬş ḍə 0202010901/51.

ø.-ǯq ø.-ǯq qɑmin ḍə 0502020101/66.

ø.-q ø.-q ͡ qɑʁɑn 0103020304/08, 0103020304/09, 0103020304/34, ø.-q ͡ qɑʁej 0102020402/16, ø.-q qɑt ḍə 0103010303/36 (2) ø.-q ͡ qɑsɑ ͡ jɑ 0103020304/32.

ø.-ɣe mɑɬ məɬ mɑ ø.-ɣe 0202020501/56.

ø.-ɣẹ kəsɯ jiu ø.-ɣẹ 0202030901/11, mɑɬ jiu ø.-ɣẹ 0202030901/11.

øɬəʀ- “kesmek, öldürmek” Bkz. **øɬəʰʀ-, øɬuʀ-, øɬuʀ-, ølyʀ-, ølyxʀ-, jøɬuʀ-, jølyʀ-.**

ø.-əβ dro Gojnə ø.-əβ dro 0103030802/04.

ø.-əp ḍə bɑχ̟sdə pẹ̟ʀɣẹ̟ ø.-əp ḍə ẹ̟ː ḍə 0103040302/12.

ø.-t də bəʀmisən ø.-t də ẹ̟ː də 0103040302/04, ø.-t də ẹ̟ː də 0103040302/05.

ø.-əβɑt də/ ḍə sɑndzi̯ʁɑ ø.-βɑt də 0103010705/50, ø.-əβɑt ḍə 0103010502/22.

ø.-ɣiş̟ Gojnə ø.-ɣiş̟ ͡ jɑ 0103030802/05.

ø.-ɣe Gojdɑn ø.-ɣe 0103010501/08.

ø.-ɣi ø.-ɣi 0103010502/14, øɬəʀɣinə ø.-ɣi 0103010502/23, dɑχsəndɑ ø.-ɣi 0103010502/14, joɬdɑ ø.-ɣi 0103010502/13.

ø.-ɣinni nɑʁəɬʁɑ ø.-ɣinnə 0103040302/20.

ø.-ɣi(-ɣin)nə ø.-ɣinə øɬəʀɣi 0103010502/23.

ø.-ɣə di- ø.-ɣə diβ ͡ ɬɑ 0103040405/30.

øɬəʰʀ- “öldürmek” Bkz. **øɬəʀ-, øɬuʀ-, øɬuʀ-, ølyʀ-, ølyxʀ-, jøɬuʀ-, jølyʀ-.**

ø.-ḍe nɑʁo ø.-ḍe 0103040302/18.

øɬuʀ-“ öldürmek” Bkz. **øɬəʀ-, øɬəʰʀ-, øɬuʀ-, ølyʀ-, ølyxʀ-, jøɬuʀ-, jølyʀ-.**

ø.-uβ quʀɑ ədʒin ø.-uβ ͡ jɑḍɑp ḍə 0502020101/65.

ø.-oʰtḭ̯in də ø.-oʰtḭ̯in də iː də 0103040302/22**.**

øʀɬuːɣ “yüksek” Bkz. **əːʀlẹ̟k, ərleɣ, ərlẹ̟ɣ, ərliːɣ, ərlig, ərliɣ, ørlik, ʉrleːɣ, ʉrlek, ʉrlẹ̟ɣ, ʉrɬuɣ.**

ø. ø. jẹ̟ʀɣe 0202030603/07.

øɬuk “ölü”

ø. ø. kəsɯnəŋ boz 0502020101/248(2),

øɬuʀ- “öldürmek, kesmek” Bkz. **øɬəʀ-, øɬəʰʀ-, øɬuʀ-, ølyʀ-, ølyxʀ-, jøɬuʀ-, jølyʀ-.**

ø.-βɑt də/ḍə ɑndɑ ø.-βɑt də 0103040302/02, peɣnə mɑ ø.-βɑt ḍə ͡ sɑ 0103040302/02, ø.-**ŭβɑt do/ḍə** peɣnə mɑ ø.-ŭβɑt doː 0103040302/27, ɑndɑ ø.-ŭβɑt ḍə 0103040302/27, χɑsɑ ø.-ŭβɑt ḍə 0103040302/26, nidʒoʀ kəsɯnə ø.-ŭβɑt ḍə 0103040302/18.

ø.-ɣə ø.-ɣə gẹ̟ɬmis ḍə 0502020101/320.

ø.-xəg̟ ẹ̟ nɑʁo ø.-xəg̟ ͡ ẹ̟ 0502020101/360.

ø.-xəg̟ ḍə gumәs Gəɬəg̟ udʒin ø.-xəg̟ ḍə qɑn 0502020101/482.

ø.-uβɑɬg̟ e nisdɑsɑ ø.-uβɑɬg̟ ͡ e 0502020101/383, nisdɑsɑ ø.-əβɑɬg̟ ͡ e 0502020101/383,

ø.-se ø.-se mɑ qɑn ͡ undəreʀ ʃiaŋgan joq ɟəʀ 0502020101/50, nɑʁo ø.-se 0502020101/361.

ø.-ẹ̟n senə ø.-ẹ̟n sɑGənmɑs ḍə 0502020101/318.

ø.-uβɑdin ǩusdin bəʀ ø.-uβɑdin bɑ 0103040405/58.

ø.-βaɬ sen uzunə ø.-βaɬ 0502020101/263.
ø.-əβər ø.-əβəɾ ʂidaχə͡ʂ e 0502020101/361.
ø.-βa ø.-βa jadap d̥ə 0502020101/71.
ø.-ɣiʂ Gojnə ø.-ɣiʂ͡ ɬa 0103010306/20.
ø.-ɣe mandzᶎə Gojnə undurɣe ø.-ɣe 0202020401/28.
ø.-etGa Gojnə ø.-etGa 0103010501/08.
ø.-βatGa ø.-βatGa anda kømuβat d̥ə 0103040302/03.
ø.-əβatGa dərəɣ osa ø.-əβatGa gᶎɬ 0502020101/32.
ø.-ɣəle gᶎʰɬ- ø.-ɣəle gᶎʰɬd̥ə 0502020101/340.
ø.-uβaɬʁan ø.-uβaɬʁan eː d̥ə 0502020101/475.
ø.-uβatg̊an niedᶎɬaʁa ø.-uβatg̊an ᶎː d̥ə 0103050102/10.
ø.-ɛrnə Gəɬəʂ udʒin ø.-ɛrnə ma 0502020101/488.
ø.-əβaɬɛrnə naχəsa ø.-əβaɬɛrnə 0502020101/382.
ø.-min də ø.-min də 0502020101/496.
ø.-ɣəməs ɛr uzlɛr deɬə ø.-ɣəməs͡ ɛr 0502020101/50.
ø.-me mənə ø.-me 0502020101/306.
ø.-mᶎɣᶎ mənə ø.-mᶎɣᶎ͡ ɬa 0502020101/307.
ø.-miɣin ø.-miɣin iː də 0502020101/486.

øɾeːg "yürek, kalp" Bkz. **əɾəg, øɾeg, øɾek, uɾeg, uɾeːk, jyɾᶎg, jyɾᶎk**.
ø.+ə ø.+ə bejʁandə͡ ɬa 0502020101/103.

øɾeg "yürek, kalp" Bkz. **əɾəg, øɾeːg, øɾek, uɾeg, uɾeːk, jyɾᶎg, jyɾᶎk**.
ø.+ən ø.+ən bəɾ βəɾ 0502020101/103.

øɾek "yürek, kalp" Bkz. **əɾəg, øɾeːg, øɾeg, uɾeg, uɾeːk, jyɾᶎg, jyɾᶎk**.
ø.+d̥ə ø.+d̥ə ap͡ baɾʁa 0203020203/12.
ø.+ge qurtGanəŋ ø.+ge tuduβ 0103030202/20.

øɾum jiʁaːʂ "dokuma tezgâhı" Bkz. **øɾum jiʁaʂ**, **øɾʉm jiʁaʂ.**
øɾum j. øɾum j. 0202020302/04.

øɾum jiʁaʂ "dokuma tezgahı" Bkz. **øɾum jiʁaːʂ, øɾʉm jiʁaʂ.**
øɾum j.+Ga øɾum j.+Ga məndaGa dzᶣuɣuɾuβaɬʁa͡ ɬa 0202020201/01.

øɾʉm jiʁaʂ "dokuma tezgâhı" Bkz. **øɾum jiʁaːʂ, øɾum jiʁaʂ.**
øɾʉm j. øɾʉm j. 0202020702/26, 0202020702/26.
øɾʉm j.+lɛrnə øɾʉm j.+lɛrnə ʒiʃʃinə pɔqGa 0202020702/27.

øɾym "el dokumalı kumaş (ince ipli)" Bkz. **joɾəm, joɾum, jøɾəm, jøɾym, jʉɾʉm, jyɾəm.** Ayrıca Bkz. **øɾum jiʁaːʂ, øɾum jiʁaʂ**, **øɾʉm jiʁaʂ.**
ø. ø. gizkəʂ də͡ na 0203010501/01, ø. sɔqqəʂ də͡ na 0203010501/01, ø. taʁaɾ 0202020302/09, ø. taʁaɾnə sɔqGa 0203010301/01.
ø.+nə ø.+nə͡ ɬa 0203010501/02.
ø.+din ø.+din bəɾ sɔqGa͡ ɬa 0203010501/05.

øɾɣen- "öğrenmek" Bkz. **øɾᶎn-, øɾɣiŋ-, uɾɣeŋ-, ʉɾɣen-, ʉɾᶎn-, ʉɾɣin-, joɾɣin-, jøɾɣen-, jøɾᶎŋ-.**
ø.-kəʂ ɛr ø.-kə͡ʂ ɛr 0502020101/192.
ø.-əβ məndaʁ nimi ø.-əβ͡ ɬa 0502020101/176.

øɾɣet- "öğretmek" Bkz. **øɾɣud-, uɾɣət-, uɾɣet-, ʉɾɣed-, ʉɾɣet-, ʉɾᶎd-, ʉɾᶎt-, jøɾɣəd-, jøɾɣed-, jøɾᶎd-, jøɾᶎt-, jyɾɣit-.**
ø.-gᶎn anasəNGa ø.-gᶎn ᶎ d̥ə 0502020101/82.

ørɣẹn- “öğrenmek, alışmak” Bkz. **ørɣen-, ørɣiŋ-, urɣeŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣẹn-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣẹŋ-.**

1.“öğrenmek”

ø.-up ḍə mẹn ma ɑʁɑ ø.-up ḍə sɑ 0103040405/44.

ø.-əβ bəŋʂisən ø.-əβ 0502020101/202.

ørɣẹŋ- “öğrenmek, alışmak”

ø.-gəlia βɑr- ø.-gəlia βɑr 0502020101/198.

2.“alışmak”

ø.-ge: nɑʁo: bə: ɑʁɑ ø.-ge: 0103040404/16.

ørɣẹnmẹ “eğitim alan (kişi), öğrenen (kişi)”

ø. łom͡ø. ʂɑrə 0202010901/13.

ørɣud- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, urɣet-, urɣət-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣẹd-, ʉrɣẹt-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣẹd-, jørɣẹt-, jyrɣit-.**

ø.-uβatbaʁandə gejbieniβ syz diɣẹkdə ø.-uβatbaʁandə͡łɑ͡sɑ 0103030901/12.

ørɣʉn “kazık” Bkz. **døɾɣẹn, duɾɣẹn.**

ø. bə ø. unkianəʁɑn e ḍə 0502020101/52.

ørɣiŋ- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣẹn-, urɣeŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣẹn-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣẹŋ-.**

ø.-gəle βɑr- ø.-gəle βɑrʁɑndə͡łɑ 0502020101/193.

ørɣiŋkia- < ørɣin-gi hɑnə- “öğrenip gitmek, tamamen öğrenmek” Bkz. **ʉrɣiŋkianə-.**

ø.-p ḍə qɑdiłɑr dəu ø.-p ḍə 0203010301/03.

ørʤɣ “şey, eşya, malzeme” Bkz. **əɾʤɣ, orʤɣ, orʤi, ørʤi, ʊrʤɣ, urʤɣ, urʤɣ.**

ø. pədi jɑ ø. də ͡sɑ 0103030901/61, ɣəniler ø. 0502020101/386, hɑsdəŋ ø. 0103050101/61, ø. ʂołɑmɑ 0202020101/01, niːʤiorɾ ø. jimsɑχəʂ də 0202030802/41, jodʒin ø. də 0502020101/431.

ø.+nə jodʒin ø.+nə nisdɑʁɑ niɣəłʂ͡e 0502020101/431.

ørʤi “şey, eşya” Bkz. **əɾʤɣ, orʤɣ, orʤi, ørʤɣ, ʊrʤɣ, urʤɣ, urʤɣ.**

ø. ɑz ø.͡odʒin sɑłsɑ 0103010701/60.

ørlik “yüksek” Bkz. **əːrlẹk, ərleɣ, ərlẹɣ, ərliːɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬuːɣ, ʉrleːɣ, ʉrlek, ʉrlẹɣ, ʉrɬuɣ.**

ø. mənəŋ ø. 0203010502/04.

ørɬu- “dönmek, etrafında dönmek” Bkz. **oɾ-, orɬ-, orɬə-, orɬu-, joɾl-, joɾɬ-, joɾɬə-, joɾɬu-, jøɾɬə-, jøɾɬu-.**

ø.-ɣe ø.-ɣe͡łɑ 0203020501/12.

ørmẹ “örgü” Bkz. **iɾmi, høɾmẹ, jormi, jørmi, jøɾmẹ, jørmi.**

ø. jidə͡ø. 0103040404/04.

øʰ

øʰkbe “akciğer” Bkz. **eʰkbe, øʰkḅe, øʰkḅẹ, yxkḅe, jøʰkḅẹ.**

øʰ. øˡʲ.͡ərəgən unduruβałʁaʂ͡łɑ 0103030802/06.

øʰkḅe “akciğer” Bkz. **eʰkbe, øʰkbe, øʰkḅẹ, yxkḅe, jøʰkḅẹ.**

øʰ. øʰ. bɑʁərnə 0202030401/30, øʰ.͡βɑʁəɾ 0202030104/16, øʰ.͡βɑʁərnə mɑrɢəʁɑ 0502020101/96.

øʰkḅẹ “akciğer” Bkz. **eʰkbe, øʰkbe, øʰkḅe, yxkḅe, jøʰkḅẹ.**

øʰ. øʰ. βɑʁərnə 0203010801/01.

ʊː ʊ

ʊː “destan vs. sözler söylerken kullanılan nakarat” Bkz. **oː.**

ʊː ʊː 0102020301/34.

“ünlem”

ʊː ʊː goɬ͡ɬɑ͡βər kəm kəm mɑ nɑŋgɑ dro 0201010101/33.

“ünlem” Bkz. **oː, o.**

ʊː ɑɢe gøşgindi ʊː 0202020701/28, ʊː bə niɣə goɬ 0202030605/165, ʊː χoːsə oɬ jɑqnəŋgə də 0203010301/46, sɯķ ͡untse ʊː 0203010702/03, jʏrsɑɴ sɑɬʁɑ ʊː 0202020701/28, uɬʉjɬəɣ jirɣi ẹʰtgindi ʊː 0202020701/31.

ʊː “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ʊː ʊː ɑm sɑ 0202020501/07.

ʊː+nu “onu” ʊː+nu sẹn ølyrəːdʒi osɑ 0202020501/49.

ʊː- < boɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḭ̣ə-, ḭ̣o-, ḭ̣oɬ-, ḭ̣oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ʊː- dəɾ diɣədzɻ ʊː- dəɾ 0103040401/33.

ʊːɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ʊː. ʊː. dəɾ͡ nɑ 0203010301/11, ʊ͡ːɬɑ 0202010101/06, 0202020301/13, 0202020301/19, 0202020301/21, 0202031202/45, 0502020101/132, ʊː. je͡jiu 0202020302/05.

ʊːɬe: “evet, doğru (Dahe ağzı)” Bkz. **ɑːɬe, ɑle, ɑɬe, oːɬe, oɬej, ʊːɬe, ʉːɬe.**

ʊː. ʊː. bə keŋəŋge 0202020302/03.

ʊːɬe “ünlem, evet, doğru (Dahe ağzı)” Bkz. **ɑːɬe, ɑle, ɑɬe, oːɬe, oɬej, ʊːɬeː, ʉːɬe.**

ʊː. ʊː. 0202020101/06, 0203020601/13, ʊː. ɑː hdʒ͡iβɑʁər diɣə də 0203010801/03, ʊː. ɑnə jiɣəməs ḍə 0203030101/19, ʊː. o pərən ɢɑʰdʒeɬ gøʰp də 0202010301/15, ʊː. o dʉɣudi ɑndɑɢəɬʁɑ mənda eʰt̪ək giɬɣindi 0203020601/52, ørdʒy ş̣oɬɑmɑ ş̣oş̣iŋ ʊː. 0202020101/01, di βər serəɣ͡ʒip ʊː. 0202020201/06, ɣek nimi ḍə ʊː. 0202020101/02, ʊː. sen ɑndɑɢɑn 0202020101/05, ʊː. ɑʰːt dʒiuş̣i 0202020101/08, ʊː. joʁur bədʒin 0202020101/11.

ʊːli “*ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şekilde bir nesne yapılır, yılın belli zamanda yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.” Bkz. **ʊli, uːli, ulẹ, uli, uɬʉː, uɬʉ, uɬʉj, ʉɬʉ.**

ʊː. ʊː. tejmi 0202010901/38.

ʊːʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊʂ, uːʂ, udʒ̧, uʂ, uʰdʒ, uʰdz, ǔʂ, hudz, ʂu.**

ʊː. ʊː. kəsɯ də 0202030402/47.

ʊːj “çabuk, hızlı” Bkz. **oːj, oj, uj, uːj.**

ʊː. ɑɬdɑn ʊː.͡ɬɑ səqet 0202030401/34.

ʊːz “kendi, öz” Bkz. **ɔz, uːz, uz.**

ʊː.+u ʊː.+u oːɬərẹnə 0202030402/42.

ʊː.+unə ʊː.+unə nisdɑsɑ 0502020101/444.

ʊːzɢɑʰr- “uyandırmak”

ʊː.-ɖə geło ʊː.-ɖə͡ nɑ 0103050305/06.

ʊ

ʊ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ʊ ʊ ɑβɑgɑɬɑrnəŋ 0103010305/94, ʊ duɣdi͡ɬɑ 0203030101/01, ʊ məɬɑ duʁmɑ 0202020301/01, ʊ ʂərəm 0103010704/11, ʊ jeʰɬdẓi͡ɬɑ 0103030802/30.

ʊ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ʊ-sɑ jej ʊ-sɑ 0103040401/30.

ʊdʒin “ile” Bkz. **nədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, ḇədʒin, bədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, ḏʒin, mədʒin, mə̌dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

ʊ. gumus ɔʰq jɑ ʊ. ɑʰttsɑ͡ɬɑ 0502020101/421, ɣîgə ẹlẹk ʊ. 0502020101/270.

ʊɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ʊ. ʊ. 0202020302/04, ʊ. ɑq tɑʁɑr 0202020302/08, ʊ. uʰkusdəŋ ɑzɑqdəŋ 0202020303/06, ʊ. bẹrmi kəsɯnəŋķəɣi͡ɬɑ 0201010101/21, ʊ. dʉɣʉdi 0203020601/47, ɢɑzən jɑqdəŋ ʊ. 0102020303/41, ʊ. ɢɔːsɢənnə pitio udʒin dɑɬɑβər də 0202020303/05, ʊ. ͡ɬɑ 0202020301/14, 0202020301/19(2), 0202020302/04, 0202030802/05, 0203010702/37, ʊ.͡ ɬɑ ḏər 0202031202/02, ʊ. nɑɢə͡ oɬ ɢɔːsɢən 0202020303/02, ʊ. sunə 0202030605/165, ʊ. jeʃiŋ 0202020201/02, ʊ. jipdə 0202020302/01, ʊ. dẓəɬnəŋ uzedi 0202020301/20.

ʊle “dağ adı?, *ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şekilde bir nesne yapılır, yılın belli zamanda yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.”

ʊ. ʊ. tɑʁ 0202030401/23(2), 0202030401/25(2), 0202030401/26(2).

ʊɬʊt “felaket, uğursuzluk”

ʊ. jɑs dẓɑnɢɑ ʊ. giːʂ də 0202020501/50.

ʊli “*ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şekilde bir nesne yapılır, yılın belli zamanda yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.” Bkz. **ʊːli, uːli, ulẹ, uli, uɬʉː, uɬʉ, uɬʉj, ʉɬʉ.**

ʊ. ʊ. tejmɑ 0202010901/38, 0202010901/39.

ʊɬə < oɬ +ɬɑ “o işte”

ʊ. aʰːtdəŋ ezɛrnəŋ ʊ. jiʁaːʂən 0202020303/01.

ʊlin “ile” Bkz. **olẹn, βəlin, bəlin, bolinʲ, min.**

ʊ. ǎłəɣ ʊ. midʒar ɢaβərək geʰɬḍe 0103040403/27.

ʊɬʁɑn “oğlan” Bkz. **oʁułɑn, ołɑn, ołʁɑn, uɬʁaːn, uɬʁɑn.**

ʊ. ʊ. daʁe 0202030601/74.

ʊɬʁɑɴ “oğlan”

ʊ. ɢəzdar 0202030601/74.

ʊn “ses” Bkz. **un.**

ʊ. ʊ. bẹrɣə 0103040403/44.

ʊn- “çıkmak, bitmek” Bkz. **ən-, on-. uːn-, un-, ʉn-.**

ʊ.-əp dəɾ saβaʁa ʊ.-əp dəɾ͡ɬa 0202010503/16.

ʊ.-gə də ʁandʒałəqdan ʊ.-gə də 0203010301/31.

ʊ.-kəʂ eɾ pərəNGa ʊ.-kə͡ʂ eɾ 0502020101/152.

ʊ.-kəʂ ḍə bəlẹkdin ʊ͡.-kəʂ ḍə͡na 0103040401/43.

ʊ.-tse oʰt ʊ.-tse 0103050305/17, badzẓəNGa ʊ.-tse 0103050305/02.

ʊ.-in am͡ɬa ʊ.-in 0103030701/37.

ʊ.-uβ deŋərɣe ʊ.-uβ 0103040401/30.

ʊ.-oː ʊ.-oː maNẹn 0103030701/39.

ʊ.-o dʊj ʊ.-o 0102020303/18, fədərəNGa ardəNGa ʊ.-o 0103010702/23, doj ʊ.-o 0202030601/61, doj͡ ʊ.-o maNdeː 0103020403/09(2).

ʊ.-uk ʊ.-uk giłəβałmaʁan 0202030401/26.

ʊ.-ək ʊ.-ək gẹł 0202030402/22, ʊ.-ək giɣin eː ḍə 0202030402/23, ʊ.-ək git də 0103010304/35, ʊ.-ək giʂ də 0103010304/60 (2), ʊ.-ək giβ də 0103010304/81, ʊ.-ək giɣe͡ɬa 0203010301/14, ʊ.-ək gẹłɣẹndi͡ɬa 0203020203/05.

ʊ.-geː daβannəŋ baʂGa ʊ.-geː 0202010502/12.

ʊ.-gẹ ʊ.-gẹ ajtGan͡ eː də 0202030402/61.

ʊ.-gi baʂGa ʊ.-gi 0103010705/49, ʊ.-gi ɢajła hanəʁa͡ɬa 0202030901/19.

ʊ.-etɢa baʂGa ʊ.-etGa͡ɬa 0103010705/49.

ʊ.-uʁɑn tʂołβan ʊ.-uʁan 0103010305/66.

ʊ.-gẹn tełəkdəŋ aχs uzin ʊ.-gẹn͡ eː ḍə 0202030402/60.

ʊ.-gin uʰdərʁa ʊ.-gin joda ḍər ͡na 0103010701/101, ɸuḍurʁa ʊ.-gin tʂa 0202020501/29.

ʊ.-miː aq søɣət badzẓəNGa ʊ-miː 0102040302/03, 0102040302/05, gøk søɣət badzẓəNGa ʊ.-miː 0102040302/03.**ʊ.-me** baʂGa ʊ.-me 0103010705/46, gyk søɣət badzẓəNGa ʊ.-miː 0102040302/05.

ʊ.-mi ʊ.-mi 0103010705/48.

ʊ.-əβałmin ḍə pərəNGa ʊ-əβałmin ḍə͡ na 0502020101/139.

ʊ.-əβałmaʁa pərəNGa ʊ.-əβałmaʁa 0502020101/140.

“bitmek”

ʊ.-giş ɢɑɾo͡ʊ.-giş 0102020303/27.

ʊ.-gindi qejʧîɬəβ ʊ.-gindi 0202020501/92.

ʊndəɾ- “çıkarmak, çıkartmak, (koyun kesip derisini bozmadan) çıkartmak” Bkz. **undəɾ-, unduɾ-, unḍəʰɾ-, unḍuɾ-.**

ʊ.-itgi ɢojdɑn bəɾ ʊ.-itgi 0202010901/59.

ʊndu- “unutmak” Bkz. **uːnḍu, undu-, unḍu-.**

ʊ.-ʁeːj nɑʁoː ɬo ʊ.-ʁeːj 0103010704/14.

ʊndun “doğu” Bkz. **undun.**

ʊ. ʊ. burʤyɣe 0202030601/31.

ʊ.+di ɑɾdən ʊ.+di 0103010602/17.

ʊnduɴ “doğu”

ʊ͡. ʁuzu 0203020301/03.

ʊnmi “çıkan (kişi), çıkacak (kişi)”

ʊ. jɑʁəʁɑ͡ʊ. 0502020101/151.

ʊɾ “herhangi bir, bir” Bkz. **əɾ, ər, oɾ, ɔɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḫəɾ, ḫər, βəːɾ, βəɾ, βər βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

ʊ. ʊ. 0203010701/15, ɑndɑʁ͡ʊ. ʤɯɬionə 0203010701/15, məndɑʁ͡ʊ. bobozɯ do 0202030902/46.

ʊɾ- “binek hayvanının sırtına eğer v.s. vurmak” Bkz. **oɾ-.**

ʊ.-ʁɑ tʂɑn ʐuzɯ ʊ.-ʁɑ 0103010305/94.

ʊɾəʁ “uruk” Bkz. **oɾəq, oɾəʁ, oɾuʁ, ɔɾəʁ, uɾəq, uɾəʁ, uɾuq, uɾuχ, uɾuʁ.**

ʊ. ʂɨgə͡jɑq ʊ. 0103030203/54.

ʊɾʤy “eşya, şey” Bkz. **əɾʤy, oɾʤy, oɾʤi, øɾʤy, øɾʤi, uɾʤy, uɾʤy.**

ʊ. jɑɢəndʐəq dimi ʊ.+nə 0202010901/82.

ʊ.+ʁɑ ʊ.+ʁɑ nɑɾsə diɣmi 0202030901/18.

ʊ.+leɾnə ʊ.+leɾnə hədʐəŋgi sɑβɑtɢɑ 0202020701/08, ʊ.+leɾnə tɑɾdɑsdəɾɣi 0202030901/24.

ʊɾmi < bəɾmi “birşey” Bkz. **əɾmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, bəɾme, bəɾmẹ, bəɾmi, bəɾmẹ, bəɾmi, beɾmi, bẹɾmẹ, bẹɾmi, biɾmi, βəɾmi, βəɾmi, βuɾmi.**

ʊ. ʊ. 0202030605/05, qjiβ dozmɑs ni ʊ. 0103010705/02.

ʊʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, uːʂ, udʐ, uʂ, uʰdʒ, uʰdz, ŭʂ, hudz, ʂu.**

ʊ. ʂɨgə ʊ. tʂuɑnnɑʁɑ mɑnəβ də 0103010304/67.

ʊt “ateş, od” Bkz. **oːt, oḍ, ot, uːd, uːt, ut.**

ʊ. ʂɨgə u. tsɑɬʁɑ 0202020701/51, ʊ. tsɑɬʁɑ 0203020501/03.

ʊj “Sarı Uygurların Ova bölgesi, memleket, bölge” Bkz. **oːj, oj**, **uːj.**

1.“Sarı Uygurların Ova bölgesi”

ʊ.+nəŋ ʊ.+nəŋ kəse 0103010306/16.

ʊ.+nəŋgə ʊ.+nəŋgə jẹɾʤinnə uʰɾdɑʁɑ sɑɬʁɑq nimi ḍə 0203010702/36.

2 “memleket, bölge”

ʊ.+ʁɑ bə ʊ.+ʁɑ gẹɬɣindin͡ɬɑ 0203020402/17.

ʊ.+dɑ bə ʊ.+dɑ ɑndɑʁ ɑʰgɑ mɑ bɑɾ 0203020402/04.

ʊzəɾi - “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **uzərə-, uːziɾ-, uzuɾ-, uzerə-, uzeri-, uzuɾẹ-, uzyɾẹ-**.

ʊ.-β də ɢəz oʁəł mɑ ʊ.-β də 0103010701/114.

ʊzuːn “uzun” Bkz. **uzən, uzuːn, uzun.**

ʊ. ʊ. sɑzᶣ 0202010901/43.

ʊzɢɑn- “uyanmak” Bkz. **uːzɢɑn-**, **uzɢɑn-.**

ʊ.-mɑːsɑ suːt ejʁɑn ɑːnigɑː ʊ.-mɑːsɑ 0103020303/33.

ʊdzᶣɑ “kalça, kuyruk sokumu” Bkz. **oːtʂɑ, odzᶣɑ, udzᶣɑː, udzᶣɑ.**

ʊ.+sə døs ʊ͡.+sə ɑło 0103010601/56.

ʊ.+sən døs ʊ.+sən bəɾ ɑʰłd̥ə͡nɑ 0103010701/78.

ʊʰ

ʊʰduɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰłdəɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fədəɾ, fəd̥əɾ, fuduɾ**

ʊʰ.+nəŋ ʊʰ.+nəŋ uʂ͡ ɑɴnə 0103030701/28.

ʊʰkus “öküz, sığır” Bkz. **uːķus, uʰgʉːs, uʰgʉs, uʰkus, uʰķuːs, uʰķus, guːs, kus, ķus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰķus.**

ʊʰ. ʊʰ. terə 0202020303/03.

ʊʰłdəɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰduɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fədəɾ, fəd̥əɾ, fuduɾ.**

ʊʰ.+ʁɑː ʊʰ.+ʁɑː ʊ ʂərəm 0103010704/11.

uː

uː “o” Bkz. **oː, oːł, o, oł, ɔ, ɔł, ʊː, ʊːł, ʊ, ʊł, uːł, u, uł, ʉł, βoł, vu.**

uː uː ʂɨ u bəɾ toɾ dəɾ 0202031202/45, uː. łɑ ɑtdə 0203020202/08, uː łɑɾᶣtbi łɑɾ 0202031202/44(2).

uːɑʰɾɢɑ “omurga” Bkz. **oɴəʰɾɢɑː, ɔɴuʰɾɢɑ.**

uːᐩsə ɑɢənənəŋ ɑzəɾłəmɑs ɑʰłdənəŋ uː.+sə͡ ɬɑ bə dɾo 0202030604/69.

uːd < uːt “ateş, od” Bkz. **oːt, od̥, ot, ʊt, uːt, ut.**

uːᐩən uː.+ən qɑɾd̥əɸutɢɑ͡ ɬɑ 0202030701/12.

uːdəŋ ɑdəŋ “odun modun”

uːdəŋ ɑ. uːdəŋ ɑ. bəzin tɑmdəɾʁɑ 0202030306/02.

uːķus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uʰgʉːs, uʰgʉs, uʰkus, uʰķuːs, uʰķus, guːs, kus, ķus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰķus.**

u. u. mɑ uːziɾo 0102020402/09.

uːdʒin “üzerinden; ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, budʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

uː ni uː. 0502020101/275, joʁəɾ łɑɾitbi ͡uː. łɑ 0203020101/03, joʁuɾ uː. 0203020601/32.

uːli “*uli*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş,

toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şekilde bir nesne yapılır, yılın belli zamanda yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.” Bkz. **ʊːli, ʊli, ulẹ, uli, uɬuː, uɬu, uɬuj, ʉɬu.**

u. u. ƿutgij 0102020402/25.

uːɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

uː uː. gujʧî jɑʰʂə kəsə͡e: 0203020402/13, uː. ɬa 0202030802/53.

uːn “on” Bkz. **un.**

uː uː. quʂɢɑʂ 0202030402/63, uː. tuduβɑt 0202030402/63.

uːn- “çıkmak” Bkz. **ən-, on-. ʊn-, un-, ʉn-.**

uː.-gẹːn ɑd͡u:.-geːn χuɑɴdeːtʂəːn 0102020301/68.

uːnɳdu- “unutmak” Bkz. **ʊndu-, undu-, unɳdu-.**

uː.-q mẹn mɑ uː.-q qɑp ɖɾo 0201010101/02.

uːɾ “buhar, nefes” Bkz. **oːɾ, oɾ.**

uː. uː.͡ẹʰtkəʂ ɖəɾ 0202030603/02.

uː+ə utdəŋ uː.+ə 0202030603/01.

uːʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, udʐ, uʂ, uʰʤ, uʰdz, uʰdʐ, ŭʂ, hudz, ʂu.**

uː uː. qənɢɑndə͡ɬɑ 0502020101/223, uː. quɬun 0502020101/24, 0502020101/112, uː. quɬun͡ɬɑ 0502020101/128, 0502020101/129, uː. quɬunnə 0502020101/131, uː. qunəq qənəqɢɑndə͡ɬɑ 0502020101/221, uː. qunnuq mɑɴɢɑʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/228, uː. ʤazɯ 0203020601/49, uː. saʐdəʁə 0502020101/125, uː. saʐdəʁnəŋ ͡əʂdi͡ ɬa 0502020101/257, uː. tɑʁ 0103040405/10, ʂɨgə uː. andɑɢɑ 0203011001/02, uː. jɑsɑdəp ɖə 0502020101/138, uː. jɑsɑʁɑndə ͡ɬɑ 0502020101/139, uː. jɑsɑʁɑn 0502020101/141.

uːʂ jyz “üç yüz”

uːʂ j. uːʂ j. ɑʰsəʁ 0203010702/16.

uːʂ “avuç” Bkz. **uʂ**.

uː.+də ɑnɑsəŋ uː.+də tuduβɑɬʁɑ 0202030402/11.

uːt “ateş, od” Bkz. **oːt, oɖ, ot, ʊt, uːd, ut.**

uː+də uː.+də sɑɬʁɑ 0202020701/09, 0202031101/24.

uːt- “bitişik olmak, bağlı olmak”

uː.-ɢɑ kuɾʤidə͡βuʤin uː.-ɢɑ 0202030104/12.

uːj “memleket” Bkz. **oːj, oj, ɔj, ʊj.**

uː. uː. uɬus jeɾ 0103020303/46.

uːj “çabuk” Bkz. **oːj, oj, ʊːj, uj.**

uː. uː. ɬɑ geɬ 0202030402/56, uː. nɑɾ mɑɴ 0502020101/252.

uːj uɬus “memleketin her yeri” Bkz. **oj uːs, oj uɬus.**

uːj u. uːj u. jeɾ 0103020303/46.

uːz- “yırtmak” Bkz. **uz-.**

uː.-ge pəʁmɑnə məndɑʁɑ uː.-ge 0202030101/12.

uːz “kendi, öz” Bkz. **ɔz, ʊːz, uz**.

uː.+u uː.+u 0502020101/158, 0502020101/386(2), uː.+u͡ɬɑ 0202030902/93.

uː.+unə mɑɴdəɾʁəməs də uː.+unə 0202030401/15.

uːziɾ- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uzəɾə-, uzuɾ-, uzerə-, uzeɾi-, uzuɾẹ-, uzyɾẹ-**.

uː.-oː ɑːt uɣəɾ u.-oː 0102020402/08, mɑɬ u.-oː 0102020402/07.

uː.-o uːķus mɑ u.-o 0102020402/09.

uːzdə- “kopmak” Bkz. **uːzdu-, uzdu-.**

uː.-ɣe ɑndɑ uː.-ɣe qɑɬʁɑn boʂ d̥ə 0103030901/56.

uː.-ɣę bə uː.-ɣę 0202020501/05.

uːzdu- “kopmak, yırtılmak” Bkz. **uːzdə-, uːzdu-.**

uː.-ɣę ʒyleɾ ɬɑ uː.-ɣę ɬɑ 0202030901/24.

uːzɢɑn- “uyanmak” Bkz. **ʊzɢɑn-, uzɢɑn-.**

uː.- midʒaɾ uzɢɑn uː.- uːzɢɑn 0103020303/15.

uːzgi “yoksa” Bkz. **uzge, uzgę, uzgi.**

uː. uː. dørdiŋ gøʰp məɬe də 0103010502/24, u. mẹn mɑ jɑɴ jɑɴ boʰɬd̥eː 0103010303/33.

uːz̨ “uç, sivri, dik (dağ)?” Bkz. **uz̨, udz̨, ɢudz̨.**

uː. uː. tɑʁnəŋ bɑːdz̨ə̀ndɑ 0102020402/27.

u

u “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

uː u ɑtdə ɑdɑʁɑ ‿ɬɑ 0203020202/09, peɣnəŋ u 0203010301/42, u bəɾ toɾ dəɾ 0202031202/45, u duɣdi 0202020501/70, 0202030801/14, 0202030802/36, u duɣdigə 0202010301/11, u dun dimiɣe ɬɑ 0202030104/15, u‿ɬɑ kəsɯ 0202030802/55, u nɑːɾsə ‿ɬɑ 0202010503/15, u sumiɣę‿ɬɑ 0202030801/10, u ʂɨʧĩŋ 0203011002/19, u ʂigə ɑβɑgɑ‿ɬɑ jeɾɬəβ 0103010305/92.

u- < oɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

u-sɑ qɑdə u-sɑ 0202030605/38.

uq- < poʁ- “bağlamak” Bkz. **poq-, poʁ-, pɔq-, pɔʁ-.**

u.-ɢɑn quɾ‿u.-ɢ̊ɑn‿e̥ɾ 0202030605/76.

uɣu- “öğütmek”

u.-ɣe əɬəɣ mədʒin u.-ɣe 0202030605/26.

uɣɑɬ- “dinlenmek” Bkz. **jyɣɑɬ-.**

u.-əβəɾʁɑn tʂoɢeʁɑ u.-əβəɾʁɑn‿eː d̥ə 0202010502/12.

u.-mɑsɑ bəɾ ʒiɾdi u.-mɑsɑ 0502020101/445.

uɣəɾ “sürü” Bkz. **uɣuɾ.**

u. ɑːt u. 0102020402/08, ɢoj u. uzyɾẹse 0103010601/43.

uɣuɾ “sürü” Bkz. **uɣəɾ.**

u. ɑʰt u. 0103040405/26, 0103040405/27, u.‿ɑzɢəɾnə 0103040405/15, u. ɑzɢəɾnə 0103040405/16, 0103040405/24, u. ɑzɢəɾʁɑ ‿ɬɑ 0103040405/17, u. ɑzɢəɾən 0103040405/23, uz̨‿u. 0103050303/09, 0103050304/08, bəɾ‿βəɾ u. 0202020701/56, ķus u. 0103040405/26, ɢoj u. 0103040405/26, jyd‿u. 0103050303/07, 0103050304/08,

u.+nəŋ ɑʰt u.+nəŋ ɑzɢəɾən 0103040405/16, bəɾ u.+nəŋ‿əʂdi 0203011001/02.

u.+ə mɑɬ u.+ə uzuɾo 0103010601/79.

u.+ən hɑt u.+ən qəʂdɑʁɑ 0103040405/20.

uɣuɾɬəɣ “sürülü”

u. ɑq domɑleɾ u. boɬʁeːj 0103010701/138.

uχɢaʀ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχɢaʀ-, oʰɢaʀ-, uʰɢaːʀ-, uʰɢaʀ-, uʰɢ̥aːʀ-, uʰɢ̥aʀ-, huɢaʀ-. u.-sa** mẹn saʁa ła u.-sa͡ła βop də 0103010703/10.

u.-ʁa ǩus u.-ʁa͡ła 0103010502/10, jaʰɢənəraq͡ʁozɯ u.-ʁa͡ła 0103050301/02, jyt u.-ʁa maɴɢa͡ła 0202030401/03.

u.-ʁəła βaʀ-/aʀ- ʒyt ͡u.-ʁəła βaʀʁa 0202030401/03, ǩus u.-ʁəła ͡aʀʁa 0103010502/09, ǩus u.-ʁəła͡aʀʁa͡ła 0103010502/10.

udʒin “üzerinden; ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

u. anə u. 0502020101/478, anə u.͡ ła 0502020101/299, anə u. d̥aχʀtɢa 0202020702/17, anə u. jamaβəʀ d̥͡ə͡na 0202020702/18, anəŋ u.͡ła 0202031101/31, 0502020101/96, anəsə u.͡ła 0202010502/25, azaq u. unduruʰdiβ dəʀ 0202031202/46, aʰga u. βəʀ łom oŋʂətɢa 0202010901/48, aʰga u. d̥iŋnaʁaq nimi d̥əʀ 0202031201/22, aʰʀdʒa u. 0202020501/16, aʰsə u. 0502020101/104, oχq ja u. 0502020101/160, oʰt taʁ u. 0502020101/461, ɔχq ja u. 0502020101/153, ɔnu͡ u. tuduβ jadaʁak kəsɯ 0202020702/23, uzu u. 0502020101/157, uzu u. jaʁəłas 0502020101/155, uzu u. jaʁəłasin 0502020101/260, pəto u. sałʁa 0203010502/01, pyɣyʀ u. 0502020101/104, pitio u. dałaβəʀ də 0202020303/05, bə ʧio u. 0502020101/282, bezuk u. 0202020501/43, boz u. 0502020101/248, b̥aʰdzə͡ u. aʰsɢaʂ͡ ɢəna 0202030201/05, daːsə u. 0502020101/461, dẹŋəʀ u. 0502020101/55, 0502020101/79, dẹŋəʀ u.͡ła 0502020101/79, dumsuʁ u. 0502020101/269, dimi u. 0502020101/367, 0502020101/375, dimi u.͡ ła 0502020101/299, 0502020101/475, diŋəʀ ͡u. 0502020101/215, d̥asən u. 0502020101/481, guaniendo u. guałaɸutɢa 0203010503/02, guməs oʰq ja u. 0502020101/475, guməs ɢəłəʂ u. 0502020101/482, kəsɯ u. ɢaʀatɢa 0502020101/380, qadi u. 0202031201/05, 0502020101/20, 0502020101/140, 0502020101/180, qejdʒi͡ u. ła 0203020302/10, qɔsə u. dik g̊ise 0202020501/01, ɢajdasə u. 0502020101/443, ɢəłəʂ u. 0502020101/488, ɢɔzə jyŋ u. 0203010501/04, χanjy u. d̥ise 0202020501/30, 0202020501/57, ʒuʁuʀ u. 0202010301/07, dʒiɣin tẹʀə u. ẹdəβatɢan nimi d̥ə 0202020702/16, łaʀẽ̞tbi kəsɯ u. 0203020601/32, mał kəsɯ u. 0203020601/08, małnəŋ jyʀsə u. 0202031202/56, mandʒanbehdʒi u. 0502020101/360, mənə u. 0502020101/270, mənə u.͡ ła 0502020101/292, 0502020101/306(2), məndaʁ nimi͡ u. 0502020101/315, mẹn senə u. ͡ła 0202031202/08, niːɣə u. maɴɢanda͡ła 0202010503/08, səkdəŋ aʀa u. tejdasɢa ͡ła 0202030101/14, sen mẹnə u. 0202031202/08, senə u. 0202030902/81, 0502020101/155, 0502020101/321, sujʀə u. 0203020601/01, 0203020601/03, 0203020601/11, sujʀ u.͡ła 0203020601/61, sujʀə u. 0202031201/04, 0202031202/07, sujʀ͡ u. 0203020601/39, sujʀə u.͡ ła 0202031201/21, 0203020601/51, sujʀ łaʀ u. 0203020601/31, 0203020601/33, sujʀə u. łaʀetkəʂ də 0202010301/08, sujʀə søz u. 0202010703/27, 0203010702/51, ʃiŋʂi biχua u. ͡ła 0202031201/34, tała u. 0502020101/461, teʀ u. 0502020101/466, tubanfa u. ma midʒaʀ dz̨iłasdərəβ dro 0202010901/57, tɔjnaʁ͡ u. bəʀ surtge 0202030308/07, tʂiɢə͡ u. məndaɢəłʂ də͡ sa 0103010304/56, jaːχʂ u. 0502020101/136, joʁɔʀ u.͡ła 0202020701/06, joʁuʀ u. 0202031201/06, 0202031202/06, 0202031202/07, 0203020601/31, joʁuʀ u. d̥ise 0202020501/58, joʁuʀ søz u. 0202020501/101, joʁuʀnəŋ łaʀ u. d̥ise 0202020501/102,

joʁuɾ søz u. ͡ɬa 0202010701/02, joɬ u. qənGa 0203020402/03, joɬ u. maNGa 0203020402/05, joɬ ͡u. maNGanda͡ ɬa 0202010503/08, joɬ ͡u. maNGandə ͡ɬa 0202010503/07, juʁuɾ u. 0202031202/07, juʁuɾ ͡u. 0202010301/08, jʉrsə u. ͡ɬa 0202030401/35, jysə u. 0202031202/45.

ulẹ "*ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar." Bkz. **ʊːli, ʊli, uːli, uli, uɬuː, uɬu, uɬuj, ʉɬu.**

u. u. p̪ətgej 0103020303/45.

ulʉs- "bölüşmek"

u.-giş u.-giş hanəp d̪ə 0502020101/06.

uli "*uɬʉ*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar." Bkz. **ʊːli, ʊli, uːli, ulẹ, uɬuː, uɬu, uɬuj, ʉɬu.**

u.+ɣi u.+ɣi ʤiu niɣəɬəβ d̪ə 0202020701/31.

uɬ "o" Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, ʉɬ, βoɬ, vu.**

u. anəŋ u. niɣəɬmisə 0202031201/31, kəsɯnəŋ u͡ ɬa 0202010703/23, u. kundi 0202031202/15, u. ͡ɬa 0201010101/30, 0202030802/06, 0202030802/07, u. jozəp baɾsa͡ ɬa 0202010901/23.

uɬaːʁ "binek hayvanı, yük taşıyıcı hayvan" Bkz. **uɬaʁ.**

u.+ən u.+ən ma aɬʁa sẹmixkge 0202020501/23.

uɬaʁ "binek hayvanı, yük taşıyıcı hayvan" Bkz. **uɬaːʁ.**

u. u. aɬəβ 0103010305/81, u. a͡ɬəsəβəɾ 0202030601/79, u. aɬχəş də 0103050201/15, u. ͡aɬma baɾş də 0103050201/15, u. mədʒin ͡ɬa 0202030605/13, u͡ məngin kəsəɾ͡ ɬa 0103050201/22.

u.+nə u.+nə aɬʁa 0103050401/08.

u.+dan u.+dan ʧusəɾɣẹ 0103050201/16.

u.+ɬaɾnə u.+ɬaɾnə ʤeliβ 0103050201/25.

u.+ən u.+ən aɬsa͡ ɬa 0103010305/82, u.+ən məngi 0103030802/35.

uɬʁan "oğlan" Bkz. **oʁuɬan, oɬan, uɬʁaːn, ʊɬʁan, uɬʁan.**

u. u. ɬa maNGa 0203020203/20.

uɬu < Ç. "ejderha; gök gürültüsü" Bkz. **guɬu.**

1. "ejderha"

u. u. gẹɾnə 0103010701/128, gʉk u. 0202030601/67, 0202030604/23, gyk u. 0103010601/26, 0103010701/38, 0103010701/39,

u.+nəŋ gʉk u.+nəŋ jiuda 0202030604/18, gyk u.+nəŋ bozda 0103010601/25.

u.+nəɴ u.+nəN Gəz 0202030902/39, 0202030902/132.

u.+nə gʉk u.+nə gyk daβaɾ bədʒin dzẹɬβərdaβ 0202030601/64, gʉk u.+nə aq jaNannə Gejdan da^{h}qg̣ ͡e: 0202030601/70, gʉk u.+nə gʉk ͡a^{h}tg̣a ʧusuɾo 0202030601/71.

u.+ɣẹ gøg͡ u.+ɣẹ 0202030601/23.

2. "gök gürültü"

u. u. guʰrguɾe̯ɣe̯ 0202010101/05, u. pe̯ɾsge 0103040405/14, u. pəɢərtdasɢɑ 0103040405/14 u. tɑːɾsəɬɑʁɑ 0202010101/05.

u.+sən u.+sən bəɾ kuʰrgərettsɑ 0103010601/27.

uɬus "bölge, yeryüzü"

u. oj u. 0202030604/30, oj u. 0202030604/32.

u.+də oj u.+də͡ɬɑ χɔnə turɑʰde̯ 0202030605/91.

u.+ɢɑ oj u.+ɢ̥ɑ eʰttse 0202030604/31.

uɬus "koyun sırtındaki pay"

u. bezuk u. tusuɾuβ ʄə 0202031202/54, nidʑi u. oɬurup ʄər 0202031202/54.

uɬʉː "*ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar." Bkz. **ʊːli, ʊli, uːli, ule̯, uli, uɬʉ, uɬuj, ~~uɬu~~.**

u.+ɣe̯ u.+ɣe̯ e̯ʰtgiʂ̠əni 0202010703/19.

uɬu "*ule*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar." Bkz. **ʊːli, ʊli, uːli, ule̯, uli, uɬʉː, uɬuj, ~~uɬu~~.**

u. u. dɑʰχ̠əʁɑndɑ 0202010703/21, u. dɑʰχ̠əʁɑndə ͡ɬɑ 0202010703/20, u. tejsɑ 0203010701/28, u. ʄiʄə 0202010703/20.

u.+ɣe u.+ɣe ͡ɑrʁɑ 0203011002/10.

u.+ɣe̯ u.+ɣe̯ ͡ɑrʁɑ 0203011002/10, u.+ɣe̯ e̯ʰtgi 0202010703/21.

uɬʉj "*u* günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar." Bkz. **ʊːli, ʊli, uːli, ule̯, uli, uɬʉː, uɬu, ~~uɬu~~.**

u. u. 0202020701/31, 0202020701/32, ɑq u. 0202020701/32, u. də ͡nɑ 0202020701/34, u. diŋnɑβɑttsɑ 0202020701/31, ɢɑːɾ ͡u. 0202020701/32.

u.+nə dɑʰːgə jɔq d̪ə u.+nə 0202020701/34, u.+nə gyɾse ͡ɬɑ 0202020701/32, u.+nə gyɾse 0202020701/32, u.+nə mɑ χosən pətʂudio 0202020701/33.

u.+leɾnə je̯ʰrg̠ə u.+leɾnə 0202020701/34.

uɬʉjɬəɣ "*uɬʉ*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar, *uɬʉjɬəɣ* ise *ulu* olan yer" **u.** u. jiɾɣi 0202020701/31.

uɬʁɑːn "oğlan" Bkz. **oʁuɬɑn, oɬɑn, oɬʁɑn, ʊɬʁɑn, uɬʁɑn.**

u.+nə u.+nə ɢəzdɑɾ 0202030604/03.

uɬʁɑq "oğlak" Bkz. **oɬʁɑq.**

u. u. ɢɔːzə 0202030404/11.

uɬʁɑn "oğlan" Bkz. **oʁuɬɑn, oɬɑn, oɬʁɑn, ʊɬʁɑn, uɬʁɑːn.**

u. ɢəz oɬ u. bo ͡ɬɑ 0202010702/01, u ͡ɬɑ 0202030604/06.

u.+nəŋ u.+nəŋ at ḍə 0203010301/09, u.+nəŋ uɬʁannəŋ at ḍə 0203010301/09.

uɬʁɑɴ < uɬʁɑn “oğlan”

u. u. ɢəzdaɾ 0202030601/57.

u.+ɢɑ u.+ɢɑ 0203010301/12, u.+ɢɑ͡ɬa 0203010301/25, joʁuɾnəŋ u.+ɢɑ ɬa gøβ͡ɬa 0203010301/12.

umʤio^{h}ɾʤẹn “stupa”

u.+nə u.+nə sudeː dɾo 0202020501/78.

u.+gi u.+gi 0202020501/79.

un “ses” Bkz. **ʊn.**

u. sen u. bəʁɑ 0103050301/04.

un “on” Bkz. **uːn.**

u. u. quşɢɑş 0202030402/64(2), 0202030402/67.

un- “çıkmak, (güneş) doğmak, bitmek, bilinmek, kızı evlendirmek” Bkz. **ən-, on-. ʊn-, uːn-, ʉn-.**

u.-up bɑɾ dujʁɑ u.-up bɑɾ 0202030203/02, sen u.-up bɑɾ 0202030605/140.

u.-uβəɾ ḍɾo tşɑm u.-uβəɾ ḍɾo 0202010901/21(2).

u.-də doj u.-də 0202030601/14.

u.-ḍə tşɑm u.-ḍə 0202030801/13.

u.-up də/do/ḍə doj u.-up də͡na 0103040403/07, nanti u.-up do 0202030902/100, ə̆s͡ u.-up ḍə 0202030603/01, pərəɴGɑ u.-up ḍə 0502020101/271, peɣ u.-up ḍə 0203010301/51, dasdəʁ tɑʁ mɑ u.-up ḍə 0502020101/247.

u.-go beldeliś͡ u.-go 0202030204/05, beldə̆reş u.-go 0202030303/06.

u.-kuş do pərəɴGɑ u.-kuş do 0502020101/292.

u.-in jɑʁə͡ʊ.-in 0502020101/186.

u.-i qərnəŋ bɑşɢɑ u.-i uni ɢajłɑβəɾ 0202030401/12, qərnəŋ bɑşɢɑ uni u.-i ɢajłɑβəɾ 0202030401/12, tɑʁnəŋ bɑşɢɑ u.-i uni ɢɑɾɑβəɾ 0202030401/12, tɑʁnəŋ bɑşɢɑ uni u.-i ɢɑɾɑβəɾ 0202030401/12.

u.- ɑ^{h}łdən budʒyn͡u.- 0202030901/15.

u.-up bɑɾ- u.-up bɑɾʁɑ͡ɬa 0202030605/140, 0202030901/19, u.-up bɑɾʁandɑ͡ɬa 0202010901/19, u.-up bɑɾəβ joq dɾo 0202010901/28, geseɾ u.-up bɑɾʁɑ͡ɬa 0502020101/424, ʁəɬəuʁɑ u.-up bɑɾʁɑ 0203020402/19, tşɑm͡u.-up 0202030801/11, ɢəz u.-up gẹp ḍə 0502020101/250.

u.-əβ u.-əβ͡şidɑʁɔ 0203020202/05.

u.-uβ dẹŋərɣi mɑ u.-uβ͡ şidɑʁe 0502020101/54, jɑʁəʁɑ u.-uβ jɑdɑχəş ḍə 0502020101/228.

u.-ək u.-ək giɣi͡ɬa 0202020501/22, ɑd͡u.-ək͡giɣin e də 0103020304/05, doj u.-ək gẹɬɣẹn 0202030601/17, ɢaːjsə dałejdan u.-ək giɣin ʒiłannə 0202030902/06, ɢejłɑsɢɑ͡u.-ək giɣig͡ẹː 0202020501/21, u.-ək geɬɣẹn͡eː ḍə 0203020203/13, u.-ək͡giɬ͡βɑɾ͡ɬa 0502020101/100, u.-ək gin 0502020101/42, u.-ək giɣin͡iː doː 0202030902/48, u.-ək giɣindi͡ɬa 0202030902/49, 0502020101/44, u.-ək giɣik nimi ḍə 0202030601/13, hɑsdəŋ ørʤy u.-ək git də͡sɑ 0103050101/61(2), şidagə u.-ək gin 0202030402/21, jɑːrmɑ u.-ək giɣin͡iː ḍə 0202030902/69, jɑɾmɑ u.-ək giɣi͡ɬa 0202030902/70.

u.-uk bə ͡ojʁɑ u.-uk giɣindi 0202030605/32, ɑːχɾʤiq sɔŋugu u.-uk giɣi 0202030902/117, ɑq ͡ɢałɑ jiłɑn u.-uk giɣi ͡ɬa 0202030902/05, u.-uk geł 0202030402/29, u.-uk gẹɬɣəməs də 0502020101/214, u.-uk gẹɣẹ͡ɬa 0202031201/03,

u.-uk gẹ̜ɬɣẹ̜ndi ɬa 0202030401/24, u.-uk gẹ̜ɣẹ̜ndi͡ ɬa 0202030401/26, u.-uk gẹ̜ɬmi͡ ɬa 0502020101/260, u.-uk ͡giɣi͡ ɬa 0502020101/104, u.-uk giɣindi 0202031201/07, 0502020101/104, u.-uk giɣindi͡ ɬa 0502020101/215, deməɾ͡ ərgam u.-uk giɣi͡n iː də 0202030902/87, fudagə u.-uk gin 0202030402/28, gøʰdərɣe u.-uk gẹ̜ɬɣẹ̜n eː d̥ə 0203010301/53, kədʒiɣ͡ eʰɬdʒi u.-uk giɣin soʁda 0202030901/04, kəsɯ βoɬəβ u.-uk gẹ̜ɬəβ 0202031201/05, kəseɾ u.-uk giɣinda 0103040302/24, kømbʉʂdəɣ u.-uk giɣẹ̜ 0502020101/364, ɢaɾa͡ ała jiɬan u.-uk giɣi 0202030902/05, ɢəɬəʂlernə ałʁa u.-uk͡ giɣi͡n iː də 0202030902/90, ɢəz u.-uk giɣẹ̜͡ ɬa 0502020101/251, ɢuzu u͡.-uk ͡giɣe 0203010302/05, χaːnnəŋ kəsə̆leɾ u.-uk giɣi 0202030902/72, χaɾmaɴɢənə gøʰduɾɣẹ̜ u.-uk͡ giɬɣẹ̜n ẹ̜ː ʝə 0203010301/58, u.-uk giɣin eː d̥ə 0202030402/29, məɬa u.-uk g̊ẹ̜p d̥ə 0502020101/43, u.-uk͡ gẹ̜ʂ də 0502020101/285, se u.-uk gẹ̜ɬ 0502020101/96, u.-uk gẹ̜ɬɣin ẹ̜ː d̥ə 0502020101/289, u.-uk giɣi 0502020101/202, 0502020101/288, 0502020101/364, 0502020101/459.

u.-əq jøɾ u.-əq qan͡ eːn 0103010705/03.

u.-uq jøːɾ u.-uq qan 0103010705/03.

u.-o as dujʁa u.-o 0202030604/38, dʊj͡ u.-o 0202030601/13, kun u.-o 0103030701/03, ʛʰɬd̥əqdan u.-o 0103030701/04.

u.-u saβanəŋ yzeɣe͡ u.-u 0202010503/14.

u.-gẹ̜ʂ ɔχq ja u.-gẹ̜ʂ͡ gəni 0502020101/165, gyk oʰt u.-gẹ̜ʂ͡ gəni 0502020101/24.

u.-giʂ u.-giʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/282.

u.-ge goɴa u.-ge 0202030402/78, gyk ͡oʰt u.-ge 0502020101/24, oʰt u.-ge 0502020101/25, gyk ͡u.-ge 0502020101/25, kuɬ u.-ge 0202030301/27, tʂam u.-ge 0202030801/13, jaɬdaɬ u.-ge 0203011002/10.

u.-gẹ̜ josəŋge u.-ge͡ ɬa 0103040302/09, josəŋgẹ̜ u.-ge͡ ɬa 0103040302/09.

u.-gi u.-gi ẹ̜ʰdik giɣin͡ i͡ː d̥ə 0202030902/29, ʒiɬ u.-gi 0202020701/12, səkdə u.-gi 0103010705/22, sejfəŋ u.-gi 0202020702/03, tʂam u.-gi 0202010901/21, tʂam͡ u.-gi 0202030801/19, tʂanə xiʤiu͡ u.-gi 0102020303/30.

u.-oːʁanda sək u.-oːʁanda 0103030701/01.

u.-geːn ad͡ u.-geːn χuaɴdeːtʂəːn 0102020401/21.

u.-gen ad͡ u.-gen χuaɴdeːtʂəːn 0102020401/17, aːd͡ u.-gen ʂaɾamaq 0102020402/02, aːd͡ u.-gen ʂaːɾamaq 0102020402/06, 0102020402/17.

u.-gẹ̜ːn ad͡ u.-gẹ̜ːn χuaɴdeːtʂəːn 0102020301/28.

u.-gẹ̜n ad͡ u.-gẹ̜n χuaɴdetʂəŋ 0103020301/15, qaβannəŋ tu u.-gẹ̜n andaʁ bəɾ ɢaɾa ə̆ʂt baɾ͡ e 0502020101/287, su u.-gẹ̜n e d̥ə 0103020304/24.

u.-giːn ad͡ u.-giːn χuaɴdeːtʂəːn 0102020401/40.

u.-gin aːd͡ u.-gin χuaɴdetʂən 0103020301/01, aːd͡ u.-gin ʂaːɾamaq 0102020402/12, 0103020303/01(2), 0103020303/19, 0103020303/32, 0103020303/37, 0103020303/44, 0103020303/47, 0103020303/48, aːtəsɢaː u.-gin bəɾmẹ̜ ẹ̜ʰg̊ẹ̜ːn sa 0203010301/59, as dujʁa u.-gin duɣədi 0202030601/11, hot χuaɾ u.-gin 0502020101/452.

u.-gindi daβannəŋ baʂɢa u.-gindi 0202030605/24.

u.-gəlẹ̜ɣẹ̜ndi u.-gəlẹ̜ɣẹ̜ndi ɬa 0202030402/65.

u.-gəndi ẹ̜ʰʧ͡ u.-gəndi͡ ɬa 0202030104/15.

u.-eɾnəŋ u.-eɾnəŋ bəɾ belek buɬuɾʁoːj 0202020501/86.

u.-gẹ̜k əɬəɣəndi oʰq u.-gẹ̜k 0202030103/10.

u.-geg peɣ u.-geg͡ eː 0203010301/16.

u.-gig aʰt teɣo u.-gig͡er dij də͡na 0202030604/49.
u.-uβ joq ḍə sək u.-uβ joq ḍə 0103050102/24.
u.-min də aʰs u.-min də 0502020101/104.
u.-gumes jɑʁəʁɑ mɑ u.-gumes 0502020101/170.
u.-uβɑɬʁəməs ẹ sen uzunəŋ pərəNGɑ nɑrsɑ u.-uβɑɬʁəmə͡sẹ 0502020101/267.
u.-uβɑɬʁəməs ḍə jɑʁəɬɑsəp pərəNGɑ u.-uβɑɬʁəməs ḍə 0502020101/272.
u.-me ɑʁɑ u.-me 0103010705/49.
u.-mi sɯk bədʒin u.-mi 0202030901/15.
u.-min kun u.-min mɑndərʁɑ 0103010305/67.
u.-uβɑɬmɑʁɑ pərəNGɑ u.-uβɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/273.
2. “kız evlenmek”
u.-əp də sɯːk u.-əp də 0202030403/02.
u.-tse sɯķ͡u. u.-tse 0203010702/03(2).
3. “bitmek, yardımcı fiil”
u.-gindi ɑjdəu u.-gindi͡jɑ sɑ 0102040302/07.

undər- “çıkarmak, çıkartmak, tamamlamasına yardım etmek” Bkz. **ʊndər-, undur-, unḍəʰr-, unḍur-.**
u.-əp ḍaʰsəNGɑ u.-əp bɑrsɑ 0103010305/67.
u.-k dẹrdiŋnəŋ hadinə u.-k git ḍə 0103010502/22, tuŋnə͡ɬɑ ɢɑdɑʁɑş͡ɬɑ u.-k gisẹ͡ɬɑ 0103010304/37, tʂɑχqɢɑ u.-k giɣi ͡ɬɑ 0103010304/43, fannɑʁɑ u.-k kĭs͡ łɑ 0103010101/12.
u.-ɣẹ u.-ɣẹ 0203020202/11.
u.-ɣi qejnə u.-ɣ͡i ɬɑ 0103010304/59.
u.-er qɑn͡u. u.-er ʃiaŋgan 0502020101/50.
u.-meɣe qɑn͡u. u.-meɣe ølyrse 0502020101/48.

undu < ondɑ “orada” Bkz. **ondɑ.**
u. u. sɑβɑtɢɑn ɑt͡ɬɑ 0202031201/23.

undu- “unutmak” Bkz. **ʊndu-, uːnḍu, unḍu-.**
u.-p u.-p bɑ qɑɬt do 0103050101/05.
u.-q u.-q qɑp ḍə 0203010301/40(2), 0203010301/52, u.-q qɑp ḍə͡na 0202020701/20, u.-q qɑp ʝə 0202010702/07, u.-q qɑş ḍə 0103050401/13, u.-q qɑɬʁɑ 0202030402/39, 0202030402/41, 0202030605/154, u.-q qɑʁɑ 0502020101/222, u.-q qɑp də 0202030402/39, u.-q qɑp dər͡na 0203020302/04, u.-q qɑp drɔ 0202030402/41, u.-q͡ qɑsɑ 0502020101/222, ɬɑrtbisẹ mɑ u.-q qɑʁə də͡na 0203010303/16, men ɑdənə u.-q qɑp ḍə 0502020101/161, mẹn mɑ u.-q qɑt ḍə 0103010303/12, mẹn u.-q qɑp ḍə 0103030802/28, mẹn u.-q qɑp də 0203010301/38, joʁuɾ ɬɑrnə mɑ u.-q qɑʁə drɔː 0203010303/15, joʁuɾ ɬɑrnə mɑ u.-q qɑʁə ḍər 0203010303/15.
u.-min boɬus boɬdorna niɣə go u.-min diɣin͡ẹr 0202030601/69.
u.-ʁəmẹs ḍə bɑş tutbɑnə kəsɯ u.-ʁəmẹs ḍə͡na 0203010301/49, joʁʊrnə kəsɯ u.-ʁəmẹs ḍə͡na 0203010301/48.

undun “doğu” Bkz. **ʊndun.**
u. u. 0202010901/09, ʝus͡u. 0202020501/17, u. jɑqdɑɢə 0202010901/08, ʝus͡u. bɑʰɢ̤͡ə mɑNsɑ͡ɬɑ 0202020501/18.
u.+di məzdəŋ goː u.+di do 0103040301/37.

unduʁɑɴ “Buddhizm tapınağı”

u. u. 0502020101/377, uʂ quɾłəʁ u. 0502020101/290, u͡ łɑ 0502020101/248, u. ʃiułɑʰḑə 0202030801/28, u. tutup ḑə 0202030801/28, u. tʂəŋ 0502020101/247.

u.+nəŋ u.+nəŋ 0202010501/01, ɑɾɑdɑɢə u.+nəŋ bəɾ qɑɾ deɾekdə 0502020101/428, u.+nəŋ bɑʂdɑ 0502020101/433, u.+nəŋ bɑʰʂdɑn ɢuzə məndɑɢə jɑːzɢɑ o 0202030801/09, u.+nəŋ bɑʰʂdəŋ ɸudurdɑ 0202010501/01, u.+nəŋ bəɾ sumiːdi 0202030802/02, u.+nəŋ dørt burdʒyʁɑ͡ ʁɑɾəβ oŋʂəʁɑq nimi də 0202010901/06, məsdəŋ u.+nəŋ ɑrtdɑ 0103040302/25, məsdəŋ bə u.+nəŋ͡ łɑ 0202030801/13, u.+nəŋ łomnə͡ łɑ 0202030801/13.

u.+nəɴ u.+nəɴ ɢɑʰtḠɑ 0202010901/42, u.+nəɴ Ḡɑʰtḑɑ 0502020101/378.

u.+nə u.+nə 0202030801/25, u.+nə dɑʁłɑʁɑ 0502020101/378.

u.+ɢɑ u.+ɢɑ 0202010901/45, u.+ɢɑ giłɣi 0202010901/41, u.+ɢɑ mɑ kəɾtəɾmis nimi tə 0202010901/44, u.+ɢɑ mɑ jɑʰʂ oːχəʂ ḑə 0202030802/11, sɑłẹ̣n sɑɢən ḑə͡ nɑ u.+ɢɑ 0202030802/11.

u.+dɑ u.+dɑ 0202030802/10, 0203020401/12, 0502020101/431, u.+dɑ ołurmɑ͡ nɑ 0202030801/14, gurum edəβəɾ do u.+dɑ 0202010901/11, u.+dɑ giłse ͡se 0203020401/12, u.+dɑ tʂɑ mɑ eʰdʒiɾəp bẹ̣ɾɣẹ̣k dimi dəɾ 0202010901/27.

u.+dɑn u.+dɑn uzɑːqdɑ bɑɾʁɑ oŋʂəʁɑq 0202010901/41.

u.+leɾnə u.+leɾnə ʃiułɑʁɑ 0202030801/28.

u.+nɑɾnə sumi u.+nɑɾnə bə nisdɑsɑ jɑχʂ βołχəʂ͡ e 0502020101/416.

undurˠ- “çıkarmak, çıkartmak, (kızı) evlendirmek” Bkz. **ʊndəɾ-, undəɾ-, unḑəʰɾ-, unḑuɾ-.**

u.-up bɑɾ ɢəz u.-up bɑɾ 0202030203/01.

u.-uʰdiβ dəɾ ɑzɑq udʒin u.-uʰdiβ dəɾ 0202031202/46.

u.-up dɾo dzo̰t͡ u.-up dɾo 0202030605/159.

u.-ẹ̣nə senə u.-ẹ̣nə 0202030402/63.

u.- hoɾɑβuɾ u.- 0502020101/485.

u.-up u.-up bɑɾʁɑ 0202030402/66, u.-up bɑɾʁɑn͡ eː ḑə 0202030402/66.

u.-uβ eʰt u.-uβ 0202020501/95, sumẹ̣ːn u.-uβ 0202020501/95, ʃientɑɴ u.-uβ 0202010901/03, u.-uβ ʂidɑʁɑḠ͡ e 0202030404/07, u.-uβ ʂidɑʁɑḠ͡ e 0202030404/07, u.-uβ ẓ̧idɑʁɑḠ͡ e 0202030404/07.

u.-ək fɑłɑʁɑ u.-ək͡ giɣi 0103010101/18.

u.-uk ɑhḑəʁłɑmonəŋ bəlisəkḑə u.-uk giłɣẹ̣ mɑ 0502020101/336, u.-uk giɣindi 0103040302/11, 0202030404/11, χuɾɑʁɑ u.-uk giɣi 0202020702/19, jɑmɑʁɑ u.-uk gẹ̣se 0202020702/11.

u.-k oʰtəs jiɣətdə u.-k͡ giɣẹ̣͡ łɑ 0502020101/115, qɑłqɑn u.-k giɣi 0202031202/36, u.-k giɣẹ̣ 0202020302/02, u.-k giɣi͡ łɑ 0202030902/72, u.-k giɣiʂ͡ łɑ 0103010304/33, u.-k giɣin 0202030902/75, u.-ək giɣik 0103030901/39, u.-k giɣi 0103030901/63, Ḡɑʂdɑʁɑ u.-k gip ʃəɾ͡ nɑ 0202020401/13, səqɢɑ u.-k giɣi 0202020702/32.

u.-ɣe bejłɑʁɑ͡ łɑ u.-ɣe͡ łɑ 0202020501/81, mɑndzḛ ɢojnə u.-ɣe 0202020401/28, tɑłɑʁɑ u.-ɣe 0203030101/12(2), teɾəleɾən u.-ɣe 0202030402/43, jejiβəɾ u.-ɣe 0202030305/02.

u.-ɣẹ̣ː jyŋ dzu̱ɑndʑɯ u.-ɣẹ̣ː 0203010701/23.

u.-ɣi χərən u.-ɣi 0103030901/31, tɑɴʂɑsən u.-ɣi͡ łɑ 0202030902/86.

u.-uβɑłʁɑʂ eʰkbe͡ ərəgən u.-uβɑłʁɑʂ͡ łɑ 0103030802/06, øʰkbe͡ ərəgən u.-uβɑłʁɑʂ͡ łɑ 0103030802/06, u.-uβɑłʁɑʂ͡ gəni͡ łɑ 0502020101/486.

u.-uβaɬʁɑ oʰt ɢəɬəʂdə u.-uβaɬʁa 0502020101/297, ɢəɬəʂənə u.-uβaɬʁa͡ ɬa 0502020101/299, ʤienən u.-uβaɬʁa 0202030402/78, ʃipḍə u.-uβaɬʁa 0502020101/485.

u.-usdəɾɣi dzɻa ɬa u.-usdəɾɣi 0202031101/27.

u.-ɣẹn temdər u.-ɣẹn͡ẹr 0202030601/35.

u.-ɣin diatɢa u.-ɣin͡i: də 0202030902/114, diatɢa u.-ɣin sɔʁda͡ɬa 0202030902/115, maɴsɛrʁa u.-ɣin jaʁɬəʁ kurʤi͡ eʰdə͡ɬa bə dro 0202030604/75.

u.-eɾ as͡dujʁa u.-eɾ bezək baʰʂdəʁ ʃysunə͡ɬa 0202030604/68.

u.-ɣẹk taqɢa u.-ɣẹk mi ḍər 0203030101/17.

u.-uʰtɢ̣aq taqɢa u.-uʰtɢ̣aq mi ḍə 0203030101/15, taqɢa u.-uʰtɢ̣aq mi ḍər 0203030101/15.

u.-uβ+ joq+ do ʃîta ʒiʂi u.-uβ joq do 0202020701/22.

u.-mis+dɾo anə u.-mis dɾo 0202030601/12.

unḍəʰɾ- “çıkarmak, çıkartmak” Bkz. **ʊndəɾ- undəɾ-, unduɾ-, undəɾ-.**

u.-tɢɑ qejnə͡u.-tɢa͡ azaq 0103010304/46.

unḍu- “unutmak” Bkz. **ʊndu-, u:nḍu-, undu-.**

u.-q bərmisən u.-q qɑ:ləp ḍər 0201010101/02, mẹn mɑ u.-q qɑp ḍro 0201010101/03.

unḍuɾ- “çıkarmak, çıkartmak” Bkz. **ʊndəɾ-, undəɾ-, unduɾ-, unḍəʰɾ-.**

u.-k moɬaʁa u.-k giło 0103010101/20.

u.-sḍəp ḍə bẹɾ͡u.-sḍəp ḍə 0202030902/130.

unkɑnə- < un-gi hɑnə- “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkanə-, unkia:-, unkian-, unkianə-, unkiaʰɾ-.**

u.-up ʄə duŋliɴga u.-p ʄə 0202030403/02.

unkanə- <un-gi hɑnə- “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkɑnə-, unkia:-, unkian-, unkianə-, unkiaʰɾ-.**

u.-p də u.-p də χɔ 0202030403/03.

unkia:- < un-ge hɑnə- “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkɑnə-, unkanə-, unkian-, unkianə-, unkiaʰɾ-.**

u.-sɑ uzu͡ɬa o:ɾ u.-sɑ 0203020402/22.

u.-ʁɑndɑ kəsɯ͡ u.-ʁɑndɑ 0103030901/20.

unkian- <un-gi hɑnə- “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkɑnə-, unkanə-, unkia:-, unkianə-, unkiaʰɾ-.**

u.-ẹ ḍə u.-ẹ ḍə 0502020101/450.

unkianə- < un-gi hɑnə- “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkɑnə-, unkanə-, unkia:-, unkian-, unkiaʰɾ-.**

u.- sen u.- 0202030901/17.

u.-ʁɑ dẹŋə͡ɾ oɾ u.-ʁa 0202030605/87, sunə u.-ʁa 0202010503/11.

u.-ʁɑn u.-ʁɑn͡ɛr ḍi ḍə 0202030103/18, u.-ʁɑn e ḍə 0502020101/52, sunə u.-ʁɑn͡e: ḍə 0202010503/11.

unkiaʰɾ- < **un-gi hɑnə-** “çıkıp gitmek, tamamen çıkmak” Bkz. **unkɑnə-, unkanə-, unkia:-, unkian-, unkianə-.**

u.-ḍə dumdək bədʒin u.-ḍə 0502020101/35.

uŋguli- “yabanî ördeğe seslenmek”

u.-o: sen u.-o: 0102020301/35.

ur < **βər** “herhangi bir, bir” Bkz. **ər, ər, or, ɔr, ʊr, bəːr, bəχr, bər, bər, b̥ər, b̥ər, βəːr, βər, βər βuːr, βur, vər.**

u. andaʁ͡u. pədəɣ 0202031202/05, andaʁ͡u. nimi maːdzɻ 0202020301/15, məndaʁ͡u. βerse 0203010303/06, niː u. bəŋʂɨ 0202030802/53.

urəq “uruk, akraba” Bkz. **orəq, orəʁ, oruʁ, ɔrəʁ, ʊrəʁ, urəʁ, uruq, uruχ, uruʁ**.

u.+ɢɑ ʂɨgə͡jaq u.+ɢa aq bɐ̣łɐ̣k tusgin kun dər 0103010601/05.

urəʁ “uruk, evlilik, dünürlük” Bkz. **orəq, orəʁ, oruʁ, ɔrəʁ, ʊrəʁ, urəq, uruq, uruχ, uruʁ.**

u. u. dɑrəʁnəŋge tusuβ 0103050101/19, ʂɨgə jɑqdəŋ u. bərɐ̣ɣɐ̣ dusgin bər kun dər͡na 0103010701/05, u. tutusoː 0103030702/11, ʂɨgə͡jaq u. 0103030702/64.

u.+nəŋ u.+nəŋ bilik 0102020304/04.

ureːk “yürek, kalp” Bkz. **ərəg, øreːg, øreg, ørek, ureg, jyrɐ̣g, jyrɐ̣k**.

u. u. niːɣə͡jer 0203020203/09.

ureg < urek “yürek, kalp” Bkz. **ərəg, øreːg, øreg, ørek, ureːk, jyrɐ̣g, jyrɐ̣k**.

u.+ə oʁuɬnəŋ u.+ə ɐ̣m͡er 0203020203/09.

uruq “uruk, akraba” Bkz. **orəq, orəʁ, oruʁ, ɔrəʁ, ʊrəʁ, urəq, urəʁ, uruχ, uruʁ.**

u.+ɢɑ jɑrɑser u.+ɢa sɑɬer jɑʁɬəʁ døsə͡ɬa 0202030604/74.

uruk “uruk, akraba”

u. u. gip bɑr͡eː 0202010502/06, u. gise͡ɬa 0202010502/06.

uruχ “uruk, akraba” Bkz. **orəq, orəʁ, oruʁ, ɔrəʁ, ʊrəʁ, urəq, urəʁ, uruq, uruʁ.**

u. u. 0202031202/13.

uruʁ “uruk, akrabalık, dönürlük” Bkz. **orəq, orəʁ, oruʁ, ɔrəʁ, ʊrəʁ, urəq, urəʁ, uruq, uruχ.**

u. u. 0202030605/44, u. pəʰtb̥is͡ɐ̣re 0202030601/53, u. putb̥iɣi 0202030605/03, u. ͡ɸutgərɣe 0202030605/13, bə u. mɑ tʂəŋnɑłəp d̥ər 0202031202/18, ɢəz jɑqdəŋ u. 0202031202/08, u. mɑ tʂəŋnɑ 0202031202/24, ʂɨgə jɑq u. 0202031202/10, ʂɨgə jɑq u. 0103010601/71, ʂɨgə jɑq u. bərɐ̣ɣi ɑrɢɑsɑnəŋ bɐ̣lek dər͡nɑ 0102020304/12, u. tutəsse 0202030601/56, u. tutusuβər d̥ə 0202010701/14, u. tutusɢ̥an duɣədi 0202030605/01, u. tutusmɑs nimi do 0202010701/15.

u.+nəŋ u.+nəŋ bəlɐ̣k pətgin kun nɑ 0103040401/20, ʂɨgə u.+nəŋ kəsɯ 0202030601/56, ʂɨgə jɑq u.+nəŋ pətgin kun 0103030203/05.

u.+nə u.+nə pətgərin 0202030605/07, bə͡u.+nə tɔqdatɢandɑ 0202030601/52, u.+nə tɔqdadin 0202030601/53.

u.+ɬar u.+ɬar nɑʁəp tʂəŋnɑłmɑʁɑ 0202031202/25.

u.+un ʂɨgə χannəŋ u.+un putgərəβɑłmɑʁɑn͡ɐ̣ː 0202030605/04, u.+un putgin͡ɐ̣r 0202030605/12, χannəŋ u.+un͡ɬɑ 0202030605/12.

urɣət- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣɐ̣d-, ʉrɣɐ̣t-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣɐ̣d-, jørɣɐ̣t-, jyrɣit-.**

u.-tse ʃyɑ pədəɣ u.-tse 0202010301/09.

urɣeŋ- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣɐ̣n-, ørɣiŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣɐ̣n-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣɐ̣ŋ-.**

u.-ge joʁur͡u.-ge hɑnəp dər͡nɑ 0203020101/03.

urɣet- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣɐ̣d-, ʉrɣɐ̣t-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣɐ̣d-, jørɣɐ̣t-, jyrɣit-.**

u.-gi dɐ̣ŋər ɑnɑsə u.-gi͡ɬɑ 0502020101/292.

urʁut- “(yalan) söylemek”

u.-ɢɑ uzuk u.-ɢɑ 0502020101/201.

urʤy “köşe” Bkz. **buʤy, burʤy, βurʤi.**

u. jyːs u. 0502020101/380.

u.+ɣe ɢuzu u.+ɣe ḍeməɾ suɾuq saɬʁan͡eɾ 0202030601/32.

u.+leɾ u.+leɾ χɔsə ḍeməɾ emes də 0502020101/440.

urʤy “şey, eşya” Bkz. **ərʤy, orʤi, ørʤy, ørʤi, ʊrʤy, urʤy.**

u. daʰpo̯as u. joq də͡ɳɑ 0202030604/29, bər u. dər 0203010801/05.

u.+ɬaɾnə senəŋ u.+ɬaɾnə 0202010901/80.

u.+leɾnə u.+leɾnə qənaʁa 0202020701/01, u.+leɾnə qənamas nimi də 0202020701/03.

urʤy “şey, eşya” Bkz. **ərʤy, orʤi, ørʤy, ørʤi, ʊrʤy, urʤy.**

u. jiɣik u. ḍər 0203010801/06.

urʂsɑɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰrsɴŋ, uʂsɑːɴ, uʰrsɑɴ, uʰrʂsɑːɴ, uʰrʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰrsɑɴ, hursɑɴ, ʒʉʰrsɑɴ, jyrsɑɴ.**

u. bozuk͡u. saɬʁa 0202030802/27.

us- < **uzu-** “uyumak” Bkz. **uzuː-, uzu-, uzŭ-.**

u.-sɑ u.-sɑ mɑ mɑnqəʂ do 0103010305/14.

us- “tutmak”

u.-əq ʒiʁɬaʁa u.-əq qaʁan səʁda͡ɬa 0202030902/67.

usd- < usdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

u.-ḛ andaʁəraq͡u.-ḛ tro 0203020501/10.

usdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

u.-ʁɑ amɢ̥ənə u.-ʁa 0203020601/26, eʰtək gɐɬɣɐ̣nnə u.-ʁa 0502020101/345, guoʤanə u.-ʁa 0502020101/04, qadi͡u.-ʁa niɣəɬəp bɑɾəp ɟə 0203010303/05, niɣənə u.-ʁa 0202010501/13, ʃioguoʤa u.-ʁa 0502020101/05.

u.-ʁɑn aq sut u.-ʁan daɬej 0502020101/283, pəʰrɢ̥an u.-ʁan nimi də 0502020101/116, pəʰrɢ̥annə u.-ʁan nimi də͡ɳɑ 0502020101/19, peɣ u.-ʁan nimi ḍə 0502020101/02, bəɬəmtʂɨ puʰrɢan u.-ʁan nimi ḍə͡ɳɑ 0502020101/56, bis daɾmaq u.-ʁan taʁnəŋ janəŋ taɬaʁa eʰtginḍi 0502020101/309, bis daɾmaqḍə u.-ʁan bəɾ taʁ 0502020101/301, daŋgo jimi u.-ʁan nimi oχəʂ ḍo 0202031201/17, dɐ̣məɾ dzɑ̯χɢənə u.-ʁan andaʁ nimɐ̣ɾ 0502020101/402, gadoɾa u.-ʁan͡ɬa nimi də 0502020101/394, guoʤa u.-ʁan nimi ḍə 0502020101/246, ɢaɾa qannə u.-ʁan daɬej 0502020101/286, ʤitbəŋ u.-ʁan ɢaɾa əʂt 0502020101/287, ɬom͡u.-ʁan͡nimi ḍɾo 0202010703/08, sun daɬejnəŋ su͡u.-ʁan kanməŋnəʁ aɾaʰḳə 0202031202/38, ʃieʤio u.-ʁan nimi mi 0202030802/53, taʁdan ɢuzu ɟusgɐ̣nnə u.-ʁan bəɾ ɣ͡ʃio 0502020101/281, tuŋgegezɯ u.-ʁan 0202030104/02, jaʁan u.-ʁan bəɾ taʁ 0502020101/280, jəɬənə u.-ʁan bəɾ ɢaɾa taʁnəŋ baʰʂda 0502020101/290, juŋʐəŋ u.-ʁan nimi ḍə 0502020101/180.

usdɑq qɑ < usdɑ-p qɑɬ-ʁɑn “benzeyen”

u. u. nimi 0103030702/104.

usdɑʁ < usdɑ-ʁɑ “gibi, benzer, benzeyip”

u. ɑːNGə bəː u. 0202020701/10.

usdɑs- “birbirine benzemek”

u.-əq u.-əq͡qɑn nimi 0502020101/118.

usgumbəŋ “Taersi tapınağı”

u.+di u.+di oɬ 0203020402/05.

uʂ “avcı” Bkz. **uːʂ.**

u. bəɾ͡u. beɾit 0202030402/10, u. tołmas 0202030201/02.

uʂdɑ- “avuçlamak, avucuna almak” Bkz. **oʂdɑ-.**

u.-βałsɑ u.-βałsɑ uʂ tołmas 0202030201/02.

uʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, uːʂ, udʐ, uʰdʒ, uʰdz, ŭʂ, hudz, ʂu.**

u. ɑɢ͡ənə u. ła 0202030402/31, u͡. ɑɴnə 0103030701/28, u. pəd̥ək d̥ər 0203010301/13, uʂ. pəd̥ək͡ ba: 0203010301/20, u. baʂ dʐałʁɑ͡ła 0202030902/48, u. baʰʂ dʐɑʰd̥ərʁɑ 0103010305/84, bə u. ła 0202030402/30, u. dɑːsə 0103040405/14, u. das 0103040405/14, u. dajiŋnoː 0103040403/43, u. dəqəsɢɑ uʰkus məŋuɾeɣe 0202010201/03, u. dəqusɢɑ niɣə uʰkus moŋərẹɣo 0202030303/04, u. dəqus͡ ła 0202030303/01, u. dɔχqus 0202030303/01, u. dəʰqusɢɑ 0202030204/03, u. diortdan suɑn 0203010302/07, u. difaɴdɑ͡ła 0202030902/110, u. gogo βaɾ͡e: 0203020601/15, u. gʉkuʂk̟un 0202030402/43, u. kəsɯ 0202030402/46, u. kełən 0203020401/20, u. kembẹ̟ʂdə 0103050302/06, u. kuezɯnə 0203030102/10, 0203030102/13, u. kun 0502020101/21, u. qadejdʒin 0202030402/43, u. qułunnə 0502020101/110, u. qunuq 0103010702/62, 0202010901/22(2), u. qunuq͡ ɢɑs edəβ 0202030605/53, u. qunuq͡ ɢɑsən hədzʐəβałʁɑn 0202030605/60, u. qunuqdəŋ łom ɔŋʂətqəʂ d̥ə 0202030802/11, u. qunuq sałʁɑq 0202030104/10, u. qunuq jyɣałʁɑn͡er 0202030605/53, u. qunuqɢ̟ɑ 0202010901/17, u. qunuqdə͡ nɑ 0202010703/23, u. qunɢɑndɑ 0103010503/04, u. qunɢɑndɑ͡ła 0202030902/23, u. qurłəʁ undułʁɑɴ 0502020101/290, u. ɢɑdənnə 0502020101/374, u. ɢɑʰt ɑʰt mɑɴdərəβ 0202030605/112, u. ɢɑʰt bɑʂɢɑɾəp bɑɾ 0202030605/128, u. ɢɑʰt ɑʰt mɑɴdərəp bɑɾ eɾ 0202030605/129, u. ɢɑʰt bɑʂɢɑɾo 0202030605/129, u. ɢəz 0203020401/20, u. ɢ̟ɑt səzərɔ 0202030605/98, u. ɢ̟ɑt dʐałəʁłaʁɑq nimi d̥ro 0202030605/129, u. ɢ̟ɑʰt ɑʰt mɑɴdərəβ 0202030605/122, u. χuoβu 0202030605/117, u. χuoβu 0202030605/123, 0202030605/130, u͡. ła jɑsɑʁɑndɑ 0203010302/03, 0203010302/12, u. mɑ joʰɾd̥͡ nɑ 0102020303/05, məs u. ła 0202030402/53, u. sɑːʂ mi 0103050102/33, u. sɑʐdəʁ 0202030402/54, u. sɑʐdəʁə͡ ła 0502020101/126, u. ʂeːɾənə ɢuzɢɑ 0202010901/76, u. ʂidəliŋ 0202030605/132, ʂigə u. ɢɑt 0502020101/77, u. tɑp 0203020401/08, u. tɑʁ 0202030605/148, 0202030605/149, u. tun 0502020101/21, u. tʊɾɑʁɑ 0203010303/01, u. tuniʁɑ 0103010702/62, u. tsɯ jorło də 0103050201/24, u. jɑɴʤɯ χuoβu 0202030605/119, u. jɑɴʤɯʁɑ 0502020101/380, u. jɑɴʤɯnə 0502020101/445, u. jɑsɑsɑ 0203010302/07, u. jɑsɑʁɑndɑ 0202010702/01, 0203010302/04, u. jɑsɑʁɑndɑ͡ła 0202010702/01, u. jɑsɑʁɑndi͡ła 0202020501/70, u. jɑɴʤɯ jiz 0103030802/23, u. jɑɴʤɯ 0202010701/12, u. jɑɴʤɯnə hɔɾɑʁɑ 0202030104/09, u. jɑsɑʁɑ 0202031201/19, u. jɑsɑʁɑn 0202031201/19, u. jɑsɑʁɑndɑ 0202031201/19, u͡. jɑsɑʁɑndɑ 0202031201/24, u. jorłəβ də 0103010305/79, u. jorłəβ d̥ə 0103010305/80, u. jørmi 0103030701/20, u. dʐuŋʤɯ ɑɾɑʰkə͡ hədʐ̟o 0202030605/112, u. dʐuŋʤɯ ɑɾɑʰkə hədʐ̟o 0202030605/122.

u.+dəŋ ɑɢənə u.+dəŋ oʁułłɑɾ 0103030801/07.

u.+də dɑsdɑn u.+də keɣərɣe 0103040405/12.

u.+d̥ə u.+d̥ə͡ ła jɑʰʂəp dɑʰgəʁɑ 0502020101/377.

u.+gᷝe bəz u.+gᷝe pəd̥ək ʉrɣetge 0203020402/01.

uʂ dørdon “otuz kırk”

u. u. ɑʰt məngi 0203010303/01.

uʂ < əʂt “köpek” Bkz. **əʂ, əʂt, ǯʂd, ǯʂt, ʂɨt.** Ayrıca Bkz. **taɬa ǯʂt, taɬa ʂɨt.**

u.+dəːŋ gyg͡u.+dəːŋ orənəː 0102020301/44, gyg͡u.+dəːŋ jaɬəːʁə 0102020301/47,

uʂ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzˌ, əʰdzˌ, ǯʂ, eʰdzˌ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, həʤ, həʤˌ, hɐ̣ʤ, hiʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʃiʤ, ʂɨ.**

u. dzˌəɬnəŋ͡u. Guzu 0202020301/18.

uʂ məɴ < uʂ məŋ “üç bin”

uʂ m. uʂ m. Gɔj 0203020401/05.

uʂsɑːɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰrsɑɴ, urʂsɑɴ, uʰrsɑɴ, uʰrʂsɑːɴ, uʰrʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰrsɑɴ, hursɑɴ, ʒɯʰrsɑɴ, jyrsɑɴ.**

u. u. bə niːɣədi͡ɬa saɬo ḍə 0202020701/24.

u.+nə u.+nə 0202020701/30.

uʂ dørt ʤiɣərmə “on üç, on dördü (ayın on üçü, on dördü)”

u.+di u.+di͡ɬa 0202030801/19.

ut “ateş, od” Bkz. **oːt, oḍ, ot, ʊt, uːd, uːt.**

u. u. Gəɬʁɑq mẹ ḍər 0203030101/15, u.͡ Guzə sɑsdərɣin͡i ḍə 0202030902/26, u. tɑmdərʁɑ 0202030101/09.

u.+dəŋ u.+dəŋ͡ə̆ʂgi 0202030701/12, u.+dəŋ uːrə 0202030603/01.

u.+du u.+du kuʰrgəritgi͡ɬa 0202030101/04.

uj “hızlı, çabuk” Bkz. **oːj, oj, ʊːj, uːj.**

u. ɯrɣintse u.͡nimi drɔ 0202010301/17.

uz “kendi, öz” Bkz. **ɔz, ʊːz, uːz.**

u.+u u.+u 0103020302/13, 0103030702/36, 0103030702/94, 0103030802/27, 0103030901/63, 0103040302/21, 0103040401/36, 0202030101/07, 0202030301/33, 0202030402/27, 0202030402/63, 0202030402/67, 0202030403/11, 0202030404/14, 0202030605/24, 0202030605/69, 0202030605/75, 0202030605/102, 0202031201/05, 0203020203/14, 0502020101/75, 0502020101/114, 0502020101/170, 0502020101/267, 0502020101/339(2), 0502020101/342, 0502020101/356, 0502020101/364, 0502020101/375, 0502020101/445, 0502020101/468, 0502020101/469, 0502020101/471, 0502020101/490, u.+u ɑːnə͡ɬa ʂɨdɑʁə drɔ 0202030301/37, u.+u ɑχsən bər ɑʰdo 0103030702/27, u.+u ɑʁərʁɑ 0203020203/14, u.+u ɑɬnəβɑɬʁɑʂ 0103030802/16, u.+u ɑɬno də 0103030802/26, u.+u ɑnə səŋɑrəŋNGɑ tʂɨuɬuβɑt ḍə 0202030605/158, u.+u ɑNnɑsɑ 0502020101/390, u.+u ɑrsən ɑɬʁɑ͡ɬa 0202030402/47, u.+u ɑjtəsGɑn͡ẹː 0103010601/48, u.+u ɑzədan ɬa ɑzə də͡nɑ 0103030702/36, u.+u ɑʰsən bər ɑʰdo 0103030702/24, u.+u ə̆ʂkəʂ də͡nɑ 0502020101/327, u.+u enẹ məndɑʁoɾ duɬ tuset ḍə 0502020101/207, u.+u eni ɑjdin 0502020101/427, u.+u ej oːsɑ 0103030702/23, u.+u ej osɑ ɑʰsən bər ɑʰdo 0103030702/93, u.+u ezerɣi oɬərχəʂ͡e 0502020101/111, u.+u ezerɣi mɑNqəʂ͡er 0502020101/221, u.+u o duɣdi ʤiu bər ojin͡ẹ̆tdə 0202030605/97, u.+u oŋʂẹ oŋʂẹ 0103030802/27, u.+u orəmnəŋ uzəɣẹ orəʁ dusGɑn 0103010701/113, u.+u ølyrxəʂ͡eː 0202010502/06, u.+u øɬse 0502020101/253, u.+u unək gin 0502020101/42, u.+u uʰdzɻndzɻɬəgə 0502020101/373, u.+u ɯnse 0502020101/266, u.+u poʁeḍaɬmɑʰḍe 0502020101/114, u.+u bɑntʂɨaʁɑ mɑNqəʂ͡ẹː də 0103010304/79, u.+u bɑrʁəməs͡ẹr 0202030902/126, u.+u bɑjʁɑ 0202030402/80, u.+u bə dɔʰqus βɑʂdəʁ mɑNqəsḍə jɔG͡ edəβɑɬʁɑ 0502020101/316, u.+u bə mɑNqəs ͡qɑnnə øɬɯrɣəle gẹʰɬḍə

0502020101/340, u.+u bəɬɣəməs d̪ə 0502020101/361, 0502020101/383, 0502020101/384, u.+u bəɬxəʂ də n͡a 0502020101/381, u.+u bəɬmis d̪ə 0502020101/382, u.+u bəɾ iʃʤip bəɾ ɢaɾen βaɬ 0202030401/05, u.+u bəɾ qejqaʁəɬaɾɳen 0202030902/23, u.+u bezəd̪əβatɢan nimi 0202030402/12, u.+u β͡əɾ ajtə̆sɢan͡ ɳ: də͡ na 0103010601/47, u.+u β͡oɾ aʰɬdən joda səgɳen 0103030702/15, u.+u βəɾ aʰdʐin̪ 0202030402/74, u.+u βuɾ əʰɾq ɢaɾin 0502020101/405, u.+u βuɾ gəməs joda səgɳen 0103030702/17, u.+u βuɾ qaɾo dəzin 0202030605/109, u.+u β͡uɾ ɢaɾaʁə din 0202030404/15, u.+u β͡uɾ ɢaɾɳenə 0202030605/24, u.+u daʁɬaʁa 0502020101/188, u.+u daʰɢa ͡ɬa ɢəʰɾqb̪aʰdə 0502020101/163, u.+u dəlin 0202030101/09, u.+u də͡ na 0202030605/101, u.+u dəɾ͡ na 0202030605/141, u.+u dəliɣəmə͡s eɾ 0202030605/69, u.+u dɳəɾɣi ma unuβ͡ ʂidaʁe 0502020101/54, u.+u diader jeɾ dapb̪aʁa͡ ɬa 0202030605/97, u.+u diɣi͡n i: d̪ə 0502020101/427, u.+u d̪ɳɬə aʁəɾʁa 0203020203/05, u.+u gɳɬɣiʂ͡ gəni 0502020101/490, u.+u gøʰdurɣi 0202030605/149, u.+u keɬənə bə uzunəŋ oʁuɬʁa surɳenə 0202030605/75, u.+u kunnəʁ boɬen 0103030701/52, u.+u kuŋnaɬʁa 0502020101/404, u.+u qaɾ͡ kəɯnə tejdaʰd̪ə 0202020401/16, u.+u qaʂ jeɾ jeɾɬaχəʂ 0103040302/16, u.+u ɢaʁa eʰttse 0502020101/111, u.+u quɬunnə beɾɣəmə͡s e: 0502020101/131, u.+u ɢaɾaʁəɬa βaɾin 0502020101/341, u.+u ɢaɾɳen 0502020101/446, u.+u χot͡ ʤimis su͡ ə̆ʂmis əɾəmboʧî 0103030702/92, 0103030702/94, u.+u χɔsən keɣəɾəβaʰɬd̪ə 0502020101/374, u.+u ʤeleʰd̪ə 0502020101/375, u.+u ʤyɣeɾ βoʁə d̪əɾ 0203020203/06, u.+u ʤyɣeɾ oʰɬd̪ə 0203020203/12, u.+u ʤyɣeɾ βoʰɬd̪ə 0203020203/12, u.+u ɬa ajtɢandi 0103010705/38, u.+u ͡ɬa 0202010503/09, 0202030301/15, 0202030301/26, 0202030401/19, 0202030402/37, 0202030402/62, 0202030402/63, 0202030402/67, 0202030404/07, 0202030605/120, 0203020203/06, 0203020402/22(2), 0502020101/327, 0502020101/351, 0502020101/328, 0502020101/409, 0502020101/453, u.+u͡ ɬa βəɾ ʁojʁa͡ β͡aɾɳen 0202030605/123, u.+u ma 0103010702/11, u.+u ma aɴnɳen saɢənəp də 0502020101/390, u.+u ma edəβaɬʁə də 0502020101/209, u.+u ma ezeɾɣɳ maɴqəʂ͡ eɾ 0502020101/220, u.+u ma piŋvei 0103050301/26, u.+u ma bøzʉɣe 0502020101/106, u.+u ma qaːɾəp də 0202030401/30, u.+u ma senəŋ dʐannə aɬʁə də 0502020101/255, u.+u maɴɢəməs ͡eɾ 0502020101/253, u.+u maɴɢəmes 0502020101/254, u.+u maɴɢandə͡ ɬa 0502020101/360, u.+u mədʒaɾ haɬɬantsa 0502020101/446, u.+u məɬa daʰpb̪aʰd̪ə 0502020101/34, u.+u məɬanə saɴa βɳɾin βəɾ ɬa 0202030401/07, u.+u məɬanə jiɣəle geʰɬd̪ə 0502020101/87, u.+u mənə bəɬɣə də 0502020101/387, u.+u mənə naʁo øɬʉrse 0502020101/361, u.+u mənə ʃien saɴa diɣəmes͡ e 0502020101/445, u.+u mənə dʐaɬaʁuzɢətə̆sə 0202030402/27, u.+u məndə oɬurup ba gujoq d̪ə 0502020101/457, u.+u məndaɢəɬʁa 0502020101/491, u.+u məndaʁ ʂaɬd̪aɴ boʰɬd̪e 0202031201/15, u.+u naʁəβ edəβatɢan βəɾ oʰq ja βaɾ e: də 0502020101/74, u.+u naʁəβ senə jaχʂəp bɔχuɬaχəʂ͡ e 0502020101/418, u.+u naʁo jeɾɬaʁaq 0103050301/23, u.+u naɾsa ɸudurəɴga͡ ɬa maɴqəʂ͡ e 0502020101/254, u.+u naɾsa deɬə bozʁa haɬ qaɬʁəmɳes də 0502020101/436, u.+u naɾsa deɾβeɬʁəməs d̪ə 0502020101/437, u.+u naɾsa bəɾ ʒiɾdi uɣaɬmasa 0502020101/445, u.+u niʤik dimiɾ 0502020101/317, u.+u nisdaχəʂ͡ ɳ 0202030902/101, u.+u nisdaʁə 0502020101/414, u.+u sa: beɾin 0502020101/82, u.+u sa: χənaʁa͡ ɬa 0202030902/102, u.+u saʁa βəɾ ɬaɾ ɬaɾedəβadin 0202030301/34, u.+u saʁa hadʐəqdə jandəɾχəʂ də 0202030401/32, u.+u saɬəβatɢa 0502020101/36, u.+u

sɑɴɑ pɑʰqo̤dinə 0502020101/266, u.+u sɑɴɑ beʰɾse 0502020101/276, u.+u sɑɴɑ͡βəɾ fudagə unuk gin 0202030402/28, u.+u sɑɴɑ ɢɑɾɑsɑ 0502020101/322, u.+u sɑɴɑ din 0502020101/447, u.+u sɑɴɑ keɾɣəmnə beɾɣe 0502020101/316, u.+u sɑɴɑ təŋnɑβɑtɢɑ mɑɴẹn 0202030103/14, u.+u sɑɴɑ jəus mɑ gyzdymis o̤də 0502020101/318, u.+u sɑɴɑ oʁułum bẹɾẹn 0202030401/07, u.+u sɑɴɑ ʂidagə unək gin 0202030402/21, sen u.+u ɢejʁɑ βɑɾʁɑ 0202010502/11, sen u.+u udʒin jɑʁəłɑs 0502020101/155, sen u.+u udʒin jɑʁəłɑsin 0502020101/260, sen u.+u udʒin jɑʁəłɑs 0502020101/157, u.+u senə øɬuɾẹn sɑɢənmɑs o̤də 0502020101/318, u.+u senə øɬuɾɣə gẹłmis o̤də 0502020101/320, u.+u senə udʒin jɑʁəłɑsɢə͡gẹmis o̤də 0502020101/321, u.+u senə udʒin jɑʁəłɑsɢɑmẹs͡ eɾ 0502020101/155, u.+u senə undurẹnə 0202030402/63, u.+u senə ʒiɣəmə͡s eɾ 0502020101/96, u.+u senə ʒise͡ɬɑ͡βəɾ bəŋʂi də 0202030404/12, u.+u senə səqɢ̤ə 0202030401/32, u.+u senə jørə ɑɬʁɑ 0502020101/316, u.+u senə ni oɬsɑ mɑ ʒiɣəmə͡s eː 0502020101/100, u.+u senə nisdɑʁeɾnə mɑ bəɬɣəməs o̤də 0502020101/415, u.+u senəŋ ɑʰɬdəɴɢɑ βəɾ ɢəɾəq ͡qɑɬẹn 0202030301/35, u.+u senəŋ ɑʰɬdəɴɢɑ βəɾ ɢəɾəq qɑɬẹn 0202030301/36, u.+u sendin o̤dɑʰɢ̤ə ɢ̤ɔʰɾqɢɔ 0502020101/158, u.+u su o̤dɑpqə͡ʂ eɾ 0202020401/19, u.+u ʃiɑɴdʑi̤ɑ ɑɴnẹn sɑɢənəp də 0502020101/389, u.+u ʃiendze boz mɑ ɑłəβɑłmɑʁɑ 0202030902/116, u.+u toqsɑ toqɢɑ ͡ɬɑ 0502020101/368, u.+u tutqəʂ də͡ nɑ 0502020101/327, u.+u jɑχs kədʒiɣ ʒiɣət ẹ do 0103040302/07, u.+u jɑʁəłɑs jɑʁəłɑsmɑ 0502020101/156, u.+u jɑʁəłɑsɢ̤əłɑ bɑːjn 0502020101/145, u.+u jɑʁəłɑsɢəłɑ mɑɴẹn 0502020101/146, u.+u jɑɴqədʑ̤ɑ 0502020101/219, u.+u jɑɴjɑɴnə dɑʁłɑʁɑ 0502020101/334, jẹʰɬdʑi̤ u.+u͡ ɬɑ 0103030802/22, u.+u jidə qunɢɑndɑ 0502020101/446, u.+u dʑɑndɑn ɢɔʰɾɢɔ jɔɢ͡ eː 0502020101/156, u.+u dʑi̤χujłɑʁɑ 0502020101/146.

u.+ə u.+ə 0202030301/15, u.+ə ɑłoɬmɑʰd̤ə 0103020302/16, u.+ə bẹːɾə geɬɣindi 0202030301/08, u.+ə kəsɯ͡βɑʰd̤əɾ d̤ə 0103030901/32, u.+ə ɬɑ 0202030301/23, u.+ə͡ ɬɑ ɢɑjleːnə diɣẹn eː də 0202030301/24, u.+ə nɑʁəβ jozɢəɾ 0202030301/08, u.+ə nɑʁo 0103010705/21, u.+ə sɑʁɑ nɑʁo hɑdʑ̤əq jɑndəɾʁeɾ 0202030301/32, u.+ə sɑʁɑ nɑʁo ɬɑ hɑdʑ̤əqdə jɑndəɾin 0202030301/33, u.+ə senə ʒiɣəʂ͡ eɾ 0202030301/02, u.+ə senə jozɢəɾinə di0202030301/09, u.+ə jytdə hediɣẹ mɑɴqəʂ͡ e 0202030401/07, u.+ə dʑ̤ɑɬɑβuzə 0202030402/20.

u.+ð̆ u.+ə̆ ɢɑɾɑβɑʰɬd̤ə 0203010303/04.

u.+unuŋ u.+unuŋ oʁułnə 0202030605/108, u.+unuŋ bɑntə̆sən 0202020401/08, u.+unəŋ bə bɑʂdɑ͡ɬɑ 0202030401/33, u.+unuŋ͡ɬɑ teɾənə 0202030301/23.

u.+unəŋ u.+unəŋ 0202030902/116, 0202030902/124, u.+unəŋ ɑg̤ɑsə d̤əɾ 0203020203/23, u.+unəŋ ɑnɑ 0202030902/96, u.+unəŋ ɑdzɑ͡ɬɑ 0202030605/127, u.+unəŋ ɑdzɑsə 0202030605/24, u.+unəŋ ɑʰd̤ən 0502020101/145, u.+unəŋ ə̆ɾχuɑʁɑ 0502020101/491, u.+unəŋ eɾenə 0502020101/366, u.+unəŋ o ʤemseklernə sɑɴɑ βerse 0502020101/144, u.+unəŋ oʁułʁɑ 0202030605/75, u.+unəŋ oɬ 0203020601/60, u.+unəŋ pəɾəɴɢɑ 0502020101/263, 0502020101/264, 0502020101/267, u.+unəŋ pəɾəɴɢɑ 0502020101/261, u.+unəŋ bə oʁuɬ 0202030605/103, u.+unəŋ bə uʂ qułunnə beɾɣəməs͡ eɾ 0502020101/110, u.+unəŋ bə duɬ͡tuseme 0502020101/207, u.+unəŋ bə gøŋyłdi 0502020101/356, u.+unəŋ bə guoʤɑʁɑ βɑɾsɑ 0502020101/316, u.+unəŋ bə qɑnɢɑ 0502020101/255, u.+unəŋ bə niːɣə 0502020101/465, u.+unəŋ bə sumə͡ʰɬɢɑn 0502020101/82, u.+unəŋ bə səkdəŋ ɑɾtdɑ 0502020101/420, u.+unəŋ bə

ʃidʒigədi 0502020101/92, u.+unəŋ bə jodanə 0103030702/95, u.+unəŋ bəɾ łom də 0103030802/02, u.+unəŋ bəɾ łom dəɾo 0103030802/02, u.+unəŋ bəɾ saɾəχ aʰt 0202030902/40, u.+unəŋ boz kuŋnałʁa 0502020101/406, u.+unəŋ bozɢa 0502020101/445, 0502020101/453, u.+unəŋ bøzʉk saʐdəqɢa 0502020101/373, u.+unəŋ ɸudaʁnəŋ peɣ eː 0502020101/339, u.+unəŋ dɐ̨ŋəɾ ana 0502020101/374, u.+unəŋ gogaː 0202030902/23, u.+unəŋ goga 0202030902/98, u.+unəŋ gøŋyłdi 0502020101/317, u.+unəŋ guziɣənə 0202030605/123, u.+unəŋ gyzdi 0202030902/112, u.+unəŋ gizgənə 0502020101/143, u.+unəŋ͡ ɬa 0202030401/30, u.+unəŋ͡ ɬa bə oʁułnə 0202030605/102, u.+unəŋ mənda 0202030902/63, u.+unəŋ mənə 0202030902/81, u.+unəŋ səŋuk 0202030902/125, u.+unəŋ saʐdəʁə də 0502020101/261, u.+unəŋ ʂigə jaqɢa əɾli 0202030402/78, u.+unəŋ jaɴqəs oʁułə βaɾ͡ e 0202030605/97, u.+unəŋ jiɣənəŋge 0202030402/68.

u.+unəɴ u.+unəɴ ɢa̰ʂ joda 0103030702/38.

u.+ŭnəŋ u.+ŭnəŋ saqəʂ jiɣəɾmə saɾəʁ aʰtdə məngi 0202030902/42.

u.+ənəŋ u.+ənəŋ łomən 0103030802/16, u.+ənəŋ niːɣə 0202030301/15, u.+ənəŋ ʃiʧʃikəsə 0103010705/27.

u.+unu u.+unu gøʰduɾuβaɬ 0202010503/10, kədʒiɣdi u.+unu ojnasɢa 0202030902/112.

u.+unə u.+unə 0502020101/46, u.+unə ałəɴɢa 0502020101/46, u.+unə enę̣ nisdin diʂ͡ eː 0502020101/109, u.+unə enę̣ ɢaɾaʁəła geɬʂ d̥ə 0502020101/56, u.+unə ęzęɾɣeʂ 0502020101/198, u.+unə ęzęɾɣi 0502020101/264, u.+unə øɬʁβaɬ 0502020101/263, u.+unə ølyɾuβałʁəməs d̥ə 0202030605/141, u.+unə uzutɢa 0502020101/54, u.+unə pɔʁma 0103040302/16, u.+unə bəɾ heː͡ βaɾ ͡ɬa 0502020101/42, u.+unə beɾ͡ βa͡ ɬa 0502020101/48, u.+unə beɾ͡ βaɾ͡ ɬa 0502020101/82, u.+unə b̥aʂdan ɢuzu kułuβałsa 0502020101/468, u.+unə dada duqɢan mi 0202030402/06, u.+unə ɸeɾɣəłe geɬɣendi 0202030301/36, u.+unə gøʰduɾɣi 0202030605/160, u.+unə qun͡ qanəʁan duɬ tuset d̥ə 0502020101/202, u.+unə ɢaɾaʁəła gęɬʂ͡ e 0502020101/57, u.+unə χejɬaʁə də 0502020101/14, u.+unə͡ ɬa sɔɢuβɔɬʁa͡ ɬa 0202030401/30, u.+unə mənə͡ ʁu tʂiułaβuzɢan͡ eɾ 0202030402/62, u.+unə mənə͡ ʁuz tʂiułaβuzɢa 0202030402/62, u.+unə naχəsa 0502020101/384, u.+unə naʁo naʁo øɬəʰɾd̥e 0103040302/18, u.+unə naʁəɬʁa øɬəɾɣinnə ma diu də 0103040302/20, u.+unə nisd̥aʁə 0502020101/154, seːn u.+unə kədʒiɣdi ojnasɢa 0202030902/116, sen u.+unə ølyɾse ma bɔχəʂ dɾo 0202030605/102, sen u.+unə ølyɾuβat d̥ə 0202030605/104, sen u.+unə βəɾ aʁəttsdeɾ 0202030301/36, sen u.+unə ɸugətbę̣ 0202030301/35, sen u.+unə məndaɢəp dʐannə dʒiułaʁa 0202030301/32, sen u.+unə saɬ 0202030401/07, u.+unə ʂidaɴnaʁə͡ ɬa 0502020101/365, u.+unə joq͡ etgə də 0502020101/136, u.+unə jijin 0502020101/81, u.+unə zeɾtgile giʂ 0202030902/91, u.+unə dʐa ɬa 0202030401/28, u.+unə dʐałamaβaɾ ɬa 0202030402/21, u.+unə dʐa dodʒiŋ aq pę̣ duʁup dəm 0202030402/11.

u.+ənə u.+ənə buɣun͡ ɬa deɬə saːɢəp baɾ͡ eɾ 0202030301/08, u.+ənə nannəʁ də di 0103020302/20, u.+ənə tʂeɬəʁ də di 0103020302/21, u.+ənə jiɣəʂ͡ eɾ 0202030301/07,

u.+uɣe u.+uɣe͡ ɬa 0502020101/79, u.+uɣe joʧiu joɢ̰͡ ę̣ɾ 0502020101/48.

u.+uɣę̣ u.+uɣę̣ beɾmę̣n gojoq də 0103040405/16, u.+uɣę̣ guŋʤuodan͡ b̥əsa 0103050301/01, u.+uɣę̣ gyzdy βę̣ɾ 0202030902/112, sen u.+uɣę̣ gyzdə bę̣ɾ 0202030902/112, u.+uɣę̣ tutbin gojoq dɾo 0103040405/15.

u.+əɣẹ u.+əɣẹ kełn beɾ 0103020302/02.
u.+əɣi u.+əɣi deła 0103020302/24.
u.+uŋ u.+uŋ ałənnəŋ ẹʰtdə ɢədəɾʁa 0103040405/34, u.+uŋ aʰtḍə andaɢo niɣəłɣin i ḍə 0502020101/131, u.+uŋ ojdaḡə 0103040301/26, u.+uŋ pərəɴɢa 0502020101/266, u.+uŋ pəʰrɢaɴḠa͡ła dzɑ̨ał 0202020501/26, u.+uŋ gøŋɯłdi 0502020101/387, u.+uŋ bə xidʒigəɣẹ jaɴjaɴ səqqəʂ͡e 0502020101/87, u.+uŋ məłaʁa 0202031201/11, u.+uŋ nisdaʁaḠ͡eɾ 0202030605/69, u.+uŋ sa kəsɯ as aʰsdaʂ ḍə 0202020501/93, u.+uŋ saɢałʁa 0103010702/72, sen u.+uŋ jozəp baɾ 0202030301/30, sen u.+uŋ baɾ 0202030301/33, sen͡ u.+uŋ baɾʁaʂ͡gəni͡ła 0502020101/360, sen u.+uŋ͡ła naʁəp kuliłaʁaḠ͡ẹɾ 0202030605/72, u.+uŋ tʂoɢe 0202020501/29, u.+uŋ jøry pəʰrɢaɴɢa dzɑ̨a͡ɬjam 0202020501/26.
u.+əŋ u.+əŋ boz də 0103020302/24, u.+əŋ daŋtʂołβan 0103030702/99, u.+əŋ go tʂa kegdinə βeɾ 0202030301/16.
u.+uŋge u.+uŋge uːn quʂɢaʂ tuduβat 0202030402/63, u.+uŋge poʁeḍałʁəməs ḍə 0502020101/108, u.+uŋge ɢaɾet 0202030401/33, u.+uŋge hasɢa bəɾ tejda 0202030402/63, u.+uŋge səːʁdzɑ̨ bəɾ͡uʂ beɾit 0202030402/10, u.+uŋge dzɑ̨əŋnə di 0202030402/11.
u.+uŋgẹ u.+uŋgẹ 0202030402/06, u.+uŋgẹ aːɾdəndan βəɾ 0202030402/66, u.+uŋgẹ andaɢə ła diɣe 0202030402/06, u.+uŋgẹ paʰqḍasa 0502020101/316, u.+uŋgẹ pəʰɾdʒaq qaʁərəp beɾ 0202030402/09, u.+uŋgẹ gøʰgudəp bẹɾ 0202030402/16, u.+uŋgẹ seŋ keɣərmi bə kełən 0202030605/61.
u.+uŋg̊ẹ u.+uŋg̊ẹ dzɑ̨əŋnə di 0202030402/11.
u.+uŋgi u.+uŋgi 0202030605/24, 0502020101/57, 0502020101/73, 0502020101/338, 0502020101/404, anə u.+uŋgi g̊eʰḍərəp bẹɾ 0502020101/142, u.+uŋgi azuɾ ẹʰt ałəɴɢa ge 0202030605/113, u.+uŋgi ətəkgi oʂdɑ̨ŧ̆sdərəp beɾ 0502020101/89, u.+uŋgi ezeɾtḍər 0502020101/146, u.+uŋgi onut boʁə də 0502020101/136, u.+uŋgi oʰq janə βeɾ͡βaɾ͡ła 0502020101/75, u.+uŋgi oʁułʁa kełən suɾak kił 0202030605/79, u.+uŋgi paʰqdasəβəɾ ḍə 0502020101/156, u.+uŋgi poʁeḍəβałmaʰḍə 0502020101/154, u.+uŋgi baɴnasɢẹj 0502020101/114, u.+uŋgi bə əʰrqdə ałək gił 0502020101/74, u.+uŋgi bə ni ołʁan͡ e 0502020101/409, u.+uŋgi beʰrse 0502020101/145, u.+uŋgi βər baɴnasəp 0502020101/114, u.+uŋgi͡βəɾ bəɾ as di βaɾ ͡ła 0202030301/33, u.+uŋgi βəɾ gøsemeɣe ʒiḍərse 0502020101/88, u.+uŋgi dẹʰḍə 0502020101/381, u.+uŋgi diɣẹn͡ła 0502020101/377, u.+uŋgi dimise 0502020101/387, u.+uŋgi dimise 0502020101/418, u.+uŋgi duɬɣe kəʰrḍə 0502020101/198, u.+uŋgi qaːnnəŋ ʐuzɯnə 0202030301/18, u.+uŋgi χasɢa βəɾ dadə 0502020101/61, u.+uŋgi ͡ła suʁun moːsdə keɣəɾ dərəm 0202030105/07, u.+uŋgi łap bəɾ ɢaɾa 0502020101/164, u.+uŋgi ma poʁeḍəβałʁəməs ḍə 0502020101/255, u.+uŋgi mandərəp beɾ 0502020101/141, u.+uŋgi məndərɣi 0502020101/145, u.+uŋgi nimi ma niɣə jɔːq dəɾ͡na 0202030404/12, u.+uŋgi jaχʂ gyzdiː ḍə 0502020101/322, u.+uŋgi zeɾtək gił 0203020203/23.
u.+əŋgi u.+əŋgi baɴfa βaɾ͡eɾ 0202030301/10.
u.+əŋgẹ u.+əŋgẹ hadzɑ̨əq jandəɾeɾ 0202030301/33.
u.+uŋsəɾ u.+uŋsəɾ gonin niːsdasa 0202020501/32.
u.+uŋkəsən u.+uŋkəsən oŋʂəβ͡ḍə 0103030802/07.
u.+undi dʒiɣin u.+undi dɔʁuɾ bəŋʂi ma joq 0202030404/14, u.+undi 0202030404/14,

u.+ulɐr u.+ulɐr dəliβaɬʁan 0203020201/05, u.+ulɐr dəlesgindiɣədi ‿na 0203020201/06.

u.+ulɐrnəŋ u.+ulɐrnəŋ ma nanalɐr 0203010702/25.

u.+lɐr u.+lɐr 0502020101/50, aβagalɐr u.+lɐr ma boɬʁe di dəɾ‿na 0103010702/69, u.+lɐr bəɾ jɐrɬasəβ 0103040401/75, u.+lɐr deɬə qoχɾqɢa 0103040302/08, u.+lɐr dəlik g̠in 0202030605/107, u.+lɐr dilisḵəs̠‿ e̞ 0103040601/11, u.+lɐr liaŋkuzɯ 0202030902/94, u.+lɐr‿ɬa ɬom etkəs̠‿e 0202030103/13, u.+lɐr‿ɬa ʒidə qunuq ɬəm saɬʁa‿ɬa 0202030103/14, u.+lɐr ma 0103010701/46, u.+lɐr ma məndɑ diɣindi 0103010701/42, u.+lɐr məndɑʁ mi 0502020101/50.

u.+eɾ u.+eɾ(<uz+lɐɾ)‿ɬa 0202030605/91.

u.+lɐrnə u.+lɐrnə χɔɴnap d̠ə 0202030402/51.

u.+umnəŋ mẹ̣nəŋ u.+umnəŋ bəɾ ɢəz βosɑ 0202020501/29.

ɪ.+uŋnəŋ sen u.+uŋnəŋ‿ɬa 0202020501/107.

uz “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ̣, uz, uzə, uze, uzẹ̣, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ̣, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̣, jyzʉ, ji.**

u.+digə ɑnəŋ u.+digə jɑʁnə‿ɬa 0203010502/02.

uz- “kesmek, yırtmak**”** Bkz. **u:z-.**

u.-giş ɑq jiz u.-giş‿g̠ənɑ 0103050102/28.

uzɑ:- “uzamak” Bkz. **uzɑ-.**

u.-sɑ u.-sɑ‿ɬa 0203020302/09.

uzɑ:d- “uzaklaştırmak” Bkz. **uzɑt-.**

u.-əβɑtg̠ɑn u.-əβɑtg̠ɑn e̞: d̠ə 0502020101/18.

uzɑ:q “uzak” Bkz. **uzɑ:ɢ, uzɑq.**

u. u. d̠ə 0502020101/245, u.‿ɬa 0103030901/30.

u.+ɢɑ u.+ɢɑ bɑɾʁɑ 0203030101/01.

u.+dɑ u.+dɑ bɑɾʁɑ 0202010901/41.

u.+dɑn u.+dɑn ɢədisəβ 0502020101/363.

uzɑ:ɢ “uzak” Bkz. **uzɑ:q, uzɑq.**

u.+ə dɑnəsdəŋ u.+ə 0202030304/02.

u.+əndɑ jozg̠ɑnəʁɑ u.+əndɑ 0202010901/71.

uzɑ- “uzamak” Bkz. **uzɑ:-.**

u.-ʁo dzg̠an jɑs u.-ʁo 0202010901/16.

u.- nɑɾ u.- 0502020101/366.

u.-ʁɑ sɑdzg̠ə u.-ʁɑ 0202030402/69.

uzɑq “uzak” Bkz. **uzɑ:q, uzɑ:ɢ.**

u. u. bəsɑ 0502020101/412, u. boɬʁəmes də 0502020101/153, dɑ^{h}ɢə u. d̠ə 0502020101/246, u. dəɾ 0502020101/452, u. d̠ə‿na 0502020101/453, məndɑʁ u. dəɾ 0502020101/408, u. nimi də‿na 0502020101/411, su u. nimi də‿na 0203020302/05, u. ‿jɑ^{h}ɢənnəŋ keʧ̠in 0103050102/16, joːdi u. mɑɴɢɑ‿ɬa 0502020101/228, u. joɬ 0103050102/24, u. joɬnəŋ jɑ^{h}g̠ənnə jɑ^{h}qdətqəs̠ d̠ə‿na 0202030604/49.

u.+dəɴ u.+dəɴ qadi joʁuɾ‿ɬa giɣi 0103040301/38.

u.+ɢɑ: u.+ɢɑ: ezerdo 0103020301/09, u.+ɢɑ: dzg̠ɾin 0102020301/03, 0102020401/03, 0103020301/02, 0103020403/02.

u.+ɢɑ u.+ɢɑ e^{h}tge̞ 0203030101/13.

u.+dɑn u.+dɑn͡ɬɑ diołak giɬəβəɾ do 0202020303/04, u.+dɑn mɑ gẹɬɣek nimi do 0202030801/23.

uzɑt- “uzaklaştırmak” Bkz. **uzɑːd-.**

u.-ǯsɢɑn jiβɑɬu jɑdɑʁɑ u.-ǯsɢɑn͡ẹː ḍə 0203020203/17.

uzə “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

u.+ɣe oɾəmnəŋ u.+ɣe oɾəʁ dusɢɑn 0103010701/113.

u. +ɣẹ ɑnəŋ u.+ɣẹ 0203010501/05.

u.+ɣi mənə u.+ɣi nɑːdi ɑqdə ɢɑɾɑ jɣŋnə hoɾɑp ḍə ḍise 0103010701/110.

uzəʁ “uyku” Bkz. **uzuχ.**

u. u. uzumɑs 0202030201/04.

uzən “ile” Bkz. **ədʒin, odin**, **odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən**, **idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

u. keʂu͡ u. 0102040301/04.

uzən “uzun” Bkz. **ʊzuːn, uzuːn, uzun.**

u. u. gizgə 0103040601/08, kəmnəŋ u. gizg̊əsən 0103040601/09, mənəːŋ u. 0103010305/23, mənəŋ u. 0103010304/43, 0103030802/26.

uzəŋ “uzun”

u. u. gizgə 0103040601/08, kəmnəŋ u. gizg̊əsən 0103040601/09.

uzəɾə- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uːziɾ-, uzeɾə-, uzeɾi-, uzẹɾẹ-, uzuɾ-, uzuɾẹ-, uzyɾẹ-**.

u.-β jy kəsɯ u.-β 0103010703/24.

uzət “cin” Bkz. **uzut.**

u. u. ɬɑ bẹɾ͡ undo̥ɾsd̥əp ḍə 0202030902/130.

uzeːŋgə “üzengi” Bkz. **eːzeːŋgə, ezeŋgə, ẹzəŋgə, ŭzeːŋgə, yzẹŋgə, izəŋgə.**

u. u. βɑʁ 0202020101/02.

uzeːŋgə βɑʁ “üzengi kayışı” Bkz. **ŭzeːŋgə bɑʁ.**

u. u. diɣek nimi ḍə 0202020101/02.

uze “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

u.+di dzd̥ɬnəŋ u.+di 0202020301/20.

u.+diǩə ɬomnəŋ u.+diǩə ḍə 0203010301/26.

uzeɾə- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uːziɾ-, uzəɾə-, uzeɾi-, uzẹɾẹ-, uzuɾ-, uzyɾẹ-, uzuɾẹ-.**

u.-p ḍə ɑm͡ɬɑ u.-p ḍə 0103030801/07.

uzeɾi- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi -, uːziɾ-, uzəɾə-, uzeɾə-, uzẹɾẹ-, uzuɾ-, uzuɾẹ-, uzyɾẹ-**.

u.-o u.-o 0103030801/02.

uzẹ “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, ʉz, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

u.+di dzd̥ɬnə͡u.+di do 0202020301/19.

u.+digə ɬomnəŋ u.+digə͡ɬɑ 0203010301/25.

uzɐ̣rɐ̣- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uːziɾ-, uzəɾə-, uzerə-, uzeɾi-, uzuɾ-, uzurɐ̣-, uzyrɐ̣-**.

u.-xəʂ maɬ ma u.-xəʂ 0202010703/27.

uzuː- “uyumak” Bkz. **us-, uzu-, uzŭ-**.

u.-t d̥ə anaɴ qaʰtda u.-t d̥ə 0103010503/05, anaɴ qatda u.-t d̥ə 0103010503/07.

uzuːn “uzun” Bkz. **ʊzuːn, uzən, uzun.**

u. u. 0202010703/08, 0202030104/09, u. aq jizdə 0103010305/91.

uzu- “uyumak, yatmak” Bkz. **us-, uzuː-, uzŭ-**.

u.-sɑ ɢaɾɑ͡ʝusse͡ɬa u.-sɑ͡ɬa 0202031101/26.

u.- aq jonaqɢa u.- 0202010503/14.

u.-p u.-p ba jadap d̥ə 0502020101/480.

u.-q u.-q qaɬʁa 0202030402/36, u.-q qaɬʁan͡eː də 0202030402/36, u.-q qaɬʁan͡e d̥ə 0502020101/423, u.-q qaɬʁanda 0502020101/299, u.-q qaɬʁandə 0502020101/424, u.-q qaɬʁandə ͡ɬa 0202030402/37, 0502020101/293, 0502020101/425, 0502020101/483, 0502020101/448, 0502020101/454, u.-q qaʁandi 0502020101/297, u.-q qaɬʁannəŋ aɾad̥ə͡ɬa 0502020101/426, u.-q qap də 0202030402/37, u.-q qap diɣe 0502020101/426, u.-q qap d̥ə 0502020101/450, u.-q qaɬmasa 0502020101/484, u.-q qasa 0502020101/474, u.-q qasa͡ɬa 0502020101/482, u.-q qat də 0103010503/07.

u.-ʁɑ u.-ʁa ołuɾʁanda 0502020101/473, u.-ʁa͡ɬa 0202030104/12, 0502020101/244.

u.-ʁɑn məŋ jəɬʁa u.-ʁan ʂejɬə qum͡eː 0103050305/07.

u.-ʁɑq janəɴɢa saɢəʁa u.-ʁaq nimi d̥ə 0202030104/11.

u.-β joq də u.-β joq də 0203020201/18.

u.-mɑs uzəʁ u.-mas 0202030201/04, u.-mas ǎs͡daʰɾtb̥as 0202030201/04.

uzuk “yalan”

u. u. uɾʁutɢa 0502020101/201.

uzuχ “uyku” Bkz. **uzəʁ.**

u.+əsə u.+əsə saɬəʁ nimi do 0502020101/293.

uzun “uzun” Bkz. **ʊzuːn, uzən, uzuːn.**

u. u. dəɾ 0203011002/28, mənəŋ u. 0202010502/21, 0202010901/53, 0202030103/10, 0202030104/05, 0202030104/06, mənəŋ u. bəɾ qazəq ʝə 0202010703/16, kuezɯnəŋ u. səzgɐ̣ ͡ɬa 0202010703/16, ninəŋ u. pədzɋaq ma dərə 0103040405/57, u. jip d̥ə 0502020101/466, u. jiʁaʂ 0103050102/18, u. jiŋni 0202010502/21.

u.+əɴqɑ u.+əɴqa məndaɾaq d̥ə 0103010305/25.

uzuŋ “uzun”

u. u. gizgəɣi 0202030301/41(2).

uzunɑt- “uzatmak”

u.-ɢɑʂ sadzɋən u.-ɢaʂ də 0103010703/02.

uzuɾ- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uːziɾ-, uzəɾə-, uzerə-, uzeɾi-, uzɐ̣rɐ̣-, uzurɐ̣-, uzyɾe-.**

u.-o maɬ uɣuɾə u.-o 0103010601/79.

uzurɐ̣- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, uːziɾ-, uzəɾə-, uzerə-, uzeɾi-, uzɐ̣rɐ̣-, uzuɾ-, uzyɾe-.**

u.-β də maɬ ma dandʒiɴɢə u.-β də 0103040301/22.

uzuɾuq “yumruk”

u.+dɑ bəɾ u.+dɑ tuduβɑɬʁɑ 0202020401/04.

uzut “cin, kötü ruh” Bkz. **uzət.**

u. u.͡be ni: o 0502020101/13.

u.+dəŋ u.+dəŋ ɑndɑ 0202030902/119.

u.+də u.+də qəʂdɑsdə d̥i d̥ə 0202030101/15.

uzut- “uyutmak”

u.-ɢɑ uzunə u.-ɢɑ 0502020101/54, kɑɴɢɑ u.-ɢɑ 0202010901/59.

uzŭ- “uyumak” Bkz. **us-, uzu:-, uzu-**.

u.-ʁɑn məŋ jəɬʁɑ u.-ʁɑn ʂejɬə qum͡e: 0103050305/05.

uzyɾ̥- “gelişmek, çoğalmak” Bkz. **ʊzəɾi-, u:ziɾ-, uzəɾə-, uzeɾə-, uzeɾi-, uzɛɾɛ̥-, uzuɾ-, uzuɾɛ̥-.**

u.-se ɢoj uɣəɾ u.-se 0103010601/43.

uzin “üzerinden; ile” Bkz. **ədʒin, odin**, **odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, u:dʒin, udʒin, uzən**, **idʒi:n, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, budʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mɛ̥dʒin, vudʒin.**

u. ɑnəŋ u. ʃiliu də 0103010302/19, kuneʂdi u. tuɾe tuɾe ɢɑɾɑβəɾ͡ɬɑ 0202030401/11, ni:ɣə u. d̥ise 0202020101/01, teɬəkdəŋ ɑχs u. ʊngɛ̥n͡e: d̥ə 0202030402/60.

uzdu- “kopmak, kesilmek” Bkz. **u:zdə-, u:zdu-.**

u.-β joq də ʧørmisə u.-β joq də 0103010306/07.

uzge “yoksa” Bkz. **u:zgi, uzgɛ̥, uzgi.**

u. u. 0203020302/07, u. bəz ʃynnisse əŋgɑɾ ʃynnisgeʞ̆͡e 0203020201/09.

uzgɛ̥ “yoksa” Bkz. **u:zgi, uzge, uzgi.**

u. u. oɬ təumə oɬəɾʂ d̥ə ɑm 0203011002/06, u. bə χuoβunə zɛ̥ɾtbise 0202030605/133, u. dɑʰɢə ʒydi tɑmɑɾ gɛ̥ɬmɛ̥s͡ɛɾe 0203030102/08.

uzgo:mbɑ “kişi adı, unvan” Bkz. **uzgombɑ.**

u. u. ɬɑmɑ 0202030901/09.

uzgombɑ “kişi adı, unvan” Bkz. **uzgo:mbɑ.**

u. u. ɬɑmɑ 0202030901/07, 0202030901/12.

uzgi “yoksa” Bkz. **u:zgi, uzge, uzgɛ̥.**

u. u. məs guʃy bəʁɑ geʧizɯdɑn ɑʰɬdəɾəɴɢɑ: 0103010304/67, u. nimi sɑ:nnəʁ nimi d̥ə͡nɑ 0203010301/30, u. sujɾənəŋ ɑt jo:q dəɾ 0203010301/17.

uzgit- < uzuk+et- “yalan söylemek”

u.-kəʂ mi bɑɾʁɑ u.-kəʂ mi 0103050301/04.

uzɢɑn- “uyanmak” Bkz. **ʊzɢɑn-, u:zɢɑn-.**

u.- midʒaɾ u.- 0103020303/15.

u.-ək u.-ək gɛ̥ɣɛ̥ndi͡ɬɑ 0202030402/36.

u.-mɑs nɑɾsɑ u.-mɑs ɛ̥: d̥ə 0502020101/425.

u.-ɢəmes uzuq qɑsɑ u.-ɢəmes 0502020101/474.

uʐ̥ “uç” Bkz. **u:ʐ̥, udʐ̥, ɢudʐ̥.**

u.+ge ʒɛ̥pdə u.+ge ʂɨgə jɑqɢɑ ɢəsɢɑ 0202030301/26.

u.+dɑɢə ɑq søɬnəŋ u.+dɑɢə 0203010901/02, ɑq søɬnəŋ u.+dɑɢə də 0203010901/02, mənəŋ u.+dɑɢə dəɾ 0203010901/01.

u.+undɑ bə͡jɑq u.+undɑ 0502020101/118.

uʐ̥ “öküz, sığır”

u. u.͡uɣuɾ 0103050303/09, 0103050304/08.

udzɻ “uç” Bkz. **uːzɻ, uzɻ, ɢudzɻ.**

u.+un səɴɑɾ͡u.+un tutɢɑ 0103010305/91(2).

u.+undɑn u.+undɑn bəɾ χujdəɾəβ ɢədəɾ 0103010703/07.

u.+əndɑ jigənəŋ u.+əndɑ 0103010702/36.

udzɻɑː “kalça, kuyruk sokumu” Bkz. **oːtʂɑ, odzɻɑ, ʊdzɻɑ, udzɻɑ.**

u. u. 0203020301/06.

udzɻɑ “kalça, kuyruk sokumu” Bkz. **oːtʂɑ, odzɻɑ, ʊdzɻɑ, udzɻɑː.**

u. døsə ɑʰdi͡u. 0202031202/54.

u.+sə døs u.+sə ɑɬəβ 0103030702/106.

u.+sən u.+sən beɾəp bɑɾ 0103040301/17, døːs͡u.+sən ɑɬo 0103030702/49.

udzɻɑqəs < ɑdzɻɑqəs “üçtaştan yapılmış ocak, ocak” Bkz. **ɑdzɻɑːqəs, ɑdzɻɑqəs.**

u.+dəŋ uʰdzɻ͡u.+dəŋ bɑʂɢɑ 0202010901/76.

udzɻɑs- “yapışmak, sıkı tutmak”

u.-əq ʒiʁɬɑʁɑ u.-əq qɑʁɑn͡ẹː də 0202030902/85.

udzɻuq- “olmak, hallolmak”

u.-bɑʁɑ jɑɬdɑɬ χɑɾɑ mɑ u.-bɑʁɑ 0202020501/43.

udzɻ̊ < uʂ “üç” Bkz. **uːʂ, uʂ, uʰdzɻ, uʰdzɻ̊, ŭʂ, hudzɻ.**

u. u.͡ɑʰt͡ɬɑ 0502020101/128.

uʰ

uʰdɑ “boy” Bkz. **oʰdɑq, oʰdɑʁ, oʰḍɑːʁ, oʰḍɑq, oʰḍɑʁ, oʰtɑʁ, uʰdɑʁ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

uʰ. jɑʁɬɑʰɢ̊əɾ͡uʰ. 0203010301/34.

uʰdɑʁ “boy” Bkz. **oʰdɑq, oʰdɑʁ, oʰḍɑːʁ, oʰḍɑq, oʰḍɑʁ, oʰtɑʁ, uʰdɑ, ɸʊdɑʁ, ɸudɑq, ɸudɑʁ.**

uʰ. oːɬ bəɾ uʰ. 0202010703/31, bəɾ uʰ. bəɾ guoʤa usdɑʁɑn nimi ḍə 0502020101/246.

uʰdəɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸuḍəɾ, ɸuḍuɾ, fədəɾ, fəḍəɾ, fuduɾ.**

uʰ. uʰ. xidʒigə 0202020301/18.

uʰ.+nəŋ uʰ.+nəŋ kuɬ kẹmbiʂ 0103050302/03.

uʰ.+ʁɑ peɣ ɬɑmɑnəŋ uʰ.+ʁɑ ʊngin jodɑ ḍəɾ͡nɑ 0103010701/101.

uʰduɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰdəɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸuḍəɾ, ɸuḍuɾ, fədəɾ, fəḍəɾ, fuduɾ.**

uʰ. uʰ. 0103030702/18.

uʰ.+nəɴ uʰ.+nəɴ qənnə 0103030701/24.

uʰgːuːs “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uʰgus, uʰḵuːs, uːḵus, uʰkus, uʰḵus, guːs, kus, ḵus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰḵus.**

uʰ. bəɾ uʰ. 0203020202/13.

uʰgun “kişi adı” Bkz. **oʰkʊŋ, oʰkuŋ, oʰḵuːŋ, gəgən, kʊːŋ, kʊŋ.**

uʰ. uʰ. dixəʂ mi 0202020501/107.

uʰgus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uʰguːs, uːḵus, uʰkus, uʰḵuːs, uʰḵus, guːs, kus, ḵus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰḵus.**

uʰ. ɢɑːɾ͡uʰ. 0103020303/10, 0103020303/26.

uʰkus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːɣus, uʰguːs, uʰgus, uʰɣuːs, uʰɣus, guːs, kus, ɣus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰɣus.**

uʰ. ɑq uʰ. 0203020302/11, uʰ. ɑdɑmɑ 0202020501/92, uʰ. ɑzɑqdəŋ 0202020303/03, uʰ. eʰtdə bə ǎgtg̊ɑ bər βeɾɣẹ̈ndi 0502020101/289, uʰ. oŋəɾeɣo 0202030204/03, uʰ. ølyɾɣe 0203020302/05, bər uʰ. βẹ̈ɾxəş mi 0202031202/13, ɢɑɾ uʰ. 0202030604/52, uʰ. ɢoːj gøʰpdək kəsɯ̀ ɬɑ 0202030802/36, uʰ. moŋəɾẹ̈yo 0202030303/04, uʰ. məŋuɾeɣe 0202010201/03, uʰ. teɾə 0202020303/03.

uʰ.+dəŋ uʰ.+dəŋ 0202020303/08, uʰ.+dəŋ ɑzɑqdəŋ məndɑː 0202020303/06, uʰ.+dəŋ gɑntujzɯsən 0202020303/03, uʰ.+dəŋ ɑzɑqdəŋ teɾəsən 0202020303/06, uʰ.+dəŋ jiudɑsən mɑ sɑłχəş də͡nɑ 0202031202/49.

uʰ.+gẹ̈ ɢɑɾ uʰ.+gẹ̈ ʝusuɾɣẹ̈ndi 0202030604/52, ɢɑɾ uʰ.+gẹ̈ ʝusuɾɣin ə͡ẹ̈ɾ 0202030604/51.

uʰ.+gi ɢɑɾ uʰ.+gi şukdixəş dəɾ͡nɑ 0202030604/53.

uʰ.+u bə uʰ.+u mɑ ɑndɑʁ nimi d̥ər 0502020101/133, sɑqəs jiɣərmə uʰ.+u χɑnnəŋ 0202030902/76.

uʰkuːs “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːɣus, uʰguːs, uʰgus, uʰkus, uʰɣus, guːs, kus, ɣus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰɣus.**

uʰ. şigə jyz bẹ̈son uʰ. 0203020401/05.

uʰɣus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːɣus, uʰguːs, uʰgus, uʰkus, uʰɣuːs, guːs, kus, ɣus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰɣus.**

uʰ. uʰ. 0202010702/03, 0202010702/05, 0202010703/19, 0202031201/10, 0202031201/10, bər uʰ. βẹ̈ɾɣə mẹ̈ 0203020202/15, uʰ. βeɾxəş mẹ̈ɾ 0203020302/11, uʰ. mɑ βeɾəβər dər 0203020202/20, nidʒi uʰ. bẹ̈ɾxəş dɾə 0203010702/48, uʰ. teɾənə 0203020302/05.

uʰ.+dəŋ uʰ.+dəŋ jiudɑ 0202031202/48.

uʰ.+d̥ə uʰ.+d̥ə sɑł 0202030902/73.

uʰ.+u uʰ.+u mɑ duqɢɑ 0502020101/24.

uʰ.+ə uʰ.+ə 0203020302/11, χɑnnəŋ uʰ.+ə pərnəNGɑ sɑłʁɑ 0202030902/72.

uʰɢɑːɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχɢɑɾ-, oʰɢɑɾ-, uχɢɑɾ-, uʰɢɑɾ-, uʰg̊ɑːɾ-, uʰg̊ɑɾ-, huɢɑɾ-.**

uʰ.-əβ ɢoj uʰ.-əβ 0202031101/12.

uʰɢɑɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχɢɑɾ-, oʰɢɑɾ-, uχɢɑɾ-, uʰɢɑːɾ-, uʰg̊ɑːɾ-, uʰg̊ɑɾ-, huɢɑɾ-. uʰ.-p bɑɾ** ɢoj uʰ.-əp bɑ͡ɾ eɾ 0201010102/02, ɢoj uʰ.-əp bɑ͡ɾ ẹ̈ɾ 0202030902/17.

uʰ.-pdə ɢoj uʰ.-əp də͡nɑ 0202031101/28.

uʰ.-ʁə d̥ɾo mɑł uʰ.-ʁə d̥ɾo 0203020601/24.

uʰ.-χəş dəɾ ɢoj oʰ.-χəş dəɾ͡nɑ 0202020301/01.

uʰ.-ş ɢoj uʰ.-ş̀ nɑ 0103030201/20.

uʰ.-sɑ məz uʰ.-sɑ 0103030201/16, ɢoj uʰ.-sɑ 0103030201/02, mɑ͡ɬ uʰ.-sɑ 0103030201/15, nidʒoɾ uʰ.-sɑ 0103030201/16.

uʰ.- mɑł uʰ.- 0203020601/24.

uʰ.-ɑː ɢojnə hedip bɑɾʁɑ uʰ.-ɑː uʰɢɑɾɑ 0202030902/04.

uʰ.-ɑ ɢojnə hedip bɑɾʁɑ uʰɢɑɾɑː uʰ.-ɑ 0202030902/04.

uʰ.-əβ mɑł uʰ.-əβ 0502020101/325.

uʰ.-uβəɾ mɑł uʰ.-uβəɾ 0502020101/314.

uʰ.-o menəŋ maːɬnə jaʂəu uʰ.-o 0202010502/24.

uʰ.-ʁa Goj uʰ.-ʁa 0202030902/131, Goj uʰ.-ʁa͡ɬa 0203020601/62, Gojnə uʰ.-ʁa͡ɬa 0202010502/03, 0202030902/01, maɬ uʰ.-ʁa 0103010502/06, 0203020601/68.

uʰ.-oʁan Goj uʰ.-oʁan d̥ij d̥ə 0202030902/04.

uʰ.-ʁandzɑ Gojnə uʰ.-ʁandzɑ͡ɬa 0202030902/05.

uʰ.-ʁaɋ Goj uʰ.-ʁaɋ͡eː d̥ə 0202010502/02.

uʰ.-ʁəməs də uʰ.-ʁəməs də͡na 0202031101/28.

uʰGaɾma “(hayvan) gütme (yayla), (hayvan) güden (kişi)”

uʰ. maɬ uʰ. 0502020101/180, maɬ ͡uʰ. jeɾ 0502020101/303, maɬ uʰ. datʂəŋ 0502020101/304, maɬ uʰ. d̥əɾ 0502020101/305, maɬ uʰ. d̥ə͡ɬa 0502020101/306.

uʰGaɾd- “(hayvan) gütmesine yardım etmek”

uʰ.-əp Goj uʰ.-əp 0202030402/57.

uʰGaɾs- “birlikte (hayvan) gütmek”

uʰ.-əp maɬ uʰ.-əp 0502020101/330.

uʰɢaːɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχGaɾ-, oʰGaɾ-, uχGaɾ-, uʰGaːɾ-, uʰGaɾ-, uʰɢaɾ-, huGaɾ-. uʰ.-əp baɾ** Goj uʰ.-əp baɾ͡eɾ 0201010102/01.

uʰ.-əp maɬ uʰ.-əp 0201010102/01.

uʰɢaɾ- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχGaɾ-, oʰGaɾ-, uχGaɾ-, uʰGaːɾ-, uʰGaɾ-, uʰɢaːɾ-, huGaɾ-.**

uʰ.-əp baɾ/ɓaɾ Goj uʰ.-əp baɾ͡eɾ 0203020601/56, Goj uʰ.-əp ɓaɾ͡eɾ 0203020601/62.

uʰ.- Goj uʰ.- 0202031101/11.

uʰʤ < uʂ “üç” Bkz. **oːʂ, uːʂ, uʂ, uːʂ, udʐ, uʂ, uʰdz, ŭʂ, hudz, ʂu.**

uʰ. uʰ.͡jaNə aː 0202010901/02.

uʰʤyɬ < uʂ+jiɬ “üç yıl” Bkz. **ɸudʒyɬ, hudʐuɬ.**

uʰ. uʰ. ərʤaŋnaχəʂ͡ẹɾ 0502020101/193.

uʰʤyɣərmi < uʂ+jiɣərmə “on üç” Bkz. **uʰdʐuɣurmə, ɸudʒyɣərmi.**

uʰ.+nəŋ uʰ.+nəŋ əʂdi 0502020101/184.

uʰʤion “otuz” Bkz. **uʰdʐon, ɸuʤun, hudʐən.**

uʰ. uʰ. aɬsa͡ɬa 0203010303/07.

uʰ.+nə uʰ.+nə Guzu͡ɬa bẹ̣ʂ͡jiɣərməɣe əndərɣə dəɾ͡na 0203010303/07.

uʰɾda “orta” Bkz. **oʰda, oʰɾda, oʰɾd̥a, ɸuɾda, ɸuɾd̥a, χɔɾda.**

uʰ.+ʁa jẹ̣ɾʤinnə uʰ.+ʁa saɬ 0203010702/35, uʰ.+ʁa saɬʁaq nimi d̥ə 0203010702/36.

uʰ.+səndan uʰ.+səndan syz diɣik 0202031202/09.

uʰɾk- “ürkmek”

uʰ.-ge ǎʂmiɣin͡ẹ̣ː də uʰ.-ge 0202030401/03.

uʰ.-gẹ̣ aʰt͡ɬa uʰ.-gẹ̣͡ɬa 0103030901/32.

uʰɾk- “uçmak” Bkz. **ɸug-, ɸuk-.**

uʰ.-gin uʰ.-gin qusda joq 0202030201/07.

uʰɾsaN “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰɾsaN, uɾʂsaN, uʂsaːN, uʰɾʂsaːN, uʰɾʂsaN, uʰʂsaN, uʂsaN, kuʰɾsaN, hursaN, ʒʉʰɾsaN, jyɾsaN.**

uʰ. uʰ. 0202020701/51, bozuk͡uʰ. saɬʁaq nimi do 0202030802/27, uʰ. ma saɬəβ joq do 0202020701/29, uʰ. saɬəβ jɔq də͡na 0202020701/27, uʰ. saɬʁa 0202020701/24(2), 0202020701/28(2), uʰ. saɬʁa͡ɬa 0202010901/83.

uʰ.+nə uʰ.+nə sɑɬʁɑ 0202010101/03, 0202020701/24, 0202020701/54, uʰ.+nə sɑɬʁɑ ˩ɬɑ 0202030802/28, 0202030902/86.

uʰ.+dɑn uʰ.+dɑn bəɾ sɑɬʁɑ 0202030902/47, uʰ.+dɑn sɑɬʁɑ 0203010502/06.

uʰ.+ə uʰ.+ə sɑɬʁɑ 0203011001/05.

uʰ.+ən uʰ.+ən sɑɬʁɑː 0202030902/68.

uʰɾʂsɑːɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰɾsɑɴ, uɾʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰɾsɑɴ, uʰɾʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰɾsɑɴ, huɾsɑɴ, ʒʉʰɾsɑɴ, jyɾsɑɴ.**

uʰ. uʰ. sɑɬʁɑ 0202010101/03.

uʰɾʂsɑɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰɾsɑɴ, uɾʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰɾsɑɴ, uʰɾʂsɑːɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰɾsɑɴ, huɾsɑɴ, ʒʉʰɾsɑɴ, jyɾsɑɴ.**

uʰ. uʰ. ˩dʒin d̥aʰɣəʁandɑ ˩ɬɑ 0202010703/20, uʰ. sɑːɬ 0202020501/16, uʰ. sɑʁɑ 0202010101/04, uʰ. sɑɬəβɑtɢɑ 0202010901/74, uʰ. sɑɬəβ 0202020501/10, uʰ. sɑɬoːɾ d̥ə˩nɑ 0202020701/31, uʰ. sɑɬo 0202020701/26, uʰ. sɑɬʁɑ 0202020701/35, uʰ. sɑɬʁɑ ˩ɬɑ 0202020501/17.

uʰ.+nə uʰ.+nə bəɾ sɑɬʁɑndɑ ˩ɬɑ 0202020501/19, uʰ.+nə ˩βəɾ sɑɬ βɑɾ ˩ɬɑ 0202020501/19.

uʰɾt < juʰɾt “yurt, daha önce insanların yaşamış olduğu, terkedilmiş yerleşim” Bkz. **oʰɾt, joʰɾt, jʊʰːɾt, jʊʰɾt, juʰɾt. uʰ.+ɢɑ** guzgə˩uʰ.+ɢɑ mɑɴqəʂ d̥ə 0202031101/20.

uʰ.+diː bə kuŋ˩uʰ.+diː ji ji 0202030404/03.

uʰs- “susamak” Bkz. **ɔʰːs-, ɔʰs-, χus-.**

uʰ-ɢɑn sẹn uʰ.-ɢɑn˩ẹɾ 0202010901/71.

uʰʂsɑɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰɾsɑɴ, uɾʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰɾsɑɴ, uʰɾʂsɑːɴ, uʰɾʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰɾsɑɴ, huɾsɑɴ, ʒʉʰɾsɑɴ, jyɾsɑɴ.**

uʰ. uʰ. sɑɬʁɑɢ˩eː də˩nɑ 0202020701/32, uʰ. sɑβɑtɢɑ 0202020701/36.

uʰdzɻ < uʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, uːʂ, udzʯ, uʂ, uʰʤ, ŭʂ, hudzʯ, ʂu.**

uʰ. uʰ˩ɑɾəm mɑɴɢɑn 0202030902/59, uʰ.˩ɑdzɻɑqəsdəŋ 0202010901/78, uʰ˩eː 0203020202/17, uʰ˩ej huɢɑɾʂ də 0202031101/13, uʰ˩ej huɢɑɾʁɑndɑ ˩ɬɑ 0202031101/13, uʰ˩oɾɬəɣin˩iː də 0202030902/59, uʰ˩udzɻɑqəsdəŋ 0202010901/76, kəm pəɾnəɴɢɑ uʰ˩oɾsɑ˩ɬɑ 0202030902/42.

uʰ.+u uʰ.+u˩ɬɑ 0502020101/179.

uʰdzɻon “otuz” Bkz. **uʰʤion, ɸʉʤʉn, hudzɻin.**

uʰ. uʰ. jɑsɑʁɑn nimi deɬə joːq d̥ɾo 0201010101/11.

uʰdzɻuɣuɾmə < uʂ+jiɣəɾmə “on üç” Bkz. **uʰʤyɣəɾmi, ɸudʒyɣəɾmi.**

uʰ. uʰ. kəsɯ 0502020101/178.

uʰdzɻun ɑʰɬdə “otuz altı”

uʰdzɻun ɑʰ. uʰdzɻun ɑʰ. dəɾnɑq 0502020101/402.

uʰdzɻundzɻɨ “üçüncü”

uʰ. uʰ. ənəsə də 0103010306/03.

uʰdzɻundzɻɨɬəg “üçüncü, üçüncü (eş)” Bkz. **uʰdzɻundzɻɨɬək, uʰdzɻundzɻɨɬəɣ.**

uʰ.+ə uzu uʰ.+ə 0502020101/373.

uʰdzɻundzɻɨɬək “üçüncü, üçüncü (eş)” Bkz. **uʰdzɻundzɻɨɬəg, uʰdzɻundzɻɨɬəɣ.**

uʰ. uʰ. 0502020101/257, senəŋ uʰ. ɢɑdənə d̥ə 0502020101/262.

uʰdzɻundzɻɨɬəq “üçüncü, üçüncü (eş)”

uʰ. uʰ ɢɑdən 0502020101/495.

uʰdzˌundzˌiɬəɣ “üçüncü, üçüncü (eş)” Bkz. **uʰdzˌundzˌiɬəg, uʰdzˌundzˌiɬək.**

uʰ. uʰ. sɑzˌdəʁə d̥ə 0502020101/256.

uʰdzˌ < uʂ “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, uːʂ, uʂ, uʰʤ, uʰdzˌ, ŭʂ, hudzˌ, ʂu.**

uʰ.+u uʰ.+u͡ɬɑ ɑnəŋ sɑzˌdəʁə d̥ə 0502020101/181.

ŭ

ŭsdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usd-, usdɑ-, qusd-, qusdɑ-, sud-.**

ŭ.-ʁɑn joʁuɾ ŭ.-ʁɑn 0202030103/13.

ŭʂ “üç, üçüncü” Bkz. **oːʂ, ʊʂ, uːʂ, udzˌ, uʂ, uʰʤ, uʰdzˌ, hudzˌ, ʂu.**

1.“üç”

ŭ. ŭ. ɑʂɢɑ 0202030601/39, ŭ. ɑʂɢɑn duɣədi 0202030601/39, ŭ. ɑʂsɑ 0202030604/42, ŭ. bozə 0502020101/377, bə ŭ͡ ɬɑ 0502020101/377, ŭ. βɑʂdəʁ mɑɴqəs d̥ə 0502020101/294, ŭ. βɑʂdəʁ mɑɴqə͡s ɬɑ 0502020101/295, ŭ. βɑʂdəʁ mɑɴqəsd̥͡ə ɬɑ 0502020101/296, ŭ. dun də 0203010801/09, gyzyn ŭ. juːmo 0202030604/42, ŭ. qunəq 0103010702/86, ŭ. qunuq 0202010901/15, ŭ. ɬ͡ɑ ɢədərəp d̥ə 0502020101/439, ŭ. tuɾɑttsɑ͡ ɬɑ 0502020101/434(2), ŭ. tunidɑn 0103010702/86, ŭ. jɑɴʤɯ bəɬək ʧusgig e̞ɾ͡ 0202030604/42, ŭ. jɑɴʤɯnə 0502020101/441, ŭ. jɑsɑʁɑndi 0103010703/05, ŭ. jɑsɑɾʁɑ diɣe 0103010703/02, ŭ. jʉmɢɑ 0202030601/39(2).

ŭ.+də ŭ.+də͡ ɬɑ 0502020101/380, ŭ.+də joɢ͡ etbise 0502020101/377.

2.“üçüncü”

ŭ. ŭ.e̞ɾ͡dənisə ni dəɾ dise 0103010701/77.

uʂsɑɴ < uʰɾsɑɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan bir çeşit anma geleneği” Bkz. **oʰɾsɑɴ, urʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰrsɑɴ, uʰrʂsɑːɴ, uʰrʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, kuʰrsɑɴ, hurɑɴ, ʒʉʰɾsɑɴ, jyɾsɑɴ.**

ŭ. ŭ. sɑːɬmɑ 0202030603/02.

ŭʂər “üçüncü (metinde)”

ŭ. bə ŭ. jɐ̟rdənisə mɑ pədəp bɑɾ͡e̞ 0103010701/80.

ŭzeːŋgə “üzengi” Bkz. **eːzeːŋgə, ezeŋgə, e̞zəŋgə, uzeːŋgə, yzɐ̟ŋgə, izəŋgə.**

ŭ. ŭ. 0202020101/02, ŭ. bɑʁ 0202020101/02.

ŭ.+nəŋ ŭ.+nəŋ 0202020101/02.

ŭzeːŋgə bɑʁ “üzengi kayışı” Bkz. **uzeːŋgə βɑʁ.**

ŭ. ŭ. 0202020101/02.

ʉː

ʉːɬe “evet, doğru (Dahe ağzı)” Bkz. **ɑːɬe, ɑle, ɑɬe, oːɬe, oɬej, ʊːɬe.**

ʉː. ʉː. ŏsdəβɑɬʁɑ jɑq jəqɢɑ 0203010901/10.

ʉ

ʉɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ, vu.**

ʉ. ʉ.͡ dʉɣʉdi ɬ͡ɑ 0203020601/64.

ʉɬʉ “*ulu*, günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesinde veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli

zamanlarında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.” **ʊːli, ʊli, uːli, ulę, uli, uɬuː, uɬu, uɬuj, ʉɬu.**

ʉ. ʉ. sɑɬʁɑn 0202030601/33.

ʉn- “çıkmak” Bkz. **ən-, on-. ʊn-, uːn-, un-.**

ʉ.-se uzu ʉ.-se 0502020101/266.

ʉ.-tse uzunəŋ pərəNGɑ ʉ.-tse 0502020101/261, pərəNGɑ ʉ.-tse 0502020101/263.

ʉ.-erʤi sen uzuŋ pərəNGɑ ʉ.-erʤi͡osɑ 0502020101/266.

ʉ.-mise pərɾəNGɑ ʉ.-mise 0502020101/264.

ʉrɣed- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣet-, ʉrɣęd-, ʉrɣęt-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣęd-, jørɣęt-, jyrɣit-.**

ʉ.-əβ kəʧik kəsɯleɾɣe ʉ.-əβ 0203010302/15.

ʉrɣen- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣęn-, ørɣiŋ-, urɣeŋ-, ʉrɣęn-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣęŋ-.**

ʉ.-ək ʉ.-ək giɣin mindʒar bəŋʂɨ dro 0202030802/58.

ʉrɣet- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣęd-, ʉrɣęt-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣęd-, jørɣęt-, jyrɣit-.**

ʉ.-tse dzɻʁəʤɯʁɑ ʉ.-tse gyj nimi oɬʁɑ ɬɑredəβ ɬɑredəβ 0203010302/15.

ʉ.-ge pəd̥ək ʉ.-ge 0203020402/01, 0203020402/17, pədək ʉ.-ge 0203020402/01.

ʉrɣęd- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣęt-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣęd-, jørɣęt-, jyrɣit-.**

ʉ.-əβər də sujrə sʉz ʉ.-əβər də 0202010301/09.

ʉ.-əp də ɢɑʂ ʉ.-əp də 0202010301/11.

ʉrɣęn- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣęn-, ørɣiŋ-, urɣeŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣęŋ-.**

ʉ.-əβɑːdəp də ʉ.-əβɑːdəp də 0202010301/12.

ʉ.-əβɑdəp də ʉ.-əβɑdəp də 0202010301/13.

ʉ.-min pədəɣ mɑ ʉ.-min də͡nɑ 0202010301/11.

ʉ.-męse səleɾ͡ɬɑ mɑ ʉ.-męse 0203010303/15.

ʉ.-miɣęn gue nimi ʉ.-miɣęn 0202010301/11.

ʉrɣęŋ- “öğrenmek”

ʉ.-gęn pəd̥əɣ ʉ.-gęn eː d̥ə 0202030402/03.

ʉ.-gęndi pəd̥əɣ ʉ.-gęndi 0202030402/04.

ʉrɣęt- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣęd-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣęd-, jørɣęt-, jyrɣit-.**

ʉ.-gin sɑzd̥əʁə͡ɬɑ ʉ.-gin͡iː də 0202030902/68.

ʉrɣin- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣęn-, ørɣiŋ-, urɣeŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣęn-, jorɣin-, jørɣen-, jørɣęŋ-.**

ʉ.-tse ʉ.-tse uʃ͡nimi dro 0202010301/17.

ʉrɣiŋkianə- < ʉrɣin-gi hɑnə- “öğrenip gitmek, tamame öğrenmek” Bkz. **ørɣiŋkia-.**

ʉ.-p də ʉ.-p də͡nɑ məɬaɬarʁɑ χɑdəɬʁɑ 0203010301/04.

ʉrleːɣ “yüksek, (şans, nimet) yüksek**”** Bkz. **əːrl̥ęk, ərleɣ, ərl̥ęɣ, ərliːɣ, ərlig, ərliɣ, ørɬuːɣ, ørlik, ʉrlek, ʉrl̥ęɣ, ʉrɬuɣ.**

ʉ. oŋo^{h}rdɑ mɑ ʉ. 0202020501/27.

ʉɾlek “yüksek” Bkz. **əːɾlẹ̈k, əɾleɣ, əɾlẹ̈ɣ, əɾliːɣ, əɾlig, əɾliɣ, øɾɬuːɣ, øɾlik, ʉɾleːɣ, ʉɾlẹ̈ɣ, ʉɾɬuɣ.**

ʉ. tʂəŋfəŋ ʉ. 0203020401/03.

ʉɾlẹ̈ɣ “yüksek” Bkz. **əːɾlẹ̈k, əɾleɣ, əɾlẹ̈ɣ, əɾliːɣ, əɾlig, əɾliɣ, øɾɬuːɣ, øɾlik, ʉɾleːɣ, ʉɾlek, ʉɾɬuɣ.**

ʉ. mənəŋ ʉ. βəɾ tuŋtuŋzɯ 0202020701/11.

ʉɾɬuɣ “yüksek” Bkz. **əːɾlẹ̈k, əɾleːɣ, əɾleɣ, əɾlẹ̈ɣ, əɾliːɣ, əɾlig, əɾliɣ, øɾɬuːɣ, øɾlik, ʉɾleːɣ, ʉɾlek , ʉɾlẹ̈ɣ.**

ʉ.+əɾẹ̈k ɬɔːmə ʉ.+əɾẹ̈k 0202020501/99.

ʉz “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ̈, uz, uzə, uze, uzẹ̈, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ̈, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̈, jyzʉ, ji.**

ʉ.+di gʉk deŋəɾnəŋ ʉ.+di 0202030601/34.

ʉze “üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ̈, uzə, uze, uzẹ̈, ʉz, ys, yz, yzə, yze, yzẹ̈, yzu, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̈, jyzʉ, ji.**

ʉ.+ɣe ɑnəŋ ʉ.+ɣe 0203020302/17, guməsdəŋ ʉ.+ɣe ʤis mɑɾʤẹ̈nnə ɢɑdɑʁɑ 0203010702/55.

ʉ.+di ɑnəŋ ʉ.+di 0203010701/10, bəɬuonəŋgənəŋ ʉ.+di͡ɬɑ 0203010701/12, gẹ̈zgənəŋ ʉ.+di 0203010701/08.

ʉ.+degə ɬomnəŋ ʉ.+degə pəḍəḵnə 0203010301/08.

ʉ.+digə bənəŋ ʉ.+digə 0203010701/07, mənəŋ ʉ.+digə 0203010701/08.

ʉ.+digə ɬomnəŋ ʉ.+digə 0203010301/12.

ʉ.+səŋge ʉ.+səŋge 0203020202/18, ʉ.+səŋge jɑːʁnə surtge 0203020202/18.

y

yxkḇe “akciğer” Bkz. **e^{h}kbe, ø^{h}kbe, ø^{h}kḇe, ø^{h}kḇẹ̈, jø^{h}kḇẹ̈.**

y. y.͡ḇɑʁəɾnə 0103040301/12.

ys “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ̈, uz, uzə, uze, uzẹ̈, ʉz, yz, yzə, yze, yzẹ̈, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̈, jyzʉ, ji.**

y.+əŋge ʊngẹ̈n͡eː ḍə y.+əŋge e^{h}tgendi 0202030402/57.

yz “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ̈, uz, uzə, uze, uzẹ̈, ʉz, ʉze, ys, yzə, yzʉ, yze, yzẹ̈, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̈, jyzʉ, ji.**

y.+ge dʐo^{h}dʐɑnəŋ y.+ge qɑɬɑʁɑ 0202030402/43, dʐuazɯ y.+ge ʂɨgə ɬoɴqɑ ɑɾɑ^{h}ḵə sɑɬəβ dɾo 0103050101/59.

y.+ɣẹ̈ dʐuazɯ y.+ɣẹ̈ ni sɑːχəʂ də 0103050101/59.

y.+de pɑʁɑɴnəŋ y.+de 0502020101/241, gyk deŋəɾnəŋ y.+de 0202030603/01.

y.+di pərβɑnəŋ y.+di jʏʁɑ sɑβɑtɢɑn uʂ dɑs 0103040405/14.

y.+digə gʉk dẹ̈ŋəɾnəŋ y.+digə gʉk ułunə 0202030601/70.

yzə “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ̈, uz, uzə, uze, uzẹ̈, ʉz, ʉze, ys, yz, yze, yzẹ̈, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̈, jyzʉ, ji.**

y.+ɣe ɑnəŋ y.+ɣe 0502020101/51, ɢɑɾɑ tigɨnnəŋ y.+ɣe 0502020101/51, səβɑqdəŋ ͡y.+ɣe 0103030802/36, sun dɑlejnəŋ y.+ɣe ʒidə ɢɑ^{h}t jɑzɢɑn͡eɾ 0202030601/24.

y.+ɣẹ̈ kɑɴnəŋ y.+ɣẹ̈ 0502020101/393, səməkdəŋ y.+ɣẹ̈͡βəɾ 0103050102/30.

y.+ɣi ə^{h}ɾqdəŋ y.+ɣi ɢɑɾɑʁɑndɑ 0502020101/408, pərβɑnəŋ y.+ɣi suβɑt 0103040405/12, dejzɯnəŋ y.+ɣi 0103010304/44, mɑdenəŋ y.+ɣ̇i͡ɬɑ 0103010304/44.

yzu “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

y.+ɣi miennəŋ y.+ɣi 0103050102/33.

yzʉ “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzi, ʒys, jos, jys, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

y.+ɣẹ gyk dɑsdəŋ y.+ɣẹ 0502020101/54.

yze “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

y.+ɣe ɑnəŋ y.+ɣe bəɾ jɑʁnə sɑɬʁɑ 0202030801/23, ezeɾnəŋ y.+ɣe 0202020701/05, sɑβɑnəŋ y.+ɣe͡unu 0202010503/14.

y.+di gʉk dẹŋəɾnəŋ y.+di dəɾ͡nɑ 0202030604/23.

yzẹ “üstü, üzeri, yan” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

y.+ɣẹ ɑnəŋ y.+ɣẹ͡ɬɑ 0203020501/09, mənəŋ y.+ɣẹ 0203010502/03.

y.+ɣi bɑndʑɯnəŋ y.+ɣi sɑɬʁɑ 0103010304/46.

y.+di bəɬətdəŋ y.+di 0202030604/23, gøk deŋəɾnəŋ y.+di 0202030601/27, mɑɬ͡ y.+di dɾo 0203020601/42.

yzẹk “çekirdek, şahdamar”

y.+di gɑŋnəŋ y.+di də͡nɑ 0202030604/23.

yzẹŋgə “üzengi” Bkz. **eːzeːŋgə, ezeŋgə, ẹzəŋgə, uzeːŋgə, ŭzeːŋgə, izəŋgə.**

y.+sə y.+sə dəŋgəɾdik 0103050302/08.

yzi “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

y.+ɣi pədəɣnəŋ y.+ɣi mɑ 0202031202/22.

y.+di mənəŋ͡ɬɑ y.+di 0202030301/20.

iː

iː “ünlem”

iː iː oɬ͡ ɬɑ uzunəŋ ɑg̊ɑsə d̥ə 0203020203/23, iː mẹn͡ ɬɑ ɑʰs ə̆ʂgəle mɑɴdə 0202030105/04.

iː < **eɾüɾ** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iːɾ, i, iɾ, ir, deɾ, jeː, jeːɾ, jeːreː, jeɾ, jeɾə, jereː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾe̊.**

iː ɑłək giɬɣin͡ iː 0203010702/52, ɑłək giɣin iː d̥ə 0502020101/407, əʂmiɣin͡ iː də 0202030902/121, ẹtgig͡ iː də͡nɑ 0103030203/44, ẹʰdik giɣin͡iː d̥ə 0202030902/29, ẹʰtək pɔgəɾtdɑt d̥ə iː d̥ə 0103040302/09, øɬuɾoʰtb̥in də iː də 0103040302/22, øɬʉɾmiɣin iː də 0502020101/486, unək giɣin͡ iː doː 0202030902/48, unək giɣin͡ iː d̥ə 0202030902/69, unuk giɣin͡ iː də 0202030902/87, unuk͡ giɣin͡ iː də 0202030902/90, undurɣin͡ iː də 0202030902/114, uʰdz̥͡ oɾɬəɣin͡ iː də 0202030902/59, ʉrɣẹtgin͡ iː də 0202030902/68, pətgin͡ iː 0202031202/53, bẹɾɣin iː də 0502020101/148, dɑnəmin də iː də 0103040302/12, diɣẹn͡ iː d̥ə 0202030404/17, diɣik iː də 0103030901/32, diɣin͡ iː 0203010702/50, diɣin iː də 0103010705/40, 0103010705/45, 0202030404/06, 0202030605/71, 0502020101/164, 0502020101/406, diɣin iː dəɾ 0202030103/12, diɣin iː d̥ə 0103040405/15, 0202030404/14, 0202030605/64, 0202030605/65, 0202030605/155, 0202031202/49, 0502020101/91, 0502020101/94, 0502020101/96,

0502020101/121, 0502020101/163, 0502020101/209, 0502020101/328, 0502020101/447, diɣin͡ i: d̥ə 0202010503/10, 0202030605/163, 0202030902/15, 0202030902/18, 0202030902/19, 0202030902/28, 0202030902/41, 0202030902/51, 0202030902/56, 0202030902/83, 0202030902/96, 0202030902/123, 0502020101/159(2), 0502020101/157, 0502020101/427, diɣin͡ i: də 0202030902/20, 0202030902/23, 0202030902/27, 0202030902/30, 0202030902/33, 0202030902/36, 0202030902/38, 0202030902/42, 0202030902/46, 0202030902/73, 0202030902/74, 0202030902/89, 0202030902/97, 0502020101/427, 0502020101/436, dimiɣin͡ i: d̥ə 0502020101/419, disgin i: də 0502020101/270, d̥iɣin i: d̥ə 0502020101/409, kərək giɣin͡ i: də 0202030902/14, gɐ̣łɣin i: də 0502020101/107, giłɣin i: də 0103040405/48, giɣin͡ i: d̥ə 0202020401/17, gizgi də i: d̥ə 0103040302/11, kømŭt d̥ə i: də 0103040302/22, qałd̥ərəsdərɣin i: d̥ə 0502020101/165, qałd̥ərə̆sdərɣin i: d̥ə 0502020101/160, ɬaɾetbɐ̣ɣin i: d̥ə 0502020101/210, ɬaɾɐ̣tbiɣin͡ i: d̥ə 0202030902/128, ɬaɾetgig͡ i: d̥ə 0203020601/28, maɴdərsdərɣin͡ i: də 0202030902/93, niːɣəłɣin͡ i: də 0203020203/01, səɢuβatɢan i: d̥ə 0202030401/35, ʂigin͡ i: d̥ə 0202010503/09, təkgin i: d̥ə 0502020101/16, tedasdərɣin ͡i: də 0202020401/16, tejdap bɐ̣rɣin i: d̥i 0502020101/96, tusərɣin͡ i: d̥ə 0202031202/47, ʈusurɣin i: d̥ə 0202031202/50, jigə diɣig͡ i: 0203020301/07, dzɻłap͡ berɣin i: d̥ə 0502020101/120.

iːdʒ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdzˌ-, əʰdʐˌ-, ə̆ʂ-, eʰdʒ-, ɐ̣ʰdʒ-, ɐ̣ʰdzˌ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, itʃ-, xidʒ-, hədʒ-, hədzˌ-, hədʐˌ-, hɐ̣dʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

iː.-iɾɣiː boɬəʁ tʂɑː i.-iɾɣi: 0102020401/09.

iːneːk “inek” Bkz. **eneːk, enɐ̣g, enɐ̣k, enɐ̣ʞ, ɐ̣nɐ̣k, ɐ̣nik, inek, inɐ̣ːk, inɐ̣k, iniːk, ĭnɐ̣k.**

iː. aɬ͡ iˑ 0102020301/14.

iːrɐ̣ < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ɐ̣ː, ɐ̣ːɾ, ɐ̣, ɐ̣ɾ, ɐ̣ɾeː, ɐ̣ɾe, ɐ̣j, iː, i, iɾ, ir, dɐ̣ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jɐ̣ːɾə, jɐ̣ɾ, jɐ̣ɾɐ̣̆.**

iː. əɾliːɣ͡ iˑ. 0103050305/01, əɾlig͡ iˑ. 0103050305/03.

iːzəgə < eɣəzək “yaka”

iː. iː. ma ɑndaʁ də 0203010702/10.

i

i < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ɐ̣ː, ɐ̣ːɾ, ɐ̣, ɐ̣ɾ, ɐ̣ɾeː, ɐ̣ɾe, ɐ̣j, iː, iːr, iɾ, ir, dɐ̣ɾ, jeː, jeːr, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jɐ̣ːɾə, jɐ̣ɾ, jɐ̣ɾɐ̣̆.**

i ɑq jiːzdixd̥ə diɣig͡ i 0202031101/32, ɑs itkəʂ͡ i 0103040601/23, eʰdik giɣin͡ i d̥ə 0202030902/129, daɾɬaʁan͡ i di dəɾ ͡na 0103010701/12, diɣig͡ i 0103010304/26, 0103010304/39, 0103010304/70, 0103010305/25, 0103010305/82, 0203011002/15, 0203020601/61, diɣin i d̥ə 0502020101/471, 0502020101/252, diɣin i ͡di d̥əɾ ͡na 0103010701/19, diɣin͡ i də ͡na 0103010701/21, diɣin i də 0103040405/18, diɣin͡ i d̥ə 0103040405/10, 0202030404/12, 0202030404/15, 0202030605/23, 0202030605/105, 0202030605/109, 0202030605/133, 0202030605/136, 0202030605/137, diɣin͡ i. 0202030605/90, diɣindi i di 0103010702/83, 0103010705/41, diɣindi ͡i di 0103010702/30, d̥iɣin͡ i də 0202030902/34, d̥iɣin i d̥ə 0502020101/89, keɣərɣɐ̣n͡ i di dəɾ ͡na 0103010701/09, 0103010701/10, 0103010701/11, qəʰrqɢan ͡i ʈise 0202031201/14, naːβ manɢan ͡i 0103040601/09, ni diɣig͡ i 0103010305/76, 0103010305/80, niɣəłɣin i d̥ə 0502020101/131, sasdərɣin͡ i d̥ə 0202030902/26, sumaq diɣig͡ i 0202031101/32, tejdaʰd̥ə diɣin͡ i dəɾ 0202020401/16, tygiʂ͡ i diβ də

0103030201/28, ɟusurɣin͡i ḍə 0202031202/55, ɮìli xej də iː ḍə məɬanə 0103010502/07, jimtsaʁan͡i ɬa 0502020101/223.

id- “etmek, yapmak, düzenlemek” Bkz. **eːd-, ed-, et-, eʧ-, ẹd-, ẹt-, ẹʧ-, it-, jid-.**

i.-əβ də/ḍə as i.-əβ də 0103040601/11, χo ʤi ʤadʒɯ i.-əβ ḍə 0103010306/02.

i.-əβ joq də i.-əβ joq də 0103010306/01.

ixgẹːn < eɾ-gən “muhtemelen, yüksek ihtimalle” Bkz. **egən, eʰgen, eʰgən, eʰgẹn, eʰkən, eʰkẹn, eʰkẹn, eʰkẹ̌n, ẹʰgẹːn, ẹʰgẹn, ẹʰkẹn, ẹʰkẹin, ixkẹn.**

i. gaːmsɯ diɣik͡i. 0203030101/08.

ixkẹn < eɾ-gən “muhtemelen, yüksek ihtimalle” Bkz. **egən, eʰgen, eʰgən, eʰgẹn, eʰkən, eʰkẹn, eʰkẹn, eʰkẹ̌n, ẹʰgẹːn, ẹʰgẹn, ẹʰkẹn, ẹʰkẹin, ixgẹːn.**

i. gyɾmiɣin͡i. 0202020303/03.

ixʤ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdẓ, əʰdʑ, ðʂ, eʰdʑ, uʂ, idʒ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədẓ, hədʑ, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

i.+iŋgi anəŋ͡i.+iŋgi͡ja 0102040301/02.

ixʤikə “karın, bağırsak” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, iʃʤik, iʧikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xiʧikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, həʧikə, hẹʤigə, hẹʧikə, hiʤigə, hiʤikə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤikə, ʃiʧikə.**

i.+sən i.+sən gaɬaʁa 0102040302/07.

ixɬtʂi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʤi, eʰɬtʂi, eʰɬdẓi, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, iɬʤi, iʃʤi, xiɬdẓi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬdẓi, jẹʰɬdẓi, jẹxɬdẓi, jixɬdẓi.** Ayrıca Bkz. **qam eʰɬʤi, qam eʰɬdẓi, qam eʰɬdẓi, qam ẹʰɬʤi, qam jeʰɬdẓi, qam jixɬdẓi.**

i. bərsə j. 0103030801/05.

ixsɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ĭsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

i. i. ojda 0103010306/02, i. ojda satɢan dro 0103010306/02, i. niɣəɬəβ ḍə͡na 0202020702/07.

i.+nəɴ i.+nəɴ ɢəz͡oʁuɬ͡ɬa 0103050102/01.

ixʃ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰdẓ-, əʰdʑ-, ðʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰdẓ-, iːʤ-, idʒ-, iʃʤ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədẓ-, hədʑ-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

i.-ẹɾɣeː bołəʁ tʂaː i.-ẹɾɣeː 0102020301/09.

ixt < et “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

i. i. kømʤɯnə saɬʁa 0202031202/28.

i.+də i.+də͡ɬa midʒa saɬəsdəɾʁa 0103030802/27.

ixt- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰd-, ẹʰḍ-, ẹʰt-, ẹʰʈ-, xit-, jeʰd-, jẹʰḍ-.**

i.-tse diadəβ i.-tse 0103010305/69.

i.-ək i.-ək giɣindi 0202020401/18.

i.-gindi i.-gindi͡ɬa 0102020303/20.

idʒ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdẓ, əʰdʑ, ðʂ, eʰdʑ, uʂ, ixdʒ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədẓ, hədʑ, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

i.+inəŋ i.+inəŋ ʂaɾ eʰtḍə 0202030104/16.

idʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, bẹ̈dʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, ʤin, ʤin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

i. ɑʰɬdəɾ͡i. izdin saɬʁa 0203010503/02, banbanzɯ͡i. gesge 0203010502/01, guməs i. 0203010702/52, kuezɯ i. guaɴɬaʁə ḍə 0203010801/02, qadi͡i. təumu diɣə də

0203010301/17, qadi i͡. diːse 0203010301/45, qadi i. dise 0203010303/08, qadi kəsɯ i. dise ͡ɬa 0203010301/33, χantsu i. ɬarettse͡ ɬa 0203010301/50, sujɾə kəsɯ i. 0203010702/56.

idʒiːn “ile” Bkz. **ədʒin, odin**, **odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən**, **uzin, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, budʒin, buzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

i. mienʃien i. həɾaʁa 0203010801/01.

idʒ- “içmek, yemek, (ziyafete) katılmak” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdz̩-, əʰdz̩̊-, ə̆ʂ-, eʰdʒ-, e̞ʰdʒ-, e̞ʰdz̩-, iːdʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, itʃ-, xidʒ-, hədʒ-, hədz̩-, hədz̩̊-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

i.-o ɑɾɑʰkə i.-o 0103050102/25.

i.-iβ ɑs i.-iβ 0103040403/03.

i.-isdiɾβɑɬ sẹn i.-isdiɾβɑ͡ɬ ɬa 0202030902/110.

iɬdʒi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdz̩i, e̞ʰːɬdʒi, e̞ʰɬdʒi, e̞ʰɬdʒi, ixɬtʂi, iʃdʒi, xiɬdz̩i, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdz̩i, je̞ʰɬdz̩̊i, je̞xɬdz̩̊i, jixɬdz̩̊i.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdz̩i, qɑm eʰɬdz̩̊i, qɑm e̞ʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdz̩̊i, qɑm jixɬdz̩̊i.**

i. i. go ɢɑɾ͡əs e̞tbe̞ liobədia 0202030901/23.

imə̹ɣ “meme” Bkz. **ʒimə̹ɣ, jimə̹ɣ.**

i.+di i.+di bəɾ məɬɑnə dioɬɑʁɑ 0103030901/15.

imə̹s- “emzirmek” Bkz. **eːmə̹s-**, **eməs-, ems-, e̞mə̆s-, imə̆s-, ims-.**

i.-gindin ɢozə i.-gindin͡ ɬa 0202031101/21.

imə̆s- “emzirmek” Bkz. **eːmə̹s-**, **eməs-, ems-, e̞mə̆s-, imə̹s-, ims-.**

i.-g̊i i.-g̊i 0202031101/21.

imis “değil, hayır” Bkz. **emes, eme̞s, e̞ːmis, e̞mis.**

i. ej i. d̥ə 0103010703/08.

imisi < eɾ-mes-se “ya da, değilse” Bkz. **e̞mise, e̞misẹ̆-, ĕ̞mise.**

i. i. øɬəq qɑt də 0103040303/08, i. ni oɾmi ʒiβɑd̥ət d̥ə 0103040303/08.

ims- “emzirmek” Bkz. **eːmə̹s-**, **eməs-, ems-, e̞mə̆s-, imə̹s-, imə̆s-.**

i.-əβ bejʁɑndɑn͡ ɬa 0202031101/21.

inek “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹ̆k, e̞nẹk, e̞nik, iːneːk, ine̞ːk, inẹk, iniːk, i̞nẹk.**

i. ɑɬə͡i. sɑʁeɾ ʁoː 0103040404/14, i. sɑʁmɑ 0202030104/19.

i.+din i.+din sɑːʁəβɑɬʁɑ 0202030501/01.

ine̞ːk “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹ̆k, e̞nẹk, e̞nik, iːneːk, inek, inẹk, iniːk, i̞nẹk.**

i. ɑɬə͡i. 0103020301/07.

ine̞ “yine, tekrar” Bkz. **ɑni, əni**, **əɾne̞, eːne̞, eːni, eneː, ene, ene̞, eni, e̞ːne̞, e̞ːni, e̞ne, e̞ne̞, e̞ni, ini**, **jine.**

i. i. ɢɑznɑsəɴɢɑ mɑ ɑndɑɢɑ diʂ də͡sɑ 0102020303/44.

inẹk “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹ̆k, e̞nẹk, e̞nik, iːneːk, inek, ine̞ːk, iniːk, i̞nẹk.**

i. ɑɬə͡i. 0103020302/07.

iniːk “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹ̆k, e̞nẹk, e̞nik, iːneːk, inek, ine̞ːk, inẹk, i̞nẹk.**

i. ɑɬ͡i. 0102020401/13.

ini “yine” Bkz. **ɑni, əni, əɾne̞ eːne̞, eːni, eneː, ene, ene̞, eni, e̞ːne̞, e̞ːni, e̞ne, e̞ne̞, e̞ni, ine̞, jine.**

i. i. uːdən qɑɾd̥əɸutɢɑ͡ ɬa 0202030701/12, i͡. βəɾ uʰʂsɑɴ sɑβɑtɢɑ 0202020701/36, i͡ jygəɾik mɑɴɢɑ 0202010901/78, i. jik jiɣəɾɣi 0103030201/24.

iŋgi “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, e̞ŋgeː, e̞ŋge, e̞ŋge̞, e̞ŋgi, iŋge̞.**

i.+ŋ i.+ŋ boʰɬḍa: 0102020401/14.

i.+ŋgi i.+ŋgi mẹn maɾʤen deleṇ 0102020401/47.

j.+m j.+m boʰɬḍe: 0102020301/15.

j.+sə j.+sə͡ja aɬə͡inẹk saʁaɾʁa boɬʁan eː də 0103020302/07.

iŋgẹ “yenge, ağabeyin eşi” Bkz. **eŋge, ẹŋgeː, ẹŋge, ẹŋgẹ, ẹŋgi, iŋgi.**

j.+ŋ j.+ŋ diḍe 0103040404/14.

iɾ < **eɾüɾ** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̈.**

i. eʰtək gẹɣẹ͡n i. 0203020601/56, eʰtgin͡i. ḍij ḍə 0202030605/15, ẹʰtgin͡i. dij ḍəɾ 0202030605/89, diɣin͡i. dij də 0202030605/44, diɣin͡i di dəɾ͡nɑ 0103010701/14, diɣin͡i. ʧij ʧəɾ 0202030605/79, ḍiɣin͡i. ḍij ḍəɾ 0202030605/114, gyɾmiɣin͡i. dij dəɾ 0202030605/155, kẹɣəɾɣin͡i. 0202030604/07, qəχɢərək giɣyin͡i. di dəɾ qɑn 0202030605/169, ʧusgin͡i. ʧij ʧəɾ 0202030605/11, ʧusuɾɣin͡i. ḍij ḍə 0202030604/54(2).

iɾmi < øɾmi “örgü” Bkz. **øɾmẹ, høɾmẹ, joɾmi, jøɾmi, jøɾmẹ, jørmi.**

i. bɑdzẹ̑nəŋ ji͡d i. 0103010302/02.

ir < **eɾüɾ** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̈.**

i. ẹʰtgin͡i. ḍij ḍə 0202030605/15.

isəɾ- “sarhoş olmak”

i.-ɣi bəɾ i.-ɣi͡ɬɑ 0202030902/129.

isɯ < eʰsɯ “öz, kendi” Bkz. **eʰsɯ, ẹsɯ, ẹʰsɯ, ĭsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

i. i. kolyɬɑq qɑsɑ 0103030901/11.

i.+nəŋ i.+nəŋ ɑβɑnɑ 0103050102/14, i.+nəŋ ɑndɑɢəp bəɾ sɑɬmɑ mɑ dəɾə 0202020501/101.

i.+nəɴ i.+nəɴ qɑɾmɑɴGə͡ɬɑ 0203020501/26.

isginni- “boğa ön ayaklar ile toprağı kazmak”

i.-oʁɑn i.-oʁɑn eː də 0103020304/23.

i.-ɣin bəɢɑ i.-ɣin jẹɾdi͡jɑ su͡βɑɾ͡e 0103020304/22.

iʃ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵭ, ə̆ʂ, eʰdzᵭ, uʂ, ixʤ, idʒ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzᵩ, hədzᵭ, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

i.+inḍi vujẹɾnəŋ i.+inḍi 0102040301/16.

i.+indigi i.+indigi kəseɾ 0102020303/23.

iʃdʒ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵭ, ə̆ʂ, eʰdzᵭ, uʂ, ixʤ, idʒ, iʃ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzᵩ, hədzᵭ, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

i.+inəŋgi i.+inəŋgi dɑʰɾdəβ də 0103010304/13.

i.+inəŋgi i.+inəŋgi dɑʰɾdəβ də 0103010304/11.

i.+iŋgẹ i.+iŋgẹ sujɑɴnə sɑːɬʁɑː 0103010101/04.

i.+iŋgi i.+iŋgi ɑχq qɑnət ḍə 0103040302/23, i.+iŋgi 0103010101/10(4), 0103010101/18, i.+iŋgi͡ɬɑ 0103010101/05, i.+iŋgi nəɣo də 0103010101/17, miennəŋ i.+iŋgi 0103050102/32.

i.+iŋgi i.+iŋgi͡ɬɑ go ʤio tukujnə ʃioɣuɬɣi 0103010501/11, i.+iŋgi kømuatqəʂ ḍə sɑ 0103010101/19.

i.+indi i.+indi͡ɬɑ 0103010305/77.

i.+indin peɾxəʂ də i.+indin 0103010305/77.

iʃʤ- “içmek” Bkz. **əʂ-, ətʃ, əʰʤ-, əʰʤ̟-, əʰʤ̠-, ǎʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰʤ̟-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, itʃ-, xiʤ-, həʤ-, həʤ̟-, həʤ̠-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-, ʂi-.**

i.-ip i.-ip bər ɢɑren βɑł 0202030401/05.

i.-erɣeː tʂɑː i.-erɣeː 0103020403/05.

i.-iβɑłʁəməs+ ḍə qɑnɑdo i.-iβɑłʁəməs ḍə͡nɑ 0103030901/09.

iʃʤer- “yedirip içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃʤer-, eʰʤir-, ẹʰʤẹr-, iʃʤẹr-, iʃʤẹ̟r-, xiʤir-, həʤer-, həʤir-, hẹʤer-, hẹʤir-, ʃiʤer-, ʃiʤeʰr-, ʃiʤẹr-, ʃiʤ̟er-.**

i.-o də jeʰɬdʒ̟ɪʁɑ i.-o də 0103040301/16.

iʃʤẹr- “içirmek, ağırlamak, ikram etmek” Bkz, **ẹʃʤer-, eʰʤir-, ẹʰʤẹr-, iʃʤẹr-, iʃʤẹ̟r-, xiʤir-, həʤer-, həʤir-, hẹʤer-, hẹʤir-, ʃiʤer-, ʃiʤeʰr-, ʃiʤẹr-, ʃiʤ̟er-.**

i.-ɣi ɑrɑʰķə i.-ɣi 0103010304/50.

i.-ɣindi tʂɑnə i.-ɣindi 0103050401/08.

iʃʤer- “yedirip içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃʤer-, eʰʤir-, ẹʰʤẹr-, iʃʤer-, iʃʤẹr-, xiʤir-, həʤer-, həʤir-, hẹʤer-, hẹʤir-, ʃiʤer-, ʃiʤeʰr-, ʃiʤẹr-, ʃiʤ̟er-.**

i.- qɑɬʁɑɴ quʁundɑn͡zuɾ i.- 0202030402/72.

iʃʤẹr- “ağırlamak, ikram etmek” Bkz. **ẹʃʤer-, eʰʤir-, ẹʰʤẹr-, iʃʤer-, iʃʤẹr-, xiʤir-, həʤer-, həʤir-, hẹʤer-, hẹʤir-, ʃiʤer-, ʃiʤeʰr-, ʃiʤẹr-, ʃiʤ̟er-.**

i.-xəʂ+ də semien i.-xəʂ də 0103010305/37, tʂɑ i.-xəʂ də 0103010305/37.

iʃʤik “karın” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, itʃikə, xiʤigə, xiʤiɡə, xiʤikə, xitʃikə, qẹʤigə, həʤiːɡə, həʤigə, hətʃiķə, hẹʤiɡə, hẹtʃiķə, hiʤigə, hiʤikə, hiʤ̟eːɡə, ʃiʤigə, ʃiʤiķə, ʃitʃikə.**

i.+sən ɢɔjnəŋ i.+sən ɑʰʂɢɑ 0103040301/12.

iʃʤi “şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʤi, eʰɬʈʂi, eʰɬʤ̟i, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂi, iɬʤi, xiɬʤ̟i, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤ̟i, jẹʰɬʤ̟i, jẹxɬʤ̟i, jixɬʤ̟i.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬʤi, qɑm eʰɬʤ̟i, qɑm eʰɬʤ̟i, qɑm ẹʰɬʤi, qɑm jeʰɬʤ̟i, qɑm jixɬʤ̟i.**

i. i. dimi͡ɬɑ 0202010703/01.

iʃtʃ “iç” Bkz. **əʂ, ətʃ, əʰʤ̟, əʰʤ̠, ǎʂ, eʰʤ̠, uʂ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, xiʤ, həʤ, həʤ̟, həʤ̠, hẹʤ, hiʤ, hitʃ, ʃiʤ, ʃiʤ, ʂi.**

i.+iŋge i.+iŋge mien dzǫŋno 0103020302/15.

i.+iŋgẹ i.+iŋgẹ bɑχqdɑʁɑn 0203020401/04.

it- “yapmak, düzenlemek” Bkz. **eːd-, ed-, et-, eʈ-, ẹd-, ẹt-, ẹʈ-, id-, jid-.**

i.-kəʂ i ɑs i.-kəʂ͡i 0103040601/23.

i.-kəʂ də/ḍə hɑs͡i.-kəʂ də 0103050201/18, hɑs i.-kəʂ ḍə 0103050201/01.

i.-giʂ hɑsdə͡i.-giʂ͡ɬɑ 0103050201/08, ʂɑr nimi i.-giʂ͡ɬɑ 0103030802/26.

i.-gi ɑsdə i.-gi 0103050201/09, ɑʰs i.-gi 0202010702/06, ʁəjɑɴ oχq i.-gi ͡ɬɑ 0202010703/19, i.-gi sɑdəβ də 0103010306/01, tuɣərek dimi i.-gi͡ɬɑ 0202010703/15,

i.-gin ixsɯ ojdɑ i.-gin mɑ dərə 0103010306/02, i-gin ɑzɑt ḍə 0103010306/01.

i.-gik hɑs i.-gik 0103010703/05.

i.-giɡ gizgi i.-giɡ͡ẹr 0203010702/23.

iʈšs- “yetişmek” Bkz. **eʰtəs-, ẹʰtəs-, ẹʰtŭs-, ẹʰʈšs-.**

i.-mis də duoʂo i.-mis də 0103050101/05.

itʃ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰʤ̟-, əʰʤ̠-, ǎʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰʤ̟-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, xiʤ-, həʤ-, həʤ̟-, həʤ̠-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-, ʂi-.**

i.-iːnə tʂɑ͡i.-iːnə 0202030605/152.

itʃikə “karın, bağırsak” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xitʃikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, hətʃiķə, hẹʤigə, hẹtʃiķə, hiʤigə, hiʤikə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤiķə, ʃitʃikə.**

i.+sən i.+sən 0102040302/07.

izẹɾ- “peşinden gitmek, takip etmek” Bkz. **ezeɾ-, ẹzẹɾ-, zəɾ-, zeɾ-, zẹɾ-.**

i.-ɣẹ i.-ɣẹ mɑNəβɑtGɑn 0103040405/24.

i.-ɣi i.-ɣi joɾɣineɾɣi 0102040301/10.

izəŋgə “üzengi” Bkz. **eːzeːŋgə, ezeŋgə, ẹzəŋgə, uzeːŋgə, ŭzeːŋgə, yzẹŋgə.**

i. i. dɑNGəɾdəq 0102020303/07.

ĭ

ĭnẹk “inek” Bkz. **eneːk, enẹg, enẹk, enẹķ, ẹnẹk, ẹnik, iːneːk, inek, inẹːk, inẹk, iniːk.** **ĭ.+dəŋ** ĭ.+dəŋ sutdə 0202030305/01.

ĭsɯ < eʰsɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ĭ.+nəŋ ĭ.+nəŋ jɑʰGənə 0103010305/18.

p

paːɬaː- Ç.+T. “yere yatmak” Bkz. **paɬ-, paɬa-.**

p.-saː soGɑ dəkgẹ p.-saː 0103020404/03, ḍixgən dəkgẹ p.-saː 0103020404/04.

pɑ “da/de parçacığı” Bkz. **baː, bɑ, ḅɑ, maː, mɑ**, **moː**.

p. βɑɾəp p.͡ jɑḍɑʁəʧə 0202010901/50.

pɑp pɑɾβaːq “(saç) dağınık” Bkz. **pɑp pɑɾβɑN, pɑp pɑɾvɑN, pɑɾ paːɾəN.**

pɑp p. bɑʰdzẹ pɑp p. 0103010705/36.

pɑp pɑɾβɑN “(saç) dağınık” Bkz. **pɑp pɑɾβaːq, pɑp pɑɾvɑN, pɑɾ paːɾəN.**

pɑp p. ḅɑʰdʑə pɑp p. 0102040302/01.

pɑp pɑɾvɑN “(saç) dağınık” Bkz. **pɑp pɑɾβaːq, pɑp pɑɾβɑN, pɑɾ paːɾəN.**

pɑp p. bɑʰdzẹ pɑp p. 0102040302/04.

pɑβi < **pɑɾβi** “incik” Bkz. **pɑɾβe, pɑɾβi, pɑɾvẹ, pərβẹ, pərβi.**

p.+sə p.+sə jop joʁun 0102040302/01.

pɑχqdɑ- “bağlanmak, benimsemek” Bkz. **pɑʰqdɑ-, pɑʰqḍ-, pɑʰqḍɑ-.**

p.-p ḍə gøŋɯłəŋdi nɑɾsɑ p.-p ḍə 0502020101/331.

pɑχqdɑd- “bağlanmasına yardım etmek, benimsemesine yardım etmek” Bkz. **pɑʰqdɑd-, pɑʰqḍɑḍ-.**

p.-əβɑp ḍə p.-əβɑp ḍə 0502020101/496.

p.-əβɑt ḍə p.-əβɑt ḍə 0502020101/167.

p-əβɑχəş də p.-əβɑχəş də 0502020101/189.

pɑʁɑN “büyük taş, kaya taşı” Bkz. **pɑʁən, ɸɑʁɑN, hɑʁən.**

p. p. deɾβek kərɣẹn eː ḍə 0202030402/20, şigə seremək p. 0202030605/28.

p.+nəŋ p.+nəŋ yzde 0502020101/241, p.+nəŋ bɑşGɑ 0202030402/19, p.+nəŋ dəpdi 0502020101/241.

pɑʁən “kaya taş, büyük taş” Bkz. **pɑʁɑN, ɸɑʁɑN, hɑʁən.**

p.+nə ɑłqu p.+nə sẹn jyen suɬuβɑt ḍəm 0202030605/157.

paʁɬa- “bağlamak” Bkz. **paɬʁa:-, paɬʁa-, paɬʁə-, baʁd-, baʁda-.**

p.-ʁa ułaːʁən ma aɬʁa sẹmixkge̯ p.-ʁa 0202020501/23.

p.-ʁaq p.-ʁaq nimi ɟər 0202020401/27.

paɬ- < paɬa- Ç.+T. “yere yatmak” Bkz. **paːɬaː-**, **paɬa-.**

p.-oʁan gədəgə səgəndi p.-oʁan eː do 0103010705/27.

paɬa- Ç.+T. “yere yatmak” Bkz. **paːɬaː-, paɬ-.**

p.-q p.-q qaɬ dər 0202030301/38.

p.-ʁa p.-ʁa ortdaʁəɬa β͡oʁandə 0202030401/05.

paɬʁaː- “bağlamak” Bkz. **paʁɬa-, paɬʁa-, paɬʁə-, baʁd-, baʁda-.**

p.- aʰtd̥ə ʤiliɣi p.- 0203011002/17.

paɬʁa- “bağlamak” Bkz. **paɬʁaː-, paʁɬa-, paɬʁə-, baʁd-, baʁda-.**

p.- aʰtd̥ə ʤiliɣi p.- 0203011002/17.

p.+ʁa p.-ʁa kaɴnaʁa d̥ə 0103030901/71.

paɬʁə- < paɬʁa- “bağlamak” Bkz. **paɬʁaː-, paʁɬa-, paɬʁa-, baʁd-, baʁda-.**

p.-βap d̥ə mojinnɐrnə p.-βap d̥ə 0103030901/68.

p.-βatɢan p.-βatɢan ẹ d̥ə 0103040405/22.

pan “yemek”

p. p. ma qejnatɢə dər 0203020302/06.

pannas- Ç.+T. “beraber umut ile beklemek”

p.-əβ kunge p.-əβ 0103050101/23.

pantʂan Ç. “yolluk, yol parası”

p.+nə jołnəŋ p.+nə χənəβaɬʁa 0202030902/102.

pandʐəʂ < pandʐɯ+əʂ Ç.+T. “tabak içi, tabağın içi”

p.+gi p.+gi 0103010703/16, p.+gi qejʤi bilitgi 0103010703/06, p.+gi suβadəβ d̥ə 0103010703/16.

panzɯ Ç. “tabak” Bkz. **pandʐɯ.**

p.+ʁa p.+ʁa saɬʁa 0202030104/16.

p.+daɢə p.+daɢə 0103030802/27.

p.+daɢənə p.+daɢənə͡ɬa 0103030802/27.

pandʐɯ Ç. “tabak” Bkz. **panzɯ.**

p. bezək p. də 0103040301/14, p. ma saɬχəʂ d̥ə 0103010305/27.

p.+nə p.+nə 0202030604/05, p.+nə duannaʁa 0202030604/03, p.+nə duannaʰɢa͡ɬa 0103010703/14 p.+nə tutɢaʂ͡ɬa 0103030802/27.

p.+ʁa p.+ʁa͡ɬa 0103040301/15, 0202020501/77, p.+ʁa saːʁaʂ͡ɬa 0103030802/26.

p.+n (< p.+nəŋ) p.+n͡əʂgi 0202020501/83.

paŋgəɾa “bok böceği”

p. p. 0103010501/04, midʒaː p. 0103010501/04.

paɾa- “iyi olmak”

p.-masa kəsə p.-masa 0202010901/51.

p.-maʁa azuɾ p.-maʁa 0202020501/43.

paɾ paːɾəɴ < pap paːɾβaːq? “(saçı başı) dağınık” Bkz. **pap paɾβaːq, pap paɾβaɴ, pap paɾvaɴ.**

paɾ p. baʂə paɾ p.͡ja 0103020404/01.

paɾβe “incik” Bkz. **paβi, paɾβi, paɾvẹ, pərβẹ, pərβi.**

p.+sə p.+sə jit jiːgẹ nẹ 0102040302/02.

pɑɾβẹ- “(saçı başı) dağınık olmak, dik durmak”

p.-ʁɑ ḅɑʰdzẓə p.-ʁɑ 0103010705/38.

pɑɾβi “incik” Bkz. **pɑβi, pɑɾβe, pɑɾvẹ, pərβẹ, pərβi.**

p.+sə p.+sə mɑ ʃip ʃiɡi 0102040302/06.

pɑɾvẹ “incik” Bkz. **pɑβi, pɑɾβe, pɑɾβi, pərβẹ, pərβi.**

p.+sə p.+sə jop joʁun 0102040302/04.

pɑʰqdə- < **pɑʰqdɑ-** “mensup olmak, benimsemek, dediğini yapmak” Bkz. **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqḍ-, pɑʰqḍɑ-, bɑχqdɑ-, bɑχqdə-.**

p.-β ḍə ʤuŋduŋ ɑβɑgɑʁɑ p.-β ḍə 0103010305/35.

pɑʰqdɑ- “mensup olmak, bağlanmak, benimsemek” Bkz. **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqdə-, pɑʰqḍ-, pɑʰqḍɑ-, bɑχqdɑ-, bɑχqdə-.**

p.-χəş ḍə ʤuŋduŋ ɑβɑgɑʁɑ p.-χəş ḍə 0103010305/46.

p.-mɑsɑ p.-mɑsɑ sen nɑɾ͡ɾɑʰqɢɑ mɑɴ 0502020101/156.

pɑʰqḍ- < pɑʰqdɑ- “bağlanmak, benimsemek” **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqdə-, pɑʰqḍɑ-, bɑχqdɑ-, bɑχqdə-.**

p.-inə sɑɴɑ p.-inə 0502020101/266.

pɑʰqḍɑ- “bağlanmak, benimsemek” Bkz. **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqdə-, pɑʰqḍ-, bɑχqdɑ-, bɑχqdə-.**

p.-sɑ uzuŋgẹ p.-sɑ 0502020101/316.

p.-ʁɑ p.-ʁɑ oɬərsɑ 0502020101/339.

p.-mɑʁɑn p.-mɑʁɑn͡ɬɑ qɔsən ʂiːɬɑp ḍə 0502020101/497.

pɑʰqdɑd- “bağlanmasına yardım etmek, benimsemesine yardım etmek” Bkz. **pɑχqdɑd-, pɑʰqḍɑḍ-.**

p.-ət(<-əp) p.-ət giɬmi oɬ ɸudɑʁ 0502020101/188.

p.-əβɑɬsɑ disəβər p.-əβɑɬsɑ 0502020101/307.

p.-əβɑɬʁɑ ɬɑɾedəβər p.-əβɑɬʁɑ 0502020101/168.

pɑʰqdɑs- “birlikte bağlanmak, benimsemek?”

p.-əβər ḍə p.-əβər ḍə 0502020101/156.

pɑʰqḍɑḍ- “bağlanmasına yardım etmek, benimsemesine yardım etmek” Bkz. **pɑʰqdɑd-, pɑχqdɑd-.**

p.-əβɑp ḍə geseɾ͡ ɬɑ p.-əβɑp ḍə 0502020101/493, p.-əβɑp ḍə 0502020101/315, 0502020101/500.

pɑʰɾs- < peɾəs- “dövüşmek” Bkz. **peːχɾs-, peːɾs-, pẹɾs-, pẹɾs-.**

p.-əβ nɑʁəp p.-əβ 0202030605/140.

pəːɾɑş “ahşap kova veya leğen”

p.+də sut p.+də mɑ mẹn diado: 0103020402/06.

pəɑɬɑ- Ç.+T. “(rüyayı) yorumlamak” Bkz. **pəɑɬɑʰ-.**

p.-p ḍə dəɬnə p.-p ḍə 0202030901/09.

pəɑɬɑʰ- Ç.+T. “(rüyayı) yorumlamak” Bkz. **pəɑɬɑ-.**

p.-ḍə bəɾ p.-ḍə 0202030901/09.

pəɑʤɑ Ç. “kayın, kocanın ailesi” Bkz. **pədʒɑ.**

p. p. geɬəβ 0202031202/32, p. geɬɣẹndi 0202031202/32, p. keʧîn 0103050101/15.

p.+nəŋ p.+nəŋ ɑsdə ʂigəməs ʃəɾ 0202031202/32, p.+nəŋ kəsɯleɾ 0103050201/02.

p.+nəŋgədi p.+nəŋgədi ərdin jeɾɬəβ 0103050101/02.

p.+ʁɑ p.+ʁɑ 0103050101/12, p.+ʁɑ βɑrʁɑ 0203010702/61, p.+ʁɑ diatɢə ‿ɬɑ 0103030701/04.

p.+dɑn p.+dɑn 0103050101/43.

pəi: “doğum yapmışlığı olan dişi at” Bkz. **pəi, pəj, pẹ:, pẹ, quj, χui.**

p. p. duʁmɑ uːş quɬun ‿ɬɑ 0502020101/128, p. duʁuβatɢan uːş quɬun ‿ɬɑ 0502020101/129, qɑr p. 0502020101/15.

p.+sə p.+sə quɬunən uːş quɬun duqɢɑ 0502020101/24.

pəi “doğum yapmışlığı olan dişi at” Bkz. **pəi:, pəj, pẹ:, pẹ, quj, χui.**

p. gəɬdəɴ ɢɑrɑ p. d̥ə 0502020101/226, ɢɑrɑ p. dər 0502020101/128, ɢuɬa p. d̥ə 0502020101/128.

pəd- “bitmek, yetmek, tamamlanmak, olmak” Bkz. **pəd̥-, pət-, pəʰd-**, **pəʰd̥-, pəʰt-, pud-, pud̥-, put-, puʈ, ɒ̟ət-, pəʰt-, bəʰt-, ɸ̟ət-, ɸ̟ud-.**

p.-əp bɑr/bɑj ŭşər jẹrdənisə mɑ p.-əp bɑr‿ẹ̆ 0103010701/80, bər jerdənisə p.-əp bɑr‿ẹ̆ 0103010701/71, diort jẹrdənisə mɑ p.-əp bɑr‿ẹ̆ ni 0103010701/85, ʂɨgə jẹrdənisə mɑ p.-əp bɑr‿ẹ̆ 0103010701/76, jerdinisə məndɑ p.-əp bɑj ẹ: 0103010601/59.

pədək “yazı, bilim, bilgi” Bkz. **pədəɣ, pəd̥ək pəd̥əɣ, pəd̥əkɣ̟, ɒ̟əʰdəɣ, ɒ̟əʰdəɣ.**

p. p. ʉrɣetge 0203020402/01.

p.+gẹ p.+gẹ ɑɢɑrʁɑn kəsɯ 0202030605/167, 0202030605/168.

p.+gi p.+gi‿ɬɑ łom diɣik diβɑr 0202030605/169.

pədəɣ “yazı, bilim, mektup, eğitim, kitap” Bkz. **pədək, pəd̥ək, pəd̥əkɣ̟, pəd̥əɣ, ɒ̟əʰdəɣ, ɒ̟əʰdəɣ.**

p. p. odʒin χułɑʁɑʂ βɑr‿e də 0103020302/13, p. ołəʰrd̥e 0202031202/05, p. urɣəttse 0202010301/09, bər p. 0202031202/05, p. dəzɢɑ 0102020401/45, p. delẹn 0102020401/45, p. horɑp bẹrɣẹn eː də 0103020302/18, łoːmtʂi dimi bə p. dər qɑn 0202030605/168, łoːm dimi p. dər qɑn 0202030605/168, p. mɑ ʉrɣẹnmin də‿nɑ 0202010301/11, p. mɑ gue nimi ʉrɣẹnmiɣẹn 0202010301/11, p. jorɣiŋgindi‿ja 0103040601/03, jyz‿sɑqəs p. delin 0103020302/20.

p.+nəŋ p.+nəŋ yziɣi 0202031202/22.

pədər “geçen yıl, geçen sene” Bkz. **pədoːr, pəd̥ər, pəʰdəːr, pəʰdər, pəʰd̥ər, puʰdoːr.**

p. p. 0103010304/41, p. ʃyeʃioʁɑ 0103010303/10, p. ɣîʂiłilia ʂaɴ 0103010303/02,

p.+ɢə p.+ɢə do 0103050101/06.

p.+ɢ̟əʁɑ p.+ɢ̟əʁɑ ẹʰtbis ot də 0103010303/11.

pədoːr “geçen yıl” Bkz. **pədər, pəd̥ər, pəʰdəːr, pəʰdər, pəʰd̥ər, puʰdoːr.**

p. mẹn p. nẹɣədi‿ɬɑ ʈid̥e 0103050101/06.

pədəʰrge < pəd̥ər+eʰrgə+jəɬ “geçmişte” Bkz. **pədəʰrgẹ, pədeʰg̟ə, pədeʰrge, pədẹrg̟ẹ, pəd̥ẹʰk̟ə, pəʈəʰrge, pəʰd̥əʰrgẹ, pəʰdẹʰrgə, pəʰd̥ẹrk̟i**.

p. p. tʂɑʁəndɑ 0103010601/06.

pədəʰrgẹ < pəd̥ər+eʰrgə+jəɬ “geçmişte” Bkz. **pədəʰrge, pədeʰg̟ə, pədeʰrge, pədẹrg̟ẹ, pəd̥ẹʰk̟ə, pəʈəʰrge, pəʰd̥əʰrgẹ, pəʰdẹʰrgə, pəʰd̥ẹrk̟i**.

p.+ɣə p.+ɣə 0103010305/41.

pədeʰg̟ə < pəd̥ər+eʰrgə “geçmişte” Bkz. **pədəʰrge, pədəʰrgẹ, pədeʰrge, pədẹrg̟ẹ, pəd̥ẹʰk̟ə, pəʈəʰrge, pəʰd̥əʰrgẹ, pəʰdẹʰrgə, pəʰd̥ẹrk̟i**.

p. p. ʂɨqdzɑ tɑβɑdɑrɬatɢandɑ‿ɬɑ 0103030201/33.

p.+gə p.+gə qɑm jeʰɬdz̟ilɐr łom oŋʂəʁandi 0103040405/02.

pədeʰɾge < pəd̥ər+eʰɾgə+jəɬ “eskiden, geçmişte” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgę̥, pədeʰg̊ə, pədę̥ɾg̊ę̥, pəd̥ę̥ʰk̚ə, pət̠ʲəʰɾge, pəʰd̥əʰɾgę̥, pəʰdę̥ʰɾgə, pəʰd̥ę̥ɾk̚i**.

p. məs p. ɬɑ defse bɑsərmɑ niɬoŋ diɣ̞ək nimi do 0202020101/07.

pədę̥ɾg̊ę̥ < pəd̥ər+eʰɾgə+jəɬ “geçmişte” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgę̥, pədeʰg̊ə, pədeʰɾge, pəd̥ę̥ʰk̚ə, pət̠ʲəʰɾge, pəʰd̥əʰɾgę̥, pəʰdę̥ʰɾgə, pəʰd̥ę̥ɾk̚i**.

p. p. məz bə ɑzəq dɑɾəβ joq də 0103030201/13, p. nę̥ɣə diɣindi 0103030201/27, məndɑʁ diβ də p. 0103030201/32.

pədi- “üflemek” Bkz. **pudi-, pud̥i-.**

p.-xəʂ də p.-xəʂ də 0103010306/28.

p.-se bər p.-se͡ɬɑ 0202030902/113.

p.-ɣeʂ bər p.-ɣeʂ͡ɬɑ 0103030802/38.

p.-ɣe p.-ɣe 0202030701/04.

p.-ɣin bər p.-ɣin sɔʁdɑ 0202030902/117.

pədi “iyi, güzel”

p. p. jɑ ørdʒy də͡sɑ 0103030901/61.

pədiɾ- “anmak” Bkz. **pəd̥ę̥ɾ-, pədi̥ɾ-, pudi-, pud̥i-, pudiɾ-, ɸudę̥ɾ-, ɸudiɾ-, ɸud̥ę̥ɾ-, ɸud̥ixəɾ-.**

p.-se ję̥ʰɢɑsən p.-se 0202020401/24.

p.-əβʁɑndi p.-əβʁɑndi 0202020401/28.

pədiɾt- “gök tanrıyı anmasına yardım etmek”

p.-ge jɑʰɢɑ mɑ p.-ge 0202010703/35.

pəd̥- “bitmek, yetmek, tamamlanmak, olmak” Bkz. **pəd-**, **pət-, pəʰd-**, **pəʰd̥-, pəʰt-, pud-, pud̥-, put-, puʈ-, p̪ət-, p̪ʊʰt-, p̪ut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**

p.-əp bɑɾ bər ərdənę̥ p.-əp bɑɾ͡eː də͡nɑ 0103030203/32, bər ərdəne p.-əp bɑɾ͡eː͡nɑ 0103030203/36, 0103030203/39, bis ję̥rdənisə mɑ p.-əp bɑr ͡ę̥ː 0103010701/89, məndɑ p.-əp bɑɾ͡er 0103030702/52.

p.-əβ də bər ərdənę̥ p.-əβ də ͡nɑ 0103030203/42, bər ərdəni p.-əβ də ͡nɑ 0103030203/46.

p.-o bę̥lę̥gə p.-o ʁeː 0103010703/19, bę̥lę̥gə p.-o ʁoː 0103010703/20, bę̥lę̥gə p.-o ʁoː 0103010703/22, bę̥lę̥g̊ə p.-o ʁoː 0103010703/27.

p.-u bəɬəgə p.-u ʁeː 0103010703/28, bę̥lę̥gə p.-u ʁoː 0103010703/24, 0103010703/30,

pəd̥ək “kitap, bilim” Bkz. **pədək, pədəɣ, pəd̥əɣ, pəd̥ək̚, p̪əʰdəɣ, b̥əʰdəɣ.**

p. p. 0203020402/02, uʂ p. d̥ər 0203010301/13, uʂ p. ͡bɑː dɑr 0203010301/20, p. ʉrɣetge 0203020402/01, p. ʉrɣetge 0203020402/17, gujʧi̥ p. bəɬɣik nimi dər 0203020402/02, ʂɨgə p. mɑ sɑɬmɑs͡e 0203010301/19, ʂɨgə p. mɑ dər di βɑr 0203010301/20, p. joq d̥ə͡nɑ 0203010301/08.

p.+də p.+də ɔrʁɑ͡ɬɑ 0203020402/18.

p.+g̊ę̥ p.+g̊ę̥ ɑɢɑrʁɑn kəs do 0202030802/05.

pəd̥əɣ “kitap, yazı” Bkz. **pədək, pədəɣ, pəd̥ək, pəd̥ək̚, p̪əʰdəɣ, b̥əʰdəɣ.**

p. p. ʉrɣ̞ęŋgę̥n eː d̥də 0202030402/03, p. ʉrɣ̞ęŋgę̥ndi 0202030402/04, p. dɑnər deɬə joːʤin də 0103030901/18, p. dəzəβɑdəp d̥ə 0103040302/17, p. dəzdəʁɑ də 0103040302/19, p. jørɣedəβɑtbɑʁɑndɑ 0103030901/16.

p.+nə p.+nə 0202030802/06, p.+nə dəzəβɑtd̥ə 0103040302/21.

pəd̥ək̚ “yazı” Bkz. **pədək, pədəɣ, pəd̥ək, pəd̥əɣ, p̪əʰdəɣ, b̥əʰdəɣ.**

p.+nə ɬomnəŋ ʉzedegə p.+nə 0203010301/08.

p.+ə p.+ə mɑ jɑʰʂ d̥ər 0203020402/17.

pəd̥əɣɬəɣ “yazılı” Bkz. **bəʰdəɣɬəɣ.**

p. p. boɬʁɑG e͡ː 0202030102/04.

pəd̥ɐr- “anmak” Bkz. **pədɪr-, pəd̥ɪr-, pudi-, pud̥i-, pudɪr-, ɸud̥ɐr-, ɸudɪr-, ɸud̥ɐr-, ɸud̥ixər-.**

p.-ɣ̟endi jɑʰGɑnə p.-ɣ̟endi 0202030104/08.

pəd̥ər “geçen yıl” Bkz. **pədər, pədoːr, pəʰdəːr, pəʰdər, pəʰd̥ər, puʰdoːr.**

p. p. 0103040301/29.

p.+dɑn p.+dɑn bujɬəʁɑ 0203010301/05.

pəd̥ɐʰk̟ə < pəd̥ər+ eʰrgə “geçmişte, eskiden” Bkz. **pədəʰrge, pədəʰrg̟ɐ, pədeʰgə, pədɐrg̟ɐ, pət̪əʰrge, pəʰd̥əʰrg̟ɐ, pəʰdɐʰrgə, pəʰd̥ɐrk̟i**.

p. p. kəsɐr 0103010305/96.

pəd̥ioɾ “biraz” Bkz. **pədʒuɾ, pədʒioɾ, peʰdioɾ, pɐʰdioɾ, pidʒioːr, pidʒioɾ, pitʃioɾ.**

p. p. ɑndɑʁ ɬojɑNjyen ʂimɑʰrd̥əq 0203020402/10, koːʁɑ p. ɐm beːrəβ 0203020402/05.

pəd̥ɪr- “anmak” Bkz. **pədɪr-, pəd̥ɐr-, pudi-, pud̥i-, pudɪr-, ɸud̥ɐr-, ɸudɪr-, ɸud̥ɐr-, ɸud̥ixər-. p.-** ɑnə p.- pəd̥ɪrmin 0202020401/29.

p.-ɣ̟ig jɑʰGɑ p.-ɣ̟ig e͡ː 0202020401/25.

p.-min p.-min gojɔG e͡ː d̥rə 0202020401/29.

p.-mise p.-mise jɐr dɐŋər tʂɨɬɑːʁɑq̡ e͡ər 0202020401/29.

pəgər- “püskürmek”

p.-ɣ̟i sunə p.-ɣ̟i e͡ɬɑ 0103010304/45.

pək “güç”

p. ɐʰsɯnəŋ e͡ɬɑ p. bədʒin 0202020501/04, p. bədʒin 0202031202/29(2), p. nimeɬɣo 0202030304/03.

pəkdək “güçlü” Bkz. **pəkdəɣ, pəkdəʁ.**

p. p. kəsɯ 0202030605/146.

pəkdəɣ “güçlü” Bkz. **pəkdək, pəkdəʁ.**

p. p. βoɬʁɑndɑ 0202030605/154, p. kəsɯ 0202030605/103.

pəkdəʁ < pəkdəɣ “güçlü” Bkz. **pəkdək, pəkdəɣ.**

p. p. ʁəliŋbɑ 0202030605/125.

pəχrGɑ < pəʰrGɑn “Burkan” Bkz. **pəχrq̡ɑn, pəʰrɢɑn, pəʰrGɑn, pəʰrq̡ɑn, puʰrGɑn, puʰrq̡ɑn, ɐpəʰrGɑn, ɐpəʰrq̡ɑn, ɐpuʰrGɑn.**

p. p. χərəNGo dzɑʂidzo pəʰrGɑNGɑ 0103010601/45.

pəχrq̡ɑn “Burkan” Bkz. **pəχrq̡ɑ, pəʰrɢɑn, pəʰrGɑn, pəʰrq̡ɑn, puʰrGɑn, puʰrq̡ɑn, ɐpəʰrGɑn, ɐpəʰrq̡ɑn, ɐpuʰrGɑn.**

p.+nəŋ p.+nəŋ 0103040402/23.

pədʒa Ç. “kayın, kocanın ailesi” Bkz. **pəadʒa.**

p.+ʁɑ p.+ʁɑ ɑrʁɑndɑ e͡ɑ mɑ 0203010503/05.

pədʒaː “küçük, Saqıs boyu ağzı” Bkz. **pədʒa, pədʒa, pət̪ʃa, pitʃi, ɸudz̥iaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, midʒaː, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

p. bəz p. dər 0203030102/01, p. duɣdi 0203030102/01, p. χej 0203030101/02, p. məɬɑnəŋ 0203030101/09.

pədʒa “küçük, Saqıs boyu ağzı” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, midʒaː, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

p. p. ɑt͡ tsɑłəβɑt 0203010301/20.

pədʒur < pədʒa+βər “biraz” Bkz. **pəd̥ior, pədʒior, pe^{h}dior, pe̞^{h}dior, pidʒioːr, pidʒior, pitʃior.**

p. məłɑnəŋ jyŋundin p. qejʧîłɑβɑłʁɑ 0203020302/10.

pədʒa “küçük, ufak” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, midʒaː, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

p. p. pədʒa ɑndɑʁ mi 0203010502/01, pədʒa p. ɑndɑʁ mi 0203010502/01.

pədʒaq “bıçak” Bkz. **pədʑɑq, pədʑɑɢ, pədʑaq, pədʑɑɢ, pə^{h}dʑɑq, pudʑɑq, ɸədʑɑq.**

p. midʒa p. 0103010702/38.

pədʒior “biraz” Bkz. **pəd̥ior, pədʒur, pe^{h}dior, pe̞^{h}dior, pidʒioːr, pidʒior, pitʃior.**

p. p. jørymnə 0203010501/05, jiłəsəndin͡ ɬɑ p. qejʧîłɑʁɑq nimi də 0203020302/14,

pətʃa “küçük, ufak” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, midʒaː, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

p. p. pətʃa pɔqɢɑ 0203020302/09, pətʃa p. pɔqɢɑ 0203020302/09, p. pətʃa qejʧîłəβɑłʁɑ 0203020302/10, pətʃa p. qejʧîłəβɑłʁɑ 0203020302/10.

pən Ç. “kap, büyük güveç”

p. bər p. sut 0103010306/13.

pəŋpəŋzɯ Ç. “leğen”

p. p. ɑndɑʁ͡ ɔrmi 0202010703/17.

pəŋnɑ- Ç.+T. “karşılaşmak”

p.-sɑ kəsɯnə p.-sɑ 0203020601/33.

pəŋjiu Ç. “arkadaş”

p. p. op d̥ər 0502020101/494, p. ołəβɑp d̥ə 0502020101/335.

p.+łɑr giɣin ʧîŋʧi p.+łɑr͡ ɬɑ 0103050201/22.

p.+su p.+su͡ op d̥ə 0502020101/448.

pərɑɴ “saray” Bkz. **pɔrɑɴ, pɔrɑɴ.**

p.+ɢɑ p.+ɢɑ jeleɣədʑi̥ 0103040405/46(2).

pərɑʂ “ahşap leğen veya kova”

p. p. 0502020101/396, 0502020101/395, jiʁɑʂ p. d̥ə 0102040301/02.

pərəːn “önce” Bkz. **pərən, pərn, pərən, porəɴ, porn, prn.**

p.+dɑ p.+dɑ 0502020101/113.

p.+din p.+din ɑłək giɣe̞ 0202020301/17.

pərən “önce, daha önce” Bkz. **pərəːn, pərn, pərən, porəɴ, porn, prn.**

p. p. pɑ^{h}qdɑdət giłmi 0502020101/188, p. pərəndɑ͡ ɬɑ 0202020301/17, p. bɑrʁɑ ołərəp d̥ə qɑn 0502020101/354, p. bər jɐrd̥i ołərp d̥ə 0502020101/190, p. ͡ɬɑ 0103040601/11, 0202020501/97, 0202030403/03, 0202030601/48, 0502020101/45, p.͡ sɔŋ 0202030601/79.

p.+dɑ e̞ːŋ p.+dɑ ͡ɬɑ 0202030605/03, pərən p.+dɑ͡ ɬɑ 0202020301/17, p.+dɑ͡ ɬɑ 0203020601/58, məz p.+dɑ dʒiuʧyen ʃien ʧîmiŋ ʧydə 0103010303/14.

p.+dɑn p.+dɑn͡ɬɑ 0103010302/21, p.+dɑn͡ɬɑ niaɴdʒa mɑ qəχɢərʁɑ ɬom oŋʂədəβ də 0103010305/98.

pərəɴ < pərən “önce”

p.+ɢɑ ɑq sɑːqdəŋ terənə p.+ɢɑ sojʁəm 0202030301/22, p.+ɢɑ ʊnəβɑɬmin ḍə͡nɑ 0502020101/139, p.+ɢɑ ʊnəβɑɬmɑʁɑ 0502020101/140, p.+ɢɑ ʊnkəʂ͡ er 0502020101/152, uzunəŋ p.+ɢɑ ʉntse 0502020101/261, p.+ɢɑ unup ḍə 0502020101/271, uzuŋ p.+ɢɑ ʉnerʤi͡osɑ 0502020101/266, uzunəŋ p.+ɢɑ nɑrsɑ unuβɑɬʁəməs͡ ẹ 0502020101/267, p.+ɢɑ unkuʂ do 0502020101/292, p.+ɢɑ unuβɑɬʁəməs ḍə 0502020101/272, p.+ɢɑ unuβɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/273, p.+ɢɑ ʉntse 0502020101/263, p.+ɢɑ ʉnmise 0502020101/264, p.+ɢɑ bə jɑʁəɬɑsəβər 0502020101/269, kəsɯnəŋ͡ɬɑ p.+ɢɑ 0202030104/22, p.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030104/20, senəŋ p.+ɢɑ uzu ʉnse 0502020101/266.

p.+ɢə p.+ɢə keɬnə 0103050102/06, məndɑn p.+ɢə tʂɑʁdɑ 0202030601/20.

pərβɑ “battaniye, kalın çarşaf, ince halı” Bkz. **pərβɑ.**

p.+nə boz ɑ͡ɬɑ p.+nə ut͡ ɢuzə sɑsdərɣin͡ i ḍə 0202030902/26, p.+nə jɑzɢɑ 0103040405/12.

pərn < **pərən** “önce” Bkz. **pərəːn, pərən, pərən, porəɴ, porn, prn.**

p. p.͡ɬɑ 0103030802/30, p.͡nɑ ɑːʁərʁɑ 0203020402/22.

p.+dɑ p.+dɑ bezgərek bər hʊːɴ mɑ dʐuŋbeɬɑmin ḍə 0103010702/50, p.+dɑ min diɣindi͡ɬɑ ejn 0103030702/92.

p.+dɑɢə p.+dɑɢə diozɯ͡ɬɑ 0103010705/35.

p.+əɴɢɑ kəm p.+əɴɢɑ uʰdʐ͡orsɑ͡ɬɑ 0202030902/42, χɑnnəŋ kəsleɾ p.+əɴɢɑ məngi 0202030902/55, χɑnnəŋ uʰķusə p.+əɴɢɑ sɑɬʁɑ 0202030902/72, p.+əɴɢɑ͡ɬɑ 0202020501/23, p.+əɴɢɑ͡ɬɑ bə ɢəsḍə tutqəʂ tə 0202010501/15, p.+əɴɢɑ͡ɬɑ qəɬuβ ḍə 0103040601/15, p.+əɴɢɑ ͡ɬɑ sɑ 0103030901/53, seːɾ ͡ɬɑː məːn p.+əɴɢɑ 0202030902/57, seːrnəŋ͡ɬɑ p.+əɴɢɑ sɑːɬ 0202030902/74.

p.+ɑɢə(< -dɑɢə?) p.+ɑɢə bər eʰɬʤi də 0202030901/03.

pərnɑ < pərən+ərɑq ? “daha önce, daha erken”

p.+**dɑn** sen p.+dɑn mɑɴ 0502020101/155.

pərən “önce” Bkz. **pərəːn, pərən, pərn, porəɴ, porn, prn.**

p.+dɑ vubɑ nienənəŋ p.+dɑ 0203020601/68.

p.+dɑn p.+dɑn sɑ 0103010304/79.

pərəɴ < pərən “önce”

p. p. ɢɑʰʤeɬ 0202010301/15.

p.+ɢɑ məs kəmnəŋ terənə p.+ɢɑ sojʁər 0202030301/22, jɑʁənəŋ p.+ɢɑ mɑ ɑʰt teɣo ungig͡er 0202030604/49.

pərβɑ “battaniye, kalın çarşaf, ince halı” Bkz. **pərβɑ.**

p. p. 0202010703/18, boːz͡ɑɬɑ p. 0202030902/10, βər p. ḍə 0202030902/10, p. jɑzg̣ɑ 0202010703/18.

p.+nəŋ p.+nəŋ yzdi 0103040405/14, p.+nəŋ yzəɣi 0103040405/12.

p.+nə p.+nə əsdɑq qɑn 0202030902/10.

pərβẹ “incik” Bkz. **pɑβi, pɑrβe, pɑrβi, pɑrvẹ, pərβi.**

p.+sə p.+sə jop͡joʁən 0103010705/36, p.+sə məndoqqɑn 0103010705/38.

pərβi “incik” Bkz. **pɑβi, pɑrβe, pɑrβi, pɑrvẹ, pərβẹ.**

p.+sə p.+sə ʃip͡ʃigi 0103010705/41.

pəs “bıçak ağzı”

p. p. odʒin ŭʂ turattsa͡ɬa 0502020101/434.

pəs- “pişmek”

p.-qəʂ ḍə βaŋgə ʃioʂɨ ḍə͡ɬa p.-qəʂ ḍə jen 0103010101/20.

p.-ɢɑn χoʂor p.-ɢan əsde də 0103020303/18.

pəʂt “bit” Bkz. **ḅəʂt.**

p. p. boɬχəʂ ḍə 0103010701/95, ɢəzəɬ p. 0202030401/34, p. bẹ ni 0202030401/33.

pət- “yetmek, tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, put-, puʈ-, ƥət-, ƥuʰt-, ƥut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**

p.-kəʂ də/ḍə dẹntʂa p.-kəʂ də 0103010601/56, mɑrmi p.-kəʂ ḍə 0103010601/55, ʂotbɑ p.-kəʂ ḍə 0103010601/54.

p.-gẹ kəmgi p.-gẹ 0103030702/38.

p.-gin bəlẹk p.-gin kun nɑ 0103040401/20, kuandʑɯ p.-gin 0202031202/52, ɢəz͡ oʁəɬnəŋ p.-gin kun də ͡nɑ 0103030702/06, ʂɨgə jɑq uruʁnəŋ p.-gin kun 0103030203/05, tʂuɑnzɯsə p.-gin͡ i: 0202031202/53.

p.-gindi p.-gindi͡ ɬa 0502020101/186, sɯʂɨ dʒiutien p.-gindi͡ ɬa 0103050102/22.

pətən “bütün, tam, tüm; parçalanmamış, kesilmemiş (**azıq** “azık, gıda” ile birlikte)”

p. p. ɑzəq hədzᶎəβ 0202030605/35.

pəto Ç. “üzüm” Bkz. **puto.**

p. p. 0202010901/67, p. ŭdʒin sɑɬʁɑ 0203010502/01, ʒysəŋgi p. osɑ 0203010502/01.

pəto lienli Ç. “üzüm ağacı dalı”

p. p. 0203010701/08.

pətgəɾ- “tamamlatmak” Bkz. **putgəɾ-, ɸutgəɾ-.**

p.-in uruʁnə p.-in 0202030605/07.

pəʆəʰɾge “geçmişte” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgẹ, pədeʰgə, pədeʰɾge, pədẹɾgẹ, pəḍẹʰɻkə, pəʰḍəʰɾgẹ pəʰdẹʰɾgə, pəʰḍẹɾɻi**.

p. p. nimi ʂɨdʒẹn joq͡ nɑ 0103030201/02.

pətʂudiolia Ç. “yok etmiş, yıkmış”

p. χosən p. mɑ 0202020701/33.

pəj “doğum yapmışlığı olan dişi at” Bkz. **pəiː, pəi, pẹː, pẹ, quj, χui**.

p. p. ɑndɑʁ diɣin͡ ẹː də 0202010502/16, p. βosɑ 0202031201/29, quɬa ͡p. 0202030201/05.

pəjfɑɴ Ç. “çeyzi”

p. p. droː 0103010305/87.

pəjfu Ç. “içtenlikle hayranlık ve saygı duymak**”**

p. p. lia geseɾ lio 0502020101/169.

pəjfuɬɑ- Ç.+T. “içtenlikle hayranlık ve saygı duymak**”**

p.-p ḍə geseɾɣẹ p.-p ḍə 0502020101/332.

pəjdʒa Ç. “çeyzi”

p.+ɬaɾ p.+ɬaɾ ḍə 0202030605/20.

pəjɬɑ- Ç.+T. “kombin etmek” Bkz. **pəjɬə-.**

p.-ʁɑ mədɑɢɑː p.-ʁɑ də 0103040301/07, məndɑɢɑː p.-ʁɑ͡ ɬa 0103040301/08, mədɑɢɑ p.-ʁɑ 0103040301/03.

pəjɬɑ- Ç.+T. “(çeyiz) vermek”

p.-p də/ḍəɾ məndɑʁ nimi p.-p də ͡nɑ 0202030605/24, məndɑʁ nimi p.-p ḍəɾ 0202030605/22, 0202030605/35.

p.-χəʂ də ʤis mɑrʤẹn p.-χəʂ də 0203010702/55.

p.-p p.-p berɣen pəjʤałɑr ḍə 0202030605/20, p.-p berəp ḍər 0202030605/23.

pəjłɑ- Ç.+T. “eşlik etmek” Bkz. **pəjłə-.**

p.-ʁɑ kəsɯ p.-ʁɑ 0102020303/29.

pəjłɑχəʂ Ç.+T. “çeyiz”

p. p. jɔːq dro 0201010101/26.

pəjłɑmɑ Ç.+T. “eşlik eden (kişi); geline eşlik eden kadın” Bkz. **pəjłomɑ.**

p. jɑNə məłɑʁɑ p. də 0103010302/20, p. kəsɯ 0203020501/20, Gəzʁɑ p. də 0103010305/39, ʃiŋniaNGɑ p. ͡ɬɑ 0103010305/40.

p.+łɑr p.+łɑr ͡ɬɑ 0203020501/20.

pəjłə- < **pəjłɑ-** Ç.+T. “tazminat ödemek”

p.-ɸut ḍə ɑːp bɑrʁɑ ͡ɬɑ mẹn p.-ɸut ḍə 0103010303/23.

pəjłə- < **pəjłɑ-** Ç.+T. “uyum sağlamak, kombine etmek” Bkz. **pəjłɑ-.**

p.-βɑtGɑn Gɑrəβ p.-βɑtGɑn ͡eː do 0103010304/14.

pəjłə- < **pəjłɑ-** Ç.+T. “eşlik etmek” Bkz. **pəjłɑ-.**

p.-β GəzGɑ p.-β 0103010305/41.

pəjłomɑ Ç.+T. “eşlik ediyor olma, eşlik eden (kişi)” Bkz. **pəjłɑmɑ.**

p. p. kəsə̆ 0103010302/18.

pəjʂɨ Ç. “süs”

p.+leɾ p.+łeɾ 0203010701/03.

pəjtuŋnɑ- Ç.+T. “eşlik etmek”

p.+ʁɑ p.-ʁɑ ͡ɬɑ mɑNəp də ͡nɑ 0202030605/72.

pəjjɑNnə < pəjjɑNnɑ- Ç.+T. “yetiştirmek”

p.-βɑtGɑn p.-βɑtGɑn ͡ɬɑ 0502020101/116.

pədʐ- “(terzi kumaşı)biçmek, kumaş üzerinden kıyafetin şekilini almak” Bkz. **ḅəʂ-, pəʰdʐ-.**

p.-oː jodɑʁɑ p.-oː 0103040401/40.

pədʐɑq “bıçak” Bkz. **pədʐɑq, pədʐɑG, pədʒaq, pədẓaq, pədẓ̧ɑG, pəʰdʐɑq, pudʐɑq, ɸədʐɑq.**

p. p. pɔʁułəq ͡qɑp də 0103040405/56, p. bɑ ɑłnomin dəɾ ͡nɑ 0103040403/13, p. bɑ dandʒin ɑʁərłəʁ do 0103010304/75, p. bədʒin uzunə bər heː ͡βɑɾ ͡ɬɑ 0502020101/42, bəɾ p. bɑ ɑłnmin dəɾ ͡nɑ 0103040403/26, p. bədʒin gesge 0502020101/104, p. ḅədʒin Gədərt də ẹ də 0103040302/04, p. dəlixəʂ ḍə sɑ 0103040405/58, p. Gəłəʂ 0502020101/142, p. mɑ dərə 0103040405/57, ni ͡oɾ p. 0502020101/478, p. niɣəse 0103040405/53.

p.+də p.+də 0103040405/54, p.+də ͡ɬɑ 0103040405/38, p.+də ʂiḍətge 0202030701/06, tɔʁ ͡p.+də uzuŋgi əłəkgi oʂdɑ̨tə̆sdərəp beɾ 0502020101/89, p.+də jəʁβɑtəp ḍə ͡qɑn 0502020101/41.

p.+ḍə ɑłndərəβ joq də p.+ḍə nimi 0103010304/76, ʂə̆gə p.+ḍə 0103010304/82.

p.+dɑn p.+dɑn bəɾ bəɾ təkgi 0103010304/76.

pədʐɑG “bıçak” Bkz. **pədʐɑq, pədʒaq, pədẓaq, pədẓ̧ɑG, pəʰdʐɑq, pudʐɑq, ɸədʐɑq.**

p.+ə p.+ə mɑ 0502020101/106.

pədẓaq “bıçak” Bkz. **pədʐɑq, pədʐɑG, pədẓaq, pədẓ̧ɑG, pəʰdʐɑq, pudʐɑq, ɸədʐɑq.**

p. mədʒa p. 0103040405/31(2).

pədẓ̧ɨn “kumaş parçası” Ayrıca Bkz. **pədẓ̧ɨn pɑdẓ̧ɨn.**

pədẓ̧ɨn p. pədẓ̧ɨn p. hɔrɑʁɑ 0103020304/05.

p. ɢəzəł p. mandərʁa 0202020701/56.

pədʐɑɢ “bıçak” Bkz. **pədzɑq, pədzɑɢ, pədʒaq, pədzɑq, pəʰdzɑq, pudzɑq, ɸədzɑq.**

p.+ən p.+ən d̥aʰɢə gəłəkdiɣi baɾ͡oʂ də 0103040405/52.

pədʐən pɑdzən “bez parçaları”

pədʐən p. pədʐən p. həɾɑʁa 0103020304/05.

pəʰd- “olmak, yetmek, tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəd̥-**, **pət-**, **pəʰd̥-**, **pəʰt-**, **pud-**, **pud̥-**, **put-**, **puʈ-**, **ɒət-**, **ɒʊʰt-**, **ɒut-**, **bəʰt-**, **ɸət-**, **ɸud-.**

p.-ət də p.-ət də͡nɑ 0102020304/04.

pəʰdəːɾ “geçen yıl” Bkz. **pədəɾ, pədoːɾ, pəd̥əɾ, pəʰdəɾ, pəʰd̥əɾ, puʰdoːɾ.**

p.+dɑ p.+dɑ 0103050101/52.

pəʰdəɾ “geçen yıl” Bkz. **pədəɾ, pədoːɾ, pəd̥əɾ, pəʰdəːɾ, pəʰd̥əɾ, puʰdoːɾ.**

p. p.͡ɬɑ 0201010102/05, p. mẹn goː ʃiŋʤiaɴɢɑ bɑɾʁɑ 0203010702/12.

p.+ʁɑ p.+ʁɑ eʰtg̊ẹnd̥ɑ 0103040301/28.

pəʰdẹʰɾgə < pəd̥əɾ+ eʰɾgə “geçmişte, eskiden” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgẹ, pədeʰg̊ə, pədeʰɾge, pədẹɾg̊ẹ, pəd̥ẹʰk̊ə, pəʈ̬əʰɾge, pəʰd̥əʰɾgẹ, pəʰd̥ẹɾk̊i**.

p. məz p. məndɑːq bəɾ pən sut b̥əsɑ mɑ 0103010306/13.

pəʰd̥- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəd̥-**, **pət-**, **pəʰd-**, **pəʰt-**, **pud-**, **pud̥-**, **put-**, **puʈ-**, **ɒət-**, **ɒʊʰt-**, **ɒut-**, **bəʰt-**, **ɸət-**, **ɸud-.**

p.-əp do goŋfuleɾ p.-əp do 0502020101/185.

pəʰd̥əɾ “geçen yıl” Bkz. **pədəɾ, pədoːɾ, pəd̥əɾ, pəʰdəːɾ, pəʰdəɾ, puʰdoːɾ.**

p. p. mẹnəŋ miʃy joq bəʁɑn 0103040301/29.

pəʰd̥əʰɾgẹ < pəd̥əɾ+ eʰɾgə +jəɬ “eskide, geçmişte, geçen yıllar” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgẹ, pədeʰg̊ə, pədeʰɾge, pədẹɾg̊ẹ, pəd̥ẹʰk̊ə, pəʈ̬əʰɾge, pəʰdẹʰɾgə, pəʰd̥ẹɾk̊i**.

p.+ɢə p.+ɢə 0103040405/05.

pəʰd̥ẹɾk̊i < pəd̥əɾ+ eʰɾgə+jəɬ “geçmişte, eskiden” Bkz. **pədəʰɾge, pədəʰɾgẹ, pədeʰg̊ə, pədeʰɾge, pədẹɾg̊ẹ, pəd̥ẹʰk̊ə, pəʈ̬əʰɾge, pəʰd̥əʰɾgẹ, pəʰdẹʰɾgə.**

p. p. ʤuŋduŋ dimi 0103010305/33.

pəʰk- “hazırlamak, (çadır) katlamak”

p.-gi ɢɑɾ jynə p.-gi 0202020701/01, jynə p.-gi 0202010901/74.

pəʰʤaq “soya, fasulye, bakla vs.lerin genel adı”

p. p. tuʈ̬əʰɾg̊ɑn ɑndɑʁ niminə 0103050102/34.

pəʰɾɢɑn “Burkan” Bkz. **pəχɾɢɑ, pəχɾg̊ɑn, pəʰɾɢɑn, pəʰɾg̊ɑn, puʰɾɢɑn, puʰɾg̊ɑn, ɒəʰɾɢɑn, ɒəʰɾg̊ɑn, ɒuʰɾɢɑn.**

p.+nəŋ p.+nəŋ geɾeɬ 0102020304/03.

pəʰɾɢɑn “Burkan” Bkz. **pəχɾɢɑ, pəχɾg̊ɑn, pəʰɾɢɑn, pəʰɾg̊ɑn, puʰɾɢɑn, puʰɾg̊ɑn, ɒəʰɾɢɑn, ɒəʰɾg̊ɑn, ɒuʰɾɢɑn.**

p. undun jɑqdɑɢə ni p. 0202010901/08, p. usdɑʁɑn nimi də 0502020101/116, p. dɑʰgəʁɑnd͡ɑ ɬɑ 0202010101/03, p. dɑʰgəβəɾ də ͡nɑ 0202020501/20, p. d̥ə 0202030902/132, diẹɾdiŋ p. də 0103010502/05, diŋərdi p. bɑɾ͡ eɾ eː ɟəɾ 0202020401/30, p. d̥əɾ 0502020101/179, p. d̥əɾ͡ qɑn 0502020101/231, ɬom p. ɑɢɑɾʁɑn kun dəɾ ͡nɑ 0103010701/04, ɬəm p. 0202020501/67, tu ʃiaɴ p. 0103010502/18, ti p. teʁɑndi͡ja 0102040301/12, jɑʰɢɑdɑ ni p. 0202010901/08, p. jɑzəp 0202030801/10, p. jɑzəβəɾ dɾo 0202010901/21.

p.+nəŋ p.+nəŋ ɑdɬɑɾ͡ẹː d̥ə 0202020501/105, p.+nəŋ ɸudurʁɑ 0202020501/10, p.+nəŋ ɸud̥ərʁɑ͡ɬɑ 0202030801/07.

p.+nəː ʧi̯ p.+nəː 0102040301/16.

p.+nə p.+nə 0202010501/01, p.+nə usdaʁan nimi də͡na 0502020101/19, p.+nə jazɢa͡ ɬa 0202030801/10.

p.+dan ot p.+dan ot keɣərɣe̞n͡ i 0103010701/11.

p.+ə ʤitʂiŋnaː p.+ə dro 0103030802/24.

pəʰʀɢɑɴ “Burkan”

p.+ɢɑ p.+ɢa ajtɢan͡ e̞ː də͡na 0103010601/46, p.+ɢa ər tʂotdaʁa 0202010901/83, p.+ɢa uʂ baʰʂ dʐaʰd̥ərʁa 0103010305/84, p.+ɢa baʂ dʐaʰd̥ərʁəɬa βarəβ də 0103010305/84, p.+ɢa baʂ dʐaʰd̥ərʁəɬa maɴɢanda͡ ɬa 0103010305/90, p.+ɢa baʰʂ dʐaɬʁa͡ ɬa 0202020501/24, p.+ɢa baʰʂ dʐaɬo 0202020501/24, bər p.+ɢa bər ɬom oŋʂəʁaq nimi d̥ə 0202010901/01, pəχʀɢa χərəɴɢo dʐaʂidʐo̞ p.+ɢa ajtɢan͡ e̞ː də͡na 0103010601/45, p.+ɢa ͡βər marmi tutd̥ə͡ na 0103010701/84, p.+ɢa hama tutɢɔ 0202030604/61, ɬəm p.+ɢa͡ ɬa ʃien bər ajtɢa 0202020501/68, p.+ɢa marmi tutqəʂ͡ na 0103030203/35, p.+ɢa marmi tudo də 0103030702/102, p.+ɢa ʃienliɣin 0202020701/59, p.+ɢa dʐaɬ͡ i̯am 0202020501/26.

p.+ɢ̥ɑ p.+ɢ̥a͡ ɬa dʐaɬ 0202020501/26, p.+ɢ̥a niɣəɬɣindi͡ ɬa 0202020501/62.

pəʰʀɢ̥ɑn “Burkan” Bkz. **pəχʀɢa, pəχʀɢ̥an, pəʰʀɢan, pəʰʀɢan, pəʰʀɢ̥an, puʰʀɢan, puʰʀɢ̥an, ɡ̥əʰʀɢan, ɡ̥əʰʀɢ̥an, ɡ̥uʰʀɢan.**

p. bər p.͡ d̥ro 0202010703/11, p. d̥ər 0202010901/81, p.͡ ɬa dərə 0103010502/17, ti p. 0102040301/11, ti p. teβ do 0102040301/11, ti p. te̞ːp bej 0102040301/16.

p.+nəŋ p.+nəŋ 0202020701/59, p.+nəŋ gəre 0103010601/04.

p.+nə p.+nə niʧi̯k͡ dimi e 0202010703/12, p.+nə təqdatɢa 0202010901/82.

pəʰʀ̥ɢɑɴ “Burkan”

p.+ɢɑ p.+ɢa hama tutɢɔ 0202030604/53, p.+ɢa marmi pətkəʂ d̥ə e̞ː də͡ na 0103010601/55, p.+ɢa marmi tudoː 0103030702/44.

p.+ɢ̥ɑ p.+ɢ̥a bər dun dʐaʰɬd̥ərʁa͡ ɬa 0202030104/12.

pəʰrʤaq “baklagillerin genel adı”

p. p. qaʁərəp ber 0202030402/09.

p.+ən p.+ən qaʁəretɢa 0202030402/10.

pəʰt- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəd̥-**, **pət-**, **pəʰd-**, **pəʰd̥-**, **pud-**, **pud̥-**, **put-**, **puʈ-**, **ɡ̥ət-**, **ɡ̥uʰt-**, **ɡ̥ut-**, **bəʰt-**, **ɸət-**, **ɸud-**.

p.-i̯s e̞ɾe uruʁ p.-i̯s͡ e̞re 0202030601/53.

pəʰdʐ̥- “(terzi kumaşı) biçmek, kumaş üzerinden kıyafetin şeklini almak” Bkz. **i̯əʂ-, pədʐ̥-.**

p.-ək aq bəɬətdin p.-ək giɣin don dər͡ na 0103010701/121.

pəʰdʐɑq “bıçak” Bkz. **pədʐɑq, pədʐɑɢ, pədʒaq, pədʐaq, pədʐ̥ɑɢ, pudʐɑq, ɸədʐɑq.**

p. p. bę̞ ne̞ɾ 0502020101/439.

peː < peɣ “bey, boy başı” Bkz. **peːk, peːɣ, pek, peķ, peɣ, pę̞ɣ.**

p. p. boɬma͡ ɬa 0202030403/06.

peːk “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peː, peːɣ, pek, peķ, peɣ, pę̞ɣ.**

p. χejzɯnəŋ p. qəsə͡ ɬa 0202020401/05.

peːɣ “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peː, peːk, pek, peķ, peɣ, pę̞ɣ.**

p. p. tʂoɢəʁanda 0203020401/12.

p.+ə p.+ə 0202020401/02.

p.+əː p.+əː 0203010301/34.

peːɣeːʂeː “*Peğeşe* alt-boyu”

p. p. 0202030403/05(2).

peːχʀ- “dövmek” Bkz. **peːʀ-, peχʀ-, peʀ-, pe̞ʀ-, βeʀ-, ɸeʀ-.**

p.-o də p.-o də 0103030901/64.

peːχʀs- “dövüşmek, çarpışmak” Bkz. **pɑʰʀs-, peːʀs-, pe̞ʀəs-, pe̞ʀs-.**

p.-gi pɔGərtdɑsGɑ deɬə p.-gi 0103040405/14.

peːʀ- “dövmek, vurmak” Bkz. **peːχʀ-, peχʀ-, peʀ-, pe̞ʀ-, βeʀ-, ɸeʀ-.**

p.-ɣe p.-ɣe dɑːtdəʁɑ 0103010705/19.

p.-ɣo tudup bɑrʁɑ͡ɬɑ p.-ɣo 0203011002/11.

peːʀs- “dövüşmek, kavga etmek” Bkz. **pɑʰʀs-, peːχʀs-, pe̞ʀəs-, pe̞ʀs-.**

p.-ge qunusuβuɾ p.-ge ɑndɑGəʁɑ 0203020201/18.

p.-ge̞ p.-ge̞ diɣe 0203020201/18.

pek “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peːɣ, peː, peːk, pe̞ķ, peɣ, pe̞ɣ.**

p.+ge p.+ge bəɾ ʤałʁɑ 0203010301/31.

pe̞ķ “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peː, peːk, peːɣ, pek, peɣ, pe̞ɣ.**

p. kəsɯʇi͡β ə r p. ʝəɾ͡n ɑ 0202010703/32.

peɣ “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peːɣ, peː, peːk, pek, pe̞ķ, pe̞ɣ.**

p. p. 0202030802/34, 0203010301/17, 0203010301/28, 0203011002/07, p. ɑndzɑN 0103010601/20, p. ɑt be̞ɾme̞se 0203010301/32, p. ͡eɾ diɣi jaʰGɑʁɑ tʂoGe̞tGɑ 0203011002/06, p. oːɾʁɑG͡ eː də 0203020401/11, oʰḍɑʁnəŋ p. 0203020401/11, p. unup ḍə 0203010301/51, p. ungeg͡ eː 0203010301/16, bəzdəŋ p. guannɑβ joq ḍo 0202010703/31, p. βɑɾ͡ e 0203010301/56, p. ɸudəɾdɑ belek be̞ɾɣe̞n jodɑ e̞ː də͡ nɑ 0103010601/63, p. də sɑGənət ḍə 0103040302/13, p. dɑʰGə guannɑːβəɾ ʝə ͡ʂi 0202010701/18, Gɑɾɑ p. 0102020402/03, 0102020402/13, Gɑːɾɑ͡ p. 0103020303/02, 0103020303/05, 0103020303/07, 0103020303/12, Gɑɾɑ͡ p. 0103020303/14, p. ʁɔp də 0202030403/06, p. ʤiu ɑt beɾəp dəɾ 0203010301/31, p. ɬɑ 0203010301/31, 0203010301/60, p. ͡ɬɑ 0203010301/17, 0203010301/22(2), 0203010301/55(2), 0203010301/58, 0203011002/07, 0502020101/02, p. usdɑʁɑn nimi ḍə 0502020101/02, ɸudɑʁnəŋ p. eː 0502020101/339, p. ɬɑmɑ 0202030802/34, p. ɬɑmɑdɑn Guzu 0203020401/15, p. ɬɑmɑʁɑ 0103010601/56, 0103030203/38, 0103030702/49, 0103030702/83, 0103030702/106, p. ɬɑmɑleɾʁɑ͡βəɾ dintʂɑ tutḍə nɑ 0103010701/79, p. ɬɑmɑnəŋ 0202030802/19, 0202030802/37, p. ɬɑmɑnəŋ əɬəkge̞ 0203020401/13, p. ɬɑmɑnəŋ uʰdəɾʁɑ 0103010701/101, p. ɬɑmɑnəŋ ɸudəɾəNGɑ 0103010701/137, p. mɑ ḍɾə 0202010701/16, p. mɑ ḍəɾ 0202010701/18, p. mɑ ʝɾə 0202010701/18, məsdəŋ p. guannɑβəɾ ʝə 0202010703/32, p. sɑɬʁə də͡ nɑ 0203010301/27, p. ʂɑNχusən 0103010601/80, ʂɨgə p. βɑɾ͡ e 0203010301/35, ʂɨgə p.͡ ɬɑ 0203010301/36, joʁuɾnəŋ p. 0203010301/17, p. jɑɾχədʑɨleɾ͡ ɬɑ 0202010701/03.

p.+nəŋ p.+nəŋ 0203010301/31, p.+nəŋ ɑʰɬḍə 0203010301/45, p.+nəŋ ɑʰɬḍəndɑ 0203010301/38, p.+nəŋ ɑʰɬdəndɑ də 0203010301/45, p.+nəŋ əɬəkdi 0203010301/45, p.+nəŋ u dɑNGɑɾdɑn keɬɑsɑ 0203010301/42, p.+nəŋ niːɣədi 0203010301/31.

p.+nə p.+nə 0203011002/06, oʰdɑʁnəŋ p.+nə 0203010301/17, p.+nə dɑNnɑʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/03, dujtəuGu p.+nə mɑ seleɾ bəɬəβ joq͡ e̞ʰķe̞n 0203010301/33, p.+nə͡ ɬɑ kəsɯ dɑnəmin də 0103040302/12, p.+nə mɑ øɬuɾβɑt ḍə͡ sɑ 0103040302/02, 0103040302/27, miNχejnəŋ p.+nə͡ ɬɑ ɑndɑ øɬuɾβɑt də 0103040302/02.

p.+dɑn p.+dɑn Guzu͡ ɬɑ 0203011002/14.

p.+din p.+din Guzu sɑ ɑm͡ sɑ jɑɾχətʂɨ 0203020401/12.

p.+əm p.+əm boɬʁej 0103020303/08.

p.+ə ɑq donɬəʁnəŋ p.+ə͡ɬɑ 0202030802/34, oʰḍɑʁnəŋ p.+ə 0203020401/11, bəɾ ɸudɑʁnəŋ p.+ə 0202010703/31, ʂɨgə ɑʰtdəŋ p.+ə 0202010701/17.

p.+ən p.+ən 0502020101/07, p.+ən mɑ ʁɑnʤaʁɑ βeɾʁe 0202020401/16.

p.+ənə p.+ənə ɬɑ 0202030403/08.

peɣərʤik “millî kıyafet üzerinde bele bağlanan düz yuvarlak kese şeklinde süs” Bkz. **pẹɾxəɾʤik.**

p. p. diɣik bərmi də 0103010304/72.

peɣɬəķ “boy başı unvan, beylik”

p.+də p.+də͡ɬɑ ʁɑnʤa kəsɯɣe beɾɣen͡eː ḍə 0202030403/08.

peχɾ- “dövmek” Bkz. **peːχɾ-, peːɾ-, peɾ-, pẹɾ-, βeɾ-, ɸeɾ-.**

p.-t ḍə kəsɯ p.-t ḍə͡sɑ 0103030901/65.

p.-ɣe tiozɯnə p.-ɣe 0103030901/74.

peɬɑ- Ç.+T. “sıralamak, dizmek”

p.-ʁɑq p.-ʁɑq͡e 0203010702/04.

peɾ- “vurmak, dövmek, rüzgâr çıkmak, güçlü bir şekilde esmek” Bkz. **peːχɾ-, peːɾ-, peχɾ-, pẹɾ-, βeɾ-, ɸeɾ-.**

p.-ət də ɑndɑɢo p.-ət də 0103030901/75.

p.-xəʂ də tʂɨqɢə ozin p.-xəʂ də 0103010305/77.

p.-əβəɾ p.-əβəɾ͡ɬɑ 0202030605/128.

p.-əp dun p.-əp peɾɣẹ 0202010703/35.

p.-oː gøk dzɻχɢə odʒin͡jɑ p.-o͡ː jɑ 0103020302/10.

p.-o jəłən p.-o 0103030702/93, jiłən p.-o 0103030702/28, dzɑłəʁ odʒin p.-o 0103020302/11.

p.-ɣe ɑʰtḍə p.-ɣe 0103030901/31, p.-ɣe dɑtdəʁɑ 0202030902/07, kəsɯleɾ p.-ɣe 0203020301/03, kədʒiɣən p.-ɣe ʒyɣe jɑʰqdətbɑʁɑn͡ẹː ḍə 0202030902/03, səkḍə p.-ɣe ɢədiɣindi 0502020101/250, sẹn p.-ɣe kəsɯɣẹ səβɑtɢɑ 0202030902/106, sɔŋugun p.-ɣe 0202030902/106.

p.-ɣẹ p.-ɣẹ uʂʁɑɾɑʰtḳɑn͡ẹɾ 0202030605/41, dun peɾəp p.-ɣẹ 0202010703/35.

p.-ɣẹndi dun p.-ɣẹndi͡ɬɑ 0202010703/23.

p.-mise p.-mise χɑt mənə tixkkəʂ də dioɾ 0103010305/77.

peɾə “özel ad”

p. p.͡eʰɬʤi 0202030901/01, p.͡eʰɬʈʂɨ 0202030901/01, p.͡eʰɬʤi 0202030901/01.

peɾəg < **peɾək** “şapka” Bkz. **peɾək, pereg, peɾek, pereķ, peɾk, pẹɾəg, pẹɾək, pẹrg, pøːɾuk, pøːryk, pøryg, pʉrək, βeɾək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɑɴ peːɾek, tʂʊdzɑɴ peɾək.**

p.+ən p.+ən mɑndəɾsɑ 0103030702/77.

peɾək “şapka; Eski Çin kültüründe şapka genelde güç ve sosyal statünün sembolüdür. Çin kültüründe somut ve soyut anlamda şapka türü bulunur. Soyut anlamdaki şapka genelde kişiye verilen takma adı, yapıştırılmış etiket vs. gibi anlamları ifade eder. Halk gündelik dilinin siyasî dilinde her türlü şapka bulunur, şapka siyasal kültürün önemli bir özelliğidir, siyasî şapka takmak bir zamanlar Çin’in en yaygın siyasî faaliyeti olmuştur, olumlu ve olumsuz anlamı bulunur. Örneğin, kapitalizm, emperyalizm sınıf şapkası, gerici ve devrime karşı sınıf şapkası vs. yüzlerce şapka türü bulunur. Metinde ise yolsuzluk şapkası, yani yolsuzluk suçunu ifade etmektedir. Bu kavram doğrudan Sarı Uygurcada var olan *peɾək* ile ifade edilmiştir)” Bkz. **peɾəg,**

pɛrɛg, pɛrɛk, pɛrɛɻ, pɛrk, pɛ̣rəg, pɛ̣rək, pɛ̣rg, pø:ɾuk, pø:ɾyk, pøryg, pʉrək, βɛrək. Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ pɛ:rɛk, tʂʊdzɻɑɴ pɛrək.**

p. tɑnvə fəŋʤɯnnəŋ p. mɑndərʁɑ 0103010303/20, p. do 0103010304/61, sədɑʂɑn p. 0103010304/61.

p.+də: bɑʰdzɻəmnəŋ p.+də: 0103020301/16.

p.+də p.+də bər mɑndərəβoʰɬḍə 0103010701/118, tʂʊdzɻɑɴ p.+də mɑnqəʂ ḍə 0103010304/24.

p.+ḍə p.+ḍə ẹ̣dəβ 0103010304/50, p.+ḍə ɢɑɾɑsɑ 0103040302/19.

pɛɾɛ "kişi adı, unvan"

p. p. 0202010703/33, p. e͡ʰɬʤi ḍə 0202010703/33, p. ɬ͡ɑ eː də n͡ɑ 0202010703/33.

pɛrɛɻ "şapka" Bkz. **pɛrək, pɛrɛg, pɛrɛk, pɛrək, pɛrk, pɛ̣rəg, pɛ̣rək, pɛ̣rg, pø:ɾuk, pø:ɾyk, pøryg, pʉrək, βɛrək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ pɛrək, tʂʊdzɻɑɴ pɛrək.**

p.+ən qɑɬum p.+ən 0202030602/17.

pɛrɛg "şapka" Bkz. **pɛrəg, pɛrək, pɛrɛk, pɛrɛɻ, pɛrk, pɛ̣rəg, pɛ̣rək, pɛ̣rg, pø:ɾuk, pø:ɾyk, pøryg, pʉrək, βɛrək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ pɛ:rɛk, tʂʊdzɻɑɴ pɛrək.**

p.+ən p.+ən mɑnḍərsɑ 0103040401/53.

pɛrɛk "şapka" Bkz. **pɛrəg, pɛrək, pɛrɛg, pɛrɛɻ, pɛrk, pɛ̣rəg, pɛ̣rək, pɛ̣rg, pø:ɾuk, pø:ɾyk, pøryg, pʉrək, βɛrək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ pɛ:rɛk, tʂʊdzɻɑɴ pɛrək.**

p. p. dəɾo 0103050101/44.

pɛrk "şapka, kalpak" Bkz. **pɛrəg, pɛrək, pɛrɛg, pɛrɛk, pɛrɛɻ, pɛ̣rəg, pɛ̣rək, pɛ̣rg, pø:ɾuk, pø:ɾyk, pøryg, pʉrək, βɛrək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ pɛ:rɛk, tʂʊdzɻɑɴ pɛrək.**

p. p͡ əʂgi 0103040302/17, p. boχəʂ ḍ͡ə sɑ 0103010304/46, p. mɑndərt də 0102020304/05.

pɛjɬɑ- Ç.+T. "bir işte görevlendirmek" Bkz. **pɛjɬə-, pɛ̣jɬɑ-.**

p.-βər ḍər tʂɛʂɨ p.-βər ḍər 0202010701/03.

p.-p p.-p bɛ̣ɾɣin uːʂ sɑzḍəʁnəŋ ə͡ʂdi͡ ɬɑ 0502020101/257, p.-p bɛ̣ɾɣin pəʰɾɢɑn ḍər 0502020101/179, p.-p͡ berɣendi 0502020101/126.

p.-k tʂɛʂɨ p.-k gise͡ ɬɑ 0202010701/03.

pɛjɬɑʰ- Ç.+T. "fotoğraf çekmek"

p.-ḍə dzo̤pien p.-ḍə 0203010701/09.

pɛjɬə- < **pɛjɬɑ-** Ç.+T. "göndermek" Bkz. **pɛjɬɑ-, pɛ̣jɬɑ-.**

p.-βɑtɢɑ p.-βɑtɢɑ͡ ɬɑ 0502020101/256.

pɛjtʂɑɴdi χəɴ Ç. "çok ihtişamlı, görkemli"

p. p. ej 0203020501/18.

pɛʰdioɾ < pɛʰdi βər "bir süre, çok" Bkz. **pɛ̣ʰdioɾ.**

p. p. odɑʁɑʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/278.

pɛ̣ʰdioɾ < pɛ̣ʰdi βər "birçok, çok" Bkz. **pɛʰdioɾ.**

p. p. odɑp ḍro 0502020101/273, p. ołərəp ḍə 0502020101/329.

pɛ̣jɬɑ- Ç.+T. "göndermek" Bkz. **pɛjɬɑ-, pɛjɬə-.**

p.-p p.-p bɛ̣ɾɣin nimi ḍə 0502020101/125.

pɛ̣: "doğum yapmışlığı olan dişi atı" Bkz. **pəi:, pəi, pəj, pɛ̣, quj, χui**.

p. ɑq p. 0202030402/14.

pɛ̣ "doğum yapmışlığı olan dişi atı" Bkz. **pəi:, pəi, pəj, pɛ̣:, quj, χui**.

p. ɑːq p. ɢɑɾəp də 0202030402/13, ɑq p. 0202030402/01, ɑq p. duqɢɑnnə 0202030402/06, ɑq p. duqɢɑ͡ ɬɑ 0202030402/12, ɑq p. duʁup dəm 0202030402/11.

pɐ̣gɐ̣kdi- “beline eğip yerden birşeyler topladığındaki hareketi taklitten fiil”

p.-ɣində bəɾ dun p.-ɣində͡ɬɑ 0103030901/42.

pɐ̣ɣ “bey, boy başı, unvan” Bkz. **peː, peːk, peːɣ, pek, pek, peɣ.**

p. p. 0203011002/07, p.͡ɬɑ 0203011002/15.

pɐ̣lɐ̣- “bölmek, ayırmak”

p.-k mədʒaɾ p.-k geʰɬḍə͡nɑ 0103010702/53.

pɐ̣ɾ- “vurmak, dövmek, (kumaş üzerindeki tozu) temizlemek” Bkz. **peːχɾ-, peːɾ-, peχɾ-, peɾ-, βeɾ-, ɸeɾ-.**

p.-əβ ḍə dzi̯χqɢə osə͡ɬɑ p.-əβ ḍə 0103030901/70.

p.-xəʂ də p.-xəʂ də 0103010304/57.

p.- p.- diu də 0103030901/71.

p.-se p.-se͡ɬɑ ʂɑzdəχəʂ də 0103010304/57.

p.-ɣɐ̣ duɾɑq p.-ɣe 0202020501/08, p.-ɣɐ̣ 0203011002/11, ɑnə p.-ɣɐ̣ ɑʁətɢɑ kərḍərmiɣɐ̣n͡ɐ̣ː 0203020203/21, ḅɑχʂdə p.-ɣɐ̣ 0103040302/12.

p.-sdərɣi ɑsɢɑ͡ɬɑ p.-sdərɣi 0203011002/11.

p.-əsdərɣi duɾβɑɢən p.-əsdərɣi 0202010901/80.

p.-ɣɐ̣ndi ɑɴɑ dɑɾəq dərəq p.-ɣɐ̣ndi͡ɬɑ 0202030103/17.

p.-ɣɐ̣g͡ kəsɯ p.-ɣɐ̣g͡ɐ̣ 0103030901/74.

p.-mis +do kəsɯ p.-mis do 0103030901/21.

pɐ̣ɾəg “şapka” Bkz. **perəg, peɾək, pereg, perek, peɾeḳ, peɾk, pɐ̣ɾəg, pɐ̣ɾək, pɐ̣rg, pøːɾuk, pøːɾyk, pøryg, pʉrək, βeɾək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ peːɾek, tʂʊdzɻɑɴ peɾək.**

p.+ə jɑʁɬɑʰɢərnəŋ p.+ə nidʒik dər 0203010701/28.

pɐ̣ɾək “şapka, kalpak” Bkz. **perəg, peɾək, pereg, perek, peɾeḳ, peɾk, pɐ̣ɾəg, pɐ̣rg, pøːɾuk, pøːɾyk, pøryg, pʉrək, βeɾək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ peːɾek, tʂʊdzɻɑɴ peɾək.**

p.+də tułk͡p.+də ɑsɢɑ 0103010305/42.

pɐ̣ɾəs- “savaşmak” Bkz. **pɑʰɾs-, peːχɾs-, peːɾs-, pɐ̣ɾs-.**

p.-ge ɑndɑɢɑ͡ɬɑ p.-ge 0203010301/53.

p.-gɐ̣ p.-gɐ̣ 0203010301/53.

pɐ̣rg < **pɐ̣ɾək** “şapka” Bkz. **perəg, peɾək, pereg perek, peɾeḳ, peɾk, pɐ̣ɾəg, pɐ̣ɾək, pøːɾuk, pøːɾyk, pøryg, pʉrək, βeɾək.** Ayrıca Bkz. **tʂodzɻɑɴ peːɾek, tʂʊdzɻɑɴ peɾək.**

p.+ən p.+ən ɑɬedəβɑɬʁɑ 0103040302/17.

pɐ̣ɾxəɾdʒik “millî kıyafet üzerinde bele bağlanan düz yuvarlak kese şeklinde süs” Bkz. **peɣəɾdʒik.**

p. bəɾ p. 0103010304/28.

pɐ̣ɾs- “dövüşmek, çarpışmak” Bkz. **pɑʰɾs-, peːχɾs-, peːɾs-, pɐ̣ɾəs-.**

p.-ge uɬu p.-ge 0103040405/14.

p.-gi p.-gi gyzyn jɑɾsdərəp ḍə 0202030902/104.

poq- “bağlamak” Bkz. **uq-, poʁ-, pɔq-, pɔʁ-.**

p.-ɢɑ ʃipdin bəɾ p.-ɢɑ 0103010304/46, ʃitdə p.-ɢɑ 0103010501/06.

poɢur- “zıplamak”

p.-ʁɑ p.-ʁɑ sunə unkianəʁɑ 0202010503/11.

poʁ- “bağlamak” Bkz. **uq-, poq-, pɔq-, pɔʁ-.**

p.-o ḍə jiz p.-ɔ ḍə 0103030802/23.

p.-uɾuβ p.-uɾuβ ɬɑ 0203020202/11.

p.-βatɢanɢa kəsɯ p.-βatɢanɢa ʤiχo dəɾ͡sa 0103020302/15.

p.-uβałʁa ɢuzuβałʁa p.-uβałʁa 0203010801/04.

poʁeḍ- “yenmek, bağlanmasına yardım etmek?”

p.-əβ sen p.-əβ ʂidaχəʂ ḍə 0502020101/307.

p.-ałmaʰḍe uzu p.-ałmaʰḍe 0502020101/114.

p.-əβałmaʰḍə uzuŋgi p.-əβałmaʰḍə 0502020101/154.

p.-ałʁəməs+ḍə maɴqəs qanɢa p.-əβałmin ḍə 0502020101/212, uzuŋgę p.-ałʁəməs ḍə 0502020101/108.

p.-əβałʁəməs+ḍə sen uzuŋgi ma p.-əβałʁəməs ḍə 0502020101/255, saɴa p.-əβałʁəməs ḍə 0502020101/413.

p.-əβałmaʁa niːɣə p.-əβałmaʁa 0502020101/152, baʰʤ̨əɴɢa p.-əβałmaʁa 0502020101/400, bozəɴɢa p.-əβałmaʁa 0502020101/403.

poł- < poła- Ç.+T. “suda bekletmek” Bkz. **poła:-, poła-, połu-.**

p.-uβadəβ do suʂgę p.-uβadəβ do 0202030701/04.

p.-uβadəβ suʂgi p.-uβadəβ 0202030701/14.

p.-uβatɢa p.-uβatɢa 0202030701/05, 0202030701/09.

poła:- Ç.+T. “suda bekletmek” Bkz. **poł-, poła-, połu-.**

p.-βəɾ saɾəʁ su dimi ăʂgi p.-βəɾ͡ɬa 0202030701/14.

poła- Ç.+T. “suda bekletmek” Bkz. **poł-, poła:-, połu-.**

p.-sa χaʂ qunəq p.-sa͡ɬa 0103010306/22.

p.-ʁa ʃiosuʁa p.-ʁa͡ɬa 0103010306/23.

p.-ʁanda qaʰʂ qunuq p.-ʁanda 0202030701/14.

połu- < poła- Ç.+T. “suda bekletmek” Bkz. **poł-, poła:-, poła-.**

p.-βattsa p.-βattsa͡ɬa 0103010306/22.

p.-βatɢaq saʁa p.-βatɢaq 0103010306/22.

poɾəɴ < poɾən “önce” Bkz. **pəɾəːn, pəɾən, pəɾn, pəɾən, poɾn, pɾn.**

p.+ɢa p.+ɢa aɢasə χosə tejłaʁa 0103010305/85, p.+ɢa͡ɬa 0102020303/30.

poɾaɴ “saray” Bkz. **pəɾaɴ, pɔɾaɴ.**

p. p. 0202031202/53, p. ͡e: dij ḍəɾ 0202031202/51, qannəŋ p. 0202030605/133, χannəŋ p.͡ɬa 0202030902/42, p. ḍə 0202030902/119, jęɾłəkdiɣə p. 0202030902/119, 0202030902/38.

p.+nəŋ p.+nəŋ 0202031202/52.

p.+nə p.+nə uʰdʐ̨͡orłəɣi͡n iː də 0202030902/59, deŋəɾ χannəŋ p.+nə 0202030605/165, χannəŋ p.+nə hudʐ̨͡orłuɣi͡ɬa 0202030902/42.

p.+ɢa dęŋəɾ χannəŋ p.+ɢa uːɾ ͡ęʰtkəʂ ḍəɾ 0202030603/02, p.+ɢa ͡aɾʁa ͡ɬa 0202030902/71, p.+ɢa eʰdəp baɾʁan 0202030902/56, dęŋəɾ χannəŋ p.+ɢa seŋ kəɾ χaɾdan søɣułɣe 0202030603/03, qannəŋ p.+ɢa 0103040405/47(2), qannəŋ p.+ɢa eʰtgę͡neɾ 0202030604/63, χaːnnəŋ p.+ɢa aɾʁa͡nęː 0202030902/70, χannəŋ p.+ɢa eʰdəp baɾʁa͡nęː də 0202030902/37, p.+ɢa jęliɣədʐ̨ 0103040405/46.

p.+da bə p.+da məs βəɾ ʒijni 0202030605/114, qannəŋ p.+da 0103040401/11, 0103040401/26, 0103040401/38, qannəŋ p.+da jerʁaʰḍe 0202030605/112, qannəŋ p.+da jęɾʁaʰḍe 0202030605/122, səlerŋəŋ p.+da ʤa niː oł dəɾə͡na 0202030604/29, χannəŋ p.+da βəɾ də ͡na 0202030604/31, dałej łamanəŋ p.+da βəɾ dəɾ ͡na 0202030604/31, səlerŋəŋ p.+da niː ła βoł dəɾ͡na 0202030604/37.

p.+dan qannəŋ p.+dan͡ɬa naʁəp paʰɾsəβ 0202030605/140.

p.+ə deŋər χannəŋ p.+ə 0202030603/01.

p.+əNGɑ mɑNqəs qɑnnəŋ p.+əNGɑ 0502020101/341.

poɾn < **poɾən** "ön, önce, gelecek" Bkz. **pəɾəːn, pəɾən, pəɾn, pəɾən, poɾəN, pɾn.**

p. p. bəɾ kun 0103050301/24, p.‿ɬɑ u^{h}ɣusdəŋ jiudɑ 0202031202/48, p. mɑ ɬɑrɬoʁɑn sɑ 0103050301/22.

p.+ə məɬanəŋ p.+ə Gɑrɑrmɑʁɐ ɑGɑrʁɐ 0103010305/97.

p.+əNGɑ p.+əNGɑ bɑrʁɑ 0103010305/75, p.+əNGɑ mɑNsɑ‿ɬɑ 0103010305/85, p.+əNGɑ məndɑGə do 0103010305/89, p.+əNGɑ mɑNtsɑ‿ɬɑ 0103010305/92, p.+əNGɑ mɑNdəɾ didə 0103010305/96, p.+əNGɑ‿ɬɑ 0103010305/90, p.+əNGɑ‿ɬɑ ɑ^{h}s Gɑɾo də 0103050101/54, ʒizdə p.+əNGɑ ɑɬəNGɑ mɑNtsɑ‿ɬɑ 0103010305/94.

p.+əndɑ p.+əndɑ bəɾ kəsɯ dio 0102020303/31.

potʂi Ç.+T. "avcı, silahçı" Bkz. **po^{h}tʂi, pɔʁtʂi.**

p. p. 0202020501/61, p.‿ɬɑ 0202020501/65.

p.+ɬɑɾ p.+ɬɑɾ tʂɑ qejindərəβ əʂse 0202010901/76.

pozɯ Ç. "sürü, kısım" Bkz. **βozɯ, ɸodʑɯ.**

p. bəɾ p. kəsɯ 0203020601/10, 0502020101/168.

podzɑŋdʑɯ Ç. "patlangaçlar" Bkz. **ɸudzɑŋdʑɯ.**

p. p. ɑ^{h}tGɑ 0202020701/52.

po^{h}tʂi Ç.+T. "silahçi, avcı" Bkz. **potʂi, pɔʁtʂi.**

p. p. 0202020501/61, p. dərə 0202020501/61, p. diɣi‿ẹ 0202020501/64.

pɔː Ç. "silah, tüfek"

p. p. 0502020101/142.

p.+nə p.+nə ɑɬəNGɑ 0202020501/64.

pɔq- "bağlamak" Bkz. **uq-, poq-, poʁ-, pɔʁ-.**

p.-Gɑ p.-Gɑ 0103040302/05, ɑq ʒyŋnə p.-Gɑ 0202031201/14, pəʃɑ pəʃɑ p.-Gɑ 0203020302/09, bəjbə p.-Gɑ 0203020501/25, bẹlẹkgẹ p.-Gɑ 0202010703/21, βəɾ p.-Gɑ 0202010901/53, χuɾ ‿p.-G‿ɑ ɬɑ 0202030605/77, p.-Gɑ quɾduβɑdəβ ḍə 0202030701/07, Gəzəɬ dʐɑŋgɑ p.-Gɑ 0202030901/08, ʒiʧînə p.-Gɑ 0202020702/27, p.-Gɑ sɑdzẹNGɑ 0202020501/76, jyŋdien p.-Gɑ 0203010502/02.

p.-Ḡɑ dəβən p.-Ḡɑ 0103050102/35.

p.-Gə +di- p.-Gə diɣindi 0103040302/15.

p.-Ḡə +di- p.-Ḡə diɣinḍi‿ɬɑ 0103040302/15.

pɔGəɾtdɑ- "zıplamak" Bkz. **pɔGɔɾtdɑ-.**

p.-t ḍə josəŋge ungẹ‿ɬɑ p.-t ḍə iː ḍə 0103040302/09.

p.-ʁɑ ʒyʂdi‿ɬɑ p.-ʁɑ 0103040405/02.

pɔGəɾtdɑs- "hep beraber zıplamak"

p.-Gɑ uɬu p.-Gɑ 0103040405/14.

pɔGɔɾtdɑ- "zıplamak" Bkz. **pɔGəɾtdɑ-.**

p.-ʁɑ məndɑG‿ɑ‿ɬɑ p.-ʁɑ 0103040405/14.

pɔʁ- "bağlamak" Bkz. **uq-, poq-, poʁ-, pɔq-.**

p.-uβəɾ ḍə ɑʁɑ p.-uβəɾ ḍə 0202010703/19.

p.-usḍəɾeβəɾ ḍə p.-usḍəɾeβəɾ ḍə 0202010703/19.

p.-ət də ʃip bədʒin p.-ət də 0103040302/05.

p.-uːɾup bəɾ‿βəɾ dɑɬə‿ɬɑ p.-uːɾup ɬɑ 0203020202/11.

p.-əβɑɬsɑ serəɣlernə p.-əβɑɬsɑ 0202020702/27.

p.-usdərɣe ɑʁɑ p.-usdərɣe̩ d̥ər 0202010703/20.
p.-əsd̥ərɣi e̩^{h}tgi p.-əsd̥ərɣi 0202010703/21.
p.-mɑsɑ serəɣ ʒipdə p.-mɑsɑ 0202020201/06.
p.-mɑ uzunə p.-mɑ 0103040302/16.

pɔʁəł- “bağlanmak” Bkz. **pɔʁuł-,**
p.-ə̆q p.-ə̆q qɑłʁɑ 0103040405/31.
p.-ʁɑ p.-ʁɑ oɬərʁɑn 0103040405/53.

pɔʁłɑ- “?”
p.-ʁɑn pɔʁłɑʁɑn͡e̩r͡ɬɑ 0502020101/453.

pɔʁəłɑ- “?”
p.-p dəm p.-p dəm 0502020101/455.
p.-min dəm p.-min dəm 0502020101/455.

pɔʁə^{h}d̥ɑł- “yapabilmek, becerebilmek, basabilmek?”
p.-ʁəməs d̥ə p.-ʁəməs d̥ə 0202031202/48.

pɔʁuł- “bağlanmak” Bkz. **pɔʁəł-.**
p.-ə̆q p.-ə̆q͡qɑp də 0103040405/56.

pɔʁtʂi Ç.+T. “silahçı, silah kullanan kişi” Bkz. **potʂi, po^{h}tʂi.**
p. p. mɑ bɑr͡e̩r e̩ː drɔ 0202020401/10.

pɔʁmɑ “yaka”
p. kədʒiɣ p. 0203010702/22.
p.+nə p.+nə məndɑʁɑ uːzge 0202030101/12.
p.+sən p.+sən 0202030101/12, turdiennəŋ p.+sən 0202030101/11.

pɔʁmɑłəq “yakalı”
p. bę̣zək p. 0203010702/23.

pɔrɑɴ “saray” Bkz. **pərɑɴ, porɑɴ.**
p.+ɢɑ χɑnnəŋ p.+ɢɑ 0202030902/30, χɑnnəŋ p.+ɢɑ e^{h}dəp bɑrʁɑn͡ eː də 0202030902/55.

pɔ^{h}ɢɑr- “indirmek, alçaltmak” Bkz. **bɔχɢ̟ɑr-.**
p.-sɑ βər p.-sɑ 0202031202/10, mənə p.-sɑ 0202031202/10.
p.-mɑsɑ mənə βər p.-mɑsɑ 0202031202/10.

pøːruk “şapka” Bkz. **perəg̟, perək, pereg perek, perek̟, perk, pę̣rəg̟, pę̣rək, pę̣rg, pøːryk, pøryg, pʉrək, βerək.** Ayrıca Bkz. **tʂodz̨ɑɴ peːrek, tʂʊdz̨ɑɴ perək.**
p. p. drɔ 0202010501/08.

pøːryk “şapka” Bkz. **perəg̟, perək, pereg perek, perek̟, perk, pę̣rəg̟, pę̣rək, pę̣rg, pøːruk, pøryg, pʉrək, βerək.** Ayrıca Bkz. **tʂodz̨ɑɴ peːrek, tʂʊdz̨ɑɴ perək.**
p. menəŋ p. 0202010501/08.

pølʉk “kısım” Bkz. **pʉłəg, ɸølʉk, ɸølek.**
p. bər p. kəsɯ 0203020601/06.

pøryg “şapka” Bkz. **perəg̟, perək, pereg perek, perek̟, perk, pę̣rəg̟, pę̣rək, pę̣rg, pøːryk, pøːruk, pʉrək, βerək.** Ayrıca Bkz. **tʂodz̨ɑɴ peːrek, tʂʊdz̨ɑɴ perək..**
p.+ən p.+ən qɑłd̥ərəsdərɣin iː d̥ə 0502020101/165.

pud- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-, pəd̥-, pət-, pə^{h}d-, pə^{h}d̥-, pə^{h}t-, puḍ-, put-, puʈ-, p̟ət-, p̟ʊ^{h}t-, p̟ut-, bə^{h}t-, ɸət-, ɸud-.**
p.-əβər dər p.-əβər dər͡nɑ 0202030604/57.

pudi- “üflemek, püskürmek” Bkz. **pədi-, puḍi-.**

p.-βər də kəsə̆ p.-βər də 0202030701/04, p.-βər də qan 0202030701/04.

p.-se bər p.-se 0202030902/113, bər p.-se͡ ɬa 0202020701/49, narᵃqa p.-se 0103030802/38.

p.-ɣeş bər p.-ɣeş͡ ɬa 0103030802/36.

p.-ɣẹ χuadʒiosu p.-ɣẹ 0202010901/60.

p.-ɣi bər p.-ɣi 0103040405/57, 0502020101/97.

p.-βatɢa darəʁnə p.-βatɢa 0202020701/42.

p.-βatɢan aʰga p.-βatɢan 0202020701/40, da:rəʁnə p.-βatɢan 0202020701/42, χaga p.-βatɢan 0202020701/46, aʰga p.-βatɢan 0202020701/47.

p.-ɣindi bər p.-ɣindi 0502020101/99.

p.-min χaga p.-min 0202020701/46.

pudi- “tapmak, anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹɾ-, pəḍiɾ-, puḍi-, pudiɾ-, ɸudẹɾ-, ɸudiɾ-, ɸuḍẹɾ-, ɸuḍixəɾ-.**

p.-β də jiχg̱a p.-β də 0103040301/20.

pudiɾ- “tapmak, anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹɾ-, pəḍiɾ-, puḍi-, pudi-, ɸudẹɾ-, ɸudiɾ-, ɸuḍẹɾ-, ɸuḍixəɾ-.**

p.-əβ də jaʰg̱a p.-əβ də 0103040301/20.

puḍ- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, put-, puʈ-, ɒət-, ɒuʰt-, ɒut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**

p.-o də məndɑ p.-o də͡ nɑ 0103030702/46.

puḍi- “öflemek” Bkz. **pədi-, pudi-.**

p.-sdəɾəβ p.-sdərəβ oŋşəsa͡ ɬa 0202010901/24.

puḍi- “tapmak, anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹɾ-, pəḍiɾ-, pudi-, pudiɾ-, ɸudẹɾ-, ɸudiɾ-, ɸuḍẹɾ-, ɸuḍixəɾ-.**

p.-se χɑg̱a p.-se 0103040301/21.

puɬu “bir çeşit renkli çizgili kalın kumaş, daha çok eyerin kenarları için kullanılır”

p.+nə p.+nə ɑɬəβɑɬʁɑ͡ ɬa 0202020101/10.

put- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, puʈ-, ɒət-, ɒuʰt-, ɒut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**

p.-u p.-u ʁuj diɣe ɢədiɣe 0203020202/03.

p.-gin urʊʁun p.-gin͡ ẹr 0202030605/12.

p.-ḭiɣi urʊʁ p.-ḭiɣi 0202030605/03.

puto Ç. “üzüm” Bkz. **pəto.**

p. p. 0202020501/81.

putgəɾ- “tamamlatmak” Bkz. **pətgəɾ-, ɸutgəɾ-.**

p.-əβɑɬmɑʁɑn χannəŋ urʊʁun p.-əβɑɬmɑʁɑn͡ ẹ: 0202030605/04.

puʈ- “yetmek, tamamlanmak, olmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, put-, ɒət-, ɒuʰt-, ɒut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**

p.-ə bẹlẹk p.-ə ʁo:j 0203020202/13, p.-ə ʁoj diɣe ɢədiɣe 0203020202/19.

pudzɑq “bıçak” Bkz. **pədzɑq, pədzɑɢ, pədʒaq, pədzɑq, pədẓɑɢ, pəʰdzɑq, ɸədzɑq.**

p. p. bədʒin ɢədərɑ ɢədərɑ 0103030802/22.

puʰdo:ɾ “geçen yıl**”** Bkz. **pədəɾ, pədo:ɾ, pəḍəɾ, pəʰdə:ɾ, pəʰdəɾ, pəʰḍəɾ.**

p. p. nẹɣənəŋgə turʧ͡ʃinəŋgə o giɣẹ͡ sɑ 0103030802/01.

puʰʀɢɑn “Burkan” Bkz. **pəχʀɢɑ, pəχʀɢ̟ɑn, pəʰʀɢɑn, pəʰʀɢɑn, pəʰʀɢ̟ɑn, puʰʀɢ̟ɑn, ɸəʰʀɢɑn, ɸəʰʀɢ̟ɑn, ɸuʰʀɢɑn.**

p. bəɬəmtʂɨ p. 0502020101/56.

p.+**nəŋ** p.+nəŋ ɸudurdɑn 0202030604/03.

p.+**nə** p.+nə 0202030801/08.

puʰʀɢ̟ɑn “Burkan” Bkz. **pəχʀɢɑ, pəχʀɢ̟ɑn, pəʰʀɢɑn, pəʰʀɢɑn, pəʰʀɢ̟ɑn, puʰʀɢɑn, ɸəʰʀɢɑn, ɸəʰʀɢ̟ɑn, ɸuʰʀɢɑn.**

p. p. 0202030801/08, p. dʐ̟ɑɬɑp də 0202030801/28.

pʉɬəg “kısım” Bkz. **pølʉk, ɸølʉk, ɸølek.**

p.+ə bəɾ p.+ə͡ɬɑ 0203020601/17.

pʉrək “şapka” Bkz. **perəg, perək, pereg perek, perɛ̨k, perk, pɐ̟rəg, pɐ̟rək, pɐ̟rg, pøːruk, pøːryk, pøryg, βerər.** Ayrıca Bkz. **tʂodʐ̟ɑɴ peːrek, tʂʊdʐ̟ɑɴ perək.**

p. p. 0203010501/04.

pyɣyr “böbrek”

p. p. udʒin 0502020101/104.

pio Ç. “bilet”

p. mə mej ʂɑɴ p. 0103010304/80.

p.+**nə** p.+nə ɑɬəβɑɬmɑʰd̥ə sɑ 0103010304/80.

piode Ç. “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde başına taktığı süsün arka tarafındaki iki uzun kumaş süsü” **p.** p. 0103010304/28, ʂərdɑʰrtɢənəŋ p. də 0103010304/29.

piolia:ɴ Ç. “güzel”

p. p. bəɾ dɑɴɢənɑ βəɾ ɢəzdɑr 0202030902/14.

pide Ç. “deri torba”

p. p. ja tułum diɣe͡gˑeː məz 0203010503/04.

pid̥i “iyi, güzel, kaliteli” Bkz. **b̥eʰdi.**

p. p. oɾ ne̥jtuŋ e̥tgi͡ɬɑ 0203010503/07.

pifəŋ Ç. “pelerin”

p. bezək p. 0203010702/23, be̥zək p. 0203010702/23.

pidʒaŋ Ç. “derici”

p. p. dɑɬɑβɑɬʁɑ 0202020303/09.

pidʒioːr “biraz (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **pəd̥ior, pədʒur, pədʒior, pidʒior, pitʃior.**

p. p. 0203010303/03.

pidʒior “biraz (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **pəd̥ior, pədʒur, pədʒior, pidʒioːr, pitʃior.**

p. p. lienpəŋ məpəŋgẹ̟ sɑɬʁɑ 0203010502/05.

piɬɑ- Ç.+T. “yaklaşmamak, uzak durmak, uzaktan gitmek”

p.-ʁɑ joɬdɑn p.-ʁɑ 0202010901/78.

piŋfan lio Ç. “cezalı veya suçlu (insanları) rehabilite etmiş”

p. p. 0103010303/25.

piŋfɑnnɑ- Ç.+T. “cezalı veya suçlu (insanları) rehabilite etmek”

p.-t də p.-t də 0103010303/21.

piŋʃia dʐ̟oŋnoŋ Ç. “fakir kesim, yoksullar”

p. p. məndɑɢəɬʁɑ͡ɬɑ 0203020601/17.

piŋɐ̟ɨ Ç. “gündelik, genelde, normalde”

p. p. 0103050102/05, 0103050102/25, p. ɑndɑʁ mi 0202020701/29, p. ͡ɬɑ 0202031101/15, p. mɑnɑrʁɑ 0103010305/11, p. mɑnmɑnə 0202010501/04.

piŋtʂɑɴ Ç. “gündelik, normal, genel”
p. p. 0202030902/131, 0203010701/16.
piŋvei Ç. “jüri”
p. p. 0103050301/35, uzu mɑ p. 0103050301/26.
piɴʁɑndʒiŋ Ç. “sağlık esenlik sütrası”
p. nieŋgə p. ɑ 0202010703/26.
pitio Ç. “ince deri bant”
p. p. odʒin dałɑβər də 0202020303/02, p. odʒin dałɑβɑtɢɑn 0202020303/09, p. udʒin dałɑβər də 0202020303/05, p. dałəβałʁɑ 0202020303/08.
piʧi < pəʰdʒa “küçük, ufak (Saqıs boyu ağzı)”
p.+qənɑ: ɑndɑʁ p.+qənɑ: 0203020501/16.
piʧioɾ “biraz (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **pəḍioɾ, pədʒuɾ, pədʒioɾ, pidʒio:ɾ, pidʒioɾ.**
p. p. ɢɑɾɑ nimi: 0203010501/06, p. ɢəŋuɾ 0203010501/06, p. ⁀ła 0203010301/40.
pɾn “önce” Bkz. **pəɾə:n, pəɾən, pəɾn, pərən, poɾəɴ, poɾn.**
p. p. ⁀ła 0103040405/47.

ƥ

ƥət- “olmak, tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, put-, puʈ-, ƥuʰt-, ƥut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**
ƥ.-gej ulę p.-gej 0103020303/45, dałej ƥ.-gej 0103020303/42, dʒyŋkin ƥ.-gej 0103020303/38.
ƥ.-ge: ɢɑ:dən ƥ.-ge: 0103020303/08.
ƥəʰdəɣ “yazı, mektup” Bkz. **pədək, pədəɣ, pəḍək, pəḍəḵ, pəḍəɣ, ƥəʰdəɣ.**
ƥ. jyz⁀sɑɢ̥əs ƥ. delẹn 0103020403/11(2).
ƥəʰɾɢɑn “Burkan” Bkz. **pəχɾɢɑ, pəχɾɢ̥ɑn, pəʰɾɣɑn, pəʰɾɢɑn, pəʰɾɢ̥ɑn, puʰɾɢɑn, puʰɾɢ̥ɑn, ƥəʰrɢ̥ɑn, ƥuʰɾɢɑn.**
ƥ. ƥ. 0103010502/05, jeɾ duɾɑq ƥ. 0103010601/46.
ƥ.+nəŋ ƥ.+nəŋ gilẹ 0103030203/04.
ƥəʰrɢ̥ɑn “Burkan” Bkz. **pəχɾɢɑ, pəχɾɢ̥ɑn, pəʰɾɣɑn, pəʰɾɢɑn, pəʰɾɢ̥ɑn, puʰɾɢɑn, puʰɾɢ̥ɑn, ƥəʰɾɢɑn, ƥuʰɾɢɑn.**
ƥ. ƥ. dɑɾɬo 0103040401/15.
ƥoʰsə “değirmende kalmış tahıl kalıntısı”
ƥ.+n tẹɣəɾmẹnnəŋ ƥ.+n midʒaɾ ʃøɾɣẹ 0103020302/13.
ƥuʰt- “olmak, yetmek, tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, put-, puʈ-, ƥət-, ƥut-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**
ƥ.-gij mɑɾmi ƥ.-gij 0102020402/21.
ƥut- “olmak, yetmek, tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəḍ-, pət-, pəʰd-**, **pəʰḍ-, pəʰt-, pud-, puḍ-, put-, puʈ-, ƥət-, ƥuʰt-, bəʰt-, ɸət-, ɸud-.**
ƥ.-gej mɑɾmi ƥ.-gej 0103020303/40.
ƥ.-gij u:li ƥ.-gij 0102020402/25, dɑlẹ: ƥ.-gij 0102020402/23.
ƥuʰɾɢɑn “Burkan” Bkz. **pəχɾɢɑ, pəχɾɢ̥ɑn, pəʰɾɣɑn, pəʰɾɢɑn, pəʰɾɢ̥ɑn, puʰɾɢɑn, puʰɾɢ̥ɑn, ƥəʰɾɢɑn, ƥəʰrɢ̥ɑn.**
ƥ.+nəŋ ƥ.+nəŋ gele 0103030702/05.

b.

baː “da/ de parçacığı” Bkz. **pa, ba, b̥a, maː, ma, moː.**
b. uş pəd̥ək͡b. dəɾ 0203010301/20.

baː < baɾ “var” Bkz. **aːɾ, aɾ, baːɾ, baɾ, baɾ, b̥aɾ, βaː, βaɾ, βaːɾ, vaɾ.**
b. ş̡it boɾdap b. e də 0103020302/12.

baː- < baɾ- “gitmek” Bkz. **aːɾ-, aɾ-, aɾ-, aʰɾ-, baːɾ-, ba-, baɾ-, baɾ-, baʰɾ-, b̥aɾ-, b̥aʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βaɾ-, βaʰɾ-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**
b.-ʁa b.-ʁa͡ɬa 0103040301/20.
b.-jn jaʁəɬasg̥əɬa b.-jn 0502020101/145.

baːq “yeni iğdiş edilmiş hayvan”
b. baːʁəmnəŋ b. gasga 0103020303/11, baːʁəmnəŋ b. gasga 0103020303/27.

baːq < baʁaq “millî kıyafet *manım*’ının arka kısmındaki süsün ortasında bulunan ayrı bir parça”
b. b. 0103010304/39.

baːq < baɬəq “ev, bina, duvar” Bkz. **baq, baɬəq, baɬq.**
b.+ga kəsənəŋ b.+ga βaɾsə 0202010901/73.

baːʁ “hayvanı bağlamak için toprak içine sabitleştirilmiş olan ip veya direk” Bkz. **baʁ, βaʁ**.
b.+əmnəŋ b.+əmnəŋ baːqgasga 0103020303/11, 0103020303/27.

baːɬa- Ç.+T. “derinden çıkartmak, duman ile dumanlamak” Bkz. **baɬa-.**
b.-βaɬʁa eni b.-βaɬʁa 0202030501/02.

baːɾ- “gitmek” Bkz. **aːɾ-, aɾ-, aɾ-, aʰɾ-, baː-, ba-, baɾ-, baɾ-, baʰɾ-, b̥aɾ-, b̥aʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βaɾ-, βaʰɾ-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**
b. baş dzɻaɬʁəɬa b.- 0202010503/05.
b.-ʁaş b.-ʁaş͡ɬa 0102020303/23.

baːɾ “var” Bkz. **aːɾ, aɾ, baː, baɾ, baɾ, b̥aɾ, βaː, βaːɾ, βaɾ, vaɾ.**
b. andaʁ mi͡ɬa b. d̥ərə 0203030101/06, o duɣdi ma b. 0203020403/16, ot gəɬʁan ma b. 0203020403/18, ot gəɬma ma b. 0203020403/13, b. bozdən gonəɾ qan 0102020402/23, b. bozdəŋ aq səmək 0102020402/25, kømgẹn ma b. 0203020403/18, goj adama ma b. 0202020501/91, məndaʁ nimi b͡e: 0202020501/06, saGəp b.͡e 0103020303/03.

baːʂ “baş” Bkz. **baːdz̡, baːdʐ̡, baʂ, badz̡, badʐ̡, baʰʂ, baʰdz̡, baʰdʐ̡, b̥aʂ, b̥aχdz̡, b̥aʰdʐ̡, b̥adz̡, b̥aʰdz̡, βaʂ, βadʐ̡, ɸudz̡.**
b. bezək b. 0103030802/08.

baːttaβən “*Bayat*, boy veya alt-boy adı”
b. b. 0203020601/10.

baːj “zengin” Bkz. **baj, beːj, bej, b̥ej.**
b. b. 0202030401/36.

baːdz̡ “baş” Bkz. **baːʂ, baːdʐ̡, baʂ, badz̡, badʐ̡, baʰʂ, baʰdz̡, baʰdʐ̡, b̥aʂ, b̥aχdz̡, b̥aʰdʐ̡, b̥adz̡, b̥aʰdz̡, βaʂ, βadʐ̡, ɸudz̡.**
b.+əmnən b.+əmnən gaːɾa saz̡ 0103020303/38.

baːdʐ̡ < baş “baş” Bkz. **baːʂ, baːdz̡, baʂ, badz̡, badʐ̡, baʰʂ, baʰdz̡, baʰdʐ̡, b̥aʂ, b̥aχdz̡, b̥aʰdʐ̡, b̥adz̡, b̥aʰdz̡, βaʂ, βadʐ̡, ɸudz̡.**
b.+ənən b.+ənən gaɾa ş̡az̡ 0102020402/19.
b.+anda uːz̡ taʁnəŋ b.+anda 0102020402/27, biːs taʁnəŋ b.+anda 0102020402/28.

bɑ “da/de parçacığı” Bkz. **pɑ, bɑː, b̥ɑ, mɑː, mɑ.**

b. ɑndɑɢɑ suadin b. ɬɑ 0103010705/24, ɑndɑɢɔp b. 0103040405/32, ɑʰt b. 0502020101/134, ɑʰt b. ɑndɑʁ nimi d̥ə 0502020101/133, əʰʀq ɢɑʀɑp b. jɑdɑʁɑq 0502020101/490, əʰdʐ̥əp b. jɑdɑʰd̥i 0203030102/09, ołuʀup b. 0502020101/457, ot͡b. 0103030901/04, oʰt b. jimiɣẹ̣ː 0202010502/04, oʰt͡b. jimis d̥ʀə 0202010502/10, undup b. qɑɬt do 0103050101/05, uzup b. jɑdɑp d̥ə 0502020101/480, pəd̥ək b. 0203020402/02, pədʐɑq b. 0103010304/75, 0103040403/13, 0103040403/26, pədʐ̥aq b. 0103040405/31, bə ʂuk b. sɑɬəʁ də ͡nɑ 0202030605/18, bə tuŋdisək ͡b. 0103010304/36, bəɬəp b. joq d̥ə 0103040601/06, bər ɑq͡ɢɑʰt b. 0103010305/93, bə oχ͡q b. 0502020101/53, dɑtdəp b. dɑtdəmɑʁɑn͡eː də 0202030902/24, dip b. ninə diɣẹ̣ː 0103030702/02, 0103040401/01, gəməs ʃipdə b. 0103050305/15, geɬəp b. dɑʰɢ̥ə 0202031202/19, go qɑjɑq b. 0202031202/41, gørʉʀʁɑn͡eː 0202010901/63, gørp b. gøɾomin d̥ə 0103010304/53, gøzdəp b. gøzdəmiɣi 0103040601/13, kɑɴɬuo jɑq b. bẹ̣zək də 0203010301/34, kus ʃit b. 0103050101/36, ɢɔːp gip b. jɑdi də 0202030902/52, ʒip b. ʒiβ joq 0202020701/61, ɬɑɾedəp b. ɬɑɾetmẹ̣s do 0203010302/15, məndɑʁəp b. 0202030604/12, mẹ̣n hɑnin b. ɬɑ 0103010705/25, mẹ̣nẹ̣k b. berəβəɾ d̥ər 0203020202/20, niɣəɬəp b. jɑd̥ɑʰd̥ə 0202030601/79, sɑdəp b. gojoq 0202020701/61, sɑrəʁ ɑʰt b. joq 0202030902/52, sẹ̣n oʰt b. ʒi 0202010502/10, sut b. dʐuŋnɑχəʂ də 0103010306/28, ʃip b. 0103040405/17, ʂigə jiɣət b. 0103010702/32, ʧɪɴχejdɑɢə daʰt b. 0203020403/02, dʐ̥ułɑp b. dʐẹ̣ːj də 0103050301/05.

bɑ Ç. “parçacık, ünlem, kendinden önceki sözcüğü vurgular.”

b. jiugə ʂɑʂiʧiŋ b. 0202010901/19.

bɑ Ç. “soru parçacığı, değil mi?” Bkz. **b̥ɑ.**

b. seɾ͡ɬɑ sumin diɣik b. 0203020601/51.

bɑ Ç. “sekiz”

b. b. gə mi 0103010305/75, b. suj 0202030101/08, b. ʂuɑŋ kuezɯ 0103050102/27.

bɑ Ç. “bıçağın sayısını bildiren ölçü birimi”

b. ʂigə b. ɑʰɬd̥ə 0103010304/77, ʂigə b. ɑɬʁɑ͡ɬɑ 0103010304/78.

bɑ- < **bɑɾ-** “gitmek, varmak” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰr-, b̥ɑɾ-, βɑːɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, vɑː-.**

2. “yardımcı fiil bɑɾ-, bir önceki fiilin serbesçe veya tamamen ile geliştiğini vurgular”

b.-ʁɑ ẹ̣ʰdəp b.-ʁɑ 0102020303/27.

b.-ʁɑndə ʐɑɴnɑp b.-ʁɑndə 0102020303/39.

3. “*bɑɾ-* yardımcı fiil “öncelikle, ilk önce” anlam ifade etmektedir.”

b.- ɬɑɾẹ̣t b.͡- ɬɑ 0502020101/288, sen bəɾ ɬɑɾet b.- 0202030902/33.

bɑbɑ Ç. “baba”

b. menəŋ b. 0203020402/01.

b.+nə menəŋ b.+nə 0203020402/08.

b.+ʁɑ b.+ʁɑ͡ɬɑ 0201010102/14.

bɑbɑ “amca”

b.+ŋ məzdəŋ b.+ŋ 0103030901/46, bejtiendʐoŋ b.+ŋ 0103030901/46.

b.+sə̆ geseɾnəŋ b.+sə̆ d̥ə 0502020101/02.

bɑdɑɴ < bɑdɑn “bir çeşit bitki”

b. b. χuɑɾ 0202030102/01.

bɑdəɬə “*bɑdıɦ* bitki adı”

b. b. dise 0202030203/05.

bɑdiaɴ < bɑdien Ç. “saat sekiz”

b.+ɢɑ b.+ɢɑ ɐ̣ʰtgində ɬ͡ɑ 0202030801/05.

bɑgədʒa Ç. “*Saqıs* aile/hane/boyu”

b. b. di təumu ɑ 0203010301/33.

b.+nəŋ b.+nəŋ 0203020401/14, b.+nəŋ joʁər 0203020101/03, b.+nəŋ joʁur søz mɑɴɢərɑβ 0203020101/04.

bɑq < bɑɬəq “ev, bina, duvar” Bkz. **bɑ:q, bɑɬəq, bɑɬq.**

b.+ɢ̣ɑ kəsɯnəŋ b.+ɢ̣ɑ mɑɴmɑs nimi d̥ə 0202010901/73.

bɑɢɑ “kurbağa”

b.+nə b.+nə mɑ ølyrəp bołmɑs͡e: d̥ə 0202020501/46.

bɑχɑdʒ̣ɑ “ahşaptan yapılmış leğen veya kova” Bkz. **bɑʁɑdʒ̣ɑ, βɑʁɑdʒ̣ɑ.**

b.+sən b.+sən ɑɬəβɑɬʁɑ 0202010901/72.

bɑχqdɑ- “teslim olmak, bağlanmak” Bkz. **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqdə-, pɑʰqd̥-, pɑʰqd̥ɑ-, bɑχqdə-.**

b.-ʁɑn iʃʧiŋgɐ̣ b.-ʁɑn 0203020401/04, b.-ʁɑn kəsɯ diɣɐ̣͡g ɐ̣: 0203020401/04, b.-ʁɑn kəsɯ də 0203020401/04.

bɑχqdə- < p̥ɑʰqdɑ- “mensup olmak, benimsemek” Bkz. **pɑχqdɑ-, pɑʰqdɑ-, pɑʰqdə-, pɑʰqd̥-, pɑʰqd̥ɑ-, bɑχqdɑ-.**

b.-β də b.-β də͡ ɑʰgɑʁɑ 0103010305/62.

bɑχdz̥ “baş” Bkz. **bɑ:ʂ, bɑ:dz̥, bɑ:dʒ̣, bɑʂ, bɑdz̥, bɑdʒ̣, bɑʰʂ, bɑʰdz̥, bɑʰdʒ̣, p̥ɑχdz̥, p̥ɑʂ, p̥ɑdz̥, p̥ɑʰdz̥, p̥ɑʰdʒ̣, βɑʂ, βɑdʒ̣, ɸudz̥.**

b.+ə b.+ə gək͡ gəɬməŋ 0103010705/41.

bɑʁ “kayış, bant” Bkz. **bɑ:ʁ, βɑʁ.**

b. ŭze:ŋgə b. 0202020101/02.

“hayvanı bağlamak için toprak içine sabitleştirmiş olan ip veya direği”

b.+əm b.+əm toɬʁej 0103020303/11.

bɑʁɑdʒ̣ɑ “ahşaptan yapılmış leğen veya kova” Bkz. **bɑχɑdʒ̣ɑ, βɑʁɑdʒ̣ɑ.**

b. ɑndɑʁ ͡ɔrmi b. 0202010703/17, inek sɑʁmɑ b. 0202030104/19, b. d̥ə 0102040301/02.

b.+nəŋ b.+nəŋ tʂɑnə 0202010901/72.

b.+nə b.+nə tutɢɑ 0202030104/21.

b.+ʁɑ b.+ʁɑ 0202010901/70, b.+ʁɑ βər tʂɑnə ɑɬʁɑ 0202010901/71, b.+ʁɑ ɢuzɢɑ 0202030305/01, b.+ʁɑ ɬ͡ɑ 0202030104/19, 0502020101/396.

bɑʁər “karaciğer, gönül” Bkz. **p̥ɑʁər, βɑʁər.**

b. doɴ b. dər 0202030401/29, doɴ b. do: 0202030401/29, gɑndʒɯ b. də 0202030308/04, sumə^hɬɢɑnəŋ b. 0502020101/60.

b.+nə ø^hkb̥e b.+nə 0202030401/30, b.+nə mɑrɢəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030308/04.

b.+ə ɢɑrɑ dɑsdəŋ b.+ə 0502020101/60, ɢɑrɑ jiʁɑʂdəŋ b.+ə 0502020101/59.

bɑʁər “(dağ veya kum tepesinin) yamaç”

b. qum b. 0103020401/03, 0103020501/03.

bɑʁd- “bağlamak” Bkz. **pɑʁɬɑ-, pɑɬʁɑ:-, pɑɬʁɑ-, pɑɬʁə-, bɑʁdɑ-.**

b.-i də ɑm͡ b̥.-i də͡ nɑ 0103010302/08.

bɑʁdɑ- “bağlamak” Bkz. **pɑʁɬɑ-, pɑɬʁɑ:-, pɑɬʁɑ-, pɑɬʁə-, bɑʁd-.**

b.- ɑm͡ɬɑ b.- 0103030701/23.

b.-ʁɑʂ b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0103010305/85.

b.-ʁɑ ʂɑzɣɢɑ b.-ʁɑ mɑndərʁɑ 0103010305/85.

bɑdʒiu Ç. “sekiz dokuz”

b. b.͡suj 0103030701/06.

bɑɬ- < bɑr-? “gitmek”

b. dər b.- dər bɑr də 0103020404/02.

bɑɬɑ- Ç.+T. “derinden çıkartmak, duman ile dumanlamak” Bkz. **bɑ:ɬɑ-.**

b.-βɑɬʁɑ ɑndɑɢo b.-βɑɬʁɑ 0202030501/02, əsdə b.-βɑɬʁɑ 0202030501/02.

b.-sd̥ərɣi ǎsən b.-sd̥ərɣi͡ɬɑ 0202030306/02.

bɑɬɑ Ç.+T. “tırmanmak”

b. dʒaʰrdʒaq tɑʁən dʒaʰrdʒaq tɑʁən b.͡ʁuzə 0202030401/26.

bɑɬɑɴ T “Tibet öküzü hariç diğer öküz ve sığır, Dağ bölgesinde yaşayan Sarı Uygurlar Ova bölgesindeki öküz ve sığıra *bɑɬɑɴ* derler”

b. b.͡enɐ̣k 0502020101/379, b. enɐ̣k̟͡er 0502020101/379, b.͡enɐ̣kdə 0502020101/383, b. enɐ̣kd̥ə 0502020101/431, b.͡ enɐ̣kdə͡ ɬɑ 0502020101/438, b. ͡enɐ̣kdə 0502020101/437, b. enɐ̣gən͡ɬɑ 0502020101/478, b. bəɢɑʁɑ 0202020401/20, b. b̥əɢɑ 0202020401/20, b. b̥əɢ̥ɑʁɑ 0202020401/19, b. terə 0202020303/08.

bɑɬə- < bɑɬɑ- Ç.+T. “çıkartmak, (derinden) çıkartmak, insanı tedavi etmek için cilt üzerinden vücut içine etki edecek kadar bir yöntem kullanmak”

b.-β d̥ə køʰkəsgi b.-β d̥ə 0103010501/08.

bɑɬəq “duvar” Bkz. **bɑ:q, bɑq, bɑɬq.**

b. b. 0502020101/248, b. ʒy 0202020702/31, b. jy 0502020101/230, b. jy joq də͡ nɑ 0203020501/09, b. jy joq d̥ə͡nɑ 0203020501/15.

bɑɬək “duvar”

c. b.͡gy 0502020101/230.

bɑɬq “duvar” Bkz. **bɑ:q, bɑq, bɑɬəq.**

b. b. jy joq do 0203020501/15.

bɑɬʁəm “bitki adı”

b. b. 0103010705/46, 0103010705/47.

bɑnbɑnzɯ Ç. “tahta”

b. b. də 0203010501/08, b.͡idʒin gesge 0203010502/01.

bɑnbəɬɑ Ç. “yarı yamık, yarım”

b. b. ɐ̣tgi͡ɬɑ 0103040302/22.

bɑnbəŋ Ç. “versiyon”

b. dirdzɣuŋ b. 0103010705/37.

bɑndə Ç. “tapınakta dinî tahsil gören talebe” Bkz. **bɑnd̥ə, bɑntə̆.**

b. b. oɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020501/27.

bɑndəŋ Ç. “sandalye”

b.+nəʁɑ(<?) b.+nəʁɑ tʂɔɢuʁɑ oɬurʁɑn səʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/90.

bɑnd̥ə < bɑndi Ç. “tapınakta dinî tahsil gören talebe” Bkz. **bɑndə, bɑntə̆.**

b.+sə joɬɑs ɑʰgɑ diminəŋ b.+sə 0202020401/03.

b.+s (<sə)odəŋ jiʁɑʂdəŋ b.+s͡er 0202030203/05.

bɑndʒiz Ç. “yarısı”

b.+ɑ: b.+ɑ: ɐ̣ʰtgindi 0102020303/22.

bɑnli bɑnbəłɑ Ç. “yarı yamuk”

b. b. midʒaːɾ bəlej də 0103050301/20.

bɑnłɑ- Ç.+T. “halletmek”

b.-ʁəłɑ mɑɴ- ʂɨʧʃiŋ b.-ʁəłɑ mɑɴ 0203020601/25.

bɑnłu Ç. “yolun yarısı”

b.+ʁɑ b.+ʁɑ ẹʰtgi 0103010305/75.

bɑntə̆ < bɑndi Ç. “tapınaktaki dini talebesi” Bkz. **bɑndə, bɑnḍə.**

b.+sən uzunuŋ b.+sən 0202020401/08.

b.+səłɑɾənə ʂɨgə b.+səłɑɾənə sɑɢəɴɢ̣ɑ 0202020401/08.

bɑntʂɨə Ç. “otobüs”

b.+nəŋ b.+nəŋ pionə 0103010304/80.

b.+ʁɑ b.+ʁɑ ɑłntsɑ 0103010304/83, uzu b.+ʁɑ mɑɴqəʂ̲ ẹː də 0103010304/79, b.+ʁɑ mɑɴqəʂ ẹː də 0103010304/80.

bɑndʐɯ Ç. “tahta”

b.+nəŋ b.+nəŋ yzẹɣi 0103010304/46.

bɑndʐo̱l- < **bɑndʐo̱łɑ-** Ç.+T. “düşünmeden konuşmak, düşüncesiz hareket etmek”

b.-e+də b-e də͡sɑ 0103030901/17.

bɑɴbɑɴzɯ Ç. “(eyerin) ahşap kısmı”

b.+sənəŋ b.+sənəŋ niːɣənə͡ɬɑ 0202020303/01.

bɑɴfɑ Ç. “çare, çözüm”

b. b. βɑɾ͡eɾ 0202030301/10, b. joq bəʁɑ͡ɬɑ 0103010501/04.

bɑɴdʒiɾ Ç. “aşağı yukarı”

b. b. jyenzɯ gemən 0102020303/30.

bɑɴnɑ- Ç.+T. “sarmak, bağlamak”

b.-ʁɑʂ̲ bodʒiŋən b.-ʁɑʂ̲ 0102040302/08.

b.-ʁɑ diɾikgi b.-ʁɑ 0103040405/30.

bɑɴnɑs- Ç.+T. “yardım etmek”

b.-sɑ b.-sɑ døɾʉsse 0202031201/06.

b.-ɢę̣j uzuŋgi b.-ɢę̣j 0502020101/114.

b.-əp uzuŋgi βəɾ b.-əp bəɾ 0502020101/114, χo βəɾ b.-əp 0202031201/07.

b.-əβ mɑł uʰɢɑɾsəp b.-əβ 0502020101/330.

b.-ʁɑ bəɴɑ͡ɬɑ b.-ɢɑ 0502020101/173.

bɑɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑɾ, bɑː, bɑːɾ, bɑr, b̥ɑɾ, βɑː, βɑːɾ, βɑr, vɑɾ.**

b. ɑːm mɑ b.͡eː 0202030901/25, ɑndɑɢɑ b.͡ẹː 0202030902/96, ɑndɑʁ mi mɑ b. 0203020403/11, ɑɾtdɑ d̥ɑʰɢ̣ɑ b.͡eː də 0103020304/37, ɑt b.͡ẹ 0203010301/40, ɑdzɢ̣ɑɴ b.͡osɑ͡ɬɑ 0202030605/139, ɑʰgɑ mɑ b. 0203020402/04, əɾgɑm b.͡e 0502020101/465, əɾgeɬəŋ b.͡eɾ 0202030802/05, b. oʂ d̥ɾo 0103030802/40, ɔχq b.͡eːɾ 0103010705/46, ɔχq b.͡eː 0103010705/47, ɔʰq b. 0103010705/48, uʂ ʂɨdəliŋ b.͡eɾ 0202030605/132, uʰdzɢ̣un ɑʰɬdə dəɾnɑq b.͡eː d̥ə 0502020101/402, pəʁtʂɨ mɑ b.͡ẹɾ ẹː dɾo 0202020401/10, bɑɾ͡ dʒa b. eʰk̲ən͡sɑ 0203010302/07, bɑɾ dzɢ̣ɑ b. də 0203020403/03, b.͡e bɑɾ͡ẹ 0202031201/11, bɑɾ͡e b.͡ẹ 0202031201/11, bəɾ b.͡eː͡də 0103040301/36, bes͡on daʰɾtqəʂ b.͡eɾ 0103040403/17, b̥is jɑɴdʐɯ jẹɾdini b.͡eː͡də͡nɑ 0103010601/52, βuːʂigə b.͡eː͡də 0103030901/73, dɔχqus dioʰʤin b.͡eː 0202010701/01, dʉɾt b.͡eɾ 0202030601/55, ɢɑɾɑ ɢoj b.͡eɾe 0202030605/113, diŋərdi pəʰɾɢɑn b.͡eɾ eː ɟəɾ 0202020401/30, diʂ b.͡ẹː 0103010601/61, gəłəkdiɣi b.͡oʂ də 0103040405/52, gətdi łɑː

b.͡eː ɾeː 0103010704/04, giɣi b. oʂ ɖə 0103040301/38, kəm b.͡ẹ 0103050201/22(2), 0103050201/26(2), 0103050201/27, qam eʰɬdʒi͡ ɬa əʰɾdi͡ ɬa b.͡ẹr 0202010901/46, b. qaɾ kəsɯnə məz ʂukdiɣi majnə 0103020304/10, ɢaɾa ǎʂt b.͡e 0502020101/287, ɢaɾa haʁəɴ b.͡e 0202030605/150, ɢejdaɢə keɬn b.͡e 0103040302/07, ʁə sɯŋ tezaɴ b.͡eː 0203020402/23, b.͡dʒa baɾ eʰɻ̊ə̃n͡ sa 0203010302/07, dzɻ̊ejsaɴ b.͡er 0103040401/22, ɬomaq b.͡er 0202030601/72, maɾdʒen b.͡eː 0103030901/57, məndɑ ma jidon daʰɾtqəʂ b.͡ẹ 0103010702/44, məndaɢa b.͡ẹː ɖə 0202030902/116, menɻ̊ek b.͡eː 0103030901/52, mɻ̊enik b.͡e 0103030901/52, ni ʃiaŋgan b.͡ eː 0203020201/06, nidʒoɾ b.͡ẹ ni 0103010702/47, nidʒi oʰkuŋ b.͡eɾ 0203020401/18, nidʒi døʰdʒin b.͡e 0202031202/03, nidʒi keɬən b.͡eː 0203020401/18, nidʒi taptʂɨt b.͡eː 0203020401/18, nidʒi taptʂon b.͡eɾ 0203020401/18, nidʒioɾ b.͡eɾ 0103040403/16, b. nimi də 0202030902/31, sutɖʒis b.͡eɾ 0202020501/106, suojaɴ b.͡eː 0202030307/08, ʂɨgə qan b.͡ẹ 0103010701/16, ʂɨgə qan ma b.͡eː də͡na 0103030203/09, jaɴqəs keɬən b.͡e 0203010301/44, jaʰsəɬ køβʉk b.͡ẹ 0202030902/109, jeɾ b.͡eː 0103020402/01, jɻ̊ɾdəni b.͡ẹ 0103010701/67, joʁərda ma juʰɾt b.͡e 0103020304/26, joʁəɾ ma b.͡ eː 0203010303/12, joʁʊɾ ma b.͡er 0201010101/05, jy jaɴjaɴ qəsə b.͡e 0502020101/303, jidə gaŋ b.͡eɾ 0103040403/15, jidə ɟixdʒin b.͡ẹː də͡na 0103010601/18, jiʂɨ b. eʰɻ̊ẹ̈n 0202020701/18, zɻ̊ɨŋvu ma b.͡eː ni 0202030402/40, b. dzɻ̊a baɾ də 0203020403/03, b. mi joq͡ bi 0203010302/04, bəɬəp b.͡ e 0203010301/37, aɬnəp b.͡e 0502020101/288, aɾaʰtʂɨ oːp b. 0202030203/01, ajtəsəp b.͡er ɬa 0202010701/02, azap b.͡er 0202030802/49, aʰɢəp b.͡eː 0103050305/16, aʰʂdərəp b.͡ e 0202030402/75, oɬərə̆p b.͡eː 0201010102/06, oŋʂəp b.͡ e 0103040301/03, ontʂəp b. osa 0103040405/40, uɾuk gip b.͡ eː 0202010502/06, uʰɢaɾəp b.͡er 0201010102/02, uʰɢaɾəp b.͡ẹr 0202030902/17, uʰɢ̊aːɾəp b.͡er 0201010102/01, uʰɢ̊aɾəp b.͡ er 0203020601/56, pədəp b.͡ẹ 0103010701/71, 0103010701/76, pədəp b.͡ẹ 0103010701/80, pədəp b.͡ẹ ni 0103010701/85, pəɖ̊əp b.͡eː də͡na 0103030203/32, pəɖ̊əp b.͡eː͡na 0103030203/36, 0103030203/39, pəɖ̊əp b.͡eɾ 0103030702/52, pəɖ̊əp b.͡ẹ 0103010701/89, baʂ tutup b.͡er 0203020601/59, baʂɢaɾəp b. 0202030605/128, daʰɻ̊əp b.͡ẹr tə 0202010703/10, bejdʒilip b.͡ er 0202020501/24(2), daʰɻ̊əp b. dip 0202010703/11, deʰtʂɨ oːp b. 0202030203/02, dujʁa unup b. 0202030203/02, duzɢə͡ aɬə̆p b.͡ere 0203020501/13, dip b. ni 0103010702/86, dip b. 0103030202/12, dip b.͡ẹː 0103030202/21, gøʰkədəp b.͡er 0203010502/08, kərək gip b. 0202030402/43, kułən ɖøʰkəp b. 0202030203/04, qanap b. 0103010304/08, qołəp b.͡e 0103040601/12, ɢadap b.͡e 0103010304/01, ɢaɾadəp b.͡ ẹr0203010502/05, ɢaɟɬap b.͡eː 0103050305/14, ɢəz undurup b. 0202030203/01, ɢɔʰɾɢəp b.͡eː 0502020101/456, ɖʒiołap b.͡eː də 0103030901/48, maɴdərəp b. er 0202030605/129, mənəp b.͡er 0202010201/05, məndaɢəp b.͡eː 0202030605/112, niːsdap b.͡ eː 0202030402/61, nisdap b.͡ er 0203020601/32, nisdap b.͡ ẹr 0202030902/16, 0202030902/17, ni əsdap b.͡ e 0202030404/06, niɣəp b.͡ er 0202020501/60, saːɢəp b.͡er 0202030301/08, saɢəp b.͡e 0103020303/04, saɬəp b.͡er 0203020202/08, suanɬap b.͡ eː 0203011002/12, susəŋ keɣərəp b. 0202030203/03, ʂɨuʂɨɬap b.͡ẹr 0202030902/18, tɻ̊ɾə daʰɾdəp b.͡ẹːr 0202010901/63, tułup b.͡oʂ də 0103040405/49, tuʰdup b.͡er 0202030604/03, tʂɨŋliɬap b.͡ e 0203020101/01, 0203020101/02, jaʰʂ ołərəp b.͡mẹ 0202030802/25, jɻ̊ɾʁap b.͡ẹre 0202030605/122, tʂɨɬap b. 0103010303/06, jaʁdərəp b.͡ẹː ɖə 0102040301/19, jaʰsən aχɢədəp b.

0202030203/03, jeːlisəp b.͡eː 0502020101/92, jerən jerɬap b. 0202030203/04, joɾəp b.͡e 0103010304/01, jøɾɣeniβap b. ͡e 0103050301/09, jyɣe kəɾəp b. d̪͡ə ͡e d̪ə 0202030402/43, jip b.͡eː də 0502020101/467, jiudɑ ɟʲioʰkəʰp b.͡e 0202030604/02, jiudɑ ɟʲioʰkəʰp b.͡eɾ 0202030604/05, jimsɑp b.͡eː də 0202010502/01, zerdəp bɑɾəp b.͡eː 0203020402/16, berəp b. mi 0103040301/17, doʁup b. mi 0203030101/05, tɑriɬap b. mi 0203010302/11.

bɑɾ- "gitmek, varmak" Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑr-, bɑʰɾ-, b̪ɑɾ-, b̪ɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, vɑː-.**

b.-əβər d̪ə eʰtəp b.-əβər d̪ə͡nɑ 0203011002/02, kəɾəp b.-əβəɾ d̪ə 0202010502/16,

b.-əβ də/d̪ə χułɑʁɑ b.-əβ də 0103010705/42, ɟʲiɬək kəsɯ ẹni b.-əβ d̪ə 0103010305/78, jiːɟʲi b.-əβ d̪ə 0103010501/02.

b.- dəɾ/də b.- dəɾ bɑɾdəɾ 0103020404/01, bɑɾ dəɾ b.- dəɾ 0103020404/01, bɑɬ dəɾ b.- də 0103020404/02.

b.-t də/d̪ə ɑβɑgɑ mɑ b.-t də sɑ 0103040302/06.

b.-ʁo ɑʰdi b.-ʁo 0103040404/16.

b.-χəʂ d̪ə kəɾəp b.-χəʂ d̪ə 0502020101/451.

b.-ʂ də/d̪ə uɬɑʁ͡ɑɬmɑ b.-ʂ də dioɾ sɑ 0103050201/15, kəɾəp b.-ʂ d̪ə 0502020101/483.

b.-sɑ bəz χoː b.-sɑ͡ɬɑ 0203020402/22, sen b.-sɑ͡ɬɑ 0103040303/07.

b.- ezeɾtge b.- 0502020101/194, qunup b.- 0502020101/214, ʒiβɑɬʁɑ b.- 0502020101/88, nɑɾ b.- 0502020101/237, niːɣəɬɣi b.- 0502020101/194, sen b.- 0202030402/68, sen uzuŋ b.- 0202030301/33, b.- seɾ͡ɟʲin ɬɑ 0202030402/42, sẹn b.- 0202030902/102, sen b.- βɑːɾ͡ɬɑ 0502020101/121.

b.-əp bəɾ βərnəŋgədi b.-əp 0202020501/34.

b.-o ɑm b.-o ɬɑ 0103050201/25.

b.-əβ ɑɾɑʰdʐi̯ b.-əβ͡ɬɑ 0202031202/15, dip b.-əβ jadij dəɾ 0203020401/19.

b.-ʁɑʂ ezeɾtgi b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0103010305/84, oŋʂəʁəɬɑ b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0103030802/35, b.-ʁɑʂ bɑʂdə dʐɑɬʁɑ 0202010901/26, kəsɯnəŋgi b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0103030802/35, b.-ʁɑʂ͡ɬɑ ɑndɑ duzɢə βeɾəβ 0103050201/14, b.-ʁɑʂ͡gəni oɬərəp d̪ə 0502020101/424, kərəp b.-ʁɑʂ͡gəni 0502020101/427, b.-ʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ 0202030802/38, məɴɑ͡ɬɑ b.-ʁɑʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/306, b.-ʁɑʂ sɑ 0103030802/38, sen͡ uzuŋ b.-ʁɑʂ͡ gəni ͡ɬɑ 0502020101/360, b.-ʁɑʂ jɑ 0103020304/32(2).

b.-ʁɑː b.-ʁɑː 0202010901/25.

b.-ʁɑ ɑɢ͡ənə ɢɑʂ mɑ b.-ʁɑ 0203020402/21, b.-ʁɑ 0103010502/22, 0202010502/08, 0202030801/07, ɑndɑ b.-ʁɑ 0203010702/61, ɑndɑn͡ b.-ʁɑ 0202010901/72, ɑɾɑʰdʐə̯ b.-ʁɑ 0203020501/01, b.-ʁɑ ɑʰt̪d̪ə dʒiliɣi pɑɬʁɑː 0203011002/17, b.-ʁɑ ɑʰt̪d̪ə dʒiliɣi pɑɬʁɑ 0203011002/17, b.-ʁɑ eːnẹ uʰɾsɑɴən sɑɬʁɑː 0202030902/68, ẹni b.-ʁɑ ẹni ɢɑɾɑʁəɬɑʁɑn eː d̪ə 0502020101/27, b.-ʁɑ otɢəɬʁɑːq nimi d̪əɾ 0203020403/10, undukɑɴdɑn uzɑːqdɑ b.-ʁɑ 0202010901/41, uzɑːqɢɑ b.-ʁɑ 0203030101/01, b.-ʁɑ uzgitkəʂ mi 0103050301/04, pərən b.-ʁɑ 0502020101/354, b.-ʁɑ bəɾ qejqɑʁɑn sɔʁdɑ ͡ɬɑ 0202030902/08, bə b.-ʁɑ 0202030601/34, bẹs βɑʂdəʁ mɑɴqəs b.-ʁɑ 0502020101/344, b.-ʁɑ βəɾ bɑʰʂ dʐɑɬʁɑ 0203020402/13, dɑɢɑʰɾdi b.-ʁɑ 0103050301/09, dørdon kəsənə b.-ʁɑ 0103040302/01, gɑːmsɯʁɑ b.-ʁɑ 0203030101/09, kəsə͡ɬɑ b.-ʁɑ 0102020401/49, kəsɯ b.-ʁɑ ɑdʐi̯gɑnəŋ jɑɬdɑɬ hɑɾɑsə mɑ jɑʂəβ ɢɑɾɑ 0202010502/25, kəsɯleɾ b.-ʁɑ 0203010701/27, keɬnə b.-ʁɑ 0103040301/28, kuntsen b.-ʁɑ 0502020101/355, kiɟʲinleɾ b.-ʁɑ 0203010702/51,

qəχɢəɾʁa b.-ʁa ‿qənaˉ ɬa 0103050201/01, b.-ʁa ‿qənə uɬaʁ aɬχəʂ də sa 0103050201/15, qɔˉ ɬa b.-ʁa 0201010101/22, b.-ʁa ɢəzdəŋ ʂadʐən daɾaʁa 0103010305/85, χo: b.-ʁa gəni 0203011002/13, b.-ʁa hadi:n ɢazʁa 0202020501/55, b.-ʁa ʤyge ẹʰdəp baɾʁanda 0202010502/08, b.-ʁa ‿ɬa 0202010502/06, 0202020401/07, 0202030801/06, 0202030801/21, 0502020101/299, mandʐanb̥ehʤi b.-ʁa 0502020101/426, məːɬa osa ma b.-ʁa 0203011002/17, məs b.-ʁa 0202020401/07, b.-ʁa mẹn ʤiu manəmnə bəɾ aːjtdə 0203010702/43, b.-ʁa noʰɬd̥ə 0202030902/44, sen b.-ʁa 0202030902/47, ʃiŋʤiaɴɢa b.-ʁa 0203010702/12, b.-ʁa teɬak giɬɣi 0203020402/23, jaʁəɬasɢəɬa b.-ʁa 0502020101/147, b.-ʁa jaʁəɬasɢandaˉ ɬa 0502020101/189.

b.-ʁaʰ kəsɯ b.-ʁaʰ ɢa andaɢ̥a doɬo d̥ə 0103050201/27.

b.-əβəɾʁan sẹn b.-əβəɾʁan 0202030103/03, 0202030802/33.

b.-ʁan b.-ʁan 0203010701/28, b.-ʁan duɣdi 0202020501/20, b.-ʁan kəsɯleɾ ‿ja 0103020304/33, b.-ʁan keʧinnɛrnə ‿βəɾ dzo̞deɬa 0202030605/113, b.-ʁanˉ ẹː dəɾ 0202030902/13, b.-ʁan sɔʁdaˉ ɬa 0202030902/103, ẹni b.-ʁanˉ ẹː də 0202030902/08, taqɢa b.-ʁan eː do 0103040405/06, mẹn ma b.-ʁan 0203020201/17.

b.-ʁannə b.-ʁannə bəɬmin d̥ə 0502020101/30.

b.-ʁanda b.-ʁanda 0202030401/09, 0502020101/342, oˉ ɬa b.-ʁanda 0202010901/27, ʤiaɴ b.-ʁanda 0203020101/03, b.-ʁandaˉ ɬa 0202030401/21, 0502020101/363, mandʐanbehʤi b.-ʁanda 0502020101/454.

b.-ʁandə ʤiŋto b.-ʁandəˉ ɬa 0103040302/24.

b.-ʁaq b.-ʁaqˉ eʰkẹ̈n 0202020701/30, b.-ʁaq nimi ʃtəɾ 0203011002/22.

b.-mas b.-mas nimi d̥ə 0203011002/23.

b.-min d̥ə tamaɾ kədʒiɣ d̥ə b.-min d̥ə‿na 0202030801/20, b.-min də o 0202030802/33.

b.-ʁəməs ẹɾ uzu b.-ʁəməsˉ ẹɾ 0202030902/126.

b.-ʁəməs də b.-ʁəməs də 0102020303/28.

b.-ma sen b.-ma 0502020101/145.

b.-maʁan sumisəŋgi ma b.-maʁan e d̥ə 0502020101/459.

2. “yardımcı fiil baɾ-, bir önceki fiilin serbesçe veya tamamen ile geliştiğini vurgular”

zeɾdəp b.-əp baɾˉ eː 0203020402/16, eʰtəp b.-əβəɾ d̥əˉ na 0203011002/02, kərəp b.-əβəɾ d̥ə 0202010502/16, ɸugup b.- dɾo 0202030605/164, kərəp b.-p d̥ə 0502020101/426, niɣəɬəp b.-əp ʃtə 0203010303/05, aβaga ma b.-t də sa 0103040302/06, eʰdəp b.-t d̥ə 0502020101/55, kərəp b.-χəʂ d̥ə 0502020101/451, kərəp b.-ʂ d̥ə 0502020101/483, χoɬap b.-ʂ də 0102020303/28, zɑɴnap b.-ʂ d̥ə sa 0102020303/38, ẹʰdəp b.-sa 0102020303/27, undərəp b.-sa 0103010305/67, diaːtəp b.-sa 0202010901/70, tudəp b.-sa 0202030603/03, jozəp b.-saˉ ɬa 0202010901/23, zərdəp b.-saˉ ɬa 0201010101/16, eʰtəp b.-in 0202020401/11, unup b.- 0202030605/140, ẹʰdəp b.- 0202030605/143, qun-up b.- 0502020101/214, jozəp b.- 0202030301/30, dip b.-əβ jadij dəɾ 0203020401/19, ẹʰʤip b.-ʁej 0103020303/43, dasəːp b.-ʁej 0103020303/35, kemərəp b.-ʁej 0102020402/20, kyːp b.-ʁej 0103020303/36, qərɬəp b.-ʁej 0103020303/25, 0103020303/27, tandərəp b.-ʁej 0103020303/41, teːp b.-ʁej 0103020303/46, tyxgəɬəp b.-ʁej 0103020303/34, soɾəp b.-ʁej 0102020402/24, tieɬp b.-ʁej 0102020402/15, jiːp b.-ʁej 0103020303/39, jiʁəɬp b.-ʁej 0102020402/16, dzɑɬap b.-əβ 0103010501/02, eʰdəp b.-ʁaʂˉ ɬa 0202030605/143, diadəp b.-ʁaʂˉ ɬa 0201010101/21, kərəp b.-ʁaʂˉ gəni 0502020101/427, kuɬup b.-ʁaʂ ‿ɬa 0202030605/96, ezeɾdəp b.-ʁaʃ ‿ja

0103020302/10, ɑːp b.-ʁɑ͡ɬɑ 0103010303/23, ɑp͡b.-ʁɑ 0203020203/12, ɑrɑʰdz̬ə b.-ʁɑ 0203020501/01, eʰdəp b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/85, 0202030902/120, 0502020101/42, unup b.-ʁɑ 0203020402/19, unup b.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030605/140, 0202030901/19, 0502020101/424, undurup b.-ʁɑ 0202030402/66, diad-əp b.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/244, gøɣ̂ip b.-ʁɑ 0203020601/23, gødz̬ʉp b.-ʁɑ 0202020701/35, gøʰḍurup b.-ʁɑ 0202030902/69, ɢɔː-p b.-ʁɑ 0202031101/29, kødʒirəp b.-ʁɑ 0202020701/08, qəɢərəp b.-ʁɑ 0202030802/55, hedip b.-ʁɑ 0202030902/04, hedi-p b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202031101/11, teɬap b.-ʁɑ 0203020402/22, tudup b.-ʁɑ ͡ɬɑ 0203011002/11, jomdarəp b.-ʁɑ 0203020601/22, zerdəp b.-ʁɑ 0201010101/15, 0202030403/09, 0203020402/10, 0203020402/20, zerdəp b.-ʁɑ ͡ɬɑ 0203020402/12, 0203020402/13, zertəp b.-ʁɑ 0203020203/25, eʰdəp b.-ʁɑn͡ eː də 0202030902/55, eʰdəp b.-ʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/50, eʰdəp b.-ʁɑn tsɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/43, eʰdəp b.-ʁɑn soʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/56, eʰdəp b.-ʁɑn͡ ẹː də 0202030902/37, eʰdəp b.-ʁɑn ẹ də 0202030902/88, ẹʰdəp b.-ʁɑn duɣdi 0202030605/123, undurup b.-ʁɑn͡ eː ḍə 0202030402/66, diadəp b.-ʁɑn ẹŋgẹ 0103010305/73, kərəp b.-ʁɑn ͡ẹː də 0202030902/09, kuɬup b.-ʁɑn͡ ẹr 0202030605/95, qəɢərəp b.-ʁɑn nimi ḍə 0103040405/07, mẹn mɑ b.-ʁɑn 0203020201/17, sumiɣe eʰtəp b.-ʁɑn͡ ẹː ḍə 0202010503/11, ɣ̂iɴqejʁɑ b.-ʁɑn͡ ẹː 0203020201/16, jɑɴɢɑ͡ eʰdəp b.-ʁɑn͡ eː ḍə 0202030902/118, b.-ʁɑndɑ 0203020203/21, eʰdəp b.-ʁɑndɑ 0202030902/24, 0202030902/43, 0502020101/242, eʰdəp b.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0202030402/69, 0202030902/107, eʰtəp b.-ʁɑndɑ 0202030605/144, 0202030902/51, eʰʈəp b.-ʁɑndɑ 0203020601/29, b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020203/12, 0203020203/15, ezerdəp b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020203/24, unup b.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202010901/19, bejdʒilip b.-ʁɑndɑ 0202020501/20, diadəp b.-ʁɑndɑ 0502020101/244, gytʂ-up b.-ʁɑndɑ 0202031101/11, gydz̬up b.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202031101/07, kərəp b.-ʁɑndɑ 0103040405/50, qɑːɬəp b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202010502/16, dʒyge eʰtəp b.-ʁɑndɑ 0202010502/08, 0202010502/17, sumiɣe eʰtəp b.-ʁɑndɑ 0202010503/12, jeʰdəp b.-ʁɑndɑ 0202030301/17, eʰdəp b.-ʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/56, ẹʰdəp b.-ʁɑndə͡ɬɑ 0202030902/07, kərəp b.-ʁɑndə͡ɬɑ 0202030902/10, 0502020101/485, eʰdəp b.-ʁɑndi 0502020101/243, ẹʰtəp b.-ʁɑndi 0202020401/12, b.-ʁɑndi͡ɬɑ 0203020501/01, unup b.-əβ joq dro 0202010901/28, ɑsərəp b.-əβɑɬmɑʰdə͡nɑ 0202030605/18, ɑsəp b.-əβɑɬmɑʁɑ 0202030605/17, ɑsəp b.-əβɑɬmɑʁɑn ͡ẹː 0202030605/16, 0202030605/17, kərəp b.-ɑɬʁəməs ḍə 0502020101/484.

bɑr- "*bɑr-* yardımcı fiil "öncelikle, ilk önce" anlamı ifade etmektedir"

b.- ɑnəɴ ɢɑʰtɢɑ eʰt b.-͡ɬɑ 0502020101/287, ɑjt b.-͡ɬɑ 0502020101/387, mɑɴ͡b.- ɬɑ 0502020101/290.

bɑrdɑmɬɑ- "kibirlenmek"

b.-p bɑr- keɬəβɑɬʁɑ͡ɬɑ b.-p bɑr 0203011002/04.

bɑrmɑsdəq "gitmesi veya girmesi jasak olan (yer, mekani)"

b. b. dz̬uq bər kədʒiḳg̬əni ər jẹr dro 0202010901/28.

bɑrs "kaplan"

b. b. 0202030404/05, 0202030404/06, 0202030404/12, b. ɢajɬɑʁɑ eʰtək geɣen ẹː də 0202030404/04, b. g̬ɔʰrqg̬ɑ 0202030404/18, b.͡ ɬɑ 0202030404/13, b. jəɬɬəq 0202020501/16.

bɑr "var" Bkz. **ɑːr, ɑr**, **bɑː, bɑːr, bɑr, b̥ɑr, βɑː, βɑːr, βɑr, vɑr.**

b. sɑGəp b. me 0202010503/13.

bɑr- “gitmek, varmak” Bkz. **ɑːr-, ɑr-, ɑr-, ɑʰr-, bɑː-, bɑːr-, bɑ-, bɑr-, bɑʰr-, b̥ɑr-, b̥ɑʰr-, βɑːr-, βɑ-, βɑr-, βɑr-, βɑʰr-, βo-, vɑː-.**

b.-ʁɑʂ b.-ʁɑʂ Gənɑ͡ɬɑ 0202030802/16**,** eʰdəp b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0202030605/133.

b.-ʁɑ b.-ʁɑ ɑndɑː ʃidə sɑ 0103050301/07, gøʰdʁuβałʁɑ b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/53, b.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020501/03, b.-ʁɑ mɑł uʰGɑrʁɑ 0103010502/06, b.-ʁɑ jorɬəxəʂ də 0103010305/75.

b.-ʁɑn b.-ʁɑn sɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/35.

2. “yardımcı fiil bɑr-, bir önceki fiilin serbesçe veya tamamen ile geliştiğini vurgular”

b.-ʁej tɑndər-p b.-ʁej 0102020402/22, teːɣə-p b.-ʁej 0102020402/26.

b.-ʁɑʂ eʰd-əp b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0202030605/133.

b.-ʁɑ eʰd-əp b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/38, Guz-əp b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030308/03,

b.-ʁɑndə eʰtgər-əp͡b. -ʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/138.

bɑrɑʰːɬG- “konuşmak, söylemek, demek?” Bkz. **bɑrɑʰɬGə-.**

b.-ɑʰɬd̥ə b.-ɑʰɬd̥ə dimi͡ɬɑ 0202030604/36.

bɑrɑʰɬGə- “konuşmak, söylemek, demek?” Bkz. **bɑrɑʰːɬG-.**

b.-ʁɑn b.-ʁɑn͡er 0202030604/36.

b.-βɑłʁɑn b.-βɑłʁɑn͡er 0202030604/35.

bɑs- “basmak, yapmak, yenmek” Bkz. **bɑʰs-.**

b.-əβər+d̥ə b-əβər d̥ə͡ɬɑ 0202010901/14,.

b.-əβərʁej bə jẹʰrkdə b.-əβərʁej 0202031201/27.

b.-Gɑ ʂimẹr b.-Gɑ 0202030801/23.

b.-ǎsdẹrse mənə b.-ǎsdẹrse 0502020101/417.

b.-ɑłmɑs b.-ɑłmɑs jɑʁənəŋ pərəNGɑ 0202030604/49.

bɑsərmɑ “basma (nesne)”

b. defse b. niłoŋ 0202020101/07.

bɑʂ “baş, saç, tepe, ilk, üstü, bir nesnenin uç kısmı; başçılık” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdzˌ, bɑːd̥ˌ, bɑdzˌ, bɑd̥ˌ, bɑʰːdzˌ, bɑʰʂ, bɑʰdzˌ, b̥ɑχʂ, bɑʰd̥ˌ, b̥ɑχdzˌ, b̥ɑʂ, b̥ɑdzˌ, b̥ɑʰd̥ˌ, b̥ɑʰdzˌ, βɑʂ, βɑd̥ˌ, ɸudzˌ.**

b. ɑłβɑtənəŋ b. tutbɑ͡eː 0203020401/16, b. dɑrɑβərʁɑn͡er 0202030605/37, b. dɔqusGɑ tɔdɔqGɑ bɑʂ jɑrɬəʁɔ 0202030303/02, b. dɔʰqusGɑ 0202030204/01, b. qəʰrqGɑndɑ͡ɬɑ 0202020501/66, b. qəʰrqGɑndə͡ɬɑ 0203020202/03, quɬunnuŋ b. 0203010302/10, b. Gɑʰrqqɑndi͡ɬɑ 0103010703/05, b. χəʰrGəβər ʃə 0202010702/01, b. ͡hɑrqbɑnəŋ 0202031201/01, b.͡ʤẹrɣẹː 0103040402/14, məɬɑnəŋ b. χəʰrqbɑnəŋ 0202010702/01, məɬɑnəŋ b. qejd̥ʒiɬuʰd̥ɑrʁɑdiḳə͡ɬɑ 0203010302/14, b. tɑrɨɬɑβər ʃər 0203020501/23, b. tɑrɨɬɑβər d̥ər 0203020501/24, b. tɑrɨɬɑβər dər 0203020501/23, b. tɑrɨɬɑʁo 0203010302/07, b. tɑrɨɬɑχəʂ͡er 0203010302/10, b. tɑrɨɬɑmɑ 0203020302/08, b. tɑrɨɬɑʰd̥ẹː 0203010302/09, bəzgi b. tutup bɑr͡er 0202030601/59, b. jɑrɬəʁo 0202030204/01, b. jɑrɬəʁɔ 0202030303/02, b. joq 0203030102/19, b. dʐɑχd̥ərsɑ 0103030203/10, b. dʐɑɬəβər dro 0202010101/04, b. dʐɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030902/47, 0202030902/48, b. dʐɑɬʁɑq eːʃə 0202010503/03, b. dʐɑɬʁəɬɑ bɑːr 0202010503/05, b. dʐɑɬəβər də 0202010503/05, b. dʐɑɬəβər d̥ər 0203011002/06, b. dʐɑɬʁɑ 0202020701/24, 0202020701/28, 0203011001/05, b. dʐɑɬʁəɬɑ mɑNqəʂ mẹ 0103010305/16, b. dʐɑɬʁəɬɑ mɑNGɑʂ͡ɬɑ 0202030301/01, b. dʐɑɬχəʂ͡e

0202030301/03, b. dʐałmɑ 0202010901/25, b. dʐɑʰḍərʁəłɑ βɑrəβ də 0103010305/84, b. dʐɑʰḍərʁəłɑ mɑNGɑndɑ͡łɑ 0103010305/90.

b.+dəŋ b.+dəŋ sɑʐdə 0202030603/06.

b.+də b.+də ɑːłmɑs nimi də 0202030104/13, b.+də kandiolio 0103040405/30, 0103040405/37, b.+də Guzu ʁ͡əłmin dər 0202020501/03, b.+də mɑ tɑrіłɑʁo 0203010302/03, məłɑnəŋ b.+də 0202020501/68, məłɑnəŋ b.+də ɑːm tɑrіłɑβər ḍro 0202010702/06, məłɑnəŋ b.+də ͡łɑ 0203020302/09, b.+də dʐɑłəβɑłʁɑ 0202010503/14, b.+də dʐɑłʁɑ 0202010901/26, 0202030301/04.

b.+Gɑ ɑdʐɑqəsdəŋ b.+Gɑ 0202010901/76, uʰdʐ͡ udʐɑqəsdəŋ b.+Gɑ 0202010901/76, ɸɑʁɑNnəŋ b.+Gɑ bər Gɑrɑ 0202030402/19, ɸɑʁɑNnəŋ b.+Gɑ tʂoGeq qɑʁɑn͡eː ḍə 0202030402/19, dɑβɑnnəŋ b.+Gɑ ʊngeː 0202010502/12, dɑβɑnnəŋ b.+Gɑ ungindi 0202030605/24, dẹrẹ̣k b.+Gɑ ʊnetGɑ͡ łɑ 0103010705/49, dẹrẹ̣k b.+Gɑ ʊngi 0103010705/49, dəχqus b.+Gɑ 0502020101/401, gudərnəŋ b.+Gɑ unmẹ̣ 0103010705/46, qənnəŋ b.+Gɑ kɑłɑʁɑ mɑnGɑq bərmi ḍə 0103010304/69, qərnəŋ b.+Gɑ uni uni Gɑjłɑβər 0202030401/12, qərnəŋ b.+Gɑ͡ βər uʰrʂsɑN sɑːł 0202020501/16, b.+Gɑ łoː mɑnGɑn 0103020403/15, senəŋ b.+Gɑ βər demər qejʤi tutḍ͡ə nɑ 0103010703/21, b.+Gɑ sʊrtge 0203020302/10, tɑʁnəŋ b.+Gɑ uni uni Gɑrɑβər 0202030401/12, ʐ̨jye ʂɑn diminəŋ b.+Gɑ tʂɨułɑsdərɣi͡nẹ̣ː 0202030605/33,

b.+dɑ undukɑNnəŋ b.+dɑ 0502020101/433, dɑβɑnnəŋ b.+dɑ tʂoGeʁɑ 0202010502/12, dɑβɑnnəŋ b.+dɑ 0202010502/16, 0202010502/17, dumdəkdəŋ b.+dɑ 0202030402/39, gudərnəŋ b.+dɑ ɔχq bɑr ͡eːr 0103010705/46, b.+dɑ ͡łɑ bẹ̣r mi Gɑːjłɑβər də 0202030401/33, senəŋ b.+dɑ mɑ diortdin qɑr kəsɯ dəɾ͡ nɑ 0103010701/130, tɑʁnəŋ b.+dɑ 0502020101/247, 0502020101/290.

b.+dɑGə b.+dɑGə ɾəmboʧînə 0203010702/50.

b.+dɑn b.+dɑn Guzə 0202031202/46, b.+dɑn Guzə͡ łɑ 0202030604/06, b.+dɑn͡ łɑ 0202030604/07, ʧîonəŋ b.+dɑn 0202010901/68.

b.+ə b.+ə pɑr pɑːɾən͡ jɑ 0103020404/01, b.+ə tɑrіłɑsɑ͡ łɑ 0203020202/01.

b.+əNGɑ mɑnəmnəŋ b.+əNGɑ 0203010702/50.

b.+əndɑn b.+əndɑn Guzu Gɑdɑʁɑ 0202010501/15.

2. “başcılık”

b. b. tutbɑnə kəsɯ undukəmẹs ḍə͡ nɑ 0203010301/49.

baʂ ɢɔɾʁe “eskiden Sarı Uygur kadınların saç örgüsünün üzerine geçirilen halkaların içindeki en baştaki halka”

baʂ G. baʂ G. 0202010501/03.

baʂdɑ- “başlamak” Bkz. **baʂḍə-, baʰʂdə-, ḅaʰʂdɑ-.**

b.-χəʂ+də qəʰɾqəp b.-χəʂ də 0202020501/75.

b.-ʁɑn b.-ʁɑn duɣdi͡ łɑ 0202020501/82.

b.-ʁɑndɑ mənə b.-ʁɑndɑ͡ łɑ 0202030604/12.

baʂdəː ʤysdəːʁ < baʂdəʁ ʤysdəːʁ “başlık, düğün vs. günündeki yemek, koyun ucası” Bkz. **baʰʂdəʁ ʧysu.**

baʂdəː ʤ. baʂdəː ʤysdəːʁ 0202030602/08.

baʂdəʁ “başlı” Bkz. **βaʂdəq, βaʂdəʁ.**

b. bis b. mɑNqəsdəŋgədi 0502020101/448, dɑs b. dẹmər dʐɑnnəʁ oɬʁej 0103010601/78, kəɬəmʤiːk b. o je 0202030602/05.

baʂḍə- “başlamak” Bkz. **baʂdɑ-, baʰʂdə-, ḃaʰʂdɑ-.**

b.-ʁɑndɑ baʰdzẹ̑ndɑn b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202031202/23.

baʂɢɑr- “halletmek, yapmak”

b.-ʁɑ jɑɬdɑɬnə sẹn b.-ʁɑ 0202010502/11.

baʂdʒiot “acı, ısdırap, zor, zorluk”

b. b. 0203020403/08, b. bøzyk 0203020403/08.

batbamtso T “kişi adı”

b. b. ɑɢɑ 0202030102/01.

batdas- “bağdaş kurmak”

b.-ɢɑ b.-ɢɑ tʂoɢeʁɑ 0103040405/02.

batər “Batur, kişi adı”

b. b. 0103020401/05, 0202020501/103, 0202020501/103.

baj < bar+erür “var+dır” **beː, beːj, bej, ḃeː, ḃej.**

p. oŋʂəp͡b. 0103040301/09, pədəp b. 0103010601/59, ʝusərəp b.͡ni 0103010701/44.

baj “zengin” Bkz. **baːj, beːj, bej, ḃej.**

b. b. ołsɑ 0202010702/03, b. kəsɯ 0202010502/01.

baj- “zengin olmak”

b.-ʁɑ uzu b.-ʁɑ 0202030402/80.

bajye fəŋ Ç. “Ağustos ayı” Bkz. **bajyer, bajʉr.**

b. b. 0202031101/10.

bajyer Ç. “Ağustos” Bkz. **bajye fəŋ, bajʉr.**

b.+ɣi b.+ɣi ḛʰtgindi͡ɬɑ 0202031101/09.

bajʉr Ç. “Ağustos” Bkz. **bajye fəŋ, bajyer.**

b. b. 0202010901/23.

bajmɑ Ç. “beyaz at”

b. b. ʃiaχɑdi 0202030402/04(2).

bazɯduŋ Ç. “*Bazidun*, yer adı”

b.+nəŋ b.+nəŋ ɑʰɬḍərʁɑ eʰtəp do 0103020304/29.

b.+dɑ b.+dɑ øɬq qɑt ḍə 0103010303/36, b.+dɑ mɑ ɢɑʰdʒil βoɬʁɑ 0203020201/16, b.+dɑ tsojyen noːɬɑʁɑ 0203020201/16.

badzᵚ “baş, tepe” Bkz. **baːʂ, baːdzᵚ, baːḍzᵚ, baχdzᵚ, baʂ, badzᵚ, baʰːdzᵚ, baʰʂ, baʰdzᵚ, baʰḍzᵚ, ḃaχʂ, ḃaχdzᵚ, ḃaʂ, ḃadzᵚ, ḃaʰḍzᵚ, ḃaʰdzᵚ, βaʂ, βadʑ, ɸudzᵚ.**

b.+əmnəŋ b.+əmnəŋ uʂ jørmi 0103030701/20.

b.+ə bər b.+ə gygerɔ 0103030702/56, hɔre b.+ə 0103010601/66.

b.+ənəŋ b.+ənəŋ jidirmi 0103010302/02, b.+ənəŋ tɯɬgə qɑɬmɑq 0103010302/13.

b.+əNGɑ ɑq søɣət b.+əNGɑ ʊnmi: 0102040302/03, 0102040302/05, b.+əNGɑ ʊntse 0103050305/02, gøk søɣət b.+əNGɑ ʊnmi: 0102040302/03, gyk søɣət b.+əNGɑ ʊnmi: 0102040302/05, sɑɬəq͡ɢɑɾomɑʁɑn͡e b.+əNGɑ 0103040405/17.

b.+ən ɑːnəŋ b.+ən ɑɬəstḡɑ 0103010501/04, məɬɑnəŋ b.+ən 0202031201/14.

badzᵚ “baş” Bkz. **baːʂ, baːdzᵚ, baːḍzᵚ, baχdzᵚ, baʂ, badzᵚ, baʰːdzᵚ, baʰʂ, baʰdzᵚ, baʰḍzᵚ, ḃaχʂ, ḃaχdzᵚ, ḃaʂ, ḃadzᵚ, ḃaʰḍzᵚ, ḃaʰdzᵚ, βaʂ, βadʑ, ɸudzᵚ.**

b.+ənɑ b.+ənɑ diɣədzɻ oɬ də 0103040403/46.

badzᵚuzɯ Ç. “*Bazhuzı*, sekiz direk” Bkz. **badzᵚudzɯ.**

b.+dɑn b.+dɑn nɑɾɑʰqɢɑ tʂoɢedəβɑdəβ ḍə 0103010305/82.

badzᵚudzɯ Ç. “*Bazhuzı*, sekiz direk” Bkz. **badzᵚuzɯ.**

b. b. də di βaɾ 0103010305/68.

b.+nəŋ b.+nəŋ dəpdi 0103010305/68.

baʰːdzˌ “üstü, tepe” Bkz. **baːʂ, baːdzˌ, baːdz̧ˌ, baχdzˌ, baʂ, badzˌ, badz̧ˌ, baʰʂ, baʰdzˌ, baʰdz̧ˌ, ḅaχʂ, ḅaχdzˌ, ḅaʂ, ḅadzˌ, ḅaʰdz̧ˌ, ḅaʰdzˌ, βaʂ, βadz̧, ɸudzˌ.**

b.+əndɑ b.+əndɑ ɑj 0202020501/80.

baʰdəɾ- “kaybetmek” Bkz. **baʰḍəɾ-, βaʰḍəɾ-.**

b.-oʰtqəʂ də ɑnə b.-oʰtqəʂ də 0103050301/30.

b.-otqəʂ ḍə b.-otqəʂ ḍə 0103050301/31.

b.-otsɑ ʤiŋdzɑNnaʁɑndɑ b.-otsɑ 0103050301/31.

baʰḍəɾ- “kaybetmek” Bkz. **baʰdəɾ-, βaʰḍəɾ-.**

b.-əɸutGɑn ʤiɣenən b.-əɸutGɑn̆ e: ḍə 0202030404/02.

baʰG̣ “taraf, yön” Bkz. **βaʰq.**

b.-ə ʧus̆undun b.+ə maNsɑ̆ ɬɑ0202020501/18.

baʰɾ- “gitmek” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, baː-, baːɾ-, bɑ-, baɾ-, bar-, ḅaɾ-, ḅaʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βar-, βaʰɾ-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**

b.-ḍə ɑłəNGɑ b.-ḍə 0103050301/32, ʤiłiɣəłɑ b.-ḍə 0203010702/42, tienʂan tsuNGɑ b.-ḍə 0203010702/25.

b.-də b.-də ẹ də 0103040302/08.

b.-dəm gondɑ b.-dəm 0203020301/09.

b.-sɑ sin b.-sɑ 0103050301/33.

2. “yardımcı fiil baɾ-, bir önceki fiilin serbesçe veya tamamen ile geliştiğini vurgular”

b.-ḍə tutup b.-ḍə 0202020401/04,

baʰs- “saklamak, basmak” Bkz. **bɑs-.**

b.-ŏsdẹrse nɑʁo b.-ŏsdẹrse 0502020101/416.

b.-əβərʁe Gɑjʁɑrsənə b.-əβərʁe 0502020101/52.

b.-Gɑ Gejdɑ b.-Gɑ βɑr̆ e 0202030605/133.

b.-əβɑłʁɑ ɑhdəʁłɑmonə b.-əβɑłʁɑ̆ ɬɑ 0502020101/270.

baʰʂ “baş, yukarı, ilk, tepe, üstü, yetkili” Bkz. **baːʂ, baːdzˌ, baːdz̧ˌ, baχdzˌ, baʂ, badzˌ, badz̧ˌ, baʰːdzˌ, baʰdzˌ, baʰdz̧ˌ, ḅaχʂ, ḅaχdzˌ, ḅaʂ, ḅadzˌ, ḅaʰdz̧ˌ, ḅaʰdzˌ, βaʂ, βadz̧, ɸudzˌ.**

b. b. dəqəsGɑ baʰʂ jaɾłəʁaĞ eɾ nẹ 0202010201/01, ʤerəɣnəŋ b. də 0502020101/44, b. mɑ ɑʁəɾʁɑ 0103040601/10, məłɑnəŋ b. ʤienliɣẹndĭ ɬɑ 0203020202/01, b. teɾiłɑmɑ 0202031201/01, 0202031201/02, 0202031201/08, b. jaɾłəʁaĞ eɾ 0202010201/01, b. dzɻałəβər ḍə 0202010101/03, b. dzɻało 0202020501/24, b. dzɻałʁɑ 0203020402/13, b. dzɻałʁɑ̆ ɬɑ 0202020501/24, b. dzɻałʁɑn səʁdɑ̆ ɬɑ 0202030902/69, b. dzɻałʁɑndə̆ ɬɑ 0202020501/24, b. dz̧ɑʰḍərʁɑ 0103010305/84.

b.+dəŋ unduʁɑNnəŋ b.+dəŋ ɸudurdɑ 0202010501/01, b.+dəŋ səməkdə teɾɣi 0103050102/30.

b.+də b.+də bəɾ βəʁłɑβoɾ̆ ɬɑ 0202030301/26, bøzyk ʤẹɾəɣnəŋ b.+də 0502020101/17, məłɑnəŋ b.+də teɾiłɑχəʂ̆ e 0202031201/21, b.+də suβɑsɑ 0202030402/41, b.+də dzɻałʁɑ 0103010502/12.

b.+Gɑ b.+Gɑ 0202020501/27, uʰdzˌ̆adzɻɑqəsdəŋ b.+Gɑ̆ ɬɑ 0202010901/78, b.+Gɑ βəɾ Goj meɾɣenə tʂɔGetGɑ 0202030402/39, b.+Gɑ qejʤi tutdə 0103010703/07, b.+Gɑ łɑ 0203020202/11, məłɑnəŋ b.+Gɑ 0202020501/27, b.+Gɑ tutgin bəɾ ẹ̆: də n̆ɑ 0103010601/73, jynəŋ b.+Gɑ ʧuskəʂ̆ e: 0502020101/73, səkdəŋ b.+Gɑ ʧusgiʂgəni 0502020101/73, sək̆ suɾuqdəŋ b.+Gɑ βəɾ suɾt 0502020101/58.

b.+dɑ gejməŋnəŋ b.+dɑ 0203020402/19, ɢɑrɑ tɑʁnəŋ b.+dɑ 0502020101/290.

b.+dɑn b.+dɑn 0103030802/16, b.+dɑn ɑzɑqɢɑ 0103050101/43, b.+dɑn͡ ɑzɑqg̣ɑ g̣ixdərɔ 0103010602/10, b.+dɑn ɢuzə 0202030801/09, b.+dɑn ɢuzə ͡ɬɑ 0202031202/51.

b.+ɬɑrən b.+ɬɑrən ɢədərʁɑ 0502020101/105.

b.+ə b.+ə qəʰrqɢɑndə͡ɬɑ 0203020202/06.

b.+ənd ɑ b.+ənd ɑ bər sɯŋ 0203020402/19.

bɑʰʂ tuŋ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmında bulunan süsün üzerinde en başındaki beyaz sedef süs”

b. b. di: d̥ə 0202010501/06.

bɑʰʂdə- < bɑʰʂd ɑ- “başlamak” Bkz. **bɑʂd ɑ-, bɑʂd̥ə-, b̥ɑʰʂd ɑ-.**

b.-β do məndɑn b.-β do 0103050101/13.

b.-ʁə tʂuŋNqusdɑn ɢuzu b.-ʁə͡ɬɑ 0502020101/472.

bɑʰʂdə “yetkili?”

b.+ɬɑrnə dʒerəɣnəŋ b.+ɬɑrnə 0502020101/23.

bɑʰʂdəʁ ʧysu “başlık, düğün vs. günündeki yemek, koyun ucası” Bkz. **bɑʂdə: dʒysdə:ʁ.**

bɑʰʂdəʁ ʧ.+nə bɑʰʂdəʁ ʧ.+nə͡ɬɑ 0202030604/68.

bɑʰʂɢɑr- “cezalandırmak” Bkz. **b̥ɑʰʂɢɑr-.**

b.-əp bɑr uʂ ɢɑʰt b.-əp bɑr 0202030605/128.

b.-o uʂ ɢɑʰt b.-o 0202030605/129.

bɑʰʂdʒiot “yapılan kötülüğün karşılığı, felaket, bela”

b. b. giɬɣig͡ e:̥ d̥rɔ 0202020501/43, b. gixəʂ mi: 0202020501/50.

bɑʰdz̥ “baş, saç, bir nesnenin uç taraf, tepe” Bkz. **bɑ:ʂ, bɑ:dz̥, bɑ:dż̥ bɑχdz̥, bɑʂ, bɑdz̥, bɑdż̥, bɑʰ:dż̥ bɑʰʂ, bɑʰdz̥, b̥ɑχʂ, b̥ɑχdz̥, b̥ɑʂ, b̥ɑʰdz̥, b̥ɑdz̥, b̥ɑʰdz̥, βɑʂ, βɑdz̥, ɸudz̥,**

b. b.͡ ɑzɑqdɑn͡ɬɑ 0202031202/04.

b.+əmnəŋ b.+əmnəŋ perəkdə: 0103020301/16, b.+əmnəŋ ŋɑ:j jidə ͡ørmẹ 0103040404/04, b.+əmnəŋ tɯɬgə qɑɬmo:ɢə 0103040404/08.

b.+ə b.+ə eni fɑNduŋduŋ nime d̥ə 0202030104/06, b.+ə pɑp͡pɑrβɑ:q 0103010705/36, b.+ə pɑp pɑrvɑN 0102040302/04, bər jɑq b.+ə nɑ:ʁədi sɑrʁɑrɔ də d̥ise 0103010701/106, bərɑq b.+ə nɑ:ʁədi gygyrɔ də d̥ise 0103010701/108, b.+ə gøʰdyr͡ hɑnəʁɑg̣͡ e: də 0203030102/20, b.+ə͡ ɢuzə mdʒɑr mdʒɑr tʂɑ təkəβɑtg̣ɑ 0202010901/78, hrəʂ b.+ə 0103030203/49, həreʂ b.+ə 0103040401/67, təq͡ b.+ə 0103040401/69, jodɑnəŋ bər b.+ə 0103010601/64, b.+ə joq d̥rɔ 0203030102/02, b.+ə jorɬəɣẹ̥ 0202030103/18, b.+ə jip jɑmɑn 0102040302/02.

b.+ənəŋ b.+ənəŋ 0202030402/39, b.+ənəŋ eʰdz̥̄əndi 0202030104/07.

b.+ən b.+ən oɬ sɑrəq qus kədiolia 0203030102/19, b.+ən bər βəʁɬɑʁɑn e:̥ də 0202030301/27, b.+ən bər βəʁɬɑʁɑndɑ 0202030301/28, b.+ən dɑrɑβərʁɑn e:̥r 0202030605/39, b.+ən bər ɢɑrɑʁɑn͡ er 0202030604/68, b.+ən bər suβɑʁɑndɑ 0202030402/40, b.+ən bər zɑɬɑʁɑ 0202030301/28, b.+ən dɔɢurɑdəβɑɬsɑ 0502020101/297, b.+ən qəʰrqɢɑndə͡ɬɑ 0202020501/70, b.+ən qəʰrqəp bɑʂdɑχəʂ də 0202020501/75, b.+ən͡ɬɑ kurʤidə͡βudʒin u:tɢɑ 0202030104/12, məɬɑnəŋ b.+ən 0202020501/83, 0202020501/96, b.+ən niŋnɑʁɑ 0103010502/10(2), b.+ən terɨɬɑmɑ 0202031201/26, b.+ən dz̥ɑɬəp 0202010503/04, b.+ən dz̥ɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030902/68, b.+ən dz̥ɑɬʁɑn sɔʁdɑ 0202030902/87.

b.+ənə b.+ənə 0202030104/12.

b.+əNGɑ onəŋ b.+əNGɑ 0202030605/165, guziɣənəŋ b.+əNGɑ 0102020304/13, kəsɯnəŋ nʊrʊsən b.+əNGɑ Gɑdəβ də 0103010304/04, b.+əNGɑ Gɑrɑʁɑ 0202030401/34, b.+əNGɑ mɑndərʁɑ 0202010501/17, məłanəŋ b.+əNGɑ ɬɑ 0202020501/76, məłanəŋ b.+əNGɑ ɑq ʒyŋnə pɔqGɑ 0202031201/14, joʁon b.+əNGɑ 0102020304/11.

b.+əndɑn b.+əndɑn başḍəʁɑndɑ ɬɑ 0202031202/23.

baʰdẓ̧ “baş, saç” Bkz. **baːş, baːdz, baːdẓ, baχdz, baş, bɑdz, bɑdẓ, baʰːdz, baʰş, baʰdz, ḅaχş, ḅaχdz, ḅaş, ḅadz, ḅaʰdz, ḅaʰdẓ, βaş, βadẓ, ɸudz.**

b.+ə b.+ə ɑʁərʁɑ 0502020101/345, ɑłβɑ̣tənəŋ b.+ə e: 0203020401/16, b.+ə ma dẓ̧əp dẓ̧əłmɑnḍə 0102040302/06, ʤẹ̣rəɣnəŋ b.+ɑ ɬɑ 0502020101/151.

b.+əNGɑ b.+əNGɑ poʁeḍəβɑłmɑʁɑ 0502020101/400.

b.+əsəNGɑ b.+əsəNGɑ ni diɣẹ̣k ḅoʰłḍə 0502020101/161.

b.+leɾnə ʤẹ̣rəɣnəŋ b.+leɾnə qɔnə uzuŋgi ezeɾtḍər 0502020101/146.

ban Ç. “yarım”

b. b. ʤẹ̣n do 0103010502/16.

bəː “bu” Bkz. **bə, bo, buː, bu, ḅə, mə.**

b. b. 0102020303/41, 0103050102/19, 0201010102/14, 0202020401/28, 0203020601/38, 0502020101/44, 0502020101/192, ɑːNGə b. usdɑʁ 0202020701/10, ɑːrdənəŋ b. ş̡igə ɑrt bətdə 0103010306/20, b. ɑʁɑ ørɣẹ̣ŋgeː 0103040404/16, b. ølyrɣəłe βɑrʁɑn eː də 0203020203/08, b. pəʰrGɑn usdɑʁɑn nimi də 0502020101/116, b. bɑrʁɑ 0202030902/68, bəː ɬɑ 0502020101/377, b. qadi kəsɯnəŋ 0203010301/14, b. Gəzdə 0102020303/30, GəzGɑ b. kẹ̣mbẹ̣ş mɑndərʁɑq bərmi də 0103030701/01, b. ʒipdəŋ niːɣəsənə 0202020302/05, məsdəŋ b. 0203010702/03, b. miendikḍə 0202020701/28, b. niɣə 0202030605/103, b. sɑrəʁ joʁuɾ 0203010702/24, b. sumi 0202020701/30, b. sumidi 0502020101/192, b. surəkge 0201010101/14, b. tẹ̣rʧ̡iliβər də 0203030102/17, b. tɔʁş̡inəŋ 0202030604/22, b. dẓɑ 0103010304/62, b. midʒa 0103010602/11, b. jɑβdaɬ ɬɑ 0201010101/15, b. jonɑq 0202020702/10.

bəʁɑː “buna” Bkz. **bəʁɑ, məʁɑː.** b. kəsɯ mɑrʤẹ̣n səɾG̣ɑ diβ do 0103010304/64.

bəːɬ- “bilmek, fark etmek” Bkz. **bəl-, bəɬ-, bəʰɬ-, βəɬ-.**

b.-ɣeːg e dɑłdɑ nimi b.-ɣeːg e 0103020404/03.

b.-mẹ̣s e dɑłdɑ nimi b.-mẹ̣s e 0103020404/04.

bəːndɑ “burada” Bkz. **bəndɑ, mədɑ, məndɑː**, **məndɑ, məndaʰ, mənḍɑː, mənḍɑ.**

b. b. ɬɑ 0202030802/14.

bəːɾ “bir (zarf)” Bkz. **əɾ, ər, oɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḅəɾ, βəɾ, βər, βoɾ, βuɾ, vəɾ.**

b. b. 0203010301/15, b. bədɑʁɑ ɬɑ 0202030902/06, b. qurʁɑndɑ ɬɑ 0103010304/59.

bəːs “biz” Bkz. **bəːz, bəs, bəz, ḅəs, məːs, məːz, məs, məz, vəs.**

b.+dəŋ “bizim” b.+dəŋ bə oj ɬɑ 0202030103/01.

bəːz “biz” Bkz. **bəːs, bəs, bəz, ḅəs, məːs, məːz, məs, məz, vəs.**

b. b. boːɾ bẹ̣zɯ 0202010301/03,.

b.+dəŋ “bizim” b.+dəŋ məndɑ 0202020701/47.

bə Ç. “kumaş”

b. jitş̡i b. 0203011002/28.

b.+nə jitş̡i b.+nə 0203011002/29.

bə Ç. “hayır, olumsuz”

b. b. kətəu 0202030604/05, 0202030604/07, lej je χɔ b. lej je χo 0202030802/47, b. ʂɑʂɨɴ χejmiŋ ɑ 0202010901/18, b. ʧyʧĩŋ ɑ 0202030605/52, b. dzɻdo mɑ 0202030802/51.

bə "bu" Bkz. **bəː, bo, buː, bu, ḇə, mə.**

b. b. 0102020303/42, 0103010305/78, 0103010305/85, 0103010305/94, 0103010306/11, 0103010306/16, 0103010501/09, 0103010601/43, 0103010602/15, 0103010701/26, 0103010702/16, 0103010703/12, 0103010705/21, 0103020302/23, 0103020304/07, 0103020304/23, 0103030201/03, 0103030201/09, 0103030201/13, 0103030201/18, 0103030201/28, 0103030701/04, 0103030701/05, 0103030701/06, 0103030702/94, 0103030702/99, 0103030702/102, 0103030702/107, 0103030702/110, 0103030802/27, 0103030901/54, 0103040301/31, 0103040301/32, 0103040302/10, 0103040303/06(2), 0103040405/17, 0103050101/09(2), 0103050101/13, 0103050101/43, 0103050101/54, 0103050102/05, 0103050301/02, 0201010101/02, 0201010101/04, 0201010101/05, 0201010101/08, 0201010101/12(2), 0201010101/34, 0201010102/04, 0201010102/05, 0201010102/08(2), 0201010102/11(3), 0201010102/14, 0202010301/05, 0202010501/12, 0202010503/12, 0202010703/02, 0202010901/08, 0202010901/16, 0202010901/24, 0202010901/39, 0202010901/48, 0202010901/53, 0202010901/62, 0202010901/82, 0202020501/08, 0202020501/09, 0202020501/42, 0202020501/45, 0202020501/48, 0202020501/68, 0202020701/08, 0202020701/12, 0202020701/18, 0202020701/28, 0202020702/29, 0202020701/31, 0202020701/42, 0202020701/53, 0202020702/03, 0202030301/39, 0202030601/01, 0202030601/17(2), 0202030601/19(2), 0202030601/27, 0202030601/34, 0202030601/39, 0202030601/43, 0202030601/44, 0202030601/56, 0202030601/61, 0202030601/62, 0202030601/76, 0202030601/79, 0202030603/02, 0202030603/06, 0202030604/03, 0202030604/18, 0202030604/19, 0202030604/29, 0202030604/37, 0202030604/50, 0202030604/53, 0202030604/57, 0202030604/62, 0202030604/64, 0202030604/65, 0202030604/76, 0202030604/77, 0202030605/05(2), 0202030605/05, 0202030605/07, 0202030605/13(3), 0202030605/15, 0202030605/16, 0202030605/17, 0202030605/33(2), 0202030605/43(2), 0202030605/44, 0202030605/52, 0202030605/60, 0202030605/62(2), 0202030605/72, 0202030605/75, 0202030605/81, 0202030605/87, 0202030605/89, 0202030605/112, 0202030605/133, 0202030605/155, 0202030605/165, 0202030605/167(2), 0202030605/168, 0202030605/169, 0202030701/03, 0202030701/15, 0202030801/01, 0202030801/03, 0202030801/08(2), 0202030801/10(4), 0202030801/11(3), 0202030801/16, 0202030801/17, 0202030801/21(2), 0202030801/25, 0202030802/07(2), 0202030801/08(2), 0202030802/14, 0202030802/32, 0202030802/44, 0202030802/47, 0202030802/53, 0202030802/58, 0202030901/15, 0202030901/20, 0202030902/04, 0202030902/08, 0202030902/38, 0202030902/40, 0202030902/42, 0202030902/46, 0202030902/80, 0202030902/81, 0202030902/86, 0202030902/90, 0202030902/95, 0202030902/96, 0202030902/97, 0202030902/99, 0202030902/100, 0202030902/111, 0202030902/113, 0202031101/08, 0202031101/24, 0202031101/30, 0202031201/03, 0202031201/04(2), 0202031201/06, 0202031201/09, 0202031201/24, 0202031202/02, 0202031202/03, 0202031202/35(2), 0202031202/39, 0203010301/15, 0203010302/03, 0203010302/15, 0203010503/05, b. 0203010701/06, 0203010701/08, 0203010701/11, 0203010701/16, 0203010701/10, 0203010701/11, 0203010701/23, 0203010702/02, 0203010702/55, 0203011002/05, 0203011002/07, 0203011002/12, 0203011002/15, 0203020101/02, 0203020201/11, 0203020202/05, 0203020203/10, 0203020301/07, 0203020301/07, 0203020402/19, 0203020403/01, 0203020501/03, 0203020601/60, 0203030101/11, 0502020101/01, 0502020101/12, 0502020101/22(2), 0502020101/23, 0502020101/30, 0502020101/43, 0502020101/47, 0502020101/52(2), 0502020101/72(2), 0502020101/74, 0502020101/86, 0502020101/89, 0502020101/97, 0502020101/104, 0502020101/108, 0502020101/116, 0502020101/122(2),

0502020101/129, 0502020101/137, 0502020101/138, 0502020101/141, 0502020101/146, 0502020101/149, 0502020101/152, 0502020101/156, 0502020101/173, 0502020101/174, 0502020101/183, 0502020101/184, 0502020101/188, 0502020101/189, 0502020101/199, 0502020101/202, 0502020101/207(2), 0502020101/210, 0502020101/215, 0502020101/216, 0502020101/219, 0502020101/223, 0502020101/228, 0502020101/233(2), 0502020101/235, 0502020101/248, 0502020101/249, 0502020101/253, 0502020101/262, 0502020101/263, 0502020101/268, 0502020101/269, 0502020101/270, 0502020101/271, 0502020101/274, 0502020101/278, 0502020101/289, 0502020101/292, 0502020101/310, 0502020101/315, 0502020101/323, 0502020101/326(2), 0502020101/333(2), 0502020101/335, 0502020101/339, 0502020101/345, 0502020101/359, 0502020101/363(2), 0502020101/365, 0502020101/368, 0502020101/373, 0502020101/385, 0502020101/386, 0502020101/389, 0502020101/405, 0502020101/410, 0502020101/418, 0502020101/424, 0502020101/431, 0502020101/443, 0502020101/448, 0502020101/449, 0502020101/454(3), 0502020101/470, 0502020101/472, 0502020101/473, 0502020101/475, 0502020101/480, 0502020101/493(2), 0502020101/500, b. aːɬa͡eɣɤ̟ʂɨ 0103010705/22, b. aːɬβatleɾ͡ɬa 0202030801/09, b. aːsə ma moː ɬe qaɬən dəɾ͡ na 0103010702/27, b. aβa oɬma 0202030401/29, b. aβaga 0102040302/08, 0103010705/18, 0103040405/50, b. aβaʁa ͡ɬa 0201010102/12, 0202030401/03, b. aβaga ͡ɬa 0203020203/03, b. aβagaʁa 0103040405/56, b. aβaganəŋ guχujsən 0103040301/25, b. aβaga anaga 0202010503/02, b. aβagaɬaɾ 0202030601/83, b. aβasə 0202030605/155, b. aβana͡ɬa 0202031201/21, b. aq bəɬətdin pəʰdzɻ̩ək giɣin don dəɾ ͡na 0103010701/121, b. aq ͡Gaʰtdəkkəsənəŋ 0202030902/36, b. aq Goj 0202030604/60, b. aq Gojʁa 0103030702/97, b. aq Gojnəŋ 0103030702/42, b. ͡aq menɤ̟k 0203010303/10, b. aq sudan bəɾ əʂgɤ̟ 0502020101/284, b. aq søɬnəŋ uzɻ̩daGə 0203010901/02, b. aq jaʁaNGa 0103030702/92, b. aq jaʁannəŋ 0202030604/26, b. aq jaʁnə 0103030702/102, b. aq jaʁɬaʰɢ̊əɾ 0202010701/10, b. aq jaNan 0202030604/31, b. aq jynəŋ 0103010305/82, b. aGasə͡ɬa 0203020203/21, b. aGeːda͡ɬa 0202020501/29, b. aGeːj gøʂgindi o 0202020701/24, b. aGe gøʂgindi 0202020701/28, b. aɢ̊ ͡ej 0103030702/100, b. aχsən 0103010304/74, b. aχtdə 0103020304/04, b. aʁədəβaɬəp ɖ̥ə 0502020101/251, 0502020101/255, b. ahdəʁɬamo 0502020101/126, b. ahdəʁɬamonə 0502020101/184, 0502020101/270, b. ahdəʁɬamonəŋ 0502020101/271, b. ahɖ̥əʁɬamo 0502020101/266, 0502020101/273, 0502020101/275, 0502020101/276, 0502020101/279, 0502020101/300, 0502020101/329, 0502020101/337, 0502020101/338(2), 0502020101/495, b. ahdəʁɬamoʁa 0502020101/338, b. ahɖ̥əʁɬamonə 0502020101/375, b. ahɖ̥əʁɬamonəŋ bəlisəkɖ̥ə 0502020101/336, b. aɬa͡ ɛɣɛ̟ʂ͡ ɬa 0103010705/23, b. aɬa geɾnəŋ 0103010601/72, 0103010601/74, b. aɬa nimike 0202020101/03, b. aɬəNGa ͡βəɾ 0103030701/06, b. aɬβaɖ̥əʁa 0103030702/95, b. aɬβatleɾɣe 0202030802/08, b. aɬβaʰɮɬaɾ 0103030901/51, b. am diβərma͡ɬa 0203011001/01, b. am sa 0103010302/21, am͡b͡ satda 0103050102/03, b. amdoː 0202030601/42, b. amdonə 0202030601/42, b. anaga͡ɬa 0202030403/04, b. anagaleɾʁa βoɾ tudin ɟiɖ̥ə͡ na 0103010702/58, b. anaN joq bəsa 0103050102/02, b. anaNnə fasuŋnaʂ ͡osa 0103050102/04, b. anasə 0202030902/02, 0502020101/38, 0502020101/49, 0502020101/135, b. anasən 0103040301/29(2), b. anasəNGa 0203020203/02, b. anasəNGa dip də

0502020101/78, b. anə teɾəβałʁa͡ɬa 0103030901/56, b. an͡əʁołnə 0502020101/138, b. andaʁ diɣi͡ɬa 0202030902/29, b. andaʁ nimi də 0202010901/70, b. aɴnaʁanda 0502020101/95, b. aɾadʐi̯ 0202030605/63, b. aɾaʰk̟ənə 0202030902/109, b. aɾaʰdʐi̯ 0202030605/64, b. aɾaʰkə 0103050101/14, b. aɾaʰk̟ə 0103010702/56, 0202031202/38, b. aɾaʰk̟ənə 0103010702/49, 0103010702/53, b. aɾaʰk̟ənəŋ 0103010702/54, b. aɾaʰdʐi̯ 0202031202/09, 0202031202/15, b. aɾdəndа 0103010305/57, b. aɾdənəŋ kẹmbiṣdə 0103010305/42, b. aɾqɢaṣgi 0103050102/29, b. aɾt qałʁan͡ ɬa 0202030601/69(2), b. asdaso 0202030604/15, b. asdə͡aʰʂɢan͡eɾ 0202030601/68, b. at͡sałəβma kəsɯ 0203010301/31, b. atdə͡ɬa 0203020202/08, b. ajtɢan͡ẹ ḍij ḍə 0202030902/94, b. ajtɢan͡ẹr ḍij ḍər 0203020203/22, b. az oɾdʒinə 0103010701/58, b. azaq udʒin 0202031202/46, b. adzɋqəsɢa bəɾ suɾt 0502020101/59, b. aɾadaɢə 0502020101/428, b. aɾaʰk̟ə 0502020101/224, b. aɾaʰk̟ənə 0502020101/225, b. adzɋaɴ anaɴ joq b̥əsa ͡ɬa 0103050102/19, b. adzi̯ga 0202010502/22, b. ajʁaɴga 0202030802/08, b. aʰːɬdon jasaʁan 0201010101/08, b. b. aʰːsaɾ jeɾdi 0202030605/57, aʰːtdəŋ jiɬən jiɬdiɣin dukdi 0202031201/27, b. aʰːtḍə ͡ɬa 0201010101/30, b. aʰːtleɾɣẹ 0202020701/56 b. aʰdən gøʰdəɾəβałʁa 0202030902/55, b. aʰḍi jiɣəɾmi jasama 0502020101/184, b. aʰga tʂodəŋ 0502020101/187, b. aʰga tʂoːdəŋ 0502020101/01, b. aʰga tʂodəŋ 0502020101/12, 0502020101/113, 0502020101/123, 0502020101/131, 0502020101/143, 0502020101/147, 0502020101/218, b. aʰga tʂodəŋ ͡ɬa 0502020101/135, 0502020101/139, b. aʰga tʂodəɴg̊a 0502020101/26, b. aʰga tʂodəŋnə 0502020101/19, b. aʰga tʂodəŋnəŋ 0502020101/21, b. aʰga tʂodənnəŋ 0502020101/151, 0502020101/166, b. aʰgałaɾ 0103010501/02, b. aʰgaɴəŋ 0103040301/31, b. aʰga udʒin ḍiŋnaʁaq nimi ḍəɾ 0202031201/22, b. aʰga bəɾ pudise͡ɬa 0202020701/49, b. aʰga niɣəβatɢan nimi də 0202020701/57, b. aʰɬdə͡ojda 0103050101/48, b. aʰɬdəndan͡ɬa 0202030605/79, b. aʰdəndan qałʁaʂ͡ gəni 0502020101/260, b. aʰɬdəɴ ɢałəʂ 0502020101/469, b. aʰɬdənsej ͡ɬa 0103010305/78, b. aʰɬqəsən 0103030702/91, b. aʰs ăʂmẹ 0202030601/15, b. aʰsə nidʒik dəɾ dise 0103010702/26, b. aʰsdə bəɾ ɢaɾaʰḍə͡na 0103010702/25, b. aʰsdə ɢaɾamin 0202031202/32, b. aʰt mənge 0203011002/02, b. aʰt lio 0203020501/02, b. aʰt məngi 0203011002/22, b. aʰtdə 0202010502/18, b. aʰtdəŋ ezeɾnə ałəsdẹɾ 0202010502/18, b. aʰtdəŋ 0202020101/08, b. aʰtḍə 0201010101/34, b. aʰtleɾnə 0201010101/20, 0201010101/21, b. ələɣ teɣəɾmin 0202030605/35, b. ələɣəŋgi βəɾ jaʁ maʰɾsin ałəɴgaʂ ḍə 0202020501/25, b. ələɣnəŋ joʁun 0103030901/64, b. əndzɋəŋmo 0502020101/203, 0502020101/208, 0502020101/209, 0502020101/220, 0502020101/221, 0502020101/225, 0502020101/231, 0502020101/235, b. əndzɋəŋmonə 0502020101/199, b. əndzɋəŋmo ͡βəɾ 0502020101/201, b. əndzɋəŋmoʁa 0502020101/205, b. əndzɋəŋmonəŋ 0502020101/226, 0502020101/244, b. əŋgaɾ sʉzdə 0202010301/17, b. əɾgamdan 0502020101/485, b. əɾgannəː 0202030902/90, b. əɾχua 0502020101/20, b. əɾdʒyleɾɣẹ 0202030601/06, b. əʂgənə 0502020101/244, b. əʰɾq ɢaɾap ḍə 0502020101/216, b. əʰɾqdə 0502020101/404, b. ðɾχua 0502020101/491, b. ăʂtɢa 0502020101/289, b. ăs 0202030603/01, b. əɾnamtaɾə 0103030702/54, b. ăʂmi bə əɾdʒyleɾɣẹ 0202030601/06, b. ene bəɾ duan joɬ maɴsa͡ɬa 0502020101/290, b͡. eni jyɾə gise͡ɬa 0202020302/06, b. ezegən aʰʂɢaʂ͡ɬa 0103030802/06, b. ezeɾnəɴ ɢasən 0502020101/160, b. eʰɬdʐi̯ 0103040405/12, b. ẹːŋ pərəndа ͡ɬa 0202030605/03, b. ẹːsɯ søɣyłuβatɢan də

0203020201/07, b. ẹŋgẹsə 0502020101/08, b. ẹrẹŋ kəsɯnəŋ 0203010702/51, b. e^{h}tḍə səŋuːgə 0202030604/62, b. ẹ^{h}ḳẹsəŋnə 0202031202/29, b. ẹzẹrnəŋ əṣdi ‿βər 0202010502/16, b. ẹ^{h}gẹ ‿səŋnə 0201010102/09, 0201010102/11, b. ẹ^{h}sɯnəŋ ‿ɬa 0202020501/43, b. ĕzer niɣəɬmidin 0202020101/12, b. ĕzernə ‿ɬa 0202020101/12, b. oːjnəŋ ‿ɬaː 0202010901/08, b. oːjnəŋ kəsleɾ 0203010702/22, b. o paŋgəra 0103010501/04, b. peɣnə 0203011002/06, b. o pu^{h}ʀGannə 0202030801/08, b. oχq ‿ba 0502020101/53, b. oχq ja 0502020101/160, b. oχq ‿jaʁə 0502020101/53, b. oʁuɬ 0202030605/71, 0202030605/103, 0202030605/72, b. oʁuɬ keɬnənə 0103040301/27, b. oʁuɬə 0202030605/69, 0202030605/70, b. oʁuɬə ‿ɬa 0202030605/121, b. oʁuɬnə 0202030605/102, b. oɬ diɣədi dəɾ ‿na 0201010101/26, b. oɬ ‿jaqdəŋ 0502020101/153, b. oɬ jiʁaʂ Gəmdan bədʒin 0502020101/476, b. oɬuʀʁan jo^{h}ʀtdə 0202010901/75, b. ‿oɾ kəsəɾ ‿haqtʂa 0103050301/09, b. oɾdʒylernə 0202030605/18, b. oɾdʒi ma 0103010701/25, b. ot joq dʒiu bəʃiŋ aː 0103030901/07, b. oj ‿uɬusg̥a 0202030604/31, b. oj uɬusdə ‿ɬa 0202030605/91, b. oj ‿ɬa 0202030103/01, b. oj taɬaʁa 0103010701/140, b. oj ma təqdaχəʂ ‿eɾ 0202030601/30, b. oj tʂaʁnə 0202030601/20, 0202030605/07, b. oj ‿tʂaʁnə 0202030604/13, b. ojən 0502020101/493, b. ojda 0202010901/56, b. ojda ‿ɬa 0502020101/01, b. ojʁa 0202030605/71, b. ojɬaɾnə 0502020101/356, b. ojnə ‿ɬa 0502020101/500, b. ‿ojʁa 0202030605/32, b. ojʁa e^{h}tək geɣe 0203020402/05, b. ojʁa e^{h}tək gep ḍ‿ə na0203020402/25, b. ojʁa e^{h}tkəʂ ‿g̥əna ɬa 0202030103/08, b. ojḍə ‿ɬa 0202030103/07, b. ojnə 0202030601/22, 0202030601/23, 0202030601/26, 0202030601/29, 0202030601/62, b. ojnəŋ joʁuɾ 0203020201/12, b. o^{h}g̥aqda ‿ɬa 0202031202/03, b. o^{h}q ‿ja 0502020101/76, b. o^{h}t taʁ 0502020101/461, b. oŋo^{h}ɾda ‿ɬa 0202020501/43, b. oŋo^{h}ɾdaʁa 0202020501/18, b. øɬq ‿qaʁan qaɾ kəsɯnə 0103020304/08, b. øɾʉm jiʁaʂ 0202020702/26, b. ø^{h}kḅe ‿βaʁəɾnə 0502020101/96, b. ʊːzunə 0502020101/444, b. ʊɬʁaN Gəzdaɾ 0202030601/74, b. ʊjʁa gẹɬɣindin ‿ɬa 0203020402/17, b. ʊjda andaʁ a^{h}ga ma baɾ 0203020402/04, b. uːʂ qənGandə ‿ɬa 0502020101/223, b. uːʂ quɬun 0502020101/112, b. uːʂ quɬunnə 0502020101/131, b. uːʂ qunəq 0502020101/221, b. uɣuɾ azGəɾnə 0103040405/24, b. uɬu gẹɾnə 0103010701/128, b. uɬʉj də ‿na 0202020701/34, b. uɬʉnə 0202020701/33, b. uɬʁaːnnə 0202030604/03, b. uɬʁaN Gəzdaɾ 0202030601/57, b. uɬʁan ‿ɬa 0202030604/06, b. uɬʁan ɬa 0203020203/20, b. unuk giɣi 0502020101/459, b. unduʁaNda 0202030802/10, 0502020101/431, b. unduʁaNnə daʁɬaʁa 0502020101/378, b. unduʁaNnəŋ ba^{h}ʂdan Guzə 0202030801/09, b. unduʁaNnəŋ bəɾ sumiːdi 0202030802/02, b. undun jaqdaGə 0202010901/08, b. uɾuʁ ma tʂəŋnaɬəp ḍəɾ 0202031202/18, b. uɾuʁnə 0202030605/07(2), b. ‿uɾuʁnə 0202030601/52, b. uɾuʁnə 0202030601/53, b. uʂ daːsə 0103040405/14, b. b. uʂ qunuq ‿Gas 0202030605/53, b. uʂ χuoβu 0202030605/117, b. uʂ χuoβu 0202030605/123, 0202030605/130, uʂ ɬa 0202030402/30, b. uʂ saẓdəʁə ‿ɬa 0502020101/126, b. uʂ jaNʤɯʁa 0502020101/380, b. uʂ jaNʤɯ 0202030605/119, b. uʂ jaNʤɯnə 0202030104/09, b. utdəŋ uːɾə 0202030603/01, b. uzaq ‿ja^{h}Gənnəŋ keʧin 0103050102/16, b. uzu ‿ɬa 0202030402/67, b. uzuq ‿qaɬʁandə ‿ɬa 0502020101/293, 0502020101/425, 0502020101/448, 0502020101/454, 0502020101/483, b. uzuq qaɬʁannəŋ aɾaḍə ‿ɬa 0502020101/426, b. uzunə χejɬaʁə də 0502020101/14, uzunəŋ b. uʂ quɬunnə beɾɣəməs ‿eɾ 0502020101/110, uzunəŋ b. baʂda ‿ɬa 0202030401/33, b. uzunəŋ bə gøŋyɬdi

0502020101/356, uzunəŋ b. duɬ͡tuseme 0502020101/207, uzunəŋ b. guodʒaʁa βaɾsa 0502020101/316, uzunəŋ saɻdəʁə də 0502020101/261, uzunəŋ b. sumə^{h}ɬGan 0502020101/82, uzunəŋ b. səkdəŋ aɾtda 0502020101/420, uzuŋ b. xidʒigəɣẹ 0502020101/87, b. uzuŋgi βəɾ 0502020101/114, b. uzuŋgi ͡ɬa 0202030105/07, b. uzutdəŋ 0202030902/119, b. uzgomba ɬama 0202030901/12, b. u^{h}kusu 0502020101/133, b. u^{h}ɾʂsaNnə bəɾ saɬʁanda ͡ɬa 0202020501/19, b. udz̥ a^{h}͡t ɬa 0502020101/128, b. u^{h}dɻun a^{h}ɬdə 0502020101/402, b. u^{h}dɻundɻiɬək 0502020101/257, b. u^{h}dɻundɻiɬəɣ saɻdəʁə d̥ə 0502020101/256, b. u^{h}dz̥u͡ ɬa ʝise͡ ɬa 0502020101/181, b. ŭʂ͡ ɬa 0502020101/377, b. ŭʂ jaNʤɯnə 0502020101/441, b. ŭʂəɾ jẹɾdənisə 0103010701/80, b. ŭze:ŋgə 0202020101/02, b. ŭze:ŋgə baʁ 0202020101/02, b. ŭze:ŋgənəŋ 0202020101/02, b. ʁɾɣẹnəβa:dəp də 0202010301/12, b. yxkb̥e b̥͡aʁəɾnə 0103040301/12, b. panzɯdaGə 0103030802/27, b. panʤɯnə 0103030802/27, 0202030604/05, b. panʤɯn͡ əʂgi 0202020501/83, b. pəadʒanəŋ geɬəβ 0202031202/32, b. pəi: 0502020101/128, b. pədəɣ dəɾ 0202030605/168, b. pədəkgẹ 0202030605/167, b. pəkdəɣ βoɬʁanda 0202030605/154, b. pəd̥əɣnə 0202030802/06, b. pəɾaNGa 0103040405/46, b. pəɾən 0502020101/188, b. b. pəj 0202010502/16, b. pəjtuŋnaʁa ͡ɬa 0202030605/72, b. pədzɻaq 0103010304/75, 0103040405/56, b. pədzɻaqdan 0103010304/76, pədzɻaqdə jəʁβatəp d̥ə͡ qan 0502020101/41, b. pədz̥ɻaGən 0103040405/52, b. pekge 0203010301/31, b. peɣ 0202030403/06, b. peɣ da^{h}G̥ə guannɑ:βəɾ ʝə ͡ʂi 0202010701/18, b. peɣ ͡ɬa 0203010301/17, 0203010301/58, 0502020101/02, b. peɣən 0502020101/07, b. peɣənə ɬa 0202030403/08, b. peɣnəŋ 0203010301/45, b. peɾəkdə 0103010701/118, b. pe^{h}dioɾ odaʁaʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/278, b. poɾaNda 0202030605/114, b. poɾnəNGa ͡ɬa 0103050101/54, b. pɔ: 0502020101/142, b. piŋʂi manmanə 0202010501/04, b. bagədʒianəŋ joʁəɾ 0203020101/03, b. baɬaN enẹgən͡ ɬa 0502020101/478, b. baɬaN ͡enẹkdə 0502020101/383, b. baɬaN͡ enẹkdə͡ ɬa 0502020101/438, b. baɬaN ͡enẹkdə 0502020101/437, b. baɾʁa 0202030601/34, b. baɾʁan 0202030605/113, b. baɾʁan sɔʁda ͡ɬa 0202030902/103, b. baɾs 0202030404/12, b. baʂ joq 0203030102/19, b. baʂdan Guzə 0202031202/46, b. bajyeɾɣi ẹ^{h}tgindi ͡ɬa 0202031101/09, b. badzɻuzɯdan 0103010305/82, b. ba^{h}ʂ teɾiɬama 0202031201/01, b. ba^{h}dz̥ɻənə 0202030104/12, b. bə͡ jaq uzɻunda 0502020101/118, b. bədasdəɾɣẹ͡ ɬa 0202030902/07, b. bəGa 0103020304/23, bəɣəŋgə bəɣəŋgə b. joda dise 0103010701/103, b. bəlẹk ͡əʂdin 0103040401/24, b. bəlisəgən 0202030605/86, b. bəlisəgə 0202030605/85, b. bəɬaɾnəŋ bə ojəndaGə 0502020101/368, bəɬaɾnəŋ b. ojəndaGə 0502020101/368, b. bəɬmin bəɾ isəɾɣi ͡ɬa 0202030902/129, b. bəɬmisə 0202020702/25, b. bəɾ 0103010305/26, 0103010305/100, 0103030201/29, 0103030802/15, b. bəɾ βəɾənə 0203020203/08, b. bəɾ donnə 0103010701/120, b. bəɾ duɣẹ oɬʁandə͡ ɬa 0502020101/335, b. bəɾ kəsɯ ja 0103030802/27, b. bəɾ kun͡ ɬa 0202030902/26, 0203020203/02, b. bəɾ hanəsa͡ ɬa 0502020101/357, b. bəɾ ɬajyeɾ͡ ejda 0202020501/14, b. bəɾ ʤazɯ kəsɯɣẹ 0202020501/14, b. bəɾ ʤazɯnə͡ ɬa 0502020101/139, b. bəɾ jaNʤɯnə 0502020101/423, b. bəɾ jaNzɯnə 0502020101/428, b. bəɾ jəɬGə jyŋʧînə 0202020501/14, b. bəɾ jəɬ ͡ɬa 0202020501/17, b. bəɾ jo^{h}ɾtdan bəɾ jo^{h}ɾtGa 0202020701/29, b. bəɾ jyɾə geɬəβəɾ də 0202020302/05, b. bəɾ dzɻuŋ aɾa^{h}ķənə 0502020101/222, b. bəɾnə 0202020302/05, b. bəɾnə͡ ɬa 0103010304/02, b. bər ojinnə ẹtgi diɣi 0202030605/73, b. bər o^{h}təs 0502020101/117, b. bəɾ͡ ʁat 0502020101/69, b.

bər niːɣəɬɣə də 0202030901/09, bəs b. səmaqdʐ̥inəŋ ʂɨdʒen 0202030801/20, bəz b. saqəsdəŋ kəsɯ 0203010301/52, bəzdəŋ b. ɑrada 0103050101/52, bəzdəŋ b. amɢə vəŋzɯ dzɻɬaʁa 0103050101/51, bəzdəŋ b. jaqda 0203010301/23, bəzdəŋ b. kełənnəŋ kərək nimi 0203010303/17, b. bəjʃɣenʃia 0203020601/46, bəz b. ʂɨgə dʐuŋ ɬar d̥ər 0203020601/02, b. bẹ̣ɬɣe 0103010701/122, b. berɑqdaɢ̥ə 0201010102/10, b. beːj jaːʁɬaʰɢ̥ər 0202030801/10, b. bej ⁀oʰtaʁda 0202030802/14, b. bej kəsɯlernə 0203020101/02, b. bej kəslernə 0203020601/22, b. bej jaʁɬaʰɢ̥ər 0202030802/32, b. bejɾan sumi 0202030801/18, 0202030801/21, 0202030802/41, b. bejɾan suminəŋ 0202030801/20, b. bezək⁀eʰɬdʒ̥i 0202030901/12, b. bezək kəslerɣẹ̣⁀ɬa 0202031201/01, b. bẹ̣lẹ̣kdə 0202030604/17, b. bẹ̣s⁀βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/326, b. bẹ̣s βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/331, 0502020101/334, 0502020101/338, 0502020101/344, 0502020101/348, 0502020101/358, b. bẹ̣s βaʂdəʁ maɴqəsɢa 0502020101/346, b. bẹ̣s jaɴzɯ 0103030702/52, b. bołus ʤiu joq bop d̥ə⁀na 0202010703/29, b. bołus bołdorə⁀ɬa 0202010702/01, b. bołus bołdornə 0202030601/69, b. bobəj ɢəzdarnə 0103010705/12, , b. boz ɢojʁa 0103030702/96, b. bozəɴɢa ɣəniliβamas 0502020101/377, b. bozəɴɢa poʁed̥əβaɬmaʁa 0502020101/403, b. bozʁa ɣənileɾ ørʤy 0502020101/386, b. bɔʁde χan 0202031202/25, b. bɔʁde χanda⁀ɬa 0202030605/35, b. bɔʁde χannəŋ 0202030605/103, b. bɔʁde χannəŋ⁀ ɬa 0202030605/91, b. bɔʁde χan 0202030601/65, 0202030601/67, b. bɔʁde χan⁀ɬa 0202030601/65, b. bɔʁde χannə 0202030604/14, 0202030605/01,b. bɔʁde χannəŋ⁀ɬa 0202030605/56, b. bøːzugə 0202030902/03, b. bøzygə⁀ɬa 0502020101/182, b. bøzyk eʰɬdʒ̥i 0202030901/06, b. bøːzʉk oʁuɬnə daʰpɢa 0203010503/05, b. bilisəgən 0202030605/82, b. biːs dioʰʤin 0202010701/07, b. bienbienzɯsəɴɢa⁀ ɬa 0202020101/09, b. bis βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/309, b. bis βaʂdəʁ maɴqəs⁀ɬa 0502020101/305, b. bis βaʂdəq maɴqəsd̥ə 0502020101/496, b. bis βaʂdəʁ maɴqəsd̥ə⁀ɬa 0502020101/315, b. bis darmaqd̥ə 0502020101/301, b. bis jẹ̣rdənisə 0103010701/89, biʃy b. ɑʰga pudiβatɢan daɾəʁnə 0202020701/40, b. b̥aχʂ̥dəŋ 0103030701/09, b. b̥aʰʂ̥ɢaɾəβ 0202030605/135, b. βəɾ⁀βəɾ dioʰʤin d̥ər 0202010701/10, b.⁀βəɾ gue nimi pəkdəʁ ʁəliŋba nimi⁀ẹ̣ɾ 0202030605/125, b. βəɾ ʒynə ʂɨuʂɨɬap baɾ⁀ẹ̣ɾ 0202030902/18, b.⁀βəɾ ʧus nimi⁀ẹ̣ɾ 0202030605/142, b.⁀βəɾ jarmasənə 0202030902/69, b.⁀βoɾ 0103030802/36, b. ɸudaʁən 0502020101/113, b. ɸudaʁnə 0502020101/114, daːb̥əfəŋ kəsɯ 0202010703/19, b. daːs ojɬəʁ 0202010701/20, b. daːsə udʒin 0502020101/461, b. daβannəŋ baʂda 0202010502/17, b. daɢaleɾ 0103010703/01, b. daχa jaqdaɢəleɾ 0203010301/46, b. daχada 0203020601/13, b. daʁeː dan 0202010702/03, b. daʁe bołma⁀ɬa0202031201/10, b. daha jaqda 0203020403/02, 0203020501/09, b. daha⁀jaqnəŋ 0203010702/14, b. dahanəŋ kəsɯ də 0203010301/46, b. dałej ɬamanəŋ 0202030604/31, b. dałejnəŋ 0202030401/18, b. dan sen 0202030605/104, b. dandʒin atdək kəsɯ ołəp d̥ə 0502020101/67, b. danzɯlernə 0202031101/26, b. daɴɢaʰɾdi 0202030902/48, b. daɴɢaʰɾd̥i⁀ɬa 0201010101/15, b. daɾəʁnə 0202020701/48, b. dasdə 0202020701/48, b. dasdə ałəβałsa 0202020701/49, b. datdəʁa 0103010705/20, b. datʂa 0203020601/05, b. datʂaʁa 0203020601/04, b. datʂaʁa mutʂaɴ ʤienliɣindi 0203020601/21, b. datʂanəŋ 0203020601/05, b. daʰːtdəŋ ɬəmnəŋ 0202020501/100, b. daʰt⁀ʤeɾ jerɬama 0202030601/12, daʰtdəŋ b. ojnəŋ⁀ ɬa 0202030605/56, b. daʰtdəŋ ojda⁀ɬa niɣə daʰpbaʁan⁀ẹ̣ɾ 0202030605/80, b. dabiŋ daʤaɴən 0502020101/17, b. də sa

0103010304/20, b. dəɬnə 0202030901/09, b. dəɾ 0202030604/67, b. deŋəɾ χannəŋ poɾaɴnə 0202030605/165, b. deɾβeɣe 0202030402/27, b. deməɾnə 0103030802/31, b. deɾek 0502020101/434, b. deɾek doɢuɾatba 0502020101/433, b. deɾekd̥ə 0502020101/383, b. dẹ:p d̥əɾ 0502020101/255, b. dẹŋəɾ 0502020101/179, b. dẹŋəɾ anasə 0502020101/194, b. dẹŋə͡ɾ oɾ 0202030605/87, b. dẹŋəɾ udʒin 0502020101/55, b. dẹŋəɾ χan 0502020101/236, 0502020101/274, b. dẹŋəɾ χa͡n ɬa 0502020101/115, 0502020101/124, b. dẹŋəɾ χanɢa 0502020101/113, b. dẹŋəɾ χan 0502020101/178, 0502020101/256, b. dẹŋəɾ jaʁsa͡ ɬa 0202010101/05, b. dẹŋəɾnəɴ ɢajɾə ɸukge geɬɣe 0202030301/36, b. doɢuɾa hanəʁandə 0502020101/270, b. doli 0103030701/10, b. duŋtʂaɴɢa 0202031101/13, b. doj undə dimi 0202030601/14, b. dɔɢuɾaʁa͡ ɬa 0502020101/473, b. dɔχqus βaʂ maɴqəsdəŋ 0502020101/337, b. dɔχqus βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/390, b. dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəsd̥ə 0502020101/316, b. dɔχqus βaʂ d̥ə͡ na 0502020101/485, b. dɔχqəs maɾmisə 0103030802/12, b. du:z jeɾɣẹ 0103030702/108, b. dudʒałəʁ 0203010301/54, b. duɬ tuseme 0502020101/205, b. dumaːn dioʰʤin 0202010701/12, b. duman dioʰʤin 0202010701/04, b. duman dimi 0202030403/07, b. dumdək bədʒin unkiaʰɾd̥ə 0502020101/35, b. duɴχejzɯ ʃiχejzɯ 0202020401/21, b. duŋʃibə geːzgə 0203010702/10, b. duŋʃiliŋnəŋ͡ ɬa 0201010102/13, b. duŋʃiliŋnəŋ 0202030801/18, duŋʃiliŋnəŋ b. sumi 0202030801/18, b. duɾnəŋ ɸuduɾʁa 0103050102/35, b. dujtəuɢə bə bɔʁde χan 0202031202/25, b. dujtəuɢu osa 0202031202/02, b. dujto oːɾʁa͡ ʁadama oɬ topdʐi̥ 0202030301/13, b. duz jẹɾɣe maɴsa 0103030702/50, b. duzẹɬɣe tʂoɢeʁa 0502020101/164, b. duzɢ̥usun 0202030605/51, b. dɯɾt ʤeʂozən̪ 0202030601/56, 0202030601/58, b. dɯɾt suɾəqdə 0202030601/34, b. dioɾt aɾaʰdʐi̥ 0202030601/60, b. dioɾt aɾaʰdʐi̥nə 0202030601/59, b. dioɾt azaɢəndan ɢuzə sojʁaʂ͡ ɬa 0202030308/01, b. dioɾt budʒyɣi 0202030601/54, b. dioɾt dʐejsaɴnəŋ 0202030604/41, b. dioɾt suɾəkgeː 0103040402/08, b. dioɾt jaɴʤɯ 0202030604/63, b. dioɾt jẹɾdənisə 0103010701/85, b. dioɾ͡t tsoβaːnəŋ ʂaɴχusə kən dəɾ disẹ 0103010701/29, b. dioːɾt buɾʤyʁa 0202010901/06, b. dip gese ͡ɬa 0202010901/16, b. diɣətdʐi̥ gunaɴ ͡ɬa 0103010305/53, b. diɣen aɴnaʁa ͡ɬa 0502020101/176, b. diɣindi 0502020101/441, b. dimi kəsɯ͡ ɬa 0103050101/46**,** b. diʧiu 0202030601/41, b. diʧiunə 0202030601/42, b. dɾo 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/71, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/75, 0202030604/76, 0202030604/77, b. d̥aʰɢ̥ə eʰtək gimin d̥ə 0502020101/408, b. fanβidaɢənə 0202020501/39, b. fəŋnə 0103050102/27, b. fejguannəŋ 0202030103/19, b. fudagənə ʂɨdagə 0202030402/69, b. fudagəsə 0202030402/36, b. ganmoɬasa 0103010501/05, b. gənəɾe 0202020501/49, b. geɾəɣe 0103030702/66, b. geseɾ də͡ ɬa 0502020101/339, b. geseɾ͡ ɬa 0502020101/67, 0502020101/166, 0502020101/226, 0502020101/260, 0502020101/333, 0502020101/371, 0502020101/482, b. geseɾ jeɾ də 0502020101/367, 0502020101/368, b. geseɾɣe bəɾ mənək aʰt beɾəp d̥ə 0502020101/124, b. geseɾɣẹ pəjfuɬap d̥ə 0502020101/332, b. geseɾɣẹ bienniɬɣe 0502020101/365, b. geseɾɣi 0502020101/198, 0502020101/334, 0502020101/360, 0502020101/377, 0502020101/490, b. geseɾɣi dip d̥ə 0502020101/358, b. geseɾnə daʰpɢandə ͡ɬa 0502020101/127, b. geseɾnəŋ 0502020101/36, 0502020101/86, 0502020101/187, b. geseɾnəŋ ẹŋgẹsə 0502020101/08, b. geseɾnə͡ŋ ɬa 0502020101/172, b. geseɾnəŋ gunasə 0502020101/236, b. gejbieniβ syz diɣẹkdə 0103030901/12, b. gẹːzgə 0203010701/01,

b. gẹseɾ͡ ɬa 0502020101/475, b. gẹseɾnəŋ anasə 0502020101/88, b. gogaɴnə 0202030902/99, b. guŋə haɾaʁəməs ḍə 0502020101/204, b. goŋən lienliβałʁa 0502020101/215, b. guŋjyda͡ɬa 0201010102/06, b. gø:ʂge 0502020101/38, b. gøŋyɬdi 0502020101/351, 0502020101/356, b. gøŋuɬdi taɾəqɢa 0502020101/409, b. gøʰp kəsɯɣi͡ɬa 0202030801/09, b. guandʒẹn aʁəɾʁa 0202010901/58, b. guanməŋ bəɾ kadʒałəq 0202010701/16, b. gue nimi 0202030605/116, 0202030902/100, b. guoʃyda 0103020304/32, b. guoʃyɢə 0103030901/12, b. gudər 0103010705/46, b. guməs ɢəɬəʂ 0502020101/482, b. gumus ɔʰq janə 0502020101/422, b. gunasəː 0102020303/29, b. gunasə 0502020101/170, b. gunasə͡ɬa 0502020101/194, b. guziːsə͡ ɬa 0102020303/36, b. gujo dʒiuʂɨ 0202030801/04, b. gʉk uɬu 0202030604/23, b. gʉk dẹŋəɾnəŋ 0202030601/67, b. gyk dẹŋəɾɣe 0103030702/101, b. gyzdə saɬʁa͡ ɬa 0202030902/113, b. gibẹːzə 0103010304/31, b. gizəβmaː͡ɬa 0103010304/06, b. gizgə ʁazɢənə 0202030603/06, b. gizgəleɾ 0203010701/06, b. gəseɾ 0502020101/167, 0502020101/229, 0502020101/232, 0502020101/411, b. gəseɾ ḍə 0502020101/242, b. gẹseɾnə ͡ɬa 0502020101/104, b. kadaqdə 0203011002/26, b. kaɴdan ɢuzə 0502020101/397, b. kaŋgoβa ma taɴʂaɬəʁ nimi ḍə 0202031202/35, b. kaŋnəŋ͡ əʂgi 0502020101/391, b. kaɴnəŋ dupdi 0502020101/490, b. kədʒiɣ ͡eʰɬdʒinəŋ 0202030901/12, b. kədʒiɣ͡ eʰɬdʒi 0202030901/04, b. kədʒiɣleɾnəŋ͡ əʂdi 0202010301/15, b. kənnəŋ ͡əʂdi 0502020101/29, 0502020101/37, b. kəɾəp baɾʁan ͡ẹː də 0202030902/09, b. kəsə 0202030902/57, 0202030902/106, b. kəsəŋ 0103010602/18, b. kəseɾ 0502020101/70, b. kəsɯ 0103030802/35, 0202010502/16, 0202030601/22, 0202030901/09, 0202030901/10, 0502020101/174, 0502020101/327, b. kəsɯ ołχəʂ ḍəɾ 0202010702/10, b. kəsɯ͡ ɬa 0202030402/35, b. kəsɯ ʂərdaʰrtɢənəŋ piode də 0103010304/29, b. kəsɯ odəq də 0103010304/63, b. kəsɯɣẹ 0103030901/45, b. kəsɯleɾ 0502020101/42, b. kəsɯleɾ͡ ɬa 0202030605/44, b. kəsɯnə 0202030601/16, b. kəsɯnəŋ 0202030605/168, 0202030605/170, kəsɯnəŋ b. dəʰdʒinnəŋ 0202031202/03, b. kəsleɾ͡ ɬa 0102020303/40, b. kəsleɾɣe 0502020101/36, b. kəsɯɣi bẹɾmi ɢəːzdə͡ ɬa 0201010101/14, b. kəʃik kəsɯ 0203011002/22, b. keːβə 0202010702/09, b. keɬənə 0202030605/81, 0202030605/123, 0202030605/128, b. keɬənnə 0202030605/54, 0202030605/71, b. keɬənə͡ ɬa 0202030605/121, b. keɬəŋgi 0103010705/29, b. keɬnə 0103010705/20, b. keɬnə 0103040301/27, b. kemiɾɢoɬdaɢə͡ ɬa 0201010102/10, b. kembẹʂdə 0103030701/09, b. keŋəŋge 0202020302/03, b. keʃin 0103010305/35, b. keʃinnə 0103050101/12, b. keʃinleɾ͡ ɬa 0201010101/16, 0201010101/28, b. kevəɾ 0202030604/10, b. kẹmiɾɢoɬdaɢə kəsɯleɾ 0201010102/12, b. kø:mbəsleɾnə 0201010101/14, b. køβʉgə 0202030902/109, b. kømbʉʂdə͡ ɬa 0201010101/15, b. kømbʉʂdə͡ βəɾ 0201010101/15, b. kømbeʂdə 0202010501/16, b. kømbʉʂ 0202030604/05, b. kuaɬuβat 0103040405/18, b. kuezɯnəŋ 0202010703/16, b. kun ma azəɾaq bop dəɾ͡na 0103010702/87, b. kunən disse 0201010101/19, b. kunnə͡βəɾ 0202031201/21, b. kuntsen baɾʁa 0502020101/355, b. kuŋ͡ uʰɾtdiː 0202030404/03, b. kyxkəsdi 0103030701/07, b. kimbẹʂdəɣnəŋ bə maɾdʒẹn 0103030901/56, b. kiʃinnəŋ aʰtdə ma aʁədəβałmiːn ḍəɾ 0201010101/33, b. ʠusdə 0103040405/53, b. ʠyxkəsdəŋ 0103030701/09, b. qaːn 0202030605/66, b. qaːɾə 0202031202/55, b. qaːɾəɾaɢ̇ə͡ ɬa 0201010101/05, b. qaleɾʁa 0103050102/36, b. qałqa 0202010701/09, b. qałqa ʃipdʒin 0202030604/28, b. qam ͡eʰɬdẓ̡i͡ ɬa 0103030802/35, b. qam ͡eʰɬdẓ̡i 0103030802/35, 0103030802/36, b. qan͡ ɬa 0202030605/78, 0202030605/95, b. qan

diɣindi 0202030604/24, b. qan diɣin dəɣədi 0202030604/33, b. qan ma təqɢan͡ e̞ɾ 0202030605/70, b. qanəŋdan 0103010501/06, b. qaɾ kəsɯ 0103020304/32, 0103030702/84, 0201010102/06, b. qaɾa høɣʉn ͡ɬa 0203010901/01, b. qaɾən 0502020101/23, b. qaɾonə 0202030605/122, 0202030605/123, 0202030605/125, b. qaɾosən ałnuβałʁa 0202030605/117, b. qaɾosəndɑ 0202030605/116, b. qaɾmaɴGənə 0203010301/54, b. qajaɢən 0202031202/39, b. qadi udʒin 0502020101/180, b. qənnəŋ 0103010304/69, b. qərɬəqɢa 0103030702/94, b. qəsɢa nimiɣe 0202020101/06, b. qejnəŋ jyβadaʁnə 0103030802/36, b. qəːda ͡ɬa 0202020501/44, b. quaqdəʁ 0103050102/08, b. quɬaːq bədʒin aɴnaɬʁan͡ e̞ɾ 0202030605/155, b. quɬaq 0203030102/18, b. quɬunnə 0502020101/130, b. quɾa 0502020101/63, b. ɡɔχqɢaʂ 0103030702/99, b. ɢaːɾ ͡ułɯj 0202020701/32, b. ɢaɾ ͡uʰkus 0202030604/52, b. ɢaɾa bozɢa 0502020101/53, b. ɢaɾa dasdəŋ baʁərə 0502020101/60, b. ɢaɾa ɢojnə 0202030605/113, b. ɢaɾa ɢuzɢun 0502020101/75, b. ɢaɾa ɢuzɢuɴɢa 0202030605/84, b. ɢaɾa χuoβunə 0202030605/131, b. ɢaɾa sunəŋ ͡əʂdi 0502020101/286, b. ɢaɾa ɟusgi 0502020101/242, b. ɢaɾaməq ɢəzəɬməq 0202030103/12, 0202030103/18, b. ɢaɾaməq ɢəzəɬməq ͡ɬa 0202030103/15, b. ɢaɾasa 0502020101/367, b. ɢaʂ ɢəzdə 0502020101/127, b. ɢaʂ kəsɯ 0502020101/416, b. ɢajanəŋ duː geɾendi 0502020101/243, b. ɢajda 0103040401/44, b. ɢajdaɢ̞ə 0202030605/93, b. ɢajsə ɢajsə kuŋɡ̊e̞ ͡ɬa 0202030802/01, b. ɢazənnəŋgi 0103030701/04, b. ɢazəndan 0103010305/15, b. ɢajɬaʁa 0202030402/43, b. ɢəɬəʂ 0502020101/492, b. ɢəɬəʂdə 0502020101/269, b. ɢəɬəʂɢa ͡ɬa 0202020501/03, b. ɢəz 0103030701/05, 0202020501/16, 0502020101/255, b. ɢəz ͡oʁuɬ 0103050102/24, b. ɢəzəɬməq ɢaɾaməq 0202030103/07, b. ɢəzən 0202030605/03(2), 0202030605/13, b. ɢəzəɴɢa 0202030605/18, b. ɢəzɢa 0103030701/01, b. ɢəz ͡ ɬa 0103010304/21, 0502020101/256, 0502020101/259, b. ɢəzəʁən bəɾ ɢaɾaʁəɬaɾʂ ͡e 0502020101/356, b. ɢəzəʁəɴɢa 0103010304/09, b. ɢəzəɬ joɬnə 0502020101/290, b. ɢəzdaɾlɛrnəŋ 0202010301/06, b. ɢəzdə 0102020303/35, 0103010305/87, 0103050101/61, 0202010501/16, b. ɢəzdə ͡ɬa 0201010101/18, 0201010101/21, 0201010101/24, b. ɢəzdaɾ 0103010705/01, 0103010705/08, 0103010705/10, 0103010705/11, 0103010705/13, 0103010705/15, 0202030902/15, 0202030902/27, b. ɢəzdaɾʁa 0202030901/16, b. ɢəzdə ͡ɬa 0102020303/29, b. ɢəzdə ͡ja 0103020302/09, b. ɢəzɢa 0202010501/18, b. ɢəzɢa ͡ja ͡sa 0103020302/13, b. ɢoj 0103030702/108, b. ɢojnə 0202030902/23, b. ɢojnəŋ 0202010502/03, 0202030604/66, b. ɢojnə ŋ ͡ əʂdigə 0202020701/58, b. ɢojnəŋ bə jaɴbəjzɯ 0103030702/106, b. ɢəːɬʁa 0103030901/40, b. ɢəːm 0202020101/12, b. ɢəːsɢən 0202020101/04, b. ɢəːj 0103040405/24, ɢəːzə 0103010705/11, b. ɢəɴGəɾəŋ o jaqdaɢənə jaməβadəβ də 0202030701/03, b. ɢəɴuɾnə 0103010304/17, b. ɢəsɡ̊ə 0202010501/15, b. ɢəj 0202020701/51, b. ɢə ͡j ͡ɬa 0202020701/57, b. ɢəjnəŋ 0202031202/50, b. ɢuzu maɴtsa ͡ɬa 0202020302/06, b. xiʃʲikəsəndigə 0502020101/102, b. xiɬdzɻ 0103040301/06, b. χantsunəŋ jaɴqəs keɬən baɾ ͡e 0203010301/44, b. χoː ɬa 0203010301/53, b. χoːsə 0103030901/11, b. χoɴ diŋnama 0202031202/04, b. χoɴβan datan 0202010703/30, 0202030802/32, b. χoɴβan do 0202030802/14, b. χoɴβannə guaɴχua 0202010703/30, χoɴnəŋ b. mẹnẹkɡ̊ə ͡ɬa 0202031202/02, b. χosən 0502020101/49, b. χoʃiaɴ ͡ɬa 0502020101/345, b. χəːsə ͡ɬa 0103010602/12, b. χəsə 0202030402/57, 0202030601/84, 0202030604/43, b. χuoβu 0202030605/119, b. χuoβunə 0202030605/133, b. χuaɴ fejfejzɯnə na

0202010101/06, b. χujkełamɑ 0202010701/02, b. ʁaŋkəłɑɴ 0202020702/01, b. ʁandʒa 0203010301/55, b. ʁandʒa kəsɯɣe 0202030403/10, b. ʁandʒałəq ‿ła 0203010301/53, b. ʁaŋdʒanəŋ 0203010301/31, b. ʁandʒanəŋgə ła 0202030403/06, b. ʁandʒa‿ła 0202020401/16, b. ʁaʂ 0203010702/07, b. ɢəzdaɾnəŋ 0203010702/47, b. ʁaʂ bəłuonəŋgənəŋ ʉzedi‿ła 0203010701/12, b. ʁəjɐ̣ɾɣi ɐ̣ʰtgindi 0202031101/04, b. ʁəzən 0202030605/12, b. haɾ tɑʁnə 0203010301/53, b. haɾʁɑʂ‿gəni 0502020101/423, b. hasɑ ølyɾəβadəɣ̊ d̥ə 0103030801/09, b. hasdə 0103050101/13, b. ɑʰs‿ojdɑ ła 0103050301/14, b. hadzᶎəqdə‿mɑ 0103030202/12, b. həʤi:gənə‿ła 0203010801/04, b. hɐ̣ʤigədigə məła 0502020101/39, b. hudzᶎən jasaʁan 0201010101/07, b. hudzᶎ‿oʰtusduŋ kunu: 0202020501/09, b. hɾgik ɢojnə 0103040301/05, b. hɾqɢɑ bəɾ ɢaɾaʁandɑ 0502020101/408, b. ʒerɣɐ̣ gɐ̣łɣindi 0502020101/170, b. ʒɐ̣ɾdin ałəβałʁɑ 0202020701/48, b. ʒɐ̣ɾɣi saz̧ɢɑ 0202020701/49, b. ʒuʁuɾ kəsɯnəŋ 0202010301/09, b. ʒuʁuɾ sʉzdə 0202010301/10, b. ʒy təkʲəťəq‿qaʁandɑ 0202030902/09, b. ʒyɣe 0202030601/16, b. ʒynəŋ‿əʂgi 0202030902/09, b. ʒyʂdi‿ła 0103040405/02, b. ʒi:zdə məndaɢəłʁɑ sałʁɑ 0202030701/16, b. ʒidə døʰʤin 0202031202/03, b. ʒidə ɢaʰt 0202030601/25, b. ʒidə jaɴʤɯ 0202030902/28, b. ʒiʁaʂ ɢəmdan 0502020101/434, b. ʒiɣət 0202030902/32, 0202030902/33, b. ʒiɣət‿ła 0202030902/06, 0202030902/43, 0202030902/50, 0202030902/88, b. ʒiɣətdə 0202030902/30, b. ʒiɣətdeɾ 0202030902/81, b. ʒinən 0103030702/106, b. ʒindaq‿ła 0202030401/04, b. ʒiŋnaʁan‿ e: d̥ə 0202030902/78, b. ʤaʤɐ̣n də 0202030901/15, b. ʤanəŋ 0202030604/07, b. ʤeʂozᶎəŋ 0202030601/55, b. ʤadz̧u 0103040401/74, b. ʤɐ̣ɣɐ̣ʂgɐ̣ 0103010305/41, b. ʤeχoɴnasɑ‿ła 0103010304/24, b. ʤeχoɴnəŋ bołəs‿ła 0203020501/05, b. ʤeχuɴnaʁandɑ 0202010901/66, b. ʤeχoɴnamɑ̣dan 0202010702/09, b. ʤemsegən jimsaʁɑ 0502020101/269, b. ʤeɾəɣnəŋ baʰʂdəłaɾnə 0502020101/23, b. ʤeʂozᶎəŋ 0202031202/08, b. ʤejfaɴnaʁan soŋ‿ła 0203020403/12, b. ʤejfaɴnaʁandi 0203020402/15, b. ʤɐ̣ɾəɣlerə 0502020101/166, b. ʤɐ̣ɾəɣnəŋ baʰdz̧ə̣leɾnə 0502020101/146, b. ʤynbaɾəŋ 0202030601/20, 0202030601/27, b. ʤyŋbaɾəŋ‿ła 0202030601/31, b. ʤyŋbaɾuŋ 0202030605/08, b. ʤi jaɴʤɯnəŋ 0203010801/05, b. ʤionəŋ‿əʂdigə 0202010703/01, b. ʤiuʤiu‿ła 0201010102/08, b. ʤiɣen‿ła 0202030404/03, b. ʤiɣenəŋgi‿ła 0202030404/02, b. ʤiɾɣiʂgi 0102020303/30, b. liobədia 0103040301/31, b. liu jyɐ̣ fəŋda‿ła 0202031101/06, b. liudien dz̧uŋda‿ła 0202030801/05, b. liŋʤy fanveleɾ 0103050101/52, b. limołəq 0203011002/15, b.‿ła: 0202030801/10, b. ła 0103010705/38, 0103030701/15, 0103030702/41, 0103030901/62, 0103050304/05, 0202010501/06, 0202020302/02, 0202030401/31, 0202030601/11, 0202030605/130, 0203020203/12, b. ‿ła 0102020303/30, 0103010304/08, 0103010304/27(2), 0103010304/30, 0103010304/36, 0103010304/61, 0103010304/68, 0103010305/87, 0103010305/95, 0103010705/50, 0103030702/72, 0103030802/24, 0103040303/01, 0103040303/05, 0103040303/07, 0201010101/15, 0201010101/24, 0202010501/08, 0202010501/20(2), 0202010503/07, 0202010702/10, 0202010901/28, 0202010901/83, 0202020101/01, 0202020101/12, 0202020501/01(2), 0202020501/08(2), 0202020501/40, 0202020501/44, 0202020501/60, 0202020501/80, 0202020501/92(3), 0202020501/93, 0202020501/96, 0202020501/102, 0202020701/03, 0202020701/48, 0202030103/07, 0202030303/01, 0202030401/21, 0202030402/54, 0202030404/09, 0202030404/10, 0202030404/11, 0202030404/18, 0202030601/09, 0202030601/21, 0202030601/45, 0202030601/65, 0202030604/67, 0202030605/01, 0202030605/43, 0202030605/68, 0202030605/72, 0202030605/80, 0202030605/88, 0202030605/116, 0202030605/126, 0202030605/146,

0202030605/168, 0202030605/170, 0202030901/13, 0202030901/18(2), 0202030902/04, 0202030902/55, 0202030902/59(2), 0202030902/64, 0202030902/76, 0202030902/86, 0202030902/89, 0202030902/121, 0202031101/14, 0202031201/07, 0202031201/17, 0202031202/08, 0202031202/23, 0202031202/47, 0202031202/55, 0202031202/56, 0203010301/12, 0203020301/07, 0203020501/12, 0203020601/11, 0203030101/16, 0502020101/03, 0502020101/13(2), 0502020101/44, 0502020101/77, 0502020101/111, 0502020101/115, 0502020101/129, 0502020101/142, 0502020101/165, 0502020101/193, 0502020101/257, 0502020101/258, 0502020101/269, 0502020101/294, 0502020101/299, 0502020101/366, 0502020101/377(2), 0502020101/378, 0502020101/380, 0502020101/423, 0502020101/431, 0502020101/482, 0502020101/500, b. ɬa dro 0202030605/32, b. ɬa ʂigə 0202030801/17, 0202030802/41, b. łało 0103030701/09, b. łama dʒionəŋ əʂdigə 0202010703/01, b. łaretgin ɐr 0202030605/17, b. łaretgindi 0202030902/34, b. łajue sanʂi 0103030702/98, b. łajyer ajnəŋ ɬa 0202020501/08, łajɐrnəŋ b. dəʰqus otusɢa ɐʰtgi 0202020701/28, b. łarnəŋ hədzɐŋge 0202020501/15, b. łoːmdzɨ gardamba βər 0202030605/56, b. łom oŋʂətɢaq 0202010703/24, b. łom ørɣɐnmɐ ʂarə 0202010901/13, b. łomdzɨ gardambanəŋ 0202030605/81, b. łomdzɨ gardamba ɬa 0202030605/62, 0202030605/74, b. łomdzɨ gardamba 0202030605/17, 0202030605/29, 0202030605/100, b. łomdzɨ gardambaʁa 0202030605/71, b. łomdzɨ gardambanə 0202030605/95, 0202030605/99, b. łomdzɨ gardambanəŋ 0202030605/81, b. łonieŋ guŋjynəŋgədi 0201010102/05, b. łoniannəɴ qar kəswlernəŋ 0201010102/06, b. łozan 0502020101/341, 0502020101/351, b. łozannə 0502020101/490, b. łozannəŋ səŋnəsə ɖər 0502020101/259, b. łodʐan 0502020101/365, b. łodʐan ɬa 0502020101/479, b. łəm pəʰrɢan anəŋ joł bədʒin gełəβər ɖə 0202020501/67, b. łəm pəʰrɢaɴɢa ɬa 0202020501/68, b. maːłnəŋ 0202031202/45, b. ma 0102020304/04, 0103010601/33, 0103010601/34, 0103010601/38, 0103010601/39, 0103010601/42, 0103010701/05, 0103010701/07, 0103010701/08, 0103010701/13, 0103010701/27, 0103010701/134, 0103010701/40, 0103010701/45, 0103010701/47, 0103010701/55, 0103010701/57, 0103010701/71, 0103010701/73, 0103010701/102, 0103010701/109, 0103010701/111, 0103010701/112, 0103010701/113, 0103010701/119, 0103010701/123, 0103010701/127, 0103010701/132, 0103010702/05, 0103010702/34, 0103010702/37, 0103010702/40, 0103010702/55, 0103010702/67, 0103010702/75, 0103010702/80, 0103010702/95, 0103030203/23, 0103030203/42, 0103030702/32, 0103040403/27, 0202010501/06, 0202010501/12, 0202020501/28, 0202020501/40, 0202030601/29, 0202030601/51, 0202030605/155, 0502020101/05, 0502020101/150, 0502020101/359, b. ma ɢəjəq də 0202031202/49, b. ma χosə tuɣun dʐʊŋnama arɢaʂ ɖə 0103010304/72, b. ma jerə drə 0202030605/106, b. ma joq bop dro 0202031202/57, b. maʁandʐɯ aː 0202030403/12, b. mał 0502020101/342, b. mał uʰɢarama ɖər 0502020101/305, b. małnəŋ søz 0202010502/22, b. manəm 0203010702/40, b. manəmnə 0203010702/46, b. manənnə 0103010304/24, b. mandʐanbehdʒinə 0502020101/204, b. mandʐanbehdʒiɣɐ 0502020101/219, b. mandʐanbehdʒinə 0502020101/189, b. mandʐanbehdʒinə ezertgi 0502020101/438, b. mandʐanbehdʒinə 0502020101/194, b. mandʐanɒehdʒi 0502020101/203, 0502020101/367, 0502020101/376, 0502020101/426, 0502020101/454, 0502020101/464, b. mandʐanɒehdʒiɢa 0502020101/403, b. maɴəβər ɬa 0502020101/309, b. maɴuβattsa 0103030702/108, b. maɴqəs 0502020101/91, 0502020101/96, 0502020101/103, b. maɴqəs qan 0502020101/210(2),

0502020101/217, 0502020101/223, 0502020101/343, 0502020101/358, 0502020101/400, b. maNqəs qanGa 0502020101/214, b. maNqəs ‿qannə 0502020101/340, b. maNqəs qan‿ła 0502020101/400, b. maNqəs qanə jɔG‿etgẹ 0502020101/333, b. maNqəs qanGa 0502020101/377, b. maNqəs qannə 0502020101/174, 0502020101/192, 0502020101/219, 0502020101/237, 0502020101/384, 0502020101/492, 0502020101/500, b. maNqəs qannəŋ mał u^{h}Garma datşəŋ 0502020101/304, b. maNqəs Gəz‿ła 0502020101/262, b. maNqəsdəŋ ǎşdə0502020101/333, b. maNqəs qannəŋ porаNəNGa 0502020101/341, b. maNqəs qannəŋ bə ojən 0502020101/493, b. maNqəsdə 0502020101/494, b. maNqəsdə ‿ła 0502020101/105, b. maNGa 0202030902/107, b. maNGa ‿ła 0202030902/110, b. maNGə diɣe 0502020101/225, b. maNsa‿ła 0502020101/357, b. marʤẹn 0103010304/39, b. marʤẹn sərGałar 0103030901/56, b. marminə ‿ła 0202010703/18, b. masaŋgə 0202030402/41, b. masaŋgə ‿ła 0202030402/34, 0202030402/49, 0202030402/58, 0202030402/69, b. mavra qus 0203010702/51, b. ma^{h}łdẓi andaʁ diɣin‿ẹ də 0202010502/05, b. məʤar dẹmər‿təkəsḍə 0502020101/97, b. məła 0202030402/05, 0202031201/04(2), 0202031201/10, 0202031201/17, 0203020203/25, 0502020101/28, 0502020101/29, 0502020101/37, 0502020101/38, 0502020101/42, 0502020101/45, 0502020101/89, b. məła‿ła 0203020203/15, 0502020101/10, 0502020101/96, b. məłaʁa 0103010703/01, 0103030702/72, b. məłanə 0103010305/19, 0103010305/70, 0103010703/02, 0502020101/24, 0502020101/51, 0502020101/96, b. məłanəŋ 0103010502/10, 0202031201/01, 0202031201/02, 0202031201/26, b. mənəŋ‿əşdi 0202031202/44, b. məłanəŋ baş tarіłaβər dər 0203020501/23, b. məłanəŋ daʁesə o 0203020501/25, b. məłanəŋ‿ła 0202031201/08, b. məłanəŋ ba^{h}şGa 0202020501/27, b. məłanəŋ kərəɣdʒi sɔʁda 0202010901/33, b. məłanəŋ jas dẓanə 0202020501/84, b. məłałar 0103030901/12, b. məłałarɣe 0103030901/12, b. məła‿ła 0202020501/84, 0202020501/85, 0202020501/86, 0202030902/06, mənа b. niːɣə 0202020101/06, b. məndа joẓGa 0203011002/17, b. mənə jiʤiŋ gyrɣəmes də 0502020101/204, mənəŋ b. ərʤaŋnamа goŋfuler 0502020101/185, mənəŋ b. døs ʊdẓasən 0103010701/78, b. mənəŋ hiʤikəsəndigə 0502020101/12, mənəŋ b. ʒerə Gajdа βar 0502020101/443, mənəŋ b. niːɣənə 0502020101/175, mənəŋ b. jirdənisə ni də 0103030702/43, b. məndа bẹrmẹsə keɣʃinnerə 0202030402/71, b. məndа‿ła 0502020101/329, b. məndaGa 0202030902/104, b. məndaGəłʁa‿ła 0502020101/423, b. məndaʁ 0202030605/119, b. məndaN Gə^{h}rqGa 0502020101/235, b. məndaʁ ła 0502020101/453, b. məŋa aGeːj diɣẹg‿ẹː 0202020501/07, b. məNa jyeŋ gẹłɣẹn ẹː ḍə 0502020101/26, b. mərəşdə 0202010503/08, b. mərəşGa hədʒirɣẹ 0202010503/09, məs b. uruʁ ma tşəŋna 0202031202/24, məs b. niɣəło də 0103030702/98, məs b. sujrə χuoʤaʁa 0201010101/03, b. məs dik gise 0202031202/04, məs b. tşəŋnaʁa 0202031202/25, məs b. joʁɔr kəsɯ 0103040401/10, məs b. joʁur 0203010702/21, b. məsdəŋ 0202030605/91, 0202030605/103, məsdəŋ b. 0202030901/13, məsdəŋ b. uːzdəɣẹ 0202020501/05, məsdəŋ b. unduʁaNnəŋ‿ła 0202030801/13, məsdəŋ b. gẹːzgənəŋ 0203010702/13, məsdəŋ b. gẹːzgənəŋ‿əşdi 0203010702/62, məsdəŋ b. χuoʤa‿ła 0201010101/06, b. məsdəŋ ‿ła 0202010101/02, b. məsdəŋ məłałarnəŋ ‿ła 0201010102/09, məsdəŋ b. munianəŋ 0202030801/10, məsdəŋ b. niː niː 0203010702/43, məsdəŋ b. niːɣə 0202020101/08, məsdəŋ b. sujrə‿ła 0201010101/14,

məsdəŋ b. joʁuɾnəŋ 0202020501/05, məsdəŋ b. dzɻɑɴje 0502020101/05, məz b. taʁnəŋ kəsɯ χɔsə bəɾ nimi ɟəɾ 0202020401/15, məz b. joʁuɾ 0203020402/08, b. məzdəŋ 0103030901/12, məzdəŋ b. joʁəɾnəɴ ɢəzdə 0103010305/51, məz b. joʁuɾ kəsɯ ˩˥a 0103030201/19, məzdəŋ b. joʁuːɾ kəsɯnəŋ bə gejbieniβ syz diɣ̟ɐ̟kdə 0103030901/12, men b. ɑhd̥əʁɬɑmonəŋ guziɣəsə 0502020101/288, menəŋ b. səŋnə 0202030403/02, menəŋ b. sumə^{h}ɬɢɑnəŋ bɑʁəɾ 0502020101/60, meŋ ʂɑzɻ̊əʁ ˩˥ɑ 0103010705/38, mɐ̟n b. ʤiʃiŋ bəʃiŋ ɑ 0203020501/12, b. minikd̥ə 0202020701/49, b. miɴχua ʧy 0103010303/15, b. miɴχuɑʁɑ ɐ̟^{h}tək giɣin˥ iː d̥ə 0202020401/17, b. nɑʁo ɢɑɾo də˥ ɟise 0103050101/57, b. nɑχəɬʂe ɟise 0103050301/01, b. nɑŋkandiɣi 0202030902/29, b. nɑɾ˥βeɾ disəβəɾ˥ ˩˥ɑ 0502020101/367, b. noːʁɑ 0103030702/57, b. noːɬʁɑ 0203010301/51, b. noːɾβə 0202010501/01, b. noɾβə 0202010501/01, b. noɾβənə 0202010501/02**,** b. niː dəɾ 0202030605/167, b. niː łom oŋʂəχəʂ də 0202030802/01, b. niː niː łom oŋʂəʂ də 0202030802/07, b. niː səŋuk 0202030403/09, b. niːxəsəŋgɐ̟ 0202020101/09, b. niːɣə 0202010901/05, 0202010901/13, 0202020101/03, 0202030604/04, 0202030604/15, 0202030604/22, 0202030604/35, 0202030604/38, 0202030604/55, 0202030604/74, 0202030605/02, 0202030605/05, 0202030605/08, 0202030605/41, 0202030605/56, 0202030605/165, 0202030901/09, 0202030902/71, 0202030902/96, 0202031202/45, 0202031202/55, 0203010702/53, 0203020202/05, 0203020203/05, 0203030101/13, 0502020101/16, 0502020101/34, 0502020101/50, 0502020101/54, 0502020101/56, 0502020101/73, 0502020101/100, 0502020101/103, 0502020101/107, 0502020101/115, 0502020101/121, 0502020101/122, 0502020101/132, 0502020101/134, 0502020101/152, 0502020101/161, 0502020101/167, 0502020101/198, 0502020101/205, 0502020101/246, 0502020101/269, 0502020101/275, 0502020101/278, 0502020101/288, 0502020101/310, 0502020101/344, 0502020101/455, 0502020101/465, 0502020101/483, b. niːɣə ˩˥ɑ 0202030605/56, b. niːɣəɣe 0202030604/46, b. b. niːɣe 0103030702/83, 0202010501/16, 0202020702/07, b. niːɣədi ˩˥ɑ 0202020701/24, b. niːɣəɬyin˥ iː də 0203020203/01, b. niːɣənə 0202010501/04, 0202030605/38, b. niːɣəsən 0202030605/41, niːɣitgin 0203020403/12, b. ni ołʁɑn˥ e 0502020101/409, b. ni ołʁɑn˥ i 0502020101/406, b. nienʧiŋ kəsɯleɾ 0203011002/01, b. niɣə 0202030601/49, 0202030601/58, 0202030604/21, 0202030604/62, 0202030604/73, 0202030605/108, 0202030605/12, 0202030605/17, 0202030605/21, 0202030605/51, 0202030605/57, 0202030605/62, 0202030605/120, 0202030605/147, 0202030605/165, 0203011002/03, 0203020202/05, b. nəːʤioɾ geːɾənə ˩˥ɑ 0202030901/13, b. niɑɴʤa keʧin 0103050101/11, b. niaɴʤa 0202031202/32(3), b. ni˥ eɾe 0103010305/76, b. niː niː ni dəɾ 0202010301/07, b. ni ołʁɑn˥ e 0202030402/40, b. ni ˥oɾ ɢəzdɑɾ˥ e eːn 0103010705/09, b. ni pək bədʒin 0202031202/29, b. ni ni 0203010301/13, b. niɣə 0103030702/81, 0103030702/106, 0103050102/19, 0202010901/77, 0502020101/03, b. niɣəɣɐ̟ 0502020101/235, b. niɣəɬyindi˥ ˩˥ɑ 0502020101/08, b. niɣe 0103030701/05, b. niɣəło 0103030702/102, b. niɣi 0103010701/41, b. niɣəɬyin 0202020701/18, b. nidʒik dimi eː 0202010701/19, b. nileɾ 0103050101/52, b. nimi 0103050301/03, 0202020501/05(2), 0202020701/39, 0202020702/16, b. nimi dzɻ̊əŋdzɻ̊ɑ 0202010502/23, b. nisdɑsɑ 0502020101/416, b. sɑːqəsdɑ 0203020403/01, b. sɑːzɻ̊dək 0202030902/42, b. sɑːzɻ̊dəʁ 0202030902/101, b. sɑ 0103010304/71, 0502020101/367, b. saitɢɑ 0103010501/09, b. saqəsdəʁ˥ ˩˥ɑ 0203010301/31, b. saqəsdəŋ 0203020601/37, b. saqəsdəŋ oj dəɾ˥ nɑ 0203020401/01, b. saqəsdəŋ gɐ̟zgə 0203010702/17, b. saqəsdəŋ

gẹzgənə qusdi də 0203010702/09, b. saqəsdəŋ gizgə də 0203010701/25, b. san jye fəNGa 0202031101/05, b. sanbəj liuʂɨ kua 0103010303/21, b. sanda ma nidʒor baɾ͡ẹ ni 0103010702/47, b. sanGa ma ma kek͡ə eː ni 0103010702/46, b. saɾəq joʁuɾ 0203010301/59, b. saɾəq quɬən ͡ɬa 0202030902/69, b. saɾəʁ duɾaq ͡əʂgi 0103010701/125, b. saɾəʁ quɬənnə 0202030902/64, saɾəʁ tinəŋ b. ʐuŋə 0202030604/55, b. saɾəʁ joʁuɾnəŋ 0203010702/26, b. satda͡ɬa 0103030701/01, b. saʐdə 0202010501/16, b. saʐdəʁ 0202030902/107, b. saʐdəʁə 0202030902/46, 0202030902/67, 0202030902/113, b. saʐdəʁ͡ə ɬa 0202030605/138, b. sək͡ suruqdəŋ 0502020101/58, səleɾnəŋ b. qan aʰga tʂodəŋ ͡ɬa 0502020101/154, b. sənəq 0202030605/46, b. səŋnə 0201010102/11, seːŋ b. ʂɨgə͡ jaqdəŋ 0103050101/58, b. seːŋ 0201010101/24, b. seɬʉdʐɨ αβaga 0102040302/07, sen b. aʰtḍə 0502020101/284, sen b. βəɾ keɬəŋ keɣəɾɣindi 0202030604/01, sen b. gẹzgə təkse͡ ɬa 0203010701/22, seŋ b. guna 0202031202/29, sen b. gujoq ḍə 0502020101/174, sen b. kəsɯ 0202030402/61, sen b. Gəzən 0202030601/81, sen b. maNqəs qannəŋ səŋnəsə 0502020101/262, sen b. məɬa 0202030605/150, sen b. məɬanəŋ 0202031201/21, sen b. ni əsdap baɾ͡ e 0202030404/06, seŋ keɣərmi b. keɬən 0202030605/61, sen b. joʁuɾ Gəzdə 0103050301/27, senəŋ b. 0103040405/03, 0103040405/10, 0202030605/98, 0202030902/95, senəŋ b. kəsɯ joq bop də 0203020403/15, senəŋ b. hasdəŋ ørdʒy 0103050101/61, b. senəŋ bə niːɣə 0502020101/455, senəŋ b. saʐdə 0203020202/05, senəŋ b. səkgi͡ giɬɣi 0103050102/03, b. sən dimi͡ ɬa 0202010301/14, seŋ b. aʰs 0103050101/55, seŋ b. uruχ 0202031202/13, sẹn b. niːɣəː 0203020402/09, soːŋ ɬa b. bə tʂɨməkdit də 0103030901/62, b. soːtdo 0103040404/10, b. soGanəŋ oʰɾdaʁa dujʁa 0103030802/24, soŋ b. aʰs Garasa͡ ɬa 0103050101/16, sotdo 0103040404/03, b. sɔŋ sɔNGa 0203020403/13, 0203020403/17, b. sɔNGa eʰtgindi͡ ɬa 0502020101/234, b. søzdə 0103010703/15, 0201010101/27, 0502020101/289, b. sudən bər saʁẹː dəɾ͡ na 0103010701/82, b. sumaːq di βəɾ oɾdʒinə 0202010101/06, b. sumẹnəŋ niːɣə 0202010503/12, b. sumuɾ taʁ 0202030601/40, b. sumuɾ taʁ͡ ɬa 0202030601/39, b. sumi 0502020101/370, b. sumidi͡ ɬa 0202030801/17, 0502020101/176, b. sumileɾnə 0502020101/455, b. sun dałej 0202030601/25, b. sun dałejnəŋ su͡ usdaʁan 0202031202/38, b. sunə gøʂgəli͡ βaɾʁanda 0202010503/11, b. sunəŋ jaNGa eʰtgindi 0202010503/10, b. sut͡ tʂa 0103030702/99, 0103030702/101, b. suʂdi ołəɾma o baGanə 0202020501/46, b. sujɾə osa 0202030605/52, b. suɾəqdəŋ 0201010101/15, b. swʂɨ ʤiutieNGa 0103050102/24, b. swjyẹ 0202031101/05, b. ʃyezwnə 0103010701/124, b. ʃynan 0103010303/14, b. ʃynannəŋ kəsɯ 0203020201/16, b. ʃynannəŋ kəswnə 0203020201/20, b. ʃiaNdan ma bøːzʉk də 0203011002/07, b. ʃiendʑeGə 0103030701/03, b. ʃyŋdi 0201010102/11, b. ʃiuʃiŋ dʐalia 0202010901/18, b. ʃip 0502020101/469, b. ʃipdə 0502020101/482, b. ʃipḍə unduɾuβaɬʁa 0502020101/485, b. ʃidʒigədi 0502020101/92, b. ʃidʒigənəŋ͡ əʂdi 0502020101/92, b. ʃidʐɨ χadʐɨdan͡ ja 0103020304/35, b. ʃidʐɨ χadʐɨdan 0103020304/34, 0202030103/08, 0202030403/06, b. ʂaβaNGa 0203030102/10, b. ʂaɬdaN kəswnəŋ͡ ɬa 0202030902/01, b. ʂandieŋge 0202010101/05, b. ʂaɾdəŋ bəɬəktʂɨ 0202030604/42, b. ʂuk ba saɬəʁ də ͡na 0202030605/18, b. ʂɨ jigə dʐuŋjo ʂɨʧĩŋ a 0202031201/02, b. ʂiaχuj 0203011002/06, b. ʂɨban 0502020101/54, b. ʂɨdək aʰḍən 0502020101/226, b. ʂɨdeʁa eʰtgindi 0202010703/29, b. ʂɨgə 0103010701/20, 0202030301/19, 0202030301/26, 0202030402/51, 0203011001/03, 0203020203/05, 0203020203/17, 0203020203/18,

0502020101/240, b. ʂɨgə pəd̪əɣ 0103030901/18, b. ʂɨgə peɣ͡ɬa 0203010301/36, b. ʂɨgə dɐ̟ɾdiŋ 0502020101/244, b. ʂɨgə dujda͡ɬa 0203020601/49, b. ʂɨgə d̪əɾ 0502020101/183, b. ʂɨgə qan 0202030601/46, b. ʂɨgə ɢaɾʁa͡ɬa 0502020101/242, b. ʂɨgə χan͡ɬa 0202030601/65, b. ʂɨgə χan 0202030604/15, 0202030604/18, b. ʂɨgə saʐd̪əʁə 0502020101/125, b. ʂɨgəɣɐ̟ 0502020101/189, b. ʂɨgənə 0502020101/432, b. ʂɨgisə 0502020101/391, b. ʂɨgisən 0502020101/274, b. ʂɨgisə 0203030102/15, b. ʂɨgə χannəŋ 0202030605/04, b. ʂɨgə ʂɨdəliŋnə 0202030605/113, b. ʂɨʤɐ̟nnə 0502020101/451, b.͡jaqda͡ɬa 0203020601/37, b.͡jaqdaɢ̟ə 0203020601/37, b. ʂɨgə ͡jaqdəŋ 0103050101/03, b. ʂɨgə jaqdəŋ 0203020601/10, b. ʂɨgə͡jiɣənə 0103050101/42, b. ʂɨgə jiɣəmə małʁa͡ɬa 0202031202/47, b. ʂɨgəda͡ɬa 0203020601/46, b. ʂɨgənəŋ 0202030402/50, b. ʂɨgəsə 0202030902/22, 0202030902/19, b. ʂɨgisə ͡ɬa 0203020203/25, b. ʂɨt niːɣe giɬmɐ̟ʰd̪ə 0202010503/12, b. ʂɨɴχuo χuandʒiŋ 0202020501/01, b. ʂɨŋnaʁan͡ ɐ̟ɾ 0202030605/134, b. ʂɨgə 0103010701/17, 0103010701/76, b. ʂɨkə 0103010305/85, b. ʂɨgə͡jaq 0103030702/64, b. ʂɨtdə mrəʂ 0202010503/06, b. ʂɨtdə mrəʂɢa 0202010503/04, b. taːʁnəŋ joʁuɾ 0202020501/01, b. taq taqɢa 0203030101/15, b. taqɢa 0202030605/16, b. taqɢa͡ɬa 0202030605/49, b. taʁ aɾʤaqd̪əŋ 0202010701/20, b. taʁ taʁda͡ ɬa 0203020201/18, b. taʁaɾnə 0202020702/19, 0202020702/21, b. taʁaɾnəŋ 0202020302/03, b. taʁaɾlɐrnə 0202020702/21, b. taʁnəŋ͡ɬa 0202030801/03, taɬadaɢə b. suʁuɾ͡eʰt͡ʤiɣəməs də͡na 0203030101/19, b. teɣəɾminnə 0202030605/33, b. teɬəkdəŋ͡əʂd̪i 0202030402/56, teɾəβatba b. bəɾ təkəs d̪eməɾ 0502020101/89, b. tɔʁundaɴ ɢuzə͡ɬa 0202030604/28, b. tuŋdisək͡ba 0103010304/36, b. tuŋtisek d̪ə 0202010501/06, b. tuŋnə͡ɬa 0103010304/37, b. tudzɥɴ ɢɔjnəŋ 0202030901/19, b. tʉd̪itgə 0202020701/51, b. tiginə 0502020101/54, b. tiɣi ʂukdiɣi 0103010501/02, b. tiɬanzɯ 0103030901/40, b. tiŋtsɯsən 0202020302/03, b. tij noːɬʁa͡ɬa 0202030105/05, b. ɟəsdəŋ bəɾ 0502020101/64, b. tsɯχoɬama 0502020101/193, b. ʧʁɾanə 0202010101/06, b. ʧyendʒa kəsɯ͡ɬa 0202030901/11, b. ʧydək jaɬatba 0203011001/03, b. ʧi͡boz ɢoj dəɾ 0103010701/56, b. ʧi͡jyʂdi 0102020303/29, b. ʧio udʒin 0502020101/282, b. ʧigə ɐ̟lɐ̟k ʊdʒin 0502020101/270, b. ʧiɴχeχu 0202030605/165, b. ʧiʧi sɯʂɨ ʤiutieɴGa͡ɬa 0103050102/26, b. ʧiʧi sɯʂɨ ʤiutiennə 0103050102/21, b. ʧiɴχejnəŋ 0202030802/05, b. tʂaqɢa 0202030601/04, b. tʂaqɢ̟a 0202030601/02(2), b. tʂaʁnəŋ 0103050303/16, 0103050303/17, b. tʂaɴʁandan 0202030605/01, b. tʂəŋɬəunəŋ͡əʂdi 0502020101/364, b. tʂoɢeʁaː oɬuɾʁanda 0202030902/14, b. tʂʊdʐaɴ pɐ̟ɾəkdə 0103010304/24, b. tʂuɴqusdə 0502020101/383, 0502020101/420, 0502020101/475, b. tʂujinəŋ kun 0103030702/100, b. tʂɨɢə͡ʊdʒin 0103010304/56, b. tʂɨməkdit də 0103030901/62, b. vu jaɴʤɯ 0103050102/34, b. ja niːɣə 0202020101/01, b.͡jaq 0203020101/04, b.͡jaq uzɥnda 0502020101/118, b. jak͡gɐ̟ɾ 0103050101/47, b. jaqda 0203010301/34, b. jaɢə 0203020201/21(2), b. jaɢəndzɥ̟q 0202010901/82, b. jaχʂ͡eɾ 0203020203/10, bə jaʁ surttse 0103010703/19, b. jaʁɬaɡɐ̟ɾ͡ oʰdaqɢ̟a 0202010701/20, b. jaʁɬaʰɢ̟əɾ 0202010701/06, b. jaʁɬaʰɢ̟ɐ̟ɾnəŋ 0203010702/07, b. jałagaʤa 0202030802/32, b. jałdałən 0202030601/60, b. jaɴə guziɣəɣe 0103030702/73, b. jaɴə guziɣəɣɐ̟ 0103030702/77, b. jaɴə məłaʁa 0103030702/84, b. jaɴə məłanəŋ 0103010305/53, 0103040401/53, b. jaɴə məłaɬaɾnəŋ 0103040401/24, b. jaɴbəjzɯ 0103030702/106, b. jaɴqəs ɢəzdaɾ 0202030901/16, b. jaɴʤanəŋ 0202010701/11, b. jaɾən

0202030604/72, b. jazɢa 0202030802/04, b. jaʰɢə̤nʈaɢə̤ 0202010702/02, b. jaʁəʁa͡ ʊmmi 0502020101/151, b. jaʁəʁa jimtsama ʤemsegən 0502020101/226, b. jaʁəłaʁəła maɴəp ḓə̤ 0502020101/244, b. jaʁəłasɢandə ͡ɬa 0502020101/152, 0502020101/269, b. jaʁəłasəβəɾ 0502020101/269, b. jaʁəłasəβ ͡ɬa 0502020101/191, b. jaʁdan bəɾ məłaʁa aʰsəɴɢa βəɾ dadəɾʁa 0202020501/83, b. jaʁnə 0202020501/27, b. jałdaɬ χaɾa 0202020501/43, b. janəɴɢa eʰtgindi 0502020101/248, b. jaɴjaɴ əɾχua 0502020101/267, b. jaɴjaɴ guŋnə 0502020101/177, b. jaɴjaɴ niɣə jaχʂ sumi 0502020101/416, b. jaɴʤɯnə 0502020101/445, b. jaɾga 0202030902/87, b. jaɾma 0202030902/70, b. jaɾmanəŋ 0202030902/76, b. jarmasə 0202030902/87, b. jazmaq 0502020101/208, b. jazmaqḓə 0502020101/208, b. jaʰɢanəŋ ʤoʰɾɢada 0502020101/377, b. jaʰʂ ołmasa 0502020101/386, b. ͡ja 0202030604/04, b. jəłɢə ͡ɬa 0202020501/27, b. jəłɢ̤ə 0202020501/18, b. jenʂanə 0103010304/14, b. jendaɢəʁa 0103010304/73, b. jeɾ ɢuzə 0203020301/06, b. jeɾdi kəsɯnəŋ 0502020101/174, b. jeʰłdʐi̤ 0103030802/35, b. jeʰłdʐi̤nəŋ 0103030802/36, b. jeʰłdʐi̤nə 0103030802/01, b. jẹntəŋdigə 0103030802/36, b. jẹ̤ɾdi 0202030605/150, b. jẹ̤ɾdigə͡ ɬa 0103010705/17, b. jẹ̤ʰłdʐi̤ 0103040405/11, 0103040405/14, b. jẹ̤ʰɾkdə basəβəɾʁej 0202031201/27, b. joːnaq 0202020702/12, b. joda 0103010601/60, 0103010701/105, 0103030702/07, 0103030702/08, b. jodanə 0103010701/37, 0103010701/90, 0103030702/95, b. jodasən 0103010701/133, 0103030702/109, b. jodanəŋ 0103010601/59, 0103010601/64, 0103010601/66, 0103010601/70, 0103030702/53, 0103030702/63, b. jodaʁa 0103010601/68, b. joʁəɾ 0202030103/02, b. joʁəɾ͡ ɬa 0202030103/14, joʁəɾnəŋ b. oɾəʁə 0103010701/15, b. joʁuɾ 0202030103/08, b. joʁuɾ kəsɯnə͡ ja 0103020304/02, b. joʁuɾ kəsɯnəŋ 0203020201/03, b. joʁuɾ ͡ɬa 0202020501/01, 0202020501/03, 0203010301/60, b. joʁuɾ jeɾ 0202030601/82, b. joʁuɾnəŋ 0202030601/75, b. joʁuɾnəŋ ʃy ʂaɴnama 0203010301/05, b. joʁuɾnəŋ͡ ja͡ sa 0103020304/32, b. jodʒin ørʤynə 0502020101/431, b. jy͡ ɬa 0502020101/232, b. joł ma: 0103020501/06, b. jo͡ł joq 0103030702/108, b. jołas aʰga 0202020401/05, b. jołda duzɢə͡ aɬʁa 0203020501/03, b. jołda qunɢan jerən 0202030605/44, b. jonaqleɾ 0202020702/02, b. joʰɾtdan 0202020701/25, b. joʰɾtɢa 0202020701/38, b. joʰɾtdan gøʂgi 0202020701/31, b. joʰɾtdan maɴgandə͡ ɬa0202020701/37, b. joʰɾtdan bə joʰɾtɢa niɣəłɣi 0202020701/38, b. jøndanba 0202030601/22, b. jørminə 0103030701/09, b. jøʰkb̤ẹ̤͡ βaʁəɾən 0502020101/101, b. juʁuɾ sʉzdə 0202010301/06, b. juʁuɾnəŋ ʃiguan͡ ɬa 0202031201/08, b. juʰɾt jaʰqɢ̤a 0202020701/19, b. juʰɾtdan go juʰɾtɢa aɾʁa 0202020701/20, b. juʰɾtdan maɴga 0202020701/21, b. jyɣe 0202030901/12, 0202030902/04, b. jynəŋ giːtdi 0202020501/39, b. jyβadaʁ͡ ɬa 0103030802/36, b. jyenlejɢə 0103030901/12, jyenlejɢə b. ułɯj ʤiuʂi 0202020701/32, b. jydi͡ ɬa 0201010101/14, b. jynə jorle jorle 0103030702/101, b. jyɣẹ̤ 0202030601/74, b. jyraʰqɢ̤an 0103030201/31, b. jyɾẹ̤k 0103010501/08, b. jyt 0202030401/05, b. jytʂaʁ 0103030201/28, 0103030201/31, 0103030201/34, b. jiuda ɣ̈ioʰgəɣin 0202030604/03, b. jiuda ɣ̈ioʰk̡əʰḓə 0202030604/78, b. jiudanəŋ ͡ɬa 0202030604/09, b. jiudanəŋ 0202030604/11, b. jiudasən 0202030604/77, b. jidə oʰdaʁ 0103040402/12, b. jigənəŋ 0103010702/36, b. jik jiɣərɣe͡ ła 0202020302/09, b. jiɣət 0202010502/05, 0202010502/10, 0202010502/16, 0202010502/17, b. jiɣət͡ ɬa 0202010502/15, 0202010502/25, jiχa b. gøŋɯłu doɴ͡ qanəʁan͡ e̤ɾ 0202030605/40, b. jiχo ḓaʰɢə̤ 0202010702/10, b. jiłan

maɴqəs 0502020101/499, b. jiłan dʐiłaqqa 0103030802/36, b. jiŋdʐi gəaʂaɴ 0202030605/25, b. jisɯ ʤiuʂi 0202020701/48, b. jisɯsə 0202010502/11, b. zoχuaʂi ‿ɬa 0102040301/01, b. ʤaɴtʂuan fəʤioʁa 0202020501/104, b. ʤuŋduŋ 0202031202/27, 0202031202/35, b. ʤuŋduŋ aβagaʁa 0103010305/35, b. ʤuŋʤioːdan 0202020701/17, b. ʤuj kənəŋ 0203010702/24, b. ʤujχo 0502020101/139, 0502020101/140, 0502020101/186, b. ʐəŋʤiendi 0502020101/126, b. dʐa 0202030902/55, 0202031201/19, b. dʐa ɬa 0203010301/05, b. dʐəʁ daʰɾdəβ 0103030201/09, b. dʐəʁnə daʰɾtGa 0103030201/09, b. dʐəŋgəɾ 0103050102/18, b. dʐəɴqəs qan 0202030601/45, 0202030601/66, 0202030605/01, b. dʐəɴqəs qan‿ɬa 0202030605/35, b. dʐəɴqəs qanGa 0202030601/48, b. dʐəɴqəs qannəŋ 0202030605/94, b. dʐəɴqəs ʛannəŋ 0202030605/54, b. dʐəŋjeɾ bəɾ ‿ej a, 0202030801/04, b. dʐəŋjeɾdi osa 0202010901/11, b. dʐounəŋ 0202010503/11, b. dʐodʐodi 0502020101/210, b. dʐuazɯ yzge 0103050101/59, b. dʐida dimi 0502020101/150, b. dʐimaqḍə 0103050201/20.

b.+nəŋ “bunun” b.+nəŋ aga 0203020601/03, b.+nəŋ azaqdaɾəNGa 0103020304/05, b.+nəŋ ‿əʂdi 0202020101/13, 0502020101/184, b.+nəŋ‿əʂdigənə 0203010702/27, b.+nəŋ ʉzedigə 0203010701/07, b.+nəŋ bə ərnamtaɾə ni də 0103030702/54, b.+nəŋ bəɬək aʂGan‿eɾ 0202030604/43, b.+nəŋ‿bəzək 0202030308/04, b.+nəŋ kəɾeː nimi 0202010501/12, b.+nəŋ keβərə 0202030601/20, b.+nəŋ nimi maːfan bəzyk nimi dɾoː 0202010501/10, b.+nəŋ jyɣẹ 0202030605/89, b.+nəŋ jiudasə 0202030604/65, b.+nəŋ ʐuŋə 0202030604/56, b.+nəŋ jijisə 0202010702/09.

b.+nəɴ “bunun” b.+nəɴ Gajdasə 0202030605/28.

b.+nəː “bunu” b.+nəː ołuɾʁan duɣdi‿ma 0202020501/08.

b.+nə “bunu” b.+nə 0103010701/38, 0103010701/52, 0103030702/100, 0103030702/101(2), 0202020101/10, 0202030901/12, 0202031201/11, 0502020101/152, ŭzeːŋgənəŋ b.+nə 0202020101/02, b.+nə dəɾuβattsa 0202030604/30, b.+nə dimi 0103010703/12, b.+nə kəsɯɣi 0103010703/31, b.+nə Gəʰɾgətgaʂ gəni‿ɬa 0502020101/235, b.+nə‿ɬa 0103030802/08, 0202030604/22, 0202031202/02, b.+nə ma məndaGə‿ła 0103010701/14, b.+nə ma bəɾ ajtəsəβ 0103010701/35, b.+nə məʤin 0202030604/38, b.+nə məndaGa χəsə Gaɾasa 0202010901/10, b.+nə niɣəłɣində‿ɬa 0202030604/63, b.+nə sa 0103010304/72(2), sen b.+nə niːɣə 0502020101/47, b.+nə təqdattsa 0202030601/30, jamaʂ də b.+nə 0202020101/10.

b.+Nɑː “buna” b.+Nɑː 0502020101/75.

b.+Nɑ “buna” b.+Nɑ 0202020101/06, 0202020101/07, 0202020101/08, b.+Nɑ am sa qadi βəzin ɣʃiu diɣek nimi ḍə 0202020101/04, b.+Nɑ ła 0202020101/07, 0502020101/20, 0502020101/173, 0502020101/260, b.+Nɑ mẹn eʰtgəməs ḍə 0202031202/35.

b.+ʁɑː “buraya” Bkz. **bəʁɑ.** b.+ʁɑː ojnaqdan bəɾ jazəβattsa 0103010305/44.

b.+ʁɑ “buna, buraya” Bkz. **bəːʁɑː. bəʁɑː, məʁɑ**.

1. “buna” b.+ʁa 0103010304/20, 0103010304/38, 0103010304/40, 0103010304/63, 0103010304/64, 0103010304/67, 0103010304/72, 0103010305/34, 0103010305/41, 0103010305/76, 0103010305/80, 0103010305/80, 0103030702/68, 0103040301/26, b. 0103050101/38, 0103050101/51, b.+ʁa andaʁ diɣin‿iː ḍə 0202030902/41, b.+ʁa don guazɯsən gẹʰḍəɾse 0103030702/75, b.+ʁa‿ɬa 0103010304/07, 0103010304/23, 0103010304/26, 0103010304/27, 0103010304/39, 0103010304/66, 0103040301/25,

0103050102/14, 0103050102/17, b.+ʁɑ͡ ɬɑ təʁʃa diɣek nimi ḍə 0202020101/11, b.+ʁɑ mo͡ βəɾ duŋʤa beɾi də nɑ 0103050101/28, b.+ʁɑ mɑ mo ɬɑ ɢoj͡ et keɾeķ ḍə 0103050101/32, b.+ʁɑ mɑ mo ɬɑ jyz saqəson tʂəŋ ʃit be:͡ nɑ 0103050101/34, b.+ʁɑ mɑ mo ɬɑ kømʤɯ tʂɑ keɾeķ də 0103050101/39, b.+ʁɑ mɑ ʂɑɾtqəʂ dəɾ di də 0103050101/37, b.+ʁɑ no:p dəɾ 0103040405/57, b.+ʁɑ sut tʂɑ niɣe ɢuzəp də 0103030702/70, b.+ʁɑ jɑɬβɑɾʁəɬɑ giɣik bi: 0103030802/39, b.+ʁɑ jɑmɑʁɑ 0202010501/01, b.+ʁɑ jɑʰtbɑ diɣik 0202020501/78, b.+ʁɑ jeɾɬəβɑttsɑ 0103030701/10, b.+ʁɑ jiχɢ̥ɑ ɒudiβ də diu do 0103040301/20.

2. “buna, kişi zamiri” b.+ʁɑ lejɬɑt ḍə 0103030901/76, nɑ:di b.+ʁɑ quɾ qusɑnḍəɾt ḍə tise 0102020304/09.

3. “buraya” Bkz. **bəʁɑ:,** b.+ʁɑ ḛʰttse͡ ɬɑ 0203010501/02, b.+ʁɑ bḛɬəŋgi qusɑNɢəməs də 0103010304/40, b.+ʁɑ diɑḍo ḍə 0103050201/08, b.+ʁɑ geɬəβ də 0103050201/14, goʁɑ bəɾ ot b.+ʁɑ bəɾ ot tɑmdəɾəβɑdəβ də 0103010305/91, b.+ʁɑ giɣe 0103030801/01, b.+ʁɑ giɣḛndi͡ ɬɑ 0103050201/15, b.+ʁɑ giɣḛʂ͡ ʃɑ 0103030801/02, b.+ʁɑ git də 0103010303/15, b.+ʁɑ ɬɑ͡ quɾ͡ qusɑnmɑ də 0103010304/40, b.+ʁɑ mɑndəɾəβɑdəβ də 0103010305/83, b.+ʁɑ ʃienniu də 0103030802/06, b.+ʁɑ tʂoɢe: 0202030302/02.

b.+ɬɑɾ “bunlar” b.+ɬɑɾ 0202030601/50.

b.+ɬɑɾnəŋ “bunların” b.+ɬɑɾnəŋ 0202030604/43, b.+ɬɑɾnəŋ ɑdzɑsə 0202010101/02, b.+ɬɑɾnəŋ bə ojəndɑɢə 0502020101/368, b.+ɬɑɾnəŋ qejɾɑ də͡ nɑ 0202030601/62.

b.+ɬɑɾnə “bunları” b.+ɬɑɾnə 0103020304/04.

b.+leɾnə “bunları” b.+leɾnə bəɾ ɑjttsɑ͡ ɬɑ 0203010702/46.

b+ɬɑɾʁɑ “bunlara” b.+ɬɑɾʁɑ ͡βəɾ ɬoŋusḍɑn tutin 0202030605/09, b.+ɬɑɾʁɑ gujχuɑɬɑp beɾɣendin 0203020201/20, b.+ɬɑɾʁɑ ɬoŋusdɑn tutduɾ 0202030605/10.

b.+ɬɑɾdɑn “bunlardan” b.+ɬɑɾdɑn bəɾ jɑɾɬəʁ ʧusgin͡ iɾ 0202030605/11, b.+ɬɑɾdɑn ɬɑ jɑɾɬəʁ ʧusmin 0202030601/51.

bə- < boɬ- “olmak, (vefat) etmek” Bkz. **o:-, o:ɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔ-, ɔʰɬ-, ʊ:, ʊ-, bəɬ-, bo-, bo:-, bo:ɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoʰɬ-, βo:-, βo-, βoɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢu-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-p ḍə difɑN mɑ joq b.-p ḍə 0202020702/30.

b.-t də/ḍə joq b.-t də 0103010303/37, 0103010502/23, 0103010503/01, 0103010503/03, 0103010503/07, səqɢ̥ətʂi joq b.-t ḍə 0203010501/02, joq b.-t ḍə 0103010503/04, 0103010503/05, 0103030901/13.

b.-sɑ ɑβɑ joq b.-sɑ 0103050102/01, ɑq ʧî joq b.-sɑ ɬɑ 0103010305/56, o:t͡ ʤoq b.-sɑ 0103030901/09, uzɑq b.-sɑ 0502020101/412, mɑ:ni jɔq b.-sɑ 0202020701/38, mɑNqəs qɑn b.-sɑ 0502020101/369, nisən b.-sɑ mɑ ɑjtɢ̥ə də͡ nɑ 0203010301/06, joq b.-sɑ 0103050102/02, 0103050102/14, joq ͡b.-sɑ 0502020101/33, jiŋ b.-sɑ 0103010501/06, dzḛoguɑnnəβɑtbɑ:n͡ b.-sɑ 0103050102/05.

b.-sə joq b.-sə͡ ɬɑ 0103050102/16.

b.-ʂ dəɾ/ḍə/ḍo nɑ:ʁədi ɢɑʰt bəʂ ɢɑʰt b.-ʂ dəɾ 0103010701/112, diɣin b.-ʂ ḍə 0103030901/57, ḅeɾmiɣin b.-ʂ ḍo 0103030901/59.

b.-ʂ nɑ:ʁədi ɢɑʰt b.-ʂ ɢɑʰt bəʂ dəɾ 0103010701/112, niɣe ɢɑt b.-ʂ ɢɑt bəʂ ḍə 0103040401/71.

niɣe ɢɑt bəʂ ɢɑt b.-ʂ ḍə 0103040401/71.

b.-sɑ dzḛuqbɑʁɑn b.-sɑ 0103040405/03.

b.-q b.-q qɑʁɑndɑ 0103030901/22.

b.-ʁɑ ɑnigɑ joq b.-ʁɑ 0103050102/05, oɬ͡ɬɑjoq b.-ʁɑ 0103050102/09, sen un b.-ʁɑ 0103050301/04, joq b.-ʁɑ͡ɬɑ 0103010501/04, joɬ joq b.-ʁɑ 0202030605/17.

b.-(-ʁɑ) χɑnəp ḍə ɑt͡dioq b.- χɑnəp ḍə 0103050301/13, **b.- χɑʁɑndi** b.͡χɑʁɑndi 0103010602/15.

b.-ʁɑn χue nimi b.-ʁɑn͡ẹ: ḍə 0202030902/35, mẹnəŋ miʃy joq b.-ʁɑn 0103040301/29,

b.-ʁɑndɑ ḍẹrę̣k b.-ʁɑndɑ 0103010305/64, ge^{h}p b.-ʁɑndɑ 0202010901/39, ʤinien b.-ʁɑndɑ 0103010502/13, joq b.-ʁɑndɑ 0202010301/05, joq b.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0202030701/15.

b.-ʁɑndə bezək b.-ʁɑndə 0103040301/31.

b.-ʁɑndi bərʤɜ b.-ʁɑndi͡ɬɑ 0103040301/16.

bəɑfɑɴnɑ- Ç.+T. “göstermek, yayınlamak”

b.-sɑ b.-sɑ͡ɬɑ ʊnək giβ də dioɾ 0103010304/81.

bəaʂɑn Ç. “Beishan, yer adı”

b.+dɑ b.+dɑ 0103040302/02.

bəɑʂɨ Ç. “dokotra”

b. b. 0202030601/21, 0202030605/167.

bəbədʑɯ Ç. “kumaş parçası, bez”

b.+nə oɬ b.+nə ɑɬəɸutɢɑndɑ 0202030701/11.

bədɑ- “karıştırmak”

b.-sdəɾse nɑːɾ b.-sdəɾse͡ɬɑ 0202020301/21.

b.-sdəɾəβ b.-sdəɾəβ tutəsqəʂ͡ę̣ 0103010702/74.

b.-ʁɑ bəːɾ b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/06, nɑːɾə b.-ʁɑ 0202020301/19.

b.-sdəɾɣę̣ ɑ^{h}sə βəzin b.-sdəɾɣę̣ toɬɑsdəɾɣę̣ 0202030306/02, bə b.-sdəɾɣę̣ ͡ɬɑ 0202030902/07, nɑɾ b.-sdəɾɣę̣ 0202020301/19.

b.-sdəɾɣin dɑɬej ʁuzə b.-sdəɾɣin͡ẹ: ḍə 0202030902/06.

bədɑʁə “yemek çubuğu”

b. b. diɣę̣k nimi ḍəɾ 0202030601/07.

bəduŋ Ç. “anlamıyor, bilmiyor”

b. joʁuɾ sʉzdə jɑ b. ɑ 0202010301/02.

bədujʤiŋlio Ç. “hâli yerinde değil, iyi hissetmiyor”

b. noːɬʁɑn͡ę̣ɾ b. 0203030102/09.

bə fətʃi Ç. “yenildiğini kabul etmemek” Bkz. **bə futʃi.**

b. b. oʁɑ 0202030902/62.

bə fətʃilio Ç. “yenildiğini kabul etmemiş”

b. b. ɑ 0202030902/77.

bəfu Ç. “yenildiğini kabullenmemek”

b. b. ɑː 0202030402/51.

bə futʃi Ç. “yenildiğini kabul etmemek” Bkz. **bə fətʃi.**

b. b. oʁɑn͡ę̣ː də 0202030902/61.

bəgɑn Ç. “cesaretsiz, cesaret yok”

b. χɑn b. dʐɑn ɑ 0203010301/32, b. ʧia 0102020303/25.

bə goʃiŋdi Ç. “içim rahat olmadı, küstüm”

b. b. 0103010303/09.

bəguo Ç. “ama, fakat”

b. b.͡ɬɑ 0103030901/60.

bəkənəŋ Ç. “mümkün değil, imkânsız**”**

b. je b. 0103030702/95.

bəɢɑ “boğa” Bkz. **ḇəɢɑ, ḇəɢ̣ɑ.**

b. b. isginniɣin jɐ̣rdi͡ja 0103020304/22, b. isginnioʁan eː də 0103020304/23, ɢarɑ b. 0202030902/63(2), ɢarɑ b.͡ɬɑ 0202030902/75.

b.+ʁɑ baɬaɴ b.+ʁɑ 0202020401/20.

b.+sə saqəş jiɣərmə ɢarɑ b.+sə 0202030902/68.

bəɣən “bugün, günümüzde” Bkz. **buɣun, buɣən.**

b. b. 0102020303/33, 0102020304/03, 0103040401/01, 0103040401/05, 0103040401/06, 0103040401/19, 0103040401/47, b. ͡ɬɑ 0103010305/13, 0103010305/29, 0103010305/77, 0103010705/29, b. mɑ diɣindin soŋ 0103030202/01, b. mɑ mo͡ɬɑ urəʁ darəʁnəŋge tusuβ 0103050101/19, b. mɑ mo͡ɬɑ ɢəzdə diadəβ 0103050101/20, b. mɑ mo ɬɑ jɑş kun də͡nɑ 0103030203/03, b. sənaɬək kɐ̣ɬn aɬəβ də 0103010305/85, b. jiŋər 0103010305/29.

bəɣəŋ “bugün, günümüzde”

b.+gəː b.+gəː 0103040404/10, 0103040402/20.

b.+gə b.+gə 0103040402/06, 0103040404/03, b.+gə ɑsdɑ 0103050101/24, 0103050101/25, b.+gə bə jodɑ dise 0103010701/103, b.+gə bə jodɑ mɑ 0103010601/60, b.+gə kəsɯ 0202010901/58, b.+gə kəsɯ 0103010602/11, b.+gə kun də 0103010601/01, b.+gə kun dər 0103010702/04, 0103010702/81, b.+gə kundi 0103050101/17, b.+gə kunnə 0103010701/03, 0103010701/126, b.+gə ʤyŋkin 0103020502/02, b.+gə ninə diɣədzɨ 0103010702/02, b.+gə jodɑ 0103010701/116,

b.+gəɣɐ̣ b.+gəɣɐ̣ ɐ̣ʰttse 0103030802/03.

bəχepɑ Ç. “korkmuyor”

b. hɑtdɑrnə b. 0102020303/25.

bəχɔ Ç. “iyi değil”

b. kømse b.͡ɑ 0203030101/14, tiodʒien b. mɑ 0202010901/36.

bə χo suŋlio Ç. “göndermekte sıkıntı yaşar”

b. b. 0202030605/71.

bəχujfəɑː Ç. “konuşmayı bilmiyor”

b. b. 0202010301/10.

bəχɾ “her hangi bir, bir” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəɾ, bər, ḇəɾ, ḇər, βəːɾ, βəɾ, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

b. b. dun dʐɨŋnɑʁɑ 0103030901/20.

bəʁɬɑ- “sallamak” Bkz. **bəɬʁə-, βəʁɬɑ-.**

b.-ʁɑş bər b.-ʁɑş͡gəni 0502020101/269.

bə ʤio ni Ç. “sana izin vermez”

b. b. ʤiŋ ɑ 0202010901/45.

bədʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, ḇədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, ʤin, ʤin, mədʒin, mə̆dʒin, mɐ̣dʒin, vudʒin.**

b. ɑq jyŋ b. 0203020302/09, ɑʰɬdəŋ gumus b. 0202030604/19, 0202030604/20, ɑmɢə søz b. 0202030605/161, oʰt b. 0502020101/296, eɣəm͡b. gøʰdərɣek 0203020402/17, pək b. 0202020501/04, 0202031202/29(2), pədzɋq b. 0502020101/42, 0502020101/104, pudzɋq b. ɢədərɑ ɢədərɑ 0103030802/22, dɑs durɑq b. 0202030601/33, dɑʰt b. 0502020101/268, dɑʰsənən͡b. 0502020101/455, dərβɑq b.

0203010502/08, dumdək b. 0502020101/35, guŋʃien b. jamaβəɾ də 0202020702/13, gyk daβaɾ b. 0202030601/64, kəswnəŋ aɾt b. 0202010901/69, qazəq b. məndaɢəɬʁa niɣəɬɣek nimi ɟtə 0202030104/19, qazəq b. məndaɢa͡ɬa 0202030104/21, quɬaːq b. 0202030605/155, ɢɔz jyŋ b. ganɬaʁaq d̥imi ɟəɾ 0203010501/04, ɢuɬaː͡ʁazaq b. 0202010901/53, ʒyŋ b. hoɾaʁa 0202010703/08, ʒiɬəm b. niːɣəβatɢa də͡ na 0202020702/14, ɬom b. ͡ɬa 0202010703/27, 0202030801/13, maɴqəs qan b. 0502020101/219, miendik mandəq b.͡ɬa hoɾasdəɾʁa͡ɬa 0202010703/08, søjɾə b.͡ɬa niudʒ͡a dij do 0202030301/41, søjɾə b. sandʒiu dij də na 0202030303/01, swk b. unmi 0202030901/15, ʃip b. 0502020101/469, 0502020101/485, ʃip b. pɔʁət də ẹ̣ də 0103040302/05, ʃip b. pəqo̯ə diɣind̥i͡ɬa 0103040302/15, ʂiban b. 0502020101/397, ʂəʁanəŋ aʰɬdə b. 0202030901/17, taɬʁan b. 0203010502/01, 0203010502/08, tseʂia jẹ̣p b.͡ɬa 0202020302/02, joʁuɾ b. sa 0203020601/01, joʁuɾ søz b. ɬa 0202030604/20, joʁuɾnuŋ b. d̥ise 0202010901/07, jiuda b. 0202030604/33, jiudasə b. 0202030604/65, jip b. 0202020702/18, jiʁaʂ ɢəmdan b. 0502020101/476.

bəl- "bilmek" Bkz. **bəːɬ-, bəɬ-, bəʰɬ-, βəɬ-.**

b.-ej də midʒaːɾ b.-ej də 0103050301/20.

b.-eɾdi mẹ̣n b.-eɾdi joq də 0203010301/17.

b.-eɾdʒi meːn b.-eɾdʒi soʁda 0202010901/46, midʒa b.-eɾdʒi oʁanda 0202030801/26, b.-eɾdʒi oːp d̥o 0202030801/27.

b.-eɾdʒidi mẹ̣n͡ɬa b.-eɾdʒidi͡ɬa 0202030802/32, 0202030802/56.

bəleːɣə "bileği, bileme taşı" Bkz. **bəleɣə, bəlẹ̣ːɣə.**

b.+nə b.+nə tejdaβəzɢan͡eː d̥ə 0202030401/24.

bəle "birlikte" Bkz. **bəli.**

b. b. o̯aʰdəɬʁa oɬəɾo oɬəɾəβəɾ͡ɬa 0202030103/08, 0202030103/11.

bəled- < bəlet- "hazırlamak" Bkz. **bəlit, bẹ̣lẹ̣d-, bẹ̣lẹ̣t-, bilit-.**

b.-əβatɢa jaɴjaɴən b.-əβatɢa dəɾə 0202030402/41.

bəlek "işaret, simge, sembol" Bkz. **bəɬəg, bəlẹ̣k, bəlik, beleg, belek, bẹ̣lek, bẹ̣lẹ̣g, bẹ̣lẹ̣g, bẹ̣lẹ̣k, bẹ̣lik, bilẹ̣k, bilik.**

b. suzuleɾnəŋ b. 0103040401/62, aɾɢaseɾnəŋ b. 0103040401/66.

bəleɣə "bileği, bileme taşı" Bkz. **bəleːɣə, bəlẹ̣ːɣə.**

b.+nə b.+nə tejdaβəzɢan e d̥ə 0202030401/25.

bəlẹ̣ːɣə "bileği, bileme taşı" Bkz. **bəleɣə, bəleːɣə.**

b. bəɾ b. 0202030401/16.

bəlẹ̣k "uğurlu iş, işaret, simge" Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlik, beleg, belek, bẹ̣lek, bẹ̣lẹ̣g, bẹ̣lẹ̣g, bẹ̣lẹ̣k, bẹ̣lik, bilẹ̣k, bilik.**

1. "uğurlu iş"

b. uɾuʁnəŋ b. pətgin kun na 0103040401/20, jaɴə məɬaɬaɾnəŋ bə b. ͡əʂdin 0103040401/24.

b.+din b.+din ʊnkəʂ d̥ə͡na 0103040401/43.

2. "işaret, simge, sembol"

b. suzəɬeɾnəŋ b. 0103040401/60.

bəlẹ̣n "hazır"

b. b. boɬʁa 0202030402/40, b. bɔɬʁa 0202030402/36, b. bɔɬʁa dəɾ ͡na 0202030402/37.

bəlẹ̣sək "yüzük (Dahe ağzı)" Bkz. **bəlisəg, bəlisək, bẹ̣lẹ̣sək, bilisəg.**

b.+də ɑʰɬdən b.+də mənə uzu sɑɴɑ beʰɾse 0502020101/276.

bəli “birlikte” Bkz. **bəle.**

b. b. ołəɾoʁɑn nimi d̥ə 0202030403/03, b. ołəɾʁɑ 0502020101/299, uzu məʤin b. 0202030605/102, b. keɣəɾɣe 0202030605/102, b. mɑɴəβərsɑ 0203010301/46, məs͡ɬɑ b. 0202030605/112.

bəliə guɑnʂi Ç. “şımartma”

b. teχj b. 0103030901/28.

bəlie Ç. “hayır, yapma”

b. b. ʂɑʂiɴ χejmiŋ ɑ 0202020501/38.

bəlie diedʒuj ʐi̯ŋ Ç. “insana zarar verme, rahatsız etme, işine engelleme”

b. b. 0103050101/50.

bəlik < **belek** “uğurlu” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlẹ̈k, beleg, belek, bẹlek, bẹlẹ̈g, bẹlẹ̈g, bẹlẹ̈k, bẹlik, bilẹ̈**k, **bili**k.

b. b. kun nɑ 0103040401/19.

bəlin “ile” Bkz. **olẹn, ʊlin, boliŋ, βəlin, min.**

b. pədzq̈aq b. 0103040405/31.

bəlisəg “yüzük (Dahe ağzı)” Bkz. **bəlẹsək, bəlisəg, bəlisək, bẹlẹsək, bilisəg.**

b.+ə b.+ə χuj͡hɑnəʁɑn͡eː 0202030605/85.

b.+ən b.+ən ɢɑɾɑ ɢuzɢun ɣ̃iliβɑɬʁɑ 0202030605/86.

bəlisək “yüzük (Dahe ağzı)” Bkz. **bəlẹsək, bəlisəg, bẹlẹsək, bilisəg.**

b.+d̥ə ɑhd̥əʁɬɑmonəŋ b.+d̥ə mɑ men ɑɬnəp bɑɾ͡e 0502020101/288, ɑhd̥əʁɬɑmonəŋ b.+d̥ə unduruk giɬɣẹ̈ 0502020101/336, b.+d̥ə βəɾ gøʰgʉtge 0502020101/289.

bəlit- “hazırlamak” Bkz. **bẹlẹ̈d-, bẹlẹ̈t-, bilit-.**

b.-gi b.-gi gix d̥ə 0103050301/25.

bəɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, b̥ə-, b̥o-, b̥oɬ-, b̥oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-əβ d̥ə dɑnʤin b.-əβ d̥ə 0502020101/409.

b.-əβ də ʤyɣẹ̈ɾ b.-əβ də 0103010501/12.

b.- kəm b.- qɑnəβ də 0103010304/07.

b.-ʁɑn ej͡ə̌ʂdi joq b.-ʁɑn ẹː də 0103050102/06.

b.-ʁɑndɑ saːnnien b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020202/17.

bəɬ- “bilmek” Bkz. **bəːɬ-, bəl-, bəʰɬ-, βəɬ-.**

b.-əp bɑɾ b.-əp bɑɾ͡e 0203010301/37.

b.-əβ də bərmisən b.-əβ də 0103040601/06.

b.-əj dɾo ɑndɑʁ ɑndɑʁnə b.-əj dɾo 0203010301/37.

b.-əj dɾəm b.-əj dɾəm 0203020401/10.

b.-əp d̥ə mənə χɔsən b.-əp d̥ə 0502020101/442.

b.-əβɑɬəp d̥ə qɔsə b.-əβɑɬəp d̥ə 0502020101/218.

b.-əβɑɬp d̥ə b.-əβɑɬp d̥ə 0502020101/224.

b.-əβɑɬt d̥ə geseɾnə b.-əβɑɬt d̥ə 0502020101/376.

b.-ɣə də/d̥ə mənə b.-ɣə də 0502020101/387, χoː b.-ɣə d̥ə 0203010301/08.

b.-ɣə me/mẹː sɑɾəq qus dẹmẹ b.-ɣə me 0203030102/20, qus ɢɑʰɬd̥ɑɾ b.-ɣə mẹː 0203020403/07.

b.-xəʂ eː/e sen b.-xəʂ e͡ː 0202030104/05, mẹn b.-xəʂ e͡ 0203010301/47, sen b.-xəʂ e͡ 0202030301/12, niːnə b.-xəʂ e͡ 0202010502/19.
b.-xəʂ də/ḍə ogɑŋ ɬa b.-xəʂ də 0103040405/57, b.-xəʂ də 0103010306/08, uzu b.-xəʂ də͡ nɑ 0502020101/381, kənəŋ b.-xəʂ ḍə 0502020101/362.
b.-xəʂ mi sen b.-xəʂ mi 0502020101/16.
b.-əʂ də/ḍə b.-əʂ də 0202030902/43, b.-əʂ ḍə qɑn 0502020101/269.
b.-ʂ eː oːɬ͡ ɬa b.-ʂ͡ eː 0203020301/09.
b.-ɣəʂ miː ɢɑɾəsdə b.-ɣəʂ miː 0202030901/06.
b.-əp b.-əp bɑ joq ḍə 0103040601/06.
b.-əβ bəɾmisə ḍɑʰɢə b.-əβ 0103040601/05.
b.-əβɑɬʁɑʂ b.-əβɑɬʁɑʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/233.
b.-ɣe mẹn ɢɑdʐ͡ɑs b.-ɣe 0203010302/15.
b.-ɣẹ seŋ guaŋ jɑɴqədʐ̧ɑ b.-ɣẹ 0502020101/386.
b.-əβɑɬʁɑndə b.-əβɑɬʁɑndə͡ ɬa 0502020101/224, 0502020101/444.
b.-ɣiːndi b.-ɣiːndi͡ ɬa 0202030902/129.
b.-ɣindi b.-ɣindi͡ ɬa 0202020701/23, mẹn b.-ɣindi 0202020701/33, 0203020601/55.
b.-ɣẹndin mẹn b.-ɣẹndin 0203020601/66.
b.-ɣindin mẹn b.-ɣindin 0203020601/31, mẹn b.-ɣindin͡ ɬa 0203020601/48.
b.-ɣindiɣə mẹn mɑ b.-ɣindiɣə 0203020601/56.
b-ɣeḳ b-ɣeḳ͡ ɬa 0202010703/06.
b.-ɣẹk mẹ b.-ɣẹk mẹ sẹn 0203010301/16.
b.-ɣik gujʧî pəḍək b.-ɣik nimi dəɾ 0203020402/02, b.-ɣik be 0203020401/05.
b.-əβ joq də/do/ḍə liuʂi ʤinəŋ kəsleɾ͡ ɬa b.-əβ joq də 0103010304/53, b.-əβ joq də 0103030901/12, b.-o joq də 0103010303/18, 0103010303/19, b.-əβ joq do 0103030901/08, ɑnə b.-əβ joq ḍə 0103010304/25.
b.- əβ joq ẹʰḳẹn seleɾ b.-əβ joq͡ ẹʰḳẹn 0203010301/33.
b.-mis də/doː/ḍə/ḍɾo bəz mɑ b.-mis də 0202030802/43, b.-mis də məɬaɬaɾ 0103040601/04, ne oŋʂəp ͡baj b.-mis də 0103040301/09, bəz mɑ b.-mis doː 0103040301/27, uzu b.-mis ḍə 0502020101/382, kəʤiɣleɾ b.-mis ḍɾo 0201010101/05.
b.-mis b.-mis kəsə 0203020601/31, b.-mis nimi ḍɾo 0203020601/48.
b.-mẹs eɾ mẹn mɑ b.-mẹs͡ eɾ jɑm 0203020301/04.
b.-mẹs ʧə mẹn mɑ b.-mẹs ʧə 0203010302/11.
b.-mẹʰḍəɾ mẹn mɑ b.-mẹʰḍəɾ͡ nɑ 0103010702/48.
b.-min ḍə bɑɾʁɑnnə b.-min ḍə 0502020101/30.
b.-ɣəmes ḍə seː χɑʁəɾeɾnə b.-ɣəmes ḍə͡ nɑ 0203020501/07, uzu b.-ɣəmes ḍə 0502020101/384.
b.-ɣəmẹs də/dəɾ/ḍəɾ seleɾ b.-ɣəmẹs də 0203010301/14, mẹn b.-ɣəmẹs dəɾ͡ nɑ 0203020302/09, 0203020302/12, b.-ɣəmẹs ḍəɾ 0203020301/04.
b.-ɣəmis də b.-ɣəmis də 0202030603/09.
b.-ɣəməs də/ḍə/ḍəɾ b.-ɣəməs də 0103010305/64, 0103010305/65, 0103030201/32(2), kəsɯ ɑʰdʐəβɑχəʂ mẹ mɑ b.-ɣəməs də 0202030402/77, mənə qɔnə b.-ɣəməs də 0502020101/369, mẹn b.-ɣəməs də͡ nɑ 0502020101/430, sẹn b.-ɣəməs də 0203010301/55, sẹnə ølyɾẹn dise mɑ b.-ɣəməs də͡ nɑ 0203010303/17, uzu b.-ɣəməs ḍə 0502020101/361, 0502020101/383, uzu senə nisdɑʁeɾnə mɑ b.-ɣəməs ḍə 0502020101/415, qadi søzdə b.-ɣəməs ḍə 0103040601/03, sen b.-ɣəməs ḍə

0502020101/375, b.-ɣəməs d̥ə 0502020101/319, ɢejdɑ baʰsɢɑ βɑɾ͡e b.-ɣəməs d̥ər 0202030605/133.

b.-min b.-min ɑndɑʁ 0103040601/05, bə b.-min bər isərɣi͡ɬɑ 0202030902/129.

b.-miɣi kəsleɾ b.-miɣi͡ɬɑ 0203010702/30.

b.-miɣin ɑtdə b.-miɣin e̥ː də 0202030403/10.

bəɬɑʰqdʐ̥i "özel ad, görücünün adı" Bkz. **b̥əɬɑʰqdʐ̥i.**

b. ɑɬəɢə ʂuɬəɢə ɑɬaʰqdʐ̥i b. dimi diorɬ araʰdʐ̥i͡ɬɑ 0202030604/21.

bəɬəg < belek "uğurlu işaret, sembol" Bkz. **bəlek, bəlḛk, bəlik, beleg, belek, bḛlek, bḛlḛg, bḛlḛg, bḛlḛk, bḛlik, bilḛk, bilik.**

b.+ə ɑʰɬdəŋ gəməsdə daʰg̊o dzɻəɢərolɾnəŋ b.+ə pəd̥u ʁeː 0103010703/28.

bəɬək "bilim, fal"

b. b. 0202030604/44, b. ɑʂɢɑn͡eɾ 0202030604/43, b. ʝusgig͡e̥ɾ 0202030604/42, b. ʝusurɣin͡eɾ 0202030604/44, b. ʝusurɣi͡ɬɑ 0202030604/45.

bəɬəktʂi "bilimci, bilgili kişi"

b. ʂɑɾdəŋ b. 0202030604/41, 0202030604/42.

bəɬəmtʂi "bilimci, akıllı"

b. b. puʰrɢɑn 0502020101/56.

bəɬəs "örf-âdet, gelenek, görenek" Bkz. **boɬəs, boɬəs boɬdoɾ, boɬus boɬdoɾ, boɬəs b̥oɬd̥oɾ, boɬus, βoɬəs.**

b.+ɬɑɾ məsdəŋ b.+ɬɑɾ d̥ə nɑ 0202030601/09.

bəɬət "bulut"

b. ɑq b. jydigəː 0103050304/02, b. tḛpgḛ 0502020101/134, b. tusginnəŋ bəɾ͡e nɑ 0102020304/08, b. ʝusgin bər dər 0103030702/76, b. ʝusgin bər dər nɑ 0103040401/56,

b.+dəŋ b.+dəŋ yzḛdi 0202030604/23.

b.+din ɑq b.+din pəʰdʐ̥ək giɣin don dəɾ͡nɑ 0103010701/121.

bəɬuo Ç. "boy, kabile"

b. ʂɨgə b. də 0203010701/01.

b.+nəŋ b.+nəŋ͡əʂdi͡ɬɑ 0203010701/02, bḛs b.+nəŋ mdʒaɾ ʤɯlio 0203010701/04, biːs b.+nəŋ gḛzgə͡ɬɑ 0203010701/02.

b.+nəŋgə bə ʁɑʂ b.+nəŋgə͡ɬɑ 0203010702/07.

b.+nəŋgənəŋ bə ʁɑʂ b.+nəŋgənəŋ ʉzedi͡ɬɑ 0203010701/12.

bəɬɣə "tam, tüm, komple"

b. b.͡ɔrmi də 0103010306/29, b. də 0103010304/60.

b.+ ʤi b.+ʤi͡ɬɑ 0103040301/14.

bəɬɣə "bilecek (kişi), bilen (kişi)"

b. b. qɑːɾ kəsleɾ 0202010301/04.

bəɬɣərd- "bildirmek, bilmesine yardım etmek" Bkz. **bəɬɣərt.**

b.-əβɑttsɑ ɑnə b.-əβɑttsɑ͡ɬɑ 0502020101/436.

b.-əp b.-əp boɬʁəməs 0502020101/435.

bəɬɣek "anlayışlı" Bkz. **bəɬɣik.**

b. b. bop d̥ə 0103030901/37.

bəɬɣik "bilen, bilir" Bkz. **bəɬɣek.**

b. b. kəsɯ 0103040405/43.

bəɬɣərt- "bildirmek, bilmesine yardım etmek" Bkz. **bəɬɣərd-.**

b.-gik b.-gik ʒisɯ d̥ə 0202020701/53.

bəɬʁə- < **bəɬʁɑ-** “sallamak” Bkz. **bəʁɬɑ-, βəʁɬɑ-.**

b.-βɑt də dɐrdiŋnəŋ mojnən bər b.-βɑt də 0103010502/09.

bəɬmi “bilmediği (konu)”

b.+sən ɢəzdəŋ b.+sən sen jərɣɐ̟t 0102020303/45.

bəɬmi “bilen (kişi)”

b. b. kəsɯ 0203020601/31.

bəɬmisə “bilmeyen (kişi)”

b. b. 0202020702/25.

bəmbəqdeɾ “yer adı”

b. b. dzɐ̟ʁɬɑʁɑn ɑq boqəseɾnɐ̟: 0202030102/06.

bənəŋ Ç. “olmamak, olamaz, olmaz”

b. b. 0103010502/14, χɑn b. mɑnde ɑ: 0103050101/12, χɑn b. tʂɨ 0202020701/60, b. χupo ɑ 0103010305/36, b. ɬuantʂɑɴ ɑ 0103010305/36, b. sɑ 0202020701/46, b. ʤuoʧĩŋ ɑ 0202010701/11.

bənəŋ nien Ç. “okuyamaz”

b. tɑ b. ɑ 0202010901/41, tɑ b. a 0202010901/42.

bə negə Ç. “öyle yapmaz**”**

b. dəu b. 0202020701/19.

bəndɑ “burada” Bkz. **bəːndɑ, mədɑ, məndɑː, məndɑ, məndɑʰ, məndɑ̟ː, məndɑ̟.**

b. b. βər teɬək dər 0202031202/53, bə jijɑɴ͡ɬɑ b. ɖə 0103010304/03, sɐ̟n b. nisdɑp bɑr͡ɾɐ̟r 0202030902/16.

bəndɑgɑ < bəndɑʁ+gəɬ-ʁɑ “böyle, böyle yapıp” Bkz. **bəndɑgə, bəndɑgəʁɑ, mədɑgɑː, mədɑgɑ, mədɑg̟ɑ, mədɑʁə, məndɑːgəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑgɑː, məndɑgɑ, məndɑgə, məndɑgəɬʁɑ, məndɑg̟ɑ, məndɑg̟ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑgɑ.**

b. b. bətgi koɬɑʁɑ 0202030701/06, b. biendiolia 0203011002/06, b.͡ ɬɑ 0202010301/12.

bəndɑgə < **bəndɑʁ+gəɬ-ʁɑ** “böylece, böyle yapıp” Bkz. **bəndɑgɑ, bəndɑgəʁɑ, mədɑgɑː, mədɑgɑ, mədɑg̟ɑ, mədɑʁə, məndɑːgəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑgɑː, məndɑgɑ, məndɑgə, məndɑgəɬʁɑ, məndɑg̟ɑ, məndɑg̟ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑgɑ.**

b. b.͡ɬɑ 0103010705/17.

bəndɑgəʁɑ < **bəndɑʁ+gəɬ-ʁɑ** “böyle, böyle yapıp” Bkz. **bəndɑgɑ, bəndɑgə, mədɑgɑː, mədɑgɑ, mədɑg̟ɑ, mədɑʁə, məndɑːgəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑgɑː, məndɑgɑ, məndɑgə, məndɑgəɬʁɑ, məndɑg̟ɑ, məndɑg̟ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑgɑ.**

b. b. mənə jɑmɑʂ də 0202020101/10.

bəndɑgo < bəndɑʁ+gəɬ-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndɑp, mədɑgəβ, məndɑgəp, məndɑgəβ, məndɑgo, məndɑgɔ, məndɑgu, məndɑg̟əp, məndɑg̟o, məndɑg̟ɔ, məndɑg̟ə, məndɑʁəp, məndɑʁo, məndɑʁɔ, mundoɢɔ.**

b. b.͡ɬɑ 0202030604/78.

bəndɑʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **mədɑː, mədɑq, mədɑʁ, məndɑː, məndɑːq, məndɑːʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑg, məndɑʁ, məndɑ̟ʁ.**

b. b.͡ɬɑ dørt͡ɬɑ 0202031202/54, b. ʂigə dʐuŋ diozɯ də 0103010705/34, b. jɑdɑʁɑq ɢəz 0103010705/10.

bəndɑn “buradan, bundan” Bkz. **məndɑn**.

b. b. 0502020101/262.

bəŋbɑ T “Buddhizmde bir çeşit kova, kalasha”

b. b. 0103050102/31.

bəŋɬej Ç. “aslında”

b. sẹn b. bojɬə bə bər jəɬ͡ɬɑ sẹn ʈus͡undun mɑɴəp boɬʁəməs dər 0202020501/17, b. moːs də 0202030105/01, b. sẹndi ni joq b̥əsɑ 0103050101/56.

bəŋnɑ- Ç.+T. “(ipi) germek, sıkı bağlamak”

b.-ʁɑ u^{h}ḳus terənə b.-ʁɑ ͡ɬɑ 0203020302/05, b.-ʁɑ gɑnnɑṣ də 0103010304/59, səqɢɑṣ͡ gəni b.-ʁɑ 0502020101/51.

bəŋṣi Ç. “yetenek, gücü”

b. b. 0502020101/192, ɑzər b. 0202030802/55, b. e^{h}tb̥etikən 0202030104/02, b. e^{h}tgəməs də 0202031202/35, b. bɑɾoṣ d̥ro 0103030802/40, b. bezək d̥ə 0502020101/187, dəʁur b. 0202030404/14, ʒise͡ɬɑ͡βər b. də 0202030404/12, łomnəŋ b. do 0202030802/51, mindʒɑr b. dro 0202030802/58, ni b. βɑr͡͡ e 0202030404/06, sen b͡osɑ 0502020101/260, b. jimsɑʁɑɢ͡e: 0202030802/53.

b.+sə b.+sə bezək nimi d̥ə 0103030802/37, jẹ^{h}ɬdʒ̥inəŋ b.+sə 0103030802/29.

b.+sən b.+sən ørɣẹnəβ 0502020101/202.

bəŋṣiɬək Ç.+T. “yetenekli, becerikli” Bkz. **bəŋṣiɬəʁ.**

b. b. kəsə͡ẹr 0202030605/29.

bəŋṣiɬəʁ Ç.+T. “yetenekli, becerikli” Bkz. **bəŋṣiɬək.**

b. dɑndʒin b. nimi͡ẹr 0202030605/138, b.͡ɬɑ 0202030802/52, b. mi o 0202030901/25.

bəŋṣiŋ Ç. “aslı, normalde, aslında”

b. b. 0103010602/11, 0103010602/17(2), b. dʒiu mənəŋ uzd̥ɑɢə dər 0203010901/01, b. ͡ɬɑ 0103010602/19, b. jɑ 0202030802/45.

bər “bir, bir veya aynı” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔr, ʊr, ur, bəːr, bəχr, bər, b̥ər, b̥ər, bəːr, bər, bər, βoɾ, βuːr, βur, vər.**

1. “sayı bir”

b. b. ɑs bər ɑsd̥ə łułɑmɑ jɑm 0203010301/07, bər ɑs b. ɑsd̥ə łułɑmɑ jɑm 0203010301/07, b. ɑs ʒizgi 0202031202/43, b. ɑ^{h}t ʒiɣədiɣ o^{h}t 0502020101/243, b. ənə͡βɑr mɑ 0103010503/01, b. odəŋ 0103030901/02, 0103030901/06, b. oʁuɬ βɑr͡͡ eː də 0203020203/01, b. orʤy berxəṣ d̥ə 0203020202/14, b. uɣurnəŋ ͡əṣdi 0203011001/02, b. osɑ mɑ 0103050301/10, b. pən sut 0103010306/13, b. pə^{h}rɢɑɴɢɑ bər łom oŋṣəʁɑq nimi d̥ə 0202010901/01, b. bɑr͡͡ eː͡ də 0103040301/36, b. boz ɢoj dər nɑ 0103040401/42, b. dɑ^{h}rtqəṣ 0103030201/23(2), b. dɑ^{h}rtqəṣ də 0103030201/23, b. doːsɢɑn terə 0202030301/21, b. duɑnnə ṣigə duɑn jerɬɑsɑ 0103050301/20, b. duɑnduɑnzɯ osɑ mɑ bẹr 0103050301/10, b. gaŋdɑ nidʒioɾ bɑr͡͡ er 0103040403/16, b. kəsɯ͡ɬɑ sɑ βuṣigə tiaozɯnə peχrɣe, 0103030901/74, b. kopdɑ nidʒoɾ də ʈise 0103010702/43, b. kunnəŋ oŋṣətqəṣ mi 0202030802/11, b. kun boːɬdo 0102040301/15, b. qunəq mɑɴɢɑ 0502020101/241, b. ɢɑrs͡ʤoɾ midʒa pədʒaq dər͡ nɑ 0103010702/38, b. ɢəz βɑr͡͡ eː də 0203020203/01, b. ɢojnəŋ ɑ^{h}rd̥əɢən͡ɬɑ 0103030802/08, b. ʒəɬ͡ɔ^{h}ɬd̥eː 0201010102/05, b. ʒiɬ͡op do 0202020701/54, b. ʒiɬ oʁɑ 0202020701/53, b. ʤazɯ də 0103030801/02, b. ʤazɯdɑ 0202020302/09, b. ʤieːn 0103010502/16, b. łɑ ɑq sɑːqdəŋ terə 0202030301/21, b. łɑ ʃiŋlio 0103050301/32, b. łɑŋnə 0103010602/13, b. łom ɢun də 0103010502/15, b. łoɴ ɢun 0103010502/15, b. mɑ joq d̥ə 0103010502/24,

b. małdan 0202031202/54, mẹn b. ʤyʁɔ͡ ɬa 0103050301/12, sen b. ʤy 0103050301/12, b. ʂəŋ daɾəʁ 0102040301/01, ʂɨgə ʤẹzɯ etge b. etge 0203011002/29, b. ʂɨgə məndaʁ͡ oɾmidin 0103010304/67, b. ʂɨkʲə ʂuaɴ qeːj 0103010305/85, b. tʂəŋ 0103030201/23, ʂɨːɾ sujda b. 0202010501/16, b. ʂɨgə fə jim ałək͡gise͡ɬa 0202010901/49, ʂisan sujda b. 0202010501/16, b. taʁaɾ jy βaɾ͡ eː 0202020302/09, b. taɬa ʂɨtdəŋ teɾənə͡ ɬa 0202030301/21, b. tejda 0202030402/63, 0202030402/63, b. tejdaʁan͡eː də 0202030402/65, b. tejdaβəɾ͡ɬa 0202030402/65, b. tʂəŋ aɾaʰkʲə 0103010304/50, b. tʂəŋ bẹɾse 0202030802/39, b. jəɬ asəʁ 0202030605/77, b. jəɬ͡ɬa asəʁ ɔɬʁan duɣ̆di͡ɬa 0202030605/78, b. jəɬ nidʒoɾ uʰGaɾsa 0103030201/16, joːmə b. ʤazɯ də 0103030801/01, joːmu b. ʤazɯ ḍə 0103030801/02, b. jøɾɬəɣẹndi 0202030402/63(2), 0202030402/65(2), b. jiβatGa 0202030402/67, b. jiβatGan eː ʆə 0202030402/64, b. jiŋnida͡ɬa 0202010501/19, b. jiŋnida ɬa b. 0202010501/19, b. jiŋnida 0202010501/19, b. zoɾnə ma 0103030901/44,

b. +ẹ b.+ẹ bəɾẹ ʂaβu 0203010301/11, bəɾẹ b.+ẹ ʂaβu 0203010301/11.

b.+eɾ b.+eɾ ʂɨgə baɾ mi 0203010302/04, b.+eɾ ʂɨgə βaɾsa 0203010302/11, b.+eɾ aʰs 0203010302/13, 0203010302/15, b.+eɾ otGəɬma ma baːɾ 0203020403/13.

2. “herhangi bir, bir”

b. b. 0102020303/40, 0102040301/20, 0103010304/71, 0103010703/14(2), 0103030701/43, 0103040405/27, 0103040601/14, 0201010101/27, 0202010901/12, 0202010901/83, 0202020501/40, 0202020501/47, 0202020501/77, 0202030101/01, 0202030902/14(2), 0202031201/06, 0203010301/28, 0203010702/52, 0203020203/12, 0203020601/15, 0502020101/114, 0502020101/161, 0502020101/170, 0502020101/391, 0502020101/438, b. aːχɾʤiq səŋuḳdə 0202030902/116, aːɾtdəŋ b. taɬa 0202030605/43, b. aːsdəʁ niminəŋ͡ɬa 0202030802/20, b. aβaga anaga 0202010503/01, b. aβaga anagada 0202030401/01, ad͡ unerнəŋ b. belek 0202020501/86, b. aq͡GaʰtGaʰt 0202020501/88, b. aq͡ enẹk 0202020501/89, b. aq͡qẹʤigə Guɬa pəi ḍə 0502020101/128, b. aq quoβu 0202030605/119, b. aq͡Gaɬa jiɬan 0202030902/05, b. aq Gojnəŋ bozəNGa tudẹn 0103010701/65, b. aq χuoβu 0202030605/119, b. aq mieŋ goke 0103010301/01, b. aq saʁɬəq 0202020501/91, b. aq sut 0502020101/283, b. aq ʂɨdəliŋ 0202030605/113, b. aq jaʁaNGa 0103030702/21, b. aq jaʁaNGa 0103030203/19, b. aq jaʁɬaʰg̊əɾ dioʰʤin 0202010701/12, b. aq joɬ 0502020101/290, b. aq jy 0103010305/31, b. aq jiz uzgiʂ͡ g̊ena 0103050102/28, b. aɬa͡ẹɣiʂ 0103010705/22, b. anaga 0202030402/02, andaq͡b. ʤiaNʤiu do 0202020701/54, andaGəp b. saɬma ma dəɾə 0202020501/101, b. andaʁ͡mi 0203011002/04, andaʁ b. dzu̯ŋ 0202010703/01, b. andaʁ͡oɾmi 0202010703/16, b. aɾqg̊aʂ qanəβ do 0103050102/28, aɾtda ma b. jeʰɬdz̥ɨ dəsa 0103040405/39, b. as 0202030802/20(3), 0202030802/21, b. asdəʁ niminə bẹɾɣẹ͡ɬa 0202030802/24, b. as aʂGan duɣ̆di 0202030601/73, b. as diβaɾ͡ɬa 0202030301/33, b. at saɬəp dɾə 0203010301/28, b. at͡ tsaɬsa͡ɬa 0203020202/08, b. ajnəŋ bẹʂ jiɣ̆əɾmidi͡ ɬa 0202010901/23, b. andzɑNnəq 0203010301/15, b. aʰːs ḍə 0202020501/93, b. aʰːt 0203020202/13, b. aʰdi eʰɬʤi 0202020401/25, b. aʰga qəχGəɾək geɬɣe͡ɬa 0203020202/07, b. aʰga qəʰGəɾək giɣi 0202020501/14, b. aʰɬdən bəlẹsəkdə 0502020101/276, b. aʰɬdəN Gəɬəʂ 0502020101/468, b. aʰɾʤa tuditgi 0202010901/80, b. aʰt 0202010702/03, 0202030902/42, b. aʰt beɾẹn 0103010703/09, b. aʰt bẹɾəβ də sa 0103040601/18, b. aʰt bẹɾxəʂ mi 0202031202/13, b. aʰt bẹɾɣə me 0203020202/15, b. aʰtdək kəsɯ 0502020101/348, b. aʰtdəŋ tu 0202020401/03, əɬəkgi kaʤidan b.

surtgeː 0103040405/57, b. əɬəɣəŋgi 0202030605/38, b. ərdəne 0103030203/28, 0103030203/32, 0103030203/39, 0103030203/42, b. ərdənẹ 0103030203/36, b. ərdəni 0103030203/46, b. ərgam 0502020101/465, b. ərgeɬəŋ baɾ͡ er 0202030802/05, b. ərχua 0502020101/192, əʰrgi̯ṣdin b. ʃiennip bẹrsẹ ͡ɬa 0103010502/03, b. hrgiṣ səβadəβ d̥ə 0103010502/12, enẹ b. jaməNGa 0202030902/115, eni b. piŋṣi manaɾʁa bəɾ qanəβ d̥ə 0103010305/11, eni b. ni bəɾ əχxua 0502020101/192, b. eɣeṣən 0502020101/16, b. ẹseːn suraʁaq nimi də 0202030802/24, b. eʰɬd͡ʒi ʃyenlip d̥ə 0202030901/03, b. eʰɬd͡ʒ̯i də 0202030901/03, eʰtdin b. ṣuɬetGa 0202030402/65, ẹːni b. andaʁ ͡βəɾ 0202030902/69, ẹnẹ b. jaməŋ 0202030902/118, ẹnẹ b. jaməŋnə 0202030902/114, ẹni b. goː 0103040302/13, oːrʁaqdan b. aɬəNGa͡ ɬa 0202030307/01, oɬ b. jiudanə 0202031202/43, b. o͡ɾ səŋugun 0202030902/106, b. oɾəʁ 0103010701/21, b. ot 0103010305/91(2), b. ojinnə ẹtgi 0202030605/73, b. ojin ͡ẹtdə 0202030605/97, ojnaqdan b. jazəβattsa 0103010305/44, b. oʰq jaːnə βẹɾ 0502020101/74, b. oʰt Gəɬəṣ 0502020101/297, b. oʰt Gəɬəṣ̡də 0502020101/297, b. ølyq qaɬʁa 0202030101/05, ørymdin b. səqGa ͡ɬa 0203010501/05, u b. toɾ dəɾ 0202031202/45, b. unduʁaN 0502020101/377, b. unduʁaNnəŋ 0502020101/378, b. uruk gip baɾ͡ eː 0202010502/06, bəɾ ͡uṣ beɾit 0202030402/10, b. uṣ quɾɬəʁ unduʁaN 0502020101/290, b. uzgomba ɬama 0202030901/07, b. uʰdaʁ 0202010703/31, b. uʰdaʁ bəɾ guodʒa usdaʁan nimi d̥ə 0502020101/246, b. uʰkus 0202031202/13, b. uʰk̡us βẹɾɣə me 0203020202/15, b. uʰgu̯ːs 0203020202/13, b. uʰrsaN saɬʁa ͡ɬa 0202010901/83, uʰrsaNdan b. saɬʁa 0202030902/47, b. b. uʰk̡us 0203020302/11, uʰrs̡saN saɬəβatGa 0202010901/74, b. uʰrs̡saN saɬoːɾ d̥ə͡ na 0202020701/31, b. uʰrs̡saN saɬʁa 0202020701/35, b. uʰdzu ͡dzq̡aqəsdəŋ baṣ̡Ga 0202010901/76, b. jizdə 0103010701/125, b. paʁaNnəŋ 0202030402/19, b. pədəɣ 0202031202/05, b. pədʒa a͡t tsaɬəβat 0203010301/20, b. pərβa 0202010703/18(2), b. pədzq̡aq 0103040403/13, 0103040403/26, pədzq̡aqdan b. təkgi 0103010304/76, b. pəʰrg̥an͡ d̥ro 0202010703/11, b. pəʰrg̥an͡ ɬa dərə 0103010502/17, b. pẹɾxərd͡ʒ̯ik 0103010304/28, porn b. kun 0103050301/24, b. pozɯ kəsɯ 0203020601/10, 0502020101/168, b. pʉɬəgə ͡ɬa 0203020601/17, b. piode 0103010304/28, piŋṣi manaɾʁa b. qanəβ d̥ə 0103010305/11, pitio od͡ʒin daɬaβatGan mənda: b. duj 0202020303/09, b. baɬaN enẹkd̥ə 0502020101/431, b. baɬaN ͡enẹk 0502020101/379, b. bars 0202030404/04, b. badzq̡ə 0103030702/56, baʰṣ̡ənda b. sɯŋ 0203020402/19, b. baʰdzq̡ə niɣẹ 0103010601/64, bə dupdi b. sɯŋ 0203020402/19, b. bəlẹːɣə 0202030401/16, bəɬarɾdan b. jaɾɬəʁ ɟusgin ͡ir 0202030605/11, b. ͡bəɾ daɬə 0202010703/19, b. ͡bəɾ daɬə 0202010703/19, bəɾ difaN b. difaNnəŋ ʃiguan d̥ro 0203020501/22, b. bəɾ gẹɬɣẹ 0203020601/53, bəɾ b. gẹɬɣẹ 0203020601/53, b. bəɾ kun soGanə 0103030802/21, b. bərnə 0103030802/40, bəɾ b. kun soGanə 0103030802/21, b. bəɾ jaNʤɯnə 0502020101/423, 0502020101/428, bərəŋgi b. 0202030801/13, bərdin b. kemaɾaʁa 0502020101/453, b. bərnə 0103040405/14, bəzdəŋ b. sozɯ 0202020301/12, bezəq ͡GaNəɾəq nimidin b. dəliɣi 0202030605/69, bezgərek b. hʊːN 0103010702/50, b. boɬəsdəʁ nimi d̥əɾ 0202030601/72, b. boz Goj 0103030203/25, b. boz Gojʁa 0103030702/34, b. boz Gojnəŋ 0103030203/27, b.͡ bəɾ Goj ma jitgi βaɾəβəɾ d̥əɾ 0202010901/25, bəɾ ͡b. Goj ma jitgi βaɾəβəɾ d̥əɾ 0202010901/25, b. boz Gojnəŋ jodaʁa pədzo: 0103040401/40, b. bøːzuk dzəʁən 0202030104/08, b. bøzuk deɾek 0502020101/378, b. bøzyk paʁaNnəŋ dəpdi 0502020101/241, b. biɣə͡ ɬa ołsa

0203010303/12, bilikdin b. tutɢa 0103050201/11, b. b̥aʰdzd̥ə 0103030702/55, b. βaʁadzd̥a sunəŋ ⁀əʂgi ‿ɬa 0502020101/397, b. βadzd̥ə 0103030702/59, b. βəɾ 0202030604/15, 0202030902/121, b. ⁀βəɾ 0202030902/121, b. ⁀βəɾ uɣuɾ 0202020701/56, b.⁀βəɾ⁀βəɾ dałə 0203020302/10, b.⁀βəɾ dałə‿ɬa 0203020202/11, b.⁀βəɾ guodʒanə usdaʁa 0502020101/04, b.⁀βəɾ ɢoːzə 0202031201/12, b.⁀βəɾ ɢoj d̥əɾ⁀na 0202010702/03, b.⁀βəɾ ɢojnə 0202010702/04, b.⁀βəɾ⁀ʁəʁa 0202020702/12, b. βəɾ dʒadʑunəŋ 0202020701/35, b. ⁀βəɾ dʒazɯdan‿ɬa 0202030802/36, b. βəɾ dʒadʑɯ 0202030802/10, b.⁀βəɾ‿ɬa 0202031201/09, b.⁀βəɾ nimi 0203020402/05, b. βəɾ təkəs 0502020101/103, b.⁀βəɾ təkəs ɢədəɾʁa 0502020101/101, b.⁀βərən 0203020203/11, 0203020203/15, b. βərənə 0203020203/08, b. βərəŋge 0203020101/05, b. dʒazɯda 0202030802/36, b.⁀βəɾ dʒẹzɯ 0202030308/04(2), b.⁀βəɾ sap 0202020501/04, b.⁀βəɾ sap‿ɬa 0202020501/04, b.⁀βəɾ sɯŋ 0202020702/27, b.⁀βəɾ siːʁa 0202020702/19, b.⁀βəɾ niɣəɬɣi 0202020702/28, b.⁀βəɾ tazŭ 0202020702/10, b.⁀βəɾ təkəs 0202030308/04, b.⁀βəɾɣe 0202020501/34, b.⁀βəɾɣẹ 0202020501/12, 0202020501/33, b.⁀βəɾɣẹ‿ɬa 0202020501/12, b. βəɾnə 0103050101/31, b.⁀βəɾnə 0202020501/34, b. βəɾnəŋgədi 0202020501/34, 0202020501/20, b. βəɾnə gyɾmis 0202030201/03, b. ⁀βəɾɣe 0103050101/55, b. ɸølekge 0203020601/17, b. ɸølʉk 0203020601/10, b. ɸodʑɯ 0103010305/75, b. ɸozɯ 0103010305/78(2), b. ɸudaʁnə‿ɬa 0502020101/07, b. ɸudaʁnəŋ 0202010703/31, b. ɸudzaŋdʑɯ aʰtɢa 0202020701/54, b. ɸu⁀dzd̥aʰdzd̥a jołnəŋ oʰɾdaʁa ẹʰtgiʂ ⁀gəni⁀ ɬa 0502020101/51, b. daβannəŋ baʂɢa ʊngeː 0202010502/12, b. dałej 0202030902/04, 0502020101/431, 0502020101/452, 0502020101/379, b. dałejdan 0202030902/29(3), b. dałejdan ma naɾ βaɾmada 0502020101/408, b. daniusə 0103040405/51, b. daɾʁaq 0202030401/16, b. das taʁ 0502020101/452, b. das taʁnəŋ aɾtda 0502020101/408, b. dasłəʁ taʁ 0502020101/452, b. das tẹɾɣindi 0202020701/43, daʰːɢu b. jaɴdʑɯ 0203010301/52, b. dəp soɢanə 0102040301/01, b. deɾekge 0202030402/25, b. dẹːɾdiːɴ χuałaʁan 0103010502/02, b. dẹməɾ topdzd̥i 0202030301/13, b. dẹməɾ tiotiozɯ 0502020101/38, b. dẹɾẹk bəʁanda 0103010305/64, b. doɢuɾʁəɬʁa 0203030101/11, doʁəɾəndan b. ølyɾ 0202010502/10, b. dombəm basəβəɾ d̥ə 0202010901/14, b. dun pẹgẹkdiɣində‿ɬa 0103030901/42, b. donnə 0103010701/120, b. doχəs maɾminə 0103030802/17, b. dɔːɢuɾʁəɬʁa 0203030101/11, b. dɔɢuɾ uʰkus eʰtdə 0502020101/289, b. dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/80, b. dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs‿ɬa 0502020101/304, b. dørβyɾdʒin unduʁaɴ tʂəŋ 0502020101/247, b. dørdiŋ də 0103010502/02, b. duan də 0103030702/72, b. duan joł 0502020101/290, b. duɣẹ 0502020101/330, 0502020101/335, b. duɣe oʁandə‿ ɬa 0502020101/331, b. duɣe diɣẹʂ⁀ gəni⁀ ɬa 0502020101/367, b. duɣe op d̥ə 0502020101/445, b. dun 0103030802/12, 0103030802/16, b. dun oŋʂəʁa‿ɬa 0202030104/12, b. dun qejndəɾəβ ⁀ə̆ʂse‿ɬa 0202031101/26, b. dun tʂa 0203010801/09, b. dun tʂanə xidʒiu⁀ungi 0102020303/30, b. dun dzd̥aʰɬd̥əɾʁa‿ɬa 0202030104/12, b. dun jaʁłaʁa‿ɬa 0202030101/14, dusgin b. təɾ 0103010701/123, b. dun d̥əχɢəʁa 0103010705/24, 0103010705/29, b. dujʃiaɴ dəlit də 0103050101/08, duzdin b. saɬʁa 0202030308/07, b. dyːge 0203020601/15, b. dioʰdʒindi 0202010701/15, b. dioʰdʒinnə 0202010701/09, b. difaɴ bəɾ difaɴnəŋ ʃiguan d̥ɾo 0203020501/22, b. digən ẹʰt 0103010703/18, b. dixəʂ dəɾ 0203010702/40, b. diɾikdəŋ dəpd̥ə 0202020401/20, b. d̥aʰɾdʒak gandʑɯ 0103030901/67, b. d̥əkəs

0202030301/11, b. d̪oʰqd̪ə 0202031201/12, b. d̪un niɣəɬɣɐ̣nd̪ə 0103030901/42, b. fudagə 0202030402/29, gardamba dip b. kəsɯ 0202030605/05, b. gəɬdəɴ ɢarɑ pəi d̪ə 0502020101/226, b. gəməs joda 0103010601/15, gəməsdin b. saːʂ mi 0103050102/33, b. guantse etge 0203020402/21, b. guaɴʤɯ ʃiuɬaʁa 0203020402/19, b. geɾ mien do 0103050102/32, b. geɾ miennəŋ yzuɣi 0103050102/33, b. gerə 0103030802/26, gerədin b. ʤiliβaɬʁa 0103040403/24, b. geʰɬdik quɬa ‿pəj 0202030201/05, b. gɐ̣ɾ dzuŋbiɬəβ də 0103050102/34, b. gɐ̣ɾɣi‿ɬa 0103050102/34, b. gɐ̣ɾəŋge‿ɬa 0103050102/34, b. go niɣə 0202030101/01, b. gøŋəɬə‿eːɾ 0103010702/95, b. guodʒa usdaʁan nimi d̪ə 0502020101/246, b. gumus ɔχq ja 0502020101/420, b. gumus qɔɴGərɑʁə 0202030104/05(2), b. gurum edəβər do 0202010901/11, b. gunɑɴnə 0103010705/17, b. gʉk søɣʉt 0202010703/08, b. gyzət dip bər 0103030701/07, b. gibɐ̣ːzə 0103010304/32, b. kadɑq 0203011002/26, b. kadʒałəq 0202010701/16, b. kəu 0202030101/09(2), b. kədʒiʂgəni ər jɐ̣ɾ dro 0202010901/28, b. kədʒiɣ at‿tsaɬʁaG‿eː 0203010301/19, b. kəsɯ 0102020303/31, 0103030802/27, 0202020201/01, 0202020201/02, 0202020201/03(2), 0203020302/10, 0502020101/243, kəsɯ b. uzuruqda 0202020401/04, b. kəsɯ βoɬəβ 0202031201/05, b. kəsɯ βoɬsɑ 0202031201/06, b. kəsɯ duoɬosɑ‿ja 0202030104/16, b. kəsɯ diβər dər 0202031201/35, b. kəsɯ‿ɬa 0202020501/82(2), 0202031201/35, 0202031201/35, b. kəsɯ tʂəŋnaʁan 0202031201/03, b. kəsɯ tʂəŋnaʁandi‿ɬa 0202031201/04, b. kəsɯ tʂəŋnap d̪ə 0202031201/03, b. kəsɯnəŋ 0202030902/104, kəsɯnəŋ b. ɢəzdə 0203020501/03, kəsɯnəŋ b. məndʒar bɐ̣rsɐ̣ 0202010503/15, b. kəsɯ 0103010705/42, b. kəsɯ do 0103040302/14, b. kəsɯ gise 0103040601/13, b. kəsɯ maɴusɑ 0103040405/40, b. kełən 0203020201/04, kemdzɯdin b. ʒi 0203020201/03, kemdzɯdɐ̣n b. ʒi 0203020201/07, b. kømbuʂdəɣ 0502020101/364, b. køŋeɾ‿ɬa 0202030605/164, b. kuːn‿ɬa 0103010304/50, b. kun 0103010701/05, 0103030802/21, 0202010901/64, 0202030605/129, 0202031101/25, b.‿kun 0202031101/26, b. kun bər 0102040301/15, bər kun b. 0102040301/15, b. kun dəɾ‿na 0103010702/82, b. kun‿ɬa 0202010503/04, 0202030101/02, 0202030105/04, 0202030402/60, 0202030605/98, 0202030605/99, 0202030605/112, 0202030605/128, 0202030902/26, 0203010801/09, 0203020203/02, 0502020101/191, 0502020101/356, b. kunə‿ɬa 0502020101/450, b. kungə χuj 0203010301/42, b. kungi 0202030605/81, b. kungi ɐ̣ʰtgindi‿ɬa 0103010705/20, b. kuʰrgərettsɑ ɐ̣ː də‿na 0103010601/27, ɻusˍəʂdi b. 0103040405/51, b. ɻus berɐ̣n 0103010703/09, ɻusdin b. 0103040405/51, ɻusdin b. øɬʉruβadin bɑ 0103040405/58, b. ɻus βɐ̣rəβ də 0103040601/18, qaːntan b. tʂa‿ semen 0103010705/17, qam eʰɬdzɨ dip b. 0103030802/30, b. qan 0202030601/45, qantan b. ʤatiŋ 0103030901/61, qantam b. łom d̪ər 0103040301/33, qantan b. jøndamba 0202030601/20, qantanərɑq b. kəsə 0502020101/114, b. qar pəi: 0502020101/15, b. qar derekdə 0502020101/428, b. qarɬəʁ taʁnəŋ 0502020101/17, b. qaʂ kəsɯ 0102020303/29, b. qazəq ɟə 0202010703/16, b. qajaq ɟər 0202031202/28, qəm b. geʰp dro 0203010301/30, b. qonGanda 0502020101/425, quɬunnəq‿quj məngin b. adzɨga 0202010502/13, b. qusqas ni amaʰtan boʰɬsɑ0202020501/39, b. ɢaɾ‿jy 0203020301/02, b. ɢarɑ‿aʰtdək kəsə 0202030902/29, b. ɢarɑ ăʂt 0502020101/287, b. ɢarɑ ɸaʁaɴnəŋ 0202030402/19, b. ɢarɑ do 0103040301/08, b. ɢarɑ gøgəʂd̪əɣ aʰt 0502020101/128, b. ɢarɑ χuoβu 0202030605/119, b. ɢarɑ haʁəɴ 0202030605/150, b. ɢarɑ saq 0202010502/03, b. ɢarɑ taʁnəŋ baʰʂda 0502020101/290, b. ɢarɑ jeɬ

0502020101/202, b. ɢaɾa jiɬan 0502020101/281, b. ɢaɾʁa 0502020101/73, b. ɢaʂ taʁ asɢa 0502020101/284, ɢa^{h}t͡ b. də dise 0103030702/61, b. ɢa^{h}t ni bəː bə maɴqəs qannə ølyɾɣẹ̥ndi 0502020101/192, b. ɢəːmdan 0202030401/16, ɢəɬəʂdəq b. məɬa 0203020201/04, b. ɢəz 0502020101/250, 0502020101/251, b. ɢəz βosa 0202020501/29, b. ɢəzəɬ jeɬ giɬɣẹ̥͡ɬa 0502020101/202, b. ɢəzəɬ joɬ 0502020101/290, ɢəzɢa b. ʤan 0203010303/12, b. ɢɔːj 0202031201/09, b. ɢɔj 0202031201/10, b. ɢɔj βaɾ͡ ẹ̥ 0202031201/11, b. ɢɔj niɣə 0202020701/56, ɢoj jyŋdin b. ͡βəɾ daɬə 0202020501/76, b. ɢəz dixəʂ mi 0202020501/107, b. ɢəzəɬ do 0103040301/08, b. ɢəzdaɾ də 0103010705/10, b. ɢəzdə 0103020302/01, b. ɢoj 0102040301/02, b. ɢoj ʒiβəɾ ʄə 0202010703/09, ɢojdan b. ʊndəɾitgi 0202010901/59, ɢojdan b. ʃienniɣi 0103010502/13, b. ɢoj disẹ̥͡ɬa 0103030802/03, b. ɢojnə͡ɬa 0202010703/14, ɢojnəŋ b. odʐa 0203020501/03, b. ɢɔj juŋno də 0103040301/04, ɢɔjnuŋ b. døːs 0203020501/03, b. ɣeɾ aɾa^{h}ʞə 0502020101/221, b. ɣeɾə pə^{h}ɾʤaɋən 0202030402/10, b. ɣerə gəɬdəŋ tʂa 0203020201/03, b. ɣun 0202030401/33, b. χan 0202030601/45, χoɴχuodi b. χoɴχuo 0203010303/01, b. χənɢaʂ͡ gəni͡ɬa 0502020101/292, b. χuanʤin oɬuɾʁan͡ ẹ̥ːḍə 0202010502/21, b. χun 0202030401/13, b. χuŋ guaɬaʁa 0102020303/31, b. χuɾ 0203010701/08, b. χur 0103040405/48, b. χɾgik ɢojnə 0103040301/06, b. ʁandʒa kəsɯ ͡ɬa 0202020401/16, b. ʁantazɯ də͡ na 0202020702/05, 0202020702/10, haɬdaɢə o b. toɾ 0102020303/47, b. hot ɢəɬəʂ 0502020101/296, b. hudʐa^{h}dʐa^{h}ma joɬʁa 0502020101/290, b. hɾgiʂ͡ ɬaʃienniβ ḍə 0103010502/20, hɾgiʂdin b. ʃyɬəβadəβ də 0103010502/14, b. ʒeɾ oɬərəp ḍə qan 0502020101/449, b. ʒy 0202030901/19, 0202030901/20, 0202030902/08, b. ʒy ma aɬəp ḅe^{h}ɾt ḍə 0103010503/09, b. ʒip bəzin 0202030306/01, b. ʒibəjzɯ 0203020202/08, b. ʒiɣət jimsaʁa͡ ɬa 0202010502/02, b. ʒiɾdi 0502020101/445, b. ʒiɾɣi ẹ̥^{h}tgindi 0202020701/01, b. ʤazɯ 0103030201/18, 0202010701/20, 0202020701/56, 0202030301/11, b. ʤaʤɯ kəsɯ 0202010901/69, 0202020501/12, 0202030404/01, b. ʤazɯ kəsɯɣẹ̥ 0202020501/14, b. ʤazɯ kəsɯnəŋgədi 0103030802/34, b. ʤazɯdaˑ͡ βəɾ 0202010502/01, b. ʤaʤɯ 0203010302/07, b. ʤaʤɯ kəsɯ͡ ɬa 0202020501/21, b. ʤazɯnə͡ ɬa 0502020101/139, b. ʤaʤɯ ʐəŋ ͡ɬa 0202030901/06, b. ʤazɯnəŋ 0203020601/50, b. ʤendi 0502020101/230, b. ʤẹ̥ndi 0502020101/230, b. ʤẹ̥ɾɣi ketʃin͡ ɬa 0103010305/35, b. ʤiazɯ 0103010306/05, b. ʤiazɯ kəsɯ βaɾ͡ e 0103010306/05, b. ʤiendi 0202030402/20, 0202030402/27, b. ʤio ɢazəβap ḍə 0502020101/391, ʤiɬəβaɬmas oʁaq b. aɾa^{h}kə 0502020101/222, b. ʤiɾɣi ͡jaɾχətʂi 0202010703/06, b. ʤizɯ 0103020302/18, b. ʤizɯ dɾo 0202030902/132, b. liaŋkuzɯ ʂiɡəgẹ̥͡ɬa 0203020203/01, b͡ ɬa 0203010301/15, 0502020101/15, 0502020101/120, b. ͡ɬa bəafaɴnasa͡ ɬa 0103010304/81, b. ɬa βəɾ daɴGəna: 0202030402/44, b͡ ɬa gue niminəŋ 0202030902/10, b. ɬama 0202030802/04, b. ɬajẹ̥ɾnəŋ bə dəʰqus ͡otusɢa ẹ̥^{h}tgi 0202020701/28, b. ɬajyeɾ͡ ejda 0202020501/14, b. ɬom oŋʂəʁa 0103040301/07, b. ɬom oŋʂəʁaq 0202010901/01, b. ɬom dəɾo 0103030802/02, b. ɬom də 0103030802/02, b. ɬom saɬ 0103030802/14, b. ɬom ḍɾo 0202010703/17, b. ɬom saɬʁa 0202030801/01, b. ɬomaq do 0103020304/37, ɬomaqdan b. di 0202030302/05, b. ɬomaq diβoɬ 0202030302/05, b. ɬɔm oŋʂəʁaq 0202030801/16, ɬujuɾnəŋ b. qaʤiɣərmədi ͡ɬa 0202030801/19, lujuɾnəŋ b. jaɴə 0202030802/40, b. ɬujiŋbi 0103010602/20, b. ma 0103040403/56, 0103040403/58, b. maɬ͡ u^{h}ɢaɾma jeɾ 0502020101/303, b. mandʐə

ɢoj 0202020401/27, b. maɾmi 0103030802/14, b. b. maɴqəs unuk giɣi 0502020101/202, ma^{h}ɬdʐi̯ dəɾ͡na 0202010502/11, b. məːɬa osa 0203011002/17, b. məɬa duqɢa ɬa 0103050102/07, b. məɬa duqɢan͡eː də 0202030402/01, b. məɬa drə 0103010502/09, b. məɬa ḍə 0502020101/141, b. məɬa op ḍə 0502020101/09, b. məɬa da^{h}p ḍə o 0502020101/47, b. məɬagaʂɢa 0502020101/158, b. məɬanə 0103030901/15, b. mənək a^{h}t berəp ḍə 0502020101/124, mənəŋ tʁrek b. ja^{h}tba 0203020202/17, mənduqqan b. perk 0103010304/46, b. məndʒaɢəna 0202030901/19, b. məndʒa hørme 0202010501/16, menəŋ da^{h}ɢə b. səŋnə βaɾ͡eː 0203030102/01, mẹn b. kəsɯnəɴ ɢəzdə aɬχəʂ troː 0203020501/03, mẹn ma b. kəsɯ βoɬəβ 0202031201/06, mẹnəŋ b. ɢoj͡eːɾ 0203020202/13, b. mindʒa geɾː 0103010702/52, b. miʃynəŋ͡ɬa 0202030802/14, b. mrəʂ 0202010503/01, b. nẹɣə dəɾ 0103040401/08, b. niːɣəː 0202010501/16, b. niendzi̯k 0202030801/01, b. niːɣə 0203010702/20, 0502020101/247, 0502020101/284, 0502020101/290, 0502020101/394, b. niɣə də 0103050401/15, nidʒik b. ni pɔʁɬaʁan͡ẹɾ͡ɬa 0502020101/453, b. saːɾək kiḵḍinə 0203030102/14, b. sadəʁ etbe kəsš 0103020302/01, b. sadəʁdzi̯ 0103020302/01, b. san tʂɨnəŋ bəɾ aq jiz 0103050102/28, b. saɾəχ a^{h}t 0202030902/40, b. saʂḍəq ʤiliɣindin͡ɬa 0203020601/58, b. səβaqḍə 0103030802/26, b. səɴaɾ ɢaɾ͡ jy 0502020101/15, səqdədan b. ẹtgẹ 0103020304/09, b. saz̨ daɾama kəsɯ͡ aɾʁa 0201010101/15, sen b. qən 0502020101/291, sen b. məɬa 0502020101/154, b. sej mə χaʁəɾʁa 0203010801/08, sẹn dan b. jejesə miɾ 0202020501/88, soŋ b. ʒidə jasdə͡ɬa 0203020501/27, b. su gøʂgẹʂ͡ɬa 0103010303/36, b. suɬaɴgə ḍa^{h}ɾḍəɬʂ dəɾ͡na 0102020304/10, b. sumiːdi 0202030802/02, b. sut geːɾəʁa 0203020302/10, b. sujʐan maɴqəs oɬʁa 0502020101/318, b. sɯjẹrnəŋ bəɾ͡ej 0202010901/19, sɯjeɾnəŋ b.͡ejdə͡ɬa 0202010901/18, sɯjẹrnəŋ b.͡ej 0202010901/19, b. ʃipdə 0103030901/65, ʃipdin b. poqɢa 0103010304/46, b. ʃiŋ ʏi̯di jigə 0203020601/55, ʃiŋəndin b. ʒise͡ ɬa 0203020203/06, ʂabədan b. ʤyeniβaɬʁa 0202030501/05, b. ʂam dəɾ 0202030101/03, b. ʂazḍəq 0103010705/39, b. ʂazḍəʁ 0103010705/38, ʂuaɴzi̯zɯdan b. diŋnaʁa 0103050201/01, b. ʂɨdagə 0202030402/23, b. ʂɨgə 0103030802/15, b. ʂɨdʒẹʁa bəɾ jytʂaʁ diβ də 0103030201/29, b. ʂɨdʒe tygẹt də 0103030201/29, b. ʂɨdzo̯u niennəŋ 0202031202/05, b. ʂɨgə 0103030802/12, b. ʂɨt 0103020302/12, 0202010503/01, b. tap 0203020401/08, b. taqɢa baɾʁan eː d 0103040405/06, b. taʁ 0502020101/280, 0502020101/301, b. taʁ asɢa 0202030605/163, b. taʁnə 0502020101/283, b. taʁnəŋ ə͡ʂdi͡ ɬa 0502020101/247, b. taʁnəŋ baʂda 0502020101/290, b. taʁnəŋ hẹʤindi͡ ɬa 0502020101/247, taʁnəŋ b. niɣəleɾ 0103050301/33, taʁnəŋgə͡ɬa b. hasərəβ də 0103010304/15, b. təkəs 0103010304/46, 0202030402/67, 0202030802/20, b. təkəs dẹməɾ 0502020101/89, b. təkəs tejdasa bəɾ təkəs jimsaɾtɢa 0502020101/101(2), bəɾ təkəs tejdasa b. təkəs jimsaɾtɢa 0502020101/101(2), teɬəkdin b. ɢazɢa 0202030603/05, b. temdər 0202030601/35, b. temdikdəɾ͡na 0103010701/119, b. tẹmdẹk saɬʁannəŋ bəɾ͡eni 0102020304/06, b. tẹɾɣẹn 0203010702/27, b. toʁ͡ɸədzqaq 0502020101/38, b. toɾ 0202030601/12, b. toɾ βaɾ͡eː 0202020702/30, b. toɾ gizgə qano do 0103050101/43, b. toɾ manəɴ qanak giɬəβ də 0103010305/08, b. toɾ jəʁβatɢa 0103010305/07, b. toɾnə͡ɬa 0102020303/47, toɾdin b. 0103030901/47, b. toɾnə jozɢandə͡ɬa 0102020303/48, b. tuː 0202030902/45, b. tu͡βerẹn 0202030902/47, b. tuɣərẹk 0202010703/13, b. tuni 0103030901/53, b. tuni ojnasḍərʁaʂ͡ɬa 0103010305/38, b. tunidi͡ja tʂɨməkdiɣe

unək͡giɣin e də 0103020304/05, b. tuŋdisək manɢa 0103040601/10, b. tuŋtuŋzɯ 0202020701/11, b. tuʃiaɴ pəʰrɢan 0103010502/18, b. tuʃiaɴ də 0103010502/02, b. tuʃiaɴ d̥ə 0103010502/04, b. tutqəʂ d̥ə 0202030301/12, b. tɯni 0202030801/02, b. tɯni ͡ɬa 0202030801/01, b. tɯniɣe ͡ɬa 0202030801/02, b. tienɬotʂi diɣeg͡ e 0203020201/21, b. tiodʒien dro 0202020501/72, b. tiozɯ 0103010305/85(2), b. tijnəŋ 0202030604/57, ʝəsdəŋ b. gygeɾ hanəʁan e̞ː d̥ə 0502020101/64, b. ʝɔχqus βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/85, b. ʝioʰdʒiŋgi͡ɬa 0103050401/15, b. ʃyendzɯ 0203010702/12, b. ʃyβek d̥əɾ 0202010501/16, b. ʃi͡boz ɢojʁa e̞ʰt dəɾ na 0103010701/53, b. ʃi məntse 0103010305/53, b. ʃi͡ʒy 0102020303/21, b. ʃio βaɾ͡e 0502020101/281, b. ʃidɔq͡a 0202030801/17,b. ʃidəq ʃydəq 0202030801/16, b. ʃiŋʃi 0203020201/08, tʂadan b. əʂ 0103010303/06, b. tʂa aɬʁa 0202010901/83, b. tʂa ʝaʰG̥ə͡horʁədo 0103010303/09, b. tʂaβəɾi dimi 0202030801/07, b. tʂuɴqus 0502020101/378, tʂuŋdʒe̞nəŋ b. ͡ejʁa͡ɬa 0202020501/33, b. tʂudzɻa dimi 0103020302/14, b. tʂɨzɯɬəʁ 0202030802/21, b. jaq 0103010701/106, jaʁ jɔʁdan b. 0202030308/07, b. jaqtoqdəɴ ɢəzdə 0202010701/11, jaʁdan b. məɬaʁa aʰsəɴɢa βəɾ dadəɾʁa 0202020501/83, b. jaʁan usdaʁan bəɾ taʁ 0502020101/280, b. jaʁɬaʰG̥əɾ 0202010701/01, b. jɑməŋ 0202030902/115, b. jɑɴəː turdien 0202030101/05, b. jɑɴə ɑsdəŋ 0202031202/28, b. jɑɴə də 0103030702/98, b. jɑɴə jytʂaʁ 0103030201/34, b. jɑɴsə͡ɬa 0103030702/109, b. jɑɴqəs taʁ dro 0203020201/21, jɑɴjɑɴəŋdan b. keːɣəɾ 0202031202/33, b. jɑɴdzɯ 0202020101/04, b. jɑɴdzɯnə 0202020101/04, b. jɑɴdzɯsə jaχsəɬ do 0103040301/03, b. jɑɴdzɯsə͡ɬa ɬa ɢəzəɬ do 0103040301/03, b. jɑɴdzɻŋ semi də 0103010502/01, jaʂ kundin b. diŋnaʁa 0103050201/01, jaʂəp b. bę̞lę̞k ʃyxgin 0202030604/15, b͡. jaʰG̥a ɬa 0103040402/04, jaʰG̥asənəŋ b. ʂandzɯsən 0202030605/27, b. jɑɴdzɯ də 0203010301/51, b. jaʰsəɬ køβʉk 0202030902/109, b. jaʰsəɬ køβʉkdəɣ 0202030902/122, b. jaʰsəɬ do 0103040301/08, b. jaʰʂ kəsɯ də 0502020101/339, jaʰʂəp b. jiuda ʃioʰk̟əsa͡ɬa 0202030604/18, b. jaʰtba saɬʁa 0202031201/17, b. jəɬ ɬa 0103040301/20, b. jəɬ ͡ɬa 0202020501/16, 0202020501/17, b. jeɬ oɬʁaq͡eɾ 0502020101/357, b. jeɬ oɬʁaɢ͡eɾ 0502020101/357, b. jeɬ boʰqdzɻa 0103010305/85, b. jeɬnəŋ ʂiɡə jiɣərmə͡ajda͡ɬa 0202010901/24, b. jeʰɬdzɻi βaɾ 0103030802/33, b. jęɾd̥i 0502020101/190(2), b. jęɾɣę̞ e̞ʰtgində ͡ɬa 0502020101/247, b. jęt kimdzɯ 0202031202/26, b. je̞ʰɬdzɻi 0103040405/28, b. joʁuɾ jeɾ 0103040302/17, b. joɬ aʁətba 0502020101/295, b. joɾɣę̞ qɔ tʂoɢesɢaʂ͡ɬa 0202020501/71, b. joɾɬə 0103010305/26, b. joɾɬəβ ͡ɬa 0103010305/26, b. joɾɬo ɢəzəŋɴqa 0103050102/35, b. joʰrtɢa 0202020701/29, 0202020701/45, b. joʰrtdan 0202020701/29, 0202020701/45, b. jy təkəβaɬʁa 0202030402/31, b. jyɣę̞ e̞ʰtgində͡ɬa 0502020101/229, b. jyɾə geɬəβəɾ də 0202020302/05, b. jyɾsə dro 0202031202/14, b. jytʂaʁ 0103030201/29, b. jibəjzɯ 0203010301/01, 0203020401/08, jidə ɬaŋnəŋ b. χɔɴ 0103040403/23, b. jifaɴdzɯ bəjbə pɔqɢa 0203020501/25, jikəsəndin b. 0202030402/17, b. jiʁaʂ ɢəɬəʂ 0502020101/433, b. jiɬan ølyɾəp d̥ə qan0202020501/48, b. jiɬda͡ɬa 0203010302/01, b. jiɬnəŋgə͡ diɬə 0202010703/27, b. jimsandzɻi d̥əɾ͡na 0202010502/11, b. jiŋnəɬəq 0103010304/28, b. ji ʃienmi 0103050401/06, b. zɻuzɯ daɬaʁa 0103010305/57, b. zɻjye ʂan 0202030605/15, b. dzɻan bəɾ dzɻanɢa͡ɬa 0203011002/02, bəɾ dzɻan b. dzɻanɢa͡ɬa 0203011002/02, b. dzɻəkkəs tejdaβəɾ d̥əɾ 0202010901/67, dzɻəɬdin b. jazɢa 0202020301/11(2), dzɻəŋjeɾnəŋ b. jɑɴənəŋ 0202010901/01, dzɻəŋjeɾ b. ͡ej ɑ 0202030801/04, b. dzɻəŋzɯ diɣindi 0502020101/323, b. dzɻəŋzɯ joɾʁaʁa

0103050401/06, b. dʐopien pejłaʰḍə 0203010701/09, b. dʐoʃiaɴʤinə 0103010602/21, b. dʐʊːnde 0103010304/28, b. dʐuozɯ 0103010305/35, b. dʐuŋ 0102020401/46, 0103010101/13, 0202010703/08, b. dʐuŋ ɑrɑʰķənə 0502020101/222, b. dʐuŋ sɑ 0203020601/03, b. dʐuŋnə͡ɬɑ 0103010101/07, b. dʐuŋʤɯ ɑrɑʰķənə 0103040405/40, dʐuʐəŋnəŋ b. gøŋəɬ 0103010702/55, b. dʐuzɯ 0103010305/100, b. dʐɨu fɑɴnɑʁɑn͡ẹː də 0202030901/05, b. dʐɨŋdzɯ. 0103010101/20.

b.+nə bəɾ b.+nə 0103040405/14, bəɾ b.+nə 0103030802/40, bə b.+nə məndɑɢɑː 0202020302/05, b.+nə͡ɬɑ 0103010304/02.

b.+ɣẹ bəɾ͡b.+ɣẹ diːş dɑʰpɢɑɢ͡ẹːɾ 0203010701/28.

b.+din b.+din bəɾ kemɑɾɑʁɑ 0502020101/453.

b.+sə b.+sə jixɬʈʂɨ 0103030801/05.

b.+səɴɢɑ b.+səɴɢɑ əɾ 0202010901/83.

b.+ə b.+ə ɑməɬɑɴ qɑn 0103030702/13, b.+ə deməɴ qɑn 0103030702/12, b.+ə geseɾ ḍəɾ 0502020101/235, b.+ə geseɾnəŋ 0502020101/235, b.+ə goɬ mẹn bəɬɣẹndin goɬ ʧîɴχenə͡ŋ eɾ 0203020601/66, b.+ə ɬɑ ɑməɬɑɴ χɑn 0103010701/18, b.+ə ɬɑ deŋəɾ χɑn 0103010701/19, b.+ə gondɑ 0203020301/04, b.+ə məndɑ 0203020301/04, b.+ə ʧîfəŋnəŋ dɾo 0203020601/66.

b.+ənəŋ b.+ənəŋ niːɣə͡ eɾ 0203020203/15, b.+ənəŋ ɑɴɑ du βɑːɾ͡eː 0203020203/16.

b.+ən b.+ən tuḍuβɑɬsɑ 0203020203/15, b.+ən tuḍuβɑɬsɑ͡ ɬɑ 0203020203/16, teɣərminnə b.+ən oɬ ʐɨjye şɑn diminəŋ bɑşɢɑ tʂiuɬɑsdərɣin͡ẹː 0202030605/33, b.+ən niɣə 0202030605/113.

b.+əŋge b.+əŋge͡ɬɑ 0203020203/19.

b.+əŋgi b.+əŋgi bəɾ 0202030801/13.

“birinci” b. jeɾdənisə 0103010701/68, 0103010701/71.

3. “bir ve ayna”

b. ɑβɑ ɑnɑ døɾtdə bɑʰşɢɑ tutgin b. ͡ẹː də ͡nɑ 0103010601/73, ɑɬʁɑn b. dəɾ 0103030702/78, ɑməɬɑɴ qɑnnəŋ ɑχɬdən səŋgin b. də ͡nɑ 0103030702/60, ɑʰɬdəŋ gəle səŋgin b. ͡ẹː dəɾ ͡nɑ 0103010601/65, ɑʰdoʁułnə b. jeɾɣẹ sɑɬʁɑ 0202030605/136, b. emes ḍəɾ 0202031201/25, b. emes ḍə 0202031201/30, b. ojnəŋ kəsɯ də eː ʆə 0202020401/01, bołdum boɬusə b. dəɾ 0202031201/25, 0202031201/30, dɑʰɾḍəɬʁɑn b. dəɾ 0103030702/74, b. dəɾ ͡nɑ 0203020201/11, b. dəɾ sɑ 0203020403/19, deməɴ qɑnnəŋ gəməs səŋgin b. də ͡nɑ 0103030702/58, duɴχejzɯnəŋ kəsɯ bəz b. nimiɾ ḍəɾ 0202020401/01, gəməs gəɾe səŋgin b. ͡ẹː də ͡nɑ 0103010601/67, gøk deŋərge bəɬət ʆusgin b. dəɾ nɑ 0103040401/56, gyk deŋərdin temdik͡ ɑɬʁɑn b. də̌ ͡nɑ 0103040401/54, χɔsə b. nimi ʆəɾ 0202020401/15, b. ʒyʁɑ 0202031101/26, b. jiɾɣi lienliβɑtqəş ḍə 0202020702/23, məndɑɢə b.͡ẹɾ 0202020401/01, məs tɑʁ b. nimi ʆəɾ 0202020401/21, b. nimẹːɾ ḍəɾ 0203020401/08, b. nimi dɾo 0202031201/31, b. nimi ḍə 0202020501/104, b. nimi də ͡qɑn 0202030105/02, sɑɬʁɑnnəŋ b.͡eni 0102020304/06, tusginnəŋ b.͡e nɑ 0102020304/08, ʆusgin b. dəɾ 0103030702/76, 0103030702/80, tsɑɾəʁ͡ jeɾdin temdik ɑɬʁɑn b. də̌ ͡nɑ 0103040401/58, b. jɑβdɑɬ də͡ nɑ 0201010101/24, b. jẹɾdi ɬɑ 0203020201/11, b.͡jeɾɣe bɑɾmɑs nimi ḍə 0203011002/23, jizleɾ ɬɑ b. do 0202020302/02.

4. “zarf bir”

b. b. 0202020501/10, 0202020501/108(2), 0202030802/44, ɑq sudɑn b. əşgẹ 0502020101/284, b.͡ɑɬʁɑndə͡ɬɑ 0103040405/38, b. ɑɬnəβɑʰɬḍə͡ nɑ 0103010702/20, b.

ɑjdəβɑd̥i 0502020101/388, b. ɑjtəsɢɑndə ‿ɬɑ 0202031202/12, b. ɑjtə̆səβ 0103010701/35, b. ɑjtə̆sɢɑ e̥ː 0103010601/19, b. ɑjtɢɑ 0202020501/68, b. ɑjtsɢɑn 0103040401/25, b. ɑjtɢɑndɑ 0202030605/94, b. ɑjttsɑ‿ɬɑ 0203010702/46, b. ɑʰdo 0103030702/24, 0103030702/27, 0103030702/93(2), b. ɑʰɬd̥ə‿nɑ 0103010701/78, 0103010701/83, b. ɑʰttsɑ e̥ː dəɾ‿ nɑ 0103010601/30, b. əʰʀq ɢɑɾɑsɑ‿ɬɑ 0502020101/452, b. ontʂəʁɑn‿e‿ɬɑ 0103040405/27, b. oɾtdɑʁɑɬɑ 0202030401/05, b. oʂdɑʁɑndɑ 0202030402/11, b. ølyxɾse‿ɬɑ 0202020501/43, b. isəɾɣi‿ɬɑ 0202030902/129, iʃdʒip b. ɢɑɾen 0202030401/05, b. pəɑɬɑʰd̥ə 0202030901/09, b. pədiɣeʂ‿ɬɑ 0103030802/38, b. pudise 0202030902/113, b. pədise‿ɬɑ 0202030902/113, b. pədiɣin sɔʁdɑ 0202030902/117, b. poɢurʁɑ 0202010503/11, b. pudiɣi 0502020101/97, b. pudiɣindi 0502020101/99, b. pudiɣeʂ‿ɬɑ 0103030802/36, b. pudiɣi 0103040405/57, b. pudise‿ɬɑ 0202020701/49, b. bəʁɑ ʃienniu də 0103030802/06, b. bəʁɬɑʁɑʂ‿gəni 0502020101/269, b. bəɬʁəβɑt də 0103010502/09, b. bəɾ‿ɑɬʁɑndə‿ɬɑ 0103040405/38, b. bezʉɣʉn‿duɣdi 0202020501/108, b. bejɬɑɬʁɑndɑ 0202010503/11, b. bɐ̨lɐ̨tgɐ̨n‿ɐ̨ɾ 0103040401/09, bøːzyk b. ʂɨχuoɬɑsɑ 0202031201/05, buɣun b. mɐ̨nə giɣindi 0202020501/29, b. biennitɣindi ‿ja 0102040301/10, b. βəʁɬɑʁɑʂ‿ɬɑ 0202030301/26, b. βəʁɬɑβoɾ‿ɬɑ 0202030301/26, b. βəʁɬɑʁɑn e̥ː də 0202030301/27, b. βəʁɬɑʁɑndɑ 0202030301/28, b. βəɬʁɑʁɑn‿ɐ̨ɾ 0202030605/84, b. bəNχo gə χɑ 0202020501/34, b. ɸukkianəʁɑn‿ ɐ̨ɾ 0202030605/86, b. dɑɢ̥ənɑʁɑn ‿ e̥ː d̥ə 0202030404/18, b. dɑnəβɑɬʁɑ 0502020101/306, b. derβettse 0103030702/30, b. doɢurɑʁɑndɑ 0202010503/11, b. diŋgɐ̨ʰd̥e 0103040402/09, b. diŋnɑsd̥ɐ̨rse‿ɬɑ 0202031202/13, b. disəβɐɾ 0502020101/307, b. disse‿ɬɑ 0202031202/02, b. disse 0202031202/10, b. d̥iseʼ‿ɬɑ 0202031201/11, b. d̥ɑʰgəʁɑ 0202020701/37, b. d̥ɑʰɾdɐ̨ttsɑ 0103010702/66, b. gɑnʃelen 0103010705/29, b. gɐ̨ʰd̥əɾd̥ə‿nɑ 0103010701/120, b. goʃiŋnɑʁɑ 0202030902/26, gueʁəp b. ʃiaNʃiŋnɑʁɑ‿ɬɑ 0502020101/333, gueʁəp b. ʃiaNʃiŋnɑp d̥o 0502020101/334, b. gøsemeɣe‿ɬɑ 0502020101/82, guzəɣlernə b. tutɢɑ 0202020702/28, b. gyɾse 0103040405/35, b. gyɾse‿ɬɑ 0502020101/204, b. kotʂɑɬɑʰd̥ə 0203010702/13, qɑɾosən b. βɐ̨ɾɣɐ̨ndi 0202030605/122, qɑjɑɢən b. dɑt 0202031202/39, b. qəʰʀqəp d̥ə 0202020501/96, b. qəʰʀɢəɾɑʁɑ 0202030401/21, b. qəʰʀɢ̥ɐ̨ dəˉnɑ 0103010701/73, b. qəʰʀqɢɑʂ‿ɬɑ 0103010703/04, b. qeɢɑʂ d̥əɾ‿d̥ise 0103010702/07, qejqɑp b. dzɻidɑsɑ 0202031202/10, b. qejqɑʁɑn soʁdɑ 0202030901/10, b. qejqɑʁɑn sɔʁdɑ‿ɬɑ 0202030902/08, b. qejqɑʁəɬɑrɐ̨n 0202030902/23, b. qejɢɑ βɑɾ 0202030605/163, b. qejʃʲiɬɑʁɑndɑ‿ɬɑ 0203020202/13, b. qejʃʲiɬɑʁɑnd̥ən‿ɬɑ 0203020202/14, b. qunɢɑ 0202010901/64, b. qurdəβɑɬmɑsɑ 0103010304/58, b. ɢɑβusmɑsɑ 0103040405/10, b. ɢɑɾɑ 0103010702/15, b. ɢɑɾɑ βɑɾ‿ɬɑ 0502020101/291, b. ɢɑɾɑʁɑ 0103010101/20, b. ɢɑɾɑʁɑʂ‿ɬɑ 0103030802/17, b. ɢɑɾɑʁɑn 0202030605/45, b. ɢɑɾɑʁɑn‿ɐ̨ɾ 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/71, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/76, 0202030604/77, b. ɢɑɾɑʁɑn duɣdi 0202030605/122, b. ɢɑɾɑʁɑn duɣdi‿ɬɑ 0202030605/40, b. ɢɑɾɑʁɑndɑ 0502020101/165, 0502020101/217, 0502020101/364, 0502020101/408, b. ɢɑɾɑʁəɬɑ βɑrʁɑʂ‿gəniˉ‿ɬɑ 0502020101/135, b. ɢɑɾɑʁəɬɑrʂ‿e 0502020101/356, b. ɢəɬʤi 0502020101/159, b. ɢɑɾɑsɑ 0202020501/81, 0203010301/44, b. ɢɑɾɑʰd̥əˉnɑ 0103010702/25, b. ɢɑɾɐ̨n 0202030605/44, b. ɢɑɾin 0202010502/20, b. ɢajiq‿geʰɬd̥e 0103040403/24, b. ɢədise 0103040403/43, b. ɢəʁɬɑsɑ‿ɬɑ 0202020302/06, b. ɢəɬʤiʁɑndɑ 0502020101/160(2), b. ɢəɬʤiβɑɬ βɑɾ‿ɬɑ

0502020101/159, b. ɢejłaʁa 0202030605/86, b. xidʒiβałsa 0103010702/61, b. χuałəβałʁanda 0502020101/43, b. χunqəʂəɴɢa 0502020101/299, b. χujdərəβ 0103010703/07, 0103010702/39, χɔsə b. baʰʂɢa qejdʒi tutdə 0103010703/07, χɔsə jaʰʂəp͡bər 0103010702/91, 0103010702/92, 0103010702/93, 0103010702/94, χɔsən b. jaʰʂəp͡bər kuandełamaʰdər͡na 0103010702/89, b. hanəsa͡ɬa 0502020101/357, b. he:͡βar ͡ɬa 0502020101/42, b. ʤałʁa 0203010301/31, ʤyk b. 0103040403/09, 0103040403/24, ʤyk b. 0502020101/269, b. ʤiŋdʐaɴnaʁanda 0103050301/31, b. ʤiŋdʐaɴnaʁandi 0103050301/31, b. lioɬaʁa 0203030102/22, ɬap b. ɢarɑ 0502020101/164, b. ɬarɛt 0202030902/33, b. ɬarɬamasa 0103030701/10, manəmnə b. a:jtdə 0203010702/43, b. mandərəβoʰɬḓə 0103010701/118, b. mande: 0103040404/08, b. məɣɬaʁa 0502020101/216, mənə b. ẹ̣ni βar ajtəso: 0103030702/20, məs b. ɑɴnaβ 0203020201/11, mẹ̣n b. darɬap bər 0202031201/06, mẹ̣n b. ɢarasa 0203010701/08, na:əp b. xidʒin 0103010702/49, b. naʁəp 0202030902/79, naʁo b. sasa 0103040401/24, b. nəɣəɬɣe 0202010901/60, b. nẹ̣ɣəɬɣe 0103040405/10, b. b. niɣəɬɣindi͡ɬa 0502020101/232, niɣəse 0103040405/10, b. niɣə ẹ̣: də 0103040401/76, b. niɣẹ̣tgindi 0203030102/13, b. saɬʁanda͡ɬa 0202020501/19, b. saʰɬtərəβaʰɬsa 0203010301/11, b. səβasa 0103040405/57, 0202031202/36, b. səqɢa ͡ɬa 0202030401/35, sen b. lioɬəβaɬ 0203030102/09, sen b. ta: 0202030201/04, sen b. tut ͡ba ɬa 0202030404/15, b. settsa͡ɬa 0202030104/23, sẹ̣n b. ta βar 0202030201/02, b. soɬaʰḓẹ̣: 0103040402/11, b. sojǎk gẹ̣ʰɬdẹ̣ 0202031202/40, b. suβaʁanda 0202030402/40, b. surt 0502020101/59, b. surtge 0202030308/07, b. susmese 0103040405/10, b. søɣyɬusdərɣe 0202020501/10, b. ʃork gise 0202031202/38, ʃyaʃioʁa b. diatɢanda 0203020601/45, b. tarɑasa 0103030901/32, b. teɣəp dər͡na 0202030101/16, b. tułuβałʁaʂ͡ɬa 0103030802/09, b. turadəβałʁa 0502020101/461, b. turadəβarəβ 0502020101/463, b. turaʁa 0203010701/08, b. turasa 0502020101/357, b. turatɢanda͡ɬa 0502020101/270, b. tʂoɢeβałsa 0103040403/52, b. tʂoɢeq qejqen 0202030902/12, b. tʂoɢeβałʁa 0202030902/13, jaʁdan b. surtge 0103010703/15, jaʰʂəp͡ b. kuandełamaʰdər ͡na 0103010702/89, b. jamsałap dər 0502020101/326, b. jəɬʁaʁan ͡ẹ̣r 0202030605/41, b. jerɬasəβ 0103040401/75, b. jorɬəɣe͡ɬa 0103040301/20, b. jyŋən bər qəʰrḡẹ̣ dər͡na 0103010701/73, b. jiɣəʰrḓə͡na 0103010701/74, b. jiɬʁaʁan͡ ẹ̣r 0202030605/128, b. jimse 0103030203/22, b. tʂoɢesuβałʁa 0103050201/14, b. zaɬaʁa 0202030301/28, b. dʐoɬa 0202010501/09.

bər oʰtəs “yirmi bir”

bər oʰ. bər oʰ. jiɣətdə 0502020101/115, bər oʰ. jiɣətdən͡əʂdi͡ɬa 0502020101/117.

bər jiɣərmẹ̣ “on bir (ayın on biri)”

bər j.+ɣe sɯ jyẹ̣rnəŋ bər j.+ɣe tarɨɬaʁaɢ͡er 0203020302/13.

bərɑq < bər+ jɑq “bir taraf”

b. b. baʰdʐə 0103010701/108.

bərək kianə- < bərək-gi hɑnə- “birleşip gitmek, tamamen birleşmek”

b.-ʁɑndɑ b.-ʁandɑ͡ɬa 0502020101/202.

bərɛɣi “biraraya” Bkz. **bərẹ̣ɣẹ̣**, **bəri:ɣ, bəriɣẹ̣, bərɨɣi.**

b. b. ɑrɢasanəŋ 0102020304/12.

bərẹ̣ɣẹ̣ “biraraya” Bkz. **bərɛɣi, bəri:ɣ, bəriɣẹ̣**, **bərɨɣi.**

b. b. ẹ̣ʰʧəβ 0103010701/34, b. dusgin bər kun dər͡na 0103010701/05.

bəri: < **bərmi** “bazen, bazı”

b. b. soːdɑ 0102040301/20.

bərɨːɣ “biraraya” Bkz. **bərɛɣi, bərɛ̣ɣɛ̣, bərɨɣɛ̣, bərɨɣi.**

b.+ɣi b.+ɣi bər͡βər sɯŋ ɢəʁɑ jɑmɑʁɑ 0202020702/11.

bərɨɣɛ̣ “biraraya” Bkz. **bərɛɣi, bərɛ̣ɣɛ̣, bərɨːɣ, bərɨɣi.**

b. b. ɑrɢɑsernəŋ beleg͡eː də͡nɑ 0103010601/69, b. e̞͡ʰʧəβ 0103010701/62, b. e̞ʰʧəβ 0103010701/49, b. e̞ʰdəβ 0103010701/28.

bərɨɣi “biraraya” Bkz. **bərɛɣi, bərɛ̣ɣɛ̣, bərɨːɣ, bərɨɣɛ̣.**

b. b. niɣəɬɣi 0103010304/46.

bərʤa “bir süre”

b. b. bəʁɑndi͡ɬɑ 0103040301/16.

bər məŋ bẹ̣s on “bin elli”

bər məŋ bẹ̣s o. bər məŋ bẹ̣s o. dɑʰɾtqəʂ ɑrɑʰķə dər͡nɑ 0103040403/37, bər məŋ bẹ̣s o. dɑʰɾtqəʂ ɑrɑʰķə dər nɑ 0103040403/19.

bər jyz bes on “yüz elli”

bər jyz bes o. bər jyz bes o. dɑʰɾtqəʂ bɑr͡eɾ 0103040403/17.

bərme “bazı” Bkz. **ərmi, omi, ormɛ, ormi, ʊrmi, bərmɛ̣, bərmi, bərmɛ̣, bərmi, βərmi, βərmi.**

q.+sə q.+sə giɣindi 0103010703/06.

bərmɛ̣ “bir şey, bazı” Bkz. **ərmi, omi, ormə, ormɛ, ormi, ʊrmi, bərme, bərmi, bərmɛ̣, bərmi, berme, bẹ̣rmɛ̣, bẹ̣rmi, βərmi, βərmi, βurmi.**

1 “birşey”

b. ɑːtəsɢɑː ungin b. e̞ʰgẹ̣ːn sɑ 0203010301/59, ɑɴɑ b. diːɣiːk nimi ḍə 0203020302/09, b. doː 0103030702/99, b. dij də 0203010301/39.

2. “bazı”

b. b. kəsɯ 0203020403/17, b. kəsɯɣe 0203010302/04.

b.+sə b.+sə 0502020101/440(2), b.+sə χɑrərɑɢə jɑʰʂə joʁur łarẹ̣tgek 0203010301/47.

bərmi “birşey, bazı” Bkz. **ərmi, omi, ormə, ormɛ, ormi, ʊrmi, bərme, bərmɛ̣, bərmɛ̣, bərmi, berme, bẹ̣rmɛ̣, bẹ̣rmi, birmi, βərmi, βərmi, βurmi.**

1. “birşey”

b. b. 0202031202/52, b. ḍər 0103030802/26, ɑʰsɢɑq b. də 0103010305/41, b. oʁɑ 0502020101/32, 0502020101/415, 0502020101/430, b. oŋʂuβ dro 0203030102/10, b. osɑ 0103040405/13, b. osɑ͡ɬɑ 0103040405/20, ojnɑsɢɑn b. də 0103050101/55, duannɑʁɑq b. də 0103010302/18, diatɢɑq b. ḍə 0103010305/58, diɣik b. də 0103030901/33, kẹ̣mbẹ̣ʂ mɑndərʁɑq b. də 0103030701/01, qɑntɑn b. 0502020101/115, χɔːsš̆ tutɢɑq b. do 0103030702/100, b.͡ɬɑ 0202020501/09, b.͡ɬɑ jerɬɑʂ də 0103050301/04, mɑnɢɑq b. do 0103030701/06, mɑnɢɑq b. də 0103030701/08, mɑɴɢɑq b. ḍə 0103010305/57, mɑɴɢ̇ɑq b. ḍə 0103010305/53, ʃyenχułɑʁɑn b. də 0103050101/31, ʃyenχułɑʁɑn b. do 0103050101/42, jɑdɑʁɑq b. ḍə 0103010705/01, jorɬəɣek b. də 0103030702/101.

2. “bazı”

b. b. kəsɯ 0103050301/05, b. kəsɯlerɣe 0202031201/01, b. hɑtdɑr 0102020303/25,

b.+sə b.+sə 0202010901/39, b.+sə bər͡bər ɢoj mɑ jitgi βɑrəβər ḍər 0202010901/25, b.+sə dɑːtdəʁɑ͡ɬɑ 0202030802/55, b.+sə ḍɑʰɢ̇ə bəɬmin 0103040601/05, b.+sə ḍɑʰɢ̇ə bəɬəβ 0103040601/05, b.+sə ɢɑrɑdəβ 0103010501/01, b.+sə hɑnəp dro

0203020601/19, b.+sə ʤyyɣɐr bəłəβ də 0103010501/12, b.+sə͡ɬa 0103010501/02, 0201010101/12, 0201010101/30, 0203020601/20, 0203020601/53, b.+sə ła giɣindi 0103010703/09, b.+sə liendʒebuχo 0103050101/05, b.+sə məʃyda 0202030801/15, b.+sə nimi ʂukḍə ʂukḍiɣi 0202010901/73, b.+sə syzdə͡ sa 0103030901/17, b.+sə je liŋdiχəɴ a 0202010901/54, b.+sə joq bołʁan 0203020403/08, b.+sə dzɻłastɢa͡ɢ eː 0202010901/61.

b.+zə b.+zə mẹndin bezək 0202031201/01.

b.+sən b.+sən sa jerɣe tełək ɢazɢa kømgẹk nimi 0203020403/11, b.+sən dzɻa deːłə ølyɾxəʂ ḍə 0202020501/45, b.+sən øłəɾt də 0103040302/04, b.+sən bəłəβ də 0103040601/06, b.+sən qadi søzdə bəłəp ba joq ḍə 0103040601/06, b.+sən mẹŋ gøŋəłɣe ałmin də sa 0103050301/22

b.+sənə b.+sənə undup ba qałt do 0103050101/05, b.+sənə ʃip bədʒin 0103040302/05.

b.+səŋgẹ b.+səŋgẹ͡ɬa 0202020501/103.

bərsek “birkaç, belirsiz zamir”

b. b. nimi dro 0202031202/28.

bər “bir” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔr, ʊr, ur, bəːr, bəχr, bər, ḅər, ḅər, βəːr, βər, βər, βoɾ, βuːr, βur, vər.**

1. “sayı (1)”

b. b. 0202010901/43, 0202010901/80, b. anigɑ də 0103030801/03, b. βaʁadzɻa tʂa 0202010901/70, daha kəswnəŋgə kəsɯ naʁo də ʃise b. ʁadəβ də 0103010304/02, b. gaŋda bəɾ jyz bes͡on daʰɾtqəʂ baɾ͡eɾ 0103040403/17, b. kun 0202010901/23(2), 0202010901/24, b. kun ẹ͡tdə 0103010304/49, b. kundzɯsə͡ ła βuːşigə baɾ͡eː͡də 0103030901/73, b. qejnaqɢa bər ḍaʰɾdəʁ dər 0202020701/04, bər qejnaqɢa b. ḍaʰɾdəʁ dər 0202020701/04, b. ɢəzaɢəŋ͡maɑ͡ɾ 0103010503/01, b. ʁoj dzẹŋnaβər ḍə 0202010703/09, b. hardʒa tudidəβałʁa 0202010901/82, b. jaʰɢa ɸuḍẹrse 0202010703/09, b. su gøʂgindi͡ɬa 0202010901/67.

2. “herhangi bir, bir”

b. b. 0103010705/21, 0202010502/03, 0202030601/44, 0203011002/22, 0203020501/03, b. aq aʰtdə 0102020303/31, b. aq aʰt ba jidəβ do 0103010305/93, b. ałənnəŋ arṭḍa 0202030201/03, b. aɴət 0103020302/18, b. aʰłdən joda 0103010601/13, aʰtdan b. ʆusərɣẹ 0203020501/21, ẹnẹ b. guɣi 0202030901/20, o b. jaməŋ diatɢa 0202030902/115, b. o ɢaɾa͡aɬa 0202030902/26, b. oʰdiɾ dzɻułaʁan͡eɾ ḍij ḍər 0202030601/33, b. urdʒy dər 0203010801/05, bə b. uzunəŋ mənə 0202030902/81, b. pølʉk kəsɯ 0203020601/06, bər b. daɬə 0202010703/21, bər b. daɬə 0202010703/21, b.͡bərɣẹ 0203010701/28, b. bəjzɯde bərβərnə gyrmis nimi do 0202030201/03, b.͡βaʂ kəsɯnə diadək giɣindi 0202030601/76, b. βər fəazɯ 0202030308/07, b.͡βər sɯŋ ɢəʁa jamaʁa 0202020702/11, b.͡βərɣe 0202030601/84, b. daɬejdan 0202030902/05(2), danlin b. andaʁ piʃʃiqənaː βər gandʒa dro 0203020501/16, b. dun ḍəʰɢuʁa͡ɬa 0103010501/11, b. dusse 0103010701/87, b. gyz ałənəβał 0202030902/105, b. kəsə 0202030901/05, b. kəsɯ 0103030901/20, 0103030901/74, 0103040405/39, b. kəsɯnəŋ 0202030902/106, b. kun 0202030605/122, b. kun͡ɬa 0202010502/03, 0202030902/02, 0202030902/04, b. kun oʰt͡ba jimis ḍrə 0202010502/10, b. kungi ẹʰtgindi͡ja 0103020302/18, b. qam eʰłdzɻ 0103030802/29, b. quʂɢaʂ də 0203010701/18, b. ɢaɾa bəɢa 0202030902/63, b. ɢaɾa͡

ała jiłan 0202030902/05, b. ɢaɾa ɢoj βaɾ͡ere 0202030605/113, b. ɢaɾa mieŋ goke 0103010301/01, ɢaʰt͡b. ɢaʰt͡bəɾ də dise 0103030702/61, b. ɢəzɢa 0203010303/12, b. ɢoj adama ma baːɾ 0202020501/91, b. ɢojnə øłəɾəβ dɾo 0103030802/04, b. ɢojnə øłəɾɣiʂ͡ja 0103030802/05, b. χannəŋ 0202030902/37, b. χejʤiʁa 0203020501/25, b. ʁandʒałəqdəŋ at͡tsał 0203010301/31, b.͡ʁat 0502020101/69, hadzᶎəq jandəɾʁaq b. qus͡eɾ 0202020501/51, b. ʒiʂi ła 0202030601/16, b. łom bədʒin͡ła 0202030801/13, b. məndaʁ͡bəɾ 0103030701/07, b. məndaʁ bəɾ χuodʒᶎən 0202030901/15, b. məndaʁ mi mi təgəβadin jam 0103010304/30, mənda b. jodasən bər dusse 0103010701/87, məs b. go uɬu tejsa 0203010701/28, b. midʒaɢəna 0202030901/15, b. niːɣə 0203010702/52, b. saːɾəq quɬən͡ła 0202030902/48, saʁa b. bə peɾəkdə bəɾ mandəɾəβoʰɬḍə 0103010701/118, b. saɾəʁ aʰtdəŋ bəɾ tu͡βeɾᶎən 0202030902/47, b. saɾəʁ͡βaʂ ɢoj βaɾ͡ere 0202030605/113, se uɬudzᶎi̯ dip b. 0202031202/09, sudən b. saʁ͡ᶎː dəɾ͡na 0103010701/82, sujbien b. ɢadaβattsa 0202010501/12, tałɢandan b. saɬʁa͡ła 0202030308/04, b. tuʁunuŋ baʰdzᶎə joq ḍɾo 0203030102/02, tijnəŋ b. ͡βozənda 0202030604/57, b. tʂaː 0203020501/08, b. joda ʧygəxəʂ͡eɾ 0103040401/36, b. jidoɴ ɢaʂ jasaʁan 0202010301/04.

b.+**nəŋ** b.+nəŋ aɾtda 0202020501/93.

3. “zarf bir”

b. b. 0202020501/83, 0203010701/08, b. əʂse͡ła 0203010801/08, b. ǎsdəβałʁa 0202010901/80, b. ǎʂse ma oɾəqdəɾəβ ḍə 0103010305/49, b. oŋʂəsa͡ła 0202010901/35, b. belekdiɣe 0202010501/18, b. gøsese 0502020101/94, b. gyzdy jymɢanda͡ła 0202030902/37, b. ɢaɾaʁan͡eɾ 0202030604/66, 0202030604/68, 0202030604/72, 0202030604/75, b. hᶎḍʒiɾɣindi͡ła 0202030902/129, b. ʒysdəɾʁa 0202031101/26, ʤyk b. anda 0103040403/24, b. məndaʁ aɢaɾʁanda 0202030902/05, b. məndaʁosa͡ła 0202010901/71, b. niːɣəłɣə də 0202030901/09, sadzᶎəndan b. qejʧiłaʁa͡ła 0202020501/83, sen b. ɢajłaʁa 0202030401/19, b. jamaʁa 0202010501/01.

bərmẹ “bazı” Bkz. **ərmi, omi, oɾme, oɾmi, ʊrmi, bərme, bərmẹ, bərmi, bərmi, βərmi, βərmi.**

b.+sə b.+sə ḍaʰɢa azɢaɾmas də 0202010301/06, b.+sə ʤiu joʁuɾ sʉzdə ja bəduŋ a 0202010301/02, b.+sə łaɾetgẹ jadaʁaq nimidə 0202010301/02.

bərmi “birşey, bazı” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊrmi, bəɾme, bəɾmẹ, bərmi, bərmẹ bermi, bẹɾmẹ, bẹɾmi, biɾmi, βərmi, βərmi, βuɾmi.**

b. bə nimi χejłaʁan b. e sa 0103050301/03, diɣik b. də 0103010304/38, 0103010304/61, 0103010304/72, b. kəsɯ 0202020702/21, ɢəłəʂ jeɾłaʁan b. də eːn 0103010705/12, ɢoɾʁa suβatɢaq b. ḍə 0103010304/74, b. hədzᶎəβałʁa 0202030605/149, mafan b. də 0103010304/47, manɢaq b. də 0103010304/64, 0103010305/52, manɢaq b. ḍə 0103010304/69.

b.+sə b.+sə 0103010602/14, 0202010901/25, b.+sə anəsən ma ałʁała βaɾəp pa͡ jaḍaʁə ɟə 0202010901/50, b.+sə ʤẹχoɴnaβəɾ 0201010101/12, b.+sə͡ła qaɾ kəsɯ͡ła 0202010701/19.

b.+sən b.+sən unḍuq qaːłəp ḍəɾ 0201010101/02.

b.+sədɑ b.+sədɑ 0103010602/14.

bəs “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəz**, **ḅəs, məːs, məːz, məs, məz, vəs.**

b. b. 0202030801/20, b. χoɴβannəŋgə ḍə 0203020101/04, b. məła soʁda 0202030603/08.

b.+dəŋ "bizim" b.+dəŋ ͡ɬa 0202020101/12, b.+dəŋ 0202010101/02, b.+dəŋ ɑβa 0201010102/12, b.+dəŋ ojdaɢə 0203010701/11, b.+dəŋ go ʤuŋʤio ʃiŋjaɴ ma 0202020501/37, b.+dəŋ͡ɬa 0202010301/18.

bəʃiaɴtuŋ Ç. "farklıdır"

b. faɴʂɨ ma b. 0203010701/13, vanʧyen b. 0203010701/12.

bəʃiŋ Ç. "olmuyor, olmaz, iyi değil"

b. b. ɑː 0103030901/07, b. ɑ 0103010303/11, kənəŋ b. ɑ 0202030605/57, χan b.͡ɑ 0202020701/11, ʤiʃiŋ b. ɑ 0203020501/12, su joq b. ɑ 0103030901/07.

bəʂ < **bənəŋ+əʂ** "bunun içi" Bkz. **məʂ.**

b.+gi b.+gi kərme 0103010705/47.

b.+di sen b.+di nɑʁəp syz di 0103050101/50.

bəʂɑ Ç. "öldürmüyor"

b. ɑnə b. 0202020501/42.

bəʂɨ Ç. "ya da, yoksa, o hâlde"

b. b. nia ɢojnəŋ bər odzɻɑ 0203020501/03, b. nia ʤiu ɢəjnuŋ bər døːs 0203020501/03, b. tułəm ʤiu tʂujʧiledzɻinişɑɴ 0202030701/11.

bəʂɨ Ç. "hayır, değil" Bkz. **ḅəʂɨ.**

b. b. gə zɻŋ ɑː 0502020101/12.

bət "but, bacak"

b. b. ɑχsaq qaɬʁan 0202020301/10, b. məndaʁa ɑʰsaq qaɬʁan kəsɯ 0202020301/09, saqəʂ jiɣərmə b. də͡ na 0502020101/485.

b.+dəŋ ʂɨgə b.+dəŋ mənə 0103010306/26.

b.+də ʂɨgə ɑrt b.+də 0103010306/20.

b.+gi b.+gi kołɑʁa 0202030701/06.

bəte ʂuŋlio Ç. "işler yolunda gitmiyor"

b. ʂiʧiŋ b. 0202020501/57.

bətuɴχu Ç. "farklı aileden"

b. tuŋʃiŋ b. ma 0202010701/06.

bətiozɯ Ç. "kumaş parçası"

b. go b. 0202010703/08.

bətiɴχuɑ Ç. "yaramazlık yapıyor, laf dinlememiyor"

b. bezəɣẹndi b. 0103030901/33.

bə jijɑɴ Ç. "farklı"

b. b. ɑ 0103010304/13, b. də 0103010304/19, b.͡ɬa 0103010304/03.

bəj Ç. "nesil" Bkz. **bəjzɯ, bẹzɯ.**

b. vuʂɨ b. di zəŋ lio 0203020401/08.

bəjo ʂɑɴχɑ Ç. "üzme, üzülmesine sebebi olma"

b. kəsɯɣi b. 0103050101/50.

bəjuŋ Ç. "kullanmıyor"

b. dzəʁənnə b. ma 0202030307/04.

bəjuŋ ʤio Ç. "öğretmesine gerek yok"

b. b. ɑ 0202010301/10.

bəjfə Ç. "ailede kıdemlilik"

b. b. bøzʉk 0203011002/22.

bəjijɑɴ Ç. “farklı”

b. ʂɨdʒien b. ɑ 0202030801/19.

bəjbə Ç. “beyaz kumaş”

b. b. ɑ 0202030802/19, b. pəqɢɑ 0203020501/25.

bəjɬɑ- Ç.+T. “hazırlamak?”

b.-χəʂ mi dẹxətdʐɨ dimi b.-χəʂ mi 0202031202/17.

bəj ʃiomẹ Ç. “kişi adı”

b.+nə b.+nə ɬɑ diŋtiɬɑʰd̥ə 0103010303/26.

bəjʂɑɴ Ç. “özgün”

b.+ərɑq b.+ərɑq d̥ə k͡əsɯ 0103010602/11.

bəjtʃyen ʃia Ç. “*Baiquanxia*, Eski sisteme göre üretim ekibin adı, yer adı”

b. b. 0203020601/37, 0203020601/46.

bəjjiŋʃi Ç. “kişi adı”

b. b. ɑɢɑɴ 0103050301/26, 0103050301/27, b. ɑɢəɴɢɑ 0103050301/25.

bəjzɯ Ç. “nesil, bir yaşam, ömür boyunca” Bkz. **bəj, bẹzɯ.**

b. ni͡ʂɨ dʒi b. di ʐəŋ ɑ 0203020401/09, vu b. ʐəŋdi χodej 0203020401/10, ji b. oʁɑ 0103050102/03.

b.+de bər b.+de bərβərnə gyrmis nimi do 0202030201/03.

bəz “biz, bizim” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, b̥əs, məːs, məːz, məs, məz**, **vəs.**

1. “biz”

b. b. 0103050101/51, 0103050101/52, 0202010301/11(2), 0202010703/30, 0202010703/35, 0202020301/04, 0202030307/04, 0202030307/05, 0202030308/03, 0202030403/03, 0202030801/20, 0202030801/23, 0202030802/32, 0203010301/45, 0203010303/14, 0203010501/04, 0203020201/16, 0203020202/17, 0203020401/06, 0203020402/19, b. ɑːɢ ə͡nə ʁɑʂ 0203020402/13, b. ɑɢ ə͡nə ɢɑʂ ɬ͡ɑ 0203020402/11, b. ɑɢ ə͡nə ɢɑʂ 0203020402/21, 0203020402/23, b. ɑq jɑʁɬɑʰɢ̥ərnəŋ 0202030403/05, b. ɑʁɑ tułum diː do 0202030701/02, b. ɑndɑɢ̥əβ joq d̥ə 0202031201/23, b. ɑʰɬdə 0203020601/15, b. orʁɑn hot͡ɬɑ diɣeg͡er͡ne b.͡ɬɑ 0202030301/39, b. orʁənə bẹ̥leʰgəβ dro 0103050102/17, b. uʂ̥gə pəd̥ək ʁrɣetge eːj 0203020402/01, b. pədʒaː dər 0203030102/01, b. bə daːb̥əfəŋ kəsɯ 0202010703/19, b. bə saːqəsdɑ mɑ ɑndɑʁ 0203020403/01, b. bə sɑqəsdəŋ kəsɯ 0203010301/52, b. bə ʃynannəŋ kəsɯ 0203020201/16, bə jɑɢə b. d̥ər 0203020201/21, b. bə ʂɨgə dʐuŋ ɬɑr d̥ər diβɑr 0203020601/02, b. bə joʁur mədʒin dise͡ɬɑ 0202030605/167, b. bər nimir d̥ər 0202020401/01, b. daːɢɑ͡ɬɑ diβər d̥ə͡nɑ 0202031202/21, b. daχɑnəŋ 0203020601/10, b. daχɑnəŋ kəsɯ 0203020101/03, b. daχɑnəŋ͡ɬɑ hɔsə əŋgɑr søz mɑɴɢərɑmɑ dər͡nɑ 0203020101/04, dẹmẹʰd̥ə b. ɢɔʰrqɢ̥ɑ 0203030102/16, b. dɔqus surɯqdə gəɬdəliɣi 0202010703/08, duɴχejzɯ b. məndɑɢə bər͡ ẹr 0202020401/01, b. dimi pədəɣ mɑ ʁrɣẹnmin də͡nɑ 0202010301/11, b. qɔ ʒynə kød͡ʒɨrəp bɑrʁɑ oː 0202020701/08, b. ɢəj sɑtɢɑndɑ 0202010703/19, b. ʁɑnd͡ʒaɬəq dər 0203010301/15, b. χoː bɑrsɑ ͡ɬɑ 0203020402/22, b. hɑdʐɨ͡ oʁuɬ diɣẹg͡er 0203020601/61, b. ʒuʁur ud͡ʒin bə niː niː ni dər d̥ise 0202010301/07, b. d͡ʒiɑɴ bɑrʁɑndɑ 0203020101/03, b.͡ɬɑ 0103030901/47, 0202010301/16, 0202010701/02, 0202010701/04, 0202020501/44, 0202020701/24, 0202030604/65, 0202030801/03, 0202030801/10, 0203010502/08, 0203010801/06, 0203020201/22, b.͡ɬɑ sɑ 0202030501/01, b. mɑ bəɬmis doː 0103040301/27, b. mɑ bəɬmis də 0202030802/43, b. mɑ bəzdəŋ bə ɑrɑdɑ 0103050101/52, b. mɑ gɑnɬɑʁɑɢ̥͡ eː 0203010501/04, b. mɑ kɑɴɬəunəŋ də 0203020201/02, b. mɑ je bədʐɨdo mɑ

0202030802/51, b. ma jyenʃieɴ qaɾ kəswlernə zẹ̈rɣi 0202020701/27, b. məndɑ e^{h}ɟək giłɣindi 0203020601/01, b.͡ na dzᶎəʁənnə bəjuŋ ma 0202030307/04, 0202030307/04, b. niɣəɣindi 0202020701/18, b. nimi 0202010501/12, b. sɑ 0202030308/06, 0202030901/01, 0203020402/19, 0203020403/04, 0203020403/15, b. sɑqəsdəŋ 0203020401/02, b. sɑɢɔɾ nɑɾsɑ gełmes ḍə 0202030401/14, b. sujbien ʤiu ʃyχalio 0202010301/12, b. ʃynnisse 0203020201/09, b. ʃiliŋnəŋ 0202010301/03, b. jɑʁtoq dio^{h}ʤin͡ ẹː 0202010701/04**,** b. jɑ^{h}ɢɑ ɸuḍixəɾ ḍə 0202010703/02, b. jɑ^{h}ɢən͡ ẹɾ 0203011002/05, b. jydi bəli ołəroʁɑn nimi ḍə 0202030403/03, b. jiβəɾ dro 0203030101/18, b. zɯmẹ̈j ʤigə 0202020301/04, b. dzᶎəʁən sɑ jimsɑːβ joq də 0202030307/07, b. dzᶎujilamin də 0103050301/23, 2. “bizim” b. dɑχɑ jɑqdɑ 0203020501/19.

b.+dəŋ “bizim” b.+dəŋ 0202010501/16, 0202010501/20, 0202020501/47, 0202030802/14, 0202031202/05, 0203010301/39, 0203010303/13, 0203010502/04, b.+dəŋ ɑːndɑɢə 0202030801/17, b.+dəŋ ɑβɑnɑ͡ ɬɑ 0203020201/13, b.+dəŋ ɑʁɑ qu^{h}ɾtɢɑ ʂuɢɑtḅɑ dij ḍə 0202010501/11, b.+dəŋ ɑm sɑ tɑʁɑɾ jy dəɾ 0202020501/70, b.+dəŋ ɑndɑɢə 0202030801/13, b.+dəŋ ɑvɑgɑʁɑ 0202020301/07, b.+dəŋ ɑdzᶎɑ͡ ɬɑ 0202030901/22, b.+dəŋ ɑdzᶎɑnəŋ 0202030901/20, b.+dəŋ o mɑ ʒydin keːɾɣi 0202020702/30, b.+dəŋ o sozɯ 0202020301/16, b.+dəŋ o ʃiguɑnnə 0202030901/21, b.+dəŋ ogɑŋ 0103050101/51, b.+dəŋ oł dzᶎɑɴpəŋnəɴ ɢɑɾ͡ jy də 0202010501/18, b.+dəŋ peɣ 0202010703/31, b.+dəŋ bə ɑɾɑdɑ 0103050101/52, b.+dəŋ bə peɣ 0202010701/18, b.+dəŋ bə kełənnəŋ kərək nimi 0203010303/17, b.+dəŋ bə tɑːʁnəŋ joʁuɾ 0202020501/01, b.+dəŋ bə jɑqdɑ 0203010301/23, 0203010301/34, b.+dəŋ dɑhɑ kəsɯ ͡ɬɑ 0203020501/21, b.+dəŋ bənəŋ nimi mɑːfɑn bøzyk nimi droː 0202010501/10, b.+dəŋ bə tɑːʁdɑ 0202020301/06, b.+dəŋ bəɾ sozɯ 0202020301/12, b.+dəŋ dumɑn ẹ^{h}łʤi 0202010703/34, b.+dəŋ duj 0203010301/27, b.+dəŋ gondɑ βəɾ ʁete mɑ 0202030802/33, b.+dəŋ keːłən 0203020201/01, b.+dəŋ məndɑɢə 0203020202/17, b.+dəŋ ʒy 0202020702/31, b.+dəŋ͡ łɑ 0202020301/10, 0202020301/12, b.+dəŋ͡ ɬɑ ɑndɑ͡ βəɾ łɑmɑ͡ ɬɑ 0202030802/04, b.+dəŋ͡ ɬɑ məndɑɢənə 0202010501/08, b.+dəŋ məndɑ 0202020501/74, 0202020501/106, 0202020501/110, b.+dəŋ məndɑ sɑ 0203020201/01, b.+dəŋ niɑɴʤɑdɑn 0203010503/05, b.+dəŋ səŋnə 0202020301/04, b.+dəŋ səŋnənəŋ 0202020301/05, b.+dəŋ ʃiatien ʃiatʂɑɴnɑɾdɑ 0202020301/20, b.+dəŋ ʂuofɑ 0202010501/02**,** b.+dəŋ tɑːʁɬəʁ͡ ɬɑ 0202020501/44, b.+dəŋ tɑqɢɑ 0203020201/22, b.+dəŋ tɑʁdɑ 0202020501/08, 0202030307/08, b.+dəŋ joʁuɾ 0103050102/13, b.+dəŋ dzᶎɨʁədʑɯʁɑ 0203010302/15.

b.+dəɴ b.+dəɴ qaɾ kəsɯleɾ 0203030101/01, b.+dəɴ qaɾmɑɴɢənəŋ niɣədi ͡ɬɑ 0202010501/16, b.+dəɴ ɢaɾ͡ jynəŋ 0202030101/08.

b.+ge “bize” b.+ge 0202030701/06(2).

b.+gẹ “bize” b.+gẹ pəḍək ʉɾɣetge 0203020402/17.

b.+gi “bize” b.+gi bɑʂ tutup bɑɾ͡ eɾ 0203020601/59.

b.+leɾ “biz, bizler” b.+leɾ mɑ bɑɾʁɑ 0203020402/13.

bəzək “büyük” Bkz **beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. ɑnəŋ b.͡ ɬɑ 0102020401/46, bənəŋ͡ b. boːłɑʁɑʂ͡ ɬɑ 0202030308/04.

bəzɯkəlikə ʂɨku Ç. telaffuz “Bezeklik Mağarası, yer adı”

b. b. 0203010702/20.

bəzin < **bədʒin** “üzerinden; ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, βazin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, d̥ʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

b. azaq b. ganasa͡ɬa 0103010304/46, uːdəŋ adəŋ b. tamdəɾʁa 0202030306/02, dumdək b. ɢaɾaβəɾsa 0202030402/43, ʒip b. jamaʁa 0202030306/01, su ͡b. ʂuannasdiɾɣẹ͡ɬa 0202030308/06, joʁɔɾ b.͡ɬa toptʂɨ diɣeg͡eɾ͡ne 0202030301/40.

bəzdəʁ “?”

b. b. ołʁeːj 0103010701/137.

bəzgi “yoksa”

b. b. bə pədʐaqdan bəɾ təkgi 0103010304/76.

bədʐɨ “ince bağırsağın bir kısmı”

b.+nə b.+nə ma 0202030308/03.

bədʐɨɬa- Ç.+T “düzenlemek”

b.-βaɬsa b.-βaɬsa͡ɬa 0202020501/73.

bədzelio Ç. “vefat etmiş”

b. bə dz. 0102020401/49.

bədʐɨdo Ç. “bilmiyor” Bkz. **bədʐɨd̥o.**

b. b. a 0203030101/05, 0502020101/222.

bədʐɨd̥o Ç. “bilmiyor, bilmiyorum” Bkz. **bədʐɨdo.**

b. b. a 0203010302/04.

bəʰdəɣɬəɣ “yazılı, işaretli” Bkz. **bəʰd̥əɣɬəɣ.**

b. b.͡eɾ 0103020301/13.

bəʰt- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-**, **pəd̥-, pət-, pəʰd-**, **pəʰd̥-, pəʰt-, pud-, pud̥-, put-, puʈ-, p̥ət-, p̥ʊʰt-, p̥ut-, ɸət-, ɸud-.**

b.-gin b.-gin kun dɾoː 0103040402/22.

bəʰɬ- “bilmek” Bkz. **bəːɬ-, bəl-, bəɬ-, βəɬ-.**

b.-d̥ə kəːm b.-d̥ə 0203030101/05, kəm b.-d̥ə 0202030605/97, b.-d̥ə məaʂɨulɛrnə 0103010304/79.

b.-dəm məndaʁ jaβdaɬ də͡na b.-dəm 0203020401/10.

b.-ʂ də sen b.-ʂ də 0103010303/03.

beː < **baɾ eɾür “**vardır” Bkz. **baj, beːj, bej, b̥eː, b̥ej.**

b. ʃit b.͡na 0103050101/34, gizəp b. 0103040601/09, ʂuʂu tejɬap b. dio 0102040301/01.

beːgə “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **begə, begəɬ, bẹːgə, bẹgə, bẹgi, βegə.**

b. b. 0203030102/10, 0203030101/07, b. bəjʧyen ʃia 0203020601/37, b. goː 0203020402/09, b. qadi kəsɯ 0203010301/33, b. ʂɨgisəŋgi noːɬʁan͡ẹɾ 0203030102/09, b. jyzleɾ ma saɾʁaɬ hanəʁa də 0203030102/09.

beːni < baɾ eɾür ne “şüphesiz vardır”

b. ʃi͡t tułəp b. 0103010304/50.

beːɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bẹɾ-, bẹɾ-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, b̥eʰɾ-, b̥ẹɾ-, b̥ẹʰɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

b.-əβ ẹm b.-əβ 0203020402/05.

beːɾə “bu tarafa” Bkz. **beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹrə, biːrə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. b. 0203020402/27(2), qaNG̥əʰrʃaqdə b. 0202020201/06, məndɑ b. 0502020101/203.

beːj “zengin” Bkz. **bɑːj, bɑj, bej, bẹj.**

b. b. kəsɯ dɾo 0203020601/11.

b.+ɾɑq ɑzəɾ b.+ɾɑq 0203020401/02, b.+ɾɑq dimi͡ɬɑ 0202010703/10.

beːj “*Bey*, boy ad, Yağlakar boyundaki kişilerin *Bayat* boyuna dediği ad” Bkz. **bej.**

b. b. jɑːʁɬɑʰɢ̥əɾ 0202030801/10.

beːj < bɑɾ eɾür “vardır” Bkz. **bɑj, beː, bej, b̥eː, b̥ej.**

b. ɢəz ʤiołɑp b. 0102020303/42.

beːzək “büyük, kocaman, birinci (çocuk)” Bkz. **bəzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. bəɾ pərβɑ 0202010703/18, b. bəɾ dɑniusə 0103040405/51, b. ɢəz͡ ɬɑ 0201010102/03, b. ɢəzə vɑɾ͡ eː 0202010703/05, b. məndɑɢɑ tʂutdzɑɴ uʰɾsɑɴnə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030802/28.

beːzək dumɑn “*Bezık Duman* alt-boyu”

b. b. 0202010701/04, 0202010701/07.

beːzə̆k “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. pɑnʤɯʁɑ͡ɬɑ 0103040301/15.

beːzuːg “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+əŋgẹ b.+əŋgẹ mɑ edəβəɾ dɾo 0202020501/71.

beːzuq “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+ɢɑ b.+ɢɑ ɑʂɢɑ͡ɬɑ 0202030101/08.

be- < beɾ- “vermek, biri için yapmak” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, beɾ-, beʰɾ-, bẹɾ-, bẹr-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, b̥eʰɾ-, b̥er-, b̥ẹɾ-, b̥ẹʰɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

b.-u d̥ə ɢuzup b.-u d̥ə 0103010101/11.

be < **mU eɾür** “soru parçacığı” Bkz**. bẹɾ, bẹ, biː, bi, me, mẹː, mẹ, mẹɾ, miː, mi, miɾ.**

b. sen jerɬəβ dzi̯dɑʁɑq b. 0103050301/18.

begə “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **beːgə, begəɬ, bẹːgə, bẹgə, bẹgi, βegə.**

b. b. oɬ niːɣə dər nɑ 0203030102/02, b. bej͡ ɸʊdɑʁ 0203020403/02, b. doːsɢɑn 0203030102/15, b. gondɑ 0203020601/68, b. qɑdi sɑ 0203020403/02, b. χuɑɾ ʃiułɑʁɑn 0203010702/26, b. ʤioɱɑːq͡ əʤin 0203010901/08, b. niɣẹtgek mi dɾo 0203030101/11, b. sɑɢ̥əsdəʁnəŋ 0203020601/21.

begəɬ “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **beːgə, begə, bẹːgə, bẹgə, bẹgi, βegə.**

b. dɑʰɢ̥ə b. hʤi͡ βɑʁər 0203010801/02.

beleːk “*hada* denilen beyaz kumaş, hediye” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleg, belek, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

b. b. dɾo 0202030802/17.

beleg < **belek** “simge, işaret, sembol” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, belek, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

b. ɑrɢɑsernəŋ b.͡e: 0103010601/69.

belek “hediye; uğurlu işaret, sembol” Bkz. **bəłəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

1. “uğurlu işaret, sembol”

ɑd͡ unerɳəŋ bər b. bułurʁoːj 0202020501/86, ɑʁəł toło mɑłłəʁ ołuβərlerɳəŋ b. bułʁeː 0202020501/85, peɣ ɸudərdɑ b. bẹrɣẹn jodɑ ẹː də͡ nɑ 0103010601/63, ɢɑʰt ɢɑt don gizernəŋ b. 0103040401/72, b. ʧʃygəβ də 0103030702/109.

2. “hada, hediye”

kun͡ oʰrd̥ɑ sɑłʁɑn b. 0202030605/04, b. sɑło 0202030605/12, b. tɔqdatbɑʁɑn͡ er 0202030601/48, b. sɑł 0202030601/54, b. sɑło 0202030601/58, b. joq 0202030601/53, **b.+də** şɨgə ɑsdəʁ b.+də 0202030802/22, b.+də βẹrɣẹ͡ ła 0202030802/23.

b.+geː ɑq͡ b.+geː 0103040402/21.

belẹk “*hada* denilen beyaz kumaş, hediye, kare şeklindeki beyaz kumaş” Bkz. **bəłəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

b. şɨg̊ə b. bẹrɣẹk nimi do 0202030802/22.

beldelis “kıyafetin sağ kolunu çıkartma” Bkz. **beldə̆reş.**

b.͡ungo 0202030204/05.

beldə̆reş “kıyafetin sağ kolunu çıkartma” Bkz. **beldelis.**

b. b. ungo 0202030303/06.

beɾ “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. b. 0202030902/87, b.͡ orłəɣẹş͡ ła 0103030802/35, b.͡ βər ɑsərʁɑ 0203011002/26, b. βər sɑrəʁ ɑʰt bẹr 0202030902/47, b. gøşgẹ 0203020201/16, b. ķ̊ødzɨrk git də 0103040301/29, b. ķ̊ødz̊ɨrk git d̥ə 0103040301/29, b. mɑɴd̥ərəp d̥ə 0203020201/20, sɯtşuandɑn b. mɑɴɢɑndi 0203020402/03.

beɾ- “vermek, ödemek; biri için yapmak” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beʰɾ-, bẹɾ-, bẹr-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, b̥eɾ-, b̥eʰɾ-, b̥ẹɾ-, b̥ẹʰɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

b.-əp bej nisən b.-əp bej 0103040301/17.

b.-əp bɑɾ mi udzɑsən b.-əp bɑɾ mi 0103040301/17.

b.-əβər d̥ə/d̥ər b.-əβər d̥ə 0202010702/04, mẹnẹk bɑ b.-əβər d̥ər 0203020202/20.

b.-əβ də ɑzuɾ b.-əβ də 0103040301/17, mɑɬ͡ ła b.-əβ də sɑ 0103030901/52.

b.-uβ də duzɢə b.-uβ də 0103050201/13.

b.-o də b.-o də 0103040301/17, ɑdɑʁ͡ ła nimi b.-o do 0103040301/18, ɑzuɾ b.-o də 0103040301/19, jiʧʃien͡ ɑsəʁ b.-o də 0103010303/31.

b.-i də duŋdʒa b.- i də nɑ 0103050101/28.

b.-əp dəɾ/d̥ə ɑt b.-əp dəɾ 0203010301/31, mənək ɑʰt b.-əp d̥ə 0502020101/124.

b.-əβɑdəp də/d̥ə ɑnɑgɑʁɑ b.-əβɑdəp də 0202030401/15, b.-əβɑdəp d̥ə 0502020101/213.

b.-əβɑtəp d̥ə b.-əβɑtəp d̥ə 0502020101/217.

b.-ɣo bɑʰɬqəs b.-ɣo 0103030702/84.

b.-ɣə də ʤołɑp b.-ɣə də͡ nɑ 0203010301/38.

b.-xəş də/d̥ə jyŋ b.-xəş̊ də 0103030201/24, oɾdʒy b.-xəş̊ d̥ə 0203020202/14.

b.-xəş̊ e kəm b.-xəş̊͡ e 0103010305/04.

b.-se b.-se 0502020101/47, qɑntɑnəɾɑq bəɾ kəsə b.-se 0502020101/114, ɢɑş̊ b.-se 0103010303/32, ʃitd̥ə͡ ła b.-se 0103040301/19.

b.-ẹːn ɑmsəŋ b.-ẹːn 0103030901/40.

b.-ẹn aʰt b.-ẹn 0103010703/09, sɑɴɑ b.-ẹn 0202031201/11.

b.-in sɑ: b.-in 0502020101/82, b.-in diɣin ẹ ḍə 0502020101/88, jɑʰgəŋgɑ: b.-in 0102020301/05.

b.- əɬəkgi oʂdɑʈ̆əsdərəp b.- 0502020101/89, keɬn b.- diɣin ẹ ḍə 0103020302/02, sen b.- 0502020101/46.

b.- βɑ/βɑɾ uzunə b.-βɑ͡ɬɑ 0502020101/48, uzunə b.-βɑɾ͡ɬɑ 0502020101/82.

b.-it əɾ͡uʂ b.-it 0202030402/10.

b.-ɣeʂ ʤemseklernə b.-ɣeʂ͡gəni 0502020101/145, sɑrəʁ ɑʰtdəŋ mədʒar tunə b.-ɣeʂ ͡ɬɑ 0202030902/47.

b.-ɣe keɾɣəmnə b.-ɣe 0502020101/316, hadaqdan b.-ɣe 0203010303/08, mał jɑɴjɑɴnə b.-ɣe 0502020101/316, b.-ɣe tʂəŋlio 0202031202/18.

b.-ɣi gøʰgudup b.-ɣi 0502020101/438.

b.-əβɑtɢɑ məɬɑsən b.-əβɑtɢɑ 0202030401/08.

b.-ǎβɑtɢɑ b.-ǎβɑtɢɑ͡ɬɑ 0502020101/214.

b.-ɣen b.-ɣen͡e: ḍə 0202030403/08, b.-ɣen ordʒyleɾ ḍər 0202030605/20, b.-ɣen bə ordʒylernə 0202030605/18, sɑɴɑ b.-ɣen niɣə 0202030605/30, ɢəzdə kẹɬn b.-ɣen e: də 0103020302/03.

b.-ɣẹn ɑnɑɴ b.-ɣẹn mɑ jɑʁ jɑʰtbɑ: 0103020402/07, dẹŋər͡χɑn b.-ɣẹn mənək͡aʰḍə ḍə 0502020101/112, qɑɾ pəi: b.-ɣẹn ẹ: də 0502020101/15.

b.-ɣin dʐi̯ɬɑp͡b.-ɣin i: ḍə 0502020101/120, pẹ̯jɬap b.-ɣin nimi ḍə 0502020101/125.

b.-ɣendi pejɬap͡b.-ɣendi 0502020101/126, kẹɬn b.-ɣendi͡ja 0103020302/04.

b.-ɣẹndi χɔnə b.-ɣẹndi 0502020101/150.

b.-ɣində dʐi̯ɬɑp͡b.-ɣində͡ɬɑ 0502020101/121.

b.-əβɑtɢɑndɑ b.-əβɑtɢɑndɑ mẹnə 0202030401/15.

b.-ɣek mɑ: b.-ɣek nimẹ: ḍər 0203011002/26.

b.-əβ joq də b.-əβ joq də 0103040301/19.

b.-mẹn uzuɣẹ b.-mẹn gojoq də 0103040405/16.

b.-ɣəməs e:/eɾ quɬunnə b.-ɣəməs͡e: 0502020101/131, uʂ quɬunnə b.-ɣəməs͡eɾ 0502020101/110.

2. “biri için yapmak”

pəjɬap b.-əp ḍər 0202030605/23, dip b.-əp ḍə 0502020101/211, 0502020101/432, dip b.-əp ḍro 0502020101/275, ʤiodeɬap b.-əp ḍə 0502020101/329, ɑtdap b.-se͡ɬɑ 0202031201/10, qejqap b.-se 0202031201/21, qɑʁərəp b.- 0202030402/09, jozɢərəp b.- 0202030301/35, jørp b.- 0103040405/56, diɑḍəp b.-ɣe 0202031202/16, sɑ:p b.-ɣẹ͡ ɬɑ 0202031101/22, pəjɬap b.-ɣen pəjʤɑɬɑr ḍə 0202030605/20, dip b.-ɣẹndi͡ ɬɑ 0502020101/276, gujχuɑɬap b.-ɣendin 0203020201/20, kulilap b.-ɣẹndin͡ ɬɑ 0203020201/16.

berɑɢ < **beɾ jɑq** “beri, bu taraf” Bkz. **berɑq, berɑʰq, bẹ̯rɑɢ, birɑɢ.**

b.+ənɑ b.+ənɑ bər ɬom ɢun də 0103010502/15, b.+ənɑ diɣindi 0103010702/08.

berɑq < **berə jɑq** “bu tarafa, bu yöne” Bkz. **berɑɢ, berɑʰq, bẹ̯rɑɢ, birɑɢ.**

b. b. ɢu tʂoɢedəβ joq də 0103010305/67.

b.+dɑ χuɑʤanəŋ b.+dɑ 0103010502/01.

b.+dɑɢə b.+dɑɢə kəsɯleɾ͡ɬɑ 0201010101/30.

b.+dɑɢ̣ə b.+dɑɢ̣ə kəsɯleɾ͡ɬɑ 0201010102/10.

berɑʰq < berə+jɑq “beri, bu taraf” Bkz. **berɑq, berɑɢ, bẹ̯rɑɢ, birɑɢ.**

b.+ɢ̣u b.+ɢ̣u tʂoɢetqəʂ ḍə 0103010305/102.

beɾə “bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. ɸudurdan b. ‿βər 0202030604/03, məłałarə ma b. haːɾo ma gẹ̣łɣẹ̣n‿ẹ̣ 0203020402/27, sumidin b. 0502020101/203.

beɾxəʂ “verecek, verecek birşey”

b. b. joq bo^{h}łḍe 0202031201/15.

beɾmi “birşey” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊɾmi, bərme, bərmẹ̣, bəɾmi, bərmẹ̣, bərmi, bẹ̣ɾmẹ̣, bẹ̣ɾmi, biɾmi, βərmi, βərmi, βuɾmi.**

b. b.‿ɬa 0502020101/131.

beson “elli” Bkz. **bẹ̣son, biːson.**

b. b. tʊŋ jasa^{h}ḍə 0203020401/06.

bej “zengin” Bkz. **baːj, baj, beːj, bẹ̣j.**

b. b. kəsɯ 0203020601/21, b. kəsɯnə‿ɬa 0203020601/12, 0203020601/21, b. kəsleɾnə 0203020601/22, b. kəsɯleɾnə 0203020101/02, b. kəsleɾdi 0202030802/36, minikdək b. kəsɯ 0202030802/11.

b.+nəŋ b.+nəŋ joqdəŋ səkdi 0202030604/49.

bej “*Bey* boyu, boy adı” Bkz. **beːj.**

b. b. o^{h}taʁda 0202030802/14, b. ɸʊdaʁ 0203020403/02, b. ɸudaʁnəŋ 0202010703/30, b. jaʁła^{h}ɡər 0202030802/31, 0202030802/32, b. jaʁła^{h}ɢ̥ər 0202030802/32.

bej < **baɾ eɾür** “var+dır” Bkz. **baj, beː, beːj, bẹ̣ː, bẹ̣j.**

-(ə)p b. ajtəsəp b. 0202010701/02, beɾəp b. 0103040301/17, dip b.‿ɬa 0103040301/11, diŋər jaʁdəɾp b. 0102040301/13, gizəp b. e do 0103020304/15, ti pə^{h}ɾɢ̥an tẹ̣ːp b. 0102040301/16.

bej- Ç. “bitmek, sona ermek”

b.-əp də/ḍə b.-əp də‿qanə 0202031101/08, b.-əp ḍə 0202020501/92.

b.-ǎʂ də sɯjyẹ̣ b.-ǎʂ də‿qanə 0202031101/05.

b.-ʁan as b.-ʁan duɣdi‿ɬa 0202020501/95.

b.-ʁandə øɾeːgə b.-ʁandə‿ɬa 0502020101/103.

b.-ʁandan imsəβ b.-ʁandan‿ɬa 0202031101/21.

bejgənien Ç. “bahar bayramında bir bayramlaşma”

b. bezuk kəsɯleɾɣẹ̣ b. 0202020501/33, b. ɣ̊ĩ a 0202020501/33, gənia b. ɣ̊ĩ a 0202020501/33.

bejdʒili- Ç.+T “bahar bayramında bayramlaşmak, bayramlaşmaya gitmek”

b.-p baɾ guɣiɣi b.-p baɾ‿eɾ 0202020501/24, nanaʁa b.-p baɾ‿eɾ 0202020501/24.

b.-p b.-p baɾʁanda 0202020501/20.

bejła- Ç.+T “sergilemek, konulmak, masa vs. düz nesne üzerine sıralamak, koymak”

b.-βəɾ dɾo şitaɴda‿ɬa b.-βəɾ dɾo 0203020202/19.

b.-ʁa dʐuozɯda b.-ʁa də 0103050301/35, b.-ʁa‿ɬa 0202020501/81, nəːdʒioɾ geːɾənə‿ɬa məna b.-ʁa‿ɬa 0202030901/13.

bejłał- Ç.+T “yenilmek, savaşı kaybetmek, sona ermek”

b.-əp ʄəɾ o duɣdi b.-əp ʄəɾ 0202020401/14.

b.-ʁə də b.-ʁə də 0502020101/141.

b.-(-ʁa) χanə- b.-‿χanəp‿ḍə 0502020101/140.

b.- b.-‿ɦanəʁanda 0202020401/14.

bejłał- Ç.+T “suyun hareket etmesinden sallanmak”

b.-ʁɑndɑ bər b.-ʁɑndɑ 0202010503/11.

bejɾɑn "*Bejran*, ırmak adı, Sarı Uygur bölgesinde bulunan tapınağın adı"

b. b. sumi 0202030801/18, 0202030801/21, 0202030802/41, b. suminəŋ 0202030801/20.

bejɾɑɴ "*Bejran*, ırmak adı, Sarı Uygur bölgesinde bulunan tapınağın adı"

b. b. ɢəɬnəŋ gyk odəŋdɑn keɣərɣe 0202020401/26.

bejtiendzo̯ŋ Ç. "kişi adı"

b. b. bɑbɑŋ 0103030901/46.

bejdzo̯ɑnia "bahar bayramında bayramlaşma, bahar bayramında ziyarete gitmek"

b. bəɾ͡βəɾɣe̯ b. 0202020501/33.

bezə- "büyümek" Bkz. **bezʉ-, bøzə-, bøzʉ-, bøzy-, bʉzə-.**

b.-t d̯ə zeɾdəβ b.-t d̯ə 0103010503/09.

b.-k b.-k giɣindi͡ɬɑ 0103030701/07.

b.-ɣe̯ndi oʁuɬ b.-ɣe̯ndi 0103030901/33.

bezəd- "büyütmek, bakmak, yetiştirmek" Bkz. **bezəd̯-, bezət-.**

b.-uβɑɬʁɑn bər ɑnɑgɑ b.-uβɑɬʁɑn eː də 0202030402/02.

b.-əβɑɬmɑʁɑ məɬɑɬɑrnə mɑ b.-əβɑɬmɑʁɑ 0103010303/34.

bezəd̯- "büyütmek, yetiştirmek" Bkz. **bezət-, bezəd̯-.**

b.-əβɑtɢɑn senə uzu b.-əβɑtɢɑn nimi 0202030402/12.

bezəg "büyük, yetkili, yaşça büyük" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezək, bezəɻ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, be̯zəg, be̯zək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. gəɬdəŋ su b.͡er 0103050303/26.

b.+ə b.+ə͡ɬɑ 0103030901/16, tɔʁʂɨnəŋ b.+ə 0202030604/22.

b.+əŋge jɑʁɬɑʰɢ̯ərnəŋ b.+əŋge 0202030604/35.

b.+əŋgi ɢɔŋɾɑt ʝixɾʤinnəŋ b.+əŋgi sɑrə muɬ͡e̯ː di də͡nɑ 0103010601/21, ɑndzo̯ɑɴ ʝixɾʤinnəŋ b.+əŋgi pe̯ɣ ɑndzo̯ɑɴ e̯ː də͡nɑ 0103010601/20, hoɾɑɴGɑt ʝixʤinnəŋ b.+əŋgi hoɾɑɴGɑn diːk e̯ː dəɾ͡nɑ 0103010601/22, sənɑ tixɾʤinnəŋ b.+əŋgi ɑɴ sənɑ di ɣe̯k͡e̯ː dəɾ͡nɑ 0103010601/23.

b.+ɜ̆rek b.+ɜ̆rek kəsɯ 0203020501/26.

bezək "büyük, yüksek, önemli, gövdesi büyük, yaşça büyük, yetişkin" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezəɻ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, be̯zəg, be̯zək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. ɑʰt məno 0103010703/27, b. ɑ͡t tsɑɬəβəɾ d̯əɾ͡nɑ 0203020202/09, b. əʰɾgiɻ ɑʰtleɾ d̯ə 0202030902/52, b.͡eʰɬʤi 0202030901/12, b. ot͡tsɑp də 0202030101/13, b. pifəŋ 0203010702/23, b. bɑːʂ 0103030802/08, b. bɑʰʂ̯dəʁ ʧysunə͡ɬɑ 0202030604/68, b. bəʁɑndə 0103040301/31, bəŋʂ̯ɨ b. d̯ə 0502020101/187, bəŋʂ̯ɨsə b. nimi d̯ə 0103030802/37, bezeːk b. pɑndzɯ 0103040301/14, b. bezək niminə 0103040302/27, bezək b. niminə 0103040302/27, b. dəɾ͡nɑ 0103010701/132, b. kəsɯnə jiʧʲî jøɬɯrβɑt 0103020304/03, b. kəsleɾ 0103040601/14, b. kəsleɾ ͡ɬɑ 0103040601/11, 0103040601/12(2), b. kəsleɾɣe̯͡ɬɑ 0202031201/01, qɑɬdzo̯ɑ b. də 0202031202/48, b. χej dɾə 0203020201/22, hɑdzo̯əq mɑ b.͡nɑ 0103030202/09, hɑdzo̯əq mɑ b. də͡nɑ 0103030202/05, hɑdzo̯əq mo͡ɬɑ b. də͡nɑ 0103030202/14, 0103030202/17, ʤeχoɴnɑmɑd̯ɑn b.͡e d̯ə 0202010702/09, b. məɬɑsəɴGɑ 0103050101/07, mənəːn b.

0103010305/48, mənəŋ b. 0103010702/06, 0103010702/12, 0103010702/13, 0202010703/18, mənəŋ b. ɟaχɢəɬ 0103040301/03, mẹndin b. bərmi kəsɯlerɣe 0202031201/01, jɑli b. ḍə 0103030901/24, b. jɑɬdaɬdər͡na 0103010701/59.

b.+**lerə** b.+lerə də sɑ 0103050201/13.

bezək ɑndzɑɴ "*Bezık Ancan* alt-boyu" Bkz. **bẹzək ɑndzɑɴ.**

b. b. 0202010701/04.

bezəq "büyük"

b. b.͡ɢɑɴəɾəq 0202030605/69.

bezəķ "büyük, yaşça ileride olan" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzžk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezžk, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. kəm kəmleɾ b.͡eɾ 0202031202/04, hɑdzɻəq b.͡ẹrni 0103050302/12.

bezət- "büyütmek, yetiştirmek" Bkz. **bezəd-, bezəḍ-.**

b.-tse qɑːɬdzɻɑ ɑɾdɑq b.-tse 0103030901/33.

b.-gen senə b.-gen bə oj tɑɬɑʁɑ 0103010701/140.

b.-gẹn ɑβɑnɑnəŋ b.-gẹn hɑdzɻəɢən jɑndərernəŋ bẹlẹgə 0103010703/30.

b.-gin ẹzẹɾdəp b.-gin 0103010503/08.

b.-gẹːni b.-gẹːni 0202030402/12.

b.-gẹnnəŋ ɢəz͡oʁəɬ b.-gẹnnəŋ 0103010701/132.

bezžk "büyük, yaşça büyük" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzžk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. kəsleɾ͡ɬɑ 0202010301/12.

bezeːk "büyük, gövde büyük" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzžk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezžk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. bezək pɑndʑɯ 0103040301/14.

bezuk "büyük" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzžk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezžk, bezeːk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. ɑsdəʁ suɬuɢ͡ə ɬɑ 0202030604/73, b. ɑʰs ẹttse 0202020501/72, b. eʰɬdʑi 0202030901/11, b.͡udʒin 0202020501/43, b. uɬus 0202031202/54, dɑndʒin b. bezuk nimi ḍə 0202030902/75, dɑndʒin bezuk b. nimi ḍə 0202030902/75, b. kədʒiɣ jɑɬdɑɬ 0202030601/78, b. kəsɯleɾɣẹ 0202020501/33, mənəŋ b. 0202030104/02, b. su 0502020101/247.

bezʉ- "büyümek" Bkz. **bezə-, bøzə-, bøzʉ-, bøzy-, bʉzə-.**

b.-ɣʉn b.-ɣʉn͡duɣdi 0202020501/108, məɬɑ͡ɬɑ b.-ɣʉn duɣdi 0202020501/84.

bezʉ xianə- < **bezʉ-ɣi hɑnə-** "büyüyüp gitmek, tamamen büyümek"

bezʉ x.-p ḍə bezʉ͡xianəp ḍə 0502020101/149.

bezʉk "büyük" Bkz. **bəzək, beːzək, beːzžk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezžk, bezeːk, bezuk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. ʤẹɾəɣ 0502020101/137, b. ʤerəɣnəŋ baʰṣdə 0502020101/44.

bezg < bezək “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzǩk, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezǩk, bezeːk, bezuk, bezʉk, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+ərek b.+ərek bər hʊːɴ 0103010702/50.

be^{h}ɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, bẹɾ-, bẹr-, bẹ^{h}ːɾ-, bẹ^{h}ɾ-, b̥eɾ-, b̥e^{h}ɾ-, b̥ẹɾ-, b̥ẹ^{h}ɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

b.-se uzuŋgi b.-se 0502020101/145, uzu sɑɴɑ b.-se 0502020101/276.

bẹːgə “o, Saqıs boy ağzı” Bkz. **beːgə, begə, begəɬ, bẹgə, bẹgi, βegə.**

b. b. ɑ^{h}ːtdə͡ɬɑ 0201010101/32, b. jynəŋ jɑɴg̊ɑ ẹ^{h}ttse͡ɬɑ 0201010101/35.

bẹːɾ “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. ɑːɾdəndɑn b. gẹɬmi 0203010702/19, b. ɑ^{h}səɾp də 0203020201/20, b͡ər demər ə͡ɾgɑn bẹɾ 0202030902/86, b. fuɬuɬaʁɑ 0502020101/168, b͡gẹɬmi 0203020601/68.

bẹːɾə “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. ɑndɑn b. diɣẹn͡eɾ͡də 0202030604/51, ɑndɑn b. diɣin͡ẹɾ 0202030604/54, ɑndɑn b. diɣen͡eɾ 0202030604/59, ɑndɑn b.͡ɬɑ ɢɑɾ͡u^{h}kusgẹ ɟusurɣin͡ẹɾ 0202030604/51, b. geɬɣindi 0202030301/08, b. gẹɬɣindi ͡ɬɑ 0202030301/03, nəjməŋdɑn b. 0202010901/53, b. jorɬəɣẹʂ͡ɬɑ 0202030301/04.

bẹːs “beş” Bkz. **bẹs, bẹʂ, biːs, bis, b̥is.**

b. b. tɑptʂonnəŋ kəsə 0203020401/10.

bẹ < mU (+ eɾüɾ) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹɾ, bẹ, biː, bi, me, meː, mẹ, meɾ, miː, mi, miɾ.**

b. uzut͡b. 0502020101/13, pəʂt b. ni 0202030401/33, pə^{h}dʐɑq b. neɾ 0502020101/439, bəɬɣik b. 0203020401/05, dʉjɣek͡b. 0502020101/59.

bẹgə “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **beːgə, begə, begəɬ, bẹːgə, bẹgi, βegə.**

b. b. oɬ bɔχqdʒa 0203020301/06, b. piŋtʂɑɴ 0203010701/16, senəŋ b. moːsdə 0202030105/04.

bẹgi “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **beːgə, begə, begəɬ, bẹːgə, bẹgə, βegə.**

b. b. hɑdɑnə 0103010703/08.

bẹlek “uğurlu, işaret; *hada*, hediye” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, belẹk, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

1. “uğurlu, işaret”

b. b. kun nɑ 0103040401/47, jɑʁdʐɑɢo jɑɾɑseɾnəŋ b. 0103040401/64.

2. “hada, hediye”

b. b. sɑsɑ 0202030601/53, b. sɑło 0202030601/59, sɑɬʁɑn b. 0202030605/04(2), b. ʄyxgin 0202030604/15, b. ʄyxgẹn 0202030604/65.

b.+də b.+də ʄyxgəɣindi 0202030604/17.

b.+d̥ə b.+d̥ə nɑːʁəp dʒø^{h}gəkəʂ də 0202030604/16.

bẹlẹd- “hazırlamak” Bkz. **bəled-, bəlit, bẹlẹt-, bilit-.**

b.-əβɑdɑ də b.-əβɑdɑ də jydi 0202030402/32.

b.-əp də -nidʒoɾ b.-əp də d̥ise 0103010702/28.

b.-əβɑtɢɑn dʐɥɑnmən b.-əβɑtɢɑn 0103010703/06.

bẹlẹg “işaret, sembol” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, belẹk, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

b.+ə jɑʁ surttse jɑʁ jɑɾɑseɾnəŋ b.+ə 0103010703/19, sut surttse sut jɑɾɑseɾnəŋ b.+ə 0103010703/20, dɑs͡βɑʂ demər dʐɑnnəʁ bolernəŋ b.+ə 0103010703/22, ɑʁəɬnəŋ ɑq

dumaleɾ dzᶎəgəɾo ͡oleɾnəŋ b.+ə 0103010703/24, aβ ͡ananəŋ bezətgẹn hadzᶎəgən jandəɾeɾnəŋ b.+ə 0103010703/30.

bẹlẹg “işaret, sembol” Bkz. **bəłəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹk, bẹlik, bilik.**

b.+ə jeɾ deŋəɾnə βəɾ maɴaɾnəŋ b.+ə 0103010703/27.

bẹlẹk “uğurlu, güzel, işaret, sembol; *hada*, hediye,” Bkz. **bəłəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlik, bilik.**

1. “işaret, sambol”

b. aɾgasaɾnəŋ b. 0103030702/65, aɾgaseɾnəŋ b. 0103030203/52, b. pu̯təʁoːj 0203020202/13, bəɾeɣi aɾgasanəŋ b. dəɾ ͡na 0102020304/12, boɬuʁuɾnəŋ b. 0202031201/33, b. ̥boɬd̥u ʁe 0202031201/26, don guazɯ gizẹɾnəŋ b. 0103030702/62, gaʰt gaʰt ʝuseɾnəŋ b. 0103030203/54, heːdiβalmas maɬɬəʁ oɬuɾnəŋ b. 0202031201/33, ʒẹɾʁaʁannəŋ b. 0202031201/33, ni ͡βəɾ b. 0202031202/57, sun daɬejdaq ʂəŋ boɬaɾnəŋ b. 0103030702/71, jaɾaseɾnəŋ b. 0202031201/33, jaʰʂ b. bɔχəʂ d̥ə 0202031202/47, jaʰʂdan jaʰʂ boɬaɾnəŋ b. 0103030702/64.

2. “*hada*, hediye, uğurlu, güzel”

b. aq b. d̥uso 0103010703/25, aq b. tusgin kun dəɾ 0103010601/05, aʁəɬnəŋ keʧinleɾ b. ʝuso ʁoː 0103010703/25, b. kun 0103 040402/02, jiuda ja b. də 0202031202/56.

b.+dəŋ b.+dəŋ ʒisɯsə 0202031202/56.

b.+də b.+də aɬʁa 0202030802/33.

b.+gẹ b.+gẹ pɔqga 0202010703/21.

bẹlẹsək “yüzük (Dahe ağzı)” Bkz. **bəlẹsək, bəlisəg, bəlisək, bilisəg.**

b. b. oɬuɾʁan ͡eɾ 0202030605/88.

bẹlẹt < belek? “*hada*, hediye”

b. b. saɬəp 0202030601/48.

bẹlẹt- “hazırlamak” Bkz. **bəled-, bəlit-, bẹlẹd-, bilit-.**

b.-gẹn b.-gẹn ͡ẹɾ diː na 0103040401/09.

bẹlẹʰg- “hazırlamak” Bkz. **bilig-.**

b.-əβ dɾo oɾʁənə b.-əβ dɾo 0103050102/17.

b.-iβ də jiʁaʂ b.-iβ də 0103050102/18.

bẹlik “hediye” Bkz. **bəłəg, bəlek, bəlẹk, bəlik, beleːk, beleg, belek, belẹk, bẹlek, bẹlẹg, bẹlẹg, bẹlẹk, bilik.**

b. b. ʧygoː 0103030702/51.

bẹɬ “bel”

b.+əmnəɴ b.+əmnəɴ quɾəʁɬaːɾ 0103020301/19.

b.+əŋgi b.+əŋgi qusaɴgəməs də 0103010304/40.

b.+ɣe b.+ɣe βəɾ quɾnə qusand̥əʰɾd̥͡ə na 0103010701/122.

bẹɾandɑ < beɾaganda < beɾə jaq+anda “bu tarafında”

b. ʧiɴχe χunəŋ b. 0202030605/15.

bẹɾ- “vermek; biri için yapmak” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bẹr-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, ̥beɾ-, ̥beʰɾ-, ̥bẹɾ-, ̥bẹʰɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

1. “vermek”

b.-əβəɾ do jẹm b.-əβəɾ do 0202010901/52.

b.-uβuɾ d̥o b.-uβuɾ d̥o 0202010901/54.

b.-əβ də/d̥ə aʰt b.-əβ də 0103040601/18, bezək kəsleɾ͡ɬa b.-əβ də͡ na 0103040601/11, azəq b.-əβ d̥ə 0103030201/16, ʤuo dʐułaʁa b.-əβ d̥ə 0103040601/12.
b.-p də saNa b.-p də 0201010101/25.
b.-ɣə də aq menɳek b.-ɣə də͡ na 0203010303/10, kəswɣɳ b.-ɣə də 0203010301/18.
b.-ɣə me bəɾ aʰt b.-ɣə me 0203020202/15.
b.-xəʂ minik b.-xəʂ 0103040601/16.
b.-xəʂ e kən b.-xə͡ʂ e 0103010305/04.
b.-xəʂ mi b.-xəʂ mi 0103040601/12, bəɾ aʰt b.-xəʂ mi 0202031202/13.
b.-ʂ Gəzdə͡ ɬa b.-ʂ dise͡ ɬa 0201010101/18.
b.-se bəɾ tʂəŋ b.-se jeʃiŋ 0202030802/39, b.-se bɳɾ 0502020101/87, Gəzdə b.-se 0203010301/18, məndʒaɾ b.-se 0202010503/15, ʂɨkə tʂəŋ b.-se jeʃiŋ 0202030802/39.
b.-sɳ Gojdzɻ məłaʁa b.-sɳ 0103010701/92.
b.-ɳn oʁułum b.-ɳn 0202030401/07, bəɾ ʞus b.-ɳn 0103010703/09.
b.-in aq͡ enɳek b.-in 0202020501/89, aq͡ Gaʰt b.-in jam 0202020501/88, aq saʁɬəq b.-in jam 0202020501/88, b.-in di:xəʂ də 0103040601/12, b.-in diβa:dəp d̥ə 0103040601/17, nidʒi Goj b.-in diβattsa 0103010703/11.
b.- bəɾ duanduanzɯ osa ma b.- 0103050301/10, bɳɾse b.- 0502020101/87, βəɾmi b.- 0202031201/15, demər͡ ərgan b.- 0202030902/86, gyzdə b.- 0202030902/112, ma: ʂɨgə b.- 0103030901/59(2), saɾəʁ aʰt b.- 0202030902/47, ge͡ʰd̥əɾəp b.- diɣindi 0502020101/142, mandəɾəp b.- 0502020101/141, dip b.- βaɾ͡ ɬa 0502020101/205.
b.-əβ andaGəp b.-əβ͡ ɬa 0202031201/13.
b.-ɣɳʂ χosəNGa͡ βəɾ b.-ɣɳʂ͡ ɬa 0103030802/16.
b.-ɣe ninə osa b.-ɣe 0203010303/10.
b.-ɣɳ b.-ɣɳ 0502020101/142, 0502020101/207, bəɾ asdəʁ niminə b.-ɣɳ͡ ɬa 0202030802/24, b.-ɣɳ͡ ɬa 0502020101/17.
b.-ɣi kəswɣi b.-ɣi 0201010102/02.
b.-ɣɳn duzɢusun b.-ɣɳn duɣudi 0202030605/51, belek b.-ɣɳn joda ɳ: də͡ na 0103010601/63, mɳenik b.-ɣɳn 0103010703/06, sadəʁdʐɨʁa b.-ɣɳn ɳ: də͡ sa 0103020302/09.
b.-ɣin aNa b.-ɣin ɟəsə͡ a 0202031201/12, dɳŋəɾdi b.-ɣin 0502020101/129, gizkəsən b.-ɣin i: də 0502020101/148, maɬ b.-ɣin 0103030901/51.
b.-ɣɳndi duanɬaʁa b.-ɣɳndi 0202030902/121, b.-ɣɳndi͡ ɬa 0502020101/17, 0502020101/142.
b.-ɣek jɳem b.-ɣek dimi 0202010901/52.
b.-ɣɳk Gɔ:j b.-ɣɳk nimi də 0202030802/47, ʂɨgə belɳek b.-ɣɳk nimi do 0202030802/22.
b.-ɣeg andaʁ mi biɣə b.-ɣeg͡ ɳ do: 0203010303/13.
b.-ɣik b.-ɣik nimi d̥əɾ 0202031201/13.
b.-ɣə un b.-ɣə kerek dəɾ͡ na 0103040403/44.
b.-mis hɾgik b.-mis nimi d̥əɾ 0202031201/12.
b.-mɳse a: b.-mɳse͡ ɬa 0202030802/50, peɣ at b.-mɳse 0203010301/32, b.-mɳse 0502020101/87.
b.-miɣi quɬunnə b.-miɣi 0502020101/130.
b.-mɳɣɳn asən hədzɻβaɬʁa b.-mɳɣen͡ e: d̥ə 0202030105/06.
b.-mɳɣɳn kəswɣe b.-mɳɣɳn tuŋjaNʃifudʒɯ 0202010501/18, ʁəzən b.-mɳɣɳn e͡ɾ 0202030601/48.

2. “biri için yapmak”

dip b.-əp d̥ə 0502020101/460, dip b.-se 0502020101/289, fəŋnap b.-se t͡ɬa 0202030802/41, ʤiotɬap b.-se t͡ɬa 0103010305/86, mandərp b.-se t͡ɬa 0202010501/18, dəsdap b.-sẹ t͡ɬa 0203010501/05, ʃiennip b.-sẹ t͡ɬa 0103010502/03, təkəp b.-se t͡ɬa 0203010501/05, dip b.-ẹn 0502020101/445, jidəp b.-ẹn 0202031201/11, ʤiotɬap b.-ẹn 0102020303/45, oŋʂəp b.- 0202030802/49, gøʰgudəp b.- 0202030402/16, hrq ɢaɾap b.- 0202030802/23, dip b.-ɣẹʂ͡ gəni 0502020101/212, eʰʤirp b.-ɣe t͡ɬa 0202010901/72, edəp b.-ɣẹ 0502020101/209, dip b.-ɣẹ t͡ɬa 0502020101/341, qatɬap b.-ɣe 0202010901/59, ʤilep b.-ɣen eː də 0202030105/06, atnəɾəp b.-ɣẹn bəɾ dəɢuɾ uʰkus eʰtdə 0502020101/289, horap b.-ɣẹn eː də 0103020302/18, pejɬap b.-ɣin pəʰrɢan d̥ər 0502020101/179, pejɬap b.-ɣin uːʂ saʐdəʁnəŋ t͡əʂdi t͡ɬa 0502020101/257, tejdap b.-ɣin iː d̥i 0502020101/96, gøʰgudəp b.-ɣẹndi 0202030402/17, tejdap t͡b.-ɣindi 0502020101/98, ɬaɾedəp b.-ɣindi t͡ɬa 0502020101/371, eʰʤirəp b.-ɣẹk dimi dəɾ 0202010901/27(2), fəŋnap b.-ɣẹk mi d̥ə 0202030802/36.

bẹɾ < mU (+ eɾür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, biː, bi, me, meː, mẹ, meɾ, miː, mi, miɾ.**

b. andaʁ diɣik b. 0202010301/07.

bẹɾ “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. b. azər maɬ͡ βeɾse 0203010303/10, uzət͡ ɬa b. t͡ʊndʊrsd̥əp d̥ə 0202030902/130, b. gẹɬɣẹn nimi t͡eɾ 0203020601/67, b. giɬɣi t͡ɬa 0201010102/06.

bẹɾə “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, biːɾə, βeːɾə, βeɾ, βeɾə.**

b. andan b. diɣin dəɣədi 0202030604/54, 0202030604/59, andan b. ʤẹɬejlio 0202030605/51, b. diado də 0103050201/09, niɣədin b. t͡ɬa 0203020402/18, swtʂuandan b.t͡ɬa 0203020402/18, b. jørɬəseː 0202030102/03.

bẹɾaɢ < beɾə+jaq “bu taraf” Bkz. **beɾaq, beɾaɢ, beɾaʰq, biɾaɢ.**

b.+əndə b.+əndə 0103040601/24.

bẹɾmẹ “bazı” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊɾmi, bəɾme, bəɾmẹ, bəɾmi, bərmẹ bərmi, beɾmi, bẹɾmi, βəɾmi, βərmi.**

b.+sə b.+sə ketʃ͡innerə 0202030402/71.

bẹɾmi “verecek (kişi), evlendirilecek (kız), veren (durum)”

1. “verecek (kişi), evlendirilecek (kız)”

b. kəswɣi b. ɢəːzdə͡ ɬa 0201010101/14, kəswɣi b. 0201010101/17, b. kəswɣi t͡ɬa 0201010101/20, b. kəswnəŋq̆əɣi t͡ɬa 0201010101/21.

2. “veren (kişi)”

b. uʰq̆us b. ma joq təɾ 0202010702/05.

bẹɾmi “birşey” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊɾmi, bəɾme, bəɾmẹ, bəɾmi, bərmẹ bərmi, beɾmi, bẹɾmẹ, biɾmi, βəɾmi, βərmi, βuɾmi.**

b. b. ɢaːjɬaβər də 0202030401/33.

bẹɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bẹɾ-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, d̥eɾ-, d̥eʰɾ-, d̥ẹɾ-, d̥ẹʰɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

b.-xəʂ dɾə nidʒi uʰq̆us b.-xəʂ dɾə 0203010702/48, nidʒi ɢoj b.-xəʂ dɾə 0203010702/48.

bẹs “beş” Bkz. **bẹːs, bẹʂ, biːs, bis, b̥is.**

b. b. aʰɬd̥ə gẹzgə 0203010701/05, b. bəɬuonəŋ 0203010701/04, b. βaʂdəʁ maɴqəs 0502020101/326, 0502020101/331, 0502020101/334, 0502020101/338, 0502020101/344, 0502020101/348, 0502020101/358, b. βaʂdəʁ maɴqəs͡ ɬa

0502020101/341, b. βaşdəʁ maɴqəsɢa 0502020101/346, b. tap 0203020401/08, b. jaɴzɯ jɐ̣rdiɲɐ̣sə 0103030702/52.

bɐ̣son “elli” Bkz. **beson, bi:son.**

b. b. tʊm jasap də 0203020401/08.

bɐ̣s jyz “beş yüz”

bɐ̣s j. bɐ̣s j. qaɬqan 0202031202/36.

bɐ̣ş “beş” Bkz. **bɐ̣:s, bɐ̣s, bi:s, bis, bi̯s.**

b. b. jaɴʤɯ 0202010901/60, 0202010901/67.

bɐ̣ş jiɣərmə “on beş” Bkz. **bɐ̣ş jiɣərmɐ̣, bɐ̣ş jiɣərmi, bi̯ş jiɣərmə, biʃ jiɣərmə.**

bɐ̣ş j. bɐ̣ş j. qunuqɢa 0202030801/04, ɬujuɾnəŋ bɐ̣ş j. 0202030802/40.

bɐ̣ş j.+ɣe bɐ̣ş j.+ɣe əndəɾɣə 0203010303/07.

bɐ̣ş j.+ge dʐə̯ŋjeɾnəŋ b.+ge 0202030802/10.

bɐ̣ş jiɣərmɐ̣ “on beş” Bkz. **bɐ̣ş jiɣərmə, bɐ̣ş jiɣərmi, bɐ̣ş jiɣərmə, biʃ jiɣərmə.**

bɐ̣ş j. aj ɑ͡jnəŋ bɐ̣ş j. 0202010901/24, ʁəjɐ̣ɾnəŋ bɐ̣ş j. 0202010901/12.

bɐ̣ş jiɣərmi “on beş” Bkz. **bɐ̣ş jiɣərmə, bɐ̣ş jiɣərmɐ̣, bɐ̣ş jiɣərmə, biʃ jiɣərmə.**

bɐ̣ş j. bɐ̣ş j. 0202010901/24.

bɐ̣ş j.+nəŋ bɐ̣ş j.+nəŋ bər kun oŋʂəʁqaq d͡imi d̥ro 0202010901/23.

bɐ̣ş j.+ɣi bɐ̣ş j.+ɣi 0202010901/05, bɐ̣ş j.+ɣi moː ɬa ʃientaɴ pəʰrɢan jazəβər d̥ro 0202010901/21.

bɐ̣ş j.+di bɐ̣ş j.+d͡i ɬa 0202010901/23.

bɐ̣j “zengin” Bkz. **baːj, baj, beːj, bej.**

b. b. kəsɯ 0203010303/10.

bɐ̣zəg < bɐ̣zək “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəɣ̆, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bɐ̣zək, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+ə ʤuj b.+ə͡ɬa 0203010702/10.

bɐ̣zək “büyük, mevki veya yaşça ileride olan” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəɣ̆, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bɐ̣zəg, bozək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b.͡ɐ̣zəkɬək 0203010702/23, b. pɔʁmaɬəq 0203010702/23, b. pifəŋ 0203010702/23, b. d̥ə kəsɯ ʧienχu dər 0203010301/34, b. gunaŋnəŋ niɣə d̥ə 0102040301/09, kaɴɬuo jaq ba b. də 0203010301/34, b. kəsɯ 0203010303/04, 0203010303/08, mənəŋ b. 0103010101/18.

bɐ̣zək ɑndʐɑɴ “*Bezık Ancan* alt- boyu” Bkz. **bezək ɑndʐɑɴ.**

b. b. 0202010701/08.

bɐ̣zɯ Ç. “nesil, ömür boyu” Bkz. **bəj, bəjzɯ.**

b. bəːz boːɾ b. 0202010301/03.

bɐ̣ʰːɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bɐ̣ɾ-, bɐ̣r-, bɐ̣ʰɾ-, b̥eɾ-, b̥eʰɾ-, b̥ɐ̣ɾ-, b̥ɐ̣ʰɾ-, βeɾ-, βɐ̣ɾ-, veɾ-.**

b.-seː seŋ kəsɯɣe b.-seː 0202010501/17.

bɐ̣ʰɾ- “vermek; biri için yapmak” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bɐ̣ɾ-, bɐ̣r-, bɐ̣ʰːɾ-, b̥eɾ-, b̥eʰɾ-, b̥ɐ̣ɾ-, b̥ɐ̣ʰɾ-, βeɾ-, βɐ̣ɾ-, veɾ-.**

b.-d̥eː daʰɾdəp b.-d̥eː 0103050305/15, jazəp b.-d̥eː 0103050305/13.

bienbiendʐɯ Ç. “kenar”

b.+leɾə b.+leɾə 0202030701/15.

boː < **bə+ βəɾ** “bu, bu bir” Bkz. **boːɾ.**

b. b. ɬəudʑɯ 0202020701/08.

boː- “olmak” Bkz**. oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-ʂ də/ḏə nidʒik b.-ʂ də 0103030802/13, nidʒik b.-ʂ ḏə 0103030802/13.

b.-ʁej ɑsɑq b.-ʁej 0103020303/24.

b.-ʁɑn b.-ʁɑn eː ḏə 0103020302/05.

boːɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.- dəɾ/do ʂɑbəɾɑsɢɑ b.- dəɾ͡nɑ 0202030605/155, bəɾ kun b.-do 0102040301/15.

b.- ʤozquɬɑq b.- 0102020303/42.

b.-ʁej teɣɬək b.-ʁej 0103020303/23.

b.-ʁɑɢ jiɬəʁ nimi b.-ʁɑɢ͡e 0103020404/03.

b.-mɑs jiɬəʁ nimi b.-mɑs͡e 0103020404/04.

boːɬɑ- Ç. +T. “sarmak” Bkz. **boɬɑ-.**

b.-ʁɑʂ bənəŋ͡bəzək b.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0202030308/04.

b.-ʁɑ ɑnə b.-ʁɑ 0103030802/21.

boːɾ < **bə bəɾ** “bu bir” Bkz. **boː.**

b. bəːz b. bẹzɯ 0202010301/03.

boːjɬə “bu yıl” Bkz. **bojɬə, bujɬə.**

b. dzẹŋjernəŋ͡ɬɑ b. dzẹŋjernəŋ bẹʂ jiɣərməgẹ 0202030802/10, mẹn b. βəɾ ɬom sɑɬẹn sɑɢən ḏə͡nɑ 0202030802/11.

boːz “boy, vücut, insan bedeni” Bkz. **boz, bɔz, βoz.**

b. kəsə b. ɑɬəβɑɬmɑʁɑ0202030902/106.

b.+**ə** b.+ə kuŋnɑɬʁɑ 0502020101/400.

b.+**əmnəŋ** b.+əmnəŋ ɑːq͡səmək 0103020303/45.

b.+**əmnəɴ** b.+əmnəɴ ɢɔːNəɾ͡qɑn 0103020303/42.

boːz “gri ve sarı karışımı renk” Bkz. **boːz, boz, bʊz, bɔːz, bɔz.**

b. b͡.ɑɬɑ pərβɑ 0202030902/10.

bo < bə “bu” Bkz. **bəː, bə, buː, bu, ḇə, mə.**

b. b͡.βuɾ məs βəɾ ɑɢeː guoɬɑʁɑndɑ 0202020501/07, b. ɢojnə 0202030605/122, b. ɬɑ oʁəɬ ɢəz 0103030702/62, b͡.ɬɑ 0203010701/25.

bo- < **boɬ-** “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-p də/dəɾ/do/ḏə b.-p də 0202020501/26, b.-p də͡nɑ 0203010501/05, ɑt joq b.-p də 0202030601/05, kəsɯ joq b.-p də 0203020403/15, ɢɔj͡ɦuɢɑɾsɑ͡ɬɑ b.-p də͡nɑ 0202031101/15, ɑzəɾɑq b.-p dəɾ͡nɑ 0103010702/87, gyʂse͡ɬɑ b.-p də 0202031101/03, jeɾɬɑsɑ mɑ b.-p də 0103050301/20, joq b.-p də 0103030801/08, 0103030802/34, 0103040301/29, 0203020402/23, 0502020101/473, joq b.-p də͡nɑ 0502020101/487, ɑndɑʁ b.-p doː 0103040601/01, joq b.-p do 0202020702/29, b.-p dɾə jɑm

0202020501/26, boɬəsleɾ joq b.-p dɾo 0202010703/20, b.-p dɾo jɑʰʂ dəɾ 0203020201/05, joq b.-p dɾo 0202031202/57, ɑd͡ʤoq b.-p d̥ə 0202030601/06, uʰdzɻndzɻɨɬəq ɢadən b.-p d̥ə 0502020101/495, bəɬɣek b.-p d̥ə 0103030901/37, boɬus ʤiu joq b.-p d̥ə͡nɑ 0202010703/29, kəŋdiŋ b.-p d̥ə 0103030901/37, məndɑːɾɑq b.-p d̥ə 0103030901/36, moduŋ b.-p d̥ə 0502020101/189, niʤik b.-p d̥ə 0502020101/342, sɑsɑ͡ɬɑ b.-p d̥ə 0203010301/19, suɬuβɑːttsɑ͡ɬɑ b.-p d̥ə 0202031101/27, joq b.-p d̥ə 0502020101/229.

b.-t də/d̥ə ʤiʂɨ nien b.-t də͡sɑ 0103010303/32, b.-t d̥ə͡nɑː 0103050304/03.

b.-ʁə d̥əɾ/də/do b.-ʁə d̥əɾ 0502020101/316, b.-ʁə də 0502020101/136, joq b.-ʁə do 0502020101/142.

b.-χəʂ do/d̥ə/d̥ər dujɬɑsɑ͡ɬɑ b.-χəʂ do 0202031201/20, jiudɑ ʤyxkəse͡ɬɑ b.-χəʂ dɾo 0202030604/45, mənduqqɑn bəɾ peɾk b.-χəʂ d̥ə͡sɑ 0103010304/46, ɣʃi͡boz ɢojʁɑ ẹʰttsẹ b.-χəʂ d̥əɾ ʝise 0103010701/54.

b.-χəʂ e niː kujtʂiŋ b.-χəʂ͡e 0202020301/01.

b.-ʂ də/do/d̥ə/d̥o b.-ʂ də͡nɑ 0103010702/18, oːɬuɾsɑ mɑ b.-ʂ də 0103010703/10, ʂɨdəq odəŋ b.-ʂ do 0103030901/02, qɑɬʁɑn b.-ʂ d̥ə 0103030901/56, qɑɬʁɑn b.-ʂ d̥o 0103030901/59.

b.-sɑ ɑdzɻɑɴ joq b.-sɑ͡ɬɑ 0202030605/140, ɑndzɻɑɴnəq b.-sɑ͡sɑ 0203010301/15, ɑʰːtəsɢɑn b.-sɑ 0202020401/06, odəŋ b.-sɑ͡ɬɑ 0103030901/02, ølyq qɑɬʁɑn b.-sɑ͡ɬɑ 0502020101/23, dudʒɑɬəq b.-sɑ bəːɾ 0203010301/15, gumus ɢəmdɑn b.-sɑ 0202031202/37, kəsɯ joq b.-sɑ 0203020403/02, 0203020403/03, 0203020403/12, 0203020403/17, 0203020403/19, kəsɯ͡ɬɑ joq b.-sɑ 0203020403/08, kəsɯ joq b.-sɑ ͡ɬɑ 0203020403/14, sɑʁɑ͡ βeɾɞ̆p b.-sɑ 0103010305/08, semidi ɬom b.-sɑ 0103010305/16, ɣʃyŋ b.-sɑ 0103010305/03, jiŋ b.-sɑ͡ɬɑ 0103010501/06, jiŋɣʃiŋ b.-sɑ 0202030601/76, 0202030601/79.

b.- ɢəz oɬ uɬʁɑn b͡.-ɬɑ 0202010702/01.

b.-p toʃi͡βop͡b.-p 0103030802/12.

b.-q bɑχdzə gək͡gəɬməŋ b.-q͡qɑɬʁɑn 0103010705/41.

b.-ʁɑ d̥ɑχndʒin b.-ʁɑ 0103030901/31, kəsɯ joq b.-ʁɑ 0203020403/01, sɑɴɑ jɑɴjɑɴ b.-ʁɑ jɑdɑʂ d̥ə 0502020101/429, ʝəsgi kʉːk b.-ʁɑ 0103010705/28.

b.-ʁɑn ɑk gumusgi b.-ʁɑn eː də 0103020302/04, ʂɑɴnəʁ b.-ʁɑn ͡eː də 0103020302/11, ɣʃis mɑɾʤeɴGɑ b.-ʁɑn e də 0103020302/05, joq͡b.-ʁɑn ẹː də 0502020101/54.

b.-ʁɑndɑ guandʒeːn b.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0103010501/07, ʤinien b.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0103010502/13, hɑɬ͡joq b.-ʁɑndɑ 0502020101/473, joq b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0103040301/27,

b.-ʁɑq niʤik b.-ʁɑq 0502020101/443.

b.-mɑs ølyɾup b.-mɑs ẹ d̥ə 0202020501/61.

b.-ʁəməs d̥ə ot b.-ʁəməs d̥ə͡nɑ 0103030901/04, b.-ʁəməs d̥ə͡nɑ 0502020101/143.

bo- < bɑɾ-o (bosa < barur erse) “varmak, gitmek”

b.-sɑ ɑɬp b.-sɑ͡ɬɑ 0103010305/77.

bobɑn χɔɴjiŋ Ç. “ailesi tarafından karar verilerek yapılan evlilik”

b. b. d̥ə͡nɑ 0203010303/03.

bobəj Ç. “kıymet, mücevher, değerli nesne”

b. b. ɢəzdɑɾnə 0103010705/12, və jɑɴʤɯ b. 0103030702/110.

b.+nə b.+nə seŋ guaŋ jɑɴqədʐɑ bəɬɣẹ 0502020101/386.

bobəjłɑ- Ç.+T “şımarmak, problem çıkartmak”

b.-ʁɑn ḍɑndʒiɢo b.-ʁɑn 0103050102/11.

bobotʂɨ “ibibik kuşu”

b. b. dij də 0203010701/18.

bobozɯ Ç. “çanta, torba, küçük çanta”

b. b. do 0202030902/46, b. təkgẹ̑ ɬɑ 0202030501/05.

bodɑ “geyik (Saqıs boy ağzı)”

b. məsdəŋ b. 0203010701/10.

b.+nəŋ b.+nəŋ moːŋus 0203010701/17.

bodołɑ- Ç.+T. “kayıt yaptırmak, bildirmek, giriş yapmak”

b. də b.-ʂ də 0103050301/09.

boqəs “kış yaylası adı”

b. ɑq b. 0202030102/06.

boχułɑ- Ç.+T. “korumak” Bkz. **bɔχułɑ-.**

b.-ʁɑ ɑnɑsə b.-ʁɑ ɬɑ e^{h}dik giɣi 0202030902/131.

boχɑdi Ç. “sarmış, paketlemiş”

b. b. nəgəa 0202030605/25.

boχdzɻɑ “heybe” Bkz. **bo^{h}qdzɻɑ, bo^{h}dzɻɑ, bɔχqdʒa, bɔχqdzɻɑ, bɔ^{h}qdzɻɑ, ḅo^{h}dzɻɑ, ḅɔχqdzɻɑ.**

b. b. zɔqqəʂ̑ nɑ 0103030201/01.

bodʒiŋ Ç. “baş örtüsü, şal”

b.+ən b.+ən bɑNnɑʁɑʂ 0102040302/08.

bol- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅo^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-eɾnəŋ dɑs̑ βɑʂ̑ demər dzɻɑnnəʁ b.-eɾnəŋ bẹ̑lẹ̑gə 0103010703/22.

boliŋ “ile” Bkz. **olẹ̑n, ʊlin, bəlin, βəlin, min.**

b. ɢəmdɑn b. ɢɑβuɾuβ łɑɾ dəɾ̑ nɑ 0103040403/11.

boɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, bo^{h}ɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅo^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.- ḍʊ b.-ḍʊ ʁoj diɣoː 0203020302/15.

b.- də/ḍə dɑndʒin b.-də 0103040301/11, dɑndʒin b.-ḍə 0502020101/406.

b.-uβuɾ dɾo b.-uβuɾ dɾo 0202030801/16.

b.-ʁə də/dəɾ b.-ʁə dəɾ̑ nɑ 0103030702/41, kəm b.-ɣə də 0202030902/81, b.-ʁə dəɾ 0502020101/148.

b.-ʁə dəm χɑnjy ɢɑ^{h}ttsɑ b.-ʁə dəm 0202020501/15.

b.-ʁə ɣeɬ- tɑNɢəɾɑq b.-ʁə ɣ̑eɬe ḍə 0502020101/317.

b.-χəʂ̑ də/dəɾ/dɾo/ḍə bə mɑ b.-χəʂ̑ də 0203020301/07, mɑNsɑ mɑ b.-χəʂ̑ də 0202020501/19, sɑɬsɑ b.-χəʂ̑ də 0202030802/11, tʂoɬʁɑn b.-χəʂ̑ də 0202010701/02, joq b.-χəʂ̑ dəɾ̑ nɑ 0502020101/469, bə mɑ b.-χəʂ̑ dəɾ̑ nɑ 0103010702/40, ɢɑjsə kungi b.-χəʂ̑ dər 0202031201/19, jigə mɑ b.-χəʂ̑ dəɾ 0203020301/07, ɖzɯŋdʒaɬasɑ mɑ b.-χəʂ̑ də 0203010701/25, b.-χəʂ̑ dɾo diɣin ẹ̑ɾ 0202030604/40, pəʂt b.-χəʂ̑ ḍə 0103010701/95.

ʃiotʂəŋ b.-χəʂ̑ ḍə 0103050102/26, tʂoɬʁɑn b.-χəʂ̑ ḍə 0202010701/02.

b.-sɑ ɑːm b.-sɑ 0203010303/11, sen b.-sɑ͡ɬɑ 0202020501/24, jɑːs kədʒiɣərik kəswɯlɐr joq b.-sɑ 0203020403/05.
b.-en kunnəʁ b.-en 0103030701/52.
b.- ɬɑɾetgẹn b.- 0202030605/150.
b.-ʁeːj uɣurɬəɣ b.-ʁeːj 0103010701/138, guŋʃien b.-ʁeːj 0103010701/140, ɢəz oʁəɬ b.-ʁeːj 0103030702/90, ʂɑɴχudʒasə b.-ʁeːj 0103010701/135, ʃiotʂəŋnəʁ b.-ʁeːj 0103030702/89, ʂəŋ b.-ʁeːj 0103030702/88.
b.-ʁej αβagalɐr mɑ b.-ʁej ʝi ḍəɾ ͡nɑ 0103010701/96, peɣ ʂɑɴχusən b.-ʁej 0103010601/80, peɣəm b.-ʁej 0103020303/08, bə mɑ b.-ʁej ʝiḍəɾ͡nɑ 0103010702/67, b.-ʁej di dəɾ͡nɑ 0103010702/69, b.-ʁej di ḍə͡ nɑ0103010702/70, b.-ʁej ʝi dəɾ nɑ 0103010702/76, goʰrtgɑ b.-ʁej 0103020303/26, ɢadəm b.-ʁej 0102020402/10, ɢəz oʁuɬ b.-ʁej 0103010601/81, haʂdan ɑʂ b.-ʁej 0103010601/71, ʤyŋkin b. -ʁej 0102020402/19, mẹn mɑ bə b.-ʁej saɢəndə͡ nɑ 0103010702/16, ʂəŋ b.-ʁej 0103010601/75.
b.-ʁeː gəp b.-ʁeː 0202020501/84.
b.-ʁẹ kəmnəŋ b.-ʁẹ 0202030902/42.
b.-uβuɾʁe jɑɬdaɬ haɾa ɔɴ b.-uβuɾʁe jɑːm 0202020501/27.
b.-uɾəβ bəɾ kun b.-uɾə͡βɬɑ 0202010901/64.
b.-up niɣə b.-up 0202031201/29.
b.-ŏp ḅəʂt b.-ŏp͡qɑʂ ḍə 0103010702/72.
b.-uβ oŋʂəʁədʐi̯ ołup b.-uβ͡ɬɑ 0202030301/19, sut b.-uβ 0103030702/67, sut b.-uβ suzəɾiβsɑ 0202031201/33.
b.-əβ sut b.-əβ suzəɾəsəβ 0202031201/26.
b.-uʁuɾnəŋ b.-uʁuɾnəŋ bẹlẹk 0202031201/33.
b.-o dɑndʒin b.-o 0103030901/30.
b.-u sut b.-u 0103010601/77.
b.-ʁɑ b.-ʁɑː 0103040404/15, ɑndɑ jɔq b.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020402/13, ɑndɑʁ nimi b.-ʁɑ ołəɾəp ḍəɾ 0502020101/452, bəlẹn b.-ʁɑ 0202030402/40, məɾəʂ dik b.-ʁɑ sunə unkianəʁɑn͡eː ḍə 0202010503/11, moduŋ b.-ʁɑ 0502020101/190, tɑɴGəɾɑq b.-ʁɑ 0502020101/306, ʂɑp b.-ʁɑ 0202030104/23, jodɑʁə jiłan b.-ʁɑ 0103040405/42, joq b.-ʁɑ 0202030902/96, joq b.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/480, jɔq b.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/98, dʐuŋ keʧin b.-ʁɑ 0103040403/48.
b.-(-ʁɑ) joq b.-͡hɑnəʁɑn 0202020501/09.
b.-ʁɑn ɢəz oʁəɬ mɑ ʊzəɾiβ də b.-ʁɑn 0103010701/114, ɑːɬmɑʁɑ dɑndʒin b.-ʁɑn ẹː də 0103010705/16, ɑɬə͡inẹk sɑʁɑɾʁɑ b.-ʁɑn eː də 0103020302/07, ɢuɬɑ dej mənerɣe b.-ʁɑn eː də 0103020302/06, turɣin b.-ʁɑn͡ẹː ʝə 0202010502/14, ʧi͡s mɑɾʤen mɑnɑɾʁɑ b.-ʁɑn e də 0103020302/08, joq b.-ʁɑn ẹː də 0103050102/07, joq b.-ʁɑn kəsɯnə 0203020403/08.
b.-ʁɑndɑ kəsɯ joq b.-ʁɑndɑ 0203030101/10, sɑnsuj b.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203010302/01, joq b.-ʁɑndɑ bəzlɐr mɑ bɑɾʁɑ βəɾ baʰʂ dʐɑɬʁɑ 0203020402/13.
b.-ʁɑndə qɑʂ͡qunəq b.-ʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/19.
b.-ʁɑɢ ɑt b.-ʁɑɢ͡e jom 0203010301/20, pəḍəɣɬəɣ b.-ʁɑɢ͡eː 0202030102/04.
b.-eɾnəŋ ɑq bɑʂ b.-eɾnəŋ ʃiɑɴdʐi̯ŋ ḍəɾ͡nɑ 0103010701/111.
b.-ɑɾnəŋ ʂəŋ b.-ɑɾnəŋ bẹlẹk 0103030702/71, jɑʰʂdɑn jɑʰʂ b.-ɑɾnəŋ bẹlẹk 0103030702/64.

b.-mɑs ølyɾəp b.-mɑs 0202020501/43, ølyɾəp b.-mɑs͡e: dɾo 0202020501/45, ølyɾəp b.-mɑs͡e: d̥ə 0202020501/46, 0202020501/54.

b.-min d̥ə u:zdəɣ̥ ɑndɑʁ mɑ b.-min d̥ə 0202020501/05.

b.-ʁəmes də b.-ʁəmes də 0502020101/153.

b.-ʁəməs eɾ/e: ʒip b.-ʁəməs͡ eɾ 0203020203/16, ølyɾəp b.-ʁəməs ͡e: d̥ə 0202020501/52.

b.-ʁəməs də/dəɾ b.-ʁəməs də ͡nɑ 0202030604/38, mɑNəp b.-ʁəməs dəɾ 0202020501/17.

b.-ʁəməs bəɬɣ̈ərdəp b.-ʁəməs 0502020101/435, ʤyeduj b.-ʁəməs 0202020501/55,

b.-ʁəməs dəm boɬʁə dəm dzɑ̨ b.-ʁəməs dəm 0202020501/15.

b.-əβaɬmasɑ tɑNGəɾaq b.-əβaɬmasɑ 0502020101/308.

b.-mɑʁɑ ɔN b.-mɑʁɑ ͡ɬɑ 0202020501/43, 0202020501/56, Gajɔq ͡b.-mɑʁɑ 0202030101/02.

b.-mɑʁɑndɑ jɑ^{h}g̥ən b.-mɑʁɑndɑ 0203010301/50.

boɬɑ- Ç.+T. “sarmak” Bkz. **boːɬɑ-.**

b.-ʁɑ ɑ^{h}ɬd̥əɾən b.-ʁɑ 0103030802/21.

b.-βɑtGɑn məndɑg̥ɑ b.-βɑtGɑn 0202030605/25.

boɬɑ- Ç.+T. “bilgi vermek, haber vermek”

b.-ʁədzɑ̨u b.-ʁədzɑ̨u ͡oɬʁɑ 0502020101/343.

boɬə- < **boɬɑ-** Ç.+T. “garanti vermek”

b.-βɑtb̥ɑ^{h}d̥ə sɑNɑː nimi b.-βɑtb̥ɑ^{h}d̥ə ͡nɑ 0202030605/67.

boɬəʁ Ç.+T. “paketli”

b. b. tʂɑː 0102020301/09, 0102020401/09, 0103020403/05, b. tʂɑ 0103020301/05, 0103040404/12, b. tʂɑʁɑ 0103020302/05.

boɬəs “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəɬəs, boɬəs boɬdoɾ, boɬus, boɬus boɬdoɾ, boɬəs b̥oɬd̥oɾ, bɔɬus boɬdoɾ, bɔɬus bɔɬdoːɾ, βoɬəs.**

b. ɑndɑ͡ʁ ɬɑ b. də 0203020403/02, dɑhɑnəŋ b. d̥ɾo 0203020501/11, dɑhɑnəŋ b. tɾə 0203020501/11, dujtəuGə b. d̥ə 0202020501/60, dujtəuG̥ə b. dɾoː 0202010703/20, gue nimi b. mɑ jo͡q qusdiː dəɾ ͡nɑ 0203020501/05, ʤeχoNnəŋ b. ͡ɬɑ 0203020501/05, 0203020501/10, b. ͡ɬɑ 0203020501/03, ɬomnəŋ b. dɾo 0202010703/36, nidʒik b. dəɾ 0202030604/02, b. sɑ 0202030601/09, joʁuɾ b. 0202010703/06, juʁuɾnuŋ b. dɾo 0202030301/41.

b.+leɾ ɑndɑʁ b.+leɾ d̥ə 0202010703/28, b.+leɾ joq bop dɾo 0202010703/20.

boɬəsdəʁ “gelenekli, görenekli”

b. b. nimi d̥əɾ 0202030601/72.

boɬəs boɬdoɾ “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəɬəs, boɬəs, boɬəs b̥oɬd̥oɾ, boɬus, boɬus boɬdoɾ, bɔɬus boɬdoɾ, bɔɬus bɔɬdoːɾ, βoɬəs.**

boɬəs b. joʁuɾnəŋ boɬəs b. dɾo 0202030601/11, boɬəs b. d̥ə ͡nɑ 0202030801/24, boɬəs b. mɑ nimiː joq do 0202030801/24.

boɬəs b.+ʁɑ oɬ͡ɬɑ boɬəs b.+ʁɑ͡ɬɑ 0202010703/03.

boɬəs b.+ə ɑnəŋ boɬəs b.+ə 0202010702/7.

boɬəs b̥oɬd̥oɾ “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəɬəs, boɬəs, boɬəs boɬdoɾ, boɬus, boɬus boɬdoɾ, bɔɬus boɬdoɾ, bɔɬus bɔɬdoːɾ, βoɬəs.**

boɬəs b̥. onuŋ boɬəs b̥. 0202010703/03.

bołus “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəłəs, bołəs, bołəs bołdoɾ, bołus bołdoɾ, bołəs ḭołḭoɾ, bɔłus bołdoɾ, bɔłus bɔłdoːɾ, βołəs.**

b. b. ʤiu joq bop ḭə͡nɑ 0202010703/29, məndɑʁ͡βəɾ b. dəɾo 0202020501/59, joʁuɾnuŋ b.͡ɬɑ 0202020501/38.

bołus bołdoɾ “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəłəs, bołəs, bołəs ḭołḭoɾ, bołus, bołus bołdoɾ, bɔłus bołdoɾ, bɔłus bɔłdoːɾ, βołəs.**

bołus b. bołus b. 0202020501/05.

bołus b.+nə bołus b.+nə 0202030601/69.

bołus b.+ə ẹsɯnəŋ bołus b.+ə χosə niɣəɬ xianəp ḭəɾ 0202030603/09, bołus b.+ə͡ɬɑ 0202010702/01.

bołdum bołus “örf-âdet, gelenek, görenek”

bołdum b. bołdum b. bəɾ dəɾ 0202031201/25.

bołχəʂ “olacak, iş”

b. gø^{h}p nimi b. joːq ḭɾə 0203020302/07.

bołmɑ “olmak, olan (kişi, eşya)” Bkz. **ołmɑ, βołmɑ.**

b. peː b.͡ɬɑ 0202030403/06, dɑʁe b.͡ɬɑ 0202031201/10, ʃiŋʂi b. oɾʤynə͡ɬɑ 0202031202/08.

bołdzʯɑs- “kararlaştırmak, sözleşmek, kesinleştirmek”

p.-əp boɾɑn jok kunge b.-əp 0202030604/63.

boɾɑdɑ “burada”

b. b. məndoʁuq qɑʂ ḭə͡nɑ 0103010304/40.

boɾɑn “sis, dağ tepesindeki bulut ve sis”

b. b. joq 0202030601/53, b. jok kunge 0202030604/63.

boɾdɑ- “beslemek”

b.-p bɑː bəɾ ʂit b.-p bɑː e də 0103020302/12.

b.-ʁɑ lio b.-ʁɑ 0103040301/06.

boɾdɑ- < bołdzʯɑ- ?“konuşmak, kesinleştirmek”

b.-βɑtɢɑn məndɑɢo b.-βɑtɢɑn͡eɾ 0202030604/78.

boɾdɑs- < bołdzʯɑs- ? “konuşmak, kesinleştirmek, tartışmak”

b.-ẹni qɑɬən b.-ẹni 0202030604/19, 0202030604/26.

b.-ini qɑɬən b.-ini 0202030604/20(2), 0202030604/34.

bosɑɴ- “hava kapalı olmak”

b.-ɢɑ dẹŋəɾ b.-ɢɑ͡ɬɑ 0103040405/13.

bosɑt- “gevşetmek, çözmek” Bkz. **bo^{h}sɑt-.**

b.- miʤaɾ b.- 0102020402/04.

bosɔ^{h}ːt “yeşil soğan”

b. b. 0203010801/02, 0203010901/03.

bosmɑːq < bɑsmɑq “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süsün ince kısmı” Bkz. **bosmɑq.** Ayrıca Bkz. **ɑɴ bosmɑq.**

b. ɑq b. 0103040404/05.

bosmɑq < bɑsmɑq “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süsün ince kısmı” Bkz. **bosmɑːq.** Ayrıca Bkz. **ɑɴ bosmɑq.**

b. ɑɴ b. 0103010305/42.

b.+dəŋ b.+dəŋ ɑɴ 0202010501/06.

bosmɑqdəŋ ɑɴ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinde *manım*’ın aşağı kısmı olan üçüncü parçası” Bkz. **ɑɴ bosmɑq**.

bosmɑqdəŋ ɑ. bosmɑqdəŋ ɑ. 0202010501/06.

botşɨu Ç. “karşılık, ücret”

b. b. ḍəɾ 0202030104/14.

botşɨłə- < botşɨłɑ- Ç.+T. “korumak, devam ettirmek”

b.-βɑtmin ḍəɾ b.-βɑtmin ḍəɾ 0203010701/20.

boz “boy, vücut, gövde, üzeri” Bkz. **boːz, bɔz, βoz.**

b. kəsɯnəŋ b. ɑłNGɑ 0502020101/127, øłʉk kəsɯnəŋ b. 0502020101/248(2), uzəŋ b. də 0103020302/24, sɑGəːsGɑːn b. a͡łʁɑː 0103010704/05, b. kuŋnɑłʁɑ 0502020101/406, b. mɑ ɑłəβɑłmɑʁɑ 0202030902/116.

b.+dəŋ b.+dəŋ ẹ̣ʰdə 0103030702/61, bɑːɾ b.+dəŋ ɑq səmək 0102020402/25, bɑːɾ

b.+dəɴ b.+dəɴ GoNəɾ qɑn 0102020402/23.

b.+də b.+də jyʁɑ 0502020101/284.

b.+ɢɑ b.+Gɑ 0103020302/10, 0203010501/05, b.+Gɑ eʰtbẹ̣s oʁe 0502020101/53, uzunəŋ b.+Gɑ Gɑɾɑsɑ͡ła 0502020101/453, uzunəŋ b.+Gɑ nisdɑʁuɾ 0502020101/445, b.+Gɑ gizkəş͡na 0103030201/01, b.+Gɑ gizkəş də͡na 0103030203/31, b.+Gɑ gizeɾʁɑ mɑ ɑɾʁɑ joq dəɾ͡na 0103010701/75, b.+Gɑ gizoː 0103030702/47, 0103030702/103, b.+Gɑ gizo 0103030702/105, b.+Gɑ qɑłɑp bẹ̣ɾɣe 0202010901/59, Gɑɾɑ b.+Gɑ dujłəp ḍə 0502020101/53, ʒikdəŋ b.+Gɑ jiɣəɾɣẹ̣ː 0202020302/01, b.+Gɑ͡ła gizgin͡ła 0103020403/19, kəsəŋ b.+Gɑ tudiɣe 0103030802/32, b.+Gɑ ʝusuɾuβ 0103030203/26, jodɑnəŋ b.+Gɑ nɑːdi ʒyŋ hɔɾɑp ḍə dise 0103030702/63.

b.+ʁɑ b.+ʁɑ ɣənileɾ ørdʒy 0502020101/386, b.+ʁɑ hɑł qɑłʁəmẹ̣s də 0502020101/436, jynəŋ b.+ʁɑ 0202030104/22.

b.+dɑ ɑq Gojnəŋ b.+dɑ 0103010601/49, 0103010601/52, ɑq jɑʁɑnnəŋ b.+dɑ 0103010601/36, b.+dɑ kuŋnɑłʁɑ 0502020101/409, boz Gojnəŋ b.+dɑ 0103030203/27, gyk ułunəŋ b.+dɑ 0103010601/25, menəŋ b.+dɑ βəɾ niː niː də 0202030802/02.

b.+ḍɑ kəsɯnəŋ b.+ḍɑ 0502020101/127.

b.+dɑGə senəŋ b.+dɑGə 0502020101/141.

b.+dɑn ɑβɑ ɑnɑnəŋ b.+dɑn dusgin bəɾ digən ẹ̣ʰt dəɾ͡na 0103010703/18.

b.+lɑɾə b.+łɑɾə mɑ bəɾ nimi də͡qɑn 0202030105/02.

b.+ə b.+ə kuŋnɑłʁɑ 0502020101/345, mɑNqəs qɑnnəŋ ŭş b.+ə 0502020101/377.

b.+ən b.+ən ş̣ɑzḍəŋ 0102020402/28.

b.+əmnəŋ b.+əmnəŋ gizgəsə 0103020301/18, b.+əmnəŋ mɑnəmnə 0103020301/17.

b.+u b.+u mɑ ʝəʰɾdəɾiβəɾ do 0202010703/35.

b.+əNGɑː b.+əNGɑː: mɑnGɑn 0102020301/59.

b.+əNGɑ b.+əNGɑ 0202020501/73, ɑq Gojnəŋ b.+əNGɑ tudẹ̣n 0103010701/65, ɑq jɑʁɑnnəŋ b.+əNGɑ tudin 0103010701/38, b.+əNGɑ əɣnẹ̣łɑʁ͡ła 0502020101/173, b.+əNGɑ poʁeḍəβɑłmɑʁɑ 0502020101/403, b.+əNGɑ ɣəniliβɑmɑs 0502020101/377, b.+əNGɑ͡ła mɑndəɾəβ 0103010703/08, məłɑ op ḍə b.+əNGɑ 0502020101/09, b.+əNGɑ niɣẹ̣ ʒyŋ hɔɾɑp ḍə 0103010601/68, jodɑnəŋ b.+əNGɑ niɣẹ̣ jyŋ͡hoɾɑt ḍə 0103030203/51.

b.+əndɑ ɑq Gojnəŋ b.+əndɑ ni dəɾ disẹ̣ 0103010701/66.

b.+əndɑn b.+əndɑn bər bər dɑłə tɑʰɾdəβɑłʁɑ 0202010703/21, b.+əndɑn jodɑsən ɑło 0103010601/58.

boz “sarı beyaz karışımı renk, kumral” Bkz. **boːz, bʊz, bɔːz, bɔz.**

b. b. ɢoj 0103030203/25, 0103030702/35, 0103030702/96, 0103040401/42, b. ɢojʁɑ 0103030702/34, 0103030702/96, b.͡ɢojun 0202030604/63, b. ɢojnəŋ 0202030604/65, b. ɢojnəŋ bozɢɑ 0103030203/26, b. ɢojnəŋ bozdɑ 0103030203/27, b. ɢojnəŋ jodɑʁɑ pədzo: 0103040401/40, ʧi b. ɢoj 0103010701/56, ʧi b. ɢojʁɑ 0103010701/53, 0103010701/54.

boz ɑɬɑ “gri sarı karışımı renk, kumral ve diğer renkler ile karışmış renk” Bkz. **boːz**.

b. boz͡ɑ. pərβɑnə 0202030902/26.

boz “gün batımı, güneş battıktan sonra ve karanlık gelmeden öncesi”

b. b. ʝusgindin͡ɬɑ 0202030901/17.

boz- “boyamak”

b.-ʁɑ ɢəŋur bozəq bidʒin b.-ʁɑ͡ɬɑ 0203010501/06.

bozəq “boya”

b. b. bidʒin bozʁɑ͡ɬɑ 0203010501/06.

bozək “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezə̨k, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezɯk, bezg, be̩zəg, be̩zək, bozuk, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzɯk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzɯk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. lienpəNGɑ 0202030802/29.

bozərʧit “özel ad, kişi adı”

b.+dəŋ b.+dəŋ 0202030604/65, b.+dəŋ boz͡ɢojun 0202030604/63.

bozuk “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezə̨k, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezɯk, bezg, be̩zəg, be̩zək, bozək, bøːzək, bøːzug, bøːzuk, bøːzɯk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzɯk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. uʰrsɑN 0202030802/27, b. urʂssɑN 0202030802/27, b.͡kuʰrsɑN 0202030802/41, b.͡kuʰrsɑNnə 0202030802/41.

bozdɑ- < **boɬdzɻɑs-** ? “kesinleştirmek, karar vermek”

b.- ɑjnə b.- 0202031202/23.

b.-β kunnə b.-β 0202031202/23.

b.-ʁɑ boz͡ɢojun b.-ʁɑ bʊz tiɣe 0202030604/63.

bojɬə < **bə jəɬ** “bu yıl” Bkz. **boːjɬə, bujɬə.**

b. b. pədərg̥əʁɑ͡e̩ʰtbis ot də 0103010303/11, b. bə bər jəɬ͡ɬɑ 0202020501/17, b. bə ʃiŋ ɑ 0103010303/11, b. niː ɬəm ɔŋʂəχəʂ də 0202030802/02, se̩ŋ b. bə jəɬgə͡ɬɑ 0202020501/27, b. jidon sɑqəs oɬʁɑn͡e̩r 0201010102/01.

b.+ɢə b.+ɢə dzɻəŋjiɾdi 0202030802/07.

boʰqdzɻɑ “heybe” Bkz. **boχdzɻɑ, boʰdzɻɑ, bɔχqdʒa, bɔχqdzɻɑ, bɔʰqdzɻɑ, b̥oʰdzɻɑ, b̥ɔχqdzɻɑ.**

b. b. səgə 0103030201/24.

boʰg̥əs “alçak”

b. duqgɑnnəŋ səkə̆ə b.͡jɐrni 0103050302/10.

boʰɬ- “bolmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, b̥ə-, b̥o-, b̥oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢu-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-dəɾ dɑndʒin b.- dəɾ 0202030605/149.

b.-d̥eː ɑnɑm b.-d̥eː 0102020301/10, boɬəʁ tʂɑ əʰdʒerɣe b.-d̥eː 0103040404/12, jɑN jɑN b.-d̥eː 0103010303/33, iŋgim b.-d̥eː 0102020301/15.

b.-d̥e ɑβɑm b.-d̥e 0102020301/08, 0103020301/04, ɑgɑm b. -d̥e 0102020301/12, 0102020301/13, 0103020301/06, ɑgəm b.-d̥e 0103040404/13, ɑnɑm b.-d̥e

0103020301/05, eŋgeŋ b.-ḍe 0103020301/07, berxəş joq b.-ḍe 0202031201/15, ło^{h}gər b.-ḍe 0103020301/18, səŋnəː b. -ḍe 0102020301/17, səŋnə b.-ḍe 0102020301/18, 0103020301/08, ʂałḍaɴ b.-ḍe 0202031201/15, joq b.-ḍe 0202010703/04.

b.-ḍə aq marʤen b.-ḍə͡na 0103050304/09, dalej b.- ḍə͡na 0103050304/06, adʐaɴ b.-ḍə 0102020401/08, anaɴ b. -ḍəː 0102020401/10, aɢəːm b.-ḍə 0103020403/06(2), anaːɴ b.-ḍə 0103020403/05(2), adʐaːɴ b.-ḍə 0103020403/04(2), ẹŋgeːŋ b.-ḍə 0103020403/07(2), ɢa^{h}dʐan b.-ḍə 0202020301/04, səŋnə b.-ḍə 0103020403/08(2), joq b.-ḍə 0103010503/08.

b.-ḍaː aɢaɴ b.-ḍaː 0102020401/12, iŋgiŋ b. -ḍaː 0102020401/14.

b-ḍa səŋnəː b-ḍa 0102020401/16.

b.-ḍu jaʁ jarasernəŋ bẹlẹk b.-ḍu ʁe 0202031201/33, ołurnəŋ bẹlẹk b.-ḍu ʁe 0202031201/33, ʒẹrʁaʁannəŋ bẹlẹk b.-ḍu ʁe 0202031201/33, bołuʁurnəŋ bẹlẹk b.-ḍu ʁe 0202031201/33, χɔ ͡ɬa b.-ḍu ʁe diβ ͡ɬa 0202031201/35, b.-ḍu ʁe 0202031201/36.

b.-ʄə tʂołʁan b.-ʄə 0202010701/02.

b.-sa ni amə^{h}tan b.-sa 0202020501/39, nidʒik b.-sa 0103040405/03.

bo^{h}sat- “gevşetmek” Bkz. **bosat-.**

b.- miːdʒar b.- 0103020303/06, midʒar b.- 0103020303/13.

bo^{h}dʐa “heybe” Bkz. **boχdʐa, bo^{h}qdʐa, bɔχqdʒa, bɔχqdʐa, bɔ^{h}qdʐa, ḅo^{h}dʐa, ḅɔχqdʐa.**

b. bər jeł b. 0103010305/85.

bɔː- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅo^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-χəş da b.-χəş də͡na 0202030402/68.

bɔːz “boz kumral renk” Bkz. **boːz, boz, bʊz, bɔz.**

b. b. ɢojnəŋ bɔzda 0103010601/40, b. ɢoj 0103010601/41.

bɔ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔː-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅo^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-p da jɔq b.-p də 0202030402/65.

b.-ʁu drəm gø^{h}durɣi ɢejłasa b.-ʁu drəm 0202030605/149.

b.-χəş ẹː nẹdʒi suŋ b.-χə͡şẹː 0202020702/10.

b.-χəş də/dro/ḍə b.-χəş də 0103040401/24, 0103040401/77(2), bər pɔ^{h}ɢarsa b.-χəş də 0202031202/10, darłattsa ma b.-χəş də 0202030601/29, məndaqsa ma b-χəş də 0103040403/34, ølyrse ma b.-χəş dro 0202030605/102, b.-χəş ḍə 0103040402/19, ɔ^{h}ːsɢan b.-χəş ḍə 0103040405/49, jɑ^{h}ş bẹlẹk b.-χəş ḍə 0202031202/47, jomudəq b.-χəş ḍə 0202010701/02, surse ma b.-χəş ḍər 0202031201/19.

b.-χəş dəm b.-χəş dəm bɔʁəmẹs dəm 0103040401/76.

b.-ş do tup bɔq qaʁan b.-ş do 0103040405/29, tejdamaʁan b.-sa 0202030402/68.

b.-q tup b.-q qaʁan 0103040405/29.

b.-ʁa nidʒik nidʒik b.-ʁa͡ɬa 0202030402/62.

b.- b.- hanəp ḍə sa 0103040405/09.

b.-ʁaq gəp b.-ʁaq͡eː ḍə 0202020702/17.

b.-ʁəmẹs dəm bɔχəş dəm b.-ʁəmẹs dəm 0103040401/76.

bɔχułɑ- Ç.+T. “korumak” Bkz. **boχułɑ-.**

b.-χəʂ+e senə jɑχʂəp b.-χəʂ͡e 0502020101/418.

b.-q b.-q qɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030605/140.

b.-ʁɑɢ ʤemsekdə b.-ʁɑɢ͡e 0502020101/430.

bɔχqʤɑ “heybe” Bkz. **boχʤɑ, boʰqʤɑ, boʰʤɑ, bɔχqʤɑ, bɔʰqʤɑ, ḇoʰʤɑ, ḇɔχqʤɑ**.

b. b. 0203020301/06.

bɔχqʤɑ “heybe” Bkz. **boχʤɑ, boʰqʤɑ, boʰʤɑ, bɔχqʤa, bɔʰqʤɑ, ḇoʰʤɑ, ḇɔχqʤɑ.**

b. b. ɑndɑʁ niminə jɑːzɢɑ 0203020501/09, b. sumɑɬʁɑ 0202020701/01.

bɔχḠɑr- “indirmek” Bkz. **pɔʰɢɑr-.**

b.-sɑ səlɐr βər b.-sɑ 0202030604/22.

bɔʁde “Boğde, kişi adı, unvan”

b. b. χɑn 0202030601/45, 0202030601/47, 0202030601/65 (2), 0202030601/67, 0202030605/01, 0202031202/25, b. χɑn͡ɬɑ 0202030601/65, b. χɑnnə ʤʐəɴqəs qɑn 0202030604/14, b. χɑnnə 0202030605/01, b. χɑndɑ͡ɬɑ 0202030605/35, b. χɑnnəŋ 0202030605/02, 0202030605/103, b. χɑnnəŋ͡ɬɑ 0202030605/56, 0202030605/91.

bɔɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-ʁɔ dɾo sen ʂɨdɑsɑ͡ɬɑ b.-ʁɔ dɾo 0202030301/34.

b.-ʁə dəm məndɑʁ͡ur βɐrse b.-ʁə dəm 0203010303/06.

b.-χəʂ e jɑβdɑɬ b.-χəʂ͡e 0202030605/108.

b.-χəʂ də/ḏə niː łom oŋʂəttsɑ͡ɬɑ b.-χəʂ də 0202030802/41, bə mɑ b.-χəʂ ḏə 0202030604/29.

b.-ʁɑ bəl̩en b.-ʁɑ 0202030402/36, bəl̩en b.-ʁɑ dəɾ͡nɑ 0202030402/37.

bɔɬus boɬdoɾ “örf-âdet, gelenek” Bkz. **bəɬəs, boɬəs, boɬəs boɬdoɾ, boɬus, boɬus boɬdoɾ, boɬəs ḇoɬḏoɾ, bɔɬus bɔɬdoːɾ, βoɬəs.**

bɔɬus b. bɔɬus b. gøʰp ḏə 0202030604/01.

bɔɬus bɔɬdoːɾ “örf-âdet, gelenek, görenek” Bkz. **bəɬəs, boɬəs, boɬəs boɬdoɾ, boɬus, boɬus boɬdoɾ, boɬəs ḇoɬḏoɾ, bɔɬus boɬdoɾ, βoɬəs.**

bɔɬus b. ḇeʰdi͡βər bɔɬus b. 0202020501/06.

bɔz “boy, vücut” Bkz. **boːz, boz, βoz.**

b.+dɑ bɔːz ɢojnəŋ b.+dɑ 0103010601/40.

bɔz “boz kumral renk” Bkz. **boːz, boz, bʊz, bɔːz.**

b. b. ɢojʁɑ kɐɾeg͡ẹː 0103010601/43.

bɔʰqʤɑ “heybe” Bkz. **boχʤɑ, boʰqʤɑ, boʰʤɑ, bɔχqʤa, bɔχqʤɑ, ḇoʰʤɑ, ḇɔχqʤɑ,**

b.+sə b.+sə ʂukdiɣi 0202030404/03.

bɔʰḠɑɾl- < **bɔʰḠɑɾɬə-** “alçalmak, düşmek”

b.-ɐrnəŋ b.-ɐrnəŋ ɑrʁɑ mɑ joq dəɾ͡nɑ 0103010702/34.

bøːzək “büyük” Bkz. **bəzək, beːzək, beːzə̆k, beːzuːg, beːzuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, bezeːk, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bøːzug, bøːzuk, bøːzʉk, bøːzyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. 0202010501/13, b. kəsɯ 0203011002/16.

bøːzəq “büyük”

b. b.͡ɢəɬʁɑ 0202030101/04.

bø:zug “yaşça büyük veya mevki büyük, özel ad” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+ə b.+ə ‿ɬa kədʒiɣəŋgi jysdiɣi ‿ɬa 0202030902/01, b.+ə deɬə kədʒiɣən perɣe 0202030902/03.

bø:zuk “büyük” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. bər ɢaɾa haʁən 0202030605/150, b. dzə̨ʁən gørse ‿ɬa 0202030104/08.

bø:zukɢɔ < bø:zuk ɢəɬ-o “büyük bir şeklide”

b. b. χuaɬəβat ḍə 0202030104/22.

bø:zʉk “büyük” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. oʁuɬnə 0203010503/05, ʃiaɴdɑn ma b. də 0203011002/07.

bø:zyk “büyük, güzel ve parlak (bir hayat)” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. bər ʂiɴχuoɬasɑ 0202031201/05, niːɣənəŋ b. nimi 0202010501/13.

bøzə- “büyümek” Bkz. **bezə-, bezʉ-, bøzʉ-, bøzy-, bʉzə-.**

b.-ɣe: bøzʉse b.-ɣeː 0502020101/105.

bøzəg “büyük” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b.+ə kəsəŋ b.+ə 0202031202/03.

bøzək “büyük, yetişkin” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzuk, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. oʁuɬuɴGɑ jaʰ‿ʂ̆eː ḍə 0202030401/02, b. kəsɯ 0202010501/18, 0203011002/16, jɑs b. kəsɯ 0203011002/22.

bøzuk “büyük, yaşça büyük olan” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzʉk, bøzyg, bøzyk.**

b. b. oʁuɬnəŋ 0203020401/20, b. dɑɢɑsə 0202020501/88, b. deɾek 0502020101/378, qɑnnəŋ poɾɑɴ b. də 0202030605/133, ɢɑɴəɾɢə b. nimi ḍəɾ 0202030605/64, b. tɑɬɑdɑ ɬa 0502020101/302, b. tʂ̆əŋ dɾoː 0202030103/06.

bøzʉ- “büyümek” Bkz. **bezə-, bøzə-, bøzʉ-, bøzy-, bʉzə-.**

b.-p ḍɾə b.-p ḍrə 0502020101/219.

b.-se b.-se bøzəɣeː 0502020101/105.

b.-ɣe uzu ma b.-ɣe 0502020101/106.

b.-ɣẹ̈ b.-ɣẹ̈ ɢədəɾʁɑ 0502020101/106.

bøzʉk “yaşça büyük veya mevki bakımından büyük” Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəḳ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹ̈zəg, bẹ̈zək,**

bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzyg, bøzyk.

b. b. 0203011002/22, b. e^{h}ɬʤi 0202030901/04, b. e^{h}ɬʤinə 0202030901/04, b. e^{h}ɬʤi ɬa 0202030901/04, bəjfə b. 0203011002/22, dandʒin b. nimi bər ʧɔχqus βaşdəʁ maNqəs 0502020101/85, b. gejməŋnəŋ 0203020402/19, b. saʐdəqg̊a 0502020101/373.

bøzy- "büyümek, yetişmek" Bkz. **bezə-, bezʉ-, bøzə-, bøzʉ-, bʉzə-.**

b.-ɣindi b.-ɣindi 0203010301/21.

bøzyg "büyük" Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyk.**

b.+ə b.+ə də 0502020101/182, b.+ɔ ɬa əndʒiŋmo d̥ə 0502020101/182.

b.+uɾegəŋge b.+uɾegəŋge ɬa 0203020301/06.

bøzyk "büyük, yaşça büyük olan" Bkz. **bəzək, be:zək, be:zə̆k, be:zu:g, be:zuq, bezəg, bezək, bezəķ, bezə̆k, beze:k, bezuk, bezʉk, bezg, bẹzəg, bẹzək, bozək, bozuk, bø:zək, bø:zug, bø:zuk, bø:zʉk, bø:zyk, bøzəg, bøzək, bøzuk, bøzʉk, bøzyg.**

b. b. e^{h}ɬʤi 0202030901/06, b. paʁaNnəŋ dəpdi 0502020101/241, başdʒiot b. 0203020403/08, b. bə ʂaβaNGa su Guzuβałʁa 0203030102/10, dandʒin b. bər də^{h}qus βaşdəʁ maNqəs 0502020101/80, dandʒin b. nimi etgin ẹ: də 0502020101/97, b. kədʒiɣ.ə 0202030105/02, b. kəsɯ 0202020501/27, Gəłəş b. kəsɯ ɬa 0203020403/08, b. ʤẹɾəɣnəŋ ba^{h}ʂdə 0502020101/17, ma:fan b. nimi dro: 0202010501/10, məndan b. nimi d̥ə 0202010501/05, b. sunəŋ jaNGa e^{h}tgindi 0202010503/10, b. ʂaβu 0203020403/03.

bʊz "gri ve sarı karışımı renk" Bkz. **bo:z, boz, bʊz, bɔ:z, bɔz.**

b. b. tiɣẹ 0202030604/63.

bu: "bu" Bkz. **bə:, bə, bo, bu, b̥ə, mə.**

b. b. 0102020303/41.

bu "bu" Bkz. **bə:, bə, bo, bu:, b̥ə, mə.**

b. b. 0102020303/20, 0102020303/41, 0102020304/08, b. aβa 0102020303/40, b. aNət 0102020401/49, b. oj tʂaʁnə 0202030604/14, b. gø^{h}:p kəsɯnəŋ əʂgi 0202010501/05, b. guziɣəɣi 0102020304/05, b. Gaʂ gəni 0502020101/375, b. Gazən 0102020303/40, 0102020303/41, b. Gəzdə 0103020302/02, b. ʤiu məndaʁ ɬa e: dər na 0203020501/24, b. ɬa 0202030101/01, b. ɬa 0102020303/19, b. ma 0102020304/6, 0102020304/12, 0102020304/14, məłanəŋ b. başGa sʊrtge 0203020302/10, b. niɣəłɣe 0502020101/20, b. ja sa 0103020304/34, b. jodanəŋ 0102020304/11.

b.+ʁa seŋ b.+ʁa ndiɣẹg ẹ 0102020303/26.

b.+ɬaɾ b.+ɬaɾ χɔ:nəŋ ərəŋda 0203020403/01.

buduo Ç. "fazla değil"

b. Gara jaʁła^{h}g̊ər dø^{h}ʤin ʧîłaʁan b. 0202010101/02.

buduj Ç. "asker, ordu"

b.+nəŋ b.+nəŋ kəsə 0203020203/21.

b.+da b.+da 0203020203/20.

buɣəŋ "bugün" Bkz. **bəɣən, buɣun.**

b.+gə b.+gə 0103 040402/01, b.+gə joda 0103010701/98.

buɣun "bugün" Bkz. **bəɣən, buɣəŋ.**

b. b. 0202030601/76, 0202030902/39, 0202031202/39, b. ølyɾxəʂ dɾo 0202010502/06, b. baɾʁa 0202030902/44, b. daɴGaʰɾdi͡ɬa 0202010901/74, b. bəɾ mẹnə giɣindi 0202020501/29, b. duj͡uno 0202030601/13, b. ʤiu ʤɯu nali a 0203020601/25, b.͡ɬa 0202020501/90, 0202030301/08, 0202030402/35, 0202030604/77, 0202030605/132, 0202030902/35, 0202031202/10, 0202031202/23, 0202031202/24(2), 0502020101/454, b.͡ ɬa niːɣə 0202010502/06, b. məndaʁ ołuβ 0203010303/05, noʰːɬḍə b. 0202030902/64, b. niʤik ḍə 0502020101/454, b. sen məndɑ niː ʂiɬʃiŋ bɑnɬaʁəɬa mɑɴ 0203020601/25, sẹn b. bəɾ jiɬan ølyɾəp ḍə qɑn 0202020501/48, b. ʧusuɾuk giβ 0202031202/25, b. jiʁɬaʁa 0202010502/05, b. dzɻa ɬa ɑdzɻəɬʁa bər kun oʰt͡ba jimis ḍɾə 0202010502/10, b. dzɻa mẹn jiŋnaʰdə 0202030902/65.

b.+din b.+din soŋ 0203030102/23.

buɣuŋ "bugün"

b. b. kełəŋ keɣəɾxəʂ də o 0202030802/44.

b.+gə b.+gə kun 0103040404/01.

b.+gu b.+gu 0202031202/29, b.+gu kundə͡ɬa 0202031202/25.

buɣuɴ "bugün"

b. b. qɑjndəɾəβɑɬʁɑ 0202030501/04, b. ɢuzɑq ɢuzə hɑnəʰḍẹ̣ 0203030102/01.

budʒy "köşe" Bkz. **uɾdʒy, βuɾdʒi, buɾdʒy.**

b.+ɣe duɾt b.+ɣe duɾt bẹḷẹk sɑsɑ 0202030601/53.

b.+ɣi dioɾt b.+ɣi dioɾt belek sɑł 0202030601/54.

budʒyn "üzerinden; ile" Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, udʒin, uzən, uzin, bədʒin, bəzin, ḅədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, vudʒin.**

b. ɑʰɬdən b.͡un 0202030901/15.

buł- "olmak" Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

b.-ʁeː ɑʁəɬ toɬə mɑɬɬəʁ ołuβəɾleɾnəŋ belek b.-ʁeː 0202020501/85.

b.-uɾʁoːj ɑd͡uneɾnəŋ bəɾ belek b.-uɾʁoːj 0202020501/86.

buɬuo Ç. "boy, kabile"

b. ʂi jigə b. 0202030802/32.

buɾdʒy "köşe" Bkz. **uɾdʒy, βuɾdʒi, budʒy.**

b.+nə dørt b.+nə 0502020101/52.

b.+ʁɑ dørt b.+ʁɑ 0502020101/52, dørt b.+ʁɑ͡ʁɑɾəβ 0202010901/06, dioːɾt b.+ʁɑ 0202010901/06, dioɾt b.+ʁɑ 0202020501/76, dioɾt b.+ʁɑ jɑʁ suɾdəp də 0103040401/63.

b.+ɣe ʊndun b.+ɣe ʒizdaʰdʑi̯ suɾuq sɑɬʁɑn͡eɾ 0202030601/31, dioɾt b.+ɣe dioɾt suɾuq tsɑɬsɑ 0202030601/30.

b.-ɣẹ ɑɾt b.+ɣẹ 0202030605/147, ɑɾt b.+ɣẹ ɑʰɬdən suɾuq sɑɬʁɑn͡e 0202030601/32.

bujɬə "bu yıl" Bkz. **boːjɬə, bojɬə.**

b. b. jidon ʂigə jɑsɑt də͡nɑ 0203020501/11.

b.+ʁɑ pəḍərdɑn b.+ʁɑ 0203010301/05.

bʉzə- "büyümek" Bkz. **bezə-, bezʉ-, bøzə-, bøzʉ-, bøzy-.**

b.-ɣindi b.-ɣindi 0203010301/20.

biː < mU (+ eɾüɾ) "soru parçacığı, soru eki" Bkz. **be, bẹ, bẹɾ, bi, me, mẹː, mẹ, mẹɾ, mi.**

b. jɑɬβɑrʁəɬɑ giɣik b. 0103030802/39.

biːrə “beri, bu tarafa” Bkz. **beːrə, berˌ, berə, bẹːrˌ, bẹːrə, bẹrˌ, bẹrə, βeːrə, βerˌ, βerə.**

b. b. ɑʰsərək gẹɣẹ 0202030306/02, giɬmi jirdin b.͡ɬɑ 0202030605/156, tɑɬɑdɑn b. 0202031101/16.

biːs “beş” Bkz. **bẹːs, bẹs, bẹʂ, bis, bịs.**

b. b. bəɬuonəŋ 0203010701/02, b. dioʰʤin 0202010701/07, b. tɑʁnəŋ bɑːdʐ̬ənda 0102020402/28.

biːson “elli” Bkz. **beson, bẹson.**

b. b. jɑːsɑːʁɑn 0201010101/10.

biːʃy Ç. “mutlaka, kesinlikle” Bkz. **biʃy.**

b. b. 0202010501/01, 0202031201/12, b. ʝəsə ɢozə ɑ 0202031201/12.

bi < mU (+ erür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, bẹr, biː, me, mẹː, mẹ, mẹr, mi.**

b. bɑr mi joq͡b. 0203010302/04, bɑr mi joq b. 0203010302/11, doʁup bɑr mi doʁu joq b. 0203030101/05.

bi < nimi “şey, bir şey, kesin olmayan zamir” Bkz. **dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

b. diɣik b. ḍə 0202030901/01.

biaːər “geçen” Bkz. **biaːʁər, biaʁər.**

b. b. nəɣənəŋgədi 0103050401/11.

biaːʁər “geçen, geçen gün” Bkz. **biaːər, biaʁər.**

b. b. ʝidə diβɑr 0103010304/09.

b.+**dɑn** b.+dɑn͡ɬɑ dio də 0103050301/10.

biaʁər “geçen, geçen gün” Bkz. **biaːər, biaːʁər.**

b. b. 0202030403/04, b. giɣi 0103010303/06, b.͡ɬɑ 0103010602/20, b. mənin geɬɣẹ 0202030301/07.

bie < je Ç. “da/de parçacığı” Bkz. **lia, jɑ**, **ja, jeː, je.**

b. gøʰp͡b. ʃiŋlia 0203020501/17.

bienbienzɯ Ç. “kenar” Bkz. **bienbiendʑɯ.**

b.+səNGɑ b.+səNG͡ɑ͡ɬɑ Gɑs diɣẹk də 0202020101/09.

bienbiendʑɯ Ç. “kenar” Bkz. **bienbienzɯ.**

b. b. 0103010304/60.

bieŋkuɑN Ç. “bitki ile örülmüş sepet”

b. b. dɑɬɑş͡nɑ 0103030201/11.

b.+**nə** b.+nə mo͡ɬɑ 0103030201/11.

bienn- < bienni- Ç.+T. “uydurmak” Bkz. **bienni-.**

b.-e geserˌ b.-e bienne 0502020101/338, geserˌ bienne b.-e 0502020101/338.

bienni- Ç.+T. “değiştirmek, dönüştürmek, yoktan var bulundurmak” Bkz. **bienn-.**

b.-βɑḍəp ḍərˌ b.-βɑḍəp ḍərˌ 0502020101/232.

b.-β b.-β diβ də 0103050101/49.

bienni- Ç.+T. “değişmek”

b.-ɣəməs ḍə ɑt͡ɬɑ b.-ɣəməs ḍə 0202031201/23.

biennil- Ç.+T. “değişmek, dönüşmek” Bkz. **bienieɬ-.**

b.-ɣe geserɣẹ b.-ɣe 0502020101/365.

b.-ɣindi b.-ɣindi͡ja 0102040301/10.

bienieɬ- Ç.+T. “değişmek” Bkz. **bienni-.**

b.-miːn b.-miːn bə̥sɑ 0203011002/06.

biendiolia Ç. “değişmiş”
b. b. mɑ 0203011002/06.
bieɾ dɑs Ç.+T. “jorgan kılıf, eski zamanda yorganın üstü kısmına kullanılan ipek vs. kumaş”
bieɾ d.+d̥ə dɑβɑɾ͡bieɾ d.+d̥ə 0103050102/36.
biɛ̣ɾ Ç. “yorgan” Bkz. **biɣə.**
b. b. bimienzɯ 0103010703/08.
bio Ç. “saat”
b. 0103010305/65, b. joq də 0103030201/08.
bioʂiɬɑ- Ç.+T. “göstermek, (gönlü) ifade etmek”
b.-p b.-p qejqɑβəɾ d̥ə 0202031202/33.
biβu < biɾu Ç. “mesela, örnek olarak”
b. b. goː gøʂge mənəŋ ʁuzə mɑɴsɑ 0202010901/69.
bifɑɴ Ç. “mesela, örnek olarak”
b. b. 0202020501/14, b. bə mɛ̣n bəɾ kəsɯnəŋ bəɾ ɢəzdə ɑɬχəʂ tɾoː 0203020501/03, b. ɬ͡ɑ 0202020501/26.
bigəlidʑɯ Ç. “mesela, örnek olarak”
b. b. 0202030801/21, 0202030802/02, 0202030802/10, 0202030802/40.
biɣə Ç. “yorgan” Bkz **biɛ̣ɾ.**
b. bəɾ b͡ɬɑ 0203010303/12, b. bɛ̣ɾɣeg͡ɛ̣ doː 0203010303/13, b. jɑɢəndzʐəq dɾo 0203010303/11.
b.+nə b.+nə mɑ jyŋ͡dʒin təkəβɑtɢɑn 0203010303/13.
biχua Ç. “yazılış, yazılışın sayısı”
b. ʃiŋʂi b. udʒin͡ɬɑ 0202031201/34.
biχuɑ Ç. “duvar resim”
b.+nəŋ duɴhuɑɴ b.+nəŋ͡əʂdi 0203010702/20.
bidʒin “ile” Bkz. **ədʒin odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mɛ̣dʒin, vudʒin.**
b. bozəq b. bozʁɑ͡ɬɑ 0203010501/06.
bidʒio go Ç. “daha yüksek”
b. b. 0103010101/10.
bilɛ̣k “işaret, sembol” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlɛ̣k, bəlik, beleg, belek, bɛ̣lek, bɛ̣lɛ̣g, bɛ̣lɛ̣g, bɛ̣lɛ̣k, bɛ̣lik, bilik.**
b. jɑʁ jɑɾɑsɢɑnnəŋ b. də 0102020304/14.
bili- Ç.+T. “yerleştirmek, takmak”
b.-βɑɬsɑ jodɑsən b.-βɑɬsɑ 0103010701/133.
biliɡ- “hazırlamak” Bkz. **bɛ̣lɛ̣ʰg-.**
b.-əβ d̥ə ʂigə jiɣə b.-əβ d̥ə 0103050101/52.
bilik “*hada,* hediye” Bkz. **bəɬəg, bəlek, bəlɛ̣k, bəlik, beleːk, beleg, belek, belɛ̣k, bɛ̣lek, bɛ̣lɛ̣g, bɛ̣lɛ̣g, bɛ̣lɛ̣k, bɛ̣lik.**
b. ɑq b. 0103050201/11, b. pəʰtət də͡nɑ 0102020304/04.
b.+də ɑq b.+də ʧuʰdo 0102020303/33, ɑɾdəndɑ b.+də ɑɬʁɑ βɑɾʁɑ 0202031201/11.
b.+din b.+din bəɾ tutɢɑ 0103050201/11.
bilisəg “yüzük” Bkz. **bəlɛ̣sək, bəlisəg, bəlisək, bɛ̣lɛ̣sək.**
b.+ən b.+ən jɑnəɴGɑ niɣəɣi sɑβɑtɢ̥ɑn͡ɛɾ 0202030605/82.
bilit- “hazırlamak” Bkz. **bəled-, bəlit-, bɛ̣lɛ̣d-, bɛ̣lɛ̣t-.**

b.-g̈i qejʤi b.-g̈i 0103010703/06.

bimienzɯ Ç. “yorgan dışı, kılıf”

b. biẹr b. 0103010703/08.

biŋ Ç. “hastalık”

b. ʤiu ʂɨ gə b. a 0502020101/387.

biŋguan Ç. “otel”

b.+ɬarda b.+ɬarda 0202010901/36.

biɾaɢ < berə+jaq “bu tarafa” Bkz. **beraq, beraɢ, bera^{h}q, bẹraɢ.**

b.+əŋga b.+əŋga saɾəʁnə da^{h}ɾtga 0103010304/16.

biɾmi “birşey, şey” Bkz. **ərmi, omi, ormə, orme, ormi, ʊrmi, bərme, bərmẹ, bərmi, bərmẹ bərmi, bermi, bẹrmẹ, bẹrmi, biɾmi, βərmi, βərmi, βuɾmi.**

b. godʒi dip b. dro: 0203010303/14.

bis “beş; beşinci” Bkz. **bẹ:s, bẹs, bẹʂ, bi:s, bi̯s.**

1. “beş”

b. b. oʁuɬ 0203010301/44, b. βaʂdəʁ manqəs 0502020101/309, b. βaʂdəʁ manqə͡s ɬa 0502020101/305, 0502020101/494, b. βaʂdəq manqəsd̥ə 0502020101/496, b. βaʂdəʁ manqəsd̥͡ə ɬa 0502020101/315, b. βaʂdəʁ manqəsnəŋgədi 0502020101/424, b. baʂdəʁ manqəsdəŋgədi 0502020101/448, b. ɸudaqga ad͡un ernəŋ bər belek buɬurʁo:j 0202020501/86, b. darmaq 0502020101/309, b. darmaqd̥ə 0502020101/301, b. dəqəsga a^{h}t kəsdiɣẹg͡ẹ̣ 0202010201/04, b. dəqusga͡ɬa beldăreʂ ungo 0202030303/06, b. də^{h}qusga 0202030204/05, b. qunuqdəŋ oŋʂətqəʂ mi 0202030802/11, b. gəz 0203010301/44, b. jẹrdəni 0103010701/67.

2. “beşinci”

b. b. jẹrdənisə 0103010701/86, 0103010701/89.

biʃ jiɣərmə “on beş” Bkz. **bẹʂ jiɣərmə**, **bẹʂ jiɣərmẹ, bẹʂ jiɣərmi, bẹ̤ʂ jiɣərmə.**

biʃ j.+ɣe biʃ j.+ɣe e^{h}ttse 0203010303/09.

biʃia Ç. “olumsuz şeylerden korunmak, olumsuz şeylerden korumak”

b. b. dzɻialia diɣə də͡na 0203010702/56.

biʃy Ç. “mutlaka, kesinlikle” Bkz. **bi:ʃy.**

b. b. 0103030702/101, 0103030702/101, 0202020303/08, 0202020303/11, 0202020701/40, 0202020701/42, b. a^{h}ga pudiβatgan 0202020701/47, b. kəsɯ niangʤa kəsɯnə dəliʂ d̥ə 0103050102/04, b.͡ɬa 0202031201/19, b. ʂɨ sẹn doj unək giɣik nimi d̥ə 0202030601/13.

biʃio Ç. “at sırtına konulan bir çeşit heybe; içi kumaş, dışı el dokuma halı veya keçe halıdan yapılır”

b. b. ma dałaʁaq 0202020303/11, nagə b. 0202020303/11.

biʐu Ç. “mesela, örnek olarak”

b. b. 0202030601/76, b. uruʁ tɯtəsse 0202030601/56, b. ʂuo 0102020303/46, 0203010701/23.

b̥

b̥a “da/de parçacığı” Bkz. **pa, ba:, ba, ma:, ma**.

b̥. gədək b̥. 0103010705/31, gəryp b̥. gərmin d̥͡ə na 0202010703/12, kəmʉp b̥. kəmgẹk 0203020403/11, hədʐə̤β hədʐə̤p b̥. jə:ɾ͡ə ɬa garaʁa 0202030105/07.

b̥a “soru parçacığı” Bkz. **ba.**

ḇ. sẹn ʤyɣɐr ḇ. 0202030302/03.

ḇɑχʂ “baş” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdẓ, bɑːdʑ, bɑχdẓ, bɑʂ, bɑdẓ, bɑdʑ, bɑʰːdẓ, bɑʰʂ, bɑʰdẓ, bɑʰdʑ, ḇɑχdẓ, ḇɑʂ, ḇɑdẓ, ḇɑʰdʑ, ḇɑʰdẓ, βɑʂ, βɑdʑ, ɸudẓ.**

ḇ. ḇ. dʐɑɬʂ də 0103030702/83, ḇ. dʐɑɬʁəɬɑp ḏə 0103030901/38.

ḇ.+dəŋ ḇ.+dəŋ bə jɵrminə 0103030701/09.

ḇ.+də ḇ.+də pẹrɣẹ 0103040302/12, ḇ.+də dərʁɑdɑ də 0103010602/22.

ḇɑχt- “kaybolmak”

ḇ.- ɑt ḇ.- qɑnəp də 0103050301/13.

ḇɑʁəɾ “karaciğer” Bkz. **bɑʁəɾ, βɑʁəɾ.**

ḇ.+nə yxkḇe͡ ḇ.+nə 0103040301/12.

ḇɑχdẓ < **bɑʰʂ** “baş” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdẓ, bɑːdʑ, bɑχdẓ, bɑʂ, bɑdẓ, bɑdʑ, bɑʰːdẓ, bɑʰʂ, bɑʰdẓ, bɑʰdʑ, ḇɑχʂ, ḇɑʂ, ḇɑdẓ, ḇɑʰdʑ, ḇɑʰdẓ, βɑʂ, βɑdʑ, ɸudẓ.**

ḇ+ɘndɑ ḇ.+ɘndɑ tuḏuβɑɬmɑs 0103030901/66.

ḇ.+ɘndɑɢɑ ḇ.+ɘndɑɢɑ bodʒiŋən 0102040302/08.

ḇɑɴnɑ- Ç.+T. “bağlamak”

ḇ.-ʁɑ ḇ.-ʁɑ ʂɑɬɑʁɑ 0202020701/03.

ḇɑɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑɾ, bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, βɑː, βɑːɾ, βɑr, vɑɾ.**

ḇ. oŋʂəp ḇ.͡eɾ 0203030102/10, uʰɢɑɾəp ḇ.͡eɾ 0203020601/62, dip ḇ. 0203010702/27, guɑnɬɑp ḇ.͡eː 0203011002/18, 0203011002/21.

ḇɑɾ- “gitmek, yardımcı fiil, bir önceki fiilin serbesçe veya tamamen ile geliştiğini vurgular” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰɾ-, ḇɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

ḇ.-p ḏə/ḏɾo eʰtgərəp ḇ.͡-p ḏə 0502020101/137, ḇ.-əp ḏɾo 0203020601/21.

ḇ-sɑ ʤilip ḇ.-sɑ͡ɬɑ 0202010301/18.

ḇ-ʁɑ gøʰdyɾp ḇ.-ʁɑ 0203030102/21.

ḇ-ʁɑndɑ eʰǯtəp ḇ.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030902/82.

ḇɑʂ “baş, tepe” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdẓ, bɑːdʑ, bɑχdẓ, bɑʂ, bɑdẓ, bɑdʑ, bɑʰːdẓ, bɑʰʂ, bɑʰdẓ, bɑʰdʑ, ḇɑχʂ, ḇɑχdẓ, ḇɑdẓ, ḇɑʰdẓ, ḇɑʰdʑ, βɑʂ, βɑdʑ, ɸudẓ.**

ḇ. ḇ. dʐɑɬʁəɬɑ 0202030801/10, ḇ. dʐɑɬʁəɬɑ mɑNGɑn eː ḏə 0202010503/06.

ḇ.+ɢɑ ɑq sʉɣət ḇ.+ɢɑ ẹʰtgindi 0102040302/07.

ḇ.+dɑn ərleɣ tɑʁnəŋ ḇ.+dɑn ɢuzə 0103010601/07, ḇ.+dɑn ɢuzu kułuβɑłsɑ 0502020101/468.

ḇɑdẓ “baş, tepe” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdẓ, bɑːdʑ, bɑχdẓ, bɑʂ, bɑdẓ, bɑdʑ, bɑʰːdẓ, bɑʰʂ, bɑʰdẓ, bɑʰdʑ, ḇɑχʂ, ḇɑχdẓ, ḇɑʂ, ḇɑʰdẓ, ḇɑʰdʑ, βɑʂ, βɑdʑ, ɸudẓ.**

ḇ+ɘndɑ gyk sʉɣutdəŋ ḇ.+ɘndɑ 0102040302/07.

ḇɑʰɾ- “gitmek” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰɾ-, ḇɑɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

ḇ.-də ɑɬNGɑ ḇ.-də͡sɑ 0103050301/07.

ḇɑʰɾḏəɾ- “gitmesine yardım etmek”

ḇ.-mɑs ɑː ḇ.-mɑs nimi do 0202010901/28.

ḇɑʰʂdɑ- “başlamak” Bkz. **bɑʂdɑ-, bɑʂḏə-, bɑʰʂdə-.**

ḇ.-ʁɑn jodɑ ʧygəβ ḇ.-ʁɑn͡eː 0103010601/10.

ḇɑʰʂɢɑɾ- “cezalandırmak” Bkz. **bɑʰʂɢɑɾ-.**

ḇ.-əβ bə ḇ.-əβ soʁuɬ hɑnəp dɾo 0202030605/135.

ḇaʰdz̧ < **baʰ ş** “baş” Bkz. **baːş, baːdz̧, baːdz̧, baχdz̧, baş, badz̧, badz̧, baʰːdz̧, baʰş, baʰdz̧, baʰdz̧, ḇaχş, ḇaχdz̧, ḇaş, ḇadz̧, ḇaʰdz̧, βaş, βadz̧, ɸudz̧.**

ḇ.+ə ḇ.+ə 0202020702/23, ḇ.+ə͡ud͡ʒin aʰsGaş͡Gəna 0202030201/05, bər ḇ.+ə saʀʁaro 0103030702/55, ḇ.+ə paɾβẹʁa 0103010705/38, ḇ.+ə Guzə jaʁdan bəɾ surtgẹ 0103010703/15.

ḇ.+əNGaː ḇ.+əNGaː manGan 0102020301/56.

ḇaʰdz̧ < **baʰ ş** “baş, saç” Bkz. **baːş, baːdz̧, baːdz̧, baχdz̧, baş, badz̧, badz̧, baʰːdz̧, baʰş, baʰdz̧, baʰdz̧, ḇaχş, ḇaχdz̧, ḇaş, ḇadz̧, ḇaʰdz̧, βaş, βadz̧, ɸudz̧.**

ḇ.+ə ḇ.+ə pap paɾβaN 0102040302/01.

ḇ.+ənə ḇ.+ənə Gədəɾəβałʁa 0202030605/165.

ḇ.+ən qəχɾGo joq ḏə məłanəŋ ḇ.+ən 0103010703/03.

ḇə “bu” Bkz. **bəː, bə, bo, buː, bu, mə.**

ḇ ḇ. 0202030802/41, 0502020101/330, 0502020101/441, 0502020101/488, ḇ. oɾuʁ ma tɔqdaʁəməs ʝər 0202030601/51, ḇ. gẹzgələrnə 0203010702/27, ḇ. qaNsa daʰrtḇas͡er 0202030103/09, ḇ. Gaɾ jynə 0202020701/01, ḇ.͡hadz̧əqḏə 0202030601/78, ḇ. niɣə 0202030605/134, ḇ.͡ła 0203020501/11, ḇ.͡sa 0103010303/03, 0202030603/01, ḇ. sa 0201010101/29, 0201010101/35, 0202020201/05, 0202020303/06, 0202020501/10, 0202020501/07, 0202020501/20, 0202020501/30, 0202020501/62, 0202020701/53, 0202030604/62, 0202030605/51, 0202030801/10, 0202030801/20, 0202030802/08, ḇ. sa dik gẹse 0202030901/09, səːlẹɾnəŋ ḇ. sa 0202020301/06, bəzdəŋ b. taːʁda 0202020301/06.

ḇə- < boł- “olmak” Bkz. **oː-, oːł-, o-, ol-, oł-, oʰł-, ɔː-, ɔ-, ɔł-, ɔʰł-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəł-, bo-, boː-, boːł-, bol-, boł-, boʰł-, bɔː-, bɔ-, bɔł-, buł-, ḇo-, ḇoł-, ḇoʰł-, βoː-, βo-, βoł-, βoʰł-, βɔł-, qu-, Go-, Gɔ-, Gu-, ʁoł-, ʁɔ-, vɔ-.**

ḇ.-sa aNnamaʁan ḇ.-sa 0202020401/09, aʰtəsGan ḇ.-sa 0202020401/09, onomaʁan ḇ.-sa 0103050301/33, bəɾ pən sut ḇ.-sa ma 0103010306/13, bieniełmiːn ḇ.-sa 0203011002/06, gəməs joq ḇ.-sa 0103050102/33, guŋʤuodan͡ḇ.-sa 0103050301/01, qadz̧an ḇ.-sa 0103010305/36, ḳẹʰp ḇ.-sa ͡ła 0103040303/06, hɾdiːkə ḇ.-sa 0202010301/09, łujiŋbi ḇ.-sa 0203010702/44, ni joq ḇ.-sa 0103050101/56, ʃ͡ile̞r toşam ḇ.-sa 0102020303/25, tşołβan ḇ.-sa 0103040303/01, joq ḇ.-sa 0103030901/10, 0103050102/14, joq ḇ.-sa ͡ła 0103050102/01, 0103050102/19, joz qanəʁan ḇ-sa 0202020501/09, jʉɾʉm ḇ.-sa 0103040405/08.

ḇəGa “boğa” Bkz. **bəGa, ḇəG̱a.**

ḇ. bałaN ḇ. 0202020401/20.

ḇəG̱a “boğa” Bkz. **bəGa, ḇəGa.**

ḇ.+ʁa bałaN ḇ.+ʁa 0202020401/19.

ḇədʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, Guzin, ʁodʒin, dʒin, ḏʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

ḇ. aŋgaɾ ḇ.͡ła 0203020601/28, pədz̧aq ḇ. Gədəɾt də ẹ də 0103040302/04, dumdəq ḇ. saz̧dəʁaq nimi ḏə 0202030104/16, ʒiʁaş Gəmdan ḇ.͡ła 0502020101/434, jip ḇ.͡ła 0502020101/468.

ḇəłaʰqdz̧i̇ “özel ad, görücünün adı” Bkz. **bəłaʰqdz̧i̇.**

ḇ. ałaʰqdz̧i̇ ḇ. dip diorɪ ʤeşozẹəŋ 0202030601/58.

ḇər “bir” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḇər, βəːɾ, βəɾ, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

1.“ herhangi bir, bir”

ḇ. eŋ kidʒiɣ ḇ. ḏərð 0502020101/257, ḇ. kəsð ḇəɾ ɣeɾ 0103010101/14, ḇəɾ kəsð ḇ. ɣeɾ 0103010101/14, ḏʒiɾɣi ‿jɑɾχətʂɨ ḏip ḇ. 0202010703/06, b. jiŋnidɑ ‿ɬɑ ḇ. 0202010501/19.

ḇ.+səŋgi ḇ.+səŋgi tʂɨʁɑn 0103030801/05.

2. “zarf bir”

ḇ. ɑʰtdə məngi ḇ. tḛkgin‿e̬ɾ 0202030605/69, ḇ. qeɢɑːn səʁdɑ 0202030901/12, ḇ. ɢɑɾɑʁɑ 0202030605/122.

ḇər “bir” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ḇəɾ, ḇər, βəːɾ, βəɾ, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

1.“ herhangi bir, bir”

ḇ. ḇ. niːɣə 0202010901/23.

ḇəs “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, məːs, məːz, məs, məz, vəs.**

ḇ. ḇ. 0202030802/28.

ḇ.+dəŋ ḇ.+dəŋ go ɢoj teɾə diːβəɾmɑ 0202030603/06.

ḇ.+ḏəŋ ḇ.+ḏəŋ ɬɑ 0202030802/33.

ḇəʃiŋ Ç. “olmaz”

ḇ. dɑʰːɢə ḇ. ɑ 0202030902/80.

ḇəʂ- “kıyafet vs. nesneyi dikmeden önce kumaş üzerinden kesip şekil vermek, biçmek” Bkz. **pədz̬-, pəʰdz̬.**

ḇ.-ɢɑ ḇ.-ɢɑ 0202020702/09, ḇ.-ɢ‿ɑ ɬɑ dʒiu niɣəɬoɾ dəɾ‿nɑ 0202020702/09, ḇ.-ɢɑ niɣəɬɣi 0202020702/10.

ḇəʂɨ Ç. “hayır, değil” Bkz. **bəʂɨ.**

ḇ. ḇ. vubɑ nien 0203020601/24.

ḇəʂt “bit” Bkz. **pəʰʂt.**

ḇ. ḇ. boɬəp‿qɑʂ ḏə 0103010702/72.

ḇəʰdəɣ “yazı” Bkz. **pədək, pədəɣ, pəḏək, pəḏəḵ, pəḏəɣ, p̬əʰdəɣ.**

ḇ. ḇ. delen 0103020301/23.

ḇeː < bɑɾ eɾür “var+dır” Bkz. **bɑj, beː, beːj, bej, ḇej.**

ḇ. dʐi̬miɣ‿ɑɾ‿ḇ. 0202010703/22.

ḇej < bɑɾ eɾür “var+dır” Bkz. **bɑj, beː, beːj, bej, ḇeː.**

ḇ. ʃidʒip ḇ. 0103010501/05.

ḇeɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bḛʰːɾ-, bḛɾ-, bḛɾ-, bḛʰɾ-, ḇeɾ-, ḇeʰɾ-, ḇḛɾ-, ḇḛʰɾ-, βeɾ-, βḛɾ-, veɾ-.**

ḇ.-miɣin ḇ.-miɣin bəʂ ḏo 0103030901/59.

ḇeʰdi “iyi, güzel, keliteli” Bkz. **pi̬ḏi.**

ḇ. ḇ.‿βər bəɬus bəɬdoːɾ 0202020501/06.

ḇeʰɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bḛʰːɾ-, bḛɾ-, bḛɾ-, bḛʰɾ-, ḇeɾ-, ḇḛɾ-, ḇḛʰɾ-, βeɾ-, βḛɾ-, veɾ-.**

ḇ-t ḏə keɬn mɑ ɑp ḇ.-t ḏə 0103010503/10, ʒy mɑ ɑɬəp ḇ.-t ḏə 0103010503/09.

ḇḛɾ- “vermek, biri için yapmak” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, bḛɾ-, bḛɾ-, bḛʰːɾ-, bḛʰɾ-, ḇeɾ-, ḇeʰɾ-, ḇḛʰɾ-, βeɾ-, βḛɾ-, veɾ-.**

ḇ-se ɢəzdə ḇ.-se͡ɬa 0201010101/23, hejdip ḇ.-se͡ɬa 0202010703/22, ʤiołap ḇ.-se͡ɬa 0201010101/27.

ḇ.-ɣ̣ẹk mɑndərp ḇ.-ɣ̣ẹk nimi ḏə 0202010501/16.

ḇ̣ȩ̣ jiɣərmə “onbeş (ayın onbeşi)” Bkz. **ḇ̣ȩ̣ jiɣərmə, ḇ̣ȩ̣ jiɣərmẹ, ḇ̣ȩ̣ jiɣərmi.**

ḇ̣ȩ̣ j. dzə̧ŋjeɾnə̧͡ɬa ḇ̣ȩ̣ j. qunuqɢa͡ɬa 0202030801/04.

ḇ̣ẹʰɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ-, beʰɾ-, ḇ̣ɾ-, ḇ̣eɾ-, ḇ̣ẹʰːɾ-, ḇ̣ẹʰɾ-, ḇeʰɾ-, ḇeɾ-, ḇ̣ɾ-, βeɾ-, βẹɾ-, veɾ-.**

ḇ.-ḏə ʤiołap ḇ.-ḏə 0102020303/46, 0201010101/24.

ḇ.-se kunən ḇ.-se 0103050201/01.

ḇ̣ẹʰɾk “becerikli, güçlü”

ḇ. ḇ. kəsɯlerna mɑɴdərʁa͡ɬa 0202030605/79, sen ḇ. ḏəɾ 0201010101/32.

ḇoːχzdəʁ “boylu, uzun boylu”

ḇ. ḇ. də 0103040302/14.

ḇo- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ḇ.-χəṣ ḏə giɣik ḇ-χəṣ ḏə 0103030901/39.

ḇ.-sɑ bə ʤuŋduŋ ḇ.-sɑ 0202031202/27, gumus ɢəmdɑn ḇ.-sɑ 0202031202/37.

ḇoɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ḇ.-ḏu bẹḷẹk ḇ.-ḏu ʁe 0202031201/26.

ḇoʁɬɑʰ-?

ḇ.-ḏeː kerɬə donɢɑ ḇ.-ḏeː 0103040404/11.

ḇoʰɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ḇ.-ḏə ni diɣẹk ḇ.-ḏə 0502020101/161, ni diːk ḇ.-ḏə 0103030801/05.

ḇ.-tʊ ḇ.-tʊ ʁeː diɣik nimi dəɾ 0203020302/10.

ḇoʰdzɋ “heybe” Bkz. **boχdzɋ, boʰqdzɋ, boʰdzɋ, bɔχqdʒa, bɔχqdzɋ, bɔʰqdzɋ, ḇɔχqdzɋ.**

ḇ. ḇ. səqsɑ͡ɬa 0103030201/01.

ḇɔχqdzɋ “heybe” Bkz. **boχdzɋ, boʰqdzɋ, boʰdzɋ, bɔχqdʒa, bɔχqdzɋ, bɔʰqdzɋ, ḇoʰdzɋ.**

ḇ. ḇ. 0203020402/17, ḇ. təkgi 0202020702/32.

ḇis “beş” Bkz. **beːs, bẹs, bȩ̣, biːs, bis.**

ḇ. ḇ. jɑɴʤɯ jẹɾdini 0103010601/52, ḇis jɑɴʤɯ jeɾdinisə 0103010601/59, ḇ. jɑɴzɯ jẹɾdinisə 0103010601/53.

β

βɑː < βɑɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑɾ**, **bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, ḇɑɾ, βɑːɾ, βɑɾ, vɑɾ.**

β. ɑndɑʁ mə͡β. e sɑː 0203010303/02.

βɑːɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑɾ**, **bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, ḇɑɾ, βɑː, βɑɾ, vɑɾ.**

β. du β.͡e: 0203020203/16.

βɑːɾ- < bɑɾ- “*bɑɾ-* yardımcı fiil “öncelikle, ilk önce” anlamı ifade etmektedir” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr, bɑʰɾ-, b̥ɑɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

β.- diβəɾ də di β.- 0203011001/01, sen bɑɾ β͡.- ɬɑ 0502020101/121.

βɑ- “*bɑɾ-* yardımcı fiil “öncelikle, ilk önce” anlamı ifade etmektedir” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr, bɑʰɾ-, b̥ɑɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

β.- beɾ β͡.- ɬɑ 0502020101/48.

βɑʁɑdʒɑ “ahşaptan yapılmış leğen veya kova” Bkz. **bɑʁɑdʒɑ, bɑχɑdʒɑ.**

β. bəɾ β. sunəŋ ə̝͡sgi͡ ɬɑ 0502020101/397, bər β. tʂɑ 0202010901/70.

βɑʁ “kayış, bant” Bkz. **bɑːʁ, bɑʁ.**

β. uzeːŋgə β. 0202020101/02.

βɑʁəɾ “karaciğer” Bkz. **bɑʁəɾ, b̥ɑʁəɾ.**

β. øʰkb̥e β͡. 0202030104/16, hdʒi β. 0203010801/02, 0203010801/03(2), jeɾ β. 0202030404/07, jeɾ β͡.e͡ː 0202030404/10.

β.+nə øʰkb̥e͡ β.+nə 0203010801/01, øʰkb̥e β͡.+nə 0502020101/96.

β.+ən jøʰkb̥e͡ β.+ən 0502020101/101.

βɑmə Ç. “biz” Bkz. **βomə, vɑmə, vɑmə.**

β. β. 0103010304/13.

βɑmədi Ç. “bizim” Bkz. **vɑmədi.**

β. β. fəməʧ̍iŋ 0203020402/11.

βɑn Ç. “oynamak, eğlenmek”

β. məɬɑɬɑɾ β. je ʃiŋ 0202020501/32.

βɑnnɑ- < bɑnnɑ- Ç.+T. “yapmak, düzenlemek”

β.-ʁɑndɑ χɔNʂə β.-ʁɑndɑ 0202010901/35.

βɑŋgə ʃioʂi Ç. “yarım saat”

β. β. d̥ə͡ ɬɑ 0103010101/20.

βɑɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑɾ, bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, b̥ɑɾ, βɑː, βɑːɾ, vɑɾ.**

β. ɑq ʂɨdəliŋ β͡.eɾe 0202030605/113, ɑndɑʁ mi β͡.e 0203010302/14, ɑjiʁ β͡.e 0502020101/319, ɑʰɬdəN Gəɬəʂ β. e͡ də 0502020101/468, ɑʰd e͡zeɾ mɑ β. 0202020303/12, ə̆ʂkəʂ β͡.eː 0103010305/49, oɾʤy β. ə̆sde̯j də 0202030402/56, oʰq jɑ β. eː də 0502020101/74, ɔχq jɑ β͡.eː 0502020101/420, peɣ β͡.e 0203010301/35, 0203010301/56, 0203020401/11, bɑNfɑ β. e͡ɾ 0202030301/10, bɑʰsGɑ β͡.e 0202030605/133, bəɾ ɑɬɑ e͡ʏ̞iʂ β. e͡ː də 0103010705/22, bəɾ ɑɾɑʰkə β. e͡ː d̥ə 0502020101/222, bər ənə͡ β. 0103010503/01, bəɾ oʁuɬ β͡.eː də 0203020203/01, bəɾ uzgombɑ ɬɑmɑ β͡.eː də 0202030901/07, bəɾ dɑɬej β͡.e̞ː do: 0202030902/04, bəɾ Gəz β͡.eː də 0203020203/01, bəɾ Gɔj β͡.e̞ 0202031201/11, bəɾ səŋnə β͡.eː 0203030102/01, bəɾ toɾ β͡.eː 0202020702/30, bəɾ jɑNʤɯ joʁuɾ β͡.e 0203010301/52, boz Goj β͡.eː də͡ nɑ 0103030203/25, bɔʁde χɑndɑ oʁuɬ β. 0202030601/47, bis Gəz β͡.e 0203010301/44, bəɾ ʂɑɾdəŋ bəɬəktʂi β͡.e 0202030604/41, bəɾ jyepu β͡.eː 0202010901/48, dɑχɑdɑ͡ β. 0202031202/05, dɑɬej β͡.eː 0502020101/286, dɑɬej β͡.e 0502020101/283, 0502020101/284, deŋəɾ χɑnnəŋ poɾɑNə β͡.eɾ 0202030603/01, du β͡.eɾ 0203020203/10, duŋʤa β͡.e 0103050101/30, gogo β͡.eː 0203020601/15, guməs ej β͡.e 0202030605/28, geɬəβ ɬɑ β͡.eɾ 0202030401/10, gøz su β͡.e 0202030605/151, kɑNnəŋ dupdi β͡.e 0502020101/490, kəndoGuɾ β. e͡ 0502020101/36, kəsɯ β͡.eː

0202030605/05, kəsɯ β͡e 0103010306/05, keːβəɾ β͡eː do 0202010503/16, kekəɾaʁa β. də͡ na 0502020101/454, qam eʰɬdzi̯ β. 0103030802/29, ɢaɾa bəɢa β͡eː 0202030902/63, ɢaʂ β͡e 0203010301/38, ɢajda β͡e 0103040401/29, 0103040401/44, ɢajda β͡eɾ 0203010302/13, ɢəɬəʂ β͡e 0502020101/296, 0502020101/438, ɢəz β͡eɾ 0202030601/47, ɢejda β͡e 0202030605/133, ɢejda β. oʰɬo̯də 0103050101/07, χuɬaʁaʂ β͡e də 0103020302/13, ʁandʒaɬəq sɯkdi β͡e 0203010301/55, ʒeɾə ɢajda β. 0502020101/443, ʒidə gəŋ aɾaʰqʲə β. ͡e 0103050101/27, dʒiaɴdʒiu β͡eː 0202030603/08, ɬama β͡eː 0202030802/04, məndə͡β͡e 0202010501/08, məndaɢa β. ͡eɾ 0502020101/214, məndaʁ nimi jeɾ β͡eː də 0502020101/378, məndaʁ nimi β͡eː 0502020101/379, nejniu β͡e̯ də 0103010306/06, niː aɴnaʂ β͡eː͡də 0103030901/23, ni bəŋʂi β͡e 0202030404/06, ni β͡e 0203010301/50, ni β͡eː 0103040601/21, ni β͡e 0103040401/12, 0103040401/39, nidʒoɾ sumi β͡e 0502020101/370, nidʒioɾ aɬβɑ̯tə β͡eɾ 0203020401/16, nidʒi oʁuɬ β͡eɾ 0203020401/17, nidʒi oʁuɬ sunzɯga β͡eː 0203020401/20, nidʒi ɢəz β͡eɾ 0203020401/17, 0203020401/18, nidʒi ɢəz β͡eː 0203020401/18, β. nimi d̯əɾ 0202031202/24, saɾəʁ͡βaʂ ɢoj β͡eɾe 0202030605/113, saʐdəʁ β͡e 0502020101/372, su͡β͡e 0103020304/22, sumi nidʒi β͡e 0502020101/370, ʂi̯gə oʁuɬ β͡eː də 0202030401/01, ʂi̯gə β͡eː d̯ə 0203020203/01, ʂi̯gə jiɣəɾmə ərdəni β͡e̯ də na 0103030203/27, taʁ β͡e 0502020101/301, taʁaɾ jy β͡eː 0202020302/09, ɣʲîo β͡e 0502020101/281, tʂan ma β͡eɾ 0202020303/12, jaɬdaɬ β͡e 0502020101/40, jaɴqəs oʁuɬ β͡eɾ 0202030605/74, jaɴqəs oʁułə β͡e 0202030605/97, jeʰɬdzi̯ β. 0103030802/33.

β.+nə ɢejda β.+nə ma aɴnap də 0502020101/488.

βaɾ- "gitmek" Bkz. **aːɾ-, aɾ-, aɾ-, aʰɾ-, baː-, baːɾ-, ba-, baɾ-, baɾ-, baʰɾ-, b̯aɾ-, b̯aʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βaʰɾ-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**

β.-əβəɾ d̯əɾ ɢoj ma jitgi β.-əβəɾ d̯əɾ 0202010901/25.

β.-əβ də/d̯ə baʂ dʐaʰd̯əɾʁə͡ɬa β.-əβ də 0103010305/84, ɢaɾaʁəɬa β.-əβ d̯ə sa 0103010305/74.

β.-o də χuɬuβaɬʁa͡β.-o də 0103010705/42.

β.-əp də/dɾo/d̯ə em dʐaɬaʁəɬa β.-əp də 0103040405/28, gedʑoɬaʁəɬa β.-əp dɾo 0203020201/15, gedʑoɬaʁəɬa β.-əp dɾo 0203020201/14, qunəsg̯əɬa β.-əp d̯ə 0203020201/17.

β.-χəʂ e ɢaɾatɢəɬa β.-χəʂ͡e 0202010901/48.

β.-ʂ d̯ə ɢaɾaʁəɬa β.-ʂ d̯ə 0502020101/358, 0502020101/359.

β.-sa dəliɣəlia β.-sa 0202030605/108, fudurʁa β.-sa͡ɬa͡βəɾ 0202030802/19, gotejʁa əɾ β.-sa 0202010901/48, guodʒaʁa β.-sa 0502020101/316, kaːnnaʁəɬa β.-sa ͡ɬa 0103040405/30, kannaʁəɬa͡β.-sa͡ɬa 0103040405/37, ɢaʁa β.-sa 0502020101/276, niːɣənəŋgədi β.-sa ͡ɬa 0202030802/19, ʃingi β.-sa 0103010306/11, dz̯i̯dʒe β.-sa 0202030605/108.

β.-sə kəsənəŋ baːqɢa β.-sə 0202010901/73.

β.-e̯n ʁojʁa͡β.-e̯n 0202030605/123.

β.-in ɢaɾaʁəɬa β.-in 0502020101/341.

β.-enə ɢaɾaʁəɬa β.-enə 0202030301/29.

β.- aɬəɴɢa β.- 0202030605/109, ezertge β.- 0502020101/200, øɾɣe̯ŋgəlia β.- 0502020101/198, kekdiɣəle β.- 0202030402/42, naɾ β.- 0502020101/155, sen uzu ɢejʁa βaɾʁa ɢejʁa β.- 0202010502/11, ze̯ɾtgi β.- βaɾ͡ɬa 0202030605/133.

β.-ʁe ałəNg̊a β.-ʁe 0502020101/48.

β.-əp β.-əp pa͡ jadɔaʁə ʝə 0202010901/50.

β.-ʁaʂ ałʁa β.-ʁaʂ Gəna͡ ɬa 0202030802/41, əndzᶎəŋmo β.-ʁaʂ͡ gəni 0502020101/206, Gaɾaʁəła β.-ʁaʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/135, β.-ʁaʂ͡ ɬa 0202030605/139, ɬama gᵑsgə β.-ʁaʂ Gəna͡ ɬa 0202030801/22, β.-ʁaʂ Gəna͡ ɬa 0202030801/06, ʂigə tsuŋnəŋ kəsɯ ͡ɬa β.-ʁaʂ Gəna͡ ɬa 0202030802/33.

β.-ʁa aGənə Gaʂ β.-ʁa 0203020402/23, ałʁa β.-ʁa ͡ɬa 0202030802/22, 0202030802/41, anda β.-ʁa ͡ɬa 0203010702/51, β.-ʁa ͡as ə̆ʂgi 0202030105/04, aʰsaɾʁa ͡β.-ʁa 0103040405/48, əʰɾdi β.-ʁa 0202030902/48, ẹnẹ β.-ʁa joɾle joɾle 0103010305/79, ẹni β.-ʁa 0203020601/58, β.-ʁa oŋʂəβ də 0202010901/33, pəadʒaʁa β.-ʁa 0203010702/61, bẹlẹkdə ałʁa β.-ʁa ͡ɬa 0202030802/33, bilikdə ałʁa β.-ʁa 0202031201/11, bis baʂdəʁ maNqəsdəŋgədi β.-ʁa oɬəɾʁa 0502020101/448, gøzgẹ β.-ʁa 0202010901/30, gøzgẹ β.-ʁa ͡ɬa 0202010901/31, gunaNnaɾə β.-ʁa ͡ɬa 0103050201/27, gyzgẹ β.-ʁa 0202010901/33, kəs matʂaNGa β.-ʁa͡ ɬa 0103010303/36, kəsɯ͡ β.-ʁa ͡ɬa 0103010502/22, qunəsGəɬa β.-ʁa͡ ɬa 0203020201/18, β.-ʁa Gaɾaʁaʂgəni 0202010901/25, Gəzəqga β.-ʁa 0202030902/47, χannəŋgədi β.-ʁa 0202030902/53, χərʁa β.-ʁa 0203030102/03, β.-ʁa ͡ɬa 0502020101/170, ʒyt ͡uχGaɾʁəła β.-ʁa 0202030401/03, liudien dzᶣŋda ͡ɬa β.-ʁa ͡ɬa 0202030801/05, liudienda β.-ʁa ͡ɬa 0202030801/05, β.-ʁa ͡ɬa 0202030801/08, məs ͡β.-ʁa 0202020401/11, mẹn β.-ʁa andaʁ dẹ̊ʰdə 0203010702/42, min saʁa β.-ʁa diːn 0202010502/07, min saʁa β.-ʁa din 0202010502/07, miNχuada β.-ʁa 0203010701/17, miŋtsə ʃiajeNGa͡ β.-ʁa 0103010303/16, sen uzu Gejʁa β.-ʁa Gejʁa βaɾ 0202010502/11, ʂigə jẹɾɣẹ β.-ʁa oɬəɾəp də̊ 0502020101/190, taqGa β.-ʁa 0103040405/10, ɸĩNqejʁa β.-ʁa ͡ɬa 0202030802/58, ɸĩŋɸĩ jaʰg̊ənə β.-ʁa 0202031202/02, jaʁəʁa β.-ʁa 0502020101/186, jysəŋgẹ β.-ʁa͡ ɬa 0202030402/57, jiɣət͡ ɬa β.-ʁa 0202010502/25, zẹɾɣẹ β.-ʁa 0502020101/166, ʤaNtsuʁa β.-ʁa͡ ɬa 0202030802/58.

β.-ʁan β.-ʁan ͡eɾ 0202030605/117, 0202030605/119, ølyɾɣəɬe β.-ʁan͡ eː də 0203020203/08, dəlẹɣəle β.-ʁan 0202030401/13, ʃiʤaNGa ma β.-ʁan͡ ẹ 0203010301/06, zeɾtgəle β.-ʁan ͡e d̊ə 0202030401/20.

β.-ʁan(da) oɾtdaʁała β.-ʁan 0202030401/05.

β.-ʁanda anda β.-ʁanda 0202030902/14, ølyɾɣəɬe β.-ʁanda͡ ɬa 0203020203/08, 0203020203/15, datʂaʁa β.-ʁanda 0203020601/28, dəlẹɣəle β.-ʁanda 0202030401/13, Gaʰtga β.-ʁanda ͡ɬa 0502020101/106, Gaɾaʁəła β.-ʁanda 0502020101/28, GaɾatGəła β.-ʁanda 0502020101/23, Gojʁa β.-ʁanda 0202010502/03, χɔsə β.-ʁanda͡ ɬa 0202031202/26, β.-ʁanda ʤiɣinnə ma baʰdzᶎə joɾtəɣẹ ølyq qaɬʁan͡ eː də 0202030103/18, sunə gøʂgəli ͡β.-ʁanda 0202010503/11, ʃyaʁa β.-ʁanda͡ ɬa 0202030402/08.

β.-ʁandə øɾɣiŋgəle β.-ʁandə͡ ɬa 0502020101/193, GaɾatGəɬa β.-ʁandə ͡ɬa 0502020101/24, Gaɾaʁəɬa β.-ʁandə ͡ɬa 0502020101/32, 0502020101/34, 0502020101/344, jaʁəɬasGəɬa β.-ʁandə͡ ɬa 0502020101/153.

β.-ʁandi Gaɾaʁəɬa β.-ʁandi 0202030301/30, ɬandzᶎoʁa β.-ʁandi 0103010602/20.

β.-əβ joq to doʁuɾ kəsɯ β.-əβ joq to 0203020501/18.

β.-masa diɣəle β.-masa͡ ɬa 0202030802/45.

2. “*baɾ*- yardımcı fiil “öncelikle, ilk önce” anlam ifade etmektedir”

β.- am͡ɬa aɬ͡β.- 0103030701/19, am͡ ɬa jaz β.- 0103030701/21, unək͡giɬ͡ β.- ɬ͡a 0502020101/100, pədʒa: dəɾ di β.- 0203030102/01, badzˌudʒɯ də di β.- 0103010305/68, bər qejɢa β.- 0202030605/163, bəɬuo də di β.- 0203010701/01, beɾ ͡β.- ɬ͡a 0502020101/82, di β.- ɬ͡a 0502020101/59, dip bẹɾ β.- ɬ͡a 0502020101/205, diβəɾ də di β.- ɬ͡a 0203010702/55, dixəş dəɾ di β.- ɬa 0203010702/40, dixəş də di β.- ɬa 0203010702/48, diɣə də di β.- 0203020401/17, diɣik di β.- 0202030605/169, geɬ β.- ɬ͡a 0202030605/112, 0202030605/114, giɬ β.- ɬ͡a 0202030605/152, kəsɯ də di β.- 0203020401/04, ɢaɾa β.- 0202030605/155, ɢaɾa β.- ɬ͡a 0502020101/291, ɢaɾa bəɢa keːɾɣẹ susgi ͡β.- ɬa 0202030902/63, ɢəɬdʒiβaɬ β.- ɬ͡a 0502020101/159, heː β.- ɬ͡a 0502020101/42, βeɾ͡β.- ɬ͡a 0502020101/75, ɬaɾ ḍəɾ di β.- 0203020601/02, fəŋnap dəɾ di β.- 0203020601/17, maʁa niɣə β.- 0202010502/24, manəβ də di β.- 0103010304/22, sen oɾɬanma β.- 0102020402/03, seɴ ɢaɾa β-. 0103020502/04, sen tioɬa β.- 0502020101/117, suɾəβadəβ də di β.- 0103010305/01, ɟidə di β.- 0103010304/09, tʂoɢeʂ də di β.- 0103010305/71, jaɴdʑɯ dəɾ di β.- 0103010304/33, zẹɾtgi βaɾ β.- ɬ͡a 0202030605/133.

βaɾma “gitme, gitttiği (yer)”

β.+da bəɾ daɬejdan ma naɾ β.+da 0502020101/408.

βaɾ- “gitmek” Bkz. **aːɾ-, aɾ-, aɾ-, aʰɾ-, baːɾ-, baːɾ-, ba-, baɾ-, baɾ-, baʰɾ-, ḅaɾ-, ḅaʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βaʰɾ-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**

β.-ʁaʂ ɢβ.-ʁaʂ ɢəna ɬ͡a 0202030802/17.

βaʂ “baş, tepe, üst, yetkili, sorumlu, bir nesnenin ucu, aile içinde kişi sayısını belirten birim, başlı” Bkz. **baːʂ, baːdzˌ, baːdʑˌ, baχdzˌ, baʂ, badzˌ, badʑˌ, baʰːdzˌ, baʰʂ, baʰdzˌ, baʰdʑˌ, ḅaχdzˌ, ḅaʂ, ḅadzˌ, ḅaʰdzˌ, ḅaʰdʑˌ, βadʑˌ, ɸudzˌ.**

1. “baş, tepe, üstü, sorumlu”

β. daʂ͡β. 0103010703/22, 0103010701/139, dɔχqus β. maɴqəsdəŋ 0502020101/337, dɔqus β. maɴqəs qan͡eɾ 0502020101/366, dɔχqus β. ḍəɾ 0502020101/400, dɔχqus β. ḍə͡na 0502020101/485, ɢaɾa β. aq baʂ bolernəŋ ʃiaɴdʑiŋ ḍəɾ͡na 0103010701/111, ʤẹɾɣi β. 0103030203/41.

β.+dəŋ ʤiɾɣẹ͡β.+dəŋ aβaga 0103030702/83.

β.+də ʂugu β.+də 0202020401/16,.

β.+ɢa gudəɾ͡β.+ɢa 0102040301/07.

β.+da ɸudaʁ β.+da͡ɬa 0202030802/34, ʤiɾɣi β.+da 0103040403/47

β.+ən dɔχqus β.+ən ɢədəɾβaɬʁanda͡ɬa 0502020101/492.

β.+əŋɢa ʂigə β.+əŋɢa pəḍəkdə oɾʁa͡ɬa 0203020402/18.

2. “aile içinde kişi sayısını belirten birim”

β. bəɾ͡β. kəsɯnə diadək giɣindi 0202030601/76.

3. “baş, başlı”

β. saɾəʁ͡β. ɢoj 0202030605/113, saɾəʁ͡β. ʂiɬdəliŋnə 0202030605/113.

βaʂə “kişi adı”

β.+nəŋgədigə β.+nəŋgədigə də 0103040405/59.

βaʂdəʁ “başlı” Bkz. **baʂdəʁ, βaʂdəq.**

β. ŭʂ β. maɴqəs ḍə 0502020101/294, ŭʂ β. maɴqəs͡ɬa 0502020101/295, ŭʂ β. maɴqəsḍə͡ɬa 0502020101/296, bẹs β. maɴqəs 0502020101/326, 0502020101/331, 0502020101/334, 0502020101/338, 0502020101/344, 0502020101/348, 0502020101/358, bẹs β. maɴqəs͡ ɬa 0502020101/341, bẹs β. maɴqəsɢa

0502020101/346, bis β. maNqəs 0502020101/309, bis β. maNqəsd̥ə͡ ɬa 0502020101/315, bis β. maNqəs͡ ɬa 0502020101/305, 0502020101/494, bis β. maNqəsnəŋgədi 0502020101/424, das β. 0103030203/56, das β. oɬʁeːj 0103030702/85, dɔχqus β. maNqəs 0502020101/390, dɔʰqus β. maNqəs 0502020101/80, 0502020101/81, dɔʰqus β. maNqəs qannə 0502020101/307, dɔʰqus β. maNqəsd̥ə 0502020101/316, doʰqus β. maNqəs 0502020101/86, ʄɔχqus β. maNqəs 0502020101/85, dɔʰqus β. maNqəs͡ ɬa 0502020101/304.

β.+ən dɔʰqus β.+ən jɔG͡ etgᵽ 0502020101/500.

βaşdəq "başlı" Bkz. **başdəʁ, βaşdəʁ.**

β. bis β. maNqəsd̥ə 0502020101/496.

βazɯ Ç. "çorap"

β.+sən qej β͡.+sən 0103030702/79, qej β.+sən gixd̥ərse 0103040401/57.

βadz̥ "baş, bir nesnenin ucu" Bkz. **baːʂ, baːdz̥, baːdz̥, baχdz̥, baʂ, badz̥, badz̥, baʰːdz̥, baʰʂ, baʰdz̥, baʰdz̥, ᵬaχdz̥, ᵬaʂ, ᵬadz̥, ᵬaʰdz̥, ᵬaʰdz̥, βaʂ, ɸudz̥.**

β.+ə bəɾ β.+ə niɣe sɑɾʁɑɾo də 0103030702/59.

βaʰd̥əɾ- "kaybetmek, (rezil) olmak" Bkz. **baʰdəɾ-, baʰd̥əɾ-.**

β.-d̥ə uzə kəsɯ͡ β.-d̥ə 0103030901/32.

βaʰq "taraf, yön" Bkz. **baʰɢ.**

β.+ɢ̥ɑ məsdəŋ giɬmi jiɾ β.+ɢ̥ɑ 0202030605/164.

βaʰɾ- "gitmek" Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, baː-, baːɾ-, ba-, baɾ-, baɾ-, baʰɾ-, ᵬaɾ-, ᵬaʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βar-, βo-, ɸaʰɾ-, vaː-.**

β.-d̥ə ɢɑɾɑʁəɬɑ β.-d̥ə 0203010702/20.

bəːɾ "bir" Bkz. **əɾ, ər, oɾ, ɔr, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, ᵬɾ, ᵬər, βɾ, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

"sıfta"

β. seɾɣi͡ β. ʂɨgə təkəs βᵽɾin 0202031201/15.

βə Ç. "beş" Bkz. **və, vu.**

β. β. gə kəsɯ 0103010304/48.

βəa Ç. "ben" Bkz. **βo, va, vəa, vo.**

β. β. ʤali fɑgə ʃiŋlia 0203020402/26.

βəʁɬa- "sallamak" Bkz. **bəʁɬa-, bəɬʁə-.**

β.-ʁaʂ baʰʂdə bəɾ β.-βoɾ͡ ɬa 0202030301/26, quɬaːqdə bəɾ β.-ʁaʂ͡ ɬa 0202030301/26,

β.-ʁan baʰdzᶎən bəɾ bəɾ β.-ʁan eː də 0202030301/27, bəɾ β.-ʁan͡ ᵽɾ 0202030605/84,

β.-ʁandɑ baʰdzᶎən bəɾ β.-ʁandɑ 0202030301/28.

βədʒin "üzerinden; ile" Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, ᵬədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mᵽdʒin, vudʒin.**

β. aʰɬdəN ɢəɬəʂ β. 0502020101/469, oʰq ͡ja β. 0502020101/76, boz β. 0502020101/248, dəɬ ͡β. jaɬʁaʁaq ͡eː d̥ə 0103030802/31, dəɬ͡ β. jaɬʁaʁaʂ 0103030802/32, kuɬ͡ β. seɬəβaɬʁa 0202030301/26, qadə β. 0202031202/07, ɢaɾa͡ gøɬ͡ β. ͡ɬa 0203010901/03, ɢəɬəʂ β. 0502020101/492, maɬ β. kəsɯnə χosə datʂa mutʂaNGa eʰʄək giɬɣi͡ ɬa 0203020601/12, senəŋ məndaʁ nimi jas β. 0203020601/38, joʁuɾ β. 0202010901/40, 0202020101/11, 0202020501/103, joɬ β. 0202020501/67, joɬ ͡β. 0202010503/13, joɬ͡ β. ʤin͡ ɬa maNdᵽː 0202010503/13.

βəlin "ile" Bkz. **olᵽn, ʊlin, bəlin, boliŋ, min.**

β. gyz β.͡ɬa 0103040405/35.

βəɬ- “bilmek, anlamak” Bkz. **bəːɬ-, bəl-, bəʰɬ-, bəɬ-.**

β.-ɣeg β.-ɣe͡gˌe mẹn 0203010301/24.

β.-ɣẹk maɬnəŋ søz β.-ɣẹk dimi də 0202010502/22.

β.-ɣẹg maɬnəŋ søz β.-ɣẹ͡gˌeː də 0202010502/15.

β.-mẹs eɾ ɔχq͡jɑ β.-mẹs͡eɾ 0202030103/09.

βəɴχo gə χɑ Ç. “hatır sorar”

β. bəɾ β. 0202020501/34.

βəɾ “bir” Bkz. **əɾ, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχr, bəɾ, bər, b̥əɾ, b̥ər, βəːr, βər, βoɾ, βuːr, βuɾ, vəɾ.**

1.“ herhangi bir, bir”

β. β. 0202010901/25, 0202010901/54, 0202020501/08(5), 0202020501/14, 0202020501/27, 0202020501/59(2), 0202020501/101, 0202030301/03, 0202030301/26, 0202030301/33, 0202030402/44, 0202030605/125, 0202030605/165, 0202030801/23(2), 0202030802/53, 0202030802/58, 0202030902/39, 0202030902/47, 0202031202/24, 0203020201/22, 0203020202/20, 0203020402/10, 0203020402/13, 0203020402/21, 0203020402/23, 0203020403/12, 0203020501/16, β. ɑːχɾd͡ʒiq sɔŋuk 0202030902/117, β. ɑq ɢɔj 0203020302/11, β. ɑq ʒy 0103050401/02, β. ɑq jy 0102040301/17, β. ɑq sɑʁɬəq 0202020501/88, ɑʁɑ͡β. 0103030802/26, ɑʁɑ͡β. ɣʃyq ͡qɑzəq 0202010703/16, β. ɑɬəɴGɑ͡β. ʂɑzd̥aʰɾtg̥ə 0103030701/06, ɑm͡sɑ͡β. sɑɬəʁən 0202031202/10, ɑm͡ sɑ͡ β. ɑʰgɑ osɑ 0202031201/21, ɑndɑ͡ β. ɬɑmɑ ͡ɬɑ 0202030802/04, ɑndɑq ͡β. pitio 0202020303/09, ɑndɑɢə ͡β. uʂ tsɯ joɾɬo də 0103050201/24, ɑndɑʁ͡β. 0202010703/01, ɑndɑʁ β. bəɾ 0202010703/08, ɑndɑʁ β. bẹʂ jɑɴd͡zɯ 0202010901/67, ɑndɑʁ͡β. gue d͡ʒiɑɴd͡ʒiu 0202020701/07, ɑndɑʁ͡β. qudəɾ ɑβɑgɑ 0202010703/35, ɑndɑʁ͡ β. ʁɑntɑzɯ 0202020702/05, ɑndɑʁ ͡β. ʒeɾdi͡ ɬɑ 0502020101/152, ɑndɑʁ β. ɬomɑq 0202010503/16, ɑndɑʁ ͡β. ɬomɑq ɟə 0202030401/36, ɑndɑʁ͡β. məndɑʁ βəɾ ʃisu mɑ d̥ɾo 0202020501/54, ɑndɑʁ β. nimi 0202020301/15, ɑndɑʁ nimi͡β. jiʁɑŋ diɣẹg͡eɾ 0203020302/17, ɑndɑʁ͡β. qɑn dẹŋəɾ 0202010703/10, ɑndɑʁ ͡β. jɑːrmɑ 0202030902/69, ɑndɑʁ ͡β. joʁun tʂɨg̥ə 0103030901/64, ɑndɑʁ β. jiobə 0202020301/16, ɑndɑʁ͡β. jidə d̥ɾo 0202010703/12, ɑndɑʁ͡β. ɣʃyβekdəɣ 0202010703/02, ɑndɑʁɑ͡β. ɢɔsɢəːn 0202020303/12, ɑndin͡β. tʂɨməpdik giɬɣẹk 0203030101/02, β. ɑɾɑʰk̡ənə 0202030902/122, β. ɑt͡tsɑɬt dəɾ͡qɑn 0203020501/27, β. ɑʰgɑ qəʰGəɾək gẹɣẹ 0202020501/09, β. ɑʰgɑ oɾmə oŋʂəʁɑ 0202020501/09, β. ɑʰs itgi 0202010702/06, ɑʰɬdən jodɑ ɟusin 0103010701/22, β. ɑʰsdəŋ kun 0103010702/05, əndzə̨ŋmo͡β. Uzuk uɾʁutɢɑ 0502020101/201, ene͡β. ʃyɬɑʁɑ 0202020701/61, enẹ ͡β. məndɑʁ nimi 0203020302/17, enẹ ͡β. ʃyɬɑʁɑ 0202020701/60, enẹ β. ɣiʤinien 0202020301/14, β. eʰt tuɬək geɣe 0203020501/08, ẹzẹɾnəŋ əʂdi͡β. ʒiŋni 0202010502/16, oːɬ͡β. quɬunnə 0203020302/13, o͡ɬə͡β. tienɬotʂi dimi 0203020201/22, oɬ͡β. tɑɬɑʁɑ 0202030605/43, oɬ͡β. toptʂinə 0202030301/19, β. ojʁɑʂ ɢɑni͡enẹ͡βəɾ χuɑɾ dəɾə 0202030104/07, ojʁɑʂ ɢɑni͡enẹ͡β. 0202030104/07, β. oʰq jɑ 0502020101/74, β. oʰɾsɑɴnə sɑɬʁɑ 0202030601/17, β. oʰt tɑʁ 0502020101/452, β. ʊt tsɑɬʁɑ 0203020501/03, β. unduʁɑɴdɑ 0202010901/27, β. uʰɾsɑɴnə sɑɬʁɑ 0202010101/03, ini͡ β. uʰʂsɑɴ 0202020701/36, β. pərβɑ d̥ə 0202030902/10, pəʰɾɢɑɴGɑ͡β. mɑɾmi 0103010701/84, peɣ ɬɑmɑleɾʁɑ͡β. bẹɬɣe β. qurnə qusɑnd̥əʰɾd̥ə͡nɑ 0103010701/122, β. peɣ mɑ ɟɾə 0202010701/18, poɾɑɴdɑ β. də ͡nɑ 0202030604/31(2), β. pioliɑːɴ bəɾ 0202030902/14, β. bɑɾmɑsdəq dzu̯q bəɾ

kədʒiɻgəni ər jɐr dro 0202010901/28, β. bars jəɬɬəq ɢəz 0202020501/16, β. baʂ dʐałχəʂ e͡ 0202030301/03, β. baʰʂ dʐałʁa 0203020402/13, bə β. ʒynə 0202030902/18, bə͡ β. jarmasənə 0202030902/69, bə mo͡ ła β͡. qantan bə 0202030605/62, bə͡ β. ʝus nimi͡ ɐr 0202030605/142, bəłarʁa β͡. łoŋusd̥an tutin 0202030605/09, bər β. 0202030604/15, bər β͡. uɣur 0202020701/56, bər β. daβan 0202030902/121, bər β͡. dałə 0202020501/76, bər β͡. dałə ɬa 0203020202/11, bər β͡. guodʒanə 0502020101/04, bər β͡. ɢoj d̥ər n͡a 0202010702/03, bər β͡. ɢojnə 0202010702/04, bər β͡. βər dałə 0203020302/10, bər βər β. dałə 0203020302/10, β. bər guantse 0203020402/21, bər β͡. χosu 0202030902/121, bər β͡. ʁəʁa 0202020702/12, bər β͡. dʒazɯdan ɬa 0202030802/36, bər β. dʒadʑɯ 0202030802/10, bər β͡. dʒɐ̝zɯ 0202030308/04(2), bər β. dʒadʑɯnəŋ 0202020701/35, bər β͡. ɢoːzə 0202031201/12, bər β͡. ɬa ɢoj 0202031201/09, bər β. niɣəɬɣi 0202020702/28, bər β͡. nimi 0203020402/05, bər β͡. təkəs 0502020101/101, bər β. təkəs 0502020101/103, bər β. sap ɬa 0202020501/04, bər β͡. sap 0202020501/04, bər β͡. sɯŋ 0202020702/27, β. bər ʂigə fə jim ałək gise ɬa 0202010901/49, bər β. fəazɯ 0202030308/07, bər β͡. sɯŋ ɢəʁa 0202020702/11, bər β͡. siːʁa 0202020702/19, bər β͡. təkəs 0202030308/04, bər β͡. təkəs ʁəʁa 0202020702/10, bər β͡. tazɯ̆ 0202020702/10, ber β. andaʁ demər ʃiaɴdʑɯ 0202030902/87, ber β. sarəʁ aʰt bɐr 0202030902/47, bɐːr β͡. demər ə͡rgan 0202030902/86, bozda β. niː niː də 0202030802/02, β. bøːzyk bər ʂiɴχuołasa 0202031201/05, β. bøzuk tałada 0502020101/302, βarsa ɬa β͡. kadaq ałəɴqəʂ mi 0202030802/19, biʃy β. biʃio 0202020303/11, β. βər vuʂɨ jasaʁan nimɐ̨ 0202020301/12, β. ɸudaʁ dimi 0202030802/34, ɸuduruŋgi β͡. sək 0202020701/13, ɸudurdan berə β͡. pandʑɯnə 0202030604/03, bə ma β. janaʁə 0202010501/06, β. bələt tusginnəŋ bər e͡ na 0102020304/8, bər dʒazɯda β͡. kəsɯ 0202010502/01, bozda β͡. joda ałχəʂ də 0103010601/25, 0103010601/36, 0103010601/49, bɔzda β. joda ałχəʂ də 0103010601/40, β. β͡ər dioʰdʒin d̥ər 0202010701/10, βər β͡. dioʰdʒin d̥ər 0202010701/10, β. daːgesə ɬa 0202031202/58, β. dałej 0202030902/31, β. daɴGəna sazd̥əʁ 0202030402/44, β. darəʁ sazɢa 0202020701/43, daʰpbas β. kəsɯ 0202010502/23, daʰɢa β. 0202020302/04, daʰɢə β. 0202020302/04, daʰɢə β. nɐ̝rmi diɣeg e͡ 0203010301/38, daʰɢ̟ə β. dʒiedʒie 0203020601/15, β. demər qejdʒi 0103010703/21, β. dejfə ma 0103010501/01, β. doːsɢan 0202020501/39, β. døʰqdor dimi 0202010901/23, β. duł tusɐ̝p də 0502020101/202, dintʂa tutd̥ə na 0103010701/79, d̥aʰɢə β͡. jorʁa duman 0202010701/12, β. gandʒa dro 0203020501/16, β. gəməs joda ʝusin 0103010701/23, goł ɬa β͡. kəm kəm 0201010101/33, gonda β. ʁete 0202030802/33, guŋʂadʒiŋda β͡. qam eʰłdzɨ̟ 0103030802/30, β. guan deła ʰd̥ə n͡a 0103010701/88, β. guaniendo udʒin 0203010503/02, β. guantse 0203020402/23, β. gumməs niɣə d̥ə 0502020101/433, β. gutʂəŋ dərə 0202030103/04, β. kadaq ałəɴGa 0202010901/25, β. kəndoɢur 0502020101/36, kəsɯʈi β͡. peķ ʝər n͡a 0202010703/32, β. keːmdʑɯ 0202020501/29, β. kełəŋ keɣərɣindi 0202030604/01, β. qam e͡ʰłdʒi 0202010703/33, 0202030101/01, β. qan ͡undərmeɣe 0502020101/48, β. qantanəraq bər kəsə 0502020101/114, qar maɴGəłarʁa β͡. 0103030802/18, β. qaro 0202030605/110, β. qaro dəzGanda ɬa 0202030605/111, qərnəŋ baʂGa β͡. uʰrʂsaɴ saːɬ 0202020501/16, β. qəɴGəraʁə 0202030104/05, β. ɢara dʐɨ̟vən 0103010701/69, β. ɢar jy dro: 0202010901/65, β. ɢara ɸaʁaɴ 0202030605/153, ɢajsə β. aβaga 0103010702/66, β. ɢəzdar

0202030902/14, β. ɢəzəɬ pəʂt 0202030401/34, ɢejʁa͡β. aʰs məs əʂ 0202010501/14, β. ɢoj 0202030802/49, β. ɢoj βeɾɣə mẹ 0203020202/15, β. ɢoj meɾɣenə 0202030402/39, β. ɢəɬən jiu lia 0202020101/13, χoː͡β. 0202031201/06, χosəɴɢa ͡β. bẹɾɣẹʂ ͡ɬa 0103030802/16, χɔ͡β. aʰɬdəɾaːqɢa 0202030604/08, χɔsəɴɢa β. kunge pannasəβ 0103050101/23, β. χuodʒẹn 0202030901/15, β. ʁə swŋ tezaɴ 0203020402/23, β. ʒeɾ͡ eː 0502020101/152, β. ʒy ḍə 0103010503/04, β. ʒiɣət 0202030902/81, ʒise͡ɬa͡β. bəŋʂi də 0202030404/12, β. ʒisɯ dəɾo 0202031202/58, β. ʤatiŋ 0202030902/11, β. ʤionəŋ ͡əʂdigə 0202010703/01, β. ʤiɾɣi aβaga 0202010703/06, β. ʤitbəŋ usdaʁan 0502020101/287, β. liuʃ͡ien aʰsəʁnəŋ 0103010602/21, β. ɬaɾ ɬaredəβadin 0202030301/34, ɬoːmdʐi gaɾdamba͡β.͡ ojin͡ ẹtgin͡ ẹɾ 0202030605/56, β. ɬom oŋʂəp bẹɾ 0202030802/49, β. ɬom oŋʂətɢa 0202010901/48, β. ɬom saɬẹn 0202030802/11, β. ɬomdʐi gaɾdamba dip 0202030605/05, β. ɬəːm ɔŋʂəχəʂ dro 0202030802/03, β. ɬəm ɔŋʂəʁa 0202030801/07, maɴa ͡β. 0202031201/06, maɴa β. hrq ɢaɾap bẹɾ 0202030802/23, β. məɬa duqɢan͡e: də 0202030402/01, məɬaɬaɾnə͡β. guan deɬaχəʂ ͡eɾ 0103040401/48, məndaʁ β. ʒeɬ gẹɬɣẹ ͡ɬa 0502020101/210, β. məndaʁ nimi 0203020202/18, məɴa͡β. gumus qaɬqa 0202031202/27, β. mənəŋ kəɾe bəɾ ʂam dəɾ 0202030101/03, məndaʔ͡β. 0103030802/29, məndaɢo ͡β. ɬomaq 0202030601/72, məndaʁ ͡β. at saɬəp ḍə 0202030605/50, məndaʁ ͡β. boɬus dəɾo 0202020501/59, məndaʁ βəɾ ʃisu ma ḍro 0202020501/47, məndaʁ͡β. ɬomaq dro 0202030605/166, məndaʁ ͡β. nanti 0203010702/54, məndaʁ͡ β. ʂuaŋkuekuezɯ 0103030701/07, məndaʁ͡β. jyɾsə 0202031202/24, məndaʁ͡β. bəɾ məŋ bẹs͡on daʰɾtqəʂ aɾaʰḳə dəɾ͡na 0103040403/37, məndaʁə β. ʐiŋvu 0202030402/40, məs β. jaχʂəβ͡ ɬa 0202030605/112, məs β. kəsɯ jozɢanda 0202030603/02, məsḍi ni͡β. ajiʁ βaɾ͡e 0502020101/319, məsgi͡β. jaɬadəβat 0103040405/25, mo͡β. 0202010703/01, mo͡β. duŋʤa beɾi də na 0103050101/28, mo͡β. qantan bəɾ 0202030601/20, β. mo͡ɬa͡ʁej do 0202030802/34, miʤaːɢəna͡β. semi də 0103010502/16, nana β. ɬomaqdan bəɾ di 0202030302/05, niː β. ɢəɬəʂ 0502020101/438, niː β. jaʰʂ oχəʂ də 0202030802/08, ni ͡β. bẹlẹk jisə͡ẹɾ 0202031202/57, β. niɣə 0202031201/35, saɴa͡β. fudagə unuk gin 0202030402/28, səkgẹ͡β. bezuk kəʤiɣ jaɬdaɬ 0202030601/78, səməkdəŋ yzəɣẹ͡β. 0103050102/30, β. semin ixʤeʰɾḍə 0103010303/10, sen maː͡β. məndak keɬən 0202030605/66, sen ma ͡β. guŋʃien boɬʁeːj 0103010701/140, β. seɾəɣ ͡ʒip 0202020201/06, sedʐəq dimi͡β. ɬom 0202010901/15, β. søz diɣẹk 0202030601/80, β. sumə͡ʰɬɢan 0502020101/82, β. syjɾə qan 0202030601/66, β. sɯ jyẹɾnəŋ 0203020302/13, β. ʃientaɴ unduɾuβ 0202010901/03, β. ʃisu ḍəɾ 0202020501/28, β. ʂaɾdəŋ bəɬəktʂi 0202030604/41, β. ʂimẹɾ 0202030801/23, β. taɬa ʂit 0202030301/07, β. taʁaɾ quβadʐəq 0203020402/17, β. taɴɢəɾaq boɬʁə͡ɣeɬe ḍə 0502020101/317, β. tuŋtuŋzɯ 0202020701/11, β. teɬək dəɾ 0202031202/53, β. tezɯ 0203020402/23, β. təʁ͡pədʐaqdə 0502020101/89, ʄoχt doɢəɾ͡β. aβaga do 0103040302/14, tʂa ma͡β. kuʂdəɣ osa 0103050101/41, β. tʂanə aɬʁa 0202010901/71, β. tʂanə 0202030605/123, β. vejsɯŋʤɯnəŋ 0202030802/14, β. jaβdaɬ ajtəsəp bej 0202010701/02, β. jaχʂ etgə 0502020101/307, β. jaʁ maʰɾsin aɬəɴɢaʂ ḍə 0202020501/25, β. jaʁnə məndaʁ 0203020202/18, β. jan suŋukdə 0202030605/164, janda͡β. jiŋdi aʁəɬɬəʁ osa 0202020501/12, β. jaɴqəs oʁuɬ 0202030605/74, β. jaʂ kun dəɾ 0103010701/127, β. jazmaqḍə jazɢa 0502020101/207, jaʰʂ͡β. niɣə 0202031202/27, jaʰːʂə͡β. kəsə͡eɾ 0203020402/01, β. jaʰʂəp bəɾ disəβəɾ 0502020101/307, jẹɾdi β. bøːzuk bəɾ

0202030605/150, β. jẹʰɬdʒi̯ də 0103030802/35, β. joɬ dər 0202010901/78, β. joɬas aʰga 0202020401/03, joɬda β. doːsɢan 0202030301/05, joɬʁa eʰtgẹndi͡ β. taɬa ʂit 0202030301/01, jondʑɯɣi͡ β. aq ʒy təkʲiː d̥ə 0102040301/12, β. jy də 0202010901/28, β. jyepu βa͡ɾ eː 0202010901/48, jyrə͡β. niːɣə baɴnassa 0202031201/06, β. jyrsaɴ saɬʁa 0202020701/28, β. jys duɬ dro 0502020101/205, β. ji ər ʂigə odəŋ 0103030901/06, β. jiʁaʂ tiotiozɯnə 0202010901/53, β. jimsaq eʰt 0202030402/66, jine͡ β. jiɣ sutdə 0202030305/02, β. jiŋni dərə 0202010502/18, β. ʐuʒi ʃiŋdʐuaɴnəŋ 0203010702/52, β. dʑuŋdʒio ʒiʂi 0202020701/20, β. dʐə̀ɬ jazɢa 0202020301/19, dʐə̀ɴqəs qandaβ͡. ɢəz βa͡ɾe͡ɾ 0202030601/47.

β.+nəŋgədi bər β.+nəŋgədi 0202020501/20, 0202020501/34.

β.+nə bər β.+nə 0103050101/31, bə͡rβ͡.+nə 0202020501/34, bər β.+nə gyrmis nimi do 0202030201/03**.**

β.+ɣe bər β͡.+ɣe 0103050101/55, 0202020501/34, bər β͡.+ɣe χujχua βero 0202030601/84.

β.+ɣẹ bə͡ɾ β.+ɣẹ 0202020501/12, bə͡rβ͡.+ɣẹ ɬa 0202020501/12, bə͡rβ͡.+ɣẹ bejdʐania 0202020501/33.

β.+ən bər β͡.+ən andaɢa χuɬaʁa ɬa 0203020203/15, bər β͡.+ən χuɬaʁa ɬa 0203020203/11.

β.+ənə bər β.+ənə 0203020203/08.

β.+əŋge bər β.+əŋge 0203020101/05.

2. “zarf bir”

β. β. 0103010701/74, 0103010701/88, 0202030802/45, 0202030802/49, 0202031202/10, β. aɢeː guoɬaʁanda 0202020501/07, β. aʁəttsdeɾ 0202030301/36, amdonə β. daɾɬadin 0202030601/28, aʂɢa β. ɢaɾa 0202030601/39, β. ajdəβatb̥in d̥ro 0202031202/56, β. ajtəsoː 0103030702/20, β. ajtəsɢa 0103030702/40, aʰsəɴɢa β. dadəɾʁa 0202020501/83, aʰsəɴɢa β. jaʁ dadərəβ 0202020501/87, aʰtd̥ə β. suʁaɾʁa 0502020101/284, enẹ β. dəpdiɣe 0202030306/02, enẹ̀ β. di βaɬ͡ja 0502020101/207, ẹnẹ β. pɔʰɢaɾsa 0202031202/10, ẹnẹ β. ʂidasa 0202031202/10, ẹni β͡. ajtə̆səβ 0103010701/63, ẹni β͡. ajtə̆ssa 0103030702/33, 0103030702/39, ẹni β. ɢaɾẹn 0203010702/27, ojnə β. tʊqdatɢa 0202030601/28, øɬərɣi β. qan qunə͡ː ər aχqətɢa ɬa 0103010502/13, uzu β͡. ajtə̆sɢan ẹ͡ː də͡ na 0103010601/47, uzu β. aʰdʐi̯n 0202030402/74, uzu ɬa β. ʁojʁa βaɾẹn 0202030605/123, uʰrʂsaɴnə β͡. saɬ 0202020501/19, β. pɔqɢa 0202010901/53, β. baɴnasəp 0202031201/07, 0502020101/114, baʂdə dʐa β. ɢajsə kungẹ qəʰrqtsa ołʂ d̥ə 0202020501/68, be͡ɾ β. asəɾʁa 0203011002/26, β. βerɣẹndi 0502020101/289, β. dadə 0502020101/61, β. dadəsa 0502020101/62, β. dadət 0103010702/68, dẹŋərnə β. maː bər jaqɢa 0202030802/44, β. dip bẹr βa͡ɾɬa 0502020101/205, β. disəβaɬsa 0202031202/10, β. goɬ gyrʉsini 0202030605/112, β. gøsemeɣe ʒi 0502020101/90, β. gøsemeɣe ʒid̥ərse 0502020101/88, β. gøʰgʉtge 0502020101/289, β. gøʰgʉttsa͡ ɬa 0502020101/276, keʧ͡innerna β͡. dʐodeɬa 0202030605/113, kømbʉʂdə͡ ɬa β. mandəriː də ͡na 0201010101/12, kømbʉʂdə͡β. manḍ̥ərsa͡ ɬa 0201010101/15, kun͡ oʰrḍ̥o͡ β. qejndəɾʁa əʂgi 0202031101/26, kunnə͡β. maɴa bər qejqap berse 0202031201/21, β. qejɢadoː 0103040403/41, β. qoɬuβur do 0202031201/04, β. ɢaɾaʁa 0502020101/455, β. ɢaɾaʁe 0502020101/205, β. ɢərəq qaɬẹn 0202030301/36, β. ɢərəq ͡qaɬẹn 0202030301/35, ɢejsəʁa β. məz sa jerdiβaḍ̥ẹ 0203020402/22, β. ɢuzu ɢaɾaʁa 0202030605/54, χoː məndʒa məndʒa β. jiɣe 0203020202/19, χo β͡. geɬəβ

0202031202/25, χɔː β. giɣi 0202020501/92, χɔ β. datqəş də 0202031202/28, χɔsə͡β. məndaɢo ajtəšɢan ͡e̯ː dəɾ ͡na 0103010601/24, məs ͡β. ɢaɾaʁəła majn 0502020101/455, β. ʤiniennaʁa 0202020501/09, maː β. jaqɢa 0202030802/44, maː β. joł ͡ezeɾt 0202030605/137, maɴa β. qejqap berse 0202031201/21, maɴa ͡β. ʤileβəɾ 0202030105/04, β. maɴaɾnəŋ bẹlẹgə pəḍo ʁoː 0103010703/27, mənə ma ͡β. ẹni ͡βəɾ ajtəšəβ 0103010701/63, mənə β. pɔʰɢaɾmasa 0202031202/10, mənə ͡β. łaɾdək geʰse 0202020501/06, məndaʁ ͡β. bəłɣəɾtgik 0202020701/53, məs β. ẹnẹ βəɾ pɔʰɢaɾsa 0202031202/10, məs β. ʒijni 0202030605/114, məs β. seɾ ͡βəɾ mənə βəɾ pɔʰɢaɾmasa 0202031202/10, məs ͡β. tʂa ͡iʧiːnə 0202030605/152, məs χo β. ẹnẹ βəɾ ʂidasa 0202031202/10, mẹnə ͡β. qəɢərəβ 0103010702/15, mẹnə β. ʒimi 0202030301/03, β. mindʒaɾ jaʁdəɾmasa 0202030802/45, β. niːɣə ͡ʁəłmasa 0202030802/49, β. niːɣəłxəş 0202030601/79, β. søɣułɣə 0202030603/02, səleɾ β. bɔχɢaɾsa 0202030604/22, seɾ ͡β. mənə βəɾ pɔʰɢaɾmasa 0202031202/10, β. suɾt 0502020101/58, β. suɾtgi 0202020501/27, ʂitdə͡β. jozɢərəp beɾ 0202030301/35, β. taɾdaq ɢaɾasa 0202031202/10, jaːʂu ͡ła β. 0202030601/63, β. jandəɾẹn 0202030601/78, jʉɾ ͡β. ɢaɾa 0202030601/35, jʉɾ ͡β. ɢaɾaʁan ͡e̯ɾ 0202030601/36.

βərmi “birşey” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊrmi, bərme, bərmẹ, bərmi, bərmẹ, bərmi, bermi, bẹrmẹ, bẹrmi, biɾmi, βərmi, βuɾmi.**

β. andaʁ β. 0103030701/08, ba suj mẹɾ β. 0202030101/08, β. də 0103030802/27, sen maː β. bẹɾ 0202031201/15, jaːnə β. demər tʂuandʒɯ βołʁan ͡eː ḍər ͡na 0202031202/52.

β.+sə β.+sə şore hanəp dər 0202030103/04.

βər “bir” Bkz. **ər, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, b̥əɾ, b̥ər, βəɾ, βər, βoɾ, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

1.“ herhangi bir, bir”

β. β. 0203020601/61.

2.“zarf bir”

β. anagaleɾʁa aβagaleɾʁa β. tut dəɾ ͡na 0103010701/93, ʊł ͡β. lejχuj͡ ła 0202020302/04, b̥eʰdi ͡β. bəłus bəłdoːɾ 0202020501/06, niʤio ͡β. aq͡ ʒip 0202020302/04, niʤio ͡β. ała jip 0202020302/04, sẹn mo͡ β. andaʁ ͡βəɾ 0202010703/01, tʂanə͡β. qejnatɢanda 0202030605/155.

βərmi “birşey” Bkz. **ərmi, omi, oɾmə, oɾme, oɾmi, ʊrmi, bərme, bərmẹ, bərmi, bərmẹ, bərmi, bermi, bẹrmẹ, bẹrmi, biɾmi, βərmi, βuɾmi.**

β. niː͡β. gizəsdərɣi 0202010901/64.

βəzin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, ʤin, ʤin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

β. aʰsə β. bədasdərɣẹ tołasdərɣẹ 0202030306/02, qadi β. 0202020101/04, søjrə͡β. zi̯utʂaɴʤɯ diː dəɾ ͡qan 0202030308/06, joʁuɾ β. ͡ła 0202020101/03.

βeːɾə “bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːrə, βeɾ, βeɾə.**

β. naːɾə ͡β. ʁəło 0202020201/06.

βegə < begə “o (Saqıs boy ağzı)” Bkz. **beːgə, begə, begəł, bẹːgə, bẹgə, bẹgi.**

β. β. bəɾ ʃiŋ ʧi di jigə jiulia 0203020601/55.

βenχua ʤy Ç. “Kültür Müdürlüğü”

β.+nəŋgə β.+nəŋgə 0103010304/41.

βeɾ “beri, bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾə.**

β. nɑɾ͡β. 0502020101/119, 0502020101/367.

βeɾ- “vermek, ödemek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ, beʰɾ-, bẹɾ-, bẹr-, bẹʰːɾ-, bẹʰɾ-, b̥eʰɾ-, b̥eɾ-, b̥ẹɾ-, b̥ẹʰɾ-, βẹɾ-, βeɾə, veɾ-.**

β.-əβəɾ dəɾ ɑʰt mɑ β.-əβəɾ dəɾ 0203020202/20, uʰk̡us mɑ β.-əβəɾ dəɾ 0203020202/20, ɢoj mɑ β.-əβəɾ dəɾ 0203020202/20.

β.-əβ də ɢəz β.-əβ də 0103010305/02.

β.-o də/do liu bəj β.-o də 0103010303/30, jitʃien͡ɑsəʁ β.-o do 0103010303/31.

β.-əp də/dəɾ ɑɴɑ β.-əp də 0202030101/11, ɢəz β.-əp də 0103050101/12, ɑdʐɑʁɑ β.-əp dəɾ 0202030101/05.

β.-t də ɑɾɑʰk̡ə β.-t də 0502020101/221, liɑɴbəj β.-t də 0103010303/29.

β.-ɣə me ɑʰt β.-ɣə me 0203020202/15.

β.-xəʂ mẹɾ bəɾ ɑq ɢəj β.-xəʂ mẹɾ 0203020302/11, bəɾ uʰk̡us β.-xəʂ mẹɾ 0203020302/11.

β.-se ɢoːzə β.-se 0202031201/12, ɢoj β.-se͡ ɬɑ 0203020302/11, sɑɴɑ β.-se 0502020101/144.

β.-ẹn sɑɾəʁ ɑʰtdəŋ bəɾ tu͡ β.-ẹn 0202030902/47.

β.-in sɑɴɑ β.-in 0202030105/04, 0502020101/117.

β.- duzɢu β.- 0202030605/51, tʂɑ kegdinə β.- 0202030301/16, oʰqjɑnə β.-͡βɑɾ͡ɬɑ 0502020101/75.

β.-ʁe ʁɑndʒɑʁɑ β.-ʁe 0202020401/16.

β.-əβ duzɢə β.-əβ 0103050201/14.

β.-o χujχuɑ β.-o 0202030601/84.

β.-ɣe geseɾɣẹ β.-ɣe 0502020101/208.

β.-ă̈p sɑʁɑ͡ β.-ă̈p bosɑ 0103010305/08.

β.-əβɑtɢɑʂ kəsɯɣẹ β.-əβɑtɢɑʂ də 0202020501/29.

β.-ɣen səɴɑɾ ɢɑɾ͡jy β.-ɣen eː də 0502020101/15.

β.-əβɑtɢɑn qɑɾəʁɑ β.-əβɑtɢɑn͡e d̥ə 0202030401/28.

β.-ɣendi toptʂɨnə β.-ɣendi 0202030301/19.

β.-ɣẹndi bəɾ β.-ɣẹndi 0502020101/289.

β.-ɣẹk β.-ɣẹk nimi dɾo 0202031201/13.

β.-mẹse ɢəz͡ β.-mẹse 0103010305/04.

βeɾ- “vurmak” Bkz. **peːχɾ-, peːɾ-, peχɾ-, peɾ-, pẹɾ- ɸeɾ-.**

β.-əβəɾ dəɾ kẹŋgeʰrge β.-əβəɾ dəɾ 0202030103/17.

β.-se ɑndɑʁ β.-se 0203010303/06, mɑ͡ɬ β.-se 0203010303/10, məndɑʁ͡ uɾ β.-se 0203010303/06.

βeɾə “bu tarafa” Bkz. **beːɾə, beɾ, beɾə, bẹːɾ, bẹːɾə, bẹɾ, bẹɾə, biːɾə, βeːɾə, βeɾ.**

β. nɑːɾə β. 0202020302/04, nɑɾ͡ β. 0202020302/06, 0202020302/07, nɑɾə β. 0202030605/83, nɑɾə͡β. ẹʰtŭsuβ 0202030604/75.

βeɾək “şapka” Bkz. **peɾəg, peɾək, peɾeg, peɾek, peɾeḵ, peɾk, pẹɾəg, pẹɾək, pẹɾg, pøːɾuk, pøːɾyk, pøɾyg, pʉɾək.** Ayrıca Bkz. **tʂodʐɑɴ peːɾek, tʂʊdʐɑɴ peɾək.**

β. tułk͡β. 0103010305/42.

βẹːj “şaşırma bildiren ünlem”

β. β. oɬ dun peɾəp peɾɣẹ dzẹŋdzɑ bozu mɑ ɟəʰɾdəɾiβəɾ do 0202010703/35.

βe̞ɾ- “vermek, (kız)evlendirmek” Bkz. **eɾ-, beːɾ-, be-, beɾ, beʰɾ-, be̞ɾ-, be̞r-, be̞ʰɾ-, be̞ʰːɾ-, e̞beʰɾ-, e̞ber-, e̞be̞ɾ-, e̞be̞ʰɾ-, βeɾ-, βeɾə, veɾ-.**

β.-əβər d̪ə doʁɔr dəʰʤiŋg̊e̞ β.-əβər d̪ə 0202010701/15.

β.-əβ də ɣ̊us β.-əβ də 0103040601/18.

β.-əp də məɬanə kəsɯɣi β.-əp də͡ na 0103010305/19.

β.-ɣə me uʰɣ̊us β.-ɣə me 0203020202/15.

β.-xəg̊ mi bər uʰkus β.-xəg̊ mi 0202031202/13.

β.-se senə kəsəɣi β.-se͡ɬa 0103010305/13.

β.-in sɑɴɑ β.-in 0202030401/07, g̊igə təkəs β.-in 0202031201/15.

β.- oʰq jɑːnə β.- 0502020101/74, gyzdy β.- 0202030902/112.

β.-ɣe̞ belekdə β.-ɣe̞͡ɬa 0202030802/23.

β.-ɣi kunnə β.-ɣi 0201010101/18.

β.-ɣe̞ndi bər β.-ɣe̞ndi 0202030605/122, kegdinə β.-ɣe̞ndi 0202030301/19.

βoː- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, e̞bə-, e̞bo-, e̞boɬ-, e̞boʰɬ-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

β.-g̊ dəɾ ni β.-g̊ dəɾ 0103030802/13.

βo- < **βɑɾ-** “gitmek” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-**, **ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰɾ-, e̞bɑɾ-, e̞bɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, βɑʰɾ-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

β.-ʁɑndɑ oɾtdɑʁəɬɑ͡ β.-ʁɑndɑ 0202030401/05.

βo- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, e̞bə-, e̞bo-, e̞boɬ-, e̞boʰɬ-, βoː-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

β.-p də/d̪ə/d̪əɾ uχɢɑɾsɑ͡ ɬɑ β.-p də 0103010703/10, esdiɣ β.-p d̪ə 0502020101/274, məndɑʁ β.-p d̪əɾ 0202030605/61, ʤyɣeɾ β.-ʁə d̪əɾ 0203020203/06.

β.-sɑ pəj β.-sɑ 0202031201/29, gumus tɑʁ β.-sɑ 0202031202/37, ɢəz β.-sɑ 0202020501/29, 0202020501/105, sen ni β.-sɑ 0202031201/29, jɑβdɑɬ β.-sɑ 0203010301/36.

β.-p toʃi͡ β.-p͡ bop 0103030802/12.

β.-ʁɑ dɑɢɑleɾ β.-ʁɑ 0103010703/01.

β.-ʁɑn kəsɯ β.-ʁɑn 0103030901/18.

βo Ç. “ben” Bkz. **βəa, va, vəa, vo**.

β. β. 0103010703/14.

βoɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, e̞bə-, e̞bo-, e̞boɬ-, e̞boʰɬ-, βoː-, βo-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

β.- də/dəɾ zəɾ ɬɑ zəɾ β.-də 0103040405/05, niː ɬɑ β.- dəɾ͡ nɑ 0202030604/37.

β.-ʁə dəɾ jɑʁəɬɑssɑ β.-ʁə dəɾ 0502020101/164.

β.-χəg̊ e jɑχg̊ β.-χəg̊͡ e 0502020101/416.

β.-χəg̊ də donnəɣ gizgəɬəɣ β.-χəg̊ də ͡nɑ 0202030604/60, jɑʰg̊ β.-χəg̊ də 0202030802/03, 0202030802/07.

β.-χəg̊ g̊igə dujuʁə ni β.-χəg̊ 0202031201/27.

β.-g̊ də koŋəʰɾdɑ β.-g̊ də 0103030201/03.

β.-sɑ dɑɾɬɑp bəɾ kəsɯ β.-sɑ 0202031201/06, gumus qɑɬqɑ β.-sɑ 0202031202/27, β.-sɑ͡ ɬɑ 0502020101/307.

β.- ɑːɢənə β.- 0202031201/06, ɑdʐɑɴ nə dij dər t͡ɬɑ niː β.- 0202030605/139, e^{h}gẹsəŋnə β.- 0202031201/06, niː mɑ β.- 0103040405/05.

β.-ʁeːj deməɾ dʐɑnnəʁ β.-ʁeːj 0103030203/55, guɑnmɑłəʁ β.-ʁeːj 0103010701/136, **β.-ʁe** gyk dẹŋəɾnəŋ suɬ͡β.-ʁe 0502020101/54.

β.-əβ bəɾ kəsɯ β.-əβ unuk gẹtəβ 0202031201/05, kəsɯ β.-əβ geβ 0202031201/06, niɾmi β.-əβ 0203010301/51, jɑʁ β.-əβ 0202031201/26.

β.-uβ jɑʁ β.-uβ 0202031201/33.

β.-o jɑʁ β.-o jɑɾɑsɢeːj 0103030702/69.

β.-ʁɑ ɢɑ^{h}d̻il β.-ʁɑ 0203020201/16, nẹɾmi β.-ʁɑ 0203010301/51.

β.-ʁɑn deməɾ tʂuɑndʑɯ β.-ʁɑn͡e: d̻əɾ͡nɑ 0202031202/52, məłɑnəŋ ɑg̻ɑsə β.-ʁɑn͡eɾ d̻ij d̻ə 0203020203/24.

β.-ʁɑndɑ pəkdəɣ β.-ʁɑndɑ 0202030605/154.

β.-mɑsɑ qadi β.-mɑsɑ 0203020201/01.

βoł < oł “o” Bkz. **oː, oːł, o, oł, ɔ, ɔł, ʊː, ʊːł, ʊ, ʊł, uː, uːł, u, uł, ʉł, vu.**

β. ɑβɑgɑ͡ɬɑ kəsə β. niːɣəɣe 0203020203/03, β. kegdinə ɔŋʂo ɔŋʂə 0202030301/20.

βołəs “örf-âdet, gelenek, görenek” **bəłəs, bołəs, bołəs bołdoɾ, bołus bołdoɾ, bołəs b̻oɬd̻oɾ, bołus, bɔłus bołdoɾ.**

β. β. mɑ joq dɾo 0202010702/08.

βołəs- “hep beraber olmak”

β.-ɢɑ dʐɑŋgujʤɯ β.-ɢɑ 0202030402/57.

βołmɑ “olma, olan (kişi)” Bkz. **ołmɑ, bołmɑ.**

β. dɑʁe β. 0202031202/29, guɣi β. 0202031202/29, gunɑ β. 0202031202/29.

βomə Ç. “biz” Bkz. **βɑmə, vɑmə, vamə,** β. 0203030102/02.

βoɾ “bir” Bkz. **əɾ, ər, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, b̻əɾ, b̻ər, βəːɾ, βəɾ, βər, βuːɾ, βuɾ, vəɾ.**

1. “herhangi bir, bir”

β. uzu͡β. ɑ^{h}łdən jodɑ sɔɢẹn 0103030702/15, bə͡β. je^{h}łdʐi͡ɬɑ 0103030802/36, ni͡β. ʧĩŋkuɑŋ d̻ə 0103050101/55.

2. “zarf bir”

β. ẹni͡β. ɑjtsəβ 0103010701/50, mənə͡β. kəm bəɾ qeɢɑʂ d̻əɾ͡d̻ise 0103010702/07, ɑnɑgɑleɾʁɑ β. tudin 0103010702/58.

βoɾ- < oɬəɾ-“bulunmak, durmak” Bkz. **oːɬəɾ-, oːɬuɾ-, oːɾ-, oɬəːɾ-, oɬəɾ-, oɬər-, oɬə^{h}ɾ-, oɬuɾ-, oɾ-.**

β.-ʁɑn ɑ^{h}dʐ̻əβəɾ ɬɑ β.-ʁɑn͡eː dij d̻ə 0202030402/73.

βoɾdɑ- < boɾdɑ- “beslemek”

β.-βəɾ də mɑɬ͡β.-βəɾ də͡nɑ 0202030307/07.

βoz “boy, vücut” Bkz. **boːz, boz, bɔz.**

β.+əndɑ tijnəŋ bəɾ͡β.+əndɑ ʂɨgə jiɣəɾmə ʒiɬ pudəβəɾ dəɾ͡nɑ 0202030604/57.

βozɯ Ç. “sürü” Bkz. **pozɯ, ɸodʑɯ.**

β. β. ɢɑʂ β. 0103010502/22(2).

βo^{h}ɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, b̻ə-, b̻o-, b̻oɬ-, b̻o^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βɔɬ-,qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

β.-d̻ə ʤyɣeɾ β.-d̻ə 0203020203/12, ʂɨgə jẹɬ β.-d̻ə 0203020201/18.

βɔɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḇə-, ḇo-, ḇoɬ-, ḇoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

β.-ʁɑn hudʐuɬ β.-ʁɑn͡e 0202030402/58.

β.-ʁɑndɑ hudʐuɬ β.-ʁɑndɑ 0202030402/59.

βuːr “bir” Bkz. **ər, ər, or, ɔr, ʊr, ur, bəːr, bəχr, bər, bər, ḇər, ḇər, βəːr, βər, βər, βur, βor, vər.**

1.“ herhangi bir, bir”

β. dimi mɑ͡β. dioʰdʒin ḍə 0202010701/13.

βuːʂɨ Ç. “elli” Bkz. **βuʂɨ, vuʂɨ.**

β. β. gə bɑɾ͡e͡ːd͡ə 0103030901/73.

βubɑnien Ç. “1958 yıl” Bkz. **vəbɑ nien, vubɑ nien.**

β.+dɑ β.+dɑ 0103030901/19, 0103030901/34.

β.+di β.+di͡lɑ 0202030403/03.

βudʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, ḇədʒin, βədʒin, βəzin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, mędʒin, vudʒin.**

β. kurdʒid͡əβ. uːtɢɑ 0202030104/12, χɑnjy β. 0202020501/62, jɑʁ β. 0202020501/78, 0203020302/17, jęɬ͡β. 0502020101/215.

βur “bir” Bkz. **ər, ər, or, ɔr, ʊr, ur, bəːr, bəχr, bər, bər, ḇər, ḇər, βəːr, βər, βər, βuːr, βor, vər.**

1. “herhangi bir, bir”

β. β. 0203020202/04, ɑndɑq͡β. jęr 0103010705/01, β. əʰrq ɢɑrin 0502020101/405, bo͡β. 0202020501/07, β. diort dʒęrɣęː 0103040402/16, ḍɑʰɢə͡ β. peɣ mɑ ḍrə 0202010701/16, β. gəməs jodɑ səɢęn 0103030702/17, β. qɑro dəzin 0202030605/109, məndɑʁ͡β. kəsə 0502020101/143.

2.“zarf bir”

β. uzu͡β. ɢɑrɑʁə din 0202030404/15, uzu͡β. ɢɑręnə 0202030605/24, ɢuzu͡β. ɢɑrɑ 0202030601/37, ɢuzu ͡β. ʝusse 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/25, 0202030604/32, 0202030604/33, qɑnɢɑ β. bɑrɑʰɬɢəβɑɬʁɑn͡er 0202030604/35, ɢuzu β. səler ʝusse 0202030604/39, ɢuzu ͡β. ʝusse ͡ɬɑ 0202030604/40, jyr ͡β. ɢɑrɑ 0202030605/155.

βurdʒi “köşe” Bkz. **urdʒy, budʒy, burdʒy.**

β.+ɣi jyːrə β.+ɣi guməs surуq sɑɬʁɑn͡er 0202030601/32.

βurmi < βərmi “birşey” Bkz **ərmi, omi, ormə, orme, ormi, ʊrmi, bərme, bərmę, bərmi, bərmę, bərmi, bermi, bęrmę, bęrmi, birmi, βərmi, βərmi.**

β. ʂɑrdəŋ bəɬəktʂi β. 0202030604/42.

βuʂɨ Ç. “elli” Bkz. **βuːʂɨ , vuʂɨ.**

β. β. gə tiaozɯnə 0103030901/74.

βuzin < bədʒin “üzerinden” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, udʒin, uzən, uzin, bədʒin, bəzin, ḇədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, vudʒin.**

β. mojnən͡β. ølyrɣe 0202030308/01.

ɸ

ɸaʁaɴ “büyük taş, kaya” Bkz. **paʁaɴ, paʁən, haʁən.**

ɸ. ɢaɾa ɸ. 0202030605/153.

ɸ.+nəŋ ɢaɾa ɸ.+nəŋ başɢa 0202030402/19.

ɸaʁɬama “bağlama (nesne)”

ɸ. uɬʁaq ɢɔːzə ɸ. ʞuʰgenən 0202030404/11.

ɸaʰɾ- < βaɾ- “gitmek” Bkz. **aːɾ-, aɾ-, ar-, aʰɾ-, baː-, baːɾ-, ba-, baɾ-, bar, baʰɾ-, b̥aɾ-, b̥aʰɾ-, βaːɾ-, βa-, βaɾ-, βar-, βaʰɾ-, βo-, vaː-.**

ɸ.-dəm qejg̊aʁəɬa ɸ.-dəm 0202030902/99.

ɸət- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-, pəd̥-, pət-, pəʰd-, pəʰd̥-, pəʰt-, pud-, pud̥-, put-, puʈ-, p̥ət-, p̥uʰt-, p̥ut-, bəʰt-, ɸud-.**

ɸ.-gin oɾuʁ ɸ.-gin duɣədi 0202030604/17.

ɸətəumu Ç. “boy başı yardımcısı”

ɸ. ɸ. 0202020401/02.

ɸədzt̪aq “bıçak” Bkz. **pədzt̪aq, pədzt̪aɢ, pədʒaq, pədzt̪aq, pədz̪t̪aɢ, pəʰdzt̪aq, pudzt̪aq.**

ɸ. toʁ͡ɸ. 0502020101/38.

ɸeɾ- < peɾ-“vurmak” Bkz. **peːχɾ-, peːɾ-, peχɾ-, peɾ-, pe̞ɾ- βeɾ-.**

ɸ.-əβər d̥ə anə ɸ.-əβər d̥͡əqan 0202030104/03.

ɸ.-ɣəɬe geɬ- uzunə ɸ.-ɣəɬe geɬɣendi 0202030301/36.

ɸerme < **peɾme** “vurma, vuran (kartal vs.)”

ɸ. ɢɔːzə ɸ. dəɾ͡na 0202030301/42.

ɸodzɯ Ç. “sürü” Bkz. **pozɯ, βozɯ.**

ɸ. bəɾ ɸ. 0103010305/75, bəɾ ɸ. ʃʲiɬək kəsɯ 0103010305/78, bəɾ ɸ. kəsɯ 0103010305/78

ɸølek “bölük, kısım” Bkz. **pʉɬəg, pølʉk, ɸølʉk.**

ɸ.+ge bəɾ ɸ.+ge 0203020601/17.

ɸølʉk “bölük, kısım” Bkz. **pʉɬəg, pølʉk, ɸølek.**

ɸ. bəɾ ɸ. 0203020601/10,

ɸʊdaʁ “boy” Bkz. **oʰdaq, oʰdaʁ, oʰd̥aːʁ, oʰd̥aq, oʰd̥aʁ, oʰtaʁ, uʰda, uʰdaʁ, ɸudaq, ɸudaʁ.**

ɸ. bej ɸ. 0203020403/02.

ɸu dz̪aʰdz̪a < uʂ+ chacha T+Ç ? “üç yere giden kavşak”

ɸ. ɸ. jołnəŋ oʰɾdaʁa e̞ʰtgiʂ͡gəni͡ɬa 0502020101/51.

ɸud- “tamamlanmak” Bkz. **pəd-, pəd̥-, pət-, pəʰd-, pəʰd̥-, pəʰt-, pud-, pud̥-, put-, puʈ-, p̥ət-, p̥uʰt-, p̥ut-, bəʰt-, ɸət-.**

ɸ.-e̞ɾɣindi disəβəɾ͡ɬa ɸ.-e̞ɾɣindi͡ɬa 0202031202/08.

ɸudaq “boy” Bkz. **oʰdaq, oʰdaʁ, oʰd̥aːʁ, oʰd̥aq, oʰd̥aʁ, oʰtaʁ, uʰda, uʰdaʁ, ɸʊdaʁ, ɸudaʁ.**

ɸ.+ɢa bis ɸ.+ɢa ad͡unerənəŋ 0202020501/86.

ɸudaʁ “boy” Bkz. **oʰdaq, oʰdaʁ, oʰd̥aːʁ, oʰd̥aq, oʰd̥aʁ, oʰtaʁ, uʰda, uʰdaʁ, ɸʊdaʁ, ɸudaq.**

ɸ. ɸ. 0202030802/34, 0502020101/188, ɸ. dimi͡ɬa 0202030802/34, ɸ. βaşda͡ɬa 0202030802/34.

ɸ.+nəŋ uzunəŋ ɸ.+nəŋ peɣ eː 0502020101/339, bər ɸ.+nəŋ peɣə 0202010703/31, bej ɸ.+nəŋ 0202010703/30, ɸ.+nəŋ kəsɯ 0202030802/34, ɸ.+nəŋ kəsɯ ˩ła 0502020101/152, jɑʁła^{h}ɢ̥ər ɸ.+nəŋ d̥ə 0202010101/01.

ɸ.+nə ɸ.+nə dɑʁlerʁɑ˩ βər 0502020101/114, bər ɸ.+nə˩ła 0502020101/07.

ɸ.+dɑn ɸ.+dɑn gẹ̜łɣe˩ła 0202030802/34, ʂigə ɸ.+dɑn˩ła 0202030802/33.

ɸ.+ən ɸ.+ən dɑʁłɑʁɑ jɑdɑʁɑndɑ 0502020101/113.

ɸ.+əNɢ̥ɑ ɸ.+əNɢ̥ɑ mɑNGɑʂ˩gəni˩ła 0502020101/278.

ɸudurłɑ- “karşılamak”

ɸ.-ʁɑ ɑːnə ɸ.-ʁɑ˩ła 0202030801/22.

ɸudər “ön” Bkz. **odər, ʊ^{h}dur, ʊ^{h}łdər, u^{h}dər, u^{h}dur, ɸudur, ɸudur, ɸuḍ̥ər, ɸuḍ̥ur, fədər, fəḍ̥ər, fuḍ̥ur.**

ɸ.+əNGɑ peɣ łɑmɑnəŋ ɸ.+əNGɑ bəzdəʁ ołʁeːj 0103010701/137.

ɸ.+əndɑ qɑnnəŋ ɸ.+ənɑ guɑnmɑłəʁ βołʁeːj 0103010701/136.

ɸ.+ʁɑ joʁər qɑnnəŋ ɸ.+ʁɑ tutGɑn jodɑ dər˩na 0103010701/100.

ɸ.+dɑ peɣ ɸ.+dɑ 0103010601/63, qɑnnəŋ ɸ.+dɑ 0103010601/62.

ɸudẹ̜ɾ- “anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹ̜ɾ-, pəḍiɾ-, pudi-, puḍi-, pudiɾ-, ɸudiɾ-, ɸuḍẹ̜ɾ-, ɸuḍixəɾ-.**

ɸ.-əβər+ʄə jɑ^{h}Gɑ ɸ.-əβərʄə 0202010703/08.

ɸuduɾ “ön” Bkz **odər, ʊ^{h}dur, ʊ^{h}łdər, u^{h}dər, u^{h}dur, ɸudər, ɸudur, ɸuḍ̥ər, ɸuḍ̥ur, fədər, fəḍ̥ər, fuḍ̥ur.**

ɸ. ɸ. GojiNGɑ ˩ła 0103050102/31, ɸ. mɑnmɑ 0202010501/04, ɸ.˩ jɑqGɑ 0202020701/09.

ɸ.+nəŋ ɸ.+nəŋ kuł kembẹ̜ʂ 0103010302/10.

ɸ.+ʁɑ ɸ.+ʁɑ 0103040601/10, ɑzɑqdəŋ ɸ.+ʁɑ 0202030103/16, pə^{h}ɾGɑnnəŋ ɸ.+ʁɑ 0202020501/10, duɾnəŋ ɸ.+ʁɑ ʂigə ɣẹ̜ɾnə sɑłʁɑ 0103050102/35, kəsəŋ ɸ.+ʁɑ 0103010602/18, ɸ.+ʁɑ məndəɾse 0103010305/57, ɸ.+ʁɑ mənəβ də 0103010305/57,

ɸ.+dɑ ɑjnəŋ ɸ.+dɑ 0202020501/80, bɑ^{h}ʂdəŋ ɸ.+dɑ 0202010501/01.

ɸ.+dɑn pu^{h}ɾGɑnnəŋ ɸ.+dɑn berə˩βər pɑndʑɯnə duɑnnɑʁɑ ɑː 0202030604/03.

ɸ.+əmnəŋ ɸ.+əmnəŋ ɑj kuɬ˩keːmbẹ̜ːʂ 0103040404/06.

ɸ.+əNGɑ ɸ.+əNGɑ mɑNmin də 0502020101/235, ɸ.+əNGɑ˩ła 0502020101/254.

ɸ.+uŋgi ɸ.+uŋgi˩βər sək 0202020701/13.

ɸudur “ön” Bkz **odər, ʊ^{h}dur, ʊ^{h}łdər, u^{h}dər, u^{h}dur, ɸudər, ɸudur, ɸuḍ̥ər, ɸuḍ̥ur, fədər, fəḍ̥ər, fuḍ̥ur.**

ɸ. ɸ. mɑ tʂoɢ̥etɢ̥ə bər kun oŋʂəʁɑ 0202010901/24.

ɸ.+ʁɑ ɸ.+ʁɑ Gəzdə døŋgẹ̜ɾɣi 0103010305/52.

ɸudiɾ- “anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹ̜ɾ-, pəḍiɾ-, pudi-, puḍi-, pudiɾ-, ɸuḍẹ̜ɾ-, ɸuḍixəɾ-, ɸudẹ̜ɾ-.**

ɸ.-əβər də jɑ^{h}ɢ̥ɑ˩ɸ.-əβər də˩ła 0202010703/08.

ɸuḍ̥ər “ön” Bkz. **odər, ʊ^{h}dur, ʊ^{h}łdər, u^{h}dər, u^{h}dur, ɸudər, ɸudur, ɸudur, ɸuḍ̥ur, fədər, fəḍ̥ər, fuḍ̥ur.**

ɸ.+ʁɑ pə^{h}ɾGɑnnəŋ ɸ.+ʁɑ˩ła 0202030801/07.

ɸudẹ̜ɾ- “anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəḍẹ̜ɾ-, pəḍiɾ-, pudi-, puḍi-, pudiɾ-, ɸudiɾ-, ɸudẹ̜ɾ-,ɸuḍixəɾ-.**

ɸ.-se jɑ^{h}Gɑ ɸ.-se 0202010703/09.

ɸuɖur “ön” Bkz **odər, ʊʰdur, ʊʰɬdər, uʰdər, uʰdur, ɸudər, ɸudur, ɸudur, ɸuɖər, fədər, fəɖər, fuduɾ.**

ɸ.+nəŋ ɢɑɾ͡j ynəŋ ɸ.+nəŋ səkʲ͡ sʊruqɢɑ ɑsɢɑ 0202010501/18.

ɸ.+ʁɑ ɸ.+ʁɑ ʊngin tʂɑ 0202020501/29.

ɸuɖixər- “anmak” Bkz. **pədiɾ-, pəɖɻr-, pəɖiɾ-, pudi-, puɖi-, pudiɾ-, ɸudɻr-, ɸudiɾ-,ɸuɖɻr-.**

ɸ.-ɖə jɑʰɢɑ ɸ.-ɖə 0202010703/02,

ɸug- < uʰk- “uçmak” **uʰɾk-, ɸuk-.**

ɸ.-up bɑr ɸ.-up bɑr drɔ 0202030605/164.

ɸ.-uɾ deŋərdi ɸ.-uɾ 0202020501/53.

ɸuguɾmɑ < uʰk- + -uɾ+ -mɑ “uçuyor olan (kuş), uçan (kuş)” Bkz. **ɸugəβurmɑ.**

ɸ. dɻŋərdi ɸ. 0202020501/42.

ɸugət- “ürkütmek” Bkz. **ɸuʰɾgut-.**

ɸ.-bɻ uzunə ɸ.-bɻ 0202030301/35.

ɸugət kianə̆- <uʰkut-gi hɑnə- “uçurtup gitmek, tamamen uçurtmak”

ɸ.-p də ɢɑɾɑ jɻɬ gɻɬʏɻʂ͡ gəni ɸ.-p də 0502020101/215.

ɸugut- “uçurtmak”

ɸ.-tsdɻɾse jɻɬʏe ɸ.-tsdɻrse 0202031202/10.

ɸugəβurmɑ < uʰk-uɾ-mɑ “uçuyor olan (kuş), uçan (kartal)” Bkz. **ɸuguɾmɑ.**

ɸ. dɻŋərdi ɸ. χəjiŋ 0202030301/42.

ɸuk- “uçmak” Bkz. **uʰɾk-, ɸug-.**

ɸ.-ge dɻŋər udʒin ɸ.-ge 0502020101/55, ɢɑjrə ɸ.-ge 0202030301/36.

ɸukkianə- < uʰk-gi hɑnə- “uçup gitmek”

ɸ.-ʁɑn bər ɸ.-ʁɑn͡ ɻr 0202030605/86.

ɸutgər- “tamamlatmak” Bkz. **pətgər-, putgər-.**

ɸ.-ʏe urʊʁ͡ ɸ.-ʏe 0202030605/13.

ɸudʒyʏərmi “on üç” Bkz. **uʰdʒyʏərmi, uʰdʐuʏurmə.**

ɸ. ɸ. jiʁɑʂ 0202030104/08, ɸ. liutio 0202030104/09.

ɸudʒyɬ < uʂ jəɬ “üç yıl” Bkz. **uʰdʒyɬ, hudʐuɬ.**

ɸ. ɸ. mɑɴɢɑn͡ ɻr 0202030605/14.

ɸuɾdɑ “orta” Bkz. **oʰdɑ, oʰɾdɑ, oʰɾɖɑ, uʰɾdɑ, ɸuɾɖɑ, χɔɾdɑ.**

ɸ.+səndɑ ɸ.+səndɑ qum 0103010502/15.

ɸuɾɖɑ “orta” Bkz. **oʰdɑ, oʰɾdɑ, oʰɾɖɑ, uʰɾdɑ, ɸuɾdɑ, χɔɾdɑ.**

ɸ.+səɴɢɑ ɸ.+səɴɢɑ oʰq͡ ɐrnə dʐɨułɑsɑ 0202030601/30.

ɸudzɑŋʤɯ Ç. “patlangaçlar” Bkz. **podzɻɑŋʤɯ.**

ɸ. ɸ. ɑʰtɢɑ 0202020701/54.

ɸudzɻ < bɑʂ “baş” Bkz. **bɑːʂ, bɑːdzɻ, bɑːdʐɻ, bɑχdzɻ, bɑʂ, bɑdzɻ, bɑdʐɻ, bɑʰʂ, bɑʰdzɻ, bɑʰdʐɻ, ɓɑχdzɻ, ɓɑʂ, ɓɑdzɻ, ɓɑʰdzɻ, ɓɑʰdʐɻ, βɑʂ, βɑdʐ.**

ɸ.+ənnəŋ ɸ.+ənnəŋ sɑzdə 0202020501/92.

ɸudʐia: “küçük, ufak” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, mədʒaːɾ, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, midʒaː, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

ɸ. ɸ. nimi 0203011002/29.

ɸuʰɾgut- “ürkütmek” Bkz. **ɸugət-**.

ɸ.-bis+ ɖə ɢoj ɸ.-bis ɖə 0202030301/38.

ɸudʒun “otuz” Bkz. **u^{h}dʒion, u^{h}dʐon, hudʐi̯n.**

ɸ. ɸ. jɑsɑʁɑn nimi joːq d̥ro 0201010101/09.

d

daːən < dɑʁən< dɑɴə+kun “yarın, sonra, ileride” Bkz. **daːʁən, dɑʁən.**

d. d. ʃiotiŋ dzi̯ɬɑː 0103010602/21.

daːp- “(insan için) doğurmak (Dahe ağzı)” Bkz. **daːp-, dɑp-, dɑβ-, dɑχq-, dɑ^{h}p-, dɑ^{h}q-, d̥ɑ^{h}p-, d̥ɑ^{h}q-, tɑχq-, tɑq-, tɑ^{h}p-, ʄɑ^{h}q-.**

d.- d̥ə d.- d̥ə 0502020101/127.

daːβɑr “ipek” Bkz. **daːvaːr, dɑβɑr, dɑβar, dɑvɑr.**

d. d. sɑːdʐən 0103030701/11.

daːdəʁ “lezzetli” Bkz. **dɑdəːʁ, dɑdəʁ.**

d. jise͡ɬɑ d. də 0203010801/04.

daːb̥əfəŋ Ç. “çoğu kısmı” Bkz. **dɑbəfəŋ.**

d. d. kəsɯ 0202010703/19.

daːge Ç. “aşağı yukarı” Bkz. **dɑgej.**

d.+sə d.+sə͡ɬɑ ɑndɑʁ͡ɬɑ bər ʒisɯ dərɔ 0202031202/58.

daːguɑn Ç. “devlet üst tabakadaki biri” Bkz. **dɑguɑn.**

d. d. dər 0203020203/20.

daːɢɑː “dayı” Bkz. **daːɢɑ, daːɢə, daːʁe, dɑɢɑ, dɑɢə, dɑq̥ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d. d. 0203020202/11, məs͡ɬɑ d. di drə 0201010102/08.

d.+sə d.+sə 0203020202/11.

daːɢɑ “dayı” Bkz. **daːɢɑː, daːɢə, daːʁe, dɑɢɑ, dɑɢə, dɑq̥ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d. bəz d.͡ɬɑ diβər d̥ə͡nɑ 0202031202/21.

daːɢə < **daːɢɑ** “dayı” Bkz. **daːɢɑː, daːɢɑ, daːʁe, dɑɢɑ, dɑɢə, dɑq̥ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d.+ɴ məzdəŋ d.+ɴ 0103010503/06.

daːχɢə “hâlâ” Bkz. **daːχɢə, dɑχɢɑ, dɑχq̥ə, dɑ^{h}ːɢə, dɑ^{h}ːq̥ə, dɑ^{h}ɢɑ, dɑ^{h}ɢə, dɑ^{h}q̥ɑ, dɑ^{h}q̥ə, d̥ɑχɢə, d̥ɑχq̥ə, d̥ɑ^{h}ɢɑ, d̥ɑ^{h}q̥ɑ, d̥ɑ^{h}q̥ə, ʄɑχq̥ə, ʄɑ^{h}ɢɑ, ʄɑ^{h}ɢə, ʄɑ^{h}q̥ɑ, ʄɑ^{h}q̥ə, ʄɑχɢɑ.**

d. χɑn d. bə fəʃi̯lio ɑ di drɔ 0202030902/77.

daːlien Ç. “heybe”

d. d. drɔ 0203020402/17.

daːvaːr “ipek” Bkz. **daːβɑr, dɑβɑr, dɑβar, dɑvɑr.**

d. ʒidə jɑɴʤɯ d.͡ɬɑ 0202030902/11.

daːʁən < dɑɴə kun “yarın” Bkz. **daːən, dɑʁən.**

d. d. dɑɴɢɑrʁɑ 0103030802/15, sen d.͡ɬɑ giɣi 0202030902/42.

daːʁe “dayı” Bkz. **daːɢɑː, daːɢɑ, daːɢə, dɑɢɑ, dɑɢə, dɑq̥ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d.+ɬaːrə ɑːnəŋ͡ɬɑ d.+ɬɑːrə 0202020501/70.

d.+sə d.+sə oɬχəʂ͡eː 0202030802/14, d.+sə qejʃi̯lamin doʁur kəsɯ duŋnɑʁəmis dər 0203020202/12.

daːn- < dɑnə- “tanımak” Bkz. **daːnə-, dɑn-, dɑnə-.**

d.-eːr nɑʁoː d.-eːr͡e 0103040404/10.

daːnə- “tanımak” Bkz. **daːn-, dɑn-, dɑnə-.**

d.-ʂ d̥ə kəsɯ deɬə d.-ʂ d̥ə͡sɑ 0103030901/60.

daːŋeːreː - < dɑɴərɑ-? “metal eşyalar çarpıştığında çıkarttığı ses”

c. nɑʁɔː d.- 0103040404/06.

dɑːɴʂɨ Ç. “o zaman, o an” Bkz. **dɑɴʂɨ.**

d. d. gøʃip bɑrʁɑ 0203020601/23.

dɑːrəʁ “buğday” Bkz. **dɑrəq, dɑrəʁ.**

d. d. 0202020701/01.

d.+nə d.+nə pudiβatɢan 0202020701/42.

dɑːs “taş” Bkz. **dɑs**, **dɑʰs, ɖɑχs.** Ayrıca Bkz. **odəq dɑʰs.**

o. o. dərə 0103010304/63.

d.+ɢɑ d.+ɢɑ məndɑɢɑ ʤałaβałʁɑ 0202030501/05.

d.+ə uş d.+ə 0103040405/14.

dɑːs “dış, dışarı”Bkz. **ɑʰs, dɑχs, dɑs, dɑʰs, ɖɑχs, ɖɑs, ɖɑʰs.**

d.+ə d.+ə ʊʤin 0502020101/461.

dɑːs ojɬəʁ “dış bölgeli?”

dɑːs o. dɑːs o. 0202010701/20.

dɑːtdə- “azarlamak” Bkz. **dɑtd-, dɑtdə-.**

d.-ʁɑ peːrɣe d.-ʁɑ 0103010705/19, bərmisə d.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030802/55.

dɑ < turur ɑ (ünlem)? “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dǝ, dǝɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ɖə, ɖəɾ, ɖǝ, ɖǝɾə, ɖo, ɖi, ɖɾə, ɖɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧro.**

məndɑɢəβ+ d. məndɑɢəβ d. 0103010305/64.

dɑ Ç. “büyük”

d. gẹzgəɣi ʧybie d. 0203010702/11, d. ʤezi̯ ɑ 0202030801/17.

dɑ Ç. “(iğne) vurmak”

d. d. gə ʒyfɑɴdzi̯ŋ ɑ 0202031101/17.

dɑp- “bulmak” Bkz. **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, ɖɑʰp-, ɖɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-, ʧɑʰq-.**

d.-ɓɑʁɑ. diadeɾ jeɾ d.-ɓɑʁɑ͡ɬɑ 0202030605/97.

dɑbəfəŋ Ç. “çoğu kısmı” Bkz. **dɑːɓəfəŋ**

d. d. kəsɯ 0203010701/24, d.͡ɬɑ 0203020202/21.

dɑβ- “doğurmak (insan için) Dahe ağzı” Bkz. **dɑːp-, dɑp-, dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, ɖɑʰp-, ɖɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-, ʧɑʰq-.**

d.-əp də dɑdɑsəːn d.-əp də 0202030901/20.

dɑβɑn “dağ yamacı”

d.+nəŋ d.+nəŋ ərɬẹɣə 0202030304/02, d.+nəŋ bɑʂɢɑ 0202030605/24, d.+nəŋ bɑʂdɑ tʂoɢeʁɑ 0202010502/12, d.+nəŋ bɑʂɢɑ ʊngeː 0202010502/12, d.+nəŋ bɑʂdɑ 0202010502/16, d.+nəŋ bɑʂdɑ tʂoɢẹʁɑ 0202010502/17.

dɑβɑɴ “dağ yamacı”

d.+ɢɑ tɑʁnəŋ d.+ɢɑ eʰtgin duɣdi͡ɬɑ 0202030605/16.

dɑβɑn Ç. “büyük kâse”

d. bəɾ βəɾ d. ɑrɑʰk̡ənə duɑnɬɑʁɑ 0202030902/121.

dɑβɑɾ “ipek” Bkz. **dɑːβɑr, dɑːvɑːr, dɑvɑr, dɑβɑr.**

d. d. 0202030604/60, d.͡bieɾ͡ɖɑsɖə 0103050102/36, d. don 0202030604/27, d. χurən 0202030602/15, mɑɬɬəʁ koɾɬəɣ d. mədʒin don təgẹni 0202030604/34, gyk d. bədʒin dzę̣ɬβərdɑβ 0202030601/64, d. sɑdzę̣ən 0102020303/01, 0102020303/06,

0102020303/09, 0103010305/59, 0202030602/03, χu d. təkəβ 0202030604/60, ʒidə jɑɴʤɯ d. 0202030902/28.

dɑβɑr “ipek” Bkz. **dɑːβɑr, dɑːvɑːr, dɑβɑr, dɑvɑr.**

d. ɑq d. mədʒin͡ dzɻəɬβərdɑ 0202030601/64, d. don 0202030604/27.

dɑdɑ “anne (Dahe ağzı *Donglin, Xilin, Guanghua*)”

d. d. 0201010102/12, 0201010102/14, 0203020401/19, d. duqɢɑn məɬɑ͡ eɾ 0202030402/07, d. duqɢɑn mi 0202030402/06, mẹnəŋ d. 0202020301/03.

d.+nəŋ d.+nəŋ mɑ bəɾ keɬən qadi͡ eɾ 0203020201/04, d.+nəŋ bəɾ ʧiŋʧi 0203020201/08.

d.+ɴ ɑdzɻɑɴ d.+ɴ 0202030605/30.

d.+ɴnəŋ ɑdzɻɑɴnə d.+ɴnəŋ gøŋyɬu͡ ɬɑ 0202030605/31.

d. seŋ d. 0202030902/110,

d.+ɴ senəŋ d.+ɴ ɬ͡ɑ 0202030902/108(2),

d.-ɴnəŋ senəŋ d.+ɴnəŋ ɬ͡ɑ bə ɑɾɑʰk̡ənə 0202030902/109.

d.- ɑdzɻadi gə d. 0202030901/06.

d.-səːn ɑdzɻɑnəŋ d.+səːn dɑβəp də 0202030901/20.

dɑdɑşoşo Ç. “büyük küçük, hepsi”

d. miɴχuɑzɻəŋ d. 0203010301/47.

dɑdəːʁ “lezzetli” Bkz. **dɑːdəʁ, dɑdəʁ.**

d. ɔχɢɑsɑ d. χɔpo ɔχɢɑɬʁɑ 0103010705/28.

dɑdə- “tadına bakmak” Bkz. **dɑt-.**

d.- χɑsɢɑ βəɾ d.- 0502020101/61.

d.-sɑ βəɾ d.-sɑ 0502020101/62.

dɑdəu Ç. “bakla”

d. d. 0103050102/34.

dɑdəʁ “tatlı, lezzetli; tat” Bkz. **dɑːdəʁ, dɑdəːʁ.**

d. d. də͡ nɑ 0103020502/03, d. doː 0103020402/08.

d.+ənənɴɑ d.+ənənɴɑ ɢɑɾɑsɑ 0502020101/208.

dɑdəɾ- “tadına baktırmak”

d.-əβəɾ ɑqdɑn d.-əβəɾ 0202030604/06.

d.-əβ jɑʁ d.-əβ 0202020501/87.

d.-ʁɑ βəɾ d.-ʁɑ 0202020501/83.

d.-ʁɑq ɑq͡ d.-ʁɑq nimi ḍəɾ 0202030604/08.

dɑdət- “tadına baktırmak”

d.- βəɾ d.- 0103010702/68.

dɑdo lia Ç. “devirmiş”

d. d. mɑ 0202030801/25.

dɑduŋ Ç. “düğün genel sorumlusu”

d. d. dzɻɑɢə 0103010703/14.

dɑgej Ç. “aşağı yukarı” Bkz. **dɑːge.**

d. d. ɬɑ 0202020501/81.

dɑguɑn Ç. “devlette üst düzey görev” Bkz. **dɑːguɑn.**

d. d. dɑɴnɑβɑɬʁɑ 0203020203/20, d. dɑɴnɑʁɑn͡ ẹː ḍə 0203020203/20.

dɑq “gibi, benzerlik edatı” Bkz. **dɑʁ, dəʁ, dik, diɣ.**

d. ɢuzɢə͡ d.͡ ɢəɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030901/14, sun dɑɬej d. şəŋ 0103030702/71.

dɑɢɑ “dayı” Bkz. **dɑːɢɑː, dɑːɢɑ, dɑːɢə, dɑːʁe, dɑɢə, dɑɢ̣ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d. d. 0201010102/08, d. diβatɢan bər şidzɣou niennəŋ bər pədəɣ 0202031202/05, d. łaɾidəβ də 0202031202/57.

d.+sə d.+sə 0102020303/40, 0103050201/13, bøzuk d.+sə 0202020501/88, d.+sə ḍə ‿na 0203020501/25, ɢəz d.+sə 0103010702/10, ɢəz d.+sə‿łɑ 0103010702/09, mẹŋ məłɑłɑrnəŋ d.+sə osɑ 0103010305/03.

d.+sən d.+sən dəliş də 0103050102/02.

d.+leɾ d.+leɾ βoʁɑ 0103010703/01.

dɑɢɑʰɾdi < dɑɴɢɑɾ+ eʰɾde “sabah, sabah erken” Bkz. **dɑɴɢɑɾ, dɑɴɢɑʰɾdi.**

d. d. bɑɾʁɑ 0103050301/09.

dɑɢə < **dɑɢɑ** “dayı” Bkz. **dɑːɢɑː, dɑːɢɑ, dɑːɢə, dɑːʁe, dɑɢɑ, dɑɢ̣ɑ, dɑʁeː, dɑʁe.**

d.+ʁɑ d.+ʁɑ bejgənien 0202020501/33.

d.+ɴ d.+ɴ diu 0103040403/57, d.+ɴ xitik git ḍə 0103010503/06, mẹːnə d.+ɴ ẹẓẹɾdəp bezətgin 0103010503/08, d.+ɴ ʒibəjzɯ zeɾdəβ bezət ḍə 0103010503/09.

d.+ɴɢɑ mẹŋ d.+ɴɢɑ‿łɑ guodzɣanjyen diɣik 0103010503/08.

dɑɢənɑ- “koşmak” Bkz. **dɑɢ̣ənɑ-.**

d.-ʁɑ d.-ʁɑ ẹʰḍək giɣindi 0202030404/05.

dɑɢ̣ɑ “dayı” Bkz. **dɑːɢɑː, dɑːɢɑ, dɑːɢə, dɑːʁe, dɑɢɑ, dɑɢə, dɑʁeː, dɑʁe.**

d.+ʁɑ d.+ʁɑ βəɾ ɑjdəβatḅin ḍɾo 0202031202/56.

dɑɢ̣ənɑ- “koşmak” Bkz. **dɑɢənɑ-.**

d.-ʁɑn bɑɾs ɢ̣ɔʰɾqɢ̣ɑ bəɾ d.-ʁɑn‿ẹː ḍə 0202030404/18.

dɑχɑ Ç. “*Dahe*, yer adı” Bkz. **dɑhɑ**.

d. d. jɑqdɑ 0203020501/19, d. jɑqdɑn 0203010301/27, d. jɑqdɑɢəleɾ 0203010301/46, d. jɑqdəŋ kəsɯ‿łɑ 0203010301/39, d. jɑqdin 0203010301/50.

d.+nəŋ d.+nəŋ 0202030103/03, 0203020601/29, bəz d.+nəŋ 0203020601/10, bəz d.+nəŋ‿łɑ həsə əŋgɑɾ søz mɑɴɢəɾɑmɑ dəɾ‿nɑ 0203020101/04, goł d.+nəŋ dɾo 0203020601/05, d.+nəŋ kəsɯ 0203020101/03, d.+nəŋ kəsɯ də 0203010301/46, d.+nəŋ liuχɑlio 0203020601/64.

d.+ʁɑ d.+ʁɑ dujtəu jɑʁłɑʰɢ̣əɾłəq diɣə də 0203010301/33.

d.+dɑ d.+dɑ ołuɾuβʁɑndɑ 0203020601/13, d.+dɑ‿βɑɾ 0202031202/05, d.+dɑ‿łɑ sɑ 0203020101/01.

d.+dɑn d.+dɑn gẹłɣẹn kəsɯ ḍɾo 0203020601/36.

dɑχq- “bulmak” Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑʰp-, dɑʰq-, ḍɑʰp-, ḍɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-, ʄɑʰq-.**

d.-ɢə də jodɑnə d.-ɢə də‿nɑ 0103030702/18.

dɑχɢɑ “daha” Bkz. **dɑχɢ̣ə, dɑʰːɢɑ, dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̣ɑ, dɑʰɢ̣ə, ḍɑχɢə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̣ɑ, ḍɑʰɢ̣ə, ʄɑχɢ̣ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̣ɑ, ʄɑʰɢ̣ə, ʄɑχɢɑ**.

d. səleɾ d. qum jɑzɢɑ 0202020301/07.

dɑχɢ̣ə “daha” Bkz. **dɑχɢɑ, dɑʰːɢɑ dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̣ɑ, dɑʰɢ̣ə, ḍɑχɢə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̣ɑ, ḍɑʰɢ̣ə, ʄɑχɢ̣ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̣ɑ, ʄɑʰɢ̣ə, ʄɑχɢɑ**.

d. d. bɑş dzɢ̣ɑłʁɑ 0202020701/24.

dɑχs “dış, dışarı” Bkz. **ɑʰs, dɑːs, dɑs, dɑʰs, ḍɑs, ḍɑʰs.**

d.+ənɑ d.+ənɑ øłəɾɣi 0103010502/14, d.+ənɑ jołdɑ øłəɾɣi 0103010502/13.

dɑʁ “gibi, benzerlik edatı” Bkz. **dɑq, dəʁ, dik, diɣ.**

d. ɑːmɢə d. məndɑʁ‿łɑ 0202020501/70, ɑmɢə dɑʁ nimi 0202010901/47, ɑmɢə dɑʁ 0202010901/55, ɑmɢə dɑʁ gondɑʁ jəłəʁ jy mɑ joqʄə 0202010901/65, ɑzəq ɔɾmɑ d.

onɬəɣ emes dəɾ 0202030307/02, kəsɯ dozɢə daʁ əşgə 0502020101/243, sun daɬej d. ʂəŋ 0103030702/88.

daʁani < **daɢa +ana** “dayının eşi”

d. d. di dɾo 0201010102/08.

d.+**ŋnə** d.+ŋnə qəɢəɾʁaq mi də 0103010302/21.

daʁən “yarın” Bkz. **da:ən, da:ʁən.**

d. d. 0202030902/63, d. andaʁ̆ ołuβ də 0203010303/05, d. daɴɢa^{h}ɾdi͡ ɬa 0202030801/08, 0502020101/79, d. he:ɣə͡n ɬa ko^{h}ɾdaʁa diɣẹ 0103050301/09, d. ɬa 0202030401/18, d̆ ɬa 0202030501/04, 0202030902/102, 0502020101/358, d. jaɾmanə e^{h}tge 0202030902/86.

d.+**dan** d.+dan naɾ ɬa 0103010305/13.

daʁe: “dayı” Bkz. **da:ɢa:, da:ɢa, da:ɢə, da:ʁe, daɢa, daɢə, daɢ̣a, daʁe.**

d. d. dan baj ołsa 0202010702/03.

daʁe “dayı” Bkz. **da:ɢa:, da:ɢa, da:ɢə, da:ʁe, daɢa, daɢə, daɢ̣a, daʁe:.**

d. ołʁan d. 0103010601/48, 0103040403/02, 0202031202/08, ʊɬʁan d. 0202030601/74, d. bołma ɬa 0202031201/10, d. βołma 0202031202/29, d. ɢaɾa gøɾɣədzi̯ 0203010303/04, ɢəz d. 0103010601/47, 0103040403/01, 0202031202/08,

d.+**nəŋ** d.+nəŋ 0201010102/08.

d.+**nə** ołʁan d.+nə ɢəz daʁe ɢaɾaʁaɢ e͡ɾ 0103040403/01, ɢəz d.+nə ołʁan daʁe ma diɣədzi̯ 0103040403/02, ɢəz d.+nə tøɾeɣe tʂoɢ̣etɢo 0202030601/74.

d.+**sə** d.+sə 0203020501/25, d.+sə qejʃʃiɬaχəʂ ḍə 0203020202/11, d.+sə ɬa 0203020202/13, məɬanəŋ d.+sə 0203020501/25.

daʁl- < **daʁɬa-** Ç.+T. ? “idare etmek, hüküm sürmek” Bkz. **daʁɬa-, daɬa-.**

d.-eɾʁa ɸudaʁnə d.-eɾʁa͡ βəɾ qantanəɾaq bəɾ kəsə beɾse 0502020101/114.

daʁɬa- Ç.+T. ? “idare etmek, hüküm sürmek” Bkz. **daʁl-, daɬa-.**

d.-βaɬəp+ ḍə d.-βaɬəp ḍə 0502020101/493.

d.-ʁej jydigənə d.-ʁej 0502020101/197.

d.-ʁa: d.-ʁa: jadaʁanda 0502020101/113.

d.-ʁa uzu d.-ʁa 0502020101/188, unduʁaɴnə d.-ʁa ołəɾəp ḍə 0502020101/378, ɸudaʁən d.-ʁa jadaʁanda 0502020101/113, sen jaɴjaɴnə d.-ʁa 0502020101/334, tʂuɴqus d.-ʁa ołəɾəp ḍə 0502020101/378, jynə d.-ʁa 0502020101/219.

d.-βaɬʁa geseɾ d.-βaɬʁa 0502020101/500.

daha Ç. “*Dahe*, yer adı” Bkz. **daχa**.

d. d. kəsɯ ɬa 0203020501/21, d. kəsɯnəŋgə 0103010304/02, d. jaqda 0203020403/02, d. jaqda 0203020501/09, 0203020501/19, d̆ jaqdəŋ 0203010702/38, d̆ jaqnəŋ 0203010702/14.

d.+**nəŋ** d.+nəŋ bołəs ḍɾo 0203020501/11, d.+nəŋ bołəs tɾə 0203020501/11, mẹn d.+nəŋ 0203020201/09.

daʤiti Ç. “büyük toplum, toplum”

d. d. diɣindi͡n ɬa 0203020601/27, məz d. dɾo 0203020601/26.

dalẹ: “deniz, göl” Bkz. **dalej, daɬej.**

d. d. ɒutgij 0102020402/23.

dalej “deniz, göl” Bkz. **dalẹ:, daɬej.**

d. d. bo^{h}ɬ ḍə͡ na 0103050304/06.

d.+**nəɴ** d.+nəɴ qejɾannə 0103050304/07.

daɬ- < **daɬa-** Ç.+T. “(iğne) vurmak”

d.-osɑ jiŋni d.-osɑ 0103010303/05.

daɬ- < **daɬa-** Ç.+T. “çayı kaynatmak” Bkz. **daɬa-.**

d.-o də/d̥ə ɢɔɬa tʂɑχuʁɑ d.-o də jeːn 0103010101/01, ʂigə dʐuŋ tʂɑ d.-o d̥ə 0103010101/06.

d.-ǎβatɢɑ d.-ǎβatɢɑ͡ɬa 0103010101/02.

daɬ- < daɬa- Ç.+T. “ev inşaatı yaparkan evin tepesine çamur vs. koymak, yapmak”

d.-əβ fɑɴbɑ d.-əβ 0103030201/18.

daɬ- < daɬa- Ç.+T. “yapmak, işlemek” Bkz. **daɬa-.**

d.-əβatɢan ʊ^{h}kus terə vudʒin d.-əβatɢan nimi 0202020303/03.

d.-əβaɬʁɑ pitio d.-əβaɬʁɑ 0202020303/08.

daɬa- Ç.+T. “telefon açmak”

d.+sɑ dieɴχua d.-sɑ͡ɬa 0103010306/08.

daɬa- Ç.+T. “çayı kaynatmak” Bkz. **daɬ-.**

d.-ʁandɑ tʂɑχuʁɑ d.-ʁandɑ͡ɬa 0103010101/08.

d.-ʁandə tʂɑχuʁɑ d.-ʁandə͡ɬa 0103010101/08.

daɬa- Ç.+T. “yüklemek, koymak, yerleştirmek”

d.-ʁɑ qejnɑqɢɑ d.-ʁɑ 0202010901/74, mojnɢɑ d.-ʁɑ 0202030301/26, ʐuzɯ d.-ʁɑ 0103010305/57.

daɬa- Ç.+T. “kesip toplamak”

d.-k søɣət gɑnzɯ d.-k giɣi͡ɬa 0202010703/12.

daɬa- Ç.+T. “(bitki ile sepet) örmek, yapmak”

d.-ʂ kʊŋ d.-ʂ͡nɑ 0103030201/09, bieŋkuɑɴ d.-ʂ͡nɑ 0103030201/11.

d.-ttsɑ(< -βat-sɑ) kʊŋnə d.-ttsɑ͡ɬa 0103030201/10.

d.-ɾ ʃizɯ d.-ɾ 0103030201/18.

daɬa- Ç.+T. “yapmak, kumaş yapıştırmak”

d.-χəʂ+də gibe̞ːzə d.-χəʂ də 0103010304/31.

d.-ʁɑ gibe̞ːzə d.-ʁɑ͡ɬa 0103010304/32.

daɬa- Ç.+T. “yapmak, işlemek” Bkz. **daɬ-.**

d.-βəɾ də pitio odʒin d.-βəɾ də 0202020303/02, pitio udʒin d.-βəɾ də 0202020303/05.

d.-βaɬʁɑ pidʒaŋ d.-βaɬʁɑ 0202020303/09.

d.-ʁɑq biʃio mɑ d.-ʁɑq nimi də 0202020303/11.

d.-βatɢan pitio odʒin d.-βatɢan məndɑː bəɾ duj 0202020303/09.

daɬa- Ç.+T. “kazmak, açmak”

d.-ʁɑ diduŋ d.-ʁɑ 0202030103/18.

daɬa- Ç.+T. “(iğne) vurmak”

d.-β jiŋniː d.-β 0202031101/17, jiŋni d.-β 0202031101/17.

daɬa- < **daʁɬa-** Ç.+T. ? “idare etmek, hüküm sürmek” Bkz. **daʁl-, daʁɬa-.**

d.-ʁɑ jydigənə d.-ʁɑ oɬəɾʁej 0502020101/196.

daɬaɴduj Ç. “kurt vurma ekibi”

daɬaɴ d. daɬaɴ d. tʂiŋliɬaʁandɑ 0103010502/21, daɬaɴ d. tʂiŋliɬaʁɑ 0103010502/22.

daɬə “dal”

d. bəɾ͡βəɾ͡βəɾ d. 0203020302/10, bəɾ͡βəɾ d.͡ɬa pɔʁuːɾup ɬa 0203020202/11,bəɾ͡bəɾ d. ʒyŋ 0202010703/19, bəɾ͡βəɾ d. pɔqɢa 0202020501/76, bər bər d. taʰɾdəβaɬʁa 0202010703/21.

dałej "deniz, göl" Bkz. **dalej, dalẹ:.**

d. d. 0103020401/01, 0103020501/01, d. 0502020101/379, 0502020101/431, 0502020101/452, d. pətgej 0103020303/42, d. βaɾ͡ e: 0502020101/286, d. βaɾ͡ e 0502020101/283, bəɾ d. βaɾ͡ ẹ: do: 0202030902/04, βəɾ d. 0202030902/31, ɢaɾa d. 0502020101/284, ɢejsə d. ʁuzə bədasdərɣin͡ ẹ: ḍə 0202030902/06, χejzɯnəŋ d.͡ɬa 0202020401/20, d.͡ ʁuzə kəɾ͡hanəʁan͡ ẹ də 0202030902/69, sun d. 0202030601/25, sun d. daq ṣəŋ 0103030702/71, sun d. daʁ ṣəŋ 0103030702/88, ṣigə d. 0202030902/04.

d.+**nəŋ** d.+nəŋ niːɣə 0202030902/53, sun d.+nəŋ yzəɣe 0202030601/24, sun d.+nəŋ su͡ɬa 0202030601/38, sun d.+nəŋ su͡ɬa͡ eɾni 0202031202/34, sun d.+nəŋ su͡ usdaʁan 0202031202/38, suŋ d.+nəŋ ṣəŋ boɬʁej eː də͡na 0103010601/75.

d.+**nəɴ** d.+nəɴ ɢəzəqɢa 0202030401/03, d.+nəɴ ɢəzəqɢa βaɾʁa 0202030902/47, d.+nəɴ ɢəzəqɢa͡ɬa 0202030902/04, d.+nəɴ ɢəzəqɢa saːʁa͡ɬa 0202030902/69, d.+nəɴ ɢəzəʁda 0202030401/18.

d.+**nə** suŋ d.+nə tap͡ kərɣẹn͡ ẹ: di dəɾ͡na 0103010601/37.

d.+**ʁa** d.+ʁa eʰtgindi͡ɬa 0502020101/284.

d.+**da** d.+da jyt sʊ ǎṣmiɣin͡ ẹ: də 0202030401/03.

d.+**dan** d.+dan 0202030902/29(2), d.+dan bəɾ aq ͡ɢała jiłan unuk giɣi ͡ɬa 0202030902/05, bəɾ d.+dan ma naɾ βaɾmada 0502020101/408, d.+dan bər ɢaɾa͡ała jiłan unuk giɣi 0202030902/05, ɢaːjsə d.+dan unək giɣin ʒiłannə 0202030902/06, sun d.+dan su͡ həd͡zẹp 0202031201/29, suŋ d.+dan 0103010701/132, suŋ d.+dan su keɣərɣẹn͡ i 0103010701/10, suŋ d.+dan bezək dəɾ͡na 0103010701/132(2).

dałej łama "Dalay Lama, unvan"

dałe ɬ.+nəŋ dałe ɬ.+nəŋ poɾaɴda 0202030604/31.

dałda "kapalı yer, saklanılabilecek yer"

d. d. nimi bəːɬɣeːg͡ e 0103020404/03, d. nimi bəːɬmẹs͡ e 0103020404/04.

damər "damar, yer altı suyunun dolaştığı kanal"

d.+nə qan d.+nə 0202030605/161, qan d.+nə jaɾəsḍẹɾəp ḍə 0202030605/161, ʒiɾ d.+nə aʰd͡ʒisdẹɾəp ḍə 0202030605/161.

damej Ç. "kömür"

d. d. dəliɣəlia͡ χəṣ͡ e 0103030702/107.

dan Ç. "eğer"

d. d. 0202020501/43, baɾʁan d. kəsɯleɾ 0203010701/28, bə d. sen uzunə 0202030605/104, bə daʁeː d. baj ołsa 0202010702/03, χuoduŋ goɬaʁa d. məsdəŋ kəsɯleɾ baɾʁa 0203010701/27, mẹn d. amg̣ə łujiŋbi b̥əsa 0203010702/44, nia d. 0202010702/03, saɾt d. 0103040405/37, sen d. 0203011002/17, sen d. ølɛrnə guɬamasa 0502020101/260, sen d. dimise ͡ɬa 0202030802/50, sẹn d. 0202020501/88(2), sẹn d. aniga joq bəʁa 0103050102/05, sẹndin͡ɬa d. soŋ saɾəmsaq χɔg̣asa͡ɬa 0202030605/57, ʃiʃi d. tʂuemołasa 0203010701/19.

dan- < danə- "tanımak" Bkz. **daːn-, daːnə-, danə-.**

d.-ẹɾ senəŋ d.-ẹɾ danəmas vele kəsɯ giłse 0202010901/29, ṣigə pəḍəɣ d.-eɾ dełə joːd͡ʒin də 0103030901/18.

dɑnə- “tanımak” Bkz. **dɑːn-, dɑːnə-, dɑn-.**

d.-βałʁɑ nɑʁəp bər d.-βałʁɑ 0502020101/306.

d.-βɑdo d.-βɑdo jɑdɑʁɑ͡jɑ 0502020101/120.

d.-mɑs senəŋ dɑn̪ər d.-mɑs vele kəsɯ giłse 0202010901/29.

d.-min də peɣnə͡łɑ kəsɯ d.-min də iː də 0103040302/12.

d.-βɑdəβałmin+ d̪ə d.-βɑdəβałmin d̪ə 0502020101/118.

dɑniu Ç. “büyük öküz, sığır”

d.+sə bər d.+sə øłəq qɑp d̪ə 0103040405/51.

dɑnəs “sevgili”

d.+dəŋ d.+dəŋ uzɑːɢə 0202030304/02.

dɑndɑn Ç. “kişi adı”

d. d. 0203010301/20.

dɑndɑndʑɯ Ç. “yuvarlak nesne”

d. midʒaː d. 0202020303/07, ʂigə d. 0202020303/06.

d.+nə d.+nə 0202020303/08.

dɑndʒin Ç. “çok, acayip” Bkz. **dandʒin, d̪ɑχndʒin, d̪ɑndʒin.**

d. d. ɑʁərtəʁ do 0103010304/75, d. ɑtdək kəsɯ ołəp d̪ə qɑn 0502020101/67, d. bəłəβ d̪ə 0502020101/409, d. bəŋʂiłəʁ nimi͡ə̪r 0202030605/138, d. bezuk bezuk nimi d̪ə 0202030902/75, d. boło 0103030901/30, d. bołdə 0103040301/11, d. bołd̪ə 0502020101/406, d. bołʁɑn ə̪ː də 0103010705/16, d. boʰł dər 0202030605/149, d. bøzyk 0502020101/80, 0502020101/97, d. bøzʉk 0502020101/85, d. hɑrɢ̟ən nimi də 0202030902/49, d. hɾkdəɣ də͡nɑ 0103010702/56, d͡. łɑ 0202010703/28, d. łɑ əʰɾkdəɣ dəɾ͡nɑ 0103010702/54, d. midʒa bəjʂɑɴəɾɑq d̪ə͡kəsɯ 0103010602/11, d. niɣə də 0103010305/47, d. nimi 0202030601/22, 0202030605/89, 0202030605/146(2), 0202030605/161, d.͡nimi 0202030103/06, d. nimi͡ə̪r 0202030605/29, d. nimi d̪ə 0202030404/18, d. jɑdɑʁɑq bərmi d̪ə 0103010705/01.

dɑndʒiɴɢə < dɑndʒin ɢəł-o C+T “acayip bir şekilde” Bkz. **d̪ɑndʒiɢo.**

d. d. uzurə̪β də 0103040301/22.

dɑnliŋ Ç. “ayrıca, ayrı”

d. d. 0203020501/16, d̪ɑʰɢ̟ɑ d. də 0202010703/31, d. mədɑʁ bɐr ɻ̟ødʑɨɾk git d̪ə 0103040301/29.

dɑnvej Ç. “devlet birimi”

d.+dɑ d.+dɑ ʂɑɴbɑnłɑβər dər 0201010102/04.

dɑnʂuzɯ Ç. “tek sayılı”

d. d. sɑłʁɑq͡ɐ̟ː 0203010702/05.

dɑnʂɨ Ç. “fakat, ama, eğer”

1. “fakat, ama”

d. d. 0203010701/16, 0203010702/07, 0203010702/09, 0502020101/188, d. ɑnə ølyɾəp bołmɑs͡ə̪ː d̪ə 0202020501/54, d. ølyɾmeʰd̪ə diɣi mɑ 0202020501/45, d. bə ɑłək gip dɾo 0203010702/55, d. ɢəłəʂ oɾʁɑn 0202020501/03, d. məs χuɴdʒ̟elise 0203010702/59, d. selɐr bənə dørʊβɑttsɑ 0202030604/30, d. jyenmo dɑʰɢ̟ə͡łɑ məs sɑqəsdəŋ gə̪zgənə təɻ̟ə̪nə 0203010701/26.

2. “eğer”

d. sen d. uzunəŋ pərəɴɢɑ ʉntse 0502020101/261.

dɑnzɯ Ç. “yatak örtüsü, yatak üzerinde kullanılan çarşaf”

d.+lɛrnə d.+lɛrnə kərkse bər ʒyʁa 0202031101/26.

dɑndzi̯q “püskül”

d.+də d.+də ʤikgi 0103010304/66.

dɑŋgo Ç. “yaş pasta, pasta”

d. şiŋzi̯ guołɑmɑ d. 0202031201/17.

dɑN Ç. “parti, (komnüzm) parti”

d.+nəŋ d.+nəŋ jɑş͡e: 0103050305/18.

dɑN “şafak, tan”

dɑNGɑrGə d. tşołβɑn 0103010305/66, 0103030701/13, 0103030702/99, 0103050302/07, d. tşołɑn 0103010602/01.

dɑŋ “şafak, tan”

d. dɑNGɑrGə d. kẹmbiş 0102020303/02.

dɑNGɑr “sabah” Bkz. **dɑGɑʰrdi, dɑNGɑʰrdi, dɑNGɑʰrḍi.**

d. d. ɑGɑrəβ 0103010305/29, d. ẹnẹ ẹzerdək giɣi 0103010305/41, d.͡ łɑ ɑGɑrsɑ 0103010305/38, d.͡ łɑ ɑGɑʰrsɑ ͡łɑ 0103010305/50, d.͡ łɑ mɑndərχəş də ͡sɑ 0103010305/43, d.͡łɑ zerdək giɣi 0103010305/44, d. sɑłʁɑn bẹlẹk 0202030605/04, d. ͡jɑ 0103020302/10, sɔNqəs͡kən d. 0202020501/12.

d.+ʁɑ dɑːʁən d.+ʁɑ ẹʰttse łɑ 0103030802/15.

d.+dɑn d.+dɑn kełɑsɑ 0203010301/42.

d.+Gəː d.+Gəː 0103020403/13, d.+Gəː gøk͡ dʐoʰg̊ə 0103020301/10, d.+Gəː kun 0103020401/05, d.+Gəː gyk dʐɑłəː 0102020401/30, d.+Gəː gyk dʐɑłəʁ 0102020301/53, d.+Gəː tşɑ͡semẹːn 0103020403/18.

d.+Gə d.+Gə dɑŋ kẹmbiş 0102020303/02, d.+Gə dɑN tşołβɑn 0103010305/66, 0103030701/13, 0103050302/07, d.+Gə dɑN tşołɑn 0103010602/01.

dɑNGɑʰrdi < dɑNGɑr+ əʰrde “sabah, sabah erken, sabahleyin” Bkz. **dɑGɑʰrdi, dɑNGɑr, dɑNGɑʰrḍi.**

d. d. əʰrdi βɑrʁɑ 0202030902/48, dɑʁən d.͡łɑ 0202030801/08, 0502020101/79, d.͡ g̊ɑʰGɑ niɣə jerłəβ də 0103050401/01, d. Gɔːp bɑrʁɑ 0202031101/29, d.͡ łɑ 0502020101/449, 0502020101/454, sẹn d. sẹn goł qərnəŋ bɑşG͡ɑ βər uʰrşsɑN sɑːł 0202020501/16, soNquskun d. 0502020101/84.

d.+Gə d.+Gə 0103050401/10, d.+Gə niɣə 0103050401/10.

d.+gə ʤotşiŋ d.+gə də 0203010801/07.

dɑNGɑʰrḍi < dɑNGɑr+əʰrdi “sabah, sabah erken, sabahleyin” Bkz. **dɑGɑʰrdi, dɑNGɑr, dɑNGɑʰrdi.**

d. d. 0202010901/74, bər jɑNənəŋ d. 0202010901/01, buɣun d.͡łɑ 0202010901/74, d. Gɔːk giɣi 0202031101/24, d.͡łɑ 0201010101/15.

d.+g̊ə d.+g̊ə 0202030801/05.

dɑNGənɑː < dɑN+Gənɑ “güzel, şık” Bkz. **dɑNGənɑ.**

d. d. 0202030402/44.

dɑNGənɑ < dɑN+Gənɑ “güzel, şık” Bkz. **dɑNGənɑː.**

d. d. 0202030605/79, d. βər Gəzdɑr 0202030902/14, d. kełən 0202030605/89, d. sɑʐdəʁ 0202030402/44, tijnəŋ moːsə d. ołʁɑndɑ 0202030105/04.

dɑNGərɑs- “metallerin çarpışmasından çıkan ses için fiil, *dɑNGər+-s-*”

d.-Gɑ ezeŋgəlɛr d.-Gɑ 0102020303/17.

dɑNGərdəq “metallerin çarpışmasından çıkan ses için sözcük” Bkz. **dəŋgərdik.**

d. ẹzəŋgə d. 0102020303/17, izəŋgə d. 0102020303/07.

dɑɴ Ç. “olmak, üstenlemek”

d. d. təumudi ʃʏenli 0203010301/57.

dɑɴnɑ- Ç.+T. “üstlenmek, görev yapmak” Bkz. **dɑɴnə-**.

d.-ʁɑ peɣnə d.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/03, guŋʐəŋ d.-ʁɑ 0203020601/58.

d.-βɑɬʁɑ aguɑn d.-βɑɬʁɑ 0203020203/20, guɑn d.-βɑɬʁɑ 0203020203/25.

d.-ʁɑn daguɑn d.-ʁɑn͡ ẹː ḍə 0203020203/20, jiɴχɑɴ χɑɴdʐɑɴ mɑ d.-ʁɑn 0103010303/35.

d.-ʁɑndɑ guŋʐəŋ d.-ʁɑndɑ 0203020601/60.

dɑɴnə- < **dɑɴnɑ-** Ç.+T. “üstlenmek, görev yapmak” Bkz. **dɑɴnɑ-.**

d.-βər dujdʐɑɴ d.-βəɾ 0203020601/59.

dɑɴʂi Ç. “o zaman, o an” Bkz. **dɑːŋʂi.**

d. d. 0202030601/20, 0202030601/44, d. mɑɴGɑndɑ 0202020701/21, 0202030605/14,

d.+ɢə d.+Gə ʃientʂɑɴnə 0103050101/49, d.+Gə ʃientʂɑɴ 0103050101/49, 0103050101/53(2).

d.+ḡə d.+ḡə o͡ kəŋgə 0103050101/52.

dɑɴtʂiŋ bobəj Ç. “kıymetini vermek, şımartmak”

d. dʐəŋ d. 0103030901/25.

dɑɾ- “ekmek”

d.-ʁɑ jeɾ d.-ʁɑ ḍəɾ͡nɑ 0203020601/47, jeɾ d.-ʁɑ oːɾmɑ͡ɬɑ 0203020601/47.

d.-ʁɑn dʐuɑɴʤa d.-ʁɑn jẹɾɣe ẹʰḍəp ḍə 0103020304/19.

d.-eɾ ɑzə͡q d.-eɾ ʂɨdʒẹn eʰt̬ət də 0103030201/07.

d.-əβ joq də d.-əβ joq də 0103030201/13.

dɑɾ- < dɑɾɑ- “taramak” Bkz. **dɑɾɑ-, dɑɾɑʰ-, dɑɾə-.**

d.-eɾ nɑːʁəp d.-eɾ͡ oːje 0202030602/04.

dɑɾɑ- “taramak” Bkz. **dɑɾ-, dɑɾɑʰ-, dɑɾə-.**

d.-ʁɑ ʂɑːdʐən d.-ʁɑ 0103010305/102, ʂɑdʐən d.-ʁɑ 0103010305/85.

d.-βərʁɑn bɑʂ d.-βərʁɑn͡ eɾ 0202030605/37, bɑʰdʐən d.-βərʁɑn ẹr 0202030605/39.

dɑɾɑmɑ “tarama (kişi), tarayan (kişi)”

d. sɑʐ̧ d. kəsɯ͡ ɑɾʁɑ 0201010101/15.

dɑɾɑʰ- “taramak” Bkz. **dɑɾ-, dɑɾɑ-, dɑɾə-.**

d.-sɑ ʂɑdʐən d. -sɑ͡ɬɑ 0103010305/85.

dɑɾə- < dɑɾɑ- “taramak” Bkz. **dɑɾ-, dɑɾɑ-, dɑɾɑʰ-.**

d.-β ʂɑdʐən d.-β 0103010305/41.

dɑɾəq “buğday, tohum” Bkz. **dɑːɾəʁ, dɑɾəʁ.**

d. d. qɑʁəɾəβərʁɑn eː ḍə 0202030402/08.

d.+ḍə d.+ḍə sɑtʂəsdərʁɑ 0202020701/45.

dɑɾəq “tahtaya vurulduğunda çıkan ses için sözcük” Bkz. **dərəq.**

d. d. dərəq pẹɾɣẹndi͡ ɬɑ 0202030103/17.

dɑɾəʁ “buğday; tohum” Bkz. **dɑːɾəʁ, dɑɾəq.**

d. ɑq͡ d. 0103030701/47, ɑzəq d. 0202010703/18, d. sɑłəu ḍə 0102040301/01, d. sɑzɢɑ 0202020701/43, d. sɑdʐəβ ḍə 0202020701/46, d. sɑʐ̧min 0202020701/44.

d.+nəŋge urəʁ d.+nəŋge tusuβ 0103050101/19.

d.+nə d.+nə 0102040301/05, d.+nə ɑndɑʁəβ 0202010703/18, d.+nə ẹni niɣəłɣi 0102040301/02, d.+nə pudiβɑtGɑ 0202020701/42, d.+nə χɑn bə nəŋ sɑ

0202020701/46, d.+nə sɑzɣɢɑ 0202020701/40, d.+nə sɑzɣmɑ 0202020701/48, d.+nə sɑzɣsɑ 0202020701/48, d.+nə͡ja 0102040301/02.

d.+dɑn d.+dɑn ɑzər kɐ̹rɣɐ̹ 0102040301/05.

dɑrdɑq "cüsseli, kilolu"

d. d. dɑrdɑq ʒiɣət də 0202030902/89, dɑrdɑq d. ʒiɣət də 0202030902/89.

dɑrʁɑq "tarak"

d. bər d. 0202030401/16,

d.+də d.+də ɑłənəβ 0103010305/85, d.+də ɑłʁɑ 0202030401/22.

dɑrl- < **dɑrłɑ-** "yaratılmak, oluşmak" Bkz. **dɑrł-, dɑrłɑ-, dɑrłə-.**

d.-er kəsə d.-er bezək jɑłdɑł dər͡na 0103010701/59.

dɑrł- < **dɑrłɑ-** "yaratılmak, oluşmak" Bkz. **dɑrl-, dɑrłɑ-, dɑrłə-.**

d.-o pəʰrɢɑn d.-o 0103040401/15, kəsɯ d.-o 0103040401/16, łom d.-o 0103040401/17.

dɑrłɑː- "gelişmek" Bkz. **dɑrl, dɑrł-, dɑrłɑ-, dɑrłɑʰ- dɑrłə-.**

d.-χəş+də sɐ̹n d.-χəş də 0203010702/61.

dɑrłɑ- "yaratılmak, oluşmak, gelişmek" Bkz. **dɑrl, dɑrł-, dɑrłɑː-, dɑrłɑʰ- dɑrłə-.**

d.-p d.-p bər kəsɯ βołsɑ 0202031201/06.

d.-ʁɑ d.-ʁɑ mɑɴəβərəş də 0203010702/62.

d.-ʁɑːn bɑdɑɴ χuɑr d.-ʁɑːn 0202030102/01.

d.-ʁɑn ɑłβɑt̪ə d.-ʁɑn dɑŋnəŋ jɑş͡eː 0103050305/18, kəsɯ d.-ʁɑn͡eː 0103010601/07, mɑł d.-ʁɑn͡eː nɑ 0103010601/08, mɑł d.-ʁɑn͡i 0103010701/12, łən d.-ʁɑn͡eː də͡nɑ 0103010601/09, jɐ̹r dɐ̹ŋərdin d.-ʁɑn͡ɐ̹ː 0103010701/07.

dɑrłɑd- "yaratmak, oluşturmak" Bkz. **dɑrłɑt-.**

d.-in ɑmdonə bər d.-in sɑɢəndə̹ 0202030601/28.

dɑrłɑt- "yaratmak, oluşturmak" Bkz. **dɑrłɑd-.**

d.-qəş+də̹ ɑmdonə d.-qəş də̹ 0202030601/43, nɑːʁəp d.-qəş də̹ 0202030601/43.

d.-tsɑ ɑmdonə d.-tsɑ 0202030601/29.

d.-ɢ̹ɑn ɑmdonə d.-ɢ̹ɑn͡er 0202030601/40.

d.-ɢɑndɑ şiqdzɑ tɑβɑ d.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0103030201/33.

dɑrłɑʰ- "gelişmek" Bkz. **dɑrl, dɑrł-, dɑrłɑː-, dɑrłɑ- dɑrłə-.**

d.-də̹ niɣə d.-də̹ dixəş də̹ 0203010702/60.

dɑrłə- < dɑrłɑ- "gelişmek, oluşmak" Bkz. **dɑrl, dɑrł-, dɑrłɑː-, dɑrłɑ-, dɑrłɑʰ-.**

d.-β łom d.-β 0103030203/08, mɑł d.-β 0103030203/06, kəsɯ d.-β 0103030203/07.

dɑrmɑq "parmak"

d. bis d. 0502020101/309.

d.+də̹ bis d.+də̹ usdɑʁɑn bər tɑʁ 0502020101/301.

dɑs "taş" Bkz. **dɑːs, dɑʰs, də̹χs.** Ayrıca Bkz. **odəq dɑʰs.**

d. ɑq d. 0202020701/39, 0202020701/47, oːş d. 0103040405/14, uş d. 0103040405/14, d. bɑşdəʁ 0103010601/78, d. βɑşdəʁ 0103030203/56, 0103030702/85, d.͡βɑş demər dzɣɑnnəʁ ͡oɬʁeːj 0103010701/139, d. ͡βɑş demər dzɣɑnnəʁ bolernəŋ bɐ̹lɐ̹gə 0103010703/22, d. durɑq 0202030601/33, d. durɑqdə̹ 0202030601/24, d. tɑʁ 0502020101/452, d. tɑʁnəŋ ɑrtdɑ 0502020101/408, d. tɐ̹ɣərmin 0202030301/26, d. tɐ̹rɣindi 0202020701/43.

d.+dəŋ gyk d.+dəŋ yzʉɣɐ̹ 0502020101/54, ɢɑrɑ d.+dəŋ bɑʁərə 0502020101/60.

d.+də d.+də ɑtəβɑtsɑ 0202020701/49, d.+də ɑtʁɑ 0202020701/48, d.+də ɑndɑʁ mi edəβ joq ʄ͡ə nɑ 0202020701/45, d.+də sɑtʁɑʂ͡gəni 0502020101/51, d.+də søɣʉtɣi 0202010901/60, d.+də syjbie͡nt̪ɑ tɐɾɣi 0202020701/50.

d.+ḍə d.+ḍə χɑn tɐrmis nimi ḍə 0202020701/44.

d.+ɢɑ seremək͡d.+ɢɑ ʄusup dro 0202030605/30.

d.+dɑn d.+dɑn uʂdə keɣərɣe 0103040405/12, d.+dɑn gøʰdʉrɣe 0202020701/16,

dɑs “dış, dışarı, kıyafetin (dış kısmı), yorgan kılıfı” Bkz. **ɑʰs, dɑːs, dɑχs, dɑʰs, ḍɑχs, ḍɑs, ḍɑʰs.**

d. d. 0203010303/13, ɑndɑʁ mi d. sɑtʁɑ 0203010303/13, oɾ͡d.͡ʤɐɾɣɐː 0103040402/15, gyk d.͡sɑtʁɑn 0202030101/05.

d+ə ǎʂ͡d.+ə χɔsə jyŋ 0203010303/13.

d.+ən d.+ən͡əʤin 0202010901/45, d.+ən məndɑg̊ɑ boɬɑβɑtɢɑn 0202030605/25, d.+ən surusdərɣe 0202010901/63.

d.+ənnəŋ d.+ənnəŋ gɑŋʂəŋ gɑnʤɯʁɑ 0202030701/08.

d.+əɴɢɑ d.+əɴɢɑ uʰrʂsɑɴ sɑʁɑ 0202010101/04, d.+əɴɢɑ bər uʰrsɑɴnə sɑtʁɑ 0202010101/03, sɐn d.+əɴɢɑ bər oʰrsɑɴnə sɑtʁɑ 0202030601/17, ʃientɑɴ d.+əɴɢɑ 0202010901/03, d.+əɴɢɑ bər uʰrʂsɑɴ sɑtəβɑtɢɑ 0202010901/74, qɔ d.+əɴɢɑ ɢejɬɑsɢ͡unək giɣig͡ɐː 0202020501/21.

d.+əɴg̊ɑ d.+əɴg̊ɑ dɑʰrdəβ də 0103010304/11.

d.+ɑndɑ ɔtərəp ḍə qɑn d.+ɑndɑ 0502020101/449, d.+ɑndɑ səq ɢɑrɑβərəp də͡ ɬɑ0202010503/16.

d.+əndɑn d.+əndɑn niː kəsɯ giɬse 0202010901/29.

d.+ənnəŋ d.+ənnəŋ toqqejtəʁnəŋ ʠusən keːrɣɐ 0103030201/16.

d.+ənəɴɢɑ d.+ənəɴɢɑ dɑʰrdəβ də 0103010304/13.

dɑsdəʁ “taşlı” Bkz. **dɑsɬəʁ.**

d. d. tɑʁ 0502020101/452.

dɑsɬəʁ “taşlı” Bkz. **dɑsdəʁ.**

d. d. tɑʁ 0502020101/247.

dɑs- “taşmak”

d.-p d.-əːp bɑrʁej 0103020303/35.

dɑsɢɑr “dışarı” Bkz. **ʄəsɢɑ.**

d. ǎʂgeɾ d. 0103050101/15,

d.+nəŋ ǎʂgeɾ d.+nəŋ ketʃin 0103050101/14.

dɑsɢər- “kaynatmak, süt taşıncaya kadar kaynatmak”

d.-ʁɑ sʊtdə χeːʂɢəβ d.-ʁɑ 0103010306/16.

dɑʃyeʂɨ Ç. “üniversiteli”

d. d. 0202030605/167.

dɑʃyɑʂɨŋ Ç. “üniversiteli”

d. d. ǎsdɑʁɑn 0202030802/06.

dɑʃio Ç. “büyük küçük”

d. d. ʤɑdʒɑ χuχudɑ 0202010901/81.

dɑʂɑmmɑ Ç. “büyük ve güçlü iğdiş edilmiş erkek at”

d.+leɾ d.+leɾ də͡nɑ 0202030902/45.

dɑʂuʃi < duoʂusə Ç. “çoğu”

d. d.͡ɬɑ məɬɑɬɑɾ də͡nɑ 0103040601/01.

dɑt- “tadına bakmak” Bkz. **dɑdə-.**

d.-qəʂ də χɔ βər d.-qəʂ də 0202031202/28.

d.- qɑjɑɢən bər d.- diβər d̥ə 0202031202/39.

dɑtɑn Ç. “*Datan*, yer adı”

d. guɑɴχuɑ d. 0202010301/14, χoɴβɑn d. 0202030802/32, χoɴβɑn d. ɬɑ 0202010703/30, χoɴβɑn d. jɑqdɑ 0202010703/30, d. χoɴβɑn 0202030801/10, d. χoɴβɑnnəŋ oɬ 0202010703/35, d. χɔɴβɑnnəŋ 0202030801/10.

d.+nəŋ χoɴβɑn d.+nəŋ əŋgɑr də 0202030403/01.

d.+dɑ d.+dɑ βər qɑm͡eʰɬʤi dərə̆ 0202030101/01.

d.+d̥ɑɢə χoɴβɑn d.+d̥ɑɢ̥ə 0202010703/31.

dɑtəumədʒɑ Ç. “Beyler beyi aile/hane/boyu”

d.+nəŋ d.+nəŋ bə ʁɑʂ bəɬuonəŋgə͡ɬɑ 0203010702/07, d.+nəŋ gẹzgə 0203010702/17, d.+nəŋgə ʝə 0203010701/11.

dɑtd- < **dɑtdə-** “azarlamak” Bkz. **dɑːtdə-, dɑtdə-.**

d.-o də d.-o də 0102020303/26.

d.-ʁɑ qə͡ɬɑ d.-ʁɑ 0202030802/54.

dɑtdə- “azarlamak” Bkz. **dɑːtdə-, dɑtd-.**

d.-p d.-p bɑ dɑtdəmɑʁɑn͡eː də 0202030902/24.

d.-ʁɑ ɑβɑgɑ d.-ʁɑ eːn 0103010705/18, perɣe d.-ʁɑ 0202030902/07, d.-ʁɑ dzuqbɑʁɑ ͡ɬɑ 0103010705/20.

d.-ʁɑn d-ʁɑn͡eː də 0202010901/63.

d.-mɑʁɑn dɑtdəp bɑ d.-mɑʁɑn͡eː də 0202030902/24.

dɑtʂɑ Ç. “*Dacha*, yer adı”

d. d. 0203020401/01, 0203020601/07, d. oɬurʁɑndɑ 0203020601/05, d. mɑ bə sɑqəsdəŋ oj dər͡nɑ 0203020401/01.

d.+nəŋ d.+nəŋ 0203020601/07, d.+nəŋ ɑm joʁur ɬɑretgẹn məɬɑɬɑr ʤiu ɑz dro 0203020601/38, d.+nəŋ ʒibəfəŋ͡ɬɑ 0203020601/05.

d.+ʁɑ d.+ʁɑ eʰʧək ʠẹp dro 0203020601/04, d.+ʁɑ eʰʧək gẹɬɣẹ͡ɬɑ 0203020601/16, d.+ʁɑ βɑrʁɑndɑ 0203020601/28, d.+ʁɑ mutʂɑɴ ʤienliɣindi 0203020601/21.

d.+dɑ d.+dɑ oɬurußmɑ kəsɯ 0203020601/08.

d.+d̥ɑ oɬurʁɑn kəsɯ d̥ro d.+d̥ɑ 0203020601/68.

dɑtʂɑ mutʂɑɴ Ç. “*Dacha* yaylası”

d. dɑtʂɑ m. 0203020401/04, 0203020601/50, dɑtʂɑ m. ʤienlip dro 0203020601/08, dɑtʂɑ m. tʂəŋlidzɻialia 0203020401/01, d. di ɑ 0203020601/12.

m.+nə dɑtʂɑ m.+nə guŋsɯ χəjiŋ ʤienlip d̥ro 0203020601/09.

d.+ɢɑ dɑtʂɑ m.+ɢɑ eʰʧək giɬɣi͡ɬɑ 0203020601/12, dɑtʂɑ m.+ɢɑ vuɬɑp d̥ər 0203020401/03.

m.+ɢ̥ɑ dɑtʂɑ m.+ɢ̥ɑ gip d̥ər 0203020201/20.

m.+dɑ dɑtʂɑ m.+dɑ guŋzẹŋ dɑɴnɑʁɑndɑ 0203020601/60, dɑtʂɑ m.+dɑ͡ ɬɑ 0203020201/13.

dɑtʂəŋ Ç. “vezir”

d. mɑɬ uʰɢɑrmɑ d. 0502020101/304.

dɑvɑr “ipek” Bkz. **dɑːβɑr, dɑːvɑːr, dɑβɑr, dɑβɑr.**

d. χo ͡d. dəɾ 0103020403/19(2), d. ʂɑdzᶎəm 0103010302/01, 0103010302/04, 0103010302/09, 0103010302/12, d. sɑdzᶎən 0103030701/30, 0103050302/01, 0103050302/05.

dɑjiŋn- < dɑjinnɑ- Ç.+T. “yanıt vermek, cevap vermek” Bkz. **dɑjiŋnɑ-.**

d.-o: uʂ d.-o: 0103040403/43.

dɑjiŋnɑ- Ç.+T. “kabul etmek” Bkz. **dɑjiŋn-.**

d.-p ḍə d.-p ḍə 0502020101/49.

dɑʰ:gə < dɑʰ:gə-β? “tapmak, inanmak” Bkz. **dɑʰgə, dɑʰg̑ə-, dɑʰk̑-, ḍɑʰgə-, ḍɑʰk̑-.**

d. d. jɔq ḍə uɬʉnə 0202020701/34.

dɑʰ:ɢɑ “daha, hâlâ” Bkz. **dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰ:ɢə, dɑʰ:ɢu, dɑʰ:ɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢə, ḍɑχɢ̟ə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ḍəʰɢɑ, ʄɑχɢɑ, ʄɑχɢ̟ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̟ɑ, ʄɑʰɢ̟ə, ʄɑʰɢ̟ɑ, ʄɑχɢɑ.**

d. d. dərəɣʤe drə 0203020203/14, sen d. niɣəɬɣi 0202030902/39.

dɑʰ:ɢə “daha, hâlâ, yine” Bkz. **dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰ:ɢɑ, dɑʰ:ɢu, dɑʰ:ɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢə, ḍɑχɢ̟ə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ḍəʰɢɑ, ʄɑχɢɑ, ʄɑχɢ̟ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̟ɑ, ʄɑʰɢ̟ə, ʄɑχɢɑ.**

1. “daha”

d. d. mɑ ɢɑʂ βɑ͡ɾe 0203010301/38, d. mɑɬ mɑ qɑɬən də͡nɑ 0203020402/19, d. məndɑʁ mɑ:nə 0202020701/35.

2. “yine”

d. d. 0202020501/43, d.͡ɬɑ 0201010101/21.

3. “hâlâ”

d. d. 0203020403/17, d. bᶎəʃiŋ ɑ ḍij ḍə 0202030902/80, d. meŋ gøŋyɬdi dəu jɑʰ:ʂə͡βəɾ kəsə͡eɾ 0203020402/01, d. menəŋ gøŋyɬdi dəu oɬ jɑʰʂə oʂɢ͡ɑ͡eɾ 0203020402/24.

dɑʰ:ɢəɬ “sunak üzerine konulan su kâse” Bkz. **ʄɑχgə, ʄɑχg̑əɬ, ʄɑχɢəɬ, ʄɑʰgə, ʄɑʰg̑ə.**

d. d. mɑɾmi: 0202030801/07.

dɑʰ:ɢu “daha” Bkz. **dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰ:ɢɑ, dɑʰ:ɢə, dɑʰ:ɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢə, ḍɑχɢ̟ə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ḍəʰɢɑ, ʄɑχɢɑ, ʄɑχɢ̟ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̟ɑ, ʄɑʰɢ̟ə, ʄɑχɢɑ.**

d. d. bəɾ jɑɴʤɯ 0203010301/52.

dɑʰ:ɢ̟ə “daha” Bkz. **dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰ:ɢɑ, dɑʰ:ɢə, dɑʰ:ɢu, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢə, ḍɑχɢ̟ə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ḍəʰɢɑ, ʄɑχɢɑ, ʄɑχɢ̟ə, ʄɑʰɢɑ, ʄɑʰɢə, ʄɑʰɢ̟ɑ, ʄɑʰɢ̟ə, ʄɑχɢɑ.**

d. məs sɑ d. dᶎotbɑ diβ͡ɬɑ 0202030801/07.

dɑʰ:ɾd- “çekmek, almak” Bkz. **dɑʰ:ɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾḍ-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾd-, ḍɑʰɾḍ-, ḍɑʰɾt-, tɑʰɾd-.**

d.-əβɑɬʁɑ eʰ:tḍə d.-əβɑɬʁɑ 0203010801/02.

dɑʰ:t “Tibetli” Bkz. **dɑʰt, tɑχt.**

d. d. 0202030601/84, d. bəɾ nimi ḍə 0202020501/104, d. dejfə 0202010901/53.

d.+dəŋ d.+dəŋ ɬomnəŋ 0202020501/100.

d.+ɢɑ d.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030802/05.

dɑʰp- “bulmak, doğurmak (insan için) (Dahe ağzı)” Bkz. **dɑ:p-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰq-, ḍɑʰp-, ḍɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-, ʄɑʰq-.**

1. “bulmak”

d.-ɢ ɢejdɑn d.-ɢ͡e 0202030604/32.

d.-ɢɑɢ diːʂ d.-ɢɑɢ̟ ɐ̟ɾː 0203010701/28.

d.-bɑs d.-bɑs βəɾ kəsɯ 0202010502/23, d.-bɑs ̟ɬɑ ɾəmboʧi də ̟nɑ 0202030604/50, 0202030604/60, d.-bɑs ɾəmboʧi də ̟nɑ 0202030604/52, 0202030604/57, d.-bɑs ̟ɬɑ ɾəmboʧi dəɾ ̟nɑ 0202030604/53, 0202030604/62.

d.-ɓɑs d.-ɓɑs urʤy 0202030604/29.

d.-bɑʁɑn d.-bɑʁɑn̟ ɐ̟ɾ 0202030605/80.

2. “doğurmak (insan için) Dahe ağzı”

d.-ɖə məɬɑ d.- ɖə 0502020101/47, jidə məɬɑ d.-ɖə 0502020101/34.

d.-ɢɑ bər guɣi d.-ɢɑ ̟ɬɑ 0202030901/20, ɑːndɑɢəɬʁɑ ̟ɬɑ d.-ɢɑ ̟ɬɑ 0202030901/22, bøːzʉk oʁuɬnə d.-ɢɑ 0203010503/05, məɬɑnə mɑ d.-ɢɑ 0502020101/24.

d.-ɢɑndɑ d.-ɢɑndɑ bəɾ kədʒiɣ ɑ̟t tsɑɬʁɑɢ̟ eː 0203010301/19.

d.-ɢɑndə geseɾnə d.-ɢɑndə ̟ɬɑ 0502020101/127.

d.-ɢ̟ɑndɑ jɑɴə d.-ɢ̟ɑndɑ ̟ɬɑ 0203010301/20.

d.-ɢɑɢ məɬɑ d.-ɢɑɢ̟ eɾ 0203030101/09.

d.-ɓɑʰɖə məɬɑ d.-ɓɑʰɖə 0502020101/34.

d.-bɑʁɑn məɬɑ d.-bɑʁɑn kəsɯ 0203030101/09, məɬɑ d.-bɑʁɑn kəsɯɣe 0203030101/02.

dɑʰgə- “tapmak, anmak” Bkz. **dɑʰːgə, dɑʰg̟ə-, dɑʰk̟-, ɖɑʰgə-, ɖɑʰk̟-.**

d.-βəɾ+ də pəʰɾɢɑn d.-βəɾ də ̟nɑ 0202020501/20.

d.-ʁɑndɑ pəʰɾɢɑn d.-ʁɑndɑ ̟ɬɑ 0202010101/03.

dɑʰg̟- “yerleştirmek, tıkmak”

d.-o d.-o dzɻɢəɾolerɳəŋ bəɬəgə 0103010703/28.

dɑʰg̟ə- “tapmak” Bkz. **dɑʰːgə, dɑʰgə-, dɑʰk̟-, ɖɑʰgə-, ɖɑʰk̟-.**

d.-ʁɑ jɑʰʂəp d.-ʁɑ oɬərsɑ 0502020101/377.

dɑʰk̟- “anmak, tapmak” Bkz. **dɑʰːgə, dɑʰgə-, ɖɑʰgə-, ɖɑʰk̟-.**

d.-əp bɑɾ qɑn dɳəɾ d.-əp bɑɾ̟ ɐ̟ɾ tə 0202010703/10, qɑn dɳəɾ d. -əp bɑɾ dip 0202010703/11.

d.-əʁɑndɑ uɬʉ d.-əʁɑndɑ 0202010703/21.

d.-əʁɑndə uɬʉ d.-əʁɑndə ̟ɬɑ 0202010703/20.

dɑʰq- “bulmak” Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, ɖɑʰp-, ɖɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-, ʈɑʰq-.**

d.-ɢ eɾ ɢɑjdɑn d.-ɢ ̟eɾ 0103040401/32.

d.-ɢ̟ eː ɢejdɑn d.-ɢ̟ eː 0202030601/70.

d.-ɢə ɖəɾ oɬurmɑ jysun ɖ.-ɢə ɖəɾ 0202030605/133.

dɑʰɢɑ “daha, yine, hâlâ” Bkz. **dɑːχɢə, dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰːɢɑ, dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰːɢ̟ə, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ɖɑχɢə, ɖɑχɢ̟ə, ɖɑʰɢɑ, ɖɑʰɢ̟ɑ, ɖɑʰɢ̟ə, ɖəʰɢɑ, ʈɑχɢɑ, ʈɑχɢ̟ə, ʈɑʰɢɑ, ʈɑʰɢə, ʈɑʰɢ̟ɑ, ʈɑʰɢ̟ə, ʈɑχɢɑ.**

1. “daha”

d. d. 0103030701/08, uzu d.̟ɬɑ ɢəʰɾqɓɑʰdə 0502020101/163, d. bozəndɑn bər bər dɑɬə tɑʰɾdəβɑɬʁɑ 0202010703/21, d. βəɾ ʊɬ̟ɬɑ 0202020302/04, d. fuɬuɬɑmin dɾo 0502020101/168, d. kədʒiɣ də ̟nɑ 0203030102/24, d. kəsɯ qəɢərʁɑ 0203010502/01, hudz̟ejʁɑ d. bədz̟idɔ ɑ 0502020101/222, mẹn d. mindʒɑ ʤiɬo də 0103030802/01, min d. ɑndɑʁ ɑndɑʁnə bəɬəj dɾo 0203010301/37, sen d. ɑʰtdə tuduβɑɬe ɖə 0203010303/01, jiʁɑːʂən d. goɬ ̟ɬɑ ʤiɑɴz̟əŋɬɑɾ edəβɑtɢɑn niminə ɑɬʁɑ 0202020303/01.

2. “yine”

d. d.͡ ɬa 0103010702/25, 0103010702/57, 0103030201/12, 0103030201/25, 0103030201/26, 0202020302/07, d.͡ ɬa aNGə jijaN də 0103040601/15, d.͡ ɬa øɬǎq qamin ḍə 0502020101/66.

3. “hâlâ”

d. duʁaɾʁadə d.͡ ɬa maNəβərəβ͡ ɬa go 0202020301/01, qaɾʁanda d. adama ma dəro 0202020501/109.

daʰGə “daha, yine, hâlâ” Bkz. **daːχGə, daχGa, daχGə, daʰːGa, daʰːGə, daʰːGu, daʰːGə, daʰGa, daʰGa, daʰGə, ḍaχGə, ḍaχGə, ḍaʰGa, ḍaʰGa, ḍaʰGə, ḍəʰGa, ʄaχGa, ʄaχGə, ʄaʰGa, ʄaʰGə, ʄaʰGa, ʄaʰGa, ʄaχGa.**

1. “daha”

d. d. 0202010502/11, 0202010901/28, 0202020302/04, 0202020701/08(2), 0202030802/10, 0203010301/30, 0203030102/24, 0502020101/184(3), d. ẹni teɬək aʂGa 0202020702/15, d. uzaq ḍə 0502020101/246, uzgẹ d. ʒydi tamaɾ gẹɬmẹs͡ eɾe 0203030102/08, d. pitio odʒin daɬaβəɾ də 0202020303/02, d.͡ βəɾ dʒiedʒie 0203020601/15, d. βəɾ nẹrmi diɣeg͡ e 0203010301/38, d. bəɾ səŋnə βaɾ͡ e:0203030102/01, d. doʁuːɾ at dəɾ 0203010301/39, d. dojβadz̥i̯ qəχGəɾʁa 0202030601/14, d. guŋʃien bədʒin jamaβəɾ də 0202020702/13, kəsɯ d. dzɋaNjeɣẹ satg̥əɬaɾʁaq mi ʄəɾ 0203010303/14, keβərən d. ɬaɾẹtgẹk nimi ḍə 0202030601/19, Gəzəʁən ḍ. ʂiβaʁa 0202020701/09, d. Gəzəʁənda ʂiβaɬmasa 0202020701/11, d. χoNdʒẹlimin ḍə 0202030901/21, d. dʒejfaNnamaʁan͡ eɾ 0203020402/19, d. məndaʁ ͡ɬa jaβdaɬ də͡ na 0201010101/21, məz d. kədʒiɣ də 0103030201/32, d. nidʒoɾ χaɬən aɬχəʂ e 0103040601/17, sen d. kədʒiɣdi 0202030902/112, d. jaʰʂ dəɾ 0203010301/46.

2. “yine”

d. d. ͡ɬa 0103030201/26, 0103040403/38, 0103040405/01, 0202031201/31, 0502020101/65, 0502020101/211.

3. “hâlâ”

d. aβasə d. dzɋannəʁ oɾɬəʁ oɬəɾʁan͡ ẹɾ 0202030605/144, anagasə d. dro 0203020601/57, məɬasə d. Goj uʰg̥aɾəp ḅaɾ͡ eɾ 0203020601/62.

daʰg̥a “daha, yine” Bkz. **daːχGə, daχGa, daχg̥ə, daʰːGa, daʰːGə, daʰːGu, daʰːg̥ə, daʰGa, daʰGə, ḍaχGə, ḍaχg̥ə, ḍaʰGa, ḍaʰg̥a, ḍaʰg̥ə, ḍəʰGa, ʄaχGa, ʄaχg̥ə, ʄaʰGa, ʄaʰGə, ʄaʰg̥a, ʄaʰg̥ə, ʄaχGa.**

1. “daha”

d. d. 0202020303/06, 0202031202/08, 0203010502/07, d. aɬmaʰḍẹ 0202031202/38, d. anə jazGa 0202020301/16, d. andaq Gəs tutmas͡ ẹː 0203010702/08, d. andaʁ bər ͡bəɾɣẹ diːʂ daʰpGaG͡ eːɾ 0203010701/28, məɬaɬaɾ d. gondaʁ nimi aʰsdan bər kəsɯ gisẹ 0103040601/13, d. taɬʁan 0203010801/02, d. joʁuɾ ɬap laɾẹtgə jadaʁə də na 0203020101/03, jijisə d. bə dʒeχoNnamaḍan bezək͡ e ḍə 0202010702/09.

2. “yine”

d. d.͡ ɬa 0202020303/04.

daʰg̥ə “daha, yine” Bkz. **daːχGə, daχGa, daχg̥ə, daʰːGa, daʰːGə, daʰːGu, daʰːg̥ə, daʰGa, daʰGə, ḍaχGə, ḍaχg̥ə, ḍaʰGa, ḍaʰg̥a, ḍaʰg̥ə, ḍəʰGa, ʄaχGa, ʄaχg̥ə, ʄaʰGa, ʄaʰGə, ʄaʰg̥a, ʄaʰg̥ə, ʄaχGa.**

d. d. 0202010701/04(2), 0202020303/12, 0202030802/10, 0202031201/01, 0202031202/04(2), 0203010701/04, 0203010701/05(2), 0203010701/24, 0203010702/23, 0502020101/184, anə d. keːrɣe 0202020701/09, oɬ d. oːɬ bəɾ uʰdaʁ

0202010703/31, d. uzɑq nimi də͡nɑ 0502020101/411, peɣ d. guɑnnɑːβər ɟə͡ʂi 0202010701/18, d. begəɬ hʤ͡i βɑʁər 0203010801/02, d. biʃia dʑialia 0203010702/56, bəz d. jɑʁɬɑʰɢər͡oʰḍɑʁnəŋ 0202010703/30, d. diːṣ mɑ dərə 0203010702/62, geɬəp bɑ d. 0202031202/19, ḍ. mədʒar mɑdʑi mɑ jɑzəβər də 0202020301/16, d. məjiu 0203010701/04, d. tyjnɑq sɑɬχəṣ ḍə 0203010901/07, d. jyɣẹ kərmin də͡nɑ 0202030601/73, d.͡ɬɑ 0203010701/26, 0203010702/10.

dɑʰɾd- "çekmek, sökmek" Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾḍ-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾḍ-, ḍɑʰɾt-, ḍɑʰɾd-, tɑʰɾd-.**

d.-əp bɑɾ tẹɾə d.-əp bɑɾ͡ẹːɾ 0202010901/63.

d.-əβ də/ḍə iʃʤinəŋgi d.-əβ də 0103010304/11, iʃʤinəŋgi d.-əβ də 0103010304/13, dɑsəNɢɑ d.-əβ də 0103010304/11, dɑsənəNGɑ d.-əβ də 0103010304/13, dioguale d.-əβ də 0103010304/12, ɢəzəʁəNGɑ d.-əβ də 0103010304/17, terə d.-əβ də 0103010501/07, ʃidʒinəŋgi d.-əβ də 0103010304/16, tẹɾə d.-əβ ḍə 0103010501/13.

d.-əp d.-əp bẹʰɾḍeː 0103050305/15.

d.-əβ dzɻəʁ d.-əβ 0103030201/09.

dɑʰɾdən- "özlemek, acı çekmek"

d.-oː mɑNɑɾnəː d.-oː ɾ 0103010704/08.

dɑʰɾḍ- "çekmek, (Gelin Şarkısını) söylemek" Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾḍ-, ḍɑʰɾt-, ḍɑʰɾd-, tɑʰɾd-,**

1. "çekmek"

d.-oː ṣɑzḍɑʰɾtɢənə mẹn d. -oː 0103020402/02.

d.-əβɑɬʁɑ ɢɔsən d.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0103010304/34.

d.-əβɑɬʁɑʂ qusən d.-əβɑɬʁɑʂ͡ɬɑ 0103010304/36.

2. "(Gelin şarkısını) söylemek"

d.-əβ ɑɬo d.-əβ 0103010305/59,.

dɑʰɾḍəɬ- "çekilmek" Bkz. **ḍɑʰɾḍəɬ-.**

d.-ʁɑn təɾ d.-ʁɑn bəɾ dəɾ 0103030702/74.

dɑʰɾt- "çekmek, sökmek, (sigara, pipo) içmek, (Gelin Şarkısını) söylemek" Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾḍ-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾḍ-, ḍɑʰɾt-, ḍɑʰɾd-, tɑʰɾd-.**

1. "çekmek, sökmek, (sigara) içmek"

d.-qəʂ də ɢɔsən d.-qəʂ də 0103010304/33.

d.-ɢɑ ɢɔsən d.-ɢɑ 0103010304/36, d.-ɢɑ nəɣəɬɣẹndi 0202030103/10, sɑrəʁnə d.-ɢɑ 0103010304/16, toχuNnə d.-ɢɑ 0103010304/16, jɑsəɬnə d.-ɢɑ 0103010304/16, dzɻəʁnə d.-ɢɑ 0103030201/09.

d.-Ḡɑ ɢɔsḍə d.-Ḡɑ͡ɬɑ 0103010304/10.

2. "(Gelin Şarkısını) söylemek yerine *lalo dɑʰɾt-* çekmek kullanılır."

d.-ɢɑ jẹɾ d.-ɢɑ qɑNGərɔ də 0103050301/33.

d.-ɢɑndi ɬɑɬo d.-ɢɑndi 0103030701/09.

d.-ḫɑs uzumɑs ǯs͡d.-ḫɑs 0202030201/04, qɑNsɑ d.-ḫɑs͡eɾ 0202030103/09.

dɑʰɾtḍəɾ- "çektirmek, çekmesine yardım etmek"

d.-əβ ḍə tẹːɾə d.-əβ ḍə 0202010901/58.

dɑʰɾtqəʂ "ölçü birimi, 1 *dahrqış* = 0.5kg."

d. bəɾ d. 0103030201/23(2), bəɾ d. də 0103030201/23, bəɾ məŋ bẹs͡on d. ɑɾɑʰḳə dəɾ nɑ 0103040403/19, bəɾ jyz bes͡on d. bɑɾ͡eɾ 0103040403/17, bəɾ məŋ bẹs͡on d. ɑɾɑʰḳə dəɾ͡nɑ 0103040403/37, jidon d. bɑɾ͡ẹ 0103010702/44.

d.+dəŋ jidə d.+dəŋ dʐɑpdʐɑ 0103040403/20, 0103040403/22.

d.+dəɴ jidə d.+dəɴ ɢəmdɑn 0103040403/11, 0103040403/12.

dɑʰɾtɢə “bant” Bkz. **dɑʰɾtɢə.** Ayrıca Bkz. **ʂɑzˌ dɑʰɾtɢə, ʂɑzˌ dɑʰɾtɢə, ʂər dɑʰɾtɢə.**

d. ʂɑzˌ d. 0103010304/23, 0103030701/16.

d.+nəŋ ʂər d.+nəŋ piode də 0103010304/29.

d.+nə ʂɑzˌ d.+nə ɑłuʰdɐ̟ɾɣe 0103030701/09, ʂɑzˌ d.+nə mɐ̟n dɑʰɾd̥o: 0103020402/02.

dɑʰɾtɢ̥ə “bant” Bkz. **dɑʰɾtɢə.** Ayrıca Bkz. **ʂɑzˌ dɑʰɾtɢə, ʂɑzˌ dɑʰɾtɢ̥ə, ʂər dɑʰɾtɢə.**

d. ʂɑzˌ d. mɑnɢɑq bərmi do 0103030701/06.

dɑʰɾʧək “tartı, terazi”

d. d. diːʂ də 0103030201/22.

dɑʰs “dış, dışarı” Bkz. **ɑʰs, dɑːs, dɑχs, dɑs, d̥ɑχs, d̥ɑs, d̥ɑʰs.**

d.+əɴɢɑ d.+əɴɢɑ 0502020101/392.

d.+əndɑ d.+əndɑ ɑłəβ də 0103010306/11, d.+əndɑ mənə dʒiu ɑjtʲbin d̥ə 0502020101/462.

d.+ənən d.+ənən‿bədʒin 0502020101/455.

d.+ənəɴɢɑ ɑnəŋ d.+ənəɴɢɑ 0502020101/392.

dɑʰs “taş” Bkz. **dɑːs, dɑs, d̥ɑχs.** Ayrıca Bkz. **odəq dɑʰs.**

d. odəq d. 0103010304/63.

dɑʰt “Tibet, Tibetli; Tibetçe” Bkz. **dɑʰːt, tɑχt.**

1. “Tibetli, Tibet millet”

d. d. 0202030605/52, 0203020601/48, d.‿dɐ̟ɾ dij də 0203020601/65, d. kəsɯ 0203010301/06, d. qɑn d̥ərə 0202030605/01, χosə d.‿dɐ̟ɾ 0203020601/65, d. łɑɾɐ̟̆ʲi‿ jɑdɑʁɑq 0203020601/48, d. łɑrłɑsɢɑ 0203010303/17, d. niɣə 0203010702/29, d. søz 0202030802/05, d. sumidin gɐ̟se 0202030801/23, d.‿tsøz mi‿łɑ 0202030802/15, ɣʃiɴχejdɑɢə d. 0203020403/02, d. jɐ̟ɾ‿łɑ d̥ij dro 0203020601/48, d. joʁurnəŋ ərnɑmtɑrnə 0103040401/03.

d.+dəŋ d.+dəŋ 0202030605/56, d.+dəŋ ojdɑ‿łɑ 0202030605/80, d.+dəŋ gɐ̟zgə 0203010701/19, d.+dəŋ gizgədin mdʒɑr sɑłʁɑ 0203010702/28, d.+dəŋ‿łɑ 0203010301/06.

d.+dəɴ d.+dəɴ qɑn dro 0202030601/65.

2. “Tibetçe”

d. d. bədʒin jerłɑβərmɑ 0502020101/268, d. bəłmis nimi d̥ro 0203020601/48, d.‿dʒeɾ 0202030601/12, d. łɑːrɐ̟tbɐ̟ 0202030801/23.

dabiŋ dadʒaɴ Ç. “güçlü asker ve güçlü general”

d.+ən d.+ən mɑɴdərʁɑ‿łɑ 0502020101/17.

dandʒin Ç. “çok, acayip” Bkz. **dɑndʒin, d̥ɑχndʒin, d̥ɑndʒin.**

d. d. 0202030605/155.

dəː < dełə “işte” Bkz. **dəłə, deː, deːłə, de, deli, dełə, dɐ̟ː, dɐ̟łə, diłə, dili.**

d. ɑm d. qəsə duŋʃibə diβ də 0203010702/10.

dəː < dro “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, də, dər, dəro, dər, dă, dărə, doː, do, duɾ, di, drə, droː, dro, druː, droː, d̥ə, d̥ər, d̥ă, d̥ărə, d̥o, d̥rə, d̥i, d̥ro, tə, tər, tər, to, trə, troː, tro, ʧə, ʧər, ʧo, ʧro.**

d. ni dəː 0103010301/02, hɑːrɢ̥ən nimi d. 0202030902/55.

əsdeː d. əsdeː d. nɑ 0103020303/16, **mɑɴəβɑt+ d.** mɑɴəβɑt d. 0103010704/09.

dəːs “tencere ve tavanın genel adı” Bkz. **d̥əχs, d̥əs, ʧəs.**

d.+əmnəɴ d.+əmnəɴ ɢoːNəɾ tʂa 0103020303/17, 0103020303/35.

də < **dro** 1. “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, dəɾ, dəɾo, dər, dǯ, dǯɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ɖə, ɖəɾ, ɖǯ, ɖǯɾə, ɖo, ɖi, ɖɾə, ɖɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. ɑːłmɑs nimi d. 0202030104/13, ɑːz d. 0103030201/18, 0202020702/22, ɑːz d.͡nɑ 0103010305/48, 0203010301/11, ɑdɑʁɑq mi d. 0202031201/09, ɑq d. 0103020302/18, ɑq dɑs d. 0103040303/05, ɑːq ʒiz d. 0202030802/19, ɑdɑʁɑq nimi d. 0202030802/48, ɑməʰtɑn d. 0202030604/37, ɑnigɑ d. 0103030801/03, ɑndɑɢəłʁɑq nimi d. 0202030104/23, 0202030308/07, ɑndɑʁ oɾmi d. 0103040303/05, 0103050101/61, ɑndɑʁ͡ oɾmi d. 0103050101/15, ɑndɑʁ d. 0203010702/10, ɑndɑʁ d.͡nɑ 0202020701/23, ɑndɑʁ͡ łɑ d. 0202020701/36, ɑndɑʁ łɑ nimi d.͡nɑ 0202030801/24, ɑndɑʁ mi d. 0202020501/108, 0203010301/45, ɑndɑʁ nimi d. 0202010901/70, 0202020501/30, 0203020302/05, ɑndɑʁ nimi d.͡nɑ 0202030802/52, ɑndɑʁ nimɐ̣ɾ d. 0202020702/06, ɑndɑʁ nimileɾ d. 0202030601/21, ɑsdəʁ d. 0102020401/37, ɑt d. jɑm 0203010302/03, ɑtdəʁ d. 0102020401/41, 0102020401/43, ɑzə d.͡nɑ 0103030702/36, ɑdʐɑʰsə d.͡sɑ 0103050201/13, ɑjʁɑq nimi d. 0202030802/41, ɑdʐɑłɑɾ d. sɑ 0203020601/13, ɑʰłdənɖɑ d. 0203010301/45, ɑʰs d. 0103010702/06, ɑʰsə d. 0103010306/28, ɑʰsɢɑq bərmi d. 0103010305/41, ɑʰt d. 0202030604/47, əŋgɑɾ d. 0202030403/01, əɾəmboʧi d. 0103030702/94, əɾliɣ d. 0103010305/24, ǎsdɑʁɑn nimi d. 0202030802/06, ǎzeːɾ d. 0202020101/01, etgek nimi d. 0203020301/03, etgek nimi d. 0203020302/16, ɐ̣mis d.͡nɑ 0203010301/43, ɐ̣seːn suɾɑʁɑq nimi d. 0202030802/24, ɐ̣sɯnəŋgə d. 0103050102/02, ɐ̣tgɐ̣k mi d. 0203011002/14, oːɬ͡ łɑ d. 0103030201/25, odəq d. 0103010304/63, oł nis d. 0202030201/03, oł jɑqnəŋgə d. 0203010301/46, ołuɾʁɑq nimi d. 0203020302/05, ołʁɑq nimiɾ d. 0203020302/15, oŋʂəʁɑq nimi d. 0202010901/06, oɾnəqɢɑnɑ d. 0103040303/02, 0103040303/04, oj d.͡nɑ 0203011002/03, ɔʰq͡ jɑ d. 0502020101/142, ɔχq jɑ udʒin ɑʰtᵦɑ d.͡nɑ 0502020101/153, ølyxɾse mɑ jeɾə d. 0202030605/101, ørdʒy d. 0502020101/431, ørdʒy d.͡sɑ 0103030901/61, ʊːʂ kəsɯ d. 0202030402/47, uzɑq nimi d.͡nɑ 0502020101/411, usdɑʁɑn nimi d. 0502020101/116, bəŋʂɨ d. 0202030404/12, uɬɯj d.͡nɑ 0202020701/34, uʂ qunuq d.͡nɑ 0202010703/23, uzɑq nimi d.͡nɑ 0203020302/05, uzəŋ boz d. 0103020302/24, uzu d.͡nɑ 0202030605/101, uzumɑs nimɐ̣ d. 0202030201/4, uʐdɑɢə d. 0203010901/02, ǔʂ dun d. 0203010801/09, yzɐ̣kdi d.͡nɑ 0202030604/23, pɑndʑɯ d. 0103040301/14, pəjłɑmɑ d. 0103010302/20, 0103010305/39, pəʰɾɢɑn d. 0103010502/05, peɣ d. 0103040302/13, piode d. 0103010304/29, bɑχqdɑʁɑn kəsɯ d. 0203020401/04, bɑʁəɾ d. 0202030308/04, bɑnbɑnzɯ d. 0203010501/08, bɑɾ nimi d. 0202030902/31, bɑɾ dzɑ bɑɾ d. 0203020403/03, bɑdʐudʑɯ d. 0103010305/68, bə͡ łɑ d. 0103010304/36, bə mɑ ɢəjɔq d. 0202031202/49, bə d. sɑ 0103010304/20, bə jijɑɴ d. 0103010304/19, bəłɣə͡ oɾmi d. 0103010306/29, bəłɣə d. 0103010304/60, bəɾ d.͡nɑ 0103030702/58, 0103030702/60, bəɾ eʰłʤi d. 0202030901/03, bəɾ duɑn d. 0103030702/72, bəɾ ɢəzdɑɾ d. 0103010705/10, bəɾmi d. 0103010302/18, 0103010305/52, 0103030701/01, 0103030701/08, 0103030702/101, 0103030901/33, 0103050101/31, 0103050101/55, bəɾ ʤazɯ d. 0103030801/01, 0103030801/02, bəɾ niɣə d. 0103050401/15, bəɾ nimi d.͡qɑn 0202030105/02, bəɾ təkəs nimi d. 0202030802/20, bəɾ jɑɴə d. 0103030702/98, bəɾ jɑɴdʑɯ d. 0203010301/51, bər quʂɢɑʂ d. 0203010701/18, bərmi d.

0103010304/38, 0103010304/47, 0103010304/61, 0103010304/64, 0103010304/72, bət d. ‿ na 0502020101/485, bezək d. ‿na 0103030202/05, 0103030202/14, 0103030202/17, bezəklerə d. sa 0103050201/13, bẹlẹk d. 0202031202/56, bẹrɣẹk mi d̥. 0202030802/36, bẹrɣẹk nimi d. 0202030802/47, bẹzək d. 0203010301/34, bołəs d. 0203020403/02, bøzuk d. 0202030605/133, bø:zʉk d. 0203011002/07, bøzygə d. 0502020101/182, bilẹk d. 0102020304/14, b̥o:χzdəʁ d. 0103040302/14, βar‿ẹ də 0103010306/06, βar d.‿ na 0502020101/454, βaʂənəŋgədigə d. 0103040405/59, bəłɣẹk dimi d. 0202010502/22, bər d. ‿na 0202030604/31, bər kəsɯ d. 0202010502/23, bər jy d. 0202010901/28, bərmi d. 0103030802/27, da:dəʁ d. 0203010801/04, dadəʁ d.‿ na 0103020502/03, dahanəŋ kəsɯ d. 0203010301/46, dałaʁaq nimi d. 0202020303/11, dandandʑɯ d. qan 0202020303/06, daɴGa^{h}rdigə d. 0203010801/07, daʂammaleɾ d.‿na 0202030902/45, da^{h}rtqəʂ d. 0103030201/23, doGuɾ nimi d. 0202020701/08, donnə:ʁ d. 0102020401/35, dørdiŋ d. 0103010502/02, dozmas oɾmi d. 0103010705/11, duma:n d. 0202030403/01, duman d. 0202030403/01, duseẹk d. 0102020401/39, dujłəʁ d. 0102020401/33, dio^{h}ʤin d.‿na 0202010701/06, dio^{h}ʤin d. 0202010701/13, dio^{h}ʤinnə ni: d. 0202010701/09, diɣek mi d. 0203010301/27, diɣek nimi d. 0202020101/11, 0202020201/05, 0202030308/04, 0202030308/07, diɣẹk mi d. 0202010101/05, diɣẹk nimi d. 0203020401/18, diɣẹk ‿nimi d. 0202030305/01, diɣẹk nimi d.‿na 0202030802/14, diɣik‿mi d. 0103050301/28, diɣik mi d. 0202020701/51, diɣik nimi d. 0202010301/07, 0202020401/22, 0202030605/170, 0202030801/21, 0202030802/49, 0203010502/01, 0203010702/02, diɣik nimi d.‿na 0202030802/16, dimi jẹ:ɾə d. 0202030601/29, diɾgə kəsɯ d. 0103010703/17, d̥a^{h}G̥a danliŋ d. 0202010703/31, d̥io^{h}ʤin d.‿na 0202010701/05, fə: d. 0103010305/95, gəɣəs d.‿na 0203010501/05, gəłdəŋ d.‿na 0202031202/42, geseɾ d.‿ ła 0502020101/339, gẹłɣẹk nimi d. 0203020302/08, goke d.‿ na 0103010301/01, goʤi nimi d. 0202030101/11, gojoq d. ‿na 0202030604/23, gojoq d. ‿na 0103030702/32, gojoq d. 0103040405/16, goɬjoq d.‿na 0202030301/25, gɔɬjoq d. 0202030301/33, gø^{h}p məłe d. 0103010502/24, gø^{h}p d.‿na 0103030702/37, gø^{h}p d. 0202010301/15, guoʧyGə d. 0103030901/35, guʤiɾ d. 0103010701/40, 0103010701/41, guandʒa d.‿na 0203011002/08, gunaNə d. 0103010305/40, gunaN d. ‿na 0103030202/13, guaN mien d. 0103050102/34, guaNχuanəŋ d. 0202030403/01, gujo d.‿ẹ: də‿na 0103010601/38, gujo d. 0103010601/34, gi:xt d. 0103010306/02, gizgi d. 0103040302/11, 0203010701/22, 0203010701/23, g̊e^{h}p d. 0103030802/29, g̊ixt d. 0103010602/10, kaNłəunəŋ d. 0203020201/02, kədʒiɣ d. 0103040301/09, 0103040301/10, kədʒiɣ d.‿na 0203030102/24, kən d. 0103050102/08, kənəŋ guŋdzu̥ d. 0203010702/03, kəsɯ d. 0103030801/01, kəsɯ d. ao 0202030601/76, kəsɯ d.‿ na 0103030901/71, 0202030402/72, 0202031201/07, kəsɯ jɔ:q d. 0202030402/33, kəsɯnəŋgə d. 0103050102/02, kəsɯleɾ d. ‿na 0202020301/03, kəsɯ d. 0103030901/64, kəsɯleɾ d. 0203010702/18, kəsɯnəŋgə d. 0103050102/02, keɾə mos d. 0103010705/05, keɾeḵ d. 0103050101/39, kẹmiɾGə d. 0201010102/07, kẹrmis oɾmi d. 0103010305/30, kømŭsdəɾɣẹk nimi d. 0202030603/05, kun d. 0103010601/01, kun d. ‿na 0103030702/05, 0103030702/06, kunnəʁ d. 0102020401/29, kus ʃit d. 0103050101/36, ku^{h}guɾ‿quβatʂəq d. 0103010304/30, ḵus d. sa 0103040405/49, qadi: søz d. 0202030601/07, qałən d.‿na 0203020402/19, qałdz̥a bezək d. 0202031202/48, qan d. ‿na 0103030702/12, 0103030702/13, qanaʁaq nimẹ d. 0202020303/11,

qadinəŋ χuadʒaŋ͡ər d. 0103010502/15, qəgərʁaq mi d. 0103010302/21, qəgərmas ormi d. 0103010302/21, qənamas nimi d. 0202020701/03, qejɣʃiłaʁaq nimi d. 0203020302/14, qejra d.͡na 0202030601/62(2), qejnatgaq nimi d.͡na 0202030305/02, qəłqətʂi d. ͡na 0202030902/56, qun d. ͡na 0502020101/454, qur͡ qusanma d. 0103010304/40, qurutgaq nimi d.͡ na 0202030305/03, gadaʁaq nimi d. ͡na 0202030301/41, gadaʁaq nimi d. 0202030301/41, gara d. 0502020101/333, gar͡jy d. 0202010501/18, 0202020301/17, gar͡a jy d. ͡na 0203020501/15, garamas nimi d. 0202030104/20, gajłama d̥. 0202030802/37, gajsə ʂəŋbazʲəŋ d. 0203010301/46, ga^{h}t͡bər ga^{h}t͡bər d. 0103030702/61, gəːz d.͡na 0203010301/20, gəłəʂ jerłaʁan bərmi d. 0103010705/12, gəz d.͡na 0203020201/05, gəzəʁəndagə d. 0103010304/68, gejda d. mədʒa 0202030605/149, gojdzʲi jer d. 0103050301/29, gəł d.͡ na 0502020101/485, gadz͡as d. 0202030105/07, χał nimi d. ͡na 0203011002/03, χannəN gəz d. qan 0202030902/91, χoNχuo d. 0103010305/88, ʁandʒanəŋ d. 0203010301/58, ʁantazɯ d.͡na 0202020702/05, harg̥ən nimi d. 0202030902/49, hasdəʁ d. sa 0103050101/61, hrkdəɣ d.͡na 0103010702/56, ʒyŋ d.͡na 0203010303/13, ʒibəj asəʁ d. 0103010304/75, ʒiɣek nimi d. ͡na 0202030308/02, ʒiɣət d. 0202030902/89, ʒijaN d. 0103010101/15, 0103010101/16, ʤadʒẹn d. 0202030901/15, ʤasdopdəʁ d.͡na 0202030604/37, ʤa^{h}rʤaN d. sa 0103040405/10, ʤyŋbaruŋ d.͡na 0202030605/08, ʤiẹn d. 0102020303/36, ʤiuʤiu d. 0203020501/25, ʤiusuj d.͡na͡sa 0103030901/16, ʤiuʂi təumu d. 0202030802/34, ʤiuʂi titəu d. 0202020702/23, ʤiNχua d.͡ na 0103010305/49, liaNmaʂi d. 0103040405/59, łaretgek dimi d. 0202010301/18, łarẹtgẹk nimi d. 0202010301/14, łobəjʃiŋ d. 0103040302/12, łom d. 0103030802/02, łomnəʁ d.͡sa 0103040301/33, łoʂi d. 0103010303/19, mafan d. 0103020304/05, məła kəsɯ d. 0103030901/08, mandərʁaq mi d. 0103030701/02, 0103030701/09, manma d. 0103010304/26, məːłe d.͡ła͡sa 0103010304/80, məła d.͡ na 0502020101/50, məła kəsɯ d.͡na 0103030901/23, məła d.͡qan 0202020501/107, məłaler d.͡na 0202010701/02, mənəŋ kəre ormi d. 0202030104/03, məndaʁ͡ła oj d. 0103050304/12, məndaʁ nimi d. 0202030101/01, 0202030104/20, 0202030604/11, 0202030605/167, məndaʁo d. 0102020303/32, mənmis͡ormi d. 0103010305/51, məŋ d. 0202030604/20, məɣʃy d.͡na 0202030801/14, midʒaː nimi d. 0202030104/04, miłoŋ d. 0202030104/02, nannəʁ d. 0103020301/24, 0103020302/20, nəɣə d. 0103010101/03, 0103010101/03, 0103010101/18, 0103010305/47, 0103010501/04, nədʒik d. 0202030902/52, niː niː d. 0202030802/02, niːɣə d. 0202020701/55, 0202020702/26, 0202030601/55, 0202030901/16, niːɣə d. ͡na 0202020701/07, 0203010801/01, niːɣə kəsɯ d. 0203010301/45, niːɣə͡ʁəłʁaq mi d.͡na 0202030802/54, niːɣəłʁaq nimi d. 0202030801/22, ni d. 0103010301/01, 0103030201/35, 0103030203/28, 0103030702/43, 0103030702/54, ni ni kun d. 0202031202/23, niɣəβatgan nimi d. 0202020701/57, nidʒor d. 0103010702/41, 0103010702/43, nimi d. 0103010705/03, nimi d.͡na 0103040401/25, ni ni d. 0103010305/87, ni søz d. 0202030604/05, niɣə d. 0103010602/13, 0103020302/14, nienɣʃin kəsɯ d. 0103010602/16, ni satgə d. 0103050101/06, nidʒor d. 0103050101/14(4), 0103050101/15(2), 0103050101/26, nidʒor duŋʤa d. 0103050101/29, rəmbodʒi d.͡na 0103030203/23, rəmboɣʃi d.͡na 0202030604/50, 0202030604/52, 0202030604/57, 0202030604/60, saqəsdəŋ gizgə d. 0203010701/25, sałəʁ d.͡na 0202030605/18, sałʁaq mi d. 0203020301/06, sałʁaq nimi d. 0202030104/12, 0203020301/06, sarəq

ɢoj d. 0103030702/96, saɾəʁ joʁuɾ d. 0203010301/51, saʐdəʁə d. 0502020101/261, semi d. 0103010502/17, sẹdẹɾ ɢoj dimi d. 0202020701/57, su joq d. 0103020304/20, suβatɢan nimi d. 0103040301/27, suŋuk d. 0203010301/17, sɯkəɬaɴ d. 0103050102/12, ʃyʂiŋ ajtba d. ⁀na 0203010301/05, ʃioχua d. na 0202020301/03, ʃiʂi d. 0103040401/08, ʂoliennə d. ⁀na 0202020201/01, ʂigə bəɬuo d. 0203010701/01, ʂigə kəsɯ d. 0103040405/45, ʂiŋnio d. ⁀na 0203010702/51, ʂigə dʐuŋ diozɯ d. 0103010705/34, tuŋ d. 0202010501/06, tutɢaq mi d. 0103030702/101, tuʃiaɴ d. 0103010502/02, 0103010502/11, teɾɣen d. ⁀na 0203011002/03, tẹɾɣik nimi d. 0202020701/40, tuŋtuŋzɯ d. ⁀na 0202020701/11, ʈaχgə d. 0103040301/01, ʈaʰgə d. 0103040301/01, tsɯʃy joq d. 0103050101/48, ʧye məɬe d. 0103030201/13, ʧyŋguŋ d. o 0202030801/09, 0202030802/08, ʧiŋkuaŋ d. 0103050201/18, ʧiɴqej d. 0203020201/21, tʂeɬəʁ d. 0103020301/25, 0103020302/21(2), tʂoɬβan d. 0103040303/01, 0103040303/03, tʂuʰdʐa d. 0103010304/62(2), vugə d. 0103040301/08, vu jaɴʤɯ d. 0103040301/02, jaːχʂ d. 0103030802/17, jaβdaɬ d. ⁀na 0201010101/21, 0201010101/24, 0203010301/60, jaβdaɬ d. ⁀ɬa 0203010301/38, jaβdaɬ d. ⁀na 0203020401/10, 0203020401/16, jadaʁaq nimi d. 0202010301/02, jaqɢaq nimi ḍ. 0202030802/31, jaχʂ d. 0103020302/21, jaɴqədʐa d. 0103030901/13, jaɴjaɴ d. 0502020101/463, jaɴdʐuŋ semi d. 0103010502/01, jaɴzɯɬəʁ nimi d. 0202010703/01, jaʂ kun d. ⁀na 0103030203/03, jen d. 0103030901/48, jeɾ d. 0502020101/376, 0502020101/367, 0502020101/368, jeɾ d. ⁀na 0103010702/09, jeɾ moŋẹː d. 0202030404/09, jeʰɬdʑi̯ d. 0103040405/39, jẹnnəɣ d. ⁀na 0103010305/24, jẹɾ d. 0103010502/16, 0103010705/01, jẹʰɬdʑi̯ d. 0103030802/35, joːq d. 0102020401/27, joːq d. ⁀ na 0203010303/01, joːʤin d. 0103030901/18, joq d. 0103010101/21, 0103010303/21, 0103010303/27, 0103010303/36, 0103010304/63, 0103010305/21, 0103010305/65, 0103010306/14, 0103010501/01, 0103010502/15, 0103010502/21, 0103010502/17, 0103010502/17, 0103010705/30, 0103030201/08, 0103030201/14, 0103030802/21, 0103030901/12, 0202020401/18, 0202020701/50, 0202030104/03, 0202030301/33, 0202030401/16, 0202030501/01, 0203010301/11, 0203010301/17, joq d. qan 0202030301/30, joq d. ⁀na 0103010305/04, 0202010703/28, 0202010901/47, 0202020301/04, 0202020301/20, 0202020401/03, 0202030604/29, 0202030902/45, 0203020501/07, 0203020501/09, joq d. na 0202020301/20, jozɢəɾʁaq nimi d. ⁀na 0202030801/18, 0202030801/19, jozɢuɾʁaq nimi d. ⁀na 0202030801/20, jɔːq d. 0202030401/16, jɔq d. 0202020701/26, 0202031202/16, jɔq d. na 0202031201/17, jy⁀ː jɔq ḍ. 0202030802/46, jisɯ d. 0103010305/97, 0202020701/48(2), jixɬdʑi̯ d. sa 0102040301/9(2), jimsaq d. na 0202030604/55, jimsaq d. ⁀na 0202030604/60, jiŋəɾɢə d. 0103030802/12, jisɯ d. 0202030603/02, jijaɴ d. 0103040601/15, jχas d. 0102020401/47, ʐəːq d. 0103010705/18, dʐəŋ d. ⁀na 0502020101/328, dʐəŋ syz d. 0103030901/11, dʐuazɯ d. 0103010305/23, dʐuozɯ d. 0103010305/100, dʐuŋzɯ d. ⁀na 0103010305/48, ʤuj dʐuŋjo d. 0202031201/08, dʐi̯ŋʧî d. 0103010305/47, dʐi̯ʧen d. 0103030901/52, sen taː eː d. 0103010301/02, **-əβər d.** aɬəβɾ d. 0202020702/13, aɬβat diβəɾ d. 0202030801/09, atdəβəɾ d. 0203010702/43, ǎsdaːβəɾ d. 0202030701/12, edəβɾ d. 0203010502/04, emsəβəɾ d. ⁀na 0202031101/22, oɾəβɾ d. 0202030307/01, 0202030307/04, oɾuβɾ d. 0203020402/30, ʉrɣẹ̈dəβɾ d. 0202010301/09, pudiβɾ d. 0202030701/04(2), baʂ dʐaɬəβɾ d. 0202010503/05, daɬaβɾ d. 0202020303/02, 0202020303/05, daʰgəβɾ d. ⁀na 0202020501/20, duʁuβɾ d. 0202020301/17, diβɾ d. ⁀na 0202030802/32, diβɾ d. 0203010702/01, 0203010702/16, 0203010702/23,

0203010702/30, 0203010702/55, 0203011001/01, 0502020101/395, fułaβəɾ d. 0202030701/05, gełəβəɾ d. 0202020302/05, guałaβəɾ d. 0202020701/56, guałaβəɾ d. 0202030701/06, giłəβəɾ d.͡na 0201010101/29, qənaːβəɾ d. 0202020303/12, qərəβəɾ d. 0202030701/05, ɢaːjłaβəɾ d. 0202030401/33, ɢaɟłaβəɾ d. 0202030401/33, 0202030401/34, ɢəʰɾɢəβuɾ d. 0202010101/05, lioɬəβəɾ d. 0203030102/14, ɬaɾdəβəɾ d. 0202010301/16, maɬ͡βoɾdaβəɾ d.͡na 0202030307/07, maɴəβəɾ d. 0202010503/13, niɣəɬəβəɾ d. 0202020501/30, 0202020702/12, sadəβəɾ d.͡na 0202030307/06, saɬəβəɾ d. 0202020501/69, 0203010702/38, səɢuβəɾ d. 0202020702/21, tɐɾʧiliβəɾ d. 0203030102/17, tejdasdəɾ͡e d.͡na 0202030307/07, velaβəɾ d.͡na 0202030307/07, jamaβəɾ d. 0202020702/13(2), jazəβəɾ d. 0202020301/16, jaʰg̥a͡ɸudiɾəβəɾ d.͡ɬa 0202010703/08, **-uβuɾ d.** seːn suɾuβuɾ d. 0203011002/27, **–(ə)β d.** aːʁəɾəβ d. 0103010304/42, aɬəβ d. 0103010305/85, 0103010305/96, 0103010306/11, 0103040601/21, 0103050101/06, aɬnəβ d. 0103040301/18, andaɢəɬəβ d. 0103050101/56, andaɢ̥əβ d. 0103010305/86, andaʁ͡ oɬuβ d. 0203010303/05, andaʁuɬuβ d. 0202020701/24, as idəβ d. 0103040601/11, at͡sałəβ d. 0203010301/17, ɐ̣dəβ d. 0103050201/03, 0103050201/12, bəɬəβ d. 0103040601/06, bɐ̣ɾəβ d.͡ na 0103040601/11, bɐ̣ɾəβ d. 0103040601/18, ajdəβ d. 0103040405/02, ajtsəβ d. 0103010305/18, azɢaɾəβ d. 0202010301/01, ənəsə d. 0103010306/03, ərledəβ d. 0103050101/57, ɐ̣dəβ d. 0103010306/04, 0103010306/06, 0103030702/106, oː͡haβ d. 0103010602/11, oχq aχdəβ d. 0103050401/03, ontʂəβ d. 0103040405/01, oŋʂəβ d. 0103010501/01, 0202010901/33, oŋʂədəβ d. 0103010305/98, oŋʂuβ d. 0103040301/01(2), 0103040301/03(2), 0103040301/21, ʊzəɾiβ d. 0103010701/114, uzuɾɐ̣β d. 0103040301/22, idəβ d. 0103010306/02, pəd̥əβ d.͡na 0103030203/42, 0103030203/46, baχqdəβ d.͡aʰgaʁa 0103010305/62, baɾəβ d. 0103010705/42, baʂ dʐaʰd̥əɾʁəɬa βaɾəβ d. 0103010305/84, bəɬəβ d. 0103010501/12, beɾəβ d. 0103030901/52, 0103040301/17, beɾuβ d. 0103050201/13, bɐ̣leʲ̣ʰgiβ d. 0103050102/18, βeɾəβ d. 0103010305/02, bɐ̣ɾəβ d. 0103040601/18, daʰɾdəβ d. 0103010304/11(2), 0103010304/12, 0103010304/13, 0103010304/16, 0103010304/17, 0103010501/07, dejbioɬəβ d. 0203010702/43, dɐ̣ɾdikdəβ d. sa 0103010501/08, diβ d. 0103010305/34, 0103010305/96, 0103010502/19, 0103010703/09, 0103010703/12, 0103030201/06, 0103030201/07, 0103030201/28, 0103030201/29(2), 0103030201/31, 0103030201/32, 0103050101/03, 0103050101/04, 0103050101/49, 0103050101/54, 0103050101/62, 0202010501/03, 0203010702/10, 0203020402/03, diadəβ d. sa 0103010305/38, d̥aʰɾdəβ d. 0103010304/18, d̥aʰɾd̥əβ d. 0103010304/09, geɬəβ d. 0103050201/14, gygeɾəβ d. 0103040401/69, giβ d. 0103010304/81, gizəβ d. 0103040601/08, qanəβ d. 0103010304/07, qanak giɬəβ d. 0103010305/08, qanak giβ d. 0103040601/24, qoɬʁəɬa͡ aɾəβ d. 0103040601/15, ɢadəβ d. 0103010304/04, ɢaɾəβ d. 0103030201/05, 0103030201/08, 0103050101/11, 0103050101/54, ɢuzəβ d. 0103030802/03, 0103030802/15, ɣun goɬəβ d. 0103030201/19, χoɬuβ d. 0103010305/81, ʁadəβ d. 0103010304/02, hanəβ d. 0103040301/20, hanəʁa͡ ʁaβ d. 0103010304/78, hasəɾəβ d. 0103010304/15, hadʐəβ d. 0103030702/108, həːɾəβ d. 0103030802/23, ʒidəɾəβ d. 0103040301/16, ʤeχoɴnəβ d. 0103010305/05, ʤɐ̣χoɴnəβ d. 0103010305/06, ʤioɬəβ d. 0103010305/85, 0103050101/10, ɬaɾidəβ d. 0202031202/57, manəβ d. 0103010304/22, manəβ d. 0103010304/67, 0103010305/90, mandəɾəβadəβ d. 0103010305/83, maɴdəɾəβ d. 0103010305/94, mənəβ d. 0103010305/10,

0103010305/54, 0103010305/57, naʁəβ d. 0103030201/09, niɣəłəβ d. n͡a 0202020701/41, 0202020702/11, 0202020702/18, 0202020702/19, sadəβ d. 0103010306/01, 0103010306/04, sałəβ d. 0103050102/21, sałəβ d. n͡a 0203010702/22, saɾʁaɾəβ d. 0103030203/49, søɣułuβ d. 0103050102/13, suɾəβadəβ d. 0103010305/01, ʃidʒiβ d. 0103010501/04, ʂiliβ d. 0103010305/72, taɾiłəβ d. 0203010302/13, təgəβ d. 0103050401/02, təkʂəβ d. 0103010304/06, teɾəβ d. 0202020701/39, tẹɾəβ d. 0202020701/41, tejdəβ d. sa 0103040405/45, 0103040405/47, tẹɾdikdiβ d. 0103040301/13, təGuβ d. 0103030201/14, tunnəβ d. sa 0103010306/20, tʂaχG̥əβ d. 0103010304/63, tʂoGedəβ d. 0103050101/58, tʂotdəβ d. 0103030802/27, ʧygəβ d. 0103030702/109, jaGənəβ d. 0103010501/10, jazdəβ d. n͡a 0103010301/02, jaʰG̥a pudiɾəβ d. 0103040301/20, jeɾłəβ d. 0103050301/14, 0103050401/01, joɾłəβ d. 0103010305/79, jyβ d. 0102040301/04, jiχG̥a p̪udiβ d. 0103040301/20, dzɻałəβ d. 0103010501/03, dzɻałəβ d. sa 0103010501/06, dzɻuŋbiłəβ d. ʧise ɬa 0103050102/27, dzɻuŋbiłəβ d. 0103050102/34, dzɻiłəβ d. 0103010501/05, 0103010501/06, 0103010501/12, 0103010501/13, **-uːβ d.** seːn suɾuːβ d. 0203011002/25, **-βaɬəβ d.** aɬəβaɬəβ d. 0103040301/12, kəs͡ aɬəβaɬəβ d. 0103040301/12, **-u/(ə)βadəβ d.** quɾduβadəβ d. 0103010306/15, GaɾadəβadəβG d. 0103010305/62, ʃyɬəβadəβ d. 0103010502/14, ʃynniβadəβ d. 0103040301/14, ʃiennіβadəβ d. 0103010502/12, ʃynniβaḏəβ d. 0103030802/08, tamdəɾəβadəβ d. 0103010305/91, tʂɔGədəβadəβ d. 0103050401/03, tʂɔGədəβadəβ d. 0103050401/07, jaməβadəβ d. 0202030701/03, jaməβaːdəβ d. 0202030701/16, dzɻʊŋnəβadəβ d. 0103010304/73, **-o** +**d.** aːndaGo d. 0103010305/38, ałno d. 0103030802/26, andaGo d. 0103010304/18, 0103010305/43, 0103010306/21, 0103010502/14, 0103030901/45, andaGɔ d. 0103010305/69, 0103010501/06, andaʁo d. 0103050401/05, edo d. 0103020302/14, ẹdo d. 0103010306/06, oŋʂoː d. 0103030802/11, iʃdʒeɾo d. 0103040301/16, peːχɾo d. 0103030901/64, puḏo d͡. na 0103030702/46, beɾo d. 0103010303/31, 0103040301/17, 0103040301/19, βeɾo d. 0103010303/30, dało d. 0103010101/01, datdo d. 0102020303/26, doło d. 0103050201/20, 0103050201/23, doɾʁo d. 0103030802/25, diado d. 0103050201/09, dio d. 0102020303/31, 0103030702/103, 0103050301/01, 0103050301/10, 0202020701/55, gygyɾo d. 0103010701/108, giło d. 0102020303/35, gizo d. 0103030702/104(2), kəɾ x͡aoː d. 0103010602/12, qaNGəɾo d. 0103050301/33, Gaːɾo d. 0103030802/13, Gaɾo d. 0103050101/10, 0103050101/42, Gaɾo d͡. ʧise 0103050101/57, Gaɾsdəɾoː d. 0103010601/31, χułuβałʁa͡βaɾo d. 0103010705/42, ʁaɾo d. 0103010303/08, hanəʁa Gaɾo d. sa 0103010303/07, hanəʁa həɾʁədo d. 0103010101/04, həɾo d. 0103040301/06, ʤiło d. 0103030802/01, mano d. 0103020302/22, məndaGo d. 0103010305/87, miːk fało d. 0103010303/28, naːo d. 0103050401/15, naʁo d. 0103010304/02, 0103040301/12, 0103050101/43, nəɣo d. 0103010101/17, 0202020702/01, niɣəło d. 0103030702/98, 0103030901/65, niɣo d. 0103040301/05, noło d. 0103040405/11, saβado d. 0103040301/06, sało d. 0103010101/07, saɾʁaɾo d. 0103010701/106, 0103030702/59, 0103040401/67, sodzɻido d. 0102020303/23, 0102020303/24, ʃilio d. 0103050201/10, ʂilio d. 0102020303/36, tudo d. 0103030702/101, 0103030702/102, 0103050201/11, tʂoGedəβado d. 0102020303/27, jerło d. 0103050301/14, jẹɾʁoː d. 0103020302/21, joɾło d. 0103050201/21, 0103050201/24, 0103050401/02, 0103050401/06, 0103050401/09, juŋno d.

0103040301/04, dʐ̨ido d. sɑ 0103010303/09, dʐ̨imɑdo d. 0103010101/08, **-u d.** diu d. 0103010101/03, 0103010101/09, 0103030901/71, 0103040302/20, 0103040403/34, 0103050101/45, diu d. sɑ 0103050101/16, kun gołu d. 0103030201/17, dʒilik giu d. 0103050401/04, ʃienniu d. 0103030802/06, ʃiliu d. 0103010302/19, **-uː d.** diuː d. 0103050101/46, sɑłʁɑ sʉzuː d. 0103010101/13, **-j d.** ɑɴnej d. 0203010303/17, bərmę̟ dij d. 0203010301/39, bəlej d. 0103050301/20, beɾi d. nɑ 0103050101/28, βɑɾ ə̆sdę̟j d. 0202030402/56, diɣę̟ jɑdej d. 0202030402/06, diːj d. 0202030901/10, dij d. 0103010303/07, 0103030801/02, 0103030901/29, 0103040401/74, 0103050102/01, 0103050102/02, 0103050301/12, 0103050301/13, 0103050301/23, 0103050301/28, 0103050301/29, 0202020101/03, 0202030103/09, 0202030301/01, 0202030301/05, 0202030301/07, 0202030301/15, 0202030301/18, 0202030401/29, 0202030601/22, 0202030601/26, 0202030601/36, 0202030601/46, 0202030601/49, 0202030601/55, 0202030601/68, 0202030601/69, 0202030604/21, 0202030604/22, 0202030604/36, 0202030604/64, 0202030604/66, 0202030604/70, 0202030604/74, 0202030604/75, 0202030604/76, 0202030604/77, 0202030605/44, 0202030605/60, 0202030605/157, 0202030802/42, 0202030901/18, 0202030902/10, 0202030902/44, 0202030902/49, 0202030902/70, 0202030902/106, 0203010702/28, 0203010801/03, 0203020203/07, 0203020601/65, 0203030102/18, 0502020101/03, dij d. ‿ɬɑ 0202030802/14, 0202030802/43, dij d. ‿nɑ 0201010102/09, 0201010102/13, 0202030604/45, 0202030604/49, dij d. nɑ 0202030303/01, bobotʂɨ dij d. 0203010701/18, diɣig‿ę̟ː dij d. 0203010701/28, qɔłʁɑ‿jɑdij d. 0103030901/58, łɑredę̟j d. 0203010302/15, nę̟rmi dij d. 0203010301/39, niɣəłej d.‿nɑ 0103040403/50, dʐ̨iułɑp bɑ dʐ̨ęːj d. 0103050301/05, **-ɑ/e/i d.** ɑm‿manę̟ d.‿nɑ 0103010302/14, əsdeː d. nɑ 0103020303/17, əsde d. 0103020303/18, ojnɑt də ę̟ː d. 0103010502/06, ɔŋ‿ʂ‿ę̟ː d. 0102040301/13, bɑndʐ̨ole d. ‿sɑ 0103030901/17, bę̟lę̟dəβɑdɑ d. 0202030402/32, dəɾʁɑdɑ d. 0103010602/22, qəʰɾɢ̟ę̟ d.‿nɑ 0103010701/73, ɢɑde d. 0202030301/39, ɢɑɾe d.‿ʁɑn 0202030105/05, gyzdiː d. 0202030605/163, ɢɔːp gip bɑ jɑdi d. 0202030902/52, mɑndəɾiː d.‿nɑ 0201010101/12, suɑnłɑβɑdɑ d. 0202020501/14, jɑde d. 0202030104/23, jɑdę̟ː d. 0103010705/10, 0103010705/11, jɑdę̟ː d. 0103010705/14, dʐ̨ide d. 0103010705/15, **Ø d.** ɑm‿bɑʁdi d.‿nɑ 0103010302/08, ɑʰdʐ̨əq ɢɑɾɑʁej βɑɾ noːł d. 0202030402/76, op də di d. 0203010702/53, bɑɾ‿ę̟ di d. 0103050201/26, bɑɾ‿ę̟ɾ di d. 0202010901/46, βɑɾ‿e di d. 0103050101/27, diː d.‿nɑ 0103030702/42, diː d. 0202020303/06, di d. 0103010301/02, 0103010305/66, 0103010305/96, 0103030802/14, 0202030402/43, di d. nɑ 0103010304/27, di d.‿nɑ 0103010601/21, 0103010702/85, 0103030702/52, 0103030702/53, 0103040401/22, 0103040401/31, 0103040403/01, 0202010701/20, diɣədʐ̨i oł d. 0103040401/35, gę̟zgənə qusdi d. 0203010702/09, kømbuʂdəɣ di d. 0202010901/28, kuʂdəɣ‿eː di d. 0103050101/33, di tɑɴniː d. 0102040301/03, niː kəsɯ gę̟ł d. 0202030402/35, ɟus nimi‿ę̟ː di d. 0202010503/07, tʂołβɑn di d. 0103010305/66, tʂotdiː d. 0102040301/02, jɑsəł nimi eɾ di d. 0202031202/41, joʁoɾnəŋ je̞ɾ di d. 0103010502/11, sɑɢən d̥.‿nɑ 0202030802/11, **-p/-əp d.** ɑɴnɑp d. 0502020101/488, ɑjdəp d. 0202030902/44, eʰtik gip d.‿nɑ 0202010503/12, ę̟ʰd̥əp d. 0103020304/13, 0103020304/14, 0103020304/16, 0103020304/17, 0103020304/29, op d. 0502020101/386, ołərəp də 0202030902/11, 0502020101/28, ołuːp d.‿nɑ 0203010303/16, ołup d. 0203010702/28, ølyɾəp d. 0502020101/77, unup d.‿nɑ 0103040403/07, uzuq qɑp d. 0202030402/37, unduq qɑp d. 0202030402/39, 0203010301/38, unkanəp d. χɔ 0202030403/03, uʰɢɑɾəp d.‿nɑ 0202031101/28, ʉɾɣę̟dəp d. 0202010301/11, ʉɾɣiŋkianəp d.‿nɑ 0203010301/04, pəjłɑp d.‿nɑ

0202030605/24, pəʰrɢan dʐałap d. 0202030801/28, peɣ ʁɔp d. 0202030403/06, bop d͡na 0203010501/05, pɔʁułə̆q͡qap d. 0103040405/56, bejəp d͡qanə 0202031101/08, bezək ot ͡tsap d. 0202030101/13, bę:ɾ aʰsərp d. 0203020201/20, bę̣ɾp d. 0201010101/25, bę̣lę̣dəp də 0103010702/28, bop d. 0103050301/20, 0202020501/26, bop d͡na 0202031101/15, b̥aχt qanəp d. 0103050301/13, βarəp d. 0103040405/28, βeɾəp d. 0103050101/12, 0202030101/11, βę̣ɾəp d. ͡na 0103010305/19, βop d. 0103010703/10, ɸugətkianə̆p d. 0502020101/215, daβəp d. 0202030901/20, dəurap d. 0202030601/04, deła dip d. 0103020302/24, dę̣p d. 0502020101/141, 0502020101/262, dę̣p d. na 0202030301/21, doʁup d. 0203020201/04, duʁəp d. 0103030801/04, duʁəp d͡ja 0103030801/05, duʁup d͡na 0202020301/13, duł tusę̣p d. 0502020101/202, dip d. 0202030901/17, 0202030902/62, 0202030902/107, 0502020101/39, 0502020101/78, 0502020101/108, 0502020101/178, 0502020101/205, 0502020101/239, 0502020101/380, 0502020101/385, dip ͡d. 0502020101/261, dip d͡na 0103040401/34, 0103040401/36, 0502020101/428, gep d. 0103040405/11, gep d. ͡na 0202030402/72, gę̣p d. 0202020501/04, gørʉp d. 0103040303/03, gygę̣rəp d. 0103030702/57, gyʂse͡ła bop d. 0202031101/03, gytʂuk gip d͡qanə 0202031101/03, gixdərə̆p d. 0103030702/82, qaːrəp d. 0202030401/30, qałək gę̣p d. 0202030402/41, qəGərəp d͡na 0103040403/40, Garap d. ͡na 0502020101/412, Garəp d. 0202030402/13, Guzəp d. 0103010701/131, 0103030702/66, 0103030702/70, ɣep d. 0202030103/10, χap d͡ła 0202030901/13, χej ͡op d. 0103030901/16, ʁandʒa kəsɯ op d. 0202030403/08, horβedap d. 0202030103/10, hərap d. 0103040401/65, hɾdi op d. 0202030902/27(2), ʤiłap d. 0202030402/41, manʒi op d. 0203010702/53, maNəp d͡ła 0502020101/245, maNəp d. ͡na 0202030605/72, noːp d. 0103040405/03, 0202030605/126, niːɣəłəp d. 0202030902/103, niɣę̣tkiap d. 0203030102/21, saGənəp d. 0502020101/389, 0502020101/390, sałəp d. 0103010304/62, su͡op d͡na 0103010305/49, su Guzəp d. 0103040401/59, sut Guzəp d. 0103040401/61, surdəp d. 0103040401/63, sɯːk unəp d. 0202030403/02, tut͡qanəp d. 0502020101/210, tutg̊a͡hanəp d. 0203020402/15, jadap d͡na 0202030604/38, jasap d. 0203020401/08, jazəp d. 0202030801/10, jeɾ͡eʰtəp d. 0103040402/18, jerłap d. 0103050304/05, joːzəp d͡na 0201010101/15, joq bop d. 0502020101/473, joq bop d. ͡na 0502020101/487, joʁurnəŋ dujto͡łop d. 0103010601/11, joq bop d. 0103030801/08, 0103030802/34, 0103040301/29, 0202030601/05, 0203020402/23, 0203020403/15, jozəp d. 0103030702/81, jozup d. ͡ła 0202020501/04, jɔq bɔp d. 0202030402/65, juʁur udʒin dip d. 0202031202/07, jibəjzɯ op d͡na 0203010301/01, sałosdirəp d. 0103030702/91, **-βałəp d.** aNnəβałəp d. 0502020101/472, **-uβurəp d.** doj͡onuβurəp d͡na 0103040403/03, Garaβərəp d͡ła 0202010503/16, **-əβadəp d.** aNnəβadəp d. 0502020101/441, ʉrɣ̊ənəβaːdəp d. 0202010301/12, ʉrɣ̊ənəβadəp d. 0202010301/13, berəβadəp d. 0202030401/15, gədazɯʁəłəβadəp d. 0103040405/54, sarʁardəβadəp d. 0103040405/08, sałəsdip d. ͡na 0202030901/24, **-əβap d.** ezerdəβap d. 0502020101/199, **-t d.** amrat d. 0103010502/08, andaGət d. 0103010304/42, əsdat d. 0103030901/71, ę̣dət d. 0103010304/41, eʰʧət d. 0103030201/07, ołərt d. 0103010503/04, onək git d͡sa 0103050101/61, ot onət d͡na 0103020502/03, ojnat d. 0103010502/06, ołərt d. 0103040302/04, 0103040302/05, ołəq qat d. 0103040303/08, unək git d. ͡sa 0103050101/61, uzuq qat d. 0103010503/07, pədərg̊əʁa͡ę̣ʰtbis ot də 0103010303/11,

pəʰdət d.͡na 0102020304/04, perət d. 0103030901/75, pɔʁət d. 0103040302/05, piŋfannat d. 0103010303/21, bart d. sa 0103040302/06, bot d.͡sa 0103010303/32, βeɾt d. 0103010303/29, 0502020101/221, dəlit d. 0103050101/08, dẹt d. 0103010705/38, diadək git d. 0103010303/22, dit d. 0103030901/75, 0103040302/15, 0103040302/16, 0103040301/30, 0103040301/32, dit d. dioɾ 0202030402/43, get d.͡na qan 0502020101/152, git d. 0103010303/01, 0103010303/10, 0103010303/15, 0103010304/35, 0103010304/42, 0103010304/48, 0103050101/52, git d. ͡na 0103030202/02, koŋoʰɾd̥a ot d.͡na 0103030201/04, kømət d. 0103040302/03, ɣ̊ødzɻɾk git d. 0103040301/29, ɢədɐɾt d. 0103040302/04, qaɾət d.͡na 0103030202/10, qart d. 0103010303/32, ɢaɾaʁəła git d. 0103010303/05, ɢaɾaʁəłat d. 0103040302/06, ɢaɾat d. 0103010705/31, ɢuzət d. dise 0103010601/74, mẹndit d. 0103050301/08, noːt d. 0103010705/02, 0103010705/13, saɬt d. 0103010306/23, 0103030702/68, saɾəqɢ̊a͡eʰtət d.͡na 0103050101/18, surdət d. 0102020304/13, 0103010601/72, ʂigəle gẹt d. 0103050101/12, tɔqdat d.͡ na 0202030601/34, tygẹt d. 0103030201/29, 0103030201/30, ʄəkət d. 0103010304/71, tʂuannat d. 0103010304/65, tʂɨməkdit d. 0103030901/62, jasat d.͡na 0203020501/11, jaʂ oɬut d.͡ɬa 0202020401/16, joq bət d. 0103010303/37, 0103010502/23, 0103010503/01, 0103010503/03, 0103010503/07, joq͡ɢut d. 0103040301/27, jɔq͡ɢut d. 0103010503/01, teːjdasderəp d. 0202030603/09, **-βut d.** aɴnəβut d. sa 0103010303/12, **-oʰt d.** ʤioɬoʰdət d. 0103050101/09, maɴdəɾoʰt d. 0103010303/36, suannəβadət də 0103010303/17, **-βat d.** øɬəɾβat d. 0103010705/50, øɬʁɾβat d. 0103040302/02, bəɬʁəβat d. 0103010502/09, diŋnəβat d. 0103050301/10, kømuβaːt d. 0103040302/05, suβat d. 0103040302/08, **-βadət d.** tanvəɬəβadət d. 0103010303/17, tejdəβat d. 0103050301/32, ʄəkəβadət d. 0103010304/28, tʂuanəβadət d. 0103010304/65, **-ʁə d.** aɬʁə d. 0502020101/255, aɬnəβ jadaʁə d.͡na 0103030203/18, a͡tsaɬʁə d.͡na 0203010301/22, onut boʁə d. 0502020101/136, unduq qaʁə d.͡na 0203010303/16, bejɬaɬʁə d. 0502020101/141, boɬʁə d.͡na 0103030702/41, boɬɣə d. 0202030902/81, χejɬaʁə d. 0502020101/14, saɬʁə d.͡ na 0203010301/27, jadaʁə d. na 0203020101/03, jadaʁə̆ d.͡ na 0502020101/144, jaʁdəɾʁə d.͡na 0103030203/22, jiɬʁaʁə d. 0202030605/128, **-ɢə d.** aχqɢə d. ͡na 0103030702/18, ajtɢ̊ə d. ͡na 0203010301/06, səqɢə d. ͡na 0103030203/30, **-ɣə d.** bẹrɣə d. 0203010301/18, bẹrɣə d.͡na 0203010303/10, diːɣə d. ͡na 0203010303/06, diɣə d. 0203010301/17, 0203010301/33, 0203010702/55, 0203010702/61, 0203010702/62, 0203010801/03, diɣə d.͡na 0203010702/56, geɬɣə d. ͡na 0202030601/78, ʤoɬap berɣə d.͡na 0203010301/38, məz sa məndaʁ diɣə d. 0203020401/17, niːɣəɬɣə d. 0202030901/09, jiɣə d. 0203010801/06, **-gə d.** aːsdə etgə d. 0203010301/18, ʊngə d. 0203010301/31, aŋgaɾ͡ɬaɾẹtgə d.͡na 0203020101/03, ʧykgə d.͡na 0103030203/48, joq͡etgə d. 0502020101/136, **-ʁəʂ d.** qurʁəʂ d. qan 0202030701/10, **-χəʂ d.** adaχəʂ d. 0203020202/10, aɬχəʂ d. 0103010305/03, 0103010601/25, 0103010601/36, 0103010601/40, 0103010601/49, 0103040601/22, 0103050201/15, ajχəʂ d. 0202030802/02, oɬχəʂ d. 0202030802/11, oɬəɾəq qaɬχəʂ d. 0202030801/14, oɬəɾχəʂ d. 0103010305/13, 0103010305/14, uʰdaχəʂ d. 0202031202/35, pəjɬaχəʂ d. 0203010702/55, baʂdaχəʂ d. 0202020501/75, boɬχəʂ d. 0202010701/02, 0202020501/19, 0202030802/11, 0203010701/25, 0203020301/07, bɔːχəʂ d.͡na 0202030402/68, bɔɬχəʂ d. 0202030802/41, bɔχəʂ d. 0103040401/24, 0103040403/34, 0103040401/77(2), 0202030601/29, 0202031202/10, βoɬχəʂ d.͡na

0202030604/60, βoɬχəʂ d. 0202030802/03, daɾɬaːχəʂ d. 0203010702/61, daɬaχəʂ d. 0103010304/31, gannaχəʂ d. 0103010304/45, 0103010304/55, kemanə̆ɾaχəʂ d.͡ na 0502020101/417, qaɬχəʂ d. 0103010306/22, qaɬaχəʂ d. 0103020304/27, qoɬχəʂ d. 0103040601/23, ɢadaχəʂ d. 0103010304/34, ɢəzdə aɬχəʂ d. 0202030802/50, χas ɢaɾaχəʂ d. 0103050101/03, ʁadaχəʂ d. 0103010304/36, ɬom oŋʂəχəʂ d. 0202030802/01, ɬɔm ɔŋʂəχəʂ d. 0202030802/02, mandəɾχəʂ d.͡ sa 0103010305/43, mandəɾχəʂ d.͡ sa 0103010305/29, 0103010305/59, 0103010305/66, maɴɢəɾaχəʂ d. 0103040601/02, ni saːχəʂ d. 0103050101/59, saɬχəʂ d.͡ na 0202031202/49, sojχəʂ d. ͡na 0202030308/01, ʂazʐdəχəʂ d. 0103010304/57, χuaɬaχəʂ d. 0103010305/45, veɬaχəʂ d. 0202030307/04, jadaχəʂ d. 0103010304/52, 0502020101/298, jadaχəʂ d.͡ na 0502020101/487, jandəɾχəʂ d. 0202030401/32, jaʰʂ oːχəʂ d. 0202010703/27, jaʰʂ oχəʂ d. 0202030802/08(2), jeɾʁaχəʂ d. 0502020101/334, jejχəʂ d. 0103010306/13, joq boɬχəʂ d.͡ na 0502020101/469, jimsaχəʂ d. məŋa 0202030802/41, dʐuŋnaχəʂ d. 0103010306/25, 0103010306/28, dʐuɾ naɬaχəʂ d. 0103050102/14, dʐi̯daχəʂ d. 0103010305/20, **-βaɬχəʂ d.** kisəβaɬχəʂ d. 0103010304/32, ʂaɾədəβaɬχəʂ d.͡ na 0202030308/01, **-xəʂ d.** iʃʤɻeɾxəʂ d. 0103010305/37(2), pədixəʂ d. 0103010306/28, peɾxəʂ d. 0103010305/77, pɻeɾxəʂ d. 0103010304/57, bəɬxəʂ d. 0103010306/08, 0103040405/57, bəɬxəʂ d.͡ na 0502020101/381, beɾxəʂ d. 0103030201/24, diːxəʂ d. 0103040601/12, dəlixəʂ d. 0502020101/126, dixəʂ d. 0202020101/08, 0203010702/03, 0203010702/48, 0203010702/57, keɣəɾxəʂ d. 0202030802/44, ɢədik gixiʂ d. 0203010301/41, ʂukdixəʂ d.͡ na 0202030604/58, tuɬxəʂ d.͡ na 0203010901/05, joɾɬəxəʂ d. 0103010305/75, jixəʂ d. 0103030201/15, jiɣəɾxəʂ d. 0202020302/01, **-ɣəʂ d.** jiɣəʂ d.͡ na 0202030301/08, **-kəʂ d.** as ɐtkəʂ d.͡ na 0202030604/30, ə̆ʂkəʂ d.͡ na 0502020101/327, gøʂkəʂ d. 0202020701/53, gizkəʂ d.͡ na 0103030203/31, 0202030604/56, gizkəʂ d.͡ na 0203010501/01, has i͡tkəʂ d. 0103050201/18, has ʂiʞəʂ d. 0103050201/18,ʤøʰgəkəʂ d. 0202030604/16, ɬaɾetkəʂ d. 0202010301/08, ʂiʞəʂ d. sa 0103050201/18, təkkəʂ d. 0202030604/56, **-qəʂ d.** asqəʂ d. 0103030201/24, azəqɢa ͡asqəʂ d.͡ na 0103030201/10, aʰqqəʂ d.͡ na 0202010901/37, ɔŋʂətqəʂ ɖ. 0202030802/11, 0202030802/41, datqəʂ d. 0202031202/28, daʰɾtqəʂ d. 0103010304/33, dunqəʂ d. 0103030702/94, qəʰɾqqəʂ d. 0103010703/13, qusaɴqəʂ d. 0103030201/25, ɢuːzŭ duqqəʂ d. 0202031101/04, ɢuzqəʂ d.͡ na 0203010901/04, manqəʂ d. 0103010304/24, 0103010305/16, 0103010305/59, 0103040405/23, səqqəʂ d. 0103010601/13, 0103010601/15, səqqəʂ d.͡ na 0203010501/01, ʂaɾtqəʂ dəɾ di d. 0103050101/37, tutqəʂ d.͡ na 0502020101/327, jaɾasqəʂ d. 0202030802/11, **-qəs d.** jaʁ jəqqəs d. 0203010901/09, **-βatqəʂ d.** qəʰɢəɾəβatqəʂ d. 0103010305/40, təgəβatqəʂ d. na 0103010306/26, jaɬadəβatqəʂ d. 0103010306/27, **-ɸutqəʂ d.** təgəɸutqəʂ d. 0103010306/26, baʰdəɾoʰtqəʂ d. 0103050301/30, **-kəʂ d.** dɐntʂa pətkəʂ d. 0103010601/56, tixkkəʂ d. 0103010305/77, təkkəʂ d. 0103010306/23, **-ʂ d.** aːndaʁ diʂ d. 0203010702/60, asdaʂ d. 0202020501/94, aʰɬqəs saɬʂ d. 0103030702/84, edəβ dʐi̯daʂ d. 0103010304/05, enɐ̯ niɣəɬʂ d. 0202031101/07, eɾʂ d. 0103030201/26, oŋʂəʂ d. 0202030802/07, ojnaq qejɢaʂ ɖ. 0202030802/54, ʊnək giʂ d. 0103010304/60(2), ʊɬʊt giːʂ d. 0202020501/50, unuk ͡gɐ̯ʂ d. 0502020101/285, uʰdʐej huɢaɾʂ d. 0202031101/13, bejə̆ʂ d.͡ qanə 0202031101/05, bodoɬaʂ d. 0103050301/09, baɾʂ d. 0103050201/15, bəɬəʂ d. 0202030902/43, boʂ d. 0103010703/10, boʂ d.͡ na

0103010702/18, βoɬ̡ d. 0103030201/03, dəliʝ d. 0103050102/02, deɬaʝ d. 0103030201/15, deɾβeʝ d.͡na 0103030702/31, di:ʝ d. 0103030201/22, 0203010702/31, 0203010702/47, dienniʝ d. 0103010304/44, diʝ d. 0103010304/06, 0103010304/07, 0103010304/23, 0103010306/19, 0103010305/76, 0103010305/78, 0103010703/15, 0103040303/03(2), 0103050201/11, 0103050301/09, diʝ d.͡na 0103050101/03, diʝ d.͡sa 0102020303/44, gannaʝ d. 0103010304/59, guandeɬaʝ d. 0103050101/04, gi:ʝ d. 0203010702/15, giʝ d. 0103050201/24, ke:ɾʂ d. 0502020101/57, qaɾβaɴnaʝ d. 0103040303/03, ɢadaʝ d. 0103010304/10, quɾ͡hanəʝ d. 0202030701/08, χoɬap baɾʂ d. 0102020303/28, ʤiɾɣe duziʝ d. ͡na 0103050101/02, məndaɢəɬʂ d. ͡sa 0103010304/56, məndoʁuq qaʝ ḍə͡na 0103010304/40, ni:ɣə͡ʁəɬʂ d. 0202030802/07, ni ni bo:ʝ d. 0103030802/13, ni diʝ d. 0202030901/09, sa:ʝ d. 0202020201/04, sen bəʰɬʂ d. 0103010303/03, taɴʂa ḍiʝ d. 0103020304/11, tutdəɾʂ d.͡na 0502020101/323, tykẹʂ d. 0103030201/31, tygiʝ d. 0103030201/30, tʂoɢeʝ d. 0103010305/71, jadaːʂ d. ͡na 0202031202/11, jadaʝ d.͡na 0103030901/10, jadaʝ d.͡sa 0103050301/05, jamaʝ d. 0202020101/10, jeɾɬaʝ d. 0103050301/04, jozə͡kgiʝ d. 0102020303/37, ʤɯŋnaːʂ d. ͡na 0103010703/03, dʐaɬʂ d. 0103030702/83, dʐuɣuɾxəʂ d. 0202020201/01, maɴəβəɾəʂ d. 0203010702/62, baɾ͡oʂ d. 0103040405/49, 0103040405/52, maɴəβ jadi d. 0203030102/05, **-ɢaʂ d.** asɢaʝ d. 0202030104/04, oʁaʝ d. 0103030901/66, 0103030901/71, sadzʐən uzunatɢaʝ d. 0103010703/02, **-ʁaʂ d.** oɬʁaʝ d. 0203010702/26, **-giʂ d.** suɾtgiʝ d. 0103050101/47, **-βatɢa d.** βeɾəβatɢaʝ d. 0202020501/29, ni:ɣəβatɢa d.͡na 0202020702/14, **-ʁa d.** bejɬaʁa d. 0103050301/35, saɾʁaɬ hanəʁa d. 0203030102/09, **-ɣe d.** diɣe d.͡na 0202030301/20, geɬɣe d. 0203030102/08, ni diɣe d. 0202030301/20, **-gen d.** ẹʰtgẹn d.͡na 0103030702/07, **-gin d.** ẹʰtgin d.͡na 0103030702/09, **-ɣin d.** diɣin d. 0103020302/21(2), **-uβatɢan d.** søɣyɬuβatɢan d. 0203020201/07, **-ɣẹk d.** diɣẹk d. 0202020101/09, andaɢo ẹtgik d. 0202030501/05, ni diɣik d. 0203030101/07, **-ʁaq d.** jɔɢ͡ edəβaɬʁaq d.͡ɬa 0502020101/441, **eɾür d.** aʁədəβoɬʁan͡eː d. 0202030301/01, aʁədəβaɬʁan eː d. 0202030301/17, aʁədəβaɬʁan͡ẹː d. 0202030902/111, aʁənaʁan͡ẹː d. 0202030404/08, aʁətɢan͡ẹː d. 0202030902/110, aɬχəʂ də ẹː d.͡na 0103010601/36, 0103010601/40, 0103010601/49, aɬʁan eː d. 0103010705/17, amɾaq qaɬʁan͡e d. 0202030103/18, anda:͡eː d. 0103030901/02, anda: eː d. 0103050301/17, 0103050301/27(2), anda͡eː d. sa 0103030901/07, andaʁ ẹː d. sa 0103050301/09, andeː d. 0103050301/01, andʐaɴ ẹː d.͡na 0103010601/20, ajtə̆sɢan ẹː d.͡na 0103010601/35, 0103010601/47, 0103010601/48, ajtɢan͡ẹː d. ͡na 0103010601/45, 0103010601/46, ajtɢan ẹː d. 0502020101/369, ajtɢan͡eː d. 0202030402/61, 0202030403/09(2), 0202030403/10, ajtɢan eː d. 0202030402/05, ajtg̊an ẹ d. 0103020304/21, ajttsa ẹː d. ͡na 0103010601/26, azdan azə ẹː d. ͡na 0103010601/41, aʰɬdəɴ ɢəɬəʂ βaɾ͡e d. 0502020101/468, əɾliq qaʁan eː d. 0103010705/22, əɾəmboɣî͡ẹː d.͡na 0103010601/39, əɾlisgindʒi haɬʁan eː d. 0103040405/27, əʂgin ẹː d. 0103010705/28, əʂmiɣin͡iː d. 0202030902/121, ə̆ʂmiɣin͡ẹː d. 0202030401/03, egoʁan ẹ d. 0103040405/20, etgẹn e d.͡sa 0103020304/34, etgin ẹː d. 0502020101/97, eʰdəp baɾʁan͡eː d. 0202030902/55, eʰdəp baɾʁan͡ẹː d. 0202030902/37, eʰdəp baɾʁan ẹ d. 0202030902/88, eʰtək βaɾ͡eː d. 0202030401/01, eʰtik͡giɣin ẹ d. 0103040405/20, eʰtgin ẹː d. 0502020101/227, ẹtgig̊i͡ː d.͡na 0103030203/44, o͡hanəʁan͡ẹː d. 0202030902/113, oʁan͡ẹː d. 0202030902/61, 0202030902/117, oʁan ͡ẹ d. 0202030902/21, oɬəɾʁan ẹː d. 0202030301/30,

0202030902/40, 0502020101/191, ołəɾʁan eː d. 0202030301/27, ołərʁan eː d. 0202030301/11, ołuɾʁan eː d. 0202030402/42, ołuɾʁan͡ ẹː d. 0202030902/25, 0202030902/127, ołuɾʁan eː d. 0202030103/07, ołʁan͡ ẹː d. 0202030902/71, oʰq ja βaɾ eː d. 0502020101/74, øłəɾt də ẹː d. 0103040302/04, 0103040302/05, øłuɾoʰtb̥in də iː d. 0103040302/22, ølyq qaɬʁan͡ eː d. 0202030103/18, 0202030902/02, ølyɾuβatɢan eː d. 0202030301/28, unək͡giɣin e d. 0103020304/05, unuk giɣin͡ iː d. 0202030902/87, 0202030902/90, unduq qap də eː d. 0202030402/39, unduɾɣin͡ iː d. 0202030902/114, uzuq qaɬʁan͡ eː d. 0202030402/36, udʐəsəq qaʁan͡ ẹː d. 0202030902/85, uʰdʐ̢͡ oɾtəɣin͡ iː d. 0202030902/59, ʉɾɣẹtgin͡ iː d. 0202030902/68, isginnioʁan eː d. 0103020304/23, izkəʂ d̥ə ẹː d.͡ na 0103010601/57, pədəp baj ẹː d.͡ na 0103010601/59, pətkəʂ də ẹː d.͡ na 0103010601/56, pətkəʂ d̥ə ẹː d.͡ na 0103010601/54, 0103010601/55, peɣ oːɾʁaɢ eː d. 0203020401/11, peɾe͡ ɬa eː d.͡ na 0202010703/33, pɔʁət də ẹ d. 0103040302/05, baɾ ͡eː d. 0103020304/37, baɾ ͡eː͡ d. 0103040301/36, baɾ͡ eː d.͡ na 0103030203/09, 0103030203/32, baɾ ͡ẹː d.͡ na 0103010601/18, 0103010601/52, baɾʁan͡ ẹː d. 0202030902/08, baɾʁan͡ eː d̥. 0202030902/118, baʰɾdə ẹ d. 0103040302/08, bəłmiɣin ẹː d. 0202030403/10, bəɾ ͡ẹː d.͡ na 0103010601/67, 0103010601/73, beleg͡ eː d.͡ na 0103010601/69, beɾɣen eː d. 0103020302/03, 0103020302/04, beɾɣẹn eː d.͡ sa 0103020302/09, beɾɣẹn ẹː d. 0502020101/15, bezəduβałʁan eː d. 0202030402/02, bẹɾɣen eː d. 0202030105/06, bẹɾɣẹn eː d. 0103020302/18, bẹɾɣin iː d. 0502020101/148, bop də ẹː d. 0103050301/20, bobəjłaʁan ẹː d. 0103050102/11, bołʁan ẹː d. 0103010705/16, bołʁan eː d. 0103020302/06, 0103020302/07, 0103020302/11, bołʁan e d. 0103020302/05, 0103020302/08, bołʁej eː d.͡ na 0103010601/75, boɾdap baː e d. 0103020302/12, βaɾ ͡eː d. 0103010705/22, 0103030901/23, 0202030901/07, 0203020203/01(2), βaɾ͡ eː d.͡ na 0103030203/25, βaɾ͡ eː d. 0202030401/01, βaɾ͡ e d. 0103020302/13, βaɾ͡ ẹ d. na 0103030203/27, βaɾʁan͡ eː d. 0203020203/08, βəʁłaʁan ẹː d. 0202030301/27, βəłɣẹg͡ ẹː d. 0202010502/15, βeɾɣen eː d. 0502020101/15, βołdə ẹː d. 0103040405/05, βuːʂigə baɾ ͡eː d.͡ 0103030901/73, danəmin də iː d. 0103040302/12, daɾłaʁan͡ eː d.͡ na 0103010601/09, datdəʁan͡ eː d. 0202010901/63, datdəmaʁan͡ eː d. 0202030902/24, dəleɣẹn eː d. 0103010705/30, dəŋnaβəɾʁan͡ eː d. 0202030103/15, dərə eː͡ d.͡ na 0103010601/50, dərə ẹ d. 0103040405/57, dəzdəʁa də ẹː d. 0103040302/19, dełaʁan e d. 0103020302/10, dɔɢəɾaβəɾʁan eː d. 0202030301/11, dəχqus ɢułaʂ jip baɾ͡ eː d. 0502020101/467, duqɢan͡ eː d. 0202030402/01, di d. oː 0103010601/77, diŋnəβat d. eː də 0103050301/10, diozəjołmaʁan eː d. 0103010705/20, diβatɢan ẹː d. 0103030201/33, digin ẹː d. 0103030901/62, diɣen eː d. 0202030402/20, diɣẹn eː d. 0202030301/03, 0202030301/15, 0202030301/20, 0202030301/24, 0202030301/36, 0202030401/30, 0202030402/22, 0202030402/74, 0502020101/100, 0502020101/406, diɣẹn ͡eː d. 0202030402/38, 0202030402/54, diɣẹn e d. 0202030301/29, 0202030402/72, diɣẹn͡ eɾ͡ d. 0202030604/51, diɣẹn ẹː d. 0103010705/49, diɣẹn͡ ẹː d. 0202030401/29, diɣẹn ẹ d. 0103020304/10, 0103020304/11, 0103020304/13, 0103020304/26, 0502020101/423, diɣin eː d. 0202030301/26, 0202030301/06, diɣin e d. 0103020304/07, 0103020304/20, 0103020304/25, 0103020304/30, diɣin ẹː d. 0103020304/18, 0103040405/33, 0202030301/08, 0202030301/09, 0202030301/11, 0202030301/12, 0202030301/16, 0202030301/18, 0202030301/22, 0202030301/29, 0202030301/32, 0202030301/16, 0502020101/154, 0502020101/403, diɣin͡ ẹː d.

0202010502/10, 0202010502/16, 0202010503/15, diɣin ͡ e̯ d. 0202010502/05, 0202010502/07, 0202010502/10, diɣin e̯ d. 0103040405/12, 0103040405/57, 0202030604/45, diɣin ͡e̯ɾ d. 0202030301/02, 0202030601/54, 0202030601/63, diɣin iː d. 0103010705/45, 0202030404/06, 0502020101/164, diɣin ͡ iː d. 0502020101/427, 0502020101/436, diɣin i d. 0103010705/41, 0103010705/40, 0103040405/18, diɣin ͡ iː d. 0202030605/71, 0202030902/20, 0202030902/23, 0202030902/27, 0202030902/30, 0202030902/33, 0202030902/36, 0202030902/38, 0202030902/42, 0202030902/46, 0202030902/73, 0202030902/74, 0202030902/89, 0202030902/97, diɣin ͡ i d. ͡ na 0103010701/21, diɣindi e̯ː d. ͡ na 0103010601/14, diɣik iː d. 0103030901/32, disgin iː d. 0502020101/270, dismin d̯ə e̯ d. 0103040302/07, diʂ baɾ ͡e̯ː d. ͡ na 0103010601/61, dit də e̯ː d. 0103040302/16, d̯iɣin ͡ i d. 0202030902/34, fəɬaʁan ͡e̯ː d. 0202030902/60, geɬɣen eː d. 0103020302/01, 0202030301/04, geɬɣen eː d. 0202030403/07, gȩɬɣe̯n ͡e̯ː d. 0202030401/27, gȩɬɣe̯n ͡e̯ː d. 0202030403/06, gȩɣe̯n e̯ː d. 0202030404/04, gȩɬɣin iː d. 0502020101/107, gȩɬmȩɣe̯n ͡eɾ d. 0202030401/11, guoɬaʁan ͡e̯ː d. 0202030902/22, gujo də ͡ e̯ː d. ͡ na 0103010601/38, gojoɢ ͡ e̯ː d. ͡ na 0103010601/42, gørɣe̯n e̯ː d. 0103010705/33, gøzdoʁan eː d. ͡ɬa 0103010705/49, gøʰdyɾ ͡ hanəʁaɢ̯ ͡ eː d. 0203030102/20, gujo də e̯ː d. ͡ na 0103010601/34, gyzdimis ͡ oq qaʁan e d. 0103040405/13, giɬoʁan ͡e̯ː d. 0202010502/13, giɬɣin iː d. 0103040405/48, kəɾək giɣ͡in iː d. 0202030902/14, kərəp baɾʁan ͡e̯ː d. 0202030902/09, kər ͡hanəʁan ͡e̯ d. 0202030902/69, kømə̆t də e̯ː d. 0103040302/03, kømuβat d̯ə eː d. 0103040302/03, kømuβaːt də e̯ː d. 0103040302/05, kømŭt d̯ə iː d. 0103040302/22, kołałəq qaʁan ͡eː d. 0202030402/25, kuałuβatɢan e̯ d. 0103040405/19, kuʰrgəɾettsa e̯ː d. ͡ na 0103010601/27, qaɬʁan e̯ d. 0103020304/37, qaɬtərəβatɢan ͡ e̯ː d. 0202030404/02, qam ͡eʰɬʤi eː d. 0103040301/40, ɢaβəsəq qaʁan e̯ː d. 0202030902/05, ɢaɾaʁan ͡eː d. 0202030902/120, ɢaɾaməqdəŋ eː d. 0202030103/07, ɢaɾsdəɾoː də e̯ː d. ͡ na 0103010601/31, ɢajɬaʁan eː d. 0103010705/32, 0202010502/12, ɢədəɾt də e̯ d. 0103040302/04, hanəʁan eː d. 0103010705/21, hanəʁan e d. 0103020304/36, həɾaɬ qaʁaq e̯ː d. 0103030802/38(2), həɾaɬq ͡qaʁaq e̯ː d. 0103040405/41, 0103040405/42, ʒiʁɬaʁan ͡ eː d. 0202030902/32, ʤiołap baɾ ͡eː d. 0103030901/48, ɬaɾetgȩk ͡e̯ː d. 0203020401/08, maɴdərsdərɣin ͡ iː d. 0202030902/93, maɴɢaq eː d. 0202030402/31, maɴɢan eː d. 0103020304/12, 0202030301/10, maɴɢan e d. 0103020304/25, maɴɢan ͡ e d. 0202030402/55, maɴɢan ͡ eː d. 0202030402/18, maɴdəɾʁəməs d. 0202030401/15, məngi͡n e̯ː d. 0202030902/58, mȩndit d. e̯ː də 0103050301/08, naːʁaɢ ͡e̯ː d. ͡ na 0103010601/44, naʁəɬʂ ͡e̯ː d. 0103050301/16, nȩɣəɬɣe̯n e̯ː d. ͡ na 0103040401/08, niːɣəɬuβatɢan ͡ eː d. 0202030901/14, niɣə e̯ː d. 0103040401/76, niɣəɬɣe̯n e̯ d. 0103040405/15, niɣəɬɣin e̯ː d. 0103050102/08, niːɣəɬɣi͡n ͡ iː d. 0203020203/01, saɢəɴɢan eː d. 0103010705/20, 0103010705/23, saɢənət d̯ə e̯ː d. 0103040302/12, saɢənət d̯ə e̯ d. 0103040302/13, saɬʁaɢ ͡eː d. ͡ na 0202020701/32, səqbaʁan ͡eː d. 0202030401/31(2), səqqəʂ͡ eː d. ͡ na 0103030203/16, səqqəʂ də e̯ː d. ͡ na 0103010601/13, 0103010601/15, səqqəʂ͡ e̯ d. ͡ na 0103030203/14, sʊɬaβatɢan ͡e d. ͡ɬa 0202030401/26, suβat də e̯ː d. 0103040302/08, su ͡ʁazɢan e d. 0103020304/24, ʃiʤeɾɣe̯n ͡ eː d. 0202030402/73, ʃiʤe̯ɾɣe̯k e d. 0103020302/12, ʃiŋlio ɑ e̯ː d. 0103050301/32, tedasdərɣin ͡ iː d. 0202020401/16, teɣʰəɬdəɾβatɢan eː d. 0202030301/27, teɾəβaɬʁan e̯ː d. 0202030301/12, 0202030301/14, tejdaʁan ͡eː d. 0202030402/65, tejdaβuzɢan eː d. 0202030401/26, tejdəβatɢan eː d. 0202030404/10,

tutəsɢan͡ ɐ̟ː d.͡nɑ 0103040401/07, tutɢɑɢ͡ ɐ̟ː d.͡nɑ 0103030203/45, tiennißałʁan eː d. 0202030301/27, ɟəkəβałʁan ɐ̟ː d. 0202030901/19, ʃʃykgik͡ ɐ̟ː d.͡nɑ 0103030203/11, ʃʃykəʂ ɖə ɐ̟ː d.͡nɑ 0103010601/58, tʂɑɴχalio ɑ eː d. 0202030101/06, tʂɔɢeq͡ qaʁan͡ ɐ̟ː d. 0202030301/19, tʂɔɢedəβałʁan ͡eː d. 0202030301/19, tʂɔɢeʁan͡ ɐ̟ː d. 0202030902/12, tʂɨułaβuzɢɑn͡ eː d. 0202030402/57, jałβarʁan ɐ̟ː d. 0202030301/23, jarasɢej eː d. noː 0103010601/76, jazqəʂ ɖə ɐ̟ː d.͡nɑ 0103010601/32, jeɾ βar͡ eː d. 0502020101/378, jerłaʁaɢ͡ eː d. 0103010705/36, jerłaʰɖə ɐ̟ d. 0103050401/11, jodɑ ɐ̟ː d. ͡nɑ 0103010601/62, 0103010601/63, joq bəłʁan ɐ̟ː d. 0103050102/06, 0103050102/07, joq͡ boʁan ɐ̟ː d. 0502020101/54, jozqanəʁan͡ eː d. 0202030402/50, jozɢərəsɢ̊ərɣɐ̟n eː d. 0202030301/37, joʰrdəɾɣəle͡ arʁan eː d. 0103040405/55, jiʁłaʁan eː d. 0202030301/31, jiłʁasɢan e d. 0103040405/25, jimsap bar͡ eː d. 0202010502/01, jimsardəβatɢan eː d. 0502020101/98, jitgi maɴɢan ɐ̟ d. 0103040405/23, dʐiu faɴnaʁan͡ ɐ̟ː d. 0202030901/05, dʐidaʂ ɖə ɐ̟ː d. ͡nɑ 0103010601/16, **-(ə)β joq d.** ałndərəβ joq d. 0103010304/76, edəβadəβ joq d. 0103010703/06, uzuβ joq d. 0203020201/18, uzduβ joq d. 0103010306/07, bəłəβ joq d. 0103010304/25, 0103010304/53, bəło joq d. 0103010303/18, 0103010303/19, berəβ joq d. 0103040301/19, darəβ joq d. 0103030201/13, diaːdəβ joq d. ͡nɑ 0203020402/28, kərdərəβ joq d. 0103050401/03, kujfəłəβ joq də 0103010303/32, sałəβ joq d. 0103010502/14, sałəβ jɔq d. ͡nɑ 0202020701/27, tamo joq d. 0103030901/03, tʂoɢ̊edəβ joq d. 0103010305/67, juŋnaɔ͡ joq d. 0202030307/05, jimsaːβ joq d. 0202030307/07, **-mɑs/mɑːs/mes/meːs/mis d.** jazmaːs d. 0103020403/20, azɢarmas d. 0202010301/06, ɖaʰɢə dozmas͡ d. 0202030201/05, ǎʂmɐ̟ːs d. 0103020403/18(2), emes d. 0502020101/440, əʂmis d. 0103010303/06, iʈə̌smis d. 0103050101/05, or͡ ɐ̟ʰʈə̌smis d. 0103050101/5, bəłmis d. 0103040301/09, 0103040601/04, 0202030802/43, dujmis d.͡ nɑ 0502020101/59, dʉjmis d. ͡nɑ 0502020101/60, dimis d. 0103050301/29, gɐ̟łmis d. 0103010303/01, gøzdymis d.͡ ła 0502020101/232, ʒimis d. ɢojnə 0103010502/03, toʁ͡ mos ɐ̟mis d. 0103010705/04, **min/bin/b̥in d.** ałmin d. sɑ 0103050301/22, əʂmin d. 0502020101/225, edəβmin d.͡ nɑ 0103010304/53, ołmin d. 0502020101/63, øłʉrmin d. 0502020101/496, unmin d. 0502020101/104, ʉrɣɐ̟nmin d.͡ nɑ 0202010301/11, barmin d. o 0202030802/33, danəmin d. 0103040302/12, dəlismin d. 0502020101/184, ʤieliemin d. 0502020101/184, gøʂmin d. 0103050301/06, kərmin d.͡nɑ 0202030601/73, niɣətmin d.͡nɑ 0203020302/04, ʃyʃilamin d. 0103010602/14, ʃinlamin d. 0203010702/19, jarasmin d. 0103040301/28, dʐujilamin d. 0103050301/23, gɐ̟łəβałmin d. 0103040301/24, gørußmin d. 0103010304/53, ɢarəβərmin d.͡nɑ 0103040403/04, ɐ̟tbin d. 0502020101/166, øłuroʰtb̥in d. 0103040302/22, **-ʁəmes/-ʁəməs/-ɣəməs/-ɣəmes/-ɢəməs/-gəməs d.** ałʁəməs d. 0103010305/13, uʰɢarʁəməs d.͡ nɑ 0202031101/28, bołʁəmes d. 0502020101/153, barʁəməs d. 0102020303/28, bołʁəməs d.͡nɑ 0202030604/38, hanəʁəməs d. 0103010305/61, sałʁəməs d. 0203010301/31, ʂaɴnaʁəməs d. 0502020101/269, tʂołaʁəməs d.͡sɑ 0103010305/63, jaʁdərʁəməs ḍ. 0202030802/50, unuk gɐ̟łɣəməs d. 0502020101/214, bəłɣəməs d. 0502020101/369, bəłɣəməs d.͡ nɑ 0502020101/430, bəłɣəməs d. 0103010305/64, 0103010305/65, 0103030201/32(2), 0202030402/77, 0203010301/55, bəłɣəməs d.͡nɑ 0203010303/17, suʁur ͡eʰt ͡ʤiɣəməs d. ͡nɑ 0203030101/19, diɣəmes d. 0502020101/446, gyɾɣəmes d. 0502020101/204, øłʉrmiɣin iː d. 0502020101/486,

bəɬɣəmẹs d. 0203010301/14, bəɬɣəmis d. 0202030603/09, ɑʰqɢəməs d. 0103010306/25, eʰtgəməs d. 0202031202/35, qusɑɴɢəməs d. 0103010304/40, ɬɑrɬasɢəməs d.͡sɑ 0103040601/07, jɑrɑsg̣əməs d. 0103040301/32, ɬɑretgəməs d.͡nɑ 0202010301/08, tʂɨŋgoŋnɑːməs d. 0103010304/58.

2. "hem dır/dir/dur/dür hem var anlam bulunur" Bkz**. dəɾ, dəɾə, dəɾə̆**, **dəɾoː, dəro, də̆ɾə, də̆ɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍɾə, ḍɾo, ʄər, ʄrə.**

d. andɑɢɑ d. 0103040302/11, ɑʰgɑ tʂodəɴɢɑ tʂɨ d. qan 0502020101/187, o duɣdi tułum d. 0202031101/30, pəjlɑʁɑ d. 0103040301/07, bəŋɬej moːs d. 0202030105/01, bəɾ ɬom ɢun d. 0103010502/15, dəzdəʁɑ d. 0103040302/19, kəsɯdi mɑ fɑː d. 0103040405/01, kəsdi fɑː d. 0103040405/28, qunnəŋ ɑrɑdɑ d. 0103010502/15, ɢɑdɑʁɑ d. 0103010304/02, ʤiɑɴʃidɑ d. 0103050101/07,ɬom d. 0103040301/34, sɑɬʁɑ d. 0103040301/07, ʂigə ɬoɴ ɢun d. 0103010502/15, jeʰɬdzᶎi d.͡sɑ 0103040405/39, jiɴχɑɴdɑ d. 0103010303/35, dzᶎibə jɑɴʃ͡i ɬɑ d. 0103040601/21.

dəu Ç. "hepsi; bile" Bkz. **dəuʂi, do.**

1. "hepsi"

d. d. 0202010901/24, 0202020701/19, qɑdiɬɑɾ d. ørɣiŋkiap ḍə 0203010301/03, d. ʤiu jɔq ḍə 0202020701/26, d. liobədia 0202020302/08, d. liodiolio 0202020701/34, menəŋ gøŋyɬdi d. oɬ jɑʰʂə oʂɢɑ͡eɾ 0203020402/24, meŋ gøŋyɬdi d. jɑʰːʂə͡βəɾ kəsə͡eɾ 0203020402/01, d. ʂiɖɑʁɑg̣͡ e 0203020201/09, d. juʁuɾ ɑt͡ tsɑɬəβ ḍəɾ ͡nɑ 0203020501/26, d. jiu lia 0202010901/24, d. jijɑɴ ɑ 0103030702/101, d. zᶎiŋdia 0103010303/13, d. ʤɯu χɑdi 0103030702/108, dzᶎɑɴ d. χo dzᶎiɑ nia 0103010303/17.

2. "bile"

d. ʃiuʃiɬɑmɑ d. məjiu ɑ 0202020301/02.

dəuʂi Ç. "hepsi" Bkz. **dəu, do.**

d. d. 0203010301/25, d. χɑntsu 0203010301/50, d. nəməgə 0202030801/19, d. ʂəŋʃien 0502020101/132, d. joʁuɾ χuɑ 0203020601/29.

dəuɾɑ- "bağlanmak, benimsemek, uyum sağlamak, mensup olmak"

d.-p də/ḍə/ḍɾo d.-p də 0202030601/04, d.-p ḍə dimi 0202030601/04, tʂɑqg̣ɑ d.-p ḍɾo 0202030601/02.

d.-ʁo kəsɯ kəsɯɣi d.-ʁo 0202030601/01, tʂɑq tʂɑqɢɑ d.-ʁo 0202030601/01.

d.-ʁɔ tɑʁ tɑʁg̣ɑ d.-ʁɔ 0202030601/01.

dəp "dip, kök" Bkz. **dəβ, dək**, **dəv, dʊː, dup, duβ.**

d. dzᶎəʁnəŋ d. 0202030104/08.

d.+ḍə diɾikdəŋ d.+ḍə 0202020401/20.

d.+ge d.+ge bɑʁɑdzᶎɑnə tutɢɑ 0202030104/21, ɢɑjɑ d.+ge kømḍə 0202030402/15, dzᶎoʰdzᶎɑnəŋ d.+ge kømge 0202030401/30.

d.+gi kɑɴnəŋ d.+gi 0502020101/393.

d.+diː ɢuzərqdən d.+diː 0202020303/09.

d.+di ɑnəŋ d.+di gøz su βɑ͡ɾ e 0202030605/151, pɑʁɑɴnəŋ d.+di 0502020101/241, bɑdzᶎuʤɯnəŋ d.+di neɾɑʰqg̣ɑ tʂoɢedəβɑḍəβ ḍə 0103010305/68.

d.+dɑn d.+dɑn dərβɑq oʤin ɢɑzək giɣi 0103030802/21.

dəp "ölçü birimi, tane"

d. bəɾ d. soɢɑnə 0102040301/01.

dəpdi- "diplemek, süt vs. sıvı nesnenin akmasını engellemek için koyun derisinden tulumun altı kısmını iğneyle ip ile kapatıp üzerine tekrar kumaş sarmak"

d.-ɣe ɑʰsəɾək gɐ̣ɣɐ̣ enɐ̣ βəɾ d.-ɣe 0202030306/02.

dəβ < dəp “dip, alt kısım” Bkz. **dəp, dək, dəv, dʊː, dup, duβ.**

d.+ənəŋ d.+ənəŋ ji ʂandʑɯ 0202030605/26.

d.+ən d.+ən pɔqɢ̥a 0103050102/35, d.+ən bəɾ ʒip bəzin jɑmaʁɑ 0202030306/01, onuŋ d.+ən ɢədərəsdiɾɣi 0202030306/01.

d.+əŋge geɾnəŋ d.+əŋge 0103010601/72.

d.+əːndi gyk soɢɑnəŋ d.+əːndi͡ 0103050303/10.

dəd- “ditmek, (yünleri) açmak, (yünleri) yırtmak, kesilmiş hayvan yünleri kullanmadan önce daha kabarmış hâle getirmek için yünleri yırtmak”

d.-əβɑɬʁɑ jyŋnə d.-əβɑɬʁɑ 0202020302/01.

dəgəɾ “erkek cinsel organı”

d. d. dəŋdʐɑn bɑɬaʰd̥ə 0202030202/02.

dək < dəp “dip” Bkz. **dəp, dəβ, dəv, dʊː, dup, duβ.**

d.+ge geɾnəŋ d.+ge 0103010601/74, soɢɑ d.+ge pɑːɬɑːsɑː 0103020404/03.

d.+gɐ̣ d̥ixgən d.+gɐ̣ pɑːɬɑːsɑː 0103020404/04.

dəɣ “zaman, vakit” Bkz**. dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣɐ̣, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di o d.+di 0103030201/32, 0202010901/52, 0202020501/70, 0202030801/20.

d.+də jɑʰqdək giɣin d.+də͡ɬɑ 0202020501/08.

dəɣə “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣɐ̣, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di ɑʁəɾʁɑn d.+di 0202030101/01, ɑʰɬdəɾɑːqɢɑ ɐ̣ʰtgin͡ d.+di 0202030604/08, ɑs ɐ̣tgin d.+di 0202030604/01, ɑs ɐ̣tgin d.+di 0202030601/19, ɐ̣ʰtgin d.+di ͡ɬa 0202030604/05, 0202030604/54, 0202030604/59, oɬ d.+di͡ɬɑ 0203020101/04, diɣin d.+di 0202030601/52, 0202030604/33, diɣin ͡d.+di 0202010503/11, hədʐəβɑɬʁɑn d.+di 0202030605/60, ɬɑɾetgin d.+di͡ɬɑ 0202030604/09, niː͡ d.+di 0202030801/20, tɔqdɑʁɑn͡ d.+di ɬɑ 0202030601/46, ʝusuɾɣin d.+di 0202030604/55.

dəʁ “gibi, benzerlik edatı” Bkz. **dɑq, dɑʁ, dik, diɣ.**

d. ɑmɢə d.͡osɑ 0202010901/36.

dəl- < dəle- “aramak, bulmak” Bkz. **dəle-, dəlɐ̣-, dəli-, dɐ̣li-, dili-.**

d.-i dɐ̣ɾdiŋnə͡ ɬɑ d.-i dəli 0103010502/22, dɐ̣ɾdiŋnə͡ ɬɑ dəli d.-i 0103010502/22.

dəle- “aramak, bulmak” Bkz. **dəl-, dəlɐ̣-, dəli-, dɐ̣li-, dili-.**

d.-ɣəliaʁɑ guχujsən d.-ɣəliaʁɑ 0103040301/25.

d.-ɣɐ̣n d.-ɣɐ̣n eː də 0103010705/30.

d.-ɣɐ̣ndi d-ɣɐ̣ndi gədəgəŋgi 0103010705/31.

dəles- “buluşmak, birbirini bulmak, sevgili olarak çıkmak” Bkz. **dəlis-, dilis-.**

d.-gindiɣədi uzuleɾ d.-gindiɣədi͡ nɑ 0203020201/06.

dəlɐ̣- “aramak, bulmak” Bkz. **dəl-, dəle-, dəli-, dɐ̣li-, dili-.**

d.-p d̥ə sɑʐdəʁ d.-p d̥ə 0502020101/178.

d.-ɣɐ̣ ɑβɑgɑ d.-ɣɐ̣ 0202030403/02, ɑnə d.-ɣɐ̣ sɑɬʁɑ 0502020101/398.

d.-ɣəle d.-ɣəle zeɾtgəle βɑɾʁɑn͡ e d̥ə 0202030401/20, **d.-ɣəle+ βɑɾ-** d.-ɣəle βɑɾʁɑn 0202030401/13, d.-ɣəle βɑɾʁɑndɑ 0202030401/13.

dəli- “bulmak, (eş) bulmak” Bkz. **dəl-, dəle-, dəlɐ̣-, dɐ̣li-, dili-.**

d.-t də dujʃiɑɴ d.-t də 0103050101/08.

d.-xəʂ də/ḍə d.-xəʂ də 0502020101/126, pədzɻaq d.-xəʂ ḍə sɑ 0103040405/58.
d.-ʂ də/ḍə dɑɢɑsən d.-ʂ də 0103050102/02, kəsɯnə d.-ʂ ḍə 0103050102/04.
d.-p kełən d.-p 0202030605/66.
d.-βəɾ mɑɴqəsdə d.-βəɾ 0502020101/278.
d.-k oʁułnə uzleɾ d.-k gin 0202030605/107.
d.-ɣi nɑχəʂ͡e 0202030605/69.
d.-ɣəlia sen d.-ɣəlia βɑɾsɑ 0202030605/108.
d.-ɣəliaχəʂ e dɑmej d.-ɣəliaχəʂ͡e 0103030702/107.
d.-ɣin kełən d.-ɣin͡ęɾ 0202030605/78, kełən d.-ɣin duɣŭdi͡ɬɑ 0202030605/79.
d.-βɑɬʁɑn uzuleɾ d.-βɑɬʁɑn nimi: dəɾ͡nɑ 0203020201/05.
d.-ɣəməs eɾ uzu d.-ɣəməs͡eɾ 0202030605/69.

dəlis- “buluşmak, sevgili olarak çıkmak, flört etmek” Bkz. **dəles-, dilis-.**
d.-gindin d.-gindin͡ɬɑ 0203020601/53.
d.-min də d.-min də 0502020101/184.

dəɬ “dil, vücut organı”
d. d.͡βədʒin jɑɬʁɑʁɑq͡eː ḍə 0103030802/31, d.͡βədʒin jɑɬʁɑʁɑʂ 0103030802/32.
d.+ə d.+ə mɑ zəɾ ɬɑ zəɾ βoɬdə ẹː də 0103040405/05.
d.+in uzu d.+in jɑʁle dro 0202030101/09.

dəɬ “rüya” Bkz. **duɬ.**
d. d.͡ʃuseɣin sɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030901/09.
d.+nə d.+nə pəɑɬɑp ḍə 0202030901/09.

dəɬə < deɬə “işte, zaten” Bkz. **dəː, deː, deːɬə, de, deli, deɬə, dẹː, dẹɬə, diɬə, dili.**
d. d. 0103010602/22(3), d. ɑʰqqəʂ də͡nɑ 0202010901/37, d. kəsɯ χɔχɔdi dzɨalia 0202030101/10, qo͡ɬɑ d. 0201010101/16, tʂɨɬɑʁɑ d. 0103030901/32.

dəɬɣəɾ “(kum tanesinden daha büyük) kaba kum tepesi”
d. gyk d. 0103050304/10.
d.+di gyk d.+di 0103050303/14.

dəm < duɾur mu “soru parçacığı” Bkz. **dəɾəm, dɾəm, ḍəm, ḍən.**
gøɾeː-d. gøɾeː d. 0502020101/346, **ɑʰɾ-d**. sen məzdəŋ semiɣẹ ͡ɑʰɾ- d. sɑ 0103050401/14, **ɸɑʰɾ-d.** qejɢɑʁəɬɑ ɸɑʰɾ-d. 0202030902/99, **bəʰɬ-d.** məndɑʁ jɑβdɑɬ də͡nɑ bəʰɬ-d. 0203020401/10, **bɑʰɾ-d.** seŋ gondɑ bɑʰɾ- d. 0203020301/09, **pɔʁəɬɑp d.** pɔʁəɬɑp d. 0502020101/455, **duʁup d.** duʁup d. 0202030402/11, **bɔχəʂ d.** bɔχəʂ d. 0103040401/76, **boɬʁə d.** boɬʁə d. 0202020501/15, **bɔɬʁə d.** sẹn məndɑʁ͡ur βeɾse bɔɬʁə d. 0203010303/06, **pɔʁəɬɑmin d.** pɔʁəɬɑmin d. 0502020101/455, **gørmeʰ-dəm** gøʰɾd. gørmeʰdəm 0502020101/348, **bɔʁəmẹs d.** bɔʁəmẹs d. 0103040401/76, **boɬʁəməs d.** boɬʁəməs d. 0202020501/15.

dəmsəʁ “dudak” Bkz. **dumsəq, dumsəʁ, dumsuʁ.**
d.+ɬɑɾəɴɢɑ d.+ɬɑɾəɴɢɑ ɑq͡dɑdəɾʁɑq nimi ḍəɾ 0202030604/08.
d.+ə ɢɑɾʁɑnəŋ d.+ə ɢəp ɢəzəɬ 0202030202/03.
d.+əndi d.+əndi ot dzɻɑʰɢəɬʁɑq 0202030103/10.

dəŋgəɾdik “metallerin çarpışmasından çıkan ses için sözcük” Bkz. **dɑɴɢəɾdəq.**
d. ɑq͡ɢɑʰtdəŋ yzẹŋgəsə d. 0103050302/08.

dəŋnɑ- “dinlemek, işitmek”
d.-βəɾʁɑn d.-βəɾʁɑn͡eː də 0202030103/15.

dəŋdzɻɑn Ç. “lamba, ampul, gaz lambası”

d. d. baɬa^{h}d̥ə 0202030202/02, jʏra^{h}qG̥an d. ‿ɬa 0103030201/34, jʏra^{h}qG̥an d. 0103030201/28, 0103030201/31.

dəŋdzɻlie Ç. “bekliyor”

d. saGəNGa‿ɬa d. 0502020101/123.

dəɴχalia Ç. “süzgeç üzerinde kalmış”

d. ʧʃʏrmẹsə qasa d. 0202010101/06.

dəɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, də:, də, dəro, dər, dǯ, dǯrə, do:, do, duɾ, di, dɾə, dɾo:, dɾo, dɾu:, dro:, d̥ə, d̥əɾ, d̥ǯ, d̥ǯrə, d̥o, d̥i, d̥ɾə, d̥ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tro:, tro, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧro.**

d. a:Ga: d. 0201010102/10, a:mGə d.‿na 0202010501/12, a:z d. 0203010301/29, andaGa d. 0103010501/03, andaʁ‿ɬa nimi d. 0203020301/05, andaʁ nimi d. 0203020302/06, 0203020302/12, andz̨aNɬəq d. 0203011002/05, aɾa^{h}ʞə d. na 0103040403/19, aɾa^{h}ʞə d.‿na 0103040403/37, aɾa^{h}dz̨i̥ d.‿na 0203020501/01, asdəq suɬuq d.‿na 0202030604/62, asdəʁ d. 0102020301/48, 0102020301/49, 0103020403/13(2), at jo:q d. 0203010301/17, at‿tsaɬʁaq nimi d.‿na 0203020302/02, əndz̨əkdəɣ d. 0502020101/310, ərl̥eɣ d.‿na 0103010702/29, ə^{h}ɾdi d. 0203010702/29, ə^{h}ɾkdəɣ d.‿na 0103010702/54, em̥es d. 0202020401/23, eɾen d. 0502020101/386, etgek nimi d. 0203020301/01, 0203020302/18, etgek nimi d.‿na 0202030308/04, e̥^{h}t d.‿na 0103010703/18, oɬ d. 0502020101/397, oɬ dʉɣədi d. 0201010101/12, oɬ dʉɣədi d.‿na 0201010101/12, 0201010101/18, oɬ diɣədi d.‿na 0201010101/26, oɬ‿ɬa d. 0203010303/12, onɬəɣ emes d. 0202030307/02, orʤi d.‿na 0103010701/57, otGəɬʁaq mi d. 0203030101/15, oj d.‿na 0203020401/01, ʊ:ɬ d.‿na 0203010301/11, uzaq d. 0502020101/408, 0502020101/452, uzu d.‿na 0202030605/141, uzun d. 0203011002/28, uz̨daGə d. 0203010901/01, pədəɣ d. 0202030605/168, pədəɣ d. qan 0202030605/168, pədʒa: d. 0203030102/01, baʁəɾ d. 0202030401/29, bə d. 0202030604/67, bəɬət ʧusgin bəɾ d. 0103030702/76, bəɬɣik nimi d. 0203020402/02, bəɾ d. 0202031201/25, bər urʤy d. 0203010801/05, bəɾ d. na 0103040401/56, bəɾ d.‿na 0203020201/11, bəɾ d. sa 0203020403/19, bəɾ kun d.‿na 0103010702/82, bəɾ ʂam d. 0202030101/03, bəɾ toɾ d. 0202031202/45, bezək d.‿na 0103010701/132, b̥elek d.‿na 0102020304/12, b̥eɾɣ̥ek dimi d. 0202010901/27(2), boz Goj d. na 0103040401/42, bi:s dio^{h}ʤin d.‿na 0202010701/07, βəɾ d.‿na 0202030604/31, βəɾ teɬək d. 0202031202/53, βəɾ joɬ d. 0202010901/78, da:guan d. 0203020203/20, dəliβaɬʁan nimi: d.‿na 0203020201/05, d̥e:ɣmis nimi d. 0203020403/08, 0203020403/09, do:sGan d. 0203030102/02, doʁu:ɾ at d. 0203010301/39, dujɬəʁ d. 0102020301/52, dujtuGə d.‿na 0203020301/01, diɣədz̨i̥ ʊ: d. 0103040401/33, diɣek nimi d.‿na 0202030306/02, 0202030305/03, diɣ̥ek mi d. 0203020401/13, diɣ̥ek nimi d. 0203020302/11, diɣik nimi d. 0203020302/10, 0203020302/11, diʂ joq d. 0202020401/21, d̥a^{h}ɾdəʁ d. 0202020701/04, fəŋsu ʃiguan d.‿na 0203020201/03, geserɴəŋ a^{h}t d. 0502020101/235, gudʒe̥ɾ d. 0103040403/29, gunasə d. 0502020101/170, 0502020101/173, gojoq d. na 0103010701/47, 0103010702/75, gɔɬjoq d. 0202030301/23, gøŋəɬ d.‿na 0103010702/55, gøŋəɬə d.‿na 0103010702/37, gudʒiɾ d. na 0103010701/27, gujoq d. 0103010701/55, giɣin don d.‿na 0103010701/121, kadʒaɬəq d. 0203010301/15, keɣəmnəɣ d. 0502020101/310, kədʒiɣ d.‿qan 0203020501/27, kəm d. 0103010701/17, kən d. diṣ̥e 0103010701/29, kəsɯ d.

0202030605/93, 0202030605/168, kəsɯ d. na 0203020201/10, kəsɯ d͡ na 0103010701/130, 0202030402/76, kəsleɾ d. ͡na 0203010701/05, keɾek d͡ na 0103040403/44, kun d.͡na 0103010701/04, 0103010701/05, 0103010702/05, kun d. 0103010702/04, 0103010702/81, kun joːq d. 0102020301/39, kun joq d. 0102020301/40, kunnəʁ d. 0102020301/42, 0102020301/43, 0103020403/17(2), qałaq ałʁan bəɾ d. 0103030702/78, qałən d͡ na 0103010702/27, qałən d. na 0103050101/25, qam ͡eʰłd͡ʒi d.͡na 0202030101/02, qadi d͡ na 0203020201/01, ɢaɾa pəi d. 0502020101/128, ɢaɾa͡ jy d.͡na 0203020501/09, ɢəmdan d.͡na 0103010702/31, ɢoj d. 0103010701/56, ɢɔːzə ɸerme d.͡na 0202030301/42, ɢuzɢaq nimi d.͡na 0202030308/07, χo ͡davaɾ d. 0103020403/19(2), χuodzaɴ d. qan 0203020403/11, χuɾa d. 0502020101/62, ʁand͡ʒałəq d. 0203010301/15, łaɾ d.͡na 0203020401/09, łom d. 0203010301/26, łoːʂi d. 0203011002/15, maʰłd͡ʐi̯ d.͡na 0202010502/11, məła d. na 0203020203/13, məndaʁ jisɯ d. 0202030605/168, miɴχuada ni d. 0202020301/06, nannəʁ d. 0103020301/24, naɴtʂa d.͡na 0202030308/05, ne d. 0103040401/10, nę̣ɣə d. 0103040401/08, niː d. 0202030601/20, 0202030604/10, 0202030604/44, 0202030605/21, 0202030605/118, 0202030605/155, 0202030605/167, niː d. d̥ise 0103050101/24, niː niː ni d. 0202010301/07, niːɣə d. na 0203030102/02, niːɣə d.͡na 0202020701/08, 0202020701/30, 0203011001/01, niːleɾ d. 0202030605/19, ni d. 0103010701/66, 0103010701/68, 0103010701/72, 0103010701/77, 0103010701/81, 0103010701/86, 0202030601/14, 0202030601/17, niud͡zɯ d. 0202030301/40, niɣə d. 0203010301/45, nid͡ʒik d. 0103010702/26, nid͡ʒik bołəs d. 0202030604/02, ɾəmboʧi d. ͡na 0202030604/48, 0202030604/53, 0202030604/62, ɾəmboʧi ͡ę̣ː d. ͡na 0103010701/46, saqəs d̥ioʰd͡ʒin d. ͡na 0202010701/09, saɬəɸutɢaq nimi d. 0203011001/06, saɬʁaq nimi d. 0203010301/12, 0203020302/03, saŋəː d. 0103020403/16, saŋoː d. 0103020403/16, səpleɾ d.͡na 0203020302/16, səzətgi d͡.na 0203020302/06, 0203020302/12, seɾemək paʁaɴ d.͡na 0202030605/28, səqɢaq nimi d͡.na 0202020201/03, səɢuβəɾ d͡.na 0203010501/07, su d. 0202030201/04(2), su ła d.͡na 0202031202/28, sumuɾ taʁ ła d.͡na 0202031202/26, ʃiaɴd͡zi̯ŋ d.͡na 0103010701/134, ʃiatiennəŋ sumi d͡.na 0202030801/18, ʃidə aːz d. 0103010701/92, ʂabə d. 0202030501/04, ʂałdaɴ d͡.na 0202030104/02, ʂaɴnəʁ d. 0102020301/51, 0102020301/54, 0102020301/55, 0103020403/14(2), ʂit d. ͡na 0202010503/15, taβaq d.͡na 0202020401/08, taʁaɾ jy d. 0202020501/70, taʁaɾ d. na 0203010501/06, taɴɢan kun d. 0103010601/04, təɾ daʰɾd̥əłʁan bəɾ d. 0103030702/74, temdik d͡.na 0103010701/119, tejdaʰd̥ə diɣin͡ i d. 0202020401/16, tufəj d.͡na 0202020401/04, tę̣mdik ʈusgin bəɾ d. 0103030702/80, tusgin kun d. 0103010601/05, təumu d. 0203010301/34, ʈysę̣k d. 0102020301/45, 0102020301/46, ʧienχu d. 0203010301/34, ʧiɴqejnəŋ d. 0203020201/22, tʂəŋə d.͡na 0202030103/05, tʂełəʁ d. 0103020301/25, tʂiunejzɯ d. 0202030305/01, jałdał d.͡na 0103010701/59, jaɴqəs aʰga d. ͡ła 0202030802/56, jaʂ kun d. 0103010701/127, jaʰʂ d. 0203010301/46, 0203020201/05, jaʰʂ kun d. 0202031202/23, jəusə d. 0502020101/312, joːq d. 0103020403/12(2), joːq d.͡na 0203020402/26, joda d.͡na 0103010701/75, 0103010701/99, 0103010701/100, 0103010305/49, 0103010701/70, 0103040403/21, 0202010301/03, 0202010901/32, joq d. 0202030104/02, 0203010301/02, 0203020403/20, joq d. ͡na 0203020501/02, 0203020501/08, 0203030102/02, joq͡ qusdiː d.͡na 0203020501/05, joʁuɾ d. ma 0203020201/01,

joʁurnəŋ søːz d. 0202030601/84, joł ɑʁətbɑ d. 0502020101/295, jɔːq d. 0502020101/93, jɔːq d.͡ nɑ 0202030404/12, jɔq d.͡ nɑ 0203020101/05, jɔq d. 0202031201/20, zɯmej liaŋgə d.͡ nɑ 0203020203/08, ʤɯjiu d. 0202020501/30, zʲiutʂaɴʤɯ d.͡ nɑ 0202030308/06, dzɋałɑː d. 0103020403/15(2), dzɋaŋgɑ d. 0202030901/08, **-əβər d.** ɑɴnɑβəɾ d.͡ nɑ 0203020301/09, edəβəɾ d.͡ nɑ 0203020501/05, oɾəβɾ d. nɑ 0202030307/02, bɑʂ tɑɾiłɑβəɾ d. 0203020501/23, βeɾəβəɾ d. 0202030103/17, 0203020202/20(3), ʤʐᵊχoɴnɑβəɾ d. 0201010101/12, mɑł͡ velɑβəɾ d.͡ nɑ 0202030307/05, søɣyłuβuɾ d. 0203020201/08, ʂɑɴbɑnłɑβəɾ d. 0201010102/04, təkəβər d. 0203010702/30, jimsɑβəɾ d. 0202030307/06, tejdɑsderəβəɾ d.͡ nɑ 0202030307/06, **-oɾ d.** niɣəłoɾ d.͡ nɑ 0202020702/09, **-əβ d.** ɑːsəɾɑβəɾ d.͡ nɑ 0202030604/45, ɑsəɾɑβəɾ d.͡ nɑ 0202030604/49, pudəβəɾ d.͡ nɑ 0202030604/57, diβɾ d. 0202031201/35, łɑɾdəβ d. 0202020501/83, mɑɴəβ d. 0103030802/17, sɑłəβ d. 0203010301/28, tᵊɾʧiliβ d. 0203030102/18, undurʰdiβ d. 0202031202/46, **Ø d.** ᵊʰt d. nɑ 0103010701/53, ołəɾ d.͡ qɑn 0202030301/26, ołəɾ d. 0202030402/33, pałɑq qɑł d. 0202030301/38, bɑɾ d. bɑɾ dəɾ 0103020404/01, bɑɾ dəɾ bɑɾ d. 0103020404/01, dandʒin boʰł d. 0202030605/149, dø:ge di: d. 0201010102/10, 0201010102/14, di: d.͡ nɑ 0201010101/04, 0201010101/06(2), di: d.͡ nɑ 0103010701/61, tut d.͡ nɑ 0103010701/93, ɢɑɾɑ di d.͡ nɑ 0103010702/15, bołʁej ʄi d. nɑ 0103010702/76, di: d. 0202030103/09, di d.͡ nɑ 0103010601/05, 0103010601/07, 0103010601/10, 0103010601/17, 0103010601/19, 0103010601/25, 0103010601/33, 0103010601/37, 0103010601/43, 0103010601/71, 0103010701/07, 0103010701/09, 0103010701/10, 0103010701/11, 0103010701/12, 0103010701/13, 0103010701/14, 0103010701/55, 0103010701/67, 0103010701/71, 0103010701/76, 0103010701/92, 0103010702/24, 0103010702/69, ḍi d.͡ nɑ 0103010601/04, ni di d. 0103010601/51, ni d. dise 0103010601/53, di d. qɑn 0202030605/169, ɢ̥ejłɑʁɑn͡ ɐɾ di d. 0202030605/162, nimiɾ di d. 0202010503/02, gip bɑɾ͡ eː di d. 0202010502/06, ʂɑbəɾɑsɢɑ boːł d.͡ nɑ 0202030605/155, **-ej d.** surdẹj d.͡ nɑ 0103010701/129, **-ɑ/-e/-i d.** qəɢ̥əɾɑ d.͡ qɑn 0202030601/55, oːsi d.͡ nɑ 0103010702/32, ɢ̥ᵊʰːɾɢe d.͡ nɑ 0202010101/05, sɑɢəni d. 0203010701/14, **-j d.** dij d. dioɾ 0201010101/14, dij d. 0201010102/10(2), 0202010503/07, 0202030103/14, 0202030603/01, 0202030604/69, 0202030604/73, 0202030605/155, 0202030605/37, 0202030605/68, 0202030901/12, 0203010301/51, 0203010702/25, 0203020203/04, dij d.͡ łɑ 0202030105/03, dij d.͡ nɑ 0202030303/01, 0202030301/38, 0202030604/17, 0202030605/67, 0202031201/16, 0203020601/56, 0203020601/65, nə dij d.͡ łɑ 0202030605/139, ḍ̥ij d. 0202030605/70, jadij d. 0203020401/19, di: d.͡ ɢ̊ɑn 0202030308/06, **-p/əp d.** ɑːʁədək gip d. 0201010101/34, ɑt beɾəp d. 0203010301/31, ølyɾup d.͡ nɑ 0202020401/08, ʊnəp d.͡ łɑ 0202010503/16, unduq qɑp d.͡ nɑ 0203020302/04, bop d.͡ nɑ 0103010702/87, βeɾəp d. 0202030101/05, dẹp d. 0502020101/83, duʁup d.͡ nɑ 0202020301/16, dip d. 0203010702/49, dip d.͡ nɑ 0202030604/15, fəŋnɑp d. 0203020601/17, geːp d. nɑ 0202030301/22, gep d. 0202030402/71, gep d.͡ nɑ 0202030402/72, gẹp d.͡ nɑ 0202030605/126, keɣərəp d. 0201010101/22, qus tɑɾɑdəp d. 0203020403/09, hɑnəp d. 0202030103/04, hɑnəp d.͡ nɑ 0203020101/03, hɑnəp d. dełə 0203010301/48, noːp d. 0103040405/57, teɣəp d.͡ nɑ 0202030101/16, toːrʁɑ hɑnəp d.͡ nɑ 0203020402/16, tutqɑnəp d.͡ nɑ 0203020402/31, jɑmsɑłɑp d. 0502020101/338, jys oːp d. 0202030101/06, **-t/ət d.** ɑt͡ tsɑłt d.͡ qɑn 0203020501/27, dit d. nɑ 0103010701/48, 0103010701/65, sɑɢɜɾt d. 0502020101/326, toqdɑdət d. 0202030601/42, **-gə d.** etgə d.͡ nɑ 0203020403/19, **-ɢə d.**

diatɢə d.͡nɑ 0203020601/44, qejnatɢə d. 0203020302/06(2), **-ɣə d.** əndərɣə d.͡nɑ 0203010303/07, ølyrɣə d. 0202030605/141, keɣərk gəłɣə d.͡nɑ 0203010303/04, tułɣə d. 0203020302/06, **-ʁə d.** bołʁə d. 0502020101/148, βołʁə d. 0502020101/164, qɔːłʁə d.͡nɑ 0203010303/06, χɔːłʁə d.͡nɑ 0203010303/08, ɢarɑʁə d.͡nɑ 0203020403/14, joʁur ɑt͡tsɑłʁə d.͡qɑn 0203020202/02, **-χəʂ d.** uʰɢarχəʂ d.͡nɑ 0202020301/01, bołχəʂ d.͡nɑ 0103010702/40, bołχəʂ d. 0202031201/19, 0203020301/07, sɑłχəʂ d. 0203020202/03, **-qəʂ d.** ʂɑrtqəʂ d. 0103050101/37, jɑrɑsqəʂ d.͡nɑ 0103010702/80, **-xəʂ d.** bər dixəʂ d 0203010702/40, ʂukdixəʂ d.͡nɑ 0202030604/53, **-ʂ/-əʂ d.** diːʂ d.͡nɑ 0202030301/42, ɖaʰrɖəłʂ d.͡nɑ 0102020304/10, nɑːʁədi ɢaʰt bəʂ ɢaʰt bəʂ d. dise 0103010701/112, ni ni βoːʂ d. 0103030802/13, jɑdɑʂ d. 0103010702/59, 0103010702/60, ɢɑːzdəʂ d.͡nɑ 0103010702/62, diɣə d.͡nɑ 0103040401/51, **-əβərʁə d.** edəβərʁə d. 0202010901/36, **-ɣi d.** diɣi d. 0203020403/03, təkgi d.͡qɑn 0203020501/12, **-ɣẹ d.** gẹłɣẹ d. 0203030102/08, **-ʁɑ d.** ølyq qɑłʁɑ d. 0203030102/03, bɔłʁɑ d.͡nɑ 0202030402/37, sɑłʁɑ d. 0202020501/81, **-ɣek d.** giɣek d.͡nɑ 0202030402/35, **erür d.** ɑjtəsɢɑn͡ẹː d.͡nɑ 0103010601/24, ɑjttsɑ ẹː d.͡nɑ 0103010601/29, 0103010601/30, bɑrʁɑn͡ẹː d. 0202030902/13, bər ͡ẹː d.͡nɑ 0103010601/65, diːk ẹː d.͡nɑ 0103010601/22, diɣẹ͡k ẹː d.͡nɑ 0103010601/12, 0103010601/23, diɣin ẹː d. 0202030301/14, diɣẹn eː d. 0202030301/37, diɣin iː d. 0202030103/12, məndɑʁ͡ɬɑ eː d.͡nɑ 0203020501/24, tuḍẹ d.͡nɑ 0103010701/104, sɑʁẹː d.͡nɑ 0103010701/82, ɢɑβurβ ɬɑr d.͡nɑ 0103040403/11, **jiβ joq d.** jiβ joq d. 0203030101/18, **min/bin/omin d.** ɑłnmin d. nɑ 0103040403/23, ɑłnmin d.͡nɑ 0103040403/26, əʂɢənmin d. 0502020101/219, ɢuzu͡ʁəłmin d. 0202020501/03, niɣəłmin d. 0502020101/07, qus tɑrɑtbin d. 0203020403/09, ɑłnomin d.͡nɑ 0103040403/13, gujiłɑmin d.͡nɑ 0203020302/04, **ɣəmẹs/ʁəməs/ʁəmis/ɢːəməs də** bəłɣəmẹs d.͡nɑ 0203020302/09, bołʁəməs d. 0202020501/17, duŋnɑʁəmis d. 0203020202/12, dzuqɢ̥əməs d.͡nɑ 0103010701/60.

2. “var” Bkz. **də, dərə, dərə̆**, **dərɔː, dərɔ, də̆rə, də̆rɔ, dɔ, drə, drɔː, drɔ, ḍə, ḍər, ḍərə, ḍərə̆, ḍrə, ḍrɔ, ʄər, ʄrə.**

d. uʂ pəḍək͡bɑː d. 0203010301/20, pəjłɑmɑ kəsɯ d.͡nɑ 0203020501/20, porɑNdɑ d.͡nɑ 0103040401/11, porɑNdɑ d. nɑ 0103040401/38, dolidɑ d. 0103030901/06, dəʰɢ̥ułʁɑ d. 0203010301/44, ʤiχo d.͡sɑ 0103020302/15, gʉk dẹŋərnəŋ yzedi d.͡nɑ 0202030604/23, mɑNGərɑmɑ d.͡nɑ 0203020101/04, niː łɑ βoł d.͡nɑ 0202030604/37, ʂɨgə pəḍək mɑ d. 0203010301/20, tołʁɑ d.͡nɑ 0103040403/10, ʧybie mɑ d. 0203010702/32, jɑNʤɯ d. di βɑr 0103010304/33.

dərə “var” Bkz. **də, dər, dərə̆**, **dərɔː, dərɔ, də̆rə, də̆rɔ, dɔ, drə, drɔː, drɔ, ḍə, ḍər, ḍərə, ḍərə̆, ḍrə, ḍrɔ, ʄər, ʄrə.**

d. ɑniga ḍ. 0103010305/60, ɑndɑɢəp bər sɑłmɑ mɑ d. 0202020501/101, odəq dɑʰs d. 0103010304/63, ogoŋ mɑ d. 0103050301/06, idgin mɑ d. 0103010306/02, pəʰrɢ̥ɑn͡ɬɑ d. 0103010502/17, bələdəβɑtɢɑ d. 0202030402/41, βər gutʂəŋ d. 0202030103/04, βər jiŋni d. 0202010502/18, diːʂ mɑ d. 0203010702/62, ḍɑχɢə d. 0103040301/38, ḍɑχɢ̥ɑ d. 0103040301/38, geːr͡ d.͡nɑ 0103010702/52, guŋło mɑ d. 0502020101/494, guoʧy d. 0103010305/08, kəsɯ mɑ d. 0202031201/33, d. kəsɯnəŋgədi 0103040303/02, kəsɯnəŋgədi d. 0103040303/02, 0103040303/04, ɢejdɑ d. 0103040303/03, χuɑr d. 0202030104/07, χɔsəndi d. 0103010601/50, məndɑɢɑ͡ɬɑ d. 0202030104/21, məndɑʁ͡osɑ͡ɬɑ d. 0103040303/07, niː oł d.͡nɑ 0202030604/29, ninəŋ uzun pədʐɑq mɑ d. ẹ də

0103040405/57, ni d. diβ͡ɬa 0103050101/56, d. sɑ 0103050101/05, san ʤyazɯ d. dioɾ 0103010305/42, ʂiuʃy d. 0203010801/05, tiodʒẹn d. eːnɑ 0103010305/20, ʧyq ͡qazəq͡ ɬa d. 0202030104/01, tʂołβan ḇəsɑ d. 0103040303/01, joʁurnəŋ ʁəjiŋ d. 0202030601/84, jyβdaɬ jiudi d. 0103050101/05, jeɾdẓi̯ ɑβagɑ d. dioɾ 0103010305/33, ʤɯlio mɑ d. 0203010701/04, dẓəkdəɣ͡ d. sɑ 0103020302/15.

dərəɣ “kaba, yumuşak olmayan, sert”

d. d. dio jɑzmɑːs dəɾ 0103020403/20, d. dio jɑzmɑːs də 0103020403/20

dərəɣ “canlı” Bkz. **dərəɣ.**

d. d. osɑ 0502020101/32.

d.+ʤe dɑʰːGɑ d.+ʤe dɾə 0203020203/14.

d.+ʤi d.+ʤi kømət də 0103040302/03, d.+ʤi kømuβɑḏəp ʄə 0202020401/08, d.+ʤi kømuβɑt ḍə 0202020401/12, d.+ʤi kømuβɑḏət ʄəɾ 0202020401/12, d.+ʤi kømgi͡ ɬa 0103040302/09, d.+ʤi͡ ɬa 0103040301/12(2).

dərəq “tahtaya vurulduğunda çıkan ses için sözcük” Bkz. **dɑrəq.**

d. dɑrəq d. pẹɾɣẹndi͡ ɬa 0202030103/17.

dərəm < durur mu “soru parçacığı” Bkz. **dəm, dɾəm, ḍəm, ḍən.**

keɣəɾ- d. suʁun moːsdə keɣəɾ d. 0202030105/07.

dərð “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dəɾoː, dəro, dðɾə, dðɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərð, ḍɾə, ḍɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. oɾʤi mɑ d.͡ nɑ 0103010701/25, βəɾ qɑm͡ eʰɬʤi̯ d. 0202030101/01.

dəɾoː “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərð, dəro, dðɾə, dðɾo, do, duɾ, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərð, ḍɾə, ḍɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. kəsɯ mɑ d. 0203020201/12, ɢɑʂ d. 0201010101/05.

dəro “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dər, dð, dðɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍð, ḍðɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. perek d. 0103050101/44, don d. 0103050101/44, sɑłmɑs nimi d. 0203020302/04, jɑʂ d. 0103020502/02.

2. “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərð, dəɾoː, dðɾə, dðɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərð, ḍɾə, ḍɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. bołus d. 0202020501/59, βəɾ ʒisɯ d. 0202031202/58, doːGəɾ dimi je d. 0202020501/102, kəsɯ mɑ d. 0203020201/12, qɑɾʁɑndɑ dɑʰGɑ ɑdɑmɑ mɑ d. 0202020501/109, ʤiɑNʤiu d. 0203020202/11, łom d. 0103030802/02.

dərʁɑd- < **dəɾʁɑt-** “kaşımasına yardım etmek”

d.-ɑ də ḇɑχʂdə d.-ɑ də 0103010602/22.

dərʁɑqdə- < dərʁɑqdɑ-“el ile kazımak, tırmıklamak”

d.-j d.-j dərʁɑqdəj jerʂdin bəɾ zorna mɑ GɑzəβałʁɑG͡ eː 0103030901/44, dərʁɑqdəj d.-j jerʂdin bəɾ zorna mɑ GɑzəβałʁɑG͡ eː 0103030901/44.

dərβɑq “toprak” Bkz. **duɾɑːq, duɾɑq, duɾβɑG.**

d. d. odʒin Gɑzək giɣi 0103030802/21, d. bədʒin mɑɾmi ẹtgẹ 0203010502/08.

dərɬ- < **dərɬə-** “dirilmek, canlanmak, yaşamak” Bkz. **dərɬə-.**

d.-en d.-en sɑGənsɑ 0502020101/252.

d.-eɾ d.-eɾ joł joG͡ eɾ 0502020101/252.

dərɬə- “dirilmek, canlanmak, yaşamak” Bkz. **dərɬ-.**

d.-sɑ d.-sɑ mɑ 0502020101/253,

d.-min d.-min sɑɢənsɑ 0502020101/252.

dərɬəd- “diriltmek, canlandırmak”

d.-o o^{h}t jiʁɑʂdə d.-o 0103030702/29.

dərnɑq “tırnak”

d. u^{h}dʐun ɑ^{h}ɬdə d. 0502020101/402.

dər “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, də:, də, dəɾ, dəro, dǯ, dǯɾə, do:, do, duɾ, di, dɾə, dɾo:, dɾo, dɾu:, dro:, ḍə, ḍəɾ, ḍǯ, ḍǯɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾo:, tɾo, ʈə, ʈəɾ, ʈo, ʈɾo.**

d. pədʒaq d. ⁀nɑ 0103010702/38, dudʒa d. 0203010301/15, hədʐəndi jɑʁ d. 0202020501/25, hidʒẹ:gə ɢuzmɑ d. 0203010901/02, nidʒik d. 0203010701/28, sɔ:qdə etbe d. 0203010901/02, joq d.⁀nɑ 0103010702/34.

dəsdɑ- < **dɑsdɑ-** “bir nesnenin dışına bir şey yerleştirmek” Bkz. **ḍɑsḍə-.**

d.-p bẹɾ- d.-p bẹɾsẹ⁀ɬɑ 0203010501/05.

dərəɣ “canlı” Bkz. **dərəɣ.**

d. ɑdʐɑɴ d. osɑ 0202030605/133.

dəv “dip, alt” Bkz. **dəp, dəβ, dək**, **dʊ:, dup, duβ.**

d.+əŋgẹ məndɑɢɑ: d.+əŋgẹ mɑɴtsɑ 0202020302/05.

dəz- “düzenlemek, kutlamak”

d.-in ŭʂ qunəq ŭʂ tunidɑn d.-in dip bɑɾ ni 0103010702/86.

dəz- “dizmek”

d.-ɢɑ sɑdʐəqdə d.-ɢɑ sɑɬʁɑ 0103010304/39.

dəz- “yazmak” Bkz. **dʐəz-.**

d.-əβɑdəp ḍə pəḍəɣ d.-əβɑdəp ḍə 0103040302/17.

d.-əβɑt ḍə pəḍəɣnə d.-əβɑt ḍə 0103040302/21.

d.-in qɑɾo d.-in 0202030605/109.

d.-ɢɑ pədəɣ d.-ɢɑ 0102020401/45, qɑɾo d.-ɢɑ 0102020401/44.

d.-ɢɑn d.-ɢɑn hɑɾosən 0203020402/28.

d.-ɢ̣ɑn qɑɾo d.-ɢ̣ɑn⁀ẹɾ 0202030605/110.

d.-ɢɑndɑ qɑɾo d.-ɢɑndɑ⁀ɬɑ 0202030605/111.

d.-ɢɑndə hɑ:ɾo d.-ɢɑndə⁀ɬɑ 0203020402/27.

d.-ɢɑq hɑ:ɾo d.-ɢɑq 0203020402/26.

dəzdə- “yazılmak”

d.-ʁɑ pəḍəɣ d.-ʁɑ də 0103040302/19.

dǯ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, də:, də, dəɾ, dəro, dər, dǯɾə, do:, do, duɾ, di, dɾə, dɾo:, dɾo, dɾu:, dro:, ḍə, ḍəɾ, ḍǯ, ḍǯɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾo:, tɾo, ʈə, ʈəɾ, ʈo, ʈɾo.**

d. ɑɾɑ^{h}ɻəḍə eː⁀d.⁀nɑ 0103010702/42, bəɾ d.⁀nɑ 0103040401/54, 0103040401/58, di d.⁀nɑ 0103040403/15, 0103050101/30.

dǯɾə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, də:, də, dəɾ, dəro, dər, dǯ, do:, do, duɾ, di, dɾə, dɾo:, dɾo, dɾu:, dro:, ḍə, ḍəɾ, ḍǯ, ḍǯɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾo:, tɾo, ʈə, ʈəɾ, ʈo, ʈɾo.**

d. fə d. 0103010305/95.

2. “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərǯ, dəɾo:, dəro, dǯɾo, do, dɾə, dɾo:, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərǯ, ḍɾə, ḍɾo, ʈəɾ, ʈɾə.**

d. poʰtʂɨ d. 0202020501/61, məndɑ mɑ d. 0202020701/51, niː niː sɑɬʁɑ d. 0203010701/28.

dɜ̆ɾo “var” Bkz. **də, dəɾ, dəɾə, dəɾɜ̆, dəɾoː, dəɾo, dɜ̆ɾə, do, dɾə, dɾoː, dɾo, d̪ə, d̪əɾ, d̪əɾə, d̪əɾɜ̆, d̪ɾə, d̪ɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. jɑʁʤis dimi mɑ d. 0202020501/102.

deː Ç. “ilk, yeni yeni, az zaman geçmiş” Bkz. **dej.**

d. d. keːɾɣindi 0103010305/100, d. ʤefɑɴnɑʁɑndɑ 0103030901/19, d. niɣəɬɣindi͡ɬɑ 0202010501/16.

deː < deɬə “zaten, hiç” Bkz. **dəː, dəɬə, deːɬə, de, deli, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə, dili, d̪eɬə, d̪ẹɬə.**

d. qadi ɬɑr d. jɑdɑʁə͡nɑ 0203010303/17, ɑt͡d. sɑɬmɑ joG͡e 0203010301/14.

deːfsẹ “tepindirik, eyerin üstünde bulunan yumuşak nesne” Bkz. **defse.**

d. zeɾnəŋ d. 0202020101/06.

deːɬə “işte, zaten” Bkz. **dəː, dəɬə, deː, de, deli, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə, dili, d̪eɬə, d̪ẹɬə.**

d. ɑʰdʐɑ̨ɬmɑʁɑ͡ɬɑ d. 0202030402/73, d. ølyɾxəʂ d̪ə ʂɨ 0202020501/45, sən d. ɑm sɑ pəɾnəNGɑ͡ɬɑ kiːʧɨn͡ɬɑ ɑm sɑ mɑNqəʂ d̪ə 0202020501/23, seːn d. dɑːʁən heːɣən dɑGɑʰɾdi bɑɾʁɑ 0103050301/09, tʂɨɬɑsGɑ͡ɬɑ d. 0202030402/51.

deːj “tay, küçük erkek at” Bkz. **dej.**

d. Guɬɑ d. 0102020301/11, 0102020401/11.

de < deɬə “zaten” Bkz. **dəɬə, deː, deːɬə, deli, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə dili, d̪eɬə, d̪ẹɬə.**

d. d. 0202020301/04.

defse “tepindirik, eyerin üstünde bulunan yumuşak nesne” Bkz. **deːfsẹ.**

d. d. 0202020303/02, d. bɑsəɾmɑ niɬoŋ 0202020101/07.

deguo Ç. “hemen, kısa süre”

d. d. niɣedəɸutɢ̫ɑq 0203030101/13.

del- < deɬɑ- Ç.+T. “göndermek, yollamak” Bkz. **deɬ-, deɬɑː-, deɬɑ-, dẹl-.**

d.-en b̪əʰdəɣ d.-en 0103020301/23, mɑɾʤen d.-en 0103020301/25.

d.-ẹn p̪əʰdəɣ d.-ẹn 0103020403/11(2).

d.-in pədəɣ d.-in 0103020302/20.

deli- < deɬɑ- Ç.+T. “takmak” Bkz. **deɬ-, deɬɑʰ-, deɬɑ-.**

d.-o guɑn d.-o 0103030702/92.

deli “işte” Bkz. **dəː, dəɬə, deː, deːɬə, de, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə, dili, d̪eɬə, d̪ẹɬə.**

d. d. 0202030605/04, d. deli ʐɑNɬɑʁɑ 0203011002/20, deli d. ʐɑNɬɑʁɑ 0203011002/20, jɑqGɑ d. 0202030802/50.

deɬ- < **deɬɑ-** Ç.+T. “göndermek, yollamak” Bkz. **del-, deɬɑː-, deɬɑ-, dẹl-.**

d.-en qɑɾo d.-en 0102020301/37, χuɑː d.-en 0102020301/72, 0102020301/73.

deɬ- < deɬɑ- Ç.+T. “takmak” Bkz. **deli-, deɬɑ-, deɬɑʰ-.**

d.-oː guɑn d.-oː 0103030702/81.

d.-o guɑn d.-o 0103050101/04, 0103050101/61.

deɬɑː- Ç.+T. “göndermek, yollamak” Bkz. **del-, deɬ-, deɬɑ-, dẹl-.**

d.-(-p) søj sɑpdə d.- gẹɬ 0103020403/21(2).

deɬɑ- Ç.+T. “geçici olarak emanet etmek, (kendi hayvanlarına bakılması için) birine emanet etmek” Bkz. **deɬə-.**

d.-ʂ də ɻus d.-ʂ də 0103030201/15.

deɬɑ- Ç.+T. “göndermek, yollamak” Bkz. **del-, deɬ-, deɬɑː-, dẹl-.**

d.- uzəɣi d.- dip də 0103020302/24, soet sap d.- 0102020301/66, 0102020301/67, søjt ‿tsap d.- 0103020301/26(2), 0103020302/24.

d.-ʁan qaro d.-ʁan e d̥ə 0103020302/19.

dełа- Ç.+T. “takmak” Bkz. **deli-, deł-, dełаʰ-.**

d.-χəʂ eɾ guan d.-χəʂ‿eɾ 0103040401/48.

d.-ʂ də/d̥ə guan d.-ʂ də sa 0103050101/04, guan d.-ʂ d̥ə 0103030702/72.

d.-sa guan d.-sa 0103040401/49, 0103050101/43.

d.-ʁan guan d.-ʁan joda d̥əɾ‿na 0103010701/102, guan d.-ʁan joda 0103010701/117.

dełа- Ç.+T. “almak, *ʂaɴ dełа-* yaralanmak, yara almak”

d.-ʁan ʂaɴ d.-ʁan e də 0103020302/10.

dełа- Ç.+T. “ağırlamak” Bkz. **dejłə-.**

d.-ʁa kəzɻəŋłarnə d.-ʁa 0203020501/06.

dełаʰ- Ç.+T. “takmak” Bkz. **deli-, deł-, dełа-.**

d.-d̥ə guan d.-d̥ə‿na 0103010701/88.

dełəː- < **dełа-** Ç.+T. “yanına almak, yol göstermek” Bkz**. dełə-.**

d.-β d.-β jozdẹː 0102040302/05.

dełə- < **dełа-** Ç.+T. “geçici olarak emanet etmek, (kendi hayvanlarına bakılması için) birine emanet etmek” Bkz. **dełа-.**

d.-β mał d.-β 0103030201/20.

dełə Ç. “işte, asıl, zaten” Bkz. **dəː, dəłə, deː, deːłə, de, deli, dẹː, dẹłə**, **diłə, dili, d̥ełə, d̥ẹłə.**

d. d. 0103010602/14, 0103010602/22, 0103010705/27, 0103020302/01, 0103050301/30, 0103050401/11, 0202020501/43, 0202030401/30, 0202030401/36, 0202030403/05, 0202030605/101, 0202030902/89, 0203010301/01, 0203010301/20, 0203020202/03, 0203020302/09, 0502020101/84, 0502020101/235, 0502020101/452, aːm‿ɬa d. su joq də nisdaʂ‿ẹr 0202020401/18, am‿ɬa d. 0203010301/50, am ła sa d. 0103030901/56, am sa d. 0102020303/39, 0103030901/26, am‿sa d. oː bəɾ jiŋnida‿ɬa 0202010501/19, anə d. ølyɾɣəməs 0202020501/39, andaɢa ła d. 0202030402/36, andaχ d̥ise d. 0202020301/21, andan‿ɬa d. 0202030301/23, 0202030401/11, aɴa d. gujo βołəs ma joq dro 0202010702/08, aʰtd̥ə peɾɣe d. 0103030901/31, aʰdzɻałmaʁa ‿ɬa d. 0202030402/69, aʰdzɻəβałmaʁa d. 0202030402/70, d. əʰrd̥i oʰłd̥ə sa 0202030902/84, oːɬ‿ɬa d. 0202010703/08, d. oːj‿ɬa 0202010503/13, o d. anda doɴGeq qałʁa 0502020101/23, o d. taɾiłaʰd̥ẹː diɣe 0203010302/07, oj tuɾaβər ła d. 0202030605/80, ɔŋʂəβəɾ‿ɬa d. 0202030801/04, ʊɬ‿ɬa d. 0202020301/14, uːzu am d. senəŋ kəsɯ op də 0502020101/386, uzu‿ɬa d. bozda kuŋnałʁa 0502020101/409, uzu naɾsa d. bozʁa hał qałʁəmẹs də 0502020101/436, uzleɾ d. øɬʉɾɣəməs‿eɾ 0502020101/50, uzleɾ d. qoχɾqɢa 0103040302/08, pəd̥əɣ daneɾ d. joːʤin də 0103030901/18, peːχɾsgi d. 0103040405/14, poʁuɾuβ ła d. 0203020202/11, pɔɢəɾtdasɢa d. 0103040405/14, pɔɢəɾtdaʁa d. 0103040405/02, pɔʁuːrup ła d. 0203020202/11, bosaɴGa‿ɬa d. 0103040405/13, boz kuŋnałʁa d. 0502020101/406, bøːzugə d. kədʒiɣən peɾɣe 0202030902/03, buɣun‿ɬa d. 0202030301/08, d. daːnəʂ d̥ə‿ sa 0103030901/60, daːtdəʁa ‿ɬa d. 0202030802/55, daχa jaqdin d. tamaɾ 0203010301/50, daɴGəna d. 0202030605/79, dẹːɾdiŋnẹɾə d. χuadʒaŋ əsən məłałaɾnə jiɣi 0103010502/07, d. d̥andʒiGo bobəjłaʁan ẹː də 0103050102/11, d. guoʧy dəɾə dioɾ‿sa 0103010305/08, d. gue nimi łomaq ma jɔːq dɾə 0202010301/03, gyɾmiɣin d. 0202030605/88, guozɻan d. 0202030605/89, giɣek dəɾ‿na d. 0202030402/35, kəsɯ d.

0103030901/61, d. kəɾ χɑɾnə mɑ ʃørsdəɾɣẹ ɑɾtɢɑ 0202020501/08, kəsɯleɾ bəɾ͡βəɾɣẹ ͡ɬɑ jɑʰːʂ d. 0202020501/12, keʰp dɾoː d. 0103030802/11, d. qɑɴɢəɾo doː 0103050301/33, qoχɾqɢɑ d. 0103040302/08, qəʰɾqəɾaʁɑ ͡ɬɑ d. 0202030401/04, ɢɑːɾdəɬaʁɑ d. 0202030605/83, ɢɑɾɑβəɾ ͡ɬɑ d. 0202030401/11, ɢədəɾsdəɾop d. 0103040405/32, ɢojtʂɨleɾɣe d. 0103030901/57, d. ɢ̥ɑḍəʁ dip 0202031202/35, ɢ̥ɔʰɾqɢɑ d. 0103050301/30, 0103050301/31, χuɬaʁɑ ͡ɬɑ d. 0203020203/15, hanəp dəɾ d. 0203010301/48, ʤiŋdʐɑɴnaʁɑ d. 0103050301/34, d. liaŋkuzɯ͡ oʁɑ 0202030902/67, d. liaŋkuzɯ oʁɑn əʰɾdi op do əʰɾdi op do 0202030902/32, liennixḍeː d. 0103050301/30, d. ͡ɬɑ 0202020501/70, ɬɑɾettse d. 0202020301/03, d. ɬoŋʤaŋ toːɬomaʁɑn ͡e 0103040405/17, məɬa duʁsɑ d. 0202020301/20, məɬɑ͡ ɬa d. 0203020203/15, məɬanə d. 0203010302/12, məɬaɬaɾ ͡ɬɑ d. səkdə mɑ ɑʂmɑ ͡ɬɑ 0202010901/63, məzdə d. ḅɑχʂdə dəɾʁɑdɑdə 0103010602/22, mẹːn͡ ɬa d. 0203010301/44, nɑɢə͡ ʁɔːsə͡ ɬɑ d. 0202030402/73, nɑʁəm͡ nɑʁəp d. 0202030601/76, nɑɾsə d. 0502020101/380, nienʧin kəsɯleɾ d. 0203011002/01, səkgi͡ ɬa d. dɑndʒin bøzyk bəɾ dɔʰqus βɑʂdəʁ mɑɴqəs ʈuskəʂ͡e 0502020101/80, sen d. 0202030301/26, sẹn d. kiːʧin ḍə 0202020501/29, sejχujɬəʁ d. 0202030605/79, sozɯ mɑ d. 0202020301/16, søjngi͡ ɬɑ d. 0202020401/20, d. ʃiʤiβ jɑdɑʂ dəɾ 0103010702/59, d. tɑmɢəməs ḍə 0103030901/06, d. tɑɴɢəməs ḍə͡ sɑ 0103030901/06, tɑɾəqɢə gẹɬɣẹ d. 0502020101/406, teɬəŋgẹ d. 0203010503/06, teɾənə sojmɑ d. 0202030301/23, d. toɬʁɑ 0203020202/04, jɑqḳɑ d. 0202030802/45, jɑsɑʁɑn nimi d. 0201010101/11, jejɬɑɾdɑ d. 0202020301/20, joːq ḍɾo d. 0201010101/11, joɬɑs ɑʰgɑ d. məs niːɣəlin dit ʈəɾ 0202020401/05, jiːqɑɬʁɑ d. 0202030402/26, zoɾ teɾɣədiɣẹ d. 0103030901/41, dʐəŋdi d. 0202020301/21, dʐəŋ dʐɑ d. 0202030402/40, dʐəŋdi d. 0202030605/116.

deɬə- < **deɬɑ-** Ç.+T. “yanına almak, yol göstermek” Bkz. **deɬəː-.**

d.-β d.-β jozdẹː 0102040302/02, d.-β jozdẹː 0102040302/05, d.-β jozḍə 0102040302/06.

deɬəʁədəːʁ < deɬɑ-ʁə -dɑʁ “ağırlayacak gibi, ağırlayacak kadar”

d. gue nimi kiːʧin d. 0202020501/73.

demən “kişi adı, unvan”

d. d. qɑn 0103030702/16, 0103040401/07, 0103040401/35, d. qɑn də ͡nɑ 0103030702/12, d. qɑnnəŋ 0103030702/58, d. qɑnnəŋ ɑʰɬqəs 0103040401/70, d. χɑn 0103030203/15.

demər “demir, metal, özel ad” Bkz. **demər, dẹməːr, dẹmər.**

1. “demir, metal”

d. d͡. ərgɑm 0202030902/87, doɢuɾ doɢuɾ d. ʂɨdi 0202030301/41, d. dik gəp boɬʁeː 0202020501/84, d. kuɬẹʂɨ͡ ɬɑ 0202030604/72, d. qejʤi 0103010703/32, d. ʃiaɴʤɯ 0202030902/87, d. ʧiŋnəŋ ͡əʂg̊i 0202030401/26, d. tʂuɑnʤɯ 0202031202/52, d. dʐɑnnəʁ 0103010703/22, 0103030203/55, 0103030702/86.

d.+nə d.+nə ɢəzɑɾtɢɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/31.

2.“kişi ad, unvan”

d. d. χɑnnəŋ niɣə 0202031202/53.

d.+nə qɑn d.+nə gyk deŋəɾɣi 0202031202/55.

demi “dediği” Bkz. **dẹmẹ, diːβərmɑ, diːmi, diomɑ, diumɑ, diuma, diβərmɑ, dimẹ, dimiː, dimi.**

d. o d. jʉɾsə udʒin͡ ɬɑ 0202030401/35.

demər “demir, metal” Bkz. **demər, dẹməːr, dẹmər.**

d. d. ‿ərgɑn 0202030902/86, d. dʐɑnnəʁ ‿oɬʁeːj 0103010701/139, d. qejʤi 0103010703/21.

deŋər “gök, gökyüzü; gök tanrı; hava” Bkz. **dẹŋər, diŋər.**

“gök, gökyüzü, gök tanrı”

d. gʉk d.‿ɬɑ 0202030601/37, gyk d. 0103050304/01, d. χɑn 0103010701/19, d. χɑnnəŋ poɾɑNə 0202030603/01, d. χɑnnəŋ poɾɑNnə 0202030605/165, d. χɑnnɑɬʁɑ 0202010901/30.

d.+nəŋ gøk d.+nəŋ yzẹdi 0202030601/27, gyk d.+nəŋ yzde 0202030603/01, gʉk d.+nəŋ 0202030604/18, gʉk d.+nəŋ ʉzdi 0202030601/34, d.+nəŋ jʊɬtəs do 0103010301/02.

d.+nə d.+nə qɑɬɑʁɑ giɬ dɾo 0202030605/156, jeɾ d.+nə βəɾ mɑNɑɾnəŋ bẹlẹgə 0103010703/27.

d.+ɣe d.+ɣe ʊnuβ 0103040401/30, d.+ɣe tʂotbɑ pətkəʂ ḍə ẹː də‿nɑ 0103010601/54,

d.+ɣi gyk d.+ɣi ʝusuɾɣin‿i ḍə 0202031202/55.

d.+ge gøk d.+ge bəɬət ʝusgin bəɾ dəɾ nɑ 0103040401/56.

d.+di d.+di 0202030601/27, d.+di boɾɑn joq 0202030601/53, d.+di ɸugur 0202020501/53.

d.+digə d.+digə soɬɑNGə 0103010304/14.

d.+din gyk d.+din temdik‿ɑɬʁɑn bəɾ də̄‿nɑ 0103040401/54.

“hava”

d. d. jɑʁəβəɾsɑ 0202010901/36, jẹɬ d. ɬɑ 0502020101/84.

dereg “ağaç, genel ağaç adı” Bkz. **derek, dẹɾẹk, diɾik.**

d.+ən d.+ən 0502020101/476.

derek “ağaç, genel ağaç adı” Bkz. **dereg, dẹɾẹk, diɾik.**

d. bøzuk d. 0502020101/378, d. doGuɾatbɑ ʒiʁɑʂ Gəmdɑn ḍə 0502020101/433, d. ḍɔGuɾɑ hɑnəʂ‿e 0502020101/434, qɑɾ d. 0502020101/378, d. qɑɾsɑ 0202030304/01.

d.+dəŋ d.+dəŋ jyɬtəs 0202030304/01.

d.+də qɑɾ d.+də nisdɑsɑ dɔGuɾɑdəβɑɬʂ‿e 0502020101/428.

d.+ḍə d.+ḍə nisdɑsɑ dɔGuɾɑdəβɑɬʂ‿e 0502020101/383.

d.+ge d.+ge koɬɑɬəq qɑʁɑn‿eː də 0202030402/25.

dereˌ- “hareket etmek” Bkz. **deɾβe, deɾβẹ-, diɾi-.**

d.-βeɬmɑsɑ (<-ɑɬmɑsɑ) hɑɾʁɑ d.-ɬmɑsɑ 0502020101/414, məndɑGɑ d.-ɬmɑsɑ 0502020101/415.

deɾβe- “hareket etmek” Bkz. **dereˌ-, deɾβẹ-, diɾi-.**

d.-ʂ də jẹɾ mɑ d.-ʂ də‿nɑ 0103030702/31.

d.-k d.-k kəɾɣẹn eː ḍə 0202030402/20.

d.-ɣe d.-ɣe oːɬdə 0202030402/27.

d.-ɬʁəməs(<-ɑɬʁəməs) ḍə d.-ɬʁəməs ḍə 0502020101/437.

d.-me sen d.-me 0202030402/28.

deɾβẹ- “hareket etmek” Bkz. **deɾβe, dereˌ-, diɾi-.**

d.- d.- jɑdɑχəʂ də‿nɑ 0502020101/487.

deɾβed- “hareket ettirmek” Bkz. **deɾβet-, deɾβet-.**

d.-əβ d.-əβ jɑdɑʰḍẹ 0502020101/36.

deɾβeʤin “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön tarafındaki *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan dörtgen şeklindeki gümüş süs”

d. d. 0202010501/06, d. diɣek 0202010501/03**.**

derβet- “hareket ettirmek” Bkz. **derβed-, dɐ̣ret-.**

d.-tse ɑzɑɢən bər d.-tse 0103030702/30.

deşɑɴ Ç. “takmak”

d. d. lie 0102020303/16, d. lie mɑ 0102020303/15.

dej “küçü erkek at, tay” Bkz. **deːj.**

d. ɢʊłɑː d. 0103040404/13, ɢułɑ d. 0103020301/06, 0103020302/06.

dej Ç. “yeni yeni” Bkz. **deː.**

d. d. ʤefɑɴnɑʁɑndɑ 0103030901/34.

dejbiołə- < dejbioła- Ç.+T. “temsil etmek, semböl olmak” Bkz. **dejbioła-.**

d.-əβ də bə niː niː d.-β də 0203010702/43.

dejbioła- Ç.+T. “temsil etmek” Bkz. **dejbiołə-.**

d.-ʁɑn d.-ʁɑn͡ ɬɑ 0103010305/95.

dejfə Ç. “doktor”

d. dɑʰːt d. 0202010901/53, ʒijyen d. ɑndɑʁ mi joq də͡ nɑ 0202010901/47, d. mɑ joq də 0103010501/01, ʤɑɴji d. 0202010901/53.

dejłə- < dejłɑ- Ç.+T. “ağırlamak” Bkz. **deła-.**

d.-β kəsɯ d.-β dʐɨdɑχəş də 0103010305/20.

dejʃiodʐɨania Ç. **“**yas tutar, yas tutmak için kolun üstü kısmına beyaz veya siyah kumaş parçası takılır**” d.** d. 0103050102/20.

desəkdʐɨ “düğün gününde geline eşlik eden kadın, kadın hizmetçi”

d. d. gunɑɴ 0103050101/40, d. gunɑɴnəŋ 0103050101/41.

dejzɯ Ç. “torba”

d.+nəŋ d.+nəŋ yzəɣi 0103010304/44.

dejdʐɨs- “saklanmak”

d.-ət ɖə eni d.-ət ɖə 0203020203/12.

d.-ətɢɑ d.-ətɢɑ bɑrʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020203/12.

deʰtşɨ “düğünde geline eşlik eden kadın” Bkz. **dɐ̣xətdʐɨ, diːdʐɨ, dixətşɨ, diɣədʐɨ, diɣətdʐɨ,**

d. dɐ̣dəɴ quşɢɑş d. oːp bɑr 0202030203/02.

dɐ̣ː Ç. “yeni yeni**”**

d. d. giɣindi łɑ 0103050401/06.

dɐ̣ː < dełə “zaten, işte” Bkz. **dəłə**, **deː, deːłə, de, dełə, dɐ̣łə**, **diłə, dili, ɖełə, ɖɐ̣łə.**

d. d. bəŋşɨŋ jɑ ʃiadi liχe ɑ 0202030802/45, ʯyŋdiχəɴ ɑ d. 0203030102/02.

dɐ̣ː- “demek” Bkz **dɐ̣-, dɐ̣ʰ-, di-, diː-, ɖɐ̣ʰ-, ɖiː-, ɖi-, ti-, ʈi-.**

d.-p ɖər d.-p ɖər 0502020101/255.

d.-ɣo jendyn d.-ɣo 0203020202/18.

d.-se d.-se͡ ɬɑ 0203011002/07.

d.- diat d.- 0102020401/48.

dɐ̣ːɣ- “değmek, dokunmak” Bkz. **diɣ-.**

d.-mis qus mɑ d.-mis nimi dəɾ 0203020403/08, qus d.-mis nimi dəɾ 0203020403/09.

dɐ̣ːɾdiːɴ “kurt” Bkz. **dørɖiŋ, dørdiŋ, dɐ̣ːɾdiŋ dɐ̣ɾdiŋ, diɐ̣ɾdiŋ, dioɾdiŋ.**

d. d. χuałɑʁɑn bər tuʃiɑɴ də 0103010502/02.

dɐ̣ːɾdiŋ “kurt” Bkz. **dørɖiŋ, dørdiŋ, dɐ̣ːɾdiːɴ, dɐ̣ɾdiŋ, diɐ̣ɾdiŋ, dioɾdiŋ.**

d. d. 0202010901/39.

d.+nɐ̣ɾə d.+nɐ̣ɾə dełə χuaʤaŋ əsən məłałɑrnə jiɣi 0103010502/07.

dẹ- “demek, söylemek, konuşmak” Bkz. **dẹː-, dẹʰ-, di-, diː-, ḍẹ-, ḍẹʰ-, ḍiː-, ḍi-, ti-, ʈi-.**

d.-p də/ḍə aʰgɑ tʂodəŋ͡ ɬɑ d.-p də 0502020101/141, sɑzḍəʁə ḍə d.-p də 0502020101/262, dzo̱ɬɑk geɬ d.-p də nɑ 0202030301/21, məndɑɢəp d.-p dəɾ 0502020101/83, ɑhḍəʁɬɑmo d.-p ḍə 0502020101/276, əndzo̱ŋmoʁɑ d.-p ḍə 0502020101/236, dẹŋər ɑnɑsə d.-p ḍə 0502020101/261, dẹŋəɾ ɑnɑsə mɑ d.-p ḍə 0502020101/329, ɢəɬəʂ dɾo d.-p ḍə 0502020101/325, məndɑʁ d.-p ḍə 0502020101/83, jɑʰʂəp d.-p ḍə 0502020101/338.

d.-t də d.-t də 0103010705/38.

d.-ɣe səɢuɬŭq qɑɬʁe d.-ɣe 0202030401/26.

d.-ɣẹn qɑnɢɑ d.-ɣẹn͡ ẹr 0202030604/22.

d.-mẹʰḍə d.-mẹʰḍə bəz ɢəʰrqḠɑ 0203030102/16.

dẹdəɴ “bir çeşit kuş”

d. d. quʂɢɑʂ 0202030203/02.

dẹxətdzo̱i̯ “düğünde geline eşlik eden kadın, konuşmacı” **deʰtʂi̯, dẹxətdzo̱i̯, diːdzo̱i̯, dixətʂi̯, diɣədzo̱i̯, diɣətdzo̱i̯.**

d. d. dimi 0202031202/17.

dẹl- < **dẹɬɑ-** Ç. “göndermek” Bkz. **del-, deɬ-, deɬɑː-, deɬɑ-.**

d.-en qɑɾoː d.-en 0102020401/25.

d.-ẹn pədəɣ d.-ẹn 0102020401/45, qəβɑ d.-ẹn 0102020401/46, mɑɾʤen d.-ẹn 0102020401/47, nəɣə d.-ẹn 0102020401/45.

dẹli- “bulmak, aramak” Bkz. **dəl-, dəle-, dəlẹ-, dəli-, dili-.**

d.-k uzunəŋ guziɣənə d.-k gilin 0202030605/123.

d.-ɣəɬe ɑɢɑsə͡ ɬɑ d.-ɣəɬe 0203020203/21.

dẹɬə “işte, zaten” Bkz. **dəː, dəɬə, deː, deːɬə, de, deli, deɬə, dẹː, diɬə, dili, ḍeɬə, ḍẹɬə.**

d. øleː dɾoː d. 0203020203/05, jixɬdʒi d. unduʁɑNGɑ giɬɣi 0202010901/41.

dẹmẹ “demek, dediği” Bkz. **demi, diːβərmɑ, diːmi, diomɑ, diumɑ, diuma, diβərmɑ, dimẹ, dimiː, dimi.**

d. ʤyentəu fəbɑŋ d. 0203011002/14, sɑɾəq qus d. bəɬɣə mẹ 0203030102/20.

dẹməːr “demir” Bkz. **demər, demər, dẹmər.**

dẹməːr joɬ “demir yolu” Bkz. **dẹmər joɬ.**

d.+ə d.+ə mɑ ʂɑʁəɾo mɑNḍẹː 0103050305/09.

dẹmər “demir, metal” Bkz. **demər, demər, dẹməːr.**

d. d. 0502020101/99, d. emes ḍə 0502020101/439, d. emes də 0502020101/440, bəɾ təkəs d. 0502020101/89, d. ḍəs 0103010101/18, d. ḍəsgi 0103010101/18, d. goŋʂoun͡ə ɬɑ 0202030604/71, d. ɢəɬəʂ 0502020101/296, d. suɾuq 0202030601/32, d. tərə͡ ɬɑ 0202030604/70, d. topdzo̱i̯ 0202030301/13(2), d. topdzo̱inə 0202030301/14, d. tiotiozɯ 0502020101/38, d. tiotiozɯnə 0502020101/96, d.͡ təkəsḍə 0502020101/97, d. ʃĭŋto 0202030401/26, d. dzɑnnəʁ 0103010601/78, d. dzo̱ɑχɢənə 0502020101/402.

d.+nə d.+nə gøːseɣe 0502020101/98.

dẹmər ḍəs < **demər + jəɬtəs**? “bir çeşit yıldız?”

d. d. də 0103040303/08.

dẹmər joɬ “demir yol” Bkz. **dẹməːr joɬ.**

dẹmər j.+ə dẹmər j.+ə mɑ dzɑsdɑlej͡ nɑ 0103050305/10.

dẹmtʂɑ “çay vs.” Bkz. **dẹntʂɑ, dientʂɑ, dintʂɑ.**

d. d. andaʁ mi 0202030801/22, d. diaːtdə 0202030801/21, d. diadəβ 0202030801/22, d. diatdə 0202030801/22.

dẹntʂa "çay vs." Bkz. **dẹmtʂa, dientʂa, dintʂa.**

d. d. pətkəʂ də 0103010601/56, d. tudo: 0103030702/49, d. tuduβ 0103030702/106.

dẹŋəɾ "gök, gökyüzü; gök tanrı; hava" Bkz. **deŋər, diŋəɾ.**

1. "gök, gökyüzü"

d. d. 0103010601/45, d. oɬ a͡ɬa ɑGGaɾʁa 0103030701/03, d.͡ oɾ unkianəʁa 0202030605/87, d. udʒin ɸukgẹ 0502020101/55, d. udʒin 0502020101/79, d. udʒina͡ɬa 0502020101/79, d. bosaNGa͡ɬa 0103040405/13, ʂiban ma d. op ọ̹ə 0502020101/54, je͡ɾ d. andaGəɬʁa 0502020101/84, jẹɾ d. tʂiɬaːʁaq͡ əɾ 0202020401/29, jiːɾ d. 0103040405/10.

d.+**nəŋ** d.+nəŋ 0502020101/173, 0502020101/174, d.+nəŋ dørt jaGən 0103010701/99, gøk d.+nəŋ jaməɾən jaʁdəɾʁə də a͡na 0103030203/22, gʉk d.+nəŋ təɾən͡ ɬa 0202030601/67, gʉk d.+nəŋ yzdigə gʉk uɬunə 0202030601/70, gʉk d.+nəŋ dẹməɾ goŋʂouna͡ ɬa 0202030604/71, gʉk d.+nəŋ demər kuɬẹʂi a͡ɬa 0202030604/72, gyk d.+nəŋ aʰɬdəndan 0203010702/62, gyk d.+nəŋ yzedi dəɾ a͡na 0202030604/23, gyk d.+nəŋ dørt jaGən tuḍẹ dəɾ a͡na 0103010701/104, gyk d.+nəŋ suɬ β͡oɬʁe 0502020101/54, gyk d.+nəŋ təɾən 0202030601/64, gyk d.+nəŋ dẹməɾ təɾə a͡ɬa 0202030604/70, gyk d.+nəŋ jyzdi 0202030605/07, d.+nəŋ jəɬ̪təsdə 0203010502/07.

d.+dəN d.+nəN qusdə 0202030404/14, d.+nəN Gajɾə 0202030301/36.

d.+**nə** d.+nə βəɾ niːɣə a͡ʁəɬmasa 0202030802/49, d.+nə ma ojnaq qejG̥aʂ ḍ̥ə 0202030802/54, jeɾ d.+nə Gaɾsdəɾoː də ẹː da͡na 0103010601/31, jẹɾ d.+nə jidə G̥at Gaŋ͡Gəʰɬḍ̥əɾ͡na 0103010701/43.

d.+**ɣe** d.+ɣe bəɾ tẹmdẹk saɬʁannəŋ bəɾ͡ eni 0102020304/06, gyk d.+ɣe βəɾ bələt tusginnəŋ bəɾ a͡e na 0102020304/08, d.+ɣe bəɾ suɬaNGə ḍ̥aʰɾḍ̥əɬʂ dəɾ a͡na 0102020304/10, gyk d.+ɣe tʂotba tutGaq mi də 0103030702/101, d.+ɣe GaɾaʁA 0203010502/06, d.+ɣe Gaɾe da͡ʁan 0202030105/05.

d.+ɣẹ gyk d.+ɣẹ bəɬət ʝusgin bəɾ dəɾ 0103030702/76, d.+ɣẹ məndaGo tʂotba tutGaq bəɾmẹ doː 0103030702/99, gyk d.+ɣẹ təɾ daʰɾḍ̥əɬʁan bəɾ dəɾ 0103030702/74.

d.+ɣi gyk d.+ɣi tʂotba tudo 0103030702/45, d.+ɣi ma unuβ͡ ʂidaʁe 0502020101/54,

d.+di d.+di bẹɾɣin 0502020101/129, d.+di ɸugəβuɾma 0202030301/42, gyk d.+di aɬək giɣin 0103010701/119, d.+di oɬəɾʁanda 0502020101/170, d.+di ɸuguɾma 0202020501/42, d.+di gyk uɬunəŋ bozda 0103010601/25, d.+di ni gyzdiː də 0202030605/163.

d.+din d.+din dusgin bəɾ təɾ ḍ̥aʰɾdəsəβ͡na 0103010701/123, gyk d.+din qaɬaq aɬʁan bəɾ dəɾ 0103030702/78, d.+din Guzə 0103010601/32, d.+din Guzə̆ 0103010601/28, jẹɾ d.+din daɾɬaʁa͡nẹː 0103010701/07.

d.+digə d.+digə anasəNGa 0502020101/170.

2 "gök tanrı"

d. d. ana 0502020101/194, 0502020101/374, 0502020101/375, d. anasə 0502020101/194, 0502020101/261, 0502020101/292, 0502020101/329, d. anasa͡ɬa 0502020101/194, d. pejɬap bẹɾɣin pəʰɾGan ḍ̥əɾ 0502020101/179, d. pejɬap bẹɾɣin 0502020101/257, qan d. daʰk̡əp baɾ 0202010703/11, qan d. daʰk̡əp baɾ͡ ẹɾ 0202010703/10, d. χan 0103010701/22, 0103010701/107, d.͡χan 0502020101/112, d. χan 0502020101/116, 0502020101/121, 0502020101/198, 0502020101/200,

0502020101/236, 0502020101/274, d. χanˉɬa 0502020101/115, 0502020101/124, d. χanɢa 0502020101/113, d. χan 0502020101/178, 0502020101/256, d. χanɢa 0502020101/114, d. χannəŋ poɾaɴɢa 0202030603/02, 0202030603/03.

3. “hava”

d. d. aʁətba 0202030802/13, 0202030802/14, 0202030802/41, 0202030802/44, 0202030802/45, d. ma ɢaɴdaʁa 0502020101/25, d. ma jaʁək gɐ̣ɬḍ̥ə 0102040301/14, d. jaʁḍ̥ɐrsaˉɬa 0202030802/27, d. jaʁsa 0202010901/37, d. jaʁsaˉɬa 0202010101/05, d. jaqɢaʰˉɢa 0103040405/08.

d.+nə d.+nə bər maː bər jaqɢa 0202030802/44, d.+nə bəɾ mindʒaɾ jaʁdəɾmasa 0202030802/45, d.+nə ɢaɾa qaɾnə jaʁdəɾʁa 0502020101/21.

d.+din d.+din pɐ̣jɬap berɣin nimi ḍ̥ə 0502020101/125.

d.+ə d.+ə ma jaʁa do 0102040301/20.

dɐ̣ɾ < eɾür “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ɐ̣ː, ɐ̣ːɾ, ɐ̣, ɐ̣ɾ, ɐ̣ɾeː, ɐ̣ɾe, ɐ̣j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jereː, jere, jɐ̣ːrə, jɐ̣r, jɐ̣ɾɐ̆.**

d. daʰtˉd̥. dij də 0203020601/65, χosə daʰtˉd̥. 0203020601/65, niː eʰtˉd̥. 0202030402/66.

dɐ̣ret- “hareket ettirmek, depretmek” Bkz. **derβed-, derβet-.**

d.-bis d.-bisˉɐ̣ː ḍ̥ə 0203010303/09.

dɐ̣ɾɐ̣k “ağaç, genel ağaç adı” Bkz. **dereg, derek, dirik.**

d. d. başɢa 0103010705/49(2), d. bəʁanda 0103010305/64, d. jiːqaɬʁa 0202030402/26.

d.+dəŋ dʒiɣdi d.+dəŋ 0103010101/03.

d.+di d.+di 0103030901/47.

d.-gi dʒiɣdi d.+gˉɐ̣ʰtgindiɣdi 0103010705/49.

dɐ̣ɾdikdə- < **dɐ̣ɾdikdi-** “zıplamak, hareket etmek” Bkz. **dɐ̣ɾdikdi-.**

d.-β+ də jɣɾɐ̣k d.-β də sa 0103010501/08.

dɐ̣ɾdikdi- “zıplamak, hareket etmek” Bkz. **dɐ̣ɾdikdə-.**

d.-ɣindʒi d.-ɣindʒiˉɬa jɣɾɐ̣gən dʒymiβaɬʁaˉɬa 0103010501/08.

dɐ̣ɾdiŋ “kurt” Bkz. **dərḍ̥iŋ, dərdiŋ, dɐ̣ːɾdiːɴ, dɐ̣ːrdiŋ diɐ̣ɾdiŋ, dioɾdiŋ.**

d. d. 0502020101/235, şɨgə d. 0502020101/244, d. aʰḍ̥inə 0103010502/21, d. diβ də 0103010502/19, d. giɣi 0103010502/10, d. səqɢaˉɬa 0103010502/22, şɨgə dˉɬa 0502020101/240, d. joq bət də 0103010502/23, d. joq də 0103010502/21, d. jiɣi 0103010502/03, 0103010502/20, d. jidəβatɢan 0103010502/04, d. jimis ḍ̥ə 0103010502/12.

d.+nəŋ d.+nəŋ hadinə 0103010502/22, d.+nəŋ mojnən 0103010502/09.

d.+nə d.+nə mənəq ɢaɾo 0103010502/06, d.+nə nəɣəɣi 0103010502/06, d.+nəˉla 0103010502/22.

d.+gi şɨgə d.+gi 0502020101/235.

d.+leɾnə d.+leɾnə dɐ̣ɾdiŋ aʰḍ̥inə 0103010502/21.

dɐ̣ʰ- “demek” Bkz. **dɐ̣ː-, dɐ̣-, di-, diː-, ḍ̥ɐ̣-, ḍ̥ɐ̣ʰ-, ḍ̥iː-, ḍ̥i-, ti-, ʈi-.**

d.-ḍ̥ə andaʁ nimi dəɾ d.-ḍ̥əˉniː 0203020302/06, edəβaɬʁaq nimi ḍ̥əɾ d.-ḍ̥əˉna 0203020302/17, etgek nimi dəɾ d.-ḍ̥əˉna 0203020301/01, etgek nimi də d.-ḍ̥əˉni 0203020301/03, etgek nimi də d.-ḍ̥əˉna 0203020302/16, ołʁaq nimiɾ də d.-ḍ̥əˉnɐ̣ 0203020302/15, uzuŋgi d.-ḍ̥ə 0502020101/381, bɐ̣lɐ̣k ʧyxgɐ̣n d.-ḍ̥əˉ na 0202030604/65, diːɣiːk nimi ḍ̥ə d.-ḍ̥əˉna 0203020302/09, diɣik nimi dəɾ d.-ḍ̥əˉna

0203020302/10, gø^{h}p d̥ə d.-d̥ə͡ne 0203020302/12, ʒi d.-d̥ə 0202030301/08, saɬʁaq nimi dər d.-d̥ə͡na 0203020302/03, søz d.-d̥ə 0202030601/10.

d.-d̥ẹ̣ etgek nimi dər d.-d̥ẹ̣ 0203020302/18.

d.-ʆe jẹ̣^{h}d̥ẹ̣ d.-ʆe 0203030102/23.

doː < **dər** "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, dă, dăɾə, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, d̥ə, d̥əɾ, d̥ă, d̥ăɾə, d̥o, d̥i, d̥ɾə, d̥ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʆə, ʆəɾ, ʆo, ʆɾo.**

d. ɑ^{h}ɬdəndaG̥ə d. 0202030802/37, bərmẹ̣ d. 0103030702/99, dadəʁ d. 0103020402/08, doN baʁəɾ d. 0202030401/29, gəɬdəŋ d. 0103020401/02, **-əβ d.** andaGəβ d. 0102040301/05, **-o d.** qaNGəɾo d. 0103050301/33, **-ɑ d.** ajdɑ d. 0103020403/12, 0103020403/17, **-p d.** andaʁ bop d. 0103040601/01, **-t d.** aNnat d. 0103030901/01, **Ø d.** di d. 0102040302/03, **-ŭβat d.** øɬʁŭβat d. 0103040302/27, **-mis d.** bəɬmis d. 0103040301/27, **-mɑs d.** dik giβaɬmɑs d. 0103010602/10, **erür d.** boɬʁej eː d. 0103010601/80, βaɾ͡ẹ̣ː d. 0202030902/04, unək giɣin͡iː d. 0202030902/48, bẹ̣ɾɣeg͡ẹ̣ d. 0203010303/13, mafannaʁan ẹ̣ː d. 0103050102/09, məaʂiuɬəβ joq d. 0103010304/82, jozək͡giɣẹ̣n ẹ̣ː d. 0103020302/01, jonaq emes d. 0202020303/11.

doːGəɾ "yuvarlak; kişi adı" Bkz. **doGuɾ, dɔGuɾ.**

d. d. 0202020501/102.

doːʁuɾ "başka, diğer, onun dışında" Bkz. **doʁəɾ, doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, doʁuɾ, dɔːʁuɾ, dɔʁuɾ, d̥ɔʁɔɾ.**

d. d. kəsăleɾ 0103010703/16, d.͡ɬa 0203010301/57, d. maNqəsd̥ə 0502020101/498, d. niːɣə 0203020403/04, d. nimi 0203010301/05.

d.+ə d.+ə 0202030802/43.

doːli Ç. "mantık" Bkz. **doli.**

d. d. d̥əɾə 0103030901/11.

doːɬ- Ç.+T. "geçirmek, takmak?"

d.-ẹ̣n am͡ɬa d.-ẹ̣n 0103030701/29.

doːɬaN "düğünde damat tarafında gelin için hazırlanmış olan küçük çadır" Bkz. **doʁɬaːN, doʁɬaN, doɬaːN, doɬʁaN.**

d. d. oɾɬo do 0103050401/06.

d.+nə d.+nə naːo joɾɬo də 0103050401/09.

doːɾʤiː Tb. "kişi adı" Bkz. **doːɾʤi, doɾʤi.** Ayrıca Bkz. **doɾʤi seɾəŋ**

d. d. 0203010301/12.

doːɾʤi Tb. "kişi adı" Bkz. **doːɾʤiː, doɾʤi.** Ayrıca Bkz. **doɾʤi seɾəŋ**

d. d. 0203010301/12.

doːsGaN "tavşan" Bkz. **dosGaN, duːsGaN, ʃusGaN.**

d. d. 0202030301/06, 0202030301/20, 0202030301/30, 0202030301/34, d. aq saːqGa andaʁ diɣẹ̣n eː də 0202030301/15, d. ølyq qaɬʁa dəɾ 0203030102/03, βəɾ d. 0202020501/39, d. dəɾ 0203030102/02, GaːjdaGə d. 0203030102/16, d. ʒysəŋgi tʂɔGeq͡ qaʁan͡ẹ̣ː də 0202030301/19, d.͡ɬa 0202030301/09, 0202030301/10, 0202030301/11, 0202030301/18, 0202030301/27, 0202030301/38, d. toːɬaʁan͡ẹ̣ɾ 0202030301/05, d. teɾə 0202030301/21, d. jẹ̣p d̥əɾ 0203030102/15.

d.+nəŋ d.+nəŋ bə quɬaq 0203030102/18.

doːsGaN "tavşan"

d. d. Gaɾaʁa 0202030301/19.

d.+ɢɑ d.+ɢɑ jałβaɾʁan ẹ: də 0202030301/23.

doːʂə Ç. “Taoizmde din adamı”

d. d. χəɢəɾʁɑ 0103010502/08.

do < **dəɾ** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dəɾ, dǯ, dǯɾə, doː, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍǯ, ḍǯɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, təɾ, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. ɑːj d. 0103010301/01, ɑːz d. 0103010305/55, ɑłɑ d. 0103020402/08, ɑβɑgɑ d. 0103040302/14, ɑʁəɾłəʁ d. 0103010304/75, ɑndɑʁ͡oɾmi d. 0103010305/01, ɑndɑʁ d. 0202020701/21, ɑndɑʁ͡ɬɑ omi d. 0103050102/12, ɑndɑʁ͡ɬɑ nimi d. 0203010303/18, ɑndɑʁəɾɑq d. 0203020501/05, ɑsɢɑq nimi d. 0202031202/20, ɑjʁɑq nimi d. 0202030802/26, ɑz d. 0103030901/26, ǎsdɑʂ joq d. 0202031101/01, eseːn suɾɑʁɑq dimi d. 0202030802/25, ẹtgədzḭ joq d. 0103010304/51, ẹtgədzḭ gixt d. 0103010306/18, oŋʂəʁɑq nimi d. 0202010901/15, ɔŋʂɨʁɑq nimi d. 0202030801/02, uɾuʁ tutusmɑs nimi d. 0202010701/15, pədəɾɢə d. 0103050101/06, peɾək d. 0103010304/61, ban ʤẹn d. 0103010502/16, bəɾ kəsɯ d. 0103040302/14, bəɾ łomɑq d. 0103020304/37, bəɾmi d. 0103030701/06, 0103030702/100, 0103050101/42, bəɾ geɾ mien d. 0103050102/32, bẹɾɣẹk nimi d. 0202030802/22, bobozɯ d. 0202030902/46, ḅɑʰɾḍəɾmɑs nimi d. 0202010901/28, doʁuɾ joq d. 0103050401/12, diːɣik nimi d. 0202030801/28, diɣẹk nimi d. 0202020101/07, diɣik mi d. 0202030802/03, diɣik nimi d. 0202030802/21, dimis nimi d. 0203011002/12, gẹłɣek nimi d. 0202030801/23, gyɾmis nimi d. 0202030201/03, giɣik nimi d. 0103030901/39, kəs d. 0202030802/05, kun d. 0103010301/01, ķẹp d. 0103030802/20, ɢɑɾɑ d. 0103040301/08, ɢɑɾɑʁɑq nimi d. 0202030802/09, 0202031202/20, ɢəzəł d. 0103040301/03, 0103040301/08, χoɴβɑn d. 0202030802/14, hɑnəʁɑq nimi d. 0202010901/70, ʤedełɑʁɑq mi d. 0202030801/23, ʤiaŋʤiu d. 0202020701/54, liɑɴ ʤioʤẹ̈dɑ d. 0103010502/11, liutiozɯ d. 0103030802/21, łɑɾẹtbis nimi d. 0202010901/17, łɑɾẹtgẹk nimi d. 0202030403/04, łomnəŋ bəŋʂi d. 0202030802/51, məłɑ kəs d. 0103030901/43, məłɑ kəsɯ d. 0103030901/41, məmiŋ d. 0202030801/10, məndɑːʁ nimi d. 0202020302/04, mo͡ɬɑ͡ʁej d. 0202030802/34, nəɣə d. 0103010101/10, niɣə͡ɬɑ d. 0103050102/12, nimiː joq d. 0202030801/24, nimi d. 0103040301/39, sɑłəʁ nimi d. 0502020101/293, sɑłʁɑq nimi d. 0202030802/27, seɴ ɢɑznɑsə d. 0102020303/45, sɯjɾə sɯz d. 0202020303/11, ʂuɑŋgɑɾ d. 0103010304/71, ʂigə tʂidʑɯ d. 0202030802/20, tɑmɑɾ joq d. 0203010302/07, tunnɑʁɑq mi d. 0202030802/40, tʂɑʂi d. 0103010101/12, vəɴχuɑguɑnnəŋ łəudɑ d. 0103050301/35, jɑqɢɑq nimi d. 0202030802/42, jɑʁmɑs nimi d. 0202030802/49, jɑʰsəł d. 0103040301/03, 0103040301/08, jeɾłɑʁɑq mi d. 0103010302/17, joq d. 0103030901/08 0202020301/05, 0202020702/21, 0203020501/15, joʁun tʂiḠə d. 0103030901/64, jɔq d. 0202020701/07, 0202020701/25, 0202020701/29, jʊłtə̆s d. 0103010301/02, jizleɾ łɑ bəɾ d. 0202020302/02, dẓołɑtʁɑq nimi d. 0202030802/30, **-βəɾ d.** ɑndɑɢəłəβɾ d. 0202010901/72, edəβɾ d. 0202010901/11, bẹɾəβɾ d. 0202010901/52, duʁuβɾ d. 0202020301/16, 0202020301/11, dioɬɑk giłəβɾ d. 0202020303/04, diβɾ d. 0202020501/50, əʰɾq ɢɑɾɑβɾ d. 0202030802/01, łɑɾɇəβɾ d. 0202031202/30, ʂərəβɾ d. 0202020303/01, ʄəʰɾdəɾiβɾ d. 0202010703/35, jɑʁəβɾ d. 0202010901/34, **-vəɾ d.** ɔŋʂuvəɾ d. 0202030802/13, **-βuɾ d.** qołuβuɾ do 0202031201/04, **-oɾ d.** niɣəłoɾ d. 0202020701/37, **-əβ d.** ɑłəβ d. 0103010305/07, ɑndɑɢo d. 0103010305/17, oŋʂəβ d.

0202010901/33, oŋʂuβ d. 0103040301/03, 0103040301/21, əŋʂuβ d. 0103040301/08, baʰʂdəβ d. 0103050101/13, diβ d. 0103010304/64, 0103010305/95, 0103030201/27, 0103050301/12, kømuβ d. 0203030101/16, qəɢərəβ d. 0103010302/21, qəχɢərəβ d. 0103010305/98, qanəβ d. 0103010305/06, 0103050102/28, ɢuzəβ d. 0103030802/03, ɬaɾedəβ d. 0202010301/19, niɣəɬəβ d. 0202010901/79, 0202010901/83, saβ d. 0103010304/72, saβadəβ d. 0103040301/15, sadəβ d. 0103010306/07, 0103050101/60, tannəβ d. 0103030901/49(2), taɾiɬiβ d. 0203010302/04, ti pəʰɾɢ̆an teβ d. 0102040301/11, jẹ̈ɾɬəβ d. 0102040302/08, jidəβ d. 0103010305/93, dzo̯ŋbẹ̈ɬəβ d. 0103050102/27, dzu̯ŋbiɬəβ d. 0103050102/27, **-βadəβ d.** poɬuβadəβ d. 0202030701/04, **-o d.** beɾo d. 0103040301/18, βeɾo d. 0103010303/31, doːɬaɴ oɾɬo d. 0103050401/06, doɬo d. 0103050201/26, ɢaɾo d. 0102020303/22, 0103050101/15, qano d. 0103050101/43, məndaɢɔ d. 0103010305/34, 0103010305/89, niɣo d. 0103050102/19, **-u d.** diu d. 0103010101/01, 0103040301/20, **Ø d.** diː d͡ʲa 0103020404/02, di d͡ʲa 0103020404/01, kereḵ də di d. 0103050101/39, tułum diː d. 0202030701/02, **-j d.** dij d. 0103030901/29, 0103040301/37, 0202030301/41, 0202030605/47, 0202031201/07, **-ɑ/-e/i/ d.** χəɢə͡ẹːd. 0102040301/18, qəɢəre d. 0103040402/19, ərlidəβadiː d. 0102040301/08, qəχɢəɾi d. 0102040301/01, ɬareda d. 0202010701/19, jaʁa d. 0102040301/20, **-əp d.** andaʁ dip d. 0103030901/05, azap d. 0202010301/15, əʰɾdi op d. 0202030902/32(2), eʰtəp d. 0103020304/29, ẹʰḍəp d. 0103020304/18, unup d. 0202030902/100, pəʰḍəp d. 0502020101/185, bəɾ ʒi͡ɬ op d. 0202020701/54, duʁup d. 0202020301/14, dip d. 0202030902/65, ɢəɬəʂ oɬurup d. 0202020501/02, χap d. 0202030901/16, tygep d. 0103020302/25, joq bop d. 0202020702/29, aɬuɸudəp d. 0103050201/28, ganɬəβaḍəp d. 0202030605/159, **-t d.** git d. 0103010304/41, undup ba qaɬt d. 0103050101/05, 0103010303/35, niɣət d. 0103050101/07, saɢ̣ənət d. 0103030901/71, tygẹ̈p d. 0102020303/19, **-ʁə d.** joq bɔʁə d. 0502020101/142, **-χəʂ d.** boχəʂ d. 0202031201/20, saχəʂ d. 0103010305/27, **-qəʂ d.** manqəʂ d. 0103010305/14, **-xəʂ d.** dixəʂ d. 0202020301/21, **-kuʂ d.** unkuʂ d. 0502020101/292, **ʂ+d.** odəŋ boʂ d. 0103030901/02, bəʂ d. 0103040405/29, jaɴqəs ənə oʂ d. 0103030901/54, **-ɣi d.** niɣəɬɣi d. 0103030901/67, **erür d.** amə͡ʰtan͡e:d. 0202020501/48, paɬoʁan eː d. 0103010705/27, pəjɬəβatɢan͡eː d. 0103010304/14, baɾʁan eː d. 0103040405/06, diɣẹ̈n e d. 0103020304/04, diɣin ẹ d. 0103020304/08, disgik͡ẹːd. 0202031202/13, dit də ẹː d. 0103040302/15, giɣin e d. 0103020304/35, gizəp bej e d. 0103020304/15, kəsə eː d. 0103040301/39, keːβəɾ βa͡ɾeː d. 0202010503/16, qaɬaʁan e d. 0103020304/28, ɢejliqɢan eː d. 0103010705/26, hanəʁan eː d. 0103020304/01, hanəʁan ẹː d. 0103020304/31, ʒiɣət ẹ d. 0103040302/07, niɣəɬɣin ẹː d. 0103050102/06, saːʁan eː d. 0103040301/39, jaʰʂ nimi ẹː d. 0203010303/05, **-əβ/-o/-u joq d.** aɬəβ joq d. 0103010306/16, ẹ̈dəβ joq d. 0103010306/07, unduɾuβ joq d. 0202020701/22, ɢədəɾəβ joq d. 0103030802/05, məaʂiułəβ joq d. 0103010304/83, saɬəβ joq d. 0202020701/29, andaɢ̣o joq d. 0103050201/19, dio joq d. 0103050301/27, diu joq d. 0103010101/09, **-mẹs/-mis/-bis d.** pẹ̈rmis d. 0103030901/21, ɬaretmẹs d. 0203010302/15, ɬap niɣətbis d. 0203030102/11, **-min d.** tʂuannamin d. 0103010304/66, **-ʁəməs d.** toːrʁa͡ɑɾʁəməs d. 0103020304/18, torʁa͡ɑɾʁəməs d. 0103020304/19.

2. “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərə̆**, **dəroː, dəro, də̆rə, də̆ro, drə, droː, dro, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərə̆, ḍrə, ḍro, ʄəɾ, ʄrə.**

d. undundi d. 0103040301/37, dzə̨łnə͡uzẹ̈di d. 0202020301/19.

do Ç. “hepsi” Bkz. **dəu, dəuşi.**

d. χosə d. şi 0103010602/13, d. ʃiŋlia 0103010602/17.

do Ç. “varmak, ulaşmak”

d. d. datşaʁa 0203020601/28, d. ʃiendʒej dʒiu ʒidzi̯ 0203020601/05, d. ʃiendʒej lio 0203020601/16.

dopdzi̯ “düğme” Bkz. **toptşi, topdzi̯.** Ayrıca Bkz. **saz̨ dopdzi̯.**

d. saz̨ d. 0202010501/03.

doɢuːrʁɔ < doɢur ɢəł-o “yuvarlak şekle getirip”

d. dienniş də d. 0103010304/44.

doɢur “yuvarlak” **doːɢər, dɔɢur.**

d. d. 0202030301/41(2), d. doɢur niminə 0202030301/39, doɢur d. niminə 0202030301/39, d. doɢur nimi 0203020302/17, doɢur d. nimi 0203020302/17, d. nimi də 0202020701/08, d. təutəuzɯ 0103010304/55, d. təutəuzɯnə 0103010304/58.

doɢura- “yere düşmek” Bkz. **dɔɢəra-, dɔɢura-, d̥ɔɢura-.**

d.-sd̥ərse onə d.-sd̥ərse 0502020101/436.

d.- d.- hanəʁandə 0502020101/270, d.- hanəʁan ẹ: d̥ə 0502020101/476.

d.-ʁanda su ɢuzə bər d.-ʁanda 0202010503/11.

doɢurad- “yere düşürmek, (yere) devirmek” Bkz. **dɔɢərat-, dɔɢurad-**, **dɔɢurat-, duɢərat-, duɢurat-.**

d.-əβałsa baɬaɴ͡enẹ̈kdə d.-əβałsa 0502020101/437.

doɢuratba “devirme (nesne), devirmek için kullanılan (nesne)”

d. derek d. ʒiʁaş ɢəmdan d̥ə 0502020101/433.

doɢurʁəł- < dɔɢur ɢəł- “yuvarlak şekle getirmek” Bkz. **dɔːɢurʁəł-.**

d.-ʁa bər d.-ʁa 0203030101/11.

doχəs “dokuz” Bkz. **doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, d̥oʰqəs, d̥ɔʰqus, ʃoχqəs, ʃɔχqus.**

d. d. maɾminə 0103030802/17.

doχqdə “toklu, iki yaşındaki kuzu” Bkz. **doχqd̥ə, dɔʰqdə, dɔʰqd̥ə, d̥oʰqd̥ə.**

d. aːq͡d. 0103020303/25.

doχqd̥ə “toklu, iki yaşındaki kuzu” Bkz. **doχqdə, dɔʰqdə, dɔʰqd̥ə, d̥oʰqd̥ə.**

d. aːq͡d. 0103020303/09, keɾ d̥. 0103010705/02, 0103010705/06,

doʁ- “doğurmak (insan, hayvan için)” Bkz. **duq-, duʁ-.**

d.-up bar mi d.-up bar mi 0203030101/05.

d.-up də məła d.-up də 0203020201/04.

d.-u joq bi d.-u joq bi 0203030101/05.

doʁər “diğer, başka” Bkz. **doːʁur, doʁor, doʁɔr, doʁuːr, doʁur, dɔːʁur, dɔʁur, d̥ɔʁɔr.**

d. d. kəsɯ͡ɬa 0102020303/30.

d.+əndan d.+əndan bər ølyr 0202010502/10.

doʁor “diğer, başka” Bkz. **doːʁur, doʁər**, **doʁɔr, doʁuːr, doʁur, dɔːʁur, dɔʁur, d̥ɔʁɔr.**

d. d. ni ma joq d̥ə 0103010502/17, d. joq də 0103010101/21.

doʁɔr “diğer, başka” Bkz. **doːʁur, doʁər, doʁor, doʁuːr, doʁur, dɔːʁur, dɔʁur, d̥ɔʁɔr.**

d. d. dø^{h}ʤiŋgẹ̈ 0202010701/15, d. dujɣe 0202030403/02, d. kəsler͡ɬa 0102020303/28, d. kəsə̈ler͡ ɬa 0103010703/13, d. kəsɯnə 0103040301/32, d. keʧ̂inler͡ ɬa

0102020303/28, d. χɔːsə joʁɔɾ ʃɾo 0203020601/49, d͡ʒ ɬɑ 0202030403/07, seɾ d. keʧînleɾ 0202030402/78, d. su joG̥ eɾ 0202030605/151.

doʁuːɾ “diğer, başka” Bkz. **doːʁuɾ, doʁəɾ, doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, doʁuɾ, dɔːʁuɾ, dɔʁuɾ, d̥ɔʁɔɾ.**

d. d. ɑt dəɾ 0203010301/39.

doʁuɾ “diğer, başka, ayrı” Bkz. **doːʁuɾ, doʁəɾ, doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, dɔːʁuɾ, dɔʁuɾ, d̥ɔʁɔɾ.**

d. ɑndɑn d. 0202031101/15, 0203010302/11, 0502020101/298, ɑndɑn d. joq də 0103030802/21, d. ɑʰgaleɾ 0202030802/42, d. kəsɯ 0202020501/65, 0202030104/23, 0203020202/12, 0203020501/18, 0502020101/349, d. kəsɯ͡ ɬɑ 0502020101/193, d. kəsɯnəŋ 0202030901/13, hədʒigədin d. oɬəɾʁɑq 0202030308/05, d. ʒiʂi 0202020701/38, d͡ʒ ɬɑ 0202010701/12, 0202030902/11, d. məjiu 0202020501/32, d. niː mɑ joq də 0103010502/17, d. niː mɑ əsdɑmaʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/176, d. soŋukdək kəsɯ 0203010301/54, d. joq do 0103050401/12.

d.+nə d.+nə͡ ɬɑ 0202030308/06.

d.+ən ɑndɑn d.+ən 0202020702/01.

doʁɬɑːɴ “düğünde damat tarafında gelin için hazırlanmış olan küçük çadır” Bkz. **doːɬɑɴ, doʁɬɑɴ, doɬɑːɴ, doɬʁɑɴ.**

d. d. ɢɑɾo də 0102020303/23.

doʁɬɑɴ “düğünde damat tarafında gelin için hazırlanmış olan küçük çadır” Bkz. **doːɬɑɴ, doʁɬɑːɴ, doɬɑːɴ, doɬʁɑɴ.**

d. d. 0103010305/85.

d.+dɑ d.+dɑ tʂoɢəsɑ 0103010305/100.

dodʒiŋ Ç. “gerçekten, aslında”

d. d. 0202030402/11, 0202030402/11,

doli Ç. “mantık, içerik” Bkz. **doːli.**

d. d. 0103030701/10,

d+dɑ χɔsə d.+dɑ dəɾ 0103030901/06.

doɬ- < **doɬɑ-** Ç.+T. “dokunmak, dürtmek”

d.-o də/do/d̥ə d.-o də 0103050201/20, 0103050201/23, d.-o do 0103050201/26, d.-o d̥ə 0103050201/27.

doɬɑːɴ “düğünde damat tarafından gelin için hazırlanmış küçük çadır” Bkz. **doːɬɑɴ, doʁɬɑːɴ, doʁɬɑɴ, doɬʁɑɴ.**

d. d. ɢɑɾo d̥ə 0102020303/22, d. ɢɑɾo do 0102020303/22.

doɬum qum “yer adı” Bkz. **doɬuɴ qum.**

doɬum q. doɬum q. 0103050305/01(2), 0103050305/03(2).

doɬuɴ qum “yer adı” Bkz. **doɬum qum.**

doɬuɴ q. doɬuɴ q. 0103040301/38, 0103040301/37.

doɬʁɑɴ “düğünde damat tarafında gelin için hazırlanmış olan küçük çadır” Bkz. **doːɬɑɴ, doʁɬɑːɴ, doʁɬɑɴ, doɬɑːɴ.**

d. d͡ʒ ə̆ʂgi 0103010305/74, d. diɣig͡ i 0103010305/82, d. təkgi 0103010305/73, d. joɾɬo də 0103050201/21, d. joɾɬuβ d̥o 0103050201/28.

d.+**nəŋ** d.+nəŋ goʁɑ 0103010305/91.

d.+**nə** d.+nə ʃɑʰGɑ ɢɑɾɑʁəɬɑ βɑɾəβ d̥ə sɑ 0103010305/74.

domɑ “küçükbaş hayvanlar, koyun” Bkz. **dumɑ.**

d.+leɾ ɑq d.+leɾ uɣuɾłəɣ boɬʁeːj 0103010701/138.

dombəm “?”

d. d. bɑsəβəɾ d̥ə͡ɬɑ 0202010901/14.

don “uzun ceket, elbise” Bkz. **dun.**

d. pə^{h}dz̥ək giɣin d. dəɾ͡nɑ 0103010701/121, dɑβɑɾ d. 0202030604/27, dɑβɑr d. 0202030604/27, d. dəro 0103050101/44, d. diş də 0103010304/06, d. guɑzɯ 0102020304/07, d. guɑzɯ gizɐ̣rnəŋ 0103030702/62, d. guɑzɯsən gɐ̣^{h}d̥ərse 0103030702/75, d. guɑzɯsən gixdərə̆p də 0103030702/82, d. guɑzɯsən 0103040401/55, d. gizeɾnəŋ belek 0103040401/72, d. təgɐ̣ni 0202030604/34.

d.+nə d.+nə ɑm͡ɬɑ mɐ̣nəɴ ɢəz təḳəβ də dioɾ 0103010304/06, d.+nə bər gɐ̣^{h}d̥ər d̥ə͡nɑ 0103010701/120.

d.+ɢɑ keɾłə d.+ɢɑ b̥oʁłɑ^{h}d̥eː 0103040404/11.

d.+ə ɢəsdəʁ d.+ə 0202030602/11.

doŋ < don “uzun elbise”

d. d. guɑzɯ gizkəş d̥ə ɐ̣ː də͡nɑ 0103010601/57.

donnəːʁ “uzun ceketli giysi” Bkz. **donnəɣ, dunnəʁ.**

d. miŋ d. də 0102020401/35.

donnəɣ “uzun ceketli, elbisesi olan” Bkz. **donnəːʁ, dunnəʁ.**

d. d. gizgəłəɣ βoɬχəş də͡nɑ 0202030604/60.

dondzɻ̇ːp Tb. “kişi adı”

d. d. 0203010301/25.

doɴ “soğuk”

d. d. bɑʁəɾ dər 0202030401/29, d. bɑʁər doː 0202030401/29.

doɴ- “donmak, soğumak”

d.-up dɾo qɑɾłəʁ tɑqɢɑ d.-up dɾo 0202030605/31, qɑɾłəʁ tɑqɢ̣ɑ d.-up dɾo 0202030605/36.

doɴəɾ- “soğutmak” Bkz. **doɴuɾ-.**

d.-ʁɑ qɑjɑq d.-ʁɑ sojəβɑdəβ d̥ə 0103010306/16.

doɴuɾ- “soğutmak” Bkz. **doɴəɾ-.**

d.-uβ gøŋyłnə d.-uβ 0202030605/36.

doɴ qɑnə- < **doŋ-ɢɑ hɑnə-** “donup gitmek, tamamen soğumak, donmak”

d.-ʁɑn gøŋuɬu d.-ʁɑn͡ɐ̣ɾ 0202030605/40.

doɴGe- “donmak”

d.-q d.-q qɑłʁɑ 0502020101/23.

doɾon < doɾβon “Satılmadan önce evcil hayvanların yün veya kıllarını toplayarak yuvarlak hâlinde evin içinde, evin tepesinde saklarlar; bu toplanmış hayvan yünü veya kılı nesneye *doron* denir”

d. d. 0202010703/19.

doɾʁ- < doɾʁɑ- “doğramak”

d.-o də ʃien d.-o də 0103030802/25.

d.-oː d.-oː ʂɑɾ nimi ɐ̣tgiş͡ɬɑ 0103030802/26.

doɾʤi Tb. “kişi adı” Bkz. **doːɾʤiː, doːɾʤi.** Ayrıca Bkz. **doɾʤi seɾəŋ.**

d. d. 0203010301/25.

doɾʤi seɾəŋ T “kişi adı”

doɾʤi s. doɾʤi s. 0202020501/105, doɾʤi s. ɑ ʂɨ 0203020302/03.

dosɢɑn “tavşan” Bkz. **doːsɢɑn, dʊːsɢɑn, ʧusɢɑn.**

d. d. ɑndɑq diɣin ẹː də 0202030301/29, d.͡ʃit͡ʤẹme 0203030102/23.

d.+nə ɢɑjdɑɢə d.+nə jeʰḍə 0203030102/18.

d.+ɢɑ d.+ɢɑ fədərəɴɢɑ tʂɔɢəʁɑ jiʁɬɑʁɑn eː də 0202030301/31.

dotɑɴχə Ç. "*Dotanghe*, nehir adı"

d.+nəŋ d.+nəŋ jɑʰɢɑnəŋ oɬ͡βər tɑɬɑʁɑ 0202030605/43.

doj "düğün gününde gelini uğurlayan grup, heyet" Bkz. **dʊj, duj.**

d. d. ʊno 0202030601/61, d.͡ʊno mɑɴdeː 0103020403/09(2), d. unək giɣik nimi ḍə 0202030601/13, d. unək gẹɬɣẹn duɣədi 0202030601/17, d. unup də ͡nɑ 0103040403/07, d.͡onuβurəp də͡nɑ 0103040403/03, d. undə 0202030601/14.

dojβɑdʑi̯ "düğünde gelini uğurlayan heyetin başı veya yetkilisi"

d. d. qəχɢərʁɑ 0202030601/14.

dojdʑi̯ "gelini uğurlayan kişi"

d. d. 0102020303/16.

doz- "doymak"

d.-u xiʤigə d.-u jɑdɑʁɑ͡ɬɑ 0203020601/50.

d.-ɢɑ ʂigi͡ɬɑ d.-ɢɑ 0103010705/29.

d.-ɢə bər kəsɯ d.-ɢə dɑʁ əʂgə 0502020101/243, d.-mɑs ɔrmi də 0103010705/11, ʒiβ

d.-mɑs d.-mɑs 0103010705/06, jiβ d.-mɑs 0103010705/02, ḍaʰɢə d.-mɑs ͡də 0202030201/05.

dozɯ Ç. "çizgileri belirten ölçü birimi"

d. ʧiʧi sɯʂi ʤiu d. 0203010702/04.

dozdəʁ "tozlu, toz gibi yer"

d.+nəŋ d.+nəŋ tɑɬɑʁɑ 0202030201/01.

doʰqus "dokuz" Bkz. **doχəs, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍoʰqəs, ḍɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

d. d. βɑʂdəʁ mɑɴqəs 0502020101/86.

dɔːɢərɬɑ- "yuvarlak hâle getirmek" Bkz. **dɔɢuɾɬɑ-.**

d.-ʁɑ tuɾdiennə mɑ d.-ʁɑ 0202030101/14.

dɔːɢuɾʁəɬ- < dɔɢuɾ ɢəɬ- "yuvarlak şekle getirmek" Bkz. **doɢuɾʁəɬ-.**

d.-ʁɑ bəɾ d.-ʁɑ 0203030101/11.

dɔːʁuɾ "diğer, başka" Bkz. **doːʁuɾ, doʁəɾ, doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, doʁuɾ, dɔʁuɾ, ḍɔʁɔɾ.**

d.+ə d.+ə͡ɬɑ 0502020101/180.

dɔqəs "dokuz" Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍoʰqəs, ḍɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

d.+ɢɑ ɑʰɬḍə d.+ɢɑ ɑʰt mənəp bɑɾ͡eɾ 0202010201/05, uʂ d.+ɢɑ uʰkus mɔŋuɾeɣe 0202010201/03, bis d.+ɢɑ ɑʰt kəsdiɣẹg͡ẹ 0202010201/04, bɑʰʂ d.+ɢɑ bɑʰʂ jɑɾɬəʁɑɢ͡eɾ nẹ 0202010201/01, dɔχqəs d.+ɢɑ dɔχḠumɑ əʂgeg͡eɾ 0202010201/08, sɑqəs d.+ɢɑ sɑʁɬəq sɑqɢɑɢ͡eɾ 0202010201/07, ʂigə d.+ɢɑ ʂit zəɴɢəɬɑʁɑq 0202010201/02, jidə d.+ɢɑ͡ɬɑ ʒik ʒiɣəɾɣẹk 0202010201/06.

dɔqəsən "doksan" Bkz. **dɔquson.**

d. d. səplernə 0203020302/14.

dɔqus "dokuz; Çin takviminde Dokuz; dokuz hava takvimi /九九气节 bulunur, Çin'in *dongzhi*/冬至 denilen gününden (genelde 21-23 Aralık arasındaki bir gün, yıla göre değişir) sonraki günden itibaren birinci dokuz/ 一九 başlar, her dokuz gün bir (dönem) dokuz yapar, böylece birinci dokuz günlüğü bir dokuz/ 一九, ikinci dokuz günlüğü iki

dokuz / 二九….böyle hesaplayarak dokuzuncu dokuz günlüğüne yani dokuz dokuz 九 九 kadar gider, bu hava takvimi toplam 81 gündür, 81'inci günden sonra kış biter, bahar gelir. Genelde üçüncü dokuz, yani üç dokuz/ 三九 kışın en soğuk günleri olur" Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ɖoʰqəs, ɖɔʰqus, ʈoχqəs, ʈɔχqus.**

1."dokuz"

d. d. βaş maɴqəs qan͡eɾ 0502020101/366, d. suruqdə 0202010703/08.

2. "takvim"

d. uş d͡ɬa 0202030303/01.

d.+ɢa aʰɬdə d.+ɢa aʰt məngo 0202030303/07, uş d.+ɢa niɣə uʰkus moŋərẹɣo 0202030303/04, baş d.+ɢa tədəqɢa baş jarɬəʁɔ 0202030303/02, dəχqus d.+ɢa ɬa dəχɢəmas ɖəʰɢuʁɔ 0202030303/10, dørt d.+ɢa dɔʰqdə qarən oʰrdəɬaʁɔ 0202030303/05, bis d.+ɢa͡ɬa beldə̆reş ungo 0202030303/06, saqəs d.+ɢa ɬa sa:q saqɢə 0202030303/09, şigə d.+ɢa tədəɢar şit ɢəɬəş oɬʁɔ 0202030303/03, jidə d.+ɢa jik jiɣərɣo 0202030303/08.

dɔquson "doksan" Bkz. **dɔqəsən.**

d. d. səpleɾ 0203020302/16.

dɔɢəɾa- "yere düşmek, yuvarlanmak" Bkz. **doɢuɾa-, dɔɢuɾa-, ɖɔɢuɾa-.**

d.-ʁa d.-ʁa diɣe 0103030901/69.

d.-βərʁan tşa kegdi d.-bərʁan e: də 0202030301/11.

d.-βurʁan bər dẹmər topdzį d.-βurʁan e: dro 0202030301/13.

dɔɢəɾat- "yere düşürmek, yere devirmek" Bkz. **doɢuɾad-, dɔɢuɾad-, dɔɢuɾat-, duɢəɾat-, duɢuɾat-.**

d.-ɢa ɢaʰɖərɑqɖə d.-ɢa 0502020101/51.

dɔɢuɾ "yuvarlak, parça" Bkz. **doɢuɾ, do:ɢəɾ.**

d. bəɾ d. uʰkus eʰtdə 0502020101/289.

dɔɢuɾa- "yere düşmek, yuvarlanmak" Bkz. **doɢuɾa-, dɔɢəɾa-, ɖɔɢuɾa-.**

d.-k meɾɣesə d.-k giɣe 0202030402/40.

d.-ʁa d.-ʁa͡ɬa ołursa 0502020101/473.

dɔɢuɾad- "yere düşürmek, yere devirmek" Bkz. **doɢuɾad-, dɔɢəɾat-, dɔɢuɾat-, duɢəɾat-, duɢuɾat-.**

d.-əβaɬʂ nisdasa d.-əβaɬʂ͡e 0502020101/383, 0502020101/428.

d.-əβaɬsa baʰdẓən d.-əβaɬsa 0502020101/297, bərmi oʁa d.-əβaɬsa 0502020101/430.

dɔɢuɾat- "yere düşürmek, yere devirmek" Bkz. **doɢuɾad-, dɔɢəɾat-, dɔɢuɾad-, duɢəɾat-, duɢuɾat-**.

d.-ɓasa mənə d.-ɓasa 0502020101/429.

dɔɢuɾɬa- "yuvarlak şekle getirmek" Bkz. **dɔ:ɢəɾɬa-.**

d.-ʁa d.-ʁa niɣəɬɣi 0202020701/01.

dɔɢumas "bir çeşit sütlü yemek"

d. d. ɖɔʰɢuʁɔ 0202030204/04.

dɔχqə- "karıştırmak" Bkz. **ɖɔχɢə-, dɔχɢu-, dɔʰɢu-, ɖɔʰɢu-, ɖɔʰɢu-.**

d.-sdẹɾɣe nimi:n d.-sdẹɾɣ͡e ɬa 0202030308/07.

dɔχqəs "dokuz; takvim" Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ɖoʰqəs, ɖɔʰqus, ʈoχqəs, ʈɔχqus.**

1.“dokuz”

d. d. quʂɢɑʂ 0202030402/65, d. mɑɾmi 0103030802/13, d. mɑɾmisə 0103030802/12.

2.“takvim”

d. d. dɔqəsɢɑ dɔχɢ̟umɑ əʂgeg͡eɾ 0202010201/08.

dɔχqus “dokuz; takvim” Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔʰqəs, dɔʰqus, ɖoʰqəs, ɖɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

1 “dokuz”

d. d. bɑʂɢɑ 0502020101/401, d. βɑʂ ɖə͡ nɑ 0502020101/485, d. βɑʂ mɑɴqəsdəŋ 0502020101/337, d. βɑʂən ɢədəɾβɑłʁɑndɑ͡ łɑ 0502020101/492, d. βɑʂdəʁ mɑɴqəs 0502020101/390, d. ɢułɑʂ jip 0502020101/467, d.͡ ɢ̟ułɑʂ jip 0502020101/468, d. dioʰʤin 0202010701/01.

2. “takvim”

d. uʂ d. 0202030303/01, d. dɔqusɢɑ łɑ dɔχɢəmɑs ɖɔʰɢuʁɔ 0202030303/10.

dɔχqus ɑʰt “*Dokuz at* adlı alt-boy” Bkz. **dɔʰqus ɑʰt.**

dɔχqus ɑʰ. dɔχqus ɑʰ. 0202010701/01.

dɔχɢəmɑs “bir çeşit sütlü yemek” Bkz. **dɔχɢ̟umɑ.**

d. d. ɖɔʰɢuʁɔ 0202030303/10.

dɔχɢu- “karıştırmak” Bkz. **dɔχqə-, ɖɔχɢə-, dɔʰɢu-, ɖɔʰɢu-, ɖɔʰɢ̟u-.**

d.-p d.-p dɔχɢuβ͡ łɑ 0202030308/07.

d.-β dɔχɢup d.-β͡ łɑ 0202030308/07.

dɔχɢ̟umɑ “bir çeşit süt yemeği” Bkz. **dɔχɢəmɑs.**

d. d. əʂgeg͡eɾ 0202010201/08.

dɔʁuɾ “başka” Bkz. **doːʁuɾ, doʁəɾ**, **doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, doʁuɾ, dɔːʁuɾ, ɖɔʁɔɾ.**

d. d. bəŋʂɨ 0202030404/14(2), d.͡ łɑ 0502020101/180.

d.+ən d.+ən͡ łɑ 0502020101/497.

dɔʰqəs “dokuz” Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqus, ɖoʰqəs, ɖɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

d. d. mɑɾmi 0103030802/03.

dɔʰqus “dokuz; Çin takviminde Dokuz; dokuz hava takvimi /九九气节 bulunur, Çin’in *dongzhi/*冬至 denilen gününden (genelde 21-23 Aralık arasındaki bir gün, yıla göre değişir) sonraki günden itibaren birinci dokuz/ 一九 başlar, her dokuz gün bir (dönem) dokuz yapar, böylece birinci dokuz günlüğü bir dokuz/ 一九, ikinci dokuz günlüğü iki dokuz / 二九….böyle hesaplayarak dokuzuncu dokuz günlüğüne yani dokuz dokuz 九 九 kadar gider, bu hava takvimi toplam 81 gündür, 81’inci günden sonra kış biter, bahar gelir. Genelde üçüncü dokuz, yani üç dokuz/ 三九 kışın en soğuk günleri olur” Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, ɖoʰqəs, ɖɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

1. “dokuz”

d. d. ɑʰt ɖioʰʤin 0202010701/05, d. ɑʰt ɖioʰʤinłɑɾ 0202010701/02, d. βɑʂdəʁ mɑɴqəs 0502020101/80, 0502020101/81, d. βɑʂdəʁ mɑɴqəs qɑnnə 0502020101/307, d. βɑʂdəʁ mɑɴqəs͡ łɑ 0502020101/304, d. βɑʂdəʁ mɑɴqəsɖə 0502020101/316, d. βɑʂdəʁən jɔG͡etgɛ̣ 0502020101/500, d. mɑɾmi 0202010703/18.

3. “takvim”

d. d. dɔqusɢɑ ɖɔʰqdə duqɢɔ 0202030204/09.

d.+ɢɑ ɑʰłdə d.+ɢɑ ɑʰt mɑɴdəɾʁɔ 0202030204/06, uʂ d.+ɢɑ uʰkus oŋəɾeɣo 0202030204/03, bɑʂ d.+ɢɑ bɑʂ jɑɾłəʁo 0202030204/01, bis d.+ɢɑ beldelis͡ ungo

0202030204/05, dørt d.+ɢɑ dəg̣umɑs ḍɔʰɢuʁɔ 0202030204/04, dɔʰqus d.+ɢɑ ḍɔʰqḍə duqɢɔ 0202030204/09, sɑqəs d.+ɢɑ sɑłəq sɑqɢɔ 0202030204/08, ʂigə d.+ɢɑ ʂit zəɴɢəłɑʁo 0202030204/02, jidə d.+ɢɑ ʒik ʒiɣərɣo 0202030204/07.

dɔʰqus ɑʰt "*Dokuz at* adlı alt boy" Bkz. **dɔχqus ɑʰt.**

dɔʰqus ɑʰ. dɔʰqus ɑʰ. ḍioʰʤinłɑr 0202010701/02, dɔʰqus ɑʰ. dioʰʤin 0202010701/03, dɔʰqus ɑʰ. ḍioʰʤin də n͡ɑ 0202010701/05.

dɔʰqus otus "yirmi dokuz" Bkz. **dɔʰqus oʰtus.**

dɔʰqus o.+ɢɑ dɔʰqus o.+ɢɑ ẹʰtgi 0202020701/28.

dɔʰqus oʰtus "yirmi dokuz" Bkz. **dɔʰqus otus.**

dɔʰqus oʰ+dəŋ łɑjuɾnəŋ dɔʰqus oʰ.+dəŋ jiŋərdɑ 0202020501/10.

dɔʰqdə "toklu, iki yaşındaki kuzu" Bkz. **doχqdə, doχqḍə, dɔʰqḍə, ḍoʰqḍə.**

d. d. qɑɾən oʰɾdəłɑʁɔ 0202030303/05.

dɔʰqḍə "toklu, iki yaşındaki kuzu" Bkz. **doχqdə, doχqḍə, dɔʰqdə, ḍoʰqḍə.**

d. d. duqɢɔ 0202030204/09.

dɔʰɢu- < **dɔʰɢə-** "karıştırmak" Bkz. **dɔχqə-, ḍɔχɢə-, dɔχɢu-, ḍɔʰɢu-, ḍɔʰg̣u-.**

d.-βuɾ d.-βuɾ͡ɬɑ 0203010301/36.

d.-βɑłʁɑ tɑłɢɑnnə d.-βɑłʁɑ 0202030308/03, tɑłɢɑnnə d.-βɑłʁɑ͡ɬɑ 0202030308/03.

dɔʰg̣uł- "karışmak, karışmış durumda olmak"

d.-ʁɑ d.-ʁɑ dəɾ 0203010301/44.

dø:ge Mo. "küçük erkek kardeş, kendisinden yaşça küçük olan erkeğe seslenme biçimi (Saqıs boyu ağzı)"

d. d. 0201010102/11, d. di: dəɾ 0201010102/14, d. diɣẹ͡ẹ: 0201010102/11.

dø:s "göğüs" Bkz. **døs.**

d. d. 0203020301/06, d.͡udzɑsən ɑło 0103030702/49, ɢɔjnuŋ bəɾ d. 0203020501/03.

dø:g̣- "dökmek" Bkz. **døʰk-, ḍøʰk-, ɟyxk-.**

d.-uʰtɢɑ: dzə̣łnə d.-uʰtɢɑ: 0203010901/09.

døŋgẹ- < ?teŋe- "(gelini) iki veya bir tarafından desteklemek/koluna girmek" Bkz. **dɯŋgeʰ-, dyŋgi-.**

d.-ɣi ɢəzdə d.-ɣi 0103010305/52.

døŋgył- "iki tarafından gelen destek ile ayakta durmak"

d.-ɣẹ d.-ɣẹ əɾliβəɾʁɑn͡ e ḍə 0202030402/25.

døɾ- "oluşturmak, başlatmak, kurmak" Bkz. **døɾy-.**

d.-əp ḍə nɑʁəp d.-əp ḍə 0202030604/18.

d.-uβɑttsɑ bənə d.-uβɑttsɑ 0202030604/30.

d.-ɣin ɑndɑɢəp d.-ɣin͡ẹɾ 0202030604/17.

d.-ɣindi d.-ɣindi 0202030604/17.

d.-ɣindin ɑsdə d.-ɣindin səŋ 0202030604/15, oj tʂɑʁnə d.-ɣindin səŋ 0202030604/14, oɾuʁnə d.-ɣindin səŋ 0202030604/14.

døɾy- "oluşturmak" Bkz. **døɾ-.**

d.-ɣendi jytʂɑʁnə d.-ɣendi 0202031202/24.

døɾɯs- "beraber hareket etmek, çalışmak"

d.-se bɑɴnɑssɑ d.-se 0202031201/06.

døɾβɯmɑ "oluşturma (işlem), yaratma (işlem)"

d. oj͡ tʂɑʁnə d. mɑ 0202030604/13.

dørβyɾdʒin “dörtgen”

d. d. unduʁɑɴ tʂəŋ 0502020101/247.

dørdoŋ “kırk”

d. d. kəsɯnə 0103040302/01,

dørdiŋ “kurt” Bkz. **dørd̥iŋ, dɐ̣:ɾdi:ɴ, dɐ̣:ɾdiŋ dɐ̣ɾdiŋ, diɐ̣ɾdiŋ, dioɾdiŋ.**

d. bəɾ d. də 0103010502/02, d. ge^{h}p ‿məed̥ə 0103010503/05, d. gø^{h}p məłe də 0103010502/24, d. ʒimis də 0103010502/03.

dørd̥iŋ “kurt” Bkz. **dørdiŋ, dɐ̣:ɾdi:ɴ, dɐ̣:ɾdiŋ dɐ̣ɾdiŋ, diɐ̣ɾdiŋ, dioɾdiŋ.**

d. d. 0103010502/24.

dørɣɐ̣n < ørɣɐ̣n “kazık” Bkz. **ørɣʉn, durɣɐ̣n.**

d. dørt ‿d. səqɢaʂ ‿gəni 0502020101/51.

dørmɐ̣ “oluşturma (işlem), devam ettirme (işlem)”

d. ɑsdə d. mɑ bəłɑɾnəɴ qejɾɑ də ‿nɑ 0202030601/62.

dørt “dört” Bkz. **dʉrt, dio:ɾt, dioɾd, dioɾt.**

d. d. ɑzɑɢən 0202030308/01, d. belek 0202030605/12, d. burʤyʁɑ 0502020101/52, d. burʤynə 0502020101/52, d. burʤyʁɑ ‿ʁɑɾəβ 0202010901/06, dɐ̣ŋərnəŋ d. jɑɢən 0103010701/99, d. dəqusɢɑ dɔ^{h}qdə qɑɾən o^{h}ɾdəłɑʁɔ 0202030303/05, d. dɔ^{h}qusɢɑ dəɢ̥umɑs ɖɔ^{h}ɢuʁɔ 0202030204/04, d. ‿dørɣɐ̣n 0502020101/51, d. ‿durɣen səqdə 0502020101/52, d. ʤɑɴɢɑ 0103010601/72, d. ‿łɑ bezuk ułus 0202031202/54, d. soβɑ:nəŋ ʂɑɴχuleɾ 0103010701/28, d. sumisəŋgi 0502020101/459, gyk dɐ̣ŋərnəŋ d. jɑɢən 0103010701/104, d. jɑqɢɑ 0103010703/14.

d.+də d.+də bɑ^{h}ʂɢɑ tutgin bəɾ ‿e̞: də ‿nɑ 0103010601/73.

d.+gɐ̣ oł d.+gɐ̣ 0502020101/51.

dørt ʒiɣərmə “on dört” Bkz. **dørt ʤiɣərmə, dioɾt ʤiɣərmə, dioɾt ʤiɣərmɐ̣, dioɾt ʤiɣərmi.**

dørt ʒ. dørt ʒ. tʂɑ:m bɑ: 0202030801/13.

dørt ʤiɣərmə “on dört” Bkz. **dørt ʒiɣərmə, dioɾt ʤiɣərmə, dioɾt ʤiɣərmɐ̣, dioɾt ʤiɣərmi.**

dørt ʤ.+ɣe dørt ʤ.+ɣe̞ ‿łɑ ɐ̣^{h}tgindi ‿łɑ 0202030801/13.

dørʧ ‿oɾʤin “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön tarafındaki *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan dörtgen şeklindeki gümüş süsü”

d. d. ɢɑdɑp bɑɾ ‿e 0103010304/01.

døs “göğüs” Bkz. **dø:s.**

d. d. ‿ʊdʐɑsə ɑło 0103010601/56, d. ʊdʐɑsən bəɾ ɑ^{h}łɖ̥ə ‿nɑ 0103010701/78, d. udʐɑsə ɑłəβ 0103030702/106.

d.+ə d.+ə ɑ^{h}di ‿udʐɑ 0202031202/54, jɑʁłəʁ d.+ə ‿łɑ 0202030604/74.

d.+un d.+un bəɾ ɢɑɾɑʁɑn ‿eɾ 0202030604/74.

d.+uŋgi d.+uŋgi bəɾ tuɾɑtɢɑndɑ ‿łɑ 0502020101/270.

d.+ʉndi d.+ʉndi 0502020101/296, 0502020101/297.

dø^{h}:kdəɾ- “döktürmek, dökmesine yardım etmek”

d.-əβ kʊł d.-əβ 0202030402/57.

dø^{h}k- “dökmek” Bkz. **dø:g-, ɖø^{h}k-, ɟyxk-.**

d.-ge kuł d.-ge 0202030402/42.

dø^{h}kbe “dökme (kişi), dökme işi yapan kişi”

d. kuł d. kuł dø^{h}kge 0202030402/42.

dø^{h}qdoɾ “sūtra adı”

d. βəɾ d. dimi 0202010901/23.

dø^{h}ʤin “alt-boyu” Bkz. **dø^{h}ʤin, dio^{h}ʤin, dio^{h}ʤin, d̥io^{h}ʤin, tixɾʤin, tiʧ̄in, ʄio^{h}ɾʤin, ʄixɾʤin, ʄixʤin, ʧ̄ipʤin.**

d. ɢɑɾɑ jɑʁłɑ^{h}ɢ̥əɾ d. 0202010101/02.

d.+din seŋ d.+din kəm kəmleɾ bezəg͡eɾ 0202031202/04.

dø^{h}ʤin “alt-boyu” Bkz. **dø^{h}ʤin, dio^{h}ʤin, dio^{h}ʤin, d̥io^{h}ʤin, tixɾʤin, tiʧ̄in, ʄio^{h}ɾʤin, ʄixɾʤin, ʄixʤin, ʧ̄ipʤin.**

d. ʒidə d. 0202031202/03(2), niʤi d. bɑ͡ɾe 0202031202/03.

d.+nəŋ d.+nəŋ 0202031202/03.

dø^{h}ʤiŋ “alt-boyu”

d.+g̥e̥ doʁɔɾ d.+g̥e̥ βeɾəβəɾ d̥ə 0202010701/15.

dʊː < duβ “dip, alt” Bkz. **dəp, dəβ, dək, dəv, dʊː, dup, duβ.**

d.+gi d.+gi sɑłʁɑq 0203010702/35.

dʊːsɢɑn “tavşan” Bkz. **doːsɢɑn, dosɢɑn, ʄusɢɑn.**

d.+nəŋ d.+nəŋ͡e̥tḍə 0203030102/24.

d.+nəɴ d.+nəɴ quɬɑːɢə 0203030102/17.

dʊj “düğün gününde gelini uğurlayan grup, heyet” Bkz. **doj, duj.**

d. d. ʊno 0102020303/18, d.͡uno 0202030601/13, d.͡ɬɑ 0103010305/75.

d.+ʁɑ d.+ʁɑ mɑɾʁɑn kəseɾ jiʧ̄i jyʂgi tʂ̥oɢeʂ̥ də 0103010305/71, d.+ʁɑ qɑdəɬʁɑ mɑɴtsɑ͡ɬɑ 0103010305/78.

duː < duɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣe̥, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di o d.+di 0203020402/19, 0203020402/26, 0203020402/29, o d.+di sɑ 0203020402/28, ʂ̥əʁɑn d.+di 0103030802/20.

duː “daha iç?, dip”

d. ɢɑjɑnəŋ d. g̥eɾendi 0502020101/243.

duːɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣe̥, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di o d.+di 0202010901/51.

duːɣə “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣe̥, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di oː d.+di 0202020501/62.

duːɣu “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣe̥, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di kəɾɣin d.+di ɬɑ 0202030601/74.

duːɾ “mezar” Bkz. **duɾ.**

d. d. ɑndɑʁ mi sɑłsɑ 0202020701/39, d. sɑːłsɑ 0202020701/39.

duːs- “düzenlemek?” Bkz. **dus-, duz-.**

d.-di bəɾ mɑ d.-di 0103040403/56.

duːjtu “geçmişte” Bkz. **dujtəu, dujto, dujtu, dyjto, diːtəu, diːtəu, d̥ujtəu.**

d. d. bər dʒazɯdɑ͡βər kəsɯ jimsɑp bɑ͡ɾeː də 0202010502/01.

duːz “düz” Bkz. **duz, dus, d̥us, ʃus.**

d. d. jeɾɣe̞ mɑɴsɑ 0103030702/108.

duːzɢə “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin alayı molası” Bkz. **duːzʁə, duzɢə, duzɢu, duzɢ̥u.**

d. d. ɑɬmɑ oɬ jeɾdi 0203020501/21.

duːzʁə “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen gelin alayı molası” Bkz. **duːzɢə, duzɢə, duzɢu, duzɢ̥u.**

d. d. 0203020501/03.

du Ç. “zehir”

d. d. βɑːɾ͡eː 0203020203/16, d. βɑ͡ɾeɾ 0203020203/10.

duɑfə < duoshu Ç. “çoğu, büyük kesimi” Bkz. **duofu.**

d. d. z̨əŋ 0202020702/25.

duofu < duoshu Ç. “çoğu, büyük kesimi” Bkz. **duofə.**

d. d. kømmȩs mi d̥ər 0203030101/14.

duɑn Ç. “ölçü birimi, parça, kısım, paragraf” Bkz. **duan.**

d. bər d. də 0103030702/72, ʂigə d. 0103050301/24, 0103050301/20.

d.+nə bər d.+nə ʂigə duɑn jeɾɬɑsɑ 0103050301/20.

duɑnduɑnzɯ Ç. “parçacık, paragrafçık”

d. bər d. osɑ mɑ bȩɾ 0103050301/10.

duɑnɬɑ- Ç.+T. “iki el ile tutmak veya kaldırmak” Bkz. **duɑnnɑ-**, **duɑnnɑʰ-**, **duanɬa-, duanna-.**

d.-ʁɑ ɑɾɑʰk̡ənə d.-ʁɑ bȩɾɣȩndi 0202030902/121.

duɑnnɑ- Ç.+T. “iki el ile tutmak veya kaldırmak” Bkz. **duɑnɬɑ-, duɑnnɑʰ-**, **duanɬa-, duanna-.**

d.-ʁɑ pɑndʑɯnə d.-ʁɑ 0202030604/03.

duɑnnɑmɑ Ç.+T. “iki el ile tutan (kişi)”

d. jɑk͡gȩɾ d. kəsɯ 0103050101/47.

duɑnnɑʰ- Ç.+T. “iki el ile tutmak veya kaldırmak” Bkz. **duɑnɬɑ-, duɑnnɑʰ-, duanɬa-, duanna-.**

d.-ɢɑ pɑndʑɯnə d.-ɢɑ͡ɬɑ 0103010703/14.

duɑʂɨ Ç. “çok, acayip, durmadan”

d. d. joɾɬəɣe 0102020303/25.

duan Ç. “ölçü birimi, kısım” Bkz. **duɑn.**

d. bər d. joɬ 0502020101/290.

duanɬɑ- Ç.+T. “iki el ile tutmak veya kaldırmak” Bkz. **duɑnɬɑ-, duɑnnɑ-**, **duɑnnɑʰ-**, **duanna-**.

d.-ʁɑndə ɑɾɑʰk̡ənə d.-ʁɑndə 0502020101/225.

duanna- Ç.+T. “iki el ile tutmak, sunmak” Bkz. **duɑnɬɑ-, duɑnnɑ-**, **duɑnnɑʰ-**, **duanɬa-**.

d.-ʁɑq ɑq søɬ səqdə d.-ʁɑq bəɾmi də 0103010302/18.

duo Ç. “çok, fazla”

d. ɑvɑ joq məɬɑ d. ɑ 0202020301/06.

duodiχəɴ Ç. “çok, fazla”

d. kəsɯ d. 0202020301/10.

duodi χəɴ ʂɑɴ Ç. “çok fazla ya”

d. jerɬɑβərmɑ d. 0502020101/268.

duoł- < duołɑ- Ç.+T. “kesmek, parçalamak” Bkz. **duołɑ-, duołə-, duołu-.**

d.-osɑ bər kəsɯ d.-osɑ͡ja 0202030104/16.

duołɑ- Ç.+T. “kesmek, parçalamak” Bkz. **duoł-, duołə-, duołu-.**

d.-ʁɑ d.-ʁɑ jeʰɬdzi̯ʁɑ iʃʤerɔ də 0103040301/16.

d.-βɑɬʁɑ eʰtdə d.-βɑɬʁɑ 0202030308/06.

duołə- < duołɑ- Ç.+T. “kesmek, doğramak” Bkz. **duoł- duołɑ-, duołu-.**

d.-βɑɬʁɑ øʰkb̥e͡ βɑʁərnə d.-βɑɬʁɑ 0203010801/01.

duołu- < duołɑ- Ç.+T. “kesmek, doğramak” Bkz. **duoł- duołɑ-, duołə-.**

d.-βɑɬʁɑ eʰtd̥ə d.-βɑɬʁɑ͡ɬɑ 0203010801/01.

duoʂo Ç. “az çok, hiç, ne kadar”

1. “az çok, hiç”

d. d. i̯ɪ̆smis də 0103050101/05.

2.“ne kadar”

d. ɑ:k gə d. lia 0202020302/02.

duodzi̯ilie Ç. “çoktur, fazladır” Bkz. **duodzi̯inia.**

d. ɑq jɑʁɬɑʰg̊ər d. 0202010101/02.

duodzi̯inia Ç. “çoktur, fazladır” Bkz. **duodzi̯ilie.**

d. d. mɑ 0203010302/04.

dup “dip, alt” Bkz. **dəp, dəβ, dəv, dək**, **dʊ:, duβ.**

d.+gẹ ɑnəŋ d.+gẹ 0502020101/394, 0502020101/398.

d.+di ɑnəŋ d.+di͡ɬɑ 0502020101/452, d.+di bər sɯŋ 0203020402/19, kɑɴnəŋ d.+di 0502020101/490.

duβ “dip” Bkz. **dəp, dəβ, dəv, dək**, **dʊ:, dup.**

d. ɑnəŋ d. 0202020501/81.

d.+uŋge ni:ɣə d.+uŋge 0202020201/05.

d.+uŋgi d.+uŋgi ʂɨbɑannə jɑzg̊ɑ 0502020101/51.

duk “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, du:, du:ɣ, du:ɣə, du:ɣu, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉ:ɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dy:, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, di:, d̥iɣ.**

d.+gə o: d.+gə 0203011002/15.

d.+di jiɬən jiɬdiɣin d.+di 0202031201/27.

duq- “doğurmak” Bkz. **doʁ-, duʁ-.**

d.-ɢɔ d̥ɔʰqd̥ə d.-ɢɔ 0202030204/09.

d.-qəʂ də ɢu:zŭ d.-qəʂ də 0202031101/04.

d.-ɢɑ ɑq pẹ d.-ɢɑ͡ɬɑ 0202030402/12, e:ɣe:ʂɨ mɑ d.-ɢɑ 0502020101/24, uʰk̡usu mɑ d.-ɢɑ 0502020101/24, quɬun d.-ɢɑ 0502020101/24, ɢɑjdɑ d.-ɢɑ ołərχə͡ʂ ẹ: 0202020501/55, məɬɑ d.-ɢɑ 0103050102/07, dzɻəɬɣe d.-ɢɑ 0202020301/21.

d.-ɢɑn d.-ɢɑn mɑ ɑz do 0103030901/26, məːɬɑ d.-ɢɑn kəsɯ mɑ 0103010501/13, məɬɑ d.-ɢɑn͡e: də 0202030402/01, d.-ɢɑn məɬɑ͡ɛr 0202030402/07, sen d.-ɢɑn mẹ 0202030402/11, dɑdɑ d.-ɢɑn mi 0202030402/06.

d.-ɢɑnnə ɑq pẹ d.-ɢɑnnə 0202030402/06, məɬɑ d.-ɢɑnnə 0202020301/19.

d.-ɢanda məła d.-ɢanda 0202020301/07, məłaɬarnə d.-ɢanda 0202020301/12, d.-ɢanda͡ɬa 0202020301/18(2), saq d.-ɢanda 0202031101/17.

d.-ɢaq d.-ɢaq͡e̤ʰg̤en 0203030101/05.

duqɢan "baba evi, gelinin aile tarafı, gelin tarafındaki akrabalar"

d. d. 0103040601/24, d. jaqd̤ə 0103050201/06, d. jaqdəŋ bə kəsler͡ɬa 0102020303/40,

d.+nəŋ d.+nəŋ adzɣaɬarənɢa 0103050201/15, d.+nəŋ gizgə 0103040601/24, d.+nəŋ səx̌ə bo^{h}g̤əs͡je͡rni 0103050302/10.

d.+nəŋgədi d.+nəŋgədi hasdə͡itgiş͡ɬa 0103050201/08.

d.+nəŋgəler d.+nəŋgəler kise͡ɬa 0103050201/10.

d.+nə d.+nə͡ɬa 0103010305/85.

d.+da d.+da asdə itgi 0103050201/09.

duqɢaɴ "baba evi, gelinin aile tarafı, gelin tarafındaki akrabalar"

d.+ɢa məz d.+ɢa d͡zɯazi̯ŋ joq d̤ə 0103010305/86.

duɢərat- "yere devirmek, yere yatırmak" Bkz. **doɢurad-, dɔɢərat-, dɔɢurad-**, **dɔɢurat-, duɢurat-.**

d.-ɢa d.-ɢa 0202030103/16.

duɢurat- "yere devirmek, yere düşürmek" Bkz. **doɢurad-, dɔɢərat-, dɔɢurad-**, **dɔɢurat-, duɢərat-.**

d.-qəş er anə d.-qəş͡er 0203020501/12.

duɣ "zaman, vakit" Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̤iɣ.**

d.+ɣe o d.+ɣe͡e̤ʰtgindi 0202030104/02.

d.+di andaʁ͡ołurʁan d.+di͡ɬa 0202030605/35, andaʁan͡ d.+di 0202020501/43, as bejʁan d.+di ͡ɬa 0202020501/95, ajtba d.+di 0502020101/42, e^{h}tgin d.+di 0202030605/81, e^{h}tgin d.+di͡ɬa 0202030605/16(2), 0202030605/43, 0202030605/53, oː d.+di 0202020501/63, oː d.+di͡ ɬa 0502020101/122, o d.+di 0103030201/14(2), 0103040405/41, 0103040601/21, 0202010701/16, 0202010703/08, 0202010901/13, 0202010901/25, 0202010901/30, 0202010901/31, 0202010901/33, 0202010901/36, 0202010901/37, 0202010901/39, 0202010901/47, 0202010901/51, 0202010901/54, 0202010901/63, 0202010901/65, 0202010901/66, 0202010901/81, 0202020401/14, 0202020501/20, 0202020501/29, 0202020501/35, 0202020501/38, 0202020501/61, 0202020702/01, 0202030605/35, 0202030605/97, 0202030801/23, 0202030802/17, 0202030802/32, 0202030802/34, 0202030802/36, 0202030802/45, 0202030802/46, 0202030802/47, 0202031101/30, 0202031202/21, 0202031202/56, 0203010502/01, 0203010503/03, 0203010503/05, 0203011001/02, 0203011002/20, 0203011002/22, 0203020401/02, 0203020401/03, 0203020402/08, 0203020402/10, 0203020402/17, 0203020403/02(3), 0203020403/06, 0203020403/12, 0203020403/14, 0203020403/16, 0203020501/02, 0203020501/03, 0203020501/07, 0203020501/09, 0203020501/15(2), 0203020501/17, 0203020501/18, 0203020601/30, 0203030101/11, 0203030102/24, 0502020101/03, 0502020101/04, 0502020101/05, 0502020101/64, 0502020101/136, 0502020101/142(2), 0502020101/153, 0502020101/188, 0502020101/292, 0502020101/394, 0502020101/395, 0502020101/489, o͡ d.+di 0203011002/11, o d.+di aʁəɾʁa 0203020201/16, o d.+di ͡giɣin͡ soʁda 0103030801/01, o d.+di ͡ɬa 0201010101/14, 0202010701/02, 0202010701/20, 0202020501/44, 0202020501/47, 0202020702/16, 0202030801/09, 0202030802/17, 0202030802/41, 0202030901/19, 0203010702/03, 0203020201/13, 0203020501/12, 0502020101/01(2),

0502020101/187, 0502020101/219, o ͡d.+di 0502020101/106, o d.+di ͡sa 0103040601/09, 0203020401/12, o d.+di sa 0203020403/19, oł d.+di 0202020501/59, 0202020701/30, 0202020702/12, 0202020702/15, 0203020403/19, 0203030101/07, ołurʁan d.+di ma 0202020501/08, ʊ d.+di ͡ła 0203030101/01, u d.+di 0202020501/70, 0202030801/14, pədʒaː d.+di 0203030102/01, baɾʁan d.+di 0202020501/20, 0202030605/123, baʂdaʁan d.+di ͡ła 0202020501/82, bezʉɣʉn d.+di 0202020501/84, bezʉɣʉn ͡d.+di 0202020501/108, diɣin ͡d.+di ͡ła 0103010703/16, kəsɯ tʂəŋnaʁan d.+di ͡ła 0202031201/03, qejg̊aʁan d.+di 0202030605/88, ɢaɾaʁan d.+di 0202030605/122, ɢaɾaʁan d.+di ͡ła 0202030605/40, hanəʁan d.+di 0202031201/11, ni d.+di 0502020101/450(2), sɔːɴ qaɬʁan d.+di 0202030605/44, suɾaʁan d.+di ͡ła 0202030605/03, sdopdəʁ ołʁan d.+di 0202030601/27, ʃyłaʁan d.+di 0202031201/04, ni d.4di 0202031201/21(2).

d.+digə o d.+digə 0103040601/11, 0103040601/12, 0202010703/28, oł d.+digə 0202020701/11, u d.+digə 0202010301/11.

d.+diɣə o ͡d.+diɣə 0202010101/03.

duɣə “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ**.

d.+nəŋ o d.+nəŋ 0202020501/40.

d.+di andaɢan d.+di 0202020101/05, 0202030604/21, andaɢan d.+di ͡ła 0202030605/36, as aʂɢan d.+di 0202030601/73, aʰs aʰʂɢan d.+di 0202030601/20, aʰs ẹtg̊in d.+di 0202030601/61, oː d.+di 0202010101/06, 0202020301/12, o d.+di 0202030101/08, 0202030403/05, 0202030501/01, 0202030601/56, 0202030601/65, 0203010702/41, 0203020101/03, 0203020401/08, 0203020401/09, 0203020401/11, o͡ d.+di 0202020301/18, 0203020203/20, oł d.+di 0203020202/10, 0203020302/05, oɾuʁ tuʰtusɢan d.+di 0202030604/15, o d.+di 0202030601/55, ungin d.+di 0202030601/11, uɾuʁ ͡ɸutgərɣe d.+di ͡ła 0202030605/13, ŭʂ aʂɢan d.+di 0202030601/39, ɸətgin d.+di 0202030604/17, diɣin d.+di ͡ła 0202030601/64, gẹłɣẹn d.+di 0202030601/17, keɬəŋ keɣərɣin d.+di 0202030604/01, ɢaɾaʁan d.+di ͡ła 0202030605/45, ʤioɬaʁan d.+di 0202030601/16, ʤioɬaʁan d.+di ͡ła 0202030601/81, təurəsdẹrɣeṇ d.+di 0202030605/28, təqdatɢan d.+di ͡ła 0202030601/42, təqdatɢan d.+di 0202030601/20, təqdaʁan d.+di ͡ła 0202030601/40, tusuɾuβałʁan d.+di 0202030601/16, ʇu̯tusg̊an d.+di 0202030605/01, ʇusgin d.+di ͡ła 0202030605/12, jiuda ɣ͡ioʰgəɣin d.+di 0202030604/03, dzu̯qdərʁan d.+di 0202030601/61.

duɣe “süre, zaman” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d. bəɾ d. oʁand͡əła 0502020101/331, bəɾ d. diɣẹʂ͡gəni͡ła 0502020101/367, bəɾ d. op d̥ə 0502020101/445.

duɣẹ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣe, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d. bəɾ d. ołʁa͡ła 0502020101/330, bəɾ d. ołʁand͡ə͡ła 0502020101/335.

d.+di o d.+di 0203010702/54, oł d.+di 0202020701/15, oł d.+di͡ła 0202020701/07, haːɾ maɴGənəŋ d.+di 0203020401/05.

duɣu “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɤ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di etgin d.+di͡ ɬa 0202020101/12, o d.+di 0202010901/55, 0202010901/57, 0202020701/03, 0502020101/184, berɣen d.+di 0202030605/51.

duɣŭ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɤ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+di e^{h}tgin d.+di 0202030605/81, oɬʁan d.+di͡ɬa 0202030605/78, dəliɣin d.+di͡ɬa 0202030605/79.

duɣʉ “zaman, vakti” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɤ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+nəŋ o d.+nəŋ kəsɯ͡ɬa 0202030605/45.

duɣi “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duj, dʉːɣʉ, dʉɤ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̥iɣ.**

d.+nəŋ oɬ d.+nəŋ bə χuoβu dimi͡ɬa 0202030605/119.

d.+di o d.+di 0202020701/08, 0203010702/23, 0203010702/45, o d.+di ͡ɬa 0203010702/49.

duʁ- “doğurmak” Bkz. **doʁ-, duq-.**

d.-uβər də/do dʐəɬnəŋ ͡əʂgẹ d.-uβər də 0202020301/17, dʐəɬnəŋ͡ əʂgẹ d.-uβər do 0202020301/11, kegdinə jɑzɢɑ jysəŋgẹ d.-uβər do 0202020301/16.

d.-up də/do dʐə͡ɬ əʂdi d.-up də͡ nɑ 0202020301/13, 0202020301/16, ɑ^{h}rdi d.-up do 0202020301/14.

d.-əp də oʁuɬ d.-əp də 0103030801/04, ʂu oʁuɬ d.-əp də͡ jɑ 0103030801/05.

d.-up dəm ɑq pẹ d.-up dəm 0202030402/11.

d.-sɑ məɬɑ d.-sɑ 0202020301/20.

d.-uk ɢuːzŭ͡ d.-uk kərse͡ɬa 0202031101/02, ɢuːzŭ͡ d.-uk kərɣi 0202031101/05.

d.-ɑrʁɑ d.-ɑrʁɑ͡ ẹ^{h}tgindi͡ ɬa 0202020301/12.

d.-uβɑtɢɑn ə̆ʂt d.-uβɑtɢɑn o gədəklɐr 0502020101/132, pəiː d.-uβɑtɢɑn uːʂ quɬun͡ɬa 0502020101/129.

d.-ɑrʁɑdə d.-ɑrʁɑdə dɑ^{h}ɢɑ͡ ɬa 0202020301/01.

duʁuβɑtbɑ < duʁ-uβɑt-mɑ “doğurduğu (nesne)”

d. d. oɬ͡ ɬa ɑmə^{h}tɑnnə 0502020101/111.

duʁmɑ “doğurduğu (tay)”

d. bə pəiː d. uːʂ quɬun͡ɬa 0502020101/128.

duʁmɑ “doğurma (doğum işlemi)”

d. məɬɑ d. niː kujtʂiŋ boχə͡ʂ͡e 0202020301/01.

dudʒa Ç. “*Du* soy adlı aile”

d. d. dər 0203010301/15, d. di ɬəuguɑɴdʑɯ ɬəuguɑɴdʑɯ 0203020402/19.

d.+ʁɑ d.+ʁɑ 0203010301/27,

dudʒaɬəq Ç.+T. “*Du* soy adlı aile” Bkz. **dudʒaɬəʁ.**

d. d. bosɑ bəːr 0203010301/15, d.͡ ɬa gyβ͡ er 0203010301/29.

dudʒaɬəʁ Ç.+T. “*Du* soy adlı aile” Bkz. **dudʒaɬəq.**

d. d. 0203010301/54.

duɬ “rüya” Bkz. **dəɬ.**

d. d. tuseme 0502020101/205, d. t͡useme 0502020101/207, d. tuseṗ də 0502020101/202, d. tuset d̥ə 0502020101/202, 0502020101/207, d. tuseɾɣe 0502020101/345, jys d. dro 0502020101/205.

d.+**ɣe** d.+ɣe kəʰɾd̥ə 0502020101/198.

dumɑːn “*Duman* alt-boyu” Bkz. **dumɑn.**

d. d. 0202030403/05, d. dioʰd͡ʒin 0202010701/12, qɔ ɬɑ d. də 0202030403/01.

dumɑ “küçükbaş hayvanlar, koyun” Bkz. **dumɑ**.

d.+leɾ ɑʁəɬnəŋ ɑq d.+leɾ 0103010703/24.

dumɑn “kişi adı, Duman alt-boyu” Bkz. **dumɑːn.**

d. d. 0202010701/12, 0202030403/07, d. e̥ʰɬd͡ʒi 0202010703/34, d. dioʰd͡ʒin 0202010701/04, guɑɴχuɑnəŋ d. də 0202030403/01, ʂɨgə d. d̥ə 0202010701/12.

d.+**nəŋ** d.+nəŋ͡əʂdi 0202010701/12, d.+nəŋ͡əʂd̥i 0202010701/04.

dumɑnɬəq Ç.+T. “*Duman* alt boylu, *Duman* alt boyundan olan kişi” d. 0203010301/15, 0203010301/27.

dumdək “evin tepesindeki havalandırma penceresi” Bkz. **dumdəq.**

d. d. bədʒin unkiaʰɾd̥ə 0502020101/35, d. bəzin ɢɑɾɑβəɾsɑ 0202030402/43.

d.+dəŋ d.+dəŋ bɑʂdɑ 0202030402/39.

dumdəq “evin tepesindeki havalandırma penceresi” Bkz. **dumdək.**

d. d. b̥ədʒin sɑzd̥əʁɑq nimi d̥ə 0202030104/16.

dumsəq “dudak (insan, hayvan için)” Bkz. **dəmsəʁ, dumsəʁ, dumsuʁ.**

d. d. ɢɑNərəGən 0202030605/67, səɬduq d. 0202030605/69.

dumsəʁ “dudak (insan, hayvan için)” **dəmsəʁ, dumsəq, dumsuʁ.**

d.+nə d.+nə 0202030605/57.

d+ə d.+ə 0202030605/65, jieɾ d.+ə͡ɬɑ bə dəɾ 0202030604/67.

d.+ən d.+ən gɣɾmeṱɣe̥n͡e̥ɾ d̥ə 0202030605/55, d.+ən qɑɬɑmɑ͡ɬɑ 0202030605/68, ɢojnəŋ d.+ən bər ɢɑɾɑʁɑn͡eɾ 0202030604/66, d.+ən məndɑGɑ jiŋ mədʒin qɑɬɑʁɑ 0202030605/55, d.+ən məndɑGɑ qɑɬɑʁɑʂ͡ɬɑ 0202030605/59, d.+ən ŋɑɾGən qɑɬɑʁɑ 0202030605/61.

dumsuʁ “dudak; gaga” Bkz. **dəmsəʁ, dumsəq, dumsəʁ.**

d. d. udʒin disəβəɾ 0502020101/269.

d.+**ə** d.+ə ɢəzəːɬ qus ɢɑɾʁɑ 0202020501/42.

dun “uzun elbise” Bkz. **don.**

d. d. təgəβ joq d̥ə 0103010305/09.

d.+nəŋ ɑq d.+nəŋ 0103040301/01.

dunnəʁ “uzun elbiseli, uzun elbise giyen” Bkz. **donnəːʁ, donnəɣ.**

d. ɑːq d. 0103040301/01.

dun Ç. “öğün”

d. ŭʂ d. də 0203010801/09, bəɾ d. qejndəɾəβ͡ə̆ʂse͡ɬɑ 0202031101/26, bəɾ d. tʂɑ 0203010801/09, bəɾ d. tʂɑnə xid͡ʒiu͡ungi 0102020303/30, bəɾ d. jise 0103030802/16, ʂɨgə d. fɑn 0203010801/09.

dun Ç. “ölçü birimi, süre” Bkz. **d̥un.**

d. bəɾ d. oŋʂəʁɑʂ ɬɑ 0103030802/12, bəɾ d. oŋʂəʁɑ͡ɬɑ 0202030104/12, bəɾ d. pe̥ge̥kdiɣində͡ɬɑ 0103030901/42, bəɾ d. d̥əχGəʁɑ 0103010705/24, bər d. d̥əʰGuʁɑ͡ɬɑ 0103010501/11, bəɾ d. ʂɨgi͡ɬɑ 0103010705/29, bəɾ d. jɑʁɬɑʁɑ͡ɬɑ 0202030101/14, bəɾ d. dzɑʰɬd̥əɾʁɑ͡ɬɑ 0202030104/12, bəχɾ d. dzɻŋnɑʁɑ 0103030901/20.

dun- “saklanmak, yerleşmek, oturmak”

d.-qəş də jidə͡ɢaʰt gɑɴɢɑ d.-qəş də 0103030702/94.

d.-ɢɑɢ jedə gɑŋnəŋ ɑɾtɢɑ d.-ɢɑɢ͡eɾ 0103040401/31.

dundə “?”

d. d. gẹnsoːɾ 0102020301/23, 0102020301/24.

duŋ “kış”

d. ʒi d. ʒi ʃia ẹdəβ də 0103010306/06.

duŋβu Ç. “hayvan, canlı hayvan”

d. ɢɑş jɑɴʤɯ d. jiulia 0202020501/41.

duŋdiɣə “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön tarafındaki *manım*’ın en altındaki iki yuvarlak süs”

d.+nə d.+nə sɑłəβ 0103010304/35.

duŋʤaː Ç. “düğün sorumlusu” Bkz. **duŋʤa.**

d. d. 0103040401/73, 0103040402/18.

duŋʤa Ç. “düğün sorumlusu” Bkz. **duŋʤaː.**

d. d. 0103050101/28, 0103050101/30, 0202031202/35, d. keɾek 0103040403/38, d. qəɢəɾəp də͡ nɑ 0103040403/40, nidʒoɾ d. də 0103050101/29, sɑqəson d. βɑɾ͡e 0103050101/30.

d.+nəŋ d.+nəŋ bəɾ gøŋətə͡eːɾ 0103010702/95.

d.+nə d.+nə 0102020303/48, d.+nə qəɢəɾo 0103040403/39.

d.+łɑɾ d.+łɑɾ͡ʈɑ 0102020303/48, d.+łɑɾ ɣyen mɑ χuałɑχəş də 0103010305/45.

d.+łɑɾnə d.+łɑrnə 0103040403/42, d.+łɑrnə mɑ keʧin ɑβɑgɑłɑrʁɑ bəɾ qejɢɑdoː 0103040403/41.

duŋliŋ Ç. “*Donglin*, yer adı”

d. d. ʃiliŋ 0202030802/32.

duŋliɴ Ç. “*Donglin*, yer adı”

d.+ɢɑ d.+ɢɑ unkɑnəpʧə 0202030403/02.

duŋnɑ- Ç.+T. “dokunmak”

d.-ʁəmis dəɾ doʁuɾ kəsɯ d.-ʁəmis dəɾ 0203020202/12.

duŋʃibə Ç. “Doğu ve Batı (Türkçe ve Moğolca konuşan Sarı Uygur)”

d. d. geːzgə 0203010702/10, d. diβ də 0203010702/10, d. kəsɯ 0203010702/11.

duŋʃiliŋ Ç. “*Donglin* ve *Xilin* yer adlarının kısaltması”

d.+nəŋ d.+nəŋ bə sumi 0202030801/18, d.+nəŋ gẹłɣẹ͡ʈɑ 0202030801/10, d.+nəŋ łɑ 0202010301/16, d.+nəŋ͡ʈɑ 0201010102/13.

duŋʂiłɑ- Ç.+T. “anlayışlı olmak”

d.-k d.-k giɣẹndi 0103030901/28.

duŋtezɯ Ç. “*Dongtaizi*, yer adı”

d.+dɑ d.+dɑ 0203020402/10.

duŋtien Ç. “kış, kışın, kış mevsim, kış günler”

d. d.͡ʈɑ 0203010501/03.

duŋtʂɑɴ Ç. “kış yaylağı, kış yaylası”

d.+ɢɑ ʧiutʂɑɴdɑn͡ʈɑ d.+ɢɑ gytʂuk gip də͡qɑnə 0202031101/03, d.+ɢɑ qəsg̥ə͡oʰɾtg̥ɑ giş d̥ə 0202031101/13.

d.+dɑ d.+dɑ oɬuɾuβuɾ͡ʈɑ 0202031101/04.

duɴɑq < dumɑq “çadırın içinde yukarı veya önemli yer”

d.+ɢɑ d.+ɢɑ pəʰɾg̥ɑnnə tɔqdɑtɢɑ 0202010901/82.

duɴχejzɯ Ç. “*Donghaizi, Minghai* kesimi, yer adı”

d. d. bəz məndaɢə bər̂ e̯ɾ 0202020401/01, d. ʃiχejzɯ diş joq dəɾ 0202020401/21.

d.+nəŋ d.+nəŋ kəsɯ 0202020401/01.

duɴhuɑɴ “*Dunhuang*, yer adı”

d. d. biχuɑnəŋ̂ əşdi 0203010702/20.

duɾ Ç. “mezar” Bkz. **duːɾ.**

d. d. edəβɑtəp e̯də 0103040301/26, d. edəβɑtɢandə̂ ɬa 0103040301/27, d. ɣîɬasa 0202020701/42.

d.+nəŋ d.+nəŋ ɸuduɾʁɑ 0103050102/35.

duɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̌, də̌ɾə, doː, do, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, e̯də, e̯dəɾ, e̯də̌, e̯də̌ɾə, e̯do, e̯di, e̯ɾə, e̯ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

d. tuɬgu d. 0202020501/54.

duɾ- “durmak”

d.-ʁɑş jydi midʒaɾ d.-ʁɑş ɢanɑ̂ ɬa 0202030801/06.

duɾɑːq “toprak” Bkz. **dərβɑq, duɾɑq, duɾβɑq, duɾβɑɢ.**

d.+dɑn d.+dɑn sɑʁɑ 0103010501/04.

duɾɑq “toprak, toz, yeryüzü” Bkz. **dərβɑq, duɾɑːq, duɾβɑq, duɾβɑɢ.**

d. dɑs d. 0202030601/33, d. pe̯ɾɣe 0202020501/08, sɑɾəʁ d.̂ əşgi 0103010701/125, jeɾ d. 0103010601/46.

d.+e̯də dɑs d.+e̯də şukde̯ 0202030601/24.

duɾβɑq “toprak” Bkz. **dərβɑq, duɾɑːq, duɾɑq, duɾβɑɢ.**

d. d.̂ əşgi 0202030902/96, d. ʁodʒin məndaɢɑ kuaŋkuan ɢɑzək gęɬɣęk nimi e̯də 0202030104/08.

d.+ɢɑ d.+ɢɑ səŋkianəʁɑ 0202030902/96.

d.+e̯ɢɑ d.+e̯ɢɑ hɑnəʁɑ ɑɾ̂ eː 0202030902/125.

duɾβɑɢ < **duɾβɑq** “toprak tozu” Bkz. **dərβɑq, duɾɑːq, duɾɑq, duɾβɑq.**

d.+ən d.+ən pe̯ɾəsdəɾɣi 0202010901/80.

duɾɣe̯n < ørɣen “kazık” Bkz. **ørɣʉn, dørɣe̯n.**

d. dørt̂ d. sɔqdə 0502020101/52.

duɾʁən “nesil”

d. kədʒiɣ ô̯ d. 0202030603/09.

duɾʁut “su olan yer, kanyon”

d.+e̯dəŋ d.+e̯dəŋ jydəŋge 0202030201/01.

dus “düz, dört taraf” Bkz. **duːz, duz, e̯dus, ʧus.**

d. d. jɑqɢɑ 0103050305/04, d. jɑqdɑn 0103050305/06, 0103050305/08.

dus joɬ “kara yolu, düz yol”

d.+nə d.+nə məzge̯ jɑzəp bę^{h}ɾe̯dː 0103050305/13.

dus- “inmek, çıkmak, oluşmak” Bkz. **e̯dus-, tus-, ʧus-.**

d.-se jodɑsən bər d.-se 0103010701/87.

d.-ɢɑn uzu oɾəmnəŋ uzəɣe̯ oɾəʁ d.-ɢɑn 0103010701/113.

d.-ge̯n d.-ge̯n əsdeː dəː 0103020303/16.

d.-gin bəɾe̯ɣe̯ d.-gin bəɾ kun dəɾ̂ nɑ 0103010701/05, de̯ŋərdin d.-gin bəɾ təɾ e̯dɑ^{h}ɾdəsəβ̂ nɑ 0103010701/123, ɑβɑ ɑnɑnəŋ bozdɑn d.-gin bəɾ digən e̯^{h}t dəɾ̂ nɑ 0103010703/18.

dus- “düzenlemek” Bkz. **duːs-, duz-.**

d.-di bəɾ mɑ d.-di 0103040403/58, łojin d.-di 0103040402/03.

dusẹk “döşek, yatak”

d. meŋ d. də 0102020401/39.

duj “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, ḍiɣ.**

d.+di o d.+di͡ɬɑ 0202020701/24.

duj “düğün gününde gelini uğurlayan grup, heyet” Bkz. **doj, dʊj.**

d.+ʁɑ d.+ʁɑ unup bɑɾ 0202030203/02.

duj- “yerleştirmek, sokmak” Bkz. **dyː-, dyɣ-.**

d.-ʁɑ oʰɾdɑʁɑ d.-ʁɑ 0103030802/24, ɢəzəɴqɑ d.-ʁɑ 0103050102/35.

duj Ç. “çift”

d. bəɾ d. 0202020303/09.

duj Ç. “köy, ekip”

d. bəzdəŋ d. 0203010301/27, ʂɨgə d. dɾo 0202030802/33.

d+ɣe doʁɔɾ d.+ɣe duŋliɴGɑ unkɑnəp ʧə 0202030403/02.

d.+dɑ ʂɨgə d.+dɑ͡ɬɑ 0203020601/49.

d.+dɑːɢəː d.+dɑːɢəː kəsɯleɻ 0203010301/05.

dujuʁ “toynak” Bkz. **dujiʁ.**

d.+ə ʂɨgə d.+ə ni βoɬχəʂ 0202031201/27.

d.+ən ɑɾdɑq ɑʰtdəŋ d.+ən həɾβɑdəβ 0202030601/76.

dujuʁɬəʁ “toynaklı”

d. d. jɑʁɑnəŋ 0202031201/27.

dujiʁ “toynak” Bkz. **dujuʁ.**

d. d. 0202020303/06.

d.+nəŋ d.+nəŋ jiχGɑsəNGɑ 0202020303/06.

dujɬ- “sokmak, batırmak”

d.-əp ḍə ɢɑɾɑ bozɢɑ d.-əp ḍə 0502020101/53.

dujɬɑ- Ç.+T. “karşı karşıya getirmek, yan yana getirmek” Bkz. **dujɬu-.**

d.-ʁɑ d.-ʁɑ 0202020702/19, məndɑɢɑ d.-ʁɑ͡ ɬɑ 0103040301/08, sɑqɢɑ d.-ʁɑ 0202031101/21, d.-ʁɑ tʂɑχɢ̟əβ də 0103010304/63.

dujɬɑ- Ç.+T. “doğru olmak, doğru çıkmak”

d.-sɑ kun͡ ɬɑ d.-sɑ͡ ɬɑ 0202031201/20.

dujɬəʁ Ç.+T. “ikili”

d. d. dəɾ 0102020301/52, d. də 0102020401/33.

dujɬu- < dujɬɑ- Ç.+T. “karşı karşı getirmek, yan yana getirmek” Bkz. **dujɬɑ-.**

d.-βɑdəβ ḍə dʐɥɑdʐɥɑzɯ d.-βɑdəβ ḍə 0202030701/15.

d.-βɑtɢɑ kəsɯ d.-βɑtɢɑ 0202030103/17.

d.-βɑtɢɑndɑ kẹŋgeʰɾgenə d.-βɑtɢɑndɑ 0202030103/17.

dujɬu- < dujɬɑ- Ç.+T. “yoğurup mayalanmış hâle getirmek”

d.-βɑɬʁɑ miennə d.-βɑɬʁɑ 0203020201/08.

dujlio Ç. “doğru olmuş”

d. ʤiu d. 0103050101/50.

dujmien Ç. “karşı”

d. d. tʂoɢeʂ ḍə 0103010305/101, d. tʂoɢetɢəməs ḍə 0103010305/101.

dujʃiɑɴ Ç. “sevgili”

d. d. dəlit də 0103050101/08.

dujtə “geçmişte, eskiden” Bkz. **du:jtu, dujtəu, dujto, dujtu, dyjto, di:təu, d̥ujtəu.**

d. d. mẹŋ kədʒiɣdi 0202030601/12.

d.+**ɢə** d.+ɢə kəsɯ 0202030901/21.

dujtəu “geçmişte, eskiden” Bkz. **du:jtu, dujtə, dujto, dujtu, dyjto, di:təu, d̥ujtəu.**

d. d. 0202010501/18, 0202030605/52, 0202030902/46, 0203010301/22, 0203010301/38, 0203010301/43, 0203010303/01, 0203010303/06, 0203010303/12, 0203020401/17, 0203020401/18, d. aʰt qejnaq surɣi 0203011002/01, d. osa 0203010302/04, d. qa:r maNGənəŋ ojda 0203020401/05, d. ͡ɬa 0202030802/37, 0202030802/45, 0203010302/07, d. məs bə ʊjda 0203020402/04, d. sa 0203020401/07, 0203020401/15, joʁɔrʁa d. pəd̥ək joq d̥ə ͡na 0203010301/08, d. jaNdʒałəq a:z͡er 0203010301/27, d. jaʁłaʰg̊ərłəq diɣə də 0203010301/33, d. dzʯ ərdʒagardan 0202030605/169.

d.+**da** d.+da͡ɬa 0203010303/10.

d.+**ɢə** d.+ɢə andaʁ jaʰṣ kujtṣiŋ 0203010302/13, d.+ɢə baṣ tutbanə kəsɯ 203010301/49, d.+ɢə bə bɔʁde χan 0202031202/25, d.+ɢə bołəs d̥ə 0202020501/60, d.+ɢə d̥ə͡na 0203010303/03, d.+ɢə kəsɯ 0203010301/14, 0203010302/14, d.+ɢə kəsler 0202020401/22, d.+ɢə͡ɬa bəŋṣiłəʁ͡ɬa andaʁ nimi də͡na 0202030802/52.

d.+ɢ̊ə d.+ɢ̊ə bołəs dro: 0202010703/20, d.+ɢ̊ə dro 0202010501/20, d.+ɢ̊ə ͡ɬa 0202030801/09.

d.+**ɢu** d.+ɢu osa 0202031202/02, bəzdəŋ d.+ɢu biɣənə ma jyŋ͡dʒin təkəβatɢan 0203010303/13, d.+ɢu peɣnə ma seler bəłəβ joq͡ẹʰk̟ẹn 0203010301/33, d.+ɢu͡ɬa 0203010303/15, d.+ɢu nimi 0203010303/05, d.+ɢu juʁurnə 0203020401/20.

dujto “geçmişte, eskiden” Bkz. **du:jtu, dujtə, dujtəu, dujtu, dyjto, di:təu, d̥ujtəu.**

d. d. 0202030601/11, 0202030601/20, at͡dʒog̊͡e d. 0203010301/14, d. o:rʁa͡ʁadama oł topdzi̯ 0202030301/13, d. mał ølyrup dro 0202030802/34, d. na:ʁəp giłɣinnəŋ keβərən 0202030601/19, joʁurnəŋ d͡ɬop də 0103010601/11.

dujtu “geçmişte, eskiden” Bkz. **du:jtu, dujtə, dujtəu, dujto, dyjto, di:təu, d̥ujtəu.**

d. d. 0202030603/04, 0202030604/22, d. bəs məła soʁda 0202030603/08, dujtu d. 0203020403/01, d. sa 0203020401/18, d. dujtuɢətṣiłaʁa 0203020403/18, d. goł juʁur as ẹtgin dəɣədi 0202030604/01, d.͡ɬa 0202030403/09, 0202031202/14, d. ma anda: bərer ot ɢałma ma ba:r 0203020403/13, d. mənə başdaʁanda͡ɬa 0202030604/12, d. dujtu 0203020403/01, d. juʁurnəŋ har maNGənəŋ ərəndi 0203020401/13.

d.+sənda d.+sənda 0103030702/10.

d.+ɢə d.+ɢə bəzdəN qarmaNGənəŋ niɣədi͡ɬa 0202010501/16, d.+ɢə dər͡na 0203020301/01, dujtu d.+ɢə tṣiłaʁa 0203020403/18.

d.+ɢu d.+ɢu juʁurnu ɣĩłaʁa 0203020401/19.

d.+ɢ̊ə d.+ɢ̊ə 0202010501/20, d.+ɢ̊ə andaɢo do 0103010305/17, d.+ɢ̊ə kəsələrd̥i 0202010503/16.

dujtṣi̯ “düğünde gelini uğurlayan kişi veya kişiler” Bkz. **dujdzi̯.**

d. d. diɣeg͡ẹ: 0203020301/03, d. quṣɢaṣ 0202030203/02.

dujdzɑN Ç. “ekip başkanı, ekip başı”

d. d.͡qusdaʁan 0203011002/14, ṣəŋtṣandujnəŋ d. 0203020601/59.

dujdzi̯ “düğünde gelini uğurlayan kişi veya kişiler” Bkz. **dujtṣi̯.**

d. d. 0203020301/03.

duz “düz” Bkz. **duːz, dus, ḍus, ʄus.**

d. d. jẹɾɣe maɴsɑ 0103030702/50.

duz “tuz”

d+də d.+də͡ʒizgi 0202030308/07.

d.+din d.+din bəɾ sɑɬʁɑ 0202030308/07.

duz- “karşılamak”

d.-gili giɬ- kəsɯ d-gili giɬəβəɾ də͡nɑ 0201010101/29.

duz- “hazırlamak, düzenlemek” Bkz. **duːs-, dus-,**

d.-iː dɾo ɑm d.-iː dɾo 0103040402/17.

d.-iş də ʤiɾɣẹ d.-iş də͡nɑ 0103050101/02.

d.-uβ ʤẹɾɣẹ d.-uβ 0103010305/33.

d.-iβ ʤeɾɣe d.-iβ 0103050101/01,ndʒẹɾɣi d.-iβ jeɾɬɑsəβ 0103010305/29, nɑʁɔ d.-iβ 0103010305/37.

duzẹɬ- “düz olmak”

d.-ɣe d.-ɣe tʂoɢeʁɑ 0502020101/164.

duzɯ Ç. “karın, göbek”

d. d. li χueʂɑɴlio 0502020101/122.

duzdi- < duzde- “kabul etmek, onaylamak”

d.-min əndzə̧ŋmosə məʁɑ məʁɑ d.-min 0502020101/198.

duzɢə “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen mola” Bkz. **duːzʁə, duːzɢə, duzɢu, duzḡu.**

d. d. ɑ͡ɬəp bɑɾ͡ eɾe 0203020501/13, d. ɑ͡ɬʁɑ 0203020501/03, d. beɾuβ də 0103050201/13, d. βeɾəβ 0103050201/14.

d.+sən d.+sən ɑɬəsdəɾɣẹ͡ɬɑ 0203020501/14.

duzɢu “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen mola” Bkz. **duːzʁə, duːzɢə, duzɢə, duzḡu.**

d. d. βeɾ 0202030605/51, d. diatɢɑ 0202030605/43, d. diatɢəɬɑ 0202030605/43, d. diatɢəɬɑ geɬɣẹn diɣədi 0202030605/53,.

duzḡu “düğün gününde gelin yola çıktıktan sonra, yolda kaynana tarafından gelin alayının yorgunluğunu gidermek için verilen mola” Bkz. **duːzʁə, duːzɢə, duzɢə, duzɢu.**

d.+sun d.+sun beɾɣen duɣudi 0202030605/51.

dʉːɣʉ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, ḍiɣ.**

d.+di oː d.+di 0203020601/31.

dʉɾt “dört” Bkz. **døɾt, dioːɾt, dioɾd, dioɾt.**

d. d. bɑɾ͡eɾ 0202030601/55, d. bẹlẹk 0202030601/53, d. budʒyɣe 0202030601/53, d. ʤeʂozə̧ŋ 0202030601/56, 0202030601/58, d. surəqdə 0202030601/34, d. tɑp 0203020401/08, d. tʊŋ 0203020401/06.

dʉɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, ḍiɣ.**

d.+di o d.+di 0203020401/14, 0203020601/14, 0203020601/18, 0203020601/28, o d.+di͡ɬɑ 0203020402/08.

d.+ḍi o d.+ḍi 0203020601/35.

dʉɣə “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di 0203010702/44(2), 0203011002/12, 0203011002/28, oɬ d.+di 0201010101/18, 0203011002/25, oɬ d.+di dəɾ 0201010101/12, o͡ɬ d.+di dəɾ 0201010101/12.

dʉɣu “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di 0203020601/07, 0203020601/09, 0203020601/10, 0203020601/20, 0203020601/48, 0203020601/52, o d.+di͡ ɬa 0203020601/06, 0203020601/11(2), 0203020601/19, 0203020601/22, oɬ d.+di ͡ɬa 0203020601/08, 0203020601/34, 0203020601/51(2), 0203020601/59.

dʉɣʉ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di 0203020601/17, 0203020601/21, 0203020601/24, 0203020601/26, 0203020601/32, 0203020601/59, o d.+di ͡ɬa 0203020601/13, 0203020601/28, 0203020601/68, oɬ d.+di 0203020601/17, 0203020601/24, 0203020601/26, oɬ d.+di ͡ɬa 0203020601/08, ʊɬ d.+di 0203020601/47, ʉ͡ɬ d.+di͡ ɬa 0203020601/64.

d.+digə o d.+digə 0203020601/13.

dʉŋgeʰ- “iki tarafından desteklemek, iki tarafından destek vermek, koluna girmek” Bkz. **dyŋgi-, døŋgẹ-.**

d.-d̰ẹː tɑqɢɑ d.-d̰ẹː 0203020403/06.

dʉj- “dayanmak?”

d.-ɣek be menəŋ sumə^{h}ɬɢɑʁɑ d.-ɣek͡ bẹ 0502020101/59.

d.-ɣəş mi sumə^{h}ɬɢɑnəŋ bɑʁəɾ d.-ɣəş mi 0502020101/60.

d.-mis də ɢɑɾɑ jiʁɑşdəŋ bɑʁəɾə mɑ d.-mis də͡ nɑ 0502020101/59, ɢɑɾɑ dɑsdəŋ bɑʁəɾə mɑ d.-mis də͡nɑ 0502020101/60.

dʉʰɾʟ̥ʉn < døʰrgen “çok, acayip”

d. d. 0202030604/37.

dyː < dyɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di 0103040601/21, 0103040601/24.

dyː- “(iğneyi bir yere) sokmak, batırmak” Bkz. **duj-, dyɣ-.**

d.-ɣe jodʐɑ d.-ɣe 0502020101/96.

dyːgẹ “küçük erkek kardeş (Saqıs boyu ağzı)”

d. bəɾ d. 0203020601/15.

dygə “zaman, dönem” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dyɣ, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di se 0102020303/30.

dyɣ “zaman, vakit, dönem” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, diɣ, diɣə, diː, d̰iɣ.**

d.+di o d.+di 0103040601/06, 0103040601/19, 0103050401/11, o d.+di ‿ɬa 0103040601/16, o d.+di‿sa 0103040601/08.

d.+digə o d.+digə χatən ʃiałasa ma 0103040601/17.

dyɣ- “sokmak, batmak” Bkz. **dyː-, duj-.**

d.-ɣe d.-ɣe męŋ kaɴnasəβaɬmaʰḍə 0202010502/16.

dyɣẹɬ- “sokulmak”

d.-ɣẹ d.-ɣẹ orʁan‿eː ḍə 0202010502/21.

dyŋgi- “iki taraf veya tek taraf kolundan tutmak, koluna girmek” Bkz. **døŋgẹ-, dʉŋgeʰ-.**

d.-ɣi ɢəzdə ma d.-ɣi giło də 0102020303/35, ɢəzdə d.-ɣi 0102020303/30.

dyjdi- “sokmak, batmak”

d.-ɣẹ aʰrɢanə d.-ɣẹ ḍə 0202010502/18.

dyjto “geçmişte, eskiden” Bkz. **duːjtu, dujtə, dujtəu, dujtu, dujto, diːtəu, ḍujtəu.**

d. d. 0103010702/18.

d.+ḡə d.+ḡə oːɬ sẹn doj unək gẹɬɣẹn duɣədi 0202030601/17.

diː < diɣi “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, ḍiɣ.**

d.+di andaʁan d.+di ‿ɬa 0103030802/15, diɣin d.+di 0103010702/35, maɴẹn saɢəɴɢan d.+di 0103010705/22.

diː- “demek” Bkz. **dẹː-, dẹ-, dẹʰ-, di-, ḍẹ-, ḍẹʰ-, ḍiː-, ḍi-, ti-, ʄi-.**

d.- dər/də/do/drɒ/ḍər/ḍə d.- dər‿na 0103010701/61, døːge d.- dər 0201010102/14, hɔrβedamas‿er d.- dər 0202030103/09, ʤiędʒiẹ ła d.- dər 0201010102/10, jyɣətdəɣłar‿ła d.- dər‿na 0201010101/04, zɻutʂaɴʤɯ d.- dər‿ḡan 0202030308/06, d.- də‿na 0103030702/42, d.- də 0202020303/06, tułum d.- do 0202030701/02, d.- do‿ja 0103020404/02, d.- drɒ 0103040401/74, anaga d.- drɒ 0201010102/07, andaʁ d.- drɒ 0202010901/63, s ʤẹʧînə ʒi d.- drɒ 0202010901/07, əŋnə d.- drɒ 0201010102/10, tʂuŋʤe d.- drɒ 0202020501/07, joʁur d.- drɒ 0201010101/08, andaː d.- ḍə 0103050301/17, andaʁ d.- ḍə 0103030901/04, baʰṣ tuŋ d.- ḍə 0202010501/06, niːɣə nimiːr d.- ḍə 0202010503/07, søːɣət‿ła d- dər‿na 0201010101/06, søɣʉt‿ła d.- dər‿na 0201010101/06, adzḡa‿ła d.- ḍər 0201010102/12, niː d.- ḍər 0201010101/02, søɣʉtdəɣ ‿ła d.- ḍər‿na 0201010101/04.

d.- bẹlẹtgẹn‿ẹr d.- na 0103040401/09.

d.-j də andaʁ‿op ḍə d.-j də 0202030901/10.

d.-ɣə də kəsɯ d.-ɣə də‿na 0203010303/06.

d.-ɣə mẹː serəŋ dzǫłma d.-ɣə mẹː 0203020202/06, dzǫłma d.-ɣə mẹː 0203020202/06.

d.-xəṣ də bẹrin d.-xəṣ də 0103040601/12.

d.-xəṣ me/mẹr d.-xəṣ me 0203020302/02, remẹʁarzaŋtsoł d.-xəṣ mẹr 0203020302/02.

d.-ṣ də/dər d.-ṣ də 0203010702/31, andaʁ d.-ṣ də 0203010702/47, daʰrʏ̯ək d.-ṣ də 0103030201/22, ɢajrə d.-ṣ də‿na 0202030301/42.

d.-ṣ e niː d.-ṣ‿e 0203010702/54.

d.-se qadi‿iʤin d.-se 0203010301/45, niː d.-se 0203011002/10, d.-se‿ja 0103020404/02.

d.-n βarʁa d.-n 0202010502/07.

d.- ɑsdəʁ dəɾ d.- 0102020301/48, 0102020301/49, ɑsdəʁ də d.- 0102020401/37, ɑtdəʁ də d.- 0102020401/41, 0102020401/43, 0103020403/13(2), ǎʂmẹːs də d.- 0103020403/18(2), deɬɑː gẹɬ d.- 0103020403/21, deɬɑ d.- 0102020301/66, 0102020301/67, donnəːʁ də d.- 0102020401/35, dusẹk də d.- 0102020401/39, dujɬəʁ dəɾ d.- 0102020301/52, kunnəʁ dəɾ d.- 0102020301/42, 0102020301/43, 0103020403/17, χo ͡dɑvɑɾ dəɾ d.- 0103020403/19(2), kəm dəɾ d.- 0103010701/17, nɑnnəʁ də d.- 0103020301/24, sɑŋəː dəɾ d.- 0103020403/16, ʂɑɴnəʁ dəɾ d.- 0102020301/51, 0102020301/54, 0102020301/55, 0103020403/14(2), tysẹk dəɾ d.- 0102020301/46, jɑzmɑːs də d.- 0103020403/20, jɑzmɑːs dəɾ d.- 0103020403/20, joːq dəɾ d.- 0103020403/12(2), joːq də d.- 0102020401/27, dʐɑɬɑː dəɾ d.- 0103020403/15(2), ɑɢɑm d.- vɑɾ 0103030701/42, ɑdʐɑɴ d.- vɑɾ 0103030701/40, ɑndɑʁ d.- di bɑʰʂ dʐɑɬʁɑndə͡ɬɑ 0202020501/24.

d.-ɣe ɑndɑʁ d.-ɣe͡ɬɑ 0103030901/72.

d.-gi ni d.-gi͡ɬɑ 0103050301/20.

d.-ɣɑ dʐi̯ŋʃe mɑ jɑʰʂ d.-ɣɑ ɑjoː 0203010303/15.

d.-k(<-ɣik) d.-k ẹː dəɾ ͡nɑ 0103010601/22, ʞɑʰqgɑq ɑnigɑ d.-k 0103030801/03, ʞɑʰqgɑq d.-k 0103030801/03, tʂəʁɑn d. 0103030801/05, ni d.-k 0103030801/05.

d.-g (-ɣik) jɑʰʂ qɔɬuβ dɾo d.-g͡e 0203010303/08.

d.-ɣiːk bəɾmẹ d.-ɣiːk nimi ḍə 0203020302/09.

d.-ɣik d.-ɣik nimi do 0202030801/28.

d.-min ḍə d.-min ḍə 0502020101/206.

diːβərmɑ < di-βəɾ-mɑ “dediği, dediğim (şey)” Bkz. **demi, dẹmẹ, diːmi, diomɑ, diumɑ, diuma, diβərmɑ, dimẹ, dimiː, dimi.**

d. ɢoj teɾə d. 0202030603/06, sɑɴɑ dʒaŋ d. ɑndɑʁɑ͡βəɾ ɢəsɢəːn 0202020303/12.

diːxəʂ “söz, diyecek” Bkz. **diːʂ, dixəʂ, diʂ.**

d.+ən ɑnəŋ d.+ən͡ɬɑ unduq qɑpʧə 0202010702/07.

diːmi “deme, dediği (söz)” Bkz. **demi, dẹmẹ, diːβərmɑ, diomɑ, diumɑ, diuma, diβərmɑ, dimẹ, dimiː, dimi.**

d. d. jisɯ 0102020303/42.

d.+sə ɑnəŋ d.+sə bəɾ emes ḍəɾ 0202031201/30.

diːʂ “diyecek söz, söz” Bkz. **diːxəʂ, dixəʂ, diʂ.**

d. d. dɑʰpɢɑɢ͡ẹːɾ 0203010701/28, d.͡ɬɑ 0203010702/41, d. mɑ dəɾə 0203010702/62.

diːtəu < dujtəu “geçmişte, eski zamanda” Bkz. **duːjtu, dujtə, dujtəu, dujtu, dujto, dyjto, ḍujtəu.**

d. d. diseʲ͡ɬɑ 0203020601/08.

diːdʐi̯ < diɣədʐi̯ “konuşmacı, düğün gününde geline eşlik eden kadan” Bkz. **deʰtʂi̯, dẹxətdʐi̯, dixətʂi̯, diɣədʐi̯, diɣətdʐi̯.**

d. d. gunɑɴɢɑ 0103030203/45.

di- “demek, söylemek” Bkz. **dẹː-, dẹ-, dẹʰ-, diː-, ḍẹ-, ḍẹʰ-, ḍiː-, ḍi-, ti-, ʧi-.**

d.-p bɑɾ ŭʂ qunəq ŭʂ tunidɑn dəzin d.-p bɑɾ ni 0103010702/86, ɢɑɾẹn d.-p ḅɑɾ 0203010702/27, hɑdzʔqdə jendəɾin d.-p bɑɾ͡ẹː 0103030202/21, jɑndəɾin d.-p bɑɾ 0103030202/12, ni d.-p bej͡ɬɑ 0103040301/11.

d.-bəɾ də ɑɬβɑt d.-bəɾ də 0202030801/09, ɑndɑʁ d.-bəɾ də 0203010702/23, 0203010702/30, 0203010702/55, ɑndɑʁ d.-bəɾ do 0202020501/50, ɑndɑʁ d.-bəɾ ʧəɾ 0202031202/42, bəɾ dɑt d.-bəɾ ḍə 0202031202/39, bəɾ kəsɯ d.-bəɾ dəɾ

0202031201/35, bəz daːɢa͡ɬa d.-βəɾ d̪ə͡na 0202031202/21, bej jaʁɬaʰɢ̟əɾ d.-βəɾ də ͡na 0202030802/32, kep ɬaɾetgində͡ɬa d.-βəɾ d̪ə 0202030601/01, qejqap d.-βəɾ d̪ə 0202031201/34, ɢaːs d.-βəɾ də 0203010702/01, maːɬnə d.-βəɾ dɾo 0202031202/51, moŋuɬ kəsə͡eɾ d.-βəɾ də 0203010702/16, ʂəŋjaɴ d.-βəɾ də 0203011001/01, ɻyenbə d.-βəɾ d̪əɾ 0202031202/06, ɻyenbə d.-βəɾ dɾo 0202031202/05.

d.-β də d.-β də 0103010703/12, aɢ͡ejʁa ojɬat d̪ə d.-β də 0103030201/06, andaʁ d.-β də 0103010305/96, andaʁ d.-β do 0103030201/27, baʂɢəɾʁe d.-β də 0202010501/03, bəɾ jytʂaʁ d.-β də 0103030201/29, bẹɾẹn d.-β də 0103010703/09, bienniβ d.-β də 0103050101/49, dẹɾdiŋ d.-β də 0103010502/19, duŋʃibə d.-β də 0203010702/10, kanpəŋ d.-β də 0103010305/34, ʁəjaɴ͡eː d.-β do 0103010305/95, maɴGəɾt d.-β də 0103050101/03, 0103050101/04, maɾdʒẹn səɾɢ̟a d.-β do 0103010304/64, məndaʁ d.-β də 0103030201/32, ʃyenχuło d.-β də 0103050101/62, ʂɨdʒe tygẹt də d.-β də 0103030201/29, ʂɨdʒẹn eʰʧət də d.-β də 0103030201/07, tykẹʂ də d.-β də 0103030201/31, ʃiŋjiɬamo͡ ej d.-β do 0103050301/12, jytʂaʁ tygi͡ʂ i d.-β də 0103030201/28, jodzʲia tʂɨdzʲia d.-β də 0203020402/03.

d.-uː də guedanno d.-uː də 0103050101/46**.**

d.-u də aɬoɬmaʰd̪ə d.-u d̪ə 0103020302/16, andaʁ d.-u də 0103050101/16, øɬəɾɣinnə ma d.-u də 0103040302/20, øɾʉm jiʁaʂ d.-u d̪ə 0202020702/26, pudiβ də d.-u do 0103040301/20, bəχəʂ də d.-u də na 0103040403/34, diẹːm ma d.-u də 0103010101/09, pẹɾ d.-u də 0103030901/71, keɾeḵ͡ e d.-u͡ na 0103050101/38, ɢəɬatʂaχu d.-u do 0103010101/01, ɬudəɾ d.-u də 0103010101/03, məndaʁ d.-u də 0103050101/45, ni d.-u də 0103010101/09(2).

d.-o də andaː d.-o də 0103050301/01, bəɾ kəsɯ d.-o də 0102020303/31, biaːʁəɾdan ͡ɬa d.-o də 0103050301/10, d.-o d̪ə 0102020303/48, min saː d.-o də 0103030702/103, ʂəŋ jaɴ d.-o də 0202020701/55.

d.-j də d.-j də 0103050102/01, 0103050102/02, d.-j dəɾ͡na 0202031201/16, aːɢaː dəɾ d.-j dəɾ 0201010102/10, aːnaː ͡ɬa d.-j d̪əɾ 0201010102/13, aβaga d.-j dɾo 0201010102/07, at͡ tsatɢo d.-j də 0103030901/29, aq taʰtaɾ d.-j də 0103030801/02, aχɾdʒiq səŋuk d.-j də 0202030902/106, ałaq͡ɬa d.-j d̪ə͡na 0202030802/58, ana d.-j də ͡na 0201010102/13, andaʁ d.-j də 0202030902/49, 0202030902/44, 0203010702/28, andaʁ͡ɬa nimi dəɾ d.-j d̪ə͡na 0203020301/05, andaʁo d.-j do 0103030901/29, andaʁ͡ɬa d.-j də sa 0103050301/13, 0103050301/23, aɾʁan͡ẹː d.-j də 0202030902/70, asdə͡aʰʂɢan͡eɾ d.-j də 0202030601/68, at͡tsałʁan͡e d.-j d̪əɾ 0203020203/18, ajtəsɢan ͡eɾ d.-j d̪ə ͡na 0202030604/18, ajtɢan͡ eɾ d.-j də 0202030605/60, adzɻa d.-j d̪ə͡na 0201010102/12, adzɻa d.-j d̪əɾ 0201010102/14, adzɻa d.-j d̪ɾo 0201010102/12, eʰʧək gẹɣẹn͡iɾ d.-j dəɾ͡na 0203020601/56, ẹʰtgin͡iɾ d.-j d̪əɾ 0202030605/89, ołəɾʁan ͡ẹɾ d.-j d̪ə 0202030301/17, ołuɾʁan ͡ e d.-j dəɾ 0202030103/14, ołχəʂ͡ eː d.-j də ͡ɬa 0202030802/14, ungig ͡eɾ d.-j də ͡na 0202030604/49, pəɾaʂ d.-j d̪ə 0502020101/396, pətgin͡iː d.-j d̪əɾ 0202031202/53, poɾaɴ͡eː d.-j d̪əɾ 0202031202/51, baɾaʰɬɢəʁan͡eɾ d.-j də 0202030604/36, baɾ͡eɾ d.-j də 0202030601/55, bərmẹ d.-j də 0203010301/39, bobotʂi d.-j də 0203010701/18, βaɾ͡ eɾ d.-j dəɾ 0202030603/01, βaɾ͡ e d.-j d̪ə 0202030604/41, βaɾ ͡eɾ d.-j d̪ə 0202030601/47, βəɬʁaʁan͡ ẹɾ d.-j d̪əɾ 0202030605/84, βəɾ pərβa d̪ə d.-j də 0202030902/10, βoɾʁan͡eː d.-j d̪ə 0202030402/73, βɔɬʁan͡e d.-j d̪ə 0202030402/58, daːɢaː d.-j dɾə 0201010102/08, dada d.-j d̪əɾ 0201010102/14, dada d.-j d̪əɾ͡ na

0201010102/12, daʁəni d.-j dro 0201010102/08, daraβərʁan ɐr d.-j dər 0202030605/37, daʰpGaG ɐr d.-j dro 0203030101/09, daʰrtb̥as ɐr d.-j də 0202030103/09, daʰt̪d̪ɐr d.-j dər na 0203020601/65, daʰt̪d̪ɐr d.-j də 0203020601/65, dɐɣɐn ɐr d.-j də 0202030604/22, dołuN qum d.-j do 0103040301/37, dərɣin ɐr d.-j dər na 0202030604/17, dip dər d.-j drə 0203010702/49, diɣɐn ɐr d.-j də 0202030601/22, diɣɐn ɐː d.-j də 0202030401/29, diɣɐn ɐː d.-j d̥ə 0203020203/15, diɣɐn ɐ d.-j d̥ə 0203020203/15, diɣig ɐː d.-j də 0203010701/28, diɣin ɐ d.-j də 0202030901/18, diɣin ɐr d.-j də 0202030601/46, diɣin ɐr d.-j də 0202030301/15, 0202030601/69, 0202030604/21, diɣin ɐr d.-j dər 0202030605/68, diɣin ɐr d.-j dəna 0202030604/45, diɣin ir d.-j də 0202030605/44, diliβałʁanɐː d.-j dər 0203020203/04, gɐzəβatGan gɐzgəler d.-j dər 0203010702/25, goga d.-j dəna 0201010102/09, gyrmiɣinir d.-j dər 0202030605/155, gyzdɯβurʁanɐ d.-j do 0202030605/47, giɣinir d.- dər qan 0202030605/169, d.-j d̥ər qan 0203020401/07, 0203020401/08, 0203020403/02, qanɐr d.-j də 0502020101/03, qɔ ɬa d.-j dro 0201010101/05, qunGanɐː d.-j d̥ə 0203020203/08, quʰrtGa ʂuGatb̥a d.-j d̥ə 0202010501/11, Garaʁan ɐr d.-j də 0202030604/66, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/75, 0202030604/76, 0202030604/77, Garaʁanɐr d.-j də 0202030601/36, Garaʁanɐr d.-j d̥ər 0202030605/46, Gəzən ɬa sura d.-j dərna 0202030605/67, Gojdzɻ Gəzə d.-j də 0103050301/28, Gojdzɻ Gəz d.-j də 0103050301/29, g̊aʰd̥əʁ jiz d.-j d̥ə 0202010501/13, g̊ejłaʁanɐr d.- dər 0202030605/162, hdʒi βaʁər d.-j də 0203010801/03, dʒadʒu ma d.-j də 0103040401/74, dʒiɐdʒiɐ d.-j dər 0201010102/10, d.-j dər ɬa 0202030105/03, łomaqGa diβatGan nimer d.-j dərna 0202030301/38, maNGanɐr d.-j d̥ə 0202030605/42, mojndaGə d.-j d̥ə 0202010501/07, mindiɣi ɬa d.-j də 0103010303/07, nə d.-j dər ɬa 0202030605/139, d.-j d̥ər ne 0203020402/30, nɐrmi d.-j də 0203010301/39, ni d.-j dro 0203020402/29, nirmi d.-j dər 0203010301/51, niudʒa d.-j do 0202030301/41, niɣəłɣinɐː d.-j dər 0202030901/12, nimi ɐr d.-j dər 0202010503/07, niː d.-j dro 0202020303/11, saɬʁaq nimi də d.-j ʈə 0203020301/06, saɬʁaq nimi d̥ə d.-j tə na 0203020301/08, saɬʁanɐr d.-j d̥ə 0202030605/99, seɬasGanɐː d.-j də 0203020203/07, søjrə bədʒin sandʒiu d.-j də na 0202030303/01, suɬuβat d̥əm d.-j də 0202030605/157, ʃyɬaʁanɐr d.-j də 0202030601/49, 0202030604/64, ʃiŋjiɬamo ɐj d.-j də 0103050301/12, ʂigə aʰt dioʰdʒin d.-j d̥ə 0202010701/17, toːɬaʁanɐr d.-j də 0202030301/05, təqdadəβaɬmaʁanɐr d.-j də 0202030601/26, tuŋʃyŋjyen d.-j dro 0203020402/29, tutGanɐr d.-j d̥ə 0202030601/27, tʂan d.-j də 0202020101/03, jaqGaG̊ɐr d.-j də 0202030802/42, jaqGaG̊ɐr ɬa d.-j dəna 0202030802/43, jaNjaN d.-j dij 0502020101/388, jaNjaN dij d.-j 0502020101/388, jazitGanɐr d.-j də 0202030301/18, jəʁɬaʁanɐr d.-j də 0202030301/01, jeʰd̥ə d.-j də 0203030102/18, joʁɔr ɬa uʂ doqus d.-j dərna 0202030303/01, jiɣəʂɐr d.-j də 0202030301/07, zuj dʐuŋjoɐr d.-j do 0202031201/07, ni d.-j drə 0202031202/51, dʐaNfaN gandʒɯ d.-j dər dior 0201010101/14.

d.- dər/də/d̥ə d.- dər na 0103010601/05, 0103010601/07, 0103010601/10, 0103010601/17, 0103010601/19, 0103010601/21, 0103010601/25, 0103010601/33, 0103010601/37, 0103010601/43, 0103010601/71, 0103010701/07, 0103010701/09, 0103010701/10, 0103010701/11, 0103010701/12, 0103010701/13, 0103010701/14, 0103010701/55, 0103010701/67, 0103010701/71, 0103010701/76, 0103010701/92,

0103010702/15, 0103010702/24, 0103010702/69, d. də͡ na 0103040401/22, 0103040401/31, 0103040403/01, d.- də̆͡na 0103040403/15, 0103050101/30, bə fəʃi̯lio a d.- dro 0202030902/77, diɣẹn ͡ẹr d.-də 0202030103/10, gip baɾ͡ e: d.- dəɾ 0202010502/06, ni d.- dəɾ ʃise 0103010601/51, nimiɾ d.- dəɾ 0202010503/02, aq qɔ͡ a: d.- də 0103010305/96, aq tẹrɣinnə porɳəNGa maNdəɾ d.- də 0103010305/96, anaːN d.-dəː 0103020403/03, anaːN d.-də 0103020403/03, andaː d.- də 0103030802/14, anda d.- də 0103010305/66, ərnamtarə geβ͡ẹr d.- də na 0103030702/53, pədəp baɾ͡ẹ d.- də͡na 0103010701/80, pəd̥əp baɾ͡ eɾ d.- də͡na 0103030702/52, pəd̥əp baɾ͡ẹ d.- də ͡na 0103010701/89, baɾ͡ẹr d.- də 0202010901/46, baɾ͡ẹ d.- də 0103050201/26, βaɾ͡e d.- də 0103050101/27, daNGaɾGə daN tʂołβan d.- də 0103010305/66, kəmbʉʂdəɣ d.- də 0202010901/28, kərək gip baɾ d.- də ła 0202030402/43, kus ʃit də d.- də 0103050101/36, kuʂdəɣ͡ eː d.- də 0103050101/33, d.- d̥ər qan 0203020401/02, Gojdzi̯ jẹr d.- də 0103050301/27, hədzi̯ ojłəʁ d.- də͡na 0202010701/20, manʒi op də d.- də 0203010702/53, sʊt sʊzdəɣẹj d.- də 0103010601/77, sɯχuotaN d.-də 0103010501/05, ʃidʒiβ jadaʂ dəɾ d.- də͡na 0103010702/59, ʂaɾtqəʂ dəɾ d.- də 0103050101/37, ʇus nimi͡ ẹː d.- də 0202010503/07, jendaGə d.- də͡ na 0103010304/27, jʊłtə̆s do d.- də 0103010301/02, jidon daʰɾtqəʂ baɾ͡ẹ d.- də na 0103010702/44, dzi̯əŋ ͡ẹr d.- də͡na 0103010702/85, jasəł nimi eɾ d.- də 0202031202/41, ʊnmiː d.- doː 0102040302/03, keɾeķ də d.- do 0103050101/39, d.- do ͡ja 0103020404/01, ʊnmiː d.- dro 0102040302/03, 0102040302/05, d.- d̥ə ͡na 0202020701/58, adzi̯aːN d.-d̥ə 0103020403/02(2), ʊnmiː d.- d̥ə 0102040302/05, bołχəʂ dəɾ͡na d.- d̥ə 0103010702/40, bołʁej d.- d̥ə͡na 0103010702/70, dafəje dzi̯alia d.- d̥ə 0202010901/03, guŋʃien d.- d̥ə͡ na 0202020702/16, tuŋ sadzi̯əq d.- d̥ə 0202010501/07, ti pəʰrG̥an d.- d̥ə 0102040301/11, bəz məndaGə bəɾ͡ẹr d.- d̥əɾ 0202020401/01, diɣin i ͡d.- d̥əɾ͡na 0103010701/19, ʂigə qan baɾ ͡ẹ d.- d̥əɾ͡ na 0103010701/16, anaN d.-d̥aː 0102020401/06, adzi̯aN d.-d̥aː 0102020401/04,o sunəŋ gəŋzɯ͡ eɾ d.- ʇəɾ 0202020401/20, tʂiłaːʁaq̡͡ əɾ d.- ʇəɾ 0202020401/29, jiłʁaʁan͡ ẹr d.- d̥əɾ 0202030605/128, tulin d.- na 0103050101/35.

d.-(dəɾ) baɾ͡eɾ d. na 0103040403/17, deła χəʂ͡eɾ d. na 0103040401/48, gudʒẹr dəɾ d.-͡ na 0103040403/29, guołałmaʂ͡eɾ d.-͡na 0103040403/31.

d.- d̥e aβam d.-d̥e 0103020301/02, anaN d.-d̥e 0103040404/12, adzi̯aN d.-d̥e 0103040404/11, iŋgẹŋ d.-d̥e 0103040404/14, bołʁaː d.-d̥e 0103040404/15.

d.- d̥eː aGəm d.-d̥eː 0103040404/13.

d.-p dəɾ/də/d̥əɾ/d̥ə andaʁ d.-p dəɾ 0203010702/49, d.-p də͡na 0103040401/34, anasəNGa d.-p də 0502020101/78, andaʁ d.-p də 0202030902/62, 0202030902/107, əndzi̯ŋmoʁa d.-p də 0502020101/205, juʁuɾ udʒin d.-p də 0202031202/07, andaʁ d.-p do 0103030901/05, ølyɾxəʂ͡ eː d.-p drə 0202010502/06, d.-p d̥ə 0502020101/135, 0502020101/352, 0502020101/464, ahd̥əʁłamo d.-p d̥ə 0502020101/279, 0502020101/280, ałək gił d.-p d̥ə 0502020101/404, ałəNG̥a βaɾʁe d.-p d̥ə 0502020101/48, andaq d.-p d̥əɾ 0202020401/18, andaʁ d.-p d̥ə 0202030902/66, 0502020101/36, ərdʒaŋnaχəʂ ͡ẹr d.-p d̥ə 0502020101/193, ezeɾtge βaɾ d.-p d̥ə 0502020101/200, eʰtəp baɾin d.-p ʇəɾ 0202020401/11, ołəɾ d.-p d̥ə 0502020101/273, ołərẹn d.-p d̥ə 0502020101/249, ołərʁej d.-p d̥ə 0502020101/196, ołʁaG͡eɾ d.-p d̥ə 0502020101/357, øɬʉrəβatGa gẹł d.-p d̥ə 0502020101/32, øɬʉrme d.-p d̥ə

0502020101/306, ørɣɐŋgəlia βaɾ d.-p ḍə 0502020101/198, baNnasGɐ̣j d.-p ḍə 0502020101/114, bəɾ jaNzɯnə d.-p də͡ na 0502020101/428, beɾ d.-p ḍə 0502020101/46, bɐ̣lɐ̣k ʃɣxgin d.-p dəɾ͡ na 0202030604/15, βaɾ ͡e d.-p ḍə 0502020101/40, daʁɬaʁej d.-p ḍə 0502020101/197, deɬa d.-p də 0103020302/24, dɐ̣ŋəɾ χan d.-p də 0502020101/178, duɬ tuset ḍə d.-p ḍə 0502020101/202, geseɾ d.-p də 0502020101/108, 0502020101/385, geseɾ d.-p͡ də 0502020101/261, geseɾ d.-p ḍə 0502020101/72, 0502020101/310, geseɾ͡ e d.-p ḍə 0502020101/364, geseɾ χan͡ ɐ̣ɾ d.-p ḍə 0502020101/364, geseɾɣi d.-p ḍə 0502020101/358, guanɬaβʁej d.-p ḍə 0502020101/195, gujoq ḍə d.-p ḍə 0502020101/308, qan d.-p ḍə 0502020101/01, qunup baɾ d.-p ḍə 0502020101/214, Gaɾaʁe d.-p ḍə 0502020101/205, Gajɬa hanə d.-p də 0202030901/17, ʤeleʰḍə d.-p ḍə 0502020101/375, maN d.-p də 0502020101/239, maN d.-p ḍə 0502020101/264, maNqəs qan ͡eɾ d.-p ḍə 0502020101/366, maNqəʂ͡ eɾ d.-p ḍə 0502020101/220, 0502020101/356, məɬa d.-p də 0502020101/39, mənə d.-p də 0502020101/380, mənə d.-p ḍə 0502020101/440, məndaʁ d.-p do 0202030902/65, niːɣəɬɣi baɾ d.-p ḍə 0502020101/194, saGəʁa oɬəɾʁa d.-p ḍə 0502020101/203, saNa d.-p ḍə 0502020101/276, jaː d.-p ḍə 0502020101/49, jadaχəʂ də d.-p ḍə 0502020101/298, jeɾ də d.-p ḍə 0502020101/376, joqʧə d.-p ḍə 0502020101/215, uzu su ḍaʰpqəʂ͡ eɾ d.-p ʧəɾ 0202020401/19.

d.-βat ḍə asəɾʁa d.-βat ḍə 0202031202/07.

d.-βadəp ḍə d.-βadəp ḍə 0103040302/18, bɐ̣rin d.-βaːdəp ḍə 0103040601/17, d.-βɋtəp ḍə 0502020101/45.

d.-t də/ḍə d.-t dəɾ na 0103010701/48, anda: d.-t də 0103040302/15, andaʁ d.-t də 0103030901/75, guannama d.-t də 0103040301/30, jeɾɬaχəʂ d.-t də 0103040302/16, tudɐ̣n d.-t dəɾ 0103010701/65, jaɾasGəməs ḍə d.-t də 0103040301/32, d.-t ḍə ɐ̣ ḍə 0103050301/11, poʁɐ̣daɬmaʰḍe d.-t ḍə 0502020101/114, məs ͡ɬa niːɣəlin d.-t ḍə 0202020401/06, məs niːɣəlin d.-t ʧəɾ 0202020401/05, məs lienʃilin d.-t ʧəɾ 0202020401/07.

d.-ɣo: boɬḍʊʁoj d.-ɣoː 0203020302/15.

d.-ɣo søz d.-ɣo 0202030601/75(3), aq donnəʁ d.-ɣə 0203020403/04.

d.-ɣə dəɾ d.-ɣə dəɾ͡ na 0103040401/51, an͡ d.-ɣə͡ dro: 0103040402/07, pəjɬaχəʂ də d.-ɣə də 0203010702/55, d.-ɣə də ͡na 0203010702/56, daɾɬaːχəʂ də d.-ɣə də 0203010702/61, hʤi͡ βaʁəɾ d.-ɣə də 0203010801/03, maNəβərəʂ də d.-ɣə də 0203010702/62, məndaʁ d.-ɣə də 0203020401/17, təumu d.-ɣə də 0203010301/17, jaʁɬaʰGəɾɬəq d.-ɣə də 0203010301/33.

d.-xəʂ niːʤiβəɾ manəm d.-xəʂ 0202031202/04, niʤiβəɾ aʰt d.-xəʂ 0202031202/04.

d.-xəʂ də/do/ḍə andaʁ d.-xəʂ də 0203010702/48, 0203010702/57, aʰd͡ezeɾ d.-xəʂ də 0202020101/08, guŋdzu də d.-xəʂ də 0203010702/03, d.-xəʂ do 0202020301/21, χoNje d.-xəʂ trə 0203020501/01, daɾɬaʰḍə d.-xəʂ ḍə 0203010702/60, d.-xəʂ ḍə 0103040401/10.

d.-xəʂ mi d.-xəʂ mi 0202020501/88, uʰgun d.-xəʂ mi 0202020501/107, sɐ̣n bəɾ Gəz d.-xəʂ mi 0202020501/107, sɐ̣n bəɾ dʐoʰgaʰrʤan d.-xəʂ mi 0202020501/108, niː d.-xəʂ͡ eɾ 0203020302/02, niʤiβəɾ toɾ gɐ̣zgə d.-xəʂ mi 0202031202/04.

d.-ʂ də/ḍə d.-ʂ də 0103050201/11, d.-ʂ də ͡sa 0102020303/44, aːndaʁ d.-ʂ də 0203010702/60, əʰdɐ̣ɾɐ̣kdin d.-ʂ də 0103050301/09, dərə d.-ʂ də 0103040303/03, don d.-ʂ də dioɾ 0103010304/06, kəsɯ d.-ʂ də 0103040303/03, manən d.-ʂ də

0103010304/07, maNGərt d.-ʂ də ͡na 0103050101/03, ni d.-ʂ də 0202030901/09, søzdə d.-ʂ də 0103010703/15, ʂazd͡aʰrtGə d.-ʂ də 0103010304/23, bə ni͡ere d.-ʂ də 0103010305/76, d.-ʂ də 0103010305/78, tułən d.-ʂ də 0103010306/19, niɣe məndaʁ d.-ʂ ḍə ʝise 0103030701/05.

d.-ʂ eː enẹ nisdin d.-ʂ͡e: 0502020101/109, uzunə jijin d.-ʂ͡e 0502020101/81, ni d.-ʂ͡ẹ 0103030901/23.

d.-ɣə ərnamtarnə d.-ɣə 0103040401/03, 0103040401/52, deʰtdɛrnə d.-ɣə 0103040401/02.

d.-seː ni də d.-seː 0103030702/43.

d.-se d.-se 0203020601/11, am d.-se ʤiu bẹːs taptʂonnəŋ kəsə 0203020401/10, qadi d.-se 0203020401/09, aːm͡ɬa d.-se 0202030605/167, aːm ma d.-se ɬa 0202030601/55, am d.-se 0202030802/02, 0203010702/19, 0203010702/52, am d.-se ͡ɬa 0203010301/59, am d.-sẹ 0103010302/18, am͡ ɬa d.-se 0202030601/14, 0203010701/11, 0203010702/07, 0203010702/41, amGə d.-se ɬa 0202030601/76, amGə ͡ɬa d.-se 0203020201/14, araʰķə d.-se 0202031202/34, at ͡tsaɬ d.-se 0203010301/31, ajda doː d.-se 0103020403/12, 0103020403/17, aʰs də d.-se 0103010702/06, o duɣẹdi d.-se 0203010702/54, o dygə d.-se 0102020303/30, oŋʂəp bẹr d.-se͡ɬa 0202030802/49, ølyrẹn d.-se ma 0203010303/17, pədəʰrge tʂaʁənda d.-se 0103010601/06, pẹɣ͡ ɬa niː d.-se 0203011002/15, badəłə d.-se 0202030203/05, bəɣəŋgə kun də d.-se 0103010601/01, bəʂ dər d.-se 0103010701/112, goł sdambada d.-se 0202030605/08, guoʧyGə d.-se͡ ɬa 0103050102/33, guʤir də d.-se 0103010701/41, gizgə ḍə d.-se 0203010701/25, kəsɯ iʤin d.-se 0203010702/56, kun dər d.-se 0103010702/04, qar ͡χana d.-se 0202030203/06, qadi uʤin d.-se ͡ɬa 0502020101/20, qadi kəsɯ iʤin d.-se ͡ɬa 0203010301/33, qadi iʤin d.-se 0203010303/08, Garaʂ ḍə͡ d.-se͡ ja 0103050101/11, Goj d.-se͡ɬa 0103030802/03, Guzəp də d.-se 0103010701/131, 0103030702/70, Guzət də d.-se 0103010601/74, χan d.-se 0103030203/13, hərap ḍə d.-se 0103030702/63, d.-se ͡ɬa 0203011002/07, 0203020601/08, 0203020601/14, 0502020101/184, mən d.-se ͡ɬa 0202030902/54, məndaʁ d.-se 0103030702/07, məs məʤin d.-sẹ ͡ɬa 0202030605/25, məs d.-se 0202030605/62, 0203020203/20, məs͡ɬa d.-se 0202030802/33, məsdəŋ ɬar͡ ʤin d.-se 0203010303/08, mẹn d.-se 0203010303/17, mẹN qəɬχəʂ͡er d.-se 0203010303/04, niː d.-se 0502020101/176, ni dər d.-se 0103010601/53, 0103010701/68, 0103010701/72, ni də d.-se 0103030702/54, niɣe Gaʰt͡bər Gaʰt͡bər də d.-se 0103030702/61, nidʒik dər d.-se 0103010702/26, d.-se͡ sa 0103010305/95, sarʁarət ḍə d.-se 0103010601/64, sẹn d.-se 0203010701/25, søz d.-se 0103010702/23, surdət də d.-se 0103010601/72, sujra d.-se 0202010703/14, 0203020401/15, sujra uʤin d.-se 0203020601/03, sujra d.-se sa 0203020401/08, 0203020402/25, sujra søz uʤin d.-se͡ɬa 0203010702/51, syjra d.-se 0203020402/12, tajoʧiotḅa d.-se 0203020401/17, vejsɯŋʤɯnəŋ d.-se 0202030802/14, d.-se͡ ja 0103020404/01, jẹt d.-se 0202031202/26, jẹt kømʤɯ d.-se 0202031202/26, joda d.-se 0103010701/103, jodanə d.-se 0103010701/90, joʁur͡ ɬa d.-se͡ɬa 0202030801/10, joʁur mədʒin d.-se͡ɬa 0202030605/167,.

d.-sẹ aːm͡ sa d.-sẹ sa 0203020403/06, bər kəsɯ͡ ɬa d.-sẹ͡ɬa 0202031201/35, kən dər d.-sẹ 0103010701/29, d.-sẹ͡ɬa 0203020601/11, ni dər d.-sẹ 0103010701/66, sujr uʤin d.-sẹ͡ɬa 0203020601/11.

d.-βattsɑ andaʁ d.-βattsa͡ɬa 0202030802/47, bẹɾin d.-βattsa 0103010703/11, kəsə ni d.-βattsa 0103010703/31, mẹn͡ɬa am d.-βattsa͡ɬa 0202030802/50.
d.-βaɬsa χɔsən d.-βaɬsa͡ɬa 0502020101/368.
d.-n βaɾʁa d.-n 0202010502/07, ɢaɾaʁə d.-n 0202030404/15, saɴa d.-n 0202020101/01, 0502020101/447.
d.- andaʁ d.- 0202030902/92, 0502020101/47, deɬa: gẹɬ d.- 0103020403/21, deɬa d.- 0103020301/26(2), dujɬəʁdə d.- 0102020401/33, kunnəʁ də d.- 0102020401/29, kunnəʁ dəɾ d.- 0103020403/17, ɬomaqdan bəɾ d.- 0202030302/05, maɴGəɾt d.- 0103050101/50, mən d.- 0202030902/54, nannəʁ dəɾ d.- 0103020301/24, nannəʁ də d.- 0103020302/20, saŋo: dəɾ d.- 0103020403/16, syz d.- 0103050101/50, ʂazoʂuʁa ndi d.- ḍə dʐa 0103010101/03, ʈysẹk dəɾ d.- 0102020301/45, tʂeɬəʁ dəɾ d.- 0103020301/25, tʂeɬəʁ də d.- 0103020301/25, 0103020302/21, jeɾ͡eʰtəp də d.- 0103040402/18, jẹɾʁo: də d.- 0103020302/21, jo:q dəɾ d.- 0102020301/39, joq dəɾ d.- 0102020301/40, dʐəŋnə d.- 0202030402/11(2), **d.-βaɬ** enẹ͡ βəɾ d.- ͡βaɬ ͡ja 0502020101/207, qaɾosən d.-βaɬ 0103040402/18, **d.- βaɾ** etgə də d.- βaɾ 0203010301/18, əʰtʂəβap ḍə d.- βaɾ 0203010801/07, pədʒa: dəɾ d.- βaɾ 0203030102/01, badʐudʐɯ də d.- βaɾ 0103010305/68, bəɬuo də d.- βaɾ 0203010701/01, bəɾ as d.- βaɾ ͡ɬa 0202030301/33, daɴGaʰrdigə də d.- βaɾ 0203010801/07, diβəɾ də d.- βaɾ͡ɬa 0203010702/55, diβər də d.- βa:ɾ 0203011001/01, dixəʂ də d.- βaɾ͡ɬa 0203010702/48, dixəʂ dəɾ d.- βaɾ͡ɬa 0203010702/40, diɣə də d.- βaɾ 0203020401/17, fəŋnap dəɾ d.- βaɾ 0203020601/17, kəsɯ də d.- βaɾ 0203020401/04, ɬaɾ ḍəɾ d.- βaɾ 0203020601/02, ɬom diɣik d.- βaɾ 0202030605/169, manəβ də d.- βaɾ 0103010304/22, saɾəʁ aʰt bẹɾ d.- βaɾ͡ɬa 0202030902/47, suɾəβadəβ də d.- βaɾ 0103010305/01, suɾt d.- βaɾ͡ɬa 0502020101/59, ʂɨgə pəḍək ma dəɾ d.- βaɾ 0203010301/20, ʈidə d.- βaɾ 0103010304/09, jaɴdʐɯ dəɾ d.- βaɾ 0103010304/33, tʂoɢeʂ də d.- βaɾ 0103010305/71, ʊngə də d.- βa 0203010301/31, bẹ̣ʰɾk ḍəɾ d.- βa͡ɬa 0201010101/32, keɣəɾəp dəɾ d.- βa͡ɬa 0201010101/22, saɬʁəməs də d.- βa 0203010301/31, ni: d.-βəɾ 0203010702/43, ʂəʂəŋ d.- var 0103030701/12, ɬomaq d.- βoɬ 0202030302/05.
d.-j d.-.j dij 0103050301/11, dij d-.j 0103050301/11, anda: d.-j dij͡ɬa 0103050201/26, anda: dij d.-j͡ɬa 0103050201/26, d.-j dij͡la 0202030604/06, dij d.-j͡la 0202030604/06, d.-j dij͡ɬa 0202031101/22, dij d.-j͡ɬa 0202031101/22, tʉ:j tʉ:j d.-j dij 0202031101/21, tʉ:j tʉ:j dij d.-j 0202031101/21, tʂo:t d.-j dij 0103030702/101, tʂo:t dij d.-j 0103030702/101.
d.-p aɬaʰqdʐɨ bəɬaʰqdʐɨ d.-p 0202030601/58, andaʁ d.-p jaɾɬəʁ ʈusgi͡n eɾ 0202030604/34, a:z d.-p 0203010302/06, d.-p ba ninə ninə diɣẹ: 0103030702/02, d.-p ba ninə diɣẹ: 0103040401/01, d.-p baɾəβ jadij dəɾ 0203020401/19, daʰʂəp baɾ d.-p bəɾ 0202010703/11, d.-p berəp ḍə 0502020101/211, 0502020101/460, d.-p berəp ḍə 0502020101/432, d.-p berəp ḍro 0502020101/275, d.-p bẹɾ βaɾ͡ɬa 0502020101/205, d.-p bẹɾse 0502020101/289, d.-p bẹɾẹn 0502020101/445, d.-p bẹɾɣẹʂ͡ gəni 0502020101/212, d.-p bẹɾɣẹ͡ɬa 0502020101/341, d.-p berɣẹndi͡ɬa 0502020101/276, d.-p gese͡ɬa 0202010901/16, d.-p gẹse 0202020501/63, godʒi d.-p biɾmi dro: 0203010303/14, gyzət d.-p bəɾ 0103030701/07, d.-p gise 0203010301/45, qam eʰɬdzɨ d.-p 0103030802/30, ɢaɾaʁan͡eɾ d.-p gʉk dẹŋərnəŋ 0202030604/72, ɢaḍəʁ d.-p 0202031202/35, ɬomdʐɨ gaɾdamba d.-p bəɾ kəsɯ βaɾ͡e: 0202030605/05, niendʐɨk d.-

p bəɾ 0202030801/01, saɾəʁ joʁuɾ d.-p bəɾ 0203010301/51, se uɬudzʲ d.-p bəɾ 0202031202/09, sgomba d.-p bəɾ 0202030802/04, ʂantap d.-p bə 0202030801/08, ʂuliŋgə d.-p 0202030802/37, ʧyq‿qazəq d.-p bəɾ 0202010703/16, vəgədʒa d.-p‿ɬa 0202030802/32, zʲijye ʂan d.-p məndaʁ‿βəɾ 0202030605/50, dzɻᴇNqəs qan d.-p bəɾ qan 0202030601/45.

d.-βəɾ d.-βəɾ 0502020101/274, pəɾaʂ d.-βəɾ də 0502020101/395, χɔnə d.-βəɾ‿ɬa 0202031202/50, d.-βəɾ‿ɬa 0203020501/12, 0502020101/338, 0502020101/492, maNdə d.-βəɾ 0202020701/21.

d.-βərəβ ʒidʒiŋ d.-βərəβ 0502020101/315, d.-βərəβ‿ɬa 0502020101/315.

d.-β aɬχəʂ‿e d.-β‿ɬa 0103010304/48, andaʁ d.-β 0202030605/18, andaʁ‿ɬa d.-β‿ɬa 0202031202/58, d.-β andaʁo mandəɾχəʂ də‿sa 0103010305/59, op dɾo d.-β 0202030605/84, ogaŋ d.-β 0103040403/55, otGəɬʁaG‿eː d.-β 0203020403/03, 0203020403/03, øɬəɾɣə d.-β‿ɬa 0103040405/30, uzaq dəɾ d.-β 0502020101/452, βəɾ datqəʂ də d.-β‿ɬa 0202031202/28, beɾin d.-β 0502020101/82, bəχəʂ ḍə d.-β‿ɬa 0202031202/47, dientʂa diatdə d.-β 0202030801/23, gumus qɔNGəɾaʁə d.-β 0202030104/05, gujin d.-β 0103040403/59, qaɬqa dioʰdʒin d.-β 0202010701/16, qoɬəp baɾ‿e d.-β 0103040601/12, Gaɾaʁə d.-β ɬa 0103040405/11, χɔ‿ɬa boʰɬḍu ʁe d.-β‿ɬa 0202031201/35, d.-β‿ɬa 0202010901/63, 0502020101/221, maɬʁa‿ɬa d.-β‿ɬa 0202031202/47, maN d.-β 0202020501/23, noɬo də d.-β 0103040405/11, ni dəɾə d.-β‿ɬa 0103050101/56, sojʁə d.-β 0103040405/53, ʂaɬdaN d.-β 0202030902/01, ʧyq‿qazəq d.-β 0202030104/06, ʧyq‿qazəq d.-β‿ɬa 0202030104/01, tʂoGe d.-β 0202030605/123, d.-β‿ja qəχGəɾk gᵉɬ‿na 0102040301/16, jeleɣədzʲ d.-β 0103040405/47, dzɻotba d.-β‿ɬa 0202030801/07.

d.-u oj də d.-u 0103050304/12, bəɬɣəməs ḍə d.-u 0103040601/03, daGəN d.-u 0103040403/57, d.-u qɔɬoː‿ɬa 0103030901/59, hadzɻəβ də d.-u 0103030702/108, nᵉɣə dəɾ d.-u 0103040401/08, ni dəɾ d.-u 0202020301/06, ʃiʂi də d.-u 0103040401/08, ʧygin d.-u 0103040401/27, 0103040401/28, 0103040401/36, toleɾ d.-u 0103050304/10, jaɬadəβat d.-u 0103040405/25, joG‿ᵉɾni d.-u 0103050304/11.

d.-o uzaqGaː dzɻoɾin d.-oː 0102020401/03, jaʰGəNGaː dzɻoɾin d.-oː 0102020401/05, dzɻoɾin d.-oː 0103020301/02, 0103020301/03, 0103020403/02, 0103020403/03, andaʁ d.-o 0103010303/17, 0103030702/91, adzɻəʁ d.-o 0103020403/18(2), oɬʁe d.-o 0202030601/71, beɾin d.-o 0102020301/05, dəɾəɣ d.-o 0103020403/20(2), gøβ eɾ d.-o 0103050303/23, qaɾosən d.-o 0102020401/49, d.-o məndaGo 0103010703/32, məndaʁ d.-o 0202030601/80, syjlin d.-o 0103050303/21, 0103050303/30, ʂuʂu tejɬap beː d.-o 0102040301/01, toleɾ d.-oː 0103050304/08, d.-o jeɾɬo də 0103050301/14, jiməʰt giv‿eːɾ d.-o 0103050303/24, dzɻoɾin d.-o 0102020301/03.

d.-βaḍəβ senəŋgə‿e d.-βaḍəβ 0103010703/10.

d.-k d.-k giβaɬmas do 0103010602/10, d.-k gᵉse 0202030901/09, d.-k gisə‿ɬa 0202030603/02, d.-k gise 0202031201/06, 0202031201/17, d.-k gise 0202031201/36, d.-k gise‿ɬa 0202031201/21, d.-k giseʲ‿ɬa 0202020501/56, d.-k gᵉse‿sa 0203020601/01, d.-k gise 0202020501/01, 0202030901/04, 0202031202/04, 0203020601/13, 0203020601/19, 0203020601/26, d.-k gise‿ɬa 0203020601/14, d.-k giseʲ 0202030902/132, d.-k gise‿ɬa 0202030902/31, 0202030902/130, d.-k kise 0103050102/08, 0202031201/04(2).

d.-ɣᵉʂ d.-ɣᵉʂ‿gəni‿ɬa 0502020101/367.

d.-sdərɣiʂ͡ɬa sözdə d.-sdərɣiʂ͡ɬa 0201010101/27.

d.-ɣe d.-ɣe 0502020101/54, 0502020101/368, ahḍəʁɬamo d.-ɣe 0502020101/377, andaʁ d.-ɣe 0202030402/41, 0502020101/289, andaʁ d.-ɣe ɬa 0203020202/13, andaʁa d.-ɣe͡ɬa 0203020202/05, andaʁ andaʁ d.-ɣe 0203010702/62, adzᶎa adzᶎa d.-ɣe di 0202020301/05, etgə d.-ɣe βoɬsa͡ ɬa 0502020101/307, oɬʁe d.-ɣe 0203011001/07, uzuq qap d.-ɣe 0502020101/426, peːrsgẹ di-ɣe 0203020201/18, putuʁuj d.-ɣe Gədiɣe 0203020202/03, puʈə ʁoːj d.-ɣe͡ɬa Gədiɣe 0203020202/13, puʈə ʁoj d.-ɣe Gədiɣe 0203020202/19, bej jaʁɬaʰqər d.-ɣe 0202030802/31, bɔːχəʂ də͡na d.-ɣe 0202030402/68, βaɾ ͡eɾ d.-ɣe 0202030301/10, d.-ɣe dəŋnaβərʁan ͡eː də 0202030103/15, derβeɣe oːɬdə d.-ɣe 0202030402/27, dəGəraʁa d.-ɣe 0103030901/69, guaɬa d.-ɣẹ bəzge 0202030701/06, gue nimi d.-ɣe də͡na 0202030301/20, køməβaḍə d.-ɣẹ 0203020402/22, Gajɬaβər də d.-ɣe 0202030401/34, χəNnap ḍə d.-ɣe 0202030402/51, ʤyɣer βoʰɬḍə d.-ɣe 0203020203/12, d.-ɣe ɬa 0203020101/02, ɬəguaNʤɯ d.-ɣe 0203020402/19, maNqəʂ͡e d.-ɣe 0202030404/18, maNGə d.-ɣe 0502020101/225, məndaʁ d.-ɣe 0502020101/54, 0502020101/440, ni d.-ɣe 0502020101/373, ni d.-ɣe də 0202030301/20, saɬəp baɾ͡er d.-ɣe͡ɬa 0203020202/08, šəleɾ jaʰʂ oɬərəp baɾ mẹ d.-ɣẹ 0202030802/25, seːn suruːβ də d.-ɣe 0203011002/25, seʰqdoɾ d.-ɣe͡ɬa 0202030801/01, taɾiɬaʰḍeː d.-ɣe 0203010302/07, tajoɣʃiotḅa d.-ɣe 0203020401/17, tʂəŋlidʐialia d.-ɣe 0203020401/01, d.-ɣe jadat ḍə 0502020101/10, jaʁəɬasGə d.-ɣe 0502020101/259, jaχʂ oɬ d.-ɣe 0502020101/338, jozGərʁə d.-ɣe 0202030301/10, jiɣəʂ͡e d.-ɣe 0502020101/99, zʐːqdə d.-ɣe 0103010705/18.

d.-ɣẹː niːɣə d.-ɣẹː 0203020202/05, ninə d.-ɣẹː 0103030702/02, 0103040401/01.

d.-ɣẹ d.-ɣẹ 0502020101/57, 0502020101/59, 0502020101/454, andaʁ d.-ɣẹ 0202030402/08, 0202030802/54, 0203010702/43, ølyɾɣə d.-ɣẹ 0502020101/69, uʂ ʂɨdəliŋ baɾ͡eɾ d.-ɣẹ dɾo 0202030605/132, βeɾəβər dəɾ d.-ɣẹ 0202030103/17, dəuɾaʁo d.-ɣẹ 0202030601/01, goːʂ d.-ɣẹ bəɾ βəɬʁaʁan͡ ẹɾ 0202030605/84, gøʰp d.-ɣẹ 0203010303/06, kømŭp ḍə d.-ɣẹ 0103040302/18, qaːʈdə d.-ɣẹ 0103010705/30, qənə d.-ɣẹ 0502020101/371, Gədik gẹɬ d.-ɣẹ͡ɬa 0203010301/39, d.-ɣẹ͡ɬa 0203011002/12, 0502020101/14, 0502020101/136(2), 0502020101/152, 0502020101/186, 0502020101/189, 0502020101/367, 0502020101/48, maN d.-ɣẹ 0502020101/289, maNẹn d.-ɣẹ 0202010502/24, 0502020101/221, mənə d.-ɣẹ 0502020101/219, ni dip bej͡ ɬa d.-ɣẹ 0103040301/11, seʰqdoɾ saʰɬḍə d.-ɣẹ͡ ɬa 0202030801/02, surt d.-ɣẹ 0502020101/58, ʂɨɬʁasdẹɾ d.-ɣẹ dɾo 0202030605/131, teɾɣə d.-ɣẹ deɬə 0103030901/41, tʂɨŋliɬap baɾ͡e d.-ɣẹ 0203020101/01, d.-ɣẹ jadej də 0202030402/06, jadẹj ḍə d.-ɣẹ͡ ɬa 0502020101/356, jaʁəɬasin d.-ɣẹ 0502020101/260, jaʰʂəp d.-ɣe 0502020101/292, zeɾdəp baɾəp baɾ͡eː d.-ɣẹ͡ni 0203020402/16.

d.-ɣi andaʁ d.-ɣi 0202020501/27, 0202020501/87, 0202030605/122, 0202030902/52, 0202030902/126, andaʁ d.-ɣi͡ ɬa 0202020701/22, 0202030902/29, 0202030902/48, 0202030902/85, anḍaʁ d.-ɣi 0202030605/18, 0202030605/141, ajnokun taʁ d.-ɣi 0202030605/49, əʰɾḍi oʰɬḍə sa d.-ɣi 0202030902/84, d.-ɣi ẹni uʂ joɾɬəβ ḍə 0103010305/80, oɬəɾin d.-ɣi͡ ɬa 0202030902/93, oj͡ ɬa Gajɬa d.-ɣi 0202030605/161, ojinnə ẹtgi d.-ɣi 0202030605/73, ølyɾmeʰḍə d.-ɣi ma 0202020501/45, peɣ͡eɾ d.-ɣi 0203011002/06, baʰdərotqəʂ ḍə d.-ɣi 0103050301/31, baʰsəβərʁe d.-ɣi 0502020101/52, bẹɾin d.-ɣi 0202020501/89, daɾɬatqəʂ ḍə d.-ɣi 0202030601/43, d.-ɣi dəɾ 0203020403/03, dẹlik gilin d.-ɣi 0202030605/123, dẹmtʂa diatdə d.-ɣi͡ ɬa

0202030801/22, dientʂa diatḍə d.-ɣi ˉɬa 0202030801/23, fagə ʃiŋlia d.-ɣiˉ ɬa 0203020402/26, gøʰkədəp baɾˉ eɾ d.-ɣi 0203010502/08, køken d.-ɣi maː βəɾ aˉt tsaɬt dəɾˉ qan 0203020501/27, ɢajsə kun joɾə gise diadiːn d.-ɣiˉ ɬa 0103010306/09, ɢaɾaβəɾ d.-ɣi 0502020101/427, ɢaɾaʁəɬaɾʂˉ e d.-ɣi ˉɬa 0502020101/356, d.-ɣi ˉɬa 0203020501/13, d.-ɣi ʒiʁɬaʁanˉ eː də 0202030902/32, d.-ɣi ʒiʁɬaʁa ˉɬa 0202030902/55, 0202030902/87, maɴ d.-ɣi 0502020101/221, maɴdẹː d.-ɣi 0202020701/22, məndaʁo d.-ɣi 0103010702/45, məndaʁ dip do d.-ɣi ˉɬa 0202030902/65, minik dzʐəŋnin d.-ɣi 0202030802/45, naʁəɬʁeɾ d.-ɣi 0202030605/24, nədʒik də d.-ɣi 0202030902/52, noʰɬḍə d.-ɣi 0202030902/44, nisdap baɾˉ ẹɾ d.-ɣi 0202030902/16, nisdaχəʂˉ ẹ d.-ɣi 0202030902/101, nisdaχəʂ ˉeɾ d.-ɣi ˉ ɬa 0502020101/44, seːn suɾuβuɾ də d.-ɣẹk 0203011002/27, ḍə ˉna d.-ɣiˉ kəne 0103010705/23, tutin d.-ɣi 0202030605/09, tʂam unḍə d.-ɣi ˉɬa 0202030801/13, d.-βatɢaˉɬa 0202030902/72.

d.-gẹn seɴ ɢaʰɾḍə d.-gẹn ẹː ḍə 0202030401/27.

d.-ɣen d.-ɣen aɴnaʁaˉɬa 0502020101/176, d.-ɣen eː də 0202030402/20, d.-ɣẹnˉɬa 0203010302/04, d.-ɣen eː ḍə 0202030402/04, 0202030402/11, 0202030402/66, 0202030402/74.

d.-ɣẹn aʁa unmẹ d.-ɣẹn ẹː də 0103010705/49, andan beːɾə d.-ɣẹn ˉeɾ ˉdə 0202030604/51, andan beːɾə d.-ɣẹnˉeɾ 0202030604/59, d.-ɣẹn eː ḍə 0202030401/06, 0202030401/23, 0202030401/32, 0202030401/33, 0202030402/13, 0202030402/28, 0202030402/34, 0202030402/37, 0202030402/38, 0202030402/42, 0202030402/52, 0202030402/63, 0202030402/76, 0202030403/11, 0202030403/12, d.-ɣẹn eː də 0202030401/30, 0202030402/22, d.-ɣẹnˉeː də 0202030402/38, 0202030402/54, d.-ɣẹn ˉeː ḍə 0202030401/07, 0202030401/09, 0202030401/17, 0202030401/25, 0202030402/07, 0202030402/37, 0202030402/47, d.-ɣẹn eː tə 0202030402/09, 0202030402/10, 0202030402/14, 0202030402/61, 0202030402/68, d.-ɣẹn eː ʄə 0202030402/15, 0202030402/56, 0202030402/67, 0202030402/71, d.-ɣẹn e də 0202030301/29, 0202030402/72, d.-ɣẹn e do 0103020304/04, d.-ɣẹn e ḍə 0103020304/03, 0103020304/26, 0103020304/29, 0202030402/29, d.-ɣẹn ˉeɾ ḍə 0202030401/10, d.-ɣẹn ˉeɾ ḍij ḍə 0202030601/30, 0202030604/74, d.-ɣẹnˉ ẹɾ ʄij ḍəɾ 0202030605/24, d.-ɣẹn e tə 0202030402/21, d.-ɣẹnˉẹː də 0202030401/29, d.-ɣẹnˉẹː ḍə 0202030605/28, d.-ɣẹnˉẹɾ ḍij ḍəɾ 0202030601/37, 0202030605/143, 0202030605/147, d.-ɣẹn ˉẹː ḍə 0202030401/19, 0202030401/30, 0202030402/06, 0202030402/77, 0202030404/09, 0202030404/10, 0202030404/11, 0202030404/13, d.-ɣẹn ˉẹ tə 0202030402/12, 0202030402/16, d.-ɣẹnˉ ẹː dij də 0202030401/29, d.-ɣẹn ẹ ḍə 0103020304/20, d.-ɣẹnˉẹɾ dij də 0202030601/22, d.-ɣẹnˉẹɾ ḍə 0202030601/35, d.-ɣẹn ẹ ḍə 0202030404/06, d.-ɣẹnˉi: ḍə 0202030404/17, aːnaˉɬa ʂɨdaʁə dɾo d.-ɣẹn eː dəɾ 0202030301/37, aɬβat d.-ɣẹn ɢajdan ʄaʰqqəʂˉeː 0103030702/19, andak kəsɯ ɣep də d.-ɣẹnˉẹɾ didə 0202030103/10, andaq d.-ɣẹn eː də 0202030301/36, andaʁ d.-ɣẹn eː də 0202030301/15, 0502020101/100, andaʁ d.-ɣẹn ẹ ḍə 0502020101/469, uzəˉɬa ɢajleːnə d.-ɣẹn eː də 0202030301/24, uzuŋgi d.-ɣẹn ˉɬa 0502020101/377, bəɾ jaɴʤɯnə d.-ɣẹn ẹ də 0502020101/423, bərənəŋ niːɣəˉeɾ d.-ɣẹnˉẹ 0203020203/15, beːɾə gẹɬɣindiˉɬa sen ʒi d.-ɣẹn eː də 0202030301/03, təŋnaβatɢa maɴẹn d.-ɣẹn eˉː ḍəˉ ɬa 0202030103/14, tio fəχuo dzɻialia d.-ɣi 0202010901/21, ɢejdaː ma joq də d.-ɣẹn də 0103010705/30, χuɾaːˉ jeɾ d.-ɣẹnˉẹː dij ḍə 0203020203/15, ʒip boɬʁəməsˉeɾ d.-ɣẹnˉ ẹː

ḍə 0203020203/16, ʤyyɐr oʰłḍə d.-ɣẹn͡ẹː ḍə 0203020203/12, ʤyyɐr βoʁə ḍər d.-ɣẹn͡eː 0203020203/06, jɑχṣ͡ɐr d.-ɣẹn͡ẹː 0203020203/10, zɐrtək gił d.-ɣẹn͡e ḍə 0203020203/23.

d-ɣin ɑndɑʁ d.-ɣin ẹː də 0202030301/18, ɑndɑʁ d.-ɣin e ḍə 0202010503/12, ɑndɑʁ d.-ɣin ẹ ʝə 0202010503/04, ɑndɑʁ d.-ɣin ẹː 0202030605/36, ɑndɑʁ d.-ɣin͡ẹr dij dər 0202030605/68, ølyrin d.-ɣin͡ẹr 0202030605/99, ɑndɑʁ d.-ɣin͡iː 0203010702/50, ɑndɑʁ d.-ɣin iː dər 0202030103/12, ɑndɑʁ d.-ɣin͡iː də 0202030902/46, ɑndɑʁ d.-ɣin͡iː ḍə 0202030902/51, 0202030902/56, ɑʰtḅɑ d.-ɣin͡ẹː ḍə 0202020401/10, d.-ɣin bəṣ ḍə 0103030901/57, d.-ɣin də 0103020302/21(2), d.-ɣin e də 0103020304/07, 0103020304/20, 0103020304/25, 0103020304/30, d.-ɣin͡ɐr ḍə 0202030604/45, d.-ɣin ẹː də 0103020304/18, 0202030301/22, 0202030301/29, 0202030301/32, 0502020101/154, 0502020101/403, d.-ɣin͡ẹː də 0202010502/10, 0202010502/16, 0202010502/20, 0202010503/15, d.-ɣin ẹː ḍə 0202010503/05, 0103010705/48, 0502020101/61, 0502020101/117, 0502020101/282, d.-ɣin͡ẹː ḍə 0202010502/08, 0202010502/09, d.-ɣin ẹ də 0103020304/10, 0103020304/11, 0103020304/13, 0103020304/26, 0103040405/12, 0103040405/57, 0202030604/45, d.-ɣin͡ẹ də 0202010502/07, 0202010502/10, d.-ɣin ẹ do 0103020304/08, d.-ɣin ͡ẹ ḍə 0202010502/05, 0202010502/06, 0202010502/10, 0202010502/11, 0202010502/16, 0202010502/17, 0202010502/22, 0202030401/34, d.-ɣin ẹ ḍə 0103020302/02, 0103020304/22, 0502020101/26, 0502020101/53, 0502020101/88, d.-ɣin ͡ẹ ʝə 0202010502/07, d.-ɣin͡ɐr ḍij ḍər 0202030605/112, d.-ɣin͡ɐr ʝij ḍər 0202030604/75, d.-ɣin ͡ẹr də 0202030601/63, 0202030601/54, d.-ɣin͡ẹr ḍə 0202030605/100, 0202030605/133, d.-ɣin͡ẹr ʝij ḍə 0202030604/76, d.-ɣin͡ẹr dij də 0202030604/21, d.-ɣin͡ẹr dij də ͡nɑ 0202030604/45, d.-ɣin͡ẹr ḍij ḍə 0202030601/64, 0202030604/22, 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/25, 0202030604/27, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/39, 0202030604/40, 0202030604/54, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/77, d.-ɣin͡ẹr ḍij ḍər 0202030604/67, 0202030604/68, 0202030604/71, 0202030605/19, 0202030605/21(2), 0202030605/57, 0202030605/58, 0202030605/111, 0202030605/115, 0202030605/124, 0202030605/139, 0202030605/160, d.-ɣin͡iː ḍə 0202010503/10, 0202030605/155, 0202030605/163, 0202030902/15, 0202030902/18, 0202030902/19, 0202030902/28, 0202030902/41, 0202030902/83, 0202030902/96, 0202030902/123, 0502020101/427, 0502020101/157, 0502020101/159(2), d.-ɣin iː də 0103010705/40, 0103010705/45, 0202030404/06, 0502020101/164, 0502020101/406, d.-ɣin͡iː də 0202030605/71, 0202030902/20, 0202030902/23, 0202030902/27, 0202030902/30, 0202030902/33, 0202030902/36, 0202030902/38, 0202030902/42, 0202030902/73, 0202030902/74, 0202030902/89, 0202030902/97, 0502020101/427, 0502020101/436, d.-ɣin iː ḍə 0202030404/14, 0202030605/64, 0202030605/65, 0502020101/91, 0502020101/94, 0502020101/96, 0502020101/121, 0502020101/163, 0502020101/209, 0502020101/328, 0502020101/447, d.-ɣin͡i də ͡nɑ 0103010701/21, d.-ɣin i də 0103010705/41, d.-ɣin i ḍə 0502020101/471, d.-ɣin͡i ḍə 0202030404/12, 0202030404/15, 0202030605/23, 0202030605/109, 0202030605/105, 0202030605/133, 0202030605/136, 0202030605/137, 0502020101/252, məndɑɢɔ ͡łɑ d.-ɣin ͡iɾ 0103010701/14, d.-ɣin͡ iɾ dij də 0202030605/44, d.-ɣin ͡iɾ ʝij ʝər 0202030605/79, d.-ɣin͡dəɣədi 0202010503/11, d.-ɣin ḍi ḍə͡ɾ nɑ 0103010701/18, d.-ɣin i ͡di ḍəɾ ͡nɑ 0103010701/19, d.-ɣin diːdi 0103010702/35, d.-ɣin ͡duɣdi ͡łɑ 0103010703/16, ɑndɑʁ d.-ɣin ẹː də 0103040405/33, undumin d.-ɣin ͡ẹr

0202030601/69, uzə senə ʒiɣəʂ͡ɐr d.-ɣin͡ɐ̣r də 0202030301/02, uzə naʁəβ jozɢər d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/08, uzuɣɐ̣ tutbin gojoq dro d.-ɣin i: d̥ə 0103040405/15, d.-ɣin dəɣədi 0202030601/52, 0202030604/33, 0202030604/54, 0202030604/59, d.-ɣin duɣədi͡ɬa 0202030601/64, boʰɬdu ʁe d.-ɣin 0202031201/33, dɐɲər ana d.-ɣin uʂ ɢadənnə 0502020101/374, gonə ma terəβaɬ d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/12, kəsleɾ d.-ɣin͡ɬa 0103040401/75, kuaɬuβat d.-ɣin i də 0103040405/18, qanɢa d.-ɣin͡i ʝij ʝər 0202030605/90, ɢəjɔq də d.-ɣin i: d̥ə 0202031202/49, hadzɻ̊qdə jandəɾin d.-ɣin ɐ̣: d̥ə 0202030301/33, limoɬəq d.-ɣin͡i 0203011002/15, torɬaʂ naɾsə diɣmi d.-ɣin͡ɐ̣ dij də 0202030901/18, saɴa βeɾin d.-ɣin͡ɐ̣:͡d̥ə 0202030105/04, seŋ gonə ma terəβaɬ d.-ɣin ɐ̣: dəɾ 0202030301/14, sen jozqanəχəʂ͡ɐr d.-ɣin e: də 0202030301/26, seŋ gonə terəβaɬ d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/11, senə jozɢəɾinə d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/09, ʂɨgə χan oɾuʁ tuʰtusin d.-ɣin ͡ɐr dij də 0202030601/46, tejdaʰd̥ə d.-ɣin ͡i dəɾ 0202020401/16, tutqəʂdə saɬet d.-ɣin͡ɐ̣r 0202030301/15, topdzɻ̊inə veɾ d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/16, tʂa kegdinə βeɾ d.-ɣin ɐ̣: də 0202030301/16, jaɬdaɬ sezɻ̊dəmɐ̣s dro d.-ɣin͡i d̥ə 0103040405/10, jiʁɬaβ noʰɬd̥ə d.-ɣin e: də 0202030301/06.

d.-gin d.-gin ɐ̣: də 0103030901/62.

d.-βatɢan d.-βatɢan ɐ̣: də 0103030201/33, d.-βatɢan d̥ə 0103020302/23, mandzanbehdʒi d.-βatɢan bəɾ ʒeɾ oɬəɾəp d̥ə 0502020101/449, d.-βatɢan nimeɾ 0202030301/38, daɢa d.-βatɢ̥an bəɾ ʂɨdzɻ̊ou niennəŋ bəɾ pədəɣ 0202031202/05.

d.-oʁanda andaʁ d.-oʁanda 0103030901/01.

d.-ɣindʒi aɾsən d.-ɣindʒi 0202031202/26.

d-ɣɐ̣nnə aʰga tʂodəŋnəŋ d.-ɣɐ̣nnə aɴnaʁəməs d̥ə 0502020101/188, aʰga tʂodəŋ d.-ɣɐ̣nnə qɔsə bəɬəβaɬəp d̥ə 0502020101/218, unuβ͡ ʂɨdaʁe d.-ɣɐ̣ndi 0502020101/54, geseɾnəŋ d.-ɣɐ̣nnə aɴnaʁa 0502020101/188, maɴgə d.-ɣɐ̣ndi͡ɬa 0502020101/226,

d-ɣɐ̣ndi a:məɬaɴ χan d.-ɣɐ̣ndi͡ ɐ̣: dəɾ͡ na 0103010601/12, bəɣən ma d.-ɣɐ̣ndi 0103040401/05, gøʰɾdəm gøɾmeʰdəm d.-ɣɐ̣ndi 0502020101/348, ɢoj dəɾ d.-ɣɐ̣ndi 0103010701/56, d.-ɣɐ̣ndi͡ ɬa 0502020101/458, məndaɢa d.-ɣɐ̣ndi 0103010701/06, temən χan d.-ɣindi ɐ̣: də͡na 0103010601/14, tejdasdəɾ d.-ɣɐ̣ndi 0202020401/16, tɔqdaʁəməs ʝəɾ d.-ɣɐ̣nd̥i 0202030601/51.

d.-ɣindi d.-ɣindi 0103010701/51, 0103010701/116, 0103010702/10, 0103010702/14, 0103010702/17, 0103010702/19, 0103010702/51, 0103010702/63, 0103010702/77, 0103010702/88, 0103030702/106, 0203020203/22, aβagaleɾ ma d.-ɣindi 0103010701/94, aq jaʁan ɬa d.-ɣindi 0103030702/22, aq jaʁan ma d.-ɣindi ejno 0103030702/92, anda d.-ɣindi 0103010702/21, amər dɾəm d.-ɣindi 0502020101/359, andaʁ d.-ɣindi 0202030605/07, 0202030605/56, 0202030605/149, 0202030902/56, 0202030902/81, 0502020101/37, 0502020101/267, andaʁ d.-ɣindi͡ ɬa 0502020101/351, ajdəβat d.-ɣindi 0502020101/389, aʰdin d.-ɣindi 0202020401/10, aʰs aʰdzɻ̊enə d.-ɣindi 0202030601/19, əʂse d.-ɣindi 0103010702/79, əʰɾdi oʰɬd̥ə d.-ɣindi 0202030902/67, ułu gɐ̣rnə d.-ɣindi 0103010701/128, pɔqɢə d.-ɣindi 0103040302/15, bə d.-ɣindi 0502020101/441, bə ma d.-ɣindi 0103010701/08, 0103010701/45, 0103010701/112, bə joda ma d.-ɣindi 0103010701/105, d.-ɣindi i di 0103010702/30, 0103010702/83, bəɾ dzɻ̊əŋzɯ d.-ɣindi 0502020101/323, beɾaɢənda d.-ɣindi 0103010702/08, boz ɢoj ma d.-ɣindi 0103030702/35, gyk ułu aq jaʁan ma d.-ɣindi 0103010701/39, gioŋəɬə d.-ɣindi 0103010702/84, giɣigəni d.-ɣindi 0103010702/57, giɬmɐ̣ʰd̥ə d.-ɣindi 0202010503/12, geʰd̥əɾəp bɐ̣ɾ d.-ɣindi

0502020101/142, keɣər d.-ɣindi 0202030301/16, 0202030301/19(2), keɣər d.-ɣindi͡ʂi 0202030301/19, kun dər d.-ɣindi 0103010702/81, kunnə d.-ɣindi 0103010701/03, 0103010701/126, 0103010701/77, 0103010701/81, 0103010701/86, qan d.-ɣindi 0103030702/14, 0103030702/16, 0202030604/24, qan ma d.-ɣindi 0103010701/20, qarmaNGə d.-ɣindi 0103030201/27, qejgaʁəła ɸa^{h}rdəm d.-ɣindi 0202030902/99, qənə d.-ɣindi 0502020101/135, Goj͡ǯʂdigə d.-ɣindi 0103010701/52, χəsə d.-ɣindi 0103010701/47, χan d.-ɣindi 0103010701/22, 0103010701/23, 0103010701/23, ʒi d.-ɣindi 0502020101/90, dzɻejsaNler ma d.-ɣindi 0103010701/36, dʒø^{h}gəkəʂ də d.-ɣindi 0202030604/16, d.-ɣindi ͡ła 0202030301/16, 0103010705/44, 0103030901/40, 0202030902/29, 0502020101/26, 0502020101/82, 0502020101/84, 0502020101/141, 0502020101/194, 0502020101/250, 0502020101/334, 0502020101/360, 0502020101/3670502020101/377, maNqəʂ͡ er d.-ɣindi 0502020101/44, maNqəs qanGa d.-ɣindi 0502020101/214, maNGə d.-ɣindi 0502020101/225, 0502020101/226, mənə ma d.-ɣindi 0103010701/97, mənə ma ẹni d.-ɣindi 0103010701/64, məndɑ d.-ɣindi 0103010701/42, məndaʁ d.-ɣindi 0502020101/49, məndaʁa ma d.-ɣindi 0103010702/65, mo ła d.-ɣindi 0103030702/18, min d.-ɣindi ͡ła 0103030702/92, nẹɣə d.-ɣindi 0103030201/27, no^{h}łḍə d.-ɣindi 0202010502/05, 0202030902/95, ni diɣe də d.-ɣindi 0202030301/20, niɣəłxəʂ ḍə d.-ɣindi 0502020101/23, nisda d.-ɣindi 0202030605/69, nisdaʂ͡ ẹr d.-ɣindi 0202020401/18, sen uzuŋ bar d.-ɣindi 0202030301/33, ʃidʒəβa^{h}łḍə d.-ɣindi 0103010702/71, ʈusgin d.-ɣindi 0103010701/15, ʈa^{h}Ga ͡ła d.-ɣindi 0103010702/90, d.-ɣindi ͡ja ͡sa 0103020302/24, d.-ɣindi ͡ja 0103020304/18, jaːz d.-ɣindi 0202030301/15, janda d.-ɣindi 0502020101/170, jaz d.-ɣindi 0202030301/18, joda d.-ɣindi 0103010701/98, ʤaNtsu͡ ła d.-ɣindi 0202020501/42.

d.-ɣində d.-ɣində 0103020304/27, uzuŋ tʂoGe d.-ɣində͡ ła 0202020501/29, Gara d.-ɣində 0202030601/39, d.-ɣində͡ ła 0502020101/240.

d-ɣinḍi d.-ɣinḍi 0103020304/16, anasəNGa d.-ɣinḍə 0502020101/86, andaʁ d.-ɣinḍi 0202030601/28, pəqḡə d.-ɣinḍi ͡ła 0103040302/15, gojoq dər na d.-ɣinḍi 0103010702/75, kəsə d.-ɣinḍi 0103010705/38, kun dər na d.-ɣinḍi 0103010701/127, səqqəʂ͡ e d.-ɣinḍə 0502020101/87, ʈusin d.-ɣinḍi 0103010701/22.

d.-ɣindin daʤiti d.-ɣindin͡ ła 0203020601/27, d.-ɣindin soŋ 0103030202/01.

d-ɣeːk d.-ɣeːk dimi ḍər͡ na 0202030103/03.

d.-ɣek andzɻaNłəq d.-ɣek mi də 0203010301/27, derβeʤin d.-ɣek 0202010501/03, d.-ɣek nimi də 0202020101/11, 0202020201/05, d.-ɣek nimi ḍə 0202020101/02, 0202020101/04, 0202020101/11, toptʂi͡ ła d.-ɣek ẹ^{h}ḵin 0202030301/39, tułum d.-ɣek nimi dər͡ na 0202030306/02, ʧɞrmẹ qejnat ḍə d.-ɣek nimi dər͡ na 0202030305/03, jazmaq d.-ɣek nimi də 0202030308/07, dzɻguoguan d.-ɣek nimi də 0202030308/04,

d.-ɣeḵ køken d.-ɣeḵ͡ ere: 0203020501/27, məs aNa kẹŋge^{h}ɾge d.-ɣeḵ͡ e 0202030103/16.

d.-ɣeg aːrtḡaʂ quβadzɻəq d.-ɣeg͡ eː 0203020402/17, bəχqdzɻa d.-ɣeg͡ eː 0203020402/17, maːNqəs ẹŋgeŋ d.-ɣeg͡ eː 0203020203/03, d.-ɣeg ͡er ͡ne 0202030307/04, 0202030301/39, 0202030301/40, naNtʂa d.-ɣeg͡ e 0202030308/06, nẹrmi d.-ɣeg͡ e 0203010301/38, tułum d.-ɣeg͡ eː 0203010503/04, tienłotʂi d.-ɣeg͡ e 0203020201/21, jiłə d.-ɣeg͡ e 0203010302/03.

d.-ɣẹːg sedẹr d.-ɣẹːg͡ e 0203011001/07.

d.-ɣẹ̣k ɑq ẹnẹ̣k d.-ɣẹ̣k nimi dəɾ 0203020302/11, bədaʁə d.-ɣẹ̣k nimi ḍəɾ 0202030601/07, d.-ɣẹ̣k͡ ẹː dəɾ͡ nɑ 0103010601/23, gɑːmsɯ d.-ɣẹ̣k mi dɾo 0203030101/08, məndaʁ d.-ɣẹ̣k nimi də 0203020401/18, ni d.-ɣẹ̣k ḅoʰɬḍə 0502020101/161, d.-ɣẹ̣k nimi do 0202020101/07, d.-ɣẹ̣k nimi də͡nɑ 0202030802/14, ɢɑs d.-ɣẹ̣k də 0202020101/09, tɑptʂɨ d.-ɣẹ̣k mi dəɾ 0203020401/13, søz d.-ɣẹ̣k nimi ḍə 0202030601/80, syz d.-ɣẹ̣k də 0103030901/12, jɑsən dʐɑʰɢəʰɬḍə d.-ɣẹ̣k mi də 0202010101/05, jɑɴʂəɴχu d.-ɣẹ̣k 0202010703/06, joʁuɾt d.-ɣẹ̣k ͡nimi də 0202030305/01.

d.-ɣẹ̣g ɑɢeːj d.-ɣẹ̣g͡ ẹː 0202020501/07, ɑgɑ d.-ɣẹ̣g͡ eɾe 0203020601/03, bɑχqdaʁɑn kəsɯ d.-ɣẹ̣g͡ ẹː 0203020401/04, buʁɑ n d.-ɣẹ̣g͡ ẹ 0102020303/26, dujtʂɨ d.-ɣẹ̣g͡ ẹː 0203020301/03, hadʐə ͡oʁuɬ d.-ɣẹ̣g͡ eɾ ͡ni 0203020601/61, məndaʁ d.-ɣẹ̣g͡ eː 0203020403/09, niː d.-ɣẹ̣g͡ eː 0203020302/12, tutqəʂ d.-ɣẹ̣g͡ e 0202030301/12, jɑʰtbɑ d.-ɣẹ̣g͡ ẹ 0203020202/17, jemagəu d.-ɣeg͡ e 0203020201/22, jentən d.-ɣẹ̣g ͡eɾ 0203020302/17, jiʁɑŋ d.-ɣẹ̣g͡ eɾ 0203020302/17.

d.-ɣẹ̣g hadʐɨ͡ oʁuɬ d.-ɣẹ̣g͡ eɾ 0203020601/61.

d.-ɣẹ̣ɣ døːge d.-ɣẹ̣ɣ͡ ẹː 0201010102/11, ʁezɯŋ dʐo̞ɬmɑ d.-ɣẹ̣ɣ͡ ẹː ḍə 0203020203/19.

d.-ɣiːk mostɑn d.-ɣiːk 0103040301/39.

d.-ɣik ɑɬɑq ɑʰgɑʁɑ ͡ɬɑ d.-ɣik nimi də ͡nɑ 0202030802/16, ɑndɑʁ d.-ɣik bẹɾ 0202010301/07, ɑndɑʁ d.-ɣik nimi ḍə 0202031201/30, ɑndɑʁ d.-ɣik nimi təɾ 0203020501/23, ɑs ɑʰdʐe̞ːnə d.-ɣik nimi ḍə 0202030601/19, ɑjt də d.-ɣik mi do 0202030802/03, ɑʰtdə jẹ̞ɬdẹ̞ʰḍə d.-ɣik nimi ḍə 0202031201/32, oʁuɬʁɑ ěteʰptʂit d.-ɣik nimi ḍə 0203020401/18, ojnəŋ kəsɯ d.-ɣik nimi ḍəɾ 0202020401/22, d.-ɣik iː də 0103030901/32, d.-ɣik bəɾmi də 0103030901/33, d.-ɣik mi də 0202020701/51, d.-ɣik ͡mi də 0103050301/28, peɣəɾʤik d.-ɣik bəɾmi də 0103010304/72, bɑʰdʐ͡ ɑzɑqdɑn͡ ɬɑ d.-ɣik nimi ḍo 0202031202/04, bəɾ ɑs d.-ɣik nimi ḍo 0202030802/21, d.-ɣik bi ḍə 0202030901/01, ḍɑʰɾdəʁ d.-ɣik 0202020701/06, gɑːmsɯ d.-ɣik͡ ixgẹ̞ːn 0203030101/08, gɑɾɑk d.-ɣik nimi ḍə 0202030601/08, guodʐanjyen d.-ɣik 0103010503/08, keɬəŋgẹ̞ oʰɣuːŋ d.-ɣik nimi ḍə 0203020401/18, qɑɬəʰɾʤɑq d.-ɣik nimi tə 0203010501/08, χejzɯɬəʁ d.-ɣik nimi ḍə 0202020401/22, hɾq ɢɑɾɑp bẹɾ d.-ɣik nimi ḍə 0202030802/23, ɬom d.-ɣik di βɑɾ 0202030605/169, məndaʁ məndaʁ mi d.-ɣik nimi ḍə 0203020401/14, 0203020401/19, d.-ɣik mi ḍə 0502020101/258, d.-ɣik nimi də 0202030605/170, 0202030801/21, 0202010301/07, 0203010702/02, d.-ɣik nimi ḍəɾ 0202030604/02, 0202030604/03, 0202030604/05, 0202030604/09, 0202031201/26, niː d.-ɣig͡ eɾ 0203020302/09, niː d.-ɣik ḍə 0203010301/28, nidʒi ɑdɑʰḍə d.-ɣik nimi də 0202030802/49, ni d.-ɣik də 0203030101/07, d.-ɣik nimi dəɾ 0203020302/10, 0203020302/11, søz d.-ɣik 0202030601/10, søz d.-ɣik nimi ḍə 0202030604/04, sumin d.-ɣik bɑ 0203020601/51, syz d.-ɣik nimi ḍə 0202031202/09, syz mɑ d.-ɣik nimi ḍo 0202031202/19, sɯdaʂɑn peɾək d.-ɣik bəɾmi də 0103010304/61, ʂɨgə ɑs d.-ɣik nimi do 0202030802/21, tɑqɢɑ dɯŋgeʰḍẹ̞ː d.-ɣik nimi ḍəɾ 0203020403/06, tɯŋdisək ɑzɑq d.-ɣik bəɾmi də 0103010304/38, tʂɑ͡ ɬɑ d.-ɣik 0202030801/22, tʂɑn d.-ɣik 0202020101/03, tʂo̞ɬʁɑn boʰɬ̪tə d.-ɣik nimi ʨə 0202010701/02, jɑʰtbɑ d.-ɣik 0202020501/78, jeʰtḅɑ d.-ɣik 0203010502/01, joʁuɾ søz d.-ɣik 0202030601/10, juɑn d.-ɣik 0103040302/13.

d.-ɣiɣ̞ eɾtʂɨleɾ d.-ɣiɣ̞͡ e 0103010703/14, poʰtʂɨ d.-ɣiɣ̞͡ ẹ 0202020501/64, ʃientɑɴ d.-ɣiɣ̞ 0202010901/03.

d.-ɣiːg niː d.-ɣiːg͡ẹː 0203020301/04.

d.-ɣig ɑq jiːzdixḍə d.-ɣig͡i 0202031101/32, ɑndɑʁ d.-ɣig͡ẹː 0203010701/28, d.-ɣig͡ẹ sɑ 0203020402/03, sumɑq d.-ɣig͡i 0202031101/32, bɑːq d.-ɣig͡i 0103010304/39, bej ͡oʰtɑʁdɑ d.-ɣig͡ẹː 0202030802/14, dołʁɑɴ d.-ɣig͡i 0103010305/82, gyzẹt d.-ɣig͡i 0103010304/26, χuɑtojiŋ d.-ɣig͡ẹr 0201010101/01, ʤẹrɣi d.-ɣig͡i 0103010305/25, mɑrʤẹn sərɢɑ d.-ɣig͡i 0103010304/70, ni d.-ɣig͡ẹː 0103010305/80, ni d.-ɣig͡i 0103010305/76, 0103010305/80, 0203020601/61, səmɑːqdʒi̯ d.-ɣig͡ẹː 0202030801/03, jerɣe jerdẹʰḍə d.-ɣig͡ẹ 0203020403/17, jigə d.-ɣig͡iː 0203020301/07, zɯɣərẹ d.-ɣig͡ẹː 0201010101/01.

d.-ɣig ɢɑrʁɑ d.-ɣig͡e 0202020501/42, ʃydẹzɯ d.-ɣig͡i bəʁɑ 0103010304/20, d.-ɣẹn jisɯ də 0103010305/97, tʂɑχu d.-u joq do 0103010101/09, ɑːd d.-min 0103010602/14,

d.-(-ɣik) məz ɑʁɑ dołuɴ qum d.- 0103040301/38, sumɑːq d.- βər ordʒinə 0202010101/06.

d.-ɣẹrɣẹ d.-ɣẹrɣẹ mɑ 0202030604/07.

d.-ɣəle βɑr- d.-ɣəle βɑrmɑsɑ͡ɬɑ 0202030802/45.

d.-β joq ḍə d.-β joq ḍə 0103050201/27, d.-β joq dro 0203010302/06, d.-u joq ḍə 0103050201/27, d.-o joq do 0103050301/27.

d.-mis ḍə χejzɯɬəʁ d.-mis nimi ḍə 0202020401/22, d.-mis nimi do 0203011002/12, joʁuɾ ɢəz d.-mis də 0103050301/29.

d.-min d.-min ḍə 0502020101/444.

d.-ɣəmes sɑɴɑ d.-ɣəmes͡e 0502020101/445, uzu mədʒar hɑɬɬɑntsɑ d.-ɣəmes də 0502020101/446.

d.-mise sen d.-mise 0502020101/386, uzuŋgi d.-mise 0502020101/387, 0502020101/418.

d.-misẹ mɑɴɑ d.-misẹ 0502020101/386, sen dɑn d.-mise͡ɬɑ 0202030802/50, sen mɑː d.-misẹ 0502020101/430, mənə d.-misẹ 0502020101/457.

d.-miɣẹ d.-miɣẹ͡ɬɑ 0502020101/423.

d.-miɣin d.-miɣin͡iː ḍə 0502020101/419.

di < dro “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dš, dšrə, doː, do, duɾ, drə, droː, dro, druː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍš, ḍšrə, ḍo, ḍi, ḍrə, ḍro, tə, təɾ, tər, to, trə, troː, tro, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧro.**

d. diɣindi ͡i d. 0103010702/30, diɣin diː d. 0103010702/35, diɣindi i d. 0103010702/83.

di- < gi- < gel- ? “muhtemelen *gel-* olması gerekir, konuşmacı burada *di-* kullanmış”

d.-t də qɑdej ʤin d.-t də dioɾ 0202030402/43.

diɑɾ < di- βɑr- “değil mi” Bkz. **dioɾ, ḍioɾ.**

d. ɑndɑʁ mi ḍə d. 0203030101/04.

diaːd- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːt-, diaːt-, diad-, diaḍ-, diaʈ-.**

d.-ək ɢəznə d.-ək gẹɬɣindi͡ɬɑ 0203020301/02.

d.-əβ joq də d.-əβ joq də͡nɑ 0203020402/28.

diaːt- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːd-, diaːt-, diad-, diaḍ-, diaʈ-.**

d.-də dẹmtʂɑ d.-də 0202030801/21.

d.-əp tʂɑ d.-əp bɑrsɑ 0202010901/70.

d.-ɢɑ kəmnəŋgənə kəmnəŋ ăsɯkgẹ d.-ɢɑ 0203020402/30, ɢəzdə d.-ɢɑ 0203010303/01.

d.-ɢɑn d.-ɢɑn ʂɨdʒeʂɨ 0103030701/03.

diaːtbɑ “götüren (kişi)” Bkz. **diatmɑ.**

d. hɑːɾo d.͡ɬɑ 0203020402/29.

diad- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːd-, diaːt-, diaḍ-, diat-, diaʈ-.**

d.-əβ də/ḍə ɢəzdə d.-əβ də sɑ 0103010305/38, ɑndɑɢɑ d.-əβ ḍə 0103010305/44.

d.-əβɑdəβ ḍə goʁɑ goʁɑ d.-əβɑdəβ ḍə 0103010306/09.

d.-o də bẹɾə d.-o də 0103050201/09.

d.-i də gudəɾɣi d.-i də 0102040301/08.

d.-iːn ɢɑjsə kun joɾə gise d.-iːn diɣi͡ɬɑ 0103010306/09.

d.-əβɑttsɑ kẹmbẹṣdə mɑndərʁɑ d.-əβɑttsɑ͡ɬɑ 0103010305/13, tɑɬɑʁɑ d.-əβɑttsɑ 0203020403/06, tɑɬɑʁɑ d.-əβɑttsɑ͡ɬɑ 0203020403/08.

d.-əp d.-əp bɑɾʁɑ͡ɬɑ 0502020101/244, d.-əp bɑɾʁɑn 0103010305/73, d.-əp bɑɾʁɑndɑ 0502020101/244, ɢəzdə͡ɬɑ d.-əp bɑɾʁɑṣ͡ɬɑ 0201010101/21.

d.-əβ d.-əβ ixttse 0103010305/69, dẹmtṣɑ d.-əβ 0202030801/22.

d.-ək bər͡βɑṣ kəsɯnə d.-ək giɣindi 0202030601/76, ɢəz d.-ək͡gi:ndi 0103050401/09, ɢəz d.-ək giɣindi 0103050401/02, mɑɴɑ jyen d.-ək gẹ^{h}ɬḍe 0103010303/21, mɑɴɑ d.-ək git də ẹni 0103010303/22.

d.-oː mẹn d.-oː 0103020402/06.

d.-o d.-o 0102020303/20, ɢəzdə d.-o 0103050101/20.

d.-əβɑtɢɑn tɑʁnəŋ ɑrɑʁɑ d.-əβɑtɢɑn ẹː ḍə 0502020101/17.

d.-əβɑtɢɑndɑ tɑʁ͡ɑrɑɬɑrʁɑ d.-əβɑtɢɑndɑ 0502020101/22.

d.-eɾ d.-eɾ jeɾ 0202030605/97.

d.-eɾʁɑ nɑːɾə d.-eɾʁɑ͡ɬɑ bə χo suŋlio 0202030605/71.

diaḍ- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːd-, diaːt-, diad-, diat-, diaʈ-.**

d.-əβəɾ ḍə ʁəbəɑʁɑ d. -əβəɾ ḍə 0202010703/19.

d.-o ḍə bəʁɑ d.-o ḍə 0103050201/08.

d.-əp d.-əp beɾɣe 0202031202/16.

diat- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːd-, diaːt-, diad-, diaḍ-, diaʈ-.**

d.-ɢəɬɑβ(<-ɢəɬɑ bɑɾ-əβ) ḍə d.-ɢəɬɑβ ḍə 0102040301/06, 0102040301/07.

d.-də dẹmtṣɑ d.-də 0202030801/22, dientṣɑ d.-də 0202030801/23.

d.-ḍə dientṣɑ d.-ḍə 0202030801/23.

d.-ɢə pədʒɑʁɑ d.-ɢə͡ɬɑ 0103030701/04.

d.-ɢə dəɾ ʃyɑʃioʁɑ d.-ɢə dəɾ͡nɑ 0203020601/44.

d.-qəṣ ḍə/ḍəɾ/ʈəɾ ɢəzdə d.-qəṣ ḍə 0103010305/99, jyːɣẹ ͡ɬɑ d.-qəṣ ḍəɾ 0201010101/20, mənə d.-qəṣ ʈəɾ 0202031202/15.

d.- soet sɑp d- 0102020401/48.

d.-ɢɑṣ ʃyʁɑ d.-ɢɑṣ 0202010301/09, ʃien d.-ɢɑṣ 0103010305/70.

d.-ɢɑ ẹnẹ bəɾ jɑməŋnə d.-ɢɑ undurɣin͡ iː də 0202030902/114, bəɾ jɑməŋ d.-ɢɑ undurɣin sɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/115, duzɢu d.-ɢɑ 0202030605/43, tɑqɢɑ d.-ɢɑ 0203020403/08, 0203020403/16.

d.-ɢəɬɑ duzɢu d.-ɢəɬɑ 0202030605/43, d.-ɢəɬɑ niɣəɣindi 0202030601/13, **d.-ɢəɬɑ geɬ-** duzɢu d.-ɢəɬɑ geɬɣẹn 0202030605/53, **d.-ɢəɬɑ mɑɴ-** d.-ɢəɬɑ mɑɴqəṣ ḍə͡sɑ 0103010305/50, d.-ɢəɬɑ mɑɴɢɑndɑ 0502020101/38.

d.-ɢɑn ʃidʒɑɴɢɑ d.-ɢɑn͡ẹɾ 0202030605/13.

d.-ɢɑndɑ ẹnẹ bəɾ jɑməŋ d.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0202030902/118, bəɾ d.-ɢɑndɑ 0203020601/45.

d.-ɢɑndə ɢəz d.-ɢɑndə͡ɬɑ 0103050101/43.

d.-ɢɑq ɑndɑɢo d.-ɢɑq bərmi d̥ə 0103010305/58.

d.-bin d̥ə ʃyʁɑ d.-bin d̥ə͡sɑ 0103030901/16.

diatmɑ “gönderen (kişi), uğurlama (kişi)” Bkz. **diaːtbɑ.**

d.+ʁɑ ɢəz d.+ʁɑ 0203020301/03.

diaʈ- “göndermek, uğurlamak” Bkz. **diaːd-, diaːt-, diad-, diad̥-, diat-.**

d.-ɢɑɬɑ mɑɴ- dʊj ʊno d.-ɢəɬɑ mɑɴqəş d̥ə͡sɑ 0102020303/18.

di ər tien Ç. “ertes gün, ikinci gün” Bkz. **diʁə tien.**

d. d. ɬɑ 0103030702/98(2).

dien Ç. “nokta”

d. ʤi d. ʤi şifəŋ 0103010305/64, 0103010305/65.

dienli- Ç.+T. “zemini düzleştirmek, zemine dolgu yapmak”

d.-sdərɣi ʃyen͡ɬɑ d.-sdərɣi 0202020701/15.

dienni- Ç.+T. “kat kat yerleştirmek”

d.-ş də d.-ş də 0103010304/44.

d.-ɣi d.-ɣi͡ɬɑ 0103010304/45.

dienşɨ Ç. “televizyon”

d.+nəŋ d.+nəŋ͡əşdi 0202030104/02.

dientşɑ “çay vs.” Bkz. **dẹmtşɑ, dẹntşɑ, dintşɑ.**

d. d. diatdə 0202030801/23, d. diatd̥ə 0202030801/23.

diendʑɯ Ç. “küçük küçük parçacık”

d. mənəŋ kəre d. etge 0202030104/16.

dieɴχua Ç. “telefon” Bkz. **dieɴχuɑ.**

d. d. dɑɬɑsɑ͡ɬɑ 0103010306/08.

dieɴχuɑ Ç. “telefon” Bkz. **dieɴχua.**

d. d. ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi 0203020402/26.

diẹːm “çaydanlık”

d. d. mɑ diu də 0103010101/09.

diɾrdiŋ “kurt” Bkz. **dørd̥iŋ, dørdiŋ, dẹːɾdiːɴ, dẹːɾdiŋ dɾrdiŋ, diordiŋ.**

d. d. pəʰɾɢɑn də 0103010502/05.

dioːɾt “dört” Bkz. **dørt, dʉrt, diord, diort.**

d. d. buɾʤyʁɑ 0202010901/06.

dioz- “acımak, dayanmak”

d.-əjoɬmɑʁɑn kełnə d.-əjoɬmɑʁɑn eː də 0103010705/20.

dioguale Ç. “ters koymak”

d. d. dɑʰɾdəβ də 0103010304/12.

dioq < joq “yok” Bkz. **ʤoq, ʤoɢ, joːq, joq, joɢ, joɢ, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

d. ɑt͡d. bə χɑnəp d̥ə 0103050301/13.

dioɬɑ- Ç.+T. “asmak”

d.-ʁɑ məɬɑnə d.-ʁɑ 0103030901/15.

dioɬɑ- Ç.+T. “getirmek”

d.-k d.-k giɬəβər do 0202020303/04.

dioɬɑɬ- Ç.+T. “asılmak”

d.-ʁɑ søjt sɑpɢɑ d.-ʁɑ 0103020302/25.

dioɬun “iki yıl sonra?”

d.+di toː d.+di bəɣəŋgə bə sotdo 0103040404/03.

dioma < di-o-ma “dediği” Bkz. **demi, dẹmẹ, di:βərma, di:mi, diuma, diuma, diβərma, dimẹ, dimi:, dimi.**

d. daŋtʂołβan d. 0103030702/99, ła^{h}qdər tʂəʁan d. 0103030801/09, mẹn d. 0103030901/18, mẹn ma d. amgə məłałarnə 0103030901/25, dʐəŋ də kəsəŋ o d. ma 0103030901/05.

dior < di-βar- “demek+ yardımcı fiil *bar-*, değil mi” Bkz. **diar, dịor.**

d. ałəβ də d.‿ła sa 0103040601/21, aq də d. 0103020302/18, andaga də d. 0103010306/21, a^{h}qgəməs də d. 0103010306/25, ẹdəβ də d. 0103050201/03, odəq də d. sa 0103010304/63, uzun dər d. 0203011002/28, banbanzɯ də d. 0203010501/08, barʂ də d. sa 0103050201/15, bər jaNə də d. 0103030702/98, dərə d. 0103010305/33, 0103010305/42, dərə d.‿sa 0103010305/08, doło də d. sa 0103050201/20, diβ də d. ‿sa 0103010305/96, dio də d. 0103030702/103, diʂ də d. 0103010304/06, 0103010703/15, 0103050201/11, dit də d. 0202030402/43, dij də d. 0203010701/18, dij dər d. 0201010101/14, giβ də d. 0103010304/81, gizgə də d. 0203010701/23, kədʒiɣ də d. sa 0103040301/09, qałaχəʂ də d. 0103020304/27, qəχgərχəʂ dọ̈ d. 0103050201/02, qə^{h}rqqəʂ də d. 0103010703/13, gəz təkəβ də d. 0103010304/06, ʒiɣət dọ̈ d. 0103040301/25, dʒioło^{h}dət də d. 0103050101/09, mandərʁaq mi də d. 0103030701/09, manqəʂ də d. 0103010305/16, niɣə də d. sa 0103020302/14, niɣəło də d. 0103030702/98, sałt də d. 0103010306/23, saʁardəβadəp də d. sa 0103040405/08, surtgiʂ də d. 0103050101/47, søɣułuβ də d. 0103050102/13, tudo də d. 0103050201/11, tixkkəʂ də d. 0103010305/77, joq bop də d. 0103040301/29, dʐuozɯ də d. 0103010305/100.

diord “dört” Bkz. **dørt, dʉrt, dio:rt, diort.**

d. d.‿ərəmba aq małnə 0202030604/45.

diordiŋ “kurt” Bkz. **dørdịŋ, dørdiŋ, dẹ:rdi:N, dẹ:rdiŋ dẹrdiŋ, dịerdiŋ.**

d. d. jiβatət dọ̈ 0103010502/09.

diort “dört, dördüncü” Bkz. **dørt, dʉrt, dio:rt, diord.**

1. “dört”

d. d. ara^{h}dʐi̯ 0202030601/60, d. ara^{h}dʐi̯‿ła 0202030604/21, d. ara^{h}dʐinə 0202030601/59, d. azagəndan guzə sojʁaʂ‿ła 0202030308/01, d. belek 0202030601/54, 0202030601/58, d. burdʒyʁa 0103040401/63, 0202020501/76, d. burdʒyɣe 0202030601/30, d. budʒyɣi 0202030601/54, d. gerə 0103030702/89, d. goj jyŋdin bər‿βər dałə pɔqga 0202020501/76, d. dʒeʂozẹŋ 0202030601/58, d. dʐejsaN 0103010701/34, 0103010701/49, d. dʐejsaN‿ła 0202030604/40, d. dʐejsaNnəŋ 0202030604/41, d. dʒẹrɣẹ: 0103040402/16, d. surəqge: 0103040402/08, d. suruq 0202030601/30, d.‿tsoβa:nəŋ ʂaNχusə 0103010701/29, d. jaqga 0103040401/63, d. jagəNga 0103010701/129, d. jaNdʐɯ rəmboʧî 0202030604/63.

d.+**dan** uʂ d.+dan suan 0203010302/07.

d.+din d.+din qar kəsɯ dər‿na 0103010701/130.

2. “dördüncü”

d. d. jẹrdənisə 0103010701/81, 0103010701/85.

diort dʒiɣərmẹ “on dört” Bkz. **dørt ʒiɣərmə, dørt dʒiɣərmə, diort dʒiɣərmə, diort dʒiɣərmi.**

diort dʒ.+ɣe diort dʒ.+ɣẹ 0202010901/12.

diorɪ dʒiɣərmi “on dörtˮ Bkz. **dørɪ ʒiɣərmə, dørɪ dʒiɣərmə, diorɪ dʒiɣərmə, diorɪ dʒiɣərmẹ.**

diorɪ dʒ.+ɣi ɬujʉrnəŋ diorɪ dʒ.+ɣi 0202010901/21.

diorɪ dʒiɣərmə “on dörtˮ Bkz. **dørɪ ʒiɣərmə, dørɪ dʒiɣərmə, diorɪ dʒiɣərmẹ, diorɪ dʒiɣərmi. diorɪ dʒ.** diorɪ dʒ. d. kəsɯ͡ɬa 0202030801/13.

diorɪ dʒ.+ɣẹ diorɪ dʒ.+ɣẹ̣ ɬa am͡ɬa tʂam͡unup 0202030801/11.

diozɯ Ç. “ton, sesˮ

d. ʂɨgə dʐuŋ d. də 0103010705/34, pərndaɢə d.͡ɬa 0103010705/35.

dioʰdʒin “alt-boyˮ Bkz. **døʰdʒin, døʰdʒin, dioʰdʒin, dịoʰdʒin, tixɾdʒin, titʃin, ʄioʰɾdʒin, ʄixdʒin, ʄixɾdʒin, ʧipdʒin.**

d. dɔʰqus aʰt d. 0202010701/03, d. dəɾ͡na 0202010701/07.

d.+nə bəɾ d.+nə niː də o 0202010701/09.

dioʰdʒin “alt-boyˮ Bkz. **døʰdʒin, døʰdʒin, dioʰdʒin, dịoʰdʒin, tixɾdʒin, titʃin, ʄioʰɾdʒin, ʄixdʒin, ʄixɾdʒin, ʧipdʒin.**

d. aq jaʁɬaʰ̥ʛəɾ d. 0202010701/05, 0202010701/06, 0202010701/10, 0202010701/12, andʐaɴ d. 0202010701/04, dɔχqus d. 0202010701/01, dumaːn d. 0202010701/12, duman d. 0202010701/04, joɾʁa duman dimi ma͡βuːɾ d. də 0202010701/13, d. ḍəɾ 0202010701/10, kədʒiɣ andʐaɴ d. 0202010701/04, qaɬqa d. 0202010701/05, 0202010701/16, ɢaɾa jaʁɬaʰ̥ʛəɾ d. 0202010701/05, 0202010701/06, 0202010701/10, 0202010701/12, ʂɨgə aʰt d. 0202010701/17, jaʁtoq d. də͡na 0202010701/06, jaʁtoq d.͡ẹː 0202010701/04, jaqtoq d. 0202010701/04, jidə d. 0202010701/08.

d.+di bəɾ d.+di uruʁ tutusmas nimi do 0202010701/15, ʂɨgə aʰt d.+di peɣ ma ḍəɾ 0202010701/18.

diuma < di-β-ma “dediği” Bkz. **demi, dẹmẹ, diːβərma, diːmi, dioma, diuma, diβərma, dimẹ, dimiː, dimi.**

d. ałda d. jesɯ tuŋjaɴ 0102020303/48, ẹzəŋgə daɴɢərdəq d. 0102020303/17, 0102020303/42.

diuma < di-β-ma “dediği” Krş. Bkz. **demi, dẹmẹ, diːβərma, diːmi, dioma, diuma, diβərma, dimẹ, dimiː, dimi**.

d. ogaŋ d.͡ɬa 0103050101/51, haɬda d.͡ɬa 0103010302/18, haɬda d. ɬa 0103040405/59.

diβərma < di-βəɾ-ma “dediği” Bkz. **demi, dẹmẹ, diːβərma, diːmi, dioma, diuma, diuma, dimiː dimi**.

d. d.͡ɬa niːɣə dəɾ͡na 0203011001/01.

didaɴ Ç. “çalışkan, güçlüˮ

d.+ə d.ə͡ja hanəʁan e də 0103020304/36.

diduŋ Ç. “yer altından kazılan yol, tünelˮ

d. d. daɬaʁa 0202030103/18.

didi Ç. “küçük erkek kardeşiˮ

d.+ʁa d.+ʁa͡ɬa 0201010102/14.

difaɴ Ç. “yer, bölgeˮ

d. d. 0202020702/30, bəɾ d. bəɾ difaɴnəŋ ʃiguan ḍɾo 0203020501/22, χoːduo d. 0203010701/13.

d.+nəŋ bəɾ difaɴ bəɾ d.+nəŋ ʃiguan ḍɾo 0203020501/22.

d.+da uʂ d.+da͡ɬa 0202030902/110.

digən “parçaˮ

d. bəɾ d. ẹ^{h}t 0103010703/18.

dik “taklit, zıplama hareketinin yansıması”

d. məɾəʂ d. boɬʁɑ 0202010503/11.

dik “gibi, benzerlik edatı” Bkz. **dɑq, dɑʁ, dəʁ, diɣ.**

d. demər d. gəp boɬʁe: 0202020501/84.

dixəʂ “diyecek söz” Bkz. **diːxəʂ, diːʂ, diʂ.**

d. bəɾ d. dəɾ 0203010702/40, d. mɑ gø^{h}p ḍə 0203020302/12.

dixətʂi “düğünde geline eşlik eden kadın” Bkz. **de^{h}tʂi, dẹxətdʐi, diːdʐi, diɣədʐi, diɣətdʐi.**

d. d. χɔsə jɑnəndɑ tʂoɢuːɾʁɑn 0202030605/54.

diɣ “gibi, benzerlik edatı” Bkz. **dɑq, dɑʁ, dəʁ, dik.**

məz d. məndɑʁ ɑχsɑk kəsɯ 0202020301/07.

diɣ “kadar” Bkz. **diɣe, diɣe, diɣi.**

d. ʒiɣə d. o^{h}t lio 0502020101/243, məŋɑ ẹ^{h}tgə d.͡ɬɑ 0202030605/92.

diɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣə, diː, ḍiɣ.**

d.+di ɑk gẹɬəβ d.+di ɬɑ 0202020101/04, ɑs etgẹn d.+di 0202020501/70, o͡d.+di 0103010703/31, o d.+di 0103010703/05, 0103020302/23, 0103020304/15, 0103040301/09, o d.+di ͡sɑ 0103010305/64, 0103020302/14, o d.+di bio joq də 0103010305/65, oɬ d.+di dəɾ ͡nɑ 0201010101/26, e^{h}tgin d.+di͡ɬɑ 0103010705/33, ʤiɣdi dẹɾẹkgi͡ẹ^{h}tgin d.+di 0103010705/49.

diɣ- “tepmek, tekmelemek, ayak altına almak, ayak ile basmak” Bkz. **tẹp-, tẹxk-, tixk-**.

d.-otqəʂ ḍə d.-otqəʂ ḍə 0102020303/23.

diɣ- “dokunmak, değmek” Bkz. **dẹːɣ-.**

d.-mi nɑɾsə d.-mi 0202030901/18.

d.-min mɑːɬʁɑ mɑ d.-min 0202030901/18.

diɣə “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣə, diː, ḍiɣ.**

d.+di ɑndɑʁ d.+di 0203020201/14, o d.+di 0203020201/13, o͡d.+di 0203020203/03, oɬ d.+di 0203010301/19, geɬɣẹn d.+di 0202030605/53, ɟusuɾɣin d.+di ͡ɬɑ 0202030604/47.

diɣətdʐi “düğünde konuşmacı, düğünde geline eşlik eden kadın” Bkz. **de^{h}tʂi, dẹxətdʐi, diːdʐi, dixətʂi, diɣədʐi.**

d. d.͡ɬɑ 0103010305/39, d. dimi͡ɬɑ 0103010305/39, d. gunɑɴ 0103010302/18, d. gunɑɴ͡ɬɑ 0103010302/20, 0103010305/53, d. gunɑɴnə 0103010302/18, d. gunɑɴnə͡ɬɑ 0103010302/19.

d.+ɣẹ d.+ɣẹ qə^{h}ɢəɾəβɑtqəʂ də 0103010305/40.

diɣədʐi “konuşmacı” Bkz. **de^{h}tʂi, dẹxətdʐi, diːdʐi, dixətʂi, diɣətdʐi.**

d. d. 0103040401/14, 0103040401/26, 0103040401/41, 0103040403/36, d. ɑq hɑɾsəɬɑɴɢɑjdɑ βɑɾ ͡e 0103040401/29, d. ʊː dəɾ 0103040401/33, d. oɬ də 0103040401/35, oɬʁɑn dɑʁe mɑ d. 0103040403/02, e^{h}t kemzɯ d. 0103040403/25, d. oɬ də 0103040403/42, d. oɬ də 0103040403/46, bəɣən mɑ d. 0103040401/06, d. ɬɑ diɣədʐi 0103040401/04, 0103040401/50, 0103030702/01, diɣədʐi ɬɑ d.

0103040401/04, 0103040401/50, 0103030702/01, d. mɑ diɣədzɻ 0103010702/01, diɣədzɻ mɑ d. 0103010702/01, ninə d. 0103010702/02.

diɣədzɻ “konuşmacı?”

d. ɑq jɑɴɑn d. 0202030604/31, ɑq ‿qɑrsłɑn d. 0202030604/37, gʉk ułu d. 0202030604/23, ɢɑr‿uʰkus d. 0202030604/52, ɢəzəł jʉt d. 0202030604/48.

diɣe “kadar” Bkz. **diɣ, diɣę, diɣi.**

d. ŭş jɑsɑrʁɑ d. 0103010703/02, jiŋərʁɑ d.‿łɑ 0103050301/30.

diɣę “kadar” Bkz. **diɣ, diɣe, diɣi.**

d. uş tunіʁɑ d. 0103010702/62, koʰɾdɑʁɑ d. 0103050301/09.

diɣi “kadar” Bkz. **diɣ, diɣe, diɣę.**

d. ɑzɑqɢɑ d. 0103050101/43, bɑşdɑn ɢuzə d.‿łɑ 0202031202/46.

di ʁə tien Ç. “ertesi gün, ikinci gün” Bkz. **di ər tien.**

d.+dɑ d.+dɑ‿łɑ 0202030902/08.

diłə “işte” Bkz. **də:, dəłə, de:, de:łə, de, deli, dełə, dę:, dęłə, dili, ḍełə, ḍęłə.**

d. o‿ł ɬɑ d. gɔɬjoq də 0202030301/33, bər jiłnəŋgə‿ d. jɑʰş 0202010703/27, ti‿j łɑ d. 0202030105/07.

dili < **dełə** “işte” Bkz. **də:, dəłə, de:, de:łə, de, dełə, dę:, dęłə, diłə, ḍełə, ḍęłə.**

d. ɑm d. lio bədia lio 0202010901/49.

dili- “bulmak, aramak” Bkz. **dəl-, dəle-, dəlę-, dəli-, dęli-.**

d.-k d.-k gęp dro 0203020601/53.

d.-ɣəlia d.-ɣəlia ɑr‿ş‿ę: 0203010702/51.

d.-βɑłʁɑn joguenə d.-βɑłʁɑn‿e: 0203020203/04, jogue qɑrə d.-βɑłʁɑn‿ e ḍə 0203020203/04.

d.-βɑłʁɑndɑ d.-βɑłʁɑndɑ‿łɑ 0203020203/05.

dilis- “buluşmak, sevgili olarak çıkmak” Bkz. **dəles-, dəlis-.**

d.-ķəş ę uzleɾ d.-ķəş‿ę 0103040601/11.

dimę “dediği (nesne)” Bkz. **demi, dęmę, di:βərmɑ, di:mi, diomɑ, diumɑ, diuma. diβərmɑ, dimę, dimi:, dimi.**

d. pədzɻɑq ɢəłəş d. 0502020101/142, jiłɑn mɑɴqəs d. 0502020101/499.

dimi: “dediği (yer), denen (yer)” Bkz. **demi, dęmę, di:βərmɑ, di:mi, diomɑ, diumɑ, diuma. diβərmɑ, dimę, dimi.**

d. dzɻɑɴje d. 0203030101/07.

dimi “dediği(şey), denen (şey, kişi)” Krş. Bkz. **demi, dęmę, di:βərmɑ, di:mi, diomɑ, diumɑ, diuma. diβərmɑ, dimę, dimi:.**

d. d. 0202010901/12, ɑhḍəʁłɑmo d. 0502020101/306, ɑhḍəʁłɑmo d. udʒin‿ łɑ 0502020101/299, oχq jɑ d. 0502020101/150, ɑłɑq d.‿łɑ 0202030802/15, 0202030802/26, 0202030802/58, ɑłɑʰqdzɻ bəłɑʰqdzɻ d. 0202030604/21, ɑłβɑt d. gøʰp də‿nɑ 0103030702/37, ɑm d. jɑŋgədʒɑnəŋ 0203010702/08, ɑndɑʁ d. niːr 0203010702/29, ɑndɑʁ d. nir 0103030901/05, ɑndɑʁ d. 0202030101/03, ɑs ɑşdə d. 0202030601/72, ɑsdɑsdə d. 0202030601/18, ɑʰdi eʰłdʒi d. 0202020401/25, ɑʰgɑ tşo:dəŋ d. 0502020101/01, ɑʰgɑ tşodəŋ d. 0502020101/02, 0502020101/147, ɑʰłdəŋ guməs d. 0502020101/500, ɑʰsdɑsḍə d. 0202030601/17(2), ələɣ teɣərmin d. 0202030605/26, ərgełəŋ d.‿łɑ 0202030802/05, ăs‿unup ḍə d. 0202030603/01, ăşgeɾ dɑsɢɑr d.‿łɑ 0103050101/15, iʃdʒi d.‿łɑ 0202010703/01, peɣ d.‿łɑ 0202030802/34, peɣ łɑmɑ d.‿łɑ 0202030802/34, pęɣ d. 0203011002/07, bɑrɑʰːłɢɑʰłḍə d.‿łɑ

0202030604/36, baʂɢaɾəp baɾ d. dɾo 0202030605/128, batəɾ d. 0202020501/103, bə duman d. 0202030403/07, bə ɢaɾasa d. udʒin bə sa bə geseɾ jeɾ də 0502020101/367, bəłək d. 0202030604/44, bəɾ as d. 0202030802/20(2), bəɾ tʂəŋ d.͡ɬa 0103030201/23, beːj jaːʁłaʰɢ̥əɾ d.͡ɬa 0202030801/10, bej jaʁłaʰɢ̊əɾ d.͡ɬa 0202030802/32, bɔʁde χan d. ɬa 0202030601/65, bɔʁde χan d.͡ɬa 0202030605/01, bɔʁde χan d. 0202030601/45, ɸudaʁ d. 0202030802/34, ɸudaʁ d.͡ɬa 0202030802/34, dəuɾap d̥ə d. 0202030601/04, deːɾdiŋ d. 0202010901/39, dɐ̹xətdʐ̧i d. 0202031202/17, dɐ̹ŋəɾ aʁətba d. 0202030802/13, 0202030802/41, 0202030802/45, dɐ̹ŋəɾ aʁətba d.͡ɬa 0202030802/44, dɐ̹ŋəɾ ana d. udʒin 0502020101/375, doːɢəɾ d. je dəɾo 0202020501/102, doʁłaːɴ ɢaɾo də d. sa 0102020303/23, duŋdʒa d. 0202031202/35, doj undə d. 0202030601/14, dəʰqdoɾ d. 0202010901/23, dumanłəq d.͡ɬa 0203010301/15, dun d. 0202030104/19, diɣətdʐ̧i d.͡ɬa 0103010305/39, diɣətdʐ̧i gunaɴ d.͡ɬa 0103010302/18, dʒitbəŋ d. 0202010901/39, gaɾdamba d. 0202030605/168, gaɾdamba d.͡ɬa 0202030605/170, gənəɾɐ̹ d.͡ɬa 0202020501/49, gəŋəɾiβa d. 0202030801/13, geseɾ d. 0502020101/263, 0502020101/326, guɾum d.͡ɬa 0202010703/24, gyk͡geseɾ d. 0502020101/64, gəʰʂ̧in noɾ d. 0202030605/165, kəsɯ d. 0103040403/27, kevəɾ d. 0202030604/10, kɐ̹ɣəɾɣin͡ iɾ d. 0202030604/07, kuezɯ d. 0202030601/07, qałən bɔɾdasini d. 0202030604/20, qałənnə qɔʰɬɖ̥ə d.͡ɐ̹ni 0203010303/09, qałqa d.͡ɬa 0202010701/09, qałqa ɣ̟ìpdʒin d. 0202030604/28, qałqan d.͡ɬa 0202031202/36, qəβa d.͡la 0102020401/46, ɢaɾa ͡aɾaʰʂ̧ə d. 0202030101/15, ɢaɾa͡ʁuɾa d. 0502020101/152, ɢəłəʂ̧ d. 0502020101/150, ɢəzəɬ͡jɯt d.͡ɬa 0202030604/47, ɢəzəłməq ɢaɾaməq d.͡la 0202030103/01, ɢəzɢa ma dʐ̧ołma d. 0202020501/105, ɢəmdan d. 0103040403/12, χałən d.͡ɬa 0202031202/01, ʁəjɑɴ d. ͡ɬa 0103010305/95, hałda d. 0103050102/06, 0203020501/13, 0203020601/29, 0203020601/43, 0502020101/130, hałda d. ła 0203010301/25, 0203010301/50, hałda d.͡ɬa 0203020601/01, haɬdə͡ɬa d.͡ɬa 0202030601/09, hama d. 0202030604/61, χejʃiŋ ʂan d. 0202030605/165, χuoβu d.͡ ła 0202030605/118, 0202030605/119, ʒigə χulidi d. 0203010301/45, ʒiɬtʂ̧aq d.͡ɬa 0202030601/03, dʒaʰqdoɾ d. ͡ɬa 0202030801/13, dʒemsek d. 0502020101/141, dʒeʂ̧oʐ̧əŋ d. 0202030601/55, dʒeʂ̧oʐ̧əŋ d. ͡ɬa 0202031202/08, 0202031202/15, dʒynbaɾəŋ d. 0202030601/20, 0202030601/27, dʒynbaɾəŋ d. ła 0202030601/20, dʒiaɴ d. ͡ɬa 0202020501/45, d. ͡la 0202030603/01, d.͡ ła 0202030802/33, łama gɐ̹ʂ̧gə d. 0202030801/21, łoːm d. 0202030605/168, łoːmtʂ̧i d. 0202030605/168(2), łom d.͡ɬa 0202030605/169(2), łomtʂ̧i gaɾdamba d.͡ɬa 0202030605/168, łomdʐ̧i gaɾdamba d. ͡ɬa 0202030605/06, łomdʐ̧i gaɾdamba d. 0202030605/167, łoŋsdan d. ͡ɬa 0202030605/10, maɴdəɾəp baɾ eɾ d. ͡ɬa 0202030605/129, maɴqəs ͡qan d. 0502020101/246, mandʑanbehdʒi d. udʒin͡ ła 0502020101/475, mavɾa qus d. 0203010702/51, məs d.͡ɬa 0202030605/26, məs d. niɣə 0203010701/18, mɐ̹n saː d. 0203010302/13, 0203020601/17, 0203020601/18, mɐ̹n saʁa d. 0202010501/12, mieɾdʒis də d.͡ɬa 0202030902/81, mi saɴ d. 0202020501/98, miłoŋ d. 0202030104/03, naɢə nɐ̹ɾmi d.͡ɬa 0203010301/15, noɾβə d. 0202010501/01, saː d.͡ɬa 0203020601/10, saɴəsuβa d. 0202010901/43, saɾəq d. etgɐ̹ 0203010801/06, saɾəʁ su d. ăʂ̧gi 0202030701/14, saɾəʁ joʁuɾ d. 0203010301/52, sən d.͡ ła 0202010301/14, sen d. 0201010101/17, senəŋ d. jɐ̹ːɾə də 0202030601/29, sedʐ̧əq d.͡βəɾ 0202010901/15, sɐ̹dɐ̹ɾ ɢoj d. də 0202020701/57, sɐ̹n d. βəɾ ʃisu d̥əɾ 0202020501/28, søz d. 0202030601/76, 0202030601/79, suoguodʒyŋ d. 0103050102/06, sukuʰɾdin d. 0202010703/01, sun

dałej d.͡ɬa 0202030601/25, sɯχɔːn d. 0202030801/13, ʃip d. 0103020302/25, ʃiniŋnir d. 0202010901/17, ʃiniendzʲiq d. 0202010901/22, ʂuliŋgə d.͡ɬa 0202030802/37, ʂigə aːs d.͡ɬa 0202030802/20, ʂigə as d.͡ɬa 0202030802/20, ʂigə as d. 0202030802/20, ʂiqdzʲa taβa d. 0103030201/35, ʂiŋnik d. 0103010305/23, tadzʲaɴfaɴ d. 0102020303/23, təumu d. 0203010301/17, tʲemin d.͡ɬa 0202030604/20, tʲeminnəɣ d.͡ɬa 0202030604/20, tɔʁəm mørɣʲe d. 0202030604/22, tienłotʂi d. gue nimi ła bezək χej drə 0203020201/22, tʂaβərˠi d. 0202030801/07, tʂaβərˠji d.͡ɬa 0202030801/07, tʂudzʲa d. 0103020302/14, tʂełəʁ də d.͡ja 0103020302/21, tʂotda d. 0202030802/28, vułа d. o 0202030604/62, jaɢəndzʲəq d. 0202010901/82, jaʁ maʰrsi d. 0202020501/25, jaʁəłasdə d. 0502020101/01, jaʁdʒis d. ma dʲərˠo 0202020501/102, jaɴnin dəndʑɯn d. 0202030604/35, jaʰgałəq d. ła 0203010301/15, jeʰɬdʒi d. 0202030901/02, jʲet kimdʑɯ d. 0202031202/26, joʁur d. 0201010101/06, jorʁa duman d. 0202010701/12, 0202010701/13, joʁur jer d. 0202030601/82, jøndanba d. 0202030601/22, jøndamba d. ła 0202030601/21, jørə d.͡ɬa 0202030601/76, dʑuŋduŋ d. 0103010305/33, dzʲapdzʲa d. 0103040403/22, dzʲəɴqəs qan d.͡ɬa 0202030601/66, 0202030605/01, dzʲuozɯ d. ma ma joq dər͡ na 0203020501/08, dzʲuŋdʑɯ d. 0202030601/08, dzʲəq d. ͡la 0202030604/62, dzʲida d. 0502020101/150.

d.+nəŋ vutejʂan d.+nəŋ bˠaʰdzʲənə ɢədərəβałʁa 0202030605/165, jołas aʰga d.+nəŋ banˠdˠəsə 0202020401/03, zʲijye ʂan d.+nəŋ baʂɢa tʂiułasdərɣin͡ eː 0202030605/33,

d.+nə ɢar jy d.+nə 0202030802/46, joʁur jʲer d.+nə jiban͡ ɬa bə aβagałar jerłaʁaq nimi dˠər 0202030601/83, jiuda ʃʲioʰkʲəʰdˠə d.+nə͡ ɬa 0202030604/78.

d.+ɣe dun d.+ɣe ła 0202030104/15, łąjiʁaŋərdʒasəŋ d.+ɣe 0202030601/27.

d.+ɣʲe χujkeła^hdˠə d.+ɣʲe 0202010701/02.

d.+ɣi pəałaʰdˠə d.+ɣi 0202030901/09, zʲijye ʂan d.+ɣi ʲeʰtgin͡ ir 0202030605/15.

dimi “konuşan (kişi)”

d. d. kəsɯ 0103010703/12, 0103010703/13, d. kəsɯ͡ ɬa 0103050101/46, joʁur d. jɔːq drˠo 0201010101/07.

dimi “şey, ne” Bkz. **bi, dˠimi, mə, mʲː, mʲe, miː, mi, nʲemi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimʲː, nimʲe, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

1. “şey, birşey”

d. eseːn surɑʁɑq d. do 0202030802/25, oŋʂəʁɑq͡ d. dˠrˠo 0202010901/23, beːjrɑq d.͡ɬa 0202010703/10, bʲerɣʲek d. dər 0202010901/27(2), βəłɣʲek d. də 0202010502/22, diɣeːk d. dˠər ͡na 0202030103/03, gyk d. dˠə 0202010901/09, giłɣik d. do 0202010901/26, łarˠetgek d. də 0202010301/18, niʃ͡ik d. e 0202010703/12, nidʒik d. eː 0202010701/19, tuałaʁɑq d. dˠə 0202010901/60, tuɣərˠek d. 0202010703/15, jʲem bʲerɣek d. 0202010901/52.

2. “ne”

d. bəz d. pədəɣ ma ʉrɣʲenmin də͡ na 0202010301/11.

dimir < nimi erür “şeydir, birşeydir” Bkz. **nʲemir, nimer, nimʲːr, nimʲer, nimiːr, nimir.**

d. nidʒik d. 0502020101/317.

dintʂɑ “çay vs.” Bkz. **dʲemtʂɑ, dʲentʂɑ, dientʂɑ.**

d. d. tutdˠə na 0103010701/79.

diŋ Ç. “en”

d. d. ɢəzəʁɢa 0103010304/16, d. jaχʂ 0103010705/17.

diŋər “gök, gökyüzü; yağmur” Bkz. **deŋər, dʲeŋər.**

1. “gök, gökyüzü”

d. d͡ʊdʒin ɑɬʁɑʂ hɑɾt d̥ə 0502020101/215,

d.+di d.+di pəʰɾɢɑn bɑɾ͡eɾ eː ɟəɾ 0202020401/30.

2. “yağmur”

d. d. jɑʁdəɾp bej 0102040301/13, d. jɑʁdəɾəp bɑɾ͡e̥ː d̥ə 0102040301/19.

diŋdiŋ Ç. “sağa sola bakmadan sadece bir iş ile meşgul olma”

d. d. 0202010503/13, d. dʒinɬɑʁɑ͡ɬɑ 0202010503/13.

diŋgẹ̥ʰ- “yerleştirmek, dengelemek?”

d.-d̥e bəɾ d.-d̥e 0103040402/09.

diŋgu Ç. “eşittir, yerine geçmek”

d. d. dɑ͡ɬɑ minik d̥ə 0202020701/49.

diŋdʒyl- < diŋdʒyɬɑ- Ç.+T. “kalıcı olarak yerleşmek”

d.-eɾ d.-eɾ 0202020702/29.

diŋn- < diŋnɑ- Ç.+T. “kesinleştirmek, karar almak” Bkz. **diŋnɑ-, diŋnə-, d̥iŋnɑ-.**

d.-uʰttsɑ kunnə d.-uʰttsɑ͡ɬɑ 0103010305/21.

d.-uʰtɢɑ mənə d.-uʰtɢɑ 0103010305/17.

d.-e̥ɾ nɑʁo d.-e̥ɾ mɑ 0103050302/06.

diŋnɑ- Ç.+T. “kesinleştirmek, karar almak” Bkz. **diŋn-, diŋnə-, d̥iŋnɑ-.**

d.-sd̥e̥ɾse bəɾ d.-sd̥e̥ɾse͡ɬɑ 0202031202/13.

d.-βɑttsɑ uɬɯj d.-βɑttsɑ 0202020701/31.

d.-ʁɑ ʂuɑɴzi̥zɯdɑn bəɾ d.-ʁɑ 0103050201/01, tʂɨŋfəŋ d.-ʁɑ 0203020201/15, jɑʂ kundin bəɾ d.-ʁɑ 0103050201/01.

d.-ʁɑq kunnə d.-ʁɑq nimi d̥əɾ 0202031201/22.

diŋnə- < diŋnɑ- Ç.+T. “kesinleştirmek, karar almak” Bkz. **diŋn-, diŋnɑ-, d̥iŋnɑ-.**

d.-β d̥ə ɑndɑʁəβ d.-β d̥ə͡sɑ 0103040601/16.

d.-βɑt də d.-βɑt də eː də 0103050301/10.

d.-βɑttsɑ kunnə d.-βɑttsɑ͡ɬɑ 0103010305/06.

diŋnɑ- Ç.+T. “çivi vs. nesneyi bir yere vurup sabitleştirmek”

d.-ʁɑ dʒyazɯ d.-ʁɑ 0103010305/42.

diŋʃiŋ Ç. “kalıplaşmak, şekillenmek, kalıplaşmış, şekillenmiş”

d. d. di fədzi̥ʊɑɴ 0203010701/02.

diŋtiɬɑʰ- Ç.+T. “yerine geçmek”

d.-d̥ə bəj ʃiomẹ̥nə͡ɬɑ d.-d̥ə 0103010303/26.

diɾi- “hareket etmek” Bkz. **deɾẹ̥-, deɾβe-, deɾβẹ̥-.**

d.-βɑɬmɑsɑ kəsɯ d.-βɑɬmɑsɑ 0202010901/58.

diɾik “ağaç, genel ağaç adı” Bkz. **deɾeg, deɾek, deɾẹ̥k.**

d. d. jɑbɑnə 0103040301/06.

d.+nəŋ d.+dəŋ dəpd̥ə 0202020401/20.

d.+gi bɑɴnɑʁɑ 0103040405/30.

diɾdin Tb. “kişi adı” Bkz. **diɾdʒen.**

d. dzo̥ɬmɑ d. 0203010301/10.

diɾdʒen Tb. “kişi adı” Bkz. **diɾdin.**

d. ni ni d. 0203010301/13.

diɾgə Ç. “ikinci”

d. d. kəsɯ də 0103010703/17, d. ɬɑ 0103010705/44.

diɾdzi̥uŋ Ç. “ikinci tür”

d. d. bɑnbəŋ 0103010705/37.

disɑŋgə Ç. “üçüncü”

d. d. ɬɑ 0103010705/44.

dis- “biraraya gelip konuşmak, tartışmak, (gelin istemek için) söz kesmek”

d.-əβər ḍər joʁuɾ udʒin d.-əβər ḍər 0202031202/06.

d.-kəʂ ʄər seɾ d.-kəʂ ʄər 0202031202/03.

d.-se bəɾ d.-se 0202031202/10, bəɾ d.-se ‿ɬɑ 0202031202/02, kunən d.-se 0201010101/19, qɑɬən d.-se 0202031202/15.

d.-sẹ ʂigə jɑqdɑ d.-sẹ‿ɬɑ 0202031202/08.

d.-əβɑɬsɑ məs βəɾ d.-əβɑɬsɑ 0202031202/10.

d.-əβər d.-əβəɾ 0502020101/271, ɑhḍəʁɬɑmo d.-əβəɾ 0502020101/273, χɔnə d.-əβəɾ ‿ɬɑ ɸudẹrɣindi ‿ɬɑ 0202031202/08, d.-əβəɾ ‿ɬɑ 0502020101/271, 0502020101/273, 0502020101/292(2), 0502020101/299, 0502020101/367, d.-əβəɾ pɑ^{h}qdɑdəβɑɬsɑ 0502020101/307, dumsuʁ udʒin d.-əβəɾ 0502020101/269.

d.-əβ qɑɬən d.-əβ 0202031202/01, d.-əβ‿ɬɑ 0202031202/08, sen mẹnə udʒin d.-əβ 0202031202/08.

d.-gi qɑɬən d.-gi‿ɬɑ 0202031202/04.

d.-gin mənə udʒin d.-gin iː də 0502020101/270.

d.-gindʒi d.-gindʒi 0202031202/08, d.-gindʒi disgindʒi 0502020101/376, disgindʒi d.-gindʒi 0502020101/376.

d.-gik ɑndɑɢɑ d.-gik‿ẹː do 0202031202/13.

d.-eɾ d.-eɾ ʃiaŋgan jɔq də 0202031202/16.

d.-min+ḍə keɬn mɑ d.-min ḍə 0103040302/07.

diʃiafəj Ç. “yeraltı suyu”

d.+nə d.+nə 0202030605/161.

diʂ “söz, diyecek” Bkz. **diːxəʂ, diːʂ, dixəʂ.**

d. d. bɑɾ‿ẹː 0103010601/61, d. joq dəɾ 0202020401/21.

diʧiu Ç. “dünya, gezegen”

d. d. 0202030601/41,.

d.+**nə** d.+nə toqdɑdət dəɾ 0202030601/42.

diji Ç. “birinci”

d. d. gə 0202030902/111, d. gə‿ɬɑ 0203020501/12.

dɾə 1 “dır/dir, dur/dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, dǯ, dǯɾə, doː, do, di, dɾoː, dɾo, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍǯ, ḍo, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, ʄə, ʄəɾ, ʄo.**

d. bə mɑ jeɾə d. 0202030605/106, bezək χej d. 0203020201/22, dərəɣdʒe d. 0203020203/14, giːzgə d. 0203010701/28, kømgẹk mi d. 0203030101/16, kuʂu‿jɑʂ d. 0202010502/06, hɾdi gø^{h}p d. 0202010301/15, ʤienjy d. 0202030605/144, łomɑq mɑ jɔːq d. 0202010301/03, ʂoʂumiŋtsu d. 0202030103/13, **-j+d.** dɑːɢɑː dij d. 0201010102/08, dij d. 0203010702/49, ni diːj d. 0202031202/51, **-gə+d.** łɑɾetgə d. 0203020201/12, **-p+d.** bop d. jɑm 0202020501/26, **-ip+d.** ølyɾxəʂ‿eː dip d. 0202010502/06, **-əp+d.** tutqɑnəp d. 0203020402/08, ɑt sɑłəp d. 0203010301/28, **-xəʂ+d.** bẹrxəʂ d. 0203010702/48(2).

2. “var” Bkz**. də, dəɾ, dərə, dərǯ**, **dəɾoː, dəɾo, dǯɾə, dǯɾo, do, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərǯ, ḍɾə, ḍɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. bəɾ məɬɑ d. 0103010502/09, ʤuŋʤionəŋ guɑnnien mɑ d. 0202020501/40.

dɾəm < **duɾur mu** “soru parçacığı” Bkz. **dərəm, dəm, ḍəm, ḍən.**

ɑmər d. oj ɑmər d̥. 0502020101/359, **haʂ d.** qus tarattsa haʂ d. 0203020403/15, **jɑʰʂ d.** jerɣe kømtse jɑʰʂ d. 0203020403/15, **bəɬəj d.** bəɬəj d. 0203020401/10, **bɔʁu d.** uzu gøʰdurɣi ɢejɬasa bɔʁu d. 0202030605/149.

dɾoː 1 “dır/dir, dur/ dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dǯ, dǯɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾo, dɾuː, droː, d̥ə, d̥əɾ, d̥ǯ, d̥ǯɾə, d̥o, d̥ɾə, d̥ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. d. 0103040404/07, ɑːz d. 0203010302/07, ɑn͡dɨɣə͡d. 0103040402/07, ɑzuɾ saɾt d. 0202020501/18, pəjfɑɴ d. 0103010305/87, bɑɾs jəɬɬəq ɢəz d. 0202020501/16, bəʰtgin kun d. 0103040402/22, bɐl̥ɐk kun d. 0103040402/02, bøzyk nimi d. 0202010501/10, dujtəuG̥ə bołəs d. 0202010703/20, bøzuk tʂəŋ d. 0202030103/06, gøʰp d. 0202030403/05, gyjʧi nimi d. 0201010101/34, keʰp d. 0103030802/11, ɢoj d̥. 0202010702/05, su d. 0202030801/22, tɑʁɑɾ quβɑdz̥əq d. 0203020402/17, tɑɴGɑn kun d. 0103040402/25, godʒi dip biɾmi d. 0203010303/14, **-uβəɾ d.** ʁəɬuβəɾ d. 0202020501/66, **-j d.** d̥ij d. 0202030902/76, **-xəʂ d.** gixəʂ d. 0202020501/43, **-e d** øleː d. dɐ̣łə 0203020203/05, qejɢe d. 0103010704/12, **-p d.** ɣep d. 0202030103/10, **-ʁə d.** unduq qɑʁə d. 0203010303/15, **eɾür d.** oɬuɾʁɑn͡ɐ̣ː d. 0202030902/39, bołʁej eː d. 0103010601/81, liobədia͡eː d. 0202030901/02, niɣəɬɣɐ̣n͡eː d. 0202030402/80, tołəʁej eː d. 0103010601/79, ʃyɬəβɑtbin d. 0203020201/01, ʧyle͡ eʰtbɐ̣ɣɐ̣n ɐ̣ d. 0202030401/36.

2. “var” Bkz. **də, dəɾ, dəɾə, dəɾǯ, dəɾoː, dəɾo, dǯɾə, dǯɾo, do, dɾə, dɾo, d̥ə, d̥əɾ, d̥əɾə, d̥əɾǯ, d̥ɾə, d̥ɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. ɐ̣tgədz̥i̯ d. 0103010306/10, bəɾ tiodʒien d. 0202020501/72, βəɾ ɢɑɾ jy d. 0202010901/65, ni osɑ d. 0203010303/15.

dɾo “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dǯ, dǯɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾuː, droː, d̥ə, d̥əɾ, d̥ǯ, d̥ǯɾə, d̥o, d̥i, d̥ɾə, d̥ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. ɑGej d. 0202020501/07, ɑndɑʁ mi d. 0203030101/13, ɑndɑʁ nimi d. 0202010901/24, 0202030101/16, ɑsG̥ɑq nimi d. 0202031202/28, ɑz d. 0203020601/38, ɑʰgɑnəŋ dz̥əɬβusə d. 0202030103/15, oɬ͡ɬɑ d. 0202030301/37, oŋʂəʁɑq nimi d. 0202010901/22, uj ͡nimi d. 0202010301/17, pəjɬɑχəʂ jɔːq d. 0201010101/26, pəʰɾGɑnə d. 0103030802/24, pøːɾuk d. 0202010501/08, bə d. 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/71, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/75, 0202030604/76, 0202030604/77, bə͡ɬɑ d. 0202030605/32, bəɾ dʒizɯ d. 0202030902/132, bəɾ nimi d. 0202031201/31, bəɾ jyɾsə d. 0202031202/14, bərsek nimi d. 0202031202/28, beleːk d. 0202030802/17, beːj kəsɯ d. 0203020601/11, bołəs bołdoɾ d. 0202030601/11, βerɣɐ̣k nimi d. 0202031201/13, dɑːlien d. 0203020402/17, dɑχɑnəŋ d. 0203020601/05, dɑdʒiti d. 0203020601/26, dɑʰtdəɴ qɑn d. 0202030601/65, dujtəuG̥ə d. 0202010501/20, diɣɐ̣k mi d. 0203030101/08, dimi d. 0202030605/128, gɑndʒɑ d. 0203020501/16, geːlɐ̣ːn d. 0202030802/58, geʰp d. 0203010301/30, 0203020201/12, guŋsɯ χəjiŋ mutʂɑɴ d. 0203020601/50, gojoq d. 0103040405/15, gøʰp d. 0202020501/13, kɑdɑq jɔq d. 0202030802/18, kədʒiķgəni ər jɐ̣ɾ d. 0202010901/28, kəʧik d. 0202010501/12, kepdəɣ nimi d. 0202030601/82, qɑzəq d. 0202010901/53, qejdʒiɬɑʁɑq nimi d. 0203020202/05, qudəɾ ɑβɑgɑ d. 0202010703/35, ɢəɬəʂ d. 0502020101/325, χoNβɑnnəŋ d. 0202030802/57, ʁoj mɑ ɑdɑʁɑq nimi d. 0202030802/16, dʒiaNdʒiu jɔːq d. 0202020701/17, ɬomɑq d. 0202030605/166, ɬomnəŋ bołəs d. 0202010703/36,

maɴg̊aq mi d. 0203030101/11, məła d. 0203020601/01, muʃ̈iŋ d. 0203020601/03, mudzu̯ d. 0203020601/11, mindʒaɾ bəŋʂɨ d. 0202030802/58, naŋga d. 0201010101/33, niːɣə d. 0202010901/66, 0203020601/47, niudʑɯ d. 0202030301/40, niɣ̞etgek mi d. 0203030101/11, 0203030101/17, saɢ̊əsdəʁnəŋ kəsɯ d. 0203020601/05, saɬʁaq nimi d. 0202031201/35, suŋuk d. 0203010301/28, sujɾə d. 0203020601/47, sujɾə tsuŋ d. 0203020601/47, sujɾənəŋ d. 0202030601/84, ʃienliɣin ɢoj d. 0202020701/59, ʃiosə d. 0202020501/19, ʂaɬd̥aŋ kəsɯ d. 0203020601/19, ʂəŋ d. 0202030902/132, ʂin nimi d. 0202031202/50, ʂɨgə duj d. 0202030802/33, ʂɨgə ʤazɯ d. 0203020601/48, tsaɬʁaq nimi d. 0203020302/01, ʧ̈ifəŋnəŋ d. 0203020601/66, vejne d. 0202030901/06, jaʰʂ emes d. 0202010501/21, joq d. 0202010702/08, 0202010901/43, ʤaɴji d. 0202010901/52, jaːɴqəs d. 0202030802/56, jaβdaɬ d. 0203010301/45, jaɢəndzq̈əq d. 0203010303/11, jaɴqəs taʁ d. 0203020201/21, jɐ̟ɾʁaʁa aɾ nimi d. 0202030605/127, jogue d. 0203020203/03, joq d. 0202030605/92(2), 0203010503/05, 0203010503/07, 0203020601/30(2), joʁuɾ łom d. 0202010901/40, joʁuɾ søz d. 0202030301/40, joʁuɾnəŋ kep d. 0202030601/17, joːq d. 0203010301/05, joq d. 0203010303/18, jɔːq d. 0201010101/07, juʁuɾnuŋ bołəs d. 0202030301/41, jys duł d. 0502020101/205, jimtsaʁaq nimi d. 0202030802/28, dzq̈əŋ d. 0502020101/326, andaɢəɬəβəɾ d. 0202010901/78, **-βəɾ d.** ajəβəɾ d. 0202010703/23, edəβəɾ d. 0202020501/71, ɐ̟dəβəɾ d. 0202010901/68, 0202030308/07, oɾəβəɾ d. 0202030307/01, ølyɾuβuɾ d. 0202020501/61, baʂ dzɑ̨ɬəβəɾ d. 0202010101/04, bejɬaβəɾ d. 0203020202/19, diβəɾ d. 0202031202/05, 0202031202/51, tejdaβəɾ d. 0202010901/68, jiβəɾ d. 0203030101/18(2), **-uβuɾ d.** bołuβuɾ d. 0202030801/16, **-sdəɾəβ d.** dzɨɬasdəɾəβ d. 0202010901/57, **-vəɾ d.** tejdavəɾ d. 0202010901/66, **-(ə)β d.** edəβ d. 0203020202/21, øɬəɾəβ d. 0103030802/04, bɐ̟leʲ̟ʰgəβ d. 0103050102/17, saɬəβ d. 0103050101/59, taɾiɬəβ d. 0203010302/12, oŋʂuβ d. 0203030102/10, vəɴχoɬaβ d. 0203020601/32, jejiβ d. 0203010503/03, **-uβ d.** qɔɬuβ d. 0203010303/08, **-o d.** qəɢ̊əɾo d. 0103050102/16, **Ø d.** bə fəʧ̈ilio ɑ di d. 0202030902/77, ʊnmiː di d. 0102040302/03, 0102040302/05, ɸugup baɾ d. 0202030605/164, deŋəɾnə qaɬaʁa giɬ d. 0202030605/156, diː d. 0103040401/74, duziː d. 0103040402/17, diː d. 0201010101/08, anaga diː d. 0201010102/07, 0201010102/10, andaʁ diː d. 0202010901/63, ʤɐ̟ʧ̈inə ʒi diː d. 0202010901/07, diː d. 0202020501/07, **-ɑ/-e/-iː d.** ɢuza d. 0202030104/15, 0202030104/15, ʂiułuβała d. 0203020402/28, aʁəɾʁa øle d. 0203020203/14, jaʁle d. 0202030101/09, ɬaɾɬasiː d. 0201010101/34, **-j d.** bəɬəj d. 0203010301/37, dij d. 0201010102/07, 0201010102/08, 0203030101/09, d̥ij d. 0203020601/48, joʁuɾ qɔ͡ɬa dij d. 0201010101/05, tuŋʃyŋjyen dij d. 0203020402/29, niː dij d. 0202020303/11, ni dij d. 0203020402/29, gyzdɐ̟j d. 0202030402/56, sudeː d. 0202020501/78, **-(u/ə)p d.** ałək gip d. 0203010702/55, əʰɾdi op d. 0203020601/52, eʰʃ̈ək k̟ɐ̟p d. 0203020601/04, oːɾup d. 0203020601/68, oɾəq qap d. 0203020601/07, ølyɾup d. 0202030802/34, unduq qap d. 0202030402/41, bop d. 0203020201/05, bøzək kəsɯ oːp d. 0202010501/18, βaɾəp d. 0203020201/14, 0203020201/15, doɴup d. 0202030605/31, 0202030605/36, dilik gɐ̟p d. 0203020601/53, gep d. 0202030605/130, 0203020601/58, 0203020601/41, 0203020601/10, gøɾuβəɾəp d. 0202030802/58, ɣɐ̟p d. 0202030605/130, hanəp d. 0203020601/06, 0203020601/19, hɐ̟ʤeɾəp d. 0502020101/273, ʤejfaɴap d. 0202020401/14, ʤienlip d. 0203020601/08, ʤilik gep d. 0203020601/58, ʤidiennap d. 0202010901/77, nanti

tʂuɬap d. 0203010702/54, nop d. 0202030605/84, soʁuɬ hanəp d. 0202030605/135, tutqanəp d. 0203020402/20, ʝusup d. 0202030605/30, təqdaq qap d. 0203030102/13, joq bop d. 0202010703/20, 0202031202/57, dzo͡undurup d. 0202030605/159, **-ʁɔ d.** bɔɬʁɔ d. 0202030301/34, **-ɢə d.** qəʰrqɢə d. 0203010302/02, ɬuɬəβatɢə d. 0203010702/44, **-ʁə d.** ʂidaʁə d. 0202030301/37, jadaʁə d. 0203020601/43, **-xəʂ d.** ølyɾxəʂ d. 0202010502/06, 0202030605/140, **-χəʂ d.** ɔŋʂəχəʂ d. 0202030802/03, bołχəʂ d. 0202030604/40, boχəʂ d. 0202030604/45, bɔχəʂ d. 0202030605/102, **-ķəʂ d.** gøʂķəʂ d. 0202020701/54, **-ʁɑ d.** ølyq͡ qaʁa d. 0203030102/02, saɬʁa d. 0202031202/28, **-ɣẹ+d.** diɣẹ d. 0202030605/131, 0202030605/132, **eɾür d**. pɔʁtʂi ma baɾ͡ẹɾ ẹː d. 0202020401/10, dɔɢəɾaβurʁan eː d. 0202030301/13, məndaʁ məndaʁ͡ẹː d. 0202030605/68, muŋułnəŋ ɬaː eː d. 0202020501/103, **-(ə)β joq d.** unup baɾəβ joq d. 0202010901/28, diβ joq d. 0203010302/06, goɬa jɔq d. 0202020701/38, **-mɑs/-mẹs/-mis/ d.** boɬmɑs͡ eː d. 0202020501/45, maɴmɑs d. 0202010503/13, sezḍəmẹs d. 0103040405/10, ølyɾmis d. 0202020501/52, undurmis d. 0202030601/12, søɣuɬmis d. 0202030603/04, **-min d.** fuɬuɬamin d. 0502020101/168, ʤiliβaɬmin d. 0502020101/184, **-ɢəməs/-ʁəməs d.** ɑjtɢəməs d. 0203010301/05, tujɬaʁəməs d. 0502020101/254.

2. “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərə̆, dəɾoː, dəɾo, də̆ɾə, də̆ɾo, do, dɾə, dɾoː, ḍə, ḍəɾ, ḍərə, ḍərə̆, ḍɾə, ḍɾo, ʄəɾ, ʄɾə.**

d. əʰrdi͡ɬa d. 0202010901/38, daʰḠə d. 0203020601/57, qan ma d. 0202030104/15, quɾ d. 0103050101/44, Ḡaṣ Ḡa͡ṣ ɬa qaɬʁan d. 0202030103/19, maɬ͡ yzẹdi d. 0203020601/42, ni ni d. 0103010305/87, satɢan d. 0103010306/02, səleɾ ojda d. 0202030307/08, tubanfa ma d. 0202010901/57.

dɾuː “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̆, ḍə̆ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. joq d. 0202020501/59.

droː “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̆, ḍə̆ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

d. ołʁej eː d. 0103010601/78.

ḍ

ḍaχɢa “daha” Bkz. **daːχɢə, daχɢa, daχḠə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːḠə, daʰɢa, daʰɢə, daʰḠa, daʰḠə, ḍaχɢə, ḍaʰɢa, ḍaʰḠa, ḍaʰḠə, ʄaχḠə, ʄaʰɢa, ʄaʰḠa, ʄaʰḠə, ʄaχɢa.**

d. ḍ. doɬaːɴ ɢaɾo do 0102020303/22.

ḍaχɢə “daha, hâlâ, yine” Bkz. **daːχɢə, daχɢa, daχḠə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːḠə, daʰɢa, daʰɢə, daʰḠa, daʰḠə, ḍaχɢa, ḍaχḠa, ḍaχḠə, ḍaʰɢa, ḍaʰḠa, ḍəʰɢa, ʄaχɢa, ʄaχḠə, ʄaʰɢa, ʄaʰḠa, ʄaʰḠə, ʄaχɢa.**

1. “daha”

ḍ. ḍ. ʤiu məndɑ ma dərə 0202020701/51, məzdəŋ guoʃʃyɢə aʰs ḍ. χoɴχuo də 0103010305/88.

2. “yine”

ḍ. ḍ͡ɬa 0103030802/18.

3. “hâlâ”

ḍ. o qum ḍ. dərə 0103040301/38.

ḍaχɢa “hâlâ” Bkz. **ḍaχɢə, ḍaʰɢə, ʄaʰɢa.**

ḍ. o qum ḍ. dərə 0103040301/38.

ḍaχɢə “yine” Bkz. **daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, daʰɢa, ḍaχɢa, ḍaχɢə, ḍaʰɢa, ḍaʰɢa, ḍaʰɢə, ḍəʰɢa, ʄaχɢa, ʄaχɢə, ʄaʰɢa, ʄaʰɢa, ʄaʰɢə, ʄaχɢa.**

ḍ. ḍ͡ɬa 0103040301/03, 0201010101/24.

ḍaχndʒin Ç. “acayip” Bkz. **dandʒin, dandʒin, ḍandʒin.**

ḍ. ḍ. boʁa 0103030901/31.

ḍaχɾt- “çekmek” Bkz. **daʰːɾd-, daʰɾd-**, **daʰɾḍ-**, **daʰɾt-, ḍaʰɾd-, ḍaʰɾḍ-, ḍaʰɾt-, taʰɾd-.**

ḍ-. ḍ.-ɢa jaməβattsa 0202020702/17.

ḍaχs “taş” Bkz. **daːs, das**, **daʰs.** Ayrıca Bkz. **ədəq daʰs.**

ḍ. ḍ. dujɬaʁa 0103010304/63.

ḍaχs “dış, dışarı” Bkz. **aʰs, daːs, daχs, das, daʰs, ḍas, ḍaʰs.**

ḍ.+əɴɢa ḍ.+əɴɢa βər aq ʒy təgəβ də 0103050401/02.

ḍandʒin “çok, acayip” Bkz. **dandʒin, dandʒin, ḍaχndʒin.**

ḍ. ḍ. ɬom də 0103040301/34.

ḍandʒiɢo < **dandʒin ɢəɬ-o** “acayip bir şekilde” Bkz. **dandʒiɴɢə.**

ḍ. ḍ. bobəjɬaʁan 0103050102/11.

ḍas “dış, dışarı” Bkz. **aʰs, daːs, daχs, das, daʰs, ḍaχs, ḍaʰs.**

ḍ+ən ḍ.+ən udʒin 0502020101/481.

ḍ.+əndɑ ḍ.+əndɑ andɑq tɐrɣɐ ʒiɣɐ 0202030104/17.

ḍasḍə- < **dasdɑ-** “bir nesnenin dışına bir şey yerleştirmek” Bkz. **dəsdɑ-.**

ḍ.-βɑtɢɑn terɾ udʒin ḍ.-βɑtɢɑn 0502020101/466.

ḍaʰp- “bulmak” Bkz. **daːp-, dap-**, **daβ-**, **daχq-, daʰp-, daʰq-, ḍaʰq-, taχq-, taq-, taʰp-, ʄaʰq-.**

ḍ.-qəʂ eɾ su ḍ.-qə͡ʂ eɾ 0202020401/19.

ḍ.-ɢəməs ḍə sen ezerse ma ḍ.-ɢəməs ḍə 0502020101/239.

ḍaʰgə- “tapmak, anmak” Bkz. **daʰːgə, daʰgə-, daʰgə-, daʰk̡-, ḍaʰk̡-.**

ḍ.-ʁa bər ḍ.-ʁa maɴɢa 0202020701/37.

ḍaʰk̡- “anmak, tapmak” Bkz. **daʰːgə, daʰgə-, daʰgə-, daʰk̡-, ḍaʰgə.**

ḍ.-ʁandɑ uʰɾʂsɑɴ͡ʤin ḍ.-ʁandɑ͡ɬa 0202010703/20.

ḍaʰq- “doğurmak (insan için) (Dahe ağzı)” Bkz. **daːp-, dap-**, **daβ-**, **daχq-, daʰp-, daʰq-, ḍaʰp-, taχq-, taq-, taʰp-, ʄaʰq-.**

ḍ.-ɢa məɬa ḍ.-ɢa 0202030902/131.

ḍaʰɢa “daha, hâlâ, yine” Bkz. **daːχɢə, daχɢa, daχɢə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, daʰɢa, daʰɢa, ḍaχɢa, ḍaχɢə, ḍaχɢə, ḍaʰɢa, ḍaʰɢə, ḍəʰɢa, ʄaχɢa, ʄaχɢə, ʄaʰɢa, ʄaʰɢa, ʄaʰɢə, ʄaχɢa.**

1. “daha”

ḍ. ḍ. 0103030802/26, 0103040302/22, andaʁa ḍ. bər aq ɢ͡aʰt ba jidəβ do 0103010305/93, ɐtgədzɨ gixt do ḍ.͡ɬa 0103010306/18, bərmɐsə ḍ. azɢarmas də 0202010301/06, daɴɢaʰrdi͡ ḍ. niɣə jerɬəβ də 0103050401/01, kəsɯ ḍ. qar kəsleɾ(ɣɐ) ɢejɬo a:jdo 0103010602/17, keɬnə ḍ. anda: diɣin i: də 0103010705/45, mɐn ḍ. qarsa ma 0103010303/09, ʃyʂaɴnaʁandzɑ ḍ. sujrə sʉz ʉrɣɐdəβər də 0202010301/09, ḍ. jiodə guotʂiŋnə 0103030802/28.

2. “yine”

ḍ. ḍ.͡ɬa 0103010702/78, ʂɨgə toɾ manəɴ qanəβ do ḍ.͡ɬa 0103010305/06.

3. “hâlâ”

ḍ. məndɑ͡βɑɾ͡e ḍ. 0202010501/08.

ḍɑʰɢə “daha, hâlâ, yine” Bkz. **dɑːχɢə, dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰːɢɑ, dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰːɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢɑ, ḍɑχɢ̟ə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ɟɑχɢɑ, ɟɑχɢ̟ə, ɟɑʰɢə, ɟɑʰɢ̟ɑ, ɟɑʰɢ̟ə, ɟɑχɢɑ.**

1. “daha”

ḍ. ḍ. 0103030802/33, 0202020301/15, 0202020702/15, 0202030104/07, oː ḍ. bəː miendikḍə søɣʉɬɣi 0202020701/28, ḍ. øɬʉrmiɣin iː də 0502020101/486, pədẓɑɢən ḍ. gəɬəkdiɣi bɑɾ͡oʂ də 0103040405/52, ḍ. pɐ̟ɾ diu də 0103030901/71, ḍ. bə niɣəɬmin ḍər 0502020101/184, ḍ. bər jɐ̟ʰɬdẓ̟ɨ 0103040405/28, ḍ. bər jeʰɬdẓ̟ɨ βɑr 0103030802/33, ḍ. dɑndʒin niɣə də 0103010305/47, ḍ. dozmɑs͡də 0202030201/05, mɐ̟n ḍ. ɑɬək giɬmixdi 0202031202/40.

2. “yine”

ḍ. ḍ. ɬa 0103030802/40, ḍ.͡ɬa 0103030201/10, 0103040601/20(2), 0202020702/01, ḍ.͡ɬa dimiɣin͡iː ḍə 0502020101/419, ḍ.͡ɬa ʁəjɑɴ͡eː diβ do 0103010305/95, ḍ.͡ɬa dɑʰsəndɑ ɑɬəβ də 0103010306/11, ḍ.͡ɬa ɬom oŋʂəβ də 0103010501/01, ḍ. ɬa ʃyʃilamin də 0103010602/14, ḍ.͡ɬa jeʰɬdẓ̟ɨ oŋʂəʁəɬa bɑrʁɑʂ͡ɬa 0103030802/35, ḍ.͡ɬa ʤuŋduŋ ɑβɑgɑʁɑ pɑʰqdɑχəʂ ḍə 0103010305/46.

3.“hâlâ”

ḍ. ḍ. mɑ suzusgi moŋurəsgi jeːlisəp bɑɾ͡eː 0502020101/92.

ḍɑʰɢɑ “daha” Bkz. **dɑːχɢə, dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰːɢɑ, dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰːɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢɑ, ḍɑχɢə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ə, ɟɑχɢ̟ə, ɟɑʰɢɑ, ɟɑχɢɑ, ɟɑʰɢ̟ɑ, ɟɑʰɢ̟ə, ɟɑχɢɑ.**

ḍ. ḍ. 0202031202/09, ḍ. ɑɾtdɑ ḍɑʰɢ̟ɑ bɑɾ͡eː də 0103020304/37, ḍ. ɑjʂdigə 0502020101/82, oː ḍ. məzgɐ̟ tɑɴʂɑ ḍiʂ də 0103020304/11, ḍ. bɑr͡eː də 0103020304/37, ḍ. dɑnliŋ də 0202010703/31, dimi kəsɯ ḍ.͡ɬɑ diβ də 0103010703/12, kəsɯɣi ḍ. əɬəɣ ɑʰɬdəndɑ jimsɑmɑ kəsɯ 0502020101/463, məndɑq͡ḍ. jɑʁ suɾtgiʂ də 0103050101/47.

ḍɑʰɢɑʁə “tavuk”

ḍ. ḍ. eʰt 0203030101/18.

ḍɑʰɢ̟ə “daha, yine” Bkz. **dɑːχɢə, dɑχɢɑ, dɑχɢ̟ə, dɑʰːɢɑ, dɑʰːɢə, dɑʰːɢu, dɑʰːɢ̟ə, dɑʰɢɑ, dɑʰɢə, dɑʰɢ̟ɑ, dɑʰɢ̟ə, ḍɑχɢɑ, ḍɑχɢə, ḍɑʰɢɑ, ḍɑʰɢ̟ɑ, ɟɑχɢɑ, ɟɑχɢ̟ə, ɟɑʰɢɑ, ɟɑʰɢ̟ɑ, ɟɑʰɢ̟ə, ɟɑχɢɑ.**

ḍ. ḍ. 0202010701/12, 0202030604/07, 0202031202/56, 0203010701/11, ɑɴɑ ḍ. guŋɬo mɑ dərə 0502020101/494, ḍ. emes ḍə 0202010701/20, ḍ. eʰtək gimin ḍə 0502020101/408, ḍ.͡βuɾ peɣ mɑ ḍɾə 0202010701/16, bərmisə ḍ. bəɬmin ɑndɑʁ 0103040601/05, bərmisə ḍ. bəɬəβ 0103040601/05, dumɑn mɑ ḍ. ʂɨg̟ə dumɑn ḍə 0202010701/12, ḍ. kun guoɬɑχəʂ ʄə 0202010702/10, ḍ. ɢəʰɾqɢɔ 0502020101/158.

ḍɑʰɾd- < ḍɑʰɾt- “çekmek, almak” Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾḍ-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾḍ-, ḍɑʰɾt-, tɑʰɾd-.**

ḍ.-əβ də zuj ʃidʒiŋgi ḍ.-əβ də 0103010304/18.

d.-əβɑɬʁɑ ɑɬəβɑɬʁɑ d.-əβɑɬʁɑ 0203010801/02.

ḍɑʰɾḍ- < ḍɑʰɾt- “çekmek” Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾḍ-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾd-, ḍɑʰɾt-, tɑʰɾd-.**

ḍ.-əβ də ɢɔs ḍ.-əβ də 0103010304/09.

ḍ.-ẹttsɑ bəɾ ḍ.-ẹttsɑ 0103010702/66.

ḍɑʰɾdəʁ “bağlamak için kullanılan yün ile bükülmüş ip”

ḍ. bər ḍ. dəɾ 0202020701/04, ḍ. ʤiuṣɨ ʒip ḍə 0202020701/05, ḍ. diɣik nimi ḍə 0202020701/06.

ḍ.+nə ḍ.+nə qənɑʁɑ 0202020701/05.

ḍɑʰɾḍəɬ- “çekilmek” Bkz. **dɑʰɾḍəɬ-.**

ḍ.-ʂ dəɾ sułɑɴɢə ḍ.-ʂ dəɾ͡nɑ 0102020304/10.

ḍɑʰɾdəs- “hep birlikte çekmek, iki tarafa çekmek”

ḍ.-əβ təɾ ḍ.-əβ͡nɑ 0103010701/123.

ḍɑʰɾdʒɑq “*Lungta*, Mani sütrası basılan bayrak”

ḍ. ḍ. gɑnʤɯ 0103030901/67, ḍ. gɑnʤɯʁɑː 0103030901/68.

ḍɑʰɾt- “çekmek” Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾḍ-**, **dɑʰɾt-, ḍɑχɾt-, ḍɑʰɾd-, ḍɑʰɾḍ-, tɑʰɾd-.**

ḍ.-ɢɑ ɑq jizdə ḍ.-ɢɑ 0103010305/92.

ḍɑʰs “dış, dışarı” Bkz. **ɑʰs, dɑːs, dɑχs, dɑs, dɑʰs, ḍɑχs, ḍɑs.**

ḍ.+ən ḍ.+ən 0103050102/24.

ḍ+əɴɢɑ ḍ.+əɴɢɑ undərəp bɑrsɑ 0103010305/67.

ḍ.+ənɑ ḍ.+ənɑ ɑʁəłdɑ bəɾ ɑq jy təgəβɑdəβ ḍə 0103010305/31.

ḍə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̌, də̌ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍəɾ, ḍə̌, ḍə̌ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

ḍ. ɑq ḍ͡imi ḍ. 0202010901/09, ɑq menẹ̈k ḍ.͡nɑ 0203010303/10, ɑq jɑʁłɑqəɾnəŋ kəsɯ ḍ. 0202010101/02, ɑhdəŋłɑmo ḍ. 0502020101/260, ɑłəβɑłʁɑq mi ḍ. 0203020402/27, ɑməɾɑsəq qɑłʁɑq miː ḍ. 0203010302/13, ɑməʰtɑn ḍ.͡nɑ 0202030604/37, ɑndɑɢɑq nimi ḍ. 0202020701/43, ɑndɑʁ ḍ. 0202030603/07, ɑndɑʁ oɾme ḍ. 0103050101/04, ɑndɑʁ oɾmi ḍ. 0103040303/07, ɑndɑʁ͡oɾmi ḍ. 0103050102/26, 0103050102/29, ɑndɑʁ ʒisɯ ḍ. 0202020701/59, ɑndɑʁ łɑ oɾmi ḍ. 0103050102/36, ɑndɑʁ mi ḍ. 0202020701/56, 0202020701/60, 0203030101/04, ɑndɑʁ nimi ḍ. 0202010501/14, 0202020501/28, 0502020101/133, ɑɾɑʰḳə ḍ. 0103010702/42, ɑɾɑʰdʐ̧i ḍ. 0202031202/08, ɑɾʁɑłəʁ nimi ḍ. 0202030105/04, ɑɾtɢɑṣ ḍ. 0103010304/72, ɑt ḍ.͡nɑ͡łɑ 0202030801/13, ɑdɑʁɑq nimi ḍ. 0203020202/08, ɑtḍɑʁɑq nimi ḍ. 0202031201/28, ɑʰłqəsdəʁ ɑdłɑɾ ḍ. 0202020501/102, ɑʰtleɾ ḍ. 0202030902/52, əndʐ̧iŋmo ḍ. 0502020101/182, əṣgik nimi ḍ. 0202010901/83, əʰɾdiːg̈ə ḍ. 0203010702/14, edəβɑtɢɑn jɑzmɑq ḍ. 0502020101/208, emes ḍ. 0202010701/20, ejʁɑq nimi ḍ. 0202030306/02, ẹ̈dəβɑtɢɑn nimi ḍ. 0202020702/16, ẹ̈tgẹ̈k nimi ḍ. 0202010101/06, 0202030501/03, ẹ̈tgik mi ḍ. 0203011001/05, ẹ̈tgik nimi ḍ. 0203010502/02, ẹ̈ʰtək giɣik nimi ḍ. 0202010901/72, oʁuɬ͡joq ḍ. 0202010703/05, oʁułə ḍ.͡nɑ 0202010703/07, oɬ͡łɑ ḍ. 0202031101/26, ołəɾoʁɑn nimi ḍ. 0202030403/03, ołʁɑq mi ḍ. 0203030101/03, ołmɑs nimi ḍ. 0202030101/10, oŋṣəʁɑq nimi ḍ. 0202010901/01, oɾʁɑq ḍ. 0202030201/05, otɢəłsɑ jɑʰṣ͡ḍ. 0203020403/16, ɔŋṣəʁɑq nimi ḍ. 0202030801/10, ølyɾmis nimi ḍ. 0203011001/06, ułʁɑnnəŋ ɑt ḍ. 0203010301/09, undurʰtg̈ɑq mi ḍ. 0203030101/15, usdɑʁɑn ͡łɑ nimi d. 0502020101/394, usdɑʁɑn nimi ḍ. 0502020101/02, 0502020101/180, 0502020101/246, usdɑʁɑn nimi d.͡nɑ 0502020101/19, usdɑʁɑn nimi ḍ.͡nɑ 0502020101/56, uzɑːq ḍ. 0502020101/245, uzɑq ḍ. 0502020101/246, uzɑq ḍ.͡nɑ 0502020101/453, uzediḳə ḍ. 0203010301/26, uzuʁɑq

nimi ḍ. 0202030104/11, pəjdʒałaɾ ḍ. 0202030605/20, pəʰɾɢan ḍ. 0202030902/132, peɾe e͡ʰłdʒi ḍ. 0202010703/33, poɾɑɴ ḍ. ḍiɟə 0202030902/119, babaŋ ḍ. sa 0103030901/46, babasə̆ ḍ. 0502020101/02, baɾʁan nimi ḍ. 0103040405/07, baʁadzɻa ḍ. 0102040301/02, baɾ e͡ː ḍ. 0202030902/116, baɾmas nimi ḍ. 0203011002/23, bəłɣəɾtgik ʒisɯ ḍ. 0202020701/53, bəŋʂi bezək ḍ. 0502020101/187, bəɾ emes ḍ. 0202031201/30, bəɾ dʒazɯ ḍ. 0103030801/02, bəɾ məła ḍ. 0502020101/141, bəɾ nimi ḍ. 0202020501/104, bəɾ tuʃiaɴ ḍ. 0103010502/04, bəɾmi ḍ. 0103010305/53, 103010305/57, 0103010305/58, bərmi ḍ. 0103010304/69, 0103010304/74, 0103010705/01, bəjʂɑɴəɾɑq ḍ. k͡əsɯ 0103010602/11, beɾɣin nimi ḍ. 0502020101/125, bezək ḍ. 0103030901/24, bezuk bezuk nimi ḍ. 0202030902/75, bẹzək ḍ. 0203010301/34, boban χɔɴjiŋ ḍ. n͡a 0203010303/03, bołəsleɾ ḍ. 0202010703/28, bołəs ḍ. 0202020501/60, bołəs bołdoɾ ḍ. n͡a 0202030801/24, bøzyk nimi ḍ. 0202010501/05, bẹɾɣẹk nimi ḍ. 0202010501/16, bəɾ pərβa ḍ. 0202030902/10, daɢasə ḍ. n͡a 0203020501/25, dandʒin nimi ḍ. 0202030404/18, dẹŋəɾ ana ḍ. 0502020101/194, dəχqus βaʂ ḍ. n͡a 0502020101/485, dumɑn ḍ. 0202010701/12, dujtəuɢə ḍ. n͡a 0203010303/03, diːɣiːk nimi ḍ. 0203020302/09, diɣek nimi ḍ. 0202020101/02, 0202020101/04, 0202020101/11, diɣẹk nimi ḍ. 0202030601/80, diɣik bi ḍ. 0202030901/01, diɣik mi ḍ. 0203020401/19, 0502020101/258, diɣik nimi ḍ. 0202020701/06, 0202030601/08, 0202030601/19, 0202030604/04, 0202030802/23, 0202031201/30, 0202031201/32, 0202031202/09, 0203020401/14, 0203020401/18(2), dimis nimi ḍ. 0202020401/22, dit ḍ. 0202020401/06, faɴduŋduŋ nime ḍ. 0202030104/06, fanfəŋdʒẹn juŋduŋ ḍ. n͡a 0103010303/17, faʂi maɴdəɾmin gojoq ḍ. 0202030101/07, gəłdəɴ ɢaɾa pəi ḍ. 0502020101/226, geʰp m͡əe ḍ. 0103010503/05, gẹłɣek nimi ḍ. 0202030801/10, gẹłɣẹk nimi ḍ. 0202030601/14, gojoq ḍ. 0502020101/238, gøʰp ḍ. 0202030604/01, 0203010701/10, 0203020302/12, gɔłjɔq ḍ. 0202030402/42, guanłaʁaq mi ḍ. 0203011002/09, gudiŋnama ḍ. 0202020201/06, guɣisə ḍ. 0202030901/20, gunaŋnəŋ niɣə ḍ. 0102040301/09, gujoq ḍ. 0502020101/174, 0502020101/308, 0502020101/334, 0502020101/457, gyk dimi ḍ. 0202010901/09, gyɾʉsmis nimi ḍ. 0202030601/57, giɣik nimi ḍ. 0202030601/13, geseɾ ḍ. 0502020101/242, kədʒiɣ ḍ. 0202030801/20, kəsleɾ ḍ. 0103010602/18, kəsɯ ḍ. n͡a sa 0103030901/57, keɾek ḍ. n͡a 0103040403/38, keɾeḳ ḍ. 0103050101/32, kømuβat ḍ. 0202020401/12, kujtʂəŋnəʁ nimi ḍ. 0202030601/15, kiːʧin ḍ. 0202020501/29, qadinəŋ jẹɾ ḍ. 0103010502/16, qəɢəɾʁaq mi ḍ. 0103010302/21, qəʰɾqbas nimi ḍ. 0203011001/03, ɢadən ḍ. 0502020101/181, 0502020101/256, ɢadənə ḍ. 0502020101/262, ɢazək gẹłɣẹk nimi ḍ. 0202030104/08, ɢəzəł nimi ḍ. 0202010901/09, ɢəzdaɾ ḍ. 0103010705/01, ɢuła pəi ḍ. 0502020101/128, χałʁan nimi ḍ. 0202030901/22, χoɴβannəŋgə ḍ. 0203020101/04, χoɴdʒilitpis nimi ḍ. 0202030901/21, ʁandʒałəq ḍ. sa 0203010301/15, haʂ ḍ. 0203020403/20, ʒip ḍ. 0202020701/05, ʒiɣek nimi ḍ. 0202030104/18, ʒiʁaʂ ɢəmdan ḍ. 0502020101/433, ʒijaɴ ḍ. 0103040601/20, ʤiendan e͡mes ḍ. 0202020701/10, łaɾetgek nimi ḍ. 0202010301/19, łaɾẹtgẹk nimi ḍ. 0202030601/19, łaɾitgik nimi ḍ. 0202030601/18, łajəʁaɾdʒẹn ḍ. n͡a 0202030605/07, łomaq ḍ. 0103010705/50, mał uʰɢaɾma ḍ. n͡ła 0502020101/306, mandəɾʁaq timi ḍ. 0202010501/18, manma ḍ. 0103010304/73, maɴəsmas nimi ḍ. 0202030601/56, maɴmas nimi ḍ. 0202010901/73, maɴɢaq nimi ḍ. 0202010901/74, 0202030104/14, məła ḍ. 0202020501/49, məła ḍ. n͡a

0203020501/11, məɬa kəsɯ d̪. 0103030901/02, məɬaɬaɾ d.͡na 0103040601/01, mənək ͡aʰd̪ə d̪. 0502020101/112, məndaʁ d̪. 0103010705/35, məndaɾaq d̪. 0103010305/25, məndaɾaq niɣə d̪. 0102040301/06, məndaʁ nẹmi d̪. 0202030601/03, məndaʁ nimi d̪. 0202030605/119, 0202031202/18, mənd̪aʁ oɾme d̪. 0103050101/44, mẹŋ ʧîndʒa aniga d̪.͡sa 0103010303/03, minik d̪. 0202020701/49, niː͡səŋuk d̪. 0203010301/15, niːʤik kəsɯ d̪. 0203020203/22, niɣə d̪. 0502020101/433, niɣe ɢat ɢat d̪. 0103010601/70, niɣẹ ɢaʰt ɢaʰt d̪. 0103030203/53, niʤik d̪. 0103030802/17(2), 0502020101/342(2), 0502020101/454, nimi d̪. 0103030802/37, saːnnəʁ nimi d̪.͡na 0203010301/30, saqəsdəŋ gizgə d̪. 0203010701/25, saɬəβatɢaq nimẹ̣ d̪. 0202020301/17, saɬʁaq nimi d̪. 0203010301/25, 0203010702/33, 0203010702/36, 0203010702/35, 0203020202/06, 0203020301/08, saɬmas nimi d̪. 0202010901/77, 0203010702/05, saʐdəʁaq nimi d̪. 0202030104/16, saʐdəʁə d̪. 0502020101/181, 0502020101/262, 0502020101/256, səŋnəsə d̪. 0102040301/09, 0502020101/258(2), səŋnəs d̪. 0103030801/06, sut ͡ʤeʁaq nimi d̪. 0202030501/02, ʃiaɴtəŋ tʂa d̪. 0103010101/02, ʃiaŋgan joq d̪. 0502020101/412, ʃioχejzə d̪. 0103050401/12, ʂokəzɯ d̪. sa 0103010101/16, ʂigə ʒiɣət d̪. 0103040301/25, taɬɢan d̪. 0202030901/13, tamdəɾʁaq mi d̪. 0203010502/04, tẹrmis nimi d̪. 0202020701/44, tuaɬaʁaq dimi d̪. 0202010901/60, tuɖuβoɬʁan nimi d̪. 0202030401/05, tuɬɣek nimi d̪.͡ na 0202030308/03, tuŋtisek d̪. 0202010501/06, tutɢaq nimi d̪. 0202020201/01, 0203010702/06, 0203010702/07, tutmas nimi d̪. 0203010702/06, 0203010702/09, ʧygəɣik nimi d̪. 0202031202/43, ʧîŋkuaŋ d̪. 0103050101/55, 0103050201/05, 0103050201/25, tʂaɬəβatɢaq nimi d̪ 0202030104/09, tʂəŋ d̪. 0103040302/07, tʂoɢesəq qaɬʁaq nimi d̪. 0202010901/71, tʂoʰrʧîsə d̪.͡kəsɯ 0103030901/39, tʂiɢə d̪. 0103030901/64, jaːβdaɬ joːq d̪. 0201010101/27, jadaʁaq mi d̪. 0502020101/490, jaʁɬaʰɢəɾ ɸudaʁnəŋ d̪. 0202010101/01, jaɬaʰtɢaq nimi d̪. 0203011001/02, jaɬdaɬ joq d̪. 0202010901/20, 0202031101/15, jasəɬ nimi d̪. 0202010901/09, jaʰʂ d̪. 0203020403/16, 0203020403/20, jaʰʂ kəsɯ d. 0502020101/339, jeɾ d̪. 0103030901/27, jẹ̣ɾ d̪.͡sa 0103040302/25, joq d̪. 0103010305/28, 0103010305/86, 0103010305/96, 0103010502/15, 0103010502/17, 0103010502/18, 0103010502/24, 0103010503/04, 0202020701/15, 0202020701/34, 0202020702/04, joq d̪.͡na 0203010301/08, 0203010302/08, 0203020403/17, 0203020501/15, 0203020501/26, joʁəɾ ɢəz d̪. 0103010303/06, joʁoɾnəŋ ʃiguan d̪. 0202010901/83, jɔːɢ d̪. 0202020702/18, jɔq d̪. 0202020701/20, jyz ͡saqəs d̪. 0103020302/22, jip d̪. 0502020101/466, jidə dioʰʤin d̪.͡na 0202010701/08, jiŋʃiaɴ joq d̪. 0203010701/07, jimə jijaɴ d̪. 0203010702/17, jitoɾ ʂoʃy d̪.͡sa 0102020303/20, jimis d̪. 0103010502/12, dʐəp dʐəɬman d̪. 0102040302/06, dʐuɣuɾɣẹk nimi d̪. 0202020201/02, βaŋgə ʃioʂi d̪.͡ɬa 0103010101/20. **-əβəɾ d̪.** aɬəβəɾ d̪. 0202020702/01, andaɢəɬəβəɾ d̪. 0202020501/65, andaʁəɬəβəɾ d̪.͡na 0202020701/28, edəβəɾ d̪. 0202020702/32, ẹdəβəɾ d̪.͡na 0202020702/02, oŋʂəβəɾ d̪.͡na 0202010901/40, uɾuʁ tutusuβəɾ d̪. 0202010701/14, paʰqdasəβəɾ d̪. 0502020101/156, pəʁuβəɾ d̪. 0202010703/19, baɾəβəɾ d̪.͡na 0203011002/02, basəβəɾ d̪.͡ɬa 0202010901/14, baʰʂ dʐaɬəβəɾ d̪. 0202010101/03, beɾəβəɾ d̪. 0202010702/04, βeɾəβəɾ d̪. 0202010701/15, ɸeɾəβəɾ d̪.͡qan 0202030104/03, daʰrtd̪əɾəβ d̪. 0202010901/58, diaɖəβəɾ d̪. 0202010703/19, diβəɾ d̪. 0202030601/01, 0202031202/39, diβəɾ d̪.͡na 0202031202/21, geɬəβəɾ d̪. 0202020501/67, 0202020501/100, 0203011002/21, guaɬaβəɾ d̪. 0202020701/55,

kərəp bɑrəβər ḍ. 0202010502/16, qəgərəβər ḍ. 0202010703/09, qejqɑβər ḍ. 0202031202/33, qejqɑp diβər ḍ. 0202031201/34, quʂgɑłɑβər ḍ. 0202010703/14, ʁoj dzɻəŋnɑβər ḍ. 0202010703/09, hediβər ḍ. 0202020701/02**,** ʤiaɴnɑβər ḍ. 0202031202/45, mɑnəβər ḍ. 0202010501/11, 0202010501/14, mɑɴəβər ḍ. 0202020701/22, 0202020701/36, 0203011002/21, mɑɴəβər ḍ.͡qɑn 0202010501/17, mɑɴdərəβər ḍ. 0202030101/14, noɬuβər ḍ. 0202030902/23, niːɣəɬəβər ḍ.͡qɑn 0202010501/17, niɣəɬəβər ḍ. 0202020702/03, 0202020702/32, niɣəɬəβər ḍ.͡nɑ 0202020702/19, sɑɬəβər ḍ. 0203010702/37, sẹmiβər ḍ. 0202020702/01, səguβuɾ ḍ. 0203010501/10, sudʒiɣliβər ḍ. 0202020501/62, jɑmɑβər ḍ. 0202020702/20, jɑmɑβər ḍ.͡nɑ 0202020702/15, 0202020702/18, niɣəɬoɾ ḍ.͡nɑ 0202020702/12, niɣəɬoːɾ ḍ. 0202020701/31, sɑɬoːɾ ḍ.͡nɑ 0202020701/31, jɑzəβər d. 0202010901/21, jenniβər ḍ. 0202030701/16. **-uβuɾ ḍ.** dzɻomuɾuβuɾ ḍ.͡nɑ 0103040403/20, pɔʁusḍəɾeβər ḍ. 0202010703/19. **-(ə)β ḍ.** ɑndɑgəɬəβ ḍ.͡nɑ 0202020701/28, ɑs gɑɾɑβ ḍ. 0202031202/31, ɑʰsərəβ ḍ. 0103010306/04, edəβ ḍ. 0103010305/22, ejiβ ḍ. 0203010503/08, ẹdəβ ḍ. 0103050201/12, oŋʂəβ ḍ. 0103010501/03, 0103030802/07, oɾəqdərəβ ḍ. 0103010305/49, pɑʰqdəβ ḍ. 0103010305/35, peɾəβ ḍ.͡kəsɯ 0103030901/70, bɑrəβ ḍ. 0103010305/78, bẹrəβ ḍ. 0103030201/16, 0103040601/12, biligəβ ḍ. 0103050101/52, βɑrəβ ḍ. sɑ 0103010305/74, diadəβ ḍ. 0103010305/44, diatgəɬɑβ ḍ. 0102040301/06, 0102040301/07, ḍiβ ḍ. 0103010502/19, diŋnəβ ḍ.͡sɑ 0103040601/16, geɬəβ ḍ. 0103010305/84, 0103010703/32, 0103050201/14, guoɬəβ ḍ. 0103050102/20, 0103050102/21, kẹɣəɾəβ ḍ. 0103050401/08, køʰkəsgi bɑɬəβ ḍ. 0103010501/08, qɑɬəβ ḍ. 0103010501/09, qɑnəβ ḍ. 0103010304/08, 0103010305/11, qəʰrgərɑsəβ ḍ. 0202030402/42, qejndərəβ həʤəβ ḍ.͡nɑ 0202020701/09, qəɬuβ ḍ. 0103040601/15, χoɬəβ ḍ. 0103050201/25, ʒiβ ḍ. 0103010502/13, mɑnəβ ḍ. sɑ 0103010304/21, mɑɴəβ ḍə 0103010305/32, 0103010305/54, məndərəβ ḍ. 0103010305/55, mɑɴḍərəβ ḍ. 0103010305/92, mənəβ ḍ. 0103010305/56, niɣəɬəβ ḍ. 0202020701/35, niɣəɬəβ ḍ.͡nɑ 0202020702/07, sɑdəβ ḍ. 0103010306/17, sɑɬəβ ḍ. 0103050102/19, 0103050102/34, 0103050102/30, sɑdzʲəβ ḍ. 0202020701/46, diu ḍ. 0202020702/26, sɑło ḍ. 0202020701/24, di ḍ.͡nɑ 0202020701/58, səβɑdəβ ḍ. 0103010502/12, suβɑdəβ ḍ. 0103010305/34, ʃienniβ ḍ. 0103010502/20, ʃiʤerəβ ḍ. 0103010305/37, tɑmdərəβ ḍ. 0103050102/22, tɑmḍərəβ ḍ. 0103050102/23, tɑrɑ hɑnəβ ḍ. 0102040301/15, tejɣəsəβ ḍ. 0103050401/06, tẹrtdərəβ ḍ. 0103010501/11, tẹrdikdiβ d. 0103040301/13, tẹrə dɑʰrdəβ ḍ. 0103010501/13, toŋnɑɬəβ ḍ. 0502020101/399, bəɬəβ ḍ. 0502020101/409, tuːɬuβ ḍ. 0103030802/10, tʂogedəβ ḍ. 0103010305/31, 0103010305/74, tʂotdəβ ḍ. 0103030802/27, jerɬəβ ḍ. 0103010705/07, jorɬəβ ḍ. 0103010305/80, jorɬəβ ḍ.͡sɑ 0103050201/22, dzɻoŋnəβ ḍ. 0103050102/29, dzɻuŋbiɬəβ ḍ. 0103050102/31, dzɻiɬəβ d. 0103010501/13. **-o ḍ.** ɑːndɑgo ḍ. 0103010305/32, ɑːndɑgɔ ḍ. 0103010305/94, ɑndɑgo ḍ. 0103010304/74, 0103010501/04, 0103010502/14, ɑndɑgo ḍ. 0103050101/45, poʁo ḍ. 0103030802/23, doło ḍ. 0103050201/27, diɑḍo ḍ. 0103050201/08, dio ḍ. 0102020303/48, ḍio ḍ. 0103030802/27, gɑrɑso d. 0103050301/34, gɑro ḍ. 0102020303/22, ʤioło ḍ. 0103050401/16, mɑndərəβɑło ḍ. sɑ 0102020303/14, miʃiŋ ʤaŋno ḍ. 0103030901/35, nɑʁo ḍ. 0103010101/13, nəɣo ḍ. 0103010101/03, tudo ḍ.͡sɑ 0103050201/11, tʂɑ dɑło ḍ. 0103010101/06, tʂɔgeḍo ḍ. 0103050201/07. **-əβɑḍo ḍ.** tʂogedəβɑdo ḍ. 0102020303/29, dzɻuŋbiɬəβɑḍo ḍ. 0103030802/21, tɑnḍərohdo ḍ. 0102020303/37. **-u ḍ.**

diu d̪. 0103020302/16, ɢuzup beu d̪. 0103010101/11, saɬəu d̪. 0102040301/01, ʃidʒiu d̪. sa 0103010101/14, χuaɾ ʃiuɬəu d̪. 0203010701/08. **-ə/uβadəβ d̪.** dujɬuβadəβ d̪. 0202030701/15, diadəβadəβ d̪. 0103010306/09, quɾduβadəβ d̪. 0202030701/07, χɔɾʁədəβadəβ d̪. 0103010306/15, sojəβadəβ d̪. 0103010306/16, suβadəβ d̪. 0103010703/16, ʃynniβaḏəβ d̪. 0103030802/09, təgəβadəβ d̪. 0103010305/31, tʂoɢedəβadəβ d̪. 0103010305/67, 0103010305/82, tʂoɢedəβaḏəβ d̪. 0103010305/68, jiʁəβadəβ d̪. 0103010305/15, jiŋnəβadəβ d̪. 0103040601/12. **Ø d̪.** anda: di: d̪. 0103050301/17, andaʁ di: d̪. 0103030901/04, ołəɾ d̪͡. qan 0202030301/39, di d̪. 0102040302/05, 0103010101/03, 0202030101/08(2), 0202030101/15, 0202030103/18, 0202030402/65, 0502020101/379, 0502020101/402, di d̪͡. na 0202020702/16, baʰʂ tuŋ di: d̪. 0202010501/06, ni:ɣə nimi:ɾ di: d̪. 0202010503/07, andaq ͡di d̪. 0202010503/10, baɾəβałmaʁan ͡e̯: di d̪. 0202030605/17, ɢaɾaʁan ͡eɾ di d̪. 0202030605/48, χuaɴbiatsɯ d̪i d̪. 0202010703/15, saz̨ dopdz̨i d̪i d̪. 0202010501/03, ʂej dafəje dz̨ialia di d̪. 0202010901/03, tuŋ sadz̨əq di d̪. 0202010501/07, ti pəʰrɢan di d̪. 0102040301/11, jaχʂ gyzdi: d̪. 0502020101/322. **-e/-i d̪.** aməraq qałe̯j d̪. 0203010302/15, edəβał dz̨i̯de̯ d̪. 0203010701/03, oŋʂe̯ d̪. 0102040301/08, ɢa:jɬa hani d̪. 0201010101/31, χanʂɨ ʤeʂiule̯ d̪. 0203010701/24, d̪ij d̪. 0203010702/04, 0203010702/05, 0203010702/23, ɬaɾedəβ jadi d̪. 0202010301/02, maɴəβ jad̪i d̪. 0203030102/04, taɾa hani d̪͡. na 0201010101/16, 0201010101/28, ɢoj ølyɾe̯: d̪. 0102040301/02, ʈəkʲ͡i: d̪ə 0102040301/12, tuduβałe d̪. 0203010303/01. **-j d̪.** adz̨a dij d̪. ͡na 0201010102/12, dij d̪. 0202010501/11, 0202010501/13, 0202010501/07, 0202010701/17, 0202030301/17, 0202030402/58, 0202030402/73, 0202030601/27, 0202030601/47, 0202030604/41, 0202030605/42, 0202030605/99, 0203020203/08, 0203020203/15(2), 0502020101/396, dij d̪. ͡na 0202030604/18, 0202030802/58, 0202030801/11, 0203020301/05, d̪ij d̪. 0202030601/24, 0202030601/30, 0202030601/34, 0202030601/38, 0202030601/39, 0202030601/48(2), 0202030601/64, 0202030601/67(2), 0202030604/22, 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/25, 0202030604/27, 0202030604/28, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/34, 0202030604/35, 0202030604/39, 0202030604/40, 0202030604/42, 0202030604/43, 0202030604/44, 0202030604/46, 0202030604/47, 0202030604/48, 0202030604/51, 0202030604/54(3), 0202030604/59(2), 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/77, 0202030604/78, 0202030603/05(2), 0202030605/12, 0202030605/15(2), 0202030605/41, 0202030605/47, 0202030605/89, 0202030605/120, 0202030901/01, 0202030902/04, 0202030902/80, 0202030902/94, 0202030902/101, 0203020203/06, 0203020203/09, 0203020203/10, 0203020203/11, 0203020203/24, 0502020101/357, d̪ij d̪. qan 0203020403/04, ʈij d̪. 0202030604/76, 0202030605/27, 0202030605/48, 0202030605/64, 0202030605/85, jaḏej d̪. 0502020101/351, jadẹ̪j d̪. 0502020101/356, un kianẹ̪ d̪. 0502020101/450, bołʁə ͡ɣeɬe d̪. 0502020101/317. **-(ə)p d̪.** at ͡dioq bə χanəp d̪. 0103050301/13, ad͡ʤoq bop d̪. 0202030601/06, aʁərəp d̪. 0202030302/04, andaʁ ͡op d̪. 0202030901/10, andaʁ͡ andaʁ͡ ɔp d̪. 0103030901/76, andaʁ d̪ip d̪ə 0202030902/28, at saɬəp d̪. 0202030605/50, ərliq qap d̪͡. na 0103030901/15, əʰrq ɢaɾap d̪. 0502020101/216, ə̆s͡ unup d̪. 0202030603/01, esdiɣ βop d̪. 0502020101/274, ezerəβołʁa hanəp d̪. 0502020101/201, ezerɣe jadap d̪. 0502020101/226, eʰdəp d̪. 0202030605/71, eʰtək gep d̪͡. na 0203020402/25, eʰtgərəp ͡b̪arp d̪. 0502020101/137, e̯mə̆sse͡ ɬa op d̪. 0202031101/21, e̯ʰd̪əp d̪. 0103020304/19, op d̪. 0502020101/68, 0502020101/445, odap d̪. 0502020101/268, ołəp d̪. 0502020101/67, ołərəp d̪.

0202030601/66, 0502020101/04, 0502020101/31, 0502020101/190(2), 0502020101/243, 0502020101/329, 0502020101/353, 0502020101/354, 0502020101/354, 0502020101/378, 0502020101/424, 0502020101/499, 0502020101/230, 0502020101/378, ołərp ḍ. 0502020101/05, øłərəp ḍ. 0103040302/12, øłəq qap ḍ. 0103040405/51, øłuruβ͡jadap ḍ. 0502020101/65, ølyrəp ḍ. 0202020501/48, ørɣẹ̣nup ḍ. sa 0103040405/44, ørɣiŋkiap ḍ. 0203010301/03, uːṣ jasadəp ḍ. 0502020101/138, ulʉsgiṣ hanəp ḍ. 0502020101/06, unup ḍ. 0203010301/51, 0502020101/247, 0502020101/271, unup gẹ̣p ḍ. 0502020101/250, unuk gẹ̣p ḍ. 0502020101/43, unduq qap ḍ. 0103030802/28, 0203010301/40(2), 0203010301/52, 0502020101/161, unduq qap ḍ.͡na 0202020701/20, unduʁaɴ tutup ḍ. 0202030801/28, uzerəp ḍ. 0103030801/07, uzuq qap ḍ. 0502020101/450, ŭṣ βaṣdəʁ maɴqəs ḍ. 0502020101/294, paχqdap ḍ. 0502020101/331, pəŋjiusu͡ op ḍ. 0502020101/448, pəjfułap ḍ. 0502020101/332, bəłəp ḍ. 0502020101/442, bəłɣek bop ḍ. 0103030901/37, bejəp ḍ. 0202020501/92, bejłaɬ͡χanəp͡ḍ. 0502020101/140, berəp ḍ. 0502020101/124, bezʉ͡ xianəp ḍ. 0502020101/149, bop ḍ. 0103030901/36, 0103030901/37, 0202031101/27, 0203010301/19, 0502020101/189, 0502020101/342, 0502020101/495, bɔ͡hanəp ḍ. sa 0103040405/09, βarəp ḍ. 0203020201/17, daːp ḍ. 0502020101/127, daʁłaβałəp ḍ. 0502020101/493, dajiŋnap ḍ. 0502020101/49, dəurap ḍ. 0202030601/04, dəlẹp ḍ. 0502020101/178, dałnə pəałap ḍ. 0202030901/09, dẹp ḍ. 0502020101/83, 0502020101/236, 0502020101/261, 0502020101/276, 0502020101/325, 0502020101/329, 0502020101/338, dẹŋər op ḍ. 0502020101/54, dujłəp ḍ. 0502020101/53, dip ḍ. 0202030902/66, 0502020101/01, 0502020101/32, 0502020101/36, 0502020101/40, 0502020101/46, 0502020101/48, 0502020101/49, 0502020101/72, 0502020101/114, 0502020101/135, 0502020101/193, 0502020101/194, 0502020101/195, 0502020101/196, 0502020101/197, 0502020101/198, 0502020101/200, 0502020101/202, 0502020101/203, 0502020101/205, 0502020101/214, 0502020101/215, 0502020101/220, 0502020101/249, 0502020101/264, 0502020101/273, 0502020101/276, 0502020101/279, 0502020101/280, 0502020101/298, 0502020101/308, 0502020101/310, 0502020101/350, 0502020101/352, 0502020101/356, 0502020101/357, 0502020101/358, 0502020101/364(2), 0502020101/366, 0502020101/375, 0502020101/376, 0502020101/404(2), 0502020101/445, 0502020101/464, dip berəp ḍ. 0502020101/211, dip bẹ̣rəp ḍ. 0502020101/460, dip berəp ḍ. 0502020101/432, dimi kəsɯ op ḍ. 0103010703/13, ḍẹp ḍ. 0502020101/296, ḍip ḍ. 0502020101/50, 0502020101/146, 0502020101/215, 0502020101/306, 0502020101/341, 0502020101/343, 0502020101/362, 0502020101/385, 0502020101/420, 0502020101/422, 0502020101/465, 0502020101/348, fułułap ḍ. 0502020101/167, futsuŋnap ḍ. 0202030601/04, gøʰgʉdəp ḍ. 0502020101/336, kərəp barp ḍ. 0502020101/426, kəsɯ tṣəŋnap ḍ. 0202031201/03, keɣərəp ḍ. 0201010101/23, kemarap ḍ. 0502020101/479, kisə͡ła op ḍ. 0103010703/11, kømŭp ḍ. 0103040302/18, kuliłap ḍ. 0203020201/19, qəʰrqəp ḍ. 0202020501/96, qunəp ḍ. sa 0103040302/24, ɢaɢəłasuːp d͡.ła 0502020101/241, ɢarop ḍ. sa 0103040301/10, ɢazəβap ḍ. 0502020101/391, ɢaʰdẓ̧on ͡jiɬ op ḍ. 0203010302/05, ɢədərəp ḍ. 0502020101/439, ɢ̣ʰrqəp ḍ. sa 0202010901/36, ɣẹp ḍ. 0502020101/365, χɔɴnap ḍ. 0202030402/51, hanəp ḍ. 0103040301/24, 0103040302/10, 0502020101/51, 0502020101/71, horap ḍ. 0103010701/110, hɔrap ḍ. 0102020304/11, 0103010601/68, 0103030702/63, ʒer ołərəp ḍ. 0502020101/449, ʤiodełap ḍ. 0502020101/279,

dʒiodełap berəp d̪. 0502020101/329, dʒymił xianəp d̪. qan 0502020101/165, łarłasəp d̪. 0502020101/363, maɴəp d̪. 0502020101/240, 0502020101/244, maɴd̪ərəp d̪. 0203020201/20, maɴgəɾap d̪. 0103040601/03, maɴg̊a jad̪ap d̪. 0502020101/234, məła op d̪. 0502020101/09, naʁəp dørəp d̪. 0202030604/18, niː gẹp d̪. 0202030402/37, niɣəłəp d̪. 0502020101/199, nileɾ dʐuŋbiłap d̪. 0103050101/13, saG̊ənəp d̪. 0103030901/71, 0502020101/18, səŋkianəp d̪. 0202030902/124, ʃyenlip d̪. 0202030901/03, ʃiałap d̪. 0502020101/330, ʃiaɴʃiŋnap d̪. 0502020101/371, ʃiułap d̪. ⁀na 0202030801/28, ʂəŋnap d̪. ⁀na 0103010701/107, ʂiːłap d̪. 0502020101/497, tamqanəp d̪. 0202030101/13, tełəp d̪. 0202030901/09, toʃiłap d̪. 0103030802/12, toʃi oːp d̪. 0103030802/34, tygep d̪. 0103030802/12, ʈəkəβɑʈəp d̪. 0103010304/28, ʈip d̪. 0502020101/155, jadap d̪. 0502020101/07, 0502020101/480, jadap d̪. 0502020101/69, 0502020101/71, jeɾłap d̪.⁀ ła 0103050301/21, joq bəp d̪. 0202020702/30, joq bop d̪. 0502020101/229, joq bop d̪. ⁀na 0202010703/29, joG̊⁀ ẹdəβap d̪. 0502020101/494, jozup d̪. 0502020101/247, zɻəŋʧiŋ ʤuołap d̪. 0502020101/213, dzɻałʁəłap d̪. 0103030901/38, dzɻidap d̪. sa 0103040601/09. -**əβadəp d̪.** aʁədəβatəp d̪. 0502020101/251, aʁəduβap d̪. 0502020101/309, berəβadəp d̪. 0502020101/213, dəzəβadəp d̪. 0103040302/17, diβaːdəp d̪. 0103040601/17. -**βatəp d̪.** edəβatəp d̪. 0103040301/26, beɾəβatəp d̪. 0502020101/217, diβatdəp d̪. 0103040302/18, jəʁβatəp d̪.⁀ qan 0502020101/41, diβatəp d̪. 0502020101/45. -**əβałəp d̪.** bəłəβałəp d̪. 0502020101/218, bəłəβałp d̪. 0502020101/224, mənəβałp d̪. 0502020101/150. -**βap(<-βaɬ əp) d̪.** əʰtʂəβap d̪. diβaɾ 0203010801/07, ołəβap d̪. 0502020101/219, 0502020101/335, paχqdadəβap d̪. 0502020101/496, pałʁəβap d̪. 0103030901/68, paʰqd̪ad̪əβap d̪. 0502020101/315, paʰqd̪ad̪əβap d̪. 0502020101/493, paʰqd̪ad̪əβap d̪. 0502020101/500, jɔG̊⁀edəβap d̪. 0502020101/492, jɔG̊⁀ edəβap d̪. 0502020101/299, łaɾedəβəp d̪. 0502020101/29, dzɻanłəβap d̪. 0202030103/02. -**sdərp d.** aʰtəsdərəp d̪. 0502020101/76, ʂiʁłasdərəp d̪. 0502020101/497, aʰdʐisd̪ɾəp d̪. 0202030605/161, beɾ⁀und̪ursd̪əp d̪. 0202030902/130, qəʂdasdərəp d̪. 0202030103/11, tejdasdɾp d̪. 0202030101/12, jaɾsdərəp d̪. 0202030902/104, jaɾadəłʁəməs d̪. 0202030901/13, bəłəsłaɾ d̪. na 0202030601/09, jaɾəsd̪ɾəp d̪. 0202030605/161. -**t d̪** ap b̪eʰɾt d̪. 0103010503/10, aʁərt d̪.⁀eːno 0103040301/28, aχq qanət d̪. 0103040302/23, ałəp b̪eʰɾt d̪. 0103010503/09, ałʁaʂ haɾt d̪. 0502020101/215, andaʁət d̪. 0103010502/06, aɴnat d̪. 0103010503/06, azat d̪. 0103010306/01, əʰdʒit d̪.⁀ła 0201010102/06, eʰəp baɾt d̪. 0502020101/55, ojłat d̪. 0103030201/06, øłq qat d̪. 0103010303/36(2), undəɾk git d̪. 0103010502/22, unduq qat d̪. 0103010303/12, uzuːt d̪. 0103010503/05, 0103010503/07, peχɾt d̪.⁀sa 0103030901/65, pəGərtdat d̪. 0103040302/09, duł tuset d̪. 0502020101/202, 0502020101/207, dit d̪. 0502020101/114, d̪it d̪. 0203020203/14, geʰt d̪. 0103010306/10, 0103030901/42, xitik git d̪. 0103010503/06, kəg̊ənnit d̪. 0103040302/21, koŋord̪a ot d̪. 0103030201/06, kømŭt d̪. 0103040302/22**,** kuniŋgẹɾ ot d̪. 0103030201/07, ʂ̊ødʐɨɾk git d̪. 0103040301/29, qaɾt d̪. 0103030802/12, 0103040301/34, Gaɾaʁəła aɾət d̪. 0502020101/355, ʤiołoʰd̪ət d̪.⁀sa 0102020303/46, lejłat d̪. 0103030901/76, łaɾed̪ək kərt d̪. 0502020101/37, niɣət d̪. 0103010503/06, niɣe gygərt d̪.⁀d̪ise 0103010601/66, saGənət d̪. 0103040302/12, 0103040302/13, saGərt d̪. 0502020101/365, saɾʁaɾət d̪. 0103010601/64, tyget d̪. 0103030802/19, jadat d̪. 0502020101/10, 0502020101/11, 0502020101/77, jejmas ot d̪.

0103010306/12, joq bət ḍ. 0103010503/04, 0103010503/05, 0103010503/10, 0103030901/13, 0203010501/02, joq ⁀qut ḍ. 0103040301/23, joq ɢut ḍ. 0103040301/35, jøɾɣədət ḍ.⁀ɬa 0103050301/24, jyŋ⁀hoɾat ḍ. 0103030203/51, zeɾdəβ bezət ḍ. 0103010503/09, dʐuaɴnat ḍ. 0103010304/62. **-əβadəʈ ḍ.** ølyɾəbadəʈ ḍ. 0103030801/09, ølyɾŭβadət ḍ. 0103040302/01. **-o^{h}dət ḍ.** fəŋno^{h}dət ḍ. 0103040301/32. **-ɸut ḍ.** pəjɬəɸut ḍ. 0103010303/23. **-βat ḍ.** ałənəβat ḍ.⁀qan 0502020101/99, øɬəɾəβat ḍ. 0103010502/22, ølyɾuβat ḍ. ʝise 0202030605/104, øɬʉɾβat ḍ.⁀sa 0103040302/02, øɬʉɾŭβat ḍ. 0103040302/18, 0103040302/26, 0103040302/27, paχqdadəβat ḍ. 0502020101/167, bəɬəβaɬt ḍ. 0502020101/376, dəzəβat ḍ. 0103040302/21, diβat ḍ. 0202031202/07, kømuβat ḍ. 0103040302/03, χuaɬəβat ḍ. 0202030104/22, ʒiβaḍət ḍ. 0103040303/08, ʤioɬəβat ḍ. 0103010303/19, niɣəɬəβat ḍ. 0202020701/13, saβat ḍ.⁀na 0103010602/21, tʂiuɬuβat ḍ. 0202030605/158, jiβatət ḍ. sa 0103010502/09, toɬəsdit ḍ. 0103010502/21. **-ɢə ḍ.** ɢuzu aːzatɢə ḍ. 0203010303/09, manɢ̣ə ḍ. 0203010702/45. **-gə ḍ.** χoː bəɬɣə ḍ. 0203010301/08, ɬaɾetgə ḍ.⁀na 0203010301/01. **-g̊ə ḍ.** joG⁀etg̊ə ḍ.⁀ɬa 0502020101/275. **-ɣə ḍ.** bəɬɣə d. 0502020101/387, edəβaɬʁə d. 0502020101/209. **-ʁə ḍ.** guaɴɬaʁə ḍ. 0203010801/02, ni oːʁə ḍ. 0502020101/205, jadaʁə ḍ. 0203020501/17. **-χəʂ ḍ.** amɾaq qaɬχəʂ ḍ. 0202031101/21, aɴnaχəʂ ḍ. 0502020101/398, oɬəɾχəʂ ḍə 0103010305/73, oŋʂəχəʂ ḍ. 0203020202/07, unuβ jadaχəʂ ḍ. 0502020101/228, bɔχəʂ ḍ. 0103040402/19, pa^{h}qdaχəʂ ḍ. 0103010305/46, boɬχəʂ ḍ. 0103010701/95, 0103050102/26, boχəʂ ḍ.⁀sa 0103010304/46, bəɬχəʂ ḍ. 0202030604/29, bɔχəʂ ḍ. 0202031202/47, kəɾəp baɾχəʂ ḍ. 0502020101/451, qanaχəʂ ḍ. kəsɯ 0103040601/24, qejʧiɬaχəʂ ḍ. 0203020202/11, qɔɬχəʂ ḍ. 0203010702/47, ɢəɬəʂ oɬχəʂ d. 0502020101/334, ɢejliːdi⁀jadaχəʂ ḍ. 0103010705/25, ʤioɬaχəʂ ḍ. 0103050201/16(2), naχəʂ ḍ. 0103010601/17, ni dzᶣŋliɬaχəʂ ḍ. 0103010703/31, saɬχəʂ ḍ. 0103010305/27, 0103010305/26, 0203010702/46, 0203010901/07, ʂidaχəʂ ḍ. 0502020101/307, tunnaχəʂ ḍ. 0103010306/21, tʂoɬʁan boɬχəʂ ḍ. 0202010701/02, vɔχəʂ ḍ. na 0103040403/51, jadaχəʂ ḍ. 0202020201/06, 0502020101/377, ja^{h}ʂ oːχəʂ ḍ. 0202030802/11, jexəʂ ḍ.⁀na 0203010901/06, jeɾɬaχəʂ ḍ. na 0103050101/01, jeɾɬaχəʂ ḍ.⁀na 0103050101/03, jomudəq bɔχəʂ ḍ. 0202010701/02, dzᶣodeɬaχəʂ ḍ. 0202030601/76, dzᶣidaχəʂ ḍ. 0502020101/297, aɴnaβəɾχəʂ ḍ. 0502020101/461, paχqdadəβaχəʂ d. 0502020101/189, jaβuɾuβɬaχəʂ ḍ. 0202031202/37. **-kəʂ ḍ.** itkəʂ ḍ. 0103050201/01, pətkəʂ ḍ. 0103010601/54, 0103010601/55, bəlᶣkdin⁀ʊnkəʂ ḍ.⁀na 0103040401/43, gᶣzkəʂ ḍ. 0203010501/03, 0203010702/58, gyʂkəʂ ḍ. 0202031101/10, gizkəʂ ḍ. 0103010601/57, 0203010702/59, ʧykəʂ ḍ. 0103010601/58, joG⁀etkəʂ ḍ. 0502020101/278, 0502020101/472. **-qəʂ ḍ.** ałəɴqəʂ ḍ. 0103030201/04, as aʂqəʂ ḍ. 0202030601/64, ajtqəʂ ḍ. 0103010305/76, 0502020101/342, əɬəɣ tutqəʂ ḍ. 0202030701/15, ɔŋʂətqəʂ ḍ. 0202010703/24, 0202010703/25, pəsqəʂ ḍ. 0103010101/20, daɾɬatqəʂ ḍ. 0202030601/43(2), diatqəʂ ḍ. 0103010305/99, diɣotqəʂ ḍ. 0102020303/23, gyʂgi maɴqəʂ ḍ. 0202031101/10, qə^{h}ɾqqəʂ ḍ. 0202031101/14, qə^{h}rqqəʂ ḍ. 0203010302/01, ɢɔj qə^{h}ɾqqəʂ ḍ. 0202031101/07, manqəʂ ḍ. 0102020303/18, 0103010304/24, 0103010305/14, 0103010305/63, 0202020501/95, 0202030105/04, maɴqəʂ ḍ. 0202031101/06, 0202031101/20, 0502020101/186, maɴqəʂ ḍ.⁀ɬa 0103010705/21, maɴqəʂ ḍ.⁀na 0202020501/23, maɴqəʂ ḍ.⁀sa 0102020303/18, 0103010305/50, ʂaɾtqəʂ ḍ. 0103010304/43, ʂiɬasqəʂ ḍ. qan 0202030902/81, taχqqəʂ ḍ. 0103040303/07, teᶣɣəsitqəʂ ḍ. 0103050201/24, toqqəʂ ḍ.

0502020101/471, tutqəʂ ḍ.͡ʈise 0103010701/37, tʂɑχqəʂ ḍ. 0103010304/44, tʂoɢetqəʂ ḍ. 0103010305/102, tʂoɢetqəʂ ḍ. 0103050201/17, mɑɴqəʂ͡ ẹː d. 0103010304/79, 0103010304/80, jɑzqəʂ ḍ. 0103010601/32, jɑʰqdətqəʂ ḍ. ͡nɑ 0202030604/49, jomutqəʂ ḍ.͡ nɑ 0202010701/02. **-xəʂ ḍ.** oɾʤy beɾxəʂ ḍ. 0203020202/14, ølyɾxəʂ ḍ. 0202020501/45, 0502020101/458, øɬuɾxəʂ ḍ. 0502020101/482, bəɬxəʂ ḍ. 0502020101/362, dəlixəʂ ḍ. sɑ 0103040405/58, dixəʂ ḍ. 0203010702/60, dixəʂ ḍ.ʈise 0103040401/10, niɣəɬxəʂ ḍ. 0103050201/01, 0202010501/15, 0502020101/23, ʃyɬẹɬxəʂ ḍ. 0202020401/09, tẹɾxəʂ ḍ. 0202020701/42. **-βɑtqəʂ ḍ.** ɑsəβɑtqəʂ ḍ. 0103010305/42, lienliβɑtqəʂ ḍ. 0202020702/23, təgəβɑtqəʂ ḍ.͡ sɑ 0103010306/24, tʂoɢedəβɑtqəʂ ḍ. 0103010305/100, 0103010305/101, jiŋnəβɑtqəʂ ḍ. 0103040601/12, kømuɑtqəʂ ḍ. sɑ 0103010101/19. **-βotqəʂ ḍ.** bɑʰdəɾotqəʂ ḍ. 0103050301/31, teʰjḍəβotqəʂ ḍ. 0103030901/03, tejdutqəʂ ḍ.͡ sɑ 0103040405/40. **-ʂ ḍ.** ɑs ɑʰsdɑʂ ḍ. 0202020501/93, oɬəɾʂ ḍ. 0203011002/06, øɬəq qɑɬʂ ḍ. 0202010901/51, ølyq qɑʂ ḍ. ͡qɑn 0502020101/62, unduq qɑʂ ḍ. 0103050401/13, bəɬəʂ ḍ. 0502020101/269, boːʂ ḍ. 0103030802/13, bʊɬəp͡ qɑʂ ḍ. 0103010702/72, dɑːnəʂ ḍ.͡ sɑ 0103030901/60, dəliʂ ḍ. 0103050102/04, deɬɑʂ ḍ. 0103030702/72, diʂ ḍ. 0103030701/05, geɬʂ ḍ. 0502020101/56, giʂ ḍ. 0202031101/13, kərəp bɑɾʂ ḍ. 0502020101/483, keːʂ ḍ. 0502020101/57, qɑnɑʂ ḍ. 0502020101/249, qəʰrqtsɑ oɬʂ ḍ. 0202020501/68, quɾ ͡hɑnəʂ ḍ. qɑn 0202030701/10, ɢɑɾɑʁəɬɑ βɑɾʂ ḍ. 0502020101/358, 0502020101/359, ɢɑɾɑʂ ḍ.͡ dise ͡ja 0103050101/11, ɢɑt bəʂ ḍ. 0103040401/71, ɢəz ʤioɬɑʂ ḍ. 0102020303/39, ɢoj jyjeliʂ ḍ. 0202031101/09, ʤioɬɑʂ ḍ. 0103050201/16, nɑʁəq ɢɑɾɑʂ ḍ. 0103050101/13, sɑːʂ ḍ. 0103030901/20, sɑɬʂ ḍ. 0203010702/39, ʂidɑʂ ḍ.͡ nɑ 0203010501/09, toɾɬɑʂ ḍ.͡ nɑ 0103010705/23, tunnɑʂ ḍ. 0103010306/20, tʂoɢeʂ ḍ. 0103010305/72, 0103010305/101, jɑdɑʂ ḍ. 0103030901/10, 0202020701/12, 0502020101/429, jɑməɾnə jɑqdəɾʂ ḍ. 0103010601/28, jɑzɢɑ͡ oɾʂ ḍ. 0502020101/393, jeɾɬɑʂ ḍ. 0103010305/60, ʐɑɴnɑp bɑɾʂ ḍ. sɑ 0102020303/38, dʐiḍɑʂ ḍ. 0103010601/16, qusɑnəβɑɬʂ ḍ. 0103010304/40. **-χəʂ ḍ.** ɔʰːsɢɑn bɔχəʂ ḍ. 0103040405/49, giɣik ḅoχəʂ ḍ. 0103030901/39. **-ʂ ḍ.** (-mɪʂ/miʂ)bɑɾ oʂ ḍ. 0103040301/38, diɣin bəʂ ḍ. 0103030901/57, gunɑɴsə oʂ ḍ. 0103050102/08, qɑɬʁɑn boʂ ḍ. 0103030901/56. **-ʁɑʂ ḍ.** ɑtəɴɢɑʂ ḍ. 0202020501/25, qɑɬɑʁɑʂ ḍ. 0102020303/36, nisdɑʁɑʂ ḍ. 0502020101/343. **-ʁɑ ḍ.** sɑɬʁɑ ḍ. 0202030401/16, toːɬʁɑ ḍ. 0103030901/42, kɑɴnɑʁɑ ḍ. 0103030901/71. **-ɢɑ ḍ.** ɑtəɴɢɑ ḍ.͡ qɑn 0202030104/02. **-βɑtɢɑ ḍ.** dʐɑnɬəβɑtɢɑ ḍ. 0202020702/14. **-ʁɑn ḍ.** ʂəŋnɑʁɑn ḍ͡ nɑ 0103010701/109, ḍiɣin ḍ. 0202030902/45. **-βɑtɢɑn ḍ.** diβɑtɢɑn ḍ. 0103020302/23. **-ʁɑq ḍ.** mɑɴəβəɾʁɑq ḍ. 0203011002/01, ni oɬʁɑq d. 0502020101/443, nisdɑʁuɾ niɬɑʁɑq ḍ. 0502020101/445, sɑʁɑq ḍ. 0203010301/08. **-ɣik ḍ.** diɣik ḍ. 0203010301/28. **eɾür ḍ.** ɑdɬɑɾ͡ ẹː ḍ. 0202020501/105, ɑʁədəβɑɬʁɑn͡ ẹː ḍ. 0202030902/115, ɑɬək giɣin iː ḍ. 0502020101/407, ɑjtɢɑn eː ḍ. 0502020101/410, ɑmɾɑt də ẹː ḍ. 0103010502/08, ɑndɑː͡ e ḍ. 0103030201/33, ɑndɑɢɑ oʁɑn eː ḍ. 0202030402/39, ɑndɑɢəβʁɑn eː ḍ. 0202030402/45, ɑndɑʁ eː ḍ. 0202030401/15, ɑndɑʁ͡ e ḍ.͡ sɑ 0103030901/76, ɑndɑʁ diɣin͡ ẹ ḍ. 0202010502/22, ɑndɑɢɑ də ẹː ḍ. 0103040302/11, ɑɾɑʰkə βɑɾ͡ eː ḍ. 0502020101/222, ɑjtəsɢɑn ẹ ḍ.͡ sɑ 0103020304/06, ɑjtɢɑn͡ eː ḍ. 0502020101/488, ɑʰqdətbɑʁɑn͡ ẹː ḍ. 0202030902/03, ɑʰsəɾɑʁɑn ẹː ḍ. 0202010503/01, ɑʰtḍɑ diɣin͡ ẹː ḍ. 0202020401/10, ɑʰdʐəβɑtɢɑn͡ eː ḍ. 0202030401/12,

ərliq qaɬʁan͡ e̞ː d̪. 0202030404/05, ərliβərʁan͡ e d̪. 0202030402/25, ərliβʁan e̞ d̪. 0103040405/21, ǎʂme̞s eː d̪. 0103010705/18, eʰdəp bɑrʁan͡ e̞ː d̪. 0202030902/50, eʰdik giɣin͡ i d̪. 0202030902/129, eʰtəp bɑrʁan͡ e̞ː d̪. 0202010503/11, eʰtək gɐ̨ɬɣe̞n eː d̪. 0203010301/53, e̞ʰdik giɣin͡ iː d̪. 0202030902/29, e̞ʰtək giɣin͡ iː d̪. 0202020401/17, oʁan e̞ː d̪. 0502020101/53, ołərʁan eː d̪. 0103040405/53, 0202030402/40, 0502020101/25, ołərʁan͡ eː d̪. 0202030402/59, ołərʁan͡ e̞ː d̪. 0202030902/08, ołərʁan͡ eɾ d̪. 0202030402/44, ołuβurʁan e d̪. 0502020101/481, ołurʁan e̞ː d̪. 0502020101/247, ołurʁan͡ eː d̪. 0202010502/03, 0202010502/21, 0202010502/04, 0202030402/65, 0202030902/10, ołurʁan͡ e d̪. 0202010502/04, ołurʁan e̞ d̪. 0502020101/95, ołʁaq̇ e̞ɾ d̪. 0201010101/13, oɾʁan͡ e̞ː d̪. 0502020101/344, øɬʉruβałʁan eː d̪. 0502020101/475, ølyq qaʁan͡ e d̪. 0203020203/02, ørɣetge̞n e̞ d̪. 0502020101/82, oɾʁan͡ eː d̪. 0202010502/21, oɾʁan͡ e d̪. 0202030402/36, øɬərəp d̪ə e̞ː d̪. 0103040302/12, øɬʉruβatɢan e̞ː d̪. 0103050102/10, ølyruβatɢan e d̪. 0103040405/36, ʊnək giɣin eː d̪. 0202030402/23, ʊnge̞n͡ eː d̪. 0202030402/60, uɣałəβərʁan͡ eː d̪. 0202010502/12, unək geɬɣe̞n͡ eː d̪. 0203020203/13, unək giɣin͡ iː d̪. 0202030902/69, unuk gɐ̨ɬɣe̞n eː d̪. 0203010301/53, unuk gɐ̨ɬɣin e̞ː d̪. 0502020101/289, unuk giɣin eː d̪. 0202030402/29, undurup bɑrʁan͡ eː d̪. 0202030402/66, unge̞n e d̪. 0103020304/24, unkianəʁan͡ eː d̪. 0202010503/11, unkianəʁan e d̪. 0502020101/52, uzɑːdəβatɢan e̞ː d̪. 0502020101/18, uzatəsɢan͡ e̞ː d̪. 0203020203/17, uzuq qaɬʁan͡ e̞ d̪. 0502020101/423, uʰdzʯn ɑʰɬdə dərnaq bɑɾ͡ eː d̪. 0502020101/402, ʉrɣe̞gɐ̨n eː d̪. 0202030402/03, pałʁəβatɢan e̞ d̪. 0103040405/22, pəɢərtdat d̪ə iː d̪. 0103040302/09, bɑrd̪ə͡ e͡ d̪. 0202030402/43, baʰd̪ərəɸutɢan͡ e̞ː d̪. 0202030404/02, bədasdərɣin͡ e̞ː d̪. 0202030902/06, bəʁan͡ e̞ː d̪. 0202030902/35, beɾɣe̞n͡ eː d̪. 0202030403/08, bezək e͡ d̪. 0202010702/09, be̞rme̞ɣe̞n͡ eː d̪. 0202030105/06, boːʁan eː d̪. 0103020302/05, bołmɑs͡ eː d̪. 0202020501/46, 0202020501/54, bomɑs e̞ d̪. 0202020501/61, bołʁəməs͡ eː d̪. 0202020501/52, bɔʁɑq͡ eː d̪. 0202020702/17, βɑɾ͡ eː d̪. 0203020203/01, βɑrʁan e͡ d̪. 0202030401/20, βeɾəβatɢan͡ e d̪. 0202030401/28, daɢənaʁan͡ e̞ː d̪. 0202030404/18, daɴnaʁan͡ e̞ː d̪. 0203020203/20, dəzəβadəp d̪ə e̞ː d̪. 0103040302/17, deɬaʁan e d̪. 0103020302/19, deɾβek kəɾɣe̞n eː d̪. 0202030402/20, dejdzɻisət d̪. 0203020203/12, doɢura hanəʁan e̞ː d̪. 0502020101/476, diadəβatɢan e̞ː d̪. 0502020101/17, diβadəp d̪ə e̞ː d̪. 0103040302/18, diu də e̞ː d̪. 0103040302/20, diɣe̞n e͡ː d̪. ɬa 0202030103/14, diɣen eː d̪. 0202030402/66, diɣe̞ʞ͡ e̞ː d̪. 0203020203/19, diɣe̞n͡ eɾ d̪. 0202030401/10, diɣe̞n eː d̪. 0202030401/09, 0202030401/17, 0202030403/11, 0202030403/12, diɣe̞n e͡ː d̪. 0202030401/07, 0202030401/25, 0202030402/04, 0202030402/11, 0202030402/07, 0202030402/37, 0202030402/47, 0203020203/12, 0203020203/16, diɣe̞n e d̪. 0103020304/03, 0103020304/26, 0103020304/29, 0202030402/13, 0202030402/28, 0202030402/29, 0202030402/34, 0202030402/37, 0202030402/38, 0202030402/42, 0202030402/52, 0202030402/63, 0202030402/76, diɣe̞n͡ e d̪. 0203020203/23, diɣen e̞ː d̪. 0202030401/06, 0202030401/23, 0202030401/32, 0202030401/33, diɣe̞n e͡ː d̪. 0202030401/19, 0202030401/30, 0202030402/06, 0202030402/77, 0202030404/09, 0202030404/10, 0202030404/11, 0202030404/13, 0202030605/28, diɣe̞n e̞ d̪. 0103020304/20, 0202030404/06, 0502020101/469, diɣe̞n͡ eɾ d̪. 0202030601/35, diɣe̞n͡ iː d̪. 0202030404/17, diɣin e̞ː d̪. 0103010705/48, 0202030301/33, 0502020101/117, 0502020101/282, 0502020101/61, diɣin͡ e̞ː d̪. 0202030105/04, diɣin e̞ d̪. 0103020302/02, 0103020304/22, 0502020101/26, 0502020101/53, 0502020101/88,

diɣin ͡ e̯ d̯. 0202010502/06, 0202010502/10, 0202010502/17, 0202010502/11, 0202010502/16, 0202030401/34, diɣin e d̯. 0202010503/12, diɣin e̯ː d̯. 0202010503/05, diɣin͡ e̯ː d̯. 0202010502/08, 0202010502/09, 0202010502/20, diɣin͡ eɾ d̯. 0202030604/45, diɣin͡ e̯ɾ d̯. 0202030605/100, 0202030605/133, diɣin iː d̯. 0103040405/15, 0202030404/14, 0202030605/64, 0202030605/65, 0202031202/49, 0502020101/91, 0502020101/94, 0502020101/96, 0502020101/121, 0502020101/163, 0502020101/209, 0502020101/328, 0502020101/447, 0502020101/471, diɣin͡ iː d̯. 0202010503/10, 0202030902/15, 0202030902/18, 0202030902/19, 0202030902/28, 0202030902/41, 0202030902/51, 0202030902/56, 0202030902/83, 0202030902/96, 0202030902/123, 0502020101/157, 0502020101/159(2), 0502020101/427, diɣin͡ i d̯. 0103040405/10, 0202030404/12, 0202030404/15, 0202030605/23, 0202030605/105, 0202030605/109, 0202030605/133, 0202030605/136, 0202030605/137, 0202030605/155, 0502020101/252, digẹn e̯ː d̯. 0202030401/27, diliβałʁan͡ e d̯. 0203020203/04, dit d̯ə e̯ d̯. 0103050301/11(2), d̯iɣin͡ eɾ d̯. 0202030604/62, d̯iɣin e̯ː d̯. 0502020101/60, d̯iɣin iː d̯. 0502020101/409, d̯iɣin i d̯. 0502020101/89, gełmes d̯ə eː d̯. 0202030401/14, ge̯łɣe̯n eː d̯. 0202030401/21, ge̯łɣe̯n e̯ː d̯. 0203010301/54, 0502020101/26, ge̯łɣe̯n͡ e̯ː d̯. 0202030401/21, ge̯łɣe̯n e̯ d̯. 0502020101/85, gɤrmes͡ eɾ d̯. 0203010502/07, gøʰd̯ərɣe̯n͡ e̯ː d̯. 0202010503/08, giɣin e̯ d̯. 0103020304/33, gizgi də iː d̯. 0103040302/11, kəgənnit d̯ə e̯ː d̯. 0103040302/21, kəsdiɣin͡ e̯ː d̯. 0202010502/16, køməβatɢan eː d̯. 0502020101/21, kømuβad̯əp ʝə e̯ː d̯. 0202020401/08, kømuβatɢan͡ eː d̯. 0202030401/35, kun gołaʁan͡ eː d̯. 0202010502/25, qaʁərəβərʁan eː d̯. 0202030402/08, qałdatbaʁan͡ e̯ d̯. 0202030401/21, qałd̯ərə̆sdərɣin iː d̯. 0502020101/160, qałd̯ərəsdərɣin iː d̯. 0502020101/165, qəʰʀɢərasəβ d̯ə e̯ d̯. 0202030402/42, ɢarαβərʁan eː d̯. 0202030402/42, ɢarαʁan e̯ː d̯. 0502020101/119, ɢarαʁəłaʁan eː d̯. 0502020101/27, ɢoj uʰɢarʁaq̡͡ eː d̯. 0202010502/02, χujbołaʁəła ͡arʁan e̯ː d̯. 0502020101/113, hanəʁan e̯ː d̯. 0502020101/64, hanəʁan ͡eː d̯. 0202030402/18, hanəʁan͡ eː d̯. 0202030401/08, hannəp d̯ə e̯ː d̯. 0103040302/10, hɔrałəq͡ qaʁaq eː d̯. 0103030802/36, ʒiŋnaʁan͡ e̯ː d̯. 0202030902/78, łaretgig͡ iː d̯. 0203020601/28, łare̯tbiɣin͡ iː d̯. 0202030902/128, maɴəβatɢan e̯ d̯. 0103040405/24, maɴəβarʁan͡ e̯ː d̯. 0202030404/03, maɴdərʁaɢ͡ e̯ː d̯. 0103030901/30, maɴɢan eː d̯. 0202010503/06, maɴɢan ͡eː d̯. 0202030401/21, 0202030402/24, maɴɢan e̯ː d̯. 0202030404/01, məndaɢəłʁan e̯ː d̯. 0502020101/129, məndoʁaq̡͡ eː d̯. 0103010705/19, niːɣəłɣe̯n e̯ː d̯. 0202030403/09, ni͡ eɾ d̯. 0202030401/14, niɣəłəβatɢan e̯ː d̯. 0502020101/223, niɣəłɣin i d̯. 0502020101/131, niɣəłəβałʁan eː d̯. 0502020101/101, saɢəβərʁan͡ e d̯. 0202030401/21, sasdərɣin͡ i d̯. 0202030902/26, səɢuβatɢan iː d̯. 0202030401/35, sʊ͡ əʂmiɣe̯n͡ eː d̯. 0202030401/04, ʂɨgin͡ iː d̯. 0202010503/09, təkgin iː d̯. 0502020101/16, tejdaβəzɢan͡ eː d̯. 0202030401/22, 0202030401/24, tejdaβəzɢan e d̯. 0202030401/25, tuduβalʁan eː d̯. 0202030402/64, tudəłq qałʁan e̯ d̯. 0202030401/23, tuduβałʁan͡ e̯ː d̯. 0202030404/16, tusərɣin ͡iː d̯. 0202031202/47, ʝusurɣin iː d̯. 0202031202/50, ʝusurɣin ͡i d̯. 0202031202/55, ɸ͡ili xej də iː d̯. 0103010502/07, ɸili xej də iː d̯. 0103010502/07, tʂəŋtuo ɢaɴərəq nimi e̯ d̯. 0202030605/64, tʂoɢeq qaʁan ͡eː d̯. 0202030402/19, jadaʁan͡ eː d̯. 0202030402/26, jad̯aʁan͡ eː d̯. 0502020101/474, jaʁdərəp baɾ͡ e̯ː d̯. 0102040301/19, jałʁaʁaq͡ eː d̯. 0103030802/31, jazmaq d̯ə eː d̯. 0502020101/208, jaʰʂ͡ eː d̯. 0202030401/02(2), jɔɢ͡ edəβałʁan e d̯. 0502020101/478,

jyɬɣẹn e ḍ. 0103020302/25, jimsaɾdəβaɬʁan ẹː ḍ. 0502020101/102, zeɾtgin ẹː ḍ. 0502020101/16, dʐaɬəβ də eː ḍ. 0103010501/03, dʐɨɬap͡beɾɣin iː ḍ. 0502020101/120. **-β joq ḍ.** andaɢəβ joq ḍ. 0202031201/23, unuβ joq ḍ. 0103050102/24, idəβ joq ḍ. 0103010306/01, daʰːgə jɔq ḍ. 0202020701/34, diβ joq ḍ. 0103050201/27, diu joq ḍ. 0103050201/27, guannəβ joq ḍ. 0103040301/30, kəɾəβ joq ḍ. 0103010305/70, qəχʀo joq ḍ. 0103010703/03, χɔɬŭβ joq ḍ. 0201010101/18, sɔɢuβ joq ḍ. 0202020702/32, təgəβ joq ḍ. 0103010305/09, bəɬəp ba joq ḍ. 0103040601/06. **-maːs/-mis/-bis ḍ.** uzɢanmas ẹː ḍ. 0502020101/425, ɬaɾɬamas ḍ. 0103040601/01, saɢənmas ḍ. 0502020101/318, emes ḍ. 0502020101/13, 0502020101/439, ẹmis ḍ. 0103030901/27, 0502020101/433, ẹmis ẹ ḍ. 0502020101/379, øɬuɾɣə gẹɬmis ḍ. 0502020101/320, imis ḍ. 0103010703/08, geɬmes ḍə 0202030401/14, gyzdymis ḍə 0502020101/318, giɬmis ḍ. 0202010901/70, jaʁəɬasɢə ͡gẹmis ḍ. 0502020101/321, ɸuʰrgutbis ḍ. 0202030301/38, dẹretbis͡ẹː ḍ. 0203010303/09, ɬaɾetbis ḍ.͡na 0203010303/16. **-min/-bẹn/-bin ḍ.** eʰtək gimin ḍ. 0502020101/408, eʰtik giɬmin ḍ. 0502020101/123, øɬə̆q qamin ḍ. 0502020101/66, baɾmin ḍ.͡na 0202030801/20, bəɬmin ḍ. 0502020101/30, 0502020101/382, boɬmin ḍ. 0202020501/05, diːmin ḍ. 0502020101/206, dimin ḍ. 0502020101/444, dismin ḍ. 0103040302/07, guanʃinnimin ḍ. 0103010602/16, gøɾmin ḍ.͡na 0202010703/12, gyɾumin ḍ. 0103030901/43, kəɾḍəɾmin ḍ. 0502020101/259, ɢaɾomin ḍ. 0203010701/15, χoNdʒẹlimin ḍ. 0202030901/21, maNmin d. 0502020101/235, ʊnəβaɬmin ḍ.͡ na 0502020101/139, poʁeḍəβaɬmin ḍ. 0502020101/212, ʃinʐɨnnamin ḍ. 0202030901/04, tammin ḍ. 0103030901/02, dʐuŋbeɬamin ḍ. 0103010702/50, ɢaɾomin ḍ. ͡na 0103040403/08, dajtḅin ḍ. 0502020101/462, iatbin ḍ.͡sa 0103030901/16, ezeɾtḅẹn ḍ. 0502020101/202, taʰpḅin ḍ. 0103040301/25. **-βadəβaɬmin ḍ.** danəβadəβaɬmin ḍ. 0502020101/118. **-ʁəməs/-ɢəməs/-ɢ̊əməs/-gəməs/-g̊əməs/-ɣəməs/-ɣəmes ḍ.** aɬʁəməs ḍ. 0103010305/12, 0103010305/14, aNnaʁəməs ḍə 0502020101/188, aʰḍəɬʁəməs ḍ. 0502020101/153, unduʁəmẹs ḍ.͡na 0203010301/48, 0203010301/49, boʁəməs ḍ.͡na 0103030901/04, bɔʁəməs ḍ.͡na 0502020101/143, deɾβeɬʁəməs ḍ. 0502020101/437, guŋə haɾaʁəməs ḍ. 0502020101/204, kəɾəp baɾaɬʁəməs ḍ. 0502020101/484, kəsɯ ͡oʁəməs ḍ. 0103030901/04, haɬ qaɬʁəmẹs d. 0502020101/436, maNGəɾasɢəməs ḍ. 0103040601/02, tʂəŋnaːʁəməs ḍ. 0202030701/16, ḍaʰpɢəməs ḍ. 0502020101/239, maNGəməs ḍ. 0502020101/254, taχqɢ̊əməs ḍ. 0103040303/08, tamɢəməs ḍ.͡ sa 0103030901/06, taNGəməs ḍ. 0103030901/06, tʂ̊oɢetɢəməs ḍ 0103010305/101, oɾəqɢ̊əməs ḍ. 0502020101/399, taqqəməs ḍ. 0103040303/06, asdə ʂɨgəməs ḍ. 0202031202/31, etgəməs d. 0502020101/209, eʰtgəməs ḍ. 0202031202/35, eʰtgəməs d.͡ na 0502020101/324, saɬəʁ ͡eʰtgəməs ḍ. 0103010304/40, ẹʰtg̊əməs ḍ. 0502020101/491, bəɬɣəməs ḍ. 0103040601/03, 0502020101/319, 0502020101/361, 0502020101/375, 0502020101/383, 0502020101/415, bienniɣəməs ḍ. 0202031201/23, nəɣəɬɣəməs ḍ. 0103040601/02, jiɣəməs ḍ. 0203030101/19, jiɣəməs ḍ. ͡na 0203030101/19, bəɬɣemes ḍə 0502020101/384, bəɬɣemes ḍ.͡na 0203020501/07. **-uβaɬʁəməs ḍ.** ølyɾuβaɬʁəməs ḍ. 0202030605/141, unuβaɬʁəməs ḍ. 0502020101/272, 0502020101/413, iʃdʒiβaɬʁəməs ḍ. ͡na 0103030901/09, poʁeḍəβaɬʁəməs ḍ. 0502020101/255, poʁeḍaɬʁəməs ḍ. 0502020101/108, pɔʁəʰḍaɬʁəməs ḍ. 0202031202/48, dʐanəβaɬʁəməs ḍ. ͡na 0103030901/09, sojəβaɬʁəməs ḍ. sa

0103040405/54. **-mɑʁɑn/-miɣin/-b̥ɐ̯ɣin d̥.** bɑrmɑʁɑn e d̥. 0502020101/459, dimiɣin̄ i: d̥. 0502020101/419, łɑretb̥ɐ̯ɣin i: d̥. 0502020101/210, gʏrmɐ̯ɣɐ̯n̄ ɐ̯r d̥. 0202030605/55.

2. "var" Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərð̆, dəro:, dəro, dð̆rə, dð̆ro, do, drə, dro:, dro, d̥əɾ, d̥ərə, d̥ərð̆, d̥rə, d̥ro, ʄəɾ, ʄrə.**

d̥. bəndɑ d̥ 0103010304/03, dyjdiɣɐ̯ d̥. 0202010502/18, qɑntɑm bəɾ łom d̥. 0103040301/33.

d̥əkəs "parça" Bkz. **təkəs**.

d̥. bəɾ d̥. tʂɑ kegdi 0202030301/11.

d̥əχs "tencere ve tavanın genel adı" Bkz. **dəːs, d̥əs, ʄəs.**

d̥.+gi d̥.+gi otdə saitɢɑ 0103010705/24.

d̥əm < **duɾur mu** "soru parçacığı" Bkz. **dərəm, dəm, drəm, d̥ən.**

geɬəβ joq d̥. geɬəβ joq d̥. 0502020101/359, **sułuβɑt d̥.** sɐ̯n jyen sułuβɑt d̥. 0202030605/157.

d̥ən < dəm < **duɾur mu** "soru parçacığı" Bkz. **dərəm, dəm, drəm, d̥əm.**

jɐ̯ʰ-d̥. jɐ̯ʰd̥. jɐ̯mɐ̯ʰ d̥ən. 0203030102/23, **jɐ̯mɐ̯ʰ-d̥.** jɐ̯ʰ d̥ən jɐ̯mɐ̯ʰ d̥. 0203030102/23.

d̥əɾ "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dð̆, dð̆rə, doː, do, duɾ, di, drə, dro:, dro, druː, droː, d̥ə, d̥ð̆, d̥ð̆rə, d̥o, d̥i, d̥rə, d̥ro, tə, təɾ, tər, to, trə, tro:, tro, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄro.**

d̥. ɑβɑgɑ d̥. 0202010703/01, ɑq ̄dɑdərʁɑq nimi d̥. 0202030604/08, ɑɢɑsə d̥. 0203020203/23, ɑhdəʁɬɑmo d̥. 0502020101/256, ɑməɾ d̥. 0502020101/350, ɑnɑsə d̥. 0202030902/122, ɑndɑʁ d̥. 0203020501/12, 0203020501/27, ɑndɑʁ mi d̥. 0203030101/15, ɑndɑʁ nimi d̥. 0502020101/133, ɑɴnɑβɑdɐ̯ɾ nimi d̥. ̄nɑ 0203020201/10, ɑt d̥. 0202031201/24, 0203010301/21, ɑtdəʁ niːɣə d̥. 0202010703/01, ɑjtɢɑq nimi d̥. 0203011002/24, ɑʰːs d̥ 0202020501/93, əʂmis nimi d̥. 0202030605/56, edəβɑɬʁɑq nimi d̥. 0203020302/17, etgəməs nimi d̥. 0203011001/07, ɐ̯ŋgɐ̯sð̆ d̥. 0502020101/11, oɬ ̄ɬɑː d̥. 0103030901/26, oɬ̄ ɬɑ d̥. 0502020101/33, oɬ ni d̥. 0202030201/02, oɬuɾʁɑn nimi d̥. 0202030605/45, oŋʂəʁɑq nimi d̥. 0202030801/16, oɾʤyleɾ d̥. 0202030605/20(2), otɢəɬʁɑq mɐ̯ d̥. 0203030101/15, otɢəɬʁɑq mɐ̯ː d̥. 0203030101/15, otɢəɬʁɑːq nimi d̥. 0203020403/10, ʊɬ̄ ɬɑ d̥. 0202031202/02, undurʰtɢɑq mi d̥. 0203030101/15, uʂ pəd̥ək d̥. 0203010301/13, utɢəɬʁɑq mɐ̯ d̥. 0203030101/15, undurɣɐ̯k mi d̥. 0203030101/17, pəʰrɢɑn d̥. 0502020101/179, pəʰrɢɑn d̥.̄ qɑn 0502020101/231, pəʰrɢɑn d̥. 0202010901/81, bə ʂɨgə d̥. 0502020101/183, bə jɑɢə bəz d̥. 0203020201/21, bəɾ emes d̥. 0202031201/25, 0202031201/30, bəɾ nimɐ̯ːɾ d̥. 0203020401/08, bəɾ nimiɾ d̥. 0202020401/01, bərə geseɾ d̥. 0502020101/235, bərmi d̥. 0103030802/26, berɣek nimɐ̯ː d̥. 0203011002/26, bɐ̯rɣik nimi d̥. 0202031201/13, bɐ̯rmis nimi d̥. 0202031201/12, boɬəsdəʁ nimi d̥. 0202030601/72, botʂɨu d̥. 0202030104/14, bøzuk nimi d̥. 0202030605/64, b̥ɐ̯ʰrk d̥. 0201010101/32, βɑɾ nimi d̥. 0202031202/24, βəɾ ʃisu d̥. 0202020501/28, dɔχqus βɑʂ d̥. 0502020101/400, dioʰʤin d̥. 0202010701/10, diɣeːk dimi d̥.̄nɑ 0202030103/03, diɣɐ̯k nimi d̥. 0202030601/07, diɣik nimi d̥. 0202020401/22, 0202030604/02, 0202030604/03, 0202030604/05, 0202030604/09, 0202031201/26, 0203020403/06, diŋnɑʁɑq nimi d̥. 0202031201/22, d̥iŋnɑʁɑq nimi d̥. 0202031201/22, goɴʁɑn miŋʤiŋ d̥. 0202030605/118, gøʰk̟utb̥is nimi d̥. 0202030605/64, gyjʤyɬəʁ nimi d̥. 0202030601/15, kəʤiɣ d̥. ̄nɑ 0203020501/17, kəsɯ d̥. 0201010101/01,

0202020401/23, 0202030605/167, 0202030605/170, 0203020203/22, kømgęk nimi ḍ. 0203020403/11, kømmẹs mi ḍ. 0203030101/14, qaːɾəɾaG̑͡ə ɬa ḍ. 0201010101/05, qadi syz ḍ. 0202030601/08, qɔNGəɾaʁə ḍ. 0202030104/05, qus hanəʁaq ḍimi ḍ. 0203020403/07, Gaɾa aʰga ḍ.͡na 0202030802/56, Gaɾaməqdəŋ oj ḍ. 0202030103/01, Gəmdan ḍ. 0202031202/36, Gəzəɬməqdəŋ oj ḍ. 0202030103/01, Goj ḍ.͡na 0202010702/03, χɔNβannəŋ aʰga ḍ.͡na 0202030802/57, ɬobəjʃiŋ ḍ. qan 0203020401/15, ɬomaq ḍ. 0202030103/07, maɬ uʰGaɾma ḍ. 0502020101/305, mandʑanbehdʑi ḍ. 0502020101/183, məndaʁ nimi ḍ. 0203020202/15, niːɣə ḍ. 0202030605/68, niɣedəɸutG̑aq mi ḍ. 0203030101/13, nidʒik nidʒik asɬaɾ ḍ. 0202031202/33, nimi ḍ. 0103030802/30, 0202030605/65, saɬəɸutGaq nimi ḍ. 0203011001/04, səŋnəsə ḍ. 0502020101/259, 0502020101/337, sen ḍ. 0502020101/313, sujiu ḍ. 0202020501/25, ʃiaNdzi̯ŋ ḍ.͡na 0103010701/111, ʃientaNə ḍ. 0202010901/05, ʂigə dzu̯ŋ ɬaɾ ḍ. 0203020601/02, taNʂaɬəʁ nimi ḍ. 0202031202/35, tutGaq nimi ḍ. 0203011002/29, ɬʃyβek ḍ. 0202010501/16, ɬʃiNqejχu ḍ. 0203020201/22, tʂudzi̯aq ḍ. 0202030104/15, jadaʁaq nimi ḍ. 0203020601/48, jaɬdaɬ ḍ. 0202031202/17, jaʰʂ ḍ. 0203020402/17, jẹɾɬaʁaq nimi ḍ. 0202030601/81, jerɬaʁaq nimi ḍ. 0202030601/83, joda ḍ.͡na 0103010701/101, 0103010701/102, joq ḍ. 0202010901/56, 0502020101/348, jɔːq ḍ. 0202031202/44, jøndamba nẹmiɾ ḍ. 0202030601/20, jiɣik uɾdʒy ḍ. 0203010801/06, jimsandzi̯ ḍ.͡na 0202010502/11, dzo̯ɬaɬʁaq mi ḍ. 0202030802/42. **-βər ḍ.** oŋʂəβəɾ ḍ. 0202010901/15, baʂ taɾiɬaβəɾ ḍ. 0203020501/24, baʂ dzi̯aɬəβəɾ ḍ. 0203011002/06, beɾəβəɾ ḍ. 0203020202/20, bezək a͡t tsaɬəβəɾ ḍ.͡na 0203020202/09, diβəɾ ḍ. 0202031202/06, disəβəɾ ḍ. 0202031202/06, qejqaḍəβəɾ ḍ. 0202031202/33, Gaɾaβəɾ ḍ.͡na 0202030802/12, maNəβəɾ ḍ.͡na 0202020701/01, tamdəɾəβəɾ ḍ. 0202010703/18, tʂeʂi pejɬaβəɾ ḍ. 0202010701/03, tʂoGeβəɾ ḍ.͡na 0202010901/64, jazəβəɾ ḍ. 0202010901/04. **-β ḍ.** oŋʂəβ ḍ. 0202010901/31, maNdəɾəβ ḍ. 0203020501/17, a͡t tsaɬəβ ḍ.͡na 0203020501/26, diɣin i ͡di ḍ.͡na 0103010701/19. **Ø ḍ.** aNnaɬʁan͡ẹɾ ḍi ḍ. 0202030605/155, pək bədʒin geʰɬ ḍ. 0202031202/29, putgəɾəβaɬmaʁan͡eː ʲti ḍ. 0202030605/04, di ḍ. qan 0203020401/02, ḍiː ḍ. han 0202020501/79, ḍi ḍ.͡na 0103010601/28, 0103010701/16, 0103010701/18, 0103010701/24, 0103010701/38, 0103010702/03, di ḍ. 0202020401/01, GaN͡Gəʰɬ ḍ.͡na 0103010701/43, ʲti ḍ.͡na 0103010701/96, tut ḍ.͡na 0103010703/21, tʂoG̑es ḍ. 0201010101/35, aːʁədiː ḍ. 0201010101/30, diː ḍ. 0201010102/12, diː ḍ.͡na 0201010101/04, suɾaʁan͡eɾ ʲti ḍ. 0202030605/02, jiɬʁaʁan͡ẹɾ di ḍ. 0202030605/128. **-j ḍ.** dij ḍ. 0201010102/13, 0201010102/14(2), 0202030103/09, 0202030605/46, 0202030605/84, 0202030605/89, 0202030601/31, 0202030601/32(2), 0202030601/33, 0202030601/35, 0202030601/37, 0202030601/40, 0202030601/71, 0202030604/63, 0202030604/67, 0202030604/68, 0202030604/71(2), 0202030604/72, 0202030605/19, 0202030605/21(2), 0202030605/25, 0202030605/39, 0202030605/40, 0202030605/43, 0202030605/53, 0202030605/56, 0202030605/57, 0202030605/58, 0202030605/63, 0202030605/69, 0202030605/74, 0202030605/80, 0202030605/81, 0202030605/86, 0202030605/87, 0202030605/98, 0202030605/99, 0202030605/110, 0202030605/111, 0202030605/112, 0202030605/114, 0202030605/115, 0202030605/117, 0202030605/119, 0202030605/121, 0202030605/124, 0202030605/134, 0202030605/138, 0202030605/139, 0202030605/143, 0202030605/145, 0202030605/146, 0202030605/147, 0202030605/148, 0202030605/153, 0202030605/154, 0202030605/16, 0202030605/160,

0202030605/165, 0203020203/18, poɾɑɴe͡ː dij d̪. 0202031202/51, pətgine͡ː dij d̪. 0202031202/53, dij d̪. n͡ɑ 0201010102/12, 0202030605/14, dij d̪. qɑn 0203020401/07, 0203020401/08, 0203020403/02, dij d̪. n͡e 0203020402/30, d̪ij d̪. 0203010701/28, 0203010702/50, 0203020203/21, 0203020203/22, 0203020601/66, 0203020601/67, 0203030101/14, 0203030102/23, 0502020101/152, d̪ij d̪. qɑn 0202030605/38, d̪ij d̪. ɬɑ 0202030605/142, 0202030605/144, d̪ij d̪. n͡ɑ 0202030802/42, 0203020601/28, ɟij d̪. 0202030604/75, 0202030605/24, 0202030605/29, 0202030605/77, 0202030605/78, 0202030605/88, 0202030605/94, 0202030605/125, tuduβaɬɐ̯ d̪. 0201010101/31, niː diː d̪. 0201010101/02, ɢaɾe d̪. g͡ɑn 0202030105/05. **-(ə)p d̪.** aɬək gep d̪. 0502020101/209, op d̪. 0502020101/106, 0502020101/494, oɬərəp d̪. 0202031202/03, 0502020101/24, 0502020101/452, eʰdəp d̪. 0502020101/130, und̪uq qaːɬəp d̪. 0201010101/02, pəjɬap d̪. 0202030605/22, 0202030605/35, pəjɬap bɐ̯ɾəp d̪. 0202030605/23, βop d̪. 0202030605/61, dɐ̯ːp d̪. 0502020101/255, doːsɢan jɐ̯p d̪. 0203030102/15, dip d̪. 0202020401/18, gip d̪. 0203020201/20, gɐ̯p d̪. 0202030605/161, ɢɔʰrɢəp d̪. qɑn 0502020101/162, niɣəɬ xianəp d̪. 0202030603/09, turup d̪. 0202030605/101, tʂəŋnaɬəp d̪. 0202031202/18, vuɬap d̪. 0203020401/03. **-βɑd̪əp d̪.** bienniβɑd̪əp d̪. 0502020101/232. **-ɢə d̪.** d̪aʰqɢ̟ə d̪. 0202030605/133. **-ʁə d̪.** unduq qɑʁə d̪. 0203010303/15, boʁə d̪. 0502020101/316, ʤyɣeɾ βoʁə d̪. 0203020203/06, jɑdɑʁə d̪. 0203020601/40. **-χəʂ d̪.** boχəʂ d̪. ɟise 0103010701/54, boɬχəʂ d̪ə ɐ̯ː d̪͡. n͡ɑ 0103010701/95, bɔχəʂ d̪. 0202031201/19, kəsɯ oɬχəʂ d̪. 0202010702/10, jɑβɾu□ɬɑχəʂ d̪. 0202031202/27. **-xəʂ d̪.** ɐ̯ʰʤeɾxəʂ d̪. 0502020101/324, ølyɾxəʂ d̪. 0202030605/140, niɣəɬxəʂ d̪. 0202030305/01, ʃyɬɐ̯ɬxəʂ d̪. 0202020401/09. **-kəʂ d̪.** uːɾ e͡ʰtkəʂ d̪. 0202030603/02. **-qəʂ d̪.** diatqəʂ d̪. 0201010101/20, mɑɴqəʂ d̪. 0502020101/237. **-ʂ d̪.** qeɢɑʂ d̪͡. d̪ise 0103010702/07. **-ʁɑ d̪.** sɑɬʁɑ d̪. 0502020101/311, jeɾ dɑɾʁɑ d̪. n͡ɑ 0203020601/47. **-m(b)is d̪.** søɣuʰɬd̪ərmis d̪͡. n͡ɑ 0202030603/06, gøʰɮ̟ətbis d̪. 0202030605/61. **-bɑs d̪.** tɑɾɑtbɑs d̪. 0203020403/08. **-min d̪.** ɑʰtd̪ərmin d̪. 0202020401/06, oɬərmin d̪. 0502020101/190, niɣəɬmin d̪. 0502020101/184, ɑʁədəβɑɬmiːn d̪. 0201010101/33, botʂiɬəβɑtmin d̪. 0203010701/20. **-ɣəməs d̪.** bəɬɣəmɐ̯s d̪. 0203020301/04, bəɬɣəməs d̪. 0202030605/133. **erür d̪.** ɑndɑʁ nimiɾ͡ɬɑ eː d̪͡. n͡ɑ 0202031201/16, pɔʁusdərɣɐ̯ d̪. 0202010703/20, βoɬʁɑn e͡ː d̪͡. n͡ɑ 0202031202/52, gøʰgutgɐ̯n e͡ː d̪. 0202030403/10, teɾəβərʁɑn e͡ː d̪. 0202030401/13, jiβɑɬʁɑn e͡ d̪. 0202030402/17.

2. “var” Bkz**. də, dəɾ, dərə, dərɮ̟, dəɾoː, dəro, dɮ̟rə, dɮ̟ro, do, dɾə, dɾoː, dɾo, d̪ə, d̪ərə, d̪ərɮ̟, d̪ɾə, d̪ro, ɟəɾ, ɟɾə.**

d̪. peɣ mɑ d̪. 0202010701/18, ʧybie mɑ d̪. 0203010702/62.

d̪ərə “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərɮ̟**, **dəɾoː, dəro, dɮ̟rə, dɮ̟ro, do, dɾə, dɾoː, dɾo, d̪ə, d̪əɾ, d̪ərɮ̟, d̪ɾə, d̪ro, ɟəɾ, ɟɾə.**

d̪. ɑndɑʁ mi͡ɬɑ bɑːɾ d̪ərə 0203030101/06, doːli d̪. 0103030901/11.

d̪ərɮ̟ “var” Bkz. **də, dəɾ, dərə, dərɮ̟**, **dəɾoː, dəro, dɮ̟rə, dɮ̟ro, do, dɾə, dɾoː, dɾo, d̪ə, d̪əɾ, d̪ərə, d̪ɾə, d̪ro, ɟəɾ, ɟɾə.**

d̪. eŋ kidʒiɣ bɐ̯ər d̪. 0502020101/257.

d̪əs “tencere ve tavanın genel adı” Bkz. **dəːs, d̪əχs, ɟəs.**

d̪. d̪eməɾ d̪. 0103010101/18, d̪͡. ʁuzə sɑɬʁɑq nimi də 0202030104/12.

d̪.+gi d̪eməɾ d̪.+gi 0103010101/18.

d̪.+ɣi d̪.+ɣi ʂɑɾtɢɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/10.

ḍəsdis- “birbirini ısırmak, yağmur yağmadan önce bulutların birbirine girme hareketini ifade etmektedir”

ḍ.-gi ɢaɾa manan ḍ.-gi giɣe 0202030802/49.

ḍəʰɢa < ḍaʰɢa “yine” Bkz. **daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, ḍaʰɢə, ʄaʰɢə.**

ḍ. ḍ.͡ɬa 0103040405/10.

ḍə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də, dəɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍəɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

-o ḍ. nəɣo ḍ. sa 0103010101/17, **-mas ḍ.** sojmas ḍ. 0102040301/03(2).

ḍəɾə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də, dəɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

ḍ. daʰt qan ḍ. 0202030605/01, sujɾə χaːn ḍ. 0202030605/01.

ḍeɬə “işte” Bkz. **dəː, dəɬə**, **deː, deːɬə, de, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə, dili, ḍẹɬə.**

ḍ. aʁəɾʁa ḍ. 0203020203/05.

ḍẹ- “demek” Bkz. **dẹː-, dẹ-, dẹʰ-, diː-, di-, ḍẹʰ-, ḍiː-, ḍi-, ti-, ʄi-.**

ḍ.-p ḍə jadaχə͡ʂe ḍ.-p ḍə 0502020101/296.

ḍẹɬə “işte” Bkz. **dəː, dəɬə**, **deː, deːɬə, de, deɬə, dẹː, dẹɬə**, **diɬə, dili ḍeɬə.**

ḍ. uzu ḍ. aʁəɾʁa 0203020203/05.

ḍẹʰ- < dẹ- “demek” Bkz. **dẹː-, dẹ-, dẹʰ-, diː-, di-, ḍẹ-, ḍiː-, ḍi-, ti-, ʄi-.**

ḍ.-ḍə andaʁ ḍ.-ḍə 0203010702/42, gøʰp ḍə ḍ.-ḍə 0203020302/12.

ḍ.-dẹ gẹɬɣẹk nimi də ḍ.-ḍẹ 0203020302/08.

ḍo “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **da, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də, dəɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

ḍ. andaʁ͡ɬa oɾmi ḍ. 0103040601/24, andaʁ nimi ḍ. 0202010901/42, əʂmis nimi ḍ. 0202010901/17, diɣik nimi ḍ. 0202030802/21, 0202031202/04, 0202031202/19, giɬɣik dimi ḍ. 0202010901/26, ɢaʂ jaɴʤɯ ḍ. 0202010901/39, hanəʁaq nimi ḍ. 0202030801/15. **-βəɾ ḍ.** oŋʂəβəɾ ḍ. 0202010901/35, jitgi βaɾəβəɾ ḍ. 0202010901/25. **-βuɾ ḍ.** bẹɾuβuɾ ḍ. 0202010901/54. **-(ə)β ḍ.** ɬaɾedəβ ḍ. 0202031202/56, joɾɬuβ ḍ. 0103050201/28. **–j ḍ.** ḍij ḍ. 0202030901/05, oːp ḍ. 0202030801/27, ʃiaɴʃiŋap ḍ. 0502020101/334, andaɢu ḍ. 0103010101/15. **-ʂ ḍ.** bəʂ ḍ. 0103030901/59(2). **-χəʂ ḍ.** usdaʁan nimi oχəʂ ḍ. 0202031201/17. **-p ḍ.** tygẹp d. 0202020501/92. **–β joq ḍ.** guannaβ joq ḍ. 0202010703/31. **-bẹs- ḍ.** ɬaɾetbẹs ḍ. 0203020401/20.

ḍoʰqəs “dokuz” Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍɔʰqus, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

ḍ. ḍ. maɾmi 0103030802/03, ḍ. maɾminə 0103030802/04.

ḍoʰqḍə “toklu, iki yaşındaki kuzu” Bkz. **doχqdə, doχqḍə, dɔʰqḍə, dɔʰqdə.**

ḍ. bəɾ ḍ. 0202031201/12.

ḍɔqəʂ jiɣəɾmi “on dokuz”

ḍ. ḍ. 0202010901/14.

ḍɔɢuɾa- “yere düşmek” Bkz. **doɢuɾa-, dɔɢəɾa-, dɔɢuɾa-.**

ḍ. ḍ.- hanəʂ͡e 0502020101/434.

ḍɔʁɔɾ “başka” Bkz. **doːʁuɾ, doʁəɾ**, **doʁoɾ, doʁɔɾ, doʁuːɾ, doʁuɾ, dɔːʁuɾ, dɔʁuɾ.**

ḍ. ḍ. ni ma joq ḍə 0103010502/18.

ḍɔχɢə- “karıştırmak” Bkz. **dɔχqə-, dɔχɢu-, dɔʰɢu-, ḍɔʰɢu-, ḍɔʰɠu-.**

ḍ.-ʁɑ bər dun ḍ.-ʁɑ 0103010705/24.

ḍɔʰqus “dokuz” Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍoʰqəs, ʄoχqəs, ʄɔχqus.**

ḍ. ḍ.͡ ej unuk gɐ̣ɣɐ̣͡ ɬɑ 0202031201/03.

ḍɔʰɢu- < **ḍɔʰɢə-** “karıştırmak” Bkz. **dɔχqə-, ḍɔχɢə-, dɔχɢu-, dɔʰɢu-, ḍɔʰɠu-.**

ḍ.-ʁɔ dɔɠumas ḍ.-ʁɔ 0202030204/04, dɔχɢəmas ḍ.-ʁɔ 0202030303/10.

ḍ.-ʁɑ bər dun ḍ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0103010501/11.

ḍɔʰɠu- < **dɔʰɠə-** “karıştırmak” Bkz. **dɔχqə-, ḍɔχɢə-, dɔχɢu-, dɔʰɢu-, ḍɔʰɢu-.**

ḍ.-βɑɬʁɑ ḍ.-βɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203010901/04.

ḍøʰk- “dökmek” Bkz. **døːg-, døʰk-, ʄyxk-.**

ḍ.-əp bɑɾ kuɬən ḍ.-əp bɑɾ 0202030203/04.

ḍun Ç. “ölçü birimi, süre” Bkz. **dun.**

ḍ. bər ḍ. niɣəɬɣɐ̣ndə 0103030901/42.

ḍus- “inmek” Bkz. **dus-**, **tus-, ʄus-, ʄys-.**

ḍ.-o ɑq bɐ̣lɐ̣k ḍ-o 0103010703/25.

ḍus “düz, karşı” Bkz. **duːz, duz, dus, ʄus.**

ḍ. ḍ. jɑqdɑː ɑɴnɑɬʁɑː 0103020401/04, ḍ. jɑqɢɑ ʂɑzḍə hɑnəʁɑn ɐ̣ː do 0103020304/31, ḍ. jɑqɢɑ tʂotdo 0103020304/32, ḍ. jɑqdɑn ɑɴnɑło: 0103020501/04.

ḍujtəu “geçmişte, eskiden” Bkz. **duːjtu, dujtə, dujtəu, dujtu, dujto, dyjto, diːtəu.**

ḍ. joːq dəɾ ḍ. 0203010301/17.

ḍyxgəɬ- “dökülmek” Bkz. **tyxgəɬ-.**

ḍ.-ɣeː ɑq minɐ̣ːk ḍ.-ɣeː 0202030102/07.

ḍiː- “demek” Bkz. **deː-, dɐ̣-, dɐ̣ʰ-, di-, diː-**, **ḍɐ̣-, ḍɐ̣ʰ-, ḍi-, ti-, ʄi-.**

ḍ.- ḍəɾ/ḍə fətɑ ḍ.- ḍəɾ hɑn 0202020501/79, doɾon ḍ.- ḍə͡ nɑ 0202010703/19, tejdɑʁɑn͡ eː ḍ.- ḍə 0202030402/65.

ḍi “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, dš̆, dš̆rə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍš̆, ḍš̆rə, ḍo, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄəɾ, ʄo, ʄɾo.**

eɾür ḍ. bɐ̣ɾɣin iː ḍ. 0502020101/96, gɐ̣ɬɣɐ̣n ɐ̣ː ḍ. 0502020101/108.

ḍi- “demek” Bkz. **deː-, dɐ̣-, dɐ̣ʰ-, di-, diː-**, **ḍɐ̣-, ḍɐ̣ʰ-, ḍiː-, ti-, ʄi-.**

ḍ.-o ḍə tʂotdəβ də ḍ.-o ḍə 0103030802/27.

ḍ.-j ḍəɾ/ḍə/ḍo/dɾoː/ʄəɾ ḍ.-j ḍəɾ͡ nɑ 0202030802/42, ḍ.-j ḍo 0202030901/05, ɑjtɢɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0203020203/22, ɑs ɑʰʂɢɑn͡ eɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030601/71, ɑsɢɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/148, ɑjtɢɑn͡ e ḍ.-j ḍə 0202030902/94, ɑjtɢɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/63, eʰtgɐ̣n͡ eɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030604/63, eʰtgin͡ iɾ ḍ.-j ḍə 0202030605/15, ɐ̣ʰtgin͡ iɾ ḍ.-j ḍə 0202030605/15, ølyɾuβɑtɢɑn͡ ɐ̣ː ḍ.-j dɾoː 0202030902/76, oʰɢɑrʁəɬɑʁɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/121, oɾʁɑn͡ eɾ ḍ.-j ḍə 0202030605/120, oɬəɾʁɑn͡ eɾ ḍ.-j ḍə 0202030605/89, oɬəɾʁɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/25, 0202030605/146, oɬəɾʁɑn͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ͡ ɬɑ 0202030605/144, oɬuɾʁɑn͡ ɐ̣ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/153, oɬʁɑg͡ eɾ ḍ.- j ḍə 0502020101/357, ɔχq͡ jɑ βəɬmɐ̣s͡ eɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030103/09, undurɣɐ̣n͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030601/35, itgig͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍə 0203010702/23, peɬɑʁɑg͡ e ḍ.-j ḍə 0203010702/04, putgin͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍə 0202030605/12, bɑɾəβɑɬmɑʁɑn͡ ɐ̣ː ḍ.-j ḍə 0202030605/17, bɑɾəβɑɬmɑʁɑn͡ ɐ̣ː ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/16, bəχ͡ ɔ ɑ ḍ.-j ḍəɾ 0203030101/14, bəɬək ɑʂɢɑn͡ eɾ ḍ.-j ḍə 0202030604/43, bəŋʂiɬəʁ nimi͡ ɐ̣ɾ ḍ.-j ḍəɾ 0202030605/138,

bɐrmɐɣɐn ɐr̃ d̥.-j d̥ə 0202030601/48, borɗaβatɢan ɐr̃ d̥.-j d̥ə 0202030604/78, bəʃiŋ a d̥.-j d̥ə 0202030902/80, βar̃ ɐr d̥.-j d̥ər 0202030605/74, 0202030605/80, βarʁan ɐr̃ d̥.-j d̥ər 0202030605/117, 0202030605/119, βər ʒɐr̃ eː d̥.-j d̥ər 0502020101/152, βoɬʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0203020203/24, ɸukkianəʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/86, ɸudʒyɬ maɴɢan ɐ̟r d̥.-j d̥ər na 0202030605/14, daɾaβərʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/39, darɬatɢan ɐr d̥.-j d̥ər 0202030601/40, daʰpɢaɢ̃ eːr d̥.-j d̥ər 0203010701/28, daʰt jɐ̟r ɬa d̥.-j dro 0203020601/48, dəzɢan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/110, doɴ qanəʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/40, doɴ qanəʁan ɐ̟r d̥.-j ɟər 0202030605/41, dosɢan ʃit dʒɐme d̥.-j d̥ər 0203030102/23, diɣɐn ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/59, diɣɐ̟n eː d̥.-j d̥ə 0203020203/06, diɣɐ̟n ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/30, diɣɐ̟n ɐ̟ː d̥.-j d̥ə 0203020203/10, diɣɐ̟n ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030601/37, 0202030605/147, 0202030605/143, diɣin ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030601/64, 0202030604/22, 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/25, 0202030604/27, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/39, 0202030604/40, 0202030604/68, 0202030604/69, 0202030604/70, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/74, 0202030604/77, diɣin ɐr d̥.-j d̥ər 0202030605/112, diɣin ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030604/54, diɣin ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030604/67, 0202030604/68, 0202030604/71, 0202030605/19, 0202030605/21(2), 0202030605/57, 0202030605/58, 0202030605/99, 0202030605/111, 0202030605/115, 0202030605/124, 0202030605/139, 0202030605/160, diɣin iː d̥.-j d̥ər 0203010702/50, d̥iɣɐ̟n ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0203020203/09, d̥iɣin ir d̥.-j d̥ər 0202030605/114, gɑrdambɑ βər ojin ɐ̟tgin ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/56, gɐ̟ɬɣɐ̟n nimi ɐr d̥.-j d̥ər 0203020601/67, gyzdʉɣɐ̟n ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/38, gyzdʉβurʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030605/47, kərd̥ərmiɣɐ̟n ɐ̟ː d̥.-j d̥ər 0203020203/21, qɑχɢərʁan ɐr d̥.-j ɟə 0202030601/59, qaɬamaʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/154, d̥.-j d̥ə qɑn 0203020403/04, ɢarʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/47, 0202030604/48, ɢarʁan ɐr d̥.-j d̥ər 0202030604/71, 0202030604/72, ɢejɬaʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/145, ɢoj uʰɢarɔʁan d̥.-j d̥ə 0202030902/04, dʒiŋdʒɯ d̥.-j d̥ər 0202030605/38, liobədiadi liχe nimi ɐr d̥.-j d̥ə 0202030901/01, marɗʒen sərɢa d̥.-j tə 0202010501/07, saɢəβərʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/43, saɬʁaɢ̃ eː d̥.-j d̥ə 0203010702/05, saɬʁan ɐr d̥.-j d̥ər 0202030601/31, 0202030601/32(2), suɬuβatɢan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/165, ʃyɬaʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/28, ʃyɬaʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030601/34, ʂərɑ joʁur d̥.-j d̥ər na 0203020601/28, ʂiŋnaʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/134, teɣəɬ xianəʁan ɐ̟ d̥.-j d̥ər 0202030605/98, terəβaɬʁan ɐ̟rː d̥.-j d̥ər 0202030605/87, tejʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/67(2), tɐ̟kgin ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/69, tɔqdatbaʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/48, tɔqdɑq qaʁan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/39, tɔqɢan ɐ̟r d̥.-j dər 0202030605/70, tio fəχuadzi̯lia d̥.-j d̥ə na 0202030801/11, ɟus nimi ɐ̟r d̥.-j d̥ər ɬa 0202030605/142, ɟusurɣɐn ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/46, ɟusurɣin ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/44, ɟusurɣin ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030604/51, 0202030604/59, ɟusurɣin ir d̥.-j d̥ə 0202030604/54(2), ɟusgig ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030604/42, ɟusgin ɐr d̥.-j d̥ə 0202030604/34, 0202030604/35, ʧiɴχenəŋ ɐr d̥.-j d̥ər 0203020601/66, jadaʁan eː d̥.-j d̥ə 0203020203/11, jazɢan ɐr d̥.-j d̥ə 0202030601/24, jəɬʁaʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ə 0202030605/41, jyɣaɬʁan ɐr d̥.-j d̥ər 0202030605/53, jyβurʁan ɐ̟r d̥.-j d̥ər 0202030605/81, jys ɐr d̥.-j d̥ə 0202030603/05, jiβatɢan ɐ̟r- d̥.-j ɟər 0203020203/26, dzi̯uɬaʁan ɐr d̥.-j d̥ər 0202030601/33.

d̥.- d̥ər/d̥ə/d̥rə/ɟə/ɟər aɴnaɬʁan ɐ̟r d̥.- d̥ər 0202030605/155, diɣin d̥.- d̥ər na 0103010701/18, d̥.- d̥ər na 0103010601/04, 0103010601/28, 0103010702/03, aq

jaʁannəŋ bozəNGa tudin ḍ.- ḍər͡na 0103010701/38, ʄusin ḍ.- ḍər͡na 0103010701/24, andaq͡ḍ.- ḍə 0202010503/10, andaʁ nimẹr ḍ.- ḍə 0502020101/402, unkianəʁan͡er ḍ.- ḍə 0202030103/18, baɬaN eneḳ͡ er ḍ.- ḍə 0502020101/379, kemaraʁa ḍ.-ḍə 0502020101/453, Garaʁan ͡er ḍ.- ḍə 0202030605/48, χuaNbiatsɯ ḍ.- ḍə 0202010703/15, madqʇi χəN a ḍ.- ḍə 0202010901/62, mi saː toɣun ḍ.-ḍə ḍioɾ 0202030104/12, saz̨ dopdz̨i̯ ḍ.- ḍə 0202010501/03, vaŋgudiolia ḍ.- ḍə 0202010901/62, hadz̨əq jandərʁaq bər qus͡er ḍ.- ḍrə 0202020501/51, ałək giɬɣin͡ iː ḍ.- ʄər 0203010702/52, poraN ḍə ḍ.-ʄə 0202030902/119, qa^{h}dəʁ jiz ḍ.- ʄə 0202010501/05, Gɔs tutmas͡ẹː ḍ.- ʄər 0203010702/08.

ḍ.-ḍe anam ḍ.-ḍe 0103020301/03, andaʁ͡ ḍ.-ḍe 0202010502/10.

ḍ.-ḍẹ xidʒin ḍ.-ḍẹ 0103010702/49.

ḍ.-p ḍə andaʁ ḍ.-p ḍə 0202030902/28, 0202030902/101, anḍaʁ ḍ.-p ḍə 0502020101/348, 0502020101/350, 0502020101/362, bər ərgam baɾ ͡e ḍ.-p ḍə 0502020101/465, diɣəmes͡e ḍ.-p ḍə 0502020101/445, gumus ɔχq ja βaɾ͡eː ḍ.-p ḍə 0502020101/420, Garaʁəɬa βarin ḍ.-p ḍə 0502020101/341, Garaβər ḍ.-p ḍə 0502020101/343, sen ajt ḍ.-p ḍə 0502020101/385, jaʁəɬasGəɬa maNẹn ḍ.-p ḍə 0502020101/146, ja^{h}ʂəp Garaβər ḍ.-p ḍə 0502020101/422, joq ʄər ḍ.-p də 0502020101/50, joq ʄə ḍ.-p ḍə 0502020101/215.

ḍ.-t də/ḍə taNʂa ḍ.-ʂ də 0103020304/11, andaGa ḍ.-t ḍə 0203020203/14.

ḍ.-se aːmGu søz mədʒin ḍ.-se 0202030605/06, aq͡ejʁaʂ ḍ.-se 0202030203/07, am ḍ.-se 0202030604/29, am ḍ.-se͡ɬa 0202030802/14, am͡ɬa ḍ.-se 0203010701/11, am ɬa ḍ.-se 0202030601/42, am͡ɬa ḍ.-se 0202030105/03, amGə ḍ.-se͡ɬa 0203020203/03, andaχ ḍ.-se 0202020301/21, araʰḳə ḍ.-se 0202031202/28, eʰtgəməs də ḍ.-se 0202031202/35, o tʂəŋnəŋ ɬomaq ḍər ḍ.-se͡ɬa 0202030103/07, unup ḍə ḍ.-se 0203010301/51, perət də ḍ.-se 0103030901/75, bẹlẹḍəp də ḍ.-se 0103010702/28, bẹrʂ d.-se͡ɬa 0201010101/18, dujto͡ ɬop də ḍ.-se 0103010601/11, gygẹrəp də ḍ.-se 0103030702/57, gygyro də ḍ.-se 0103010701/108, kəsɯ ḍ.-se͡ɬa 0202030802/33, qeGaʂ ḍər͡ḍ.-se 0103010702/07, χanjy udʒin ḍ.-se 0202020501/30, 0202020501/57, haʂ ḍə ḍ.-se 0203020403/20, horap ḍə ḍ.-se 0103010701/110, hərap ḍə ḍ.-se 0103010601/68, ʤioɬa ḍ.-se 0103050401/16, ɬarẹ̑t ḍ.-se 0203020601/39, mandərəβoʰɬḍə ḍ.-se 0103010701/118, məs ḍ.-se 0202030603/03, 0202030802/08, 0202030802/20, məs sa ḍ.-se 0202030901/08, məs ḍ.-se͡ɬa 0202030802/48, noːt də ḍ.-se 0103010705/02, niː dər ḍ.-se 0103050101/24, niː niː ni dər ḍ.-se 0202010301/07, niːɣə uzin ḍ.-se 0202020101/01, nidʒor də ḍ.-se 0103010702/41, niɣəɬəp barəp ʄə ḍ.-se 0203010303/05, niɣe gygərt ḍə ͡ḍ.-se 0103010601/66, niɣe Gat Gat ḍə d.-se 0103010601/70, sarʁaro də ḍ.-se 0103010701/106, sen ḍ.-se 0202031202/38, sujrə ͡min ḍ.-se͡ɬa 0202030801/10, syz maNGərt ḍ.-se 0103050101/52, ʃiuɬaʰḍə ḍ.-se͡ɬa 0202030801/28, ʂantam jazəp də ḍ.-se ͡ɬa 0202030801/10, tut ḍ.-se 0103010705/14(2), jaʁdər ḍ.-se 0202030802/55, jaʰʂ oːχəʂ ḍə ḍ.-se ͡ɬa 0202030802/11, jaʰʂ ͡ḍə ḍ.-se 0203020403/16, jaʰʂ ḍə ḍ.-se 0203020403/16, 0203020403/20, joda ḍ.-se 0103030702/08, jodasən ḍ.-se 0103010701/91, joʁur ḍ.-se 0103030801/02, joʁur udʒin ḍ.-se 0202020501/58, joʁurnuŋ bədʒin ḍ.-se 0202010901/07, joʁurnəŋ ɬar udʒin ḍ.-se 0202020501/102, bər ḍ.-sẹ ͡ɬa 0202031201/11.

ḍ.-sə oː duːɣədi ḍ.-sə͡ɬa 0202020501/62, məs͡ɬa ḍ.-sə 0202020702/09.

ḍ.-p ʤɨrɣi aβaga ḍ.-p bər 0202010703/06, ʤɨrɣi͡jarχətʂɨ ḍ.-p bər 0202010703/06.

ḍ.-ɣe andaʁ nimɨr ḍ.-ɣe 0202030402/75.

ḍ.-ɣi anḍaʁ ḍ.-ɣi 0202030605/32, ajɟinə ḍ.-ɣi 0202030605/93, qaɬən bordasini ḍ.-ɣi 0202030604/20, ja ḍ.-ɣi 0202030605/142.

ḍ.-ɣẹn ḍ.-ɣẹn͡ẹr ḍij ḍə 0203020203/09.

ḍ.-ɣin andaʁ ḍ.-ɣin͡i də 0202030902/34, andaʁ ḍ.-ɣin ḍə 0202030902/45, ni gyzdiː də d.-ɣin͡iː ḍi 0202030605/163, ɾəmboʧi dər͡na ḍ.-ɣin͡er ḍə 0202030604/62, ḍ.-ɣin ẹː ḍə 0502020101/60, ḍ.-ɣin iː ḍə 0502020101/409, ḍ.-ɣin i ḍə 0502020101/89.

ḍ.-ɣẹnḍi maN ḍ.-ɣẹnḍi 0202030402/78.

ḍ.-ɣinḍi gudʒɨr də͡na ḍ.-ɣinḍi 0103010701/40, tusuruβaḍin ḍ.-ɣinḍi 0202030605/75.

ḍior < di- baɾ- “değil mi” Bkz. **diaɾ, dioɾ.**

ḍ. ḍiḍə ḍ. 0202030104/12**.**

ḍioʰʤin “alt-boyu” Bkz. **døʰʤin, døʰʤin, dioʰʤin, dioʰʤin, tixɾʤin, titʃin, ʧioʰɾʤin, ʧixʤin, ʧixɾʤin, ʧipʤin.**

ḍ. ḍ. də͡na 0202010701/05, saqəs ḍ. dəɾ͡na 0202010701/09.

ḍ.+ɬaɾ dɔʰqus aʰt ḍ.+ɬaɾ 0202010701/02.

ḍiɣ “zaman, vakit” Bkz. **dəɣ, dəɣə, duː, duːɣ, duːɣə, duːɣu, duk, duɣ, duɣə, duɣe, duɣẹ, duɣu, duɣŭ, duɣʉ, duɣi, duj, dʉːɣʉ, dʉɣ, dʉɣə, dʉɣu, dʉɣʉ, dyː, dygə, dyɣ, diɣ, diɣə, diː.**

ḍ.+ḍi o ḍ.+ḍi 0203020501/08.

ḍixgən “diken” Bkz. **tigin.**

ḍ. ḍ. dəkgẹ paːɬaːsaː 0103020404/04.

ḍimi < nimi “şey, birşey” Bkz. **bi, dimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

ḍ. aq͡ḍ. ḍə 0202010901/09, ganɬaʁaq ḍ. ʧər 0203010501/04, hanəʁaq ḍ. ḍəɾ 0203020403/07, maNGaq ḍ. tə 0203020501/10.

ḍiŋnɑ- Ç.+T. “kesinleştirmek, karar vermek” Bkz. **diŋn-, diŋnɑ-, diŋnə-.**

ḍ.-ʁaq aʰga udʒin ḍ.-ʁaq nimi ḍəɾ 0202031201/22.

ḍɾə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̆, ḍə̆ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

-ɾ(< -βəɾ) ḍ. tʂoGʊːɾ ḍ. 0201010102/03, **Ø ḍ.** ḍi ḍ. 0202020501/51, **-p ḍ.** bøzʉp ḍ. 0502020101/219, jẹdə jasdap ḍ. 0203020601/01, **eɾür ḍ.** gojɔ͡Geːḍ. 0202020401/29, **-mis ḍ.** jimis ḍ. 0202010502/10.

2. “var” Bkz**. də, dəɾ, dəɾə, dəɾə̆**, **dəɾoː, dəɾo, də̆ɾə, də̆ɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍəɾə, ḍəɾə̆, ḍɾo, ʧəɾ, ʧɾə.**

ḍ. peɣ ma ḍ. 0202010701/16, joːq ḍ. 0203020302/07.

ḍɾo “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̆, ḍə̆ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

ḍ. ẹʰtəsgik nimi ḍ. 0202020401/28, oŋʂəʁaq͡dimi ḍ. 0202010901/23, otGəɬʁaq mi ḍ. 0203030101/17, ølyɾtbis nimi ḍ. 0202010901/18, pəʰɾG̥an͡ḍ. 0202010703/11, baʰdzẹ joq ḍ. 0203030102/02, bəɬmis nimi ḍ. 0203020601/48, bəɾ ɬom ḍ. 0202010703/17, boɬəs ḍ. 0203020501/11, gøʰp nimi ḍ. 0202031202/28, kəsɯ ḍ. 0203020601/36,

0203020601/68, qam͡ e̤ʰɬʤi d̤. 0202010703/33, qam͡ e̤ʰɬʤi emẹs d̤. 0202010703/34, menəŋ adʐa d̤. 0203020601/14, miŋɬuanəŋ d̤. 0203020601/55, jidə d̤. aʁa 0202010703/12, ɬom ͡usdaʁan͡ nimi d̤. 0202010703/08, məndaːʁəɾaq͡ ɬa d̤. 0201010101/10, məndaʁ jisɯ d̤. 0202030605/129, ʃiguan d̤. 0203020501/22, joːq d̤. 0201010101/09, 0201010101/11, dʐaɬəʁɬaʁaq nimi d̤. 0202030605/129. **-(ə)βəɾ d̤.** manəβəɾ d̤. 0202010501/14, taɾiɬaβəɾ d̤. 0202010702/06, unuβəɾ d̤. 0202010901/21(2). **-əβ d̤.** oŋʂəβ d̤. 0202010901/30. **Ø d̤.** adʐa di d̤. 0201010102/12, saɬʁa oɬəɾ d̤. 0202030401/16. **-(ə)p d̤.** odap d̤. 0502020101/273, oq qap d̤. 0203020601/54, oŋʂəmas op d̤. 0202030801/26, oɾuq qap d̤. 0203020601/20, uːnd̤uq qap d̤. 0201010101/02, und̤uq qap d̤. 0201010101/03, b̤aɾəp d̤. 0203020601/21, dəuɾap d̤. 0202030601/02, dip beɾəp d̤. 0502020101/275, hanəp d̤. 0203020601/06, 0203020601/63, 0502020101/70, ʤienlip d̤. 0203020601/09, soʁuɬ χanəp d̤. 0202030605/128, dʐuannap d̤. 0203020601/34. **-ʁə d̤.** uʰgaɾʁə d̤. 0203020601/24, jadaʁə d̤. 0203020601/23, 0203020601/43. **-ɠə d̤.** maɴɢ̤ə d̤. 0203020601/27. **-gə d̤.** ɬaɾetgə d̤. 0203020601/33. **-ʂ d̤.** baɾ oʂ d̤. 0103030802/40, giɬɣig e̤ː d̤. 0202020501/43, oŋʂəβ joq d̤. 0202010901/02. **-mas/-mis/-b̤is d̤.** azgaɾmas d̤. 0202010701/16, ɬaɾɬamas d̤. 0201010101/07, bəɬmis d̤. 0201010101/05, ɬaɾetb̤is d̤. 0202010301/01. **-b̤in d̤.** fanjiɬəβatb̤in d̤. 0202031202/22, ajdəβatb̤in d̤. 0202031202/56.

2. "var" Bkz**. də, dəɾ, dərə, dərə̆**, **dəɾoː, dəro, də̆ɾə, də̆ɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, d̤ə, d̤əɾ, d̤ərə, d̤ərə̆, d̤ɾə, ʄəɾ, ʄɾə.**

d̤. βəɾ ʃisu ma d̤. 0202020501/47.

f

faː Ç. "büyü, din konusunda olağanüstü güç; ayin" Bkz. **fa.**

f. kəsɯdi ma f. də 0103040405/01, kəsdi f. də 0103040405/28.

fa Ç. "yasal, kural"

f. f. 0103030901/48, ətəɣdigə f. 0103030901/48.

fa Ç. "büyü, olağanüstü güç" Bkz. **faː.**

f. f. 0502020101/171.

fabanna- Ç.+ T. "yasal ile iş yapmak, yasal ile cezalandırmak"

f.-ʁa f.-ʁa hanəp d̤ə 0103040301/24.

fagə ʃiŋlia Ç. "mektup göndermek"

f. ʤali f. lia 0203020402/26.

faɬ- < faɬa- Ç.+T. "vermek, (maaş) ödemek"

f.-o+də əɾʂi kue miːk f.-o də 0103010303/28.

faɬa- Ç.+T. "mayalamak, hamuru kabartmak"

f.-ʁa f.-ʁa 0103010101/17, miennə f.-ʁa 0103010101/16, f.-ʁa undurək͡ giɣi 0103010101/18.

fama Ç. "büyük, acayip"

f. f. nimi 0103030802/30.

fan Ç. "yemek"

f. səqbaː tuʰrg̤an f. 0203010801/08, ʂɨgə dun f. 0203010801/09.

fanba Ç. "sabah saat 9 civarı**"**

f.+ɾaq kun͡ ɬa f.+ɾaq 0103030701/03.

fɑnβi Ç. “etraf, civarı”

f.+dɑ giːtdi f.+dɑ͡ɬɑ 0202020501/39.

f.+dɑɢənə bə f.+dɑɢənə 0202020501/39.

fɑnfəŋdʒẹn juŋduŋ Ç. “Anti-feodal hareketi”

f. f. də͡ɬɑ 0103010303/17.

fɑnnɑ- Ç.+T. “döndürmek, çevirmek”

f.-ʁɑ f.-ʁɑ undəɾk kɨ̈s͡ɬɑ 0103010101/12.

fɑnve Ç. “etraf, çevre ”

f.+leɾ liŋdʒy f.+leɾ 0103050101/52.

fɑnji Ç. “tercüme etmek, çevirmek”

f. tʂo dzi̯mə f. 0202031201/05.

fɑnji χɑdi Ç. “çevirmiş olduğu”

f. qadə βədʒin f. 0202031202/07.

fɑnjiɬɑ- Ç.+T. “tercüme etmek, çevirmek” Bkz. **fanjiɬə-.**

f.-sɑ sujɾə udʒin f.-sɑ 0202031201/04.

fɑnjidiolio Ç. “tercüme etmiş, tercüme edilmiş, çevirmiş, çevrilmiş”

f. sujɾə udʒin f. 0202031202/07.

fɑndzi̯əŋ Ç. “her durumda, sonuçta, doğru yanlış”

f. f. dẹməɾ emes d̥ə 0502020101/439, f.͡ ɬɑ 0202010301/18, 0202010703/12, 0202020501/67, f. midʒaɾ ɢɑɾɑ mɑnɑn 0202030802/42, f. ni bəlie diedzuj zi̯ŋ 0103050101/50.

fɑnfəŋdʒen dəudzi̯ŋ Ç. “anti- feodal mücadele”

f. f. giːɣi͡ɬɑ 0202030801/25.

fɑŋgudzɯ < ʂuɑŋgudzɯ Ç. “çift sayılı veya ikili ip”

f. jipdə f. 0202020302/01.

fɑɴbɑ Ç. “topraktan evi inşa ederken evin tepesine yerleştiren *cığ* bitkisinden örülmüş düz nesne”

f. f. dɑɬəβ 0103030201/18.

fɑɴduŋduŋ Ç. “kare şekil”

f. f. nime d̥ə 0202030104/06.

fɑɴmien Ç. “alan, konu üzeri, tarafı”

f. tʂuŋdʒẹ f. digə ʃisu ɑ 0202020501/36.

fɑɴnɑ- Ç.+T. “koymak, çıkartmak, (büyü) yapmak, (beddua) okumak”

f.-k ɢɑr͡əs f.-k giɣi͡ɬɑ 0202030901/11, jyɣe məndɑʁ mi f.-k giɣi͡ɬɑ 0202030901/12.

f.-ʁɑn dzi̯u f.-ʁɑn͡e̥ː də 0202030901/05.

fɑɴʃien < ʂuiʃien Ç. “çift sayılı veya ikili ip”

f. f. niːɣəɬɣe 0202020302/01.

fɑɴʂɨ Ç. “yöntem”

f. f. mɑ bə ʃiaɴtuŋ 0203010701/13.

fɑɴjɑɴ Ç. “koyun gütmek”

f. ɢoj u^{h}g̥ɑr f. 0202031101/11.

fɑɴdzi̯ulia Ç. “lanet okuyacak, büyü yapacak”

f. kəsɯɣẹ f. 0202030901/02.

fɑsuŋnɑ- Ç.+T. “defin etmek, (cenazede vefat edeni) uğurlamak”

f.-χəʂ me f.-χəʂ me 0502020101/23.

f.-ʂ anɑɴnə f.-ʂ͡osɑ 0103050102/04.

fɑʂɨ Ç. “dua okuyup ayin yapmak”

f. f. mɑɴdərmin 0202030101/07.

fanjiɬə- < **fanjiɬɑ-** Ç. “çevirmek” Bkz. **fɑnjiɬɑ-.**

f.-βɑtb̥in d̥ɾo gue nimi f.-βɑtb̥in d̥ɾo 0202031202/22.

fəː Ç. “nimet” Bkz. **fə**.

f. f. də 0103010305/95.

fə Ç. “nimet” Bkz. **fəː**.

f. kəsənəŋ f. dərə 0103010305/95.

fə Ç. “ölçü birimi, geleneksel Çin ilaç dozunu bildiren birim”

f. ʂɨgə f. jim 0202010901/49.

fəɑ < **ʂuo** Ç. “konuşmak” Bkz. **ʂuo.**

f. f. dzʲigə joʁuɾ χuɑ 0203020601/29.

fəalia Ç. “konuşur, laf eder”

f. niadʒiu f. 0202010901/73.

fəɑzɯ Ç. “kepçe”

f. bər βəɾ f. ɢuzɢɑʂ͡ɬɑ 0202030308/07.

fəbɑŋ Ç. “boy başı yardımcısı”

f. dʒyentəu f. 0203011002/14.

fədəɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fəd̥əɾ, fuduɾ.**

f.+əɴɢɑ f.+əɴɢɑ ɑɾdəɴɢɑ ʊno 0103010702/23, f.+əɴɢɑ tʂɔɢəʁɑ 0202030301/31.

fədiolio Ç. “kaybetmiş, yenilmiş”

f. χɑn f. 0202030902/78,

fəd̥əɾ “ön” Bkz. **odəɾ, ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fədəɾ, fuduɾ.**

f.+dɑ f.+dɑ gøzdoʁɑn 0103010705/49.

fəkkianə- < **uʰk-gi hɑnə-** “uçup gitmek” Bkz. **fəkkiaʰ-.**

f.-ʁɑ kɑN͡ ɢuzu f.-ʁɑ 0202030902/96.

fəkkiaʰ- < **uʰk-gi hɑnə-** “uçup gitmek” Bkz. **fəkkianə-.**

f.-d̥ə kɑN͡ guzu f.-d̥ə 0202030902/126.

fədʒio Ç. “Buddhizm”

f.+nəŋ f.+nəŋ ɑʰgɑleɾ 0202030802/53.

fəɬɑ- Ç.+T. “yenildiğini kabul etmek”

f.-ʁɑn f.-ʁɑn͡ e̞ː də 0202030902/60.

fəmətʃiŋ Ç. “baba ve anne”

f. βɑmədi f. jijɑɴ 0203020402/11.

fəŋ Ç. “mezar”

f.+nə f.+nə 0103050102/27.

fəŋkelia Ç. “ayrılacak”

f. ɑm dʒiu f. 0202020702/27.

fəŋn- < **fəŋnɑ-** Ç.+T. “bölmek, (bıçak ile) ayırmak” Bkz. **fəŋnɑ-.**

f.-oʰdət d̥ə f.-oʰdət d̥ə 0103040301/32.

f.-oʁɑndɑ miɴχua ʧy f.-oʁɑndɑ 0103010303/15.

fəŋnɑ- Ç.+T. “paylaşmak, bölmek” Bkz. **fəŋn-**.

f.-p dəɾ ʂɨgə dʒiedʒi f.-p dəɾ 0203020601/17.

f.-p f.-p bɐɾɣɐ̟k mi d̥ə 0202030802/36, f.-p bɐ̟rse͡ɬɑ 0202030802/41.

fəŋsu ʃiguɑn Ç. “örf-âdet, gelenek, görenek”

f. kəsɐrnəŋ f. 0103030901/20, f. də͡ɾ nɑ 0203020201/03, f. jijɑɴ ɑ 0202030801/19.

fətɑ Ç. “stupa”

f. f. d̥i: d̥ər hɑn 0202020501/79.

futəumu Ç. “boy başı yardımcısı”

f. dzɻəŋtəumu f. ʂɨgə 0203010301/35.

fədzɻuɑɴ Ç. “kıyafet, giyim”

f. diŋʃiŋdi f. 0203010701/02, gɐ̟zgə f. 0203010701/05, f. gizse 0103040601/08.

f.+nəŋ joʁərnəŋ f.+nəŋ͡ɬɑ 0103010304/01.

f.+nə f.+nə͡sɑ məz edəβ dzɻidaʂ də 0103010304/05.

f.+leɾɣɐ̟ guoʧy f.+leɾɣɐ̟ ni:ɣə tsoʃiŋɬɑmɑ kəsleɾ də͡ɾ nɑ 0203010701/05.

fəjtʂɑɴ Ç. “çok, acayip”

f. nozɯ f. χo ʂɨ di 0202030605/06.

fəjzofəŋ Ç. “çamaşır tozu, toz deterjan”

f.+dɑn f.+dɑn sɑɬʁɑ 0103010304/59.

feɬɑ- < **ʂueɬɑ-** Ç.+T. “sallamak”

f.-ʁɑ ʤiaɴʂəŋɬɑrnə f.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020501/16.

fejguan Ç. “*Shuiguan*, yer adı” Bkz. **ʂujguɑn.**

f.+nəŋ f.+nəŋ χoɴʤɑɬəq 0202030103/19.

fejkə dej Ç. “illa”

f. f. 0202030101/07.

fej ʂɑɴnɑmɑ Ç.+T. “vergi ödeme (işlem)”

f.+nə jɑɴjɑɴ f.+nə jisɯ ɑ 0202030604/62.

fudɑgə Ç. “*Shudage*, özel ad, hikâyedeki karakter”

f. f. 0202030402/29, 0202030402/62, 0202030402/72, 0202030402/75, 0202030402/79, f. unuk gin 0202030402/28, f. sen ołuɾ 0202030402/35.

f.+nə f.+nə 0202030402/52, f.+nə ʂɨdɑgə 0202030402/69, 0202030402/78.

f.+sə f.+sə ɢɑɾɑʁɑndzɻɑ uzuq qɑɬʁɑn͡e: də 0202030402/36.

fuduɾ “ön” Bkz. **odər, ʊʰduɾ, ʊʰɬdəɾ, uʰdəɾ, uʰduɾ, ɸudəɾ, ɸuduɾ, ɸudur, ɸud̥əɾ, ɸud̥uɾ, fədəɾ, fəd̥əɾ.**

f.+ʁɑ f.+ʁɑ βɑɾsɑ͡ɬɑ͡βəɾ 0202030802/19.

fuduɾɑq “çadır içinde sol taraf”

f. f. ʧe: 0202030401/30.

fuɬɑ- Ç.+T. “hayvan derisini daha yumuşak ve kokusuz haline getirmek için deriyi bir sürü işlem yapılır, bu aşamaya *fula-* denir, deri pişirmek ”

f.-βəɾ də f.-βəɾ də 0202030701/05.

fuɬuɬɑ- Ç.+T. “esir almak” Bkz. **fuɬuɬə-.**

f.-p d̥ə f.-p d̥ə 0502020101/167.

f.-ʁɑ bɐ̟:ɾ f.-ʁɑ 0502020101/168.

f.-min dɾo f.-min dɾo 0502020101/168.

fuɬuɬə- < **fuɬuɬɑ-** Ç. “esir almak” Bkz. **fuɬuɬɑ-.**

f.-əβɑtɢɑ f.-əβɑtɢɑ 0502020101/168.

fusɯ < **shuzi** Ç. “sayı, rakam”

f.+sən f.+sən ɑɬəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202020302/03.

futsuŋnɑ- Ç.+T. “benimsemek, uyum sağlamak, bağlanmak”
f.-p ḏə bə tʂɑqɢɑ f.-p ḏə 0202030601/04.
futʂiłɑ- Ç.+T. “desteklemek”
f.-ʁɑ unduʁɑŋernə f.-ʁɑ 0202030801/28.
fijin Ç. “mezar”
f. f.e̯tgi 0103020304/32, f. ot ə̯sge soɣuło: 0103020304/32.

g

gɑ:msɯ “*Zhangye*, yer adı”
g. g. diɣe̯k 0203030101/08, g. diɣik ixge̯:n 0203030101/08.
g.+ʁɑ g.+ʁɑ bɑrʁɑ 0203030101/09.
gɑ:ndʒiɾ “*Gancir* sūtrası” Bkz. **gɑndʒiɾ.**
g.+nə g.+nə dʐɑłɑp bɑrəβ 0103010501/02.
gɑdoɾɑ “leğen, kova”
g. g. usdɑʁɑn ł̪ɑ 0502020101/394.
g.+ʁɑ ni:ɣə g.+ʁɑ 0502020101/394.
gɑłɑ- Ç.+T. “kancalı nesneye takılmak”
g.-ʁɑ ixdʒikəsən g.-ʁɑ 0102040302/07.
gɑmbu Ç. “memur”
g. o sɑ g. 0202010703/06.
gɑnə- < **gɑnnɑ-** Ç.+T. “oklava ile açmak, yaymak” Bkz. **gɑnłɑ-, gɑnnə-, gɑnnɑ-**.
g.-β jyŋlerə bəriɣi niɣəłɣi g.-β dʒiaɴ ł̪ɑ 0103010304/46.
gɑngɑndʐɯ Ç. “ağaç dalı, direk” Bkz. **gɑnzɯ, gɑndʐɯ.**
g. mənəŋ g. 0202010703/12.
gɑngəuməŋ Ç. “*Gangoumeng*, yer adı”
g.+dɑ g.+dɑ ł̪ɑ 0203020601/47.
gɑndʒɑ “küçük çadır, düğünde damat tarafında gelin için hazırlamış olan küçük çadır”
g. βəɾ g. dɾo 0203020501/16, g. təkgi dəɾ qɑn 0203020501/12, g. təgəβɑtɢə ł̪ɑ 0203020501/16.
gɑndʒiŋ Ç. “çabuk, acil”
g. g. 0103010602/20.
gɑndʒiɾ “*Gancir* sūtrası, sūtra adı” Bkz. **gɑ:ndʒiɾ.**
g. g. dʐɑłəβ də 0103010501/03.
g.+nə g.+nə bə tiɣi ʂukdiɣi 0103010501/02.
gɑnlie Ç. “kurumuş”
g. g. 0202030501/05.
gɑnłɑ- Ç.+T. “oklava ile açmak, yaymak” Bkz. **gɑnə-, gɑnnɑ-, gɑnnə-.**
g.-ʁɑq g.-ʁɑq ḏimi ɟəɾ 0203010501/04.
g.-ʁɑɢ̯ eː bəz mɑ g.-ʁɑg̯ e: 0203010501/04.
gɑnłɑχəʂ < **gɑn-łɑ-χəʂ** Ç.+T. “yapacak iş, iş”
g. g. joq dəɾ 0203010301/02.
gɑnłə- < **gɑnłɑ-** Ç.+T. “yapmak, işlemek” Bkz. **gɑnnɑ:-, gɑnnɑ-.**
g.-βɑḏəp+do e̯mis g.-βɑḏəp do 0202030605/159.
gɑnliaɴ Ç. “kuru yemek, yola çıkarken yanına alınan yemek, azık”
g. g. ɣi̊liɣi 0203010502/03.

gɑnmoɬɑ- Ç.+T. “grip olmak”

g.-sɑ g.-sɑ 0103010501/05.

gɑnnɑ- Ç.+T. “yapmak, işlemek” Bkz. **gɑnnɑː-, gɑnɬə-.**

g.-sɑ niː g.-sɑ͡mɑ 0103010305/13.

gɑnn < gɑnnɑ- Ç.+T. “(ilgi) duymak”

g.-i ʃiŋʃy g.-i gɑnni 0103010602/20, ʃiŋʃy gɑnni g.-i 0103010602/20.

gɑnnɑː- Ç.+T. “yapmak” Bkz. **gɑnnɑ-, gɑnɬə-.**

g.- g.- jɑd̥ɑʁə͡ʧə 0203010301/02.

gɑnnɑ- Ç.+T. “oklava ile açmak veya şekil vermek” Bkz. **gɑnə-, gɑnɬɑ-, gɑnnə-.**

g.-χəş də sunə pəgərɣi͡ɬɑ g.-χəş də 0103010304/45, doɢur təu təuzɯ g.-χəş də sɑ 0103010304/55.

g.-ş də bəŋnɑʁɑ g.-ş də 0103010304/59.

g.-sɑ ɑzɑq bəzin g.-sɑ͡ɬɑ 0103010304/46.

g.-ʁɑ doɢur təutəuzɯnə g.-ʁɑ͡ɬɑ 0103010304/58.

gɑnnɑn Ç. “*Gannan*, yer adı”

g.+dɑɢə g.+dɑɢə ɑʰgɑɬɑr 0203020402/05.

gɑnnə- < **gɑnnɑ-** Ç.+T. “oklava ile açmak veya şekil vermek” Bkz. **gɑnə-, gɑnɬɑ-, gɑnnɑ-.**

g.-β g.-β͡ɬɑ mənduqqɑn ʤiẹndʒiẹsə mɑ ʊnək giş də 0103010304/60.

gɑnʃel- < gɑŋʃela- Ç.+T. “teşekkür etmek”

g.-en bəɾ g.-en 0103010705/29.

gɑntujzɯ Ç. “incik” Bkz. **gɑntujʤɯ.**

g.+sən uʰkusdəŋ g.+sən 0202020303/03.

gɑntujʤɯ Ç. “incik” Bkz. **gɑntujzɯ.**

g.+ɢɑ g.+ɢɑ 0202030701/06.

gɑnʤɯ Ç. “direk, kazık” Bkz. **gɑngɑnʤɯ, gɑnzɯ.**

g. ʤɑʰɾʤak g. 0103030901/67, dʐɑɴfɑɴ g. 0201010101/14.

g.+ʁɑː ʤɑʰɾʤak g.+ʁɑː 0103030901/68.

g.+ʁɑ gɑŋşəŋ g.+ʁɑ məndɑʁɑ kuɑɬuβɑttsɑ 0202030701/08.

gɑnʤɯ Ç. “karaciğer”

g. g. bɑʁəɾ də 0202030308/04.

g.+nə g.+nə tɑɬɢɑn mɑɾɢəβɑɬʁɑ 0202030308/04.

gɑnzɯ Ç. “ağaç dalı” Bkz. **gɑngɑnʤɯ, gɑnʤɯ.**

g. ɢɑş g. niɣədəβɑɬʁɑ 0203020302/05, søɣət g. 0202010703/12.

gɑŋ “çok donmuş buz” Bkz. **gɑɴ, ɢɑŋ.**

g.+nəŋ g.+nəŋ 0502020101/22, ʒidə ʤɑʰt g.+nəŋ yzẹkdi də͡nɑ 0202030604/23, jedə g.+nəŋ ɑɾtɢɑ dunɢɑɢ͡eɾ 0103040401/31.

gɑŋ Ç. “kova” Bkz. **gəŋ.**

g. jidə g. bɑɾ͡eɾ 0103040403/15.

g.+dɑ bəɾ g.+dɑ niʤioɾ bɑɾ͡eɾ 0103040403/16, bər g.+dɑ bəɾ jyz bes͡on dɑʰɾtqəş bɑɾ ͡eɾ 0103040403/17, jidə g.+dɑ 0103040403/18.

gɑŋ Ç. “yeni, demin”

g. g. ʤiennіβɑɬʁandi 0203020601/34.

gɑŋkue Ç. “çabuk”

g. g. 0502020101/26.

gɑŋşəŋ Ç. “çelik ipi”

g. g. gandʒɯʁa 0202030701/08.

gɑɴ “derin donmuş buz” Bkz. **gɑŋ, ɢɑŋ.**

g.+ɢɑ jidə͡ɢa^{h}t g.+ɢa dunqəş də 0103030702/94.

gɑɾɑk “içki kadehi”

g. g. diɣik nimi d̥ə 0202030601/08.

gɑɾdɑmbɑ “kişi adı”

g. g. 0202030605/168(2), g. diɣik 0202030605/170, g. dimi͡ɬa 0202030605/170, ɬo:mdzi̯ g. 0202030605/56, ɬo:mdzi̯ g.͡ɬa 0202030605/68, ɬomdzi̯ g. 0202030605/05, 0202030605/06, 0202030605/17, 0202030605/29, 0202030605/73, 0202030605/100, 0202030605/111, 0202030605/167, ɬomdzi̯ g.͡ɬa 0202030605/155, 0202030605/62, ɬomtşɨ g. 0202030605/168.

g.+nəŋ ɬomdzi̯ g.+nəŋ oʁuɬə 0202030605/94, ɬomdzi̯ g.+nəŋ oʁuɬənəŋ məŋa e^{h}tgin duɣdi 0202030605/81.

g.+nəɴ ɬomdzi̯ g.+nəɴ ɢəz keɬənə 0202030605/81.

g.+nə ɬomdzi̯ g.+nə kuɬup bɑɾʁɑn͡ e̥r 0202030605/95, ɬomdzi̯ g.+nə jølyɾeɾ niɣə ʤujdʐuɑɴ sɑɬʁɑn͡e̥r 0202030605/99.

g.-ʁɑ ɬomdzi̯ g.+ʁa 0202030605/72, ɬomdzi̯ g.+ʁa ɑndɑʁ diɣin͡i: də 0202030605/71.

g.+dɑ ɬomdzi̯ g.+da͡ɬa βəɾ jɑɴqəs oʁuɬ βɑɾ͡eɾ 0202030605/74.

gansuj Ç. “olmadı, o hâlde” g. 0502020101/235.

gə Ç. “tane”

g. ɑdʐɑdi g. dɑdɑ 0202030901/06, ołʁɑn ɢəzdɑɾ vu g. 0202020301/16, bɑ g. mi 0103010305/75, bəşɨ g. ʐi̯ŋ ɑ: 0502020101/12, bəz zɯmẹj ʤi g. 0202020301/04, βə g. kəsɯ 0103010304/48, βu g. bɑɾ͡e:͡də 0103030901/73, βu g. tiaozɯnə 0103030901/74, dik gisẹ şə g. 0202030902/132, diji g. 0202030902/111, diji g.͡ɬa 0203020501/12, fɑɴmien di g. ʃisu ɑ 0202020501/36, j. gə guŋsɯ χəjiŋ mutşɑɴ ɑ 0203020601/22, ʁəşɨʧʃîbɑ g. ʐəŋ aj 0203020401/20, ʒi g. χulidi 0203010301/45, ʒi g. şɨ 0202020701/12, ʤiuşɨ g. 0202010501/02, ʤiuşɨ g. biɣə 0203010303/11, ʤiu şɨ g. biŋ a 0502020101/387, ʤiʃiɑɴ d̥i g. jisɯ ɑ 0202010501/02, ʤişɨ g. ẹtgẹk 0203010502/09, məagə ji g. sujiu 0202020501/27, nien g. piɴʁɑnʤiŋ ɑ 0202010703/26, sɑn g. şəŋ lia 0502020101/172, sɑn g. şəŋtşɑnduj 0203020601/35, sɑnjɐrdi ʤiuşɨ g. 0202010901/15, sɑŋ g. ʒiɣət͡ɬa 0103040301/25, sɑŋ g. ʤiẹn də 0102020303/36, sɑŋ g. ʤiẹnnə 0102020303/36, ʃiŋ ʧîdi j. gə 0203020601/55, şɨ g. bəɬuo də 0203010701/01, şɨ g. bəɬuonəŋ͡əşdi͡ɬa 0203010701/02, şisɯ. g. ʐəŋ ɑ 0202030801/13, vu g. də 0103040301/08, və g. nejniu 0103010306/06, vu g. ʧa^{h}gə 0103040301/01, vu g. ʧa^{h}gə 0103040301/02, je şə g. şəŋ e̥:j 0202030902/132, ji g. 0202030802/20, 0202030802/32, ji g. buɬuo 0202030802/32, ji əɾ şɨ g. 0103030901/06, ji g. tşɑɴʤɯ 0203020101/02, ji g. dzɥŋjo şɨʧʃiŋ 0202031201/02, zɯmej l. gə dəɾ͡nɑ 0203020203/08, dʐɨmə ji g. ʐəŋ ɑ 0202030605/06, dʐɨmə g. 0202030604/07, 0203010301/56, dʐɨmə ͡g. ɑ 0203020501/06, dʐɨmə ji g. 0103030702/105, dʐɨmə g. jisɯ ɑ 0202031202/33.

g.+nə vu g.+nə mədɑɢɑ pəjɬɑʁɑ 0103040301/03, vu g.+nə kəsə məndɑɢɑ: pəjlɑʁɑ͡ ɬɑ 0103040301/08.

gə Ç. “koymak”

g. ɑ:k g. duoşolia 0202020302/02.

gəagəa ʤɯ Ç. “kare şekli”

g. g. 0102040301/02(2).

gəaşɑɴ Ç. “üzerinden; ile”

g. bə jiŋdzi̯ g. boχadi 0202030605/25.

gəatsɯ Ç. “şarkı sözü”

g.+nə g.+nə andaɢo jerɬəβ d̥ə 0103010705/07.

gəp “sağlam, sıkı”

g. jɑs dzɻanə deməɾdik g. boɬʁeː 0202020501/84, g. bɔʁɑq͡eː d̥ə 0202020702/17.

gəbəliː “göl adı”

g. g. ʤyŋkinnəŋ 0103050303/25.

gədɑ Ç. “top, düğme, yumak”

g. g. oq qɑsɑ͡ɬɑ 0103040303/08.

g.+nə ʃik g.+nə mɑ mẹn ʤyɣəɾoː 0103020402/09.

gədɑzɯʁəɬ- < gədɑzɯ+ ɢəɬ- Ç.+T. “düğme yapmak”

g.-əβɑdəp də g.-əβɑdəp də 0103040405/54.

gədəg “yavru köpek” Bkz. **gədək**.

g+ə g.+ə səgəndi pɑɬoʁɑn eː do 0103010705/27.

g.+əŋgi g.+əŋgi ɢɑɾɑt də 0103010705/31.

gədək “yavru köpek” Bkz. **gədəg.**

g. g. 0103010705/31.

g.+leɾ ə̆ʂt duʁuβɑtɢɑn o g.+leɾ 0502020101/132.

gəgə tʂɨ lia Ç. “yemek için verilir”

g. nəgɑ nia g. 0202010901/29.

gəguŋ < gədzɻuŋ Ç. “çeşitli, türlü”

g. g. ɬɑ 0202020302/02.

gək gəɬməŋ “parlak parlak”

g. bɑχdzɻə g. 0103010705/41.

gəɣə “din bilgisi yüksek olan Buddhist rahip, büyük Lama” Bkz. **geːlẹːn, gẹɣẹn, giɣiː, giɣin.**

g. ɬɑmɑ g. ɾəmbʊː 0203020401/12.

gəɣəs “bir çeşit keçe”

g. əʧi g. ʒyŋ də ͡nɑ 0203010303/13, g. kezək ͡ɬɑ 0203010501/03, g. də ͡nɑ 0203010501/05, g.͡ɬɑ 0203010501/05.

gəɬ- < geɬ- “gelmek” Bkz. **geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, gɨɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-ɣə dəɾ jydi kəsɯnə mɑ keɣəɾk g.-ɣə dəɾ ͡nɑ 0203010303/4.

gəɬək “kilit” Bkz. **gəɬəd.**

g. g. niɣəɬɣiʂ͡ɬɑ 0103040405/53.

gəɬəkdi- “kilitlemek”

g.-ɣi g.-ɣi bɑɾ͡oʂ də 0103040405/52.

gəɬəd < **gəɬət** “kilit” Bkz. **gəɬək.**

g.+ən g.+ən͡ɬɑ 0202030402/70.

gəle “ışık” Bkz. **gəre, gele, geɾeɬ, gilẹ.**

g. ɑʰɬdəŋ g. 0103010601/65.

gəɬdəːŋ “parlak, pırıl pırıl” Bkz. **gəɬdəŋ.**

g. g. mi o͡handɑ͡ɬɑ 0202030701/07.

gəɬdəŋ “parlak, berrak” Bkz. **gəɬdəːŋ.**

g. g. 0103020401/02, ɑk g. køɬnəŋ su: 0103020401/02, 0103020501/02, g. də͡nɑ 0202031202/42, g. do: 0103020401/02, g. køɬ 0103050304/06, g. su 0103050303/26, 0103050305/16, g. sumaɢən͡ɬa 0202030305/02.

2.“berrak, malzemesi olmayan (çay)”

g. g. tʂɑ osɑ 0203020201/03.

gəɬdəɴ < gəɬdəŋ “parlak, berrak”

g. g. ɢɑɾɑ pəi ḍə 0502020101/226.

gəɬdili- “parlamak” Bkz. **gəɬdəli-.**

g.-u gəɬdəŋ køɬ g.-u 0103050304/06.

gəɬdəli- “parlamak” Bkz. **gəɬdili-.**

g.-ɣi g.-ɣi ɑndaʁ 0202010703/08.

gəməs “gümüş” Bkz. **gumə:s, guməs, gumu:s, gumus.** Ayrıca Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

g. ɑʰɬdəŋ g. 0103030203/50, 0103030702/18, ɑʰɬdəŋ g. jodɑnə 0103010601/16, demənɴ qɑnnəŋ g. səŋgin bəɾ də͡nɑ 0103030702/58, g. qejʤi 0103010703/32, g. gəɾe 0103010601/67, g. ʃipdə bɑ dɑʰɾdəp bḛʰɾḍe: 0103050305/15, g. jodɑ 0103010601/15, 0103010701/23, 0103030702/17, g. joq ḅəsɑ 0103050102/33.

g.+dəŋ məŋ ɬɑŋ g.+dəŋ bər jodɑ 0103040401/36.

g.+də ɑʰɬdəŋ g.+də dɑʰgo dzᶎəɢəɾolɛrnəŋ bəɬəgə pəḍu ʁe: 0103010703/28.

g.+din g.+din bəɾ sɑ:ʂ mi 0103050102/33.

g.+ə məŋ g.+ə ʂəŋnɑp ḍə͡nɑ 0103010701/107, 0103010701/109.

gən < gən Ç. “kök, köken” Bkz. **gənəɾḛ, gəŋəɾ, gənnəɾə, gəŋzɯ, gəŋgəŋzɯ.**

g. g. qoɬəp bɑɾ͡e diβ 0103040601/12.

gənəɾḛ < gən +? Ç. “köken, kuşak” Bkz. **gən, gəŋəɾ, gənnəɾə, gəŋzɯ, gəŋgəŋzɯ.**

g. senəŋ͡ɬa g. dimi͡ɬa 0202020501/49, sḛnəŋ bə g. 0202020501/49.

gənnəɾə < gəŋ+? Ç. “köken ?” Bkz. **gən, gəŋəɾ, gənəɾḛ, gəŋzɯ, gəŋgəŋzɯ.**

d.+dɑ g.+dɑ 0202031201/29.

gəni “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gin, ginḛ, g̊əni, ɣəni, qɑn, qənɑ, qənə, qənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢ̊ənɑ.**

g. ɑʰdəndɑn qaɬʁɑʂ͡gəni 0502020101/260, ɑnəŋ͡ɢuzə kəɾɣeʂ͡g.͡ɬa 0502020101/454, ɑndɑɢəɬʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/284, ezɛrtgiʂ͡g.͡ɬa 0502020101/228, oɬurəβ o.-ʁɑʂ͡gəni bə 0502020101/72, ɔχq jɑ ungḛʂ͡g. 0502020101/165, undurυβaɬʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/486, ungiʂ͡g.͡ɬa 0502020101/282, uzu gḛɬɣiʂ͡g. 0502020101/490, pḛʰdioɾ odɑʁɑʂ͡g. ɬa 0502020101/278, bɑɾʁɑ g. 0203011002/13, bɑɾʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/306, bɑɾʁɑʂ͡g. oɬəɾəp ḍə 0502020101/424, bu ɢɑʂ͡g. 0502020101/375, bəɬəβaɬʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/233, bəɾ bəʁɬaʁɑʂ͡g. 0502020101/269, bəɾ χɔnɢɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/292, βɑɾʁɑ ɢɑɾɑʁɑʂ g. 0202010901/25, dasdə saɬʁɑʂ͡g. 0502020101/51, diɣḛʂ͡g.͡ɬa 0502020101/367, gḛɬɣḛʂ g. 0202030802/34, gḛɬɣḛʂ g.͡ɬa 0202030802/41, gḛɬɣiʂ g. ɬa 0202030801/06, gyk oʰt ungḛʂ͡g. 0502020101/24, kəɾəp bɑɾʁɑʂ͡g. 0502020101/427, kuɬuβaɬʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/485, ɢɑɾɑ jḛɬ gḛɬɣḛʂ͡g. 0502020101/215, ɢɑɾɑʁəɬa βɑɾʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/135, ɢəʰɾqɢɑʂ͡g. 0502020101/167, ɢəʰɾɢətɢɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/235, hɑɾʁɑʂ͡g. 0502020101/423, həʤerɣeʂ͡g.͡ɬa 0502020101/223, mɑɴdəɾʁɑʂ͡gəni͡ɬa 0502020101/17, mɑɴqəs qɑn gḛɬɣḛʂ͡g. 0502020101/217, mɑɴɢɑʂ͡g. 0502020101/51, 0502020101/229, mɑɴɢɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/228, 0502020101/278, məndɑɢəɬʁɑʂ͡g.͡ɬa 0502020101/138, sen͡

uzuŋ bɑrʁɑş͡ g.͡ɬɑ 0502020101/360, səqɢɑş͡ g. 0502020101/51, səgən ɑşmɑʁɑş͡ g.͡ɬɑ 0502020101/363, tɑʁnə geşgeş͡ g. 0502020101/283, jɑχʂə məngiş g.͡ 0502020101/164, jendʒeɬɣe oɬʁɑş g.͡͡ɬɑ 0502020101/306, jidə ɢɑʰt ɢɑrɑʁɑş͡ g. 0502020101/120.

gənia Ç. “ona”

g. g. bejgənien ɻî a 0202020501/33.

gəŋ < gɑŋ Ç. “büyük kova” Bkz. **gɑŋ.**

g. ʒidə g. ɑrɑʰķə 0103050101/27.

gəŋər Ç.+? “köken, menşe” Bkz. **gən, gənərẹ, gənnərə, gəŋzɯ, gəŋgəŋzɯ.**

g.+sə mənəŋ g.+sə 0202030605/93.

gəŋərißɑ “dinî ayin dansı yaparken on dört kişi içinde en küçük olanın adı”

g. g. dimi 0202030801/13.

gəŋbəŋ Ç. “asla, hiç”

g. g. ʂɑbədio 0103040405/31.

gəŋgəŋzɯ Ç. “köken, kuşak, torunlar” Bkz. **gən, gəŋər, gənərẹ, gənnərə, gəŋzɯ.**

g. nəməgə ʐəŋdigəa g. 0202030901/22.

gəŋdʒy Ç. “kaynak, dayanak”

g. g. joq də 0103010303/21.

gəŋzɯ Ç. “köken, kaynak” Bkz. **gən, gəŋər, gənərẹ, gənnərə, gəŋgəŋzɯ.**

g. sunəŋ g.͡ er 0202020401/20.

gəɴχɔ Ç. “daha iyi”

g. ølyrɯβɑt͡tsɑ͡ ɬɑ g. 0502020101/147.

gər Ç. “şarkı”

g. ʂɨgə ʂor g. 0103050301/25.

gərɛ “ışığı” Bkz. **gəle, gerɛł, gilẹ.**

g. pəʰrɢɑnnəŋ g. 0103010601/04, gəməs g. 0103010601/67.

gəːsə “kişi” Bkz. **əs, əsɯ, kəs, kəsə, kəsə̆, kəsɯ, ķəsɯ.**

g. ɑjɑq g. 0103050305/12.

g.+lɛr oːjəmnəŋ g.+lɛr 0103020303/41, oj uːsdəŋ g.+lɛr 0102020402/22, joʁərnəŋ g.+lɛr 0103020501/05.

gəşɨ gəjɑɴ Ç. “çeşitli, her çeşit, türlü türlü”

g.+nəŋ g.+nəŋ 0103010101/10.

gətdi “etraf, yakında, yanında” Bkz. **gedə, giːtdi.**

g. g. ɬɑː 0103010704/04.

gəzərɑt- “katı veya sert bir şeyi ezerken veya çiğnerken çıkan ses için fiil”

g.-ɢɑ gøːseɣe g.-ɢɑ 0502020101/98.

gəzẹəŋ Ç. “kendi, özel, biresel”

g. g. 0103030702/104, g. gizo də 0103030702/104, g. səqɢɑ 0103030702/104, g. səqɢoː 0103030702/104.

gədzẹuŋ gəjɑɴ Ç. “çeşit çeşit, her çeşit”

g. g. χosən sɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203010901/03.

g.+nə g.+nə ɢɑrɑ͡ gøɬ͡ βədʒin sɑɬʁɑ 0203010901/03.

geː- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, g̈i-, g̈ix-, g̈iɬ-, ki-, kiɬ-, ķẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-p dər g.-p dər nɑ 0202030301/22.

g.-ɣəş e surɣe g.-ɣəş͡ e 0202030401/19.

geːlẹːn “din bilgisi yüksek olan Buddhist rahip, büyük Lama, Yaşayan Buddha” Bkz. **gəɣə, gẹɣẹn, giɣiː, giɣin.**

g. g. dro 0202030802/58.

geːɾə “kâse” Bkz. **geɾ, geɾə, gẹːr, gẹr, ɣeɾ, ɣeɾə, ɣerə, ɣẹr.**

g.+nə nəːdʒioɾ g.+nə ‿ɬa məɴa bejɬaʁa ‿ɬa 0202030901/13, ʂoːɾ g.+nə jaɬaʁɔː 0203020301/03.

g.+ʁa sut g.+ʁa sʊtdə saɬʁa 0203020302/10.

geːv “çok” Bkz. **geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gẹʰp, gẹøʰp, gixt, keʰp, ḳẹp, ḳẹʰp, ḳixt.**

g.+ə g.+ə ‿ɬa ʧî mənəβ də 0103010305/54.

ge- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-p dəɾ/də/dɾo/ḍəɾ/ḍə qɔɬma ma g.-p dəɾ 0202030402/71, qɔɬʁəɬa g.-p dəɾ ‿ na 0202030402/72, tɔɾɬaʁa ɬa g.-p də ‿na 0202030402/72, jeʰɬdʒi̯ g.-p də 0103040405/11, uʂ χuoβu g.-p dɾo 0202030605/130, dilik g.-p dɾo 0203020601/53, kəsɯ g.-p dɾo 0203020601/10, ʤilik g.-p dɾo 0203020601/58, məndɑ g.-p dɾo 0203020601/41, 0203020601/58, ɑɬək g.-p ḍəɾ 0502020101/209, eʰtək g.-p ḍə ‿ na 0203020402/25.

g.-t də g.-t də ‿na qɑn 0502020101/152.

g.-se g.-se 0502020101/109, dip g.-se ‿ɬa 0202010901/16, dik g.-se 0203020601/26, seɾ g.-se 0103010305/29.

g.-β kəsɯ βoɬəβ g.-β 0202031201/06.

g.-ɣe ezeɾdək g.-ɣe 0203020402/01, eʰtək g.-ɣe 0203020402/05, ɢazək g.-ɣe 0202030104/09, tuɬək g.-ɣe 0203020501/08.

g.-ɣen eʰtək g.-ɣen ẹː də 0202030404/04.

g.-ɣendi g.-ɣendi ‿ɬa 0202030402/32.

geβ “çok” Bkz. **geːv, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gẹʰp, gẹøʰp, gixt, keʰp, ḳẹp, ḳẹʰp, ḳixt.**

g. ərnɑmtɑrə g. ‿ẹɾ 0103030702/53.

gedə “yan, yakın, etraf” Bkz. **gətdi, giːt.**

g.+di g.+di uzuʁa ‿ɬa gøzetgẹ ‿ɬa 0502020101/244.

geɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.- dəɾ g.- dəɾ 0103020404/02(2).

g.-əβəɾ də/ḍə/təɾ jyɾə g.-əβəɾ də 0202020302/05, ɑnəŋ joɬ βədʒin g.-əβəɾ ḍə 0202020501/67, ɬɔmnəŋ ‿ əʂdi g.-əβəɾ ḍə 0202020501/100, seŋ geɬse g.-əβəɾ ḍə 0203011002/21, eʰtək g.-əβəɾ təɾ ‿na 0203020501/04.

g.-əβ də/ḍə bəʁa g.-əβ də 0103050201/14, g.-əβ ḍə 0103010305/84, ẹni g.-əβ ḍə 0103050201/14, məndɑɢo g.-əβ ḍə 0103010703/32.

g.-ɣə də qɔnəŋ səkgẹ g.-ɣə də ‿na 0202030601/78.

g.-xəʂ eː ɑndɑʁ nimi g.-xəʂ ‿eː 0502020101/79.

g.-ʂ ḍə ɢaɾɑʁəɬa g.-ʂ ḍə 0502020101/56.

g.-se ɑjtɢəɬa g.-se ‿ɬa 0203010702/47, ɢuzu g.-se 0203020401/15, seŋ g.-se geɬəβəɾ ḍə 0203011002/21.

g.-əβsɑ sen g.-əβsɑ geɬəβ 0203011002/18.

g.- unuk g.- 0202030402/29, uːj ɬa g.- 0202030402/56, sen ɬa g.- βaɾ ɬa 0202030605/112.

g.-əp kəsɯ g.-əp ba 0202031202/19, şigə jaqdan g.-əp 0202030301/28.

g.-əβəɾ jimin g.-əβəɾ 0502020101/351.

g.-əβ ajʁan qə g.-əβ 0202031202/24, pəadʒa g.-əβ 0202031202/32, kəsɯ g.-əβ ɬa 0202031202/04, χo βəɾ g.-əβ 0202031202/25, g.-əβ ɬa βaɾ eɾ 0202030401/10, seŋ geɬəβsa g.-əβ 0203011002/18.

g.-o ķəsɯ g.-o uːzGaʰrḍa na 0103050305/06, ķəsɯ g.-o semiɣineː 0103050305/08,

g.-ɣeş GaɾʁA g.-ɣeş gəni 0502020101/73, g.-ɣeş ɬa 0202030605/134.

g.-ɣiş g.-ɣiş ɬa 0103010305/85.

g.-ɣe a jaqda ɬa g.-ɣe 0203010702/47, bəɾ kun ɬa g.-ɣe 0202030101/02, ɸukge g.-ɣe 0202030301/36, kəsɯleɾ g.-ɣe 0202010301/12, qaqəɾasGa g.-ɣe 0202030402/43, qam eʰɬdʒi g.-ɣe 0202030101/07, qəχGəɾək g.-ɣe ɬa 0203020202/07, GaɾA ʁuzGun g.-ɣe 0202030404/16, Goq g.-ɣe 0502020101/454, ʒiɾ daɾmaleɾ g.-ɣe 0202010301/12, g.-ɣe dʒiuşi kəʐəŋɬaɾnə deɬaʁa 0203020501/06, g.-ɣe ɬa 0202030401/22, manGa g.-ɣe ɬa 0202030901/09, məɬa g.-ɣe 0202030402/05, mənda g.-ɣe ɬa 0203020402/30, menəŋgədi g.-ɣe ɬa 0203020402/07, mẹnəŋ gogo dʒiaN g.-ɣe də 0203030102/08, ʃidʐi χadʐidan g.-ɣe ɬa 0202030103/02.

g.-ɣẹ g.-ɣẹ bəɾ ɬəm oŋşəʁaq nimi ḍəɾ 0202030801/16, kəsɯnəŋ ojʁa g.-ɣẹ ɬa 0502020101/174, mənin g.-ɣẹ 0202030301/07.

g.-oʁan mẹ seŋ g.-oʁan mẹ miNχeʁa 0103050401/12.

g.-ɣen aɬNGan g.-ɣen eː də 0103020302/01, g.-ɣen kəsɯ 0203020601/63, qaɾ maNGəɬaɾən tejdaβuzGa g.-ɣen eː də 0202030403/07, Goːzəsənə zeɾtge g.-ɣen eː də 0202030301/04.

g.-ɣẹn unək g.-ɣẹn eː ḍə 0203020203/13, duzGu diatGəɬa g.-ɣẹn diɣədi 0202030605/53, g.-ɣẹn kəsɯɣẹ ɬa 0203010301/27.

g.-ɣendi g.-ɣendi ɬa 0502020101/80, eʰtəsgẹle g.-ɣendi 0202030401/22, ɸeɾɣəɬe g.-ɣendi 0202030301/36.

g.-ɣẹndi oɬ kunə g.-ɣẹndi 0202031202/19, pəadʒa g.-ɣẹndi 0202031202/32.

g.-ɣindi bẹːɾə g.-ɣindi 0202030301/08, qadi g.-ɣindi ɬa 0103040601/05.

g.-eɾ oɾəNGə şaNGəɾak g.-eɾ GaɾA 0202030201/04.

g.-eɾdi g.-eɾdi sen niɣə 0202030605/113.

g.-eɾdʒeː g.-eɾdʒeː kuɬəm 0103010704/07.

g.-eɾdʒi am g.-eɾdʒi osa ɬa 0502020101/46.

g.-əβ joq ḍəm g.-əβ joq ḍəm 0502020101/359.

g.-mes ḍə naɾsa g.-mes ḍə 0202030401/14.

g.-ɣəməs eɾ oɬ g.-ɣəməs eɾ 0202030605/108.

g.-me g.-me 0103010705/48, ʒyɣẹ g.-me 0202030605/139.

gele “ışık” Bkz. **gəle, gəɾe, geɾeɬ, gilẹ.**

g. ɒuʰrGannəŋ g. 0103030702/05.

geɬmi “gelen (kişi)” Bkz. **gẹɬmi, giɬmi.**

g. jaNə g. kəsɯɣe 0203010301/31.

gemən Ç. “avlu kapısı” Bkz. **gejmən.**

g. jyenzɯ g. 0102020303/30, g. ɟəsGaːda 0102020303/30.

geməsɯk < **gemən sɯk** Ç.+T. “avlu kapısı”

g.+dəŋ g.+dəŋ gojaGəndɑ 0103030901/67.

geɾ “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾə, gẹːɾ, gẹɾ, ɣeɾ, ɣeɾə, ɣerə, ɣẹɾ.**

g. bəɾ g. mien do 0103050102/32, bəɾ g. miennəŋ 0103050102/33.

g.+nəŋ ɑłɑ g.+nəŋ dəβəŋgẹ 0103010601/72, ɑłɑ g.+nəŋ dəkge 0103010601/74.

g.+nəɴ sut g.+nəɴ Gəzəqɢɑ 0103050101/47.

g.+ʁɑ g.+ʁɑ 0103040401/63, g.+ʁɑ mədʒa ɑq jɑʁ ɑłno 0103050101/45.

geɾə “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, gẹːɾ, gẹɾ, ɣeɾ, ɣeɾə, ɣerə, ɣẹɾ.**

g. bəɾ g. tʂudzɻaq 0103030802/26, g. mɑ sɑχəʂ do 0103010305/27.

g.+ɣe g.+ɣe niɣe su Guzəp də 0103040401/59, g.+ɣe sut niɣe Guzəp də ʝise 0103030702/66.

g.+ʁɑ g.+ʁɑ niɣe sut Guzəp də 0103040401/61.

g.+din ɑndɑ g.+din bəɾ dʒiliβɑłʁɑ 0103040403/24.

geɾeł “ışık” Bkz. **gəle, gəɾe, gele, gilẹ.**

g. ɑk g. 0103040402/24, pəʰɾɢɑannəŋ g. tamɢ̥an kun͡ẹ̥ɾ 0102020304/03.

ges- “kesmek, doğramak” Bkz. **gis-, kis-.**

g.-e g.-e gese χɑsəNGɑ tejdɑʁandə ͡ɬɑ 0502020101/103, gese g.-e χɑsəNGɑ tejdɑʁandə͡ɬɑ 0502020101/103.

g.-ge pədzɻaq bədʒin g.-ge teɬɣe 0502020101/104, banbanzɯ͡ idʒin g.-ge 0203010502/01, χəsən g.-ge 0502020101/102.

geseɾ “Geser, kişi adı” Bkz. **gẹseɾ, ɡeseɾ, ɡẹseɾ, kiseɾ.**

g. g. 0502020101/52, 0502020101/97, 0502020101/104, 0502020101/105, 0502020101/138, 0502020101/149, 0502020101/156, 0502020101/169, 0502020101/171, 0502020101/214, 0502020101/215, 0502020101/216, 0502020101/219, 0502020101/223, 0502020101/233, 0502020101/235, 0502020101/263, 0502020101/244, 0502020101/249, 0502020101/269, 0502020101/292, 0502020101/315, 0502020101/326, 0502020101/330, 0502020101/237, 0502020101/253, 0502020101/261, 0502020101/269, 0502020101/360, 0502020101/389, 0502020101/443, 0502020101/448, 0502020101/473, 0502020101/488, g. eʰtək gẹɬɣẹnnə usdɑʁɑ 0502020101/345, g. ẹʰtik giɣẹ 0502020101/415, g. uːʂ jɑsɑʁɑn bəɾ məɬɑ ḍə 0502020101/141, g. unup bɑɾʁɑ͡ɬɑ 0502020101/424, g. uzu dɑʁɬɑʁɑ 0502020101/188, uzu dzɻa͡ ɬɑ g.͡ e 0502020101/364, g. bɑɾʁɑnda͡ ɬɑ 0502020101/363, g. bəɾ gyɾse͡ ɬɑ 0502020101/204, bəɾə g. ḍəɾ 0502020101/235, g. bienne bienne 0502020101/338, g. biennißɑḍəp ḍəɾ 0502020101/232, g. dɑʁɬɑβɑłʁɑ 0502020101/500, g. daʰɢ̥ə uzɑq nimi də ͡nɑ 0502020101/411, g. də͡ ɬɑ 0502020101/339, g. dip͡ də 0502020101/261, g. dip də 0502020101/108, 0502020101/385, g. dip ḍə 0502020101/72, 0502020101/310, g. geɬəβ joq ḍəm 0502020101/359, g. gẹɬɣẹn mẹ 0502020101/405, g. gẹɬɣindi͡ ɬɑ 0502020101/454, gyk͡g. 0502020101/64, g. gizəβɑłʁɑnḍɑ 0502020101/149, g. χɑn͡ ẹɾ 0502020101/364, g. χɑnnəŋ 0502020101/368, g.͡ ɬɑ 0502020101/67, 0502020101/166, 0502020101/226, 0502020101/260, 0502020101/299, 0502020101/333, 0502020101/371, 0502020101/482, 0502020101/493, g. ɬɑɾetb̥ẹ̥ɣin iː ḍə 0502020101/210, g. mɑ 0502020101/483, g. mɑ ɑNnəβɑdəp də 0502020101/441, g. mɑ ɑNəβɑłəp də 0502020101/472, g. mənə ezeɾtgiʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/228, g. məndɑGəp bəɾ jɑmsɑłɑp dəɾ 0502020101/326, g. niɣəłəp ḍə 0502020101/199, seŋ g. osɑ 0502020101/366, g. ʂiɡisə͡ ɬɑ 0502020101/335, g. tʂoGeʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/398, g. jeɾ də 0502020101/367, 0502020101/368.

g.+nəŋ g.+nəŋ anasə 0502020101/36, 0502020101/197, g.+nəŋ anasəNGa 0502020101/86, g.+nəŋ anasəNGa 0502020101/122, g.+nəŋ a^{h}t dər 0502020101/235, g.+nəŋ ẹŋgẹsə 0502020101/08, g.+nəŋ babasə̌ ḍə 0502020101/02, g.+nəŋ bər Gara gøgəṣḍəɣ a^{h}t 0502020101/128, g.+nəŋ da^{h}t bədʒin 0502020101/268, g.+nəŋ diɣẹnnə 0502020101/188, g.+nəŋ gøŋułdi 0502020101/187, g.+nəŋ gunasə 0502020101/236, g.+nəŋ͡ła 0502020101/172.

g.+nə g.+nə 0502020101/189, g.+nə bəłəβałt ḍə 0502020101/376, g.+nə da^{h}pGandə ͡ła 0502020101/127.

g.+ɣẹ g.+ɣẹ 0502020101/443, g.+ɣẹ pəjfułap ḍə 0502020101/332, g.+ɣẹ bər mənək a^{h}t berəp ḍə 0502020101/124, g.+ɣẹ bienniłɣe 0502020101/365, g.+ɣẹ βər dip bẹr βar͡ła 0502020101/205, g.+ɣẹ βerɣe 0502020101/208, g.+ɣẹ͡ła 0502020101/333.

g.+ɣi g.+ɣi 0502020101/198, 0502020101/490, g.+ɣi andaʁ diɣindi͡ ła 0502020101/360, g.+ɣi dip ḍə 0502020101/358, g.+ɣi gueʁəp bər ʃiaNʃiŋnap ḍo 0502020101/334, g.+ɣi͡ ła 0502020101/331, g.+ɣi małnə Garaβər ḍip ḍə 0502020101/343, g.+ɣi səkdə aṣGaṣ kərdərɣi 0502020101/377, g.+ɣi ja^{h}ṣəp dẹp ḍə 0502020101/338.

geṣ- “geçmek, aşmak” Bkz. **ge^{h}tṣ-**, **gøṣ-, gødz̰-, gø^{h}ṣ-.**

g.-geṣ sen bər taʁnə g.-geṣ͡ gəni 0502020101/283.

g.-gindi ʧio g.-gindi ma 0202010901/68.

getʃizɯ Ç. “yüzük”

g.+dan g.+dan 0103010304/67.

gev “çok” Bkz. **ge:v, geβ, ge^{h}p, gẹβ, gẹt, gẹ^{h}t, gø:β, gøβ, gø^{h}:p, gø^{h}p, gyβ, gi:xt, giβ, giv, g̰e^{h}p, g̰ø^{h}p, g̰ixt, ke^{h}p, k̰ẹp, k̰ẹ^{h}p, k̰ixt.**

g. tṣəGərtbak g.͡er nẹ: 0103050303/28.

gejbieni- < gejbienna- Ç.+T. “değiştirmek”

g.-β g.-β syz diɣẹkdə 0103030901/12.

gejməŋ Ç. “avlu kapısı” Bkz. **gemən.**

g.+nəŋ bøzuk g.+nəŋ 0203020402/19.

gez- “giymek” Bkz. **gẹ:z-**, **gẹz-, giz-**.

g.-kəṣ ḍə gəɣəs kezək͡ła g.-kəṣ ḍə 0203010501/03.

g.-o: sapdəʁ ała͡ qejnə mẹn g.-o: 0103020402/05.

gedʒoła- Ç.+T. “düzeltmek, hapse girip kontrol altında çalışmak, eğitim almak”

g.-ʁəła βar- g.-ʁəła βarəp dro 0203020201/14, 0203020201/15.

ge^{h}- “gelmek” Bkz. **gəł-, ge:-, ge-, geł-, ge^{h}ł-, gẹ:-, gẹ:ł-, gẹ-, gẹł-, gẹ^{h}ł-, gi:-**, **gi**, **gixł-, gił-**, **g̰ẹ-, g̰i-, g̰ix-, g̰ił-**, **ki-, kił-, k̰ẹ-, ɣe-, ɣeł-, ɣẹ-, ɣẹł-,**

g.-se łardək g.-se 0202020501/06.

ge^{h}p “çok” Bkz. **ge:v, geβ, gev, gẹβ, gẹt, gẹ^{h}t, gø:β, gøβ, gø^{h}:p, gø^{h}p, gyβ, gi:xt, giβ, giv, g̰e^{h}p, g̰ø^{h}p, g̰ixt, ke^{h}p, k̰ẹp, k̰ẹ^{h}p, k̰ixt.**

g. g. bəʁanda 0202010901/39, qəm bər g. dro 0203010301/30, łaretgek kəsɯ ma g. dro 0203020201/12, g.͡mae ḍə 0103010503/05.

ge^{h}dər- “giydirmek” Bkz. **gẹ^{h}ḍər-, gixḍər-, g̰e^{h}ḍər-, g̰ixdər-, g̰ixḍər-, kəsər-.**

g.-ɣi gizkəsən g.-ɣi 0502020101/145.

ge^{h}ł- “gelmek” Bkz. **gəł-, ge:-, ge-, geł-, ge^{h}-, gẹ:-, gẹ:ł-, gẹ-, gẹł-, gẹ^{h}ł-, gi:-**, **gi**, **gixł-, gił-**, **g̰ẹ-, g̰i-, g̰ix-, g̰ił-**, **ki-, kił-, k̰ẹ-, ɣe-, ɣeł-, ɣẹ-, ɣẹł-.**

g.-ḍər pək bədʒin g.-ḍər 0202031202/29.

g.-ḍə pɛ̣lɛ̣k g.-ḍə n͡a 0103010702/53, gøʂgɛ̣ g.-ḍə 0203020201/16, ʂɨgəsə g.-ḍə 0103010303/08, jiɣəle g.-ḍə 0502020101/87.

g.-ḍe ɢaβərək g.-ḍe 0103040403/27, ɢajiq͡ g.-ḍe 0103040403/24.

g.-dəm muotuo məngɨ g.-dəm 0103050201/04.

ge^{h}ɬdik “eğik”

g. g. quɬa͡ pəj 0202030201/05.

ge^{h}tʂ- “geçmek” Bkz. **geʂ-, gøʂ-, gødz̰-, gø^{h}ʂ-.**

g.-əβərəβ aɬa bezuk su jaNjaN mi g.-əβərəβ͡ ɬa 0502020101/247.

gɛ̣ː- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gɛ̣ːɬ-, gɛ̣-, gɛ̣ɬ-, gɛ̣^{h}ɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gɛ̣-, g̈i-, g̈ix-, g̈iɬ-, ki-, kiɬ-, k̰ɛ̣-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣɛ̣-, ɣɛ̣ɬ-.**

g.-ʂ e kəsɯ g.-ʂ͡ e 0502020101/123.

g.-n ʤiołak g.-n͡ ɬa 0103030901/51.

g.- g.- 0202030302/01(3), 0202030302/02.

gɛ̣ːɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gɛ̣ː-, gɛ̣-, gɛ̣ɬ-, gɛ̣^{h}ɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gɛ̣-, g̈i-, g̈ix-, g̈iɬ-, ki-, kiɬ-, k̰ɛ̣-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣɛ̣-, ɣɛ̣ɬ-.**

g.-ɣɛ̣ː bər kəsɯ g.-ɣɛ̣ː 0203020302/10.

gɛ̣ːm “hastalık” Bkz. **gim.**

g. g. χejɬaʁa͡ ɬa 0203020203/02, g. ma gixəʂ drɔː 0202020501/43.

gɛ̣ːr “kâse” Bkz. **geːrə, geɾ, gerə, gɛ̣r, ɣer, ɣeɾ, ɣerə, ɣɛ̣r.**

g. mindʒa g.͡ dərə n͡a 0103010702/52.

g.+ʁa g.+ʁa 0203030102/10, 0203030102/11.

gɛ̣ːz- “giymek” Bkz. **gez-, gɛ̣z-, giz-.**

g.-əβaɬʁa g.-əβaɬʁa 0202030902/90.

gɛ̣ːzgəː “giysi, kıyafet” Bkz. **gɛ̣ːzɣə, gɛ̣ːzgə, gɛ̣zgə, gɛ̣zg̈ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizg̈ə, gizkə, g̈ɛ̣zgə, ɣɛ̣zgə.**

g. kəsɯnəŋ g. 0203010701/08.

gɛ̣ːzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gɛ̣ːzɣə, gɛ̣ːzgəː, gɛ̣zgə, gɛ̣zg̈ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizg̈ə, gizkə, g̈ɛ̣zgə, ɣɛ̣zgə.**

g. g. 0203010701/12, duŋʃibə g. 0203010702/10, χujχu guŋdʐulɛrnəŋ ͡g. 0203010702/21, məsdəŋ bə g. 0203010701/01, niːɣənəŋ g. 0203010702/21, saɾəʁ joʁuɾnəŋ g. 0203010702/21, jaʁɬa^{h}ɢəɾnəŋ g. 0203010701/06, 0203010701/12.

g.+nəŋ g.+nəŋ͡ əʂdi 0203010702/62, g.+nəŋ kuanʂɨ 0203010702/09, g.+nəŋ liʂɨnə 0203010702/13.

g.+nə saɾt͡ kəsɯnəŋ g.+nə 0203010702/21.

g.+ɣe g.+ɣe huɾetɢa 0202020301/19.

g.+ɣi g.+ɣi ɢəzəq͡ saɬʁa 0203010702/02.

gɛ̣ːzgə təkmi “terzi”

g. g. kəsleɾ 0203010701/20.

gɛ̣ːzɣə “giysi, kıyafet” Bkz. **gɛ̣ːzgəː, gɛ̣ːzgə, gɛ̣zgə, gɛ̣zg̈ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizg̈ə, gizkə, g̈ɛ̣zgə, ɣɛ̣zgə.**

g.+leɾnə məzdəŋ g.+leɾnə ɢaɾasa 0203010702/21.

gɛ̣- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gɛ̣ː-, gɛ̣ːɬ-, gɛ̣ɬ-, gɛ̣^{h}ɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gɛ̣-, g̈i-, g̈ix-, g̈iɬ-, ki-, kiɬ-, k̰ɛ̣-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣɛ̣-, ɣɛ̣ɬ-.**

g.-p+dəɾ/də/ḍə qaɾo g.-p dəɾ͡ na 0202030605/126, qaɬək g.-p də 0202030402/41, jozɢandʐa g.-p də 0202020501/04, niː g.-p ḍə 0202030402/37.

g.-t də ʂɨgəle g.-t də 0103050101/12.

g.-ʂ də unuk g.-ʂ də 0502020101/285.

g.-se g.-se 0502020101/57, dɑʰt sumidin g.-se 0202030801/23, dip g.-se 0202020501/63, dik g.-se 0202030901/09, kəsə g.-se ɬɑ 0202030901/14, ʒiɣət g.-se 0202030304/03, g.-se nisdɑχəʂe 0502020101/390.

g.- g.- bəʁɑ tʂoɢeː 0202030302/02, ɑtəɴɢɑ g.- 0202030605/113, seɴ qɑtək g.- 0202010502/18.

g.-ɣe qəʰɢərək g.-ɣe 0202020501/09.

g.-ɣẹ ɑrdəndɑn g.-ɣẹɬɑ 0202020701/16, ɑʰsərək g.-ɣẹ 0202030306/02, eʰdək g.-ɣẹ 0202030402/65, unuk g.-ɣẹɬɑ 0202031201/03, qəɢərək g.-ɣẹɬɑ 0202010702/06, g.-ɣẹɬɑ 0202020701/14.

g.-ɣẹndi ɑnɑsə g.-ɣẹndi 0202030402/08, uzɢɑnək g.-ɣẹndiɬɑ 0202030402/36, unuk g.-ɣẹndiɬɑ 0202030401/26, eʰtik g.-ɣẹndiɬɑ 0202030401/27, ɢɑʂdɑʁɑ g.-ɣẹndi 0202030301/35, g.-ɣẹndiɬɑ 0202030402/33, məɬɑsə g.-ɣẹndi 0202030402/08, mənɑ g.-ɣẹndi 0202031202/19, surɣẹ g.-ɣẹndiɬɑ 0202030401/19.

g.-mis ḍə jɑʁəɬɑsɢəg.-mis ḍə 0502020101/321.

gẹβ “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gẹʰp, gøʰp, gixt, keʰp, ḳẹp, ḳẹʰp, ḳixt.**

g.+uŋgi ɢəzdəŋ g.+uŋgiɬɑ 0203010301/10.

gẹɣẹn “din bilgisi yüksek olan Buddhist rahip, büyük Lama” Bkz. **gəɣə, geːlẹːn, giɣiː, giɣin.**

g. g. ɑndɑʁ diɣin e ḍə 0202010503/12.

gẹliː < **kẹlẹv** “kelebek” Bkz. **kẹlẹː, gilẹɣəː, kiliv.**

g. gykg. 0103050303/04.

gẹɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.- də g.- də gẹɬ də disejɑ 0103020404/01, gẹɬ də g.- də disejɑ 0103020404/01, niː kəsɯ g.- də 0202030402/35, jɑʁək g.- ḍə 0102040301/14.

g.- (də) qəχɢərk g.-nɑ 0102040301/16.

g.-ʂ e ɢɑrɑʁəɬɑ g.-ʂe 0502020101/57.

g.-se g.-se 0502020101/108, eʰʧək g.-seɬɑ 0203030102/08, qɑr kəsɯ g.-se 0202030304/03, g.-seɬɑ 0202030801/07, ɬɑmɑ g.-seɬɑ 0202030801/21, jyɣẹ g.-se 0202030605/140.

g.- øɬʁrəβɑtɢɑ g.- 0502020101/32, ʊnək g.- 0202030402/22, unuk g.- 0502020101/96, deɬɑː g.- 0103020403/21(2), qɑnɢɑ dzǫɬɑk g.- 0202030301/21, ɢədik g.- 0203010301/39, ɢəɬəʂ ɑɬʁɑ g.- 0202030902/81, seŋ g.- 0103010705/48, senɬɑ g.- 0202030605/122, ʃiotiŋ g.- 0202010502/16, ʒidəβɑɬʁɑ g.- βɑrɬɑ 0202030605/114.

g.-əβər sen mɑ g.-əβər dip ḍə 0502020101/352.

g.-əβ unuk g.-əβ 0202031201/05, ɢɑʰtǫɑ ɑk g.-əβ diɣədiɬɑ 0202020101/04.

g.-ɣeʂ jɑʁəɬɑsəβɬɑ g.-ɣeʂgəniɬɑ 0502020101/191.

g.-ɣẹʂ kəsɯ g.-ɣẹʂ gəni 0202030802/34, ɑʰgɑlɐr g.-ɣẹʂ gəniɬɑ 0202030802/41, ɢɑrɑ jẹɬ g.-ɣẹʂgəni 0502020101/215, mɑɴqəs qɑn g.-ɣẹʂgəni 0502020101/210, mɑɴqəs qɑn g.-ɣẹʂgəni 0502020101/217.

g.-ɣiʂ uzu g.-ɣiʂgəni 0502020101/490, g.-ɣiʂ gənɨɬɑ 0202030801/06.

g.-ɣe oɬ g.-ɣe 0502020101/413, ɸudaʁdan g.-ɣe͡ɬa 0202030802/34, qəχɢəɾə̆k g.-ɣe 0203020302/01, hedik g.-ɣe 0202031101/29, ʂukdik g.-ɣe 0203020302/05, ʧusəɾk g.-ɣe 0203020302/14, jaʁəɬasɢa g.-ɣe 0502020101/185.

g.-ɣẹ g.-ɣẹ 0202010901/42, 0203020601/68, aɬβatleɾ g.-ɣẹ ͡ɬa 0202030801/10, ezeɾtgẹ g.-ɣẹ 0502020101/169, e^{h}ʧək g.-ɣẹ͡ɬa 0203020601/16, 0203020601/59, oːɬ g.-ɣẹ ͡ɬa 0202030802/35, bəɾ bəɾ g.-ɣẹ 0203020601/53, duŋʃiliŋnəŋ g.-ɣẹ ͡ɬa 0202030801/10, ʒeɬ g.-ɣẹ 0502020101/26, g.-ɣẹ ͡ɬa 0502020101/210, 0502020101/425, maɴqəs qan g.-ɣẹ 0502020101/210, məndə g.-ɣẹ 0203020601/60, məndə g.-ɣẹ͡ɬa 0203020402/26, məndə g.-ɣẹ 0203020402/26, mẹnəŋ gogo ʤiaɴ g.-ɣẹ dəɾ 0203030102/08, ʃidzɻ̇ χadzɻ̇dan g.-ɣẹ͡ɬa 0202030103/08, taɾəqɢə g.-ɣẹ 0502020101/406, tuɾadəβaɬʁa g.-ɣẹ͡ ɬa 0502020101/461, tʂaːm baː g.-ɣẹ ͡ɬa 0202030801/13, g.-ɣẹ tʂoɢeʁandə͡ɬa 0502020101/463, jaɬutg̣a g.-ɣẹ 0203010301/57, zeɾtgi g.-ɣẹ͡ɬa 0203020601/62, g.-ɣẹ ʤuokəa 0203020501/14.

g.-ɣi g.-ɣi kəsə mẹnə ɢaɾaʁa 0103010303/08, g.-ɣi senə maɾanna^{h}ḍə 0103050102/05.

g.-ɣẹn aːɾdəndan g.-ɣẹn kəsɯleɾ də 0203010702/18, g.-ɣẹn ẹː ḍə 0502020101/26, e^{h}tək g.-ɣẹn eː ḍə 0203010301/53, e^{h}tik g.-ɣẹn͡eː də 0202030401/27, e^{h}ʧək g.-ɣẹn͡ iɾ 0203020601/56, unuk g.-ɣẹn eː ḍə 0203010301/53, daχadan g.-ɣẹn kəsɯ ḍɾo 0203020601/36, doj unək g.-ɣẹn duɣədi 0202030601/17, ɢaɾaʁəɬa g.-ɣẹn ẹː ḍi 0502020101/108, haːɾo ma g.-ɣẹn͡ ẹ 0203020402/27, məndə g.-ɣẹn nimi ʧɾo 0203020601/52, sʊɾɣe g.-ɣẹn ͡eː ḍə 0202030401/21, sʊɾɣe g.-ɣẹn eː ḍə 0202030401/21, ʧiɴχeden beɾ g.-ɣẹn nimi͡ eɾ 0203020601/67, jaɬutɢa g.-ɣẹn ẹː ḍə 0203010301/54, ʂutdiɣe g.-ɣẹn͡ẹː də 0202030403/06, ʧɔχqus βaʂdəʁ maɴqəs g.-ɣẹn ẹ ḍə 0502020101/85.

g.-ɣin a^{h}ga tʂodəŋ eni g.-ɣin iː də 0502020101/107, unuk g.-ɣin ẹː ḍə 0502020101/289.

g.-ɣẹn me geseɾ g.-ɣẹn mẹ 0502020101/405.

g.-ɣẹnnə e^{h}tək g.-ɣẹnnə usdaʁa 0502020101/345.

g.-ɣẹnde aɬʁəɬa g.-ɣẹnde 0502020101/207.

g.-ɣẹndi aː g.-ɣẹndi͡ɬa 0502020101/450, aχqdək g.-ɣẹndi͡ɬa 0202030401/26, aɬʁəɬa g.-ɣẹndi 0502020101/203, am g.-ɣẹndi 0203010303/01, andaɢa g.-ɣẹndi͡ ɬa 0502020101/403, andan g.-ɣẹndi 0203020601/02, ʊnək g.-ɣẹndi͡ɬa 0203020203/05, unuk g.-ɣẹndi ɬa 0202030401/24, keʧinleɾ g.-ɣẹndi 0203010701/20, g.-ɣẹndi ͡ɬa 0202020501/23, 0502020101/86, 0502020101/403, maɴg̣a g.-ɣẹndi 0502020101/463, 0502020101/454, sʊɾɣẹ g.-ɣẹndi͡ ɬa 0202030401/24, sʊɾɣẹ g.-ɣẹndi 0202030401/24, zẹɾtge g.-ɣẹndi͡ɬa 0202030403/08.

g.-ɣindi bə ʒeɾɣẹ g.-ɣindi 0502020101/170, bẹːɾə g.-ɣindi͡ɬa 0202030301/03, diaːdək g.-ɣindi ͡ɬa 0203020301/02, ɢaɾaʁəɬa g.-ɣindi ͡ɬa 0502020101/131, taɣəsɯʁa g.-ɣindi 0202010901/44.

g.-ɣinḍə anəŋ ͡əʂdin͡ɬa g.-ɣinḍə͡ɬa 0202020501/105.

g.-ɣindin ʊjʁa g.-ɣindin͡ɬa 0203020402/17.

g.-əβəɾʁandə sẹn͡ɬa gonin g.-əβəɾʁandə͡ɬa 0202020501/21.

g.-ɣek uzaqdan ma g.-ɣek nimi do 0202030801/23, b̥aʂ dʐaɬʁəɬa g.-ɣek nimi ḍə 0202030801/10.

g.-ɣẹ̈k ɢazək g.-ɣẹ̈k nimi ḍə 0202030104/08, g.-ɣẹ̈k nimi ḍə 0202030601/14, syjbien ɬa g.-ɣẹ̈k nimi də 0203020302/08.

g.-mẹ̈s ɐ̣ɾe ʒydi tamaɾ g.-mẹ̈s e͡ɾe 0203030102/08.

g.-mis də/ḍə ɬʃiŋji g.-mis də 0103010303/01, øɬuɾɣə g.-mis ḍə 0502020101/320.

g.-mẹ̈ʰḍe joːq dɾo g.-mẹ̈ʰḍe 0203010301/05.

g.-əβaɬmin də g.-əβaɬmin də 0103010303/36, jysəŋkẹ̈ ma g.-əβaɬmin də 0103040301/24.

g.-ɣəməs də unuk g.-ɣəməs də 0502020101/214.

g.-ɣəmes qəqɢu g.-ɣəmes 0502020101/473.

g.-mẹ̈ g.-mẹ̈ diɣin ẹː ḍə 0103010705/48, jyɣẹ̈ am g.-mẹ̈ 0202030605/140.

g.-miɣe jaɬdaɬ qaɾa͡ɬa ɔːNGa g.-miɣe 0202020501/58.

g.-mẹ̈ɣẹ̈n g.-mẹ̈ɣẹ̈n e͡ɾ də 0202030401/11.

gẹ̈ɬmi “geldiği(miz yer), gelen (kişi), gelecek (kişi)” Bkz. **geɬmi, giɬmi.**

1. “gelen(kişi)”

g. aːɾdəndan bẹːɾ g. kəswleɾ 0203010702/19, g. kəsə̆leɾ 0202031201/18, unuk g.͡ɬa ahdəŋɬamo ḍə 0502020101/260,

2. “geldiği(miz)”

g. jozək g. bə jẹ̈ɾdi 0202030605/150, ɬʃiNχedan oɬ bẹːɾ͡g. 0203020601/68.

gẹm < geɬ-p? “gelip, getirip”

g. pədʒaː məɬanəN qej aɬk͡g. 0203030101/09.

gẹ̈ɾ “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, gerə, gẹːɾ, ɣeɾ, ɣeɾə, ɣerə, ɣẹ̈ɾ.**

g. g. əşge͡ ɬa 0103050102/32, g.͡ əşgi 0103010703/14, bəɾ g. dzʯŋbiɬəβ də 0103050102/34, ş̈igə g. dzʯŋbiɬəβ ḍə 0103050102/31, jaḵ͡g. 0103050101/47.

g.+nə uɬu g.+nə diɣindi 0103010701/128.

g.+ɣi g.+ɣi͡ɬa 0103050102/34.

g.+əŋge bəɾ g.+əŋge͡ɬa guaN mien də 0103050102/34.

gẹ̈ɾig “gerek, lazım” Bkz. **kereg, kerek, kereḵ.**

g. kun g.͡e: 0103050305/17.

gẹseɾ “Geser kişi adı” Bkz. **geseɾ, g̈eseɾ, g̈ẹ̈seɾ, kiseɾ.**

g. g. 0502020101/167, g. ma aNnaβərχəş ḍə qan 0502020101/461, g. ɢəɬəş ɢejda 0502020101/488, g.͡ɬa 0502020101/475.

g.+nəŋ g.+nəŋ anasə 0502020101/88.

gẹsg̈ə “Buddhizm dini memuru, tapınakta idare işlerine bakan kişi”

g. ɬama g. 0202030801/21, 0202030801/22.

gẹ̈ş “geç” Bkz. **giːş̈.**

g. g.͡əʰɾdi uɬaʁ͡aɬəsəbəɾ 0202030601/79.

gẹ̈t “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹ̈β, gẹ̈ʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, g̈eʰp, g̈øʰp, g̈ixt, keʰp, k̈ẹ̈p, k̈ẹ̈ʰp, k̈ixt.**

g. kəsə g. məːɬe də͡ɬa͡sa 0103010304/80.

gẹz- “giymek” Bkz. **gez-, gẹːz-, giz-.**

g.-kəş̈ ḍə jasəɬ gẹzgə g.-kəş̈ ḍə 0203010702/58.

g.-se pifəŋ g.-se 0203010702/23, bẹzək pifəŋ g.-se ma 0203010702/23, gẹzgənə g.-se 0203010702/62.

g.-ge gẹzgənə g.-ge 0203010702/62.

g.-əβatɢan g.-əβatɢan gẹzgəleɾ 0203010702/25.

gẹzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizgə, gizkə, gẹzgə, ɣẹzgə.**

g. g. 0203010702/21, 0202020501/08, g. ẹdəβaɬəβ 0203010701/02, bẹs aʰɬḍə g. 0203010701/05, datəumədʒanəŋ g. 0203010702/17, daʰtdəŋ g. 0203010701/19, gək g. 0203010702/59, kəsɯnəŋ g. 0203010701/08, ʒuʁurnəŋ g. 0203010702/28, g. ‿ɬa 0203010701/02, nidʒiβəɾ toɾ g. 0202031202/04, nidʒik g. 0202031202/04, saqəsdəŋ g. 0203010702/15, 0203010702/17, g. təkse ‿ɬa 0203010701/22, jasəɬ g. 0203010702/58(2), jaʁɬaʰɢəɾnəŋ g. 0203010701/08, joʁurnəŋ g. 0203010701/07, **g.+nəŋ** məsdəŋ oɬ g.+nəŋ‿əṣdi 0203010701/19, g.+nəŋ ʉzedi 0203010701/08.

g.+nə gək g.+nə gẹzse 0203010702/62, guoʧʃynəŋ g.+nə 0203010701/09, saqəsdəŋ g.+nə təkẹnə 0203010701/26, saqəsdəŋ g.+nə qusdi də 0203010702/09, jasəɬ g.+nə gẹzge 0203010702/62.

g.-ɣi g.+ɣi tutmas nimi ḍə 0203010702/06, g.+ɣi ʧʃybie da 0203010702/11.

g.-səŋgi g.+səŋgi‿ɬa go ɢɔːs tuttsa‿ɬa 0203010702/04.

g.+leɾ gẹzəβatɢan g.+leɾ 0203010702/25.

g.+leɾnə g.+leɾnə təkgindi 0203010702/03.

gẹzgə aʰɾɢə “kıyafet mıyafet”

gẹzgə aʰ. samdəq sumduk gẹzgə aʰ. 0202020301/19.

gẹzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizgə, gizkə, gẹzgə, ɣẹzgə.**

g. saqəsdəŋ g. 0203010701/06, məs‿ʒuʁurnəŋ g. 0203010701/19.

g.+sə moŋuɬnəŋ g.+sə 0203010701/19.

g.+leɾnə g.+leɾnə ẹni βəɾ ɢaɾẹn 0203010702/27.

gẹʰḍəɾ- “giydirmek” Bkz. **geʰdəɾ-, gixḍəɾ-, gẹʰḍəɾ-, gixdəɾ-, gixḍəɾ-, kəsəɾ-.**

g.-ḍə donnə bəɾ g.-ḍə‿na 0103010701/120.

g.-se don guazɯsən g.-se 0103030702/75, qej‿βazɯsən g.-se 0103030702/79.

gẹʰɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-ḍə eʰdək g.-ḍə 0202030902/52, eʰtik g.-ḍə 0202010503/13, øɬuɾɣəle g.-ḍə 0502020101/340, tujɬak g-ḍə sa 0103010303/24, zeɾtgi g.-ḍə 0103010303/02.

g.-ḍe diadək g.-ḍe 0103010303/21.

g.-ḍẹ ʒyɣe eʰʧək g.-dẹ 0203030102/07, sojǎk g.-dẹ 0202031202/40.

g.-dəːm g.-dəːm aɢeː jʰaṣ ɬaː 0202020501/22.

g.-dəm tẹɾɣẹn g.-dəm 0103050201/04.

g.-se bəɾẹ bəɾẹ ṣaβu g.-se 0203010301/11, kəsɯ g.-se‿ɬa 0202030901/14, ɬama g.-se o 0202030801/21.

g.-sẹ niː kəsɯ g.-sẹ 0202010901/29.

gẹʰt “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gẹʰp, gøʰp, gixt, keʰp, ḳẹp, ḳẹʰp, ḳixt.**

g. ẹtgədzi̯ doː g. ḍə 0103010306/10, kəsɯ g. ḍə 0103030901/42.

goː “o” Bkz. **go, goːɬ, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, gẹo, ɢɔɬ.**

g. g. 0103010602/20, 0103040301/23, 0103040301/39(2), 0103040302/13, 0103040302/25, 0103040405/39, 0202030604/64, 0202030605/55, 0203010701/28, 0203010702/12, aːmɢə g. ṣabə dəɾ 0202030501/04, g. undundi do 0103040301/37, g. uɾdʒyleɾnə 0202020701/03, g. bəj ʃiomẹnə‿ɬa 0103010303/26, g. bəzdəŋ gonda

0202030802/33, g. gøşge 0202010901/69, g. gudə͡ɾ βaşGa 0102040301/07, g. Gəz 0103010304/79, g. Gəzoɾʁəɬaɾ 0103050201/20, g. Guzda eːna 0103010502/09, g. χərʁa βaɾʁa 0203030102/03, g. ʒy 0102020303/21, g. ła 0103030702/46, g. mosd̥an jeʰɬdʐɨ 0103040405/06, g. niːɣə 0203020402/09, g. niːɣəɣẹ 0203020402/28, g. ʃiŋdʒiaNnəŋ 0203010701/07, g. ʂoɾnə 0202030301/26, g. taːɾsɯ 0203020402/05, g. taʁaɾ 0103040405/12, g. jaGəndʐ̥qleɾ 0202031101/26, g. jaʁɬaʰG̥ərnəŋ 0203010702/15, g. jẹntindi 0103030802/33.

goːgaː "ağabey (Dahe ağzı)" Bkz. **gogaː, gogɑ, gogo.**

g. g. 0201010102/11.

goːɬ "o" Bkz. **goː, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, g̊o, Gɔɬ.**

g. g. 0103010306/05, 0203010701/11, 0203010701/11, 0203010702/07, 0203010702/08, 0203010702/19, 0203020601/10, g. ʁansyleŋnəŋ andaːGə o Gəzdar 0202010301/07, g. moŋʊɬdan əʰɾdi dəɾ 0203010702/29, g. niːɣə 0203010702/31, g. niɣə 0203010701/22, g. ʃiŋba 0203020402/29, g. jaNʂɨ ła 0203010701/18.

goːnin "o taraftan" Bkz. **gonin.**

g. g. bəɾ kəsɯ maNusa 0103040405/40.

goːndɑ "orada" Bkz. **gondɑ.**

g. g. bəɾ ji ʧienmi tekgi͡ ła 0103050401/06, g. goɬ dadanəŋ bəɾ ʧiŋʧi kømtsɯ søɣyɬuβuɾ dəɾ 0203020201/08.

goːndaʁ "öyle, onun gibi" Bkz. **gondaʁ.**

g. g. sandʒyazɯ 0203010702/38.

goːndan "oradan, orada" Bkz. **gondan.**

g. g. aʰtdan ʧusgəndi 0203011002/17.

goːɾada "orada"

g. ʒynəŋ g. 0102020303/21.

goːş "kuşu kovarken kullanılan sözcük"

g. Gəłun g. diɣẹ bəɾ bəɬʁaʁan͡ẹɾ 0202030605/84.

go "o" Bkz. **goː, goːɬ, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, g̊o, Gɔɬ.**

g. g. 0102020303/22, 0102020303/40, 0102040301/01, 0102040301/12, 0103010302/18, 0103010303/36, 0103010304/44, 0103010501/08, 0103010705/28, 0103020302/14, 0103020302/22, 0103020304/26, 0103040301/37, 0103040302/01, 0103040405/29, 0103040405/40, 0202010101/02, 0202010703/35, 0202010901/48, 0202030104/16, 0202030103/03, 0202030402/43, 0202030601/33, 0202030601/11(2), 0202030601/50(2), 0202030601/69, 0202030601/84, 0202030601/84, 0202030604/06, 0202030604/15, 0202030604/21, 0202030604/60, 0202030604/61, 0202030605/44, 0202030605/57, 0202030605/61, 0202030605/122, 0202030802/33, 0202030902/10, 0202031101/27, 0202031201/17, 0203010301/31, 0203010301/33, 0203010701/11, 0203010701/18, 0203010702/03(2), 0203010702/20, 0203010702/10, 0203010702/24, 0203010702/41(2), 0203010702/45, 0203010801/05, 0203020401/01, g. aβaga 0103010705/25, g. aβasən oɬ jogue jiβatG̥an͡ẹɾ d̥ij ʧəɾ 0203020203/26, g. aq ʒyŋnə 0203020202/11, g. aq ʒizgi 0202010703/21, g. aχɾGaʁna saɬʁa 0202020302/07, g. anagaʁa 0202030403/04, g. aɾaʰkə 0202030601/08, g. aɾaʰkəʁa 0202030601/08, g. aʰɬdəŋ gumәsd̥ə 0202030601/23, g. oːɾʁa 0202030301/39, g. oga ła 0103010705/25, g. ogaŋnəŋ͡ẹjgaŋnəŋ 0103050301/02, g. oŋʂəβatGan go daɾəʁdan azəɾ kẹɾɣẹ 0102040301/05, g. ə̆ʂgeɾaʰqG̥a 0103010305/89, g. oɬʁannə 0203020203/10, g.͡ørum jiʁaşGa 0202020201/01, g. uɣuɾ ͡azGəɾnə 0103040405/15, g. uɬɯɣe ͡aɾʁa

0203011002/10, g. ułʉ tejsɑ 0203010701/28, g. umʤioʰrʤẹnnə 0202020501/78, g. unkianəʁɑn‿er 0202030103/18, g. uzɑqdəɴ qadi joʁuɾ‿ɬɑ giɣi 0103040301/38, g. iʃindigi 0102020303/23, g. pədəkgí‿ɬɑ 0202030605/169, g. pədəɣnəŋ 0202031202/22, g. pərɑɴGɑ 0103040405/46, g. pəto lienli 0203010701/08, g. pəʰrGannə 0202010501/01, g. bɑʁɑdzɑʁɑ 0202010901/70, g. bɑʁɑdzɑʁɑ‿ɬɑ 0502020101/396, g. bɑɬʁəm 0103010705/47, g. bɑzɯduŋdɑ 0203020201/16, g. bejrɑɴ Gɔɬnəŋ 0202020401/26, g. bejtiendzọŋ bɑbɑŋ 0103030901/46, g. bətiozɯ 0202010703/08, g. bɔχqdzɑ 0202020701/01, g. b̥ɔχqdzɑ 0202020702/32, g. biŋguanɬɑrdɑ 0202010901/36, g. ɸətəumu mɑ 0202020401/02, g. dɑβannəŋ bɑʂdɑ 0202010502/16, g. dɑχɑ jɑqdɑn 0203010301/27, g. dɑχɑdɑn gẹɬɣẹn kəsɯ d̥ro 0203020601/36, g. dɑɾəʁnə 0102040301/02, g. dɑɾəʁdɑn ɑzəɾ kẹɾɣẹ 0102040301/05, g. dɑɾəʁnə 0202010703/18, g. dɑtəuməʤanəŋ 0203010702/17, g. dɑʰtdəŋ gẹzgə 0203010701/19, g. dẹŋəɾdi ɸugəβuɾmɑ 0202030301/42, g. duŋtezɯdɑ 0203020402/10, g. dujtugə 0103010305/17, g. dʉɾt budʒyɣe 0202030601/53, g. diɾik jɑbɑnə kẹːɾɣẹ 0103040301/06, go gɑngəumənʲdɑ ‿ɬɑ 0203020601/47, g. gemən ɟəsGɑːdɑ 0102020303/30, geməsɯkdəŋ g. ‿jɑGəndɑ 0103030901/67, g. gẹzgəlɛrnə 0203010702/03, g. gəzge βɑrʁɑ 0202010901/30, g. guoʧy mɑ 0203010702/57, g. kɑɴɬuo jɑq 0203010301/34, g. kəsɯɣe 0103030901/45, g. kəsɯɣi‿ɬɑ 0201010101/23, g. kəsɯlɛr 0203010702/08, 0203020201/11, g. kømʤɯ qɔnə søɣʉɬəsdərɣi 0202020701/28, g. qɑːɾənən eːnɑ 0103010501/11, g. qɑɾ kəsɯnəŋ keɬnə 0103040301/28, g. qɑjɑq bɑ 0202031202/41, g. qejnɑqd̥ə 0202030401/19, g. Gɑɾ‿əs 0202030901/25, g. Gɑɾ‿əs ẹtbẹ 0202030901/23, g. Gɑɾɑ sɑqdə 0202010502/09, g. Gɑjɑ dəpge 0202030402/15, g. Gəzɑnɑnəŋ 0203010702/61, g. Gəzdɑrnəŋ 0203010702/03, g. Gəzdə‿ɬɑ 0103050401/07, g. Gəzdɑrɬɑr 0103010705/15, g. Goj terə 0202030603/06, g. Gojnə 0202030301/38, g. Gojnəŋ 0103040301/13, g. Gojnəŋ 0203010801/05, g. Gojnəŋ ɑrɑʁɑ pɑɬɑq qɑɬ dər 0202030301/38, g. Goj oχGɑrmɑ 0103010705/33, g. Gojnəɴ qɑrən 0203010503/03, g. Gɔɬnuŋ odɑ ɑʁərʁɑ 0202010901/58, g. Gɔːs tuttsɑ‿ɬɑ 0203010702/04, g. Gɔj tuɬumnə 0202030306/01, g. GumbəɬɑqdɑGə 0103030901/39, χɑɬ nimi də‿nɑ g. 0203011002/03, g. χɑmi‿jɑqdɑgə 0203010701/08, g. χɑsɑ 0103040302/01(2), g. χɔsən‿ɬɑ kədʒiɣdi ʃyʁɑ diɑtGɑʂ 0202010301/09, g. χoNβɑn dɑtɑn‿ɬɑ 0202010703/30, g. χoNβɑn dɑtɑnd̥ɑgə 0202010703/31, g. χuɑNbiɑtsɯ 0202010703/15, g. χuɑtugouʁɑ 0203010702/16, g. χuɑdʒɑnəŋ beɾɑqdɑ 0103010502/01, g. χuN dʒẹlise 0203010702/58, g. χujχu guŋdzulernəŋ‿gẹːzgə 0203010702/21, g. huɬɑŋgəzɑnəŋ 0203010701/22, g. ʒynəŋ 0102020303/21, g. ‿ʒizdə 0103030702/104, g. dʒio tukujnə 0103010501/11, g. dʒiudiɬəɣdi 0103030802/30, g. dʒitbəŋ dimi 0202010901/39, g. ɬɑ 0202030402/59, g. ‿ɬɑ 0202030403/06, 0202030802/33, 0202030902/42, g. łodʒɑsəndɑ duɾ edəβɑtəp d̥ə 0103040301/26, g. łom oŋʂə 0103030802/18, g. łojɑNjyeŋge 0203020402/16, g. mɑ χej ‿op də 0103030901/16, g. mɑβɾɑ qusdəŋ 0203010702/50, g. mɑnəmGɑ 0203010702/32, g. mɑnəNGɑ jɑNʤɯ dər di βɑɾ 0103010304/33, g. məɬɑnə 0103050301/11, 0502020101/63, g. məɬɑɬɑr 0202030402/06, g. məɬɑɬɑrnə 0202020301/12, məs g. ǎs tutGɑndɑ 0202010501/04, g. məsdəŋ bodɑ 0203010701/10, g. məsdəŋ jɑʁłaʰGə̥rnəŋ kəslerə 0203010702/01, g. məzdəŋ gẹːzɣəlernə Gɑrɑsɑ 0203010702/21, məzdəŋ g. ʂɑN nuŋjeʁɑ mɑNsɑ 0103010306/03, məzdəŋ g. ɑβɑgɑnəŋ łosɑn uʰdzɻundzɻ̩ ənəsə də 0103010306/03, g. mudʒɑNnɑɾ‿ ɬɑ

0202020303/04, g. miagedan 0103010501/09, g. miɴχua dzǫk dzǫkge ma maɴdə 0202020301/07, g. miɴχua jaqnəŋ gizgə ͡ɬa 0203010702/14, g. miŋɬuo jaqd̥əŋ 0203010301/44, g. naŋkandiɣ̞ 0202030902/28, g. naɾsə 0202030902/56, g. nəjməŋdan bɐ̣:ɾə 0202010901/53, g. ni: ma zə̣ŋʤazɯ joq andaʁ jerdi͡ ɬa 0103030901/30, ni:ɣə g. aq jaɴannə 0202030601/64, g. ni:ɣə 0203010702/24, g. ni:ɣənəŋ 0203010702/21, g. ni:ɣənəŋ aβasə 0202010703/02, g. niɣə 0102040301/16, 0102040301/19, 0103010101/03(2), 0103030801/01, 0202030101/01, niɣə g. aq ͡Gaʰtɢa 0202030601/71, niɣə g. aɾt burʤyɣ̞ 0202030605/147, niɣə g. ɸugup baɾ dro 0202030605/164, niɣə g. diort belek 0202030601/58, niɣə g. gyk dɐ̣ŋəɾnəŋ 0202030604/70, niɣə g. kəsɯ ͡ɬa 0202030605/13, niɣə g. ʤyŋbaɾəŋnə 0202030604/13, niɣə g. jyɾʉ bə 0202030605/07, g. niɣəd̥i ʝər 0203010701/06, g. niɣənəŋ 0103040301/39, g. nimi gondaɢa jaʰʂ emes dro 0202010501/21, g. ninə ǎsdat də 0103030901/71, o sa g. aɾadʐ̵inə qəχɢəɾʁa 0103050201/01, g. saqəsdəŋg̊ənə 0203010702/39, g. saqəsdəqdəŋ ͡ɬa 0203011002/08, g. saqəsdəʁnəŋ 0203020601/29, g. saɢ̊əsnəŋ 0203010702/07, sen ͡ɬa g. aq ͡Gaʰtdək kəsɯnəɴ ɢɔNɢəɾʁa mən 0202030902/35, g. semidigə 0103010501/02, g. suːʁa 0202030308/07, g. suʁa βəɾ taɾdaq ɢaɾasa 0202031202/10, g. suʁun aɾʁaɬəʁ nimi d̥ə 0202030105/04, g. sunə 0202020401/19, g. suŋ͡ ɢuzəɾqdə 0103010501/04, g. sunəŋ ͡əʂdi 0202030902/31, g. sutdə 0202030305/01, g. sujɾənəŋ dro 0202030601/84, g. ʃyaʂiŋ ǎsdaʁan 0202010901/13, g. ʃyʂaɴnaʁandʐa 0202010301/09, g. ʃisən 0203020202/19, g. ʃiʤaɴda ma 0203010303/17, g. ʂanχu gondaʁ køk qaqdan ͡ɬa 0103010305/11, g. ʂəʁa 0202020301/17, g. ʂukdiβaɬmas ͡ɬa oɾʤyleɾ d̥əɾ 0202030605/20, g. ʂit 0202010503/16, g. ʂitaɴda ͡ɬa 0203020202/19, g. taɣəsɯʁa gɐ̣ɬɣindi 0202010901/44, g. teːɣəɾminnə 0202030605/21, g. tuɬumnə 0202030501/02, g. tuŋdisək 0102020303/15, g. ti pəʰrg̊an 0102040301/11, g. tienʂan tsuɴGa 0203010702/25, g. ʝəsgi 0103010705/28, g. ʧymutaɾnəŋ aβasə 0202010703/02, g. ʧifəŋnəŋ bər pølʉk kəsɯ gɐ̣ɬɣ̞ ͡ɬa 0203020601/06, g. ʧiɴχe χunəŋ 0202030605/15, 0202030605/166, g. ʧiɴχejdaɢə 0203020403/02, g. ʧiɴχeʁa 0203010702/12, g. ʧiɴχenəŋ 0202030605/15, g. ʧiɴqejnəŋ 0203010303/17, g. tʂa kegdinə 0202030301/16, g. jaːʂ aɾəʁ soɢanə soɢanə ɢazək ͡giɣ̞ 0103030802/21, g. jaɴə məɬaʁa 0103030702/109, g. jaɴ͡ oʰrtd̥a 0103050102/06, g. jaɴfəŋnəŋ 0202020301/11, g. jaɴʂiguj ͡ɬa 0202010703/07, g. jaʰɢanə pəd̥ɐrɣ̞endi 0202030104/08, g. jaʁɬaʰg̊ɐrnəŋ 0203010701/08, 0203010701/12, g. jaʁɬaʰg̊əɾnəŋgə 0203010702/34, g. jeʰɬʤi 0202030901/02, g. jɐ̣ɬɣe ɸuguttsdɐ̣rse 0202031202/10, g. jɐ̣rʤinnə 0203010702/39, g. joʁəɾnəŋ͡ ɬa 0202030601/12, g. joʁuɾ søzdəŋ 0202030601/01, g. jondʐɯɣ̞i͡ βəɾ 0102040301/12, g. juan aβaganəŋ 0103040302/13, g. juʰrtɢa aɾʁa 0202020701/20, g. jʉɾʉmnə 0103040405/08, g. jiŋpantezda 0203020402/19(2), g. ʤaɴtsu͡ ɬa 0202020501/42, g. ʤuŋʤio ʃiŋjaɴ 0202020501/37, g. ʤuj jaʰg̊asəɴGa 0203010702/46, g. dzǫuannəŋ 0103040405/18, g. dzǫuŋʂadʒin 0103050401/12, g. dzǫqɢa søɣʉɬɣi jise͡ ɬa 0203010801/04.

g.+nəŋ “onun” g.+nəŋ bəʂgi 0103010705/47.

g.+nə “onu” g.+nə hiʤɐ̣:gə ɢuzma dər 0203010901/02, g.+nə ma teɾəβaɬ 0202030301/12, 0202030301/14, g.+nə niɣ̞ɐ ʃyʁa diatbin d̥ə ͡sa 0103030901/16, g.+nə teɾəβaɬ 0202030301/11.

g.+nəsəɴGɑ “onun onuşuna, onusuna” g.+nəsəɴGa jaʁdəɾmaʁa 0202030802/54.

g.+ɴɑ “ona, oraya, biraz uzaktaki”

1.“ona”

g.+ɴɑ g.+ɴɑ bədaʁə diɣẹk nimi ḍər 0202030601/07, g.+ɴɑ gaɾak diɣik nimi ḍə 0202030601/08, maɾʤẹn sərɢɑ diɣig͡i g.+ɴɑ 0103010304/70.

2. “oraya”

g.+ɴɑ g.+ɴɑ unge 0202030402/78, g.+ɴɑ jydi βəɾ ɑq jy təqi: ḍə 0102040301/17.

g.+ʁɑ “ona, oraya”

1. “ona”

g.+ʁɑ g.+ʁɑ 0103010705/46, g.+ʁɑ şigə pəḍəɣ jøɾɣedəβatbaʁandɑ 0103030901/16.

2. “oraya”

g.+ʁɑ g. e^{h}ttse͡jɑ 0103030201/06, g.+ʁɑ e^{h}tgi 0202030104/09, g.+ʁɑ bəɾ ot bəʁɑ bəɾ ot tɑmdəɾəβɑdəβ də 0103010305/91, g.+ʁɑ goʁɑ diadəβɑdəβ ḍə 0103010306/09, goʁɑ g.+ʁɑ diadəβɑdəβ ḍə 0103010306/09, g.+ʁɑ qus uχɢaɾʁəła ͡ɑɾʁɑ 0103010502/09, seŋ g.+ʁɑ dzẹzəβɑttsɑ χɔ ɑ 0202020101/04, g.+ʁɑ ʧykətgiş͡ ła 0103010302/17.

g+łɑɾ “onlar” g.+łɑɾ͡ła 0103030901/16.

g+leɾ “onlar” ɑːɴɢə g.+leɾ 0103030901/12.

godi liobədəa Ç. “acayip yüksek”

d. ʤifu g. 0203030102/12.

gogɑː “ağabey (Dahe ağzı)” Bkz. **goːgɑː, gogɑ, gogo.**

g. uzunəŋ g. 0202030902/23.

gogɑ “ağabey (Dahe ağzı)” Bkz. **goːgɑː, gogɑː, gogo.**

g. g. di də͡ nɑ 0201010102/09.

g.+**nə** menəŋ g.+nə 0203020402/08.

g.+**ʁɑ** g.+ʁɑ͡ła 0201010102/09.

g.+**ɴ** senəŋ g.+ɴ 0202030902/97.

g.+ɴnə g.+ɴnə seɴ qejg̣ɑʁəła ɸa^{h}ɾdəm 0202030902/99.

g. uzunəŋ g. 0202030902/98.

g.+**sə** g.+sə͡ ła 0202030401/12, g.+sə dəlẹɣəle βaɾʁan 0202030401/13, 0202030401/20, g.+sə ja^{h}ːşdzɑ oɬuɾʁan͡ẹː də 0202030902/25, g.+sə ma oɬuɾʁan͡ẹː də 0202030902/127, g.+sə ma datdəp ba datdəmaʁan͡eː də 0202030902/24, g.+sə na kemaɾaʁɑ 0202030902/24, g.+sə nimi ma łaɾẹtḅiɣin 0202030902/26.

g.+sə̆ g.+sə̆͡ ła perɣe datdəʁɑ 0202030902/07.

g.+sən g.+sən ma gyɾɣe͡ ła 0202030902/128, g.+sən ma niːmi ma łaɾẹtbiɣin͡i: ḍə 0202030902/128.

g.+sənəŋ g.+sənəŋ jɑɴɢɑ 0202030401/21.

gogo “ağabey (Dahe ağzı)” Bkz. **goːgɑː, gogɑː, gogɑ.**

g. uş g. βaɾ͡ eː 0203020601/15, mẹnəŋ g. 0203030102/08, g.͡ła 0203030102/10, 0203030102/22.

g.+**nəŋ** menəŋ g.+nəŋ 0203030102/12.

g.+**nə** g.+nə 0203030102/22.

goke Ç. “tavada pişirilmiş çörek”

g. g. də͡ nɑ 0103010301/01, ɑq mieŋ g. 0103010301/01, g.͡ła 0103010301/01(2).

goʤio Ç. “köşe”

g.+ʁɑ g.+ʁɑ 0102040301/01.

goʤi Ç. “yüksek kaliteli, yüksek seviye”

g. g. dip 0203010303/14, g. nimi də 0202030101/11.

goɬ “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, gɒ, ɢɔɬ.**

g. g. 0103020302/13, 0201010102/04, 0201010102/12, 0201010102/14, 0202010501/18, 0202010901/53, 0202020401/16(2), 0202020701/12, 0202030101/01, 0202030103/11, 0202030301/26, 0202030301/38, 0202030403/09, 0202030402/76, 0202030601/49(2), 0202030601/68, 0202030604/01, 0202030604/19, 0202030604/20, 0202030604/22, 0202030604/29, 0202030604/37, 0202030605/05, 0202030605/17, 0202030605/24, 0202030605/62, 0202030605/90, 0202030605/102, 0202030605/108, 0202030605/112, 0202030605/113, 0202030605/118, 0203010502/08, 0203010701/15, 0203010702/20, 0203010702/33, 0203010702/58, 0203011002/05, 0203020501/12, 0203020601/56, 0203020601/66, 0203030101/01, g. ɑzəq ormɑ ʤiliɣe͡ ɬɑ 0202030307/01, g. ɑzəq ormɑ͡ ɬɑ 0202030307/03, g. uːdəŋ ɑdəŋ 0202030306/02, g. pandʑwɪʁɑ͡ ɬɑ 0202020501/77, g. potʂiɬɑr 0202010901/76, g. bəɾ sɑdəʁdʑi̯ 0103020302/01, g. dɑdɑnəŋ bəɾ ʧĩŋʧĩ 0203020201/08, g. dɑχɑnəŋ drɒ 0203020601/05, g. dɑɬejnəɴ ɢəzəqɢɑ βɑrʁɑ 0202030902/47, g. dɑtʂɑ mutʂɑɴdɑ͡ ɬɑ 0203020201/13, g. doːɬɑɴ orɬo do 0103050401/06, g. ḍɑχsəɴɢɑ bəɾ ɑq ʒy təgəβ də 0103050401/02, g. kɑɴ͡ ɢuzu 0202030902/96, g. kəsɯ qɑrɑ 0202030802/25, g. keʧĩn 0202020702/18, g. qɑɬʁɑɴ quʁundan ͡zur 0202030402/72, g. qɑnɢɑ tɑɬɢɑnnə dəʰɢuβɑɬʁɑ 0202030308/03, g. qəɾnəŋ bɑʂɢɑ͡ βəɾ uʰɾʂsɑɴ sɑːɬ 0202020501/16, g. qəsɾɑq tɑɾiɬiβ do 0203010302/04, g. ɢəzɢɑ͡ ʝɑ͡ sɑ 0103020302/04, g. ɢojnəŋ go tuɬumnə 0202030501/02, g. χɑːnnəŋ kəsə̆leɾ 0202030902/72, g. χejχɔ 0202020303/06, g. χej ʤiŋtʂɑ 0202030605/119, g. ʒiɾ dɑrmɑler 0202010301/12, g. ʤiŋjosɯnəŋ oɬ 0203020601/14, g. ɬɑ 0103040403/29, 0202010101/02, g. ͡ɬɑ 0202010901/39, 0202020303/01, 0203010701/28(2), g. ͡ɬɑ͡ βəɾ kəm kəm mɑ nɑŋgɑ drɒ 0201010101/33, g. ͡ɬɑ sɑ 0103030901/55, g. ɬoŋʧynəŋ kəsɯleɾ geɬɣe 0202010301/12, g. mɑ tɔrɬɑʁɑ ɬɑ 0202030402/72, g. mɑɬ͡ yzẹdi drɒ 0203020601/42, g. mɑːti 0203030101/01, g. məɬɑnəŋ bɑʂ tɑriɬɑχəʂ͡ eɾ 0203010302/10, g. məɬɑsə 0103050101/07, g. məsdəŋ͡ ɬɑ 0202020501/104, məsdəŋ g. jɑʁɬɑʰɢ̤ərnəŋ gizgənə 0203010701/28, məz g. dɑtʂɑnəŋ 0203020601/38, g. miɴχuɑnəŋ kəsɯleɾ 0202020501/72, 0202030301/39, g. niːɣə 0202030601/11, 0202030802/54, g. niːɣə də 0202030601/55, g. niːɣəɣi 0202030605/15, niːɣə g. ɑs dujʁɑ uno 0202030604/38, niːɣə g. bɔʁde χɑnnəŋ 0202030605/02, niːɣə g. dɑs durɑq 0202030601/33, niːɣə g. diordə͡ ɾəmbɑ 0202030604/45, niːɣə g. oj͡ uɬus 0202030604/32, niːɣə g. sdambɑdɑ dise 0202030605/08, niːɣə g. søz diɣik 0202030604/04, niːɣə g. sen eʰdəp bɑrʁɑʂ͡ ɬɑ 0202030605/133, g. niːɣəɬəβəɾ ḍə͡ qɑn 0202010501/17, g. niːɣənə͡ ɬɑ 0203020203/06, niɣə g. ɢɑrɑ ɢojnə 0202030605/113, niɣə g. ɑʰːɬdəŋ kun 0202030605/22, niɣə g. ɑrɑʰkə 0202030601/53, niɣə g. ɑʰɬdəŋ kun 0202030605/30, niɣə g. ʂiɡə χɑnnəŋ 0202030605/12, niɣə g. ɑdʐɑɴ dɑdɑɴ 0202030605/30, niɣə g. ɑs ͡dujnəŋ 0202030604/62, niɣə g. ʃyɬɑʁɑn͡ ẹɾ 0202030601/34, niɣə g. ɑβɑsən 0202030605/144, niɣə g. beɾɣen bə 0202030605/18, niɣə g. bejnəŋ joqdəŋ 0202030604/49, niɣə g. bəɾ tijnəŋ 0202030604/57, niɣə g. døɾɣindi 0202030604/17, niɣə g. dɑβɑr don 0202030604/27, niɣə g. ʤiuɬuβɑɬʁɑ 0202030605/139, niɣə g. jɑʁnə 0202030604/61, niɣə g. kuʰrgurisgi 0202030605/155, niɣə g. qɑnnəŋ 0202030605/140, niɣə g. sɑrəʁ ͡βɑʂ ʂiḍəliŋnə 0202030605/113, niɣə g. sɑrəq χuoβunə͡ ɬɑ 0202030605/131, niɣə g. sɑɴɑ pəjɬɑp beɾɣen 0202030605/20, niɣə g. sɑɴɑ pəjɬɑp bẹrəp ḍər 0202030605/23, niɣə g. sdambɑdɑ 0202030605/165, niɣə g. soʁuɬ χɑnəp ḍro 0202030605/128, niɣə g. tʂɑ sumẹ̈nnə 0202030605/54, niɣə g. tẹɾɣin niɣə 0202030605/13, g. niɾmi dij dəɾ

0203010301/51, g. saɾəʁ joʁuɾ 0203010301/51, seŋ g. ʒiɾ daməɾnə 0202030605/161, g. su ‿ʁuzu 0202020401/16, g. ʂɨgə‿ jaqɢa 0203010702/22, g. ɣĩɴχenəŋ‿ eɾ 0203020601/66, g. tʂuanzɯsə 0202031202/53, g. tʂɨŋʤa gunaŋgədi 0103050101/06, g. jaːɾən 0202031202/55, g. jaq‿ɢudzɻuɴɢa 0502020101/118, g. jaɴə daʰpˌɢanda‿ɬa 0203010301/20, g. jaʰɢadaɢə 0203020601/46, g. jɐɾɬəkdi 0202030902/110, g. jaʁɬaʰˌɢəɾ 0203020601/10, g. joduɴɢa seɬasɢan‿eː 0203020203/07, g. jøry guɣiɣi bejʤilip baɾ‿ eɾ 0202020501/24, g. jyːɣɐ̯ ‿ɬa 0201010101/20, g.‿ jyɣɐ̯ ‿ɬa 0201010101/16, g. dzɻaɴje dimiː 0203030101/07, g. dzɻimgindan 0202010703/13.

goł- < goła- Ç.+T. “geçinmek, (hayat) sürdürmek” Bkz. **goła-, guoł-, guoła-, guołə-, guołu-. g.-u də** kun g.-u də 0103030201/17.

g.-əβ də ɣun g.-əβ də 0103030201/19.

goła- Ç.+T. “geçinmek, (hayat) sürdürmek” Bkz. **goł-, guoł-, guoła-, guołə-, guołu-.**

g.-ʁɑn kun g.-ʁan‿eː ˌdə 0202010502/25.

goła < goła-β Ç.+T. “düzenlemek”

g.-ʁɑ χuoduŋ g.-ʁa 0203010701/27, ʃienɣʃiŋ g.-ʁa 0203010701/27.

g.-(-β) jɔq dɾo doʁuɾ ʒiʂɨ g.- jɔq dɾo 0202020701/38.

gołjoq “olmaz” Bkz. **gojoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔłjoq, gɔłjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. g. də‿na 0202030301/25.

gombaʂɨqdzɻa toβa “*Shikyamoni*, özel ad”

g. g. 0202031201/04, g. jytʂaʁnə dəɾyɣendi 0202031202/24.

gonin “o taraftan” Bkz. **goːnin.**

g. g. gɐ̯ɬəβəɾʁandə‿ɬa 0202020501/21, g. mʤaɾ maɴɢa gise‿ɬa 0202031101/28, g. niːsdasa 0202020501/32.

gonda “orada, oraya” Bkz. **goːnda.**

1. “oarda”

g. g. 0203020402/10, g. anagaʁa beɾəβadəp də 0202030401/15, oχq‿aχdəβ də g. 0103050401/03, g. bəɾ ˌdaʰɾʤak gandzɯ niɣəɬɣi do 0103030901/67, bəɾə g. 0203020301/04, bəzdəŋ g. βəɾ ʁete ma 0202030802/33, g. βəɾ joɬ dəɾ 0202010901/78, giɣi baɾ oʂ ˌdə g. 0103040301/38, g. kisi ɬa 0103050201/15, g. ɢəz diadək giɣindi 0103050401/02, g.‿χadi dəʰɢuβuɾ‿ɬa 0203010301/36, g. maɬ uʰɢaɾ 0203020601/24, g. maɬ uʰɢaɾʁa 0203020601/68, g. mɐ̯n ʒijyenda 0103010303/05, saːɢəp baɾ‿eɾ g. 0202030301/08, g. ʂuʂu tejdoma 0103040405/41, g. joq ɢut ˌdə 0103040301/35, g. dzɻuozɯda 0103050301/35.

2. “oraya”

g. sɐ̯ŋ g. baʰɾdəm 0203020301/09.

gondaʁ “öyle, onun gibi” Bkz. **goːndaʁ.**

g. amɢədaʁ g. jəɬəʁ jy ma joq ɻə 0202010901/65, g. βəɾ kadaq aɬəɴɢa 0202010901/25, g. køk qaqdan‿ɬa 0103010305/11, məsdəŋ g. nimi 0202010901/47, g. mi 0202030901/19, 0203010502/05, 0203010701/20, g. nimi 0103040601/13, 0203010701/20, g. ʃijya ma joq ɻə sa 0202010901/55, g. jaʰsdaʁ kəsɯdi 0202010301/03.

gondaɢa < gondaʁ+ɢəł-ɢa “öyle, öyle yapıp” Bkz. **gondaʁa.**

g. g. əɾlisgi 0103050301/34, g. jaʰʂ emes dɾo 0202010501/21, g. ɢəɾʁa 0103010304/74.

gondaʁa < gondaʁ+ɢəł-ʁa “öyle, öyle yapıp” Bkz. **gondaɢa**.

g. g. 0103010602/14.

gondɑn “oradan” Bkz. **goːndɑn.**

g. g. 0203011002/22.

goŋʂou “kiriş”

g.+nə dẹmər g.+nə͡ɬa bə dro 0202030604/71.

gor < go βər “o bir”

g.+sə g.+sə ʂɨgə 0103030901/58.

goʃiŋnɑ- Ç.+T. “sevinmek”

g.-ʁɑ bər g.-ʁɑ 0202030902/26.

goʧy Ç. “eskiden, geçmişte” Bkz. **guɑʧy, guoʧy, guʧy.**

g.+ɣə g.+ɣə kəsɯɬarnəŋ 0103030901/24.

gorɑɢ < go+jɑq “o taraf” Bkz. **gorɑɢ.**

g.+əndɑ g.+əndɑ 0103010502/15.

gorɑɢ < **goɬ+jɑq** “o taraf” Bkz. **gorɑɢ.**

g.+əndɑ g.+əndɑ͡ɬa 0103050101/58.

gotej Ç. “*Gaotai*, ilçe adı”

g.+ʁɑ g.+ʁɑ ər βɑrsɑ 0202010901/48.

gojoq “olmaz, hâli kötüleşme” Bkz. **goɬjoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔɬjoq, gɔɬjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. g. oɬʁɑndɑ͡ɬa 0203011001/06, uzuɣẹ tutbin g. dro 0103040405/15, uzuɣẹ berməŋ g. də 0103040405/16, g. ḍə 0502020101/238, g. dər nɑ 0103010701/47, 0103010702/75, g. də͡nɑ 0103030702/32, 0202030604/23, fɑʂɨ mɑɴdərmin g. ḍə 0202030101/07, sɑdəp bɑ g. 0202020701/61.

gojoɢ “olmaz” Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojɔɢ, gɔɬjoq, gɔɬjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. g.͡ẹː də͡nɑ 0103010601/42.

gojɔɢ “olmaz” Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojoɢ, gɔɬjoq, gɔɬjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. pəḍirmin g.͡eː ḍrə 0202020401/29.

goʰrtgɑ “koyun pisliğinin birikerek katılaşmış sert hâli”

g. g. boɬʁej 0103020303/26.

gɔɬ “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, ɡo, ɢɔɬ.**

g. g. puʰrɢɑnnəŋ ɸudurdɑn 0202030604/03.

gɔɬjoq “olmaz” Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔɬjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. sojmin g. dər 0202030301/23, g. də 0202030301/33.

gɔɬjɔq “olmaz” Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔɬjoq, gujoq, ɢɔjɔq.**

g. g. ḍə 0202030402/42.

gøːβ “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, ɡeʰp, ɡøʰp, ɡixt, keʰp, ḳẹp, ḳẹʰp, ḳixt.**

g. ɢoj ɑdɑmɑ͡ɬa g. er 0202020501/91.

g.+əndi g.+əndi ɬɑ kəsɯ͡ɬa əŋgɑr ɬɑretgə drə 0203020201/12.

gøːse- “çiğnemek” Bkz. **gøse-.**

g.-ɣe dẹmərnə g.-ɣe 0502020101/98.

gøːʂ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøʂ-, gøʧ-, gødʐ̰-, gøʰdʒ-, gøʰʂ-, gyʂ-, gytʂ-, ɡøʂ-, ɡyʂ-, ɡydʐ̰-, ɣøʂ-.**

g.-ge g.-ge ɑnə oɬ qɑrɬəqɢɑ diatɢəɬɑ mɑɴGɑndɑ 0502020101/38.

g.-ɣindi jy g.-gindi 0202010101/03.

gøːz “göz” Bkz. **dʒoz, gøz, gyz, gioz.**

g. ɑrsɬɑɴnəŋ g. 0203010701/17.

gøβ “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, g̠eʰp, g̠øʰp, g̠ixt, keʰp, k̠ẹp, k̠ẹʰp, k̠ixt.**

g. gyk kẹlẹː g. eɾ 0103050303/23, g.͡ɬa 0203010301/12.

g.+**u** g.+u͡ɬa 0202020501/100, 0202020501/104.

g.+**əndi** g.+əndi 0202020501/68.

g.+**undi** g.+undi͡ɬa 0202020501/67.

gøg “mavi” Bkz. **gøk, gʉk, gyːg, gyk, gyg.**

g. g.͡uɬuɣẹ 0202030601/23.

gøk “mavi, kır, yeşil, yaş, taze, keskin, bozulmuş atık (yemek)” Bkz. **gøg, gʉk, gyːg, gyk, gyg.**

1 “mavi”

g. g. deŋəɾge 0103040401/56, g. deŋəɾnəŋ 0202030601/27, g. dẹŋəɾnəŋ jɑməɾən jɑʁdəɾʁə də͡nɑ 0103030203/22, g. gẹzgə 0203010702/59, g. gẹzgənə 0203010702/62.

2. “kır rengi”

g. g. qejnɑq 0202030401/21, g. qejnɑq͡ɬa 0202030401/30, g. qejnɑqdəŋ moːs ɑɾɑʁɑ 0202030401/19, g. qejnɑGən 0202030401/20, 0202030401/26, g. qejnɑqd̠ə 0202030401/21, g. qejnɑqd̠əŋ məːsdəŋ ɑɾɑʁɑ 0202030401/21.

3. “yeşil, yas, taze, keskin”

g. g. søɣət 0102040302/03, g.͡dzo^{h}g̠ə 0103020301/10, g. dzʯχGə 0103020302/10, g. dzʯɑɬəʁ 0103020301/11.

4. “bozulmuş atık (köpek yem)?”

g. g.͡jɑɬəʁ 0103020301/12.

gødʒiɾmi “göç etmesine yardım etme (işlem, durum)”

g. ʒy g. 0202020701/03.

gødʒiɾ- “göç etmesine yardım etmek, taşınmasına yardım etmek” Bkz. **gøʰdʒyɾ-, kødʒiɾ-.**

g.-əβ ʒy g.-əβ 0202020701/02**.**

gøŋəɬ “gönül, kafa” Bkz. **gøŋʉɬ, gøŋyː, gøŋyɬ**, **gyŋʉɬ, gioŋəɬ.**

g. dzʯzəŋnəŋ bəɾ g. də͡ɾnɑ 0103010702/55.

g.+**ɣe** g.+ɣe ɑłmin də 0103050301/22.

g.+**ə** dʒadzʯnəŋ g.+ə də͡ɾnɑ 0103010702/37, duŋdʒanəŋ bəɾ g.+ə͡eːɾ 0103010702/95.

gøŋyː < **gøŋyɬ** “kalp; gönül, iç dünya” Bkz. **gøŋəɬ, gøŋʉɬ, gøŋyɬ**, **gyŋʉɬ, gioŋəɬ.**

g.+ndi g.+ndi jɑʰṣ͡ɬa sɑGəɾt dəɾ 0502020101/338.

gøŋyɬ “kalp; gönül; niyet, düşünce, fikir, görüş” Bkz. **gøŋəɬ, gøŋʉɬ, gøŋyː, gyŋʉɬ, gioŋəɬ.**

g. eʰsɯ eʰsɯ g. dʒin 0202020501/30.

g.+**nə** g.+nə doNuɾuβ 0202030605/36.

g.+**di** menəŋ g.+di 0203020402/24, meŋ g.+di 0203020402/01, g.+di niːɣə tɑɾəqGɑ jɑd̠ej d̠ə 0502020101/351, g.+di tɑɾəqGɑ 0502020101/356, uzunəŋ g.+di 0502020101/317.

g.+**u** ɑdzɑNnə dɑdɑNnəŋ g.+u͡ɬa qɑɾɬəʁ tɑqGɑ doNup dɾo 0202030605/31.

g.+ə g.+ə Gɑɾɑ də 0502020101/333.

gøŋyɬɬək “vicdanlı, akıllı”

g. dʑɯjiu g. kəsɯleɾ 0203010702/19.

gøŋʉɬ “kalp, yürek; gönül, iç dünya” Bkz. **gøŋəɬ, gøŋyː, gøŋyɬ**, **gyŋʉɬ, gioŋəɬ.**

g. g. qɑɾʁəməs 0202030304/01.

g.+**əŋdi** g.+əŋdi nɑɾsɑ pɑχqdɑp d̠ə 0502020101/331.

g.+di uzuŋ g.+di 0502020101/387, geseɾnəŋ g.+di 0502020101/187, g.+di taɾəqɢə geɻɣẹ 0502020101/406, g.+di taɾəqɢa 0502020101/409.

g.+u g.+u doɴ q͡anəʁan͡ẹɾ 0202030605/40.

gøɾ- "görmek" Bkz. **gør-, gøʰɾ-**, **gyɾ-.**

g.-eː dəm kəsɯ g.-eː dəm 0502020101/346.

g.-ʉp də g.-ʉp də 0103040303/03.

g.-se bøːzuk dzə̧ʁən g.-se͡ɬa 0202030104/08, kəsɯnə g.-se 0203011002/20, səɢa g.-se 0202010503/13.

g.-uβəɾəp dɾo andaʁ nimi͡ɬa g.-uβəɾəp dɾo 0202030802/58.

g.-p g.-p ba gøɾomin də 0103010304/53.

g.-ʉp g.-ʉp ba gøɾʉɾʁan͡eː 0202010901/63.

g.-yp g.-yp ḇa gørmin ḏə͡na 0202010703/12.

g.-oʁan seŋ g.-oʁan͡təgən 0102020303/22.

g-uʁan miŋ g.-uʁan 0103040302/14(2).

g.-ʉɾʁan gøɾʉp ba g.-ʉɾʁan͡eː 0202010901/63, mẹn ma g.-ʉɾʁan 0202010901/72.

g.-ʉʁan mi g.-ʉʁan mi gøɾʉmaʁan mi 0103010303/12.

g.-ɣẹn ɢoj oχɢaɾma kəsɯnə g.-ɣẹn ẹː də 0103010705/33.

g.-ɣʉndi bəz͡ɬa g.-ɣʉndi 0202020701/24.

g.-mes eɾ jəɬ̵təsdə g.-mes͡eɾ ḏə 0203010502/07.

g.-meʰḏẹ kəsɯ g.-meʰḏẹ 0502020101/349.

g.-mẹʰḏə məɬasən g.-mẹʰḏə 0502020101/26.

g.-meʰdəm gøʰɾdəm g.-meʰdəm 0502020101/348, kəsɯ g.-meʰdəm 0502020101/347.

g.-uβmin ḏə gøɾp ba g.-uβmin ḏə 0103010304/53.

g.-min ḏə gøɾyp ḇa g.-min ḏə͡na 0202010703/12.

g.-omaʁan mẹn ma g.-omaʁan͡ẹ 0103010702/13.

g.-ʉmaʁan mi gøɾʉʁan mi g.-ʉmaʁan mi 0103010303/12.

g.-umɑːn mẹn g.-umɑːn 0103040301/36.

gør- "görmek" Bkz. **gøʰɾ-, gøɾ-, gyɾ-.**

g.-meʰḏẹ andak kəsɯ g.-meʰḏẹ 0103010705/40.

gøse- "çiğnemek" Bkz. **gøːse-.**

g.-se bər g.-se 0502020101/94.

g.-meɣe g.-meɣe ʒise 0502020101/82, g.-meɣe ʒi 0502020101/90, g.-meɣe ʒiḏərse 0502020101/88, g.-meɣe͡ɬa ʒisdərəβaɬ͡ɬa 0502020101/82.

gøseş "çiğneyecek (şey, nesne)"

g. g. jɔːq dəɾ 0502020101/93.

gøş- "geçmek, (bayram) geçirmek" Bkz. **geş-, geʰtş-**, **gødz̤-, gøʰş-.**

1. "(su veya nehir)geçmek"

g.-ḏə ɢɔɬ g.-ḏə 0502020101/245.

g.-geẹş su g.-geẹş͡ɬa 0103010303/36.

g.-ge ɢɔɬ g.-ge͡ɬa 0502020101/228.

g.-gəli βaɾ- sunə g.-gəli͡βaɾʁanda 0202010503/11.

g.-gindi su g.-gindi 0202010901/66, su g.-gindi͡ɬa 0202010901/67.

2. "(bayram)geçirmek"

g.-kəş də aɢe g.-kəş də 0202020701/53.

g.-ḵəş dɾo aɢe g.-ḵəş dɾo 0202020701/54.

g.-gindi ɑGeːj g.-gindi 0202020701/24, ɑGe g.-gindi 0202020701/28, ɑGej g.-gindi 0202020701/56.

gøʂ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːʂ-, gøʧ-, gødʐ̬-, gøʰʤ-, gøʰʂ-, gyʂ-, gytʂ-, ɡøʂ-, ɡyʂ-, ɡydʐ̬-, ɣøʂ-.**

g.-ge g.-ge 0202031101/20, goː g.-ge mənəŋ ʁuzə mɑNsɑ 0202010901/69.

g.-gẹ g.-gẹ geʰɬḍə 0203020201/16.

g.-gi g.-gi mɑNGɑ 0202030404/02, g.-gi mɑNGɑn ẹː ḍə 0202030404/01, g.-gi mɑNGɑndɑ 0202020701/27, g.-gi mɑNGɑnḍɑ 0202020701/38, joʰɾtGɑ g.-gi 0202020701/29, joʰɾtdɑn g.-gi uɬɯjɬəɣ jiɾɣi ẹʰtgindi 0202020701/31.

g.-gə g.-gə mɑNqəʂ ḍə 0202031101/06.

g.-gindi ʒy g.-gindi 0202020701/17, joʰɾtGɑ g.-gindi 0202020701/25.

g.-min də jaʰGɑʁɑ mɑ g.-min də 0103050301/06.

gøʂkɑnə- < **gøʂ-gi hɑnə-** “göçüp gitmek, tamamen göç etmek”

g.-ʁɑ g.-ʁɑ oɬərʁɑn eː də 0202030301/11.

gøʧ- “göç etmek, taşınmak” Bkz. **gøːʂ-, gøʂ-, gødʐ̬-, gøʰʤ-, gøʰʂ-, gyʂ-, gytʂ-, ɡøʂ-, ɡyʂ-, ɡydʐ̬-, ɣøʂ-.**

g.-ip g.-ip bɑɾʁɑ 0203020601/23.

gøz “göz” Bkz. **ʤoz, gøːz, gyz, gioz.**

g. g. məndɑː qɑɬɑʁɑʂ ḍə 0102020303/36.

g.+ə g.+ə jiməɬḍə 0103050102/3.

g.+ən g.+ən bəɾ jimse 0103030203/22.

gøz “pınar, su kaynağı” Bkz. **gyz.**

g. g. su βɑr̂e 0202030605/151.

g.+dəŋ məŋ g.+dəŋ gəɬdəŋ su 0103050305/16, g.+dəŋ su 0103020502/03.

g.+ge g.+ge βɑɾʁɑ ɬom oŋʂəβ ḍɾo 0202010901/30.

g.+gẹ g.+gẹ βɑɾʁɑ͡ɬɑ oŋʂəβ ḍər 0202010901/31.

gøzət “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtlarına taktıkları beşgen şeklindeki süs” Bkz. **gyːzẹt, gyzət, gyzet, gyzẹt.**

d.+də ɑɬɑ g.+də mẹn mɑno 0103020402/03.

gøzet- “gözetmek”

g.-gẹ uzuʁɑ͡ɬɑ g.-gẹ͡ɬɑ 0502020101/244.

gøzd- < **gøzdə-** “görünmek” Bkz. **gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-oʁɑn fəḍəɾdɑ g.-oʁɑn eː də͡ɬɑ 0103010705/49.

gøzdə- “görünmek” Bkz. **gøzd-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-p g.-p bɑ gøzdəmiɣi 0103040601/13.

g.-miɣi gøzdəp bɑ g.-miɣi 0103040601/13.

gøzdy- “görünmek” **gøzd-, gøzdə-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-mis+də ɡeseɾ g.-mis də͡ɬɑ 0502020101/232.

gødʐ̬- “geçmek” Bkz. **geʂ-, geʰtʂ-, gøʂ-, gøʰʂ-.**

g.-əp Gəɬ g.-əp 0202030601/76.

gødʐ̬- “göç etmek, taşınmak” Bkz. **gøːʂ-, gøʂ-, gøʧ-, gøʰʤ-, gøʰʂ-, gyʂ-, gytʂ-, ɡøʂ-, ɡyʂ-, ɡydʐ̬-, ɣøʂ-.**

g.-ʉp g.-ʉp bɑɾʁɑ 0202020701/35.

gøʰːp “çok, kalabalık” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, g̠eʰp, g̠øʰp, g̠ixt, keʰp, k̠ẹp, k̠ẹʰp, k̠ixt.**

g. g. kəsɯnəŋ ə̠sgi 0202010501/05.

gøʰp “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gyβ, giːxt, giβ, giv, g̠eʰp, g̠øʰp, g̠ixt, keʰp, k̠ẹp, k̠ẹʰp, k̠ixt.**

g. aɬβat dimi g. də n͡a 0103030702/37, anəŋ ͡ɬa mi g. dro 0202020501/13, pərən Gaʰdʒeɬ g. də 0202010301/15, bəɬus boɬdor g. d̠ə 0202030604/01, g. ͡bie ʃiŋlia 0203020501/17, dixəs̠ ma g. d̠ə 0203020302/12, g. diɣẹ 0203010303/06, g. droː 0202030403/05, g. d̠ə 0203010701/10, g. kəsɯ ͡ɬa 0202030801/09, g. kəsɯɣi ͡ɬa aɬβat diβər də 0202030801/09, hrdi g. drə 0202010301/15, g. məɬe də 0103010502/24, g. nimi 0203020302/04, 0203020302/07(2), g. ʤɯlio 0203010701/15.

gøʰpdək “çoklu, çok olan”

g. uʰkus Goːj g. kəsɯ ͡ɬa 0202030802/36.

gøʰdər- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdur-, gøʰdʉr-, gøʰdyr-, gøʰd̠ər-, gøʰd̠ur-, gøʰd̠ʉr-, g̠øʰdur-.**

g.-ɣe har taʁnə g.-ɣe unuk gẹtɣẹn eː d̠ə 0203010301/53.

g.-əβaɬʁa aʰdən g.-əβaɬʁa 0202030902/55.

g.-ɣek eɣəm ͡bəʤin g.-ɣek 0203020402/17.

gøʰdur- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdər-, gøʰdʉr-, gøʰdyr-, gøʰd̠ər-, gøʰd̠ur-, gøʰd̠ʉr-, g̠øʰdur-.**

g.-uβaɬ uzunu g.-uβaɬ 0202010503/10, enẹ g.-uβaɬ 0202010503/11.

g.-ɣẹ sen ͡ɬa g.-ɣẹ 0202030605/147, g.-ɣẹ Gejɬaʁan ͡ẹr 0202030605/162, jan suŋukdə g.-ɣẹ 0202030605/164.

g.-ɣi aβasən g.-ɣi ͡ ɬa Gejɬaʁan ͡ ẹr 0202030605/145, uzunə g.-ɣi Gejɬa 0202030605/160, g.-ɣi Gejɬasa 0202030605/149.

g.-uβaɬʁa g.-uβaɬʁa ʤiaN bə dz̠ounəŋ suminəŋ ʃusg̠a eʰtgindi 0202010503/11.

gøʰdʉr- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdər-, gøʰdur-, gøʰdyr-, gøʰdyr-, gøʰd̠ər-, gøʰd̠ur-, gøʰd̠ur-, g̠øʰdur-.**

g.-uβ Goːzə g.-uβ 0202031101/16.

g.-ɣe dasdan g.-ɣe 0202020701/16.

g.-ɣẹ χar maNGənə g.-ɣẹ unuk ͡giɬɣẹn eː ʃə 0203010301/58.

g.-uβaɬʁa g.-uβaɬʁa barʁa ͡ ɬa 0202030902/53, sarəʁ quɬənnə g.-uβaɬʁa ͡ ɬa 0202030902/64.

gøʰdyr- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdər-, gøʰdur-, gøʰdʉr-, gøʰdyr-, gøʰd̠ər-, gøʰd̠ur-, gøʰd̠ur-, g̠øʰdur-.**

g.-p onu g.-p g̠arʁa 0203030102/21.

g.- baʰdz̠ə g.- ͡hanəʁag̠ ͡ eː də 0203030102/20.

g.-uβaɬʁa aːnə g.-uβaɬʁa 0203030102/03.

gøʰd̠ər- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdər-, gøʰdur-, gøʰdʉr-, gøʰdyr-, gøʰd̠ur-, gøʰd̠ʉr-, g̠øʰdur-.**

g.-ɣe jiɣənəŋgẹ g.-ɣe ͡ ɬa 0203020402/18.

g.-əβaɬʁa g.-əβaɬʁa ͡ ɬa ʒyɣe eʰdəp barʁan ͡ẹː d̠ə 0202030902/50.

g.-əsd̠ərɣe ʤemsegən qanəβaɬʁa g.-əsd̠ərɣe ͡ ɬa 0502020101/226.

g.-ɣẹn mərəs̠də g.-ɣẹn ͡ẹː d̠ə 0202010503/08.

gøʰḍuɾ- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdəɾ-, gøʰduɾ-, gøʰdu̱ɾ-, gøʰdyɾ-, gøʰḍəɾ-, gøʰḍu̱ɾ-.**

g.-up g.-up bɑɾʁɑ 0202030902/69.

g.-uβɑłʁɑ g.-uβɑłʁɑ ‿ɬɑ χɑːnnəŋ poɾɑNGɑ ɑɾʁɑn‿ẹː 0202030902/70, g.-uβɑłʁɑ mɑNGɑn‿eː də 0202030402/18, jɑɾmɑsən g.-uβɑłʁɑ ʒygẹ eʰʲtəp ḅɑɾʁɑndɑ‿ɬɑ 0202030902/82.

gøʰḍu̱ɾ- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdəɾ-, gøʰduɾ-, gøʰdu̱ɾ-, gøʰdyɾ-, gøʰḍəɾ-, gøʰḍuɾ-, g̱øʰduɾ-.**

g.-ɣe jysəŋgi g.-ɣe eʰdəp bɑɾʁɑn ẹ də 0202030902/88.

g.-uβɑłʁɑ mẹn g.-uβɑłʁɑ eʰdək gẹʰɬḍə 0202030902/52, mənə g.-uβɑłʁɑ 0202030902/53.

gøʰgut- “göstermek” Bkz. **gøʰgu̱t-, gøʰgud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-gẹn ɑʰt ə̆zẹɾnə g.-gẹn‿ẹː ḍəɾ 0202030403/10.

gøʰgu̱t- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-tsɑ‿ mənə βəɾ g.-tsɑ‿ɬɑ 0502020101/276.

g.-ge bəlisəkḍə βəɾ g.-ge 0502020101/289.

gøʰgud- < **gøʰgut-** “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-əp uzuŋgẹ g.-əp bẹɾ 0202030402/16, g.-əp bẹɾɣẹndi 0202030402/17.

gøʰg̱ut- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-gi g.-gi 0502020101/491.

g.-bẹɣẹ doʁuɾ kəsɯ‿ɬɑ k.-bẹɣẹ‿ɬɑ 0502020101/193.

gøʰg̱u̱d- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-əp ḍə bəlisəkḍə unduɾuk giɬɣẹ mɑ g.-əp ḍə 0502020101/336.

gøʰg̱u̱t- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-bise kəsɯɣi g.-bise 0502020101/430.

gøʰkəd- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰk̡ət-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-əp bɑɾ jəɬʈəs g.-əp bɑɾ‿eɾ 0203010502/08.

gøʰk̡ət- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ut-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-bis ḍəɾ qɑłɑʁɑ g.-bis ḍəɾ 0202030605/61.

gøʰk̡ut- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgu̱t-, gøʰg̱ud-, gøʰg̱ut-, gøʰg̱u̱d-, gøʰg̱u̱t-, gøʰkəd-, gøʰk̡ət-, g̱øʰgud-, g̱øʰkət-.**

g.-ḅis kəsɯɣi g.-ḅis nimi ḍəɾ 0202030605/64.

gøʰʂ- “göç etmek, eşya ile yola çıkmak” **gøːʂ-, gøʂ-, gøʧ-, gødʐ-, gøʰdʒ-, gyʂ-, gytʂ-, g̱øʂ-, g̱yʂ-, g̱ydʐ-, ɣøʂ-.**

g.-g̱əʂ g.-g̱əʂ‿ɬɑ 0202030605/14.

g.-ge g.-ge mɑNGɑn‿ẹɾ 0202030605/42.

gøʰʤ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːʂ-, gøʂ-, gødʐ̩-, gøʧ-, gøʰʂ-, gyʂ-, gytʂ-, gʉøʂ-, gʉyʂ-, gʉydʐ̩-, ɣøʂ-,**

g.-ɐɾʤi g.-ɐɾʤi osɑ 0202010901/74.

gøʰʤyɾ- “göçmesine yardım etmek” Bkz. **gødʒiɾ-, kødʒiɾ-.**

g.-ɣɐ̟ʂ jyeŋ g.-ɣɐ̟ʂ̍ gəni enɐ̟ jysuŋgi eʰtgərəp̚ b̥ɑɾp d̥ə 0502020101/137.

gøʰɾ- “görmek” Bkz. **gør-, gør-, gyɾ-.**

g.-dəm ɑndɑʁ gʉgʉən g.-dəm 0103010705/36, kʊːŋ g.-dəm 0103010705/38, kʊŋ g.-dəm 0103010705/39, oʰkʊŋ g.-dəm 0103010705/39, g.-dəm gørmeʰdəm 0502020101/348.

g.-d̥əm ʂɑzʉ̩dək g.-d̥əm 0103010705/39.

gøʰʂ- “(su) geçmek” Bkz. **geʂ-, geʰtʂ-, gøʂ-, gødʐ̩-.**

g.-əβ ɢəɬ g.-əβ 0502020101/284.

gøʰtʂəɾ- “(hayat) sürdürmek, (hayat) geçirmek”

g.-ɐ̟n kun g.-ɐ̟n 0202030402/47.

gʊɬ “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, guː, gu, gʉ, gʊɬ.**

g. g. ɬɑ 0202020201/06.

gʊːnzɯ “çaydanlık”

g. g. 0103010101/09.

guː “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, gu, gʉ.**

g. g. liutio søɣət 0102040301/06.

guːs “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːɻ̊us, uʰgʉːs, uʰgʉs, uʰkus, uʰɻ̊uːs, uʰɻ̊us, kus, ɻ̊us.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰɻ̊us.**

g. g. 0103020304/04.

g.+ə g.+ə jiʧ̍i mɑɴərɑsɢɑʂ izɐ̟ɾɣɐ̟ 0103040405/24.

guːjo < dzʉ̩jo Ç. “ağırlıklı, önemli” Bkz. **guɑjo, gujo, dzʉ̩jo.**

g. g. 0203011002/15.

gu “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː gʉ, gʊɬ.**

g.+nə “onu” g.+nə̄ nimi ɑːm ɐ̟tgədzɨ̞ joq do 0103010304/51.

gu Ç. “davul”

g. g. 0202030103/16(2), g. joq dəɾ 0202030104/02.

g.+nə g.+nə kəsɯ dujɬuβɑtɢɑ 0202030103/17.

guɑ Ç. “sebep”

g. ɑːzdəŋ g. mi 0203011002/20.

guɑfu Ç. “dul kadın”

g. g. əɾleʰd̥ə n̄ɑ 0103030901/14.

guɑl- < guɑɬɑ- Ç.+T. “asmak” Bkz. **guɑɬɑ-.**

g.-eɾdi χoŋ g.-eɾdi̯ ɬɑ 0203010502/05.

guɑɬɑ- Ç.+T. “takmak, asmak”Bkz. **guɑl-.**

g.-βəɾ də/d̥ə χɔɴ g.-βəɾ də 0202020701/56, sɐ̟dɐ̟ɾ ɢojʁɑ̯ ɬɑ g.-βəɾ d̥ə 0202020701/55.

g.-ʁɑ bəɾ χuŋ g.-ʁɑ 0102020303/31.

guɑɬɑ- Ç.+T. “kırmak, kazımak, tıraş etmek, sıyırmak” Bkz. **guɑɬə-.**

g.-βəɾ+də məndɑɢɑ g.-βəɾ də 0202030701/06.

g.- tuɬum g.- 0202030701/06.

g.-stsɑ̯ məndɑɢɑ g.-stsɑ̯ ɬɑ 0202030701/07.

g.-ɸutɢɑ guɑniendo udʒin g.-ɸutɢɑ 0203010503/02.

g.-ɸɑtɢɑ ʧyenbə g.-ɸɑtɢɑ 0202030701/07.

guɑłə- < guɑłɑ- Ç.+T. “kırmak, kazımak, sıyırmak” Bkz. **guɑłɑ-.**

g.-əβɑttsɑ g.-əβɑttsɑ͡ɬɑ 0202030701/07.

guɑn Ç. “memur, devletin adamı”

g. g. dɑɴnɑβɑłʁɑ 0203020203/25, g. də sɑ 0103030901/48.

guɑn Ç. “şapka, taç vs.” Bkz. **guan.**

g. g. deła^{h}d̥ə͡nɑ 0103010701/88, g. dełɑʁɑn jodɑ d̥ə͡ɾ nɑ 0103010701/102, g. dełɑʁɑn jodɑ 0103010701/117, g. dełɑχəʂ ͡eɾ 0103040401/48, g. dełɑsɑ 0103040401/49, 0103050101/43, g. dełɑʂ də sɑ 0103050101/04, g. deło: 0103030702/81, g. deło 0103050101/04, 0103050101/61, g. delio 0103030702/92.

guɑniendo < guɑliandaoÇ. “tıraş bıçağı”

g. g. udʒin 0203010503/02.

guɑndigə Ç. “idare eder, idare edermiş”

g. təumu g. 0203010301/43.

guɑndʒɑ Ç. “evdeki idareci, sorumlu”

g. guɑnɬɑmɑ g. 0203011002/08.

guɑndʒɛ̨n Ç. “artrit hastalığı” Bkz. **guandʒe:n, guandʒejen.**

g. g. ɑʁərʁɑ 0202010901/58.

guɑndʒin Ç. “önemli olan”

g. g. ʂɨ 0103050101/05.

guɑnɬɑmɑ Ç.+T. “idare eden (kişi)”

g.+ʁɑ g.+ʁɑ͡ɬɑ 0203010301/40.

guɑnɬɑ- Ç.+T. “kaşık vb. nesneyle içirmek”

g.-β ji:m g.-β 0202031101/17.

guɑnɬɑ- Ç.+T. “ilgilenmek” Bkz. **guɑnnɑ:-, guɑnnɑ-, guɑnnə-, guanɬɑ-, guannɑ-.**

g.-p d̥ɑɾ kəŋ g.-p d̥ɑ͡ɾ e: 0203011002/18, kəm g.-p d̥ɑ͡ɾ e: 0203011002/21.

g.-ʁɑq g.-ʁɑq mi d̥ə 0203011002/09.

guɑnɬɑmɑ Ç. “ilgilenen (kişi), idare eden (kişi)”

g. g. guɑndʒɑ 0203011002/08.

guɑn mɑ Ç. “hükümete vergi olarak verilecek at”

g. g. dʒiołɑp bɑ͡ɾ e:͡ də 0103030901/48.

guɑnmɑłəʁ Ç.+T. “vergi olarak verilen at”

g. g. βołʁe:j 0103010701/136.

guɑnməŋ < dzɻuɑnməŋ Ç. “ayrıca, özellikle” Bkz. **guanməŋ, dzɻuɑnməŋ.**

g. g. 0202030802/32, g. bəɾ kɑdʒałəq 0202010701/16.

guɑnnɑ:- Ç.+T. “ilgilenmek, idare etmek” Bkz. **guɑnɬɑ-, guɑnnɑ-, guɑnnə-, guanɬɑ-, guannɑ-.**

g.-βəɾ ʄə peɣ dɑ^{h}ɢ̥ə g.-βəɾ ʄə͡ʂɨ 0202010701/18.

guɑnnɑ- Ç.+T. “ilgilenmek” Bkz. **guɑnɬɑ-, guɑnnɑ:-, guɑnnə-, guanɬɑ-, guannɑ-.**

g.-mɑ g.-mɑ dit də 0103040301/30.

guɑnnə- < guɑnnɑ- Ç.+T. “ilgilenmek” Bkz. **guɑnɬɑ-, guɑnnɑ:-, guɑnnɑ-, guanɬɑ-, guannɑ-.**

g.-β joq d̥ə g.-β joq d̥ə 0103040301/30.

guɑnnien Ç. “kavram, düşünce”

g. ʤuŋʤionəŋ g. 0202020501/40.

guɑnʃinni- Ç.+T. “ilgilenmek” Bkz. **guanʃiŋnɑ-.**

g.-min+ḍə g.-min ḍə 0103010602/16.

guɑntse Ç. “tabut”

g. g. etge 0203020402/21, 0203020402/23.

guɑntʂiałɑ- Ç.+T. “uygulamak”

g.-ʁɑndɑ ʃibəj ʤi χujinə g.-ʁɑndɑ 0103010303/24.

guɑɴ Ç. “sadece” Bkz. **guaŋ.**

g. g. 0202030701/09(2), 0203020501/18, 0502020101/302, g. ɑq dɑs ʈusəp 0103040303/06, g. oŋʂəʁɑ͡ łɑ 0202010901/17, g. imsɑq sɑrəʁ͡ ɔʰdən 0202030307/05, g. o sɑrəʁ ͡ɔʰdə͡n łɑ mał velaβər də ͡nɑ 0202030307/07, g. bər tuŋtuŋzɯ də ͡nɑ 0202020701/11, g. bər tʂɑβəri dimi 0202030801/07, g. ͡łɑ 0103030802/06, 0203020202/10, g. mɑnən 0103010305/09, g. mien də 0103050102/34, g. jɑɴʤa ʤiu tuŋʃiŋ bətuɴχu mɑ 0202010701/06.

guɑɴχuɑ Ç. “*Guanghua*, yer adı”

g. g. 0202010101/02, 0202010301/14, bəz g. ʂɨ jigə bułuo 0202030802/32, g. tsuŋ 0202010703/30, χoɴβɑnnə g. jɑq 0202010703/30.

g.+nəŋ g.+nəŋ də 0202030403/01, g.+nəŋ dumɑn də 0202030403/01.

g.+dɑ g.+dɑ ɑβɑgɑ dəleɣe 0202030403/02, g.+dɑ mɑ əŋgar sʉz łarɛtbẹ: 0202010301/15.

guɑɴłɑ- < dʐuɑɴłɑ- Ç.+T. “koymak, doldurmak” **dʐoŋn-, dʐoŋnɑ-, dʐoŋnə-, dʐʊŋnə-, dʐʊŋnɑ-, dʐuɑɴnɑ-, dʐuŋnɑ-.**

g.-ʁə+ḍə kuezɯ iʤin g.-ʁə ḍə 0203010801/02.

guɑɴʤɯ < dʐuɑŋʤɯ Ç. “katlı ev”

g. g. ʃiułɑʁɑ 0203020402/19, ʂɨkə sɯŋ g. 0203020402/19.

guɑʧy Ç. “eski zaman, geçmiş” Bkz. **goʧy, guoʧy, guʧy.**

g.+dɑ g.+dɑ͡ łɑ 0203020203/01.

guɑjo < dʐujo Ç. “ağırlıklı olarak, genelde” Bkz. **gu:jo, gujo, dʐujo.**

g. g.͡ łɑ ɑndɑʁ ɑtłar sɑłʁɑq nimi ḍə 0203020202/06.

guɑzɯ Ç. “ceket, mont”

g. don g. 0102020304/07, don g. gizẹrnəŋ 0103030702/62, doŋ g. 0103010601/57,

g.+sən don g.+sən gẹʰḍərse 0103030702/75, don g.+sən gixdərə̆p də 0103030702/82, don g.+sən gixḍərse 0103040401/55.

guadienzɯ Ç. “tutacak, tencerenin kulağından tutulduğunda elin yanmasını engellemek için kullanılan bez parçası” Bkz. **guadinzɯ.**

g. g. 0202030301/12.

guadinzɯ Ç. “tutacak, tencerenin kulağından tutulduğunda elin yanmasını engellemek için kullanılan bez parçası” Bkz. **guadienzɯ.**

g. g. 0202030301/15.

gualia ʧi Ç. “küsmüş”

g. bøzʉk eʰłʤi g. 0202030901/04.

guałə- < **guałɑ-** Ç.+T. “kazı yapmak, temizlemek”

g.-ɸutɢɑʂ ɑːɢəβ g.-ɸutɢɑʂ͡ łɑ 0103010306/23.

guan Ç. “şapka vs.” Bkz. **guɑn.**

g. g. dełɑʂ ḍə 0103030702/72.

guandʒeːn Ç. “artrit hastalığı” Bkz. **guɑndʒẹn, guandʒejen.**

g. g. boʁɑndɑ͡ɬɑ 0103010501/07.

guandʒejen Ç“artrit hastalığı” Bkz. **guɑndʒẹn, guandʒeːn.**

g. g. 0202020301/07, g. dzɻɬɑsɑ͡ɬɑ 0103010501/08, g. dzɻɬəβ də 0103010501/12.

guanɬɑ- Ç.+T. “ilgilenmek, karışmak” Bkz. **guɑnɬɑ-, guɑnnɑː-, guɑnnɑ-, guɑnnə-, guannɑ-. g.-βʁej** jynə g.-βʁej 0502020101/195.

g.-ʁəməs eɾ mẹŋ g.-ʁəməs͡ eɾ 0202030605/67.

guanməŋ < dzɻuɑnməŋ Ç. “ayrıca, özellikle” Bkz. **guɑnməŋ, dzɻuɑnməŋ.**

g. g. 0502020101/170, 0502020101/176, 0502020101/304, g. məndɑɢəβ͡ ɬɑ 0502020101/176.

guannɑ- Ç.+T. “ilgilenmek, idare etmek” Bkz. **guɑnɬɑ-, guɑnnɑː-, guɑnnɑ-, guɑnnə-, guanɬɑ-.**

g.-βəɾ ʄə peɣ g.-βəɾ ʄə ʂi 0202010703/32.

g.-ʁɑ g.-ʁɑ jɑdɑp ḍə 0502020101/07.

g.-β joq ḍo bəzdəŋ peɣ g.-β joq ḍo 0202010703/31.

guanʃiŋnɑ- Ç.+T. “ilgilenmek, ilgi göstermek” Bkz. **guɑnʃinni-.**

g.-ʁɑ ɑn͡ əʁołnə g.-ʁɑ 0502020101/138.

guaŋ “sadece” Bkz. **guɑɴ.**

g. g. jɑɴqədʑɑ bəłɣẹ 0502020101/386.

gue Ç. “acayip, çok, fazla” Bkz. **oj, gyj.**

g. g. ɑsəɾəβ joq ḍə͡ nɑ 0203010302/08, g. uzɑq bołʁəmes də 0502020101/153, g. qɑjɑq ɑłəβ joq do 0103010306/16, g. dʒiaɴdʒiu jɔq do 0202020701/07, g. nimi 0202010301/03(2), 0202010301/04, 0202010301/05(2), 0202010301/11, 0202020501/08, 0202020501/51, 0202020501/73, 0202020501/88, 0202030601/10, 0202030604/48, 0202030604/56, 0202030604/61, 0202030604/62, 0202030605/79, 0202030605/88, 0202030605/104, 0202030605/116, 0202030605/125, 0202030605/159, 0202030801/24, 0202030902/11, 0202030902/14, 0202030902/100, 0203020201/22(2), 0203020203/20(2), 0203020203/25, 0203020302/07, 0502020101/151, 0502020101/378, g. nimi pəʁtʂi mɑ bɑɾ͡ ẹɾ 0202020401/10, g. nimi bołəs 0203020501/05, g. nimi diɣe də͡ nɑ 0202030301/20, g. nimi fanjiłəβɑtḅin ḍro 0202031202/22, g. nimi godʒi nimi də 0202030101/11, g. nimi ɣep droː 0202030103/10, g. nimi͡ ɬɑ 0202020501/02, 0202030802/27, 0203020203/20, g. nimi jɑłdɑł 0202031101/11, g. niminəŋ 0202030902/10, g. sudʒiɣłəɣ nimiɾ 0202010503/02, g. sut jejmɑs 0103010306/12.

guedɑnn < guedɑnnɑ- Ç.+T. “abartmak, şaka yapmak” Bkz. **guedɑnnə-.**

g.-o g.-o diuː də 0103050101/46.

guedɑnnə- < guedɑnnɑ- Ç.+T. “abartmak, şaka yapmak” Bkz. **guedɑnn-.**

g.-β g.-β ojnɑsɢɑq 0103050101/53.

gueʁə- < gujoł ɢəł- Ç. “fazlasıyla yapmak”

g.-p g.-p bəɾ ʃiaɴʃiŋnɑʁɑ ͡ɬɑ 0502020101/333, g.-p bəɾ ʃiaɴʃiŋnɑp ḍo 0502020101/334.

guofəŋ Ç. “fazlasıyla”

g. g.͡ɬɑ ʄus ołuɾʁɑn nimi ḍəɾ 0202030605/45.

guo χuetʂiŋ Ç. “kişi adı”

g.+nəŋ g.+nəŋ səŋnəs ḍə 0103030801/06.

guodʒa Ç. “ülke, devlet” Bkz. **guodʒia.**

g. g. 0502020101/246, ʃio g. usdaʁa 0502020101/05.

g.+nə g.+nə usdaʁa 0502020101/04.

g.+ʁa g.+ʁa βarsa 0502020101/316.

guodʒenmiŋ Ç. “*Guo Jianming*, kişi adı”

g. g. dzi̯iɬa 0103010602/20.

guoɬ- < guoɬa- Ç.+T. “(bayram) geçirmek” Bkz. **goɬ-, goɬa-, guoɬa-, guoɬə-, guoɬu-.**

g.-oʁandi aG̑ ej g.-oʁandi 0103030702/100.

guoɬa- Ç.+T. “geçinmek, (hayat) sürdürmek, (bayram) geçirmek” Bkz. **goɬ-, goɬa-, guoɬ-, guoɬə-, guoɬu-.**

g.-χəʂ ʃə kun g.-χəʂ ʃə 0202010702/10.

g.-ʁan piŋtʂaN ʂiNχuo g.-ʁan 0202030902/131, ʂiɡəsə g.-ʁan ẹ: də 0202030902/22.

g.-ʁanda aGe: g.-ʁanda 0202020501/07, ʂiɡisə g.-ʁanda 0202030902/29.

guoɬaɬ- Ç.+T. “kendine gelmek, geçmek”

g.-mas eɾ jiχa g.-mas eɾ 0103040403/31.

guoɬə- < guoɬa- Ç.+T. “geçirmek, anmak” Bkz. **goɬ-, goɬa-, guoɬ-, guoɬa-, guoɬu-.**

g.-β ḍə ʧiʧi swʂi dʒiutien g.-β ḍə 0103050102/20, g.-β ḍə 0103050102/21.

guoɬu- < guoɬa- Ç.+T. “geçinmek, (hayat) sürdürmek” Bkz. **goɬ-, goɬa-, guoɬ-, guoɬa-, guoɬə-.**

g.-β kunnə g.-β ɬa 0103030201/28.

guodʒe Ç. “bayram geçirmek”

g. g. 0103050101/52.

guodʒezi̯ Ç. “bayram geçirmek”

g.+da g.+da 0103050101/52.

guodʒia Ç. “ülke, devlet” Bkz. **guodʒa.**

g. g. nəɣəɬɣe 0203020201/19.

guominŋdaN Ç. “Miliyetçi Parti”

g. g. əɬəɣdigə 0103030901/48.

guozɻan Ç. “tahmin edildiği gibi”

g. g. 0202030605/89.

guodzi̯ia Ç. “(bayram) geçiriyor”

g. g. jitʂaN nien 0202020501/34.

guoʧy Ç. “geçmiş, eski zaman” Bkz. **guaʧy, goʧy, guʧy.**

g. g. 0103010304/22, 0103010304/67, 0103010305/03, 0103010305/08, 0103010305/12, 0103010305/21, 0103010305/28, 0103010305/48, 0103010305/62, 0103010305/74, 0103030701/05, 0103030702/98, 0103030702/104, 0103030702/107, 0201010102/14, 0203010702/40, 0203010702/47, 0203010702/57, g. a:ʁərsa 0103010501/01, g. o duɣdi 0203010702/23, g. fədzɻuaNleɾɣẹ 0203010701/05, g. məsdəŋ bə manəmnə 0203010702/46, g. mẹn ʤuŋ andaʁ saGəni dəɾ 0203010701/14, g. ni: diβəɾ nisdaGa 0203010702/43, g. o͡ sa sa 0103010101/01, g. bə niɣe məndaʁ diʂ ḍə ʃise 0103030701/05, g. bəzdəŋ ogaŋ diuma͡ ɬa 0103050101/51, g. Gəz diadək ͡gi:ndi 0103050401/09, g. ʒyŋən aɬəβ bozGa gizo: 0103030702/103, g. ͡ɬa 0103050102/06, 0202030901/25, 0203030101/10, g. məs bə niɣəɬo də dioɾ 0103030702/98, g. naGə oɬ sẹdẹɾ Goj 0202020701/55, g. sa͡ ɬa 0103050301/12, g. jiβ joq dəɾ 0203030101/18.

g.+nəŋ g.+nəŋ gẹzgənə 0203010701/09, g.+nəŋ go daχadan gẹɬɣẹn kəsɯ ḍro 0203020601/36.

g.+nəŋgə g.+nəŋgə sɯvubəj nienʃien gẹzgə 0203010702/21.

g.+dɑ g.+dɑ 0103030802/01, 0202010501/16, 0202030901/05, g.+dɑ bə qɑr kəsɯ øɬq͡ qasɑ͡ ja 0103020304/32, g.+dɑ kəsɯ kəsɯ ʃiŋʃi ʃiŋʃiɪɣɑ͡ ɬɑ ɢəz βerəβ də 0103010305/02, g.+dɑ͡ ɬɑ 0203010702/03, g.+dɑ məsdəɴ qɑːr kəsɯler ɬɑ jiβ joq ʝə 0203030101/18.

g.+də g.+də͡ ɬɑ 0202030901/23.

g.+dɑgə g.+dɑgə məɬɑɬɑr 0103040601/07.

g.+gə g.+gə 0103030901/12, 0103050102/33, g.+gə o fɑ mɑ jen də 0103030901/48, g.+gə bə ʃidzi̯ χadzi̯dan giɣiş ja͡ 0103020304/34, g.+gə də 0103030901/35, g.+gə kəsə ɬɑ͡ 0103010302/18, g.+gə kəsə ʝisẹ 0103010304/14, g.+gə kəsernəŋ 0103030901/20, g.+gə kəsɯ ɬɑ͡ 0103010305/34, g.+gə kəsɯɣi 0103010304/63, g.+gə kəsɯ͡ ɬɑ 0103010304/61, g.+gə͡ ɬɑ 0103050101/54, g.+gə məzdəŋ niɣənə͡ ɬɑ 0103010305/58, məzdəŋ g.+gə ɑʰs d̥ɑχgə χoɴχuo də 0103010305/88.

g.+gu g.+gu o͡ːɬ͡ sɑ 0103050102/01, g.+gu məzdəŋ bə niɣə ʝise͡ ɬɑ 0103050102/19, g.+gu o ʤuŋşiułɑʁɑn d̥ɑʰgə dɑnʤin niɣə də 0103010305/47, g.+gu osɑ 0202031202/03, g.+gu qɑr kəsɯɬɑr 0103030901/01.

g.+g̊ə g.+g̊ə 0103030901/56, 0103050102/08, g.+g̊ə ʊ məɬɑ 0202020301/01, g.+g̊ə oɬ nimi 0202020301/02, g.+g̊ə o kəsɯler də ͡nɑ 0202020301/03, g.+g̊ə ͡ɬɑ 0202031101/32.

guotşiŋ Ç. “aşama, süreç”

g.+nə jiodə g.+nə mẹn unduq qɑp d̥ə 0103030802/28.

guojiŋtşɑɴʤɯ Ç. “devlet işleten fabrikası”

g. g. 0203020101/02, g. tşiŋliɬɑp bɑr͡ e 0203020101/01.

guodzanjyen Ç. “*Guo zhanyuan*, kişi adı”

g. g. diɣik 0103010503/08.

gudəɬ Ç? “top?”

g. dzɑɬɑ g. 0103020301/16, g. qɑʰɬd̥e 0103020301/17.

gudər Ç. “kum tepesi” Bkz. **gudər.**

g. g.͡ ɑşgɑ 0102040301/08, g.͡ βɑşgɑ 0102040301/07.

g.+nəŋ g.+nəŋ bɑşgɑ 0103010705/46, g.+nəŋ bɑşdɑ 0103010705/46.

g.+ɣi g.+ɣi diadi də 0102040301/08.

gudər Ç. “kum tepesi” Bkz. **gudər.**

g. o g. 0103010705/46, bə g. 0103010705/46.

gudej Ç. “geçmiş, eski tarih”

g.+dɑ g.+dɑ 0103020302/01.

gudiŋnɑmɑ Ç.+T. “sabitleme (nesne)”

g. ɑnə g. d̥ə 0202020201/06.

guɣẹ “teyze, yaşça büyük olan kadına saygılı seslenme biçimi” Bkz. **guɣi.**

g.+leɾ g.+leɾ 0202020501/70.

guɣi “teyze, yaşça büyük kadına saygılı sesleme biçimi” Bkz. **guɣi.**

g. ẹnẹ bər g. dɑʰpgɑ͡ ɬɑ 0202030901/20, g. βoɬmɑ 0202031202/29.

g.+ɣi g.+ɣi bejʤilip bɑr͡ eɾ 0202020501/24.

g.+m g.+m sɑːj ɑjtsoː 0102020301/22.

g.+n g.+n nɑʁo jerɬɑʁɑq 0103050301/23.

g.+ŋnə g.+ŋnə qəgərmɑs oɾmi də 0103010302/21.

g.+sə ɑdzɻɑnəŋ g.+sə ḍə 0202030901/20, g.+sə 0102020303/40.

g.+leɾ g.+leɾ͡ɬɑ 0103010305/73.

guχuj Ç. “kemik külü”

g.+sən g.+sən dəleɣəliaʁɑ 0103040301/25.

gudʒẹr “zor, güç” Bkz. **gudʒir.**

g. g. dəɾ 0103040403/29.

gudʒir “zor, güç” Bkz. **gudʒẹr.**

g. g. dəɾ nɑ 0103010701/27, g. də͡nɑ 0103010701/40, g. də dise 0103010701/41, g. vɔχəş ḍə 0103040403/51.

gudʒiu ʤɯmẹ Ç. “dayı, hala çocuğu/kardeşi”

g. g. 0103010305/05.

gułɑ- Ç.+T. “merak etmek, düşünmek, dikkate almak”

g.-mɑsɑ ølɛrnə g.-mɑsɑ 0502020101/260.

gumə:s “gümüş” Bkz. **gəməs, gumə:s, gumu:s, gumus.** Ayrıca Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

g. ɑk g. jimseɾʁɑ: 0102020301/07.

gumə:s “gümüş” Bkz. **gəməs, gumə:s, gumu:s, gumus.** Ayrıca Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

g. g. ɑj 0202030605/22, 0202030605/24, ɑʰɬdəŋ g. 0502020101/500, g. ej 0202030605/28, g. ej ͡ɬɑ 0202030605/30, g. oʰq jɑ 0502020101/475, g. idʒin 0203010702/52, bəɾmẹsə g. 0502020101/440, g. kegdi 0202030605/25, g. ʛəɬəş 0502020101/482, hɑɬdəŋ g. 0103020302/01, g. niɣə ḍə 0502020101/433, g. suɾuq 0202030601/32, g. jodɑ 0103030203/16.

g.+dəŋ g.+dəŋ ʉzeɣe 0203010702/55.

g.+də ɑʰɬdəŋ g.+də ṣukdio 0103010601/37.

g.+ḍə ɑʰɬdəŋ g.+ḍə ṣɨkdə 0202030601/23.

gumu:s “gümüş” Bkz. **gəməs, gumə:s, gumus.** Ayrıca Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

g. ɑk g. jimseɾʁɑ: 0103020301/04, ɑk g. jin͡seɾɣe: 0103020403/04.

gumus “gümüş” Bkz. **gəməs, gumə:s, gumus, gumu:s.** Ayrıca Bkz. **ɑk gumə:s, ɑk gumu:s, ɑk gumus.**

g. ɑʰɬdəŋ g. 0202030604/19, 0202030604/20(2), 0202030604/26, 0202030604/34, g. ɔχq jɑ 0502020101/420, g. ɔʰq jɑ ʊdʒin 0502020101/421, g. ɔʰq jɑnə 0502020101/422, g. qɑɬqɑ 0202031202/27, g. qɔNGəɾɑʁə 0202030104/05(2), g. ʛəmdɑn 0202031202/37(2), g. tɑʁ 0202031202/37.

g.+də ɑʰɬdəŋ g.+də jimsɑʁɑ 0502020101/334, g.+də sen bəɬxəş͡e: 0202030104/05.

g.+gi ɑk g.+gi boʁɑn e: də 0103020302/04.

gunɑ < **gu+ɑnɑ** Ç.+T. “hala, genç veya orta yaştaki kadına saygılı seslenme biçimi” Bkz. **guna. g.** g. βoɬmɑ 0202031202/29.

g.+m g.+m 0102020301/25.

g.+ɴ desəkdzɻ g.+N 0103050101/40, diɣətdzɻ g.+N 0103010302/18, diɣətdzɻ g.+N͡ɬɑ 0103010302/20, diɣətdzɻ g.+N ͡ɬɑ 0103010305/53, ɢɔNəɾɑʰt g.+N də ͡nɑ 0103030202/13.

g.+ŋ g.+ŋ git də͡nɑ 0103030202/02.

g.+ɴnəŋ desəkdzɻ g.+Nnəŋ mo ɬɑ tşɑ mɑ͡βəɾ kuşdəɣ osɑ 0103050101/41.

g.+ɴnə diɣətdzɻ g.+ɴnə 0103010302/18, diɣətdzɻ g.+ɴnə͡ɬɑ 0103010302/19, diŋ jɑχʂ bəɾ g.+ɴnə ɑɬʁɑn eː də 0103010705/17, g.+ɴnə qəɢəɾʁɑq mi ḍə 0103010302/21.

g.+ɴGɑ diːdzɻ g.+ɴGɑ tutɢɑG͡ẹː də͡nɑ 0103030203/45.

g.+ŋgədi tʂɨŋʤa g.+ŋgədi 0103050101/06.

g.+ɴnɑɾ g.+ɴnɑɾ 0103050201/20.

g.+ɴnɑɾə g.+ɴnɑɾə βɑɾʁɑ͡ɬɑ 0103050201/27.

g.+səː g.+səː 0102020303/29.

g.+sə g.+sə 0502020101/170, g.+sə dəɾ 0502020101/170, 0502020101/173, geseɾnəŋ g.+sə 0502020101/236, g.+sə͡ɬɑ 0502020101/194, g.+sə mi 0102020303/40.

g.+ɴsə dik kise kəsə g.+ɴsə oʂ ḍə 0103050102/08.

g.+ɴə sẹŋ g.+ɴə də 0103010305/40.

guna < **gu+ɑnɑ** Ç.+T. “hala” Bkz, **gunɑ.**

g.+ɴnəŋ g.+ɴnəŋ niɣə ḍə 0102040301/09.

guŋmiʤamo T “kişi adı, Geser’in gök üzerindeki annesinin adı”

g. g. 0502020101/170.

guŋʃioʂia Ç. “pazarlama kooperatifi”

g.+dɑ lienχua g.+dɑ ołuɾoʁɑn 0103010303/14.

guŋ tʂɑn dɑɴ Ç. “Komünist Partisi”

g. g. 0103010303/32.

goŋ Ç. “*kong*, *kongfu*, yetenek” Bkz. **goŋfu.**

g.+nə g.+nə məɴɑ tusuβ͡ɬɑ 0502020101/177.

g.+ə g.+ə hɑɾɑʁəməs ḍə 0502020101/204.

g.+ən g.+ən lienliβɑɬʁɑ 0502020101/215.

goŋfu Ç. “*kongfu*” Bkz. **goŋ.**

g.+leɾ əɾʤaŋnɑmɑ g.+leɾ 0502020101/185.

guŋɬo Ç. “emek, katkı”

g. g. mɑ dəɾə 0502020101/494.

guŋsɯ χəjiŋ Ç. “yarı devlet yarı özel işteme”

g. g. ʤienlip ḍɾo 0203020601/09, g. ʤienniɣindi͡ɬɑ 0203020601/10, g. mutʂɑɴ 0203020601/22, 0203020601/34, 0203020601/50, g. mutʂɑɴGɑ͡ɬɑ 0203020601/34.

guŋʃi Ç. “tebrik”

g. g. nimi 0103030202/04.

guŋʃien Ç. “katkı, iyilik”

g. sen mɑ͡βəɾ g. boɬʁeːj 0103010701/140.

guŋʃien Ç. “eşek derisinden yapılmış ip, genelde eyer dikmek için kullanılır”

g. g. 0202020702/16, g. bəʤin jɑmɑβəɾ də 0202020702/13, g. di ḍə͡ nɑ 0202020702/16, g. jɔːɢ ḍə 0202020702/18, g. məjiu 0202020702/18.

guŋʂɑʤiŋ Ç. “*Zhongshajing*, yer adı”

g.+dɑ g.+dɑ͡βəɾ qɑm eʰɬdzɻ dip bəɾ 0103030802/30, g.+dɑ ḍɑʰGə bəɾ jeʰɬdzɻ βɑɾ 0103030802/33.

guŋjy Ç. “apartman”

g.+dɑ g.+dɑ͡ɬɑ 0201010102/06.

guŋji dejfə < dzɻuŋji dejfə Ç. “Çin geleneksel tıbbı ile tedavi eden doktor”

g. g. mɑ joq ḍəɾ 0202010901/56.

g.+ʁɑ g.+ʁɑ 0202010901/48.

guŋʤuo Ç. “iş; uğraşma, ikna etme”
g.+ʤɑn g.+ʤɑn͡ b̥əsɑ 0103050301/01.
guŋʤɯ Ç. “maaş, ücret”
g. məs d̥ise͡ ɬɑ g.͡ e: 0202030802/48.
guŋzʲəŋ Ç. “resmî iş, toplum işi, devlet işi”
g. g. suɑnɬɑp bɑɾ͡ e: 0203011002/12.
guŋzʲəŋ Ç. “işçi”
g. g. dɑɴnɑʁɑ 0203020601/58, g. dɑɴnɑʁɑndɑ 0203020601/60, dzʲoʂiuχɑdi g. ɑ 0203020601/52.
goudzʲu Ç. “prenses”
g. g. də 0203010702/03.
g.+leɾnəŋ χujχu g.+leɾnəŋ g͡ e̞:zgə 0203010702/21.
goɴʁɑn miŋʤiŋ Ç. “sivil polis”
g. g. d̥əɾ 0202030605/118.
guɾəm “sūtra” Bkz. **guɾum.**
g. g. oŋʂətqɑq 0202010703/26, g. oŋʂəttsɑ ͡ɬɑ 0202010703/27, g. ɔŋʂətqəʂ d̥ə 0202010703/25.
guɾum “sūtra” **guɾəm.**
g. g. ɑjəβəɾ dɾo 0202010703/23, g. ͡ɑjχəʂ 0103040405/04, g. edəβəɾ do 0202010901/11, g. oŋʂətqəʂ d̥ə 0202010703/24, g. dimi ͡ɬɑ 0202010703/24, ni g. ͡ɑjχəʂ 0103040405/04.
guʂɨ Ç. “masal, hikâye, rivayet”
g. g. je məjo ej 0202010301/03.
guʂɨ Ç. “hükümetten gelen duyuru”
g.+nə qɑ:nnəŋ g.+nə keɣəɾ 0202030301/16, 0202030301/19, qɑnnəŋ g.+nə keɣəɾ 0202030301/19.
guʧy “geçmiş, eski zaman” Bkz. **goʧy, guɑʧy, guoʧy.**
g.+dɑ g.+dɑ ʂɨgə toɾ mɑnəɴ qɑnəβ do 0103010305/06.
gutʂəŋ Ç. “harabe, eski dönemlere ait şehir kalıntısı”
g. βəɾ g. dəɾə 0202030103/04.
g.+ə g.+ə͡ ɬɑ 0202030103/04.
gujo < **dzʯujo** Ç. “önemli” Bkz. **guɑjo, guːjo, dzʯujo.**
g. g. 0202030801/04, g. βoɬəs 0202010702/08, g. də e̞: də͡ nɑ 0103010601/34, g. də͡ e̞: də͡ nɑ 0103010601/38, g.͡ ɬɑ 0103030201/14, 0202030801/17.
gujoq “olmaz” Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔɬjoq, gɔɬjɔq, ɢɔjɔq.**
g. g. dəɾ 0103010701/55, g. d̥ə 0502020101/174, 0502020101/308, 0502020101/334, 0502020101/457.
guji < guje Ç. “*guje* orta yaştaki erkeklere seslenme biçimi, erkekler için de kullanılır.”
g.+n g.+n diβ 0103040403/59.
gujiɬɑ- < dzʯujiɬɑ- Ç.+T. “dikkat etmek, dikkate almak”
g.-min dəɾ g.-min dəɾ͡ nɑ 0203020302/04.
gujʧi Ç. “acayip, ilginç” Bkz. **gyjʧi.**
g. g. ɑndɑʁ mi 0203020402/16, g. pəd̥ək bəɬɣik nimi dəɾ 0203020402/02, g. jɑʰʂə kəsə͡ e: 0203020402/11, 0203020402/13, g. jɑʰʂə kəsə͡ eɾ 0203020402/16.
guz “güz, son bahar”
g.+gə g.+gə͡ uʰɾtɢɑ mɑɴqəʂ d̥ə 0202031101/20, g.+gə͡ juʰɾtɢɑ 0202031101/20.

guzəː < guzəɣə “güvey, damat” Bkz. **guzɐ̣ɣə, guziː, guziːɣə, guziɣə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.**

g.+ɣeː g.+ɣeː guɑn delio 0103030702/92.

guzək “dokuma tezgâh parçası, tezgâh üzerinde çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısım” Bkz. **guzəɣ, guzuk, guzuɣ.**

g. g. 0202020302/04, g. tutɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020302/04, g. tutɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020302/04,

guzəɣ “dokuma tezgâh parçası, tezgâhın üzerinde çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısım” Bkz. **guzək, guzuk, guzuɣ.**

g. g. 0202020201/06, g. diɣek nimi də 0202020201/05.

g.+ənə g.+ənə 0202020702/25.

g.+leɾnə g.+leɾnə bəɾ tutɢɑ 0202020702/28.

guzu “üzerinden; ile” Bkz. **quzə, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

g. sɑʐ kɑɴ͡g. fəkkiaʰḍə 0202030902/126.

guzuk “dokuma tezgâh parçası, tezgâhın ortasında çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısım” Bkz. **guzək, guzək, guzuɣ.**

g. g. tuḍuβ şiḍɑsɑ͡ɬɑ 0203010501/09, g. tutɢɑ͡ɬɑ 0203010501/10.

guzuɣ “dokuma tezgâh parçası, tezgâhın üzerinde çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısım” Bkz. **guzək, guzəɣ, guzuk.**

g. g. tutbɑ 0202020702/21, 0202020702/22, g. tutḍi 0202020702/23, g. tutɢɑq 0202020201/01, g. tutɢɑɢ͡eː 0202020702/25.

g.+un g.+un tuduβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202020201/03, g.+un tuduβɑɬʁɑ 0202020201/03.

guzɐ̣ɣə “güvey, damat, koca” Bkz. **guzəː, guziː, guziːɣə, guzixə, guziɣə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.** Ayrıca Bkz. **ɢəz guzɐ̣ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə, ɢəzəʁə.**

g.+nə ɢəz g.+nə βəɾ guɑn deɬaʰḍə͡nɑ 0103010701/88, ɢəz g.+nə guɑn deɬɑʁɑn 0103010701/102.

guziː < guziɣə “güvey, koca” Bkz. **guzəː, guzɐ̣ɣə, guziːɣə, guzixə, guziɣə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.** Ayrıca Bkz. **ɢəz guzɐ̣ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə, ɢəzəʁə.**

g.+sə g.+sə͡lɑ 0102020303/36.

guziːɣə “güvey, damat” Bkz. **guzəː, guzɐ̣ɣə, guziː, guzixə, guziɣə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.** Ayrıca Bkz. **ɢəz guzɐ̣ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə, ɢəzəʁə.**

g. g. jodɑ ʧ́ygə 0102020303/47.

guzixə “güvey, koca” Bkz. **guzəː, guzɐ̣ɣə, guziː, guziːɣə, guziɣə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.** Ayrıca Bkz. **ɢəz guzɐ̣ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə, ɢəzəʁə.**

g.+sə ɑmmejχuɑnəŋ g.+sə 0203020201/01.

guziɣə “güvey, damat, koca” Bkz. **guzəː, guzɐ̣ɣə, guziː, guziːɣə, guzixə, guziɣ̆ə, ɢuziɣə.** Ayrıca Bkz. **ɢəz guzɐ̣ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə, ɢəzəʁə.**

g. ɢəz g. bə jodɑsən biliβɑɬsɑ 0103010701/133, ɢəz g.͡ɬɑ 0103050101/43.

g.+nəŋ g.+nəŋ baʰdʐɐ̣ɴɢɑ 0102020304/13.

g.+nə uzunəŋ g.+nə dɐ̣lik gilin 0202030605/123, g.+nə guɑn deło: jozəp də 0103030702/81, ɢəz g.+nə guɑn deɬaʁɑn jodɑ 0103010701/117, ɢəz g.+nə guɑn deɬɑsɑ 0103050101/43, ɢəz g.+nə guɑn deło 0103050101/61, ɢəz g.+nə jɑɴə ɢəzdə əɾletge 0103050101/04, jɑɴə g.+nə əɾledəβ də 0103050101/57.

g.+ɣe jɑɴə g.+ɣe quɾən qusɑndəɾsɑ 0103030702/73.

g.+ɣɐ̣ g.+ɣɐ̣ guɑn deɬɑş̣ ḍə 0103030702/72, ɢəz g.+ɣɐ̣ jodɑ ʧ́ykəş̣ ḍə ɐ̣ː də͡nɑ 0103010601/58, jɑɴə g.+ɣɐ̣ perəg̱ən mɑndəɾsɑ 0103030702/77.

g.+ɣi g.+ɣi naːdi peɾk mandəɾt də tiseˌ 0102020304/05, g.+ɣi naːdi don guazɯ kəsəɾt ḍə tise 0102020304/07.

g.+sə ahḍəʁɬamonəŋ g.+sə 0502020101/288.

guziɣ̆ “güvey, koca” Bkz. **guzəː, guzeˌɣə, guziː, guziːɣə, guzixə, guziɣə, Guziɣə.** Ayrıca Bkz. **Gəz guzeˌɣə, Gəz guziɣə, Gəz Guziɣə, Gəzəʁə.**

g.+səŋgi g.+səŋgi bə qaɾonə oŋʂəʁanda 0202030605/125, g.+səŋgi diɣin͡ eˌɾ 0202030605/124.

gujχuaɬa- Ç.+T. “planlamak, belirtmek”

g.-p g.-p beɾɣendin 0203020201/20.

guʰrguɾeˌ- “gök gürültü veya büyük veya şiddetli ses için fiil” Bkz. **kuʰrguɾ-.**

g.-ɣeˌ ulu g-ɣeˌ 0202010101/05.

gʉgəɾk “mavi, masmavi, daha mavi” Bkz. **gygəɾk.**

g. gʉk deŋəɾ͡ɬa g. gyzdʉɣi 0202030601/37.

gʉk “mavi, kır renk, yeşil, taze” Bkz. **gøg, gøk, gyːg, gyg, gyk.**

1. “mavi, kır renk”

g. g.a͡ʰtɢa 0202030601/71, g. ulu 0202030601/67, 0202030604/23, 0202030604/71, 0202030604/72, g. ulunə 0202030601/64, 0202030601/70, 0202030601/71, g. ulunəŋ 0202030604/18, g. deŋəɾnəŋ 0202030601/34, 0202030604/18, g. deŋəɾ͡ ɬa 0202030601/37, g. deˌŋəɾnəŋ 0202030601/67, 0202030601/70, 0202030604/23, saɾək g. aʰtdə 0202030902/56.

2. “yeşil, taze”

g. g. søɣʉt 0202010703/08.

gʉkuʂ̌ən “güvercin” Bkz. **gʉkuʂ̌un, gykuʂ̌gən.**

g. g. teɾələɾən unduɾɣe 0202030402/43.

gʉkuʂ̌un “güvercin” Bkz. **gʉkuʂ̌ən, gykuʂ̌gən.**

g. uʂ g. 0202030402/43, g. teɾələɾən aɬəβaɬʁa 0202030402/43.

gʉʂ̌gə < go + ʂ̌ɨgə “o iki”

g. g. Gaɾaq 0202031201/27.

gyːg < **gyk** “yeşil” Bkz. **gøg, gøk, gʉk, gyg, gyk.**

g. g. oj 0103050304/03.

gyːzeˌt “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtlarına taktıkları beşgen şeklindeki süs” Bkz. **gøzət, gyzət, gyzeˌt, gyzet.**

g. g. Gəzdaɾ manma də 0103010304/26.

gy < jy “ev” Bkz. **ʒy, ʤy, jyː, jy, ʐu.** Ayrıca Bkz. **aːq ʒy, aq ʒy, aq jy, Gaɾ ʒy, Gaɾ jy, Gaɾa jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

g. baɬək͡ g. 0502020101/230.

gyβ “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, geˌβ, geˌt, geˌʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, giːxt, giβ, giv, ɡ̊eʰp, ɡ̊øʰp, ɡ̊ixt, keʰp, k̊eˌp, k̊eˌʰp, k̊ixt.**

g. aːndʒaɬəq͡ ɬa g. e͡ɾ 0203010301/29, dudʒaɬəq͡ ɬa g. e͡ɾ 0203010301/29, ʂigə at͡ tsaɬʁa g. ja 0203010301/13.

gyg “zavallı” Bkz. **gøg, gøk, gʉk, gyːg, gyk.**

g. g.͡uʂdəːŋ oɾənəː 0102020301/44, g.͡uʂdəːŋ jaɬəːʁə 0102020301/47.

gygəɾ- “göğermek, gök rengine dönüşmek” Bkz. **gygeɾ-, gygeʰɾ-, gygeˌɾ-.**

g.-o də naːʁədi g.-o də 0103010701/108.

g.-t ḍə niɣe g.-t ḍə͡ ḍise 0103010601/66.

gygərk < gyk+ər-ək? “mavi, masmavi” Bkz. **gʉgərk.**

g. su͡ɬa g. gyzdʉɣẹn͡eɾ 0202030601/38.

gygeɾ- “göğermek, gök rengine dönüşmek” Bkz. **gygərˑ, gygeʰɾ-, gygẹɾ-.**

g-əβ də niɣe g-əβ də 0103040401/69.

g.-oː gyk ʤyŋkin g.-oː 0103050303/18.

g.-o bəɾ bɑdʐə g.-o 0103030702/56, gyk ͡ʤyŋkin g.-o͡ej 0103050303/01, gyk soɢɑ g.-o͡ɬɑ 0103050304/03.

g.- (-ɣe) g.- hɑnəʁɑn ẹː ḍə 0502020101/64.

gygeʰɾ- “göğermek, gök rengine dönüşmek” Bkz. **gygərˑ, gygeɾ-, gygẹɾ-.**

g.-ḍə gyk deŋəɾ g-ḍə nɑ 0103050304/01.

gygẹɾ- “göğermek, gök rengine dönüşmek” Bkz. **gygərˑ, gygeɾ-, gygeʰɾ-.**

g.-əp də noːʁɑ g.-əp də 0103030702/57.

gyk “yeşil, mavi; keskin; zavallı” Bkz. **gøg, gøk, gʉk, gyːg, gyg.**

1. “mavi, kır renk; ulu”

g. ɑqdə g. 0103040401/28, g. ułu 0103010601/26, 0103010701/39, 0103010701/38, g. ułunəŋ bozdɑ 0103010601/25, g. dɑβɑɾ 0202030601/64, g. dɑsdəŋ yzʉɣẹ 0502020101/54, g. dɑs͡sɑłʁɑn 0202030101/05, g. deŋəɾ 0103050304/01, g. deŋəɾɣi 0202031202/55, g. deŋəɾnəŋ 0202030603/01, g. deŋəɾdin temdik͡ ɑłʁɑn 0103040401/54, g. dẹŋəɾdi 0103010701/119, g. dẹŋəɾdin 0103030702/78, g. dẹŋəɾɣe 0102020304/08, 0103030702/101, g. dẹŋəɾɣẹ 0103030702/74, 0103030702/76, g. dẹŋəɾɣi 0103030702/45, g. dẹŋəɾnəŋ 0103010701/104, 0202030601/64, 0202030604/70, 0202030605/07, 0203010702/62, 0502020101/54, g. ͡geseɾ dimi 0502020101/64, g. jiz 0103030802/23, g. kẹlẹː 0103050303/23, g.͡ gẹliː 0103050303/04, g. ʒiz 0202030104/09, g. tʂɑmdʐɑɾ 0103050303/02, 0103050303/19, g. tʂɑndʐɑ 0103050303/20, jɑʰɢɑsə g. dimi ḍə 0202010901/09.

2. “gök, gökyüzü”

g.+ge g.+ge ɢɑɾe ḍəɾ͡ɢɑn 0202030105/05.

3. “yeşil; yeşillik, ot”

g. g. ͡oʰt ungẹ 0502020101/24, g. ͡oʰt ungẹʂ ͡gəni 0502020101/24, g. ͡unge 0502020101/25, g. dəɬɣəɾdi 0103050303/14, g. dəɬɣəɾ 0103050304/10, g.͡ ʤyŋkin 0103050303/01, 0103050303/18, g. ʤyŋkiŋge 0103050303/21, g. soɢɑ 0103050304/03, g. soɢɑnəŋ 0103050303/10, g. søɣət 0102040302/05, g. sʉɣutdəŋ ḅɑdʐəndɑ 0102040302/07, g. tɑłɑ 0103050304/11, g. tiozɯ 0102020301/50, g, tioʤə 0102020401/32.

4. “taze; yeşil; keskin”

g. g. odəŋdɑn keɣəɾɣe 0202020401/26, g. dʐɑłəː 0102020401/30, g. dʐɑłəʁ 0102020301/53, g.͡ dʐɒχɢə 0103020403/14.

5. “zavallı, atık”

g. g. əʂdəːŋ gyk jyŋəː 0102020401/34, gyk əʂdəːŋ g, jyŋəː 0102020401/34, g. əʂtdəŋ gyk jɑłəʁ 0103020403/13(2), g, jɑłəʁ 0102020401/36, g. jɑłəʁ 0103020403/13(2), g, əʂdəːŋ gyk jɑłəʁ 0102020401/36, g. əʂdəːŋ oɾənəː 0102020401/38.

gykuʂgən “güvercin” Bkz. **gʉkuʂk̟ən, gʉkuʂk̟un.**

g. g.͡ ɬɑ 0202030605/156.

gyŋʉł “içi dünya, kalp” Bkz. **gøŋəł, gøŋʉł, gøŋyː, gøŋyɬ**, **gioŋəł.**

g.+əndi g.+əndi 0502020101/223.

gyɾ- “görmek” Bkz. **gøɾ-, gør-, gøʰɾ-.**

g.-se uɬɯjnə g.-se ͡ɬa 0202020701/32, uɬɯjnə g.-se 0202020701/32, bəɾ g.-se 0103040405/35, bəɾ g.-se͡ɬa 0502020101/204.

g.-uβuɾʁej məŋ joɬnə g.-uβuɾʁej 0202031201/28.

g.-ɣe gogɑsən mɑ g.-ɣe͡ɬa 0202030902/128.

g.-ɯβaɬʁɑ enẹ g.-ɯβaɬʁɑ enẹ uzu ɑʁəɾʁɑ 0203020203/14.

g.-mis bəɾβəɾnə g.-mis nimi do 0202030201/03.

g.-umin ḍə ʃimieŋ g.-umin ḍə 0103030901/43.

g.-ɣəmes də g.-ɣəmes də 0502020101/204.

g.-mẹɣẹn dumsəʁən g.-mẹɣẹn͡ẹɾ ḍə 0202030605/55.

g.-uβaɬmɑʁɑ senə g.-uβaɬmɑʁɑ 0502020101/323.

g.-miɣin bə͡ɬa g.-miɣin 0202030605/88, gyzɯ g.-miɣin͡iɾ 0202030605/155, səːleɾ g.-miɣin͡ixk̟ən 0202020303/03.

g.-miɣindi sẹŋ g.-miɣindi 0202020303/09.

gyɾɯs- “görüşmek”

g.-ini jɑχʂəβ͡ɬa βəɾ goɬ g.-ini 0202030605/112.

g.-mis uɬʁɑɴ ɢəzdɑɾ mɑ g.-mis nimi ḍə 0202030601/57.

gyʂ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːʂ-, gøʂ-, gøʧ-, gødz̻-, gøʰʤ-, gøʰʂ-, gytʂ-, ɡøʂ-, gyʂ-, ɡydz̻-, ɣøʂ-.**

g.-kəʂ ḍə g.-kəʂ ḍə 0202031101/10.

g.-se ʒy g.-se͡ɬa 0202031101/03.

gytʂ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːʂ-, gøʂ-, gøʧ-, gødz̻-, gøʰʤ-, gøʰʂ-, gyʂ-, ɡøʂ-, gyʂ-, ɡydz̻-, ɣøʂ-.**

g.-up g.-up bɑɾʁɑndɑ 0202031101/11.

g.-uk g.-uk gip də͡qɑnə 0202031101/03, g.-uk giɣi 0202031101/01.

gyj Ç. “çok, fazla” Bkz. **oj**, **gue.**

g. g. nimi oɬʁɑ 0203010302/15.

gyjdʒyɬəʁ Ç.+T. “kurallı”

g. g. nimi ḍəɾ 0202030601/15.

gyjʧi Ç. “ilginç, acayip” Bkz. **gujʧi.**

g. g. nimi 0203010303/01, g. nimi dɾoː 0201010101/34, g. jɑʰʂ nimi ẹː do 0203010303/05.

gyz “göz” Bkz. **ʤoz, gøːz, gøz, gioz.**

g. g. 0202030201/02, 0202030201/03, g. βəlin͡ɬa bəɾ gyɾse 0103040405/35, sẹn bər g. ɑɬənəβɑɬ 0202030902/105.

g.+də g.+də bẹɾ 0202030902/112, g.+də qɑɬəβɑt bɑ͡ɬa 0103040405/34, g.+də qɑɬəβɑtɢandi͡ɬa 0103040405/36, g.+də sɑɬʁɑ͡ɬa 0202030902/113, seŋ g.+də ŭʂ jɯmɢɑ ŭʂ ɑʂɢɑ 0202030601/39.

g.+dy uzuɣẹ g.+dy βẹɾ 0202030902/112, sẹŋ g.+dy jymmɑ 0202030902/36, g.+dy jymɢandɑ͡ɬa 0202030902/37.

g.+di g.+di jɑɾsdəɾɣi 0202030902/112.

g.+gẹ g.+gẹ 0202030601/08, g.+gẹ sɑɬʁɑ 0202030902/113.

g.+gi g.+gi tuɾutbɑʁɑn 0502020101/313.

g.+y kəsɯnəŋ g.+y ʤyɣẹɾ o͡ hɑnəʁɑn͡ẹː də 0202030902/113, ʤiɣinnəŋ g.+y ɑɬəsḍərtbɑʁɑndɑ 0202030103/15, ʂigə g.+y mɑ niɣə goɬ soʁuɬ χɑnəp ḍɾo 0202030605/128, g.+y teɬəq qɑʁɑn͡nimi 0202030902/111.

g.+ʉ g.+ʉ mɑ teɣəɬ xianəʁɑn̄ e̯ 0202030605/98, g.ʉ gyɾmiɣin̄ iɾ 0202030605/155.

g.+ə g.+ə məʤa ɢədʐəq ɢɑdʐəq bəq qɑʁɑndɑ 0103030901/22.

g.+yn g.+yn ŭʂ juːmo 0202030604/42, ʂɨgə g.+yn mɑ bə b̥ɑʰʂɢɑɾəβ 0202030605/135, ʤiɣinnəŋ g.+yn məŋnəβɑɬʁɑ 0202030103/15, g.+yn tiennibɑɬʁɑn eː də 0202030301/27, g.+yn jɑɾsdəɾəp d̥ə 0202030902/104.

gyz "pınar, su kaynağı" Bkz. **gøz.**

g.+gẹ g.+gẹ βɑɾʁɑ 0202010901/33(2).

gyzduʁ "gözlü"

g. jiɬɑŋ g.ōɬuβ 0202031201/28.

gyzəː < **gyzdə-** "görünmek" Bkz. **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-β χosə g.-β 0103050305/04.

gyzət "Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtlarına taktıkları beşgen şeklindeki süs" Bkz. **gyːzẹt, gøzət, gyzẹt, gyzet.**

g. bəɾ g. dip bər 0103030701/07.

g.+də g.+də ɑːɬʁɑ 0103030701/09, ɣyxɣ̆əsdəŋ g.+də 0103030701/18.

gyzet "Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtlarına taktıkları beşgen şeklindeki süs" Bkz. **gøzət, gyːzẹt, gyzət, gyzẹt.**

g. bə ɬ̄ɑ g. 0103010304/27.

gyzẹt "Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde sırtlarına taktıkları beşgen şeklindeki süs" Bkz. **gøzət, gyːzẹt, gyzət, gyzet.**

g. g. diɣig̃ i 0103010304/26.

gyzd- < **gyzdə-** "görünmek" Bkz. **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-ẹj dɾo jɑɴjɑɴ nimi g.-ẹj dɾo 0202030402/56.

gyzdʉ- "görünmek" Bkz. **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdy-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-ɣi gʉgəɾk g.-ɣi 0202030601/37.

g.-ɣẹn gygəɾk g.-ɣẹn̄ eɾ 0202030601/38.

g.-βuɾʁɑn kun g.-βuɾʁɑn̄ eɾ 0202030605/47, ɑj g.-βuɾʁɑn̄ e̯ɾ 0202030605/48.

gyzdy- "görünmek" **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdiː-, gyzdi-.**

g.-ɣẹ kəsɯɣ̄ẹ ɬ̄ɑ g.-ɣẹ 0502020101/193.

g.-mis d̥ə sɑɴɑ jəus mɑ g.-mis d̥ə 0502020101/318.

g.-miɣi kəsɯ g.-miɣi 0502020101/193.

gyzdiː-"görünmek" **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdi-.**

g.- də jɑχʂ g.- d̥ə 0502020101/322, ni g.- də 0202030605/163.

gyzdi- "görünmek" Bkz. **gøzd-, gøzdə-, gøzdy-, gyzəː, gyzd-, gyzdʉ-, gyzdy-, gyzdiː-.**

g.-mis g.-mis ōq qɑʁɑn 0103040405/13.

giː- "gelmek" Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, gi, gixɬ-, giɬ-, g̃ẹ-, g̃i-, g̃ix-, g̃iɬ-, ki-, kiɬ-, k̃ẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-ʂ e ɢajdɑn g.-ʂ̄ e 0103010701/26.

g.-ɣi g.-ɣi ɬ̄ɑ 0202030801/25.

g.-ndi (< ɣendi) ɢəz diadək̄ g.-ndi 0103050401/09.

giːxt "çok, fazla" Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giβ, giv, g̃eʰp, g̃øʰp, g̃ixt, keʰp, k̃ẹp, k̃ẹʰp, k̃ixt.**

g. g. də 0103010306/02.

giːʂ < geʂ “geç” Bkz. **gẹʂ.**

g. jɑʁłɑ^{h}ɢ̥ɐrnəŋ gizgədin g. də 0203010702/15.

giːzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̊ə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizg̊ə, gizkə, gẹzg̊ə, ɣẹzgə.**

g. sɑqəsdəŋ g. drə 0203010701/28.

giːt “etraf, civar” Bkz. **gətdi, gedə.**

g.+di jynəŋ g.+di fɑnβidɑ͡ɬɑ 0202020501/39.

gi- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹ^{h}ɬ-, giː-, gixɬ-, giɬ-, g̊ẹ-, g̊i-, g̊ix-, g̊iɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-p bɑɾ uruk g.-p bɑɾ͡e: 0202010502/06, kərək g.-p bɑr 0202030402/43.

g.-β də ʊnək g.-β də 0103010304/81, qɑnɑk g.-β də 0103040601/24.

g.-u də ʤilik g.-u də 0103050401/04.

g.-p dər/də/dro/ʧər ɑːʁədək g.-p dər 0201010101/34, e^{h}tik g.-p də͡nɑ 0202010503/12, gytʂuk g.-p də͡qɑnə 0202031101/03, ɑłək g.-p dro 0203010702/55, undurk g.-p ʧɐr͡nɑ 0202020401/13.

g.-t də/do/d̥ə onək g.-t də͡sɑ 0103050101/61, ʊnək g.-t də 0103010304/35, unək g.-t də͡sɑ 0103050101/61, diadək g.-t də 0103010303/22, g.-t də 0103010303/01, bəʁɑ g.-t də 0103010303/15, βəgə kəsɯ g.-t də 0103010304/48, gunɑɴ g.-t də ͡nɑ 0103030202/02, kəsɯ g.-t də 0103050101/52, ḳødzi̯rk g.-t də 0103040301/29, ɢɑrɑʁəłɑ g.-t də 0103010303/05, xitik g.-t d̥ə 0103010503/06, ʃyeʃioʁɑ g.-t də 0103010303/10, zertgi g.-t də͡łɑ͡sɑ 0103010304/42, zertgi g.-t do 0103010304/41, undərk g.-t d̥ə 0103010502/22, ḳødzi̯̊rk g.-t d̥ə 0103040301/29.

g.-xəʂ də/dro: ɢədik g.-xiʂ də 0203010301/41, gẹːm mɑ g.-xəʂ dro: 0202020501/43,

g.-xəʂ mi bɑ^{h}ʂʤiot g.-xəʂ miː 0202020501/50.

g.-ʂ e ni jytʂɑk g.-ʂ͡e͡ɬɑ 0103030201/32.

g.-ʂ də ẹni g.-ʂ də 0103050201/24, ʊɬʊt g.-ʂ də 0202020501/50, ʊnək g.-ʂ də 0103010304/60(2), jozə͡k g.-ʂ də 0102020303/37, qəsɢ̥ə ͡o^{h}rtɢ̥ɑ g.-ʂ d̥ə 0202031101/13.

g.-ʂ zertgilẹ g.-ʂ 0202030902/91.

g.-ʂ mi keʧiŋ g.-ʂ mi 0103050101/12(2),

g.-se ɑːsək g.-se͡ɬɑ 0103030201/24, ɑłək͡g.-se͡ɬɑ 0202010901/49, uruk g.-se͡ɬɑ 0202010502/06, dip g.-se 0203010301/45, dik g.-se 0202031201/06, 0202031201/17, 0202031201/36, dik g.-se͡ɬɑ 0202031201/21, qə^{h}ɢ̥ərk g.-se͡ɬɑ 0202031202/04, g.-se ͡ɬɑ 0103040601/12, ʃork g.-se 0202031202/38, mʤɑr mɑɴɢɑ g.-se͡ɬɑ 0202031101/28, jorə g.-se 0103010306/09, jyrə g.-se͡ɬɑ 0202020302/06.

g.-sẹ undurk g.-sẹ͡ɬɑ 0103010304/37, kəsɯ g.-sẹ 0103040601/13, dik g.-sẹ͡ɬɑ 0202020501/56.

g.-sə dik g.-sə͡ɬɑ 0202030603/02.

g.-sɑ giɣin g.-sɑ͡ɬɑː 0202030801/23.

g.-n unək g.-n 0202030402/21, 0502020101/42, unuk g.-n 0202030402/28, məngẹ g.-n 0202030401/19.

g.- jidək͡g.- βɑr͡ɬɑ 0202010502/09.

g.-p ɢɔːp g.-p bɑ jɑdi də 0202030902/52.

g.-β ʧusurɯk g.-β 0202031202/25.

g.-ɣẹʂ ẹ^{h}tək g.-ɣẹʂ͡ɬɑ 0202030605/155, bəʁɑ g.-ɣẹʂ͡jɑ 0103030801/02.

g.-ɣiʂ undurk g.-ɣiʂ͡ɬa 0103010304/33, gəχGərk g.-ɣiʂ͡ɬa 0102040301/17, Garaʁa g.-ɣiʂ͡ɬa 0103010305/78, Gazək g.-ɣiʂ 0102040301/01, ʃidʐi̯ χadʐi̯dan g.-ɣiʂ͡ja 0103020304/34.
g.-ɣiʃ qəχGərək g.-ɣiʃ͡ja 0102040301/12.
g.-ɣeː e^{h}dək g.-ɣeː 0103040405/20.
g.-ɣe ałək g.-ɣe 0202020702/13, e^{h}dək g.-ɣe 0202030402/41, unək g.-ɣe͡ɬa 0203010301/14, bəʁa g.-ɣe 0103030801/01, dəGurak g.-ɣe 0202030402/40, d̥əsdisgi g.-ɣe 0202030802/49, Guzu͡unuk͡g.-ɣe 0203010302/05.
g.-ɣẹː Gɔːk g.-ɣẹː 0203010801/07.
g.-ɣẹ ałək g.-ɣẹ 0202020301/17, ẹ^{h}tik g.-ɣẹ 0502020101/415, o g.-ɣẹ͡sa 0103030802/01, unuk g.-ɣẹ͡ɬa 0502020101/251, unuk g.-ɣẹ 0502020101/364, undurk g.-ɣẹ 0202020302/02, undurk͡g.-ɣẹ͡ɬa 0502020101/115, kərək͡g.-ɣẹ͡ɬa 0103050201/16, Gazək͡g.-ɣẹ 0103030802/21, tʂɨməpdik g.-ɣẹ 0203030101/03, jaqGəɬa g.-ɣẹ ma jaʁmas nimi do 0202030802/49, jomdarək g.-ɣẹ͡ɬa 0203010301/14.
g.-ɣi aβaga g.-ɣi 0103010702/66, aɬk g.-ɣi 0203030101/09, g.-ɣi anda tʂa ə̆ʂgi 0103030901/47, andaʁ g.-ɣi 0103010303/07, e^{h}dik g.-ɣi 0202030902/131, ẹdək g.-ɣi ͡ɬa 0202030901/12, ẹzerdək g.-ɣi 0103010305/41, unək g.-ɣi͡ɬa 0202020501/22, unək g.-ɣi ͡ɬa 0202030902/70, unuk g.-ɣi 0202030902/05, 0202030902/72, 0202030902/117, 0502020101/202, 0502020101/288, 0502020101/364, 0502020101/459, unuk g.-ɣi͡ɬa 0202030902/05, unuk͡g.-ɣi͡ɬa 0502020101/104, unduruk g.-ɣi 0202020702/19, undurk g.-ɣi 0103030901/63, 0202020702/32, 0202031202/36, undərk g.-ɣi͡ɬa 0103010304/43, undurək͡g.-ɣi 0103010101/18, undurk g.-ɣi͡ɬa 0202030902/72, g.-ɣi bar oʂ d̥ə 0103040301/38, biaʁər g.-ɣi 0103010303/06, daːʁən͡ɬa g.-ɣi 0202030902/42, dałak g.-ɣi͡ɬa 0202010703/12, dẹrdiŋ g.-ɣi 0103010502/10, faNnak g.-ɣi ͡ɬa 0202030901/11, 0202030901/12, gytʂuk g.-ɣi 0202031101/01, g.-ɣi gəni diɣindi 0103010702/57, qəGərk g.-ɣi 0202010703/35, qə^{h}Gərək g.-ɣi 0103010305/18, 0202020501/14, Gazək g.-ɣi 0103030802/21, Gɔːk g.-ɣi 0202031101/24, χadar g.-ɣi 0103010305/78, χɔː bər g.-ɣi 0202020501/92, χɔsə g.-ɣi 0103010703/16, Gazək g.-ɣi 0102040301/01, hejdik g.-ɣi 0202031101/27, liŋʤy fanveler g.-ɣi ẹːn 0103050101/52, sen͡ɬa g.-ɣi 0103010305/41, g.-ɣi sutdə qejndərʁa 0202031101/29, tudək g.-ɣi͡ɬa 0202030308/01, turək g.-ɣi 0502020101/482, vəːrnieNGa g.-ɣi 0103010303/16, zerdək g.-ɣi 0103010305/44.
g.-ɣix aːm͡ɬa g.-ɣix gəni 0103010705/25, kəsəler g.-ɣix g̊i͡ɬa 0103010703/16.
g.-ɣin ałək g.-ɣin iː d̥ə 0502020101/407, jyrsə uʤin g.-ɣin͡ɬa 0202031202/56.
g.-tGaʂ g.-tGaʂ͡Gəna͡ɬa Gojnə suʁarʁa 0103050301/02.
g.-ɣẹn jozək͡g.-ɣẹn ẹː doː 0103020302/01.
g.-ɣin g.-ɣin 0103030801/03, ałək g.-ɣin bər bər temdik də͡rna 0103010701/119, e^{h}dik g.-ɣin sɔʁda 0202030902/64, e^{h}dik g.-ɣin͡i d̥ə 0202030902/129, e^{h}dik͡g.-ɣin sɔʁda͡ɬa 0202030902/131, e^{h}tik͡g.-ɣin ẹ də 0103040405/20, ẹ^{h}dik g.-ɣin͡iː d̥ə 0202030902/29, ẹ^{h}tək g.-ɣin͡ iː d̥ə 0202020401/17, o duɣdi͡g.-ɣin͡ soʁda 0103030801/01, unək g.-ɣin eː d̥ə 0202030402/23, unək͡g.-ɣin e də 0103020304/05, unuk g.-ɣin eː d̥ə 0202030402/29, unək g.-ɣin͡ iː doː 0202030902/48, unuk g.-ɣin soʁda 0202030901/04, unuk g.-ɣin͡ iː də 0202030902/87, unuk͡g.-ɣin͡ iː də 0202030902/90, undurk g.-ɣin sɔʁda 0202030902/75, unək g.-ɣin͡ iː d̥ə

0202030902/69, ʉrɣenək g.-ɣin mindʒar bəŋʂi dro 0202030802/58, g.-ɣin e do 0103020304/35, g.-ɣin ẹ ḍə 0103020304/33, pəʰdzẓək g.-ɣin don dər ⁀na 0103010701/121, kərək g.-ɣin⁀i: də 0202030902/14, kuniŋgẹrɣẹ⁀eʰtgi g.-ɣin diɣdə⁀ɬa 0103010705/27, qəχGərək g.-ɣin kəslerʁa 0103010703/01, qəχG̣ərək g.-ɣin ⁀ir 0202030605/169, Ga:jsə daɬejdan unək g.-ɣin ʒiɬannə 0202030902/06, g.-ɣin ʃĩŋʃî pəŋjiuɬar⁀ɬa 0103050201/22, zertgilẹ g.-ɣin sɔʁda⁀ɬa 0202030902/92, jaʰqdək g.-ɣin dəɣdə⁀ɬa 0202020501/08.

g.-ɣẹndi bəʁa g.-ɣẹndi⁀ɬa 0103050201/15, duŋʂiɬak g.-ɣẹndi 0103030901/28.

g.-ɣinda unuk g.-ɣinda 0103040302/24.

g.-ɣindi g.-ɣindi⁀ɬa 0202020701/08, aGe:da⁀ɬa g.-ɣindi 0202020501/29, eʰdək g.-ɣindi 0202030402/46, 0202030404/05, eʰdək g.-ɣindi⁀ɬa 0202030902/101, ẹʰtək g.-ɣindi 0202020401/17, unək g.-ɣindi ⁀ɬa 0202030902/49, unuk⁀ g.-ɣindi 0502020101/104, unuk g.-ɣindi 0202030605/32, 0202031201/07, unuk g.-ɣindi⁀ɬa 0502020101/215, unduruk g.-ɣindi 0202030404/11, ixtək g.-ɣindi 0202020401/18, unduruk g.-ɣindi 0103040302/11, bərmesə g.-ɣindi 0103010703/06, bərmisə ɬa g.-ɣindi 0103010703/09, bezək g.-ɣindi ⁀ɬa 0103030701/07, diadək g.-ɣindi 0103050401/02, 0202030601/76, kərək g.-ɣindi 0202030902/15, qaʰɬḍərək g.-ɣindi 0202030605/87, qəʰGərʁəɬa g.-ɣindi ⁀ɬa 0202030902/32, xiɬdẓi̯ g.-ɣindi⁀ ɬa 0103040301/06, g.-ɣindi ɬa 0103050401/06, mẹnə g.-ɣindi 0202020501/29, tamək g.-ɣindi 0202030701/12, jazək g.-ɣindi⁀ɬa 0202030801/09.

g.-ɣində kərək g.-ɣində 0202020501/24, g.-ɣində⁀ɬa 0103010703/08.

g.-ɣinḍi kəser g.-ɣinḍi 0103010703/05.

g.-ɣek kəsɯ⁀ɬa g.-ɣek dər⁀na 0202030402/35.

g.-ɣẹk tʂiməpdik g.-ɣẹk mi ʝə 0203030101/02.

g.-ɣik ẹʰtək g.-ɣik nimi ḍə 0202010901/72, unək g.-ɣik nimi ḍə 0202030601/13, undurək g.-ɣik nimi do 0103030901/39, g.-ɣik ḅoχəʂ ḍə 0103030901/39, jaɬβarʁəɬa g.-ɣik bi: 0103030802/39.

g.-ɣig GejɬasGa⁀unək g.-ɣig⁀ẹ: 0202020501/21.

g.-βaɬmas do dik g.-βaɬmas do 0103010602/10.

g.-min ḍə eʰtək g.-min ḍə 0502020101/408.

gioŋəɬ "gönül" Bkz. **gøŋəɬ, gøŋɯɬ, gøŋy:, gøŋyɬ**, **gyŋɯɬ.**

g.+ə ʤadẓunəŋ g.+ə 0103010702/84.

gioz "göz" Bkz. **ʤoz, gø:z, gøz, gyz.**

g. g. Garaq 0102020402/21.

gibẹ:zə < gəp+jiz+ə "sağlam, yırtılmaz veya sık kumaş, kumaşları kat kat yapıştırılıp kalın hâle getirildikten sonra ayakkabının tabanı için malzeme oluşturulur, yapıştırılmış hâldeki kumaşlara *gibẹzɯ* denir" Bkz. **gibẹzə.**

g. g. daɬaχəʂ də 0103010304/31.

gibẹzə < gəp+jiz+ə "sağlam, yırtılmaz veya sık kumaş, kumaşları kat kat yapıştırılıp kalın hâle getirildikten sonra ayakkabının tabanı için malzeme oluşturulur, yapıştırılmış hâldeki kumaşlara *gibẹzɯ* denir" Bkz. **gibẹ:zə.**

g. g. daɬaʁa⁀ɬa 0103010304/32.

giβ "çok" Bkz. **ge:v, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gø:β, gøβ, gøʰ:p, gøʰp, gyβ, gi:xt, giv, g̣eʰp, g̣øʰp, g̣ixt, keʰp, k̦ẹp, k̦ẹʰp, k̦ixt.**

g. jẹrdini ma g.⁀ẹr 0103030702/42.

giɣək “yan, etraf”

g.+dəŋ g.+dəŋ͡ɬa 0202020501/08.

giɣiː < giɣin “din bilgisi yüksek olan Buddhist rahip, büyük Lama” Bkz. **gəɣə, geːlẹːn, gẹɣẹn, giɣin.**

g. g. ɬama 0202030801/23.

giɣin “din bilgisi yüksek olan Buddhist rahip, büyük Lama” Bkz. **gəɣə, geːlẹːn, gẹɣẹn, giɣiː.**

g. g. gisa͡ɬaː 0202030801/23.

gixḍər- “giydirmek, giymesine yardım etmek” Bkz. **geʰdər-, gẹʰḍər-, gẹʰḍ̣ər-, gẹʰḍ̣ər-, gixdər-, gixḍər-, gixḍ̣ər-, kəsər-.**

g.-əβɑʰɬḍə ʃyezɯnə g.-əβɑʰɬḍə͡na 0103010701/124.

gixɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, giɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-də χujdərk g.-də͡na 0103010702/36.

gilẹ < giɾe “ışık” Bkz. **gəle, gele, gəɾe, geɾeɬ.**

g. pəʰrGannəŋ g. 0103030203/04.

gilẹɣəː “kelebek” Bkz. **gẹliː, kẹlẹː, kiliv.**

g. g. 0103050303/22.

giɬ- < geɬ-“gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, gẹ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ḳẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-dɾo deŋərnə qaɬaʁa g.- dɾo 0202030605/156.

g.-əβər də/do duzgili g.-əβər də͡na 0201010101/29, dioɬak g.-əβər do 0202020303/04.

g.-əβ də qanak g.-əβ də 0103010305/08.

g.-o də g.-o də 0102020303/35.

g.-ʂ miː dzǫβaɬaŋ g.-ʂ miː 0202020501/50.

g.-se unduʁaNda g.-se͡se 0203020401/12, vele kəsɯ g.-se 0202010901/29.

g.-əβsɑ kəsɯ g.-əβsɑ 0203011002/17.

g.-in dẹlik g.-in 0202030605/123.

g.- ɑɬək g.- 0203010702/50, 0502020101/404, 0502020101/405, ɑɬʁəɬa g.- 0202031201/11, zeɾtək g.- 0203020203/23, unək͡g.-͡βɑɾ͡ɬa 0502020101/100, g.- βɑɾ͡ɬa məs͡βər tʂa͡iʧiːnə 0202030605/152.

g.-əβ g.-əβ 0102020401/49.

g.-o unḍuɾk g.-o 0103010101/20.

g.-ɣẹ unduɾuk g.-ɣẹ mɑ 0502020101/336, Gəzəɬ jeɬ g.-ɣẹ͡ɬa 0502020101/202, məndɑ g.-ɣẹ 0202020401/25, g.-ɣẹ sɑNɑ βeɾin 0202030105/04.

g.-ɣi eʰtək g.-ɣi 0203020402/18, eʰʧək g.-ɣi͡ɬa 0203020601/08, 0203020601/12, 0203020601/53, bər pøluk kəsɯ g.-ɣi͡ɬa 0203020601/06, kəsɯ g.-ɣi nimi 0203010701/25, ʤymẹk g.-ɣi͡ɬa 0502020101/397, g.-ɣi ɬaɾɬəβsɑ 0103030901/20, unduʁaNGɑ g.-ɣi 0202010901/41, bẹɾ g.-ɣi͡ɬa 0201010102/06, qo g.-ɣi 0201010101/19, ɬonieŋ guŋjynəŋgədi g.-ɣi 0201010102/05, məndɑ g.-ɣi 0203020402/28, səkgi͡g.-ɣi 0103050102/03, teɬak g.-ɣi 0203020402/23.

g.-oʁɑn kəsdiɣi g.-oʁɑn͡ẹː də 0202010502/13.

g.-ɣẹn unuk͡g.-ɣẹn ẹː ʝə 0203010301/58.

g.-ɣin ɑɬək g.-ɣin͡iː 0203010702/52, mostanGɑ g.-ɣin iː də 0103040405/48, tuɾaʁɑ g.-ɣin ʒiχɔ 0203010701/08.

g.-ɣinnəŋ nɑːʁəp g.-ɣinnəŋ keβərən 0202030601/19.

g.-ɣindi e^{h}ʄək g.-ɣindi 0203020601/50, 0203020601/01, 0203020601/52, e^{h}ʄik g.-ɣindi 0203020601/04, kəsɯlɐr g.-ɣindi 0203010701/21, g.-ɣindi‿ɬa 0202031201/19, 0502020101/385, unək g.-ɣindi‿ɬa 0502020101/44, ʃidzɻi χadzɻidan g.-ɣindi‿ ła 0202030403/06.

g.-ɣində aːndan ɢuzə g.-ɣində‿ɬa 0202031202/55.

g.-ɣindin ałək g.-ɣindin‿ɬa 0203010702/53.

g.-ɣik g.-ɣik dimi d̥o 0202010901/26.

g.-ɣiɡ dzǫβałaɴ baʂdʒok g.-ɣiɡ‿ẹː‿d̥ro 0202020501/43.

g.-mis d̥ə jyɣẹ ma g.-mis d̥ə 0202010901/70.

g.-mẹ^{h}d̥ə niːɣe g.-mẹ^{h}d̥ə 0202010503/12.

g.-mixdi ałək g.-mixdi 0202031202/40.

g.-min d̥ə e^{h}tik g.-min d̥ə 0502020101/123.

g.-əβałmaʁan ʊnuk g.-əβałmaʁan 0202030401/26.

giłɣərt- “gelmesine yardım etmek”

g.-bis ɟə jyɣẹ ma g.-bis ɟə 0202010901/63.

giłmi “geldiği(miz yer)” Bkz. **gełmi, gẹłmi.**

1. “geldiği(yer)”

g. məs g. jirdin 0202030605/156, məsdəŋ g. jir 0202030605/164.

2. “getirdiği (nesne)”

g. χuałak g. oł χuarlernəŋ‿əʂdi‿ɬa 0203010701/17.

giłmi “getiren (nesne), geldiği (nesne)” Bkz. **gẹłmi.**

g. pa^{h}qdadət g. oł ɸudaʁ 0502020101/188.

gim “hastalık” Bkz. **gẹːm.**

g. g. ɢarąβ joq ɟo 0202010703/23, g. ɢarątɢanda 0202010901/47.

gin “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, ginẹ, g̊əni, ɣ̊əni, qan, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢanɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢ̊ənɑ.**

g. ɑ^{h}dən məngiʂ g.‿ɬa 0502020101/226.

ginẹ “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, g̊əni, ɣ̊əni, qan, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢanɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢ̊ənɑ.**

g. ɢarɑ jẹł gẹłɣẹʂ‿g. 0502020101/215, ʒyz ẹtgiʂ‿g. 0502020101/213.

gis- “kesmek” Bkz. **ges-, kis-.**

g.-əβałʁɑ sałʁa g.-əβałʁa 0103010304/33.

giv “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, ge^{h}p, gẹβ, gẹt, gẹ^{h}t, gøːβ, gøβ, gø^{h}ːp, gø^{h}p, gyβ, giːxt, giβ, g̊e^{h}p, g̊ø^{h}p, g̊ixt, ke^{h}p, ɣ̊ẹp, ɣ̊ẹ^{h}p, ɣ̊ixt.**

g. gyk‿kẹliː g.‿er 0103050303/04, jimə^{h}t g.‿eːr 0103050303/24.

giz- “giymek” Bkz. **gez-, gẹːz-, gẹz-.**

g.-əp bej/beː (<bar+erür) qejsapdəq qej g.-əp bej e do 0103020304/15, gizg̊əsən g.-əp beː 0103040601/09.

g.-əβ də gizgə g.-əβ də 0103040601/08.

g.-o də gəzn̥əŋ g.-o də 0103030702/104, jørəm tʂamdzn̥ar g.-o də 0103030702/104.

g.-kəʂ də/d̥ə ørym g.-kəʂ də‿na 0203010501/01, bozɢa g.-kəʂ də‿na 0103030203/31, doŋ guazɯ g.-kəʂ d̥ə ẹː də‿na 0103010601/57, gizgə g.-kəʂ də‿na 0202030604/56, gizɣə ma g.-kəʂ d̥ə 0203010702/59.

g.-kəʂ (də) bozɢa g.-kəʂ‿na 0103030201/01.

g.-se fədzn̥uaɴ g.-se 0103040601/08, jasəł gizgə g.-se‿ɬa 0203010702/60.

g.-in amˉɬa g.-in 0103030701/33.
g.-əβaɬẹn saʁa g.-əβaɬẹn 0202010501/09.
g.-əβ gyk tʂamdʐaɾ g.-əβ 0103050303/02, qejsapdəq qej g.-əβ 0103020304/15.
g.-oː bozɢa g.-oː 0103030702/47, 0103030702/103, miŋ g.-oː 0103020402/04.
g.-o gyk tʂandʐaɾ g.-o 0103050303/19, gyk tʂandʐa g.-o 0103050303/20, bozɢa g.-o 0103030702/105.
g.-əq juaŋkur qej g.-əq qan jẹɾɣẹ ẹʰḍəp do 0103020304/18.
g.-gẹ aɾəʁɾak g.-gẹ 0202020501/11.
g.-gi gizgəlɛrnə ma g.-gi də 0103040302/11, jʉɾʉmnə g.-gi 0103040405/08.
g.-ɣi gizɣə g.-ɣi 0202030605/119.
g.-əβaɬʁa g.-əβaɬʁa bɔʁəməs ḍəˉ na 0502020101/143, χɔsən g.-əβaɬʁa 0502020101/150.
g.-əsdəɾɣi g.-əsdəɾɣi 0202010901/64.
g.-gin azaqɢaː g.-gin 0102020301/62, bozɢaˉɬa g.-ginˉɬa 0103020403/19, g.-ginˉɬa χoˉdavaɾ dəɾ 0103020403/19.
g.-ginnə azaqdaː g.-ginnə 0103020301/20.
g.-əβaɬʁanḍa geseɾ g.-əβaɬʁanḍa 0502020101/149.
g.-ẹɾ ɢəzdəŋ g.-ẹɾ 0103050401/10, naʁəp g.-ẹɾ 0202030602/12, naʁəp g.-ẹɾ 0202030602/14.
g.-ɛrnəŋ don g.-ɛrnəŋ belek 0103040401/72.
g.-ẹrnəŋ don guazɯ g.-ẹrnəŋ bẹlẹk 0103030702/62.
g.-ɛrʁa bozɢa g.-ɛrʁa ma arʁa joq dəɾˉna 0103010701/75.
g.-mis ɢəzəł gizgə g.-mis 0203010702/59.

gizəβma “giydiği, üzerine giydiği kıyafet”
gizəβmaː (< **giz-əβ-ma+ʁa)** g.ˉɬa don diş də dioɾ 0103010304/06.

gizgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzgə, giːzgə, gizɣə, gizgi, gizgə, gizkə, gẹzgə, ɣẹzgə.**
g. g. aɬəβ də 0103040601/21, g. aɬma 0103040601/20, ojnəŋ g. 0203010701/10, uzəŋ g. 0103040601/08, bəɾ toɾ g. 0103050101/43, g. ḍaʰɢəˉɬa ʒijaɴ ḍə 0103040601/20, g. gizkəʂ dəˉna 0202030604/56, g. kəɾkse 0202031101/25, g. qanaχəʂˉe 0103040601/16, g. qanaχəʂ ḍə 0103040601/24, g. qanaʂˉẹ 0103040601/23, g. qəna 0202030604/27, g. ˉɬa 0203010702/14, 0203010702/17, g. kəːɾ oɬʁa 0203010702/25, ɢəzəł g. 0203010702/59, χəɬaŋgə ʤanəŋ g. də 0203010701/23, huɬaŋgəzanəŋ g. də 0203010701/22, hɾdigə g. 0203010701/08, saqəsdəŋ g. 0203010701/25, saqəsdəŋ g. ḍə 0203010701/25, saqəsdəŋ g. də 0203010701/25, selɛrnəŋ g. 0203010702/28, swbəj nienʃîendagə g. 0203010701/08, ʂikə ʤẹnzɯ g. 0103010305/85, g. təkgindi 0203010701/21, g. təkkəʂ də 0202030604/56, jaʁɬaɢəɾnəŋ g. 0203010701/22, jasəł g. 0203010702/60, g. jyβuɾʁanˉẹɾ 0202030605/81, g. jyʁaʂ 0202030605/82.
g.+nəŋ məsdəŋ g.+nəŋ jaɴʂisə 0203010701/20.
g+nə uzunəŋ g.+nə 0502020101/143, jaʁənəŋ g.+nə 0502020101/142, jaʁɬaɢəɾnəŋ g.+nə 0203010701/21, jaʁɬaʰɢəɾnəŋ g.+nə niː niː saɬʁa 0203010701/28.
g.+ɣi uzuŋ g.+ɣi ɢadaʁaq nimi də 0202030301/41(2), kəswnəŋ g.+ɣi mẹɴ ɢaɾəβ 0203010701/07.
g.+di ʃiŋʤiaɴnəŋ g.+di 0203010701/08.

g.+din jaʁłaʰg̥ərnəŋ g.+din giːş də 0203010702/15, daʰtdəŋ g.+din mʤar sałʁa 0203010702/28.

g.+leɾ bə g.+leɾ 0203010701/06.

g.+leɾnə g.+leɾnə ʒyʁa 0202031101/25, g.+leɾnə ma gizgi də 0103040302/11, g.+leɾnə sałʁa 0203010702/25, g.+leɾnə andaɢa 0203010702/30.

g.+leɾɣe g.+leɾɣe͡ɢaɾasa 0203010702/26.

g.+sə bozəmnəŋ g.+sə 0103020301/18.

gizgə ʁazɢə "kıyafet mıyafet"

g.+nə g.+nə 0202030603/06.

gizgəłəɣ "giysili, kıyafetli, kıyafeti olan"

g. donnəɣ g. βołχəş də͡na 0202030604/60.

gizgi "giysi, kıyafet" Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̥ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizg̥ə, gizkə, g̥ẹzg̥ə, ɣẹzgə.**

g. g. itgig̥͡ẹr 0203010702/23.

g.+din moŋʊłnəŋ g.+din məndʒaɾ sałʁaː 0203010702/28.

gizg̥ə "giysi, kıyafet" Bkz. **gẹːzgəː, gẹːzɣə, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̥ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizkə, g̥ẹzg̥ə, ɣẹzgə.**

g.+sən kəmnəŋ uzəŋ g.+sən gizəp beː 0103040601/09.

gizɣə "giysi, kiyafet" Bkz. **gẹːzgəː, gẹːzɣə, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̥ə, giːzgə, gizgə, gizgi, gizg̥ə gizkə, g̥ẹzg̥ə, ɣẹzgə.**

g. ak g. 0203010702/59, g. gizɣi 0202030605/119, jaɴərak g. osa 0202020501/11.

gizkə "giysi, kıyafet" Bkz. **gẹːzgəː, gẹːzɣə, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̥ə, giːzgə, gizgə, gizgi, gizg̥ə gizɣə, g̥ẹzg̥ə, ɣẹzgə.**

g.+sə g.+sə ma 0502020101/150.

g.+sən g.+sən bẹɾɣin iː də 0502020101/148, g.+sən geʰdəɾɣi 0502020101/145.

g̥

g̥an Ç. "cesaret etmek"

g̥. ɬaɾedo g. aː 0103030901/25.

g̥əg̥ən M "kadın, kız" Bkz. **uʰg̥un, oʰkuŋ, oʰkuŋ, oʰk̟uːŋ, kuːŋ, kuŋ.**

g̥. andaʁ g. gøʰɾdəm 0103010705/36.

g̥əłdilit- "tertemiz etmek, parlatmak"

g̥.-gi jyβəɾ g.-gi ɬ͡a 0202030101/04.

g̥əni "pekiştirme edatı, ya" Bkz. **gəni, gin, ginẹ, k̟əni, qan, qənɑ, qənə, qənɑ, ɢanɑ, ɢani, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, g̥ənɑ.**

g̥. aʰg̥͡ən məngiş͡ g̥.͡ɬa 0502020101/244, ẹʰtg̥iş͡ g̥.͡ɬa 0502020101/51, dip bẹɾɣẹş͡ g̥. 0502020101/212, giɣi g̥. 0103010702/57, giɣix g̥. 0103010705/25, ɢaɾʁa geɬɣeş͡ g̥. 0502020101/73, ɢazəβałʁaş͡ g̥. 0502020101/393, maɴqəs qan gẹɬɣẹş͡ g̥. 0502020101/210, maɴɢaş͡ g̥. 0502020101/241, maɴɢaş͡ g̥.͡ɬa 0502020101/280(2), jaʁəłasəβ͡ɬa gẹɬɣeş͡ g̥.͡ɬa 0502020101/191, jaʁəłasɢaş͡ g̥.͡ɬa 0502020101/01.

g̥əʰɾʤi ? "bir nesne üzerindeki diş veya derin çizgi"

g̥. məndaɢa g. g̥əʰɾʤi 0202030104/06, məndaɢa g̥əʰɾʤi g̥. 0202030104/06, g̥.-ɣe 0202030104/06.

g̥eɾen "(kayanın) kıvrıldığı yer, büküntü, dönemeç"

g.+di ɢɑjɑnəŋ duː g.+di 0502020101/243.

gesɐr “Geser, kişi adı” Bkz. **gesɐr, gẹsɐr, gẹsɐr, kisɐr.**

g. g. 0502020101/242, g. əşmin də 0502020101/225, g. gəzdymis də͡ ɬɑ 0502020101/232, g. mɑɴɢɑndə͡ ɬɑ 0502020101/227, g. joq bop ḍə 0502020101/229.

gẹʰp “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, gẹʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gøʰp, gixt, keʰp, ǩẹp, ǩẹʰp, ǩixt.**

g. bəŋşisə g. də 0103030802/29.

gẹʰḍər-“giydirmek” Bkz. **gẹʰdər-, gẹʰḍər-, gixḍər-, gixdər-, gixḍər-, kəsər-.**

g.-əp g.-əp bẹr diɣindi 0502020101/142.

gẹ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gi-, gix-, giɬ-, ki-, kiɬ-, ǩẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g.-p ḍə unuk g-p ḍə 0502020101/43, unup g.-p ḍə 0502020101/250.

g.-se unduɾuk g.-se 0202020702/11, dik g.-se ͡sɑ 0203020601/01, keʧîŋ g.-se 0103020402/010, seŋ g.-se mɑ ølyrɣə dər 0202030605/141, jyŋfəduj g.-se 0202020701/03.

g.-p ḍər dɑnʤin nimi ẹmis g.-p ḍər 0202030605/161.

gẹsɐr Ç. “Geser kişi adı” Bkz. **gesɐr, gẹsɐr, gesɐr, kisɐr.**

g.+nə g.+nə͡ ɬɑ 0502020101/104.

gẹzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzɣə, gẹːzgəː, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzgə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizgə, gizkə, ɣẹzgə.**

g. g.ʝər 0203010701/19.

go “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, ɢɔɬ.**

g. g. ɢɑɾɑ sɑr 0202030104/18.

gøş- “göç etmek” Bkz. **gøːş-, gøş-, gøʧ-, gødʒ-, gøʰʤ-, gøʰş-, gyş-, gytş-, gyş-, gydʒ-, ɣøş-.**

g.-gi g.-gi͡ ɬɑ 0202030404/02.

gøʰp “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, gẹʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gẹʰp, gixt, keʰp, ǩẹp, ǩẹʰp, ǩixt.**

g. χuɑɾnəŋ͡ əşḍi mɑ g. tə 0203010701/18, g. nimi ḍɾo 0202031202/28.

gøʰduɾ- “götürmek, sırtına almak” Bkz. **gøʰdər-, gøʰduɾ-, gøʰdʉɾ-, gøʰḍər-, gøʰḍuɾ-, gøʰḍʉɾ-, gøʰduɾ-.**

g.-ɣe łomun g.-ɣe 0203020402/05.

gøʰgud- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgʉt-, gøʰgud-, gøʰgut-, gøʰgʉd-, gøʰgʉt-, gøʰkəd-, gøʰǩət-, gøʰǩut-, gøʰkət-.**

g.-up g.-up berɣi 0502020101/438.

gøʰkət- “göstermek” Bkz. **gøʰgut-, gøʰgʉt-, gøʰgud-, gøʰgut-, gøʰgʉd-, gøʰgʉt-, gøʰkəd-, gøʰǩət-, gøʰǩut-, gøʰgud-.**

g.-də ɑʁɑ g.-də 0103010304/47.

gøʰǩin noɾ M “Köknor, yer adı”

g. g. 0202030605/165.

gyş- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːş-, gøş-, gøʧ-, gødʒ-, gøʰʤ-, gøʰş-, gyş-, gytş-, gøş-, gydʒ-, ɣøş-.**

g.-gi g.-gi mɑɴqəş ḍə 0202031101/10.

gydʒ- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːş-, gøş-, gøʧ-, gødʒ-, gøʰʤ-, gøʰş-, gyş-, gytş-, gøş-, gyş-, ɣøş-.**

g.-up g.-up bɑrʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202031101/07.

g̱i- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-**, **gi**, **gixɬ-, giɬ-**, **gẹ-, g̱ix-, g̱iɬ-**, **ki-, kiɬ-, k̨ẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g̱.-p ḍər datʂa mutʂaNo̜a g̱.-p ḍər 0203020201/20.

g̱.-se g̱.-se 0202020501/01, aːʁədək g̱.-se ‿ɬa 0201010101/34, pejɬak g̱.-se ‿ɬa 0202010701/03, dik g̱.-se 0202030901/04, 0202031202/04, 0203020601/13, 0203020601/19, dik g̱.-se‿ɬa 0202030902/31 0203020601/14, hrq Garama g̱.-se‿ɬa 0202030802/33.

g̱.-sẹ dik g̱.-sẹ 0202030902/132, dik g̱.-sẹ‿ɬa 0202030902/130.

g̱.-sɑ qəGərk g̱.-sɑ 0202010703/25.

g̱.-n(<en) dəlik g̱.-n 0202030605/107.

g̱.-ɣi qəχGərk g̱.-ɣi 0103050201/16.

g̱ix- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-**, **gi**, **gixɬ-, giɬ-**, **gẹ-, g̱i-, g̱iɬ-**, **ki-, kiɬ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g̱.-ḍə bəlitgi g̱.-ḍə 0103050301/25.

g̱ixdər- “giydirmek” Bkz. **geʰdər-, gẹʰḍər-, gixḍər-, g̱eʰḍər-, g̱ixḍər-, kəsər-.**

g̱.-ŏp də don guɑzɯsən g̱.-ŏp də 0103030702/82.

g̱.-o baʰʂdan‿azɑqo̜a g̱.-o 0103010602/10.

g̱ixḍər- “giydirmek” Bkz. **geʰdər-, gẹʰḍər-, gixḍər-, g̱eʰḍər-,g̱ixdər-, kəsər-.**

g̱.-se don guɑzɯsɯn g̱.-se 0103040401/55, qej βazɯsən g̱.-se 0103040401/57.

g̱ixt “çok, fazla” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹβ, gẹt, gẹʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, g̱eʰp, g̱øʰp, keʰp, k̨ẹp, k̨ẹʰp, k̨ixt.**

g̱.- ẹtgədzi̯ g̱. do 0103010306/18, o nima g̱. də 0103010602/10.

g̱iɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-**, **gi**, **gixɬ-, giɬ-**, **gẹ-, g̱i-, g̱ix-, ki-, kiɬ-, k̨ẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

g̱.-se qɑnɑk g̱.-se‿ɬa 0103010305/10.

k

kɑːnnɑ- Ç.+T. “kesmek” Bkz. **kɑnnɑ-.**

k.-ʁəɬɑ+ βɑr- k.-ʁəɬɑ βɑrsɑ‿ɬɑ 0103040405/30.

kɑːɴ Ç. “topraktan yapılmış yatak” Bkz. **kɑɴ.**

k. k. mɑ joq də‿nɑ 0202020301/20, k. mɑ joq də nɑ 0202020301/20.

k.+nə k.+nə sətGɑ‿ɬɑ 0202020301/19.

k.+dɑGə k.+dɑGə dz̨ejsɑN‿ɬɑ 0103020303/03.

kɑ Ç. “*Ke*, soy adı”

k. ʃiŋ k.‿ej 0202010701/05.

kɑdɑ “*hada*, Tibet Buddhizminde çok değerli görülen, genelde Buddha heykeli/resmi veya değerli kişilere sunulan bir çeşit kumaş” Bkz. **kɑdɑq, hɑdɑq.**

k. k. diş də 0103050201/11, k. tudo ḍə‿sɑ 0103050201/11.

kɑdɑq “*hada*, Tibet Buddhizminde çok değerli görülen, genelde Buddha heykeli/resmi veya değerli kişilere sunulan bir çeşit kumaş” Bkz. **kɑdɑ, hɑdɑq.**

k. k. 0202030802/17, 0202030802/17, k. ɑtəNqəş mi 0202030802/19, k. ɑtəNGɑ 0202010901/25, k. ‿e̜tge 0203011002/25, k. e̜tge 0203011002/26, k. jɔq drɔ 0202030802/18.

k.+də bə k.+də be‿ɾ̆ər ɑsərʁɑ 0203011002/26.

kɑdʒa Ç. “*Ke* soy adlı aile”

k. k. 0202010701/05, 0202010701/09.

k.+ʁɑ k.+ʁɑ͡ɬɑ 0203010301/27.

kɑdʒaɬəq Ç.+T. “*Ke* soy adlı aile”

k. k. 0202010701/16, 0203010301/30, k. ɑːz dəɾ 0203010301/29, k. dəɾ 0203010301/15.

kɑdʒi T “tükürük” Bkz. **kɑdʒigə.**

k.+dɑn əɬəkgi k.+dɑn bəɾ suɾtgeː 0103040405/57.

kɑdʒigə T “tükürük” Bkz. **kɑdʒi.**

k.+nə k.+nə kəsəŋ bozGɑ tudiɣe 0103030802/32.

kɑmɑ Ç. “yetenek”

k.+sən k.+sən Gɑɾɑβ 0202030402/76.

kɑnəŋ Ç. “belki, muhtemelen” Bkz. **kənəŋ.**

k. k.͡ɬɑ 0203030101/06.

kɑnbədio Ç. “kesemiyor”

k. je^{h}ɬdʒi̯nə k. ɑː 0103040405/30.

kɑndiolio Ç. “kesmiş”

k. bɑşdə k. 0103040405/30, 0103040405/37, e^{h}sɯnə k. 0103040405/38.

kɑnfɑ Ç. “görüş, düşünce”

k. mẹnəŋ k. 0203010702/14.

kɑnɬəβəɾmɑ < kɑnɬɑ-əβəɾ-mɑ Ç.+T. “kesme (alet), kestiği (alet), kesiyor olduğu (alet)”

k.+ʁɑ Guzə k.+ʁɑ 0203010501/08.

kɑnməŋnəʁ < kɑnpəŋ +nəʁ ? “*kɑpəŋ*, kova”

k. k. ɑɾɑ^{h}i̯kə 0202031202/38.

kɑnnɑ- Ç.+T. “kesmek” Bkz. **kɑːnnɑ-.**

k.-ʁəɬɑ+ βɑɾ- k.-ʁəɬɑ͡βɑɾsɑ͡ɬɑ 0103040405/37.

kɑndzi̯ɑnia Ç. “bakıyor”

k. dɑNtʂɨŋ bobəj k. 0103030901/25.

kɑŋgoβɑ “düğünde düğün malzemelerinin sorumlusu”

k. k. mɑ tɑNʂɑɬəʁ nimi d̥əɾ 0202031202/35.

kɑN “topraktan yapılmış yatak” Bkz. **kɑːN.**

k. k. ɑndɑʁ mi joq d̥ə 0202020701/15, k.͡Guzə 0502020101/451, k. jok kəsɯ 0202020301/20.

k.+nəŋ k.+nəŋ ɑNɑ͡ɬɑ 0202020301/17, k.+nəŋ ͡əʂgi 0502020101/391, k.+nəŋ o ʂɨbɑnən 0502020101/394, k.+nəŋ yzə̆ɣẹ 0502020101/393, k.+nəŋ dəpgi 0502020101/393, k.+nəŋ dupdi 0502020101/490.

k.+Gɑ k.+Gɑ uzutGɑ 0202010901/59, k.+Gɑ səleɾ dɑχGɑ qum jɑzGɑ 0202020301/07.

k.+dɑ ʃizɯ də k.+dɑ 0103030201/18.

k.+dɑn k.+dɑn Guzə 0502020101/397.

k.+leɾnə k.+leɾnə 0202020701/16.

kɑN “kepek, buğday vs. tahılların kabuğu?”

k. sɑʐ̩ k.͡guzu fəkkia^{h}d̥ə 0202030902/126, sɑʐ̩ goɬ k.͡Guzu fəkianəʁɑ 0202030902/96.

kɑNɬɑ- Ç.+T. “tavada kızartmak”

k.+ʁɑ k.-ʁɑ sɑɾəq dimi etgẹ 0203010801/06.

kɑNɬə Ç. “Kangle, yer adı” Bkz. **kɑNɬuo.**

k. k. kəsɯnəŋ 0103010705/39.

kɑɴɬuo Ç. “Kangle, yer adı” Bkz. **kɑɴɬə.**

k. k. jɑq 0203010301/34.

k.+nəŋ bəz mɑ k.+nəŋ də 0203020201/02, şɨgisə k.+nəŋ 0203020201/02.

kɑɴnɑ- Ç.+T. “yaslanmak”

k.-ʁɑ pɑɬʁɑʁɑ k.-ʁɑ d̥ə 0103030901/71.

kɑɴnɑs- Ç.+T. “beraber direnmek veya dayanmak”

k.-əβɑɬmɑʰd̥ə mɛ̣ŋ k.-əβɑɬmɑʰd̥ə 0202010502/16.

kəːm “kim” Bkz. **kəm, kən.**

k. k. bəʰɬd̥ə 0203030101/05.

kəːɾ “kirli” Bkz. **kəɾ χɑɾ.**

k. k. oɬʁɑ 0203010702/25.

kəukəuzɯ Ç. “boşluk” Bkz. **kəukəu, kəukəudzə, kəukəudzɯ.**

k. k. ɑʰʂd̥ə hɑnnəp d̥ə ɛ̣ː d̥ə 0103040302/10.

kəuɬɑ- Ç.+T. “denklemek, hesaplamak, duruma göre hareket etmek”

k.-βəɾ k.-βə͡ɾ ɬɑ sen tunni ɛ̣ʰdəp bɑɾ 0202030605/143.

kəu Ç. “yudum” bəɾ k. 0202030101/09(2).

kəukəu < kəukəudzɯ Ç. “ağız” Bkz. **kəukəudzə, kəukəuzɯ, kəukəudzɯ.**

k.+sə k.+sə ɛ̣ni məndɑɢɑ seɬəβɑtɢɑndɑ 0202030701/10.

kəukəudzə < kəukəudzɯ+sə Ç. “ağız” Bkz. **kəukəu, kəukəuzɯ, kəukəudzɯ.**

k. tuɬumnəŋ k. 0202030701/10.

kəukəudzɯ Ç. “ağız” Bkz. **kəukəu, kəukəuzɯ, kəukəudzə.**

k. k. şɨvəɣindi 0202030701/09, k. jɑɢən 0202030701/09.

kədiolia Ç. “gagalamış, kuş vb. hayvanlar gagası ile kırıp yemiş”

k. k. mɑ 0203030102/19.

kəgənni- “öldürmek, boğarak öldürmek”

k.-t d̥ə k.-t d̥ə ɛ̣ː d̥ə 0103040302/21.

k.-ɣi mədɑʁ k.-ɣi 0103040302/05.

kəkəsoso Ç. “öksürük”

k.+nəŋ k.+nəŋ kəsɯ ɬɑ 0202020301/08.

kədʒiːg “küçük” Bkz. **kədʒiːɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kətʃik, kətʃiɣ, kidʒiɣ.**

k.+di seŋ k.+di ojnɑsɢɑndɑ 0202030902/104.

kədʒiːɣ “küçük, yaşça küçük” Bkz. **kədʒiːg, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kətʃik, kətʃiɣ, kidʒiɣ.**

k. məndɑŋ k. 0202010901/53.

k.+di k.+di məndʒa məɬɑ də͡ qɑn 0202020501/107.

kədʒik “küçük, genç, yaşça küçük olan” Bkz. **kədʒiːɣ, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kətʃik, kətʃiɣ, kidʒiɣ.**

k. k. kəsəlɛr 0103040401/43, k. ɢəz 0201010102/02, kədʒiɣ dʒiuʂi k. 0203011002/16,

k.+gəni k.+gəni ər jɛ̣r drɔ 0202010901/28.

kədʒiɣ “küçük, yaşça küçük, genç; özel ad” Bkz. **kədʒiːg, kədʒiːɣ, kədʒik, kədʒik, kədʒiɣ, kətʃik, kətʃiɣ, kidʒiɣ.**

k. k. 0202010901/33, 0202030902/01, k. ɑt͡ tsɑɬʁɑG͡ eː 0203010301/19, k. ɑt͡ tsɑɬsɑ 0203010301/20, k͡ eʰɬdʒi 0202030901/04, k.͡ eʰɬdʒinəŋ 0202030901/12, k. o͡ durʁən 0202030603/09, k. oʁəɬnəŋ 0203020201/04, k. oʁuɬunu zɛ̣rdəβɑɬʁɑ 0202030401/03,

k. oʁułuNGa 0202030401/02, k. dəɾ͡ qan 0203020501/27, o diɣdi k. də 0103040301/09, k. pəʁma 0203010702/22, bezuk k. jaɬdaɬ 0202030601/78, da^{h}Gə k. də 0103030201/32, k. də͡ na 0203030102/24, k. ʤiuʂi kəʤik 0203011002/16, χas k. də 0103040301/10, k. nimi ʝə 0202010501/04, jaχs k. ʒiɣət 0103040302/07, k. soːda 0103040601/02, k. soːda͡ sa 0103040601/05, jẹːŋ k. ɔʁuɬ 0201010102/04.

k.+di k.+di 0202010301/11, 0202020701/02**,** k.+di ojnasGa 0202030902/116, k.+di uzunu ojnasGa 0202030902/112, məz k.+di 0203020403/03, mẹŋ k.+di 0202030601/12, k.+di ʃyʁa diatGaʂ 0202010301/09, k.+di joq͡ Gut də 0103010503/01, k.+di jiŋnəβadəβ ḍə 0103040601/12.

k.+ḍi mẹŋ k.+ḍi 0202020301/04.

k.+leɾ k.+leɾ 0203020601/43, k.+leɾ bəɬmis ḍro 0201010101/05, k.+leɾ ͡ɬa 0203020601/42.

k.+leɾnəŋ k.+leɾnəŋ͡ əʂdi 0202010301/15.

k.+leɾnə k.+leɾnə sʉzuɾɣe͡ ɬa 0202020301/01.

k.+ə bozɬaɾə ma bəɾ nimi də͡ qan bøzyk k.+ə 0202030105/02.

k.+ən k.+ən peɾɣe 0202030902/03.

k.+nəŋgi k.+əŋgi jysdiɣiː 0202030902/01.

k.+əndi saɬəβattsa 0202020501/108.

k.+ərek oɬ ma βəɾ k.4əɾek͡ ɬa 0202030802/58.

k.+ɾik k.+ɾik kəsɯnə͡ ɬa 0203030101/15, k.+ɾik saɬʁa 0203010701/23.

k.+ərik jaːs k.+ərik kəsɯleɾ 0203020403/05.

k.+əregəŋge k.+əregəŋge͡ ɬa 0203020301/07.

kəʤiɣ andzɻaɴ "*Kıcığ Ancan* alt-boyu"

k. k. 0202010701/08, k. dio^{h}ʤin 0202010701/04.

kəʤiɣ dumɑn "*Kıcığ Duman* alt-boyu"

k. k. 0202010701/04, 0202010701/07.

kəʤi- "küçülmek"

k.-se k.-se kəʤiɣe 0502020101/105.

k.-ɣe kəʤise k.-ɣe 0502020101/105.

kəʤik "genç, küçük" Bkz. **kəʤiːg, kəʤiːɣ, kəʤik, kəʤiɣ, kəʤiɣ, kəʧik, kəʧiɣ, kiʤiɣ.**

k. k. kəsɯnə͡ ɬa 0203030101/15.

kəʤiɣ "küçük" Bkz. **kəʤiːg, kəʤiːɣ, kəʤik, kəʤiɣ, kəʤik, kəʧik, kəʧiɣ, kiʤiɣ.**

k. o duɣdi ma k. ḍəɾ͡ na 0203020501/17, ʊ duɣədi k. də 0202020301/12, bəz ma o dəɣdi tamaɾ k. ḍə 0202030801/20.

kəɬaɴʤɯ Ç. "çerçeve, temel yapı"

k.+nə k.+nə ma aɬək giɣe 0202020702/13.

kəɬəmʤiːk "gülmeyi seven (kişi); şaka"

k. k. baʂdəʁ o je 0202030602/05.

kəm "kim" Bkz. **kəːm, kən.**

k. k. anə niɣəp baɾ͡ eɾ 0202020501/60, k. anə dzi̯miɣ a͡ɾ͡ bẹː 0202010703/22, k. a^{h}ʂdərəp baɾ͡ e 0202030402/75, k. pərnəNGa u^{h}dz̨͡ orsa͡ ɬa 0202030902/42, k. baɾ͡ ẹ 0103050201/22(2), 0103050201/26(2), 0103050201/27, k. bəɬ qanəβ də 0103010304/07, k. bəɾ qeGaʂ ḍəɾ͡ ḍise 0103010702/07, k. bə^{h}ɬḍə 0202030605/97, k. beɾxəʂ͡ e 0103010305/04, k. boɬɣə də 0202030902/81, k. dəɾ 0103010701/17, k. guanɬap ḅaɾ͡ eː 0203011002/21, k. kəm ma naŋga dro 0201010101/33, kəm k. ma

naŋga dro 0201010101/33, k. kəmleɾ bezəg͡eɾ 0202031202/04, k. kəmnə ølyɾuβattsa ͡ɬa 0202030902/81.

k.+nəŋ k.+nəŋ uzəŋ gizgəsən gizəp beː 0103040601/09, k.+nəŋ boɬʁẹ 0202030902/42, kəmnəŋgənə k.+nəŋ ǎsɯkge 0203020402/30, k.+nəŋ teɾənə pəɾəNGa sojʁəɾ 0202030301/22.

k.+nəŋgə kəŋ k.+nəŋgə 0202020701/35.

k.+nəŋgənə k.+nəŋgənə kəmnəŋ ǎsɯkge 0203020402/30.

k.+nə kəm k.+nə ølyɾuβattsa͡ɬa 0202030902/81, k.+nə qəʰGəɾχəʂ͡e 0202031202/17,

k.+ge k.+ge ajdəβaɾ ma 0203010301/56.

k.+gi k.4gi pətgẹ 0103030702/38.

k.+leɾ kəm k.+leɾ bezəg͡eɾ 0202031202/04.

kən "kim" Bkz. **kəːm, kəm.**

k. k. andaʁ mi ʃidʒip ḅej 0103010501/05, k. bẹɾxəʂ͡e 0103010305/04, dioɾt͡stoβaːnəŋ ʂaNχusə k. dəɾ disẹ 0103010701/29, niaNʤa kəssɯ k. də 0103050102/08.

k.+nəŋgə k.+nəŋgə oɬ͡ɬa 0103030901/26.

kəŋ "kim"

k. k. guanɬap ḅaɾ͡e: 0203011002/18, k. kəmnəŋgə 0202020701/35, k. kən naʁo jeɾɬaʁaq 0103050301/23, kəŋ k. naʁo jeɾɬaʁaq 0103050301/23.

kən "göbek"

k.+nəŋ k.+nəŋ͡ əʂdi 0502020101/29, 0502020101/31, 0502020101/37, 0502020101/45.

k.+nə k.+nə məndaGəɬʁa bəɾ χuaɬəβaɬʁanda 0502020101/43.

kənəŋ Ç. "belki, muhtemelen" Bkz. **kɑnəŋ.**

k. k. 0202020701/17, 0202020701/30, 0202030802/58, 0203010702/24, k. bə ʃiŋ a 0202030605/57, k. bəɬxəʂ ḍə 0502020101/362, k. bəɾ pozɯ kəsɯ gep dɾo 0203020601/10, k. geseɾ bienniβaḍəp ḍəɾ 0502020101/232, k. guŋdʐu də 0203010702/03, k. ʁəʂi ɣi nien 0203020402/07, k.͡ɬa 0202010301/17, k. joq bɔʁə do 0502020101/142.

kəndoGuɾ "plasenta, eş"

k. k. βaɾ͡e 0502020101/36.

kəŋ "gün" Bkz. **kuːn, kun, ɣun**, **χun**.

k.+gə o͡k.+gə bə nileɾ kəsɯ git də 0103050101/52, o k.+gə nileɾ ʂigə jiɣə biligəβ ḍə 0103050101/52.

kəŋdiŋ Ç. "kesin"

k. k. bop ḍə 0103030901/37.

kəɾ- "girmek, karışmak, başlamak" Bkz. **kər-, kəʰɾ-.**

1. "girmek"

k.- k.- 0502020101/296.

k.-se Gajdasə udʒin k.-se 0502020101/443, məŋa k.-se 0502020101/252.

k.-əp aʰɾGa Guzu k.-əp baɾəβəɾ ḍə 0202010502/16, k.-əp baɾp ḍə 0502020101/426, k.-əp baɾʁan͡ẹː də 0202030902/09, k.-əp baɾʁaʂ͡gəni 0502020101/427, k.-əp baɾχəʂ ḍə 0502020101/451, k.-əp baɾʁanda 0103040405/50, k.-əp baɾʁandə ͡ɬa 0202030902/10, 0502020101/485, k.-əp baɾḍə͡e ḍə 0202030402/43, k.-əp baɾʂ ḍə 0502020101/483, k.-əp baɾaɬʁəməs ḍə 0502020101/484.

k.-k k.-ək gip baɾ 0202030402/43, k.-ək͡giɣẹ͡ɬa 0103050201/16, k.-ək giɣin͡iː də 0202030902/14, k.-ək giɣindi 0202030902/15, sẹŋ k.-ək giɣində 0202020501/24.

k.-ɣeʂ ɑnəŋ͡ ɢuzə k.-ɣeʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/454.
k.- (-ɣi)ɢəz jerʂɡ̟ e k.- χ͡ao: də 0103010602/12.
k.-ɣin jyɣ̟e k.-ɣin du:ɣud͡i ɬɑ 0202030601/74, k.-ɣin soʁdɑ 0202030902/111.
k.-əβ joq ḍə k.-əβ joq ḍə 0103010305/70.
k.-miɣinnəŋ sɑnɢɑ k.-miɣinnəŋ͡ əʂgi 0502020101/311.
2. "başlamak"
k.-t ḍə ɬɑɾeḍək k.-t ḍə 0502020101/37.
k.-se ɢu:zʊ̃͡ duʁuk k.-se͡ ɬɑ 0202031101/02.
k.-ɣi ɢu:zʊ̃͡ duʁuk k.-ɣi 0202031101/05.
k.-ɣ̟en derβek k.-ɣ̟en e: ḍə 0202030402/20, tɑp͡ k.-ɣ̟en͡ e̞: 0103010601/37.
k.-ɣindɑ ɬɑɾɛ̆ʈ̆ək k.-ɣindɑ͡ ɬɑ 0203020601/44.
k.-ɣindi ərdʒaŋnɑk k.-ɣindi͡ ɬɑ 0502020101/204, ɢɑNɢəɬɑk k.-ɣindi 0202030404/05.
k.-ɣindin qəʰʀɢ̟ək k.-ɣindin͡ ɬɑ 0202031101/18.
k.-ɣ̟endzɻ səkdin k.-ɣ̟endzɻ͡ ɬɑ 0103010705/28.

kəɾ χɑɾ "kirli mirli (şey)"
kəɾ χ.+nə kəɾ χ.+nə osɑ 0202030603/05, k.+nə mɑ ʃørsdəɾɣe 0202020501/08, kəɾ χ.+nə jiudzɻ̟ɑ søɣuɬmis dro 0202030603/04.
kəɾ χ.+dɑn kəɾ χ.+dɑn søɣuɬɣe tuʰdəp bɑɾsɑ 0202030603/03.
kəɾ χ.+ən k.+ən 0202020301/19.

kəɾə "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾək, kəɾəɣ, kəɾeː, kəɾe, kəɾ̟e, kəɾ̟ek, kere.**
k. mənəŋ k. 0202010703/13, 0202010703/15.

kəɾək "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾəɣ, kəɾə, kəɾeː, kəɾe, kəɾ̟e, kəɾ̟ek, kere.**
k. bə keɬənnəŋ k. nimi 0203010303/17, mənəːŋ k. 0203010502/04, mənəːŋ k. kəɾək͡ ɬɑ 0203010502/08, mənəːŋ kəɾək k.͡ ɬɑ 02030105020/08, mənəŋ k. 0203010502/01(2), 0203010502/03, 0203010503/01, mənəŋ k. oɬ χej 0203030101/02, mənəŋ k. kəɾək ɑndɑʁ mi ḍə 0203030101/04, mənəŋ kəɾək k. ɑndɑʁ mi ḍə 0203030101/04, mənəŋ k. kəɾək 0203010502/09, mənəŋ kəɾək k. 0203010502/09.

kəɾəɣ "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾək, kəɾə, kəɾeː, kəɾe, kəɾ̟e, kəɾ̟ek, kere.**
k.+ʤi məɬɑnəŋ k.+ʤi sɔʁdɑ 0202010901/33.

kəɾeː "büyüklük" Bkz. **kəɾək, kəɾə, kəɾəɣ, kəɾe, kəɾ̟e, kəɾ̟ek, kere.**
k. bənəŋ k. nimi 0202010501/12.

kəɾe "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾək, kəɾə, kəɾəɣ, kəɾeː, kəɾ̟e, kəɾ̟ek, kere.**
k. kətiŋnəŋ k. 0202010901/28, mənəŋ k. 0202030101/03, 0202030104/03, 0202030104/04(2), 0202030104/16.

kəɾ̟e "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾək, kəɾə, kəɾəɣ, kəɾeː, kəɾe, kəɾ̟ek, kere.**
k. mənəŋ k. 0202010703/16(2), 0202020501/107.

kəɾ̟ek "büyüklük; kadar" Bkz. **kəɾək, kəɾə, kəɾəɣ, kəɾeː, kəɾe, kəɾ̟e, kere.**
k. mənəŋ k. qɑβɑtʂəq 0202010101/06.

kərdəɾ- "girmesine yardım etmek" Bkz. **kəɾḍəɾ-, kəɾtəɾ-.**
k.-ɣi k.-ɣi ɑjtɢɑ͡ ɬɑ 0502020101/377.
k.-əβ joq də ʒyʂgi k.-əβ joq də 0103050401/03.

kəɾḍəɾ- "girmesine yardım etmek" Bkz. **kəɾdəɾ-, kəɾtəɾ-.**
k.-min ḍə səkgi k.-min ḍə 0502020101/259.
k.-miɣ̟en ɑʁətɢɑ k.-miɣ̟en͡ e̞: 0203020203/21.
k.-miɣ̟endi k.-miɣ̟endi͡ ɬɑ 0203020203/22.

kəɾk- “kirlenmek”

k.-se danzɯlernə k.-se 0202031101/26, gizgə k.-se 0202031101/25, jaɢəndzɚqleɾ ɢəːnə k.-se 0202031101/26.

kəɾtəɾ- “girmesine yardım etmek” Bkz. **kəɾdəɾ-, kəɾḍəɾ-.**

k.-mis unduʁɑNGɑ mɑ k.-mis nimi tə 0202010901/44.

kər- “girmek” Bkz. **kəɾ-, kəʰɾ-.**

1. “girmek”

k.-(-ɣe) k.-͡ hɑnəʁɑn͡ ẹ də 0202030902/69.

k.-me bəşgi k.-me 0103010705/47.

k.-min də jyɣẹ k.-min də͡ nɑ 0202030601/73.

2. “yardımcı fiil, başlamak”

k.-ɣindi ɢɑNGəłak k.-ɣindi 0202030404/05, ɣ͡ienniβ͡ ɬɑ k.-ɣindi 0202030404/16.

kəs < **kəsɯ** “kişi, insan” Bkz. **əs, əsɯ, gəːsə, kəsəː, kəsə, kəsə̆, kəsɯ, ɣ̆əsɯ.**

k. k͡. ɑłəβɑłəβ də 0103040301/12, ʊjnəŋ k. e 0103010306/16, pəḍəkgẹ̆ ɑGɑɾʁɑn k. do 0202030802/05, k. bəɾ͡ ɬɑ bəɑfɑNNɑsɑ͡ łɑ ʊnək giβ də dioɾ 0103010304/81, k. dɑGɑsən dəliş də 0103050102/02, məłɑ k. do 0103030901/43, şɨgə k. ͡ łɑ 0102020303/24.

k.+əŋ k.+əŋ 0202031202/01, k.+əŋ o dioma 0103030901/05, k.+əŋ oł ͡ łɑ 0202031202/05, k.+əŋ pəʰɾɢɑNGɑ 0202020501/24, k.+əŋ baʰdzɚndan başḍəʁɑndɑ ͡ łɑ 0202031202/23 k.+əŋ bə ɢəːłʁɑ bə tiłanzɯ tiłɑʁɑ 0103030901/40, k.+əŋ bə bərnə ͡ łɑ oʰrḍɑsəNGɑ ɢɑdɑʁɑ də 0103010304/02, k.+əŋ bozGɑ 0103030802/32, k.+əŋ bøzəgə 0202031202/03, k.+əŋ ɸudurʁɑ 0103010602/18, k.+əŋ go ɢojnəŋ 0103040301/13, k.+əŋ ͡ łɑ 0202031202/25, k.+əŋ şɨgə łoNqɑ ɑɾɑʰk̆ə 0103050102/31, k.+əŋ turdien 0202030101/11, k.+əŋ dzɚŋ mɑ søzleɾ jiɣ͡ i doːli ḍərə 0103030901/11,

k.+əŋgẹ oł mɑ k.+əŋgẹ ɑt bołʁɑG͡ e jom 0203010301/20.

k.+əŋgənə k.+əŋgənə mɑ ɑːʁədək gip dəɾ 0201010101/34.

k.+əŋgədi k.4əŋgədi oŋşo͡ ɬɑ 0103030802/36.

k.+ɣẹ χɑɾ k.4ɣẹ ɢejło 0103010602/17.

k.+di k.+di fɑː də 0103040405/28.

k.+leɾ k.+leɾ 0102020303/39, 0103020304/05, 0103020304/36, 0202020701/03, ɑNḛ̆ə k.+leɾ 0202020701/62, oːjnəŋ k.+leɾ 0203010702/22, k.+leɾ ułɑʁ ɑłəβ kẹ̆ʃ͡innə ə̆şgeɾ χołuβ də 0103010305/81, k.+leɾ bandʒizɑː ẹʰtgindi 0102020303/22, k.+leɾ bəłmiɣ͡ i łɑ 0203010702/30, bezək k.+leɾ 0103040601/14, bezək k.+leɾ ͡ łɑ 0103040601/11, 0103040601/12(2), bezə̆k k.+leɾ͡ ɬɑ 0202010301/12, k.+leɾ diɣin͡ ɬɑ 0103040401/75, doʁɔɾ k.+leɾ͡ ɬɑ 0102020303/28, dujtəuGə k.+leɾ 0202020401/22, gẹːzgə təkmi k.+leɾ 0203010701/20, qɑːɾ k.+leɾ łɑ 0202010301/04, qɑɾ k.+leɾ 0103010602/17, 0103030202/18, 0103030901/12, χɑnnəŋ k.+leɾ 0202030902/55, χɑɾ k.+leɾ 0203010702/23, χɑnnəŋ k.+leɾ͡ ɬɑ 0202030902/57, k.+leɾ͡ ɬɑ 0102020303/40, 0103050301/28, 0103050401/04, k.+leɾ͡ ɬɑ bəłəβ joq də 0103010304/53, mɑNuqqɑn k.+leɾ ḍə 0103010602/18, məndɑḡə k.+leɾ 0202010901/48, niaNdʒaḍɑḡə k.+leɾ͡ ɬɑ 0203010702/53, saqəsdəŋ k.+leɾ 0203010702/02, tɑʁnəŋ k.+leɾ͡ ɬɑ 0103040405/11, tsoʃiŋłɑmɑ k.+leɾ 0203010701/05, joʁɔɾ k.+leɾ 0103020401/06, jynuŋ k.+leɾ 0202030802/25, k.+leɾ jinɑɣ͡ ʃ͡ i ɬɑ sɔGuβuɾ ḍə 0203010501/10, k.+leɾ dzɚŋ dzɚŋ ułɑʁnə ɑłʁɑ 0103050401/08.

k.+leɾnəŋ k.+leɾnəŋ ətəkdi 0103010601/50.

k.+lɛrnə k.+lɛrnə 0202020701/03, oː k.+lɛrnə ɬa 0103040302/26, bej k.+lɛrnə həsɯ jomdaɾəp baɾʁa 0203020601/22, qaɾ k.+lɛrnə 0103010303/13, qaɾ k.+lɛrnə ɢaɾəβ 0103030202/16, k.+lɛrnə jiudzɻa χəɢəɾəβ do 0103010302/21, k.+lɛrnə zɛrdəp baɾʁa 0202030403/09.

k.+lɻɾʏɻ k.+lɻɾʏɻ͡ɬa 0203010502/01.

k.+lɛrʏe k.+lɛrʏe ajtɢanda 0502020101/36, bezək k.+lɛrʏɻ͡ɬa ajdəβ 0202031201/01, χannəŋ k.+lɛrʏɻ 0202030902/95.

k.+lɛrʁɑ giʏin k.+lɛrʁa 0103010703/01.

k.+lɛɾdi bej k.+lɛrdi 0202030802/36.

k.+lɛɾdin χaɾ k.+lɛrdin mo ɬa søz aɬəβ 0103030202/08.

k.+lɛɾə haɾ k.+lɛɾə 0203010702/25, jaʁɬa^{h}ɢ̥ɑrnəŋ k.+lɛɾə ɢəːs diβəɾ də 0203010702/01.

k.+ɛɾ k.+ɛɾ 0103040301/05, k.+ɛɾ unuk giʏinda 0103040302/24, iʃindigi k.+ɛɾ 0102020303/23, dʊjʁa maɾʁan k.+ɛɾ jiʧi jʏʂgi tʂoɢeʂ də diβaɾ 0103010305/71, pəd̥ɻ^{h}ʐ̊ə k.+ɛɾ ɢəzəɬ tɻɾʏɻn aɬəβ də 0103010305/96, k.+ɛɾ gondaɢa ərlisgi ɢaɾaso də 0103050301/34, k.+ɛɾ gue sut jejmas ot d̥ə 0103010306/12, k.+ɛɾ giʏind̥i 0103010703/05, k.+ɛɾ ɢəzəɬ tɻɾʏɻn joq d̥ə ʝisə͡ɬa 0103010305/96, k.+ɛɾ hanəp d̥ro 0502020101/70.

k.+ɛɾnəŋ k.+ɛɾnəŋ atdə 0103040302/26, k.+ɛɾnəŋ fəŋsu ʃiguan 0103030901/20, k.+ɛɾnəŋ ʂiʂounə 0103040302/24.

k.+ɛɾnəŋgi k.+ɛɾnəŋgi χɔsəŋgɻ 0103040301/20.

k.+ɛɾnə ɑNɢə k.+ɛɾnə 0202020701/20, k.+ɛɾnə jiʧi kømuβaːt də ɻː də 0103040302/05, k.+ɛɾnə jiʧi kømgi 0103040302/08.

k.+əɾ uɬaʁ͡ məngin k.+əɾ͡ɬa 0103050201/22, bə͡oɾ k.+əɾ͡haqtʂa 0103050301/09. k.+əɾ diβ joq d̥ə 0103050201/27, k.+əɾ ɢaɾaʁəɬat də 0103040302/06.

k.+əɾnə k.+əɾnə jiʧi dərəʏdʒi kømət də ɻː də 0103040302/03.

k.+sə niɑNdʒa k.+sə 0103050102/08.

kəsəː "kişi, insan" Bkz. **əs, əsɯ, gəːsə, kəs, kəsə, kəsə̆, kəsɯ, ʁ̨əsɯ.**

k. saqəsdəŋ k. 0203010301/14,

kəsə "kişi, insan" Bkz. **əs, əsɯ, gəːsə, kəs, kəsəː, kəsə̆, kəsɯ, ʁ̨əsɯ.**

k. k. 0102040301/02, 0102040301/13, 0102040302/06, 0103010303/07, 0103010305/35, 0103010305/62, 0103010502/06, 0103010502/09, 0103010702/37, 0103010703/06, 0103010705/12, 0103030901/60, 0103040302/11, 0103050102/08, 0202010503/15, 0202020501/12, 0202030901/05, 0202030902/57, 0203010301/22, 0203020202/13, 0203020203/03, 0203020402/09, 0203020402/25, 0502020101/212, k. aːnəŋ saɾan də 0103010705/15, aq͡ɢa^{h}tdək k. 0202030902/29, k. aɢasən ma zɛrtəp baɾʁa 0203020203/25, anə nimi k. niʏətmin də͡na 0203020302/04, bɻːs taptʂonnəŋ k. 0203020401/10, budujnəŋ k. 0203020203/21, k. gɻsɛ͡ɬa 0202030901/14, qaɾ k. 0202030902/108, ɢaɾa͡a^{h}tdək k. 0202030902/29, aq jaʁɬa^{h}ɢ̥ɑrnəŋ k.͡e 0202030403/05, k. paɾamasa 0202010901/51, k. peʏnə͡ɬa kəsɯ danəmin də iː də 0103040302/12, k. baɾʁa 0103010502/06, bəɬmis k. 0203020601/31, bəŋʂiɬək k.͡ɻɾ 0202030605/29, k. daɾlɛɾ bezək jaɬdaɬ dəɾ͡na 0103010701/59, k. deɬəβ jozd̥ə 0102040302/06, k. diʏind̥i 0103010705/38, guoʧyɢə k.͡ɬa 0103010302/18, k. gɻt məːɬe də͡ɬa͡sa 0103010304/80, qaːɾ k. 0202010501/11, qantanəɾaq bəɾ k. berse 0502020101/114, ɢaɾa͡a^{h}tdək k.͡ɬa 0202030902/35, χaːɾ k. 0203020402/09, k.͡ɬa 0202030902/53, 0202030902/106, k. məndaʁ diʏɻ 0502020101/54, k. mɻnə ɢaɾaʁa

tʂa͡ əʂmin hanəʁa ʁaɾo də 0103010303/08, moŋuł k.͡eɾ 0203010702/16, k. mʤa jiʁaʂ səβa:qḍə tʂotdi: tʂotdi: 0102040301/02, k. naʁo də 0103040301/12, k. ni diβattsa 0103010703/31, niɣənəŋ k. e: do 0103040301/39, sujɾ k. 0203020601/49(2), k. tɐ̣rdikdiɣindi͡ɬa 0103040302/10, k. ɟiseː 0103010304/14, jaɴo k. 0103010601/69, 0103010601/76, jaʰːʂə ͡βəɾ k. ͡eɾ 0203020402/01, jaʰʂə k.͡ e: 0203020402/11, 0203020402/13, jaʰʂə k.͡eɾ 0203020402/16, joʁoɾ k.͡ja 0103020304/01.

k.+nəŋ aq ͡GaʰtdəkGəʁa mængi 0202030902/36, k.+nəŋ aʁəɬʁa 0103010305/81, k.+nəŋ aʰsdə aGədəqan ərmileɾ 0103010602/10, k.+nəŋ ba:qGa 0202010901/73.

k.+nə dørdon k.+nə 0103040302/01.

k.+ɣe øɬq͡ qaʁan qaɾ k.+ɣe 0103020304/09.

k.+ɣi k.+ɣi 0103030201/23, k.+ɣi azəqGa͡ asqəʂ͡na 0103030201/11, k.+ɣi βɐ̣rse͡ɬa 0103010305/13, maɬ k.+ɣi ɐ̣sɐ̣n ajdəβ 0103030202/03, tɐ̣rnə qaɬəβ ḍə k.+ɣi 0103010501/09.

k.+ge k.+ge 0103010702/1.

k.+din k.+din 0103010502/22.

k.+leɾ k.+leɾ baʰʂdə dzɻaɬʁa 0103010502/12, bɔʁde χannəŋ ͡ɬa k.+leɾ 0202030605/56.

k.+leɾɣɐ̣ k.+leɾɣɐ̣ ʒɐ̣̈təɾɣɐ̣ 0203010502/01.

k.+leɾḍi dujtuḡə k.+leɾḍi 0202010503/16.

kəsəɾ- < **geʰdəɾ-** "giydirmek" Bkz. **geʰdəɾ-, geʰḍəɾ-, gixḍəɾ-, geʰḍəɾ-, gixdəɾ-, gixḍəɾ-.**

k.-t ḍə k.-t ḍə tise 0102020304/07.

kəsəʂ < **kəsɯ+ əʂ** "toplum ortamı, toplum içi"

k.+di k.+di bərmi kəsɯ dzɻułap ba dzɐ̣:jdə 0103050301/05, miɴχuaɬək k.+di 0203010301/24.

kəsə̆ "kişi, insan" Bkz. **əs, əsɯ, gə:sə, kəs, kəsə:, kəsə, kəsɯ, ɻ̆əsɯ.**

k. k. 0103010502/10, 0103010702/55, 0103010703/08, 0103010703/12, 0103010703/14, 0103040301/04, 0202030701/04(2), k. anda bəɾ dujʃiaɴ dəlit də 0103050101/08, k. asən hədzə̗βaɬʁa 0202030105/06, andan͡ɬa k. ʤilep bɐ̣rɣen e: də 0202030105/06, pəjɬoma k. 0103010302/18, oŋʂuβ də k. 0103040301/01, oŋʂətGan k.͡ɬa 0103040301/05, k. pudiβəɾ də 0202030701/04, pudiβəɾ də k. 0202030701/04, ḍəɾ k. 0103010101/14, k.͡ɬa 0202030902/42, k. mədaGa: pəjlaʁa də e:nə 0103040301/07, k. məndaGa: pəjlaʁa͡ɬa 0103040301/08, sadəʁ etbe k. 0103020302/01, k. jasəɬ ʁasḍə dasəNḡa daʰɾdəβ də 0103010304/11, joʁoɾ k.͡ja͡sa 0103020304/06.

k.+nəŋ k.+nəŋ go køʰkəsgi baɬəβ ḍə 0103010501/08.

k.+nə k.+nə tɐ̣rtdərəβ ḍə 0103010501/11.

k.+leɾ doːʁuɾ k.+leɾ 0103010703/16, doʁɔɾ k.+leɾ͡ɬa 0103010703/13, gɐ̣ɬmi k.+leɾ 0202031201/18, kədʒik k.+leɾ 0103040401/43, χa:nnəŋ k.+leɾ 0202030902/72, χannəŋ k.+leɾ͡ɬa 0202030902/56.

k.+leɾnə qaɾ k.+leɾnə χɔsən GaɾəβGaɾəβ 0103030202/07, qaɾ k.+leɾnə ʂukdiɣi 0103020304/21.

k.+leɾɣe χaɾ k.+leɾɣe͡ ajttsa͡ɬa 0202031201/16.

kəsɯ "kişi, insan" Bkz. **əs, əsɯ, gə:sə, kəs, kəsə:, kəsə, kəsə̆, ɻ̆əsɯ.**

k. k. 0103010304/29, 0103010304/79, 0103010305/33(2), 0103010305/37, 0103010305/46, 0103010305/78(2), 0103010305/95, 0103010306/06, 0103010501/01, 0103010501/05, 0103010503/06, 0103010602/11(2), 0103010602/17(3),

0103010703/01, 0103010703/02, 0103010703/05, 0103010703/09, 0103010703/06, 0103010703/10, 0103010703/32, 0103010705/50, 0103030702/102, 0103030801/03, 0103030801/09, 0103030802/01, 0103030802/12, 0103030802/16, 0103030802/35, 0103030802/36(2), 0103030901/11, 0103030901/18, 0103030901/39(2), 0103030901/48, 0103030901/50, 0103030901/60(3), 0103030901/61(2), 0103030901/65, 0103030901/72, 0103040301/06, 0103040302/01, 0103040302/09, 0103040403/27, 0103040405/27, 0103040601/14, 0103040601/20, 0103040601/21, 0103050101/09(2), 0103050101/11, 0103050301/33, 0103050101/59, 0103050102/04, 0103050102/08, 0202010901/28, 0103050102/17, 0103050102/27, 0103050102/30, 0103050102/32, 0103050102/34, 0103050201/15, 0103050201/21, 0103050201/22, 0103050201/28, 0103050301/11, 0103050301/12, 0103050301/14, 0201010101/31, 0202010301/10(3), 0202010301/18, 0202010301/19, 0202010501/02, 0202010502/11, 0202010503/13, 0202010702/02, 0202010901/70, 0202010901/76, 0202020201/06, 0202020303/04, 0202020401/03, 0202020401/16, 0202020401/24, 0202020501/27(2), 0202020501/65, 0202020501/73, 0202020501/79, 0202020501/93, 0202020501/102, 0202020701/24, 0202020702/14, 0202030101/02, 0202030101/05, 0202030101/06, 0202030101/09, 0202030101/11, 0202030101/11, 0202030101/12, 0202030101/12, 0202030103/08, 0202030103/11, 0202030103/08(2), 0202030103/16, 0202030103/17, 0202030104/20, 0202030104/21, 0202030402/43, 0202030402/61, 0202030402/78, 0202030402/80, 0202030403/06, 0202030403/08, 0202030601/22, 0202030603/03, 0202030802/02, 0202030802/05, 0202030802/08, 0202030802/47, 0202030802/49, 0202030802/55, 0202030901/03, 0202030901/09, 0202030901/10, 0202030902/59, 0202030902/89, 0202030902/108, 0202031101/26, 0202031201/10(2), 0202031201/23, 0202031201/24, 0202031201/26, 0202031201/33, 0202031202/02, 0202031202/35, 0202031202/45, 0203010301/27, 0203010301/36, 0203010301/42, 0203010301/48, 0203010303/14, 0203010702/44, 0203010702/46, 0203020101/04, 0203020201/16, 0203020201/19(2), 0203020201/20, 0203020202/08, 0203020202/16, 0203020203/14, 0203020402/18, 0203020403/02, 0203020501/20, 0502020101/63, 0502020101/66, 0502020101/174, 0502020101/96, 0502020101/97, 0502020101/99(3), 0502020101/103, 0502020101/104, 0502020101/105, 0502020101/105(2), 0502020101/106(3), 0502020101/143, 0502020101/149, 0502020101/167, 0502020101/168(2), 0502020101/169, 0502020101/171, 0502020101/181, 0502020101/188, 0502020101/210, 0502020101/216, 0502020101/221, 0502020101/223, 0502020101/227, 0502020101/235, 0502020101/244, 0502020101/261, 0502020101/269(2), 0502020101/270, 0502020101/275, 0502020101/366, 0502020101/380, 0502020101/391, 0502020101/395, 0502020101/399, 0502020101/463, 0502020101/475, 0502020101/493, 0502020101/500(4), k. ɑːʁəɾʁɑ 0103040405/07, ɑːmɢə k. 0203010302/11, k. ɑːzdəŋ gua mi 0203011002/20, ɑq jɑʁɬaʰɢ̥ərnəŋ k. d̥ə 0202010101/02, ɑχsak k. 0202020301/07, ɑχsɑq qɑɬʁɑn k. 0202020301/10, k. ɑɬ hɑɾsɑ 0502020101/430, k. ɑɬβɑ̟tənə ɑnɬɑʁɑ 0502020101/500, ɑmɢə k. 0103010304/25, k. ɑnə ɢ̥ɑʂdɑʁɑ 0202030103/02, ɑndɑk k. gørmeʰd̥e 0103010705/40, ɑndɑk k. ɣep də 0202030103/10, k. ɑndɑɢəβ do: 0102040301/05, k. ɑndɑʁ diβəɾ ɟər 0202031202/42, ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi k. ɑjtɢə 0203010301/05, ɑndɑn doʁuɾ k. gørmeʰd̥ẹ 0502020101/349, ɑŋgɑɾ ɬɑɾɛ̝̈tmi k. 0203020601/33, k. ɑs ɑʰsdɑʂ d̥ə 0202020501/93, ɑt ͡tsɑɬəβmɑ k. 0203010301/31, ɑtdək k. 0502020101/67, k. ɑjtɢəməs dɾo 0203010301/05, k. ɑjʁɑq nimi do 0202030802/26, k. ɑjtbɑsɑ 0103040405/02, k. ɑʰːtdə məngə ͡ɬɑ 0201010101/31, k. ɑʰd̥ən mənəβɑɬp d̥ə 0502020101/150, ɑʰgɑ ɬɑ k. məsgᵚ̈ ɬom oŋʂəχəʂ d̥ə sɑ 0203020202/07, ɑʰsɑq qɑɬʁɑn k. 0202020301/09, ɑʰtdək k. 0103010305/75, 0502020101/348, k. ɑʰtd̥əɾmin

d̪ər 0202020401/06, k. aʰdzɻəβaχəʂ me 0202030402/77, k. əʂgə əʂmis 0202010901/17, k. ðʂmẹs ðʂgənə 0502020101/327, k. emes d̪ə 0502020101/13, k. ezɐrdəβałʁa 0502020101/226, k. ẹni ķẹp do 0103030802/20, ẹrẹŋ k.͡ɬa 0203010702/51, k. ẹtgədzɻ̣i gixt do 0103010306/18, k. ẹtgi 0202030605/94, k. ẹzẹrɣe 0103040405/26, ẹʰsɯnəŋ k. osa ma 0202020501/29, ězeɾ͡ẹtbẹ k. 0202020702/14, oːjnaqdək k. 0103030201/18, o duɣʉnəŋ k.͡ɬa 0202030605/45, o k. andaʁ ͡ɔrmi do 0103010305/01, o k.͡ɬa 0103040302/14, k.͡ɔʁəməs d̪ə 0103030901/04, ołk. 0203020402/24, ołj͡aqdəŋ k. 0502020101/153, ołuruβma k. ɬa 0203020601/08, k. ołuɾʁaq 0502020101/230, ołuɾʁan k. d̪ro 0203020601/68, k. ołχəʂ d̪ər 0202010702/10, k. oŋʂoː də 0103030802/11, k. oŋʂəʁanda 0103030802/02, k. osa 0103030901/21, ojnəŋ k. də 0202020401/01, ojnəŋ k. 0202020401/22(2), ɔjnəŋ k. 0202020501/47, øłəq qałma k. 0202030101/06, ʊːʂ k. də 0202030402/47, ʊjnəŋ kəse k. sʊtdə χeːʂGəβ dasGərʁa 0103010306/16, k. udʒin GaɾatGa 0502020101/380, 0502020101/397, k. unduq͡ qasa 0502020101/222, k. unduʁaNGa ma kərtərmis nimi tə 0202010901/44, k. unduʁəmẹs d̪ə͡na 0203010301/49, k.͡unkiaːʁanda 0103030901/20, uʂ k. 0202030402/46, k. uzu dəlin jaʁle dro 0202030101/09, uʰkus Goːj gøʰpdək k.͡ɬa 0202030802/36, uʰdzɻuɣuɾmə k. 0502020101/178, pałʁəβap d̪ə k. 0103030901/68, pədəkgẹ aGaɾʁan k. 0202030605/167, pədəkgẹ aGaɾʁan k. 0202030605/168, pəkdəɣ k. 0202030605/103, pəkdək k. 0202030605/146, pəjłama k. 0203020501/20, k. peχɾt d̪ə ͡sa 0103030901/65, perəβ d̪ə͡ k. 0103030901/70, k. pẹrmis do 0103030901/21, k. poʁβatGanGa 0103020302/15, baχqdaʁan k. 0203020401/04, baχqdaʁan k. də 0203020401/04, k. baɾʁaʰGa 0103050201/27, k. baɾʁa 0202010502/25, 0203011002/17, baj k. 0202010502/01, bəːʁaː k. maɾdʒẹn səɾG̪a diβ do 0103010304/64, bə k. odəq də 0103010304/63, k. bə uzaq͡ jaʰGənnəŋ keɣ̇ĩN qəG̪əro dro 0103050102/16, bə Gaʂ k. 0502020101/416, k. bə Gaɾamasa͡ɬa aməɾaq qałẹj d̪ə 0203010302/15, k. bə GəNuɾnə ałəβałʁa 0103010304/17, bə nileɾ k. 0103050101/52, bə͡jaqdaG̪ə k. 0203020601/37, bəɣəŋgə k. 0202010901/58, k. bəłaɾʁa gujχuałap berɣendin 0203020201/20, bəłɣik k. 0103040405/43, bəɣəŋgə k. ʂaɾamaq χuaNdetʂəŋ jẹɾłasa 0103010602/11, k. bəŋʂi bezək d̪ə 0502020101/187, bəɾ k. 0103010705/42, 0202020201/02, k. bəɾ uzuɾuqda tuduβałʁa 0202020401/04, bəɾ pozɯ k. 0203020601/10, 0502020101/168, bəɾ k. βoɬəβ geβ 0202031201/06, bəɾ k. βoɬəβ 0202031201/05, bəɾ k. do 0103040302/14, bəɾmi k. 0103050301/05, bəɾ k. dozGədaʁ əʂgə 0502020101/243, bəɾ k. duołosa͡ja 0202030104/16, bəɾ k. diβəɾ dəɾ 0202031201/35, bəɾ k. geːłɣeː 0203020302/10, bəɾ k. guzuɣ tutGaq nimi d̪ə 0202020201/01, bəɾ dʒazɯ k. 0202020501/12, bəɾ dʒadzɯ k.͡ɬa 0202020501/21, bəɾ k. ͡ɬa 0202020501/82(2), 0202031201/35(2), bəɾ k. səqGaq nimi dəɾ͡na 0202020201/03, bəɾ ɸozɯ k. GaɾaʁaGa giɣiʂ͡ɬa 0103010305/78, bəɾ k. dio də 0102020303/31, bəɾ qaʂ k. pəjłaʁa 0102020303/29, bəɾ dʒazɯ k. 0202030404/01, k. bəɾ łom oŋʂəʁa 0103040301/07, k. bər Gojnə øłərəβ dro 0103030802/04, bəɾ dʒadzɯ k. 0202010901/69, bəɾ k. tʂəŋnaʁandi͡ɬa 0202031201/04, bərmẹ k. 0203020403/17, bər k. 0103040405/39, bər k. giłɣi łarłəβsa 0103030901/20, 0103030901/74, bər pølʉk k. 0203020601/06, bərmi k. 0202020702/21, k. bədzɻ̣łaβałsa͡ɬa 0202020501/73, beːj k. dro 0203020601/11, bej k. 0203020601/21, bezəgə̆rek k. 0203020501/26, bẹj k. 0203010303/10, bẹzək k. 0203010303/04, 0203010303/08, boːɾ bẹzɯ k.

0202010301/03, bø:zək k. 0203011002/16, bøzək k. 0202010501/18, 0203011002/16, bøzyk k. 0202020501/27, k. ɓaχʂdə pɐ̟ɾɣɐ̟ øɬʁəp ɖə ɐ̟: ɖə 0103040302/12, k. βaɾ͡e: 0202030605/05, k. βaɾ͡e 0103010306/05, k. ͡βaɾʁa͡ɬa 0103010502/22, k. ͡βaʰɖərɖə 0103030901/32, βəgə k. git də 0103010304/48, βəɾ k. də 0202010502/23, k. βəɾ duɾɑq pɐ̟ɾɣe 0202020501/08, k. βəɾ qoɬuβuɾ do 0202031201/04, k. βoʁan 0103030901/18, ɸudaʁnəŋ k. 0202030802/34, da:ɓəfəŋ k. 0202010703/19, daχadan gɐ̟ɬɣɐ̟n k. ɖɾo 0203020601/36, daχanəŋ k. 0203020101/03, taʁnəŋg͡ə k. 0103010304/12, daha k. ͡ɬa 0203020501/21, dahanəŋ k. də 0203010301/46, k. danəmin də 0103040302/12, daɾɬap bəɾ k. βoɬsa 0202031201/06, k. daɾɬaʁan͡e: 0103010601/07, k. daɾɬəβ 0103030203/07, k. daɾɬo 0103040401/16, dabəfəŋ k. 0203010701/24, daʰt k. 0203010301/06, k. də ͡na 0202030402/72, k. dəɾ ͡na 0202030402/76, k. dəɾ na 0203020201/10, k. deː keːɾɣindi 0103010305/100, doːʁuɾ ͡ɬa soŋukdək k. ɬa 0203010301/57, doʁuɾ k. 0203020202/12, 0203020501/18, doʁəɾ k. ͡ɬa 0102020303/30, doʁuɾ k. 0202020501/65, 0202030104/23, doʁuɾ k.͡ ɬa 0502020101/193, doʁuɾ soŋukdək k. 0203010301/54, k. dɔGəɾaʁa diɣɐ̟ 0103030901/69, duannama k. 0103050101/47, k. duβuŋgi ʂibannə jazGa 0502020101/51, duqGan jaqɖə k. jaʰGasəNGa tʂɔGeɖo ɖə 0103050201/07, duNχejzɯnəŋ k. 0202020401/01, duŋʃibə k. 0203010702/11, dujtəuGə k. 0203010301/14, 0203010302/14, dujtəGə k. 0202030901/21, k. diːɣə də ͡na 0203010303/06, k. diatGəɬaβ ɖə 0102040301/06, dioɾ͡t ʤiɣərmə k.͡ɬa 0202030801/13, dimi k. 0103010703/12, 0103010703/13, dimi k.͡ ɬa 0103050101/46**,** k. dimin ɖə 0502020101/444, k. diɾiβałmasa 0202010901/58, diɾgə k. də 0103010703/17, k. diʂ də 0103040303/03, k. ɖise͡ ɬa 0202030802/33, k. geɬəp ba 0202031202/19, k. geɬəβ ͡ɬa 0202031202/04, k. geseɾnəŋ diɣɐ̟nnə aNNaʁa 0502020101/188, k. gɐ̟:ʂ͡ e 0502020101/123, k. gɐ̟ʰɬse͡ ɬa 0202030901/14, k. gɐ̟ʰt ɖə 0103030901/42, k. go: urʤylɐrnə 0202020701/03, k. gøɾeː dəm 0502020101/346, gøʰp k. ͡ ɬa 0202030801/09, k. guanma ʤiołap baɾ͡e͡ː də 0103030901/48, guoʧy k. doɬʁaNnə ʈaʰGa Gaɾaʁəɬa βaɾəβ ɖə sa 0103010305/74, guoʧyda k. kəsɯ ʧiŋʧi ʧiŋʧiʁa͡ɬa Gəz βɐrəβ də 0103010305/02, guoʧyGə k. ͡ɬa 0103010305/34, guʧyGə k.͡ ɬa 0103010304/61, guzuɣ tutba k. 0202020702/21, 0202020702/22, k. gyzdymiɣi 0502020101/193, k. giɬəβsa 0203011002/17, k. gisɐ̟ 0103040601/13, kaN jok k. 0202020301/20, kəsɯlɐr k. bezuk aʰs ɐ̟ttse 0202020501/72, k. kəsɯnə gørse 0203011002/20, k. kəsɯnəŋgi baɾʁaʂ͡ ɬa 0103030802/35, k. kəsɯɣi dəuɾaʁo 0202030601/01, k. kəsəŋgədi oŋʂo͡ ɬa 0103030802/36, kəʧìk k. 0203011002/22, keɬəŋ keɣəɾɣɐ̟n k. 0202030601/76, kembeʂdək k. 0103040403/31, k. kɐ̟mbɐ̟ʂ mandəɾoʁanda jerɬaʂ ɖə 0103010305/60, k. kujfəɬəβ joq də 0103010303/32, k. qaːɬəp baɾʁanda͡ ɬa 0202010502/16, k. qam͡ eʰɬʤi dəɾ͡ na 0202030101/02, qanaχəʂ ɖə k. 0103040601/24, qaɾ k. 0103010701/130, 0103020304/03, 0103020304/32, 0103030702/84, 0201010102/06, 0202020701/24, 0202020701/60, 0202030304/03, qaɾ k.͡ ɬa 0202010701/19, k. qaɾsa 0202030304/01, qaʰʤyz k. 0202030605/72, qadi k. 0203010301/31, 0203010301/33, k. qəGəɾʁa 0203010502/01, k. qəχGəɾo 0103050201/02, k. qəχɢ̟əɾχəʂ ɖə 0103050201/02, k. qəʰɾqqəʂ də 0103010703/13, qɔsən k. paʰqɖaɖəβap ɖə 0502020101/500, k. qɔsən ʤiodeɬap ɖə 0502020101/279, qunuβaɬʁa͡ ɬa k. 0502020101/215, k. Gaːɾo də 0103030802/13, k. GaɾaʁA͡ ɬa 0202030802/27, Gaʂ k. 0203020501/18, Gajdaɢ̟ə k. dəɾ 0202030605/93, k. χanjy

fətɑ d̥i: d̥ər hɑn 0202020501/79, k. χɑntsu tʂuŋʤe di: drɒ0202020501/07, χɑr k. 0203010301/05, χɑjzɯnəŋ k. 0202020401/15, χədʒɑnəŋ k. 0102020303/46, k. χejzɯɬəʁ dimis nimi d̥ə 0202020401/22, χɒNβɑnnəŋ k. 0203020201/12, k. χɒsə͡ɬɑ sujrə udʒin ɬɑretkəʂ də 0202010301/08, k. χɔχədi dʑialia 0202030101/10, k. χɔsə ɬɑ 0103050102/36, k. χɔsən gizəβɑɬʁɑ 0502020101/150, ʁɑndʒɑ k. 0202030403/08, 0203010301/58, ʁɑndʒɑ k.͡ɬɑ 0202020401/16, horaNGatdəʁ k. d̥ər 0202020401/23, hudʐ̬ən jɑsɑʁɑn k. 0201010101/07, k. ʤidiennɑp drɒ 0202010901/77, k. ʤitʂiŋnɑ: pəʰrGɑnə drɒ 0103030802/24, k. ɬɑ 0202010703/25, 0202020301/08, 0202030601/79, k. ͡ɬɑ 0103010305/06, 0103030901/22, 0103030901/30, 0103030901/74, 0103040302/15, 0202020301/08(2), 0202020501/04, 0202020501/16, 0202020501/20, 0202020501/21, 0202020501/25, 0202030402/35, 0202030605/13, 0203010301/39, 0203020403/08, 0502020101/152, k.͡ɬɑ oŋʂəʁɑ͡ɬɑ 0202030802/54, 0202030802/55, 0203020201/12, k.͡ ɬɑ ɔŋʂəʁɑ͡ɬɑ 0202030802/51, k.͡ ɬɑ bɑrʁɑ 0102020401/49, ɬɑretgẹ̄k k. 0203020201/12, ɬɑretgek k. 0203020201/12(2), ɬom oŋʂəʁɑn k. 0203010301/08, k. ɬom sɑɬsɑ ͡ɬɑ 0202030802/09, ɬomGɑ ɑGɑrʁɑn k. 0202030605/170, k. mɑ go ninə ǎsdɑt də 0103030901/71, k. mɑ ɑʁərʁəməs 0202010703/27, k. mɑ bər kəsɯ βoɬəβ unuk gẹ̄ɬəβ 0202031201/05, k. mɑ ɬo:ʂi dər 0203011002/15, k. mɑ joq d̥ə 0103010503/04, mɑɬ k. 0202010901/38, mɑɬ͡ jok k. 0203020601/19, mɑɬ jok k. 0203020601/19, mɑɬ k. udʒin məndɑ eʰʧək giɬɣi͡ɬɑ 0203020601/08, k. mɑɬ jomdərɬəʁɑq ͡e: ʧər 0202020401/24, mɑɬɬək k. 0203020601/08, 0203020601/12, 0203020601/18, 0203020601/21, k. mɑNəβərəp͡ɬɑ 0203020203/20, k. mɑNusɑ 0103040405/40, məɬɑ: k. 0103030901/64, mə:ɬɑ duqGɑn k. 0103010501/13, məɬɑ: k. 0103030901/71, məɬɑ k. 0103030901/02, 0103030901/08, 0103030901/23, 0103030901/41, məɬɑ͡ k.͡ɬɑ 0103030901/16, məɬɑ dɑʰpbɑʁɑn k. 0203030101/09, k. məɬɑnə GøjnGɑ ʏɑɬəβɑsɑ 0103010703/06, məndɑ k. duzgili giɬəβər də͡ nɑ 0201010101/29, məndɑGə k. 0103010304/53, 0203010501/01, k. məndɑGəɬʁɑndɑ 0502020101/63, məŋ k. 0103010705/42, mərəʂ k. no:ʁɑ sɑβɑʁɑ ʊnəp dəɾ͡ ɬɑ 0202010503/16, məs k. Gɑrɑsɑ 0202020501/54, k. midʒɑr dʐ̬idɑsɑ͡ɬɑ 0202020501/99, minẹ̄kdək k. 0203020101/01, miNχenəŋ k. 0203010301/48, minikdək bej k. 0202030802/11, minikɬək k. 0203010702/19, k. nɑrɑʰqG̥ɑ tʂoGedəβɑtqəʂ d̥ə 0103010305/100, k. nɑʁo də 0103010304/02, k. nẹ̄jtuNGɑ͡ɬɑ ejiβ d̥ə 0203010503/08, ni: k. gẹ̄ɬ də 0202030402/35, ni: k. gẹ̄ʰɬsẹ̄ 0202010901/29, ni: mɑ k. joq drɒ 0203020601/30, niɑNʤɑ k. 0103050102/09, ni:ɣə k. də 0203010301/45, k. ni:ɣə 0203020403/14, ni:ʤik k. d̥ə 0203020203/22, ni:ʤik ni:ʤik k. d̥ər 0203020203/22, k. ni͡ oɾ ərχua jimtsɑʁɑn͡ i ɬɑ 0502020101/223, niɑNʤɑ k. 0103050102/05, nienʏĵiŋ k. 0103010602/16, 0202020701/20, k. niɣə ʂiɡ̊ə odʐɑ sɑɬəβ do 0103050101/60, ni k. 0103050102/14, nidʒoɾ k. 0103030802/16, nidʒigəni k. 0103010305/20, k. nimi gørp bɑ gøromin də 0103010304/53, nimi mɑ k. joq 0202030902/12, k. sɑ 0103050301/33, sɑqəsdəŋ k.͡ jɑ 0203010301/01, sɑqəsdəŋ k. 0203010301/52, 0203010303/01, 0203010701/25, sɑG̥əsdəʁnəŋ k. drɒ 0203020601/05, sɑɬəβ jɑdɑʁɑk k. 0202020702/21, ʂɑɬd̥ɑŋ k. drɒ 0203020601/19, sɑʐ̬ dɑrɑmɑ k.͡ɑrʁɑ 0201010101/15, k. səkd̥ə perɣe 0502020101/250, sənɑnəŋ k. 0103040301/39, senəŋ k. 0203010303/04, senəŋ k. op də 0502020101/386, sujrə k. 0203010702/56, ʃynɑnnəŋ k. 0203020201/16, ʃitʂɑχənəŋ k. də 0103030801/01, ʃitʂɑχuɑnəŋ k. 0201010101/01, ʂɑɬtɑN k. də͡ nɑ 0202031201/07, k. ʂo:ʂiɬəβɑɬʁɑ 0502020101/105, k. ʂu qunuq dun perɣẹ̄ndi͡ɬɑ

0202010703/23, k. ʂugu βaʂdə tejdasdərəβ 0202020401/16, ʂujguannəŋ k͡ɐr 0201010101/01, ʂɨgə k. 0103040405/45, 0202030604/04, 0502020101/485, ʂɨgə k.͡ɬa 0203020301/04, ʂɨgə uruʁnəŋ k. 0202030601/56, ʂɨgə tsuŋnəŋ k.͡ɬa 0202030802/33, k. ʂɨgə jɐrɣɐ βarʁa 0502020101/190, ʂɨgə k. dzɻuɣurɣɐk nimi ɖə 0202020201/02, tak kəsɯ 0103010306/16, tak kəsɯ k. gue qajaq ałəβ joq do 0103010306/16, taʁ arʤaqɖəŋ k. ʈo 0202010701/20, taʁnəŋ k. ͡ɬa 0202020302/08, taʁnəŋ k. 0202020401/15, tuduβ jadaʁak k. 0202020702/23, tuduβ dzɻidaʁak k. 0202020702/24, k. turdienən ʂukdiβałʁa 0202030101/16, k. tutbas ðsdə 0502020101/327, ʧyenʤa k.͡ɬa 0202030901/11, k. ʧienχu dər 0203010301/34, ʧɨfəŋda geɬyen k. 0203020601/63, ʧɨłək k. 0103010305/78, ʧɨŋʧɨłək k. 0103010306/11, k. ʧɨŋʧɨ ʧɨŋʧɨʁa͡ɬa Gəz βerəβ də 0103010305/02, k. tʂəŋnaʁan duɣdi͡ɬa 0202031201/03, k. tʂəŋnap ɖə 0202031201/03, tʂɔGeʁan k. 0202030601/79, tʂo^{h}rʧɨsə ɖə ͡k. 0103030901/39, tʂuŋʃiaN k. uzu bantʂiaʁa maNqəʂ͡ ɐː də 0103010304/79, vele k. 0202010901/29, k. ja 0103030802/27, jaNqəs k. 0103030901/04, jas bøzək k. 0203011002/22, ja^{h}ʂ k. də 0502020101/339, k. ja^{h}ʂəβ arʈəsdərɣɐ 0202020501/73, k. ja^{h}ʂəβ a^{h}səraʁa 0502020101/138, k. jerɬəβ də 0103050301/14, k. jerdʐ̩i̯ aβaga dərə dior 0103010305/33, k. joq bop də 0103030802/34, k. joq bop də 0203020403/15, k. joq ɖə 0103010502/15, k. joq boʁa 0203020403/01, k. joq bosa 0203020403/02, 0203020403/03, 0203020403/12, 0203020403/17, 0203020403/19, k. joq bosa͡ɬa 0203020403/14, k. joq bołʁanda 0203030101/10, joʁər k. 0103010303/19, joʁər k.͡ɬa 0203020202/15, joʁor k.͡ɬa 0103030201/29, joʁɔr k. 0103030702/100, 0103030702/101, 0103040401/10, joʁʊrnə k. 0203010301/48, joʁur k. 0103020304/15, 0103030201/13, 0103050102/13, 0202030605/52, joʁur ɬar bəɬmi k. 0203020601/31, joʁur k.͡ɬa 0103030201/19, 0103030201/27, 0203020202/05, 0203020202/06, joʁur ɬar ɬarɐ̌tmi k. 0203020601/32, joɬ k. gørme^{h}dəm 0502020101/347, joɬ maNGan k. 0502020101/348, k. jozGanda 0202030603/02, k. jɔːq də 0202030402/33, jørə søz dimi k. 0202030601/76, juʁur k. 0202030605/52, jy k. uzərəβ 0103010703/24, jydigə k. 0103010503/10, k. jyzən jysɖərʁa 0202030402/49, jiːɣət k. 0103030901/57, k. jiu øłɣɐ 0202030901/11, jiban k. 0202010901/28, jibəŋdzə̹ŋʤiŋ k. 0103050301/05, k. jiʁəβ manəβ də 0103010305/10, jik jiɣərmi k. 0103030201/03, 0103030201/04, jimsama k. 0502020101/463, k. jimsardəβałʁa 0502020101/103, k. jimsap bar͡ e: də 0202010502/01, k. jisɯłandʒionə ʃinlamin də 0203010702/19, k. dzɻuanməŋ mɐnəN Gəzdə zertgi git do 0103010304/41, k. dzɻuanməN Gəz jer jerɬama aniga dərə 0103010305/60.

k.+nəŋ k.+nəŋ 0202010901/69, 0202010901/73, 0202020501/48, 0202020501/72, 0202030605/168, 0202030902/52, 0502020101/248, 0502020101/304, k.+nəŋ adəNGa͡ɬa 0202030605/170, atdəβatba k.+nəŋ 0202031201/11, k.+nəŋ anda 0502020101/24, k.+nəŋ art bəʤin 0202010901/69, k.+nəŋ ətəkge 0502020101/471, k.+nəŋ ətəkge Gara 0202010503/15, k.+nəŋ ə͡ʂdi 0502020101/310, 0502020101/311, ɐrɐŋ k.+nəŋ a ͡jaqda͡ ɬa geɬye 0203010702/47, ɐrɐŋ k.+nəŋ anda βarʁa͡ɬa 0203010702/51, k.+nəŋ e^{h}gesəŋnə pəjɬamałar͡ɬa 0203020501/20, k.+nəŋ ojʁa geɬyɐ͡ ɬa 0502020101/174, øɬuk k.+nəŋ boz 0502020101/248(2), k.+nəŋ uɬ͡ ɬa uʂ qunuq də ͡na 0202010703/23, k.+nəŋ baqɖa 0202010901/73, k.+nəŋ bə aːmGu osa 0202031202/02, k.+nəŋ bə uʂ͡ jasaʁanda 0202031201/24, k.+nəŋ bə dø^{h}ʤinnəŋ

0202031202/03, k.+nəŋ bə liobədia 0103040301/31, k.+nəŋ bər ɢəzdə aɬχəʂ troː 0203020501/03, k.+nəŋ bər məndʒar bɐ̣rsɐ̣ 0202010503/15, bər k.+nəŋ pɐ̣rsgi gyzyn jarsdərəp d̥ə 0202030902/104, k.+nəŋ bər‿or səŋugun perɣe 0202030902/106, k.+nəŋ bər jaɴəː turdien 0202030101/05, k.+nəŋ boz aɬɴɢa 0502020101/127, k.+nəŋ bozd̥a 0502020101/127, k.+nəŋ daʁesə 0203020202/11, doʁur k.+nəŋ ʤiu dzɑ̨annə jarɑdəɬʁəməs d̥ə 0202030901/13, k.+nəŋ dumsəq ɢaɴərəɢən 0202030605/67, k.+nəŋ fə dərə 0103010305/95, k.+nəŋ gɐ̣ːzgəː 0203010701/08, k.+nəŋ gɐ̣zgə 0203010701/08, gøʰːp k.+nəŋ‿əʂgi 0202010501/05, k.+nəŋ gyzy ʤyɣɐ̣r o‿hanəʁan‿ɐ̣ːdə 0202030902/113, k.+nəŋ gizgəɣi mɐ̣ɴ ɢarəβ 0203010701/07, kɑNɬə k.+nəŋ ɬa 0103010705/39, qar k.+nəŋ keɬnə 0103040301/28, qadi k.+nəŋ at‿deː saɬma joɢ‿e 0203010301/14, ɢəNərat k.+nəŋ səkdigə 0103010601/80, χədʑaNdaːgə k.+nəŋ jibəfəŋ‿ɬa 0203020601/36, haɾ‿k.+nəŋ anda‿arʁa 0203010701/17, ʒuʁur k.+nəŋ məɬalerɣe 0202010301/09, k.+nəŋ ʤeʂozɣəŋ dimi‿ɬa 0202031202/08, k.+nəŋ‿ɬa 0202030104/22, 0202031201/19, k.+nəŋ ɬartgindi 0202031201/27, k.+nəŋ ma uɬaːʁən ma aɬʁa 0202020501/23, k.+nəŋ məNa‿βər gumus qaɬqa βoɬsa 0202031202/27, məndak k.+nəŋ‿ɬa 0203020601/08, miNχuanəŋ k.+nəŋ ʝər 0203010301/23, k.+nəŋ nʊrʊsən baʰdzɑ̨əNGa ɢadəβ də 0103010304/04, k.+nəŋ saqəʂ‿jiɣərmə sarəʁ aʰtdə 0202030902/45, sart‿k.+nəŋ gɐ̣ːzgənə 0203010702/21, k.+nəŋ sək‿ara 0202010901/69, k.+nəŋ søz joq 0103010305/46, ʂaɬdaN k.+nəŋ‿ɬa 0202030902/01, k.+nəŋ tʂəŋnə 0103030201/22, k.+nəŋ tʂɨu tʂɨusən 0202031202/36, joʁuːr k.+nəŋ bə gejbieniβ syz diɣɐ̣kdə 0103030901/12, joʁur k.+nəŋ 0203020201/03(2), joʁər k.+nəŋ eʰɬʤisə 0202030104/01, joʁur k.+nəŋ mo ɬa søzdə aɬəβ 0103030202/15, k.+nəŋ jynəŋ jaɴɢa ɐ̣ʰtgɐ̣ndi 0103030901/31, k.+nəŋ dzɑ̨an jas 0202010901/16, k.+nəŋ dzɑ̨βoɬaN 0202030304/02, k.+nəŋ dzɑ̨ŋbiɬaʁan ordʒi 0103030802/20.

k.+nəɴ aq‿ɢaʰtdək k.+nəɴ ɢɔNGərʁa mən 0202030902/35, k.+nəɴ quɬaq aNnaβər dər‿na 0203020301/09, ɢarɑ‿aʰtdək k.+nəɴ ɢəNGərʁa mənmi 0202030902/35, k.+nəɴ ɢoj uʰɢarʂ‿na 0103030201/20, joʁur‿k.+nəɴ ɢəzɢa 0103030701/06, χuadʒaŋ k.+nəɴ qadi oɬʁanlerə 0103010502/06.

k.+nə k.+nə 0202031201/11, 0203020601/12, 0203030101/11, 0502020101/65, k.+nə otɢəɬoʰtɢa 0103050102/27, k.+nə ølyrŭβadət d̥ə 0103040302/01, bər‿βaʂ k.+nə diadək giɣindi 0202030601/76, bej k.+nə‿ɬa 0203020601/12, 0203020601/21, bezək k.+nə jiʧi jøɬʁrβat 0103020304/03, doʁɔr k.+nə jenəNg̊a sɑsa 0103040301/32, dørdoŋ k.+nə 0103040302/01, k.+nə gørɣɐ̣n ɐ̣ː də 0103010705/33, kədʒiɣrik k.+nə‿ɬa ot ɢəɬʁaq mɐ̣ d̥ər 0203030101/15, kədʒik k.+nə‿ɬa ut ɢəɬʁaq mɐ̣ d̥ər 0203030101/15, kəsɯ k.+nə gørse 0203011002/20, qar k.+nə 0103020304/08, qar k.+nə naːəʂ e 0103020304/08, qar k.+nə naʁəɬʂe 0103020304/07, 0103020304/10, qar‿k.+nə tejdaʰd̥ə 0202020401/16, k.+nə qəʂdasəβ 0202030101/15, k.+nə qəʰɢərʁaʂ‿ɬa 0103010305/21, χaːrrak k.+nə ʤiu taqɢa ɱ̊nduruʰtɢ̊aq mi d̥ər 0203030101/15, ʒiɣərmə k.+nə‿ɬa 0202020401/08, k.+nə ʤioɬaʁan duɣədi 0202030601/16, ɬarɐ̆tmi k.+nə 0203020601/33**,** k.+nə ma keɣərk gəɬɣə dər 0203010303/04, məs k.+nə niɣəɬmin 0202030402/76, nidʒor nidʒor k.+nə øɬʁrŭβat d̥ə 0103040302/18, niaNʤa k.+nə dəliʂ d̥ə 0103050102/04, seŋ k.+nə kəsɯɣi tʊrətbaʁa 0502020101/334, ʃynannəŋ k.+nə bɐ̣ːr aʰsərp də 0203020201/20, ʃiendza k.+nə 0202010901/28, k.+nə ʃinʐ̨innamin d̥ə 0202030901/04, joq boɬʁan k.+nə taqɢa diatɢa 0203020403/08,

joʁuɾ k.+nə ͡ja 0103020304/02, jiɣərmə k.+nə dərəɣʤi kømuβaḍət ʧər 0202020401/12.

k.+ɣe k.+ɣe 0202020501/72, ɑ:nə ɑʰtbɑ k.+ɣe poʰtʂɨ diɣiʧ͡ e̞ 0202020501/64, øɬq͡ qɑʁɑn k.+ɣe͡ ja 0103020304/34, bər ʤazɯ k.+ɣe 0202020501/14, bərmẹ̞ k.+ɣe bərer ʂɨgə bɑr mi joq͡ bi 0203010302/04, k.+ɣe bẹ̞rmẹ̞ɣẹ̞n 0202010501/18, k.+ɣe ɢəzdə bẹ̞rse 0203010301/18, ʁɑndʒa k.+ɣe ajtɢɑn ͡e: 0202030403/10, ʁɑndʒa k.+ɣe ɑjtɢɑndɑ͡ ɬa 0202030403/10, ʁɑndʒa k.+ɣe berɣen ͡e: ḍə 0202030403/08, məɬa daʰpbɑʁɑn k.+ɣe 0203030101/02, miɴχuɑ jɑqdəŋ k.+ɣe 0203010303/16, k.+ɣe ni:ɣəɬtgẹ̞ 0203010301/09, k.+ɣe səq ɢɑrɑβər 0202010503/15, seŋ k.+ɣe bẹ̞ʰ:rse: 0202010501/17, sẹ̞ŋ k.+ɣe diɣəle βɑrmɑsɑ͡ ɬa 0202030802/45, k.+ɣe tʂɑ ʁuzɢɑ 0203020301/06, jɑɴə geɬmi k.+ɣe 0203010301/31, joʁuɾ k.+ɣe͡ ɬa 0203010301/12.

k.+ɣẹ̞ k.+ɣẹ̞ 0202031201/11, k.+ɣẹ̞ bẹ̞rɣə də 0203010301/18, k.+ɣẹ̞ βerəβatɢaʂ də 0202020501/29, k.+ɣẹ̞ fɑɴdʒi̯ulia 0202030901/02, geɬɣẹ̞n k.+ɣẹ̞͡ ɬa 0203010301/27, k.+ɣẹ̞ qejɢo 0103030901/45(2), k.+ɣẹ̞ mɑ jɑʰʂ oʤin ɢuzɢɑmɑ 0202020501/29, k.+ɣẹ̞ səβatɢɑ 0202030902/106, k.+ɣẹ̞ to: 0202030601/80, tsɯχoɬɑmɑ k.+ɣẹ̞͡ ɬa gyzdyɣẹ̞ 0502020101/193.

k.+ɣi k.+ɣi 0103030201/26, 0103050201/15, 0502020101/170, 0502020101/463, k.+ɣi ɑsɢɑ 0103030201/26, k.+ɣi ərleɣe 0103010703/14, uzgitkəʂ mi sɑ k.+ɣi 0103050301/04, k.+ɣi bər jɑʰtbɑ sɑɬʁɑ 0202031201/17, k.+ɣi bərmi͡ ɬa jerɬaʂ də 0103050301/04, k.+ɣi bəjo ʂɑɴχɑ 0103050101/50, k.+ɣi bẹ̞rmi 0201010101/14, 0201010101/17, k.+ɣi bẹ̞rɣi ɢəːzdə͡ ɬa 0201010102/02, bẹ̞rmi k.+ɣi ͡ɬa 0201010101/20, k.+ɣi βẹ̞rəp də͡ nɑ 0103010305/19, go k.+ɣi͡ ɬa 0201010101/23, gøʰp k.+ɣi͡ ɬa ɑɬβɑt diβər də 0202030801/09, k.+ɣi gøʰgʉtbise 0502020101/430, k.+ɣi nɑɾsɑ bəɬɣərdəp boɬʁəməs 0502020101/435, k.+ɣi sɑʐdəʁ niɣəɬɣẹ̞ oɬərəp ḍə 0502020101/354, k.+ɣi təuʁɑ 0502020101/316, k.+ɣi tʊɾətbɑʁɑ 0502020101/334, k.+ɣi gøʰḳutḭbis nimi ḍər 0202030605/64, guʧɣɢə k.+ɣi χuotʂe joq də 0103010304/63, kəsɯ k.+ɣi dəuɾɑʁo 0202030601/01, k.+ɣi mundoɢə mɑɴGərɑʁandi 0103010602/13, sẹ̞ŋ k.+ɣi ni diʂ͡ e̞ sɑ 0103030901/23, k.+ɣi ʃip jiɣərxəʂ͡ nɑ 0103030201/21, k.+ɣi dʐə̹ŋliɬaʁandi ɬa 0103010703/31, k.+ɣi ʂigə gẹ̞r dʐuŋbiɬəβ ḍə 0103050102/31.

k.+gẹ̞ k.+gẹ̞ 0202030802/47.

k.+nəŋḳəɣi bẹ̞rmi k.+nəŋḳəɣi͡ ɬa bə ɢəzdə͡ ɬa diadəp bɑrʁɑʂ͡ ɬa 0201010101/21.

k.+di k.+di 0202010701/18, 0502020101/232, k.+di βər peɣ mɑ ʧrə 0202010701/18, gondaʁ jɑʰsdaʁ k.+di 0202010301/03, k.+di mɑ ɑzər bəŋʂɨ mɑ jiulia 0202030802/55, k.+di mɑ fɑ: də 0103040405/01.

k.+ʧi k.+ʧi͡ βər peḳ ʧər͡ nɑ 0202010703/32.

k.+nəŋgədi bər ʤazɯ k.+nəŋgədi 0103030802/34, k.+nəŋgədi dərə 0103040303/02, 0103040303/04.

k.+nəŋgədi oɬ k.+nəŋgədi 0201010101/23.

k.+din k.+din ɑjɑq sɑβɑ ʤiliβ 0103010305/23, ʁɑŋʤɑnəŋ k.+din 0203010301/31.

k.+ḍin ʧyɑndʒa k.+ḍin͡ ɬa 0202030901/16.

k+ɬɑɾ qɑɾ k.+ɬɑɾ 0103030901/01, o: k.+ɬɑɾ͡ ɬa 0103030901/70, oɬ k.+ɬɑɾ͡ ɬa 0103030901/72.

k.+leɾ k.+leɾ 0203020302/16, 0203020403/12, k.+leɾ ɑndɑGɑndi uzuβ joq də 0203020201/18, k.+leɾ eʰḍəp bɑrʁɑ͡ ɬa 0502020101/42, oːɬ ͡liɑqdəŋ k.+leɾ 0202010301/02, k.+leɾ perɣe 0203020301/03, o͡ duɣdiɣə k.+leɾ 0202010101/03, oj

uːsdəŋ k.+leɾ 0102020402/26, pəadʒanəŋ k.+leɾ 0103050201/02, baɾʁan k.+leɾ͡ja 0103020304/33, k.+leɾ baʂ dzɻałʁa 0203011001/05, k.+leɾ bəɾ ͡βəɾɣẹ ͡ɬa jaʰːʂ 0202020501/12, beɾaqdaɢə k.+leɾ ͡ɬa 0201010101/30, beɾaqdaɢ̥ə k.+leɾ ͡ɬa 0201010102/10, k.+leɾ dəu bə negə 0202020701/19, dujdaːɢəː k.+leɾ 0203010301/05, k.+leɾ d̥ip d̥ə 0502020101/215, gẹłɣẹn k.+leɾ də 0203010702/18, gẹłmi k.+leɾ 0203010702/19, go k.+leɾ 0203010702/08, guoʃʃyɢ̥ə o k.+leɾ də ͡na 0202020301/03, k.+leɾ giłɣindi 0203010701/21, kẹmiɾɢəłdaɢ̥ə k.+leɾ 0201010102/12, qaɾ k.+leɾ 0203010701/05, 0203030101/01, 0203030101/18, qaɾ k.+leɾ ͡ɬa 0201010101/04, k.+leɾ χoː andaʁ diɣi͡gẹː 0203010701/28, k.+leɾ χoː baɾʁa gəni 0203011002/13, k.+leɾ χo͡ɬa 0203020402/19, χoduo k.+leɾ 0203010702/28, k.+leɾ͡ɬa 0103040405/49, 0202030605/44, łoŋʃʃynəŋ k.+leɾ 0202010301/12, maɬ ͡jok k.+leɾ 0203020601/17, məsdəŋ k.+leɾ 0203010701/27, minikłək k.+leɾ ͡ɬa 0203010702/03, miɴχuanəŋ k.+leɾ 0202020501/72, nienʃʃiŋ k.+leɾ 0203011002/01, senəŋ məndaʁ nimi jas βədʒin eʰtgẹn k.+leɾ 0203020601/38, k.+leɾ ʃynnisgẹndi 0203020201/11, ʂaɾ k.+leɾ 0203010303/15, k.+leɾ taʁaɾ ẹtbẹndi 0202020702/29, jaːs kədʒiɣəɾik k.+leɾ 0203020403/05, jeʰsɯnəŋ k.+leɾ 0203020403/10, joʁuɾ k.+leɾ 0203020202/03, 0203020202/21, 0203030101/01, ʤɯjiu gøŋyɬłək k.+leɾ 0203010702/19.

k.+leɾnəŋ qaɾ k.+leɾnəŋ 0201010102/06.

k.+łaɾnəŋ goʃʃyɢ̥ə k.+łaɾnəŋ jali bezək d̥ə 0103030901/24.

k.+leɾnə k.+leɾnə 0202010901/57, bej k.+leɾnə 0203020101/02, b̥ẹʰɾk k.+leɾnə maɴdəɾʁa ͡ɬa 0202030605/79, kəʃʃik k.+leɾnə jiʃʃi ot ɢəłʁaq mi d̥ɾə 0203030101/17, qaɾ k.+leɾnə χɔːnə su ͡ʁuzu tejdasdəɾ 0202020401/16, qaɾ k.+leɾnə zẹɾɣi 0202020701/27, χaːɾə: k.+leɾnə ʤiu taqɢa undurɣẹk mi d̥ər 0203030101/17, k.+leɾnə ma tutɢ̥a͡ hanəp də 0203020402/15, k.+leɾnə maɴdəɾʁaʂ 0502020101/137, məndaɢa k.+leɾnə 0203010301/41, menəŋ k.+leɾnə 0203020402/20, 0203020402/31, tʂəŋfəŋ ʉɾlek k.+leɾnə 0203020401/03, joq boɬ͡hanəʁan k.+leɾnə 0202020501/09.

k.+**leɾɣe** əreːŋ k.+leɾɣe 0203020302/03, bəɾmi k.+leɾɣe ajdəβər 0202031201/01, kəʃʃik k.+leɾɣe ʉɾɣedəβ 0203010302/15, saʐdək k.+leɾɣe 0203020302/02.

k.+**leɾɣẹ** bezuk k.+leɾɣẹ bejgənien 0202020501/33, χannəŋ k.+leɾɣẹ ẹʰʤẹɾɣẹː 0202030902/93.

k.+**leɾdin** k.+leɾdin azəɾ qəłuβ əʰdz̥ẹp 0203020402/03.

k.+sə k.+sə 0203010301/31.

k.+nəŋgi k.+nəŋgi baɾʁaʂ͡ɬa 0103030802/35.

k.+nəŋgi daha k.+nəŋgə 0103010304/02.

k.+nəŋgə k.+nəŋgə də 0103050102/02.

kəsɯłəʁ “kişili”

k. jy tołə k. 0202020501/85.

kəsɯ qaɾa “kişiler, kişi vs.”

k. k. ʤyɣeɾ me 0202030802/25.

kəsdi- “kişnemek”

k.-ɣi k.-ɣi giłoʁan͡ẹː də 0202010502/13.

k.-ɣin qułun k.-ɣin͡ẹː d̥ə 0202010502/16.

k.-ɣindi aɾdəndan k.-ɣindi 0202010502/16.

k.-ɣẹg aʰt k.-ɣẹg͡ẹ 0202010201/04.

kətəu Ç. “yere kapanmak”

k. bə k. 0202030604/05, 0202030604/07.

kətiŋ Ç. “salon”

k.+nəŋ k.+nəŋ kəɾe 0202010901/28.

kətʃik “küçük, genç” Bkz. **kədʒiːg, kədʒiːɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kətʃiɣ, kidʒiɣ.**

k. k. dɾo 0202010501/12, k. kəsɯ 0203011002/22, k. kəsɯleɾɣe 0203010302/15, k. kəsɯleɾnə 0203030101/17.

kətʃiɣ “küçük” Bkz. **kədʒiːg, kədʒiːɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kidʒiɣ.**

k.+di məs k.+di 0203020403/02.

kətʃik ʂuɢatbɑ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süs iki çeşit bulunur: biri daha gösterişli diğeri daha basit ve gündeliktir, yapıları daha basit olana *kətʃik ʂuɢatbɑ* denir.”

kətʃik ʂ. kətʃik ʂ. 0202010501/12.

kəʂɨ Ç. “fakat, ama”

k. k. məɬɑnəŋ ẹːmisə͡ɬɑ ẹmis ḍə 0103030901/27.

kəzẓəŋ Ç. “misafir”

k.+ɬɑɾnə k.+ɬɑɾnə deɬɑʁɑ 0203020501/06.

kəʰɾ- “girmek, başlamak” Bkz. **kəɾ-, kər-**.

1. “girmek”

k.-ḍə duɬɣe k.-ḍə 0502020101/198.

2.“başlamak”

k.-ḍə liennik k.-ḍə 0103050301/30.

keː- < keɣəɾ- “getirmek” Bkz. **keːɾ-, keɣəɾ-.**

k.-ʂ ḍə jɑʁ k.-ʂ ḍə 0502020101/57.

keːp “örf-âdet, gelenek, alışkanlık” Bkz. **keːβ, kep, keβ.**

k. bəɬus bəɬdoːɾ k. məndɑʁ nimi bɑːɾ͡ eː 0202020501/06.

keːβ “gelenek, görenek” Bkz. **keːp, kep, keβ.**

k.+ə ɑːnəŋ bə k.+ə 0202010702/09.

keːβəɾ < kep+ən? “hikâye, köken, menşe” Bkz. **keːvər, kevəɾ, kevər, keβər.**

k. βəɾ ɬomɑk k. βɑɾ͡ eː do 0202010503/16.

keːkəɾɑ- “kötüleşmek, zayıf duruma düşmek”

k.-ʁɑ ɑːʁəɾʁɑ k.-ʁɑ 0203020402/22.

keːɣəɾ- “getirmek” Bkz. **keːɾ-, keɣəɾ-, keɾ-, kẹɾ-, kẹːɾ-, kẹɣəɾ-.**

k.- jɑɴjɑɴəŋdɑn bəɾ k.- 0202031202/33.

keːɬən “gelin” Bkz. **keɬəːn, keɬən, keɬn, kẹɬn.**

k. bəzdəŋ k. 0203020201/01.

keːmbẹːʂ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süs” Bkz. **kembeʂ, kembẹʂ, kẹmbẹʂ, kẹmbiʂ, kẹmmiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbẹʂ, kømbʉʂ, kimbẹʂ, kimbiʂ.**

k. kuɬ͡ k. 0103040404/06.

keːmʤɯ “çörek” Bkz. **kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k. k. 0202020501/29.

keːʧin “misafir” Bkz. **keʧin, kẹʧin, kiːʧin, kiʧin.**

k. k. 0201010101/24.

keːɾ “iki tarafa yayılı, geniş”

k. k. sɑɢɑɬ 0103020303/20, 0103020303/30.

keːɾ- < keɣəɾ- “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣəɾ-, keɣəɾ-, keɾ-, kẹɾ-, kẹːɾ-, kẹɣəɾ-.**

k.-ʂ də jɑk k.-ʂ də 0502020101/57.

k.- mɑɴɑ͡ɑ̆zoɾ k.- 0103010306/08.

k.-ɣe ɑnə k.-ɣe 0103030802/21, k.-ɣe hədʒiɾɣi 0502020101/464, lidɑɴnə k.-ɣe͡ɬɑ 0103010703/08.

k.-ɣẹ ɻusən k.-ɣẹ 0103030201/16, ɢɑɾɑ bəɢɑ k.-ɣẹ susgi͡βɑɾ͡ɬɑ 0202030902/63, k.-ɣẹ tʂɔɢetɢɑ 0202020701/09.

k.-ɣi k.-ɣi 0103010502/14, ʒydin k.-ɣi 0202020702/30, k.-ɣi ʒiβ ḍə 0103010502/13, sɑː k.-ɣi 0202010901/83.

k.-ɣin niɑɴdʒɑdɑn k.-ɣin oɬ mɑ ʁɑɾʁɑ͡nẹ 0202020702/30.

k.-ɣindi deː k.-ɣindi 0103010305/100.

keːɾliŋ- “germek” Bkz. **keɾlin-.**

k.-gin k.-gin keːɾ sɑɢɑɬ 0103020303/20.

keːvər < keβ+ -ən? “köken, kaynak, menşe” Bkz. **keːβər, kevəɾ, kevər, keβər.**

k.+ən k.+ən diɣik nimi ḍəɾ 0202030604/09.

kep “gelenek, örf-âdet, mantık” Bkz. **keːp, keːβ, keβ.**

k. k. ɬɑɾetgində͡ɬɑ 0202030601/01, joʁuɾnəŋ k. dɾo 0202030601/17.

kepdəɣ “mantıklı, anlamlı”

k. joʁuɾ jeɾ dimi mɑ k. nimi dɾo 0202030601/82.

keβ “gelenek, görenek, örf-âdet” Bkz. **keːp, keːβ, kep.**

k.+ə joʁoɾnəŋ k.+ə 0103010702/03, joʁuɾnəŋ k.+ə 0202030601/75.

k.+ən k.+ən͡ɬɑ 0202030601/12.

keβər < keβ+ən “köken, kaynak, menşe” Bkz**. keːβəɾ, keːvər, kevəɾ, kevər.**

k.+ə bənəŋ k.+ə niː dəɾ 0202030601/20.

k.+ən nɑːʁəp giɬɣinnəŋ k.+ən dɑʰɢə ɬɑɾẹtgẹk nimi ḍə 0202030601/19.

kegdi “kâğıt” Bkz. **kekdi, kẹdi, kẹ̆kdi, kẹ̆kḍi, kiḳḍi.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiḳḍi.**

k. ɑʰɬdəŋ k. 0202030605/27, gumməs k. 0202030605/25, tʂɑ k. 0202030301/11.

k.+nə k.+nə ɔŋʂo ɔŋʂə 0202030301/20, midʒaɾ k.+nə jɑzɢɑ 0202020301/16, tʂɑ k.+nə βeɾ 0202030301/16, tʂɑ k.+nə βẹɾɣẹndi 0202030301/19.

kegdəɣ < **keɾe+deɣ** ? “gibi?”

k. jiobə k. nimi 0202020301/16.

kekə “zayıf, güçsüz, iyi değil”

k. bə sɑnɢɑ mɑ k͡eː ni 0103010702/46.

kekəɾ- < kekəɾɑ- “hâli kötüleşmek, zayıflamak” Bkz. **kekəɾɑ-.**

k.-eɾ k.-eɾ jɑɴdʒɯ osɑ 0502020101/447.

kekəɾɑ- “hâli kötüleşmek, zayıflamak” Bkz. **kekəɾ-.**

k.-ʁɑ k.-ʁɑ 0502020101/454.

k.-(-ɣi?) seŋ͡k.- hɑɾsɑ 0502020101/457.

kekdi “kâğıt” Bkz. **kegdi, kẹdi, kẹ̆kdi, kẹ̆kḍi, kiḳḍi.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiḳḍi.**

k. sɯfɑɴdəʁ k. 0202010901/54.

kekdi- “ava çıkmak”

k.-β mɑɴəβəɾ ɬɑ k.-β 0202030402/31.

k.-ɣe k.-ɣe mɑɴɢɑq eː də 0202030402/31.

k.-ɣəle k.-ɣəle βɑɾ 0202030402/42, k.-ɣəle hɑnəʁɑn͡eː ḍə 0202030402/18.

keɣəmnəɣ < keɾɣəmnəɣ “rütbeli, başlıklı”

k. k. dəɾ 0502020101/310,

keɾɣəm “üstü tabakadaki kişilerin bineği”

k.+nə sɑɴɑ k.+nə beɾɣe 0502020101/316.

keɣəɾ- “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣəɾ-, keːɾ-, keɾ-, kẹɾ-, kẹːɾ-, kẹɣəɾ-.**

k.-əp bɑɾ susəŋ k.-əp bɑɾ 0202030203/03.

k.- dəɾəm moːsdə k.- dəɾəm 0202030105/07.

k.-əβɑʰɬḍə χɔsən k.-əβɑʰɬḍə 0502020101/374.

k.-əp dəɾ/ḍə ɢəzdə k.-əp dəɾ 0201010101/22, sɑː k.-əp ḍə 0201010101/23.

k.-xəʂ e/eɾ nɑʁəp k.-xə͡ʂ e 0202031202/17, keɬəŋ k.-xə͡ʂ eɾ 0202030802/44.

k.-xəʂ də keɬəŋ k.-xəʂ də 0202030802/44.

k.-se jyɾ k.-se͡ɬɑ 0202020302/06.

k.- guʂinə k.- 0202030301/16, 0202030301/19(2), ɢɔɢɑnə k.- 0202030301/16, 0202030301/19, ʐuzɯnə k.- 0202030301/15.

k.-əp keɬəŋ k.-əp 0202030601/13.

k.-k k.-k gəɬɣə də͡ɾ nɑ 0203010303/04.

k.-o keɬəŋ k.-o 0202030601/13, 0202030604/30, søɣət k.-o 0202030104/09.

k.-ɣiʂ ɑʰtleɾnə k.-ɣiʂ͡ ɬɑ 0201010101/20.

k.-ɣe oʁuɬnə bəli k.-ɣe 0202030605/102, dɑsdɑn uʂdə k.-ɣe 0103040405/12, gyk odəŋdɑn k.-ɣe 0202020401/26, keɬəŋ k.-ɣe 0202010901/35, kuezɯnə k.-ɣe 0203030102/10, sɑːɾək kiḳḍinə k.-ɣe lioɬəβəɾ də 0203030102/14, məndɑʁ niminə k.-ɣe 0202030104/09.

k.-ɣẹ k.-ɣẹ͡ ɬɑ 0202010703/08, ʂiʂounə mɑ k.-ɣẹ 0103040302/24.

k.-əβɑɬʁɑ keɬənnə k.-əβɑɬʁɑ 0202010901/35.

k.-ɣẹn ot k.-ɣẹn͡ i 0103010701/11, keɬəŋ k.-ɣẹn kəsɯ də ɑo 0202030601/76, ɬom k.-ɣẹn͡ i 0103010701/09, su k.-ɣẹn͡ i 0103010701/10.

k.-ɣin keɬəŋ k.-ɣin duɣədi 0202030604/01.

k.-ɣẹndi keɬəŋ k.-ɣẹndi 0202010901/66.

k.-ɣindi keɬəŋ k.-ɣindi 0202030604/01, senə k.-ɣindi 0202030604/07.

keɣəɾmi “getirdiği (gün, kişi), getiren (kişi)”

k. keɬəŋ k. oɬ kunə͡ ɬɑ 0202030802/45, seŋ k. bə keɬən 0202030605/61.

keɬə- < **keɬɑ-** Ç.+T. “(araba) sürmek”

k.-βɑɬʁɑ ɑndɑʁ͡ mi k.-βɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203011002/04.

keɬɑ- Ç.+T. “(toplantı) yapmak”

k.-sɑ dɑɴɢɑɾdɑn k.-sɑ 0203010301/42, χuj k.-sɑ 0203011002/12.

k.-ʁɑ χuj k.-ʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/14.

keɬəːn “karı, eş” Bkz. **keːlən, keɬən, keɬn, kẹɬn.**

k. məs k. edin 0202030402/46.

keɬən “gelin, eş, karı” Bkz. **keːlən, keɬəːn, keɬn, kẹɬn.**

k. k. 0202030605/61, k. ɑɬsɑ 0203010303/01, uʂ k. 0203020401/20, dɑdɑnəŋ mɑ bəɾ k. qɑdi͡ eɾ 0203020201/04, dɑɴɢənɑ k. 0202030605/89, k. dəlip 0202030605/66, k. dəliɣən͡ ẹɾ 0202030605/78, k. dəliɣin duɣŭdi͡ ɬɑ 0202030605/79, k. məɬɑʁɑ ʤiolɑsɑ 0203010702/27, niʤi k. bɑɾ͡ eː 0203020401/18, k. suɾɑk kiɬ 0202030605/79, jɑɴqəs k. 0203010301/44, k. joq dɾo 0202030605/92.

k.+nəŋ bə k.+nəŋ kərək nimi 0203010303/17.

k.+nə bə k.+nə 0202030605/54, 0202030605/71, 0203020501/21, k.+nə keɣərəβaɬʁa 0202010901/35, k.+nə͡ɬa saː keɣərəp d̥ə 0201010101/23, jaNə k.+nə 0203020501/20, jaNə k.+nə aʰtGa məndərɣe 0203020301/01, k.+nə zertgi 0202010901/66.

k.+ə k.+ə 0202030605/81, k.+ə bə uzunəŋ oʁuɬʁa surẹnə 0202030605/75, k.+ə bə qaronə aɬnuβaɬʁa͡ɬa 0202030605/123, k.+ə bər jiɬʁaʁan͡ẹr di d̥ər 0202030605/128, bə k.+ə ͡ɬa jysundi tşoGəβərʁa oɬuruβurʁan͡ ẹr 0202030605/121, ɬomdz̥i garɑambanəN Gəz k.+ə 0202030605/81.

keɬəŋ < keɬən "gelin, eş"

k. keɣərɣe 0202010901/35, k. keɣərɣẹndi 0202010901/66, k. keɣərɣin duɣədi 0202030604/01, k. keɣərɣindi 0202030604/01, k. keɣəro 0202030601/13, 0202030604/30, k. keɣərəp 0202030601/13, k. keɣərɣẹn kəsɯ də ao 0202030601/76, k. keɣərxəş də 0202030802/44, k. keɣərxə͡ş er 0202030802/44, k. keɣərmi 0202030802/45.

k.+gẹ k.+gẹ oʰx̧uːŋ diɣik 0203020401/18.

k.+gi k.+gi mẹn bər ganʃelen 0103010705/29, k.+gi niɣə ʁandʒiɬəβatg̥a 0202030605/113.

keɬənN "gelin"

k. k. Gəzdə b̥ẹrse͡ɬa 0201010101/23.

keɬn < keɬən "gelin, karı, eş" Bkz. **keːɬən, keɬəːn, keɬən, kẹɬn.**

k. k. 0202030201/07, k. aɬ- p bosa͡ɬa 0103010305/77, k. aɬəβ də 0103050101/06, k. berˠ 0103020302/02, Gejdaga k. barˠ ͡e 0103040302/07, k. ma ap b̥eʰrt d̥ə 0103010503/10, k. ma dismin d̥ə ẹ də 0103040302/07.

k.+ə k.+ə ẹni sonda joq͡Gut də 0103040301/27, oʁuɬ k.+ə qarʁa 0103040301/27, oʁuɬ k.+ə ͡ɬa 0202030605/81, pərəNGə k.+ə 0103050102/06, k.+ə barʁa 0103040301/28, k.+ə diozəjoɬmaʁan eː də 0103010705/20, k.+ə d̥aʰG̥a anda: diɣin iː də 0103010705/45, kədʒiɣ oʁəɬnəŋ k.+ə 0203020201/04.

k.+ə̆nəŋ ɬorˠnəŋ k.+ə̆nəŋ anasə 0103010303/04.

k.+ənə oʁuɬ k.+ənə 0103040301/27.

kemaːn "zayıf, güçsüz, yumuşak huylu"

k. Gəz ma k. 0102020303/42.

kemarˠa- "hâli kötüleşmek, sağlık durumu zayıflamak, güçsüzleşmek" Bkz. **kemanə̆rˠa-.**

k.-p d̥ə k.-p d̥ə 0502020101/479.

k.-ʁa bərdin bər k.-ʁa 0502020101/453, gogasə na k.-ʁa 0202030902/24, k.-ʁa jad̥aʁan͡eː d̥ə 0502020101/474.

kemanə̆rˠa- "hâli kötüleşmek, sağlık durumu zayıflamak, güçsüzleşmek" Bkz. **kemarˠa-.**

k.-χəş də sen dzq̇a͡ɬa k.-χəş də͡na 0502020101/417.

kemərˠ- "kemirmek, yemek"

k.-əp haːrGən maɬ k.-əp barʁej 0102020402/20.

kemirGɔɬ "*Kemir gol*, yer adı" Bkz. **kẹmirGɔ, kẹmirGɔɬ.**

k.+daGə k.+daGə͡ɬa 0201010102/10.

kembeş "Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin önündeki süsü" Bkz. **keːmbẹːş, kembẹş, kẹmbẹş, kẹmbiş, kẹmmiş, køːmbəs, kømbeş, kømbẹş, kømbʉş, kimbẹş, kimbiş.**

k. ak k. 0103010302/05.

kembeşdək "kadın" Bkz. **kømbeşdəɣ, kømbʉşdəɣ, kimbişdəɣ, kimb̥işdəɣ.**

k. k. kəsɯ 0103040403/31.

kembẹ̈ş “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin önündeki süsü” Bkz. **keːmbẹːş, kembeş, kẹmbẹş, kẹmbiş, kẹmmiş, køːmbəs, kømbeş, kømbẹş, kømbʉş, kimbẹş, kimbiş.**

k. kuł k. 0103010302/10, k. mandərʁandə͡ɬa 0103010302/17.

k.+də k.+də ałʁa 0103010305/85, uş k.+də naʁo diŋneˌr 0103050302/06, k.+də mandərʁaq mi də 0103030701/09.

kemtsə< kemzɯ+sə “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k.+nə ẹ͡ʰt k.+nə anigałarʁa tuttsa 0103040403/33.

kemzɯ “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k. e͡ʰt k. 0103040403/25.

k.+nə e͡ʰt k.+nə aβagałarʁa tuttsa 0103040403/28.

k.+sə e͡ʰt k.+sə ma jy tołʁa dəɾ͡na 0103040403/10.

k.+sən e͡ʰt k.+sən 0103040403/11.

kemʤɯ “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k.+dẹn k.+dẹn bəɾ ʒi 0203020201/07.

k.+din k.+din bəɾ ʒi 0203020201/03.

keŋ “geniş”

k.+əŋge k.+əŋge 0202020302/03.

keɾ “beyaz sarı karışımı renk, boz kumral (konuşmacıya göre)?”

k. k. doχqḍə 0103010705/02, 0103010705/06.

keɾ- < keɣəɾ- “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣəɾ-, keːɾ-, keɣəɾ-, kẹɾ-, kẹːɾ-, kẹɣəɾ-.**

k.-ɣẹn ɢazəndan k.-ɣẹn jaɴəsən 0103010305/15.

keɾə “geniş, açılan, kulağın iki tarafına doğru açılan (boynuzu)”

k. k. mosdəq 0103010705/02, k. mos 0103010705/3, k. mos də 0103010705/05.

keɾeg “gerek, lazım” Bkz. **gẹɾig, keɾek, keɾeḵ.**

k. bəz ɢojʁa k.͡ẹː 0103010601/43.

keɾek “gerek, lazım” Bkz. **gẹɾig, keɾeg, keɾeḵ.**

k. duŋʤa k. ḍə͡na 0103040403/38, ʊn bẹɾɣə k. dəɾ͡na 0103040403/44.

keɾeḵ “gerek, lazım” Bkz. **gẹɾig, keɾeg, keɾek.**

k. kømʤɯ tʂa k. də 0103050101/39, ɢəndaŋ k.͡e 0103050101/38, ɢoj͡e͡ʰt k. ḍə 0103050101/32.

keɾlin- “germek” Bkz. **keːɾliŋ-.**

k.-mi k.-mi jaɴ 0103020303/20, k.-mi͡va: 0103020303/30.

keɾliŋ- “germek”

k.-gẹn k.-gẹn keːɾ saɢaɬ 0103020303/30.

keɾɬə “geniş?”

k. k. donɢa ḅoʁɬa͡ʰḍeː 0103040404/11.

kere “büyüklük, kadar” Bkz. **kəɾək, kəɾə , kəɾəɣ, kəɾeː, kəɾe, kəɾẹ, kəɾẹḵ.**

k. mənəŋ k. dzo͡ʰbaq ʐołaβałʁa 0202020302/01.

keşiłɑ- Ç.+T. “başlamak”

k.-ʁɑndɑ ʒişi k.-ʁandɑ͡ɬa 0202030104/12.

keşu < **keşuj** Ç. “kaynamış su”

k. k.͡uzən taɴnaʁaş͡ɬa 0102040301/04.

keto Ç. “en başta”
k. k. 0103010703/14.
ketʃin “keten lif”
k. k. jip 0202020702/18.
k.+nə k.+nəː ʒiɣərɣi 0202020702/18.
ketʃin “misafir” Bkz. **keːtʃin, kẹtʃin, kiːtʃin, kitʃin.**
k. k. 0103010305/35, k. αβαgαłαr 0102020303/48, 0103040401/73, k. αβαgαłαrʁα 0103040403/41, pəadʒa k. 0103050101/15, bər dʒẹrɣi k. ⁀ła 0103010305/35, bər dzu̯ozɯ k. ⁀ła 0103010305/35(2), k. mα qαłən dər nα 0103050101/25, məndoʁər k. ⁀əʂdi 0103010702/73, niαɴdʒa k. 0103050101/11, 0103050101/15, k. nidʒor də 0103050101/14, dzu̯ŋ k. 0103040403/48.
k.+nə k.+nə χαn bənəŋ mαnde αː 0103050101/12.
k.+leɾ αʁəłnəŋ k.+leɾ 0103010703/25, doʁər k.+leɾ⁀ła 0102020303/28, doʁər k.+leɾ 0202030402/78, k.+leɾ gẹłɣẹndi 0203010701/20, k.+leɾ łα 0103010702/79, k.+leɾ⁀ła 0201010101/15, 0203010702/47, k.+leɾ⁀ła qo⁀ła tʂα həʤiβ 0201010101/16, k.+leɾ⁀ła qo giłɣi 0201010101/19, k.+leɾ⁀ła qɔ⁀ łα bαrʁα 0201010101/22, k.+leɾ⁀ łα qo tʂoɢeʁαʂ⁀ła 0201010101/24, k.+leɾ⁀ła qosə mʤαr ʃidʒiβαłʁα⁀ła 0201010101/28,
k.+łαɾ χɔ dzu̯ŋ k.+łαɾ 0103010702/78.
k.+leɾnə k.+leɾnə χoːłα 0103040401/73.
k.+neɾnə k.+neɾnə 0102020303/48, k.+neɾnə⁀βər dzu̯odeła 0202030605/113.
k.+neɾə bẹrmẹsə k.+neɾə 0202030402/71.
ketʃiŋ “misafir”
k. k. gẹse 0103020402/010, k. giʂ mi 0103050101/12(2), k. qəɢəro dro 0103050102/16.
kevər < keβ+ən “köken, kaynak, menşe” Bkz. **keːβər, keːvər, keβər, kevər.**
k. k. dimi niː dərʧise 0202030604/10.
kevər < keβ+ən “köken, kaynak, menşe” Bkz. **keːβər, keːvər, keβər, kevəɾ.**
k.+ə jiudαnəŋ k.+ə⁀ła 0202030604/11.
kejʁiɬ- < kejʁiłα- Ç.+T. “başlamak”
k.-o ʤẹχoɴdienli k.-o 0103040401/43.
kezək “keçeden yapılmış üstü kumaş ile örtülmüş bir çeşit uzun kıyafet”
k. gəɣəs k.⁀ła 0203010501/03, k. təkəp bẹrse⁀ła 0203010501/05.
ke^{h}p “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, ge^{h}p, gẹβ, gẹt, gẹ^{h}t, gøːβ, gøβ, gø^{h}ːp, gø^{h}p, gyβ, giːxt, giβ, giv, ge^{h}p, gø^{h}p, gixt, ḳẹp, ḳẹ^{h}p, ḳixt.**
k. oŋʂəʂə k. droː 0103030802/11.
kẹːɾ- < **keɣəɾ-** “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣəɾ-, keːɾ-, keɣəɾ-, keɾ-, kẹɾ-, kẹɣəɾ-.**
k.- αnə k.- 0103030901/03.
k.-ɣẹ diɾik jαbαnə k.-ɣẹ ẹːno 0103040301/06, k.-ɣẹ mənαː ot sαłsα 0103030901/03.
k.-ɣi jαsəłnə k.-ɣi 0103010304/18.
kẹdi “kâğıt; vefat etmiş ataları veya yakınları anmak için mezar başında yakılan özel kâğıt” Bkz. **kegdi, kekdi, kẹḳdi, kẹḳḍi, kiḳḍi.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiḳḍi.**
k. k. soɣəłəβ 0103050102/21.
kẹḳdi “kâğıt” Bkz. **kegdi, kekdi, kẹdi, kẹḳḍi, kiḳḍi.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiḳḍi.**
k.+nə k.+nə søɣyłɣinḍi 0203030102/18.
kẹḳḍi “kâğıt” Bkz. **kegdi, kekdi, kẹdi, kẹḳdi, kiḳḍi.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiḳḍi.**
k.+nəŋ k.+nəŋ⁀əʂdi 0203030102/17.

kɐ̣ɣər- “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣər-, keːɾ-, keɣər-, keɾ-, kɐ̣ːɾ-, kɐ̣ɾ-.**

k.-əβ+ d̥ə k.-əβ d̥ə 0103050401/08.

k.-ɣin dzɑ ɬɑ dzɑ ɬɑ k.-ɣi͡nˈiɾ 0202030604/07.

kɐ̣lɐ̣ː < **kɐ̣lɐ̣v** “kelebek” Bkz. **gɐ̣liː, gilɐ̣ɣəː, kiliv.**

k. gyk k. 0103050303/23.

kɐ̣ɬn < keɬən “gelin” Bkz. **keːɬən, keɬəːn, keɬən, keɬn.**

k. k. ɑɬəβ də 0103010305/85, k. berɣen eː də 0103020302/03, k. berɣendi ͡jɑ 0103020302/04.

kɐ̣miɾɢɔ “*Kemir gol*, yer adı” Bkz. **kemiɾɢɔɬ, kɐ̣miɾɢɔɬ.**

k. k. də 0201010102/07.

kɐ̣miɾ ɢɔɬ “*Kemir gol*, yer adı” Bkz. **kemiɾɢɔɬ, kɐ̣miɾɢɔ.**

k.+dɑ məsdəŋ k.+dɑ͡ɬɑ 0201010102/14.

k.+dɑɢ̥ə k.+dɑɢ̥ə kəsɯleɾ 0201010102/12.

kɐ̣mbɐ̣ʂ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin önündeki süsü” Bkz. **keːmbɐ̣ːʂ, kembeʂ, kembɐ̣ʂ, kɐ̣mbiʂ, kɐ̣mmiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbɐ̣ʂ, kømbʉʂ, kimbɐ̣ʂ, kimbiʂ.**

k. k. mɑndəɾoʁɑndɑ 0103010305/60, k. mɑndəɾʁɑq bəɾmi də 0103030701/01.

k.+ən k.+ən͡ʁuzə sɑʁɑnd͡əɬɑ 0103010305/102.

k.+də k.+də mɑndərʁɑ 0103010305/13, k.+də bəʁɑ mɑndərəβɑdəβ də 0103010305/83, k.+də mɑ mɑndərəβɑɬo d̥ə sɑ 0102020303/14.

kɐ̣mbiʂ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin önündeki süsü” Bkz. **keːmbɐ̣ːʂ, kembeʂ, kembɐ̣ʂ, kɐ̣mbɐ̣ʂ, kɐ̣mmiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbɐ̣ʂ, kømbʉʂ, kimbɐ̣ʂ, kimbiʂ.**

k. ɑk k. 0103050302/04, dɑNGɑrGə dɑŋ k. 0102020303/02, kuɬ k. 0103050302/03, k. mɑndərsɑ 0103010305/66.

k.+də k.+də ɑʰsGɑ 0103010305/42, k.+də nɑ mɑːnoː 0103010602/03.

kɐ̣mmiʂ < **kɐ̣mbiʂ** “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süsü” Bkz. **keːmbɐ̣ːʂ, kembeʂ, kembɐ̣ʂ, kɐ̣mbɐ̣ʂ, kɐ̣mbiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbɐ̣ʂ, kømbʉʂ, kimbɐ̣ʂ, kimbiʂ.**

k.+ən k.+ən mɑndərʁɑ 0103050401/01.

kɐ̣ŋgeʰɾgɐ “davul”

k. k. diɣeķ͡e gu 0202030103/16, k. βerəβər dər 0202030103/17.

k.+nə k.+nə dujɬuβɑtGɑndɑ 0202030103/17.

kɐ̣ɾ- < **kɐ̣ɣər-** “getirmek” Bkz. **keː-, keːɣər-, keːɾ-, keɣər-, keɾ-, kɐ̣ːɾ-, kɐ̣ɣər-.**

k.-se ʂɑmnə ut tɑmdərʁɑ k.-se 0202030101/09.

k.-ɣɐ̣ ɑzər k.-ɣɐ̣ 0102040301/05.

k.-mis Gəzdə ǎʂgɐ̣r k.-mis oɾmi də 0103010305/30.

kɐ̣ʧin “misafir” Bkz. **keːʧin, keʧin, kiːʧin, kiʧin.**

k.+nə k.+nə ǎʂgeɾ χoɬuβ də 0103010305/81.

kɐ̣z- “*Mani* sütrası yazılı bayrak direğini kendi evinin avlu kapısının üstüne veya dağ tepesine dikmek”

k.-gi mɑːnə k.-gi 0202020701/35.

koː < qo “hepsi, herkes” Bkz. **ɔ, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɋo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

k.+ʁɑ k.+ʁɑ pəd̥ioɾ ɐ̣m beːɾəβ 0203020402/05.

kop “kova”

k. jidə k. ɬɑ ɑɾɑʰķə d̥ə 0103010702/42.

k.+dɑ bər k.+dɑ nidʒoɾ də 0103010702/43.

kogu dʑ̨ialia < kodzu dʑ̨ialia Ç. “duruma göre ölçü yapar”

k. tutɢandɑ͡ɬɑ k. 0202020302/04.

kolyɬɑ- Ç.+T. “düşünmek”

k.-q k.-q qɑsɑ 0103030901/11.

koɬɑ- Ç.+T. “yaslanmak”

k.-ʁɑ bətgi k.-ʁɑ 0202030701/06.

koɬɑɬ- Ç.+T. “yaslamak, yaslanmak”

k.-əq k.-əq qɑʁɑn͡e: də 0202030402/25.

koŋeɾ “kaya kartal” Bkz. **køŋeɾ.**

k. k. 0202030402/60, k. e^{h}dək gɐ̣ɣɐ̣ 0202030402/65.

k.+ɣe tejdɑʁɑn͡e: d̥i: d̥ə k.+ɣe 0202030402/65.

koŋoɾd̥ɑ < kun+ o^{h}ɾdɑ “öğlen” Bkz. **koŋɔ^{h}ɾdɑ, ko^{h}ɾdɑ, kɔŋo^{h}ɾd̥i, kun o^{h}ɾd̥ɑ, kun o^{h}ɾd̥o, kun ʊ^{h}ɾdɑ.**

k. k. ot də͡nɑ 0103030201/04, sanʃiŋ k. 0103030201/06.

koŋɔ^{h}ɾdɑ < kun+ o^{h}ɾdɑ “öğlen” Bkz. **koŋoɾd̥ɑ, ko^{h}ɾdɑ, kɔŋo^{h}ɾd̥i, kun o^{h}ɾd̥ɑ, kun o^{h}ɾd̥o, kun ʊ^{h}ɾdɑ.**

k. k. 0103030201/03, k. βoɬʂ də 0103030201/03.

koɾɬəɣ “*koɾ*, geçmişte ipek kumaş üzerinde kâse ağzı büyüklüğündeki desen veya çiçektir, burada desenli veya çiçekli (ipek) anlamına gelir”

k. mɑɬɬəʁ k. dɑβɑɾ 0202030604/34.

koʂɨdzɻialia Ç. “sınav yapıyor”

k. k. 0202010901/13.

kotʂaɬɑ- Ç.+T. “araştırmak” Bkz. **kotʂaɬɑ^{h}-.**

k.-ʁɑndɑ k.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203010702/14.

kotʂaɬɑ^{h}- Ç. “araştırmak” Bkz. **kotʂaɬɑ-.**

k.-d̥ə bəɾ k.-d̥ə 0203010702/13.

kodzɻŋɬɑ- Ç.+T. “kanıtlamak”

k.- vɑnʃyendi k.- 0203010701/04.

ko^{h}ge:n “ahırda hayvan yavrularını bağlamak için kullanılan ip” Bkz. **ʐu^{h}gen.**

k. k. 0202030404/02.

ko^{h}ɾdɑ “öğlen” Bkz. **koŋoɾd̥ɑ, koŋɔ^{h}ɾdɑ, kɔŋo^{h}ɾd̥i, kun o^{h}ɾd̥ɑ, kun o^{h}ɾd̥o, kun ʊ^{h}ɾdɑ.**

k.+ʁɑ k.+ʁɑ diɣɐ̣ 0103050301/09.

kɔŋo^{h}ɾd̥i “öğlen” Bkz. **koŋoɾd̥ɑ, koŋɔ^{h}ɾdɑ, ko^{h}ɾdɑ, kun o^{h}ɾd̥ɑ, kun o^{h}ɾd̥o, kun ʊ^{h}ɾdɑ.**

k. k.͡ɬɑ 0103050301/02.

køːmbəs “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süs” Bkz. **keːmbɐ̣ːʂ, kembeʂ, kembɐ̣ʂ, kɐ̣mbɐ̣ʂ, kɐ̣mbiʂ, kɐ̣mmiʂ, kømbeʂ, kømbɐ̣ʂ, kømbʉʂ, kimbɐ̣ʂ, kimbiʂ.**

k.+leɾnə k.+leɾnə qosən qənɑsdəɾʁɑ 0201010101/14.

køːmtsɯː “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k. k. sutdək tʂɑː əʂgɐ̣ː 0203010801/07.

køːmʤɯ “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ, kimʤɯ.**

k. k. 0203020301/06.

køβʉg < **køβʉk** “kepek, buğday vs. tahılların kabuğu” Bkz. **køβʉk.**

k.+ə k.+ə 0202030902/109.

køβʉk “kepek, buğday vs. tahılların kabuğu” Bkz. **køβʉg.**

k. jɑʰsəł k. bɑr̀ e̩ 0202030902/109.

k.+ge o k.+ge 0202030902/109.

køβʉkdəɣ “kepekli”

k. jɑʰsəł k. βər ɑrɑʰɣ̀ənə 202030902/122.

kød “vajina” Bkz. **køt.**

k.+ə ɢadənnəŋ k.+ə 0202030202/03.

køk qɑq “kalitesi mercandan düşük olan veya ucuz kalitesiz boncuk veya süsler, kırıntı”

køk q.+dɑn køk q.+dɑǹ ɬɑ eni bər piŋʂi mɑnɑrʁɑ bər qɑnəβ d̩ə 0103010305/11.

køken Mo. “kişi adı”

k. k. 0203020501/27, 0203020501/27.

kødʒir- “göç etmesine yardım etmek, taşınmasına yardım etmek” Bkz. **gødʒir-, gøʰdʒyr-.**

k.-əp ʒynə k.-əp bɑrʁɑ 0202020701/08.

køł “göl”

k. gəłdəŋ k. 0103050304/06.

k.+nəŋ k.+nəŋ suː 0103020401/02, 0103020401/05, 0103020501/02.

k.+di jizək k.+di 0103050303/08.

køɬɬʉ “dağ keçinin kılı”

k. k. 0202020702/19.

køm- “gömmek”

k.-uβ do k.-uβ do 0203030101/16.

k.-d̩ə ɢajɑ dəpgẹ k.-d̩ə 0202030402/15, ɢajʁɑ k.-d̩ə 0202030402/14.

k.-əβɑd̩ə k.-əβɑd̩ə 0203020402/22.

k.-ŭp d̩ə ɢɑː ɢɑː k.-ŭp d̩ə 0103040302/18.

k.-uβɑd̩əp ʄə dərəɣdʒi k.-uβɑd̩əp ʄə 0202020401/08.

k.-ŭt d̩ə k.-ŭt d̩ə iː də 0103040302/22.

k.-ə̆t də dərəɣdʒi k.-ə̆t də 0103040302/03.

k.-uβɑt d̩ə dərəɣdʒi k.-uβɑt d̩ə 0202020401/12.

k.-uβɑd̩ət ʄər dərəɣdʒi k.-uβɑd̩ət ʄər 0202020401/12.

k.-uɑtqəʂ d̩ə iʃdʒiŋgi k.-uɑtqəʂ d̩ə sɑ 0103010101/19.

k.-uβɑt ʧeːʁɑ k.-uβɑt 0202030401/30.

k.-uɑtɢɑ k.-uɑtɢɑ 0103010101/20.

k.-uβɑt d̩ə ɑndɑ k.-uβɑt d̩ə eː də 0103040302/03.

k.-uβɑːt də kəsernə jiʧi k.-uβɑːt də ẹː də 0103040302/05.

k.-se k.-se bəχɔ̀ ɑ 0203030101/14.

k.-tse jerɣe k.-tse 0203020403/15.

k.-ʉp b̩ɑ k.-ʉp b̩ɑ kømgẹk 0203020403/11.

k.-ge dəpge k.-ge 0202030401/30, guɑntse etge k.-ge 0203020402/21.

k.-gi k.-gi suβɑt də 0103040302/08, dərəɣdʒi k.-gì ɬɑ 0103040302/09.

k.-g̱i kəsernə jiʧi k.-g̱i 0103040302/08, jiʧi k.-g̱i 0103040302/10.

k.-gẹn jerɣe k.-gẹn mɑ bɑːr 0203020403/18.

k.-uβɑtɢɑn k.-uβɑtɢɑǹ eː d̩ə 0202030401/35.

k.-əβɑtg̱ɑn k.-əβɑtg̱ɑn eː d̩ə 0502020101/21.

k.-uβɑtɢɑndɑ k.-uβɑtɢɑndɑ̀ ɬɑ 0202030401/36.

g.-gẹk k.-gẹk mi drə 0203030101/16, teɬək ɢɑzɢɑ k.-gẹk nimi 0203020403/11, k.-gẹk nimi d̩ər 0203020403/11.

k.-ŭsdəɾɣ̣ek teɬəkdin bəɾ ɢɑzɢɑ k.-ŭsdəɾɣ̣ek nimi də 0202030603/05.

k.-mẹ̣s duofu k.-mẹ̣s mi d̥əɾ 0203030101/14.

kømbeg̣ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süsü” Bkz. **keːmbẹːg̣, kembeg̣, kembẹg̣, kẹmbẹg̣, kẹmbig̣, kẹmmig̣, køːmbəs, kømbẹg̣, kimbẹg̣, kimbig̣, kømbʉg̣.**

k.+də k.+də 0202010501/17, k.+də mɑndəɾp b̥ẹɾɣ̣ek nimi d̥ə 0202010501/16.

kømbeg̣dəɣ “kadın” Bkz. **kembeg̣dək, kømbʉg̣dəɣ, kimbig̣dəɣ, kimb̥ig̣dəɣ.**

k. k. 0202010502/17.

k.+nə k.+nə 0202010501/07.

kømbẹg̣ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süs” Bkz. **keːmbẹːg̣, kembeg̣, kembẹg̣, kẹmbẹg̣, kẹmbig̣, kẹmmig̣, køːmbəs, kømbeg̣, kimbẹg̣, kimbig̣, kømbʉg̣.**

k. k. 0202010501/06.

k.+də k.+də 0202010501/04.

kømbẹg̣ sɑːdzẹ̀q “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süsün en altında bulunan püskül”

k. k. 0202010501/06.

kømbʉg̣ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süs” Bkz. **keːmbẹːg̣, kembeg̣, kembẹg̣, kẹmbẹg̣, kẹmbig̣, kẹmmig̣, køːmbəs, kømbeg̣, kømbẹg̣, kimbẹg̣, kimbig̣.**

k.+də k.+də ˩ɬɑ ˥əɾ mɑnd̥əɾsɑ˥ ˩ɬɑ 0201010101/13, k.+də˥ ˩ɬɑ βəɾ mɑndəɾiː də˥ nɑ 0201010101/12, k.+də ˩ɬɑ kuɑɬɑʁɑg̣ 0201010101/15, k.+də˥ βəɾ mɑnd̥əɾsɑ ˩ɬɑ 0201010101/15, seŋ k.+də mɑndəɾsɑ˩ ɬɑ 0201010101/16.

kømbʉg̣ “burada “kadın” anlamındaki *kømbʉg̣dəɣ* için”

k. bə k. ɢəz dʒiu bə kətəu ɑ 0202030604/05.

kømbʉg̣dəɣ “kadın” Bkz. **kembeg̣dək, kømbeg̣dəɣ, kimbig̣dəɣ, kimb̥ig̣dəɣ.**

k. k. ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi 0203020403/05, bəɾ k. unuk giɣ̣e 0502020101/364, k. di də 0202010901/28.

kømtsɯ “çörek” Bkz. **keːmdʑɯ, kemzɯ, kemdʑɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmdʑɯ, kømzɯ, kømdʑɯ, kymzɯ, kimdʑɯ.**

k. k. søɣyɬuβuɾ dəɾ 0203020201/08.

kømzɯ “çörek” Bkz. **keːmdʑɯ, kemzɯ, kemdʑɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmdʑɯ, kømtsɯ, kømdʑɯ, kymzɯ, kimdʑɯ.**

k. k. ɢɑʰdəʰɾd̥ə 0202030202/01.

k.+sə jixt k.+sə sumuɾ tɑʁ˩ ɬɑ˥ eɾni 0202031202/34.

kømdʑɯ “çörek” Bkz. **keːmdʑɯ, kemzɯ, kemdʑɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmdʑɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kymzɯ, kimdʑɯ.**

k. k. qɔnə søɣʉɬəsdəɾɣi 0202020701/28, k. tʂɑ 0103050101/39, jẹt k. dise 0202031202/26.

k.+nə ixt k.+nə sɑɬʁɑ 0202031202/28.

kømdʑɯ qɑmdʑɯ “çörek mürek, çörek vs.”

kømdʑɯ q. kømdʑɯ q 0203020501/09.

kømdʑɯ məndʑɯ “çörek mürek”

kømdʑɯ m. kømdʑɯ m. 0201010101/15.

køŋeɾ “kaya kartalı” Bkz. **koŋeɾ.**

k. bəɾ k.˩ ɬɑ βəɾ jɑn suŋukdə gøʰduɾɣ̣e 0202030605/164.

køt “vajina” Bkz. **kød.**

k. k. kømzɯ ɢɑʰdəʰɾd̥ə 0202030202/01.

køʰkəs “sırtın üst kısmı” Bkz. **kyxkəs, ḳyxkəs, ḳyxḳəs.**

k.+gi k.+gi bɑłəβ d̥ə 0103010501/08.

kʊːŋ “kadın, kız” Bkz. **uʰgun, oʰkʊŋ, oʰkuŋ, oʰk̟uːŋ, g̟əg̟ən, kʊŋ.**

k. k. gøʰɾdəm 0103010705/38.

kʊł “kül” Bkz. **kuł.**

k. k. døʰːkdərəβ 0202030402/57.

kʊŋ “kadın, kız” Bkz. **uʰgun, oʰkʊŋ, oʰkuŋ, oʰk̟uːŋ, g̟əg̟ən, kʊːŋ.**

k. k. gøʰɾdəm 0103010705/39.

kʊŋ Ç. “sepet”

k. k. dɑłɑʂ͡nɑ 0103030201/09.

k.+nə k.+nə dɑłɑttsɑ͡ɬɑ 0103030201/10.

kuːɬ- Ç. “bağlamak” Bkz. **kuł-, kułš-.**

k.-ɣẹ ɢoːjnə kəsɯ k.-ɣẹ 0202030103/16.

kuːn “gün” Bkz. **kəŋ, kun, k̟un, ɣun, χun**.

k. bəɾ k͡ɬɑ 0103010304/50, ʈuʰʈɑːɾ k. 0102020302/06.

kuɑłɑ- Ç.+T. “asmak” Bkz. **kuɑłu-.**

k.-ʁɑʂ kømbʉʂdə͡ɬɑ k.-ʁɑʂ 0201010101/15.

kuɑłu- < kuɑłɑ- Ç.+T. “asmak” Bkz. **kuɑłɑ-.**

k.-βɑt k.-βɑt diɣin i də 0103040405/18.

k.-βɑttsɑ məndɑʁɑ k.-βɑttsɑ 0202030701/08.

k.-βɑtɢɑn k.-βɑtɢɑn ẹ də 0103040405/19.

kuɑndełɑ- Ç.+T. “ağırlamak”

k.-mɑʰdəɾ k.-mɑʰdəɾ͡nɑ 0103010702/89.

kuɑnd̥u Ç. “genişlik”

k.+sən tɑʁɑɾnəŋ k.+sən 0202020302/03.

kuɑŋkuɑːndi Ç. “olduğu gibi, şeklini bozmadan” Bkz. **kuɑŋkuɑːndi, kuɑŋkuɑndə, kuɑŋkuɑndi, kuɑŋkuan, kuɑŋkuandi.**

k. k. bəɬɣədʒi͡ɬɑ 0103040301/14.

kuɑnŋkuɑndə Ç. “olduğu gibi, şeklini bozmadan” Bkz. **kuɑŋkuɑːndi, kuɑŋkuɑndi, kuɑŋkuan, kuɑŋkuandi.**

k. k. ɑłəβɑłʁɑ 0202030308/06.

kuɑŋkuɑndi Ç. “olduğu gibi, şeklini bozmadan” Bkz. **kuɑŋkuɑːndi, kuɑŋkuɑndə, kuɑŋkuan, kuɑŋkuandi.**

k. k. 0202030306/01, 0202030306/02, k. ɑʰːɾɢən ɑɾdəβɑłʁɑ 0202030308/03, k. ɑɾdəβɑłʁɑ 0202030308/03, k. hədz̟ə ɢuzə ɢuzəp bɑrʁɑ͡ɬɑ 0202030308/03, k. tuŋnɑːβɑłʁɑ 0202030306/01, k. tuŋnɑβɑłʁɑ 0202030701/01, k. tuŋnuβɑdəβ 0202030701/02.

kuɑnʂɨ Ç. “model”

k. gẹːzgənəŋ k. 0203010702/09.

kua < kue Ç. “Çin para birimi *kuai*” Bkz. **kue.**

k. sɑnbəj liuʂɨ k. miːkgi 0103010303/21.

kuaŋkuan Ç. “olduğu gibi, şeklini bozmadan” Bkz. **kuɑŋkuɑːndi, kuɑŋkuɑndə, kuɑŋkuɑndi, kuɑŋkuandi.**

k. k. ɢɑzək gẹłɣẹk nimi d̥ə 0202030104/08.

kuaŋkuandi Ç. “tamamı, olduğu gibi” Bkz. **kuɑŋkuɑːndi, kuɑŋkuɑndə, kuɑŋkuɑndi, kuaŋkuan.**

k. k. dʒioɬəβɑt d̥ə 0103010303/19.

kuan Ç. “*chuan*, giymek”

k. nia χan k. lia 0202030101/11.

kuandʑɯ < tʂuɑndʑɯ Ç. “*chuanzi*, ev inşa ederken çatıyı üstte tutmak için kullanılan kalın ahşaplar, kiriş” Bkz. **tʂuɑnzɯ, tʂuɑndʑɯ.**

k. k. pətgin 0202031202/52.

kue Ç. “Çin para birimi *kuai*” Bkz. **kua.**

k. ərʂɨ k. miːk 0103010303/28, ərʂɨ k. miːkdə͡jɑ 0103010303/29, sɑnbəj liuʂɨ k. miːk 0103010303/17.

kuedo Ç. “yaklaşmak”

k. k. ʧîdiandi 0202030801/06.

kueʃəaʁə Ç. “daha hızlı”

k. ʃydi k. 0103010602/20.

kuezɯ Ç. “yemek çubuğu”

k. k. 0202030601/07, 0203030102/13, k. idʒin 0203010801/02, bɑ ʂuɑŋ k. 0103050102/27.

k.+nəŋ k.+nəŋ uzun səzgę͡ɬɑ 0202010703/16, k.+nəŋ joʁun 0103030901/64.

k.+nə uʂ k.+nə 0203030102/13, k.+nə keɣərɣe 0203030102/10, sɑqəs ʂuɑŋ k.+nə bər jorɬo ɢəzəɴqɑ dujʁɑ 0103050102/35.

kuβɑn < ku+βun < ku+un? “acı, emek”

k. məndɑ k. mɑ ʃałɑp d̥ə 0502020101/330.

kuliɬɑ- Ç.+T. “çözmek, halletmek” Bkz. **kulila-.**

k.-p d̥ə nəɣəɬɣe k.-p d̥ə 0203020201/19.

k.-sɑ ʂiʧʃiŋ k.-sɑ 0203011002/12, jɑɬdɑɬ k.-sɑ 0203011002/10.

k.- nɑʁə k.- 0202030605/72.

k.-βərəβ͡ k.-βərəβ͡ɬɑ 0203020201/16.

k.-βər k.-βər 0203011002/10.

k.-ʁɑ k.-ʁɑ 0203011002/14.

k.-ʁɑndi k.-ʁɑndi 0203020201/20.

k.-ʁɑɢ̥+e̥r nɑʁəp k.-ʁɑɢ̥͡e̥r 0202030605/72.

kulila- Ç.+T. “halletmek, çözmek” Bkz. **kuliɬɑ-.**

k.-p berɣe̥ndin͡ɬɑ 0203020201/16.

kuɬ “rengini kaybeden, kül rengi” Bkz. **kʊɬ.**

1. “kül, kül rengi”

k. k. 0202020701/12, k.͡ɑʰqɢɑ 0202020701/12, k. unge 0202030301/27, k.͡βədʒin seɬəβɑɬʁɑ 0202030301/26, k. døʰkbe 0202030402/42, k. døʰkge 0202030402/42, k. quʂɢɑʂ 0202030203/04, k.͡tʂoʁbɑq 0202030201/06.

k.+nə k.+nə ɑnin təuɬɑʁɑ 0202020701/13, k.+nə tienniɣe 0502020101/51.

k.+ən k.+ən d̥øʰkəp bɑr 0202030203/04.

2. “rengine kaybeden”

k. k. keːmbe̥ːʂ 0103040404/06, k. kembe̥ʂ 0103010302/10, k. ke̥mbiʂ 0103050302/03.

kuɬ- Ç. “bağlamak” Bkz. **kuːɬ-, kuɬə̆-.**

k.-uβɑɬsɑ b̥aʂdɑn ɢuzu k.-uβɑɬsɑ 0502020101/468.

k.-up łomdʐi̯ gaɾdambanə k.-up baɾʁan͡ ɐɾ 0202030605/95, k.-up baɾʁaʂ ͡ɬa 0202030605/96.

k.-uβałʁaʂ͡ ʂigə kəsɯ k.-uβałʁaʂ͡ gəni ͡ɬa 0502020101/485.

k.-uβałʁa k.-uβałʁa 0202030605/138, mənə k.-uβałʁa 0502020101/482, məs k.-uβałʁa 0202030605/132, aq ͡quoβunə k.-uβałʁa 0202030605/134, aq χuoβunə k.-uβałʁa 0202030605/144, azaɢən k.-uβałʁa 0202030308/01, seŋ k.-uβałʁa zɐ̣rtgi 0202030605/133, ʃip bədʒin k.-uβałʁa ͡ɬa 0502020101/469.

k.-uβałʁandə k.-uβałʁandə͡ ɬa oɬ͡ ɬa 0502020101/487.

kułž̆- Ç+? “bağlamak” Bkz. **kuːɬ-, kuɬ-.**

k.-ɣẹ sułuβaːtg̥a k.-ɣẹ 0202030605/144.

kułəs- “gülüşmek, beraber gülmek, dalga geçmek” Bkz. **kułus-.**

k.-əβərəp ɢaʰdʐan boʰɬd̥ə k.-əβərəp 0202020301/04.

kułẹʂ “süpürge”

k.+ə demər k.+ə ͡ɬa 0202030604/72.

kułus- “gülüşmek, birbirini güler yüzü ile karşılamak” Bkz. **kułəs-.**

k.-uβ k.-uβ ɬaɾedəβ 0202020501/12.

kun “güneş, gündüz, gün, tarih” Bkz. **kəŋ, kuːn, ɻun, ɣun, χun**.

1. “gün, tarih”

k. aq bẹɬẹk tusgin k. dəɾ 0103010601/05, aɢaɾʁan k. dəɾ͡ na 0103010701/04, aʰsdəŋ k. dəɾ͡ na 0103010702/05, oɬ͡ k. 0203020202/01, 0203020202/06, oɬ k. ma jiŋəɾ uʰrʂsaɴ saɬəβ 0202020501/10, oɾəʁlerʐusgin bəɾ k. dəɾ͡na 0103010702/82, uʂ tun uʂ k. jaqɢandə ͡ɬa 0502020101/21, pətgin k. də ͡na 0103030702/06, pətgin k. na 0103040401/20, pəʰrɢ̥annəŋ gəre taɴɢan k. dəɾ 0103010601/04, poɾn bəɾ k. 0103050301/24, ɸəʰrɢannəŋ gilẹ tamɢan k. 0103030203/04, ɸuʰrɢannəŋ gele taɴɢan k. də ͡na 0103030702/05, bə k. ma azəɾaq bop dəɾ ͡na 0103010702/87, bəɣəŋgə k. də dise 0103010601/01, bəɣəŋgə k. dəɾ 0103010702/04, 0103010702/81, bəlik k. na 0103040401/19, bəɾ k. 0102040301/15(2), bəɾ k. boɬuɾəβ͡ ɬa 0202010901/64, bəɾ k. 0202031101/25, bəɾ ͡k. 0202031101/26, bəɾ k. dəɾ ͡na 0103010701/05, bəɾ k. ͡ɬa 0202030101/02, 0202030105/04, 0202030402/60, 0202030605/98, 0202030605/99, 0202030902/26, 0203010801/09, 0203020203/02, 0502020101/191, 0502020101/356, bər k. 0202010901/23(2), bər k. ͡ẹtdə 0103010304/49, bər k. oŋʂəʁa 0202010901/24, bər k. uʂ dʐuŋʤɯ aɾaʰkə hədʐo 0202030605/122, bər k. uʂ ɢaʰt baʂɢaɾo 0202030605/129, bər k. ͡ɬa 0202010502/03, 0202030605/112, 0202030605/128, 0202030902/02, 0202030902/04, bər k. oʰt͡ ba jimis d̥rə 0202010502/10, bəɾ k. ͡ɬa 0202010503/04, bəʰtgin k. dɾoː 0103040402/22, bẹlek k. na 0103040401/47, bẹlẹk k. dɾoː 0103040402/02, buɣuŋgə k. 0103040404/01, kuntus͡ k. 0202030104/11, k. qejqaʁa 0202030802/01, k. qejqaʁaq 0202030802/40, k. qoɬχəʂ də 0103040601/23, k. qoɬʁəɬa ͡arəβ də 0103040601/15, k. qəɬʁa 0103050201/01, k. qəɬsa͡ ɬa 0103010305/06, k. ɢaɾaβaʰɬd̥e 0203010302/09, ɢajsə k. 0103010306/09, 0103010703/11, 0103010703/10, k. ͡ɬa dujɬasa͡ ɬa 0202031201/20, ni ni k. də 0202031202/23, ʂigə jaq uɾuʁnəŋ pətgin k. 0103030203/05, tamg̥an k. ͡ẹɾ 0102020304/03, taɴɢan k. dɾoː 0103040402/25, k. tuɾnaʁa 0202030802/01, k. tunnaʁaq mi do 0202030802/40, tʂujinəŋ k. 0103030702/100, jaʂ k. dəɾ 0103010701/127, jaʂ k. də ͡na 0103030203/03, jaʰʂ k. 0202031201/19, jaʰʂ k. dəɾ

0202031202/23, k. joːq də 0102020401/27, k. joːq dəɾ 0102020301/39, k. joq dəɾ 0102020301/40.

k.+nəŋ bəɾ k.+nəŋ ɔŋʂətqəʂ mi 0202030802/11, kunnə suɾo k.+nəŋ aʰdzᶣ 0103010601/02, saɾək k.+nəŋ dzᶣaʰs 0202030601/78, k.+nəŋ saɾəqᶢa e͡ʰtət də n͡a 0103050101/18, k.+nəŋ jaʂə 0103030702/03, k.+nəŋ jaʰʂə 0102020304/01, 0103010701/01, 0103030203/01.

k.+nəŋgi aʰːsdəŋ k.+nəŋgi ḛʰtgində͡ɬa 0202030601/61.

k.+nə k.+nə ajnə suɾuβ 0202031202/23, k.+nə bə dzᶣa ɢajsə kungi boɬχəʂ dəɾ 0202031201/19, k.+nə bozdaβ 0202031202/23, k.+nə β͡bəɾ maɴa βəɾ qejqap beɾse 0202031201/21, k.+nə βḛɾɣi 0201010101/18, k.+nə diɣindi 0103010701/03, 0103010701/126, k.+nə diŋnaʁaq nimi ḍəɾ 0202031201/22, k.+nə diŋnəβattsa͡ɬa 0103010305/06, k.+nə diŋnuʰttsa͡ɬa 0103010305/21, k.+nə qəɬoː 0103050201/01, k.+nə qəɬʁandi͡ɬa 0103010305/17, k.+nə ɢaɾatᶢa 0202020501/68, ɢejsə k.+nə bə͡ɬa jaʰʂ kun dəɾ 0202031202/23, saqəʂ jaːɴənəŋ k.+nə͡ɬa 0202030801/08, k.+nə tunnaʁa͡ɬa 0202030802/41, k.+nə suɾəβ 0103010701/01, 0103030203/01, k.+nə suɾo 0103010601/02, k.+nə suɾu 0102020304/01, k.+nə suɾa 0103030702/03, tunnə k.+nə jørɬəɣində͡ɬa 0202030103/15.

k.+nu ajnə k.+nu suɾuβ 0202031201/19.

k.+də buɣuŋgu k.+də͡ɬa məs bə tʂəŋnaʁa 0202031202/25.

k.+di uɬ k.+di qaɬən disse 0202031202/15, bəɣəŋgə k.+di 0103050101/17.

k.+ge k.+ge pannasəβ 0103050101/23, boɾan jok k.+ge 0202030604/63, ɢajsə k.+ge qəʰɾqtsa oɬʂ ḍə 0202020501/68, ɢajsə ɢajsə k.+gḛ ḛʰtgindi͡ɬa 0202030802/40.

k.-gi oːɬ k.+gi ḛʰtgindi 0202031202/16, bəɾ k.+gi eʰtgin duɣŭdi 0202030605/81, bəɾ k.+gi ḛʰtgindi͡ɬa 0103010705/20, bər k.+gi ḛʰtgindi͡ja 0103020302/18, ɢajsə ɢajsə k.+gi͡ɬa 0202030802/41, ɢajsə k.+gi boɬχəʂ dəɾ 0202031201/19, ɢajsə k.+gi͡ɬa 0202031201/19.

k.+din jaʂ k.+din bəɾ diŋnaʁa 0103050201/01.

k.+ə oɬ k.+ə geɬɣḛndi 0202031202/19, oɬ͡k.+ə͡ɬa baʂ qəʰɾqɢandə͡ɬa 0203020202/03, oɬ͡k.+ə͡ɬa 0203020202/08(2), oɬ k.+ə͡ɬa 0203020202/07, bəɾ k.+ə͡ɬa 0502020101/450, keɬəŋ keɣəɾmi oɬ k.+ə͡ɬa 0202030802/45, ɢajsə k.+ə͡ɬa 0201010101/19, lajye sanʂinəŋ k.+ə͡ɬa 0202030801/01.

k.+u oɬ͡k.+u saɬʁɔ 0203020202/01, oɬ͡k.+u͡ɬa sḛn niː at͡saɬʁə 0203020202/02.

k.+uː hudᶣo͡ʰtusduŋ k.+uː 0202020501/09.

k.+ən bə k.+ən disse 0201010101/19, k.+ən ḅeʰɾse 0103050201/01.

k.+gə bəɾ k.+gə χuj 0203010301/42.

kuneɾ < kun+leɾ “günler”

k.+ɣeː məndaʁ͡ɬa k.+ɣeː 0103020401/06.

k.+ɣe mənda: ɬa k.+ɣe 0103020401/06.

2. “gündüz”

k. tun k. uʂ qunuq 0202010901/22.

3. “güneş”

k. ajnəŋ ɸudurda k. 0202020501/80, aʰːɬdəŋ k. 0202030605/22, aʰɬdəŋ k. 0202030605/28, 0202030605/30, aʰɬdən niːɣə goɬ k. 0202030605/24, ajaq oʰt ʊntse k. gḛɾig͡eː 0103050305/17, k. onuʁanda 0103010305/64, k. uno 0103030701/03, k. unmin mandəɾʁa 0103010305/67, k. do 0103010301/01, k. gyzdʉβuɾʁan͡ eɾ

0202030605/47, ɢəzəɬ k. 0103050304/02, k. ʤiaːɴ bəɾ deɾẹk bəʁandɑ 0103010305/64, k͡.ɬɑ 0103030201/03, 0103030701/03, k. dzɻɑsɢɑː 0103020401/05(2).

4. “güneş, hayat”

k. k. goɬu də 0103030201/17, k. goɬɑʁɑn͡eː ḍə 0202010502/25, k. guoɬɑχəş ʧə 0202010702/10, k. gøʰtʂəɾẹn 0202030402/47, k. joːq dəɾ 0103020403/12(2).

k.+nə k.+nə guoɬuβ͡ɬɑ 0103030201/28.

kuŋ “gün, tarih”

k.+gẹ oɬ k.+ge 0203010502/07.

k.+gẹ ɢɑjsə ɢɑjsə k.+gẹ͡ɬɑ 0202030802/01.

kuneş “dağın güneş alan tarafı” Bkz. **kuneẹş.**

k.+di k.+di uzin tuɾe tuɾe ɢɑɾɑβəɾ͡ɬɑ 0202030401/11.

kuneẹş “dağın güneş alan taraf” **kuneş**.

k.+dəŋ k.+dəŋ kuɬ͡tʂoʁbɑq 0202030201/06.

kun oʰɾḍɑ “öğlen” Bkz. **koŋoɾḍɑ, koŋɔʰɾdɑ, koʰɾdɑ, kɔŋoʰɾḍi, kun oʰɾḍo, kun ʊʰɾdɑ.**

k. k. sɑɬʁɑn belek 0202030605/04, k. jɑno 0202030605/04.

kun oʰɾḍo < kun oʰɾḍɑ “öğlen” Bkz. **koŋoɾḍɑ, koŋɔʰɾdɑ, koʰɾdɑ, kɔŋoʰɾḍi, kun oʰɾḍɑ, kun ʊʰɾdɑ.**

k. k͡.βəɾ qejndəɾʁɑ əşgi 0202031101/26.

kun ʊʰɾdɑ “öğlen” Bkz. **koŋoɾḍɑ, koŋɔʰɾdɑ, koʰɾdɑ, kɔŋoʰɾḍi, kun oʰɾḍɑ, kun oʰɾḍo.**

k.+ʁɑ k.+ʁɑ eʰtgẹndi͡ɬɑ 0203010801/08.

kuniŋgẹːɾ “öğleden sonra, akşam üzeri” Bkz. **kuniŋgẹɾ.**

k. k. ɣus uχɢɑɾʁɑ͡ɬɑ 0103010502/10.

kuniŋgẹɾ “öğlenden sonra, akşam üzeri” Bkz. **kuniŋgẹːɾ**.

k. k. 0103040405/49, k. o͡sɑ 0103020302/11, sanʃiŋ k. 0103030201/07, k͡.ʃɑ ɢəz͡ɑzʊɾ ʃi͡t tuɬəp beːni 0103010304/50, k. jɑno 0202030605/04.

k.+ɣẹ k.+ɣẹ͡eʰtgi 0103010705/27.

kunnəʁ “iyi hayat, güzel hayat”

k. k. oɬʁe 0103010305/97, k. boɬen 0103030701/52, k. dəɾ 0102020301/42, 0102020301/43, 0102020401/29, 0103020403/17(2).

kun Ç. “demet” Bkz. **kunʤɯ.**

k. bəɾ k. soɢɑnə 0103030802/21, bəɾ k. 0103030802/21.

kunsen “hergün” Bkz. **kuntseːn, kuntsen, kuntsẹn.**

k. k. joɾɬəʁo 0202030103/15.

kuntus “gündüz” Bkz. **kunʧəs.**

k. k͡.kun 0202030104/11.

kunʧəs “gündüz” Bkz. **kuntus.**

k. k. məndɑʁ ɢɑɾɑʁɑn͡eɾ 0202030605/47.

kuntseːn “hergün” Bkz. **kunsen**, **kuntsen, kuntsẹn.**

k. k.͡ɬɑ şɨgisə͡ɬɑ bɑş dzɻɑɬʁɑq eːʧə 0202010503/03.

kuntsen “hergün” Bkz. **kunsen, kuntseːn, kuntsẹn.**

k. k. bɑɾʁɑ 0502020101/355, k͡.ɬɑ 0202030605/98.

kuntsẹn “hergün” Bkz. **kunsen, kuntseːn, kuntsen.**

k. k͡.ɬɑ 0502020101/452.

kunʤɯ Ç. “demet” Bkz. **kun**.

k.+sə bər k.+sə͡ɬɑ βuːʂigə bɑɾ͡eː͡də 0103030901/73.

kuŋ “kadın”

k. k. mɑ jozdẹː 0102040302/02, k. jozdəm ʧise͡ja 0102040302/01, k. mɑ jozdəːm 0102040302/04.

kuŋ Ç. “boş”

k. bə k.͡uʰɾtdi: 0202030404/03.

kuŋnɑɬ- Ç.+T. “hâlsiz hissetmek, yorgun hissetmek”

k.-ʁɑ k.-ʁɑ 0502020101/403, uzu k.-ʁɑ 0502020101/404, boːzə k.-ʁɑ 0502020101/400, boz k.-ʁɑ 0502020101/406, bozə k.-ʁɑ 0502020101/345, bozdɑ k.-ʁɑ 0502020101/409, məndɑɢə k.-ʁɑ hɑɾʁɑ 0502020101/414.

kuɾʤi “koyun sırtındaki et, kürek kemiği arasındaki kısım” Bkz. **kuɾʤi.** Ayrıca Bkz. **kuɾʤid, kuɾʤit.**

k. k.͡ẹʰdən bər ɢɑɾɑʁɑn͡eɾ 0202030604/75, jɑʁɬəʁ k.͡ẹʰdə͡ɬɑ 0202030604/75.

kuɾʤid < kuɾʤi et “koyun sırtındaki et, kürek kemiği arasındaki kısmı” Bkz. **kuɾʤit.**

k.+ə k.+ə͡βuʤin uːtɢɑ 0202030104/12.

kuɾʤit < kuɾʤi et “koyun sırtındaki et, kürek kemiği arasındaki kısım” Bkz. **kuɾʤid.**

k. k. oːtʂɑ 0202031202/54.

kuɾʤi “koyun sırtındaki et, kürek kemiği arasındaki kısım” Bkz. **kuɾʤi.** Ayrıca Bkz. **kuɾʤid, kuɾʤit.**

k. døːs k.͡ẹt 0203020301/06.

kus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːx̧us, uʰgʉːs, uʰgus, uʰkus, uʰx̧uːs, uʰx̧us, guːs, x̧us.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰx̧us.**

k. k. 0103020304/23, k. ʃit 0103050101/35, 0103050101/36, 0103050101/36.

kusdʐi̯ “öküze bakan kişi”

k. k.͡ɑɢɑ 0102040302/07.

kuʂ “kilo, yağ (eti tüketilen hayvanın kilosu)”

k.+u k.+u͡jɑʂ dɾə 0202010502/06.

kuʂdəɣ “kilolu (eti tüketilen hayvan için), koyu (çay)”

k. ɢoj mɑ k.͡eː 0103050101/33, tʂɑ mɑ͡βəɾ k. osɑ 0103050101/41.

kujfəɬə < **kujfəɬɑ-** Ç.+T. “hakkını yemek”

k.-β+joq+də k.-β joq də 0103010303/32.

kujtʂəŋnəʁ Ç.+T. “kurallı”

k. k. nimi ḍə 0202030601/15.

kujtʂɨŋ Ç. “aşama, form, kural”

k. ɑndɑʁ mi k. e 0203010302/07, niː k. boχə͡ʂ e 0202020301/01, jɑʰʂ k. 0203010302/13.

kuʰgurˤ “enfiye”

k. k.͡quβɑtʂəq 0103010304/30.

kuʰɾgəɾet- “hareket ettirip gürültü veya büyük ses çıkartmak” Bkz. **kuʰɾgəɾit-.**

k.-tsɑ ułusən bəɾ k.-tsɑ ẹː də͡nɑ 0103010601/27.

kuʰɾgəɾit- “(ateşi) büyütmek, (ateşi) güçlendirmek” Bkz. **kuʰɾgəɾet-**

k.-gi utdu k.-gi͡ɬɑ 0202030101/04.

kuʰɾgurˤ- < kuʰɾguɾe- “gök gürültü, araba vs. nesne çıkartan ses için fiil, suyun akış sesi için fiil” Bkz. **guʰɾguɾẹ-.**

k.-uβɑtɢɑndɑ su k.-uβɑtɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020401/20.

ku^{h}ʀgu$_{ʀ}$is- < ku^{h}ʀgu$_{ʀ}$i+s “büyük veya şiddetli ses için fiil”

k.-gi k.-gi ʂɑʁəɾɑs ʂɑbəɾɑsɢɑ boːɬ dəɾ͡nɑ 0202030605/155.

ku^{h}ʀsɑɴ < u^{h}ʀsɑɴ “ardıç yaprakları yakarak yapılan anma geleneği” Bkz. **o^{h}ʀsɑɴ, uʀʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, u^{h}ʀsɑɴ, u^{h}ʀʂsɑːɴ, u^{h}ʀʂsɑɴ, u^{h}ʂsɑɴ, uʂsɑɴ, huʀsɑɴ, ʒʉ^{h}ʀsɑɴ, jyʀsɑɴ.**

k. bozuk͡k. sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030802/41.

k.+nə bozuk͡k.+nə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030802/41.

kʉːk “tavadaki yanık yemek”

k. ʝəsgi k. boʁɑ 0103010705/28.

kyː- “yanmak”

k.-p χoʂosə k.-p bɑɾʁej 0103020303/36.

kyxkəs “sırtın üst kısmı” Bkz. **kø^{h}kəs, ʛyxkəs, ʛyxʛəs.**

k.+di k.+di 0103030701/07.

kymzɯ “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kimʤɯ.**

k. sutdək tʂɑ k. əʂgẹː 0203010801/08.

kyŋʂɨŋ “vefat etmiş yakınları anmak için mezarında veya daha önce belirtilmiş bir yerde az miktarda yemek ve sarı kâğıt yakılır, bu işleme *künşın* denir”

k. k. sɑɬəβ də 0103050102/21.

k.+di qɑɾ mɑɴɢəɬɑɾʁɑ͡βəɾ k.+di 0103030802/18.

kiːʧin “misafir” Bkz. **keːʧin, ketʃin, kẹtʃin, kiʧin.**

k. k. deɬəʁədəːʁ 0202020501/73, k.͡ɬɑ 0202020501/23, sẹn deɬə k. ḍə 0202020501/29,

ki- “gelmek, getirmek” Bkz. **ge-**, **geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gẹː-, gẹ-, gẹɬ-, gẹ^{h}ɬ-, giː-**, **gi**, **gixɬ-, giɬ-, gẹ-, ʛi-, ʛix-, ʛiɬ-**, **ʛẹ-, ɣe-, ɣẹɬ-.**

k.-se ɑdʐɑ^{h}sə k.-se 0103050201/13, duqɢɑnnəŋgəlɐɾ k.-se͡ ɬɑ 0103050201/10, 0103050201/25, dik k.-se 0202031201/04(2), dik k.-se kəsə gunɑɴsə oʂ ḍə 0103050102/08, ʃydʐi̯alɐɾ k.-se 0103010602/22, tɑɬɑdɑn͡ e^{h}ʧək k.-se 0103010705/25,

k.-si gondɑ k.-si ɬɑ 0103050201/15.

k.-sə ɑɬʁəɬɑ k.-sə͡ɬɑ 0103010703/11.

k.-s undəɾk k.-s͡ɬɑ 0103010101/12.

kio^{h}k kio^{h}g. < **køp køp** ? “çok çok, fazlasıyla?”

k.+ən k.+ən ʤozquɬɑq boːɬ 0102020303/42.

kiʛḍi̯ “kâğıt” Bkz. **kegdi, kekdi, kẹdi, kẹʛdi, kẹʛḍi̯.** Ayrıca Bkz. **sɑːɾək kiʛḍi̯.**

k.+nə sɑːɾək k.+nə keɣəɾɣe lioɬəβəɾ də 0203030102/14.

kidʒiɣ “küçük” Bkz. **kədʒiːg, kədʒiːɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kədʒiɣ, kədʒik, kəʧiɣ.**

k. eŋ k. ḅəɾ ḍəɾð 0502020101/257.

kiɬ- < **geɬ-** “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, ge^{h}-, ge^{h}ɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹ^{h}ɬ-, giː-**, **gi**, **gixɬ-, giɬ-**, **gẹ-, ʛi-, ʛix-, ʛiɬ-**, **ki-, ʛẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-, ɣẹɬ-.**

k.- surɑk k.- 0202030605/79.

kiliv “kelebek” Bkz. **gẹliː, gilẹɣəː, kẹlẹː.**

k. k. 0203010701/10.

kimbẹʂ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin önündeki süsü” Bkz. **keːmbẹːʂ, kembeʂ, kembẹʂ, kẹmbẹʂ, kẹmbiʂ, kẹmmiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbẹʂ, kømbʉʂ, kimbiʂ.**

k.+dəŋgənə k.+dəŋgənə mẹn mɑ ẹdət də͡sɑ 0103010304/41.

kimbiʂ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti önündeki süs” Bkz. **keːmbẹːʂ, kembeʂ, kembẹʂ, kẹmbẹʂ, kẹmbiʂ, kẹmmiʂ, køːmbəs, kømbeʂ, kømbẹʂ, kømbʉʂ, kimbẹʂ.**

k. k. manəβ 0103040601/08.

k.+dəː manəmnəŋ k.+dəː marʤennə 0103030901/60.

kimbiʂdəɣ “kadın” Bkz. **kembeʂdək, kømbeʂdəɣ, kømbʉʂdəɣ, kimbi̯ʂdəɣ.**

k. k. məɬaɬar mədaɢa josəŋgẹ̈ ungẹ̈͡ɬa 0103040302/09.

kimbi̯ʂdəɣ “kadın” Bkz. **kembeʂdək, kømbeʂdəɣ, kømbʉʂdəɣ, kimbiʂdəɣ.**

k.+nəŋ k.+nəŋ bə marʤẹ̈n sərɢaɬar 0103030901/56.

kimʤɯ “çörek” Bkz. **keːmʤɯ, kemzɯ, kemʤɯ, kemtsə, køːmtsɯː, køːmʤɯ, kømtsɯ, kømzɯ, kømʤɯ, kymzɯ.**

k. jẹ̈t k. 0202031202/26.

kiʧin “misafir” Bkz. **keːʧin, keʧin, kẹ̈ʧin, kiːʧin.**

k.+nəŋ k.+nəŋ aʰtdə ma ɑʁədəβɑɬmiːn ḍər 0201010101/33.

k.+leɾ k.+leɾ bɑrʁɑ 0203010702/51.

kis- “kesmek” Bkz. **ges-, gis-.**

k.-əβɑɬxəʂ də mənə k.-əβɑɬxəʂ də 0103010304/32.

kiseɾ < geseɾ “Geser kişi adı” Bkz. **geseɾ, gẹ̈seɾ, ɡeseɾ, ɡẹ̈seɾ.**

k.+ɣi mənə k.+ɣi ʤiu dip berəp ḍro 0502020101/275.

ʂ

ʂaʰqgɑq “kişi adı”

ʂ. ʂ. ɑnigɑ 0103030801/03(2), ʂ. ɑnigɑ͡ɬɑ 0103030801/04.

ʂəni “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ̈, ɡ̊əni, qɑn, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢ̊ənɑ.**

ʂ. uɬʉːɣẹ̈ ẹ̈ʰtgiʂ ʂ. 0202010703/19.

ʂəsɯ “kişi, insan” Bkz. **əs, əsɯ, gəːsə, kəs, kəsəː, kəsə, kəsə̆, kəsɯ, kəsɯ̆.**

ʂ. k. geɬo 0103050305/06, 0103050305/08.

ʂẹ̈- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹ̈ː-, gẹ̈ːɬ-, gẹ̈-, gẹ̈ɬ-, gẹ̈ʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ̈-, ɡi-, gix-, ɡiɬ-, ki-, kiɬ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ̈-, ɣẹ̈ɬ-.**

ʂ.-p dɾo eʰʧək ʂ.-p dɾo 0203020601/04.

ʂẹ̈p “çok” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹ̈β, gẹ̈t, gẹ̈ʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, ɡeʰp, ɡøʰp, ɡixt, keʰp, ʂẹ̈ʰp, ʂixt.**

ʂ. ʂ. do 0103030802/20.

ʂẹ̈ʰp “çok, fazla” Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gẹ̈β, gẹ̈t, gẹ̈ʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, ɡeʰp, ɡøʰp, ɡixt, keʰp, ʂẹ̈p, ʂixt.**

ʂ. ʂ. bəsɑ͡ɬɑ 0103040303/06.

ʂødzi̯ɾ- “taşımasına yardım etmek” Bkz. **ʂ̊ødzi̯ɾ-.**

ʂ.-k beɾ ʂ.-k git ḍə 0103040301/29.

ʂ̊ødzi̯ɾ- “taşımasına yardım etmek” Bkz. **ʂødzi̯ɾ-.**

ʂ.-k beɾ ʂ.-k git də 0103040301/29.

ʂun “gün” Bkz. **kuːn, kun, ɣun, χun**.

ʂ. oɬ ʂ.͡ɬɑ 0202030802/41.

ʂus “öküz, sığır” Bkz. **ʊʰkus, uːʂus, uʰguːs, uʰɡus, uʰkus, uʰʂuːs, uʰʂ̊us, guːs, kus.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾ uʰkus, ɢɑɾ uʰʂ̊us.**

ʂ. ʂ. 0103040405/58, ʂ.͡əʂdi 0103040405/51, ʂ. uɣuɾ 0103040405/26, ʂ. uχɢɑɾʁɑ͡ɬɑ 0103010502/10, ʂ. uχɢɑɾʁəɬɑ ͡ɑrʁɑ 0103010502/09, ʂ. uχɢɑɾʁəɬɑ͡ ɑrʁɑ ͡ɬɑ

0103010502/10, ɣ. bɐ̣rɐ̣n 0103010703/09, ɣ. βɐ̣rəβ də 0103040601/18, qadi ɣ. 0103030201/15, qadi ɣ. 0103040405/49, 0103040405/50, ɢajsə ɣ͡ɬa 0103010703/10, ɣ. tułup bar͡oş də 0103040405/49.

ɣ.+də ɣ.+də ma sojaɬʁəməs d̥ə sa 0103040405/54, ɣ.+də sojʁə diβ 0103040405/53.

ɣ.+din ɣ.+din bər 0103040405/51, ɣ.+din bər øɬuruβadin ba 0103040405/58.

ɣ.+ə ɣ.+ə 0103040405/27.

ɣ.+ən toqqejɬəʁnəŋ ɣ.+ən keːrʏɐ̣ 0103030201/16.

ɣusdz̥i̥ "öküzü bakan kişi"

ɣ. ɣ. aɢaː 0103010705/44.

ɣuʰgen "ahırda hayvan yavrularını bağlamak için kullanılan ip" Bkz. **koʰgɐ̣ːn.**

ɣ.+ən ɣ.+ən dzɷːzɢa 0202030404/11, dzɷːzɢa ɣ.+ən 0202030404/11.

ɣyxkəs "sırtın üst kısmı" Bkz. **køʰkəs, kyxkəs, ɣyxɣəs.**

ɣ.+dəŋ ɣ.+dəŋ gyzətdə aːɬʁa 0103030701/09, ɣ.+dəŋ tuŋdəsek 0103030701/26.

ɣ.+gɐ̣ ɣ.+gɐ̣ daʰɢa andaʁ βərmi manɢaq bərmi də 0103030701/08.

ɣyxɣəs "sırtın üst kısmı" Bkz. **køʰkəs, kyxkəs, ɣyxkəs.**

ɣ.+dəŋ ɣ.+dəŋ gyzətdə 0103030701/18.

ɣixt "çok" Bkz. **geːv, geβ, gev, geʰp, gɐ̣β, gɐ̣t, gɐ̣ʰt, gøːβ, gøβ, gøʰːp, gøʰp, gyβ, giːxt, giβ, giv, gɐ̣ʰp, gøʰp, gixt, keʰp, kɐ̣p, kɐ̣ʰp.**

ɣ. ɣixtgi͡la ɣ. tannəβ do 0103030901/49.

ɣ.+gi ɣ.+gi͡la ɣixt tannəβ do 0103030901/49.

q

qaː- "kalmak, duraklamak" Bkz. **qaːɬ-, qa-, qaɬ, qaʰɬ-, χaːɬ-, χa-, χaɬ-, haɬ-.**

q.-ʁa øɬəq q.-ʁa 0202030301/30.

qaːqdəʁ "*Qaːq* yer adı, *Qaqlı*, *Qaːq*'ta yaşayan aile" Bkz. **quaqdəʁ, quaqd̥əʁ, qəaqdəʁ.**

q. q. 0103030901/62.

qaːɬ- "kalmak, duraklamak; at, araba vs.'den inmek (Dahe ağzı)" Bkz. **qaː-, qa-, qaɬ, qaʰɬ-, χaːɬ-, χa-, χaɬ-, haɬ-.**

q.-əp d̥ər unɖuq q.-əp d̥ər 0201010101/02.

q.-əp aʰtdan bə kəsɯ q.-əp barʁandaɬa 0202010502/16.

qaːɬən "kalın" Bkz. **qaɬən.**

q. q. 0103010101/18.

qaːɬdzɷa "çok fazla"

q. q. ardaq bezəttse 0103030901/33.

qaːn "bakayım, düşüneyim" Bkz. **qan, ɢan, χan, ʁan, han.**

q. mandaɬa q. şu oʁuɬ duʁəp də 0103030801/04, q. niː diː d̥ər 0201010101/02.

qaːn "Han, unvan" Bkz. **qan, χaːn, χan, ɢan.**

q. q. 0202030605/66.

q.+nəŋ q.+nəŋ guşinə guşinə keɣər 0202030301/16, 0202030301/19, q.+nəŋ niːɣə 0202030301/16, q.+nəŋ ʐuzɯnə keɣər 0202030301/15, q.+nəŋ ʐuzɯnə jaz 0202030301/18.

qaːntan "kıymetli, nadiren, çok iyi" Bkz. **qantam, qantan.**

q. q. bər tşa͡semen 0103010705/17.

qaːr "yaşlı, ihtiyar" Bkz. **qar, qarə, χaːr, χaːrəː, χar, har.**

q. q. kəsə 0202010501/11, q. kəsɯlɐr ɬɑ 0203030101/18, q. kəslɐr ɬɑ 0202010301/04.

q.+ənəŋ mɐ̣N q.+ənəŋ ni ʃiɑŋgɑn bɑ͡ɾ eː 0203020201/06.

q.+əɾɑg̣ə bə q.+əɾɑg̣ə͡ ɬɑ d̥əɾ 0201010101/05.

qɑːɾ- “yaşlanmak, karımak” Bkz. **qɑɾ-, g̣ɑːɾ-**.

q.-əp də uzu mɑ q.-əp də 0202030401/30.

qɑːɾə “hayvan midesi, karın” Bkz. **qɑːɾən, qɑɾə, qɑɾən.**

q. q. 0202031202/55.

qɑːɾən “hayvan midesi, karın” Bkz. **qɑːɾə, qɑɾə, qɑɾən.**

q.+ən q.+ən 0103010501/11.

qɑːɾəg̣ < qɑɾən əg̣ “hayvan karın içi, hayvan mide içine/içinde”

q.+di o q.+di bər dun d̥ɔʰGuʁɑ͡ ɬɑ 0103010501/11.

qɑːɾmɑq < qɑʁəɾmɑq “kavurulmuş arpa”

q. q. jɑzdəβ də͡ nɑ 0103010301/02.

qɑːɾmɑNGə “ata, atalar” Bkz. **qɑɾmɑNqə, qɑɾmɑNGə, χɑɾmɑNGə, hɑːɾmɑNGə, hɑɾmɑNGə.**

q.+nəŋ q.+nəŋ ojdɑ 203020401/05.

qɑːɟ- < qɑjnɑt “pişirmek, kaynatmak” Bkz. **qɑnɑt-, qejnɑd-, qɑjnɑt-, qejnɑd̥-, qejnɑt-.**

q.-də semin q. -də 0103010705/30.

qɑːjɑq “kaymak” Bkz. **qɑjɑq, qɑjɑG, qɑjɑg̣, qejɑq.**

q. q. 0103010101/10.

qɑ- < qɑɬ- “kalmak, duraklamak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑɬ-, qɑʰɬ-, χɑːɬ-, χɑ-, χɑɬ-, hɑɬ-.**

q.-p dɾo/d̥ə/d̥ɾo/ɟə unduq q.-p dəɾ͡ nɑ 0203020302/04, unduq q.-p də 0202030402/39, 0203010301/38, uzuq q.-p də 0202030402/37, pɔʁuɬə̆q͡ q.-p də 0103040405/56, oɾəq q.-p dɾo 0203020601/07, unduq q.-p dɾo 0202030402/41, tɔqdɑq q.-p dɾo 0203030102/13, əɾliq q.-p d̥ə͡ nɑ 0103030901/15, øɬəq q.-p d̥ə 0103040405/51, unduq q.-p d̥ə 0103030802/28, 0203010301/40(2), 0203010301/52, 0502020101/161, unduq q.-p d̥ə͡ nɑ 0202020701/20, uzuq q.-p d̥ə 0502020101/450, oq q.-p d̥ɾo 0203020601/54, oɾuq q.-p d̥ɾo 0203020601/20, uːnd̥uq q.-p d̥ɾo 0201010101/02, und̥uq q.-p d̥ɾo 0201010101/03, unduq q.-p ɟə 0202010702/07.

q.-t də/d̥ə øɬəq q.-t də 0103040303/08, øɬq q.-t d̥ə 0103010303/36(2), uzuq q.-t də 0103010503/07, unduq q.-t d̥ə 0103010303/12.

q.-ʁ eɾ øɬəq q.-ʁeɾ 0502020101/51.

q.-ʁə də/dɾoː/d̥əɾ unduq q.-ʁə də͡ nɑ 0203010303/16, unduq q.-ʁə dɾoː 0203010303/15, unduq q.-ʁə d̥əɾ 0203010303/15.

q.-g̣ e ølyq q.-g̣͡ e 0502020101/384.

q.-g̣ d̥ə ølyq q.-g̣ d̥ə͡ qɑn 0502020101/62, unduq q.-g̣ d̥ə 0103050401/13, bʊɬə̆p͡ q.-g̣ d̥ə 0103010702/72, məndoʁuq q.-g̣ d̥ə͡ nɑ 0103010304/40.

q.-sɑ oq q.-sɑ͡ ɬɑ 0103040303/08, ølyq q.-sɑ͡ ɬɑ 0202020701/61, øɬq͡ q.-sɑ͡ jɑ 0103020304/32, unduq͡ q.-sɑ 0502020101/222, uzuq q.-sɑ 0502020101/474, uzuq q.-sɑ͡ ɬɑ 0502020101/482, məndoq q.-sɑ͡ ɬɑ 0103040303/01, ɣʏɾmẹsə q.-sɑ 0202010101/06, ʃieniaɬ͡ q.-sɑ͡ ɬɑ 0103010602/20, tg̣əndəɾəɬəq q.-sɑ 0103040303/06, tg̣əndəɾɬəq q.-sɑ͡ jɑ 0103040303/05.

q.-ʁej øɬq͡ q.-ʁej 0102020402/16.

q.-p uzuq q.-p diɣe 0502020101/426.

q.-ʁɑ ølyq͡ q.-ʁɑ dɾo 0203030102/02, unduq q.-ʁɑ 0502020101/222, ɢɑβəsəq q.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030902/06, no^{h}dʐɑq q.-ʁɑ 0202030902/27, tʂoɢəq͡ q.-ʁɑ͡ ɬɑ 0102020303/48,

q.-ʁɑn ɑnduq͡ q.-ʁɑn 0103010705/42, əɾliq q.-ʁɑn eː də 0103010705/22, ǎsdɑq͡ q.-ʁɑn bəɾmi d̥əɾ 0103030802/26, øɬq͡ q.-ʁɑn kəsɯɣe͡ jɑ 0103020304/34, øɬq q.-ʁɑn qɑɾ kəsɯnə 0103020304/08, øɬq͡ q.-ʁɑn qɑɾ kəsəɣe 0103020304/09, øɬəq q.-ʁɑn ͡ẹɾ 0202030301/29, ølyq q.-ʁɑn ͡ẹː də 0202030902/02, ølyq q.-ʁɑn ͡e d̥ə 0203020203/02, ølyq q.-ʁɑn soʁdɑ ͡ɬɑ 0202030902/03, usəq q.-ʁɑn səʁdɑ ͡ɬɑ 0202030902/67, udʐɑsəq q.-ʁɑn ͡ẹː də 0202030902/85, gyzy teɬəq q.-ʁɑn͡ nimi 0202030902/111, gyzdimis͡ oq q.-ʁɑn 0103040405/13, koɬɑɬəq q.-ʁɑn ͡eː də 0202030402/25, ɢɑβəsəq q.-ʁɑn ẹː də 0202030902/05, məndoq q.-ʁɑn bəɾ ʂɑzd̥əʁ 0103010705/38, məndo͡ q.-ʁɑn ɢɑːdən 0103010705/41, ʃip͡ ʃigi oq͡ q.-ʁɑn 0103010705/41, ølyq q.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0203020203/03, təkʲəɬəǰq͡ q.-ʁɑndɑ 0202030902/09, tɔqdɑq q.-ʁɑn͡ eɾ 0202030601/39, tup bɔq q.-ʁɑn 0103040405/29, tʂoɢeq q.-ʁɑn ͡eː d̥ə 0202030402/19, tʂɔɢeq͡ q.-ʁɑn͡ ẹː də 0202030301/19.

q.-ʁɑndɑ ølyq q.-ʁɑndɑ 0202020701/60, qɑɾʁɑ ølyq q.-ʁɑndɑ 0202020701/60, ɢədʐəq ɢɑdʐəq bəq q.-ʁɑndɑ 0103030901/22.

q.-ʁɑndə oq͡ q.-ʁɑndə ͡ɬɑ 0103010304/46.

q.-ʁɑndi uzuq q.-ʁɑndi 0502020101/297.

q.-ʁɑq hɔɾɑɬəq͡ q.-ʁɑq eː d̥ə 0103030802/36, hɔɾɑɬ q.-ʁɑq ẹː də 0103030802/38(2), hɔɾɑɬq͡ q.-ʁɑq ẹː də 0103040405/41, 0103040405/42.

q.-min d̥ə øɬəǰq q.-min d̥ə 0502020101/66.

qɑβɑn “domuz”

q. q.͡ e^{h}t 0203030101/18,

q.+nəŋ q.+nəŋ tu 0502020101/287, q.+nəŋ jəɬənə 0502020101/290.

qɑ- < **ɢɑɾɑ-** “bakmak” Bkz. **ɢɑːɾ-, ɢɑːɾɑː-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑː-, ɢɑɾɑ-, ɢɑɾɑ^{h}-, ɢɑɾə-, ɢ̊ɑɾɑ-, ʁɑ-, ʁɑɾ-, ʁɑɾə-**.

q.-sɑ kolyɬaq q.-sɑ 0103030901/11.

qɑbɑɢ “kapak”

q.+ən q.+ən qɑɬəβɑtɢɑ 0103010705/24.

qɑb̥ə^{h}rɢɑ “küçük kese”

q. q. mɑnɢɑn mi 0202030902/46.

qɑβɑtʂəq “torba, çanta” Bkz. **quβɑtʂəq, quβɑdʐəq.**

q. q. təkgẹ 0202010101/06.

q.+ɢɑ q.+ɢɑ suːzəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030305/03.

qɑβu Ç. “*χɑβu*, hubu 户部’den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletinin toprak ve nüfus kayıtları ile mali işlerine bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlanmıştır.” Bkz. **quoβu, χuoβu.** Ayrıca Bkz. **ɑq quoβu, ɑq qɑβu, ɢɑɾɑ χuoβu, sɑɾəq quoβu.**

q.+sən ɑq q.+sən͡ ɬɑ məs kuɬuβɑɬʁɑ 0202030605/132.

qɑdəɬ- “katılmak” Bkz. **qɑ^{h}d̥əɬ-, ɢ̊ɑ^{h}dəɬ-, χɑdəɬ-.**

q.-ʁɑ dʊjʁɑ q.-ʁɑ 0103010305/78.

qɑdej “Çin/*Han* milleti” Bkz. **qɑdiː, qɑdi, qɑdə, qɑdẹːj, qɑdi, χɑdi.**

q. q. dʒin 0202030402/43, q. dʒin͡ ɬɑ 0202030402/44.

qɑdiː “Çin/*Han* milleti” Bkz. **qɑdej, qɑdi, qɑdə, qɑdẹːj, qɑdi, χɑdi.**

q. q. søz də 0202030601/07.

qɑdi “Çin/*Han* milleti; Çince” Bkz. **qɑdej, qɑdiː, qadə, qadẹːj, qadi, χɑdi.**

1. “Han millet”

q. q. dise 0203020401/09, begə q. sɑ 0203020403/02, q. ɣus 0103030201/15, q. ɟise͡jɑ 0103030201/29.

q.+nəŋ q.+nəŋ joʁɔrnəŋ jẹr 0103010502/11.

q.+ɬar q.+ɬar dəu ørɣiŋkiap ḍə 0203010301/03.

2. “Çince”

q. q. βəzin ʧiu diɣek nimi ḍə 0202020101/04, q. ɬartgindi͡ɬɑ 0203010303/16.

qɑqərɑs- “birlikte hızlı ve gürültülü bir şekilde hareket etmek” Bkz. **qɑʰrɢərɑs-, qəʰrɢərɑs-.**

q.-ɢɑ q.-ɢɑ geɬɣe 0202030402/43.

qɑχt “yan” Bkz. **qɑt, qɑʰḍ, qɑʰt, ɢɑʰt, ɢ̣ɑt.**

q.+ɢɑ q.+ɢ̣ɑ suβɑtɢɑnḍɑ 0103040301/28.

qɑʁər- “kavurmak” Bkz. **χɑʁər-, hɑːr-.**

q.-əp pəʰrʤaq q.-əp ber 0202030402/09.

q.-etɢɑ pəʰrʤagən q.-etɢɑ 0202030402/10.

q.-əβərʁɑn dɑrəq q.-əβərʁɑn eː ḍə 0202030402/08.

qɑl- < **qɑɬɑ-** “örtmek, kapatmak” Bkz. **qɑɬ-, qɑɬɑ-, qɑɬə-.**

q.-erʁɑ bə q.-erʁɑ jiʧi dɑβɑr͡bier͡dɑsḍə 0103050102/36.

qɑɬ- “kalmak, duraklamak, düşmek, dökülmek; inmek, at, araba vs.’den inmek (Dahe ağzı)” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑʰɬ-, χɑːɬ-, χɑ-, χɑɬ-, hɑɬ-.**

q.- dər/də pɑɬaq q.- dər 0202030301/38, dʐumiɬ͡q.-də 0202010703/19.

q.-ẹj ḍə ɑmərɑq q.-ẹj ḍə 0203010302/15.

q.-t do undup bɑ q.-t do 0103050101/05.

q.-χəʂ ḍə/ḍə ołərəq q.-χəʂ də 0202030801/14, jyŋə q.-χəʂ də 0103010306/22, ɑmrɑq q.-χəʂ ḍə 0202031101/21.

q.-ʂ ḍə øɬəq q.-ʂ ḍə 0202010901/51.

q.-ẹn ɢərəq͡q.-ẹn 0202030301/35, ɢərəq q.-ẹn 0202030301/36.

q.- tʂɔɢeq q.- 0202030401/19.

q.-ʁe ølyq q.-ʁe 0502020101/18, səɢuɬŭq q.-ʁe 0202030401/26, ɟuʰʧuɬəŭq q.-ʁe 0202030401/23, tudəɬq q.-ʁe 0202030401/25.

q.-ək seɴ q.-ək ge 0202010502/18, q.-ək gẹp də 0202030402/41.

q.-q jerɣe q.-q 0202030104/23.

q.-ʁɑʂ ɑʰdəndɑn q.-ʁɑʂ͡gəni 0502020101/260.

q.-ʁɑ ərliq q.-ʁɑ 0202030404/06, ølyq q.-ʁɑ 0202030101/05, 0202030402/14, ølyq q.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030103/18, ølyq q.-ʁɑ dər 0203030102/03, pɔʁəɬəŭq q.-ʁɑ 0103040405/31, unduq q.-ʁɑ 0202030402/39, 0202030402/41, 0202030605/154, uzuq q.-ʁɑ 0202030402/36, bɔχuɬɑq q.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030605/140, doɴɢeq q.-ʁɑ 0502020101/23.

q.-ʁɑn ɑːzər q.-ʁɑn ḅoʂ ḍo 0103030901/59, ɑχsɑq q.-ʁɑn kəsɯ 0202020301/10, ɑmrɑq q.-ʁɑn͡e də 0202030103/18, ɑrt q.-ʁɑn͡ɬɑ 0202030601/69(2), ɑʰsɑq q.-ʁɑn kəsɯ 0202020301/09, ərliq q.-ʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030404/05, ølyq q.-ʁɑn ͡eː də 0202030103/18, ølyq q.-ʁɑn bosɑ͡ɬɑ 0502020101/23, ølyq͡q.-ʁɑn 0502020101/286, ølyq q.-ʁɑn miːnə͡ɬɑ 0203030101/16, uzuq q.-ʁɑn͡eː də 0202030402/36, uzuq q.-ʁɑn ͡e ḍə 0502020101/423, q.-ʁɑn boʂ ḍə 0103030901/56, gək ͡gəɬməŋ boq ͡q.-ʁɑn

0103010705/41, ɢəzəłməqdan q.-ʁan 0202030103/19, ɢ̥aʂ ɢ̥aʂ̀ ɬa q.-ʁan dro 0202030103/19, məndɑ q.-ʁan ẹ̣ də 0103020304/37, sɔːɴ q.-ʁan duɣdi 0202030605/44, q.-ʁan suŋuːkd̥ə ɬɑ̀ sɑ 0203020403/07, tudəłq q.-ʁan ẹ̣ d̥ə 0202030401/23, jydurq q.-ʁan kəsɯ̀ ɬa 0202020301/08.

q.-ʁannəŋ uzuq q.-ʁannəŋ ɑrɑd̥ə̀ ɬa 0502020101/426.

q.-ʁannə q.-ʁannə 0202031202/10.

q.-ʁanə q.-ʁanə d̥us̀ jɑ̀qɢa ʂazd̥ə hanəʁan ẹ̣ː do 0103020304/31.

q.-ʁandɑ tʂɔɢəq q.-ʁandɑ 0202030401/21, uzuq q.-ʁandɑ 0502020101/299.

q.-ʁandə uzuq q.-ʁandə 0502020101/424, uzuq q.-ʁandə ɬɑ̀ 0202030402/37, 0502020101/293, 0502020101/425, 0502020101/448, 0502020101/454, 0502020101/483.

q.-ʁɑq ɑməɾɑsəq q.-ʁɑq miː d̥ə 0203010302/13, tʂoɢesəq q.-ʁɑq nimi d̥ə 0202010901/71.

q.-ʁəmẹ̣s də hɑł q.-ʁəmẹ̣s də 0502020101/436.

q.-mɑsɑ uzuq q.-mɑsɑ 0502020101/484.

qɑł- < **qɑłɑ-** “örtmek” Bkz. **qɑl-, qɑłɑ-, qɑłə-.**

q.-ʁɑ ɢɑrɑ tiɡinnə q.-ʁɑ 0502020101/51, ʂibɑn bədʒin q.-ʁɑ 0502020101/397.

qɑłɑ- “kapatmak, örtmek; inşa etmek” Bkz. **qɑl-, qɑł-, qɑłə-.**

1. “kapatmak, örtmek”

q.-p bozɢɑ q.-p bẹ̣rɣe 0202010901/59.

q.-ʁɑʂ dumsəʁən məndɑɢɑ q.-ʁɑʂ ɬɑ̀ 0202030605/59, məndɑː q.-ʁɑʂ d̥ə 0102020303/36.

q.-ʁɑ deŋərnə q.-ʁɑ 0202030605/156, dumsəʁən ŋɑrɢən q.-ʁɑ 0202030605/61, ʒyzən q.-ʁɑ 0103050401/05, jyz̀ qɑłɑqd̥ə q.-ʁɑ 0103010305/57, jiŋ mədʒin q.-ʁɑ 0202030605/55, dz̥o^{h}dz̥ɑnəŋ yzge q.-ʁɑ 0202030402/43.

q.-mɑʁɑn səɴɑrəɴɢ̥ɑ tʂiułuβɑtqɑ q.-mɑʁɑǹ ẹ̣r 0202030605/154.

2. “inşa etmek”

q.-χəʂ də jy q.-χəʂ də 0103020304/27.

q.-ʂ e ʒy q.-ʂ e 0103020304/26.

q.-ʁɑ łəu q.-ʁɑ 0203020402/19, bəɾ dʒendi ʂigənə q.-ʁɑ 0502020101/230.

q.-ʁɑn jy q.-ʁɑn e do 0103020304/28.

qɑłɑq “kapak, perde, kapatıcı nesne”

q. gyk deŋərdin q. ɑłʁɑn 0103030702/78, jyz q. 0103010302/15.

q.+d̥ə jyz q.+d̥ə qɑłɑʁɑ 0103010305/57.

qɑłɑmɑ “kapatan (nesne)”

q. dumsəʁən q.ɬɑ̀ 0202030605/68.

qɑłə- < **qɑłɑ-** “kapatmak, örtmek” Bkz. **qɑl-, qɑł-, qɑłɑ-.**

q.-β d̥ə tẹ̣rnə q.-β d̥ə kəsəɣi 0103010501/09.

q.-βɑt gyzdə q.-βɑt bɑ̀ ɬa 0103040405/34.

q.-β q-β mɑɴɑɾ 0103010302/16.

q.-βɑłʁɑ ʂibɑnən q.-βɑłʁɑ 0502020101/394.

q.-βɑtɢɑndi gyzdə q.-βɑtɢɑndi ɬa 0103040405/36.

q.-βɑtɢɑ qɑbɑɢən q.-βɑtɢɑ̀ ɬa 0103010705/24.

qɑłən “başlık para” Bkz. **qɑłuɴ, χɑłən.**

q. q. ɑɬsɑ 0203010303/06, q. bɔrdɑsẹni 0202030604/19, 0202030604/26, q. bɔrdɑsini 0202030604/20(2), q. disəβ 0202031202/01, q. disgi t͡ɬɑ 0202031202/4, q. disse 0202031202/15, q. ʃiaɬɑmɑ 0103040601/15.

q.+nə q.+nə qəʰɬd̥ə 0203010303/09, q.+nə ʃiaɬɑsɑ t͡ɬɑ 0103040601/17.

qɑɬən “kalın” Bkz. **qɑːɬən**

q.+ərɑq q.+ərɑq bər ʁɑntɑzɯ də t͡nɑ 0202020702/05.

qɑɬən “kalabalık, bol, çok çeşitli” Bkz. **qɑɬun.**

q. ɑːsə mɑ moː ɬe q. dər t͡nɑ 0103010702/27, keʧ̑in mɑ q. dər nɑ 0103050101/25, mɑɬ mɑ q. də t͡nɑ 0203020402/19.

qɑɬəʰrʤ̑ɑq “dokuma tezgâhının omurga parçasının yanında bulunan çözgü iplerini ikiye ayıran alet” Bkz. **qɑɴG̥əʰrʧ̑ɑq.**

q. ɑɴɑ q. diɣik nimi tə 0203010501/08.

qɑɬum “su samuru”

q. q. pɛrɛḵən 0202030602/17.

qɑɬun “kalabalık” Bkz. **qɑɬən.**

q. q. niminə jomdɑrʁɑ t͡ɬɑ 0202030402/69.

qɑɬuŋ “kalın” Bkz. **qɑɬən, χɑɬən.**

q. q. gue nimi jɑʰṣə gizgə 0202030604/56.

qɑɬuɴ < qɑɬun “başlık parası”

q. q. qəɬuβ drɔ 0203010303/08.

qɑɬdɑt- “yaklaştırmak”

q.-bɑʁɑn q.-bɑʁɑn t͡ẹ d̥ə 0202030401/21.

qɑɬmɑ “kalan (kişi)”

q. məndɑ ɔrəq q.t͡ɬɑ 0203020601/07.

qɑɬd̥ər- “düşürmek” Bkz. **qɑɬtər-, qɑʰɬd̥ər-.**

q.-ə̆sdərɣin ɔχq jɑ udʒin q.-ə̆sdərɣin iː d̥ə 0502020101/160.

q.-əsdərɣin pərɣgən q.-əsdərɣin iː d̥ə 0502020101/165.

qɑɬtər- “(at, araba üzerinden) indirmek, inmesine yardım etmek (Dahe ağzı)” Bkz. **qɑɬd̥ər-, qɑʰɬd̥ər-.**

q.-əβ joq tər/tə q.-əβ joq tər 0203020501/21, ɑʰtdɑn ɢuzəq.-əβ joq tə 0203020501/21.

qɑɬqɑ “*Qalqa* alt-boyu, alt boy adı”

q. q. dioʰʤ̑in 0202010701/05, 0202010701/16, q. dimi t͡ɬɑ 0202010701/09, q. ʧ̑ipʤ̑in 0202030604/28.

qɑɬqɑɬəʁ “*Qalqa* alt-boyuna mensup, *Qalqa* alt-boyundan olan (kişi)”

q. q. ʤ̑iuṣɨ kɑʤ̑ɑ 0202010701/05.

qɑɬqɑ “balta” Bkz. **qɑɬqɑn.**

q. gumus q. 0202031202/27.

qɑɬqɑn “balta” Bkz. **qɑɬqɑ.**

q. bẹs jyz q. 0202031202/36, jyz q. 0202031202/36.

qɑɬʁɑɴ quʁun “kalıntılar, artık, kalan yemek”

qɑɬʁɑɴ q.+dɑn qɑɬʁɑɴ q.+dɑn t͡zur iʃʤ̑er 0202030402/72.

qɑɬmɑ “kalan (kişi)”

q. øɬəq q. kəsɯ 0202030101/06, χoɴʤ̑ɑɬəq q.t͡ɬɑ 0202030103/19.

qɑɬmɑq “kalpak” Bkz. **qɑɬmoːɢ.**

q. tɯɬgə q. 0103010302/13.

qaɬmoːɢ “şapka, kalpak” Bkz. **qaɬmaq.**

q.+ə tɯɬgə q.+ə 0103040404/08.

qaɬtər- “düşürmek, yolda bırakmak” Bkz. **qaɬd̥ər-, qaʰɬd̥ər-.**

q.-əβatɢan jołda q.-əβatɢan͡e̞ː də 0202030404/02.

qaɬdʒ̬a “çok, fazla”

q. q. bezək də 0202031202/48.

qam “kam”

qam eʰɬdʒi “kam. kam, elçiye göre daha güçlüdür” Bkz. **qam eʰɬdz̡i, qam eʰɬdż̡i, qam e̞ʰɬdʒi, qam jeʰɬdz̡i, qam jixɬdż̡i.**

qam eʰ. qam eʰ. 0103030802/39, qam eʰ. eː də 0103040301/40, qam eʰ. peɾe 0202010703/33, datanda βər qam eʰ. dərə̆ 0202030101/01, qam eʰ. dər ͡na 0202030101/02, qam eʰ. geɬɣe 0202030101/07, qam eʰ. ɬa 0202030101/01, qam eʰ͡. ɬa 0202010901/46.

qam eʰɬdz̡i “kam. kam, elçiye göre daha güçlüdür” Bkz. **qam eʰɬdʒi, qam eʰɬdż̡i, qam e̞ʰɬdʒi, qam jeʰɬdz̡i, qam jixɬdż̡i.**

qam eʰ. bər qam eʰ. βaɾ 0103030802/29, qam eʰ. dip bər 0103030802/30.

qam eʰɬdż̡i “kam. kam, elçiye göre daha güçlüdür” Bkz. **qam eʰɬdʒi, qam eʰɬdz̡i, qam e̞ʰɬdʒi, qam jeʰɬdz̡i, qam jixɬdż̡i. qam eʰ.** qam eʰ 0103030802/35, 0103030802/36, qa eʰ͡. ɬa 0103030802/35, qam eʰ. ʤiuʂəχujda bər baɾ͡e͡ː də 0103040301/36.

qam e̞ʰɬdʒi “kam. kam, elçiye göre daha güçlüdür” Bkz. **qam eʰɬdʒi, qam eʰɬdz̡i, qam eʰɬdż̡i, qam jeʰɬdz̡i, qam jixɬdż̡i.**

qam eʰ. qam eʰ. 0202010703/30, 0202010703/35, qam eʰ. emẹs d̥ro 0202010703/34, qam eʰ. d̥ro 0202010703/33.

qam jeʰɬdż̡i “kam. kam el” Bkz. **qam eʰɬdʒi, qam eʰɬdz̡i, qam eʰɬdż̡i, qam e̞ʰɬdʒi, qam jixɬdż̡i. qam eʰ.** qam j. 0103040301/37.

qam eʰ.+leɾ pədẹ̆ʰɬgəgə qam j.+leɾ 0103040405/02, qam j.+leɾ liobədie 0103040405/05.

qam jixɬdż̡i “kam. kam, elçiye göre daha güçlüdür” Bkz. **qam eʰɬdʒi, qam eʰɬdz̡i, qam eʰɬdż̡i, qam e̞ʰɬdʒi, qam jeʰɬdż̡i.**

qam eʰ.+nə qam j.+nə 0103040301/39.

qam manı “zavallı?” Bkz. **qammanə.**

q. q. ʒiʁɬẹ̆ ʒiʁɬẹ̆ː 0202030902/43.

qammanə “zavallı?” Bkz. **qam manı.**

q. q. ojnaʁa ʂɨgisəː ojnaʁa 0203020203/13.

qan < χan Ç. “daha” Bkz. **χan, χan.**

q. sẹn mənə q. ølyɾɣẹ̆ 0202020701/60.

qan “kan, vücuttaki kan” Bkz. **χaːn.**

q. q. 0202030104/19, q. ͡undərer ʃiaŋgan 0502020101/50, q. ͡undərmeɣe ølyɾse 0502020101/48, ɢoNər q. 0102020402/23, ɢəːNəɾ͡q. 0103020303/42, q. ma dro 0202030104/15.

q.+nə ølyq͡qaɬʁan q.+nə 0502020101/286, ɢaɾa q.+nə 0502020101/286.

q.+ɢa q.+ɢa taɬɢannə dəʰɢuβaɬʁa 0202030308/03.

q.+dan q.+dan azər ɢaʰtɢa 0202030308/04.

q.+naɾnə q.+naɾnə e̞ni naɾ bədasdərɣe 0202020301/19.

q.+əndan q.+əndan midʒa midʒa aχɡ̬ətəsd̥iɾiβsa 0103010501/06.

“kan, yeraltı su kanalı”

q. diʃiafəjnə q. dɑməɾnə 0202030605/161, ʒiɾnəɴ q. dɑməɾnə 0202030605/161.

qɑn qun “kan man, kan vs.”

q.+əː q.+əː͡ əɾ ɑχqətɢɑ͡ ɬɑ 0103010502/13.

qɑn “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süs” Bkz. **qən.**

q.+nəŋ q.+nəŋ bəʁɑ mɑnɢɑq bərmi də 0103010304/64.

qɑn “nerede”

q. məɬɑ q. 0202030401/09.

qɑn “Han, unvan” Bkz. **qɑːn, χɑːn, χɑn**, **ɢɑn.**

q. q. 0103030702/18, 0202030604/37, 0202030604/66, 0202030605/62, 0202030605/70, ɑməɬɑɴ q. 0103030702/13, 0103030702/14, ɑmɬɑɴ q. 0103040401/33, q. ølyɾxəʂ ḍəɾ 0202030605/140, demənɴ q. 0103030702/16, 0103030702/12, 0103040401/07, 0103040401/35, q. demərnə 0202031202/55, q. dẹŋəɾ dɑʰķəp bɑɾ 0202010703/11, q. dẹŋəɾ dɑʰķəp bɑɾ͡ ẹɾ 0202010703/10, q. dip ḍə 0502020101/01, q. diɣindi 0202030604/24, q. diɣin dəɣədi 0202030604/33, bɔʁde χɑn dimi bəɾ q. 0202030601/45, dɑʰt q. ḍə̆ɾə 0202030605/01, dɑʰtdəɴ q. dɾo 0202030601/65, q.͡ ɬɑ 0202030605/78, 0202030605/95, 0202030605/97, q.͡ ɬɑ duzɢu diatɢɑ 0202030605/43, q.͡ ɬɑ jølyɾxəʂ͡ e 0202030605/99, łomɑqdəŋ ͡əʂdi q. ͡eɾ 0502020101/03, mɑɴqəs q. 0502020101/210(2), 0502020101/217, 0502020101/219, 0502020101/223, 0502020101/313, 0502020101/323, 0502020101/343, 0502020101/358, 0502020101/369, 0502020101/400, mɑɴqəs͡ q. 0502020101/246, mɑɴqəs q.͡ ɬɑ 0502020101/344, 0502020101/400, mɑɴqəs q.͡ eɾ 0502020101/366, səlɛrnəŋ bə q. ɑʰgɑ tʂodəŋ͡ ɬɑ 0502020101/154, syjɾə q. 0202030601/66, ʂɨgə q. 0103010701/20, ʂɨgə q. tɔqdɑʁɑn͡ dəɣədi 0202030601/46, ʂɨgə q. 0103010601/16, 0103010701/16, 0103030702/11, ʂɨgə q. mɑ ɑjtə̆səβ 0103030203/17, ʂɨgə q. mɑ bɑɾ͡ eː də ͡nɑ 0103030203/09, ʂɨgə q. mɑ ɑjḍəsəβ 0103030203/12, dʐəɴqəs q. 0202030601/45, 0202030601/66, 0202030604/14, 0202030605/01(2), dʐəɴqəs q.͡ ɬɑ 0202030601/67, 0202030605/35.

q+nəŋ q.+nəŋ 0202030605/13, 0202030605/143, ɑməɬɑɴ q.+nəŋ ɑχɬdən səŋgin bəɾ də ͡nɑ 0103030702/60, ɑmɬɑɴ q.+nəŋ ɑʰɬdən səŋgin jodɑ 0103040401/68, q.+nəŋ ɑʰɬdəndɑ 0202030605/05, 0502020101/310, q.+nəŋ ɑʰɬdəndɑg̣ə 0202030605/62, q.+nəŋ əɬəɣ͡ ɑʰɬdəɾḍɑ 0103010601/18, q.+nəŋ oːʁəɬə 0202030605/60, q.+nəŋ poɾɑɴ 0202030605/133, q.+nəŋ poɾɑɴdɑ 0103040401/11, 0103040401/26, 0103040401/38, 0103040405/47(2), 0202030605/112, 0202030605/122, q.+nəŋ poɾɑɴdɑn ͡ɬɑ 0202030605/140, q.+nəŋ poɾɑɴɢɑ 0202030604/63, q.+nəŋ ɸudəɾdɑ 0103010601/62, demənɴ q.+nəŋ ɑʰɬɡəs səŋgin jodɑ 0103040401/70, demənɴ q.+nəŋ gəməs səŋgin bəɾ də ͡nɑ 0103030702/58, q.+nəŋ guʂinə keɣəɾ 0202030301/19, q.+nəŋ niːɣə 0202030605/44, mɑɴqəs q.+nəŋ 0502020101/375, mɑɴqəs q.+nəŋ ŭʂ bozə 0502020101/377, mɑɴqəs q.+nəŋ poɾɑɴəɴɢɑ 0502020101/341, mɑɴqəs q.+nəŋ bə ojən 0502020101/493, mɑɴqəs q.+nəŋ mɑɬ uʰɢɑɾmɑ dɑtʂəŋ 0502020101/304, mɑɴqəs q.+nəŋ gøŋyłə 0502020101/333, mɑɴqəs q.+nəŋ səŋnəsə ḍə 0502020101/258, mɑɴqəs q.+nəŋ səŋnəsə 0502020101/262, 0502020101/373, ʂɨgə q.+nəŋ uɾuʁ putḭiɣi 0202030605/03, temənɴ q.+nəŋ gəməs gəɾe 0103010601/67, joʁəɾ q.+nəŋ ɸudərəndɑ 0103010701/136, joʁər q.+nəŋ ɸudəɾʁɑ 0103010701/100.

q.+nəɴ q.+nəN ɢəzə͡ɬa 0202030605/33, q.+nəN ɢəzəNGa 0202030605/18, q.+nəN ɢəGanə keɣər 0202030301/16, 0202030301/19, dzɻNqəs q.+nəN ɢəzə 0202030605/81, 0202030605/94, dzɻəNqəs q.+nəN ɢəzən 0202030605/02, dzɻəNqəs q.+nəN ɢəzən͡ɬa 0202030605/67.

q.+nə aməɬaN q.+nə demən qan 0103040401/07, maNqəs q.+nə 0502020101/307, 0502020101/500(2), maNqəs͡q.+nə øɬʁrɣəle gẹʰɬḍə 0502020101/340, maNqəs q.+nə ølyrɣẹndi 0502020101/192, maNqəs q.+nə uzunə naχəsa ølyq qaʂ͡ e 0502020101/384, maNqəs͡q.+nə naʁəβ joG͡ eder 0502020101/275, maNqəs q.+nə ʂiʁɬaʁəɬa maNqəʂ ḍər 0502020101/237, maNqəs q.+nə joq ettse 0502020101/175, maNqəs q.+nə joq edəβ 0502020101/219, maNqəs q.+nə jɔG͡ etgẹ 0502020101/333, maNqəs q.+nə jɔG͡ edəβaɬʁandə͡ɬa 0502020101/500, maNqəs q.+nə jɔG͡ edəβap ḍə 0502020101/492, maNqəs q.+nə joq etbese 0502020101/174(2).

q.+ɢa q.+Ga 0202030604/62, 0502020101/255, q.+Ga andaʁ diɣindi 0202030605/07, q.+Ga ajtGan͡ er 0202030605/60, q.+Ga βur barᵃɬGəβaɬʁan͡ er 0202030604/35, q.+Ga dẹɣẹn͡ẹr 0202030604/22, q.+Ga diɣin͡ẹr 0202030604/21, q.+Ga diɣin͡ẹr ḍə 0202030605/100, q.+Ga diɣin͡ i 0202030605/90, q.+Ga gue nimi 0202030605/104, q.+Ga ɢəz surama araʰdʑi͡ɬa 0202030605/87, maNqəs q.+Ga poʁeḍəβaɬmin ḍə 0502020101/212, maNqəs q.+Ga ɬozan diɣik mi ḍə 0502020101/258, maNqəs q.+Ga maɬ uʰGaruβər 0502020101/314, maNqəs q.+Ga niːɣə ʒyz ẹtgiʂ͡ ginẹ 0502020101/213, maNqəs q.+Ga nimi ma ɣəniliβ jadaχəʂ ḍə 0502020101/377, maNqəs q.+Ga 0502020101/211, 0502020101/214, q.+Ga niɣə goː ʃyɬaʁan͡ er 0202030604/64, q.+Ga ʃyɬaʁan͡ er 0202030604/28, dzɻəNqəs q.+Ga niɣə bẹlẹt saɬəp 0202030601/48, q.+Ga dzɻoɬak gẹɬ 0202030301/21, q.+Ga dzɻq tutGə 0202030604/53, 0202030604/61.

q.+da dzɻəNqəs q.+da͡βər Gəz βar͡er 0202030601/47.

qan "bakayım, değil mi, ya" Bkz. **qaːn, qanẹ, ɢan, χan, ʁan, han.**

1. "bakayım"

q. q. 0202030901/04, q. o daʰGə dʒejfaNNamaʁan͡er 0203020402/19, q. oɬ dʒiɲtəu meːŋ anda vubaniendi maNGandi 0203020402/09, q. nidʒi uɬus oɬurup ʝər 0202031202/54.

2. "değil mi, ya"

q. aɬənəβat ḍə͡q. 0502020101/99, aɬəNGa ḍə͡q. 0202030104/02, andaʁ dij ḍər q. 0203020401/08, aNNaχəʂ ḍə q. 0502020101/398, aNNaβərχəʂ ḍə q. 0502020101/461, at͡tsaɬt dər͡q. 0203020501/27, aʰga tʂodəNGa tʂi də q. 0502020101/187, aʰt dər q. 0502020101/235, əʰrq Garap ḍə q. 0502020101/216, o duɣdi tiendʑaN dij ḍər q. 0203020403/02, op ḍər q. 0502020101/494, oɬ dər q. 0502020101/397, oɬəp ḍə q. 0502020101/67, oɬər dər͡q. 0202030301/26, oɬər ḍə͡q. 0202030301/39, oɬərəp ḍə q. 0502020101/354, oɬərp ḍə q. 0502020101/190, øɬʁrxəʂ ḍə q. 0502020101/482, ølyq qaʂ ḍə͡q. 0502020101/62, ølyrəp ḍə q. 0202020501/48, unup ḍə q. 0502020101/271, usdaʁan nimi ḍə q. 0502020101/246, pəi ḍə q. 0502020101/226, pədəɣ dər q. 0202030605/168(2), pəŋjiusu͡ op ḍə q. 0502020101/448, pəʰrGan ḍər͡ q. 0502020101/231, poʁeḍəβaɬmin ḍə q. 0502020101/212, pudiβər də q. 0202030701/04, bəɬəʂ ḍə q. 0502020101/269, bəɬəp ḍə q. 0502020101/442, bər nimi də͡q. 0202030105/02, bər nimi ḍə q. 0202020501/104, boɬʁəmes də q. 0502020101/153, bəŋʂi bezək ḍə q. 0502020101/187, ɸerəβər ḍə͡q. 0202030104/03,

dandandʑɯ də q. 0202020303/06, dɔχqus βaʂ d̪ər q. 0502020101/400, dip bɐ̣rəp d̪ə q. 0502020101/460, diβər d̪ə q. 0202030601/01, di dər q. 0202030605/169, dij d̪ə q. 0502020101/396, d̪ij d̪ər q. 0202030605/38, get d͡ə na q. 0502020101/152, kədʒiɣ d͡ər q. 0203020501/27, kərəp baɾp d̪ə q. 0502020101/426, kemaɾap d̪ə q. 0502020101/479, quɾ ͡hanəʂ d̪ə q. 0202030701/10, qurʁəʂ də q. 0202030701/10, qəɢəɾa d͡ər q. 0202030601/55, ɢədik gixiʂ də q. 0203010301/41, ɢəʰɾɢəp d̪ər q. 0502020101/162, χannəɴ ɢəz də q. 0202030902/91, χuodʑaɴ dər q. 0203020403/11, høɾyβuɾ ʃtə͡ q. 0202010501/16, ʒeɾ oɬərəp d̪ə q. 0502020101/449, dʒymiɬ xianəp d̪ə q. 0502020101/165, ɬaɾɬasəp d̪ə q. 0502020101/363, ɬobəjʃiŋ d̪ər q. 0203020401/15, maɴəβəɾ d̪ə͡ q. 0202010501/17, məɬa d͡ə q. 0202020501/107, məndaʁ dij d̪ər q. 0203020401/07, q. mɐ̣n mdʒar dʒiɬɐ̣n 0201010101/04, mudzu dzi̯gə nəgə di d̪ər q. 0203020401/02, niːɣəɬəβər d̪ə͡ q. 0202010501/17, niɣə d̪ə q. 0502020101/433, səŋnəsə d̪ər q. 0502020101/337, senə ʒiɣədzi̯ joq də q. 0202030301/30, ʃyʐəŋ d̪ij d̪ə q. 0203020403/04, ʃinʐi̯nnamin d̪ə q. 0202030901/04, ʂiɬasqəʂ d̪ə q. 0202030902/81, təkgi d͡ər q. 0203020501/12, tɐ̣ːɾə daʰɾtd̪ərəβ d̪ə q. 0202010901/58, ʧyβek d̪ər q. 0202010501/16, tʂəŋnaːʁəməs d̪ə q. 0202030701/16, jaʁ dər q. 0202020501/25, jaɴjaɴ də q. 0502020101/463, jazɢa͡ orʂ d̪ə q. 0502020101/393, jəʁβatəp d̪ə͡ q. 0502020101/41, joɢ͡ etkəʂ d̪ə q. 0502020101/472, joʁuɾ at ͡tsaɬʁə d͡ər q. 0203020202/02, jip d̪ə q. 0502020101/466.

qan < qaɬ-ʁan “kalan, olan (kişi, nesne vs.)”

q. aʰt mənəq q. 0103030901/30, usdasəq ͡q. 0502020101/118, pərβanə əsdaq q. 0202030902/10, pərβɐ̣sə məndoq q. 0103010705/38, qəχɾtd̪əɬaq q. bəɾ kəsɯ do 0103040302/14, mənduq q. 0103010705/43, məndu q. bəɾ ʂazd̪ək gøʰɾd̪əm 0103010705/39, juaŋkur qej gizəq q. jɐ̣ɾɣɐ̣ ɐ̣ʰd̪əp do 0103020304/18, jøɾ ʊnəq q͡. eːn 0103010705/03, jøːɾ ʊnuq q. nimi də 0103010705/03.

qan- < qana- “hazırlamak, yapmak, dikmek” Bkz. **qana-, qanə-, qənaː-, qəna-, χəna-, χənə-.**

q.-əβ+də/do/d̪ə kəm bəɬ q.-əβ də 0103010304/07, manəɴ q.-əβ do 0103010305/06, mɐ̣ɴ ɢəz ma q.-əβ d̪ə 0103010304/08, piŋʂi manaɾʁa bəɾ q.-əβ d̪ə 0103010305/11,

q.-o+do gizgə q.-o do 0103050101/43.

q.-oː manən q.-oː 0102020301/26, 0102020301/27.

qana- “hazırlamak, yapmak, dikmek” Bkz. **qan-, qanə-, qənaː-, qəna-, qənə-, χəna-, χənə-. q.-p baɾ** manənnə mɐ̣n ma q.-p baɾ 0103010304/08.

q.-χəʂ e gizgə q.-χə͡ʂ e 0103040601/16.

q.-χəʂ d̪ə gizgə q.-χəʂ d̪ə 0103040601/24.

q.-ʂ ɐ̣ gizgə q.-ʂ͡ ɐ̣ 0103040601/23.

q.-ʂ d̪ə oɬərer jɐ̣ɾ q.-ʂ d̪ə 0502020101/249.

q.-k q.-k giβ də 0103040601/24, manəɴ q.-k giɬəβ də 0103010305/08, manəɴ q.-k gi̯ɬse͡ ɬa 0103010305/10.

q.-ʁa niːmiɴ q.-ʁa 0202030401/16.

q.-ʁaq tʂan͡ ezer ma q.-ʁaq nimɐ̣ də 0202020303/11.

qanaq “?”

q. qannəŋ ɸudərda q. qɔɬʁan 0103010601/62.

qɑnɑt- < **qɑjnɑt-** “yemek pişirmek, kaynatmak” Bkz. **qɑːʧ-, qɑjnɑd-, qɑjnɑt-, qejnɑd-, qejnɑḑ-, qejnɑt-.**

q.-tsɑ q.-tsɑ 0103010705/18, nɑːʁo q.-tsɑ mɑ 0103010705/18.

q.-o seɴ q.-o iʃʤiβałʁəməs ḑə͡nɑ 0103030901/09.

q.-ɢɑ sut͡tʂɑ q.-ɢɑ 0103030702/99.

qɑnə- < qɑnɑ- “hazırlamak, yapmak, dikmek” Bkz. **qɑn-, qɑnɑ-, qənɑː-, qənɑ-, qənə-, χənɑ-, χənə-. q.-β+do** ɑrqg̱ɑʂ q.-β do 0103050102/28.

q.-βałʁɑ ʤemsegən q.-βɑłʁɑ 0502020101/226, ʂɨdək ɑʰḑən q.-βɑłʁɑ 0502020101/226.

qɑnə- < hɑnə- “gitmek, tamamen gitmek” Bkz. **qɑnə-, xa-, χɑ-, χɑnə-, hɑ-, hɑn-, hɑnə-, hɑnəʰ-, hɑr-.**

q.-p də ɑt ḑɑχt q.-p də 0103050301/13.

q.-t ḑə ɑχq q.-t ḑə 0103040302/23.

qɑnẹ “pekiştirme edatı, ya, değil mi” Bkz. **qɑːn, qɑn, ɢɑn, χɑn, ʁɑn, hɑn.**

q. esdiɣ βop ḑə q. 0502020101/274.

qɑntɑm “nadiren, kıymetli, çok iyi” Bkz. **qɑːntɑn, qɑntɑn.**

q. q. bər łom ḑər 0103040301/33.

qɑntɑn “nadiren, kıymetli, çok iyi” Bkz. **qɑːntɑn, qɑntɑm.**

q. q. bə tsejχujłəʁ vəŋʐəŋ 0202030605/62, q. bər ʤatiŋ 0103030901/61, q. bər͡mi 0502020101/115, q. bər jəndɑmbɑ nẹmir ḑər 0202030601/20.

q.+ərɑq q.+ərɑq bər kəsə 0502020101/114.

qɑNGər- < **qɑNGərɑ-** “yüksek ses ile şarkı söylemek veya seslenmek”

q.-o doː q.-o doː 0103050301/33.

q.-o də jẹr dɑʰrtɢɑ q.-o də 0103050301/33.

qɑNḠəʰrʧɑq “dokuma tezgâhının omurga parçasının yanında bulunan çözgü iplerini ikiye ayıran alet” Bkz. **qɑłəʰrʤɑq.**

q.+də q.+də 0202020201/06.

qɑNsɑ “pipo”

q. q. dɑʰrtḑɑs͡er 0202030103/09.

q.+nə q.+nə ɑłʁɑ 0202030103/10.

qɑr “kar” Bkz. **hɑr.**

q. q.͡əʂdi͡łɑ 0103030901/39, q. jerɣe 0502020101/23.

q.+nə ɢɑrɑ q.+nə jɑʁdərʁɑ 0502020101/21.

q.+ən q.+ən 0502020101/23.

qɑr “yaşlı, ihtiyar, aile içindeki büyükler” Bkz. **qɑːr, qɑrə, χɑːr, χɑːrəː, χɑr, hɑr.**

q. q. pəi: 0502020101/15, q. derek 0502020101/378, q. derekdə 0502020101/428, q. kəsəɣe 0103020304/09, q. kəsəlernə 0103020304/21, 0103030202/07, q. kəsler 0103010602/17, 0103030202/18, 0103030901/12, q. kəslernə 0103010303/13, 0103030202/16, q. kəsə 0202030902/108, q. kəsɯ 0103020304/32, 0103020304/03, 0103010701/130, 0103030702/84, 0201010102/06, 0202020701/24, 0202020701/60, 0202030304/03, q. kəsɯnə 0103020304/07, 0103020304/08(2), 0103020304/10, q. kəsɯnəŋ 0103040301/28, q. kəsɯłɑr 0103030901/01, q. kəsɯ͡łɑ 0202010701/19, q. ͡kəsɯnə 0202020401/16, q. kəsɯlernə 0202020401/16, 0202020701/27, q. kəsɯler 0203010701/05, 0203030101/01, q. kəsɯler͡łɑ 0201010101/04, q. kəsɯlernəŋ 0201010102/06.

q.+ɬaɾə q.+ɬaɾə joq bop də 0103030801/08.

qaɾ aβa “dede, ileri yaştaki erkeğe saygılı seslenme biçimi”

q. qaɾ a. 0202020501/33.

qaɾmaNqə “ata, atalar” Bkz. **qa:ɾmaNGə, qaɾmaNGə, χaɾmaNGə, ha:ɾmaNGə, haɾmaNGə.**

q.+sən q.+sən şutdiɣe 0202030403/06.

q.+sənə q.+sənə zɐ̣rtge 0202030403/08.

qaɾmaNGə “ata, atalar” Bkz. **qa:ɾmaNGə, qaɾmaNqə, χaɾmaNGə, ha:ɾmaNGə, haɾmaNGə.**

q. q. anda͡ː e d̥ə 0103030201/33, isɯnəN q. ͡ɬa 0203020501/26, q. diɣindi 0103030201/27, məsdəN q. ͡sa 0203020401/15, menəŋ ͡ɬa q. 0202020501/44, q. sa 0203020401/17, senəN q. 0202020501/09.

q.+nəŋ bəzdəN q.+nəŋ niɣədi ͡ɬa 0202010501/16.

q.+nə qaɾə joq q.+nə 0202030604/76, q.+nə jaɬutɢa gɐ̣ɬɣɐ̣ 0203010301/57, q.+nə jaɬutGa gɐ̣ɬɣɐ̣n ɐ̣ː d̥ə 0203010301/54.

q.+ɬaɾʁa q.+ɬaɾʁa bəɾ ɬom saɬ 0103030802/14, q.+ɬaɾʁa bəɾ søɣyɬusdəɾɣe 0202020501/10, q.+ɬaɾʁa ͡βəɾ kyŋʂiŋdi go ɬom oŋʂə 0103030802/18, q.+ɬaɾʁa d̥aχɢə ͡ɬa nidʒik ɬom saɬ0103030802/18.

q.+ɬaɾən q.+ɬaɾən tejdaβuzGa 0202030403/07.

qaɾ- “yaşlanmak”Bkz. **qa:ɾ-, ɢa:ɾ-**.

q.-(ɜ̆)t+də/d̥ə mɐ̣n ma q.-ət də ͡na 0103030202/10, q.-t də 0103010303/32, q.-t d̥ə aβaga 0103040301/34.

q.-sa mɐ̣n d̥a^{h}Ga q.-sa ma 0103010303/09, derek q.-sa 0202030304/01, kəsɯ q.-sa 0202030304/01, q.-sa ma ʝusGan jəɬ asəβ taʁ asGɔ 0103030202/11.

q.-əβəɾ q.-əβəɾ ølyq qasa ͡ɬa 0202020701/61.

q.-ʁa q.-ʁa ølyq qaʁanda 0202020701/60, q.-ʁa joq boʁanda ͡ɬa 0103040301/27.

q.-ʁanda q.-ʁanda oː aβaga ɬogejɬaʁa hanəʁa 0103040301/35, q.-ʁanda da^{h}Ga adama ma dəɾo 0202020501/109.

q.-ʁəməs gøŋʁɬ q.-ʁəməs 02020303040/1, jyɬ̪təs q.-ʁəməs 0202030304/01.

qaɾ- “sönmek”

q.-t d̥ə q.-t d̥ə 0103030802/12.

qaɾa høɣʁn “on iki parmak bağırsağı, karından sonra gelen bir parça kalın bağırsak”

qaɾa h. qaɾa h.͡ɬa 0203010901/01.

qaɾə “yaşlı kadın, karı” Bkz. **qaɾəjɐ̣, χaɾə.**

q. maNqəs q. 0202030401/05, 0202030401/21, maNqəs q. ͡ɬa 0202030401/19, 0202030401/24, jogue q. 0203020203/04.

q.+nə maNqəs q.+nə 0202030401/21, 0202030401/26.

q.+ʁa maNqəs q.+ʁa andaʁa diɣɐ̣n ɐ̣ː d̥ə 0202030401/06, q.+ʁa βeɾəβatGan ͡e d̥ə 0202030401/28.

q.+sə q.+sə 0103030901/39, q.+sə ͡eɾ ne 0202030203/06.

q.+səNGa q.+səNGa tujɬak giɣik 0103030901/39.

qaɾəjɐ̣ “karı, eş” Bkz. **qaɾə, χaɾə.**

q.+nə q.+nə 0202030401/09.

qaɾə “yaşlı” Bkz. **qa:ɾ, qaɾ, χa:ɾ, χaɾ, haɾ.**

q. q. a^{h}ga 0202010901/33.

qɑɾə < qɑɾən “hayvan midesi, karın” Bkz. **qɑːɾə, qɑːɾən, qɑɾən.**

q.+sə q.+sə͡ɬɑ 0202030604/76.

q.+sən q.+sən bəɾ ɢɑɾɑʁɑn͡eɾ 0202030604/76.

qɑɾən “hayvan midesi, karın” Bkz. **qɑːɾə, qɑːɾən, qɑɾə.**

q. q. 0202030701/06, q. oʰɾdəɬɑʁɔ 0202030303/05, ɢojnəɴ q. 0203010503/03, q.͡ɬɑ 0202030701/14.

q.+nəŋ q.+nəŋ ɑχsən 0202010901/60, q.+nəŋ͡əʂɢu 0202010901/60, q.+nəŋ tɔjnɑʁnə 0202030308/04.

q.+nə q.+nə 0202010901/60.

qɑɾəɴ < **qɑɾən** “hayvan midesi, karın”

q.+ɠɑ jeχəʂ də q.+ɠɑ 0103010306/13.

qɑɾo “mektup”

q. q. 0202030605/120, q. dəzin 0202030605/109, q. dəzɢɑ 0102020401/44, q. dəzɢɑndɑ͡ɬɑ 0202030605/111, q. dəzɠɑn͡ẹɾ 0202030605/110, q. deɬen 0102020301/37, 0102020401/25, q. deɬɑʁɑn e ḍə 0103020302/19, məndɑʁ məndɑʁ q. 0202030605/126.

q.+nə q.+nə 0202030605/120, q.+nə ɑɬəɴɢɑ 0202030605/109, q.+nə ɑɬnuβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030605/123, q.+nə oŋʂəʁɑndɑ 0202030605/125, ʒibəj ɑʰsəʁ q.+nə 0102020401/44, q.+nə məndɑɠəp ḅəɾ ɢɑɾɑʁɑ 0202030605/122.

q.+sən q.+sən ɑɬnuβɑɬʁɑ 0202030605/117, q.+sən bər βẹɾɣẹndi 0202030605/122, q.+sən dio 0102020401/49, q.+sən diβɑɬ 0103040402/18.

q.+səndɑ q.+səndɑ 0202030605/116.

qɑɾḍ- “söndürmek”

q.-əɸutɢɑ uːdən q.-əɸutɢɑ͡ɬɑ 0202030701/12.

qɑɾχɑnɑ “bitki adı”

q. q. dise 0202030203/06.

qɑɾɬəq “karlı” Bkz. **qɑɾɬəʁ, ɢɑɾɬəʁ, qərɬəq.**

q.+ɢɑ q.+ɢɑ diatɢəɬɑ mɑɴɢɑndɑ 0502020101/38.

qɑɾɬəʁ “karlı” Bkz. **qɑɾɬəq, ɢɑɾɬəʁ, qərɬəq.**

q. q. tɑʁ 0502020101/247, q. tɑqɢɑ 0202030605/31, q. tɑqɠɑ 0202030605/36, q. tɑʁnəŋ 0502020101/17.

q.+nəŋ q.+nəŋ 0502020101/22.

q.+nəɴ q.+nəɴ 0502020101/22.

qɑɾβɑɴnɑ- < qɑɾo ɑɴnɑ-“haber almak, haber duymak”

q.-ʂ+də q.-ʂ də kəsɯ diʂ də 0103040303/03.

qɑɾsəɬɑn < ɑɾsəɬɑn “arslan” Bkz. **ɑɾsɬɑɴ, qɑɾsɬɑn, hɑɾsəɬɑn.**

q.+nəŋ ɑq͡q.+nəŋ jiudɑ 0202030604/33.

qɑɾsɬɑn < ɑɾsɬɑn “arslan” Bkz. **ɑɾsɬɑɴ, qɑɾsəɬɑn, hɑɾsəɬɑn.**

q. ɑq͡q. 0202030604/37.

qɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ, qɑdzˌ qɑʂ, ɢɑs, ɢɑʂ, ɠɑʂ, ɠɑdzˌ ɠɑʰdzˌ χɑʂ, ʁɑʂ.**

q. bəɾ q. kəsɯ 0102020303/29, q.͡qunəq bołʁandə͡ɬɑ 0502020101/19, q. qunəq mɑfannɑʁɑn ẹː doː 0103050102/09, q. qunuq połɑʁɑndɑ 0202030701/14, q. mɑ qunəp ḍə 0103040302/24, q. ʃɑχgəɬnə 0103040301/07, q. jeɾ jeɾɬɑχəʂ 0103040302/16,

qɑʂdə- < **ɑʂdə-** “açılmak” Bkz. **ɑːʂdə-, ɑʰʂḍə-.**

q.-ʁɑ jɑɾəq͡q.-ʁɑ 0103040302/23.

qɑt “yan” Bkz. **qɑχt, qɑʰḍ, qɑʰt, ɢɑʰt, ɢ̣ɑt.**

q.+ɢɑ ogɑŋnəŋ è̯jgɑŋnəɴ q.+ɢɑ ɢɑjłɑʰḍə 0103050301/02, ɢɑzənɑsə ɢɑsḍɑsəɴ q.+ɢɑ suβɑtɢɑn 0103040301/27.

q.+dɑ ɑnɑɴ q.+dɑ uzuːt ḍə 0103010503/07.

qɑt- “katmak” Bkz. **qɑʰt-, ɢɑʰt-.**

q.-ɢɑ qɔnə q.-ɢɑ̀ ɬɑ 0202030104/19.

qɑjɑq “kaymak, kaymak gibi yüzeyde bulunan ince kısım” Bkz. **qɑːjɑq, qɑjɑɢ, qɑjɑɢ̣, qejɑq.**

q. q. 0103010306/07, q. ɑłəβ joq do 0103010306/16, q. doɴərʁɑ 0103010306/16, q. qurduβɑdəβ də 0103010306/15, ʧ̀ioɾmiː q. 0103010101/15.

q.+ḍə q.+ḍə qɑʰtɢɑ 0103010306/17.

2. “kaymak gibi yüzeyde bulunan ince kısmı”

q. q. 0202031202/41, bəɾ q. ɟ̀əɾ 0202031202/28.

qɑjɑɢ “üzerindeki ince kısım” Bkz. **qɑːjɑq, qɑjɑq, qɑjɑɢ̣, qejɑq.**

q.+ən q.+ən bəɾ ʃoɾk gise 0202031202/38, bə q.+ən bəɾ dɑt 0202031202/39, q.+ən bəɾ bəɾ sojə̌k gẹʰłdẹ 0202031202/40.

q.+əndɑn q.+əndɑn bəɾ ɢɑjiq è̯gʰłḍe 0103040403/24.

qɑjɑɢ̣ “kaymak gibi yüzeyde bulunan ince kısım” Bkz. **qɑːjɑq, qɑjɑq, qɑjɑɢ, qejɑq. q.+ə** ɑɾɑʰķənəɴ q.+ə 0103010702/54.

qɑjɢ- < qɑjɢɑ- “uzaklara bakmak, bakmak”

q.-ẹn ojnoɾ q.-ẹn 0102020402/27.

qɑjʤiłə- < **qɑjʤiłɑ-** “makas ile kesmek” Bkz. **qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʤilaʰ-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʧ̀ila-, qejʧ̀iłɑ-, qejʧ̀iłə-.**

q.-βɑłʁɑ midʒa q.-βɑłʁɑ è̯ɬɑ 0103010703/16.

qɑjnɑd- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qɑːɟ̣-, qɑnɑt-, qɑjnɑt-, qejnɑd-, qejnɑḏ-, qejnɑt-.**

q.-əp ə̌ʂgə q.-əp 0502020101/330.

qɑjnɑt- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qɑːɟ̣-, qɑnɑt-, qɑjnɑd-, qejnɑd-, qejnɑḏ-, qejnɑt-.**

q.-ɢɑ ʂɨgə q.-ɢɑ 0202030402/42, tʂɑ̀ semennə q.-ɢɑ 0202030402/32.

qɑjnɑtbɑ “(yemek) kaynatma (kişi), (yemek) pişirme (kişi)”

q. ʂɨgə q. 0202030402/42.

qɑjndəɾ- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qejindəɾ-, qejndəɾ-.**

q.-ʁɑ ʧ̀yxɾgunə q.-ʁɑ̀ ɬɑ 0202030501/03.

q.-əβɑłʁɑː inekdin sɑːʁəβɑłʁɑ q.-əβɑłʁɑː 0202030501/01.

q.-əβɑłʁɑ q.-əβɑłʁɑ̀ ɬɑ 0202030501/04, q.-əβɑłʁɑ suβɑtɢɑ 0202030501/04.

qɑjɾɑːn “kıymet” Bkz. **qejɾɑn.**

q. tʂɑʁnəɴ q. 0103050303/16, 0103050303/17.

qɑzəq “kepçe, kaşık” Bkz. **ʁɑzɑq.**

q. q. bədʒin məndɑɢəłʁɑ 0202030104/19, q. bədʒin məndɑɢɑ̀ ɬɑ 0202030104/21, q. dɾo 0202010901/53, bəɾ q. ɟ̀ə 0202010703/16, ʧ̀yq è̯q. 0202010703/16, 0202030104/01, 0202030104/06, ʧ̀yq è̯q. ɬɑ 0202030104/01.

qɑdʐ̧ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ̧, qɑʂ̧, ɢɑʂ̧, ɢɑs, ɢɑʂ̧, ɢ̣ɑʂ̧, ɢ̣ɑdʐ̧, ɢ̣ɑʰdʐ̧, χɑʂ̧, ʁɑʂ̧.**

q. q.a͡s jøɾɣẹ̈tgiʂ̀ ɬɑ 0103050301/15.

qɑdʐ̧ɑn “ne zaman” Bkz. **qɑdʑ̧ɑn, qɑdʐ̧ɑn, qɑdʑ̧ɑn, ɢɑʰdʐ̧ɑn, ɢ̣ɑʰːdʐ̧ɑn.**

q. mɑɴɑ̀ ǎzoɾ keːɾ q. 0103010306/08.

qɑdʑ̧ɑn “ne zaman” Bkz. **qɑdʐ̧ɑn, qɑdʐ̧ɑn, qɑdʑ̧ɑn, ɢɑdʑ̧ɑŋ, ɢɑʰdʐ̧ɑn, ɢ̣ɑʰːdʐ̧ɑn.**

q. q. b̥əsɑ tʂiliohtbɑsɑ͡ɬɑ 0103010305/36.

qɑʰdəʁ “sert” Bkz. **ɢɑd̥əʁ, ɢɑʰd̥əʁ.**

q. q. jiz 0202010501/05,

qɑʰdəʁ jiz “*manım*’ın ilk parçasının genel adı, Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süs iki çeşit bulunur; biri daha gösterişli, diğeri daha basit ve gündelik kullanılanıdır. Yapıları daha gösterişli olana *qɑʰdəʁjiz* denir.” Bkz. **ɢɑʰd̥əʁ jiz.**

qɑʰdəʁ j. qɑʰdəʁ j. 0202010501/05.

qɑʰdʒyz < ɢɑʂ jyz “birkaç yüz”

q. q. kəsɯ 0202030605/72.

qɑʰd̥ “yan” Bkz. **qɑχt, qɑt, qɑʰt, ɢɑʰt, ɢ̥ɑt.**

q.+ənd̥ɑ dɑɬej q.+ənd̥ɑ 0502020101/379.

qɑʰd̥əɬ- “katılmak, karışmak” Bkz. **qɑd̥əɬ-, ɢɑʰd̥əɬ-, χɑd̥əɬ-.**

q.- durβɑq͡əʂgi q.- hɑnəʁɑ 0202030902/96.

qɑʰɬ- “kalmak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑɬ-, χɑːɬ-, χɑ-, χɑɬ-, hɑɬ-.**

q.-d̥eː qesɑq͡q-d̥eː 0102020301/63, qesɑq͡q.-d̥eː 0102020301/64.

q.-d̥e gudəɬ q.-d̥e 0103020301/16, 0103020301/17,.

qɑʰɬd̥əɾ- “düşürmek” Bkz. **qɑɬd̥əɾ-, qɑɬtəɾ-.**

q.-ək q.-ək giɣindi 0202030605/87.

qɑʰɾɢəɾɑs- “birlikte hızlı ve gürültülü bir şekilde hareket etmek” Bkz. **qɑqəɾɑs-, qəʰɾɢəɾɑs-.**

q.-ɢɑ q.-ɢɑ 0202030402/42.

qɑʰt “yan” Bkz. **qɑχt, qɑt, qɑʰd̥, ɢɑʰt, ɢ̥ɑt.**

q.+ɢɑ ɑnɑsəɴ q.+ɢɑ 0103040301/29.

q.+ɢ̥ɑ surəqdəɴ q.+ɢ̥ɑ e̥ʰtgi͡ɬɑ 0201010101/15.

q.+dɑ ɑnɑɴ q.+dɑ uzuːt d̥ə 0103010503/05.

qɑʰt- “katmak” Bkz. **qɑt-, ɢɑʰt-.**

q.-ɢɑ ʧørmiɣi qɑjɑqd̥ə q.-ɢɑ sɑdəβ d̥ə 0103010306/17.

qɑdə “Çin/*Han* milleti” Bkz. **qɑdej, qɑdiː, qɑdi, qɑde̥ːj, qɑdi, χɑdi.**

q. q. udʒin tʂo dʐimə fɑnji 0202031201/05, q. usɑ dʒiŋdʐɯ d̥ij d̥əɾ qɑn 0202030605/38, q. βədʒin fɑnji χɑdi 0202031202/07.

qɑde̥ːj “Çin/Han millet” Bkz. **qɑdej, qɑdiː, qɑdi, qɑdə, qɑdi, χɑdi.**

q.+nəŋ q.+nəŋ ʃøzdə 0203020201/11.

qɑdi “Çin/Han milleti; Çince” Bkz. **qɑdej, qɑdiː, qɑdi, qɑdə, qɑde̥ːj, χɑdi.**

1. “Han millet”

q. q. 0502020101/152, q. oɬʁɑnlerə 0103010502/06, q. ͡ɯsdɑʁɑ 0203010303/05, uzɑqdəɴ q. joʁuɾ ͡ɬɑ 0103040301/38, q. βoɬmɑsɑ 0203020201/01, q. dəɾ͡ nɑ 0203020201/01, q. gẹ̥ɬɣindi ͡ɬɑ 0103040601/05, q. kəsɯ 0203010301/31, 203010301/33, q. kəsɯnəŋ 0203010301/14, keɬən q.͡ eɾ 0203020201/04, q. ɻus 0103040405/49, 0103040405/50, q. ɢəz də͡ nɑ 0203020201/05, q. ɬɑ jijɑɴ mɑ 0203010303/11, q. ɬɑɾ 0203010303/17, q. søz 0103040601/03, 0103040601/07, q. søz ͡ɬɑ 0103040601/01, 0103040601/06, q. søzdə 0103040601/03, 0103040601/06, q. syz d̥əɾ 0202030601/08, q. ʃøz 0103040601/03, dʐɑɴje q.͡e 0203020201/04.

q.+nəŋ q.+nəŋ jẹ̥ɾ də 0103010502/16, q.+nəŋ jẹ̥ɾ d̥ə 0103010502/16.

2. “Çince”

q. q. ɑt 0203020501/26, q. ɑt͡sɑłʁɑ 0203020202/09, q. udʒin dise͡łɑ 0502020101/20, q. udʒin ʃiseˌ͡łɑ 0502020101/140, 0502020101/180, q.͡idʒin di:se 0203010301/45, q. idʒin dise 0203010303/08, q.͡idʒin təumu diɣə də 0203010301/17, q. łɑretbi͡s ̩ere 0203010301/04, q. łɑretbe̩s͡e 0203010301/04, q. mɑNGərɑsGəməs d̩ə 0103040601/02, q. nəɣəłɣəməs d̩ə 0103040601/02.

q.+**nəŋ** q.+nəŋ ɑt͡dʒo͡G̩e 0203010301/14.

qaʂ "kaç" Bkz. **qɑʂ**, **qɑdz̩**, **qɑʂ**, **ɢɑʂ**, **ɢ̩ɑʂ**, **ɢɑdz̩**, **ɢ̩ɑʰdz̩**, **χɑʂ**, **ʁɑʂ**.

q. q. məłɑłɑrnə 0103030901/13.

qəɑqdəʁ "*Qıaq* yer ad, *Qıaq*lı, *Qıaq*'ta yaşayan aile" Bkz. **qɑːqdəʁ**, **quɑqdəʁ**, **quɑqd̩əʁ**.

q.+nə q.+nə 0103030901/53.

qəβɑ "kehribar" Bkz. **χuɑː**.

q. q. 0102020401/46, q. delˌen 0102020401/46.

qəd̩ər- < **ɢəłdər?-** "yaptırmak"

q.-ʁɑ ɑndɑq͡q.-ʁɑ 0203010301/20.

q.-ʁɑndɑ ɑndɑ͡q.-ʁɑndɑ 0203010301/41.

qəɢər- "davet etmek" Bkz. **qəɢ̩ər-**, **qəχɢər-**, **qəχɢ̩ər-**, **qəʰqər-**, **qəʰɢər-**, **qəʰɢ̩ər-**, **χəɢər-**, **χəʰɢ̩ər-**.

q.-əβər d̩ə/ʃə q.-əβər d̩ə 0202010703/09, qənə q.-əβər ʃə 0202010702/02.

q.-e do zuŋdu͡ŋ ɑβɑgɑnə q.-e do 0103040402/19.

q.-əp də duŋdʒa q.-əp də͡nɑ 0103040403/40.

q.-əp ɑʰgɑlernə χənə q.-əp bɑrʁɑ 0202030802/55, q.-əp bɑrʁɑn 0103040405/07.

q.-ək q.-ək gɐ̩ɣɐ̩͡łɑ 0202010702/06.

q.-k q.-k giɣi 0202010703/35, jylerɣɐ̩ q.-k gisɑ 0202010703/25.

q.-əβ mɐ̩nə͡βər q.-əβ 0103010702/15.

q.-o duŋdʒanə q.-o 0103040403/39.

q.-ʁɑ ɑʰgɑnə͡q.-ʁɑ͡łɑ 0202010703/25, ɑʰgɑnə q.-ʁɑ 0202010703/25, bɐ̩lɐ̩kdə ɑłʁɑ βɑrʁɑ͡łɑ q.-ʁɑ͡łɑ 0202030802/33, kəsɯ q.-ʁɑ 0203010502/01, mɐ̩n ɐ̩ni q.-ʁɑ bər semin ʃidʒeʰrd̩ə 0103010303/10.

q.-ʁɑq dɑʁɑniŋnə q.-ʁɑq mi də 0103010302/21, gunɑNnə q.-ʁɑq mi d̩ə 0103010302/21.

q.-mɑs guɣiŋnə q.-mɑs ormi də 0103010302/21.

qəɢ̩ər- "davet etmek, çağırmak" **qəɢər-**, **qəχɢər-**, **qəχɢ̩ər-**, **qəʰqər-**, **qəʰɢər-**, **qəʰɢ̩ər-**, **χəɢər-**, **χəʰɢ̩ər-**.

q.-o dɾo keʧiN q.-o dɾo 0103050102/16.

q.-ɑ dər dʒeʂozˌəN q.-ɑ dər͡qɑn 0202030601/55.

q.-sɑ jeʰłdzˌinə q.-sɑ 0103030802/02.

q.-ʁɑ χoː la q.-ʁɑ 0203020202/17, məs oʰdɑq q.-ʁɑ jɑʁdər 0202030802/55.

qəχɢər- "çağırmak, davet etmek" Bkz. **qəɢər-**, **qəɢ̩ər-**, **qəχɢ̩ər-**, **qəʰqər-**, **qəʰɢər-**, **qəʰɢ̩ər-**, **χəɢər-**, **χəʰɢ̩ər-**.

q.-əβ do ɑʰgɑ q.-əβ do 0103010305/98.

q.-i do jəłsɐ̩n jɑ q.-i do 0102040301/01.

q.-ək bər ɑʰgɑ q.-ək gełɣe͡łɑ 0203020202/07, q.-ək gɐ̩ł͡nɑ 0102040301/16, q.-ək giɣiʃ͡jɑ 0102040301/12, k.-ək giɣin kəslerʁɑ 0103010703/01, 0103010701/73.

q.-ə̆k ɑʰgɑ q.-ə̆k gɐ̩łɣe 0203020302/01.

q.-k q.-k giɣiʂ͡łɑ 0102040301/17, jyʂg̩e q.-k giɣi 0103050201/16.

q.-əβ menə q.-əβ 0103040403/05.
q.-o kəsɯ q.-o 0103050201/02.
q.-ʁɑʂ ɑʰgɑ q.-ʁɑʂ 0102040301/13.
q.-ʁɑ ɑrɑdʑi̯nə q.-ʁɑ 0103050201/01, dojβɑdʑi̯ q.-ʁɑ 0202030601/14, q.-ʁɑ ͡ɬɑ 0103050201/03, niaɴʤa mɑ q.-ʁɑ 0103010305/98.
q.-o joq tə q.-o joq tə 0103010703/04.

qəχʛəɾ- “davet etmek, çağırmak” Bkz. **qəɢəɾ-, qəʛəɾ-, qəχɢəɾ-, qəʰqəɾ-, qəʰɢəɾ-, qəʰʛəɾ-, χəɢəɾ-, χəʰʛəɾ-.**
q.-χəʂ ḍə kəsɯ q.-χəʂ ḍə 0103050201/02.
q.-ək dzʊ ərʤagɑrdɑn q.-ək giɣin ͡iɾ 0202030605/169.
q.-ʁɑn ɑrɑʰdʑi̯nə q.-ʁɑn ͡er 0202030601/59.

qəχɾɢ- “kırkmak, kesmek” Bkz. **qəʰɾq-, qəʰɾɢ-, qəʰɾʛ-, qəʰɾq-, ɢɑʰɾq-, χəʰɾɢ-.**
q.-o joq ḍə q.-o joq ḍə 0103010703/03.

qəχɾɢəɾɑ- “yüksek ses ile seslenmek”
q.-ʁɑ jerɬɑʁɑ q.-ʁɑ 0103040302/21.

qəχɾtḍəɬɑ- < ɢɑɾdəɬɑ- “yüksek ses ile konuşmak”
q.-q q.-q qɑn bəɾ 0103040302/14,

qəm Ç. “hep, sürekli”
q. q. bəɾ geʰp dɾo 0203010301/30.

qən “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süs, eskiden saç örgüsünün üzerine geçirilen saç kılıftır” Bkz. **qɑn.**
q.+nəŋ q.+nəŋ ͡ɬɑ oʰɾḍɑsəndɑ 0103010304/01, q.+nəŋ bɑʂɢɑ 0103010304/69.
q.+nə ʂi̯gə q.+nə 0103010305/42, uʰdurnəɴ q.+nə 0103030701/24.

qənɑː- “hazırlamak, yapmak” Bkz. **qɑn-, qɑnə-, qɑnɑ-, qənɑ-, qənə-, χənɑ-, χənə-.**
q.-βəɾ+də ʒisɯː q.-βəɾ də 0202020303/12.

qənɑ “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, gə̣ni, ǩəni, qɑn, qənə, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢə̣nɑ.**
q. bɑrʁɑ ͡q. ɬɑ 0103050201/01.

qənɑ- “hazırlamak” Bkz. **qɑn-, qɑnɑ-, qɑnə-, qənɑː-, qənə-, χənɑ-, χənə-.**
q.- gizgə q.- 0202030604/27.
q.-ʁɑ urʤylernə q.-ʁɑ 0202020701/01, ḍɑʰɾdəʁnə q.-ʁɑ 0202020701/05, sẹɴ q.-ʁɑ ʂukdiɣi 0202020701/03.
q.-sdəɾʁɑ køːmbəslernə qosən q.-sdəɾʁɑ 0201010101/14.
q.-mɑs urʤylernə q.-mɑs nimi də 0202020701/03.

qənə “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, gə̣ni, ǩəni, qɑn, qənɑ, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni, ɢə̣nɑ.**
q. bɑrʁɑ ͡q. uɬɑʁ ɑɬχəʂ də sɑ 0103050201/15.

qənə- “hazırlamak, yapmak” Bkz. **qɑn-, qɑnɑ-, qɑnə-, qənɑː-, qənɑ-, χənɑ-, χənə-.**
q.-βɑɬʁɑ ɑʰḍən q.-βɑɬʁɑ 0502020101/225.

qənəq- “hazırlamak” Bkz. **qənəɢ-, χɑnəq-.**
q.-qəʂ məɴɑ q.-qəʂ ͡ɬɑ 0502020101/489.
q.-ɢɑ q.-ɢɑ 0502020101/225, q.-ɢɑ ɑʰdin 0202020401/10.
q.-ɢɑndə uːʂ qunəq q.-ɢɑndə ͡ɬɑ 0502020101/221.

qənəɢ- “hazırlamak” Bkz. **qənəq-, χɑnəq-.**
q.-əβɑɬʁɑndɑ q.-əβɑɬʁɑndɑ ͡ɬɑ 0502020101/221.

qəɾ “dik dağ, dik dağın yamaş, uçurum”

q.+nəŋ q.+nəŋ bɑʂɢɑ 0202030401/12, q.+nəŋ bɑʂɢɑ͡βəɾ 0202020501/16.

qəɾ- “öldürmek, kırıp geçirmek”

q.-ʁɑ χuoβułɑrnə mɑ sɑɴɑ q.-ʁɑ ʧusdiɣəməs͡er 0202030605/105.

qərłə- “aşıp gitmek, aşıp geçmek”

q.-p ɑːq͡do χqdə q.-p bɑrʁej 0103020303/25, 0103020303/27.

qərłəq < **qɑɾłəq** “karlı” Bkz. **qɑɾłəq, qɑɾłəʁ, ɢɑɾłəʁ.**

q.+ɢɑ q.+ɢɑ 0103030702/94.

qər- “(kılı) temizlemek, kesmek, kazımak, sıyırmak”

q.-əβər də ʐuŋən q.-əβər də 0202030701/05.

qəs “kış” Bkz. **ɢ̣əs.**

q. q. osɑ 0103030702/94, 0202030604/23.

q.+əɴɢɑ q.+əɴɢɑ ɑjttsɑ ẹː dəɾ͡nɑ 0103010601/29.

q.+ənɖɑ q.+ənɖɑ 0103010701/43, q.+ənɖɑ midʒa ʃieniaɬ͡qɑsɑ͡łɑ 0103010602/20.

q.+ɢ̣ə q.+ɢ̣ə͡oʰrtɢ̣ɑ giş ḍə 0202031101/13.

qəsɑdɑ “kış, kışın”

q. gyk͡oʰt ungẹ q. 0502020101/24.

qəsəqdɑ- “gizli gözlemek, gizle bakmak”

q.-ʁɑnɖɑ ɑrdəndɑ q.-ʁɑnɖɑ 0202020401/04.

qəsɢɑ “kısa”

q. q. nimiɣe 0202020101/06.

qəsɾɑq “kısrak”

q. q. tɑrɨłiβ do 0203010302/04.

q.+ḍə uş diortdɑn suɑn q.+ḍə 0203010302/07.

qəş ɢɑɾɑmɑ “ayna”

qəş ɢ. qəş ɢ. 0202030605/39.

qəş ɢ.+nə qəş ɢ.+nə 0202030605/41, qəş ɢ.+nə ɑłəɴɢɑ 0202030605/38, qəş ɢ.+nə ɑłənəp 0202030605/39, sənəq qəş ɢ.+nə 0202030605/46.

qəşdɑ- “kovalamak, sürmek, kovmak” Bkz. **ɢɑːşdɑ-, ɢɑ̧şdɑ-, ɢ̣ɑ̧şdɑ-.**

q.-sdə q.-sdə ḍiḍə 0202030101/15.

q.-səβ kəsɯnə q.-səβ 0202030101/15.

q.-sdərəp ḍə ʧifułɑʁɑ q.-sdərəp ḍə 0202030103/11.

q.-ʁɑ uɣurən q.-ʁɑ 0103040405/20.

qəşdəʁ “suratlı, yüzlü”

q. ɑq ɑłmɑ q. eːr 0202030102/03.

qəʰqəɾ- “çağırmak, davet etmek” Bkz. **qəɢəɾ-, qəɢ̣əɾ-, qəχɢəɾ-, qəχɢ̣əɾ-, qəʰɢəɾ-, qəʰɢ̣əɾ-, χəɢəɾ-, χəʰɢ̣əɾ-.**

q.-ʁɑ ɑʰgɑłɑrnə q.-ʁɑ 0103010501/02.

qəʰɢəɾ- “davet etmek” Bkz. **qəɢəɾ-, qəɢ̣əɾ-, qəχɢəɾ-, qəχɢ̣əɾ-, qəʰqəɾ-, qəʰɢ̣əɾ-, χəɢəɾ-, χəʰɢ̣əɾ-.**

q.-χəş e kəmnə q.-χə͡şe 0202031202/17.

q.-əβɑtqəş də sen͡əłɑ diɣətdzɻɣẹ q.-əβɑtqəş də 0103010305/40.

q.-ək ɑʰgɑ q.-ək gẹɣẹ 0202020501/09, ɑʰgɑ q.-ək giɣi 0202020501/14, q.-ək giɣi ɑjtsəβ də 0103010305/18.

q.-ʁɑş kəsɯnə q.-ʁɑş͡łɑ 0103010305/21.

q.-ʁɑ qɔnə q.-ʁɑ͡ɬɑ 0202020501/70.

q.-ʁəɬɑ+gi- q.-ʁəɬɑ giɣindi͡ɬɑ 0202030902/32.

q.-mɑʁɑndɑn bøzʉk eʰɬʤinə q.-mɑʁɑndɑn 0202030901/04.

qəʰɢəɾ- “davet etmek, çağırmak” Bkz. **qəɢəɾ-, qəɢ̟əɾ-, qəχɢəɾ-, qəχɢ̟əɾ-, qəʰqəɾ-, qəʰɢəɾ-, χəɢəɾ-, χəʰɢ̟əɾ-.**

q.-k q.-k gise͡ɬɑ 0202031202/04.

qəʰɾq- “kırkmak, (makas ile) kesmek” Bkz. **qəχɾɢ-, qəʰɾɢ-, qəʰɾɢ̟-, qəʰɾq-, ɢɑʰɾq-, χəʰɾɢ-.**

q.-qəʂ e ɑːsərəβɑtbɑsɑ ni q.-qəʂ͡e 0203010302/02.

q.-qəʂ də/ḍə kəsɯ q.-qəʂ də dioɾ 0103010703/13, ɢɔj q.-qəʂ ḍə 0202031101/07, ɢɔj͡jyn q.-qəʂ ḍə 0202031101/14.

q.-tsɑ ɢɑjsə kunge q.-tsɑ oɬʂ ḍə 0202020501/68.

q.-ʁɑʂ bəɾ q.-ɢɑʂ͡ɬɑ 0103010703/04.

q.-ɢɑn sɑdʐən nɔɬʁɑ q.-ɢɑn i ʄise 0202031201/14.

q.-ɢɑndɑ bɑʂ q.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020501/66, jiɬəsən q.-ɢɑndɑ͡mɑ 0203010502/01.

q.-ɢɑndə bɑʂ q.-ɢɑndə͡ɬɑ 0203020202/03, bɑʰʂə q.-ɢɑndə͡ɬɑ 0203020202/06. bɑʰdʐən q.-ɢɑndə͡ɬɑ 0202020501/70.

q.-bɑs ʒyŋnə q.-bɑs nimi ḍə 0203011001/03.

qəʰɾqəɾɑ- “hızlı ve gürültülü bir şekilde hareket etmek” Bkz. **qəʰɾɢəɾɑ-.**

q.-ʁɑ səɴɑɾ jindɑq͡ɬɑ q.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030401/04.

qəʰɾqbɑ “kırktığı (gibi), ” Bkz. **hɑɾqbɑ.**

q. ɢoj q. edəβɑdəβ joq də 0103010703/06.

qəʰɾɢ- “kırkmak” Bkz. **qəχɾɢ-, qəʰɾq-, qəʰɾɢ̟-, qəʰɾq-, ɢɑʰɾq-, χəʰɾɢ-.**

q.-əβɑɬʁɑ q.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0203011001/04.

qəʰɾɢəɾɑ- “hızlı ve gürültülü bir şekilde hareket etmek” Bkz. **qəʰɾqəɾɑ-.**

q.-ʁɑ bəɾ q.-ʁɑ gøk qejnɑqḍəŋ mɔːsdəŋ ɑɾɑʁɑ tʂɔɢəq qɑɬʁɑndɑ 0202030401/21,

qəʰɾɢəɾɑs- “birlikte hızlı ve gürültülü bir şekilde hareket etmek” Bkz. **qɑqəɾɑs-, qɑʰɾɢəɾɑs-.**

q.-əβ ḍə q.-əβ ḍə ẹ ḍə 0202030402/42.

qəʰɾɢ̟- “kırkmak, kesmek” Bkz. **qəχɾɢ-, qəʰɾq-, qəʰɾɢ-, qəʰɾq-, ɢɑʰɾq-, χəʰɾɢ-.**

q.-ẹ də jyŋən bəɾ q.-ẹ də͡nɑ 0103010701/73.

q.-əp ḍə bəɾ q.-əp ḍə 0202020501/96.

q.-əp bɑʰdʐən q.-əp bɑʂdɑχəʂ də 0202020501/75.

q.-əβ ɢoj q.-əβ 0202031101/19, ɢojnə q.-əβ͡ɬɑ 0202031101/08, liujye ʁəʂɨdʒidɑ q.-əβ͡ɬɑ 0202031101/08.

q.-ək ɢoj q.-ək kəɾɣindin͡ɬɑ 0202031101/18.

q.-əsdəɾɣindin ɢojnə q.-əsdəɾɣindin͡ɬɑ 0202031101/19.

qəʰɾq- “kırkmak, kesmek” Bkz. **qəχɾɢ-, qəʰɾq-, qəʰɾɢ-, qəʰɾɢ̟-, ɢɑʰɾq-, χəʰɾɢ-.**

q.-ɢə dɾo nien nien͡ɬɑ q.-ɢə dɾo 0203010302/02.

q.-qəʂ ḍə sɑnsuj boɬʁɑndɑ͡ɬɑ q.-qəʂ ḍə 0203010302/01.

qeːj Ç. “ayakkabı” Bkz. **qej, χej.** Ayrıca Bkz**. juɑŋkur qej.**

q. bəɾ ʂiɣ̟ə ʂuɑɴ q. 0103010305/85.

q.+nə q.+nə͡unḍəʰɾtɢɑ 0103010304/46, q.+nə undəɾɣi͡ɬɑ 0103010304/59.

qeɢɑ- “uzağa bakmak, incelemek” Bkz. **qeɢ̟ɑː-, qejq-, qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ̟-, qejɢ̟ɑ-, qejɢ̟ɑʰ-, ɢ̟ejqɑ-.**

q.-ʂ ḍər kəm bər q.-ʂ ḍər̂ḍise 0103010702/07.

qeɢɑː- “bakmak, gözlemek” Bkz. **qeɢɑ-, qejq-, qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejʛ-, qejɢɑ-, qejɢɑʰ-, ʛejqɑ-.**

q.-n (<-ʁɑn) ḫər q.-n sɔʁdɑ 0202030901/12.

qenɑq “yük taşıyıcı Tibet öküzü” Bkz. **qejnɑq, qejnɑɢ.**

q.+ɢɑ q.+ɢɑ 0202020701/04.

qeɾɑ “fayda, iyilik” Bkz. **qejɾɑ.**

q. łɑjiʁɑNərʤennən q.̂er nẹ 0202030604/13.

q.+ʁɑ səleɾnən q.+ʁɑ eʰtḍə 0202030601/80.

qesɑq < **qej sɑp** Ç.+T. “çizmenin bacak kısmı” Bkz. **qesɑp.**

q. q.̂qɑʰłḍeː 0102020301/63, 0102020301/64.

qej Ç. “ayakkabı” Bkz. **qeːj, χej.** Ayrıca Bkz**. juɑŋkur qej.**

q. ɑzɑqdən q. 0103050101/44, q. ̂βazɯsən 0103030702/79, q. βazɯsən 0103040401/57, qejsɑpdəq q. 0103020304/15(2), məłɑnən q. 0203030101/09, juɑŋkur q. 0103020304/18.

q.+nəŋ qejsɑpdəʁ q.+nəŋ 0103020403/16, q.+nəŋ jyβɑdɑʁnə 0103030802/36(2).

q.+nə χuɑr̂q.+nə 0103030701/32, sɑpdəʁ ɑłɑ̂q.+nə mẹn gezoː 0103020402/05.

qejɑq < qɑjɑq “kaymak gibi yüzeyde bulunan ince kısım” Bkz. **qɑːjɑq, qɑjɑq, qɑjɑɢ, qɑjɑɢ.**

q. q.̂łɑ ʒysəndi 0202031202/42.

qejin- “kaynamak, pişmek” Bkz. **qejn-.**

q.-ɢɑndɑ tʂɑ q.-ɢɑndɑ̂łɑ 0202010901/83.

qejindəɾ- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qɑjndəɾ-, qejndəɾ-.**

q.-əβ q.-əβ əʂse 0202010901/76.

qejq- < **qeɢɑ-** “bakmak, denemek” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢɑː-, qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ-, qejɢɑ-, qejɢɑʰ-, ʛejqɑ-.**

q.-en mẹn bəɾ tʂoɢeq q.-en 0202030902/12.

qejqɑ- “bakmak” Bkz. **qeɢɑ-, qejɢɑ-, qejɢɑ-, qejɢ-, qejɢɑ-, qejɢɑʰ-.**

q.-βəɾ ḍə bioʂiłɑp q.-βəɾ ḍə 0202031202/33.

q.-sɑ jɑnə̂ɢuzə q.-sɑ 0202031202/52.

q.-p mɑNɑ βəɾ q.-p berse 0202031201/21, q.-p bəɾ dzi̯dɑsɑ 0202031202/10, q.-p diβəɾ ḍə 0202031201/34.

q.-β jibɑn̂łɑ q.-β̂łɑ 0202031201/34.

q.-ʁɑ kun q.-ʁɑ 0202030802/01.

q.-ʁɑn q.-ʁɑn soʁdɑ 0202030901/10, bɑɾʁɑ bəɾ q.-ʁɑn səʁdɑ̂łɑ 0202030902/08.

q.-ʁɑq kun q.-ʁɑq 0202030802/40.

qejqɑḍ- < qejqɑt- “baktırmak” Bkz. **qejɢɑd-, qejɢɑd-.**

q.-əβəɾ ḍəɾ q.-əβəɾ ḍəɾ 0202031202/33.

q.-əp ɑʰgɑʁɑ əʰʀq q.-əp 0202031201/21.

qejqɑʁəłɑɾ- < qejɢɑ-ʁəłɑ βɑɾ- “bakmaya gitmek”

q.-ẹn bəɾ q.-ẹn 0202030902/23.

qejɢ- < **qejɢɑ-** “uzağa bakmak” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢɑː-, qejq-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ-, qejɢɑ-, qejɢɑʰ-,ʛejqɑ-.**

q.-e dɾoː ɑɾdəNɢɑː q. -e dɾoː 0103010704/12.

q.-o kəsɯɣẹ q.-o 0103030901/45(2).

qejɢɑ-“uzağa bakmak” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢ̊ɑː-, qejq-**, **qejɢ-, qejqɑ-, qejɢ̊-, qejɢ̊ɑ-, qejɢ̊ɑʰ-, ɢ̊ejqɑ-.**

q.-sɑ dus jɑqɢɑ q.-sɑ 0103050305/04, məndɑ q.-sɑ 0202031202/42, q.-sɑ nɑ 0202030801/12.

q.- ɑrdəNɢɑ q.- βɑr 0103050302/11, bər q.- βɑr 0202030605/163.

q.-ʁɑndɑ ʊngi q.-ʁɑndɑ 0103010705/49.

qejɢɑd- < qejɢɑt- “uzağa baktırmak, inceletmek” Bkz. **qejqɑɖ-, qejɢ̊ɑd-.**

q.-oː keʧin ɑβɑgɑłɑrʁɑ bər q.-oː 0103040403/41.

qejɢ̊- < qejɢɑ- “bakmak” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢ̊ɑː-, qejq-**, **qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ̊ɑ-, qejɢ̊ɑʰ-, ɢ̊ejqɑ-.**

q.-əβ q.-əβ̂ɬɑ 0202031201/19.

qejɢ̊ɑ- “bakmak, denemek” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢ̊ɑː-, qejq-**, **qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ̊-, qejɢ̊ɑʰ-, ɢ̊ejqɑ-.**

1. “bakmak”

q.-sɑ qɑrosəndɑ mɑ q.-sɑ 0202030605/116, q.-sɑ nimi ni dij drə 0202031202/51.

q.-ʁəłɑ ɑʰgɑ q.-ʁəłɑ 0202031201/21, q.-ʁəłɑ 0202030902/100, seN q.-ʁəłɑ ɸɑʰrdəm 0202030902/99.

q.-ʁɑn q.-ʁɑn duɣdi 0202030605/88.

2. “denemek, bakmak”

q.-ʂ ɖə ojnɑq q.-ʂ ɖə 0202030802/54.

qejɢ̊ɑd- < qejɢɑt- “baktırmak” Bkz. **qejqɑɖ-, qejɢɑd-.**

q.-əβ ɑʰgɑʁɑ q.-əβ 0202031201/19.

qejɢ̊ɑʰ- “uzağa bakmak, uzaktan bakmak, göz atmak” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢ̊ɑː-, qejq-**, **qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢ-, qejɢ̊-, qejɢ̊ɑ-, ɢ̊ejqɑ-.**

q.-ɖə dʒyk bər q.-ɖə͡nɑ 0103040403/09.

qejʤi “makas” Bkz. **qejʤi, qejʧi, χejʤi.**

q. ɑʰłdəN q. 0103010703/32, q. o͡dʒin 0103010703/16, q. bilitgi 0103010703/06, deməɾ q. 0103010703/32, demər q. 0103010703/21, gəməs q. 0103010703/32, hɑłdəN q. 0103010703/23, q. tutdə 0103010703/07.

q.+nə q.+nə səβɑttsɑ 0103010703/17.

qejʤił- < qejʤiłɑ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjʤiłə-, qejʤiłɑ-, qejʤilaʰ-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʧila-, qejʧiłɑ-, qejʧiłə-.**

q.-uʰtɢɑ q.-uʰtɢɑ ɑndɑ məndɑɢɑː təgəβɑtqəş ɖə͡sɑ 0103010306/24.

qejʤiłɑ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjʤiłə-, qejʤił-, qejʤilaʰ-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʧila-, qejʧiłɑ-, qejʧiłə-.**

q.-ʁɑ q.-ʁɑ şɑrtqəş ɖə 0103010304/43.

qejʤilaʰ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjʤiłə-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʧila-, qejʧiłɑ-, qejʧiłə-.**

q.-(-ʁɑ) q.- ɢəni 0103010703/06.

qejʤi “makas” Bkz. **qejʤi, qejʧi, χejʤi.**

q. q.͡udʒin͡ɬɑ 0203020302/10,

qejʤił- < qeʤiłɑ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjʤiłə-, qejʤił-, qejʤiłɑ-, qejʤilaʰ-, qejʤiłɑ-, qejʧila-, qejʧiłɑ-, qejʧiłə-.**

q.-uʰɖɑrʁɑdiķə məłɑnəŋ bɑş q.-uʰɖɑrʁɑdiķə͡ɬɑ 0203010302/14.

qejʤiɬa- “makas ile kesmek” Bkz. **qajʤiɬə-, qejʤiɬ-, qejʤiɬa-, qejʤila^{h}-, qejʤiɬ-, qejʧila-, qejʧiɬa-, qejʧiɬə-.**

q.-ʁaq q.-ʁɑq nimi dro 0203020202/05.

qejn- “kaynamak” Bkz. **qejin-.**

q.-ɢan ɢoːNər tşa q.-ɢɑn əsdeː də 0103020303/17.

qejnad- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qaːʧ-, qanat-, qajnad-, qajnat-, qejnaḍ-, qejnat-.**

q.-inə ormi q.-inə 0202030605/165.

q.-əβ tşa q.-əβ ołurʁan 0202030605/155.

q.-əβaɬʁa ʧyxrgənə q.-əβaɬʁa 0202030305/03.

qejnaḍ- < **qejnat-** “pişirmek, (yemek) hazırlamak” Bkz. **qaːʧ-, qanat-, qajnad-, qajnat-, qejnad-, qejnat-.**

q.-əβ semien q.-əβ 0103010304/42.

qejnaq “yük taşıyıcı Tibet öküzü” Bkz. **qenaq, qejnaɢ.**

q. q. 0203011002/01, gøk q. 0202030401/21, gøk q.͡ɬa 0202030401/30, q. hediβər ḍə 0202020701/02, q. hediɣi 0202020701/03.

q.+ḍəŋ gøk q.+ḍəŋ moːs araʁa 0202030401/19, gøk q.+ḍəŋ məːsdəŋ araʁa 0202030401/21.

q.+ḍə q.+ḍə mənge 0202030401/19, gøk q.+ḍə məngi 0202030401/21.

q.+ɢa bər q.+ɢa bər ḍa^{h}rdəʁ dər 0202020701/04, q.+ɢa ḅaɴnaʁa 0202020701/03, q.+ɢa dałaʁa 0202010901/74, q.+ɢa şukdiɣi 0202020701/01.

q.+ḠA q.+ḡa şukdiɣi 0202020701/01.

qejnaɢ “yük taşıyıcı Tibet öküzü” Bkz. **qenaq, qejnaq.**

q.+ən gøk q.+ən 0202030401/26, gøk q.+ən məngẹ 0202030401/20, q.+ən səɢuβatɢan iː ḍə 0202030401/35.

qejnat- “pişirmek, (yemek) hazırlamak” Bkz. **qaːʧ-, qanat-, qajnad-, qajnat-, qejnad-, qejnaḍ-.**

q.-dẹː tşa semien q.-dẹː 0103010304/42.

q.-ḍə ʧɞrmẹ q.-ḍə 0202030305/03.

q.-ɢə dər pan ma q.-ɢə dər 0203020302/06(2), tşa ma q.-ɢə dər 0203020302/06.

q.-ɢa m͡ɬa q.-ɢa 0202030305/01, ɢarа tşadan q.-ɢa͡ɬa 0202030802/28.

q.-ɢanda tşanə͡βər q.-ɢanda 0202030605/155.

q.-ɢaq ʧørmẹ q.-ɢɑq nimi də͡na 0202030305/02.

qejnatba “aşçı, pişirme(kişi)” Bkz. **qejnatḅa.**

q. şigə q. jaNjaN də qan 0502020101/463.

qejnatḅa “aşçı, pişirme (kişi)” Bkz. **qejnatba.**

q. şigə q. 0502020101/180.

qejndər- “kaynatmak, pişirmek” Bkz. **qajndər-, qejindər-.**

q.-əβ q.-əβ ə̌şse͡ɬa 0202031101/26, q.-əβ hədzẹβ ḍə͡na 0202020701/09.

q.-ʁa aːnə q.-ʁa͡ ɬa 0202010101/06, q.-ʁa əşgi 0202031101/26, sutdə q.-ʁa 0202031101/29, tşanə q.-ʁa 0202031101/24.

q.-əβaɬʁa͡ sumaqḍə q.-əβaɬʁa͡ɬa 0202031101/32.

qejra “fayda, iyilik” Bkz. **qera.**

q. bəɬarnəN q. də͡na 0202030601/62, ʤynbarəŋnəN q. də͡na 0202030601/62.

qejran “kıymet” Bkz. **qejraːn.**

q.+nə dalejnəN q.+nə 0103050304/07.

qejsɑp Ç.+T. “çizmenin bacak kısmı” Bkz. **qesɑq.**

q. q. jodɑʁnə 0103040405/41, q. jodɑʁə 0103040405/42.

q.+dəŋ q.+dəŋ sɑŋoː dəɾ 0103020403/16.

q.+dɑɢə q.+dɑɢə bə qejnəŋ jyβɑdɑʁnə 0103030802/36.

qejsɑpdəʁ qej “çizme, boz” Bkz. **qejsɑpdəq qej.**

q.+nəŋ q.+nəŋ 0103020403/16.

qejsɑpdəq qej “çizme, bot” Bkz. **qejsɑpdəʁ qej.**

qejsɑpdəq q. qejsɑpdəq q. gizəβ 0103020304/15, qejsɑpdəq q. gizəp bej e do 0103020304/15.

qejʧi “makas” Bkz. **qejɖʒi, qejɖʒi, χejɖʒi.**

q. ɑʰɬdɑn q. 0203020202/05.

qejʧila- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjɖʒiɬə-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejɖʒilaʰ-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejʧila-, qejʧiɬə-.**

q.-min dɑːʁesə q.-min doʁuɾ kəsɯ duŋnɑʁəmis dəɾ 0203020202/12.

qejʧiɬɑ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjɖʒiɬə-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejɖʒilaʰ-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejʧila-, qejʧiɬə-.**

q.-χəʂ+ḍə dɑʁesə q.-χəʂ ḍə 0203020202/11.

q.-sɑ sɑzḍə q.-sɑ 0203020202/05.

q.- q.- 0203020302/10.

q.-ʁɑ q.-ʁɑ 0202030701/15, χoː q.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020202/13, sɑdzḍəndɑn bər q.-ʁɑ͡ɬɑ 0202020501/83.

q.-βɑɬʁɑ pədʒuɾ q.-βɑɬʁɑ 0203020302/10.

q.-ʁɑndɑ bəɾ q.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0203020202/13.

q.-ʁɑndḍən bəɾ q.-ʁɑndḍə͡nɬɑ 0203020202/14.

q.-ʁɑq pədʒioɾ q.-ʁɑq nimi də 0203020302/14.

qejʧiɬə- < qejʧiɬɑ- “makas ile kesmek” Bkz. **qɑjɖʒiɬə-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejɖʒilaʰ-, qejɖʒiɬ-, qejɖʒiɬɑ-, qejʧila-, qejʧiɬɑ-, qejʧiɬə-.**

q.-β q.-β ʊngindi 0202020501/92.

q.-βɑɬʁɑ pəʃa pəʃa q.-βɑɬʁɑ 0203020302/10.

qẹɖʒigə < ẹɖʒigə “göbek, karın” Bkz. **eʰɖʒigə, ẹʰɖʒẹgə, ixɖʒikə, iʃɖʒik, iʧikə, xiɖʒigə, xiɖʒigə, xiɖʒikə, xiʧikə, hədʒiːgə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹɖʒigə, hẹʧiķə, hiɖʒigə, hiɖʒikə, hiɖʒẹːgə, ʃiɖʒigə, ʃiɖʒiķə, ʃiʧikə.**

q. ɑq͡q. ɢuɬɑ pəi ḍə 0502020101/128.

qoː “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

q. ɑʁə͡ɬ q. dzǫɾin dioː 0103020403/03, ɑʁəɬ q. jəmədoː 0103020403/09, q.͡ ɬɑ 0203020302/05.

q.+suŋ q.+suŋ ʂigə ɑ͡t tsɑɬʁɑ 0203010301/13.

qo “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

q. q. 0201010102/06, q. ͡ɬɑ 0201010101/16(2), 0201010101/35(2), q. giɬɣi 0201010101/19, q. tʂoɢeʁɑʂ͡ɬɑ 0201010101/24.

q.+sə q.+sə mdʒaɾ ʃidʒiβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0201010101/28.

q.+sən q.+sən qənɑsdəɾʁɑ 0201010101/14.

qoɬ- “istemek, dilemek” Bkz. **qɔːɬ-, qɔɬ-, qɔʰɬ-, χɔɬ-, χɔːɬ-, ɢɔɬ-.**

q.-əp bɑɾ gən q.-əp bɑɾ͡e 0103040601/12.

q.-uβuɾ do kəsɯ bəɾ q.-uβuɾ do 0202031201/04.

q.-χəʂ də kun q.-χəʂ də 0103040601/23.

q.-ʁəɬɑ ɑɾ- kun q.-ʁəɬɑ͡ɑɾəβ də 0103040601/15.

qoχɾq- “korkmak” Bkz. **ɢoʰʀɢ-, ɢɔʰʀq-, ɢɔʰʀɢ-, ɢ̟ɔʰːʀɢ-, ɢ̟ɔʰʀq-.**

q.-ɢɑ q.-ɢɑ deɬə 0103040302/08.

qon- “konaklamak, gecelemek” Bkz. **qɔn-, qun-, χɔn-, χun-.**

q.-ɢɑndɑ bəɾ q.-ɢɑndɑ 0502020101/425.

qonmɑ “konaklama, geceleme (zaman), konakladığı (gün)”

q.+nəŋ jidə q.+nəŋ dɑɴɢɑʰɾdi͡ ɬɑ 0502020101/449.

qɔː “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

q. q. 0201010101/15, q.+nə ɑsdɑʂ də 0202020501/94.

q.+nə q.+nə məndɑq ɢəɬəʂ etgę̣ 0502020101/333, q.+nə məndɑɢəɬʁɑ 0502020101/334.

q.+dɑ menəŋ͡ ɬɑ qɑɾ mɑɴɢə bə q.+dɑ͡ ɬɑ 0202020501/44.

q.+sə q.+sə ͡ ɬɑ 0202030402/52, 0202030902/108, q.+sə͡ sujɾə ɬɑɾetgindi 0202010301/01,

q.+sən q.+sən tutɢɑ 0202020401/08.

qɔːɬ- “istemek, dilemek” Bkz. **qoɬ-, qɔɬ-, qɔʰɬ-, χɔɬ-, χɔːɬ-, ɢ̟ɔɬ-.**

q.-ʁə dəɾ ɢuzu q.-ʁə dəɾ͡ nɑ 0203010303/06.

q.-χəʂ eːɾ mę̣ɴ q.-χəʂ͡ eːɾ 0203010303/04.

qɔ < **χo** Ç. “iyi” Bkz. **χo, χɔ, χu.**

q. q.͡ɑː di də 0103010305/96.

qɔ “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

q. q. 0502020101/334, ɑjʁɑn͡q. geɬəβ 0202031202/24, q. eʰsɯ eʰsɯ gøŋyɬ ʤin bə̥sɑ 0202020501/30, oj͡ uɬus q.͡ ɬɑ 0202030604/30, ɔɬ q.͡ ɬɑ 0202020702/27, bəz q. ʒynə køʤirəp bɑɾʁɑ oː 0202020701/08, q. dɑsəɴɢɑ ɢejɬɑsɢɑ ͡unək giɣig͡ ę̣ː 0202020501/21, q. ɬɑ 0202030403/01, q. ͡ɬɑ 0201010101/05, 0201010101/08, 0201010101/31, 0201010102/06, 0202020501/08, 0202020501/62, q.͡ ɬɑ bɑɾʁɑ 0201010101/22, q.͡ɬɑ dɑtdəʁɑ 0202030802/54, q. məndʒɑɾ tʂ̟oɢeʁɑ 0201010101/15, məs q.͡ɬɑ 0202030605/140, q. tɑɾɑʁɑ 0202020501/95, q. tʂ̟ɑ əʂ̟gik 0202010901/83, q. tʂ̟oɢesɢɑ 0202020501/29, q. tʂ̟oɢesɢɑʂ ͡ɬɑ 0202020501/71, q. jɑɴəɾak gizɣə 0202020501/11.

q.+nəŋ oɬ q.+nəŋ jɑs dʐɑnɢɑ ʊɬʊt giːʂ̟ də 0202020501/50, q.+nəŋ səkgę̣ geɬɣə də͡ nɑ 0202030601/78.

q.+nə ezeɾ q.+nə 0202020702/02, q.+nə o ʃip bəʤin 0502020101/485, q.+nə uzuŋgi ezeɾtd̯əɾ 0502020101/146, q.+nə qɑtɢɑ ͡ɬɑ 0202030104/19, q.+nə qəɢərəβɑɾ ʄə 0202010702/02, q.+nə qəʰɢərʁɑ͡ ɬɑ 0202020501/70, q.+nə͡ ɬɑ 0502020101/338, q.+nə mɑɴdəɾʁɑʂ͡ ķənə͡ ɬɑ 0502020101/17, mənə q.+nə 0502020101/386, mənə q.+nə bəɬɣəməs də 0502020101/369, mənə q.+nə diɣę̣ 0502020101/371, mənə q.+nə diɣindi 0502020101/135, mənə q.+nə bəɾ ɑjdəβɑd̯i 0502020101/388, mənə q.+nə nɑʁəsɑ ølyɾmę̣nə 0502020101/384, q.+nə mənəβɑɬʁɑʂ͡ ɬɑ 0201010101/21, q.+nə søɣʉɬəsdəɾɣi 0202020701/28, q.+nə dʐɯɑɴnɑʁɑ 0202020701/01.

q.+sə q.+sə 0502020101/135, oɬ͡ ɬɑ q.+sə pəʰɾɢannəŋ adɬɑɾ͡ ę̣ː d̯ə 0202020501/105, q.+sə øɬʉk kəsɯnəŋ boz βəʤin ʃiuɬəβɑtɢɑ 0502020101/248, q.+sə udʒin dik g̈ise 0202020501/01, q.+sə bɑɾ͡ e 0502020101/303, q.+sə bəɬəβɑɬəp d̯ə 0502020101/218, q.+sə duŋʃibə diβ də 0203010702/10, q.+sə͡ ɬɑ 0202020401/05, 0202020501/59,

0202020501/102, 0203020101/03, 0502020101/35, 0502020101/132, q.+sə ɬarɬamas d̥ro 0201010101/07, q.+sə maɬ u^{h}G̥a:ɾəp 0201010102/01, q.+sə mənd̥a: 0203020601/21, q.+sə mənda 0203020601/41.

q.+tsə q.+tsə ɬa 0202030401/11.

q.+sun q.+sun unduq qaʁa 0502020101/222, q.+sun uzuŋgi dẹ^{h}d̥ə 0502020101/381, q.+sun tuduβaɬʁa 0202020702/27.

q.+sən q.+sən ajtGa 0502020101/371, q.+sən kəsɯ pa^{h}qd̥aḍəβap d̥ə 0502020101/500, q.+sən ʤiodeɬap d̥ə 0502020101/279, q.+sən͡ ɬa ẹ^{h}sɯ ẹdəβər d̥ə͡ na 0202020702/02, q.+sən ʂi:ɬap d̥ə 0502020101/497, q.+sən ʂiʁɬasdərəp d̥ə 0502020101/497, jonaq q.+sən ma ixsɯ niɣəɬəβ d̥ə͡ na 0202020702/07.

q.+sə̆n q.+sə̆n tuduβaɬʁa 0202020401/12.

q.+sənə jo:naq q.+sənə ẹsɯ jamaʁa niɣəɬor d̥ə͡ na 0202020702/12.

q.+səNGa q.+səNGa andaG̥a ʤeʂoɬasa 0203010701/24, q.+səNGa ͡ɬa 0202020701/56.

qɔ “şans, nimet”

q. ajq q. suŋ daɬejnəŋ ʂəŋ boɬʁej e: də͡ na 0103010601/75.

q.+n sẹnəŋ͡ ɬa ajəq q.+n 0202020501/27.

q.+sə ajq q.+sə sun daɬejdaq 0103030702/71, ajq q.+sə sun daɬejdaʁ 0103030702/88.

qɔ- “ayağa kalkmak” Bkz. **qɔ-, gɔχq-, Gɔ:-, Gɔ^{h}p-.**

q-Gu q.-Gu gẹɬɣəmes 0502020101/473.

qɔqətʂi “dilenci” Bkz. **ɔqətʂi, qɔɬqətʂi, G̥ɔɬqəd̥ə.**

q.+ʁa q.+ʁa 0202030402/75.

qɔɬ- “dilemek, istemek” Bkz. **qoɬ-, qɔ:ɬ-, qɔ^{h}ɬ-, χɔɬ-, χɔ:ɬ-, G̥ɔɬ-.**

q.-uβ dɾo/d̥ə pərnəNGa͡ ɬa q.-uβ d̥ə 0103040601/15, qaɬuN q.-uβ dɾo 0203010303/08.

q.-χəʂ eɾ mẹN q.-χəʂ͡ eɾ 0203010303/04.

q.-χəʂ d̥ə tseli q.-χəʂ d̥ə 0203010702/47.

q.-sa kun q.-sa͡ ɬa 0103010305/06, tseli q.-sa͡ ɬa 0203010702/48.

q.-uβ q.-uβ ə^{h}dz̥ẹp 0203020402/03(2), q.-uβ ə^{h}dz̥ẹ ə^{h}dz̥ʲʲe͡ ɬa 0203020402/18, q.-uβ əʂg̊e 0203020402/25.

q.-o: q.-o:͡ ɬa 0103030901/59, kunnə q.-o: 0103050201/01.

q.-ʁa kun q.-ʁa 0103050201/01, q.-ʁa͡ jadij də 0103030901/58.

q.-ʁan qanaq q.-ʁan joda ẹ: də͡ na 0103010601/62.

q.-ʁandi kunnə q.-ʁandi͡ ɬa 0103010305/17.

q.-ʁəɬa ge- q.-ʁəɬa gep dəɾ͡ na 0202030402/72.

qɔɬqətʂi “dilenci” Bkz. **ɔqətʂi, qɔqətʂi, G̥ɔɬqəd̥ə.**

q. q. də͡ na 0202030902/56.

qɔɬma “dilenme (kişi), dilenci”

q. məndə q. ma gep dəɾ 0202030402/71.

qɔn- “konaklamak, gecelemek” Bkz. **qon-, qun-, quŋ-, χɔn-, χun-.**

q.- sen bəɾ q.- 0502020101/291.

q.-Ga anda q.-Ga 0502020101/244, joɬ uʤin q.-Ga 0203020402/03.

q.-Gandə andaGəɬʁa q.-Gandə ͡ɬa 0502020101/244, anda q.-Gandə ͡ɬa 0502020101/293, u:ʂ q.-Gandə͡ ɬa 0502020101/223.

qɔNGəɾaʁə “çıngırak, çan”

q. βəɾ q. d̥əɾ 0202030104/05, gumus q. 0202030104/05(2).

q.+ənə q.+ənə mandərəβatɢa 0202030103/15.

qɔʰɬ- “istemek, dilemek” Bkz. **qoɬ-, qɔːɬ-, qɔɬ-, χɔɬ-, χɔːɬ-, ɢɔɬ-.**

q.-ḍə qaɬənnə q.-ḍə 0203010303/09.

quːrʁaq “sönmüş, fakat ateşi var olan kül” Bkz. **χɔːrʁaq.**

q.+dəŋ q.+dəŋ χoşosə 0103020303/36.

qu- < **oɬ-** “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ḅə-, ḅo-, ḅoɬ-, ḅoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, Go-, Gɔ-, Gu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

joq q.-t ḍə joq̆ q.-t ḍə 0103040301/23.

quaqḍəʁ “*Quaq* yer ad, Quaqlı, *Quaq*’ta yaşayan aile” Bkz. **qəaqdəʁ, quaqdəʁ, qaːqdəʁ.**

q. q. 0103030901/62.

quaqdəʁ “*Quaq* yer ad, Quaqlı, *Quaq*’ta yaşayan aile” Bkz. **qəaqdəʁ, quaqdəʁ, qaːqdəʁ.**

q. q. 0103050102/08.

q.+nəŋ q.+nəŋ kəsɯ 0103030901/60.

q.+nə q.+nə 0103030901/48.

quar Ç. “çiçek” Bkz. **χuar.**

q. tʂəGərtbaq q.̆ jizdo 0103050303/03.

quoβu Ç. “*quoβu*, hubu 户部’den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletin toprak ve nüfus kayıtları ile malî işlerine bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlanmıştır.” Bkz. **qaβu, χuoβu.** Ayrıca Bkz. **aq quoβu, aq qaβu, Gara χuoβu, saraq quoβu.**

q. aq q. 0202030605/119, aq q. ɣẹp dro 0202030605/130, saraq q. 0202030605/119, 0202030605/130.

q.+nə aq q.+nə kułuβałʁa 0202030605/144, aq q.+nə kułuβałʁa 0202030605/134, aq q.+nə niɣə 0202030605/144, saraq q.+nə ølyruβatɢa 0202030605/134, saraq q.+nə̆ ɬa 0202030605/131.

quodzẓoŋsan Ç. “kişi adı” Bkz. **χuodzẓoŋsan.**

q.+nəŋ q.+nəŋ adzẓasə̆ ɬa 0102040301/09.

quβatʂəq “torba, çanta; kese” Bkz. **qaβatʂəq, quβadzẓəq.**

q. kuʰgur̆ q. 0103010304/30.

quβadzẓəq “torba, çanta” Bkz. **qaβatʂəq, quβatʂəq.**

q. aːrtɢaʂ q. diɣeğ eː 0203020402/17, taʁar q. droː 0203020402/17.

qudaq “mesane”

q. q. Goj ølyxrḍə 0202030202/02.

qudər “takma ad, özel ad”

q. q. aβagа dro 0202010703/35.

quɬaːq “kulak” Bkz. **quɬaːG, quɬaq, quɬaG.**

q. q. bədʒin 0202030605/155.

q.+də q.+də bər βəʁɬaʁaʂ̆ ɬa 0202030301/26, ʂigə q.+də kuɬ̆ βədʒin seɬəβałʁa 0202030301/26.

quɬaːG “kulak” Bkz. **quɬaːq, quɬaq, quɬaG.**

q.+ə dʊːsGannəN q.+ə 0203030102/17.

quɬa “kula, bakır rengi” Bkz. **Gʊɬaː, Guɬaː, Guɬa.**

q. q.̆ pəj 0202030201/05.

quɬaq “kulak” Bkz. **quɬaːq, quɬaːG, quɬaG.**

q. q. 0203030102/18, kəsɯnəɴ q. ɑɴnɑβəɾ dəɾ n͡ɑ 0203020301/09, ʤoz q. boːɬ 0102020303/42, ʂɨgə q. ɑɾɑsəɴgɑ 0202030301/19.

q.+gɑ q.+gɑ ɑɴno 0103010602/16.

quɬɑqdəʁ “kulaklı”

q. ʂɨʁɑɴ q. 0202031201/27, 0202031201/28.

quɬɑg “kulak” Bkz. **quɬaːq, quɬaːg, quɬɑq.**

q.+ənəŋ q.+ənəŋ kuɬ unge 0202030301/27.

quɬən “kulun, küçük at, tay” Bkz. **quɬun, χuɬun.**

q. saːɾəq q.͡ɬɑ 0202030902/48, saɾəq q.͡ɬɑ 0202030902/69.

q.+nə saɾəq q.+nə ərliditgi 0202030902/59, saɾəʁ q.+nə gøʰdɯɾuβaɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030902/64, saɾəq q.+nə gøʰd̥urup baɾʁɑ 0202030902/69.

quɬun “kulun, küçük at, tay” Bkz. **quɬən, χuɬun.**

q. q. ɑɾdəndaːn kəsdiɣi giɬoʁɑn͡ e̞ː də 0202010502/13, uːʂ q. 0502020101/112, uːʂ q. ͡ɬɑ 0502020101/128, 0502020101/129, q. duqgɑ 0502020101/24.

q.**+nuŋ** q.+nuŋ baʂ 0203010302/10.

q.**+nəŋ** q.+nəŋ baʂ taɾiɬaʰd̥e̞ː 0203010302/09, q.+nəŋ jiɬələɾəŋge 0203010502/02,

q.**+nə** q.+nə 0203020302/13, q.+nə beɾɣəməs͡ eː 0502020101/131, q.+nə beɾɣəməs͡ eɾ 0502020101/110, q.+nə beɾmi͡ ɬɑ 0502020101/131, q.+nə bɐ̣ɾmiɣi 0502020101/130,

q.**+ən** q.+ən 0502020101/24.

quɬuŋ “kulun, küçük at, tay”

q. q. kəsdiɣin͡ e̞ː d̥ə 0202010502/16.

quɬunnəq “kulunlu, at yavrusu olan”

q. q.͡ quj məngin 0202010502/13, q.͡ χuj͡ ɬɑ 0202010502/14.

qum “kum, çöl” Bkz. **ɢum, ɢun, χun.** Ayrıca Bkz. **doɬum qum, doɬum qum, ʂejɬə qum.**

q. q. baʁəɾ 0103020401/03, 0103020501/03, q. d̥aχɢ̥ɑ dərə 0103040301/38, q. mɑ iʃʤiŋgi ɑχq qɑnət d̥ə 0103040302/23, saɾəq q. 0103050304/04, 0103050304/10, q. jɑzgɑ 0202020301/07, q. joq də 0103010502/15.

q.+dɑ ojdɑɢ̥ə q.+dɑ 0103040301/26.

qumiaː < **χumɑ+ jɑʁ** Ç.+T. “bitkisel sıvı yağı, keten yağı”

q. iʃʤiŋgi q. 0103010101/18.

qun- “konaklamak, gün geçmek” Bkz. **qon-, qɔn-, χɔn-, χun-.**

q.-də jidə mɑ q.-də͡ nɑ 0502020101/454.

q.-əp d̥ə qɑʂ mɑ q.-əp d̥ə sɑ 0103040302/24.

q.-gɑ bəɾ q.-gɑ 0202010901/64, məndɑʁ ɢ̥ɑʂ q.-gɑ 0202030701/08, jidə q.-gɑ ɑmɾɑq qɑɬʁɑn͡ e də 0202030103/18.

q.-gɑn joɬdɑ q.-gɑn jerən bəɾ gɑɾe̞n 0202030605/44.

q.-gɑndɑ uʂ q.-gɑndɑ 0103010503/04, uʂ q.-gɑndɑ͡ ɬɑ 0202030902/23, jidə q.-gɑndɑ 0502020101/446.

quŋ- < qun “konaklamak”

q.-gɑg e nʤioɾ q.-gɑg͡ e 0103010501/13.

qun- “kapmak, kaçırmak”

q.-up bɑɾ mənə niːɣə q.-up bɑɾ 0502020101/214.

q.-uβaɬʁɑ mənə q.-uβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/215.

q.-gəɬɑʁɑndɑ (<-gəɬɑ bɑɾ-ʁɑndɑ) χɑtdə q.-gəɬɑʁɑndɑ 0103040302/01.

q.-gɑn q.-gɑn͡ eː dij d̥ə 0203020203/08.

qun qɑnə- < **qun-ɢɑ hɑnə-** “kaçırıp gitmek, tamamen kaçırmak”

q.-ʁɑn uzunə q.-ʁɑn 0502020101/202.

q.-ʁɑndɑn senə q.-ʁɑndɑn soŋ 0502020101/375.

q.-ʁɑnnə mɑndʒɑnˌbehdʒinə q.-ʁɑnnə 0502020101/223.

qunəq “birgün, bir gece” Bkz. **qunuq.**

q. uːˌ q. qənəqɢandə 0502020101/221, ŭˌ q. ŭˌ tunidɑn 0103010702/86, bər q. mɑɴɢɑ 0502020101/241, qɑˌ͡ q. bołʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/19, qɑˌ q. mɑfɑnnɑʁɑn ẹː doː 0103050102/09, ɢɑˌ q. 0502020101/19, 0502020101/273, χɑˌ q. połɑsɑ͡ɬɑ 0103010306/22.

q.+dəŋ niːdʒi q.+dəŋ łom ɔŋˌətqəˌ ḍə 0202030802/11, jidə q.+dəŋ dɑɴɢɑʰrdi͡ɬɑ 0502020101/454.

qunəs- “kapışmak” Bkz. **qunus-.**

q.-ɢəłɑ βɑr- q.-ɢəłɑ βɑrʁɑ͡ɬɑ 0203020201/18.

q.-ɢˌəłɑ βɑr- jer q.-ɢˌəłɑ βɑrəp ḍə 0203020201/17.

qunus- “kapışmak” Bkz. **qunəs-.**

q.-uβur q.-uβur peːrsge 0203020201/18.

qunuq “bir gün, bir gece” Bkz. **qunəq.**

q. uːˌ q. mɑɴɢɑˌ͡ gəni͡ɬɑ 0502020101/228, uˌ q. uˌ tunikɑ 0103010702/62, uˌ q. də ͡nɑ 0202010703/23, uˌ q. ɢɑs edəβ 0202030605/53, uˌ q. ɢɑsən hədʒəβɑłʁɑn dəɣədi 0202030605/60, uˌ q. jyɣɑłʁɑn ͡er 0202030605/53, ŭˌ q. oŋˌəʁɑq nimi do 0202010901/15, uˌ q. 0202010901/22, uˌ q. oŋˌəʁɑq nimi drɔ 0202010901/22, uˌ q. sɑłʁɑq 0202030104/10, qɑˌ q. połɑʁɑndɑ 0202030701/14, ɢˌɑˌ q. oŋˌəʁɑ 0202010901/34, ʒidə q. łɔm sɑłʁɑ͡ɬɑ 0202030103/14, ˌu q. dun perɣẹndi͡ɬɑ 0202010703/23.

q.+dəŋ uˌ q.+dəŋ ɔŋˌətqəˌ mi 0202030802/11, bis q.+dəŋ oŋˌətqəˌ mi 0202030802/11.

q.+ɢɑ bˌẹˌ͡ jiɣərmə q.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030801/04, bẹˌ͡ jiɣərmə q.+ɢɑ 0202030801/04.

q.+ɢˌɑ uˌ q.+ɢˌɑ kəsɯ əˌgə əˌmis nimi ḍo 0202010901/17.

qur “bele bağlanan kumaş kemer, kuşak” Bkz. **χur.**

q. q. 0103050101/44, q. ͡uqɢˌɑn͡ ẹr 0202030605/76, q. drɔ 0103050101/44, q. qusɑnḍərt ḍə 0102020304/09, qusɑnmɑ q. 0103030201/25, q.͡ qusɑnmɑ də 0103010304/40, ɢəŋur q.͡ qusɑnəβ 0103050303/29.

q.+nə q.+nə qusɑnḍəʰrḍ͡ə nɑ 0103010701/122, q.+nə͡ɬɑ 0103010304/40, sɑdʒəqdəq q.+nə mẹɴ qusɑːnoː 0103020402/05.

q.+ə bẹłəmnəɴ q.+ə łɑː 0103020301/19.

q.+ən q.+ən qusɑndərsɑ 0103030702/73.

qur- “kurumak” Bkz. **qur-.**

q.-(-ʁɑ) q.-͡hɑnəˌ də 0202030701/08, q.-͡hɑnəˌ ḍə 0202030701/10, q.-͡hɑnəʁɑndi 0202030701/09.

q.-ʁɑndɑ q.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030701/11.

qurɑː “zehir” Bkz. **qurɑ, χurɑ, χurɑː.**

q. q.͡ jer 0203020203/09.

qurɑ- “bir parçayı diğer parça ile birleştirmek” Bkz. **χurɑ-.**

q.-ʁɑ q-ʁɑ niɣəłəβər ḍə 0202020702/32.

qurɑ “zehir” Bkz. **qurɑː, χurɑ, χurɑː.**

q. q. 0502020101/63, q. ədʒin øɬuruβ͡ jaḍap ḍə 0502020101/65, q. oɬʁa 0502020101/286, q. saɬʁan jaʁ 0502020101/57.

quʀaɬəq “zehirli”

q. q. ɢaʀa qannə 0502020101/286.

quʀɬəʁ “katlı”

q. uş q. unduʁaɴ 0502020101/290.

quʀa^{h}qe “kurt, böcek”

q. dzɻβəɴ q. 0202030402/59.

quʀud- “kurutmak” Bkz. **quʀut-, quʀd-, quʀt-, χuʀət-.**

q.-əβaɬʁa dzəqdaʁa q.-əβaɬʁa 0202030306/02.

quʀut- “kurutmak” Bkz. **quʀud-, quʀd-, quʀt-, χuʀət-.**

q.-ɢaq ʧɐʀmę q.-ɢaq nimi də͡ na 0202030305/03.

quʀ- “kurumak” Bkz. **quʀ-.**

q.-ʁəş də q.-ʁəş də qan 0202030701/10.

q.-ʁanda bəːʀ q.-ʁanda͡ ɬa 0103010304/59, tuɬum q.-ʁanda 0202030306/02.

quʀd- “kurutmak” Bkz. **quʀud-, quʀut-, quʀt-, χuʀət-.**

q.-uβadəβ də qajaq q.-uβadəβ də 0103010306/15.

q.-uβadəβ ḍə pɔqɢa q.-uβadəβ ḍə 0202030701/07.

q.-uβaɬʁa ɢuzɢa q.-uβaɬʁa 0203010503/02.

q.-əβaɬmasa bər q.-əβaɬmasa 0103010304/58.

quʀt- “kurutmak” Bkz. **quʀud-, quʀut-, quʀd-, χuʀət-.**

q.-ɢa q.-ɢa͡ ɬa 0103010304/46, şejɬaʁa q.-ɢa 0103010304/46.

quʀtɢa “yaşlı kadın” Bkz. **qu^{h}ʀtɢa.**

q.+nəŋ q.+nəŋ øʀekge 0103030202/20.

quʀəʁ “boş, kuru”

q. q.͡ andaɢəβ͡ ɬa 0202010503/13.

qus “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şekilde işlenmiş kısmı” Bkz. **ɢɔːs, ɢɔs, ɢ̣ɔːs, ɢ̣ɔs, ʁɔs.**

q.+ən q.+ən da^{h}ʀḍəβaɬʁaş͡ ɬa 0103010304/36.

qus “kuş, büyük kuş; kartal, akbaba vs” Bkz. **ɢoːs, ɢɔs, ɢʊːs, ɢʊs, ɢuːs.** Ayrıca Bkz. **sɑʀəq qus, mɑβʀɑ qus, mɑvʀɑ qus.**

q. q. dẹːɣmis 0203020403/09, dumsuʁə ɢəzəːɬ q. 0202020501/42, ɢa^{h}ɬdaʀ q. 0203020403/07, ɢa^{h}ɬḍaʀ q. 0203020403/06, q. ɢa^{h}ɬḍaʀ 0203020403/07, hadzɻəq jandərʁaq bər q.͡ eʀ 0202020501/51, q. ma dẹːɣmis nimi dəʀ 0203020403/08, q. taʀatbas ḍər 0203020403/08, q. taʀatbin dər 0203020403/09, q. taʀadəp dəʀ 0203020403/09, q. taʀatbasa͡ ɬa 0203020403/10, q. taʀattsa 0203020403/15, 0203020403/16, 0203020403/20, q. taʀat 0203020403/16, q. taʀatba 0203020403/16, 0203020403/20, q. taʀatɢa 0203020403/17, 0203020403/18, q. taʀatɢan nimi 0203020403/17, q. taʀatɢaɢ͡ eː 0203020403/20.

q.+də dẹŋərnəɴ q.+də ma tuḍuβ şɨdaʁaq͡ ẹː 0202030404/14.

q.+da u^{h}ʀkgin q.+da joq 0202030201/07.

qus- “kusmak”

q.-ɢa q.-ɢa 0202030402/68.

qusɑːn- “bele kemer bağlamak, kuşak kuşanmak” Bkz. **qusɑn-.**

q.-oː mẹɴ q.-oː 0103020402/05.

qusɑn- “bele kemer bağlamak, kuşak kuşanmak” Bkz. **qusɑːn-.**

q.-əβaɬʂ ḍə ɑʰɬdərəndɑGə bəʁɑ q.-əβɑɬʂ ḍə 0103010304/40.

q.-əβ Gəŋuɾ quɾ q.-əβ 0103050303/29.

qusɑɴ- “bele kemer bağlamak, kuşak kuşanmak”

q.-ɢ eɾ nɑʁəp q.-Geɾ 0202030602/16.

q.-qəʂ də q.-qəʂ də 0103030201/25.

q.-Gəməs də bɐ̣ɬəŋgi q.-Gəməs də 0103010304/40.

qusɑndəɾ- “bele kemer bağlamasına yardım etmek, kumaş kemer / kuşak kuşamasına yardım etmek” Bkz. **qusɑnḍəɾ-, qusɑnḍəʰɾ-.**

q.-sɑ quɾən q.-sɑ 0103030702/73.

qusɑnḍəɾ- “bele kemer bağlamasına yardım etmek, kumaş kemer / kuşak kuşamasına yardım etmek” Bkz. **qusɑndəʰɾ-, qusɑnḍəʰɾ-.**

q.-t ḍə quɾ q.-t ḍə 0102020304/09.

qusɑnḍəʰɾ- “bele kemer bağlamasına yardım etmek, kumaş kemer / kuşak kuşamasına yardım etmek”” Bkz. **qusɑndəɾ-, qusɑnḍəɾ-.**

q.-ḍə quɾnə q.-ḍə͡ nɑ 0103010701/122.

qusɑnmɑ “belde kuşağın kuşanıldığı kısım, bele bağlama/kuşama (kuşak)”

q. bəʁɑ͡ ɬɑ quɾ͡ q. də 0103010304/40, q. quɾ 0103030201/25.

qusd- < qusdi- “millî kıyafetin kenarlarını renkli ipler ile dizilmiş şekilde işlemek”

q.-i də gẹzgənə q.-i də 0203010702/09.

qusd- < usdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusdɑ-, sud-.**

q.-iː dəɾ joq͡ q.-iː dəɾ͡ nɑ 0203020501/05.

qusdɑ-< usdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, sud-.**

q.-ʁɑn dujdʐɑɴ͡ q.-ʁɑn eʰgen 0203011002/14.

qusqɑs “kuş, serçe kuşu” Bkz. **qusGɑʂ, quʂGɑʂ.**

q. q. 0202020501/39.

qusGɑʂ “kuş, serçe kuşu” Bkz. **qusqɑs, quʂGɑʂ.**

q. q. tuduβ ʒiːβ 0202030402/59.

quʂGɑɬɑ- “kaynar su ile yakıp tüylerini çıkartmak”

q.-βəɾ ḍə q.-βəɾ ḍə 0202010703/14.

q.-ʁɑ q.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202010703/14.

q.-ʁɑn q.-ʁɑn xitdə͡ ɬɑ 0202010703/15.

quʂGɑʂ “kuş, serçe kuşu” Bkz. **qusqɑs, qusGɑʂ.**

q. ɑɬɑ q. 0202030203/01, uːn q. tuduβɑt 0202030402/63, un q. tuduβɑlʁɑn eː ḍə 0202030402/64, un q. tuduβɑɬʁɑ ͡ɬɑ 0202030402/64, un q. tuduβɑʰɬḍə 0202030402/67, bər q. də 0203010701/18, dẹdəɴ q. 0202030203/02, dəχqəs q. oɬuɾʁɑn͡ eː ḍə 0202030402/65, dujtʂɨ q. 0202030203/02, kuɬ q. 0202030203/04, Gəzəɬ q. 0202030203/01, sutʂɨ q. 0202030203/03, jɑʰsəɬ q. 0202030203/03, jeɾtʂɨ q. 0202030203/04.

q.+dəŋ q.+dəŋ goːɬ jɑɴʂɨ 0203010701/18.

quj < **pəj** “doğum yapmışlığı olan dişi at” Bkz. **pəiː, pəi, pəj, pẹː, pẹ, χuj**.

q. quɬunnəq͡ q. məngin 0202010502/13.

quzə “ile” Bkz. **guzu, Gɔzə, Gusə, Guzə, Guzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

q. ʃip͡ q. pɑɬʁɑʁɑ 0103030901/71.

quʰɾtGɑ “yaşlı kadın” Bkz. **quɾtGɑ.**

ɋ. ɋ. ʂuɢatḭba 0202010501/11.

quʰɾtɢa ʂuɢatḭba "*manım*'ın en üstünde bulunan üçgen şeklindeki parçası"

quʰɾtɢa ʂ. quʰɾtɢa ʂ. 0202010501/11.

ɋ

ɋadʒiɣərmə "kaç on, on ile yirmi arasındaki her hangi sayı"

ɋ.+di łujurnəŋ bər ɋ.+di‿ɬa 0202030801/19.

ɋan "değil mi, ya" Bkz. **qaːn, qan, qanę, χan, ʁan, han.**

ɋ. ɢaɾe ḍər‿ɋ. 0202030105/05, zɻutʂaɴdʑɯ diː dər‿ɋ. 0202030308/06.

ɋaʂ "kaç, birkaç" Bkz. **qaʂ, qadz, qaʂ, ɢas, ɢaʂ, ɢ̣aʂ, ɢ̣adz, ɢ̣aʰdz, χaʂ, ʁaʂ.**

ɋ. ɋ.‿χuɾ maɴtsa‿ɬa 0103030702/108.

ɋadʐan "ne zaman" Bkz. **qadʐan, qadʐ̣an, ɋadʐ̣an, ɢadʐ̣aŋ, ɢaʰdʐan, ɢ̣aʰːdʐan.**

ɋ. ɋ. as itkəʂ‿i 0103040601/23.

ɋadʐ̣an "ne zaman" Bkz. **qadʐan, qadʐ̣an, ɋadʐan, ɢadʐ̣aŋ, ɢaʰdʐan, ɢ̣aʰːdʐan.**

ɋ. seɴ ɋadʐ̣aɴ ɋ. ałʁəła gił 0202031201/11.

ɋadʐ̣aɴ "ne zaman"

ɋ. seɴ ɋ. ɋadʐ̣an ałʁəła gił 0202031201/11.

ɋəna "pekiştirme edatı, ya" Bkz. **gəni, gin, ginę, g̣əni, ɣ̣əni, qan, qəna, qənə, ɢana, ɢani, ɢəna, ɢənə, ɢəni, ɢ̣əna.**

ɋ. niɣəłəβałɢaʂ ɋ.‿ɬa 0202030801/28.

ɋejda "nerede" Bkz. **ɢaːjda, ɢajda, ɢejdaː, ɢejda, ʁejda.**

ɋ.+ɋ ɋ.+ɋə andaɢo əʂkəʂ βaɾ‿eː 0103010305/49.

ɋo "hepsi" Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢɔː χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

ɋ. ɋ. taɾa hani ḍə‿na 0201010101/28.

ɋɔχq- "kalkmak" Bkz. **qɔ-, ɢo-, ɢɔː-, ɢɔʰp-.**

ɋ.-ʁaʂ ɋ.-ɢaʂ 0103030702/99.

ɋum "kum, çöl" Bkz. **qum, ɢun, χun.** Ayrıca Bkz. **dołum qum, dołum qum, ʂejłə qum.**

ɋ. o ɋ. ḍaχɢə dərə 0103040301/38.

ɋun "kum, çöl" Bkz. **qum, ɢum, χun.** Ayrıca Bkz. **dołum qum, dołum qum, ʂejłə qum.**

ɋ. ʂigə łoɴ ɋ. də 0103010502/15, bər łoɴ ɋ. 0103010502/15, bər łom ɋ. də 0103010502/15.

ɢ

ɢaː < **ɢaʁa** "nereye" Bkz. **ɢaʁaː, ɢaʁa, ɢajʁa, ɢejʁa.**

ɢ. ɢ. damej dəliɣəlia‿χəʂ‿e 0103030702/107, ɢ. ɢaː kømŭp ḍə 0103040302/18, ɢaː ɢ. kømŭp ḍə 0103040302/18.

ɢaːdaː- "düğme vs. nesneyi bir yere dikmek" Bkz. **ɢada-.**

ɢ.-ʁaːnda ɢ.-ʁaːnda‿ɬa 0202010501/19.

ɢaːdən "hatun, hanın eşi, boy başının eşi" Bkz. **ɢadə(n), ɢadən.**

ɢ. ɢ. p̣ətgeː 0103020303/08, ɢ. jozdə 0103010705/41.

ɢ.+nə ɢ.+nə ʤitʂiŋnaʁaɴɢa‿ɬa 0103010304/09.

ɢaːɾ "büyük, güçlü, sert" Bkz. **ɢaːɾa, ɢaɾ, ɢaɾa.**

ɢ. ɢ. u͡ʰgus 0103020303/10, 0103020303/26, ɢ. ʒitdəŋ dʒi:ɣigən 0102020402/04, 0102020402/14, ɢ. ʒ͡ipdəŋ dzə̣:ɣəgən 0103020303/06, 0103020303/22(2), 0103020303/29, ɢ. ʒipdəŋ dzə̣:ɣə:gən 0103020303/13.

ɢɑ:ɾ uɬɯj "günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dini etkinliğin yapıldığı yerdir, Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağ tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şeklinde bir nesne yapılır, yılın belli zamanında yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar; *kara ulu*'da kurban kesilir, *ak ulu*'de ise kesilmez. *Kara ulu*, kurban kesilen *ulu*"

ɢɑ:ɾ u. ɢɑ:ɾ u͡. 0202020701/32.

ɢɑ:ɾ- < **ɢɑɾɑ-** "bakmak" Bkz. **qɑ-, ɢɑ:ɾɑ:-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑ:-, ɢɑɾɑ-, ɢɑɾɑʰ-, ɢɑɾə-, ɢ̊ɑɾɑ- , ʁɑ-, ʁɑɾ-, ʁɑɾə-.**

ɢ.-o+də kəsɯ ɢ.-o də 0103030802/13.

ɢɑ:ɾɑ "kara, kötü huylu" Bkz. **ɢɑ:ɾ, ɢɑɾ, ɢɑɾɑ.**

ɢ. ɢ. p͡eɣ 0103020303/02, 0103020303/05, 0103020303/07, ɢ. peɣ 0103020303/12, ɢ. sɑz̨ 0103020303/38.

ɢɑ:ɾɑ:- "bakmak, (fal) bakmak" Bkz. **qɑ-, ɢɑ:ɾ-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑ:-, ɢɑɾɑ-, ɢɑɾɑʰ-, ɢɑɾə-, ɢ̊ɑɾɑ-, ʁɑ-, ʁɑɾ-, ʁɑɾə-.**

ɢ.-sɑ əʰɾq ɢ.-sɑ͡ɬɑ 0202030802/01.

ɢɑ:ɾdəɬɑ- "kara kuzgun seslenmek"

ɢ.-ʁɑ ɢ.-ʁɑ 0202030605/83.

ɢɑ:ʂdɑ- "kovmak, kovalamak" Bkz. **qəʂdɑ-, ɢɑʂdɑ-, ɢ̊ɑʂdɑ-.**

ɢ.-βuzə nɑɾə ɢ.-βuzə 0202030402/72.

ɢɑ:jdɑ "nerede" Bkz. **ɢ̊ejdɑ, ɢɑjdɑ, ɢejdɑ:, ɢejdɑ, ʁejdɑ.**

ɢ.+ɢə ɢ.+ɢə do:sɢɑn 0203030102/16, ɢ.+ɢə menẹ̈k bɑ͡ɾ e: 0103030901/52.

ɢɑ:jɬɑ- "koşmak" Bkz. **ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢ̊ejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-βəɾ də bẹ̈rmi ɢ.-βəɾ də 0202030401/33.

ɢ.- (-ʁɑ) ɢ.- hɑni d̥ə 0201010101/31.

ɢɑ:jɾə "kartal"

ɢ. ɢ. 0202020501/45.

ɢɑ:jsə "hangi" Bkz. **ɢɑjsə, ɢɑjsə̆, ɢe:jsə, ɢejsə.**

ɢ. ɢ. dɑɬejdɑn unək giɣin 0202030902/06, ɢ. suzgi ɬɑ ɢɑjsə jiŋnɑsɑ ɬɑ 0202030902/63.

ɢɑ:zdə- "kendine gelmek, gerilmek"

ɢ.-ʂ dəɾ ɢ.-ʂ dəɾ n͡ɑ 0103010702/62.

ɢɑp ɢɑɾɑ "kap kara"

ɢɑp ɢ. ɢ. 0202030202/03.

ɢɑβəɾ- "(balta ile) kesmek, yarmak" Bkz. **ɢɑβuɾ-.**

ɢ.-o mənə jorl̥ej jorl̥ej ɢ.-o͡ɬɑ 0103010702/33.

ɢ.-ək ə̆ɬəɣ ʊlin midʒaɾ ɢ.-ək geʰɬḍe 0103040403/27.

ɢɑβuɾ- "(balta ile) kesmek, yarmak" Bkz. **ɢɑβəɾ-.**

ɢ.-uβɬɑɾ dəɾ ɢəmdɑn bolin ɢ.-uβɬɑɾ dəɾ n͡ɑ 0103040403/11.

ɢɑβəs- "kapışmak, sivri dişli hayvanlar birbirine saldırmak"

ɢ.-əq ʂigə ʒiɬɑn͡ɬɑ ɢ.-əq qɑʁɑn ẹ: də 0202030902/05, ɢ.-əq qɑʁɑ͡ɬɑ 0202030902/06.

ɢɑβus- "kapışmak"

ɢ.-mɑsɑ ji:ɾ dẹ̈ŋəɾ bəɾ ɢ.-mɑsɑ 0103040405/10.

ɢad- < ɢada- “düğme vs. nesneyi iğne ile bir yere dikmek” Bkz. **ɢada-.**

ɢ.-e də andaq nimi ɢ.-e də 0202030301/39.

ɢada- “düğme vs. nesneyi iğne ile bir yere dikmek” Bkz. **ɢa:da:-, ɢad-, ɢadə-, ʁada-, ʁadə-.**

ɢ.-p baɾ døɾʧ͡oɾʤin ɢ.-p baɾ͡e 0103010304/01.

ɢ.-χəʂ eɾ manəmnəŋ baʂəNGa ɢ.-χə͡ʂ eɾ 0203010702/50.

ɢ.-χəʂ də maɾʤẹnnə ɢ.-χəʂ də 0103010304/34, tu^{h}ɾGa ɢ.-χəʂ də 0103010304/37.

ɢ.-ʂ də maɾʤeN ɢ.-ʂ də 0103010304/10.

ɢ.-βattsa bər ɢ.-βattsa 0202010501/12.

ɢ.-ʁaʂ tuŋnə͡ɬa ɢ.-ʁaʂ͡ɬa 0103010304/37.

ɢ.-ʁa o^{h}ɾḍasəNGa ɢ.-ʁa də 0103010304/02, doɢuɾ doɢuɾ niminə ɢ.-ʁa 0202030301/39, ʤis maɾʤẹnnə ɢ.-ʁa 0203010702/55, maʤẹnnə ɢ.-ʁa ͡ɬa 0103010304/35, ɢ.-ʁa niɣəɬxəʂ ḍə 0202010501/15.

ɢ.-ʁaq uzuŋ gizgəɣi ɢ.-ʁaq nimi də͡na 0202030301/41, uzuŋ gizgəɣi ɢ.-ʁaq nimi də 0202030301/41.

ɢadə- < **ɢada-** “düğme vs. nesneyi iğne ile bir yere dikmek” Bkz. **ɢa:da:-, ɢad-, ɢada-, ʁada-, ʁadə-.**

ɢ.-β də kəsɯnəŋ nʊɾʊsən ba^{h}dʐəNGa ɢ.-β də 0103010304/04.

ɢ.-βaɬʁa tuŋnə ɢ.-βaɬʁa͡ɬa 0103010304/37.

ɢadə < ɢadən “hatun, hanın eşi” Bkz. **ɢa:dən**, **ɢadən.**

ɢ. ɢ.+(n)m boɬʁej 0102020402/10.

ɢadən “hatun, hanın eşi” Bkz. **ɢa:dən**, **ɢadə(n).**

ɢ. ɢ. ḍə 0502020101/181, 0502020101/256, u^{h}dʐundʐiɬəq ɢ. 0502020101/495.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ kədə 0202030202/03.

ɢ.+nə u^{h}dʐundʐiɬək ɢ.+nə ḍə 0502020101/262, uʂ ɢ.+nə uzu χɔsən keɣərəβa^{h}ɬḍə 0502020101/374.

ɢaɢəɬ- < **ɢaɢəɬa-** “yaban ördeği seslenmek”

ɢ.-o: seN ɢ.-o: 0103020301/22.

ɢaɢəɬas-“kargalar ötüşmek”

ɢ.-u:p+də ɢaɾʁa ɢ.-u:p də͡ɬa 0502020101/241.

ɢaʁa: < **ɢaj+ʁa** “nereye” Bkz. **ɢa:, ɢaʁa, ɢajʁa, ɢejʁa.**

ɢ. seN ɢ. ɢej͡ɾo: 0103020403/10, seN ɢ. maNde 0103020301/22.

ɢaʁa < **ɢaj+ʁa** “nereye” Bkz. **ɢa:, ɢaʁa:, ɢajʁa, ɢejʁa.**

ɢ. ɢ. e^{h}ttse 0502020101/111, ɢ. βaɾsa 0502020101/276, ɢ. maNG͡eːɾ 0102020401/20, ɢ. maNG͡eɾ 0102020301/32, 0102020301/33, seN ɢ. maNde 0103020301/22, ɢ. tutqəʂ ḍə͡ʧise 0103010701/37.

ɢaʁaɢe: < ɢajʁa baɾ-ʁaq eɾüɾ “nereye gidersin”

ɢ. seN ɢ. 0103020403/21.

ɢamdan “balta” Bkz. **ɢə:mdan, ɢəmdan, ɢəndaŋ.**

ɢ.+nən ɢ.+nən tejdaβuzɢan e: də 0202030401/26.

ɢana “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, g̊əni, ḳəni, qan, qəna, qənə, ɢəna, ɢani, ɢəna, ɢənə, ɢəni, ɢ̊əna.**

ɢ. jydi miʤaɾ duɾʁaʂ ɢ.͡ɬa 0202030801/06.

ɢani “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, g̊əni, ḳəni, qan, qəna, qənə, ɢəna, ɢana, ɢəna, ɢənə, ɢəni, ɢ̊əna.**

ɢ. ojʁɑʂ ɢ.͡enẹ͡βər χuɑr dərə 0202030104/07.

ɢɑɴ < **ɢɑŋ** “kalın buz, kalın ve derin donmuş buz” Bkz. **ɢɑŋ, ɢɑɴ.**

ɢ. jidə ɢ̣ɑt ɢ.͡ɢəʰɬ ḍ̣ər͡nɑ 0103010701/43.

ɢɑɴərəq “burun” Bkz. **ɢɑɴərəɢ, ɢɑɴərq, ɢɑɴərɢ, ɢɑrəq, ɴɑːərɢ, ɴɑrɢ.**

ɢ. bezəq͡ ɢ. 0202030605/69, tʂəŋtuo ɢ. 0202030605/64.

ɢɑɴərəɢ “burun” Bkz. **ɢɑɴərəq, ɢɑɴərq, ɢɑɴərɢ, ɢɑrəq, ɴɑːərɢ, ɴɑrɢ.**

ɢ.+ən dumsəq ɢ.+ən sɑɴɑː nimi boɬəβɑtḭ̣ɑʰḍ̣ə͡nɑ 0202030605/67.

ɢɑɴərq “burun” Bkz. **ɢɑɴərəq, ɢɑɴərəɢ, ɢɑɴərɢ, ɢɑrəq, ɴɑːərɢ, ɴɑrɢ.**

ɢ. ɢ. tɑməʰķə 0202020401/07.

ɢɑɴərq tɑməʰķə “enfiye, bir çeşit burnundan kullanılan tutum”

ɢ. ɢ. sɑɬʁɑ 0202020401/07.

ɢɑɴərɢ “burun” Bkz. **ɢɑɴərəq, ɢɑɴərəɢ, ɢɑɴərq, ɢɑrəq, ɴɑːərɢ, ɴɑrɢ.**

ɢ.+ə ɑːnəɴ ɢ.+ə 0202030605/64.

ɢɑɴdɑ- “hava güneşli ve sıcak olmak”

ɢ.-ʁɑ deŋər mɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/25.

ɢɑɴɢəɬɑ- “eşek anırmak”

ɢ.-k ʤiɣeɴ ɢ.-k kərɣindi 0202030404/05, ɢ̣ɔʰɾqɢ̣ɑ ɢ.-k kərɣindi 0202030404/05,

ɢɑr- < **ɢɑrɑ-** “bakmak, incelemek, denemek” Bkz. **qɑ-, ɢɑːr-, ɢɑːrɑː-, ɢɑrɑː-, ɢɑrɑ-, ɢɑrɑʰ-, ɢɑrə-, ɢ̣ɑrɑ-, ʁɑ-, ʁɑr-**, **ʁɑrə-**.

ɢ.-o də/do/ḍ̣ə ɑndɑʁo ɢ.-o də 0103050101/42, ɑʰs ɢ.-o də 0103050101/54, doʁɬɑːɴ ɢ.-o də 0102020303/23, hɑnəʁɑ ɢ.-o də sɑ 0103010303/07, hɑsdə ɢ.-o də 0103050101/10, nɑʁo ɢ.-o də͡ʆise 0103050101/57, məndɑɢo ɢ.-o do 0103050101/15, doɬɑːɴ ɢ.-o do 0102020303/22, doɬɑːɴ ɢ.-o ḍ̣ə 0102020303/22.

ɢ.-op ḍ̣ə tʂoɢ̣esɢɑː ɬɑ ɢ.-op ḍ̣ə sɑ 0103040301/10.

ɢ.-osɑ ɑm͡ɬɑ ɢ.-osɑ 0103030901/43.

ɢ.-en bər ɢ.-en βɑɬ 0202030401/05.

ɢ.-ẹ̣n ẹ̣ni bər ɢ.-ẹ̣n 0203010702/27, mẹ̣ɴ ɢ.-ẹ̣n 0203010701/05, uzu ɢ.-ẹ̣n 0502020101/446, bər ɢ.-ẹ̣n 0202030605/44.

ɢ.-in mẹ̣n bər ɢ.-in 0202010502/20, əʰɾq ɢ.-in 0502020101/405.

ɢ.-ẹ̣nə uzu͡βur ɢ.-ẹ̣nə 0202030605/24.

ɢ.- seŋ͡ ɢ.- 0103010705/14.

ɢ.-et uzuŋgẹ̣ ɢ.-et 0202030401/33.

ɢ.-e də/ḍ̣ər deŋərɣe ɢ.-e də͡ʁɑn 0202030105/05, gykge ɢ.-e ḍ̣ər͡ɢɑn 0202030105/05.

ɢ.-əβ mẹ̣ɴ ɢ.-əβ 0203010701/07.

ɢ.-o ɢ.-o 0103010502/06, ɑʰs ɢ.-o 0103050101/11, ɑʰsdə ɢ.-o ongiş ͡ɬɑ 0103050101/43, ɢ.-o͡ʊngiş 0102020303/27, mənəq ɢ.-o 0103010502/06.

ɢ.-oʰtɢɑ hɑsdə ɢ.-oʰtɢɑ 0103050101/10.

ɢ.-əβərmin də ɑs ɢ.-əβərmin də͡nɑ 0103040403/04.

ɢ.-omin ḍ̣ə ɑʰs mɑ ɢ.-omin ḍ̣ə ͡nɑ 0103040403/08, tʂɑɬɑʁɑ ɢ.-omin ḍ̣ə 0203010701/15.

ɢ.-omɑʁɑ sɑɬəq͡ ɢ.-omɑʁɑn͡e 0103040405/17.

ɢɑr- < ɢɑj+ʁɑ βɑr- “nereye gitmek” Bkz. **ɢɑʰɾ-.**

ɢ.-əp də ɑːq pẹ ɢ.-əp də 0202030402/13.

ɢɑr “kara, olumsuzluk” Bkz. **ɢɑːr, ɢɑːrɑ, ɢɑrɑ, ɢɑr.**

ɢɑr əs “büyü, lanet, beddua” Bkz. **ɢɑr əs.**

ɢaɾ ə. ɢaɾ ə. ẹdək giɣi͡ɬa 0202030901/12, ɢaɾ ə. ẹtbẹ 0202030901/23, ɢaɾ ə. liobədia 0202030901/25.

ɢaɾ ə.+də ɢaɾ ə.+də bəɬɣəʂ mi: 0202030901/06.

ɢaɾ əsda- “lanet okumak, lanetlemek, büyü yapmak”

ɢaɾ ə.-ʁa bəzyk e^{h}ɬʤi ɢaɾ ə.-ʁa 0202030901/06.

ɢaɾ u^{h}kus “Tibet öküzü, yak” Bkz. **ɢaɾ u^{h}ɻus.**

ɢaɾ u^{h}. ɢaɾ u^{h}. 0202030604/52, ɢaɾ u^{h}. ẹmis ẹ ḍə 0502020101/379.

ɢaɾ u^{h}.+gẹ ɢaɾ u^{h}.+gẹ ʧusurɣẹndi 0202030604/52, ɢaɾ u^{h}.+gẹ ʧusurɣin ͡ẹr 0202030604/51.

ɢaɾ u^{h}.+gi ɢaɾ u^{h}.+gi ʂukdixəʂ dəɾ͡na 0202030604/53.

ɢaɾ u^{h}ɻus “Tibet öküzü” Bkz. **ɢaɾ u^{h}kus.**

ɢaɾ u^{h}. ɢaɾ u^{h}. 0502020101/92.

ɢaɾ ʒy “çadır, Dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır” Bkz. **ɢaɾ jy, ɢaɾa jy.**

ɢaɾ ʒ. ɢaɾ ʒ. 0202020702/31.

ɢaɾ jy “çadır, Dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır” Bkz. **ɢaɾ ʒy, ɢaɾa jy.**

ɢaɾ j. ɢaɾ j. 0203020301/02, βəɾ ɢaɾ j. dɾoː 0202010901/65, ɢaɾ j. də 0202010501/18, 0202020301/17, ɢaɾ j. diminə a^{h}sɢaː 0202030802/46, sandəq ɢaɾ j. 0202010901/37, səɴaɾ ɢaɾ j. 0502020101/15, 0502020101/16, ɢaɾ j. təkəβ 0103010703/28, ɢaɾ j. təkgi 0203020301/02.

ɢaɾ j.+nəŋ bəzdəɴ ɢaɾ j.+nəŋ səkə 0202030101/08, ɢaɾ j.+nəŋ ɸuḍuɾnəŋ sək͡ suɾuqɢa asɢa 0202010501/18, ɢaɾ j.+nə͡ŋ ɬa 0202020301/17.

ɢaɾ j.+nə ɢaɾ j.+nə pə^{h}kgi 0202020701/01, ɢaɾ j.+nə ͡ɬa ẹ^{h}sɯ niɣəɬəβ də 0202020702/19.

ɢaɾ j.+di χɔ ɢaɾ j.+di su a^{h}ɢərdan ɢ̣ɔ^{h}ɾqəp ḍ̣ə sa 0202010901/36.

ɢaɾaː- “bakmak” Bkz. **qa-, ɢaːɾ-, ɢaːɾaː-, ɢaɾ-, ɢaɾa-, -ɢaɾa^{h}-, ɢaɾə-, ɢ̣aɾa-, ʁa-, ʁaɾ-, ʁaɾə-.**

ɢ.-ʁa χɔsə ɢ.-ʁa 0202010901/71.

ɢaɾa “kara; kötü yürekli; şiddetli (sağanak); renk ile birim ayırma; etsiz (yemek); karanlık” Bkz. **ɢaːɾ, ɢaːɾa, ɢaɾ, ɢar.**

1. “kara, siyah”

ɢ. aqdə ɢ. jyŋnə 0103010701/110, ɢ.͡a^{h}tdək kəsə 0202030902/29, ɢ.͡a^{h}tdək kəsə͡ɬa 0202030902/35, ɢ.͡a^{h}tdək kəsɯnəŋ 0202030902/35, ɢ. ðʂt 0502020101/287(2), ɢ. pəi dəɾ 0502020101/128, ɢ. bəɢa 0202030902/63(2), ɢ. bəɢa͡ɬa 0202030902/75, ɢ. bəɢasə 0202030902/68, bəɾ ɢ. do 0103040301/08, ɢ. ɸaʁaɴ 0202030605/153, ɢ. ɸaʁaɴnəŋ baʂɢa 0202030402/19, gəɬdəɴ ɢ. pəi ḍə 0502020101/226, ɢ. ɢoj 0202030605/113, ɢ. ɢojnə 0202030605/113(2), ɢ. ɢojnə ͡ɬa 0202030605/113, ɢ. ɢɔj 0502020101/302, ɢ. ɢuzɢun 0502020101/75, ɢ. ɢuzɢunnə 0502020101/76, ɢ. ɢuzɢunnə tuduβaɬʁan ͡ẹː ḍə 0202030404/16, ɢ. ɢuzɢun 0202030605/83, 0202030605/86, ɢ. ɢuzɢuɴɢa 0202030605/84, ɢ. ʁuzɢun 0202030404/16, ɢ. haʁəɴ 0202030605/150, ɢ. haʁəɴnə 0202030605/151, ɢ. manan ḍ̣əsdisgi 0202030802/49, ɢ. nimi: 0203010501/06, ɢ. saq 0202010502/03, 0202010502/10, ɢ. saq ͡ɬa 0202010502/04, ɢ. saqdə 0202010502/09, ɢ. su ɬa 0203030102/05, ɢ. ʂaʐ̧

0102020402/19, G. jarmasən 0202030902/76, G. jęrnə 0202030604/67, G. jiłan 0502020101/281.

2 “karanlık”

G. G. ʧusgi 0502020101/242, G. ʧusse͡ɬa 0202031101/26.

3. “kötü yürekli, kötü huylu”

G. G. peɣ 0102020402/03, 0102020402/13, G. peɣ 0103020303/14, gøŋyłə G. də 0502020101/333.

4. “kara, güçlü, büyük, fırtına, şiddetli, sağnak”

G. G. bozGa 0502020101/53, G. dałej 0502020101/284, G. qarnə jaʁdərʁa 0502020101/21, G. taʁnəŋ ba^{h}şda 0502020101/290, G. dasdəŋ baʁərə 0502020101/60, G. jeł 0502020101/202, G. jęł 0502020101/215, G. jiʁaşdəŋ baʁərə 0502020101/59, G. tşa^{h}qGa 0502020101/84, Gəzəł G. dza^{h}qGa 0502020101/79, G. jaʁmərən jaʁdəro 0202030604/23.

5. “etsiz (yemek)”

G. jiłəm G. sumin 0202010901/19.

6. “sütsüz”

G. G. tşa 0202030802/29, G. tşadan qejnatGa͡ɬa 0202030802/28.

7. “büyü yapabilen”

G. G. a^{h}ga d̥ər͡na 0202030802/56.

8**.** “olumsuz anlamında kara”

G. G. qannə 0502020101/286, G. su ͡ɬa 0502020101/286, G. sunəŋ ͡əşdi 0502020101/286.

Gara ara^{h}kə “içki, beyaz içki” Bkz. **Gara ara^{h}gə.**

Gara a. Gara a. maNdərəβər d̥ə 0202030101/14.

Gara ara^{h}gə “içki, beyaz içki” Bkz. **Gara ara^{h}kə.**

Gara a. Gara a. dimi 0202030101/15.

Gara “kara?”

G. geɬer G. 0202030201/04, uzuN G. 0202030201/04.

Gara ała “siyahın daha çok olduğu siyah beyaz karışımı renk”

Gara a. Gara͡a. 0202030902/26, Gara͡a. jiłan 0202030902/05.

Gara βaş “siyah saçlı, genç”

Gara β. Gara β. aq baş bolernəŋ ʃiaNdzi̯ŋ d̥ər͡na 0103010701/111.

Gara gøgəşd̥əɣ < Gara gøk +qəşdəʁ “koyu kır renkli”

Gara g. Gara g. a^{h}t 0502020101/128.

Gara gørɣədzi̯ “hepsi, evdeki herşey?”

Gara g. daʁe Gara g. 0203010303/04.

Gara ʁura “*Gara Gura*, yer adı”

Gara ʁ. Gara ʁ. 0502020101/152.

Gara χuoβu Ç. “*χuoβu*, hubu 户部’den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletin toprak ve nüfus kayıtları, malî işlerine bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlamıştır.”

Gara χ. Gara χ. 0202030605/119, 0202030605/130,

Gara χ+nə Gara χ.+nə 0202030605/131, 0202030605/134.

Gara mieŋ < Gara mien “karabuğday unu”

Gara m. Gara m. goke 103010301/01, 0103010301/01.

Gara sar “siyah kartal”

ɢaɾa s. ɢaɾa s. ma tɐrɣɐ ʒiɣek nimi ḍə 0202030104/18.

ɢaɾa tiɠin "bir çeşit diken"

ɢ. ɢ. 0502020101/53.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ yzəɣe 0502020101/51.

ɢ.+nə ɢ.+nə jazɢa 0502020101/51, ɢaɾa t.+nə qaɬaʁa 0502020101/51.

ɢaɾa jaʁɬa^{h}ɢ̣ər "*Kara Yağlakar* alt-boyu, alt-boyu adı" Bkz. **ɢaɾa jaʁɬa^{h}ɢ̣ər.**

ɢ. ɢ. dø^{h}ʤin 0202010101/02, ɢ. dio^{h}ʤin 0202010701/05, 0202010701/06, 0202010701/10, 0202010701/12.

ɢ.+nə ɢ.+nə aq jaʁɬa^{h}ɢ̣ər 0202010701/14.

ɢaɾa jaʁɬa^{h}ɢ̣ər "*Kara Yağlakar* alt-boyu, alt-boyu adı" Bkz. **ɢaɾa jaʁɬa^{h}ɢ̣ər.**

ɢaɾa j. ɢ. 0202030403/05.

ɢaɾa joʁuɾ "Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur toplumu"

ɢaɾa j. ɢaɾa j. 0203010301/59.

ɢaɾa jy "çadır, Dağ bölgesinde kullanılan Tibet öküzünün kılından yapılmış siyah çadır" Bkz. **ɢaɾ jy, ɢaɾ ʒy.**

ɢaɾa j. ɢaɾa j. dəɾ͡na 0203020501/09, ɢaɾa j. də͡na 0203020501/15.

ɢaɾa j.+nəŋ ɢaɾa j.+nəŋ ə͡şdi͡ɬa 0203020501/15.

ɢaɾa dzɻ̈vən "siyah sinek, fakat konuşmacının anlatmasında "inci" anlamında kullanılmıştır"

ɢ. ɢ. saʐdə͡na 0103010701/69.

ɢaɾaq "göz bebeği"

ɢ. ɢ. 0202030601/08, ɑːɬəmnəɴ ɢəːs ɢ. 0103020303/40, gʉşgə ɢ. 0202031201/27, gioz ɢ. 0102020402/21.

ɢ.+ɢa ɑɬnənnəɴ ɢ.+ɢa ʈusuβ 0103030202/19.

ɢaɾaqdəʁ "gözbebekli"

ɢ. jiɬɑɴ ɢ. 0202031201/27.

ɢaɾaməq "Karamık, bir toplumun adı"

ɢ. ɢəzəɬməq ɢ. 0202030103/01, 0202030103/07, ɢəzəɬməq ɢ.͡ɬa 0202030103/03, ɢ. ɢəzəɬməqdəŋ 0202030103/05, ɢ. ɢəzəɬməq 0202030103/12, 0202030103/18, ɢ. ɢəzəɬmə͡ɬa 0202030103/15.

ɢ.+dəŋ ɢəzəɬməq ɢ.+dəŋ oj 0202030103/01, ɢəzəɬməq ɢ.+dəŋ eː də 0202030103/07.

ɢaɾa- "bakmak, görmek, ziyaret etmek; denemek, incelemek" Bkz. **qɑ-, ɢɑːɾ-, ɢɑːɾɑː-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑː,- ɢɑɾɑ^{h}-, ɢɑɾə-, ɢ̣ɑɾɑ-, ʁɑ-, ʁɑɾ-, ʁɑɾə-.**

ɢ.-βəɾ do/ḍ̣əɾ ə^{h}ɾq ɢ.-βəɾ do 0202030802/01, ɢ.-βəɾ ḍ̣əɾ͡na 0202030802/12.

ɢ.-βɑ^{h}ɬḍ̣ə uzə ɢ.-βɑ^{h}ɬḍ̣ə 0203010303/04.

ɢ.-βɑ^{h}ɬḍ̣e kun ɢ.-βɑ^{h}ɬḍ̣e 0203010302/09.

ɢ.-p də/ḍ̣ə seɴ ɢ.-p də͡na 0502020101/412, ə^{h}ɾq ɢ.-p ḍ̣ə 0502020101/216.

ɢ.-βərəp də səq ɢ.-βərəp də͡ɬa 0202010503/16.

ɢ.-β ḍ̣ə ɑs ɢ.-β ḍ̣ə 0202031202/31.

ɢ.-t də gədəgəŋgi ɢ.-t də 0103010705/31.

ɢ.-ʁəɬɑt də kəsəɾ ɢ.-ʁəɬɑt də 0103040302/06.

ɢ.-ʁɔ ɑ^{h}s ɢ.-ʁɔ 0202031202/19.

ɢ.-ʁə dəɾ hɾq ɢ.-ʁə dəɾ͡na 0203020403/14.

ɢ.-ʁə ɢ.-ʁə diβ ɬa 0103040405/11, uzu͡βuɾ ɢ.-ʁə din 0202030404/15.

ɢ.-χəş də χɑs ɢ.-χəş də 0103050101/03.

ɢ.-ş ḍ̣ə ɢ.-ş ḍ̣ə͡dise͡ja 0103050101/11, nɑʁəq ɢ.-ş ḍ̣ə 0103050101/13.

ɢ.-sɑ ɢ.-sɑ 0203010702/21, ɑʰs ɢ.-sɑ͡ ɬɑ 0103050101/16, ɑʰsdə ɢ.-sɑ mɑ 0103040403/01, əʰɾq ɢ.-sɑ ɬ͡ɑ 0502020101/452, ɢ.-sɑ ene bəɾeɾ ɑʰs ɬɑɾedẹ̈j də 0203010302/15, peɾəkḍə ɢ.-sɑ 0103040302/19, bə ɢ.-sɑ 0502020101/367, bəɾ ɢ.-sɑ 0202020501/81, bəɾ ɢ.-sɑ dɔʰɢ̣uɬʁɑ dəɾ 0203010301/44, bozɢɑ ɢ.-sɑ ɬ͡ɑ 0502020101/453, dɑdəʁənəɴɢ̣ɑ ɢ.-sɑ 0502020101/208, gẹ̈ːzɣəlɛrnə ɢ.-sɑ 0203010702/21, gizgəleɾɣẹ̈ ɢ͡.-sɑ 0203010702/26, kəsɯ ɢ.-sɑ 0202020501/54, χɔsə ɢ.-sɑ 0202010901/10, χuɑɾ ʃiuɬaʁɑn ɢ.-sɑ 0203010702/26, hɾqɢɑ ɢ.-sɑ 0502020101/453, ɢ.-sɑ ɬ͡ɑ 0203010301/50, mẹ̈ɴ ɢ.-sɑ 0202020301/02, 0203020501/17, mẹ̈n bəɾ ɢ.-sɑ 0203010701/08, mẹ̈n ɬ͡ɑ ɢ.-sɑ 0203010303/15, mẹ̈ɴ ɢ.-sɑ ɬ͡ɑ 0203020501/10, mosən ɢ.-sɑ 0103010705/05, miŋ ɢ͡.-sɑ 0203020501/05, sɑɴɑ ɢ.-sɑ 0502020101/322, seɴ ɢ.-sɑ 0103010705/05, ɢ.-sɑ jeɾ də n͡ɑ 0103010702/09, jiq ɢ.-sɑ 0103010702/39.

ɢ.-βəɾsɑ tumdək bəzin ɢ.-βəɾsɑ 0202030402/43.

ɢ.-βəɾẹ̈n uzu͡ ɬɑ goɬ ɢ.-βəɾẹ̈n 0202030301/26.

ɢ.- βəɾ ɢ.- 0202030601/39, kəsɯnəŋ əɬəkge ɢ.- 0202010503/15, ɢuzu β͡uɾ ɢ.- 0202030601/37, ɬɑp bəɾ ɢ.- 0502020101/164, mɑʁɑ bəɾ ɢ.- di dəɾ͡ nɑ 0103010702/15, seɴ ɢ.- 0202030605/139, 0203010701/07, 0203010702/10, 0203010701/22, 0203010701/28, 0203030102/23, 0502020101/490, sẹ̈ɴ ɢ.- 0203030102/18, seɴ go ɢ.- 0103020304/26, jɑɬdɑɬ hɑɾɑsə mɑ jɑʂəβ ɢ.- 0202010502/25, jʉɾ͡ βəɾ ɢ.- 0202030601/35, seɴ ɢ.- βɑɾ 0103020502/04, sen bəɾ ɢ.- βɑɾ͡ ɬɑ 0502020101/291, jyɾ β͡uɾ ɢ.- βɑɾ 0202030605/155.

ɢ.-ʁe βəɾ ɢ.-ʁe 0502020101/205.

ɢ.-βəɾ uni uni ɢ.-βəɾ 0202030401/12, ɢ.-βəɾ͡ ɬɑ 0502020101/119, ɢ.-βəɾ͡ ɬɑ niɣəɬse 0202020701/50, səq ɢ.-βəɾ 0202010503/15, seɴ ɢ.-βəɾ 0202030402/35, seɴ ɢ.-βəɾ͡ ɬɑ 0502020101/303, seŋ jɑʰʂəp ɢ.-βəɾ 0502020101/422, ɑnəŋ͡ əʂdi ɢ.-βəɾ diɣi 0502020101/427, geseɾɣi mɑɬnə ɢ.-βəɾ 0502020101/343, tuɾe tuɾe ɢ.-βəɾ ɬ͡ɑ 0202030401/11, jɑʰʂəq ɢ.-βəɾ 0202030402/38.

ɢ.-p əʰɾq ɢ.-p bɑ 0502020101/490, hɾq ɢ.-p bẹ̈ɾ 0202030802/23, ɢ.-p jiudɑ ʤyxkəse ɬ͡ɑ 0202030604/45.

ɢ.-β kɑmɑsən ɢ.-β 0202030402/76.

ɢ.-ʁɑʂ əʰɾq ɢ.-ʁɑʂ ɢənɑ 0202030802/04, ẹ̈ni bəɾ ɢ.-ʁɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/17, βɑɾʁɑ ɢ.-ʁɑʂ gəni 0202010901/25, hɾq ɢ.-ʁɑʂ ɢənɑ͡ ɬɑ 0202030802/09, jidə ɢɑʰt ɢ.-ʁɑʂ͡ gəni 0502020101/120.

ɢ.-ʁɑ ɢ.-ʁɑ 0202030605/28, ɑːjtə̆səq ɢ.-ʁɑ 0202030604/40, ɑndɑn ɢ.-ʁɑ sɑʁɑq ḍə 0203010301/08, əʰɾq ɢ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030802/02, 0202030802/40, ɢ.-ʁɑ ołəɾʁɑn eː də 0202030301/27, bɑʰdʐ̧ɴɢɑ ɢ.-ʁɑ 0202030401/34, bə ɢɑʂ kəsɯ ɢ.-ʁɑ ołəɾmɑ 0502020101/416, bə͡jɑq uʐ̧ndɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/118, bəɾ ɢ.-ʁɑ 0103010101/20, ḅəɾ ɢ.-ʁɑ 0202030605/122, dẹ̈ŋəɾɣe ɢ.-ʁɑ 0203010502/06, doːsɢɑɴ ɢ.-ʁɑ 0202030301/19, doχəs mɑɾminə ɢ.-ʁɑ sɑ 0103030802/17, duɴhuɑɴ biχuɑnəŋ͡ əʂdi ɢ.-ʁɑ 0203010702/20, ɢ.-ʁɑ giɣiʂ͡ ɬɑ 0103010305/78, kəsɯ ɢ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030802/27, ɢuzu ɢ.-ʁɑ 0202030605/54, hɾq ɢ.-ʁɑ ɬ͡ɑ 0203020403/19, mənə ɢ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0502020101/380, məndɑɢɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/38, mẹ̈nə ɢ.-ʁɑ 0103010303/08, nẹ̈ɣəɬɣe ɢ.-ʁɑ 0103040405/10, sɑdʐ̧ɴɢɑ ɢ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030401/34, sumilɛrnə ɢ.-ʁɑ 0502020101/455, sumilɛrnə mɑ βəɾ ɢ.-ʁɑ 0502020101/455, jøːɾə͡ ɬɑ ɢ.-ʁɑ 0202030105/07.

ɢ.-ʁəɬa jiʃi: ɢ.-ʁəɬa 0103040302/03. **ɢ.-ʁəɬa ɑɾ-** ɢ.-ʁəɬa ɑɾət d̥ə 0502020101/355, ɢ.-ʁəɬa ɑ͡ɾin 0502020101/343. **ɢ.-ʁəɬa βɑɾ-** ɢ.-ʁəɬa βɑɾəβ d̥ə sa 0103010305/74, ɢ.-ʁəɬa βɑɾenə 0202030301/29, ɢ.-ʁəɬa βɑɾin 0502020101/341, ɢ.-ʁəɬa βɑɾʂ d̥ə 0502020101/359, ɢ.-ʁəɬa βɑɾʁɑʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/135, ɢ.-ʁəɬa βɑɾʁɑndɑ 0502020101/28, ɢ.-ʁəɬa βɑɾʁandə ͡ɬa 0502020101/32, 0502020101/34, 0502020101/344, ɢ.-ʁəɬa βɑɾʁandi 0202030301/30, ɢ.-ʁəɬa βɑʰɾd̥ə 0203010702/20, tuɾɑq ɢ.-ʁəɬa βɑɾʂ d̥ə 0502020101/358. **ɢ.-ʁəɬa geɬ-** ɢ.-ʁəɬa geɬʂ d̥ə 0502020101/56, ɢ.-ʁəɬa geɬʂ͡ e 0502020101/57, ɢ.-ʁəɬa geɬɣɐn ɐ: d̥i 0502020101/108, ɢ.-ʁəɬa geɬɣindi͡ ɬa 0502020101/131. **ɢ.-ʁəɬa gi-** ɢ.-ʁəɬa git də 0103010303/05. **ɢ.-ʁəɬa mɑɴ-** ɢ.-ʁəɬa mɑɴ 0202030605/132, ɢ.-ʁəɬa mɑjn 0502020101/455.

ɢ.-βəɾʁɑn ɢ.-βəɾʁɑn e: d̥ə 0202030402/42.

ɢ.-ʁɑn ɢ.-ʁɑn 0502020101/232, eʰdəp bɑɾʁɑ͡ ɬa ɢ.-ʁɑn͡ e: də 0202030902/120, bər ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/66, bəɾ ɢ.-ʁɑn duɣdi 0202030605/122, bər ɢ.-ʁɑn duɣdi͡ ɬa 0202030605/40, bər ɢ.-ʁɑn duɣədi͡ ɬa 0202030605/45, bəz͡ ɬa ɢ.-ʁɑn 0202030604/65, bɑʰdzɻən bər ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/68, døsun bər ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/74, kurʤi ɐ͡ʰdən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/75, qɑɾəsən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/76, qəʂ ɢɑɾɑmɑnə ɢ.-ʁɑn͡ ɐɾ 0202030605/46, ɢəzə͡ɬ jʉtd̥ə ɢ.-ʁɑn ͡eɾ 0202030604/47, 0202030604/48, mojnən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/69, 0202030604/73, məndɑʁ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030605/47, ni:ɣəsən bər ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/72, səɾdən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/70, tunni ɢ.-ʁɑn ͡eɾ 0202030605/48, tʂoɢeq ɢ.-ʁɑn 0202030902/13, jɑ:nən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/71, jɑɾənən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/72, jʉɾ͡ βəɾ ɢ.-ʁɑn͡ ɐɾ dij də 0202030601/36, jiudɑsən bəɾ ɢ.-ʁɑn͡ eɾ 0202030604/77, jidə ɢɑʰt ɢ.-ʁɑn ɐ: d̥ə 0502020101/119.

ɢ.-ʁəɬɑʁɑn (<-ʁəɬɑ bɑɾ-ʁɑn) ɢ.-ʁəɬɑʁɑn e: d̥ə 0502020101/27.

ɢ.-ʁəɬɑʁɑndɑ səŋnəsən ɢ.-ʁəɬɑʁɑndɑ 0102020401/49.

ɢ.-βəɾʁɑndɑ ɢ.-βəɾʁɑndɑ͡ ɬa 0202030402/43.

ɢ.-ʁɑndɑ ɑ:sdə ɢ.-ʁɑndɑ͡ ɬa 0202031202/23, ɑʰs ɢ.-ʁɑndɑ 0103050101/57, əʰɾqdəŋ yzəɣi ɢ.-ʁɑndɑ 0502020101/408, bəɾ ɢ.-ʁɑndɑ 0502020101/217, 0502020101/364, hɾqɢɑ bəɾ ɢ.-ʁɑndɑ 0502020101/408, ɢ.-ʁɑndɑ͡ ɬa 0202030402/40, ɬɑp bəɾ ɢ.-ʁɑndɑ 0502020101/165, ɢ.-ʁɑndɑ jɑɴjɑɴən bəledəβɑtɢɑ dərə 0202030402/41.

ɢ.-ʁɑndə ɑʰs ɢ.-ʁɑndə͡ ɬa 0103050101/61.

ɢ.-ʁɑndi ɢ.-ʁɑndi 0202010502/21.

ɢ.-ʁɑndzɻɑ ɢ.-ʁɑndzɻɑ uzuq qɑɬʁɑn͡ e: də 0202030402/36, ɢ.-ʁɑndzɻɑ͡ ɬa ʂidagə unduq qɑp də e: də 0202030402/39.

ɢ.-ʁɑq ɑʰsdə mɑ ɢ.-ʁɑq nimi do 0202031202/20, hɾq ɢ.-ʁɑq nimi do 0202030802/09.

ɢ.-ʁɑɢ ɑs ɢ.-ʁɑɢ͡ e: nɑ 0103030203/41, ɢəz dɑʁe ɢ.-ʁɑɢ͡ ɐɾ 0103040403/01.

ɢ.-β joq ʈo gim ɢ.-β joq ʈo 0202010703/23.

ɢ.-mɑs jeʰɬʤi ɢ.-mɑs nimi də 0202030104/20.

ɢ.-min ɑsdə ɢ.-min ɑsdə ʂigəməs d̥ə 0202031202/31, ɑʰsdə ɢ.-min 0202031202/32.

ɢ.-mɑsɑ ɢ.-mɑsɑ͡ ɬa ɑməɾɑq qɑɬɐj d̥ə 0203010302/15.

“denemek”

ɢ.-sɑ tɑɾdɑq ɢ.-sɑ 0202031202/10.

ɢ.-ʁej ɑʰdzɻəq ɢ.-ʁej βɑɾ 0202030402/76.

ɢaɾad- “baktırmak, (doktora) baktırmak, (tedavi) görmek, (fal) baktırmak” Bkz. **ɢaɾat-.**

ɢ.-əp baɾ ɢojʁa jyɬtəs ɢ.-əp baɾ͡e̯ɾ 0203010502/05.

ɢ.-əβadəβ da a^{h}gaʁa ʂidʒe̯nnə ɢ.-əβadəβ da 0103010305/62.

ɢ.-əβ bəɾmisə ɢ.-əβ 0103010501/01, χɾq ɢ.-əβ͡ɬa 0202030802/11.

ɢ.-e̯ɾ anda ɢ.-e̯ɾ͡jeɾ joq da 0103010303/36.

ɢaɾaʁəɬaɾ- < **ɢaɾa-ʁəɬa βaɾ-** “bakmaya gitmek, ziyarete gitmek”

ɢ.-ʂ e ɢəzəʁən bəɾ ɢ.-ʂ͡e 0502020101/356,.

ɢ.-ʁaɢ anə aɬmin͡aɬmin͡ɬa ɢ.-ʁaɢ͡eɾ 0203020402/11.

ɢaɾama “(düğün) inceleme (işlem), (fal) bakma (kişi)”

1.“inceleme (işlem)”

ɢ. as ɢ. 0202031202/21, a^{h}s ɢ.͡ɬa 0103050101/15.

2. “(fal)bakma (kişi)”

ɢ. hɾq ɢ. ɡise͡ɬa 0202030802/33.

ɢaɾaɾ- “kararmak”

ɢ.-maʁe məɬanəŋ poɾnə ɢ.-maʁe aɢaɾʁe 0103010305/97.

ɢaɾas- “beraber bakmak”

ɢ.-o da ərlisgi ɢ.-o də 0103050301/34.

ɢaɾat- “baktırmak, (doktora) baktırmak, (tedavi) görmek” Bkz. **ɢaɾad-.**

ɢ.- ə^{h}ɾq ɢ.- 0203020403/16.

ɢ.-ɢa kəsɯ udʒin ɢ.-ɢa 0502020101/380, hɾq͡ɬa ɢ.-ɢa 0203020403/16.

ɢ.-ɠa kunnə ɢ.-ɠa 0202020501/68.

ɢ.-ɢəɬa βaɾ- em ɢ.-ɢəɬa βaɾχəʂ͡e 0202010901/48, ɢ.-ɢəɬa βaɾʁanda 0502020101/23, ɢ.-ɢəɬa βaɾʁandə͡ɬa 0502020101/24.

ɢ.-ɢanda gim ɢ.-ɢanda 0202010901/47.

ɢaɾa^{h}- “bakmak, ziyaret etmek” Bkz. **ɢaːɾ-, ɢaːɾaː-, ɢaɾ-, ɢaɾaː-, ɢaɾa-, ɢaɾə-, ɠaɾa-, ʁa-, ʁaɾ-, ʁaɾə-**.

ɢ.-ḑə aɾa^{h}kəsən ɢ.-ḑə̯͡na 0103040403/14, a^{h}ːs ɢ.-ḑə 0202030601/10, bəɾ ɢ.-ḑə̯͡na 0103010702/25, mẹnə ɢ.-də sa 0103010303/10.

ɢ.-sa seɴ ɢ.-sa 0202020501/54.

ɢaɾə- < **ɢaɾa-** “bakmak, ziyaret etmek” Bkz. **qa-, ɢaːɾ-, ɢaːɾaː-, ɢaɾ-, ɢaɾaː-, ɢaɾa-, ɢaɾa^{h}-, ɠaɾa-, ʁa-, ʁaɾ-, ʁaɾə-**.

ɢ.-β da a^{h}s ɢ.-β də 0103050101/54, keɬʃin ɢ.-β də 0103050101/11, məndaʁɔ ɢ.-β də 0103030201/08, sanʃiŋnə ɢ.-β də 0103030201/05.

ɢ.-β a^{h}s ɢ.-β 0103050101/03, kəslɛrnə ɢ.-β 0103030202/16, ɢ.-β pəjɬəβatɢan͡e: do 0103010304/14, ɢəzdə ɢ.-β 0103050101/61, χɔsən ɢ.-β 0103030202/07.

ɢaɾəq “burun, (ayakkabının) burnu” Bkz. **ɢaNəɾəq, ɢaNəɾəɢ, ɢaNəɾɢ, Naːəɾɢ, Naɾɢ.**

ɢ. ɢ. joɢ͡eɾ 0103020301/21(2).

ɢaɾəs- “karışmak, iki nesne karışıp bir olmak”

ɢ.-ɢa je͡ɾ͡dẹŋəɾ andaɢəɬʁa ɢ.-ɢa 0502020101/84.

ɢaɾʁa “karga”

ɢ. ɢ. 0202020501/42(2), 0202020501/51(2), 0502020101/73, ɢ. geɬɣeʂ͡e gəni 0502020101/73, ɢ. ɢaɢəɬasuːp də͡ɬa 0502020101/241, ɢ.͡ɬa 0202020501/51, ʂigə ɢ.͡ɬa 0502020101/242.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ dəmsəʁə 0202030202/03.

ɢaɾɬəʁ < **qaɾɬəʁ** “karlı” Bkz. **qaɾɬəq, qaɾɬəʁ, qəɾɬəq.**

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ 0502020101/22.

ɢɑɾs “ölçü birimi, 1 *kars* = parmakları açtığında başparmaktan orta parmağı arasındaki mesafe”

ɢ. bəɾ ɢ. d͡ʒoɾ mid͡ʒa pəd͡ʒaq dəɾ͡nɑ 0103010702/38.

ɢɑɾsdəɾ- “karıştırmak, kavuşturmak”

ɢ.-oː də jeɾ dɐ̹ŋəɾnə ɢ.-oː də ɐ̹ː d͡ə nɑ 0103010601/31.

ɢɑr “kara, kötü” Bkz. **ɢɑːr, ɢɑːɾɑ, ɢɑr, ɢɑɾɑ.**

ɢɑr əs “büyü, lanet, beddua” Bkz. **ɢɑr əs.**

ɢɑr ə. ɢɑr ə. fɑɴnɑk giɣi͡ɬɑ 0202030901/11.

ɢɑs “eyer kaşı, eyerin ön ve arka hanesi”

ɢ. ɢ. 0202020101/09, ĕzeɾnəɴ ɢ. 0202020101/09.

ɢɑs < ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ, qɑdzˌ qɑʂ, ɢɑʂ, ɢɑs, ɢˌɑʂ, ɢˌɑdzˌ ɢˌɑʰdzˌ χɑʂ, ʁɑʂ.**

ɢ. ɢ. t͡ʂɑpdzˌəʁədi su kuʰɾguɾuβɑtɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020401/20.

ɢɑs < ɑs “ziyafet, düğün” Bkz. **ɑːs, ɑs, ɑʰːs, ɑʰs, χɑs, hɑs.**

ɢ. uʂ qunuq͡ ɢ. edəβ 0202030605/53.

ɢ.+ən uʂ qunuq͡ ɢ.+ən hədzˌəβɑɬʁɑn dəɣədi 0202030605/60.

ɢɑsdɑ “kaynata” Bkz. **ɢɑsˌdɑ.**

ɢ.+səɴ ɢɑzənɑsə ɢ.+səɴ qɑχtˌɑ suβɑtɢɑnˌdɑ 0103040301/28.

ɢɑsˌdɑ “kaynata” Bkz. **ɢɑsdɑ.**

ɢ. ɢ. ołəβ 0103050101/21.

ɢ.+səɴ ɢɑzənɑsə ɢ.+səɴ qɑtɢɑ suβɑtɢɑn nimi də 0103040301/27.

ɢɑsɢɑ “alnı beyaz lekeli at”

ɢ. bɑːʁəmnəŋ bɑːq ɢ. 0103020303/11, 0103020303/27.

ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ**, **qɑdzˌ qɑʂ**, **ɢɑʂ, ɢɑs, ɢˌɑʂ, ɢˌɑdzˌ ɢˌɑʰdzˌ χɑʂ, ʁɑʂ.**

ɢ. ɢ. ɑɢɑɴnɑɾ 0202030101/08, ɑɢ͡ ənə ɢ. 0203020402/21, 0203020402/23, ɑʰɬdoɴ ɢ. jɑsɑʁɑn 0202010301/04, ɢ. ʉɾɣɐ̹dəp də 0202010301/11, ɢ. beɾse 0103010303/32, ɢ. bej kəsɯ 0203020601/21, bu ɢ.͡ gəni 0502020101/375, ɢ. βɑɾ͡e 0203010301/38, ɢ. βozɯ 0103010502/22(2), ɢ. gɑnd͡ʒɯnə 0203020302/05, ɢ. kəsɯ 0203020501/18, 0502020101/416, ɢ. qunəq boɬʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/19, ɢ. qunəq disəβɑɾ͡ ɬɑ 0502020101/273, ɢ. ɢɑɾɑ ɢuzɢun 0202030605/83, ɢ. ɢəzdə 0502020101/127, ɢ. ɢojnə 0202030902/01, 0202030902/04, 0202030902/24, ɢ. ɢəɬ gøʰʂəβ 0502020101/284, ɢ. dzɐ̹jsɑɴ 0103040401/22, ɢ. məɬɑnə 0202020301/14, ɢ. məɬɑsə 0203020601/60, ɢ. tɑʁ 0502020101/284, ɢ. tɑʁnə 0502020101/283, ɢ. jɑɴd͡ʒɯ duŋβu 0202020501/41, ɢ. jɑɴd͡ʒɯ ɢˌo 0202010901/39, jidoɴ ɢ. jɑsɑʁɑn 0202010301/04, jidoɴ ɢ. jɑsɑʰɢˌ͡də nɑ 0103010702/22.

ɢɑʂdɑ- “kovalamak” Bkz. **qəʂdɑ-, ɢɑːʂdɑ-, ɢˌɑʂdɑ-.**

ɢ.-ʁɑ ʂit ɢ.-ʁɑ gɐ̹ɣɐ̹ndi 0202030301/35.

ɢɑt “kat” Bkz. **ɢɑʰt, ɢˌɑt, ɢˌɑʰt.**

ɢ. ɢ. bəʂ ɢɑt bəʂ ɢˌə 0103040401/71, ɢɑt bəʂ ɢ. bəʂ ɢˌə 0103040401/71, ɢɑʰt ɢ. don gizeɾnəŋ belek 0103040401/72, niɣɐ̹ ɢ. ɢɑt ɢˌə 0103010601/70, niɣɐ̹ ɢɑt ɢ. ɢˌə 0103010601/70.

ɢɑt “kez” Bkz. **ɢɑʰt, ɢˌɑt, ɢˌɑʰt, ʁɑt.**

ɢ. ʂɨgə uʂ ɢ. ølyɾəp də 0502020101/77.

ɢɑtɢət- “sıkılaştırmak”

ɢ.- ɢɑːɾ ʒitdəŋ dʒiːɣigən seɴ ɢ.- ɢɑtɢət 0102020402/14, ɢɑːɾ ʒitdəŋ dʒiːɣigən seɴ ɢɑtɢət ɢ.- 0102020402/14.

ɢɑjɑ “kaya”

ɢ. ɢ. dəpge 0202030402/15.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ duː gerendi 0502020101/243.

ɢɑjɔq “hastalığın iyileşmesi, iyi, normal”

ɢ. ɑʁəɾʁɑ͡ɬɑ ɢ.͡bołmɑʁɑ 0202030101/02.

ɢɑji- “kaymağını almak, üzerinden azıcık almak”

ɢ.-q qɑjɑɢəndɑn ɢ.-q͡geʰɬḍe 0103040403/24.

ɢɑjdɑ “nerede” Bkz. **ɢejdɑ**, **ɢɑːjdɑ, ɢejdɑː, ɢejdɑ, ʁejdɑ.**

ɢ. ɢ. 0202020501/67, ɢ. bəɾ jiqɢɑn͡ɬɑ 0502020101/438, ɢ. βɑɾ͡e 0103040401/29, 0103040401/44, ɢ. βɑ͡ɾeɾ 0203010302/13, ɢ. duqɢɑ ołəɾχəʂ͡ẹː 0202020501/55, ɢ. ɢɑjdɑ tʂołʁɑn bołχəʂ ḍə 0202010701/02, ɢɑjdɑ ɢ. tʂołʁɑn bołχəʂ ḍə 0202010701/02, ʒerə ɢ. βɑɾ 0502020101/443, ɢ. niɣə goł kuʰrɡurisgi 0202030605/155.

ɢ.+sə ɢ.+sə uʤin kərse 0502020101/443, bənəɴ ɢ.+sə ɑʰɬdəŋ kun 0202030605/28,

ɢ.+ɢə ɢ.+ɢə dosɢɑnnə jeʰḍə 0203030102/18, ɢ.+ɢə kɑdɑq 0202030802/17.

ɢ.+ɢ̣ə ɢ.+ɢ̣ə ɑndɑʁ mi βɑ͡ɾ͡e 0203010302/14, ɢ.+ɢ̣ə kəsɯ dəɾ 0202030605/93.

ɢɑjdɑn “nereden” Bkz. **ɢejdɑn.**

ɢ. ɢ. dɑʰqɢeɾ 0103040401/32, ɢ. giːʂe 0103010701/26, ɢ. ɟɑʰqqəʂ͡eː 0103030702/19.

ɢɑjʁɑ “nereye” Bkz. **ɢɑː, ɢɑʁɑː, ɢɑʁɑ, ɢejʁɑ.**

ɢ. ɢ. 0202030402/60, ɢ. eʰtgin ẹː də 0502020101/227, ɢ. eʰttse 0502020101/227, ɢ. kømḍə 0202030402/14.

ɢɑjʁɑɾ < ɢejəʁ ? “(evin) köşesi”

ɢ.+səno ɢ.+səno bɑʰsəβəɾʁe 0502020101/52.

ɢɑjl- < **ɢɑjɬɑ-** “koşmak, kaçmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢ̣ejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-eːnə uzə͡ɬɑ ɢ.-eːnə diɣẹn eː də 0202030301/24.

ɢɑjɬɑ- “koşmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢ̣ejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-βəɾ də pəʂt bẹ ni ɢ.-βəɾ də 0202030401/33, ɢəzəɬ pəʂt ɢ.-βəɾ də 0202030401/34.

ɢ.-(-ʁɑ?) ɢ.- hɑnə 0202030901/17, ɢ.- hɑnəʁɑ͡ɬɑ 0202030901/19.

ɢ.-sɑ seɴ ɢ.-sɑ͡ɬɑ 0202030301/26.

ɢ.- oj͡ɬɑ ɢ.- 0202030605/161, seɴ ɢ.- βɑɾ͡ɬɑ 0202030301/26.

ɢ.-βəɾ uni uni ɢ.-βəɾ 0202030401/12.

ɢ.-p bɑɾ məŋ tẹɾɣẹn suzdo ɢ.-p bɑɾ͡e: 0103050305/14.

ɢ.-ʁɑ əɬəɣ ɑʰɬdəɴɢɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/299, əɬəɣ ɑʰɬdəndɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/334, ɢ.-ʁɑ eʰtək geɣen ẹː də 0202030404/04, ɢ.-ʁɑ bəɾ dɑβɑnnəŋ bɑʂɢɑ ʊngeː 0202010502/12, bər ɢ.-ʁɑ 0202030401/19, ɢ.-ʁɑ gʉkuʂ̧kun terələrən ɑɬəβɑɬʁɑ 0202030402/43, məndɑɢɑ ɢ.-ʁɑ 0202030301/25, səɴ ɢ.-ʁɑ 0202030301/25,

ɢ.-ʁɑn ɢ.-ʁɑn eː də 0103010705/32, ʒiɣət ɢ.-ʁɑn͡eː də 0202010502/12.

ɢɑjɬɑmɑ “koşan (kişi), küçük işlere bakan kişi”

ɢ. ɑzɑq ɑʰɬdəɴɢɑ ɢ. ḍə 0202030802/37.

ɢɑjɬɑs- “beraber koşmak, koşturmak” Bkz. **ɢeːjɬɑs-, ɢejɬɑs-.**

ɢ.-o pərən͡sɔɴ ɢ.-o 0202030601/79.

ɢɑjɬɑʰ- “koşmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢ̣ejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-d̥ə qatɢɑ ɢ.-d̥ə 0103050301/02.

ɢɑjrə “şahin kuşu” Bkz. **ɢerə.**

ɢ. ɢ. ɸukge 0202030301/36, ɢ. di:ʂ dər͡nɑ 0202030301/42, ɢ. ɬɑ 0202030301/42.

ɢɑjsə “hangi, hangisi” Bkz. **ɢɑ:jsə, ɢɑjsə̆, ɢe:jsə, ɢejsə.**

ɢ. ɢ. 0203020301/07, 0502020101/276, 0502020101/430, ɢ. ejnəŋ 0202031201/19, ɢ. o^{h}d̥ɑʁnəŋ͡er 0203020401/13, ɢ. βər ɑβɑgɑ giɣi 0103010702/66, ɢ. bə dɑhɑnəŋ kəsɯ də 0203010301/46, ɢ. kun 0103010306/09, 0103010703/10, ɢ.͡kun 0103010703/11, ɢ. kunə͡ɬɑ 0201010101/19, ɢ. kunge 0202020501/68, ɢ. kungi͡ɬɑ 0202031201/19, ɢ. kungi 0202031201/19, ɢ. ɢɑjsə kungɐ̣͡ɐ̣^{h}tgindi͡ɬɑ 0202030802/40, ɢɑjsə ɢ. kungɐ̣ ͡ɐ̣^{h}tgindi͡ɬɑ 0202030802/40, ɢ. ɢɑjsə kungi͡ɬɑ 0202030802/41, ɢɑjsə ɢ. kungi͡ɬɑ 0202030802/41, ɢ. ɢɑjsə kuŋgɐ̣ ͡ɬɑ 0202030802/01, ɢɑjsə ɢ. kuŋgɐ̣ ͡ɬɑ 0202030802/01, ɢ. ɢɑjsə ɻus͡ɬɑ 0103010703/10, ɢɑjsə ɢ. ɻus͡ɬɑ 0103010703/10, ɢ. ɢɑjsə χɑr kəsɯ 0203010301/05, ɢɑjsə ɢ. χɑr kəsɯ 0203010301/05, ɢ. ʂəŋbɑzə̣ŋ də 0203010301/46, ɢ. joʁurnəŋ 0203010301/17, ɢ. jiŋnɑsɑ͡ɬɑ 0202030902/63.

ɢ.+n ɢ.+n ɑɬχəʂ͡e: 0202030402/47, ɢ.+n͡ɬɑ sen tiołəβɑłsɑ 0502020101/117.

ɢ+nəŋgənə ɢ.+sənəŋgənə mɑ əʂmiɣin͡i: də 0202030902/121.

ɢɑjsə̆ “hangi” Bkz. **ɢɑ:jsə, ɢɑjsə, ɢe:jsə, ɢejsə.**

ɢ. ɢ. ɢɑjsə̆ 0103030802/13, ɢɑjsə̆ ɢ. 0103030802/13.

ɢɑz- “kazmak” Bkz. **ʁɑz-.**

ɢ.-əβɑp d̥ə bər dʒio ɢ.-əβɑp d̥ə 0502020101/391.

ɢ.-ək dərβɑq odʒin ɢ.-ək giɣi 0103030802/21, soɢɑnə ɢ.-ək giɣiʂ 0102040301/01, soɢɑnə ɢ.-ək͡giɣẹ 0103030802/21, soɢɑnə ɢ.-ək giɣi 0102040301/01, ɢ.-ək geɣe 0202030104/09, ɢ.-ək gẹɬɣẹ̣k nimi d̥ə 0202030104/08.

ɢ.-əβɑɬʁɑʂ ndɑɢəɬʁɑ ɢ.-əβɑɬʁɑʂ͡gəni 0502020101/393.

ɢ.-ʁɑ bɑrʁɑ hɑdi:n ɢ.-ʁɑ 0202020501/55.

ɢ.-ɢɑ teɬək ɢ.-ɢɑ kømgẹ̣k nimi 0203020403/11, teɬəkdin bər ɢ.-ɢɑ 0202030603/05, ɢ.-ɢɑ jikəsəndin bər oχq͡jɑ jiβɑɬʁɑn͡e d̥ər 0202030402/17.

ɢ.-əβɑɬʁɑ dʒio ɢ.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0502020101/392.

ɢ.-əβɑɬʁɑɢ bər zornə mɑ ɢ.-əβɑɬʁɑɢ͡e: 0103030901/44.

ɢɑzə < **ɢɑzən** “kayın, kocanın ailesi” Bkz. **ɢɑzən.**

ɢ.+mnəŋ ɢ.+mnəŋ 0103040404/09.

ɢɑzən “kayın, kaynana, kaynata, kocanın ailesi” Bkz. **ɢɑzə.**

ɢ. ɢ. 0102020303/40, ɢ. jɑqdəŋ 0102020303/41.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ səkgi 0102020303/20, 0102020303/34, ɢ.+nəŋ səɻə ərleɣ͡ɐ̣:͡ni 0103050302/09.

ɢ.+nəŋgi ɢ.+nəŋgi diadəβ 0103010305/69, ɢ.+nəŋgi mɑNo: 0103030701/04.

ɢ.+dɑn ɢ.+dɑn ɑɬəβ do 0103010305/07, ɢ.+dɑn kerɣẹ̣n jɑNəsən jiʁəβɑdəβ d̥ə 0103010305/15.

ɢ.+nəŋgədi ɢ.+nəŋgədi mɑ dʒirɣi ʂɨliβ də 0103010305/72.

ɢɑzəN “kayın, kaynana, kaynata, kocanın ailesi”

ɢ.+ɢɑ ɢ.+ɢɑ dʒiołəβ də 0103010305/85.

ɢɑzənɑ “kaynana” Bkz. **ɢɑznɑ.**

ɢ. ɢ. ołəβ 0103050101/22.

ɢ.+sə ɢ.+sə 0102020303/39, ɢ.+sə ɢɑsdɑsəN qɑχtɢɑ suβɑtɢɑnd̥ɑ 0103040301/28. ɢ.+sə ɢɑsɢ̣ɑsəN qɑtɢɑ suβɑtɢɑn nimi də 0103040301/27.

ɢɑzəs- “beraber kazmak”

ɢ.-ɢɑ χɔː ɢ.-ɢɑ 0202020401/20.

ɢɑznɑ “kaynana” Bkz. **ɢɑzənɑ.**

ɢ.+sə seɴ ɢ.+sə do 0102020303/45.

ɢ.+səɴɢɑ ɢ.+səɴɢɑ mɑ ɑndɑɢɑ diş də͡sɑ 0102020303/44.

ɢɑzdə- “gerilmel, kendine gelmek”

ɢ.-ʁɑ mo͡ɬɑ ɢ.-ʁɑ jiχɑ guoɬałmɑs͡eɾ di͡nɑ 0103040403/31.

ɢɑdʐɑ- “testerelemek, kesmek”

ɢ-βɑɬəβ ɢ-βɑɬəβ jɑdɑʁɑn͡e: 0203020203/11.

ɢɑdʐɑŋ “ne zaman” Bkz. **qɑdʐɑn, qɑdʐ̰ɑn, ɢɑdʐɑn, ɢɑdʐ̰ɑn, ɢɑʰdʐɑn, ɢ̰ɑʰːdʐ̰ɑn.**

ɢ. ɢɑdʐ̰ɑɴ ɢ. kun ɢɑɾɑβɑʰɬḍe 0203010302/09.

ɢɑdʐ̰ɑɴ “ne zaman”

ɢ. ɢ. ɢɑdʐ̰ɑŋ kun ɢɑɾɑβɑʰɬḍe 0203010302/09.

ɢɑdʐ̰ə oʰdʐ̰ɑː < ɢɑʔ+ dʐ̰əoʰdʐ̰ɑː “gıda torbası, deri çanta”

ɢɑdʐ̰ə͡oʰ. ɢɑdʐ̰ə͡oʰdʐ̰ɑː 0103020301/14.

ɢɑʰdəʰɾ- “tavada çörek pişirmek”

ɢ.-ḍə kømzɯ ɢ.-ḍə 0202030202/01.

ɢɑʰḍərɑq “düz yatırmak, yüzü yukarıya doğru yatırmak”

ɢ.+ḍə ɢ.+ḍə dɔɢərɑtɢ̰ɑ 0502020101/51.

ɢɑʰdʒeɬ < ɢɑʂ jiɬ “kaç yıl, birkaç yıl”Bkz. **ɢɑʰdʒiɬ.**

ɢ. pərən ɢ. gøʰp də 0202010301/15.

ɢɑʰdʒil < ɢɑʂ jiɬ “kaç yıl, birkaç yıl” Bkz. **ɢɑʰdʒel.**

ɢ. ɢ. βoɬʁɑ 0203020201/16.

ɢɑʰɬdɑɾ “akbaba” Bkz. **ɢɑʰɬḍɑɾ.**

ɢ. ɢ. 0202020501/42, 0202020501/45, 0202020501/53, ɢ. qus 0203020403/07, ɢ. niːɣəɬɑʁɑː 0203030101/13.

ɢɑʰɬḍɑɾ “akbaba” Bkz. **ɢɑʰɬdɑɾ.**

ɢ. ɢ. qus 0203020403/06, qus ɢ. bəɬɣə mẹː 0203020403/07.

ɢɑʰɾ- < ɢɑj+ʁɑ βɑɾ- “nereye gitmek” Bkz. **ɢɑɾ-.**

ɢ.-ḍə seɴ ɢ.-ḍə 0202030401/27.

ɢɑʰɾq- “kırkmak, kesmek” Bkz. **qəχɾɢ-, qəʰɾq-, qəʰɾɢ-, qəʰɾɢ̰-, qəʰrq-, χəʰɾɢ-.**

ɢ.-ɢɑndi bɑş ɢ.-ɢɑndi͡ɬɑ 0103010703/05.

ɢɑʰt “kat” Bkz. **ɢɑt, ɢ̰ɑt, ɢ̰ɑʰt.**

ɢ. ɢ.͡bər ɢɑʰt də 0103030702/61, ɢɑʰ͡t bɑɾ ɢ. də 0103030702/61, ɢ. ɢɑʰtdɑn don guɑzɯ gizẹɾnəŋ bẹlẹk 0103030702/62, ɢ. ɢɑt don gizeɾnəŋ belek 0103040401/72, ʒidə ɢ. bəɬətdəŋ yzẹdi 0202030604/23, ʒidə ɢ. jɑzɢɑn͡eɾ 0202030601/24, ʒidə ɢ. jɑzɢɑ 0202030601/25, 0202030601/26, nɑːʁədi ɢ. bəş ɢɑʰt bəş dəɾ 0103010701/112, nɑːʁədi ɢɑʰt bəş ɢ. bəş dəɾ 0103010701/112, ɢ. ɢɑʰt ʆuseɾnəŋ bẹlẹk 0103030203/54, ɢɑʰt ɢ. ʆuseɾnəŋ bẹlẹk 0103030203/54, jodɑnəŋ ẹʰḍə niɣẹ ɢ. ɢɑʰt ḍə ʆise 0103030203/53, jodɑnəŋ ẹʰḍə niɣẹ ɢɑʰt ɢ. ḍə ʆise 0103030203/53, jidə͡ɢ. gɑŋɴɢɑ 0103030702/94.

ɢ.+dɑn ɢɑʰt ɢ.+dɑn don guɑzɯ gizẹɾnəŋ bẹlẹk 0103030702/62.

ɢɑʰt “kez” Bkz. **ɢɑt, ɢ̰ɑt, ɢ̰ɑʰt, ʁɑt.**

ɢ. enẹ bəɾ ɢ. 0502020101/192, uş ɢ. ɑʰt mɑɴdərəβ 0202030605/112, uş ɢ. ɑʰt mɑɴdərəp bɑɾ eɾ 0202030605/129, uş ɢ. bɑşɢɑɾo 0202030605/129, uş ɢ. bɑşɢɑɾəp

bɑr 0202030605/128, jidə G. Gɑrɑʁɑnˌ ɐ: ḍə 0502020101/119, jidə G. Gɑrɑʁɑʂ͡gəni 0502020101/120.

Gɑʰt “yan” Bkz. **qɑχt, qɑt, qɑʰḍ, qɑʰt, ɢɑt.**

G.+Gɑ ɑnɑsəN G.+Gɑ βɑrʁɑnd͡ɑ ɬɑ 0502020101/106.

G.+ɢɑ ɑnəN G.+ɢ̟ɑ 0502020101/287, unduʁɑNnəN G.+ɢ̟ɑ gɐ̟ɬɣɐ̟ 0202010901/42.

G.+ḍ̟ɑ unduʁɑNnəN G.+ḍ̟ɑ 0502020101/378.

Gɑʰt < ɑʰt “at” Bkz **ɑ:t, ɑʰ:t, ɑʰd, ɑʰḍ, ɑχt, χɑt, hɑt.**

G. ɑq͡ G. 0103010305/93, 0202020501/88, ɑq͡ G. ɬɑ 0103010305/95.

G.+dəŋ ɑq͡ G.+dəŋ yzɐ̟ŋgəsə 0103050302/08.

G.+də ɑq G.+də 0102020303/31, ɑq͡ G.+də ʒido 0102020303/33, ɑq͡ G.+də ʒit 0102020303/30, ɑq͡ G.+də ʒitgi 0102020303/35, ɑq͡ G.+də ʒitgiʂ͡ɬɑ 0102020303/32, ɑq͡ G.+də jitgi 0103010305/94.

G.+ḍ̟ə ɑq͡ G.+ḍ̟ə mənɐ̟ɾɣe 0103020403/06.

G.+Gɑ ɑq G.+Gɑ 0102020303/31, ɑq͡ G.+Gɑ ɟusuro 0202030601/71, ɑq͡ G.+Gɑ tʂɑn ʐuzɯ ʊrʁɑ 0103010305/94.

Gɑʰtdək < ɑʰtdək “atlı, ata binen” Bkz. **ɑʰtdək.**

G. ɑq͡ G. kəsə 0202030902/29, ɑq͡ G. kəsənəŋ 0202030902/36, ɑq͡ G. kəsɯnəŋ 0202030902/35.

Gɑʰt- “katmak” Bkz. **qɑt-, qɑʰt-.**

G.-tsɑ χɑnjy G.-tsɑ 0202020501/15.

G.-Gɑ qɑndɑn ɑzər G.-Gɑ 0202030308/04.

Gɑʰt- “(ip) bükmek”

G.-Gɑ ʃip G.-Gɑ 0103020302/24.

GɑʰtGət- “sıkılaştırmak”

G.- mədʒar G.- 0103020303/29, 0103020303/22(2).

Gɑʰɟəɬɤ̆s- “karışmak, birbirine katılmak”

G.-Gɑ G.-Gɑ͡ɬɑ 0203020101/03.

Gɑʰdzɻɑn “ne zaman” Bkz. **qɑdzɻɑn, qɑdɻ̟ɑn, ɢɑdzɻɑn, ɢɑdɻ̟ɑn, Gɑdɻ̟ɑŋ, ɢɑʰːdzɻɑn.**

G. G. boʰɬḍə 0202020301/04.

Gɑʰdzɻ̟on “kaç on, ondan fazla”

G. G.͡jiɬ op ḍə 0203010302/05.

Gɑʰdzɻ̟oʰtəs “yirmi kaç”

Gɑʰdzɻ̟oʰ. Gɑʰdzɻ̟oʰ. jəɬ oɬʁɑn͡ɐ̟: 0203020402/30.

Gəːmdɑn “balta” Bkz. **Gɑmdɑn, Gəmdɑn, Gəndɑŋ.**

G. bər G. 0202030401/16.

Gəːz “kız, kız çocuk” Bkz. **Gəz, ʁəz.**

G. G. 0203010301/20, 0203010301/20, G.͡ɬɑ ʂuɑŋgɑr mɑnGɑ 0103010304/23.

G.+də kəsɯɣi bɐ̟rmi G.+də͡ɬɑ 0201010101/14.

G.+ə eːjʁɑnnəN G.+ə͡ɬɑ 0103020303/08.

G.+ənəŋ ɑGɑnəN G.+ənəŋ 0202030802/14.

Gəːzəɬ “kırmızı” Bkz. **Gəzəːɬ, Gəzə, Gəzəɬ.**

G. G. təuːʂəŋ 0103030701/22, G. dzɻɑŋgɑ 0202030901/09.

Gə- < Gəɬ- “yapmak” Bkz. **Gəʰɬ-, χə-, ʁə-, ʁəɬ-.**

G.-ʁɑ bə͡r βər sɯŋ͡ G.-ʁɑ jɑmɑʁɑ 0202020702/11.

Gəp Gəzəɬ “kıp kırmızı”

ɢəp ɢ. ɢəp ɢ. 0202030202/03.

ɢədəɾ- “kesmek, doğramak”

ɢ.-əp ḏə ŭş͡ɬa ɢ.-əp ḏə 0502020101/439.

ɢ.-t də pədʐaq b̥ədʒin ɢ.-t də ḛ də 0103040302/04.

ɢ.- χujdəɾəβ ɢ.- 0103010703/07.

ɢ.-ɑ pudʐaq bədʒin ɢ.-ɑ ɢədəɾɑ 0103030802/22, pudʐaq bədʒin ɢədəɾɑ ɢ.-ɑ 0103030802/22.

ɢ.-sdəɾop ɑndɑɢɔp bɑ ɢ.-sdəɾop deɬə 0103040405/32.

ɢ.-ʁɑʂ ɢ.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0202030308/04.

ɢ.-ʁɑ ɢ.-ʁɑ 0502020101/106, e^{h}tdə ɢ.-ʁɑ 0103040405/34, ḛ^{h}tdə ɢ.-ʁɑ 0103040405/36, bɑ^{h}ʂɬɑɾən ɢ.-ʁɑ 0502020101/105, mdʒa mdʒa ɢ.-ʁɑ χosəNGɑ͡β̞əɾ 0103030802/16, jø^{h}kb̥ḛ̞ βɑʁəɾən bəɾ͡β̞əɾ təkəs ɢ.-ʁɑ 0502020101/101.

ɢ.-əβɑɬʁɑ b̥ɑ^{h}dʐ̥ənə ɢ.-əβɑɬʁɑ 0202030605/165.

ɢ.-βɑɬʁɑndɑ ɢ.-βɑɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0502020101/492.

ɢ.-əsdiɾɣi dəβən ɢ.-əsdiɾɣi 0202030306/01.

ɢ.-əβ joq do ɢ.-əβ joq do 0103030802/05.

ɢədi- “çağırmak, seslenmek”

ɢ.-se bəɾ ɢ.-se mo͡ɬɑ uʂ dɑjiŋno: 0103040403/43, ɢ.-se͡ɬɑ ʊn bḛɾɣə kerek dəɾ͡ nɑ 0103040403/44.

ɢ.-k ɢ.-k gḛɬ 0203010301/39, ɢ.-k gixiʂ də 0203010301/41.

ɢ.-ɣe putu ʁuj diɣe ɢ.-ɣe 0203020202/03, puʯə ʁoj diɣe ɢ.-ɣe 0203020202/19, bḛl̥ḛk puʯə ʁo:j diɣe͡ɬɑ ɢ.-ɣe 0203020202/13, χɔʁɑ ɢ.-ɣe 0203020202/19.

ɢ.-βɑɬʁɑ mənə ɢ.-βɑɬʁɑ 0502020101/454.

ɢ.-ɣindi səkḏə peɾɣe ɢ.-ɣindi 0502020101/250.

ɢədis- “birbirine seslenmek”

ɢ.-əβ uzɑ:qdɑn ɢ.-əβ 0502020101/363, ɢ.-əβ ɬɑɾɬɑsəβ 0502020101/153.

ɢəʁɬɑ- “dokuma işlemi sırasında atkı ipi çözgü iplerinin arasından geçtikten sonra çözgü iplerini ikiye ayıran uzun tahta tarafında vurarak sıkılaşmak”

ɢ.-sɑ mənə məndɑɢ̥ɑ bəɾ ɢ.-sɑ͡ɬɑ 0202020302/06.

ɢəɬ- “yakmak, etmek, kılmak” Bkz. **ɢə-, χə-, ʁə-, ʁəɬ-.**

ɢ.-sɑ: ot ɢ.-sɑ: 0203020403/15.

ɢ.-sɑ ot ɢ.-sɑ 0203020403/16, 0203020403/20, ot ɢ.-sɑ sɑ 0203020403/11.

ɢ.-əβ ɬəŋgəɾḛt ɢ.-əβ 0103050201/23.

ɢ.-o^{h}tɢɑʂ ot ɢ.-o^{h}tɢɑʂ͡ɬɑ 0103050102/20.

ɢ.-ʁɑ bø:zəq͡ ɢ.-ʁɑ 0202030101/04, ɢuzɢə͡ d̥ɑq͡ ɢ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030901/14.

ɢ.-o^{h}tɢɑ ot ɢ.-o^{h}tɢɑ 0103050102/27.

ɢ.-ʁɑn ot ɢ.-ʁɑn mɑ bɑ:ɾ 0203020403/18.

ɢ.-ʁɑ:q ot ɢ.-ʁɑ:q nimi ḏəɾ 0203020403/10.

ɢ.-ʁɑq ot ɢ.-ʁɑq mḛ̞ ḏəɾ 0203030101/15, ot ɢ.-ʁɑq mḛ̞: ḏəɾ 0203030101/15, ot ɢ.-ʁɑq mi dəɾ 0203030101/15, ot ɢ.-ʁɑq mi ḏɾə 0203030101/17, ut ɢ.-ʁɑq mḛ̞ ḏəɾ 0203030101/15.

ɢ.-ʁɑɢ ot ɢ.-ʁɑɢ͡ e: 0203020403/03, ot ɢ.-ʁɑɢ͡ e 0203020403/16.

ɢ.-ʁɑɢ̥ ot ɢ.-ʁɑɢ̥͡ e: 0203020403/20.

ɢ.-mɑs ot ɢ.-mɑs͡ ḛɾ 0203020403/05.

ɢəɬəʂ “kılıç”

ɢ. ɢ. 0502020101/142(2), 0502020101/150, ɢ. ɑɬʁɑ 0202030902/81, ɑʰɬdəɴ ɢ. 0502020101/468, 0502020101/469, ɢ ẹmis ḍə 0502020101/433, ɢ. udʒin 0502020101/488, oʰt ɢ. 0502020101/297, oʰt bədʒin eʰdəβɑɢɑn ɢ. 0502020101/296, dẹməɾ ɢ. 0502020101/296, ɢ. βədʒin 0502020101/492, gumәs ɢ. 0502020101/482, ɢ. ɢejdɑ βɑɾnə mɑ ɑɴnɑp də 0502020101/488, hot ɢ. 0502020101/296, ni: βəɾ ɢ. βɑ‿ɾe 0502020101/438, jiʁɑʂ ɢ. 0502020101/433, ɢ. mẹ 0502020101/439.

ɢ.+ənə oʰt ɢ.+ənə unduɾuβɑɬʁɑ‿ɬɑ 0502020101/299.

ɢ.+də ɢ.+də ɑɬəɴɢɑ 0202030902/81, ɢ.+də jimsɑʁɑndə 0502020101/269, oʰt ɢ.+də unduɾuβɑɬʁɑ 0502020101/297.

ɢ.+ḍə ɑʰɬdəɴ ɢ.+ḍə jɑʰʂəβ jiʁ 0502020101/470.

ɢ.+leɾnə ɢ.+leɾnə ɑɬʁɑ 0202030902/90.

ɢəɬəʂ “dert, acı, perişan, eziyet görme; zavallı” Bkz. **ɢəɬʂ.**

ɢ. ɢ. oɬuβ 0502020101/325, ɢ. oɬuɾup do 0202020501/02, ɢ. oɬχəʂ də 0502020101/334, ɢ. oɬʁɑ 0502020101/314, ɢ. oɬmɑ mɑ dʐəŋ də‿nɑ 0502020101/328, ɢ. oɬmɑ 0502020101/334, ɢ. oɾʁɑn 0202020501/03, ɢ. o‿ʰɬḍə‿sɑ 0103010303/34, ɢ. bøzyk kəsɯ‿ɬɑ joq bosɑ 0203020403/08, ɢ. sɑɢəɴɢɑn eː də 0103010705/23, seɴ ɢ. dɾo 0502020101/325, ɢ. etgẹ 0502020101/333(2), ʂit ɢ. oɬʁɔ 0202030303/03, ɢ. jeɾɬɑʁɑn bəɾmi də 0103010705/12.

ɢ.+ɢɑ bə ɢ.+ɢɑ‿ɬɑ bɑʂdə ɢuzu‿ʁəɬmin dəɾ 0202020501/03.

ɢəɬəʂdəq “tatlı, şirin”

ɢ. ɢ. bəɾ məɬɑ doʁup də 0203020201/04.

ɢəɬəʂ jiɢɑʂ “dokuma yaparken her bir kez atkı ipini çözgü ipleri arasından geçirirken bu işlemi sıkılaştıran, aynı zamanda çözgü iplerini ikiye ayıran alet” Bkz. **ɢəɬəʂ jiʁɑʂ.**

ɢəɬəʂ j. ɢəɬəʂ j‿dʒin nɑɾ‿βeɾə tʂoɬe tʂoɬe‿ɬɑ soːɢəβɑɬsɑ 0202020302/07.

ɢəɬəʂ jiʁɑʂ “dokuma yaparken her bir kez atkı ipini çözgü ipleri arasından geçirirken bu işlemi sıkılaştıran, aynı zamanda çözgü iplerini ikiye ayıran alet” Bkz. **ɢəɬəʂ jiɢɑʂ.**

ɢəɬəʂ j. ɢəɬəʂ j. 0203010501/08.

ɢəɬdʒi- “eğilmek, bükülmek, yana doğru bükülmek” Bkz. **ɢəɬdʐe-, ɢəɬdʐẹ-.**

ɢ.- sen bəɾ ɢ.- 0502020101/159.

ɢ.-βɑɬ sen bəɾ ɢ.-βɑɬ βɑɾ‿ɬɑ 0502020101/159.

ɢ.-ʁɑndɑ bəɾ ɢ.-ʁɑndɑ 0502020101/160(2).

ɢəɬmɑ “yapan (işlem, durum), yakan (işlem, durum)”

ɢ. ot ɢ. mɑ bɑːɾ 0203020403/13.

ɢəɬʂ “zavallı” Bkz. **ɢəɬəʂ.**

ɢ. ɢ. oɬoː 0103020302/17.

ɢəɬdʐe- “eğilmek, bükülmek” Bkz. **ɢəɬdʒi-, ɢəɬdʐẹ-.**

ɢ.-ʁɑ ɑndɑɢɑ‿ɬɑ ɢ.-ʁɑ 0202020501/58.

ɢəɬdʐẹ- “eğilmek, bükülmek” Bkz. **ɢəɬdʒi-, ɢəɬdʐe-.**

ɢ.-ʁɑʂ mədʒɑ ɢ.-ʁɑʂ‿ɬɑ 0202020501/43.

ɢ.-ʁɑ oŋoʰɾdɑ ɢ.-ʁɑ 0202020501/56.

ɢəmdɑn “balta” Bkz. **ɢɑmdɑn, ɢəːmdɑn, ɢəndɑŋ.**

ɢ. ɢ. 0103040403/12, ɢ. boliŋ ɢɑβuɾuβ ɬɑɾ dəɾ‿nɑ 0103040403/11, gumus ɢ. 0202031202/37(2), qɑɬqɑn dimi‿ɬɑ ɢ. ḍəɾ 0202031202/36, ʒiʁɑʂ ɢ. 0502020101/433, 0502020101/434, ʂigə jiɣəmə tʂəŋnəɴ ɢ. dəɾ‿nɑ 0103010702/31, jiʁɑʂ ɢ. 0502020101/476.

ɢənɑ “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, g̊əni, ɣ̊əni, qɑn, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənə, ɢəni, ɢ̊ənɑ:**

ɢ. ɑłəNGɑş G. 0202030802/33, ɑłʁɑ βɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/41, əʰrq ɢɑrɑʁɑş G. 0202030802/04, bɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/38, bɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/16**,** βɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030801/06, 0202030802/33, βɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/17, hɾdi: sɑłʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/02, hɾq ɢɑrɑʁɑş G.͡ łɑ 0202030802/09, łɑmɑ gẹsg̊ə βɑrʁɑş G.͡ łɑ 0202030801/22, ni:ɣə ͡ʁəłɢɑş G. ͡łɑ 0202030801/23, niɣ͡ə ʁəłɢɑş G.͡ łɑ 0202030801/23, niɣ͡ə ʁəłɢɑş G. 0202030802/04, ni:gə sɑłʁɑş G.͡ łɑ 0202030801/07, ş̡imɪrnə tutɢɑş ɢənɑ͡ łɑ 0202030801/23.

ɢənə “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, g̊əni, ɣ̊əni, qɑn, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢəni, ɢ̊ənɑ.**

ɢ. ɑndɑʁ͡ qɑ G.͡ łɑ 0103050201/01, sʉzgẹş G.͡ łɑ 0103010101/07.

ɢəni “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginẹ, g̊əni, ɣ̊əni, qɑn, qənɑ, qənə, ɢənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢ̊ənɑ.**

ɢ. ɑnə͡ nimi qejʤilaʰG. 0103010703/06.

ɢəndəŋ “balta” Bkz. **ɢɑmdɑn, ɢə:mdɑn, ɢəmdɑn.**

ɢ. G. kereɣ̊͡ e 0103050101/38.

ɢər- “saklanmak”

ɢ.-əq ɑʰłdəNGɑ G.-əq ͡qɑłẹn 0202030301/35, ɑʰłdəNGɑ βər G.-əq qɑłẹn 0202030301/36.

ɢərłɑş “kırlangıç”

ɢ. G. dzọ: ʤɑrdə:łe: 0103010704/06.

ɢərʁe “kurnaz”

ɢ. G. nimi ͡ẹr 0202010503/07.

ɢəz “kız, kız çocuk” Bkz. **ɢə:z, ʁəz.**

ɢ. G. 0103030701/05, 0103030702/99, 0201010101/24, 0201010101/26, 0202020501/16, 0202030604/05, 0202030604/08, 0502020101/255, G. ɑ:łş͡ e: 0202030802/44, ɑjʁɑnnəN G. oʁəł 0102020402/10, G.͡ ɑzʊr ʃi͡t tułəp be:ni 0103010304/50, G. o:sɑ͡ łɑ 0203010301/13, G. oʁəł 0103010601/73, 0103010601/75, 0103010701/114, 0103010701/132, 0103030203/58, oʁəł G. 0103030702/62, G.͡ oʁəłnəŋ 0103030702/06, G. oʁəł bołʁe:j 0103030702/90, G. oʁuł 0103010601/81, G. ͡oʁuł 0103050102/24, G.͡ oʁuł͡ łɑ 0103050102/01, G. oʁułler 0103010701/111, oł͡ łɑ G. ͡łɑ 0202030902/39(2), G. oł ułʁɑn bo͡ łɑ 0202010702/01, ułunəN G. 0202030902/39, 0202030902/132, G. unup g̊ẹp ḍə 0502020101/250, G. unuk giɣ͡ẹ łɑ 0502020101/251, G. undurup bɑr 0202030203/01, uş G. 0203020401/20, bɑrs jəłłəq G. drɔ: 0202020501/16, G. bə kətəu 0202030604/07, bə G.͡ łɑ ɑhdəʁłɑmo g̊ər 0502020101/256, bə G.͡ łɑ dzɣ͡ɑ łɑ səkgi kərḍərmin ḍə 0502020101/259, bər G. βɑr͡ e: də 0203020203/01, bər G. βosɑ 0202020501/29, be:zək G.͡ łɑ 0201010102/03, bis G. βɑr͡ e 0203010301/44, G. βerəp də 0103050101/12, G. βerəβ də 0103010305/02, G.͡ βermẹse 0103010305/04, G. βosɑ 0202020501/105, G. dɑGɑsə 0103010702/10, G. dɑGɑsə͡ łɑ 0103010702/09, G. dɑʁe 0103010601/47, 0103040403/01, 0202031202/08, G. dɑʁenə 0202030601/74, G. dɑʁenə oʁɑn dɑʁe 0103040403/02, G. diatɢɑndə͡ łɑ 0103050101/43, G. diadək giɣindi 0103050401/02, G. diadək͡ gi:ndi 0103050401/09, G. diatmɑʁɑ 0203020301/03, G. dixəş mi 0202020501/107, go: G. 0103010304/79, kəʤik G. 0201010102/02, qadi G. də͡ nɑ 0203020201/05, ɢojdzi̯ G. 0103050301/29,

χannəɴ ɢ. də qan 0202030902/91, ɢ. ʤiołap beːj 0102020303/42, ɢ. ʤiołaʁandə ‿ɬa 0102020303/30, ɢ. ʤiołaʂ ḍə 0102020303/39, ɢ. ʤiołəβ də 0103050101/10, ɢ. ʤioło 0103050401/10, ɢ.‿ɬa 0103010304/21, 0103010304/42, ɢ.‿ɬa 0202010501/16, łomdʐɨ gaɾdambanəɴ ɢ. kełənə 0202030605/81, ɢ. ma 0102020303/42, ɢ. ma niːmiː ma jadẹː də 0103010705/10, maɴqəs ɢ.‿ ɬa 0502020101/262, ɢ. ‿məła 0103010703/02, ɢ. məła 0202010501/16, mẹnəɴ ɢ. 0203010702/50, niʤi ɢ. βaɾ‿eɾ 0203020401/17, niʤi ɢ. βaɾ‿eː 0203020401/18, ɢ. suɾama 0202030605/87, ɢ. jaqdəŋ uɾuʁ 0202031202/08, jaɴə ɢ. 0103050101/57, jaɴqəs ɢ. 0202030901/19, ɢ. jaɴqədʐa mənmis ‿oɾmi də 0103010305/51, ɢ. jeɾ 0103010305/60, ɢ. jeɾʂgẹ 0103010602/12, ɢ. jẹɾ 0202030601/10, 0202010501/17, ɢ. joq dɾo 0202030605/92, ɢ. joʁəɾ ɢ. ḍə 0103010303/06, joʁuɾ ɢ. 0103050301/27, 0103050301/29, ɢ. jyz‿qałaqḍə qałaʁa 0103010305/57, ɢ. jiɾ 0103010602/12, 0202030601/81, dʐəɴqəs qandə‿βəɾ ɢ. βaɾ‿eɾ 0202030601/47.

ɢ.+dəŋ ɢ.+dəŋ 0102020303/41, 0103050401/10, 0203010301/09, ɢ.+dəŋ at oɾʁaʛ‿e 0203010301/09, ɢ.+dəŋ adʐasə 0103050101/09, ɢ.+dəŋ ułaʁən 0103010305/82, ɢ.+dəŋ pəjłoma kəsə̌ 0103010302/18, ɢ.+dəŋ bə jaχʂ‿eɾ 0203020203/10, ɢ.+dəŋ bəłmisən 0102020303/45, ɢ.+dəŋ gẹβuŋgi‿ɬa 0203010301/10, ɢojdʐɨ ɢ.+dəŋ 0103050301/19, ɢ.+dəŋ‿ɬa 0103010305/73, ɢ.+dəŋ manəmnə 0103010305/29, ɢ.+dəŋ niːɣə uɾeːk 0203020203/09, ɢ.+dəŋ ʂadʐən 0103010305/85.

ɢ.+nə ɢ.+nə diaːdək gẹłɣindi‿ɬa 0203020301/02.

ɢ.+də ɢ.+də 0102020303/27, 0103020302/01, 0202010501/16, ɢ.+də ałχəʂ troː 0203020501/03, ɢ.+də ə̌ʂgẹɾ kẹɾmis oɾmi də 0103010305/30, ɢ.+də o dʐaɴfaɴ‿əʂgẹ am kẹɣərəβ ḍə 0103050401/08, oʁuł ɢ.+də ma qaːłdʐa aɾdaq bezəttse 0103030901/33, ɢ.+də pəʰɾɢaɴɢa baʂ dʐaʰḍərʁəła maɴɢanda‿ɬa 0103010305/90, ɢ.+də bẹrse 0203010301/18, bə ɢ.+də‿ja o sadəʁdʐɨʁa berɣẹn eː də‿sa 0103020302/09, bə ɢaʂ ɢ.+də 0502020101/127, bu ɢ.+də uzəɣẹ kełn beɾ diɣin ẹ ḍə 0103020302/02, ɢ.+də bẹrse‿ɬa 0201010101/23, ɢ.+də døŋgẹɾɣi 0103010305/52, ɢ.+də dujmien tʂoɢetɢəməs ḍə 0103010305/101, ɢ.+də dyŋgiɣi 0102020303/30, ɢ.+də diaːtɢa 0203010303/01, ɢ.+də diadəβ də sa 0103010305/38, ɢ.+də diado 0103050101/20, ɢ.+də diatqəʂ ḍə 0103010305/99, diatɢəła maɴqəʂ ḍə‿sa ɢ.+də 0103010305/50, ɢ.+də ɸuduɾʁa məndəɾse 0103010305/57, ɢ.+də goʁa ɣykətgiʂ‿ɬa 0103010302/17, ɢ.+də keɣərəp dəɾ 0201010101/22, ɢ.+də kẹłn beɾɣen eː də 0103020302/03, ɢ.+də ɢaɾəβ 0103050101/61, ɢoːjdʐɨ ɢ.+də jøɾɣẹdin 0103050301/17, ɢojdʐɨ ɢ.+də sen jeɾtəβ dʐɨdaʁaq be 0103050301/18, ɢ.+də ʤiołasa‿ɬa 0103010305/87, ɢ.+də ʤiołaχəʂ ḍə 0103050201/16, ɢ.+də ʤiołaʁaʂ‿ ɬa 0103050201/17, ɢ.+də ʤioło^{h}dət də 0103050101/09, ɢ.+də ʤiołamẹn‿ ɬa 0103050101/10, ɢ.+də‿ɬa 0102020303/29, 0103050401/07(2), 0201010101/16, ɢ.+də ‿ɬa bẹrʂ ḍise‿ɬa 0201010101/18, ɢ.+də‿ɬa diadəp baɾʁaʂ‿ɬa 0201010101/21, ɢ.+də‿ɬa ɢəzanasəɴɢa ʤiołap bẹrse‿ ɬa 0201010101/27, ɢ.+də ma dyŋgiɣi giło də 0102020303/35, ɢ.+də maɴdərəβ də 0103010305/94, seɴ ɢ.+də bə ʒyɣe tusuruβałʁan duɣədi 0202030601/16, senəɴ ɢ.+də ałχəʂ də o 0202030802/50, senəɴ ɢ.+də mẹɴ qɔːłχəʂ‿ eːɾ 0203010303/04, senəɴ ɢ.+də uzə̌ ɢaɾaβa^{h}łḍə 0203010303/04, senəɴ ɢ.+də mẹɴ qɔłχəʂ‿eɾ 0203010303/04, ɢ.+də sondan zertgi‿ aɾʁa‿ɬa 0103010305/85, ɢ.+də sondan maɴḍərəβ ḍə 0103010305/92, ɢ.+də ʃien suɾəβadəβ də diβaɾ 0103010305/01, jaqtoqdəɴ ɢ.+də 0202010701/11, jaɴə ɢ.+də

ərletge 0103050101/04, jɑNʤanəN G.+də 0202010701/11, joʁərnəN G.+də 0103010305/51, joʁəɾnəN G.+də ‿ɬɑ 0103010305/52, joʁuɾ G.+də jerɬɑ 0103050301/27, G.+də zerɬgi 0103010304/41, G.+də‿ɬɑ 0103010305/82, mẹnəN G.+də 0201010101/17, minəN G.+də‿ɬɑ sɑNɑ bẹrp də 0201010101/25, minə: G.+də 0201010101/29.

G.+ḍə G.+ḍə‿ɬɑ 0201010101/15, G.+ḍə zerdəp bɑrʁɑ 0201010101/15.

G.+ʁɑ G.+ʁɑ pəjɬɑmɑ də 0103010305/39.

G.+Gɑ G.+Gɑ 0203010303/10, 0203010303/12, 0203020401/18, G.+Gɑ pəjɬəβ 0103010305/41, G.+Gɑ‿ɬɑ 0103050101/43, G.+Gɑ ɬɑ 0203020203/19, G.+Gɑ mɑ dʐọɬmɑ dimi 0202020501/105, G.+Gɑ mɑndərp bẹrse‿ɬɑ 0202010501/18, G.+Gɑ‿jɑ ‿sɑ 0103020302/04, 0103020302/13, joʁuɾ‿kəswnəN G.+Gɑ 0103030701/06, G.+Gɑ bə: kẹmbẹṣ mɑndərʁɑq bərmi də 0103030701/01.

G.+dẹɾnə G.+dẹrnə‿ɬɑ 0202010301/18, **(1. ve 2. kişi)**

G. meN G. 0102020303/42, mẹnəN G. təḳəβ də 0103010304/06, mẹnəN G. osɑ‿ɬɑ 0103010305/40, mẹN G. mɑ qɑnəβ ḍə 0103010304/08, mẹN G. mɑ mʤɑ ɑ:ʁərəβ də 0103010304/42, senəN G. oʁuɬ 0202020501/49, seN G. oʁəɬ 0102020402/15.

G.+də meN G.+də sɑʁɑ ʤiołɑp bẹrẹn 0102020303/45, mẹnəN G.+də sɑʁɑ‿βerə̆p bosɑ 0103010305/08, mẹN G.+də 0102020303/46, senəN G.+də ɑɬχəṣ də 0103010305/03.

G.+ə ɑnəN G.+ə 0202010703/05, e:ʁɑnnəN G.+ə‿ɬɑ 0103020303/24, G.+ə bəɾ jəɬʁɑʁɑn‿ẹr ḍij ḍə 0202030605/41, be:zɯk G.+ə vɑɾ‿e: 0202010703/05, qɑnnəN G.+ə‿ɬɑ 0202030605/33, G.+ə‿ɬɑ 0202030605/54, G.+ə məndɑGəp bɑṣ dɑrɑβərʁɑn‿eɾ 0202030605/37, ṣɨgə G.+ə‿ɬɑ 0202010703/05, dzə̣Nqəs qɑnnəN G.+ə 0202030605/81, 0202030605/94.

G.+ən G.+ən 0202030605/13, qɑnnəN G.+ən sɯrɑʁɑn‿eɾ 0202030605/02, G.+ən ʤiołɑʁɑn duɣədi‿ɬɑ 0202030601/81, G.+ən‿ɬɑ 0202030605/67, G.+ən sɯrɑʁɑ 0202030605/03, G.+ən sɯrɑʁɑn duɣdi‿ɬɑ 0202030605/03.

G.+əNGɑ G.+əNGɑ 0202030605/18, qɑnnəN G.+əNGɑ ɑnḍɑʁ diɣi 0202030605/18, G.+əNGɑ‿ɬɑ 0202030605/35.

Gəz guzẹɣə “güvey, damat” Bkz. **Gəz guziɣə, Gəz Guziɣə, Gəzəʁə.**

Gəz g+nə Gəz g.+nə bəɾ guɑn deɬɑʰḍə‿nɑ 0103010701/88, Gəz g.+nə guɑn deɬɑʁɑn 0103010701/102.

Gəz guziɣə “güvey, damat” Bkz. **Gəz guzẹɣə, Gəz Guziɣə, Gəzəʁə.**

Gəz g. Gəz g. bə jodɑsən biliβɑɬsɑ 0103010701/133, Gəz g.‿ɬɑ 0103050101/43.

Gəz g.+nə Gəz g.+nə guɑn deɬɑʁɑn jodɑ 0103010701/117, Gəz g.+nə guɑn deɬɑsɑ 0103050101/43, Gəz g.+nə guɑn deło 0103050101/61, Gəz g.+nə jɑNə Gəzdə ərletge 0103050101/04.

Gəz g.+ɣẹ Gəz g.+ɣẹ 0103010601/58.

Gəz Guziɣə “güvey, damat” Bkz. **Gəz guzẹɣə, Gəz guziɣə, Gəzəʁə.**

Gəz G. Gəz G. Guziɣə 0103010601/10.

GəzɑGɑ “abla (Minghua ağzı)” Bkz. **GəzɑGə.**

G.+sə: G.+sə: 0102020303/29.

GəzɑGə < **GəzɑGɑ** “abla (Minghua ağzı)” Bkz. **GəzɑGɑ.**

G.+ŋ G.+ŋ‿mɑ‿ɑr 0103010503/01.

Gəzɑnɑ “kaynana, *Saqıs* ağzı”

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ andɑ bɑrʁɑ 0203010702/61.

ɢ.+ʁɑ ɢ.+ʁɑ 0201010101/25, ɢ.+ʁɑ ʤiołɑp bẹ̥ʰrḍə 0201010101/24.

ɢ.+səNg̊ɑ ɢ.+səNg̊ɑ ʤiołɑp bẹ̥rse͡ɬɑ 0201010101/27.

ɢəzɑr- "kızarmak"

ɢ.-ʁɑ ɢ.-ʁɑ 0202030101/04.

ɢəzɑrd- "kızartmak" Bkz. **ɢəzɑrt-.**

ɢ.-əβ ɢ.-əβ͡ɬɑ 0202030101/09.

ɢəzɑrt- "kızartmak, (ateşi) büyütmek" Bkz. **ɢəzɑrd-.**

ɢ.- ʂɑmnə ɢ.-͡ɬɑ ɢəzɑrt 0202030101/08(2), ɢəzɑrt͡ɬɑ ɢ.- 0202030101/08(2).

ɢ.-ɢɑʂ deməɾnə ɢ.-ɢɑʂ͡ɬɑ 0103030802/31.

ɢ.-ɢɑ otɢɑ ɢ.-ɢɑ 0103010501/11, ʂɑ:mnə ɢ.-ɢɑ 0103040405/05, ʧəsdəN ɢɔNɢəɾən ɢ.-ɢɑ 0202030308/07, ɢ.-ɢɑ jɑɬʁo sɑsɑ 0103040405/05.

ɢəzə:ɬ "kırmızı" Bkz. **ɢə:zəɬ, ɢəzə, ɢəzəɬ.**

ɢ. dumsuʁə ɢ. qus ɢɑrʁɑ 0202020501/42

ɢəzə < ɢəzəɬ "kırmızı" Bkz. **ɢə:zəɬ, ɢəzə:ɬ, ɢəzəɬ.**

ɢ. ɢ. jɑχsəɬnə məndɑɢɑ dujɬɑʁɑ͡ɬɑ 0103040301/08.

ɢəzə < ɢəzəʁ "kenar" Bkz. **ɢəzəq, ɢəzəʁ.**

ɢ.+Nqɑ ɢ.+Nqɑ dujʁɑ 0103050102/35.

ɢ.+Nɢɑ ɢ.+Nɢɑ 0202020701/56.

ɢəzəq "kenar, kıyı" Bkz. **ɢəzə, ɢəzəʁ.**

ɢ. ɢ.͡sɑɬʁɑ 0203010702/02.

ɢ.+ɢɑ dɑłejnəN ɢ.+ɢɑ e^{h}tgindi 0202030401/03, dɑłejnəN ɢ.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030902/04, dɑłejnəN ɢ.+ɢɑ βɑrʁɑ 0202030902/47, dɑłejnəN ɢ.+ɢɑ sɑ:ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/69, gerNəN ɢ.+ɢɑ 0103050101/47, ʧyβekdəN ɢ.+ɢɑ 0202010501/16.

ɢ.+dɑ joɬnəN ɢ.+dɑ 0502020101/247.

ɢəzəʁ "kenar, kıyı" Bkz. **ɢəzə, ɢəzəq.**

ɢ. ɢ. mo: joɢ͡e: 0103020401/03, ɢ. mo joɢ͡ẹ̥ɾ͡ni 0103050304/11.

ɢ.+nə ɢ.+nə ʂiβɑʁɑ 0202020701/13.

ɢ.+dɑ dɑłejnəN ɢ.+dɑ oɾʁɔ teɾəβəɾ 0202030401/18, tojɑʁənəN ɢ.+dɑ 0502020101/465.

ɢ.+ən ojłɑɾnə bə ɢ.+ən bəɾ ɢɑɾɑʁəłɑrʂ͡e 0502020101/356, ɢ.+ən dɑ^{h}ɢə ʂiβɑʁɑ 0202020701/09.

ɢ.+əNgɑ ɢ.+əNgɑ dɑ^{h}rdəβ də 0103010304/17, ɢ.+əNgɑ ɢɔs ḍɑ^{h}rḍəβ də 0103010304/09, ɢ.+əNgɑ jɑsəɬnə dɑ^{h}ɾtgɑ 0103010304/16.

ɢ.+əŋgi ɢ.+əŋgi tu^{h}ɾgɑ ɢɑdɑχəʂ də 0103010304/37.

ɢ.+əndɑ ɢ.+əndɑ ʂiβɑłmɑsɑ 0202020701/11.

ɢ.+əndɑɢə ʂɨ:g͡ə ʤɑq ɢ.+əndɑɢə də 0103010304/68.

ɢəzəʁə < **ɢəz guziɣə** "güvey, damat" Bkz. **ɢəz guzẹ̥ɣə, ɢəz guziɣə, ɢəz ɢuziɣə.**

ɢ. ɢ. guɑn deło 0103050101/04.

ɢəzəɬ "kızıl; uğurlu; şiddetli (yağmur)" Bkz. **ɢə:zəɬ, ɢəzə:ɬ, ɢəzə.**

1. "kızıl; uğurlu"

ɢ. ɑrdə ɢ. nimi ḍə 0202010901/09, ɢ. pəʂt 0202030401/34, ɢ. pədʐi̇n 0202020701/56, ɢ. do 0103040301/03, 0103040301/08, ɢ. gizgə 0203010702/59, ɢ. kun 0103050304/02, ɢ. quʂɢɑʂ 0202030203/01, ɢ. ɢəNuɾnə ʤu:j ʃidʒinəŋgi dɑ^{h}rdəβ də 0103010304/16, ɢ. nimiɣi 0202030901/08, ɢ. tẹ̥rɣẹ̥n 0103010305/96, 0103010305/96,

G. joł 0502020101/290, G. jołnə 0502020101/290, G. jʉt 0202030604/48, G. j͡ʉt 0202030604/47, G. j͡ʉtd̥ə 0202030604/47, 0202030604/48, G. jiz 0103050102/28, 0103050102/32, G. dʐaŋga 0202030901/08.

2. “şiddetli (sağnak)”

G. G. j͡aʁmərnə 0202030802/45, G. Gara dʐa^{h}qGa 0502020101/79, G. jeł 0502020101/202.

Gəzəłməq “Gızılmık, bir toplumun adı”

G. G. Garaməqdəŋ oj 0202030103/01, G. Garaməq 0202030103/01, 0202030103/07, G. Garaməq ɬa 0202030103/03, G. Garaməqdəŋ 0202030103/07, Garaməq G. 0202030103/12, 0202030103/18, Garaməq G. ɬa 0202030103/15.

G.+dəŋ G.+dəŋ oj d̥ər 0202030103/01, Garaməq G.+dəŋ tʂəŋə dər n͡a 0202030103/05,

G.+dan G.+dan qaɬʁan nimi e͡r 0202030103/19.

Gəzərʁə “kocanın küçük kız kardeşi” Bkz. **Gəzorʁə, Guzərorə.**

G. sənanəN G. ɬa 0103010305/77.

G.+łar sənałəʁnəN G.+łar ɬa 0103010305/85.

Gəzorʁə “kocanın küçük kız kardeşi” Bkz. **Gəzərʁə, Guzərorə.**

G.+łar G.+łar 0103050201/20.

Gəzdar < Gəz+dar “kalıplaşmış sözcük, kız, kız çocuk” Bkz. **Gəzdar.**

G. G. 0103010705/01, 0103010705/08, 0103010705/10, 0103010705/11, 0103010705/15, 0203010702/03, ołʁan G. 0202020301/16, ʊłʁaN G. 0202030601/57, 0202030601/74, ułʁa:nnə G. 0202030604/03, dandʒin jadaʁaq G. d̥ə 0103010705/01, G. kərək giɣi͡n i: də 0202030902/14, G. kərək giɣindi 0202030902/15, G. χuN dʐɐ̣łɐ̣ɣindi 0203010702/40, G. χuNdʐɐ̣łɐ̣ɣɐ̣ndi 0203010702/58, G. manma də 0103010304/26, G. no^{h}dʐaq qaʁa 0202030902/27, nimɐ̣ ma jadaʁaq bər G. də 0103010705/10, G. no:t də 0103010705/13, ni G. e͡ɐ̣: 0103010705/08, ni o͡r G. e͡ 0103010705/09, jaNəs G. 0202030901/13, 0202030901/20, 0202030901/16, joʁər G. 0103020402/01, joʁur G. 0203010702/45.

G.+nəŋ G.+nəŋ 0203010702/03, 0203010702/47.

G.+nə G.+nə ajtGəła gełse ɬa 0203010702/47, bobəj G.+nə Gəłəʂ jerłaʁan bərmi də 0103010705/12, meN G.+nə haʂo zɐ̣:rt 0102020303/43.

G.+ʁa G.+ʁa 0202030901/16, jaNqəs G.+ʁa 0202030901/17, joʁər G.+ʁa jer ba͡r e͡: 0103020402/01.

G.+łar go G.+łar kəsə a:nəŋ saran də 0103010705/15.

G.+ler məsdəN G.+ler 0203010702/55, G.+ler manəm manmas 0203010702/46.

G.+lernəŋ menəŋ bə G.+lernəŋ ma bərmɐ̣sə 0202010301/06.

G.+əNGa G.+əNGa 0103010602/13.

Gəzdar “kalıplaşmış sözcük, kız, kız çocuk” Bkz. **Gəzdar.**

G. ʁansyleŋnəŋ anda:Gə o G. 0202010301/07.

Gədʐəq Gadʐəq “eğik, düz olmayan”

G. G. bəq qaʁanda 0103030901/22.

Gə^{h}ɬ- “kılmak, yapmak”

G.- GaN G.- d̥ər n͡a 0103010701/43.

Ge:jłas- “beraber koşmak” Bkz. **Gajłas-, Gejłas-.**

G.-Ga G.-Ga ɬa 0103040405/11.

Ge:jsə “hangi, hangisi” Bkz. **Ga:jsə, Gajsə, Gajsə̆, Gejsə.**

ɢ. G. ma nimi dujtəuGu juʁurnə ɬaretbẹs ḍo 0203020401/20.

ɢerɑqo < **ɢɑj jɑq+ɢɑ** “hangi tarafa”

ɢ. seN G. 0102020301/31.

ɢerə “şahin kuşu” Bkz. **ɢɑjrə.**

ɢ. G. GUːs 0103020403/10(2), 0103020403/21.

ɢejdɑː “nerede” Bkz. **ɢejdɑ, ɢɑːjdɑ, ɢɑjdɑ, ɢejdɑ, ʁejdɑ.**

ɢ. G. ma joq də 0103010705/30.

ɢejdɑ “nerede, nereye” Bkz. **ɢejdɑ, ɢɑːjdɑ, ɢɑjdɑ, ɢejdɑː, ʁejdɑ.**

1. “nerede”

ɢ. G. əşgə əşseː 0202010901/77, G. baʰsGɑ βɑr͡ɾ e 0202030605/133, G. βɑr oʰɬḍə 0103050101/07, G. βɑr͡ɾ e 0202030605/133, G. βɑrnə ma ɑNnɑp də 0502020101/488, G. də mədʒa bərmi hədzẹβɑɬʁɑ 0202030605/149, G. Gejdɑ dərə 0103040303/03, Gejdɑ G. dərə 0103040303/03, G. Gejdɑ tşoɬʁɑn boɬχəş də͡ nɑ 0202010701/02, Gejdɑ G. tşoɬʁɑn boɬχəş də͡ nɑ 0202010701/02, G. ʒy qɑɬɑşe 0103020304/26, səN G. kəsɯɣẹ βeɾəβɑtGɑş də 0202020501/29.

ɢ.+ɢə G.+Gə ɑndɑGə dʒiɑNdʒiu βɑr͡ɾ ẹː 0202030603/08, G.+Gə ɑndɑʁ mə͡ βɑː͡ e sɑː 0203010303/02, G.+Gə keɬn bɑr͡ɾ e 0103040302/07, G.+Gə məndɑGə ɢ̣ɔɬqəḍə 0202010502/19, G.+Gə məndɑʁ kɑN 0202020701/15.

ɢ.+ɢ̣ə G.+ɢ̣ə 0202020702/18, G.+ɢ̣͡ə ɑr͡ ẹː 0203020201/01, tɑʁdɑ G.+ɢ̣ə suojɑN bɑr͡ e: 0202030307/08.

2. “nerede, nereye”

ɢ. G. diliɣəlia ɑrş͡ ẹː 0203010702/51, G. mɑNɢ̣ə ḍro 0203020601/27.

ɢejdɑn “nereden” Bkz. **ɢɑjdɑn.**

ɢ. G. daʰpG ͡e 0202030604/32, G. daʰqɢ̣ ͡eː 0202030601/70, G. nɑrə mɑNo 0103030802/35.

ɢejʁɑ “nereye” Bkz. **ɢɑː, ɢɑʁɑː, ɢɑʁɑ, ɢɑjʁɑ.**

ɢ. G. ɑʰgɑ niɣəɬɣi oŋşuβɑtGɑ o 0202020701/35, G. βɑrʁɑ Gejʁɑ βɑr 0202010502/11, Gejʁɑ βɑrʁɑ G. βɑr 0202010502/11, G.͡ βər ɑʰs məs əş 0202010501/14, G. mɑN 0203020601/27.

ɢejl- < **ɢejɬɑ-** “koşmak, kaçmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢẹjɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ-iːdi G-iːdi͡ jɑdɑχəş ḍə 0103010705/25.

ɢ.-ẹ G.-ẹ Gejlẹ ɑnə ølyrɣi 0202020501/65, Gejlẹ G.-ẹ ɑnə ølyrɣi 0202020501/65.

ɢ.-iqɢɑn G.-iqGɑn eː do 0103010705/26.

ɢ.-iqɢɑndɑ G.-iqGɑndɑ͡ ɬɑ 0103010705/26.

ɢejɬ- < **ɢejɬɑ-** “koşmak, kaçmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬɑ-, ɢẹjɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-o G.-o ɑːjdo 0103010602/17.

ɢejɬɑ- “koşmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢẹjɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.- G.- diɣẹn͡ ẹr 0202030605/147, gøʰdurɣi G.- 0202030605/160.

ɢ.-sɑ gøʰdurɣi G.-sɑ 0202030605/149.

ɢ.-βər G.-βəɾ Gojʁɑ eʰtgi 0202030605/124.

ɢ.-βɾəβər G.-βəɾəβəɾ͡ ɬɑ 0202030605/148, 0202030605/163.

ɢ.- (-ʁɑ) G.- hɑrḍẹ 0202030605/71.

ɢ.-ʁɑ G.-ʁɑ eʰtək giɣẹş͡ ɬɑ 0202030605/155, bəɾ G.-ʁɑ 0202030605/86.

ɢ.-ʁɑn gøʰdurɣi͡ɬɑ ɢ.-ʁɑn͡ɐr 0202030605/145.

ɢ.-mɑsɑ ɢ.-mɑsɑ 0103010705/25.

ɢejɬɑs- “beraber koşmak” Bkz. **ɢɑjɬɑs-, ɢeːjɬɑs-.**

ɢ.-ɢɑ ɢ.-ɢɑ͡unək giɣig͡ɐː 0202020501/21.

ɢejɬɑt- “koşmasına yardım etmek, koşturmak”

ɢ.-ɢɑ sɑrəq quɬən͡ɬɑ ɢ.-ɢɑ dɑɬej͡ʁuzə kər͡ɦɑnəʁɑn͡ɐ də 0202030902/69.

ɢejɬəq- “(suyun üzerinde) durmak, (suyun üzerinde) sürüklenmek”

ɢ.-ɢɑ ɢ.-ɢɑ unək giɣin͡iː doː 0202030902/48.

ɢejʁ- “uçmak?”

ɢ.-oː seɴ ɢɑʁɑː ɢ.-oː 0103020403/10 **.**

ɢejsə “hangi” Bkz. **ɢɑːjsə, ɢɑjsə, ɢɑjsə̆**, **ɢeːjsə.**

ɢ. ɢ. dɑɬej ʁuzə bədɑsdərɣin͡ɐː ɖə 0202030902/06, ɢ. kunnə 0202031202/23, ɢ. jyŋfəduj gɐ̣se 0202020701/03.

ɢ.+ʁɑ ɢ.+ʁɑ βər məz sɑ jɐrdiβɑɖe 0203020402/22.

ɢoːNər “koyu kahve renk, koyu kırmızı” Bkz. **ɢoNər, ɢɔːNər, ɢɔNuʀ.**

ɢ. ɢ. tʂɑ 0103020303/17, 0103020303/35.

ɢoːs “kuş, büyük kuş; kartal akbaba vs.” Bkz. **qus, ɢɔs, ɢʊːs, ɢʊs, ɢuːs.** Ayrıca Bkz. **sɑrəq qus, mɑβrɑ qus, mɑvrɑ qus.**

ɢ. ɑNət ɢ. 0103020301/22.

ɢoːsɢən “eyeri ata vurduktan sonra atın kuyruk altından geçen kayışı” Bkz. **ɢɔːsɢən, ɢɔsɢəːn.**

ɢ.+nə ɢ.+nə dɑʰɢə pitio odʒin dɑɬɑβər də 0202020303/02.

ɢoːj “koyun ve keçi çeşitleri için kullanılan genel ad” Bkz. **ɢoj, ɢɔːj, ɢɔj, ʁoj.**

ɢ. uʰkus ɢ. gøʰpdək kəsɯ͡ɬɑ 0202030802/36, ɢ. tuɬum 0203010503/04.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ 0202020301/11.

ɢ.+nə ɢ.+nə ølyʀuβɑɬʁɑ 0203010503/01, ɢ.+nə kəsɯ kuːɬɣɐ̣ 0202030103/16.

ɢ.+dɑ ɢ.+dɑ je jiu lia 0202020303/07.

ɢoːjdʐ̣i̯ “çoban, koyun keçi sürüsüne bakan kişi” Bkz. **ɢojtʂi, ɢojdʐ̣i, ɢojdʐ̣i̯.**

ɢ. ɢ. ɢəzdə 0103050301/17.

ɢoːzə “kuzu” Bkz. **ɢozə, ɢɔːzə, ɢɔzə, ɢuːzə, ɢuːzŭ.**

ɢ. ɢ. 0202031101/17, ɢ. ɑχərsɑ 0202031101/17, ɢ. eːməsəβ 0202031101/16, bər͡βər ɢ. βerse 0202031201/12, ɢ. gøʰdʉruβ 0202031101/16.

ɢ.+nə ɢ.+nə ɢudʐɑqdɑʁɑ 0202031101/21, ɢ.+nə sɑqɢɑ 0202031101/22.

ɢ.+ə (<-nə) ɢ. sɑːp berɣe͡ɬɑ 0202031101/22.

ɢ.+sənə ɢ.+sənə zertge 0202030301/04.

ɢo- < oɬ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ɒ̣ə-, ɒ̣o-, ɒ̣oɬ-, ɒ̣oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɢ.-p+ʄʀo əʰrdi joq͡ɢ.-pʄʀo 0203020601/57.

ɢoɬ “nehir” Bkz. **ɢɔɬ.**

ɢ.+dɑn ɢ̆ɔ͡ɢ.+dɑn bər 0202010703/08.

ɢoNər “koyu kırmızı” Bkz. **ɢɔːNər, ɢɔNər, ɢɔNuʀ.**

ɢ. ɢ. qɑn 0102020402/23.

ɢoj “koyun ve keçi için kullanılan genel ad” Bkz. **ɢoːj, ɢɔːj, ɢɔj, ʁoj.**

ɢ. ɢ. 0103040405/27, 0103050101/33, 0103020502/01(2), 0202020701/52, 0203010502/07, 0203020302/05, ɑːq͡ɢ. 0103020401/03, 0103020501/03, ɑːq͡ɢ. mał uːzɪroː 0102020402/07, ɢ. ɑdaʁaq mi də 0202031201/09, ɢ. ɑdamɑ mɑ baːɾ 0202020501/91, ɑq ɢ. 0103010601/50, 0103030702/97, 0202030604/60, ɑɾɢɑɾ ɢ. 0502020101/92, ɢ.͡əʂdi 0103040401/40, 0103040401/42, 0202030605/113, ɢ. ə̆ʂdi 0103030702/36, ɢ͡ə̆ʂdigə 0103010701/52, ɢ.͡eʰt 0103050101/14, 0103050101/32, ɢ. oχɢɑɾmɑ kəsɯnə 0103010705/33, ɢ. odʐɑ 0103050101/61, ɢ. oʰɢɑɾəːp 0203010301/02, ɢ. oʰɢɑɾʁəɬaʁɑn͡ɐr 0202030605/121, ɢ. ølyɾɐː d̥ə 0102040301/02, ɢ. ølyɾse͡ja 0102040301/03, ɢ. ølyxɾd̥ə 0202030202/02, ɢ. uɣər 0103010601/43, ɢ. uɣuɾ 0103040405/26, ɢ. uʰɢaːɾəβ 0202031101/12, ɢ. uʰɢɑɾəp də͡nɑ 0202031101/28, ɢ. uʰɢɑɾʂ͡nɑ 0103030201/20, ɢ. uʰɢɑɾsɑ 0103030201/02, ɢ. uʰɢɑɾəp bɑɾ͡er 0201010102/02, ɢ. uʰɢɑɾəp bɑɾ͡ɐr 0202030902/17, ɢ. uʰɢɑɾʁɑ 0202030902/131, ɢ. uʰɢɑɾʁɑ͡ɬɑ 0203020601/62, ɢ. uʰɢɑɾoʁɑn d̥ij d̥ə 0202030902/04, ɢ. uʰɢɑɾʁɑq͡eː d̥ə 0202010502/02, ɢ. uʰɢɑɾχəʂ dəɾ ͡nɑ 0202020301/01, ɢ. uʰɢ̥aːɾəp bɑɾ͡ er 0201010102/01, ɢ. uʰɢ̥ɑɾ 0202031101/11, ɢ. uʰɢ̥ɑɾəp bɑɾ͡er 0203020601/56, ɢ. uʰɢ̥ɑɾəp b̥ɑɾ͡er 0203020601/62, ɢ. bə mɑɴuβattsɑ 0103030702/108, bəɾ ɢ. dise͡ɬɑ 0103030802/03, bər ɢ.͡eːɾ 0203020202/13, boz ɢ. 0103030203/25, 0103030702/35, 0103030702/96, 0103040401/42, bɔːz ɢ. 0103010601/41, βəɾ ɢ. ɑzɑp bɑɾ͡ er 0202030802/49, ɢ. βerɣə me 0203020202/15, ɢ. βerse͡ɬɑ 0203020302/11, ɢ. ɸuʰɾgutbis d̥ə 0202030301/38, ɢ. droː 0202010702/05, ɢ. d̥əɾ͡nɑ 0202010702/03, ɢ. qəʰɾqbɑ 0103010703/06, ɢ. qəʰɾɢ̥ək kərɣindin͡ ɬɑ 0202031101/18, ɢ. qəʰɾɢ̥əβ 0202031101/19, ɢɑɾɑ ɢ. 0202030605/113, ɢ. ɢuɾɑndɑ 0202030605/132, ɢ. ɢuɾɑɴɢɑ ͡ɬɑ 0103010305/26, ɢ. ɢuɾɑʂge 0103050201/03, ɢ. ͡ʁuɾɑndɑ 0103010305/22, ɢ.͡ʁuɾɑʂgi͡ɬɑ 0103010305/23, ɢ. ɢuɾɑnnəŋ͡əʂdi 0202020501/73, ɢ.͡ huɢɑɾəβ 0202031101/16, ɢ. ʒiβəɾ ʄə 0202010703/09, ɢ.͡ɬɑ 0103030702/108, ɢ. mɑ ølyɾtbis 0202010901/18, ɢ. mɑ βerəβəɾ dəɾ 0203020202/20, ɢ. mɑ kuʂdəɣ͡eː 0103050101/33, ɢ. mɑ jitgi βɑɾəβəɾ d̥ər 0202010901/25, mɑndʐə ɢ. 0202020401/27, məɴ ɢ. əʂdin 0103010601/41, məɴ ɢ.͡ə̆ʂdi 0103030203/25, ɢ. mɐ̟ɾɣɐ̟ 0202030402/41, ɢ. merɣenə tʂɔɢetɢɑ 0202030402/39, nidʒi ɢ. bɐ̟rin diβattsɑ 0103010703/11, nidʒi ɢ. bɐ̟rxəʂ drə 0203010702/48, sɑɾəq ɢ. 0103030702/96, sɑɾəʁ͡βɑʂ ɢ. 0202030605/113, ɢ. sɑtɢɑndɑ 0202010703/21, serdɐ̟r ɢ.͡ɬɑ 0202020701/58, sɐ̟dɐ̟r ɢ. 0202020701/55, 0202020701/57, 0202020701/62, ɢ. suːʁɑːɾəβ 0202031101/12, ʃienliɣin ɢ. dro 0202020701/59, ɢ. tɐ̟ɾnə 0103010306/19, ɢ. teɾə 0202030603/06, ɢ. tɐ̟ɾə 0202030701/04, ʧi͡boz ɢ. 0103010701/56, ɢ. jyjeliʂ d̥ə 0202031101/09, ɢ. jyŋdin bəɾ ͡βəɾ dałə pɔqɢɑ 0202020501/76.

ɢ.+nuŋ ɢ.+nuŋ jyŋdin͡ɬɑ 0202020501/76.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ 0103040301/13, 0202030701/03, 0203010801/05, ɑq ɢ.+nəŋ 0103030702/110, ɑq ɢ.+nəŋ bozdɑ 0103010601/49, 0103010601/52, ɑq ɢ.+nəŋ bozəndɑ 0103010701/66, ɑq ɢ.+nəŋ bozəɴɢɑ 0103010701/65, ɑq ɢ.+nəŋ jodɑsə 0103030702/42, ɑq ɢ.+nəŋ jodɑʁɑ ʄuso 0103040401/45, ɢ.+nəŋ ɑrɑʁɑ pałɑq qał dəɾ 0202030301/38, ɢ.+nəŋ ɑzɑq 0202030103/16, ɢ.+nəŋ ɑzɑq͡ɬɑ 0202030103/17, ɢ.+nəŋ ɑʰɾd̥əɢən͡ɬɑ 0103030802/08, ɢ.+nəŋ͡əʂdigə 0202020701/58, ɢ.+nəŋ əʂgi 0203010502/06, ɢ.+nəŋ bə jɑɴbəjzɯ 0103030702/106, ɢ.+nəŋ bəɾ odʐɑ 0203020501/03, boz ɢ.+nəŋ 0202030604/65, boz ɢ.+nəŋ bozɢɑ 0103030203/26, boz ɢ.+nəŋ bozdɑ 0103030203/27, boz ɢ.+nəŋ jodɑʁɑ pədʐoː 0103040401/40, bɔːz

G.+nəŋ bɔzdɑ 0103010601/40, G.+nəŋ dumsəʁən 0202030604/66, G.+nəŋ go tułumnə 0202030501/02, G.+nəŋ həʤindi 0202010502/03, G.+nəŋ ʒinnə͡ɬɑ 0103030702/107, G.+nəŋ terən 0103020302/14, 0202030701/01, G.+nəŋ terənə 0202030701/02, G.+nəŋ tułum 0203010503/01, G.+nəŋ jodɑ 0103050101/45, G.+nəŋ dzʲəɬdin 0202020301/11,

Gɑ.+nəN G.+nəN qɑrən 0203010503/03.

Gɑ.+nə G.+nə 0202020701/14, 0203010301/02, G.+nə ɑːm mɑ berəβər d̪ə 0202010702/04, ɑzɑqdɑGə G.+nə͡ja hedimẹnə 0103020304/04, G.+nə øɬərɣiʂ͡ja 0103030802/05, G.+nə øɬərəβ dro 0103030802/04, G.+nə ølyrin sɑGənsɑ͡ɬɑ 0103010502/13, G.+nə øɬurɣiʂ͡ɬɑ 0103010306/20, G.+nə øɬʉretGɑ 0103010501/08, G.+nə u^{h}Gɑrʁɑɑɬɑ 0202010502/03, 0202030902/01, G.+nə u^{h}Gɑrʁɑndzʲɑ͡ɬɑ 0202030902/05, G.+nə dẹrdiŋ jiɣi 0103010502/20, G.+nə qə^{h}rʲɢə͡βɬɑ 0202031101/08, G.+nə qə^{h}rʲɢəsdərɣindin͡ɬɑ 0202031101/19, Gɑrɑ G.+nə 0202030605/113(2), Gɑrɑ G.+nə͡ɬɑ ølyrɣi 0202030605/113, GɑʂG.+nə hediβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030902/24, χrgik G.+nə lio bɔrdɑʁɑ 0103040301/06, G.+nə xitdə͡ɬɑ 0202010703/15, G.+nə hedip bɑrʁɑ 0202030902/04, G.+nə hediβɑɬʁɑ 0202030902/23, hrgik G.+nə 0103040301/05, ʒimis də G.+nə 0103010502/03, G.+nə͡ɬɑ mojnən Gədərəβ joq do 0103030802/05, G.+nə͡ɬɑ ɑm quʂGɑɬɑβər d̪ə 0202010703/14, mɑndzʲə G.+nə undurɣe 0202020401/28, G.+nə nɑʁo 0103030201/03, sẹdẹr G.+nə mɑ ølyrɣi ͡jiβɑtqəʂ͡eg̃ən 0202020701/62, G.+nə sẹn niɣəɬɣi 0202030605/122, G.+nə suʁɑrʁɑ 0103050301/02, G.+nə ʂit ɢɑʂdɑsɑ͡ ɬɑ 0202030301/38, G.+nə jyelisdərɣi 0202031101/19, jimis d̪ə G.+nə 0103010502/12.

Gɑ.+ʁɑ G.+ʁɑ 0202031101/17, ɑq G.+ʁɑ ʧusərse 0103030702/40, ɑq G.+ʁɑ ʧusər 0103030702/97, ɑq ͡G.+ʁɑ ʧusurɣin͡ ir 0202030604/54, ɑq G.+ʁɑ ʧusurɣin͡ ẹr 0202030604/59, ɑq G.+ʁɑ ʧusurɣẹndi 0202030604/60, boz G.+ʁɑ ʧusərse 0103030702/34, boz G.+ʁɑ ʧusurʂ 0103030702/96, bɔz G.+ʁɑ kerɛg͡ ẹː 0103010601/43, G.+ʁɑ βɑrʁɑndɑ 0202010502/03, Gejɬɑβər G.+ʁɑ e^{h}tgi 0202030605/124, sẹdẹr G.+ʁɑ ͡ɬɑ 0202020701/55, ɻi ͡boz G.+ʁɑ ẹ^{h}t dər nɑ 0103010701/53, ɻi ͡boz G.+ʁɑ ẹ^{h}ttsẹ 0103010701/54, G.+ʁɑ jyɬ̪ʲtəs Gɑrɑdəp bɑr͡ ẹr 0203010502/05.

Gɑ.+dɑn G.+dɑn øɬərɣe 0103010501/08, G.+dɑn bər ʊndərɪtgi 0202010901/59, G.+dɑn bər ʃienniɣi 0103010502/13.

Gɑ.+ɬɑr G.+ɬɑr dẹŋərɣe Gɑrɑʁɑɑɬɑɑɬɑ 0203010502/06.

Gɑ.+ɬɑrnə G.+ɬɑrnə dẹrdiŋ jiɣi jɑdɑsɑ 0103010502/03.

Gɑ.+lernə G.+lernə hediɣi 0202020701/14, G.+lernə sɑɬʁɑ 0202031101/24.

Gɑ.+un boz͡ G.+un bozdɑʁɑ 0202030604/63.

Gɑ.+sən G.+sən hediβɑɬʁɑ 0202030902/07.

GojiN < Gojin “kucak” Bkz. **Gøjn.**

Gɑ.+Gɑ ɸudur G.+Gɑ͡ɬɑ 0103050102/31.

Gojtʂi “çoban, koyun veya keçi güden kişi” Bkz. **Go:jdʐ̪i, Gojdʐ̪i, Gojdʐ̪i.**

Gɑ.+lerɣe G.+lerɣe deɬə mindi mɑrʤen bɑr͡e: diɣin bəʂ d̪ə 0103030901/57.

Gojdʐ̪i “çoban, koyun veya keçi güden kişi” Bkz. **Go:jdʐ̪i, Gojtʂi, Gojdʐ̪i.**

G. G. ɑGɑ 0102040302/01(2), G. ͡ɑGɑ 0102040302/04, G. Gəz 0103050301/29, G. Gəzdə 0103050301/18, G. Gəzdəŋ niɣəsən 0103050301/19, G. Gɔzə 0103050301/28(2), G. məɬɑʁɑ 0103010701/92, G. jer də 0103050301/29, G. jẹr 0103050301/27, G. jẹrnə 0103050301/27, G. jẹrnə͡ɬɑ 0103050301/30.

ɢojdʐ̩i̯ “çoban, koyun veya keçi güden kişi” Bkz. **ɢoːjdʐ̩i̯, ɢojtʂ̩i̯, ɢojdʐ̩i̯.**

ɢ. ɢ. ɑɢ̩ɑj 0103010705/36(2), 0103010705/36.

ɢ.+ʁɑ ɢ.+ʁɑ 0103010705/34.

ɢoj mə “koyun moyun”

ɢ. ɢ. ølyɾɣi 0203011002/13.

ɢozə “kuzu” Bkz. **ɢoːzə, ɢɔːzə, ɢɔzə, ɢuːzə, ɢuːzŭ.**

ɢ. ɢ. iməsgindi͡n ɬɑ 0202031101/21, ʝəsə ɢ. ɑ 0202031201/12.

ɢoʰɬdəq “koltuk altı, kanat altı, yan” Bkz. **ɢoʰɬd̩əq, ɢɔɬd̩əq, ɢɔʰɬdəq, ɢ̩ɔʰɬd̩əq.**

ɢ.+dɑ ɑnɑNnəN ɢ.+dɑ 0103010602/08.

ɢoʰɬd̩əq “koltuk altı, kanat altı, yan” Bkz. **ɢoʰɬdəq, ɢɔɬd̩əq, ɢɔʰɬdəq, ɢ̩ɔʰɬd̩əq.**

ɢ.+dəː ɢ.+dəː nɑʁːɔ 0102020302/08.

ɢoʰɾɢ- “korkmak” Bkz. **qoχɾq-, ɢɔʰɾq-, ɢɔʰɾɢ-, ɢ̩ɔʰːɾɢ-, ɢ̩ɔʰɾq-.**

ɢ.-eː seN ɢ.-eː ʃiaŋgan joq d̩ə 0502020101/412.

ɢɔː “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

ɢ.+nə jɑɢəndʐ̩əqleɾ ɢ.+nə kəɾkse dʒiu bər ʒysdəɾʁɑ 0202031101/26.

ɢɔː- “kalkmak, ayağa kalkmak” Bkz. **qɔ-, ɢɔχq-, ɢo-, ɢɔʰp-.**

ɢ.-p ɢ.-p bɑɾʁɑ 0202031101/29, ɢ.-p gip bɑ jɑdi də 0202030902/52.

ɢ.-k ɢ.-k giɣ̩ː 0203010801/07, ɢ.-k giɣi 0202031101/24.

ɢɔːɬ “kol” Bkz. **ɢɔɬ.**

ɢ.+ʁɑ ɢ.+ʁɑ bə tiɬɑnzɯ tiɬɑʁɑ 0103030901/40.

ɢɔːm “(deve) eyerin iki tarafına konan keçe veya yumuşak minder” Bkz. **χuːm.**

ɢ. ɢ. 0202020101/12, 0202020303/03, ezeɾnəN ɢ. 0202020702/10, bəNɑ ɢ. 0202020101/06.

ɢ.+nə ɢ.+nə 0202020702/12.

ɢ.+nɑɾnə ɢ.+nɑɾnə sɑɬʁɑ 0202020303/10.

ɢɔːNər “koyu kahve rengi, koyu kırmızı” Bkz. **ɢoNər, ɢɔNər, ɢɔNuɾ.**

ɢ. ɢ. qɑ͡n 0103020303/42.

ɢɔːs “çift”

ɢ. ɑːɬəmnəN ɢ. ɢɑɾɑq 0103020303/40.

ɢɔːs “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şekilde işlenen kısmı” Bkz. **qus, ɢɔs, ɢ̩ɔːs, ɢ̩ɔs, ʁɔs.**

ɢ. ɢ. diβəɾ də 0203010702/01, ɢ. sɑɬmɑ 0203010701/13, ɢ. tuttsɑ͡ ɬɑ 0203010702/04,

ɢ.+də ojnəN ɢ.+də 0203010702/06.

ɢɔːsɢən“eyeri ata vurduktan sonra atın kuyruk altından geçen kayışı” Bkz. **ɢɔsɢəːn, ɢoːsɢən.**

ɢ. ɢ. 0202020303/02, 0202020303/03(2), 0202020101/04.

ɢ.+nə ɢ.+nə pitio udʒin dɑɬɑβəɾ də 0202020303/05.

ɢɔːj “koyun ve keçi için kullanılan genel ad” Bkz. **ɢoːj, ɢoj, ɢɔj, ʁoj.**

ɢ. ɢ. 0103040405/24, ɢ. ɑdɑʁɑq nimi də 0202030802/48, ɢ.͡ ɑdɑsɑ ͡ɬɑ 0202030802/48, bəɾ ɢ. 0202031201/09, ɢ. bɐ̯ɾɣ̩ɐ̯k nimi də 0202030802/47.

ɢ.+nə ɢ.+nə͡ ɬɑ tudək giɣi͡ ɬɑ 0202030308/01.

ɢɔːzə “kuzu” Bkz. **ɢoːzə, ɢozə, ɢɔzə, ɢuːzə, ɢuːzŭ.**

ɢ. uɬʁɑq ɢ. 0202030404/11, ɢ. ɸeɾme dəɾ͡ nɑ 0202030301/42, ɢ. mɑ jiβ dozmɑs oɾmidə 0103010705/11.

ɢɔ- < **oɬ-** “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-**, **oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, e̞ə-, e̞o-, e̞oɬ-, e̞oʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-, vɔ-.**

ɢ.-sɑ o dɯɣdi jɑʂəɑqg͡ ɢ.-sɑ 0203011002/28, joqg͡ ɢ.-sɑ 0203020403/03.

ɢɔɢɑ “şapkanın tepesi, şapkanın üstü”

ɢ.+nə qɑnnəɴ ɢ.+nə keɣər 0202030301/16, 0202030301/19.

ɢɔɬ “vücut parçası, kol” Bkz. **ɢɔːɬ.**

ɢ. sɑqəş jiɣərmə ɢ. dəg͡ nɑ 0502020101/485.

ɢ.+nuŋ ɢ.+nuŋ 0202010901/58, ɢ.+nə 0502020101/51.

ɢ.+ʁɑ ɢ.+ʁɑ ʃitdə poqɢɑ 0103010501/06.

ɢ.+un ɢ.+un goːʂ diɣe̞ bər βəɬʁɑʁɑng͡ e̞r 0202030605/84.

ɢ.+əɴɢɑ ɢ.+əɴɢɑ hɔrɑɬ qɑʁɑq e̞ː də 0103030802/38.

ɢɔɬ “nehir, ırmak” Bkz. **ɢoɬ.**

ɢ. ɢ. gøʂgg͡ ɬɑ 0502020101/228, ɢ. gøʂd̥ə 0502020101/245, ɢ. gədʐ̥əp 0202030601/76, ɢ. gøʰʂəβ 0502020101/284, ɢ. jeɾ mɑɴsɑ 0203030102/02.

ɢ.+nəŋ bejɾɑɴ ɢ.+nəŋ gyk odəŋdɑn keɣərɣe 0202020401/26, ɢ.+nəŋ su dəɾ 0202030201/04.

ɢ.+dɑ ɢ.+dɑ gizgə jyβuɾʁɑng͡ e̞r 0202030605/81.

ɢɔɬ “o” Bkz. **goː, goːɬ, go, goɬ, gɔɬ, gʊɬ, guː, gu, g̊o.**

ɢ. ɢ. mɑːtidɑ 0203030101/04.

ɢɔɬɑ “bakır”

ɢ. ɢ. tʂɑχu 0103010101/01, ɢ. tʂɑχuʁɑ 0103010101/01.

ɢɔɬən “kolan kayışı”

ɢ. βəɾ ɢ. jiu lia 0202020101/13.

ɢɔɬd̥əq “koltuk altı, kanat altı, yan” Bkz. **ɢoʰɬdəq, ɢoʰɬd̥əq.**

ɢ.+dɑn ɑβɑɴnəɴ ɢ.+dɑn 0102020303/10.

ɢɔNəɾ “koyu kahve rengi, koyu kırmızı” Bkz. **ɢoNər, ɢɔːŋNər, ɢɔNuɾ.**

ɢ. ɢ. χuɑɾʁɑ 0103050303/30.

ɢɔNəɾɑt “*Kongurat* alt-boyu” Bkz. **ɢɔNəɾɑʰt.**

ɢ. ɢ. kəsɯnəŋ 0103010601/80, ɢ. ʝixɾdʒinnəŋ 0103010601/21.

ɢ.+dəŋ ɢ.+dəŋ χoɾɑn beɬe 0103010701/32.

ɢɔNəɾɑʰt “*Kongurat* alt-boyu” Bkz. **ɢɔNəɾɑt.**

ɢ. ɢ. gunɑɴ dəg͡ nɑ 0103030202/13.

ɢɔNəɾɑʰtdəʁ “*Kongurat* alt-boylu, Kongurat alt boydan olan kişi”

ɢ. ɢ.g͡ ɬɑ 0103050401/12.

ɢɔNəɾid- “kısmak, sıkmak, kapatmak”

ɢ.-əβɑɬʁɑ ɢɔNɢuɾun ɢ.-əβɑɬʁɑ 0202030404/16.

ɢɔNuɾ “koyu kahve rengi, kumral, mor” Bkz. **ɢoNər, ɢɔːNər, ɢɔNər.**

ɢ. ɢ. quɾ 0103050303/29, ɢ. ɢɔsdə 0103010304/11, 0103010304/13, ɢ. nimi: 0203010501/06.

ɢ.+nə ɢ.+nə ɑɬəβɑɬʁɑ 0103010304/17, ɢ.+nə ʤuːj xidʒinəŋgi dɑʰɾdəβ də 0103010304/16.

ɢɔNɢər “(tava, tencerenin) dibi; kıç, arka” Bkz. **ɢɔNɢɔɾ, ɢɔNɢuɾ, ʁɔNɢər.**

ɢ.+ʁɑ ɑqg͡ ɢɑʰtdək kəsɯnəɴ ɢ.+ʁɑ mən 0202030902/35, ɢɑɾɑg͡ ɑʰtdək kəsɯnəɴ ɢ.+ʁɑ mənmi 0202030902/35.

ɢ.+ən ɟəsdəɴ ɢ.+ən ɢəzɑɾtɢɑ 0202030308/07.

ɢ.+əŋ ɢojnəŋ bə ɢ.+əŋ o jɑqdɑɢənə 0202030701/03.

ɢ.+əɴɢɑ əɾgɑnnəː ɢ.+əɴɢɑ sɑɬʁɑ 0202030902/90.

ɢɔɴɢɔɾ “kıç, arka” Bkz. **ɢɔɴɢəɾ, ɢɔɴɢuɾ, ʁɔɴɢəɾ.**

ɢ.+un ɢ.+un 0202030404/16.

ɢɔɴɢuɾ “kıç, arka” Bkz. **ɢɔɴɢəɾ, ɢɔɴɢɔɾ, ʁɔɴɢəɾ.**

ɢ.+un ɢ.+un ɢɔɴəɾidəβɑɬʁɑ 0202030404/16, ɢ.+un ɟʃienniβ͡ɬɑ 0202030404/16.

ɢɔɾ- “iğne ip ile birşeyi kapatmak”

ɢ.-ʁɑ gondɑɢɑ ɢ.-ʁɑ 0103010304/74.

ɢɔɾʁe “halka”

ɢ. bɑʂ ɢ. 0202010501/03.

ɢɔs “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şekilde işlenen kısmı” Bkz. **qus, ɢɔːs, ɢ̟ɔːs, ɢ̟ɔs, ʁɔs.**

ɢ. ɢ. d̪aʰɾd̪əβ də 0103010304/09.

ɢ.+də ɢɔɴuɾ ɢ.+də zuj iʃdʒinəŋgi daʰɾdəβ də 0103010304/11, ɢɔɴuɾ ɢ.+də dɑsənəɴɢɑ daʰɾdəβ də 0103010304/13, mɑnənnəɴ ɢ.+də 0103010304/11, jɑsəɬ ɢ.+də iʃdʒinəŋgi daʰɾdəβ də 0103010304/13.

ɢ.+d̪ə ɢ.+d̪ə daʰɾtɢ̟͡ɑɬɑ 0103010304/10, ɢ.+d̪ə tutqəʂ tə 0202010501/15.

ɢ.+ən ɢ.+ən daʰɾd̪əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0103010304/34, ɢ.+ən daʰɾtqəʂ də 0103010304/33, ɢ.+ən daʰɾtɢɑ 0103010304/36.

ɢɔsdəʁ “millî kıyafetin üzerinde renkli ipler ile dizilmiş kenar, işlenmiş kenarı olan”

ɢ. ɢ. donə 0202030602/11.

ɢɔs “kuş, büyük kuş, kartal akbaba vs” Bkz. **qus, ɢoːs, ɢʊːs, ɢʊs, ɢuːs.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəq qus, mɑβɾɑ qus, mɑvɾɑ qus.**

ɢ. ɑɬɑ ɢ. 0103050303/11.

ɢɔs- “birbirini bağlamak”

ɢ.-ʁɑ ʂigə jɑqɢɑ ɢ.-ɢɑ 0202030301/26.

ɢɔsɢəːn “eyeri ata vurduktan sonra atın kuyruk altından geçen kayışı” Bkz. **ɢɔsɢəːn, ɢoːsɢən.**

ɢ. ɢ. 0202020303/12.

ɢɔʂdɑ- “tencere dibindeki siyah kül ile karartmak” Bkz. **ɢuʂdɑ-.**

ɢ.-ʁɑ ɢ.-ʁɑ ołuɾmɑ 0202030402/49.

ɢɔj “koyun, keçi için kullanılan genel ad” Bkz. **ɢoːj, ɢoj, ɢɔːj, ʁoj.**

ɢ. ɢ. 0103040301/04, 0202010703/19, 0202030306/01, ɑq ɢ. 0203020302/11, 0502020101/302, uʂ məɴ ɢ. 0203020401/05, ɢ. uʰɢɑɾdəp 0202030402/57, bəɾ ɢ. 0202020701/56, bəɾ ɢ. 0202031201/10, bəɾ ɢ. βɑɾ͡ e̞ 0202031201/11, ɢ. qəʰɾqqəʂ d̪ə 0202031101/07, ɢɑɾɑ ɢ. 0502020101/302, ɢ.͡ huɢɑɾsɑ͡ɬɑ 0202031101/15, ɢ.͡ ɬɑ 0202020701/57, ɢ. mɑɴmɑ joɬnəŋ ʂiɡ̟ə͡ jɑqɢɑ sɑɬʁɑ 0202020701/51, ɢ. sɑtɢɑndɑ 0202010703/19, ɢ. tuɬumnə 0202030306/01, ɢ. juŋno də 0103040301/04, ɢ.͡ jyn 0202031101/14.

ɢ.+nuŋ ɢ.+nuŋ bəɾ døːs 0203020501/03.

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ 0202020701/58, ɢ.+nəŋ iʃdʒiksə 0103040301/12, bə tudʐuɴ ɢ.+nəŋ 0202030901/19, ɢ.+nəŋ jɑnnəŋ bəndɑ 0202031202/53, ɢ.+nəŋ jiudɑʁɑ 0202031202/47, 0202031202/50.

ɢ.+nə G.+nə ɑndɑGəʁɑ nɔʰqdɑ dzɻəɬβəɾnə mɑndəɾʁɑ 0202030104/12, G.+nə kəsə nɑʁo də 0103040301/12, G.+nə Guzu suɾɑː ʝise 0203030102/04, G.+nə nɑʁo ølyɾuβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030104/12.

ɢ.+sə G.+sə mɑ ølyq qɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030103/18.

ɢɔjɔq "olmaz" Bkz. **goɬjoq, gojoq, gojoɢ, gojɔɢ, gɔɬjoq, gɔɬjɔq, gujoq, ɢɔjɔq.**

ɢ. bə mɑ G. də 0202031202/49.

ɢɔzə "kuzu; aslında burada **ɢəz** "kız" olması gerekirken **ɢɔzə** olarak söylenmiştir"

ɢ. Gojdzɻ G. 0103050301/28(2).

ɢɔzə "kuzu" Bkz. **ɢoːzə, ɢozə, ɢɔːzə, ɢuːzə, ɢuːzŭ.**

ɢ. G. oɬʁɑqdə mi oχGɑɾoː 0103020402/10, G. jyŋ 0203010501/04, G. jyŋnə dzɑχːqGɑ 0103010304/43, **ɢ.** G. jyŋ 0203010501/04.

ɢɔzə "üzerinden; ile" Bkz. **guzu, quzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

ɢ. ɑnəŋ͡əʂ G. 0202010101/06.

ɢɔʰp- "kalkmak" Bkz. **qɔ-, ɢɔχq-, ɢo-, ɢɔː-.**

ɢ.-ɢɑ əʰɾdiː G.-Gɑ 0202010901/74.

ɢɔʰɬdəq "koltuk altı" Bkz. **ɢoʰɬdəq, ɢoʰɬḍəq, ɢɔɬḍəq, Ḡɔʰɬḍəq.**

ɢ.+dəŋ G.+dəŋ 0103040404/02.

ɢ.+dɑn ɑnɑNnəN G.+dɑn 0103030701/36.

ɢɔʰɾq- "korkmak" Bkz. **qoχɾq-, ɢoʰɾɢ-, ɢɔʰɾɢ-, Ḡɔʰːɾɢ-, Ḡɔʰɾq-.**

ɢ.-sɑ dzɑndɑn G.-sɑ 0502020101/155.

ɢ.-ʁɑʂ məndɑn͡ɬɑ G.-Gɑʂ͡gəni 0502020101/167.

ɢ.-ʁɑ G.-Gɑ͡ɬɑ 0502020101/136, ɑʰgɑ tʂodəN G.-Gɑ 0502020101/136, məndɑN G.-Gɑ 0502020101/235, G.-Gɑ uzup bɑ jɑdɑp ḍə 0502020101/480.

ɢ.-Ḡɑ GɑNGəɬɑk kəɾɣindi G.-Ḡɑ 0202030404/05, bɑɾsə G.-Ḡɑ 0202030404/18, dẹmẹʰḍə bəz G-Ḡɑ 0203030102/16, G.-Ḡɑ jɑdɑʁɑG͡ẹ 0203030101/10.

ɢ.-ḅɑʰdə uzu dɑʰGɑ͡ɬɑ G.-ḅɑʰdə 0502020101/163.

ɢ.-bɑsɑ seN G.-bɑsɑ 0502020101/159.

ɢ.-ḅɑsɑ seN G.-ḅɑsɑ 0502020101/157, dzɑndɑn G.-ḅɑsɑ 0502020101/155.

ɢ.-bɑ sen ɑnə G.-bɑ 0202030301/09.

ɢɔʰɾɢ- "korkmak" Bkz. **qoχɾq-, ɢoʰɾɢ-, ɢɔʰɾq-, Ḡɔʰːɾɢ-, Ḡɔʰɾq-.**

ɢ.-əp bɑɾ sen nidiŋ G.-əp bɑɾ͡eː 0502020101/456.

ɢ.-ɔβuɾ də G.-ɔβuɾ də 0202010101/05.

ɢ.-əp ḍəɾ midʒaɾ G.-əp ḍəɾ qɑn 0502020101/162.

ɢ.-uβuɾ G.-uβuɾ͡ɬɑ 0202030902/88.

ɢ.-uβ bə͡ɬɑ G.-uβ͡ɬɑ 0202030902/89.

ɢ.-ɔ+jɔɢ uzu dzɑndɑn G.-ɔ jɔG͡eː 0502020101/156.

ɢɔʰɾɢət- "korkutmak"

ɢ.-ʁɑʂ bənə G.-Gɑʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/235.

ɢøjn "kucak" Bkz. **ɢojiN.**

ɢ.+ɢɑ G.+Gɑ ʧaɬəβɑsɑ 0103010703/06.

ɢʊːs "kuş, büyük kuş; kartal akbaba vs." Bkz. **qus, ɢoːs, ɢɔs, ɢʊs, ɢuːs.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəq qus, mɑβɾɑ qus, mɑvɾɑ qus.**

ɢ. ɑNət G. 0102020301/31, 0102020301/35, 0102020401/19, Gerə G. 0103020403/10(2), 0103020403/21.

ɢʊɬɑː “kula, bakır” Bkz. **quɬɑ, ɢuɬɑː, ɢuɬɑ.**

ɢ. G. dej 0103040404/13.

ɢʊs “kuş, büyük kuş; kartal akbaba vs.” Bkz. **qus, ɢoːs, ɢɔs, ɢʊːs, ɢuːs.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəq qus, mɑβɾɑ qus, mɑvɾɑ qus.**

ɢ. ɑNət G. 0102020401/23.

ɢʊzəɾq “kuyruk” Bkz. **ɢuzəɾq, ɢuzuɾɢ.**

ɢ. sɔːN G. 0103010501/04.

ɢuːɾɑn “ahır, hayvan yatağı” Bkz. **ɢuɾɑn, ʁuɾɑn.**

ɢ. G. toɬʁej 0102020402/07.

ɢ.+nəŋ G.+nəŋ ɑːq͡Goj mɑɬ 0102020402/07, G.+nəŋ ɑːq͡doχqdə 0103020303/25, G.+nəŋ ɑːq͡dɔχqdə 0103020303/09, G.+nəŋ mɑɬleɾ 0102020402/16.

ɢuːs “kuş, büyük kuş; kartal akbaba vs.” Bkz. **qus, ɢoːs, ɢɔs, ɢʊːs, ɢʊs.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəq qus, mɑβɾɑ qus, mɑvɾɑ qus.**

ɢ. ɑjɑq͡G. ʤɛɾdisɯβ 0103050304/07.

ɢuːzə “kuzu” Bkz. **ɢoːzə, ɢozə, ɢɔːzə, ɢɔzə, ɢuːzŭ.**

ɢ.+nə G.+nə ʤɛ̣leɾ 0202031101/05.

ɢuːzŭ “kuzu” Bkz. **ɢoːzə, ɢozə, ɢɔːzə, ɢɔzə, ɢuːzə.**

ɢ. G. duqqəş də 0202031101/04, G.͡duʁuk kərse͡ɬɑ 0202031101/02, G.͡duʁuk kərɣi 0202031101/05.

ɢu- < **bə-** “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, oʰɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔʰɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, boʰɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, ɸə-, ɸo-, ɸoɬ-, ɸoʰɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βoʰɬ-, βɔɬ-, qu-, ʁoɬ-, ɢo-, ʁɔ-, ɢɔ-, vɔ-.**

ɢ.-t də/ɖə jɔq ͡G.-t də 0103010503/01, 0103040301/27, gondɑ joq G-t ɖə 0103040301/35, joq͡G.-t ɖə 0103010502/04.

ɢuɬɑː “kula, bakır” Bkz. **quɬɑ, ɢʊɬɑː, ɢuɬɑ.**

ɢ. G.͡ʁɑzɑq 0202010901/53, G. niːɣəɣe tɑNnə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030801/22.

ɢuɬɑ “kula, bakır rengi” Bkz. **quɬɑ, ɢʊɬɑː, ɢuɬɑː.**

ɢ. G. pəi ɖə 0502020101/128, G. deːj 0102020301/11, 0102020401/11, G. dej 0103020301/06, 0103020302/06, G. χɔβun 0202030901/15, G. ɟɑχɢəɬ 0103040301/03.

ɢuɬɑɸ “ölçü birimi, kulaç” Bkz. **ɸuɬɑɸ.**

ɢ. dɔχqus G. jip 0502020101/467, jyz G. 0102020301/65.

ɢuɬɑɸdəʁ “ölçü birimi, kulaçlık” Bkz. **ɢuɬɑɸɖəq.**

ɢ. G. 0103020301/26, G. ʃip 0103020302/24.

ɢuɬɑɸɖəq “ölçü birimi, kulaçlık” Bkz. **ɢuɬɑɸdəʁ.**

ɢ. G. ʃip 0103020302/24.

ɢumbəɬɑq “yer adı”

ɢ.+dɑɢə G.+dɑɢə ɑʰgɑnəŋ tʂoʰɾʧisə ɖə͡kəsɯ 0103030901/39.

ɢuɾɑn “ahır, hayvan yatağı” Bkz. **ɢuːɾɑn, ʁuɾɑn.**

ɢ. G. toːɬʁej 0103020303/09.

ɢ.+nəŋ Goj G.+nəŋ͡əşdi 0202020501/73, G.+nəŋ ʂiɡə͡jɑqɢɑ 0202020701/51.

ɢ.+dɑ Goj G.+dɑ uş ʂidəliŋ bɑɾ͡eɾ 0202030605/132.

ɢuɾɑN “ahır, hayvan yatağı”

ɢ.+ɢɑ Goj G.+ɢɑ͡ɬɑ 0103010305/26.

ɢuɾɑʂ < ɢuɾɑnnəŋ+əʂ “ahırın içi”

ɢ.+ge ɢoj ɢ.+ge 0103050201/03.

ɢusə < ɢuzə “üzerinden; ile” Bkz. **guzu, quzə, ɢɔzə**, **ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

ɢ. andan ɢ.͡ɬa 0502020101/183.

ɢuʂdɑ- “tencerenin dibindeki siyah kül ile karartmak**”** Bkz. **ɢɔʂdɑ-.**

ɢ.-p tuduβałʁa ɢ.-p ɢuʂdap 0202030402/45, tuduβałʁa ɢuʂdap ɢ.-p 0202030402/45.

ɢuz “kuzey”

ɢ.+dɑ ɢ.+da eːna bəɾ məɬa dɾə 0103010502/09.

ɢuz- “koymak, doldurmak, inşa etmek” Bkz. **ʁuz-.**

ɢ.-əβ də ẹni ɢ.-əβ də 0103030802/15, mɑɾmi ɢ.-əβ də 0103030802/03(2).

ɢ.-ɑ dɾo mən mɑ ɢ.-ɑ dɾo 0202030104/15, sut mɑ ɢ.-ɑ dɾo 0202030104/15.

ɢ.-əp də niɣe ɢ.-əp də 0103030702/70, su ɢ.-əp də 0103040401/59, sutdə ɢ.-əp də 0103010701/131, 0103040401/61, sut niɣe ɢ.-əp də 0103030702/66.

ɢ.-ət də ɑq sut ɢ.-ət də 0103010601/74.

ɢ.-qəʂ də mənəŋ͡ əʂgi ɢ.-qəʂ də͡nɑ 0203010901/04.

ɢ.-ɢənə mɑɾmi ɢ.-ɢənə 0202030604/61.

ɢ.-əp hədzẓə ɢ͡uzə ɢ.-əp bɑɾʁɑ͡ɬa 0202030308/03.

ɢ.-up ɢ.-up beu ḍə 0103010101/11.

ɢ.-ɢɑʂ ɢ.-ɢɑʂ 0202030308/07, ɑɾɑʰķə ɢ.-ɢɑʂ ͡ɬa 0103010305/34, ɢ.-ɢɑʂ͡ ɬa 0103030802/16, 0202030308/03, 0202030308/07, mɑɾminə ɢ.-ɢɑʂ͡ja 0103030802/04, **ɢ.-ɢɑ** ɑq su ɢ.-ɢɑ 0203011001/04, ɑq sunə ɢ.-ɢɑ͡ɬa 0202010703/17, ɢ.-ɢɑ͡ɑndɑʁə͡ ɬa 0103010101/12, bɑʁɑdzɣɑʁɑ ɢ.-ɢɑ 0202030305/01, ɢ.-ɢɑ͡ɬa 0202030305/02, ͡ɬa 0203020302/06, məndin ɑzuɾ ɢ.-ɢɑ 0202030308/03, nejʤɯ ɢ.-ɢɑ 0103030702/101, sunə ɢ.-ɢɑ 0202030308/07, su ʂukdik gẹɬɣe ɢ.-ɢɑ oɬuɾʁɑq nimi də 0203020302/05, sutdə ɢ.-ɢɑ 0103010703/14, ʂeːɾənə ɢ.-ɢɑ 0202010901/76, sʉnə ɢ.-ɢɑ 0103010101/03, tuɬəmɢɑ ɢ.-ɢɑ 0202030305/02, tʂudzẓɑqdɑn ɢ.-ɢɑ 0103010304/59, jɑʰʂ odʒin ɢ.-ɢɑ 0202020501/29, joʁuɾtdə ɢ.-ɢɑ 0202030306/02, jindɑn ɢ.-ɢɑ 0203010503/02, jinnə ɢ.-ɢɑ 0202030306/02.

ɢ.-uβɑɬʁɑ ɑnəŋ͡ əʂgi ɢ.-uβɑɬʁɑ 0202031101/31, ɢ.-uβɑɬʁɑ poʁuβɑɬʁɑ 0203010801/04, ɢ.-uβɑɬʁɑ͡ɬa 0203010901/05, su ɢ.-uβɑɬʁɑ 0203030102/10.

ɢ.-əsdəɾɣe ɢ.-əsdəɾɣe͡ɬa 0202030306/02.

ɢ.-ʁɑq jeja jeja ɢ.-ɢɑq nimi dəɾ͡nɑ 0202030308/07.

ɢ.-ɢə ɢ.-ɢə͡ɖɑq͡ ɢəɬʁɑ͡ɬa 0202030901/14.

2. “inşaat etmek”

ɢ.-inə juʰɾt ɢ.-inə 0103020304/26, jʊʰɾt ɢ.-inə 0103020304/27(2).

ɢuz ɑʰq- < ɢuzə jɑq ɢəɬ- “aşağıya doğru kılmak” Bkz. **ɢuzɑχq-.**

ɢ.-sɑ kun͡ ɬa ɢ.-sɑ 0103030201/03.

ɢ.-ɢɑ jyɾɑʰqɢ̊an dəŋdzẓan ɢ.-ɢ̊ɑ tɑɴɢɑndi͡ ɬa 0103030201/31.

ɢ.-ɢɑndɑn jyɾɑʰqɢ̊an dəŋdzẓan͡ ɬa ɢ.-ɢɑndɑn͡ ɬa 0103030201/34.

ɢuzɑχq- < ɢuzə jɑq ɢəɬ- “aşağıya doğru kılmak” **ɢuz ɑʰq-.**

ɢ.-ɢ̊ɑ ɢ.-ɢ̊ɑ tɑmsɑ͡ ɬa 0103030201/28.

ɢuzɑq < ɢuzə jɑq “kuzey tarafı, aşağı tarafı”

ɢ. buɣuɴ ɢ. ɢuzə hɑnəʰḍ̥ẹ 0203030102/01.

ɢuzɑŋ < **ɢuzɑɴ** “dağın güneş almayan tarafı”

ɢ.+nəŋ ɢ.+nəŋ jɑʁ͡tʂoʁbaq 0202030201/06.

ɢuzə “üzerinden; aşağı, aşağı doğru; sonra” Bkz. **guzu, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

1. “aşağı, aşağı doğru”

ɢ. ɑːndan ɢ. giɬɣində ͡ɬa 0202031202/55, ɑndan ɢ. ͡ɬa 0202010701/07, 0202010702/03(2), 0202010703/06, ɑzɑɢəndan ɢ. sojʁɑʂ͡ɬa 0202030308/01, ɑʰtdan ɢ. qɑɬtərəβ joq tə 0203020501/21, ətəɣdin ɢ. 0103010601/10, bɑʂdan ɢ. 0202031202/46, bɑʂdan ɢ.͡ɬa 0202030604/06, bɑʰʂdan ɢ. 0202030801/09, bɑʰʂdan ɢ. ͡ɬa 0202031202/51, ḇɑʂdan ɢ. 0103010601/07, dẹŋərdin ɢ. 0103010601/32, dẹŋərdin ɢ. 0103010601/28, ɢ. kɑnɬəβərmɑʁɑ 0203010501/08, hɾdisəndin͡ ɬa ɢ. ʃyɬaːʝtəβ ʝtə 0103010703/01, məndɑḡɑ jøɾ͡ ɢ. 0202020702/24, tɔʁundɑɴ ɢ. ͡ɬa 0202030604/28, dʐoɾʤɑgɑndan ɢ. 0103010601/09.

2. “üzerinden”

ɢ. ɑnəŋ ͡ɢ. 0502020101/454, ɑnəɴ ɢ. mɑ hɑnəp dəɾ deɬə 0203010301/48, ut͡ ɢ. sɑsdərɣin͡ i ḍə 0202030902/26, bɑʰdʐ͡ə ɢ. 0202010901/78, ḇɑʰdʐə ɢ. 0103010703/15, kɑɴ ͡ɢ. 0502020101/451, kɑɴdɑn ɢ. 0502020101/397, ɢuzɑq ɢ. hɑnəʰḍe 0203030102/01, hədʐə ɢ. ɢuzəp bɑrʁ͡ɑ ɬa 0202030308/03, lienχuɑnəɴ ɢ. 0202020301/06, səqdənəŋ ͡əʂ ɢ. 0202030308/03, su ɢ. bəɾ doɢuɾɑʁɑndɑ 0202010503/11, teɬəq ɢ. tʂɨuɬɑβuzɢɑʂ 0202030402/57, jɑːnə ͡ɢ. qejqɑsɑ 0202031202/52, jɑʰɢɑsə ɢ.͡ ɬa ɢuzɢɑʂ ͡ɬa 0202030308/03, jeɾ ɢ. jɑzɢɑ ͡ɬa 0203020301/06.

3. “mütevazı”

ɢ. jørə ɢ. søz diɣo 0202030601/75, ɢ. søz dimi 0202030601/79, ɢ. βəɾ søz diɣẹk nimi ḍə 0202030601/80.

ɢuzəɾoʁə “kocanın küçük kız kardeşi” Bkz. **ɢəzəɾʁə, ɢəzoɾʁə.**

ɢ.+ɬɑɾ ɢ.+ɬɑɾ 0203020501/20.

ɢuzu “aşağı; kuzey; üzerinden, aşağı doğru” Bkz. **guzu, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

1. “aşağı, aşağı doğru”

ɢ. ɑːndɑn ɢ. 0203020401/17, ɢ. ɑːzɑtɢə ḍə 0203010303/09, ɑndɑn ɢ. ͡ɬa 0202010703/06, ɢ. ͡unuk ͡giɣe 0203010302/05, peɣ ɬɑmɑdɑn ɢ. 0203020401/15, peɣdɑn ɢ.͡ɬa 0203011002/14, peɣdin ɢ. sɑ 0203020401/12, bɑʂəndɑn ɢ. ɢɑdɑʁɑ 0202010501/15, bɑʂdə ɢ. ͡ʁəɬmin dəɾ 0202020501/03, ɢ. qɔːɬʁə dəɾ ͡nɑ 0203010303/06, ɢ.͡ɬa 0203010303/07.

ɢ.+ɾɑq ɑːndɑn ɢ.+ɾɑq jibɑn ʧiŋʧilеɾ 0202031201/10.

2. “kuzeyi”

ɢ. ɢ. uɾʤyɣe 0202030601/32.

ɢ.+nəŋ ɑːɾtdə ɢ.+nəŋ ɑɾɑʁɑ 0202030605/147.

3. “üzerinden, aşağı”

ɢ. ɑndɑn ɢ. 0502020101/379, ɑʰɾɢɑ ɢ. kəɾəp bɑɾəβəɾ ḍə 0202010502/16, otdəŋ ͡əʂ͡ ɢ. tejdɑsdəɾp ḍə 0202030101/12, ḇɑʂdɑn ɢ. 0502020101/468, kɑɴ͡ ɢ. fəkiɑnəʁɑ 0202030902/96, ɢɔjnə ɢ. sɯɾɑː ʝise 0203030102/04, su ͡ɢ. tedɑsdəɾɣin ͡iː də 0202020401/16, tɑʁdɑn ɢ. 0502020101/281, tʂuɴqusdɑn ɢ. 0502020101/472, dʐəɬnəŋ͡ uʂ ɢ. 0202020301/18.

4. “aşağıya, mütevazi, *ɢuzu søz* teşekkür sözlerdir”

G. jørə G. søz dẹ^{h}d̥ə 0202030601/10, G. β͡ur Garɑ 0202030601/37, G. Garaʁɑ 0202030605/54, G. søz diɣo 0202030601/75, məndaN G. β͡ur ʧusse 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/39, 0202030604/40, G. β͡ur ʧusse 0202030604/25, G. maNtsɑ͡ɬɑ 0202020302/06.

Guzəɣ "tezgâhın üzerinde çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısmı" Bkz. **guzuɣ, guzəɣ.**

G.+nə G.+nə tuduβɑɬʁɑ 0202020702/27.

Guzərq "kuyruk" Bkz. **GUzərq, GuzurG.**

G.+dən G.+dən dəpdiː 0202020303/09.

G.+də suŋ͡ G.+də niɣəɣẹ 0103010501/04.

GuzurG "kuyruk" Bkz. **GUzərq, Guzərq.**

G.+un G.+un bər Garaʁɑn͡er 0202030604/73.

Guziɣə "koca, güvey, damat" Bkz. **guzẹɣə, guziː, guziːɣə, guzixə, guziɣə, guziɣ̆ə.** Ayrıca Bkz. **Gəz guzẹɣə, Gəz guziɣə, Gəz Guziɣə, Gəzəʁə.**

G. Gəz G. jodɑ ʃʃygəβ b̥ɑ^{h}ʂdaʁɑn͡eː 0103010601/10.

Guzin "ile" Bkz. **ədʒin, odin**, **odʒin, osə, ozin, Udʒin, uːdʒin, uzən**, **uzin, udʒin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

G. mindik G. gondaGɑ Gɔrʁɑ 0103010304/74.

GuzGun "kuzgun" Bkz. **ʁuzGun.**

G. Garɑ G. 0202030605/83, 0202030605/86, 0502020101/75.

G.+nə Garɑ G.+nə 0502020101/76, Garɑ G.+nə tuduβɑɬʁɑn͡eː d̥ə 0202030404/16.

GuzGuN "kuzgun"

G.+Gɑ Garɑ G.+Gɑ nop drɔ 0202030605/84.

Guzmɑ "doldurmak için kullanılan (malzeme)"

G. gonə hidʒẹːg̊ə G. dər 0203010901/02.

Gudzɻ < udzɻ "uç" Bkz. **uːzɻ, uzɻ, udzɻ**

G.+uNGɑ goɬ͡ jɑq͡ G.+uNGɑ 0502020101/118.

Gudzɻɑqdɑ- "kucaklamak, kucağına almak" Bkz. **Gudzɻɑqdə-, χudzɻɑqdɑ-.**

G.-ʁɑ məɬɑnə G.-ʁɑ 0202020501/82, məɬɑnə G.-ʁɑ͡ɬɑ 0202020501/82, Goːzənə G.-ʁɑ 0202031101/21.

Gudzɻɑqdə- < **Gudzɻɑqdɑ-** "kucaklamak, kucağına almak" Bkz. **Gudzɻɑqdɑ-, χudzɻɑqdɑ-.**

G.-β G.-β 0103010501/11.

G̊

G̊aːr- < **qɑr-** "yaşlanmak, karımak" Bkz. **qɑːr-, qɑr-.**

G̊.-ʁɑ ɑːsərəβ͡ɬɑ G̊.-ʁɑ 0203011001/06.

G̊ɑd̥əʁ "katı, sert" Bkz. **qɑ^{h}dəʁ, G̊ɑ^{h}d̥əʁ.**

G̊. G̊. dip bəNɑ mẹn e^{h}tgəməs d̥ə 0202031202/35.

G̊ɑn "han, unvan" Bkz. **qɑːn, qɑn, χɑːn, χɑn**.

G̊.+nəŋ dzɻ̊əNqəs G̊.+nəN Gəzə͡ɬɑ 0202030605/54.

G̊ɑrɑ- "görmek, bakmak; denemek" Bkz. **qɑ-, Gɑːr-, Gɑːrɑː-, Gɑr-, Gɑrɑː-, Gɑrɑ-, Gɑrɑ^{h}-, Gɑrə-, ʁɑ-, ʁɑr-**, **ʁɑrə-**.

G̊.- ɑNnɑq G̊.- 0502020101/92.

ɢɑs “eyerin kaşı, eyerin ön ve arka kısmındaki çıkık bölümü”

ɢ.+ən ezɐrnəɴ ɢ.+ən bəɾ ɢəɬʤiʁɑndɑ 0502020101/160, ezɐrnəŋ ʤyq ɢ.+ən bə oχq jɑ udʒin qaɬḍəɾə̆sdəɾɣin i: ḍə 0502020101/160.

ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ**, **qɑdzᵤ qaʂ**, **ɢɑʂ, ɢɑs, ɢɑʂ, ɢɑdzᵤ ɢɑʰdzᵤ, χɑʂ**, **ʁɑʂ.**

ɢ. ɑɢ ‿ənə ɢ. ‿ɬɑ 0203020402/11, oɬ ɢ. ɑʰt 0502020101/134, uzunəɴ ɢ. jodɑ 0103030702/38, ɢ. dəɾo: 0201010101/05, ɢ. qunuq 0202010901/34, ɢ. qunɢɑ 0202030701/08, ɢ. ɢɑʂ‿ ɬɑ qaɬʁɑn dɾo 0202030103/19, ɢɑʂ ɢ.‿ ɬɑ qaɬʁɑn dɾo 0202030103/19.

ɢɑʂdɑ- “kovmak, kovalamak” Bkz. **qəʂdɑ-, ɢɑːʂdɑ-, ɢɑʂdɑ-.**

ɢ.-sɑ ʂit ɢ.-sɑ‿ ɬɑ 0202030301/38.

ɢ.-ʁɑ ɑnə ɢ.-ʁɑ 0202030103/02, sɑːɾt ɢ.-ʁɑ 0202020401/13.

ɢ.-sdəɾɣe ɢ.-sdəɾɣe dʐɑnɬəβɑp ḍə 0202030103/02.

ɢɑt “kat” Bkz. **ɢɑt, ɢɑʰt, ɢɑʰt.**

ɢ. jidə ɢ. ɢɑŋ‿ ɢəʰɬ ḍəɾ‿ nɑ 0103010701/43.

ɢɑt “kez” Bkz. **ɢɑt, ɢɑʰt, ɢɑʰt, ʁɑt.**

ɢ. uʂ ɢ. səzəɾo 0202030605/98, uʂ ɢ. dzɽɑɬəʁɬɑʁɑq nimi ḍɾo 0202030605/129.

ɢɑt “yan” Bkz. **qɑχt, qɑt, qɑʰḍ, qɑʰt, ɢɑʰt.**

ɢ.+ɢɑ ɢ.+ɢɑ eʰtge 0203011002/24.

ɢɑdzᵤ < ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ**, **qɑdzᵤ qaʂ**, **ɢɑʂ, ɢɑs, ɢɑʂ, ɢɑʂ, ɢɑdzᵤ ɢɑʰdzᵤ, χɑʂ, ʁɑʂ.**

ɢ. ɢ.‿ ɑs də 0202030105/07, mẹɴ ɢ.‿ ɑs bəɬɣe 0203010302/15.

ɢɑʰːdzɽɑn “ne zaman” Bkz. **qɑdzɽɑn, qɑdʐɽɑn, ɢɑdzɽɑn, ɢɑdʐɽɑŋ, ɢɑʰdzɽɑn.**

ɢ. seɴ ɢ. jøɾɣeniβɑp bɑɾ‿ e 0103050301/09.

ɢɑʰḍəʁ “katı, sert” Bkz. **qɑʰdəʁ, ɢɑḍəʁ.**

ɢ. ɢ. jiz 0202010501/13.

ɢɑʰḍəʁ jiz “*manım*’ın ilk parçasının genel adı, Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön kısmındaki süsü iki çeşit bulunur; biri daha gösterişli, diğeri daha basit ve gündeliktir. Yapıları daha gösterişli olana *ɢɑʰḍəʁ jiz* denir.” Bkz. **qɑʰdəʁ jiz.**

ɢɑʰḍəʁ j. ɢɑʰḍəʁj. dij ḍə 0202010501/13.

ɢɑʰdəɬ- “katılmak” Bkz. **qɑdəɬ-, qɑʰḍəɬ-, χɑdəɬ-.**

ɢ.-ʁɑ bəle ɢ.-ʁɑ oɬəɾo‿ oɬəɾəβəɾ‿ ɬɑ 0202030103/08, bəle ɢ.-ʁɑ oɬəɾo oɬəɾəβəɾ‿ ɬɑ 0202030103/11.

ɢɑʰt “kez” Bkz. **ɢɑt, ɢɑʰt, ɢɑt, ʁɑt.**

ɢ. uʂ ɢ. ɑʰt mɑɴdəɾəβ 0202030605/122.

ɢɑʰt “kat” Bkz. **ɢɑt, ɢɑʰt, ɢɑt.**

ɢ. ʒidə ɢ. gɑŋnəŋ yzẹkdi də‿ nɑ 0202030604/23.

ɢɑʰdzᵤ < ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ**, **qɑdzᵤ qaʂ**, **ɢɑʂ, ɢɑs, ɢɑʂ, ɢɑʂ, ɢɑdzᵤ χɑʂ, ʁɑʂ.**

ɢ. ɢ.‿ ɑs syz 0202030605/120.

ɢejqɑ- < qeɢɑ- “bakmak, gözlemek” Bkz. **qeɢɑ-, qeɢɑː-, qejq-, qejɢ-, qejqɑ-, qejɢɑ-, qejɢɑ-, qejɢɑʰ-.**

ɢ.-ʁɑn ɢ.-ʁɑn soʁdɑ‿ ɬɑ 0202030902/122.

ɢejɬɑ- “koşmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-, ʁejɬɑ-.**

ɢ.-ʁɑn gøʰduɾɣẹ ɢ.-ʁɑn‿ ẹɾ 0202030605/162.

ɢoʰɢɑɬəʁ “boylu, vücutlu, göğüs boşluklu”

ɢ. jizdɑdʐə ɢ. 0202030102/02.

ɢɔːs “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şeklinde işlenen kısmı”

Bkz. **qus, ɢɔːs, ɢɔs, ɢ̥ɔs, ʁɔs.**

ɢ̥. ʧiʧi sɯʂi ʤiu dozɯ ɢ̥. 0203010702/04, ɢ̥. tutɢɑq nimi d̥ə 0203010702/07.

ɢ̥ɔɬ- “istemek, dilemek” Bkz. **qoɬ-, qɔːɬ-, qɔɬ-, qɔʰɬ-, χɔɬ-, χɔːɬ-.**

ɢ̥.-ʁɑnʤa ɢ̥.-ʁɑnʤa ɢ̥ɔɬʁɑnʤa biʃ jiɣərmə, jiɣərməɣe eʰttse 0203010303/09, ɢ̥ɔɬʁɑnʤa ɢ̥.-ʁɑnʤa biʃ jiɣərmə, jiɣərməɣe eʰttse 0203010303/09.

ɢ̥ɔɬqəd̥ə “dilenci” Bkz. **ɔqətʂi, qɔqətʂi, qɔɬqətʂi.**

ɢ̥. ɢejdɑɢə məndɑɢə ɢ̥͡. 0202010502/19.

ɢ̥ɔs “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şeklinde işlenen kısmı” Bkz. **qus, ɢɔːs, ɢɔs, ɢ̥ɔːs, ʁɔs.**

ɢ̥. ɢ̥. tutmɑs nimi d̥ə 0203010702/09, ɢ̥. tutmɑs͡ e̥ː 0203010702/08.

ɢ̥ɔʰrq- “korkmak” Bkz. **qoχrq-, ɢoʰrɢ-, ɢɔʰrq-, ɢɔʰrɢ-, ɢ̥ɔʰːrɢ-.**

ɢ̥.-əp d̥ə ɑʰɢərdɑn ɢ̥.-əp d̥ə sɑ 0202010901/36.

ɢ̥.-ɢɔ uzu sendin d̥ɑʰɢə ɢ̥.-ɢɔ 0502020101/158.

ɢ̥.-ɢɑ ɢ̥.-ɢɑ dełə 0103050301/30, 0103050301/31.

ɢ̥ənɑ “pekiştirme edatı, ya” Bkz. **gəni, gin, ginę, g̥əni, ḳəni, qɑn, qənɑ, qənə, g̥ənɑ, ɢɑnɑ, ɢɑni, ɢənɑ, ɢənə, ɢəni.**

ɢ̥. łułe̥tɢ̥əʂ ɢ̥. sɑ 0103050301/24, ʂiliɣe̥ʂ ɢ̥. 0103010101/18.

ɢ̥əs “kış” Bkz. **qəʂ.**

ɢ̥. ɢ̥ osɑ 0103040401/31.

ɢ̥ɔʰːrɢ- “korkmak” Bkz. **qoχrq-, ɢoʰrɢ-, ɢɔʰrq-, ɢɔʰrɢ-, ɢ̥ɔʰrq-.**

ɢ̥.-e dəɾ midʒar ɢ̥.-e dəɾ͡ nɑ 0202010101/05.

ɢ̥ɔʰɬd̥əq “koltuk altı” Bkz. **ɢoʰɬdəq, ɢoʰɬd̥əq, ɢɔɬd̥əq, ɢɔʰɬdəq.**

ɢ̥.+dɑn ɑnɑɴnəɴ ɢ̥.+dɑn 0103030701/04, ɑdzɑ͡ ɑnɑnəɴ ɢ̥.+dɑn uno 0103030701/04.

ɢ̥uɬɑʂ “ölçü birimi, kulaç” Bkz. **ɢuɬɑʂ.**

ɢ̥. dəχqus͡ ɢ̥. jip 0502020101/468.

ɣ

ɣənil- “zarar vermek?” Bkz. **əɣne̥ɬɑ-, ɣəniɬɑ-, ɣəniɬi-.**

ɣ.-eɾ bozʁɑ ɣ.-eɾ ørʤy 0502020101/386.

ɣəniɬɑ- Tb.+T “zarar vermek?” Bkz. **əɣne̥ɬɑ-, ɣənil-, ɣənili-.**

ɣ.-χəʂ e nisdɑsɑ ɑnə ɣ.-χəʂ͡ e 0502020101/416.

ɣ.-ʁəməs jɑɴjɑɴ ɣ.-ʁəməs 0502020101/380.

ɣənili- “zarar vermek?” Bkz. **əɣne̥ɬɑ-, ɣənil-, ɣəniɬɑ-.**

ɣ.-β ɣ.-β jɑdɑχəʂ d̥ə 0502020101/377.

ɣ.-βɑmɑs bozəɴGɑ ɣ.-βɑmɑs 0502020101/377.

ɣe- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, ge̥ː-, ge̥ːɬ-, ge̥-, ge̥ɬ-, ge̥ʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, g̥e̥-, g̥i-, g̥ix-, g̥iɬ-, ki-, kiɬ-, ḳe̥-, ɣeɬ-, ɣe̥-, ɣe̥ɬ-.**

ɣ.-p dɾoː/də gue nimi ɣ.-p dɾo: 0202030103/10, kəsɯ ɣ.-p də 0202030103/10.

ɣeɾ < **geɾə** “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, geɾə, ge̥ːɾ, ge̥ɾ, ɣeɾə, ɣerə, ɣe̥ɾ.**

ɣ. bəɾ ɣ. ɑɾɑʰḳə 0502020101/221, b̥əɾ ɣ. 0103010101/14.

ɣeɬ- < **geɬ-** “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, ge̥ː-, ge̥ːɬ-, ge̥-, ge̥ɬ-, ge̥ʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, g̥e̥-, g̥i-, g̥ix-, g̥iɬ-, ki-, kiɬ-, ḳe̥-, ɣe-, ɣe̥-, ɣe̥ɬ-.**

ɣ.-e d̥ə boɬʁə͡ ɣ̥.-e d̥ə 0502020101/317.

ɣeɾə < **geɾə** “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, geɾə, ge̥ːɾ, ge̥ɾ, ɣeɾ, ɣerə, ɣe̥ɾ.**

ɣ. bər ɣ. 0202030402/10.

ɣerə < **gerə** “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, gerə, gẹːr, gẹr, ɣeɾ, ɣeɾə, ɣẹɾ.**

ɣ. bər ɣ. 0203020201/03.

ɣẹ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, g̡i-, gix-, g̡iɬ-, ki-, kiɬ-, k̡ẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹɬ-.**

ɣ.-p dɾo/d̡ə ɣ.-p dɾo 0202030605/130, uzunə şidaɴnaʁə͡ɬa ɣ.-p d̡ə 0502020101/365.

ɣẹɬ- “gelmek” Bkz. **gəɬ-, geː-, ge-, geɬ-, geʰ-, geʰɬ-, gẹː-, gẹːɬ-, gẹ-, gẹɬ-, gẹʰɬ-, giː-, gi, gixɬ-, giɬ-, gẹ-, g̡i-, gix-, g̡iɬ-, ki-, kiɬ-, k̡ẹ-, ɣe-, ɣeɬ-, ɣẹ-.**

ɣ.-ɣindi jyɣi͡ ɣ.-ɣindi ma 0103040601/03.

ɣẹɾ < **gerə** “kâse” Bkz. **geːɾə, geɾ, gerə, gẹːr, gẹr, ɣeɾ, ɣeɾə.**

ɣ.+nə şigə ɣ.+nə saɬʁa 0103050102/35.

ɣẹzgə “giysi, kıyafet” Bkz. **gẹːzgəː, gẹːzɣə, gẹːzgə, gẹzgə, gẹzg̡ə, giːzgə, gizɣə, gizgə, gizgi, gizg̡ə, gizkə, g̡ẹzg̡ə.**

ɣ.+da mẹnəŋ ɣ.+da 0202020501/08.

ɣøş- “taşınmak, göç etmek” Bkz. **gøːş-, gøş-, gøʧ-, gødʒ-, gøʰʤ-, gøʰş-, gyş-, gytş-, g̡øş-, g̡yş-, g̡ydʒ-.**

ɣ.-gindi ʒy ɣ.-gindi 0202010901/69.

ɣun < **kun** “gün; hayat” Bkz. **kəŋ, kuːn, kun, k̡un, χun**.

ɣ. bər ɣ. 0202030401/33, ɣ. goɬəβ də 0103030201/19.

x

xa- < hanə- “gitmek” Bkz. **qanə-, χa-, χanə-, ha-, han-, hanə-, hanəʰ-, haɾ-.**

x.-oː də kər x.-oː də 0103010602/12.

xej < **hanə+j** “gitmek”

x. ʧili x. də 0103010502/07.

xidʒ- “içmek” Bkz. **əş-, əʰʤ-, əʰdʒ-, əʰdʒ̡-, ğş-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰdʒ-, iːʤ-, idʒ-, ixʃ-, iʃʤ-, iʧ-, hədʒ-, hədʒ-, hədʒ̡-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, g̡i-.**

x.-iβaɬsa mənə bər x.-iβaɬsa 0103010702/61.

x.-in aɾaʰk̡ənə naːəp bər x.-in 0103010702/49.

x.-iu tşanə x.-iu͡ ungi 0102020303/30.

xidʒ “iç” Bkz. **əş, əʧ, əʰdz, əʰdz̡, ğş, eʰdz̡, uş, ixʤ, idʒ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, hədʒ, hədz, hədz̡, hẹdʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, g̡i.**

x.-iŋgi x.-iŋgi aʰɬdəŋ gəməsdə daʰg̡o 0103010703/28.

x.-indin x.-indin 0502020101/363.

xidʒiɾ- “içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃʤeɾ-, eʰʤiɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, hədʒeɾ-, hədʒiɾ-, hẹdʒeɾ-, hẹdʒiɾ-, ʃidʒeɾ-, ʃidʒeʰɾ-, ʃidʒẹɾ-, ʃidʒeɾ-.**

x.-əβatg̡a tşanə x.-əβatg̡a 0202030605/123.

xidʒigə “karın” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixdʒikə, iʃʤik, iʧikə, xidʒig̡ə, xidʒikə, xiʧikə, qẹdʒig̡ə, hədʒiːg̡ə, hədʒigə, hətʃik̡ə, hẹdʒig̡ə, hẹtʃik̡ə, hidʒig̡ə, hidʒikə, hidʒẹːg̡ə, ʃidʒigə, ʃidʒik̡ə, ʃiʧikə.**

x. x. dozu jadaʁa͡ ɬa 0203020601/50.

x.+ɣẹ x.+ɣẹ jaɴjaɴ səqqəş͡ e 0502020101/87.

x.+di x.+di søz diɣe 0502020101/10.

xidʒiɡə “karın, göbek” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒigə, hədʒi:gə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹ:gə, ʃidʒigə, ʃidʒiķə, ʃitʃikə.**

x. uʰɾdəɾ x. 0202020301/18.

xidʒikə “karın” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə, xitʃikə, qẹdʒigə, hədʒi:gə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹ:gə, ʃidʒigə, ʃidʒiķə, ʃitʃikə.**

x.+səndi x.+səndi ɑndɑʁ ołurʁɑn ẹ d̥ə 0502020101/95.

xitʃikə “karın” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə, xidʒikə, qẹdʒigə, hədʒi:gə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹ:gə, ʃidʒigə, ʃidʒiķə, ʃitʃikə.**

x.+di ɑnɑnəŋ x.+di 0202031201/03.

x.+səndigə x.+səndigə ordʒylerni 0502020101/102.

xiɬdzi̯ “şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̯, ẹʰːɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzi̯, jẹʰɬdzi̯, jẹxɬdzi̯, jixɬdzi̯.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdzi̯, qɑm jixɬdzi̯.**

x. x. giɣind͡ɬɑ 0103040301/06.

xit < et “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰd̥, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, ʃid, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

x.+də ɢojnə x.+də͡ɬɑ 0202010703/15, quʂɢaɬaʁɑn x.+də͡ɬɑ 0202010703/15.

xit- < eʰt- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ẹʰd-, ẹʰd̥-, ẹʰt-, ẹʰʈ-, ixt-, jeʰd-, jẹʰd̥-.**

x.-ik x.-ik git d̥ə 0103010503/06.

x.-gẹ dʒirɣiʂgi x.-gẹ 0102020303/30.

χ

χɑːɬ- “kalmak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑɬ, qɑʰɬ-, χɑ-, χɑɬ-, hɑɬ-.**

χ.-mɑʁɑ bər dʒadʑɯ ʐə͡ŋɬɑ χ.-mɑʁɑ͡ɬɑ 0202030901/06.

χɑːn “han, unvan” Bkz. **qɑːn, qɑn, ɢɑn, χɑn.**

χ. χ. bɑr nimi də 0202030902/31, χ. fəɬɑʁɑn͡ẹː də 0202030902/60, sujrə h. d̥ərə 0202030605/01.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ 0202030902/75, χ.+nəŋ ɑʰd̥ə 0202030902/59, χ.+nəŋ porɑNGɑ 0202030902/70, χ.+nəŋ kəsələr 0202030902/72.

χɑːn < qɑn “kan, vücuttaki kan” Bkz. **qɑn.**

χ. χ. bə durβɑqɢɑ səŋkianəʁɑ 0202030902/96, χ. niɣə ʒirɣi səŋkianəp d̥ə 0202030902/124.

χɑːr “yaşlı, ihtiyar” Bkz. **qɑːr, qɑr, qɑrə, χɑːrəː, χɑr, hɑr.**

χ. χ. kəsə 0203020402/09.

χ.+rɑk χ.+rɑk kəswnə dʒiu tɑqɢɑ u̯nduruʰtɢ̥ɑq mi d̥ər 0203030101/15.

χɑːrəː “yaşlı, ihtiyar” Bkz. **qɑːr, qɑr, qɑrə, χɑːr, χɑr, hɑr.**

χ. χ. kəsɯlernə 0203030101/17.

χɑ- < hɑnə- “gitmek” Bkz. **qɑnə-, xa-, χɑnə-, hɑ-, hɑn-, hɑnə-, hɑnəʰ-, hɑr-.**

χ.-ʁɑndi bə͡χ.-ʁɑndi 0103010602/15.

χɑ- < qɑɬ- “kalmak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑɬ, qɑʰɬ-, χɑːɬ-, χɑɬ-, hɑɬ-.**

χ.-p də/do jɑɴqəs ɢəzdɑr χ.-p də͡ɬɑ 0202030901/13, jɑɴqəs ɢəzdɑr χ.-p do 0202030901/16.

χɑdɑr “geri, arkaya doğru”

χ. χ. giɣi 0103010305/78.

χɑdəɬ- “katılmak” Bkz. **qɑdəɬ-, qɑʰḍəɬ-, ɢɑʰdəɬ-.**

χ.-ʁɑ məɬɑɬɑrʁɑ χ.-ʁɑ 0203010301/04.

χɑdi “Çin/Han milleti” Bkz. **qɑdej, qɑdiː, qɑdi, qɑdə, qɑdẹːj, qɑdi.**

χ. gondɑ͡χ. dəʰɢuβur͡ɬɑ 0203010301/36.

χɑgɑ “Buddhist rahip” Bkz. **ɑʰːgɑ, ɑʰgɑ.**

χ. χ. pudimin 0202020701/46, χ. pudiβɑtɢɑn 0202020701/46.

χɑɢ̣ɑ “gök; gök tanrı” Bkz. **aʰɢɑ, χɑɢɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̣ɑ, jaʰɢɑ, jaʰɢ̣ɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̣ɑ.**

χ. χ. puḍise 0103040301/21.

χɑɢɑ “yukarı, hükümet” Bkz. **aʰɢɑ, χɑɢ̣ɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̣ɑ, jaʰɢɑ, jaʰɢ̣ɑ, jiχɢɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̣ɑ.**

χ. χ. puḍise 0103040301/21.

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ ʤoło ḍə 0103050401/16.

χɑχɑzɯ Ç. “kutu”

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ sɑɬʁɑ 0203010502/05.

χɑʁəɾ- “yağda kavurmak” Bkz. **qɑʁəɾ-, hɑːɾ-.**

χ.-ʁɑ sej mə χ.-ʁɑ 0203010801/08.

χ.-eɾnə seː χ.-eɾnə bəɬɣəmes ḍə͡nɑ 0203020501/07.

χɑɬ “deli”

χ. χ. nimi də͡nɑ 0203011002/03.

χɑɬ- < qɑɬ- “kalmak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑɬ, qɑʰɬ-, χɑːɬ-, χɑ-, hɑɬ-.**

χ.-ḍe ɢəzə͡ɬɑ χ.-ḍe 0202010703/05.

χ.-ʁɑ jɑɴqəs ɢəz χ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030901/19.

χ.-ʁɑn χ.-ʁɑn nimi ḍə 0202030901/22.

χ.-ʁɑndɑ ɑːndɑ͡ɬɑ χ.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030901/20.

χɑɬən “başlık para” Bkz. **qɑɬən, qɑɬuɴ.**

χ. χ. 0202031202/01, χ. ɑɬsɑ͡sɑ 0103040601/18, χ. sɑɬəβ͡ɬɑ 0103040601/16, χ. ʃiɑɬəβ 0103040601/16, χ. ɑɬχəʂ e 0103040601/17, χ. ʃiɑɬɑsɑ 0103040601/17.

χ.+nə χ.+nə ʃiɑɬɑʁɑ 0103040601/23.

χɑɬdəɾ < ɑʰɬdəɾ “alt, aşağı” Bkz. **ɑʰːɬdəɾ, ɑʰɬḍəɾ, ɑʰɬdəɾ.**

χ.+nəŋ əɬəɣ χ.+nəŋ kəsleɾnəŋ 0103010601/50.

χɑmi Ç. “Kumul, yer adı”

χ. χ.͡ʝɑqdɑɢə 0203010702/21, χ.͡ʝɑqdɑɢ̣ə 0203010701/08.

χɑn “Han, unvan” Bkz. **qɑːn, qɑn, ɢ̣ɑn, χɑːn.**

χ. χ. 0202030902/73, ɑːməɬɑɴ χ. 0103010601/12, ɑməɬɑɴ χ. 0103010701/18, 0103010701/23, 0103010601/65, ɑmɬɑɴ χ. 0103030203/13, χ. ɑndɑʁ dip də 0202030902/62, χ. ɑndɑʁ diɣin͡ iː də 0202030902/38, χ. ɑndɑʁ diɣindi 0202030902/81, χ. ene bə fuʧ͡i oʁɑn͡ẹː də 0202030902/61, bɔʁde χɑn dimi bəɾ χ. 0202030601/45, bɔʁde χ. 0202030601/45, 0202030601/65(2), 0202030601/67, 0202030605/01, 0202031202/25, bɔʁde χ.͡ɬɑ 0202030601/65, χ. dɑːχɢə bə fəʧ͡ilio ɑ0202030902/77, χ. dɑʰːɢə b̥əʃiŋɑ 0202030902/80, demən χ. 0103030203/15, deŋəɾ χ. 0103010701/19, dẹŋəɾ χ. 0103010701/22, 0103010701/107, dẹŋəɾ ͡χ.

0502020101/112, dẹŋəɾ χ. 0502020101/115, 0502020101/116, 0502020101/121, 0502020101/124, 0502020101/178, 0502020101/198, 0502020101/200, 0502020101/236, 0502020101/256, 0502020101/274, χ. fədiolio 0202030902/78, geseɾ χ.͡ ẹɾ 0502020101/364, ʂigə χ. 0202030601/69, ʂigə χ. ɑjtəsGɑn ͡eɾ 0202030604/18, ʂigə χ. oɾuʁ tu^{h}tusin diɣin͡eɾ 0202030601/46, ʂigə χ. oɾuʁ tu^{h}tuso 0202030604/14, ʂigə χ. oɾuʁ tu^{h}tusGɑn duɣədi 0202030604/15, ʂigə χ. uɾuʁ tutusɠɑn duɣədi 0202030605/01, ʂigə χ. mɑ uɾuʁun putgin͡ẹɾ 0202030605/12, ʂigə χ.͡ɬɑ 0202030601/65, ʂigə χ. tɔqdaʁan͡eɾ 0202030601/44, ʂigə χ. 0103010701/17, 0103010701/24, ʂigə χ. ẹni ɑjtəsəβ 0103030203/24, temənχ. 0103010601/14, joʁuɾ χ. mẹ 0202030601/65, dzɣəʁde χ. 0202031202/25.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ 202030902/76, ɑɬɑ məɬɑ χ.+nəŋ poɾɑNGɑ 0103040405/46, ɑmɬɑN χ.+nəŋ ɑ^{h}ɬdəŋ gəməs səŋgin jodɑ 0103030203/50, ɑmɬɑN χ.+nəŋ məŋ gəməsə 0103010701/109, χ.+nəŋ u^{h}ɻusə 0202030902/72, χ.+nəŋ poɾɑN͡ɬɑ 0202030902/42, χ.+nəŋ poɾɑNdɑ 0202030604/31, χ.+nəŋ pɔɾɑNGɑ 0202030902/30, 0202030902/37, 0202030902/38, 0202030902/55, χ.+nəŋ poɾɑNGɑ͡ɑɾʁɑ͡ɬɑ 0202030902/71, χ.+nəŋ poɾɑNnə 0202030902/42, bɔʁde χ.+nəŋ͡ɬɑ 0202030902/91, bɔʁde χ.+nəŋ ojəndɑ 0202030605/103, bɔʁde χ.+nəŋ oʁuɬə͡ɬɑ 0202030605/02, bɔʁde χ.+nəŋ͡ɬɑ kəsəleɾ 0202030605/56, demɔɾ χ.+nəŋ niɣə 0202031202/53, deŋəɾ χ.+nəŋ poɾɑNə 0202030603/01, deŋəɾ χ.+nəŋ poɾɑNnə 0202030605/165, dẹŋəɾ χ.+nəŋ poɾɑNGɑ 0202030603/02, 0202030603/03, dẹŋəɾ χ.+nəŋ məŋ gəməsə 0103010701/107, geseɾ χ.+nəŋ 0502020101/368, χ.+nəŋ kəsleɾ 0202030902/55, χ.+nəŋ kəsə̆leɾ͡ɬɑ 0202030902/56, χ.+nəŋ kəsleɾ͡ɬɑ 0202030902/57, χ.+nəŋ kəsleɾɣẹ 0202030902/95, χ.+nəŋ kəsɯleɾɣẹ 0202030902/93, χ.+nəŋ ʒiɣətdẹɾ 0202030902/89, χ.+nəŋ ʒiɣətleɾ ͡ɬɑ 0202030902/90, ʂigə χ.+nəŋ oɾuʁ ɸətgin duɣədi 0202030604/17, ʂigə χ.+nəŋ uɾuʁun putgərəβaɬmaʁɑn͡ẹː 0202030605/04, ʂigə χ.+nəŋ uɾuʁun͡ɬɑ 0202030605/12, ʂigə joʁuɾ χ.+nəŋ 0103010601/10.

χ.+nəN χ.+nəN Gəz də qɑn 0202030902/91.

χ.+nəŋgədi χ.+nəŋgədi βɑɾʁɑ 0202030902/53.

χ.+nə bɔʁde χ.+nə dzɣNqəs qɑn 0202030604/14, 0202030605/01.

χ.+Gɑ dẹŋəɾ χ.+Gɑ χujboɬɑʁəɬɑ ͡ɑɾʁɑn ẹː ḍə 0502020101/113, dẹŋəɾ χ.+Gɑ χujboɬɑʁəɬɑ ͡ɑɾʁɑndɑ 0502020101/114, ʂigə χ.+Gɑ bə oɾʤi mɑ dəɾə̆ ͡nɑ 0103010701/25, χ.+Gɑ dzɣq tutGɔ 0202030604/62.

χ.+dɑ bɔʁde χ.+dɑ͡ɬɑ 0202030605/35, bɔʁde χ.+dɑ oʁuɬ βɑɾ 0202030601/47.

χɑn < **qɑn** "bakayım" Bkz. **qɑːn, qɑn, ɢɑn, ʁɑn, hɑn.**

χ. o duɣdi χ. 0203020402/10, o duɣdi χɑn χ. 0203020402/10.

χɑn Ç. "yine, daha" Bkz. **qɑn**, **χan.**

χ. χ. 0202020701/44, 0202030104/02, ɑhdəʁɬɑmonə dɑ^{h}Gə χ. 0502020101/184, χ. bəgɑndzɣɑn ɑ 0203010301/32, χ. bənəŋ mɑnde ɑː 0103050101/12, χ. bənəŋ tʂi 0202020701/60, χ. bəʃiŋ͡ɑ 0202020701/11, dɑɾəʁnə χ. bə nəŋ sɑ 0202020701/46, dɑsḍə χ. tẹrmis nimi ḍə 0202020701/44, kəsɯ χ. ɑːz də 0202020702/22, liodəliə͡χ. 0103030901/20, χ. mɑdɑɻti χənɑ 0202010901/62, mənəŋ ɑrɑdɑ χ. 0502020101/38, ni χ. 0103030901/48, nia χ. kəsɯɻti βəɾ 0202010703/32, joʁuɾ ɬɑretgẹ ni χ. 0203010301/47.

χɑnə- "gitmek, tamamen olmak" Bkz. **qɑnə-, xa-, χɑ-, hɑ-, hɑn-, hɑnə-, hɑnə^{h}-, hɑɾ-.**

χ.-p ḍro/ḍə soʁuł χ.-p ḍro 0202030605/128, at͡dioq bə χ.-p ḍə 0103050301/13, bejłaɬ͡χ.-p͡ḍə 0502020101/140,

χanəq- “hazırlamak, hazırlanmak” Bkz. **qənəq-, qənəɢ-.**

χ.-ɢə χ.-ɢə bə dałejnəɴ ɢəzəʁda orʁɔ terəβər 0202030401/18.

χannał- Ç.+T. “kurak yaşamak”

χ.-ʁa deŋər χ.-ʁa 0202010901/30.

χansɯ Ç. “yine, tekrar, ya da” Bkz. **χanʂi, hanʂi.**

χ. mənə χ. ot ɢəłsɑ: haʂ mɐr 0203020403/15, χ. jijaɴ 0102020303/48.

χanʂi Ç. “yine, tekrar” Bkz. **χansɯ, hanʂi.**

χ. χ. ʁandʒałəq sɯkdi βa͡ɾe 0203010301/55, χ. dʒeʂiułḛ ḍə 0203010701/24, χ. dʒiaɴdʒiu bəlie ʂaʂiɴ χejmiŋ a 0202020501/38, χ.͡ła 0502020101/242, χ. nəgə miŋdzə͡a 0203010301/21, χ. ninə osa 0203010303/10.

χantsu Ç. “Çin/Han milleti”

χ. χ. 0203010301/50, χ. idʒin 0203010301/50, χ. tʂuŋdʒe di: dro 0202020501/07,

χ.+nəŋ χ.+nəŋ jaɴqəs kełən ba͡ɾe 0203010301/44.

χanjy Ç. “Çince” Bkz. **hanχua.**

χ. χ. udʒin 0202020501/30, 0202020501/57, χ. βudʒin 0202020501/62, χ. fəta ḍi: ḍər 0202020501/79, χ. ɢa^{h}ttsa 0202020501/15.

χaɴdʐaɴ Ç. “banka müdürü”

χ. jiɴχaɴ χ. 0103010303/35.

χaɾ “yaşlı, ihtiyar” Bkz. **qa:ɾ, qaɾ, qaɾə, χa:ɾ, χa:ɾə:, haɾ.**

χ. χ. kəsələrɣe͡ ajttsa͡ła 0202031201/16, χ. kəsɯ 0203010301/05, χ. kəsɣẹ 0103010602/17, χ. kəsler 0203010702/23, χ. kəslerdin mo ła səz ałəβ 0103030202/08.

χ.+ərɑɢə bərmẹsə χ.+ərɑɢə ja^{h}ʂə joʁur łarẹtgek 0203010301/47.

χaɾə “karı, karı” Bkz. **qaɾə, qaɾəjẹ.**

χ.+sən χ.+sən ma jysundan dilik gẹp dro 0203020601/53.

χaɾmaɴɢə “ata, atalar” Bkz. **qa:ɾmaɴɢə, qaɾmaɴqə, qaɾmaɴɢə, ha:ɾmaɴɢə, haɾmaɴɢə.**

χ.+nə χ.+nə͡ła 0203010301/53, χ.+nə gø^{h}durɣẹ 0203010301/58.

χas < a^{h}s “düğün, ziyafet” Bkz. **a:s, a^{h}:s, as**, **a^{h}s, ɢas, has.**

χ. χ. etge 0202030402/69, χ. ojʁa 0103010602/18, χ. ɢaɾaχəʂ də 0103050101/03.

χ.+ɢa χ.+ɢa bər dadə 0502020101/61, χ.+ɢa bər dadəsa 0502020101/62.

χ.+əɴɢa χ.+əɴɢa bər təkəs tejdasa 0502020101/101, χ.+əɴɢa kułnə tienniɣe 0502020101/51, χ.+əɴɢa tejdap bẹrɣin i: ḍi 0502020101/96, χ.+əɴɢa tejdaʁanda 0502020101/102, χ.+əɴɢa tejdaʁandə͡ła 0502020101/103.

χas oj < a^{h}s doj “düğün, ziyafet” Bkz. **as duj, a^{h}s oj, a^{h}s doj.**

χ.+ʁa χ.+ʁa 0103010602/18.

χasa “*Kazak* Türk ulusu” Bkz. **hasa.**

χ. χ. 0103040302/01(2), χ. øłʉrŭβat ḍə 0103040302/26, χ. ølyrup dər ͡na 0202020401/08, χ. taβaq dəɾ͡na 0202020401/08.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ jysəŋgi 0202020401/11.

χ.+nə χ.+nə ja sa:ɾt ḍaʂdaʁa undurk gip ʈəɾ͡na 0202020401/13.

χaʂ < **ɢaʂ** “kaç, birkaç” Bkz. **qaʂ**, **qadzˌ, qaʂ**, **ɢaʂ, ɢas, ɢaʂ, ɢ̣aʂ, ɢ̣adzˌ, ɢ̣a^{h}dzˌ, ʁaʂ.**

χ. χ. qunəq połasa͡ła 0103010306/22.

χɑʂ jɑʰtbɑ < ŭʂ jɑʰbɑ “millî kıyafetin önündeki süs, geçmişte Sarı Uygur kadınlar evde veya çalışırken taktıkları fazla süsü olmayan *manım*”

χ. χ. mɑnəmən 0202030602/09.

χɑʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdzˌ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

χ. χ. semin 0103010705/30, χ. jɐ̟rɐ̟̈ne 0202010901/61.

χɑt < ɑʰt “at” Bkz. **ɑːt, ɑʰːt, ɑʰd, ɑʰḑ, ɑχt, ɑʰt, ɢɑʰt, hɑt.**

χ. χ. mənə tixkkəʂ də dioɾ 0103010305/77, χ. mənmileɾ 0102020303/17.

χ.+də χ.+də ezeɾɣe 0102020303/17, χ.+də qunɢəłaʁɑndɑ 0103040302/01, χ.+də məngiʂ 0102020303/23.

χ.+ḑə χ.+ḑə hed͡i hɑnəʁɑnd͡ə ɬɑ 0103040302/01.

χɑjzɯ Ç. “*Haizi*, göl, Sarı Uygurların Ova bölgesi, yer adı” Bkz. **χejzɯ.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ kəsɯ 0202020401/15.

χɑs “yaş” Bkz. **ɑs, jɑːs, jɑχs, jɑs.**

χ. χ. kədʒiɣ də 0103040301/10.

χɑn Ç. “daha” Bkz. **qɑn**, **χɑn**.

χ. nia χ. kuanlia 0202030101/11.

χanjen Ç. “tütün”

χ. χ. dzɻuɑɴnɑt ḑə 0103010304/62.

χəːNʂo Ç. “çok az”

χ. χ. ɑ 0103030201/18,

χə- < ɢəł- “yapmak” Bkz. **ɢə-**, **ɢəł-, ʁə-, ʁəł-.**

χ.-sɑ nisdɑp niːɣə͡χ.-sɑ 0202030802/07.

χəbodʑɯ Ç. “millî kıyafetin beline bağlı kalan bir çeşit süslü kese”

χ. χ. 0203010701/03.

χəɢəɾ- “davet etmek” Bkz. **qəɢəɾ-, qəɢ̟əɾ-, qəχɢəɾ-, qəχɢ̟əɾ-, qəʰqəɾ-, qəʰɢəɾ-, qəʰɢ̟əɾ-, χəʰɢ̟əɾ-.**

χ.-əβ do kəslɛrnə jiudzɻɑ χ.-əβ do 0103010302/21.

χ.-ɐ̟ː do ɑʰgɑ χ.-͡ɐ̟ː do 0102040301/18.

χ.-ʁɑ doːʂə χ.-ʁɑ 0103010502/08.

χəłɑŋgədʒa Ç. telaffuz “*Horangat* aile/hane/boy” Bkz. **χułɑŋgədʒa, hułɑŋgəza.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ gizgə də 0203010701/23, ojnəŋ χ.+nəŋ 0203010702/31.

χədʒa Ç. “*He* soy adlı aile”

χ.+nəŋ χ.+nəŋ kəsɯ 0102020303/46.

χənɑ- “hazırlamak” Bkz. **qɑn-, qɑnɑ-, qɑnə-, qənɑː-, qənɑ-, qənə-, χənə-.**

χ.-ʁɑ uzu sɑː χ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030902/102.

χənə- “hazırlamak” Bkz. **qɑn-, qɑnɑ-, qɑnə-, qənɑː-, qənɑ-, qənə-, χənɑ-.**

χ.-βɑɬʁɑ pɑntʂɑnnə χ.-βɑɬʁɑ 0202030902/102.

χəɴ “çok, acayıp”

χ. χɑn mɑdɑ ʄi χ. ɑ 0202010901/62.

χəɴdzɻialia Ç. “kin beslemiş”

χ. χ. 0502020101/12.

χəɾəɴɢo dzɻɑʂɨidzo “tanrılardan birinin adı”

χ. χ. pəʰɾɢɑɴɢɑ 0103010601/45.

χər “dağ yamacı, kır”

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ βɑɾʁɑ 0203030102/03.

χər < χən Ç. “acımasız”

χ.+ən χ.+ən undurɣi 0103030901/31.

χəjiŋ Ç. “siyah kartal”

χ. ɸugəβurmɑ χ. 0202030301/42.

χədzɑɴ Ç. “*Heizang*, eski sisteme göre üretim ekibinin adı, yer adı”

χ. jɑʰɢɑdɑɢə χ. 0203020601/46.

χ.+dɑːɢə χ.+dɑːɢə kəsɯnəŋ 0203020601/36.

χədzi̯ɑ Ç. “veya” Bkz. **χuodzi̯ɑ, χuodzi̯a, χuodzi̯.**

χ. χ. jɑs bøzək kəsɯ tołɑsɑ 0203011002/22.

χəʰrqbɑ “(saç) kesme (işlem)”

χ.+nəŋ bɑʂ χ.+nəŋ bə bołus bołdorə͡ɬɑ 0202010702/01.

χəʰrɢ- “kesmek, kırkmak” Bkz. **qəχrɢ-, qəʰrq-, qəʰrɢ-, qəʰrɢ̟-, qəʰrq-, ɢɑʰrq-.**

χ.-əβər ʄə bɑʂ χ.-əβər ʄə 0202010702/01.

χəʰɢ̟ər- “davet etmek, çağırmak” Bkz. **qəɢər-, qəɢ̟ər-, qəχɢər-, qəχɢ̟ər-, qəʰqər-, qəʰɢər-, qəʰɢ̟ər-, χəɢər-.**

χ.-ʁɑ ɑʰgɑ χ.-ʁɑ 0202010703/24.

χeːʂɢəβ < jɑʰʂ ɢəɬ-β “iyice, iyi şekilde” Bkz. **hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

χ. sʊtdə χ. dɑsɢərʁɑ 0103010306/16.

χej Ç. “ayakkabı” Bkz. **qeːj, qej.** Ayrıca Bkz**. juɑŋkur qej.**

χ. χ. 0203030101/02, pədʒaː χ. 0203030101/02.

χej Ç. “zararlı, metinde: sorun, problem”

χ. χ.͡op də 0103030901/16.

χej Ç. “deniz” Bkz. **χejjɑɴ.**

χ. bezək χ. drə 0203020201/22.

χejχɔ “toynağın üstünde bulunan iki küçük tırnak”

χ. χ. 0202020303/06.

χejdʒi “makas” Bkz. **qejdʒi, qejdʒi, qejʧi.**

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ 0203020202/05, χ.+ʁɑ bər jifɑɴdʒɯ bəjbə pəqɢɑ 0203020501/25.

χejɬɑ- Ç.+T. “mahvetmek, zarar vermek, sorun çıkartmak, (hasta) olmak”

1. “mahvetmek, zarar vermek, sorun çıkartmak”

χ.-ʁə+də uzunə χ.-ʁə də 0502020101/14.

χ.-ʁɑn bə nimi χ.-ʁɑn bər mi 0103050301/03.

χ.-ʁɑnnə χ.-ʁɑnnə 0502020101/187.

2. “(hasta) olmak”

χ.-ʁɑ gẹːm χ.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020203/02.

χej dʒiŋtʂɑ Ç. “siyah polis, takma ad”

χ. χ. 0202030605/119.

χejʃiŋ ʂan Ç. “*Haixin shan*, yer adı”

χ. χ. 0202030605/165.

χejjɑɴ Ç. “deniz” Bkz. **χej.**

χ. χ. mɑ o 0202030601/25.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ su 0202031202/28.

χejzɯ Ç. “*Haizi*, göl, Sarı Uygurların Ova bölgesi, yer adı” Bkz. **χɑjzɯ.**

χ. χ. 0202020401/21.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ peːk 0202020401/05, χ.+nəŋ bər ɑʰdi eʰɬʤi dimi 0202020401/25, χ.+nəŋ dɑɬej͡ɬɑ 0202020401/20.

χ.+dɑ χ.+dɑ ni bər ɑʰtdəŋ tu mɑ joq də͡nɑ 0202020401/03.

χejzɯɬəʁ Ç.+T. "*Haizili*, Sarı Uygurların Ova bölgesinden yaşayan kişi"

χ. χ. dimis nimi ḍə 0202020401/22.

χuɑː < **quβɑ** "kehribar" Bkz. **qəβɑ.**

χ. χ. deɬen 0102020301/72, 0102020301/73.

χuaɬɑ- Ç.+T. "çizmek"

χ.-sdərʁɑ gəzagəa ʤɯ χ.-sdərʁɑ 0102040301/02.

χ.-ʁɑɢ niː χ.-ʁɑG͡e 0102040301/02.

χoː "hepsi" Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

χ. χ. 0202031201/18, 0203020202/21, 0203020403/02, ɑʁəɬ χ. 0102020401/42, χ. bɑrʁɑ gəni 0203011002/13, χ. bɑrsɑ͡ɬɑ 0203020402/22, χ.͡βər 0202031201/06, kəsɯler χ. ɑndɑʁ diɣig͡ẹː 0203010701/28, χ. qejʧiɬɑʁɑ͡ɬɑ 0203020202/13, χ. χɔɬʁɑ 0203010301/31, χ. ɬɑ 0202010503/05, 0203010301/53, χ. ɬɑ 0203020202/20, χ. la qəḠərʁɑ 0203020202/17, χ. məndʒa məndʒa βər jiɣe 0203020202/19, χ. midʒa midʒa ʒi 0202031201/18, jiβər dro χ. 0203030101/18.

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ 0203020402/05.

χ.+sə χ.+sə 0103030802/16, χ.+sə ɑndɑGɑ mɑɬ oʰGɑrʁɑ 0203010303/17, pəjʂiɬer χ.+sə 0203010701/03, bə χ.+sə 0103030901/11, χ.+sə bər dun jise 0103030802/16, χ.+sə ʁɑnʤɑnəŋ də 0203010301/58.

χ.+sən χ.+sən 0203020302/09, χ.+sən ɑndɑ mɑ 0103010305/73, χ.+sən dɑtʂɑ mutʂɑNGɑ vuɬɑp ḍər 0203020401/03.

χ.+səNGɑ χ.+səNGɑ͡βər beṛɣeʂ͡ɬɑ 0103030802/16, χ.+səNGɑ dɑnʂuzɯ sɑɬʁɑg͡eː 0203010702/05, χ.+səNGɑ͡ɬɑ 0103030802/16.

χoːduo Ç. "birçok" Bkz. **χoduo, χɔːduo.**

χ. χ. difɑN 0203010701/13, χ. gizgənəŋ 0203010701/08.

χoːɬɑ- Ç.+T. "buyurmak" Bkz. **χoɬɑ-, χoɬə-, χoɬu-.**

χ.- keʧînlerɳə χ.- 0103040401/73.

χoːrʁɑq "sönmüş fakat hâlâ ateşi olan kül" Bkz. **quːrʁɑq.**

χ.+dəŋ χ.+dəŋ ɑʰːɬdərɳə 0103020303/18.

χo Ç. "iyi" Bkz. **qɔ, χɔ, χu.**

χ. χ. ɑ 0103010303/32, bɑɬɑN terə χ. ɑ 0202020303/08, χ. ͡dɑvɑr dər 0103020403/19(2), nozɯ fəjtʂɑN χ. ʂi di 0202030605/06, ʤiŋdien ʤ. χo di 0202030605/06, miNχuɑzẓəŋ nia χ. ɑ 0203010301/46, tuʰrḠɑn fɑn χ. 0203010801/08, ʤuj χ. ɑ 0202030701/01.

χo duo Ç. "birçok" Bkz. **χoːduo, χɔːduo.**

χ. χ. kəsɯler 0203010702/28.

χo di Ç. "iyisi" Bkz. **χoḍi, χɔχɔdi.**

χ. ʤuj͡χ. mɑ 0103010101/21.

χo ḍi Ç. "iyisi" Bkz. **χodi, χɔχɔdi.**

χ. ʤuj͡χ. tʂɑʂi do 0103010101/12.

χo χodi Ç. "iyice"

χ. bər səβɑsɑ χ. 0103040405/57.

χo ʤi ʤɑdʒɯ Ç. "birkaç aile/hane"

χ. χ. idəβ də 0103010306/02.

χo dʒinien Ç. “kaç yıl, birkaç yıl”

χ. χ. ɑłəNGɑndə͡ ɬɑ 0103010303/30.

χo lio “iyi oldu”

χ. ʃiendʑe χ. 0103010303/33.

χo ʂɨ lej nien Ç. “nerede ise on kaç yıl”

χ. χ. 0103010303/29.

χo tʂɨ dʐɨa lia Ç. “tadı güzeldir, lezzetli”

χ. søɣyɬuβɑtGɑn də χ. 0203020201/07.

χo dʐɨɑnia Ç. “iyidir” Bkz. **χodʐɨlia, χodʐɨalia.**

χ. χ. 0103010303/17.

χo dʐɨlia Ç. “iyidir” Bkz. **χodʐɨɑnia, χodʐɨalia.**

χ. χ. 0103010303/32.

χo dʐɨalia Ç. “iyidir” Bkz. **χodʐɨɑnia, χodʐɨlia.**

χ. miNχenəŋ kəsɯ χ. 0203010301/48.

χo “hepsi, bütün” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, Gɔː, χoː, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

χ. χ. 0202031202/08, ɑm χ. tɐrɣɐn tʂoGeʁɑndi 0203010302/08, χ. bɑʂ dzɑ̨łəβər ɖər 0203011002/06, χ. bəłɣə ɖə 0203010301/08, χ. βər bɑNnɑsəp 0202031201/07, kəsɯlɐr χ.͡ ɬɑ 0203020402/19, χ.͡ ɬɑ 0202030604/06, 0203020202/09, χ. məndɑGɑ 0203020601/32, məs χ.͡ βər gełəβ 0202031202/25, məs χ. βər ɐnɐ̣ βər ʂɨdɑsɑ 0202031202/10, məz χ. peɣnəŋ ɑʰɬdəndɑ də 0203010301/45, χ. sɑłʁɑ͡ ɬɑ 0203010501/02, selɐr χ. mɑ ɑrdɑq ɑʰtdəŋ dujuʁən həɾβɑdəβ 0202030601/76, χ. ʃynlesgɐ̣ndi 0203020201/11.

χ.+sə χ.+sə 0103010602/13, 0202010501/20, 0203010301/51, 0203010701/24, 0203010702/26, 0203020601/12, 0502020101/44, χ.+sə ɑłβɑʇəː 0203020401/12, χ.+sə ɑm͡ ɬɑ bər bər gɐ̣łɣɐ̣ 0203020601/53, χ.+sə ɑndɑʁ diβər də 0203010702/30, χ.+sə əʰrdigə͡ ɬɑ łomnəŋ bołəs drɔ 0202010703/36, o χ.+sə jɑ 0102040302/06, oł χ.+sə miNχuɑnəŋ kəsɯnəŋ ɻər 0203010301/23, oɬ͡ ɬɑ χ.+sə łomnəŋ uzediķə ɖə 0203010301/26, χ.+sə oł jɑqnəŋgə 0203010301/46, χ.+sə ʁɑndʒɑłəqdɑn ʊngə də 0203010301/31, bə͡ ɬɑ χ.+sə 0203020601/11, bə͡ ɬɑ χ.+sə məsdəŋ bəłəsłɑr ɖə nɑ 0202030601/09, bə͡ ɬɑ χ.+sə łomnəŋ ʉzedigə 0203010301/12, bə mɑ χ.+sə tɯtun dzʊŋnɑmɑ ɑrtGɑʂ ɖə 0103010304/72, bəłəβ joq də χ.+sə 0103010304/53, χ.+sə dɑʰt ͡dɐ̣r 0203020601/65, χ.+sə gyzəːβ 0103050305/04, kəsɯ χ.+sə 0202010301/18, kəsɯnə χ.+sə 0203020601/12, χ.+sə ͡ɬɑ 0103040601/03, 0103040601/06, 0202030603/02, 0202031202/08, 0203010501/03, 0502020101/05, χ.+sə͡ ɬɑ əŋgɑr sʉz łɑretgek nimi ɖə 0202010301/19, χ.+sə məndɑ gɐ̣łɣɐ̣ 0203020601/60, məz χ.+sə sanʃiŋnə Gɑrəβ də 0103030201/05, məs χ.+sə seminəŋ łomGɑ bɑχqdəβ də 0103010305/62, nɑnɑlɐr χ.+sə gɐ̣zəβɑtGɑn gɐ̣zgəlɐr 0203010702/25, χ.+sə noło də 0103040405/11, χ.+sə niɣəł xianəp ɖər 0202030603/09, χ.+sə sujrə oq qɑp ɖro 0203020601/54, χ.+sə teːjdɑsdɐrəp də 0202030603/09, χ.+sə tejłɑʁɑ 0103010305/85, χ.+sə joʁuɾ łɑretgɐ̣g͡ ɐ̣ 0203010301/47.

χ.+sə̆ χ.+sə̆͡ ɬɑ 0202010301/08.

χ.+su χ.+su 0202030902/121.

χ.+sən χ.+sən 0203010301/43, ɑnə χ.+sən dip bɐ̣rəp d̥ə qɑn 0502020101/460, χ.+sən edəβɑł dz̥i̯d̥e d̥ə 0203010701/03, χ.+sən pətʂudio liamɑ 0202020701/33, χ.+sən dɑjiŋnɑp d̥ə 0502020101/49, χ.+sən ɢədik gixiʂ də 0203010301/41, χ.+sən nisdɑ nisdɑ 0203010301/42, χ.+sən sɑłʁɑ͡ɬɑ 0203010901/03.

χ.+səNGɑ χ.+səNGɑ ɑt bɑr ͡ɐ̣ 0203010301/40, χ.+səNGɑ bər ɑt sɑłəp drə 0203010301/28, oł χ.+səNGɑ ʤoɬɑp berɣə də ͡nɑ 0203010301/38, χ.+səNGɑ ͡ɬɑ 0203010301/16.

χ.+sundɑ χ.+sundɑ niːɣə 0203010701/13.

χoβɑN Ç. “dağ geçidi”

χ.+nəŋ χ.+nəŋ ɑʰsdɑn jiɣe 0202030201/05.

χodej Ç. “torunları”

χ. vubəjzɯ zʲəŋdi χ. ɑ 0203020401/10.

χole Ç. “daha sonra”

χ. χ. tidzʲi χuafəŋnɑʁɑndɑ͡ɬɑ 0103010303/15.

χoɬɑ- Ç.+T. “buyurmak” Bkz. **χoːɬɑ-, χoɬə- , χoɬu-.**

χ.-p χ.-p bɑrʂ də 0102020303/28.

χoɬə- < χɔɬɑ- Ç.+T. “buyurmak” Bkz. **χoːɬɑ-, χoɬɑ- , χoɬu-.**

χ.-β d̥ə ʂiɡer χ.-β d̥ə 0103050201/25.

χoɬu- < **χoɬɑ-** Ç.+T. “buyurmak” Bkz. **χoːɬɑ-, χoɬɑ-, χoɬə-.**

χ.-β də ə̆ʂger χ.-β də 0103010305/81.

χoN Ç. “kırmızı; uğurlu ve nazara karşı”

χ. χ. gualerdi͡ɬɑ 0203010502/05.

χoN Ç. “evlilik”

χ.+nəŋ χ.+nəŋ bə mɐ̣nɐ̣kd̥ə͡ɬɑ 0202031202/02.

χoN diŋnɑmɑ Ç. “nişan, nişanlanma”

χ. χ. 0202031202/04.

χoNχuo Ç. “kalabalık, eğlenceli”

χ. d̥ɑχɢə χ. də 0103010305/88, χoNχuo di bər χ. 0203010303/01, χ. di bər χoNχuo 0203010303/01.

χoNβɑn Ç. “*Hongwan*, yer adı” Bkz. **χɔNβɑn.**

χ. χ. 0202030801/10, 0202030802/32, χ. dɑtɑn jɑqdɑ 0202010703/30, χ. dɑtɑn͡ɬɑ 0202010703/30, χ. dɑtɑnd̥ɑɢ̟ə 0202010703/31, χ. dɑtɑnnəŋ əŋgɑr də 0202030403/01, χ. do 0202030802/14.

χ.+nəŋ dɑtɑn χ.+nəŋ oł ɑndɑʁ͡βər qudər ɑβɑgɑ drɔ 0202010703/35, χ.+nəŋ drɔ 0202030802/57, χ.+nəŋ kəsɯ 0203020201/12.

χ.+nəŋgə bəs χ.+nəŋgə d̥ə 0203020101/04.

χ.+nə χ.+nə guɑNχuɑ jɑq 0202010703/30.

χ.+dɑ χ.+dɑ 0202010703/33, 0203020201/12, χ.+dɑ͡ɬɑ 0202030802/14.

χoNβɑnnəʁ Ç.+T. “*Hongwan*lı, *Hongwan*’da yaşayan kişi”

χ. χ.͡ɬɑ əŋgɑr sʉz ɬɑrɐ̣tgɐ̣k nimi də 0202010301/14.

χoNʤałəq Ç.+T. “*χoŋ* soy adlı aile”

χ. χ. qɑłmɑ͡ɬɑ 0202030103/19.

χoNʤɐ̣li- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **χuNʤɐ̣łɐ̣-, χuNʤɐ̣li-.**

χ.-min d̥ə dɑʰɢə χ.-min d̥ə 0202030901/21.

χoNʤilit- Ç.+T. “evlendirmek”

χ.-pis andɑɢəβ χ.-pis nimi d̥ə 0202030901/21.

χoɴnɑ- Ç.+T. “yalan söylemek, kandırmak” Bkz. **χɔɴnɑ-.**

χ.-ʁɑ χ.-ʁɑ 0502020101/109.

χoɴje Ç. “görücü”

χ. χ. dixəş trə 0203020501/01.

χoɴjiŋ Ç. “evlilik”

χ. χ. mẹnẹk ʃər 0202031202/01.

χoɴʤɑɴ ʤatʃy Ç. “düğün ve cenaze”

χ. χ. 0103010602/18.

χoɾɑn beɬe “kişi adı, unvan”

χ. χ. dzɻejsɑɴ 0103010701/32.

χoʃiaɴ Ç. “sanki”

χ. χ.͡ɬɑ 0502020101/345.

χoʂo Ç. “yanan kül içinde pişirilmiş ortasında delik olan çörek” Bkz. **χoʂoɾ.**

χ.+sə quːɾʁɑqdəŋ χ.+sə kyːp bɑɾʁej 0103020303/36.

χoʂoɾ Ç. “yanan kül içinde pişirilmiş ortasında delik olan çörek” Bkz. **χoʂo.**

χ. χ. pəsɢɑn əsde də 0103020303/18.

χot < **oʰt** “ot, çimen” Bkz. **ot, oʰt, ɔʰd, ɔʰd̥, ɔʰt, hot.**

χ. χ.͡ʤimis su͡ə̄ʂmis ərəmboʧi 0103030702/92, 0103030702/94.

χɔː “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔ, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

χ. χ. oɬʁɑ ͡ɬɑ 0202030802/42, χ. bər giɣi 0202020501/92, χ. ɢɑzəsɢɑ 0202020401/20, jɑɬɑgədʒa χ. 0203020403/02, joʁɔr mɑ χ. mɑni oŋʂəʁɑndɑ 0203010301/08, χ. jiɣik nimi ʃər 0202020401/28.

χ.+nəŋ buɬɑr χ.+nəŋ ərəŋdɑ 0203020403/01, χ.+nəŋ saβɑnəŋ yzeɣ͡e unu 0202010503/14.

χ.+nə qɑr kəsɯlernə χ.+nə su ͡ʁuzu tejdɑsdər 0202020401/16, mənə͡ ɬɑ χ.+nə 0502020101/485, məz χ.+nə 0202010301/03.

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ ɑqdə tutɢɑ 0202030604/06, χ.+ʁɑ ẹ̣ʰtəsgik 0202020401/28.

χ.+sə χ.+sə 0203020101/02, 0203020101/03, χ.+sə idəβ joq d̥ə 0103010306/01, doʁɔr χ.+sə 0203020601/49, χ.+sə ͡ɬɑ 0103010602/12, kəsə χ.+sə gizgələrnə mɑ gizgi də iː d̥ə 0103040302/11, χ.+sə niɣə 0202020401/16.

χ.+sə̆ χ.+sə̆ tutɢɑq bərmi do 0103030702/100.

χ.+sən χ.+sən 0203030101/11.

χ.+sun χ.+sun suzgi 0202030902/76.

χɔːduo Ç. “birçok” Bkz. **χoduo, χoːduo.**

χ. χ. dzɻuŋ gẹ̣zgə ʃər 0203010701/19.

χɔːɬ- “istemek, dilemek” Bkz. **qoɬ-, qɔːɬ-, qɔɬ-, qɔʰɬ-, χɔɬ-, ɢɔɬ-.**

χ.-ʁə+dəɾ χ.-ʁə dəɾ͡ nɑ 0203010303/08.

χɔ Ç. “iyi” Bkz. **qɔ, χo, χu.**

χ. χ.͡ɑ 0103010305/97, køɬɬʉ je χ. 0202020702/19, jerɬɑsɑ je χ. 0103050101/48, dzẹ̣zəβɑttsɑ χ. ɑ 0202020101/04.

χɔ “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, ʁəu, ʁɔː, ʁɔ.**

χ. χ. 0202010901/36, χ. ɑsəɾɑβər dəɾ͡ nɑ 0202030604/49, o χ. bəɾ tʂoɢeβɑɬʁɑ 0202030902/13, unkanəp də χ. 0202030403/03, χ.͡ βəɾ ɑʰɬdəɾɑːqɢɑ ẹ̣ʰtgin͡ dəɣədi 0202030604/08, χ. bəɾ dɑtqəʂ də 0202031202/28, χ. ɬɑ 0202030604/30, χ.͡ ɬɑ

0201010101/16, 0202031201/35, 0203020202/03, χ. dzɻuŋ keɣʃinɬaɾ 0103010702/78, **χ.+nəŋ** χ.+nəŋ əɬəkdi 0203020401/18, χ.+nəŋ səkgi 0202030604/05.

χ.+nə anə χ.+nə 0202030603/07, 0502020101/151, χ.+nə aɴnaχəʂ ḍə 0502020101/398, aʰgaleɾnə χ.+nə qəɢərəp baɾʁa 0202030802/55, χ.+nə unduq qap ḍə ⁀na 0202020701/20, χ.+nə beɾɣẹ̈ndi 0502020101/150, χ.+nə diβa͡ɾ ɬa 0202031202/50, χ.+nə diseβəɾ ⁀ɬa 0202031202/08, χ.+nə ɢəɬəʂ oɬma 0502020101/334, mənə χ.+nə 0202020501/43, 0502020101/386, mənə χ.+nə uzuŋgi dimiseˌ 0502020101/418, mənə χ.+na͡ɬa 0202020501/43, seɾnə χ.+nə 0502020101/87, χ.+nə seˌn aɬəβaɬ 0202030401/17, χ.+nə tuɾaʰdeˌ 0202030605/91, χ.+nə joG̃ ẹ̈dəβap ḍə 0502020101/494.

χ.+ʁa oɬ χ.+ʁa baʰʂʤiot gixəʂ miː 0202020501/50, χ.+ʁa ɢədiɣe 0203020202/19.

χː+da χ.+da͡ɬa əɾ pəʰrG̃an ḍəɾ 0202010901/81.

χ.+sə χ.+sə 0103010703/01, 0103020304/33, 0202030601/84, 0203010702/21, 0203020402/13, 0203020601/52, 0502020101/500, χ.+sə aq teˌrɣinnə poɾnəɴGa maɴdəɾ di də 0103010305/96, χ.+sə andaɢəβ 0202031202/56, χ.+sə əŋgaɾ søz maɴGəɾama dəɾ⁀na 0203020101/04, ăʂ͡ dasə χ.+sə jyŋ 0203010303/13, χ.+sə ẹ̈ni ajtsəβərəβ͡ ɬa 0202030604/43, χ.+sə oʁułə ḍə͡ na 0202020701/20, oɬ χ.+sə baɾʁannə bəɬmin ḍə 0502020101/30, bə ɬa χ.+sə dzɻŋ dzɻŋ joʁuɾnəŋ boɬəs boɬdoɾ dɾo 0202030601/11, χ.+sə bəɾ baʰʂɢa qejʤi tutdə 0103010703/07, χ.+sə bəɾ nimi ʆəɾ 0202020401/15, χ.+sə bˌə qaɴsa daʰɾtbˌas⁀eɾ 0202030103/09, χ.+sə βaɾʁanda⁀ɬa 0202031202/26, χ.+sə⁀βəɾ məndaɢo ajtə̆sɢan⁀ẹ̈ː dəɾ⁀na 0103010601/24, χ.+sə dẹ̈məɾ emes də 0502020101/440, χ.+sə dolida dəɾ 0103030901/06, χ.+sə diɣindi 0103010701/47, χ.+sə gəɣəs 0203010501/05, χ.+sə goɬ su⁀ɢuzu tedasdəɾɣin⁀iː də 0202020401/16, χ.+sə giɣi 0103010703/16, kəːsɯ χ.+sə 0202010301/10, kəsleɾ χ.+sə kəʤiɣ poʁma saɬəβ də⁀na 0203010702/22, χ.+sə ɢaɾaːʁa 0202010901/71, χ.+sə ɢaɾasa 0202010901/10, χ.+sə ɬa 0103040403/51, 0103010701/13, 0103040401/43, 0103050102/36, χ.+sə⁀ɬa 0202030605/80, 0203020601/53, bə͡ ɬa χ.+sə qantan bəɾmi 0502020101/115, χ.+sə maɴqəsḍə͡ ɬa 0502020101/497, χ.+sə məndaɢa 0103010601/19, χ.+sə məɬaɬaɾ⁀ɬa 0202010901/63, məs χ.+sə məndaɢa dujmien tʂoɢeʂ ḍə 0103010305/101, ʂigisə χ.+sə⁀ɬa 0202030402/57, bə χ.+sə tʂiułaβuzɢan⁀eː də 0202030402/57, kəslernə χ.+sə jomdaɾəp baɾʁa 0203020601/22, χ.+sə janəndə tʂoɢuːɾʁan 0202030605/54, χ.+sə jaʰʂəp⁀bəɾ jerɬasəβaɬsa 0103010702/91, χ.+sə jaʰʂəp⁀bəɾ jiβaɬsa 0103010702/92, χ.+sə jaʰʂəp⁀bəɾ ʃidʒiβaɬsa 0103010702/93, χ.+sə jaʰʂəp⁀bəɾ ojnasəβaɬsa 0103010702/94, χ.+sə jerɬaβərma 0202030601/84, χ.+sə jiŋʃ͡ iŋ bosa 0202030601/79.

χ.+sə̆ χ.+sə̆ 0202030902/58, χ.+sə̆ tejdisdəɾɣi 0203020401/19.

χ.+səʁa χ.+səʁa jazɢan⁀ɬa 0103030201/18.

χ.+sən χ.+sən 0103010502/22, 0502020101/23, 0502020101/275, 0502020101/132, 0502020101/443, 0502020101/500, anə͡ ɬa χ.+sən 0103030802/22, χ.+sən ẹ̈ni tułɣeʂ ⁀ɬa 0103030802/16, χ.+sən ŭʂ qunəq ŭʂ tunidan dəzin 0103010702/86, χ.+sən bəɾ beˌleˌtgeˌn⁀eˌɾ diː na 0103040401/09, χ.+sən bəɾ jaʰʂəp͡ bəɾ kuandeɬamaʰdəɾ⁀na 0103010702/89, χ.+sən diβaɬsa͡ ɬa 0502020101/368, χ.+sən gẹ̈sge 0502020101/102, χ.+sən gizəβaɬʁa 0502020101/150, χ.+sən kəsɯ ʂoːʂiɬəβaɬʁa 0502020101/105, χ.+sən keɣərəβaʰɬḍə 0502020101/374, χ.+sən køməβatG̃an eː ḍə 0502020101/21, χ.+sən ɢaɾəβ 0103030202/07, χ.+sən͡ ɬa 0103040403/50, 0202020101/12,

0202020702/32, 0103050102/35, mənə χ.+sən niɣəɬəβatɢan ẹː ḍə 0502020101/223, χ.+sən ‿ɬa kədʒiɣdi ʃyʁa diatɢaʂ 0202010301/09, mənə χ.+sən bəɬəp ḍə qan 0502020101/442, χ.+sən dzi̯ide də 0103010705/15, søzdə χ.+sən dip bẹrse 0502020101/289, χ.+sən jimsɑrdəβɑɬʁɑn ẹː ḍə 0502020101/102, χ.+sən ɬuɬəβatɢə drɔ 0203010702/44.

χ.+sun mɑɬɬɑrən χ.+sun 0502020101/111.

χ.+səɴɢɑ χ.+səɴɢɑ 0103050101/23, χ.+səɴɢɑ ʂɨgə ɑrɑ^{h}ḳə ɣi̯ili‿ ɣi̯lij ‿ɬa 0102020303/46.

χ.+səŋgẹ χ.+səŋgẹ 0103040301/20.

χ.+səndi χ.+səndi dərə 0103010601/50.

χɔpo “yanmış bir çeşit pilav yemeği”

χ. χ. ɔχɢɑɬʁɑ 0103010705/28.

χɔβun “kova” Bkz. **χɔɴ, hʊːɴ.**

χ. ɢuɬa χ. 0202030901/15.

χɔɢɑ- < χɔɢɑɬ- “kokmak”

χ.-sɑ soŋ sɑrəmsɑq χ.-sɑ‿ɬa 0202030605/57,

χɔχɔdi Ç. “iyice, hiç birşey olmamış gibi” Bkz. **χodi, χoḍi.**

χ. χ. dzi̯ialia 0202030101/10.

χɔɬ- “istemek, dilemek” **qoɬ-, qɔːɬ-, qɔɬ-, qɔ^{h}ɬ-, χɔːɬ-, ɢɔɬ-.**

χ-ʁɑ χ.-ʁɑ 0203020601/51, χoː χ.-ʁɑ 0203010301/31, χ.-ʁɑ məndɑ e^{h}ʃək giɬɣindi 0203020601/50.

χ.-ŭβ joq ḍə niːmi mɑ χ.-ŭβ joq ḍə 0201010101/18.

χɔn- “konaklamak, gecelemek” Bkz. **qon-, qɔn-, qun-, χun-.**

χ.-ɢɑʂ bər χ.-ɢɑʂ‿ gəni‿ ɬɑ 0502020101/292.

χɔɴ < qoβun “kova” Bkz. **χɔβun, hʊːɴ.**

χ. bəɾ χ. mɑ ɑɬnmin dəɾ nɑ 0103040403/23,

χɔɴ Ç. “kırmızı”

χ. χ. guɑɬɑβəɾ də 0202020701/56.

χɔɴbɑɬɑɴ Ç. “ters, yan”

χ. χ. 0203010501/08.

χɔɴβɑn Ç. “*Hongwan*, yer adı” Bkz. **χoɴβɑn.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ ɑ^{h}gɑ 0202030802/57, dɑtɑn χ.+nəŋ bə‿ ɬɑː 0202030801/10.

χɔɴnɑ- Ç.+T. “yalan söylemek, yatıştırmak, güvenini kazanmak” Bkz. **χoɴnɑ-.**

χ.-p ḍə uzlernə χ.-p ḍə 0202030402/51.

χ.-ʁɑ mənə χ.-ʁɑ 0502020101/136.

χɔɴʂi̯ Ç. “düğün, evlilik işi”

χ. χ. βɑnnɑʁɑndɑ 0202010901/35.

χɔɾdɑ < o^{h}ɾdɑ “orta” Bkz. **o^{h}dɑ, o^{h}ɾdɑ, o^{h}ɾḍɑ, u^{h}ɾdɑ, ɸuɾdɑ, ɸuɾḍɑ.**

χ.+səndɑ χunnəŋ χ.+səndɑ 0103010502/15.

χuːm “(deve) eyerin iki tarafına konan keçe veya yumuşak minder” Bkz**. ɢɔːm.**

χ. χ. 0202020702/11.

χu Ç. “iyi” Bkz. **qɔ, χo, χɔ.**

χ. χ. dɑβɑɾ 0202030604/60.

χu Ç. “aile, hane”

χ. ʒi gə χulidi 0203010301/45.

χuaːʤio Ç. “bir çeşit baharat” Bkz. **χuɑʤio, χuaʤio.**

χ. χ. 0203010901/03.

χuɑ Ç. “dil, söz”

χ. aːŋgaɾ χ. 0203020601/28, ɑŋgaɾ χ. 0203020601/28, joʁuɾ χ. 0203020101/05, 0203020601/29(2).

χuɑʤa Ç. “*He* soy adlı aile” Bkz. **χuoʤa.**

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ 0201010101/02.

χuɑʤio Ç. “bir çeşit karabiber” Bkz. **χuaːʤio, χuaʤio.**

χ. χ. su 0202010901/60.

χuɑłɑ- Ç.+T. “çizmek” Bkz. **χuɑłə-.**

χ.-p χ.-p χuɑłaʁɑ 0202030402/45.

χ.-k χ.-k giłmi oł χuaɾlɾnəŋ ə̯sdi̯ ła 0203010701/17.

χ.-ʁɑ χuɑłap χ.-ʁɑ 0202030402/45.

χ.-mɑʁɑn jyzun χ.-mɑʁɑn 0202030402/48.

χuɑłɑs- Ç.+T. “birlikte bir çeşit parmak oyun oynamak”

χ.-qəʂ me ɑɾɑʰkə̀ iʤo χ.-qəʂ me 0103050102/25.

χuɑłə- < χuɑłɑ- Ç.+T. “çizmek”

χ.-βɑt ḍə bøːzukɢɔ χ.-βɑt ḍə 0202030104/22.

χuɑłə- < χuɑłɑ- Ç.+T. “çizmek” Bkz. **χuɑłɑ-.**

χ.-βɑłʁɑndɑ bəɾ χ.-βɑłʁɑndɑ 0502020101/43.

χuɑndʒiŋ Ç. “çevri”

χ. ʂɨNχuo χ. 0202020501/01.

χuɑŋkue Ç. “neşeli”

χ. χ. oː̀ hɑβ də 0103010602/11.

χuɑNbiatsɯ Ç. “bir çeşit bitki”

χ. χ. ḍi ḍə 0202010703/15.

χuɑNdetʂəːŋ “kişi adı, şarkı adı” Bkz. **χuɑNdetʂən, χuɑNdetʂəŋ, χuɑNdẹtʂəːn.**

χ. χ. 0103020403/01(2).

χuɑNdetʂən “kişi adı, şarkı adı” **χuɑNdetʂəːŋ, χuɑNdetʂəŋ, χuɑNdẹtʂəːn.**

χ. ɑːd̀ ungin χ. 0103020301/01, ɑd ̀ungẹn χ. 0103020301/15, χ. jeɾłəβatɢan 0103020302/18.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ əłəɣdi 0103020302/23.

χuɑNdetʂəŋ “kişi adı, şarkı adı” Bkz. **χuɑNdetʂəːŋ, χuɑNdetʂəŋ, χuɑNdẹtʂəːn. χ.** χ. 0103010602/11, 0103010602/12.

χ.+nə χ.+nə jẹɾłasɑ 0103010602/11.

χuɑNdẹtʂəːn “kişi adı” Bkz. **χuɑNdetʂəːŋ, χuɑNdetʂən, χuɑNdetʂəŋ.**

χ. χ. 0102020301/01, 0102020301/01, 0102020301/28, 0102020301/68, 0102020401/01, 0102020401/01, 0102020401/17, 0102020401/21, 0102020401/40.

χuɑN fejfejzɯ Ç. “Sarı su”

χ.+nə χ.+nə nɑ 0202010101/06.

χuɑNnɑł- Ç.+T. “coşmak”

χ.-ʁɑ dzə̨ŋdzɑ χ.-ʁɑ 0202030902/75.

χuɑɾ Ç. “resim, desen, çiçek” Bkz. **quɑɾ.**

χ. bɑdɑN χ. 0202030102/01, χ. dəɾə 0202030104/07, χ. q̀ejnə 0103030701/32, hot χ. ungin 0502020101/452, hotdəN χ. ʤ̀ekdi mɑł dɑɾłɑʁɑn ̀eː nɑ 0103010601/08,

məsdəŋ χ. ʃiułamɑ 0203010701/08, 0203010701/10, χ. ʃiułaʁɑn 0203010702/26(2), χ. ʃiułəu d̥ə 0203010701/08, χ. ʧitse nio 0203010701/10, ɑndaʁ χ. 0203010701/17,

χ.+nəŋ χ.+nəŋ͡ əʂdi 0203010701/14, χ.+nəŋ͡ əʂd̥i 0203010701/18.

χ.+nə χ.+nə ʤymȩk giłɣi͡ łɑ 0502020101/397, χ.+nə sɑłʁɑ 0502020101/397.

χ.+ʁɑ ɢəŋər χ.+ʁɑ syjlin 0103050303/30.

χ.+lɛrnəŋ χ.+lɛrnəŋ͡ əʂdi͡ łɑ 0203010701/17.

χuɑrłəʁ Ç.+T. “çiçekli”

χ. χ. ołʁɑG͡ eːr 0202030102/05, χ. tɑʁnəŋ ɑrdəndɑ 0502020101/408.

χuɑr ʂəŋ Ç. “çiçek tanrısı”

χ.+dɑn χ.+dɑn pəʰrG̥ɑn dɑrło 0103040401/15.

χuɑrdzi̯dɑq < χuɑr+ʤyk? “çiçek”

χ.+dɑn χ.+dɑn mɑł 0103030203/06.

χuɑʂɨŋ Ç. “yer fıstığı”

χ. χ. 0103010101/15.

χuɑtojiŋ Ç. “*He taoyin*, kişi adı”

χ. χ. diɣig͡ e̥r 0201010101/01.

χuɑtugou Ç. “*Huatugou*, yer adı”

χ.+ʁɑ χ.+ʁɑ eʰtgindi 0203010702/16.

χuɑjyen Ç. “dini için bağış toplamak”

χ. χ. lejlio 0202030802/38.

χuɑdʒaŋ < huanqiang “*Huaqiang*, yer adı”

χ. χ.͡ ər də 0103010502/15, χ. əsɯ 0103010502/08, χ. əsən 0103010502/07, χ. kəsɯnəŋ 0103010502/06, χ. qadinəŋ 0103010502/16.

χ.+nəŋ χ.+nəŋ bɛrɑqdɑ 0103010502/01.

χuɑdʒio Ç. “bir çeşit baharat” Bkz. **χuɑːʤio, χuɑdʒio**

χ. χ. sudɑn 0103010501/11.

χuałɑ- Ç.+T. “bir çeşit parmak oyunu oynamak”

χ.-χəʂ də ʧyen mɑ χ.-χəʂ də 0103010305/45.

χuałɑ- Ç.+T. “çizmek”

χ.-ʁɑn d̥eːrdiːɴ χ.-ʁɑn 0103010502/02.

χue Ç. “kötü, kötü huylu”

χ. χ. nimi 0202030902/35.

χueʂɑɴlio Ç. “hamile kalmış”

χ. duzɯli χ. 0502020101/122.

χuo Ç. “ateş”

χ. ʤiuʂɨ χ. ej 0202030101/04.

χuoduŋ Ç. “etkinlik”

χ. χ. gołɑʁɑ 0203010701/27.

χuobəχɑlio Ç. “yaşayamaz”

χ. jeʰłdzi̯ χ. 0103040405/32.

χuoβu Ç. “*χuoβu*, hubu 户部’den gelmiş olmalıdır, eski Çin tarihinde devletin toprak ve nüfus kayıtları ile malî işlerine bakan birimdir. Kayıtlarımızda güvenlik birimi olarak tanımlanmıştır.” Bkz. **quoβu, quβu.** Ayrıca Bkz. **ɑq quoβu, ɑq qɑβu, ɢɑrɑ χuoβu, sɑrəq quoβu.**

χ. χ. 0202030605/118, 0202030605/119, uş χ. βaɾʁan ͡er 0202030605/117, uş jaɴʤɯ h. 0202030605/119, uş χ. 0202030605/123, 0202030605/130, ɢaɾa χ. 0202030605/119, 0202030605/130.

χ.+nə ɢaɾa χ.+nə 0202030605/131, 0202030605/134, χ.+nə zẹɾtbise 0202030605/133.

χ.+ɬaɾnə senəŋ χ.+ɬaɾnə 0202030605/105.

χuoχuo ɬaɴɬaɴdi Ç. “görkemli bir şekilde (yola çıkış)”

χ. χ. gẹɬɣẹk nimi ḍə 0202030601/14.

χuoʤa Ç. “*He* soy adlı aile” Bkz. **χuaʤa.**

χ. χ.͡ɬa 0201010101/06.

χ.+ʁa χ.+ʁa 0201010101/03, 0201010101/04.

χuoʤẹn Ç. “kömür almak için kullanılan maşa”

χ. βəɾ χ. 0202030901/15.

χ.+nə χ.+nə aɬəβaɬʁa 0202030901/15.

χuoʤyŋsan Ç. “kişi adı”

χ.+nəŋ χ.+nəŋ jydi 0103040405/39.

χuotşe Ç. “kibrit”

χ. χ. joq də 0103010304/63.

χuotşia Ç. “tren”

χ.+ʁa χ.+ʁa aɬn də 0103010304/81.

χuotşia ʤaɴ Ç. “tren garı”

χ.+ɢa χ.+ɢa͡ẹʰtgi͡ɬa 0103010304/78.

χuozaɴ Ç. “ateşe verme defin işlemi” Bkz. **χuoʤaɴ.**

χ. χ. 0203020403/03, 0203020403/13, χ. a diɣi dəɾ 0203020403/03, χ. ma baɾ dzą baɾ də 0203020403/03.

χuoʤaɴ Ç. “ateşe verme defin işlemi” Bkz. **χuozaɴ.**

χ. χ. dəɾ 0203020403/11.

χuodzǫŋsan Ç. “kişi adı” Bkz. **quodzǫŋsan**.

χ. χ. 0102040301/09, 0102040301/10.

χuodzį̈a Ç. “veya, ya da” Bkz. **χədzį̈a, χuodzį̈, χuodzį̈a.**

χ. χ. 0202020501/108, χ. gøk gẹzgə 0203010702/59, χ. şi 0103050102/34, χ. şi liaɴmi 0103050102/18.

χuodzį̈a Ç. “veya, ya da” Bkz. **χədzį̈a, χuodzį̈, χuodzį̈a.**

χ. χ. un kianẹ ḍə 0502020101/450, χ. bər uʰķus βẹɾɣə me 0203020202/15.

χuodzį̈ < χuodzį̈a Ç. “veya, ya da” Bkz. **χədzį̈a, χuodzį̈a, χuodzį̈a.**

χ. χ. şi dʊ:gi 0203010702/35.

χupo Ç. “istediği yere gitmek, kafasına göre dolaşmak”

χ. χ. a 0103010305/36.

χuli Ç. “tilki”

χ. χ. 0202020501/42.

χułа- Ç.+T. “korumak” Bkz. **χułu-.**

χ.-ʁa andaɢa χ.-ʁa͡ɬa 0203020203/15, χ.-ʁa baɾəβ də 0103010705/42, bəɾ͡βərən χ.-ʁa͡ɬa 0203020203/11.

χułа- Ç.+T. “yapıştırmak”

χ.-ʁaş χ.-ʁaş βaɾ͡e də 0103020302/13.

χułaŋgə ʤa Ç. telaffuz "*Horangat* aile/hane/boyu" Bkz. **χəłaŋgəʤa, hułaŋgəza.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ 0203010702/32.

χułu- < χułɑ- Ç.+T. "korumak" Bkz. **χułɑ-.**

χ.-uβałʁɑ χ.-uβałʁɑ͡βɑro də 0103010705/42.

χułun "kulun, tay" Bkz. **qułən, qułun.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ ɑndɑʁ mi 0203010502/01.

χun "kum, çöl" Bkz. **qum, ɢum. ɢun.** Ayrıca Bkz. **dołum qum, dołum qum, ʂejłə qum.**

χ.+nəŋ χ.+nəŋ χorɑsəndɑ 0103010502/15.

χun "gün" Bkz. **kəŋ, kuːn, kun, ķun, ɣun.**

χ. bəɾ χ. 0202030401/13.

χun- "konaklamak, gecelemek" Bkz. **qon-, qɔn-, qun-, χɔn-.**

χ.-qəʂəNGɑ bəɾ χ.-qəʂəNGɑ sɑłʁɑndə͡łɑ 0502020101/299.

χuN Ç. "kırmızı, bayramda hayvanın üzerine bağlanan küçük kırmızı kumaş parçasıdır, nazara karşı, uğurlu anlamı ifade eder"

χ. χ. guɑłɑʁɑ 0102020303/31.

χuNʤẹ̄łẹ̄- Ç.+T. "evlenmek" Bkz. **χoNʤẹ̄li-, χuNʤẹ̄li-**

χ.-ɣẹ̄ndi Gəzdɑɾ χ.-ɣẹ̄ndi 0203010702/58.

χ.-ɣindi Gəzdɑɾ χ.-ɣindi 0203010702/40.

χuNʤẹ̄li- Ç.+T. "evlenmek" Bkz. **χoNʤẹ̄li-, χuNʤẹ̄łẹ̄-.**

χ.-se χ.-se 0203010702/58, məs χ.-se 0203010702/59.

χuɾ "bele bağlanan kumaş kemer, kumaş" Bkz. **quɾ**.

χ. χ.͡ pɔqG͡ɑ łɑ 0202030605/77.

χ.+ən dɑβɑɾ χ.+ən 0202030602/15.

χuɾ Ç. "kez" Bkz. **χur.**

χ. bəɾ χ. 0203010701/08, ɢɑ͡ʂ χ. mɑNts͡ɑ łɑ 0103030702/108.

χuɾɑː "zehir" Bkz. **quɾɑː, quɾɑ, χuɾɑ.**

χ. χ.͡ jeɾ 0203020203/15.

χuɾɑ "zehir" Bkz. **quɾɑː, quɾɑ, χuɾɑː.**

χ. χ. dəɾ 0502020101/62.

χuɾɑ- "bir parçayı diğer parça ile birleştirmek" Bkz. **quɾɑ-.**

χ.-ʁɑ jɑmɑʁɑ χ.-ʁɑ unduɾuk giɣi 0202020702/19.

χuɾət- "kurutmak" Bkz. **quɾud-, quɾut-, quɾd-, quɾt-.**

χ.-Gɑ ʧørmi χ.-Gɑ 0202031101/32.

χuɾłɑ- Ç.+T. "….kez gidip gelmek"

χ.-ʁɑndɑ ʂigə χ.-ʁɑndɑ͡łɑ 0203010303/04.

χur Ç. "kez" Bkz. **χuɾ.**

χ. bəɾ χ. ɑʰsɑɾʁɑ͡βɑɾʁɑ 0103040405/48.

χus- "susamak" Bkz. **ɔʰːs-, ɔʰs-, uʰs-.**

χ.-sɑ seN χ.-sɑ sẹ̄n ʃidʒiβ jɑdɑʂ ḍə 0103030901/10.

χusuNnɑ- Ç.+T. "koruma eşliğinde uğurlamak"

χ.-ʁɑ χ.-ʁɑ eʰdik giɣi 0202030902/131.

χuj < pəj "doğum yapmışlığı olan dişi at" Bkz. **pəiː, pəi, pəj, pẹ̄ː, pẹ̄, quj**.

χ. quɬunnəq͡ χ.͡ łɑ 0202010502/14.

χuj Ç**?** "fırlamak, çıkmak"

χ. χ.͡ hɑnəʁɑn͡ eː 0202030605/85.

χuj Ç. “toplantı”

χ. bəɾ kungə χ. 0203010301/42, χ. kełaʁa ͡ɬa 0203010301/14, χ. kełasa 0203011002/ 12.

χujboła- Ç.+T. “haber vermek, bilgi vermek”

χ.-ʁanda χ.-ʁanda ͡ɬa 0502020101/72.

χ.-ʁəła ar- χ.-ʁəła ͡arʁan ẹ: d̥ə 0502020101/113, χ.-ʁəła ͡arʁanda 0502020101/114.

χujdər- “üzerinden azıcık veya hafif kesmek, yontmek”

χ.-əβ bəɾ χ.-əβ 0103010702/39, χ.-əβ Gədəɾ 0103010703/07.

χ.-k jigənəŋ udʐ̥ndə mədʒa χ.-k gixłdə ͡nə 0103010702/36.

χujkeła^{h}- Ç.+T. “toplantı yapmak”

χ.-d̥ə χ.-d̥ə dimiɣ̥ 0202010701/02.

χujkełama Ç.+T. “toplantı”

χ. χ. 0202010701/02.

χujχu “Uygur” adının Ç. telaffuzu

χ. χ. guŋdʐ̥ulɐrnəŋ ͡gẹ:zgə 0203010702/21.

χujχua Ç. “yanıt, cevap”

χ. χ. βɐro 0202030601/84.

χujledʐ̥ialia Ç. “geri dönüyor” Bkz. **χujledʐ̥ialia.**

χ. χ. 0202030801/06.

χujledʐ̥ialia Ç. “geri dönüyor” Bkz. **χujledʐ̥ialia**.

χ. χ. 0202030801/05.

χujła- Ç.+T. “bozmak”

χ.-sdərɣ̥ẹ kəsɯɣ̥ẹ səβatɢa χ.-sdəɾɣ̥ẹ ͡ɬa 0202030902/106.

χujʂ̥uo Ç. “konuşabilir”

χ. χ. 0202010301/10.

χudʐ̥aqda- “kucaklamak” Bkz. **ɢudʐ̥aqda-, ɢudʐ̥aqdə-.**

χ.-ʁa χ.-ʁa 0202010901/60.

χɾgik “erkek (hayvan için), iğdiş edilmiş koyun, at vs.” Bkz. **ə^{h}ɾgik, ə^{h}ɾgiķ, hrgik.**

χ. χ. Gojnə 0103040301/06.

χɾq “fal” Bkz. **ə^{h}ɾq, hɾq, hrq̣.**

χ. χ. ɢaɾadəβ ͡ɬa 0202030802/11.

ʁ

ʁa- < **ɢaɾa-** “bakmak” Bkz. **qa-, ɢa:ɾ-, ɢa:ɾa:-, ɢaɾ-, ɢaɾa:-, ɢaɾa-, ɢaɾa^{h}-, ɢaɾə-, ɢ̣aɾa-, ʁaɾ-, ʁaɾə-**.

ʁ.-β də hanəʁa ͡ʁ.-β də 0103010304/78.

ʁada- “düğme vs. nesneyi iğne ile bir yere dikmek” Bkz. **ɢa:da:-, ɢad-, ɢadə-, ʁadə-, ɢada-.**

ʁ.-χəʂ̥ də tuŋnə ʁ.-χəʂ̥ də 0103010304/36.

ʁadama “diken (nesne), diktiği (nesne)”

ʁ. o:ɾʁa ͡ʁ. oł topdʐ̥ 0202030301/13.

ʁadə- < **ɢada-** “düğme vs nesneyi iğne ip ile bir yeri dikmek” Bkz. **ɢa:da:-, ɢad-, ɢada-, ɢadə-, ʁada-.**

ʁ.-β də bər ʁ.-β də 0103010304/02.

ʁɑn < qɑn “değil mi, ya” Bkz. **qɑːn, qɑn, qɑnẹ, ɢɑn, χɑn, hɑn.**

ʁ. ɢɑɾe də͡ʁ. 0202030105/05.

ʁɑndʒa Ç. “*An* soy adlı aile” Bkz. **ɑndʒa.**

ʁ. ʁ. 0202030403/12, 0203010301/55, ʁ. kəsɯ 0202030403/08, 0203010301/58, ʁ. kəsɯ ͡ɬɑ 0202020401/16, ʁ. kəsɯɣe 0202030403/08, 0202030403/10(2), ʁ. ͡ɬɑ 0202020401/16, ʁ. məŋʂɑɴdi 0203010301/60, tʂiŋlio ʁ. ʐəŋ lio 0102020303/46.

ʁ.+nəŋ ʁ.+nəŋ͡ əʂdin 0203010301/45, ʁ.+nəŋ kəsɯdin 0203010301/31, χoːsə ʁ.+nəŋ də 0203010301/58.

ʁ.+ʁɑ peɣən mɑ ʁ.+ʁɑ βeɾʁe 0202020401/16, ʁ.+ʁɑ ʤioɬɑp b̥e̥ʰɾd̥ə 0102020303/46,

ʁ.+nəŋgə ʁ.+nəŋgə ɬɑ 0202030403/06.

ʁɑndʒaɬəq Ç.+T. “*An* soy adlı aile” Bkz. **ɑːndʒaɬəq.**

ʁ. ʁ. d̥ə sɑ 0203010301/15, bəz ʁ. dəɾ 0203010301/15, ʁ.͡ɬɑ 0203010301/53, ʁ. sɯkdi βɑɾ͡e 0203010301/55.

ʁ.+dəŋ ʁ.+dəŋ ɑt͡tsɑɬ 0203010301/31, ʁ.+dəŋ ə̆sɯkdin͡ɬɑ 0203010301/16, ʁ.+dəŋ sɯkdi 0203010301/56, ʁ.+dəŋ ə̆sɯkdin 0203010301/51.

ʁ.+dɑn ʁ.+dɑn ʊngə də 0203010301/31.

ʁɑndʒiɬ- < ʁɑndʒiɬɑ- Ç.+T. “sağ salim olmak, halletmek”

ʁ.-əβɑtɢɑ niɣə ʁ.-əβɑtɢɑ 0202030605/113.

ʁɑnnɑ- Ç.+T. “montaj yapmak, kurmak”

ʁ.-ʁɑ niɣəɬɣi ʁ.-ʁɑ 0202020702/27.

ʁɑntɑzɯ Ç. “eyerin en üstünde, insanın oturacağı kısım”

ʁ. ʁ. 0202020702/04, 0202020702/05, 0202020702/05.

ʁɑntozɯ Ç. “eyer kılıfı”

ʁ. ʁ. 0202020702/04, 0202020702/06.

ʁɑnsyleŋ Ç. “*An cuilan*, kişi adı”

ʁ.+nəŋ ʁ.+nəŋ ɑndɑːɢə o ɢəzdɑr 0202010301/07.

ʁɑntəuzɯ Ç. “eyer başı, eyerin ön parçası”

ʁ. ʁ. 0202020303/02.

ʁɑŋkəɬɑɴ Ç. “eyerin temel yapısı”

ʁ. ʁ. 0202020702/01.

ʁɑɾ- < **ɢɑɾɑ-** “bakmak” Bkz. **qɑ-, ɢɑːɾ-, ɢɑːɾɑː-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑː-, ɢɑɾɑ-, ɢɑɾɑʰ-, ɢɑɾə-, ɢ̊ɑɾɑ-, ʁɑ, ʁɑɾə-**.

ʁ.-o də hɑnəʁɑ ʁ.-o də 0103010303/08.

ʁɑɾ- < ɢɑjʁɑ βɑɾ- “nereye gitmek”

ʁ.-ʁɑ oɬ mɑ ʁ.-ʁɑ͡ ne 0202020702/30.

ʁɑɾə- < **ɢɑɾɑ-** “bakmak” Bkz. **qɑ-, ɢɑːɾ-, ɢɑːɾɑː-, ɢɑɾ-, ɢɑɾɑː-**, **ɢɑɾɑ-, -ɢɑɾɑʰ-, ɢɑɾə-, ɢ̊ɑɾɑ-, ʁɑ-, ʁɑɾ-**.

ʁ.-β dørt burʤyʁɑ͡ ʁ.-β 0202010901/06.

ʁɑʂ < ɢɑʂ “kaç, birkaç” Bkz. **qɑʂ**, **qɑdzˌ, qɑʂ**, **ɢɑʂ, ɢɑs, ɢɑʂ, ɢ̊ɑʂ, ɢ̊ɑdzˌ, ɢ̊ɑʰdzˌ, χɑʂ.**

ʁ. ɑːɢ͡ ənə ʁ. 0203020402/13, bə ʁ. bəɬuonəŋgənəŋ ʉzedi͡ ɬɑ 0203010701/12, bə ʁ. bəɬuonəŋgə͡ ɬɑ 0203010702/07.

ʁɑt “kez” Bkz. **ɢɑt, ɢɑʰt, ɢ̊ɑt, ɢ̊ɑʰt.**

ʁ. bə͡ɾ ʁ. ølyɾɣə diɣẹ 0502020101/69.

ʁajɬa- < **ɢajɬa-** “koşmak” Bkz. **ɢaːjɬa-, ɢajl-, ɢajɬa-, ɢajɬaʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬa-, ɢ̣ejɬa-, ʁejɬa-.**

ʁ.+ʁɑ mɑsɑŋgə ʁ.-ʁɑ ysəŋge eʰtgendi 0202030402/57.

ʁɑz- “kazmak” Bkz. **ɢɑz-.**

ʁ.-ɢɑn su͡ʁ.-ɢɑn e də 0103020304/24.

ʁɑzɑq < qɑzəq “kaşık” Bkz. **qɑzəq.**

ʁ. ɢułɑ͡ː ʁ. 0202010901/53.

ʁə Ç. “iki”

ʁ. ʁ. sɯŋ 0203020402/23(2).

ʁə bəj zɯ Ç. “ikinci kuşak, ikinci nesil”

ʁ. jibəjzɯ ʁ. 0203020401/07.

ʁə ɬəu Ç. “ikinci kat”

ʁ.+ʁɑ oɬ ʁ.+ʁɑ 0203020402/19.

ʁə ʂi bɑn ien Ç. “28. yılı, Milletçi part iktidarın takvimi *Mingguo* 28. yılı”

ʁ. ʁ. lio 0203020402/07.

ʁə ʂi ʤi Ç. “(ayın) yirmi kaçı”

ʁ.+ʁɑ ʧ̀ijye ʁ.+ʁɑ 0202031101/08.

ʁ.+dɑ liujye ʁ.+dɑ 0202031101/08.

ʁə ʂi ʧi bɑ Ç. “yirmi yedi yirmi sekiz”

ʁ. ʁ. gə ʐə̀ŋ aj 0203020401/20.

ʁə ʂi ʧi nien Ç. “27 yılı, Milliyetçi Parti iktidarının takvimi *Mingguo* 27 yılı”

ʁ. ʁ. 0203020402/07.

ʁə jẹ̀ɾ Ç. “Şubat” Bkz. **ʁəjyẹ̀ɾ**.

ʁ.+nəŋ ʁ.+nəŋ 0202010901/14, ʁ.+nəŋ bə niːɣə sɑqəʂ jiɣərməɣẹ̀ 0202010901/13, ʁ.+nəŋ bẹ̀ʂ jiɣəɾme 0202010901/12.

ʁ.+ɣi ʁ.+ɣi ẹ̀ʰtgindi 0202031101/04.

ʁ.+di ʁ.+di 0202010901/12, ʁ.+di bəɾ guɾum edəβəɾ do 0202010901/11.

ʁə jyẹ̀ɾ Ç. “Şubat” Bkz. **ʁəjẹ̀ɾ.**

ʁ.+di ʁ.+di ɢuːzŭ͡ duʁuk kərse͡ɬɑ 0202031101/02.

ʁə- < **ɢəɬ-** “yapmak, etmek” Bkz. **ɢə-, ɢəɬ-, χə-, ʁəɬ-.**

ʁ.-ʁɑ bəɾ͡βəɾ təkəs͡ʁ.-ʁɑ 0202020702/10, bəɾ͡βəɾ͡ʁ.-ʁɑ jɑmɑʁɑ 0202020702/12.

ʁəu < qɔ “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁɔː, ʁɔ.**

ʁ. ʒynə ʁ.͡ɬɑ 0202020701/16.

ʁəbəa “Obanın Çince telaffuzu. Günümüzde Sarı Uygur bölgesinde en büyük dinî etkinliğin yapıldığı yerdir; Tibet Buddhizm inancında bir yerleşim bölgesinde dağın tepesi veya yüksek yerlerde taş, toprak veya ağaç gövdesi ile piramit şekilde bir nesne yapılır, yılın belli zamanda yerleşimdeki her aile ve Lama gelip burada anma yapar.”

ʁ.+ʁɑ ʁ.+ʁɑ diaḍəβəɾ ḍə 0202010703/19.

ʁəɑbəɑ tezɯ Ç. “*Eboteizi*, yer adı”

ʁ.+ʁɑ ʁ.+ʁɑ sẹn bɑɾəβəɾʁɑn 0202030802/33.

ʁ.+dɑ ʁ.+dɑ͡ɬɑ 0202030802/33.

ʁəliŋbɑ Ç. “özel ad; aptal”

ʁ. pəkdəʁ ʁ. 0202030605/125.

ʁəɬ- “yapmak” Bkz. **ɢə-, ɢəɬ-, χə-, ʁə-**.

ʁ.-uβəɾ dɾoː ɑndɑʁ ɑndɑʁ ʁ.-uβəɾ dɾoː 0202020501/66.

ʁ.-ʁəʂ eː nidʒioɾ͡ ʁ.-ʁəʂ͡ eː͡ ɬɑ 0202020302/03.

ʁ.-ʂ də niː niː niːɣə͡ ʁ.-ʂ də 0202030802/07.

ʁ.-sɑ niːɣə͡ ʁ.-sɑ͡ ɬɑ 0202030802/26.

ʁ.-o nɑːɾə βeːɾə͡ ʁ.-o jɑdɑχəʂ ḍə 0202020201/06.

ʁ.-ɢɑʂ niːɣə͡ ʁ.-ɢɑʂ ɢənɑ͡ ɬɑ 0202030801/23, niɣə͡ ʁ.-ɢɑʂ ɢənɑ͡ ɬɑ 0202030801/23.

ʁ.-ʁɑʂ niɣə͡ ʁ.-ɢɑʂ ɢənɑ 0202030802/04.

ʁ.-ʁɑ niːɣə͡ ʁ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030802/31, niɣə͡ ʁ.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030801/28.

ʁ.-ʁɑq niːɣə͡ ʁ.-ʁɑq 0202030802/54.

ʁ.-mɑsɑ niːɣə͡ ʁ.-mɑsɑ 0202030802/49.

ʁ.-min dəɾ bɑʂdə ɢuzu͡ ʁ.-min dəɾ 0202020501/03.

ʁəɾsɑmtsoɬ T “kişi adı”

ʁ.+nəŋgədi ʁ.+nəŋgədi 0203020301/09.

ʁəjɑɴ “nimet”

ʁ. ɑq͡ ɢɑʰt͡ ɬɑ ḍɑʰɢə͡ ɬɑ ʁ.͡ eː diβ do 0103010305/95, ʁ. oχq 0202010703/19, ʁ. dimi ͡ɬɑ 0103010305/95.

ʁəjɑɴnəʁ “nimetli”

ʁ. ʁ. ołʁe 0103010305/97.

ʁəjiŋ Ç.+ T. Yansıma ses türemesi “(şarkının) sesi”

ʁ. joʁuɾnəŋ ʁ. dəɾə 0202030601/84.

ʁəz < ɢəz “kız” Bkz. **ɢəːz, ɢəz.**

ʁ.+ən ʁ.+ən bɐ̣ɾmɐ̣ɣɐ̣n ɐ͡ɾ 0202030601/48, ʁ.+ən suɾɑʁɑndɑ 0202030605/12.

ʁeː < ʁo+j “ünlem” Bkz. **ʁoː, ʁoːj, ʁoj, ʁuj.**

ʁ. bəłəgə pəḍu ʁ. 0103010703/28, bɐ̣lɐ̣gə pəḍo ʁ. 0103010703/19.

ʁe kədiχəɴ Ç. “gitmeyi seviyor, hep gider”

ʁ. mɑːtiʁɑ ʁ. ɑ 0203030101/01.

ʁete Ç. “dağın tepesinde düz alan, uçurum” Bkz. **ʁej.**

ʁ. ʁ. 0202030802/33.

ʁej Ç. “uçurum” Bkz. **ʁete.**

ʁ. mo͡ ɬɑ͡ ʁ. do 0202030802/34.

ʁejdɑ “nerede” Bkz. **ɢejdɑ, ɢɑːjdɑ, ɢɑjdɑ, ɢejdɑː, ɢejdɑ.**

ʁ. ʁ. oɾmi βəɾ jyepu βɑɾ͡ eː 0202010901/48.

ʁ.+ʁə ʁ.+ʁə məłɑleɾ 0103040601/11.

ʁejɬɑ- < ɢejɬɑ- “koşmak” Bkz. **ɢɑːjɬɑ-, ɢɑjl-, ɢɑjɬɑ-, ɢɑjɬɑʰ-, ɢejl-, ɢejɬ-, ɢejɬɑ-, ɢ̣ejɬɑ-, ʁɑjɬɑ-.**

ʁ.- joł ʁ.- 0202030605/146.

ʁejɬɑs- < ojnɑs- “birlikte oynamak” Bkz. **ojnɑs-, łejɑs-, zejɬɑs-.**

ʁ.-ɑ ɑɢɑɾʁeː ʁ.-ɑ 0103050303/05, sɑɾəʁ ʧiː ʁ.-ɑ 0103050303/13.

ʁezɯŋ dzo̱łmɑ Tb. “kişi adı”

ʁ. ɢəzɢɑ ɬɑ ʁ. 0203020203/19.

ʁoː “ünlem” Bkz. **ʁeː, ʁoːj, ʁoj, ʁuj.**

ʁ. bɐ̣lɐ̣gə pəḍo ʁ. 0103010703/20, bɐ̣lɐ̣gə pəḍo ʁ. 0103010703/22, bɐ̣lɐ̣gə pəḍo ʁ. 0103010703/27, bɐ̣lɐ̣gə pəḍu ʁ. 0103010703/24, 0103010703/30, bɐ̣lɐ̣k ɣuso ʁ. 0103010703/25.

ʁoːj “ünlem” Bkz. **ʁeː, ʁoː, ʁoj, ʁuj.**

ʁ. bɐ̣lɐ̣k puɣə ʁ. 0203020202/13.

ʁodʒin “ile” **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, βədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

ʁ. durβɑq ʁ. məndɑɢɑ kuaŋkuan ɢɑzək gẹłɣẹk nimi d̥ə 0202030104/08.

ʁoł- “olmak” Bkz. **oː-, oːł-, o-, ol-**, **oł-, o^{h}ł-, ɔː-, ɔ-, ɔł-, ɔ^{h}ł-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəł-, bo-, boː-, boːł-, bol-, boł-, bo^{h}ł-, bɔ-, bɔł-, buł-, b̥ə-, b̥o-, b̥oł-, b̥o^{h}ł-, βoː-, βo-, βoł-, βo^{h}ł-, βɔł-, qu-, ɢu-, ʁɔ-, ɢo-, ɢɔ-, vɔ-.**

ʁ.-uβ ʧennəʁ͡ ʁ.-uβ 0202031201/33.

ʁosə < **ɢozə** “üzerinden; ile” Bkz. **guzu, quzə, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

ʁ. mənə ʁ.͡ łɑ 0103030201/01.

ʁoj “koyun keçi için kullanılan genel ad” Bkz. **ɢoːj, ɢoj, ɢɔːj, ɢɔj.**

ʁ. bər ʁ. dzʲəŋɑβər d̥ə 0202010703/09, ʁ. mɑ ɑdɑʁɑq nimi drɔ 0202030802/16,

ʁ.+ʁɑ ʁ.+ʁɑ͡ βɑrẹn 0202030605/123.

ʁoj “ünlem” Bkz. **ʁeː, ʁoː, ʁoːj, ʁuj.**

ʁ. puʯə ʁ. diɣe 0203020202/19.

ʁozə “üzerinden; ile” Bkz. **guzu, quzə, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

ʁ. jɑ^{h}ɢənərɑq͡ ʁ. uχɢɑrʁɑ͡ łɑ 0103050301/02.

ʁɔː “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔ.**

ʁ.+sə nɑɢə͡ ʁ.+sə͡ łɑ 0202030402/73.

ʁɔ < **ɢəł-o** < **ɢəł-əp** “yapıp”

ʁ. mẹn bər ʤy ʁ.͡ łɑ 0103050301/12.

ʁɔ < qɔ “hepsi” Bkz. **ɔ, koː, qoː, qo, qɔː, qɔ, ɢo, ɢɔː, χoː, χo, χɔː, χɔ, ʁəu, ʁɔː.**

ʁ. ʂiɢɔ͡ ʁ. ɑjtsini 0502020101/159, ʂiɢ̥ɔ͡ ʁ. liaŋkuzɯ olin 0202030902/20.

ʁ.+sun ʁ.+sun bər͡ βər təkəs ʁəʁɑ 0202020702/10.

ʁ.+sən ʁ.+sən 0202031202/56, ʁ.+sən niɣəłɣi 0202020702/27.

ʁɔ- < oł- “olmak” Bkz. **oː-, oːł-, o-, ol-**, **oł-, o^{h}ł-, ɔː-, ɔ-, ɔł-, ɔ^{h}ł-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəł-, bo-, boː-, boːł-, bol-, boł-, bo^{h}ł-, bɔ-, bɔł-, buł-, b̥ə-, b̥o-, b̥oł-, b̥o^{h}ł-, βoː-, βo-, βoł-, βo^{h}ł-, βɔł-, qu-, ɢu-, ɢo-, ɢɔ-, ʁoł-, vɔ-.**

ʁ.-p+də peɣ ʁ.-p də 0202030403/06.

ʁɔNɢər “arka, kıç” Bkz. **ɢɔNɢər, ɢɔNɢɔr, ɢɔNɢur,**

ʁ.+ʁɑ ɑq͡ ɢɑ^{h}tdək kəsənəŋ ʁ.+ʁɑ məngi 0202030902/36.

ʁɔs “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şekilde işlenen kısmı” Bkz. **qus, ɢɔːs, ɢɔs, ɢ̥ɔːs, ɢ̥ɔs. ʁ.+d̥ə** jɑsəł ʁ.+d̥ə dɑsəNɢ̥ɑ dɑ^{h}rdəβ də 0103010304/11.

ʁu < **ʁuzə** “üzerinden” Bkz. **guzu, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə, ʁuzu.**

ʁ. uzunə mənə͡ ʁ. tʂiułɑβuzɢɑn͡ er 0202030402/62, hədzʲə ʁ. bẹʂ jɑNʤɯ dɑsdə søɣʉłɣi 0202010901/60.

ʁurɑn “ahır, hayvan yatağı” Bkz. **ɢuːrɑn, ɢurɑn, ɢurɑŋ.**

ʁ.+dɑ ɢoj͡ ʁ.+dɑ edəβ d̥ə 0103010305/22.

ʁurɑʂ < ʁurɑn+əʂ “ahır içi”

ʁ.+gi ɢoj͡ ʁ.+gi͡ łɑ 0103010305/23.

ʁuj “ünlem” Bkz. **ʁeː, ʁoː, ʁoːj, ʁoj.**

ʁ. putu ʁ. diɣe 0203020202/03.

ʁuz- < **ɢuz-** “koymak” Bkz. **ɢuz-.**

ʁ.-ʁɑ sʉtdin midʒa ʁ.-ʁɑ 0102040301/02, sudan mdʒa ʁ.-ʁɑ 0102040301/02.

ʁ.-ɢɑ tʂɑ ʁ.-ɢɑ 0203020301/06.

ʁuz “üzerinden” Bkz. **guzu, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuzə, ʁuzu.**

ʁ. uzunə mənə͡ ʁ. tʂɨułɑβuzɢɑ 0202030402/62.

ʁuzə “aşağıya, üzerinden; ile” Bkz. **guzu, quzə, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzu.**

ʁ. ɑnəŋ͡ əʂ͡ ʁ. sɑłʁɑ 0202030104/16, o^{h}dɑsə͡ ʁ.͡ łɑrɐ̨təβər do 0202031202/30, dɑłej͡ ʁ. kər͡ hɑnəʁɑn͡ ɐ̨ də 0202030902/69, ɖ̥əs͡ ʁ. sɑłʁɑq nimi də 0202030104/12, kɐ̨mbɐ̨ʂən͡ ʁ. sɑʁɑndə͡ łɑ 0103010305/102, ɢejsə dɑłej ʁ. bədɑsdərɣin͡ ɐ̨ː ɖ̥ə 0202030902/06, dʒa^{h}rdʒaq tɑʁən bɑłɑ͡ ʁ. unuk gɐ̨ɣɐ̨ndi͡ łɑ 0202030401/26, dʒiendan͡ ʁ. sujbien bər ɢɑdɑβɑttsɑ 0202010501/12, mənəŋ ɑrdə͡ ʁ. 0202020501/43, mənəŋ ʁ. mɑɴsɑ 0202010901/69, ʂɨgə jɑɢə͡ ʁ. ʂɨgə teɣərminnə tʂɨułɑsdərɣiʂ͡ łɑ 0202030605/34.

ʁuzu “üzerinden” Bkz. **guzu, ɢɔzə, ɢusə, ɢuzə, ɢuzu, ʁu, ʁosə, ʁozə, ʁuz, ʁuzə.**

ʁ. ʊnduɴ͡ ʁ. 0203020301/03, su͡ ʁ. 0202020401/16, su͡ ʁ. tejdɑsdər 0202020401/16.

ʁuzɢun “kuzgun” Bkz. **ɢuzɢun.**

ʁ. ɢɑrɑ ʁ. 0202030404/16.

h

hɑː “ünlem, hey”

h. h. βəa dʒali fɑgə ʃiŋlia 0203020402/26.

hɑːr- < **qɑʁər-** “yağda kavurmak” Bkz. **qɑʁər-, χɑʁər-.**

h.-əqdəŋ (<-ʁɑq+dəŋ) se:j͡ h.-əqdəŋ ʃiguɑn joq ɖ̥ə 0103010305/28.

hɑːro “mektup” Bkz. **hɑro.**

h. h. dəzɢɑq 0203020402/26, h. dəzɢɑndə͡ łɑ 0203020402/27, h. mɑ gɐ̨łɣɐ̨n͡ ɐ̨ 0203020402/27.

hɑːro diaːtbɑ “postacı”

h. h.͡ łɑ 0203020402/29.

hɑːrɢən “zayıf, güçsüz” Bkz. **hɑːrɢ̊ən, hɑrɢən, hɑrɢ̊ən.**

h. h. mɑł 0102020402/20, 0102020402/24.

hɑːrɢ̊ən “hâlsiz, zayıf, güçsüz” Bkz. **hɑːrɢən, hɑrɢən, hɑrɢ̊ən.**

h. h. nimi də: 0202030902/55.

hɑːrmɑɴgə “ata, atalar” Bkz. **qɑːrmɑɴgə, qɑrmɑɴqə, qɑrmɑɴgə, χɑrmɑɴgə, hɑrmɑɴgə.**

h.+nəŋ h.+nəŋ duɣɐ̨di 0203020401/05.

hɑːtd- < ɑ^{h}tdɑ- “atlamak” Bkz. **ɑtd-.**

h.-ɐ̨n ɑm͡ łɑ h.-ɐ̨n 0103030701/35.

hɑ- < hɑnə- “gitmek” **qɑnə-, xa-, χɑ-, χɑnə-, hɑn-, hɑnə-, hɑnə^{h}-, hɑr-**.

h.-β də o:͡ h.-β də 0103010602/11.

hɑdɑ “Tibet Buddhizminde değerli görülen beyaz ince uzun kumaş, Sarı Uygur bölgesinde beyaz, mavi ve sarı üç çeşit renk bulunur.”

h.+nə h.+nə məłɑʁɑ niɣəłɣi 0103010703/08.

hadaq “*hada*, Tibet Buddhizminde çok değerli görülen genelde Buddha veya değerli kişilere sunulan bir çeşit kumaş” Bkz. **kada, kadaq.**

h. ɑrɑʰɻ̊ə h. sałəβattsɑ 0203010303/04.

h.+dɑn h.+dɑn berɣe 0203010303/08.

hadi: “yavru” Bkz. **ɑʰdi, ɑʰḍi, aʰdi, hadi.**

h.+nə ɑnəŋ h.+nə 0202020501/55.

h.+n h.+n ɢazʁɑ 0202020501/55.

hadi “yavru”

h.+nə dɐ̣ɾdiŋnəŋ h.+nə 0103010502/22.

hadi ɑɴ “*manım*’ın ikinci parçası”

h. h. 0202010501/06.

haqtʂɑ “argo, küfür”

h. bə͡ oɾ kəsəɾ͡ h. 0103050301/09.

haʁəɴ < pɑʁəɴ “kaya, büyük taş” Bkz**. pɑʁɑɴ, pɑʁəɴ, ɸɑʁɑɴ.**

h. ɢɑɾɑ h. 0202030605/150.

h.+nə ɢɑɾɑ h.+nə sen jyɾə tʂɨułɑʁɑ 0202030605/151.

haʁɑɾ “öküz tezeği”

h. h. tɐ̣ɾxəʂ͡ nɑ 0103030201/12.

h.+nə h.+nə tɐ̣ɾse 0103030201/12.

haɬ “hâl”

h. h. qaɬʁəmɐ̣s də 0502020101/436, h. ɬ͡ɑ 0502020101/480, h. joq bop də 0502020101/473, h. joq boʁɑndɑ 0502020101/473, h. joq bop də͡ nɑ 0502020101/487.

haɬ “az önce, demin” Bkz. **ɑɬ.**

h.+dɑ h.+dɑ diumɑ ɬɑ 0103040405/59, h.+dɑ diumɑ ɬ͡ɑ 0103010302/18, h.+dɑ dimi 0203020501/13, 0203020601/29, 0502020101/130, h.+dɑ dimi ɬɑ 0203010301/25, h.+dɑ dimi ɬ͡ɑ 0203010301/50, 0203020601/01, 0203020601/43, h.+dɑ mɑ jɑʰʂdzɻ̊ɑ ɑɾ͡ eː 0203030102/06, h.+dɑ min sɑː dio də 0103030702/103, sen h.+dɑ dimi 0103050102/06, h.+dɑ ʈiʈə 0203020601/50.

h.+də h.+də͡ ɬ͡ɑ 0202030601/09.

h.+dɑɢə h.+dɑɢə o 0102020303/47, h.+dɑɢə͡ ɬ͡ɑ 0103010705/37, h.+dɑɢə dzɻ̊ɨɬɑqɢɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/36.

h.+ɢə h.+ɢə sɑː lɐrtme 0203010301/45.

haɬ- < qɑɬ- “kalmak” Bkz. **qɑː-, qɑːɬ-, qɑ-, qɑɬ, qɑʰɬ-, χɑːɬ-, χɑ-, χɑɬ-.**

h.-ḍə ɑnɑɴ͡ ɬɑ h.-də̥ 0103010503/02.

h.-ʁɑn ərlisgindʒi h.-ʁɑn eː də 0103040405/27.

hałɑmɑ “kapatma, kapatma nesne”

h. jyzgi h. san dʒyazɯ dəɾə dioɾ 0103010305/42.

hałdəŋ “altın” Bkz. **ɑχɬdən, ɑʰːɬdəŋ, ɑʰɬdɑn, ɑʰɬdən**.

h. h. guməs 0103020302/01.

hałdəɴ “altın”

h. h. qejdʒi 0103010703/23.

hałqəs “kutlama sözleri, övgü” Bkz. **ɑʰɬqəs, ɑʰɬɢəs.**

h. h. łɑɾdəβ dəɾ 0202020501/83.

hałłɑn- “kendini iyi hissetmek, güçlenmek”

h.-tsɑ mədʒaɾ h.-tsɑ 0502020101/446.

h.-maʁa dzɐŋdzɐŋ h.-maʁa 0502020101/447.

hama “mum ışığı yakıp Buddha’ya saygı duymak”

h. h. 0202030604/61, pəʰrɢaNGa h. tutGɔ 0202030604/53, pəʰrɢaNGa h. tutGɔ 0202030604/61, h. tutGɔ 0202030604/61.

han “değil mi, ya” Bkz. **qaːn, qan, qanẹ, ɢan, χan, ʁan.**

h. d̥iː d̥ər h. 0202020501/79.

han- < hanə- “gitmek, ayrılmak” Bkz. **qanə-, xa-, χa-, χanə-, ha-, hanə-, hanəʰ-, haɾ-.**

h.-i d̥ə taɾa h.-i d̥ə͡na 0201010101/16, 0201010101/28, Gaːjła h.-i d̥ə 0201010101/31.

h.-ẹj ʄə hejti: h.-ẹj ʄə 0202010703/22.

h.-in mẹn h.-in ba ła 0103010705/25.

handa < hanə-ʁanda “gittiğinde, olduğunda”

h.+da gəɬdəːŋ mi o͡h.͡ła 0202030701/07.

hanə- “gitmek, ayrılmak, tamamen olmak” Bkz. **qanə-, xa-, χa-, χanə-, ha-, han-, hanəʰ-, haɾ-.**

1. “gitmek”

h.-β də aβaga h.-β də 0103040301/20.

h.-p dəɾ/dɾo/d̥ɾo/d̥ə anəN Guzə ma h.-p dəɾ 0203010301/48, bərmisə h.-p dɾo 0203020601/19, jyen h.-p dɾo 0203020601/06, o ła h.-p d̥ɾo 0203020601/63, ojəNGa h.-p d̥ɾo 0203020601/06, kəseɾ h.-p d̥ɾo 0502020101/70, h.-p d̥ə 0502020101/51, ezerəβoɬʁa h.-p d̥ə 0502020101/201, øɬʁuβaɬ jadap d̥ə h.-p d̥ə 0502020101/71, uluʁsgiş h.-p d̥ə 0502020101/06.

h.-sa bəɾ h.-sa͡ła 0502020101/357, kəswnəŋ əɬəkge h.-sa͡ła 0502020101/471.

h.-ʁa h.-ʁa 0502020101/72, h.-ʁa Gaɾo də sa 0103010303/07, łogejłaʁa h.-ʁa 0103040301/35, maNGa h.-ʁa 0202030605/43.

h.-ʁan atd̥aβatGa h.-ʁan duɣdi 0202031201/11, didaŋə ͡ja h.-ʁan e də 0103020304/36, kekdiɣəle h.-ʁan͡eː d̥ə 0202030402/18, h.-ʁan͡eː d̥ə 0202030401/08, maɬʁa h.-ʁan eː də 0103010705/21, h.-ʁan soŋ͡ła 0203020402/11, zeɾdəβaɬʁa h.-ʁan͡ẹː 0203020402/10.

h.-ʁanda h.-ʁanda͡ła 0103030901/22, 0502020101/52.

h.-ʁandi aɾsə odʒin h.-ʁandi 0103010705/26.

h.-ʁaq bər gøsese ʄəsdəŋ aɾaʁa h.-ʁaq 0502020101/94, məniaʁa h.-ʁaq nimi d̥o 0202030801/15, h.-ʁaq nimi do 0202010901/70, teɾəβaɬʁa h.-ʁaq d̥imi d̥əɾ 0203020403/07.

h.-ʁəməs də aməɾ ʂiməɾ h.-ʁəməs də 0103010305/61.

h.-maʁan h.-maʁan 0203020601/64.

2. “gitmek, yardımcı fiil olduğunda bir önceki fiilin tamamen olduğunu vurgular.”

h.-β d̥ə taɾa h.-β d̥ə 0102040301/15.

h.-p dəɾ/də/d̥ə ʂoɾe h.-p dəɾ 0202030103/04, toːrʁa h.-p dəɾ͡na 0203020402/16, joʁuɾ͡urɣeŋge h.-p dəɾ͡na 0203020101/03, tutɢ͡a h.-p də 0203020402/15, aʰʂd̥ə h.-p d̥ə 0103040302/10, faban͡naʁa h.-p d̥ə 0103040301/24, soʁuɬ h.-p dɾo 0202030605/135, saɾəʁ jʉɾʉm bɔ͡h.-p d̥ə sa 0103040405/09.

h.-ʂ eɾ/e jaɾɬə h.-ʂ͡eɾ 0502020101/59, d̥ɔGuɾa h.-ʂ͡e 0502020101/434.

h.-ʂ də/d̥ə quɾ͡h.-ʂ də 0202030701/08, quɾ͡h.-ʂ d̥ə qan 0202030701/10.

h.- Gajła h.- 0202030901/17.

h.-ʁɑ ɑtəβɑtʁɑ h.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030402/57, ʊngi ɢɑjɬɑ h.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030901/19, uzunəŋ səŋuk durβɑqo̜ɑ h.-ʁɑ ɑr͡ e: 0202030902/125, qɑʰḍəɬ h.-ʁɑ 0202030902/96, h.-ʁɑ ʁɑrɔ də 0103010303/08, h.-ʁɑ͡ ʁɑβ də 0103010304/78, sɑrʁɑɬ h.-ʁɑ də 0203030102/09, sodz̨i̜s h.-ʁɑ 0202030605/97.

h.-ʁɑn dɑɬej͡ ʁuzə kər ͡h̤.-ʁɑn ͡e̤ də 0202030902/69, doɢurɑ h.-ʁɑn e̤: ḍ̥ə 0502020101/476, gygeɾ h.-ʁɑn e̤: ḍ̥ə 0502020101/64, kəswnəŋ gyzy ʤyɣe̤ɾ o͡ h̤.-ʁɑn ͡e̤: də 0202030902/113, χuj ͡h̤.-ʁɑn͡ e: 0202030605/85, ʂɑz̨də h.-ʁɑn e: do 0103020304/01, ʂɑz̨də h.-ʁɑn e̤: do 0103020304/31, joq boɬ͡ h̤.-ʁɑn 0202020501/09,

h.-ʁɑnnəŋ jorɬə h.-ʁɑnnəŋ ɑrɑdɑ 0103030901/72.

h.-ʁɑndɑ jɑrɬə h.-ʁɑndɑ 0202030404/09, ni:ɣə h.-ʁɑndɑ 0502020101/189, bejɬɑɬ͡ h̤.-ʁɑndɑ 0202020401/14.

h.-ʁɑndə ɑɬʁɑʂ h.-ʁɑndə͡ ɬɑ 0502020101/215, doɢurɑ h.-ʁɑndə 0502020101/270, hedi͡ h̤.-ʁɑndə͡ ɬɑ 0103040302/01.

h.-ʁɑndi qurˠ͡ h̤.-ʁɑndi 0202030701/09.

h.-ʁɑɢ̟ gøʰdyɾ͡ h.-ʁɑɢ̟͡ e: də 0203030102/20.

hɑnəʰ- “gitmek” Bkz. **qɑnə-, xa-, χɑ-, χɑnə-, hɑ-, hɑn-, hɑnə-, hɑɾ-.**

h.-ḍ̥ə ɑjdəβ h.-ḍ̥ə 0502020101/348, oʁułə mɑ h.-ḍ̥ə ͡nɑ 0202030605/70, jijyeŋ guɬɑʁəɬɑ h.-ḍ̥ə 0202030302/04.

h.-ḍ̥e ɢuzɑq ɢuzə h.-ḍ̥e 0203030102/01.

hɑnχuɑ Ç. “Çince” Bkz. **χɑnjy.**

h. h. ɬɑɾetgẹ̈ndi 0202010301/01.

hɑnʂɨ Ç. “yine, tekrar” Bkz. **χɑnʂɨ, χɑnsɯ.**

h. h.͡ ɬɑ 0203010503/05.

hɑɾ < qɑɾ “kar, karlı” Bkz. **qɑɾ.**

h. h. tɑʁnə 0203010301/53.

hɑɾ “yaşlı, ihtiyar” Bkz. **qɑːɾ, qɑɾ, qɑɾə, χɑːɾ, χɑːɾəː, χɑɾ.**

h. ͡h̤. kəsɯnəŋ 0203010701/17, h. kəsleɾə 0203010702/25.

hɑɾ- < hɑnə- “gitmek, tamamen olmak” Bkz. **qɑnə-, xa-, χɑ-, χɑnə-, hɑ-, hɑn-, hɑnə-, hɑnəʰ-.**

h.-ḍ̥ẹ̈ ɢejɬɑ h.-ḍ̥ẹ̈ 0202030605/71.

h.-t ḍ̥ə ɑɬʁɑʂ h.-t ḍ̥ə 0502020101/215.

h.-sɑ ɑɬ h.-sɑ 0502020101/430, seŋ ͡kekərɑ h.-sɑ 0502020101/457, jɑrɬə h.-sɑ 0502020101/59.

h.-sə sɑrʁɑɾ͡ h̤.-sə͡ ɬɑ 0103010101/20.

h.-ʁɑndɑ jɑrɬə h.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202030404/09.

hɑɾ- “yorulmak, yorgun olmak”

h.-ʁɑʂ̟ h.-ʁɑʂ̟͡ gəni 0502020101/423.

h.-ʁɑ h.-ʁɑ 0502020101/426, h.-ʁɑ deɾẹ̈βeɬmɑsɑ 0502020101/414.

hɑɾɔ “mektup” Bkz. **hɑːɾɔ.**

h.+nə h.+nə sɑ 0203020402/28.

h.+sən dəzɢɑn h.+sən 0203020402/28.

hɑɾβɑ “arpa”

h. h. 0202020701/01.

hɑɾqbɑ “(saç) kırkma, kesme (işlem)” Bkz. **qəʰɾqbɑ.**

h.+nəŋ bɑʂ̟͡ h.+nəŋ 0202031201/01.

hɑrgən “zayıf, güçsüz” Bkz. **hɑ:rgən, hɑ:rg̣ən, hɑrg̣ən.**

h.+ə h.+ə məndɑ qɑłʁɑn ẹ də 0103020304/37.

hɑrg̣ən “hâlsiz, zayıf, güçsüz” Bkz. **hɑ:rgən, hɑ:rg̣ən, hɑrgən.**

h. h. nimi də 0202030902/49.

hɑrg̣əN “hâlsiz, zayıf, güçsüz” Bkz.

h. h. gɑrɑ jɑrmɑsən 0202030902/76.

hɑrʤɑ “ardıç ağacı, ardıç yaprağı” Bkz. **ɑʰrʤɑ.**

h. h. tudidəβɑłʁɑ 0202010901/82.

hɑrmɑNgə “ata, atalar” Bkz. **qɑ:rmɑNgə, qɑrmɑNqə, qɑrmɑNgə, χɑrmɑNgə, hɑ:rmɑNgə.**

h.+nəŋ h.+nəŋ ərəndi 0203020401/13.

hɑs “ağız” Bkz. **ɑ:s, ɑs, ɑχs, ɑʰ:s, ɑʰs.**

h.+gɑ h.+gɑ bər tejdɑ 0202030402/63.

h.+əndɑ h.+əndɑ 0202010901/53(2).

hɑs “düğün, ziyafet” Bkz. **ɑ:s, ɑʰ:s, ɑs, ɑʰs, gɑs, χɑs.**

h. h. ettse͡ɬɑ 0103050101/01, h. ẹdəβ də 0103050201/12, h. ẹ͡tbi͡ɬɑ 0103050102/15, h. itgik kəser 0103010703/05, h. i͡tkəʂ də 0103050201/18, h. itkəʂ d̯ə 0103050201/01, h. mɑ ə̆ʂdə͡nɑ 0103010702/11, h. ʂɨk̟əʂ də 0103050201/18.

h.+dəŋ h.+dəŋ ørʤy 0103050101/61.

h.+də h.+də͡itgiʂ͡ɬɑ 0103050201/08, h.+də gɑro də 0103050101/10, h.+də gɑroʰtgɑ 0103050101/10, h.+də nɑʁəq gɑrɑʂ d̯ə 0103050101/13.

hɑsɑ “Kazak Türk ulusu” Bkz. **χɑsɑ.**

h. h. ølyrəβɑdə̯t d̯ə 0103030801/09.

hɑsər- “çevirmek” Bkz. **ɑʰsər-.**

h.-əβ də bər h.-əβ də 0103010304/15.

hɑsdəʁ “yemek, düğünlük, düğün için hazırlanmış yemek” Bkz. **ɑsdəq, ɑsdəʁ.**

h. h. də sɑ 0103050101/61.

hɑrsəɬ- < qɑrsəłɑ- “gürültülü ses çıkartmak”

h.-əβ h.-əβ jɑmər jɑqqə͡ʂ͡nɑ 0103040401/30.

hɑrsəłɑn “arslan” Bkz. **ɑrsłɑN, qɑrsəłɑn, qɑrsłɑn.**

h. ɑq h. 0103040401/29.

h.+nəŋ h.+nəŋ jodɑʁɑ 0103040401/27.

hɑʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz̯, χɑʂ, jɑ:χʂ, jɑ:ʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰ:ʂ, jɑʰ:ʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

h. h. d̯ə d̯ise 0203020403/20, ot gəłsɑ: h. mẹr 0203020403/15, h. drəm 0203020403/15.

h.+dɑn h.+dɑn ɑʂ bołʁej 0103010601/71.

h.+gənɑ h.+gənɑ͡ɬɑ 0202030802/27.

hɑʂo “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χe:ʂgəβ, jɑ:ʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂgəp, jɑʂəβ, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂgəp, jɑʰʂgəβ.**

h. h. meN gəzdɑrnə 0102020303/43, h. zẹ:rt 0102020303/43.

hɑt < ɑʰt “at” Bkz. **ɑ:t, ɑʰ:t, ɑʰd, ɑʰd̯, ɑχt, ɑʰt, gɑʰt, χɑt.**

h. h. uɣurən qəʂdɑʁɑ 0103040405/20.

h.+d̯ə h.+d̯ə 0103030802/38.

h.+dɑr h.+dɑr ʃîler toʂɑm 0102020303/25.

h.+dɑrnə łoʂi h.+dɑrnə bəχepɑ 0102020303/25.

hɑjʁɑnərʤen “gökteki kutsal biri, *Hayğanırcen* tanrısı, özel ad” Bkz. **łɑjəʁɑrʤẹn, łɑjiʁɑNərʤẹn, łɑjiʁɑNərʤen, łɑjiʁərʤen, łɑjiʁərʤeN.**

h.+nə h.+nə 0202030601/62.

hɑjt “kişiye seslenme ünlemi” Bkz. **ɑ:jt.**

h. h. senəŋ bəʁɑ ni diɣig͡i 0103010305/76.

hɑdʐə “erkek olup ağabey veya erkek kardeşin ailesi ile olan akrabalık”

h. h. oʁuł 0203020601/61(2), h. oʁułu 0203020601/62, h. oʁułun ɑrdəndɑn zertgi giłɣẹ͡łɑ 0203020601/62, h. oʁułłɑrə 0202030101/08.

hɑdʐə oʁuł “erkek olup ağabey veya erkek kardeşinin oğluna seslenme biçimi”

hɑdʐə o. hɑdʐə o. diɣẹg͡er͡ni 0203020601/61, hɑdʐə o. diɣẹg͡er 0203020601/61, eɣe:nə.

hɑdʐə o.+łɑrə hɑdʐə o.+łɑrə 0202030101/08.

hɑdʐə o.+u hɑdʐə o.+u ɑm məndɑ ɢoj u^{h}ɢɑrʁɑ͡łɑ 0203020601/62.

hɑdʐə o.+un hɑdʐə o.+un ɑrdəndɑn zertgi giłɣẹ͡łɑ 0203020601/62.

hɑdʐ- “açmak” Bkz. **ɑχʂ-, ɑʂ-, ɑ^{h}ʂ-, ɑ^{h}dʐ-, ɑ^{h}dʑ-.**

h.-əβ+də dʐəʁər h.-əβ də 0103030702/108.

hɑdʐəq “iyilik” Bkz. **hɑdʐəɢ.**

h. ɑβɑnəŋ h. 0103050302/12, dʐuβɑtɢɑn h. mɑ bezək də͡nɑ 0103030202/05, dʐuβɑtɢɑn h. mɑ bezək͡nɑ 0103030202/09, dʐuβɑtɢɑn h. mo͡łɑ bezək də͡nɑ 0103030202/14, h. mo͡łɑ bezək də͡nɑ 0103030202/17, h. jɑndərʁɑq bər qus͡er 0202020501/51, h. jɑndərʁer 0202030301/32, h. jɑndərer 0202030301/33.

h.+də h.+də͡mɑ mo͡łɑ jɑndərin 0103030202/12, h.+də jɑndərin 0202030301/33, h.+də jɑndərχəʂ də 0202030401/32, h.+də jendərin 0103030202/21.

h.+ʤə ʤə͡h.+ʤə mẹn mɑ bər jɑndərẹn 0202030601/78.

hɑdʐəɢ “iyilik” Bkz. **hɑdʐəq.**

h.+ən bezətgẹn h.+ən jɑndərernəŋ bẹlẹgə 0103010703/30.

h.+ə h.+ə suŋ dałejdɑn bezək dər͡nɑ 0103010701/132.

hədʒ- “yemek, içmek” Bkz. **əʂ-, ə^{h}dʒ-, ə^{h}dʐ-, ə^{h}dʑ-, ə̆ʂ-, e^{h}dʒ-, ẹ^{h}dʒ-, i:dʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, itʃ-, xidʒ-, hədʐ-, hədʑ-, hẹdʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

h.-ip ɑrɑ^{h}ḳənə h.-ip 0201010101/30.

h.-iβ səmin h.-iβ 0201010101/16, tʂɑ h.-iβ 0201010101/16.

hədʒ “iç” Bkz. **əʂ, ətʃ, ə^{h}dʐ, ə^{h}dʑ, ə̆ʂ, e^{h}dʑ, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃtʃ, xidʒ, hədʐ, hədʑ, hẹdʒ, hidʒ, hitʃ, ʃidʒ, ʃidʑ, ʂi.**

h.+indi h.+indi bər mɑNqəs unuk giɣi 0502020101/202, ɢojnəŋ h.+indi 0202010502/03.

hədʒer- “içirmek” Bkz. **ẹʃdʒer-, e^{h}dʒir-, ẹ^{h}dʒẹr-, iʃdʒer-, iʃdʒẹr-, iʃdʒẹr-, xidʒir-, hədʒir-, hẹdʒer-, hẹdʒir-, ʃidʒer-, ʃidʒe^{h}r-, ʃidʒẹr-, ʃidʑer-.**

h.-ɣeʂ mənə h.-ɣeʂ͡gəni͡łɑ 0502020101/223.

hədʒi:ʁə “bağırsak” Bkz. **e^{h}dʒigə, ẹ^{h}dʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒiʁə, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒiʁə, hədʒigə, hətʃiḳə, hẹdʒiʁə, hẹtʃiḳə, hidʒiʁə, hidʒikə, hidʒẹ:ʁə, ʃidʒigə, ʃidʒiḳə, ʃitʃikə.**

h.+nə h.+nə͡łɑ ɢuzuβałʁɑ 0203010801/04.

hədʒigə “bağırsak” Bkz. **e^{h}dʒigə, ẹ^{h}dʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒiʁə, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒiʁə, hədʒi:ʁə, hətʃiḳə, hẹdʒiʁə, hẹtʃiḳə, hidʒiʁə, hidʒikə, hidʒẹ:ʁə, ʃidʒigə, ʃidʒiḳə, ʃitʃikə.**

h.+din h.+din doʁur ołərʁaq 0202030308/05.

hədʒɪr- “içirmek, yedirmek” Bkz. **ɐ̟ʃdʒɐr-, eʰdʒɪr-, ɐ̟ʰdʒɐ̟r-, iʃdʒɐr-, iʃdʒɐ̟r-, iʃdʒɐ̟r-, xidʒɪr-, hədʒɐr-, hɐ̟dʒɐr-, hɐ̟dʒɪr-, ʃidʒɐr-, ʃidʒeʰr-, ʃidʒɐ̟r-, ʃidʒɐr-.**

h.-ɣe mərəʂɢa h.-ɣe 0202010503/09.

h.-ɣi keːrɣe h.-ɣi 0502020101/464.

hədʒirə < hədʒinə “içeri”

h. h. ǎsdaʁa 0202030306/02.

hərɐ̟ “aşık kemiği, koyun bacağı olan *yoda*’nın ince tarafı” Bkz. **hɔre, hɾɐ̟.**

h. jodanəŋ h. baʰdzə̟ 0103040401/67.

hərβad- “eskitmek”

h.-əβ ardaq aʰtdəŋ dujuʁən h.-əβ 0202030601/76.

hətʃiɣə “karın, mide, bağırsak” Bkz. **eʰdʒigə, ɐ̟ʰdʒɐ̟gə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə, xidʒikə, xitʃikə, qɐ̟dʒigə, hədʒiːgə, hədʒigə, hɐ̟dʒigə, hɐ̟tʃiɣə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒɐ̟ːgə, ʃidʒigə, ʃidʒiɣə, ʃitʃikə.**

h. h.͡ɬa osa 0202031202/28.

hədzᵩ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵩ, ǎʂ, eʰdzᵩ, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzᵩ, hɐ̟dʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

h.+ə h.+ə ɢuzə ɢuzəp barʁa͡ɬa 0202030308/03, h.+ə͡ʁu bɐ̟ʂ jaɴʤɯ dasdə søɣʉɬɣi 0202010901/60.

h.+əŋge ɬarnəŋ h.+əŋge 0202020501/15.

h.+əŋgɐ̟ h.+əŋgɐ̟ 0202020501/15, h.+əŋgɐ̟ jinnə ɢuzɢa 0202030306/02.

h.+əŋgi urdʒylernə h.+əŋgi saβatɢa 0202020701/08, dzo̟məʂdə h.+əŋgi saɬʁa͡ɬa 0202030901/14.

h.+əndi h.+əndi jaʁ dər 0202020501/25.

hədzᵩ- “içmek, yemek, (ziyafete) katılmak” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdzᵩ-, ǎʂ-, eʰdʒ-, ɐ̟ʰdʒ-, iːdʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədzᵩ-, hɐ̟dʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

h.-əβ ɐ̟ə qejndərəβ h.-əβ ɐ̟ə͡na 0202020701/09.

h.-əp sun dałejdan su͡h.-əp 0202031201/29.

h.-əβ pətən azəq h.-əβ 0202030605/35, h.-əβ͡ɬa osa 0202031202/28.

h.-əβaɬsa araʰqənə h.-əβaɬsa͡ɬa 0502020101/222.

h.-əβaɬʁa asən h.-əβaɬʁa 0202030105/06, araʰkənə h.-əβaɬʁa͡ɬa 0202030101/09, bərmi h.-əβaɬʁa 0202030605/149.

h.-əβaɬʁan h.-əβaɬʁan dəɣədi 0202030605/60.

hədzᵩ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵩ, ǎʂ, eʰdzᵩ, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədzᵩ, hɐ̟dʒ, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ.**

h.+ən h.+ən jaʰʂəβʁa kəsɯ bədzɻɬaβaɬsa͡ɬa 0202020501/73.

hədzᵩ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdzɾ-, əʰdzᵩ-, ǎʂ-, eʰdʒ-, ɐ̟ʰdʒ-, ɐ̟ʰdzɾ-, ɐ̟ʰdzɾ-, iːdʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədzɾ-, hɐ̟dʒ-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

h.-əβ sunə h.-əβ hədzᵩəβ ͡ɬa 0202030105/05(2), sunə hədzᵩəβ h.-əβ ͡ɬa 0202030105/05(2), h.-əβ hədzᵩəp ɐ̟a jəːrə͡ɬa ɢarʁa 0202030105/07.

h.-əp hədzᵩəβ h.-əp ɐ̟a jəːrə͡ɬa ɢarʁa 0202030105/07.

h.-o araʰkə͡h.-o 0202030605/112, 0202030605/122.

h.-əβaɬʁa araʰkə͡h.-əβaɬʁa 0202030101/09.

hudzᵩ oʰtus “yirmi üç”

hudzᵩ oʰ.+duŋ hudzᵩoʰ.+duŋ kunuː 0202020501/09.

hədzɻ ojɬəʁ “iç bölgeli”

hədzɻ o. hədzɻ o. 0202010701/20.

heː- “(hafifçe bıçak) değdirmek”

h.- bəɾ h.-βɑɾ͡ɬɑ 0502020101/42.

heːdi- <hɑjt+di- “kovalamak, gütmek” Bkz. **hedi-, hejdi-, hejtiː-.**

h.-βɑlmɑs h.-βɑlmɑs mɑɬɬəʁ oɬuɾnəŋ bẹlẹk boʰɬḍu ʁe 0202031201/33.

heːj “kişiye seslenme”

h. h. məɬɑ sen jyɾ͡βuɾ ɢɑɾɑ βɑɾ 0202030605/155.

heːɣən “öbür gün, yarından sonraki gün”

h. h. dɑɢɑʰɾdi bɑɾʁɑ 0103050301/09, h.͡ɬɑ koʰɾdɑʁɑ diɣẹ 0103050301/09.

hedi- < **hɑjt di-** “sürmek, gütmek, kovalamak” Bkz. **heːdi-, hejdi-, hejtiː-.**

h.-βəɾ ḍə qejnɑq h.-βəɾ ḍə 0202020701/02**.**

h.-se mɑfɑn də h.-se 0103020304/05.

h.- χɑtḍə h.͡- hɑnəʁɑndə͡ɬɑ 0103040302/01.

h.-p ɢɑʂ ɢojnə h.-p bɑɾʁɑ 0202030902/04, h.-p bɑɾʁɑ͡ɬɑ 0202031101/11.

h.-k h.-k gẹɬɣe 0202031101/29.

h.-ɣẹ jytdə h.-ɣẹ mɑɴqəʂ͡e 0202030401/07.

h.-ɣi qejnɑq h.-ɣi 0202020701/03, ɢojlɾnə h.-ɣi 0202020701/14.

h.-βɑɬʁɑ ɢojnə h.-βɑɬʁɑ 0202030902/23, ɢojnə h.-βɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030902/24, ɢojsən h.-βɑɬʁɑ 0202030902/07, jydən sʊʁɑɾʁɑ h.-βɑɬʁɑ hɑnəʁɑn͡eː ḍə 0202030401/08.

h.-ɣẹn h.-ɣẹn ɑq mɑɬʁɑ ɟusuɾɣẹn͡eɾ 0202030604/46.

h.-mẹnə ɢojnə͡jɑ h.-mẹnə 0103020304/04.

hejdi- < **hɑjt di-** “sürmek, gütmek, kovalamak”Bkz. **heːdi-, hedi-, hejtiː-.**

h.-p h.-p bẹɾsə͡ɬɑ 0202010703/22.

h.-k h.-k giɣi 0202031101/27.

hejtiː- “sürmek, gütmek, kovalamak”Bkz. **heːdi-, hedi-, hejdi-.**

h.-(-ɣe) h.-(-ɣe) hɑnẹj ɟtə 0202010703/22.

hẹḍig “kıyafetin alt kısmı, etek”

h.+ə h.+ə͡ẹni kədʒiɣɾik sɑɬʁɑ 0203010701/23.

hẹdʒ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdz̡, əʰdz̡̈, ǝ̆ʂ, eʰdż̡, uʂ, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃʧ, xidʒ, hədʒ, hədz̡, hədz̡̈, hidʒ, hiʧ, ʃidʒ, ʃidʒ, ʂi.**

h.+indi h.+indi βəɾ dɑɴɢənɑ sɑzḍəʁ oɬəɾʁɑn͡ eɾ 0202030402/44, h.+indi ͡ɬɑ 0502020101/96, tɑʁnəŋ h.+indi͡ɬɑ 0502020101/247.

hẹdʒ- “içmek, yemek” Bkz. **əʂ-, əʰdʒ-, əʰdż̡-, ǝ̆ʂ-, eʰdʒ-, ẹʰdʒ-, iːdʒ-, idʒ-, ixʃ-, iʃdʒ-, iʧ-, xidʒ-, hədʒ-, hədż̡-, hədz̡̈-, hidʒ-, ʃidʒ-, ʂi-.**

h.-eɾ h.-eɾ ʃidʒigə͡ɬɑ 0202031202/38.

hẹdʒeɾ- “içirmek” Bkz. **ẹʃdʒeɾ-, eʰdʒiɾ-, ẹʰdʒẹɾ-, iʃdʒeɾ-, iʃdʒẹɾ-, iʃdʒẹɾ-, xidʒiɾ-, hədʒeɾ-, hədʒiɾ-, hẹdʒiɾ-, ʃidʒeɾ-, ʃidʒeʰɾ-, ʃidʒẹɾ-, ʃidʒeɾ-.**

h.-əp dɾo əʂgə mɑ h.-əp dɾo 0502020101/273.

h.-ɣinnə h.-ɣinnə mɑ mɑ bəɬəβɑɬp ḍə 0502020101/224.

hẹdʒiɾ- “içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃdʒeɾ-, eʰdʒiɾ-, ẹʰdʒẹɾ-, iʃdʒeɾ-, iʃdʒẹɾ-, iʃdʒẹɾ-, xidʒiɾ-, hədʒeɾ-, hədʒiɾ-, hẹdʒeɾ-, ʃidʒeɾ-, ʃidʒeʰɾ-, ʃidʒẹɾ-, ʃidʒeɾ-.**

h.-ɣindi ɑɾɑʰk̡ənə bər h.-ɣindi͡ɬɑ 0202030902/129.

hẹʤigə “bağırsak” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, itʃikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xitʃikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, hətʃiɣə, hẹtʃiɣə, hiʤigə, hiʤikə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤiɣə, ʃitʃikə.**

h. jeɾ h.͡eɾ 0202030404/11.

h.+di h.+di ɬɑɾetgi 0502020101/11.

h.+digə h.+digə məɬɑ 0502020101/39.

hẹtʃiɣə “karın” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, itʃikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xitʃikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, hətʃiɣə, hẹʤigə, hiʤigə, hiʤikə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤiɣə, ʃitʃikə.**

h. h. ɑʁəʰrsɑ 0502020101/156.

hogən < oɬ kun “geçenler, geçen gün”

h. h. bəɾ dʐopien pejɬɑʰḍə 0203010701/09.

hoɾɑ- “sarmak” Bkz. **hoɾɑ-, hɔːɾə-, hɔɾ-, hɔɾɑ-, huɾ-.**

h.-p ḍə ɑqdə ɢɑɾɑ jyŋnə h.-p ḍə ḍise 0103010701/110.

h.-t ḍə jyŋ͡h.-t ḍə 0103030203/51.

h.-p pədəɣ h.-p bẹɾɣẹn eː də 0103020302/18.

h.-βuɾ ʃip bədʒin h.-βuɾ unduɾ 0502020101/485.

h.-βəɾəβ h.-βəɾəβ͡ɬɑ 0502020101/485.

h.-ʁɑʂ ʒyŋnə h.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0103030802/24.

h.-ʁɑ h.-ʁɑ unduɾuβɑɬʁɑʂ͡ gəni͡ɬɑ 0502020101/486, ʒuŋ h.-ʁɑ 0103050101/45, ʒyŋ bədʒin h.-ʁɑ 0202010703/08.

h.-sdəɾʁɑ h.-sdəɾʁɑ͡ɬɑ 0202010703/08.

hoɾɑɴɢɑt “*Hoɾɑɴɢɑt*, boy ve alt-boy adı”

h. h. ʝixdʒinnəŋ bezəgəŋgi 0103010601/22.

hoɾɑɴɢɑn “kişi adı, unvan”

h. h. diːk ẹː dəɾ͡nɑ 0103010601/22.

hoɾɑɴɢɑtdəʁ “*Horangat* boylu, Horangat boyundan olan kişi”

h. h. kəsɯ ḍəɾ 0202020401/23.

hoɾβe “bir çeşit küçük mancınık” Bkz. **hoɾβe.**

h. h. hoɾβedɑmɑs͡eɾ 0202030103/09.

hoɾβedɑ- “mancınık ile taş atmak”

h.-p+də horβe h.-p də 0202030103/10.

h.-mɑs+eɾ hoɾβe h.-mɑs͡eɾ 0202030103/09.

hoɾʁəd- “kaynatmak” Bkz. **oɾʁət-, hɔɾʁəd-**, **hɔɾʁət-**, **hɔɾʁət-.**

h.-oː tʂɑ h.-oː 0103020402/01.

h.-o bəɾ tʂɑ ʝɑʰɢ̥͡ə h.-o dʐɨdo də sɑ 0103010303/09.

hoɾɑ- “sarmak” Bkz. **hoɾɑ-, hɔːɾə-, hɔɾ-, hɔɾɑ-, huɾ-.**

h.-ʁɑ kegdi mədʒin h.-ʁɑ oɬuɾʁɑn͡ẹ 0202030605/27.

horβe “bir çeşit küçük mancınık” Bkz. **hoɾβe.**

h. h. hoɾβedɑp də 0202030103/10.

hot “ot, çimen, bitki; ahşap” Bkz. **ot, oʰt, ɔʰd, ɔʰḍ, ɔʰt, χot.**

h. oɾʁɑn h.͡ɬɑ 0202030307/04, h. ɢəɬəʂ 0502020101/296, h. χuɑɾ 0502020101/452, h. ͡ʤiβərsɑ 0202031201/29.

h.+ɢɑ oɾʁɑn h.+ɢɑ͡ɬɑ 0202030307/04.

h.+dəɴ h.+dəɴ χuɑɾ͡ʤekdi 0103010601/08.

hojt “kişiye sesleme ünlemi”

h. h. senəŋ bəʁɑ bə n͡i ɛre 0103010305/76.

hɔːrə- < hɔrɑ- “sarmak” Bkz. **horɑ-, horɑ-, hɔr-, hɔrɑ-.**

h.-β də miendik h.-β də 0103030802/23.

hɔr- < hɔrɑ- “sarmak” Bkz. **horɑ-, hɔːrə-, hɔrɑ-, hur-.**

h.-o də ʒyŋnə h.-o də 0103040301/06.

hɔrɑ- “sarmak” Bkz. **horɑ-, horɑ-, hɔːrə-, hɔr-, hur-.**

h.-p də/d̥ə niɣe jyŋ h.-p də 0103040401/65, ʒyŋ h.-p d̥ə 0103010601/68, 0103030702/63, jyŋ h.-p d̥ə 0102020304/11.

h.-ʁɑ h.-ʁɑ 0103040301/07, ẹ̣ʰʏ͡ʃinə h.-ʁɑ 0202030104/09, uʂ jɑNd͡ʒɯnə h.-ʁɑ 0202030104/09, pədz̥ən pɑdz̥ən h.-ʁɑ 0103020304/05, bər ɑs ʒizgi h.-ʁɑ 0202031202/43, mienʃien id͡ʒiːn h.-ʁɑ 0203010801/01.

hɔrɑɬ- “sarılmak”

h.-əq dz̥i̥ɬɑqqɑ h.-əq͡qɑʁɑq eː d̥ə 0103030802/36.

h.-q jiɬɑn h.-q͡qɑʁɑq ẹː də 0103040405/41, jiɬɑn boɬʁɑ h.-q͡qɑʁɑq ẹː də 0103040405/42.

h.-(-q) mojnəNGɑ h.- qɑʁɑq ẹː də 0103030802/38, GɔɬəNGɑ h.- qɑʁɑq ẹː də 0103030802/38.

hɔre “koyun bacağı olan *yoda*’nın ince tarafı” Bkz. **hərɛʂ, hrɛʂ.**

h. jodɑnəŋ h. bɑdz̥ə 0103010601/66.

hɔrʁəd- “kaynatmak” Bkz. **orʁət-, horʁəd-, hɔrʁət-**, **hɔrʁət-.**

h.-o də sɑɬʁɑ h.-o də 0103010101/04.

h.-əβɑdəβ d̥ə ʃʏ͡ɾmi͡ɬɑ h.-əβɑdəβ d̥ə 0103010306/15.

hɔrʁət- “kaynatmak” Bkz. **orʁət-, horʁəd-, hɔrʁəd, hɔrʁət-**.

h.-Gɑ h.-Gɑ 0103010101/05.

hɔrʁət- “kaynatmak” Bkz. **orʁət-, horʁəd-, hɔrʁəd, hɔrʁət-**.

h.-Gɑ h.-Gɑ ʃid͡ʒiβ də 0103010501/04.

høɣʉn “on iki parmak bağırsağı, karından sonra gelen bir parça kalın bağırsak”

h. qɑrɑ h.͡ɬɑ 0203010901/01.

hør- “örmek” Bkz. **jor-, joʰr-.**

h-yβur ʃə hørmẹ h-yβur ʃə͡qɑn 0202010501/16.

hørmẹ “örgü” Bkz. **ørmẹ, irmi, jormi, jørmi, jørmẹ, jørmi.**

h. h. høryβur ʃə͡qɑn 0202010501/16.

h.+nəŋ məndʒa h.+nəŋ ɑrdəndɑn͡ɬɑ 0202010501/16.

hʊːN “kova” Bkz. **χɔβun, χɔn.**

h. bezgərek bər h. 0103010702/50.

huGɑr- “(hayvan) gütmek” Bkz. **oχGɑr-, oʰGɑr-, uχGɑr-, uʰGɑːr-, uʰGɑr-, uʰG̥ɑːr-, uʰG̥ɑr-. h.-ʂ də** uʰdz̥ej h.-ʂ də 0202031101/13.

h.-sɑ Gɔj͡h.-sɑ͡ɬɑ 0202031101/15.

h.- sẹn mɑɬ h.- 0202010502/23.

h.-əβ Goj͡h.-əβ 0202031101/16.

h.-ʁɑndɑ uʰdz̥͡ej h.-ʁɑndɑ͡ɬɑ 0202031101/13.

huɬaŋgəza < huɬaŋgədʒa “*Horangat*’ın Ç telaffuzu” **χuɬaŋgədʒa, χəɬaŋgədʒa.**

h.+nəŋ h.+nəŋ gizgə də 0203010701/22.

hur- < hɔrɑ- “sarmak” Bkz. **horɑ-, horɑ-, hɔːrə-, hɔr-, hɔrɑ-.**

h.-etɢɑ gẹːzgəɣe h.-etɢɑ 0202020301/19.

huɾsɑɴ “ardıç yaprakları yakılarak yapılan anma geleneği” Bkz. **oʰɾsɑɴ, uɾʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰɾʂsɑːɴ, uʰɾsɑɴ, uʰɾʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰɾsɑɴ, ʒɯʰɾsɑɴ, jyɾsɑɴ.**

h.+nə h.+nə sɑłʁɑ 0202030902/69.

hudzᵩ < **uʂ** “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, uːʂ, udzᵩ, uʂ, uʰʤ, uʰdzᵩ, ŭʂ, hudzᵩ, ʂu.**

h. h͡ejʁɑ 0502020101/222, h.͡oɾłuɣi͡łɑ 0202030902/42.

hudzɑʰdzɑʰmɑ < uʰʂ+(ɑ) ɑʂ-mɑ ? “üç yöne giden yolun kavşağı”

h. h. jołʁɑ eʰtgindi 0502020101/290.

hudzᵩən “otuz” Bkz. **uʰʤion, uʰdzᵩon, ɸʉʤʉn.**

h. h. jɑsɑʁɑn kəsɯ 0201010101/07.

hudzᵩuł < **uʂ jił** “üç yıl” Bkz. **uʰʤył, ɸuʤył.**

h. h. βɔłʁɑn͡e 0202030402/58, h. βɔłʁɑndɑ 0202030402/59.

hiʤ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵩ, ŏʂ, eʰdzᵩ, uʂ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, hədzᵩ, hədzᵩ, hẹʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʃiʤ, ʂi.**

h.+iŋgi h.+iŋgi mɑ dẹŋər hɑnnəŋ məŋ gəməsə ʂəŋnɑp ḍə͡nɑ 0103010701/107.

hiʤ- “yemek, içmek” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰdzᵩ-, ŏʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, iʧ-, xiʤ-, həʤ-, hədzᵩ-, hədzᵩ-, hẹʤ- ʃiʤ-, ʂi-.**

h.-iβ mədʒaɾ h.-iβ͡łɑ 0201010101/15.

hiʤẹːgə “bağırsak” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, iʧikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xiʧikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, həʧiķə, hẹʤigə, hẹʧiķə, hiʤigə, hiʤikə, ʃiʤigə, ʃiʤiķə, ʃiʧikə.**

h. h. ɢuzmɑ dər 0203010901/02.

hiʤigə “karın, mide, bağırsak” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, iʧikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xiʧikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, həʧiķə, hẹʤigə, hẹʧiķə, hiʤikə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤiķə, ʃiʧikə.**

h. h.͡łɑ osɑ 0202031202/35.

hiʤikə “karın” Bkz. **eʰʤigə, ẹʰʤẹgə, ixʤikə, iʃʤik, iʧikə, xiʤigə, xiʤigə, xiʤikə, xiʧikə, qẹʤigə, həʤiːgə, həʤigə, həʧiķə, hẹʤigə, hẹʧiķə, hiʤigə, hiʤẹːgə, ʃiʤigə, ʃiʤiķə, ʃiʧikə.**

h.+səndigə mənəŋ h.+səndigə 0502020101/12.

hiʧ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzᵩ, əʰdzᵩ, ŏʂ, eʰdzᵩ, uʂ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, hədzᵩ, hədzᵩ, hẹʤ, hiʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʃiʤ, ʂi.**

h.+iŋgi h.+iŋgi jindɑn ɢuzɢɑ 0203010503/02.

hʤi βɑʁəɾ “iç organ”

h. h. 0203010801/03(2), h. etgəni 0203010801/02.

hɾeʂ “aşık kemiği” Bkz. **həɾeʂ, hɔɾe.**

h. h. bɑʰdzᵩə 0103030203/49.

hɾdiː < əʰɾdi “eskiden, eski zaman, geçmişte” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾti, hɾdi.**

h. h. sɑłʁɑʂ ɢənɑ͡łɑ 0202030802/02.

h.+**kə** h.+kə ḅəsɑ 0202010301/09.

hɾdi < əʰɾdi “erken, eski zaman, geçmişte” Bkz. **ɑʰɾdi, əʰɾdẹ, əʰɾdiː, əʰɾdi, əʰɾḍi, əʰɾti, hɾdiː. h.** h. op də 0202030902/27(2), h. ͡osɑ 0202031201/09, h. gøʰp dɾə 0202010301/15, h.͡łɑ 0202030403/06, 0502020101/358, h. joʁuɾ ɢoj mɑ ølyɾtbis nimi ḍɾo 0202010901/18.

h.+digə ʤuj h.+digə 0203010701/20.
h.+gə h.+gə gizgə 0203010701/08.
h.+ɢə h.+ɢə jodasən 0103010701/91.
h.+səndin h.+səndi͡nɬa guzə 0103010703/01.
h.+ɾik h.+ɾik baɬəq ʒy ẹtgindi 0202020702/31.

hɾgik "erkek (hayvan için), iğdiş edilmiş koyun, at vs." Bkz. **əʰɾgik, əʰɾgiķ, χɾgik.**
h. h. bẹɾmis nimi ḍəɾ 0202031201/12, h. ɢojnə 0103040301/05.

hɾgiş "iğdiş edilmiş erkek keçi" Bkz. **əʰɾgiş, hɾgiş.**
h. h. ʃiennibadəβ də 0103010502/12.
h.+**din** h.+din bəɾ ʃyɬəβadəβ də 0103010502/14.

hɾgiş "iğdiş edilmiş erkek keçi" Bkz. **əʰɾgiş, hɾgiş.**
h. h.͡ɬa 0103010502/20, h. səβadəβ ḍə 0103010502/12.

hɾkdəɣ "güçlü" Bkz. **əʰɾkdəɣ, jeʰɾkdəɣ.**
h. aɾaʰķə ma dandʒin h. də͡na 0103010702/56.

hɾq "fal" Bkz. **əʰɾq, χɾq, hɾɢ.**
h. h. ɢaɾap bẹɾ 0202030802/23, h. ɢaɾaʁaq nimi do 0202030802/09, h. ɢaɾaʁaşɢəna͡ɬa 0202030802/09, h. ɢaɾaʁə dəɾ͡na 0203020403/14, h. ɢaɾaʁa͡ɬa 0203020403/19, h. ɢaɾama 0202030802/33, h. ɢaɾat 0203020403/16, h.͡ɬa ɢaɾatɢa 0203020403/16.
h.+də h.+də ałək giɣin iː ḍə 0502020101/407.
h.+ɢa h.+ɢa bəɾ ɢaɾaʁanda 0502020101/408, h.+ɢa ɢaɾasa 0502020101/453.

hɾɢ "fal" Bkz. **əʰɾq, χɾq, hɾq.**
h.+əɴɢa h.+əɴɢa andaʁ nimi boɬʁa oɬərəp ḍəɾ 0502020101/452.

ʒ

ʒəɬ "yıl" Bkz. **ʒiɬ, jəɬ, jiɬ, jeɬ, jẹɬ.**
ʒ. bəɾ ʒ.͡ɔʰɬḍẹː 0201010102/05.

ʒeɬ "rüzgâr" Bkz. **ʒiɬ, jəɬ, jeɬ, jẹɬ, jiɬ.**
ʒ. ʒ. gẹɬɣẹ͡ɬa 0502020101/210.

ʒeɾ "yer, mekan, bölge" Bkz. **əɾ, ʒẹɾ, ʒiɾ, jeɾ, jer**, **jẹɾ, jiːɾ, jiɾ.**
ʒ. oːndaʁ bəɾ ʒ.͡eː 0502020101/152.
ʒ.+di andaʁ͡bəɾ ʒ.+di͡ɬa 0502020101/152.

ʒẹ- "yemek" Bkz. **ʒiː-, ʒi-, ʤẹ-, ʤi-, jeː-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹʰ-, jiː-, ji-.**
ʒ.-ɣe ʒẹmẹnə ʒ.-ɣe 0203010301/01.

ʒẹp "ip" Bkz. **ʒip, ʒit, ʃip, ʃit, jẹp, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**
ʒ.+də ʂigə ʒ.+də uzge 0202030301/26.

ʒẹdəɾ- "yedirmek" Bkz. **ʒẹʧəɾ-, ʒidəɾ-, ʒiḍəɾ, jiḍəɾ-.**
ʒ.-ɣẹndi ørekḍə ap͡baɾʁa ʒ.-ɣẹndi͡ɬa 0203020203/12.

ʒẹmẹ "yemek, yiyecek" Bkz. **ʒimẹ.**
ʒ.+nə ʒ.+nə ʒẹɣe 0203010301/01.

ʒẹɾ "yer, yeryüzü" Bkz. **əɾ, ʒeɾ, ʒiɾ, jeɾ, jer**, **jẹɾ, jiːɾ, jiɾ.**
ʒ. diβatɢan bəɾ ʒ. oɬərəp ḍə 0502020101/449.
ʒ.+ɣe o ʒ.+ɣe eʰtgindi͡ɬa 0502020101/151.
ʒ.+ɣẹ bə ʒ.+ɣẹ gẹɬɣindi 0502020101/170.

ʒ.+ɣi sẹnəŋ oł ʒ.+ɣi 0202020701/48, ʒ.+ɣi saʐɢa 0202020701/49.

ʒ.+din ʒ.+din ɑłəβɑłʁɑ 0202020701/48.

ʒ.+ə mənəŋ bə ʒ.+ə ɢɑjdɑ βɑr 0502020101/443.

ʒẹrʁɑ- "güzel hayat sürdürmek, keyfini çıkartmak" Bkz. **jerʁɑ-, jerʁɑʰ-, jẹrʁ-, jẹrʁɑ-, jẹrʁɑʰ-.**

ʒ.+ʁɑnnəŋ ʒ.+ʁɑnnəŋ bẹlẹk 0202031201/33.

ʒẹt̪ər- "yedirmek, ikram etmek" Bkz. **ʒẹdər-, ʒidər-, ʒiḍər, jiḍər-.**

ʒ.-ɣẹ kəsələrɣẹ ʒ.-ɣẹ 0203010502/01.

ʒuʁur "Sarı Uygur; Sarı Uygurca" Bkz. **joʁər, joʁər, joʁor, joʁɔr, joʁʊr, joʁuːr, joʁur, juʁur, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢɑrɑ joʁur, sɑrəq joʁur, sɑrəʁ joʁur.**

1. "Sarı Uygur"

ʒ. məs ʒ. 0203010702/29, ʒ. sʉzdə 0202010301/10, ʒ. kəsɯnəŋ məłalerɣe 0202010301/09.

ʒ.+nəŋ məs ʒ͡.+nəŋ gẹzgə 0203010701/19, ʒ.+nəŋ gẹzgə 0203010702/28.

ʒ.+ʁɑ ʒ.+ʁɑ nimi gue nimi vəŋʤɯ joq bəʁɑndɑ 0202010301/05.

2. "Sarı Uygurca"

ʒ. bəz ʒ. udʒin 0202010301/07, ʒ. łɑ łɑrdəβər də 0202010301/16.

ʒuŋ "yün"

ʒ. ʒ. horɑʁɑ 0103050101/45.

ʒʉʰrsɑɴ "ardıç yaprakları yakarak yapılan anma geleneği" Bkz. **oʰrsɑɴ, urʂsɑɴ, uʂsɑːɴ, uʰrsɑɴ, uʰrʂsɑːɴ, uʰrʂsɑɴ, uʰʂsɑɴ, uʂsɑɴ, kuʰrsɑɴ, hursɑɴ, jyrsɑɴ.**

ʒ.+nə ʒ.+nə sɑłʁɑndɑ 0202020701/24.

ʒy "ev, çadır" Bkz. **gy, ʤy, ʃy, jyː, jy, ʐu.** Ayrıca Bkz. **ɑːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑr ʒy, ɢɑr jy, ɢɑrɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

ʒ. ɑːq ʒ. ʆəkgiʂ͡ łɑ 0102040301/13, ɑq ʒ. 0103050401/02, ɑq ʒ. ʆək͡ iː ḍə 0102040301/12, bɑłəq ʒ. 0202020702/31, bəzdəŋ ʒ. 0202020702/31, βər ʒ. ḍə 0103010503/04, ʒ. gødʒɨrəβ 0202020701/02, ʒ. gødʒɨrmi 0202020701/03, ʒ. gøʂgindi 0202020701/17, ʒ. gyʂse͡ łɑ 0202031101/03, ʒ. qɑłɑʂe 0103020304/26, ɢɑr ʒ. 0202020702/31, ʒ. ɣøʂgindi 0202010901/69, ʒ. mɑ ɑłəp ḅeʰrt ḍə 0103010503/09, meŋ ʒ. 0102020303/21, goː ʒ. 0102020303/21, ʒ. təʠəβɑłʁɑn ẹː də 0202030901/19, ʒ. təkge 0202030901/20, ʒ. təʠəłɣi 0202030902/08, ʒ. təʠəłə̌q͡ qɑʁɑndɑ 0202030902/09, ʧi ʒ. təgəβɑdo də 0102020303/21.

ʒ.+nəŋ ʒ.+nəŋ͡ əʂgi 0202030902/09, ʒ.+nəŋ͡ əʂdi͡ łɑ 0202030902/11, ʒ.+nəŋ goːrɑdɑ 0102020303/21.

ʒ.+nə ʒ.+nə 0202020701/01, ɑq ʒ.+nə məndɑɢɑ doło də 0103050201/23, bəz qɔ ʒ.+nə kødʒɨrəp bɑrʁɑ oː 0202020701/08, ʒ.+nə diɣotqəʂ ḍə 0102020303/23, ʒ.+nə ʁəu͡ łɑ 0202020701/16, ʒ.+nə mɑ məndɑɢəp təkgi sɑłəβɑtɢɑ 0202030901/18, ʒ.+nə ʂorsdərɣi 0202031101/25, ʒ.+nə ʂiuʂiłɑp bɑr͡ ẹr 0202030902/18, ʒ.+nə jorłəɣe 0103030702/101.

ʒ.+ɣe ʒ.+ɣe eʰtək gełəβər tər ͡nɑ 0203020501/04, ʒ.+ɣe eʰdəp bɑrʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/50, ʒ.+ɣe eʰdəp bɑrʁɑndɑ 0202030902/51, ʒ.+ɣe eʰdik giɣin 0202030902/64, ʒ.+ɣe eʰdik giɣin͡ i ḍə 0202030902/129, ʒ.+ɣe eʰʆək geʰłde 0203030102/07, ʒ.+ɣe tusurußɑłʁɑn duɣədi 0202030601/16, ʒ.+ɣe jɑʰqdətbɑʁɑn͡ ẹː ḍə 0202030902/03, ʒ.+ɣe ẹʰdəp bɑrʁɑndə͡ łɑ 0202030902/07.

ʒ.+ɣẹ ʒ.+ɣẹ gełme 0202030605/139.

ʒ.+gẹ ʒ.+gẹ eʰʧəp ḅaʀʁandaˉ ɬa 0202030902/82.

ʒ.+di ʒ.+diˉ ɬa kəmbʉṣdəˉ ɬa βəʀ mandəri: dəˉna 0201010101/12, senəŋ ʒ.+di 0103030802/13, ʒ.+di tamaʀ gẹɬmẹṣˉeɾe 0203030102/08.

ʒ.+din ʒ.+din keːɾɣi 0202020702/30.

ʒ.+leɾ ʒ.+leɾ ɬa uːzduɣẹ 0202030901/24.

ʒ.+leɾnə ʒ.+leɾnə niɣəɣi 0202020701/01.

ʒ.+səŋgi ʒ.+səŋgi eʰdəp baʀʁan 0202030902/43, ʒ.+səŋgi eʰdikˉgiɣin 0202030902/131.

ʒy- "yıkamak"

ʒ.-ʁɑ bəʀ ʒ.-ʁa 0202031101/26, gizgəlernə ʒ.-ʁa 0202031101/25.

ʒ.-sdəʀʁɑ ṣoʀsdəɾɣi ʒ.-sdəʀʁa 0202031101/25, bər ʒ.-sdəʀʁa 0202031101/26.

ʒyṣ < ʒynəŋ əṣ "evin içi" Bkz. **jyːṣ, jyṣ.**

ʒ.+gi ɑq ʒ.+gi sa 0103050201/20, ɑq ʒ.+gi tṣɔɢədəβadəβ də 0103050401/03, ʒ.+gi baʀʁəməs də 0102020303/28, ʒ.+gi kərdərəβ joq də 0103050401/03.

ʒ.+di ʒ.+di 0103010503/04, ʒ.+diˉɬa 0103040405/02, ʒ.+di bəχʀ dun dzʲiŋnaʁa 0103030901/20.

ʒyfɑɴdzʲiŋ Ç. "bazı hastalığa karşı iğne, aşı"

ʒ. dɑ gə ʒ. ɑ 0202031101/17.

ʒyɣən "dizgin, yügen" Bkz. **jyɣən.**

ʒ. ʒ. jɑɴjɑɴ niɣəɬɣi 0202030902/48.

ʒyŋ "yün" Bkz. **jyŋ.**

ʒ. ʒ. 0202030901/19, ʒ. bədʒin hoɾaʁa 0202010703/08, ʒ. dəˉna 0203010303/13, ʒ. həɾap ḍə 0103010601/68, 0103030702/63, ʒ. dʒaɢɔ ɑrɢasaɾnəŋ 0103030702/65, ʒ. dzʲumiɬ qaɬdə 0202010703/19.

ʒ.+nə ʒ.+nə 0103040301/06, ɑq ʒ.+nə 0203020202/11, ɑq ʒ.+nə pɔqɢa 0202031201/14, ʒ.+nə qəʰrqbas 0203011001/03, ʒ.+nə hoɾaʁaṣˉɬa 0103030802/24, ʒ.+nə həɾo də 0103040301/06, ʒ.+nəˉɬa 0202010703/19, ʒ.+nə məndaɢa ɬaʁɬaʁa o 0202030901/19, ʒ.+nə ziɣəɾəβaɬʁaˉɬa 0203010501/06.

ʒ.+gi ʒ.+gi 0103030201/23.

ʒ.+ən ʒ.+ən ɑɬəβ 0103030702/103, ʒ.+ən ɑɬo 0103010601/57, 0103030702/47, 0103030702/103, 0103030702/105.

ʒys "üstü, üzeri" Bkz. **eze, ẹzẹ**, **uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

ʒ.+əŋgi ʒ.+əŋgi 0203010702/52, ʒ.+əŋgi pəto osa pəto ŭdʒin saɬʁa 0203010502/01, ʒ.+əŋgi bə ɑrdənəŋ kẹmbiṣdə ɑʰsɢa 0103010305/42, ʒ.+əŋgi χuaɾ ʃiuɬaʁan 0203010702/26, ʒ.+əŋgiˉɬa 0203010501/05, 0203010702/35, ʒ.+əŋgi goːndaʁ sandʒyazɯ saɬəβəɾ də 0203010702/38, ʒ.+əŋgi niɣə bezək pifəŋ gẹzse 0203010702/23, ʒ.+əngi tṣɔɢeqˉqaʁanˉẹː də 0202030301/19.

ʒ.+əndi qejaqˉɬa ʒ.+əndi 0202031202/42.

ʒyt "at" Bkz. **jøt, jʉt, jyd, jyt.**

ʒ. ʒ.ˉuχɢaɾʁəɬa maɴɢaˉɬa 0202030401/03.

ʒ.+də ʒ.+də suɾɣẹ 0202020401/04.

ʒyz "yüz, surat" Bkz. **jyz.**

ʒ.+ən ʒ.+ən qaɬaʁa 0103050401/05.

2. "yüz, Çince sözcükten direk çevirmedir, çıkar için yapılan iyiliği"

ʒ. ʒ. ẹtgiʂ͡gine 0502020101/213.

ʒyz məːŋ “yüz bin” Bkz. **ʒyz məŋ.**

ʒyz m. ʒyz m. ʤɪrəːɣ 0102040302/05.

ʒyz məŋ “yüz bin” Bkz. **ʒyz məːŋ.**

ʒyz m. ʒ. ʤirək 0102040302/06, ʒyz m. ʤɪrəɣ 0102040302/02.

ʒiː- “yemek” Bkz. **ʒẹ-, ʒi-, ʤẹ-, ʤi-, jeː-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹʰ-, jiː-, ji-.**

ʒ.-β qusɢɑʂ tuduβ ʒ.-β 0202030402/59.

ʒ.-ɣeː ɑndɑ ʒ.-ɣeː 0203020501/03.

ʒiːz- “toz şeklindeki nesneyi suya karıştırmak” Bkz. **jiz-.**

ʒ.-ge jenʂanə mədɑɢɑ ʒ.-ge 0103040301/03.

ʒiːz “kumaş” Bkz. **ʒiz, jiːz**, **jiz.** Ayrıca Bkz. **qɑʰdəʁ jiz, ɢɑʰḍəʁ jiz.**

ʒ.+də ʒ.+də məndɑɢəłʁɑ sɑłʁɑ 0202030701/16, ʒ.+də sɑłʁɑ 0202030701/16.

ʒiːdzi̯ Ç. “düzenli, hep, sürekli” Bkz. **ʒidzi̯, jidzi̯.**

ʒ. ʒ. 0203020202/17, ʒ. mɑɴɢɑ͡ ła 0502020101/301, mənə ʒ. vubɑnieŋgidẹʰgẹ 0203020402/06.

ʒi- “yemek; (hakkını) yemek” Bkz. **ʒẹ-, ʒiː-, ʤẹ-, ʤi-, jeː-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹʰ-, jiː-, ji-.**

ʒ.-βəɾ ʃə ɢoj ʒ.-βəɾʃə 0202010703/09.

ʒ.-β ḍə keːɾɣi ʒ.-β ḍə 0103010502/13.

ʒ.-βɑtḍət ḍə ni oɾmi ʒ.-βɑtḍət ḍə 0103040303/08.

ʒ.-ɣəʂ eɾ senə ʒ.-ɣəʂ͡ eɾ 0202030301/02.

ʒ.-xəʂ eː ʒ.-xəʂ͡ eː 0502020101/82, ʃiŋnə ʒ.-xəʂ͡ eː 0203020203/14.

ʒ.-se ʒ.-se oː sen ʒiβɑłʁɑ 0502020101/88, bəɾ ʒ.-se͡ ła 0203020203/06, senə ʒ.-se͡ ła͡ βəɾ bəŋʂi də 0202030404/12.

ʒ.-sɑ jɑʰtbɑnə ʒ.-sɑ 0103020402/08.

ʒ.-jni məs βəɾ ʒ.-jni 0202030605/114.

ʒ.- uzə bẹːɾə gełɣindi ʒ.- dẹʰḍə 0202030301/08, gøsemeɣe ʒ.- 0502020101/82, 0502020101/90, kemʤɯdẹn bəɾ ʒ.- 0203020201/07, kemʤɯdin bəɾ ʒ.- 0203020201/03, miʤa miʤa ʒ.- 0202031201/18, sen ʒ.- 0202030301/03, sẹn oʰt bɑ ʒ.- 0202010502/10, ʒ.- jɑm 0203020201/07.

ʒ.-sdərəβɑɬ ʒ.-sdərəβɑɬ͡ ła 0502020101/82.

ʒ.-p ʒ.-p bɑ ʒiβ joq 0202020701/61, ʒ.-p bołʁəməs͡ eɾ 0203020203/16.

ʒ.-β sen ʒ.-β dozmɑs 0103010705/06.

ʒ.-o məndʒa ʒ.-o 0103020304/33.

ʒ.-ɣe ʒ.-ɣe 0203020501/06, ʒimẹnə ʒ.-ɣe 0203020501/10.

ʒ.-ɣẹ tẹɾɣẹ ʒ.-ɣẹ 0202030104/17.

ʒ.-βɑłʁɑ ʒ.-βɑłʁɑ bɑɾ 0502020101/88.

ʒ.-ɣə bəɾ ɑʰt ʒ.-ɣə diɣ oʰt lio 0502020101/243.

ʒ.-ɣẹle ɢɑjłɑʁɑ eʰtək geɣen ẹː də ʒ.-ɣẹle 0202030404/04.

ʒ.-ɣek tẹɾɣẹ ʒ.-ɣek nimi ḍə 0202030104/18, tułɣe ʒ.-ɣek nimi də͡ nɑ 0202030308/02.

ʒ.-ɣikdə miːk ʒ.-ɣikdə bəło joq də 0103010303/18.

ʒ.-β joq ʒip bɑ ʒ.-β joq 0202020701/61.

ʒ.-mis də døɾdiŋ ʒ.-mis də ɢojnə 0103010502/03.

ʒ.-ɣəməs eɾ/eː uzu senə ʒ.-ɣəməs͡ eɾ 0502020101/96, uzu senə ni ołsɑ mɑ ʒ.-ɣəməs͡ eː 0502020101/100.

ʒ.-ɣəmes eɾ sen ʒ.-ɣəmes͡ eɾ 0502020101/99.

ʒ.-mi mẹnə βəɾ ʒ.-mi 0202030301/03.

ʒi Ç. “bir” Bkz. **ji**.

ʒ. ʒ. duŋ 0103010306/06, ʒ. gə χulidi 0203010301/45, ʒ. gə ʂɨ 0202020701/12, ʒ. ʃia 0103010306/06.

ʒip “ip” Bkz. **ʒẹp, ʒip, ʒit, ʃip, ʃit, jẹp, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**

ʒ. ɑq͡ ʒ. 0202020302/04, ʒ. ḍə 0202020701/05, ʒ. bəzin jɑmɑʁɑ 0202030306/01, seɾəɣ ʒ. 0202020201/06.

ʒ.+dəŋ ɢɑːɾ ʒ.+dəŋ dzẹ̀ːɣəgən 0103020303/06, ɢɑːɾ ʒ.+dəŋ dzẹ̀ːɣəːgən 0103020303/13, ɢɑːɾ ʒ͡.+dəŋ dzẹ̀ːɣəːgən 0103020303/22(2), 0103020303/29, ʒ.+dəŋ niːɣəsənə 0202020302/05.

ʒ.+də ɑʰɬdənənəŋ ʒ.+də 0202020302/05, ɑʰɬdəɾnənəŋ ʒ.+də͡ɬɑ 0202020302/05, oɬ ʒ.+də 0202020702/28, seɾəɣ ʒ.+də pɔʁmɑsɑ 0202020201/06, ʒ.+də tuɾuβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202020302/01, ʒ.+də jɑmɑʁɑ͡ ɬɑ 0202030306/02, ʒ.+də jɣŋnə ʒiɣəɾəβə͡ɾə͡β ɬɑ 0202020302/01, joɾəm ʒ.+də mẹn tʊːɾo 0103020402/09.

ʒ.+ḍə ʒ.+ḍə ʒiɣəɾəβɑɬʁɑ 0202020201/01, 0202020702/32.

ʒibɑn Ç. “genelde, genellikle”

ʒ. ʒ. 0202020701/24, ʒ.͡ɬɑ 0103010305/56, ʒ. ɬozẹ̀ŋ 0103010303/13.

ʒibəfəŋ Ç. “bir kısım” Bkz. **jibəfəŋ.**

ʒ. ʒ.͡ɬɑ 0203020601/05(2).

ʒibəj Ç. “rakam, yüz”

ʒ. ʒ. ɑsəʁ də 0103010304/75, ʒ. ɑʰsəʁ 0102020401/45, 0102020401/44.

ʒibəjzɯ Ç. “hayat boyunca, bir ömür” Bkz. **jibəjzɯ.**

ʒ. bəɾ ʒ. 0203020202/08, ʒ. zeɾdəβ bezət ḍə 0103010503/09.

ʒid- “çekmek, (hayvanı yularından) çekmek” Bkz. **ʒit-, jet-, jid-**, **jit-.**

ʒ.-o ɑq͡ ɢɑʰtdə ʒ.-o 0102020303/33.

ʒ.-əβɑɬʁɑ ɑq ʂɨdəliŋnə͡ɬɑ ʒ.-əβɑɬʁɑ gẹ̀ɬ βɑɾ͡ɬɑ 0202030605/114.

ʒidə “yedi” Bkz. **jedə, jẹdə, jiːdə, jid, jidə.**

ʒ. ʒ. oʰḍɑʁnəŋ 0202031202/03, ʒ. døʰʤin 0202031202/03(2), ʒ. gəŋ ɑɾɑʰķə 0103050101/27, ʒ. qunuq ɬəm sɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030103/14, ʒ. ɢɑʰt jɑzɢɑn͡ eɾ 0202030601/24, ʒ. ɢɑʰt jɑzɢɑ 0202030601/25, 0202030601/26, ʒ. ɢɑʰt bəɬətdəŋ yzẹ̀di 0202030604/23, ʒ. ɢ̰ɑʰt gɑŋnəŋ yzẹ̀kdi də͡ nɑ 0202030604/23, ʒ. tiʧ̀în 0103010701/28, ʒ. jɑɴʤɯ daːvaːɾ͡ ɬɑ 0202030902/11, ʒ. jɑɴʤɯ dɑβɑɾ 0202030902/28, ʒ. jɑsɑʁɑndɑ 0103010503/03, 0103010503/05, ʒ. jɑsdə͡ ɬɑ 0203020501/27, ʒ. joɾminə 0103010602/04.

ʒidəɾ- “içirmek, yedirmek, ikram etmek” Bkz. **ʒẹdəɾ-, ʒẹ̈ɟəɾ-, ʒiḍəɾ, jiḍəɾ-.**

ʒ.-əβ də jeʰɬdʑi̯ʁɑ iʃʤeɾo də ʒ.-əβ də 0103040301/16.

ʒiḍəɾ- “yedirmek” Bkz. **ʒẹdəɾ-, ʒẹ̈ɟəɾ-, ʒidəɾ-, jiḍəɾ-.**

ʒ.-se gøsemeɣe ʒ.-se 0502020101/88.

ʒik “iğ” Bkz. **ʃik, jik.**

ʒ. ʒ. ʒiɣəɾɣẹ̀k 0202010201/06, ʒ. ʒiɣəɾɣo 0202030204/07.

ʒ.+dəŋ ʒ.+dəŋ bozɢɑ 0202020302/01.

ʒiɣəɾ- “eğirmek” Bkz. **jiɣəɾ-**, **jiɣəʰɾ-, ziɣəɾ-.**

ʒ.-iː ɑnə ʒiɣəɾi ʒ.-iː ɬɑ 0202030901/19.

ʒ.-i ɑnə ʒ.-i ʒiɣəɾiː ɬɑ 0202030901/19.

ʒ.-əβəɾəβ jɣŋnə ʒ.-əβə͡ɾə͡β ɬɑ 0202020302/01.

ʒ.-ɣo ʒik ʒ.-ɣo 0202030204/07.

ʒ.-ɣi ʒ.-ɣi 0202020702/19, keɟʃinnə: ʒ.-ɣi 0202020702/18.

ʒ.-əβaɬʁa ʒ.-əβaɬʁa am ene taʁarnə saɬʁa 0202020702/19, ʒipḍə ʒ-əβaɬʁa 0202020201/01, 0202020702/32.

ʒ.-ɣẹk ʒik ʒ.-ɣẹk 0202010201/06.

ʒiɣət "yiğit, genç" Bkz. **jiːɣət, jiɣət.**

ʒ. ʒ. 0202030902/32, 0202030902/33, 0202030902/43, 0202030902/81, 0202030902/88, ʒ. andaʁ ḍip ḍə 0202030902/28, ʒ. daβannəŋ başda tşoGeʁa 0202010502/12, darɾaq darɾaq ʒ. də 0202030902/89, ʒ. gẹse 0202030304/03, ʒ. Gajłaʁan͡ eː də 0202010502/12, ʒ.͡ ɬa enẹ sazdəʁəNGa ʒiʁłaʁa 0202030902/67, ʒ.͡ ɬa mənə bəːɾ bədaʁa͡ ɬa 0202030902/06, ʒ.͡ ɬa gøʰḍərəβaɬʁa͡ ɬa 0202030902/50, saqəş jiɣərmə ʒ.͡ ɬa 0202030902/58, saŋgə ʒ.͡ ɬa 0103040301/25, ş̡ɨg̡ə ʒ. ḍə 0103040301/25, jaχs kədʒiɣ ʒ. ẹ do 0103040302/07, jaNqəs ʒ.͡ ɬa 0202030902/82, ʒ. jimsaʁa͡ ɬa 0202010502/02.

ʒ.+də ʒ.+də aʁədəβaɬʁan͡ ẹː ḍə 0202030902/115, ʒ.+də zertge 0202030902/30.

ʒ.+gi ʒ.+gi 0202030902/27.

ʒ+leɾ χannəŋ ʒ.+leɾ͡ ɬa 0202030902/90.

ʒ.+deɾ menəŋ bə ʒ.+deɾ 0202030902/81.

ʒ.+dẹɾ χannəŋ ʒ.+dẹɾ 0202030902/89.

ʒ.+deɾə ʒ.+deɾə 0103040301/25.

ʒiɣəɾmə "yirmi" Bkz. **jiɣəɾmi, jiɣəɾmə.**

ʒ. ʒ. kəsɯnə͡ ɬa 0202020401/08.

ʒiɣədzi̡ "yiyecek kimse, yiyen"

ʒ. senə ʒ. joq də qan 0202030301/30.

ʒiχɔ Ç. "bundan sonra, ondan sonra" Bkz. **ʒiχu, jiχo, jiχu, jiχəu.**

ʒ. bəɾ turaʁa giɬɣin ʒ. 0203010701/08.

ʒiχu Ç. "bundan sonra, ileride" Bkz. **ʒiχɔ, jiχo, jiχu, jiχəu.**

ʒ.+dɑ ʒ.+dɑ ʃienʃʲiŋ 0203010701/27.

ʒiʁ- "saklamak" Bkz. **jəq-, jəʁ-, jiq, jiʁ.**

ʒ.+sɑ jɑʰş̡o ʒ.-sɑ 0502020101/430.

ʒiʁaş "ahşap, kesilmiş kuru ağaç" Bkz. **jiʁaːş, jiʁaş.** Ayrıca Bkz. **azaq jiʁaş, ørum jiʁaːş, ørum jiʁaş**, **ørɯm jiʁaş, Gəɬəş jiGaş, Gəɬəş jiʁaş.**

ʒ. ʒ. odəŋnə 0202030701/12, ʒ. Gəmdan 0502020101/433, 0502020101/434.

ʒiʁɬ- < ʒiʁɬa-"ağlamak" Bkz. **ʒiʁɬa-, jəʁɬa-, jəɬʁa-, jiʁɬ-**, **jiʁɬa-**, **jiɬʁ-, jiɬʁa-**.

ʒ.-e ʒiʁɬẹ ʒ.-e jysəŋgi gøʰḍɯɾɣe eʰdəp baɾʁan ẹ də 0202030902/88.

ʒ.-ẹː ʒiʁɬẹ ʒ.-ẹː eʰdəp baɾʁan 0202030902/43.

ʒ.-ẹ ʒ.-ẹ ʒiʁɬẹː eʰdəp baɾʁan 0202030902/43, ʒ.-ẹ ʒiʁɬẹ͡ ɬa 0202030902/82, ʒiʁɬẹ ʒ.-ẹ͡ ɬa 0202030902/82, ʒ.-ẹ ʒiʁɬe jysəŋgi gøʰḍɯɾɣe eʰdəp baɾʁan ẹ də 0202030902/88.

ʒiʁɬa- "ağlamak" Bkz. **ʒiʁɬ-, jəʁɬa-, jəɬʁa-, jiʁɬ-**, **jiʁɬa-**, **jiɬʁ-, jiɬʁa-**.

ʒ.-ʁa ʒ.-ʁa usəq qaʁan sɔʁda͡ ɬa 0202030902/67, ʒ.-ʁa͡ ɬa 0202030902/55, ʒ.-ʁa ʒyɣe eʰdik giɣin sɔʁda 0202030902/64, sazḍəʁəNGa ʒ.-ʁa udzḍasəq qaʁan͡ ẹː də 0202030902/85.

ʒ.-ʁan ʒ.-ʁan͡ eː də 0202030902/32.

ʒidʒiŋ Ç. "çoktan" Bkz. **jidʒiŋ.**

ʒ. ʒ. 0502020101/237, ʒ. diβəɾəβ 0502020101/315.

ʒiɬ “yel, rüzgâr; hava” Bkz. **ʒeɬ, jəɬ, jeɬ, jęɬ, jiɬ.**

ʒ. ʒ. ungi 0202020701/12.

ʒiɬ “yıl” Bkz. **ʒəɬ, jəɬ, jiɬ, jeɬ, jęɬ.**

ʒ. bəɾ ʒ. oʁɑ 0202020701/53, bəɾ ʒ͡op do 0202020701/54, ʂiɣə jiɣəɾmə ʒ. pudəβəɾ dəɾ͡nɑ 0202030604/57.

ʒiɬɑn “yılan” Bkz. **jiːɬɑn, jiɬɑn.**

ʒ. ʂiɣə ʒ.͡ɬɑ 0202030902/05.

ʒ.+nə unək giɣin ʒ.+nə 0202030902/06.

ʒiɬəm “tutkal”

ʒ. ʒ. bədʒin niːɣəβɑtɢɑ də͡nɑ 0202020702/14.

ʒiɬtʂɑq “dünya, evren” Bkz. **jytʂɑq, jytʂɑʁ.**

ʒ. ʒ. 0202030601/03.

ʒiməɣ “meme” Bkz. **iməɣ, jiməɣ.**

ʒ.+din ɑnɑmnəŋ ʒ.+din nɑʁɔː ɬɑzɢeɾ 0102020302/10, ɑnɑɴnəŋ ʒ.+din 0102020303/12.

ʒimę “yemek, yiyecek” Bkz. **ʒęmę.**

ʒ.+nə ʒ.+nə ʒiɣe 0203020501/10.

ʒin “koyun gübresi” Bkz. **jin.**

ʒ.+nə ʒ.+nə en tusdidəβɑtɢɑ 0103010101/19, ɢojnəŋ ʒ.+nə͡ɬɑ 0103030702/107.

ʒ.+ən ʒ.+ən ɑɬəβ 0103030702/106, ʒ.+ən ɑɬo 0103030702/48.

ʒinien Ç. “bir yıl”

ʒ. ʒ.͡ɬɑ 0103040301/20, ʒ. ʃyaʃiɬɑʁɑ 0103010303/16.

ʒ.+nəŋ ʒ.+nəŋ niendidɑ͡ɬɑ 0103030901/51.

ʒindɑq “at veya eşeğin tezeği” Bkz. **jindɑq**.

ʒ. ʒ.͡ɬɑ 0202030401/04.

ʒiŋəɾ “akşam, akşam üzeri” Bkz. **jiŋəɾ.**

ʒ. ʒ. 0202030902/07, ʒ. oɬʁɑndɑ 0502020101/241, ʒ. oʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030902/07.

ʒ.+dɑ ʒ.+dɑ ʒyɣe eʰʧək geʰɬde 0203030102/07.

ʒiŋnɑ- Ç.+T. “kazanmak” **jiŋnɑ-, jiŋnɑʰ-**.

ʒ.+ʁɑn bə ʒ.-ʁɑn͡ęː d̥ə 0202030902/78.

ʒiŋni “iğne” Bkz. **jiŋniː, jiŋni.**

ʒ. ʒ. mẹnəŋ ɑʰrɢɑ ɢuzu kərəp bɑɾəβəɾ d̥ə 0202010502/16.

ʒiɾ “yer, yeryüzü, bölge, toprak” Bkz. **əɾ, ʒeɾ, ʒęɾ, jeɾ, jer**, **jęɾ, jiːɾ, jiɾ.**

ʒ. ʒ. dɑrmɑler 0202010301/12, ʒ. dɑməɾnə 0202030605/161.

ʒ.+nəɴ ʒ.+nəɴ qɑn dɑməɾnə 0202030605/161.

ʒ.+ɣi bəɾ ʒ.+ɣi ę̣ʰtgindi 0202020701/01, χɑːn niɣə ʒ.+ɣi səŋkianəp d̥ə 0202030902/124, ʒ.+ɣi təķəβɑttsɑ 0202020701/16.

ʒ.+di bəɾ ʒ.+di 0502020101/445.

ʒiɾ dɑrmɑ “çiftçi”

ʒiɾ d.+leɾ goɬ ʒiɾ d.+ler 0202010301/12.

ʒisɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, ę̣ːsɯ, ę̣sɯ, ę̣ʰs, ę̣ʰsɯ, isɯ, ĭsɯ, ixsɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

ʒ. ʒ. qənɑːβəɾ də 0202020303/12.

ʒisɯ Ç. “anlam, mana” Bkz. **jisə, jisɯ.**

ʒ. ɑndɑʁ ʒ. ḍə 0202020701/59, bəɬɣərtgik ʒ. ḍə 0202020701/53, βər ʒ. dərɔ 0202031202/58, ʒ. də 0202020701/48, ʒ. ʤiosɯ 0102020303/46, minikdəŋ ʒ. 0202020701/54.

ʒ.+sə onuŋ ʒ.+sə 0202031202/50, bḛlḛkdəŋ ʒ.+sə 0202031202/56, ʒ.+sə ‿ɬɑ 0202020701/53.

ʒiʂo Ç. "tamamen, hepsi"

ʒ. ʒ. 0203010301/31.

ʒiʂɨ Ç. "tören" Bkz. **jiʂɨ.**

ʒ. bər ʒ. ɬɑ 0202030601/16, doʁur ʒ. goɬɑ jɔq drɔ 0202020701/38, ʒ. keʂiɬɑʁɑndɑ ‿ɬɑ 0202030104/12, ɣ̀ìtɑ ʒ. 0202020701/22, ʤuŋʤio ʒ. 0202020701/20.

ʒiʂɨu Ç. "tamamen"

ʒ. ʒ. ʂiŋʤiŋkə o 0202030701/13.

ʒit "ip" Bkz. **ʒḛp, ʒip, ʃip, ʃit, jḛp, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**

ʒ.+dəŋ ɢɑːɾ ʒ.+dəŋ ʤiːɣigən 0102020402/04, 0102020402/14.

ʒit- "çekmek, (hayvanı yularından) çekmek" Bkz. **ʒid-, jet-, jid-, jit-.**

ʒ.- ɑq‿ɢɑʰtdə ʒ.- 0102020303/30.

ʒ.-giʂ ɑq‿ɢɑʰtdə ʒ.-giʂ‿ɬɑ 0102020303/32.

ʒ.-gi ɑq‿ɢɑʰtdə ʒ.-gi 0102020303/35.

ʒitʃiː Ç. "hepsi, bütün" Bkz. **ḛʰʧi, ʒitʃi, ʃitʃi, jiːʧi, jitʃiː, jitʃi.**

ʒ.+nə ʒ.+nə 0202020302/05.

ʒitʃi Ç. "hepsi" Bkz. **ḛʰʧi, ʒitʃiː, ʃitʃi, jiːʧi, jitʃiː, jitʃi.**

ʒ. ʒ. 0502020101/248, ʒ. øɬq‿qɑʁej 0102020402/16, ʒ.‿ɬɑ ḛʰsɯ səɢuβər də sḛn 0202020702/21, ʒ. məndɑqɑ lienniɣ ɑʰsɢɑ 0103010305/42.

ʒ.+nə ʒ.+nə pɔqɢɑ 0202020702/27.

ʒijɑɴ Ç. "aynı" Bkz. **jijɑɴ.**

ʒ. ʒ. də 0103010101/15, 0103010101/16, ḍɑʰɢə‿ɬɑ ʒ. ḍə 0103040601/20.

ʒijyen Ç. "hastane"

ʒ. ʒ. 0202010901/47.

ʒ.+dɑ mḛn ʒ.+dɑ jiŋni dɑłosɑ 0103010303/05.

ʒiz "kumaş, bez" Bkz. **ʒiːz, jiːz, jiz.** Ayrıca Bkz. **qɑʰdəʁ jiz, ʂɑʰḍəʁ jiz.**

ʒ. ɑːq ʒ. 0202030802/19, ɑq ʒ. 0202030104/09, gyk ʒ. 0202030104/09, ʒ. mindikḛḍə 0103010306/23, jɑʰsəɬ ʒ. 0202030104/09.

ʒ.+gi ɑq ʒ.+gi 0202010703/21, bəɾ ɑs ʒ.+gi həɾɑʁɑ 0202031202/43.

ʒ.+də ʒ.+də poɾnəɴɢɑ ɑɬəɴɢɑ mɑɴtsɑ‿ɬɑ 0103010305/94, go‿ʒ.+də usdɑq qɑn nimi səqɢɑʂ‿ɬɑ 0103030702/104.

ʒ.+din ʒ.+din sɑɬʁɑ 0203010503/02.

ʒiz- "toz veya katı nesneyi suyun içine karıştırmak, eritmek"

ʒ.-gi duzdə‿ʒ.-gi 0202030308/07.

ʒizdə- "ineğin sütünü sağmak için önce buzağıyı bırakıp emmesine izin vererek süt tamamen çıkmaya başlamak" Bkz. **jiːzdix-.**

ʒ.-ɣi ʂɑtdə sɑɬʁɑ ʒ.-ɣi 0202031101/29.

ʒidzḭ Ç. "hep, düzenli, sürekli" Bkz. **ʒiːdzḭ, jidzḭ.**

ʒ. ʒ. 0202030604/07, ʒ. ɑndɑɢəɬəβəɾ‿ɬɑ 0502020101/244, ʒ. bə dɑtʂɑ oɬurʁɑndɑ 0203020601/05, ʒ.‿ɬɑ 0202020302/06, 0202020701/24, 0202020701/61,

0202030605/59, ʒ. maNGaʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/280, ʒ. məndaGa͡ ɬa maNəβərəp͡ ɬa 0202020301/07, ʒ.͡ja ẹzẹrɣe 0502020101/240.

ʒizdaʰdʐ̩ɨ “bambu” Bkz. **jizdadʐ̩ə.**

ʒ. ʒ. surуq 0202030601/31.

ʤ

ʤɑ < dzɻɑ “ise”

ʤ. səlɾnəŋ porɑNdɑ ʤ. 0202030604/29.

ʤɑGɔ < dzɻɨɬɑ- Gəɬ-o “gibi” Bkz. **dzɻɑGo, dzɻɑGɔ.**

ʤ. Gəz͡ məɬa ʤ. sadzɻən uzunatGaʂ də 0103010703/02.

ʤɑrdəːɬ- < ʤɑrdəːɬɑ- “kırlangıç seslenmek”

ʤ.-eː Gərɬaʂdzɻo: ʤ.-eː 0103010704/06.

ʤaːguo Ç. “sonuç” Bkz. **ʤeguo, ʤẹguo**, **ʤieguo.**

ʤ. ʤ. 0103010502/08.

ʤa < dzɻɑ “zarf yapma eki, *baɾ-* “varmak” fiili ile çekimlendiğinde geçici olarak var olduğunu ifade etmektedir.” Bkz. **dzɻɑ.**

ʤa < dzɻɑ “parçacık, vurgulama işlevi ile” Bkz. **dzɻɑː, dzɻɑ, dzɻo, dzɻəβɑ, dzɻuɑ, dzɻua, dʐ̩ɻɑ.**

ʤ. baɾ͡ ʤ. baɾ eʰɻən͡ sɑ 0203010302/07.

baɾʁɑ ʤ. ɬa 0203030101/09, duqGan mi ʤ. ɑq pẹ duqGannə 0202030402/06.

ʤa “çadırda oturacak yer”

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ baʂdan 0202030604/06, ʤ.+nəŋ baʂdan͡ ɬa 0202030604/07.

ʤ.+ʁɑ ʤ.+ʁɑ tʂɔGeʁɑn 0202030601/79.

ʤafə < jiashu Ç. “ev hanımı”

ʤ. ʤ. ołuɾ tʂoGuːɾ ḍɾə 0201010102/03.

ʤadʒa Ç. “her aile”

ʤ.+dɑ ʤ.+dɑ 0202010901/81.

ʤadʒa χuχu Ç. “her aile, her hane”

ʤ.+dɑ ʤ.+dɑ 0202010901/81.

ʤadʒẹn Ç. “kömür alma maşası”

ʤ. ʤ. də 0202030901/15.

ʤali Ç. “evde, burada eve, ev(im)e anlam ifade eder”

ʤ. ʤ. fɑgə ʃiŋlia 0203020402/26.

ʤaɬ- “diz çöküp baş eğmek, diz çöküp başı yere değdirip saygı göstermek” Bkz. **dzɻaɬ-, dzɻɑʰɬ-.**

ʤ.-ʁɑ pekge bəɾ ʤ.-ʁɑ 0203010301/31.

ʤan Ç. “keçe halı”

ʤ. bəɾ ʤ. 0203010303/12.

ʤaŋlej Ç. “gelecekte, ileride”

ʤ. ʤ. 0202031201/05.

ʤaŋn- < ʤaŋnɑ- Ç.+T. “tapınmak, inanmak, benimsemek”

ʤ.-o+ḍə miʃiŋ ʤ.-o ḍə 0103030901/35.

ʤaN < **jɑq+əŋ** “tarafın, yön” Bkz. **ɑʰq, liaq, jɑq**, **jɑG, jɑG̨, jɑʰq.**

ʤ.+Gɑ dørt ʤ.+Gɑ niɣẹ sut ɑq jɑʁ surdət də 0103010601/72.

ʤaɾs “çamurlu” Bkz. **ʤiɾs.**

ʤ. ʤ. tɑʁ tutułəq qɑɬʁe 0202030401/23.

ʤatiŋ Ç. “aile, aile durumu”

ʤ. βər ʤ. ołərəp də 0202030902/11, qantan bər ʤ. 0103030901/61.

ʤazɯ Ç. “aile, hane” Bkz. **ʤadzɯ, ʤiazɯ.**

ʤ. oł bər ʤ. 0202010701/20, bər ʤ. 0103030201/18, 0202030301/11, bər ʤ. kəsɯ 0202010901/69, 0202030404/01, bər ʤ. kəsɯnəŋgədi 0103030802/34, bər ʤ. də 0103030801/01, 0103030801/02, bər ʤ. ḍə 0103030801/02, bər ʤ. ʐəŋ ͡ɬa 0202030901/06.

ʤ.+dɑ bər ʤ.+dɑ 0202030802/36, bər ʤ.+dɑ bər tɑʁɑr jy βɑr͡e: 0202020302/09, bər ʤ.+dɑ͡βər 0202010502/01.

ʤ+dɑn bər ͡βər ʤ.+dɑn͡ɬa 0202030802/36.

ʤadzɯ Ç. “aile, hane” Bkz. **ʤazɯ, ʤiazɯ.**

ʤ. uːş ʤ. 0203020601/49, bər ʤ. 0202020701/56, 0203010302/07, bər βər ʤ. 0202030802/10, bər ʤ. kəsɯ 0202020501/12, bər ʤ. kəsɯ͡ɬa 0202020501/21, bər ʤ. kəsɯɣe 0202020501/14, şigə ʤ. dro 0203020601/48, şigə ʤ. 0203020601/49, 0203020601/65.

ʤ.+nəŋ bər ʤ.+nəŋ ɑβɑsə 0203020601/50, bər βər ʤ.+nəŋ 0202020701/35.

ʤadzu Ç. “ev sahibi”

ʤ. ʤ. 0103030802/21, ʤ. mɑ dij də 0103040401/74.

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ gøŋətə dər͡nɑ 0103010702/37, ʤ.+nəŋ gioŋətə 0103010702/84.

ʤaʰrʤaq “vadi”

ʤ. ʤ. tɑʁ 0202030401/25, ʤ. tɑʁən 0202030401/26.

ʤaʰrʤaɴ “yoksul, fakir”

ʤ. ʤ. də sɑ 0103040405/10.

ʤeː “keçiyi çağırırken seslenme biçimi” Bkz. **ʤe, ʤeɣi.**

ʤ. ʤ. 0103020502/01(4), 0103020502/02(3), 0103020502/03(4), 0103020502/04(4).

ʤe “keçiyi çağırırken seslenme biçimi” Bkz. **ʤeː, ʤeɣi.**

ʤ. ʤ. 0103020502/02, 0103020502/04.

ʤe “tahtada bir şey keserken çıkan ses için sözcük”

ʤ. ʤ. ʤe ʤe ʤe bɑnbɑnzɯ͡idʒin gesge 0203010502/01, ʤe ʤ. ʤe ʤe bɑnbɑnzɯ͡idʒin gesge 0203010502/01, ʤe ʤe ʤ. ʤe bɑnbɑnzɯ͡idʒin gesge 0203010502/01, ʤe ʤe ʤe ʤ. bɑnbɑnzɯ͡idʒin gesge 0203010502/01.

ʤe- < ej “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu deri torba veya kova içine koyup çalkalamak” Bkz. **eː-, eːj-, ej-, jej-.**

ʤ.-ʁɑq sut͡ʤ.-ʁɑq nimi ḍə 0202030501/02.

ʤede Ç. “karşılamak, ağırlamak”

ʤ. ʤ. di şɨχo 0202030801/21.

ʤedeɬa- Ç.+T. “ karşılamak, ağırlamak”

ʤ.-ʁɑq ɑndɑɢəp ʤ.-ʁɑq mi do 0202030801/23.

ʤefɑɴnɑ- Ç.+T. “kurtulmak” Bkz. **ʤejfɑɴn-, ʤejfɑɴnɑ-.**

ʤ.-p dro ʤ.-p dro 0202020401/14.

ʤ.-ʁɑndɑ ʤ.-ʁɑndɑ sɑ 0103010502/21, deː ʤ.-ʁɑndɑ 0103030901/19, dej ʤ.-ʁɑndɑ 0103030901/34.

ʤeguo Ç. “sonuç, sonuçta, aslında” Bkz. **ʤaːguo, ʤẹguo**, **ʤieguo.**

ʤ. ʤ. 0103010503/01, 0103010503/04, ʤ. ɬa 0103010705/49, 0103050301/32.

ʤek < **ʤyk** “çünkü, bunun yüzünden”

ʤ.+di hotdəɴ χuar͡ʤ.+di mɑɬ dɑrɬɑʁɑn͡eː nɑ 0103010601/08.

ʤeɣi < ʤe+ɣi (ses türeme) **?** “keçiyi çağırırken seslenme biçimi” Bkz. **ʤeː, ʤe.**

ʤ. ʤ. jɑ 0103020502/03.

ʤeχoN Ç. “düğün, evlilik, evlenmek”

ʤ. ʤ. ʃiguan͡ɬɑ 0202031202/01.

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ bołəs͡ɬɑ 0203020501/05, 0203020501/10.

ʤeχoNnə- < ʤeχoNnɑ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤeχoNnɑ-, ʤeχoNnɑʰ-, ʤɐχoNnɑ-, ʤeχuNnɑ-.**

ʤ.-β də gudʒiu ʤɯmɐ məndaʁ ʤ.-β də 0103010305/05, məndaʁ ʤ.-β də 0103010305/06.

ʤeχoNnɑ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤeχoNnə-, ʤeχoNnɑʰ-, ʤɐχoNnɑ-, ʤeχuNnɑ-.**

ʤ.-sɑ ʤ.-sɑ ɑm͡sɑ ɑs idəβ də sɑ 0103040601/11, ʤ.-sɑ͡ɬɑ bə mɑnənnə mɑnqəş də 0103010304/24.

ʤ.-ʁɑndɑ ʤ.-ʁɑndɑ tşuŋʃiŋ ɑt tsɑłmɑ 0202020501/110.

ʤeχoNnɑmɑ Ç.+T. “evlenme, düğün”

ʤ.+ḍɑn ʤ.+ḍɑn bezək͡e͡ḍə 0202010702/09.

ʤeχoNnɑʰ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤeχoNnə-, ʤeχoNnɑ-, ʤɐχoNnɑ-, ʤeχuNnɑ-.**

ʤ.-ḍeː ʤ.-ḍeː ʧise͡ɬɑ, 0103010305/13.

ʤeχuNnɑ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤeχoNnə-, ʤeχoNnɑ-, ʤɐχoNnɑ-, ʤeχoNnɑʰ-.**

ʤ.-ʁɑndɑ ʤ.-ʁɑndɑ 0202010901/66.

ʤedʒenle- Ç.+T. “karşılamak, protokole uygun olarak karşılamak ve görüşmek”

ʤ.-ɣeʰ ʤ.-ɣeʰ gẹni tşoGetGaş͡ɬɑ 0202030801/22.

ʤeleʰ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤielie-.**

ʤ.+ḍə uzu ʤ.-ḍə 0502020101/375.

ʤeli- Ç.+T. “almak, karşılamak”

ʤ.-β ułɑʁłɑrnə ʤ.-β 0103050201/25.

ʤelie-“ağırlamak?”

ʤ.-ş e jerɣəm ʤ.-ş͡e 0202030601/77.

ʤemseg “silah, silah çeşidi” Bkz. **ʤemsek.**

ʤ.+ən ʤ.+ən 0502020101/269, ʤ.+ən qɑnəβɑłʁɑ 0502020101/226.

ʤemsek “silah, silah çeşidi” Bkz. **ʤemseg.**

ʤ. ʤ. 0502020101/141, ʤ. ɑłəNGɑn kəsɯ gørmeʰdəm 0502020101/347.

ʤ.+di ʤ.+di jimsɑʁɑ 0502020101/269.

ʤ.+də jimsɑmɑ ʤ.+də uzuŋgi mɑndərəp bẹr 0502020101/141, niː ʤ.+də bɔχułɑʁɑG͡e 0502020101/430, ni ʤ.+də jɑʰşo ʒiʁsɑ 0502020101/430.

ʤ.+lerɳə ʤ.+lerɳə berɣeş͡ gəni 0502020101/145, ʤ.+lerɳə sɑNɑ βerse 0502020101/144.

ʤer < jer “şarkı” Bkz. **jer, jẹr, jir.**

ʤ. dɑʰ͡t ʤ. 0202030601/12.

ʤerəq “asker” Bkz. **ʤerəɣ, ʤɐrəɣ, ʤirəːɣ, ʤirəɣ, ʤirək.**

ʤ. məŋ ʤ. 0103010705/42.

ʤerəɣ “asker” Bkz. **ʤerəq, ʤɐrəɣ, ʤirəːɣ, ʤirəɣ, ʤirək.**

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ bɑʰşdəłɑrnə 0502020101/23, bezʉk ʤ.+nəŋ bɑʰşdə 0502020101/44.

ʤerdis- “kuşlar ötmek”

ʤ.-əβ ɑjɑq͡Gus ʤ.-əβ 0103050304/07.

ʤerɣe “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yaptıkları yer veya mekân” Bkz. **ʤɐrɣe, ʤɐrɣẹː, ʤɐrɣẹ, ʤɐrɣi, ʤirɣẹ, ʤirɣi.**

ʤ. ʤ. duziβ 0103050101/01.

ʤeşə Ç. “sağlam”

ʤ. ʤ. ɑː 0103010101/03.

ʤeşol- < ʤeşoɬɑ- Ç.+T. “tanıtmak” Bkz. **ʤeşoɬɑ-.**

ʤ.-in sɑː ʤ.-in 0203010701/21.

ʤeşoɬɑ- Ç.+T. “tanıtmak” Bkz. **ʤeşol-.**

ʤ.-sɑ qɔsəNGɑ ɑndɑG̬ɑ ʤ.-sɑ, ʤeşoɬɑsɑ 0203010701/24, qɔsəNGɑ ɑndɑG̬ɑ ʤeşoɬɑsɑ, ʤ.-sɑ 0203010701/24.

ʤeşozə̤ŋ Ç. “görücü”

ʤ. ʤ. 0202030601/55, 0202030601/58, 0202031202/08, 0202031202/15, dʉɾt ʤ. 0202030601/56, 0202030601/58, diort ʤ. 0202030601/58, ʤ. qəG̬əɾɑ dər q͡ɑn 0202030601/55, şɨgə ʤ. 0202030601/56(2).

ʤeşɨul- < ʤeşoɬɑ- Ç.+T. “kabul etmek”

ʤ.-ẹ̈ ḍə χɑnşɨ ʤ.-ẹ̈ ḍə 0203010701/24.

ʤejfɑNn- < ʤejfɑNnɑ- Ç.+T. “kurtulmak” Bkz. **ʤefɑNnɑ-, ʤejfɑNnɑ-.**

ʤ.-ẹ̈ɾʁɑdi ɑndɑn soŋ ɬɑ ʤ.-ẹ̈ɾʁɑdi 0203020401/06.

ʤejfɑNnɑ- Ç.+T. “kurtulmak” Bkz. **ʤefɑNnɑ-, ʤejfɑNn-.**

ʤ.-ʁɑn ʤ.-ʁɑn soŋ 0203020401/01, ʤ.-ʁɑn soŋ ɬɑ 0203020403/12, ʤ.-ʁɑn soŋ sɑ 0203020401/02.

ʤ.-ʁɑndi ʤ.-ʁɑndi 0203020402/15.

ʤ.-mɑʁɑn dɑʰG̬ə ʤ.-mɑʁɑn͡ eɾ 0203020402/19.

ʤezɨ̤ Ç. “bayram”

ʤ. dɑ ʤ. ɑ 0202030801/17, ʤ. di jyeşu 0202020501/32.

ʤẹ̈- “yemek” Bkz. **ʒẹ̈-, ʒiː-, ʒi-, ʤi-, jeː-, je-, jẹ̈ː-, jẹ̈ʰ-, jiː-, ji-.**

ʤ.-me dosGɑn ʃit͡ ʤ.-me 0203030102/23.

ʤẹ̈go Ç. “koyunların doğum yapmaları sırasında yardım etmek”

ʤ. jɑzɑːdi ʤ.͡ej 0202031101/14.

ʤẹ̈goɬɑ- Ç.+T. “koyunların doğum yapmaları sırasında hayvana yardım etmek”

ʤ.-ʁɑndɑ ʤ.-ʁɑndɑ Goːzə eːməsəβ 0202031101/16.

ʤẹ̈guo Ç. “sonuç, sonunda” Bkz. **ʤaːguo, ʤeguo, ʤieguo.**

ʤ. ʤ. 0103050301/26.

ʤẹ̈ɣẹ̈ş < ʤẹ̈ɾɣẹ̈ əş “geçmişte Ova bölgesinde düğünün yapıldığı mekânın içi” Bkz. **ʤẹ̈ɾɣẹ̈ş, ʤiɾɣiş.**

ʤ.+ge ʤ.+ge 0103010305/41.

ʤẹ̈χoNnɑ- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤeχoNnə-, ʤeχoNnɑ-, ʤeχoNnɑʰ-, ʤeχuNnɑ-.**

ʤ.-βəɾ dəɾ bərmisə ʤ.-βəɾ dəɾ 0201010101/12.

ʤ.-ʁɑndi ʤ.-ʁɑndi kẹ̈mmişən mɑndərʁɑ 0103050401/01.

ʤẹ̈χoNdienli Ç. “düğün töreni”

ʤ. ʤ. kejşɨło 0103040401/43.

ʤẹ̈l- < ʤẹ̈ɬi- Ç.+T. “almak, doğum yapma sırasında yardım etmek”

ʤ.-eɾ Guːzənə ʤ.-eɾ 0202031101/05.

ʤẹ̈ lia Ç. “karşılayacak, alacak”

ʤ. ʤ. 0202030605/53.

ʤẹ̈ ɬej lio Ç. “karşılamaya gelmiş”

ʤ. ɑndɑn bẹ̈ɾə ʤ. 0202030605/51.

ʤẹ̈ndu gedzo Ç. “konrtol altında ceza almak veya değişmek”

ʤ. ʤ. vənien 0103010303/20.

ʤẹndʒẹ < ʤẹndʒẹn Ç. “sivri”

ʤ.+sə mənduqqɑn ʤ.+sə 0103010304/60.

ʤɛṛəɣ “asker” Bkz. **ʤɛrəq, ʤɛrəɣ, ʤiṛəːɣ, ʤiṛəɣ, ʤiṛək.**

ʤ. bezʉk ʤ. 0502020101/137.

ʤ.+nəŋ bøzyk ʤ.+nəŋ baʰʂdə 0502020101/17, ʤ.+nəŋ baʰdẓ̥ələrnə 0502020101/146, ʤ.+nəŋ baʰdẓ̥ə͡ɬɑ 0502020101/151.

ʤ.+lerə ʤ.+lerə zẹṛɣẹ βɑrʁɑ 0502020101/166.

ʤẹṛɣe “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz. **ʤerɣe, ʤẹṛɣẹː, ʤẹṛɣẹ, ʤẹṛɣi, ʤiṛɣẹ, ʤiṛɣi.**

ʤ.+ɣe ʤ.+ɣe keʧ͡inlernə χoːɬɑ 0103040401/73, ʤ.+ɣe səχoɬɑ 0103040401/74.

ʤẹṛɣẹː “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz. **ʤerɣe, ʤẹṛɣe, ʤẹṛɣẹ, ʤẹṛɣi, ʤiṛɣẹ, ʤiṛɣi.**

ʤ. ɑq͡ʤ. 0103040402/10, 0103040403/53, oṛ͡dɑs͡ʤẹṛɣẹː 0103040402/15, bɑʂ͡ʤ. 0103040402/14, diorṭ ʤ. 0103040402/16.

ʤ.+di ʤ.+di mɑ jɑʂɢəp bəṛ tʂoɢeβɑɬsɑ 0103040403/52.

ʤẹṛɣẹ “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz. **ʤerɣe, ʤẹṛɣe, ʤẹṛɣẹː, ʤẹṛɣi, ʤiṛɣẹ, ʤiṛɣi.**

ʤ. ʤ. duzuβ 0103010305/33.

ʤ.+ɣẹ ʤ.+ɣẹ tʂɔɢɑtɢo 0202030601/75.

ʤẹṛɣẹʂ < ʤẹṛɣẹ+əʂ “geçmişte ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekânın içi” Bkz. **ʤẹɣẹʂ, ʤiṛɣiʂ.**

ʤ.+gẹ ʤ.+gẹ tʂoɢ̟etqəʂ ʤə 0103050201/17, ʤ.+gẹ tʂoɢetɢɑ 0103050201/18.

ʤẹṛɣi “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz**.** **ʤerɣe, ʤẹṛɣe, ʤẹṛɣẹː, ʤẹṛɣẹ, ʤiṛɣẹ, ʤiṛɣi.**

ʤ. ʤ. βɑʂ 0103030203/41, ʤ. duziβ 0103010305/29, ʤ. diɣig͡i 0103010305/25, bəṛ ʤ. keʧ͡in͡ɬɑ 0103010305/35.

ʤ.+di ʤ.+di͡ɬɑ nɑʁɔ duziβ nɑʁo jerɬəβ 0103010305/37.

ʤẹṛɣili- “kışın çadır içini sıcak tutmak için çadırın içinde zemine doğru biraz kazmak ya da çadırın etrafını taş ile alçak bir duvarla örtmek”

ʤ.-ɣindi joʰɾtnə ʤ.-ɣindi 0202020701/45.

ʤẹzɯ Ç. “parça”

ʤ. bəṛ͡βəṛ ʤ. 0202030308/04(2), ʂigə ʤ. 0203011002/29.

ʤoq < joq “yok” Bkz. **dioq, ʤoɢ̟, joːq, joq, joɢ, joɢ̟, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

ʤ. ɑd͡ʤ. bop ʤ̟ə 0202030601/06, oːt͡ʤ. bəsɑ 0103030901/09, oʰt͡ʤ. 0202030201/01.

ʤoɢ̟ < joq “yok” Bkz. **dioq, ʤoq, joːq, joq, joɢ, joɢ̟, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

ʤ. ɑt͡ʤ. e 0203010301/14.

ʤoɬɑ- Ç.+T. “teslim etmek” Bkz. **ʤioɬ-, ʤioɬɑ-, ʤioɬə-.**

ʤ.-p ʤ.-p beṛɣə də͡nɑ 0203010301/38.

ʤoṛ “...kadar, ...gibi, ”

ʤ. bəṛ ɢɑṛs͡ʤ. midʒa 0103010702/38.

ʤoz < **gøz** “göz” Bkz. **gøːz, gøz, gyz, gioz.**

ʤ. ʤ. quɬɑq boːɬ 0102020303/42.

ʤoʰrɢɑ “dağlar arasında küçük dere yatağı, hendek”

ʤ.+dɑ jɑʰɢɑnəŋ ʤ.+dɑ 0502020101/377.

ʤøʰg- “sunmak” Bkz. **ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʤ.-kəş də nɑːʁəp ʤ.-kəş də 0202030604/16.

ʤ.-eɾ ɑsɢɑ ʤ.-eɾ jɑʁɬəʁ jiudɑ͡ɬɑ bə dɾo 0202030604/77.

ʤyeduj şɨ Ç. “kesinlikle”

ʤ. ʤ. şɨuʃien şɨ 0202030601/12.

ʤyentəu Ç. “boy yönetim sistemi döneminde beyden sonra gelen kişi, boy başı yardımcısı”

ʤ. ʤ. 0203010301/38, peɣnəŋ ɑʰɬḍəndɑ ʤ. 0203010301/38, ʤ. fəbɑŋ 0203011002/14, ʤ. şɨ ʤyentəu 0203010301/39, ʤyentəu şɨ ʤ. 0203010301/39.

ʤ.+nə ʤ.+nə ɢədik gẹ̣ɬ 0203010301/39, ʤ.+nə ʤiɬəβ ʝə 0203010301/40.

ʤyenni- Ç.+T. “sarmak”

ʤ.-βɑɬʁɑ məndɑɢɑ ʤ.-βɑɬʁɑ 0203010801/01.

ʤy Ç. “cümle”

ʤ. mẹn bəɾ ʤ͡ʁɔ ɬɑ 0103050301/12, sen bəɾ ʤ. 0103050301/12.

ʤy < jy “ev” Bkz. **gy, ʒy, ʃy, jyː, jy, ʐu.** Ayrıca Bkz. **ɑːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑɾ ʒy, ɢɑɾ jy, ɢɑɾɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

ʤ.+ge ʤ.+ge eʰtəp bɑɾʁɑndɑ 0202010502/08.

ʤyazɯ Ç. “çadırı kurmak için dışarıdan ipi çeken veya sabitleştiren küçük direk veya kazık”

ʤ. ʤ. diŋnɑʁɑ 0103010305/42.

ʤyeduj Ç. “kesinlikle”

ʤ. ʤ. bołʁəməs 0202020501/55.

ʤyeni- Ç.+T. “sarmak”

ʤ.-βɑɬʁɑ bəɾ ʤ.-βɑɬʁɑ 0202030501/05.

ʤyguŋnɑ- Ç.+T. “baş eğip saygı göstermek**”**

ʤ.- ɬɑmɑʁɑ ʤ.- 0103030702/83.

ʤyk “ancak, sadece, hafif, hafifçe” Bkz. **dʐuk.**

ʤ. ʤ. 0202030601/16, 0202030601/73, ɑχsən ʤ. bəɾ nəɣəɬɣẹ̣ 0202010901/60, ezeɾnəŋ ʤ. ɢɑsən 0502020101/160, ʤ. bə tsɯχoɬɑmɑ kəsɯɣẹ̣͡ ɬɑ gyzdyɣẹ̣ 0502020101/193, ʤ. bəɾ 0103040403/09**,** 0103040403/24, ʤ. bəɾ qɑjɑɢən bəɾ sojə̆k gẹ̣ʰɬdẹ̣ 0202031202/40, ʤ. bəɾ 0103040403/24, ʤ. bəɾ jɑɴqəs tɑʁ dɾo 0203020201/21, geseɾ ʤ. bəɾ əɬəɣən bəɾ bəʁɬɑʁɑʂ͡ gəni 0502020101/269, ʤ.͡ɬɑ 0202020702/14.

ʤyɣeɾ “(sağlık) iyi, normal, sağlıklı, esen, herşey yolunda” Bkz. **ʤyɣẹ̣ɾ.**

ʤ. ʤ.͡e 0202030302/02, ʤ. oʰɬḍə 0203020203/12, ʤ. bəɬəβ də 0103010501/12, ʤ. βoʰɬḍə 0203020203/12, ʤ. βoʁə ḍəɾ 0203020203/06, kəsɯ qɑɾɑ ʤ. me 0202030802/25, sẹn ʤ. ḅɑ 0202030302/03.

ʤyɣẹ̣ɾ “iyi, normal, sağlıklı, esen” Bkz. **ʤyɣeɾ.**

ʤ. ʤ. o͡ hɑnəʁɑn͡ẹ̣ː də 0202030902/113, ʤ. oʁɑn͡ẹ̣ː də 0202030902/117, şuɑŋgɑɾ do ʤ. 0103010304/71.

ʤyɣəɾ- “dokuma tezgâhı işleminde çözgü yumağını tezgâhın iki ucundaki ahşap direk veya kazık üzerine geçirmek veya dolandırmak” Bkz. **ʤyɣuɾ-.**

ʤ.-oː ʃik gədɑnə mɑ mẹn ʤ.-oː 0103020402/09.

ʤyɣuɾ- “dokuma tezgâhı işleminde çözgü yumağını tezgâhın iki ucundaki ahşap direk veya kazık üzerine geçirmek veya dolandırmak” Bkz. **ʤyɣəɾ-.**

ʤ.-uβɑɬʁɑ tutɢɑ͡ɬɑ ʤ.-uβɑɬʁɑ 0203010501/10.

ʤymẹ̣- “koparmak” Bkz. **ʤymi-.**

ʤ.-k χuaɾnə ʤ.-k giɬɣi͡ɬa 0502020101/397.

ʤymi- “koparmak” Bkz. **ʤymẹ-.**

ʤ.-βaɬʁa jyɾẹgən ʤ.-βaɬʁa͡ɬa 0103010501/08.

ʤymiɬxianə- < **ʤymil-(-ɣi) hanə-** “koparılıp gitmek, tamamen koparılmak”

ʤymil x. sadzẹn ʤymiɬ x.-p ḍə 0502020101/165.

ʤyŋbaɾəŋ “özel ad” **ʤyŋbaɾuŋ.**

ʤ. ʤ. 0202030601/20(2), , 0202030601/27, ʤ.͡ɬa 0202030601/31.

ʤ.+nəɴ hajʁanəɾdʒennə ʤ.+nəɴ qejɾa də͡na 0202030601/62.

ʤ.+nə ʤ.+nə ɬajiʁaɴəɾdʒennəɴ qeɾa͡eɾ nẹ 0202030604/13.

ʤyŋbaɾəɴ “özel ad”

ʤ.+ɢa ʤ.+ɢa ʃyɬaʁan͡eɾ 0202030601/49.

ʤyŋbaɾuŋ “özel ad” Bkz. **ʤynbaɾəŋ.**

ʤ. ʤ. də͡na 0202030605/08.

ʤyŋkẹ:n “çimen, göl kenarındaki yeşillik alanı” Bkz. **ʤyŋkin, dzi̯mgin.**

ʤ.+di jaʰs ʤ.+di 0103050303/06.

ʤyŋkin “çimen, göl kenarındaki yeşillik alan” Bkz. **ʤyŋkẹ:n, dzi̯mgin.**

ʤ. ʤ. 0103020401/01, 0103020501/01, ʤ. pətgej 0103020303/38, ʤ. boɬʁej 0102020402/19, bəɣəŋgə ʤ. jaş dəɾo 0103020502/02, gyk ͡ʤ. gygeɾo ͡ej 0103050303/01, gyk ʤ. gygeɾo:͡ej 0103050303/18, jas ʤ. 0103050304/08.

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ a:q ɢoj 0103020401/03, 0103020501/03, gəbəli: ʤ.+nəŋ 0103050303/25, gilẹɣə: ʤ.+nəŋ 0103050303/22.

ʤ.+di ʤ.+di aʰɢo: 0103020501/02.

ʤyŋkiŋ “çimen, göl kenarındaki yeşillik alan”

ʤ.+ge gyk ʤ.+ge syjlin dio 0103050303/21.

ʤyʃiŋna- Ç.+T. “düzenlenmek, yapılmak”

ʤ.-χəş e ʤ.-χəş͡e͡ɬa 0202031201/21.

ʤyʃiŋnama Ç.+T. “düzenlenme (işlem, gelenek)”

ʤ.+sə ʤ.+sə daʰɢə͡ɬa bəɾ nimi dɾo 0202031201/31.

ʤyti Ç. “tam olarak, belirli”

ʤ. ʤ. 0103050101/51, 0103050102/27, ʤ. şiʤen 0202031201/20, ʤ. tsɯʃy 0103050101/48, ʤ. tşiŋʃy 0103050101/51.

ʤi: “ad, unvan”

ʤ. ʤ. əɾəmboʧinəŋ 0202010901/03.

ʤi: əɾəmboʧi “Tibet Buddhizmi’nin en büyük kolu *Gelug/ Lamaizm*’in kurucusu Tsong kha pa’nın unvanı”

ʤ. ʤ. əɾəmboʧinəŋ ʃientaɴ 0202010901/03.

ʤi:ɣig “düğme” Bkz. **dzə:ɣə:g, dzə:ɣəg.**

ʤ.+ən ɢaɾ ʒitdəŋ ʤ.+ən 0102020402/04, ɢa:ɾ ʒitdəŋ ʤ.+ən 0102020402/14.

ʤi:ŋtəu: Ç. “….a kadar” Bkz. **ʤiŋtəu, ʤiŋto.**

ʤ. ʤ. 0202020301/14.

ʤi Ç. “kaç”

ʤ. ni͡şi ʤ. bəjzɯdi zẹŋ a 0203020401/09, sɯşi ʤ. jasaʁan 0202020301/12, ʤ. jaɴʤɯnəŋ 0203010801/05, bəz zɯmẹj ʤ. gə 0202020301/04.

ʤi dien Ç. “saat kaç”

ʤ. ʤ. ʤi şifəŋ 0103010305/64, 0103010305/65.

ʤi nien Ç. “kaç yıl, birkaç yıl”

ʤ. ʤ. ɑłndẹ 0103010303/29, ʤ. bəʁɑndɑ 0103010502/13, ʤ. boʁɑndɑ ‿ɬɑ 0103010502/13, dzɻgə ʤ. mɑ 0202030801/27.

ʤi- "yemek" Bkz. **ʒẹ-, ʒiː-, ʒi-, ʤẹ-, jeː-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹʰ-, jiː-, ji-.**

ʤ.-xəʂ ʃi‿t ʤ.-xəʂ 0201010101/16.

ʤ.-βərsɑ hot‿ʤ.-βərsɑ 0202031201/29.

ʤ.-mis oʰ‿t ʤ.-mis 0103030203/21, oʰ‿t ʤ.-mis ɾəmboʧi‿ẹː dər‿nɑ 0103010701/46, χot‿ ʤ.-mis 0103030702/92, 0103030702/94.

ʤ.-ɣəməs+də suʁuɾ‿eʰ‿t ʤ.-ɣəməs də‿nɑ 0203030101/19.

ʤiɑːN Ç. "tam….,yeni" Bkz. **ʤiɑN, ʤiaːN, ʤiaN.**

ʤ. ʤ. ojnɑsɢɑː 0203020203/05, ʤ. ‿ɬɑ 0203010301/20, ʤ.‿ ɬɑ uʂ jɑsɑʁɑndɑ 0203010302/04.

ʤiɑN Ç. "tam…,yeni, az önce" Bkz. **ʤiɑːN, ʤiaːN, ʤiaN.**

1. "tam…yeni"

ʤ. ʤ. 0103030702/99, ʤ. ɑɢɑɾoʁɑndə‿ jɑ 0103030702/100, ʤ. ɑɢɑɾoːʁɑndɑ‿ɬɑ 0103030702/101, ʤ. bəɾ łujiŋbi ɑłin sɑɢənḍə 0103010602/20, ʤ. bəɾ jəł ɑsəʁ oɬʁɑn‿ ẹɾ 0202030605/77, ʤ. gogɑsənəŋ jɑɴɢɑ eʰtgindi‿ɬɑ 0202030401/21, ʤ. məndɑɢɑ səʁdzɻɑ bəɾ oʂdɑʁɑndɑ 0202030402/11.

2 "az önceki, demin"

ʤ.+ɢə ʤ.+ɢə dzɻɑqɢɑ 0103040303/06.

ʤiɑNʤiu Ç. "bazı inanç üzerinde dikkat edilmesi gereken konu, gelenek, batıl inanış" Bkz. **ʤiaNʤiu.**

ʤ. ʤ. dəɾo 0203020202/11, ɢejdɑɢə ɑndɑɢə ʤ. βɑɾ‿ẹː 0202030603/08, χɑnʂi ʤ. bəlie ʂɑʂiɴ χejmiŋ ɑ 0202020501/38.

ʤiɑNʤiułɑ- Ç.+T. "batıl inanç ve gelenek konusunda dikkat etmek"

ʤ.-ʁɑ ʤ.-ʁɑ‿ɬɑ 0203020202/11.

ʤiɑNʂəŋ Ç. "yular"

ʤ. ʤ. mẹɾ 0203020501/12.

ʤ.+nə ʤ.+nə tutɢɑː 0103010502/18.

ʤ.+łɑɾnə ʤ.+łɑɾnə fełɑʁɑ‿ɬɑ 0203020501/16.

ʤiɑNʃi Ç. "*Jiangxi,* eyalet adı"

ʤ.+dɑ məłɑsə ʤ.+dɑ də 0103050101/07.

ʤiaːN Ç. "tam…yine" Bkz. **ʤiɑːN, ʤiɑN, ʤiaN.**

ʤ. ʤ. boz ʧusgindin‿ɬɑ 0202030901/17, kun ʤ. bəɾ dẹɾẹk bəʁɑndɑ 0103010305/64.

ʤiałɑ- Ç.+T. "eklemek, ilave etmek; ateş yakmak, sobayı yakmak"

ʤ.-ʁɑ ɑndɑʁ ʤ.-ʁɑ 0202020701/11.

ʤiaŋguejlia Ç. "hoşuna gitmemek, alınmak"

ʤ. ʤ. 0202030603/03.

ʤiaN Ç. "tam…yeni, ilk başta, az önce, demin" Bkz. **ʤiɑːN, ʤiɑN, ʤiaːN.**

ʤ. ʤ. bɑɾʁɑndɑ 0203020101/03, ʤ. bə dzo̯unəŋ suminəŋ ʧu̯sɢɑ eʰtgindi 0202010503/11, ʤ. ʒidə jɑsɑʁɑndɑ 0103010503/05, ʤ. ‿ɬɑ 0103010304/46(2), 0203010502/05, 0203010302/01, ʤ. łɑɾ łɑɾɐ̆ʧ̆ək kəɾɣindɑ‿ɬɑ 0203020601/44, məłɑsə ʤ. łɑ 0203020202/17, ʤ. tʂo̯łβɑn ʊnuʁɑn ɑɢɑɾuʁɑndɑ 0103010305/66.

2. "az önce, demin"

ʤ. mẹn ʤ. dimi‿ɬɑ 0202020501/45, sɑɴɑ ʤ. diːβərmɑ 0202020303/12.

ʤ.+ɢə ʤ.+ɢə ɑməʰtɑnnə‿ɬɑ 0202020501/45.

ʤiaŋ Ç. "tam…yeni, ilk başta, az önce, demin"

ʤ. mẹnəŋ gogo ʤ. geɬɣe də 0203030102/08.

ʤiaɴpizɯ Ç. “zencefil kurusu”

ʤ. ʤ. 0203010801/02.

ʤiaɴfəŋ Ç. “zencefil tozu”

ʤ. ʤ. 0203010901/03.

ʤiaɴnɑ- Ç.+T. “konuşmak, anlatmak”

ʤ.-βər ḍə jysə uʤin ʤ.-βər ḍə 0202031202/45.

ʤiaɴʤiu Ç. “bazı inanç üzerinde dikkat edilmesi gereken konu, gelenek, batıl inanış” Bkz. **ʤiɑɴʤiu.**

ʤ. ʤ. 0202020701/41, ʤ. jɔq do 0202020701/07, ʤ. jɔːq dro 0202020701/17, ʤ. do 0202020701/54.

ʤiaɴzẹəŋ Ç. “esnaf, el işçisi”

ʤ.+ɬar ʤ.+ɬar edəβatɢan 0202020303/01.

ʤiatiŋ Ç. “aile, aile durumu”

ʤ. ʤ. joq də͡na 0103010305/04.

ʤiazɯ Ç. “hane, aile” Bkz. **ʤazɯ, ʤadzɯ.**

ʤ. bər ʤ. 0103010306/05 (2).

ʤieguo Ç. “sonuç” Bkz. **ʤaːguo, ʤeguo, ʤẹguo.**

ʤ. ʤ. 0502020101/63, 0502020101/198, 0502020101/201.

ʤiedʒi Ç. “sınıf, tabaka”

ʤ. ʂigə ʤ. fəŋnap dər 0203020601/17.

ʤielie- Ç.+T. “evlenmek” Bkz. **ʤele^{h}-.**

ʤ.-min də ʤ.-min də də 0502020101/184.

ʤien Ç. “ok; kılıç” Bkz. **ʤiẹn.**

ʤ. ʤ. 0202030402/17, ʤ. ərɢamən 0202030402/69, ʤ.͡ ərgamən 0202030402/78.

ʤ.+ən ʤ.+ən undurβaɬʁa 0202030402/78.

ʤ.+di bər ʤ.+di 0202030402/20, 0202030402/27.

ʤien Ç. “oda sayısı için kullanılan ölçü birimi” Bkz. **ʤiẹn.**

ʤ. ʂigə ʤ. baɬək͡gy 0502020101/230.

ʤ.+di bər ʤ.+di 0502020101/230.

ʤien Ç. “kurmak”

ʤ. ʤ. lia oɬ datʂa mutʂaɴdi ɑ 0203020601/12, ʤ. lia jigə guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ ɑ 0203020601/22.

ʤiendɑn Ç. “kolay, basit”

ʤ. ʤ.͡emes ḍə 0202020701/10, ʤ.͡ʁuzə 0202010501/12.

ʤiendɑn dzɻlia Ç. “kolaydır, basittir”

ʤ. sẹrnəŋ ʤ. 0202010501/10.

ʤienli- Ç.+T. “makas ile kesmek”

ʤ.-ɣẹndi ba^{h}ʂ ʤ.-ɣẹnd͡i ɬa 0203020202/01.

ʤienli- Ç.+T. “kurmak” Bkz. **ʤienni-.**

ʤ.-p dro/ḍrɔ datʂa mutʂaɴ ʤ.-p dro 0203020601/08, ʤ.-p ḍro 0203020601/09.

ʤ.-βatɢan ʤ.-βatɢan guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ dro 0203020601/50.

ʤ.-ɣindi mutʂaɴ ʤ.-ɣindi 0203020601/21.

ʤienni- Ç.+T. “kurmak, kurulmak” Bkz. **ʤienli-.**

ʤ.-ɣindi ʤ.-ɣind͡i ɬa 0203020601/10.

ʤ.-βaɬʁandi gaŋ ʤ.-βaɬʁandi 0203020601/34.

ʤienʃiazɯ Ç. “*jianxiazi*, yer adı”
ʤ.+dɑ ʤ.+dɑ joq͡qut ḍə 0103040301/23.
ʤienjy Ç. “cezaevi”
ʤ. ʤ. drə 0202030605/144.
ʤiẹn Ç. “ok” Bkz. **ʤien.**
ʤ. sɑŋ gə ʤ. də 0102020303/36.
ʤ.+nə ʤ.+nə ẹni səʁɑ 0102020303/37, ʤ.+nə şilio də 0102020303/36.
ʤiẹn Ç. “oda sayısı için kullanılan ölçü birimi” Bkz. **ʤiẹn.**
ʤ.+di bəɾ ʤ.+di kəsɯ ołuɾʁɑq 0502020101/230.
ʤiẹn Ç. “görmek”
ʤ. mẹn ʤ. lia dzi̯gə joʁuɾ ɬɑɾ ɬɑɾe̊̄tbi kəsɯ 0203020601/32.
ʤiẹʤiẹ Ç. “abla”
ʤ. ʤ. 0201010102/11, dɑʰg̊ə͡βəɾ ʤ. 0203020601/15, ʤ. di dəɾ 0201010102/10, ʤ. ɬɑ diː dəɾ 0201010102/10.
ʤiẹzɯ Ç. “giyim sayısını bildiren birim”
ʤ. şikə ʤ. gizgə 0103010305/85.
ʤio Ç. “din”
ʤ.+nəŋ bəɾ ʤ.+nəŋ ə͡şdigə 0202010703/01, ɬɑmɑ ʤ.+nəŋ ə͡şdigə 0202010703/01,
ʤio Ç. “yer üzerinde derin ve büyük bir delik, veya ustü kapalı çukur, içki veya meyve sebze saklanır”
ʤ. ʤ. ɢɑzəβɑp ḍə 0502020101/391, ʤ. ɢɑzəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0502020101/392.
ʤio Ç. “işte, yani” Bkz. **ʤiu.**
ʤ. ʤ. 0103040405/37, oɬ ͡ɬɑ ʤ. bəɬəmtşi puʰʀɢɑn usdɑʁɑn nimi ḍə ͡nɑ 0502020101/56, ʤ. χəɴdzi̯alia 0502020101/12, bə͡ɬɑ ʤ. 0202020501/80, bə limo ʤ. lioḅə̊dia 0203011002/15, ʤ. zɯudiolio 0103040405/43.
ʤio Ç. “…adıyla seslenmek, adlandırmak”
ʤ. ɑnɑsəɴɢɑ ʤ. gə guŋmiʤamo 0502020101/170.
ʤiode χɑ dzi̯alia Ç. “ayarlamış, önceden konuşmuş”
ʤ. je ʤ. 0502020101/300.
ʤiodeɬɑ- Ç.+T. “emanet etmek, önceden konuşmak” Bkz. **ʤiodeɬə-.**
ʤ.-p ḍə ʤ.-p ḍə 0502020101/279.
ʤ.-p ʤ.-p beɾəp ḍə 0502020101/329.
ʤ.-ʁɑn nɑʁəp ʤ.-ʁɑn 0502020101/338.
ʤiodeɬə- < ʤiodeɬɑ- Ç.+T. “akıl vermek, yönlendirmek, konuşmak” Bkz. **ʤiodeɬɑ-.**
ʤ.-βɑtɢɑ sɑzḍəʁə ʤ.-βɑtɢɑ 0202030902/121.
ʤiodʒẹ Ç. “iki bölgenin kaynaştığı yer, sınır bölgesi”
ʤ.+dɑ liɑɴ ʤ.+dɑ do 0103010502/11.
ʤioɬ- < **ʤioɬɑ-** Ç.+T. “teslim etmek” Bkz. **ʤoɬɑ-, ʤioɬɑ-, ʤioɬə-.**
ʤ.-osḍəɾsɑ ʤ.-osḍəɾsɑ͡ɬɑ 0102020303/46.
ʤ.-oʰḍə̊t ḍə ʤ.-oʰḍə̊t ḍə͡sɑ 0102020303/46.
ʤ.-oʰdə̊t də ɢəzdə ʤ.-oʰdə̊t də 0103050101/09.
ʤ.-o ɢəz ʤ.-o 0103050401/10.
ʤioɬ- < ʤioɬɑ- Ç.+T. “sunmak, vergi ödemek” Bkz. **ʤioɬɑ-.**
ʤ.-o ḍə χɑɢɑʁɑ ʤ.-o ḍə 0103050401/16.
ʤioɬɑ- Ç.+T. “sunmak, vergi ödemek” Bkz. **ʤioɬ-.**
ʤ.- ʤ.- ḍise 0103050401/16.

ʤioɬa- Ç.+T. “teslim etmek” Bkz. **ʤoɬa-, ʤioɬ-, ʤioɬə-.**

ʤ.-p baɾ guanma ʤ.-p baɾ e͡ː də 0103030901/48.

ʤ.-p beːj (< baɾ+eɾür) mẹn Gəz ʤ.-p beːj 0102020303/42.

ʤ.-χəʂ ḍə Gəzdə ʤ.-χəʂ ḍə 0103050201/16, kərək g͡iɣẹ͡ ɬa am ʤ.-χəʂ ḍə 0103050201/16.

ʤ.-ʂ ḍə am͡ ɬa ʤ.-ʂ ḍə 0103050201/16, Gəz ʤ.-ʂ ḍə 0102020303/39.

ʤ.-sa kełən məɬaʁa ʤ.-sa 0203010702/27, Gəzdə ʤ.-sa͡ ɬa 0103010305/87.

ʤ.-p meN Gəzdə saʁa ʤ.-p bẹɾẹn 0102020303/45, ʤ.-p bẹɾse͡ ɬa 0103010305/86, ʤ.-p ḅẹʰɾḍə 0102020303/46, Gəzanaʁa ʤ.-p ḅẹʰɾḍə 0201010101/24, GəzanasəNg̣a ʤ.-p bẹɾse͡ ɬa 0201010101/27.

ʤ.-k ʤ.-k gẹːn͡ ɬa 0103030901/51.

ʤ.-ʁaʂ Gəzdə ʤ.-ʁaʂ͡ ɬa 0103050201/17.

ʤ.-ʁan kəsɯnə ʤ.-ʁan duɣədi 0202030601/16, Gəzən ʤ.-ʁan duɣədi ɬa 0202030601/81.

ʤ.-ʁandə ʤ.-ʁandə͡ ɬa 0102020303/30.

ʤ.-mẹn Gəzdə ʤ.-mẹn͡ ɬa 0103050101/10.

ʤioɬə- < **ʤioɬa-** Ç.+T. “teslim etmek” Bkz. **ʤoɬa-, ʤioɬ-, ʤioɬa-.**

ʤ.-β də GazəNGa ʤ.-β də 0103010305/85, Gəz ʤ.-β də 0103050101/10.

ʤ.-βat ḍə kuaŋkuandi ʤ.-βat ḍə 0103010303/19.

ʤiomaːq “çomak” Bkz. **ʤiomaq, ʤ̣umaq, ʤ̣̇imaq.**

ʤ. ʤ.͡ əʤin 0203010901/08.

ʤiomaq “çomak” Bkz. **ʤiomaːq, ʤ̣umaq, ʤ̣̇imaq.**

ʤ. ʤ. ʤin otGa saɬʁa 0203010901/09.

ʤioʂɨ “yani” Bkz. **ʤiusɯ, ʤiuʂɨ, ʧiuʂɨ.**

ʤ. ʤ. ʤuj͡ χodi ma 0103010101/21.

ʤio tukuj Ç. “kızartılmış toprak parçası”

ʤ.+nə ʤ.+nə ʃioɣuɬɣi 0103010501/11.

ʤiotʂaɬa- Ç.+T. “kesişmek”

ʤ.-ʁa naɾ ʤ.-ʁa 0202020201/05.

ʤiotʂaɬa ma Ç.+T. “kesişme”

ʤ. ʤ. 0202020702/23.

ʤiozə̣ŋ ʤ̣̇alia Ç. “kişiyi teslim ediyor”

ʤ. ʤ. 0202030601/16.

ʤioʰrGa “dağlar arasında oluşan küçük dere yatağı”

ʤ. ʤ. ʤioʰrGadan͡ ɬa 0202030307/01.

ʤ.+dan ʤioʰrGa ʤ.+dan͡ ɬa 0202030307/01.

ʤiuːreː “nakarat” Bkz. **ʤiure.**

ʤ. ʤ. 0103020404/02.

ʤiu Ç. “dokuz”

ʤ. ʤ. suj də͡ na͡ sa 0103030901/16.

ʤiu Ç. “ise, işte” Bkz. **ʤio.**

ʤ. ʤ. 0202010301/10, 0202010501/16(2), 0202010702/10(2), 0202010901/71, 0202030501/05, 0202030801/06, 0202030901/05, 0202030902/94, 0202031101/10, 0202031101/24, 0203010701/25, 0203010702/15, 0203010702/19, 0203010901/03, 0203011002/07, 0203011002/29, 0203020301/07, 0203020302/10, 0203020501/04, 0203020501/07, 0203020501/10, 0203020501/13, 0203020501/24, 0203020501/25, 0203020501/27(2), 0203020601/18, 0203020601/31, 0203020601/37, 0203020601/39,

0203020601/43, 0203030102/22, 0502020101/24, 0502020101/149, 0502020101/169, 0502020101/171, 0502020101/232, 0502020101/275, 0502020101/454, 0502020101/500, aːʁədəβatsa͡ ɬa dʒ. 0201010101/32, aːtdə dʒ. 0202020501/97, aːm dʒ. 0202020702/18, aːm͡ ɬa dʒ. 0203030102/07, aːndan͡ ɬa dʒ. 0202030901/13, aːndan dʒ. 0202031101/15, aːndan sɔŋ͡ ɬa dʒ. 0203020202/09, aq jizdimi dʒ. 0202031101/32, aɬəβaɬʁa͡ ɬa dʒ. bəndaɢəʁa mənə jamaʂ də 0202020101/10, am dʒ. 0202010501/18, 0202020702/27, 0202020702/28, 0203010301/50, am dise dʒ. 0203020401/10, am͡ ɬa dʒ. 0202030802/04, 0203020202/20, am͡ ɬa dʒ. məjiulio 0203011002/19, am sa dʒ. 0202030801/09, amɢə dise ɬa dʒ. dzo̞deɬaχəʂ o̞də 0202030601/76, anə dʒ. 0202020702/19, 0203020201/10, anəŋ ʉzedi dʒ. 0203010701/10, anda dʒ. 0103040405/40, 0502020101/24, anda͡ ɬa dʒ. 0201010101/15, andaɢa dʒ. 0203011002/13, andaɢanda dʒ. 0202030801/27, 0502020101/489, dʒ. andaʁ 0202020701/61, 0203020302/06, 0203020302/12, dʒ. andaʁ͡ ɬa 0203020301/05, dʒ. andaʁ nimi joq ɟər 0203020501/19, andaʁanda dʒ. χo a 0103010303/32, andaʁanda͡ ɬa dʒ. 0202020702/32, andan͡ ɬa dʒ. 0201010101/24, 0202030901/06, 0202030901/12, 0202030901/20, 0502020101/377, andan dʒ. dik gise 0202030901/04, aɴnasa aɴnasa dʒ. ʃyliβao̞dəp ɟər ͡na 0203020201/11, asəraʁan͡ ɬa dʒ. 0502020101/302, aʰːtdə͡ ɬa dʒ. 0201010101/32, aʰga na dʒ. ołərəq qałχəʂ də 0202030801/14, dʒ. aʰtəsdərəp o̞də 0502020101/76, əʂse͡ ɬa dʒ. ʂiʁədieŋgi eʰtge̞ 0203010801/08, eʰɟək giɬɣindi dʒ. 0203020601/01, e̞dəβattsa dʒ. 0202020701/13, e̞ʰtgindi͡ ɬa dʒ. 0202020701/28, o duɣdi dʒ. 0202030605/97, 0502020101/489, oɬ dʒ. lioo̞dia o̞ 0203011002/19, oɬ dʒ. 0203011001/07, ołurma͡ na dʒ. 0202030801/14, oŋʂəbərəβ͡ ɬa dʒ. dzo̞ŋβulio 0202030801/06, oŋʂəsa͡ ɬa dʒ. 0202010901/35, oɬ dʒ. biʃy 0202020701/40, oɬ dʒ. jytdə 0203010302/09, ojnəŋ dʒ. joq ɟə 0203010702/05, ølyruβattsa͡ ɬa dʒ. kəm boɬɣə də 0202030902/81, uliɣi dʒ. 0202020701/31, uɬʁaɴɢa dʒ. 0203010301/12, unuk giɣindi͡ ɬa dʒ. 0502020101/215, unduq qap o̞də ͡na dʒ. 0202020701/20, unduʁaɴnəŋ ɬomnə ͡ɬa dʒ. nienvanlio 0202030801/13, uzu dʒ. 0202030101/07, 0502020101/468, 0502020101/469, 0502020101/471, uzu dʒ. məndaʁ atdəʁ nimiɾ 0202030403/11, dʒ. uzun dəɾ 0203011002/28, pərən͡ ɬa saɬʁan dʒ. jiu lia 0202020501/97, perə͡ eʰɬdʒi dʒ. liobədiadi liχe nimi͡ eɾ 0202030901/01, piŋʂi ͡ɬa dʒ. 0202031101/15, badiaɴɢa e̞ʰtgində ͡ɬa dʒ. χujledzʲialia 0202030801/05, baɾʁanda dʒ. je 0202031101/11, bə dʒ. 0202020702/29, 0202020501/45, 0502020101/12, dʒ. bə kətəu 0202030604/05, bə ojda ͡ɬa dʒ. jaʁəɬasɢa 0502020101/01, bə͡ ɬa dʒ. 0202020701/03, bə boɬus dʒ. 0202010703/29, bə məɬa dʒ. 0502020101/42, bə niɣə dʒ. 0103030702/106, dʒ. bəfu aː 0202030402/51, bəlerdʒi oʁanda dʒ. 0202030801/26, bəɬɣindin dʒ. 0203020601/31, dʒ. bənəŋ χupo a 0103010305/36, bəŋʂiŋ dʒ. mənəŋ uzdaɢə dəɾ 0203010901/01, bəɾ dzu̞ŋ dʒ. 0202010703/08, bərme̞sə dʒ. joʁuɾ sʉzdə ja bəduŋ a 0202010301/02, dʒ. bəʃiŋ aː 0103030901/07, bəʂi nia dʒ. ɢɔjnuŋ bəɾ døːs 0203020501/03, dʒ. bəjuŋ dʒio a 0202010301/10, bəjo ʂaɴχa dʒ. dujlio 0103050101/50, bəz dʒ. 0203010301/45, bøzuk taɬada ɬa dʒ. guaɴ asəraʁan͡ ɬa 0502020101/302, dʒ. bejəp də͡ qanə 0202031101/08, buɣun dʒ. 0203020601/25, buɣundin soŋ dʒ. 0203030102/23, biʃy dʒ. 0103030702/101, o̞əʂɢa͡ ɬa dʒ. 0202020702/09, ɸuduɾɬaʁa͡ ɬa dʒ. 0202030801/22, daɴɢaʰɾdi͡ ɬa dʒ. gøʰdʒe̞ɾdʒi osa 0202010901/74, daɾəʁnə sazʂa dʒ. 0202020701/48, dəu dʒ. jɔq o̞də 0202020701/26, dʒ. deʂaɴlie ma 0102020303/15, dʒ. do ʃiendzejlio

0203020601/16, doʁuɾ kəsɯnəŋ ʤ. 0202030901/13, dɔgurадəβałsa ʤi. 0502020101/297, duzgəsən ałəsdəɾɣẹ͡ ɬa ʤ. gẹłɣẹ 0203020501/14, diɣẹ͡ ɬa ʤ. 0203011002/12, dujłaʁa sẹn ʤ. 0202020702/19, diadəβattsa ʤ. 0203020403/06, diatganda ʤ. 0203020601/45, dimi͡ ɬa ʤ. kaʤa 0202010701/09, ʤ. diɣẹɾɣẹ ma 0202030604/07, diɣe ła ʤ. 0203020101/02, dise ʤ. 0203010303/04, ḍaχgə ʤ. 0202020701/51, geseɾ ʤ. 0502020101/235, gese ʤ. dzɻidolia ʂaN 0502020101/443, gẹɣẹ͡ ɬa ʤ. 0202020701/14, gẹłɣẹ ʤ. 0203020601/60, gẹłse͡ ɬa ʤ. 0202030801/07, gøʰḍəɾəsḍəɾɣe͡ ła ʤ. 0502020101/226, guaN jaNʤa ʤ. 0202010701/06, ʤ. guanʤejendi zɻŋʂodiχəN a 0202020301/07, gue nimi jałdał ʤ. məjiu 0202031101/11, guoʧydа ʤ. sɯdi van van ḍi lio 0202030901/05, guzəɣənə ʤ. 0202020702/25, gyrse ʤ. 0202020701/32, gise͡ ła ʤ. goj uʰgaɾəp də ͡na 0202031101/28, kəsɯ ʤ. 0502020101/167, 0502020101/168, kəɾkse ʤ. bər ʒysdəɾʁa 0202031101/26, qaɾ kəsɯ ʤ. 0202020701/60, kəsɯsə peɣ ʤ. 0203010301/31, kəʧik kəsɯ ʤ. 0203011002/22, kuezɯ ʤ. sunəŋ͡ əʂdi tɔqdaq qap dro 0203030102/13, kuliłaʁa ʤ. 0203011002/14, qo ła ʤ. 0201010101/35, qəgərʁa ͡ła ʤ. sen͡ ɬa 0202030802/33, qunəsgəła βarʁa͡ ɬa ʤ. qunusuβuɾ 0203020201/18, garа bəga ͡ła ʤ. dzʐəŋdza 0202030902/75, gajła hanəʁa ͡ɬa ʤ. andago 0202030901/19, gədərβałʁanda͡ ła ʤ. 0502020101/492, gejʁa maN ʄise ʤ. gejda 0203020601/27, ʤ. goj suːʁaːrəβ 0202031101/12, ḍəʰɬḍəqdan ʤ. 0103030701/04, χaːrəː kəsɯlernə ʤ. taqga undurɣẹk mi ḍər 0203030101/17, χaːrrak kəsɯnə ʤ. taqga ụnduruʰtḍaq mi ḍər 0203030101/15, ʤ. χujʂuo 0202010301/10, ʤ. ʁandʒa 0202030403/12, ʒiːdzɻ ʤ. 0203020202/17, ʤ. ʒidzɻ bə datʂa ołuɾʁanda 0203020601/05, ʤeʂołasa ʤ. 0203010701/24, ʤejfaNnaʁandi ʤ. 0203020402/15, ʤ. ʤiaŋguejlia 0202030603/03, ʤibəŋʂaN ʤ. 0203010701/02, ʤiŋtʂaN ʤ. 0203010701/17, ʤ. łarłasga 0203020101/03, łɔm ɔŋʂəʁanda ʤ. 0202030801/27, ʤ. lienχua ʐuʒi tu 0203010702/33, małʁa ma je ʤ. 0202020701/53, mandʒanbehdʒi ʤ. 0502020101/442, mandʒanḍehdʒi ʤ. 0502020101/376, maNqəsḍə ʤ. 0502020101/498, maNganda͡ ła ʤ. 0502020101/151, maNGandi ʤ. liuʂɨ 0203020402/09, ʤ. mədoŋguo 0203030102/24, məła͡ ła ʤ. xiʤigədi søz diɣe 0502020101/10, məłaʁa ła ʤ. 0203020202/09, məłałaɾ ʤ. 0202030601/38, mənə kiseɾɣi ʤ. dip beɾəp ḍro 0502020101/275, mənə ʤ. 0502020101/167, 0502020101/371, 0502020101/462, məndа ʤ. 0202030801/21, məndagəłʁaʂ͡ gəni͡ ɬa ʤ. uːʂ jasadəp ḍə 0502020101/138, məndagəβ ʤ. 0502020101/170, ʤ. məndaʁ nimi ḍər 0203020202/15, məs ḍise ʤ. 0202030603/03, məs͡ ɬa ʤ. 0202020701/53, məs joʁuɾ ʤ. 0203010301/20, mẹn ʤ. 0203010702/27, 0203010702/43, 0203020201/09, mẹn ʤ. qajaGən bəɾ ʃoɾk gise 0202031202/38, min ʤ. 0203010701/24, nəgə ʤ. nia ʤiu fəalia 0202010901/73, ʤ. nəməgə͡ e 0202031101/12, ʤ. nəməgə͡ ej 0202031101/23, ʤ. nəməgə ma 0202031101/18, 0202031101/32, niː diːse ʤ. 0203011002/10, ʤ. niːɣə də͡ na 0202020701/07, ni ʤ. ẹsɯ 0202020701/14, nia ʤ. anə͡ ɬa 0202020302/04, nia ʤ. 0502020101/269, ni ʤ. χuajyen lejlio 0202030802/38, nia ʤ. 0202030802/47, nia ʤ. nəməgə 0202010901/06, nia ʤ. fəalia 0202010901/73, nienʧiŋ kəsɯ oʁanda ʤ. 0202020701/20, niɣəłse ͡ɬa ʤ. 0202031101/18, niɣettse ʤ. 0203010301/31, niɣβattsa ʤ. 0202020701/35, nisdaʁa ølyq qałʁan miːnə͡ ɬa ʤ. kømuβ dro 0203030101/16, saβatga ʤ. 0202020701/08, saq duqganda ʤ. 0202031101/17, sałəβattsa ʤ. 0203010303/04, sałsa ʤ.

0202020701/39, saʐdə jazɢa ʤ. 0202010501/16, saʐdəʁə ʤ. dʐido 0202030902/43, səkdi͡ɬa ʤ. 0502020101/85, sen ʤ. 0202010501/17, 0203020601/24, sen ʤ. bəɾ məːɬa osa ma baɾʁa 0203011002/17, seŋ bə uɾuχ ʤ. tʂəŋlio 0202031202/13, sẹn ʤ. 0202020701/03, 0202020702/19, ʤ. sẹn 0202020702/28, sẹn͡ɬa ʤ. 0202030901/15, sujbien ni ʤ. 0103040405/35, səkdin ʤ. tʂulia 0103030701/04, senə ʤ. 0103040405/40, ʤ. sejnəŋ ʂadio 0103040405/34, soːɢəβaɬsa ʤ. tʂɨŋlia taʁaɾ lio 0202020302/07, ʤ. ʃydi kueʃəaʁə ma 0103010602/20, ʤ. ʃyχalio 0202010301/12, ʤ. ʃytʂəŋ joʁuɾ χua lio ma 0203020101/05, ʤ. ʃialia jiŋfə ditso lio 0202030902/102, ʃiaɴʃiaɴdi ʈise ʤ. 0202030601/04, ʂəŋdʐɨ ʤ. 0203020601/38, ʤ. ʂukdiɣi 0202020701/05, ʂukdiɣi ʤ. bəɾ ʒiɾɣi ẹʰtgindi 0202020701/01, ʂɨgə ɢaɾʁa͡ɬa ʤ. 0502020101/242, taɴdo ʤ. ʧibulajlio 0202030101/07, tẹjdasdəɾɣindi ʤ. 0202020701/20, 0202020702/32, ʈusgindi͡ ɬa ʤ. 0502020101/81, ʤ. ʧienχu 0203010301/34, tʂuɴqus ʤ. 0502020101/421, ʤ. tʂujʧiledʐinɨʂaɴ 0202030701/11, ʤ. tʂɨŋlie ʧiŋlio 0502020101/274, ʤ. vanlio 0202010901/21, 0203010301/42, jaʁəɬassa ʤ. 0502020101/163, jaɴʤa ʤ. 0202010701/11, je ʤ. joʁuɾ 0203020101/04, joq bəsa ʤ. 0203020403/12, joʁuɾ kəsɯ ͡ɬa ʤ. andaʁ ͡ɬa 0203020202/06, joʁuɾ kəsɯleɾ ʤ. dabəfəŋ͡ ɬa 0203020202/21, ʤ. jyegə ja 0202031101/19, jyen ʤ. 0502020101/424, jyenʃien ʤ. 0202020702/32, jynəŋ͡ əʂdi͡la ʤ. 0203020202/20, jysundi ʤ. 0502020101/138, jiuːdi nia ʤ. 0203030101/15, jiugə ʂaʂɨʧiŋ ba ʤ. 0202010901/19, jiban kəsɯ ʤ. 0202010901/28, jiχəu ʤ. 0202010901/14, ʤej ʤ. bəɾ͡kun 0202031101/26, ʤ. ʤujχo a 0202030701/01, ʤujχo ʤ. 0502020101/135, ʤ. ʐuŋən ɬa ʧyenbə guaɬaɸatɢa 0202030701/07, dʐidodi ʂɨχo ʤ. 0202030101/07, dʐigə ʤ. am tygẹp do 0102020303/19, ʤ. dʐigə 0103030702/108, ʤ. dʐiməgə͡ a 0203020501/06.

ʤiudien Ç. “saat dokuz”

ʤ. ʤ. ʤuojiu 0103030701/03.

ʤiudiɬəɣ “yer adı”

ʤ.+di ʤ.+di 0103030802/30.

ʤiugə tejzɯ Ç. “*Jiugetaizi*, yer adı”

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ uɬʉɣẹ͡ aɾʁa 0203011002/10.

ʤiuʤiu Ç. “dayı”

ʤ. ʤ. də 0203020501/25, ʤ͡. ɬa 0201010102/08.

ʤiuʤiŋ Ç. “aslında, gerçekten”

ʤ. ʤ. ni jytʂak giʂe͡ ɬa 0103030201/32.

ʤiuɬa- Ç.+T. “kurtarmak” Bkz. **ʤiuɬu-.**

ʤ.-ʁa dʐannə ʤ.-ʁa 0202030301/32.

ʤiuɬu- < ʤiuɬa- Ç.+T. “kurtarmak” Bkz. **ʤiuɬa-.**

ʤ.-uβaɬʁa sen adʐaɴnə niɣə goɬ ʤ.-uβaɬʁa 0202030605/139.

ʤiumə Ç. “dayının eşi”

ʤ.+ʁa ʤ.+ʁa͡ ɬa 0201010102/08.

ʤiuɾe “nakarat” Bkz. **ʤiuːɾeː.**

ʤ. ʤ. 0103020404/02(2).

ʤiusɯ Ç. “yani, işte” Bkz. **ʤioʂi, ʤiuʂi, ʧiuʂi.**

ʤ. bə ʂandieŋge ʤ. jasən dʐaʰɢəʰɬḍə diɣẹk mi də 0202010101/05, ʤ. diŋʤyleɾ 0202020702/29, ʒisɯ ʤ. 0102020303/46, søjt ʤ. uzəŋ boz də 0103020302/24, tygẹp do ʤ. 0102020303/19, jisɯ ʤ. 0102020303/42, ʤ. ʤaɴʤiŋ a 0202030605/169.

ʤiuşɨ Ç. “yani, işte, ise” Bkz. **ʤiusɯ, ʤioşɨ, ʧiuşɨ.**

ʤ. ʤ. 0103030702/98, 0103050301/15, 0202010501/02, 0202010501/06, 0202020101/08, 0202020701/31, 0202010901/08, 0202020701/59, 0202030601/14, 0202030605/26, 0202030605/71, 0202030605/136, 0202030605/167, 0202030701/14, 0202030801/08, 0202030801/21, 0202030801/23, 0202030801/28(2), 0202030802/26, 0202030802/32, 0202030802/41, 0202030802/44, 0202030802/45, 0202030802/49, 0202030802/50, 0202031101/02, 0202031101/08, 0202031101/09, 0202031101/10, 0202031101/21, 0202031101/24, 0203010702/05, 0203010702/56, 0203020101/03, 0203020601/01, 0203020601/08, 0203020601/09, 0203020601/15, 0203020601/26, 0203020601/27, 0203020601/50(2), 0502020101/20, 0502020101/129, 0502020101/147, 0502020101/152, 0502020101/178, ʤ. aːq ʒiz də 0202030802/19, aːm ʤ. bə ʤiu joq bop do 0202020702/29, aːm‿ɬa ʤ. 0202020701/52, aːm‿ɬa ʤ. niːɣə dər‿na 0202020701/30, ʤ. aːŋgar χua 0203020601/28, aʁa‿ɬa ʤ. niːɣə ʁəɬʁa ‿ɬa 0202030802/31, ʤ. am sujrə søz uʤin dise‿ɬa 0203010702/51, andaɢanda ʤ. deşaɴlie 0102020303/16, andaɢə ʒisɯ ʤ. 0202020701/54, andaʁ ʤ. 0202020702/07, andaʁ‿ʊr ʤ. 0203010701/15, ʤ. andaʁ nimi‿eː 0203020302/15, andan‿ɬa ʤ. ɢɔj‿jyn qəʰrqqəş ḍə 0202031101/14, ardəndan ʤ. 0202020702/06, ʤ. adzɻaɴ joq ḅəsa‿ɬa 0103050102/01, ʤ. eseːn suraʁaq dimi do 0202030802/25, ʤ. ẹːsɯ geɣẹ‿ɬa 0202020701/14, ězerna ʤ. 0202020702/13, oː ʤ. 0202020702/26, oːnu ʤ. 0202020701/41, o ʤ. bə juʰrtdan maɴɢa 0202020701/21, o duɣdi ʤ. bə jałagaʤa 0202030802/32, oł kunə‿ɬa ʤ. dzɻəŋdzɻəŋ jaʁdərʁa 0202030802/45, oł ʒẹrɣi ʤ. 0202020701/48, oł ʤ. 0202010901/16, oɴa ʤ. 0202020702/23, ʤ. orʁə ẹdəβ də sa 0103030702/106, unduruk gẹse ʤ. 0202020702/11, uş sazdəʁə‿ɬa ʤ. bə ahdəʁłamo 0502020101/126, ʤ. pəadʒaʁa βarʁa 0203010702/61, bə uɬɯj ʤ. 0202020701/32, pəʰrɢannəŋ ɸuḍərʁa‿ɬa ʤ. niːɣə 0202030801/07, ʤ. peːɣəː 0203010301/34, peɣ ɬa ʤ. 0203010301/60, pẹɣ‿ɬa niː dise ʤ. niɣə 0203011002/15, puʰrɢannə ʤ. şej tejaɴdzɻilia 0202030801/08, ʤ. bə dẹŋər pejłap bẹrɣin pəʰrɢan ḍər 0502020101/179, ʤ. bə gesernəŋ ẹŋgẹsə 0502020101/08, ʤ. bə norβənə jaʰgaʁa saɬsa 0202010501/02**,** bə ʤ. niːɣə dər‿na 0202020701/31, bə‿ɬa ʤ. 0202020701/48, bə‿ɬa ʤ. jazaːdi ʤẹgo‿ej 0202031101/14, bər kun ʤ. gizgə kərkse 0202031101/25, ʤ. bər tşəŋ bẹrse jeʃiŋ 0202030802/39, bərmi kəsɯ ʤ. 0202020702/21, ʤ. bər‿ βar 0202020702/28, bəsdəŋ ojdaɢə ʤ. saqəsdəŋ goːɬ 0203010701/11, bəzdəŋ ʒy ʤ. 0202020702/31, bəzdəŋ ʤ. 0203010301/39, ʤ. bøzək kəsɯ 0203011002/16, ʤ. bigə liʤɯ 0202030802/40, ʤ. dado liama 0202030801/25, ʤ. dẹŋər‿χan 0502020101/112, ʤ. dẹŋərdi bẹrɣin 0502020101/129, doʁurən ʤ. 0202020702/01, dəʁur‿ɬa ʤ. bə qadi uʤin ʃise‿ɬa 0502020101/180, dur ʧiɬasa ʤ. 0202020701/42, dise ʤ. 0202030802/33, ḍaʰrdəʁ ʤ. ʒip ḍə 0202020701/05, ʤ. gə biɣə 0203010303/11, ʤ. gə biŋ a 0502020101/387, geɬye ʤ. kəzɻəŋɬarnə deɬaʁa 0203020501/06, ʤ. goɬ keʧîn 0202020702/18, guaʧydə‿ɬa ʤ. bə niːɣəɬɣin‿iː də 0203020203/01, guoʧy ʤ. jørəmnə gəzɻəŋ səqɢoː 0103030702/104, gujo ʤ. bə dzɻəŋjer bər‿ej a 0202030801/04, kəsɯ ʤ. 0202020702/24, kəsɯ ʤ. 0202020702/23, kədʒiɣ ʤ. kədʒik 0203011002/16, kungẹ‿ẹʰtgindi‿ɬa ʤ. 0202030802/40, ʤ. køɬɬu 0202020702/19, qałqałəʁ ʤ. kaʤa 0202010701/05, qənə ʤ. 0202020702/02, ɢar ʒy ʤ. tujχuadi ʤuj ʤoʃie 0202020702/31, ɢaraʁa‿ɬa ʤ. 0202030802/40, ɢojʁa ʤ. dagə ʒyfaɴdzɻŋ a 0202031101/17, ʤ. ɢoj qəʰrḠək kərɣindin‿ɬa 0202031101/18, ʤ. ɢoj qəʰrḠəβ 0202031101/19, ɢɔːmnə ʤ. 0202020702/12, ɢɔj‿ɬa ʤ. 0202020701/57,

dʒ. ɢuːzŭ duqqəʂ də 0202031101/04, χoːduo difaɴ dʒ. 0203010701/13, dʒ. χə aː 0103010305/97, dʒ. χəɬʁa 0203020601/51, dʒ. χuo ej 0202030101/04, ʒysəŋgi dʒ. 0203010702/52, ʒipdə͡ɬa dʒ. ʊːɬ je͡jo nəgəlia 0202020302/05, dʒ. dʒienliβatɢan guŋsɯ χəjiŋ mutʂaɴ dro 0203020601/50, dʒ. dʒiudien 0103030701/03, dʒ. dʒiŋdien ʤuj χo di 0202030605/06, dʒ. dʒitidi ʐəŋ a 0203020601/26, łozannəŋ͡ɬa dʒ. dəχqus βaʂ ḍər qan 0502020101/400, dʒ. maɬ uʰɢaɾma 0502020101/180, manə dʒ. 0202020701/35, dʒ. məndaɢəp təqdaʁan e͡ɾ 0202030601/41, dʒ. məndaɢəβ 0202030605/166, məndaɢəɬʁa ͡ɬa dʒ. 0202030801/07, məndaɢənə dʒ. 0202010501/08, mo͡ɬa dʒ. fəŋsu ʃiguan jijaɴ a 0202030801/19, dʒ. mẹn saː haɬda dimi 0203020601/29, mẹn ʂiliuda ͡ɬa dʒ. 0202030801/25, mẹnəŋ kanfa dʒ. 0203010702/14, dʒ. nəməgə 0202030901/22, dʒ. nəməgə͡ej 0203010301/14, diː ɣə əŋdʐəŋmonəɴ ɢaɾa pəi dəɾ 0502020101/128, nia dan dʒ. kadʒa 0202010702/03, niɣəɬɣindi dʒ. 0202020701/41, saqəsdəŋ ͡ɬa dʒ. 0203010301/35, dʒ. saŋgə 0203020601/35, dʒ. saɴa łaretgẹndi 0202030604/36, dʒ. saɾəq ɢoj 0103030702/96, sanjẹrdi dʒ. gə 0202010901/15, saɴa͡ɬa dʒ. jaqɢa deli 0202030802/50, saɴa dʒ. 0202030802/36, saʐdəʁə dʒ. dik gise 0202030902/132, saʐma dʒ. 0202020701/48, dʒ. sen mənə udʒi͡n ɬa taɴɢəɾaq bołʁa 0502020101/306, sẹn dʒ. 0202020701/47, sumałnəŋ͡ əʂgi dʒ. aːzəq dʐuaɴnaʁa 0202020701/01, suɾnaʁa͡ɬa dʒ. 0202030802/40, dʒ. sujɾə dro 0203020601/47, ʃiendʑej dʒ. suaŋ gua lia 0202030605/10, dʒ. ʃynan ʃien 0203020601/22, dʒ. ʃilien 0502020101/176, dʒ. ʂuodi ʂi 0203010702/41, dʒ. ʂi guməsdəŋ ʉzeɣe 0203010702/55, dʒ. ʂi daɾɬaʁa maɴəβərəʂ də 0203010702/62, dʒ. təumu də 0202030802/34, dʒ. tio fəχuadʐilia 0202030801/11, dʒ. titəu də 0202020702/23, dʒ. ʧyenpiŋ͡ɬa 0103030702/107, dʒ. ʧiŋdanʃe 0103010101/14, tʂam ͡unup dʒ. 0202030801/11, tʂoɢetɢaʂ ͡ɬa dʒ. 0202030801/22, dʒ. və jaɴʤɯ 0103030702/110, dʒ. vuʧi ma 0502020101/141, jaʁdəɾʁa dʒ. ʧybədʐilej a 0202030802/45, joʁuɾnuŋ͡ɬa dʒ. 0203010301/56, jaʁnə dʒ. 0202030802/40, jamaʁa dʒ. 0202020702/12, jẹrdʒinnə dʒ. 0203010702/40, dʒ. joʁuɾ a 0203020601/46, dʒ. jodʐia tʂifandʐialia 0203020601/51, jomdaɾʁa͡ɬa dʒ. 0202030802/38, jynə dʒ. 0202020702/20, dʒ. jynuŋ kəsleɾ 0202030802/25, dʒ. jiu: niudi ʐəŋ a 0202030802/36, jiŋərda dʒ. vantʂiŋlio 0202030801/07, jisɯ dʒ. 0202020701/48, 0202031201/05, je dʒ. am sa dik gise 0202031201/36, dʒ. jitʂi bə 0203011002/28, dʒ. jχas də 0102020401/47, dʒ. ʤuj͡χoḍi 0103010101/12, dʒ. ʤulia 0203020601/17, dʒ. dʐandʐiŋ ma 0502020101/01, dʒ. dʐoʂiuχadi guŋʐəŋ a 0203020601/52, dʒ. dʐuŋdiendi 0202020701/34, dʒ. dʐigə 0202030801/12, dʐigə dʒ. 0203010301/33, dʒ. dʐimə jigə 0103030702/105, dʒ. dʐiməgə 0202030604/07, 0202031202/33, 0203010301/56.

dʒiuʂiaχuj Ç. “eski zaman, eski dönem, 1949 yılından önceki dönem” Bkz. **dʒiuʂiχuj.**

dʒ.+nəŋ dʒ.+nəɴ ɢəzdə ʃien suɾəβadəβ də diβaɾ 0103010305/01.

dʒ.+da dʒ.+da jaʰg̣a pudiɾəβ də 0103040301/20.

dʒiuʂiχuj Ç. “eski zaman, eski dönem, 1949 yılından önceki dönem” Bkz. **dʒiuʂiaχuj.**

dʒ.+da dʒ.+da bər baɾ͡eː də 0103040301/36, dij do dʒ.+da 0103040301/37, dʒ.+da͡ɬa 0103050201/18.

dʒiuʧyen ʃien Ç. “*Jiuquan* ilçesi”

dʒ. dʒ. ʧimiŋ ʧydə 0103010303/14.

dʒiujʉɾ Ç. “Eylül” Bkz. **dʒiujyeɾ, dʒiujye fəŋ.**

dʒ.+di dʒ.+di 0202010901/23.

ʤiujyeɾ Ç. “Eylül” Bkz. **ʤiujɐɾ, ʤiujye fəŋ.**

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ bəɾ ʧìdɔg͡ɑ 0202030801/17.

ʤ.+di ʤ.+di 0202030801/16.

ʤiujye fəŋ Ç. “Eylül, Eylül ayı” Bkz. **ʤiujɐɾ, ʤiujyeɾ.**

ʤ.+ɠɑ ʤ.+ɠɑ e^{h}tginḍɑ 0202031101/10.

ʤibəŋ Ç. “genelde, genel olarak, çoğunlukla”

ʤ. ʤ. 0103010602/12, 0202020702/19.

ʤibəŋʂɑɴ Ç. “genellikle, genelde, çoğunlukla”

ʤ. ʤ. 0202030801/13, 0203010701/02, 0203010701/24, 0203010702/21, ʤ. kəsɯleɾ tɑʁɑɾ ẹtbẹndi 0202020702/29, ʤ. ɑndɑɢɑ͡ɬɑ 0202020701/03.

ʤibəj Ç. “birkaç yüz”

ʤ. ʤ. dʐuŋ 0203010701/19(2).

ʤidɑn Ç. “yumurta”

ʤ. ʤ. 0103010101/18.

ʤ.+nəː ʤ.+nəː 0103010101/18.

ʤidiennɑ- Ç.+T. “anmak” Bkz. **ʧidiennɑ-.**

ʤ.-p dɾo ʤ.-p dɾo 0202010901/77.

ʤifu < jishu Ç. “teknik, yetenek”

ʤ. ɑːnəŋ ʤ. 0203030102/12.

ʤigdi “iğde” Bkz. **ʤiɣdiː, ʤiɣdi.**

ʤ. ʤ. 0103010101/15.

ʤik- Ç. “düğme yapmak, bağlamak”

ʤ.-gi dɑndʐiqdə ʤ.-gi 0103010304/66.

ʤik “millî kıyafetin işlenmiş kenarı, kenarları renkli ipler ile dizilmiş şeklide işlenen kısmı, Saqıs boy ağzı”

ʤ. ʤ. tutdə 0203010702/02.

ʤiɣen “eşek” Bkz. **ʤiɣin.**

ʤ. ʤ. ɢɑɴɢəɬɑk kəɾɣindi 0202030404/05, ʤ.͡ɬɑ 0202030404/03.

ʤ.+ən ʤ.+ən bɑ^{h}ḍərəɸutɢɑn͡ẹː ḍə 0202030404/02, ʤ.+ən joɬdɑ qɑɬtərəβɑtɢɑn͡ẹː də 0202030404/02.

ʤ.+əŋgi ʤ.+əŋgi͡ɬɑ 0202030404/02.

ʤiɣeɴ “eşek”

ʤ. ʤ. ɢɑɴɢəɬɑk kəɾɣindi 0202030404/05.

ʤiɣin “eşek” Bkz. **ʤiɣen.**

ʤ. ʤ. ɑʁɑnɑʁɑn 0103020304/26, ʤ. ɑʁənoʁɑn 0103020304/27, ʤ. uzundi dɔʁuɾ bəŋʂi mɑ joq 0202030404/14, ʤ.͡ɬɑ 0202030103/15, 0202030404/07, ʤ. tẹɾə 0202020702/16.

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ gyzy 0202030103/15, ʤ.+nəŋ gyzyn 0202030103/15.

ʤ.+nə ʤ.+nə mɑ bɑ^{h}dʐə joɾɬəɣẹ ølyq qɑɬʁɑn͡eː də 0202030103/18.

ʤ.+gi ʤ.+gi 0202030404/06.

ʤiɣdiː “iğde” Bkz. **ʤigdi, ʤiɣdi.**

ʤ. ʤ. 0103010101/10.

ʤiɣdi “iğde” Bkz. **ʤiɣdiː, ʤigdi.**

ʤ. ʤ. dẹɾẹkdəŋ 0103010101/03, ʤ. dẹɾẹkgi͡ẹ^{h}tgin diɣdi 0103010705/49.

ʤiɣdiɬək “*Ciğdilık, Ciğdi*’de yaşayan aile, yer adı” Bkz. **ʤiɣdiɬəɣ.**

ʤ.+gi ʤ.+gi jo^{h}ɾdəɾɣəle͡ɑɾʁɑn eː də 0103040405/55.

ʤiɣdiɬəɣ “*Ciğdilığ, Ciğdi*’de yaşayan aile, yer adı” Bkz. **ʤiɣdiɬək.**

ʤ. ʤ. je^{h}ɬdz̨i̯ 0103040405/48.

ʤiχɑ Ç. “aklında tutmak, aklında tutmak”

ʤ. sen ʤ. 0203030102/23.

ʤiχo Ç. “işaret”

ʤ. ʤ. dəɾ͡sɑ 0103020302/15.

ʤiʤi mɑɴmɑɴdi Ç. “acelece, apar topar”

ʤ. ʤ. ʝusgiliɣində͡ɬɑ 0103010705/50.

ʤile- Ç.+T. “ödünç almak” Bkz. **ʤili-.**

ʤ.-βəɾ mɑɴɑ͡βəɾ ʤ.-βəɾ 0202030105/04.

ʤ.-p ʤ.-p bẹɾɣen eː də 0202030105/06.

ʤili- Ç.+T. “ödünç almak” Bkz. **ʤile-.**

ʤ.-β ɑjɑq sɑβɑ ʤ.-β 0103010305/23, jonɑq ʤ.-β 0103010305/23.

ʤ.-ɣəɬɑ baʰɾ- mɑnəmnə ʤ.-ɣəɬɑ baʰɾd̥ə 0203010702/42.

ʤili- Ç.+T. “almak, (elinden) almak; (gelin) almak, getirmek”

ʤ.-p ʤ.-p b̥ɑɾsɑ͡ɬɑ 0202010301/18.

ʤ.-k ʤ.-k giu də 0103050401/04.

ʤ.-ɣi ɑʰtd̥ə ʤ.-ɣi pɑɬʁɑ 0203011002/17, ɑʰtd̥ə ʤ.-ɣi pɑɬʁɑː 0203011002/17.

ʤ.-βɑɬʁɑ gerədin bəɾ ʤ.-βɑɬʁɑ 0103040403/24.

ʤ.-βɑɬmin dɾo ʤ.-βɑɬmin dɾo 0502020101/184.

ʤili- “benzemek, gibi olmak” Bkz. **ʧili-, dzɑq-, dzɨɬɑ-, dzɨɬɑq-.** Ayrıca Bkz. **ʤɑɢə, dzɑɢo, dzɑɢɔ.**

ʤ.-p ʤ.-p 0202030601/33.

ʤ.-ɣe ɑzəq oɾmɑ ʤ.-ɣe͡ɬɑ 0202030307/01.

ʤili- Ç.+T. “evlenmek, yuva kurmak, (gelin) almak”

ʤ.-k sɑʂd̥əq ʤ.-k gep dɾo 0203020601/58.

ʤ.-ɣindin sɑʂd̥əq ʤ.-ɣindin͡ɬɑ 0203020601/58.

ʤiɬ- < ʤiɬɑ- Ç.+T. “hatırlamak”

ʤ.-o də mindʒa ʤ.-o də 0103030802/01.

ʤ.-ẹn mdʒaɾ ʤ.-ẹn 0201010101/04.

ʤiɬɑː < ʤiɬɑ-β Ç.+T. “anmak”

ʤ. ʤ. joq d̥ə 0202020701/34.

ʤiɬɑ- Ç.+T. “hatırlamak” Bkz. **ʤiɬ-, ʤiɬə-.**

ʤ.-p də ɑːm ʤ.-p də 0202030402/41.

ʤiɬɑq- Ç. “sabırsız olmak, acele etmek”

ʤ.-ɢɑ ʃigi͡ɬɑ ʤ.-ɢɑ onu gøʰdyɾp b̥ɑɾʁɑ jẹɣe 0203030102/21.

ʤiɬə- < ʤiɬɑ- Ç.+T. “hatırlamak, aklında tutmak” Bkz. **ʤiɬ-, ʤiɬɑ-.**

ʤ.-β ʧə ʤyentəunə ʤ.-β ʧə 0203010301/40.

ʤ.-βɑɬmɑs nɑɾsɑ ʤ.-βɑɬmɑs oʁɑq bəɾ ɑɾɑʰkə 0502020101/222.

ʤiɬuɬɑ- Ç.+T. “kaydetmek”

ʤ.-ʁɑ ʤ.-ʁɑ 0103030802/01.

ʤin Ç. “peş peşe, ara vermeden”

ʤ. ʤ.͡ɬɑ mɑɴdẹː 0202010503/13.

ʤin < udʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, ʤin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

ʤ. ɢəɬəʂ͡ jiɢaʂ͡ ʤ. 0202020302/07, ʤiaɴʂəŋ mɐ̣ɾ nimi͡ ʤ. jodəɾəβ 0203020501/12, ʤiomɑq ʤ. 0203010901/09, məsdəŋ ɬɑɾ ͡ʤ. dise 0203010303/08, joʁuɾ͡ ʤ. 0203030101/07, jyŋ͡ ʤ. təkəβɑtɢɑn 0203010303/13, dzɻə́ɬ͡ ʤ. 0203010901/08.

ʤin "kadın"

ʤ. qɑdej ʤ. 0202030402/43, qɑdej ʤ.͡ɬɑ 0202030402/44.

ʤinienna- Ç.+T. "anmak"

ʤ.-ʁɑ joq boɬ͡ hɑnəʁɑn kəsɯlɐrnə βəɾ ʤ.-ʁɑ 0202020501/09.

ʤinɬɑ- Ç.+T. "acele etmek, hızlı olmak"

ʤ.-ʁɑ diŋdiŋ ʤ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202010503/13.

ʤindzɻɑ Ç. "peş peşe, art arda"

ʤ. ʤ.͡ɬɑ 0102020303/23, 0102020303/24.

ʤiŋ Ç. "girmek"

ʤ. bə ʤio ni ʤ. ɑ 0202010901/45.

ʤiŋdien Ç. "dinî konuda"

ʤ. ʤ. ʤuj χo di 0202030605/06.

ʤiŋn- < **ʤiŋnɑ-** Ç.+T. "saygı ile sunmak, ikram etmek" Bkz. **ʤiŋnɑ-.** Ayrıca Bkz. **ʤiŋnɑ:.**

ʤ.-o ɑɾɑʰkə ʤ.-o 0103050201/14.

ʤiŋnɑ:- < ʤiŋnɑ-ʁɑ "saygı ile sunup, ikram edip"

ʤ. pɑnʤɯnə ʤ. 0202030604/05.

ʤiŋnɑ- Ç.+T. "saygı ile sunmak, ikram etmek" Bkz. **ʤiŋn-.** Ayrıca Bkz. **ʤiŋnɑ:.**

ʤ.-ʂ e ɑɾɑʰķə ʤ.-ʂ͡ e 0202030902/108.

ʤ.-ʁɑ ɑɾɑʰķənə ʤ.-ʁɑ 0202030902/122.

ʤiŋʂɨŋ Ç. "ruhsal durum, hâl"

ʤ. ʤ. 0103010303/11.

ʤiŋtəu Ç. "video, görüntü"

ʤ. ʤ. ɑɬχəʂ͡ e 0103010304/48.

ʤiŋtəu Ç. "….a kadar" Bkz. **ʤi:ŋtəu:, ʤiŋto.**

ʤ. ʤ. 0202020301/16, 0203020402/09, ʤ. ɑɾdəɴɢɑ ɐ̣ʰtgindi 0202020301/16, ʤ. ɐ̣ni ɑːɾt ɑɾdəɴɢɑ ɐ̣ʰtgindi 0202020301/16, ʤ. bəz niɣəɣindi 0202020701/18, ʤ. ɬəm ɔŋʂəʁɑndɑ 0202030801/27, ʤ. mɐ̣n bəɬɣindi 0202020701/33, ʤ. jɑdɑʁɑndɑ zeʂuo 0103010303/09.

ʤiŋto Ç. "…..e kadar" Bkz. **ʤi:ŋtəu:, ʤiŋtəu.**

ʤ. ʤ. bɑɾʁɑndə͡ ɬɑ 0103040302/24.

ʤiŋ ʧılio Ç. "girmiş"

ʤ. ʤ. 0502020101/273.

ʤiŋtʂɑɴ Ç. "altın kazma veya kazmış olan koyu"

ʤ. ʤ. teɬəkdəŋ ɑʰsɢɑ eʰtgɐ̣n eːɻə 0202030402/55.

ʤiŋtʂɑɴ Ç. "sürekli" Bkz. **ʤiŋtʂɑɴ.**

ʤ. ʤ. 0203010701/21.

ʤiŋjosɯ Ç. "*Jingyao* tapınağı, tapınak adı"

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ oɬ tʂɑɴmo ɬɑmɑ 0203020601/14.

ʤiŋʤɯ Ç. "ayna"

ʤ. ʤ. ḍ̥ij ḍ̥ər 0202030605/38.

ʤiŋʤɯ Ç. "yazılı sūtra"

ʤ.+nə o ʤ.+nə oŋʂɐ̣ oŋʂɐ̣͡ ɬɑ 0103030802/27.

ʤiŋdzɻɑɴnɑ- Ç.+T. "heyecanlanmak"

ʤ.-ʁɑ ʤ.-ʁɑ 0103050301/34.

ʤ.-ʁɑndɑ bəɾ ʤ.-ʁɑndɑ baʰdəɾotsɑ 0103050301/31.

ʤ.-ʁɑndi bəɾ ʤ.-ʁɑndi baʰdəɾotqəʂ ḍə 0103050301/31.

ʤiɴχua Ç. “bir nesnenin özü”

ʤ. liɑɴʂinəŋ ʤ. də͡nɑ 0103010305/49.

ʤiɾəːɣ “asker” Bkz. **ʤeɾəq, ʤeɾəɣ, ʤɛ̣ɾəɣ, ʤiɾəɣ, ʤiɾək.**

ʤ. ʒyz məːŋ ʤ. 0102040302/05.

ʤiɾək “asker” Bkz. **ʤeɾəq, ʤeɾəɣ, ʤeɾəq, ʤiɾəːɣ, ʤiɾəɣ.**

ʤ. ʒyz məŋ ʤ. 0102040302/06.

ʤiɾəɣ “asker” Bkz. **ʤeɾəq, ʤeɾəɣ, ʤeɾəq, ʤiɾəːɣ, ʤiɾək.**

ʤ. ʤ. deɬəβ jozdẹː 0102040302/02.

ʤiɾɣẹ̣ “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz. **ʤeɾɣe, ʤɛ̣ɾɣe, ʤɛ̣ɾɣẹ̣ː, ʤɛ̣ɾɣẹ̣, ʤɛ̣ɾɣi, ʤiɾɣi.**

ʤ. ʤ. duziʂ də͡nɑ 0103050101/02, ʤ͡. βɑʂdəŋ ɑβɑgɑ 0103030702/83.

ʤiɾɣi “geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân” Bkz. **ʤeɾɣe, ʤɛ̣ɾɣe, ʤɛ̣ɾɣẹ̣ː, ʤɛ̣ɾɣẹ̣, ʤɛ̣ɾɣi, ʤiɾɣẹ̣.**

ʤ. ʤ. ɑβɑgɑ 0202010703/06, ʤ. βɑʂdɑ 0103040403/47, ʤ. ʂiliβ də 0103010305/72, ʤ͡. jɑɾχətʂɨ 0202010703/06.

ʤ.+ɣi ʤ.+ɣi tʂoɢet 0102020303/48, ʤ.+ɣi ɑʰːsəβ 010301 0103010305/29.

ʤ.+di ʤ.+di 0103010305/33.

ʤ.+ndi ʤ.+ndi tʂoɢeʂ ḍə 0103010305/72.

ʤiɾɣiʂ < **ʤiɾɣi+əʂ “***cirğiş* geçmişte Ovalı Sarı Uygurların Ova bölgesinde düğün yapılan mekânın içi ” Bkz. **ʤɛ̣ɣɛ̣ʂ, ʤɛ̣ɾɣɛ̣ʂ.**

ʤ.+gi ʤ.+gi 0102020303/30.

ʤiɾs “çamurlu” Bkz. **ʤaɾs.**

ʤ. ʤ. tudəɬq qɑɬʁɑn ẹ ḍə 0202030401/23.

ʤis “malakit taşı” Bkz. **ʧis.**

ʤ. ʤ. mɑɾʤen 0103020402/07, 0103020403/08, ʤ mɑɾʤẹːn 0102020401/15, ʤ. mɑɾʤẹ̣n 0203010702/55, ʤ. mɑɾʤẹ̣nnə 0203010702/52, 0203010702/55, ʤ. mɑɾʤẹ̣nə 0203010702/55.

ʤisɯn ʃienbɑ < ʤizɯn ʃianbɑ T “*Maitreya*”

ʤ.+nəŋ ʤisɯn ʃ.+nəŋ ʃientɑNə ḍəɾ 0202010901/05.

ʤiʃiɑɴ Ç. “uğur, uğurlu”

ʤ. ʤ. ḍi gə jisɯ ɑ 0202010501/02.

ʤiʃiŋ Ç. “hafıza”

ʤ. mẹn bə ʤ. bəʃiŋ ɑ 0203020501/12.

ʤiʂɨ Ç. “ondan fazla, onun üzerinde”

ʤ. ʤ. gə ẹ̣tgẹ̣k 0203010502/09, ʤ. nien bot də͡sɑ 0103010303/32, ʤ. suj oɬʁɑn 0203010702/26.

ʤiʂɨfəŋ Ç. “kaç dakika”

ʤ. ʤidien ʤ. bəɬɣəməs də 0103010305/64, 0103010305/65.

ʤiti Ç. “toplum”

ʤ. ʤ. di ʐəŋ ɑ 0203020601/26.

ʤitbəŋ “ayı”

ʤ. ʤ. usdɑʁɑn ɢɑɾɑ ə̆ʂt 0502020101/287, ʤ. dimi 0202010901/39.

ʤitʂɨŋnɑ- Ç.+T. “anmak, kültür mirasının yaşamasını devam ettirmek”

ʤ. ʤ. pəʰrɢanə dro 0103030802/24.

ʤ.-ʁaɴɢa ɢa:dənnə ʤ.-ʁaɴɢa͡ɬa 0103010304/09.

ʤizɯ Ç. “bölüm, kısım, parça”

ʤ. bəɾ ʤ. dro 0202030902/132, bəɾ ʤ. məndaʁ aq də 0103020302/18.

ʤizɑn Ç. “eğer böyle ise”

ʤ. ʤ.͡ɬa 0202020501/29.

ʤ

ʤyxkə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʤ.-se jiudɑ ʤ.-se͡ɬa 0202030604/45.

ʤin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin osə, ozin, ʊdʒin, u:dʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒi:n, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, budʒin, buzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, mədʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

ʤ. uʰrʂsaɴ͡ʤ. d̥aʰx̧əʁanda͡ɬa 0202010703/20.

ʤiŋtʂɑɴ Ç. “sürekli” Bkz. **ʤiŋtʂɑɴ.**

ʤ. ʤ. 0203010701/17.

l

la “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular.” Bkz. **ɬa:, ɬɑ, ɬə, nɑ.**

ɬ. andaʁandi͡l. 0103030901/54, 0103050301/27, andaʁaʃ͡l. 0203010301/12, ə̆s dimi͡l. 0202030603/01, ẹʰtgin dəɣədi͡l. 0202030604/05, βubɑ niendi͡l. 0202030403/03, dimi͡l. 0202030103/01, dij dij͡l. 0202030604/06, x̧ixtgi͡l. 0103030901/49, qəβa dimi͡l. 0102020401/46, χo: l. qəɢərʁɑ 0203020202/17, nimi͡l. 0202030604/06, dʃien͡l. 0202030308/01, təkgiş͡ɬ. 0102040301/13, 0102040301/18, ɟise͡l. 0202030604/05, jynəŋ͡əşdi͡l. 0203020202/20, zo̞q dimi͡l. 0202030604/62.

la:jaj “nakarat” Bkz. **la:jej, ɬa:ɬaj, ɬa:ɬe:j, ɬa:ɬo:j, ɬa:ɬoj, ɬaɬaj.**

l. l. 0102020401/04, 0102020401/06, 0102020401/08, 0102020401/10, 0102020401/12, 0102020401/14, 0102020401/16, 0102020401/18, 0102020401/20, 0102020401/22, 0102020401/24, 0102020401/25, 0102020401/29, 0102020401/33, 0102020401/35, 0102020401/37, 0102020401/39, 0102020401/41, 0102020401/43.

la:jej “nakarat” Bkz. **la:jaj, ɬa:ɬaj, ɬa:ɬe:j, ɬa:ɬo:j, ɬa:ɬoj, ɬaɬaj.**

l. l. 0102020401/06, 0102020401/27.

latiozɯ Ç. “lağman, bir çeşit hamur yemeği”

l. ẹni l. mi 0203010801/09.

lajye Ç. “onikinci kamerî ayı” Bkz. **lajyeɾ.**

l. l. sanʂidɑ͡ɬa 0202030801/01, l. sanʂinəŋ 0202030801/01.

lajyeɾ Ç. “on ikinci kamerî ayı” Bkz. **lajye.**

l. l. 0202030801/08.

l.+nəŋ l.+nəŋ͡ɬa 0202030801/01.

l.+di l.+di 0202030801/01.

leɾə “şarkı sözü. nakarat”

l. l. 0202030602/01(2).

leɾəʁə “şarkı sözü, nakarat”

l.+sə najnoː l.+sə 0202030602/02.

lɐɾtmẹ “konuştuğu, söylediği (söz, konu)” Bkz. **ɬaːɾẹtbẹ, ɬaɾetbẹː, ɬaɾetbe, ɬaɾẹtbi, ɬaɾitbi.**

l. haɬɢə saː l. 0203010301/45.

lej “gelmek”

l. lej je χɔ bə l. je χo 0202030802/47, nia ʤiu l. je χɔ 0202030802/47.

lejχuj Ç. “git-gel”

l. l͡ɬa 0202020302/04.

lejlio Ç. “geldi, gelmiş”

l. χuɑjyen l. 0202030802/38.

lejɬa- Ç.+T. “suçu başkasına atmak”

l.-t ḍ̥ə bəʁɑ l.-t ḍ̥ə 0103030901/76.

leʰ- < eʰt- ? “varmak, ulaşmak”

leʰ.-ḍ̥ə ʂəʂən l͡eʰ.-ḍ̥͡ə nɑ 0102020303/08.

lujuɾ Ç. “haziran” Bkz. **ɬuːjuɾ, ɬujuɾ, ɬujeɾ, ɬujʉɾ.**

l.+nəŋ l.+nəŋ bəɾ jɑNə 0202030802/40.

li Ç. “iç”

l. duzɯ l. χueʂɑNlio 0502020101/122, ʒi gə χulidi 0203010301/45, tsuŋ l. di ẹmis osɑ 0203010301/31.

liɑNmɑʂɨ Ç. “iki farklı iş”

l. l. də 0103040405/59.

liɑN Ç. “iki” Bkz. **liaN.**

l. l. ʤiodʒẹdɑ do 0103010502/11.

liɑNbəj Ç. “sayı, iki yüz”

l. l. βeɾt də 0103010303/29.

l.+nə l.+nə͡ɬɑ 0103010303/30.

liɑNʂɨ Ç. “gıda, tahıl”

l. vuʂɑ l. 0202010901/67.

l.+nəŋ l.+nəŋ ʤiNχua də͡nɑ 0103010305/49.

liɑNʧien Ç. “sayı, iki bin”

l. l. beɾo də 0103010303/31.

lia Ç. “ve saire” Bkz. **lioː, lio.**

l. ʁɑntozɯ l. ʂɨ 0202020702/04, ʁɑntozɯ l. ʂɨ 0202020702/04.

lia < je Ç. “da, de” Bkz. **bie, jɑ, ja, jeː, je.**

l. oːɬ l. liobədia 0202030802/45.

liaq < jɑq “taraf” Bkz. **ɑʰq, ʤaN, jɑq, jɑG, jɑɢ, jɑʰq.**

l.+dəŋ oːɬ͡l.+dəŋ kəsɯleɾ 0202010301/02.

liaN Ç. “iki” Bkz. **liɑN.**

l. l. mi 0103050102/18.

liaŋ Ç. “iki”

l. zɯmej l. gə dəɾ͡nɑ 0203020203/08.

liaŋkuʤɯ Ç. “karı koca, çift” Bkz. **liaŋkuzɯ.**

l. l. oʁɑn 0202030902/84.

liaŋkuzɯ Ç. “karı koca, çift” Bkz. **liaŋkuʤɯ.**

l. l. 0202030902/94, l. oʁɑn͡ẹ də 0202030902/21, l. oʁɑ͡ɬɑ 0202030902/22, l. oʁɑ hɾdi op də 0202030902/27, l. oʁɑn əʰɾdi op do 0202030902/32, l͡oʁɑ əʰɾdi oʰɬḍ̥͡ə sɑ

0202030902/67, l. olin 0202030902/20, nisə l. oʁɑn əʰrdi oʂ͡ e̞ː 0202030902/28, l. ʂɨgəgę͡ ɬɑ 0203020203/01, l. jɑʁ jɑrɑsɢɑnnəŋ bilȩk də 0102020304/14.

liaɴliaɴʤɯ Ç. “dokuma tezgâhının ortasında destek ile bulunan ince uzun tahta kısım”

l. l. 0203010501/08.

l.+dɑ l.+dɑ 0202020201/05.

liaɴsujzɯ Ç. “iki yıllık, iki yaştaki (hayvanlar için)”

l. l. ołʁɑndə͡ ɬɑ 0203010502/01.

liaɴji ʤɯme Ç. “teyze çocuklar/ kardeş”

l. l. 0103010305/05.

lien Ç. “ile, ve”

l. l. 0203010702/21, 0203010701/12, l. βɑmə bə jijɑɴ ɑ 0103010304/13, l. βɑmədi fəməʧiŋ jijɑɴ ɑ 0203020402/11, l. mɑł kəsɯ 0203020601/08.

lienpəŋ Ç. “leğen”

l. l. 0202030305/01.

l.+ɢɑ l.+ɢɑ sɑłʁɑ 0103010101/13, 0202030802/29, l.+ɢɑ sunə ɑłənəβ 0103010305/85.

lienpəŋ məpəŋ Ç. “leğen meğen”

l.+gę l.+gę sɑłʁɑ 0203010502/05.

lienχuɑ Ç. “*Lianhua*, yer adı” Bkz. **lienχua.**

l.+nəɴ l.+nəɴ ɢuzə 0202020301/06.

lienχua Ç. “*Lianhua*, yer adı” Bkz. **lienχuɑ.**

l. l. guŋʃioʂiadɑ 0103010303/14, l. ʂɨŋʤinzɯdɑ 0103030801/06.

l.+nəŋ l.+nəŋ ʒibɑn łozə̨ŋ 0103010303/13.

l.+ʁɑ ɑrtɢɑ l.+ʁɑ em dzə̨łɑʁəłɑ βɑrəp də 0103040405/28.

l.+dɑ l.+dɑ 0103040405/39, mẹn l.+dɑ ołuroʁɑn 0103010303/14.

l.+dɑɢə l.+dɑɢə oł χuodzo̱ŋsan 0102040301/09.

lienχuɑ vəŋ Ç. “lotus/nilüfer çiçek resmi”

l.+nə l.+nə jɑʰg̣ɑsəɴg̣ɑ sɑłəβər d̨ə 0203010702/37.

lienχuɑ zu̱ʒi tu Ç. “Tibet Buddhizmi’ne ait bir desen, lotus/nilüfer çiçeği uğurlu resmi”

l. l. sɑłʁɑq 0203010702/33.

liendʒebuχo Ç. “iyi bağlanamıyor.”

l. bərmisə l. 0103050101/05.

lienli- Ç.+T. “bağlamak” Bkz. **lienni-.**

l.-βɑtqəʂ d̨ə jirɣi l.-βɑtqəʂ d̨ə 0202020702/23.

lienli- Ç.+T. “alıştırmak, öğrenmek” Bkz. **lienni-, liennix-.**

l.-βɑłʁɑ goŋən l.-βɑłʁɑ 0502020101/215.

lienni- Ç.+T. “alıştırma yapmak, çalışmak” Bkz. **lienli-, liennix-.**

l.-k l.-k kəʰrd̨ə 0103050301/30.

l.-ɣi ɑːnə͡ ɬɑ l.-ɣi 0103050301/32.

liennix- Ç.+T. “alıştırma yapmak, çalışmak” Bkz. **lienli-, lienni-.**

l.-d̨eː jaʰtɢɑ mɑ l.-d̨eː dełə 0103050301/30.

lienni- Ç.+T. “birbirine bağlamak” Bkz. **lienli-.**

l.-ɣi l.-ɣi ɑʰsɢɑ 0103010305/42.

lienʃil- < lienʃiłɑ- Ç.+T. “haberleşmek, irtibat kurmak, konuşmak” Bkz. **lienʃiłɑ-.**

l.-in məs l.-in 0202020401/07.

lienʃiłɑ- Ç.+T. “haberleşmek, irtibat kurmak, konuşmak” Bkz. **lienʃil-.**

l.- məs͡ βɑrʁɑ l.- 0202020401/11.

lioː Ç. “ve saire” Bkz. **lia, lio.**

l. jɑndɑʁə l. 0203010701/03.

lioːbədia Ç. “acayip”

l. nigəa l. 0103010502/05.

lio Ç. “yem”

l. bəɾ ɑʰt ʒiɣədiɣ oʰt l. 0502020101/243, l. boɾdɑʁɑ 0103040301/06.

lio Ç. “ve saire” Bkz**. lia, lioː.**

l. o duɣdi bə ɑʰt l. 0203020501/02, niɣə χəbodʑɯ l. 0203010701/03, ʃye tʂəŋ joʁuɾ χuɑ l. mɑ 0203020101/05, tʂiŋlia tɑʁɑɾ l. 0202020302/07.

liobədəa Ç. “acayip, inanılmaz” Bkz. **liobədia, liobədie, lioḭəḍia.**

l. nəgə l. 0103050102/05.

liobədia Ç. “acayip, inanılmaz, aşırı düşkün” Bkz. **liobədəa, liobədie, lioḭəḍia.**

l. l͡eː dɾoː 0202030901/02, oːɬ lia l. 0202030802/45, l. di liχe 0202030901/01, l. lio 0202010901/49, tɑʁɑɾʁɑ dəu l. 0202020302/08, bə l. 0103040301/31, 0202030802/50, ɢɑ͡ɾəs ẹtbẹ l. 0202030901/23, ɢɑ͡ɾəs l. 0202030901/25, jɑʁɬɑʰɢ̥ə͡ɾ uʰdɑ l. 0203010301/34.

liobədie Ç. “acayip, inanılmaz” Bkz. **liobədəa, liobədia, lioḭəḍia.**

l. qɑm jeʰɬdʐi̯leɾ l. 0103040405/05, jeʰɬdʐi̯leɾ l. 0103040405/48.

lioḭəḍia Ç. “acayip, çok önemli” Bkz. **liobədəa, liobədia, liobədie.**

l. oɬ dʒiu l. di 0203011002/19, limo dʒio l. 0203011002/15.

liodəliə Ç. “inanılmaz”

l. l͡χɑn 0103030901/20.

liodiolio Ç. “atmış/atmışlar”

l. dəu l. 0202020701/34.

lioɬɑ- Ç.+T. “fal baktırmak, batıl inanç ile tedavi etmek” Bkz. **lioɬə-.**

l.-p lioɬɑβ l.-p 0203030102/15.

l.-β l.-β lioɬɑp 0203030102/15.

l.-ʁɑ bəɾ l.-ʁɑ 0203030102/22.

lioɬɑt- Ç.+T. “fal baktırmak, bilen kişiyi baktırmak”

l.-tsɑ liŋʂɑɴɢɑ l.-tsɑ 0103040301/28.

lioɬə- < lioɬɑ- Ç.+T. “fal bakmak, batıl inanç ile tedavi etmek” Bkz. **lioɬɑ-.**

l.-βəɾ də sɑːɾək kiḵḍinə keɣəɾɣe l.-βəɾ də 0203030102/14.

l.-βɑɬ sen bəɾ l.-βɑɬ 0203030102/09.

liozɯ Ç. “kumaş”

l. l. 0103040601/20, məndɑʁ l. mɑ joq ‿ nɑ 0103040601/19, l. ɑɬχəʂ də 0103040601/22, l.+nəŋgə gizgə 0103040601/20.

liubəj Ç. “altı yüz sayısı”

l. l. βeɾo də 0103010303/30.

liudien Ç. “saat 6”

l.+dɑ l.+dɑ βɑɾʁɑ͡ɬɑ 0202030801/05.

liudien dzo̯ŋ Ç. “saat tam 6”

l.+dɑ l.+dɑ͡ɬɑ 0202030801/05.

liuʁə nien “1962 yılı”

l.+nəŋ l.+nəŋ sɯjye fəŋdɑ͡ɬɑ 0203020402/13.

liuʒi nien “1960’lı yıl”

l.+dɑ l.+dɑ 0103010303/24.

liudʒinien Ç. “1960’lı yılar”
l. l. 0202020301/13, l. mẹr 0202020301/14.
l.+dɑ l.+dɑ͡ɬɑ 0202020301/13.
liuliŋ nien Ç. “1960 yılı”
l. l. 0202010703/04,
l.+di l.+di͡ɬɑ 0203020402/12.
liuɬɑɴnɑ- Ç.+T. “evsiz dolaşmak”
l.-ʁɑ ɑndɑq l.-ʁɑ͡ɬɑ 0203020402/25.
liuχalio Ç. “kalmış”
l. dɑχɑnəŋ l. 0203020601/64, sɑqəsdəqnəŋ l. 0203020601/64.
liusɑn nien Ç. “1963yılı”
l.+dɑ l.+dɑ joq bo^{h}ɬḍe 0202010703/04.
liuʂɨ Ç. “altmış”
l. l. 0203020402/09.
liuʂɨ dʒi Ç. “altmış kaç”
l.+nəŋ l.+nəŋ kəsleɾ͡ɬɑ 0103010304/53.
liutio Ç. “söğüt dalı” Bkz. **liutiozɯ.**
l. ɸudʒyɣərmi l. 0202030104/09, l. tiozɯ 0103030802/21, l. søɣət 0102040301/06.
liutiozɯ Ç. “söğüt dalı” Bkz. **liutio.**
l. l. do 0103030802/21.
liutʃien Ç. “altı bin”
l. l. ɑ^{h}səʁnəŋ 0103010602/21.
liujye Ç. “Haziran ayı” Bkz. **liujye fəŋ, liujyeɾ.**
l. l. ʁəʂɨdʒidɑ 0202031101/08.
liujye fəŋ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **liujye, liujyeɾ.**
l.+dɑ l.+dɑ͡ɬɑ 0202031101/06.
liujyeɾ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **liujye, liujye fəŋ.**
l.+di l.4di mɑ tɑɾiɬɑʁo 0203010302/10.
lidɑɴ Ç. “hediye”
l.+nə l.+nə keːɾɣe͡ɬɑ 0103010703/08.
liχe Ç. “güçlü, zehir gibi”
l. liobədiadi l. 0202030901/01.
limo Ç. “saygı”
l. l. dʒio lioḅəḍia 0203011002/15.
limoɬəq Ç.+T. “saygı, saygı meselesi”
l. l. 0203011002/15.
liŋdiχəɴ Ç. “etkili, söylediği gibi çıkıyor, doğru çıkıyor”
l. l. ɑ 0103010502/05, je l. ɑ 0202010901/54.
liŋgɑn Ç. “çabuk”
l. l. mɑɴmɑs dro 0202010503/13.
liŋdʒy Ç. “komşu”
l. l. fɑnveleɾ 0103050101/52.
liŋʂɑɴ < liŋʂɑn Ç. “fala bakan kimse veya ayin yapan kimse, bilen kişi”
l.+ɢɑ l.+ɢɑ lioɬɑttsɑ 0103040301/28.
liŋʂɑɴ Ç. “yanına al, yanına almak”
l. jyɣẹ l. 0502020101/493.

liŋʧiliŋvɑn Ç. “aşağı yukarı”

l. l. łɑ 0103040405/46**.**

liʂɨ Ç. “tarih”

l. l. ʂɑɴdɑ 0203010702/24, l. joq dər͡ nɑ 0202010301/03.

l.+nə gę:zgənəŋ l.+nə mɑ bər kotʂɑłɑʰḍə 0203010702/13.

ł

ła: “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular.” Bkz. **la, łɑ, łə, nɑ.**

ł. ɑ:m͡ ł. 0202020501/29, oɬ͡ ł. ḍər 0103030901/26, bə͡ ł. 0202030801/10, bə oːjnəŋ͡ ł. 0202010901/08, giɣin gisɑ͡ ł. 0202030801/23, mərəʂ͡ ł. 0202010503/07.

ła: < łɑr “söz, dil” Bkz. **łɑr.**

ł. muŋułnəŋ ł. 0202020501/103, seːr͡ ł. 0202030902/57.

ła: T “ünlem, parçacık” Bkz. **łɑ.**

ł. ɑGeː j. łɑː 0202020501/22.

ła:łɑ:łoːj “nakarat”

ł. ł. 0103020401/01, 0103020401/03, 0103020401/05.

ła:łɑ:j “nakarat” Bkz. **la:jaj, ła:łoːj, la:jej, ła:łaj, ła:łeːj, ła:łoːj, łałaj.**

ł. ł. 0103030701/13.

ła:łaj “nakarat” Bkz. **la:jaj, ła:łoːj, la:jej, ła:łɑ:j, ła:łeːj, ła:łoːj, ła:łoj, łałaj.**

ł. ł. 0102020301/01, 0102020301/02(2), 0102020301/03, 0102020301/04(2), 0102020301/05, 0102020301/06(2), 0102020301/07, 0102020301/08(2), 0102020301/09, 0102020301/10(2), 0102020301/11, 0102020301/12, 0102020301/13, 0102020301/14, 0102020301/15, 0102020301/16, 0102020301/17(2), 0102020301/18(2), 0102020301/19, 0102020301/20(2), 0102020301/21(2), 0102020301/25, 0102020301/26(2), 0102020301/27(2), 0102020301/28, 0102020301/29, 0102020301/30, 0102020301/33, 0102020301/35, 0102020301/36(2), 0102020301/37(2), 0102020301/41, 0102020301/42(2), 0102020301/43(2), 0102020301/44, 0102020301/45(2), 0102020301/46(2), 0102020301/47, 0102020301/48(2), 0102020301/49(2), 0102020301/50, 0102020301/51(2), 0102020301/52(2), 0102020301/53, 0102020301/54(2), 0102020301/55(2), 0102020301/56, 0102020301/57(2), 0102020301/58(2), 0102020301/59(2), 0102020301/60(2), 0102020301/61, 0102020301/62, 0102020301/63, 0102020301/63, 0102020301/64(2), 0102020301/65, 0102020301/66(2), 0102020301/67, 0102020301/68, 0102020301/69(2), 0102020301/70(2), 0102020301/71, 0102020301/72, 0103020301/01, 0103020301/02(2), 0103020301/03(2), 0103020301/04(2), 0103020301/05(3), 0103020301/06(3), 0103020301/07(3), 0103020301/08(3), 0103020301/09(5), 0103020301/10(3), 0103020301/11(3), 0103020301/12(5), 0103020301/13(3), 0103020301/14(3), 0103020301/15(3), 0103020301/16(3), 0103020301/17(3) 0103020301/18(3), 0103020301/19(3), 0103020301/20(2), 0103020301/21(2), 0103020301/22(5), 0103020301/23(3), 0103020301/24(3), 0103020301/24(2), 0103020301/25(6), 0103020301/26(4), 0103020303/01(2).

ła:łeːj “nakarat” Bkz. **la:jaj, la:jej, ła:łoːj, ła:łɑ:j, ła:łaj, ła:łoːj, ła:łoj, łałaj.**

ł. ł. 0103010302/03.

ła:łoːj “nakarat” Bkz. **la:jaj, la:jej, ła:łoːj, ła:łɑ:j, ła:łaj, ła:łeːj, ła:łoj, łałaj.**

ł. ł. 0103010302/01, 0103010302/01, 0103010302/02, 0103010302/02, 0103010302/03, 0103010302/04, 0103010302/04, 0103010302/05, 0103010302/05, 0103010302/06, 0103010302/06, 0103010302/07, 0103010302/07, 0103010302/08,

0103010302/08, 0103010302/09, 0103010302/09, 0103010302/10, 0103010302/10, 0103010302/11, 0103010302/11, 0103010302/12, 0103010302/12, 0103010302/13, 0103010302/13, 0103010302/14, 0103010302/14, 0103010302/15, 0103010302/15, 0103010302/16, 0103010302/16, 0103010305/59 (2), 0103010602/01(3), 0103010602/02(2), 0103010602/03, 0103010602/04, 0103010602/05, 0103010602/06, 0103010602/07, 0103010602/08, 0103010602/09(2), 0103020501/01, 0103030701/11(2), 0103030701/12(2), 0103030701/14, 0103030701/15(2), 0103030701/16(2), 0103030701/17(2), 0103030701/18(2), 0103030701/19(2), 0103030701/20, 0103030701/21(2), 0103030701/22(2), 0103030701/23(2), 0103030701/24(2), 0103030701/25(2), 0103030701/26(2), 0103030701/27(2), 0103030701/28(2), 0103030701/29(2), 0103030701/30(2), 0103030701/31(2), 0103030701/32(2), 0103030701/33(2), 0103030701/34(2), 0103030701/35(2), 0103030701/36(2), 0103030701/37, 0103030701/38(2), 0103030701/39(2), 0103030701/40(2), 0103030701/41(2), 0103030701/42(2), 0103030701/43, 0103030701/44(2), 0103030701/45(2), 0103030701/46(2), 0103030701/47(2), 0103030701/48(2), 0103030701/49(2), 0103030701/50(2), 0103030701/51(2), 0103030701/52(2), 0103030701/13, 0103030701/14, 0103030701/20, 0103030701/43, 0103050302/01(2), 0103050302/02(2), 0103050302/03(3), 0103050302/04(3), 0103050302/05(3), 0103050302/06(3), 0103050302/07(3), 0103050302/08(3), 0103050302/09(3), 0103050302/10(3), 0103050302/11(3), 0103050302/12(3), 0103050303/01, 0103050303/02, 0103050303/03, 0103050303/04, 0103050303/05, 0103050303/06, 0103050303/07, 0103050303/08, 0103050303/09, 0103050303/10, 0103050303/11, 0103050303/12, 0103050303/13, 0103050303/14, 0103050303/15, 0103050303/16, 0103050303/17, 0103050303/18, 0103050303/19, 0103050303/20, 0103050303/21, 0103050303/22, 0103050303/23, 0103050303/24, 0103050303/25, 0103050303/26, 0103050303/27, 0103050303/28, 0103050303/29, 0103050303/30.

ɬaːɬoj “nakarat” Bkz. **laːjaj, laːjej, ɬaːɬoːj, ɬaːɬaːj, ɬaːɬaj, ɬaːɬeːj, ɬaːɬoːj, ɬałaj.**

ɬ. ɬ. 0102020301/12, 0102020301/13, 0102020301/15, 0102020301/22, 0102020301/23(2), 0102020301/24(2), 0102020301/29, 0102020301/30, 0102020301/31, 0102020301/32, 0102020301/33, 0102020301/38, 0102020301/39, 0102020301/61, 0102020301/67, 0102020301/72, 0102020301/73, 0103020301/01(2)

ɬaːmaː “Buddhist rahip, Lama” Bkz. **ɬama.** Ayrıca Bkz. **dałej ɬama**

ɬ. ɬ. 0203020403/03.

ɬaːɾętbę “konuşan (kişi)” Bkz. **ɬaɾetbęː, ɬaɾetbe, ɬaɾętbi, ɬaɾętmi, ɬaɾętmi, ɬaɾitbi, lertme.**

ɬ. dɑ^{h}t ɬ. mɑ julia 0202030801/23.

ɬaːjeːj “nakarat” Bkz. **ɬaːje, ɬoːeːj, ɬoː, ɬoːɬej, ɬoːj, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103020403/01(5), 0103020403/02(4), 0103020403/03(5), 0103020403/04(3), 0103020403/05(4), 0103020403/06(3), 0103020403/07(3), 0103020403/08(3), 0103020403/09(3), 0103020403/10(2), 0103020403/11, 0103020403/12(2), 0103020403/13(3), 0103020403/14(2), 0103020403/15(3), 0103020403/16(3), 0103020403/17(3), 0103020403/18(2), 0103020403/19(2), 0103020403/20(3), 0103020403/21(2).

ɬaːje “nakarat” Bkz. **ɬaːjeːj, ɬoːeːj, ɬoː, ɬoːɬej, ɬoːj, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103020403/05, 0103020403/06, 0103020403/07(2), 0103020403/08(2), 0103020403/09(2), 0103020403/10(2), 0103020403/11(2), 0103020403/13(2), 0103020403/14(3), 0103020403/15(2), 0103020403/16(2), 0103020403/17, 0103020403/18(3), 0103020403/19(3), 0103020403/20(2), 0103020403/21(2).

ɬa “nakarat”

ɬ. bęɬəmnəɴ quɾə ɬ. 0103020301/19.

ɬɑ T “ünlem, parçacık” Bkz. **ɬaː.**

ɬ. seːn ɑɢej jɑ. ɬ. 0202020501/12.

ɬɑ “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular.” Bkz. **lɑ, ɬɑː, ɬə, nɑ.**

ɬ. ɑː ɬ. 0103010304/82, ɑː ɬ. 0202010703/17, ɑː eʰtgindi ɬ. 0202031202/30, ɑː gęɬɣęndi ɬ. 0502020101/450, ɑːp bɑɾʁɑ ɬ. 0103010303/23, ɑːq sɑːq ɬ ęni 0202030301/31, ɑːɢɑʁɑ ɬ. 0201010102/10, ɑːʁɑ ɬ. 0103040601/18, ɑːʁədək gise ɬ. 0201010101/34, ɑːʁədəβɑɬsɑ ɬ. 0201010101/32, ɑːʁəɾʁɑ ɬ. 0203030101/16, ɑːɬβɑtlɾ ɬ. 0202030801/09, ɑːm ɬ. 0202030801/28, 0203020202/09, ɑːm ɬ. 0103010305/85, 0103010305/87, 0103010305/23, 0103010705/25, 0103010705/29, 0103030201/29, 0201010101/08, 0201010101/16, 0201010101/23, 0201010101/32, 0201010102/06(2), 0201010102/08, 0202010501/04, 0202010501/12, 0202010503/09, 0202020301/19, 0202020302/02, 0202020303/05, 0202020301/12, 0202020301/18, 0202020303/10, 0202020401/18, 0202020501/08, 0202020501/09, 0202020501/16, 0202020501/20, 0202020501/25, 0202020501/30, 0202020501/43, 0202020501/56, 0202020501/75, 0202020501/82, 0202020501/88, 0202020501/94, 0202020701/16, 0202020701/30, 0202020701/52, 0202030301/30, 0202030402/68, 0202030601/16, 0202030605/25, 0202030605/32, 0202030605/71, 0202030605/164, 0202030605/165, 0202030605/167, 0202030801/08, 0202030802/31, 0202030802/41, 0202030902/131, 0202031101/31, 0202031202/08(4), 0202031202/16, 0202031202/25, 0202031202/26, 0202031202/55(2), 0203010301/11, 0203010301/31, 0203010301/36, 0203010301/40, 0203010301/41, 0203010303/05, 0203010702/30, 0203010901/03(3), 0203011001/04, 0203011001/06, 0203020301/02, 0203020403/12, 0203020403/13, 0203020501/06(2), 0203020601/61, 0203030102/07, ɑːm ɬ. sɑ 0103040601/21, ɑːmɢə ɬ. 0202030605/118, ɑːn ɬ. 0103010703/09, 0103010705/44, 0202031201/18, ɑːnɑː ɬ. 0201010102/13, ɑːnə ɬ. 0202030401/17, ɑːnə ɬ. 0103040302/12, 0103050301/32, 0202010501/14, 0202020702/01, 0202030301/37, 0202030901/19, 0203011001/03, 0203020403/10, ɑːnəŋ ɬ. 0202020501/70, 0203020601/56, ɑːniŋ ɬ. 0202010503/13, ɑːndɑ ɬ. 0202030901/20, ɑːndɑɢɑ ɬ. 0103010305/85, 0103010705/28, ɑːndɑɢɑndə ɬ. 0103010705/32, 0103010705/33, ɑːndɑʁɑndə ɬ. 0103040601/03, ɑːndɑɢəɬʁɑ ɬ. 0202030902/76, 0202030901/22, ɑːndɑɢɔ ɬ. 0103010305/81, ɑːndʒɑɬəq ɬ. 0203010301/29, ɑːndɑn ɬ. 0103030201/11, 0201010101/32, 0201010101/30, 0201010101/28, 0201010102/10, 0202030404/12, 0202030605/29, 0202030605/66, 0202030605/69, 0202030605/95, 0202030901/07, 0202030901/13, 0202030902/43, 0202030902/57, 0202030902/77, 0202030902/85, 0202031101/20, 0203010702/44, 0203010702/45, 0203011002/12, 0203011002/14, ɑːndɑn səŋ ɬ. 0203020202/09, ɑːɾdəndɑn ɬ. 0202010501/15, 0202030902/79, ɑːs etme ɬ. 0203020301/05, ɑːs sɑɬmɑnə ɬ. 0203020301/04, ɑːsəɾəβ ɬ. ɢɑːɾʁɑ 0203011001/06, ɑːsɢɑ ɬ. 0103050101/42, ɑːɾtdɑn ɬ. 0202030401/10, ɑʰːsdin ɬ. 0203030102/05, ɑʰːtdə ɬ. 0201010101/32, ɑ jɑqdɑ ɬ. 0203010702/47, ɑβɑgɑ ɬ. 0103010305/92, 0103040301/22, 0103040301/23, 0103040301/40, 0201010102/07, 0202030401/03, 0203020203/03, ɑβɑgɑʁɑ ɬ. 0201010102/07, 0201010102/12, ɑβɑnɑ ɬ. 0203020201/13, ɑβɑsə ɬ. 0202030605/147, ɑdɑɢɑ ɬ. 0103040301/04, 0103040301/12, 0103040301/14, ɑdɑɢɑndə ɬ. 0103040302/12, 0103040301/29, ɑdɑɢɑndi ɬɑ 0103040301/06, 0103040301/16, 0103040301/29, 0103040301/31, ɑdɑɢə ɬ. 0103040302/22**,** ɑdɑɢəʂ ɬ. 0103040301/13, ɑdɑɢ̟ɑ ɬ. 0103040301/03, 0103040302/10, 0103040302/17, ɑdɑɢ̟əsɑ ɬ. 0103040301/22, ɑdɑʁə ɬ. 0103040301/08, 0103040301/26, ɑdɑmɑ ɬ. gøːβeɾ 0202020501/91, ɑdəɴɢɑ ɬ. 0202030605/170, ɑdɬɑɾ ɬ. 0202020501/100, 0202020501/104, ɑgɑ ɬ. 0203030102/09, ɑk gęɬəβ diɣədi ɬɑ

0202020101/04, aq͡qaβusən͡ɬ. 0202030605/132, aq ʂidəliŋnə͡ɬ. 0202030605/114, aq ͡Gaʰt͡ɬ. 0103010305/95, aqdə͡ɬ. 0202030604/08, aG͡ejɬasa͡ɬ. 0203011002/27, aGa͡ɬ. 0103010305/57, 0103030901/33, aGaɾoːʁanda͡ɬ. 0103030702/101, aGaɾoʁandə͡ɬ. 0103030702/99, aGasə͡ɬ. 0203020203/21, aGaʰɾsa͡ɬ. 0103010305/50, aGənə uʂ ɬ. 0202030402/31, aG͡ənə ɢaʂ͡ɬ. 0203020402/11, aGeːda͡ɬ. 0202020501/29, aχəɾsa͡ɬ. 0202010901/48, 0202010901/51, aχqətGa͡ɬ. 0103010502/13, aʁa ɬ. 0202030305/03, 0202030306/02, aʁa ͡ɬ. 0102020303/40, 0103010101/03, 0103010101/10, 0103010305/08, 0103010305/25, 0103010305/27, 0103010305/82, 0103010501/04, 0103030802/21, 0103030802/23, 0103030802/27, 0103030901/50, 0103040301/18, 0103040301/37, 0103040301/38, 0103050101/44, 0103050301/15, 0202030301/12, 0202030301/39, 0202030301/42, 0202030305/01, 0202030308/04, 0202030308/06, 0202030308/07, 0202030401/16, aʁa͡ɬ. ʤiuʂi 0202030802/31, aʁəduβałʁanda͡ɬ. 0502020101/310, aʁənaʁanda͡ɬ. 0202030404/09, aʁəɾettse͡ɬ. 0202020301/18, aʁəɾʁa͡ɬ. 0202030101/02, aʁətGa͡ɬ. 0502020101/296, ała͡ęɣęʂ͡ɬ. 0103010705/23, ałaq͡ɬ. 0202030802/58, ałaq aʰgaʁa͡ɬ. 0202030802/16(2), ałaq dimi͡ɬ. 0202030802/15, 0202030802/26, 0202030802/58, ałaʁəNGa͡ɬ. 0202020302/02, ałəβałʁa͡ɬ. 0202020301/18, 0202020302/03, ałəβałʁa͡ɬa 0202020101/10, 0202030605/152, ałəβatGa͡ɬ. 0103010705/18, ałəβ də dioɾ͡ɬ. sa 0103040601/21, ałək͡gise͡ɬ. 0202010901/49, ałək giłɣindin͡ɬ. 0203010702/53, ałəNGa͡ɬ. 0103040405/30, 0202030307/01, ałəsdęɾɣęʂ͡ɬ. 0202030308/01, ałəsdəɾɣę͡ɬ. 0203020501/14, ałętGaʂ͡ɬ. 0103040405/43, ałəNGandə͡ɬ. 0103010303/29, ałp bosa͡ɬ. 0103010305/77, ałʁa͡ɬ. 0103010304/78, 0202010901/50, 0202030402/47, 0202030901/15, ałʁa βaɾʁa͡ɬ. 0202030802/22, ałʁaʂ hanəʁandə͡ɬ. 0502020101/215, ałdan ʊːj͡ɬ. səqet 0202030401/34, ałχəʂ͡ęː͡ɬ. 0103040601/21, ałmin͡ałmin͡ɬ. 0203020402/11, ałnəβoɬʁandə͡ɬ. 0502020101/100, ałnuβałʁa͡ɬ. 0202030605/123, ałsa͡ɬ. 0103010305/82, 0203010303/07, am ɬ. 0103030701/17, 0103030701/25, 0103030701/31, 0103030901/56, 0103040301/37, 0103040401/51, 0103040405/25, 0103040405/55, 0103050101/55, 0103050102/08, 0201010101/05, 0202020101/12, 0202020501/24, 0202020501/29, 0202030104/12, 0202030104/15, 0202030402/42, 0202030402/52, 0202030501/05, 0202030601/42, 0202030604/62, 0203010301/17, 0203020202/03(2), 0203020202/11, 0203020202/13(2), 0203020202/19, 0203020302/18, 0502020101/472, am͡ɬ. 0102020303/18, 0102020303/23, 0102020303/34, 0102020303/40, 0102020303/41, 0102020303/42, 0102020303/46(2), 0102020303/48, 0103010304/06, 0103010304/15, 0103010305/29, 0103010305/39, 0103010305/44, 0103010602/20, 0103010602/21, 0103030701/04, 0103030701/05, 0103030701/19, 0103030701/21, 0103030701/23, 0103030701/27, 0103030701/29, 0103030701/33, 0103030701/35, 0103030701/37, 0103030702/72, 0103030702/83, 0103030702/84, 0103030801/07, 0103030901/05, 0103030901/43, 0103030901/70, 0103040301/38, 0103040303/02, 0103040303/07, 0103040405/03, 0103040405/04, 0103040405/53, 0103050101/61, 0103050102/06, 0103050101/11, 0103050201/16, 0103050301/33, 0201010101/07, 0201010101/20, 0201010101/23, 0201010102/08, 0201010102/11, 0202010301/15, 0202010501/07, 0202010501/17, 0202010701/02(3), 0202010701/03, 0202010701/09, 0202010702/01, 0202010702/02, 0202010702/05, 0202010703/14(2), 0202010703/16, 0202010703/18, 0202010703/36, 0202010901/13, 0202010901/23, 0202010901/59, 0202010901/60, 0202010901/74, 0202010901/79, 0202010901/80(2), 0202010901/83(2), 0202020101/04, 0202020101/07, 0202020101/12, 0202020201/04, 0202020301/18, 0202020302/03, 0202020302/06, 0202020501/08, 0202020501/10, 0202020501/12(3), 0202020501/16,

0202020501/17, 0202020501/20(2), 0202020501/21, 0202020501/22, 0202020501/23(2), 0202020501/24(2), 0202020501/27, 0202020501/26, 0202020501/29, 0202020501/33, 0202020501/37, 0202020501/41, 0202020501/43(2), 0202020501/69, 0202020501/70(3), 0202020501/75(2), 0202020501/77, 0202020501/81, 0202020501/82, 0202020501/83(2), 0202020501/86, 0202020501/88, 0202020501/90(2), 0202020501/91, 0202020501/92(2), 0202020501/93(2), 0202020501/95(2), 0202020501/107, 0202020701/09, 0202020701/16, 0202020701/22(2), 0202020701/34, 0202020701/55, 0202020701/56, 0202020701/59, 0202030101/04, 0202030101/08, 0202030101/09, 0202030103/04, 0202030103/07, 0202030104/08, 0202030104/12(2), 0202030104/15, 0202030104/18, 0202030104/19, 0202030104/20, 0202030104/22, 0202030105/03, 0202030305/01, 0202030305/02, 0202030305/03, 0202030306/02(3), 0202030308/01(2), 0202030308/02, 0202030308/03, 0202030308/04(2), 0202030308/07(3), 0202030301/03, 0202030301/08, 0202030301/16(2), 0202030301/18, 0202030301/29, 0202030301/08, 0202030301/20, 0202030301/30, 0202030301/35, 0202030301/36, 0202030401/21, 0202030401/30, 0202030401/30, 0202030402/11, 0202030402/12, 0202030402/46(2), 0202030402/47, 0202030402/53, 0202030601/01, 0202030601/02, 0202030601/14, 0202030601/16(2), 0202030601/20, 0202030601/34, 0202030601/58, 0202030601/61, 0202030601/74, 0202030601/79, 0202030601/81(2), 0202030601/82, 0202030601/84, 0202030604/04, 0202030604/05, 0202030604/78, 0202030604/03, 0202030605/01, 0202030605/13, 0202030605/15, 0202030605/18, 0202030605/32, 0202030605/38, 0202030605/51, 0202030605/62, 0202030605/119, 0202030605/130, 0202030605/135, 0202030605/144, 0202030605/149, 0202030605/165, 0202030605/170, 0202030701/13, 0202030701/15, 0202030801/04, 0202030801/06, 0202030801/05, 0202030801/07, 0202030801/08(2), 0202030801/10, 0202030801/11, 0202030801/22, 0202030801/23, 0202030802/04, 0202030802/11, 0202030802/12, 0202030802/16(2), 0202030802/19, 0202030802/26, 0202030802/27, 0202030802/28, 0202030802/30, 0202030802/33, 0202030802/35, 0202030802/37, 0202030802/41(2), 0202030802/44, 0202030802/47, 0202030802/52, 0202030901/13, 0202030901/14, 0202030901/19, 0202030902/30, 0202030902/31, 0202030902/47, 0202030902/53, 0202030902/86, 0202030902/88(2), 0202030902/91, 0202030902/92, 0202030902/94, 0202030902/132, 0202031101/04, 0202031101/06, 0202031101/09, 0202031101/16, 0202031101/29, 0202031101/32, 0202031201/07, 0202031201/11, 0202031201/18(2), 0202031201/20, 0202031201/23, 0202031201/29, 0202031202/03, 0202031202/04(4), 0202031202/10, 0202031202/11, 0202031202/12(2), 0202031202/13, 0202031202/17(2), 0202031202/21, 0202031202/30, 0202031202/50, 0202031202/56(2), 0203010301/03, 0203010301/04, 0203010301/05, 0203010301/14, 0203010301/18, 0203010301/25, 0203010301/28, 0203010301/39, 0203010301/50, 0203010301/53, 0203010302/05, 0203010303/03, 0203010303/06, 0203010303/09, 0203010502/01, 0203011001/01, 0203011001/06, 0203011002/07, 0203011002/14, 0203011002/19, 0203010701/11(2), 0203010702/07, 0203010702/41, 0203020202/01, 0203020202/06(3), 0203020202/20, 0203020202/21, 0203020301/06, 0203020302/02, 0203020302/05, 0203020302/09, 0203020302/17, 0203020401/02, 0203020402/08, 0203020402/15, 0203020402/19, 0203020402/29, 0203020402/30, 0203020403/07, 0203020501/01, 0203020501/02, 0203020501/03(4), 0203020501/07, 0203020501/08(2), 0203020501/09, 0203020501/10(2), 0203020501/12(3), 0203020501/14, 0203020501/16(2), 0203020501/23, 0203020501/24, 0203020501/25(3), 0203020501/27, 0203020601/07, 0203020601/10, 0203020601/15, 0203020601/22, 0203020601/28, 0203020601/31, 0203020601/36, 0203020601/42, 0203020601/43, 0203020601/46, 0203020601/53, 0203020601/64, 0203020601/65(2), 0502020101/56, 0502020101/136, 0502020101/174, 0502020101/184, 0502020101/278, 0502020101/469, 0502020101/473(2), 0502020101/480, qm mi͡ɬ.

0203010701/02, ɑm ‿ɬ. ‿sɑ 0102020303/16, 0102020303/20, 0103010703/14, 0103010705/37, 0203010301/20, ɑm ‿ɬ. sɑ 0202030801/09, 0202031201/19, 0202031202/26, 0203020601/16, ɑm qejg̊əβ ‿ɬ. 0202031201/19, ɑmuʰtɑnnə ‿ɬ. 0202020501/44, 0202020501/45, ɑmɢə ‿ɬ. 0202010703/08, 0202010901/25, 0202020501/81, 0202030902/10, 0202031202/04, 0203020201/14, 0203020403/19, ɑnɑsə ‿ɬ. 0202030902/01, 0202030902/119, ɑn ɬ. 0103050301/28, ɑn‿ ɬ. 0103010303/31, 0103010703/06, 0103030802/13, 0103030802/15, 0103030802/21, 0103030802/24, 0103030802/25, 0103030802/26, 0103050301/06, 0103050401/03, 0103050401/04, 0202010901/83, 0202030301/10, 0202031201/34, ɑnɑːɴ ‿ɬ. 0103010305/11, ɑnɑgɑ ‿ɬ. 0202030401/24, 0202030403/04, ɑnɑgɑʁɑ ‿ɬ. 0201010102/07, ɑnɑɴ ‿ɬ. 0103010503/02, 0103010503/04, 0103030901/38, 0103050301/21, ɑnɑɴnɑɾ‿ ɬ. 0103030901/29, ɑnɑsə ‿ɬ. 0502020101/83, ɑnə ɬ. 0202030402/70, 0203020202/10, 0203020501/12, ɑnə ‿ɬ. 0103010101/16, 0103010306/21, 0103030802/22, 0103040302/13, 0103040302/18, 0103050301/30, 0202010701/16, 0202010703/17, 0202010703/19, 0202020302/04, 0202030104/14, 0202030104/16, 0202030308/03, 0202030308/06, 0202030605/133, 0202030605/165, 0202030802/15, 0202030802/55, 0202030902/110, 0202031101/10, 0202031201/35, 0203010301/27, 0502020101/435, ɑnə udʒin‿ ɬ. 0502020101/299, ɑnəŋ‿ əʂdi ‿ɬ. 0202010701/05, 0202030402/59, 0202031202/05, ɑnəŋ ‿əʂdin ‿ɬ. 0202020501/105, ɑnəŋ ‿əʂgi ‿ɬ. 0202030101/04, ɑnəŋ ə̆ʂgẹ̆‿ ɬ. 0202030306/02, ɑnəŋ ẹ̣ʰdən ‿ɬ. 0202020401/28, ɑnəŋ udʒin ‿ɬ. 0202031101/31, 0502020101/96, ɑnəŋ bəzək ‿ɬ. 0102020401/46, ɑnəŋ ɬ. 0103050102/08, ɑnəŋ ‿ɬ. 0202020501/13, ɑnin ‿ɬ. 0502020101/296, ɑndɑʁ‿ołusuβəɾ‿ ɬ. 0203020501/13, ɑnəŋ yzẹ̣ɣẹ̣ ‿ɬ. 0203020501/09, ɑnəsə ‿ɬ. 0202030605/75, ɑnin mənin ɬ. 0202030307/02, ɑndɑː ‿ɬ. 0103030802/10, ɑndɑːo ‿ɬ. 0202020501/44, ɑndɑːdɑ ‿ɬ. 0102020401/49, ɑndɑːndɑ ‿ɬ. sɑ 0103050301/24, ɑndɑːndə ɬ. 0103050301/21, ɑndɑːsɑ ‿ɬ. 0103010501/05, 0202010503/14, ɑndɑːɾɑq ɬ. 0103030802/40, ɑndɑ‿oʁɑndɑ‿ ɬ. 0103010503/06, ɑndɑ ɬ. 0202030902/13, ɑndɑ‿ ɬ. 0103010303/36, 0201010101/15, 0201010101/19, 0201010101/24, 0201010101/27, 0202030301/14, 0202030301/17, 0202030802/34, 0203020201/15, 0502020101/16, 0502020101/190, 0502020101/244, ɑndɑβ ‿ɬ. 0202020501/92, ɑndɑqɑʂ‿ ɬ. 0103050102/35, ɑndɑqəsɑ ‿ɬ. 0103010305/53, 0103010305/86, 0202030605/75, 0202030802/31, ɑndɑqəsə̆‿ ɬ. 0502020101/148, ɑndɑɢɑ ɬ. 0103010501/04, 0103040301/07, 0202030401/35, 0202030402/36, 0202030402/52, 0202030402/33, ɑndɑɢɑ‿ ɬɑ 0102020303/35, 0103010101/04, 0103010101/19, 0103010303/20, 0103010303/25, 0103010304/38, 0103010304/58, 0103010305/29, 0103010305/57, 0103010501/04, 0103010501/09(2), 0103010502/13, 0103010502/22, 0103010705/16, 0103010705/20, 0103010705/21, 0103030702/101, 0103050101/45, 0103050102/31, 0103050102/35, 0103050401/02, 0202010301/12, 0202010901/27, 0202010901/64, 0202020201/03, 0202020302/02, 0202020302/04, 0202020302/07, 0202020303/09, 0202020501/22, 0202020501/58, 0202020501/81, 0202020501/103, 0202020701/03, 0202030103/15, 0202030104/15, 0202030301/37, 0202030501/05, 0202030601/14, 0202030601/68, 0203010301/12, 0203010301/13, 0203010301/22, 0203010301/53, 0203020202/03, 0203020401/05, 0203020402/03, 0203020402/05, 0203020402/25, 0203030101/11, ɑndɑɢɑdə‿ ɬ. 0103050101/60, 0202030104/17, ɑndɑɢɑʁɑ‿ ɬ. 0103030201/24, 0203020202/19, ɑndɑɢɑn duɣədi ‿ɬ. 0202030605/36, ɑndɑɢɑn duɣədi ɬ. 0202030604/21, ɑndɑɢɑndɑ‿ ɬ. 0102020303/14, 0102020303/24, 0103010502/08, 0103010503/04, 0202010501/08, 0202020501/16,

0202020501/90, 0202020702/32, 0202030403/12, 0202030802/26, 0202031101/09, 0203010301/31, 0203010301/60, 0203020202/08, 0203020203/08, 0203020203/25, 0502020101/124, 0502020101/128, 0502020101/130, 0502020101/135, 0502020101/151, 0502020101/231, andaɢandə ɬ. 0103050101/16, 0103050102/17, andaɢandə͡ ɬ. 0103010304/19, 0103010305/05, 0103010705/17, 0103030702/101, 0103030901/05, 0103030901/16, 0103030901/25, 0103030901/40, 0103030901/50, 0103030901/53, 0103030901/62, 0103030901/65, 0103030901/66, 0103030901/70, 0103030901/71, 0103040302/21, 0103040405/04, 0103040405/15, 0103040405/19, 0103040405/27, 0103040405/11, 0103040405/14, 0103040405/23, 0103040405/52, 0103050101/02, 0103050101/43, 0103050101/47, 0103050301/17, 0103050301/33, 0202030103/15, 0203020203/17, 0502020101/06, 0502020101/22, 0502020101/67, 0502020101/117, 0502020101/172, 0502020101/187, 0502020101/217, 0502020101/246, 0502020101/272, 0502020101/335, 0502020101/443, 0502020101/452, 0502020101/483, 0502020101/495, 0502020101/497, 0502020101/500, andaɢandə͡ ɬ.͡sa 0103050101/03, andaɢandi͡ ɬ. 0103010305/15, 0103010305/17, 0103010305/91, 0103010705/21, 0103030702/97, 0103030901/38, 0103040301/16, 0103040405/13, 0103040405/33, 0103050101/45, 0103050102/11, 0203020202/07, andaɢaʂ ͡ ɬ. 0102020303/30, 0102020303/38, 0103010305/17, 0103010305/67, 0103010305/84, 0103010305/99, andaɢandzɻa ͡ ɬ. 0202010301/13, andaɢan sɔʁda͡ ɬ. 0202030902/60, andaɢəː ɬ. 0202031201/13, andaɢə ɬ. 0202030402/06, 0202030402/31, andaɢə͡ ɬ. 0103010101/10, 0103010101/11, 0103010101/17, 0103010101/18, 0103010305/61, 0103010602/14, 0103010702/11, 0103040301/08, 0103040405/10, 0103050102/28, 0103050201/14, 0103050201/24, 0103050401/02, 0202010901/75, 0202030308/06, 0202030402/43, 0202030501/04, 0203020203/11, 0203020402/29, 0502020101/268, 0502020101/289, andaɢəβ ɬ. 0202010101/06, 0202030402/59, andaɢəβ͡ ɬ. 0202030402/59, 0202030802/12, 0202031201/20, 0202031202/28, 0502020101/387, andaɢəβatɢa͡ ɬ. 0103010703/04, andaɢəɬʁa ɬ. 0203020201/15, andaɢəʁa ͡ ɬ. 0103030701/09(2), 0202030104/19, 0203020201/18, andaɢəʁanda͡ ɬ. 0201010102/05, 0202010702/02, 0203020202/19, andaɢəɬʁa͡ ɬ. 0202030605/42, 0202030802/30, 0202030802/54, 0202030901/20(2), 0202030901/24, 0202030902/69, 0203020101/02, 0203020402/09, 0502020101/19, 0502020101/21, 0502020101/54, 0502020101/84, 0502020101/106, 0502020101/177, 0502020101/202, 0502020101/268, 0502020101/273, 0502020101/278, 0502020101/426(2), 0502020101/480, 0502020101/481, andaɢəɬʁan sɔʁdə ͡ ɬ. 0202030901/15, andaɢəɬʁaʂ ͡ ɬ. 0202030902/26, andaɢəɬʁaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/284, andaɢəɬʁaʂ ɢəna ͡ ɬ. 0202030801/07, andaɢəɬʁanda ͡ ɬ. 0202030802/32, 0202030802/33, andaɢəɬʁandə͡ ɬ. 0202030104/20, 0502020101/220, 0502020101/326, 0502020101/332, andaɢəɬəβəɾ͡ ɬ. 0202030605/98, 0502020101/119, 0502020101/166(2), 0502020101/244, 0502020101/299, 0502020101/482, andaɢəɬəβəɾʁanda ͡ ɬ. 0502020101/202, andaɢənda ͡ ɬ. 0202030402/79, 0202030403/08, andaɢəndə͡ ɬ. 0103050101/59, andaɢo ɬ. 0202030402/31, andaɢo͡ ɬ. 0103040601/05, 0103050101/55, 0103050102/22, 0202020501/23, andaɢɔ ͡ ɬ. 0103010305/29, 0202030801/13, andaɢɔ ɬ. 0202030401/30, andaɢ̟a ͡ ɬ. 0103050201/01, 0103050201/14, 0103050201/16, 0203020501/03, andaɢ̟asa ͡ ɬ. 0103010501/08, andaɢ̟ə ͡ ɬ. 0103010101/04, 0103050102/29, 0103050201/14, andaɢ̟əʁa ͡ ɬ. 0202010703/14, andaɢ̟əʁanda ͡ ɬ. 0201010101/13, andaχəsa ͡ ɬ. 0103010305/50, 0103010306/26, andaʁ ɬ. 0103050102/36, andaʁ͡ ɬ. 0102020303/48, 0103030802/27, 0103040601/24, 0103050102/12, 0103050102/18, 0103050301/12,

0103050301/13, 0201010101/16, 0201010101/34, 0202010701/05, 0202010901/11, 0202020501/29, 0202020701/54, 0202030105/07, 0202030605/100, 0202030802/12, 0202030802/56, 0202030901/22, 0202030902/11, 0202030902/31, 0202031101/18, 0203010303/18, 0203010502/08, 0203010701/23, 0203020202/06, 0203020301/05, 0203020402/30, 0203020403/02, 0203020601/29, ɑndɑʁ ɑndɑʁ ɬ. 0202030801/24, 0202031202/14, 0202031202/58(2), ɑndɑʁ ɑndɑʁ mi ɬ. 0203020403/03, ɑndɑʁ͡βəɾ ʒeɾdi͡ɬ. 0502020101/152, ɑndɑʁ mi͡ɬ. 0203030101/06, ɑndɑʁ nimi͡ɬ. 0203020301/01, ɑndɑʁ etge͡ɬ. 0203011001/04, ɑndɑʁ͡oɬuɾʁɑn duɣdi͡ɬ. 0202030605/35, ɑndɑʁ diɣi͡ɬ. 0202020701/22, ɑndɑʁ͡ɬ. də 0202020701/36, ɑndɑʁ ͡qɑɢənə͡ɬ. 0103050201/01, ɑndɑʁ ʒidʐɨ͡ɬ. 0202020701/61, ɑndɑʁ ͡mi ͡ɬ. 0203020402/30, ɑndɑʁ miɣeɣe͡ɬ. 0202030802/29, ɑndɑʁ nimi͡ɬ. 0202020501/63, 0202030802/58, ɑndɑʁ niminəŋ͡ɬ. 0203020402/18, ɑndɑʁ nimiɾ͡ɬ. eː d̥əɾ͡nɑ 0202031201/16, ɑndɑʁɑ͡ɬ. 0103010303/26, 0103010303/27, 0103010305/42, 0103030802/25, 0103050401/08, 0202030401/16, 0202030402/08, 0202031201/22, 0203020403/16, ɑndɑʁɑndɑ ͡ɬ. 0102020303/44, 0102020303/47, 0103040405/17, 0103040601/23, 0202020501/44, 0202030402/12, 0202030402/66, ɑndɑʁɑndə ͡ɬ. 0102020303/19, 0103010101/11, 0103030201/02, 0103030702/81, 0103030702/109, 0103040405/09, 0202030105/07, ɑndɑʁɑndi͡ɬ.͡sɑ 0103010304/81, 0103030702/105, ɑndɑʁɑndi ͡ɬ. 0103010703/12, 0103030201/19, 0103030201/31, 0103030701/07, 0103030702/83, 0103030702/84, 0103030702/94, 0103030702/96, 0103030702/106, 0103040405/22, 0103040405/50, 0103050301/30, ɑndɑʁɑʂ ͡ɬ. 0103050201/12, ɑndɑʁə ͡ɬ. 0103010101/17, 0202030401/26, 0202030801/24, 0502020101/23, ɑndɑʁsɑ ͡ɬ. 0202030902/20, ɑndɑʁəsə ͡ɬ. 0103010101/12, ɑndɑʁo͡ɬ. 0203020402/18, ɑndɑʁonə͡ɬ. 0202031202/11, ɑndɑn ɬ. 0202030402/38, 0202030604/74, 0202030604/77, ɑndɑn ͡ɬ. 0103020304/06, 0103030201/09, 0103030201/20, 0103030201/25, 0103030802/24, 0103040405/12, 0103040405/56, 0103040601/23, 0201010101/15, 0201010101/16, 0201010101/18, 0201010101/26, 0201010101/14(2), 0201010101/21, 0201010101/24, 0201010101/27, 0201010101/34, 0201010101/35, 0201010102/12, 0202010502/02, 0202010701/04, 0202010901/02, 0202010901/05, 0202010901/13, 0202010901/22, 0202010901/23, 0202010901/48(3), 0202010901/53, 0202010901/74, 0202020303/11, 0202020401/20, 0202020501/10, 0202020501/34, 0202020501/37, 0202020501/38, 0202020501/54, 0202020501/78, 0202020701/31, 0202030101/02, 0202030101/11, 0202030101/14, 0202030103/02, 0202030103/09, 0202030103/11, 0202030104/05, 0202030104/06, 0202030105/06, 0202030301/02, 0202030301/04, 0202030301/05, 0202030301/12, 0202030301/13, 0202030301/15, 0202030301/16, 0202030301/18, 0202030301/20, 0202030301/23, 0202030301/27, 0202030301/30, 0202030301/34, 0202030301/35, 0202030308/01, 0202030401/03, 0202030401/05, 0202030401/08, 0202030401/09, 0202030401/11, 0202030401/13, 0202030401/17, 0202030401/20, 0202030401/27, 0202030401/30, 0202030401/31, 0202030401/33, 0202030401/35, 0202030402/02, 0202030402/03, 0202030402/05, 0202030402/16, 0202030402/24, 0202030402/29, 0202030402/30, 0202030402/32, 0202030402/34, 0202030402/39, 0202030402/41, 0202030402/44(2), 0202030402/48, 0202030402/51, 0202030402/55, 0202030402/58, 0202030402/60, 0202030402/63, 0202030402/64, 0202030402/65, 0202030402/69, 0202030402/70, 0202030402/71, 0202030402/73, 0202030403/10, 0202030404/02, 0202030404/03, 0202030404/08, 0202030404/13, 0202030601/22, 0202030601/23, 0202030601/25, 0202030601/27, 0202030601/31, 0202030601/33, 0202030601/34, 0202030601/40, 0202030601/42, 0202030601/44, 0202030601/46, 0202030601/52, 0202030601/54, 0202030601/58(2), 0202030601/59, 0202030601/60, 0202030601/61, 0202030601/64, 0202030601/65, 0202030601/66, 0202030601/67, 0202030601/69, 0202030601/75, 0202030604/24, 0202030604/28, 0202030604/34, 0202030604/35,

0202030604/37, 0202030604/40, 0202030604/41, 0202030604/42, 0202030604/43, 0202030604/45, 0202030604/46, 0202030604/48, 0202030604/63(2), 0202030604/64, 0202030604/66, 0202030604/69, 0202030604/72, 0202030604/73, 0202030604/76, 0202030605/03, 0202030605/04, 0202030605/05, 0202030605/07, 0202030605/10, 0202030605/11, 0202030605/12(2), 0202030605/15, 0202030605/16, 0202030605/17, 0202030605/21, 0202030605/22, 0202030605/41, 0202030605/24, 0202030605/25, 0202030605/28, 0202030605/33, 0202030605/37, 0202030605/40, 0202030605/42, 0202030605/43, 0202030605/44, 0202030605/45, 0202030605/46, 0202030605/49, 0202030605/51, 0202030605/53, 0202030605/54, 0202030605/56, 0202030605/58, 0202030605/59, 0202030605/60, 0202030605/62, 0202030605/63, 0202030605/68, 0202030605/70, 0202030605/71, 0202030605/72, 0202030605/73, 0202030605/76, 0202030605/77, 0202030605/79, 0202030605/80, 0202030605/82, 0202030605/84, 0202030605/86, 0202030605/87, 0202030605/88, 0202030605/89, 0202030605/90, 0202030605/93, 0202030605/94, 0202030605/96, 0202030605/98(2), 0202030605/99, 0202030605/110, 0202030605/111, 0202030605/113, 0202030605/115, 0202030605/117, 0202030605/120, 0202030605/121, 0202030605/123, 0202030605/124, 0202030605/128, 0202030605/133(2), 0202030605/134(2), 0202030605/135, 0202030605/137, 0202030605/139, 0202030605/142, 0202030605/144, 0202030605/144, 0202030605/145, 0202030605/147, 0202030605/148, 0202030605/149, 0202030605/153, 0202030605/162, 0202030901/04, 0202030901/05, 0202030901/06, 0202030901/08, 0202030901/09, 0202030901/11(3), 0202030901/12(2), 0202030901/14, 0202030901/15(2), 0202030901/16(2), 0202030901/19, 0202030901/20, 0202030901/24, 0202030902/01(2), 0202030902/02, 0202030902/03, 0202030902/04, 0202030902/05, 0202030902/06(2), 0202030902/07, 0202030902/08, 0202030902/09, 0202030902/11, 0202030902/12, 0202030902/13, 0202030902/15, 0202030902/19, 0202030902/21, 0202030902/22(2), 0202030902/23, 0202030902/24, 0202030902/26(3), 0202030902/27, 0202030902/29(2), 0202030902/33, 0202030902/34, 0202030902/36, 0202030902/38, 0202030902/40, 0202030902/41, 0202030902/43, 0202030902/46, 0202030902/50, 0202030902/55, 0202030902/59, 0202030902/61, 0202030902/62, 0202030902/64, 0202030902/68(2), 0202030902/69, 0202030902/70, 0202030902/72, 0202030902/73, 0202030902/75, 0202030902/76, 0202030902/79, 0202030902/80, 0202030902/81(2), 0202030902/82, 0202030902/86, 0202030902/87, 0202030902/88, 0202030902/90, 0202030902/92, 0202030902/93, 0202030902/94, 0202030902/97, 0202030902/98, 0202030902/99, 0202030902/100, 0202030902/101, 0202030902/103, 0202030902/106, 0202030902/107, 0202030902/110, 0202030902/114, 0202030902/115, 0202030902/117, 0202030902/118(2), 0202030902/120, 0202030902/129, 0202030902/123, 0202030902/131, 0202031101/10, 0202031101/14, 0202031101/17, 0202031101/21, 0202031101/24, 0202031101/24, 0202031101/25, 0202031101/26, 0203010303/09, 0203010303/18, 0203010502/01, 0203010502/06, 0203010701/20, 0203010702/49, 0203010702/51, 0203010702/52, 0203010801/01, 0203011002/10(2), 0203020203/02, 0203020203/12, 0203020203/18, 0203020301/06, 0203020302/16, 0203020402/23, 0203020501/02, 0203020501/03, 0203020501/21, 0203020601/56, 0203030102/14, 0502020101/12, 0502020101/27, 0502020101/34, 0502020101/51, 0502020101/54, 0502020101/61, 0502020101/62, 0502020101/70, 0502020101/88, 0502020101/96, 0502020101/101, 0502020101/104, 0502020101/107, 0502020101/115, 0502020101/118, 0502020101/132, 0502020101/137, 0502020101/154, 0502020101/163, 0502020101/167, 0502020101/170, 0502020101/206, 0502020101/208, 0502020101/216, 0502020101/219, 0502020101/225, 0502020101/229, 0502020101/232, 0502020101/233, 0502020101/234, 0502020101/244, 0502020101/248, 0502020101/249, 0502020101/255, 0502020101/259, 0502020101/268, 0502020101/273(2), 0502020101/279, 0502020101/286,

0502020101/309, 0502020101/329, 0502020101/333, 0502020101/336, 0502020101/341, 0502020101/344, 0502020101/355, 0502020101/358, 0502020101/360, 0502020101/363, 0502020101/367, 0502020101/368, 0502020101/369, 0502020101/372, 0502020101/377, 0502020101/385, 0502020101/402, 0502020101/410, 0502020101/423, 0502020101/428, 0502020101/438, 0502020101/444, 0502020101/431, 0502020101/448, 0502020101/449, 0502020101/454, 0502020101/459, 0502020101/461, 0502020101/463, 0502020101/464, 0502020101/475, 0502020101/476, 0502020101/486, 0502020101/488, 0502020101/490, 0502020101/499, andan beːrə͡ɬ. 0202030604/51, andan ɢuzə ͡ɬ. 0202010701/07, 0202010702/03(2), 0202010703/06(2), 0202020101/01, 0202020101/04, 0202020101/06, 0202030801/11, 0202030801/16, 0202030801/18, 0202030801/26, 0202030801/27, 0202030802/05, 0202030802/29, 0203010901/09, 0203020101/05, andan ɢusə͡ɬ. 0502020101/183, andan soŋ ͡ɬ. 0203020401/06, andan sɔŋ ͡ɬ. 0203010301/36, andan jøɾ ͡ɬ. 0502020101/301, andə͡ ɬ. 0103010703/15, anḍa͡ ɬ. 0502020101/499, anḍaʁ ͡ɬ. 0202010703/27, aɴGə͡ ɬ. 0103010101/10, aɴa ɬ. 0202020201/05, 0203020202/03, 0203020302/18, aɴa͡ ɬ. 0201010101/15, 0202010901/28, 0202020301/17, 0202020302/01, 0202020501/81, 0202030104/08, 0202030802/27, 0202030802/28(2), 0203020302/05, 0203020302/09, 0203020601/28, 0502020101/299, aɴa ẹʰtgindi͡ ɬ. 0502020101/291, aŋgaɾ bə̥ʤin͡ ɬ. 0203020601/28, aɴnama͡ ɬ. 0203020201/11, araḍə͡ ɬ. 0502020101/426, ardəndan͡ ɬ. 0202010501/16, 0202030103/08, 0202030601/81, 0202030601/49, 0203020201/16, 0203020601/53, 0203020601/58, 0203020601/59, 0502020101/12, 0502020101/61, 0502020101/69, 0502020101/78, 0502020101/269, araʰdzɻ͡ ɬ. 0202030605/87, arʁa͡ ɬ. 0502020101/176, art burʤyɣẹ aʰqɢa ͡ɬ. 0202030605/147, art qałʁan͡ ɬ. 0202030601/69(2), artdan͡ ɬ. 0103010305/94, araʰdzɻ͡ ɬ. 0202030604/21, asa͡ ɬ. 0202030301/26, asdəʁ sułuɢə͡ ɬ. 0202030604/73, asḍəɸutɢaʂ͡ ɬ. 0103010306/23, asɢa͡ ɬ. 0203011002/11, asɢaʂ͡ ɬ. 0202030605/149, aʂdi ͡ɬ. 0102020303/22, 0202020501/71, aʂɢa ͡ɬ. 0202030101/08, aʂma ͡ɬ. 0202010901/63, aʂmaʁaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/363, at ͡ɬ. bienniɣəməs ḍə 0202031201/23, at ḍə͡ na͡ ɬ. 0202030801/13, aʰt mənmẹleɾ͡ ɬ. 0203020501/12, at ͡tsałuβattsa͡ ɬ. 0202031201/24, at͡ tsałʁa͡ ɬ. 0203010301/14, 0203010301/17, at͡ tsałʁ͡ eɾ ͡ɬ. 0203020202/06, at͡ tsałəβałʁa ͡ɬ. 0203020203/19, at͡ tsałʁanda ͡ɬ. 0203020501/26, at͡ tsałsa͡ ɬ. 0203020202/08, atdap berse͡ ɬ. 0202031201/10, adaʁa͡ ɬ. 0203020202/09, atdə͡ ɬ. 0203020202/08, ava anasə͡ ɬ. 0203020601/52, ajdəβałʁa͡ ɬ. 0203020501/02, ajdəβəɾ ͡ɬ. 0502020101/371, ajsa ͡ɬ. 0202030802/04, ajt baɾ͡ ɬ. 0502020101/387, ajtəsəp baɾ͡ eɾ ɬ. 0202010701/02, ajtəsɢandə͡ ɬ. 0202031202/12, ajtə̆sɢaʂ ͡ɬ. 0103010305/21, ajtɢa eʰtgindi͡ ɬ. 0502020101/372, ajtɢanda ͡ɬ. 0202030403/10, ajtɢanda ɬ. 0202030402/41, ajtɢandə ͡ɬ. 0502020101/364, 0502020101/432, 0502020101/464, ajtɢała geɬse ͡ɬ. 0203010702/47, ajttsa ͡ɬ. 0202020501/47, ajtsəβərəβ͡ ɬ. 0202030604/43, azaq͡ ɬ. 0202030103/17, azədan ła 0103030702/36, azəq͡ ɬ. 0103030201/15, azəq ɔrma͡ ɬ. 0202030307/03, azɢa ͡ɬ. 0103030901/49, azɢəɾʁa ͡ɬ. 0103040405/17, adzɣa͡ ɬ. 0201010102/12, 0202030605/112, 0202030605/122, 0202030605/127, 0202030901/22, adzɣadi ͡ɬ. 0202030901/05, adzɣanəŋ ͡ɬ. 0202030101/08, 0202030605/128, adzɣaɴ ͡ɬ. 0202030605/20, adzɣaɴnəŋ͡ ɬ. 0102040301/09, adzɣasə ͡ɬ. 0102040301/09, adzɣ̊dəβałʁa͡ ɬ. 0202031101/30, aʰduβuɾ͡ ɬ. 0502020101/152, aʰdi məła͡ ɬ. 0203010302/07, aʰḍən məngiʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/244, aʰga etgi͡ ɬ. 0203020202/19,

aʰga ɬ. 0203020202/07, aʰga͡ɬ. 0102040301/13, aʰga͡ɬ. sa 0203020403/16, aʰga tʂodəŋ ͡ɬ. 0502020101/135, 0502020101/139, 0502020101/140, 0502020101/141, 0502020101/154, 0502020101/186, aʰgałar ͡ɬ. 0203020403/20, aʰgaleɾ͡ ɬ. 0202030801/14, aʰganə ͡qəGəɾʁa ͡ɬ. 0202010703/25, aʰqGa ͡ɬ. 0202030605/147, aʰɬqəs ͡ɬ. 0202010702/08, aʰɬdəndaG̥ə ͡ɬ. 0202030605/17, aʰɬdəndan ͡ɬ. 0202030605/79, aʰɬdəɾənda͡ ɬ. 0502020101/431, aʰɬdəɾəNGa ͡ɬ. 0103010305/42, aʰɬdənsej ͡ɬ. 0103010305/78, aʰɬd̥ə͡ ɬ. 0103010304/80, aʰɬd̥əndaGə͡ ɬ. 0502020101/151, aʰɾd̥əGən ͡ɬ. 0103030802/08, 0103030802/16, aʰɾG̥asə ͡ɬ. 0202030604/69, aʰs ʈtse͡ɬ. 0202030802/44, aʰs ͡dujnəŋ͡ ɬ. 0202030601/10, aʰs Gaɾama͡ɬ. 0103050101/15, aʰsəNGa͡ ɬ. 0202030101/09, aʰsdə͡ ɬ. 0103050101/11, aʰsdə əʂgiʂ ɬ. 0103050201/10, aʰʂGaʂ ɬ. 0103030802/06, aʰt ɬ. 0103030901/32, aʰt niɣʈtgę ͡ɬ. 0203010301/53, aʰtəsəβ ͡ɬ. 0502020101/08, aʰtəsdəɾɣɳdə ͡ɬ. 0502020101/77, aʰtGa ɬ. 0202030103/10, aʰtGa ͡ɬ. 0202020303/11, aʰttsa ͡ɬ. 0502020101/421, aʰdʐałmaʁa ͡ɬ. 0202030402/69, aʰdʐ̪ałmaʁa͡ ɬ. 0202030402/73, aʰtdʐ̪ɨ͡ aGa ͡ɬ. 0102040302/07, aʰdʐ̪əβəɾ ɬ. 0202030402/73, əɣnɻtaʁa͡ ɬ. 0502020101/173, ətəkge hanəsa͡ ɬ. 0502020101/471, ətəɣ͡ aʰɬdəndaGə ͡ɬ. 0502020101/146, ənəsə ɬ. 0103030901/54, əndzi̪ŋmo͡ ɬ. 0502020101/182, ərgam͡əʂdi ͡ɬ. 0103040405/53, ərgamnəŋ ͡əʂdi͡ ɬ. 0502020101/466, ərdʒaŋnak kərɣindi ͡ɬ. 0502020101/204, ərlesgiʂ͡ ɬ. 0102020303/47, ərliditgin sɔʁda ͡ɬ. 0202030902/76, əsdamaʁa ͡ɬ. 0502020101/176, əʂgindi͡ ɬ. 0202030605/54, 0202010901/19, əʂmiɣe ɬ. 0502020101/226, əʂse ͡ɬ. 0203010801/08, əʰɾq Ga:ɾa:sa ͡ɬ. 0202030802/01, əʰɾq Gaɾasa͡ ɬ. 0502020101/452, əʰdʒit d̥ə ͡ɬ. 0201010102/06, əʰɾdi ͡ɬ. 0202030802/04, əʰdʐ̪əŋgę ͡ɬ. 0202020303/01, əʰɾdi: ɬ. 0202010501/16, əʰɾdi ͡ɬ. dɾo 0202010901/38, əʰɾdi ͡ɬ. 0202010901/46, əʰɾdigə ͡ɬ. 0202010703/36, əʰdʐ̪e əʰdʐ̪e ͡ɬ. 0203020402/18, ǎswkdin ͡ɬ. 0203010301/16, ǎsda:βəɾ ɬ. 0202030701/13, ǎsdasa ͡ɬ. 0202020501/37, ǎʂgiʂ ͡ɬ. 0103010305/83, ǎʂgɳdə ͡ɬ. 0103010705/18, e:βałʁa ͡ɬ. 0202030501/03, edəβatGandə͡ ɬ. 0103040301/27, eməsdərɣi͡ ɬ. 0202031101/23, enɳ͡ ɬ. 0202030402/08, 0502020101/100, eɾenleɾ͡ ɬ. 0202030103/10, etgɳ̊ ɬ. 0202030308/04, etgin duɣudi͡ ɬa 0202020101/12, ejadə ͡ɬ. 0202031101/19, ezeɾtbiɣɳ̊͡ ɬ. 0502020101/202, ezeɾtgɳ̊ ͡ɬ. maNGa 0502020101/226, ezeɾtgiʂ gəni͡ ɬ. 0502020101/228, ězernə ɬa 0202020101/12, eʰdəp baɾʁa ͡ɬ. 0202030902/85, 0202030902/120, 0502020101/42, eʰdəp baɾʁan tsɔʁda ͡ɬ. 0202030902/43, eʰdəp baɾʁanda ͡ɬ. 0202030402/69, 0202030902/107, eʰdəp baɾʁandə ͡ɬ. 0502020101/56, eʰdəp baɾʁa ͡ɬ. 0202030902/38, eʰdək gɳ̊ɣɳ̊ ɬ. 0202030402/65, eʰdək giɣindi͡ ɬ. 0202030902/101, eʰdik ͡giɣin sɔʁda ͡ɬ. 0202030902/131, eʰdʐigənə͡ ɬ. 0202030308/03, eʰɬdʐi͡ ɬ. 0202020401/24, eʰdʒirp bɳ̊ɾɣi͡ ɬ. 0202010901/72, eʰt baɾ ͡ɬ. 0502020101/287, eʰtək giɣɳ̊ʂ ͡ɬ. 0202030605/155, eʰtik gɳ̊ɣɳ̊ndi͡ ɬ. 0202030401/27, eʰtd̥ə ͡ɬ. 0202030104/16, eʰtgərəp ͡barʁandə ͡ɬ. 0502020101/138, eʰtgen sɔʁda ͡ɬ. 0202030902/115, eʰtgendi͡ ɬ. 0203020601/34, eʰtgɳ̊ndi͡ ɬ. 0203010801/08, eʰtgi͡ ɬ. 0103010602/21, 0203020403/10, eʰtgin duɣdi͡ ɬ. 0202030605/16(2), 0202030605/43, 0202030605/53, eʰtgində ͡ɬ. 0202030601/02, 0202031202/08, eʰtgindi ɬ. 0203020101/02, eʰtgindi͡ ɬ. 0202030401/21, 0202030605/72, 0202030605/87, 0202031201/11, 0203010503/07, 0203020401/06, 0203020402/19, 0203020403/12, 0203020601/59, 0502020101/151, 0502020101/234, 0502020101/284, 0502020101/103, 0502020101/118, eʰtgindin ͡ɬ. 0202031101/05, eʰtkəʂ ͡G̥əna ɬ. 0202030103/08, eʰttse ͡ɬ. sa 0103010305/81, eʰʄəp b̥aɾʁanda͡ ɬ.

0202030902/82, eʰʄək gɐ̣ɬɣɐ̣ ‿ɬ. 0203020601/16, 0203020601/59, eʰʄək gɐ̣ɬse ‿ɬ. 0203030102/08, eʰʄək giɬɣi ‿ɬ. 0203020601/08, 0203020601/12, ɐ̣ːmisə ‿ɬ. 0103030901/27, ɐ̣dək giɣi ‿ɬ. 0202030901/12, ɐ̣ni ɬ. 0103010703/14, ɐ̣ni‿ ɬ. 0103010703/14(2), 0202030902/82, ɐ̣ɾɐ̣ŋ kəsɯ ‿ɬ. 0203010702/51, ɐ̣tgi‿ ɬ. 0103040302/22, ɐ̣tgindi‿ɬa 0202020101/10, 0203010901/02, ɐ̣tgiʂ ‿ɬ. 0103030802/26, ɐ̣ʤiliβaɬʁandɑ ‿ɬ. 0202030402/49, ɐ̣mə̆ssɐ‿ ɬ. op ɖə 0202031101/21, ɐ̣ʰdəp bɑrʁandə‿ ɬ. 0202030902/07, ɐ̣ʰɬʤi ‿ɬ. 0202030104/16, ɐ̣ʰsɯnəŋ ‿ɬ. 0202020501/04, 0202020501/43(2), ɐ̣ʰtɖə ɬ. 0103030802/25, ɐ̣ʰtgədiɣ ‿ɬ. 0202030605/92, ɐ̣ʰtgində‿ ɬ. 0502020101/229, 0502020101/247, ɐ̣ʰtgində ‿ɬ. 0103040301/25, 0103010705/28, 0202020702/18, 0202030601/61, 0202030801/05, 0202030801/13, ɐ̣ʰtgindi ‿ɬ. 0103010705/20, 0103040405/29, 0202020501/23, 0202020701/28, 0202030301/15, 0202030801/06, 0203020203/21, 0502020101/285, 0502020101/303, ɐ̣ʰtgində̯‿ ɬ. 0202020702/08, ɐ̣ʰtgi ‿ɬ. 0201010101/30, ɐ̣ʰtgiʂ ‿gəni‿ ɬ. 0502020101/51, ɐ̣ʰttse ɬ. 0103030802/15, ɐ̣ʰttse‿ ɬ. 0201010101/35, ɐ̣ʰʈ ungəndi‿ ɬ. 0202030104/15, oː duɣdi‿ ɬ. 0502020101/122, oː sɑtdɑ ‿ɬ. 0103030702/99, oː ɬ. 0103050102/12, oː ‿ɬ. 0103010501/05, oːʁandə‿ ɬ. 0103030701/06, oːɬ ɬ. 0102040301/15, 0202010701/19, 0202010703/08, 0202020501/81, oːɬ ‿ɬ. 0202020501/30, 0202020701/14, 0202031201/25, 0203010301/41, 0203020301/09, 0203030102/21, oːɬ‿ ɬ. də 0103030201/25, oːsɑ‿ ɬ. 0103030802/16, oːrmɑ ‿ɬ. 0203020601/47, oːj ‿ɬ. 0202010503/13, 0202030605/160, oːj ɬ. sojʁɑ 0202030301/21, oːjɬaʁandɑ ‿ɬ. 0103010305/75, o duɣdə ‿ɬ. 0202020501/44, 0202020501/47, o duɣdi ‿ɬ. 0201010101/14, 0202010701/02, 0202010701/20, 0202020702/16, 0202030801/09, 0202030802/17, 0202030901/19, 0203010702/03, 0203020201/13, 0203020501/12, 0502020101/01(2), 0502020101/187, 0502020101/219, o duɣidi‿ ɬ. 0203010702/49, o dujdi‿ ɬ. 0202020701/24, o dʉɣudi‿ ɬ. 0203020601/19, 0203020601/22, 0203020601/11, o dʉɣʉdi ‿ɬ. 0203020601/13, 0203020601/28, 0203020601/68, o dʉɣdi‿ ɬ. 0203020402/08, 0203020601/06, 0203020601/11, o dyɣdi‿ ɬ. 0103040601/16, oɬ diːʂ‿ ɬ. 0203010702/41, o‿ hɑndɑ‿ ɬ. 0202030701/07, o ɬ. 0103010306/06, 0103030801/07, 0103030802/11(2), 0103030802/12(4), 0103030802/13, 0103040302/12, 0202010901/77, 0202030601/10, 0202030801/13, 0203020601/63, o ‿ɬ. 0103010101/03, 0103030701/02, 0103030701/03, 0103030802/16, 0103040301/39, 0202010901/24, 0202010901/27, 0202010901/78, 0502020101/273, o ‿mɑ‿ ɬ. 0202030802/42, 0202030802/58, o məɬɑ ‿ɬ. 0202030401/35, odaʁɑ ‿ɬ. 0502020101/274, odaʁɑn‿ ɐ̣r ni‿ ɬ. 0203020402/26, odaʁɑʂ‿ gəni‿ ɬ. 0502020101/278, ogɑ ɬ. 0103010705/25, ogɑ‿ ɬ. 0103040301/11, ogɑŋ ɬ. 0103040405/57, oq qɑsɑ‿ ɬ. 0103040303/08, oq‿ qaʁandə‿ ɬ. 0103010304/46, oχqdə‿ ɑχtɢɑ‿ ɬ. 0103050401/03, oʁɑ ‿ɬ. 0202030902/22, oʁandə‿ ɬ. 0502020101/331, oʁuɬɬarə‿ ɬ. 0203020601/65, oɬʁan duɣŭdi‿ ɬ. 0202030605/78, oʁuɬ keɬnə‿ ɬ. 0202030605/81, oʁuɬə‿ ɬ. 0202030605/02, 0202030605/121, oʁuɬʁɑ‿ ɬ. 0202030605/97, oɬ peɣ‿ ɬ. 0203011002/07, oɬ dəɣədi‿ ɬ. 0203020101/04, oɬ dʉɣudi‿ ɬ. 0203020601/08, 0203020601/51(2), 0203020601/59, 0203020601/08, 0203020601/34, oɬ ‿kunu‿ ɬ. 0203020202/02, oɬ‿ kunə‿ ɬ. 0203020202/08, oɬ‿kunə‿ ɬ. 0203020202/03, 0203020202/07, 0203020202/08, oɬ ʂun‿ ɬ. 0202030802/41, oɬ ɬ. 0202030301/27, 0203010301/24, 0203020101/02, 0203020203/12, 0203020601/14, 0203020601/53, 0203020601/59, oɬ‿ ɬ. 0102040301/09, 0103010301/02, 0103010305/60, 0103030801/04, 0103030802/40, 0103030901/26, 0103030901/46, 0103040301/13, 0103040302/26, 0103040405/37,

0103040405/45, 0103040405/59, 0103050101/61, 0103050101/07, 0103050101/52, 0103050102/08, 0103050102/09, 0103050301/32, 0103050401/16, 0202010301/12, 0202010501/17, 0202010502/02(2), 0202010502/14, 0202010701/03, 0202010701/08, 0202010701/20, 0202010703/03, 0202010703/06(3), 0202010703/12, 0202010901/29, 0202010901/71, 0202020301/15, 0202020302/04, 0202020303/03, 0202020303/09, 0202020401/09, 0202020401/28, 0202020501/54(2), 0202020501/65, 0202020501/78, 0202020501/81, 0202020501/105, 0202020701/32, 0202020701/51, 0202030103/05, 0202030103/09, 0202030104/20, 0202030301/12, 0202030301/17, 0202030301/27, 0202030301/28, 0202030301/29, 0202030301/33, 0202030301/38, 0202030301/40, 0202030301/41(2), 0202030301/42, 0202030305/01(2), 0202030305/02, 0202030306/02, 0202030308/01(2), 0202030308/07, 0202030401/26, 0202030601/12, 0202030801/23(2), 0202030802/26(2), 0202030802/38, 0202030802/44, 0202030802/47, 0202030802/51(2), 0202030901/06, 0202030902/01, 0202030902/39(2), 0202030902/121, 0202030902/122, 0203010301/26, 0203010502/05, 0203010702/18, 0203010702/47, 0203010702/55, 0203011001/02, 0203011002/09, 0203011002/25, 0203020201/11, 0203020202/06, 0203020202/07, 0203020202/09, 0203020203/23, 0203020301/03, 0203020302/14, 0203020401/08, 0203020402/01(2), 0203020402/19(2), 0203020402/20, 0203020403/08, 0203020601/04, 0203020601/09, 0203020601/10, 0203020601/16, 0203020601/29, 0203020601/50(2), 0203020601/52(2), 0203020601/55, 0203020601/56, 0203020601/57, 0203020601/59, 0203020601/61, 0203020601/68, 0203030101/06, 0502020101/04, 0502020101/07(2), 0502020101/17, 0502020101/18, 0502020101/33, 0502020101/56, 0502020101/111(2), 0502020101/132, 0502020101/150, 0502020101/151, 0502020101/162, 0502020101/168, 0502020101/173(2), 0502020101/176, 0502020101/180, 0502020101/245, 0502020101/248, 0502020101/295, 0502020101/296, 0502020101/303, 0502020101/304(2), 0502020101/377, 0502020101/426, 0502020101/438, 0502020101/440, 0502020101/448, 0502020101/452, 0502020101/467, 0502020101/487(2), 0502020101/499, oɬ͡ɬ. ər 0203011002/19, oɬ͡ɬ. βər 0202030301/26, 0203020403/12, oɬ͡ɬ. drə 0203010303/12, oɬ͡ɬ. d̥ə 0202031101/26, 0202031201/17, 0202031201/24, 0202031201/30, 0202031202/06, 0202031202/08, 0202031202/47, 0202031202/53, 0202031202/56, 0202031202/57, oɬ͡ɬ. dro 0202030301/37, oɬ͡ɬ. s͡ɑ 0103030702/101, oɬ kunə͡ɬ. 0202030802/45, oɬ duɣẹdi͡ɬ. 0202020701/07, oɬ məɬɑ͡ɬ. 0202030902/23, oɬ ʃyʂiŋne͡ɾɬ. 0202030402/04, oɬ jogue ɬ. 0203020203/05, oɬ jyɣi͡ɬ. 0201010101/21, oɬ͡jɑqdɑ͡ɬ. 0201010101/29, oɬɑr ɬ. 0103040405/48, oɬəɾo oɬəɾəβə͡ɾɬ. 0202030103/11, oɬəɾo ͡oɬəɾəβəɾ ͡ɬ. 0202030103/08, oɬəɾʁɑ͡ ɬ. 0502020101/295, oɬəɾʁɑndɑ ͡ɬ. 0203020601/58, oɬəɾʁɑndə͡ɬ. 0502020101/192, 0502020101/341, oɬəɾʁɑʂ͡ gəni ɬ. 0502020101/329, oɬəɾʁɑʂ͡ gəni͡ɬ. 0502020101/244, oɬu oɬu ɬ. 0203010302/16, oɬup boɬuβ ͡ɬ. 0202030301/19, oɬuβ oɬuβ͡ ɬ. 0203020601/60, oɬuɾuβmɑ kəsɯ ɬ. 0203020601/08, oɬuβə͡ɾɬ. 0502020101/325, oɬuɾuβu͡ɾɬ. 0202030605/77, oɬuɾuβuɾuβ ɬ. 0202030802/05, oɬuβuɾʁɑndə͡ ɬ. 0502020101/482, oɬuɾʁ͡ɑ ɬ. 0202030402/35, 0502020101/425, oɬuɾʁɑn sɔʁdɑ ͡ɬ. 0202030902/90, oɬʁɑ ͡ɬ. 0202030802/42, 0502020101/330, 0502020101/474, oɬʁɑndɑ ͡ɬ. 0203011001/06, 0203020501/27, oɬʁɑndə͡ɬ. 0203010502/01, 0502020101/335, oɬʁɑNGɑ͡ɬ. 0203020203/19, oɬʁɑʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/306, onəŋ ͡ɬ. 0103050102/06, 0202020501/78, onuŋ ͡ɬ. 0502020101/377, ontʂəʁɑn e͡ɬ. 0103040405/27, ontʂəʁɑndi͡ɬ. 0103040405/14, oŋʂəβ oŋʂəβ ͡ɬ. 0203030102/11, oŋʂəsɑ ͡ɬ. 0103040301/22, 0202010901/24, oŋʂədɐrsə ͡ɬ. 0202010901/18, oŋʂuβuɾuβ ͡ɬ. 0202030801/05, oŋʂəβərəβ ͡ɬ. 0202030801/06, oŋʂə̟təsdorse ɬ. 0103030802/16, oŋʂəʁ͡ɑ ɬ. 0202010901/17, 0202030104/12,

0202030801/01, 0202030802/54, oŋʂəʁaʂ ɬ. 0103030802/12, oŋʂəʁaʂ ɢəna ɬ. 0202030801/07, oŋʂəʁandə ɬ. 0203020202/08, oŋʂəsa ɬ. 0202030802/02, 0202030802/03, 0202030802/30, oŋʂəttsa ɬ. 0202010703/27, 0202030802/41, oŋʂẹ oŋʂẹ ɬ. 0103030802/27, oŋʂo ɬ. 0103030802/36, oŋʂuβ ongẹndə ɬ. 0103040301/16, oŋʂuβałʁanda ɬ. 0202030103/14, oɾəq qałma ɬ. 0203020601/07, oɾuβuɾ ɬ. 0203020402/26, oɾʁa ɬ. 0202030307/04, oɾʁa ɬ. 0203020402/19(2), oɾʁan hot ɬ. 0202030307/04, oɾʁanda ɬ. 0203020402/22, oɾʁułasa ɬ. 0203010302/13, oɾʤynə ɬ. 0202031202/08, o satdə ɬ. 0103050101/54, osa ɬ. 0202030802/14, 0202031202/08, otdə ɬ. 0202030101/04, otɢəłoʰtɢaʂ ɬ. 0103050102/20, oj ułusdə ɬ. 0202030605/91, oj ułus qɔ ɬ. 0202030604/30, oj ɬ. ɢajɬa 0202030605/161, oj nimi ɬ. 0202020501/102, ojda ɬ. 0202010901/38, 0202030605/80, ojnasḍərʁaʂ ɬ. 0103010305/38, ojnə ɬ. 0502020101/500, ojnəŋ ɬ. 0202030605/56, ojnəŋgə ɬ. 0103010304/14, o jẹʰɬdʐi̯ ɬ. 0103030802/38, oʰɾḍasəɴɢa ɬ. 0202030601/33, oʰdasə ʁuzə ɬ. 0202031202/30, oʰḍaqda ɬ. 0202031202/03, ɔʁandə ɬ. 0202030104/19, ɔʁułəɴɢa ɬ. 0202030605/138, oŋoʰɾda ɬ. 0202020501/43, ɔŋʂəβəɾ ɬ. dełə 0202030801/04, ɔŋʂəʁa ɬ. 0202030801/08, 0202030802/51, ɔŋʂəttsa ɬ. 0202030802/42, ɔŋʂuβuɾuβ ɬ. 0202030801/11, ɔzə ɬ. 0202030402/41, øłəɾɣə diβ ɬ. 0103040405/30, øłʉɾmẹɣẹ ɬ. 0502020101/307, ølyq qałʁan bosa ɬ. 0502020101/23, ølyq qałʁan miːnə ɬ. 0203030101/16, ølyɾuβattsa ɬ. 0502020101/147, ølyɾɣəłe βaɾʁanda ɬ. 0203020203/08, øłʉɾɣiʂ ɬ. 0103010306/20, ølyq qaʁan soʁda ɬ. 0202030902/03, ølyq qasa ɬ. 0202020701/61, ølyq qałʁa ɬ. 0202030103/18, ølyq qaʁanda ɬ. 0203020203/03, ølyɾuβatɢa ɬ. 0202030605/132, ølyɾuβałʁa ɬ. 0202030104/12, ølyɾuβatɢa ɬ. 0202030301/29, ølyɾuβattsa ɬ. 0202030902/81, ølyɾin saɢənsa ɬ. 0103010502/13, ølyxɾse ɬ. 0202020501/43, ølyɾsa ɬ. 0202020501/48, øɾymnə ɬ. 0203010501/02, øɾɣədəβatbaʁandiə ɬ. sa 0103030901/12, øɾɣenəβ ɬ. 0502020101/176, øɾłuɣe ɬ. 0203020501/12, ʊːɬ ɬ. 0202010101/06, 0202020301/13, 0202020301/19, 0202020301/21, 0202031202/45, ʊ duɣdi ɬ. 0203030101/01, ʊɬ ɬ. 0202020301/14, 0202020301/19(2), 0202020302/04, 0202020401/20, 0202030802/05, 0203010702/37, ʊnduʁaɴ ɬ. 0502020101/248, ʊɬ ɬ. ḍəɾ 0202031202/02, ʊnəp dəɾ ɬ. 0202010503/16, ʊnək gẹłɣẹndi ɬ. 0203020203/05, ʊnək giɣe ɬ. 0203010301/14, ʊnetɢa ɬ. 0103010705/49, uː ɬ. atdə 0203020202/08, uːɬ ɬ. 0202030802/53, uːʂ qułun ɬ. 0502020101/128, 0502020101/129, uːʂ jasaʁandə ɬ. 0502020101/139, 0502020101/223, uːj ɬ. geł 0202030402/56, uːzu ɬ. 0202030902/93, uːzduɣẹ ɬ. 0202030901/24, u ɬ. kəsɯ 0202030802/55, uχɢaɾʁa ɬ. 0103010502/10, 0103050301/02, uχɢaɾʁəła aɾʁa ɬ. 0103010502/10, uχɢaɾsa ɬ. 0103010703/10, udʒin ɬ. 0202010502/25, uɬ ɬ. 0201010101/30, 0202030802/06, 0202030802/07, ułaʁ mədʒin ɬ. 0202030605/13, ułu taːɾsəłaʁa ɬ. 0202010101/05, ułʉ daʰḵəʁandə ɬ. 0202010703/20, ułʁan ɬ. 0203020203/20, ułʁan ɬ. 0202030604/06, ułʁaɴɢa ɬ. 0203010301/12, ułʁaɴɢa ɬ. 0203010301/25, unək giɣi ɬ. 0202030902/70, unək giɬ βaɾ ɬ. 0502020101/100, unək giɣindi ɬ. 0202030902/49, unək giɬɣindi ɬ. 0502020101/44, unup baɾʁa ɬ. 0202030901/19, 0502020101/424, unup baɾʁanda ɬ. 0202010901/19, unuβałmaʁa ɬ. 0502020101/273, unuk gẹɣẹ ɬ. 0202031201/03, unuk gẹłmi ɬ. 0502020101/260, unuk giɣẹ ɬ. 0502020101/251, unuk giɣi ɬ. 0202030902/05, unuk giɣi ɬ. 0502020101/104, unuk giɣindi ɬ. 0502020101/215, unduʁaɴnəŋ ɬ. 0202030801/13, unduɾuβałʁa ɬ. 0502020101/299, unduɾuβałʁaʂ gəni ɬ.

0502020101/486, undurk ‿giɣẹ ‿ɬ. 0502020101/115, undurɣi ‿ɬ. 0202030902/86, undurɣin sɔʁda‿ɬ. 0202030902/115, undurk giɣi‿ɬ. 0202030902/72, unduruβałʁaʂ‿ɬ. 0103030802/06(2), undurk giɣiʂ‿ɬ. 0103010304/33, undərk kĭs‿ɬ. 0103010101/12, undərɣ‿i ɬ. 0103010304/59, undərk giɣi ‿ɬ. 0103010304/43, undurk gisẹ ‿ɬ. 0103010304/37, undurɣe‿ɬ. 0202020501/81, ungəlẹɣẹndi ɬ. 0202030402/65, ungẹ‿ɬ. 0103040302/09(2), ungiʂ‿gəni‿ɬ. 0502020101/282, uruk gise‿ɬ. 0202010502/06, uruʁ ‿ɸutgərɣe duɣədi ‿ɬ. 0202030605/13, uruʁun ‿ɬ. 0202030605/12, urɣetgi ‿ɬ. 0502020101/292, usəq qaʁan sɔʁda ‿ɬ. 0202030902/67, usdaʁan ‿ɬ. nimi də 0502020101/394, uʂ dəqus‿ɬ. 0202030303/01, uʂ dørt‿ʤiɣərmədi‿ɬ. 0202030801/19, uʂ qunɢandɑ‿ɬ. 0202030902/23, uʂ‿ɬ. jɑsaʁandɑ 0203010302/03, 0203010302/12, uʂ sɑzḑəʁ ɬ. 0202030402/54, uʂ jɑsaʁandɑ ‿ɬ. 0202010702/01, uʂ jɑsaʁandi ‿ɬ. 0202020501/70, uʂḑ‿ə ɬ. 0502020101/377, uzɑːq ‿ɬ. 0103030901/30, uzɑːsɑ ‿ɬ. 0203020302/09, uzɑqdɑn ‿ɬ. 0202020303/04, uzə ɬ. 0202030301/23, uzə‿ ɬ. 0202030301/24, uzəp bɑrʁɑ‿ɬ. 0202030308/03, uzət‿ɬ. 0202030902/130, uzeɾ‿ɬ. 0202030605/91, uzẹdigə‿ɬ. 0203010301/25, uzu ɬ. 0103010705/38, 0202010503/09, uzu‿ ɬ. 0103030802/22, 0202030301/15, 0202030301/26, 0202030402/67, 0202030401/19, 0202030402/37, 0202030402/62, 0202030402/63, 0202030404/07, 0202030605/120, 0202030605/123, 0203020203/06, 0203020402/22(2), 0502020101/327, 0502020101/328, 0502020101/351, 0502020101/409, 0502020101/453, uzu dɑʰɢɑ‿ɬ. 0502020101/163, uzuq qałʁandə‿ɬ. 0202030402/37, 0502020101/293, 0502020101/425, 0502020101/448, 0502020101/454, 0502020101/483, uzuq qɑsɑ‿ ɬ. 0502020101/482, uzuʁɑ ‿ɬ. 0202030104/12, 0502020101/244, uzuɣẹ ‿ɬ. 0502020101/79, uzunə‿ ɬ. 0202030401/30, uzunəŋ ‿ɬ. 0202030605/102, uzunuŋ ‿ɬ. 0202030301/23, uzuŋgi ‿ɬ. 0202030105/07, uzusɑ‿ ɬ. 0202031101/26, uzɢɑnək gẹɣẹndi ‿ɬ. 0202030402/36, uzleɾ ‿ɬ. 0202030103/13, 0202030103/14, udẓ‿ɑʰt‿ ɬ. 0502020101/128, uʰɢɑrʁɑ ‿ɬ. 0202010502/03, 0202030902/01, 0203020601/62, uʰɢɑrʁandzɑ ‿ɬ. 0202030902/05, uʰɾkgẹ ‿ɬ. 0103030901/32, uʰdẓ‿ orsɑ ‿ɬ. 0202030902/42, uʰdzu ‿ɬ. 0502020101/179, uʰdzuɣərɣẹndi‿ ɬ. 0502020101/193, ŭʂ βaʂdəʁ mɑɴqəs‿ ɬ. 0502020101/295, ŭʂ βaʂdəʁ mɑɴqəsḑə‿ɬ. 0502020101/296, 0502020101/330, ŭʂ‿ɬ. 0502020101/439, ŭʂ turattsɑ‿ɬ. 0502020101/434, ŭʂdə‿ɬ. 0502020101/380, ʉɬ‿ dʉɣʉdi‿ɬ. 0203020601/64, yzəɣ‿i ɬ. 0103010304/44, ixgindi ‿ɬ. 0102020303/20, ixtdə ‿ɬ. 0103030802/27, iʤisdiɾβɑɬ‿ ɬ. 0202030902/110, iməsgindin‿ ɬ. 0202031101/21, imsəβ bejʁandɑn‿ ɬ. 0202031101/21, isərɣi ‿ɬ. 0202030902/129, iʃʤindi ‿ɬ. 0103010305/77, iʃʤiŋgi‿ ɬ. 0103010101/50, iʃʤiŋg‿i ‿ɬ. 0103010501/11, itgiʂ ‿ɬ. 0103030802/26, itgi ‿ɬ. 0202010703/15, 0202010703/19, pɑnzɯdɑɢənə ‿ɬ. 0103030802/27, pɑnʤɯʁɑ ‿ɬ. 0103040301/15, 0202020501/77, pɑʰqḑɑmɑʁɑn‿ ɬ. 0502020101/497, pədəkg‿i ‿ɬ. 0202030605/169, pədeʰrgẹ łɑ 0202020101/07, pədise‿ɬ. 0202030902/113, pəḑəkdə orʁɑ ‿ɬ. 0203020402/18, pəgərɣi ‿ɬ. 0103010304/45, pərən ‿ɬ. 0103040601/11, 0202020501/97, 0202030403/03, 0202030601/48, 0502020101/45, pərəndɑ ‿ɬ. 0202030605/03, 0203020601/58, pərəndɑn‿ɬ. 0103010302/21, 0103010305/98, pərən pərəndɑ‿ ɬ. 0202020301/17, pərn‿ɬ. 0103030802/30, pərnəɴGɑ‿ ɬ. 0103040601/15, 0202010501/15, 0202020501/23, 0202030104/20, pərnəɴGɑ ‿ɬ. sɑ 0103030901/53, pəjłɑmɑłɑr ‿ɬ. 0203020501/20, pəʰrGɑNg̊ɑ ‿ɬ. 0202020501/26, pətgindi ‿ɬ. 0103050102/22, 0502020101/186, pəjlɑʁɑ‿ ɬ. 0103040301/08, pəjłɑmɑ ‿ɬ.

0103010305/40, pəjtuŋnaʁa͡ɬ. 0202030605/72, pədʐqdə͡ɬ. 0103040405/38, pəʰrɢa͡n ɬ. 0103010502/17, pəʰdəɾ͡ɬ. 0201010102/05, peː bołma͡ɬ. 0202030403/06, peɣ ɬ. 0203010301/31, 0203010301/60, peɣ ͡ɬ. 0203010301/22(2), 0203010301/55(2), 0203010301/58, 0502020101/02, peɣ jaɾχədʐɨleɾ ͡ɬ. 0202010701/03, peɣə ͡ɬ. 0202030802/34, peɣdan ɢuzu͡ɬ. 0203011002/14, peɣɬəqdə͡ɬ. 0202030403/08, peɣnə͡ ɬ. 0103040302/02, 0103040302/12, peɾəβəɾ ͡ɬ. 0202030605/128, peɾe ͡ɬ. eː də ͡na 0202010703/33, peɾɣẹndi ͡ɬ. 0202010703/23, pejɬak gise ͡ɬ. 0202010701/03, pejɬəβatɢa͡ɬ. 0502020101/256, pejjaɴnəβatɢa͡n ɬ. 0502020101/116, pẹgẹkdiɣində͡ɬ. 0103030901/42, pẹɣ͡ ɬ. 0203011002/15, pẹɾɣẹndi ͡ɬ. 0202030103/17, pẹrse ͡ɬ. 0103010304/57, poʁuruβ ɬ. deɬə 0203020202/11, poɬaːβəɾ͡ɬ. 0202030701/14, poɬaʁa ͡ɬ. 0103010306/23, poɬasa͡ɬ. 0103010306/22, poɬuβattsa͡ɬ. 0103010306/22, poɾaɴ͡ɬ. 0202030902/42, poɾaɴɢa ͡aɾʁa͡ɬ. 0202030902/71, poɾaɴdan͡ɬ. 0202030605/140, poɾn͡ɬ. 0202031202/48, poɾnəɴɢa͡ɬ.0102020303/30, 0103010305/90, 0103050101/54, potʂɨ͡ɬ. 0202020501/65, pɔʁuːɾup ɬ. 0203020202/11, pɔʁɬaʁan ẹɾ͡ ɬ. 0502020101/453, pudiɣeʂ͡ ɬ. 0103030802/36, piŋʂɨ͡ɬ. 0202031101/15, piʧioɾ͡ ɬ. 0203010301/40, pɾn͡ ɬ. 0103040405/47, baːʁa͡ ɬ. 0103040301/20, baːɾʁaʂ ͡ɬ. 0102020303/23, babaʁa ͡ɬ. 0201010102/14, baʁadʐaʁa ͡ɬ. 0202030104/19, baʁadʐaʁa͡ ɬ. 0502020101/396, baʁdaʁaʂ ͡ɬ. 0103010305/85, baɬaɴ enẹgən͡ ɬ. 0502020101/478, baɬaɴ͡ enẹkdə͡ ɬ. 0502020101/438, baɬasḍərɣi͡ ɬ. 0202030306/02, banbəŋ ɬ. 0103010705/37, baŋfa͡ ɬ. 0103010501/04, baɾ ͡osa͡ ɬ. 0202030605/139, baɾ βaːɾ ͡ɬ. 0502020101/121, baɾəβ͡ ɬ. 0202031202/15, baɾo ɬ. 0103050201/25, baɾʁa͡ ɬ. 0202010502/06, 0202020401/07, 0202030605/140, 0202030801/06, 0202030801/21, 0202030801/13, 0203020402/12, 0502020101/299, baɾʁa ͡qəna͡ ɬ. 0103050201/01, baɾʁa ʤa ɬ. 0203030101/09, baɾʁaʂ ͡ɬ. 0103010305/84, 0103030802/35(2), 0103050201/14, 0202030605/96, 0202030605/143, baɾʁan soʁda ͡ɬ. 0202030902/56, baɾʁan sɔʁda ͡ɬ. 0202030902/103, baɾʁaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/306, 0502020101/360, baɾʁaʂ ɢənа͡ ɬ. 0202030802/38, baɾʁanda͡ ɬ. 0202030401/21, 0202031101/07, 0203020203/12, 0203020203/15, 0203020203/24, 0502020101/363, baɾʁandə͡ ɬ. 0103040302/24, baɾʁandi ͡ɬ. 0203020501/01, baɾs͡ ɬ. 0202030404/13, baɾsa ͡ɬ. 0103040303/07, 0203020402/22, baɾʁa͡ ɬ. 0202030902/53, 0203020501/03, baɾʁan sɔʁda ͡ɬ. 0202030902/35, baɾʁaʂ ͡ɬ. 0202030605/133, baɾʁaʂ ɢəna ͡ɬa 0202030802/16, basəβəɾ ḍə͡ ɬ. 0202010901/14, baʂ qəʰrqɢanda͡ ɬ. 0202020501/66, baʂ dʐaɬʁa ͡ɬ. 0202030902/47, 0202030902/48, baʂda ͡ɬ. 0202030401/33, baʂdaʁan duɣdi ͡ɬ. 0202020501/82, baʂdaʁanda͡ ɬ. 0202030604/12, baʂdan͡ ɬ. 0202030604/07, baʂdan ɢuzə ͡ɬ. 0202030604/06, baʂdan ɢuzə diɣi ͡ɬ. 0202031202/46, baʂdə ͡ɬ. 0203020302/09, baʂḍəʁanda͡ ɬ. 0202031202/23, bajyeɾɣi ẹʰtgindi͡ ɬ. 0202031101/09, baʰsəβaɬʁa͡ ɬ. 0502020101/270, baʰʂ dʐaɬʁan sɔʁda͡ ɬ. 0202030902/69, baʰʂdəʁ ʧysunə ͡ɬ. 0202030604/68, baʰʂdan ɢuzə ͡ɬ. 0202031202/51, baʰʂdəʁə ͡ɬ. 0502020101/472, baʰʂɢa͡ ɬ. 0202010901/78, baʰʂ dʐaɬʁa͡ ɬ. 0202020501/24, baʰʂ dʐaɬʁandə͡ ɬ. 0202020501/24, baʰʂɢa ɬ. 0203020202/11, baʰdʐ͡ azaqdan ͡ɬ. 0202031202/04, baʰdʐə̀n ͡ɬ. 0202030104/12, baʰdʐə̀n dʐaɬʁa ͡ɬ. 0202030902/68, baʰdʐə̀ɴɢa͡ ɬ. 0202020501/76, baʰdʐ̩ə̀ ɬ. 0502020101/151, bəː ɬ. 0502020101/377, bəːnda͡ ɬ. 0202030802/14, bə ɬ. 0103010705/38, 0103010705/50, 0103030702/41, 0103030702/62, 0103030901/62, 0103050304/05, 0202010501/06, 0202020302/02, 0202030303/01, 0202030401/31, 0202030401/36, 0202030605/130, 0202030802/57,

bə ‿ɬ. 0102020303/30, 0103010304/08, 0103010304/27(2), 0103010304/30, 0103010304/36, 0103010304/61, 0103010304/68, 0103010305/87, 0103010305/95, 0103030702/72, 0103030802/24, 0103040303/01, 0103040303/05, 0103040303/07, 0201010101/15, 0201010101/24, 0202010501/08, 0202010501/20, 0202010501/20, 0202010503/07, 0202010702/10, 0202010901/28, 0202010901/83, 0202020101/01, 0202020101/10, 0202020101/12, 0202020501/01(2), 0202020501/08(2), 0202020501/40, 0202020501/44, 0202020501/60, 0202020501/80, 0202020501/92(3), 0202020501/93, 0202020501/96, 0202020501/102, 0202020701/03, 0202020701/48, 0202030103/07, 0202030401/21, 0202030402/54, 0202030404/09, 0202030404/10, 0202030404/11, 0202030404/18, 0202030601/09, 0202030601/11, 0202030601/21, 0202030601/45, 0202030601/65, 0202030604/67, 0202030604/71, 0202030605/01, 0202030605/43, 0202030605/68, 0202030605/72, 0202030605/80, 0202030605/88, 0202030605/116, 0202030605/126, 0202030605/146, 0202030605/168, 0202030605/170, 0202030901/13, 0202030901/18(2), 0202030902/04, 0202030902/55, 0202030902/59(2), 0202030902/64, 0202030902/76, 0202030902/86, 0202030902/89, 0202030902/121, 0202031101/14, 0202031201/07, 0202031201/17, 0202031202/08, 0202031202/23, 0202031202/47, 0202031202/55, 0202031202/56(2), 0203010301/12, 0203020203/12, 0203020301/07, 0203020501/12, 0203020601/11, 0203030101/16, 0502020101/03, 0502020101/13(2), 0502020101/44, 0502020101/77, 0502020101/111, 0502020101/115, 0502020101/129, 0502020101/142, 0502020101/165, 0502020101/193, 0502020101/257, 0502020101/258, 0502020101/269, 0502020101/294, 0502020101/299, 0502020101/366, 0502020101/377(2), 0502020101/378, 0502020101/380, 0502020101/423, 0502020101/431, 0502020101/482, 0502020101/500, bə aβanɑ‿ɬ. 0202031201/21, bə aʰːtd̥ə‿ɬ. 0201010101/30, bə oj‿ɬ. 0202030103/01, bə ojdɑ‿ɬ. 0502020101/01, bə ojd̥ə‿ɬ. 0202030103/07, bə uʂ ɬ. 0202030402/30, bə ŭʂ‿ɬ. 0502020101/377, bə uʰdz̪̆u‿ɬ. 0502020101/181, bə peɣ‿ɬ. 0203010301/17, bə peɣənə ɬ. 0202030403/08, bə gᵩesɐnə‿ɬ. 0502020101/104, bə qɑn‿ɬ. 0202030605/78, bə ɢɔj‿ɬ. 0202020701/57, bə χoː ɬ. 0203010301/53, bə ʒiɣət‿ɬ. 0202030902/06, 0202030902/50, 0202030902/88, bə‿ɬ. dɾo 0202030605/32, bə ʒindɑq‿ɬ. 0202030401/04, bə ʤiɣen‿ɬ. 0202030404/03, bə məɬɑ‿ ɬ. 0202030902/06, bə məɬɑnəŋ ‿ɬ. 0202031201/08, bə mᵩnᵩkd̥ə ‿ɬ. 0202031202/02, bə sɑtdɑ‿ɬ. 0103030701/01, bə ʂɑz̪̆dəʁ‿ɬ. 0103010705/38, bə‿ɬ. ʂɨgə 0202030801/17, 0202030802/41, bə ɬ. ʂəʂəŋ 0103030701/15, bə ‿ʝɑqdɑ ‿ɬ. 0203020601/37, bə jəɬɢə‿ɬ. 0202020501/27, bə joʁəɾ‿ɬ. 0202030103/14, bə joʁuɾ‿ɬ. 0203010301/60, bə jijɑɴ‿ɬ. 0103010304/03, bə dz̪ɑ ɬ. 0203010301/05, bəɑfɑɴnɑsɑ‿ɬ. 0103010304/81, bədɑʁɑ ‿ɬ. 0202030902/06, bədɑsdəɾɣᵩ ‿ɬ. 0202030902/07, bədɑsdəɾsᵉ‿ɬ. 0202020301/21, bəguo‿ɬ. 0103030901/60, bəɣən‿ɬ. 0103010305/13, 0103010305/29, 0103010305/77, bəʁɑ‿ ɬ. 0103010304/07, 0103010304/23, 0103010304/26, 0103010304/27, 0103010304/39, 0103010304/40, 0103010304/66, 0103040301/25, 0103050102/14, 0103050102/17, 0202020101/11, bəʁɑ ᵩʰttse‿ɬ. 0203010501/02, bəʁɑndi ‿ɬ. 0103040301/16, bəlerʤidi ‿ɬ. 0202030802/32, 0202030802/56, bəlej də ʇise‿ɬ. 0103050301/20, bəɬəβɑɬʁɑndə‿ɬ. 0502020101/224, 0502020101/444, bəɬəβɑɬʁɑʂ‿ gəni‿ ɬ. 0502020101/233, bəɬuonəŋ ‿əʂdi‿ ɬ. 0203010701/02, bəɬuonəŋgə ‿ɬ. 0203010702/07, bəɬuonəŋgənəŋ ʉzedi ‿ɬ. 0203010701/12, bəɬʁɑndɑ ‿ɬ. 0203020202/17, bəɬɣədʒi ‿ɬ. 0103040301/14, bəɬɣɾdəβɑttsɑ‿ ɬ. 0502020101/436, bəɬɣeķ ‿ɬ. 0202010703/06, bəɬɣiːndi ‿ɬ. 0202030902/129, bəɬɣindi‿ɬ. 0202020701/23, bəɬɣindin‿ɬ. 0203020601/48, bəɬmiɣi‿ɬ. 0203010702/30, bəndɑɢɑ‿ ɬ. 0202010301/12, bəndɑɢə‿ ɬ. 0103010705/17, bənə‿ɬ.

0103030802/08, 0202030604/22, bəɴɑ ɬɑ 0202020101/07, bəɴɑ͡ɬ. 0502020101/20, 0502020101/173, 0502020101/260, bəŋnaʁa ͡ɬ. 0203020302/05, bəŋʂiɬəʁ ͡ɬ. 0202030802/52, bəŋʂiŋ ͡ɬ. 0103010602/19, bəɬardan ɬ. 0202030601/51, bənə ͡ɬ. 0202031202/02, bəndaɢo ͡ɬ. 0202030604/78, bəndaʁ ͡ɬ. 0202031202/54, bəɾ ɬ. 0202030301/21, 0202030402/44, bə͡ɾ ɬ. 0203010301/15, 0502020101/15, 0502020101/120, bə͡ɾɑ͡ɬʁandə ɬ. 0103040405/38, bəɾ as di βɑ͡ɾ ɬ. 0202030301/33, bəɾ ajttsɑ ͡ɬ. 0203010702/46, bə͡ɾ ejdɑ ɬ. 0202010901/18, bə͡ɾ ejʁɑ ͡ɬ. 0202020501/33, bəɾ oŋʂəsɑ ͡ɬ. 0202010901/35, bəɾ pədiɣeʂ ͡ɬ. 0103030802/38, bəɾ pudise͡ ɬ. 0202020701/49, bəɾ pʉɬəgə͡ɬ. 0203020601/17, bəɾ biɣə ɬ. 0203010303/12, bə͡ɾ βəɾ sap ͡ɬ. 0202020501/04, bəɾ ͡βəɾ ɬ. 0202031201/09, bəɾ βəʁɬaʁaʂ ͡ɬ. 0202030301/26, bəɾ ͡βəɾ daɬə ͡ɬ. 0203020202/11, bəɾ ͡βəɾ ʤɚezɯ ɬ. 0202030308/04, bəɾ ͡βəɾɣɚ ͡ɬ. 0202020501/12, bəɾ d̥iseˌ ͡ɬ. 0202031201/11, bəɾ disse͡ ɬ. 0202031202/02, bəɾ gʏɾse͡ ɬ. 0502020101/204, bəɾ kəsɯ ͡ɬ. 0202031201/35(2), bəɾ kuːn͡ ɬ. 0103010304/50, bəɾ kun ͡ɬ. 0202010503/04, 0202030101/02, 0202030105/04, 0202030402/60, 0202030902/26, 0203010801/09, 0203020203/02, 0502020101/191, 0502020101/356, bəɾ kunə ͡ɬ. 0502020101/450, bəɾ qəʰrqɢɑʂ͡ ɬ. 0103010703/04, bəɾ ɬ. 0103050301/32, bə͡ɾ ɬ. 0202030902/10, bəɾ ʒise͡ ɬ. 0203020203/06, bəɾ ʤadʑɯ ʐəŋ ͡ɬ. 0202030901/06, bəɾ ʤazɯnə ͡ɬ. 0502020101/139, bəɾ ʤʏʁɔ ɬ. 0103050301/12, bəɾ ͡ɬ. 0103010304/81, bəɾ səqɢɑ ͡ɬ. 0202030401/35, bəɾ settsɑ ͡ɬ. 0202030104/23, bəɾ ʂəŋ ͡ɬ. bəɾ ʤio ɢazəβap d̥ə 0502020101/391, bəɾ tornə ͡ɬ. 0102020303/47, bəɾ tut ͡bɑ ɬ. 0202030404/15, bəɾ tɯni ͡ɬ. 0202030801/01, bəɾ tɯniɣe ͡ɬ. 0202030801/02, bəɾ tʂɨzɯɬəʁ miɣe ͡ɬ. 0202030802/21, bəɾ jɑɴʤɯsə͡ ɬ. 0103040301/03, bə͡ɾ jɑʰg̥a ɬɑ 0103040402/04, bəɾ jəɬ ɬ. 0103040301/20, bəɾ jəɬ͡ ɬ. 0202020501/16, 0202020501/17, 0202030605/78, bəɾ jɐrdi ɬ. 0203020201/11, bəɾ jorɬəβ͡ ɬ. 0103010305/26, bəɾ jiɬdɑ͡ ɬ. 0203010302/01, bəɾ jiŋnidɑ ͡ɬ. 0202010501/19, bəɾ dʐuŋnə ͡ɬ. 0103010101/07, bərə ɬ. 0103010701/18, 0103010701/19, bərə͡k kianəʁandɑ ͡ɬ. 0502020101/202, bərəŋge͡ ɬ. 0203020203/19, bəɾmisə ͡ɬ. 0103010501/02, 0201010101/12, 0201010101/30, bəɾmisə ɬ. 0103010703/09, bəɾmi osɑ ͡ɬ. 0103040405/20, bəɾmi osɑ ɬ. 0103040405/13, bəɾnə ͡ɬ. 0103010304/02, bəɾmi͡ ɬ. 0103050301/04, 0202020501/09, bəɾmisə ͡ɬ. 0202010701/19, 0203020601/20, 0203020601/53, bəɾmisəŋgɐ ͡ɬ. 0202020501/103, bər kun ͡ɬ. 0202010502/03, 0202030605/98, 0202030605/99, 0202030605/112, 0202030605/128, 0202030902/02, 0202030902/04, bəɾ dʐanɢɑ ͡ɬ. 0203011002/02, bəɾ ʒiʂi ɬ. 0202030601/16, bəs ͡ɬɑ 0202020101/12, bəsdəŋ ͡ɬ. 0202010301/18, bə͡z ɬ. 0103030901/47, 0202010301/16, 0202010701/02, 0202010701/04, 0202020501/44, 0202020701/24, 0202030301/39, 0202030604/65, 0202030801/03, 0202030801/10, 0203010502/08, 0203010801/06, 0203020201/22, bəz dɑχanəŋ͡ ɬ. 0203020101/04, bəz͡ ɬ. sɑ 0202030501/01, bəz dɑːɢɑ ͡ɬ. 0202031202/21, bəzdəŋ ͡ɬ. 0202010501/08, 0202020301/10, 0202020301/12, bəzdəŋ ͡ɬ. 0202030802/04, bəj ʃiomn̥ə ͡ɬ. 0103010303/26, bədʐiɬaβaɬsɑ ͡ɬ. 0202020501/73, beːzək ɢə͡z ɬ. 0201010102/03, beɾ ͡orɬəɣe̥ʂ͡ ɬ. 0103030802/35, beɾ ͡βɑ ɬ. 0502020101/48, beɾ ͡βɑɾ ɬ. 0502020101/82, berə̆βatɢɑ ͡ɬ. 0502020101/214, berɣeʂ ͡ɬ. 0202030902/47, bermi ɬ. 0502020101/131, bej kəsɯnə ͡ɬ. 0203020601/12, 0203020601/21, bejʁandə͡ ɬ. 0502020101/103, bejɬaʁa ͡ɬ. 0202030901/13, bezəgə ͡ɬ. 0103030901/16, bezək kəsleɾɣe͡ ɬ. 0202031201/01, bezək kəsleɾ ͡ɬ. 0103040601/11, bezə̆k kəsleɾ ͡ɬ. 0202010301/12, bejʁɑn duɣdi ͡ɬ. 0202020501/95, bejɬaʁa ͡ɬ. 0202020501/81, be̥ɾ giɬɣi ͡ɬ.

0201010102/06, bɐɾəβ͡ɬ. 0202031201/13, bɐɾɣɐ̯͡ɬ. 0202030802/24, 0502020101/17, bɐɾɣɐ̯ndi͡ɬ. 0502020101/17, 0502020101/142, bɐɾɣɐ̯ɐ̯͡ɬ. 0103030802/16, bɐrmɐ̯se͡ɬ. 0202030802/50, bɐrse͡ɬ. 0103010305/86, 0202010501/18, bɐɾɕ d̥ise͡ɬ. 0201010101/18, bɐs βaɕdəʁ maNqəs͡ɬ. 0502020101/341, bołʁandə͡ɬ. 0502020101/19, bɐɕ jiɣərmidi͡ɬ. 0202010901/23, bɐzəgə ͡ɬ. 0203010702/10, boːłaʁaɕ͡ ɬ. 0202030308/04, bo͡ ɬ. 0203010701/25, bobozɯ təkgɐ̯ ͡ɬ. 0202030501/05, boχułaʁa ͡ɬ. 0202030902/131, boʁanda͡ɬ. 0103010501/07, 0103010502/13, bołəs͡ɬ. 0203020501/03, 0203020501/05, 0203020501/10, bołəs bołdoɾʁa ͡ɬ. 0202010703/03, bołus ͡ɬ. 0202020501/38, bołus bołdoɾə ͡ɬ. 0202010702/01, bołuɾəβ͡ ɬ. 0202010901/64, bołʁandɑ ͡ɬ. 0203010302/01, bosɑ ͡ɬ. 0103030901/02, bosɑNGɑ ͡ɬ. 0103040405/13, bołmaʁa ͡ɬ. 0202020501/43, boz ɟusgindin͡ ɬ. 0202030901/17, bozGɑ ͡ɬ. 0103020403/19, 0203010501/06, bozəNGɑ ͡ɬ. 0103010703/08, bɔʁa ͡ɬ. 0202030402/62, bɔʁde χandɑ ͡ɬ. 0202030605/35, bɔʁde χannəŋ͡ ɬ. 0202030605/91, bɔʁde χan ͡ɬ. 0202030601/65, bɔʁde χannəŋ ͡ɬ. 0202030605/56, bɔχułaq qałʁa ͡ɬ. 0202030605/140, bøːzugə ͡ɬ. 0202030902/01, bøzuk taładɑ ɬ. 0502020101/302, bøzʉk ͡eʰɬʤi ͡ɬ. 0202030901/04, bøzygɐ̯͡ ɬ. 0502020101/182, bøzyguɾegəŋge͡ ɬ. 0203020301/06, bu ɬ. 0202030101/01, bu͡ ɬ. 0102020303/19, buɣun͡ ɬ. 0202010502/06, 0202020501/90, 0202030301/08, 0202030402/35, 0202030604/77, 0202030605/132, 0202030902/35, buɣun ͡ɬ. 0202031202/10, 0202031202/23, 0202031202/24(2), 0502020101/454, buɣuŋgu kundə ͡ɬ. 0202031202/25, biːɾə ͡ɬ. 0202030605/156, biaːʁərdan ͡ɬ. 0103050301/10, biaʁəɾ͡ ɬ. 0103010602/20, bienbienzɯsəNGɑ͡ ɬa 0202020101/09, bifaN ͡ɬ. 0202020501/26, bigə lid̥zɯ ͡ɬ. 0202030802/10, bis βaɕdəʁ maNqəs͡ ɬ. 0502020101/305, 0502020101/494, bis βaɕdəʁ maNqəsd̥ə͡ ɬ. 0502020101/315, biʃy͡ɬ. 0202031201/19, b̥arsɑ ͡ɬ. 0202010301/18, b̥ə ͡ɬ. 0203020501/11, b̥əʤin͡ ɬ. 0502020101/434, b̥əsd̥əŋ ɬ. go 0202030802/33, b̥əɕGɑ͡ ɬ. 0202020702/09, bɐɾse͡ ɬ. 0201010101/23, 0202010703/22, b̥eʰrse ɬ.͡ ɐ̯ni 0103050201/01, βaŋgə ʃioɕ d̥ə ͡ɬ. 0103010101/20, βaɾ βaɾ͡ ɬ. 0202030605/133, βaɾʁɑ͡ ɬ. 0103010303/36, 0103010303/30, 0103050201/27, 0202030402/57, 0202030801/05(2), 0202030801/08, 0202030802/33, 0202030802/41, 0202030802/58(2), 0203010702/51, 0203020201/18, 0502020101/170, βaɾʁanda ͡ɬ. 0202030402/08, 0202031202/26, 0203020203/15, 0502020101/106, βaɾʁandə ͡ɬ. 0502020101/24, 0502020101/32, 0502020101/34, 0502020101/153, 0502020101/193, 0502020101/344, βaɾʁaɕ ͡ɬ. 0202030605/139, βaɾʁaɕ ɢəna͡ ɬ. 0202030801/22, βaɾʁaɕ Gəna͡ ɬ. 0202030801/06, 0202030802/33, 0202030802/41, βaɾmasɑ͡ ɬ. 0202030802/45, βaɾsa͡ ɬ.͡ βəɾ 0202030802/19, βaɾsa͡ ɬ. 0202030802/19, 0202030802/41, βaɾʁaɕ Gəna ͡ɬ. 0202030802/17, βaɕda ͡ɬ. 0202030802/34, βəʁɬaβoɾ͡ ɬ. 0202030301/26, βəɾ ɬ. 0202030401/07, βeɾ͡ βaɾ ͡ɬ. 0502020101/75, βɐɾɣɐ̯ ͡ɬ. 0202030802/23, βɐrse ͡ɬ. 0103010305/13, βołsɑ͡ ɬ. 0502020101/307, ɸudaʁnə ͡ɬ. 0502020101/07, ɸuduɾəNGɑ͡ ɬ. 0502020101/254, ɸuduɾɬaʁa ͡ɬ. 0202030801/22, ɸud̥əɾʁa ͡ɬ. 0202030801/07, ɸudɐ̯ɾɣindi ͡ɬ. 0202031202/08, daːgesə ͡ɬ. 0202031202/58, daːʁən ͡ɬ. 0202030902/42, daːvaːɾ ɬ. 0202030902/11, daːtdəʁa ͡ɬ. dełə 0202030802/55, dapb̥aʁɑ͡ ɬ. 0202030605/97, dabəfəŋ͡ ɬ. 0203020202/21, dadaN ͡ɬ. 0202030902/108, dadaNnəŋ ͡ɬ. 0202030902/109, dagej ɬ. 0202020501/81, daGasə͡ ɬ. 0103010702/09, daGəNGɑ ͡ɬ. 0103010503/08, daχada͡ ɬ. sa 0203020101/01, daχGə ͡ɬ. 0103030802/18, daʁən ɬ. 0202030401/18, daʁən͡ ɬ. 0202030501/04, 0202030902/102, 0502020101/358, daʁəndan naɾ ͡ɬ.

0103010305/13, daʁe bołma͡ɬ. 0202031201/10, daʁesə͡ɬ. 0203020202/13, daha kəsɯ͡ɬ. 0203020501/21, dałak giɣi͡ɬ. 0202010703/12, dałaʁa͡ɬ. 0103010304/32, dałaʁanda ͡ɬ. 0103010101/08, dałaʁandə ͡ɬ. 0103010101/08, dałattsa͡ ɬ. 0103030201/10, dałɜ̆βatɢa͡ɬ. 0103010101/02, dandʒin ɬ. 0103010702/54, dandʒin͡ɬ. 0202010703/28, daɴnaʁa ͡ɬ. 0502020101/03, daɴɢaɾ͡ ɬ. 0103010305/38, 0103010305/43, 0103010305/44, 0103010305/50, daɴɢaʰɾdi ͡ɬ. 0202010901/74, 0202030801/08, 0502020101/79, 0502020101/454, 0502020101/449, daɴɢaʰɾd̥i͡ɬ. 0201010101/15, daɾaʰsa͡ɬ. 0103010305/85, daɾłatɢanda͡ɬ. 0103030201/33, daʂuʃi͡ɬ. gę̥łɣindi ͡ɬ. 0103040601/05, datʂa mutʂaɴda͡ ɬ. 0203020201/13, daʰːɢə ͡ɬ. 0201010101/21, daʰːtɢa ͡ɬ. 0202030802/05, daʰpbas ͡ɬ. 0202030604/53, 0202030604/50, 0202030604/60, 0202030604/62, daʰpɢa ͡ɬ. 0202030901/20, 0202030901/22, daʰpɢandə ͡ɬ. 0502020101/127, daʰpg̊anda ͡ɬ. 0203010301/20, daʰgəʁanda͡ ɬ. 0202010101/03, daʰɢa͡ ɬ. 0103010702/57, 0103010702/25, 0103030201/12, 0103030201/25, 0103030201/26, 0103040601/15, 0202020301/01, 0202020302/07, daʰɢə ͡ɬ. 0103030201/26, 0103040403/38, 0103040405/01, 0202031201/31, 0502020101/65, 0502020101/211, daʰg̊a͡ɬ. 0202020303/04, daʰg̊ə͡ɬ. 0203010701/26, 0203010702/10, daʰɾd̥əβatʁa͡ɬ. 0103010304/34, daʰɾd̥əβatʁaʂ͡ɬ. 0103010304/36, daʰɾtg̊a͡ɬ. 0103010304/10, daʰt͡ʃ jɐɾ͡ɬ. 0203020601/48, daʰt͡s tsøz mi͡ɬ. 0202030802/15, daʰtdəŋ ͡ɬ. 0203010301/06, də͡ɬ ʝuse̞ɣin sɔʁda͡ɬ. 0202030901/09, dəliɣin duɣŭdi ͡ɬ. 0202030605/79, dəlisgindin ͡ɬ. 0203020601/53, dəŋdʐan ͡ɬ. 0103030201/34, dərəɣdʒ͡i ɬ. 0103040301/12(2), dəsdap be̞rse̞ ͡ɬ. 0203010501/05, dəzɢanda ͡ɬ. 0202030605/111, dəzɢandə͡ ɬ. 0203020402/27, demər kułe̞ʂi ͡ɬ. 0202030604/72, dejbiołaʁan͡ɬ. 0103010305/95de̞mər guŋʂounə͡ ɬ. 0202030604/71, de̞mər tərə ͡ɬ. 0202030604/70, de̞ːse ͡ɬ. 0203011002/07, de̞ŋər anasə ͡ɬ. 0502020101/194, de̞ŋər udʒin͡ɬ. 0502020101/79, de̞ŋər χan͡ ɬ. 0502020101/115, 0502020101/124, de̞ŋər jaʁsa͡ɬ. 0202010101/05, de̞rdikdiɣindʒi͡ɬ. 0103010501/08, de̞rdiŋ͡ ɬ. 0502020101/240, de̞rdiŋnə͡ ɬ. 0103010502/22, doːʁuɾ͡ ɬ. 0203010301/57, doːʁuɾ ͡ɬa soŋukdək kəsɯ ɬ. 0203010301/57, doːsɢan ͡ɬ. 0202030301/09, 0202030301/10, 0202030301/11, 0202030301/18, 0202030301/27, 0202030301/38, doʁuɾ͡ ɬ. 0202030902/11, duŋtʂaɴda ołuruβuɾ͡ ɬ. 0202031101/04, doʁɔɾ kəsə̆leɾ͡ ɬ. 0103010703/13, doʁɔɾ͡ ɬ. 0202030403/07, doʁuɾ͡ ɬ. 0202010701/12, doʁurnə͡ ɬ. 0202030308/06, dəːʁurə͡ ɬ. 0502020101/180, dɔʁuɾ͡ ɬ. 0502020101/180, dɔɢuɾaʁa͡ɬ. 0502020101/473, dɔʁurən͡ɬ. 0502020101/497, dəqusɢa͡ ɬ. 0202030303/06, dəχɢup dəχɢuβ͡ ɬ. 0202030308/07, dəχqəsde̞ɾɣe̞͡ ɬ. 0202030308/07, dəχqus dəqusɢa ɬ. 0202030303/10, dɔʰqus βaʂdəʁ maɴqəs͡ ɬ. 0502020101/304, dɔʰɢuβatʁa ͡ɬ. 0202030308/03, dɔʰɢuβuɾ ͡ɬ. 0203010301/36, dørt͡ ɬ. 0202031202/54, dørt ͡ʤiɣərməɣe̞͡ ɬ. 0202030801/13, døsə͡ɬ. 0202030604/74, duołuβatʁa͡ɬ. 0203010801/01, dupdi͡ ɬa 0502020101/452, dudʒałəq͡ ɬ. 0203010301/29, dumsəʁə͡ ɬ. 0202030604/67, duŋʃiliŋnəŋ͡ ɬ. 0201010102/13, duŋtien͡ ɬ. 0203010501/03, dʊj͡ ɬ. 0103010305/75, duannaʰɢa͡ ɬ. 0103010703/14, duqɢa ɬ. 0103050102/07, 0202020301/21, duqɢa͡ ɬ. 0202030402/12, duqɢanda ͡ɬ. 0202020301/18, duqɢandan ͡ɬ. 0202020301/18, duqɢannə͡ ɬ. 0103010305/85, duʁaɾʁa͡ e̞ʰtgindi͡ ɬ. 0202020301/12, dumanłəq dimi͡ ɬ. 0203010301/15, dun dimiɣe ɬ. 0202030104/15, duŋʤałaɾ ͡ɬ. 0102020303/48, duŋʃiliŋnəŋ ɬ. 0202010301/16, duɾʁaʂ ɢana ͡ɬ. 0202030801/06, dujłaʁa͡ ɬ. 0103040301/08, dujłasa͡ɬ. 0202031201/20, dujtəu͡ɬ. 0202030802/37, 0202030802/45,

0203010301/22, 0203010302/07, dujtəudɑ ‿ɬ. 0203010303/10, dujtəuɢə ‿ɬ. 0202030802/52, dujtəuɢu ‿ɬ. 0203010303/15, dujtəuɢ̥ə ‿ɬ. 0202030801/09, dujtu ‿ɬ. 0202030403/09, 0202031202/14, diː də ‿ɬ. 0103010705/37, 0103030802/15, diːɣe ‿ɬ. 0103030901/72, diːxəʂən ‿ɬ. 0202010702/07, di βɑ ‿ɬ. 0201010101/32, di βɑɾ ‿ɬ. 0202030902/47, 0502020101/59, di də ɬ. 0202030402/43, diaːdək gẹ̈łɣindi ‿ɬ. 0203020301/02, diadəp bɑɾʁɑ ‿ɬ. 0502020101/244, diadəp bɑɾʁɑʂ ‿ɬ. 0201010101/21, diadəβɑttsɑ ‿ɬ. 0103010305/13, 0203020403/08, diadeɾʁɑ ‿ɬ. 0202030605/71, di əɾ tien ɬ. 0103030702/98(2), diatɢɑndɑ ‿ɬ. 0202030902/118, diatɢɑndə ‿ɬ. 0103050101/43, diatɢə ‿ɬ. 0103030701/04, dieɴχua dałɑsɑ ‿ɬ. 0103010306/08, dienniɣi ‿ɬ. 0103010304/45, diort ‿ʤiɣərməɣẹ̈ ‿ɬ. 0202030801/11, diozɯ ‿ɬ. 0103010705/35, diumɑ ‿ɬ. 0103010302/18, 0103040405/59, 0103050101/51, dip bej ‿ɬ. 0103040301/11, dip bẹ̈ɾ βɑɾ ‿ɬ. 0502020101/205, dip beɾɣẹ̈ndi ‿ɬ. 0502020101/276, dip bẹ̈ɾɣẹ̈ ‿ɬ. 0502020101/341, dip gese ‿ɬ. 0202010901/16, diβ ‿ɬ. 0103010304/48, 0202010901/63, 0202030104/01, 0202031201/35, 0202031202/28, 0202031202/47(2), 0202031202/58, 0502020101/221, diβɑłsɑ ‿ɬ. 0502020101/368, diβɑtɢɑ ‿ɬ. 0202030902/72, diβɑttsɑ ɬ. 0103010703/31, diβɑttsɑ ‿ɬ. 0202030802/47, 0202030802/50, diβəɾ ‿ɬ. 0202031202/50, 0203020501/12, 0502020101/338, 0502020101/492, diβəɾ də diβɑɾ ‿ɬ. 0203010702/55, diβərəβ ‿ɬ. 0502020101/315, diβəɾmɑ ‿ɬ. 0203011001/01, didiʁɑ ‿ɬ. 0201010102/14, difɑɴdɑ ‿ɬ. 0202030902/110, dik gisə ‿ɬ. 0202030603/02, dik gise ‿ɬ. 0202031201/21, dik gisẹ̈ ‿ɬ. 0202020501/56, dik gisẹ̈ ‿ɬ. 0202030902/130, dik gise ‿ɬ. 0202030902/31, 0203020601/14, dixəʂ də diβɑɾ ‿ɬ. 0203010702/48, dixəʂ dəɾ diβɑɾ ‿ɬ. 0203010702/40, diɣədzi̱ ɬ. 0103030702/01, 0103040401/04, 0103040401/50, diɣətdzi̱ ‿ɬ. 0103010305/39, diɣətdzi̱ gunɑɴ ‿ɬ. 0103010305/53, diɣətdzi̱ gunɑɴ ‿ɬ. 0103010302/20, diɣətdzi̱ gunɑɴnə ‿ɬ. 0103010302/19, diɣətdzi̱ gunɑɴ dimi ‿ɬ. 0103010302/18, diɣətdzi̱ dimi ‿ɬ. 0103010305/39, diɣe ɬ. 0203020101/02, 0203020202/13, diɣe ‿ɬ. 0203020202/05, 0203020202/08, 0203020202/13, diɣen ɑɴnɑʁɑ ‿ɬ. 0502020101/176, diɣẹ̈ ‿ɬ. 0202030801/02, 0203010301/39, 0203011002/12, 0502020101/14, 0502020101/48, 0502020101/136(2), 0502020101/152, 0502020101/186, 0502020101/189, 0502020101/356, 0502020101/367, diɣẹn ‿ɬ. 0203010302/04, 0502020101/377, diɣẹn eː ‿ʤə ‿ɬ. 0202030103/14, diɣẹndi ‿ɬ. 0502020101/458, diɣẹ̈ʂ gəni ‿ɬ. 0502020101/367, diɣi ‿ɬ. 0103010306/09, 0202030801/13, 0202030801/22, 0202030801/23, 0202030902/29, 0202030902/48, 0202030902/65, 0202030902/85, 0202030902/93, 0203020402/26, 0203020501/13, 0502020101/44, 0502020101/356, diɣidi ‿ɬ. 0103010705/33, 0103010705/44, diɣin ‿ɬ. 0103040401/75, diɣində ‿ɬ. 0502020101/240, diɣindi ‿ɬ. 0103030702/92, 0103030901/40, 0202030301/16, 0202030902/29, 0502020101/26, 0502020101/82, 0502020101/84, 0502020101/141, 0502020101/194, 0502020101/250, 0502020101/334, 0502020101/351, 0502020101/360, 0502020101/367, 0502020101/377, diɣindin ‿ɬ. 0203020601/27, diɣinʤi ‿ɬ. 0103040302/15, diɣin ‿ʤuɣdi ‿ɬ. 0103010703/16, 0103010703/32, diɣin duɣədi ‿ɬ. 0202030601/64, diʁə tiandɑ ‿ɬ. 0202030902/08, diliβałʁandɑ ‿ɬ. 0203020203/05, dimi ɬ. 0202030601/65, dimi ‿ɬ. 0103030201/23, 0103050101/15, 0202010703/01, 0202010703/10, 0202010703/24, 0202020501/49, 0202030601/03, 0202030601/09, 0202030601/66, 0202030601/76, 0202030604/20, 0202030604/36, 0202030604/47, 0202030605/01(2), 0202030605/06, 0202030605/10, 0202030605/26, 0202030605/118, 0202030605/119, 0202030605/129, 0202030605/168, 0202030605/169, 0202030605/170, 0202030801/07, 0202030801/13, 0202030801/10,

0202030802/05, 0202030802/20, 0202030802/32, 0202030802/33, 0202030802/34(3), 0202030802/44, 0202030902/81, 0203020601/01, 0203020601/10, dimi udʒin͡ ɬ. 0502020101/299, 0502020101/475, diminə ɬ. 0202030604/78, dimi kəsɯ ɬ. 0103050101/46, dimiɣe̯ ɬ. 0502020101/423, dimise ɬ. 0202030802/50, diŋguda ɬ. 0202020701/49, diŋnasd̥ɐrse ɬ. 0202031202/13, diŋnuʰttsa ɬ. 0103010305/21, diŋnəβattsa ɬ. 0103010305/06, dirgə ɬ. 0103010705/44, disaŋgə ɬ. 0103010705/44, disəβ ɬ. 0202031202/08, disəβər ɬ. 0202031202/08, 0502020101/271, 0502020101/273, 0502020101/292(2), 0502020101/299, 0502020101/367, dise ɬ. 0202030601/55, 0202030601/76, dise ɬ. 0103030802/03, 0202030605/25, 0202030605/167, 0202030801/10, 0202030802/49, 0203010301/33, 0203010702/51, 0203011002/07, 0203020601/08, 0203020601/14, 0502020101/20, 0502020101/184, dise ɬ. sa 0203010301/59, disẹ ɬ. 0202031201/35, 0203020601/11(2), dissẹ ɬ. 0202031202/08, dij dij ɬ. 0103050201/26, dij də ɬ. 0202030802/14, dij dər ɬ. 0202030105/03, dij dɨ̈j ɬ. 0202031101/22, dijigə ɬ. 0203020501/12, d̥aχɢ̥ə ɬ. 0201010101/24, d̥aχɢ̥ə ɬ. 0103040301/03, d̥aʰɻəʁandɑ ɬ. 0202010703/20, d̥aʰɢa ɬ. 0103010305/06, 0103010305/95, 0103010306/18, d̥aʰɢ̥a ɬ. 0103010702/78, 0502020101/66, d̥aʰɢə ɬ. 0103030802/40, d̥aʰɢə ɬ. 0103010306/11, 0103010501/01, 0103010602/14, 0103030201/10, 0103040601/20(2), 0202020702/01, 0502020101/419, d̥aʰɢ̥ə ɬ. 0103010703/12, 0103030802/35, d̥əʰɢa ɬ. 0103040405/10, d̥ɔʰɢuʁa ɬ. 0103010501/11, d̥ɔʰɢ̥uβaɬʁa ɬ. 0203010901/04, d̥isə ɬ. 0202020501/62, d̥ise ɬ. 0202030103/07, 0202030801/10(2), 0202030801/28, 0202030802/11, 0202030802/14, 0202030802/33, 0203020203/03, d̥ij d̥ər ɬ. 0202030605/142, 0202030605/144, fanβida ɬ. 0202020501/39, fanfəŋdʒẹn juŋduŋdə ɬ. 0103010303/17, faɴnak giɣi ɬ. 0202030901/12, fandzɻəŋ ɬ. 0202010301/18, 0202010703/12, 0202020501/67, fəɬutɢaʂ ɬ. 0103010306/20, fəŋnap bɐrse ɬ. 0202030802/41, fədzɻuaɴnəŋ ɬ. 0103010304/01, feɬaʁa ɬ. 0203020501/16, fudagənə ʂidagə ɬ. 0202030402/69, gangəuməŋda ɬ. 0203020601/47, gannaʁa ɬ. 0103010304/58, gannasa ɬ. 0103010304/46, gannəβ ɬ. 0103010304/60, guaɴ ɬ. 0103030802/06, gəguŋ ɬ. 0202020302/02, gəɣəs ɬ. 0203010501/05, gəɣəs kezək ɬ. 0203010501/03, gəɬədən ɬ. 0202030402/70, gət di ɬ. 0103010704/04, geːrənə ɬ. 0202030901/13, geːvə ɬ. 0103010305/54, geɣendi ɬ. 0202030402/32, geɬ βar ɬ. 0202030605/112, 0202030605/114, geɬəβ ɬ. βar er 0202030401/10, geɬəβ ɬ. 0202031202/04, geɬɐrdʒi osa ɬ. 0502020101/46, geɬɣe ɬ. 0202030103/02, 0202030401/22, 0202030901/09, 0203020402/07, 0203020402/30, 0502020101/174, geɬɣendi ɬ. 0502020101/80, geɬɣeʂ ɬ. 0202030605/134, geɬɣiʂ ɬ. 0103010305/85, geser ɬ. 0502020101/67, 0502020101/166, 0502020101/226, 0502020101/260, 0502020101/299, 0502020101/333, 0502020101/371, 0502020101/482, 0502020101/493, geser də ɬ. 0502020101/339, geserɣe̯ ɬ. 0502020101/333, geserɣi ɬ. 0502020101/331, geserɳəŋ ɬ. 0502020101/172, geʰtʂəβərəβ ɬ. 0502020101/247, gɐːn ɬ. 0103030901/51, geɣe̯ ɬ. 0202020701/14, 0202020701/16, geɬəβərʁandə ɬ. 0202020501/21, geɬɣeʂgəni ɬ. 0202030802/41, geɬɣe ɬ. 0202030802/34, 0203020402/26, geɬɣe̯ ɬ. 0202030103/08, 0202030801/10(2), 0202030801/13, 0202030802/35, 0203020601/06, 0502020101/210, 0502020101/425, 0502020101/461, geɬɣẹn eː d̥ə ɬ. 0202030401/21, geɬɣẹndi ɬ. 0202030401/24, geɬɣẹndi ɬ. 0202020501/23, 0202030401/26(2), 0202030403/08, 0202030401/24, 0202030402/33, 0502020101/86, 0502020101/403(2), geɬɣeʂ gəni ɬ. 0502020101/191, geɬɣindi ɬ. 0202030301/03,

0502020101/131, 0502020101/454, gɐ̣ɬɣindin ‿ɬ. 0203020402/17, gɐ̣ɬɣinḍə ‿ɬ. 0202020501/105, gɐ̣ɬɣiʂgəni‿ ɬ. 0202030801/06, gɐ̣ɬse ‿ɬ. 0202030801/07, 0202030801/21, gɐ̣ɾ əʂge‿ ɬ. 0103050102/32, gɐ̣ɾɣi ‿ɬ. 0103050102/34, gɐ̣ɾəŋge‿ ɬ. 0103050102/34, gɐ̣se‿ ɬ. 0202030901/14, gɐ̣se‿ɾ ɬ. kəsɯ 0502020101/475, gɐ̣t məːɬe də‿ ɬ. sɑ 0103010304/80, gɐ̣zgə‿ ɬ. 0203010701/02, gɐ̣zgəsəŋgi‿ ɬ. 0203010702/04, gɐ̣ʰɬse‿ ɬ. 0202030901/14, goː ɬ. 0103030702/46, goːɬ jɑɴʂi ɬ. 0203010701/18, go ‿ɬ. 0202030403/06, 0202030802/33, 0202030902/42, go ɬ. 0202030402/59, go ʂitɑɴdɑ‿ɬ. 0203020202/19, gogɑʁɑ ‿ɬ. 0201010102/09, gogɑsə‿ ɬ. 0202030401/12, gogɑsə̄‿ ɬ. 0202030902/07, gogo‿ɬ. 0203030102/10, 0203030102/22, goke‿ɬ. 0103010301/01(2), goɬ ɬ. 0103040403/29, goɬ ‿ɬ. 0103030901/55, 0202010101/02, 0202010901/39, 0202020303/01, 0203010701/28(2), goɬ ‿ɬ. ‿βəɾ 0201010101/33, goɬ‿ jyɣɐ̣ ‿ɬ. 0201010101/16, goɬɑɾ‿ɬ. 0103030901/16, guŋsɯ χəjiŋ mutʂɑɴGɑ‿ɬ. 0203020601/34, guŋjydɑ‿ɬ. 0201010102/06, goɾɑGəndɑ‿ɬ. 0103050101/58, gosə‿ɬ. 0203010301/13, gøːβəndi ɬ. 0203020201/12, gøβ‿ɬ. 0203010301/12, gøβu‿ɬ. 0202020501/100, gøβundi‿ ɬ. 0202020501/67, gøk qejnɑq‿ɬ. 0202030401/30, gøŋyɬu‿ɬ. 0202030605/31, gørse‿ɬ. 0202030104/08, gøsemeɣe‿ɬ. 0502020101/82, gøʂge‿ɬ. 0502020101/228, gøʂgɐ̣ʂ‿ɬ. 0103010303/36, gøzetgɐ̣ ‿ɬ. 0502020101/244, gøzdoʁɑn eː də ‿ɬ. 0103010705/49, gøzdymis də‿ɬ. 0502020101/232, gøzgɐ̣ βɑɾʁɑ‿ɬ. 0202010901/31, gøʰḍərəsḍərɣe‿ɬ. 0502020101/226, gøʰp kəsɯ ‿ɬ. 0202030801/09, gøʰdurɣi‿ ɬ. 0202030605/145, gøʰdʉruβaɬʁɑ‿ ɬ. 0202030902/64, gøʰḍərəβaɬʁɑ ‿ɬ. 0202030902/50, gøʰḍərɣe ‿ɬ. 0203020402/18, gøʰḍuruβaɬʁɑ ‿ɬ. 0202030902/70, gøʰgʉttsɑ‿ ɬ. 0502020101/276, gøʰʂgəʂ ‿ɬ. 0202030605/14, gøʰgutbɐ̣ɣɐ̣‿ ɬ. 0502020101/193, gʊɬ ɬ. 0202020201/06, guanɬamaʁɑ‿ ɬ. 0203010301/40, guaɬəβattsɑ ‿ɬ. 0202030701/07, guaɬastsɑ‿ ɬ. 0202030701/07, guɑN ɬ. 0203020202/10, guɑN ɑsəɾaʁɑn‿ ɬ. 0502020101/302, guaʧydɑ‿ɬ. 0203020203/01, guɑjo‿ɬ. 0203020202/06, guaɬəɸutGɑʂ‿ɬ. 0103010306/23, gue nimi ‿ɬ. 0202020501/02, 0202030802/27, 0203020203/20, gue nimi ɬ. 0203020201/22, guofəŋ‿ɬ. 0202030605/45, guoɬuβ‿ɬ. 0103030201/28, guoʧyGə kəsɯ ‿ɬ. 0103010305/34, guoʧy ‿ɬ. 0103050102/06, 0202030901/25, 0203030101/10, guoʧydɑ‿ɬ. 0203010702/03, guoʧydə‿ɬ. 0202030901/23, guoʧyGə‿ ɬ. 0103050101/54, guoʧyḛ ‿ɬ. 0202031101/32, guoʧyGə disɛ‿ ɬ. 0103050102/33, guoʧysɑ‿ ɬ. 0103050301/12, guɣileɾ‿ ɬ. 0103010305/73, gumәs ej ‿ɬ. 0202030605/30, gunɑsə‿ ɬ. 0502020101/194, gutʂəŋə‿ɬ. 0202030103/04, gujo‿ɬ. 0103030201/14, 0202030801/17, guzuk tutGɑ ‿ɬ. 0203010501/10, guziːsə ‿ɬ. 0102020303/36, gʉk deŋər‿ ɬ. 0202030601/37, gygeɾo‿ ɬ. 0103050304/03, gykuʂgən‿ɬ. 0202030605/156, gyɾɣe‿ɬ. 0202030902/128, gyɾse‿ɬ. 0202020701/32, gyz βəlin‿ ɬ. 0103040405/35, giːɣi‿ ɬ. 0202030801/25, giɣəkdəŋ‿ɬ. 0202020501/08, giɬɣɐ̣‿ ɬ. 0502020101/202, giɣɐ̣ndi‿ ɬ. 0103050201/15, giɣi‿ɬ. 0202020501/22, 0202030901/11, giɣin‿ɬ. 0202031202/56, giɣin səʁdɑ‿ɬ. 0202030902/92, giɣindi‿ɬ. 0202030902/32, 0502020101/385, giɣiʂ‿ɬ. 0102040301/17, 0103010305/78, giɣindi ɬ. 0103050401/06, 0202030605/87, giɣindi‿ɬ. 0103030701/07, 0103040301/06, 0202020701/08, giɣində ‿ɬ. 0103010703/08, giɣindiɣdə‿ ɬ. 0103010705/27, giɣixgi‿ ɬ. 0103010703/16, giɬ βɑɾ‿ɬ. 0202030605/152, 0202030605/153, giɬɣɐ̣ ɬ. 0203020601/62, giɬɣindi‿ ɬ. 0202030403/06, giɬɣində‿ɬ. 0202031202/55, gise ‿ɬ. 0103030201/24, 0103030201/32, 0103040601/12, 0202031101/28, git də‿ ɬ. ‿sɑ 0103010304/42, gitGɑʂ‿ Gənɑ‿ ɬ. 0103050301/02,

gizəβmɑːt͡ɬ. 0103010304/06, gizgət͡ɬ. 0203010702/14, 0203010702/17, gizgə də dioɾ ɬ. 0203010701/23, gizset͡ɬ. 0203010702/60, gizgint͡ɬ. 0103020403/19(2), gəɬdilitgi t͡ɬ. 0202030101/04, gøʂgit͡ɬ. 0202030404/02, gist͡ɬ. 0202030802/33, kɑːnnɑʁəɬɑ βɑrsɑt͡ɬ. 0103040405/30, kɑʤɑʁɑt͡ɬ. 0203010301/27, kɑnəŋt͡ɬ. 0203030101/06, kɑnnɑʁəɬɑt͡ βɑrsɑt͡ɬ. 0103040405/37, kɑɴdɑn ɢuzə ɬ. 0502020101/397, kəułɑβəɾt͡ ɬ. 0202030605/143, kəʤiɣərekt͡ɬ. 0202030802/58, kəʤiɣɾik kəswnət͡ɬ. 0203030101/15, kəʤiɣleɾt͡ɬ. 0203020601/42, kəʤiɣəregəŋgɛt͡ ɬ. 0203020301/07, kəʤik kəswnət͡ɬ. 0203030101/15, kən də ʝiset͡ɬ. 0103050102/08, kənəŋt͡ɬ. 0202010301/17, kəɾəp bɑɾʁɑndət͡ɬ. 0202030902/10, 0502020101/485, kərək t͡giɣẹ̈t͡ ɬ. 0103050201/16, kərdəɾɣi ɑjtɢɑt͡ ɬ. 0502020101/377, kərḍərmiɣẹ̈ndit͡ɬ. 0203020203/22, kəɾɣeʂt͡ gənit͡ɬ. 0502020101/454, kəɾɣẹ̈ndzẹ̈t͡ɬ. 0103010705/28, kərɣin duːɣudit͡ ɬ. 0202030601/74, kəsət͡ ɬ. 0102020401/49, 0103010302/18, 0202030902/53, kəsəŋt͡ɬ. 0202031202/25, kəsəŋ oɬt͡ɬ. 0202031202/05, kəsəɾt͡ ɬ. 0103050201/22, kəsə̃t͡ ɬ. 0103040301/05, 0202030902/42, kəsɯ ɬ. 0202020301/08, 0202020301/20, 0202020702/21, 0202030601/79, kəsɯt͡ɬ. 0102020303/30, 0103010305/06, 0103030901/22, 0103030901/30, 0103030901/74, 0103040302/15, 0103040601/12(2), 0202010703/25, 0202020301/08(2), 0202020301/08, 0202020401/16, 0202020501/04, 0202020501/16, 0202020501/20, 0202020501/21(2), 0202020501/25, 0202020501/82(2), 0202030402/35, 0202030605/13, 0202030605/45, 0202030801/13, 0202030802/33, 0202030802/36, 0202030802/51, 0202030802/54, 0203010301/39, 0203020202/05, 0203020202/06, 0203020201/12, 0203020403/08, 0502020101/152, 0502020101/193, kəsɯ ɑmt͡ɬ. 0203020501/20, kəsɯ tʂəŋnɑʁɑn duɣdit͡ɬ. 0202031201/03, kəswḍint͡ɬ. 0202030901/16, kəswnəŋt͡ɬ. 0202030902/01, 0202031201/19, 0203020601/08, kəswnəŋt͡ɬɑ jɑst͡ ɬ. 0202031201/19, kəswɬɑɾt͡ɬ. 0103030901/70, 0103030901/72, kəswɣẹ̈t͡ ɬ. 0203010301/27, 0502020101/193, kəswɣit͡ɬ. 0201010101/20, 0201010101/23, 0202030801/09, kəswnəŋ ɬ. 0103010705/39, kəswnəŋt͡ɬ. 0202030104/22, kəswnəŋ uɬt͡ ɬ. 0202010703/23, kəsɯ osɑ ɬ. 0103040405/43, kəsɯ t͡βɑrʁɑt͡ ɬ. 0103010502/22, kəswnət͡ɬ. 0202020401/08, kəsɯt͡ ɬ. 0103010304/61, 0103040302/14, kəswleɾt͡ɬ. 0201010102/10, 0202030605/44, kəswnəŋɣ̈kəɣit͡ ɬ. 0201010101/21, kəswleɾt͡ɬ. 0103040405/49, kəswleɾt͡ɬ. 0201010101/30, kəsleɾt͡ɬ. 0102020303/28, 0102020303/40, 0103010304/53, 0103040405/11, 0103050301/28, 0103050401/04, 0203010702/53, kəsl̩ɾɣẹ̈t͡ɬ. 0203010502/01, kəslernə ɬ. 0103040302/26, keːɾɣet͡ɬ. 0103010703/08, keβənt͡ɬ. 0202030601/12, keɣərɣẹ̈t͡ɬ. 0202010703/08, keɣərset͡ɬ. 0202020302/06, keɣərəp dəɾ diβɑt͡ɬ. 0201010101/22, keɣərɣiʂt͡ɬ. 0201010101/20, kełəβɑłʁɑt͡ɬ. 0203011002/04, kełənnət͡ɬ. 0201010101/23, kełənət͡ɬ. 0202030605/121, kemiɾɢɔłdɑɢət͡ ɬ. 0201010102/10, keʂiłɑʁɑndɑt͡ɬ. 0202030104/12, keʃint͡ɬ. 0103010305/35, 0103010305/35, keʃinleɾ ɬ. 0103010702/79, keʃinleɾt͡ ɬ. 0102020303/28, 0201010101/15, 0201010101/16, 0201010101/19, 0201010101/22, 0201010101/24, 0201010101/28, 0203010702/47, kevərət͡ɬ. 0202030604/11, kẹ̈miɾɢɔłdat͡ɬ. 0201010102/14, kotʂɑłɑʁɑndat͡ɬ. 0203010702/14, kɔŋoʰɾḍit͡ ɬ. 0103050301/02, køk qɑqdant͡ɬ. 0103010305/11, kømuβɑtɢɑndat͡ɬ. 0202030401/36, kømbʉʂdət͡ɬ. t͡ər 0201010101/13, kømbʉʂdət͡ɬ. 0201010101/12, 0201010101/15, kømgit͡ɬ. 0103040302/09, køŋɛt͡ ɬ. 0202030605/164, kuliłɑβərəβt͡ ɬ. 0203020201/16, kulilap berɣẹ̈ndint͡ɬ. 0203020201/16, kułuβɑłʁɑt͡ɬ. 0502020101/469, kułuβɑłʁɑndət͡ɬ. 0502020101/487, kułuβɑłʁɑʂt͡ gənit͡ɬ. 0502020101/485, kun qɔłsɑt͡ɬ. 0103010305/06, kunt͡ ɬ. 0103030201/03, 0103030701/03, 0202031201/20, kunət͡ɬ.

0202030801/01, kungẹ̣ ẹ̣ʰtgindi ɬ. 0202030802/40, kungi ɬ. 0202030802/41, kunnə ɬ. 0202030801/08, kuŋgẹ̣ ɬ. 0202030802/01, kuntseːn ɬ. 0202010503/03, kuntsen ɬ. 0202030605/98, kuntsẹ̣n ɬ. 0502020101/452, kundʑɯsə ɬ. 0103030901/73, kurʤi ẹ̣ʰdə ɬ. 0202030604/75, kuʰrgəritgi ɬ. 0202030101/04, kuʰrguruβatɢanda ɬ. 0202020401/20, kiːʧîn ɬ. 0202020501/23, kisə ɬ. 0103010703/11, kise ɬ. 0103050201/10, 0103050201/25, kisi ɬ. 0103050201/15, ḳaʰqgaq anigə ɬ. 0103030801/04, ḳẹ̣ʰp bə̣sa ɬ. 0103040303/06, qaːłəp bɑrʁandɑ ɬ. 0202010502/16, qaːr kəsɯler ɬ. 0203030101/18, qaːr kəsler ɬ. 0202010301/04, qaːrərɑg̰ə ɬ. 0201010101/05, qadejʤin ɬ. 0202030402/44, qadi łɑrtgindi ɬ. 0203010303/16, qałaʁaş ɬ. 0202030605/59, qałamɑ ɬ. 0202030605/68, qalerʁa ɬ. 0103050102/36, qałəβatɢa ɬ. 0103010705/24, qałəβat ba ɬ. 0103040405/34, qałəβatɢandi ɬ. 0103040405/36, qałən disgi ɬ. 0202031202/04, qałqa dimi ɬ. 0202010701/09, qałmɑ ɬ. 0202030103/19, qam ẽʰłʤi ɬ. 0103030802/39, qam ẽʰłdz̰i̱ ɬ. 0103030802/35, 0103030802/36, qam eʰłʤi ɬ. 0202010901/46, qam ẽʰłʤi ɬ. 0202030101/01, qan ɬ. 0202030605/43, 0202030605/95, 0202030605/97, 0202030605/99, qanak gɨłse ɬ. 0103010305/10, qarɑ høɣʉn ɬ. 0203010901/01, qar kəsɯ ɬ. 0202010701/19, qar kəsɯler ɬ. 0201010101/04, qarən ɬ. 0202030701/14, qarəsə ɬ. 0202030604/76, qarəşdi ɬ. 0103030901/39, qarḍəɸutɢa ɬ. 0202030701/12, qarmaɴɢə ɬ. 0203020501/26, qatɢa ɬ. 0202030104/19, qajndərʁa ɬ. 0202030501/03, qajndərəβałʁa ɬ. 0202030501/04, qajʤiłəβałʁa ɬ. 0103010703/16, qaʰtg̰a ẹ̣ʰtgi ɬ. 0201010101/15, qadi ɬ. jijaɴ ma 0203010303/11, qadi søz ɬ. 0103040601/01, 0103040601/06, qadi joʁur ɬ. 0103040301/38, qəɢərək gẹ̣ɣẹ̣ ɬ. 0202010702/06, qəɢərʁa ɬ. 0202030802/33, qəχɢərʁa ɬ. 0103050201/03, qəχɢərək geɬɣe ɬ. 0203020202/07, qənəqqəş ɬ. 0502020101/489, qənəqɢandə ɬ. 0502020101/221, qənəɢəβałʁandɑ ɬ. 0502020101/221, qənnəŋ ɬ. 0103010304/01, qəʰrqərɑʁa ɬ. 0202030401/04, qəʰrqɢandə ɬ. 0203020202/03, 0203020202/06, qəʰrɢəβałʁa ɬ. 0203011001/04, qəʰg̰ərk gise ɬ. 0202031202/04, qəʰrg̰ək kərɣindin ɬ. 0202031101/18, qəʰrg̰əsdərɣindin ɬ. 0202031101/19, qəʰrg̰əβ ɬ. 0202031101/08, qəʰɢərʁa ɬ. 0202020501/70, qəʰɢərʁaş ɬ. 0103010305/21, qəʰrqɢandə ɬ. 0202020501/70, qejqaʁan səʁdɑ ɬ. 0202030902/08, qejqaβ ɬ. 0202031201/34, qejaq ɬ. ʒysəndi 0202031202/42, qejʤiłuʰḍarʁa diḳə ɬ. 0203010302/14, qejʤi ud͡ʒin ɬ. 0203020302/10, qejnatɢa ɬ. 0202030802/28, qejndərʁa ɬ. 0202010101/06, qejndərəβ ɜ̃ʂse ɬ. 0202031101/26, qejndərəβałʁa ɬ. 0202031101/32, qejʧiłaʁa ɬ. 0202020501/83, 0203020202/13, qejʧiłaʁandɑ ɬ. 0203020202/13, qejʧiłaʁanḍən ɬ. 0203020202/14, qoː ɬ. 0203020302/05, qo mə ɬ. 0201010102/06, qo ɬ. 0201010101/16(2), 0201010101/35, qɔːdɑ ɬ. 0202020501/44, qɔːsə ɬ. 0202030402/52, 0202030902/108, qɔ ɬ. 0202030403/01, qɔ ɬ. 0201010101/08, 0201010101/05, 0201010101/22, 0201010101/31, 0202020501/08, 0202020501/62, 0202020702/27, 0202030605/140, qɔ ɬ. datdəʁa 0202030802/54, qɔłoː ɬ. 0103030901/59, qɔłʁandi ɬ. 0103010305/17, qɔłsɑ ɬ. 0203010702/48, qɔnə ɬ. 0502020101/338, qɔnɢandə ɬ. 0502020101/244, 0502020101/293, qɔsə ɬ. 0202020401/05, 0202020501/59, 0202020501/102, 0203020101/03, 0502020101/35, 0502020101/132, qɔsən ɬ. 0202020702/02, qɔsəɴɢɑ ɬ. 0202020701/56, qɔtsə ɬ. 0202030401/11, quɬunnəq χuj ɬ. 0202010502/14, qunuβałʁa ɬ. 0502020101/215, qunuqɢa ɬ. 0202030801/04, qurʁandɑ ɬ. 0202030701/11, qurnə ɬ. 0103010304/40, qurtɢa ɬ. 0103010304/46,

qurəʁ͡ andaɢəβ͡ ɬ. 0202010503/13, qurʁand͡a ɬ. 0103010304/59, qus taɾatbas͡a ɬ. 0203020403/10, 0203020403/16, quʂɢałaʁa ͡ɬ. 0202010703/14, ɢadʒiɣərmədi ͡ɬ. 0202030801/19, ɢaːdaːʁaːnd͡a ɬ. 0202010501/19, ɢaβəɾo͡ ɬ. 0103010702/33, ɢadaʁa ͡ɬ. 0103010304/35, 0202030401/34, ɢadaʁaʂ ͡ɬ. 0103010304/37, ɢadəβałʁa ͡ɬ. 0103010304/37, ɢaβəsəq qaʁa ͡ɬ. 0202030902/06, ɢaɢəłasuːp d͡ə ɬ. 0502020101/241, ɢaɾ jynə ͡ɬ. 0202020702/19, ɢaɾ jynəŋ͡ ɬ. 0202020301/17, ɢaɾa ͡aʰtdək kəsə ͡ɬ. 0202030902/35, ɢaɾa bəɢa ͡ɬ. 0202030902/75, ɢaɾa βa͡ɾ ɬ. 0502020101/291, ɢaɾa ɢojnə ͡ɬ. 0202030605/113, ɢaɾa saq ͡ɬ. 0202010502/04, ɢaɾa su ɬ. 0203030102/05, ɢaɾa su ͡ɬ. 0502020101/286, ɢaɾa͡ ʝusse ͡ɬ. 0202031101/26, ɢaɾaβər ͡ɬ. 0202020701/50, 0202030401/11, 0502020101/119, 0502020101/303, ɢaɾaβərəp d͡ə ɬ. 0202010503/16, ɢaɾaβərʁand͡a ɬ. 0202030402/43, ɢaɾaʁa ͡ɬ. 0202030802/02, 0202030802/27, 0202030802/40, 0502020101/380, ɢaɾaʁaʂ ͡ɬ. 0103030802/17, ɢaɾaʁaʂ ɢəna ͡ɬ. 0202030802/09, ɢaɾaʁan duɣədi ͡ɬ. 0202030605/45, ɢaɾaʁan duɣdi ͡ɬ. 0202030605/40, ɢaɾaʁand͡a ɬ. 0202030402/40, 0202031202/23, ɢaɾaʁandə ͡ɬ. 0103050101/61, ɢaɾaʁandzɑ ͡ɬ. 0202030402/39, ɢaɾaʁə diβ ɬ. 0103040405/11, ɢaɾaʁəła βaɾʁas͡ɑ gəni͡ ɬ. 0502020101/135, ɢaɾamas͡a ɬ. 0203010302/15, ɢaɾaməq ͡ɬ. 0202030103/03, ɢaɾaməq ɢəzəłməq ͡ɬ. 0202030103/15, ɢaɾas͡a ɬ. 0103050101/16, 0203010301/50, 0203020501/10, 0502020101/453, ɢaɾa͡ jynəŋ͡ əʂdi ͡ɬ. 0203020501/15, ɢaɾo͡ ʊngiʂ ɬ. 0102020303/27, ɢaɾo də͡ ʝise ɬ. 0103050101/57, ɢaɾo ongiʂ ͡ɬ. 0103050101/43, ɢaɾʁa ͡ɬ. 0202020501/51, 0502020101/242, ɢajła hanəʁa ͡ɬ. 0202030901/19, ɢajłas͡a ɬ. 0202030301/26, ɢajłaβaɾ ͡ɬ. 0202030301/26, ɢajɾə ɬ. 0202030301/42, ɢajsə kungi͡ ɬ. 0202031201/19, ɢajsə ʠus͡ ɬ. 0103010703/10, ɢajsə kunə͡ ɬ. 0201010101/19, ɢajsən͡ ɬ. 0502020101/117, ɢazəβałʁa͡ ɬ. 0502020101/392, ɢaʰrqɢandi͡ ɬ. 0103010703/05, ɢaʰʄəłəšɢa ͡ɬ. χɔsə 0203020101/03, ɢəːz ͡ɬ. 0103010304/23, ɢəːzə͡ ɬ. 0103020303/08, ɢəːzd͡ə ɬ. 0201010101/14, ɢədəɾβałʁand͡a ɬ. 0502020101/492, ɢədəɾʁaʂ͡ ɬ. 0202030308/04, ɢədis͡e ɬ. 0103040403/44, ɢəʁłas͡a ɬ. 0202020302/06, ɢəłəʂɢa ͡ɬ. 0202020501/03, ɢəłdʒiβał βaɾ ͡ɬ. 0502020101/159, ɢəłdzɐʁaʂ ͡ɬ. 0202020501/43, ɢəz ͡ɬ. 0103010304/21, 0103010304/42, 0202010501/16, 0202030902/39(2), 0502020101/256, ɢəz oːsa ͡ɬ. 0203010301/13, ɢəz oł uɬʁan bo͡ ɬ. 0202010702/01, ɢəz ͡oʁuɬ ͡ɬ. 0103050102/01, ɢəz os͡a ɬ. 0103010305/40, ɢəz͡ guziɣə͡ ɬ. 0103050101/43, ɢəz ma͡ ɬ. 0201010102/02, ɢəzaɾdəβ͡ ɬ. 0202030101/09, ɢəzaɾt͡ ɬ. ɢəzaɾt 0202030101/08(2), ɢəzaɾtɢaʂ ɬ. 0103030802/31, ɢəzə ͡ ɬ. 0103020303/24, 0202030605/33, 0202030605/54, ɢəzəqɢa ͡ɬ. 0202030902/04, ɢəzən͡ ɬa 0202030605/67, ɢəzəɴɢa ͡ɬ. 0202030605/35, ɢəzəɾʁə ͡ɬ. 0103010305/77, ɢəzəɾʁəłaɾ͡ ɬ. 0103010305/85, ɢəzdə ͡ɬ. 0103010305/82, 0102020303/29, 0103050401/07(2), ɢəzdə ɢaɾəβ ɬ. 0103050101/61, ɢəzdəŋ ͡ɬ. 0103010305/73, ɢəzdəŋ gɐ̨βuŋgi ͡ɬ. 0203010301/10, ɢəzdɐ̨rnə ͡ɬ. 0202010301/18, ɢəzd̥ə͡ ɬ. 0201010101/15, ɢəzdə͡ ɬ. 0201010101/16, 0201010101/18, 0201010101/21, 0201010101/24, 0201010101/25, 0201010101/27, ɢəzɢa ɬ. 0203020203/19, ɢəzɢa͡ ɬ. 0103050101/43, ɢeːjłasɢa ͡ɬ. 0103040405/11, ɢejliqɢanda ͡ɬ. 0103010705/26, ɢejłaβərəβəɾ ͡ɬ. 0202030605/148, 0202030605/163, ɢołəʁaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/235, ɢoj βɐrse͡ ɬ. 0203020302/11, ɢoj ɢuɾaɴɢa ͡ɬ. 0103010305/26, ɢoj ͡ʁuraʂgi ͡ɬ. 0103010305/23, ɢoj͡ ɬ. 0103030702/108, ɢojiɴɢa ͡ɬ. 0103050102/31, ɢojnə ͡ɬ. 0103030802/05, 0202010703/14, ɢojnə qəʰrɢ̥əβ͡ ɬ. 0202031101/08, ɢojnə xitdə ͡ɬ.

0202010703/15, ɢojdzɻ jɐrnə͡ ɬ. 0103050301/30, ɢɔːs tuttsa͡ ɬ. 0203010702/04, ɢɔːj͡ adasa͡ ɬ. 0202030802/48, ɢɔːjnə͡ ɬ. 0202030308/01, ɢəɴəɾaʰtdəʁ͡ ɬ. 0103050401/12, ɢɔj͡ ʰuɢaɾsa͡ ɬ. 0202031101/15, ɢəʰɾqɢa͡ ɬ. 0502020101/136, ɢəʰɾɢətɢaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/235, ɢəʰɾɢuβ͡ ɬ. 0202030902/89, ɢəʰɾɢuβuɾ͡ ɬ. 0202030902/88, ɢuːzŭ͡ duʁuk kərse ͡ ɬ. 0202031101/02, ɢuzu͡ ɬ. 0203010303/07, ɢuzəsdərɣe͡ ɬ. 0202030306/02, ɢuzu mɑɴtsa ͡ ɬ. 0202020302/06, ɢuzuβaɬʁa ͡ ɬ. 0203010901/05, ɢuzɢa͡ ɬ. 0202030305/02, ɢuzɢaʂ͡ ɬ. 0103030802/16, 0202030308/03, 0202030308/07, ɢuzaʰqɢandan͡ ɬ. 0103030201/34, ɢuzɢa ͡andaʁə͡ ɬa 0103010101/12, ɢuzɢa ͡ɬ. 0202010703/17, 0203020302/06, ɢuzɢaʂ ͡ɬ. 0103010305/34, ɢuzɢə͡ daq͡ ɢəɬʁa͡ ɬ. 0202030901/14, ɢudʐaqdaʁa͡ ɬ. 0202020501/82, ɢ̥aʂ ɢ̥aʂ͡ ɬ. 0202030103/19, ɢ̥ejqɑʁan soʁda͡ ɬ. 0202030902/122, xitdə ͡ɬ. 0202010703/15, χaːɬmaʁa͡ ɬ. 0202030901/06, χap də͡ ɬ. 0202030901/13, χaɬən dimi ͡ɬ. 0202031202/01, χaɬʁa͡ ɬ. 0202030901/19, χaɬʁanda͡ ɬ. 0202030901/20, χannəŋ kəsəl̆er ͡ɬ. 0202030902/56, χannəŋ kəsler ͡ɬ. 0202030902/57, χanʂi ͡ɬ. 0502020101/242, χaɾ kəsəl̆erɣe͡ ajttsa ͡ɬ. 0202031201/16, χaɾ maɴgənə ͡ɬ. 0203010301/53, χənaʁa͡ ɬ. 0202030902/102, χejɬaʁa ͡ɬ. 0203020203/02, χejzɯnəŋ daɬej ͡ɬ. 0202020401/20, χoːsəɴga͡ ɬ. 0103030802/16, χoː ɬ. 0202010503/05, χoːsəɴga͡ ɬ. 0203010301/16, χo ͡ɬ. 0202030604/06, 0203020202/09, 0203020402/19, χo saɬʁa͡ ɬ. 0203010501/02, χoɴβan datan ͡ɬ. 0202010703/30, χoɴβannəʁ͡ ɬ. 0202010301/14, χoɴβanda͡ ɬ. 0202030802/14, χoɴ gualerdi ͡ɬ. 0203010502/05, χosə ͡ɬ. 0103040601/03, 0103040601/06, 0202010301/19, 0202030603/02, 0203010501/03, 0502020101/05, χənɢaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/292, χosə̆ ͡ɬ. 0202010301/08, χoʃiaɴ ͡ɬ. 0502020101/345, χɔː ɬ. 0203020202/20, χɔːsə ͡ɬ. 0103010602/12, χɔ ͡ɬ. 0201010101/16, 0202030604/30, 0202031201/35, 0203020202/03, χɔda ͡ɬ. əɾ 0202010901/81, χɔɢ̥asa͡ ɬ. 0202030605/57, χɔsə ɬ. 0103040403/51, 0103050102/36, χɔsə ͡ɬ. 0103010701/13, 0103040401/43, 0202030402/57, 0202030605/80, 0203020601/53, χɔsən͡ ɬ. 0103040403/50, 0103050102/35, 0202010301/09, 0202020702/32, χuaɾlɐrnəŋ ͡əʂdi ͡ɬ. 0203010701/17, χuodʒa ͡ɬ. 0201010101/06, χuotʂia ʤaɴga͡ ẹ̣ʰtgi͡ ɬ. 0103010304/78, χuɬaʁa ͡ɬ. 0203020203/11, 0203020203/15, χuɾ ͡pɔqɢa͡ ɬ. 0202030605/77, χurɬaʁanda ͡ɬ. 0203010303/04, χuj keɬaʁa ͡ɬ. 0203010301/14, χujboɬaʁanda͡ ɬ. 0502020101/72, χujɬasdərɣẹ̣ ͡ɬ. 0202030902/106, χɾq ɢaɾadəβ͡ ɬ. 0202030802/11, ʁandʒa ͡ɬ. 0202020401/16, ʁandʒaɬəq ͡ɬ. 0203010301/53, ʁandʒanəŋgə ɬ. 0202030403/06, ʁəabəa tezɯda͡ ɬ. 0202030802/33, ʁəjɑɴ dimi ͡ɬ. 0103010305/95, ʁosə ͡ɬ. 0103030201/01, haːɾo diaːtba ͡ɬ. 0203020402/29, haɬ͡ ɬ. 0502020101/480, haɬda dimi͡ ɬ. 0203010301/50, haɬda dimi ɬ. 0203010301/25, haɬdaɢə ͡ɬ. 0103010705/37, haɬdə ͡ɬ. 0202030601/09, hanəʁa ͡ɬ. 0202030402/57, hanəʁanda͡ ɬ. 0103030901/22, hanəʁanda͡ ɬ. 0502020101/52, hanin ba ɬ. 0103010705/25, hanəsa͡ ɬ. 0502020101/357, hanʂi͡ ɬ. 0203010503/05, aʰs͡ ojda ɬ. 0103050301/14, has ettse͡ ɬ. 0103050101/01, has ẹ̣tbi͡ ɬ. 0103050102/15, hasdə͡ itgiʂ ͡ɬ. 0103050201/08, haʂɢəna͡ ɬ. 0202030802/27, hədʒiːg̊ənə͡ ɬ. 0203010801/04, hədʒerɣeʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/223, həʃiḵə͡ ɬ. osa 0202031202/28, hədʐəβ ͡ɬ. osa 0202031202/28, hədʐ̥əβ hədʐ̥əβ ͡ɬ. 0202030105/05(2), hədʐəβaɬʁa ͡ɬ. 0202030101/09, hədʐəβaɬsa ͡ɬ. 0502020101/222, heː͡ βaɾ ͡ɬ. 0502020101/42, heːɣən͡ ɬ. 0103050301/09, hedi͡ hanəʁandə͡ ɬ. 0103040302/01, hedip baɾʁa͡ ɬ. 0202031101/11, hediβaɬʁa ͡ɬ. 0202030902/24, hẹ̣dʒindi ͡ɬ. 0502020101/96, 0502020101/247, hẹ̣dʒiɾɣindi ͡ɬ.

0202030902/129, hoɾaβəɾəβ ˩ɬa 0502020101/485, hoɾaʁaʂ ˩ɬ. 0103030802/24, hoɾasdəɾʁa ˩ɬ. 0202010703/08, hotɢa ˩ɬ. 0202030307/04, huɢaɾʁanda ˩ɬ. 0202031101/13, hudzˌo˩ɾłuɣi˩ɬ. 0202030902/42, hiʤigə˩ɬ. osa 0202031202/35, hiʤiβ˩ ɬ. 0201010101/15, hɾdi˩ɬ. 0202030403/06, 0502020101/358, hɾdisəndin˩ ɬ. ɢuzə 0103010703/01, hɾgiʂ˩ɬ. 0103010502/20, hɾq ɢaɾaʁa˩ɬ. 0203020403/19, hɾq˩ɬ. ɢaɾatɢa 0203020403/16, ʒẹdəɾɣẹndi˩ɬ. 0203020203/12, ʒuʁuɾ ɬ. 0202010301/16, ʒy gyʂse˩ɬ. 0202031101/03, ʒydi˩ɬ. 0201010101/12, ʒyleɾ ɬ. 0202030901/24, ʒynə ʁəu˩ɬ. 0202020701/16, ʒyŋnə˩ɬ. 0202010703/19, ʒynəŋ˩əʂdi˩ɬ. 0202030902/11, ʒysəŋgi˩ɬ. 0203010501/05, 0203010702/35, ʒyʂdi˩ɬ. 0103040405/02, ʒiban˩ɬ. 0103010305/56, ʒipdə˩ɬ. 0202020302/05, ʒidə jasdə˩ɬ. 0203020501/27, ʒiɣət˩ɬ. 0103040301/25, ʒiɣəɾəβəɾəβ˩ ɬ. 0202020302/01, ʒiɣət˩ɬ. 0202030902/43, 0202030902/58, 0202030902/67, 0202030902/82, ʒiɣətleɾ˩ɬ. 0202030902/90, ʒiɣəɾi ʒiɣəɾiː ɬ. 0202030901/19, ʒiʁłaʁa˩ɬ. 0202030902/55, ʒiʁłẹ ʒiʁłẹ˩ɬ. 0202030902/82, ʒinnə˩ɬ. 0103030702/107, ʒinien˩ɬ. 0103040301/20, ʒiŋəɾ oʁandɑ˩ɬ. 0202030902/07, ʒise˩ɬ. βəɾ bəŋʂi də 0202030404/12, ʒisdəɾəβaɬ˩ɬ. 0502020101/82, ʒisɯsə˩ɬ. 0202020701/53, ʒitgiʂ˩ ɬ. 0102020303/32, ʒiʧi˩ɬ. 0202020702/21, ʒidzɻ˩ɬ. 0202020302/06, 0202020701/24, 0202030605/59, ʤazɯdan˩ɬ. 0202030802/36, ʤeguo ɬ. 0103010705/49, 0103050301/32, ʤeχoɴ ʃiguan˩ɬ. 0202031202/01, ʤeχoɴnasa˩ɬ. 0103010304/24, ʤeʂozẹŋ dimi˩ɬ. 0202031202/08, 0202031202/15, ʤẹjsaɴ˩ɬ. 0202030604/40, ʤẹjsaɴnəŋ ə̆ʂdi˩ɬ. 0202030604/41, ʤẹɾɣidi˩ɬ. 0103010305/37, ʤyk ˩ɬ. 0202020702/14, ʤyɣlise˩ɬ. 0202030802/28, ʤymẹk giɬɣi˩ ɬ. 0502020101/397, ʤynbaɾəŋ dimi ɬ. 0202030601/20, ʤyŋbaɾəŋ˩ɬ. 0202030601/31, ʤyʃiŋnaχəʂ˩ e˩ɬ. 0202031201/21, ʤiaɴʤiuɬaʁa˩ ɬ. 0203020202/11, ʤiaɴ˩ ɬ. 0103010304/46, 0203010502/05, 0203020202/17, ʤiaɴ dimi˩ ɬ. 0202020501/45, ʤiẹʤiẹ ɬ. 0201010102/10, ʤienliɣẹndi˩ ɬ. 0203020202/01, ʤienniɣindi˩ ɬ. 0203020601/10, ʤiołap bẹ̊ɾse˩ɬ. 0201010101/27, ʤiołaʁan duɣədi˩ɬ. 0202030601/81, ʤiołaʁandə˩ɬ. 0102020303/30, ʤiołaʁaʂ˩ɬ. 0103050201/17, ʤiołamẹn˩ɬ. 0103050101/10, ʤiołasa ˩ɬa 0103010305/87, ʤiołosḍəɾsa˩ ɬ 0102020303/46, ʤioʰɾɢa ʤioʰɾɢadan˩ ɬ. 0202030307/01, ʤiuʂiχujda˩ ɬ. 0103050201/18, ʤiuʤiu˩ ɬa 0201010102/08, ʤiuməʁa˩ɬa 0201010102/08, ʤiɣenəŋgi˩ɬ. 0202030404/02, ʤiɣin˩ɬ. 0202030103/15, 0202030404/07, ʤiliɣe˩ ɬ. 0202030307/01, ʤin˩ ɬ. 0202010503/13, ʤinłaʁa˩ ɬ. 0202010503/13, ʤindzɻa˩ ɬa 0102020303/23, 0102020303/24, disdəɾɣiʂ˩ ɬ. 0201010101/27, ʤitʂiŋnaʁaɴɢa˩ ɬ. 0103010304/09, ʤizɻan˩ɬ. 0202020501/29, lajye sanʂida˩ ɬ. 0202030801/01, lajyeɾnəŋ˩ ɬ. 0202030801/01, lejχuj˩ ɬ. 0202020302/04, liaɴbəjnə˩ ɬ. 0103010303/30, liaŋkuzɯ ʂigəgẹ˩ ɬ. 0203020203/01, liudien dzɻŋda˩ ɬ. 0202030801/05, liuʤinienda˩ ɬ. 0202020301/13, liuliŋ niendi˩ ɬ. 0203020402/12, liułaɴnaʁa˩ ɬ. 0203020402/25, liŋʧiliŋvan ɬ. 0103040405/46, liu jyẹ fəŋda˩ ɬ. 0202031101/06, łama˩ɬ. 0202030802/04, łaɾ łaɾłasʁə˩ ɬ. 0201010101/35, łaɾedəp bẹɾɣindi˩ɬ. 0502020101/371, łaɾedəβəɾ˩ ɬ. 0502020101/268, łaɾetgẹ ɬ. 0202010301/12, łaɾetgində˩ ɬ. 0202030601/01, łaɾetgindi˩ ɬ. 0502020101/364, łaɾetgin dəɣədi˩ ɬ. 0202030604/09, łaɾettse˩ ɬ. 0203010301/50, łaɾetge˩ ɬ. 0203020301/04, łaɾẹt ba˩ ɬ. 0502020101/288, łaɾẹtgẹnʤẹ˩ ɬ. 0203020101/05, łaɾe̊ʧə̆k kəɾɣinda˩ ɬ. 0203020601/44, łaɾdəβ łaɾdəβ˩ ɬ. 0203020101/03, łaɾłassa˩ ɬ. 0202020501/32, 0502020101/398, łaɾsa ˩ɬ. 0201010101/08, łajyeɾ ajnəŋ˩ ɬ. 0202020501/08, łoːmdzɻ gaɾdamba˩ ɬ.

0202030605/68, ɬo͡ əɾə͡ ɬ. 0103030801/05, ɬom edəβ͡ ɬ. 0103050102/20, ɬom etgin͡ ɬ. 0203020403/19, ɬom ɔŋʂəʁa ͡ɬ. 0202030801/19, ɬom bədʒin ͡ɬ. 0202010703/27, 0202030801/13, ɬom dimi͡ ɬ. 0202030605/169, ɬom saɬsa͡ ɬ. 0202030802/09, ɬomnə͡ ɬ. 0202030801/05, 0202030802/41, ɬomdʐi̯ gaɾdamba ͡ɬ. 0202030605/62, 0202030605/74, 0202030605/155, ɬoʂi ͡ɬ. 0203020402/06, ɬodʐan͡ ɬ. 0502020101/479, ɬozannəŋ͡ ɬ. 0502020101/400, ɬɔːmnə ͡ɬ. 0202030802/32, ɬəm pəʰʀGaNGa ͡ɬ. 0202020501/68, ɬəm saɬʁa͡ ɬ. 0202030103/14, ɬəmnəŋ ͡ɬ. 0202020501/48, ɬuanɬaʁa͡ ɬ. 0203010301/53, ɬuɬaʁaʂ ͡ɬ. 0103050301/21, ɬajiʁaNəɾdʒeNGa ͡ɬ. 0202030601/50, ʒibəfəŋ ͡ɬ. 0203020601/05(2), dʒiaːN ͡ɬ. 0203010301/20, 0203010302/04, dʒiaN ͡ɬ. 0203010302/01, maː ɬ. 0203020601/15, maːNGandə ͡ɬ. 0103010305/32, maːnə ͡ɬ. 0202020701/37(3), ma ͡aɬəβalʁa ͡ɬ. 0202020303/08, maɬ ͡ɬ. 0103030901/52(2), maɬ uʰGaɾma d̥ə͡ ɬ. 0502020101/306, maɬʁa ͡ɬ. 0202031202/47, maɬɬaɾən͡ ɬ. 0502020101/132, maɬnəŋ ͡ɬ. 0202031202/46, mamaʁa ͡ɬ. 0201010102/12, 0201010102/14, manənnə ͡ɬ. 0103010304/31, 0103010305/07, mandəɾʁa ͡ɬ. 0203010301/18, manGa͡ ɬ. 0103010305/14, 0103010305/13, mandəɾʁa ͡ɬ. 0103010304/40, mandəɾʁandə ͡ɬ. 0103010302/17, mandəɾsa ͡ɬ. 0201010101/16, mand̥əɾsa ͡ɬ. 0201010101/13, 0201010101/15, mandʐanbehdʒi͡ ɬ. 0502020101/410, maN ͡baɾ ɬ. 0502020101/290, maNaːɬmaʁanda ͡ɬ. 0202010503/08, maNəp də ͡ɬ. 0502020101/245, maNəβ ͡ɬ. 0103010305/75, 0202030605/15, 0202030605/43, maNəβ ͡ʂidaʁanda ͡ɬ. 0502020101/23, maNəβəɾ ɬ. 0202030402/31(2), maNəβəɾ ͡ɬ. 0202030105/03, 0202030402/69, 0502020101/228, 0502020101/247(2), 0502020101/309, maNəβəɾəp͡ ɬ. 0202020301/07, 0203020203/20, maNəβəɾəβ͡ ɬ. 0202020301/01, maNoːɾ ɬ. 0202030201/04, maNosa͡ ɬ. 0103030802/35, maNdəɾʁa ͡ɬ. 0202030101/15, 0202030605/79, 0502020101/17, 0502020101/122, maNdəɾʁaʂ͡gəni͡ ɬ. 0502020101/17, maNd̥əɾsa ͡ɬ. 0502020101/123, maNqəs ͡ɬ. 0502020101/86, 0502020101/380, maNqəs qaɾə ͡ɬ. 0202030401/24, 0202030401/19, maNqəʂ d̥ə ͡ɬ. 0103010705/21, maNqəs qan͡ ɬ. 0502020101/344, 0502020101/400, maNqəs ɢəz͡ ɬ. 0502020101/262, maNqəsdə ͡ɬ. 0502020101/105, maNqəsd̥ə͡ ɬ. 0502020101/497, maNGa ɬ. 0202030402/69, maNGa ͡ɬ. 0202030301/11, 0202030401/03, 0202030402/19, 0202030605/43, 0202030902/110, 0203020203/20, 0203020501/04, 0203020501/13, 0502020101/227, 0502020101/228, 0502020101/279, 0502020101/278, 0502020101/280, 0502020101/301, maNGa jadaʁandə ͡ɬ. 0502020101/235, maNGaʂ ͡ɬ. 0202030301/01, maNGanda ͡ɬ. 0103010305/89(2), 0103010305/90, 0202010503/08(2), 0202010901/66, 0202020701/37, 0203010301/53, 0203010301/57, 0502020101/151, 0502020101/284, maNGandə ɬ. 0202030401/21, maNGandə ͡ɬ. 0103030901/56, 0103030901/57, 0202010503/07, 0502020101/227, 0502020101/240, 0502020101/245, 0502020101/283, 0502020101/300, 0502020101/360, maNGandi ͡ɬ. 0103040405/23, maNGaʂ͡gəni͡ ɬ. 0502020101/228, 0502020101/278, maNGaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/280(2), maNGə diɣ̣ndi͡ ɬ. 0502020101/226, maNdə͡ ɬ. 0103040405/24, maNGəɾamaʁanda͡ ɬ. 0202010301/08, maNsa ͡ɬ. 0103010305/85, 0202020501/18, 0502020101/290, 0502020101/357, maNtsa ͡ɬ. 0103010305/92, 0103010305/94, 0103010305/78, 0103030702/108, 0502020101/290, maɾGəβaɬʁa͡ ɬ. 0202030308/04, maɾGəʁa ͡ɬ. 0502020101/96, maɾminə ͡ɬ. 0202010703/18, masaŋgə ͡ɬ. 0202030402/01, 0202030402/34, 0202030402/42, 0202030402/49, 0202030402/58, 0202030402/69, masaŋgənəŋ ɬ.

0202030402/69, maʂɑɴ ͡ɬ. 0202030901/14, məːɬaleɾ͡ ɬ. 0202030104/17, məːz ͡ɬ. 0203020601/15, məɬa sɔʁdə͡ɬ. 0203020501/05, mədaɢa͡ ɬ. 0103040301/20, mədaɢəβ͡ ɬ. 0202030601/71, məʁa͡ɬ. 0202010501/07, 0202031101/32, məɬa͡ ɬ. 0202010702/01, 0202020501/84, 0202020501/85, 0202020501/86, 0202030402/03, 0202030402/18, 0203020203/05, 0203020203/15, 0502020101/10, 0502020101/96, məɬa oɬʁandə͡ ɬ. 0502020101/10, məɬa osa ͡ɬ. 0203010301/25, məɬaʁa ͡ɬ. 0103010703/08, 0202030402/04, 0203020203/18, məɬaʁa ɬ. 0203020202/09, məɬa͡ kəsɯ ͡ɬ. 0103030901/16, məɬanə ͡ɬ. 0203020203/07, 0203020203/17, məɬaɬaɾ ͡ɬ. 0202010901/63, 0203010303/17, məɬaɬaɾnəŋ ͡ɬ. 0201010102/09, mən dise ͡ɬ. 0202030902/54, mənəːŋ kərək kərək ͡ɬ. 0203010502/08, mənə ɬ. 0502020101/275, 0502020101/471, mənə ͡ɬ. 0103010302/21, 0103010304/14, 0103010304/63, 0103010306/07, 0103010305/10, 0103010305/35, 0103010305/36, 0103010305/85, 0103050102/16, 0202010501/03, 0202010501/19, 0202030601/50, 0202030604/38, 0202030802/33, 0202031202/13, 0203010801/06, 0502020101/15, 0502020101/73, 0502020101/137, 0502020101/173, 0502020101/174, 0502020101/362, 0502020101/371, 0502020101/470, 0502020101/485, mənə ͡ɬ. kəsɯ 0202031201/24, mənə udʒin͡ ɬ. 0502020101/292, 0502020101/306(2), mənə giɬɣindi͡ ɬ. 0202031201/19, mənə mədʒin͡ ɬ. 0202030605/23, mənəβaɬʁan soʁda͡ ɬ. 0202030902/53, mənəβaɬʁan sɔʁda͡ ɬ. 0202030902/59, mənə χɔnə͡ ɬ. 0202020501/43, mənəŋ͡ ɬ. 0202020501/88, 0202030301/20(2), 0202031201/16, mənəŋ ɑɾadə͡ ɬ. 0502020101/357, mənəŋ͡ əʂdi ɬ. 0202030402/56, mənəŋ ͡əʂdi ͡ɬ. 0202031202/12, mənəŋ ͡ʂɨdin ͡ɬ. 0202030604/45, mənɐ̯kɬeɾən͡ ɬ. 0202030402/57, mənin͡ ɬ. 0202030902/108, məndaː ɬ. 0103020401/06, məndaːʁəɾɑq͡ ɬ. d̥ɾo 0201010101/10, məndɑ͡ ɬ. 0103010306/18, 0103030801/04, 0103050401/04, 0201010102/06, 0202030103/10, 0203010301/25, 0203010501/02, 0502020101/329, 0502020101/330, məndaɢa͡ ɬ. 0103040405/14, 0202020201/01, 0202020201/03, 0202020301/07, 0202020302/04, 0202020501/04(2), 0202020501/08, 0202030104/21, 0202030605/72, 0203010301/25, məndaɢa͡ əs ͡ɬ. 0202030701/13, məndaɢa͡ ɬ. dəɾə 0202030104/21, məndaɢandə͡ ɬ. 0201010101/16, məndaɢandɑ͡ ɬ. 0502020101/366, 0502020101/451, məndaɢəβ͡ ɬ. 0502020101/176, məndaɢandi͡ ɬ. 0103030702/52, məndaɢə ͡ɬ. 0201010101/30, 0202010301/18, 0203010301/53, 0203020202/11, 0502020101/380, 0502020101/481 0502020101/482, məndaɢəβ͡ ɬ. 0202030601/39, məndaɢəʁaʂ ͡ɬ. 0202030604/07, məndaɢəβ ͡ɬ. 0202030605/39, məndaɢəɬʁa ͡ɬ. 0202030801/07, 0202030802/20, 0203020601/17, 0502020101/12, 0502020101/51, 0502020101/235, 0502020101/403, 0502020101/423, məndaɢəɬʁandɑ͡ ɬ. 0502020101/420, məndaɢəɬʁandə ͡ɬ. 0502020101/55, 0502020101/472, məndaɢəɬʁaʂ͡ gəni͡ ɬ. 0502020101/138, məndaɢəndə ͡ɬ. 0502020101/54, 0502020101/419, məndaɢo ͡ɬ. 0103050201/26, 0202030604/15, məndaɢɔ͡ ɬ. 0103010701/14, məndaɢo ɬ. 0103010701/46, məndaɢ̥a ͡ɬ. 0202030605/14, 0202030605/135, məndaʁ ɬ. 0103010704/13, 0103020401/06, 0202030402/46, 0502020101/453, məndaʁ͡ ɬ. 0103050301/25, 0103050304/12, 0201010101/21, 0202020501/35, 0202020501/59, 0202020501/70, 0202030601/77, 0202030601/79, 0202030605/79, 0203020201/21, 0203020501/24, 0502020101/47, məndaʁ͡ osa͡ ɬ. 0103040303/07, məndaʁ jaʰsəqɬaɾ͡ ɬ. 0201010101/05, mədaʁə͡ ɬ. 0202020501/92, 0202030402/47, 0202030601/09, məndaʁosa ͡ɬ. 0202010901/71, məndan ͡ɬ. 0103010306/28, 0502020101/167, məndan naːɾ ɬ. 0502020101/279, məndan sɔŋ ͡ɬ. 0502020101/174, məndərxəʂ mi ͡ɬ. 0103010305/32, məndoq qasa ͡ɬ.

0103040303/01, mənḍərɣi ‿ɬ. 0201010101/20, mənəβaɬʁaʂ ‿ɬ. 0201010101/21, 0201010101/32, məngə ‿ɬ. 0201010101/31, məngẹ ɬ. 0202030401/21, məngi‿ ɬ. 0103050401/06, məngiʂ ɬ. 0201010101/30, məngiʂ gin‿ɬ. 0502020101/226, mənmileɾ ‿ɬ. 0203020501/16, məŋa‿ ɬ. 0202030601/19, 0202031201/04, 0203020301/07, 0502020101/500, 0502020101/167, 0502020101/306, 0502020101/330, məs ɬ. 0203010301/51, məs ‿ɬ. 0103010304/14, 0103010306/22, 0201010101/04, 0201010102/08, 0202020401/06, 0202020501/104, 0202020701/53, 0202020701/59, 0202020702/09, 0202030103/02, 0202030103/08, 0202030103/14, 0202030103/10, 0202030303/01, 0202030403/09, 0202030601/55, 0202030601/71, 0202030605/112, 0202030605/161, 0202030801/03, 0202030802/14, 0202030802/33, 0203020203/03, məs uʂ ɬ. 0202030402/53, məs ḍise‿ɬ. 0202030802/48, məs ma‿ɬ. 0201010102/13, məs qɔ ‿ɬ. 0201010102/06, məs dzẓəŋ dzẓəŋ ‿ɬ. 0202030604/56, məsdəŋ ‿ɬ. 0201010102/09, 0202010101/02, 0202020501/104, 0202030605/156, 0202030801/03, 0203010303/17, məsgi‿ɬ. 0202010703/13, 0202020501/43, məʂgi‿ɬ. 0103010305/34, məjtien ʤotʂəŋ‿ɬ. 0202030801/05, məz ɬ. 0103050303/15, məz‿ɬ. 0103010304/16, 0103010703/14, 0103030901/02, 0103030901/08, 0103030901/12, 0103030901/41, 0103030901/43, 0202020101/10, 0202020301/12, məz dzẓəɬnə‿ ɬ. 0202020301/17, məzdəŋ‿ɬ. 0103030201/28, 0202020302/08, məzgẹ‿ ɬ. 0103030901/01, munianəŋ‿ɬ. 0202031101/14, menəŋ ɬ. 0103010704/03, menəŋ‿ɬ. 0202020501/44, mejtien‿ɬ. 0103050102/21, mẹːn‿ɬ. 0202020701/23, mẹːn‿ ɬ. dełə 0203010301/44, mẹːnəŋ‿ɬ. 0201010101/05, mẹldʒisəβ ‿ɬ. 0202030604/38, mẹn ɬ. 0202030402/46, mẹn ‿ɬ. 0103010304/43, 0103010304/54, 0103010703/13, 0103010703/14, 0103030901/19, 0103030901/34, 0201010102/05, 0202010503/13, 0202020301/07, 0202020501/81, 0202020501/88, 0202020501/91, 0202030101/01, 0202030105/04, 0202030301/03, 0202030301/07, 0202030404/18, 0202030601/28, 0202030605/149, 0202030802/32, 0202030802/44, 0202030802/50, 0202030802/56, 0202030902/17, 0202031202/11, 0203020501/05, 0203030101/10, mẹn‿ɬ. ɢaɾasa 0203010303/15, mẹn ʂiliuda‿ɬ. 0202030801/25, mẹnə‿ɬ. 0202010502/06(2), mẹnəŋ‿ɬ. 0202010502/06, moŋsu‿ɬ. 0202030902/76, mojnə‿ɬ. 0103010306/28, mojnnə‿ɬ. 0103010306/27, mudu ʃyʃio‿ɬ. 0202010301/11, mudʒaɴnaɾ‿ɬ. 0202020303/04, mudzɻunəŋ‿ɬ. 0203020402/10, miːkgi‿ɬ. 0103010304/77, miendik mandəq bədʒin ‿ɬ. 0202010703/08, miẹrdʒisgi ‿ɬ. 0202030902/81, min‿ɬ. 0102020301/34, minikłək kəsɯleɾ‿ɬ. 0203010702/03, mindiɣi‿ ɬ. 0103010303/07, mindʒa mindʒa‿ ɬ. 0202030307/02, miʃyʁa ‿ɬ. 0103050101/43, miʃynəŋ‿ɬ. 0202030802/14, mrəʂ‿ɬ. 0202010503/07, naːɢə ʂigẹsə‿ɬ. 0202030402/48, naːłʁaɢ‿e ɬ. 0103030802/39, naːrsə‿ɬ. 0202010503/15, naɢə ʁɔːsə‿ɬ. 0202030402/73, naʁəp‿ɬ. 0202030902/130, naʁo də ʈise ɬ. 0103050101/43, naʁo ɬ. 0202030301/33, naɴtʂa‿ɬ. 0202030308/06, naɴtʂanə‿ɬ. 0202030308/05, naɾ‿βerə ɬ. 0202020302/06, naɾsə‿ɬ. 0202010301/11, nə dij dəɾ‿ɬ. 0202030605/139, nəɣəɣi‿ɬ. 0103010503/04, nẹɣədi‿ɬ. 0103050101/06, nẹɣəłɣẹ‿ɬ. 0103030901/76, nẹrmi dimi‿ɬ. 0203010301/15, nẹjtuŋ ẹtgi‿ ɬ. 0203010503/07, nẹjtuɴɢa ‿ɬ. 0203010503/08, noːʁan‿ ẹr ɬ. 0202010301/12, noːłʁa ‿ɬ. 0202010701/20, 0202030105/05, noːrβə osa ‿ɬ. 0202010501/01, noʁa‿ɬ. 0202020501/43, niː ɬ. βoł 0202030604/37, niː tʂoḍeḍa‿ɬ. 0202010701/20, niːɣə ɬ. 0203020203/12, niːɣə‿ɬ. 0202030605/56, niːɣə‿ʁəłʁa‿ɬ. 0202030802/31, niːɣə‿ʁəłsa‿ɬ. 0202030802/26, niːɣə‿ʁəłɢaʂ ɢənɑ‿ɬ. 0202030801/23, niːɣənə‿ɬ. 0202020303/01, 0203020203/06, niːɣədi‿ɬ. 0202020701/24, niːɣəɣindɑ‿ɬ. 0202020501/12, niːɣəłɣi ‿ɬ. 0202030902/01, 0202030902/90, niːɣəłɣindi‿ ɬ.

0502020101/189, niːɣəɾegə͡ɬ. 0202010703/06, ni ejttsɑ͡ɬ. 0103050201/06, ni βɑɬʁɑ͡ɬ. 0202030402/18, ni͡ ɬ. 0103030901/50, ni dərə diβ͡ɬ. 0103050101/56, niendidɑ͡ɬ. 0103030901/51, nien nien ɬ. 0103040301/21, nien nie͡nɬ. 0203010302/02, ni diːgi͡ɬ. 0103050301/20, niɣə͡ʁəɬʁɑ͡ɬ. 0202030801/28, niɣə͡ʁəɬGɑʂ Gənɑ͡ɬ. 0202030801/23, niɣə͡ɬ. do 0103050102/12, niɣəʝise͡ɬ. 0103050102/19, niɣədin bɐɾ͡ɬ. 0203020402/18, niɣənə ͡ɬ. 0103010305/58, niɣəɬoɾʁandi ͡ɬ. 0502020101/185, niɣəɬɣɐ̯͡ ɬ. 0502020101/461, niɣəɬɣi͡ɬ. 0202030902/42, niɣəɣindi͡ɬ. 0103030702/91, niɣəɬɣində ͡ɬ. 0202030604/63, niɣəɬɣindi͡ɬ. 0202030605/55, 0502020101/08, 0502020101/232, 0502020101/400, niɣəɬɣind̥i͡ ɬ. 0502020101/371, niɣəɬəβəɾ ɬ. 0202030402/52, niɣəɬɣɐ̯ʂ͡ ɬ. 0202030301/18, niɣəɬɣindi ͡ɬ. 0202010501/16, 0202020501/62, 0202020701/34, niɣədi͡ɬ. 0202010501/16, niɣəɬəβɑɬGɑʂ gənɑ͡ɬ. 0202030801/28, niɣəɬɣiʂ͡ ɬ. 0103040405/53, niɣəɬse͡ɬ. 0202031101/18, niɣəse͡ ɬ. 0103010703/06, nidʒioɾ ͡ʁəɬʁəʂ͡ eː ɬ. 0202020302/03, nimi ɬ. 0202030402/31, 0202030402/33, nimileɾnə ɬ. 0202030402/48, niminəŋ͡ɬ. 0202030802/20, nimen͡ɬ. 0203010501/01, nimin͡ɬ. 0203010501/05, nisdɑʁɑn͡ e̥͡ ɬ. 0502020101/233, nisdɑsɑ͡ɬ. 0202030605/141, nisdɑsɑ ͡ɬ. nisdɑ 0202030605/97, sɑːp beɾɣe͡ ɬ. 0202031101/22, sɑːʁɑ ͡ɬ. 0202030902/69, sɑːʁɑʂ͡ ɬ. 0103030802/26, sɑːɾəq quɬən͡ɬ. 0202030902/48, sɑːsdiɾse͡ɬ. 0202031101/23, sɑːʐdəʁ ͡ɬ. 0202030902/83, sɑβɑtGɑndɑ ͡ɬ. 0202030605/83, sɑqəs dəqusGɑ ɬ. 0202030303/09, sɑqəsdəʁ͡ ɬ. 0203010301/31, 0502020101/396, sɑqəsdəŋ͡ɬ. 0203010301/35, sɑqəsdəqdəŋ͡ɬ. sɑ 0203011002/08, sɑqəʂ jɑNəʁɑ͡ɬ. 0202030801/10, sɑqəʂ jiɣəɾməɣɐ̯͡ ɬ. 0202010901/13, sɑGəβəɾ͡ ɬ. 0502020101/482, 0502020101/483, sɑGəNGɑ͡ɬ. 0502020101/123, sɑʁɑ ɬ. 0103010703/10, sɑʁɑndə͡ɬ. 0103010305/102, sɑɬəβ ͡ɬ. 0103040601/16, sɑɬəβɑɬdəβɑɬmɑʁɑ͡ ɬ. 0502020101/221, sɑɬəβɑɬʁɑ ͡ɬ. 0202020201/03, sɑɬəβɑtGɑ͡ɬ. 0502020101/51, sɑɬəβəɾ͡ɬ. 0203020403/10, sɑɬəβəɾsɑ͡ɬ. 0202031201/18, sɑɬ βɑɾ͡ɬ. 0202020401/19, 0202020501/19, sɑɬʁɑ ɬ. 0202030308/07, 0203020202/03, sɑɬʁɑ ͡ɬ. 0103040405/43, 0202010901/83, 0202020303/01, 0202020501/17, 0202030101/08, 0202030308/04, 0202030901/14(2), 0202030902/86, 0202030902/113, 0202030902/88, 0203010901/03, 0203020202/19, sɑɬʁɑ ͡oɾsɑ͡ɬ. 0203030101/03, sɑɬʁɑG͡ e ͡ɬɑ 0103010501/04, sɑɬʁɑndɑ ͡ɬ. 0202020302/04, 0202020501/19, sɑɬʁɑndə͡ ɬ. 0103010703/08, 0502020101/299, sɑɬʁɑʂ ͡ɬ. 0103010304/36, sɑɬʁɑʂ Gənɑ ͡ɬ. 0202030801/07, 0202030802/02, sɑɬʁɑndɑn ɬ. 0203020202/10, sɑɬsɑ͡ɬɑ 0103010304/81, 0202030802/11, 0202030802/12, sɑɬmin͡ɬ. 0103030901/06, sɑn ʂiʤiuʁɑ͡ ɬ. 0103030901/13, sɑnʂibədə͡ɬ. 0103030901/14, sɑNɑ ͡ɬ. 0202030802/03, 0202030802/11, 0202030802/22, 0202030802/50, sɑɾəːʁ mi oʁɑndɑ ͡ɬ. 0202030701/13, sɑɾəq quɬən ͡ɬ. 0202030902/69, sɑɾəq χuoβunə ͡ɬ. 0202030605/131, sɑɾəʁ ͡ɔʰdən͡ ɬ. 0202030307/07, sɑɾʁɑɾʁɑndɑ͡ ɬ. 0202030306/02, sɑɾʁɑɾ͡hɑɾsə͡ɬ. 0103010101/20, sɑsɑ ɬ. 0202020302/02, sɑsɑ͡ɬ. 0103010304/35, sɑsɑ ͡ɬ. bop d̥ə 0203010301/19, sɑʂd̥əq ʤiliɣindin ͡ɬ. 0203020601/58, sɑʐdəʁ ͡ɬ. 0202030902/32, sɑʐdəʁə͡ ɬ. 0202030605/138, 0202030902/68, 0502020101/126, sɑʐdəʁnəŋ ͡əʂdi͡ ɬ. 0502020101/257, 0502020101/259, sɑʐGɑ͡ ɬ. 0202030308/06, sɑdʐəβəɾəβ͡ ɬ. 0202010703/17, sanʃiŋ͡ ɬ. 0103030201/06, səuttsɑ ͡ɬ. e̥ːni 0103030901/74, səβɑqGɑ͡ ɬ. 0103030802/36, səleɾ͡ ɬ. 0203010303/15, səkdi ͡ɬ. 0202030902/110, 0502020101/85, səkgi͡ ɬ. 0502020101/80, səkgi ͡jaʰtGəɾsɑ ͡ɬ. 0103010305/82, səleɾ͡ɬ. 0202030605/113, sən dimi͡ ɬ. 0202010301/14, səNɑɾ jindɑq͡ɬ. 0202030401/04, səŋərsdəɾɣindi͡ ɬ. 0502020101/96, səŋnəsəŋgi͡ ɬ. 0201010102/10,

sətɢa͡ ɬ. 0202020301/19, səzgẹ͡ ɬ. 0202010703/16, seːɾ͡ ɬ. 0202030605/123, seːɾnəŋ͡ ɬ. 0202030902/74, seminəŋ͡ ɬ. 0202030801/04, sen ɬ. 0202020501/20, 0202030401/17, sen ͡ɬ. 0103010305/03, 0103010305/41, 0103010703/11, 0103040405/37, 0103050201/06, 0202010901/19, 0202010901/54, 0202020501/20, 0202020501/82, 0202030301/23, 0202030301/26(2), 0202030301/33, 0202030401/18, 0202030402/38, 0202030605/112, 0202030605/122, 0202030605/132, 0202030605/139, 0202030605/147, 0202030605/57(2), 0202030605/79, 0202030802/33, 0202030802/40, 0202030802/49, 0202030802/50, 0202031201/21, 0202031201/34, sen oj ɬ. 0202030402/10, sen uzunəŋ͡ ɬ. 0202030401/30, sen uzuŋ͡ ɬ. 0202030605/72, sen bołsa͡ ɬ. 0202020501/24, sen uzuŋnəŋ͡ ɬ. 0202020501/107, senə͡ ɬ. 0103010305/40, 0202030402/12, senə χosə͡ ɬ. 0202031202/08, sen jiːsɯn͡ ɬ. 0203010302/02, senə udʒin ͡ɬ. 0202031202/08, senəŋ dadaɴ ͡ɬ. 0202030902/108, senəŋ ʒydi ɬ. 0103030802/13, senəŋ͡ ɬ. 0202020501/49, 0202020501/58, 0202030605/30, seɾ͡ ɬ. 0102020303/42, 0203020601/51, seɾ ͡ʂikin ͡ɬ. 0202030402/42, seɾ ͡ɣin ɬ. 0202030402/42, serdẹɾ ɢoj͡ ɬ. 0202020701/58, seʰqdoɾ diɣe͡ɬ. 0202030801/01, sẹdẹɾ ɢojʁa ͡ɬ. 0202020701/55, sẹndin ͡ɬ. 0202030605/57, sẹn ͡ɬ. 0202010503/14, 0103010304/30, 0202020302/03, 0202020501/21, 0202020501/24, 0202030901/13, 0202030901/15, 0202030902/35(3), 0202030902/42, 0202030902/53, 0202030902/92, 0203010303/03, sẹn niː ͡ɬ. 0202020501/37, sẹnəŋ͡ ɬ. 0202020501/27, 0202020501/48, soːŋ ɬa 0103030901/62, sołedəβatɢaʂ͡ ɬ. 0103050301/02, sondan͡ ɬ. 0103010303/27, soŋ ͡ɬ. 0103030801/07, 0202010701/06, 0202030605/50, 0203020402/11, 0203020402/15, 0203020402/23, 0203020403/12, soŋdan͡ ɬ. 0103030202/21, sojʁaʂ͡ ɬ. 0202030308/01, sojəβałʁa͡ ɬ. 0202030308/01, səːŋ ɬ. 0203010301/27, sɔqsa͡ ɬa 0103030201/01, sɔɴqəs͡kun ͡ɬ. 0202030101/16, sɔɴqəs͡ɣən ͡ɬ. 0202030902/29, sɔɴqəs kunən͡ ɬ. 0202010901/64, sɔɴqus kun͡ ɬ. 0502020101/210, sɔqɢa͡ ɬ. 0103010502/22, 0203010501/02, 0203010501/05, sɔqɢaʂ͡ ɬ. 0103030702/104, sɔɢuβałʁa ͡ɬ. 0202020201/04, sɔɢuβɔłʁa ͡ɬ. 0202030401/30, sɔɢuβatɢanda͡ ɬ. 0202030401/35, sɔʁunnə tiː͡ ɬ. 0202030105/02, sɔŋ͡ ɬ. 0103010502/08, 0103040301/23, sɔɴqəs͡kən͡ ɬ. 0202020501/11, søːɣət͡ ɬ. 0201010101/06, søɣətḍə ͡ɬ. 0202010703/12, søɣʉt͡ ɬ. 0201010101/06(2), søɣʉtdəɣ ͡ɬ. 0201010101/04, søjngi ͡ɬ. 0202020401/20, søjɾə bədʒin͡ ɬ. 0202030301/41, søz bədʒin ɬ. 0202030604/20, søz mədʒin͡ ɬ. 0202030601/58, søzdə͡ ɬ. 0203010303/15, sʊłaβatɢan͡e də͡ ɬ. 0202030401/26, suːtdə͡ ɬ. 0202030305/01, suːzəβałʁa͡ ɬ. 0202030305/03, su gøʂgindi͡ ɬ. 0202010901/67, su͡ ɬ. 0202030601/38, su͡ ɬ.͡ɛrni 0202031202/34, su ɬ. dəɾ͡na 0202031202/28, suadin ba ɬ. 0103010705/24, suanłaβatɢan ͡ɬ. 0202020501/16, suołałmin͡ ɬ. 0202030104/22, suojaɴ͡ ɬ. 0202030307/08, suβattsa ͡ɬ. 0103010306/16, 0103010306/22, sułuβaːttsa ͡ɬ. 0202031101/27, sumaɢən͡ ɬ. 0202030305/02, sumuɾ taʁ ɬ. dəɾ͡na 0202031202/26, sumuɾ taʁ͡ ɬ. ͡ɛrni 0202031202/34, sumidi͡ ɬ. 0502020101/176, sumiɣẹ ͡ɬ. 0202030801/10(2), 0202030801/21, 0202030801/23, sumidi͡ ɬ. 0202030801/17, suminəŋ͡ ɬ. 0202030801/03, sumuɾ taʁ͡ ɬ. 0202030601/39, sun dałej dimi ͡ɬ. 0202030601/25, sunəŋ ͡əʂgi ͡ɬ. 0502020101/397, suŋuːkḍə ͡ɬ.͡ sa 0203020403/07, suɾaʁan duɣdi͡ ɬ. 0202030605/03, suɾəβatɢaʂ͡ ɬ. 0103010305/06, suɾɣẹ gẹɣẹndi͡ ɬ. 0202030401/19, suɾnaʁa͡ ɬ. 0202030802/40, suɾtge͡ ɬ. 0202030308/07, susgi βaɾ͡ ɬ. 0202030902/63, sujbien͡ ɬ. 0203010301/50, sujɾ udʒin͡ ɬ. 0203020601/61, sujɾə͡ ɬ. 0201010101/14, 0201010102/08(2), 0201010102/11, sujɾə udʒin͡ ɬ. 0202031201/21, 0203020601/51, suzgi ͡ɬ. 0202030902/63, sʉzuɾɣe ͡ɬ. 0202020301/01, sʉzdə ͡ɬ.

0202010301/18, sʉzgẹ̣ʂ ɢənə͡ɬ. 0103010101/07, sʉzgi͡ɬ. 0103010101/14, syjbie͡n ɬ. 0202020701/50, syjbien ɬ. 0203020302/08, syjɾə͡ɬ. 0202010901/03, 0202010901/07, sɯʂi dʒiutieɴɢa ɬ. 0103050102/24, sɯtʂuandan bẹɾ͡ɬ. 0203020402/18, sɯjye fəŋda͡ ɬ. 0203020402/13, ʃiałasa ͡ɬ. 0103040601/17, ʃiałəβattsa͡ ɬ. 0103010305/35, ʃiaɴʃiŋnaʁa͡ɬ. 0502020101/333, ʃiatie͡n ɬ. 0202031101/19, ʃien ɬ. 0103010703/14, 0203010303/04, 0203020202/11, ʃien ͡ɬ. 0102020303/41, 0103010304/31, 0103010304/36, 0103010304/55, 0103010305/89, 0103010306/20, 0202010901/09, 0202031202/31, 0203020501/25, 0502020101/472, ʃieniał͡qasa͡ ɬ. 0103010602/20, ʃiennip bẹrsẹ ͡ɬ. 0103010502/03, ʃienniβatɢaʂ͡ ɬ. 0103030802/07, ʃiguan ͡ɬ. 0202031201/08, ʃigi͡ ɬa dʒiłaqɢa 0203030102/21, ʃidʒerɣẹ̈ndi͡ ɬ. 0202030402/73, ʃidʒiβałʁa ͡ɬ. 0201010101/28, ʃidʒiβałʁaʂ ͡ɬ. 0201010101/24, ʃidʒigə ͡ɬ. 0202031202/38, ʃiliɣindi͡ɬ. 0103010302/18, ʃiŋʂi biχua udʒi͡n ɬ. 0202031201/34, ʃitdə͡ ɬ. 0103040301/14, 0103040301/16, ʃitḍə͡ ɬ. 0103040301/19, ʃitdi͡n ɬ. 0103040301/19, ʂaːɾtɢa͡ ɬ. 0103010304/44, ʂam ͡ɬ. 0202030101/04, ʂamnə ͡ɬ. 0202030101/04, ʂandiendi ͡ɬ. 0202010101/05, ʂaɴdiannəŋ dzuzi̯i͡n ɬ. 0103010303/22, ʂarədəβałʁa͡ ɬ. 0202030308/02, ʂaɾtɢaʂ͡ ɬ. 0103030802/10, ʂotəu ͡ɬ. 0103050102/18, ʂornə asɢa͡ ɬ. 0202030301/26, 0202030301/27, ʂuannasdiɾɣẹ̈ ɬ. 0202030308/06, ʂukdiβałmas͡ ɬ. 0202030605/20, ʂukdiɣi ͡ɬ. 0203020402/30, ʂuliŋgə dimi ͡ɬ. 0202030802/37, ʂułəj ʂułəj ͡ɬ. 0502020101/102, ʂiuʃien ͡ɬ. 0202020501/33, ʂiᵽəj͡ ɬ. 0103040302/25, ʂidaɴnaʁə ͡ɬ. 0502020101/365, ʂidasa ͡ɬ. 0202030301/34, 0202031202/35, ʂidien aʰsəʁ͡ ɬ. 0203010502/05, ʂiḍasa ͡ɬ. 0203010501/09, ʂigə͡ ɬ. 0203020203/02, ʂigə as dimi ͡ɬ. 0202030802/20, ʂigə peɣ ͡ɬ. 0203010301/36, ʂigə ɸudaʁdan ͡ɬ. 0202030802/33, ʂigə kəs ͡ɬ. 0102020303/24, ʂigə kəsɯ ɬ. 0202030604/04, ʂigə kəsɯ ͡ɬ. 0203020301/04, ʂigə ɢəzə ͡ɬ. 0202010703/05, ʂigə χan ͡ɬ. 0202030601/65, ʂigə ʒiłan ͡ɬ. 0202030902/05, ʂigə tʂizɯłəʁnəŋgẹ ͡ɬ. 0202030802/21, ʂigənə͡ ɬ. 0202030605/113, ʂigi ͡ɬ. 0103010705/29, ʂigə dujda ͡ɬ. 0203020601/49, ʂigədə͡ ɬ. 0203020601/46, ʂigədi ͡ɬ. bəɾ 0202010503/01, ʂigisə ͡ɬ. 0202010503/03, ʂigisə͡ ɬ. 0502020101/482, ʂigə jiɣərmə ͡ajda ͡ɬ. 0202010901/24, ʂigisə ͡ɬ. 0203020203/25, 0502020101/335, ʂiʁłaβałʁa ͡ɬ. 0502020101/500, ʂidʒe͡n ɬ. 0202031201/19, ʂidʒi sujnəŋ͡ ɬ. 0202020301/12, ʂiliotɢanda ͡ɬ. 0102020303/37, ʂiliu sujda ͡ɬ. 0202010501/16, 0202010501/18, ʂiŋtʂanłama ͡ɬ. 0202030801/15, ʂisan sujdan ͡ɬ. 0103030701/06, ʂisɯʁa ɬ. 0202030801/11, ʂit ɢaʂdasa͡ ɬ. 0202030301/38, ʂigə qan ɬ. 0103030702/11, ʂigəsə͡ ɬ. 0103050301/12, ʂit ͡ɬ. 0202010503/07, 0202010503/08, taːda ͡ɬ. 0103030901/57, taːʁłəʁ͡ ɬ. 0202020501/44, taqɢa ͡ɬ. 0202030605/49, taʁ taʁda͡ ɬ. 0203020201/18, taʁnəŋ ͡əʂdi͡ ɬ. 0502020101/247, taʁnəŋgə ͡ɬ. 0103010304/15, taʁnəŋ͡ɬ. 0202030801/03, taʁnəŋ kəsɯ ͡ɬ. 0202020302/08, taʁnəŋ͡ ɬ. 0202020301/10, tała ʂit ͡ɬ. 0202030301/27, 0202030301/24, tała ʂit ɬ. 0202030301/23, tałada ͡ɬ. 0103050301/02, 0202030605/151, tamsa ͡ɬ. 0103030201/28, tandərəβattsa ͡ɬ. 0103010305/92, 0103010304/17, taɴɢandi ͡ɬ. 0103030201/31, tannaʁa ɬ. 0103030901/50, taɴłaʁa ͡ɬ. 0202010703/14, taɴnaʁaʂ͡ ɬ. 0102040301/04, taɾiłaʁa ͡ɬ. 0203020302/18, taɾiłaʁanda ͡ɬ. 0203020501/25, taɾiłasa͡ ɬ. 0203020202/01, təgəβatɢan ͡ɬ. 0103010304/20, təgəβatɢə ͡ɬ. 0203020501/16, təkəp bẹɾse ͡ɬ. 0203010501/05, təkəβałʁa ͡ɬ. 0202030701/07, təkse ͡ɬ. 0203010701/22, təkə̧βałʁa ͡ɬ. 0202010901/80, təɾən͡ ɬ. 0202030601/67, tełəkdəŋ əʂdi͡ ɬ. 0202030402/58, tekgi͡ ɬ. 0103050401/06, teɾəβałʁa ͡ɬ. 0103030901/56,

0103030901/62, terənə͡ ɬ. 0202030301/21, terɣiʂ͡ ɬ. 0103050102/29, tejdɑβəɾ͡ ɬ. 0202030402/65, tejdɑβuzɢɑn eː də͡ ɬ. 0202030401/26, tejdɑʁɑndə͡ ɬ. 0502020101/103, tejdɑsɢɑ ͡ɬ. 0202030101/14, tejdəβɑtɢɑ ͡ɬ. 0203020402/25, tejdəɸutsɑ ͡ɬ. 0103040405/40, tejdʊttsɑ͡ ɬ. 0103040405/43, tejmosən͡ ɬ. 0103010703/04, tezɑɴɢɑ͡ ɬ. 0203020402/23, tʲeminnəɣ dimi͡ ɬ. 0202030604/20, tʲeɾdikdiɣindi͡ ɬ. 0103040302/10, toptʂi ͡ɬ. 0202030301/39, 0202030301/39(2), 0202030301/40, toqsɑ toqɢɑ ͡ɬ. 0502020101/368, tołɑʁɑ͡ ɬ. 0202030301/07, toʃi osɑ ɬ. 0103030802/12, toʃiłap d̪ə ɬ. 0103030802/12, tɔqdɑʁɑn͡ dəɣədi ɬ. 0202030601/46, tɔqdɑtɢɑn duɣədi ͡ɬ. 0202030601/42, tɔqdɑʁɑn duɣədi ͡ɬ. 0202030601/40, tɔʁundɑn ɢuzə ͡ɬ. 0202030604/28, tɔɾłɑʁɑ ɬ. 0202030402/72, tøɾeł͡ ɬ. 0202030403/01, tudək giɣi͡ ɬ. 0202030308/01, tudup bɑɾʁɑ ͡ɬ. 0203011002/11, tuduβałʁɑ͡ ɬ. 0103040405/30, 0202020201/03, 0202030402/64, tud̪uβałʁɑ ͡ɬ. 0202031101/22, tud̪uβałmɑsɑ ͡ɬ. 0201010101/31, tud̪uβałsɑ͡ ɬ. 0203020203/16, tułəm͡ ɬ. 0103010306/29, tułoʁɑndə͡ ɬ. 0103040405/50, tułuβałʁɑ͡ ɬ. 0203010901/06, tułuβałʁɑʂ͡ ɬ. 0103030802/09, tułum͡ ɬ. 0202030306/01, 0202030701/14, tułumɢɑ͡ ɬ. 0203010503/06, tułgə͡ ɬ. 0202030901/09, tułɣeʂ ɬ. 0103030802/16(2), tunnɑʁɑ ͡ɬ. 0202030802/41, tunnəβɑtɢɑnɢɑ͡ ɬ. 0103010306/19, tuŋnə͡ ɬ. 0103010304/37, tuŋnuβałʁɑ͡ ɬ. 0202030701/04, tuɾɑβ͡ ɬ. 0202030404/13, tuɾɑtɢɑndɑ ͡ɬ. 0502020101/270, tuɾɑttsɑ͡ ɬ. 0502020101/434, tuɾuβałʁɑ͡ ɬ. 0202020302/01, tuɾɑβəɾ ɬ. 0202030605/80, tuɾɑʁɑ͡ ɬ. 0203020501/16, tu ʃiɑɴ͡ ɬ. 0103010502/17, tusuβ ɬ. 0502020101/177, tutɢɑʂ͡ ɬ. 0103030802/27, tutɢɑʂ ɢənɑ͡ ɬ. 0202030801/23, tutɢɑndɑ͡ ɬ. 0202020302/04, tutɢɑndɑ͡ ɬ. 0202020302/04, tʉːj tʉːj tʉːj͡ ɬ. 0202031101/22, tygese͡ ɬ. 0103030802/16, tiːjɣi͡ ɬ. 0202030604/58, tiłɑχəʂ͡ e ɬ. 0202031202/12, tiʧiannəɾɑq͡ ɬ. 0103010305/63, tiːj͡ ɬ. 0202030105/07, tidzɻi χuafəŋnɑʁɑndɑ͡ ɬ. 0103010303/15, ʝɑːdzʉ͡ ɬ. 0103010602/21, ʝɑχɢɑ ͡ɬ. 0103050101/48, ʝɑχɢ̥ə͡ ɬ. 0103050301/13, ʝɑʰɢɑ͡ ɬ. 0103050102/15, 0103010702/90, 0202030103/13, ʝɑʰɢə ͡ɬ. 0103010305/17, 0103020302/23, ʝɑʰɢə͡ ɬ. ɚ͡ nɨ͡ oɾ 0103010304/71, ʝɑʰɢ̥ɑ͡ ɬ. 0103050201/02, ʝɑʰɢ̥ə͡ ɬ. 0103010101/15, 0103010101/15, 0103010304/83, 0103040402/19, 0203010702/24, tʲeɣəsitɢ̥ɑ͡ ɬ. 0103050201/24, ʝusuɾɣi ͡ɬ. 0202030604/45, ʝusuɾɣin diɣədi ͡ɬ. 0202030604/47, ʝusgiliɣində ͡ɬ. 0103010705/50, ʝusgin duɣədi ͡ɬ. 0202030605/12, ʝusgindi ͡ɬ. 0202010901/79, 0202030305/02, 0502020101/81, ʝusse͡ ɬ. 0202030604/40, tutɢ̥ɑʂ͡ ɬ. 0202030604/08, ʝise͡ ɬ. 0202030601/14, 0202030605/118, 0202031201/21, ʝioʰʤiŋgi͡ ɬ. 0103050401/15, ʝioʰʤinnernə ͡ɬ. 0103050401/15, ʝise ɬ. 0202030403/08, ʝise ͡ɬ. 0103010306/09, 0103020302/24, 0103030201/35, 0103040601/21, 0202030403/06, 0203020601/24, 0502020101/180, ʝisʲe͡ ɬ. 0103030201/09, 0502020101/140, ʝisə ͡ɬ. 0103030201/23, 0103010305/96, tsejfəŋleɾ͡ ɬ. 0203010701/20, tsin ʃyen͡ ɬ. 0202020701/15, ʩørmi͡ ɬ. 0103010306/15, ʩɐrmi ɑq jɑʁnə͡ ɬ. 0202030305/01, ʩyeniłɣindi͡ ɬ. 0203010502/05, ʩyenʤa kəsɯ ͡ɬ. 0202030901/11, ʩyenpiŋ ͡ɬ. 0103030702/107, ʩydɔq ͡ɬ. 0202030801/20, ʩykətgiʂ͡ ɬ. 0103010302/17, ʩyq͡ qɑzəq͡ ɬ. 0202030104/01, ʩyŋguŋ͡ ɬ. 0202030802/41, ʩienniβ͡ ɬ. kərɣindi 0202030404/16, ʩiutʂɑɴdɑn͡ ɬ. 0202031101/03, ʩiɴχeχu ͡ɬ. 0202030605/165, ʩiŋʩi pəŋjiułɑr ͡ɬ. 0103050201/22, ʩiʧi sɯʂi ʤiutieŋɴɢɑ͡ ɬ. 0103050102/26, ʩiʧi sɯʂi ʤiutieɴɢɑ ɬ. 0103050102/23, ʩiɭi͡ ʩilij͡ ɬ. 0102020303/46, ʩiŋʩi ʩiŋʩiʁɑ ͡ɬ. 0103010305/02, ʩisyj͡ ɬ. 0103030901/37, tʂɑ qejinɢɑndɑ͡ ɬ. 0202010901/83, tʂɑ ͡ɬ. diɣik 0202030801/22, tʂɑ semn̥ ͡ɬ. 0103010305/37, tʂɑłɑʁɑ͡ ɬ. 0202030104/10, tʂɑłɑʁə͡ ɬ. 0103010101/10, tʂɑmɑ ɬ.

0103050401/16, tʂan χəsən͡ ɬa 0202020101/12, tʂanə ðʂgiʂ͡ ɬ. 0103010305/50, tʂəŋnaʁandi͡ ɬ. 0202031201/04, tʂəŋnasa ͡ɬ. 0202031202/16, tʂoɢe diɣində ͡ɬ. 0202020501/29, tʂoɢedəβatɢ̥andə͡ ɬ. 0203030101/13, tʂoɢeʁa ͡ɬ. 0502020101/398, tʂoɢeʁandə͡ ɬ. 0502020101/463, 0502020101/481, tʂoɢeʁaʂ ͡ɬ. 0201010101/24, tʂoɢeʁandə ͡ɬ. 0103010305/85, tʂoɢesɢaʂ ͡ɬ. 0202020501/71, tʂoɢetɢaʂ ͡ɬ. 0103010305/83, 0202030801/22, tʂoɢ̥esɢaː ɬ. 0103040301/10, tʂoɬe tʂoɬe ͡ɬ. 0202020302/07, tʂuanfəa͡ ɬ. 0202030902/31, tʂiɬadəβəɾ͡ ɬ. 0502020101/492, tʂiɬasɢa ͡ɬ. 0202030402/51, tʂiuɬasdəɾɣiʂ ͡ɬ. 0202030605/34, tʂiɬioʰtbasa ͡ɬ. 0103010305/36, vamə ͡ɬ. 0202030901/22, vaməɗi ɬ. 0202030901/05, vantʂiŋnəβəɾ ɬ. 0202020301/19, vəbanie͡n ɬ. 0203011002/06, vəba nienda ͡ɬ. 0202010901/32, 0203020601/56, vəba niendə͡ ɬ. 0103010303/17, vəba niendi ɬ. 0203020402/31, vəba nieŋgədẹʰḳə ͡ɬ. 0203020402/19, vuba niendi͡ ɬ. 0203020402/08, 0203020601/09, vəgədʒa dip ͡ɬ. 0202030802/32, vejsɯŋdʑɯ miʃynəŋ ͡ɬ. 0202030802/14, vu ɬ. dimi o 0202030604/62, vuba niendi ɬ. 0202030403/03, vu jaɴdʑɯnə ɬ. 0103040301/07, vu jaɴdʑɯsə͡ ɬ. 0103040301/03, jaːʂu ͡ɬ. βəɾ 0202030601/63, jaːz͡ ɬ. 0103040301/21, jaβdaɬ ͡ɬ. 0201010101/15, jaβdaɬdə ͡ɬ. 0203010301/38, jadaʁa ͡ɬ. 0202030901/11, 0203020601/50, 0502020101/346, jadasa ͡ɬ. 0103010502/20, jaqɢaɢ͡ eɾ͡ ɬ. 0202030802/43, jaqɢandə ͡ɬ. 0502020101/21, jaχʂəβ͡ ɬ. 0202030605/112, jaʁan ɬ. 0103030702/22, jaʁəɬasɢa ͡ɬ. 0502020101/261, jaʁəɬasɢandə͡ ɬ. 0502020101/189, jaʁəɬasɢandə ͡ɬ. 0502020101/152, 0502020101/260, 0502020101/269, jaʁəɬasɢandʐa jaʁəɬasɢandʐa ͡ɬ. 0502020101/06, jaʁəɬasɢaʂ ͡ɢəni͡ ɬ. 0502020101/01, jaʁəɬasəβ ͡ɬ. 0502020101/191, jaʁəɬasəβəɾ ͡ɬ. 0502020101/139, 0502020101/152, 0502020101/189, jaʁdəɾʁə͡ ɬ. 0202030802/31, jaʁḍəɾsa ͡ɬ. 0202030802/27, jaʁɬaʁə͡ ɬ. 0202030101/14, jaʁnə͡ ɬ. 0203010502/02, jaɬdaɬ qaɾə͡ ɬ. 0202020501/58, jamaʁə͡ ɬ. 0202030306/02, jaɴqəs aʰga dəɾ ͡ɬ. 0202030802/56, jaɴqətʂa͡ ɬ. 0203020402/25, jaɴsə͡ ɬ. 0103030702/109, jaɴʂiguj ͡ɬ. 0202010703/07, jaɴjaɴ ͡ɬ. 0202030402/36, jaɴjaɴə ɬ. 0202030402/37, jaɾatbaʁannə ͡ɬ. 0502020101/313, jaɾən ͡ɬ. 0202031202/55, jaɾɬə haɾʁanda ͡ɬ. 0202030404/09, jasaʁandə͡ ɬ. 0502020101/178, 0502020101/185, jasəɬ ͡ɬ. 0202031202/42, jasdə͡ ɬ. 0201010101/08, jaʂ ołut də ͡ɬ. 0202020401/16, jaʂ ɬ. moː 0103020401/01, jazək giɣindi͡ ɬ. 0202030801/09, jazɢa͡ ɬ. 0202020501/71, 0202030308/04, 0202030801/10, 0203020301/06, jazɢan͡ ɬ. 0103030201/18, jazɢaʂ͡ ɬ. 0103010305/26, jazmaqdə͡ ɬ. 0202030308/07, jaʰqdək giɣin dəɣdə͡ ɬ. 0202020501/08, jaʰqdiβaɬmaʁa ͡ɬ. 0202030404/13, jaʰɢasə ɢuzə͡ ɬ. 0202030308/03, jaʰɢ̥a ͡ɸudiɾəβəɾ də ͡ɬ. 0202010703/08, jaʰsəɬ͡ ɬ. 0202031202/41, jaʰʂ ͡ɬ. 0502020101/338, jaʰʂən ͡ɬ. 0202010503/09, jaʰʂdʐa ołuɾʁaʂ ͡ɬ. 0202030902/26, jaʰtbanə ͡ɬ. 0202031201/17, jaɴjaɴ͡ ɬ. sa 0202031202/26, jaʰɢaɬəq dimi ɬ. 0203010301/15, jəɬsẹn ͡ɬ. 0102040301/08, jeːɾə: ɬ. 0103030901/27, jerdi͡ ɬ. 0103030901/30, jerɬap ḍə͡ ɬ. 0103050301/21, jerɬaso ɬ. 0103050304/13, jerɬəβatɢandə͡ ɬ. 0103040302/21, jerna͡ ɬ. 0203011001/03, jęɬ deŋəɾ ɬ. 0502020101/84, jęɾɬəkdi ͡ɬ. 0202030902/110, jejʁaʂ͡ ɬ. 0202030305/02, jeʰɬdʐi̯ ɬ. 0103030802/27, 0103030802/30, 0103030802/35, 0103030802/36, jeʰɬdʐi̯ ͡ɬ. 0103040405/29, jęp bədʒin͡ ɬ. 0202020302/02, jęɾɬotɢandə ͡ɬ. 0102020303/14, jęxɬdʐi̯ ͡ɬ. 0103030802/25, jęɾdigə͡ ɬ. 0103010705/17, jęʰɬdʐi̯ ͡ɬ. 0103040405/14, 0103040405/40, joːzsa͡ ɬ. 0202030801/14, jogue͡ ɬ. 0203020203/12, joq ettse ɬ. 0502020101/175, joq bəʁa ͡ɬ. 0103010501/04, joq bəʁanda ͡ɬ.

0202030701/15, joq bəsɑ ɬ. 0103010305/56, 0103050102/19, joq bəsə͡ ɬ. 0103050102/16, joq boʁɑndɑ͡ ɬ. 0103040301/27, joq boɬʁɑ͡ ɬ. 0502020101/480, joq bosɑ͡ ɬ. 0202030605/140, 0203020403/14, joq bᵩsɑ͡ ɬ. 0103050102/01, joɢ͡ etgə də͡ ɬ. 0502020101/275, joʁər kəsɯ ͡ ɬ. 0203020202/15, joʁər ɬarɪtbi ͡uːʤin ɬ. 0203020101/03, joʁərnəɴ ɢəzdə͡ ɬ. 0103010305/52, joʁərnəŋ͡ ɬ. 0202030601/12, joʁoɾ kəsɯ͡ ɬ. 0103030201/29, joʁɔɾ͡ ɬ. 0202030303/01, joʁɔr uʤin͡ ɬ. 0202020701/06, joʁɔɾ bəzin ͡ ɬ. 0202030301/40, joʁɔr sʉzgᵩ ͡ ɬ. 0202030801/28, joʁur ͡ ɬ. 0202010703/33, 0202020501/01(2), 0202020501/03, 0202030801/10, 0203010301/01, joʁur ɑtᵩə ͡ ɬ. 0203020202/03, joʁur ɑtɢɑ ͡ ɬ. 0201010101/01, joʁur ojdɑ ͡ ɬ. 0203020402/08, joʁur βəzin͡ ɬɑ 0202020101/03, joʁur kəsɯ͡ ɬ. 0103030201/19, joʁur kəsɯɣe ͡ ɬ. 0203010301/12, joʁur kəsɯler ɬ. 0203020202/03, joʁur mədʒin ͡ ɬ. 0202030605/168, 0202030605/39, 0203020501/23, joʁur mᵩdʒin͡ ɬ. 0203020501/24, joʁur søzdə͡ ɬ. 0202030601/07, joʁur søz udʒin͡ ɬ. 0202010701/02, joʁur tisᵩ͡ ɬ. 0103010302/18, joʁurᵩdə͡ ɬ. 0202031202/14, joʁurnuŋ͡ ɬ. 0203010301/56, jomdɑrʁɑ͡ ɬ. 0202030402/69, 0202030802/38, jomdarăk giɣᵩ ͡ ɬ. 0203010301/14, jyen͡ ɬ. 0203010301/21, joɾləɣe͡ ɬ. 0103040301/20, 0103050201/25, joɾləɣᵩʂ͡ ɬ. 0202030301/04, jozəp bɑrsɑ ͡ ɬ. 0202010901/23, jozup də ͡ ɬ. 0202020501/04, jozɢɑndɑ͡ ɬ. 0103030701/06, jozɢandə͡ ɬ. 0102020303/48, jɔq boɬʁɑ ͡ ɬ. 0202030902/98, 0203020402/13, jɔq bɔp də e də͡ ɬ. 0202030402/65, jɔɢ͡ edəβaɬʁɑ͡ ɬ. 0502020101/300, jɔɢ͡ edəβaɬʁɑq də ͡ ɬ. 0502020101/441, jɔɢ͡ edəβaɬʁandə͡ ɬ. 0502020101/479, 0502020101/500, jøːɾə͡ ɬ. 0202030105/07, jøndɑmbɑ dimi ɬ. 0202030601/21, jørɣᵩtgiʂ ͡ ɬ. 0103050301/15, jørɣədət ɖə ͡ ɬ. 0103050301/24, jørɬəɣᵩndi ɬ. 0202030402/65, jørɬəɣində ͡ ɬ. 0202030103/15, jørsən mədʒin ͡ ɬ. 0202030604/63, juʁur͡ ɬ. 0203020403/02, juŋduŋdɑ͡ ɬ. 0203010301/14, jʉrsə udʒin͡ ɬ. 0202030401/35, jyː ͡ ɬ. 0202031202/08, jyːɣᵩ ͡ ɬ. 0201010101/20, jyːnəŋ ͡ əʂdi ͡ ɬ. 0202030402/32, jy͡ ɬ. 0502020101/232, jyen ͡ ɬ. 0202030402/36, 0202030402/40, 0203011002/13, 0502020101/106, 0502020101/451, 0502020101/452, jyenle ͡ ɬ. 0203020601/65, jyelisəβɑtɢɑ ͡ ɬ. 0502020101/451, jyenʃien ͡ ɬ. 0202020701/62, jyβɑdɑʁ͡ ɬ. 0103030802/36, jydi͡ ɬ. 0201010101/14, jyɣᵩ ͡ ɬ. 0201010101/35, jyɣətdəɣɬaɾ͡ ɬ. 0201010101/04, jyɬəβəɾ ɬ. 0202030402/31, jyŋdin͡ ɬ. 0202020501/76, jyɾɑqqɑʂ ͡ ɬ. 0103040301/13, jymɢɑndɑ ͡ ɬ. 0202030902/37, jynəŋ ͡ əʂdi ͡ ɬ. 0202031202/08, jyɾə gise͡ ɬ. 0202020302/06, jyɾə tuttsɑ͡ ɬ. 0202030603/02, jysəŋge ɬ. 0202030104/09, jysuɴɢɑ ɑrʁɑ ͡ ɬ. 0203020601/53, jysdiɣi ͡ ɬ. 0202030902/01, jyz qaɬqɑn dimi͡ ɬ. 0202031202/36, jyzeɣᵩ ͡ ɬ. 0103010305/57, jyzən ɬ. 0202030402/45, jiːmien͡ ɬ. 0103010305/05, jiudɑ ʤyxkəse͡ ɬ. 0202030604/45, jiudɑ͡ ɬ. 0202030604/77, jiudɑ mədʒin͡ ɬ. 0202030604/23, jiudɑ ʧygəmi͡ ɬ. 0202031202/47, jiudɑ ʧiohᶣkᶣsɑ͡ ɬ. 0202030604/18, jiudɑnəŋ͡ ɬ. 0202030604/09, jip bᵩdʒin͡ ɬ. 0502020101/468, jibɑn͡ ɬ. 0103010305/22, 0202020501/98, 0202020501/100, 0202030601/83, 0202031201/34, jibəfəŋ͡ ɬ. 0203020601/36, jiβɑtɢɑ ɬ. 0202030402/67, jidə dɔqəsɢɑ͡ ɬ. 0202010201/06, jidə kop ɬ. 0103010702/42, jidək͡ giβaɾ ɬ. 0202010502/09, jiguŋ͡ ɬ. 0203020601/15, jiqɑβəɾ jiqɑβəɾ ͡ ɬ. 0202031101/31, jiqɢɑn ͡ ɬ. 0502020101/438, jiɣərɣe͡ ɬ. 0202020302/09, jiɣət ͡ ɬ. 0202010502/15, 0202010502/25, jiɣətdən ͡ əʂdi ͡ ɬ. 0502020101/117, jiɬaɬmaːsɑ͡ ɬ. 0202010901/61, jiɬəsəndin͡ ɬ. 0203020302/14, jiɬu ɬ. 0203020402/03, jiɬʁᵩ jiɬʁᵩ ͡ ɬ. 0103010503/04, 0103010503/05, jimsɑq ͡ɔhdən͡ ɬ. 0202030307/05, jimsɑʁɑ ͡ ɬ. 0202010502/02, jimtsɑʁɑn ͡ i ɬ. 0502020101/223,

jimtsamɑ͡ɬ. 0502020101/142, jinɑʧi͡ɬ. 0203010501/01, 0203010501/10, jiŋ bosɑ͡ɬ. 0103010501/06, jiŋə mədʒin͡ɬ. 0202030605/59, jiŋər oːsɑ͡ɬ. 0203010301/42, jiŋərdɑ͡ɬ. 0203030102/04, jiŋərʁɑ diɣe͡ɬ. 0103050301/30, jiŋnɑsɑ͡ɬ. 0202030902/63, jiŋnidɑ ɬ. 0202010501/19, jiŋərdɑ͡ ɬ. 0202030801/07, jise ɬ. 0103030802/16, jise͡ ɬ. 0203010801/04, jiʧi͡ ɬ. 0103040601/03, jizgi ɬ. 0103010101/10, jizlɐr ɬ. 0202020302/02, jiz ʝisẹ͡ɬ. 0103040601/18, jidzi̯͡ɬ. 0202020501/04, zər ɬ. zər βoɬdə 0103040405/05, zərdəp bɑrsɑ͡ɬ. 0201010101/16, zərxəʂ͡ ɬ. 0201010102/13, zerdəp bɑrʁɑ ɬ. 0202030403/09, zerɣe͡ɬ. 0203020101/03, zerdəp bɑrʁɑ͡ɬ. 0203020402/13, zertgi͡ ɑrʁɑ͡ɬ. 0103010305/85, zẹrɣẹ͡ ɬ. 0202020301/06, zoχuaʂdi͡ɬ. 0102040301/01, zuχo͡ɬ. 0202031202/47, ziɣərəβɑɬʁɑ͡ɬ. 0203010501/06, ʤɑɴtsu͡ɬ. 0103010305/54, ʤejidzɥŋ ɬ. 0103050102/19, ʤujχo ͡ɬ. 0202010703/19, 0202031202/50, 0502020101/08(2), 0502020101/199, 0502020101/221, 0502020101/341, 0502020101/492, ʤujχu ͡ɬ. 0103010705/17, 0502020101/102, 0502020101/106, 0502020101/119, 0502020101/174, 0502020101/271, 0502020101/275, 0502020101/299, 0502020101/391, ʤɯnəŋ ͡ɬ. 0103010305/63, zˌoutʂɑɴʤɯ͡ ɬ. 0202030308/05, zˌuŋən ɬ. 0202030701/07, dzɻɑ ɬ. 0103050301/20, 0202010501/17, 0202010502/10, 0202010901/21, 0202010901/38(2), 0202010901/51, 0202010901/63, 0202010901/73, 0202010901/78, 0202020301/04, 0202020301/12, 0202020401/16, 0202020501/45, 0202020501/98, 0202030101/02, 0202030103/02, 0202030103/05, 0202030103/19, 0202030301/07, 0202030301/38, 0202030308/06, 0202030308/07, 0202030401/09, 0202030401/16(2), 0202030401/28, 0202030401/33, 0202030402/04, 0202030402/14(2), 0202030402/20, 0202030402/41, 0202030402/51, 0202030402/62, 0202030403/04, 0202030403/09, 0202030601/55, 0202030603/02, 0202030603/04(2), 0202030604/07(2), 0202030605/05, 0202030605/17, 0202030605/81, 0202030605/165(2), 0202030802/13, 0202030802/17, 0202030802/25, 0202030802/31, 0202030802/41, 0202030901/11, 0202030901/12, 0202030901/23, 0202030902/72, 0202030902/81, 0202030902/91, 0202030902/98, 0202030902/111, 0202030902/113, 0202030902/116, 0202030902/124, 0202031101/16, 0202031101/27, 0203010301/24, 0203020203/14, 0502020101/46, 0502020101/72, dzɻɑ ͡ɬ. 0103010502/05, 0202030605/33, 0202030605/49, 0202030605/68, 0202030605/94, 0202030605/165, 0502020101/26, 0502020101/32, 0502020101/37, 0502020101/34, 0502020101/44, 0502020101/52, 0502020101/56, 0502020101/57(3), 0502020101/74, 0502020101/79, 0502020101/82, 0502020101/86, 0502020101/88, 0502020101/89, 0502020101/90, 0502020101/95, 0502020101/96, 0502020101/108, 0502020101/114(2), 0502020101/115(2), 0502020101/121, 0502020101/122, 0502020101/130(2), 0502020101/131(2), 0502020101/143, 0502020101/145, 0502020101/148, 0502020101/152, 0502020101/156, 0502020101/163, 0502020101/185, 0502020101/193, 0502020101/194(2), 0502020101/198(2), 0502020101/203, 0502020101/204, 0502020101/209, 0502020101/210, 0502020101/214, 0502020101/217(2), 0502020101/219, 0502020101/244, 0502020101/249, 0502020101/251, 0502020101/253, 0502020101/255, 0502020101/259, 0502020101/261(2), 0502020101/263, 0502020101/267, 0502020101/268, 0502020101/276, 0502020101/286, 0502020101/290, 0502020101/305, 0502020101/309, 0502020101/310, 0502020101/338, 0502020101/339, 0502020101/341, 0502020101/348, 0502020101/353, 0502020101/360, 0502020101/363(3), 0502020101/364(3), 0502020101/366, 0502020101/368, 0502020101/370, 0502020101/377, 0502020101/380, 0502020101/408, 0502020101/417, 0502020101/420, 0502020101/428, 0502020101/433, 0502020101/438, 0502020101/450, 0502020101/464, 0502020101/468, 0502020101/485, 0502020101/490(2), dzɻɑ ɬ. saːʂ də

0202020201/04(2), dʐa ɬ. ʃitʂaχuanəŋ 0201010101/01, dʐaɬamaβar ɬ. 0202030402/21, dʐaʰɬd̥ərʁa͡ɬ. 0202030104/12, dʐəŋ dʐa͡ɬ. 0202030601/76, dʐəŋ dʐə͡ŋ ɬ. 0202030601/14, 0202030902/45, 0202030902/52, 0202030902/56, 0202030902/76, 0202030902/90, 0203020202/03, 0203020202/04, dʐəŋ dʐəŋ ɬ. 0203020202/04, 0203020202/04, dʐəɴqəs qan͡ ɬ. 0202030601/67, 0202030605/35, dʐəŋjɐrnəŋ ͡ɬ. 0202030801/04, 0202030801/08, 0202030801/11, dʐotba diβ ͡ɬ. 0202030801/07, dʐuɣurußaɬʁa ͡ɬ. 0202020201/01, 0202020201/03, dʐəʁ ͡ɔrma͡ ɬ. 0202030307/03, dʐəɬnəŋ uzedi ɬ. 0202030301/20, dʐəŋgə͡r ɬ. 0103040302/23, dʐəŋfəda ͡ɬ. 0203020402/09, dʐəŋliɬaʁandi ɬ. 0103010703/31, dʐəβa ɬ. 0103030802/30, dʐəŋ dʐəŋ ʝise͡ ɬ. 0103050102/08, dʐɐːjsaɴ ͡ɬ. 0103020303/04, dʐɐjsaɴ ͡ɬ. 0103020303/03, dʐo͡ ɬ. 0202030605/57, dʐuannəβ ɬ. 0103040301/20, dʐua͡ ɬ. 0103010502/13, 0103010304/09, dʐuk ͡ɬ. kəsə 0202010901/51, dʐuqbaʁa ͡ɬ. 0103010705/20, dʐuɣurɣindi͡ ɬ. 0202020302/02, dʐuŋbiɬəβ də͡ ʝise͡ ɬ. 0103050102/27, dʐujo ɻybiẹ ͡ɬ. 0203010701/06, dʐi̯dasa ͡ɬ. 0202020501/99, dʐi̯guoguannə͡ ɬ. 0202030308/04, ʤaɴtsu͡ ɬ. 0202020501/42, dʐi̯ba jaɴʃi͡ ɬ. də 0103040601/21, dʐi̯k͡ ɬ. 0202030402/42, dʐi̯ɬap͡ berɣində ͡ɬ. 0502020101/121, dʐi̯ɬaqɢaʂ ͡ɬ. 0103030802/36, dʐi̯ma ͡ɬ. 0202030901/13, dʐa ɬ. 0202010901/34, dʐ̥aχqɢaʂ ͡ɬ. 0103010304/44, dʐ̥i̯χqɢə͡ osɯ̃͡ ɬ. 0103030901/70.

ɬap “tam, iyice, net, daha yakından”

ɬ. ɬ. bəɾ ɢaɾa 0502020101/164, ɬ. bəɾ ɢaɾaʁanda 0502020101/165, ɬ. laɾẹtgə jadaʁə də na 0203020101/03, ɬ. niɣətbis do 0203030102/11.

ɬaʁɬa- < ɬa+ɬa? Ç.+T. “çekmek”

ɬ.-ʁa ʒyŋnə məndaɢa ɬ.-ʁa o 0202030901/19.

ɬaɬaj “nakarat” Bkz. **laːjaj, laːjej, ɬaːɬoːj, ɬaːɬaːj, ɬaːɬaj, ɬaːɬeːj, ɬaːɬoːj, ɬaːɬoj.**

ɬ. ɬ. 0103020301/02, 0103020301/21, 0103020301/26.

ɬaɬo “*lalo* Gelin Şarkısının diğer adı, şarkı adı”

ɬ. ɬ. daʰɾtɢandi 0103030701/09.

ɬama “Lama, Buddhist rahibi” Bkz. **ɬaːmaː.** Ayrıca Bkz. **dałej ɬama.**

ɬ. uzgoːmba ɬ. 0202030901/09, uzgomba ɬ. 0202030901/07, 0202030901/12, peɣ ɬ. 0202030802/34, ɬ. βaɾ͡e: 0202030802/04, ɬ. gəɣə ɾəmbʊː 0203020401/12, ɬ. gẹʰɬse o 0202030801/21, ɬ. gẹɬse ͡ɬa 0202030801/21, ɬ. gẹsgə 0202030801/21, ɬ. gẹsgə 0202030801/22, giɣiː ɬ. 0202030801/23, ɬ. ͡ɬa 0202030802/04, ɬ. zulia jəgə məŋ 0202030901/08.

ɬ.+nəŋ peɣ ɬ.+nəŋ aʰɬdəndaɢ̥ə doː 0202030802/37, peɣ ɬ.+nəŋ əɬəkgẹ 0203020401/13, peɣ ɬ.+nəŋ uʰdəɾʁa 0103010701/101, peɣ ɬ.+nəŋ ɸudəɾəɴGa 0103010701/137, peɣ ɬ.+nəŋ fuduɾʁa 0202030802/19.

ɬ.+ʁa peɣ ɬ.+ʁa dẹmtʂa tudoː 0103030702/49, peɣ ɬ.+ʁa dẹmtʂa ʧuduβ 0103030702/106, peɣ ɬ.+ʁa dẹntʂa pətkəʂ də ẹː də͡na 0103010601/56, peɣ ɬ.+ʁa ʤyguŋna 0103030702/83, peɣ ɬ.+ʁa tʂa tutqəʂ͡na 0103030203/38.

ɬ.+dan peɣ ɬ.+dan ɢuzu 0203020401/15.

ɬ.+leɾʁa peɣ ɬ.+leɾʁa͡βəɾ dintʂa tutd̥ə na 0103010701/79.

ɬama ʤio Ç. “Lamaizm”

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ ə̯ʂdigə 0202010703/01.

ɬandzo Ç. “*Lanzhou*, yer adı”

ɬ.+ʁa ɬ.+ʁa βaɾʁandi 0103010602/20.

ɬaŋ "*laŋ,* ölçü birimi, Eski Çin para birimi, altın veya gümüş için kullanılır,1*laŋ*=50gm"

ɬ. məŋ ɬ. aʰɬdənnəŋ 0103040401/34, məŋ ɬ. gəməsdəŋ 0103040401/36.

ɬ.+nəŋ jidə ɬ.+nəŋ bər χɔɴ 0103040403/23.

ɬ.+nə bər ɬ.+nə məŋ tʂəɴGa 0103010602/13.

ɬar "laf, söz" Bkz. **ɬa:.**

ɬ. a:ŋgar ɬ. 0203020601/33, 0203020601/43, aŋgar ɬ. 0203020601/33, ɬ. aɴnasa 0103030901/20, qadi ɬ. de: jadaʁə͡ɬa 0203010303/17, ɬ. ɬaredəβadin 0202030301/34, ɬ. ɬarɬasʁə͡ɬa 0201010101/35, ɬarɐ̣tbi ɬ. 0202031202/44(2), ɬarɐ̣̈ʈə̈k kərɣinda͡ɬa 0203020601/44, ɬ. ma ɬarɐ̣tbis 0202010901/17, məndaʁ ɬ dər͡na 0203020401/09, məsdəŋ ɬ. ͡ʤin dise 0203010303/08, sujr ɬ. 0203020601/31, ʂɨgə dʐuŋ ɬ. 0203020601/02, joʁur ɬ. 0203020401/18, 0203020601/31, 0203020601/32, 0203020601/40, 0203020601/43, joʁurnəŋ ɬ. 0202020501/102.

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ hədʐəŋge 0202020501/15.

ɬ.+nə joʁur ɬ.+nə ma unduq qaʁə ḍər 0203010303/15, joʁurnəŋ ɬ.+nə ma χɔsə̆ tejdisdərɣi 0203020401/19.

ɬ.+ə aq ɬ.+ə ajtɢaq nimi ḍər 0203011002/24.

ɬar- < ɬarɬa- "konuşmak" Bkz. **ɬarɬa-, ɬarɬə-.**

ɬ.-sa məz joʁur ɬ.-sa͡ɬa 0201010101/08.

ɬared- "konuşmak" Bkz. **ɬareʈ-, ɬaret-, ɬarɐ̣d-, ɬarɐ̣t-, ɬarɐ̣̈t-, ɬarɐ̣̈ʈ-, ɬarid-, ɬariʈ-, ɬarit-, ɬard-, ɬarʈ-, ɬart-**.

ɬ.-əβ do/ḍo ɬ.-əβ do 0202010301/19, andaGəβ ɬ.-əβ ḍo 0202031202/56.

ɬ.-a do qar kəsɯ͡ɬa ɬ.-a do 0202010701/19.

ɬ.-ɐ̣j də bərer aʰs ɬ.-ɐ̣j də 0203010302/15.

ɬ.-əβəp ḍə kənnəŋ͡əʂdi ɬ.-əβəp ḍə 0502020101/29.

ɬ.-əβaɬ ɬ.-əβaɬ jadaʁə ḍə 0203020501/17.

ɬ.-əβadin ɬar ɬ.-əβadin 0202030301/34.

ɬ.-əp ɬ.-əp ba ɬaretmɐ̣s do 0203010302/15, ɬ.-əp bɐ̣rɣindi͡ɬa 0502020101/371.

ɬ.-əβar ɬ.-əβər odap ḍə 0502020101/268, ɬ.-əβər paʰqdadəβaɬʁa 0502020101/168, ɬ.-əβə͡rɬa 0502020101/268.

ɬ.-əβ gyj nimi ołʁa ɬ.-əβ ɬaredəβ 0203010302/15, gyj nimi ołʁa ɬaredəβ ɬ.-əβ 0203010302/15, kułusuβ ɬ.-əβ 0202020501/12.

ɬ.-əβ jadi ḍə a:zGarsa ma ɬ.-əβ jadi ḍə 0202010301/02.

ɬ.-əβ joq ʈro ɬ.-əβ joqʈro 0203010302/16.

ɬ.-o məz ma sa ɬ.-o 0103030901/25.

ɬaret- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʈ-, ɬarɐ̣d-, ɬarɐ̣t-, ɬarɐ̣̈t-, ɬarɐ̣̈ʈ-, ɬarid-, ɬariʈ-, ɬarit-, ɬard-, ɬart-, ɬarʈ-**.

ɬ.-go: joʁur ɬ.-go: 0203010301/46.

ɬ.-gə dɾə/ḍə əŋgar ɬ.-gə dɾə 0203020201/12, joʁur ɬ.-gə ḍə͡na 0203010301/01.

ɬ.-g̈ə ḍro aŋgar ɬ.-g̈ə ḍro 0203020601/33.

ɬ.-kəʂ də sujrə udʒin ɬ.-kəʂ də 0202010301/08.

ɬ.-tse am ɬ.-tse 0202020301/03, bərə məndɑ ɬ.-tse 0203020301/04, χantsu idʒin ɬ.-tse͡ɬa 0203010301/50, sujrə mədʒin ɬ.-tse 0202030605/51.

ɬ.- sen bər ɬ.- ba 0202030902/33.

ɬ.-ge bərə gondɑ ɬ.-ge͡ɬa 0203020301/04.

ɬ.-gẹ ɬ.-gẹ ɬɑ 0202010301/12, sujbien‿ɬɑ ɬ.-gẹ 0203010301/50, ɬ.-gẹ jɑdɑʁɑq nimi də 0202010301/02, joʁuɾ ɬ.-gẹ 0203010301/47.

ɬ.-gi ɬ.-gi jɑdɑt ḍə 0502020101/11.

ɬ.-gẹn sen ɑmɢɑnɑ ɬ.-gẹn boɬ 0202030605/150, joʁuɾ ɬ.-gẹn məɬɑɬɑɾ 0203020601/38, **ɬ.-gin** ɬ.-gin dəɣədi‿ɬɑ 0202030604/09, ɬomdʑi gɑɾdɑmbɑ bə ɬ.-gin ‿ẹɾ 0202030605/17, **ɬ.-gẹndi** sɑɴɑ ɬ.-gẹndi 0202030604/36, hɑnχuɑ ɬ.-gẹndi 0202010301/01.

ɬ.-gẹndi sujɾə ɬ.-gẹndi 0202010301/01.

ɬ.-gindi ɬ.-gindi 0502020101/461, unuk giɣi ɬ.-gindi 0502020101/364, bə ɬ.-gindi 0202030902/34, qɔːsə‿sujɾə ɬ.-gindi 0202010301/01, ɬ.-gindi‿ɬɑ 0502020101/364.

ɬ.-gində kep ɬ.-gində‿ɬɑ 0202030601/01.

ɬ.-gek ɑːndɑɢə sʉzdə‿ɬɑ ɬ.-gek dimi də 0202010301/18, əŋgɑɾ sʉz ɬ.-gek nimi ḍə 0202010301/19, joʁuɾ ɬ.-gek kəsɯ 0203020201/12(2).

ɬ.-gẹk məndɑʁ ɬ.-gẹk‿eː də 0203020401/08, joʁuɾ ɬ.-gẹk kəsɯ 0203020201/12.

ɬ.-gẹg joʁuɾ ɬ.-gẹg‿ẹ 0203010301/47.

ɬ.-gig ɑŋgɑɾ χuɑ ɬ.-gig‿iː ḍə 0203020601/28.

ɬ.-mẹs ɬɑɾedəp bɑ ɬ.-mẹs do 0203010302/15.

ɬ.-bẹs e qadi ɬ.-bẹs‿e 0203010301/04.

ɬ.-bẹs ḍo juʁuɾnə ɬ.-bẹs ḍo 0203020401/20.

ɬ.-bís‿ẹɾe qadi ɬ.-bis‿ẹɾe 0203010301/04.

ɬ.-bis ḍə ɬ.-bis ḍə‿nɑ 0203010303/16.

ɬ.-bịs ḍɾo joʁurnə‿tɑmɑɾ ɬ.-bịs ḍɾo 0202010301/01.

ɬ.-gəməs də juʁuɾ‿udʒin ɬ.-gəməs də‿nɑ 0202010301/08.

ɬ.-bẹ̣ɣin ɬ.-bẹ̣ɣin iː ḍə 0502020101/210.

ɬɑɾetbẹ: “konuşan (kişi)” Bkz. **ɬɑːɾẹ̣tbẹ, ɬɑɾetbe, ɬɑɾẹ̣tbi, ɬɑɾẹ̣tmi, ɬɑɾẹ̈tmi, ɬɑɾitbi, lɛɾtme.**

ɬ. əŋgɑɾ sʉz ɬ. 0202010301/15.

ɬɑɾetbe “konuştuğu, söylediği (söz)” Bkz. **ɬɑːɾẹ̣tbẹ, ɬɑɾetbẹː, ɬɑɾẹ̣tbi, ɬɑɾẹ̣tmi, ɬɑɾẹ̈tmi, ɬɑɾitbi, lɛɾtme.**

ɬ. ɬ. søzu bəɾ emes ḍəɾ 0202031201/25.

ɬɑɾeʧ- “konuşmak” Bkz. **ɬɑɾed-, ɬɑɾet-, ɬɑɾẹ̣d-, ɬɑɾẹ̣t-, ɬɑɾẹ̈t-, ɬɑɾẹ̈ʧ-, ɬɑɾid-, ɬɑɾiʧ-, ɬɑɾit-, ɬɑɾd-, ɬɑɾt-, ɬɑɾʧ-**.

ɬ.-əβəɾ do o^{h}dɑsə‿ʁuzə‿ɬɑ ɬ.-əβəɾ do 0202031202/30.

ɬ.-k ɬ.-ək kəɾt ḍə 0502020101/37.

ɬɑɾẹ̣d- < ɬɑɾẹ̣t- “konuşmak” Bkz. **ɬɑɾed-, ɬɑɾeʧ-, ɬɑɾet-, ɬɑɾẹ̣t-, ɬɑɾẹ̈t-, ɬɑɾẹ̈ʧ-, ɬɑɾid-, ɬɑɾiʧ-, ɬɑɾit-, ɬɑɾd-, ɬɑɾt-, ɬɑɾʧ-**.

ɬ.-əβɑɬin ɑzuɾ ɬ.-əβɑɬin 0202030604/10.

ɬɑɾẹ̣t- “konuşmak” Bkz. **ɬɑɾed-, ɬɑɾeʧ-, ɬɑɾet-, ɬɑɾẹ̣d-, ɬɑɾẹ̈t-, ɬɑɾẹ̈ʧ-, ɬɑɾid-, ɬɑɾiʧ-, ɬɑɾit-, ɬɑɾd-, ɬɑɾt-, ɬɑɾʧ-**.

ɬ.-gə də ɑŋgɑɾ‿ɬ.-gə də‿nɑ 0203020101/03.

ɬ.-gə ɬɑp ɬ.-gə jɑdɑʁə də nɑ 0203020101/03.

ɬ.- sen ɬ.- bɑ‿ɬɑ 0502020101/288.

ɬ.-gẹndʒe bəɾ βəɾəŋge ɬ.-gẹndʒẹ‿ɬɑ 0203020101/05.

ɬ.-gẹk əŋgɑɾ ɬ.-gẹk nimi do 0202030403/04, əŋgɑɾ sʉz ɬ.-gẹk nimi də 0202010301/14, keβərən dɑ^{h}ɢə ɬ.-gẹk nimi ḍə 0202030601/19, mẹn dʒiu əŋgɑɾ ɬ.-gẹk 0203020201/09.

ɬ.-gek jɑ^{h}ʂə joʁuɾ ɬ.-gek 0203010301/47.

ɬ.-gẹg χɑr kəsɯ ɬ.-gẹg͡e 0203010301/05.

ɬ.-bis ɬɑr mɑ ɬ.-bis 0202010901/17.

ɬ.-biɣin niːmi mɑ ɬ.-biɣin͡iː ḍə 0202030902/128.

ɬ.-ḅiɣin nimi mɑ ɬ.-ḅiɣin 0202030902/26.

ɬarẹtbi "konuştuğu, söylediği (söz)" Bkz. **ɬaːrẹtbẹ, ɬaretbẹː, ɬaretbe, ɬarẹtmi, ɬarḛ̈tmi, ɬaritbi, lertme.**

ɬ. ɬ. ɬɑr 0202031202/44(2).

ɬarẹtmi "konuşan (kişi)" Bkz. **ɬaːrẹtbẹ, ɬaretbẹː, ɬaretbe, ɬarẹtbi, ɬarḛ̈tmi, ɬaritbi, lertme.**

ɬ. ɑːŋgɑr ɬɑr ɬ. 0203020601/43, joʁur ɬɑr ɬ. 0203020601/43.

ɬarẹtgədʑi "konuşmacı, konuşan (kişi)"

ɬ. ɑŋgɑr ɬ. 0203020101/05, ɬ. məjo ej 0203020401/18.

ɬarẹtkəş "konuşacak, laf, söz"

ɬ. sɑː ɬ. joq drɔ 0203010303/18.

ɬarḛ̈t- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʧ-, ɬaret-, ɬarẹd-, ɬarẹt-, ɬarḛ̈t-, ɬarḛ̈ʧ-, ɬarḛ̈t-, ɬarid-, ɬariʤ-, ɬarit-, ɬard-, ɬart-, ɬarʃ-**.

ɬ.-ḳə+ ʧrɔ sujɾ͡ʊdʒin ɬ.-ḳəʧrɔ 0203020601/39.

ɬ.-i daʰt ɬ.-i͡jadaʁaq 0203020601/48.

ɬ.-tse ɬ.-tse 0203020601/32.

ɬ.- niː ɬ.- ḍise 0203020601/39.

ɬ.-ǯk ɬ.-ǯk kərɣindɑ͡ɬɑ 0203020601/44.

ɬarḛ̈tmi "konuşan (kişi)" Bkz. **ɬaːrẹtbẹ, ɬaretbẹː, ɬaretbe, ɬarẹtbi, ɬarẹtmi, ɬaritbi, lertme.**

ɬ. ɑŋgɑr ɬ. kəsɯ 0203020601/33, joʁur ɬɑr ɬ. kəsɯ 0203020601/32, ɬ. kəsɯnə 0203020601/33.

ɬarid- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʧ-, ɬaret-, ɬarẹd-, ɬarẹt-, ɬarḛ̈t-, ɬarḛ̈ʧ-, ɬariʤ-, ɬarit-, ɬard-, ɬart-, ɬarʃ-**.

ɬ.-əβ dɑɢɑ ɬ.-əβ də 0202031202/57.

ɬarit- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʧ-, ɬaret-, ɬarẹd-, ɬarẹt-, ɬarḛ̈t-, ɬarḛ̈ʧ-, ɬarid-, ɬariʤ-, ɬard-, ɬart-, ɬarʃ-**.

ɬ.-gik ɬ.-gik nimi ḍə 0202030601/18.

ɬaritbi "konuşan (kişi)" Bkz. **ɬaːrẹtbẹ, ɬaretbẹː, ɬaretbe, ɬarẹtbi, ɬarẹtmi, ɬarḛ̈tmi, lertme.**

ɬ. joʁər ɬ.͡ʊːdʒin ɬɑ ɢaʰʧəɬə̈sɢɑ͡ɬɑ 0203020101/03.

ɬariʤ- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʧ-, ɬaret-, ɬarẹd-, ɬarẹt-, ɬarḛ̈t-, ɬarḛ̈ʧ-, ɬarid-, ɬarit-, ɬard-, ɬart-, ɬarʃ-**.

ɬ.-i ɬ.-i jɑdɑʁə ḍər 0203020601/40, ɬ.-i jɑdɑʁə drɔ 0203020601/43, ɬ.-i jɑdɑʁə ḍrɔ 0203020601/43.

ɬard- < ɬaret- "konuşmak" Bkz. **ɬared-, ɬareʧ-, ɬaret-, ɬarẹd-, ɬarẹt-, ɬarḛ̈t-, ɬarḛ̈ʧ-, ɬarid-, ɬariʤ-, ɬarit-, ɬart-, ɬarʃ-**.

ɬ.-əβ dər hɑɬqəs ɬ.-əβ dər 0202020501/83.

ɬ.-əβər də ʒuʁur ɬɑ ɬ.-əβər də 0202010301/16.

ɬ.-əβ joʁur ɬ.-əβ ɬɑrdəβ͡ɬɑ 0203020101/03, joʁur ɬɑrdəβ ɬ.-əβ͡ɬɑ 0203020101/03.

ɬ.-ək ɬ.-ək geʰse 0202020501/06.

ɬ.-əβ joq ʧə ɬ.-əβ joqʧə 0203010303/16.

ɬarɬ- < ɬarɬa- "konuşmak, söylemek" Bkz. **ɬar-, ɬarɬa-, ɬarɬə-.**

ɬ.-oʁan porn mɑ ɬ.-oʁɑn sɑ 0103050301/22.

ɬarɬa- "konuşmak" Bkz. **ɬar-, ɬarɬ-, ɬarɬə-.**

ɬ.-sɑ məndɑ ɬ.-sɑ 0203020201/09.

ɬ.-ʂʈərse søzdə ɬ.-ʂʈərse 0201010101/27.

ɬ.-ʁɑ qadi søz͡ɬɑ ɬ.-ʁɑ 0103040601/01.

ɬ.-mɑsɑ mə: sɑ: bər ɬ.-mɑsɑ 0103030701/10.

ɬ.-mɑs ɖɾo/ɖə qɔsə ɬ.-mɑs ɖɾo 0201010101/07, joʁur søz ɬ.-mɑs ɖə 0103040601/01.

ɬarɬɑs- "bir araya gelip konuşmak, sohbet etmek"

ɬ.-əp ɖə Gədisəβ ɬ.-əp ɖə 0502020101/363.

ɬ.-i: dɾo ɑndɑʁ͡ɬɑ ɬ.-i: dɾo 0201010101/34.

ɬ.-sɑ məz ɬ.-sɑ 0202020301/07, nɑʁo ɬ.-sɑ͡ɬɑ 0502020101/398, sẹn ɬ.-sɑ͡ɬɑ 0202020501/32.

ɬ.-əβ βɑrʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ ɬ.-əβ 0202030801/22, Gədisəβ ɬ.-əβ 0502020101/153.

ɬ.-o ɬ.-o ojnɑso 0201010102/06.

ɬ.-Gɑ ɬ.-Gɑ ɑjtGɑndɑ͡ɬɑ 0502020101/364, məɬɑɬɑr͡ɬɑ dɑʰt ɬ.-Gɑ 0203010303/17, ɬ.-Gɑ məNGərɑsGɑndɑ 0203020101/03, səŋnə mɑ ɬ.-Gɑ 0202020301/04.

ɬ.-ɢɑ qo͡ɬɑ dəɬə ɬ.-ɢɑ 0201010101/16.

ɬ.-ʁə ɬɑr ɬ.-ʁə͡ɬɑ 0201010101/35.

ɬ.-Gɑndʐɑ ɑndɑGɑndʐɑ ɬ.-Gɑndʐɑ ɑndɑʁ diɣin͡i: ɖə 0202030902/19, ɬ.-Gɑndʐɑ bəz sujbien dʒiu ʃyχɑlio 0202010301/12.

ɬ.-mɑs ẹ joʁur ɬ.-mɑs͡ẹ 0203020201/09.

ɬ.-Gəməs də qadi søz ɬ.-Gəməs də͡sɑ 0103040601/07.

ɬɑrt- < **ɬɑret-** "konuşmak" Bkz. **ɬɑred-, ɬɑreʧ-, ɬɑret-, ɬɑrẹd-, ɬɑrẹt-, ɬɑrĕt-, ɬɑrid-, ɬɑriʧ-, ɬɑrit-, ɬɑrd-, ɬɑrʧ-.**

ɬ.-gindi kəsɯnəŋ ɬ.-gindi 0202031201/27, qadi ɬ.-gindi͡ɬɑ 0203010303/16.

ɬ.-bisẹ ɬ.-bisẹ mɑ unduq qɑʁə də͡nɑ 0203010303/16.

ɬɑrʧ- < **ɬɑret-** "konuşmak" Bkz. **ɬɑred-, ɬɑreʧ-, ɬɑret-, ɬɑrẹd-, ɬɑrẹt-, ɬɑrĕt-, ɬɑrĕʧ-, ɬɑrid-, ɬɑriʧ-, ɬɑrit-, ɬɑrd-, ɬɑrt-**.

ɬ.-əβ əŋgɑr ɬ.-əβ jɑɖɑʁɑq͡e 0202010301/16.

ɬarɬə- < **ɬarɬɑ-** "konuşmak" Bkz. **ɬarɬ-, ɬarɬɑ-.**

ɬ.-βsɑ giɬɣi ɬ.-βsɑ 0103030901/20.

ɬaj "nakarat" Bkz. **ɬej.**

ɬ. ɬ. 0103020303/18, 0103050303/02, 0103050305/04, 0103050305/12.

ɬajẹr Ç. "on ikinci kameri ayı" Bkz. **ɬajyer.**

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ bə dəʰqus͡otusGɑ ẹʰtgi 0202020701/28.

ɬajue sanʂɨ Ç. "kamerî ayın otuzu"

ɬ. ɬ. 0103030702/98.

ɬajyer "onikinci kamerî ayı" Bkz. **ɬajẹr.**

ɬ. ɬ. ɑjnəŋ͡ɬɑ 0202020501/08, ɬ.͡ejdɑ 0202020501/14.

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ bə hudʐ͡oʰtusduŋ kunu: 0202020501/09, ɬ.+nəŋ dəʰqus oʰtusdəŋ jiŋərdɑ 0202020501/10.

ɬaz - < **ɑz-** "ayırmak, ayrılmak"

ɬ.-G er nɑʁɔ: ɬ.-Ger 0102020302/10, nɑʁo ɬ.-Ger 0102020303/13.

ɬadzɻ́ə:q < hadzɻ́əq? "?"

ɬ. ɬ. so: 0102020302/02.

ɬaʰqdər "*Lahqdır*, yer adı"

ɬ. ɬ. tʂəʁɑn 0103030801/09.

ɬə < ɬɑ “parçacık” Bkz. **la, ɬɑː, ɬɑ**, **nɑ.**

ɬ. ɑn͡ɬ. 0202030701/12, o ɬ.͡βər 0203020201/22.

ɬəu Ç. “katlı bina, apartman”

ɬ. ɑndɑʁ ɬ. 0203020402/19, şɨkə͡sɯŋ ɬ. 0203020402/19.

ɬ.+dɑ go͡ɬɑ ɬ.+dɑ 0202030902/42, vəNχuɑguɑnnəŋ ɬ.+dɑ do 0103050301/35.

ɬəuguɑNʤɯ < ɬəudʐuɑŋʤɯ Ç. “katlı evi”

ɬ. dudʒadi ɬ. ɬəuguɑNʤɯ 0203020402/19, dudʒadi ɬəuguɑNʤɯ ɬ. 0203020402/19,

ɬ.+nəŋ sẹːrnəŋ ɬ.+nəŋ 0203020402/22, ɬ.+nəŋ jɑ^{h}Gɑdɑ 0203020402/23.

ɬəuʤɯ Ç. “ocak, soba”

ɬ. ɬ. 0202020701/08(2).

ɬəumənŋʤɯ Ç. “sobanın alt tarafındaki küçük kapı”

ɬ. ɬ. edəβɑttsɑ 0202020701/13.

ɬəŋgər “bir nesnenin sallama hareketinin taklidi”

ɬ. ɬ. ɬəŋgərẹt Gəɬəβ 0103050201/23.

ɬəŋgərẹt- “bir nesnenin sallanmasına yardım etmek, sallamak”

ɬ.- ɬəŋgər ɬ.- Gəɬəβ 0103050201/23.

ɬeβɑNnə- Ç.+T. “iletişim kurmak, gidip gelmek”

ɬ.-β ɬ.-β jɑdɑʁə ḍro 0203020601/23.

ɬej “nakarat” Bkz. **ɬɑj.**

ɬ. ɬ. 0103050303/19.

ɬejɬɑs- “birlikte oynamak” Bkz. **ojnɑs-, ʁejɬɑs-, zejɬɑs-.**

ɬ.-ɑ jyd͡uɣur ɬ.-ɑ͡ej 0103050303/07.

ɬoː “nakarat” Bkz. **ɬɑːjeːj, ɬɑːje, ɬoːeːj, ɬoːɬej, ɬoːj, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103020403/15(2) 0103020403/17.

ɬoːeːj “nakarat” Bkz. **ɬɑːjeːj, ɬɑːje, ɬoː, ɬoːɬej, ɬoːj, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103020401/01.

ɬoːm “sūtra, nom” Bkz. **ɬom, ɬɔːm, ɬɔm, ɬɔn.**

ɬ. ɬ. 0202030605/168, ɬ. oŋʂəʁɑ 0103010502/08.

ɬoːmtʂɨ “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası, bilgili kişi” Bkz. **ɬoːmdʐi̱, ɬomdʐi̱, ɬomdʐ̱i̱, ɬomtʂɨ.**

ɬ. ɬ. 0202030605/168(2).

ɬoːmdʐi̱ “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası, bilgili kişi” Bkz. **ɬoːmtʂɨ, ɬomdʐi̱, ɬomdʐ̱i̱, ɬomtʂɨ.**

ɬ. ɬ. gɑrdɑmbɑ͡βər ojin͡ẹtgin͡ẹr 0202030605/56, ɬ. gɑrdɑmbɑ͡ɬɑ 0202030605/68.

ɬoːʂɨ Ç. “dürüst, kurnazlık bilmeyen, saf” Bkz. **ɬoʂɨ.**

ɬ. ɬ. dər 0203011002/15.

ɬoːj “nakarat” Bkz. **ɬɑːjeːj, ɬɑːje, ɬoːeːj, ɬoː, ɬoːɬej, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103010704/03, 0103010704/07, 0103020401/01, 0103020401/02.

ɬoːɬej “nakarat” Bkz. **ɬɑːjeːj, ɬɑːje, ɬoːeːj, ɬoː, ɬoːj, ɬo.**

ɬ. ɬ. 0103020303/29.

ɬo “nakarat” Bkz. **ɬɑːjeːj, ɬɑːje, ɬoːeːj, ɬoː, ɬoːɬej, ɬoːj**.

ɬ. ɬ. 0103010704/14, 0103020401/05, 0103020401/06.

ɬo- < ne +oɬ- “ne olmak”

ɬ.-p də joʁurnəŋ dujto͡ɬ.-p də 0103010601/11.

ɬo ər Ç. “ikinci (çocuk)” Bkz. **ɬor.**

ɬ.+ə ɬ.+ə͡ɬɑ 0103030801/05.

ɬobəjʃiŋ Ç. “halk”

ɬ. ɬ. də 0103040302/12, ɬ. d̥ər qɑn 0203020401/15.

ɬodɑː Ç. “birinci, en büyüğü” Bkz. **ɬodɑ.**

ɬ. ɬ. 0103030901/16.

ɬodɑ Ç. “birinci, en büyük, en büyük (çocuğu)” Bkz. **ɬodɑː.**

ɬ. ɬ. ɬoɾnəŋ ɑdʐɑsə sɑ 0103010303/35.

ɬoduŋnɑmɑ Ç.+T. “çalışan (kişi)”

ɬ. məʃydɑ ɬ. 0202030801/15.

ɬogeɬɑ- Ç.+T. “hapse girmek” Bkz. **ɬogejɬɑ-.**

ɬ.-ʁɑndɑ ɬ.-ʁɑndɑ 0103040301/23.

ɬogejɬɑ- Ç.+T. “hapse girmek” Bkz. **ɬogeɬɑ-.**

ɬ.-ʁɑ ɬ.-ʁɑ hɑnəʁɑ 0103040301/35.

ɬoχqdɑ “dizgin, yular” Bkz. **ɬɔχqdɑ, nɔʰqdɑ.**

ɬ.+nə ɬ.+nə toχɑlio 0103040405/22.

ɬodʒa Ç. “eski memleket, baba evi”

ɬ.+səndɑ ɬ.+səndɑ duɾ edəβɑtəp d̥ə 0103040301/26.

ɬoɬɑ- Ç.+T. “(sıvı nesne içinden) çıkartmak”

ɬ.-βɑɬʁɑ jɑːʁən ɬ.-βɑɬʁɑ 0202030501/03.

ɬ.-sdəɾɣe jɑʁnə ɬ.-sdəɾɣe 0202031101/31.

ɬom “sūtra okuma, sūtra, Buddhizm dini bilgisi, bilim, Buddhizm” Bkz. **ɬoːm, ɬɔːm, ɬɔm, ɬɔn.**

ɬ. ɬ. 0202030605/169(2), ɬ. edəβ͡ɬɑ 0103050102/20, ɬ. edəβ 0203020402/05, ɬ. etgə dəɾ͡nɑ 0203020403/19, ɬ. etgi 0203020403/20, ɬ. etgin͡ɬɑ 0203020403/19, ogɑŋnəŋ ɬ. bezək bəʁɑn də 0103040301/31, ɬ. ontʂəβ də 0103040405/01, ɬ. ͡ontʂə 0103040405/04, ɬ. onʂəʁəɬɑ 0103040405/28, ɬ. ontʂəp bɑɾosɑ 0103040405/40, ɬ. oŋʂə 0103030802/18, ɬ. oŋʂəp bɐ̣ɾ 0202030802/49, ɬ. oŋʂəβ də 0103010501/01, ɬ. oŋʂəβ d̥ə 0103010501/03, ɬ. oŋʂəβ d̥ɾo 0202010901/30, ɬ. oŋʂəβ ̚to 0202010901/35, ɬ. oŋʂəβəɾ d̥əɾ 0202010901/15, ɬ. oŋʂədəβ də 0103010305/98, ɬ. oŋʂəχəʂ də 0202030802/01, ɬ. oŋʂəχəʂ d̥ə 0203020202/07, ɬ. oŋʂəʁɑ 0103040301/07, 0202020701/42, 0202030101/05, ɬ. oŋʂəʁɑq nimi d̥ə 0202010901/01, ɬ. oŋʂəʁɑndə͡ ɬɑ 0203020202/08, ɬ. oŋʂəʂ də 0202030802/07, ɬ. oŋʂəsɑ͡ ɬɑ 0202030802/02, 0202030802/03, ɬ. oŋʂəʁɑn 0203010301/08, ɬ. oŋʂəʁɑndi 0103040405/02, ɬ. oŋʂətɢɑ 0103010305/99, 0202010901/48, ɬ. oŋʂəttsɑ ͡ɬɑ 0202030802/41, ɬ. oŋʂətɢ̥ɑq 0202010703/24, ɬ. oŋʂuβ də 0103040301/01(2), 0103040301/03(2), ɬ. ɔŋʂəβəɾ͡ɬɑ 0202030801/04, ɬ. ɔŋʂətqəʂ d̥ə 0202030802/11, ɬ. ɔŋʂəʁɑ͡ɬɑ 0202030801/19, ɬ. ɔŋʂəʁɑq 0202030801/02, ɬ. ͡ørɣẹnmẹ ʂɑɾə 0202010901/13, ɬ. ͡usdɑʁɑn͡ nimi d̥ɾo 0202010703/08, ɬ. bədʒin͡ɬɑ 0202030801/13, bəɾ ɬ. d̥əɾ 0103040301/33, bəɾ ɬ. d̥ɾo 0202010703/17, ɬ. bədʒin͡ɬɑ 0202010703/27, ɬ. dɑɾɬəβ 0103030203/08, ɬ. dɑɾɬo 0103040401/17, ɬ. dəɾ 0203010301/26, d̥ɑndʒin ɬ. də 0103040301/34, ɬ. də 0103030802/02, ɬ. dəɾo 0103030802/02, ɬ. keɣəɾɣẹn ͡i 0103010701/09, ɬ. sɑɬ 0103030802/14, 0103030802/182, ɬ. sɑɬẹn 0202030802/11, ɬ. sɑɬʁɑ 0202030801/01, ɬ. sɑɬsɑ 0202030802/08, 0202030802/11, ɬ. sɑɬsɑ͡ɬɑ 0202030802/09, 0202030802/11, 0202030802/12, semidi ɬ. bosɑ bɑʂ dʐɑɬʁəɬɑ mɑɴqəʂ mẹ 0103010305/16, joʁuɾ ɬ.

dro 0202010901/40, dzo͡rʤaganənəŋ ɬ. 0103010703/26, ni ɬ. saɬsa 0202030802/11, ni: ɬ. ɔŋʂəsa 0202030802/11.

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ ʉzedegə pəḍəḵnə 0203010301/08, ɬ.+nəŋ ʉzedigə 0203010301/12, ɬ.+nəŋ uzẹdigə͡ɬa 0203010301/25, ɬ.+nəŋ uzediḵə ḍə 0203010301/26, ɬ.+nəŋ bəŋʂi do 0202030802/51.

ɬ.+nə ɬ.+nə 0202030605/169, ɬ.+nə oŋʂəʁa 0202010901/35, unduʁaNnəŋ ɬ.+nə͡ɬa 0202030801/13, daNGa^{h}rḍigə ɬ.+nə͡ɬa 0202030801/05, ɬ.+nə͡ɬa o:ɬ ajʁaq nimi də 0202030802/41.

ɬ.+ɢa ɬ.+ga aGarʁan kəsɯ 0202030605/170.

ɬ.+ən uzəŋ ɬ.+ən oŋʂə̩ʇəsdorse 0103030802/16, ɬ.+ən ontʂəβ 0103040405/23.

ɬ.+un ɬ.+un gø^{h}durɣe 0203020402/05.

“bilim?”

ɬ. pədəkgi͡ɬa ɬ. diɣik di βar 0202030605/169.

“Buddhizm?”

ɬ. ɬ. pə^{h}rGan 0103010701/04, ɬ. pə^{h}rGaNGa 0103030203/35.

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ boɬəs dro 0202010703/36.

ɬ.+ɢa ɬ.+ga baχqdəβ də͡a^{h}gaʁa 0103010305/62.

ɬom et- “Buddhist rahibi davet edip vefat etmiş kişi için dua veya sūtra okutmak”

ɬom e.-kəş e/er ɬom e.-kəʂ͡e 0202030103/13, ɬom e.-kəʂ͡er 0202030103/14.

ɬomnəʁ “sūtra okuyabilen, Buddha ışıklı, din bilgisi veya din konusunda üstte olan”

ɬ. aβaga ɬ. də͡sa 0103040301/33, jidə sumiɣi ɬ. 0202020501/86.

ɬom “çölde kum tepeleri belirten ölçü birimi” Bkz. **ɬoŋ.**

ɬ. bər ɬ. qun də 0103010502/15.

ɬomɑq “hikâye, masal”

ɬ. andaʁ͡βər ɬ. ʝə 0202030401/36, ɬ. ajtGə 0201010101/02, ɬ. bar͡er 0202030601/72, bər ɬ. do 0103020304/37, βər ɬ. ke:βər βa͡r e: do 0202010503/16, ɬ. dro 0202030605/166, ɬ. di βoɬ 0202030302/05, gue nimi ɬ. ma jɔ:q drə 0202010301/03, seβelinəŋ ɬ. ḍə 0103010705/50, tʂəŋnəŋ ɬ. ḍər 0202030103/07.

ɬ.+dəŋ ɬ.+dəŋ ə͡ʂdi 0502020101/03, 0502020101/395.

ɬ.+ɢa ɬ.+ga diβatGan nimer 0202030301/38.

ɬ.+dan ɬ.+dan bər di 0202030302/05.

ɬomtʂi “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası, bilgili kişi” Bkz. **ɬo:mtʂi, ɬo:mdẓi, ɬomdẓi, ɬomdẓ̧i.**

ɬ. ɬ. garɑamba 0202030605/168.

ɬomdẓi “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası, bilgili kişi” Bkz. **ɬo:mtʂi, ɬo:mdẓi, ɬomdẓi, ɬomtʂi.**

ɬ. ɬ. garɑambanəŋ 0202030605/81, 0202030605/94.

ɬomdẓ̧i “Dharma hocası, Buddhizm dini hocası, bilgili kişi” Bkz. **ɬo:mtʂi, ɬo:mdẓi, ɬomdẓ̧i, ɬomtʂi.**

ɬ. ɬ. garɑamba 0202030605/05, 0202030605/06, 0202030605/17, 0202030605/29, 0202030605/73, 0202030605/100, 0202030605/111, 0202030605/167, ɬ. garɑamba ͡ɬa 0202030605/62, 0202030605/155, ɬ. garɑambaʁa 0202030605/71, 0202030605/72, ɬ. garɑambada͡ɬa 0202030605/74, ɬ. garɑambanəŋ 0202030605/81, ɬ. garɑambanə 0202030605/95, 0202030605/99.

łonien < łoniengongju Ç. “yaşlılar apartmanı, huzur evi adı *łoniengongju*’nun kısaltması”

ɬ.+nəɴ ɬ.+nəɴ qɑɾ kəsɯlɾnəŋ 0201010102/06.

łonieŋguŋjy Ç. “yaşlılar apartmanı, huzur evi”

ɬ.+nəŋgədi ɬ.+nəŋgədi giɬɣi bəɾ ʒəɬ͡ɔʰɬḍẹː 0201010102/05.

łoŋus “fal” Bkz. **łoŋs.**

ɬ.+dɑn ɬ.+dɑn tutduɾ 0202030605/10.

ɬ.+ḍɑn ɬ.+ḍɑn tutin 0202030605/09.

łoŋəʰrdɑ “kader, şans”

ɬ. ɬ. mɑ mɑɴəβ dəɾ ɑː 0103030802/17.

łoŋʤaŋ Ç. “yular, dizgin”

ɬ. ɬ. toːɬomɑʁɑn͡e 0103040405/17.

łoŋmiŋ Ç. “çiftçi”

ɬ. ɬ. bə͡χɑʁandi 0103010602/15.

łoŋs “fal” Bkz. **łoŋus.**

ɬ.+dɑn ɬ.+dɑn dimi͡ɬɑ 0202030605/10.

łoŋʧy Ç. “tarım bölgesi”

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ kəsɯlɐr 0202010301/12.

łoɴ “çölde kum tepeleri belirten ölçü birimi” Bkz. **łom.**

ɬ. bəɾ ɬ. ɢun 0103010502/15, ʂɨgə ɬ. ɢun də 0103010502/15.

łoɴqɑ Mo. “şişe” Bkz. **ɬɔɴqɑ.**

ɬ. ɑɾɑʰḳədɑn ʂɨgə ɬ. sɑɬʁɑ 0103050201/11, ʂɨgə ɬ. ɑɾɑʰkə 0103050102/27, ʂɨgə ɬ͡. ɑɾɑʰkənə 0103050102/35, ʂɨgə ɬ. ɑɾɑʰḳə 0103050102/31, ʂɨgə ɬ. ɑɾɑʰḳə 0103050101/59, 0103050101/61.

łoɾ Ç. “ikinci; ikinci (çocuk)” Bkz. **ło əɾ.**

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ ɑdʐɑsə 0103010303/35, ɬ.+nəŋ keɬnə̆nəŋ ɑnɑsə 0103010303/04.

łosɑn Ç. “üçüncü, üçüncü (çocuk)”

ɬ. ɬ. uʰdʐundʐɨ ənəsə də 0103010306/03.

ɬ.+əɴGɑ ɬ.+əɴGɑ 0103030801/05.

łoʂɨ Ç. “hoca, öğretmen”

ɬ. sɯkuɑn ɬ. 0203020402/01, oɬ ɬ͡ɬɑ 0203020402/06, ɬ. mɑ joq dɾo 0203020601/30.

łoʂɨ Ç. “kurnazlık bilmeyen, dürüst” Bkz. **łoːʂɨ.**

ɬ. ɬ. hɑtdɑɾnə 0102020303/25, joʁəɾ kəsɯ ɬ. də 0103010303/19.

łotʂəŋ Ç. “tecrübeli”

ɬ.+ɾɑq ɬ.+ɾɑq łoʂɨ hɑtdɑɾnə 0102020303/25.

łojɑɴjyen “huzur evi”

ɬ. ɬ. 0203020402/10, ɬ. mi 0203020402/20, ɬ. ʂimɑʰrḍəq ʃiuɬɑʁɑ 0203020402/10.

łojɑɴjyeŋ “huzur evi”

ɬ.+ge ɬ.+ge zerdəp bɑɾəp bɑɾ͡eː 0203020402/16.

łoji < łoje Ç. “bey, memur vs.”

ɬ.+ʁɑ ɬ.+ʁɑ 0103040401/76.

łozɑn T “kişi adı” Bkz. **łodʑɑn.**

ɬ. ɬ. 0502020101/341, 0502020101/351, ɬ. diɣik mi ḍə 0502020101/258.

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ səŋnəsə ḍə 0502020101/258, ɬ.+nəŋ səŋnəsə ḍəɾ 0502020101/259, 0502020101/337, ɬ.+nə͡ŋ ɬɑ 0502020101/400.

ɬ.+nə ɬ.+nə 0502020101/490, ɬ.+nə sen poʁeḍəβ ʂɨdɑχəʂ ḍə 0502020101/307.

łozɑɴzɯmbɑ T “kişi adı”

ł. ł. 0203020501/27.

łodʑɑn T “kişi adı” Bkz. **łozɑn.**

ł. ł. 0502020101/365, 0502020101/419, ł.͡ łɑ 0502020101/479.

łozʐəŋ Ç. “yaşlı, ihtiyar, büyükler”

ł. ł. 0103010602/14, ʒibɑn ł. 0103010303/13.

łoʰgər “eski, yırtık?”

ł. ł. boʰłḍe 0103020301/18.

łɔχqdɑ “dizgin, yular” Bkz. **łoχqdɑ, nɔʰqdɑ.**

ł.+nə jyɣən ł.+nə 0103040405/18, ł.+nə tołɑsɑ 0103040405/21.

łɔːm “sūtra, din bilgisi” Bkz. **łoːm, łom, łɔm, łɔn.**

ł. ł. ɔŋʂəχəʂ dro 0202030802/03.

ł.+nəŋ ł.+nəŋ 0202020501/62.

ł.+nə ł.+nə͡ łɑ guɑnməŋ 0202030802/32.

ł.+ə ł.+ə ʁrłɯɣərẹk 0202020501/99.

łɔm “sūtra, Buddhizm” Bkz. **łoːm, łom, łɔːm, łɔn.**

ł. ł. oŋʂəʁɑ 0203020202/16, ł. oŋʂəʁɑq nimi ḍər 0202030801/16, ł. oŋʂəsɑ͡ łɑ 0202030802/30, ł. ɔŋʂəχəʂ də 0202030802/02, ł. ɔŋʂəʁɑ 0202030801/07, ł. ɔŋʂəʁɑq nimi ḍə 0202030801/10, ł. ɔŋʂəʁɑq nimi ɟər 0202030802/12, ł. ɔŋʂəʁɑndɑ 0202030801/27, ł. ɔŋʂəʁɑʂ 0202030801/13, ł. pəʰʀɢɑn 0202020501/67, ł. pəʰʀɢɑɴɢɑ͡ łɑ 0202020501/68, ł. mɑ oŋʂəmɑs op ḍro 0202030801/26, ł. sɑłʁɑ͡ łɑ 0202030103/14.

ł.+nəŋ ł.+nəŋ͡ əʂdi 0202020501/100, dɑʰːtdəŋ ł.+nəŋ 0202020501/100, ł.+nəŋ͡ łɑ 0202020501/48.

ł.+nə ł.+nə ɔŋʂəʁɑ 0202030802/47, ł.+nə oŋʂuβɑłʁɑndɑ͡ łɑ 0202030103/14.

ł.+ɢɑ ł.+ɢɑ sudʒiɣliβər ḍə 0202020501/62.

łɔn “nom, sūtra” Bkz. **łoːm, łom, łɔːm, łɔm.**

ł. ł. dɑrłɑʁɑn͡ eː də͡ nɑ 0103010601/09.

łɔŋ < **łom** “sūtra”

ł.+ə ł.+ə mɑ joq dəɾ͡ nɑ 0202010901/32.

łɔɴqɑ Mo. “şişe” Bkz. **łoɴqɑ.**

ł. ɑrɑʰķə ł. 0202030802/17.

ł.+nə ɑrɑʰķə ł.+nə sɑːłʁɑ 0203010303/03.

łu Ç. “yol”

ł. dʐįgə ł. 0103030702/108(2).

łuɑnłɑ- Ç.+T. “karışmak”

ł.-ʁɑ ł.-ʁɑ͡ łɑ 0203010301/53.

łuantʂɑɴ Ç. “ortamı bozmak, oturumu bozmak”

ł. bənəŋ ł. ɑ 0103010305/36.

łudəɾ “havan eli”

ł. ł. 0103010101/03(2).

łuł- < **łułɑ-** Ç.+T. “sesi kaydetmek” Bkz. **łułɑ-, łułɑʰ-, łułə-.**

ł.-ẹtg̣əʂ mədʒa ł.-ẹtg̣əʂ g̣ənɑ sɑ 0103050301/24.

łułɑ- Ç.+T. “kaydetmek, sesi kaydetmek” Bkz. **łuł-, łułɑʰ-, łułə-.**

ł.-ʁɑʂ ł.-ʁɑʂ͡ łɑ 0103050301/21.

ɬ.-mɑ bəɾ ɑs bəɾ ɑsḍə ɬ-mɑ jɑm 0203010301/07.

ɬuɬɑʰ- Ç.+T. “sesi kaydetmek” Bkz. **ɬuɬɑ-, ɬuɬ-, ɬuɬə-.**

ɬ.-ḍə mẹn ɬ.-ḍə 0103050301/21.

ɬuɬə- < ɬuɬɑ- Ç.+T. “sesi kaydetmek” Bkz. **ɬuɬ-, ɬuɬɑ-, ɬuɬɑʰ-.**

ɬ.-βɑtɢə dɾo ɬ.-βɑtɢə dɾo 0203010702/44.

ɬusɑɴ Ç. “*Luchang*, yer adı”

ɬ.+qɑʰɢo(<+ɢɑ ɢəɬ-o?) ɬ.+qɑʰɢo mɑɴmɑ joɬnə zẹɾɣẹ 0103030901/55.

ɬujeɾ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **lujuɾ, ɬu:juɾ, ɬujuɾ, ɬujʉɾ.**

ɬ.+di ɬ.+di 0202010901/21.

ɬujʉɾ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **lujuɾ, ɬu:juɾ, ɬujuɾ, ɬujeɾ.**

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ dioɾt ʤiɣəɾmiɣi 0202010901/21.

ɬu:juɾ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **lujuɾ, ɬujuɾ, ɬujeɾ, ɬujʉɾ.**

ɬ.+di ɬ.+di 0202030801/20, məndɑ ɬ.+di jozɢəɾʁɑq nimi də͡ nɑ 0202030801/19.

ɬujuɾ Ç. “Haziran ayı” Bkz. **lujuɾ, ɬu:juɾ, ɬujeɾ, ɬujʉɾ.**

ɬ.+nəŋ ɬ.+nəŋ bəɾ ɢɑdʒiɣəɾmədi ɬ͡ɑ 0202030801/19, ɬ.+nəŋ bẹʂ jiɣəɾmə 0202030802/40.

l.+di ɬ.+di 0202030802/40.

ɬujiŋbi Ç. “ses kayıt cihazı, ses kayıt kalemi”

ɬ. bəɾ ɬ. ɑɬin sɑɢən ḍə 0103010602/20, ɬ. ḅəsɑ 0203010702/44.

ɬujiŋʤi Ç. “ses kayıt cihazı”

ɬ.+nə ɬ.+nə ɑɬɴɢɑ 0103050301/02, ɬ.+nə ɑɬɴɢɑ 0103050301/07.

ɬajiʁɑɴərʤẹn “gök tanrılarından biri, özel ad” Bkz. **hɑjʁɑnərʤen, ɬɑjəʁɑɾʤẹn, ɬɑjiʁɑɴərʤen, ɬɑjiʁərʤen, ɬɑjiʁərʤeɴ.**

ɬ. ɬ. 0202030601/52.

ɬ

ɬajiʁɑɴərʤɑsɯŋ “gök tanrılarından biri, özel ad”

ɬ. ɬ. 0202030601/27.

ɬɑjəʁɑɾʤẹn “gök tanrılarından biri, özel ad” Bkz. **hɑjʁɑnərʤen, ɬɑjiʁɑɴərʤẹn, ɬɑjiʁɑɴərʤen, ɬɑjiʁərʤen, ɬɑjiʁərʤeɴ.**

ɬ. ɬ. ḍə͡ nɑ 0202030605/07.

ɬɑjiʁɑɴərʤen “gök tanrılarından biri, özel ad” Bkz. **hɑjʁɑnərʤen, ɬɑjiʁɑɴərʤẹn, ɬɑjəʁɑɾʤẹn, ɬɑjiʁərʤen, ɬɑjiʁərʤeɴ.**

ɬ. ɬ. diɣin dəɣədi 0202030601/52.

ɬ.+nəɴ ɬ.+nəɴ qeɾɑ͡ eɾ nẹ 0202030604/13.

ɬ.+ɢɑ ɬ.+ɢɑ ɬ͡ɑ niɣə go ʃylamin 0202030601/50.

ɬɑjiʁərʤen “gök tanrılarından biri, özel ad” Bkz. **hɑjʁɑnərʤen, ɬɑjiʁɑɴərʤẹn, ɬɑjəʁɑɾʤẹn, ɬɑjiʁɑɴərʤen, ɬɑjiʁərʤeɴ.**

ɬ. ɬ. bəɾ temdər undurɣẹn ẹ͡ɾ 0202030601/35.

ɬɑjiʁərʤeɴ “gök tanrılarından biri, özel ad” Bkz. **hɑjʁɑnərʤen, ɬɑjiʁɑɴərʤẹn, ɬɑjəʁɑɾʤẹn, ɬɑjiʁɑɴərʤen, ɬɑjiʁərʤeɴ.**

ɬ.+ɠɑ ɬ.+ɠɑ ẹni bə bɑɾʁɑ 0202030601/34.

m

mɑː “da/de parçacığı” Bkz. **pɑ, bɑː, bɑ, b̥ɑ, mɑ.**

m. bə joł m. 0103020501/06, qejsɑpdəʁ qejnəŋ m. 0103020403/16, sen m. 0103010305/08, jizəm m. 0103010704/09.

mɑː < **mɑɴɑ** “bana, benim için, benim” Bkz. **mɑʁɑ, mɑɴɑ.**

1. “bana”

m. m. 0103010303/17, 0103010303/24, 0202030605/97, 0202030902/47, 0203010702/44, 0203010702/49, 0203020302/11, m. ɑt͡tsɑłʁɑndɑ 0203020501/27, ərʂɨ kue miːk fɑło də m. 0103010303/28, m. ɐ̣ːni məndɑʁ dip du 0202030902/65, m. beɾ βəɾ sɑɾəʁ ɑʰt bɐ̣ɾ 0202030902/47, m. beɾxəʂ joq boʰɬd̥e 0202031201/15, m. beɾɣek nimɐ̣ː d̥əɾ 0203011002/26, m. βəɾ ɑt͡tsɑłt dəɾ͡qɑn 0203020501/27, m. ɢəz͡ βeɾmɐ̣se 0103010305/04, m. məndɑʁ mi tək͡tse 0203010701/20, m. nidʒi uʰq̇us bɐ̣ɾxəʂ dɾə 0203010702/48, sen m. dimisɐ̣ 0502020101/430, sɐ̣n m. ɑjttsɑ 0203010303/18, sen m. bəɾ duɑnduɑnzɯ 0103050301/10, sen m. ͡βəɾ məndɑk kełən dəlip 0202030605/66, sen m. βəɾ joł ͡ezeɾt 0202030605/137, sen m. βərmi bɐ̣ɾ 0202031201/15, m. ʂɨgə bɐ̣ɾ 0103030901/59(2), m. jyen tujłɑk gɐ̣ʰɬd̥ə sɑ 0103010303/24.

2. “bana, benim için”

m. m. bis oʁuł vɑɾ͡ eː 0203010301/44, m. jørp beɾ 0103040405/56, sen m. bəɾ dɐ̣ŋərnə βəɾ mindʒaɾ jɑʁdərmɑsɑ 0202030802/45, dɐ̣ŋərnə βəɾ m. βəɾ jɑqɢɑ 0202030802/44.

3. “benim”

m. m. bə χɑntsunəŋ jɑɴqəs kełən bɑɾ͡e 0203010301/44, m. łɑ ɑm uʂ gogo βɑɾ͡eː 0203020601/15.

mɑː- < mɑɴ- “gitmek, yürümek” Bkz. **mɑːɴ-, mɑɴ-.**

m.-eɾdi m.-eɾdi ini͡βəɾ uʰʂsɑɴ sɑβɑtɢɑ 0202020701/36.

mɑːfɑn Ç. “zahmet” Bkz. **mɑfɑn.**

m. m. bøzyk nimi dɾoː 0202010501/10.

mɑːɢɑɾ < mɑ ɑɢɑɾ-ʁej ? “da aydınlık olsun?”

m. odəɾo mɑːɢɑɾ 0103030701/48, ɑɾdə mɑːɢɑɾ 0103030701/50.

mɑːɬ < A.“at, deve, öküz, sığır, eşek, katır, koyun, keçi gibi evcil hayvanlar” Bkz. **mɑɬ**.

m.+nəŋ m.+nəŋ bə niːɣə 0202031202/45.

m.+nə m.+nə diβəɾ dɾo 0202031202/51, m.+nə mɑ sɑłəsdip də͡nɑ 0202030901/24, menəŋ m.+nə jɑʂəu uʰɢɑɾo 0202010502/24.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ mɑ diɣmin 0202030901/18.

mɑːn- “takmak” Bkz. **mɑn-.**

m.-oː tʂodʐɑɴ peːɾekd̥ə m.-oː 0103010602/02, kɐ̣mbiʂdə nɑ m.-oː 0103010602/03.

m.-ɐ̣ːɾ nɑʁo m.-ɐ̣ːɾ͡eː 0103040404/07.

mɑːnə T “Māni sūtrası” Bkz. **mɑːni**, **mɑnə, mɑni.**

m. m. 0202020701/35, m. kɐ̣zgi 0202020701/35, m.͡ɬɑ 0202020701/37(3).

mɑːni T “Māni sūtrası” Bkz. **mɑːnə**, **mɑnə, mɑni.**

m. m. jɔq bəsɑ 0202020701/38.

mɑːndəɾmɑ “takı, süs, takma süsü”

m.+sə mənəŋ m.+sə 0202010501/16.

mɑːɴ- “yürümek, gitmek” Bkz. **mɑː-, mɑɴ-.**

m.-əβəɾəp m.-əβəɾəp bə sunəŋ jɑɴɢɑ eʰtgindi 0202010503/10.

m.-ɢɑndɑ m.-ɢɑndɑ͡ɬɑ 0103010305/32.

mɑːɴqəs “cadı, canavar” Bkz. **mɑɴqəs.**

m. m. e̞ŋgeŋ 0203020203/03.

mɑːɾʤaːn “mercan; kişi adı” Bkz. **mɑɾʤeːn, mɑɾʤe̞ːn, mɑɾʤen, mɑɾʤe̞n.**

m. m. 0203020202/06.

mɑːɾmi “tereyağlı mum” Bkz. **mɑɾmiː, mɑɾmi.**

m. m. tɑmdəɾʁɑq mi ḍə 0203010502/04.

mɑːti Ç. “*Mati*, yer adı”

m. m. 0203030101/01, 0203030101/08.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ ʁe kədiχəɴ ɑ 0203030101/01.

m.+dɑ m.+dɑ 0203030101/04.

mɑːj < mɑɴ-ej “yürüyerek”

m. ɑjɑɾdɑn m. mɑːj 0203010702/27, ɑjɑɾdɑn mɑːj m. 0203010702/27.

mɑːdʑi̞ Ç. “bir şeşit kaba, düşük kalitedeki kağıt” Bkz. **mɑdʑi̞.**

m. ɑndɑʁ βəɾ nimi m. 0202020301/15.

mɑ Ç. “at”

m. m. 0202020101/08.

mɑ Ç. “ünlem”

m. pətʂudio lia m. 0202020701/33, bəz͡nɑ dʐəʁənnə bəjuŋ m. 0202030307/04, bədʐi̞do m. 0202030802/51, biendiolia m. 0203011002/06, βomə m. 0203030102/02, dɑdo lia m. 0202030801/25, deʂɑɴlie m. 0102020303/15, de̞ŋərdi ɸugəβuɾmɑ χəjiŋ m. 0202030301/42, guodʐi̞a jitʂɑɴ nien m. 0202020501/34, kədiolia m. 0203030102/19, kueʃəaʁə m. 0103010602/20, ʁəʂi̞ ʧi̞ nien m. 0203020402/07, ʤiu nəməgə m. 0202031101/18, 0202031101/32, ʤiuʂi̞ dʐɑndʐi̞ŋ m. 0502020101/01, ʤiuʂi̞ vuʧi̞ m. 0502020101/141, ʤinien m. 0202030801/27, mə mej ʂɑɴ pio m. 0103010304/80, tuŋʃiŋ bətuɴχu m. 0202010701/06, tioʤien bəχɔ m. 0202010901/36, tʂɑʤiŋdi χəɴ m. 0202010901/51, χejjɑɴ m. o 0202030601/25, vɑnlio m. 0102020303/46, ʧyŋdiχəɴ m. 0202030901/19, tʂi̞ŋliliao m. 0203020101/02, ʃye tʂəŋ joʁuɾ χuɑ lio m. 0203020101/05, je ʂi̞ tɑ m. 0103030702/107, jo bəʂuo m. 0103040405/02, ʤuokəɑ m. 0203020501/14.

mɑ “da/de parçacığı” Bkz. **pɑ, bɑː, bɑ, ḅɑ, mɑː.**

m. m. 0203020202/17, 0203020202/20, 0203020402/27(2), 0502020101/05, 0502020101/150, 0502020101/359, ɑː m. 0103030802/28, ɑːd m. oɬ͡kunu sɑɬʁɔ 0203020202/01, ɑːɢənə ʁɑʂ m. 0203020402/13, ɑːʁəɾsɑ m. 0103010501/01, ɑːm m. 0103010304/83, 0103010305/96, 0203010501/07, 0203010501/10,. 0203010702/55, ɑːm m. bɑ͡ɾeː 0202030901/25, ɑːm m. isɯ kolyɬɑq qɑsɑ 0103030901/11, ɑːm m. dɑʰːɢə 0203020403/17, ɑːm m. dise 0202030601/55, ɑːnə m. 0203010501/04, 0203020402/16, ɑːnə m. ɑʰgɑ etgo 0203020202/18, ɑːnəŋ m. ʃyɬe̞ɬxəʂ ḍə 0202020401/09, ɑːndɑʁɑndɑ m. 0202020501/105, ɑːz͡osɑ m. 0203010702/55, ɑːzə m. ʤiuʂi̞ 0203010702/05, ɑːzɢɑɾsɑ m. 0202010301/02, ɑβɑgɑ m. 0103040302/06, ɑβɑgɑnə m. 0203020402/20, ɑβɑsə m. 0202010301/01, ɑβɑgɑɬɑɾ m. 0103040403/29, ɑβɑgɑleɾ m. 0103010701/94, 0103010701/96, 0103010702/76, ɑβɑgɑ ɑnɑgɑ m. 0202010503/02, ɑdɑmɑ m. bɑːɾ 0202020501/91, ɑdɑmɑ m. dəɾo 0202020501/109, ɑk gizɣə m. 0203010702/59, ɑk kẹmbiʂ m. 0103050302/04, ɑq ɢoj m. 0103010601/50, 0202030604/60, ɑq jɑʁɑn m. 0103010601/37, 0103010701/39, 0103030702/92, ɑq jɑʁɬɑʰɢə̤ɾ m. 0202010701/14, ɑɢənə ɢɑʂ m. 0203020402/21, ɑɢ

e̞jɬasɑ m. 0203011001/04, ɑʁɑ m. 0103020302/12, 0103040405/02, ɑʁəɬɬəʁ osɑ m. 0202020501/12, ɑhḍ̥əʁɬɑmo m. 0502020101/329, ɑɬənəNGɑ m. 0202020501/27, ɑɬβɑɣtə m. 0103030203/18, ɑm m. 0201010102/13, 0203010302/07, ɑm məɬɑ m. 0203010301/11, ɑm m. nimi 0202010701/08, ɑnɑN m. 0103050301/22, ɑnə m. 0103040301/18, 0103040601/09, 0103050101/62, 0202010703/35, 0202020501/08, 0202020501/19, 0202020501/71, 0202020501/81, 0202030301/12, 0202030301/14, 0202030402/44, 0203010501/09, 0502020101/168, 0502020101/219, ɑnə m. βəɾ 0203020402/21, ɑnə χɔnə m. 0202030603/07, ɑnəŋ ɑdən m. 0202020501/69, ɑnəŋ͡ əʂgi m. 0203010702/20, ɑnəN Guzə m. 0203010301/48, ɑnəsə m. 0203010302/16, ɑnəsən m. 0202010901/50, 0502020101/226, ɑnigɑ m. 0103030801/03, ɑndɑ m. 0103010305/73, 0103010306/04, 0202030902/119, 0203010502/03, 0203010702/16, 0203020302/07, 0203020402/25, ɑndɑq m. 0202030301/26, ɑndɑqəsɑ m. 0102040301/14, ɑndɑGɑʂ m. 0103010702/17, 0103010702/19, 0103010702/77, 0103010702/88, ɑndɑGɑɬ m. 0103010702/63, ɑndɑGo m. 0103050301/23, ɑndɑʁ m. bołmin ḍ̥ə 0202020501/05, ɑndɑʁ mi m. bɑɾ 0203020403/11, ɑndɑʁ niminer m. 0202020303/12, ɑndɑʁəɬəβ m. 0202020701/27, ɑNɑ m. 0202020501/09(2), 0202030802/40, ɑɾɑʰk̡ə m. 0103010702/56, 0103050101/26, 0202030802/28, ɑɾɑʰk̡ə osɑ m. 0202031202/38, ɑɾɑʰk̡ənəN qɑjɑG̡ə m. 0103010702/54, ɑrʁɑndɑ͡ m. 0203010503/05, ɑrsə m. 0203010302/11, ɑɾtdɑ m. 0103040405/39, ɑrʁɑ m. 0103010702/34, ɑs ɑsmɑnə m. 0202031202/21, ɑs m. ɑsGɑq 0202031202/20, ɑs m. əʂḍ̥e 0203020501/11, ɑsdə dørmẹ̞ m. 0202030601/62, ɑʰt m. 0203020202/20, ɑt m. sɑɬʁɑG̡͡ eː 0203010301/08, ɑvɑgɑʁɑ m. 0202020301/07, ɑjnəŋ m. 0103050101/17, ɑjttsɑ m. nimi 0203010303/18, ɑzəɾ bəŋʂɨ m. 0202030802/55, ɑdzɑ m. 0202020301/04, 0202020301/05, ɑdzɑNnə m. 0103010303/12, ɑdzɑNnẹ̞ɾ m. 0103010602/17, ɑʰḍ̥ən m. 0502020101/244, ɑʰgɑ m. 0103030901/39, 0103010702/12, 0202010703/28, 0202020501/99, ɑʰgɑ m. bɑɾ 0203020402/04, ɑʰgɑ tʂodəŋ m. 0502020101/187, ɑʰgɑleɾ m. 0202030802/53, ɑʰgɑɬɑrnəŋ͡ əʂdi m. 0202010901/52, ɑʰɬdə͡ ojdɑ m. 0103050101/48, ɑʰtdə m. 0201010101/33, ɑʰd͡ezeɾ m. 0202020303/12, ɑʰtdəŋ tu m. joq də ͡nɑ 0202020401/03, ɑʰtḍ̥ə m. 0201010101/33, ɑʰḍ̥ən m. 0203010302/08, ɑʰs m. 0103040403/08, ɑʰs ðʂmẹ̞ m. 0202030601/15, ɑʰsdə m. GɑɾɑʁɑqGɑɾɑʁɑq 0202031202/20, ɑʰsdɑsḍ̥ə dimi m. 0202030601/17, ɑʰdzɣəβɑχəʂ mẹ̞ m. 0202030402/77, əɬəɣdigə fɑ m. 0103030901/48, ənənə m. 0203020402/08, əndzɣəŋmo m. 0502020101/231, əŋgɑɾ søz m. 0203020101/04, əŋgɑɾ sʉzdə m. 0202010301/17, ərdʒẹ̞n tʂəndəɾ m. 0103050305/11, ərdʒyleɾɣẹ̞ m. 0202030601/06, əʂgə m. 0502020101/273, ðs͡ tuttsɑ m. 0103010305/14, ðsɯk m. jɑʰːʂ 0203010303/04, ðʂse m. 0103010305/49, ðʂse m. 0103040403/31, eːɣeːʂɨ m. 0502020101/24, ejʁədzɻ̡ m. joq dro 0203010503/07, ezerse m. 0502020101/239, ẹ̞ni m. syz 0202031202/19, ẹ̞ʰsɯnəŋ kəsɯ osɑ m. 0202020501/29, ẹ̞ʰtḍ̥ə m. 0103010702/29, ẹ̞ʰttsẹ̞ m. 0103010701/54, oː m. 0202020701/46, oːɬ m. 0103010304/71, oːɾʁɑ m. 0202030301/39, o duɣdi m. 0202010901/63, 0203020501/17, 0203020501/18, o duɣdi m. bɑːɾ 0203020403/16, o m. 0103010602/13, 0103010702/85, o͡ m.͡ ɬɑ 0202030802/42, odəŋ m. 0103030901/06, ogoŋ m. dərə 0103050301/06, oʁuɬ Gəzdə m. 0103030901/33, oʁuɬ m. 0202030605/71, oʁuɬə m. 0202030605/70, oɬ ɸudɑʁ m. 0502020101/188, oɬ m. 0202010701/16, 0202010703/28, 0202020303/11, 0202020501/19, 0202020501/47, 0202020702/30, 0202030402/76, 0202030802/58, 0202030902/119, 0203010301/20,

0203020302/03, 0203020402/27, 0502020101/19(2), 0502020101/426, oɬ ͡m. 0202030802/30, 0203020402/11, oɬ ͡ma ͡ɬa 0202030802/58, oɬ m. məndɑ giɬɣẹ 0202020401/25, oɬ kun m. 0202020501/10, oɬ͡ ɬa m. 0203020402/19, oɬuʀʁan duɣdi͡ m. 0202020501/08, oɬʁan daʁe m. 0103040403/02, oŋʂəsɑ m. 0202030802/47, onuŋ jisɯsə m. 0202031202/28, oŋo^{h}ʀdɑ m. 0202020501/27, oɴɑ m. 0202030402/75, oʀʤylɛʀnə m. 0202030605/18, osɑ m. 0202030603/05, otɢəɬʁan m. bɑːʀ 0203020403/13, 0203020403/18, oj m. 0502020101/350, ojdɑ m. 0202030601/10, 0203010502/03, o^{h}tḍə m. 0202010502/07, øɬəɾɣinnə m. 0103040302/20, øɬʉɾɛʀnə m. 0502020101/488, øɬʉɾse m. 0502020101/50, ølyɾme^{h}ḍə diɣi m. 0202020501/45, ølyɾse m. 0502020101/469, ølyɾse m. bɔχəʂ dɾo 0202030605/102, øɬse m. 0502020101/253, ʊːli tejmi m. 0202010901/38, ʊli tejmɑ m. ɢɑʂ jɑɴʤɯ ḍo 0202010901/39, ʊntse m. 0103050305/02, uːķus m. uːziɾo 0102020402/09, uɬɑːʁən m. 0202020501/23, u duɣdi m. 0202030802/36, uɬʉnə m. 0202020701/33, uɬʁɑɴ ɢəzdɑʀ m. 0202030601/57, unduʁɑɴɢɑ m. 0202030802/11, unduʁɑɴɢɑ m. kərtərmis nimi tə 0202010901/44, unduruk giɬɣẹ m. 0502020101/336, uɾuʁ m. 0202031202/18, uɾuʁ m. tʂəŋnɑ 0202031202/24, uɣuɾnəŋ ͡əʂdi m. 0203011001/02, uɾɣəttse m. 0202010301/09, ussɑ m. 0103010305/14, uʂ m. 0102020303/05, uzɑqdɑn m. 0202030801/23, uzu m. 0103010702/11, 0103050301/26, 0202030401/30, 0202031201/05, 0502020101/209, 0502020101/220, 0502020101/255, 0502020101/390, uzunəŋ ɑ^{h}ḍən m. 0502020101/145, uzunəŋ boz m. ɑɬəβɑɬmɑʁɑ 0202030902/116, uzuŋgi m. 0502020101/255, uzyɾẹse m. 0103010601/43, uzlɛʀ m. 0103010701/42, 0103010701/46, 0103010702/20, 0103010702/21, 0103010702/69, 0103010702/74, uzulɛʀnəŋ m. 0203010702/25, u^{h}kusu m. 0502020101/133, u^{h}ķus bẹɾmi m. 0202010702/05, u^{h}ķus m. 0203020202/20, u^{h}ķusu m. 0502020101/24, u^{h}ʀsɑɴ m. 0202020701/29, iːzəgə m. ɑndɑʁ də 0203010702/10, ixttse m. 0103010305/69, isɯnəŋ ɑndɑɢəp bəɾ sɑɬmɑ m. dərə 0202020501/101, itgin m. 0103010306/02, pɑn m. qejnɑtɢə dəɾ 0203020302/06, pɑnʤɯ m. 0103010305/27, pɑɾβisə m. 0102040302/06, pədəɣ m. 0202010301/11(2), pədəɣnəŋ yziɣi m. 0202031202/22, pəḍəķə m. 0203020402/17, pərəɴɢɑ m. 0202030604/49, pətgərin ʝiseẹ m. 0202030605/07, pədzɻɑɢə m. 0502020101/106, peːɣə m. 0202020401/02, peɣ m. 0202010701/16, 0202010701/18(2), peɣən m. ʁɑnʤɑʁɑ βɛrʁe 0202020401/16, peɣnə m. 0103040302/02, 0103040302/27, 0203010301/33, poɾn m. 0103050301/22, pɔʁtʂi m. bɑɾ ͡ẹr ẹː dɾo 0202020401/10, bɑbɑnə m. 0203020402/08, bɑɢɑnə m. 0202020501/46, bɑʁərə m. 0502020101/59, 0502020101/60, bɑrʁɑn duɣdi m. 0202020501/20, bɑrʁɑndɑ m. 0203020101/03, bɑʂdɑ m. 0103010701/130, bɑʂdə m. tɑrɨɬɑʁo 0203010302/03, bɑtəɾ m. 0202020501/103, bɑzɯduŋdɑ m. 0203020201/16, bɑ^{h}ʂ m. ɑʁərʁɑ 0103040601/10, bɑ^{h}dzẓə m. 0102040302/06, bə ɑːsə m. 0103010702/27, bə oj m. 0202030601/30, bə ojən m. 0502020101/493, bə jodɑ m. 0103010701/105, bə kun m. 0103010702/87, bə m. 0102020304/04, 0103010304/72, 0103010601/33, 0103010601/34, 0103010601/38, 0103010601/39, 0103010601/42, 0103010701/05, 0103010701/07, 0103010701/08, 0103010701/45, 0103010701/47, 0103010701/55, 0103010701/57, 0103010701/71, 0103010701/73, 0103010701/102, 0103010701/109, 0103010701/111, 0103010701/112, 0103010701/13, 0103010701/27, 0103010701/40, 0103010701/113, 0103010701/119, 0103010701/123, 0103010701/127, 0103010701/132, 0103010701/134, 0103010702/05, 0103010702/34, 0103010702/37, 0103010702/40, 0103010702/55,

0103010702/67, 0103010702/75, 0103010702/80, 0103010702/95, 0103030203/23, 0103030203/42, 0103030702/32, 0103040403/27, 0202010501/12, 0202010501/06, 0202020501/28, 0202020501/40, 0202030601/29, 0202030601/51, 0202030604/29, 0202030604/50, 0202030604/53, 0202030604/57, 0202030604/62, 0202031202/49, 0202031202/57, bə orʤi m. 0103010701/25, bə m. boɬχəʂ də 0203020301/07, bə m. jerə drə 0202030605/106, bə m. χoː ͡βər 0202031201/06, bə tiŋtsɯsən m. 0202020302/03, bəɣən m. 0102020303/33, 0102020304/03, bəɣən m. 0103030202/01, 0103030203/03, 0103040401/01, 0103040401/05, 0103040401/06, 0103040401/19, 0103040401/47, 0103050101/19, 0103050101/20, bəʁɑ m. 0103050101/32, 0103050101/34, 0103050101/37, 0103050101/38, 0103050101/39, bəlisəkḍə m. 0502020101/288, bənə m. 0103010701/14, 0103010701/35, 0103010701/38, 0103010701/52, bəŋʂi m. joq 0202030404/14, bər ənə͡βɑr m. 0103010503/01, bə͡r͡βər nimi m. 0203020402/05, bə͡r βərɣẹ m. 0202020501/12, bər duanduanzɯ osɑ m. 0103050301/10, bəɾ χɔN m. 0103040403/23, bəɾ hʊːN m. 0103010702/50, bəɾ ʤazɯ kəsɯ osɑ͡ m. 0202020501/12, bə ʤadʐu mɑ 0103040401/74, bəɾ ʤazɯ m. 0103030201/18, bəɾ m. 0103040403/56, 0103040403/58, bər m. joq ḍə 0103010502/24, bər ʒy m. 0103010503/09, bər osɑ m. 0103050301/10, bəɾ sozɯ m. 0202020301/12, bəz m. 0103040301/27, 0103050101/52(2), 0202010703/35, 0202020701/27, 0202030801/20, 0202030801/23, 0202030802/43, 0202030802/51, 0203010303/14, 0203010501/04, 0203020202/17, bəz m. kɑNɬuonəŋ də 0203020201/02, bəzdəŋ o m. 0202020702/30, bəzdəŋ səŋnə m. 0202020301/04, bəzdəŋ tɑʁdɑ m. 0202020501/08, bəzleɾ m. 0203020402/13, bədʐinə m. 0202030308/03, beːzuːgəŋgẹ m. 0202020501/71, berɣẹn m. 0103020402/07, bẹrsẹ m. 0103010701/92, bołəs bołdoɾ m. 0202030801/24, bołəs m. joq͡ qusdiː dəɾ ͡nɑ 0203020501/05, bosɑ m. 0202030601/79, bozu m. 0202010703/35, bozɢɑ gizerʁɑ m. 0103010701/75, bozdɑ m. 0103030203/27, bozłarə m. 0202030105/02, bɔːz ɢoj m. 0103010601/41, bøzuk͡ uʤin m. 0202020501/43, bøzyk kəsɯ osɑ m. 0202020501/27, bu m. 0102020304/06, 0102020304/12, 0102020304/14, buɣun m. 0202030601/76, bienbienʤɯ m. 0103010304/60, biɣənə m. 0203010303/13, biʃio m. dałɑʁɑq 0202020303/11, ḅə oruʁ m. 0202030601/51, ḅəsɑ m. 0103010306/13, βɑrsɑ m. 0103010306/11, βəɾ ʁete m. 0202030802/33, βołəs m. joq dro 0202010702/08, βosɑ m. 0203010301/36, ɸudur m. tʂoḡetḡə 0202010901/24, ɸətəumu m. 0202020401/02, dɑdɑnəŋ m. 0203020201/04, dɑɢɑsə m. 0103010702/10, dałejdɑn m. 0502020101/408, dɑndɑnʤɯnə m. ͡ɑłəβɑlʁɑ͡ łɑ 0202020303/08, dɑN tʂołβɑn m. 0103050302/07, dɑNʂi m. 0202030601/20, dɑrłɑttsɑ m. 0202030601/29, dɑsdəʁ tɑʁ m. 0502020101/247, dɑtʂɑ m. 0203020401/01, dɑvɑɾ ʂɑdʐən m. 0103050302/01, 0103050302/05, dɑʰːɢə m. ɢɑʂ 0203010301/38, dɑʰːɢə mɑł m. 0203020402/19, dɑʰːɢə m. 0203020403/17, dɑʰḡə m. ɑʰs ɢɑrɑʁɔ 0202031202/19, dɑʰtdəŋ gẹzgə m. 0203010701/19, dəłə m. 0103040405/05, dərłəsɑ m. 0502020101/253, demən qɑn m. 0103040401/07, dejfə m. 0103010501/01, dẹməːr͡ jołə m. 0103050305/09, dẹməɾ jołə m. 0103050305/10, dẹŋəɾ m. 0102040301/14, 0502020101/25, dẹŋəɾ ɑnɑsə m. 0502020101/329, dẹŋərə m. jɑʁɑ do 0102040301/20, dẹŋərɣi m. 0502020101/54, dẹŋərnə m. 0202030802/54, dørβʉmɑ m. 0202030604/13, duodʐinia m. 0203010302/04, duqɢɑn kəsɯ m. 0103010501/13, duqɢɑn m. 0103030901/26, dumɑn m. 0202010701/12, dumɑnnəŋ ͡əʂdi m. 0202010701/12, dumɑnnəŋ ͡əʂḍi m. 0202010701/04, dumsəʁə m. 0202030605/65, duŋʤa m. 0103050101/30,

duŋʤaɬaɾnə m. 0103040403/41, 0103040403/42, dujtəu m. 0203010303/12, dujtu m. andaː 0203020403/13, dʉɾt suɾəqdə m. 0202030601/34, dʉʰɾʠʉn m. 0202030604/37, 0202030605/155, diːʂ m. dərə 0203010702/62, dioma m. 0103030901/05, dienʂɨnəŋ͡ əʂdi m. 0202030104/02, diẹːm m. 0103010101/09, difaɴ m. 0202020702/30, dixəʂ m. gøʰp ḍə 0203020302/12, diɣədzʲ m. 0103010702/01, diɣẹrɣẹ m. 0202030604/07, diɣədzʲ m. 0202030604/48, 0202030604/52, dimi m. 0202030601/08, 0202030601/82, dimi m.͡ βuːɾ 0202010701/13, dimi m. dðro 0202020501/102, dise m. 0202030605/08, 0203010303/17, ḍaʰɢə m. 0502020101/92, ḍise m. 0103010705/14(2), fa m. 0103030901/48, faɴʂɨ m. bə ʃiaɴtuŋ 0203010701/13, fudagə ʂɨdagəsən m. 0202030402/79, gambu m. oʰɬḍẹ 0202010703/06, gədanə m. 0103020402/09, gəɬdəŋ tʂa osa m. 0203020201/03, gəsə m. 0103050305/12, gerə m. 0103010305/27, geseɾ m. 0502020101/330, 0502020101/441, 0502020101/472, 0502020101/483, geseɾ dimi m. 0502020101/326, gẹːm m. gixəʂ droː 0202020501/43, gẹːzgənəŋ͡ əʂdi m. 0203010702/62, gẹɬɣe m. 0502020101/413, gẹseɾ m. 0502020101/461, gẹzgə m. 0203010702/15, gẹzse m. 0203010702/23, go m. 0103030901/16, go niː m. 0103030901/30, goga m. 0202030902/98, goganə m. 0203020402/08, gogasə m. 0202030902/24, 0202030902/127, 0202030902/128(2), goɬ m. 0202030402/72, 0203011002/05, gonə m. 0202030301/12, 0202030301/14, guŋɬo m. dərə 0502020101/494, guŋji dejfə m. joq ḍər 0202010901/56, guŋʤuodan͡ bə̤sa m. 0103050301/01, gøʰp nimi m. 0203020302/04, 0203020302/07, guannien m. drə 0202020501/40, guaɴχuada m. 0202010301/15, guoʧy m. 0103030702/107, 0203010702/57, gyk ułu m. 0103010601/26, gyzʉ m. 0202030605/98, gyzyn m. 0202030605/135, gyzgi turutbaʁan m. 0502020101/313, giɣindi m. 0202020501/29, gizgə ʁazɢənə m. 0202030603/06, gizgə təkgindi m. 0203010701/21, gizɣə osa m. 0202020501/11, gizgəlernə m. 0103040302/11, gizkəsə m. 0502020101/150, gẹse m. 0103020402/010, 0202030605/141, kaːɴ m. 0202020301/20(2), kaɴdaʁənə m. 0103010502/07, kaŋgoβa m. taɴʂaɬəʁ 0202031202/35, kədʒik ɢəz m.͡ ɬa 0201010102/02, kəɬaɴʤɯnə m. 0202020702/13, kəm kəm m. 0201010101/33, kəmge ajdəβaɾ m. 0203010301/56, kəɾ χaɾnə m. 0202020501/08, kəsə aɢasən m. 0203020203/25, kəsəŋ dzẹ̄ŋ m. 0103030901/11, kəsəŋg̈ənə m. 0201010101/34, kəsɯ m. 0103010503/04, 0103030901/71, 0202010703/27, 0203011002/15, 0502020101/227, 0502020101/399, kəsɯ uzu m. 0502020101/106, kəsɯ m. bəɾ 0202031201/05, kəsɯ m. dərə 0202031201/33, kəsɯ m. dəro 0203020201/12, kəsɯ m. jaʰʂ 0203010303/04, kəsɯdi m. 0502020101/232, kəsɯɣẹ m. 0202020501/29, kəsɯnəŋ m. 0202020501/23, kəsɯdi m. 0202030802/55, kəsɯleɾ m. 0203020302/16, kəsɯlernə m. 0203020402/15, kəsɯdi m. 0103040405/01, kəsɯleɾ m. 0203010702/19, kəsɯlernə m. 0203020402/20, 0203020402/31, keβə m. 0103010702/03, kełən ałsa m. 0203010303/01, kełn m. 0103010503/10, 0103040302/07, kemzɯsə m. 0103040403/10, kemzɯsən m. 0103040403/11, keʧin m. 0103050101/25, kẹmbẹ̤ʂdə m. 0102020303/14, kømgẹn m. baːɾ 0203020403/18, kuezɯ dimi m. 0202030601/07, kuɬ kẹmbiʂ m. 0103050302/03, kuliłasa m. 0203011002/10, kuŋ m. jozdẹː 0102040302/02, kuŋ m. jozdəːm 0102040302/04, ʠusdə m. 0103040405/54, qałən ʃiałama m. 0103040601/15, qan m. 0103030203/09, 0103030203/12, 0103030203/17, 0103040401/33, 0103040401/35, qan m. 0202030104/15, qan m. təqɢan͡ ẹɾ 0202030605/70, qanattsa m. 0103010705/18(2),

qaɾosənda m. 0202030605/116, qaɾsa m. 0103010303/09, 0103030202/11, qaɾɬəʁ taʁ m. 0502020101/247, qaʂ m. 0103040302/24, qəGəɾəp baɾʁa m. 0202030802/55, qəʰɾqGanda͡ m. 0203010502/01, qɔɬma m. gep dəɾ 0202030402/71, quɬa:Gə m. 0203030102/17, quɬunnə m. 0203020302/13, qum m. 0103040302/23, quɾ m. 0103030201/25, qus m. dę:ɣmis 0203020403/08, qusdə m. tuḍuβ ʂɨdaʁaq ͡ę: 0202030404/14, GaʁGa eʰttse m. 0502020101/111, GaʁGa βaɾsa m. 0502020101/276, GaɾasGa m. 0103040403/01, GaɾGa gøɾɣədzɻ m. jaʰʂ 0203010303/04, GaɾGa saɾ m. 0202030104/18, GaznasəNGa m. 0102020303/44, Gajsə m. 0502020101/276, Gajsənəŋgənə m. 0202030902/121, Gəɬəʂ ołma m. 0502020101/328, Gəz m. 0102020303/42, 0103010304/08, 0103010705/10, Gəz oʁəɬ m. 0103010701/114, GəzaGəŋ ͡m. ͡aɾ 0103010503/01, Gəzdaɾ m. 0103010705/11, Gəzdaɾlɾnəŋ m. 0202010301/06, Gəzdar m. 0202010301/07, Gazənnəŋgədi m. 0103010305/72, Gəzdə m. 0102020303/35, 0502020101/127, GəzGa m. dzǫɬma dimi 0202020501/105, Ge:jsə m. nimi 0203020401/20, Gejda: m. joq də 0103010705/30, Gejda βaɾnə m. 0502020101/488, Goj m. 0103030702/35, 0103050101/33(2), 0203020202/20, Goj m. ølyɾtbis nimi ḍɾo 0202010901/18, Goj m. jitgi βaɾəβəɾ ḍəɾ 0202010901/25, Goj uɣuɾ m. 0103040405/26, Gojnə m. 0202020701/62, Gojnə a:m m. beɾəβəɾ ḍə 0202010702/04, Gojnəŋ m. 0203010801/05, Gɔ:zə m. 0103010705/11, Gɔjsə m. 0202030103/18, χaɾəsən m. 0203020601/53, χejʤiʁa m. 0203020202/05, χoNβanda m. 0203020201/12, χosə m. 0202010301/18, 0203010702/26, χəNʂɨ βannaʁanda m. 0202010901/35, χuaɾnəŋ ͡əʂḍi m. 0203010701/18, χuaɾnəŋ ͡əʂdi m. 0203010701/14, χuoβułaɾnə m. 0202030605/105, χuozaN m. 0203020403/03, χuodzǫŋsan m. 0102040301/10, ʁoj m. adaʁaq 0202030802/16, ha:ɾo m. gęɬɣę̣n ͡ę 0203020402/27, haɬda m. jaʰṣdzą aɾ ͡e: 0203030102/06, has m. 0103010702/11, haɾosən m. 0203020402/28, hadzǫq m. 0103030202/05, 0103030202/09, hadzǫqdə ͡m. 0103030202/12, hęḍʒeɾɣinnə m. 0502020101/224, hiʤiŋgi m. 0103010701/107, ʒynə m. 0202030901/18, ʒiʁan m. 0202031201/33, ʒiswsə m. 0202031202/50, ʒisa m. 0103020402/08, dzǫejsaNɬaɾ m. 0103040401/23, dzǫejsaNleɾ m. 0103010701/36, ʤɻeɾɣɻ:di m. 0103040403/52, ʤɨiẹndʒiẹsə m. 0103010304/60, ʤiɣinnə m. 0202030103/18, liujyerdi m. taɾiɬaʁo 0203010302/10, liʂɨnə m. 0203010702/13, ɬa:ɾętbẹ̣ m. jiulia 0202030801/23, ɬaɾ m. ɬaɾętbis 0202010901/17, ɬaretgek kəsɯ m. 0203020201/12(2), ɬaɾtbisẹ̣ m. 0203010303/16, ɬaɾɬassa m. 0202020301/07, ɬomaq m. 0202010301/03, ɬomnə m. 0202030605/169, ɬoŋəʰɾda m. 0103030802/17, ɬoʂɨ m. joq dɾo 0203020601/30, ɬɔm m. oŋʂəmas 0202030801/26, ɬəŋə m. joq dəɾ ͡na 0202010901/32, liozɯ m. 0103040601/19, maːɬʁa m. 0202030901/18, maːɬnə m. 0202030901/24, madʒyzɯnə m. 0203010502/01, maɬ m. 0103040301/22, 0202010703/27, maɬ ͡uʰGaɾsa m. 0103030201/15, maɬɬaɾ ͡m. 0103020303/39, 0103020303/43, maɬleɾ m. 0102020402/16, maɬ məɬ m. 0202020501/43, 0202020501/56, maɬʁa m. 0202020701/53, mandəɾsa m. 0103010305/66, mansa m. 0103020402/08, mandʑanbehdʒi m. 0502020101/209, 0502020101/489, mandʑanḍehdʒi m. 0502020101/353, mandzǫ Goj m. paʁɬaʁaq nimi ʝəɾ 0202020401/27, maNa m. 0202030802/11, m. maNəβəɾʁaq ḍə 0203011002/01, maNqəs m. 0502020101/338, maNGəɾaʁan nimi m. 0203020101/04, maNsa m. 0202020501/19, maNtsa m. 0103030702/108, maɾmi m. tamo 0103030802/12, madzɻ m. 0202020301/16, məːɬa osa m. 0203011002/17, məʁa m. 0103010702/30,

məɬa saʂtəqɬarə məɬaɬar m. 0202020301/05, məɬa saʂtəgən m. 0203020402/25, məɬaɬarə m. 0203020402/27, məɬaɬarnə m. 0103010303/34, məɬaɬarɣe m. 0103030901/12, məɬalerɣe m. 0202010301/09, məɬanə m. 0202020501/75, 0502020101/24, mən m. ɢuzɑ dro 0202030104/15, mənə m. 0103010701/06, 0103010701/50, 0103010701/64, 0103010701/70, 0103010701/79, 0103010701/97, 0103030201/26, 0103030203/17, 0103030203/25, 0103030203/31, 0202031202/27, 0502020101/49, 0502020101/338, 0502020101/372, 0502020101/455, 0502020101/458, mənə m.͡βər 0103010701/63, mənəŋ m. 0103030203/34, məndɑ m. 0103010702/44, 0103030202/02, 0103030203/32, 0103030203/36, 0103030203/39, 0103030203/46, 0202020701/47, 0202020701/51, 0202030604/01, məndɑ ͡m. 0203010501/04, məndɑ giɬɣi m. 0203020402/28, məndɑ kuβɑn m. 0502020101/330, məndɑqsɑ m. 0103040403/34, məndɑɢɑʂ m. 0103010701/84, 0103010702/35, 0103010702/51, 0103010702/83, məndɑɢə m. 0203030102/11, məndɑʁ m. 0103010702/24, məndɑʁ məndɑʁ m. 0203020401/19, məndɑʁɑ m. 0103010702/65, məŋɑ m. 0103040403/38, məs mɑ͡ɬɑ 0201010102/13, məs m. 0203010501/01, məsdəŋ søz m. 0201010102/07, məsdəŋ m. ʃyɬęɬxəʂ ḍər 0202020401/09, məz m. 0103010304/22, 0103010601/17, 0103010602/14(3), 0103010602/19, 0103010602/22, 0103020401/06, 0103030202/18, 0103030901/25, məzgi m. 0103030202/03, men m. 0502020101/457, menəŋ m. 0203020401/20, menəŋ məɬaɬar m. 0203020401/19, meɴ ɢəz m. 0102020303/42, mẹn m. 0103010303/12, 0103010303/16, 0103010303/33, 0103010304/08, 0103010304/41, 0103010304/79, 0103010501/06, 0103010602/20, 0103010602/21, 0103010702/13, 0103010702/16, 0103010702/22, 0103010702/45, 0103010702/48, 0103030202/10, 0103030901/25, 0103030901/36, 0103040401/76, 0103040403/06, 0103040403/09, 0103040405/44, 0103050101/52, 0103050301/11, 0103050301/34, 0201010101/02, 0201010101/03, 0202010701/16, 0202010703/12, 0202020301/07, 0202020701/02(2), 0202020701/18, 0202020702/25, 0202030601/77, 0202030601/78, 0202030601/79(2), 0202030601/80, 0202031201/01, 0202031201/06, 0202031202/56, 0202031202/57, 0203010302/11, 0203020501/11, 0203020501/17, mẹn m. ɑzɢɑrmɑʰḍe 0202030802/15, mẹn m. bɑrʁɑn 0203020201/17, mẹn m. bəɬmẹs͡er jɑm 0203020301/04, mẹn m. bəɬɣəmẹs dər ͡nɑ 0203020302/09, mẹn m. bəɬɣindiɣə 0203020601/56, mẹn m. gørʉp bɑ gørʉrʁɑn͡e: 0202010901/63, mẹn m. gørʉrʁɑn 0202010901/72, mẹn ͡ɬɑ ɔʰsɢɑ m. 0202030605/149, mẹnəŋ dɑdɑ m. 0202020301/03, mẹnə m. 0202030601/80, mẹndi m. 0202031202/05, mẹndiɣẹ m. 0103030901/13, mẹɴ ɢəz m. 0103010304/42, muː m. ɢɑʂ 0201010101/05, mi jaʰtɢɑ m. 0103050301/30, min m. mẹndiɣẹ 0103030901/13, miɴχuɑ dzo̜k dzo̜kge m. 0202020301/07, nɑʁəβ niɣəɬse m. 0502020101/468, nɑʁo diŋnẹr m. 0103050302/06, nɑnɑ m. 0202020301/12, niː dise m. 0502020101/176, niː m. əsdɑmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/176, niː m. gɑnnɑː 0203010301/02, niː gɑnnɑsɑ͡m. 0103010305/13, niː m. kəsɯ 0203020601/30, niː m. jɑdɑːq 0103010705/08, 0103010705/09, niː m. jɑdɑʁɑq 0103010705/01, niː m. jɑɬdɑɬ joq ḍə 0202010901/20, niː m. joq də 0103010502/17, niːmiː m. 0103010705/10, niːmi m. 0201010101/18, 0201010101/26, niː m. βoɬ 0103040405/05, niːɣə nimi osɑ m. 0202020501/08, niːmi m. 0202030902/128, niː m. joq dər͡nɑ 0203030102/02, niː m. əʰdẓẹp bɑ jɑdɑʰḍi 0203030102/09, ni m. oɬmin də 0502020101/63, ni oɬsɑ m. 0502020101/100, ni m. niːɣə 0502020101/469, ni m. jɑdɑʁɑq 0102020303/42, ni m. ʃiʤio 0103030901/10, ni m. joq ḍə 0103010502/17, 0103010502/18, nisən bəsɑ m. 0203010301/06, niɑɴʤɑ m. 0103010305/98, niɣəɬo m. 0103030702/102, nimẹ m. 0103010705/10, nimiː m.

0202030101/10, 0202030802/50, nimi m. 0202030401/16(2), 0202030404/12, 0502020101/166, 0502020101/377, 0502020101/487, nimi m. ɬaɾɐ̣tb̥iɣin 0202030902/26, nimi m. kəsɯ 0202030902/12, ninəŋ uzun pədʐaq m. 0103040405/57, nisdaʁernə m. 0502020101/415, nisdasa m. 0502020101/110, sɑ: m. 0202020501/30, sɑ:qəsdɑ m. 0203020403/01, saɢałʁa m. 0103010702/72, saɢ̥ənsa ‿m. 0103020302/13, 0103020302/15, saɢ̥əsdəʁnəŋ m. 0203020601/21, saɬəʁ ʂukdə m. 0202030604/58, saɬsa m. 0103010701/60, sanɢa m. 0103010702/46, sanda m. 0103010702/47, saʐdə m. 0202030603/06, sə:gən m. 0502020101/21, səkdə m. ɑʂma ‿ɬa 0202010901/63, səkgi m. 0102020303/34, səleɾ m. 0202030301/39, 0202030801/27, səleɾ‿ɬa m. 0203010303/15, seleɾ χo m. 0202030601/76, sen m. 0103010703/18, 0103030202/13, 0502020101/284, 0502020101/284, 0502020101/313, 0502020101/333, 0502020101/351, 0502020101/352, 0502020101/386, sen ølyxɾse m. 0202030605/101, sen m.‿βəɾ 0103010701/140, sen piŋʂi m. 0103050102/25, seŋ ɑnɑɴ m. 0103010303/06, seɾnəŋ jydi m. 0103030802/17, sɐ̣leɾəŋ ɑndɑ m. 0203010301/55, sɐ̣n o:ɬuɾsɑ m. 0103010703/10, sɐ̣n ʂigintseɾ m. 0202010503/05, sɐ̣nə m. 0202020501/30, sozɯ m. 0202020301/16, səŋ səŋdɑ m. 0203020403/17, søz dise m. 0103010702/23, søzdə m. 0103010701/61, suʁɑ m. ərmi tejdɑvəɾ dro 0202010901/66, sumileɾnə m. 0502020101/455, sumin m. eʰʤiɾəp bɐ̣ɾɣɐ̣k dimi dəɾ 0202010901/27, suminə m. jɑʰʂɢəβ 0202030801/28, sumisəŋgi m. 0502020101/459, suɾse m. 0202031201/19, sut m. 0202030104/15, sut‿pəːɾɑʂdə m. 0103020402/06, syz m. diɣik 0202031202/19, swjyenleɾnə m. 0202030801/28, swjyeɾdi m. tɑɾiɬaʁɑɢ̥‿e 0203010302/10, ʃiałasa m. 0103040601/17, ʃiaɴdan m. 0203011002/07, ʃiendʐa kəswnə m. 0202010901/28, ʃiŋ jandi m. 0203010301/27, ʃisu m. d̥ro 0202020501/47, ʃijya m. ałʁała βɑrəp pɑ‿jɑd̥aʁə ɟə 0202010901/55, ʃidʐaɴda m. 0203010303/17, ʃidʐaɴɢa m. 0203010301/06, ʂiban m. 0502020101/54, ʂigə pəd̥ək m. 0203010301/19, ʂigə pəd̥ək m. dəɾ 0203010301/20, ʂigə dɐ̣ɾdiŋ m. 0502020101/244, ʂigə gyzy m. 0202030605/128, ʂɨgə qɑn m. 0103010701/20, ʂigə χɑn m. 0202030605/12, ʂigisə ɑm m. 0202030402/57, ʂiʂounə m. 0103040302/24, ʂigə qɑn m. 0103010601/16, ʂigə χɑn m. 0103010701/24, ʂigə‿ʂigindi m. 0202010503/09, ʂigəsə m. 0103050301/08, tɑʁɑɾ m. 0202020702/32(2), tɑʁɑrleɾnə m. 0202020702/21, tɑʁɑɾnə m. 0203010501/07, tejdɑmɑʁɑn bɔsɑ m. 0202030402/68, tɐ̣ɾən mɑ 0102040301/04, tɐ̣ɾɣinleɾ m. 0202030605/17, to: diołundi m. 0103040404/03, toqdatba m. 0202030605/07, tɔqdatɢanda m. 0202030601/23, tɔqdattsɑ m. 0202030601/30, tɔqdatɢan duɣədi m. 0202030601/20, tɔqdattsɑ‿m. 0202030601/50, tu: m. joq də‿na 0202030902/45, tubanfa m. dro 0202010901/57, tubanfa udʒin m. 0202010901/57, tułgə tɐ̣ɾnə m. 0103010306/21, turdiennə m. 0202030101/14, tiginə m. 0502020101/54, ɟaʰɢə m. 0103050101/52, ɟusse m. ɟusin 0202030604/24, ti:j m. 0202030605/16, ɟise m. 0103030202/18, ʃyen m. 0103010305/45, ʃybie m. dəɾ 0203010702/32, ʃybie m. d̥əɾ 0203010702/62, ʃio geʂgindi m. 0202010901/68, ʃidʒiniendan m. 0202020301/14, ʃiŋʃinə m. 0103050101/58, tʂɑ m. eʰʤiɾəp bɐ̣ɾɣɐ̣k dimi dəɾ 0202010901/27, tʂɑ m.‿βəɾ 0103050101/41, tʂɑ m. qejnatɢə dəɾ 0203020302/06, tʂɑχuʁɑ m. 0103010101/09, tʂɑn m. 0202020303/12, tʂɑn‿ezeɾ m. 0202020303/11, tʂɔqdatba m. 0202030601/62, tʂɨməktʂi m. ɑ:ɾ 0203011002/11, 0203011002/12, vugə m. 0202020301/16, jɑqɢała giɣɐ̣ m. 0202030802/49, jɑɢəndʐəq m. 0203010303/12, jɑʁəʁɑ m. 0502020101/170,

jaʁəłassa maɾʁasə m. 0502020101/219, jaʁəleɾ jaɴtsə m. 0502020101/348, jałdał χaɾa m. 0202020501/43, 0202020501/56, jałdał χaɾə m. 0202020501/43, jałdał haɾasə m. 0202010502/25, jałdałən m. 0202030601/60, jaɴpiŋ m. edəβa^{h}łd̥əː 0203010701/02, jaɴqəs məłaɢa m. 0202031201/17, jaɢənma m. 0203010501/06, ja^{h}ɢa m. pədiɾtge 0202010703/35, ja^{h}ɢada m. 0203020601/27, ja^{h}ɢənłaɾnə m. 0202020501/70, ja^{h}ʂ nimi m. 0203010303/17, ja^{h}ɢaʁa m. 0103050301/06, jəłəʁ jy m. joq ɟə 0202010901/65, jeł m. 0502020101/392, 0502020101/399, jeɾ ʃidʒiʞə m. 0202030404/07, jeɾ moŋe m. 0202030404/07, jeɾ βaʁəɾ m. 0202030404/07, joł m. 0202030401/12, jeɾɣẹ m. 0103030901/42, jeɾłasa m. bop də 0103050301/20, jejʁə tułumə m. 0202030404/09, je^{h}łdʐi̯nə m. 0103030802/37, jẹɾ m. 0103030702/31, jẹɾdini m. 0103030702/42, jẹɾdənisə m. 0103010701/76, 0103010701/80, 0103010701/85, 0103010701/89, jet m. tułɣə dəɾ 0203020302/06, joda m. 0103010601/60, 0103030203/11, 0103030203/16, joʁəɾ m. 0203010303/12, joʁərda m. 0103010701/16, joʁʊɾ m. 0201010101/05, joʁəɾ m. χɔː 0203010301/08, joʁuɾ m. 0202030104/02, 0202030601/71, 0203020101/04, joʁuɾ dəɾ m. 0203020201/01, joʁuɾ łaɾnə m. 0203010303/15, joʁuɾ søz udʒin m. 0202020501/101, joʁuɾnə m. 0203010303/15, joʁuɾnəŋ łaɾnə m. 0203020401/19, jonɑq qɔsən m. 0202020702/07, jo^{h}ɾtdə m. 0202020701/15, juʁuɾ jijaɴ m. 0203010303/17, juʁuɾʁa m. 0202020501/06, joʁuɾnəŋ m. 0202020501/35, jyːs uɾdʒy m. 0502020101/380, jydi kəsɯnə m. 0203010303/04, jyɣẹ m. giłɣəɾtbis ɟə 0202010901/63, jyɣẹ m. giłmis d̥ə 0202010901/70**,** jyn monən m. 0103010702/64, jyɣi̯ ɣẹłɣindi m. 0103040601/03, jyŋʧînə m. 0202020501/14, jysəŋkẹ m. 0103040301/24, jyzən m. 0202030605/55, jyzleɾ m. saɾʁał hanəʁa də 0203030102/09, jiudasən m. 0202031202/49, jəus m. 0502020101/318, jiban a^{h}galeɾ m. 0202030802/13, jidə m. qun də n͡a 0502020101/454, jigə m. bołχəʂ dəɾ 0203020301/07, jiłənə m. taɾiłaʁo 0203010302/03, jijaɴlia m. 0203010301/50, jiɴχaɴ χaɴdʐa̰ɴ m. 0103010303/35, jiŋʧiŋ bosa m. 0202030601/76, jijaɴ m. 0203010303/11, dʐṵŋdʑɯʁa m. 0202030601/08, dʐi̯ŋʧe m. ja^{h}ʂ 0203010303/15, zoɾnə m. 0103030901/44, ʤeːj nimi m. ǎsdaʂ joq do 0202031101/01, ʤuŋdʒio ʃiŋjaɴ m. 0202020501/37, ʤuj n͡χodi m. 0103010101/21, ʤɯlio m. 0203010701/04, ʤɯŋdʒałasa m. 0203010701/25, zi̯ŋvu m. 0202030402/40, dzə̰ʁən m. 0202030307/06, dzṵozɯ dimi m. joq dəɾ̃ na 0203020501/08.

maβɾa qus “tavus kuşu” Bkz. **mavɾa qus.**

maβɾa q.+dəŋ maβɾa q.+dəŋ baʂdaɢə ɾəmboʧînə 0203010702/50.

mada Ç. “zahmet”

m. χan m. ɟi χəɴ a 0202010901/62.

made Ç. “keten torbası, çuval” Bkz. **made.**

m. jiʧîː m. 0103020304/05.

mado Ç. “kılıç”

m.+nə m.+nə aɬəɴGa͡ɬa 0103040405/30.

mafan Ç. “zahmet” Bkz. **maːfan.**

m. m. bərmi də 0103010304/47, m. də 0103020304/05.

mafanna- Ç.+T. “zahmet etmek, uğraştırmak” Bkz. **mafanna^{h}-.**

m.-ʁan qaʂ qunəq m.-ʁan ẹː doː 0103050102/09.

mafanna^{h}- Ç.+T. “zahmet etmek, uğraştırmak” Bkz**. mafanna-.**

m.-ḍə senə m.-ḍə 0103050102/05.

mɑqej “deve yavrusu”

m.+nə ɑq m.+nə məːnoː 0103010602/07.

mɑʁɑ “bana” **mɑː, mɑɴɑ.**

m. m. 0103050301/12, m. ɑndɑː dio də 0103050301/01, m. bər ɢɑrɑ 0103010702/15, m. qɑdʐ̢͡ɑs jørɣẹtgiṣ͡ɬɑ 0103050301/15, m. mɑɴɢɑ sẹn mɑɬ huɢɑr 0202010502/23, sen m. tʂɑ ʃidʒẹrmin sen 0103040405/58, m. sẹn niːɣə 0202010502/24, sẹn m. niɣə βɑr 0202010502/24.

mɑʁɑndʑɯ Ç. “at eyeri”

m. m. ɑː 0202030403/12.

mɑdʒyzɯ Ç. “küçük at, tay”

m.+nə m.+nə mɑ liaɴsujzɯ oɬʁɑndə 0203010502/01.

mɑɬ Ar. “at, deve, öküz, sığır, eşek, katır, koyun, keçi vs. evcil hayvan” Bkz. **mɑːɬ.**

m. m. 0203010502/07, m.͡ oɬsɑ 0203010303/07, m. oʰɢɑrʁɑ 0203010303/17, m. oʰɢɑrʁɑʁɑ 0203030102/03, m. ølyrup drɔ 0202030802/34, m. uːziɾɔː 0102020402/07, m. uɣurə 0103010601/79, m. uʰɢɑr 0203020601/24, m. uʰɢɑruβər 0502020101/314, m. uʰɢɑrəβ 0502020101/325, m. uʰɢɑrʁɑ 0103010502/06, 0203020601/68, m. uʰɢɑrʁə ḍro 0203020601/24, m. uʰɢɑrmɑ 0502020101/180, m. uʰɢɑrmɑ datʂəŋ 0502020101/304, m. uʰɢɑrmɑ ḍər 0502020101/305, m. uʰɢɑrmɑ ḍə͡ ɬɑ 0502020101/306, m. ͡uʰɢɑrmɑ jeɾ 0502020101/303, m.͡ uʰɢɑrsɑ 0103030201/15, m. uʰɢɑrsəp 0502020101/330, m. uʰg̣aːrəp 0201010102/01, m.͡ yzẹdi drɔ 0203020601/42, m. bẹrɣin 0103030901/51, m. βədʒin 0203020601/12, m.͡ βerse 0203010303/10, m. ͡βɔrdɑβər də ͡nɑ 0202030307/07, m. dɑrɬɑʁɑn ͡eː nɑ0103010601/08, m. dɑrɬɑʁɑn͡ i 0103010701/12, m. dɑrɬəβ 0103030203/06, m. deɬəβ 0103030201/20, m. kəsɯ 0202010901/38, 0203020601/08, m. kəsəɣi ẹsẹn ɑjdəβ 0103030202/03, kəsɯ m. jomdərɬəʁɑq ͡eː ʝər 0202020401/24, haːɾgən m. 0102020402/20, 0102020402/24, m. huɢɑr 0202010502/23, m.͡ɬɑ 0103030901/52(2), m. mɑ uzẹrẹxəṣ 0202010703/27, m. mɑ dɑndʒiɴɢɔ uzurẹβ də 0103040301/22, m. mɑ qɑɬən də ͡nɑ 0203020402/19, m. nidʒik bop ḍə 0502020101/342, m. nidʒik ḍə 0502020101/342, m. ͡velaβər dər ͡nɑ 0202030307/05, m. velaβər də ͡nɑ 0202030307/07, m. veɬɑχəṣ də 0202030307/04, m. jɑɴjɑɴ 0502020101/499, m. jɑɴjɑɴnə berɣe 0502020101/316, m. ͡jok kəsɯ 0203020601/19, m. jok kəsɯ 0203020601/19, m.͡ jok kəsɯleɾ 0203020601/17, m. jiu øɬɣẹ 0202030901/11.

m.+nəŋ m.+nəŋ͡ ɬɑ bə baṣdɑn ɢuzə diɣi͡ ɬɑ 0202031202/46, m.+nəŋ søz βəɬɣẹg͡ ẹː də 0202010502/15, m.+nəŋ søz βəɬɣẹk dimi də 0202010502/22, m.+nəŋ jyrsə 0202031202/56, m.+nəŋ jiudɑnə 0202031202/50.

m.+nə ɑq m.+nə ɑːsərɑβər dəɾ͡ nɑ 0202030604/45, m.+nə oʰɢɑrʁɑ 0203010301/01, m.+nə ɢɑrɑβər 0502020101/343, m.+nə ɣ̂iennəʁ oɬʁeːj 0103030203/57, m.+nə dʐɑ ɬɑ undurusdərɣi 0202031101/27.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ 0202020701/53, ɑq m.+ʁɑ ʝusurɣẹn͡ eɾ 0202030604/46, ɑq m.+ʁɑ ʝusurɣin diɣədi͡ ɬɑ 0202030604/47, m.+ʁɑ hɑnəʁɑn eː də 0103010705/21, ʂigə jiɣəmə m.+ʁɑ͡ ɬɑ diβ͡ ɬɑ 0202031202/47.

m.+dɑn bər m.+dɑn qɑn nidʒi uɬus oɬurup ʝər 0202031202/54.

m.+ɬɑɾ m.+ɬɑɾ͡ mɑ ẹʰdʒip bɑrʁej 0103020303/43, m.+ɬɑr ͡mɑ jiːp bɑrʁe 0103020303/39.

m.+leɾ m.+leɾ ma ʒiʧi øłq͡qaʁej 0102020402/16.

m.+łaɾən m.+łaɾən χɔsun 0502020101/111, m.+łaɾən͡ła 0502020101/132.

m.+ə aʁəłłəʁ m.+ə tołu 0202031201/33.

maɬ məɬ “hayvan mayvan”

maɬ m. maɬ m. ma azuɾ paɾamaʁa 0202020501/43, maɬ m. ma øłɣe 0202020501/56.

maɬ m.+ən maɬ m.+ən 0202030901/24.

maɬɬək “hayvanlı, hayvanı olan (kişi)” Bkz. **maɬɬəʁ.**

m. m. kəsɯ 0203020601/08, 0203020601/12, 0203020601/18, 0203020601/21.

maɬɬəʁ “evcil hayvanlı, evcil hayvanı olan” Bkz. **maɬɬək.**

m. aʁəł tołə m. 0202020501/85, aʁəł tołə m. ołʁeːj 0103030702/87, m. daβaɾ don 0202030604/27, m. koɾłəɣ daβaɾ mədʒin don təgẹni 0202030604/34, heːdiβalmas m. ołuɾnəŋ 0202031201/33.

maɬdʐi̯ “çoban” Bkz. **maʰɬdʐi̯.**

m.+nəŋ m.+nəŋ jeɾłasɢaːn 0103020401/03, 0103020401/04, m.+nəŋ jeɾłasɢan 0103020501/04.

mama Ç. “anne”

m.+ʁa m.+ʁa͡ła 0201010102/12, 0201010102/14.

m.+sə m.+sə 0202010301/01.

man- “takmak” Bkz. **maːn-.**

m.-əβəɾ ḍə andaʁ nimi m.-əβəɾ ḍə 0202010501/11, maɴɢanda m.-əβəɾ ḍə 0202010501/14.

m.-əβəɾ ḍoː andaɢa m.-əβəɾ ḍoː 0202010501/14.

m.-əβ də/ḍə məz ma guoʧy m.-əβ də 0103010304/22, ʂigə ʊʂ tʂuannaʁa m.-əβ də 0103010304/67, jiʁəβ m.-əβ də 0103010305/10, ʂuaŋgaɾ m.-əβ ḍə sa 0103010304/21,

m.-o də sanaʁ m.-o də 0103020302/22.

m.-ẹ də am͡m.-ẹ də͡na 0103010302/14.

m.-deː bəɾ m.-deː 0103040404/08.

m.-ɢ̣ə ḍə manəm m.-ɢ̣ə ḍə 0203010702/45.

m.-qəʂ də/ḍə/do ało daʰɾḍəβ m.-qəʂ də 0103010305/59, manənnə m.-qəʂ də 0103010304/24, ă͡s tuttsa ma m.-qəʂ ḍə 0103010305/14, mənə m.-qəʂ ḍə dioɾ 0103010305/16, tʂʊdʐaɴ pẹ̣ɾəkdə m.-qəʂ ḍə 0103010304/24, ussa ma m.-qəʂ do 0103010305/14.

m.-sa maɾʤennə m.-sa 0103020402/08.

m.-in am ła m.-in 0103030701/25, 0103030701/27, 0103030701/31.

m.-əβ kimbiʂ m.-əβ 0103040601/08.

m.-oː maɾʤẹ̣n səɾGanə mẹ̣n m.-oː 0103020402/04.

m.-o ała gøzətdə mẹ̣n m.-o 0103020402/03.

m.-ɢa m.-ɢa͡ła ołəɾχəʂ də 0103010305/13, 0103010305/14, ɢəːzəł dʐaŋga m.-ɢa gełɣe ͡ła 0202030901/09, ʂuaŋgaɾ m.-ɢa 0103010304/23, tuŋdisək m.-ɢa 0103040601/10.

m.-əβałʁa mẹ̣n m.-əβałʁa 0202030105/04.

m.-ɢan bozəɴɢaː m.-ɢan 0102020301/59, ḅaʰdʐə̣ɴɢaː m.-ɢan 0102020301/56, qaḅəʰrɢa m.-ɢan mi 0202030902/46, m.-ɢan ło: 0103020403/15, naːβ m.-ɢan͡i 0103040601/09.

m.-ɢɑq qɑnnəŋ bəʁɑ m.-ɢɑq bərmi də 0103010304/64, qənnəŋ bɑʂɢɑ kɑłɑʁɑ m.-ɢɑq bərmi d̥ə 0103010304/69, ʂɑzd̥a^{h}ɾtɢ̥ə m.-ɢɑq bərmi do 0103030701/06, m.-ɢɑq bərmi də 0103030701/08, jəʁβɑtɢɑ m.-ɢɑq mɑnənnə͡ɬɑ 0103010305/07.

m.-ɑɾ nɑʁəβ m.-ɑɾ 0103010302/06, 0103010302/11.

m.-ɐ̟ɾ nɑʁəː m.-ɐ̟ɾ 0202030602/07, 0202030602/10, nɑʁə͡m.-ɐ̟ɾ 0202030602/18,

m.-ɑɾʁɑː ʧis mɑɾʤeːn m.-ɑɾʁɑː 0102020301/16, ʧis ͡mɑɾʤen m.-ɑɾʁɑː 0103020301/08.

m.-ɑɾʁɑ piŋʂi m.-ɑɾʁɑ bəɾ qɑnəβ d̥ə 0103010305/11, ʧi͡s mɑɾʤen m.-ɑɾʁɑ 0103020302/08.

m.-ɐ̟ɾɣeː ʤis mɑɾʤɐ̟ːn m.-ɐ̟ɾɣeː 0102020401/15.

m.-ɐ̟ɾʁɑː ʤis mɑɾʤen m.-ɐ̟ɾʁɑː 0103020403/08.

m.-mɑs mɑnəm m.-mɑs 0203010702/46.

mɑnɑm “sis, yağmur yağmadan önceki kara bulut”

m. ɢɑɾɑ m. d̥əsdisgi 0202030802/49, m. ʝusgi 0103040405/13, 0202010901/34.

mɑnə T “Māni sūtrası” Bkz. **mɑːnə**, **mɑːni, mɑni.**

m. m. 0202020701/35, 0202020701/35, m. niɣəłɣi 0202020701/37.

mɑni T “Māni sūtrası” Bkz. **mɑːnə**, **mɑːni, mɑnə.**

m. m. oŋʂəʁɑndɑ 0203010301/08.

mɑnəm “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti üzerinde süs takımı” Bkz. **mɑnən.**

m. m. 0203010702/40, m. mɑnmɑ 0203010702/40, m. mɑnɢ̥ə d̥ə 0203010702/45, m. mɑnmɑs 0203010702/46, niːʤiβəɾ m. 0202031202/04, nidʒioɾ m. 0202031202/13.

m.+nəŋ m.+nəŋ 0103030901/60, m.+nəŋ bɑʂəɴɢɑ 0203010702/50, m.+nəŋ goł ʤuj jɑ^{h}ɢɑsəɴɢɑ 0203010702/33, m.+nəŋ ʧybie 0203010702/32.

m.+nə m.+nə 0203010702/46, m.+nə bəɾ ɑːjtdə 0203010702/43, bozəmnəŋ m.+nə 0103020301/17, ɢəzdəŋ m.+nə ʤiɾɣiɣi ɑ^{h}ːsəβ 0103010305/29, m.+nə ʤiłiɣəłɑ bɑ^{h}ɾd̥ə 0203010702/42, m.+nə mɑndəʁɑ͡ɬɑ 0203010301/18.

m.+ɢɑ m.+ɢɑ 0203010702/32, m.+ɢɑ tutɢɑq nimi d̥ə 0203010702/06.

m.+ən χɑʂ͡jɑ^{h}tbɑ m.+ən 0202030602/09.

mɑnən “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti üzerindeki süs takımı” Bkz. **mɑnəm.**

m. m. 0103010305/09, bəɾ toɾ m. 0103010305/08, m. dełə guoʧy dəɾə 0103010305/08, m. diʂ də 0103010304/07, məzdəŋ m. 0103010304/03.

m.+nəɴ m.+nəɴ ɢɔsdə 0103010304/11.

m.+nə m.+nə ɑ^{h}sɢɑq bərmi də 0103010305/41.

m.+ɢɑ go m.+ɢɑ jɑɴʤɯ dəɾ di βɑɾ 0103010304/33.

m.+nə m.+nə mɑnqəʂ də 0103010304/24, məzdəŋ m.+nə guoʧy ɑłʁəməs d̥ə 0103010305/12, m.+nə mẹn mɑ qɑnɑp bɑɾ 0103010304/08, m.+nə͡ɬɑ 0103010304/31, jəʁβɑtɢɑ mɑnɢɑq m.+nə͡ɬɑ ɢɑzəndɑn ɑłəβ do 0103010305/07.

mɑnəɴ “Sarı Uygur kadın millî kıyafeti üzerindeki süs takımı”

m. m. qɑnɑk gɨłse͡ɬɑ 0103010305/10, m. qɑnəβ do 0103010305/06, m. qɑnoː 0102020301/26, 0102020301/27.

mɑndəɾ- “taktırmak, takmasına yardım etmek” Bkz. **mɑndər-, mɑnd̥əɾ-.**

m.-iː də kəmbʉʂdə͡ɬɑ βəɾ m.-iː də͡nɑ 0201010101/12.

m.-əβɑdəβ də bəʁɑ m.-əβɑdəβ də 0103010305/83.

m.-əβo^{h}ɬd̥ə perəkdə bəɾ m.-əβo^{h}ɬd̥ə 0103010701/118.

m.-χəʂ də dɑNGɑr͡ ɬɑ m.-χəʂ də ͡sɑ 0103010305/43, ɑndɑʁo m.-χəʂ də ͡sɑ 0103010305/59, dɑNGɑr ɑGɑrəβ m.-χəʂ də ͡sɑ 0103010305/29, tʂoɬβɑn ʊnuʁɑn ɑGɑruʁɑndɑ m.-χəʂ də͡sɑ 0103010305/66.

m.-sɑ perəgən m.-sɑ 0103030702/77, kɐ̣mbiʂ m.-sɑ mɑ 0103010305/66, seŋ kəmbʉʂdə m.-sɑ͡ɬɑ 0201010101/16.

m.-p kəmbeʂdə m.-p bɐ̣rɣɐ̣k nimi d̥ə 0202010501/16, ɢəzɢɑ m.-p bɐ̣rse ͡ɬɑ 0202010501/18.

m.-əp ʤemsekdə uzuŋgi m.-əp bɐ̣r 0502020101/141.

m.-əβ bozəNGɑ͡ɬɑ m.-əβ 0103010703/08.

m.-ʁɑ bɑʰdzɻəNGɑ m.-ʁɑ 0202010501/17, perək m.-ʁɑ 0103010303/20, bɑʁdɑʁɑ m.-ʁɑ 0103010305/85, kɐ̣mmiʂən m.-ʁɑ 0103050401/01, kun unmin m.-ʁɑ 0103010305/67, ɢəzəɬ pədzɻin m.-ʁɑ 0202020701/56, m.-ʁɑ ͡ɬɑ 0103010304/40, mɑnəmnə m.-ʁɑ ͡ɬɑ 0203010301/18, nɔʰqdɑ dzɻəɬβərnə m.-ʁɑ 0202030104/12, ʧygərɣɐ̣ m.-ʁɑ 0103010305/44.

m.-əβɑtɢɑ qɔNGəɾɑʁənə m.-əβɑtɢɑ 0202030103/15.

m.-oʁɑndɑ m.-oʁɑndɑ ɑło dɑʰɾtqəʂ də͡sɑ 0103010305/59.

m.-ʁɑndə kembɐ̣ʂ m.-ʁɑndə͡ɬɑ 0103010302/17.

m.-əβɑło d̥ə kɐ̣mbɐ̣ʂdə mɑ m.-əβɑło d̥ə sɑ 0102020303/14.

m.-t də perk m.-t də 0102020304/05.

m.-əβʁɑndɑ kɐ̣mbɐ̣ʂ m.-əβʁɑndɑ 0103010305/60.

m.-ʁɑq m.-ʁɑq mi də 0103030701/02, kɐ̣mbɐ̣ʂ m.-ʁɑq bərmi də 0103030701/01, kembɐ̣ʂdə m.-ʁɑq mi də diorˑ 0103030701/09, m.-ʁɑq timi d̥ə 0202010501/18.

mɑndər- "taktırmak, takmasına yardım etmek" Bkz. **mɑndəɾ-, mɑnd̥ər-.**

m.-ʁɑ kɐ̣mbɐ̣ʂdə m.-ʁɑ 0103010305/13, m.-ʁɑ ɢəzdə ăʂgɐ̣r kɐ̣rmis orˑmi də 0103010305/30.

mɑnd̥ər- "taktırmak, takmasına yardım etmek" Bkz. **mɑndəɾ-, mɑndər-.**

m.-sɑ perɐgən m.-sɑ 0103040401/53, kəmbʉʂdə͡ βər m.-sɑ ͡ɬɑ 0201010101/15, kəmbʉʂdə͡ɬɑ͡ər m.-sɑ͡ɬɑ 0201010101/13.

mɑnde Ç. "misafiri hafife almak"

m. bənəŋ m. ɑː 0103050101/12.

mɑnʒi Ç. "memnun, memnun olmak"

m. m. op də 0203010702/53.

mɑnmɑ "taktığı, takılan (süs), takma (durum)"

m. o ɸudurˑ m. 0202010501/04, ăs tutɢɑndɑ mɑnəm m. 0203010702/40, m. mədɑk kəʤiɣ nimi ɟtə 0202010501/04, bə jendɑɢəʁɑ m. d̥ə 0103010304/73, gøʰːp kəsɯnəŋ ͡əʂgi mɑNGɑ m. məndɑn bøzyk nimi d̥ə 0202010501/05, gyːzɐ̣t ɢəzdɑr m. də 0103010304/26.

m.+nə piŋʂɨ m.+nə 0202010501/04.

mɑndʒɑnbehʤi T "kişi adı" Bkz. **mɑndʒɑnbehʤi, mɑndʒɑnd̥ehʤi.**

m. m. 0502020101/126, 0502020101/202, 0502020101/207, 0502020101/363, 0502020101/365, 0502020101/373, 0502020101/442, 0502020101/449, 0502020101/454, 0502020101/475, m. udʒin 0502020101/360, m.͡ɬɑ 0502020101/410, m. mɑ 0502020101/209, 0502020101/489, m. ʂigisə͡ɬɑ 0502020101/482.

m.+nəŋ m.+nəŋ bər ɑq͡qɐ̣dʒigə ɢuɬɑ pəi d̥ə 0502020101/128.

m.+nə m.+nə 0502020101/204, m.+nə əndzᶎəŋmo ʂigə 0502020101/189, m.+nə ezɾtgi 0502020101/438, m.+nə ɢaɾa jɐ̣ł gɐ̣ł ɣɐ̣e͡ʂ gəni ɸugətkianə̆p də 0502020101/215.

m.+ɣɐ̣ m.+ɣɐ̣ 0502020101/219.

mandzanbehdʒi T “kişi adı” Bkz. **mandzanbehdʒi, mandzanb̥ehdʒi.**

m. m. d̥əɾ 0502020101/183.

m.+nə m.+nə 0502020101/194.

mandzanb̥ehdʒi T “kişi adı” Bkz. **mandzanbehdʒi, mandzanbehdʒi.**

m. m. 0502020101/203, 0502020101/367, 0502020101/376, 0502020101/426, 0502020101/454, 0502020101/464, m. edəβatɢan jazmaq d̥ə 0502020101/208, m. kənəŋ bəłxəʂ d̥ə 0502020101/362, m. ma 0502020101/353.

m.+nə m.+nə 0502020101/493, m.+nə ezɾtge βaɾ 0502020101/200, m.+nə ezɾtb̥ɐ̣n d̥ə 0502020101/202, m.+nə qun͡qanəʁannə 0502020101/**2**23.

m.+ɢa m.+ɢa andaʁ diɣin ɐ̣ː də 0502020101/403.

mandzᶎə “bağış, ücret”

m. m. ɢoj 0202020401/27, m. ɢojnə 0202020401/28.

maɴ- “gitmek, yürümek, yola çıkmak, adım atmak” Bkz. **maː-, maːɴ-.**

m.- dəɾ andaɢa m.- d̥əɾ͡na 0103010304/50.

m.-əβəɾ d̥əɾ/də/d̥ə/ʄəɾ qejnaqɢa ʂukdiɣi m.-əβəɾ d̥əɾ͡na 0202020701/01, andaɢəβ͡ɬa m.-əβəɾ də 0202010503/13, maɴsa m.-əβəɾ d̥ə 0203011002/21, m.-əβəɾ d̥ə 0202020701/22, 0202020701/36, zɾtge m.-əβəɾ d̥ə͡qan 0202010501/17, məndaʁ məndaʁ mi məngɐ̣ m.-əβəɾ ʄəɾ͡na 0203020501/02.

m.-əβ dəɾ/də/d̥ə ɬoŋəʰɾda ma m.-əβ dəɾ a: 0103030802/17, jeɾɬəβ m.-əβ də 0103010305/90, andan naɾ m.-əβ d̥ə 0103010305/32.

m.-də aʰs ə̆ʂgəle m.-də 0202030105/04, oːj͡ɬa m.-də 0202010503/13, poɾn bəɾ kun m.-də sa 0103050301/24, m.-də diβəɾ 0202020701/21, miɴχua dzᶎok dzᶎokge ma m.-də 0202020301/07, jitgi m.-də͡ɬa 0103040405/24.

m.-de doj͡ʊno m.-de 0103020403/09, ɢaʁa m.-de 0103020301/22(2), zɾdo m.-de 0103020301/09(2).

m.-deː doj͡ʊno m.-deː 0103020403/09.

m.-dɐ̣ː m.-dɐ̣ː diɣi 0202020701/22, ʤin͡ɬa m.-dɐ̣ː 0202010503/13.

m.-d̥ɐ̣ː ʂaʁəɾo m.-d̥ɐ̣ː 0103050305/09, ʂaʁəɾoː m.-d̥ɐ̣ː 0103050305/11.

m.-əp də/d̥ə/ʄə tʂaɴʁandan m.-əp də͡na 0202030605/72, jaʁəłasɢəɬa m.-əp də͡ɬa 0502020101/245, naɾaqᶎa m.-əp d̥ə 0502020101/240, jaʁəłaʁəɬa m.-əp d̥ə 0502020101/244, anda m.-əp ʄə 0203020101/02.

m.-əβat dəː m.-əβat dəː 0103010704/09.

m.-ɢo bəłət tɐ̣pgɐ̣ m.-ɢo 0502020101/134.

m.-ɢ eːɾ/eɾ mɐ̣n ojʁa m.-ɢeːɾ 0102020401/22, ɢaʁa m.-ɢ͡eːɾ 0102020401/20, naʁoː m.-ɢ ͡eːɾ 0102020302/04, naʁɔː m.-ɢeːɾ 0102020302/08, ɢaʁa m.-ɢ ͡eɾ 0102020301/32, 0102020301/33, naʁo m.-ɢ͡eɾ 0102020303/11.

m.-ᶎə d̥ɾo ɢejda m.-ᶎə d̥ɾo 0203020601/27.

m.-qəʂ eɾ/eː/e/ɐ̣ː aɬəɴɢa m.-qəʂ͡ eɾ 0502020101/46, aɬnəβaɬʁa m.-qəʂ͡ eɾ 0502020101/44, ezeɾɣɐ̣ m.-qəʂ͡eɾ 0502020101/220, ezeɾɣi m.-qəʂ͡eɾ 0502020101/221, m.-qəʂ͡eɾ dip d̥ə 0502020101/356, m.-qəʂ͡eː 0102020301/34, ɸudurəɴɢa͡ɬa m.-qəʂ͡e

0502020101/254, mẹn͡ɬa m.-qəʂ͡e 0202030404/18, hediɣẹ m.-qəʂ͡e 0202030401/07, bantʂiaʁa m.-qəʂ͡ẹː də 0103010304/79, bantʂiaʁa m.-qəʂ ẹː də 0103010304/80.

m.-qəʂ də/ḍə/ḍər m.-qəʂ də 0103040405/23, gøʂgə m.-qəʂ ḍə 0202031101/06, guzgə ͡uʰrtGa m.-qəʂ ḍə 0202031101/20, gyʂgi m.-qəʂ ḍə 0202031101/10, jaʁəłasGəła m.-qəʂ ḍə 0502020101/186, m.-qəʂ ḍə 0102020303/18, m.-qəʂ ḍə͡na 0202020501/23, andan tiʃiannəraq͡ ła m.-qəʂ ḍə 0103010305/63, aʰs ͡əʂgəlia m.-qəʂ ḍə 0202030105/04, diatGəła m.-qəʂ ḍə͡sa 0102020303/18, 0103010305/50, qɔ taraʁa m.-qəʂ ḍə 0202020501/95, jydin m.-qəʂ ḍə͡ɬa 0103010705/21, ʂiʁłaʁəła m.-qəʂ ḍər 0502020101/237.

m.-qəʂ me/mẹ ʤiotʂałaʁa m.-qəʂ me 0202020201/05, baʂ dʐałʁəła m.-qəʂ mẹ 0103010305/16, kun onuʁanda m.-qəʂ mẹ 0103010305/64, kun ʤiaːN bər dẹrẹk bəʁanda m.-qəʂ mẹ 0103010305/64.

m.-qəʂdaʁənə naʁo m.-qəʂdaʁənə 0103010705/21.

m.-əβərəʂ də darłaʁa m.-əβərəʂ də 0203010702/62.

m.-sɑ andan Guzu m.-sɑ 0502020101/379, porNəNGa m.-sa͡ɬa 0103010305/85, bə m.-sa͡ɬa 0502020101/357, duːz jerɣẹ m.-sɑ 0103030702/108, duz jẹrɣẹ m.-sɑ 0103030702/50, Gəłjer m.-sɑ 0203030102/02, m.-sɑ ma bołχəʂ də 0202020501/19, m.-sɑ maNəβər ḍə 0203011002/21, mənəŋ ʁuzə m.-sɑ 0202010901/69, naraGəNGa m.-sɑ 0103010502/15, sen m.-sɑ 0502020101/221, sẹn dasən ͡əʤin m.-sɑ 0202010901/45, ʂaN nuŋjeʁa m.-sɑ 0103010306/03, ɟus ͡undunbaʰGə m.-sa͡ɬa 0202020501/18, joł m.-sɑ 0103020501/06, joł m.-sa͡ɬa 0502020101/290, zertgẹ m.-sɑ 0202030902/30.

m.-tsɑ aNa m.-tsɑ 0502020101/246, dəvəŋgẹ m.-tsɑ 0202020302/05, dʊjʁa qadəłʁa m.-tsa͡ɬa 0103010305/78, porNəNGa m.-tsa͡ɬa 0103010305/92, qaʂ͡χur m.-tsa͡ɬa 0103030702/108, Guzu m.-tsa͡ɬa 0202020302/06, ʒizdə porNəNGa ałəNGa m.-tsa͡ɬa 0103010305/94, joɬ͡joq jerɣi m.-tsɑ 0103030702/108, jørə m.-tsa͡ɬa 0502020101/290,

m.-uβattsɑ bə m.-uβattsɑ 0103030702/108.

m.-osɑ ułaʁən məngi m.-osa͡ɬa 0103030802/35.

m.-usɑ kəsɯ m.-usɑ 0103040405/40.

m.-əβərsɑ bəli m.-əβərsɑ 0203010301/46.

m.-ẹn ʊnəŋ m.-ẹn 0103030701/46, ʊnoː m.-ẹn 0103030701/39, m.-ẹn diɣẹ 0502020101/221, mẹnəŋ jydi m.-ẹn diɣẹ 0202010502/24, m.-ẹn sɑGəNGan 0103010705/22, təŋnaβatGa m.-ẹn 0202030103/14, jaʁəłasGəła m.-ẹn 0502020101/146.

m.-in səgom m.-in 0202030301/29.

m.-enə mənẹk dʐəŋnaʁəła m.-enə 0202030402/53.

m.- azər m.- 0502020101/454, ẹzẹrɣi m.- 0502020101/264, ungiʂ͡gəni͡ ła m.- 0502020101/282, pərnadan m.- 0502020101/155, m.- dip də 0502020101/239, Garaʁəła m.- 0202030605/132, Gejʁa m.- 0203020601/27, sen m.- 0202020501/23(2), sẹn maNgẹ m.- 0202020501/23, nar m.- 0502020101/156, 0502020101/252, nar ͡raʰqg̣a m.- 0502020101/156, sen m.- 0502020101/221, 0502020101/289, ʂiʧiŋ banłaʁəła m.- 0203020601/25, jide tara m.- 0202030402/78, ezerɣẹ m.-͡bar ła 0502020101/290.

m.-gẹ sẹn m.-gẹ maN 0202020501/23.

m.-əβər m.-əβəɾ bəɾ ɸu͡ dʐaʰdʐa joɬnəŋ 0502020101/51, χəsə ͡ɬa m.-əβəɾ 0202030605/80, m.-əβəɾ ɬa 0202030402/31(2), 0502020101/228, 0502020101/247(2) 0502020101/309, m.-əβəɾ ʒiŋəɾdɑ ʒyɣe eʰʝək geʰɬde 0203030102/07, m.-əβə͡ɾ ɬa 0202030402/69, ʂɨgəsə m.-əβə͡ɾ ɬa 0202030105/03.

m.-əβərəp ɑɾɑʰdʐɨ m.-əβərəp bə jaɬdaɬən ma dzɥqdurʁɑn͡eɾ 0202030601/60, kəsɯ m.-əβərəp͡ɬa 0203020203/20, m.-əβərəp͡ɬa 0202020301/07.

m.-əβərəβ m.-əβərəβ͡ɬa 0202020301/01.

m.-əp mɑɴəβ m.-əp bəɾ deɾekge koɬaɬəq qaʁɑn͡e: də 0202030402/25, sẹn ʝus͡undun m.-əp boɬʁəməs dəɾ 0202020501/17.

m.-əβ ɑndɑn͡ɬa m.-əβ͡ɬa 0202030605/15, ɑɾtɢa m.-əβ͡ɬa 0202030605/43, m.-əβ ɑɴɑ eʰtgindi͡ɬa 0202030605/72, m.-əβ go sɑɾtderɣẹ ẹʰtgindi͡ɬa 0103040405/29, m.-əβ gyk sʉɣutdəŋ 0102040302/07, m.-əβ͡ɬa bɑnɬuʁɑ ẹʰtgi 0103010305/75, m.-əβ mɑɴəp bəɾ deɾekge koɬaɬəq qaʁɑn͡e: də 0202030402/25, m.-əβ mɑɴəβ ʤɨŋtʂɑɴ teɬəkdəŋ ɑʰsɢa eʰtgẹn e: ʝə 0202030402/55, mɑɴəβ m.-əβ ʤɨŋtʂɑɴ teɬəkdəŋ ɑʰsɢa eʰtgẹn e: ʝə 0202030402/55, m.-əβ͡ʂɨdaʁɑnda͡ɬa 0502020101/23, m.-əβ͡jɑ͡sa 0103020304/13, m.-əβ jadi də 0203030102/05, m.-əβ jɑḍi ḍə 0203030102/04, zeɾɣi m.-əβ 0103010305/57.

m.-oː ɢazənnəŋgi m.-oː 0103030701/04, m.-oː jẹʰḍẹn 0103030701/44, 0103030701/51, **m.-o** ɢejdɑn nɑɾə m.-o 0103030802/35, m.-o joɬʁɑ eʰtgindi͡ɬa 0202030605/87.

m.-oːɾ m.-oːɾ ɬa 0202030201/04.

m.-ɢɑʂ m.-ɢɑʂ ͡gəni 0502020101/51, 0502020101/229, m.-ɢɑʂ ͡gəni͡ ɬa 0502020101/228, 0502020101/278, m.-ɢɑʂ͡ gəni 0502020101/241, m.-ɢɑʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/280, məndɑn m.-ɢɑʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/280, m.-ɢɑʂ ͡ja 0103030802/36, dzɥuʁɑ bɑʂ dʐɑɬʁəɬa m.-ɢɑʂ͡ɬa 0202030301/01.

m.-ɢɑ m.-ɢɑ 0202010503/08, 0202030605/81, 0203010301/01, ezeɾtgẹ͡ɬa m.-ɢɑ 0502020101/226, m.-ɢɑ eʰdəp bɑɾʁɑndɑ͡ɬa 0202030902/107, m.-ɢɑ ẹni jɑɴə joʰɾtɢɑ ẹʰtgi 0202020701/37, oj oj m.-ɢɑ eʰtik gẹʰɬḍə 0202010503/13, uɬʁɑn ɬa m.-ɢɑ 0203020203/20, ini͡ jygəɾik m.-ɢɑ 0202010901/78, m.-ɢɑ bə ojʁɑ eʰtək geɣe 0203020402/05, bəɾ qunəq m.-ɢɑ 0502020101/241, gøʂgi m.-ɢɑ 0202030404/02, gøʰːp kəsɯnəŋ͡əʂgi m.-ɢɑ 0202010501/05, m.-ɢɑ hɑnəʁɑ 0202030605/43, ʒytdə suɾɣẹ m.-ɢɑ 0202020401/04, ʒiːdzɨ m.-ɢɑ͡ ɬa 0502020101/301, m.-ɢɑ ɬa 0202030402/69, m.-ɢɑ ͡ɬa 0202030301/11, 0202030402/19, 0202030605/43, 0202030902/110, 0203020501/04, 0203020501/13, 0502020101/227, 0502020101/228, 0502020101/279, 0502020101/278, 0502020101/280, mɑʁɑ m.-ɢɑ sẹn mɑɬ huɢɑɾ 0202010502/23, mənin m.-ɢɑ 0202030605/44, mʤɑɾ m.-ɢɑ 0202031101/28, ʂɨgisə m.-ɢɑ͡ ɬa 0203020203/20, m.-ɢɑ tʂoɢeʁɑ 0502020101/481, m.-ɢɑ tʂoɢeʁɑ͡ ɬa 0502020101/481, m.-ɢɑ jɑdɑʁɑndə͡ ɬa 0502020101/235, joɬ udʒin m.-ɢɑ 0203020402/05, juʰɾtdɑn m.-ɢɑ 0202020701/21, jyt uχɢɑɾʁɑ m.-ɢɑ ͡ɬa 0202030401/03.

m.-ɢ̣ɑ m.-ɢ̣ɑ gẹɬɣẹndi 0502020101/463, m.-ɢ̣ɑ jɑḍɑp ḍə 0502020101/234.

m.-oɾʁɑ joɬdɑ m.-oɾʁɑ 0203011002/22, məndɑɢɑ m.-oɾʁɑ 0203011002/22.

m.-əβərʁɑn m.-əβəɾʁɑn͡ẹː ḍə 0202030404/03.

m.-ɢɑn m.-ɢɑn͡e də 0202030402/55, ɑʰtdə suɾɣẹ m.-ɢɑn niminəŋ 0202020401/04, enẹ m.-ɢɑn͡ eː ḍə 0202030402/24, m.-ɢɑn e də 0103020304/25, m.-ɢɑn͡ ẹɾ

0202030605/34, m.-Gan bə joɬ maː 0103020501/06, bə uʂ ɬa m.-Gan eː ʝə 0202030402/30, bo̯aʂ dʐaɬʁəɬa m.-Gan eː do̯ə 0202010503/06, ɸudʒyɬ m.-Gan e̯ɾ 0202030605/14, gøk qejnaqdo̯ə məngi m.-Gan eː do̯ə 0202030401/21, gøʂgi m.-Gan e̯ː do̯ə 0202030404/01, gøʰdo̯uruβaɬʁa m.-Gan eː də 0202030402/18, gøʰʂge m.-Gan e̯ɾ 0202030605/42, maɬ oʰGaɾʁa m.-Gan oɬ məɬaɬaɾ ɬa 0203010303/17, m.-Gan saʁda 0202030902/59, 0202030902/110, m.-Gan suʁa surdo̯ursde̯ɾxəʂ me̯ 0202030603/07, ʂukdiɣi m.-Gan eː də 0103020304/12, joɬ m.-Gan kəsɯ 0502020101/348, m.-Gan joɬəː 0202030102/04, jitgi m.-Gan e̯ də 0103040405/23, zeɾtgi m.-Gan eː də 0202030301/10, ze̯ɾɣe̯ m.-Gan e̯ 0103030901/55.

m.-əβatGan ize̯ɾɣe̯ m.-əβatGan e̯ do̯ə 0103040405/24.

m.-Ganda m.-Ganda 0202020701/21, 0202020701/22, 0502020101/221, andaGa m.-Ganda 0202010501/14, andaGa m.-Ganda ɬa 0203010301/57, m.-Ganda azuɾ beɾəβ də 0103040301/17, ezeɾtgiʂ gəni m.-Ganda ɬa 0502020101/151, baʂ dʐaʰdo̯əɾʁəɬa m.-Ganda ɬa 0103010305/90, daNʂi m.-Ganda 0202030605/14, diatGəɬa m.-Ganda 0502020101/38, gøʂgi m.-Ganda 0202020701/27, keɬənnə zeɾtgi m.-Ganda ɬa 0202010901/66, m.-Ganda ɬa 0103010305/89(2), 0202010503/08(2), məndaGa m.-Ganda ɬa 0502020101/284, joʰɾtdan m.-Ganda ɬa 0202020701/37, zeɾtge̯ m.-Ganda ɬa 0203010301/53, dʐa m.-Ganda dʐa turɣin boɬʁan e̯ː ʝə 0202010502/14.

m.-Gandə aʰsGa m.-Gandə ɬa 0502020101/283, uzu m.-Gandə ɬa 0502020101/360, ɡeseɾ m.-Gandə ɬa 0502020101/227, m.-Gandə ɬa 0202030401/21, m.-Gandə ɬa 0103030901/56, 0103030901/57, 0502020101/245, joɬ udʒin m.-Gandə ɬa 0202010503/07, jøɾʉ m.-Gandə ɬa 0502020101/300, jøɾɬuɣe m.-Gandə ɬa 0502020101/240.

m.-Gandi beɾ m.-Gandi 0203020402/03, niɣəɬɣe m.-Gandi ɬa 0103040405/23, vuba niendi m.-Gandi 0203020402/09

m.-Gando̯a gøʂgi m.-Gando̯a 0202020701/38.

m.-Gandzo̯a m.-Gandzo̯a 0502020101/290.

m.-Gaq aɬəNGa m.-Gaq nimi do̯ə 0202030104/14, kekdiɣe m.-Gaq eː də 0202030402/31, Gəzdə døŋge̯ɣi m.-Gaq bəɾmi də 0103010305/52, m.-Gaq nimi ʝə 0202010901/69, m.-Gaq nimi do̯ə 0202010901/74, m.-Gaq nimi təɾ na 0203020501/03, m.-Gaq do̯imi tə 0203020501/10, m.-Gaq timi ʝə 0202010901/75, m.-Gaq bəɾmi do̯ə 0103010305/57.

m.-Go̯aq aɬəNGa m.-Go̯aq mi dɾo 0203030101/11, jidəβaɬʁa andaGa m.-Go̯aq bəɾmi do̯ə 0103010305/53.

m.-GaG aʰt məngi m.-GaG eː 0203020301/01.

m.-əβəɾʁaq do̯ə m.-əβəɾʁaq do̯ə 0203011002/01.

m.-Gə m.-Gə diɣe 0502020101/225, m.-Gə diɣe̯ndi ɬa 0502020101/226, m.-Gə diɣindi 0502020101/225, 0502020101/226.

m.-GədaGəɬʁa jeɬ ma m.-GədaGəɬʁa 0502020101/392.

m.-aɾ qaɬəβ m.-aɾ 0103010302/16, m.-aɾ ʂəʂənle̯ʰdo̯ na 0102020303/08.

m.-aɾnəŋ naʁəβ m.-aɾnəŋ jaɬdaɬ do̯əɾ 0202031202/17, jeɾ deŋəɾnə βəɾ m.-aɾnəŋ be̯le̯gə 0103010703/27.

m.-aɾnəː m.-aɾnəː daʰɾdəno: ɾ 0103010704/08.

m.-mas liŋgan m.-mas dɾo 0202010503/13, m.-mas nimi do̯ə 0202010901/73, m.-mas nimi ʝəɾ 0202010901/69.

m.-min də ɸudurəNGɑ m.-min də 0502020101/235.

m.-Gəməs eɾ uzu m.-Gəməs͡eɾ 0502020101/253..

m.-Gəməs d̥ə ɑrdəNGɑ m.-Gəməs d̥ə 0502020101/254.

m.-Gəmes uzu m.-Gəmes 0502020101/254.

m.-mɑsɑ əʰɾdiɾek m.-mɑsɑ 0502020101/457.

m.-mɑʁɑndɑ m.-mɑʁɑndɑ 0502020101/236.

m.-ɑːɬmɑʁɑndɑ m.-ɑːɬmɑʁɑndɑ͡ɬɑ 0202010503/08.

mɑNɑ “bana, benim için” Bkz. **mɑː, mɑʁɑ.**

1. “bana”

m. m. 0202031201/06, m.͡ɑ̃zoɾ keːɾ 0103010306/08, m. əɾ keɬn mɑ ɑp b̥eʰɾt d̥ə 0103010503/10, m. pədək ʉɾɣetge 0203020402/01, m. bəɾ ʒy mɑ ɑɬəp b̥eʰɾt d̥ə 0103010503/09, m. βəɾ qejqɑp beɾse 0202031201/21, m. βəɾ hɾq Gɑɾɑpbẹ̊ɾ 0202030802/23, m. diadək git də 0103010303/22, m. dimise 0502020101/386, m. mɑ jɑɾɑsqəʂ də 0202030802/11, moːsdə m.͡βəɾ ʤile βəɾ 0202030105/04, m. jyen diadək gẹ̊ʰɬd̥e 0103010303/21.

2. “bana, benim için”

m. m. βəɾ dẹ̊ŋərnə βəɾ niːɣə͡ʁəɬmɑsɑ 0202030802/49, giɣi m. GəzGɑ pəjɬəβ ʂɑdʐən dɑɾəβ 0103010305/41, sen m. βəɾ gøsemeɣe ʒi 0502020101/90, m. jɑʁdəɾʁəməs d̥ə 0202030802/50.

3. “benim”

m. m. bəɾ GəzɑGəŋ͡mɑ͡ɑɾ 0103010503/01.

mɑNəɾɑs- “koyunlar bağırmak”

m.-Gɑʂ Gɔːj guːsɯ jiʧ̑ì m.-Gɑʂ 0103040405/24.

mɑNəs- “birbirine gidip gelmek, sık gidip gelmek, haberleşmek, sık ilişki kurmak”

m.-eɾʁɑ nɑɾə͡βeɾə͡ẹ̊ʰtŭsuβ m.-eɾʁɑ undurɣin 0202030604/75.

m.-mɑs ʂɨgə uɾuʁnəŋ kəsɯ m.-mɑs nimi d̥ə 0202030601/56.

mɑNuqqɑn- < mɑN-əp qɑɬ-ʁɑn “hep giden; (toplum içinde) görgülü (kişi)”

m. kəsəŋ ɸuduɾʁɑ m. kəsleɾ d̥ə 0103010602/18.

mɑNdəɾ- “göndermek, yollamak, yürütmek” Bkz. **mɑNd̥əɾ-.**

m.-əp bɑɾ ɑʰt m.-əp bɑɾ eɾ 0202030605/129.

m.-əβəɾ d̥ə Gɑɾɑɑɾɑʰkə m.-əβəɾ d̥ə 0202030101/14.

m.-əβ d̥əɾ/də m.-əβ d̥əɾ 0203020501/17, Gəzdə m.-əβ də 0103010305/94.

m.-oʰt də mɑtʂɑNGɑ m.-oʰt də 0103010303/36.

m.-ʁɔ ɑʰt m.-ʁɔ 0202030204/06.

m.-in ɑrdəndɑn m.-in 0502020101/121.

m.- ɑq tẹ̊ɾɣinnə poɾnəNGɑ m.- di də 0103010305/96, m.- dit d̥ə 0103050301/11.

m.-uʰte ẹ̊ʃʤeɾɣe m.-uʰte 0202030402/72.

m.-oʰd̥i ʤuoɬɑʁɑ m.-oʰd̥i 0103050301/01.

m.-əβ ɑʰt m.-əβ 0202030605/112, 0202030605/122, sdɑmbɑnə m.-əβ 0202030605/165.

m.-ʁɑʂ kəsɯleɾnə m.-ʁɑʂ 0502020101/137, qɔnə m.-ʁɑʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/17,

m.-ʁɑ ɑɾɑʰķə m.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030101/15, ɑʰɬdəɾdɑGənə m.-ʁɑ 0502020101/23, b̥ẹ̊ʰɾk kəsɯleɾnə m.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030605/79, m.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/17, 0502020101/122.

m.-sdəɾɣin məndɑGəɬʁɑ m.-sdəɾɣin͡iː də 0202030902/93.

m.-oʁɑG ʃiotiŋ m.-oʁɑG͡ẹ̊ː d̥ə 0103030901/30.

m.-mɑs m.-mɑs nimi ʄə 0202010901/69.

m.-min faʂɨ m.-min gojoq ḍə 0202030101/07.

m.-ʁəməs+də m.-ʁəməs də uːzunə 0202030401/15.

mɑNḍəɾ- “göndermek, yürütmek” Bkz. **mɑNdəɾ-.**

m.-əβ ḍə Gəzdə sondɑn m.-əβ ḍə 0103010305/92.

m.-əp ḍə beɾ m.-əp ḍə 0203020201/20.

m.-se łom oŋʂəʁɑ m.-se 0202030101/05.

m.-sɑ m.-sɑ 0502020101/114, m.-sɑ͡ɬɑ 0502020101/123.

mɑNqəs “cadı, canavar” Bkz. **mɑːNqəs.**

m. m. 0502020101/91, 0502020101/96, 0502020101/103, m. əɬəɣ ɑʰɬdəndɑGə 0502020101/380, m. oɬʁɑ 0502020101/318, 0502020101/333, 0502020101/499, m. unuk giɣi 0502020101/202, ŭʂ βɑʂdəʁ m. ḍə 0502020101/294, ŭʂ βɑʂdəʁ m.͡ ɬɑ 0502020101/295, bẹs βɑʂdəʁ m. 0502020101/326, 0502020101/331, 0502020101/334, 0502020101/338, 0502020101/344, 0502020101/348, 0502020101/358, bẹs βɑʂdəʁ m.͡ ɬɑ 0502020101/341, bis βɑʂdəʁ m. 0502020101/309, bis βɑʂdəʁ m.͡ ɬɑ 0502020101/305, 0502020101/494, dɔχqus βɑʂdəʁ m. 0502020101/390, dɔʰqus βɑʂdəʁ m. 0502020101/80, 0502020101/81, m. qɑn 0502020101/210, 0502020101/210, 0502020101/212, 0502020101/217, 0502020101/219, 0502020101/223(2), 0502020101/313, 0502020101/343, 0502020101/358, 0502020101/369, 0502020101/400, m.͡ qɑn 0502020101/246, m. qɑn͡ eɾ 0502020101/366, m. qɑn͡ ɬɑ 0502020101/344, 0502020101/400, m. qɑnGɑ 0502020101/211, 0502020101/214, m. qɑnGɑ 0502020101/213, 0502020101/258, 0502020101/314, 0502020101/377, m. qɑnnə 0502020101/174(2), 0502020101/175, 0502020101/192, 0502020101/219, 0502020101/237, 0502020101/307, 0502020101/333, 0502020101/384, 0502020101/492, 0502020101/500(2), m.͡ qɑnnə 0502020101/275, 0502020101/340, m. qɑnnəŋ 0502020101/258, 0502020101/262, 0502020101/304, 0502020101/333, 0502020101/341, 0502020101/373, 0502020101/375, 0502020101/377, 0502020101/493, m. qɑɾə 0202030401/05, 0202030401/21, m. qɑɾə ͡ɬɑ 0202030401/19, 0202030401/24, m. qɑɾəʁɑ 0202030401/06, m. qɑɾənə 0202030401/21, 0202030401/26, m. Gəz͡ łɑ 0502020101/262, m. ͡ɬɑ 0502020101/86, 0502020101/380, m. ʂiuʂiɬəβɑtḠɑn 0502020101/500, doʰqus βɑʂdəʁ m. 0502020101/86, ʄɔχqus βɑʂdəʁ m. 0502020101/85, dɔʰqus βɑʂdəʁ m.͡ ɬɑ 0502020101/304, jɑNjɑN m. 0502020101/499, jiɬɑn m. 0502020101/499.

m.+dəŋ m.+dəŋ 0502020101/278, m.+dəŋ ăʂdə 0502020101/333, dɔχqus βɑʂ m.+dəŋ 0502020101/337.

m.+dəŋgədi bis bɑʂdəʁ m.+dəŋgədi 0502020101/448.

m.+nəŋgədi bis βɑʂdəʁ m.+nəŋgədi bɑɾʁɑʂ͡ gəni 0502020101/424.

m.+də m.+də dəliβəɾ 0502020101/278, m.+də χɔnə joG͡ ẹdəβɑp ḍə 0502020101/494, m.+də͡ ɬɑ 0502020101/105.

m.+ḍə ŭʂ βɑʂdəʁ m.+ḍə͡ ɬɑ 0502020101/296, dɔʰqus βɑʂdəʁ m.+ḍə jɔG͡ edəβɑɬʁɑ 0502020101/316, βɑʂdəʁ m.+ḍə͡ łɑ 0502020101/315, bis βɑʂdəq m.+ḍə pɑχqdɑdəβɑp ḍə 0502020101/496, m.+ḍə͡ łɑ 0502020101/497, doːʁuɾ m.+ḍə 0502020101/498.

m.+Gɑ bẹs βɑʂdəʁ m.+Gɑ 0502020101/346.

m.+ me bə͡ ɬɑ m.+me 0502020101/13.

mɑNGəɾ- < mɑNGəɾɑ- “konuşmak” Bkz. **mɑNGəɾɑ-.**

m.-in ni ejttsɑ͡ɬɑ ninə m.-in 0103050201/06.

mɑNGəɾɑ- “konuşmak” Bkz. **mɑNGəɾ-.**

m.-p+ḓə qadi søz m.-p ḓə 0103040601/03.

m.-χəʂ+də joʁəɾ m.-χəʂ də 0103040601/02.

m.-β joʁuɾ søz m.-β 0203020101/04.

m.-ʁɑn əŋgɑɾ søz mɑm.-ʁɑn nimi mɑ 0203020101/04.

ʁ.-ʁɑndɑ qadi ʃøz m.-ʁɑndɑ 0103040601/03.

m.-ʁɑndi mundoGɔ m.-ʁɑndi 0103010602/13.

m.-mɑʁɑndɑ m.-mɑʁɑndɑ͡ɬɑ 0202010301/08.

mɑNGəɾɑmɑ “konuşma (kişi), konuşmacı”

m. əŋgɑɾ søz m. dəɾ͡nɑ 0203020101/04.

mɑNGəɾɑs- “biraraya gelip konuşmak” Bkz. **mɑNʁəɾɑs-, məNGəɾɑs-.**

m.-Gəməs+ḓə qadi m.-Gəməs ḓə 0103040601/02.

mɑNGəɾt “düğünde söylenen kutlama ve övgü sözleri”

m. m. di 0103050101/50, m. diβ də 0103050101/03, 0103050101/04, m. diʂ də͡nɑ 0103050101/03, m. ḓise 0103050101/52.

mɑNʁəɾɑs- “biraraya gelip konuşmak” Bkz. **mɑNGəɾɑs-, məNGəɾɑs-.**

m.-Gɑndɑ m.-Gɑndɑ ɑndɑGo͡ɬɑ ɑzuɾ joɾɣiŋgindi 0103040601/05.

mɑNmɑ “yürüme (yol), giden (yol)”

m. Gɔj m. joɬnəŋ ʂiɡə͡jɑqGɑ 0202020701/51, ɬusɑNqɑʰGo m. joɬnə 0103030901/55,

mɑɾ- < mɑN-ɑɾ? “gidecek”

m.-ʁɑn dʊjʁɑ m.-ʁɑn kəseɾ jiʧi jyʂgi tʂoGeʂ də 0103010305/71.

mɑɾəG “tencere”

m.+ən m.+ən ɑɬəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030605/153.

mɑɾGə- “yoğurmak, el ile sıkıştırmak”

m.-ʁɑ øʰkḅe͡βɑʁəɾnə m.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/96.

m.-βɑɬʁɑ bɑʁəɾnə m.-βɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030308/04, gɑnʣɯnə tɑɬGɑn m.-βɑɬʁɑ 0202030308/04.

mɑɾʁɑ “yetenek, beceri”

m.+sə jɑʁəɬɑssɑ m.+sə mɑ bøzʉp ḓɾə 0502020101/219.

mɑɾʤeːn “mercan, tüm boncuk çeşitleri” Bkz. **mɑːɾʤɑːn, mɑɾʤẹːn, mɑɾʤen, mɑɾʤẹn.**

m. ʧis m. 0102020301/16.

mɑɾʤen “mercan, tüm boncuk çeşitlerinin genel adı” Bkz. **mɑːɾʤɑːn, mɑɾʤeːn, mɑɾʤẹːn, mɑɾʤẹn.**

m. m. 0103020302/01, ɑq m. 0103050304/09, m. bɑɾ͡eː 0103030901/57, m. delen 0103020301/25, m. delẹn 0102020401/47, ʧis m. 0103020301/8, 0103020302/08,. 0103020402/07, 0103020403/08, jyz͡sɑqəs m. 0103020302/22.

m.+nə kimbiʂdəɣ m.+nə kəsɯ deɬə dɑːnəʂ ḓə͡sɑ 0103030901/60, m.+nə mɑnsɑ 0103020402/08.

mɑɾʤeN “mercan, tüm boncuk çeşitlerinin genel adı”

m. m. Gɑdɑʂ də 0103010304/10.

m.+Gɑ ʧis m.+Gɑ boʁɑn e də 0103020302/05.

mɑɾʤen səɾḠɑ “*manım*’ın üzerindeki boncuklu kolye” Bkz. **mɑɾʤẹn səɾGɑ, mɑɾʤẹn səɾḠɑ. m.** m. ḓij tə 0202010501/07.

mɑɾʤẹ̣ːn “mercan, tüm boncuk çeşitlerinin genel adı” Bkz. **mɑːɾʤɑːn, mɑɾʤeːn, mɑɾʤen, mɑɾʤẹ̣n.**

m. ʤis m. 0102020401/15.

mɑɾʤẹ̣n “mercan, tüm boncuk çeşitlerinin genel adı” Bkz. **mɑːɾʤɑːn, mɑɾʤeːn, mɑɾʤẹ̣ːn, mɑɾʤen.**

m. ʤis m. pəjɬɑχəʂ də 0203010702/55, m. tʂuannaʁɑ 0103010304/39.

m.+nə m.+nə ɢɑdɑχəʂ də 0103010304/34, m.+nə ɢɑdɑʁɑ͡ɬɑ 0103010304/35, ʤis m.+nə ʃiaɴɬaʁɑ 0203010702/52, ʤis m.+nə ɢɑdɑʁɑ 0203010702/55(2).

m.+ə ʤis m.+ə ɑːz͡osɑ 0203010702/55.

mɑɾʤẹ̣n səɾɢɑ “Sarı Uygur millî kıyafeti üzerindeki ön kısımda bulunan kolye şeklindeki boncuklu süs” Bkz. **mɑɾʤen səɾɢ̣ɑ, mɑɾʤẹ̣n səɾɢ̣ɑ.**

mɑɾʤẹ̣n s. mɑɾʤẹ̣n s. tʂuannɑt də 0103010304/65, mɑɾʤẹ̣n s. diɣi͡g i 0103010304/70.

mɑɾʤẹ̣n s.+nə mɑɾʤẹ̣n s.+nə mẹn mɑnoː 0103020402/04.

mɑɾʤẹ̣n s.+ɬɑɾ mɑɾʤẹ̣n s.+ɬɑɾ ɑndɑ ɑndɑ uːzdəɣẹ̣ 0103030901/56.

mɑɾʤẹ̣n səɾɢ̣ɑ “Sarı Uygur millî kıyafeti üzerindeki kolye şeklindeki boncuklu süs” Bkz. **mɑɾʤen səɾɢ̣ɑ, mɑɾʤẹ̣n səɾɢɑ.**

mɑɾʤẹ̣n s. mɑɾʤẹ̣n s. diβ do 0103010304/64.

mɑɾmiː “tereyağlı mum” Bkz. **mɑːɾmi, mɑɾmi.**

m. dɑʰːɢəɬ m. 0202030801/07.

mɑɾmi T “Buddha ışığı, tereyağlı mum” Bkz. **mɑːɾmi, mɑɾmiː.**

m. m. 0103030802/14, 0203010502/04, m. ẹ̣tgẹ̣ 0203010502/08, m. pətkəʂ ḍə ẹ̣ː də͡ nɑ 0103010601/55, pəʰɾɢ̣ɑɴɢɑ m. tudoː 0103030702/44, pəʰɾɢɑɴɢɑ m. tudo də 0103030702/102, m. ɒutgej 0103020303/40, m. ɒuʰtgij 0102020402/21, dɔʰqəs m. ɢuzəβ do 0103030802/03, dɔʰqus m. tɑmdəɾəβɑɾ ḍəɾ 0202010703/18, ḍɔχqəs m. 0103030802/13, ḍoʰqəs m. ɢuzəβ də 0103030802/03, m. ɢuzɢənə 0202030604/61, m. tɑmdəɾəβ ḍə 0103050102/22, m. tɑmdəɾəβ 0202020501/10, m. tɑmdəɾʁɑ 0202030801/07, m. 0203010502/05, m. tɑmdəɾəβ 0202030802/12, m. tutḍə͡ nɑ 0103010701/84, m. tutqəʂ͡ nɑ 0103030203/35, ʈoχqəs m. 0103030802/12, jɑːʁ m. 0202030802/36, jɑʁ m. 0103050102/23.

m.+nə doχəs m.+nə ɢɑɾɑʁɑ sɑ 0103030802/17, ḍoʰqəs m.+nə ɢuzɢɑʂ ͡jɑ 0103030802/04, m.+nə͡ɬɑ 0202010703/18.

m.+ɣe ʈoχqəs m.+ɣe ẹ̣ni ɢuzəβ də 0103030802/15.

m.+ɬɑɾ m.+lɑɾ nimi ʤiʂigə ẹ̣tgẹ̣k 0203010502/09.

m.+sə dɔχqəs m.+sə 0103030802/12.

mɑsɑŋgə Ç. “*Masange*, hikâye karakteri”

m. m. 0202030402/53, m. eʰdək giɣe 0202030402/41, m. ołuɾʁɑn eː də 0202030402/42, uːj ɬɑ geɬ m. 0202030402/56, bɑjmɑ ʃiɑχɑdi m. 0202030402/04(2), m. ͡ɬɑ 0202030402/01, 0202030402/42, 0202030402/34, 0202030402/49, 0202030402/58, 0202030402/69, m. ʁɑjɬɑʁɑ ysəŋge eʰtgendi 0202030402/57.

m.+nəŋ m.+nəŋ sɑʐḍəʁən 0202030402/57, m.+nəŋ ɬɑ 0202030402/69.

m.+nə m.+nə 0202030402/52.

mɑʂɑɴ Ç. “hemen, derhâl”

m. m.͡ɬɑ kəsɯ gẹ̣ʰɬse͡ɬɑ 0202030901/14.

mɑʧenzɯ Ç. “eski döneme ait demir para” Bkz. **mɑʧẹ̣n.**

m. m. 0202010703/15.

mɑʧ̣ẹn Ç. “eski Çin demir parası” Bkz. **mɑʧenzɯ.**

m.+din m.+din uş sɑːş mi 0103050102/33.

mɑtşɑɴ Ç. “*Machang*, yer adı”

m.+ɢɑ m.+ɢɑ βɑrʁɑ͡ ɬɑ 0103010303/36, m.+ɢɑ mɑɴdərᵒʰt də 0103010303/36.

mɑvuzɯ Ç. “ata eyer vurmadan veya eyerin üzerine konulan yumuşak nesne”

m. m. jonɑq 0202020303/11.

mɑvrɑ qus “tavus kuşu” Bkz. **mɑβrɑ qus.**

m. m. 0203010702/51.

mɑjibɑ Ç. “at kuyruğu (saç modeli)”

m. m. ʤɯŋnɑːş də͡ nɑ 0103010703/03.

mɑjn < **mɑɴ-en** “gideyim, gidelim”

m. m. diɣi͡n iː ḍə 0202030902/123, ɢɑrɑʁəɬɑ m. 0502020101/455.

mɑjnə- < mɑɴ + -enə “gidelim”

m. ẹtgẹ m. 0103020304/9, şukdiɣi m. 0103020304/10.

mɑdzi̯ Ç. “bir çeşit kaba, düşük kalitedeki kâğıt” Bkz. **mɑːdzi̯.**

m. m. mɑ jɑzəβər də 0202020301/16.

mɑʰɬdzi̯ “çoban” Bkz. **mɑɬdzi̯.**

m. m. ɑndɑʁ diɣi͡n ẹ də 0202010502/05, m. dər͡ nɑ 0202010502/11.

mɑʰɾsi “küçük kova, kutu”

m. jɑʁ m. 0202020501/25.

m.+n jɑʁ m.+n ɑɬəɴɢɑş ḍə 0202020501/25.

mɑde Ç. “keten torbası, çuval” Bkz. **mɑde.**

m.+nəŋ m.+nəŋ yzəɣi͡ ɬɑ 0103010304/44.

məː < mənə “bunu”

m. m. sɑː bər ɬarɬamasɑ 0103030701/10, m. sɑː ɬaredəβaɬ jadaʁə ḍə 0203020501/17.

məːɬɑ “çocuk, bebek” Bkz. **məɬɑː, məɬɑ, muɬɑ**. Ayrıca Bkz. **jɑɴə məɬɑ, jɑɴə muɬɑ**.

m. bər m. osɑ mɑ bɑrʁɑ 0203011002/17, m. duqɢɑn kəsɯ 0103010501/13.

m.+nəŋ m.+nəŋ bər kəsɯ tʂəŋnɑʁɑn duɣdi͡ ɬɑ 0202031201/03.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ ɑt͡ tsɑɬʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020501/26.

m.+leɾ m.+le͡ɾ ɬɑ 0202030104/17.

məːɬe “çok, acayip”

m. kəsə gẹt m. də͡ ɬɑ͡ sɑ 0103010304/80.

məːn- “binmek” Bkz. **mən-**.

m.- seːɾ͡ ɬɑː m.- 0202030902/57.

m.-oː ɑq mɑqejnə m.-oː 0103010602/07.

məːs “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, ḫəs, məːz, məs, məz**, **vəs.**

m.+dəŋ m.+dəŋ joʁər 0202030104/01.

məːz “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, ḫəs, məːs, məs, məz**, **vəs.**

m. m.͡ ɬɑ 0203020601/15.

mə Ç. “yok, hayır, olumsuz”

m. m. tiŋ guo 0202020501/110, m. ʐəŋ ɑ 0103040405/50.

mə < nimi “şey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

m. mandaʁ m͡βa͡ːe saː 0203010303/02.

mə “bu” Bkz. **bə**, **bəː**, **bo, buː, bu, ḇə.**

m. m. 0202020101/06, m. ͡ɬa 0201010102/06, m. mərəʂ ʂɨtɢa andaq ͡ḍi ḍə 0202010503/10, m. na bə niːɣə 0202020101/06, m. nana ma βər vuʂɨ jasaʁan nimẹ 0202030301/12, m. nimi mandʑanbehdʒi ma etgəməs də 0502020101/209, seɾ m. tẹrɣẹn gẹʰɬdəm 0103050201/04, m. jaɾmasən gøʰḍuruβaɬʁa 0202030902/82.

m.+nəːŋ “bunun, bu kadar” m.+nəːŋ uzən 0103010305/23, m.+nəŋ kərək 0203010502/04, m.+nəŋ kərək kərək͡ɬa 0203010502/08.

m.+nəŋ m.+nəŋ 0103030202/17, 0202030601/18, 0203010502/01, m.+nəŋ aɾada 0502020101/38, m.+nəŋ aɾadə͡ ɬa 0502020101/357, m.+nəŋ aɾdə ͡ʁuzə 0202020501/43, m.+nəŋ aɾdəndan ͡ɬa 0502020101/12, m.+nəŋ aʰɬdəndaḡə ͡ɬa 0202030605/17, m.+nəŋ ərliɣ 0103010305/23, m.+nəŋ ərliɣ də 0103010305/24, m.+nəŋ ͡əʂdi 0202030402/56, 0202030402/61, 0202031202/44, m.+nəŋ ͡əʂdi ͡ɬa 0202031202/12, m.+nəŋ͡ əʂgi 0203010801/01, 0203010901/04, m.+nəŋ uzən 0103010304/43, 0103030802/26, m.+nəŋ uzun 0202010502/21, 0202010703/16, 0202010901/53, 0202030103/10, 0202030104/05, 0202030104/06, m.+nəŋ uʐdaɢə dəɾ 0203010901/01, m.+nəŋ ʉrlẹɣ 0202020701/11, m.+nəŋ ʉzedigə 0203010701/08, m.+nəŋ yzẹɣẹ 0203010502/03, m.+nəŋ ørlik 0203010502/04, m.+nəŋ bə əɬəɣnəŋ joʁun 0103030901/64, m.+nəŋ bə ərʤaŋnama goŋfuleɾ 0502020101/185, m.+nəŋ bə døs ʊdʐasən 0103010701/78, m.+nəŋ bə ʒerə ɢajda βaɾ 0502020101/443, m.+nəŋ bə niːɣənə 0502020101/175, m.+nəŋ bə jɪɾdənisə ni də 0103030702/43**,** m.+nəŋ bezək 0103010702/06, 0103010702/12, 0103010702/13, 0103040301/03, 0202010703/18, m.+nəŋ bezuk 0202030104/02, m.+nəŋ bẹzək 0103010101/18, m.+nəŋ fusɯsən 0202020302/03, m.+nəŋ gaŋgandʑɯ 0202010703/12, m.+nəŋ gəŋərsə 0202030605/93, m.+nəŋ kərə 0202010703/13, 0202010703/15, m.+nəŋ kərək 0203010502/01(2), 0203010502/03, 0203010503/01, m.+nəŋ kərək oɬ χej 0203030101/02, m.+nəŋ kərək kərək andaʁ mi ḍə 0203030101/04, m.+nəŋ kərək kərək 0203010502/09, m.+nəŋ kəɾe 0202030101/03, 0202030104/16, 0202030104/03, 0202030104/04(2), m.+nəŋ kəɾẹ 0202010703/16(2), m.+nəŋ kəɾẹ nimiɣẹ 0202020501/107, m.+nəŋ kərẹk 0202010101/06, m.+nəŋ kere 0202020302/01, m.+nəŋ hidʒikəsəndigə 0502020101/12, m.+nəŋ ͡ɬa 0202020501/88, 0202030301/20(2), 0202031201/16, m.+nəŋ maːndərmasɨ 0202010501/16, m.+nəŋ ma jaʁən aɬχəʂ͡ na 0103030203/34, m.+nəŋ͡ ʂɨdin͡ ɬa 0202030604/45, m.+nəŋ tɯɾek 0203020202/17, m.+nəŋ jẹnnəɣ 0103040302/10, m.+nəŋ jẹnnəɣ də ͡na 0103010305/24, m.+nəŋ joʁəːn 0202010901/53, m.+nəŋ joʁən 0103030802/21, m.+nəŋ jørsən 0202030604/63, m.+nəŋ jysundi 0502020101/138, m.+nəŋ jiuda 0202030604/23, m.+nəŋ dʐuβatɢan hadʐəq 0103030202/05, m.+nəŋ dʐuβatɢan hadʐəq 0103030202/09, m.+nəŋ dʐurnə 0103050101/11.

m.+nəːn “bunun, bu kadar” m.+nəːn bezək 0103010305/48.

m.+nəː “bunu” m.+nəː ʂaʐdaʰrtɢənə aɬuʰdẹrɣe 0103030701/09.

m.+nə “bunu, bunun”

1. “bunu” m.+nə 0103010701/88, 0103010701/107, 0103010701/110, 0103010702/57, 0103010702/78, 0103030203/17, 0103030203/19, 0103030203/25, 0103030203/31, 0103030901/63, 0201010101/15, 0202010301/04, 0202010501/07, 0202020101/04, 0202020302/06, 0202020501/96, 0202020701/24, 0202030402/20, 0202030402/27(2),

0202030601/34, 0202030601/73, 0202030902/28, 0202030902/39, 0202030902/85, 0203010702/27, 0203020402/06, 0203020402/25, 0502020101/26, 0502020101/53, 0502020101/136, 0502020101/167, 0502020101/203, 0502020101/261, 0502020101/371, 0502020101/386(2), 0502020101/462, 0502020101/472, m.+nə adama 0202031201/10, m.+nə aβagalerʁa βər dadət 0103010702/68, ałnəβałʁaʂ m.+nə 0103030802/16, m.+nə anagalerʁa aβagalerʁa βər tut dər͡na 0103010701/93, m.+nə atdap berse͡ɬa 0202031201/10, m.+nə ajtsəβ 0202031202/17, m.+nə ajtba duɣdi 0502020101/42, m.+nə ajtɢanda 0502020101/461, m.+nə aʰɬdərnəŋ dandzɻqdə ʤikgi 0103010304/66, m.+nə ǎʂse ma 0103040403/31, m.+nə ene uʰdzuɣərɣẹndi͡ɬa 0502020101/193, m.+nə ezertgiʂ͡gəni͡ɬa 0502020101/228, m.+nə ẹni azəqɢa asqəʂ də 0103030201/24, m.+nə ẹni͡βər ajtǎssa 0103030702/33, m.+nə ẹni͡βər ajtǎso: 0103030702/39, m.+nə ẹsɯ tʂuannəβadət də 0103010304/65, m.+nə oʤin 0103010702/39, m.+nə øɬuɾme 0502020101/306, m.+nə øɬuɾmẹɣẹ ͡ɬa 0502020101/307, m.+nə ølyɾuβatɢa͡ɬa 0202030605/132, m.+nə ørɣiŋgəle βarʁandə͡ ɬa 0502020101/193, m.+nə uzu bəɬɣəməs ḍə 0502020101/383, m.+nə uzu saɴa beʰɾse 0502020101/276, uzunə m.+nə ͡ʁu 0202030402/62, uzunəŋ m.+nə 0202030902/81, m.+nə uʰʤyɬ ərʤaŋnaχəʂ͡ẹɾ 0502020101/193, m.+nə pɔʰɢarsa 0202031202/10, m.+nə basǎsdẹrse 0502020101/417, m.+nə baʂdaʁanda ͡ɬa 0202030604/12, m.+nə bəɬɣə də 0502020101/387, m.+nə bərmi oʁa 0502020101/430, m.+nə buɣun ʧusuruk giβ 0202031202/25, m.+nə bəːɾ bədaʁa͡ɬa 0202030902/06, m.+nə bə ała nimikẹ tʂan diɣik 0202020101/03, m.+nə bəʁa jamaʁa 0202010501/01, m.+nə bər aq jaʁaɴɢa ʧuʂurse 0103030702/21, m.+nə bər ẹni βər ajtəso: 0103030702/20, m.+nə bər xiʤiβałsa 0103010702/61, m.+nə bər boz ɢojʁa ʧusərse 0103030702/34, m.+nə boz ɢojnəŋ bozɢa ʧusuruβ 0103030203/26, m.+nə buɣun məndaʁ ołuβ 0203010303/05, m.+nə βər ajtəsɢa 0103030702/40, m.+nə βər pɔʰɢarmasa 0202031202/10, m.+nə βər gøʰgɯttsa͡ɬa 0502020101/276, m.+nə ͡βər ɬardək geʰse 0202020501/06, m.+nə βər jyŋən bər jiɣəʰrḍ͡ə na 0103010701/74, m.+nə͡βor kəm bər qeɢaʂ ḍər͡ḍise 0103010702/07, m.+nə danəβado jadaʁa͡ja 0502020101/120, m.+nə daʰɢə 0502020101/184, m.+nə dɔɢurat̪basa 0502020101/429, m.+nə diːdzɻ gunaɴɢa tutɢaɢ͡ẹː də͡na 0103030203/45, m.+nə diaḍəp berɣe 0202031202/16, m.+nə diatqəʂ ʧər 0202031202/15, m.+nə dip də 0502020101/380, m.+nə dip ḍə 0502020101/440, m.+nə diɣẹ 0502020101/219, m.+nə dimisẹ 0502020101/457, m.+nə diŋnuʰtɢa 0103010305/17, m.+nə fasuŋnaχəʂ me 0502020101/23, m.+nə gøʰdɯɾuβałʁa 0202030902/53, m.+nə gøʰḍɯɾuβałʁa 0202030902/53, m.+nə giɬɣindi ͡ɬa 0202031201/19, m.+nə kułuβałʁa 0502020101/482, m.+nə qɔnə 0502020101/135, 0502020101/369, 0502020101/371, 0502020101/384, 0502020101/386, 0502020101/388, m.+nə kisəβałχəʂ də 0103010304/32, m.+nə kiseɾɣi dip berəp ḍro 0502020101/275, m.+nə qɔnə͡ɬa məndaɢəp diβəɾ͡ɬa 0502020101/338, m.+nə qɔsun uzuŋgi dẹʰḍə 0502020101/381, m.+nə qunuβałʁa͡ɬa 0502020101/215, m.+nə ɢaʂ qunəq disəβəɾ͡ɬa 0502020101/273, m.+nə ɢarʁa͡ɬa 0502020101/380, m.+nə ɢarat̪ɢəɬa 0502020101/24, m.+nə ɢajdan daʰqɢeɾ 0103040401/32, m.+nə ɢədiβałʁa 0502020101/454, m.+nə ɢejdan daʰpɢ͡e 0202030604/32, m.+nə χansɯ ot ɢəɬsaː haʂ mẹɾ 0203020403/15, m.+nə χɔnə ølyɾəp bołmas0202020501/43, m.+nə χɔnə uzuŋgi dimisẹ 0502020101/418, m.+nə χɔnə͡ɬa 0202020501/43, m.+nə χɔɴnaʁa 0502020101/136, m.+nə χɔsən bəɬəp ḍə qan

0502020101/442, m.+nə χɔsən niɣəɬəβatɢan ɐː ḍə 0502020101/223, m.+nə ʁosə͡ɬa 0103030201/01, m.+nə həʤeɾɣeʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/223, m.+nə ɬa 0502020101/275, 0502020101/471, m.+nə ͡ɬa 0103010302/21, 0103010304/14, 0103010304/63, 0103010305/10, 0103010305/35, 0103010305/36, 0103010305/85, 0103010306/07, 0103050102/16, 0202010501/03, 0202010501/19, 0202030601/50, 0202030604/38, 0202030802/33, 0202031201/24, 0202031202/13, 0502020101/15, 0502020101/73, 0502020101/137, 0502020101/173, 0502020101/174, 0502020101/362, 0502020101/371, 0502020101/470, 0502020101/485, m.+nə ͡ɬa søɣʉɬɣi jiɣə də 0203010801/06, m.+nə ma 0502020101/49, 0502020101/338, 0502020101/372, 0502020101/455, m.+nə ma anda diɣindi 0103010702/21, m.+nə ma ɐni͡ βoɾ ajtsəβ 0103010701/50, m.+nə ma ɐni diɣindi ɟise 0103010701/64, m.+nə ma oḍ͡ alerʁa aɾʁa joq dəɾ͡ na 0103010701/70, m.+nə ma peɣ ɬamalerʁa͡ βəɾ dintʂa tutḍə na 0103010701/79, m.+nə ma bozɢa ɟusuɾuβ 0103030201/26, m.+nə ma͡ βəɾ ɐni͡ βəɾ ajtəsəβ 0103010701/63, m.+nə ma diɣindi 0103010701/97, m.+nə ma məndaɢa diɣɐndi 0103010701/06, m.+nə ma mɐn bəɾ aɬnəβa^{h}ɬḍə͡ na 0103010702/20, m.+nə ma naʁo bədasdərəβ tutəsqəʂ͡ ɐ̣ 0103010702/74, m.+nə manqəʂ də 0103010305/16, m.+nə ma jaβɾuɬaχəʂ ḍəɾ 0202031202/27, m.+nə mandʑanḅehdʒi edəβatɢan jazmaq ḍə eː ḍə 0502020101/208, m.+nə maɴqəs qan bəsa 0502020101/369, m.+nə mədʒin͡ ɬa 0202030605/23, m.+nə mədʒin mɐ̣ldʒisəβ͡ ɬa 0202030604/38, m.+nə mənə xidʒəβa^{h}ɬḍə 0103010702/71, mənə m.+nə xidʒəβa^{h}ɬḍə 0103010702/71, m.+nə mɐ̣ŋ guanɬaʁəməs͡ eɾ 0202030605/67, m.+nə mɐ̣ŋ keɬən məɬaʁa ʤiołasa 0203010702/27, m.+nə mɐn saɴa din 0202020101/01, m.+nə midʒaɾ neɣəβatbasa unduq qaʂ ḍə jeːn 0103050401/13, m.+nə͡ sa məndaɾaq niɣəḍə 0102040301/06, m.+nə məz kəm bəɬ qanəβ də sa 0103010304/07, m.+nə mindikdin mʤaɾ saʁa təgəβatqəʂ də͡ na 0103010306/26, m.+nə naʁəβ maɴaɾnəŋ jaɬdaɬ ḍəɾ 0202031202/17, m.+nə naʁo øɬʉɾxəʂ͡ ɐ̣ 0502020101/360, m.+nə naʁo øɬʉrse 0502020101/361, m.+nə naχəsa 0502020101/382, m.+nə nɐ̣ɣəɬɣɐ̣͡ ɬa 0103030901/76, m.+nə niːɣə 0502020101/214, m.+nə niːɣə ɐtgɐndi 0203010301/17, m.+nə niedɐ̣ɬaʁa øɬʉɾuβatḡan ɐː ḍə 0103050102/10, m.+nə niɣəɬoɾʁandi͡ ɬa 0502020101/185, m.+nə nisdaβ jo 0502020101/430, m.+nə nisdaχəʂ͡ eɾ 0502020101/44, m.+nə sen taɴGəɾaq boɬəβaɬmasa 0502020101/308, m.+nə senəŋ anaɴ edəp bɐ̣ɾɣɐ̣ 0502020101/209, m.+nə sɔːqdə etbe dər 0203010901/02, m.+nə seɾ qejqap bəɾ dʐḭdasa 0202031202/10, m.+nə sɐ̣ŋ kuɬuβaɬʁa 0202030605/133, sɐ̣n m.+nə qan ølyɾɣɐ̣ 0202020701/60, m.+nə ʃyɬaʁan duɣdi 0202031201/04, m.+nə ʃien saɴa diɣəmes͡ e 0502020101/445, m.+nə ʃiɸʃinə 0203030101/11, m.+nə tut 0103010705/14, m.+nə tut͡ qanəp də 0502020101/210, tutɢaq bəɾmi do m.+nə 0103030702/100, m.+nə tixkkəʂ də 0103010305/77, m.+nə vubanianda 0203010301/14, m.+nə jaβuɾuβɬaχəʂ ḍə 0202031202/37, m.+nə jamaʂ də 0202020101/10, m.+nə jendaɢə təgəβadəp ḍə 0103010304/28, m.+nə jɐ̣ɾɬotɢandə͡ ɬa 0102020303/14, m.+nə jɔɢ͡ edəβaɬʁa͡ ɬa 0502020101/300, m.+nə joɾlɐ̣j joɾlɐ̣j ɢaβəɾo͡ ɬa oɬərdə͡ na 0103010702/33, m.+nə jɔɢ͡ edəβap ḍə 0502020101/299, m.+nə jyɾ keɣəɾse͡ ɬa 0202020302/06, m.+nə jyɾə tuttsa ͡ɬa 0202030603/02, m.+nə jiβaɬʁa 0502020101/289, bə m.+nə jidʒiŋ gyɾɣəmes də 0502020101/204, m.+nə ʤujχo͡ ɬa 0502020101/341.

2. “bunun” m.+nə udʒin 0502020101/270, m.+nə udʒin͡ ɬa 0502020101/292, 0502020101/306(2).

m.+nəsən “bunusu” m.+nəsən məndaGa jaməβa:dəβ də 0202030701/16.

m.+nəsəNGa “bunusuna” m.+nəsəNGa jaʁdəɾʁa 0202030802/54.

məNa “buna, buraya, bunun için”

1. “buna”

m.+Na m.+Na 0202020101/06, 0202030601/08, 0202030601/43, 0202030605/49, 0202030701/15, 0202030802/41, 0202031201/21, 0502020101/380, bə m.+Na aGe:j diɣẹ̈g͡ẹ: 0202020501/07, m.+Na bər ʁandʒałəqdəŋ at͡tsaɬ dise 0203010301/31, m.+Na ͡βəɾ gumus qaɬqa βoɬsa 0202031202/27, m.+Na͡ ɬa 0202030601/19, 0202031201/04, m.+Na͡ɬa jigə diɣig͡i: 0203020301/07, m.+Na ma da^{h}Gə͡ɬa duŋdʒa keɾek ḍə͡na 0103040403/38, m.+Na məndaʁ mi 0203010302/03, m.+Na ni ni andaʁ diɣik bẹ̈ɾ 0202010301/07, m.+Na nimi pɔʁəɬap dəm pɔʁəɬamin dəm 0502020101/455, sen m.+Na dẹ̈xətdʑi̱ dimi bəjɬaχəṣ mi 0202031202/17.

2. “buraya”

m.+Na oʁuɬənəŋ m.+Na e^{h}tgin duɣdi 0202030605/81, m.+Na ẹ^{h}tgə diɣ ͡ɬa 0202030605/92, m.+Na pərəNGa ʊnkəṣ͡eɾ diɣẹ̈͡ɬa 0502020101/152, m.+Na bejɬaʁa ͡ɬa 0202030901/13, m.+Na jyeŋ gẹ̈ɬɣẹn ẹ: ḍə0502020101/26, m.+Na͡ ɬa baɾʁaṣ͡gəni͡ ɬa 0502020101/306, m.+Na tusuβ ɬa 0502020101/177, m.+Na kərse 0502020101/252, m.+Na͡ɬa kəsɯ aɬβɑ̱tənə anɬaʁa 0502020101/500.

3 “buna, bunun için”

m.+Na andan m.+Na hɾqdə aɬək giɣin i: ḍə 0502020101/407, m.+Na͡ ɬa 0502020101/167, m.+Na͡ɬa maɬ u^{h}Gaɾsəp 0502020101/330, sen m.+Na βəɾ ja^{h}ṣ̈əp bəɾ disəβəɾ 0502020101/307, ṣ̈igisə m.+Na qənəqqəṣ͡ɬa 0502020101/489.

m.+ʁa “buna, buraya”

1 “buna” m.+ʁa 0103010702/38, 0103010702/50, 0202010501/06(7), 0202010501/12, m.+ʁa az øɾʤi ͡oʤin saɬsa 0103010701/60, əndʑəŋmosə m.+ʁa duzdimin 0502020101/198, m.+ʁa baṣ̈GaɾʁE diβ də 0202010501/03, m.+ʁa bɑ^{h}ṣ̈ tuŋ di: ḍə 0202010501/06, m.+ʁa bəɾ ʧyβek ḍəɾ qan 0202010501/16, m.+ʁa deɾβedʒin diɣek 0202010501/03, m.+ʁa ͡ɬa 0202010501/07, m.+ʁa ͡ɬa aq ji:zdixḍə diɣig͡i 0202031101/32, m.+ʁa ma diɣindi ͡i di 0103010702/30, m.+ʁa manənnə a^{h}sGaq bəɾmi də 0103010305/41, m.+ʁa maɾʤen səɾg̱a ḍij tə 0202010501/07, m.+ʁa na:ʁədi sutdə Guzəp də 0103010701/131, m.+ʁa saz̨ dopdʑi̱ ḍi ḍə 0202010501/03, senəŋ m.+ʁa bəɾ niɣəse 0103040405/10, m.+ʁa ṣ̈uaŋgaɾ manəβ ḍə sa 0103010304/21, m.+ʁa tuŋ sadʑ̱əq di ḍə 0202010501/07.

2. “buraya” m.+ʁa bəɾ ṣ̈əŋ daɾəʁ saɬəu ḍə 0102040301/01, m.+ʁa bər jamaʁa 0202010501/01, m.+ʁa nidʒoɾ bẹ̈lẹ̈dəp də 0103010702/28.

mənə < mənin “bu taraf, bu taraftan” Bkz. **mənəN, mənin.**

m. uzunə m.͡ʁuz tṣ̈iuɬaβuzGa 0202030402/62.

mənəN “bu taraf, bu taraftan” Bkz. **mənə, mənin.**

m. m. ʁuzə 0202010901/69.

məaṣ̈iul- < **məaṣ̈iuɬa-** Ç.+T. “el konmak” Bkz. **məaṣ̈iul-, məaṣ̈iuɬa-.**

m.-eɾnə bə^{h}ɬḍə m.-eɾnə 0103010304/79.

məa Ç. “değirmen”

m. m. 0202030605/26.

məa Ç. “sürmek”

m. m. gə jigə sujiu 0202020501/27.

məaʂiu- Ç. “el konmak”

m.- jiʧi m.- 0103010304/82.

məaʂiułə- < **məaʂiułɑ-** Ç.+T. “el konmak” Bkz. **məɑʂiul-, məaʂiułɑ-.**

m.-β joq do: m.-β joq do: 0103010304/82.

m.-β joq do m.-β joq do 0103010304/83.

məaʂiułɑ- Ç.+T. “el konmak” Bkz. **məɑʂiul-, məaʂiuł-.**

m.-(ʁɑ) m.- hɑnəʁɑ͡ ʁɑβ də 0103010304/78.

məe < **məłe** “çok, acayip” Bkz. **məłe**.

m. ge^{h}p͡ m. d̥ə 0103010503/05.

mədɑ < məndɑ “burada” Bkz. **bə:ndɑ, bəndɑ, məndɑ:, məndɑ, məndɑ^{h}, mənd̥ɑ:, mənd̥ɑ.**

m. m. 0103040302/10.

mədɑ: < məndɑʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑq, mədɑʁ, məndɑ:, məndɑ:q, məndɑ:ʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑɢ, məndɑʁ, mənd̥ɑʁ.**

m. m. bəɾ dun d̥əχɢəʁɑ 0103010705/24.

mədɑq < məndɑq “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑ:, mədɑʁ, məndɑ:, məndɑ:q, məndɑ:ʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑɢ, məndɑʁ, mənd̥ɑʁ.**

m. m. 0103040302/10, 0202010501/12, m. kədʒiɣ nimi ʃə 0202010501/04, m. ɢułɑ ʃɑχɢəł 0103040301/03, m. tɐɾdikdiβ də 0103040301/13.

mədɑɢɑ: < məndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “böyle yapıp” Bkz. **bəndɑɢɑ, bəndɑɢə, bəndɑɢəʁɑ, mədɑɢɑ, mədɑɢ̥ɑ, mədɑʁə, məndɑ:ɢəłʁɑ, məndɑqɑ, məndɑɢɑ:, məndɑɢɑ, məndɑɢə, məndɑɢəłʁɑ, məndɑɢ̥ɑ, məndɑɢ̥ə, məndɑʁɑ:, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑɢɑ.**

m. m. 0203010901/08, m. pəjlɑʁɑ də 0103040301/07, m. jɣɑ^{h}qqɑ sɑβɑdəβ do 0103040301/15.

mədɑɢɑ < məndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “böyle yapıp” Bkz. **bəndɑɢɑ, bəndɑɢə, bəndɑɢəʁɑ, mədɑɢɑ:, mədɑɢ̥ɑ, mədɑʁə, məndɑ:ɢəłʁɑ, məndɑqɑ, məndɑɢɑ:, məndɑɢɑ, məndɑɢə, məndɑɢəłʁɑ, məndɑɢ̥ɑ, məndɑɢ̥ə, məndɑʁɑ:, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑɢɑ.**

m. m. 0103040301/03, 0202020201/05, m. ə̆sduβɑłʁɑ 0203010901/09, m. pəjłɑʁɑ 0103040301/03, m. bəɾ joɾłəɣ͡e łɑ 0103040301/20, m. ʒyŋnə hɔɾo də 0103040301/06, m. ʒi:zge 0103040301/03, m.͡ łɑ 0103040301/20, m. ʃyenliβɑłʁɑ 0203010901/08, m. josəŋgɐ̟ ungɐ̟͡ łɑ 0103040302/09.

mədɑɢəβ < məndɑʁ+ ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndɑp, bəndɑɢo, məndɑɢəp, məndɑɢo, məndɑɢɔ, məndɑɢu, məndɑɢ̥o, məndɑɢ̥ɔ, məndɑʁo, məndɑʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m.͡ łɑ 0202030601/71.

mədɑɢ̥ɑ < məndɑʁ+ɢəł-ʁɑ “böyle yapıp” Bkz. **bəndɑɢɑ, bəndɑɢə, bəndɑɢəʁɑ, mədɑɢɑ:, mədɑɢɑ, mədɑɢ̥ɑ, mədɑʁə, məndɑ:ɢəłʁɑ, məndɑqɑ, məndɑɢɑ:, məndɑɢɑ, məndɑɢə, məndɑɢəłʁɑ, məndɑɢ̥ə, məndɑʁɑ:, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑɢɑ.**

m. m. josəŋge ungɐ̟͡ łɑ 0103040302/09.

mədɑʁ < məndɑʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑ:, mədɑq, məndɑ:, məndɑ:q, məndɑ:ʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑɢ, məndɑʁ, mənd̥ɑʁ.**

m. pɔqɢɑ m. kəgənniɣi 0103040302/05, dɑnliŋ m. beɾ ʁ̥ødʒi̯ɾk git d̥ə 0103040301/29.

mədaʁə < məndaʁ+ɢəł-ʁa “böyle, böyle yapıp” Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaq̊a, mənda:ɢəłʁa, məndaqa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢə, məndaɢəłʁa, məndaq̊a, məndaq̊ə, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m. βəɾ zi̯ŋvu 0202030402/40, m.͡ ɬa 0202020501/92, 0202030402/47.

mədoŋguo Ç. “dokunmamıştım”

m. m. dʊːsɢannəŋ͡ e̯tq̊ə 0203030102/24.

məɣła- Ç.+T. “sessiz olmak, düşünmek”

məɣła-ʁa bəɾ m.-ʁa 0502020101/216.

mə χejpa təu Ç. “korkulacak birşey yoktur”

m. m. a 0502020101/489.

mədʒaːɾ “biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʒi̯aː, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. andaʁ jyduɾq qaɬʁan kəsɯ͡ ɬa 0202020301/08, m. samdəq sumduk gẹzgə͡ aʰɾG̊ə 0202020301/19.

mədʒa “biraz, azıcık” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʒi̯aː, mədʒaːɾ, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. 0103010602/22, m. aq jaʁ ałno 0103050101/45, m. pədzq̇aq 0103040405/31(2), m. bərmi hədzə̨βałʁa 0202030605/149, m. duŋ̡iɬak giɣẹ̇ndi 0103030901/28, m. ɢəłdzq̇ʁaʂ͡ ɬa 0202020501/43, m. ɢədzə̨q ɢadzə̨q bəq qaʁanda 0103030901/22, m. χuaŋkue oː͡ haβ də 0103010602/11, m. χujdərk gixłdə͡ na 0103010702/36, m. łułẹ̇tɢəʂɢ̊əna sa 0103050301/24, m. mədʒa χanjy 0202020501/15, mədʒa m. χanjy 0202020501/15, m. moduŋ 0502020101/189, seredan m. ʃiałaʁa 0103010705/24, zəliaodin m. ʂ̡idəłəβatb̥asa 0103010602/22.

mədʒaɾ “azıcık” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʒi̯aː, mədʒa, mədʒaːɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. 0202010901/76, 0502020101/97, m. andaʁ bəɾ gẹzgə͡ aʰɾG̊ə 0202020301/15, ẹzẹsəndi m. pẹlẹk geʰɬq̊də͡ na 0103010702/53, m. ɢaʰtɢət 0103020303/29, m. haɬɬantsa 0502020101/446, m. hidʒi̯β͡ ɬa 0201010101/15, m. łaɾ aɴnasa 0103030901/20, m. madzi̯ ma jazəβəɾ də 0202020301/16, saɾəʁ aʰtdəŋ m. tunə 0202030902/47, m. ʃyenχułaʁan 0103050101/42.

mədʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, βəzin, βudʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mə̆dʒin, mẹdʒin, vudʒin.**

m. aq daβar m.͡ dzə̨ɬβəɾda 0202030601/64, aq jaɴan m. 0202030601/67, aʰɬdan qejʧi̯ m. 0203020202/05, aʰɬdəŋ gumus m. 0202030604/26, 0202030604/34, aʰɬdəŋ kegdi m. 0202030605/27, əłəɣ m. 0202030605/26, oʰɾdəɾaq̇ m. 0203020202/04, ułaʁ m.͡ ɬa 0202030605/13, uzu m. 0202030605/102, daβaɾ m. 0202030604/34, daβar don m. 0202030604/27, daβaɾ don m. 0202030604/27, bənə m. 0202030604/38, gumәs kegdi m. 0202030605/25, gʉk ułu m. 0202030601/67, kəsɯ m. 0202030601/76, mənə m. 0202030604/38, mənə m.͡ ɬa 0202030605/23, məs m. 0202030605/25, niːɣə m.

0203020202/04, søz m. 0202030605/06, søz m. ͡ɬa 0202030601/58, sujɾə m. 0202030605/50, 0202030605/51, jaʁ ʃyɾmi m. 0203020202/04, joʁuɾ m. ͡ɬa 0202030605/168, 0203020501/23, joʁuɾ m. 0202030605/167, joʁuɾ m. ͡ɬa 0202030605/39, joʁuɾ søz m. 0202030604/36, jørsən m. ͡ɬa 0202030604/63, jiuda m. ͡ɬa 0202030604/23, jiuda m. 0202030604/18, 0202030604/25, 0202030604/26, jiɣən m. 0202030605/154, jiŋ m. 0202030605/55, jiŋə m. ͡ɬa 0202030605/59, ʐuŋə m. 0202030604/56.

məɬ < mə oɬ "bu o"

m. m. maɬɬək kəsɯ bej kəsɯnə ͡ɬa 0203020601/12.

məła: "çocuk" Bkz. **mə:ła, məła, muła**. Ayrıca Bkz. **jaNə məła, jaNə muła**.

m. m. kəsɯ 0103030901/71, m. kəsɯ də 0103030901/64.

m.+nəŋ m.+nəŋ a:tdə 0202020501/97.

məła "çocuk" Bkz. **mə:ła, məła:, muła**. Ayrıca Bkz. **jaNə məła, jaNə muła**.

m. m. 0103050101/07, 0202020501/90, 0202030401/36, 0202030605/150, 0202030605/155, 0202030902/131, 0202031201/04(2), 0202031201/10, 0202031201/17, 0203020203/25, 0502020101/28, 0502020101/38, 0502020101/42, 0502020101/45, 0502020101/76, 0502020101/89, ava joq m. 0202020301/06, aʰdi m. ͡ɬa 0203010302/07, m. op d̥ə 0502020101/09, m. ołʁaq mi d̥ə 0203030101/03, m. ołʁandə ͡ɬa 0502020101/10, m. osa ͡ɬa 0203010301/25, ʊ m. duʁma 0202020301/01, m. unuk g̊ep d̥ə 0502020101/43, m. baʰdʐəNGa GaɾaʁA 0202030401/34, m. bə kənnəŋ ͡əʂdi ɬaɾedəβəp d̥ə 0502020101/29, m. bə kənnəŋ ͡əʂdi ɬaɾed̥ək kəɾt d̥ə 0502020101/37, bəɾ m. 0202030402/01, bəɾ m. d̥ə 0502020101/141, m. dap d̥ə 0502020101/34, m. daʰp d̥ə 0502020101/47, m. daʰpb̥aʰdə 0502020101/34, m. daʰpGaG ͡eɾ 0203030101/09, m. daʰpbaʁan kəsɯ 0203030101/09, m. daʰpbaʁan kəsɯɣe 0203030101/02, m. də ͡na 0502020101/50, m. dəɾ na 0203020203/13, m. dɾo 0203020601/01, m. d̥aʰG̊a ͡ɬa øɬ̆q qamin d̥ə 0502020101/66, m. d̥ə ͡na 0203020501/11, m. doʁup də 0203020201/04, duqGan m ͡eɾ 0202030402/07, m. duqGan ͡eː də 0202030402/01, m. duqGanda 0202020301/07, m. duqGannə 0202020301/19, m. duʁsa 0202020301/20, bəɾ m. dɾə 0103010502/09, m. duqGa 0103050102/07, m. geɬɣe anasəNGa ajtGan eː də 0202030402/05, m. kəs 0103030901/43, m. kəsɯ 0103030901/08, 0103030901/41, m. kəsɯ 0103030901/02, 0103030901/23, m ͡kəsɯ ͡ɬa 0103030901/16, m. qan 0202030401/09, Gəz m. 0202010501/16, Gəz ͡m. 0103010703/02, hęʤigədigə m. 0502020101/39, m ͡ɬa 0202010702/01, 0202020501/84, 0202020501/85, 0202020501/86, 0202030401/35, 0202030402/03, 0202030402/18, 0202030902/06, 0202030902/23, 0203020203/15, 0502020101/10, 0502020101/96, m. ma aːz də ͡na 0203010301/11, məndʒa m. 0202020501/107, m. noːt də 0103010705/02, m. saʂtəg̊ən 0203020402/25, m. saʂtəqɬaɾə 0203020402/27(2), sen bəɾ m. 0502020101/154, senəŋ m. 0202020501/82, sęn ę̥ʰsəŋ m. d̥ə 0202020501/49, sęn m. uzuŋ jəɾy pəʰɾGaNG̊a dʐaɬ ͡jam 0202020501/26, m. soʁda 0202030603/08, m. səqbaʁan ͡eː də 0202030401/31, m. səʁdə ͡ɬa 0203020501/05, m. ʂiǥisə 0203020201/01, ʂigə m. 0203020203/14, ʂigə m. ͡ɬa 0203020203/05, jaNə m. 0103010305/55, 0103030203/48, m. joʁuɾ ʃyɬəβatbin dɾoː 0203020201/01.

m.+nəŋ m.+nəŋ 0202020501/70, m.+nəŋ aG̊asə βoɬʁan ͡eɾ 0203020203/24, m.+nəŋ ę̥ːmisə ͡ɬa ę̥mis d̥ə 0103030901/27, m.+nəŋ oːɾənda saɬʁa 0502020101/28, m.+nəŋ

pɑrnə ɢɑrɑrmɑʁe, ɑɢɑrʁe 0103010305/97, m.+nəŋ bɑʂ 0203010302/14, m.+nəŋ bɑʂ qəʰrqɢɑndɑ͡ɬɑ 0202020501/66, m.+nəŋ bɑʂ χəʰrqbɑnəŋ 0202010702/01, m.+nəŋ bɑʂ tɑrɨłɑβər dər 0203020501/23, m.+nəŋ bɑʂ tɑrɨłɑβər d̥ər 0203020501/24, m.+nəŋ bɑʂ tɑrɨłɑχə͡ʂ er 0203010302/10, m.+nəŋ bɑʂdə 0202010702/06, 0202020501/68, 0203010302/03, m.+nəŋ bɑʂdə͡ɬɑ 0203020302/09, m.+nəŋ bɑdʐən 0202031201/14, m.+nəŋ bɑʰʂ 0203020202/01, m.+nəŋ bɑʰʂdə 0202031201/21, m.+nəŋ bɑʰʂɢɑ ɑłənəɴɢɑ 0202020501/27, m.+nəŋ bɑʰdʐən niŋnɑʁɑ 0103010502/10, m.+nəŋ bɑʰdʐəɴɢɑ 0202031201/14, m.+nəŋ bɑʰdʐəɴɢɑ͡ɬɑ 0202020501/76, m.+nəŋ bɑʰdʐən 0202020501/83, 0202020501/96, 0202031201/26, m.+nəŋ bə bɑʰʂ terɨłɑmɑ 0202031201/01, 0202031201/02, m.+nəŋ bu bɑʂɢɑ 0203020302/10, m.+nəŋ b̥ɑʰdʐ̥ənnə 0103010703/03, m.+nəŋ ɸudʐənnəŋ 0202020501/92, 0202020501/84, m.+nəŋ dɑʁesə 0203020501/25, m.+nəŋ kərəɣdʒi sɔʁdɑ 0202010901/33, m.+nəŋ͡ɬɑ bɑʰʂ terɨłɑmɑ 0202031201/08, m.+nəŋ kəsɯ mɑ dərə 0202031201/33, m.+nəŋ niːɣə ʃiŋnə ʒixə͡ʂe: 0203020203/14, ʂigə m.+nəŋ 0202031202/28, ʂiɡə m.+nəŋ goł niːɣənə ͡ɬɑ 0203020203/06, jɑɴə m.+nəŋ perегən mɑnd̥ərsɑ 0103040401/53, jɑɴə m.+nəŋ ɬʃinə jidəβɑłʁɑ 0103010305/53, m.+nəŋ jyŋundin 0203020302/10.

m.+nəɴ pədʒa: m.+nəɴ qej 0203030101/09.

m.+nə m.+nə 0103010703/02, 0103030901/28, 0103050301/11, 0502020101/51, 0502020101/57, 0502020101/96, uzu m.+nə jiɣəle geʰɬd̥ə 0502020101/87, m.+nə deɬə uʂ ͡ɬɑ jɑsɑʁɑndɑ 0203010302/12, m.+nə dioɬɑʁɑ ərliq qɑp d̥ə ͡nɑ 0103030901/15, m.+nə diordiŋ jiβɑtət d̥ə 0103010502/09, go m.+nə ni mɑ ołmin də 0502020101/63, m.+nə kəsɯɣi βɛ̣rəp də ͡nɑ 0103010305/19, ɢɑʂ m.+nə 0202020301/14, m.+nə ɢøjnɢɑ ɬʃɑłəβɑsɑ 0103010703/06, m.+nə ɢudʐɑqdɑʁɑ 0202020501/82, m.+nə ɢudʐɑqdɑʁɑ͡ɬɑ 0202020501/82, m.+nə͡ɬɑ 0203020203/07, m.+nə͡ɬɑ jiβɑłu jɑdɑʁɑ 0203020203/17, m.+nə mɑ dɑʰpɢɑ 0502020101/24, m.+nə sɑɴɑ βɛ̣rin βər ɬɑ 0202030401/07, senəŋ m.+nə 0202020501/75, m.+nə ʃien diɑtɢɑʂ jyʂgi kərəβ joq d̥ə 0103010305/70, ɬʃili xej də iː d̥ə m.+nə 0103010502/07, jɑɴə m.+nə bɑʂ dʐɑχd̥ərsɑ 0103030203/10.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ 0103030702/72, m.+ʁɑ ɑzur hɑłqəs ɬɑrdəβ dər 0202020501/83, m.+ʁɑ ɑʰɬqəsən sɑłəβ 0202031201/13, m.+ʁɑ ɑʰsəɴɢɑ βər dɑdərʁɑ 0202020501/83, m.+ʁɑ uʂ pəd̥ək͡bɑː dər 0203010301/20, uzuŋ m.+ʁɑ 0202031201/11, berxəʂ d̥ə m.+ʁɑ 0203020202/14, m.+ʁɑ keɬəŋ keɣərəp 0202030601/13, keɬən m.+ʁɑ dʒioɬɑsɑ 0203010702/27, ɢojdʐi̯ m.+ʁɑ bɛ̣rsɛ̣ 0103010701/92, m.+ʁɑ χɑnʂi ninə osɑ bɛ̣rɣe 0203010303/10, m.+ʁɑ hrdisəndin͡ɬɑ ɢuzə ʃyɬɑːɟəβ ɟə 0103010703/01, m.+ʁɑ ɬɑ u ɑtdə ɑdɑʁɑ͡ɬɑ 0203020202/09, m.+ʁɑ͡ɬɑ 0103010703/08, 0202030402/04, m.+ʁɑ niɣəłɣi 0103010703/08, m.+ʁɑ ʃyduŋʃilia 0203020202/13, ʂigə m.+ʁɑ͡ɬɑ enɛ̣ ɑt ͡tsɑłʁɑn͡e 0203020203/18, ʂigə m.+ʁɑ ʂigə ɑt͡tsɑłəβɑłʁɑ͡ɬɑ 0203020203/19, jɑɴə m.+ʁɑ ɑʰɬqəs berɣo 0103030702/84, jɑɴə m.+ʁɑ pəjɬɑmɑ də 0103010302/20, jɑɴə m.+ʁɑ belek ɬʃyɡəβ də sɑ 0103030702/109, m.+ʁɑ jɑʰɬɢ̥ə sɑłəp bɑr͡ er 0203020202/08.

m.+ʁɑ “çocuğunun” m.+ʁɑ nøʰgør jɔq də nɑ 0202031201/17.

m.+ɢ̥ɑ jɑɴqəs m.+ɢ̥ɑ 0202031201/17.

m.+ɬɑr m.+ɬɑr 0103040601/13, ɑːmɢə m.+ɬɑr 0103040601/01, m.+ɬɑr ẹni qɑdi søzdə bəłɣəməs d̥ə 0103040601/03, oł m.+ɬɑr͡ɬɑ 0203010303/17, ʂɑr kəsɯlɛr m.+ɬɑr məndɑn sɔŋ joʁurnə mɑ unduq qɑʁə drɔː 0203010303/15, m.+ɬɑr uzuŋgɛ̣

ɑndɑɢə ɬɑ diɣẹ jɑdej də 0202030402/06, bəɬmis də m.+ɬɑɾ 0103040601/04, m.+ɬɑɾ βɑn je ʃiŋ 0202020501/32, m.+ɬɑɾ də͡na 0103040601/01, m.+ɬɑɾ kunnəʁ oɬʁe 0103010305/97, kimbiʂdəɣ m.+ɬɑɾ mədɑɢɑ josəŋgẹ ungẹ͡ɬɑ 0103040302/09, χɔsə m.+ɬɑɾ ͡ɬɑ 0202010901/63, m.+ɬɑɾ mɑ nimi 0202020301/05, menəŋ m.+ɬɑɾ 0203020401/19, m.+ɬɑɾ nimi qɑdi søz ɬɑɾɬɑsɢəməs də͡sɑ 0103040601/07, m.+ɬɑɾ jendɑ tɑmɑɾ oɬəɾmɑʁɑndɑ 0103030901/12, joʁuɾ ɬɑɾetgẹn m.+ɬɑɾ 0203020601/38, m.+ɬɑɾ jiɟ͡ɬɑ qɑdi ʃøz mɑNGəɾɑʁɑndɑ 0103040601/03.

m.+leɾ ɑmɢə m.+leɾ 0202010301/10, m.+leɾ uzleɾ dilisḵəʂ͡e 0103040601/11, m.+leɾ də͡nɑ 0202010701/02.

m.+ɬɑɾnəŋ m.+ɬɑɾnəŋ dɑɢɑsə 0103010305/03, m.+ɬɑɾnəŋ bəɾ nẹɣə dəɾ 0103040401/08, məsdəŋ m.+ɬɑɾnəŋ͡ɬɑ 0201010102/09, jɑNə m.+ɬɑɾnəŋ bə bəlẹk ͡əʂdin 0103040401/24.

m.+ɬɑɾnə ɑːmɢə m.+ɬɑɾnə 0103030901/25, ɑmɢə m.+ɬɑɾnə 0103030901/25, m.+ɬɑɾnə͡βəɾ guɑn deɬɑχəʂ͡eɾ 0103040401/48, m.+ɬɑɾnə duqɢɑndɑ 0202020301/12, m.+ɬɑɾnə mɑ bezədəβɑɬmɑʁɑ 0103010303/34, m.+ɬɑɾnə jiɣi 0103010502/07, m.+ɬɑɾnə zẹɾtge 0103030901/13.

m.+ɬɑɾʁɑ m.+ɬɑɾʁɑ 0203010501/04, m.+ɬɑɾʁɑ χɑdəɬʁɑ 0203010301/04.

m.+ɬɑɾʁɑdi m.+ɬɑɾʁɑdi 0103020304/03.

m.+ɬɑɾɣe m.+ɬɑɾɣe 0103030901/12.

m.+leɾɣe ʒuʁuɾ kəswnəŋ m.+leɾɣe mɑ ʃyɑ pədəɣ uɾɣəttse 0202010301/09.

m.+ɬɑɾə m.+ɬɑɾə mɑ berə hɑːɾo mɑ gẹɬɣẹn͡ẹ 0203020402/27.

m.+sə m.+sə 0203020202/17, ɑnəŋ m.+sə 0203020601/62, m.+sə dərəɣ osɑ 0502020101/32, m.+sə geɣẹndi 0202030402/08, m.+sə gẹɬmẹɣẹn ͡eɾ də 0202030401/11, ɢɑʂ m.+sə χosə məndɑ gẹɬɣẹ 0203020601/60, m.+sə ʤiɑNʃidɑ də 0103050101/07, ʂɨgə m.+sə 0203020601/56, m.+sə joq͡bəsɑ 0502020101/33.

m.+sən m.+sən beɾəβɑtɢɑ 0202030401/08, m.+sən gøɾmẹʰḍə 0502020101/26.

m.+səNGɑ m.+səNGɑ keɬn ɑɬəβ də 0103050101/06, bezək m.+səNGɑ 0103050101/07.

m.+gɑʂɢɑ sen bəɾ m.+gɑʂɢɑ 0502020101/158.

məɬe “çok, acayip” Bkz. **məe.**

m. gøʰp m. də 0103010502/24, ɟye m. də 0103030201/13.

məmiŋ Ç. “çoban”

m. munianəŋ m. do 0202030801/10, sujɾə͡min ḍise͡ɬɑ m. ɑ 0202030801/10.

m.+nəŋ m.+nəŋ ɑʰgaleɾ 0202030801/15.

mən “et suyu, et çorbası”

m. m. 0202030104/19, m. mɑ ɢuzɑ dro 0202030104/15.

m.+din ɑzuɾ ɢuzɢɑ 0202030308/03.

mən- “binmek” Bkz. **məːn-**.

m.-əp bɑɾ ɑʰt m.-əp bɑɾ͡eɾ 0202010201/05.

m.-əβ də/ḍə ɸuduɾʁɑ m.-əβ də 0103010305/57, ɟi m.-əβ də 0103010305/54, ɑndɑɢɔ m.-əβ ḍə 0103010305/56, ɑʰt m.-əβ ḍə 0103010305/54.

m.-əβɑɬp ḍə ɑʰḍən m.-əβɑɬp ḍə 0502020101/150.

m.-go ɑʰt m.-go 0202030303/07.

m.-tse ɟi m.-tse 0103010305/53.

m.- ɑq ͡ɢɑʰtdək kəsɯnəɴ ɢəɴɢəɾʁɑ m.- 0202030902/35, sɑː m.- dise ͡ɬɑ 0202030902/54, sen m.- 0202030902/56, 0202030902/54, sen ɑːm m.- 0202030902/53.

m.-o ɑʰt m.-o 0103010703/27.

m.-əq ɑʰt m.-əq qɑn 0103030901/30, dɐ̟ɾdiŋnə m.-əq ɢɑɾo 0103010502/06.

m.-gɐ̟ʂ ɑχtd̥ə m.-gɐ̟ʂ 0102020303/23.

m.-giʂ ɑʰd̥ən m.-giʂ gin͡ɬɑ 0502020101/226, ɑʰd̥ən m.-giʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/244, ɑʰtdə m.-giʂ͡ ɬɑ 0201010101/30, χɑtdə m.-giʂ 0102020303/23, jɑχʂiə m.-giʂ ͡gəni 0502020101/164.

m.-gə ɑʰːtdə m.-gə͡ɬɑ 0201010101/31.

m.-əβɑɬʁɑʂ ɑʰtlɛrnə qɔnə m.-əβɑɬʁɑʂ ͡ɬɑ 0201010101/21, m.-əβɑɬʁɑʂ ͡ɬɑ 0201010101/32.

m.-ge m.-ge 0203020302/16, ɑʰt m.-ge 0203011002/02, ɑʰtɬɑɾnə m.-ge 0202030601/14, gøk qejnɑɢən m.-ge 0202030401/20, qejnɑqd̥ə m.-ge 0202030401/19.

m.-gɐ̟ m.-gɐ̟ ɬɑ 0202030401/21, məndɑʁ məndɑʁ mi m.-gɐ̟ mɑɴəβəɾ ɟəɾ ͡nɑ 0203020501/02.

m.-gi ɑq ͡ɢɑʰtdək kəsənəŋ ʁɔɴɢəɾʁɑ ʁɔɴɢəɾʁɑ m.-gi 0202030902/36, ɑɢɑ m.-gi 0103010305/52, ɑʰd̥ən m.-gi 0502020101/150, ɑʰt m.-gi 0203010303/01, 0203011002/22, ɑʰtdə m.-gi 0203020501/18, m.-gi ɐ̟ʰtəp bɑɾʁɑndɑ 0202010502/17, ɑʰt m.-gi mɑɴɢɑɢ͡ eː 0203020301/01, ɑʰtlɐ̟ɾən m.-gi͡ ɬɑ 0103050401/06, ɑʰtdə m.-gi 0202030605/69, ułɑʁən m.-gi 0103030802/35, pərnəɴɢɑ m.-gi 0202030902/55, m.-gi mɑɴɢɑn͡ eː d̥ə 0202030401/21, sɑɾəʁ ɑʰtdə m.-gi 0202030902/42.

m.-gi ɑʰt m.-gi 0203011002/23, muotuo m.-gi geʰɬdəm 0103050201/04, sen m.-gi 0203011002/23.

m.-gin əʰrgik ɑʰtdə m.-gin͡ ɐ̟ː də 0202030902/58, ułɑʁ͡ m.-gin kəsəɾ͡ ɬɑ 0103050201/22, quɬunnəq͡ quj m.-gin bəɾ ɑdzɻgɑ 0202010502/13, jɑɴə məɬɑ ɑʰt m.-gin ɑːz do 0103010305/55.

m.-əβɑɬʁɑn ɑʰtdən m.-əβɑɬʁɑn 0202030902/53, sɑɾəq quɬənnə əɾliditgi m.-əβɑɬʁɑn sɔʁdɑ͡ ɬɑ 0202030902/59.

m.-eɾɣe ɢuɬɑ dej m.-eɾɣe boɬʁɑn eː də 0103020302/06.

m.-ɐ̟ɾɣe ɑq͡ ɢɑʰtd̥ə m.-ɐ̟ɾɣe 0103020403/06, ɢuɬɑ dej m.-ɐ̟ɾɣe 0103020301/06.

m.-ɐ̟ɾɣɐ̟ ɢʊɬɑː dej m.-ɐ̟ɾɣɐ̟ 0103040404/13.

m.-iɾɣeː ɢuɬɑ deːj m.-iɾɣeː 0102020301/11.

m.-iɾɣɐ̟ː ɢuɬɑ deːj m.-iɾɣɐ̟ː 0102020401/11.

m.-mis ɢəz jɑɴqədʑɑ m.-mis͡ ɔɾmi də 0103010305/51.

m.-mi ɢɑɾɑ͡ ɑʰtdək kəsɯnəɴ ɢɔŋɴɢəɾʁɑ m.-mi 0202030902/35.

m.-gədiɣ m.-gədiɣ ołʁɑ 0202030902/48.

mənɑ “bu ne, bak” Bkz. **mənɐ̟.**

m. m. diɣɐ̟n͡ iː d̥ə 0202030404/17, quɬɑːɢə mɑ m. bəː tɐ̟ɾʧiliβəɾ də 0203030102/17.

mənək “binek (at)”

m. m. ɑʰt 0502020101/124, m.͡ɑʰd̥ə d̥ə 0502020101/112.

mənɐ̟ < **mə ne** “bu ne, bak” Bkz. **mənɑ.**

m. m. ɢəːp gip bɑ jɑdi də 0202030902/52, tʂołβɑn də m. məndoq qɑsɑ ͡ɬɑ 0103040303/01.

mənẹ̣k “para” Bkz. **menẹ̣k, mẹ:k, mẹnẹ̣k, mẹnik, mi:k, minẹ̣:k, mini:k, minik.** Ayrıca Bkz. **ɑq menẹ̣k, ɑq minẹ̣:k, ɑq mini:g.**

m. m. dʐə̨ŋnɑʁəłɑ mɑNenə 0202030402/53.

m.+leɾən dʐə̨ŋnɑʁɑn m.+łeɾən͡ɬɑ 0202030402/57.

mənin “bu taraftan” Bkz. **mənə, mənəN.**

m. ɑnin m. łɑ 0202030307/02, m. ɑʰtəsGɑ 0502020101/185, m. gełɣẹ̣ 0202030301/07, m. ͡ɬɑ kəsɯ jimi:n qɑɾ kəsə tʂoGəsGɑ ͡ɑɾ̃ ẹ̣ 0202030902/108, m. mɑNGɑ 0202030605/44, m. jɑʁəłɑsGɑ 0502020101/185.

mənia: < muje Ç. “yayla, çobanlık hayatı sürdürülen bölge” Bkz. **mənia, munia.**

m.+ʁɑ: m.+ʁɑ: 0202030801/14.

mənia < muje Ç. “yayla, çobanlık sürdürülen bölge” Bkz. **mənia:, munia.**

m. m. məʧy də͡ nɑ 0202030801/14.

m.+ʁɑ m.+ʁɑ hɑnəʁɑq nimi ḍo 0202030801/15.

məndɑ: “burada” Bkz. **bə:ndɑ, bəndɑ, mədɑ, məndɑ, məndɑʰ, mənḍɑ:, mənḍɑ.**

m. m. 0102040301/01, 0103010705/03, 0103030802/26, ɑzɑqdəŋ m. 0202020303/06, m. ot sɑłsɑ 0103030901/03, məsdəŋ m. 0103050401/12.

məndɑ: < məndɑʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑ:, mədɑq, mədɑʁ, məndɑ:q, məndɑ:ʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑG, məndɑʁ, mənḍɑʁ.**

m. m. 0103010101/20, 0103030802/21, m. uʂ jɑNʤɯ jiz 0103030802/23, dɑłɑβɑtGɑn m. bəɾ duj 0202020303/09, m. ʒidʐi̯ ͡ɬɑ 0202020302/06, m. łɑ 0103020401/06, m. sʉzgẹ̣ʂ Gənə͡ ɬɑ 0103010101/07, m. toʁ͡ mos 0103010705/04, m. joɾło də 0103050401/06.

m.+ɾɑq m.+ɾɑq bop ḍə 0103030901/36.

məndɑ:q “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑ:, mədɑq, mədɑʁ, məndɑ:, məndɑ, məndɑ:ʁ, məndɑq, məndɑG, məndɑʁ, mənḍɑʁ.**

m. m. bəɾ pən sut ḅəsɑ 0103010306/13.

məndɑ:Gəłʁɑ < məndɑʁ+Gəł-ʁɑ “böyle yapıp” Bkz. **bəndɑGɑ, bəndɑGə, bəndɑGəʁɑ, mədɑGɑ:, mədɑGɑ, mədɑG̣ɑ, mədɑʁə, məndɑ:Gəłʁɑ, məndɑqɑ, məndɑGɑ:, məndɑGɑ, məndɑGə, məndɑGəłʁɑ, məndɑG̣ɑ, məndɑG̣ə, məndɑʁɑ:, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑGɑ.**

m. m. ḡejqɑʁɑn soʁdɑ͡ ɬɑ 0202030902/122.

məndɑ:ʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑ:, mədɑq, mədɑʁ, məndɑ:, məndɑ, məndɑ:q, məndɑq, məndɑG, məndɑʁ, mənḍɑʁ.**

m. m. nimi do 0202020302/04, m.əɾɑq͡ ɬɑ ḍɾo 0201010101/10.

məndɑ “burada, buraya, buradan” Bkz. **bə:ndɑ, bəndɑ, mədɑ, məndɑ:, məndɑʰ, mənḍɑ:, mənḍɑ.**

1. “burada”

m. m. 0103010703/14, 0103010705/21, 0103030202/02, 0103030801/03, 0103030802/21, 0202030801/21, 0203010501/04, 0203010503/05, 0203020402/10, 0203020601/53, m. ɑndɑʁ mi niːɣə edəβəɾ də 0203010502/04, m. ɑndɑʁ mi joG͡ e 0203010301/25, m. ɑɾɑʰk̡ədɑn niʤoɾ də 0103010702/41, m. oːdəŋ teɾəβəɾmɑ ni͡ eɾ ḍə 0202030401/14, m. oɬəɾin 0202030902/93, m. oɬəɾ 0502020101/273, m. oɬəɾẹ̣n 0502020101/249, 0502020101/250, m. oɬəɾχəʂ̑ e 0502020101/253(2), m. oɾəq qɑɬmɑ ͡ɬɑ 0203020601/07, m. oɾəq qɑp dɾo 0203020601/07, m. osɑ 0102020303/21, uzu m. oɬuɾup bɑ gujoq ḍə 0502020101/457, uzunəŋ m. 0202030902/63, m. pədəp bɑj ẹ: də

͡na 0103010601/59, m. pəd̥əp baɾ͡eɾ 0103030702/52, m. pud̥o də͡na 0103030702/46, bəːzdəŋ m. 0202020701/47, m. bəɾ mindʒa gɐ̣ɾː dəɾə͡na 0103010702/52, m. bəɾ bəɾ dʒadʑɯ kəsɯ osa 0202010901/69, bərə m. ɬaɾettse 0203020301/04, m. bər jodasən bər dusse 0103010701/87, m. bəzgi baʂ tutup baɾ͡eɾ 0203020601/59, bəzdəŋ m. 0202020501/106, 0202020501/74, 0202020501/110, bəzdəŋ m. sa 0203020201/01, m. bɐ̣ɾmɐ̣sə keɣʃinneɾə 0202030402/71, m.͡βaɾ͡e 0202010501/08, m. βəɾ dejfə ma joq də 0103010501/01, m. βəɾ kəndoGuɾ βaɾ͡e 0502020101/36, m. dɐ̣ɾdiŋ joq bət də 0103010502/23, m. doʁɔɾ su joG̥͡eɾ 0202030605/151, m. dørd̥iŋ joq bət də 0103010502/24, m. guŋzɻəŋ daNNaʁa 0203020601/58, m. kəsleɾ diɣin ͡ɬa 0103040401/75, m. kəsɯ duzgili giɬəβəɾ də͡na 0201010101/29, m. kuβan ʃaɬap d̥ə 0502020101/330, m. qaɬaʁaʂ d̥ə 0102020303/36, m. qaɬʁan ɐ̣ də 0103020304/37, m. qejGasa 0202031202/42, m. Gajsə Gajsə χaɾ kəsɯ ɬaɾɐ̣tgɐ̣͡ge 0203010301/05, m. Gəz daGasə͡ ɬa Garasa jeɾ də ͡na 0103010702/09, m. Goj uʰGarəp baɾ͡ ɐ̣ɾ0202030902/17, m. Goj uʰGarʁa͡ ɬa 0203020601/62, m. Gojnə dɐ̣ɾdiŋ jiɣi 0103010502/20, m.͡ ɬa 0103030801/04, 0201010102/06, 0203010301/25, 0203010501/02, m.͡ ɬa ɔɬəɾʁaʂ͡ gəni 0502020101/329, m.͡ ɬa ɔɬəɾʁa͡ ɬa 0502020101/330, m.͡ɬa kəsleɾ͡ ɬa jiɣʃi niɣoʰtGanda 0103050401/04, m. ɬom ontʂəp baɾosa 0103040405/40, m. ɬuːjuɾdi 0202030801/19, m. ma bəɾ ərdənɐ̣ pəd̥əp baɾ͡eː də͡na 0103030203/32, m. ma bəɾ ərdənɐ̣ pəd̥əp baɾ͡eː͡na 0103030203/36, m. ma bəɾ ərdənɐ̣ pəd̥əp baɾ͡ eː na 0103030203/39, m. ma bəɾ ərdəni pəd̥əβ də ͡na 0103030203/46, m. ma bəɬus bəɬdoɾ gøʰp d̥ə 0202030604/01, m. ma dərə 0202020701/51, m. ma jidon daʰɾtqəʂ baɾ͡ɐ̣ 0103010702/44, m. məndaʁ bəɾ dəp soGanə Gazək giɣi 0102040301/01, məsdəŋ m. 0202020501/41, 0202030802/18, məzdəŋ m. 0103010306/01, 0103010502/09, məzdəŋ m. ͡βəɾ ɐ̣ni Guzəβ də 0103030802/29, məzdəŋ m.͡ɬa 0103010306/18, mojnnəŋ m. 0103020302/18, m. niːɣə gondaʁ ʃijya ma joq ɟə sa 0202010901/55, səleɾən m. 0203020201/09, senəŋ m. 0502020101/93, m. ʃiendi dʒafə oɬuɾ tʂoGuːɾ d̥ɾə 0201010102/03, m. tusuɾəβad̥in 0202030605/75, m.͡ja 0103020304/27, m. jaNə Gəz jaNə guziɣənə ərledəβ də 0103050101/57, m. jaʰGa pədɨɾɣig͡ɐ̣ː 0202020401/25, m. jaʰGasəNGa tʂoGetGa 0103050201/10, joq də m. 0103010502/21, m. joq dro 0202010901/43, m. jɐ̣ɬ jamərnə ɟusərəp baj͡ni 0103010701/44, m. jydigənə tuduβuɾʁej 0202030402/54, m. jidə kop ɬa ɑɾaʰqə d̥ə 0103010702/42, m. jinaɣʃi͡ ɬa səGuβuɾ d̥ə 0203010501/01, m. zɐ̣ɾɬap ɑɾaʰqənə hədʒip 0201010101/30.

m.+Gə bəzdəŋ m.+Gə 0203020202/17, m.+Gə dɔqus βaʂ maNqəs qan ͡eɾ0502020101/366, duNχejzɯ bəz m.+Gə bəɾ͡ ɐ̣ɾ 0202020401/01, m.+Gə kəsɯ 0203010501/01, m.+Gə kəsɯ 0103010304/53, m.+Gə͡ɬa Gəzdɐ̣ɾnə͡ɬa 0202010301/18, məsdəŋ m.+Gə dɐ̣ɾdiŋlɛrnə 0103010502/21.

m.+G̥ə m.+G̥ə kəsleɾ 0202010901/48, niːɣəd̥igə m.+G̥ə 0202020401/02.

m.+Gənə bəzdəŋ͡ɬa m.+Gənə dʒiuʂi 0202010501/08.

2. “buraya, burada”

m. m. 0203020601/12, m. eʰɟək giɬɣindi 0203020601/50, m. eʰɟək giɬɣindi 0203020601/01, 0203020601/52, m. eʰɟik giɬɣindi 0203020601/04, m. eʰɟək gɐ̣ɬɣɐ̣ 0203020601/53, m. eʰɟək gɐ̣ɬɣɐ̣͡ɬa 0203020601/08, 0203020601/59, m. gep dro 0203020601/41, 0203020601/58, m. geɬɣe͡ ɬa 0203020402/30, m. gɐ̣ɣɐ̣ndi 0202031202/19, m. gɐ̣ɬɣɐ̣ 0203020402/26, 0203020601/60, m. gɐ̣ɬɣɐ̣n nimi ɟro

0203020601/52, m. giłɣẹ 0202020401/25, m. giłɣi 0203020402/28, m. qɔłmɑ mɑ mɑ gep dəɾ 0202030402/71, m.‿ɬɑ gue nimi ɣep dɾoː 0202030103/10, məzdəŋ m. gẹłɣe ‿ɬɑ 0203020402/26, meŋ m. menəŋgədi gełɣe‿ɬɑ 0203020402/07, meːŋ m. məzdəŋ məndɑ gẹłɣe‿ɬɑ 0203020402/26, m. niː ʂiɬʃiŋ bɑnłɑʁəłɑ mɑN 0203020601/25, m. tʂoGetGɑ 0103030802/21.

3. “buradan”

m. ondɑn kəsɯ giłəβsɑ bə m. joẓGɑ 0203011002/17, m. beːɾə 0502020101/203.

məndɑ < **məndɑʁ** “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, məɑː, mədɑq, mədɑʁ, məndɑː, məndɑːq, məndɑːʁ, məndɑq, məndɑG, məndɑʁ, mənd̰ɑʁ.**

m. m. diɣindi 0103010701/42, kəsɯɣi bẹɾmi m. 0201010101/17, m. nəɣə ẹtgi 0103010101/03, m. jɑdɑʁɑG‿e 0103010705/13.

m.+ɾɑq m.+ɾɑq d̰ə 0103010305/25, m.+ɾɑq niɣə d̰ə 0102040301/06.

məndɑp < məndɑʁ+Gəɬ-əp “böylece, böyle yapıp” Bkz. **məndɑGəp, bəndɑGo, mədɑGəβ, məndɑGəβ, məndɑGo, məndɑGɔ, məndɑGu, məndɑg̰əp, məndɑg̰o, məndɑg̰ɔ, məndɑʁəp, məndɑʁo, məndɑʁɔ, mundoGɔ.**

m. m. Gɑɾɑʁəłɑ βɑɾʂ d̰ə 0502020101/359.

məndɑq “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, məɑː, mədɑq, mədɑʁ, məndɑː, məndɑːq, məndɑːʁ, mənd̰ɑ, məndɑG, məndɑʁ, mənd̰ɑʁ.**

m. m. 0202030802/29, m.‿d̰ɑʰg̰ɑ jɑʁ surtgiʂ də 0103050101/47, m. kəsɯnəŋ‿ɬɑ 0203020601/08, m. kełən 0202030605/66, m. qejsɑpdɑGə bə qejnəŋ jyβɑdɑʁnə 0103030802/36, m. Gəłəʂ 0502020101/328, 0502020101/333(2), m. səłduq dumsəq 0202030605/69, m. səleɾɣe βəɾ niːɣəłxəʂ 0202030601/79, m. tẹɾdikdiβ də 0103040301/13, m. tutGɑ 0202030701/15, m. jɑzGɑ‿ɬɑ 0202020501/71, m. joɾłəβ d̰ə ‿sɑ 0103050201/22.

məndɑq- < məndɑʁ Gəɬ- “böyle yapmak” Bkz. **məndɑqə-, məndɑGə-, məndɑGəɬ-, məndɑg̰əʰɬ-.**

m.-sɑ m.-sɑ mɑ bɔχəʂ də 0103040403/34.

məndɑqɑ < məndɑʁ+Gəɬ-ʁɑ “böylece, böyle yapıp” Bkz. **bəndɑGɑ, bəndɑGə, bəndɑGəʁɑ, mədɑGɑː, mədɑGɑ, mədɑg̰ɑ, mədɑʁə, məndɑːGəɬʁɑ, məndɑGɑː, məndɑGɑ, məndɑGə, məndɑGəɬʁɑ, məndɑg̰ɑ, məndɑg̰ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑGɑ.**

m. m. 0202030605/57, lienniɣi ɑʰsGɑ 0103010305/42.

məndɑqə- < məndɑʁ Gəɬ- “böyle yapmak” Bkz. **məndɑq-**, **məndɑGə-, məndɑGəɬ-, məndɑg̰əʰɬ-.**

m.-sɑ uzleɾ bəɾ jeɾɬɑsəβ m.-sɑ 0103040401/75, m.-sɑ mənə mɑnqəʂ də dioɾ 0103010305/16, m.-sɑ məłɑłɑɾ kunnəʁ oɬʁe 0103010305/97.

məndɑG “böyle, bunun gibi” **bəndɑʁ, məɑː, mədɑq, mədɑʁ, məndɑː, məndɑːq, məndɑːʁ, mənd̰ɑ, məndɑq, məndɑʁ, mənd̰ɑʁ.**

m. m.‿e d̰i d̰əɾ‿nɑ 0103010702/03, m.‿oɾ jiʁɬɑβ 0202030301/06.

məndɑGɑː < məndɑʁ+Gəɬ-ʁɑ, “böylece, böyle yapıp” Bkz. **bəndɑGɑ, bəndɑGə, bəndɑGəʁɑ, mədɑGɑː, mədɑGɑ, mədɑg̰ɑ, mədɑʁə, məndɑːGəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑGɑ, məndɑGə, məndɑGəɬʁɑ, məndɑg̰ɑ, məndɑg̰ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑGɑ.**

m. m. 0202030308/03, m. pəjlaʁa͡ ɬa 0103040301/08, m. dəvəŋgę maNtsa 0202020302/05, m. sunə hədʐə̯β hədʐə̯β͡ ɬa 0202030105/05, m. təgəβatqəʂ d̥ə͡ sa 0103010306/24.

məndaGa < məndaʁ+Gəɬ-ʁa, "böyle, böylece, böyle yapıp" Bkz. **bəndaGa, bəndaGə, bəndaGəʁa, mədaGa:, mədaGa, mədaG̥a, mədaʁə, məndaːGəɬʁa, məndaqa, məndaGa:, məndaGə, məndaGəɬʁa, məndaG̥a, məndaG̥ə, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaGa.**

m. m. 0103010101/12, 0103010705/42, 0103020302/13, 0103030201/03, 0103040405/14, 0103040405/38, 0103050201/23, 0202010501/03, 0202010901/10, 0202030301/39, 0202030701/03, 0202030701/04, 0202030701/06(2), 0202030701/09(4), 0202030701/12, 0202030701/13, 0202030701/15, 0202030802/04, 0202030902/05**,** 0202030902/104, 0203010301/10, 0203010301/41, 0203020403/16, 0203020601/32, 0203030102/13, 0502020101/325, 0502020101/334, 0502020101/415, 0502020101/473, m. aːʂdəʁa 0202030701/10, m. aβasə ølyrɣəɬe βarʁanda͡ ɬa 0203020203/15, m. ała ała dumdəq b̥ədʒin saʐdəʁaq nimi d̥ə 0202030104/16, m. asGa͡ ɬa 0203011002/11, m. ajtəsGaʂ͡ ɬa 0103010305/21, m. eɣəm͡ bədʒin gøʰdərɣek 0203020402/17, m. ołuruβur͡ ɬa 0202030605/77, m. uʂ tʊraʁa 0203010303/01, m. utdə͡ŋ ə̆ʂgi saɬʁa 0202030701/12, m. pandʐəʂgi suβadəβ d̥ə 0103010703/16, m. połuβatGa 0202030701/09, m. pɔqGa qurduβadəβ d̥ə 0202030701/07, m. pɔʁəɬə̆q qaɬʁa 0103040405/31, m. pudiβər də 0202030701/04, m. bar͡ e̥ː d̥ə 0202030902/116, m. bər ajtə̆sGan e̥ː di dər͡ na 0103010601/19, m. bər bər jaNʤɯ bər jaNʤɯnə ak gę̥təβ 0202020101/04, m. bər kəsɯ 0202030104/16, m. bər Garaʁa 0103010101/20, m. bər niɣe̥tgindi 0203030102/13, m. βar͡ er 0502020101/214, daːsGa m. 0202030501/05, m. dę̥ŋərɣe Gare də ʁ͡an 0202030105/05, m. doło də 0103050201/23, m. dørt azaGən kułuβałʁa 0202030308/01, duołəβałʁa m. 0203010801/01, m. dujłaʁa͡ ɬa 0103040301/08, m. dujmien tʂoGeʂ d̥ə 0103010305/101, m. diː dər͡ na 0103010701/61, m. diaːdəβ joq də ͡na 0203020402/28, m. dientʂa diatdə 0202030801/23, m. diɣe̥ndi 0103010701/06, m. fəɬutGaʂ͡ ɬa 0103010306/20, m. gədazɯʁəɬəβadəp də 0103040405/54, m. go dirik jabanə kę̥ːrɣe̥ 0103040301/06, m. guałastsa͡ ɬa 0202030701/07, m. guałaβər də 0202030701/06, m. gəʰrʤi gəʰrʤi 0202030104/06, m. kəsɯ jeʰɬʤi Garamas nimi də 0202030104/20, m. kekərəʁa 0502020101/454, m. kembę̥ʂdə aɬʁa 0103010305/85, m. kuaŋkuandi tuŋnaβałʁa 0202030701/01, m. kuaŋkuan Gazək gę̥ɬɣe̥k nimi d̥ə 0202030104/08, m. qałaʁaʂ͡ ɬa 0202030605/59, m. qəχrGo joq d̥ə 0103010703/03, m. qurʁəʂ də qan 0202030701/10, m. Garaʁa 0502020101/38, m. Gajłaʁa 0202030301/25, m. ʒiːzdə saɬʁa 0202030701/16, m. ʤyenniβałʁa 0203010801/01, m͡ ɬa 0103040405/14, 0202020201/01, 0202020201/03, 0202020301/07, 0202020302/04, 0202020501/04(2), 0202020501/08, 0202030104/21, 0202030605/72, 0203010301/25, m. ͡ɬa dərə 0202030104/21, m. łaʁłaʁa o 0202030901/19, m. maNorʁa 0203011002/22, m. maNdərəβ d̥ər 0203020501/17, m. maNGanda͡ ɬa 0502020101/284, m. mojnə kəsə̆ pudiβər də 0202030701/04, m. niːɣə 0202010502/05, m. niɣe̥tge 0203030101/11, m. səʁdʐa bər oʂdaʁanda 0202030402/11, m. sɔqGanda 0202020201/05, m. seɬəβatGanda 0202030701/10, m. suʂgę̥ połuβadəβ do 0202030701/04, m. sʉzgi 0103010101/06, m. sʉzkəʂʈə͡ sa 0103010101/05, m. ʃiabałaN 0203011002/28, m. təgəβattsa 0103010306/25, m. təkəβałʁa ͡ɬa 0202030701/07, m. tę̥rə daʰrdəβ d̥ə 0103010501/13, m. tuŋnuβałʁa ͡ɬa

0202030701/04, m. tutɢa 0203011002/26, m. ʧʃyenʧʃyendʐɯ 0202030104/22, m. ʧʃiałaʁa 0202010901/60, m. tʂutdzaɴ uʰrsaɴnə 0202030802/28, m. jaməβa:dəβ də 0202030701/16, m. jaɴə gełmi 0203010301/31, m. jarəq͡qaʂdəʁa 0103040302/23, m. jazɢa͡ła 0202030308/04, m. jeja jeja ɢuzɢaq nimi dər͡na 0202030308/07, m. jiŋ mədʒin qałaʁa 0202030605/55, m. dzɻuɣuruβałʁa͡ła 0202020201/01.

məndaɢandzɻa < məndaʁ ɢəł-ʁandzɻa "böyle yapınca"

m. m. disgindʒi disgindʒi 0502020101/376,

məndaɢanda < məndaʁ ɢəł-ɢanda "böyle yaptığında" Bkz. **məndaɢandi, məndaɢəndə.**

m. m.͡ła 0201010101/16, 0502020101/451, 0502020101/366.

məndaɢandi < məndaʁ ɢəł-ɢanda "böyle yaptığında" Bkz. **məndaɢanda, məndaɢəndə.**

m. m.͡ła 0103030702/52.

məndaɢaʂ < məndaʁ+ɢəł-ɢaʂ "böyle, böyle yapıp" Bkz. **məndaɢəʁaʂ, məndaɢəłʁaʂ.**

m. m. 0103010701/84, 0103010702/35, 0103010702/51, 0103010702/83, m. diɣindi 0103010702/14.

məndaɢə < məndaʁ+ɢəł-ʁa "böyle yapıp" Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaɢa, mədaʁə, məndaqa, mənda:ɢəłʁa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢəłʁa, məndaɢa, məndaɢə, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m. 0103040405/40, 0201010101/30, m. baʂdaʁan 0202020501/82, m. bər ajtsɢan nimi də͡na 0103040401/25, m. gykge ɢare d̥ər͡qan 0202030105/05, m. gyzdə qałəβatɢandi͡ła 0103040405/36, m. kuŋnałʁa 0502020101/414, ɢejdaɢə m. ͡ɢ̥ołqəd̥ə 0202010502/19, m.͡ła 0201010101/30, 0203010301/53, 0203020202/11, 0502020101/380, 0502020101/481, 0502020101/482, m. ma łap niɣətbis do 0203030102/11, m. vannaʁə ʄise 0103040405/31, m. ja:zɢa o 0202030801/09, m. jiʂi o:łəβ 0103040401/13.

məndaɢə- < məndaʁ ɢəł- "böyle yapmak" Bkz. **məndaq-, məndaqə-, məndaɢəł-, məndaɢ̥ʰəł-.**

m.-ʁan m.-ʁan sɔʁda 0103040401/18.

məndaɢəp < məndaʁ+ɢəł-əp "bu şekilde yapıp" Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̥əp, məndaɢ̥o, məndaɢ̥ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. ba͡ɾe: 0202030605/112, m. baʂ daɾaβərʁan͡eɾ 0202030605/37, m. bər disse 0202031202/10, m. bər jamsałap dər 0502020101/326, m. d̥ep dər 0502020101/83, m. diβər͡ła 0502020101/338, m. diɣindi͡ła 0502020101/367, ʒynə ma m. təkgi 0202030901/18, m. tɔqdaʁan͡eɾ 0202030601/41, m. dʉrt ba͡ɾ͡eɾ 0202030601/55, m. dzɻannə ʤiułaʁa 0202030301/32.

məndaɢəβ < məndaʁ ɢəł-əp "böylece, bu şekilde yapıp" Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̥əp, məndaɢ̥o, məndaɢ̥ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0502020101/170, 0502020101/388, 0502020101/461, m. diβ͡ɾ͡ła 0502020101/492, m. gujoq d̥ə 0502020101/334, m.͡ła 0502020101/176, m.͡ła 0202030601/39, 0202030605/39, m. łəm ɔŋʂəʁaq nimi ʄər 0202030802/12, m. ʃiŋtʂiŋnaʁan͡e̥ɾ 0202030605/166, m. je̥ɾʁap ba͡ɾ͡e̥ɾe 0202030605/122,

məndaɢəł- < məndaʁ+ɢəł- "böyle yapmak" Bkz. **məndaq-, məndaqə-, məndaɢə-, məndaɢ̥ʰəł-.**

m.-ʂ+də m.-ʂ də͡sɑ 0103010304/56.

m.-in m.-in diɣe̞͡ ɬɑ 0502020101/189.

m.-əβər tɑɬɢannə m.-əβər 0202020501/78.

m.-ʁɑn m. e̞ː d̥ə 0502020101/129, m.-ʁɑn səʁdɑ 0103040401/46, 0103040403/35, 0103040403/45.

m.-ʁɑndɑ m.-ʁɑndɑ 0103040401/21, 0103040401/37, 0502020101/63, m.-ʁɑndɑ ɬɑ 0502020101/420.

m.-ʁɑndə m.-ʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/55, 0502020101/472.

məndɑɢəʁɑʂ < məndɑʁ+ ɢəɬ-ʁɑʂ “böyle, böylece” Bkz. **məndɑɢəɬʁɑʂ, məndɑɢɑʂ.**

m. m.͡ɬɑ 0202030604/07.

məndɑɢəɬʁɑ < məndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑ “böyle yapıp” Bkz. **bəndɑɢɑ, bəndɑɢə, bəndɑɢəʁɑ, mədɑɢɑː, mədɑɢɑ, mədɑɢ̟ɑ, mədɑʁə, məndɑːɢəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑɢɑː, məndɑɢɑ, məndɑɢə, məndɑɢ̟ɑ, məndɑɢ̟ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə, mindɑɢɑ.**

m. m. 0203020301/04, 0502020101/314, 0502020101/334(2), m. oɬəɾsɑ 0502020101/316, 0502020101/491, m. oɬəɾʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/341, m. pəʃʃa pəʃʃa pɔqɢɑ 0203020302/09, m. bəɾ χuɑɬəβɑɬʁɑndɑ 0502020101/43, m. ͡ɬɑ 0202030801/07, 0202030802/20, 0203020601/17, 0502020101/12, 0502020101/51, 0502020101/235, 0502020101/403, 0502020101/423, m. mɑɴdəɾsdəɾɣin ͡iː də 0202030902/93, m. mənin ɑʰtəsɢɑ 0502020101/185, m. niɣəɬɣek 0202030104/19, m. niɣəɬɣindi͡ɬɑ 0502020101/400, m. sɑɬʁɑ 0202030701/16.

məndɑɢəɬʁɑʂ < məndɑʁ+ɢəɬ-ʁɑʂ “böyle, böyle yapıp” Bkz. **məndɑɢɑʂ, məndɑɢəʁɑʂ.**

m. m.͡gəni͡ɬɑ 0502020101/138.

məndɑɢəɬəβɑɬʁɑ < **məndɑʁ ɢəɬ-əβ ɑɬ-ʁɑ** “tamamen böyle yaptıktan sonra”

m. m. ʤujχu͡ɬɑ 0502020101/275.

məndɑɢəndə “böyle yaptığında” Bkz. **məndɑɢɑndɑ, məndɑɢɑndi**

m. m.͡ɬɑ 0502020101/54, 0502020101/419.

məndɑɢo < məndɑʁ ɢəɬ-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndɑp, bəndɑɢo, mədɑɢəβ, məndɑɢəp, məndɑɢəβ, məndɑɢɔ, məndɑɢu, məndɑɢ̟əp, məndɑɢ̟o, məndɑɢ̟ɔ, məndɑʁəp, məndɑʁo, məndɑʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0103010304/63, 0103010701/24, 0103010705/05, 0103040301/05, 0103040401/08, 0103040401/43, 0203020203/12, m. ɑs ɑʰʂɢɑn͡er 0202030601/71, m. ɑjtə̆sɢɑn͡e̞ː 0103010601/24, m. be̞l̥e̞k puɣtə ʁoːj diɣe͡ ɬɑ 0203020202/13, m. boɾdɑβɑtɢɑn͡eɾ 0202030604/78, m.͡βəɾ ɬomɑq bɑɾ͡eɾ 0202030601/72, m. də 0103010305/87, m. dit dəɾ 0103010701/48, m. geɬəβ d̥ə 0103010703/32, m. ɢɑɾo do 0103050101/15, m. ɬɑ 0103010701/46, m.͡ ɬɑ 0202030604/15, m.͡ɬɑ doɬo do 0103050201/26, m. mɑjibɑ ʤɯŋnɑːʂ də ͡nɑ 0103010703/03, m. sɑɬʁɑ ͡ɬɑ 0202030101/08, m. suʂgi poɬuβɑdəβ 0202030701/14, m. tʂotbɑ tutɢɑq bəɾmᵉ doː 0103030702/99, m. jeɾɬɑp də 0103050304/05.

məndɑɢɔ < məndɑʁ ɢəɬ-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndɑp, bəndɑɢo, mədɑɢəβ, məndɑɢəp, məndɑɢəβ, məndɑɢo, məndɑɢu, məndɑɢ̟əp, məndɑɢ̟o, məndɑɢ̟ɔ, məndɑʁəp, məndɑʁo, məndɑʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0103010305/64, m. do 0103010305/34, 0103010305/89, m. kun goɬu də 0103030201/17, m.͡ɬɑ 0103010701/14.

məndaɢu < məndaʁ ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢ̊əp, məndaɢ̊o, məndaɢ̊ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0103010702/11.

məndaɢ̊a < məndaʁ+ɢəł-ʁa “böyle, böyle yapıp” Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaɢ̊a, mədaʁə, mənda:ɢəłʁa, məndaqa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢə, məndaɢəłʁa, məndaɢ̊ə, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m. 0103040301/26, 0202030605/97, m. bəɾ ɢəʁłasa͡ɬa 0202020302/06, m. doło də 0103050201/20, m. ͡ɬa 0202030605/14, 0202030605/135, m. məndaɢ̊a bołaβatɢan 0202030605/25, məndaɢ̊a m. bołaβatɢan 0202030605/25, m. niɣə͡ ʁəłɢaʂɢəna͡ ɬa 0202030801/23, m. jøɾ unəqqan͡ e:n 0103010705/03, m. jøɾ͡ ɢuzə 0202020702/24.

məndaɢ̊ə < məndaʁ+ɢəł-ʁa “böyle yapıp, böyle” Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaɢ̊a, mədaʁə, mənda:ɢəłʁa, məndaqa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢə, məndaɢəłʁa, məndaɢ̊a, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m. diɣindi͡ ɬa 0502020101/84.

məndaɢ̊əp < məndaʁ+ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̊o, məndaɢ̊ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. ḭ̊əɾ ɢaɾaʁa 0202030605/122.

məndaɢ̊əʰɬ- “böyle yapmak” Bkz. **məndaq-, məndaqə-, məndaɢə-, məndaɢəł-.**

m.-ḓə sen niɣi m.-ḓə 0202030605/96.

məndaɢ̊o < məndaʁ+ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̊əp, məndaɢ̊ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0103050201/20, m. bę̣lę̣k sało 0202030601/59.

məndaɢ̊ɔ < məndaʁ+ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̊əp, məndaɢ̊o, məndaʁəp, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0103010703/07.

məndaʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndaʁ, mədaː, mədaq, mədaʁ, mənda:, mənda:q, mənda:ʁ, mənda, məndaq, məndaɢ, mənḓaʁ.**

m. m. 0102020303/36, 0103010305/26, 0103010702/24, 0103010705/38, 0103040403/37, 0202030902/05, 0202030902/90, 0203010502/01, 0203010503/05, m. ɑq də 0103020302/18, m. ɑtdəʁ 0202030403/11, m. edəβəɾ dəɾ͡ na 0203020501/05, m. e̯t̯əβəɾ ʃəɾ 0203020501/13, m. ołuβəɾ͡ ɬa 0502020101/325, m. ołʁa 0502020101/346, m.͡ oɾmi 0103030802/33, m.͡ oɾmidin 0103010304/67, m.͡ osa͡ ɬa 0103040303/07, m.͡ ʊɾ bobozɯ do 0202030902/46, m.͡ uɾ βerse 0203010303/06, m. uzɑq dəɾ 0502020101/408, uzu m. ʂałḓaɴ boʰɬḓe 0202031201/15, m. pəkdəɣ kəsɯ 0202030605/103, m. bəɾ bołəsdəʁ nimi ḓəɾ 0202030601/72, m. bəɾ dəp soɢanə ɢazək giɣi 0102040301/01, m. bəɾ ʤizɯ dɾo 0202030902/132, m. bəɾ təkəs 0103010304/46, buɣun m. ołuβ 0203010303/05, m.͡ βəɾ ɑt sɑłəp ḓə 0202030605/50, m.͡ βəɾ bołus dəɾo 0202020501/59, m.͡ βəɾ bəłɣəɾtgik ʒisɯ ḓə 0202020701/53, m. βəɾ

χuodʒẹn 0202030901/15, m. βəɾ ʒeł gẹłɣẹ͡ɬa 0502020101/210, m. β͡əɾ łomaq dɾo 0202030605/166, m. β͡əɾ nanti tʂułap dɾo 0203010702/54, m. βəɾ ʃisu ma ḍɾo 0202020501/47, m. β͡əɾ ʂuaŋkuekuezɯ 0103030701/07, m. βəɾ jyɾsaɴ sałʁa 0202020701/28, m. β͡əɾ jyɾsə βaɾ nimi ḍəɾ 0202031202/24, m. βop ḍəɾ 0202030605/61, m. dejzɯnəŋ 0103010304/44, m. dẹp ḍə 0502020101/83, m. dio 0202030601/80, m. diu də 0103050101/45, m. dip du 0202030902/65, m. diβ də 0103030201/32, m. diɣə də 0203020401/17, m. diɣẹk nimi də 0203020401/18, m. diɣe 0502020101/54, 0502020101/440, m. diɣẹ͡ ɬa 0502020101/48, m. diɣẹg͡ eː 0203020403/09, m. diɣin͡ ẹɾ 0202030604/27, m. diɣindi 0502020101/49, m. dise 0103030702/07, m. diʂ ḍə 0103030701/05, m. dij ḍəɾ 0203020401/07, m. ḍə 0103010705/35, m. kaɴ andaʁ mi joq ḍə 0202020701/15, m. ɢaɾaʁan͡ eɾ 0202030605/47, m. ɢ̣aʂ qunɢa 0202030701/08, m. χaχazɯʁa sałʁa 0203010502/05, m. ʤeχoɴnəβ də 0103010305/05, m. ʤẹχoɴnəβ də 0103010305/06, m. ʤiendan͡ emes ḍə 0202020701/10, m. liozɯ 0103040601/19, m. ɬaː jaʰɢənəː 0103010704/13, m. ɬa 0502020101/453, m. ɬa͡ 0103020401/06, 0103050301/25, 0103050304/12, 0201010101/21, 0202020501/35, 0202020501/59, 0202020501/70, 0202030402/46, 0202030601/77, 0202030605/79, 0203020201/21, 0203020501/24, 0502020101/47, m. ɬaɾ dəɾ͡ na 0203020401/09, m. ɬaɾetgẹk͡ eː də 0203020401/08, m. maːnə 0202020701/35, m. məndaʁ ẹ͡ː dɾo 0202030605/68, m. məndaʁ qaɾo 0202030605/126, məndaʁ m. ẹ͡ː dɾo 0202030605/68, məndaʁ m. qaɾo 0202030605/126, m. məndaʁ ma 0203020401/19, məndaʁ m. ma 0203020401/19, m. məndaʁ mi 0203020401/14, 0203020401/19, 0203020501/02, məndaʁ m. mi 0203020401/14, 0203020401/19, 0203020501/02, mẹːnəŋ ɬa͡ m. jaʰsəqɬaɾ͡ ɬa 0201010101/05, m. mi 0103010304/30(2), 0202030901/12, 0202031202/16, 0203010301/43, 0203010302/03, 0203010502/03, 0203010801/05(2), 0203020402/26, 0502020101/50, 0502020101/180, m. m͡i 0203010301/07, m. mi pəjɬap ḍəɾ 0202030605/35, m. mi tək͡ tse 0203010701/20, m. nẹmi ḍə 0202030601/03, m. niːɣə ḍəɾ 0202030605/68, m. niɣə 0102040301/02, 0202030605/22, 0202030605/24, 0202030605/73, 0202030902/55, m. nimi 0203010501/08, 0203020202/18(3), 0203020302/17, 0502020101/22, 0502020101/68, 0502020101/176, 0502020101/209, 0502020101/378, 0502020101/379, 0502020101/452, m. nimi͡ uʤin 0502020101/315, m. nimi baːɾ͡ eː 0202020501/06, m. nimi də 0202030101/01, 0202030104/20, 0202030604/11, 0202030605/167, m. nimi ḍə 0202030605/119, 0202031202/18, m. nimi ḍəɾ 0203020202/15, m.͡ nimi nejtuŋ 0202030501/01, m. nimiɣẹ 0502020101/303, m. niminə 0202030104/09, m. sap saɾəʁ mi oʁanda 0202030701/14, senəŋ m. nimi jas 0203020601/38, sen m. β͡uɾ kəsɯ 0502020101/143, m. ʂaɾ nimi 0202030104/16, m. ʂigə banbanzɯ də 0203010501/08, m. ʂigə ɬoɴ ɢun də 0103010502/15, m. tʂəndəɾɬəq qasa͡ ja 0103040303/05, m. j͡a 0103020304/37, m. jaβdaɬ də͡ na 0203020401/10, 0203020401/16, m. jaʰʂ͡ βəɾ niɣə 0202031202/27, m. joʁuɾ ɬaɾetgek 0203020201/12, m. jisɯ dəɾ 0202030605/168, m. jisɯ ḍɾo 0202030605/129.

m.+əɾaq m.+əɾaq guː liutio søɣət 0102040301/06.

m.+ɾaq m.+ɾaq jasdə͡ ɬa 0201010101/08.

məndaʁaː < məndaʁ+gəɬ-ʁa “böyle yapıp” Bkz. **bəndaga, bəndagə, bəndagəʁa, mədagaː, mədaga, mədaga̱, mədaʁə, məndaːgəɬʁa, məndaqa, məndagaː, məndaga, məndagə, məndagəɬʁa, məndaga̱, məndaga̱ə, məndaʁa, məndaʁə, mindaga.**

m. m. 0202030104/20.

məndaʁa < məndaʁ+ɢəł-ʁa “böyle, böyle yapıp” Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaɢ̟a, mədaʁə, mənda:ɢəłʁa, məndaqa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢə, məndaɢəłʁa, məndaɢ̟a, məndaɢ̟ə, məndaʁa:, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m. 0103010702/65, 0202020302/02, 0202030701/13, 0203010502/06, m. ɑʰsɑq qɑłʁɑn 0202020301/09, m. ərliɣ̟e͡ ołərʁɑndɑ 0202030104/21, pɔʁmɑnə m. uːzge 0202030101/12, m. kuałuβattsɑ 0202030701/08, m. ɢɑrɑʁɑndzɑ̟͡ ɬɑ 0202030402/39, m. tɑrdodiɾse 0103030802/36, m. tejdʊttsɑ͡ ɬɑ 0103040405/43, m. jenniɣe 0202030701/16, m. joʁuɾ ɬɑretgek kəsɯ mɑ geʰp dro 0203020201/12, m. dzɻuadzɻuazɯ dujɬuβadəβ ḍə 0202030701/15.

məndaʁə < məndaʁ+ɢəł-ʁa “böyle yapıp” Bkz. **bəndaɢa, bəndaɢə, bəndaɢəʁa, mədaɢa:, mədaɢa, mədaɢ̟a, mədaʁə, mənda:ɢəłʁa, məndaqa, məndaɢa:, məndaɢa, məndaɢə, məndaɢəłʁa, məndaɢ̟a, məndaɢ̟ə, məndaʁa:, məndaʁa, məndaʁə, mindaɢa.**

m. m.͡ ɬɑ 0202030601/09.

məndaʁəp < **məndaʁ ɢəł-əp** “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̟əp, məndaɢ̟o, məndaɢ̟ɔ, məndaʁo, məndaʁɔ, mundoɢɔ, məndaʁə.**

m. m. bɑ 0202030604/12.

məndaʁo < məndaʁ ɢəł-əp “böylece, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̟əp, məndaɢ̟o, məndaɢ̟ɔ, məndaʁəp, məndaʁɔ, mundoɢɔ.**

m. m. 0202030605/72, m. də 0102020303/32, m. diɣi 0103010702/45, m. niɣəse 0502020101/411, m. sodʐi̯do də 0102020303/23, m. toɬaɬʁɑ 0103040303/08, m. jidoɴ ɢɑʂ jɑsɑʰḍə͡ nɑ 0103010702/22.

məndaʁoɾ < məndaʁ βəɾ “böyle bir”

m. m. duɬ tuset ḍə 0502020101/207.

məndaʁosɑ < məndaʁ ʁəł-əβaɬ-sɑ “böyle yaparsa”

m. bər m.͡ ɬɑ 0202010901/71.

məndaʁɔ < **məndaʁ+ɢəł-əp** “böyle, bu şekilde” Bkz. **məndap, bəndaɢo, mədaɢəβ, məndaɢəp, məndaɢəβ, məndaɢo, məndaɢɔ, məndaɢu, məndaɢ̟əp, məndaɢ̟o, məndaɢ̟ɔ, məndaʁəp, məndaʁo, mundoɢɔ.**

m. m. ɢɑɾəβ də 0103030201/08, m. ɣun goɬəβ də 0103030201/19.

məndɑn “bundan, buradan” Bkz. **bəndɑn**.

1. “bundan”

m. m. pərəɴgə tʂɑʁdɑ 0202030601/20, m. bɑʰʂdəβ do 0103050101/13, m. bøzyk 0202010501/05, m.͡ ɬɑ 0502020101/167, məndɑɴ ɢuzu βuɾ səleɾ ʏusse 0202030604/39, m. nɑɾ ɢɑʰdʐ̟on͡ jiɬ op ḍə 0203010302/05, m. nɑɾ tʂiməkdə bəʁɑ lejɬɑt ḍə 0103030901/76, m. soŋ 0103010601/71, 0103010601/76, 0202010503/14, m. səŋ 0203010303/15, m. səŋ͡ ɬɑ 0502020101/174, m. səɴgɑ eʰtgindi 0202030601/78, m. tsɔŋ 0202030604/30.

2. “buradan”

m. m. goʁɑ͡ eʰtgi 0202030104/09, m.͡ ɬɑ sut bɑ dzɻŋnɑχəʂ də 0103010306/28, m. nɑːɾ͡ ɬɑ 0502020101/279, m. mɑɴgɑʂ͡ gəni͡ ɬɑ 0502020101/280.

məndɑŋ “bundan”

m. m. kədʒiːɣ 0202010901/53.

məndɑɴ “bundan”

m. m. ɢəʰʀqɢɑ 0502020101/235, m. ɢuzu͡βuɾ ʃusse 0202030604/23, 0202030604/24, 0202030604/32, 0202030604/33, 0202030604/40.

məndɑʰ “burada” Bkz. **bəːndɑ, bəndɑ, mədɑ, məndɑ**, **məndɑː, mənd̥ɑː, mənd̥ɑ.**

m.+səndɑn m.+səndɑn midʒa qɑjdʒiɬəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0103010703/16.

məndəɾ- “bindirmek, binmesine yardım etmek”

m.-əβ d̥ə ɣi͡jɑ m.-əβ d̥ə 0103010305/55.

m.-xəʂ mẹ/mi ɣiɣi m.-xəʂ mẹ 0103010305/32, ɑʰtɢɑ m.-xəʂ mi͡ɬɑ 0103010305/32.

m.-se ɸudurʁɑ m.-se 0103010305/57.

m.-ɣe ɑʰtɢɑ m.-ɣe 0203020301/01.

m.-ɣi ɑʰgɑ tʂodəŋnəŋ ɑʰtdə uzuŋgi m.-ɣi 0502020101/145.

məndo- < **məndɑʁ oɬ-** “böyle olmak”

m.-ʁɑq m.-ʁɑg͡eː d̥ə 0103010705/19.

m.- (-q?) m.-͡qɑʁɑn 0103010705/41.

məndoq < **məndɑʁ oɬ-əp** “böyle olup” Bkz. **məndu, mənduq.**

m. pərβẹsə m. qɑn 0103010705/38, m. qɑʁɑn bəɾ ʂɑzd̥əʁ 0103010705/38, m. qɑsɑ͡ɬɑ 0103040303/01.

məndoʁɔɾ < məndɑʁ βəɾ “bu kadar”

m. m. keʧi͡nəʂdi 0103010702/73.

məndoʁuqqɑʂ- < məndɑʁ oɬ-əp qɑɬ-ʂ “böyle olacak, bunun gibi olacak?”

m. m. d̥ə͡nɑ 0103010304/40.

məndu < **məndɑʁ oɬ-əp** “böyle olup” Bkz. **məndoq, mənduq.**

m. m. qɑn bəɾ ʂɑzd̥ək gøʰɾd̥əm 0103010705/39.

mənduq < **məndɑʁ oɬ-əp** “böyle olup” Bkz. **məndu, məndoq.**

m. m. qɑn 0103010705/43, m. qɑn bəɾ peɾk boχəʂ d̥ə͡sɑ 0103010304/46, m. qɑn dʒiẹndʒiẹsə mɑ ʊnək giʂ də 0103010304/60, seːɾdəŋ m. qɑn dəɬə ʃydʒi̯aleɾ kise 0103010602/22.

mənd̥ɑː “burada” Bkz. **bəːndɑ, bəndɑ, mədɑ, məndɑː**, **məndɑ, məndɑʰ, mənd̥ɑ.**

m. qɔsə m. 0203020601/21.

mənd̥ɑ “burada” Bkz. **bəːndɑ, bəndɑ, mədɑ, məndɑː**, **məndɑ, məndɑʰ, mənd̥ɑː.**

m. m. bəɾ mɑ joq d̥ə 0103010502/24.

mənd̥ɑʁ “böyle, bunun gibi” Bkz. **bəndɑʁ, mədɑː**, **mədɑq, mədɑʁ, məndɑː, məndɑːq, məndɑːʁ, məndɑ, məndɑq, məndɑɢ, məndɑʁ.**

m. m. oɾme d̥ə 0103050101/44, m. nimi 0502020101/106.

mənd̥əɾ- “bindirmek, binmesine yardım etmek”

m.-ɣi ɑʰtleɾnə keɣərɣiʂ͡ɬɑ m.-ɣi͡ɬɑ 0201010101/20.

məndʒa “azıcık, biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, piʧi, ɸudʐi̯aː, mədʒa, mədʒaːɾ, mədʒaɾ, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. hørme 0202010501/16, m. hørmẹnəŋ ɑrdəndɑn͡ɬɑ 0202010501/16, m. ʒio 0103020304/33, m. məɬɑ 0202020501/107, m. məndʒa βəɾ 0203020202/19, məndʒa m. βəɾ 0203020202/19.

m.+ɢənɑ m.+ɢənɑ bəɾ ʒy 0202030901/19.

məndʒaɾ “biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒa, mədʒaːɾ, mədʒaɾ, məndʒa, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. 0201010101/15, 0202010503/15, m. bẹɾsẹ 0202010503/15, m. saɬʁɑː 0203010702/28, m. ʃiende jyensu 0203010701/25, m. tʂoGeʁɑ 0201010101/15.

mə mej ʂɑN Ç. “satın alamamış, satın alamadı”

m. m. pio 0103010304/80.

mənmẹ “(binek hayvanına) binen (kişi)” Bkz. **mənmi.**

m.+leɾ ɑʰt m.+leɾ͡ɬɑ 0203020501/12.

mənmi “(binek hayvanına) binen (kişi)” Bkz. **mənmẹ.**

m. ɻi m. 0102020303/17.

m.+leɾ ɑʰt m.+leɾ͡ɬɑ 0203020501/16, χɑt m.+leɾ 0102020303/17.

məŋ “bin”

m. m. də 0202030604/20, m. gəməsə 0103010701/107, 0103010701/109, m. gøzdəŋ gəɬdəŋ su 0103050305/16, m. kəsɯ 0103010705/42, m. ɬɑŋ ɑʰɬdənnəŋ 0103040401/34, m. ɬɑŋ gəməsdəŋ 0103040401/36, m. ʤeɾəq 0103010705/42, m. məŋ tẹmin 0202030604/20, məŋ m. tẹmin 0202030604/20, m. tẹɾɣẹn suzdo Gajɬɑp bɑɾ͡eː 0103050305/14, m. tʂəŋnəʁ 0202031202/34, m. tʂəNGɑ 0103010602/13, m. tʂəŋnəʁ saɬəʁ ʂukdə 0202030604/58, m. jɑsɑʁɑq ɑməʰtɑn͡eː do 0202020501/48, m. jəɬʁɑ uzuʁɑn ʂejɬə qum͡eː 0103050305/07, m. jəɬʁɑ uzŭʁɑn ʂejɬə qum͡eː 0103050305/05, “bin, bin li (*li* yol mesafeyi belirten ölçü birimi)” m. 0202031202/34, m. joɬnə gyɾuβuɾʁej 0202031201/28, m. joɬnəŋgənə ɑNnɑβərʁej 0202031201/28.

məN “bin”

m. Goj əʂdin 0103010601/41, m. Go͡j əʂdi 0103040401/40, 0103040401/42, m. Go͡j ə̆ʂdi 0103030203/25, m. Goj ə̆͡ʂdigə 0103010701/52.

məŋ Ç. “rüya”

m+nə m.+nə jipəɑdi ʂɨχɔ 0202030901/09.

məŋ Ç. “kapı”

m.+nə dijigə m.+nə kərɣin soʁdɑ 0202030902/111.

məŋkɑn Ç. “eşik”

m. m. əɾleːɣ͡ẹɾ 0103040404/15.

m.+nə ɑnɑNnəŋ m.+nə 0103030701/34.

m.+dɑn ɑβɑNnəŋ m.+dɑn ɑːzərɬoː 0103010602/06, m.+dɑn ɑtdoː 0103030701/04.

məŋnə- < **məŋnɑ-** Ç.+T. “kapatmak, örtmek”

m.-βɑɬʁɑ gyzyn m.-βɑɬʁɑ 0202030103/15.

məŋnəʁ “binli, sayısız”

m. m͡eːɾeː 0103020301/10, m. ʂɑN 0103020302/10.

məŋʂɑNdi Ç. “kapıdaki, ailesinden”

m. ʁɑndʒa m. 0203010301/60.

məNGəɾɑs-“biraraya gelip konuşmak” Bkz. **mɑNGəɾɑs-, mɑNʁəɾɑs-.**

m.-Gɑndɑ ɬaɾɬasGɑ m.-Gɑndɑ 0203020101/03.

məɾ < **mə βəɾ** “bu bir”

m.+sə m.+sə ʂigə 0103030901/58.

məɾəʂ “kedi” Bkz. **mɾəʂ.**

m. m. 0202010503/16, m. dik boɬʁa sunə unkianəʁan e͡ː d̪ə 0202010503/11, m. ɬaː 0202010503/07, m. ʂɨtɢa andaq d̪i d̪ə 0202010503/10.

m.+də m.+də gøʰd̪ərɣn̪ e͡ː d̪ə 0202010503/08.

m.+ɢa m.+ɢa həʤɪrɣe 0202010503/09.

məs “biz, bizim” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, b̪əs, məːs, məːz, məz, vəs.**

m. m. 0103010304/14, 0103010304/67, 0103010602/17, 0103030901/07, 0103040401/10, 0201010101/03, 0201010101/04, 0201010101/05, 0201010101/08, 0201010102/07, 0201010102/09, 0202010101/03, 0202010702/01, 0202010901/48, 0202010901/55, 0202020101/07, 0202020501/55, 0202020701/45, 0202030301/13, 0202030301/40, 0202030307/01, 0202030402/47, 0202030402/52, 0202030603/04, 0202030601/08(2), 0202030601/11, 0202030601/63, 0202030601/84, 0202030603/02, 0202030604/01, 0202030604/56, 0202030604/62(2), 0202030605/112, 0202030605/132, 0202030801/10, 0202030902/131, 0202030902/63, 0202031202/10(4), 0202031202/24, 0202031202/25, 0203010501/01, 0203010501/05, 0203010701/06, 0203010701/10, 0203010701/23, 0203010701/28, 0203010702/02, 0203010702/09, 0203010702/10, 0203010702/14, 0203010702/17, 0203010702/21, 0203010702/24, 0203010702/26, 0203010702/47(2), 0203010702/57, 0203020201/03, 0203020201/20, 0203020201/14, 0203020202/01, 0203020202/05, 0203020202/08, m. 0203020401/13, 0203020401/18, 0203020401/19, 0502020101/01, 0502020101/396, m. aːm ma andaʁ diβər də 0203010702/55, m. aːmɢu søz mədʒin d̪ise 0202030605/06, m. aɢej jozɢərʁanda 0202020501/07, m. am dise 0203010702/52, m. am diseˍ ɬa 0203020601/11, m. aɴa kɐŋgeʰrge diɣeķ e 0202030103/16, m. aŋgar b̪ədʒin ɬa ʂəra joʁur d̪ij d̪ər na 0203020601/28, m. ajʁan qə gełəβ 0202031202/24, m. az joʁɔrda 0103040401/12, m. adzanə ɢaraʁəɬa maɴ 0202030605/132, m. aʰdɔʁuɬ 0202030605/114, m. ǎs unup d̪ə 0202030603/01, m. ormi qejnadinə 0202030605/165, m. oʰdaq qəg̊ərʁa 0202030802/55, m. uʂ ɬa 0202030402/53, m. uʂsaɴ saːɬma 0202030603/02, m. baɾʁa 0202020401/07, m. baʰʂə qəʰrqɢandə ɬa 0203020202/06, m. bə niɣəɬo də dioɾ 0103030702/98, m. bə guŋjyda ɬa 0201010102/06, m. bə kemiɾɢɔɬdaɢə ɬa 0201010102/10, m. bə kɐ̨miɾɢəɬdaɢ̊ə kəsɯler 0201010102/12, m. bə ɣɣɣʃŋ a 0202030605/52, m. bə joʁur 0202030103/08, m. bər aɴnaβ 0203020201/11, m. bəɾ aʰga qəχɢərək geɬɣe ɬa 0203020202/07, m. bobotʂɨ dij də 0203010701/18, m. βarʁa 0202020401/11, m. βəɾ aɢeː guoɬaʁanda 0202020501/07, m. βər ɢaraʁəɬa majn 0502020101/455, m. βəɾ ʒijni 0202030605/114, m. βər tʂa iɣʃiːnə 0202030605/152, m. dik gisə ɬa 0202030603/02, m. dik g̊ise 0202031202/04, m. dik kise 0202031201/04, m. dimi 0203010701/18, m. dimi ɬa 0202030605/26, m. dise 0202030605/62, 0203020203/20, m. d̪ise 0202030603/03, 0202030802/08, 0202030802/20, m. d̪iseˍ ɬa 0202030802/48, m. gɐ̣ːzgə təkmi 0203010701/20, m. go ǎs tutɢanda 0202010501/04, m. go oːɾʁa ma andaq nimi ɢade də 0202030301/39, m. go ʉɬʉ saɬʁan 0202030601/33, m. goɬ niːɣə 0202030301/39, m. guoʃy niː diβəɾ 0203010702/43, m. kəɣʃiɣdi 0203020403/02, m. kəmnəŋ terənə pərəɴGa sojʁəɾ 0202030301/22, m. kəsɯ ɢaɾasa 0202020501/54, m. kəsɯnə niɣəɬmin 0202030402/76, m. keɬəːn edin 0202030402/46, m. kuɬuβaɬʁa 0202030605/132, m. kun gøʰtʂərɐ̣n 0202030402/47, m. qaɬən bordasini 0202030604/20, m. qɔ ɬa 0201010102/06, 0202030605/140, m. ɢaː damej dəliɣəlia χəʂ e 0103030702/107, m. ɢɔːjnə ɬa tudək giɣi ɬa 0202030308/01, m. χasanəŋ jysəŋgi eʰtəp baɾin 0202020401/11, m. χo bəɾ ɐ̣nɐ̣ bəɾ ʂɨdasa 0202031202/10, m. χo βəɾ gełəβ 0202031202/25, m. χosə seminəŋ ɬomɢa baχqdəβ də 0103010305/62, m.

χəsə məndaɢa dujmien tʂoɢeʂ d̥ə 0103010305/101, m. χuɴdʒɛ̨lise 0203010702/59, m. hɾdi joʁuɾ ɢoj ma ølyɾtbis nimi d̥ɾo 0202010901/18, m. ʒuʁuɾnəŋ 0203010701/19, m. ʒuʁuɾ 0203010702/29, m. lienʃilin 0202020401/07, m. ła 0203010301/51, m. ła 0201010101/04, 0201010102/08, 0202020401/06, 0202020501/104, 0202020701/53, 0202020701/59, 0202020702/09, 0202030103/02, 0202030103/08, 0202030103/10, 0202030103/14, 0202030303/01, 0202030403/09, 0202030601/55, 0202030601/71, 0202030605/112, 0202030605/161, 0202030801/03, 0202030802/14, 0202030802/33, 0203020203/03, m. ła toːłaʁa 0103010306/22, m. ma ła zəɾxəʂ ła 0201010102/13, m. mədʒin diseˌ ła 0202030605/25, m. mənəŋ ʂidin ła 0202030604/45, m. mənɛ̨k dzɛ̨ŋnaʁəła maɴenə 0202030402/53, m. məndə 0202030801/21, m. miɛ̨ɾdʒisgi ła 0202030902/81, m. niːɣəlin 0202020401/05, m. niɣəłxəʂ d̥əɾ 0202030305/01, m. sɑ 0201010102/11, 0202010901/03, 0202010901/43, 0202020501/07, 0202030604/61, 0202030801/07, 0203010301/17, 0203010301/31, 0203020401/04, 0203020401/08(2), 0203020401/09, 0203020401/11, 0203020401/12, 0203020401/14, 0203020401/15, 0203020401/17, 0203020402/17(2), 0203020403/03, 0203020403/17, m. sɑ d̥ise 0202030901/08, m. sɑqəsdəŋ gɛ̨zgənə təkɛ̨̆nə 0203010701/26, m. sɑqəsdəŋ kəsɯː 0203010301/14, m. sɑqəsdəŋ kəsɯ 0203010303/01, m. sɑqəsdəŋ kəsɯ ja 0203010301/01, sɑłəʁən m. go suʁɑ βəɾ tɑɾdɑq ɢɑɾɑsɑ 0202031202/10, m. seː joq də na 0203020501/07, m. ʂɨgə bəłuo də 0203010701/01, m. tɑʁ bəɾ nimi ɟəɾ 0202020401/21, m. jɑq 0202030902/45, m. joʁəɾ kəsɯ ła 0203020202/15, m. joʁɔɾʁɑ 0203010301/08, m. joʁuɾ 0103030801/02, 0203010301/20, 0203020501/07, m. joʁuɾ udʒin d̥ise 0202020501/58, m. joʁuɾqɑ 0203020501/15, m. joʁuɾnuŋ bədʒin d̥ise 0202010901/07, m. joʁuɾ βədʒin 0202020501/103, m. joʁuɾ βəzin ła tʂan dij də 0202020101/03, m. joʁuɾ kəsɯ ła 0203020202/06, m. joʁuɾ kəsɯnəŋ 0203020201/03, m. joʁuɾ ɢəzdɑɾ tʂudʒałaʁɑndɑ 0203010702/45, m. joʁuɾ ła 0202030801/10, m. joʁuɾ ma ʂałdɑɴ dəɾ nɑ 0202030104/02, m. joʁuɾ mədʒin ła 0202030605/168, m. joʁuɾ sɑ 0203020401/14, m. joʁuɾ søz uɬu ɟiʈə 0202010703/20, m. joʁuɾnəŋ gɛ̨zgə 0203010701/07, m. jozək gɛ̨łmi bə jɛ̨ɾdi 0202030605/150, m. joʰɾt niɣəłɣindi 0202020701/41, m. juʁuɾʁɑ 0202020501/06, m. jibɑn ɑʰgɑleɾ 0202030802/13, m. dzɯdʒi dzuleˌj 0202020101/12.

2. “bizim”

m. m. giłmi jiɾdin 0202030605/156.

m.+nəŋ “bizim” m.+dəŋ 0103040302/25, 0201010101/12, 0201010101/14(2), 0201010102/08, 0202020701/07, 0202030601/11, 0202030601/12, 0202031201/17, 0203010701/07, 0203010701/08, 0203010701/11(2), 0203010701/16(2), 0203010701/22, 0203010701/28, 0203010702/03(2), 0203010702/07, 0203010702/24, 0203010702/40, 0203010702/41, 0203010702/45, 0203010702/58, 0502020101/05, 0502020101/89, m.+dəŋ ɑɢɑnəŋ 0202030802/14, m.+dəŋ ɑɢej dɾo 0202020501/07, m.+dəŋ ɑʁəłdɑ 0202030604/45, 0202030604/46, oł m.+dəŋ emɛ̨s dəɾ 0202020401/23, m.+dəŋ oł gɛ̨zgənəŋ əʂdi 0203010701/19, m.+dəŋ ɛ̨ɾɛ̨ŋ kəsɯnəŋ 0203010702/47, m.+dəŋ ɛ̨sɯnəŋ bołus bołdoɾə 0202030603/09, m.+dəŋ oł əɾ sɑndəq ɢɑɾ jy 0202010901/37, m.+dəŋ ojdɑ 0103040405/28, m.+dəŋ ojnəŋ bə jɑqdɑɢə 0202010901/08, m.+dəŋ ojnəŋ bezək bezək niminə 0103040302/27, m.+dəŋ ojnəŋ kəsleɾ ła 0103050301/28, m.+dəŋ ɔjnəŋ kəsɯ 0202020501/47, m.+dəŋ unduʁɑɴnəŋ ɑɾtdɑ 0103040302/25, m.+dəŋ peɣ 0202010703/32, m.+dəŋ podzɑŋdzɯ ɑʰtɢɑ 0202020701/52, m.+dəŋ bə ojdɑ 0202010901/39, 0202010901/56, m.+dəŋ bə ojnəŋ

gizgə 0203010701/10, m.+dəŋ bə ojnəŋ kəswnəŋ 0203010701/08, m.+dəŋ bə ʊjdɑ ɑndɑʁ ɑʰgɑ mɑ bɑr 0203020402/04, m.+dəŋ bə undurʁɑNnəŋ͡ɬɑ 0202030801/13, m.+dəŋ bə uːzdəɣẹ ɑndɑʁ mɑ bołmin ḍə 0202020501/05, m.+dəŋ bə bɔʁde χɑnnəŋ͡ łɑ 0202030605/91, m.+dəŋ bə bɔʁde χɑnnəŋ 0202030605/103, m.+dəŋ bə gẹːzgə 0203010701/01, m.+dəŋ bə gẹːzgənəŋ 0203010702/13, m.+dəŋ bə gẹːzgənəŋ͡ əʂdi 0203010702/62, m.+dəŋ bə gøʰp kəswɣi͡ ɬɑ 0202030801/09, m.+dəŋ bə gizgəlɛr 0203010701/06, m.+dəŋ bə kəswnəŋ dʐɑn jɑs uzɑʁo 0202010901/16, m.+dəŋ bə qɑḅəʰrGɑ mɑnGɑn mi 0202030902/46, m.+dəŋ bə χuodʒa͡ ɬɑ 0201010101/06, m.+dəŋ bə ʒuʁurʁɑ 0202010301/05, m.+dəŋ bə łomnə 0202030605/169, m.+dəŋ bə mɑnəmnə 0203010702/46, m.+dəŋ bə munianəŋ məmiŋ do 0202030801/10, m.+dəŋ bə niːɣə 0202020101/08, m.+dəŋ bə niɣə tɑłGɑn ḍə 0202030901/13, m.+dəŋ bə tij noːłʁɑ͡ ɬɑ 0202030105/05, m.+dəŋ bə jɑGəndʐəq dimi ʊrʤynə 0202010901/82, m.+dəŋ bə joʁuɾ͡ ɬɑ 0202020501/01, 0202020501/03, m.+dəŋ bə joʁurnəŋ bə nimi bołus bołdoɾ 0202020501/05, m.+dəŋ bə juʁuɾ kəsɯ 0202030605/52, m.+dəŋ bəłəsłɑr ḍə nɑ 0202030601/09, m.+dəŋ bodɑ 0203010701/10, m.+dəŋ fəŋsu ʃiguɑn 0203020201/03, m.+dəŋ go niɣəḍi ʝər 0203010701/06, m.+dəŋ go sɑqəsdəŋgənə 0203010702/39, m.+dəŋ go jɑʁłɑʰG̣ərnəŋgə 0203010702/34, m.+dəŋ goł tʂiŋʤɑ gunɑNgədi 0103050101/06, m.+dəŋ gondɑʁ nimi 0202010901/47, m.+dəŋ giłmi jiɾ βɑʰqG̣ɑ 0202030605/164, m.+dəŋ kəswleɾ 0203010701/27, m.+dəŋ gizgənəŋ 0203010701/20, m.+dəŋ kẹmiɾGəłdɑ͡ ɬɑ 0201010102/14, m.+dəŋ͡ ɬɑ 0201010102/09, 0202010101/02, 0202020501/104, 0202030605/156, m.+dəŋ ͡ ɬɑ 0203010303/17, m.+dəŋ͡ łɑ bə tɑʁnəŋ͡ ɬɑ joʁurnəŋ 0202030801/03, m.+dəŋ łɑr͡ ʤin 0203010303/08, m.+dəŋ mɑ ʃyłẹłxəʂ ḍər 0202020401/09, m.+dəŋ məłɑłɑrnəŋ͡ ɬɑ 0201010102/09, m.+dəŋ məndɑː 0103050401/12, m.+dəŋ məndɑ 0202020501/41, 0202030802/18, m.+dəŋ məndɑGə 0103010502/21, m.+dəŋ miNχejnəŋ peɣnə͡ łɑ 0103040302/02, m.+dəŋ miŋtsunəŋ 0202020501/05, m.+dəŋ nɑGə pəjʂiłɛr 0203010701/03, m.+dəŋ niːɣə 0202020101/01, m.+dəŋ niɑNʤɑḍɑG̣ə kəsleɾ ͡ ɬɑ 0203010702/53, m.+dəŋ səkdəŋ bɑʰʂGɑ ʝusgiʂgəni 0502020101/73, m.+dəŋ søz 0201010102/07, m.+dəŋ terəβałmɑ pədʐɑq 0502020101/42, m.+dəŋ vejswŋʤɯ miʃynəŋ͡ ɬɑ 0202030802/14, m.+dəŋ jɑʁłɑʰG̣ərnəŋ kəsleɾə 0203010702/01, m.+dəŋ joʁərnəŋ bɑr toɾ 0202030601/12, m.+dəŋ joʁuɾ søzge 0202030601/05, m.+dəŋ joʁornəŋ ʃiguɑn ḍə 0202010901/83, m.+dəŋ joʁurnəŋ mɑ məndɑʁ͡ ɬɑ ʃisu͡ ɛr 0202020501/35, m.+dəŋ joʁurnuŋ bołus͡ ɬɑ 0202020501/38, m.+dəŋ juʁurnuŋ bołəs dro 0202030301/41, m.+dəŋ jyɣe 0202030402/35.

m.+ḍəŋ m.+ḍəŋ ɑndɑ 0203020501/08.

m.+dəN m.+dəN qɑːr kəswleɾ 0203030101/18, m.+dəN qɑr mɑNGə ͡ sɑ 0203020401/15, m.+dəN Gəzdɑrleɾ 0203010702/55, m.+dəN Goj ͡ əʂdi 0202030605/113, m.+dəN χuɑr ʃiułɑmɑ 0203010701/08, m.+dəN χuɑrnəŋ͡ əʂḍi 0203010701/18, m.+dəN χuɑrnəŋ͡ əʂdi 0203010701/14.

m.+gi “bize” m.+gi͡ βər jałɑdəβɑt 0103040405/25, m.+gi͡ ɬɑ 0202010703/13, m.+gi ͡ ɬɑ dʐoβałɑN baʰʂdʒiot giłɣig̣ e͡ː ḍro 0202020501/43, m.+gi sumiɣe jɑʰʂ βołχəʂ də 0202030802/07.

m.+gẹ m.+gẹ joʂi Gəzdɑrnə ɑjtGəłɑ gełse 0203010702/47, m.+gẹ łom oŋʂəχəʂ ḍə sɑ0203020202/07.

m.+gi m.+gi jimsɐr jaɬdaɬ βaɾ͡e 0502020101/40.

m.+di “bizde” m.+di 0202030802/32, m.+di joʁuɾdi joʁuɾnəŋ ʁəjiŋ dəɾə 0202030601/84.

m.+d̥i “bizde, bizim” m.+d̥i ni͡βəɾ ɑjiʁ βaɾ͡e 0502020101/319.

məʂ < mənəŋ+əʂ “bunun içi” Bkz. **bəʂ.**

m.+gi m.+gi͡ɬa 0103010305/34.

m.+di m.+di 0103010703/14, m.+di kəm baɾ͡ę 0103050201/26(2).

məʧy Ç. “yayla, yaylak bölgesi, çobanlık hayatı sürdürülen bölge”

m. mənia m. də͡nɑ 0202030801/14.

m.+dɑ bəɾmisə m.+dɑ ɬoduŋnamɑ 0202030801/15.

məjo Ç. “yok ” Bkz. **məjiu.**

m. m. ej 0203020302/07, guʂi je m. ej 0202010301/03, ɬaɾętgədʐi̯ m. ej 0203020401/18, tʂiŋʃy m. ɑː 0103050101/51, jerɬasqəʂ mę m. ɑː 0103050102/25.

məjiu Ç. “yok” Bkz. **məjo.**

m. m. 0202020501/32, 0202020501/108, 0202031101/11, 0203010701/04, m. ɑ 0203020601/38, dəu m. ɑ 0202020301/02, guŋʃien m. 0202020702/18, ɢajdɑɢə kɑdɑq m. ɑ 0202030802/17, m. zʐ̇ɴχɑ ʂiŋmɑ ʤezʐ̇di jyeʂu 0202020501/32.

məjiulio Ç. “yok olmuş”

m. m. 0202030801/26, 0203011002/19.

məjtien Ç. “her gün” Bkz. **mejtien**

m. m. ʤotʂəŋ͡ɬa 0202030801/05.

məz “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, b̥əs, məːs, məːz, məs, vəs.**

m. m. 0103010306/13, 0103010601/17, 0103010602/14(3), 0103010602/19, 0103010602/20, 0103010602/22, 0103030201/09, 0103030202/18, 0103040301/38, 0103050102/18, 0202010301/03, 0203010503/04, 0203020401/07, 0203020601/38, m. ɑq søɬ sɔqdədɑn bəɾ ętgę mɑjnə 0103020304/09, m. ɑm səŋɑɾəndɑ mədʒɑɾ ɬɑɾ ɑɴnɑsɑ 0103030901/20, m. ɑndɑ͡jɑ ołəɾenə 0103020304/30, m. edəβ dʐ̇idɑʂ də 0103010304/05, m. ẹni guodʒenmiŋdʐ̇iɬɑ 0103010602/20, m. o duɣdi ɑzəqɢɑ təɢuβ də 0103030201/14, m. uʰɢɑɾsɑ 0103030201/16, m. pəɾəndɑ ʤiuʧyen ʃien ʧimiŋ ʧy də 0103010303/14, m. bə ɑzəq dɑɾəβ joq də 0103030201/13, m. bə ɬoŋmiŋ bə͡χɑʁɑndi 0103010602/15, m. bə tɑʁnəŋ kəsɯ χɔsə bəɾ nimi ʲtəɾ 0202020401/15, m. bə joʁuɾ ojdɑ͡ɬɑ 0203020402/08, m. bə joʁuɾ kəsɯnə͡jɑ 0103020304/02, m. bə joʁuɾ kəsɯ ͡ɬɑ 0103030201/19, m. bə dʐ̇əʁnə oɾʁɑ 0103030201/18, m. dɑdʒiti dɾo 0203020601/26, m. dɑʰɢə kədʒiɣ də 0103030201/32, m. doɬuɴ qum dij do 0103040301/37, m. duqɢɑɴɢɑ ʤɯɑzʐ̇iŋ joq d̥ə 0103010305/86, m. diɣ məndɑʁ ɑχsɑk kəsɯ 0202020301/07, m. kədʒiɣ soːdɑ 0103040601/02, m. kədʒiɣ soːdɑ͡sɑ 0103040601/05, m. kədʒiɣdi 0203020403/03, m. kəm bəɬ qɑnəβ də sɑ 0103010304/07, m. χoː peɣnəŋ ɑʰɬdənɑ də 0203010301/45, m. χosə 0103030201/05, m. ɬɑ 0103050303/15, m. ͡ɬɑ 0103010304/16, 0103010703/14, 0103030901/02, 0103030901/08, 0103030901/12, 0103030901/41, 0103030901/43, 0202020101/10, 0202020301/12, m. ɬaɾɬassɑ 0202020301/07, m. dzʐ̇əɬnə͡ɬɑ 0202020301/17, m. mɑ 0103020401/06, m. mɑ guoʧy mɑnəβ də di βɑɾ 0103010304/22, m. mɑ sɑ ɬaredo gɑn ɑː 0103030901/25, m. miʤɑ ojnɑsəβ jeɾɬɑːsəβ 0103050101/52, m. nienʧiŋ kəsɯ də 0103010602/16, m. sɑ 0202010701/15, 0203020401/17, 0203020403/09, 0203020402/03, 0203020402/22, m. ʂukdiɣi mɑjnə 0103020304/10, m. ʂɨkəsə 0103010303/37, m. ʧijedɑ miːk joq də 0103010303/27, m. joʁuɾ kəsɯ

0103020304/15, m. joʁəɾnəŋ jɑɴə məłɑ 0103010305/55, m. joʁuɾ łɑrsɑ ‿ła 0201010101/08, m. joʁuɾ søz udʒin 0202020501/101, m. joʁɔɾ sʉzgẹ ‿ła 0202030801/28, m. joʁuɾ mədʒin‿ła 0203020501/23, m. juan diɣik 0103040302/13, m. jyenlej ʂɨ jɑʁłɑʰɢəɾ ɸudɑʁnəŋ ḍə 0202010101/01.

m.+dəŋ “bizim” m.+dəŋ 0103030901/46, 0202010501/11, m.+dəŋ ɑβɑgɑ 0103040302/06, m.+dəŋ ɑq ʒy 0102020303/22, m.+dəŋ ɑndɑ 0203020402/30, m.+dəŋ ɑdʐɑɴ 0103040301/37, m.+dəŋ ɑdʐɑɴnəŋ‿ ła 0102040301/09, m.+dəŋ ɑdʐɑɴnẹɾ 0103010602/17, m.+dəŋ oł ɢɑʂ məłɑnə 0202020301/14, m.+dəŋ peɣnə 0103040302/02, m.+dəŋ bɑbɑŋ 0103030901/46, m.+dəŋ bə ʊjnəŋ kəse 0103010306/16, m.+dəŋ bə niɣə ʃis‿e‿ła 0103050102/19, m.+dəŋ bə joʁəɾnəɴ ɢəzdə 0103010305/51, m.+dəŋ bə joʁuːɾ kəsɯnəŋ 0103030901/12, m.+dəŋ bə joʁuɾnəŋ‿ja ‿sɑ 0103020304/32, m.+dəŋ bẹzək gunaŋnəŋ 0102040301/09, m.+dəŋ dɑːɢəɴ 0103010503/06, m.+dəŋ duŋdʒɑnəŋ bəɾ gøŋəłə‿eːɾ 0103010702/95, m.+dəŋ dujtəɢə kəsɯ 0202030901/21, m.+dəŋ gẹːzɣəlɛrnə 0203010702/21, m.+dəŋ go ɑβɑgɑnəŋ łosɑn uʰdʐundʐɨ ənəsə də 0103010306/03, m.+dəŋ goː undundi do 0103040301/37, m.+dəŋ go ʂɑɴ nuŋjeʁɑ mɑɴsɑ 0103010306/03, m.+dəŋ guoʧyɢə ɑʰs ḍɑχɢə χoɴχuo də 0103010305/88, m.+dəŋ guoʧy ‿ła 0103050102/06, m.+dəŋ χɑtḍə 0103040302/01, m.+dəŋ ʤadʐunəŋ gøŋəłə dəɾ ‿nɑ 0103010702/37, m.+dəŋ ‿ła 0103030201/28, m.+dəŋ ‿ła tɑʁnəŋ kəsɯ ‿ła 0202020302/08, m.+dəŋ mɑnən 0103010304/03, m.+dəŋ mɑnənnə 0103010305/12, m.+dəŋ məndɑ 0103010306/01, 0103010502/09, 0103030802/29, 0203020402/26, m.+dəŋ məndɑ‿ła 0103010306/18, m.+dəŋ miɴχuanəŋ mɑnənnəɴ ɢəsdə 0103010304/11, m.+dəŋ niɣənə ‿ła 0103010305/58, m.+dəŋ seminəŋ 0103030901/46, sen m.+dəŋ semiɣẹ ‿ɑʰɾdəm sɑ 0103050401/14, m.+dəŋ joʁəɾnəŋ 0103010304/01, m.+dəŋ joʁoɾ kəsə ‿ja 0103020304/01.

m.+də “bizi” m.+də dełə ḅɑχʂdə dəɾʁɑdɑ də 0103010602/22.

m.+gẹː “bize” m.+gẹː jɑzəp bẹʰɾḍeː 0103050305/13.

m.+gẹ “bize” m.+gẹ‿ ła ɑndɑʁ dioʁɑndɑ 0103030901/01, m.+gẹ tɑɴʂɑ ḍiʂ də 0103020304/11.

m.+gi “bize” m.+gi ɑndɑʁo dij do 0103030901/29, m.+gi bəɾ 0103030201/23, m.+gi mɑ 0103030202/03, m.+gi mo‿ła 0103030202/14.

m.+dəŋgədi m.+dəŋgədi oːɾʁɑn‿ẹː 0203020402/14.

mədʐɑnʂɑɴ Ç. “(yeri) alamamış”

m. m. dɑɴ təumudi 0203010301/57.

mədʐɑndʐu ʂɑɴ Ç. “(kontrol altına) almamış”

m. ɸudɑʁnə‿ła m. 0502020101/07.

mə̆dʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, ḅədʒin, bədʒin, bəzin, buḍʒin, βuzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, ḍʒin, mədʒin, mẹḍʒin, vudʒin.**

m. ɑʰłdəŋ gumus m. 0202030604/20.

meːnəŋ “benim” Bkz. **meːŋ, menəŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, meŋ, mẹŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. niːɣənə 0202010502/11, m. jɑłdɑłnə 0202010502/11.

meːŋ “benim” Bkz. **meːnəŋ, menəŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, meŋ, mẹŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. ɑndɑ 0203020402/09, m. bə məłɑnəŋ bɑʂdə dzɑ βəɾ ɢɑjsə kungẹ qəʰɾqtsɑ 0202020501/68, m. məndɑ 0203020402/26.

me < mU (+ eɾür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bę, bęɾ, biː, bi, mẹː, mę, męɾ, miː, mi, miɾ.**

m. tʂoɬβan m. 0103040303/07, jeɾ m. emes me 0103010705/43, jeɾ me emes m. 0103010705/43.

megdi- “meşgul olmak; paniklemek” Bkz. **mẹndi-, mindi-.**

m.-ɣe maNqəs m.-ɣe 0502020101/96.

men “ben” Bkz. **mẹːn, mę**, **mẹn**, **mi, mien, min.**

m. m. adənə unduq qap d̥ə 0502020101/161, m. ahd̥əʁɬamonəŋ eren͡ eɾ 0502020101/276, m. aɬnəp baɾ͡e 0502020101/288, m. anəŋ͡Guzə kərɣeʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/454, m. ojnoɾ qajGẹn 0102020402/27, m. bə ahd̥əʁɬamonəŋ guziɣəsə 0502020101/288, m. b̥əʰdəɣ delen 0103020301/23, m. ɬa biaʁəɾ mənin geɬɣę 0202030301/07, m. ma əʰrdiɾek maNmasa 0502020101/457, m. saː aɾdəndan maNdəɾin 0502020101/121.

meN “ben”

m. m. qaɾoː delen 0102020401/25.

menə “beni” Bkz. **mẹnə.**

m. m. qəχGəɾəβ 0103040403/05, m. ma ølyɾxəʂ d̥ə 0502020101/458.

menəŋ “benim” Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, meŋ, mẹŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. 0103010705/38, 0203020401/20, m. aβa 0203020403/01(2), m. aβa ana 0203020401/18, m. aβagа 0103040302/06, m. ana aβa 0203020401/05, m. anda 0203020402/06, 0203020402/19, m. adʐa 0202030101/01, 0202030101/02, 0202030101/05, m. adʐa d̥ɾo 0203020601/14, m. adʐaʁa 0202030101/05, m. adʐanə 0202030101/06, m. ənənə 0203020402/08, m. ərəNGa eʰtgindi 0203020401/06, m. eɾen dəɾ 0502020101/386, m. oɬ ɬoʂi͡ ɬa 0203020402/06, m. pøːɾyk 0202010501/08, m. baba 0203020402/01, m. babanə 0203020402/08, m. bə duɬ 0502020101/205, m. bə Gəzdaɾ 0103010705/15, m. bə Gəzdaɾlerənəŋ ma bərmẹsə 0202010301/06, m. bə ʒiɣətdeɾ 0202030902/81, m. bə səŋnə 0202030403/02, m. suməʰɬGaʁa dɯjɣek͡ bẹ 0502020101/59, m. bə suməʰɬGanəŋ baʁəɾ dɯjɣəʂ mi 0502020101/60, m. bozda 0202030802/02, m. daʰGə bəɾ səŋnə βaɾ͡ eː 0203030102/01, m. dujtəu qaːɾ maNGənəŋ ojda 0203020401/05, m. gogаnə 0203020402/08, m. gogonəŋ 0203030102/12, m. gøŋyɬdi 0203020402/24, m. kəsɯlerna 0203020402/20, 0203020402/31, m. ɬaː 0103010704/03, m. ɬ͡a 0202020501/44, m. maːɬnə 0202010502/24, m. məɬaɬaɾ 0203020401/19, m. ʂigə əːnə 0203020402/01, m. ʂigə ənə 0203020402/22, m. tøɾeɬ͡ɬa 0202030403/01, m. tʂapGa eʰtgindi 0203020401/06,

m.+gədi m.+gədi 0203020402/01, m.+gədi geɬɣe͡ ɬa 0203020402/07.

m.+gədin m.+gədin 0203020402/08.

menəN “benim”

m. m. Gaʂ aGaNnaɾ 0202030101/08.

menẹk “para” Bkz. **mənẹk, mẹːk, mẹnẹk, mẹnik, miːk, minẹːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **aq menẹk, aq minẹːk, aq miniːg.**

m. ak m. 0203010303/10(2), aq m. bẹɾɣə də ͡na 0203010303/10, m. baɾ͡ eː 0103030901/52.

m.+d̥ə m.+d̥ə ʒise 0103030901/52.

meŋ < menəŋ “benim” Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, mẹŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. 0203020402/14, m. bə ɢəzdaɾ 0103010705/10, 0103010705/13, m. bə pədzɻaq 0103040405/56,m. bə ʂazɻdəʁ͡ɬa 0103010705/38, m. duseːk də 0102020401/39, m. ʒy 0102020303/21, m. gøŋyɬdi 0203020402/01, m. məndɑ 0203020402/07.

meɴ “benim” m. ɢəz 0102020303/42, m. ɢəzdɑrnə 0102020303/43, m. ɢəzdə saʁɑ ʤiołɑp bɐ̯ɾɐ̯n 0102020303/45.

meɾɣe “koyun gübresi”

m. ɢoj m. 0202030402/41.

m.+nə ɢoj m.+nə tʂɔɢetɢɑ 0202030402/39.

m.+sə m.+sə dɔɢuɾɑk giɣe 0202030402/40.

mejtien Ç. “her gün” Bkz. **məjtien.**

m. m.͡ɬa 0103050102/21.

meː < mU(+eɾür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bɐ̯, bɐ̯ɾ, biː, bi, me, meːˑ, mɐ̯, mɐ̯ɾ, miː, mi, miɾ.**

m. sumɑq m. 0202030501/02, bəɬɣə m. 0203020403/07, seɾəŋ dzɻołmɑ diːɣə m. 0203020202/06, dzɻołmɑ diːɣə m. 0203020202/06.

meː < nimi “şey, bir şey” Bkz. **bi, dimi, ɖimi, mə, mɐ̯, miː, mi, nɐ̯mi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimeːˑ, nimɐ̯, nimiːˑ, nimi**, **timi, ni.**

m. ot ɢəɬʁɑq m. ɖəɾ 0203030101/15.

meːk “para” Bkz. **mənɐ̯k, menɐ̯k, mɐ̯nɐ̯k, mɐ̯nik, miːk, minɐ̯ːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **ɑq menɐ̯k, ɑq minɐ̯ːk, ɑq miniːg.**

m. m. ʂiułɑmɑ 0103050401/16.

meːn “ben” Bkz. **men, mɐ̯**, **mɐ̯n**, **mi, mien, min.**

m. m. 0203010503/05, m. ɑm dise 0203020401/10, m. bə pədʒaʁɑ ɑrʁandɑ͡ mɑ 0203010503/05, m. bəɬerdʒi soʁdɑ 0202010901/46, m.͡ɬa 0203010301/44, m.͡ɬa bəɬɣindi͡ɬa 0202020701/23, m. sɑː dzɻəɴqəs qɑnnəɴ ɢəzən͡ɬa surɑ dij dəɾ͡nɑ 0202030605/67, m. dzɻəŋdi joɬ͡βədʒin͡ɬa mɑɴdɐ̯ː 0202010503/13.

meːnəŋ “benim” Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, mɐ̯nəŋ, meŋ, mɐ̯ŋ, minəːˑ, minəŋ, miŋ.**

m. m. 0203020601/13, m. bəɾ jimsɑndʑi ɖəɾ͡nɑ 0202010502/11, m.͡ɬa məndɑʁ jɑʰsəqɬɑɾ͡ɬa 0201010101/05.

mɐ̯ < mU (+ eɾür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bɐ̯, bɐ̯ɾ, biː, bi, me, meːˑ, mɐ̯ɾ, miː, mi, miɾ.**

m. ɢəɬəʂ m. 0502020101/439, ʤyɣeɾ m. 0202030802/25, mɑɴqəs m. 0502020101/13, joʁuɾ χɑn m. 0202030601/65, jɑʰʂ ołərəp bɑɾ m. 0202030802/25, ɑʰdzɻəβɑχəʂ m. 0202030402/77, ɐ̯ʰtkəʂ m. 0202030603/07, fɑsuŋnɑχəʂ m. 0502020101/23, surɖursdɐ̯ɾxəʂ m. 0202030603/07, bɑʂ dzɻɑɬʁəɬɑ ʒidə m. nise 0103030802/21, sɑɢəp bɑr m. 0202010503/13, bəɾ ɑʰt bɐ̯ɾɣə m. 0203020202/15, bəɾ uʰɻ̊us βɐ̯ɾɣə m. 0203020202/15, βəɾ ɢoj βeɾɣə m. 0203020202/15, sɑrəq qus dɐ̯mɐ̯ bəɬɣə m. 0203030102/20, ɑs ə̆ʂgəʂ m. 0103010305/16, ərʧ̈ndomtsoɬ diːxəʂ m. 0203020302/02, χuɑɬɑsqəʂ m. 0103050102/25, mɑɴqəʂ m. 0103010305/16, 0103010305/64(2), 0202020201/05, məndərxəʂ m. 0103010305/32, jeɾɬɑsqəʂ m. 0103050102/25, gɐ̯ɬɣɐ̯n m. 0502020101/405, sen duqɢɑn m. 0202030402/11, seŋ geɬoʁɑn m. 0103050401/12, bəɬɣɐ̯k m. sɐ̯n 0203010301/16.

mɐ̯ “ben” Bkz. **men, meːn, mɐ̯n**, **mi, mien, min.**

m. m. sɑː biaːʁəɾ ʧidə diβɑr 0103010304/09, m. sɑː ɢəz βeɾəp də 0103050101/12, m. sɑɴɑ ʤiaɴ diːβərmɑ 0202020303/12.

mẹdʒin “ile” Bkz. **ədʒin, odin, odʒin, osə, ozin, ʊdʒin, uːdʒin, udʒin, uzən, uzin, idʒiːn, idʒin, bədʒin, bəzin, budʒyn, bidʒin, b̥ədʒin, bədʒin, bəzin, budʒin, buzin, ɢuzin, ʁodʒin, dʒin, dʒin, mədʒin, mədʒin, vudʒin.**

m. joʁur m.͡ɬa 0203020501/24.

mẹldʒis- “yarışmak” Bkz. **mierdʒis, miẹrdʒis-.**

m.-əβ mənə mədʒin m-əβ͡ɬa 0202030604/38.

mẹ < nimi “şey, bir şey” Bkz. **bi, dimi, d̥imi, mə, mẹː, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi, timi, ni.**

m. otɢəɬʁɑq m. d̥ər 0203030101/15, utɢəɬʁɑq m. d̥ər 0203030101/15.

mẹn “ben” Bkz. **men, mẹːn, mẹ, mẹŋ, mi, mien, min.**

m. m. 0102020301/71, 0102020401/44, 0103010303/14, 0103010305/03, 0103010503/04, 0103010602/20, 0103010602/21, 0103010702/18, 0103030901/13, 0103030901/36, 0103040403/06, 0103040403/22, 0103040403/24, 0103040403/26, 0103040405/44, 0103050101/52, 0202010502/16, 0202010503/13, 0202010901/33, 0202030403/02, 0202030403/04, 0202030601/34, 0202030601/79, 0202030605/67(2), 0202030802/10, 0202030802/11, 0202030802/44, 0202030902/18, 0202030902/47, 0202030902/89, 0202031201/06, 0202031202/37, 0202031202/38, 0202031202/40, m. 0203010701/07, 0203010701/08, 0203010701/21, 0203010701/25, 0203010702/20, 0203010702/25, 0203010702/27(2), 0203010702/42, 0203010702/43, 0203010702/44(2), 0203020202/13, 0203020501/12, 0203020601/01, 0203020601/15, 0203020601/28, 0203020601/32, m. ɑβɑgɑ ʂikəsə 0103010304/49, m. ɑʁɑ gøʰkət də 0103010304/47, m. ɑm bəʁɑ git də 0103010303/15, m. ɑm dik gise ͡ɬa 0203020601/14, m. ɑnə dełə ølyrɣəməs 0202020501/39, m. ɑndɑ nɑː dij dij 0103050301/11, 0103050301/34, m. ɑndɑʁ dimi niːr 0203010702/29, m. ɑndɑʁ͡ d̥id̥e 0202010502/10, m. ɑɴnoʁɑn 0103010303/12, m. ɑtdəʁ erɐː 0102020401/18, m. ɑtdəʁ də 0102020401/41, 0102020401/43, m. ɑjtdə 0203010702/45, m. ɑdʐɑɴɢɑ delẹn 0102020401/44, m. ẹni qəɢərʁɑ bər semin ʃidʒeʰrd̥ə 0103010303/10, m. o duɣədi 0203010702/41, m. ojʁɑ mɑɴɢ ͡eːr 0102020401/22, m. unuk giɣindi 0202031201/07, m. unduq qɑp d̥ə 0103030802/28, m. unduq qɑp də 0203010301/38, unduq qɑp d̥ə m. 0203010301/40, m. uzuq qɑt də 0103010503/07, m. uʰdɑχəʂ də 0202031202/35, m. pədəɣ delẹn 0102020401/45, m. porn bər kun mɑɴdə sɑ 0103050301/24, m. pədoːr nẹɣədi ͡ɬa ʝid̥e 0103050101/06, m. pəjɬəɸutd̥ə 0103010303/23, m. bɑ suj mẹr 0202030101/08, m. bə məndɑʁ͡ ɬa bər məɬɑ daʰp d̥ə 0502020101/47, m. bə minikd̥ə bə ʒẹrɣi sɑʐɢɑ 0202020701/49, m. bələrdi joq də 0203010301/17, m. bəɬɣəməs də͡ nɑ 0502020101/430, m. bəɬxəʂ͡ e 0203010301/47, m. bər kəsɯnəŋ bər ɢəzdə ɑɬχəʂ trɔː 0203020501/03, βəɬɣeg͡ ẹ m. 0203010301/24, m. bəɬɣəmẹs dər͡ nɑ 0203020302/12, m. bəɬɣəmẹs d̥ər 0203020301/04, m. bəɬɣẹndin 0203020601/66, m. bəɬɣindi 0202020701/33, m. bəɬɣindin 0203020601/31, 0203020601/55, m. bəɬɣindin͡ ɬa 0203020601/48, m. bənə kəsɯɣi dzə̨ŋliɬɑʁɑndi 0103010703/31, bəɴɑ m. eʰtgəməs d̥ə 0202031202/35, m. bər ɑɬnəβɑʰɬd̥ə ͡nɑ 0103010702/20, m. bər dɑrɬɑp bər kəsɯ βoɬsɑ 0202031201/06, m. bər gɑnʃelen 0103010705/29, m. bər kɑdɑq ɛ̨ge 0203011002/26, m. bər ɢɑrɑsɑ 0203010701/08, m. bər ɢɑrin 0202010502/20, m. bər dʒyʁɔ͡ ɬa 0103050301/12, m. bər tʂoɢeq qejqen 0202030902/12, m. bẹːrə gẹɬɣindi͡ ɬa 0202030301/03, m. bojɬə jidon sɑqəs oɬʁɑn͡ ẹr 0201010102/01, m. βɑrʁɑ 0203010702/42, m. dɑhɑnəŋ səlerən mənɑ ɬɑrɬɑsɑ 0203020201/09, m. daʰɢɑ mindʒa dʒiło də 0103030802/01, m. daʰg̥ɑ ɑɬmaʰd̥e

0202031202/38, m. daʰɾd̥o: 0103020402/02, m. diado: 0103020402/06, m. dioma 0103030901/18, m. dip gise 0203010301/45, m. dik giβałmas do 0103010602/10, m. dise 0203010303/17, m. daʰɢa bozəndan bər bər dałə taʰɾdəβałʁa 0202010703/21, m. d̥aʰɢə ałək giłmixdi 0202031202/40, m. d̥aʰɢa qarsa ma bəɾ tʂa ʄaʰɢ̥͡ə hoɾʁədo dʐ̥ido də sa 0103010303/09, m. go: ʃiŋʤiaɴɢa baɾʁa 0203010702/12, m. hanin 0103010705/25, m. hogən bəɾ dʐopien pejłaʰd̥ə 0203010701/09, m. ʒibəj aʰsəʁ nəɣə delɐ̣n 0102020401/45, m. ʒidə jasaʁanda 0103010503/03, m. ʒijyenda jiŋni dałosa 0103010303/05, m. ʤyɣəro: 0103020402/09, m. ʤiaɴ dimi͡ɬa 0202020501/45, m. ʤiu əŋgaɾ łaɾ̥ętgɐ̨k 0203020201/09, m. lienχua guŋʃioʂiada ołuɾoʁan 0103010303/14, m. ła 0103010703/13, 0202020301/07, m. ła məndaʁ ła uʂ kəsɯ tuduβaʰɬd̥ɐ̣ 0202030402/46, m.͡ ɬa 0103010304/43, 0103010304/54, 0103030901/19, 0103030901/34, 0201010102/05, 0202010503/13, 0202020501/81, 0202020501/88, 0202020501/91, 0202030101/01, 0202030105/04, 0202030601/28, 0202030605/149, 0202030802/32, 0202030802/44, 0202030802/50, 0202030802/56, 0202030902/17, 0202031202/11, 0203020501/05, 0203030101/10, m.͡ ɬa ɢaɾasa 0203010303/15, m. ͡ɬa βəɾ dʐiuʁa βəɾ baʂ dʐ̥ałχəʂ ͡e 0202030301/03, m.͡ ła kəsɯɣi ərleɣe 0103010703/14, m. ͡ɬa maɴqəʂ ͡e 0202030404/18, m. łandʐ̥oʁa βaɾʁandi 0103010602/20, m. łułaʰd̥ə 0103050301/21, m. ma aʁa ørɣ̥enup d̥ə sa 0103040405/44, m. ma aɴnaʰd̥ə sa 0202031202/57, m. ma azɢaɾmas d̥ro 0202010701/16, m. ma azɢaɾmaʰd̥e 0202030802/15, m. ma o duɣdi ma kədʒiɣ d̥əɾ ͡na 0203020501/17, m. ma uːnd̥uq qap d̥ro 0201010101/02, m. ma unduq qat d̥ə 0103010303/12, m. ma und̥uq qap d̥ro 0201010101/03, m. ma baɾʁan 0203020201/17, m. ma bə bezək kəsleɾɣ̥͡ɐ̣ ła ajdəβəɾ 0202031201/01, m. ma bə bołʁej saɢən dəɾ͡ na 0103010702/16, m. ma bə niɣəłɣin 0202020701/18, m. ma bəłɣindiɣə 0203020601/56, m. ma bəłmɐ̣s ʄtə 0203010302/11, m. ma bəłmɐ̣s͡ eɾ jam 0203020301/04, m. ma bəłɣəmɐ̣s dəɾ ͡na 0203020302/09, m. ma bəʰɬd̥ə 0103010304/79, m. ma bəłmɐ̣ʰd̥əɾ ͡na 0103010702/48, m. ma bəɾ kəsɯ βołəβ 0202031201/06, m. ma bujłə jidon ʂigə jasat də͡ na 0203020501/11, m. ma βəɾ jandəɾɐ̣n 0202030601/78, m. ma o duɣdi daɢ̥aʁa βəɾ ajdəβatb̥in d̥ro 0202031202/56, m. ma dioma 0103030901/25, m. ma go miɴχua dʐ̥ok dʐ̥okge ma maɴdə 0202020301/07, m. ma gøɾomaʁan͡ ɐ̣ 0103010702/13, m. ma gøɾyp b̥a gørmin d̥ə͡ na 0202010703/12, m. ma gøɾʉp ba gøɾʉɾʁan͡ eː 0202010901/63, m. ma gøɾʉɾʁan 0202010901/72, m. ma qanap baɾ 0103010304/08, 0103010304/41, m. ma qaɾə̆t də ͡na 0103030202/10, m. ma qejnaq hediβəɾ d̥ə 0202020701/02, m. ma ʒy gødʒiɾəβ 0202020701/02**,** m. ma ʤyk bəɾ qejɢ̥aʰd̥ə͡ na 0103040403/09, m. ma łojiʁa bəɾ niɣə ɐ̣ː də 0103040401/76, m. ma məndaʁo jidoɴ ɢaʂ jasaʰd̥ə͡ na 0103010702/22, m. ma məndaʁ͡ ɬa ołałmaʰd̥ə͡ na 0202030601/77, m. ma məndaʁo diɣi 0103010702/45, m. ma niɣəłəp ba jad̥aʰd̥ə 0202030601/79, m. manəβałʁa 0202030105/04, m. maɾʤen delɐ̣n 0102020401/47, m. miennə dujłuβałʁa 0203020201/08, m. mʤaɾ ʤiłɐ̣n 0201010101/04, m. saː ɣusdin bəɾ øłʉɾuβadin ba 0103040405/58, m. ma səlernəɴ qeɾaʁa eʰtd̥ə 0202030601/80, m. ma vəjinieɴɢa miŋtsə ʃiajeɴɢa ͡βaɾʁa 0103010303/16, m. ma jaɴ jaɴ boʰɬd̥e: 0103010303/33, m. ma dʐ̥ałaʁaq 0103010501/06, m. mano: 0103020402/04, m. mano 0103020402/03, m. mənda eʰʄik giłɣindi 0203020601/04, m. məndaʁ͡ ɬa ʂigə ʂoɾ gəɾ bəlitgi gixd̥ə 0103050301/25, m. miɴχuada βaɾʁa 0203010701/17, m. mʤa tʂiłap baɾ 0103010303/06, m. noːʁa

unduq qap ḍə 0203010301/52, m. sɑː bəɾ ɑʰt beɾẹn 0103010703/09, m. sɑː bəɾ ḳus bẹɾẹn 0103010703/09, m. sɑː bər məndɑʁ mi təgəβadin jɑm 0103010304/30, m. sɑː dimi 0203010302/13, 0203020601/17, 0203020601/18, m. sɑː ɢajsə kun joɾə gise diadiːn 0103010306/09, m. sɑː hałdɑ dimi 0203020601/29, 0203020601/43, m. sɑː hałdɑ dimi ‿ɬɑ 0203020601/01, m. sɑː ʤeşolin 0203010701/21, m. sɑː ɬaɾẹtkəş 0203010303/18, m. sɑː məndɑɢɑ tutg̣ɑ 0203011002/26, m. ‿sɑ 0203020401/14, m. sɑʁɑ dimi 0202010501/12, m. sɑʁɑ ɬɑ uχɢaɾsɑ‿ɬɑ βop də 0103010703/10, m. sɑʁɑ jyz‿sɑg̣əs p̣ʰdəɣ delẹn 0103020403/11(2), m. sɑɬoː 0103020402/03, m. sɑnşibadə ‿ɬɑ 0103030901/14, m. sɑɴɑ din 0202020101/01, sɑɴɑ m. niʤi ɑdɑʰḍə diɣik nimi də 0202030802/49, m. səɴɑ‿ udʐun tutɢɑ 0103010305/91, m. senə udʒin ‿ɬɑ 0202031202/08, m. senəɴ ɢəzdə ɑɬχəş də o 0202030802/50, m. sẹnəŋ bə dɑsdə ɑɬəβɑɬsɑ 0202020701/49, m. sẹnə sɑːɢin 0202010502/16, m. ş̣iliudɑ ‿ɬɑ 0202030801/25, m. təgəβɑtɢɑn‿ɬɑ 0103010304/20, m. tʊːɾo 0103020402/09, tutɢɑg̣‿ eː m. mɑ 0202020702/25, m. ʄuʰdoː 0103020402/06, m. jeɾe 0103020402/01, m. joɾoː 0103020402/02, m. jyz ɑʰłdoŋ kiɸ̈in giş mi 0103050101/12, m. jidə ɬaŋnəŋ bəɾ χəɴ mɑ ɑłnmin dəɾ nɑ 0103040403/23, m. jiŋnɑʰdə 0202030902/65, m. jiŋɸ̈iŋ bosɑ 0202030601/76, m. ʤuŋ ɑndɑʁ sɑɢəni dəɾ 0203010701/14, m. ʤɯχo hẹʤeɾ ʃidʒigə ‿ɬɑ osɑ 0202031202/38, m. dʐɑ 0203010701/15, m. dʐi̯uło jɑdɑş də ‿sɑ 0103050301/05.

m.+di “bende, benim” m.+di mɑ ɑndɑʁ ‿uɾ pədəɣ ołəʰɾḍe 0202031202/05, sẹndi m.+di joq 0202030201/07.

m.+din “benden” m.+din bezək 0202031201/01.

mẹŋ “ben”

m. m. gezoː 0103020402/05, m. gøŋəɬɣe ɑłmin də sɑ 0103050301/22, m. gøɾumɑːn 0103040301/36, m. gøʰḍʉɾuβɑɬʁɑ 0202030902/52, m. guɑnɬɑʁəməs‿ eɾ 0202030605/67, m. kɑɴnɑsəβɑɬmɑʰḍə 0202010502/16, m. kədʒiɣdi 0202030601/12, m. kədʒiɣḍi 0202020301/04, m. keɬəŋ keɣərxəş̣‿eɾ 0202030802/44, m. keɬən məɬɑʁɑ ʤiołɑsɑ 0203010702/27.

mẹɴ “ben”

m. m. qɑːɾənəŋ ni ʃiɑŋgɑn bɑɾ‿eː 0203020201/06, m. qɑɾo deɬen 0102020301/37, m. qəβɑ delẹn 0102020401/46, m. qəɬχəş̣‿ eɾ 0203010303/04, m. qəːɬχəş̣‿ eːɾ 0203010303/04, m. qusɑːnoː 0103020402/05, m. ɢɑɾɑsɑ 0202020301/02, 0203020501/17, m. ɢɑɾɑsɑ‿ɬɑ 0203020501/10, m. ɢɑɾẹn 0203010701/05, m. ɢɑɾəβ 0203010701/07, m. ɢəz dɑʁe osɑ ‿ɬɑ 0202031202/08, m. ɢəz ʤiołɑp beːj 0102020303/42, m. ɢəz jɑqdəŋ uɾuʁ 0202031202/08, m. ɢejliːdi ‿jɑdɑχəş̣ ḍə 0103010705/25, m. g̣ɑdʐ‿ɑs bəɬɣe 0203010302/15.

mẹnə “beni, bana, benim” Bkz. **menə.**

1. “beni” m. 0103010303/17, m. ɑm mɑɴdəɾʁəməs də 0202030401/15, m. ɑdʐɑ gondɑ ɑnɑgɑʁɑ berəβadəp də 0202030401/15, m.‿βəɾ qəɢəɾəβ 0103010702/15, m. βəɾ ʒimi 0202030301/03, m. ɢɑɾɑʰdə sɑ 0103010303/10, m. ɢɑɾɑʁɑ 0103010303/08, m. ‿ɬɑ uzu ølyɾxəş̣‿ eː dip dɾə 0202010502/06, m. ‿ɬɑ buɣun ølyɾxəş̣ dɾo 0202010502/06, m. teɬɑp bɑɾʁɑ 0203020402/22.

2 “bana” buɣun bəɾ m. giɣindi 0202020501/29, m. tɑnvə fəŋʤɯnnəŋ peɾək mɑndəɾʁɑ 0103010303/20.

3. “benim” sen m. udʒin disəβ 0202031202/08.

mẹnəŋ “benim” Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, meŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, mẹŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. 0203020601/13, m. aniga 0103010705/43, m. aʰrga guzu kərəp barəbər ḍə 0202010502/16, m. o ʃioʂəŋʤɯ 0203010301/45, m. ɔːʁuːɬler 0201010102/01, m. uzumnəŋ bər gəz βosa 0202020501/29, m. bə aʰɬdənsej͡ɬa 0103010305/78, m. bə ẹzẹrnəŋ əʂdi 0202010502/16, m. bə ẹʰg̊ẹ͡ səŋnə 0201010102/11, m. bə bøːzʉk oʁuɬnə 0203010503/05, m. bə ɬarnəŋ hədzẹŋge 0202020501/15, m. bə fanβidagənə 0202020501/39, m. bə jynəŋ giːtdi fanβida͡ɬa 0202020501/39, m. bər goj͡ eːr 0203020202/13, m. dada 0202020301/03, m. gogo 0203030102/08, m. kanfa 0203010702/14, m. ɣẹzgəda 0202020501/08, m. ͡ɬa 0202010502/06, m. miʃy 0103040301/29, m. niːɣə 0202020501/24, m. niːɣə 0202031202/35, m. jydi 0202010502/24.

m.+gədi m.+gədi bər͡βaʂ kəsɯnə diadək giɣindi 0202030601/76.

mẹnəN “benim”

m. m. gəz 0103010304/06, 0103010305/40, 0203010702/50, m. gəzdə 0201010101/17, m. gəzdə zertgi git do 0103010304/41, m. gəzdə saʁa͡βerə̆p bosa 0103010305/08.

mẹnẹk “para” Bkz. **mənẹk, menẹk, mẹːk, mẹnik, miːk, minẹːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **aq menẹk, aq minẹːk, aq miniːg.**

m. m. ba berəbər ḍər 0203020202/20, χoNjiŋ m. ʃər 0202031202/01, nidʒior m. 0202031202/13.

m.+ḍə bə m.+ḍə͡ɬa 0202031202/02.

mẹnik “para” Bkz. **mənẹk, menẹk, mẹːk, mẹnẹk, miːk, minẹːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **aq menẹk, aq minẹːk, aq miniːg.**

m. m. bar͡e 0103030901/52, m. bẹrɣẹn 0103010703/06.

mẹndi- “paniklemek, meşgul olmak” Bkz. **megdi-, mindi-.**

m.-t də ogoŋnə ajgaŋ ʂɨgəsə ma m.-t də ẹː də 0103050301/08.

m.-ɣẹ min ma m.-ɣẹ 0103030901/13.

mẹŋ < **menəŋ** “benim” Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, meŋ, mẹːnəŋ, mẹnəŋ, minəː, minəŋ, miŋ.**

m. m. or͡ẹʰʧəsmis də 0103050101/05, m. bə ała͡ẹɣẹʂ͡ɬa 0103010705/23, m. bə kełəŋgi 0103010705/29, m. bə sanbəj liuʂɨ kua miːkgi 0103010303/21, m. dagəNga ͡ɬa 0103010503/08, m. goː bəj ʃiomẹnə͡ɬa diŋtiłaʰḍə 0103010303/26, m. ʤiatiŋ 0103010305/04, m. łoda łornəŋ adzɋasə 0103010303/35, m. łornəŋ kełnə̆nəŋ anasə 0103010303/04, m. məłałarnəŋ daGasə 0103010305/03, m. sazdan serɣi͡βəːr ʂigə təkəs βẹrin 0202031201/15, m. sənałəʁnəN gəzərʁəła͡r͡ɬa 0103010305/85, m. ʧîndʒa aniga 0103010303/03, m. ʧîŋʧîłarnə 0103010305/17, m. jaNqəs anaN ͡ɬa 0103010503/02, m. jydi 0103010305/03, m. jydigə kəsɯ 0103010503/10, m. dzɋaN 0103010303/17, m. dzɨrʤɯ ʃifədʒɯ 0103010303/01.

mẹN “benim”

m. m. gəz 0102020303/42, 0103010304/08, 0103010304/42, m. gəzdə 0102020303/46, m. gəzdəŋ bəłmisən 0102020303/45.

mẹr < mU (+ erür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, bẹr, biː, bi, me, mẹː, mẹ, miː, mi, mir.**

m. ot gəłsaː haʂ m. 0203020403/15, ba suj m. 0202030101/08, ʤiaNʂəŋ m. 0203020501/12, liuʤinien m. 0202020301/14, taːʁar m. 0202010101/06, bər uʰḳus

βɐrxəʂ m. 0203020302/11, βəɾ ɑq ɢɔj βɐrxəʂ m. 0203020302/11, ɾemɐʁɑrzɑŋtsoł diːxəʂ m. 0203020302/02.

mɐjdʒa mɐjχu Ç. “her aile, her hane”

m. m. tudo də 0103030702/101.

moː “nakarat”

m. ʧîndʒin m. jeɾe 0103020501/05, jɑʂ ła m. 0103020401/01.

moː “öyle” Bkz **mo**.

m. ɑβɑmnəŋ m. 0102020302/05, gizgin m. 0102020301/62, ɢəzəʁ m. joɢ e͡ː 0103020401/03, mɑnɢɑn m. 0102020301/59, 0102020301/56.

moː ɬɑ “bu da, böyle” Bkz. **mo.**

moː ɬe < mo lɑ “bu da, böyle” Bkz. **mo.**

moːus “boynuz” Bkz. **moːŋus, moːs, moŋus, mos, moŋs, mɔːs, muŋus.**

m. sɔʁuNGɑ m. joq 0202030105/01.

moːŋus “boynuz” Bkz. **moːus, moːs, moŋus, mos, moŋs, mɔːs, muŋus.**

m. bodɑnəŋ m. 0203010701/17.

moːs “boynuz” Bkz. **moːus, moːŋus, moŋus, mos, moŋs, mɔːs, muŋus.**

m. bəŋɬej m. də 0202030105/01, gøk qejnɑqdəŋ m. ɑrɑʁɑ 0202030401/19.

m.+ə tijnəŋ m.+ə 0202030105/04.

m.+də m.+də mɑNɑ e͡βəɾ ʤile βəɾ 0202030105/04, m.+də keɣəɾ dərəm 0202030105/07.

moːje “nakarat”

m. m. 0202030602/01, 0202030602/02.

mo < mo “da/de parçacığı, bu da, böyle” Bkz. **moː, mo ɬɑ, moː ɬe, mu ɬɑ**.

m. m. 0202010703/01, m. ɑzuɾ bərmisə dʑiɬɑstɢɑG e͡ː 0202010901/61, bəʁɑ m. e͡βəɾ duŋʤa beri də nɑ 0103050101/28, m. e͡βəɾ ɑndɑʁ oɾ niː ʂukuʰrdian jɑNzɯɬəʁ nimi də 0202010703/01, m. e͡βəɾ qɑntɑn bəɾ jøndɑmbɑ nɐmiɾ ɖəɾ 0202030601/20, kədʒiɣlerˈnəŋ e͡əʂdi m. ɑzɑp ʝə 0202010301/15, ɢəzəʁ m. joɢ e͡ɐɾ ni 0103050304/11, joʁɔɾ kəsleɾ m. søjnoː 0103020401/06.

moː ɬɑ “bu da, böyle”

moː ɬ. 0103010601/41, 0202020501/01, 0202020501/10, moː ɬ. ɑndɑʁ ɑndɑʁ ʁəɬuβəɾ dɾoː 0202020501/66, moː ɬ. ɑʰsən bəɾ ɑʰttsɑ 0103010601/30, moː ɬ. ølyɾup bomɑs ɐ ɖə 0202020501/61, moː ɬ. go χɔsən e͡ɬɑ kədʒiɣdi 0202010301/09, moː ɬ. geɬɣɐ bəɾ ɬəm oŋʂəʁɑq nimi ɖəɾ 0202030801/16, moː ɬ. ʃientɑN pəʰrGɑn jɑzəβəɾ ɖɾo 0202010901/21, moː ɬ. jɑʁ sʊrtgeː 0203020302/15, moː ɬ. jeɾ dɐŋərnə ɢɑrsdəɾoː də 0103010601/31.

moː ɬe < mo lɑ “bu da, böyle”

ɑːsə mɑ moː ɬ. qɑɬən dəɾ e͡nɑ 0103010702/27.

mo ɬɑ “böyle, bu da, işte”

mo ɬ. 0103010601/36, 0103010601/49, 0103010601/50, 0103010601/62, 0103010601/63, 0103010601/65, 0103030202/12, 0103030202/17, 0103040401/24, 0103040401/19, 0103040401/28, 0103040401/31, 0103040401/47, 0103040403/31, 0103050101/28, 0103050101/33, 0202020501/08, 0202020501/53, 0202020501/92, 0202030601/49, 0202030604/37, 0202030605/155, 0202030802/27, ɑʁɑ eʰtgindi mo ɬ. oɬəɾeɾ jɐɾ qɑnɑʂ ɖə 0502020101/249, mo ɬ. ɑndɑGɑ dəzGɑn hɑɾosən 0203020402/28, mo ɬ. ɑs ɢɑɾɑʁɑG e͡ː nɑ 0103030203/41, mo ɬ. ɑzəq bɐɾəβ ɖə 0103030201/16, mo ɬ. ɑʰɬdəŋ guməsdə ʂukdio 0103010601/37, əndʐəŋmo mɑ mo ɬ.

pəʰrgan d̪ər͡ qan 0502020101/231, mo ɬ. ərnamtarə geβ͡ e̞r 0103030702/53, mo ɬ. e̞ni jaʁəɬasgəɬa manqəʂ d̪ə 0502020101/186, mo ɬ. oj nimi͡ ɬa 0202020501/102, mo ɬ. urəʁ darəʁnəŋge 0103050101/19, mo ɬ. urəʁ tutuso: 0103030702/11, mo ɬ. uʂ dajiŋno: 0103040403/43, mo ɬ. uʂ dørt͡ ʤiɣərmədi͡ ɬa 0202030801/19, mo͡ ɬ. ŭʂ͡ ɬa gədərəp d̪ə 0502020101/439, mo ɬ. badʐ̪ənda diɣədʐ̪i oɬ də 0103040403/46, mo ɬ. bər məŋ be̞s͡ on 0103040403/19, mo ɬ. bər jəɬ nidʒor uʰgarsa 0103030201/16, mo ɬ. bər aq jaʁangа ʄusuruβ 0103030203/19, mo ɬ. bezək də͡ na 0103030202/14, mo ɬ. βər 0202010703/01, mo ɬ.͡ βər qantan bə tsejχujɬəʁ vəŋʐ̪əŋ a 0202030605/62, mo ɬ. βər je̞ʰɬdʐ̪i də 0103030802/35, mo ɬ. daʰpbas ɾəmboʧ͡ i də͡ na 0202030604/52, mo ɬ. deməɴ qannəŋ aʰɬgəs səŋgin joda 0103040401/70, mo ɬ. desəkdʐ̪i gunaɴ 0103050101/40, mo ɬ. doŋ guazɯ gizkəʂ d̪ə e̞: də͡ na 0103010601/57, m. duŋʤanə qəgəro 0103040403/39, mo ɬ. diɣədʐ̪i 0103040403/42, 0103040401/14, 0103040401/41, 0103040403/36, mo ɬ. diɣindi 0103030702/18, mo ɬ. guŋʃi nimi e̞dəβ 0103030202/04, mo ɬ. guan də 0103030901/48, mo ɬ. guan deɬasa 0103040401/49, mo ɬ. kədʒik kəsə̆leɾ 0103040401/43, mo ɬ. kəsəɣi azəqga͡ asqəʂ͡ na 0103030201/11, kəsɯdi ma mo ɬ. midʒar ərχua jiulia 0502020101/232, mo ɬ. kəsɯ joʁurnəŋ ɬar udʒin d̪ise 0202020501/102, mo ɬ. kembeʂdək 0103040403/31, mo ɬ. keʧ͡ în ma qaɬən dər na 0103050101/25, mo ɬ. kømʤɯ tʂa kerek̟ də 0103050101/39, mo ɬ. kun qejqaʁa 0202030802/01, mo ɬ. kun qoɬʁəɬa͡ arəβ də 0103040601/15, mo ɬ. kus ʃit tulin di də na 0103050101/35, mo ɬ. qar kəsleɾ 0103030202/18, mo ɬ. gaʂ dʐ̪ejsaɴ bar͡ er 0103040401/22, mo ɬ. gasd̪a oɬəβ 0103050101/21, mo ɬ. gazəna oɬəβ 0103050101/22, mo ɬ. gaʰt gaʰt ʄusernəŋ be̞lek̟ 0103030203/54, mo ɬ. gəndaŋ kerek̟͡ e di də͡ na 0103050101/38, mo ɬ. gəzdə diadəβ 0103050101/20, mo ɬ. goj͡ et kerek̟ d̪ə 0103050101/32, mo ɬ. goj uʰgarəp bar͡ er 0201010102/02, mo ɬ. gəNəraʰt gunaɴ də ͡na 0103030202/13, mo ɬ. χuardʐ̪idaqdan maɬ darɬəβ 0103030203/06**,** mo ɬ.͡ ʁej do 0202030802/34, mo ɬ. harsəɬannəŋ jodaʁa ʧygin diu 0103040401/27, mo ɬ. hadʐ̪əq m. bezək də͡ na 0103030202/17, mo ɬ. ʒidə araʰk̟ə βar͡ e 0103050101/27, mo ɬ. dʐ̪ejsaɴɬar 0103040401/23, mo ɬ. ʤiuʂi fəŋsu ʃiguan jijaɴ a 0202030801/19, mo ɬ. ʤiuʂi fəŋnap be̞rse͡ ɬa 0202030802/41, mo ɬ. łom ɔŋʂəʁa͡ ɬa 0202030801/19, mo ɬ. məɬaɬarnə͡ βər 0103040401/48, mo ɬ. məndaga 0103010501/13, mo ɬ. məndago 0103040401/08, 0103040401/43, mo ɬ. məndaʁ dise 0103030702/07, mo ɬ. məŋ ɬaŋ gəməsdəŋ bər joda 0103040401/36, mo ɬ. menə qəχgərəβ 0103040403/05, mo ɬ. ni di dər 0103010601/51, mo ɬ. niɣəɬej də͡ na 0103040403/50, mo ɬ. saqəson duŋʤa βar͡ e 0103050101/30, mo ɬ. saqəson tʂiŋnəŋ kus ʃit də 0103050101/36, mo ɬ. səguɬχəʂ 0103040403/21, mo ɬ. səŋ ʂigə qan ma ajtə̆səβ 0103030203/17, mo ɬ. søz aɬəβ 0103030202/08, mo ɬ. søzdə aɬəβ 0103030202/15, mo ɬ. su əʂmis oʰt͡ ʤimis 0103030203/21, mo ɬ. surnaʁa ͡ɬa 0202030802/40, mo ɬ. sɯk sɯkge̞ e̞ʰdəβ 0103030202/06, mo ɬ. ʂigə qan ma bar͡ e: də͡ na 0103030203/09, mo ɬ. ʂigə χan e̞ni ajtə̆səβ 0103030203/24, mo ɬ. ʂigə jiɣərmə ərdəni βar͡ e̞ də na 0103030203/27, mo ɬ. tsarəʁ͡ jerdi 0103040401/58, mo ɬ. ʧydoq͡ ɬa 0202030801/20, mo ɬ. tʂa ma͡ βər kuʂdəɣ osa 0103050101/41, mo ɬ. tʂam͡ ungi 0202030801/19, mo ɬ. vəʤiu nienda 0103010303/35, mo ɬ. jaqgaG̟͡ er 0202030802/42, mo ɬ. jandərin 0103030202/12, mo ɬ. jaʂ kun də͡ na 0103030203/03, mo ɬ. je̞rdini ma giβ͡ e̞r 0103030702/42, mo ɬ. joda ʧykgə də͡ na 0103030203/48, mo ɬ. jyz saqəson tʂəŋ ʃit be:͡ na 0103050101/34, mo ɬ.

jiudi ərnamtar diş bar e͡: də͡ na 0103010601/61, mo ł. jidə da^{h}rtqəşdəŋ 0103040403/20, mo ł. jidə suŋnəŋ bər pədzɻaq 0103040403/26, mo ł. ʤaNtsuʁa βarʁa͡ła 0202030802/58, mo ł. dzɻuβatGan hadzɻəq 0103030202/14.

mu ła "bu da, böyle"

m. 0102020304/08, m. aq͡Ga^{h}tdə ʒido 0102020303/33, m. dẹŋərɣe bər sułaNGə ḍa^{h}rḍəłş dər ͡na 0102020304/10, m. liaŋkuzɯ jaʁ jarasGannəŋ bilẹk də 0102020304/14, m. ş̣igə͡jaq urəʁnəŋ bilik pə^{h}dət də͡na 0102020304/04.

moł- < moła- Ç.+T. "dokunmak, ele almak" Bkz. **moła-**.

m.-o dzɻoʃiaNʤinə m.-o moło 0103010602/21, dzɻoʃiaNʤinə moło m.-o 0103010602/21.

moła Ç.+T. "el ile almak, dokunmak" Bkz. **moł-.**

m.-ʁa m.-ʁa unḍurk giło 0103010101/20.

moduŋ Ç. "anlaşmazlık"

m. mədʒa m. bop ḍə 0502020101/189, m. bołʁa 0502020101/190.

moŋərẹ- "böğürmek, öküz bağırmak" Bkz. **oŋəre-, mɔŋurɛ-.**

m.-ɣo u^{h}kus m.-ɣo 0202030303/04.

moŋe "beyin" Bkz. **moŋẹ:.**

m. jer m. 0202030404/07.

moŋẹ: "beyin" Bkz. **moŋe.**

m. jer m. də 0202030404/09.

moŋuł "Moğol, millet adı" Bkz. **moŋuł, muŋuł.**

m.+nəŋ m.+nəŋ gizgidin məndʒar sałʁa: 0203010702/28.

m.+dan m.+dan ə^{h}rdi dər 0203010702/29.

moŋuł "Moğol, millet adı" Bkz. **moŋuł, muŋuł.**

m. m. 0202030601/84, 0202030605/52, m. kəsə ͡er 0203010702/16, m. jer 0202030601/12, m. jẹmtş̣i 0202010901/53.

m.+nəŋ m.+nəŋ gẹzgəsə 0203010701/19.

moŋurəs- "öküzler bağırmak"

m.-gi suzusgi m.-gi 0502020101/92.

moŋus "boynuz" Bkz. **moːus, moːŋus, moːs, mos, moŋs, mɔːs, muŋus.**

m. saqəş jiɣərmə m. 0502020101/401.

moŋs < moŋus "boynuz" Bkz. **moːus, moːŋus, moːs, moŋus, mos, mɔːs, muŋus.**

m.+u jarmanəŋ m.+u͡ła 0202030902/76.

mos "boynuz" Bkz. **moːus, moːŋus, moːs, moŋus, moŋs, mɔːs, muŋus.**

m. kerə m. 0103010705/03, 0103010705/05, toʁ͡m. 0103010705/04.

m.+ə m.+ə məndaG̣a jər unəqqan͡ eːn 0103010705/03, m.+ə jəːr ʊnuqqan 0103010705/03.

m.+ən m.+ən Garasa 0103010705/05.

mosdəq "boynuzlu"

m. kerə m. ker doχqḍə 0103010705/02.

mosḍan "*Mostan,* yer adı" Bkz. **mostan.**

m. m. je^{h}łdzɻi 0103040405/06.

mostan "*Mostan,* yer adı" Bkz. **mosḍan.**

m. m. diɣiːk 0103040301/39, m. je^{h}łdzɻinə 0103040405/07.

m.+nəŋ m.+nəŋ sənanəŋ kəsɯ nimi do 0103040301/39.

m.+ɢɑ m.+ɢɑ giłɣin iː də 0103040405/48.

mojin “boyun” Bkz. **mojn.**

m.+neɾnə m.+neɾnə pɑłʁəβɑp d̥ə 0103030901/68.

mojn “boyun, boyun(kısmı)” Bkz. **mojin.**

m.+nəŋ m.+nəŋ məndɑ 0103020302/18.

m.+nə m.+nə͡ɬɑ jɑłɑdəβɑtqəʂ də 0103010306/27.

m.+ɢɑ m.+ɢɑ 0202030301/26, m.+ɢɑ dɑłɑʁɑ 0202030301/26.

m.+ə m.+ə kəsə̆ pudiβəɾ də 0202030701/04, m.+ə͡ɬɑ ɑʰsə də 0103010306/28.

m.+ən m.+ən 0103010502/06, m.+ən bəɾ bəłʁəβɑt də 0103010502/09, m.+ən bəɾ ɢɑɾɑʁɑn͡eɾ 0202030604/69, m.+ən͡ βuzin ølyɾɣe 0202030308/01, m.+ən ɢədərəβ joq do 0103030802/05.

m.+əNGɑ m.+əNGɑ hɔɾɑł qɑʁɑq eː də 0103030802/38.

mojndɑɢə “millî kıyafetin bir parçası, kolye”

m. m. 0202010501/07.

modzɻɑNfɑN Ç. “keçeden yapılmış çadır”

m. m. təkgi ołuɾʁɑG͡eɾ 0203020301/02.

mɔːs “boynuz” Bkz. **moːus, moːŋus, moːs, moŋus, mos, moŋs, muŋus.**

m.+dəŋ gøk qejnɑqd̥əŋ m.+dəŋ ɑɾɑʁɑ 0202030401/21.

mɔŋuɾe- “böğürmek, öküz bağırmak” **oŋəɾe-, moŋəɾe̞-.**

m.-ɣe uʰkus m.-ɣe 0202010201/03.

muotuo Ç. “motosiklet”

m. m. məngi geʰɬdəm 0103050201/04.

mudi Ç. “amaç”

m. dzuŋdi m. 0103050101/50.

mundoɢɔ < məndɑʁ ɢəɬ-o “böyle, bu şekilde” Bkz. **məndɑp-, bəndɑɢo, mədɑɢəβ, məndɑɢəp, məndɑɢəβ, məndɑɢo, məndɑɢɔ, məndɑɢu, məndɑg̊əp, məndɑg̊o, məndɑg̊ɔ, məndɑʁəp, məndɑʁo, məndɑʁɔ.**

m. m. mɑNGərɑʁɑndi 0103010602/13.

mułɑ “çocuk” Bkz. **məːłɑ, məłɑː, məłɑ**. Ayrıca Bkz. **jɑNə məłɑ, jɑNə mułɑ**.

m.+ʁɑ jɑNə m.+ʁɑ be̞lik ʧygoː 0103030702/51.

muː “bu da, böyle” Bkz. **mo**.

m. m. mɑ g̊aʂ dərɔː 0201010101/05.

mudu ʃyʃio Ç. “okul adı, çobanlar için açılmış okul”

m. m.͡ɬɑ 0202010301/11.

mudʒaN Ç. “marangoz”

m.+nɑɾ m.+nɑɾ͡ɬɑ uzɑqdɑn͡ɬɑ diołɑk giłəβəɾ do 0202020303/04.

mu ɬɑ “bu da, böyle” Bkz. **mo.**

munia < muje Ç. “yayla, çobanlık hayatı sürdürülen bölge” Bkz. **mənaːa, mənia.**

m.+nəŋ m.+nəŋ͡ɬɑ 0202031101/14, m.+nəŋ məmiŋ do 0202030801/10.

muŋuɬ “Moğol, millet adı” Bkz. **moŋʊɬ, moŋuɬ.**

m.+nəŋ m.+nəŋ ɬɑː 0202020501/103.

muŋus “boynuz” Bkz. **moːus, moːŋus, moːs, moŋus, mos, moŋs, mɔːs.**

m.+d̥ə m.+d̥ə 0202020501/61.

muʧĩŋ Ç. “anne”

m. m. dɾo 0203020601/03.

mutʂɑN Ç. “yayla”

m. m. ʤienliɣindi 0203020601/21, guŋsɯ χəjiŋ m. 0203020601/22, 0203020601/34, guŋsɯ χəjiŋ m. dɾo 0203020601/50, m. tʂəŋliłaʁa 0203020401/02.

m.+ɢɑ guŋsɯ χəjiŋ m.+ɢɑ͡ɬa 0203020601/34.

mu jɑ “bu da, böyle”

m. m. poɾnəndɑ bəɾ kəsɯ dio də 0102020303/31.

mudʐu Ç. “1949 yıl öncesinde, Sarı Uygur bölgesinde yer ve mal sahip olan kişi veya aile”

m. m. 0203020601/17, 0203020601/18, m. dɾo 0203020601/11, m. tʂiŋfəŋ 0203020201/15, m. dʐiɡə nəgə di ḍəɾ qɑn 0203020401/02.

m.+nəŋ m.+nəŋ͡ɬa ɑndɑ ʤuj ʂiułaʁɑn miː 0203020402/10.

miː < mU (+ eɾüɾ) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, bẹɾ, biː, bi, me, mẹː, mẹ, mẹɾ, mi, miɾ.**

m. jyːnəŋ͡əʂdi m. 0202020501/70, baʰʂʤiot gixəʂ m. 0202020501/50, ɢɑɾ əsdə bəłɣəʂ m. 0202030901/06, dʐoβałɑŋ giłʂ m. 0202020501/50, ʤuj ʂiułaʁɑn m. 0203020402/10.

miː < nimi “şey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi, timi, ni.**

m. ɑməɾɑsəq qɑłʁɑq m. ḍə 0203010302/13.

m.+nə ølyq qɑłʁɑn m.+nə͡ɬa ʤiu kømuβ dɾo 0203030101/16.

miːk “para” Bkz. **mənẹk, menẹk, mẹːk, mẹnẹk, mẹnik, minẹːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **ɑq menẹk, ɑq minẹːk, ɑq miniːg.**

m. əɾʂi kue m. 0103010303/28, m. ʒiɣikdə bəło joq də 0103010303/18, m. suɑnnəβɑdət də 0103010303/17, m. tɑnvəłəβɑdət də 0103010303/17, m. joq də 0103010303/27.

m.+də əɾʂi kue m.+də͡jɑ 0103010303/29.

m.+gi sɑnbəj liuʂi kua m.+gi gəŋʤy joq də 0103010303/21, ʂigə bɑ ɑʰłḍə jyz ɑsəʁ m.+gi͡ɬa 0103010304/77.

miːʤaɾ “azıcık, biraz” Bkz. **pədʐaː, pədʐa, pədʐa, pətʃa, pitʃi, ɸudʐiaː, mədʐa, mədʐaɾ, məndʐa, məndʐaɾ, midʐaː, midʐaːɾ, midʐa, midʐaɾ, mindʐa, mindʐaɾ, mdʐaː, mdʐa, mdʐaɾ.**

m. m. boʰsɑt 0103020303/06.

mi Ç. “metre”

m. liaɴ m. 0103050102/18, ji ʧien m. tekgi͡ɬa 0103050401/06.

mi < mU (+ eɾüɾ) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, bẹɾ, biː, bi, me, mẹː, mẹ, mẹɾ, miː, miɾ.**

m. ɑːzdəŋ guɑ m. 0203011002/20, ɑʰdən m. 0103030802/35, ẹni latiozɯ m. 0203010801/09, usdaʁɑn nimi m. 0202030802/53, bɑgə m. 0103010305/75, bɑɾ m. joq͡bi 0203010302/04, daʰt͡tsøz m.͡ɬa 0202030802/15, gunɑsə m. 0102020303/40, liaɴmi m. 0103050102/18, łojɑɴjyen m. 0203020402/20, sen sɑqəsdəʁ m. 0203010701/21, ʃiafɑ m. 0103030802/40, ʂiułaʁɑn m. sɑ 0103010602/19, ʂigə m. 0103010305/75, joʁuːɾ søz m. 0202030802/15, jydi jɑʰʂ m. 0203020601/32, jimi ʧî m. 0103050102/18, beɾəp bɑɾ m. 0103040301/17, doʁup bɑɾ m. 0203030101/05, tɑɾiłɑp bɑɾ m. 0203010302/11, sɑtɢə m. 0203011001/07, jẹːɣə m. 0203011001/07, ɑłəɴqəʂ m. 0202030802/19, ɑʰłdə dʐəkkəʂ m. 0202010901/54, ɔŋʂətqəʂ m. 0202030802/11(3), bəłxəʂ m. 0502020101/16, dɯjɣəʂ m. 0502020101/60, jidə dʐəkkəʂ m. 0202010901/54, bəɾ uʰkus βẹɾxəʂ m. 0202031202/13, bəɾ ɑʰt bẹɾxəʂ m. 0202031202/13, dẹxətdʐi̯ dimi bəjłɑχəʂ m. 0202031202/17, dixəʂ m. 0202020501/88, uʰgun dixəʂ m. 0202020501/107, nidʒiβəɾ toɾ gẹzgə dixəʂ m. 0202031202/04, sẹn bəɾ

ɢəz dixəʂ m. 0202020501/107, dʐo^{h}gɑ^{h}rʤan dixəʂ m. 0202020501/108, uʂ saːʂ m. 0103050102/33, bɑrʁɑ uzgitkəʂ m. 0103050301/04, bər saːʂ m. 0103050102/33, bɐ̣rxəʂ m. 0103040601/12, keʧiŋ giʂ m. 0103050101/12(2), məndərxəʂ m. ‿ɬɑ 0103010305/32, ɑɴnoʁɑn m. 0103050102/08, gørɯʁɑn m. 0103010303/12, dɑdɑ duqɢɑn m. 0202030402/06, gørɯmɑʁɑn m. 0103010303/12.

mi < **nimi** “şey, bir şey, kesin olmayan zamir” Bkz. **bi, dimi, d̥imi, mə, mɐ̣ː, mɐ̣, miː, nɐ̣mi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimɐ̣ː, nimɐ̣, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

m. ɑdɑʁ ‿m. 0103040301/19, ɑdɑʁɑq m. də 0202031201/09, ɑłəβɑłʁɑq m. d̥ə 0203020402/27, ɑndɑː m. 0203010302/16, ɑndɑʁ m. 0103010303/19, 0103010501/05, 0103020304/33, 0202010703/08(2), 0202010703/12, 0202010703/15(2), 0202010901/43, 0202010901/47, 0202020701/09, 0202020701/15, 0202020701/20, 0202020701/25, 0202020701/26, 0202020701/29, 0202020701/38, 0202020701/39, 0202020701/45, 0202020701/50, 0202030801/22, 0202030802/36, 0202030901/08, 0202030902/52, 0202031101/17, 0203010301/25, 0203010301/45, 0203010301/60, 0203010302/07, 0203010303/10, 0203010303/13(2), 0203010502/01(3), 0203010502/02, 0203010502/04, 0203010701/20, 0203010702/52, 0203011001/05, 0203011001/07, 0203011002/11, 0203011002/29, 0203020402/16, 0203020403/18(2), 0203020403/11, 0203030101/09, ɑndɑʁ ɑndɑʁ m. 0203010301/05, 0203010701/10, 0203011002/14, 0203020401/12, 0203020401/18, 0203020401/19, 0203020402/26, 0203020403/03(2), 0203020403/05, ɑndɑʁ ‿m. 0203011002/04, ɑndɑʁ‿ m. osɑ 0103010703/14, ɑndɑʁ m. də 0202020501/108, 0203010301/45, ɑndɑʁ m. d̥ə 0202020701/56, 0202020701/60, 0203030101/04, ɑndɑʁ m. d̥ər 0203030101/15, ɑndɑʁ m. drɔ 0203030101/13, 0203030101/17, ɑndɑʁ m. βɑr‿e 0203010302/14, ɑndɑʁ‿m.‿ɬɑ 0203020402/30, 0203030101/06, ɑndɑʁ m. təkgi 0203010701/20, ɑnəŋ ‿ɬɑ m. gø^{h}p drɔ 0202020501/13, ɑndɑʁ m. jet 0203020301/06, ɐ̣tgɐ̣k m. də 0203011002/14, ɐ̣tgik m. d̥ə 0203011001/05, ondɑʁ m. łɔːmnə‿ɬɑ 0202030802/32, otɢəłʁɑq m. dər 0203030101/15, otɢəłʁɑq m. d̥rə 0203030101/17, ołʁɑq m. d̥ə 0203030101/03, undurɣɐ̣k m. d̥ər 0203030101/17, undur^{h}tɢ̥ɑq m. d̥ə 0203030101/15, undur^{h}tɢ̥ɑq m. d̥ər 0203030101/15, bəŋʂiłəʁ m. o 0202030901/25, bɐ̣rɣɐ̣k m. d̥ə 0202030802/36, diɣek m. də 0203010301/27, diɣɐ̣k m. də 0202010101/05, diɣɐ̣k m. dər 0203020401/13, diɣɐ̣k m. drɔ 0203030101/08, diɣik m. də 0202020701/51, diɣik‿m. də 0103050301/28, diɣik m. do 0202030802/03, diɣik m. d̥ə 0203020401/19, 0502020101/258, gəłdəːŋ m. ohɑndɑ‿ɬɑ 0202030701/07, gondɑʁ m. 0202030901/19, 0203010502/05, 0203010701/20, guɑnłɑʁɑq m. d̥ə 0203011002/09, kømgɐ̣k m. drə 0203030101/16, kømmɐ̣s m. d̥ər 0203030101/14, qɑd̥ə^{h}rɢɑ mɑnɢɑn m. 0202030902/46, qəɢərʁɑq m. də 0103010302/21, qəɢərʁɑq m. d̥ə 0103010302/21, ʤedełʁɑq m. do 0202030801/23, mɑndərʁɑq m. də 0103030701/02, 0103030701/09, mɑɴɢ̥ɑq m. drɔ 0203030101/11, məndɑʁ m. 0103010304/30(2), 0202030605/35, 0202030901/12, 0202031202/16, 0203010301/43, 0203010302/03, 0203010502/03, 0203010701/20, 0203010801/05(2), 0203020402/26, məndɑʁ m. 0502020101/50, 0502020101/180, məndɑʁ‿m. 0203010301/07, məndɑʁ 0203020401/14, 0203020501/02, niːɣə‿ʁəłʁɑq m. də‿nɑ 0202030802/54, niɣɐ̣tgek m. drɔ 0203030101/11, niɣedəɸutɢ̥ɑq m. d̥ər 0203030101/13, sɑp sɑrəʁ m. oʁɑndɑ 0202030701/14, sɑłʁɑq m. də 0203020301/06, sɑłʁɑq m. d̥ə 0203010702/35, sɑrəːʁ m. oʁɑndɑ‿ɬɑ 0202030701/13, sɑtɢ̥əłɑrʁɑq m. ʧər 0203010303/14, tɑmdərʁɑq m. d̥ə 0203010502/04, təkəβɑtɢɑn m. 0203010303/13, tunnɑʁɑq m. do 0202030802/40,

tutɢaq m. də 0103030702/101, tʂɨməpdik giɬɣẹ̈k m. ʝə 0203030101/02, jadaʁaq m. d̥ə 0502020101/490, jaɴjaɴ m. 0502020101/247, jerɬaʁaq m. do 0103010302/17, dzo̧ɬaɬʁaq m. d̥ər 0202030802/42.

m.+nə andaʁ andaʁ m.+nə jaɢəɴqəʂ tə 0203010501/06, ʂɨuʂɨɬəβatɢ̥an m.+nə 0502020101/500.

m.+ɣe bər tʂɨzɯɬəʁ m.+ɣe͡ɬa bər as diɣik nimi do 0202030802/21, andaʁ m.+ɣeɣe ͡ɬa 0202030802/29.

m.+ɣẹ̈ andaʁ m.+ɣẹ̈ bərəŋgi bər at d̥ə͡na͡ɬa 0202030801/13.

m.+lerna andaʁ m.+lernə kəsɯ diatɢəɬaβ d̥ə 0102040301/06.

m.+sən andaʁ m.+sən jẹ̈rɬəβ do: 0102040302/08.

2. “ne”

m. andaɢə m. kəsɯ 0202030802/55, oɬ͡ɬa sa m. ni:sən 0202030802/51.

mi < men “ben” Bkz. **men, mẹ:n, mẹ**, **mẹn**, **mien, min.**

m. m. oχɢaro: 0103020402/010, m.͡ɬa 0203010701/02, m. sa: am bəʁa jerɬəβattsa 0103030701/10, m. sa: bər aq͡ eneḳ bẹ̈rin 0202020501/89, m. sa: haɬda dimi 0203020501/13, m. sa: toɣun d̥id̥ə d̥ior 0202030104/12, m. saʁa gizəβaɬẹ̈n 0202010501/09, m. saʁa ɢo:jdz̥ɨ ɢəzdə jørɣẹ̈din 0103050301/17, m. saɴa bər aq saʁɬəq bẹ̈rin jam 0202020501/88, m. saɴ dimi 0202020501/98, m. ja^{h}tɢa ma liennixd̥e: deɬə 0103050301/30.

miage Ç. “saman”

m.+dan m.+dan bə saitɢa 0103010501/09.

mien Ç. “un” Ayrıca Bkz**. aq mieŋ, ɢara mieŋ, mien fəŋ.**

m. bər ger m. do 0103050102/32, guaɴ m. də 0103050102/34, m. dzo̧ŋno 0103020302/15.

m.+nəŋ m.+nəŋ iʃʤiŋgi 0103050102/32, bər ger m.+nəŋ yzuɣi 0103050102/33.

m.+nə m.+nə 0202020701/01, m.+nə dujɬuβaɬʁa 0203020201/08, m.+nə faɬaʁa 0103010101/16, m.+nə saɬʁa ɬa 0202030308/07, m.+nə joʁərʁa 0103010101/17.

mieŋ < mien Ç. “un”

m. aq m. goke 0103010301/01(2), ɢara m. goke 103010301/01(2).

mien “ben” Bkz. **men, mẹ:n, mẹ**, **mẹn**, **mi, min.**

m. m. 0202030601/76, m. χədʒanəŋ kəsɯ 0102020303/46.

m.+din m.+din tʂuguo 0103010304/52.

mien fəŋ Ç. “un”

m. m. 0203010901/03.

miendik “kumaş parçası” Bkz. **mindik.**

m. m. hə:rəβ də 0103030802/23.

m.+d̥ə m.+d̥ə søɣʉɬɣi 0202020701/28.

miendik mandəq “kumaş parçası”

m. m. bədʒin͡ɬa 0202010703/08.

mienʃien Ç. “ince pamuk ip”

m. m. iʤi:n hərʁa 0203010801/01.

mienʤə Ç. “bir nesnenin dışı, eskiden yorganın dış kısmı için kullanılan ipek vs. kumaş”

m. aq m. jazsa 0103030701/49.

mieɴχua Ç. “pamuk”

m. m. dzʊŋnəβadəβ də 0103010304/73, m. dzʊŋnaʁa 0103010304/73.

m.+nə m.+nə dzʊŋnaʁa 0103010304/74.

mierʤis- “yarışmak” Bkz. **mɛ̣ldʒis-, miɛ̣rʤis-.**

m.-də m.-də dimi͡ɬa 0202030902/81.

miɛ̣rʤis- “yarışmak” Bkz. **mɛ̣ldʒis-, mierʤis.**

m.-gi məs m.-gi͡ɬa 0202030902/81.

midi < nvde Ç. “kadın”

m. nandi m. jitʃi 0103020304/15.

midʒaː “küçük, ufak, azıcık” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, miːdʒar, midʒaːr, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

m. m. paŋgərɑ 0103010501/04, m. dandandʑɯ 0202020303/07, m. nimi də 0202030104/04, m. semi də 0103010502/17.

m.+ɢənɑ m.+ɢənɑ͡βər semi də 0103010502/16, m.+ɢənɑ βər ʒy d̥ə 0103010503/04.

midʒaːr “biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, miːdʒar, midʒaː, midʒa, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

m. m. 0202020303/06, m. bəlej də 0103050301/20, m. zʊq͡ɑzɑɢənə şigin͡iː d̥ə 0202010503/09.

midʒa “biraz, az, azıcık, küçük” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, miːdʒar, midʒaː, midʒaːr, midʒar, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

m. m. 0102040301/02(2), 0103010101/20, 0103010602/11, 0103010602/13, 0103010602/20, 0103030802/35, ẹni m. bezək giɣindi͡ɬa 0103030701/07, m. ojnɑsəβ 0103050101/52, m. pədʒaq dər ͡nɑ 0103010702/38, m. bələrʤi oʁɑndɑ 0202030801/26, m. bəjşɑɴərɑq d̥ə ͡kəsɯ 0103010602/11, m. kəkəsosonəŋ 0202020301/08, m. qajʤiłəβałʁɑ͡ɬa 0103010703/16, m. midʒa 0103030802/16, midʒa m. 0103030802/16, m. midʒa ɑχgətəsd̥iɾiβsɑ 0103010501/06, midʒa m. ɑχgətəsd̥iɾiβsɑ 0103010501/06, m. midʒa bər βər fəazɯ ɢuzɢɑş͡ɬa 0202030308/07, midʒa m. bər βər fəazɯ ɢuzɢɑş͡ɬa 0202030308/07, χoː m. midʒa ʒi 0202031201/18, χoː midʒa m. ʒi 0202031201/18, m. sɑłəsdərʁɑ 0103030802/27, sʉtdin m. ʁuzʁɑ 0102040301/02, m. ʃieniał ͡qɑsɑ͡ ɬɑ0103010602/20, m. şigə dɑs teɣərmin 0202030301/26, tɑłɢɑndɑn m. sɑzɢɑ͡ ɬɑ 0202030308/06, m. tşimək̟din 0103020302/15, m. jɑɴərɑq 0202020501/11, m. jɑɴqəs ɢəzdɑr 0202030901/20, m. jysdərʁɑ 0202020501/08.

m.+ɢənɑ bər m.+ɢənɑ ɢuɬɑ χɔβun 0202030901/15.

midʒar “biraz, azıcık” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒaːr, mədʒa, mədʒar, məndʒa, məndʒar, miːdʒar, midʒaː, midʒaːr, midʒa, mindʒa, mindʒar, mdʒaː, mdʒa, mdʒar.**

m. m. ɑːzɢɑrʁɑn 0202020501/99, m. ərχua jiulia 0502020101/232, m. uzɢɑn 0103020303/15, m. oɬəːr 0102020301/36, m. ojnɑsin sɑɢənsɑ 0103050101/52, m. bosɑt 0102020402/04, m. boʰsɑt 0103020303/13, m. bər ʃiedʒio usdɑʁɑn nimi mi 0202030802/53, m. guedɑnnəβ 0103050101/53, m. gudʒiɾ 0103040403/51, m. kegdinə 0202020301/16, m. ɢɑβərək geʰɬd̥e 0103040403/27, m. ɢɑʰtɢət 0103020303/22(2), m. ɢɔʰrɢəp d̥ər qɑn 0502020101/162, m. ɢ̟ɔʰːrɢe dər͡ nɑ 0202010101/05, m. χuɑdʒiosu 0202010901/60, m. mɑɴəβ ͡şidɑʁɑndɑ͡ ɬɑ 0502020101/23, mənə m.

neɣəβatbasɑ unduq qaş d̥ə 0103050401/13, m. ʃørɣe̥ 0103020302/13, m. jorɣe 0103020302/15, jydi m. durʁaş ɢana͡ɬa 0202030801/06, m. dzo̥ɬaɬʁaq mi d̥ər 0202030802/42, m. dzo̥uqbaʁan bəsa 0103040405/03, m. dzi̥dasa͡ɬa 0202020501/99, m. dzi̥ɬasdərəβ dro 0202010901/57.

miłoŋ "Lamaizm'de bir çeşit dinî alettir, bakır aynaya benzer, sûtra okurken kullanılır."

m. m. də 0202030104/02, m. dimi 0202030104/03.

m.+nə m.+nə dzo̥orundan asɢaş də 0202030104/04,

min < **men** "ben" Bkz. **men, me̥ːn, me̥, me̥n**, **mi, mien.**

m. m. 0202030604/07, 0203010301/37, 0203010701/21, 0203010701/24, m. diɣindi ͡ɬa 0103030702/92, m.͡ɬa 0102020301/34, m. ma me̥ndiɣe̥ 0103030901/13, m. naːɾs qadi ɬaɾetbis͡e̥ɾe̥0203010301/04, m. nidʒi tʂəŋ nidʒi tʂəŋ aɬin 0103010306/09, m. saː ͡ər azuɾ ɬaɾe̥dəβaɬin 0202030604/10, m. saː dio də dioɾ 0103030702/103, m. saː dimi ͡ɬa 0203020601/10, m. saː haɬda ʝiʝə 0203020601/50, m. saʁa βaɾʁa diːn 0202010502/07, m. saʁa βaɾʁa din 0202010502/07, m. saɴa βəɾ ɢoj azap ba͡ɾ eɾ 0202030802/49, m. saɴa haɬda dimi ɬa 0203010301/25, sen͡ɬa ni ejttsa͡ɬa m. ninə maɴɢərin 0103050201/06, m. senəŋ a^{h}sdə ʂigəle ge̥t də eːna 0103050101/12, m. seŋ bə dasdə aɬʁa 0202020701/48, m. ʃidʑaɴɢa ma βaɾʁa͡n e̥ 0203010301/06, m. ʂujguannəŋ kəsɯ͡e̥ɾ 0201010101/01.

m.+di "bende" m.+di maɾdʒen ba͡ɾe: 0103030901/57.

miŋ < men "ben"

m. m. gøɾuʁan 0103040302/14(2), m. gizoː 0103020402/04, m. gizgə təkgindi 0203010701/21.

miɴ < men "ben"

m. m.͡ɢaɾasa 0203020501/05.

min < bədʒin "ile" Bkz. **olẹn, ʊlin, bəlin, boliŋ, βəlin.**

m. sujɾə͡m. 0202030801/10.

minəː < minəŋ "benim" Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, meŋ, me̥ːnəŋ, me̥nəŋ, me̥ŋ, minəŋ, miŋ.**

m. m. ɢəzdə 0201010101/29.

minəŋ < menəŋ "benim" Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, meŋ, me̥ːnəŋ, me̥nəŋ, me̥ŋ, minəː, miŋ.**

m. m. miʃyβazə 0103040301/28.

minəɴ "benim"

m. m. ɢəzdə͡ɬa 0201010101/25.

minẹːk "para" Bkz. **mənẹk, menẹk, me̥ːk, me̥nẹk, me̥nik, miːk, miniːk, minik.** Ayrıca Bkz. **ɑq menẹk, ɑq minẹːk, ɑq miniːg.**

m. ɑq m. d̥yxgəɬɣeː 0202030102/07.

minẹkdək "zengin, parası olan" Bkz. **minikdək, minikɬək.**

m. m. kəsɯ 0203020101/01.

miniːk "para" Bkz. **mənẹk, menẹk, me̥ːk, me̥nẹk, me̥nik, miːk, minẹːk, minik.** Ayrıca Bkz. **ɑq menẹk, ɑq minẹːk, ɑq miniːg.**

m.+gi m.+gi ołʁa 0202030802/54.

minik "para" Bkz. **mənẹk, menẹk, me̥ːk, me̥nẹk, me̥nik, miːk, minẹːk, miniːk.** Ayrıca Bkz. **ɑq menẹk, ɑq minẹːk, ɑq miniːg.**

m. m. 0202020501/61, m. ɑdɑʁ͡mi berəβ joq də 0103040301/19, diŋgudɑ͡ɬɑ m. d̥ə 0202020701/49, m. nimi joq də 0103030201/14, nidʒoɾ m. bɐ̣ɾxəʂ 0103040601/16, m. dzə̤ŋnin 0202030802/45.

m.+dəŋ m.+dəŋ 0202020701/48, m.+dəŋ ʒisɯ də 0202020701/48.

m.+d̥ə m.+d̥ə bə ʒɐ̣ɾɣi sɑzɢɑ 0202020701/49.

minikdək "zengin, parası olan" Bkz. **minẹ̣kdək, minikɬək.**

m. m. bej kəsɯ 0202030802/11.

minikɬək "zengin, parası olan" Bkz. **minẹ̣kdək, minikdək.**

m. m. kəsɯ 0203010702/19, m. kəsɯleɾ͡ɬɑ 0203010702/03.

mindɑgɑ < məndɑʁ+gəɬ-ʁɑ "böyle yapıp" Bkz. **bəndɑgɑ, bəndɑgə, bəndɑgəʁɑ, mədɑgɑː, mədɑgɑ, mədɑg̊ɑ, mədɑʁə, məndɑːgəɬʁɑ, məndɑqɑ, məndɑgɑː, məndɑgɑ, məndɑgə, məndɑgəɬʁɑ, məndɑg̊ɑ, məndɑg̊ə, məndɑʁɑː, məndɑʁɑ, məndɑʁə.**

m. m. bəɾ jibəjzɯ op də͡nɑ 0203010301/01.

mindi- "meşgul olmak" Bkz. **megdi-, mẹ̣ndi-.**

m.-ɣi m.-ɣi hɑnəʁɑ 0103010303/07, m.-ɣi͡ɬɑ 0103010303/07.

mindik "bez parçası, kumaş parçası" Bkz. **miendik.**

m. m. guzin 0103010304/74.

m.+d̥ə m.+d̥ə sɑɬʁɑ 0103010306/23.

m.+din m.+din mdʒaɾ sɑʁɑ təgəβɑtqəʂ də͡nɑ 0103010306/26.

mindʒa "küçük, ufak" Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒa, midʒaɾ, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. geː̣ɾ dərə͡nɑ 0103010702/52, m. dʒiɬo də 0103030802/01, m. mindʒa͡ɬɑ oɾəβəɾ dəɾ nɑ 0202030307/02, mindʒa m.͡ɬɑ oɾəβəɾ dəɾ nɑ 0202030307/02.

mindʒaɾ "biraz, azıcık" Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʑiaː, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒaɾ, midʒaɾ, mindʒa, mdʒaː, mdʒa, mdʒaɾ.**

m. m. bəŋʂɨ dɾo 0202030802/58, m. sɑgə 0102020401/24, m. jɑʁdəɾmɑsɑ 0202030802/45.

miŋ "benim" Bkz. **meːnəŋ, meːŋ, menəŋ, meŋ, mẹ̣ːnəŋ, mẹ̣nəŋ, mẹ̣ŋ, minəː, minəŋ.**

m. m. ɑsdəʁ də 0102020401/37, m. bə keɣ̂innə 0103050101/12, m. donnəːʁ də 0102020401/35, m. miʃynə 0103040301/29.

miŋguo Ç. "Çin Milliyetçilik Dönemi"

m. m. əɾʂɨ bɑ nienɑ 0103030801/09.

miŋɬuɑ Ç. "*Mingle*, yer adı" Bkz. **miŋɬuo.**

m.+nəŋ m.+nəŋ d̥ɾo 0203020601/55.

m.+dɑn m.+dɑn bəɾ sɑʂ̊dəq dʒilik gep dɾo 0203020601/58,

miŋɬuo Ç. "*Mingle*, yer adı" Bkz. **miŋɬuɑ.**

m. m. jɑqd̥əŋ 0203010301/44,

miŋ miŋ Ç. "Mingming, kişi adı"

m. m. ʂɨg̊əsə ge^{h}ɬd̥ə 0103010303/08.

miŋtsə ʃiajeɴ < miŋtsə ʃiajen Ç. "*Minzu* üniveristesi/ Kuzey –batı Milletler Ünivesitesi"

m.+gɑ m.+gɑ͡βɑɾʁɑ 0103010303/16.

miŋtsu Ç. "millet"

m.+nəŋ məsdəŋ m.+nəŋ 0202020501/05.

miŋʤə Ç. “ad, isim”
m. nəgə m.͡ɑ 0203010301/21.
miɴχe Ç. “Minghai, yer adı” Bkz. **miɴχej.**
m.+nəŋ m.+nəŋ kəsɯ 0203010301/48.
m.+ʁɑ geɬoʁɑn mẹ m.+ʁɑ 0103050401/12.
miɴχej Ç. “*Minghai*, yer adı” Bkz. **miɴχe.**
m.+nəŋ m.+nəŋ peɣnə͡ɬɑ 0103040302/02.
miɴχuɑ Ç. “*Minghua*, yer adı” Bkz. **miɴχua.**
m. m. jɑqdəŋ kəsɯɣe 0203010303/16, m. jɑqnəŋ 0203010702/14, m. dʐok dʐokge mɑ mɑɴdə 0202020301/07.
m.+nəŋ m.+nəŋ gue nimi pɔʁtʂi mɑ bɑr̂ ẹr 0202020401/10, m.+nəŋ kəsɯ͡ɬɑ 0202020301/08, m.+nəŋ kəsɯnəŋ ʝər 0203010301/23, m.+nəŋ kəsɯleɾ 0202020501/72, m.+nəŋ joʁuɾ̂ɬɑ 0202020501/01.
m.+ʁɑ m.+ʁɑ ẹʰtək giɣin͡i: ḍə 0202020401/17.
m.+dɑ m.+dɑ βɑrʁɑ 0203010701/17, m.+dɑ hɑr̂ kəsɯnəŋ ɑndɑ ͡ɑrʁɑ 0203010701/17, m.+dɑ ni dər 0202020301/06.
miɴχuɑʐi̯ŋ Ç. “*Minghua*’lı, *Minghua*’da yaşayan kişi”
m. m. nia χo ɑ 0203010301/46, m. dɑdɑʂoʂo 0203010301/47.
miɴχuɑɬəq Ç.+T. “*Minghua*’lı, *Minghua*’da yaşayan kişi”
m. m. kəsəʂdi 0203010301/24, səleɾ m. 0203010301/52.
miɴχua Ç. “*Minghua*, yer adı” Bkz. **miɴχuɑ.**
m.+nəŋ məzdəŋ m.+nəŋ mɑnənnəɴ ɢɔsdə 0103010304/11.
miɴχua ʧy Ç. “*Minghua* bölgesi”
m. m. fəŋnoʁɑndɑ 0103010303/15.
miɾ < mU (+ eɾür) “soru parçacığı” Bkz. **be, bẹ, bẹɾ, biː, bi, me, mẹː, mẹ, mẹɾ, miː, mi.**
m. sẹn dɑn jejesə m. 0202020501/88.
miʃy Ç. “damat”
m. mẹnəŋ m. 0103040301/29, m. ʧyʧʃiŋli ʂɑɴ 0202030605/52.
m.+nəŋ bər m.+nəŋ͡ɬɑ 0202030802/14.
m.+nə miŋ m.+nə 0103040301/29.
m.+ʁɑ m.+ʁɑ͡ɬɑ 0103050101/43.
miʃyβɑzə Ç. “damat çocuk”
m. minəŋ m. 0103040301/28.
miʃiŋ Ç. “hurafe, batıl inanç”
m. m. ʤaŋno ḍə 0103030901/35, sujɾə søz udʒin m. ɑ 0202010703/27.
mʤaː < **mindʒaɾ** “biraz, az” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʐi̯aː, mədʒaːɾ, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒa, mdʒaɾ.**
m. m. niɣəɬɣi 0103010304/63.
mʤa < **mindʒaɾ** “ufak, küçük, biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, pitʃi, ɸudʐi̯aː, mədʒaːɾ, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒaː, mdʒaɾ.**
m. m. ɑːʁərəβ də 0103010304/42, m. ḍɑχs 0103010304/63, m. mʤa mʤa ɢədərʁɑ 0103030802/16, mʤa m. mʤa ɢədərʁɑ 0103030802/16, mʤa mʤa m. ɢədərʁɑ

0103030802/16, sudan m. ʁuzʁa 0102040301/02, m. tʂiɬap baɾ 0103010303/06, m. jaɴ ʒy dzʲiŋə͡je 0103010602/13, m. jiʁaʂ səβaːqḍə 0102040301/02.

mʤaɾ < **mindʒaɾ** “biraz” Bkz. **pədʒaː, pədʒa, pədʒa, pətʃa, piʧi, ɸudzʲiaː, mədʒaːɾ, mədʒa, mədʒaɾ, məndʒa, məndʒaɾ, miːdʒaɾ, midʒaː, midʒaːɾ, midʒa, midʒaɾ, mindʒa, mindʒaɾ, mdʒa, mdʒaː.**

m. m. 0202020701/08, m. andaɢəp ołərə̆p baɾ e͡ː 0201010102/06, m. dʒiɬẹn 0201010101/04, m. maɴɢa gise͡ ɬa 0202031101/28, mindikdin m. saʁa 0103010306/26, m. mdʒaɾ tʂa 0202010901/78, mdʒaɾ m. tʂa 0202010901/78, m. saɬʁa 0203010702/28, m. søzdə 0201010101/27, m. ʃidʒiβaɬʁa͡ɬa 0201010101/28, m. ɖɯlio 0203010701/04.

mɾəʂ “kedi” Bkz. **məɾəʂ.**

m. bəɾ m. aʰsəɾaʁan ẹː ḍə 0202010503/01, m.͡ɬa 0202010503/07, ʂɨtdə m. ʂɨgisə 0202010503/06.

m.+ɢa ʂɨtdə m.+ɢa andaʁ diɣin ẹ ʄə 0202010503/04.

n

n < **ne** “ne” Bkz. **nə, ne, niː, ni.**

n. buʁa n diɣẹg͡ẹ 0102020303/26, n di ḍə dʐa 0103010101/03.

naː “nakarat”

n. n. 0103040402/02, 0103040402/03, 0103040402/05, 0103040402/09, 0103040402/11, 0103040402/17.

naː “takdir ve onaylama” Bkz. **na, ne, nẹː, nẹ, niː, ni**.

n. bot ḍə͡ n. 0103050304/03, boʰɬḍeː n. 0103040404/12, duːsdi n. 0103040403/56, dusdi n. 0103040403/58, diḍe n. 0103040404/12, 0103040404/13, 0103040404/14,

naː- < ne+ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naːə-, naːχəɬ-, naːʁəɬ-, naːɬ-, na-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-əp n.-əp bəɾ xidʒin 0103010702/49.

n.-ʁaɢ n.-ʁaɢ͡ẹː də͡na 0103010601/44.

naː < **naʁə < ne+ɢəɬ-əp** “nasıl” Bkz. **naːo, naːβ, naʁəː, naːʁə, naːʁəp, naːʁo, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəq, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. dij dij 0103050301/11.

naːə- < ne ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naː-, naːχəɬ-, naːʁəɬ-, naːɬ-, na-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-ʂ+e n.-ʂ e 0103020304/08.

naː < **naɢə** “o” Bkz. **naːɢə, naɢə, naɢə.**

n. n. dzɋaɴfaɴ͡əʂgi 0103050401/07.

naːo < ne ɢəɬ-o < ne+ɢəɬ-əp “nasıl, ne yapıp” Bkz. **naː, naːβ, naʁəː, naːʁə, naːʁəp, naːʁo, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. joɾɬo də 0103050401/09, n. də 0103050401/15.

naːβ < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **naː, naːo, naʁəː, naːʁə, naːʁəp, naːʁo, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəq, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. maɴɢan͡i 0103040601/09.

naːdi < ne ɢəɬ-ʁə di-p “ne yapacak diyip, ne için, neden” Bkz. **naːʁədi, naːʁdi, naːdi. n.** n. 0203010301/36, n. aqdə ɢaɾa jyŋnə hoɾap ḍə 0103010701/110, n. anə andaɢo perət də 0103030901/75, n. aʰgałaɾ͡ja jiːʧi ja go sanaʁ mano də 0103020302/22, n. peɾk

mandərt də 0102020304/05, n. bəʁa qur qusanḍərt ḍə tise 0102020304/09, n. don guazɯ kəsərt ḍə tise 0102020304/07, n. guziɣənəŋ baʰdzʐəNGa n. Gułaʂdəʁ ʃip GaʰtGa uzəɣi deła dip də ʈise͡ ła 0103020302/24, n. ʒyŋ həɾap ḍə dise 0103030702/63, jaʁ surdət də tise 0102020304/13, n. joʁon baʰdzʐəNGa jyŋ həɾap ḍə tiseː 0102020304/11.

naːdi Ç. “neredeki”

n. n. ʂabəlia 0202010101/06.

naːGə “o” Bkz. **naː, naGə, naḠə.**

n. n. 0203020402/03, n. niːɣədi sɯkuanda 0203020402/25, n. ʂigeːsə͡ ła 0202030402/48, n. jeʂəŋnəŋ 0203020203/12.

naːχəɬ- < ne Gəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naː-, naːə-, naːʁəɬ-, naːɬ-, na-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-ʂ e am n.-ʂ͡e sa 0103050301/03.

naːʁə < ne Gəɬ-əp “nasıl” Bkz. **naː, naːo, naːβ, naʁəː, naːʁəp, naːʁo, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəq, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. qaɾ maNGəłaɾʁa bəɾ łom saɬ 0103030802/14.

naːʁəp < ne Gəɬ-əp “nasıl” Bkz. **naː, naːo, naːβ, naʁəː, naːʁə, naːʁo, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəq, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. daɾeɾ ͡oːje 0202030602/04, n. daɾłatqəʂ ḍə 0202030601/43, n. giłɣinnəŋ 0202030601/19, n. ʤøʰgəkəʂ də 0202030604/16.

naːʁədi < ne Gəɬ-ʁə di-p “ne yapacak diyip, ne için, neden” Bkz. **naːdi, naːʁdi.**

n. n. saɾʁaɾo də 0103010701/106, n. gygyɾo də 0103010701/108, n. Gaʰt bəʂ Gaʰtbəʂdəɾ 0103010701/112, n. sutdə Guzəp də 0103010701/131.

naːʁəɬ- < ne Gəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naː-, naːə-, naːχəɬ-, naːɬ-, na-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-ʂ+e n.-ʂ e ʈise 0103050301/25.

naːʁo < ne Gəɬ-əp “nasıl” Bkz. **naː, naːo, naːβ, naʁəː, naːʁə, naːʁəp, naʁə, naʁəp, naʁəβ, naʁəq, naʁəm, naʁoː, naʁo, naʁɔː, naʁɔ, niʁəp.**

n. n. qanattsa 0103010705/18.

naːʁdi < ne Gəɬ-ʁə di-p “ne yapacak diyip, ne için, neden” **naːʁədi, naːdi.**

n. n. jadaʂ dəɾ 0103010702/60, n. boɬʁej di ḍə͡na 0103010702/70.

naːɬ- < ne Gəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naː-, naːə-, naːχəɬ-, naːʁəɬ-, na-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-ʁaG n.-ʁaG͡e ła 0103030802/39.

naːɾ “o tarafa” Bkz. **naɾ, naːɾə, naɾə.**

n. n. bədasdəɾse͡ ła 0202020301/21, məndan n.͡ ła 0502020101/279.

n.+səŋdan n.+səŋdan Gadʐaβaɬəβjadaʁan͡eː 0203020203/11.

naːɾə “o tarafa” Bkz. **naːɾ, naɾ, naɾə.**

n. n. βeːɾə͡ ʁəło 0202020201/06, n. βeɾə 0202020302/04, n. diadeɾʁa ͡ła 0202030605/71, n. bədaʁa 0202020301/19.

naːɾsə “işte, hiç, asla, zaten” Bkz. **naːɾs, naɾsa, naɾsə.**

n. o n. bə oːjnəŋ͡ łaː ʤiuʂi nəməgə 0202010901/08, n. uzəʁ uzumas 0202030201/04, n. bə niɣə 0203011002/03, n. doN baʁəɾ dəɾ 0202030401/29, n.͡ ła kəsɯɣe səq Gaɾaβəɾ 0202010503/15.

naːɾs “hiç, asla” Bkz. **naːɾsə, naɾsa, naɾsə.**

n. n. qadi ɬaretbis͡e̞re 0203010301/04.

naːja “nakarat” Bkz. **naːje, naj, naːjaj, ŋaːj, ŋaːja, ŋaːjaj, ŋaːjeː, ŋaːjej, ŋaj.**

n. n. 0103040402/10, 0103040403/53.

naːje “nakarat” Bkz. **naːja, naj, naːjaj, ŋaːj, ŋaːja, ŋaːjaj, ŋaːjeː, ŋaːjej, ŋaj.**

n. n. 0102020402/02, 0102020402/14.

naːjiːnaːja “nakarat” Bkz. **ŋaːjiːnaːja.**

n. n. 0103040403/60.

na Ç. “ünlem, ise”

n. aʰga n. 0202030801/14, oɬurma͡ n. 0202030801/14, bəz͡ n. dzɣʁənnə bəjuŋ ma 0202030307/04, gogasə n. kemaraʁa 0202030902/24, qejgasa n. 0202030801/12, χuaɴ fejfejzɯnə n. taɴdiolio 0202010101/06.

na- < ne ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **naː-, naːə-, naːχəɬ-, naːʁəɬ-, naːɬ-, naʁə-, naχə-, naʁ-, naʁəɬ-, naχəɬ-.**

n.-χəʂ+e dəliɣi n.-χə͡ʂe 0202030605/69.

na “ünlem, takdir etme ve onaylama ünlemi” Bkz. **naː, ne, ne̞ː, ne̞, niː, ni**.

n. aːʁaɢ͡e̞ː də͡ n. 0103010601/44, aːmgə dər͡ n. 0202010501/12, aːsərabər dər͡ n. 0202030604/45, aːz də͡ n. 0103010305/48, 0203010301/11, aq menȩk d̯ə͡ n. 0203010303/10, aɬχəʂ də e̞ː də͡ n. 0103010601/36, 0103010601/40, 0103010601/49, aɬχə͡ʂ n. 0103030203/34, aɬnəβaʰɬd̯ə͡ n. 0103010702/20, aɬnmin dər͡ n. 0103040403/26, aɬnmin dər n. 0103040403/23, aɬnomin dər͡ n. 0103040403/13, am͡baʁdi də͡ n. 0103010302/08, amə͡ʰtan d̯ə͡ n. 0202030604/37, andaʁ də͡ n. 0202020701/23, andaʁ nimi də͡ n. 0202030802/52, andaɢəɬəβ d̯ə͡n. 0202020701/28, andaʁəɬəβər d̯ə͡n. 0202020701/28, andaʁ nimir͡ɬa eː d̯ər͡ n. 0202031201/16, andzɣaɴ e̞ː də͡ n. 0103010601/20, aŋgar͡ɬare̞tgə də͡ n. 0203020101/03, aɴnaβər dər͡ n. 0203020301/09, ara͡ʰk̯əd̯ə eː͡ də̌͡ n. 0103010702/42, ara͡ʰk̯ə dər͡ n. 0103040403/37, ara͡ʰk̯ə dər n. 0103040403/19, ara͡ʰdz̯i̯ dər͡ n. 0203020501/01, as e̞tkəʂ də͡ n. 0202030604/30, as garaʁaɢ͡eː n. 0103030203/41, asəraβər dər͡ n. 0202030604/49, at d̯ə͡n. ɬa 0202030801/13, at͡ tsaɬəβ d̯ər͡ n. 0203020501/26, at͡ tsaɬəβ tər͡ n. 0203020501/26, at͡ tsaɬʁaq nimi dər͡ n. 0203020302/02, at͡ tsaɬʁə də͡ n. 0203010301/22, ajtə̆sgan͡e̞ː də͡n. 0103010601/47, 0103010601/48, ajtə̆sgan͡e̞ː dər͡n. 0103010601/24, ajtə̆sgan e̞ː də͡n. 0103010601/35, ajtba də͡n. 0203010301/05, ajtgan͡ e̞ː də͡n. 0103010601/45, 0103010601/46, ajtg̯ə də͡n. 0203010301/06, ajttsa e̞ː də͡n. 0103010601/26, ajttsa e̞ː dər͡ n. 0103010601/29, azdan azə e̞ː də͡n. 0103010601/41, azə də͡n. 0103030702/36, azəqga͡ asqəʂ də͡n. 0103030201/10, azəqga͡ asqəʂ͡n. 0103030201/11, 0103030201/12, aʰga d̯ər͡ n. 0202030802/57, aʰqqəʂ də͡ n. 0202010901/37, aʰɬd̯ə͡ n. 0103010701/83, aʰtb̯a də͡n. 0502020101/153, aʰttsa e̞ː dər͡ n. 0103010601/30, əndərɣə dər͡n. 0203010303/07, ərəmboʧi͡e̞ː də͡n. 0103010601/39, ərle̞ɣ dər͡ n. 0103010702/29, ərleʰd̯ə͡ n. 0103030901/14, ərliq qap d̯ə͡ n. 0103030901/15, ərnamtarnə diɣə n. 0103040401/52, əsdeː dəː n. 0103020303/16, əsdeː də n. 0103020303/17, əʰrkdəɣ dər͡n. 0103010702/54, ə̆ʂkəʂ͡ n. 0103030201/01, ə̆ʂkəʂ də͡ n. 0502020101/327, edəβmin də͡ n. 0103010304/53, edəβ joq ʧə͡ n. 0202020701/45, edəβər dər͡ n. 0203020501/05, emsəβər də͡ n. 0202031101/22, etgə dər͡ n. 0203020403/19, etgek nimi dər͡ n. 0202030308/04, eʰtək gep d̯ə͡ n. 0203020402/25, eʰtək geɬəβər tər͡n. 0203020501/04, eʰtik gip də͡n. 0202010503/12, e eʰtgəməs də͡ n. 0502020101/324, ˌdəβər d̯ə͡ n. 0202020702/02, e̞mis də͡ n.

0203010301/43, ẹʰt dəɾ n͡. 0103010703/18, ẹʰt dəɾ n. 0103010701/53, ẹʰtdə n͡. 0102020303/34, ẹʰtgẹn də n͡. 0103030702/07, ẹʰtgin də n͡. 0103030702/09, ẹtgig̊ i: də n͡. 0103030203/44, oːsi dəɾ n͡. 0103010702/32, op də n͡. 0203010301/01, oʁułə d̥ə n͡. 0202010703/07, oł dʉɣədi dəɾ n. 0201010101/12, oł dʉɣədi dəɾ n͡. 0201010101/18, oł diɣədi dəɾ n͡. 0201010101/26, ołałmaʰd̥ə n͡. 0202030601/77, ołəɾ də n͡. 0103010702/33, ołuːp də n͡. 0203010303/16, oŋʂəβəɾ d̥ə n͡. 0202010901/40, oŋʂəʁaq nimi də n͡. 0202030801/01, oɾəβəɾ dəɾ n. 0202030307/02, oɾʤi dəɾ n͡. 0103010701/57, ot onət də n͡. 0103020502/03, oj də n͡. 0203011002/03, ølyɾup dəɾ n͡. 0202020401/08, oj dəɾ n͡. 0203020401/01, ʊːł dəɾ n͡. 0203010301/11, ʊːzɢaʰɾd̥ə n. 0103050305/06, ʊnəβałmin d̥ə n͡. 0502020101/139, ułʉj də n͡. 0202020701/34, unup də n͡. 0103040403/07, unduq qap d̥ə n͡. 0202020701/20, unduq qaʁə də n͡. 0203010303/16, unduq qap dəɾ n͡. 0203020302/04, unduʁəmẹs d̥ə n͡. 0203010301/48, 0203010301/49, undurk gip ʄəɾ n͡. 0202020401/13, usdaʁan nimi də n͡. 0502020101/19, usdaʁan nimi d̥ə n͡. 0502020101/56, uʂ qunuqdə n͡. 0202010703/23, uzaq d̥ə n͡. 0502020101/453, uzaq nimi də n͡. 0502020101/411, uzaq nimi də n͡. 0203020302/05, uzu də n͡. 0202030605/101, uzu dəɾ n͡. 0202030605/141, uʰɢaɾəp də n͡. 0202031101/28, uʰɢaɾʂ n͡. 0103030201/20, uʰɢaɾχəʂ dəɾ n͡. 0202020301/01, uʰɢaɾʁəməs də n͡. 0202031101/28, ʉrɣẹnmində n͡. 0202010301/11, ʉrɣiŋkianəp də n͡. 0203010301/04, yzedi dəɾ n͡. 0202030604/23, yzẹkdi də n͡. 0202030604/23, jilixd̥əłaj n. 0103050305/12, iʃʤiβałʁəməs d̥ə n͡. 0103030901/09, pədəp baj ẹː də n͡. 0103010601/59, pəd̥əβ də n͡. 0103030203/42, 0103030203/46, pətgin kun n. 0103040401/20, pəjłap də n͡. 0202030605/24, poɾaɴda dəɾ n. 0103040401/38, poɾaɴda dəɾ n͡. 0103040401/11, pudəβəɾ dər n͡. 0202030604/57, puḍo də n͡. 0103030702/46, pədʒaq dər n͡. 0103010702/38, pətkəʂ də ẹː də n͡. 0103010601/56, pətkəʂ d̥ə ẹː də n͡. 0103010601/54, 0103010601/55, pəʰdət də n͡. 0102020304/04, peɾe n͡ɬa eː də n͡. 0202010703/33, peḳ ʄəɾ n͡. 0202010703/32, pẹlẹk geʰɬd̥ə n͡. 0103010702/53, ɸəʰɾɢan n. 0103010502/05, baɾ n͡ẹː də n͡. 0103010601/18, 0103010601/52, 0103010601/61, baɾ n͡eɾ di n. 0103040403/17, baɾ n͡ẹ di də n. 0103010702/44, baɾ n͡ẹː didə n͡. 0103010701/89, baɾ n͡eː n͡. 0103030203/36, baɾ n͡eː n. 0103030203/39, baɾ n͡eː də n͡. 0103030203/09, 0103030203/32, baɾəβałmaʰdə n͡. 0202030605/18, baɾəβəɾ d̥ə n͡. 0203011002/02, baɾmin d̥ə n͡. 0202030801/20, bə jadaʁə n͡. 0203010303/17, bəlẹkdin n͡ʊnkəʂ d̥ə n͡. 0103040401/43, bəlik kun n. 0103040401/19, bətəsłaɾ d̥ə n. 0202030601/09, bətxəʂ də n͡. 0502020101/381, bətɣəməs də n͡. 0203010303/17, 0502020101/430, bətɣəmẹs dəɾ n͡. 0203020302/09, 0203020302/12, bətɣəmes d̥ə n͡. 0203020501/07, bətmẹʰd̥əɾ n͡. 0103010702/48, bəɾ aʰɬd̥ə n͡. 0103010701/78, bəɾ n͡ẹː də n͡. 0103010601/67, 0103010601/73, bəɾ n͡ẹː dəɾ n͡. 0103010601/65, bəɾ n͡e n. 0102020304/08, bəɾ də n͡. 0103030702/58, 0103030702/60, bəɾ də̈ n͡. 0103040401/54, 0103040401/58, bəɾ dəɾ n. 0103040401/56, 0203020201/11, bəɾ jaβdaɬ də n͡. 0201010101/24, bət də n͡. 0502020101/485, beleg̊ eː də n͡. 0103010601/69, beɾi də n. 0103050101/28, bezək n͡. 0103030202/09, bezək at̪ n͡tsaɬəβəɾ d̥əɾ n͡. 0203020202/09, bezək dəɾ n͡. 0103010701/132, bezək də n͡. 0103030202/14, 0103030202/05, 0103030202/17, bẹlek dəɾ n͡. 0102020304/12, bẹlẹtgẹn n͡ẹɾ diː n. 0103040401/09, bẹlek kun n. 0103040401/47, bẹɾəβ də n͡. 0103040601/11, bẹɾɣə də n͡. 0203010303/10, boːł dəɾ n͡. 0202030605/155, bop dəɾ n͡. 0103010702/87, bop də n͡. 0202031101/15,

0203010501/05, bobɑn χɘɴjiŋ d̪ə͡n. 0203010303/03, boʁəməs d̪ə͡n. 0103030901/04, bołəs bołdoɾ d̪ə͡n. 0202030801/24, bołχəʂ d̪ə e̞ː d̪əɾ͡n. 0103010701/95, bołχəʂ dəɾ͡n. 0103010702/40, bołχəʂ də͡n. 0202010701/02, bołʁə də͡n. 0103030702/41, bołʁəməs də͡n. 0202030604/38, bołəβɑtb̪ɑʰd̪ə͡n. 0202030605/67, bołʁej di d̪ə͡n. 0103010702/70, bołʁej ɟi d̪əɾ͡n. 0103010702/67, bołʁej ɟi dəɾ n. 0103010702/76, bołʁej eː də͡n. 0103010601/75, boʂ də͡n. 0103010702/18, boz ɢoj dəɾ n. 0103040401/42, boʰɬd̪ə͡n. 0103050304/09, bɔːχəʂ də͡n. 0202030402/68, bɔłʁɑ dəɾ͡n. 0202030402/37, bɔʁəməs d̪ə͡n. 0502020101/143, βɑɾ͡eː də͡n. 0103030203/25, βɑɾ͡e̞ də n. 0103030203/27, βɑɾ də͡n. 0502020101/454, βəɾ də͡n. 0202030604/31, βəɾ dəɾ͡n. 0202030604/31, βe̞ɾəp də͡n. 0103010305/19, 0103010304/27, βołχəʂ də͡n. 0202030604/60, βołʁɑn͡eː d̪əɾ͡n. 0202031202/52, dɑɢɑsə d̪ə͡n. 0203020501/25, dɑχqɢə də͡n. 0103030702/18, dɑłɑʂ͡n. 0103030201/09, 0103030201/11, dɑlej boʰld̪ə͡n. 0103050304/06, dɑrłɑʁɑn͡eː n. 0103010601/08, 0103010601/09, dɑʂɑmmɑleɾ də͡n. 0202030902/45, dɑʰgəβəɾ də͡n. 0202020501/20, de̞ʰd̪ə͡n. 0202030604/65, de̞ʰd̪ə͡n. 0203020302/03, 0203020302/09, 0203020302/10, 0203020302/16, 0203020302/17, de̞ʰd̪ə͡n. 0203020301/01, dəlesgindiɣədi͡n. 0203020201/06, dəliβɑłʁɑn nimiː dəɾ͡n. 0203020201/05, dərə eː də͡n. 0103010601/50, dərə̌͡n. 0103010701/25, deɾβeʂ də͡n. 0103030702/31, de̞p də n. 0202030301/21, don dəɾ͡n. 0103010701/121, doɾon d̪iː d̪ə͡n 0202010703/19, doj͡onuβuɾəp də͡n. 0103040403/03, dozmɑs͡də n. 0202030201/05, dɔχqus βɑʂ d̪ə͡n. 0502020101/485, duʁup də͡n. 0202020301/13, duʁup dəɾ͡n. 0202020301/16, dujmis də͡n. 0502020101/59, dujtəuɢə d̪ə͡n. 0203010303/03, dujtuɢə dəɾ͡n. 0203020301/01, dɯjmis də͡n. 0502020101/60, diː dəɾ͡n. 0103010701/61, diː də͡n. 0103030702/42, diːɣə də͡n. 0203010303/06, diːʂ dəɾ͡n. 0202030301/42, di d̪ə͡n. 0202020701/58, 0202020702/16, diː d̪əɾ͡n. 0201010101/04, diː dəɾ͡n. 0201010101/04, 0201010101/06(2), diːk e̞ː dəɾ͡n. 0103010601/22, di dəɾ͡n. 0103010601/05, 0103010601/07, 0103010601/10, 0103010601/17, 0103010601/19, 0103010601/25, 0103010601/33, 0103010601/37, 0103010601/43, 0103010601/71, 0103010701/07, 0103010701/09, 0103010701/10, 0103010701/11, 0103010701/12, 0103010701/13, 0103010701/14, 0103010701/55, 0103010701/67, 0103010701/71, 0103010701/76, 0103010701/92, 0103010702/24, 0103010702/69, di də n. 0103030702/53, di də͡n. 0103010601/21, 0103010701/80, 0103010702/59, 0103010702/85, 0103030702/52, 0103040401/22, 0103040401/31, 0103040403/01, 0201010102/09, 0201010102/13, 0202010701/20, di də̌͡n. 0103040403/15, 0103050101/30, di d̪ə͡n. 0201010102/12, diaːdəβ joq də͡n. 0203020402/28, diatɢə dəɾ͡n. 0203020601/44, dioʰʤin d̪ə͡n. 0202010701/08, dioʰʤin də͡n. 0202010701/06, dioʰʤin dəɾ͡n. 0202010701/07, diu də n. 0103040403/34, dip də͡n. 0103040401/34, 0103040401/36, 0502020101/428, dip dəɾ͡n. 0202030604/15, diβəɾ də͡n. 0202030802/32, diβəɾ d̪ə͡n. 0202031202/21, diɣə də͡n. 0203010702/56, diɣə dəɾ͡n. 0103040401/51, diɣe də͡n. 0202030301/20, diɣek nimi dəɾ͡n. 0202030305/03, 0202030306/02, diɣe̞k e̞ː dəɾ͡n. 0103010601/23, diɣeːk dimi d̪əɾ͡n. 0202030103/03, diɣe̞k nimi də͡n. 0202030802/14, diɣe̞ndi͡e̞ː dəɾ͡n. 0103010601/12, diɣik nimi də͡n. 0202030802/16, diɣindi e̞ː də͡n. 0103010601/14, diɣin i͡di d̪əɾ͡n. 0103010701/19, diɣin͡i də͡n. 0103010701/21, diʂ də͡n. 0103050101/03, dit dəɾ n. 0103010701/48, 0103010701/65, dij də n. 0202030303/01, dij də͡n. 0202030604/45, 0202030604/49, 0202030802/43, dij dəɾ͡n. 0202030301/38, 0202030303/01, 0202030604/17, 0202030605/67, 0202031201/16, 0203020601/56, 0203020601/65, dij d̪əɾ͡n. 0201010102/12, di d̪əɾ͡n. 0103010701/16, 0202030605/14,

dij d̪ə͡ n. 0202030604/18, 0202030802/58, 0203020301/05, dij tə͡ n. 0203020301/08, d̪aʰɾdəsəβ ͡ n. 0103010701/123, d̪aʰɾd̪əɬʂ dəɾ ͡ n. 0102020304/10, d̪i dəɾ ͡ n. 0103010601/04, 0103010601/28, 0103010701/24, 0103010701/18, 0103010701/38, 0103010702/03, d̪ioʰʤin də͡ n. 0202010701/05, d̪ioʰʤin dəɾ͡ n. 0202010701/09, d̪ij d̪ə͡ n. 0202030801/11, d̪ij d̪əɾ͡ n. 0202030802/42, 0203020601/28, fəŋsu ʃiguan dəɾ͡ n. 0203020201/03, gəɣəs də͡ n. 0203010501/05, gəɬdəŋ də͡ n. 0202031202/42, geːp dəɾ n. 0202030301/22, gep də͡ n. 0202030402/72, gep dəɾ͡ n. 0202030402/72, geɬɣə də͡ n. 0202030601/78, get də͡ n. qan 0502020101/152, gẹːɾ dərə͡ n. 0103010702/52, gẹp dəɾ ͡ n. 0202030605/126, gẹʰd̪ərd̪ə͡ n. 0103010701/120, goke də͡ n. 0103010301/01, goɬjoq də ͡ n. 0202030301/25, gojoq dəɾ n. 0103010701/47, 0103010702/75, gojoq də ͡ n. 0103030702/32, 0202030604/23, gojoɢ ẹː də ͡ n. 0103010601/42, gøŋəɬ dəɾ͡ n. 0103010702/55, gøŋəɬə dəɾ͡ n. 0103010702/37, gørmin d̪ə͡ n. 0202010703/12, gøʰp də ͡ n. 0103030702/37, guan deɬaʰd̪ə ͡ n. 0103010701/88, guandeɬaχəʂ ͡eɾ di n. 0103040401/48, guandʒa də͡ n. 0203011002/08, guoɬaɬmas͡ eɾ di͡ n. 0103040403/31, gudʒẹɾ dəɾ di͡ n. 0103040403/29, gudʒiɾ də͡ n. 0103010701/40, gudʒiɾ dəɾ n. 0103010701/27, gunaɴ də ͡ n. 0103030202/13, gujo də 0103010601/34, 0103010601/38, gujiɬamin dəɾ͡ n. 0203020302/04, gygeʰɾd̪ə n. 0103050304/01, giɣek dəɾ͡ n. 0202030402/35, gixɬdə͡ n. 0103010702/36, giɬəβəɾ də͡ n. 0201010101/29, git də ͡ n. 0103030202/02, gizkəʂ də ͡ n. 0103030203/31, 0202030604/56, 0203010501/01, gizkəʂ͡ n. 0103030201/01, gizkəʂ d̪ə ẹː də͡ n. 0103010601/57, kədʒiɣ də ͡ n. 0203030102/24, kədʒiɣ d̪əɾ͡ n. 0203020501/17, kərmin də͡ n. 0202030601/73, kəsɯ dəɾ͡ n. 0103010701/130, 0202030402/76, 0203020501/20, kəsɯ də͡ n. 0103030901/71, 0202030402/72, 0202031201/07, kəsɯ dəɾ n. 0203020201/10, kəsɯd̪ə ͡ n. sɑ 0103030901/57, kəsɯlɐr də͡ n. 0202020301/03, kəslɐr dəɾ͡ n. 0203010701/05, keɣərk gəɬɣə dəɾ ͡ n. 0203010303/04, kemanə̆ɾaχəʂ də͡ n. 0502020101/417, kɐrek d̪ə ͡ n. 0103040403/38, kɐrek dəɾ͡ n. 0103040403/44, kɐreƙ͡ e diu͡ n. 0103050101/38, kẹmbiʂdə n. maːnoː 0103010602/03, koŋoʰɾd̪ɑ ot də ͡ n. 0103030201/04, kuandeɬamaʰdəɾ ͡ n. 0103010702/89, kun dəɾ n. 0103010701/127, kun dəɾ ͡ n. 0103010701/04, 0103010701/05, 0103010702/05, 0103010702/82, kun də ͡ n. 0103030702/05, 0103030702/06, kuʰɾgəɾettsɑ ẹː də͡ n. 0103010601/27, qɑɬən də͡ n. 0203020402/19, qɑɬən dəɾ n. 0103050101/25, qɑɬən dəɾ͡ n. 0103010702/27, qɑm ͡eʰɬʤi dəɾ ͡ n. 0202030101/02, qɑn də͡ n. 0103030702/12, 0103030702/13, qɑɾə̆t də͡ n. 0103030202/10, qadi ɑt nɑ joq d̪ə ͡ n. 0203020501/26, qadi dəɾ͡ n. 0203020201/01, qəɢərəp də͡ n. 0103040403/40, qəχɢərk gẹɬ ͡ n. 0102040301/16, qəʰɾg̪ẹ də ͡ n. 0103010701/73, qejɾɑ də ͡ n. 0202030601/62(2), qejg̪aʰd̪ə ͡ n. 0103040403/09, qejnatɢaq nimi də͡ n. 0202030305/02, qejndərəβ hədʐəβ d̪ə͡ n. 0202020701/09, qejdʒi tut d̪əɾ͡ n. 0103010703/21, qɔːɬʁə dəɾ ͡ n. 0203010303/06, qəɬqətʂi də ͡ n. 0202030902/56, qun də ͡ n. 0502020101/454, qurutɢaq nimi də͡ n. 0202030305/03, qurnə saʰɬd̪ə͡ n. 0103010701/125, qusand̪əʰɾd̪ə͡ n. 0103010701/122, ɢaːzdəʂ dəɾ ͡ n. 0103010702/62, ɢadaʁaq nimi də ͡ n. 0202030301/41, ɢaβuruβɬaɾ dəɾ͡ n. 0103040403/11, ɢaɴ ͡ɢəʰɬ d̪əɾ ͡ n. 0103010701/43, ɢarɑ di dəɾ ͡ n. 0103010702/15, ɢarɑ aʰga d̪əɾ ͡ n. 0202030802/56, ɢarɑ͡ jy dəɾ ͡ n. 0203020501/09, ɢarɑ͡ jy də ͡ n. 0203020501/15, ɢarɑp də ͡ n. 0502020101/412, ɢarɑβəɾ d̪əɾ ͡ n. 0202030802/12, ɢarɑʁə dəɾ ͡ n. 0203020403/14, ɢarɑχəʂ də n. 0103050101/03, ɢarɑʰd̪ə͡ n. 0103010702/25, 0103040403/14, ɢarəβərmin də ͡ n. 0103040403/04, ɢarɔmin d̪ə ͡ n.

0103040403/08, ɢɑɾsdəɾoː də ɐ̟ː də͡ n. 0103010601/31, ɢəːz də͡ n. 0203010301/20, ɢəmdɑn dəɾ͡ n. 0103010702/31, ɢəz də͡ n. 0203020201/05, ɢoj d̥əɾ͡ n. 0202010702/03, ɢɔːzə ɸeɾme dəɾ ͡n. 0202030301/42, ɢəɬ də͡ n. 0502020101/485, ɢuzqəʂ də ͡n. 0203010901/04, tuɬxəʂ də ͡n. 0203010901/05, ɢuzɢɑq nimi dəɾ ͡n. 0202030308/07, ɢ̥ɔ͡ʰːɾɢe dəɾ͡ n. 0202010101/05, χɔːɬʁə dəɾ͡ n. 0203010303/08, ʁɑntɑzɯ də͡ n. 0202020702/05, hɑnəp dəɾ ͡n. 0203020101/03, 0203020402/16, hɑnə͡ʰd̥ə ͡n. 0202030605/70, hɑs mɑ ǎʂdə͡ n. 0103010702/11, hɾkdəɣ də͡ n. 0103010702/56, ʒyŋ də ͡n. 0203010303/13, ʒiɣek nimi də ͡n. 0202030308/02, ʤɑsdopdəʁ də ͡n. 0202030604/37, ʤoɬɑp beɾɣə də͡ n. 0203010301/38, ʤyŋbɑɾuŋ də͡ n. 0202030605/08, ʤiusuj də͡ n. ͡sɑ 0103030901/16, ʤiɴχua də͡ n. 0103010305/49, ʤiɾɣɐ̟ duziʂ də͡ n. 0103050101/02, liʂɨ joq dəɾ͡ n. 0202010301/03, ɬɑɾ dəɾ͡ n. 0203020401/09, ɬɑɾetbis d̥ə ͡n. 0203010303/16, ɬɑɾetgə d̥ə͡ n. 0203010301/01, ɬɑɾetgəməs də͡ n. 0202010301/08, ɬɑjəʁɑɾʤɐ̟n d̥ə͡ n. 0202030605/07, mɑɬ ͡βoɾdɑβəɾ də͡ n. 0202030307/07, mɑɬ ͡velɑβəɾ dəɾ͡ n. 0202030307/05, mɑndəɾiː də͡ n. 0201010101/12, mɑɴəp də͡ n. 0202030605/72, mɑɴəβəɾ d̥əɾ͡ n. 0202020701/01, mɑɴəβəɾ ʝəɾ ͡n. 0203020501/02, mɑɴd̥əɾ͡ n. 0103010304/50, mɑɴqəʂ d̥ə͡ n. 0202020501/23, mɑɴɢɑq nimi təɾ ͡n. 0203020501/03, mɑɴɢəɾɑmɑ dəɾ͡ n. 0203020101/04, mɑ͡ʰɬdʐi̯ dəɾ ͡n. 0202010502/11, məɬɑ də͡ n. 0502020101/50, məɬɑ dəɾ n. 0203020203/13, məɬɑ kəsɯ də ͡n. 0103030901/23, məɬɑɬɑɾ də ͡n. 0103040601/01, məɬɑ d̥ə ͡n. 0203020501/11, məɬɑleɾ də ͡n. 0202010701/02, məndɑʁ ͡ɬɑ eː dəɾ ͡n. 0203020501/24, məndoʁuq qɑʂ d̥ə ͡n. 0103010304/40, məʃy də͡ n. 0202030801/14, nɑɴtʂɑ dəɾ͡ n. 0202030308/05, nɐ̟ɣəɬɣɐ̟n ɐ̟ː də͡ n. 0103040401/08, niː oɬ dərə ͡n. 0202030604/29, niː ɬɑ βoɬ dəɾ ͡n. 0202030604/37, niːɣə də ͡n. 0202020701/07, 0203010801/01, niːɣə dəɾ n. 0203030102/02, niːɣə dəɾ͡ n. 0202020701/08, 0202020701/30, 0203011001/01, niːɣə ͡ʁəɬʁɑq mi də͡ n. 0202030802/54, niːɣəβɑtɢɑ də͡ n. 0202020702/14, niɣəɬəβ d̥ə͡ n. 0202020702/07, niɣəɬəβ də ͡n. 0202020701/41, 0202020702/18, niɣəɬəβəɾ d̥ə ͡n. 0202020702/19, niɣəɬəβəɾ də͡ n. 0202020702/11, niɣəɬej də ͡n. 0103040403/50, niɣəɬoɾ d̥ə͡ n. 0202020702/12, niɣəɬoɾ dəɾ ͡n. 0202020702/09, niɣətmin də ͡n. 0203020302/04, nimi də͡ n. 0103040401/25, 0202030801/24, 0203011002/03, nimi d̥əɾ ͡n. 0203020201/10, ɾəmboʧi ɐ̟ː dəɾ ͡n. 0103010701/46, ɾəmboʤi də͡ n. 0103030203/23, ɾəmboʧi də ͡n. 0202030604/50, 0202030604/57, 0202030604/60, ɾəmboʧi dəɾ ͡n. 0202030604/48, 0202030604/53, 0202030604/62, sɑːnnəʁ nimi d̥ə͡ n. 0203010301/30, sɑβɑt d̥ə͡ n. 0103010602/21, sɑdəβəɾ də͡ n. 0202030307/06, sɑqqəʂ͡ n. 0103030203/33, sɑɢən d̥ə͡ n. 0202030802/11, sɑɢəndə͡ n. 0103010702/16, sɑʁɐ̟ː dəɾ͡ n. 0103010701/82, sɑɬəβ də ͡n. 0203010702/22, sɑɬəβ joq də ͡n. 0202020701/27, sɑɬəʁ də ͡n. 0202030605/18, sɑɬəsdip də͡ n. 0202030901/24, sɑɬoːɾ d̥ə͡ n. 0202020701/31, sɑɬχəʂ də͡ n. 0202031202/49, sɑɬʁɑɢ ͡eː də͡ n. 0202020701/32, sɑɬʁə də͡ n. 0203010301/27, sɑɾəqq̥ɑ ͡e͡ʰtət də ͡n. 0103050101/18, sɑʐdə ͡n. 0103010701/69, səpleɾ dəɾ ͡n. 0203020302/16, səzətgi dəɾ͡ n. 0203020302/06, seɾemək pɑʁɑɴ dəɾ ͡n. 0202030605/28, sojχəʂ də͡n. 0202030308/01, sɔqqəʂ͡ eː də͡n. 0103030203/16, sɔqqəʂ də ɐ̟ː də͡n. 0103010601/13, 0103010601/15, sɔqqəʂ͡ ɐ̟ də͡n. 0103030203/14, sɔqqəʂ də ͡n. 0203010501/01, sɔqɢɑq nimi dəɾ͡ n. 0202020201/03, sɔqɢə də͡ n. 0103030203/30, sɔɢuβəɾ dəɾ͡ n. 0203010501/07, søɣu͡ʰɬd̥əɾmis d̥əɾ͡ n. 0202030603/06, su dɑdəʁdə͡ n. 0103020502/03, su͡ op də͡ n. 0103010305/49, su ɬɑ dəɾ ͡n. 0202031202/28, suʁuɾ ͡e͡ʰt ͡ʤiɣəməs də͡ n. 0203030101/19, sumuɾ tɑʁ ɬɑ dəɾ ͡n. 0202031202/26, sumi dəɾ͡ n.

0202030801/18, 0202030801/19, surdẹj dər͡n. 0103010701/129, swkəɬaɴ də na 0103050102/12, ʃyliβaḍəp ɟər͡n. 0203020201/11, ʃiaɴdzi̯ŋ ḍər͡n. 0103010701/111, ʃiaɴdzi̯ŋ dər͡n. 0103010701/134, ʃioχua də n. 0202020301/03, ʃiuɬap ḍə͡n. 0202030801/28, ʃit beː͡n. 0103050101/34, ʂaɬdaɴ dər͡ n. 0202030104/02, ʂarədəβaɬχəʂ də͡n. 0202030308/01, ʂasdəq suɬuq dər͡n. 0202030604/62, ʂəŋnap ḍə͡n. 0103010701/107, ʂəŋnaʁan ḍə͡n. 0103010701/109, ʂiŋnio də͡n. 0203010702/51, ʂəʂən͡leʰḍə͡ n. 0102020303/08, ʂoliennə də͡n. 0202020201/01, ʂukdixəʂ dər͡n. 0202030604/53, ʂukdixəʂ də͡n. 0202030604/58, ʂidaʂ ḍə͡n. 0203010501/09, ʂiʤẹn joq͡n. 0103030201/02, ʂit dər͡n. 0202010503/15, taβaq dər͡n. 0202020401/08, taʁar dər n. 0203010501/06, tara hani ḍə͡ n. 0201010101/16, 0201010101/28, təgəβatqəʂ də͡ n. 0103010306/26, təkkəʂ də n. 0202030604/56, teɣəp dər͡n. 0202030101/16, temdik dər͡ n. 0103010701/119, terɣen də͡n. 0203011002/03, tejdasdər͡e də͡n. 0202030307/07, tejdasderəβər dər͡n. 0202030307/06, tẹrxəʂ͡n. 0103030201/12, toɬʁa dər͡n. 0103040403/10, torɬaʂ ḍə͡n. 0103010705/23, təqdat də͡n. 0202030601/34, tuḍẹ dər͡n. 0103010701/104, tudin ɟiḍə͡n. 0103010702/58, tufəj dər͡n. 0202020401/04, tulin di n. 0103050101/35, tuɬɣek nimi ḍə͡ n. 0202030308/03, tut dər͡n. 0103010701/93, tutəsg̣an͡ẹː də͡n. 0103040401/07, tutdə͡n. 0103010703/23, tutdərʂ də͡ n. 0502020101/323, tutḍə n. 0103010701/79, tutḍə͡n. 0103010701/84, tutqanəp dər͡n. 0203020402/31, tutqəʂ͡ n. 0103030203/35, tutqəʂ də͡n. 0502020101/327, tutɢaɢ͡ẹː də͡n. 0103030203/45, tuŋtuŋzɯ də͡n. 0202020701/11, ʈi ḍər͡n. 0103010701/96, ʧykəʂ ḍəẹː də͡n. 0103010601/58, ʧykgik͡ẹː də͡n. 0103030203/11, ʧykg̊ə də͡n. 0103030203/48, tʂa tutqəʂ͡ n. 0103030203/38, tʂəŋə dər͡n. 0202030103/05, tʂoɢeβər ḍər͡n. 0202010901/64, velaβər də͡n. 0202030307/07, vɔχəʂ ḍə n. 0103040403/51, jaβdaɬ də͡n. 0201010101/21, 0203010301/60, 0203020401/10, 0203020401/16, jadap də͡n. 0202030604/38, jadaːʂ də͡n. 0202031202/11, jadaχəʂ də͡n. 0502020101/487, jadaʁə də n. 0203020101/03, jadaʁə də͡n. 0103030203/18, jadaʁə̆ də͡n. 0502020101/144, jadaʂ də͡ n. 0103030901/10, jaqqəʂ͡ n. 0103040401/30, jaʁdərʁə də͡n. 0103030203/22, jaɬdaɬ dər͡n. 0103010701/59, jamaβər ḍə͡ n. 0202020702/15, 0202020702/18, jarasqəʂ dər͡n. 0103010702/80, jasaʰḍər͡n. 0103010702/22, jaʂ kun də͡n. 0103030203/03, jazdəβ də͡n. 0103010301/02, jazqəʂ ḍə ẹː də͡n. 0103010601/32, jaʰqdətqəʂ ḍə͡n. 0202030604/49, jexəʂ ḍə͡n. 0203010901/06, jer darʁa ḍər͡n. 0203020601/47, jer də͡n. 0103010702/09, jerɬaχəʂ ḍə n. 0103050101/01, jerɬaχəʂ ḍə͡n. 0103050101/03, jẹnnəɣ də͡n. 0103010305/24, joːq də͡n. 0203010303/01, joːq dər͡n. 0203020402/26, 0203020501/02, joːzəp də͡n. 0201010101/15, joda ẹː də͡n. 0103010601/62, 0103010601/63, joda ḍər͡n. 0103010701/101, 0103010701/102, joq bət ḍə͡ n. 0203010501/02, joq bop də͡ n. 0502020101/487, joq bop ḍə͡n. 0202010703/29, joq boɬχəʂ də͡n. 0502020101/469, joq də͡n. 0202030902/45, joq͡n. 0103040601/19, joq də n. 0103030901/03, 0202020301/20, joq də͡n. 0103010305/04, 0202010703/28, 0202010901/47, 0202020301/04, 0202020301/20, 0202020401/03, 0202030604/29, 0203020501/07, 0203020501/09, joq dər͡n. 0103010305/49, 0103010701/75, 0103010701/99, 0103010701/100, 0103010701/70, 0103040403/21, 0202010901/32, 0203020501/08, 0203030102/02, joq dər͡n. 0103010702/34, joq ḍə͡n. 0203010301/08, 0203010302/08, 0203020403/17, 0203020501/15, 0203020501/26, joq͡qusdiː dər͡n. 0203020501/05, jomutqəʂ ḍə͡n. 0202010701/02, jozɢərʁaq nimi də͡n. 0202030801/18, jozɢurʁaq nimi də͡n. 0202030801/20, joʰrḍ͡n. 0102020303/05, jɔːq

dəɾ͡n. 0202030404/12, jɔq də nɑ 0202031201/17, jɔq dəɾ͡n. 0203020101/05, jidon ʂɨgə jɑsɑt də ͡n. 0203020501/11, jiɣəməs d̪ə ͡n. 0203030101/19, jiɣəɾxəʂ ͡n. 0103030201/21, jiɣəʂ də͡n. 0202030301/08, jiɣəʰɾd̪ə͡n. 0103010701/74, jimsɑq də͡n. 0202030604/60, jimsɑq də n. 0202030604/55, jimsɑndʐɨ̟ d̪əɾ͡n. 0202010502/11, zərGəɾẹː ͡n. 0103050305/02, zɔqqəʂ͡ n. 0103030201/01, zɯmej liaŋgə dəɾ ͡n. 0203020203/08, ɖzɯŋnɑːʂ də ͡n. 0103010703/03, ʐuŋzɯ də ͡n. 0103010305/48, ʐɨutʂaNdzɯ dəɾ͡n. 0202030308/06, dʐɑnəβɑɬʁəməs d̪ə͡n. 0103030901/09, dʐɑsdalej ͡n. 0103050305/10, dʐəŋ də͡n. 0502020101/328, dʐomuɾuβuɾ d̪ə͡n. 0103040403/20, dʐuqɢ̟əməs dəɾ͡n. 0103010701/60, dʐɨdɑʂ d̪ə ẹː də͡n. 0103010601/16.

nɑ < **ɬɑ** “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular” Bkz. **la, ɬɑː, ɬɑ, ɬə.**

n. pərn͡n. 0203020402/22.

nɑ ej “nakarat”

n. n. 0103050303/16, 0103050303/17.

nɑpɑ Ç. “her durumda”

n. n. 0202020501/08, 0202020501/39, n. ẹʰsɯnəŋ kəsɯ osɑ mɑ 0202020501/29, sə n. mẹnəŋ uzumnəŋ bəɾ Gəz βosɑ 0202020501/29, sẹn n. bøzyk kəsɯ osɑ mɑ 0202020501/27.

nɑGə “o” Bkz. **nɑː, nɑːGə, nɑɢ̟ə.**

n. n. 0103010502/09, 0202020303/11, 0202030402/43, 0203020402/22, 0502020101/175, 0502020101/341, oɬ n. hoɾɑNGɑtdəʁ kəsɯ d̪əɾ 0202020401/23, n. oɬ sẹdẹɾ Goj 0202020701/55, n. ͡oɬ 0202030902/85, n͡. oɬ niːɣənə ɑɬəβɑɬʁɑ 0202020303/03, n. oɬ dʐə͡ɬəʂdi 0202020301/13, n͡. oɬ Gɔ:sGən 0202020303/02, n. ʊɬ jipdə 0202020302/01, n. pɑndʐəʂgi 0103010703/16, n. bəɾ ʂɨt boɾdɑp bɑː e də 0103020302/12, n. bezək məɬɑsəNGɑ 0103050101/07, n. biʃio 0202020303/11, n. βəɾ guaniendo udʒin 0203010503/02, n. dɑduŋdʐɑGə ͡o 0103010703/14, n. fudɑgə 0202030402/72, n. goː 0103040405/39, n. go nəɣə 0103010101/03, n. gu 0202030103/16, n. guzgə ͡uʰɾtGɑ 0202031101/20, n. Gɑʰɬdɑɾ 0202020501/42, n. Gɔːmnɑɾnə 0202020303/10, n.͡ʁɔːsə͡ɬɑ 0202030402/73, n. ɬudəɾ 0103010101/03, n. mənəŋ kəɾẹk qɑβɑtʂəq təkgẹ 0202010101/06, məsdəŋ n. pəjʂɨɬeɾ 0203010701/03, n. nẹɾmi 0203010301/15, n. niːɣə 0202020701/08, n. niɣədin bẹɾ͡ɬɑ 0203020402/18, n. niɣəɬəβəɾ də͡nɑ 0202020702/11, ʃien n. ʒyʂgi tʂɔGɔdəβɑdəβ də 0103050401/03, n. ʂɨge eʰdək giɣindi 0202030402/46.

n.+nə n.+nə ɑm sɑ tejdəβɑt də 0103050301/32.

nɑGəɬ < nɑGə oɬ “o”

n. n. fudɑgə ʂɨdɑgənə 0202030402/75, n. ɖzien əɾGɑmən 0202030402/69.

nɑɢ̟ə “o” Bkz. **nɑː, nɑːGə, nɑGə.**

n. n. ɑχtd̪ə 0102020303/23, goː n. seɾ mostɑn diɣiːk 0103040301/39, n. məsdəŋ bə 0201010101/12.

nɑχə- < **ne Gəɬ-** “ne yapmak” Bkz. **nɑː-, nɑːə-, nɑːχəɬ-, nɑːʁəɬ-, nɑːɬ-, nɑ-, nɑʁ-, nɑʁə-, nɑʁəɬ-, nɑχəɬ-.**

n.-ʂ d̪ə ɑɬβɑt n.-ʂ d̪ə 0103010601/17.

n.-sɑ mənə n.-sɑ øɬʁəβɑɬeɾnə 0502020101/382, uzunə n.-sɑ ølyq qɑʂ͡ e 0502020101/384, senə n.-sɑ ølyɾuβɑɬχəʂ͡e 0502020101/418, ŭʂ jɑNdzɯnə n.-sɑ jɔG͡ edəβɑɬʁɑq də͡ɬɑ 0502020101/441.

nɑχəɬ- < ne ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **nɑː-, nɑːə-, nɑːχəɬ-, nɑːʁəɬ-, nɑːɬ-, nɑ-, nɑʁə-, nɑχə-, nɑʁəɬ-.**

n.-ʂ+e n.-ʂ e ʝtise 0103050301/01.

nɑʁ- < ne ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **nɑː-, nɑːə-, nɑːχəɬ-, nɑːʁəɬ-, nɑːɬ-, nɑ-, nɑʁə-, nɑχə-, nɑʁəɬ-, nɑχəɬ-.**

n.-əβ də n.-əβ də 0103030201/09.

n.-o də/ḍə n.-o də 0103010304/02, n.-o də ʝtise ɬɑ 0103050101/43, kəsə n.-o də 0103040301/12, ʝɑχɢɑ bər dzˌuŋ tʂɑnə n.-o ḍə 0103010101/13.

n.-o n.-o ɢɑro dəʝtise 0103050101/57.

nɑʁəː < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp.**

n. n. manɐ̣ɾ 0202030602/07, 0202030602/10.

nɑʁə < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁəː, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp.**

n. n. kuliɬɑ 0202030605/72, n. manɐ̣ɾ 0202030602/18.

nɑʁə- < nɐ+ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **nɑː-, nɑːə-, nɑːχəɬ-, nɑːʁəɬ-, nɑːɬ-, nɑ-, nɑʁ-, nɑχə-, nɑʁəɬ-, nɑχəɬ-.**

n.-sɑ n.-sɑ ølyrmɐ̣nə uzu bəɬɣəmes ḍə 0502020101/384.

nɑʁəq < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁəː, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp.**

n. hɑsdə n. ɢɑrɑʂ ḍə 0103050101/13.

nɑʁəp < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp, niʁəp.**

n. uɾuʁɬɑɾ n. tʂəŋnɑɬmɑʁɑ 0202031202/25, n. uzu senə səqɢ̥ə 0202030401/32, n. pɑʰɾsəβ 0202030605/140, pək bədʒin n. 0202031202/29, n. bər dɑnəβɑɬʁɑ 0502020101/306, n. dørəp ḍə 0202030604/18, n. gizɐ̣ɾ 0202030602/12, n. gizɐ̣ɾ 0202030602/14, n. keɣərxəʂ e 0202031202/17, n. kuliɬɑʁɑɢ̥ ɐ̣ɾ 0202030605/72, n. qusɑNGeɾ 0202030602/16, n. ɢɑɾɑʂ ḍə dise ja 0103050101/11, n. ʤiodeɬɑʁɑn 0502020101/338, n. ɬɑ 0202030902/130, nɑʁəm n. 0202030601/76, n. niɣəɬɣi ne 0202030902/79, n. syz di 0103050101/50.

nɑʁəβ < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp, niʁəp.**

n. n. edəβɑtɢɑn βəɾ oʰq jɑ βɑɾ eː də 0502020101/74, n. ølyrse 0502020101/469, uzu n. senə jɑχʂəp bɔχuɬɑχəʂ e 0502020101/418, n. guoɬəβ ḍə 0103050102/21, n. mɑnɑɾ 0103010302/06, 0103010302/11, n. mɑNɑɾnəŋ 0202031202/17, n. mɑNGəɾt di 0103050101/50, n. nɑʁəβ mənə buɣun ʝusuɾuk giβ 0202031202/25, nɑʁəβ n. mənə buɣun ʝusuɾuk giβ 0202031202/25, nɑʁəm n. jeɾɣəm ʤelieʂ e 0202030601/77, n. niɣəɬse 0502020101/468, n. jɐ̣ɾ jerɬɑ 0103050101/50, n. joɢ ederˌ 0502020101/275, n. jozɢəɾ 0202030301/08, n. jozɢərʁə 0202030301/10.

nɑʁəɬ- < ne ɢəɬ- “ne yapmak” Bkz. **nɑː-, nɑːə-, nɑːχəɬ-, nɑːʁəɬ-, nɑːɬ-, nɑ-, nɑʁə-, nɑχə-, nɑχəɬ-, nɑʁ-.**

n.-ʁ eɾ/ɐ̣ɾ n.-ʁeɾ diɣi 0202030605/24, ɑsərəp bɑrəβɑɬmɑʰdə nɑ n.-ʁɐ̣ɾ 0202030605/18.

n.-ʂ e/ɐ̣: kəsɯnə n.-ʂ e 0103020304/07, su joq də n.-ʂ e 0103020304/20, n.-ʂ ɐ̣ː də 0103050301/16.

n.+ʁɑ n.-ʁɑ øɬəɾɣinnə 0103040302/20.

nɑʁəm- < **ne ɢəɬ-əp** “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp, niʁəp.**

n. n. ‿nɑʁo 0202030601/76, n. ‿nɑʁəp 0202030601/76, n. ‿nɑʁəβ jeɾɣəm ʤelieş‿e 0202030601/77.

nɑʁoː < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp.**

n. n. bəː ɑʁɑ ørɣẹŋgeː 0103040404/16, n. dɑːneːɾ‿e 0103040404/10, n. ło ʊnduʁeːj 0103010704/14, n. mɑNG‿eːɾ 0102020302/04, n. jendəɾʁej 0103050302/02.

nɑʁo < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁɔː, nɑʁɔ, niʁəp.**

n. n. 0502020101/386, n. ɑs ɑşqəş ḍə 0202030601/64, n. øɬuɾse 0502020101/361, n. ølyɾuβaɬʁɑ‿ɬɑ 0202030104/12, n. bɑʰsəsdẹrse 0502020101/416, n. bəɾ sɑsɑ bɔχəş də 0103040401/24, n. diŋnẹr mɑ 0103050302/06, n. ła hɑdzʔqdə jɑndəɾin 0202030301/33, n. mɑːnẹːɾ‿eː 0103040404/07, mənə n. øɬuɾxəş‿ẹ 0502020101/360, nɑʁəm ‿n. 0202030601/76, n. nɑʁo øɬəʰɾḍe 0103040302/18, nɑʁo n. øɬəʰɾḍe 0103040302/18, uzə n. mɑNqəşdɑʁənə 0103010705/21, n. bədɑsdəɾəβ tutəsqəş‿ẹ 0103010702/74, ɢojnə n. 0103030201/03, n. łɑɾłɑssɑ‿ɬɑ 0502020101/398, n. łɑzG‿eɾ 0102020303/13, n. mɑNG ‿eɾ 0102020303/11, n. ni dzuŋbiłəβ də ‿ʧise ‿ɬɑ 0103050102/27, sɑʁɑ n. hɑdzʔq jɑndəɾʁeɾ 0202030301/32, n. jeɾłɑʁɑq 0103050301/23(3), n. jeɾłəβ 0103010305/37.

nɑʁɔː < ne ɢəɬ-əp “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, niʁəp.**

n. n. ɑs ẹtkəş‿ẹ 0103010305/19, n. dɑːŋeːɾ‿eː 0103040404/06, n. duziβ 0103010305/37, n. łɑzGeɾ 0102020302/10, n. mɑNG‿eːɾ 0102020302/08.

nɑʁɔ “nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, niʁəp.**

n. n. nɑʁɔ ɔŋşətqəş ḍə 0202030802/41, nɑʁɔ n. ɔŋşətqəş ḍə 0202030802/41, n. jɑχşəp dzǫguɑnnəβɑtbɑːn‿bəsɑ 0103050102/05.

nɑli Ç. “nerede, nereye”

n. ʤɯu n. a 0203020601/25.

nɑməʃe Ç. “bazen, arada”

n. n. midʒaɾ ojnɑsin sɑGənsɑ 0103050101/52.

nɑnɑ “nine, yaşlı kadına saygılı seslenme biçimi, Dahe ağzı”

n. n. 0203020401/19, n. ɑm bər łomɑq diβoł 0202030302/05, n. oɬʁɑş də 0203010702/26, n. βəɾ łomɑqdɑn bəɾ di 0202030302/05, n. mɑ βəɾ vuşɨ jɑsɑʁɑn nime 0202020301/12.

n.+ʁɑ n.+ʁɑ bejʤilip bɑɾ‿ẹɾ 0202020501/24.

n.+leɾ uzuleɾnəŋ mɑ n.+leɾ 0203010702/25.

nɑnfəŋ nɑnşɨɑ Ç. “ayrılmaktan zorlanma”

n.+nəŋ midʒa n.+nəŋ 0103010602/13.

nɑnnəʁ Ç.+T. “zor, zor hayat”

n. n. də diː 0103020301/24, n. də di 0103020302/20, n. dəɾ di 0103020301/24.

nɑnti Ç. “zor soru, problem, zorluk”

n. n. unup do 0202030902/100, n. tşułɑp dɾo 0203010702/54.

naŋgɑ “bir şeyi beceremeyen kimse”

n. kəm kəm mɑ n. dro 0201010101/33.

naŋkandi Ç. “çirkin”

n.+ɣe go n.+ɣe 0202030902/28.

n.+ɣi bə n.4ɣi 0202030902/29.

nɑɴtʂɑ “bağırsaktan yapılmış sucuk”

n. oł n. dəɾ͡na 0202030308/05, n.͡ła ʐi̯utʂɑɴʤɯ dəɾ͡na 0202030308/06, n. di̯eg͡e 0202030308/06.

n.+nə n.+nə͡ła 0202030308/05.

nɑɾ “o tarafa” Bkz. **nɑːɾ, nɑːrə, nɑɾə.**

n. n. 0202030902/47, 0202030902/86, ɑndɑn n. 0103010305/32, n. uzɑ 0502020101/366, n. bɑɾ 0502020101/237, n. bədasdəɾɣe 0202020301/19, n. βɑɾ 0502020101/155, n. ͡βeɾ disəβəɾ ͡ła 0502020101/367, n. ͡βeɾ ɢɑɾɑβəɾ ͡ła 0502020101/119, n.͡ βeɾə 0202020302/06, 0202020302/07, dɑʁəndɑn n. ͡ła 0103010305/13, dɑłejdɑn mɑ n. βɑɾmɑdɑ 0502020101/408, n. ʤiotʂɑłɑʁɑ mɑɴqəʂ mẹ 0202020201/05, n. mɑɴ 0502020101/156, 0502020101/252, məndɑn n. 0103030901/76, məndɑn n. ɢɑʰdʐo̰n ͡jił op ḍə 0203010302/05, n. joɾłə 0103030901/72, n. jøɾłʉɣe mɑɴɢɑndə͡ła 0502020101/240.

nɑɾ ɾɑq < nɑɾ+jɑq “o tarafa” Bkz. **nɑɾɑq, nɑɾɑɢ, nɑɾɑʰq, neɾɑɢ, neɾɑʰq.**

n.+ɢɑ n.+ɢ̰ɑ mɑɴ 0502020101/156.

nɑɾɑq < nɑɾ+jɑq “o tarafa” Bkz. **nɑɾɑɢ, nɑɾɑʰq, nɑɾ ɾɑq, neɾɑɢ, neɾɑʰq.**

n.+ɢɑ n.+ɢ̰ɑ mɑɴəp ḍə 0502020101/240.

nɑɾɑʰq < nɑɾə jɑq “o tarafa” Bkz. **nɑɾɑq, nɑɾɑɢ, nɑɾ ɾɑq, neɾɑɢ, neɾɑʰq.**

n.+ɢu n.+ɢ̰u tʂoɢedəβɑdəβ ḍə 0103010305/67.

n.+ɢɑ n.+ɢɑ tʂoɢedəβɑdəβ ḍə 0103010305/82.

n.+ɢɑ n.+ɢ̰ɑ 0103010305/100.

nɑɾɑʰqɑ < **nɑɾə jɑq-ɢɑ** “o tarafa, o tarafa doğru”

n. n. pudise 0103030802/38.

nɑɾɑɢ < nɑɾ jɑq “o taraf” Bkz. **nɑɾɑq, nɑɾɑʰq, nɑɾ ɾɑq, neɾɑɢ, neɾɑʰq.**

n.+əɴɢɑ n.+əɴɢɑ mɑɴsɑ 0103010502/15.

n+əɴɢ̰ɑʰɢ̰ɑ n.+əɴɢ̰ɑʰɢ̰ɑ 0103010305/68.

nɑɾə “o tarafa” Bkz. **nɑːɾ, nɑːɾə, nɑɾ.**

n. ɑndɑn n. mɑɴəβ ḍə 0103010305/32, ɑzɑqdɑn n. teɾɣi͡ʂ ͡ła 0103050102/29, n. βeɾə 0202030605/83, n. βeɾə͡ ẹʰtŭsuβ 0202030604/75, n. ɢɑːʂdɑβuzə 0202030402/72, ɢejdɑn n. mɑɴo 0103030802/35, hɑnəp dro n. 0203020601/06, n. jozɢɑnəʁɑ 0202010901/71, n. jøɾłəse 0202030102/02.

nɑɾsɑ “hiç, asla, işte” Bkz. **nɑːɾsə, nɑːɾs, nɑɾsə.**

n. n. 0202020501/48, 0203020501/21, uzu n. bəɾ ʒiɾdi uɣɑłmɑsɑ 0502020101/445, uzu n. dełə bozʁɑ hɑł qɑłʁəmẹs də 0502020101/436, uzu n. deɾβełʁəməs ḍə 0502020101/437, uzu͡ ła n. bəɾdin bəɾ kemɑɾɑʁɑ 0502020101/453, uzu n. ɸudurəɴɢɑ͡ ła mɑɴqəʂ͡ e 0502020101/254, n. uzɢɑnmɑs ẹː ḍə 0502020101/425, pəɾəɴɢɑ n. unuβɑłʁəməs͡ ẹ 0502020101/267, n. bəłɣərdəp bołʁəməs 0502020101/435, n. boːzə kuŋnɑłʁɑ 0502020101/400, n. dẹŋərnəŋ jəɬ̪təsdə gørmes͡ eɾ ḍə 0203010502/07, n. dosɢɑn ͡ʃit͡ ʤẹme 0203030102/23, n. gełmes ḍə 0202030401/14, gøŋʉłəŋdi n. pɑχqdɑp ḍə 0502020101/331, n. ʤiłəβɑłmɑs oʁɑq

bəɾ ɑɾɑʰkə 0502020101/222, sɑɴɑ n. dəɾɬeɾ joɬ joG͡eɾ 0502020101/252, n. sʊ͡ əʂmiɣ̣eɲ͡e: ḍə 0202030401/04.

nɑɾsə “hiç, asla, zaten, işte,” Bkz. **nɑːɾsə, nɑːɾs, nɑɾsɑ.**

n. n. ɔɴ bołmɑʁɑ 0202020501/56, ʊɾʤyʁɑ n. diɣmi 0202030901/18, n. deɬə kəsɯ udʒin ɢɑɾɑtɢɑ 0502020101/380, n. qəɬqətʂɨ də͡ɳɑ 0202030902/56, n͡.ɬɑ mudu ʃyʃio ͡ɬɑ ɢɑʂ ʉrɣ̣edəp də 0202010301/11, n. sɑɬəβɑɬdəβɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/221, n. suoɬɑɬmin͡ɬɑ 0202030104/22.

nɑʂeː < ne ɢəɬ- ʁəʂ eɾ “ne yapacak”

n. n. ɑnə kɐ̣ɾ 0103030901/03.

nɑj “nakarat” Bkz. **ŋɑːj, ŋɑj.**

n. n. 0103040404/05.

naːjaj “nakarat” Bkz. **nɑːje, ŋɑːj, ŋɑːjɑj, ŋɑːjeː, ŋɑːjej.**

n. n. 0102020401/02.

naːdi < ne ɢəɬ-ʁə di-o “ne yapacak diyip, neden, neden, niçin” Bkz. **nɑːdi, nɑːʁədi, nɑːʁdi.**

n. n. 0103020302/18.

nandi Ç. “erkek”

n. n. midi jiɣ̣i 0103020304/15.

najnoː “nakarat”

n. n. 0202030602/01, 0202030602/02, 0202030602/03, 0202030602/04, 0202030602/05, 0202030602/06, 0202030602/07, 0202030602/08, 0202030602/09, 0202030602/10, 0202030602/11, 0202030602/12, 0202030602/13, 0202030602/14, 0202030602/15, 0202030602/16, 0202030602/17, 0202030602/18.

nəːdʒioɾ < nidʒi+ βəɾ “ne kadar” Bkz. **niːdʒioɾ, niːdʒiβəɾ, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒio βəɾ, nidʒiβəɾ, ndʒioɾ.**

n. n. geːɾənə͡ɬɑ məɴɑ bejɬɑʁɑ͡ɬɑ 0202030901/13.

nə < ne “ne” Bkz. **n, ne, niː, ni.**

n. n. dij dəɾ͡ɬɑ 0202030605/139.

nəgɑ Ç. “o” Bkz. **nəgə, nəgəa.**

n. n. 0202010901/29.

nəgə Ç. “o” Bkz. **nəgɑ, nəgəa.**

n. n. 0202010901/24, 0202010901/73, n. χoudʒyŋsɑnnəŋ 0103040405/39, n. ʒyŋnə 0202030901/19, n. liobədəa 0103050102/05, n. miŋʤə͡ɑ 0203010301/21, je͡jo n. lia 0202020302/05, dẓ̨igə n. 0203020401/02.

nəgəa Ç. “o şey” Bkz. **nəgɑ, nəgə.**

n. boχɑdi n. 0202030605/25.

nəɣ- < **nəɣə-** “şey yapmak” Bkz. **nəɣə-, niːɣə-, niɣ-, ni-, niɣə-.**

n.-o+ḍə/ḍ̌/də n.-o ḍə 0103010101/03, n.-o ḍ̌ə sɑ 0103010101/17, n.-o də en 0103010101/17.

nəɣəː “şey” Bkz. **nəɣə, nɐ̣ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niːɣ̣e, niɣə.**

n. n. 0103010101/18.

nəɣə “şey” Bkz. **nəɣəː, nɐ̣ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niːɣ̣e, niɣə.**

n. n. ɑndɑn ɢɑɾɑʁɑ 0203010301/08, n. uzəŋ gizgə 0103040601/08, go n. 010301 01 01/03, n. də 0103010101/03(2), 0103010101/18, n. ẹtgi 0103010101/03, o duɣdi mɑ n. 0202010901/63, n. do 0103010101/10, n. diorɬ ʤiɣərmɐ̣ɣ̣ẹ 0202010901/12, go n. 0103030801/01.

n.+nəŋgədi biaːər n.+nəŋgədi 0103050401/11.

n.+ɣẹ n.+ɣẹ ẹʰtgindi͡ɬɑ 0203020203/21.

n.+lɛrnə ɑndɑgɑ͡ɬɑ n.+lɛrnə 0103010101/19.

nəɣə- “şey yapmak” Bkz. **nəɣ-, neɣə-, niːɣə-, ni-, niɣ-, niɣə-.**

n.-t ḍə n.-t ḍə 0103010503/06.

n.-ɣi dẹrdiŋnə n.-ɣi 0103010502/06, n.-ɣi͡ɬɑ 0103010503/04.

nəɣəɬ- “şey yapmak” Bkz. **nẹɣəɬ-, niːɣəɬ-, niɣəɬ-.**

n.-u ɑs͡edəβ n.-u 0203020501/15.

n.-ɣe bəɾ n.-ɣe 0202010901/60, n.-ɣe kuliɬap ḍə 0203020201/19.

n.-ɣi jydigə kəsɯ n.-ɣi 0103010503/10.

n.-ɣẹndi ḍɑʰɾtɢɑ n.-ɣẹndi 0202030103/10.

n.-ɣəməs ḍə qadi n.-ɣəməs ḍə 0103040601/02.

niɣəɬmi “şey yapan (kişi)”

n. jynə tuɾɑʁɑ n. ɑʰtdə məngi 0203020501/18.

nədʒik “nasıl” Bkz. **niːdʒik, nidʒig, nidʒik, nitʃik.**

n. n. də diɣi 0202030902/52.

nəmə Ç. “işte”

n. guodzi̯a jitʂɑɴ nien mɑ n. 0202020501/34**.**

nəməgə Ç. “öyle, öyle bir”

n. dəuʂɨ n. 0202030801/19, dʒiu n.͡e 0202031101/12, dʒiu n.͡ej 0202031101/23, dʒiu n. mɑ 0202031101/18, 0202031101/32, dʒiuʂɨ n. 0202010901/08, dʒiuʂɨ n.͡ ej 0203010301/14, nia dʒiu n. 0202010901/06, ʧîdiandi n. 0202030801/06, n. ʐəŋdigəa 0202030901/22.

nəŋ < ning Ç. “dayanıp, zorla…”

n. n. mɑɴəβər ʒiŋərdɑ ʒyɣe eʰʧək geʰɬde 0203030102/07.

nəjməŋ Ç. “İç Moğol bölgesi”

n.+dɑn n.+dɑn bẹːɾə 0202010901/53.

ne “ne, nasıl” Bkz. **n, niː, ni.**

n. n. oŋʂəp͡bɑj 0103040301/09, n. dər 0103040401/10.

ne “takdir ve onaylama ünlemi” Bkz. **nɑː, nɑ**, **nẹː, nẹ**, **niː, ni**.

n. qɑɾəsə ͡eɾ n. 0202030203/06, ɑɢɑsə ͡eɾ n. 0202030203/07, diɣeg ͡eɾ ͡n. 0202030301/40, 0202030307/04, dij ḍər ͡n. 0203020402/30, toptʂɨ diɣeg ͡eɾ ͡n. 0202030301/39.

neɣə- “şey yapmak” Bkz. **nəɣ-, nəɣə-, niːɣə-, ni-, niɣ-, niɣə-.**

n.-βɑtbɑsɑ midʒaɾ n.-βɑtbɑsɑ 0103050401/13.

nɛɾɑɢ < nɑɾə jɑq “o taraf” Bkz. **nɑɾɑq, nɑɾɑɢ, nɑɾɑʰq, nɑɾ ɾɑq, nɛɾɑʰq.**

n.+ənɑ n.+ənɑ nɛɾɑɢəndɑn qɑnɑk giβ də 0103040601/24.

n.+əndɑn nɛɾɑɢəndɑ n.+əndɑn qɑnɑk giβ də 0103040601/24.

nɛɾɑʰq < nɑɾə jɑq “o taraf” Bkz. **nɑɾɑq, nɑɾɑɢ, nɑɾɑʰq, nɑɾ ɾɑq, nɛɾɑɢ.**

n.+ġɑ n.+ġɑ tʂoɢedəβɑḍəβ ḍə 0103010305/68, n.+ġɑ tʂoɢedəβɑtqəʂ ḍə 0103010305/100, 0103010305/101.

nejniu Ç. “süt sağılan inek”

n. n. ɑʰsəɾəβ ḍə 0103010306/04, n. βɑɾ͡ẹ də 0103010306/06.

nejtuŋ Ç. “süt kovası, süt koymak veya saklamak için kullanılan kova” Bkz. **nẹjtuŋ.**

n. n. joq də 0202030501/01.

nẹjtuŋ Ç. “süt saklamak için veya tereyağı almak için kullanılan büyük büyük ahşap kova” Bkz. **nejtuŋ.**

n. n. ẹtgi͡ɬɑ 0203010503/07, n. joq drɔ 0203010503/05.

n.+ɢɑ n.+ɢɑ͡ɬɑ ejiβ ḍə 0203010503/08.

nejʤɯ Ç. “süt” Bkz. **nejzɯ.**

n. n. 0103030702/101, n. ɢuzɢɑ 0103030702/101.

nejzɯ Ç. “süt” Bkz. **nejʤɯ.**

n. n. 0202030701/14.

nẹː “nakarat”

n. n. 0103040403/53, 0103040403/55.

nẹː “ne”

n. dẹŋər bosɑɴɢɑ͡ɬɑ n. gyzdimis͡oq qɑʁɑn e də 0103040405/13.

nẹː “ünlem, takdir etme, oynalama” Bkz. **nɑː, nɑ, ne, nẹ, niː, ni.**

n. tʂəɢərtbɑk gev͡er n. 0103050303/28.

nẹr < ne + erür “nedir” Bkz. **niːr, niːr.**

n. pə^{h}dʐɑq bẹ n.- 0502020101/439, dʐapdʐɑ dimi n. 0103040403/22.

nẹ “ünlem, takdir etme, onaylama” Bkz. **nɑː, nɑ, ne, nẹː, niː, ni.**

n. oɬ mɑ ʁɑrʁɑ͡n. 0202020702/30, pɑrβesə jit jiːgẹ n. 0102040302/02, bɑ^{h}ʂ jɑrɬəʁɑɢ͡er n. 0202010201/01, dẹ^{h}ḍə ͡n. 0203020302/12, 0203020302/15, qerɑ ͡er n. 0202030604/13, niɣəɬɣi n. 0202030902/79.

nẹɣə “şey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, niː, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niːɣẹ, niɣə.**

n. n. 0103050101/45, n. pərβɑnə jɑzɢɑ 0103040405/12, n. dər 0103040401/08, n. diɣindi 0103030201/27, n. sɑɬəβ ḍə 0103050102/34.

n.+nəŋgə n.+nəŋgə turʧinəŋgə o giɣẹ͡sɑ 0103030802/01.

n.+di n.+di͡ɬɑ ʧiḍe 0103050101/06.

nẹɣəɬ- “şey yapmak” **nəɣəɬ-, niːɣəɬ-, niɣəɬ-.**

n.-ɣe bər n.-ɣe 0103040405/10.

n.-ɣẹ mənə n.-ɣẹ͡ɬɑ 0103030901/76.

n.-ɣẹn ʃiʂi də diu n.-ɣẹn ẹː də͡nɑ 0103040401/08.

nẹʤi “kaç” Bkz. **niːʤi, niʤi, nʤi.**

n. n. sɯŋ bɔχəʂ͡ẹː 0202020702/10.

nẹmi “şey, birşey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

n. məndɑʁ n. ḍə 0202030601/03.

nẹmir < nemi erür “şeydir” Bkz. **dimir, nimer, nimẹːr, nimẹr, nimiːr, nimir.**

n. jøndɑmbɑ n. ḍər 0202030601/20.

nẹrmi < ni βərmi “ne bir şey, nasıl bir şey” Bkz. **niːrmi, nirmi.**

n. n. 0203010301/15, n. βoɬʁɑ 0203010301/51, n. diɣeg͡e 0203010301/38, n. dij də 0203010301/39.

n.+ɣẹ n.+ɣẹ zerdəp bɑrʁɑ 0203020402/20.

noː “ünlem, nakarat”

n. n. 0103020303/44, 0103040404/13, jɑrɑsɢej eː də n. 0103010601/76.

noː- < ne oɬ- “ne olmak” Bkz. **noːɬ-, no-, noɬ-, no^{h}ːɬ-, no^{h}ɬ-, nɔɬ-.**

n.-p də/dər bəʁɑ n.-p dər 0103040405/57, n.-p də 0103040405/03, n.-p də ʧise 0202030605/126.

n.-t də ɢəzdɑr n.-t də 0103010705/13, məʁɑ n.-t də 0103010705/02.

n.-sɑ n.-sɑ jemes͡er 0203030102/18.

n.-ʁɑ kəsɯ n.-ʁɑ sɑβɑʁɑ ʊnəp dəɾ͡ ɬɑ 0202010503/16, mẹn n.-ʁɑ unduq qɑp ḍə 0203010301/52, n.-ʁɑ su ɜ̋̀şmis oːʁɑn͡ eː 0202030401/05, n.-ʁɑ bə peɣ ʁɔp də 0202030403/06, n.-ʁɑ jiɣəş͡ eː 0502020101/99.

n.-ʁɑn n.-ʁɑn͡ ẹr ɬɑ sɑ 0202010301/12.

noːej "nakarat" **ŋoːej, ŋoːjɑ.**

n. n. 0103020303/10.

noːʁɑ < ne oɬ-ʁɑ "ne olup, neden"

n. n. gygẹrəp də 0103030702/57.

noːɬ- < ne oɬ- "ne olmak" Bkz. **noː-, no-, noɬ-, noʰːɬ-, noʰɬ-, nɔɬ-.**

n.- də ɢɑrɑʁej βɑr n.- də 0202030402/76.

n.-ʁɑ n.-ʁɑ 0203010301/55, n.-ʁɑ bə peɣ͡ ɬɑ χoːsə ʁɑndʒanəŋ də 0203010301/58, n.-ʁɑ dɑsəndɑ səq ɢɑrɑβərəp də͡ ɬɑ 0202010503/16, n.-ʁɑ ʁɑndʒɑɬəqdəŋ ə̆sɯkdin peɣ unup ḍə dise 0203010301/51, n.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202010701/20, tij n.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030105/05,

n.-ʁɑn ɑʁəɾʁɑ n.-ʁɑn͡ ẹː 0203030102/04, mɑɴəβ jɑdi də n.-ʁɑn͡ eː 0203030102/05, ṣɨgisəŋgi n.-ʁɑn͡ ẹr 0203030102/09.

noːɬɑ- Ç.+T. "tepki göstermek, olay çıkartmak"

n.-ʁɑ tsojyen n.-ʁɑ 0203020201/16.

noːlej "nakarat" Bkz. **noːɬɑj, noːɬej, ŋoːɬej, noːŋɑj, ŋoːŋej.**

n. n. 0103020303/06, 0103020303/19, 0103020303/22.

noːɬɑj "nakarat" Bkz. **noːlej, noːɬej, ŋoːɬej, noːŋɑj, ŋoːŋej.**

n. n. 0103020303/08, 0103020303/09, 0103020303/13, 0103020303/14, 0103020303/19.

noːɬej "nakarat" Bkz. **noːlej, noːɬɑj, ŋoːɬej, noːŋɑj, ŋoːŋej.**

n. n. 0103020303/20, 0103020303/22(2), 0103020303/23, 0103020303/24, 0103020303/30, 0103020303/33, 0103020303/34, 0103020303/36, 0103020303/37(2), 0103020303/40, 0103020303/41, 0103020303/45.

noːŋɑj "nakarat" Bkz. **noːlej, noːɬɑj, ŋoːɬej, noːɬej, ŋoːŋej.**

n. n. 0103020303/12.

noːɾ < ɬɑ βəɾ

n. ɑm͡ n. jɑzẹn 0103040404/05.

noːɾβə "Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*'ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süsü" Bkz. **noɾβə, noɾβe, nʊɾʊ.**

n. n. osɑ͡ ɬɑ 0202010501/01.

noːjaːj "nakara" Bkz. **noːjaːj.**

n. n. 0202030602/06.

noːje "nakarat" Bkz. **noːjaːj.**

n. n. 0202030602/03, 0202030602/07, 0202030602/09, 0202030602/11, 0202030602/13, 0202030602/17, 0202030602/15.

no- < ne+ oɬ- "ne olmak" Bkz. **noː-, noːɬ-, noɬ-, noʰɬ-, nɔɬ-.**

n.-p+dɾo n.-p dɾo 0202030605/84.

n.-ʁɑ n.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202020501/43.

noɬ- < ne oɬ- "ne olmak" Bkz. **noː-, noːɬ-, no-, noʰːɬ-, noʰɬ-, nɔɬ-.**

n.-uβəɾ+ḍə uzunəŋ gogɑː n.-uβəɾ ḍə 0202030902/23.

n.-o+də χosə n.-o də 0103040405/11.

n.-ʁɑ n.-ʁɑ 0202030605/67.

noɬ < ne oɬ-up "ne olup"

n. o n. go tɑɣəsɯʁɑ gę̣łɣindi 0202010901/44.

noɾeɾʤin < noɾβu eɾʤin “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” Bkz. **noɾβeɾʤin.**

n. n. 0202010501/01.

noɾβə “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” Bkz. **noːɾβə, noɾβe, nʊɾʊ.**

n. n. 0202010501/01(2).

n.+nə n.+nə jɑ^{h}ɢɑʁɑ sɑłsɑ 0202010501/02.

noɾβe “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” Bkz. **noːɾβə, noɾβə, nʊɾʊ.**

n. n. joɾəp bɑ͡ɾ e 0103010304/01.

noɾβeɾʤin < noɾβu eɾʤin “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” Bkz. **noɾeɾʤin.**

n. n. 0202010501/06.

nozɯ Ç. “beyin, akıl”

n. n. fəjtʂɑɴ χo ʂɨ di 0202030605/06.

no^{h}ːɬ- < **ni oɬ-** “ne olmak” Bkz. **noː-, noːɬ-, no-, noɬ-, no^{h}ɬ-, nɔɬ-, nɔɬ-.**

n.-ḍə n.-ḍə buɣun 0202030902/64.

no^{h}ɬ- < ne oɬ- “ne olmak” Bkz. **noː-, noːɬ-, no-, noɬ-, no^{h}ːɬ-, nɔɬ-.**

n.-ḍə ɑnɑɴ n.-ḍə 0202030902/95, ɑdʐəɬʁɑ n.-ḍə 0202010502/05, sɑʁɑ n.-ḍə 0202010502/05, bɑɾʁɑ n.-ḍə 0202030902/44, jiʁɬɑβ n.-ḍə 0202030301/06.

no^{h}dʐɑ- “tutmak, üzülmek veya panik yaptığında çaresizliğinden bir diğer kişinin kolunu tutmak”

n.-q ɢəzdɑɾ n.-q qɑʁɑ 0202030902/27.

nɔɬ- < **ne oɬ-** “ne olmak” Bkz. **noː-, noːɬ-, no-, noɬ-, no^{h}ːɬ-, no^{h}ɬ-.**

n.-ʁɑ sɑdʐən n.-ʁɑ qə^{h}ɾqɢɑn͡ i 0202031201/14.

nø^{h}gøɾ “dost” Ayrıca Bkz. **nø^{h}kəɾ nɑ^{h}qəɾ.**

n. n. 0202031201/17, n. jɔq də nɑ 0202031201/17, n. jɔɢəɴɢɑ 0202031201/17.

nɔ^{h}qdɑ “dizgin, yular” Bkz. **ɬoχqdɑ, ɬɔχqdɑ.**

n. n. dʐəɬβəɾnə mɑndəɾʁɑ 0202030104/12.

nø^{h}kəɾ nɑ^{h}qəɾ “dost, dost sözcüğün ikileme”

n. jɑχʂ n.͡ eɾ 0202030105/03.

nʊɾʊ “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen şeklindeki süs” Bkz. **noːɾβə, noɾβə, noɾβe.**

n.+sən kəsɯnəŋ n.+sən bɑ^{h}dʐəɴɢɑ ɢɑdəβ də 0103010304/04.

niː < ne “takdir etme ve onaylama ünlem” Bkz. **nɑː, nɑ, ne, nẹː, nẹ, ni.**

n. dẹ^{h}ḍə͡ n. 0203020302/06.

niː “ne” Bkz. **n**, **nə, ni.**

n. n. ɑnɑgɑ ʏise 0202030401/16, ɑndɑʁ oɾ n.͡ jẹɾ 0202020501/44, ɑndɑn bəɾ dio^{h}ʤinnə n. də 0202010701/09, n. ɑɴnɑʂ βɑɾ͡ eː͡ də 0103030901/23, n. ɑɾtqɑʂ͡ eː 0103010304/62, n. ɑt͡ tsɑɬʁə 0203020202/02, n. ɑt͡ tsɑ 0203020202/06, n. ɑt͡ tsɑɬʁ͡ eɾ ͡ɬɑ 0203020202/06, n. ɑjtəsəp bɑɾ͡ eɾ ɬɑ 0202010701/02, ɑdʐɑɴ nə dij dəɾ͡ ɬɑ n. βoɬ 0202030605/139, n. e^{h}t ͡dẹɾ 0202030402/66, oː dukgə n. kəsɯ mɑ łoːʂɨ dəɾ 0203011002/15, n. o 0502020101/13, n. oɬ dərə ͡nɑ 0202030604/29, n. ͡oɬʁɑ 0203011002/04, n. uɾ bəŋʂɨ 0202030802/53, n. bə bojɬəɢə dzʐəŋjɪrdi 0202030802/07,

bə n. niː ni dər 0202010301/07, bə niː n. ni dər 0202010301/07, bə n. niː dejbiołəβ də 0203010702/43, bə niː n. dejbiołəβ də 0203010702/43, n. βər ɢəłəʂ 0502020101/438, n. βər jɑʰʂ oχəʂ də 0202030802/08, n. β͡ərmi gizəsdərɣi 0202010901/64, n. d͡əɣədi 0202030801/20, n. dər 0202030604/10, 0202030604/44, 0202030605/21, 0202030605/118, 0202030605/155, 0202030605/167, n. dər d̪ise 0103050101/24, n. dər ʝise 0202030601/20, n. diːse 0203011002/10, n. diːse ʤiu niː 0203011002/10, n. diːʂ͡e 0203010702/54, n. diβər 0203010702/43, n. dixəʂ͡er 0203020302/02, n. diɣɐ̨g͡eː 0203020302/12, n. diɣig͡er 0203020302/09, n. diɣiːg͡ɐ̨ː 0203020301/04, n. diɣik d̪ə 0203010301/28, n. dise 0203011002/15, 0502020101/176, n. dij dro 0202020303/11, n. gannasɑ͡mɑ 0103010305/13, n. gɐ̨p d̪ə 0202030402/37, n. kəsɯ 0202030402/35, n. kujtʂiŋ boχəʂ͡ e 0202020301/01, go n. mɑ ʐ̪əŋʤazɯ joq ɑndɑʁ jerdi͡ łɑ 0103030901/30, n. kəsɯ gɐ̨ʰłsɐ̨ 0202010901/29, qɑːn n. diː d̪ər 0201010101/02, n. χuałɑʁɑɢ͡e 0102040301/02, n. ʤemsekdə bɔχułɑʁɑɢ͡e 0502020101/430, n. łɑ βoł 0202030604/37, n. łɑrə̌ɐ̨t d̪ise 0203020601/39, n. łom oŋʂəχəʂ də 0202030802/01, n. łom oŋʂəsɑ͡łɑ 0202030802/02, n. łom oŋʂəttsɑ͡łɑ 0202030802/41, n. łom ɔŋʂəsɑ 0202030802/11, n. łom sɑłsɑ 0202030802/08, n. łɔm ɔŋʂəχəʂ də 0202030802/02, n. mɑ əʰd̪ʐ̪əp bɑ 0203030102/09, n. mɑ gɑnnɑː jɑd̪ɑʁə͡ʝə 0203010301/02, n. mɑ jɑdɑʁɑq bərmi d̪ə 0103010705/01, n. mɑ jɑdɑːq 0103010705/08, 0103010705/09, n. mɑ joq də 0103010502/17, n. mɑ joq dər͡nɑ 0203030102/02, n. niː ɑʰgɑ χəʰɢ̊ərʁɑ 0202010703/24, niː n. ɑʰgɑ χəʰɢ̊ərʁɑ 0202010703/24, n. niː ɑjt də 0202030802/07, n. niː łom oŋʂəʂ də 0202030802/07, n. niː də 0202030802/02, n. niː niːɣə͡ʁəłʂ də 0202030802/07, niː n. ɑjt də 0202030802/07, niː n. łom oŋʂəʂ də 0202030802/07, niː n. də 0202030802/02, niː n. niːɣə͡ʁəłʂ də 0202030802/07, ni n. gurəm oŋʂəttsɑ͡łɑ 0202010703/27, n. niː sɑłʁɑ 0203010701/28, niː n. sɑłʁɑ 0203010701/28, n. niː sɑłʁɑ dərə̌ 0203010701/28, niː n. sɑłʁɑ dərə̌ 0203010701/28, n. niminə χoːsən nisdɑ nisdɑ ʝise 0203010301/42, sɐ̨n n. ɬɑ ə̆sdɑsɑ ɬɑ 0202020501/37, n. sɔŋuk 0202030403/09(2), n. ʂ͡ɔŋuk d̪ə 0203010301/15, n. ʂukuʰɾdian 0202010703/01, n. ʂiʃʃiŋ 0203020601/25, n. tʂoɖeɖɑ͡łɑ 0202010701/20, n. vər łom sɑłsɑ 0202030802/11, n. jɑβdɑł 0203010301/36, n. jɐ̨rɣɐ̨ 0502020101/279.

n.+nə n.+nə osɑ 0203010901/03, n.+nə bəłxəʂ͡e 0202010502/19.

n.+leɾ n.+leɾ dər 0202030605/19.

n.+sən n.+sən oŋʂəʁɑɢ͡eː 0202030802/51.

niː < nimi “ne, şey”

n. n. mɑ əsdɑmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/176, n. mɑ kəsɯ joq dro 0203020601/30, n. mɑ jɑłdɑł joq d̪ə 0202010901/20.

niː < **niɣi** “şey, birşey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̨ɣə, niːgə, niːɣəː, niːɣə, niːɣɐ̨, niɣə.**

n. n. bɐ̨rmi kəsɯɣi͡ɬɑ 0201010101/20.

niːgə < niɣə “şey, birşey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̨ɣə, niː, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niːɣɐ̨, niɣə.**

n. n. ołχəʂ də 0202030802/11, χuaɾlernəŋ͡əʂdi͡ɬɑ n. bodanəŋ moːŋus 0203010701/17, n. sɑłʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ 0202030801/07.

niːxə < niɣə “şey, birşey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̨ɣə, niː, niːgə, niːɣəː, niːɣə, niːɣɐ̨, niɣə.**

n.+səŋgɐ̨ bə n.+səŋgɐ̨ 0202020101/09.

niːɣəː “şey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̨ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣə, niːɣɐ̨, niɣə.**

n. n. 0203010701/17, 0203010702/16, 0203020402/09, 0203020402/29, n. oŋʂəʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ 0202030801/07, bər n. 0202010501/16, ɢəzdɑrnəŋ n. 0203010702/47.

niːɣə “şey, birşey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̣ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣəː, niːɣɐ̣, niɣə.**

n. n. 0202010502/04, 0202010503/11, 0202010901/74, 0202020201/05, 0202020401/16, 0202020401/19, 0202030104/16, 0202030103/11, 0202030401/03, 0202030401/26, 0202030401/27, 0202030402/47, 0202030801/07, 0202030802/01, 0202030802/14, 0202030802/24, 0202030802/54, 0202030902/56, 0202030902/59, 0203010301/12, 0203010701/05, 0203010701/10, 0203010701/13, 0203020201/01, 0203020202/05, 0203020202/11, 0203020403/02, 0203020403/04, 0203020403/14, 0203030101/13, 0203030102/17, 0502020101/01, 0502020101/16, 0502020101/34(2), 0502020101/44, 0502020101/48, 0502020101/50, 0502020101/52, 0502020101/53, 0502020101/54, 0502020101/56, 0502020101/73, 0502020101/84, 0502020101/86, 0502020101/100, 0502020101/103, 0502020101/107, 0502020101/115, 0502020101/121, 0502020101/122, 0502020101/128, 0502020101/131, 0502020101/132, 0502020101/134, 0502020101/142, 0502020101/152, 0502020101/156, 0502020101/161, 0502020101/167, 0502020101/183, 0502020101/189, 0502020101/197, 0502020101/198, 0502020101/205, 0502020101/246, 0502020101/247, 0502020101/253, 0502020101/269, 0502020101/275, 0502020101/278, 0502020101/288, 0502020101/310, 0502020101/375, 0502020101/438, 0502020101/344, 0502020101/347, 0502020101/351, 0502020101/323, 0502020101/455, 0502020101/465, 0502020101/475, 0502020101/483, n. ɑnəŋ͡ əşdi ͡ɬɑ 0202030402/59, ɑndɑ n. 0502020101/19, ɑndɑq n. 0202010901/53, ɑndɑɢəɬʁɑ n. 0202030501/02, ɑndɑɢɑndə͡ ɬɑ n. 0502020101/06, ɑrɑʰdʑi̯͡ ɬɑ n. 0202030604/21, n. edəβɐr də 0203010502/04, ẹni n. 0203010801/02, n. ẹtgẹndi 0203010301/17, o n. jisɯsə 0202010502/08, oɬ n. 0203020402/05, oɬ͡ ɬɑ n. 0502020101/173, n. ʊjnəŋgə 0203010702/36, uːş quɬun duqɢɑ n. 0502020101/24, n. udʒin 0202010503/08, unduʁɑɴnəɴ ɢ̥ɑʰtḍɑ n. 0502020101/378, ɯreːk n͡. jeɾ 0203020203/09, uzənəŋ n. 0202030301/15, bə n. 0202010901/05, 0202020101/03, 0202020101/06, 0202020101/08, 0202020702/07, 0202030604/04, 0202030604/15, 0202030604/22, 0202030604/35, 0202030604/55, 0202030604/74, 0202030605/41, 0202030605/56, 0202030605/165, 0202030901/09, 0202030902/71, 0202030902/96, 0202031202/45, 0202031202/55, 0203010701/06, 0203010702/53, 0203020203/05, pɑʁɑɴnəŋ yzde n. 0502020101/241, bə gøŋyɬdi dzɑ͡ ɬɑ n. 0502020101/286, bə͡ ɬɑ n. 0202020101/12, 0202030605/56, 0502020101/13, bəɾ͡ ɬɑ n. 0502020101/15, bəɾ n. 0502020101/284, 0502020101/290, 0502020101/394, bərənəŋ n͡. eɾ 0203020203/15, bər n. 0203010702/52, n. bẹlẹ̣k ʃʃyxgẹn 0202030604/65, n. bẹ̣ɾɣik nimi ḍəɾ 0202031201/13, buɣun͡ ɬɑ n. 0202010502/06, bə jɑ n. 0202020101/01, ḇər n. 0202010901/23, dɑɬejnəŋ n. 0202030902/53, n. dɑʰɢə βəɾ nẹ̣rmi diɣeg͡ e 0203010301/38, n. dro 0202010901/66, n. də 0202020701/55, 0202020702/26, 0202030601/55, 0202030901/16, n. də ͡nɑ 0202020701/07, 0203010801/01, n. dəlisgindin ͡ɬɑ 0203020601/53, n. dəɾ nɑ 0203030102/02, n. dəɾ͡ nɑ 0202020701/30, 0203011001/01, n. duŋʃiliŋnəŋ gẹ̣ɬɣẹ̣͡ ɬɑ 0202030801/10, dip bẹ̣rse n. 0502020101/289, n. diɣẹ̣ː 0203020202/05, n. dro 0203020601/47, n. ḍəɾ 0202010703/01, 0202030605/68, goː n. 0203020402/09, goːɬ n. 0203010702/31, n. go 0202030601/64, 0202030604/61, 0202030605/44, go n. 0203010702/24, goɬ n. 0202030301/39, 0202030601/11, n. goɬ 0202030601/33, 0202030601/68, 0202030604/20, 0202030604/29, 0202030604/32, 0202030604/37, 0202030604/38, 0202030604/45, 0202030605/02, 0202030605/05, 0202030605/08, 0202030605/24, 0202030605/90, 0202030605/102, 0202030605/133, n. guŋji dejfəʁɑ 0202010901/48, gøg ͡uɬuɣẹ̣ n. 0202030601/23, kəsɯ n. 0502020101/96,

0502020101/366, n. kəsɯ də 0203010301/45, kəsɯ n. ɣîɴqej zi̯ɴGa kulilap beɾɣẹ̈ndi͡n ɬa 0203020201/16, qaːnnəŋ n. 0202030301/16, n. qałun niminə 0202030402/69, qannəŋ aʰɬdəndа n. 0502020101/310, Gaɾa taʁnəŋ baʰʂda n. 0502020101/290, n. Gəɬəʂ jiʁaʂ 0203010501/08, Gəzdəŋ n. 0203020203/09, n. ͡χəsa 0202030802/07, n. ͡ʁəɬʁa ͡ɬa 0202030802/31, n. ͡ʁəɬsa ͡ɬa 0202030802/26, n. ͡ʁəɬʂ də 0202030802/07, n. ͡ʁəɬGaʂ Gəna ͡ɬa 0202030801/23, n. ͡ʁəɬʁaq mi də ͡na 0202030802/54, n. ͡ʁəɬmasa 0202030802/49, n. ɬa 0203020203/12, maɬ uʰGaɾma n. 0502020101/180, maɴəβəɾ ͡ɬa n. 0502020101/247, maɴqəs qanGa n. 0502020101/213, mənə n. 0502020101/214, mənə gaŋkue n. 0502020101/26, mənə ͡ɬa n. 0502020101/15, 0502020101/137, məndа n. 0202010901/55, məndaGa n. adẓəɬʁa noʰɬḍə 0202010502/05, n. məʤin 0203020202/04, məɬanəŋ n. 0203020203/14, məsdəŋ n. 0202020101/01, mẹ̈nəŋ n. 0202020501/24, 0202031202/35, naGə n. 0202020701/08, ni ma n. 0502020101/469, n. nimiːɾ diː ḍə 0202010503/07, n. nimi osa 0202020501/08, n. saqəʂ jiɣəɾməɣẹ̈ 0202010901/13, n. saɾəʁ tiːjɣẹ̈ 0202030604/54, seɴ Gaɾaβəɾ͡ ɬa n. 0502020101/303, n. sen dẓałama 0202030402/21, sẹ̈n n. 0202010502/24, 0202030301/20, sumẹ̈nəŋ n. 0202010503/12, sumuɾ taʁdan n. 0202031201/29, ʂi̯banna jazGa n. 0502020101/51, n. ʂi̯gə ͡ʂi̯gindi 0202010503/09, n. jaʁḍəɾsa 0202030802/13, jaɴjaɴ n. 0502020101/500, n. joło dumdzi̯q 0203020203/19, n. jozqanəʁa͡n eː də 0202030402/50, jyɣẹ̈ ẹʰtgində͡ ɬa n. 0502020101/229, jyɾə ͡βəɾ n. baɴnassa 0202031201/06, jibəfəŋ n. 0203010702/21, jiʤin n. 0502020101/152.

n.+nəŋ n.+nəŋ 0202030801/25, n.+nəŋ aβasə 0202010703/02, n.+nəŋ bøːzyk 0202010501/13, n.+nəŋ geːzgə 0203010702/21, səleɾ n.+nəŋ oːjnəŋ 0202030801/21,

n.+nəŋgədi aʰga n.+nəŋgədi 0202030802/19.

n.+nə n.+nə ałəβałʁa 0202020303/03, n.+nə ałəɴGa 0202030605/38, n.+nə ͡ɬa 0202020303/01.

n.+ḍigə n.+ḍigə 0202020401/02.

n.+nə meːnəŋ n.+nə 0202010502/11, bə n.+nə 0202010501/04, goɬ n.+nə ͡ɬa 0203020203/06, mənəŋ bə n.+nə naGə o əɾχuanə jimsaʁa 0502020101/175, n.+nə jimsaʁandа 0502020101/106.

n.+ɣe n.+ɣe 0202030604/46, 0203020203/03, Guɬaː n.+ɣe taɴnə saɬʁa ͡ɬa 0202030801/22.

n.+ɣẹ̈ goː n.+ɣẹ̈ 0203020402/28.

n.+ɣi n.+ɣi ehtgin ͡iɾ 0202030605/15.

n.+di n.+di 0202030801/20, peɣnəŋ n.+di 0203010301/31, bə n.+di ͡ɬa 0202020701/24, naːGə n.+di 0203020402/25.

n.+digə peɣnəŋ n.+digə ẹ̈mis oːsa 0203010301/31.

n.+sə n.+sə osa͡ ɬa 0202030802/14.

n.+sən n.+sən peɾɣẹ̈ 0202030605/41, n.+sən bəɾ Gaɾaʁaɴ͡ eɾ 0202030604/72.

n.+sənə ʒipdəŋ n.+sənə 0202020302/05.

n.+ɾik n.+ɾik ͡ołsa 0203011002/29.

n.+ɾegə ʤuj n.-ɾegə ͡ɬa 0202010703/06.

niːɣə- < nigə ɣəɬ- “birşey yapmak” Bkz. **nəɣ-, nəɣə-, neɣə-, ni-, niɣ-, niɣə-.**

n.- sen bənə n.- 0502020101/47, sen n.- 0502020101/58, 0502020101/59, 0502020101/82, 0502020101/117, 0502020101/263, 0502020101/285.

n.-βɑtɢɑ də ʒiɬəm bədʒin n.-βɑtɢɑ də͡nɑ 0202020702/14.

n.-ɣindɑ n.-ɣindɑ͡ɬɑ 0202020501/12.

niːɣəɬ- < nigə ɣəɬ- “şey yapmak” Bkz. **nəɣəɬ-, nɐ̣ɣəɬ-, niɣəɬ-.**

n.-əβər ḍə n.-əβər ḍə͡qɑn 0202010501/17.

n.-əp də bɑrʁɑn sɔʁdɑ͡ɬɑ n.-əp də 0202030902/103.

n.-ɣə də n.-ɣə də 0202030901/09.

n.-xəʂ səlerɣe βər n.-xəʂ 0202030601/79.

n.-in məs n.-in 0202020401/05, məs͡ɬɑ n.-in 0202020401/06.

n.-ɣe n.-ɣe ołʁɑn͡e ʝə 0202030402/49, dɑtʂɑ mutʂɑɴdɑ͡ɬɑ n.-ɣe 0203020201/13, fɑɴʃien n.-ɣe 0202020302/01, jɑʰʂəβ n.-ɣe 0202010502/07.

n.-ɣi n.-ɣi bɑr 0502020101/194, n.-ɣi͡ɬɑ 0202030902/01, 0202030902/90.

n.-ɣɐ̣n n.-ɣɐ̣n ɐ̣ː ḍə 0202030403/09.

n.-ɣin n.-ɣin͡iː də 0203020203/01.

n.-ɣindi n.-ɣindi͡ɬɑ 0502020101/189.

n.-uβɑtɢɑn n.-uβɑtɢɑn͡eː də 0202030901/14.

n.-ʁɑq dɐ̣mtʂɑ diadəβ ɑndɑq n.-ʁɑq nimi də 0202030801/22.

n.-miɣindi n.-miɣindi 0202010501/18.

niːɣəɬt- “şey yaptırmak”

n.-gɐ̣ kəsɯɣe n.-gɐ̣ 0203010301/09.

niːdʒi “kaç” Bkz. **nɐ̣dʒi, nidʒi, ndʒi.**

n. n. qunəqdəŋ ɬom ɔŋʂətqəʂ ḍə 0202030802/11, n. tɑpsuŋ͡er 0203020401/09,

niːdʒioɾ < niːdʒi+ βər “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒio βər, nidʒiβər, ndʒioɾ.**

n. n. ørɾdʒy jimsɑχəʂ də 0202030802/41.

niːdʒik “nasıl” Bkz. **nədʒik, nidʒig, nidʒik, nitʃik.**

n. n. niːdʒik kəsɯ ḍər 0203020203/22, niːdʒik n. kəsɯ ḍər 0203020203/22, n. kəsɯ ḍə 0203020203/22.

niːɣe “niçin, neden” Bkz. **niɣe, niɣɐ̣, niɣi.**

n. n. 0202010501/16, n. giɬmɐ̣ʰḍə 0202010503/12.

niːɣɐ̣ “şey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nɐ̣ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niɣə.**

n. kəsɯ nimɐ̣ː n. 0202010503/13.

niːdʒiβər < niːdʒi+βər “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒio βər, nidʒiβər, ndʒioɾ.**

n. n. mɑnəm 0202031202/04.

niːmiː “şey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mɐ̣ː, mɐ̣, mi, nɐ̣mi, niːmi, nimɑ, nime, nimɐ̣ː, nimɐ̣, nimiː, nimi, timi, ni.**

n. n. mɑ jɑdɐ̣ː də 0103010705/10.

niːmiːn “hep, genelde, sürekli” Bkz. **ɑɬmin, aɬmin, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jiːmien, jimiːn, jimin.**

n. n. 0203010301/36.

niːmi “şey, birşey, ne” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mɐ̣ː, mɐ̣, miː, mi, nɐ̣mi, niː, niːmiː, nimɑ, nime, nimɐ̣ː, nimɐ̣, nimiː, nimi, timi, ni.**

1. “şey, birşey, kişi”

n. ɸuʤʉn jɑsɑʁɑn n. joːq ḍrɔ 0201010101/09, uʰdʐɔn jɑsɑʁɑn n. 0201010101/11, gyjʧì n. dɾɔː 0201010101/34.

2. “ne”

n. n. ma χɔɬŭβ joq ḍə 0201010101/18, n. ma pəjɬaχəş jɔːq dro 0201010101/26, n. ma ɬarętbiɣi͡n iː ḍə 0202030902/128.

niːmiɴ “sürekli, düzenli” Bkz. **ɑɬmin, aɬmin, niːmiːn, nimen, nimiːn nimin, jiːmien, jimiːn, jimin.**

n. n. qanaʁa 0202030401/16.

niːr < ni erür “nedir” Bkz. **nęr, nir.**

n. andaʁ dimi n. 0203010702/29, bęlękdəŋ ʒiswsə n. 0202031202/56, ɢəmdan dimi n. 0103040403/12.

niːrmi < ni bərmi “nasıl bir şey” Bkz. **nęrmi, nirmi.**

n. n. ş̡iɬʃiŋ kuliɬasa 0203011002/12, n. jaɬdaɬ kuliɬasa 0203011002/10.

niːsdɑ- < ni əsdɑ- “ne yapmak” Bkz. **nisd-, nisdɑ-, nisḍɑ-.**

n.-p bar n.-p ba͡ɾ e: 0202030402/61.

n.-sɑ gonin n.-sa 0202020501/32.

n.-ʁɑ n.-ʁa 0203020601/07, n.-ʁa saɬʁaɢ̊͡ e 0203010301/28.

niːso < ni ɣələs-əp “şey yaparak”

n. pək bədʒin n. məndaɢa͡ ɬa jozup də͡ ɬa 0202020501/04.

ni Ç. “sen”

n. n. 0103040405/35, 0103050101/50, 0202030802/38, n. di ş̡iɬʃiŋ 0202020501/57, n. χan 0103030901/48, n. ʤiu ęsɯ 0202020701/14, n. ͡ş̡i ʤibəjzɯdi ʐəŋ ɑ 0203020401/09, joʁur ɬaretgę n. χan 0203010301/47.

ni < nimi “ne, şey” Bkz. **bi, ḍimi, ḍimi, mə, męː, mę, mi, nęmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimęː, nimę, nimiː, nimi**, **timi.**

n. n. oŋş̡əβ joq ḍro 0202010901/02, bə n. ʁejdɑ ormi bər jyepu ba͡ɾ eː 0202010901/48, n. ma ołmin də 0502020101/63.

ni “ne, nasıl” Bkz. **n, nə, ne, niː.**

1.“ne” n. 0502020101/192, n. ɑməʰtan boʰɬsa 0202020501/39, n. andaʁ bər 0202010703/08, n. andaː mi ołu ołu ɬa 0203010302/16, n. at ͡tsaɬuβattsa ͡ɬa 0202031201/24, n. əsdap ba͡ɾ e 0202030404/06, n͡. er ḍə 0202030401/14, n. ę̡ʰtgi 0502020101/279(2), n. oːʁə ḍə 0502020101/205, oɬ n. ḍər 0202030201/02, n. ͡oɬʁa 0203011002/03, n. ołʁaq də 0502020101/443, n. ołʁan͡ eː 0502020101/426, n. ołʁan͡ e 0202030402/40, 0502020101/409, n. ołʁan͡ i 0502020101/406, n. ołsa ma ʒiɣəməs͡ eː 0502020101/100, n. oŋş̡əp ba͡ɾ e 0103040301/03, n. oŋş̡əp ḅa͡ɾ er 0203030102/10, n͡. or ərχua 0502020101/223, n͡. or pəʰdzqaq 0502020101/478, n. or qəsə̆n tuduβaɬʁa 0202020401/12, n͡. or ɢəzda͡ɾ e eːn 0103010705/09, n. ormi 0103010705/06, n͡. osa 0203011002/09, n͡. ołsa ołʁe 0203011001/07, n. osa dro: 0203010303/15, n. ʊrmi 0103010705/02, n. uːʤin nisdasa joɢ͡ etg̊ə də͡ ɬa 0502020101/275, undun jaqdaɢə n. pəʰrɢan 0202010901/08, n. pək bədʒin 0202031202/29, pəşt bę n. ɢajɬaβər də 0202030401/33, n. pɔʁɬaʁan ę̡͡ɾ ɬa 0502020101/453, bə n͡. ere 0103010305/76, n. bər ɑʰtdəŋ tu ma joq də ͡na 0202020401/03, n. bər ərχua bəŋş̡i ørɣenkəş̡͡ er 0502020101/192, bøzʉk saʐdəqɢ̊a n. diɣe 0502020101/373, n. βa͡ɾ e 0103040401/12, 0103040401/39, 0203010301/50, n. βa͡ɾ ę̡ː 0103040601/21, n. ͡βər bę̡lę̡k jisə͡ ę̡r 0202031202/57, bə niː niː n. dər 0202010301/07, n. bəŋş̡i βa͡ɾ e 0202030404/06, n. dəː 0103010301/02, n. də 0103010301/01, 0103030201/35, 0103030203/28, 0103030702/43, 0103030702/54, n. dər 0202030601/14, 0202030601/17, n. dər

0202020301/06, n. dəɾ dise 0103010601/53, 0103010701/68, 0103010701/72, 0103010701/77, 0103010701/81, 0103010701/86, n. dəɾ disẹ 0103010701/66, n. dəɾə diβ ‿ɬa 0103050101/56, n. duɣdi 0502020101/450(2), n. duɣdi ʂigə dujuʁə 0202031201/21, n. duɣdi sen bə məɬanəŋ baʰʂdə teriɬaχəʂ‿e 0202031201/21, n. di:gi‿ɬa 0103050301/20, n. di:k 0103030801/05, n. di:j dɾə 0202031202/51, n. diu də 0103010101/09, n. dip bej‿ɬa 0103040301/11, n. di dəɾ 0103010601/51, n. diɣe də 0202030301/20, n. diɣẹk ḇoʰɬḍə 0502020101/161, n. diɣig‿i 0203020601/61, n. diɣik də 0203030101/07, n. diʂ‿ẹ 0103030901/23, n. diʂ də 0202030901/09, n. diβattsa 0103010703/31, n. diɣig‿ i 0103010305/76, 0103010305/80, n. diɣig‿ ẹ: 0103010305/80, n. dij dɾo 0203020402/29, n. guɾum‿ajχəʂ 0103040405/04, n. guɾum ɬom‿ontʂə 0103040405/04, n. gyzdi: də 0202030605/163, n. kəsɯ 0103050102/14, n. qəʰɾqqəʂ‿e 0203010302/02, n. ɢəzdaɾ‿ẹ 0103010705/08, n. ʤemsekdə jaʰʂo ʒiʁsa 0502020101/430, n.‿ɬa 0103030901/50, n. ɬom saɬsa boɬχəʂ də 0202030802/11, n. ma βoɬ 0103040405/05, n. ma niɣə aɾʁa joq boɬχəʂ də‿na 0502020101/469, n. ma ʃidʒio 0103030901/10, n. ma jadaʁaq 0102020303/42, n. ma joq ḍə 0103010502/17, 0103010502/18, məsḍi n.‿bəɾ ajiʁ βaɾ‿e 0502020101/319, n. ni oʁa 0202030301/07, ni n. oʁa 0202030301/07, n. ni: guɾəm oŋʂəttsa‿ɬa 0202010703/27, n. ni at‿tsaɬʁə 0203010301/17, ni n. at‿tsaɬʁə 0203010301/17, n. ni andaɢa‿ɬa 0203010301/13, ni n. andaɢa ‿ɬa 0203010301/13, n. ni diɾʤen 0203010301/13, ni n. diɾʤen 0203010301/13, n. ni kun də 0202031202/23, ni n. kun də 0202031202/23, n. ni βəɾ ɬo:m ɔŋʂəχəʂ də 0202030802/03, ni n. βəɾ ɬo:m ɔŋʂəχəʂ də 0202030802/03, n. ni βo:ʂ dəɾ 0103030802/13, ni n. βo:ʂ dəɾ 0103030802/13, n. ni dɾo 0103010305/87, ni n. dɾo 0103010305/87, n. ni də 0103010305/87, ni n. də 0103010305/87, n. ni guɾum oŋʂətqəʂ ḍə 0202010703/24, ni n. guɾum oŋʂətqəʂ ḍə 0202010703/24, n. ni qannəŋ poɾaɴGa 0103040405/47, ni n. qannəŋ poɾaɴGa 0103040405/47, n. ni ɬom oŋʂəsa‿ ɬa 0202030802/03, ni n. ɬom oŋʂəsa‿ɬa 0202030802/03, n. ni dzo̤ɬma 0203010301/13, ni n. dzo̤ɬma 0203010301/13, n. ni suŋuk də 0203010301/17, ni n. suŋuk də 0203010301/17, n. nileɾ jiz 0103040601/18, n. sa:χəʂ də 0103050101/59, n. saɬʁaG‿ e: 0203020302/04, n. satda 0103010305/37(2), n. satɢə də 0103050101/06, sen n. βosa 0202031201/29, sen‿ɬa n. ejttsa‿ɬa 0103050201/06, n. søz də 0202030604/05, n. ʃiaŋgan baɾ‿ e: 0203020201/06, n. ʃidʒẹrɣẹk e də 0103020302/12, ʂigə dujuʁə n. βoɬχəʂ 0202031201/27, ʂit‿ja n. ǎʂse 0103020302/12, ʇaʰɢə‿ɬa‿əɾ n.‿oɾ atɢaʂ təgət də 0103010304/71, n. jaβdaɬ də ‿ɬa 0203010301/38, n. jadẹ: də 0103010705/11, jaɢənma ma n. 0203010501/06, jaʰɢada n. pəʰɾGan 0202010901/08, n. jẹɾɣẹ 0502020101/279, n. jẹɾɣẹ ẹʰḍəp də 0103020304/13, 0103020304/29, n. joq ḇəsa 0103050101/56, n. jyɾɣittse 0103010705/11, n. jytʂaq 0103030201/32, n. jiɾye ẹʰḍəp də 0103020304/16, n. dzo̤ŋliɬaχəʂ ḍə 0103010703/31, n. dzo̤ŋbiɬəβ də‿ʧise‿ɬa 0103050102/27.

n.+nəŋ n.+nəŋ uzun 0103040405/57.

n.+nə n.+nə ǎsdat də 0103030901/71, n.+nə osa bẹɾye 0203010303/10, n.+nə diɣədzi̤ 0103010702/02, n.+nə diɣẹ: 0103030702/02, 0103040401/01, min n.+nə maNGərin 0103050201/06.

n.+leɾ n.+leɾ gizgə 0103040601/23, n.+leɾ kəsɯ 0103050101/52, n.+leɾ saɬʁaG‿e‿ɬa 0103010501/04, n.+leɾ ʂigə jiɣə 0103050101/52, n.+leɾ dzo̤ŋbiɬap ḍə 0103050101/13, ni n.+leɾ jiz 0103040601/18.

n.+sə n.+sə osɑ nisə oʁe 0103050301/10, n.+sə liaŋkuzɯ 0202030902/28, nisə osɑ n.+sə oʁe 0103050301/10.

n.+s oɬ n.+s də 0202030201/03.

n.+sə n.+sən bəɾ ontʂəʁan e͡ ɬɑ 0103040405/27, n.+sən bəsɑ mɑ 0203010301/06, n.+sən beɾəp bej 0103040301/17.

n.+səŋgi hɑnəʁɑ͡ ʁɑβ də n.+səŋgi 0103010304/78.

2 "nasıl" n. oɾmi ʒiβɑd̥ət d̥ə 0103040303/08, n. β͡oɾ ʧĩŋkuɑŋ d̥ə 0103050101/55.

ni "ne, neden"

n. məŋɑ n. ɑndɑʁ diɣik bɐ̣ɾ 0202010301/07.

ni "ünlem, takdir etme, onaylama ünlem" Bkz. **nɑː, nɑ, ne**, **nɐ̣ː, nɐ̣**, **niː.**

n. ɑtdəʁ e͡ː n. 0102020402/01, 0102020402/02, 0102020402/05, 0102020402/06, 0102020402/11, 0102020402/12, 0102020402/17, 0102020402/18, əɾleɣ͡ ɐ̣ː n͡. 0103050302/09, odɑʁɑn͡ ɐ̣ɾ n.͡ ɬɑ 0203020402/26, bɑɾ͡ eː n. 0202030402/40, bɑj͡ n. 0103010701/44, bɑɾ͡ ɐ̣ː- n. 0103010701/85, bəɾ͡ e n. 0102020304/06, boʰd̥əs j͡eɾ͡ n. 0103050302/10, bezəx̟ ɐ̣ɾ͡ n. 0103050302/12, diɣɐ̣g͡ eɾ͡ n. 0203020601/61, kekə͡ eː n. 0103010702/46, bɑɾ͡ ɐ̣ n. 0103010702/47, dɐ̣ʰd̥ə n͡. 0203020301/03, dip bɑɾ n. 0103010702/86, diɣɐ̣͡ n. 0203020402/16, su͡ ɬɑ eɾ͡ n. 0202031202/34, sumuɾ tɑʁ͡ ɬɑ eɾ͡ n. 0202031202/34, joɢ͡ ɐ̣ɾ͡ n. 0103050304/11.

ni- < niɣə- < niɣə ɣəɬ- "şey yapmak" Bkz. **nəɣ-, nəɣə-, neɣə-, niːɣə-, niɣ-, niɣə-.**

n.-βɑɬʁɑ n.-βɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030402/18.

niɑɴdʒa Ç. "baba evi, gelinin aile tarafı" Bkz. **niaɴdʒa.**

n. n. kəsɯ 0103050102/05, n. kəssə 0103050102/08, n. kəsɯ 0103050102/09, n. kəsɯnə 0103050102/04, n. keʧĩn 0103050101/11, 0103050101/15, n. ʧĩŋʧĩnə 0103050101/58, n. ʐəŋ 0103050102/14.

n.+nəŋ n.+nəŋ səkdin 0103030701/04.

n.+dɑ bəzdəŋ͡ ɬɑ n.+dɑ 0202020301/12.

nia Ç. "o, 3. kişi zamiri"

n. n. 0202030802/47, 0502020101/171, 0502020101/269, n. dɑn 0202010702/03, n. gəgə tʂɨ lia 0202010901/29, n. χɑn kəsɯʧ͡ βəɾ 0202010703/32, n. χan kuanlia 0202030101/11, n. ʤiu ɑnə͡ ɬɑ 0202020302/04, n. ʤiu fəalia 0202010901/73, n. ʤiu kəsɯ 0202010301/10, n. zɯudiolio 0103040405/27, n. ʤiu nəməgə 0202010901/06, miɴχuɑʐəŋ n. χo ɑ 0203010301/46, jiuːdi n. ʤiu 0203030101/15.

niamə Ç. "onlar"

n. n. 0202030802/32.

niaɴdʒa Ç. "baba evi, gelinin aile tarafı" Bkz. **niɑɴdʒa.**

n. n. 0202031202/32, n. mɑ qəχɢəɾʁɑ łom oŋʂədəβ də 0103010305/98.

n.+nəŋ n.+nəŋ 0202031202/32.

n.+ɖɑɢə n.+ɖɑɢ̟ə kəsleɾ͡ ɬɑ 0203010702/53.

n.+dɑn bəzdəŋ n.+dɑn 0203010503/05, n.+dɑn keːɾɣin 0202020702/30.

niadʐɑɴ Ç. "zavallı"

n. oʂɢɑ n. ɑ 0203020402/30.

niedɐ̣ɬɑ- Ç.+T. "kötü davranmak, şiddet uygulamak "

n.-ʁɑ n.-ʁɑ øɬʁruβɑtɢ̟ɑn 0103050102/10.

nien Ç. "yıl, Çin bahar bayramı"

n. guodzi̯a ji tʂɑɴ n. 0202020501/34, ʤiʂɨ n. bot də͡ sɑ 0103010303/32, n. nien ɬɑ 0103040301/21, ʤi n. ɑɬndẹ̣ 0103010303/29, ʤi n. bəʁɑndɑ 0103010502/13, ʤi n. boʁɑndɑ ͡ɬɑ 0103010502/13, dzi̯gə ʤi n. mɑ 0202030801/27, nien n. ɬɑ 0103040301/21, sɑːn n. bəɬʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020202/17.

niende Ç. “dönem, yıllar”

n.+dɑ dzɻandzi̯ŋ n.+dɑ 0103030802/30.

niendi Ç. “yılsonu”

n.+dɑ ʒiniennəŋ n.+dɑ͡ ɬɑ 0103030901/51.

nien nien Ç. “yıl yıl, her yıl”

n. n.͡ ɬɑ 0203010302/02.

nientʃiŋ Ç. “genç”

n. n. kəsɯ 0103010602/16, 0202020701/20, n. kəsɯleɾ 0203011002/01.

nienvɑnlio Ç. “okuması bitmiş”

n. n. 0202030801/13.

niendzi̯k “bir çeşit sūtra”

n. n. dip bəɾ ɬom sɑɬʁɑ 0202030801/01.

nieŋ < nien Ç. “okumak”

n. n. gə piɴʁɑndʒiŋ ɑ 0202010703/26.

nieŋkelio Ç. “okuması başlamış”

n. n. 0202030801/28.

niudz < niudzɯ Ç. “düğme” Bkz. **niudzɯ.**

n. n.͡ ɑ dij do 0202030301/41.

niudzɯ Ç. “düğme” Bkz**. niudz.**

n. n. dɾo 0202030301/40, n. dəɾ 0202030301/40.

nidiɴ < nidin “neden”

n. n. ɢəʰɾɢəp bɑɾ͡ eː 0502020101/456.

nigəa Ç. “o, 3. kişi zamiri”

n. n. lioːbədia 0103010502/05.

niɣ- < niɣə- < nigə ɣəɬ- “şey yapmak” Bkz. **nəɣ-, nəɣə-, neɣə-, niːɣə-, ni-, niɣə-.**

n.-o də n.-o də 0103040301/05, ḍɑʰɢə͡ ɬɑ n.-o də 0202020702/01.

n.-o do n.-o do 0103050102/19.

n.-βɑttsɑ ɑnə n.-βɑttsɑ 0202020701/35.

n.-oʰtɢɑndɑ ji̯ʃi̯ n.-oʰtɢɑndɑ 0103050401/04.

niɣə “şey” Bkz. **nəɣəː, nəɣə, nẹ̣ɣə, niː, niːgə, niːxə, niːɣəː, niːɣə, niːɣẹ̣.**

n. n. 0102040302/04, 0102040302/08, 0103030702/81, 0103030702/106, 0103050101/12, 0202020401/02, 0202020401/16, 0202020701/16, 0202020701/56, 0202020701/59, 0202030101/01, 0202030601/50, 0202030601/71, 0202030604/27, 0202030604/28, 0202030604/64, 0202030605/55, 0202030605/140, 0202030902/63, 0202030902/124, 0203010701/03, 0203010701/18, 0203010702/23, 0203010702/23, 0203010702/29, 0203010702/35, 0203010702/47, 0203010702/25, 0203010702/55, 0203010702/62, 0203011002/03, 0203011002/15, 0203020202/05, 0203020203/06, 0502020101/119, n. ɑməʰtɑn də 0202030604/37, n. ɑdzɻɑɴnə dɑdɑɴnəŋ 0202030605/31, n. ɑʰɬdən ɑj 0202030605/24, n. ͡ẹ̣tgindi 0203010301/19, o n. 0103040301/13, n. o ʒiɬəm bədʒin niːɣəβɑtɢɑ 0202020702/14, oɬ ͡ɬɑ n. 0203010702/55, n. oʰɬḍ̣ə 0502020101/373, uʂ dəʰqusɢɑ n. 0202030303/04, n. uʂ qunuq 0202010901/22, n. iʧi̯kəsən 0102040302/07, bɑɾʁɑ n. 0202030601/34, bəː n. 0202030605/103, 0202030605/108, bə n. 0202010901/77, 0202030601/58,

0202030604/21, 0202030604/73, 0202030605/51, 0202030605/57, 0202030605/120, 0202030605/165, bə n. peɣnə daɴnaʁa ˩͡ta 0502020101/03, bə jaɴjaɴ n. 0502020101/416, bəɾ n. ẹː də 0103040401/76, bəɾ n. də 0103050401/15, bəɾən n. 0202030605/113, bəɾmẹsə n. jiʁaʂ 0502020101/440, b̥ə n. 0202030605/134, βəɾ n. 0202031201/35, dandʒin n. d̥ə 0103010305/47, daɴGaʰɾdiGə n. 0103050401/10, n. daɾtaʰd̥ə 0203010702/60, n. daʰpbaʁan͡ ẹɾ 0202030605/80, n. də 0103010501/04, 0103010602/13, 0103020302/14, n. dəɾ 0203010301/45, deməɾ χannəŋ n. 0202031202/53, dujuʁtəʁ jaʁanəŋ n. 0202031201/27, n. d̥ə 0502020101/433, n. d̥iɣẹ 0102040301/02, fułaβəɾ də n. 0202030701/05, gunaŋnəŋ n. d̥ə 0102040301/09, kəsə n. 0102040301/13, goːł n. 0203010701/22, go n. 0102040301/16, 0102040301/19, n. go 0202030601/50, 0202030601/53, 0202030601/69, 0202030601/71, 0202030604/13, 0202030604/60, 0202030604/70, 0202030605/07, 0202030605/13, 0202030605/20, 0202030605/21, 0202030605/61, 0202030605/122, 0202030605/147, 0202030605/164, n. goł 0202030601/49(2), 0202030601/53, 0202030604/17, 0202030604/19, 0202030604/27, 0202030604/49, 0202030604/57, 0202030604/61, 0202030604/62, 0202030605/12, 0202030605/13, 0202030605/17, 0202030605/18, 0202030605/20, 0202030605/22, 0202030605/23, 0202030605/30(2), 0202030605/54, 0202030605/62, 0202030605/113(3), 0202030605/128, 0202030605/131, 0202030605/139, 0202030605/140, 0202030605/144, 0202030605/155, goł bəɾ n. 0203010702/20, goł͡ ˩͡ta n. 0203010701/28, n. gyk͡ unge 0502020101/25, n. gizgə 0202030604/27, kəsɯ n. 0502020101/104, n. qəsən Gaɾaβəɾ˩͡ta 0502020101/371, Gaɾaqaŋ˩͡ta n. 0202010502/04, n. ʁandʒiłəβatg̥a 0202030605/113, n.͡ ʁałGaʂ Gəna 0202030802/04, n.͡ ʁałGaʂ Gəna͡ ˩͡ta 0202030801/23, n.͡ ʁəłʁa͡ ˩͡ta 0202030801/28, ʒidzɻ˩͡ta n. 0202020701/61, lienχuada n. naGə goː 0103040405/39, n.͡ ˩͡ta do 0103050102/12, ʒibəj aʰsəʁ n. 0102020401/45, məndaɾaq n. d̥ə 0102040301/06, n. minikłək kəsɯler͡ ˩͡ta 0203010702/03, nimi ma n. jɔːq dəɾ͡ na 0202030404/12, n. sadzᶎən dʒymił xianəp d̥ə qan 0502020101/165, sẹnəŋ n. 0202030604/29, n. suɾasəβ 0103040601/11, n. sɯk̟͡ untse 0203010702/03, n. ʂiɡ̊ə odzɻa saɬəβ do 0103050101/60, n. ʂimiɾnə tutGaʂ Gəna ˩͡ta 0202030801/23, n. taɬGan d̥ə 0202030901/13, n. təqdatGanda 0202030601/23, n. ʝtise͡ ˩͡ta 0103050102/19, ɣ̊ì pəʰɾg̥annəː n. 0102040301/16, jaβdaɬ βosa ma n. 0203010301/36, n. jaɾtəʁ tutGan ͡eɾ 0202030601/27, jaʰʂ͡ βəɾ n. 0202031202/27, n. jeɾtəβ də 0103050401/01, jølyɾeɾ n. 0202030605/99, dzᶎəɴqəs qanGa n. 0202030601/48, n. jyβ də 0102040301/04, jyz n. bołup 0202031201/29, n. jiŋkəa dʒiu a 0202030605/51.

n.+nəŋ bəː n.+nəŋ 0102020303/41, n.+nəŋ kəsə eː do 0103040301/39, n.+nəŋ niaɴdʒanəŋ səkdin 0103030701/04.

n+nə n.+nə usdaʁa 0202010501/13, Gojnəŋ͡ əʂdigə n.+nə 0202020701/58, n.+nə χaɬənnə ʃiaɬaʁa 0103040601/23, n.+nə͡ ˩͡ta 0103010305/58.

n.+ɣẹ n.+ɣẹ 0502020101/235, dẹməɾ n.+ɣẹ 0502020101/99.

n.+ɣi ẹni n.+ɣi ẹʰtgindi͡ ˩͡ta 0202030801/06, n.+ɣi saβatg̥an͡ eɾ 0202030605/82.

n.+dẹ n.+dẹ dʒiɣdiłəɣ jeʰɬdzɻ bəɾ χur aʰsaɾʁa͡ βaɾʁa 0103040405/48.

n+di qaɾmaɴGənəŋ n.+di͡ ˩͡ta 0202010501/16, n.+di məsdəŋ ojda 0103040405/28.

n.+digə n.+digə oł poɾaɴnə 0202030902/59.

n.+din n.+din bẹɾ͡ ˩͡ta 0203020402/18.

n.+d̥i go n.+d̥i ʝəɾ 0203010701/06.

n.+leɾ taʁnəŋ bəɾ n.+leɾ 0103050301/33.

n.+sə n.+sə 0202031202/53.

n.+sən ɢojdzɻ ɢəzdəŋ n.+sən jiŋən 0103050301/19.

niɣə- < niɣə ɣəł- "şey yapmak" Bkz. **nəɣ-, nəɣə-, neɣə-, niːɣə-, ni-, niɣ-.**

n.-p bɑɾ n.-p bɑɾ͡ɐɾ 0202020501/60.

n.-t do n.-t do 0103010303/35, 0103050101/07.

n.-se ɑɬβɑḍəʁɑ n.-se 0103030702/95, ɑdzɻɑsə ezeɾtgi n.-se͡ɬɑ 0103010703/06, bəɾ n.-se 0103040405/10, pədzɻɑq n.-se 0103040405/53, məndɑʁo n.-se 0502020101/411.

n.-sẹ ʤuŋʤioːdɑn n.-sẹ 0202020701/17.

n.- mɑʁɑ n.- βɑɾ 0202010502/24.

n.-ɣẹ suŋ͡ ɢuzərqdə n.-ɣẹ 0103010501/04.

n.-ɣi ʒyleɾnə n.-ɣi 0202020701/01.

n.-dəβɑɬʁɑ gɑnʤɯnə n.-dəβɑɬʁɑ 0203020302/05.

n.-βɑtɢɑn ɑʰgɑ n.-βɑtɢɑn nimi də 0202020701/57.

n.-ɣindi bəz n.-ɣindi 0202020701/18, n.-ɣindi 0202030601/13, n.-ɣindi ͡ɬɑ 0103030702/91.

niɣəł- < niɣə ɣəł- "şey yapmak" Bkz. **nəɣəł-, nẹɣəł-, niːɣəł-.**

n.-əβəɾ də n.-əβəɾ də 0202020501/30, 0202020702/12, n.-əβəɾ də͡ nɑ 0202020702/11,

n.-əβəɾ ḍə n.-əβəɾ ḍə 0202020702/03, 0202020702/32, n.-əβəɾ ḍə͡ nɑ 0202020702/19,

n.-oːɾ ḍə n.-oːɾ ḍə 0202020701/31.

n.-oɾ dəɾ/do/ḍə n.-oɾ dəɾ͡ nɑ 0202020702/09, mɑːnə͡ ɬɑ n.-oɾ do 0202020701/37, ẹsɯ jɑmɑʁɑ n.-oɾ ḍə͡ nɑ 0202020702/12.

n.-əβ də/do/ḍə n.-əβ də ͡nɑ 0202020701/41, 0202020702/18, ẹʰsɯ n.-əβ də 0202020702/19, n.-əβ do 0202010901/79, uʰɾʂsɑɴ sɑłʁɑ n.-əβ ḍə 0202020701/35, ixsɯ n.-əβ ḍə͡ nɑ 0202020702/07.

n.-o də n.-o də 0103030702/98, ʃipdə n.-o də 0103030901/65.

n.-ej də n.-ej də͡ nɑ 0103040403/50.

n.-ḍə geseɾ n.-əp ḍə 0502020101/199.

n.-əp ʄə sədɑ tienvɑɴnə n.-əp ʄə 0202010901/07.

n.-əβɑt ḍə n.-əβɑt ḍə 0202020701/13.

n.-xəʂ ḍəɾ/ḍə məs n.-xəʂ ḍəɾ 0202030305/01, n.-xəʂ ḍə 0103050201/01, 0502020101/23, ɢɑdɑʁɑ n.-xəʂ ḍə 0202010501/15.

n.-ʂ e/ẹ nisdɑʁɑ n.-ʂ͡ e 0502020101/431, n.-ʂ͡ ẹ 0202030902/47.

n.-ʂ də n.-ʂ də 0202031101/07.

n.-se ɢɑɾɑβəɾ ͡ɬɑ n.-se 0202020701/50, n.-se ͡ɬɑ 0202031101/18, nɑʁəβ n.-se 0502020101/468.

n.-əβɑttsɑ ɑːndɑɢɑ n.-əβɑttsɑ 0103010502/12.

n.-əβəɾ n.-əβəɾ ɬɑ 0202030402/52.

n.-əp n.-əp bɑ jɑḍɑʰḍə 0202030601/79, n.-əp bɑɾəp ʄə 0203010303/05.

n.-əβ təkḍəɾɣi n.-əβ 0202020702/08, joʰɾtɢɑ n.-əβ 0202020701/45.

n.-o n.-o 0103030702/102, ʂiβɑsdəɾʁɑ n.-o 0202020701/14, n.-o͡ jɑ 0103020302/13.

n.-ɣẹʂ doːsɢɑn͡ ɬɑ n.-ɣẹʂ͡ ɬɑ 0202030301/18.

n.-ɣiʂ n.-ɣiʂ͡ ɬɑ 0103040405/53.

n.-ɣe n.-ɣe 0502020101/20, ontʂəβ n.-ɣe 0103040405/23.

n.-ɣẹ məndɑɢəβ n.-ɣẹ͡ ɬɑ 0502020101/461, sɑzḍəʁ n.-ɣẹ 0502020101/354.

n.-ɣi n.-ɣi 0202030902/39, anə n.-ɣi 0202020702/11, n.-ɣi andaʁ͡ɬa 0202030902/11, aʰga n.-ɣi 0202020701/35, e̞ni n.-ɣi 0102040301/02, ɔɬ ʁɔsən n.-ɣi 0202020702/27, bəɾ͡ βəɾ n.-ɣi 0202020702/28, bəɾiɣi n.-ɣi 0103010304/46, b̥əʂɢa n.-ɣi 0202020702/10, dɔɢuɾɬaʁa n.-ɣi 0202020701/01, ganʤɯ n.-ɣi do 0103030901/67, kəsɯnəŋ bozd̥a n.-ɣi da:p d̥ə 0502020101/127, n.-ɣi͡ɬa 0202030902/42, manə n.-ɣi 0202020701/37, məɬaʁa n.-ɣi 0103010703/08, mʤa: n.-ɣi 0103010304/63, naʁəp n.-ɣi ne 0202030902/79, se̞n n.-ɣi 0202030605/122, se̞nə ma n.-ɣi 0202020501/30, jaɴjaɴ n.-ɣi 0202030902/48, joʰɾtɢa n.-ɣi 0202020701/38.

n.-əβaɬɢaʂ n.-əβaɬɢaʂ gənaɬ͡a 0202030801/28.

n.-ɣe̞n n.-ɣe̞n͡ e: dɾo: 0202030402/80, n.-ɣen e̞ də 0103040405/15.

n.-ɣin n.-ɣin 0202020701/18, n.-ɣin͡ e̞: dij dəɾ 0202030901/12, n.-ɣin i d̥ə 0502020101/131, oɬ ͡ɬa n.-ɣin e̞: də 0103050102/08, jaɴ͡ oʰɾtd̥a n.-ɣin e̞: do 0103050102/06.

n.-əβatɢan n.-əβatɢan e̞: d̥ə 0502020101/223, uʰkus teɾə oʤin n.-əβatɢan 0202020303/03, n.-əβatɢan͡ e tə 0202030402/68.

n.-əβaɬʁan n.-əβaɬʁan e: d̥ə 0502020101/101.

n.-oɾʁandi mənə n.-oɾʁandi͡ɬa 0502020101/185.

n.-ɣe̞nd̥ə bəɾ d̥un n.-ɣe̞nd̥ə 0103030901/42.

n.-ɣindi n.-ɣindi ͡ɬa 0202010501/16, 0202020501/62, 0202020701/34, 0202030605/55, 0502020101/08, 0502020101/232, 0502020101/400, ma:nə͡ɬa n.-ɣindi 0202020701/37, joʰɾt n.-ɣindi 0202020701/41.

n.-ɣində bənə n.-ɣində͡ɬa 0202030604/63.

n.-ɣind̥ə ajtɢa n.-ɣind̥i͡ɬa 0502020101/371.

n.-əβatɢandi ʊɾʤylernə taɾdasdəɾɣi n.-əβatɢandi 0202030901/24.

n.-ɣek n.-ɣek nimi ʧə 0202030104/19.

n.-min dəɾ/d̥əɾ oɬ͡ɬa n.-min dəɾ 0502020101/07, bə n.-min d̥əɾ 0502020101/184.

n.-min kəsɯnə n.-min 0202030402/76.

niɣəɬ xianə- < **niɣəɬ-ɣi hanə-** “şey yapıp gitmek, tamamen şey yapmak”

niɣəɬ x.-p d̥əɾ niɣəɬ x.-p d̥əɾ 0202030603/09.

niɣəɬmi “şey yapma (kişi, nesne, şey)”

n.+din ězeɾ n.+din aɬəβaɬʁa 0202020101/12.

n.+sə anəŋ uɬ n.+sə dʒyʃiŋnamasə daʰgə͡ɬa bəɾ nimi dɾo 0202031201/31.

niɣət- “şey yaptırmak”

n.-min də kəsə n.-min də͡na 0203020302/04.

n.-bis do ɬap n.-bis do 0203030102/11.

niɣe “ne için, neden” Bkz. **ni:ɣe, niɣe̞, niɣi.**

n. n. 0103040401/63, n. aq sut ɢuzət də 0103010601/74, n. gygəɾt d̥ə ͡dise 0103010601/66, n. gygeɾəβ də 0103040401/69, n. ɢat ɢat d̥ə 0103010601/70, n. ɢat bəʂ ɢat bəʂ d̥ə 0103040401/71, n. ɢaʰt͡bəɾ ɢaʰt͡bəɾ də 0103030702/61, n. ɢuzəp də 0103030702/66, 0103030702/70, n. ʁandʒa kəsɯ op də ʧise ɬa 0202030403/08, n. ʒyŋ həɾap d̥ə 0103010601/68, n. məndaʁ diʂ d̥ə ʧise 0103030701/05, n. saɾʁaɾət d̥ə 0103010601/64, n. saɾʁaɾo də 0103030702/59, 0103040401/67, n. su ɢuzəp də 0103040401/59, n. sut ɢuzəp də 0103040401/61, n. sut aq jaʁ sut aq jaʁ suɾdət də 0103010601/72, n. suɾt saɬt də 0103030702/68, n. jyŋ həɾap də 0103040401/65.

niɣed- < niɣə et- “şey yapmak” Bkz. **niɣet-, niɣe̞t-.**

n.-əɸutɢɑq deguo n.-əɸutɢɑq mi d̥ər 0203030101/13.

niɣet- “şey yapmak” Bkz. **niɣed-, niɣɐt-.**

n.-tse ɑndɑɢɑ n.-tse 0203010301/31.

niɣɐ “niçin” Bkz. **niːɣe, niɣe, niɣi.**

n. n. 0103030901/13, 0103030901/55, n. ɢɑʰt ɢɑʰt d̥ə ʄiseˌ 0103030203/53, n. sɑrʁɑrəβ də 0103030203/49, n. ʃyʁɑ diatbin d̥ə͡ sɑ 0103030901/16, n. jyŋ͡ horɑt d̥ə 0103030203/51.

niɣɐt- “birşey yapmak” Bkz. **niɣed-, niɣet-.**

n.-ge məndɑɢɑ n.-ge 0203030101/11.

n.-gɐ ɑʰt n.-gɐ͡ ɬɑ 0203010301/53.

n.-gindi bər n.-gindi 0203030102/13.

n.-gek n.-gek mi dro 0203030101/11.

niɣɐtkia- < **niɣə et-gi hɑnə-** “şey yapıp gitmek, tamamen şey yapmak”

n.-p də oːɬ͡ ɬɑ n.-p də 0203030102/21.

niɣi “ne için, neden” Bkz. **niːɣe, niɣe, niɣɐ.**

n. n. gudʒiɾ də dise 0103010701/41, n. məndɑʁ βop d̥ər 0202030605/61, n. məndɑɢ̥əʰɬd̥ə 0202030605/96.

niʁəp < **ne ʁəɬ-əp** “ne yapıp, nasıl” Bkz. **nɑː, nɑːo, nɑːβ, nɑʁəː, nɑːʁə, nɑːʁəp, nɑːʁo, nɑʁə, nɑʁəp, nɑʁəβ, nɑʁəq, nɑʁəm, nɑʁoː, nɑʁo, nɑʁɔː, nɑʁɔ.**

n. n. pək bədʒin geʰɬd̥ər 0202031202/29.

nidʒoɾ < nidʒi bər “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒioɾ, nidʒio bər, nidʒiβər, ndʒioɾ.**

n. ɑrɑʰkə n. də 0103050101/14, ɑrɑʰqə mɑ n. də 0103050101/26, ɑrɑʰqədɑn n. də d̥ise 0103010702/41, n. uʰɢɑrsɑ 0103030201/16, n. bɐ̣lɐ̣dəp də 0103010702/28, bəɾ kopdɑ n. də ʄise 0103010702/43, n. duŋdʒa 0103050101/29, n. kəsɯ 0103030802/16, keʧ̑in n. də 0103050101/14, 0103050101/15(2), ɢoj͡ eʰt n. də 0103050101/14, n. ɢəɬ gøʂd̥ə 0502020101/245, n. χɑɬən ɑɬχəʂ e 0103040601/17, n. mɐ̣nik bɑɾ͡ e 0103030901/52, n. minik bɐ̣rxəʂ 0103040601/16, n. nidʒoɾ kəsɯnə 0103040302/18, nidʒoɾ n. kəsɯnə 0103040302/18, sɑndɑ mɑ n. bɑɾ͡ ɐ̣ ni 0103010702/47, n. sɑzd̥əʁ 0502020101/372, n. sumi 0502020101/370, n. ʃip͡ jiɣərin 0103030201/23, n. tɑʁ ɑsd̥ə 0502020101/245, tudun n. də 0103050101/14, n. jyŋ berxəʂ də 0103030201/24, n. jiz ɑɬχəʂ͡ eː͡ ɬɑ 0103040601/21.

nidʒi “kaç” Bkz. **nɐ̣dʒi, niːdʒi, ndʒi.**

n. n. ɑɬβɑʇənəŋ baʰdʐ̥ə͡ eː 0203020401/16, n. ɑdaʰd̥ə 0202030802/49, n. oʰkuŋ bɑɾ͡ eɾ 0203020401/18, n. oʁuɬ βɑɾ͡ eɾ 0203020401/17, 0203020401/18, n. uɬus oɬurup ʄər 0202031202/54, n. uʰqʷus bɐ̣rxəʂ drə 0203010702/48, n. βɑɾ͡ e 0502020101/370, n. døʰʤin bɑɾ͡ e 0202031202/03, n. keɬən bɑɾ͡ eː 0203020401/18, n. ɢəz βɑɾ͡ eɾ 0203020401/17, n. ɢəz βɑɾ͡ eː 0203020401/18, n. ɢoj bɐ̣rin 0103010703/11, n. ɢoj bɐ̣rxəʂ drə 0203010702/48, n. tɑptʂit bɑɾ͡ eː 0203020401/18, n. tɑptʂon bɑɾ͡ eɾ 0203020401/18, n. tʂ̥əŋ 0103010306/09(2), n. gizgə 0103040601/16.

n.+sə n.+sə 0203020501/17.

nidʒio bər “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒiβər, ndʒioɾ.**

n. n. ɑɬɑ jip 0202020302/04, n. ɑq͡ ʒip 0202020302/04.

nidʒioɾ “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒoɾ, nidʒio bər, nidʒiβər, ndʒioɾ.**

n. n. ałβɑtənəŋ bɑş tutbɑ͡e: 0203020401/16, n. ɑłβɑʈə βɑr͡ er 0203020401/16, n. bɑr ͡er 0103040403/16, n. ͡ʁəłʁəʂ͡ e:͡ łɑ 0202020302/03, n. mɑnəm 0202031202/13, n. mẹnẹk 0202031202/13, n. tiłɑχəʂ͡e łɑ 0202031202/12.

nidʒiβər "ne kadar" Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒio βər, ndʒioɾ.**

n. n. ɑ^{h}t dixəş 0202031202/04, n. toɾ gẹzgə dixəş mi 0202031202/04.

nidʒig "nasıl, ne kadar" Bkz. **nədʒik, niːdʒik, nidʒik, nitʃik.**

n.+əni n.+əni tiodʒẹn dərə 0103010305/20, n.+əni kəsɯ 0103010305/20.

nidʒik "nasıl" Bkz. **nədʒik, niːdʒik, nidʒig, nitʃik.**

n. n. bər ni pɔʁłɑʁɑn͡ ẹɾ͡ łɑ 0502020101/453, n. bop ḍə 0502020101/342, n. boʁɑq 0502020101/443, n. bołəs dər 0202030604/02, n. bo^{h}łsɑ 0103040405/03, n. dər dise 0103010702/26, n. dimi eː 0202010701/19, n. dimiɾ 0502020101/317, n. ḍə 0502020101/454, n. gẹzgə 0202031202/04, n. łom 0103030802/18, mɑł n. ḍə 0502020101/342, n. nidʒik 0202030605/122, nidʒik n. 0202030605/122, n. nidʒik ɑsłɑr 0202031202/33, nidʒik n. ɑsłɑr 0202031202/33, n. nidʒik boːş də 0103030802/13, nidʒik n. boːş də 0103030802/13, n. nidʒik boːş ḍə 0103030802/13, nidʒik n. boːş ḍə 0103030802/13, n. nidʒik bɔʁɑ͡ łɑ 0202030402/62, nidʒik n. bɔʁɑ͡ łɑ 0202030402/62, n. nidʒik ḍə 0103030802/17(2), nidʒik n. ḍə 0103030802/17(2), səleɾ n. ḍə 0502020101/342, n. jɑχş oł 0502020101/338, jɑʁłɑ^{h}ɢərnəŋ pẹrəgə n. dər 0203010701/28.

niłɑ- "ne yapmak"

n.-ʁɑq nisdɑʁuɾ n.-ʁɑq ḍə 0502020101/445.

niłoŋ "eyer tahtasının üzerindeki yumuşak bölümü sabitleştiren düğme"

n. defse bɑsəɾmɑ n. 0202020101/07.

nimɑ < nimi "ne, şey" Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

n. o n. gixt də 0103010602/10.

nime "bir şey, şey" Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

n. fɑNduŋduŋ n. ḍə 0202030104/06.

nimeł- "ilave edilmek, eklenmek"

n.-ɣo pək n.-ɣo 0202030304/03, søz n.-ɣo 0202030304/03.

nimen "sürekli, hep" Bkz. **ɑłmin, ałmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimiːn, nimin, jiːmien, jimiːn, jimin.**

n. n.͡ łɑ ørym gizkəş də͡ nɑ 0203010501/01.

nimeɾ < nimi eɾür "şeydir" Bkz. **dimiɾ, nẹmiɾ, nimẹːɾ, nimẹɾ, nimiːɾ, nimiɾ.**

n. diβɑtɢɑn n. 0202030301/38.

nimẹː "şey, ne" Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹ, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

1. "şey, birşey"

n. beɾɣek n. ḍəɾ 0203011002/26.

2. "ne"

n. kəsɯ n. niːɣẹ səɢɑ gørse səɢɑnə oχɢɑː 0202010503/13.

nimẹːɾ < nimi eɾür "şeydir" Bkz. **dimiɾ, nẹmiɾ, nimeɾ, nimẹɾ, nimiːɾ, nimiɾ.**

n. o͡ł͡ łɑ bəɾ n. ḍəɾ 0203020401/08.

nimẹ “şey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimiː, nimi**, **timi, ni.**

n. oł n. liŋgan maɴmas dro 0202010503/13, uzumas n. də 0202030201/04, qanaʁaq n. də 0202020303/11, n. ma jadaʁaq bər ɢəzdar də 0103010705/10, sałəβatɢaq n. ḍə 0202020301/17, swşi ʤi jasaʁan n. 0202020301/12, vuşi jasaʁan n. 0202020301/12.

nimẹr < nimi erür “şeydir, birşeydir” Bkz. **dimir, nẹmir, nimer, nimẹːr, nimiːr, nimir.**

n. n. 0203020302/07, andaʁ n. 0502020101/402, andaʁ n. də 0202020702/06.

nimiː “bir şey, ne” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimi**, **timi, ni.**

n. ɔzə͡ ɬa n. unduq qap dro 0202030402/41, dəliβałʁan n. dər͡ na 0203020201/05, ɢarɑ n. 0203010501/06, n. ma ołmas nimi ḍə 0202030101/10, bołəs bołdor ma n. joq do 0202030801/24, sen͡ ɬa n. ma aː bẹrmẹse͡ ɬa 0202030802/50.

nimiːn “sürekli, düzenli” Bkz. **ałmin, ałmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimin, jiːmien, jimiːn, jimin.**

n. n. dəχqəsdẹrɣe͡ ɬa 0202030308/07.

nimiːr < nimi+ erür “şeydir” Bkz. **dimir, nẹmir, nimer, nimẹːr, nimẹr, nimir.**

n. gue sudʒiɣłəɣ n. di dər 0202010503/02, niːɣə n. diː ḍə 0202010503/07.

nimi “ne, şey, birşey” Bkz. **bi, dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, timi, ni.**

n. n. 0202030605/04, 0202030605/159, adaʁ͡ ɬa n. 0103040301/18, aːłmas n. də 0202030104/13, adaʁaq n. də 0202030802/48, adaʁaq n. dro 0202030802/16, aq ͡dadərʁaq n. ḍər 0202030604/08, amɢədaʁ n. 0202010901/47, andaq n. 0202030301/39, andaɢaq n. ḍə 0202020701/43, andaɢəłʁaq n. də 0202030104/23, 0202030308/07, andaɢa n. ørekḍə ap ͡barʁa 0203020203/12, andaɢəłʁaq n. tər 0202010901/75, andaɢo͡ n. 0203020202/17, andaʁ n. 0202010501/11, 0202010901/68, 0202010901/24, 0202010901/32, 0202010901/42, 0202010901/46, 0202010901/68, 0202010901/70, 0202030101/14, 0202030104/03, 0202030104/19, 0202030605/56, 0202031101/22, 0202031101/23, 0202031101/30, 0203020201/22, 0203020301/02, 0203020301/03, 0203020301/08, 0203020302/04, 0203020302/10, 0203020302/17(2), 0203020302/18, 0203020501/19, 0502020101/79, 0502020101/133(2), 0502020101/230, 0502020101/452, 0502020101/474, andaʁ͡ n. 0103050201/12, 0202030104/02, andaʁ n.͡ eː 0203020302/15, andaʁ n.͡ βər 0203020302/17, andaʁ andaʁ n.͡ɬa 0202020501/63, andaʁ andaʁ n. 0203020301/03, 0203020301/06, 0203020302/03, andaʁ n. ͡er 0202031201/16, andaʁ n. də 0202020501/30, 0203020302/05, andaʁ n. dər 0203020302/06, 0203020302/12, andaʁ n. dro 0202030101/16, andaʁ n. ḍə 0202010501/14, 0202020501/28, andaʁ n. ʝə 0202020501/35, andaʁ ɬa n. də͡ na 0202030801/24, andaʁ͡ ɬa n. do 0203010303/18, andaʁ ͡ɬa n. dər 0203020301/05, andaʁ n.͡ɬa 0202030802/58, andaʁ n. də ͡na 0202030802/52, andaʁə n. 0202030403/09, aɴnaβadẹr n. ḍər͡ na 0203020201/10, arʁałəʁ n. ḍə 0202030105/04, asɢaq n. do 0202031202/20, asɢ̣aq n. dro 0202031202/28, at͡ tsałʁaq n. dər͡ na 0203020302/02, adaʁaq n. ḍə 0203020202/08, atḍaʁaq n. ḍə 0202031201/28, ajʁaq n. də 0202030802/41, ajʁaq n. do 0202030802/26, ajtɢ̣aq n. ḍər 0203011002/24, aʰş͡ n. oq͡ qaʁandə͡ ɬa 0103010304/46, əşgik n. ḍə 0202010901/83, əşmis n. ḍər 0202030605/56, ǎsdaʁan n. 0202010901/13, ǎsdaʁan n. də 0202030802/06, edəβałʁaq n. ḍər 0203020302/17, etgəməs n. ḍər

0203011001/07, etgek n. də 0203020301/03, 0203020302/16, etgek n. dəɾ 0203020301/01, 0203020302/18, etgek n. dəɾ ⁀na 0202030308/04, ejʁaq n. d̪ə 0202030306/02, e̬dəβatɢan n. d̪ə 0202020702/16, e̬seːn suɾaʁaq n. də 0202030802/24, e̬tge̬k n. d̪ə 0202010101/06, 0202030501/03, e̬tgik n. d̪ə 0203010502/02, e̬ʰtək giɣik n. d̪ə 0202010901/72, e̬ʰtəsgik n. d̪ɾo 0202020401/28, o n. je̬ʰɬdz̪i̬ d̪andʒin ɬom də 0103040301/34, oɬ ɬa n. nimi 0203020203/12, oɬ ɬa nimi n. 0203020203/12, oɬəɾoʁan n. d̪ə 0202030403/03, oɬuɾʁaq n. də 0203020302/05, oɬuɾʁan n. d̪əɾ 0202030605/45, oɬmas n. d̪ə 0202030101/10, oŋʂəʁaq n. d̪ə 0202010901/01, oŋʂəʁaq n. d̪əɾ 0202030801/16, oŋʂəʁaq n. də⁀na 0202030801/01, oŋʂəʁaq n. do 0202010901/15, oŋʂəʁaq n. ʄə 0202010901/06, oŋʂəʁaq n. dɾo 0202010901/22, otɢəɬʁaːq n. d̪əɾ 0203020403/10, oj n.⁀ɬa 0202020501/102, ɔŋʂəʁaq n. do 0202030801/02, ɔŋʂəʁaq n. d̪ə 0202030801/10, ɔŋʂəʁaq n. ʄəɾ 0202030802/12, ølyɾtbis n. d̪ɾo 0202010901/18, ølyɾmis n. d̪ə 0203011001/06, unək giɣik n. d̪ə 0202030601/13, uɾuʁ tutusmas n. do 0202010701/15, usdaq qan n. 0103030702/104, usdaʁan n. aɬəɴɢa d̪ə⁀qan 0202030104/02, usdaʁan n. 0202031201/17, usdaʁan n. d̪ə 0502020101/02, 0502020101/180, 0502020101/246, usdaʁan n. də 0502020101/116, usdaʁan n. də ⁀na 0502020101/19, usdaʁan n. d̪ə ⁀na 0502020101/56, usdaʁan⁀ɬa n. də 0502020101/394, usdaʁan n. mi 0202030802/53, usdasəq⁀qan n. 0502020101/118, uzaq n. də⁀na 0203020302/05, 0502020101/411, uj ⁀n. dɾo 0202010301/17, paʁɬaʁaq n. ʄəɾ 0202020401/27, pe̬jɬap beɾɣin n. d̪ə 0502020101/125, baɾ n. də 0202030902/31, baɾʁaq n. ʄəɾ 0203011002/22, baɾʁan n. d̪ə 0103040405/07, baɾmas n. d̪ə 0203011002/23, bə uzuʁaq n. d̪ə 0202030104/11, bəɬɣik n. dəɾ 0203020402/02, bəɬmis n. d̪ɾo 0203020601/48, bəŋʂiɬəʁ n.⁀e̬ɾ 0202030605/138, bəɾ ajtsɢan n. də⁀na 0103040401/25, bəɾ n. dɾo 0202031201/31, bəɾ n. d̪ə 0202020501/104, bəɾ n. ʄəɾ 0202020401/15, 0202020401/21, bəɾ⁀βəɾ n. 0203020402/05, bəɾ təkəs n. də 0202030802/20, bərsek n. dɾo 0202031202/28, bezəd̪əβatɢan n. 0202030402/12, bezuk bezuk n. d̪ə 0202030902/75, be̬ɾɣe̬k n. do 0202030802/22, bezək n. d̪ə 0103030802/37, be̬ɾɣe̬k n. də 0202030802/47, be̬ɾɣik n. d̪əɾ 0202031201/13, be̬ɾmis n. d̪əɾ 0202031201/12, boɬəsdəʁ n. d̪əɾ 0202030601/72, bøːzyk n. 0202010501/13, bøzuk n. d̪əɾ 0202030605/64, bøzyk n. d̪ə 0202010501/05, bøzyk n. dɾoː 0202010501/10, bənəŋ kəɾeː n. 0202010501/12, bəz n. 0202010501/12, bozɬaɾə ma bəɾ n. də⁀qan 0202030105/02, b̪aʰɾd̪ərmas n. do 0202010901/28, βaɾ n. d̪əɾ 0202031202/24, βeɾɣe̬k n. dɾo 0202031201/13, ɸudz̪iː n. 0203011002/29, daɬaʁaq n. də 0202020303/11, daɬəβatɢan n. 0202020303/03, daɬda n. 0103020404/03, 0103020404/04, dandʒin n. 0202030601/22, 0202030605/89, 0202030605/146(2), 0202030605/161, dandʒin⁀n. 0202030103/06, dandʒin n.⁀e̬ɾ 0202030605/29, dandʒin n. d̪ə 0202030404/18, dandʒin bøzʉk n. 0502020101/85, dandʒin bøzyk n. 0502020101/97, de̬ːɣmis n. dəɾ 0203020403/08, 0203020403/09, doːʁuɾ n. 0203010301/05, n. doːʂə χəɢəɾʁa 0103010502/08, doɢuɾ n. də 0202020701/08, doɢuɾ doɢuɾ n. 0203020302/17, diːɣiːk n. d̪ə 0203020302/09, diːɣik n. do 0202030801/28, diɣek n. də 0202020101/11, 0202020201/05, 0202030308/04, 0202030308/07, diɣek n. dəɾ⁀na 0202030305/03, 0202030306/02, diɣe̬k⁀n. də 0202030305/01, diɣek n. d̪ə 0202020101/02, 0202020101/04, 0202020101/11, 0202030601/80, diɣe̬k n. dəɾ 0203020302/11, diɣe̬k n. də 0203020401/18, diɣe̬k n. də ⁀na 0202030802/14, diɣe̬k n. d̪əɾ 0202030601/07, diɣe̬k n. do 0202020101/07, diɣik n.

də 0202010301/07, 0202020401/22, 0202030605/170, 0202030801/21, 0202030802/49, 0203010502/01, 0203010702/02, diɣik n. də͡na 0202030802/16, diɣik n. dəɾ 0203020302/10, 0203020302/11, diɣik n. do 0202030802/21, diɣik n. d̥ə 0202020701/06, 0202030601/08, 0202030601/19, 0202030604/04, 0202030802/23, 0202031201/30, 0202031201/32, 0202031202/09, 0203020401/14, 0203020401/18(2), diɣik n. d̥əɾ 0202020401/22, 0202030604/02, 0202030604/03, 0202030604/05, 0202030604/09, 0202031201/26, 0203020403/06, diɣik n. d̥o 0202030802/21, 0202031202/04, 0202031202/19, diɣik n. tə 0203010501/08, diɣik n. təɾ 0203020501/23, diɣik n. ɟə 0202010701/02, dimis n. d̥ə 0202020401/22, dimis n. do 0203011002/12, diŋnaʁaq n. d̥əɾ 0202031201/22, d̥iŋnaʁaq n. d̥əɾ 0202031201/22, famɑ n. 0103030802/30, gɐ̣łɣek n. do 0202030801/23, gɐ̣łɣek n. d̥ə 0202030801/10, gɐ̣łɣɐ̣k n. d̥ə 0202030601/14, gɐ̣łɣɐ̣k n. də 0203020302/08, gɐ̣łɣɐ̣n n.͡ eɾ 0203020601/67, gɐ̣łɣɐ̣n n. ɟɾo 0203020601/52, godʒi n. də 0202030101/11, gondaʁ n. 0202010901/47, 0203010701/20, gondaʁ n. ɑʰsdɑn bəɾ kəsɯ gisɐ̣ 0103040601/13, guŋʃi n. ɐ̣dəβ 0103030202/04, gøʰp n. 0203020302/04, 0203020302/07(2), gøʰk̟utb̥is n. d̥əɾ 0202030605/64, gue n. 0202010301/05, 0202020501/08, 0202020501/51, 0202020501/73, 0202020501/88, 0202030101/11, 0202030103/10, 0202030601/10, 0202030604/48, 0202030604/56, 0202030604/61, 0202030604/62, 0202030605/79, 0202030605/88, 0202030605/104, 0202030605/116, 0202030605/159, 0202030605/125, 0202030902/11, 0202030902/14, 0202030902/100, 0202031202/22, 0203020203/20(2), 0203020203/25, 0203020302/07, 0502020101/151, 0502020101/378, gue n. ʉrɣɐ̣nmiɣɐ̣n 0202010301/11, gue n. pɔʁtʂɨ 0202020401/10, gue n. bołəs 0203020501/05, gue n. diɣe də͡na 0202030301/20, gue n. guʂɨ je məjo ej 0202010301/03, gue n. ̀͡ła 0202020501/02, 0202030802/27, gue n. bołəs bołdoɾ 0202030801/24, gue n. łomɑq mɑ jɔːq drə0202010301/03, gue n. bə bəłɣə qɑːɾ kəsleɾ łɑ 0202010301/04, gue n. łɑ 0203020201/22(2), gue n.͡ łɑ 0203020203/20, gue n. vəŋʤɯ joq bəʁandɑ ɐ̣ːn 0202010301/05, gue n. jɑłdɑł 0202031101/11, gunə͡n. ɑːm ɐ̣tgədzɻ joq do 0103010304/51, gyɾʉsmis n. d̥ə 0202030601/57, gyɾmis n. do 0202030201/03, gyj n. ołʁɑ 0203010302/15, gyjʤyłəʁ n. d̥əɾ 0202030601/15, gyjʧi n. 0203010303/01, gyzy tełəq qɑʁɑn͡ n. 0202030902/111, giɣik n. do 0103030901/39, g̊øʰp n. d̥ɾo 0202031202/28, kəʤiɣ n. ɟə 0202010501/04, kəɾtəɾmis n. tə 0202010901/44, kepdəɣ n. dɾo 0202030601/82, kełənnəŋ kəɾək n. 0203010303/17, kømŭsdəɾɣɐ̣k n. də 0202030603/05, kømgɐ̣k n. 0203020403/11, kømgɐ̣k n. d̥əɾ 0203020403/11, kujtʂəŋnəʁ n. d̥ə 0202030601/15, qejnatɢaq n. də͡na 0202030305/02, qɑłʁɑn n.͡ eɾ 0202030103/19, qənɑmɑs n. də 0202020701/03, qəʰrqbɑs n. d̥ə 0203011001/03, qejʤiłaʁaq n. dɾo 0203020202/05, qejʧiłaʁaq n. də 0203020302/14, qurutɢaq n. də͡na 0202030305/03, qus tarɑtɢɑn n. 0203020403/17, ɢadaʁaq n. də͡na 0202030301/41, ɢadaʁaq n. də 0202030301/41, ɢaɾaʁaq n. do 0202030802/09, 0202031202/20, ɢaɾɑmɑs n. də 0202030104/20, ɢɑzək gɐ̣łɣɐ̣k n. d̥ə 0202030104/08, ɢərʁe n.͡ ɐ̣ɾ 0202010503/07, ɢəzəł n. d̥ə 0202010901/09, ɢeːjsə mɑ n. 0203020401/20, ɢoːzə eːməsəβ dzɻɑ łɑ n. ɢoj͡ huɢaɾəβ 0202031101/16, ɢuzɢaq n. dəɾ͡na 0202030308/07, χał n. də͡na 0203011002/03, χałʁɑn n. d̥ə 0202030901/22, χoɴʤilitpis n. d̥ə 0202030901/21, χue n. 0202030902/35, ʁəliŋbɑ n.͡ ɐ̣ɾ 0202030605/125, haːɾg̊ən n. dəː 0202030902/55, hɑnəʁaq n. do 0202010901/70, hɑnəʁɑq n. d̥o 0202030801/15, haɾg̊ən n. də 0202030902/49, ʒiɣek n. də͡na 0202030308/02, ʒiɣek n. d̥ə 0202030104/18, n.͡ ʤin jodəɾəβ 0203020501/12, liχe n.

͡er 0202030901/01, ɬaɾętbis n. do 0202010901/17, ɬaɾętgęk n. də 0202010301/14, ɬaɾętgęk n. do 0202030403/04, ɬaɾetgek n. ḍə 0202010301/19, ɬaɾętgęk n. ḍə 0202030601/19, ɬaɾitgik n. ḍə 0202030601/18, ɬom͡usdaʁan͡ n. ḍro 0202010703/08, mandəɾp ḅęɾɣęk n. ḍə 0202010501/16, maɴəsmas n. ḍə 0202030601/56, maɴdəɾmas n. ʄə 0202010901/69, maɴgaq n. ḍə 0202030104/14, maɴgaq n. ʄə 0202010901/69, maɴmas n. ʄəɾ 0202010901/69, maɴgəɾaʁan n. ma 0203020101/04, maɴmas n. ḍə 0202010901/73, maɴgaq n. ḍə 0202010901/74, maɴgaq n. təɾ͡na 0203020501/03, məndaːʁ n. do 0202020302/04, məndaʁ n. 0202020501/06, 0202030605/22, 0202030605/24, 0202030605/73, 0202030902/55, 0203010501/08, 0203020202/18(3), 0203020302/17, 0203020601/38, 0502020101/22, 0502020101/68, 0502020101/176, 0502020101/209, 0502020101/378, 0502020101/379, 0502020101/452, məndaʁ͡n. 0202030501/01, məndaʁ n. ͡udʒin 0502020101/315, məndaʁ n. də 0202030101/01, 0202030104/20, 0202030604/11, 0202030605/167, məndaʁ n. ḍə 0202030605/119, 0202031202/18, məndaʁ n. ḍəɾ 0203020202/15, məndaʁ n. ͡ɬa 0203020301/01, məndaʁ n. 0502020101/106, mənəŋ uzun n. 0202030104/06, mənəŋ kəɾək n. 0203010502/03, męn n. 0202030605/67, mosə jøːɾ unuqqan n. də 0103010705/03, midʒaː n. də 0202030104/04, n. ḍəɾ 0202030605/65, niːɣəɬʁaq n. də 0202030801/22, niɣəβatɢan n. də 0202020701/57, niɣəɬɣek n. ʄə 0202030104/19, saːnnəʁ n. ḍə͡na 0203010301/30, saɬəɸutɢaq n. dəɾ 0203011001/06, saɬəʁ n. do 0502020101/293, saɬɜ̌ɸutɢaq n. ḍəɾ 0203011001/04, saɬʁaq n. də 0202030104/12, 0203020301/06, saɬʁaq n. dəɾ 0203010301/12, 0203020302/03, saɬmas n. dəɾo 0203020302/04, saɬʁaq n. do 0202030802/27, saɬʁaq n. dro 0202031201/35, saɬʁaq n. ḍə 0203010301/25, 0203010702/33, 0203010702/36, 0203020202/06, 0203020301/08, saɬʁaq n. ʄəɾ 0203010301/13, saɬmas n. ḍə 0202010901/77, 0203010702/05, saɴaː n. 0202030605/67, saʐdəʁaq n. ḍə 0202030104/16, sənanəŋ kəsɯ n. do 0103040301/39, səqɢaq n. dəɾ͡na 0202020201/03, suβatɢan n. də 0103040301/27, sut͡ʤeʁaq n. ḍə 0202030501/02, ʂaɾ n. 0103030802/26(2), 0202030104/16, ʂidaʁaq n. ʄəɾ 0202030802/51, ʂin n. dro 0202031202/50, taɴʂaɬəʁ n. ḍəɾ 0202031202/35, taɾatɢaq n. ʄəɾ 0203020403/06, tęɾɣik n. də 0202020701/40, tęrmis n. ḍə 0202020701/44, toɣuɾek n. 0203020302/17, tuḍuβoɬʁan n. ḍə 0202030401/05, tuɬɣek n. ḍə͡ na 0202030308/03, tutɢaq n. ḍə 0202020201/01, 0203010702/06, 0203010702/07, tutɢaq n. ḍəɾ 0203011002/29, tutmas n. ḍə 0203010702/06, 0203010702/09, tuŋʃyŋjyen ǎsdaʁan n. 0202030802/37, ʄus n.͡ęː 0202010503/07, ʄus n.͡ęr 0202030605/142, tsaɬʁaq n. dro 0203020302/01, ɣygəɣik n. ḍə 0202031202/43, tʂaɬəβatɢaq n. ḍə 0202030104/09, tʂoɢesəq qaɬʁaq n. ḍə 0202010901/71, tʂoɢəβəɾʁaq n. ʄə 0202010901/17, tʂəŋtuo ɢaɴərəq n. ę ḍə 0202030605/64, jadaʁaq n. də 0202010301/02, jaqɢaq n. do 0202030802/42, jaqɢaq n. ḍə 0202030802/31, jadaʁaq n. ḍəɾ 0203020601/48, jaʁmas n. do 0202030802/49, jaɬa^{h}tɢaq n. ḍə 0203011001/02, jaɴjaɴ n. 0202030402/56, jaɴzɯɬəʁ n. də 0202010703/01, jasəɬ n. eɾ 0202031202/41, jasəɬ n. ḍə 0202010901/09, ja^{h}ʂ n. ęː do 0203010303/05, ja^{h}ʂ n. ma 0203010303/17, jęɾʁaʁa aɾ n. dro 0202030605/127, jęrɬaʁaq n. ḍəɾ 0202030601/81, 0202030601/83, jozɢəɾʁaq n. də͡na 0202030801/18, 0202030801/19, jozɢuɾʁaq n. də͡na 0202030801/20, jiobə kegdəɣ n. 0202020301/16, jius n. ʄro 0202020401/13, jiɣik n. ʄəɾ 0202020401/28, jiɬəʁ n. 0103020404/03, 0103020404/04, jimtsaʁaq n. dro 0202030802/28, jiŋəɾ n. 0202010901/64, ɗeːj n. ma ǎsdaʂ joq do

0202031101/01, dʐałəʁłaʁɑq n. d̪ro 0202030605/129, dʐołałʁaq n. do 0202030802/30, dʐuɣurɣe̞k n. d̪ə 0202020201/02.

n.+nəŋ andaʁ n.+nəŋ͡ɬa ʂigə βaʂəNGa pəd̪əkdə orʁa͡ɬa 0203020402/18, bər a:sdəʁ n.+nəŋ͡ɬa 0202030802/20, gue n.+nəŋ boːz͡a ała pərβa ołurʁan͡e̞ː d̪ə 0202030902/10, maNGan n.+nəŋ ardənəŋ tufəj dər͡na 0202020401/04.

n.+nə andaʁ n.+nə 0103050102/34, 0203020501/09, andaʁ andaʁ n.+nə 0203020301/06, andaʁ n.+nə saɬʁa 0202020501/77, andaʁ n.+nə be̞rɣe̞ndi͡ɬa 0502020101/142, edəβatGan n.+nə aɬʁa 0202020303/01, bər asdəʁ n.+nə 0202030802/24, bezək bezək n.+nə jiʧi andɑ øɬʁr̆ûβat d̪ə 0103040302/27, doGur doGur n.+nə Gadaʁa 0202030301/39, məndaʁ n.+nə 0202030104/09, niː n.+nə χoːsən nisdɑ nisdɑ ʏise 0203010301/42.

n.+ɣe qəsGa n.+ɣe 0202020101/06, mənəŋ kərę n.+ɣe 0202020501/107.

n.+ɣe̞ məndaʁ n.+ɣe̞ e̞ʰtgindi͡ɬa 0502020101/303.

n.+ɣi Gəzəɬ n.+ɣi məs sa d̪ise dʐaŋga dər 0202030901/08.

n.+ke ała n.+ke tʂan diɣik 0202020101/03.

n.+din bezəq͡Ga Nərəq n.+din bər dəliɣi 0202030605/69.

n.+leɾ andaʁ n.+leɾ də 0202030601/21.

n.+neɾ andaʁ n.+neɾ 0202020303/12.

n.+leɾnəŋ andaʁ n.+leɾnəŋ kəsɯleɾnə 0502020101/137.

n.+leɾnə andaʁ n.+leɾnə 0202030402/59, χuaɬamaʁan n.+leɾnə 0202030402/48.

nimi “ne, ise, cümlede nesnenin kesin olmadığını veya başkasından duymuş olduğunu ifade etmektedir” Bkz. **dimi, mi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nime̞ː, nime̞, nimiː, timi, ni.**

n. n. 0103050101/51, aːm n. 0202031101/28, aːm n. andaG̥o joq do 0103050201/19, aːm n. andaʁ andaʁ mi ɬarę̞tgədʐɨ məjo ej 0203020401/18, aːm n. godʒi dip biɾmi droː 0203010303/14, aʁa n. dʒyti tsɯʃy joq də 0103050101/48, aβaga͡ɬa n. jyt uχGaɾʁa maNGa͡ɬa 0202030401/03, ałndərəβ joq də pədʐaqd̪ə n. 0103010304/76, am͡ɬa n. niː dixəʂ͡eɾ 0203020302/02, am ma n. be̞zək andʐaN kədʒiɣ andʐaN 0202010701/08, am sa n. aːmGədaʁ məndaʁ͡ɬa jaʰːʂə 0202020501/70, anə n. kəsə niɣətmin də͡na 0203020302/04, anə͡n. qejdʒilaʰGəni 0103010703/06, anə͡n. Goj qəʰɾqba edəβadəβ joq də 0103010703/06, andaGa͡ɬa n. 0202010901/64, andaʁ βər n. maːdʐɨ 0202020301/15, andan n. 0202030801/24, andan n. 0203010301/02, aNa n. jiɬałmaːsa͡ɬa 0202010901/61, ajttsa ma n. 0203010303/18, n. əŋgaɾ ɬarʏəβ jaq̇aʁaq ͡e 0202010301/16, əʰɾdiːgə n. 0202010301/05, o n. 0203020302/15, o duɣdi n. 0202010901/51, 0202010901/55, o duɣdi n. tułumGa jejiβ dro 0203010503/03, o diɣdi bio joq də n. dʒidien dʒiʂɨfəŋ bəɬɣəməs də 0103010305/65, oɬ n. 0202020501/05, 0203020401/20, oɬ n. jaʁəleɾ jaNtsɯ ma joq d̪əɾ 0502020101/348, n. osa 0202020501/08, ot saɬsa n. tamo joq də 0103030901/03, uzge n. 0203020302/07, uzgi n. 0203010301/30, pə̧təʰɾge n. ʂɨdʒe̞n joq͡na 0103030201/02, bə ojda n. 0202010901/39, bə ła deɬə n. jaNjaNNəNGa ʧyle͡eʰtbe̞ɣe̞n e̞ droː 0202030401/36, bə n. 0202020501/05(2), bə n. χejɬaʁan bərmi e͡sa 0103050301/03, bə n. dʒiɣin tę̞rə udʒin e̞dəβatGan nimi d̪ə 0202020702/16, bə n. dʐəŋdʐa 0202010502/23, bənəŋ n. maːfan bøzyk nimi droː 0202010501/10, bərmisə n. 0202010901/73, bəz n. kədʒiɣdi 0202010301/11, dujtəuGu n. 0203010303/05, go n. gondaGa jaʰʂ emes dro 0202010501/21, guoʧy n. se:j͡ haːɾəqdəŋ ʃiguan joq d̪ə 0103010305/28, guoʧy n. ɑraʰķə aːz də͡na 0103010305/48, guoʧyG̥ə oɬ n. me̞N Garasa 0202020301/02,

kədʒiɣḍi n. ɑdzɻa mɑ joq də͡ nɑ 0202020301/04, kəsɯ n. 0203010302/11, kəsɯ n. ɑnə bəłəβ joq də 0103010304/25, qejqɑsɑ n. 0202031202/51, n. mɑ kəsɯ 0202030902/12, kəsɯ giłɣi n. 0203010701/25, kəsɯ n. gørp bɑ gøromin də 0103010304/53, qəsəndɑn n. 0103010701/43, ʒuʁuɾʁɑ n. 0202010301/05, n. łɑ 0202030402/31, 0202030402/33, n. mɑ ẹtbin də 0502020101/166, n. mɑ ɣəniliβ jɑdɑχəʂ ḍə 0502020101/377, n. mɑ hɑł joq bop də͡ nɑ 0502020101/487, n. mɑ łɑɾẹtb̥iɣin 0202030902/26, n. mɑ jɔːq də 0202030401/16, n. mɑ niɣə 0202030404/12, n. mɑ joq də 0202030401/16, mɑɴqəs ołʁɑ n. 0502020101/499, mɑɾmilɑɾ n. 0203010502/09, mə n. mɑndʑɑnbehdʒi mɑ etgəməs də 0502020101/209, məłɑłɑɾ n. qadi søz łɑɾłɑsɢəməs də͡ sɑ 0103040601/07, məłɑłɑɾ mɑ n. 0202020301/05, mənda n. kadaq jɔq dɾo 0202030802/18, məɴɑ n. pɔʁəłap dəm 0502020101/455, minik n. joq də 0103030201/14, niː dixəʂ͡ eɾ n. 0203020302/02, sẹn bə n. duːɾ sɑːłsɑ 0202020701/39, sɔɴqəs kunən͡ łɑ n. 0202010901/64, jɑɴqəs məłɑg̣ɑ mɑ n. 0202031201/17.

n.+**nə** qɑłun n.+nə 0202030402/69.

nimin “sürekli, düzenli” Bkz. **ɑłmin, ɑłmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, jiːmien, jimiːn, jimin.**

n. n. łɑ 0203010501/05.

nimiɴ“sürekli, düzenli”

n. n. ɢoj u^{h}ɢɑɾʁɑq͡ eː ḍə 0202010502/02.

nimiɾ < nimi eɾüɾ “şeydir” Bkz. **dimiɾ, nẹmiɾ, nimeɾ, nimẹːɾ, nimẹɾ, nimiːɾ.**

n. ɑndɑʁ n. 0203020302/17, ɑndɑʁ n. ḍiɣe 0202030402/75, ɑndɑʁ n.͡ łɑ eː ḍəɾ͡ nɑ 0202031201/16, ɑtdəʁ n. 0202030403/11, ołʁɑq n. də 0203020302/15, bəz bəɾ n. ḍəɾ 0202020401/01.

niŋnɑ- Ç.+T. “koparmak”

n.-ʁɑ bɑ^{h}dzɻən n.-ʁɑ 0103010502/10(2).

niɾ < ni eɾüɾ “nedir” Bkz. **nẹɾ, niːɾ.**

n. ɑndɑʁ dimi n. 0103030901/05.

niɾmi < **ni βəɾmi** “ne bir şey, nasıl bir şey” Bkz. **nẹɾmi, niːɾmi.**

n. oł n. βołəβ 0203010301/51, n. dij dəɾ 0203010301/51.

nise < ne+sə eɾüɾ “nedir, nesidir”

n. ʒidə mẹ n. 0103030802/21.

nisd- < ni əsdɑ- “ne yapmak” Bkz. **niːsdɑ-, nisdɑ-, nisḍɑ-.**

n.-in n.-in 0502020101/109.

nisdɑ- < ne əsdɑ- “ne yapmak” Bkz. **niːsdɑ-, nisd-, nisḍɑ-.**

n.-p bɑɾ n.-p bɑɾ͡ eɾ 0203020601/32, n.-p bɑɾ͡ ẹɾ 0202030902/16, 0202030902/17.

n.-ʁə uzu n.-ʁə 0502020101/414.

n.-χəʂ e/eɾ/ẹ n.-χəʂ͡ e 0202030301/23, ɑm n.-χəʂ͡ e 0202030902/33, gẹse n.-χəʂ͡ e 0502020101/390,ɑm n.-χəʂ͡ eɾ 0202030902/44, mənə n.-χəʂ͡ eɾ 0502020101/44, ɑm n.-χəʂ͡ ẹ 0202030605/70, 0202030605/73, uzu n.-χəʂ͡ ẹ 0202030902/101.

n.-ʂ eɾ n.-ʂ͡ ẹɾ diɣindi 0202020401/18.

n.-sɑ n.-sɑ 0502020101/110, n.-sɑ ɑnə ɣəniłɑχəʂ͡ e 0502020101/416, n.-sɑ øłuɾəβɑłʂ͡ e 0502020101/383, n.-sɑ øłuɾuβɑłʂ͡ e 0502020101/383, n.-sɑ ølyɾŭβɑłẹɾnə kəsɯ dimin ḍə 0502020101/444, n.-sɑ dɔgurɑdəβɑłʂ͡ e 0502020101/383, n.-sɑ dɔgurɑdəβɑłʂ͡ e 0502020101/428, n.-sɑ͡ łɑ nisdɑ 0202030605/97, n.-sɑ͡ łɑ nisdɑʁe

0202030605/141, sen n.-sɑ 0502020101/456, n.-sɑ joG͡etgə də͡ɬɑ 0502020101/275, n.-sɑ jɑχʂ βoɬχəʂ͡e 0502020101/416.

n.- χoːsən n.- nisdɑ ʝise 0203010301/42, χoːsən nisdɑ n.- ʝise 0203010301/42, nisdɑʁɑG̊͡er n.- 0202030605/69, nisdɑsɑ͡ɬɑ n.- 0202030605/97.

n.-ʁe nisdɑsɑ͡ɬɑ n.-ʁe 0202030605/141.

n.-p n.-p niːɣə͡χəsɑ 0202030802/07.

n.-β n.-β joG͡edɐrnə 0502020101/430.

n.-ʁuʀ bozGɑ n.-ʁuʀ niɬɑʁɑq d̥ə 0502020101/445.

n.-ʁɑʂ mɑNqəs qɑn n.-ʁɑʂ d̥ə 0502020101/343.

n.-Gɑ n.-Gɑ ɑtdəβəɾ də 0203010702/43.

n.-ʁɑ n.-ʁɑ ølyq qɑɬʁɑn miːnə͡ɬɑ 0203030101/16, ørdʒynə n.-ʁɑ 0502020101/431, ni ɐ̣ʰtgi n.-ʁɑ 0502020101/279.

n.-ʁɑnə ni ɐ̣ʰtgi n.-ʁɑnə 0502020101/279.

n.-ʁɑn n.-ʁɑn ɐ̣͡ɬɑ 0502020101/233.

n.-ʁɑG̊ n.-ʁɑG̊͡er nisdɑ 0202030605/69.

n.-ʁɐrnə senə n.-ʁɐrnə mɑ bəɬɣəməs d̥ə 0502020101/415.

nisdɑmɑ “ne yapmak için kullanılan (şey, nesne)”

n. mənə͡ɬɑ n. nisdɑmɑ 0502020101/173, mənə͡ɬɑ nisdɑmɑ n. 0502020101/173.

nisd̥ɑ- < ne əsdɑ- “ne yapmak” **niːsdɑ-, nisd-, nisdɑ-.**

n.-ʁə uzunə n.-ʁə 0502020101/154.

nitʃik “nasıl” Bkz. **nədʒik, niːdʒik, nidʒig, nidʒik.**

n. n.͡dimi e 0202010703/12.

ndʒi < **nidʒi** “kaç” Bkz. **nɐ̣dʒi, niːdʒi, nidʒi.**

n. n. tʂəŋ 0103010306/09.

ndʒioɾ < **nidʒioɾ** “ne kadar” Bkz. **nəːdʒioɾ, niːdʒioɾ, niːdʒiβər, nidʒoɾ, nidʒioɾ, nidʒio βər, nidʒiβəɾ.**

n. n. 0103010306/09, n. qunGɑG͡e 0103010501/13.

ŋ

ŋɑːj “nakarat” Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːjɑ, ŋɑːjɑj, ŋɑːjeː, ŋɑːjej, ŋɑj.**

ŋ. ŋ. 0102020302/01, 0102020302/04, 0102020302/06, 0102020302/07, 0102020302/09, 0103040404/04.

ŋɑːjɑ “nakarat” Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːj, ŋɑːjɑj, ŋɑːjeː, ŋɑːjej, ŋɑj.**

ŋ. ŋ. 0103040402/21, 0103040402/24, 0103040403/55.

ŋɑːjɑj “nakarat” Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːj, ŋɑːjɑ, ŋɑːjeː, ŋɑːjej, ŋɑj.**

ŋ. ŋ. 0102020401/12, 0102020401/18, 0102020401/25.

ŋɑːjeː “nakarat” Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːj, ŋɑːjɑ, ŋɑːjɑj, ŋɑːjej, ŋɑj.**

ŋ. ŋ. 0102020401/37**,** 0102020402/01, 0102020402/03, 0102020402/05, 0102020402/06, 0102020402/07, 0102020402/08, 0102020402/09, 0102020402/10, 0102020402/11, 0102020402/12, 0102020402/13, 0102020402/17, 0102020402/18, 0102020402/19, 0102020402/20, 0102020402/21, 0102020402/22, 0102020402/23, 0102020402/24, 0102020402/25, 0102020402/26, 0102020402/27, 0102020402/28.

ŋɑːjej “nakarat” Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːj, ŋɑːjɑ, ŋɑːjɑj, ŋɑːjeː, ŋɑj.**

ŋ. ŋ. 0102020401/01, 0102020401/02, 0102020401/03, 0102020401/04, 0102020401/05, 0102020401/07, 0102020401/08, 0102020401/09, 0102020401/11,

0102020401/13, 0102020401/14, 0102020401/15, 0102020401/16, 0102020401/17, 0102020401/19, 0102020401/20, 0102020401/21, 0102020401/22, 0102020401/23, 0102020401/24, 0102020401/26, 0102020401/27, 0102020401/28, 0102020401/29, 0102020401/30, 0102020401/30, 0102020401/32, 0102020401/33, 0102020401/34, 0102020401/35, 0102020401/36, 0102020401/38, 0102020401/39, 0102020401/40, 0102020401/41, 0102020401/42, 0102020401/43, 0102020401/48.

ŋɑːjiːnɑːjɑ "nakarat" Bkz. **nɑːjiːnɑːjɑ.**

ŋ. ŋ. 0103040402/22, 0103040402/25.

ŋɑj "nakara" Bkz. **nɑːjɑ, nɑːje, nɑj, naːjaj, ŋɑːj, ŋɑːjɑ, ŋɑːjɑj, ŋɑːjeː, ŋɑːjej.**

ŋ. ŋ. 0103040404/13, 0103040404/15.

ŋoːej "nakarat" Bkz. **noːej, ŋoːjɑ.**

ŋ. ŋ. 0103020303/35.

ŋoːɬɑ jɑ "nakarat"

ŋ. ŋ. 0103020303/03, 0103020303/08.

ŋoːɬej "nakarat" Bkz. **noːlej noːɬaj, noːɬej, noːŋɑj, ŋoːŋej.**

ŋ. ŋ. 0103020303/02, 0103020303/04, 0103020303/11, 0103020303/25, 0103020303/26, 0103020303/27, 0103020303/28, 0103020303/38, 0103020303/39, 0103020303/42, 0103020303/46, 0103020303/47, 0103020303/48.

ŋoːjɑ "nakarat" Bkz. **noːej, ŋoːej.**

ŋ. ŋ 0103020303/07.

ŋoːŋej "nakarat" Bkz. **noːlej noːɬaj, noːɬej, noːŋɑj, ŋoːɬej.**

ŋ. ŋ. 0103020303/05.

N

Nɑːəɾɢ "burun" Bkz. **ɢɑNəɾəq, ɢɑNəɾəɢ, ɢɑNəɾɢ, ɢɑɾəq, Nɑɾɢ.**

N.+ən N.+ən kəsɯɣi gø^{h}ʂutᵱis nimi ɖər 0202030605/64.

Nɑɾɢ "burun" Bkz. **ɢɑNəɾəq, ɢɑNəɾəɢ, ɢɑNəɾɢ, ɢɑɾəq, Nɑːəɾɢ.**

N.+ən dumsəʁən N.+ən qɑɬɑʁɑ 0202030605/61.

ɾ

ɾəmbodʒi "kıymetli, hazine" Bkz. **əɾəmboʧi, ɾəmboʧi.**

ɾ. ɾ. də͡ɳɑ 0103030203/23.

ɾəmboʧi "kıymetli, hazine" Bkz. **əɾəmboʧi, ɾəmbodʒi.**

ɾ. o^{h}t͡ʤimis ɾ. e͡ː 0103010701/46, ɾ. dəɾ͡ɳɑ 0202030604/48, 0202030604/62, ɾ. də͡ɳɑ 0202030604/50, 0202030604/52, 0202030604/53, 0202030604/57, 0202030604/60, diorɾ jɑNʤɯ ɾ. 0202030604/63.

ɾ.+nə mɑβɾɑ qusdəŋ bɑşdɑɢə ɾ.+nə ɑɬək gił 0203010702/50.

ɾəmbʊː < əɾəmbʊː "kıymetli, hazine"

ɾ. ɬɑmɑ gəɣə ɾ. 0203020401/12.

ɾemᵩʁɑɾzɑŋtsoɬ T "kişi adı"

ɾ. ɾ. diːxəʂ mᵩɾ 0203020302/02.

s

sɑː "parçacık, istek kiplerini vurgular" Bkz. **sɑ**, **se, tsɑ.**

s. ɑndɑʁ mə͡βɑː͡e s. 0203010303/02.

sɑː < **sɑNɑ** “sana, senin, senin için” Bkz. **sɑʁɑ**, **sɑN, sɑNɑː, sɑNɑ, tsɑʁɑ.**

1. “sana”

s. s. 0201010101/24, 0201010101/25, 0202010901/72, 0202020501/19, 0202030605/67, 0203010701/21, s. ɑrɑʰķə ʤɨŋnɑ͡ŝ e 0202030902/108, uzu s. χənɑʁɑ͡ ɬɑ 0202030902/102, uzu s. berin 0502020101/82, o s. mən dise͡ɬɑ 0202030902/54, s. bioşiɬɑp qejqɑβər ḍə 0202031202/33, s. keːrɣi 0202010901/83, s. keɣərəp ḍə 0201010101/23, s. ɢajsə kun jorə gise diadiːn 0103010306/09, s. ɢəz βerəp də 0103050101/12, s. ɢəz diatɢɑndə ͡ɬɑ 0103050101/43, s. ɢəz ʤioɬəβ də 0103050101/10, s. ɢəzdə ʤioɬoʰdət də dior 0103050101/09, s. ɢejʁɑ mɑN ɟise 0203020601/27, s. ʁɑnʤɑʁɑ ʤioɬɑp ḅẹʰrḍə 0102020303/46, hɑɬɢə s. lertme 0203010301/45, s. mɑ dʐojɑNdi niɣəɬəβər də 0202020501/30, məː s. bər ɬɑrɬɑmɑsɑ 0103030701/10, məː s. ɬɑredəβɑɬ jɑdɑʁə ḍə 0203020501/17, mẹ s. biaːʁər ɟidə diβɑr 0103010304/09, men s. ɑrdəndɑn mɑNdərin 0502020101/121, mẹn s. bər ɑʰt berẹn 0103010703/09, mẹn s. bər ķus bẹrẹn 0103010703/09, mẹn s. bər məndɑʁ mi təgəβɑdin jɑm 0103010304/30, mẹn s. dimi 0203010302/13, 0203020601/17, 0203020601/18, mẹn s. ķusdin bər øɬuruβɑdin bɑ 0103040405/58, mẹn s. hɑɬdɑ dimi ͡ɬɑ 0203020601/01, mẹn s. hɑɬdɑ dimi 0203020601/29, 0203020601/43, mẹn s. ɬɑrẹtkəş 0203010303/18, mẹn s. sɑrəʁ ɑʰtdəŋ bər tu͡βerẹn 0202030902/47, mẹn s. məndɑɢɑ tutḍɑ 0203011002/26, mi s. ɑm bəʁɑ jerɬəβɑttsɑ 0103030701/10, mi s. bər ɑq͡ enẹk bẹrin 0202020501/89, mi s. hɑɬdɑ dimi 0203020501/13, min s.͡ər ɑzuɾ ɬɑrẹdəβɑɬin 0202030604/10, min s. dio də dior 0103030702/103, min s. dimi͡ɬɑ 0203020601/10, min s. hɑɬdɑ ɟiɟtə 0203020601/50, s. niː niː ɑjt də 0202030802/07, s. toɣun ḍiḍə ḍior 0202030104/12.

2 “senin”

s. s. nidʒi ɢəz βɑr͡e: 0203020401/18, s. nidʒi ɢoj bẹrin 0103010703/11.

3.“senin için”

s. mẹn s. ʤeşolin 0203010701/21.

sɑː- < sɑɬ- “koymak, dokumak, salmak” Bkz**. sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sɑ-, sə-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-ş də/ḍə dzɑɬɑ s.-ş də 0202020201/04, dzɨŋnɑʁɑ s.-ş ḍə 0103030901/20.

s.-ş mi uş s.-ş mi 0103050102/33, bər s.-ş mi 0103050102/33.

s.-χəş də ni s.-χəş də 0103050101/59.

s.-sdirse eməsdərɣi͡ɬɑ s.-sdirse͡ɬɑ 0202031101/23.

s.-p ɢoːzə s.-p berɣe͡ɬɑ 0202031101/22.

s.-ʁɑş pɑnʤɯʁɑ s.-ʁɑş͡ɬɑ 0103030802/26.

s.-ʁɑ dɑɬejnəN ɢəzəqɢɑ s.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030902/69, jonɑqdəŋ jyzẹɣi s.-ʁɑ 0103010305/85.

s.-ʁɑn ɑʁɑ s.-ʁɑn eː do 0103040301/39.

sɑːq “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” Bkz. **sɑq, sɑʁɬəq, sɑɬəq.**

s. ɑːq s.͡ɬɑ͡ẹni 0202030301/31, ɑq s. 0202030301/22, 0202030301/38, s. sɑqɢɔ 0202030303/09.

s.+dəŋ ɑq s.+dəŋ terə 0202030301/21, ɑq s.+dəŋ terənə 0202030301/22.

s.+də s.+də tuḍuβɑɬʁɑ ͡ɬɑ 0202031101/22, ɑq s.+də zertgi mɑNɢɑn eː də 0202030301/10.

s.+ɢɑ ɑq s.+ɢɑ 0202030301/11, 0202030301/30, ɑq s.+ɢɑ ɑndɑʁ diɣẹn eː də 0202030301/15, ɑq s.+ɢɑ ɑndɑʁ diɣin ẹː də 0202030301/18, ɑq ‿s.+ɢɑ 0202030301/29.

sɑːqəs "*Saqıs,* boy adı" Bkz. **sɑqəs, sɑɢ̣əs.**

s.+dɑ bəz bə s.+dɑ 0203020403/01.

sɑːɢ- "beklemek" Bkz. **sɑːɢə-, sɑɢ-, sɑɢə-.**

s.-in sẹnə s.-in 0202010502/16.

sɑːɢə- "beklemek" Bkz. **sɑːɢ-, sɑɢ-, sɑɢə-.**

s.-p bɑɾ s.-p bɑɾ‿eɾ 0202030301/08.

sɑːʁ- "sağmak" **sɑq-, sɑʁ-.**

s.-əβɑɬʁɑ inekdin s.-əβɑɬʁɑ 0202030501/01, sutdə s.-əβɑɬʁɑ 0202030501/01,

sɑːɬ- "koymak, bırakmak, salmak, yapmak, ilave etmek" Bkz. **sɑː-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sa-, sə-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-sɑ duːɾ s.-sɑ 0202020701/39.

s.- uʰrʂsɑɴ s.- 0202020501/16, seːrnəŋ‿ɬɑ pərnəɴɢɑ s.- 0202030902/74.

s.-ʁɑː sujɑɴnə s.-ʁɑː 0103010101/04.

s.-ʁɑ pɑnʤɯn‿əʂgi s.-ʁɑ 0202020501/83, ɑʰɬqəs s.-ʁɑ 0203020202/05, ɑrɑʰʗə ɬəɴqɑnə s.-ʁɑ 0203010303/03.

sɑːɬəʁ "ağır, kilogram olarak ağır" Bkz. **sɑɬəʁ.**

s. ɑːndɑn s.‿oɬurʤi 0202020501/43.

sɑːɬmɑ "yakma (işlem)"

s. uʂsɑɴ s. 0202030603/02.

sɑːn Ç. "üç"

s. s. nien bəɬʁɑndɑ‿ɬɑ 0203020202/17.

sɑːnnəʁ "sayılı"

s. s. nimi ḍə‿nɑ 0203010301/30.

sɑːɾək kiʗḍi "Sarı kâğıt, vefat etmiş yakınları anmak için mezar başında veya beli bir yerde yakılan sarı renkli bir çeşit kâğıttır; bu kâğıt öte dünyada harç yerine geçerli olduğuna inanılır, bazen kötü ruhları kovmak için de kullanılır."

sɑːɾək k.+nə s.+nə keɣərɣe lioɬəβər də 0203030102/14.

sɑːɾəq "sarı" Bkz. **sɑɾəːʁ, sɑɾəq, sɑɾəχ, sɑɾəʁ, tsɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

s. s. quɬən‿ɬɑ 0202030902/48.

sɑːɾəmsɑq "sarımsak" Bkz. **sɑɾəmsɑq.**

s. s. 0202030605/57, soŋ s. 0202030605/56.

sɑːɾt "Döngen, *Hui* milleti" Bkz. **sɑɾt.**

s. s. ɢɑʂdɑʁɑ undurk gip ʄər‿nɑ 0202020401/13.

s.+ɢɑ s.+ɢɑ tup bɔq qɑʁɑn 0103040405/29.

sɑːj < **sɑ**? "parçacık"

s. ɑβɑm s. ɑjtsoː 0102020301/19, guɣim s. ɑjtsoː 0102020301/22, ɑβɑm s. ɑjdittsoː 0102020301/38, ɑnɑm s. ɑjdittsoː 0102020301/41.

sɑːʐdək "kadın" Bkz. **sɑːʐdəʁ, sɑʂḍəq, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑzḍək, sɑzḍəʁ, ʂɑzḍəʁ, ʂɑzḍəq, ʂɑzḍəʁ.**

s. s. kəmnəŋ boɬʁẹ 0202030902/42.

sɑːʐdəʁ "kadın" Bkz. **sɑːʐdək, sɑʂḍəq, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑzḍək, sɑzḍəq, sɑzḍəʁ, ʂɑzḍəʁ, ʂɑzḍəq, ʂɑzḍəʁ.**

s. s.͡ɬɑ 0202030902/83, s. ɑndɑʁ d̥ip d̥ə 0202030902/101.

sɑːdz̥ “saç” Bkz. **sɑz̥, sɑdz̥, ʂɑːdz̥, ʂɑz̥, ʂɑdz̥.**

s.+ən dɑːβɑɾ s.+ən 0103030701/11.

sɑːdz̥- < **sɑz̥-** “serpmek” Bkz. **sɑtʂ-, sɑz̥-, sɑdz̥-, ʂɑz̥-.**

s.-əβ sədəgən s.-əβ 0202010503/13.

sɑːdz̥əq “püskül” Bkz. **sɑdz̥əq.** Ayrıca Bkz. **tuŋ sɑdz̥əq.**

s. kømbe̞ʂ **s.** 0202010501/06.

sɑ “parçacık, istek kiplerini vurgular” Bkz. **sɑː, se, tsɑ.**

s. ɑːm͡ɬɑ s. 0103040601/21, ɑːm s. 0103010306/21, 0103040601/01, 0103040601/03, 0103040601/06, 0103040601/20, 0103040601/22, 0201010102/11, 0202020501/07, 0202020501/30, 0202020501/78, 0203010503/08, ɑːm s. 0203020401/12, 0203020401/15, 0203020401/17, ɑːm ͡s. 0103030702/91, 0103030702/98, 0103030702/100, 0103030702/101, 0103030702/102, 0202030605/06, 0203020403/06, 0203020403/13, ɑːm ͡ɬɑ s. 0202020501/08, 0202020501/43, 0202020501/82, 0202030601/16, 0202030605/71, 0202030802/31, 0203020403/13, ɑːm͡jɑ͡s. 0103040601/15, ɑːn dise͡s. 0103010305/95, ɑːnə s. 0103010306/20, ɑːnə s. 0102040301/16, ɑːs e̞tge͡s. 0203020302/05, ɑq ɢoj s. 0103030702/97, ɑq ʒyʂgi s. 0103050201/20, ɑʁɑ ɑm s. 0103050201/11, ɑʁɑ͡ɬɑ s. 0202030301/39, ɑɬəβɑɬmɑʰd̥ə s. 0103010304/80, ɑɬəβ də dioɾ͡ɬɑ s. 0103040601/21, ɑle͡s. 0103050201/02, ɑɬχəʂ də s. 0103050201/15, ɑɬmin də s. 0103050301/22, ɑm s. 0102020303/42, 0102020303/42, 0102020303/45, 0103010101/14, 0103010302/21, 0103010303/02, 0103010303/32, 0103010304/81, 0103010305/06, 0103010305/13, 0103010305/50, 0103010305/64, 0103010306/11, 0103010703/12, 0103010703/14, 0103020302/10, 0103030201/02, 0103030201/04, 0103030201/05, 0103030201/06(2), 0103030201/07(2), 0103030201/08, 0103030201/25, 0103030702/106, 0103030702/107, 0103030802/24(2), 0103030901/11, 0103030901/16, 0103030901/26(2), 0103030901/35, 0103030901/36, 0103030901/37, 0103030901/39, 0103030901/43, 0103030901/45, 0103030901/57, 0103030901/71, 0103040401/74, 0103040405/23, 0103040405/32, 0103040405/49, 0103040601/12(2), 0103040601/16, 0103040601/17(2), 0103040601/18, 0103040601/19, 0103040601/21, 0103050101/15, 0103050101/43(2), 0103050101/55(2), 0103050101/61, 0103050102/12, 0103050102/14, 0103050102/16, 0103050102/18, 0103050102/29, 0103050102/33, 0103050102/36, 0103050301/14, 0201010102/11, 0202010301/04, 0202010702/01, 0202010702/03, 0202010703/01, 0202010703/20, 0202010703/24, 0202010703/27, 0202010703/28, 0202010901/19, 0202010901/38, 0202010901/39, 0202010901/57, 0202010901/71, 0202020101/01, 0202020101/04, 0202020201/01, 0202020501/01, 0202020501/02, 0202020501/04, 0202020501/06, 0202020501/07(3), 0202020501/08(2), 0202020501/09, 0202020501/10, 0202020501/11, 0202020501/12, 0202020501/14, 0202020501/19, 0202020501/23(2), 0202020501/25, 0202020501/28, 0202020501/33, 0202020501/34, 0202020501/36, 0202020501/37, 0202020501/38(2), 0202020501/40(2), 0202020501/41, 0202020501/47, 0202020501/49, 0202020501/53, 0202020501/57, 0202020501/58, 0202020501/59, 0202020501/60, 0202020501/61, 0202020501/62, 0202020501/62(2), 0202020501/63, 0202020501/65, 0202020501/68, 0202020501/69, 0202020501/70(4), 0202020501/71, 0202020501/72, 0202020501/78, 0202020501/79, 0202020501/81(2), 0202020501/82(2), 0202020501/88, 0202020501/89, 0202020501/91, 0202020501/93(2), 0202020501/95, 0202020501/96, 0202020501/99, 0202020501/100, 0202020501/101(2), 0202020501/102(2), 0202020501/103, 0202020501/104, 0202020501/105, 0202020501/107, 0202030307/01, 0202030601/65, 0202030603/02, 0202030605/35, 0202030605/43, 0202030605/81, 0202030605/141, 0202030801/01, 0202030801/09,

0202030801/10(3), 0202030801/13(2), 0202030801/15, 0202030801/28, 0202030802/06(2), 0202030802/07, 0202030802/10, 0202030802/11(2), 0202030802/20, 0202030802/24, 0202030802/28, 0202030802/34(3), 0202030802/48, 0202030901/24(2), 0202030902/81(2), 0202030902/130, 0202031201/04(4), 0202031201/15, 0202031201/18, 0202031201/19, 0202031201/21, 0202031201/34, 0202031201/36, 0202031202/08, 0202031202/18, 0202031202/23, 0202031202/33, 0202031202/42, 0202031202/50, 0203010301/12, 0203010301/28, 0203010303/11, 0203010702/44, 0203010801/07, 0203011002/02, 0203011002/11, 0203020201/15, 0203020202/03, 0203020202/07, 0203020203/13, 0203020203/20(2), 0203020301/06, 0203020401/04, 0203020401/06, 0203020401/12(2), 0203020401/13, 0203020401/15, 0203020401/17, 0203020402/08, 0203020402/12, 0203020402/25, 0203020403/05, 0203020403/20, 0203020501/01, 0203020501/20, 0203020601/02, 0203020601/03**,** 0203020601/10, 0203020601/17(2), 0203020601/19, 0203020601/31, 0203020601/33, 0203020601/44, 0203020601/51, 0203020601/61, 0203020601/64, ɑm ‿s. 0102020303/17, 0102020303/20, 0102020303/39, 0102020303/42, 0103010303/32, 0103010305/02, 0103010305/13, 0103010305/17, 0103010305/20, 0103010305/29, 0103010305/33, 0103010305/37, 0103010305/45, 0103010305/86, 0103010305/87, 0103010602/12, 0103020304/13, 0103030701/03, 0103030701/06, 0103030701/07, 0103030801/02, 0103030801/03, 0103030802/01, 0103030901/02, 0103030901/16, 0103030901/54, 0103040601/11, 0103040601/23, 0103050102/01, 0202010501/17, 0202010501/19, 0202020303/01, 0202020301/05, 0202020301/17, 0202020501/09, 0202020501/10, 0202020501/13, 0202020501/19, 0202020501/56, 0202020501/70, 0202020501/77, 0202030105/02, 0202030307/03, 0202030308/01, 0202030402/72, 0202030604/03, 0202030801/07, 0202030801/21, 0202030802/20, 0202030802/34, 0202030802/37, 0203020401/03(2), 0203020401/06(2), 0203020401/12, 0203020401/14, 0203020401/19, 0502020101/221, ɑm ɬɑ s. 0103030901/56, ɑm‿ɬɑ‿s. 0102020303/16, 0102020303/20, 0102020303/41, 0103050101/11, 0202020501/12, 0202020501/22, 0202020501/29, 0202020501/43, 0202020501/75, 0202020501/92(2), 0202030801/09, 0202030802/12, 0202030802/37, 0202031201/19, 0202031202/04, 0202031202/26, 0203010301/20, 0203010301/53, 0203020501/01, 0203020601/16, 0203020601/28, 0203020601/36, ɑm‿s.‿βəɾ 0202031201/21, 0202031202/10, ɑm sujɾə s. 0203020401/07, ɑn s. 0103010304/25, ɑnɑsəNGɑ‿jɑ‿s. 0103020302/22, ɑndɑ‿eː də s. 0103030901/07, ɑndɑː ɟidə s. 0103050301/07, ɑndɑGɑː s. 0103010502/09, ɑndɑːndɑ‿ɬɑ s. 0103050301/24, ɑndɑGɑ‿ɬɑ s. 0103050101/45, ɑndɑGɑndə‿ɬɑ s. 0103030901/25, 0103030901/53, 0103050101/02, 0103050101/03, ɑndɑGɑndi‿ɬɑ s. 0103050101/45, ɑndɑGɑndi‿jɑ‿s. 0103020302/18, ɑndɑGəɬəβ də s. 0103050101/56, ɑndɑʁ‿e d̥ə‿s. 0103030901/76, ɑndɑʁ ɔrmi də s. 0103050101/61, ɑndɑʁ ẹː də s. 0103050301/09, ɑndɑʁɑndə‿ɬɑ s. 0103050301/33, ɑndɑʁɑndi‿ɬɑ s. 0103030702/106, 0103030702/109, ɑndɑʁɑndi‿ɬɑ‿s. 0103010304/81, 0103030702/105, ɑndɑʁɑndi‿jɑ‿s. 0103020302/17, ɑndɑʁə‿ɬɑ s. 0103010602/14, ɑndɑn b̥ə s. 0202030801/20, ɑndzɑNnəq bosɑ‿s. 0203010301/15, ɑNnɑʰd̥ə s. 0202031202/57, ɑNnəβut də s. 0103010303/12, ɑs idəβ də s. 0103040601/11, ɑsɑ s. 0202030301/34, ɑs s. 0202030401/33, ɑdzɑsə s. 0103010303/35, ɑjdəu ungindi‿jɑ s. 0102040302/07, ɑjtə̆sGɑn ẹ d̥ə‿s. 0103020304/06, ɑdzɑɬɑɾ də s. 0203020601/13, ɑdzɑʰsə də‿s. 0103050201/13, ɑʰgɑ‿ɬɑ s. 0203020403/16, ɑʰɬd̥ə‿ɬɑ s. 0103010304/80, ɑʰs Gɑɾo də s. 0103050101/54, ərəndi s. 0203020401/13, əʰɾdi s. 0202010901/43, əʰɾdi oʰɬd̥ə‿s. 0202030902/67, əʰɾd̥i oʰɬd̥ə s. 0202030902/84(2), etgẹn e də‿s. 0103020304/34, eʰttse‿ɬɑ s. 0103010305/81, ẹdəβ də s. 0103030702/106, ẹdəβ də dioɾ s. 0103050201/03, ẹdət də‿s. 0103010304/41, oː s. 0103010705/43, 0103030701/02, oː

jɑː s. 0102040302/04, o s. 0203020401/18, o duːdi s. 0203020402/26, 0203020402/28, o duɣdi s. 0203020401/02, 0203020402/17, 0203020403/14, 0203020403/19, 0502020101/394, o duɣdi ‿s. 0103040601/09, 0203020401/12, o dʉɣud‿i ‿ɬa s. 0203020601/11, o dyɣd‿i s. 0103040601/08, o diɣdi ‿s. 0103010305/64, 0103020302/14, o s. 0102040302/07, o‿s. 0202030601/01, o s. gambu 0202010703/06, o sɑ s. tuŋtʂɑχu 0103010101/01, o s. go 0103050201/01, o satḍə s. 0103050301/06, o ‿j‿ɑ‿s. 0103020302/17, odəq də dioɾ s. 0103010304/63, ogoŋ mɑ dərə s. 0103050301/06, oɬ duɣdi s. 0203020403/19, oɬ‿ɬa s. 0203020601/55, oɬ‿ɬa dəɾ s. 0203010303/12, oɬ‿ ɬa ‿s. 0103030702/101, 0202030802/51, oɬ‿ s. 0202010301/12, onək git də‿ s. 0103050101/61, oŋʂəχəʂ ḍə s. 0203020202/07, ot Gəɬsɑ s. 0203020403/11, ɔŋʂəsɑ s. 0102040301/20, øɬʉrβɑt ḍə‿ s. 0103040302/02, ørɣədəβatbaʁandiə ‿ɬa ‿s. 0103030901/12, ørɣẹnup ḍə s. 0103040405/44, ørdʒy də‿s. 0103030901/61, u duɣdi s. 0202030801/14, unək git də‿s. 0103050101/61, uʂ dəqus‿ɬa s. 0202030303/01, uzuŋ s. 0202020501/93, uzgitkəʂ mi s. 0103050301/04, itkəʂ ḍə s. 0103050201/01, pədḍək ḍəɾ s. 0203010301/13, pəɾnəNGɑ‿ɬa s. 0103030901/53, pərəndɑn s. 0103010304/79, peχɾt ḍə‿s. 0103030901/65, peɣdin Guzu s. 0203020401/12, pẹɣ dimi s. 0203011002/07, pudise s. 0103030802/38, pɾn‿ɬa s. 0103040405/47, babaŋ ḍə s. 0103030901/46, bandʐole də ‿s. 0103030901/17, baɾ e^{h}ʈ‿ən‿ s. 0203010302/07, baɾʁaʂ s. 0103030802/38, baɾʂ də dioɾ s. 0103050201/15, baɾt də s. 0103040302/06, batəɾ ma s. 0202020501/103, bə də s. 0103010304/20, bə s. 0103010304/71, 0502020101/367, bə ‿ɬa s. 0103010705/50, bəɣəŋgə kəsɯ s. 0202010901/58, bəɬxəʂ də s. 0103040405/57, bənə s. 0103010304/72, bəɾ dəɾ s. 0203020403/19, bəɾ ʤyʁ‿ɔ‿ɬa s. 0103050301/12, bəɾ mẹ kəsɯ s. 0203020403/17, bəɾ misɯn s. 0203020403/11, bəɾ dʐuŋ s. 0203020601/03, bərmẹ ẹ^{h}gẹːn s. 0203010301/59, bər mi e s. 0103050301/03, bəz s. 0202030308/06, 0202030901/01, 0203020402/19, 0203020403/04, 0203020403/15, bəz‿ɬa s. 0202030501/01, bəz dʐəʁən s. 0202030307/07, bəzdəŋ məndɑ s. 0203020201/01, berəβ də s. 0103030901/52, bezəklerə də s. 0103050201/13, bẹrəβ də s. 0103040601/18, bẹrɣẹn ẹː də‿s. 0103020302/09, bot də‿s. 0103010303/32, boχəʂ ḍə‿s. 0103010304/46, boɬəs s. 0202030601/09, bɔ‿hɑnəp ḍə s. 0103040405/09, bu ‿j‿ɑ ‿s. 0103020304/34, ḅɑ^{h}ɾdə ‿s. 0103050301/07, ḅə s. 0202020301/06, 0202020303/06, 0202020501/07, 0202020501/10, 0202020501/30, 0202020701/53, 0202030604/62, 0202030605/51, 0202030801/10, 0202030802/08, ḅə‿ s. 0103010303/03, 0201010101/29, 0202020201/05, 0202020501/62, 0202030603/01, ḅə s. bẹgə 0201010101/35, ḅə s. dik gẹse 0202030901/09, βaɾəβ ḍə s. 0103010305/74, βaɾ ‿eː ‿də s. 0103030901/23, daːnəʂ ḍə‿ s. 0103030901/60, daχada ‿ɬa s. 0203020101/01, dəlixəʂ ḍə s. 0103040405/58, dərə dioɾ‿s. 0103010305/08, dərə s. 0103050101/05, dẹrdikdəβ də s. 0103010501/08, doɬo də dioɾ s. 0103050201/20, dujtəu s. 0203020401/07, 0203020401/15, dujtu s. 0203020401/18, diː ḍə s. 0103030901/04, diːxəʂ də s. 0103040601/12, diadəβ də s. 0103010305/38, diatbin ḍə‿s. 0103030901/16, diu də s. 0103050101/16, dip do s. 0103030901/05, diβ də dioɾ‿s. 0103010305/96, dik gẹse‿s. 0203020601/01, diɣig‿ẹ s. 0203020402/03, diɣindi‿j‿ɑ‿s. 0103020302/24, diŋnəβ ḍə‿s. 0103040601/16, dimi s. 0102020303/23, 0103020302/14, dimi‿j‿ɑ s. 0103020302/21, dise‿ɬa s. 0203010301/59, diseˌ s. 0203020403/06, diʂ də‿s. 0102020303/44, dij də s. 0103050102/01, 0103050301/13, 0103050301/23, fədʐuaNnə ‿s. 0103010304/05, gannɑxəʂ də s. 0103010304/55, geɬəβ ḍə s.

0103050201/14, gẹʰt d̥ə s. 0103030901/42, goɬ͡ɬa s. 0103030901/55, guan də s. 0103030901/48, guan deɬaʂ də s. 0103050101/04, guoɣʏɢə də s. 0103030901/35, guoɣʃʏɢu͡oːɬ͡ɬ s. 0103050102/01, giɣẹ͡s. 0103030802/01, git də s. 0103010304/35, git də͡ ɬa ͡s. 0103010304/42, gizo də s. 0103030702/104(2), kədʒiɣ də dioɾ s. 0103040301/09, kədʒiɣ soːda͡s. 0103040601/05, kəsdi faː də s. 0103040405/28, kəsə̆ ͡ja ͡s. 0103020304/06, kəsɯ ͡ɬa s. 0103030901/74, 0202030605/45, kəsɯ osa s. 0103030901/21, kəsɯd̥ə͡na s. 0103030901/57, kəsɯ s. 0103050301/33, kømuatqəʂ d̥ə s. 0103010101/19, ɻus də s. 0103040405/49, qadi s. 0203020403/02, qanəβ də s. 0103010304/07, qaɾ kəsleɾ s. 0103030901/12, qaɾ maɴɢə͡s. 0203020401/15, qaɾ maɴɢə s. 0203020401/17, qəʰrqɢanda ͡ɬa s. 0202020501/66, qoɬχəʂ də s. 0103040601/23, qunəp d̥ə s. 0103040302/24, ɢaɾaχəʂ də na s. 0103050101/03, ɢaɾaʁa ͡ɬa s. 0203020403/19, ɢaɾaʰdə s. 0103010303/10, ɢaɾop d̥ə s. 0103040301/10, ɢajɬaʰd̥ə s. 0103050301/02, ɢəɬəʂ ͡oʰɬd̥ə͡s. 0103010303/34, ɢəz məɬa s. 0202010501/16, ɢəzɢa͡ja͡s. 0103020302/04, 0103020302/13, ɢ̥ɔʰrqəp d̥ə s. 0202010901/36, χaɬən aɬsa͡s. 0103040601/18, χɔnəŋ əɬəkdi s. 0203020401/18, ʁandʒaɬəq d̥ə s. 0203010301/15, hanəʁa ɢaɾo də s. 0103010303/07, haronə s. 0203020402/28, hasdəʁdə s. 0103050101/61, dʒaʰrdʒaɴ də s. 0103040405/10, dʒefaɴnaʁanda s. 0103010502/21, dʒioɬoʰd̥ət d̥ə͡s. 0102020303/46, dʒiusuj də͡na͡s. 0103030901/16, dʒiχo dəɾ͡s. 0103020302/15, ɬaɾɬasɢəməs də͡s. 0103040601/07, ɬaɾɬoʁan s. 0103050301/22, ɬomnəʁ də ͡s. 0103040301/33, ɬuɬẹtɢəʂɢ̥ənа s. 0103050301/24, manəβ d̥ə s. 0103010304/21, mandəɾəβaɬo d̥ə s. 0102020303/14, mandəɾχəʂ də͡s. 0103010305/43, 0103010305/59, 0103010305/66, 0103010305/29, maɴəβ ͡ja ͡s. 0103020304/13, maɴdə s. 0103050301/24, maɴqəʂ d̥ə ͡s. 0102020303/18, 0103010305/50, məɬa kəsɯ də͡na s. 0103030901/23, məndaɢəɬʂ də ͡s. 0103010304/56, mənə͡s. 0102040301/06, məs s. 0103010602/17, 0103040301/09, 0201010102/11, 0202010901/03, 0202010901/43, 0202020501/07, 0202030604/61, 0202030801/07, 0203010301/17, 0203010301/31, 0203020401/04, 0203020401/08(2), 0203020401/09, 0203020401/11, 0203020401/12, 0203020401/14(2), 0203020401/15, 0203020401/17, 0203020402/17(2), 0203020403/03, 0203020403/17, məz s. 0203020401/17, 0203020402/03, 0203020402/22, 0203020403/09, məs s. d̥ise 0202030901/08, məz s. 0202010701/15, məz ɬa s. 0103050303/15, məz ma s. 0103030901/25, məs joʁuɾ͡s. 0203020401/14, mẹn͡s. 0203020401/14, naːχəɬʂ͡e s. 0103050301/03, naɢənə am s. 0103050301/32, nəɣo d̥ə̆ s. 0103010101/17, noːʁan͡ẹr ɬa s. 0202010301/12, ni diːgi͡ɬa s. 0103050301/20, ni diʂ͡ẹ s. 0103030901/23, niɣə də dioɾ s. 0103020302/14, nimi də͡ na s. 0202030801/24, saqəsdəqdəŋ ͡ɬa s. 0203011002/08, saɬχəʂ d̥ə s. 0103010305/26, saɴa s. 0203020202/06, saɾʁaɾdəβadəp də dioɾ s. 0103040405/08, səleɾ s. 0202030307/06, 0203010502/03, semiɣẹ ͡aʰɾ dəm s. 0103050401/14, soŋ s. 0203020401/02, sojəβaɬʁəməs d̥ə s. 0103040405/54, suŋuːkd̥ə ͡ɬa͡s. 0203020403/07, sujɾə dise s. 0203020401/08, 0203020402/25, sujɾə̆ s. bagədʒanəŋ 0203020401/14, sɯzkəʂt͡ə s. 0103010101/05, syjɾə sa s. 0203020402/03, syjɾə s. sa 0203020402/03, syzdə͡s. 0103030901/17, sɯkəɬaɴ də na s. 0103050102/12, ʃyɾə s. 0203020403/04, ʃiguan ͡ɬa s. 0202031201/08, 0202031202/01, ʃidʒiu d̥ə s. 0103010101/14, ʃilio də s. 0103050201/10, ʃidʑi̯ χadʑi̯dan͡ja s. 0103020304/35, ʂokəzɯ d̥ə s. 0103010101/16, ʂoʃy d̥ə͡ s. 0102020303/20, ʂiuɬaʁan mi s. 0103010602/19, ʂiɻəʂ də s.

0103050201/18(2), tɑʁɑr dər͡nɑ͡s. 0203010501/06, tɑmɢəməs d̥ə s. 0103030901/06, tɑɴɢəməs d̥ə s. 0103030901/06, təgəβɑtqəʂ d̥ə͡s. 0103010306/24, tejdəβ də s. 0103040405/45, 0103040405/47, tejdutqəʂ d̥ə͡s. 0103040405/40, tudo d̥ə͡s. 0103050201/11, tułəmnə s. 0103010306/19, tunnɑχəʂ d̥ə sɑ 0103010306/21, tunnəβ də sɑ 0103010306/20, tujłak gę^{h}łd̥ə s. 0103010303/24, ʈise͡ja s. 0102040302/01, ʈise͡łɑ s. 0103050301/20, ʧygəβ də s. 0103030702/109, ʧîorminə s. 0202030501/01, ʧîndʒa ɑnigɑ d̥ə͡s. 0103010303/03, tʂołɑʁəməs də͡s. 0103010305/63, jɑdɑʂ də͡s. 0103050301/05, jɑɴjɑɴ͡łɑ s. 0202031202/26, jerłɑʂ də s. 0103050301/04, je^{h}łdʐi̯ də͡s. 0103040405/39, jęr d̥ə͡s. 0103040302/25, ję^{h}łdʐi̯͡łɑ s. 0103030802/38, joq də s. 0103030901/12, joqʈə s. 0202010901/55, joʁur bədʒin s. 0203020601/01, joʁurnəŋ͡jɑ͡s. 0103020304/32, jorłəβ d̥ə͡s. 0103050201/22, juʁurʁɑ͡s. 0203020401/12, jyenlej s. 0103030901/13, jiβɑtət d̥ə s. 0103010502/09, jysundi s. 0502020101/181, jixłdʐi̯ s. 0102040301/02, jixłdʐi̯də s. 0102040301/9, jixłdʐi̯ də͡s. 0102040301/09, zɯmej liaŋgə dər͡nɑ s. 0203020203/08, ʐɑɴnɑp bɑrʂ d̥ə s. 0102020303/38, dʐɑ s. 0202030802/55, dʐɑłəβ də s. 0103010501/06, dʐəkdəɣ͡dərə s. 0103020302/15, dʐujilamin də s. 0103050301/23, dʐi̯dɑp d̥ə s. 0103040601/09, dʐi̯do də s. 0103010303/09.

sɑ- < **sɑł-** “koymak, yerleştirmek, bırakmak, ilave etmek, başlamak, yakmak, dokumak, başlamak” Bkz. **sɑː-, sɑːł-, sɑł-, sɑ^{h}ł-, sa-, su-, tsɑ-, tsɑł-.**

1. “yerleştirmek, koymak, bırakmak, ilave etmek”

s.-β do jendɑɢəʁɑ s.-β do 0103010304/72.

s.-βɑdəβ do jyrɑ^{h}qqɑ s.-βɑdəβ do 0103040301/15.

s.-βɑdo də ɑdɑɢɑ s.-βɑdo də 0103040301/06.

s.-βɑt d̥ə s.-βɑt d̥ə͡nɑ 0103010602/21.

s.-χəʂ do gerə mɑ s.-χəʂ do 0103010305/27.

s.-sɑ bęlęk s.-sɑ 0202030601/53, s.-sɑ͡łɑ bop d̥ə 0203010301/19, nɑʁo bər s.-sɑ 0103040401/24, sɑdʐəqdə s.-sɑ͡łɑ 0103010304/35, jenəɴg̊ɑ s.-sɑ 0103040301/32.

s.-ʁɑ durɑːqdɑn s.-ʁɑ 0103010501/04, mindikdin mʤar s.-ʁɑ təgəβɑtqəʂ də͡nɑ 0103010306/26, ʃiosudɑn ɑzər s.-ʁɑ 0103010306/22.

s.-itɢɑ miagedɑn bə s.-itɢɑ 0103010501/09.

s.-βɑtɢɑ hədzə̨ŋgi s.-βɑtɢɑ 0202020701/08.

s.-ʁɑndə͡ kęmbęʂin͡ʁuzə s.-ʁɑndə͡łɑ 0103010305/102.

s.-βɑtɢɑn s.-βɑtɢɑn ɑt͡łɑ bienniɣəməs d̥ə 0202031201/23, jyʁɑ s.-βɑtɢɑn uʂ dɑs 0103040405/14.

s.-βɑtg̊ɑn jɑnəɴgɑ niɣəɣi s.-βɑtg̊ɑn͡er 0202030605/82.

s.-sdərɣin ut͡ɢuzə s.-sdərɣin͡i d̥ə 0202030902/26.

s.-βɑtɢɑndɑ s.-βɑtɢɑndɑ͡łɑ 0202030605/83.

s.-ʁɑq d̥ə ɑndɑn ɢɑrɑʁɑ s.-ʁɑq d̥ə 0203010301/08.

2. “dokumak”

s.-sɑ ałɑ tɑʁɑr s.-sɑ łɑ 0202020302/02.

3. “yakmak”

s.-ʁɑ u^{h}ɾʂsɑɴ s.-ʁɑ 0202010101/04.

s.-βɑtɢɑ u^{h}ʂsɑɴ s.-βɑtɢɑ 0202020701/36.

4. “başlamak”

s.-sɑ ɢəzɑrtɢɑ jɑłʁo s.-sɑ 0103040405/05.

sɑ Ç. “saçmak, serpmek”

s. bə nəŋ s. 0202020701/46.

sɑp “kuşak, nesil”

s. bəɾ͡βəɾ s. 0202020501/04, bəɾ͡βəɾ s.͡ɬɑ 0202020501/04.

sɑp “sap” Bkz. **sɑβ, sɑŋ, tsɑp.** Ayrıca Bkz. **søj sɑp, soet sɑp, søjt tsɑp.**

s. soet s. 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48.

s.+də søj s.+də deɬɑː 0103020403/21(2).

sɑpdəʁ “çizmenin bacak kısmı; saplı”

s. s. ɑɬɑ͡qejnə 0103020402/05.

sɑp sɑɾəʁ “sapsarı”

sɑp s. sɑp s. mi oʁɑndɑ 0202030701/14.

sɑβ < **sɑp** “sap” Bkz. **sɑp, sɑŋ, tsɑp.** Ayrıca Bkz. **søj sɑp, soet sɑp, søjt tsɑp.**

s.+uɴǤɑ s.+uɴǤɑ oːsi dəɾ͡nɑ 0103010702/32.

sɑβɑ “tabak, kâse, heybe, sandık vs. evde eşya konulan nesne”

s. ɑjɑq s. 0103010305/23.

s.+nəŋ s.+nəŋ yzeɣ͡e unu 0202010503/14.

s.+ʁɑ s.+ʁɑ ʊnəp dəɾ͡ɬɑ 0202010503/16.

s.+dɑn ʃəs ɑjɑq s.+dɑn 0202031202/08.

sɑd- “satmak” Bkz. **sɑt-**, **tsɑt-.**

s.-əβəɾ də s.-əβəɾ də͡nɑ 0202030307/06.

s.-əβ də/do/ḑə itgi s.-əβ də 0103010306/01, s.-əβ də 0103010306/04, ɣ̈ørmę̣ qɑjɑq mənə͡ɬɑ s.-əβ do 0103010306/07, ɣ̈ørmiɣi qɑjɑqḑə qɑʰtɢɑ s.-əβ ḑə 0103010306/17.

s.-əp s.-əp bɑ gojoq 0202020701/61.

sɑdəʁ “ticaret”

s. s. etbe kəsə̆ 0103020302/01.

sɑdəʁdzi̯ “tüccar, satıcı”

s. s. ezerdəp bɑrʁɑʃ͡ja 0103020302/10, bəɾ s. 0103020302/01.

s.+ʁɑ s.+ʁɑ bę̣ɾɣę̣n ę̣ː də͡sɑ 0103020302/09.

sɑq < **sɑʁɬəq** “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” Bkz. **sɑː q, sɑʁɬəq, sɑɬəq.**

s. ɑq͡ s. 0202030301/27, s. duqɢɑndɑ 0202031101/17, ɢɑɾɑ s. 0202010502/03, 0202010502/10, ɢɑɾɑ s.͡ɬɑ 0202010502/04.

s.+də ɢɑɾɑ s.+də jidək͡gi βɑɾ͡ɬɑ ølyɾiːnə 0202010502/09.

s.+ɢɑ s.+ɢɑ dujɬɑʁɑ 0202031101/21, ɢoːzənə s.+ɢɑ tuḑuβ 0202031101/22.

sɑq- “sağmak” Bkz. **sɑːʁ-, sɑʁ-.**

s.-ɢɔ sɑːq s.-ɢɔ 0202030303/09, sɑɬəq s.-ɢɔ 0202030204/08.

s.-qəʂ sudən s.-qəʂ͡nɑ 0103030203/33.

s.-ɢɑ ʒizdəɣi s.-ɢɑ 0202031101/29.

s.-ɢɑɢ sɑʁɬəq s.-ɢɑɢ͡eɾ 0202010201/07.

sɑqəs “*Saqıs,* boy adı” Bkz. **sɑːqəs, sɑǤəs.**

s. s. o͡ʰḑɑʁnəŋ͡eɾ 0203020401/14, s. jɑqdɑ 0203010301/29.

s.+dəŋ s.+dəŋ 0203010701/11, s.+dəŋ oj dəɾ͡nɑ 0203020401/01, s.+dəŋ bə͡jɑqdɑǤ̣ə 0203020601/37, bəz s.+dəŋ 0203020401/02, s.+dəŋ gę̣zgə 0203010702/15, 0203010702/17, s.+dəŋ gę̣zgə 0203010701/06, s.+dəŋ gę̣zgənə 0203010702/09, s.+dəŋ gę̣zgənə 0203010701/26, s.+dəŋ giːzgə drə 0203010701/28, s.+dəŋ gizgə 0203010701/25, s.+dəŋ gizgə ḑə 0203010701/25, s.+dəŋ gizgə də 0203010701/25, s.+dəŋ kəsɯ 0203010701/25, s.+dəŋ kəsɯː 0203010301/14, s.+dəŋ kəsɯ

0203010301/52, 0203010303/01, s.+dəŋ kəsɯ ͡ja 0203010301/01, s.+dəŋ kəsleɾ 0203010702/02, s.+dəŋ͡ɬa 0203010301/35.

s.+dəŋgənə s.+dəŋgənə 0203010702/39.

sɑqəs “sekiz” Bkz. **sɑqəʂ.**

s. s. ɑʰɬdə 0203020501/17, s. dəqəsɢɑ sɑʁɬəq sɑqɢɑG͡eɾ 0202010201/07, s. dəqusɢɑ 0202030303/09, s. dəʰqusɢɑ 0202030204/08, s. d̥ioʰʤin dəɾ͡nɑ 0202010701/09, s. ʂuɑŋ kuezɯnə 0103050102/35.

sɑqəson “seksen”

s. s. duŋʤa 0103050101/30, s. ɻînəŋ jyŋ 0103010703/28, s. tʂɨŋnəŋ kus ʃit də 0103050101/36, s. jy͡t ɑʰːsəɾəβəɾʁɑn͡e: 0203020401/05.

sɑqəsdəʁ “*Saqıs* boylu, *Saqıs* boyundan olan kişi” Bkz. **sɑqəsdəq, sɑɢ̊əsdəʁ.**

s. s.͡ɬa 0203010301/31, 0502020101/396, sen s. mi 0203010701/21.

s.+nəŋ s.+nəŋ oɬ͡ɬa dəuʂi joʁuɾ χuɑ 0203020601/29, s.+nəŋ liuχɑlio 0203020601/64.

sɑqəsdəq “*Saqıs* boylu, *Saqıs* boyundan olan kişi” Bkz. **sɑqəsdəʁ, sɑɢ̊əsdəʁ.**

s.+dəŋ s.+dəŋ͡ɬa 0203011002/08.

sɑqəʂ “(ayın) sekizi” Bkz. **sɑqəs.**

s. s. jɑNəNɑ βəɾ 0202010901/03, s. jɑNəNɑ o 0202010901/04, s. jɑNənəŋ kunnə͡ɬa 0202030801/08, dzɐ̯ŋjeɾnəŋ s. jɑːNəʁɑ͡ɬa 0202030801/10.

sɑqəʂ jiɣəɾmə “on sekiz” Bkz. **tsɑqəʂ jiɣəɾmə.**

s. sɑqəʂ j. 0202030902/69, sɑqəʂ̥ j. əʰrgik ɑʰtdə 0202030902/58, sɑqəʂ̥ j. uʰkusu 0202030902/76, sɑqəʂ̥ j. bət də͡ nɑ 0502020101/485, sɑqəʂ̥ j. ɢɑɾɑ bəɢɑ͡ɬa 0202030902/75, sɑqəʂ̥ j. ɢɑɾɑ bəɢɑ 0202030902/63, sɑqəʂ̥ j. ɢɑɾɑ bəɢɑsə 0202030902/68, sɑqəʂ̥ j. ɢəɬ də͡ nɑ 0502020101/485, sɑqəʂ̥ j. ʒiɣət͡ɬɑ 0202030902/58, sɑqəʂ̥ j. moŋus 0502020101/401, sɑqəʂ̥ j. sɑɾəʁ ɑʰtdə 0202030902/42, 0202030902/45, sɑqəʂ̥ j. sɑɾək gʉk ɑʰtdə 0202030902/56.

j.+ɣe̥ sɑqəʂ̥ j.+ɣe̥ 0202010901/13, sɑqəʂ̥ j.+ɣe̥͡ɬɑ 0202010901/13.

sɑɢ- < sɑɢə- “beklemek” Bkz. **sɑːɢ-, sɑːɢə-, sɑɢə-.**

s.-ɔɾ(<-βəɾ) bəz s.-ɔɾ nɑɾsɑ geɬmes d̥ə 0202030401/14.

s.-ɔɾʁɑ (<-βəɾ-ʁɑ) sudɑ s.-ɔɾʁɑ 0502020101/207.

sɑɢɑːɬ “sakal, bıyık” Bkz. **sɑɢɑɬ.**

s. s. 0203010701/17.

sɑɢɑɬ “sakal, bıyık” Bkz. **sɑɢɑːɬ.**

s. oːɾ s. 0103020303/21, 0103020303/31, keːɾ s. 0103020303/20, 0103020303/30.

s.+ʁɑ uzuŋ s.+ʁɑ mɑ b̥əʂt bʊɬə̆p͡qɑʂ d̥ə 0103010702/72.

s.+əNGɑ s.+əNGɑ pəʂt boɬχəʂ d̥ə 0103010701/95.

s.+əndɑn ɑβɑgɑnəŋ s.+əndɑn mɑNqəs qɑɾə tud̥uβoɬʁɑn nimi d̥ə 0202030401/05.

sɑɢəːsɢɑːn “saksağan”

s. s. boz͡ɑɬʁɑː 0103010704/05.

sɑɢə- “beklemek, nöbet tutmak” Bkz. **sɑːɢ-, sɑːɢə-, sɑɢ-.**

s.-p bɑːɾ dzɐ̯jsɑN͡ɬɑ s.-p bɑːɾ͡e 0103020303/03, dzɐ̯ːjsɑN͡ɬɑ s.-p bɑɾ͡e 0103020303/04.

s.-p bɑr me s.-p bɑr me 0202010503/13.

s.- mindʒaɾ s.- 0102020401/24.

s.-β s.-β eʰtik giɬmin d̥ə 0502020101/123.

s.-βəɾ bə niːɣə s.-βəɾ͡ɬɑ 0502020101/483, geseɾ͡ɬɑ s.-βəɾ͡ɬɑ 0502020101/482.

s.-ʁɑ s.-ʁɑ oɬəɾʁɑ 0502020101/203, s.-ʁɑ oɬuɾʁɑn͡e 0202030103/14, jɑnəNGɑ s.-ʁɑ uzuʁɑq nimi ḍə 0202030104/11.

s.-βərʁɑn s.-βəɾʁɑn͡ē ḍə 0202030401/21, jyleɾən təkgi s.-βəɾʁɑn͡ẹɾ 0202030605/43.

sɑGən- "düşünmek, istemek, zannetmek" Bkz. **sɑGər-, sɑg̣ən-.**

s.-də boɬʁej s.-də͡nɑ 0103010702/16.

s.-ḍə ɑɬin s.-ḍə 0103010602/20, dɑrɬadin s.-ḍə 0202030601/28, sɑɬẹn s.-ḍə͡nɑ 0202030802/11.

s.-i dər ɑndɑʁ s.-i dər 0203010701/14.

s.-əp də/ḍə ɑNnẹn s.-əp də 0502020101/389, 0502020101/390, ølyq qɑɬʁe s.-əp ḍə 0502020101/18.

s.-ət ḍə peɣ də s.-ət ḍə 0103040302/13, ɬobəjʃiŋ də s.-t ḍə 0103040302/12.

s.-sɑ ojnɑsin s.-sɑ 0103050101/52, ølyɾin s.-sɑ͡ɬɑ 0103010502/13, dərɬen s.-sɑ 0502020101/252, dərɬəmin s.-sɑ 0502020101/252, tʂɨməkdin s.-sɑ͡mɑ 0103020302/15, jɑʁdəɾin s.-sɑ 0202030802/50.

s.-ẹrʁɑ mɑndʑɑnbehdʒi s.-ẹrʁɑ 0502020101/365.

s.-mɑs ḍə øɬʉrẹn s.-mɑs ḍə 0502020101/318.

sɑGəN- < sɑGən- "düşünmek"

s.-Gɑ baʰdəɾoʰtqəʂ də s.-Gɑ 0103050301/30, dẹp ḍə s.-Gɑ 0502020101/338, gẹːʂ͡ē s.-Gɑ͡ɬɑ 0502020101/123.

s.-g̣ɑ øɬəq qɑʁeɾ s.-g̣ɑ 0502020101/51, bɑntəsəɬɑɾənə s.-g̣ɑ 0202020401/08.

s.-Gɑn tiombəlin s.-Gɑn eː də 0103010705/20, mɑNẹn s.-Gɑn diːdi 0103010705/22, Gəɬəʂ s.-Gɑn eː də 0103010705/23.

sɑGəɾ- < **sɑGən-** "düşünmek, zannetmek" Bkz. **sɑGən-, sɑg̣ən-.**

s.-t dəɾ/ḍə jɑʰʂ͡ɬɑ s.-t dəɾ 0502020101/338, ɣẹp ḍə s.-t ḍə 0502020101/365.

sɑg̣ən- "düşünmek, istemek" Bkz, **sɑGən-, sɑGəɾ-.**

s.-əp ḍə ɑndɑʁ s.-əp ḍə 0103030901/71.

s-ət do ɑndɑː s-ət do 0103030901/71.

s.-sɑ ʃidʒin s.-sɑ͡mɑ 0103020302/13.

sɑg̣əs "*Saqıs,* boy adı" Bkz. **sɑːqəs, sɑqəs.**

s.+nəŋ s.+nəŋ 0203010702/07.

sɑg̣əsdəʁ "Saqıs boylu, *Saqıs* boyundan olan kişi" Bkz. **sɑqəsdəʁ, sɑqəsdəq.**

s.+nəŋ s.+nəŋ kəsɯ dɾo 0203020601/05, s.+nəŋ mɑ GɑṢ bej kəsɯ 0203020601/21.

sɑʁ- "sağmak" Bkz. **sɑːʁ-, sɑq-**.

s.-ẹː dəɾ sudən bər s.-ẹː dəɾ͡nɑ 0103010701/82.

s.-əːp ẹnẹk s.-əːp 0203010301/02.

s.-əβɑɬʁɑ sutdə s.-əβɑɬʁɑ 0202030305/01.

s.-ɑɾʁɑː ɑɬə͡inẹːk s.-ɑɾʁɑː 0103020301/07, ɑɬ i͡neːk s.-ɑɾʁɑː 0102020301/14.

s.-ɑɾʁɑ ɑɬə͡inẹk s.-ɑɾʁɑ bołʁɑn eː də 0103020302/07.

s.-eɾʁɑː ɑG͡eneːk s.-eɾʁɑː 0103020403/07, ɑɬ͡iniːk s.-eɾʁɑː 0102020401/13.

s.-eɾʁoː ɑɬə͡inek s.-eɾʁoː 0103040404/14.

sɑʁɑ "sana, senin, senin için" Bkz. **sɑː, sɑN, sɑNɑː, sɑNɑ, tsɑʁɑ.**

1. "sana"

s. s. 0103010705/45, 0202030301/15, 0202030301/33, s. bə bẹɬɣe βəɾ quɾnə qusɑnḍəʰɾḍ͡ənɑ 0103010701/122, s. bə ʃyezɯnə gixḍərəβɑʰɬḍə͡nɑ 0103010701/124, s. bə bəɾ donnə bər gẹʰḍəɾ ḍə͡ nɑ 0103010701/120, s. bər bə peɾəkdə bəɾ

mandərəβo^{h}ɬḍə 0103010701/118, s. βəɾ ɬaɾ ɬaɾedəβadin 0202030301/34, s. ͡βeɾəp bosɑ 0103010305/08, s. haɬdəɴ qejʤi tut də͡ nɑ 0103010703/23, s. ʤioɬap bẹɾẹn 0102020303/45, mẹn s. dimi 0202010501/12, mẹn s. jyz͡ sɑḠəs ɸə^{h}dəɣ deleṇ 0103020403/11(2), mi s. ɢoːjdẓɨ ɢəzdə jøɾɣẹdin 0103050301/17, s. nɑʁo hadẓəq jɑndəɾʁeɾ 0202030301/32, s. nɑʁo ɬa hadẓəqdə jɑndəɾin 0202030301/33, s. no^{h}ɬḍə 0202010502/05, dẓoɾʤagɑnnəŋ ɬom s. ɑGɑɾʁe 0103010703/26.

2. “senin için”

s. min s. βɑɾʁɑ diːn 0202010502/07, mẹn s. ɬa uχGɑrsɑ͡ ɬa βop də 0103010703/10, min s. βɑɾʁɑ din 0202010502/07, mi s. gizəβaɬẹn 0202010501/09.

3 “senin”

s. s. nidʒi ɢəz βɑ͡ɾ eɾ 0203020401/17.

sɑʁɑɾ- “sararmak” Bkz. **sɑɾʁɑɾ-, sɑɾʁɑɬ-.**

s.-(-ʁɑ) s.-͡hɑɾsə͡ ɬɑ 0103010101/20.

sɑʁɬəq “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” Bkz. **sɑːq, sɑq, sɑɬəq.**

s. ɑq s. 0202020501/88, 0202020501/91, 0203020302/11, s. sɑqɢɑG͡ eɾ 0202010201/07.

sɑʁmɑ “sağma (leğen)”

s. inek s. bɑʁɑdẓɑ 0202030104/19.

sɑɬ- “koymak, salmak, sunmak, (tebrik) etmek, yerleştirmek, bırakmak, ilave etmek, yapmak, yakmak, dokumak, işlemek, bulundurmak” Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-**, **sɑ-, sɑ^{h}ɬ-, sa-, sə-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-əp bɑɾ jɑ^{h}ɬḠə s.-əp bɑ͡ɾ eɾ 0203020202/08.

s.-əβəɾ də/ḍə/ʧəɾ/ʧə ɑnəŋ ɑdən mɑ s.-əβəɾ də 0202020501/69, sɑndʒyazɯ s.-əβəɾ də 0203010702/38, jɑ^{h}Ḡɑsəɴ Ḡɑ s.-əβəɾ ḍə 0203010702/37, ɑnḍɑʁɑ s.-əβəɾ ʧəɾ 0203020202/16, ɑ^{h}ɬqəs͡ ɬɑ s.-əβəɾ ʧə 0202010702/08.

s.-əβ dəɾ/dɾo/do/də/ḍə suŋuk s.-əβ dəɾ 0203010301/28, ɑɾɑ^{h}ɻə s.-əβ dɾo 0103050101/59, odẓɑ s.-əβ do 0103050101/60, kədʒiɣ pɔʁmɑ s.-əβ də ͡nɑ 0203010702/22, nẹɣə s.-əβ ḍə 0103050102/34, sɑntien s.-əβ ḍə 0103050102/19, jysəŋge s.-əβ ḍə 0103050102/30.

s.-əu ḍə s.-əu ḍə 0102040301/01.

s.-o də tṣɑχuʁɑ s.-o də 0103010101/07.

s.-əp dɾə/də/ḍə ɑt s.-əp dɾə 0203010301/28, tuʧən s.-əp də 0103010304/62, ɑt s.-əp ḍə 0202030605/50.

s.-osdiɾəp də ɑ^{h}ɬqəsən s.-osdiɾəp də 0103030702/91.

s.-əsdip də mɑːɬnə mɑ s.-əsdip də͡ nɑ 0202030901/24.

s.-t də s.-t də ʧise 0103030702/68, ɑs s.-t də 0103010306/23.

s.-ʁɔ o͡ɬ kunu s.-ʁɔ 0203020202/01.

s.-ʁə də peɣ s.-ʁə də͡ nɑ 0203010301/27.

s.-ʂ də/ḍə ɑ^{h}ɬqəs s.-ʂ də 0103030702/84, jɑ^{h}Ḡɑsəɴɢɑ s.-ʂ ḍə 0203010702/39.

s.-χəʂ dəɾ/də/ḍə jɑ^{h}Ḡəɬ s.-χəʂ dəɾ 0203020202/03, u^{h}kusdəŋ jiudɑsən mɑ s.-χəʂ də ͡nɑ 0202031202/49, pɑnʤɯ mɑ s.-χəʂ ḍə 0103010305/27, tyjnɑq s.-χəʂ ḍə 0203010901/07, tiodẓuonə s.-χəʂ ḍə sɑ 0103010305/26, jɑ^{h}Ḡɑsəɴɢɑ s.-χəʂ ḍə 0203010702/46.

s.-sɑ ɑz ørʤi͡ oʤin s.-sɑ mɑ 0103010701/60, ot s.-sɑ 0103030901/03, duːɾ ɑndɑʁ mi s.-sɑ 0202020701/39, ʃiʤiŋgi s.-sɑ͡ ɬɑ 0103010304/81, jɑ^{h}ɢɑʁɑ s.-sɑ 0202010501/02.

s.-əβərsɑ ɑʰłqəs s.-əβərsɑ͡ɬa 0202031201/18.
s.-əβɑttsɑ ɑrɑʰķə hadaq s.-əβɑttsɑ 0203010303/04, kədʒiɣəndi s.-əβɑttsɑ 0202020501/108.
s.-əsdərse s.-əsdərse oj toɬə 0202030201/02.
s.- uʰķusdə s.- 0202030902/73, uʰɾdaʁa s.- 0203010702/35, belek s.- 0202030601/54, sen uzunə s.- 0202030401/07, tutqəʂdə s.-et 0202030301/15, s.- βar ͡ɬa 0202020401/19, sẹn uʰɾʂsaNnə͡βər s.- βar͡ɬa 0202020501/19.
s.-əβər ɑːnə͡ɬa s.-əβər͡ɬa 0203020403/10.
s.-əp bẹlẹt s.-əp 0202030601/48.
s.-əβ uʰɾʂsaN s.-əβ 0202020501/10, duŋdiɣənə s.-əβ 0103010304/35, χaɬən s.-əβ͡ɬa 0103040601/16, taʁarnə s.-əβ jadaʁak kəsɯ 0202020702/21, jenaʁɬarnə s.-əβ 0103010304/35.
s.-oː ɑɬa ʂuŋgarnə mẹn s.-oː 0103020402/03.
s.-o belek s.-o 0202030601/58, 0202030605/12, bẹlẹk s.-o 0202030601/59.
s.-əq ʃip ba s.-əq͡ɢarɔmaʁan͡e 0103040405/17.
s.-ɑ ʃitḑə s.-ɑ saɬa 0103030802/36, ʃitḑə saɬa s.-ɑ 0103030802/36.
s.-əβ ɑʰłqəsən s.-əβ 0202031201/13.
s.-ʁɑʂ əʰdzẓən s.-ʁaʂ͡ɬa 0103010304/36, dasdə s.-ʁaʂ͡gəni 0502020101/51.
s.-ʁɑ s.-ʁɑ 0103050102/35, ɑːχɾdʒiq sɔŋuk s.-ʁɑ 0202030902/117, ɑːnə s.-ʁɑ͡orsɑ͡ɬa 0203030101/03, ɑχɾɢaʁnə s.-ʁɑ 0202020302/07, ɑɬarnə s.-ʁɑ 0103010101/11, ɑłk giłɣi s.-ʁɑ͡orsɑ 0203030101/09, ɑnə dəlẹɣẹ s.-ʁɑ 0502020101/398, ɑnəsən s.-ʁɑ undurk giɣin sɔʁdɑ 0202030902/75, ɑɴɑ s.-ʁɑ 0202030104/09, ɑnə ma ẹtgi s.-ʁɑ dər 0202020501/81, ɑnəŋ͡əʂ͡ʁuzə s.-ʁɑ 0202030104/16, ɑndaɢa s.-ʁɑ ͡ɬa 0203020202/19, ɑndaʁ ormeːr s.-ʁɑ ɑndag̰u ḑo 0103010101/15, ɑndaʁ niminə s.-ʁɑ 0202020501/77, ɑrdəndɑn s.-ʁɑ 0202010901/82, ɑdzɋɑqəs s.-ʁɑ 0202010901/78, ɑdzɋɑqəsḑə s.-ʁɑ 0202010901/80, ɑʰdən s.-ʁɑ 0103030901/30, ərgannəː gɔNgərəNga s.-ʁɑ 0202030902/90, əʂgẹr s.-ʁɑ 0202010901/80, eʰt͡ɑʰtdə s.-ʁɑ 0203020501/09, s.-ʁɑ ołər ḑro 0202030401/16, s.-ʁɑ ołərəp də 0502020101/28, otɢɑ s.-ʁɑ søɣɯłɣi 0203010901/09, utdəŋ͡ə̌ʂgi s.-ʁɑ 0202030701/12, uʰķusə pərnəNGɑ s.-ʁɑ 0202030902/72, yzẹɣi s.-ʁɑ 0103010304/46, ixt kømɖɯnə s.-ʁɑ 0202031202/28, pɑnzɯʁɑ s.-ʁɑ 0202030104/16, pəto ŭdʒin s.-ʁɑ 0203010502/01, bəlẹːɣə s.-ʁɑ ḑə 0202030401/16, bər jerɣẹ s.-ʁɑ 0202030605/136, das s.-ʁɑ 0203010303/13, dəzɢɑ s.-ʁɑ 0103010304/39, doɢur doɢur nimi s.-ʁɑ 0203020302/17, duzdin bər s.-ʁɑ 0202030308/07, fəjzofəŋdɑn s.-ʁɑ 0103010304/59, gyzdə s.-ʁɑ͡ɬa 0202030902/113, gyzgẹ s.-ʁɑ 0202030902/113, s.-ʁɑ gisəβałʁɑ 0103010304/33, gizgəlernə s.-ʁɑ 0203010702/25, kədʒiɣɾik s.-ʁɑ 0203010701/23, ɢɑNərq tɑməʰķə s.-ʁɑ 0202020401/07, ɢəzəq ͡s.-ʁɑ 0203010702/02, ɢojlernə s.-ʁɑ 0202031101/24, ɢɔːmnɑrnə s.-ʁɑ 0202020303/10, ɣẹrnə s.-ʁɑ 0103050102/35, χɑχazɯʁɑ s.-ʁɑ 0203010502/05, χosən s.-ʁɑ͡ ɬa 0203010901/03, χuɑrnə s.-ʁɑ 0502020101/397, hədzẓŋgi s.-ʁɑ ͡ɬa 0202030901/14, ʒiːzdə s.-ʁɑ 0202030701/16, ʒizdin s.-ʁɑ 0203010503/02, lienpəŋ məpəŋgẹ s.-ʁɑ 0203010502/05, lienpəNGɑ s.-ʁɑ sʁzuː də 0103010101/13, lienpəNGɑ s.-ʁɑ 0202030802/29, s.-ʁɑ ɬa 0203020202/03, s.-ʁɑ͡ɬa 0103040405/43, 0202030901/14, 0203010501/02, məndɑGəɬʁɑ s.-ʁɑ 0202030701/16, məndɑGo s.-ʁɑ͡ɬa 0202030101/08, məndʒar s.-ʁɑː 0203010702/28, miennə s.-ʁɑ ɬa 0202030308/07, mindikḑə s.-ʁɑ 0103010306/23, mɖʒar s.-ʁɑ 0203010702/28, niː niː

s.-ʁa 0203010701/28, ni: ni: s.-ʁa dərə̆ 0203010701/28, sanɢa kərmiɣinnəŋ ə̏ʂgi s.-ʁa ɖər 0502020101/311, sadʐəq s.-ʁa 0103010304/74, sunəŋ̏ əʂgi s.-ʁa 0202030308/07, sʊtdə s.-ʁa 0203020302/10, ʂatdə s.-ʁa ʒizdəɣi 0202031101/29, ʂamnə s.-ʁa 0202030101/04, ʂar nimi s.-ʁa 0202030104/16, ʂe:rənə s.-ʁa 0202010901/78, ʂuanliŋ tiozɯłarnə s.-ʁa 0202030601/14, ʂɨgə ɬoɴqa s.-ʁa 0103050201/11, taqɢa s.-ʁa 0203020403/15, taʁarnə s.-ʁa 0202020201/01, 0202020702/19, taɬɢandan bər s.-ʁȁ ɬa 0202030308/04, tamaʰķə s.-ʁa 0202020401/07, taɴnə s.-ʁȁ ɬa 0202030801/22, teɬk ə̏ʂgi s.-ʁa 0103050102/31, ʄəsgi s.-ʁa 0203010901/05, ʄaχgəɬnə s.-ʁa də 0103040301/07, tʂanə s.-ʁa 0103010101/04, jaq ʃ̏ʉrmi s.-ʁa 0203010801/08, jaʁ s.-ʁa 0103010101/10, 0103030702/101, jaʁ odʒin s.-ʁa 0203010502/01, jaʁnə s.-ʁa 0202030801/23, 0203020302/10, jaʰtba s.-ʁa 0202031201/17, dʐa:nnə s.-ʁȁ ɬa 0202020303/01.

s.-əsdərʁa midʒa s.-əsdərʁa 0103030802/27.

s.-əβatɢa uzu s.-əβatɢa 0502020101/36, s.-əβatɢȁ ɬa 0502020101/51, uʰrʂsaɴ s.-əβatɢa 0202010901/74, ʒynə ma məndaɢəp təkgi s.-əβatɢa 0202030901/18, məndaɢəɬʁȁ ɬa s.-əβatɢa 0502020101/51.

s.-əβaɬʁa adʐa:qəsɖə s.-əβaɬʁa 0202010901/83, s.-əβaɬʁa ̏ɬa 0202020201/03, mənəŋ̏ əʂgi s.-əβaɬʁa 0203010801/01, tʂannə s.-əβaɬʁa 0202020303/10, taʁarnə s.-əβaɬʁa 0202020702/32.

s.-ʁan gyk das̏ s.-ʁan turdien 0202030101/05, mə:ɬanəŋ a:tdə dʒiu pərən̏ ɬa s.-ʁan dʒiu jiu lia 0202020501/97, aʰɬdən suruq s.-ʁan̏ e 0202030601/32, s.-ʁan bɻɬɻk 0202030605/04(3), dɻmər suruq s.-ʁan̏ er 0202030601/32, guməs suruq s.-ʁan̏ er 0202030601/32, qurɑ s.-ʁan jaʁ 0502020101/57, ʒizdaʰdʑɨ suruq s.-ʁan ̏er 0202030601/31, ʤujdʐuaɴ s.-ʁan̏ ɐr 0202030605/99.

s.-uβatɢan at s.-uβatɢan̏ er 0202030605/49.

s.-ʁandɑ anə̏ ɬa s.-ʁandɑ ̏ɬa 0202020302/04, s.-ʁandɑ baɬaɴ bə̗ɢa 0202020401/20,

s.-ʁandə bər χunqəʂəɴɢa s.-ʁandə̏ ɬa 0502020101/299, lidaɴnə ke:rɣȅ ɬa s.-ʁandə̏ ɬa 0103010703/08.

s.-ʁannəŋ tɻmdɻk s.-ʁannəŋ bə̏r eni 0102020304/06.

s.-ʁandan at s.-ʁandan ɬa 0203020202/10.

s.-ʁandʒa atdə s.-ʁandʒa 0203010301/18.

s.-ʁaq andaɢa s.-ʁaq 0203010301/12, andaɢa s.-ʁaq nimi ʄər 0203010301/13, andaʁ atɬar s.-ʁaq nimi ɖə 0203020202/06, andaʁ nimi s.-ʁaq nimi ɖə 0203020301/08, aʰɬqəs s.-ʁaq nimi dro 0202031201/35, uʂ qunuq s.-ʁaq 0202030104/10, uʰrdaʁa s.-ʁaq nimi ɖə 0203010702/36, bozɬarə ma bər s.-ʁaq nimi də 0202030104/12, dʊ:gi s.-ʁaq mi ɖə 0203010702/35, kurʤ̏i ɻt andaʁ andaʁ nimi s.-ʁaq nimi də 0203020301/06, lienχua ʐuʒi tu s.-ʁaq nimi ɖə 0203010702/33, məndaɢa ̏ɬa s.-ʁaq nimi ɖə 0203010301/25, s.-ʁaq nimi dər 0203010301/12, 0203020302/03, s.-ʁaq nimi do 0202030802/27, ʂar jɻtdə s.-ʁaq mi də 0203020301/06.

s.-ʁaɢ danʂuzɯ s.-ʁaɢ̏ e: 0203010702/05.

s.-ʁaɢ nilɐr s.-ʁaɢ̏ e ̏ɬa 0103010501/04, andaɢə s.-ʁaɢ̏ e 0203010301/18, ni s.-ʁaɢ̏ e: 0203020302/04.

s.-ʁaɢ̗ at ma s.-ʁaɢ̗̏ e: 0203010301/08, ni:sdaʁa s.-ʁaɢ̗̏ e 0203010301/28.

s.-əβɑtɢɑq s.-əβɑtɢɑq nimę̣ d̥ə 0202020301/17.
s.-ə̌ɸutɢɑq s.-ə̌ɸutɢɑq nimi d̥ər 0203011001/04.
s.-əɸutɢɑq tɑʁdɑ s.-əɸutɢɑq nimi dər 0203011001/06.
s.-eɾ ɑs͡dujʁɑ s.-eɾ bezuk ɑsdəʁ suɬuɢə͡ɬɑ 0202030604/73, jɑɾɑseɾ uɾuqɢɑ s.-eɾ jɑʁɬəʁ døsə͡ɬɑ 0202030604/74.
s.-əβ joq də s.-əβ joq də 0103010502/14.
s.-min odəŋ s.-min͡ɬɑ 0103030901/06.
s.-mɑs ɑdzɋɑqəs s.-mɑs nimi d̥ə 0202010901/77, gøʰp nimi mɑ s.-mɑs nimi dəɾo 0203020302/04, sujbien s.-mɑs͡ ẹː 0203010301/18, ʂuɑNʂuzɯ s.-mɑs nimi d̥ə 0203010702/05, ʂɨgə pəd̥ək mɑ s.-mɑs͡e 0203010301/19.
s.-ʁəməs də/ʄə s.-ʁəməs də 0203010301/31, ɑndɑʁ s.-ʁəməs ʄə 0203010702/34.
s.-əβɑɬdəβɑɬmɑʁɑ s.-əβɑɬdəβɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0502020101/221.
s.-mɑʁɑndɑ tuduβɑɬʁɑ s.-mɑʁɑndɑ 0202030401/06.
2. “(sūtra) düzenlemek, (sūtra) okumak”
s.-ẹn ɬom s.-ẹn sɑɢən d̥ə͡nɑ 0202030802/11.
s.-sɑ ɬom s.-sɑ 0202030802/08, 0202030802/11, ɬom s.-sɑ ͡ɬɑ 0202030802/09, 0202030802/11, 0202030802/12, ni ɬom s.-sɑ boɬχəʂ də 0202030802/11.
s.- ɬom s.- 0103030802/14, 0103030802/18(2).
s.-ʁɑ ɬɔm s.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030103/14, ɬom s.-ʁɑ 0202030801/01, s.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030802/41.
s.-ʁɑʂ hɾdiː s.-ʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ 0202030802/02, niːgə s.-ʁɑʂ ɢənɑ͡ɬɑ 0202030801/07.
3.“yakmak”
s.-oːɾ (< -βəɾ) d̥ə uʰɾʂsɑN s.-oːɾ d̥ə͡nɑ 0202020701/31.
s.-əβ də kyŋʂɨŋ s.-əβ də 0103050102/21.
s.-o d̥ə uʂsɑːN bə niːɣədi͡ɬɑ s.-o d̥ə 0202020701/24.
s.-o uʰɾʂsɑN s.-o 0202020701/26.
s.-ʁɑː uʰɾsɑNən s.-ʁɑː 0202030902/68.
s.-ʁɑ oʰɾsɑNnə s.-ʁɑ 0202030601/17, uːtdə s.-ʁɑ 0202020701/09, 0202031101/24, uʰɾsɑN s.-ʁɑ 0202020701/24(2), 0202020701/28(2), uʰɾsɑN s.-ʁɑ͡ɬɑ 0202010901/83, uʰɾsɑNə s.-ʁɑ 0203011001/05, uʰɾsɑNdɑn bər s.-ʁɑ 0202030902/47, uʰɾsɑNdɑn s.-ʁɑ 0203010502/06, uʰɾsɑNnə s.-ʁɑ 0202010101/03, uʰɾsɑNnə s.-ʁɑ ͡ɬɑ 0202030802/28, 0202020701/24, 0202020701/54, 0202030902/86, uʰɾʂsɑːN s.-ʁɑ 0202010101/03, uʰɾʂsɑN s.-ʁɑ 0202020701/35, uʰɾʂsɑN s.-ʁɑ͡ɬɑ 0202020501/17, ʉɬʉ s.-ʁɑn 0202030601/33, bozuk͡uʰɾsɑN s.-ʁɑ 0202030802/27, bozuk͡kuʰɾsɑNnə s.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030802/41, bozuk͡kuʰɾsɑN s.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030802/41, huɾsɑNnə s.-ʁɑ 0202030902/69, ʂɨgə͡jɑqɢɑ s.-ʁɑ 0202020701/51, jyɾsɑN s.-ʁɑ 0202020701/28.
s.-ʁɑndɑ uʰɾʂsɑNnə bəɾ s.-ʁɑndɑ ͡ɬɑ 0202020501/19, ʒʉʰɾsɑNnə s.-ʁɑndɑ 0202020701/24.
s.-ʁɑɢ uʰʂsɑN s.-ʁɑɢ͡eː də͡nɑ 0202020701/32.
s.-əβ jɔq də uʰɾsɑN s.-əβ jɔq də͡nɑ 0202020701/27.
s.-əβ joq do uʰɾsɑN mɑ s.-əβ joq do 0202020701/29.
4. “bulundurmak, var olmak”
s.-ʁɑ eʰɬʤinə s.-ʁɑ 0202030901/04.

sɑɬəq “doğum yapmışlığı olan dişi koyun” Bkz. **sɑːq, sɑq, sɑʁɬəq.**
s. s. sɑqɢɔ 0202030204/08.

sɑɬəʁ “ağır, yüklü” Bkz. **sɑːɬəʁ.**

s. s. e͡ʰtgəməs d̥ə 0103010304/40, uzuχəsə s. nimi do 0502020101/293, s. də͡nɑ 0202030605/18, s. ʂukdə 0202030604/53, 0202030604/58.

s.+ən s.+ən məs go suʁɑ βər tɑrdɑq ɢɑrɑsɑ 0202031202/10.

sɑɬʁədzɻ "(ad) koyacak kişi, koyan kişi"

s. s. joq də 0203010301/11.

sɑɬmɑ "koyan (ad, durum), işleme (durum), düzenleme (geleneği)" Bkz. **tsɑɬəβmɑ, tsɑɬmɑ.**

1. koyan(ad, durum), işleme(durum)

s. s. ɑdɬɑr͡ɬɑ 0202020501/100, ɑndɑɢəp bər s. mɑ dərə 0202020501/101, qadi kəsɯnəŋ ɑt d͡e: s. joɢ͡ e 0203010301/14, ɢɔ:s s. 0203010701/13, tʂɑ: s. 0203010702/22.

2. "düğünde övgülü sözler söyleme, düzenleme(geleneği)"

s.+nə ɑ:s s.+nə͡ɬɑ mẹn mɑ bəɬmẹ͡s e͡r jɑm 0203020301/04.

sɑmdəq "eski, yırtık" Bkz. **sɑndəq.** Ayrıxa Bkz. **sɑmdəq sumduq.**

s. tuɬgə s. 0102020301/57, 0102020301/58.

sɑmdəq sumduq "eski, yırtık mırtık"

s. mədʒɑ:ɾ s. gẹzgə͡ ɑʰɾɢ̥ə 0202020301/19.

sɑn Ç. "üç"

s. s. suj boɬʁɑndɑ͡ɬɑ 0203010302/01, s. tien dejʃiodzɻiania 0103050102/20, s. tien sɑɬəβ d̥ə 0103050102/19, s. tsɯ jorɬəɣe͡ɬɑ 0103050201/25, s. tʂɨnəŋ bər ɑq jiz 0103050102/28.

sɑŋ Ç. "üç"

s. s. gə ʒiɣət͡ɬɑ 0103040301/25, s. gə ʤiẹn də 0102020303/36, s. gə ʤiẹnnə 0102020303/36, s. gə ʂəŋ lia 0502020101/172, s. gə ʂəŋtʂɑnduj 0203020601/35.

sɑn "sayı, tür"

s. ɑjɑq s. 0103030702/36, s. joq 0202030201/01.

s.+ɢɑ s.+ɢɑ kərmiɣinnəŋ ə̥ʂgi 0502020101/311, s.+ɢɑ mɑ kekə͡e: ni 0103010702/46,

s.+dɑ bə s.+dɑ mɑ niʤoɾ bɑɾ͡ẹ ni 0103010702/47.

sɑn- < sɑnɑ- "saymak"

s.-eɾ ɑɾəmno: s.-eɾ͡e: 0103010704/10.

sɑnɑʁ "Buddhist tesbihi" Bkz. **sɑnɑʁə.**

s. s. mɑno də 0103020302/22.

s.+də s.+də͡jɑ dzɻəŋdzɻəŋdi jyz͡sɑqəs d̥ə 0103020302/22.

sɑnɑʁə "Buddhist tesbihi" Bkz. **sɑnɑʁ.**

s. s. 0202030802/04.

sɑnbəj liuʂɨ Ç. "üçyüz altmış"

s. s. kue mi:k 0103010303/17, s. kua mi:kgi 0103010303/21.

sɑndəq "eski, yırtık" Bkz. **sɑmdəq.** Ayrıxa Bkz. **sɑmdəq sumduq.**

s. s. ɢɑɾ jy 0202010901/37.

sɑndʒyazɯ Ç. "üçgen, üçgen şekli"

s. ɑndɑʁ s. 0203011002/29, s. sɑɬəβər də 0203010702/38.

sɑndʒiu Ç. "dokuz, Çin takvimde Dokuz dokuz hava takvim /九九气节 bulunur, Çin'in *dongzhi*/冬至 denilen gününden (genelde 21-23 Aralık arasındaki bir gün, yıla göre değişir) sonraki gün itibaren birinci dokuz/ 一九 başlar, her dokuz gün bir (dönem) dokuz yapar, böylece birinci dokuz günlüğü bir dokuz/ 一九, ikinci dokuz günlüğü iki dokuz / 二九….böyle hesaplayarak dokuzuncu dokuz günlüğüne yani dokuz dokuz 九

九 kadar gider, bu hava takvimi toplam 81 gündür, 81'inci günden sonra kış biter, bahar gelir. Gelende üçüncü dokuzu yani üç dokuz/ 三九 kışın en soğuk günleri olur"
s. s. 0202030303/01.

sɑnʂɨ Ç. "otuz (ayın otuzu)"
s.+nəŋ lajye s.+nəŋ kunə ɬɑ 0202030801/01.
s.+ʁɑ bə s.+ʁɑ 0202030801/01.
s.+dɑ lajye s.+dɑ ɬɑ 0202030801/01.

sɑnʂɨbɑ Ç. "otuz sekiz (yaş)"
s.+də mẹn s.+də ɬɑ 0103030901/14.

sɑn ʂɨdʒiu Ç. "otuz dokuz (yaş)"
s.+ʁɑ s.+ʁɑ ɬɑ 0103030901/13.

sɑntsɯŋ Ç. "üçüncü kat"
s.+ɢɑ s.+ɢɑ unup bɑrəβ 0202010901/28.

sɑntʂɑgɑŋdʐɯ Ç. "T şekline benzeyen direk"
s. s. etge 0203011002/11.

sɑnjẹr Ç. "mart" Bkz. **sɑn jye fəɴ.**
s.+di s.+di 0202010901/15.

sɑn jye fəɴ < **sɑn jye fəŋ** Ç. "mart ayı" Bkz. **sɑnjẹr.**
s.+ɢɑ s.+ɢɑ e^{h}tgindin ɬɑ 0202031101/05.

sɑn dzɻɑndʐɯ Ç. "üç tur, üç kez dönme"
s. biʃy s. jorɬəɣek bərmi də 0103030702/101.

sɑndzɻ- "saplamak, sokmak, battırmak"
s.-ʁɑ s.-ʁɑ øɬərβɑt də 0103010705/50.

sɑŋ < sɑp "sap, çizmenin bacak kısmı" Bkz. **sɑβ, sɑp, tsɑp.** Ayrıca Bkz. **søj sɑp, soet sɑp, søjt tsɑp.**
s.+əː s.+əː dər diː 0103020403/16.
s.+oː(<-ə) qejsɑpdəŋ s.+oː dər 0103020403/16.

sɑɴ < sɑNɑ "sana" Bkz. **sɑː, sɑʁɑ**, **sɑNɑː, sɑNɑ, tsɑʁɑ.**
s. mi s. dimi 0202020501/98.

sɑNɑː "sana" Bkz. **sɑː**, **sɑʁɑ**, **sɑɴ, sɑNɑ, tsɑʁɑ.**
s. s. nimi boɬəβɑtb̥ɑ^{h}d̥ə nɑ 0202030605/67.

sɑNɑ "sana, senin için" Bkz. **sɑː, sɑʁɑ, sɑɴ, sɑNɑː, tsɑʁɑ.**
1. "sana"
s. s. 0202020303/09, 0202020501/26, 0202030603/08, 0202030802/19, 0202030802/36, 0202030802/45, 0202030802/49, 0502020101/276, 0502020101/386, s. ɑqdɑn dɑdərəβər 0202030604/06, s. ẹ^{h}dʒerxəʂ d̥ər 0502020101/324, s. e^{h}tgəməs də nɑ 0502020101/324, s. oʁuɬum bẹrẹn 0202030401/07, uzu s. jəus mɑ gyzdymis d̥ə 0502020101/318, uzu s. din 0502020101/447, s. pɑ^{h}qd̥inə 0502020101/266, s. poʁeḍəβɑɬʁəməs d̥ə 0502020101/413, s. be^{h}rse 0502020101/276, s. βerin 0502020101/117, s. pəjɬɑp berɣen pəjdʒaɬɑr d̥ə 0202030605/20, s. pəjɬɑp berəp d̥ər 0202030605/23, s. berẹn 0202031201/11, s. berɣen ordʒyler d̥ər 0202030605/20, s. berɣen niɣə goɬ ɑ^{h}ɬdəŋ kun guməs ej ɬɑ 0202030605/30, bẹrp də s. 0201010101/25, s. bẹrp də 0201010101/25, s. βər ɢoj ɑzɑp bɑr er 0202030802/49, s. βər jɑχʂ etgə diɣe βoɬsɑ ɬɑ 0502020101/307, s. βerin 0202030105/04, s. βerse 0502020101/144, s. βẹrin 0202030401/07, s. dip bẹrẹn 0502020101/445, s. diɣəmes e 0502020101/445, s. kerɣəmnə berɣe 0502020101/316, s. qərʁɑ ɻusdiɣəməs er 0202030605/105, s.

ɢɑɾɑsɑ 0502020101/322, s. hɑdʑəqdə jɑndəɾχəʂ də 0202030401/32, s. dʒiɑɴ diːβəɾmɑ 0202020303/12, s. ⁀ɬɑ dʒiuʂi jɑqɢɑ deli 0202030802/50, s. ⁀ɬɑ ʂɨgə belɐ̣k bɐ̣ɾɣɐ̣k nimi do 0202030802/22, s. ⁀ɬɑ ni łom sɑłsɑ 0202030802/11, s. ⁀ɬɑ ni ni βəɾ łɔːm ɔŋʂəχəʂ dɾo 0202030802/03, s. łɑɾetgɐ̣ndi 0202030604/36, s. łom oŋʂəsɑ⁀ɬɑ 0202030802/02, mɐ̣n s. din 0202020101/01, mɐ̣n ⁀ɬɑ s. βəɾ ɑq sɑʁłəq bɐ̣ɾin 0202020501/88, mɐ̣n⁀ɬɑ s. bəɾ ɑq⁀ɢɑʰt bɐ̣ɾin 0202020501/91, mi s. bəɾ ɑq⁀ɢɑʰt bɐ̣ɾin 0202020501/88, min s. hɑłdɑ dimi łɑ 0203010301/25, s. niː ɑt⁀tsɑ 0203020202/06, s. niː ɑt⁀tsɑłʁ⁀eɾ⁀ɬɑ 0203020202/06, s. niːgə ołχəʂ də 0202030802/11, s. ni ɑt ⁀tsɑłuβɑttsɑ⁀ɬɑ 0202031201/24, s. nidʒik jɑχʂ ołˠ 0502020101/338, s. sɑ seɾəŋ dʐołmɑ diːɣə mɐ̣ː 0203020202/06, s. sɯɾdɐ̣ sɯɾde 0202030604/06, tʂɑnə s. eʰdʒiɾp bɐ̣ɾɣe⁀ɬɑ 0202010901/72, s. tutdəɾʂ də⁀nɑ 0502020101/323, s. jɑɴjɑɴ boʁɑ jɑdɑʂ ɖə 0502020101/429, s. jɑʰʂ oɬeɾ bə sumi 0502020101/370, s. jɑʰʂ βoɬχəʂ də 0202030802/03, s. joʁuɾ ɑt⁀tsɑłʁə 0203020202/02.

2. “sana, senin için”

s. s. ɔɾʁɔ məɾʁə teɾəβəɾ 0202030401/07, uzu s.⁀βəɾ fudɑgə unuk gin 0202030402/28, s. təŋnɑβɑtɢɑ mɑɴɐ̣n 0202030103/14.

3. “senin”

s. uzu s. ʂidɑgə unək gin 0202030402/21, s. nidʒi ɢəz βɑɾ⁀eː 0203020401/18, s. nɑɾsɑ dəɾɬeɾ joɬ joɢ⁀eɾ 0502020101/252.

sɑɴɑɾ “yarım” Bkz. **səŋɑɾ.**

s. s. sɑɴɑɾ sɑsɑ⁀ɬɑ 0203010301/19, sɑɴɑɾ s. sɑsɑ⁀ɬɑ 0203010301/19.

sɑɴəsuβɑ “çok güçlü bir çeşit din adamı, ayın, büyü veya beddua okuyabilen rahip”

s. s. 0202010901/43.

sɑɴʂɨ Ç. “cenaze işlemi”

s. s. 0103010602/18.

sɑɾ “kartal”

s. ɢɑɾɑ s. mɑ tɐ̣ɾɣɐ̣ ʒiɣek nimi ɖə 0202030104/18.

sɑɾɑn “becerikli, yetenekli (kadın için)”

s. ɑːnəŋ s. də 0103010705/15.

sɑɾəːʁ “sarı” Bkz. **sɑːɾəq, sɑɾəq, sɑɾəχ, sɑɾəʁ, tsɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

s. s. mi oʁɑndɑ⁀ɬɑ 0202030701/13.

sɑɾəq “sarı, uğurlu” Bkz. **sɑːɾəq, sɑɾəːʁ, sɑɾəχ, sɑɾəʁ, tsɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

1. “sarı”

s. kɑɴłɑʁɑ s. dimi etgɐ̣ 0203010801/06, s. quɬən⁀ɬɑ 0202030902/69, s. quɬənnə 0202030902/59, 0202030902/69, s. qum 0103050304/04, 0103050304/10, s. ɢoj də 0103030702/96.

1. “sarı, uğurlu”

s.+ɢ̣ɑ kunnəŋ s.+ɢ̣ɑ⁀eʰtət də⁀nɑ 0103050101/18.

sɑɾək “sarı, uğurlu”

s. s. gɯk ɑʰtdə 0202030902/56, s. kunnəŋ dʐɑʰs 0202030601/78.

sɑɾəq quoβu “renk ile birim ayırma”

sɑɾəq q. sɑɾəq q. 0202030605/119, 0202030605/130.

sɑɾəq q.+nə sɑɾəq q.+nə⁀ɬɑ 0202030605/131, sɑɾəq q.+nə ølyɾuβɑtɢ̣ɑ 0202030605/134.

sɑɾəq qus “baykuş”

sɑɾəq q. sɑɾəq q. 0203030102/19, 0203030102/20.

sɑɾəq joʁuɾ “Sarı Uygur, Türkçe konuşan Sarı uygur” Bkz. **sɑɾəʁ joʁuɾ.**

sɑɾəq j. sɑɾəq j. 0203010301/59.

sɑɾəχ “sarı” Bkz. **sɑːɾəq, sɑɾəːʁ, sɑɾəq, sɑɾəʁ, tsɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

s. s. ɑʰt 0202030902/40.

sɑɾəʁ “sarı, sarı (toprak), uğurlu” Bkz. **sɑːɾəq, sɑɾəːʁ, sɑɾəq, sɑɾəχ, tsɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

1. “sarı”

s. s. ɑʰt 0202030902/40, 0202030902/47, 0202030902/52, s. ɑʰtdə 0202030902/42, 0202030902/45, s. ɑʰtdəŋ 0202030902/45, 0202030902/47(2), s. ɔ͡ʰdən͡ ɬɑ 0202030307/07, s. β͡ɑʂ ʂɨdəliŋnə 0202030605/113, s. β͡ɑʂ ɢoj 0202030605/113, s. duɾɑq ə͡ʂgi 0103010701/125, s. quɬənnə 0202030902/64, s. susən ʧĩŋnɑsdəɾɣe 0202030501/05, s. tiːjɣ̩ 0202030604/54, s. tiɣi 0202030604/55, s. tinəŋ 0202030604/55, s. ʧĩː 0103020401/03, 0103020501/03, s. ʧĩ 0103010305/56, 0103050303/13, 0103050304/10, s. ʧĩnə 0103030701/45, s. jeɾɣe tẹmdik ʨusgin bəɾ dəɾ 0103030702/80, s. jẹ̩ɾɣ̩e jɑmərən jɑʁɔː 0103030702/25, s. jẹ̩ɾnəŋ 0202030601/64, 0202030601/67, s. jʉɾʉm 0103040405/09, jimsɑq s͡. ɔʰdən 0202030307/05, jimsɑq s. ɔʰḍən 0202030307/04.

s.+nə s.+nə ɑʰɬdən 0103050304/04, s.+nə dɑʰɾtɢɑ 0103010304/16.

2 “sarı, uğurlu”

s. ɑq jɑʁɑnnəŋ s. jiudɑnə 0202031202/47.

sɑɾəʁ su “yoğurdu pişirdikten sonra kalın sarı renkli sıvı”

sɑɾəʁ s. sɑɾəʁ s. dimi ə̆ʂgi 0202030701/14.

sɑɾəʁ joʁuɾ “Sarı Uygur, Türkçe konuşan Sarı Uygur” Bkz. **sɑɾəq joʁuɾ.**

sɑɾəʁ j. sɑɾəʁ j. 0203010301/52, 0203010702/24, sɑɾəʁ j. də 0203010301/51, sɑɾəʁ j. dip bəɾ jɑɴʤɯ də 0203010301/51.

sɑɾəʁ j+nəŋ sɑɾəʁ j.+nəŋ begə χuɑɾ ʃiuɬɑʁɑn 0203010702/26, sɑɾəʁ j.+nəŋ gẹ̩ːzgə 0203010702/21.

sɑɾəmsɑq “sarımsak” Bkz. **sɑːɾəmsɑq.**

s. soŋ s. 0202030605/57.

sɑɾə muɬ “kişi adı, unvan”

s. s. e͡ː di də͡ nɑ 0103010601/21.

sɑɾəʁ jiʁɑʂ “berberis, kadın tuzluğu, bir çeşit bitki”

sɑɾəʁ j. sɑɾəʁ j. 0202010703/15(2).

sɑɾʁɑɬ- “sararmak” Bkz. **sɑʁɑɾ-, sɑɾʁɑɾ-**

s.- jyzleɾ mɑ s.- hɑnəʁɑ də 0203030102/09.

sɑɾʁɑɾ- “sararmak” Bkz. **sɑʁɑɾ-, sɑɾʁɑɬ-.**

s.-əβ də niɣ̩e s.-əβ də 0103030203/49.

s.-o də nɑːʁədi s.-o də 0103010701/106, niɣe s.-o də 0103030702/59, 0103040401/67.

s.-ət ḍə niɣ̩e s.-ət ḍə 0103010601/64.

s.-əβ sɑɾəq qun s.-əβ 0103050304/04.

s.-o b̥ɑʰdzẓə s.-o 0103030702/55.

s.-ʁɑndɑ s.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202030306/02.

sɑɾʁɑɾd- < **sɑɾʁɑɾt-** “sarartmak”

s.-əβɑdəp də dẹ̩ŋər jɑqɢɑʰ͡ ɢɑ s.-əβɑdəp də 0103040405/08.

s.-uβɑɬʁɑ ə̆sduβɑɬʁɑ s.-uβɑɬʁɑ 0203010901/09.

sɑɾt “Döngen, *Hui* milleti” Bkz. **sɑːɾt.**

s. s. 0103040405/37, s. ‿ɑsərɬoʁandi 0103040405/28, s. o duɣdi bejɬaɬəp ʝər 0202020401/14, s.‿kəsɯnəŋ 0203010702/21.

s.+derɣẹ s.+derɣẹ ẹ̣^{h}tgindi‿ɬa 0103040405/29.

sɑɾt “zorluk, soru, problem”

s. oŋo^{h}ɾdɑʁɑ ɑzuɾ s. dɾoː 0202020501/18.

sɑʂd̠əq “kadın” Bkz. **sɑːʐdək, sɑːʐdəʁ, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑʐdək, sɑʐdəq, sɑʐdəʁ, ʂɑʐdəʁ, ʂɑʐd̠əq, ʂɑʐd̠əʁ.**

s. s. ʤilik gep dɾo 0203020601/58, s. ʤiliɣindin‿ɬa 0203020601/58.

sɑʂd̠ək “kadın”

s. s. ʤilik gep dɾo 0203020601/58,

sɑʂtəq “kadın, karı” Bkz. **sɑːʐdək, sɑːʐdəʁ, sɑʂd̠əq, sɑʂtəg, sɑʐdək, sɑʐdəq, sɑʐdəʁ, ʂɑʐdəʁ, ʂɑʐd̠əq, ʂɑʐd̠əʁ.**

s.+ɬɑɾə məɬɑ s.+ɬɑɾə mɑ 0203020402/27(2).

sɑʂtəg “kadın, karı” Bkz. **sɑːʐdək, sɑːʐdəʁ, sɑʂd̠əq, sɑʂtəq, sɑʐdək, sɑʐdəq, sɑʐdəʁ, ʂɑʐdəʁ, ʂɑʐd̠əq, ʂɑʐd̠əʁ.**

s+ən məɬɑ s.+ən mɑ 0203020402/25.

sɑt- “satmak” Bkz. **sɑd-**, **tsɑt-.**

s.-ɢə mi s.-ɢə mi 0203011001/07.

s.-ɢɑn ojdɑ s.-ɢɑn dɾo 0103010306/02.

s.-ɢɑndɑ ɢoj s.-ɢɑndɑ 0202010703/21, ɢəj s.-ɢɑndɑ 0202010703/19.

s.-ɢ̠əɬɑɾʁɑq (<-ɢəɬɑ bɑɾ-ʁɑq)dzɑɴjeɣẹ s.-ɢ̠əɬɑɾʁɑq mi ʝər 0203010303/14.

sɑt Ar. “zaman, vakit”

s.+dɑ ɑm‿bə‿s.+dɑ ɑnɑɴnəŋ gəzə jimələd̠ə 0103050102/03, o s.+dɑ 0103020302/18, 0103050102/05, o s.+dɑ dərdiŋ ge^{h}p‿mə̄e d̠ə 0103010503/05, oː s.+dɑ‿ɬɑ 0103030702/99, o s.+dɑ mẹn dɑ^{h}ɢɑ mindʒɑ dʒiło də 0103030802/01, o s.+dɑ miːk ʒiɣikdə bəło joq də 0103010303/18, bə s.+dɑ‿ɬɑ 0103030701/01, ni s.+dɑ semien iʃdʒẹɾxəʂ də0103010305/37, ni s.+dɑ tʂɑ iʃdʒẹɾxəʂ də 0103010305/37.

s.+d̠ɑ o s.+d̠ɑ 0103030901/08.

s.+də o s.+də 0103030901/36, o s.+də‿ɬɑ 0103050101/54.

s.+d̠ə o s.+d̠ə sɑ 0103050301/06.

s.+ɢə ni s.+ɢə də 0103050101/06.

s.+dɑɢə o s.+dɑɢə 0103010305/83.

sɑtʂ- < sɑʐ̧- “serpmek” Bkz. **sɑːdʐ̧-, sɑʐ̧-, sɑdʐ̧-, ʂɑʐ̧-.**

s.-əsdəɾʁɑ dɑɾəqd̠ə s.-əsdəɾʁɑ 0202020701/45.

sɑʐ̧- “saçmak, bırakmak” Bkz. **sɑːdʐ̧-, sɑtʂ-, sɑdʐ̧-, ʂɑʐ̧-.**

s.-də ɢɑɾɑ dʐi̯vən s.-də‿nɑ 0103010701/69.

s.-sɑ dɑɾəʁnə s.-sɑ 0202020701/48.

s.-ɢɑ dɑɾəʁ s.-ɢɑ 0202020701/43, dɑɾəʁnə s.-ɢɑ 0202020701/40, ʒẹɾɣi s.-ɢɑ 0202020701/49, tɑɬɢɑndɑn midʒa s.-ɢɑ‿ɬɑ 0202030308/06.

s.-min dɑɾəʁ s.-min 0202020701/44.

sɑʐ̧ “saç” Bkz. **sɑːdʐ̧, sɑdʐ̧, ʂɑːdʐ̧, ʂɑʐ̧, ʂɑdʐ̧.**

s. s. 0202030902/96, ʊzuːn s. 0202010901/43, s. dɑɾɑmɑ kəsɯ‿ɑɾʁɑ 0201010101/15, ɢɑːɾɑ s. 0103020303/38, s. kɑɴ‿guzu fəkkia^{h}d̠ə 0202030902/126.

s.+dəŋ s.+dəŋ ɑnin 0502020101/165.

s.+də bɑʂdəŋ s.+də mɑ jiudʐɑ søɣu^{h}ɬḍərmis ḍər͡nɑ 0202030603/06, s.+də qejʃʲiɬɑsɑ 0203020202/05, məɬɑnəŋ ɸudʐənnəŋ s.+də 0202020501/92, s.+də jɑzɢɑ 0202010501/16.

s.+dɑn mẹŋ s.+dɑn serɣi͡βəːr ʂigə təkəs βẹrin 0202031201/15.

sɑzᶏ dopdzᶏi “eskiden Sarı Uygur kadınların saç örgüsünün üzerine geçirdikleri halkaları sabitleyen nesne”

sɑzᶏ d. sɑzᶏ d. ḍi ḍə 0202010501/03.

sɑzᶏdək “kadın” Bkz. **sɑːzᶏdək, sɑːzᶏdəʁ, sɑʂḍəq, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑzᶏdəq, sɑzᶏdəʁ, ʂɑzᶏdəʁ, ʂɑzᶏḍəq, ʂɑzᶏḍəʁ.**

s. s. kəswleɾɣe 0203020302/02.

sɑzᶏdəq “kadın, karı” Bkz. **sɑːzᶏdək, sɑːzᶏdəʁ, sɑʂḍəq, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑzᶏdək, ʂɑzᶏdəʁ, ʂɑzᶏḍəq, ʂɑzᶏḍəʁ.**

s.+ɢɑ bøzʉk s.+ɢɑ ni diɣẹ 0502020101/373.

sɑzᶏdəʁ “kadın” Bkz. **sɑːzᶏdək, sɑːzᶏdəʁ, sɑʂḍəq, sɑʂtəq, sɑʂtəg, sɑzᶏdək, sɑzᶏdəq, ʂɑzᶏdəʁ, ʂɑzᶏḍəq, ʂɑzᶏḍəʁ.**

s. s. 0202030902/64, s. ɑndɑʁ dip də 0202030902/107, s. ɑndɑʁ dip ḍə 0202030902/66, uʂ s. 0202030402/54, dɑNGəna s. 0202030402/44, s. dəlẹp ḍə 0502020101/178, s. ͡ɬɑ 0202030902/32, s. niɣəɬɣẹ 0502020101/354, nidʒoɾ s. 0502020101/372, s. ʂɨgẹsə 0202030902/131.

s.+nəŋ s.+nəŋ ͡əʂdi͡ɬɑ 0502020101/257.

s.+ə s.+ə 0202030902/43, 0202030902/46, 0202030902/67, 0202030902/86, 0202030902/113, ɑnəŋ s.+ə ḍə 0502020101/181, uːʂ s.+ə 0502020101/125, uʂ s.+͡əɬɑ 0502020101/126, 0502020101/262, uzunəŋ s.+ə də 0502020101/261, u^{h}dzᶏundzᶏiɬəɣ s.+ə ḍə 0502020101/256, ʂɨgə s.+ə 0502020101/125, bə s.+͡əɬɑ dɑŋdʒin bəŋʂiɬəʁ nimi͡ẹr 0202030605/138, s.+ə͡ɬɑ ʉrɣẹtgin͡i: də 0202030902/68, s.+ə diβɑtɢɑ͡ɬɑ 0202030902/72, s.+ə dʒiodeɬəβɑtɢɑ 0202030902/121, ɑːnəŋ s.+ə 0202030902/132,

s.+ən mɑsɑgənəŋ s.+ən ɢəj u^{h}ɢɑɾdəp 0202030402/57.

s.+əNGɑ s.+əNGɑ 0202030902/100, s.+əNGɑ ʒiʁɬɑʁɑ usəq qɑʁɑn sɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030902/67, s.+əNGɑ ʒiʁɬɑʁɑ 0202030902/85.

s.+əndɑn bə ʂɨgənəŋ s.+əndɑn niːɣə jozqɑnəʁɑn͡eː də 0202030402/50.

sɑzᶏdə- “serpmek, serpilmek”

s.-ʁɑq dumdəq bẹ̀dʒin s.-ʁɑq nimi ḍə 0202030104/16.

sɑzᶏmɑ “serpme (işlem), serpme (kepçe, kaşık vs. nesne)”

1. “serpme(işlem)”

s. dɑɾəʁnə s. dʒiuʂɨ minikdəŋ ʒisɯ də 0202020701/48,

2. “serpme(kepçe, kaşık vs. nesne)”

s. dun s. ʧyq͡qɑzəq͡ɬɑ dərə 0202030104/01.

sɑdzᶏ- “serpmek” Bkz. **sɑːdzᶏ-, sɑtʂ-, sɑzᶏ-, ʂɑzᶏ-.**

s.-əβ ḍə dɑɾəʁ s.-əβ ḍə 0202020701/46.

s-əβəɾəβ s-əβəɾəβ͡ɬɑ 0202010703/17.

sɑdzᶏ < **sɑzᶏ** “saç” Bkz. **sɑːdzᶏ, sɑzᶏ, ʂɑːdzᶏ, ʂɑzᶏ, ʂɑdzᶏ.**

s.+ə s.+ə uzɑʁɑ 0202030402/69.

s.+ən s.+ən uzunatɢaʂ də 0103010703/02, daβaɾ s.+ən 0102020303/01, 0102020303/06, 0102020303/09, 0202030602/03, davaɾ s.+ən 0103030701/30, s.+ən ʤymiɬ xianəp ḍə 0502020101/165, s.+ən nəɬʁa qəʰrqɢan i͡ʏtise 0202031201/14.

s.+əɴɢɑ s.+əɴɢɑ 0202020501/76, s.+əɴɢɑ ɢaɾaʁɑ͡ɬa 0202030401/34.

s.+əndɑn s.+əndɑn bər qejʧiɬaʁɑ͡ɬa 0202020501/83.

sɑdzʐəq "püskül" Bkz. **sɑːdzʐəq.** Ayrıca Bkz. **tuŋ sɑdzʐəq.**

s. s. sɑɬʁa 0103010304/74, tuŋ s. 0202010501/07.

s.+də s.+də dəzɢa sɑɬʁa 0103010304/39, s.+də sɑsɑ͡ɬa 0103010304/35.

sɑdzʐəqdəq "püsküllü"

s. s. qurnə 0103020402/05.

sɑʰɬ- "koymak, bırakmak" Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sa-, sə-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-də jizdə s.-ḍə͡ɔ nɑ 0103010701/125, seʰqdoɾ s.-ḍə 0202030801/02.

sɑʰɬtəɾ- "koydurmak, koymasına yardım etmek" Bkz. **sɑʰɬʧəɾ-.**

s.-əβɑʰɬsɑ bəɾ s.-əβɑʰɬsɑ 0203010301/11.

sɑʰɬʧəɾ- "koydurmak, koymasına yardım etmek" Bkz. **sɑʰɬtəɾ-.**

s.-əβ ʧəɾ ɑʰgaʁa s.-əβ ʧəɾ 0202020501/98.

sa- < sɑɬ- "yakmak" Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sə-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-itɢɑ otdə s.-itɢɑ 0103010705/24.

san ʤyazɯ Ç. "üçgen şekli"

s. jyzgi haɬamɑ s. dərə 0103010305/42.

sandʒa guŋʤuodia Ç. "işe başlamak"

s. s. 0103010303/16.

sanʃiŋ Ç. "çoban yıldızı"

s. s͡ɔ ɬɑ 0103030201/06, s. koŋoɾḍɑ 0103030201/06, s. kuniŋgɐɾ 0103030201/07.

s.+nə s.+nə ɢaɾəβ də 0103030201/05.

səːg "kap" Bkz. **ðsɯk, səːk, səg, sək, səq, sɯːk, sɯk, sɯq, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk.**

s.+ən jynəŋ s.+ən mɑ χɔsən køməβatɢan eː ḍə 0502020101/21.

səːk "kapı" Bkz. **ðsɯk, səːg, səg, sək, səq, sɯːk, sɯk, sɯq, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk.**

s. s͡ɔ ɑɾɑsəndɑ 0202030402/74.

səːʁ "sıcak" Bkz. **səq, səʁ.**

s.+dzɻɑ s.+dzɻɑ bəɾ u͡ʂ beɾit 0202030402/10.

səːleɾ "siz" Bkz. **səːlẹɾ, səleɾ, sə̆leɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sẹːɾ, sẹleɾ, sẹɾ, tsəleɾ.**

s. s. gyɾmiɣi͡n ixk̆ən 0202020303/03.

səːlẹɾ "siz" Bkz. **səːleɾ, səleɾ, sə̆leɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sẹːɾ, sẹleɾ, sẹɾ, tsəleɾ.**

s.+nəŋ s.+nəŋ ḅə sɑ 0202020301/06.

səːŋnə "küçük kız kardeş" Bkz. **səŋnəː, səŋnə.**

s. s. 0201010102/10.

sə < sen "sen" Bkz. **sən, se, seːn, sen, sẹːn, sẹ, sẹn, sin, tsen, tsin.**

s. s. nɑpɑ mẹnəŋ 0202020501/29.

sə- < sɑɬ- "koymak, bırakmak, sunmak" Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sa-, su-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-βɑdəβ ḍə bəɾ hɾgiʂ s.-βɑdəβ ḍə 0103010502/12.

s.-βɑttsɑ qejʤinə s.-βɑttsɑ 0103010703/17.

sə- "kırmak"

s.-uttsɑ s.-uttsɑ͡ɬa ẹːni bər kəsɯ pẹɾɣẹg͡ẹ 0103030901/74.

s.-ʁɑ ʤiẹnnə ẹni s.-ʁɑ 0102020303/37.

s.-βɑtɢɑ kəsɯɣẹ s.-βɑtɢɑ 0202030902/106.

səp “tay, bir yaşındaki at”

s.+leɾ dɔquson s.+leɾ dəɾ͡na 0203020302/16.

s.+leɾnə dɔqəsən s.+leɾnəʝusəɾk gẹłɣe 0203020302/14.

səβɑ- “okşamak, ovmak” Bkz. **suβɑ-.**

s.-sɑ bəɾ s.-sɑ 0103040405/57, kəsɯnəŋ tʂɨu tʂɨusən bəɾ s.-sɑ 0202031202/36.

s.-ʁɑ ɢɔłʁɑ ʃitdə poqɢɑ s.-ʁɑ 0103010501/06.

səβɑq “kepçe” Bkz. **suβɑq, suβɑɢ.**

s.+dəŋ s.+dəŋ͡yzəɣe 0103030802/36.

s.+ḍə s.+ḍə 0103030802/26, s.+ḍə ŏsdɑq͡qɑʁɑn 0103030802/26.

s.+ɢɑ s.+ɢɑ͡łɑ ʃitḍə sɑłɑ sɑłɑ 0103030802/36.

sədɑʂɑn peɾək Ç. “dört kenarı yukarı kalkan şapka”

s. s. diɣik bərmi də 0103010304/61.

sədɑ tienvɑɴ Ç. “gökyüzüdeki dört büyük kralı”

s.+nə s.+nə niɣəłəpʝtə 0202010901/07.

sədəg “sidik”

s.+ən s.ən sɑːdzʐəβ 0202010503/13.

səg “kapı” Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, sək, səķ, sɯːk, sɯk, sɯķ, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk.**

s.+ən s.+ən ɑʂmɑʁɑʂ͡ gəni͡ łɑ 0502020101/363, tʂəŋnəŋ s.+ən ɑʂmɑʁɑ 0502020101/363.

s.+əŋgi s.+əŋgi je dʒiŋ ʃilio 0502020101/273.

s.+əndi gədəgə s.+əndi pɑłoʁɑn eː do 0103010705/27.

səgom < ʂigə χo+m “ikimiz”

s. s. mɑɴin 0202030301/29.

sək “kapı; ev, aile, sülale” Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, səg, səķ, sɯːk, sɯk, sɯķ, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk.**

s. s. 0202020701/13, ɑq jynəŋ s. 0103010305/82, s.͡ ɑʂɢɑ 0202020701/09, s. ẹdəβɑttsɑ 0202020701/13, s. unoːʁɑndɑ 0103030701/01, s. unuβ joq ḍə 0103050102/24, kəsɯnəŋ s.͡ ɑrɑ 0202010901/69, s.͡ surɯqdəŋ 0502020101/58, s. surɯqɢɑ 0202010501/18, s.͡ jɑqdɑ 0202030604/04.

s.+dəŋ s.+dəŋ ɑrɑʁɑ 0202030101/13, s.+dəŋ ɑrɑ udʒin tejdɑsɢɑ͡łɑ 0202030101/14, s.+dəŋ ɑrtdɑ 0502020101/420, 0502020101/468, s.+dəŋ bɑʰʂɢɑ 0502020101/73.

s.+də s.+də ɑʂɢɑʂ 0502020101/377, ɢɑzənnəŋ s.+də ʊngi 0103010705/22, s.+də mɑ ɑʂmɑ͡łɑ 0202010901/63.

s.+ḍə s.+ḍə peɾɣe ɢədiɣindi 0502020101/250.

s.+gẹ qɔnəŋ s.+gẹ gełɣə də͡nɑ 0202030601/78, sẹleɾnəŋ s.+gẹ͡ βəɾ bezuk kədʒiɣ jɑłdɑł oʰłsɑ 0202030601/78.

s.+gi s.+gi ixtgindi͡łɑ 0102020303/20, s.+gi͡giłɣi 0103050102/03, s.+gi kəɾḍəɾmin ḍə 0502020101/259, ɢɑzənnəŋ s.+gi mɑ ẹʰtdə ͡nɑ 0102020303/34, s.+gi͡ łɑ 0502020101/80, s.+gi͡ jɑʰtɢəɾsɑ͡łɑ 0103010305/82.

s.+gẹ s.+gẹ ẹʰtgindi͡łɑ 0202020501/23.

s.-gi χɔnəŋ s.+gi ẹʰtgin dəɣədi͡la 0202030604/05.

s.+di s.+di ərliq qɑʁɑn eː də 0103010705/22, bejnəŋ joqdəŋ s.+di χɔ ɑsəɾɑβəɾ dəɾ͡nɑ 0202030604/49, s.+di͡łɑ 0502020101/85.

s.+digə ɢəNərɑt kəsɯnəŋ s.+digə peɣ ʂɑNχusən 0103010601/80.

s.+din s.+din kərɣ̩ndzɐ̯͡ɬa 0103010705/28, s.+din ʤiu tʂ̩ulia 0103030701/04.

s.+ə ɢaɾ͡jynəŋ s.+ə 0202030101/08.

səƙ “kapı” Bkz. **ðsɯk, sə:g, sə:ƙ, səg, sək, sɯ:k, sɯk, sɯƙ, zə:k.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk.**

s.+ə ɢazənnəŋ s.+ə ərleɣ͡ e̞:͡ ni 0103050302/09, duqɢannəŋ s.+ə boʰg̊əs ͡jeɾ ͡ni 0103050302/10.

səq “kapı”

s. s. ɢaɾaβəɾ 0202010503/15, s. ɢaɾaβərəp də͡ ɬa 0202010503/16.

səq “sıcak” Bkz. **sə:ʁ, səʁ.**

s. tɐ̯ɾənə 0202010901/59.

səq- “sıkmak”

s.-et ʊ:j͡ ɬa s.-et 0202030401/34.

s.-ɢa bəɾ s.-ɢa͡ ɬa qejnaɢən səɢuβatɢan i: ḍə 0202030401/35.

səq- “sığmak”

s.-qəʂ e jɑɴjɑɴ s.-qəʂ̩͡ e 0502020101/87.

səʁ “sıcak” Bkz. **sə:ʁ, səq.**

s. s. tɐ̯ɾənə 0202010901/59.

s.+dzɻa s.+dzɻa bəɾ oʂdaʁandɑ 0202030402/11, s.+dzɻa ɢuzup beu ḍə 0103010101/11.

səχoɬa- Ç.+T. “bakmak, hizmet etmek” Bkz. **sɯχoɬa-, tsɯχɔɬa-.**

s.- ʤɐ̯ɾɣeɣe s.- 0103040401/74.

səleɾ “siz” Bkz. **sə:leɾ sə:lɐ̯ɾ, sə̆leɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sɐ̯ːɾ, sɐ̯leɾ, sɐ̯ɾ, tsəleɾ.**

s. s. 0202030604/29, 0202030604/37, 0202030605/97, s. ɑʰdoʁuɬnə bəɾ jeɾɣ̩ sɑɬʁɑ 0202030605/136, s. ojdɑ dro 0202030307/08, s. bə ojnəŋ joʁuɾ ɬaretgɐ̯̀k 0203020201/12, s. bəɾ ɐ̯seːn suɾɑʁɑq nimi də 0202030802/24, s. βəɾ bəχg̊ɑrsɑ 0202030604/22, s. dɑχɢɑ qum jɑzɢɑ 0202020301/07, s. diorɬ dzɐ̯jsɑɴ ͡ɬa 0202030604/40, s. goɬ miɴχuɑnəŋ kəsɯleɾ 0202020501/72, s. ʤasdopdəʁ də ͡na 0202030604/37, s. ͡ɬa 0202030605/113, 0203010303/15, s. mɑ ɑʁɑ toptʂi͡ ɬa diɣek ɐ̯ʰk̆in 0202030301/39, s. mɑ bələɾʤi oːp ḍo 0202030801/27, s. miɴχuɑɬəq 0203010301/52, s. niːɣənəŋ oːjnəŋ suminəŋ ɬɑmɑ gɐ̯ʰɬse o 0202030801/21, s. ni diɣig͡ i 0203020601/61, s. nidʒik ḍə 0502020101/342, s. sɑ 0203010502/03, s. sɑ dzɐ̯ʁən mɑ jimsɑβəɾ dəɾ 0202030307/06, s. ʝusse 0202030604/39, s. zerdəp bɑɾʁɑ 0203020402/10, s. dzg̊iʤe βɑɾsɑ 0202030605/108.

s.+nəŋ s.+nəŋ oːjnəŋ suminəŋ 0202030801/20, s.+nəŋ oɬ pʉrək 0203010501/04, s.+nəŋ poɾɑNdɑ 0202030604/29, s.+nəŋ poɾɑNdɑ 0202030604/37, s.+nəŋ bə bəɑʂi 0202030605/167, s.+nəŋ bə qɑn ɑʰgɑ tʂodəŋ ͡ɬa 0502020101/154, s.+nəŋ mɑNqəsdəŋ ə̆ʂdə 0502020101/333, s.+nəŋ miɴχuɑ jɑqdəŋ kəsɯɣe 0203010303/16.

s.+nəɴ s.+nəɴ qeɾɑʁɑ eʰtḍə 0202030601/80.

s.+ɣe s.+ɣe dzɐ̯ŋ dzɻa͡ ɬa pərən͡ sɔɴ ɢajɬaso 0202030601/79.

s.+din s.+din 0202030604/29.

s.+ən s.+ən məndɑ 0203020201/09.

səɬduq “çarpık, düzgün olmayan”

s. s. dumsəq 0202030605/69.

səmɑːqdzg̊i “tapınak adı, Dahe bölgesinde bulunan tapınağın adı” Bkz. **səmɑqdzg̊i, sumɑqtʂi.**

s. s. diɣig͡ e̞: 0202030801/03.

s.+nəŋ s.+nəŋ seminəŋ ͡ɬa 0202030801/04.

səmɑqdzg̊i “tapınak adı, Dahe bölgesinde bulunan tapınağın adı” Bkz. **səmɑːqdzg̊i, sumɑqtʂi.**

s.+nəŋ s.+nəŋ sẹminəŋ 0202030801/20.

səmək “kemik” Bkz. **soŋuɡ, sɔŋuk, sɔNug, suŋuːk, suŋuk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾdʒiq sɔŋug, ɑːχɾdʒiq sɔŋuk, ɑχɾdʒiq sɔŋug**, **ɑχɾdʒiq sɔŋuk.**

s. ɑːq s. 0103020303/45, ɑq s. 0102020402/25, s. tẹɾɣẹn sɑqəs ʂuɑŋ kuezɯnə 0103050102/35.

s.+ge jodɑ s.+ge ʒuŋ hoɾɑʁɑ 0103050101/45.

s.+dəŋ s.+dəŋ yzəɣẹ 0103050102/30.

s.+də bɑ^{h}ʂdəŋ s.+də teɾɣi 0103050102/30.

s.+deɾnə s.+deɾnə ɑzɑqdɑn nɑɾə teɾɣiʂ͡ɬɑ 0103050102/29.

səmin “yemek” Bkz. **səmien, semen, semẹːn, semẹn, semien, semin, sumẹːn, sumẹn, sumin.**

s. s. həʤiβ 0201010101/16.

səmien “yemek” Bkz. **səmin, semen, semẹːn, semẹn, semien, semin, sumẹːn, sumẹn, sumin.**

s. s. ə^{h}ʤit ḍə͡ɬɑ 0201010102/06.

sən < **sen** “sen” Bkz. **sə, seːn, se**, **sen**, **sẹːn, sẹ, sẹn, sin, tsen, tsin.**

s. s. 0202010501/18, 0202020501/23, 0202020501/29, s. bə pəadʒanəŋ ɑsdə ʂigəməs ʆər 0202031202/32, s. dimi͡ɬɑ 0202010301/14, s. niːɣə diɣẹː 0203020202/05.

səN < **sen** “sen”

s. s. 0202030301/25, s. qɑːnnəŋ guʂinə keɣəɾ 0202030301/16, s. ɢejdɑ kəsɯɣẹ βeɾəβɑtɢɑʂ də 0202020501/29.

sənɑ “*Sına*, alt-boy adı”

s. s. ʆio^{h}ɾdʒin 0103050401/15, s. tixɾdʒinnəŋ bezəgəŋgi 0103010601/23.

s.+nəŋ s.+nəŋ kəsɯ nimi do 0103040301/39.

s.+nəN s.+nəN ɢəzəɾʁə͡ɬɑ 0103010305/77.

sənɑːłək “*Sına* alt-boylu, Sına alt-boyundan” Bkz. **sənɑłək, sənɑłəʁ.**

s. s. kełn ɑłp bosɑ͡ɬɑ 0103010305/77.

sənɑłək“*Sına* alt-boylu, Sına alt-boyundan” Bkz. **sənɑːłək, sənɑłəʁ.**

s. s. kẹłn ɑłəβ də 0103010305/85.

sənɑłəʁ “*Sına* alt-boylu, Sına alt-boyundan” Bkz. **sənɑːłək, sənɑłək.**

s.+nəN s.+nəN ɢəzɯɾʁəłɑɾ͡ɬɑ 0103010305/85.

sənəŋ “senin” Bkz. **seːŋ, senəŋ, seŋ, sẹnəŋ, sẹŋ, tseŋ, tsenəŋ.**

s. s. bə jəłɢ̥ə bə oŋo^{h}ɾdɑʁɑ ɑzuɾ sɑɾt dɾoː 0202020501/18.

sənəq “kırık”

s. s. qəʂ ɢɑɾɑmɑnə 0202030605/46.

səŋ- Ç? “sinmek”

s.-gin ɑχłdən s.-gin bəɾ də ͡nɑ 0103030702/60, ɑ^{h}łdən s.-gin jodɑ 0103040401/68, ɑ^{h}łdəŋ gəle s.-gin bəɾ ͡ẹː 0103010601/65, ɑ^{h}łdəŋ gəməs s.-gin jodɑ 0103030203/50, ɑ^{h}łqəs s.-gin jodɑ 0103040401/70, gəməs gəɾe s.-gin bəɾ ͡ẹː də ͡nɑ 0103010601/67, gəməs s.-gin bəɾ də ͡nɑ 0103030702/58.

səŋəɾ- “yutmak”

s.-sdəɾɣindi s.-sdəɾɣindi͡ɬɑ 0502020101/96.

səŋkianə- < **sɯŋ-gi hɑnə-** “sinip gitmek, tamame sinmek”

s.-əp ḍə ʒiɾɣi s.-p ḍə 0202030902/124.

s.-ʁɑ duɾβɑqɢɑ s.-ʁɑ 0202030902/96.

səŋnəː “küçük kız kardeş” Bkz. **səːŋnə, səŋnə.**

s. s. boʰɬḍe 0102020301/17, s. boʰɬḍa 0102020401/16.

səŋnə “küçük kız kardeş” Bkz. **səːŋnə, səŋnəː.**

s. s. 0201010102/11, eʰgẹs. 0202031201/06, ẹʰḳẹs. 0202031202/29, eʰg͡e s. 0103010305/73, eʰg͡e s. pəjɬamaɬar ɬa 0203020501/20, ẹʰg͡ẹ s. 0201010102/09, 0201010102/11, bəzdəŋ s. 0202020301/04, s. boʰɬḍə 0103020403/08(2), s. boʰɬḍe 0102020301/18, 0103020301/08, s. diː dro 0201010102/10, menəŋ bə s. 0202030403/02, menəŋ daʰGə bər s. βar e: 0203030102/01.

s.+nəŋ bəzdəŋ s.+nəŋ məɬaɬar 0202020301/05.

s.+ʁɑː s.+ʁɑː 0102020301/71.

s.+sə guo χuetʂiŋnəŋ s.+sə ḍə 0103030801/06, ɬozannəŋ s.+sə ḍə 0502020101/258, ɬozannəŋ s.+sə ḍər 0502020101/259, 0502020101/337, maNqəs qannəŋ s.+sə 0502020101/262, 0502020101/258, 0502020101/373, məzdəŋ adzɢaNnəŋ ɬa s.+sə ḍə 0102040301/09, s.+sə ja ʧis marʤen manarʁa boɬʁan e də 0103020302/08, s.+sə je bə ʤej lio 0102020401/49.

s.+sən s.+sən Garaʁəɬaʁanda 0102020401/49.

s.+səŋgi s.+səŋgi ɬa 0201010102/10.

sənar “yarı, kenar” Bkz. **sanar.**

s. s. udzun tutGa 0103010305/91(2), s. Gar jy 0502020101/15, 0502020101/16(2), s. jaqdəŋ 0202020702/10, s. jindaq ɬa 0202030401/04.

s.+əNGa s.+əNGa tʂiuɬuβat ḍə 0202030605/158.

s.+əNɢa s.+əNɢa tʂiuɬuβatqa 0202030605/154.

s.+ənda s.+ənda mədʒar ɬar aNnasa 0103030901/20.

sərd “sırt”

s.+ən s.+ən bər Garaʁan er 0202030604/70.

sərGa “küpe” Bkz. **sərɢa**. Ayrıca Bkz. **marʤẹn sərGa, marʤen sərɢa, marʤẹn sərɢa.**

s. s. 0102020303/15, marʤẹn s. 0103010304/65, 0103010304/70.

s.+nə marʤẹn s.+nə mẹn manoː 0103020402/04.

s.+ɬar marʤẹn s.+ɬar 0103030901/56.

sərɢa “küpe” Bkz. **sərGa.** Ayrıca Bkz. **marʤẹn sərGa, marʤen sərɢa, marʤẹn sərɢa.**

s. marʤen s 0202010501/07, marʤẹn s. 0103010304/64.

sət- “ısıtmak”

s.-Ga kaːNnə s.-Ga ɬa 0202020301/19.

səz- “ucunu sivri şekilde yontmak”

s.-gẹ kuezɯnəŋ uzun s.-gẹ ɬa 0202010703/16.

səzər- “dövmek, kırbaçlamak, işkence yapmak”

s.-o uʂ ɢat s.-o 0202030605/98.

səzət- “berraklaştırmak”

s.-gi aNa s.-gi dər na 0203020302/06.

sələr “siz” Bkz. **səːler səːlẹr, səler, seː, seːr, seler, ser, sẹːr, sẹler, sẹr, tsəler.**

s. s. jaʰʂ ołərəp bar mẹ 0202030802/25.

seː < ser < seler “siz” Bkz. **səːler səːlẹr, səler, sələr, seːr, seler, ser, sẹːr, sẹler, sẹr, tsəler.**

s. s. nidʒik nidʒik ḍə 0103030802/17.

seː Ç. “sebze” Bkz. **seːj.**

s. s. χaʁərernə bəɬɣəmes ḍə na 0203020501/07, s. joq də na 0203020501/07.

seːn < eseːn “esen, sağ salim” Bkz. **eseːn, e̞seːn, e̞se̞n.**

s. s. 0203011002/27, s. surɑːʁɑ 0203011002/25, s. surʊːβ də 0203011002/25, s. surʊβur də 0203011002/27.

seːn “sen” Bkz. **sə, sən, se**, **sen**, **se̞ːn, se̞, se̞n, sin, tsen, tsin.**

s. s. 0103050301/09, 0202030601/73, 0202030902/116, s. ɑGej jɑʰʂɬɑ 0202020501/12, s. ɑm nɑr bɑr 0502020101/237.

seːŋ< senəŋ “senin” Bkz. **sənəŋ, senəŋ, seŋ, se̞nəŋ, se̞ŋ, tseŋ, tsenəŋ.**

s. s. bə ʂɨgə͡jɑqdəŋ 0103050101/58.

seːN “senin”

s. s. ɢəzɑnɑʁɑ ʤiołɑp bo̞ʰrɖə 0201010101/24.

seːr “siz, çokluk 2.kişi” Bkz. **səːler səːle̞r, səler, sə̆ler, seː**, **seler, ser, se̞ːr, se̞ler, se̞r, tsəler.**

s. s. 0202030601/10, 0202030802/25, s. ͡ɬɑː 0202030902/57, s. ͡ɬɑ tʂoGe 0202030605/123.

s.+nəŋ s.+nəŋ ͡ɬɑ pərnəNGɑ sɑːɬ 0202030902/74.

s.+dəŋ s.+dəŋ mənduqqɑn 0103010602/22.

seːrːɑN Tb. “kişi adı” Bkz. **seːrəːŋ, seːrəŋ.** Ayrıca Bkz. **dorʤi serəŋ.**

s. s. 0203010301/25.

seːrəːŋ Tb. “kişi adı” Bkz. **seːrɑːN, seːrəŋ.** Ayrıca Bkz. **dorʤi serəŋ.**

s. s. 0203010301/12(2).

seːrəːɣ “tezgâhın çözgü ipleri yukarı ve aşağı ikiye ayıran alet”

s. s. 0202020302/04.

seːrəŋ Tb. “kişi adı” Bkz. **seːrɑːN, seːrəːŋ.** Ayrıca Bkz. **dorʤi serəŋ.**

s. s. 0203020302/03.

seːj Ç. “sebze” Bkz. **seː.**

s. s. ͡ɬɑːrəqdəŋ ʃiguɑn joq ḍə 0103010305/28.

se “parçacık, istek kiplerini vurgular” Bkz. **sɑ**, **tsɑ.**

s. ɑm͡ ɬɑ ḍise s. 0203010701/11, giɬse ͡s. 0203020401/12, χɑnjy udʒin ḍise s. 0202020501/57.

se “sen” Bkz. **sə, sən, seːn, sen**, **se̞ːn, se̞, se̞n, sin, tsen, tsin.**

s. s. 0201010101/29, s. unuk ge̞ɬ 0502020101/96.

se uɬudzi̯ “özel ad, konuşmacı, anlatan kişi”

s. s. dip bər uʰrdɑsəndɑn syz diɣik nimi ḍə 0202031202/09.

seβeli “kişi adı”

s.+nəŋ s.+nəŋ ɬomɑq ḍə 0103010705/50.

sede̞r “tanrıya sunulan kutsal hayvan, serbest bırakılan hayvan” Bkz. **se̞de̞r.**

s. s. orʁɑq 0203011001/01, s. diɣe̞ːg͡e 0203011001/07.

sek “erkek cinsel organı”

s. s. sere jɑʰrɖə 0202030202/01.

seχoN Ç. “gök kuşağı”

s.+Gɑ soɬɑNGə s.+Gɑ GɑrəβpəjɬəβɑtGɑn͡eː do 0103010304/14.

seler “siz” Bkz. **səːler səːle̞r, səler, sə̆ler, seː**, **seːr, ser, se̞ːr, se̞ler, se̞r, tsəler.**

s. s. ɑNnɑʁɑn təʰgən 0203010301/51, s. bəɬəβ jo͡qe̞ʰk̟e̞n 0203010301/33, s. bəɬɣəme̞s də 0203010301/14, s. bənə dəruβɑttsɑ 0202030604/30, s. ʒuʁurnəŋ ge̞zgə oɬup də 0203010702/28, s. məndɑN Guzu͡ βur ʆusse 0202030604/32, s. keɬəŋgi niɣə ʁɑndʒiɬəβɑtɢɑ 0202030605/113, s. χo 0202030601/76.

s.+nəŋ s.+nəŋ gizgə 0203010702/28.

s.+ɣe s.+ɣe dzɻəŋ dzɻa͡ ɬa pərən͡ sən ɢajɬaso 0202030601/79.

seɬa- Ç.+T. "tıkamak, kapatmak" Bkz. **seɬə-.**

s.-sɢan joduɴɢa s.-sɢan͡ e: 0203020203/07.

seɬə- < seɬa- Ç.+T. "tıkamak, kapatmak" Bkz. **seɬa-.**

s.-βattsa s.-βattsa 0202030701/10.

s.-βaɬʁa kuɬ͡ βədʒin s.-βaɬʁa 0202030301/26.

s.-βatɢanda məndaɢa s.-βatɢanda 0202030701/10.

seɬutʂi "kişi adı" Bkz. **seɬudzi̯, seɬuʰtʂi.**

s. s. 0102040302/02(2), 0102040302/07.

seɬudzi̯ "kişi adı" Bkz. **seɬutʂi, seɬuʰtʂi .**

s. s. aβagа 0102040302/07.

seɬuʰtʂi "kişi adı" Bkz. **seɬutʂi**, **seɬudzi̯.**

s. s. 0102040302/08.

semẹ:n "yemek" Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹn, semien, semin, sumẹ:n, sumẹn, sumin.**

s. tʂa͡ s. 0103020403/18.

semi Ç. "Buddhizm tapınağı" Bkz. **sẹmi:, sẹmi, sumi:, sumi, sumi.**

s. midʒa: s. də 0103010502/17, midʒa:ɢəna͡ βər s. də 0103010502/16, jɑɴdzɻŋ s. də 0103010502/01.

s.+nəŋ s.+nəŋ ɑrdʒa:qdɑ 0103010306/05, s.+nəŋ ɬomɢa 0103010305/62, məzdəŋ s.+nəŋ 0103030901/46, səmɑ:qdzi̯nəŋ s.+nəŋ͡ ɬa 0202030801/04.

s.+ɣe s.+ɣe undurk giɣin 0103030901/63.

s.+ɣẹ s.+ɣẹ ɬom sɑɬ 0103030802/18, məzdəŋ s.+ɣẹ͡ aʰr dəm 0103050401/14.

s.+di s.+di 0103030901/35, s.+di ɬom bosɑ 0103010305/16, jɑɴdzɻŋ s.+di ɬo:m oŋʂəʁa 0103010502/08.

s.+digə s.+digə 0103010501/02.

semi- "süslemek, geliştirmek "

s.-ɣin ɻ̆əsɯ geɬo s.-ɣin͡ e: 0103050305/08.

semen "yemek" Bkz. **səmin, səmien, semẹn, semẹ:n, semien, semin, sumẹ:n, sumẹn, sumin. s.** tʂa s. 0103010705/17.

s.+nə tʂa͡ s.+nə qajnatɢa 0202030402/32.

semẹn "yemek" Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹ:n, semien, semin, sumẹ:n, sumẹn, sumin.**

s. s. ðʂgẹn də͡ ɬa 0103010705/18, tʂa s. 0103020403/18.

semien "yemek" Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹ:n, semẹn, semin, sumẹ:n, sumẹn, sumin.**

s. s. qejnaḍəβ 0103010304/42, tʂa s. 0103010304/42, tʂa ͡s. 0202030402/40, s. iʃdʒẹrxəʂ də 0103010305/37.

semin "yemek" Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹ:n, semẹn, semien, sumẹ:n, sumẹn, sumin.**

s. s. ixdʒeʰrḍə 0103010303/10, χaʂ s. qa:ʈ də 0103010705/30.

sen "sen" Bkz. **sə, sən, se, se:n, sẹ:n, sẹ, sẹn, sin, tsen, tsin.**

s. s. 0102020301/31, 0102020303/10, 0103010305/42, 0103010305/85, 0103010701/125, 0103010703/16, 0103010703/18, 0103010703/22, 0103020403/10, 0103030202/13, 0103030701/10, 0103030901/28, 0103040303/07, 0103040405/58, 0103050101/13, 0103050101/43, 0103050101/47, 0103050101/54, 0103050101/56, 0103050102/08, 0103050102/24, 0103050102/34, 0103050301/04, 0201010101/17,

0202010501/16, 0202010501/17, 0202010901/02, 0202020101/04, 0202020101/05, 0202020501/27, 0202020501/70, 0202020501/90, 0202030301/15, 0202030301/16, 0202030301/26, 0202030301/32, 0202030401/30, 0202030401/30, 0202030401/33, 0202030402/10, 0202030402/35, 0202030402/61, 0202030402/66, 0202030601/06, 0202030601/74, 0202030601/76, 0202030603/06(2), 0202030604/07(2), 0202030605/66, 0202030605/71, 0202030605/139, 0202030605/151, 0202030605/157, 0202030802/36(3), 0202030802/37, 0202030802/40, 0202030802/45, 0202030802/49, 0202030902/39(2), 0202030902/44, 0202030902/42, 0202030902/47(2), 0202030902/63, 0202030902/81, 0202030902/86, 0202030902/109, 0202030902/112, 0202030902/116, 0202031201/05, 0202031201/11(2), 0202031201/29, 0202031202/08, 0202031202/10, 0202031202/17, 0202031202/23, 0202031202/39, 0203010301/31, 0203010702/49, 0203010702/62, 0203011002/03, 0203020402/10, 0203020601/24, 0203020601/60, 0502020101/57(2), 0502020101/59, 0502020101/62, 0502020101/82, 0502020101/100, 0502020101/158, 0502020101/163, 0502020101/174, 0502020101/175, 0502020101/205, 0502020101/255, 0502020101/262, 0502020101/282, 0502020101/290, 0502020101/296, 0502020101/307(2), 0502020101/310(2), 0502020101/311, 0502020101/333, 0502020101/386(3), 0502020101/414, 0502020101/430, 0502020101/454, 0502020101/457, s. ɑːm mən 0202030902/53, s. ɑɢ ɔ͡ənəlɐr 0103010703/29, s. ɑʁɑ eʰtgindi ʈ͡ɬa 0502020101/285, s. ɑɬnəβɑɬ 0502020101/40, s. ɑɬnəβɑɬ jɑdɑʁə̆ də͡ nɑ 0502020101/144, s. ɑm ezerɣe gojoq d̥ə 0502020101/238, ɑməʂo s. 0103010705/48, s. ɑmɢɑnɑ ɬɑɾetgɐ̣n boɬ 0202030605/150, s. ɑnə ɢɔʰɾqbɑ 0202030301/09, s. ɑndɑʁ diu də sɑ 0103050101/16, s. ɑndɑʁ di 0502020101/47, s. ɑndɑɢɑndɑ 0502020101/60, s. ɑɴnɑq ɢ̥ɑɾɑ 0502020101/92, s. ɑɾɑʰķə hɑdɑq sɑɬəβɑttsɑ 0203010303/04, s. ɑɾdənda ɑm sürme 0103010705/48, s. ɑɾdəɴɢɑ qejɢɑ βɑɾ 0103050302/11, s. ɑjt 0502020101/385, s. ɑjt bɑɾ͡ ʈ͡ɬa 0502020101/387, s. ɑʰs ȩttse ʈ͡ɬa 0202030802/44, s. ɑʰtd̥ə jɑχʂə məngiʂ͡ gəni 0502020101/164, s. əɬəɣ ɑʰɬdəɴɢɑ jimsɑ 0202030401/07, s. əʰɾdiː ɢoʰpɢɑ 0202010901/74, s. əʰɾq ɢɑɾɑp bɑ jɑdɑʁɑq mi d̥ə 0502020101/490, s.͡ eɾ 0502020101/373, s. ezerse 0502020101/239, s. eʰdəp bɑrʁɑʂ͡ ʈ͡ɬa 0202030605/133, s. oɬuɾ 0202030402/35, s. oɾɬɑn͡ oɾɬɑn 0102020402/13, s. oɾɬɑnmɑ βɑɾ 0102020402/03, s. ot͡ ɢəɬoʰtɢɑʂ͡ ʈ͡ɬa 0103050102/20, s. ørɬuːɣ jȩrɣe ȩʰtkəʂ mȩ 0202030603/07, s. ølyxɾse mɑ jerə də 0202030605/101, s. uːj nɑɾ mɑɴ 0502020101/252, s. un bəʁɑ 0103050301/04, s. unup bɑɾ 0202030605/140, s. unuk geɬ 0202030402/29, s. unkianə 0202030901/17, s. uŋgulioː 0102020301/35, s. uzu udʒin 0502020101/155, 0502020101/260, s. uzu udʒin jɑʁəɬɑs 0502020101/157, s. uzu ɢejʁɑ βɑɾʁɑ ɢejʁɑ βɑɾ 0202010502/11, s. uzuɣȩ gyzdə bȩɾ 0202030902/112, s. uzunə ȩzȩɾɣi mɑɴ 0502020101/264, s. uzunə øɬɯrβɑɬ 0502020101/263, s. uzunə ølyɾse 0202030605/102, s. uzunə ølyɾuβɑt d̥ə 0202030605/104, s. uzunə pɔʁmɑ 0103040302/16, s. uzunə beɾ͡ βɑ ʈ͡ɬa 0502020101/48, s. uzunə beɾ͡ βɑɾ ʈ͡ɬa 0502020101/82, s. uzunə βəɾ ɑʁəttsdeɾ 0202030301/36, s. uzunə ɸugətbȩ 0202030301/35, s. uzunə nisd̥ɑʁə 0502020101/154, s. uzunə sɑɬ 0202030401/07, s. uzunə dʐɑɬɑmɑβɑɾ ɬa 0202030402/21, s. uzunəŋ pərəɴɢɑ ɯnmise 0502020101/264, s. uzunəŋ pərəɴɢɑ nɑɾsɑ unuβɑɬʁəməs͡ ȩ 0502020101/267, s. uzunəŋ gyzdi jɑrsdərɣi 0202030902/112, s. uzuŋ ɑɬənnəŋ ȩʰtdə ɢədərʁɑ 0103040405/34, s. uzuŋ pərəɴɢɑ ɯneɾʤi͡ osɑ 0502020101/266, s. uzuŋ bɑɾ 0202030301/33, s.͡ uzuŋ bɑrʁɑʂ͡ gəni͡ ʈ͡ɬa 0502020101/360, s. uzuŋ ʈ͡ɬa 0202030605/72, s. uzuŋ jozəp bɑɾ 0202030301/30, s. uzuŋgȩ̣ pɑʰqd̥ɑsɑ 0502020101/316, s. uzəŋgȩ̣ hɑdʐəq jɑndərɐr 0202030301/33, s.

uzuŋge ɢaɾet 0202030401/33, s. uzuŋge dzɻəŋnə di 0202030402/11, s. uzuŋge hasɢa bəɾ tejda 0202030402/63, s. uzuŋge uːn quʂɢaʂ tuduβat 0202030402/63, s. uzuŋgẹ gəʰgudəp bẹɾ 0202030402/16, s. uzuŋgi azuɾ ẹʰt ałəɴɢa gẹ 0202030605/113, s. uzuŋgi qaːnnəŋ zuzɯnə jaz 0202030301/18, s. uzuŋgi łap bəɾ ɢaɾa 0502020101/164, s. uzuŋgi ma poʁeɖəβałʁəməs ɖə 0502020101/255, s. uzuŋgi dimise 0502020101/387, s. uzuŋgi zeɾtək giɬ 0203020203/23, s. uzuŋnəŋ͡ɬa 0202020501/107, s. pəɾnadan maɴ 0502020101/155, s. pədzɻaq dəlixəʂ ɖə sa 0103040405/58, s. poʁeɖəβ ʂidaχəʂ ɖə 0502020101/307, s. piŋʂi ma aɾaʰkə͡ idʒo 0103050102/25, s. baɾ 0202030402/68, s. baɾ βaːɾ͡ ɬa 0502020101/121, s. baɾʁa 0103050301/04, 0202030902/47, s. baɾma 0502020101/145, s. baɾsa͡ ɬa 0103040303/07, s. baʰʂdə bəɾ βəʁɬaβoɾ͡ ɬa 0202030301/26, s. baʰdzɻən dɔɢuɾadəβałsa 0502020101/297, s. bə anaɴnə fasuŋnaʂ ͡osa 0103050102/04, s. bə aʰɬdəɴ ɢəɬəʂɖə jaʰʂəβ jiʁ 0502020101/470, s. bə aʰtɖə βəɾ suʁaɾʁa 0502020101/284, s. bə eʰtik gip də͡ na 0202010503/12, s. bə͡ ojʁa unuk giɣindi 0202030605/32, s. bə bəɾ jaɴzɯnə dip də͡ na 0502020101/428, s. bə bəɾ joʰɾtdan bəɾ joʰɾtɢa gøʂgi 0202020701/29, s. bə βəɾ keɬəŋ keɣəɾɣindi 0202030604/01, s. bə duɾnəŋ ɸuduɾʁa ʂigə ɣẹɾnə saɬʁa 0103050102/35, s. bə kadaqdə be͡ɾ βəɾ asəɾʁa0203011002/26, s. bə gẹzgə təkse͡ ɬa 0203010701/22, s. bə gujoq ɖə 0502020101/174, s. bə kəsɯnə ʤiołaʁan duɣədi 0202030601/16, s. bə ɢəz βəɾ baɾs jəɬɬəq ɢəz dɾoː 0202020501/16, s. bə ɢəzəɬ jołnə ezeɾɣẹ maɴ͡ baɾ ɬa 0502020101/290, s. bə ɢəzən ʤiołaʁan duɣədi͡ ɬa 0202030601/81, s. bə məɬa 0202030605/150, s. bə məɬanəŋ baʰʂdə teɾiɬaχəʂ͡ e 0202031201/21, s. bə naʁɔ jaχʂip dzǫguannəβatbaːn͡ bəsa 0103050102/05, s. bə ni əsdap baɾ͡ e 0202030404/06, s. bə søzdə χɔsən dip bẹɾse 0502020101/289, s. bə jeɾdi kəsɯnəŋ ojʁa geɬɣe͡ ɬa 0502020101/174, s. bə joʁuɾ ɢəzdə jeɾɬa 0103050301/27, s. bəɣən͡ ɬa sənaːɬək keɬn aɬp bosa ͡ɬa 0103010305/77, s. bəɬxəʂ ͡eː 0202030104/05, s. bəɬxəʂ mi 0502020101/16, s. bəɬɣəməs ɖə 0502020101/375, s. bənə niːɣə 0502020101/47, s. bəŋʂi͡ osa 0502020101/260, s. bəɾ duannə ʂigə duan jeɾɬasa ma bop də 0103050301/20, s. bəɾ gøsemeɣe ʒise 0502020101/82, s. bəɾ qən 0502020101/291, s. bəɾ ɢaɾa βaɾ͡ ɬa 0502020101/291, s. bəɾ ɢaʂ taʁ asɢa 0502020101/284, s. bəɾ ɢəɬʤi 0502020101/159, s. bəɾ ɢəɬʤiβaɬ βaɾ͡ ɬa 0502020101/159, s. bəɾ χɔnɢaʂ͡ gəni͡ ɬa 0502020101/292, s. bəɾ ʤy 0103050301/12, s. bəɾ lioɬəβaɬ 0203030102/09, s. bəɾ ɬaɾet 0202030902/33, s. bəɾ məɬa 0502020101/154, s. bəɾ taː 0202030201/04, s. bəɾ tut ba ɬa 0202030404/15, s. bəɾ dzǫɬa 0202010501/09, s. bəɾ sujɻan maɴqəs ołʁa 0502020101/318, s. bəɾ taʁnə geʂgeʂ͡ gəni 0502020101/283, s. bəɾ ɢajɬaʁa 0202030401/19, s. bəɾ qejɢa 0202030605/163, s. bəʂdi naʁəp syz di 0103050101/50, s. bəʰɬʂ də 0103010303/03, s. beɾ 0502020101/46, s. bezək aʰt məno 0103010703/27, s. bẹɾ azəɾ maɬ͡ βerse 0203010303/10, s. bẹrse bẹɾ 0502020101/87, s. bołsa͡ ɬa 0202020501/24, s. bozuk͡ uʰrsaɴ saɬʁa 0202030802/27, s. bẹ̥ʰɾk ɖəɾ 0201010101/32, s. βəɾ ɢoj βerɣə me 0203020202/15, s. dan ondan kəsɯ giɬəβsa 0203011002/17, s. dan ølemə gułamasa 0502020101/260, s. dan dimise͡ ɬa 0202030802/50, s. danʂi uzunəŋ pərəɴɢa ʉntse 0502020101/261, s. daʰɢa aʰtdə tuduβałe ɖə 0203010303/01, s. dəliɣəlia βaɾsa 0202030605/108, s. dəɾɬen saɢənsa 0502020101/252, s. deɬə eʰtəsdəɾɣəmes͡ eɾ 0202030301/26, s. deɬə tejdama 0202030401/30, s. derβeme 0202030402/28, s. duqɢan mẹ 0202030402/11, s. dimi 0201010101/17, s. dimise 0502020101/386, s. ɖise 0202031202/38, s. haɬda dimi 0103050102/06, s. hẹʧʃiķə

aʁəʰɾsa 0502020101/156, s. ʒi 0202030301/03, s. ʒiβ dozmas ni oɾmi 0103010705/06, s. ʒiβałʁa baɾ 0502020101/88, s. ʒiɣəmes͡eɾ 0502020101/99, s. dʒiu bəɾ məːła osa ma 0203011002/17, s. dʒiχa 0203030102/23, s. ła 0202020501/20, 0202030401/17, s. ͡ła 0103010305/03, 0103010305/41, 0103010703/11, 0103040405/37, 0103050201/06, 0202010901/19, 0202010901/54, 0202020501/20, 0202020501/82, 0202030301/23, 0202030301/26(2), 0202030301/33, 0202030401/18, 0202030402/38, 0202030605/57(2), 0202030605/132, 0202030802/33, 0202030802/40, 0202030802/49, 0202030802/50, 0202030902/35(2), 0202030902/55, 0202030902/92, 0202031201/21, 0202031201/34, s. ͡ła daNGəna dełə 0202030605/79, s.͡ła gẹł 0202030605/122, s.͡ła geł βaɾ͡ła 0202030605/112, s.͡ła gøʰduɾɣe 0202030605/147, s. ͡ła ʒyɣẹ gełmẹ 0202030605/139, s. łaɾẹt ba͡ ła 0502020101/288, s. maː 0202030605/137, s. maː bəɾ duanduanzɯ osa ma bẹɾ 0103050301/10, s. maː bəɾ toɾ manəN qanak giłəβ də 0103010305/08, s. maː βəɾmi bẹɾ 0202031201/15, s. maː dimisẹ 0502020101/430, s. maː Gəz͡ βeɾmẹse 0103010305/04, s. maː məndaʁ mi tək͡tse 0203010701/20, s. maː nidʒi uʰk̡us bẹrxəş dɾə 0203010702/48, s. ma 0502020101/284(2), 0502020101/313, 0502020101/333, 0502020101/351, 0502020101/352, 0502020101/386, s. ma ͡βəɾ guŋʃien bołʁeːj 0103010701/140, s. maʁa maNGa 0202010502/23, s. maʁa tş̡a ʃidʒẹrmin sen 0103040405/58, s. maN 0202020501/23(2), 0502020101/221, 0502020101/289, s. maNqəs qanGa maɬ uʰGaɾuβəɾ 0502020101/314, s. maNqəs qannə joq etbese 0502020101/174, s. maNa βəɾ gøsemeɣe ʒi 0502020101/90, s. maNsa 0502020101/221, s. mən 0202030902/54, 0202030902/56, s. mənə udʒin͡ła taNGəɾaq bołʁa 0502020101/306, s. mənə diaḍəp beɾɣe 0202031202/16, s. mənə͡ ła 0103050102/16, s. mənə gøʰḍuɾuβałʁa 0202030902/53, s. mənə gøʰduɾuβałʁa barʁa͡ła 0202030902/53, s. mənə niːɣə qunup baɾ 0502020101/214, s. mənə nisdaβ joG͡ edẹrnə 0502020101/430, s. məndа oːdəŋ teɾəβəɾma ni͡eɾ ḍə 0202030401/14, s. məndа łom ontş̡əp baɾosa 0103040405/40, s. məndа niː ş̡iʃʃiŋ banłaʁəła maN 0203020601/25, s. məndaG ͡oɾ jiʁłaβ noʰtḍə 0202030301/06, s. məndaGa deɾẹβełmasa 0502020101/415, s. məndaGa Gəłəş̡ ołuβ 0502020101/325, s. məndaGəłʁa 0502020101/314, s. məndaʁo niɣəse 0502020101/411, s. məndaʁ ołuβəɾ͡ ła 0502020101/325, s. məndaʁ ͡βuɾ kəsɯ 0502020101/143, s. məndan maNGaş̡ g̡əni͡ła 0502020101/280, s. məndan naːɾ͡ła maNGa͡ła 0502020101/279, s. məng̡i 0203011002/23, s. məNa kəɾse 0502020101/252, s. mẹnə udʒin disəβ 0202031202/08, s. mẹnə βəɾ ʒimi 0202030301/03, s. midʒaɾ bosat 0102020402/04, s. mindʒaɾ saGə 0102020401/24, s. naʁəp keɣəɾxəş̡͡ e 0202031202/17, s. naʁəβ jozGəɾʁə 0202030301/10, s. naʁoː maNG ͡eːɾ 0102020302/04, s. naɾ maN 0502020101/156, s. naɾ ͡ɾaʰqg̡a maN 0502020101/156, s. noːsa jemes ͡eɾ 0203030102/18, s. niːɣə 0502020101/58, 0502020101/59, 0502020101/82, 0502020101/117, 0502020101/263, 0502020101/285, s. ni βosa 0202031201/29, s. ni guɾum łom͡ontş̡ə 0103040405/04, s. nidiN GəʰɾGəp baɾ͡eː 0502020101/456, s. niɣə 0202030605/96, 0202030605/113, 0202030605/140(2), s. nimi gue nimi ẹmis ganłəβaḍəp do 0202030605/159, s. nisdap baɾ͡ẹɾ 0202030902/17, s. nisdasa͡ła nisda 0202030605/97, s. nisdasa 0502020101/110, 0502020101/456, s. saqəsdəʁ mi 0203010701/21, s. səNaɾ͡udʒun tutGa 0103010305/91, s. ş̡idasa͡ła 0202030301/34, s. taː 0103010301/02, s. taNGəɾaq bołəβałmasa gujoq ḍə 0502020101/308, s.

tembaʰːḍe 0102020302/04, s. tunni ḛʰdəp baɾ 0202030605/143, s. tioła βaɾ 0502020101/117, s. tiołəβałsa 0502020101/117, s ʝuʰʝaːɾ kuːn 0102020302/06, tʂa ʃidʒḛɾmin s. 0103040405/58, s. jadaχəʂ də 0502020101/298, jadaʂ d͡ə na s. 0103030901/10, s. jaʁəłassa 0502020101/164, s. jaʁłaʰgəɾnəŋ osa 0203010701/21, s. jaNjaN dij dij 0502020101/388, s. jazmaqḍə jiḍəɾɣḛ 0502020101/207, s. jaʰʂəp Gaɾaβəɾ 0502020101/422, s. jaʰʂo zḛːɾt 0102020303/45, s. ja diatGəła niɣəɣindi 0202030601/13, s. jeɾłəβ dʐidaʁaq 0103050301/18, s. jozqanəχəʂ͡eɾ 0202030301/26, s. jøɾɣḛt 0102020303/45, s. jynə daʁłaʁa 0502020101/219, s. jyen suɬuβat 0202030605/152, s. jyɣḛ am gḛłmḛ 0202030605/140, s. jynə təkʲəβałʁa 0202010901/80, s. jyɾ ͡βuɾ GaɾG βaɾ 0202030605/155, s. jyɾə tʂiuɬaʁa 0202030605/151, s. jiβ ʂidasa ͡ɬa 0202031202/35, s. jiːsɯn ͡ɬa aːsəɾəβatbasa 0203010302/02, s. ʤuj azaGəndaGə 0502020101/310, s. ʤuj əʂgin jəusə dəɾ 0502020101/312, ʤuj jaɾatbaʁannə ͡ɬa s. ḍəɾ 0502020101/313, s. dʐa͡ ła kemanə̆ɾaχəʂ də͡ na 0502020101/417, s. dʐałama 0202030402/21, s. dʐandan GəʰɾqsG 0502020101/155, s. dʐandan Gəʰɾqḅasa 0502020101/155, s. dʐoʰdʐanəŋ dəpge kømge 0202030401/30, s. bəłxəʂ ͡e 0202030301/12, s. geɬoʁan mḛ 0103050401/12, s. məzdəŋ semiɣḛ a͡ʰɾdəm sa 0103050401/14.

s.+di “sende, senin” s.+di ni bəŋʂi 0202030404/06, s.+di niʤoɾ saʐdəʁ βaɾ ͡e 0502020101/372.

s.+din “senden” uzu s.+din ḍaʰgə gəʰɾqGə 0502020101/158.

seŋ “sen”

s. s. 0203010702/50, 0203010702/61, 0502020101/310, 0502020101/311, 0202030402/76, 0202030603/03(2), 0202030605/97, s. geɬəβsa geɬəβ 0203011002/18, s. geɬse geɬəβəɾ ḍə 0203011002/21, s. geseɾ osa 0502020101/366, s. gḛɬ 0103010705/48, s. go kəsɯɣi ͡ɬa keɬəN Gəzdə ḅḛɾse͡ ɬa 0201010101/23, s. go GaɾG 0103020304/26, s. go jḛɬɣe ɸuguttsdḛɾse 0202031202/10, s. goʁa dʐəzəβattsa 0202020101/04, s. go͡ɬ jyɣḛ͡ ɬa zəɾdəp baɾsa͡ ɬa 0201010101/16, s. goɬ ʒiɾ damərnə aʰdʐəsdḛɾəp ḍə 0202030605/161, s. gonə ma teɾəβaɬ 0202030301/12, 0202030301/14, s. gonə teɾəβaɬ 0202030301/11, s. gyzdə ŭʂ jɯmGa ŭʂ aʂGa 0202030601/39, s. gḛse 0202030605/141, s. kədʒiːgdi 0202030902/104, s. kəsɯɣe bḛʰːɾseː oː 0202010501/17, s. kəsɯɣi bəɾmi͡ ɬa jeɾłaʂ də sa 0103050301/04, s. kəsɯnə kəsɯɣi tuɾətbaʁa 0502020101/334, s. ͡kekəɾa haɾsa 0502020101/457, s. keɬəŋ keɣəɾɣḛn kəsɯ də ao 0202030601/76, s. keɬəŋ keɣərmi oɬ kunə͡ ɬa 0202030802/45, s. kømbuʂdə mandəɾsa ͡ɬa 0201010101/16.

“sen, senin” s. keɣərmi bə keɬən 0202030605/61.

seN “sen”

s. qaːnnəŋ ʐuzɯnə keɣəɾ 0202030301/15, s. qaɬək ge 0202010502/18, s. qanado iʃdʒiβałʁəməs ḍə͡ na 0103030901/09, s. qaɾonə aɬəNGa βaɾ 0202030605/109, s. qejgaʁəɬa ɸaʰɾdəm 0202030902/99, s. qɔːnə məndaGəɬʁa 0502020101/334, s. qɔ əɬəɣ aʰɬdənda Gajłaʁa 0502020101/334, s. ɢadʐaN ɢadʐan aɬʁəɬa giɬ 0202031201/11, s. GaGəɬoː 0103020301/22, s. GaʁG βaɾsa 0502020101/276, s. GaʁG maNG͡ eɾ 0102020301/32, s. GaʁG maNG͡ eːɾ 0102020401/20, s. GaɾG 0103010705/14, s. GaɾG 0202030605/139, 0203010701/07, 0203010701/22, 0203010702/10, 0203010701/28, 0203030102/23, 0502020101/490, s. GaɾG βaɾ 0103020502/04, s. GaɾGp də͡ na 0502020101/412, s. GaɾGsa 0103010705/05, s. GaɾGβəɾ 0202030402/35,

s. ɢaɾaβə͡ɾ ɬa 0502020101/303, s. ɢaɾaʰsa 0202020501/54, s. ɢatɢət ɢatɢət 0102020402/14, s. ɢaʁaɢeː 0103020403/21, s. ɢajdaɢə dosɢannə jeʰḍə 0203030102/18, s. ɢajɬa βaɾ͡ɬa 0202030301/26, s. ɢajɬasa͡ɬa 0202030301/26, s. ɢajsə oʰḍaʁnəŋ͡ eɾ 0203020401/13, s. ɢaznasə do 0102020303/45, s. ɢaʰɾḍə 0202030401/27, s. ɢəɬəʂ oɬʁa 0502020101/314, s. ɢəɬəʂ dɾo 0502020101/325, s. ɢəzdə bə ʒyɣe tusuɾuβaɬʁan duɣədi 0202030601/16, s. ɢoq͡ geɬɣe 0502020101/454, s. ɢoʰɾɢeː ʃiaŋgan joq ḍə 0502020101/412, s. ɢəʰɾqḅasa 0502020101/157, 0502020101/159, s. ɢuzu͡ βuɾ ɢaɾa 0202030601/37, s. ɢḭaʰːdzɻan jøɾɣeniβap baɾ͡e 0103050301/09, s. χussa 0103030901/10.

senə “seni, senin” Bkz. **sẹnə.**

s. s. 0103020302/11, 0103040405/40, 0202030401/19, 0202030402/63, 0202030601/76, 0202031201/29, 0202031202/08(2), 0202031202/37, s. aʁəduβaɬʂ͡e 0502020101/288, s. ølyɾuβa͡ttsa͡ ɬa 0502020101/147, s. øɾɣẹŋgəlia βaɾ dip ḍə 0502020101/198, s. ølyɾse 0502020101/415, 0502020101/458, s. undurẹnə 0202030402/63, uzu s. øɬuɾẹn saɢənmas ḍə 0502020101/318, uzu s. øɬuɾyə gẹɬmis ḍə 0502020101/320, uzu s. udʒin jaʁəɬas 0502020101/155, s. uzu bezəḍəβatɢan nimi 0202030402/12, uzu s. ʒiɣəməs͡ eɾ 0502020101/96, uzu s. ni ɔɬsa ma ʒiɣəməs͡ eː 0502020101/100, uzu s. jørə aɬʁa0502020101/316, s. bəz saɢɔɾ naɾsa geɬmes ḍə 0202030401/14, s. bezətgen bə oj taɬaʁa 0103010701/140, s. βaɾ taɴɢəɾaq boɬʁə ͡ɣeɬe ḍə 0502020101/317, s. dada duqɢan məɬa͡ eɾ 0202030402/07, s. gøk dzɻχɢə odʒin͡ ja peɾoː ja 0103020302/10, s. gyɾuβaɬmaʁa 0502020101/323, s. gyɾuβaɬmaʁa 0502020101/323, s. gyzgi tuɾutbaʁan ma sen 0502020101/313, s. kəsəɣi βẹɾse͡ ɬa 0103010305/13, s. keɣəɾɣindi 0202030604/07, s. qun ͡qanəʁandan soŋ 0502020101/375, s. ʒiɣəʂ͡ eɾ 0202030301/02, s. ʒiɣədzḭ joq də qan 0202030301/30, s. ʒise͡ ɬa͡ βəɾ bəŋʂi də 0202030404/12, s. ͡ɬa 0202030402/12, s.͡ ɬa diɣətdzḭɣẹ qəʰɢəɾəβatqəʂ də 0103010305/40, s. mafannaʰḍə 0103050102/05, s. məndaq ɢəɬəʂ etgẹ 0502020101/333, s. naχəsa 0502020101/418, s. nisdaʁɛrnə 0502020101/415, s. səqḡə 0202030401/32, s. tejdutqəʂ ḍə͡ sa 0103040405/40, s. jaχʂəp bɔχuɬaχəʂ͡ e 0502020101/418, s. jozɢəɾinə 0202030301/09.

2. “seni, senin”

s. s. udʒin jaʁəɬasɢə ͡gẹmis ḍə 0502020101/321, s. udʒin dzɻa ɬa mieɾdʒisdə 0202030902/81, mẹn s. udʒin͡ ɬa 0202031202/08.

senəŋ “senin” Bkz. **sənəŋ, seːŋ, sen: seŋ, sẹnəŋ, sẹŋ, tseŋ, tsenəŋ.**

s. s. 0202030605/98, 0202030902/95(2), 0202030902/99, 0203020202/04, 0203020202/05, s. 0502020101/146, s. ana 0202020501/09, s. anaɴ 0502020101/209, s. adzɻaɴ ͡ɬa 0202030605/20, s. aʰɬdəɴɢa βəɾ ɢəɾəq ͡qaɬẹn 0202030301/35, s. aʰɬdəɴɢa βəɾ ɢəɾəq qaɬẹn 0202030301/36, s. aʰsdə ʂɨgəle gẹt də 0103050101/12, s. əɬəɣ͡ aʰɬdəndaɢə ͡ɬa 0502020101/146, s. ăswk ma jaʰːʂ 0203010303/04, s. oʁuɬʁa 0202030605/107, s. oɾəq ʇusginnəŋ ʃiaɴdzḭŋ dəɾ͡ na 0103010701/134, s. uɾdʒyɬaɾnə əʂgẹɾ saɬʁa 0202010901/80, s. uʰdzɻundzḭɬək ɢadənə ḍə 0502020101/262, s. pəɾəɴɢa 0502020101/266, s. baʂda ma diɔɾtdin qaɾ kəsɯ dəɾ͡ na 0103010701/130, s. baʂɢa 0103010703/21, s. bə aɾaʰḳə 0202031202/38, s. bə aʰtdəŋ ezɛrnə aɬəsdẹɾ 0202010502/18, s. bə ăɾχua 0502020101/491, s. bə ẹʰḳẹsəŋnə 0202031202/29, s. bə kaɴnəŋ dupdi βaɾ͡ e 0502020101/490, s. bə kəsɯ joq bop də 0203020403/15, s. bə ɢaʂ kəsɯ 0502020101/416, s. bə hasdəŋ ørdʒy 0103050101/61, s. bə ni͡ ɛɾe

0103010305/76, s. bə niːɣə sumilɛrnə 0502020101/455, s. bə səkgi ͡giłɣi 0103050102/03, s. bə jaɬdaɬ sezd̥əmᵩs dro 0103040405/10, s. bə jydi nidʒik boʰɬsa 0103040405/03, s. bəʁa ni diɣig͡i 0103010305/76, 0103010305/80, s. bər jizdə saʰɬd̥͡ə nɑ 0103010701/125, s. bᵩgə moːsdə 0202030105/04, s. bozdaɢə 0502020101/141, s. dadaɴ͡ɬa 0202030902/108(2), s. dadaɴnəŋ͡ɬa 0202030902/109, s. danᵩr danəmas 0202010901/29, s. dimi 0202030601/29, s. gogaɴ 0202030902/97, s. kəsɯ 0203010303/04, 0502020101/386, s. ʒydi 0103030802/13, s. ͡ɬa 0202020501/49, 0202020501/58, 0202030605/30, s. məʁa bər niɣəse 0103040405/10, s. məɬanə 0202020501/75, s. məɬa osa 0202020501/82**,** s. mənda 0502020101/93, s. məndaʁ nimi jas βədʒin eʰtgᵩn kəsɯlɛr 0203020601/38, s. niɣə 0202030605/18, s. tʂa 0202010901/83, s. jaʁənəŋ gizgənə 0502020101/142, s. jaɬdaɬ haran 0202020501/27, s. jarəNGə bər jəɬ͡ɬa 0202020501/16, s. jy kəsɯ 0103010703/24, s. jyɣe 0103010703/25, s. dzɻannə aɬʁə də 0502020101/255, s. dzɻandan seɴ ɢʰrqb̥asa 0502020101/157, s. dzɻanɢa sen hᵩʧʲiɻkə aʁəʰrsa 0502020101/156.

s.+gə s.+gə͡e diβad̥əβ 0103010703/10.

s.+gənə s.+gənə 0202030902/72.

s.+gədi s.+gədi məɬaʁa keɬəŋ keɣərəp 0202030601/13.

senəɴ “senin”

s. s. qar maNGə 0202020501/09, s. ɢəz oʁuɬ 0202020501/49, s. ɢəzdə mᵩɴ qɔːɬχəʂ͡ eːr 0203010303/04, s. ɢəzdə 0202030802/50, s. ɢəzdə uzə̆ ɢarαβaʰɬd̥ə 0203010303/04, s. χuoβuɬarnə 0202030605/105.

seŋ < **senəŋ** “senin” Bkz. **sənəŋ, seːŋ, senəŋ, sᵩnəŋ, sᵩŋ, tseŋ, tsenəŋ.** Ayrıca krş. **sen : seŋ.**

s. s. 0202031202/29, s. anaɴ 0103010303/06, s. adzɻaNnə 0103010303/12, s. adzɻaɴ anaNnəŋ ͡ojʁa 0102020301/34, s. bə uruχ 0202031202/13, s. bə doj undə dimi 0202030601/14, s. bə diort budʒyɣi 0202030601/54, s. buʁa ndiɣᵩg͡ᵩ 0102020303/26, s. bə adzɻaɴ anaɴ joq b̥əsa͡ɬa 0103050102/19, s. bə arʰkə nidʒor də 0103050101/14, s. bə αʰs ni͡βor ʧʲiŋkuaŋ d̥ə 0103050101/55, s. bə dasdə aɬʁa 0202020701/48, s. bə hasdə naʁəq ɢaraʂ d̥ə 0103050101/13, s. dada 0202030902/110, s. døʰdʒindin kəm kəmlɛr bezəg͡ɛr 0202031202/04, s. jydi 0103010305/20.

seɴ “senin”

s. s. ɢəz oʁəɬ 0102020402/15, s. ɢuranənəŋ maɬlɛr 0102020402/16.

sɛr < selɛr “siz, çokluk 2.kişi” Bkz. **səːlɛr səːlᵩr, səlɛr, seː, seːr, selɛr, sᵩːr, sᵩlɛr, sᵩr, tsəlɛr.**

s. s. ølyrse 0502020101/48, s. uzuŋgi 0502020101/156, bar s.͡ʧʲin 0202030402/42, s. ͡βər mənə βər pɔʰɢarmasa 0202031202/10, s. doʁɔr keʧʲinlɛr jide tara 0202030402/78, s. diskəʂ ʝər 0202031202/03, s. gese 0103010305/29, s. qejqap bər dzɻidasa 0202031202/10, s. ɢajsən aɬχəʂ͡eː 0202030402/47, s.͡ɬa 0102020303/42, 0203020601/51, s. dʒᵩrɣᵩːdi ma jaʂɢəp bər tʂoɢeβaɬsa 0103040403/52, s. mə tᵩrɣᵩn gᵩʰɬdəm 0103050201/04, s. mostan diɣiːk 0103040301/39, s.͡ʂikin͡ɬa 0202030402/42, s. ʧʲyendʒadzɯ 0202030802/25.

s.+nəŋ s.+nəŋ o niɣənə usdaʁa 0202010501/13, s.+nəŋ jydi 0103030802/17.

s.+nə s.+nə χɔnə 0502020101/87.

s.+ɣi s.+ɣi͡βəːr ʂigə təkəs βᵩrin 0202031201/15.

sɛrəɣ “tezgâhın çözgü iplerini yukarı ve aşağı ikiye ayıran alet”

s.+lɛrnə s.+lɛrnə pɔʁəβaɬsa 0202020702/27.

sɛrəɣ ʒip “dokuma tezgâhının çözgü iplerini yukarı ve aşağı ikiye ayıran alet üzerindeki ip”

seɾəɣ ʒ. seɾəɣ ʒ. 0202020201/06.

seɾəɣ ʒ.+də seɾəɣ ʒ.+də pɔʁmasɑ 0202020201/06.

seɾəŋ dzo̜ɬmɑ T “kişi adı”

s. s. diːɣə mẹː 0203020202/06.

seɾɣəmso T “kişi adı”

s. s. 0203020202/06.

seɾe “arpa kırıntısı”

s. s. jɑʰrd̥ə 0202030202/01.

s.+dɑn s.+dɑn mədʒa ʃiaɬɑʁɑ 0103010705/24.

seɾemək “granit taşı”

s. ʂigə s. ɒɑʁɑŋ 0202030605/28, s.͡dasGɑ 0202030605/30.

set- < sɑzo̜et “hızlıca serpmek”

s.-tsɑ bəɾ s.-tsɑ͡ɬɑ 0202030104/23.

sej “parça, genelde keçe veya el dokuma kumaşı belirten birim” Bkz. **siː.**

s. bə ɑʰɬdən s.͡ɬɑ 0103010305/78.

sej mə Ç.+T. “sebze mebze”

s. s. χɑʁərʁɑ 0203010801/08.

sejfəŋ Ç. “terzi” Bkz. **tsejfəŋ.**

s. s. ungi 0202020702/03.

s.+ɢɑ s.+Gɑ təkd̥əɾɣi 0202020702/08, s.+Gɑ zaɬatGɑ 0202020702/03.

sejχujɬəʁ Ç.+T. “bilgili, akıllı, becerikli” Bkz. **tsejχujɬəʁ.**

s. s. 0202030605/79.

sejnəŋ Ç. “ancak” Bkz. **tsenəŋ.**

s. s. ʂɑdio ɑː 0103040405/34.

sezo̜də- “çözülmek, açılmak”

s.-mẹs+dɾo jɑɬdɑɬ s.-mẹs dɾo 0103040405/10.

sedzo̜əq T “sūtra adı, Tibet Buddhizmi’nde Mart ayındabütün canlılar ve ülke esenliği, uzun ömür vs. içerikli bir sūtra adı”

s. s. dimi͡βəɾ 0202010901/15.

seʰqdoɾ T “Tibet Buddhizmi’nde tapınaklarda her yılın ilk günü sabahında uğurlu göğü anmak için sunulan bir çeşit yemek (tereyağı ile yoğrulmuş talkan veya kavurulmuş buğday unu ile yapılmış yemek)”

s. s. 0202030801/01, s. sɑʰɬd̥ə 0202030801/02.

sẹːn “sen” Bkz. **sə, sən, se, seːn, sen, sẹ, sẹn, sin, tsen, tsin.**

s. s. bəɾ mɑʰɬdzo̜i dəɾ͡nɑ 0202010502/11, s. dɑʰGə meːnəŋ niːɣənə 0202010502/11.

sẹːɾ < **seleɾ** “siz, çokluk 2. kişi” Bkz. **səːleɾ səːlẹɾ, səleɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sẹleɾ, sẹɾ, tsəleɾ.**

s.+nəŋ s.+nəŋ ləuguɑɴʤɯnəŋ 0203020402/22.

sẹ < sen “sen” Bkz. **sə, sən, seːn, se, sen, sẹːn, sẹn**, **sin**, **tsen, tsin.**

s. s. miŋ bə keʧ͡înnə 0103050101/12.

sẹdẹɾ “tanrıya sunulan kutsal hayvan, serbest bırakılan hayvan” Bkz. **sedẹɾ.**

s. s. Goj 0202020701/55, 0202020701/57, 0202020701/62, s. Go͡jɬɑ 0202020701/58, s. Gojʁɑɬɑ 0202020701/55, s. Gojnə 0202020701/62.

sẹleɾ “siz, çokluk 2.kişi” Bkz. **səːleɾ səːlẹɾ, səleɾ, sə̆leɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sẹːɾ, sẹɾ, tsəleɾ.**

s.+nəŋ s.+nəŋ səkg͡ẹβəɾ bezuk kədʒiɣ jɑɬdɑɬ oʰɬsɑ 0202030601/78.

s.+əŋ s.+əŋ ɑndɑ 0203010301/55.

sẹmiː Ç. “Buddhizm tapınağı” Bkz. **semi, sẹmi, sumiː, sumi, sumẹ.**

s.+ɣẹ s.+ɣẹ 0202010901/54.

sẹmi Ç. “Buddhizm tapınağı” Bkz. **semi, sẹmi:, sumi:, sumi, sumẹ.**

s.+nəŋ səmɑqdʑi̯nəŋ s.+nəŋ ʂɨdʒen 0202030801/20.

s.+ɣi s.+ɣi 0202010901/25.

sẹmi- “tamamlamak, süslemek, eklemek” Bkz. **sẹmixk-.**

s.-βər d̥ə ẹʰsɯ s.-βər d̥ə 0202020702/01.

sẹmixk- < sẹmi- “süslemek” Bkz. **sẹmi-.**

s.-gẹ kəsɯnəŋ mɑ uła:ʁən mɑ ɑłʁɑ s.-gẹ pɑʁłɑʁɑ 0202020501/23.

sẹn “sen” Bkz. **sə, sən, se:n, se, sen, sẹ:n, sẹ, sin, tsen, tsin.**

s. s. 0102020302/05, 0102020303/43, 0103010305/46, 0103010703/10, 0103050101/12, 0103050101/57, 0202010502/23, 0202010502/24, 0202010701/11, 0202010701/12(2), 0202010703/01, 0202010703/29, 0202010901/11, 0202010901/19(2), 0202010901/45, 0202020301/05, 0202020303/05, 0202020501/16, 0202020501/17, 0202020501/27, 0202020501/39, 0202020501/77, 0202020701/03, 0202020701/38, 0202020701/46, 0202020701/47, 0202020701/50, 0202020702/10, 0202020702/15, 0202020702/19(2), 0202020702/21(2), 0202020702/19, 0202030301/20, 0202030501/05, 0202030601/13, 0202030601/17, 0202030601/50, 0202030601/56(3), 0202030603/01, 0202030802/35, 0202030902/42, 0202030902/86, 0202030902/106, 0203010301/15, 0203010301/17, 0203010301/43, 0203010303/01, 0203010303/10, 0203010303/17, 0203010701/25, 0203020202/05, 0203020202/08, 0203020302/11, 0203020402/09, 0203030102/09, s. ɑłɑłɑrən undurk giɣẹ 0202020302/02, s. ɑłəβɑł 0202030401/17, s. ɑłəsd̥ẹr 0202010502/18, s. ɑnə ɑnə ølyrmis drɔ 0202020501/52, s. ɑNnɑ 0103020502/01, s. ɑrɑʰķə łɔNqɑnə sɑ:łʁɑ 0203010303/03, s. ɑjttsɑ͡ łɑ 0202020501/47, s. ɑʰs edẹrdʒi osɑ 0202030601/13, s. ẹni ʂigə χurłɑʁɑndɑ͡ łɑ 0203010303/04, s. ejdən jerłɑsɑ 0103050101/48, s. ezernə ɑłəsdẹr 0202010502/20, s. ẹʰsəŋ məłɑ d̥ə 0202020501/49, s. oʰt bɑ ʒi 0202010502/10, s. oʰtd̥ə mɑ jiɣe 0202010502/07, s. ølyrə:dʒi osɑ 0202020501/49, s. ølyrmẹ 0202010502/10, s. uzənə tʂełəʁ də di 0103020302/21, s. uzunu gøʰdurußɑł 0202010503/10, s. uʰrsɑNdɑn bər sɑłʁɑ 0202030902/47, s. uʰsGɑn ͡ẹr 0202010901/71, s. uʰrʂsɑN sɑło 0202020701/26, s. uʰrʂsɑNnə ͡βər sɑł βɑr ͡łɑ 0202020501/19, s. idʒisdirβɑ͡ł łɑ 0202030902/110, s. perɣe 0202030902/106, s. peɣnəŋ ni:ɣədi 0203010301/31, s. bɑr 0202030902/102, s. bɑrəβərʁɑn 0202030103/03, 0202030802/33, s. bɑʂGɑrʁɑ 0202010502/11, s. bɑʂdə dzɻəłəβɑłʁɑ 0202010503/14, s. bə: ʒipdəŋ ni:ɣəsənə 0202020302/05, s. bə mɑłnəŋ søz βəłɣẹk dimi də 0202010502/22, s. bə nimi du:r sɑ:łsɑ 0202020701/39, s. bəłɣəməs də 0203010301/55, bəłɣẹk mẹ s. 0203010301/16, s. bəndɑ nisdɑp bɑr͡ ẹr 0202030902/16, s. bər dɑs tẹrɣindi 0202020701/43, s. bər gyz ɑłənəβɑł 0202030902/105, s. bər GɑrɑbəGɑ ke:rɣẹ 0202030902/63, s. bər Gəz dixəʂ mi 0202020501/107, s. bər tɑ βɑr 0202030201/02, s. bər jiłnəŋgə͡ diłə 0202010703/27, s. bər dʐo͡ʰgɑʰrʤɑn dixəʂ mi 0202020501/108, s. buɣun bər jiłɑn ølyrəp d̥ə qɑn 0202020501/48, s. dɑn 0202020501/88(2), s. dɑn ɑnigɑ joq bəʁɑ 0103050102/05, s. dɑrəʁ sɑʐmin 0202020701/44, s. dɑrłɑ:χəʂ də 0203010702/61, s. dɑsən ͡əʤin mɑNsɑ 0202010901/45, s. dɑsəNGɑ bər oʰrsɑNnə sɑłʁɑ 0202030601/17, s. dɑsdə syjbien͡ łɑ tẹrɣi 0202020701/50, s. dełə ki:ɻîn d̥ə 0202020501/29, s. diort burʤyɣe diort suruq tsɑłsɑ 0202030601/30, s. dimi 0202020501/28, s. dise 0203010701/25, s. goł qərnəŋ bɑʂGɑ͡ βər uʰrʂsɑN sɑ:ł 0202020501/16, s. hɑłdɑ dimi͡ łɑ 0203010301/50, s. ʒipdə

turuβałʁa͡ ɬa 0202020302/01, s. ʤyɣɐr ḇa 0202030302/03, s. ɬa 0202020302/03, 0202030901/13, 0203010303/03, s. a͡ɬa 0103010304/30, 0202010503/14, 0202020501/21, 0202020501/24, 0202030901/15, 0202030902/42, 0202030902/53, s. ɬarɬassa a͡ɬa 0202020501/32, s. maː ajttsa 0203010303/18, s. maɬ huɢar 0202010502/23, s. maʁa niɣə βar 0202010502/24, s. maɴɢẹ̈ maɴ 0202020501/23, s. məɬa uzuŋ jøry pəʰrɢaɴg̊a dʐaɬ͡ jam 0202020501/26, s. mənə͡ β̞ər ɬarʤək geʰse 0202020501/06, s. mənə qan ølyrɣẹ̈ 0202020701/60, s. məndaʁ u͡r βɐrse 0203010303/06, s. mənə niːɣə ẹ̈tgẹ̈ndi 0203010301/17, s. mẹ̈nəŋ jydi maɴẹ̈n 0202010502/24, s. mẹ̈ɴ ɢəzdəŋ bəɬmisən sen jørɣẹ̈t 0102020303/45, s. niː at͡ tsaɬʁə 0203020202/02, s. niː a͡ɬa ɜ̈sdasa͡ ɬa 0202020501/37, s. niː ma jadaːq ni ɢəzdar͡ ẹ̈ 0103010705/08, s. niː niː aʰga χəʰg̊ərʁa 0202010703/24, s. niː jaβdaɬ βosa 0203010301/36, s. niːʤi qunəqdəŋ ɬom ɔŋʂ̈ətqəʂ̈ ḍə 0202030802/11, s. niːnə bəɬxəʂ̈͡ e 0202010502/19, s. nieŋ gə piɴʁandʒiŋ a 0202010703/26, s. niɣəɬɣi 0202030605/122, s. saqəsdəŋ gizgə təḳəβaɬ 0203010701/25, s. nidʒi aɬβɑ̨tənəŋ baʰdz̊ə͡ eː 0203020401/16, s. səkg̊ẹ̈ ẹ̈ʰtgindi a͡ɬa 0202020501/23, s. səqɢa 0202020702/28, s. sumur taqɢa unəβ͡ ʂ̈idaʁɔ 0203020202/05, s. syjʂ̈dəɣ ołʁa ołər 0202010502/10, s. ʃiotiŋ gẹ̈ːɬ 0202010502/16, s. ʃidʒiβ jadaʂ̈ ḍə 0103030901/10, s. ʂ̈əʁanəŋ aʰɬdən budʒyn͡ un 0202030901/15, s. ʂ̈əʁanəŋ aʰɬdər 0202030901/17, s. ʂ̈iaotʂ̈iŋ boɬχəʂ̈ ḍə 0103050102/26, s. ʂ̈igintsɐr 0202010503/05, s. taʁar dʐuɣurɣindi͡ ɬa 0202020302/02, s. ʝus͡ undun maɴəp boɬʁəməs dər 0202020501/17, s. jaʁ tuʰdup bar͡ eɾ 0202030604/03, s. jaʰʂ̈əβ niːɣəɬɣe 0202010502/07, s. jyen suɬuβat ḍəm 0202030605/157, s. jʉr͡ βər ɢarɑ 0202030601/35, s. dzɨ̈manə ẹ̈tge 0202030901/13, s. dzɻ̈ŋdzɻ̈ŋ tʂ̈anə sutdiɣi 0202030901/14.

s.+di s.+di mẹ̈ndi joq 0202030201/07, s.+di ni joq 0103050101/56, s.+di ni dərə 0103050101/56, s.+di jaʁ͡ ɔːsa 0202030802/39.

s.+din s.+din 0202030802/38, s.+din a͡ɬa dan soŋ sarəmsaq χɔg̊asa a͡ɬa 0202030605/57.

sẹ̈ŋ “sen”

s. s. 0202010901/69, 0202020701/35, 0203010303/06, 0202030301/16, s. gəməsdin bər saːʂ̈ mi 0103050102/33, s. gonda baʰrdəm 0203020301/09, s. gørɔʁan͡ təgən 0102020303/22, s. gunaɴə də 0103010305/40, s. gyrmiɣindi 0202020303/09, s. gyzdy jymma 0202030902/36, s. kədʒiɣəndi saɬəβattsa 0202020501/108, s. kəmge ajdəβar ma 0203010301/56, s. kərək giɣində 0202020501/24, s. kəsɯɣe diɣəle βarmasa͡ ɬa 0202030802/45, s. kəsɯɣi ni diʂ͡ ẹ̈ sa 0103030901/23, s. kuɬuβaɬʁa 0202030605/133.

sẹ̈ɴ “sen”

s. s. qənaʁa 0202020701/03, s. ɢaʁaː maɴde 0103020301/22, s. ɢaʁa maɴde 0103020301/22, s. ɢarɑ 0203030102/18, s. ɢojnə ɢojlernə hediɣi 0202020701/14, s. χrq ɢarɑdəβ͡ ɬa 0202030802/11.

sẹ̈nə “seni, sana” Bkz. **senə.**

1. “seni”

s. s. ølyrẹ̈n dise 0203010303/17, s. ølyrmiɣiː 0202010502/07, s. ølyrminə 0202010502/10, s. ma niɣəɬɣi 0202020501/30, s. saːgin 0202010502/16, s. dʐaɬəʁ odʒin perɔ 0103020302/11.

2. “seni, sana”

s. s. gonda maɬ uʰgar 0203020601/24.

sẹnəŋ “senin” Bkz. **sənəŋ, seːŋ, senəŋ, seŋ, sẹŋ, tseŋ, tsenəŋ.**

s. s. 0201010102/11, s. oɬ ʒẹɾɣi 0202020701/48, s. u^{h}ḳusḍə sɑɬ 0202030902/73, s. bə dɑsdə ɑɬəβɑɬsɑ 0202020701/49, s. bə gənəɾe 0202020501/49, s.͡ɬɑ 0202020501/27, 0202020501/48, s. niɣə dɑ^{h}pḅɑs uɾʤy joq də͡nɑ 0202030604/29, s. tɑpdəŋ ɑ^{h}ɬdəndɑ nidʒioɾ ɑɬβɑ̣tə βɑ͡ɾeɾ 0203020401/16.

sẹnəɴ “senin”

s. s. ɢəzdə ɑɬχəş də 0103010305/03.

sẹŋ < senəŋ “senin” Bkz. **sənəŋ, seːŋ, senəŋ, seŋ, sẹnəŋ, tseŋ, tsenəŋ.**

s. s. 0202020501/27, s. bɑ^{h}ʂɢɑ 0202020501/27.

sẹɾ < **seleɾ** “siz, çokluk 2.kişi” Bkz. **səːleɾ səːlẹɾ, səleɾ, sə̆leɾ, seː, seːɾ, seleɾ, seɾ, sẹːɾ, sẹleɾ, tsəleɾ.**

s.+nəŋ s.+nəŋ ʤiendɑndʒi̯lia 0202010501/10.

soː < soʁ Ç. “zaman, vakit” Bkz. **soʁ, sɔɢ, sɔʁ, tsɔʁ.**

s.+dɑ əɾiː s.+dɑ 0102040301/20, kədʒiɣ s.+dɑ 0103040601/02, kədʒiɣ s.+dɑ͡sɑ 0103040601/05.

soːɢ- “dokumak” Bkz. **sɔq-, sɔɢ-, zɔq-.**

s.-əβɑɬsɑ nɑɾ͡βeɾə tʂoɬe tʂoɬe͡ɬɑ s.-əβɑɬsɑ 0202020302/07.

soːɬɑɬ- “herkes toplanmak” Bkz. **soɬɑ^{h}-.**

s.-ʁɑn s.-ʁɑn͡eːɾ 0103040402/13.

soːnɑːn Tb. “kişi adı”

s. s. 203010301/12.

soːŋ “sonra” Bkz. **son, soŋ, soɾn, sɔːɴ, sɔŋ, sɔɴ, tsɔŋ.**

s. s. ɬɑ 0103030901/62, 0203010301/27, s. tʂɨŋfəŋ bəɾ bienniɬɣindi͡ja 0102040301/10,

s.+dɑ s.+dɑ 0103030901/62.

soːɾ < sɑ ? “parçacık”

s. ɑs edin͡s. 0102020301/20, 0102020301/21.

soet < søːɣət “söğüt, söğüt dalından yapılmış koyudan su almak için kullanılan kova” Bkz. **søːɣət, søɣət, søɣʉt, søj, søjt, sʉɣət, sʉɣut.**

s. s. sɑp 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48.

soet sɑp < søːɣət sɑp “kuyudan su almak için söğüt dalından yapılmış kovanın sabı” Bkz. **søj sɑp, søjt tsɑp.**

s. s. sɑp 0102020301/66, 0102020301/67, 0102020401/48.

soβɑː “sülale, boy, alt-boy” Bkz. **tsoβɑː.**

s.+nəŋ dørt s.+nəŋ ʂɑɴχuleɾ 0103010701/28.

sodi tʂuməŋ Ç. “kapıdan kovmak”

s. jiːʧi s. 0103020304/02.

soɢɑ “Achnatherum splendens, bir çeşit bitki adı” Bkz. **sɔɢɑ.**

s. s. dəkge 0103020404/03, gyk s. gygeɾo͡ɬɑ 0103050304/03.

s.+nəŋ s.+nəŋ o^{h}ɾdɑʁɑ dujʁɑ0103030802/24, gyk s.+nəŋ dəβəːndi͡ej 0103050303/10,

s.+nə ɑɾəʁ s.+nə 0103030802/21, bəɾ kun s.+nə 0103030802/21, s.+nə ɢɑzək͡giɣẹ 0103030802/21, s.+nə ɢɑzək giɣi 0102040301/01, s.+nə ɢɑzək giɣiş 0102040301/01.

soɣəɬ- “ateş ile yakmak” Bkz. **soɣuɬ-, søɣuɬ-, søɣu^{h}ɬ-, søɣʉɬ-, søɣyɬ-.**

s.-əβ kẹdi s.-əβ 0103050102/21.

soɣuɬ- “ateş ile yakmak, ateşte pişirmek” Bkz. **soɣəɬ-, søɣuɬ-, søɣu^{h}ɬ-, søɣʉɬ-, søɣyɬ-.**

s.-oː ot͡əşgẹ s.-oː 0103020304/32.

soʁ Ç. “zaman, vakit” Bkz. **soː, sɔɢ, sɔʁ, tsɔʁ.**

s.+da e^{h}dəp baɾʁan s.+da͡ɬa 0202030902/56, o duɣdi͡giɣin͡ s.+da 0103030801/01, ølyq qaʁan s.+da͡ɬa 0202030902/03, unuk giɣin s.+da 0202030901/04, kəɾɣin s.+da 0202030902/111, qejqaʁan s.+da 0202030901/10, ɢejqaʁan s.+da͡ ɬa 0202030902/122, məɬa s.+da 0202030603/08, mənəβaɬʁan s.+da͡ɬa 0202030902/53, meˌːn bəɬeɾʤi s.+da 0202010901/46.

soʁuɬ- “solmak, gözü kurumak”

s.- gyzy ma niɣə s.- χanəp ɖˌro 0202030605/128, gyzyn ma bə ɓa^{h}ʂɢaɾəβ s.- hanəp dro 0202030605/135.

soɬ “sol” Bkz. **ʃio.**

s. oŋnəː s. oʁəɬ boɬʁeːj 0103030702/90, oŋnə s. ɢəz͡oʁəɬ oɬʁeːj 0103030203/58, s. ͡jorɬo 0102020302/07.

soɬ- < soɬa- Ç.+T. “kapalı alana kapatmak” Bkz. **soɬə-, sʊɬa-, suɬu-.**

s.-edəβatɢaʂ ɢojnə suʁaɾʁa s.-edəβatɢaʂ͡ɬa 0103050301/02.

soɬa^{h}- “herkes toplanmak” Bkz. **soːɬ-.**

s.-ɖˌeː bəɾ s.-ɖˌeː 0103040402/11.

soɬə- < soɬa- Ç.+T. “kapatmak” Bkz. **soɬ-, sʊɬa-, suɬu-.**

s.-βaɬʁa s.-βaɬʁa ʒyʂdi 0103030901/20.

soɬaɴɢə Mo. “gök kuşağı” Bkz. **suɬaɴɢə.**

s. deŋərdigə s. seχoɴɢa 0103010304/14.

son “sonra” Bkz. **soːŋ, soŋ, soɾn, sɔːɴ, sɔŋ, sɔɴ, tsɔŋ.**

s.+da s.+da joq͡ɢut də 0103040301/27.

s.+dan s.+dan͡ ɬa 0103010303/27, s.+dan maɴɖˌərəβ ɖˌə 0103010305/92, s.+dan zertgi͡ aɾʁa͡ɬa 0103010305/85.

soŋ “soğan” Bkz. **sɔːɴ, suɴ, zoŋ**.

s. s. saːɾəmsaq 0202030605/56, s. saɾəmsaq 0202030605/57.

soŋ “sonra” Bkz. **soːŋ, son, soɾn, sɔːɴ, sɔŋ, sɔɴ, tsɔŋ.**

s. s. 0202030601/71, 0203030102/23, aːndan s. 0103030801/02, andan s. ͡ɬa 0103030801/07, 0203020401/06, s. ẹni kəsəɾ ɢaɾaʁəɬat də 0103040302/06, s. bə a^{h}s ɢaɾasa͡ ɬa 0103050101/16, s. bər ʒidə jasdə ͡ɬa 0203020501/27, diɣindin s. 0103030202/01, qun͡qanəʁandan s. 0502020101/375, hanəʁan s.͡ɬa 0203020402/11, ʤejfaɴnaʁan s. 0203020401/01, ʤejfaɴnaʁan s. ͡ɬa 0202010701/06, 0202030605/50, ʤejfaɴnaʁan s. sa 0203020401/02, s. ͡ɬa 0203020403/12, 0203020402/15, 0203020402/23, s. mənda gẹɬɣẹ 0203020402/26, məndan s. 0103010601/71, 0103010601/76, 0202010503/14, s. soŋdan 0103030202/12, s. soŋdan͡ɬa hadzˌəqdə jendərin 0103030202/21, s. soɴGa e^{h}tgindi͡ɬa 0203020402/19, s. soɴGa e^{h}tgindi͡ ɬa 0203020403/12.

s.+dan soŋ s.+dan 0103030202/12, soŋ s.+dan͡ɬa hadzˌəqdə jendərin 0103030202/21.

soɴ “sonra”

s. s. qaɬqa dio^{h}ʤin 0202010701/05.

s.+ɢa s.+ɢa e^{h}tgẹndi 0203020203/26, s.+ɢa e^{h}tgindi͡ ja 0103020302/13, s.+ɢa ẹ^{h}tgindi 0103010705/49, 0202020301/15, soŋ s.+ɢa e^{h}tgindi͡ ɬa 0203020403/12, 0203020402/19.

s.+ɢˌa s.+ɢˌa e^{h}tgindi 0103010705/44.

soŋuǧ “kemik” Bkz. **səmək, sɔŋuk, sɔNug, suŋuːk, suŋuk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾdʒiq sɔŋug, ɑːχɾdʒiq sɔŋuk, ɑχɾdʒiq sɔŋug**, **ɑχɾdʒiq sɔŋuk.**

s.+ə jɑʁɬəʁ s.+ə 0202030604/62.

soŋukdək “boylu, boyundan olan (kişi), alt-boyundan olan (kişi)”

s. doʁuɾ s. kəsɯ 0203010301/54, doːʁuɾ͡ɬɑ s. kəsɯ 0203010301/57.

soNqus kun “ertesi gün” Bkz. **sɔNus kun, sɔNqəs kən, sɔNqəs kun, sɔNqəs ǩən, sɔNqus kun, s.** s. dɑNGɑʰɾdi 0502020101/84.

sodzi̯s- “birlikte ürkmek”

s.-(-ʁɑ) s.- hɑnəʁɑ 0202030605/97.

soɾn “son, sonra” Bkz. **soːŋ, son, soŋ, sɔːN, sɔŋ, sɔN, tsɔŋ.**

s.+dɑ s.+dɑ 0103010703/32.

soɾ- “emmek, içine çekmek”

s.-əp s-əp bɑɾʁej 0102020402/24.

soj- “soymak, almak, çıkartmak, (deri) yüzmek”

s.-əβɑdəβ ḍə qɑjɑq doNəɾʁɑ s.-əβɑdəβ ḍə 0103010306/16.

s.-χəş də s.-χəş də͡ɳɑ 0202030308/01.

s.-ʁəɾ (<ʁə eɾür) kəmnəŋ teɾənə pərəNGɑ s.-ʁəɾ 0202030301/22.

s.-ʁə ǩusdə s.-ʁə diβ 0103040405/53.

s.-ʁəm sɑːqdəŋ teɾənə pərəNGɑ s.-ʁəm 0202030301/22.

s.-ə̆k qɑjɑGən bəɾ s.-ə̆k gẹʰɬdẹ 0202031202/40.

s.-ʁɑş ɑzɑGəndɑn Guzə s.-ʁɑş͡ɬɑ 0202030308/01.

s.-ʁɑ oːj ɬɑ s.-ʁɑ qɑnGɑ dzǫɬɑk gẹɬ 0202030301/21.

s.-əβɑɬʁɑ terə s.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030308/01.

s.-iβɑɬʁɑ teɾəsən s.-iβɑɬʁɑ 0202020303/06.

s.-βɑɬʁɑ tẹɾsən s.-βɑɬʁɑ 0103010501/09.

s.-mɑs ḍə̆ s.-mɑs ḍə̆ 0102040301/03, tẹɾən s.-mɑs ḍə̆ 0102040301/03.

s.-mɑ teɾənə s.-mɑ 0202030301/23.

s.-min s.-min gɔɬjoq dəɾ 0202030301/23.

s.-əβɑɬʁəməs ḍə ǩusdə mɑ s.-əβɑɬʁəməs ḍə sɑ 0103040405/54.

sozɯ Ç. “yenge, ağabeyin eşi”

s. bəzdəŋ o s. 0202020301/16, bəzdəŋ bəɾ s. 0202020301/12.

sodzi̯- “ürkmek, panik yapmak”

s.-ʁɑ s.-ʁɑ teɣeɾmẹnən tejdəβɑtGɑn eː də 0202030404/10.

sodzi̯d- “ürkütmek” Bkz **sodzi̯t-.**

s.-o+də s.-o də 0102020303/23, 0102020303/24.

sodzi̯t- “ürkütmek” Bkz. **sodzi̯d-.**

s.-bɑsɑ s.-bɑsɑ ʝɑʰGə ʒynə diɣotqəş ḍə 0102020303/23.

sɔːqdə “hayvan bağırsaktan yapılmış sucuk” Bkz. **sɔqdə.**

s. s. etbe dər 0203010901/02.

sɔːN Ç. “soğan” Bkz. **soŋ, suN, zoŋ**.

s. s. GUzəɾq 0103010501/04.

sɔːN “sonra” Bkz. **soːŋ, son, soŋ, soɾn, sɔŋ, sɔN, tsɔŋ.**

s. s. qɑɬʁɑn duɣdi 0202030605/44.

sɔq- “dövmek, dokumak, vurmak” Bkz. **soːG-, sɔG-, zɔq-.**

s.-də døɾt͡ duɾɣẹn s.-də 0502020101/52.

s.-qəʂ eː/ẹ gumәs jodɑ mɑ s.-qəʂ͡ eː dә͡nɑ 0103030203/16, ɑʰɬdәn jodɑ s.-qəʂ͡ ẹ dә͡nɑ 0103030203/14.

s.-qəʂ dә ɑʰɬdәn jodɑ s.-qəʂ dә 0103010601/13, gәmәs jodɑ s.-qəʂ dә 0103010601/15.

s.-ɢɑʂ dørɪ͡dørɣẹn s.-ɢɑʂ͡ gәni 0502020101/51.

s.-ɢɑ dẹɾdiŋ s.-ɢɑ͡ɬɑ 0103010502/22, jiʧi s.-ɢɑ 0103030201/25.

2. “dokumak”

s.-ɢoː gәzẓәŋ s.-ɢoː 0103030702/104.

s.-ɢә dә jɣɾәm tɑʁɑɾ s.-ɢә dә͡nɑ 0103030203/30.

s.-qəʂ dә ørym s.-qəʂ dә͡nɑ 0203010501/01.

s.-sɑ bo̤ʰdzẓɑ s.-sɑ͡ɬɑ 0103030201/01, tɑʁɑɾ s.-sɑ 0103030201/01.

s.-ʁɑʂ go͡ʒizdә usdɑq qɑn nimi s.-ɢɑʂ͡ɬɑ 0103030702/104.

s.-ɢɑ ørym tɑʁɑɾnә s.-ɢɑ 0203010301/01, ørymdin bәɾ s.-ɢɑ͡ɬɑ 0203010501/05, gәzẓәŋ s.-ɢɑ 0103030702/104, sɑɬʁɑ͡ ɬɑ s.-ɢɑ͡ ɬɑ 0203010501/02, sẹn s.-ɢɑ 0202020702/28, s.-ɢɑ undurk giɣi 0202020702/32, tɑʁɑɾ s.-ɢɑ 0202020302/09, joɾәmnә s.-ɢɑ 0103030201/01.

s.-ɢә tɑʁɑɾ mɑ s.-ɢә 0202020702/32.

s.-ɢɑndɑ mәndɑɢɑ s.-ɢɑndɑ 0202020201/05.

s.-ɢɑq bәɾ kәsɯ s.-ɢɑq nimi dәɾ͡nɑ 0202020201/03.

3 “(sığır, öküz) kesmek”

s.-ɢ̤ə nɑʁәp uzu s.-ɢ̤ə diɣẹn ẹː d̤ə 0202030401/32.

s.-bɑʁɑn s.-bɑʁɑn͡eː dә 0202030401/31(2).

sɔqbɑː “pirinç, darı çeşitlerin genel adı” Bkz. **sɔqbɑ.**

s. s. tuʰɾ̤ɑn fɑn 0203010801/08.

sɔqbɑ “darı, pirinç çeşitlerin genel adı” Bkz. **sɔqbɑː.**

s. s. vu jɑNdzɯ 0103050102/34, s. dzo̤ŋno 0103020302/15.

sɔqbɑ “dokuma (işlem)”

s. tɑʁɑɾ s. 0202020302/01.

sɔqdə “hayvan bağırsağından yapılmış sucuk” Bkz. **sɔːqdə.**

s. ɑq søɬ s. 0103010302/18, 0103020304/32, 0103030203/44.

s.+nəŋ s.+nəŋ͡əʂ ɢuzə ɢuzɢɑʂ͡ɬɑ 0202030308/03.

s.+nə ɑq søɬ s.+nə diɣətdzɻ gunɑNnə ʃiliɣindi͡ɬɑ 0103010302/18.

s.+dɑn ɑq søɬ s.+dɑn 0103020304/09.

sɔqɢ̤ətʂɨ “dokumacı, dokuyacak kişi”

s. s. joq bət d̤ə 0203010501/02.

sɔɢ- “dövmek, yapmak” Bkz. **soːɢ-, sɔq-, zɔq-.**

s.-ẹn jodɑ s.-ẹn 0103030702/15, 0103030702/17.

s.-o peɾɣe deɬə s.-o 0103030901/31.

2. “dokumak”

s.-uβəɾ dəɾ/də s.-uβəɾ dəɾ͡nɑ 0203010501/07, ẹʰsɯ s.-uβəɾ də 0202020702/21.

s.-uβuɾ d̤ə s.-uβuɾ d̤ə 0203010501/10.

s.-uβ s.-uβ ʂidaʂ d̤ə͡nɑ 0203010501/09.

s.-ɔ boʰqdzɑ s.-ɔ 0103030201/24, tɑʁɑɾ s.-ɔ 0103030201/24, joɾum s.-ɔ 0103030201/01.

s.-uβɑɬʁɑ s.-uβɑɬʁɑ 0202020702/19, s.-uβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202020201/04, tɑʁɑɾnә sɑɬʁɑ s.-uβɑɬʁɑ 0202020702/19.

s.-uβatɢan s.-uβatɢan 0203010303/13.

s.-ɑrʁɑ anə s.-ɑrʁɑ jyŋji 0203010501/10.

s.-uβ joq ḓə taʁɑr mɑ s.-uβ joq ḓə 0202020702/32.

3“(sığır, öküz)kesmek”

s.-uβɔɬʁɑ uzunə͡ɬɑ s.-uβɔɬʁɑ͡ɬɑ 0202030401/30.

s.-uβatɢan qejnaɢən s.-uβatɢan i: ḓə 0202030401/35.

s.-uβatɢandɑ s.-uβatɢandɑ͡ɬɑ 0202030401/35.

sɔɢ Ç. “zaman, vakit” Bkz. **soː, soʁ, sɔʁ, tsɔʁ.**

s.+dɑ teɬɣẹn s.+dɑ 0202030901/10.

sɔɢɑ “Achnatherum splendens, bir çeşit bitki” Bkz. **soɢɑ.**

s. s. gørse 0202010503/13.

s.+nə s.+nə oχɢɑː 0202010503/13.

sɔɢuɬ-“sokulmak, batmak, çakılmak?”

s.-χəş s.-χəş joq dər͡nɑ 0103040403/21.

s.-ŭq dẹmər ʃĭŋto s.-ŭq qɑɬʁe 0202030401/26.

sɔʁ Ç. “zaman, vakit” Bkz. **soː, soʁ, sɔɢ, tsɔʁ.**

s.+dɑ andaɢan s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/60, ərliditgin s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/76, eʰdik giɣin s.+dɑ 0202030902/64, eʰdik͡giɣin s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/131, eʰtgen s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/115, undurk giɣin s.+dɑ 0202030902/75, undurɣin s.+dɑ ͡ɬɑ 0202030902/115, usəq qɑʁɑn s.+dɑ ͡ɬɑ 0202030902/67, pədiɣin s.+dɑ 0202030902/117, bɑrʁɑn s.+dɑ ͡ɬɑ 0202030902/103, bɑrʁɑn s.+dɑ ͡ɬɑ 0202030902/35, baʰṣ dẓɑɬʁɑn s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/69, baʰdẓən dẓɑɬʁɑn s.+dɑ 0202030902/87, dəɬ͡ʃuseɣin s.+dɑ͡ɬɑ 0202030901/09, giɣin s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/92, qejqɑʁɑn s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/08, qeḡaːn s.+dɑ 0202030901/12, mɑɴɢɑn s.+dɑ 0202030902/59, 0202030902/110, məɬanəŋ kərəɣʤi s.+dɑ 0202010901/33, mənəβɑɬʁɑn s.+dɑ ͡ɬɑ 0202030902/59, məndɑɢəʁɑn s.+dɑ 0103040401/18, məndɑɢəɬʁɑn s.+dɑ 0103040401/46, 0103040403/35, 0103040403/45, tşoɢeq ɢɑrɑʁɑn s.+dɑ 0202030902/13, tşɔɢuʁɑ oɬurʁɑn s.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/90.

s.+də andaɢəɬʁɑn s.+də͡ɬɑ 0202030901/15, məɬa s.+də͡ɬɑ 0203020501/05.

sɔʁun “geyik” Bkz. **suʁun.**

s.+nə s.+nə tiː͡ɬɑ 0202030105/02.

sɔʁuɴ “geyik”

s.+ɢɑ s.+ɢɑ moːus joq 0202030105/01.

sɔŋ “sonra, son” Bkz. **soːŋ, son, soŋ, soɾn, sɔːɴ, sɔɴ, tsɔŋ.**

s. ɑːndan s͡ɬɑ 0203020202/09, andan s. bə şigə χan oɾuʁ tuʰtusɢan duɣədi 0202030604/15, andan s.͡ɬɑ 0203010301/36, s. uzu mɑɴɢandə͡ɬɑ 0502020101/360, pərən͡s. 0202030601/79, bə s. sɔŋda 0203020403/17, dørɣindin s. 0202030604/14(2), 0202030604/15, s.͡ɬɑ 0103010502/08, s.͡ɬɑ ɬogeɬaʁandɑ 0103040301/23, məndan s. 0203010303/15, məndan s. ͡ɬɑ 0502020101/174, mo ͡ɬɑ s. şigə qan mɑ ɑjtəsəβ 0103030203/17, s. sɔɴGɑ eʰtgi͡ɬɑ 0203020403/10, s. sɔɴGɑ eʰtgindi 0203020403/13.

sɔɴ “sonra, son”

s.+ɢɑ s.+ɢɑ eʰtge 0203020401/17, s.+ɢɑ eʰtgi ͡ɬɑ 0103010602/21, s.+ɢɑ eʰtgindi 0202031202/57, 0203011002/02, 0203020403/13, s.+ɢɑ eʰtgindi͡ɬɑ 0203010503/07, 0502020101/234, sɔŋ s.+ɢɑ eʰtgindi 0203020403/13, s.+ɢɑ ẹʰtgindi 0103010502/07,

s.+ɢɑ e̤^{h}tgində͡ɬɑ 0103040301/25, məndɑn s.+ɢɑ e^{h}tgindi 0202030601/78, sɔŋ s.+ɢɑ e^{h}tgi͡ɬɑ 0203020403/10.

s.+dɑ bə sɔŋ s.+dɑ 0203020403/17.

s.+dɑn s.+dɑn ɑq͡ɢɑ^{h}tdə jitgi 0103010305/94.

sɔŋuk “kemik; boy” Bkz. **səmək, soŋuɡ, sɔɴug, suŋuːk, suŋuk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾʤiq sɔŋug, ɑːχɾʤiq sɔŋuk, ɑχɾʤiq sɔŋug**, **ɑχɾʤiq sɔŋuk.**

1.“kemik”

s. uzunəŋ s. 0202030902/125, s. durβɑq͡əʂgi qɑ^{h}d̤əɬ hɑnəʁɑ 0202030902/96.

sɔŋuːgə e^{h}td̤ə s.+ə 0202030604/62.

s.+də s.+də jidenə 0202030401/30.

sɔŋugun s.+un peɾɣe 0202030902/106.

2. “boy” ,

s. niː s. 0202030403/09(2), niː͡s. d̤ə 0203010301/15.

sɔŋβa < **soŋβazɯ** Ç. “torun”

s.+sən s.+sən zeɾtgi gę^{h}ɬd̤ə 0103010303/02.

sɔɴus kun “ertesi gün” Bkz. **soɴqus kun, sɔɴqəs kən, sɔɴqəs kun, sɔɴqəs ɻ̊ən, sɔɴqus kun.**

sɔɴus k. sɔɴus k. 0103040405/51.

sɔɴqəs kən “ertesi gün” Bkz. **soɴqus kun, sɔɴus kun, sɔɴqəs kun, sɔɴqəs ɻ̊ən, sɔɴqus kun.**

sɔɴqəs k. sɔɴqəs k. dɑɴGɑɾ 0202020501/12, sɔɴqəs k.͡ɬɑ 0202020501/11.

sɔɴqəs kun “ertesi gün” Bkz. **soɴqus kun, sɔɴus kun, sɔɴqəs kən, sɔɴqəs ɻ̊ən, sɔɴqus kun.**

sɔɴqəs k. sɔɴqəs k. ʒiʂi keʂiɬaʁandɑ ͡ɬɑ 0202030104/12, sɔɴqəs k. ͡ɬɑ 0202030101/16, sɔɴqəs k. jɑno 0202030605/04.

sɔɴqəs k.+ən sɔɴqəs k.+ən͡ɬɑ 0202010901/64.

sɔɴqəs ɻ̊ən “ertesi gün” Bkz. **soɴqus kun, sɔɴus kun, sɔɴqəs kən, sɔɴqəs kun, sɔɴqus kun.**

sɔɴqəs ɻ̊. soɴqəs ɻ̊.͡ɬɑ 0202030902/29.

sɔɴqus kun “ertesi gün” Bkz. **soɴqus kun, sɔɴus kun, sɔɴqəs kən, sɔɴqəs kun, sɔɴqəs ɻ̊ən.**

sɔɴqus k. sɔɴqus k. 0502020101/207, sɔɴqus k.͡ɬɑ 0502020101/210.

sɔɴ “son, sonra” Bkz. **soːŋ, son, soŋ, soɾn, sɔːɴ, sɔŋ, tsɔŋ.**

s.+ɢɑ s.+ɢɑ. e^{h}tgindi 0202030402/31.

sɔɴug “kemik” Bkz. **səmək, soŋuɡ, sɔŋuk, suŋuːk, suŋuk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾʤiq sɔŋug, ɑːχɾʤiq sɔŋuk, ɑχɾʤiq sɔŋug**, **ɑχɾʤiq sɔŋuk.**

s.+un s.+un ɢɑjʁɑ kømd̤ə 0202030402/14, s.+un go ɢɑjɑ dəpgę̤ kømd̤ə 0202030402/15.

søːɣət “yer adı” Bkz. **soet, søɣət, søɣʉt, søj, søjt, sʉɣət, sʉɣut.**

s. s.͡ɬɑ diː dəɾ͡nɑ 0201010101/06.

søːz “dil, söz” Bkz. **søz, syz, sʉz, ʃoz, ʃøz, tsøz.**

s. joʁuɾnəŋ s. dəɾ 0202030601/84.

søɣət “söğüt” Bkz. **soet, søːɣət, søɣʉt, søj, søjt, sʉɣət, sʉɣut.**

s. ɑq s. 0102040302/03, 0102040302/05, ɸudʒyɣəɾmi liutio s. 0202030104/09, s. gɑnzɯ 0202010703/12, gøk s, 0102040302/03, gyk s. 0102040302/05, s. keɣəɾo 0202030104/09, liutio s. 0102040301/06.

s.+ḍə s.+ḍə͡ɬɑ 0202010703/12.

søɣuɬ- “yakmak” Bkz. **soɣəɬ-, soɣuɬ-, søɣuʰɬ-, søɣʉɬ-, søɣyɬ-.**

s.-uβ də s.-uβ də 0103050102/13.

s.-se jiudʒɑ s.-se 0202030603/05.

s.-oː oːt͡əʂg̊i s.-oː 0103040405/05.

s.-ɣe kəɾ χɑɾdɑn s.-ɣe 0202030603/03, s.-ɣe jẹʰḍẹ o 0203030102/03, s.-ɣe jẹɣeː 0203030102/04.

s.-ɣə kəsɯ jozɢɑndɑ βəɾ s.-ɣə 0202030603/02.

s.-mis +dɾo kəɾ χɑɾnə jiudʒɑ s.-mis dɾo 0202030603/04.

søɣuʰɬ- “yakmak” Bkz. **soɣəɬ-, soɣuɬ-, søɣuɬ-, søɣʉɬ-, søɣyɬ-.**

s.-dəɾmis+ḍəɾ bɑṣdəŋ sɑʐdə mɑ jiudʒɑ s.-dəɾmis ḍəɾ͡nɑ 0202030603/06.

søɣʉɬ- “yakmak, ızgara yapmak, ateşte pişirmek” Bkz. **soɣəɬ-, soɣuɬ-, søɣuɬ-, søɣuʰɬ-, søɣyɬ-.**

s.-ɣi tɢɑ s.-ɣi 0203010801/06, otɢɑ sɑɬʁɑ s.-ɣi 0203010901/09, dɑsdə s.-ɣi 0202010901/60, miendikḍə s.-ɣi 0202020701/28, s.-ɣi jiɣə də 0203010801/06, s.-ɣi jise͡ɬɑ 0203010801/04.

s.-əsdəɾɣi qɔnə s.-əsdəɾɣi 0202020701/28.

søɣʉt “söğüt; *Söğüt* yer adı” Bkz. **soet, søːɣət, søɣət, søj, søjt, sʉɣət, sʉɣut.**

s. gʉk s. 0202010703/08, s.͡ɬɑ 0201010101/06, s.͡ɬɑ diː dəɾ͡nɑ 0201010101/06.

søɣʉtdəɣ “Söğütlü, *Söğüt* adlı yerde yaşayan(kişi)”

s. s.͡ɬɑ diː ḍəɾ͡nɑ 0201010101/04.

søɣyɬ- “ateş ile yakmak, (tandırda çörek) pişirmek” Bkz. **soɣəɬ-, soɣuɬ-, søɣuɬ-, søɣuʰɬ-, søɣʉɬ-.**

s.-uβuɾ dəɾ kømtsɯ s.-uβuɾ dəɾ 0203020201/08.

s.-uβɑʰɬḍə ɑnəŋ͡əʂdi s.-uβɑʰɬḍə 0203020201/08.

s.-usdəɾɣe s.-usdəɾɣe 0202020501/09, bəɾ s.-usdəɾɣe 0202020501/10.

s.-uβɑtɢɑn də ẹːsɯ s.-uβɑtɢɑn də 0203020201/07.

s.-ɣinḍi kę̣ḳdinə s.-ɣinḍi 0203030102/18.

søj < søɣət “söğüt” Bkz. **soet, søːɣət, søɣət, søɣʉt, søjt, sʉɣət, sʉɣut.**

s. s. sɑpdə deɬɑː 0103020403/21(2).

søj sɑp < søɣət sɑp “kuyudan su almak için söğüt dalından yapılmış kovanın sabı” Bkz. **soet sɑp, søjt tsɑp.**

søj s.+də søj s.+də deɬɑː 0103020403/21(2).

søjn- “sevinmek”

s.-oː məz mɑ ło s.-oː 0103020401/06, joʁɔɾ kəsleɾ mo s.-oː 0103020401/06.

s.-ge o s.-ge ẹnẹ bəɾ jɑməŋnə diatɢɑ undurɣi͡nː də 0202030902/114.

s.-gi o s.-gi ẹnẹ bəɾ jɑməŋ diatɢɑndɑ͡ ɬɑ 0202030902/118, s.-gi ͡ɬɑ deɬə 0202020401/20.

søjɾə “Çince” Bkz. **suːjɾ, sujɾ, sujɾə, sujɾ̌ə, sʉjɾə, syjɾə, ʃyɾə.**

s. s. bədʒin sɑndʒiu dij də nɑ 0202030303/01, s. bədʒin ͡ɬɑ niudʑ ͡ɑ dij do 0202030301/41, s.͡βəzin ʐi̯utʂɑɴʤɯ diː dəɾ͡ɢɑn 0202030308/06.

søjt < søɣət “söğüt; kuyudan su almak için kullanılan söğüt dalından yapılmış kova” Bkz. **soet, søːɣət, søɣət, søɣʉt, søj, sʉɣət, sʉɣut.**

s. s. 0103020302/24,

søjt tsɑp < søɣət sɑp “koyudan su almak için söğüt dalında yapılmış kovanın sabı” Bkz. **soet sɑp, søj sɑp.**

søjt ts. søjt ts. deɬɑ 0103020301/26(2), søjt ts. deɬɑ 0103020302/24.

søjt ts.+ɢɑ søjt ts.+ɢɑ dioɬɑɬʁɑ 0103020302/25.

søz “söz, dil” Bkz. **sø:z, syz, sʉz, ʃoz, ʃøz, tsøz.**

s. s. ɑɬəβ 0103030202/08, ɑ:mɢu s. mədʒin d̥ise 0202030605/06, ɑmɢə s. bədʒin 0202030605/161, ɑmɢə s. mədʒin‿ɬɑ 0202030601/58, əŋgɑr s. 0203020101/04(2), dɑ^{h}t s. 0202030802/05, s. de̥^{h}d̥ə 0202030601/10, s. diɣe jɑd̥ɑt d̥ə 0502020101/10, s. diɣe̥k nimi d̥ə 0202030601/80, s. diɣik 0202030601/10, 0202030604/04, s. diɣo 0202030601/75(3), s. dise 0103010702/23, kəsɯnəŋ s. joq 0103010305/46, qɑdi: s. də 0202030601/07, qɑdi s. 0103040601/03, 0103040601/07, qɑdi s.‿ɬɑ 0103040601/01, 0103040601/06, ɢuzə s. dimi 0202030601/79, mɑɬnəŋ s. 0202010502/15, 0202010502/22, məsdəŋ s. 0201010102/07, ni s. də 0202030604/05, s. nimeɬɣo 0202030304/03, sujɾə s. 0202010703/15, 0202010703/26, 0202010703/27, 0203010702/51, joʁu:ɾ s. mi 0202030802/15, joʁuɾ s. 0103040601/01, 0202010701/02, 0202010703/20, 0202020501/101, 0202030301/40, 0202030601/10, 0202030604/20, 0202030604/36, joʁuɾ s. mɑɴɢəɾɑβ 0203020101/04, joʁɔɾnəŋ s. 0202030601/17, jøɾə s. dimi 0202030601/76.

s.+dəŋ joʁuɾ s.+dəŋ o kep ɬɑɾetgində‿ɬɑ 0202030601/01.

s.+də s.+də ɑɬəβ 0103030202/15, ɑ^{h}gɑnəŋ s.+də ɑɴnɑmɑʁɑn b̥əsɑ 0202020401/09, s.+də diʂ də 0103010703/15, qɑdi s.+də bəɬəp bɑ joq d̥ə 0103040601/06, qɑdi s.+də bəɬɣəməs d̥ə 0103040601/03, s.+də χɔsən dip be̥ɾse 0502020101/289, s.+də mɑ məndɑɢɑ di: dəɾ‿nɑ 0103010701/61, s.+də disdərɣiʂ‿ɬɑ 0201010101/27, mdʒɑr s.+də ɬɑrɬɑʂtərse 0201010101/27, dujtəuɢu‿ɬɑ s.+də‿ɬɑ 0203010303/15, s.+də tsyjɾɑn məndɑɢo dit dəɾ nɑ 0103010701/48, joʁuɾ s.+də bəɬmis də 0103040601/04, joʁuɾ s.+də‿ɬɑ 0202030601/07, jiudɑnəŋ s.+də ɬɑɾetgin dəɣədi‿ɬɑ 0202030604/09.

s.+ge joʁuɾ s.+ge 0202030601/05.

s.+leɾ s.+leɾ jiɸ̂i do:li d̥əɾə 0103030901/11.

s.+u ɬɑɾetbe s.+u bəɾ emes d̥əɾ 0202031201/25.

sʊ:tɧ̆əɾ “kişi adı”

s. s. 0203010301/24.

sʊ “su” Bkz. **su:, su, sʉ.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəʁ su.**

s. s. ə̆ʂmiɣin‿e̥: də 0202030401/03, s.‿əʂmiɣe̥n‿e: d̥ə 0202030401/04.

sʊʁɑɾ- “hayvana su vermek” Bkz. **su:ʁɑ:ɾ-, suʁɑɾ-.**

s.-ʁɑ jydən s.-ʁɑ 0202030401/08.

sʊɬɑ- Ç.+T. “kapalı alana kapatmak” Bkz. **soɬ-, soɬə-, suɬu-.**

s.-βɑtɢɑn demər ɸ̂iŋnəŋ‿əʂg̊i s.-βɑtɢɑn‿e də‿ɬɑ 0202030401/26.

sʊɾt- “sürmek” Bkz. **su:ɾt-, suɾd-, suɾt-.**

s.-ge: jɑʁ s.-ge: 0203020302/15, 0203020302/17.

s.-ge bɑʂɢɑ s.-ge 0203020302/10.

sʊt “süt” Bkz. **su:d, su:t, sud, sut, sʉt.**

s. s. sʊzdəɣe̯j 0103010601/77.

s.+də s.+də χe:ʂɢəβ dɑsɢəɾʁɑ 0103010306/16, s.+də sɑɬʁɑ 0203020302/10.

sʊɾ- “peşinden kovalamak” Bkz. **suɾ-, suɾɑ:-, sur-.**

s.-ɣe s.-ɣe gẹ̈ɬɣẹ̈n e͡ː d̥ə 0202030401/21, s.-ɣe gẹ̈ɬɣẹ̈n eː d̥ə 0202030401/21, s.-ɣe jɑχqdək gẹ̈ɬɣẹ̈ndi͡ɬɑ 0202030401/26.

s.-ɣẹ̈ s.-ɣẹ̈ gẹ̈ɬɣẹ̈ndi 0202030401/24, s.-ɣẹ̈ gẹ̈ɬɣẹ̈ndi͡ɬɑ 0202030401/24.

sʊz- “boynuz ile saldırmak” Bkz. **suz-**.

s.-ge mɑɴqəs qɑɾənə s.-ge 0202030401/21.

sʊzdə- “kaymak, kaygın olmak”

s.-ɣej sʊt s.-ɣẹj 0103010601/77.

suː “su” Bkz. **sʊ, su, sʉ.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəʁ su.**

s. køɬnəŋ s. 0103020401/02, 0103020401/05, 0103020501/02.

s.+ʁɑ s.+ʁɑ 0202030308/07.

suːd “süt” Bkz. **sʊt, suːt, sud, sut, sʉt.**

s.+ə jɑʁnə s.+ə 0202030604/61.

suːʁɑːɾ- “hayvana su vermek” Bkz. **sʊʁɑɾ-, suʁɑɾ-.**

s.-əβ ɢoj s.-əβ 0202031101/12.

suːmɑːq “yoğurt” Bkz. **sumɑːq, sumɑq, sumɑɢ.**

s. s. 0202030104/19.

suːɾt- “sürmek” Bkz. **sʊɾt-, suɾd-, suɾt-.**

s.-ge quɬunnəŋ jiɬələɾəŋgẹ̈ s.-ge 0203010502/02.

suːt “süt” Bkz. **sʊt, suːd, sud, sut, sʉt.**

s. s. ejʁɑn ɑːnigɑ 0103020303/15, s. ejʁɑn ɑːnigɑː 0103020303/33, s. dzẹ̈ːɬəm 0103020303/16, 0103020303/34.

s.+də ɑdzẹ̈ɑtɢɑn s.+də͡ɬɑ 0202030305/01, s.+də ɑdzẹ̈ədəβɑɬʁɑ 0202030305/01.

suːjɾ “Çin/*Han* milleti; Çince” Bkz. **søjɾə, sujɾ, sujɾə, sujɾə̌, sʉjɾə, syjɾə, ʃyɾə.**

s. s. ɑtɢɑ 0201010101/01.

suːz- “süzmek, süzgeçten geçirmek”

s.-əβɑɬʁɑ qɑβɑtʂəqɢɑ s.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030305/03.

su “su, sıvı; nehir, su kaynağı” Bkz. **sʊ, suː, sʉ.** Ayrıca Bkz. **sɑɾəʁ su.**

s. ɑq s. 0203011001/04, s. ɑɬʁəɬɑ gẹ̈ɬɣẹ̈nde 0502020101/207, s. ɑɬʁəɬɑ gẹ̈ɬɣẹ̈ndi 0502020101/203, s. ɑʰɢəɾdɑn ɢ̥ɔʰɾqəp d̥ə sɑ 0202010901/36, s. ɑʰqɢɑ dzɑnbəʂɑɴ 0202030802/46, s. əʂmis 0103030203/21, s͡. əʂmis ɾəmboʧ̑i͡ẹ̈ː dəɾ͡nɑ 0103010701/46, s͡. ə̌ʂmis əɾəmboʧ̑i 0103030702/92, 0103030702/94, s. op də͡nɑ 0103010305/49, s. ungẹ̈n e d̥ə 0103020304/24, s. uzɑq nimi də͡nɑ 0203020302/05, s͡. bəzin ʂuannɑsdiɾɣẹ̈͡ ɬɑ 0202030308/06, bezuk s. 0502020101/247, s. ͡βɑɾ ͡e 0103020304/22, s. dəɾ 0202030201/04(2), doʁɔɾ s. joɢ̥͡ eɾ 0202030605/151, s. dɾoː 0202030801/22, s. d̥ɑpqəʂ͡ eɾ 0202020401/19, gəɬdəŋ s. 0103050303/26, 0103050305/16, s. gøʂgẹ̈ʂ͡ɬɑ 0103010303/36, s. gøʂgindi 0202010901/66, s. gøʂgindi͡ɬɑ 0202010901/67, gøz s. 0202030605/151, gøzdəŋ s. 0103020502/03, s. keɣəɾɣẹ̈n ͡i 0103010701/10, s. kuʰɾguɾuβɑtɢɑnda ͡ɬɑ 0202020401/20, ɢɑɾɑ s. 0203030102/05, s. ɢuzə bəɾ doɢuɾɑʁɑndɑ 0202010503/11, s. ɢuzəp də 0103040401/59, s͡. ɢuzu tedɑsdəɾɣin͡iː də 0202020401/16, s. ɢuzuβɑɬʁɑ 0203030102/10, ɢɑɾɑ s. ͡ɬɑ 0502020101/286, χejjɑɴnəŋ s. ɬɑ dəɾ͡nɑ 0202031202/28, χuɑʤio s. 0202010901/60, s͡. ʁɑzɢɑn e də 0103020304/24, s͡. ʁuzu 0202020401/16, s͡. ʁuzu tejdɑsdəɾ 0202020401/16, s͡. hədzẹ̈p 0202031201/29, noːʁɑ s. ə̌ʂmis oːʁɑn͡ eː 0202030401/05, sun dɑɬejnəŋ s. ͡ɬɑ 0202030601/38, sun dɑɬejnəŋ s. ͡ɬɑ ͡eɾni 0202031202/34, sun dɑɬejnəŋ s͡. usdɑʁɑn

0202031202/38, s. ʂukdik gɐ̣ɬɣe 0203020302/05, s.͡jɐrnəŋ de^{h}tdɐrnə 0103040401/02, s. joq 0103030901/07, 0103030901/10, s. joq də 0103020304/20, 0202020401/18, s. dʐɑgɔ suzəlɐrnəŋ bəlɐ̣k 0103040401/60.

s.+nəŋ s.+nəŋ͡əʂdi 0202030902/31, 0202030902/48, 0203030102/13, s.+nəŋ͡əʂgi 0202030308/07, s.+nəŋ͡əʂgi͡ɬa 0502020101/397, s.+nəŋ gəŋzɯ͡ɐr 0202020401/20, gɑrɑ s.+nəŋ͡əʂdi 0502020101/286, s.+nəŋ jɑɴgɑ e^{h}tgindi 0202010503/10(2).

s.+nu s.+nu je:sdərɣi uzunə gø^{h}durɣi gejɬa 0202030605/160.

s.+nə ɑq s.+nə guzgɑ͡ɬa 0202010703/17, s.+nə ɑɬənəβ 0103010305/85, ʊɬ s.+nə suɬuβɑtgɑn͡ɐ̣r 0202030605/165, s.+nə unkianəʁɑ 0202010503/11, s.+nə unkianəʁɑn ͡e: ḍə 0202010503/11, s.+nə pəgərɣi͡ɬa 0103010304/45, go s.+nə 0202020401/19, s.+nə gøʂgəli͡βɑrʁɑndɑ 0202010503/11, s.+nə guzgɑ 0202030308/07, s.+nə hədʐ̰əβ hədʐ̰əβ͡ɬa 0202030105/05(2), s.+nə hədʐ̰əβ hədʐ̰əp 0202030105/07, s.+nə jenniβɑɬʁɑ 0202030605/154.

s.+ʁɑ s.+ʁɑ βər tɑrdɑq gɑrɑsɑ 0202031202/10, s.+ʁɑ mɑ ərmi 0202010901/66, mɑɴgɑn s.+ʁɑ surḍursdɐ̣rxəʂ me 0202030603/07, s.+ʁɑ tejdɑβər drɔ 0202010901/68.

s.+dɑ s.+dɑ 0202020401/20, s.+dɑ sɑgɔrʁɑ 0502020101/207.

s.+dɑn ɑq s.+dɑn bər əʂgɐ̣ 0502020101/284, s.+dɑn mdʒa ʁuzʁɑ 0102040301/02.

s.+sən sɑrəʁ s.+sən ʧiŋnɑsdərɣe 0202030501/05.

s.+səŋ s.+səŋ keɣərəp bɑr 0202030203/03.

su- < sɑɬ- “koymak, bırakmak” Bkz. **sɑ:-, sɑ:ɬ-**, **sɑ-, sɑɬ-, sɑ^{h}ɬ-, sa-, sə-, tsɑ-, tsɑɬ-.**

s.-βɑdəβ ḍə pɑndʐəʂgi s.-βɑdəβ ḍə 0103010703/16, dʐuozɯʁɑ s.-βɑdəβ ḍə 0103010305/34.

s.-βɑt də kømgi s.-βɑt də 0103040302/08.

s.-βɑttsɑ sʊtdə χe:ʂgəβ dɑsgərʁɑ s.-βɑttsɑ͡ɬa 0103010306/16, tunnɑʁɑ s.-βɑttsɑ͡ɬa 0103010306/22.

s.-ɑdin ɑndɑgɑ s.-ɑdin 0103010705/24.

s.-βɑt pərβɑnəŋ yzəɣi s.-βɑt 0103040405/12.

s.-βɑtgɑ qɑjndərəbɑɬʁɑ s.-βɑtgɑ 0202030501/04.

s.-βɑtgɑn qɑtgɑ s.-βɑtgɑn nimi də 0103040301/27.

s.-ɑtgɑn sʉzgi s.-ɑtgɑn tʂɑnə 0103010101/06.

s.-βɑtgɑnḍɑ qɑχtg̰ɑ s.-βɑtgɑnḍɑ 0103040301/28.

s.-βɑtgɑq s.-βɑtgɑq bərmi ḍə 0103010304/74.

suɑn Ç. “hesap yapmak”

s. uʂ diortdɑn s. 0203010302/07.

suɑnɬɑ- Ç.+T. “hesaplamak, fal baktırmak” Bkz. **suɑnnə-.**

s.-p bɑr guŋʐəŋ s.-p bɑr͡ɐ: 0203011002/12.

s.-βɑdɑ də jyŋʧinə mɑ s.-βɑdɑ də 0202020501/14.

s.-βɑtgɑn s.-βɑtgɑn͡ɬa 0202020501/16.

suɑnmiozɯ Ç. “sarımsak, sarımsak fidanı”

s. ʤiaɴfəŋ s. 0203010901/03.

suɑnnə- < **suɑnnɑ-** Ç.+T. “hesaplamak” Bkz. **suɑnɬɑ-**.

s.-βɑdət də sɑnbəj liuʂi kue mi:k s.-βɑdət də 0103010303/17.

suɑŋ gua Ç. “fal açmak”

s. s. lia 0202030605/10.

suɑŋgə guɑ Ç. “fal açar”

s. s. ɑː 0202030604/44.

suoguodʒyŋ Ç. “kişi adı”

s. s. dimi 0103050102/06.

suoɬaɬ- Ç.+T. “yanlış olmak, hata yapmak”

s.-min nɑɾsə s.-min͡ɬɑ 0202030104/22.

suoʂɑɾəŋ Ç. “kişi adı”

s. s. 0103040405/39.

suojɑɴ Ç. “*cynomorium*, bitki adı” Bkz. **sujɑɴ.**

s. s. ͡ɬɑ 0202030307/08, ɢejdɑg̊ə s. bɑɾ͡eː 0202030307/08.

suβɑ- “okşamak, dokunmak” Bkz. **səβɑ-.**

s.-sɑ bɑʰʂdə s.-sɑ 0202030402/41.

s.-ʁɑndɑ bɑʰdzn̥ən bəɾ s.-ʁɑndɑ 0202030402/40.

suβɑq “kepçe” Bkz. **səβɑq, suβɑɢ.**

s.+ɢɑ jeʰɬdzi̯̊nəŋ s.+ɢɑ jiɬɑn həɾɑɬq͡ qɑʁɑq ẹː də 0103040405/41, ʃip͡ s.+ɢɑ sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0103040405/43.

suβɑɢ “kepçe” Bkz. **səβɑq, suβɑq.**

s.+ən ʧip s.+ən ɑɬəɴɢɑ 0103040405/45.

sud “süt” Bkz. **sʊt, suːd, suːt, sut, sʉt.**

s.+ə jɑʁnə s.+ə pəʰɾɢɑɴɢɑ hɑmɑ tutɢɔ 0202030604/61.

s.+ən s.+ən ɑɬo 0103010601/54, 0103030702/45, s.+ən bər sɑʁẹː dəɾ͡ nɑ 0103010701/82, s.+ən sɑqqəʂ͡ nɑ 0103030203/33.

sud- < usdɑ- “benzemek” Bkz. **əsd-, əsdɑ-**, **ŏsd-, ŏsdɑ-, usd-, usdɑ-, ŭsdɑ-, qusd-, qusdɑ-.**

s.-eː dɾo umdʒioʰɾdʒn̥ennə s.-eː dɾo 0202020501/78.

sugumu bɑʂɨɢɑ tuβɑ “tanrı adı”

s. s. pəʰɾɢɑɴɢɑ 0103010601/46.

sukuʰɾdɑq “kişi ad, unvan”

s. s. ɑβɑgɑ 0202020401/25.

sukuʰɾdin “çok güçlü bir çeşit din adamı, ayin dansı yaparken en baştaki kişi?” Bkz. **ʂukuʰɾdian.**

s. s. 0202010703/01.

suʁɑɾ- “hayvana su vermek” Bkz. **sʊʁɑɾ-, suːʁɑːɾ-.**

s.-ʁɑ ɑʰtd̥ə βəɾ s.-ʁɑ 0502020101/284, ɢojnə s.-ʁɑ 0103050301/02.

suʁuːɾ “marmot” Bkz. **suʁuɾ.**

s. s. 0202020501/39.

suʁun “geyik” Bkz. **sɔʁun.**

s. s. ɑːnə jibɑn moː ɬɑ ølyɾup bomɑs ẹ d̥ə 0202020501/61, s. ɑɾʁɑɬəʁ nimi d̥ə 0202030105/04, s. moːsdə keɣəɾ dəɾəm 0202030105/07.

suʁuɾ “marmota” Bkz. **suʁuːɾ.**

s. s. 0202030201/06, s. ͡eʰt͡ʤiɣəməs də͡ nɑ 0203030101/19.

sudʒiɣɬəɣ “inançlı, içten dine düşkün olan”

s. gue s. nimiɾ 0202010503/02.

sudʒiɣli- “benimsemek, inanmak”

s.-βəɾ d̥ə ɬɔmɢɑ s.-βəɾ d̥ə 0202020501/62.

suɬɑmɑ Ç.+T. “kapatma (oda, kapalı alan), kapatan (oda)”

s. αβɑsən s. oɬ ʤienjy dɾə 0202030605/144.

suɬɑNGə “gök kuşağı” Bkz. **soɬɑNGə.**

s. s. ḍaʰɾḍəɬʂ dəɾ͡nɑ 0102020304/10.

suɬəq “içecek” Bkz. **suɬuq, suɬuG.**

s. ɑsdəq s.͡ qənɑ 0202030604/19.

suɬu- < suɬɑ- Ç.+T. “kapatmak” Bkz. **soɬ-, soɬə-, sʊɬɑ-.**

s.-βɑːttsɑ hejdik giɣi s.-βɑːttsɑ͡ɬɑ 0202031101/27.

s.-βɑt jyen s.-βɑt 0202030605/152.

s.-βɑt ḍəm pɑʁəNnə sẹn jyen s.-βɑt ḍəm 0202030605/157.

s.-βɑːtG̥ɑ ɑnəŋ͡əʂgi s.-βɑːtG̥ɑ kuɬəɣẹ 0202030605/144.

s.-βɑtGɑn ɑnəŋ͡əʂgi s.-βɑtGɑn͡ẹr 0202030605/165.

suɬuq “içecek” Bkz. **suɬəq, suɬuG.**

s. ɑːjɬəʁnəŋ ɑsdəq s.͡G̥ənɑ 0202030604/27, ɑjɬəʁnəŋ ɑsdəq s.͡Gənɑ 0202030604/34, ɑsdəq s. dəɾ͡nɑ 0202030604/62.

suɬuG “içecek” Bkz. **suɬuq, suɬəq.**

s. ɑsdəʁ s.͡ɬɑ 0202030604/73.

sum “yer adı” Bkz. **sun, suŋ.**

s. s. tɑɬɑdɑ 0103010701/12.

sumɑːq “yoğurt (Dahe ağzı)” Bkz. **suːmɑːq, sumɑq, sumɑG.**

s. s. 0202010101/06.

sumɑq “yoğurt, tereyağı alınmış yoğurt (Dahe ağzı)” Bkz. **suːmɑːq, sumɑːq, sumɑG.**

s. s. 0202030104/15, 0202031101/32.

s.+mẹː s.+ mẹː 0202030501/02.

s.+ḍə s.+ḍə qejndərəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202031101/32.

sumɑqtʂɨ “tapınak adı, Dahe bölgesinde bulunan tapınağın adı” Bkz. **səmɑːqdʐɨ, səmɑqdʐɨ.**

s. s. suminəŋ 0202030802/41.

sumɑG “yoğurt (Dahe ağzı)” Bkz. **suːmɑːq, sumɑːq, sumɑq.**

s.+ə s.+ə jɑɾɬə hɑnəʁɑndɑ 0202030404/09.

s.+ən gəɬdəŋ s.+ən͡ɬɑ ʧørmẹ qejnɑtGɑq nimi də͡nɑ 0202030305/02.

sumɑɬ “bir çeşit büyük torba”

s. s. təkg̊i 0202020702/32.

s.+nəŋ s.+nəŋ͡əʂgi 0202020701/01.

s.+ʁɑ bɔχqdzɻɑ s.+ʁɑ 0202020701/01.

sumər “*Sumır*, dağ adı” Bkz. **sumuɾ.**

s. s. tɑʁdɑn ərlẹɣ dəɾ͡nɑ 0103010702/29.

sumẹːn “yemek” Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹːn, semẹn, semien, semin, sumẹn, sumẹn, sumin.**

s. s. undurʊβ 0202020501/95.

sumẹ Ç. “Buddhist tapınağı” Bkz. **semi, sẹmiː, sẹmi, sumiː, sumi.**

s.+nəŋ s.+nəŋ niːɣə gẹɣẹn ɑndɑʁ diɣin e ḍə 0202010503/12.

sumẹn “yemek” Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹːn, semẹn, semien, semin, sumẹːn, sumẹn, sumin.**

s.+nə tʂɑ s.+nə əʂgindi͡ɬɑ 0202030605/54.

sumuɾ “*Sumır*, dağ adı” Bkz. **sumər.**

s. s. taqɢa 0203020202/05, s. taʁ 0202030601/40, 0202031202/26, s. taʁ͡ ɬa 0202030601/39, s. taʁ͡ ɬa͡ erni 0202031202/34, s. taʁḓa joq 0202030201/07, s. taqɢa 0202031202/35, s. taʁdan 0202031201/29.

sumiː Ç. “Buddhist tapınağı” Bkz. **semi, sẹmiː, sẹmi, sumẹ, sumi.**

s.+di bəɾ s.+di 0202030802/02.

sumi Ç. “Buddhist tapınağı” Bkz. **semi, sẹmiː, sẹmi, sumẹ, sumiː.**

s. s. 0202020701/30, bejɾan s. 0202030801/18, 0202030801/21, 0202030802/41, s. βaɾ͡ e 0502020101/370, s. nidʒi βaɾ͡ e 0502020101/370, nidʒoɾ s. unduʁaɴnaɾnə bə nisdasa jaχş βołχəş͡ e 0502020101/416, s. ʃiatiennəŋ sumi dəɾ͡ na 0202030801/18, s. sumiɣe͡ ɬa 0202030801/23 ʃiatiennəŋ s. 0202030801/18.

s.+nəŋ oːjnəŋ s.+nəŋ 0202030801/20, 0202030801/21, bejɾan s.+nəŋ 0202030801/20, sumaqtʂi s.+nəŋ 0202030802/41, ʂigə s.+nəŋ aʰgaleɾ 0202030802/41, ʂigə s.+nəŋ ʂidʒien 0202030801/19, s.+nəŋ ʝusᵍa eʰtgindi 0202010503/11, joʁuɾnəŋ s.+nəŋ͡ ɬa 0202030801/03.

s.+nə s.+nə ma jaʰşɢəβ niɣəɬəβałɢaş qəna͡ ɬa 0202030801/28.

s.+ɣe s.+ɣe eʰtəp baɾʁan͡ ẹː 0202010503/11, s.+ɣe eʰtəp baɾʁanda 0202010503/12, məsgi s.+ɣe jaʰş βołχəş də 0202030802/07, sumi s.+ɣe͡ ɬa 0202030801/23.

s.+ɣẹ bəz͡ ɬa u s.+ɣẹ͡ ɬa 0202030801/10, bə s.+ɣẹ͡ ɬa 0202030801/10, 0202030801/21,

s.+ɣi s.+ɣi aɾʁa͡ ɬa 0502020101/176, jidə s.+ɣi ɬomnəʁ 0202020501/86.

s.+di s.+di 0502020101/438, s.+di oɬəɾʁandə ͡ɬa 0502020101/192, bə s.+di͡ ɬa 0202030801/17, s.+di daʰt ɬaːɾẹtbẹ 0202030801/23, giɬɣik dimi do s.+di 0202010901/26, s.+di͡ ɬa 0502020101/176, ʧîɴχejnəŋ s.+di oɬuɾuβuɾuβ ɬa 0202030802/05.

s.+din s.+din beɾə su aɬʁəɬa gẹɬɣẹndi 0502020101/203, daʰt s.+din gẹse 0202030801/23.

s.+leɾnə s.+leɾnə ɢaɾaʁa 0502020101/455, s.+leɾnə ma ma βəɾ ɢaɾaʁa 0502020101/455.

s.+leɾɣi s.+leɾɣi kənəŋ oɬ duɣdi baɾʁaq͡ eʰķ̌ẹ̈n 0202020701/30.

s.+səŋgi døɾt s.+səŋgi ma baɾmaʁan e ḓə 0502020101/459.

sumin “yemek” Bkz. **səmin, səmien, semen, semẹːn, semẹn, semien, semin, sumẹːn, sumẹn.**

s. s. əʂse͡ ɬa 0202010901/19, s. diɣik ba 0203020601/51, ɢaɾa s. 0202010901/19, s. ma eʰʤiɾəp bẹɾɣẹk dimi dəɾ 0202010901/27.

sun “deniz veya göl adı” Bkz. **sum, suŋ.**

s. s. dałej 0202030601/25, s. dałejdaq ʂəŋ 0103030702/71, s. dałejdaʁ ʂəŋ 0103030702/88, s. dałejnəŋ 0202030601/24, 0202030601/38, 0202031202/38, s. dałejnəŋ su͡ ɬa͡ erni 0202031202/34, s. dałejdan su͡ həʤəp 0202031201/29.

sunzɯga Ç.+T. “torun”

s. ʂigə s. 0203020401/20.

suŋ “deniz, göl adı” Bkz. **sum, sun.**

s. s. dałejdan 0103010701/132, s. dałejdan su keɣəɾɣẹn ͡i 0103010701/10, s. dałejdan bezək dəɾ͡ na 0103010701/132, s. dałejnə tap͡ kəɾɣẹn͡ ẹː 0103010601/37, s. dałejnəŋ ʂəŋ 0103010601/75.

suŋ Ç. “ölçü birimi 1*sun*= 3.3cm”

s.+nəŋ jidə s.+nəŋ bəɾ pədʒaq 0103040403/13, 0103040403/26.

suŋuːk “kemik” Bkz. **səmək, soŋuɡ, sɔŋuk, sɔNug, suŋuk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾʤiq sɔŋug, ɑːχɾʤiq sɔŋuk, ɑχɾʤiq sɔŋug**, **ɑχɾʤiq sɔŋuk.**

s.+ḍə qɑɬʁɑn s.+ḍə ɬɑ sɑ 0203020403/07.

suŋuk “kemik” Bkz. **səmək, soŋuɡ, sɔŋuk, sɔNug, suŋuːk.** Ayrıca Bkz. **ɑːχɾʤiq sɔŋug, ɑːχɾʤiq sɔŋuk, ɑχɾʤiq sɔŋug**, **ɑχɾʤiq sɔŋuk.**

s. ni ni s. də 0203010301/17, s. dro 0203010301/28, s. sɑɬəβ dəɾ 0203010301/28.

s.+də jɑn s.+də gøʰdurɣe 0202030605/164.

suN Ç. “soğan” Bkz. **soŋ, sɔːN, zoŋ**.

s. s. guzərqdə 0103010501/04.

suɾ- Ç? “istemek, dilemek, söz kesmek” Bkz. **suɾɑ-, suɾɑʰ-.**

s.-əβɑdəβ də gəzdə ʃien s.-əβɑdəβ də 0103010305/01.

s.-ẹnə oʁuɬʁɑ s.-ẹnə 0202030605/75.

s.-əβɑtGɑʂ s.-əβɑtGɑʂ ɬɑ kun qɔɬsɑ ɬɑ 0103010305/06.

suɾ- “seçmek”

s.-se s.-se mɑ bɔχəʂ ḍəɾ 0202031201/19.

s.-əβ ɑjnə s.-əβ 0103010701/02, 0103030203/02, kunnə s.-əβ 0103010701/01, 0103030203/01.

s.-uβ ɑjnə s.-uβ 0202031202/23, ɑjnə kunnu s.-uβ 0202031201/19, kunnə ɑjnə s.-uβ 0202031202/23.

s.-o ɑjnə s.-o 0103010601/03, 0103030702/04, kunnə s.-o 0103010601/02.

s.-u ejnə s.-u 0102020304/02, kunnə s.-u 0102020304/01.

s.-ɑ kunnə s.-ɑ 0103030702/03.

suɾ- “kovalamak, sürmek” Bkz. **sʊɾ-, sur-, suɾɑː-.**

s.-ɣe s.-ɣe geːɣəʂe 0202030401/19.

s.-ɣẹ ɑʰtdə s-ɣẹ 0202020401/04, s.-ɣẹ geɣẹndi ɬɑ 0202030401/19, ʒytdə s.-ɣẹ 0202020401/04.

s.-ɣi ɑʰt qejnɑq s.-ɣi 0203011002/01.

s.-usdəɾɣe dɑsən s.-usdəɾɣe 0202010901/63.

suɾɑː- “hatır sormak, merhabalaşmak” Bkz. **suɾɑ-, suɾuː-, suɾu.**

s.-ʁɑ seːn s.-ʁɑ 0203011002/25.

suɾɑː- “sürmek, kovalamak, gütmek” Bkz. **sʊɾ-, suɾ-, sur-.**

s. gɔjnə guzu s.-ʃise 0203030102/04.

suɾɑ- “istemek, söz kesmek” Bkz. **suɾ-, suɾɑʰ-.**

s.- dzˌəNqəs qɑnnəN gəzən ɬɑ s.- dij dəɾ nɑ 0202030605/67.

s.-k kełən s.-k kiɬ 0202030605/79.

s.-ʁɑ gəzən s.-ʁɑ 0202030605/03.

s.-ʁɑn dzˌəNqəs qɑnnəN gəzən s.-ʁɑn eɾ 0202030605/02, gəzən s.-ʁɑn duɣdi ɬɑ 0202030605/03.

s.-ʁɑndɑ ʁəzən s.-ʁɑndɑ 0202030605/12.

suɾɑ- “sormak, merhabalaşmak” Bkz. **suɾɑː-, suɾuː, suɾu-.**

s.-ʁɑq ẹseːn s.-ʁɑq nimi də 0202030802/24, eseːn s.-ʁɑq dimi do 0202030802/25.

suɾnɑ- “biraraya gelip konuşmak”

s.-ʁɑ mo ɬɑ s.-ʁɑ ɬɑ 0202030802/40.

suɾɑmɑ Ç.+T. “isteme(kişi)”

s. gəz s. ɑɾɑʰdzˌi ɬɑ 0202030605/87.

suɾɑs- “kız istemek üzere birbirinden söz kesmek”

s.-əβ s.-əβ 0103040601/11.

suɾɑs- “selamlaşmak, bayramlaşmak, merhabalaşmak”

s.-əβ ɑɢej s.-əβ 0202020501/12.

suɾɑ^{h}- Ç.+T. “istemek, söz kesmek” Bkz. **suɾ-, suɾɑ-.**

s.-d̥ḛ oʁuɬʁɑ͡ɬɑ s.-d̥ḛ 0202030605/97.

suɾəq “çadır direği” Bkz. **suɾuq**

s.+də dɯɾt s.+də mɑ təqdɑt də͡nɑ 0202030601/34.

s.+dəɴ s.+dəɴ qɑ^{h}tɢ̊ɑ ḛ^{h}tgi͡ɬɑ 0201010101/15.

suɾək “çadır direği”

s.+ge s.+ge 0201010101/14.

s.+ge: diorɪ s.+ge: 0103040402/08.

suɾu:- < suɾɑ- “hatır sormak, merhabalaşmak” Bkz. **suɾɑ:-, suɾɑ-, suɾu.**

s.-β də se:n s.-β də 0203011002/25.

suɾu- < suɾɑ- “hatır sormak, merhabalaşmak” Bkz. **suɾɑ:-, suɾɑ-, suɾu:.**

s.-uβuɾ də se:n s.-uβuɾ də 0203011002/27.

suɾuq “çadır direği” Bkz. **suɾəq.**

s. ɑ^{h}ɬdən s. 0202030601/32, d̥ḛməɾ s. 0202030601/32, diorɪ s. tsɑɬsɑ 0202030601/30, guməs s. 0202030601/32, ʒizdɑ^{h}dʑi̯ s. 0202030601/31, s. jɑrɬə hɑɾsɑ 0502020101/59.

s.+dəŋ sək s.+dəŋ bɑ^{h}ʂɢɑ 0502020101/58.

s.+də dɔqus s.+də 0202010703/08.

s.+ɢɑ sək s.+ɢɑ ɑsɢɑ 0202010501/18.

suɾd- “sürmek” Bkz. **sʊɾt-, su:ɾt-, suɾt-.**

s.-e̥j ɑq jɑʁ s.-e̥j dəɾ͡nɑ 0103010701/129.

s.-əp də jɑʁ s.-əp də 0103040401/63.

s.-e̥ sɑɴɑ s.-e̥ suɾde 0202030604/06, sɑɴɑ suɾdḛ s.-e̥ 0202030604/06.

suɾd̥uɾ- “suda sürdürmek”

s.-sd̥e̥ɾxəʂ me̥ suʁɑ s.-sd̥e̥ɾxəʂ me̥ 0202030603/07.

s.-sd̥e̥ɾse suʁɑ βəɾ tɑɾdɑq ɢɑɾɑsɑ s.-sd̥e̥ɾse 0202031202/10.

suɾt- “(yağ vs.) sürmek” Bkz. **sʊɾt-, su:ɾt-, suɾd-.**

s.-ət də niɣe̥ sut ɑq jɑʁ s.-ət də dise 0103010601/72, jɑʁ s.-ət də 0102020304/13.

s.-tse sut s.-tse 0103010703/20, jɑʁ s.-tse 0103010703/19.

s.- ɑdʐɑqəsɢɑ bəɾ s.- 0502020101/59, niɣe s.- 0103030702/68, sək͡suruqdəŋ bɑ^{h}ʂɢɑ βəɾ s.- 0502020101/58, jɑʁnə s.- 0103010703/14.

s.-giʂ də jɑʁ s.-giʂ də 0103050101/47.

s.-ge: əɬəkgi kɑdʒidɑn bəɾ s.-ge: 0103040405/57.

s.-ge ɢəzɑɾtɢɑ s.-ge͡ɬɑ 0202030308/07, tɔjnɑʁ ͡udʒin bəɾ s.-ge 0202030308/07, jɑːʁnə s.-ge 0203020202/18, jɑʁdɑn bəɾ s.-ge 0103010703/15.

s.-gi ɑɬənəɴɢɑ mɑ βəɾ s.-gi 0202020501/27.

s.-gindi s.-gindi suruq jɑrɬə hɑɾsɑ 0502020101/59.

sur- “kovalamak, peşinden koşmak” Bkz. **sʊɾ-, suɾ-, suɾɑ:-.**

s.-me sen ɑrdəndɑ ɑm s.-me 0103010705/48.

sus- “süsüşmek, boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” Bkz. **suzus-.**

s.-gi ɢɑɾɑ bəɢɑ keːɾɣe̥ s.-gi͡βɑɾ͡ɬɑ 0202030902/63.

s.-mese uːş tɑʁ bəɾ s.-mese 0103040405/10.

suş < sunəŋ əş “suyun içi”

s.+gẹ s.+gẹ połuβɑdəβ do 0202030701/04.

s.+gi s.+gi 0202030701/09 s.+gi połuβɑdəβ 0202030701/14, s.+gi məndaɢɑ połuβɑtɢɑ 0202030701/09.

s.+di s.+di ołəɾmɑ o bɑɢɑnə 0202020501/46.

sut “süt” Bkz. **sʊt, suːd, suːt, sud, sʉt.**

s. s. 0103010601/72, 0103030802/26, ɑq s. usdaʁɑn 0502020101/283, ɑdzə̧tɢɑn s. 0202030306/02, s.͡ əşgi 0103010703/16, s. ejʁɑq nimi ḍə 0202030306/02, s. pəːɾaşdə 0103020402/06, s. bɑ dzʯŋnɑχəş də 0103010306/28, s. bołuβ 0103030702/67, bəɾ pən s. ḅəsɑ 0103010306/13, s. bołu 0103010601/77, s. bołuβ 0202031201/33, s. bołəβ 0202031201/26, s. geːɾəʁɑ sʊtdə sałʁɑ 0203020302/10, s. gɛrnəɴ ɢəzəqɢɑ 0103050101/47, s. ɢuzəp də 0103040401/61, s. ɢuzət də 0103010601/74, s.͡ ʤɛʁɑq nimi ḍə 0202030501/02, s. mɑ ɢuzɑ dɾo 0202030104/15, s. niɣe ɢuzəp də ʯise 0103030702/66, s. suɾttse 0103010703/20, s. ʯyxkəp 0202030104/02, s. tşɑ 0103030702/70, 0103030702/99, 0103030702/101, s. tşəŋnɑːʁəməs ḍə 0202030701/16, s. jɑɾɑsɛrnəŋ bẹḷẹgə 0103010703/20, s. jejmɑs ot ḍə 0103010306/12, s. dzʯɢo 0103040401/62, s. dzʯŋnɑχəş də 0103010306/25.

s.+də s.+də 0202030305/01, 0202030501/02, 0202030604/06, ĭnẹ̆kdəŋ s.+də sɑʁəβałʁɑ 0202030305/01, s.+də qejndəɾʁɑ 0202031101/29, s.+də ɢuzəp də 0103010701/131, s.+də ɢuzɢɑ 0103010703/14, s.+də sɑːʁəβałʁɑ 0202030501/01, s.+də jɑʁə 0202030604/53, jiɣ s.+də ɢuzɢɑ͡ ɬɑ 0202030305/02.

sutdək “sütlü” Bkz. **sutdəɣ.**

s. s. tşɑ 0203010801/08, s. tşɑː 0203010801/07.

sutdəɣ “sütlü” Bkz. **sutdək.**

s. s. tşɑ 0103030802/26(2).

sutdi- “süt koymak, süt karıştırmak”

s.-ɣi tşɑnə s.-ɣi 0202030901/14.

sutʤis “kişi adı”

s. s. 0202020501/102, 0202020501/106.

sutʂɨ “sucu”

s. s. quşɢɑş 0202030203/03.

suj Ç. “yaş”

s. bɑ s. 0202030101/08, bɑdʒiu͡ s. 0103030701/06, dʒiu s. də͡ nɑ͡ sɑ 0103030901/16, dʒiʂɨ s. ołʁɑn 0203010702/26, sɑn s. bołʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203010302/01, ʂɨ͡ s. 0103030701/06(2), ʂiʁə s. oʁɑndɑ 0202010501/16, ʂɨdʒi s. jɑʰsɑʁɑn 0103010502/10, ʧî s.͡ ɬɑ 0103030901/37, ʧî s. a 0203020601/01.

s.+nəŋ ʂɨdʒi s.+nəŋ͡ ɬɑ 0202020301/12.

s.+dɑ ʂiːɾ s.+dɑ bəɾ 0202010501/16, ʂiliu s.+dɑ͡ ɬɑ 0202010501/16, ʂisɑn s.+dɑ 0202010501/16, ʧî s.+dɑ 0203020601/28.

s.+dɑn ʂisɑn s.+dɑn͡ ɬɑ 0103030701/06.

s.+ʁɑ əɾʂɨbɑ s.+ʁɑ joq bət də 0103010303/37.

sujɑɴ Ç. “Songaricum, bitki adı” Bkz. **suojɑɴ.**

s.+nə s.+nə sɑːɬʁɑː 0103010101/04.

sujiu Ç. “tereyağı”

s. s. d̥ər 0202020501/25, məagə jigə s. 0202020501/27.

sujiʂuo Ç. “dolayısıyla”

s. s. 0203010701/19.

sujbien Ç. “kafana göre, kolay” Bkz. **syjbien.**

s. s. bər ɢadaβattsa 0202010501/12, s. t͡ɬa 0203010301/50, s. dʒiu ʃyχalio 0202010301/12, s. saɬmas̪͡e̞ː 0203010301/18.

sujɾ “Çin/Han milleti; Çince” Bkz. **søjrə, suːjɾ, sujrə, sujrə̆, sɯjrə, syjrə, ʃyrə.**

1. “Han millet”

s. s. kəsə 0203020601/49(2), s. ɬar 0203020601/31.

2. “Çince”

s. s. udʒin dise̞͡ɬa 0203020601/11, s. udʒin͡ɬa 0203020601/61, s.͡ udʒin ɬarə̆tʰkə ɟro 0203020601/39.

sujrə “Çin/Han milleti; Çince” Bkz. **søjrə, suːjɾ, sujɾ, sujrə̆, sɯjrə, syjrə, ʃyrə.**

1. “Çin/Han milleti”

s. s. 0201010101/03, s. osa 0202030605/52, s. bər dʒazɯnəŋ aβasə 0203020601/50, s. dise 0202010703/14, 0203020401/15, s. dise sa 0203020402/25, 0203020401/08, s. dro 0203020601/47, s. kəsɯ 0203010702/56, s. χaːn d̥ə̆rə 0202030605/01, χosə s. oq qap d̥ro 0203020601/54, s.͡ɬa 0201010101/14, 0201010102/08(2), 0201010102/11, 0202010901/07, s. sa 0203020401/07, s. søz 0202010703/15, 0202010703/26, 0202010703/27, 0203010702/51, s. sɯz 0202010301/09, 0202010301/10, s. ɟisi 0202030801/11, s. tsuŋ dro 0203020601/47.

s.+nəŋ s.+nəŋ at joːq dər 0203010301/17, s.+nəŋ a͡t tsaɬəβ də 0203010301/17, s.+nəŋ dro 0202030601/84.

2. “Çince”

s. s. udʒin asərʁa diβat d̥ə 0202031202/07, s. udʒin dik g̊ese̞͡sa 0203020601/01, s. udʒin dise 0203020601/03, s. udʒin fanjiɬasa 0202031201/04, s. udʒin͡ ɬa 0202031201/21, 0203020601/51, s. udʒin ɬaretkəʂ də 0202010301/08, qɔːsə͡ s. ɬaretgindi 0202010301/01, s. ɬaretgɛ̝n̥di 0202010301/01, s. mədʒin ʐ̪jye ʂan dip 0202030605/50, 0202030605/51, s.͡min d̥ise̞͡ɬa 0202030801/10.

sujrə̆ “Çin/Han milleti” Bkz. **søjrə, suːjɾ, sujɾ, sujrə, sɯjrə, syjrə, ʃyrə.**

s. s. 0203020401/14.

sujʐɑn Ç. “rağmen” Bkz. **sujʐan, tsyjrɑn.**

s. s. 0502020101/310.

sujʐan Ç. “rağmen” Bkz. **sujʐɑn, tsyjrɑn.**

s. s. maɴqəs ɔɬʁa 0502020101/318.

suz- “boynuz ile saldırmak” Bkz. **sʊz-.**

s.-gi gøk qejnaq s.-gi 0202030401/21, ɢaːjsə s.-gi t͡ɬa ɢajsə jiŋnasa t͡ɬa 0202030902/63, s.-gi ølyrʊβatɢan̪͡e̞ː d̥ij dro: 0202030902/76.

suzəle- “saflaştırmak, berraklaştırmak” Bkz. **suzule-.**

s.-ɾnəŋ su dʐaɢo s.-ɾnəŋ bəl̪ek 0103040401/60.

suzəɬ- “süzülmek”

s.-ɣeːj sut bołuβ s.-ɣeːj 0103030702/67.

suzəɾ- “eşit durumda olmak”

s.-iβsɑ sut bołuβ s.-iβsa 0202031201/33.

s.-əsəβ sut bołəβ s.-əsəβ 0202031201/26.

suzule- “saflaştırmak, berraklaştırmak” Bkz. **suzəle-.**

s.-ɾnəŋ sut dzɑgə s.-ɾnəŋ bəlek 0103040401/62.

suzus- “süsüşmek, boynuzlu hayvanlar birbirine saldırmak” Bkz. **sus-.**

s.-gi s.-gi moŋuɾəsgi 0502020101/92.

suzd- < **suzdə-** “kaymak, hızlı gitmek”

s.-o məŋ tɐɾɣɐ̣n s.-o 0103050305/14.

sʉ “su” Bkz. **sʊ, su:, su**. Ayrıca Bkz. **sɑɾəʁ su.**

s.+nə s.+nə guzgɑ 0103010101/03.

sʉɣət “söğüt” Bkz. **soet, sø:ɣət, søɣət, søɣʉt, søj, søjt, sʉɣut.**

s. ɑq s. 0102040302/07.

sʉɣut “söğüt” Bkz. **soet, sø:ɣət, søɣət, søɣʉt, søj, søjt, sʉɣət.**

s.+dəŋ gyk s.+dəŋ bˌɑdzˌəndɑ 0102040302/07.

sʉt “süt” Bkz. **sʊt, su:d, su:t, sud, sut.**

s.+din s.+din midʒa ʁuzʁɑ 0102040301/02.

sʉtdəɣ “sütlü”

s. s. tʂɑ 0202030802/29.

sʉjɾə “Çin/Han milleti” Bkz. **søjɾə, su:jɾ, sujɾ, sujɾə, sujɾə̆, syjɾə, ʃyɾə.**

s. s. sʉz do 0202020303/11.

sʉz “dil, söz” Bkz. **sø:z, søz, syz, ʃoz, ʃøz, tsøz.**

s. əŋgɑɾ s. ɬɑɾɐ̣tgɐ̣k nimi də 0202010301/14, əŋgɑɾ s. ɬɑɾetbɐ̣: 0202010301/15, əŋgɑɾ s. ɬɑɾetgek nimi ḍə 0202010301/19, sujɾə s. 0202010301/09, 0202010301/10, sʉjɾə s. do 0202020303/11, juʁuɾ s. də 0202010301/06.

s.+də ɑ:ndɑgə s.+də͡ɬɑ ɬɑɾetgek dimi də 0202010301/18, əŋgɑɾ s.+də mɑ ʉɾɣintse 0202010301/17, ʒuʁuɾ s.+də bəχujfəɑ: 0202010301/10, joʁuɾ s.+də jɑ bəduŋ ɑ 0202010301/02.

s.+gɐ̣ joʁɔɾ s.+gɐ̣͡ɬɑ 0202030801/28.

sʉz- “süzmek, iyice karıştırmak”

s.-u: də sɑɬʁɑ s.-u: də 0103010101/13.

s.-kəʂ ʄə s.-kəʂ ʄə͡sɑ 0103010101/05.

s.-gɐ̣ʂ s.-gɐ̣ʂ gənə͡ɬɑ 0103010101/07.

s.-gi məndɑgɑ s.-gi 0103010101/06, s.-gi͡ɬɑ 0103010101/14.

sʉzuɾ- “sürüklemek, yanında bulundurup yetiştirmek”

s.-ɣe kədʒiɣleɾnə s.-ɣe͡ɬɑ 0202020301/01.

syjbien Ç. “normal, sıradan, gelişigüzel” Bkz. **sujbien.**

s. s. ɬɑ gɐ̣ɬɣɐ̣k nimi də 0203020302/08, s. niɣəɬəβ də͡nɑ 0202020701/41, s. tɐ̣ɾəβ də 0202020701/41, sɐ̣n s. dɑɾəʁnə 0202020701/46, s.͡ɬɑ tɐ̣ɾɣi 0202020701/50.

syjʐɑn Ç. “rağman” Bkz. **sujʐɑn, sujʐan.**

s. s. 0103050102/03.

syjl- < syjla- Ç.+T. “uyum sağlamak”

s.-in gyk ʤyŋkiŋge s.-in 0103050303/21, gɔŋər χuɑɾʁɑ s.-in 0103050303/30.

syjɾə “Çin/Han milleti” Bkz. **søjɾə, su:jɾ, sujɾ, sujɾə, sujɾə̆, sʉjɾə, ʃyɾə.**

s. s. 0203020402/03, s. oʂgɑ 0203020402/16, s. dise 0203020402/12, s. qɑn 0202030601/66, s.͡ɬɑ 0202010901/03.

syjʂdəɣ “mutlu, sevinçli”

s. s. oɬuɾ βɑ: 0202010502/07, s. oɬʁɑ oɬəɾ 0202010502/10.

syz “söz” Bkz. **sø:z, søz, sʉz, ʃoz, ʃøz, tsøz.**

s. s. di 0103050101/50, s. diɣẹk də 0103030901/12, qadi s. ḍər 0202030601/08, s. diɣik nimi ḍə 0202031202/09, ɢḍaʰdz͡ʐ̧ as s. 0202030605/120, s. mɑ diɣik nimi ḍo 0202031202/19, s. mɑɴGərt 0103050101/52, dzʐ̧əŋ s. də 0103030901/11.

s.+də bərmisə s.+də͡sɑ 0103030901/17.

siː < sej "ölçü birimi, el dokuma keçeyi bildiren ölçü birimi, parça" Bkz. **sej.**

s.+ʁɑ bər͡βər s.+ʁɑ jɑmɑʁɑ 0202020702/19.

sin "sen" Bkz. **sə, sən, seːn, se, sen, sẹːn, sẹ, sẹn, tsen, tsin.**

s. s. 0102020303/21, 0202020501/29.

sɯːk "kapı" Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, səg, sək, səķ, sɯk, sɯķ, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk**

s. s. unəp də 0202030403/02.

sɯbəj nien ʧien Ç. "400 yıl önce"

s.+dɑgə s.+dɑgə gizgə 0203010701/08.

sɯdi vɑn vɑn ḍi lio Ç. "hepsi ölmüş"

s. s. ɑ 0202030901/05.

sɯfɑɴdəʁ Ç.+T. "dörtgenli"

s. s. kekdi 0202010901/54.

sɯk "kapı" Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, səg, sək, səķ, sɯːk, sɯķ, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk**

s. s. bədʒin unmi 0202030901/15, s. sɯkge ẹʰdəβ 0103030202/06.

s.+ge sɯk s.+ge ẹʰdəβ 0103030202/06.

s.+di ʁɑndʒałəq s.+di βɑr͡ e 0203010301/55, ʁɑndʒałəqdəŋ s.+di peɣ βɑr͡ e 0203010301/56, jẹrłəkdi s.+di͡ ɬɑ 0202030902/110.

sɯkuɑn < sichuan Ç. "*Sichuan*, yer adı" Bkz. **sɯtʂuɑn.**

s. s. łoʂɨ 0203020402/01.

s.+dɑ s.+dɑ 0203020402/25.

sɯkəłɑɴ Ç. "katı form, katı kural"

s. s. də 0103050102/12.

sɯķ "kapı, ev" Bkz. **ðsɯk, səːg, səːķ, səg, sək, səķ, sɯːk, sɯk, zəːk.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk**

s. s.͡untse 0203010702/03(2).

sɯχołɑ- Ç.+T. "bakmak, hizmet etmek" Bkz. **səχołɑ-, tsɯχɔłɑ-.**

s.-ʁɑ ɑnɑsən s.-ʁɑ 0502020101/219.

sɯχɔːn "dinî ayin yaparken on dört kişi içinde en büyük, grubun başında olanın adı"

s. s. 0202030801/13.

sɯχuotɑɴ Ç. "soğuk alıp hastalandığında tedavi etmek için kullanılan ot çöp, ilaç"

s. s. 0103010501/05.

sɯłqəndər- "silkmesine yardım etmek"

s.-ɣẹː ɑq su ɢuzɢɑ s.-ɣẹː 0203011001/04.

sɯŋ Ç. "kat**"**

s. bər s. 0203020402/19(2), bər͡βər s.͡ɢəʁɑ 0202020702/11, bər͡βər s. 0202020702/27, ʁə s. 0203020402/23(2), nẹʤi s. 0202020702/10, ʂɨkə͡ s. 0203020402/19, ʂɨkə͡ s. 0203020402/19, ʂɨkə s. 0203020402/19.

sɯŋtʂɑnduj < ʂəŋtʂɑnduj Ç. "üretim ekibi" Bkz. **ʂəŋtʂɑnduj.**

s.+nəŋ s.+nəŋ dujdzʐ̧ɑɴ q͡usdɑʁɑn 0203011002/14.

sɯʃiaɴłɑ- Ç.+T. "düşünmek"

s.-sɑ ʃiʃi s.-sɑ 0203010702/24.

sɯʃiaɴdzʐ̧ia Ç. "düşünüyor"

s. ɑʰgɑ tʂodəŋ s. 0502020101/123.

sɯʂɨ Ç. “kırk”

s. s. dʒi jɑsɑʁɑn 0202020301/12.

sɯʂɨ dʒiugə Ç. “kırk dokuz tane”

s. s. jɑʁ mɑrmi 0103050102/23.

sɯʂɨ dʒiutieŋ Ç. “kırk dokuz günü”

s.+ɢɑ s.+ɢɑ ɬɑ 0103050102/24.

sɯtʂuɑn < sichuan Ç. “*Sichuan*, yer adı” Bkz. **sɯkuɑn.**

s. s. ɑβɑgɑ ʝər 0203020402/02.

s.+dɑn s.+dɑn beɾ mɑNGandi 0203020402/03, s.+dɑn bẹɾ͡ɬɑ qɔɬuβ ə^{h}dz̥e ə^{h}dz̥e͡ɬɑ 0203020402/18.

sɯvubəj nien ʧien Ç. “dört beş yüz yıl önce”

s. s. 0203010702/21.

sɯvə nien Ç. “1945 yılı”

s. s. 0203020402/19.

sɯjeɾ Ç. “Nisan ayı” Bkz. **sɯjye fəŋ, sɯjẹɾ, sɯjyeɾ, sɯjyẹ.**

s.+nəŋ s.+nəŋ bəɾ͡ejdɑ͡ɬɑ 0202010901/18.

sɯjye fəŋ Ç. “Nisan ayı” Bkz. **sɯjeɾ, sɯjẹɾ, sɯjyeɾ, sɯjyẹ.**

s.+dɑ s.+dɑ͡ɬɑ 0203020402/13.

sɯjẹɾ Ç. “Nisan ayı” Bkz. **sɯjye fəŋ, sɯjeɾ, sɯjyeɾ, sɯjyẹ.**

s+nəŋ s.+nəŋ bəɾ͡ej 0202010901/19.

s.+di s.+di 0202010901/17.

sɯjyen Ç. “Buddhizm tapınağı”

s. s. 0202030801/26.

s.+dɑ s.+dɑ ołəɾmɑ 0202030801/14.

s.+leɾnə s.+leɾnə ʃiuɬɑʁɑ 0202030801/28.

sɯjyeɾ Ç. “Nisan ayı” Bkz. **sɯjeɾ, sɯjye fəŋ, sɯjẹɾ, sɯjyẹ.**

s.+di s.+di mɑ tɑɾiɬɑʁɑG̥͡e 0203010302/10.

s.+nəŋ s.+nəŋ bəɾ jiɣəɾmẹɣe 0203020302/13.

sɯjyẹ Ç. “Nisan ayı” Bkz. **sɯjeɾ, sɯjye fəŋ, sɯjẹɾ, sɯjyeɾ.**

s. s. 0202031101/05.

sdɑmbɑ “yaratılış, gök tanrılarından biri, özel ad”

s.+nə s.+nə mɑNdərəβ 0202030605/165.

s.+dɑ s.+dɑ 0202030605/165, s.+dɑ dise mɑ bə dʒyŋbɑɾuŋ də͡nɑ 0202030605/08.

sdopdəʁ “zengin, güçlü”

s. səleɾ dʒa s. də͡nɑ 0202030604/37, s. ołʁɑn duɣdi 0202030601/27.

sgombɑ “kişi adı”

s. s. dip bər ɬɑmɑ βɑɾ͡e: 0202030802/04.

ʃ

ʃaɬɑ-Ç.+T. “(emek) vermek, (ter) dökmek” ´

ʃ.-p+ḍə kuβɑn mɑ ʃ.-p ḍə 0502020101/330.

ʃelel- Ç.+T. “gevşek veya düzgün olmayan bir şekilde ayakta durmak, yaslanmak”

ʃ.-ɣi ʃ.-ɣi ərliq qɑɬʁɑn͡ẹ: ḍə 0202030404/05.

ʃoz “söz” Bkz. **sø:z, søz, syz, sɯz, ʃøz, tsøz.**

ʃ.+ən ɑnəŋ ʃ.+ən 0103050301/21.

ʃoɾ- Ç. “süpürmek” Bkz. **ʃøɾ-, ʃyɾ-, ʂoɾ-, ʂøːɾ-.**

ʃ.-k qɑjɑɢən bəɾ ʃ.-k gise 0202031202/38.

ʃøɾ- Ç. “süpürmek” Bkz. **ʃoɾ-, ʃyɾ-, ʂoɾ-, ʂøːɾ-.**

ʃ.-ɣẹ midʒaɾ ʃ.-ɣẹ 0103020302/13.

ʃ.-sdəɾɣẹ kəɾ χɑɾnə mɑ ʃ.-sdəɾɣẹ ɑɾtɢɑ 0202020501/08.

ʃøz “söz, dil” Bkz. **søːz, søz, syz, sʉz, ʃoz, tsøz.**

ʃ. qadi ʃ. 0103040601/03.

ʃ.+də qadẹ̈ːjnəŋ ʃ.+də 0203020201/11.

ʃy < ʃua Ç. “okul” Bkz. **ʃyɑ, ʃya, ʃyaʃio, ʃyeʃio.**

ʃ.+ʁɑ ʃ.+ʁɑ diatbin d̪ə͡sɑ 0103030901/16, ʃ.+ʁɑ diatɢɑʂ 0202010301/09.

ʃy < jy “ev” Bkz. **gy, ʒy, ʤy, jyː, jy, ʐu.** Ayrıca Bkz. **ɑːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑɾ ʒy, ɢɑɾ jy, ɢɑɾɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

ʃ.+səŋgi ʃ.+səŋgi e^{h}dəp bɑɾʁɑndɑ 0202030902/24.

ʃyɑ Ç. “okul, eğitim” Bkz. **ʃy, ʃya, ʃyaʃio, ʃyeʃio.**

ʃ. ʃ. pədəɣ uɾɣəttse 0202010301/09.

ʃyɑʂɨŋ Ç. “öğrenci” Bkz. **ʃyʂɨŋ.**

ʃ. ʃ. ǎsdɑʁɑn nimi 0202010901/13.

ʃya Ç. “okul” Bkz. **ʃy, ʃyɑ, ʃyaʃio, ʃyeʃio.**

ʃ.+ʁɑ ʃ.+ʁɑ βɑɾʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030402/08.

ʃyaʃio Ç. “okul” Bkz. **ʃy, ʃyɑ, ʃya, ʃyeʃio.**

ʃ.+ʁɑ ʃ.+ʁɑ bəɾ diatɢɑndɑ 0203020601/45, ʃ.+ʁɑ diatɢə dəɾ͡nɑ 0203020601/44.

ʃyali- Ç.+T. “kesmek”

ʃ.-βɑɬʁɑ odzɑ ʃ.-βɑɬʁɑ 0203020501/03.

ʃyaʃiɬɑ- Ç.+T. “eğitim almak”

ʃ.-ʁɑ ʒinien ʃ.-ʁɑ 0103010303/16.

ʃye Ç. “öğrenmek”

ʃ. ʃ. tʂəŋ joʁuɾ χuɑ lio mɑ 0203020101/05.

ʃyen Ç. “o anda, bir şey yaparken bir diğer işi de yapmak”

ʃ. ʃ. ɑndɑɢə 0203010301/14, tsin ʃ.͡ɬɑ 0202020701/15.

ʃyenχuɬɑ- Ç.+T. “abartmak” Bkz. **ʃyenχuɬ-.**

ʃ.-ʁɑn ʃ.-ʁɑn bəɾmi 0103050101/31, məʤaɾ ʃ.-ʁɑn bəɾmi do 0103050101/42.

ʃyenχuɬ- < ʃyenχuɬɑ- Ç. “abartmak” Bkz. **ʃyenχuɬɑ-.**

ʃ.-o ʃ.-o diβ də 0103050101/62.

ʃyenli- Ç.+T. “seçmek”

ʃ.-p d̪ə ɑɾdəndɑ bəɾ e^{h}ɬʤi ʃ.-p d̪ə 0202030901/03.

ʃyenli- Ç.+T. “büyütmek, genişletmek”

ʃ.-βɑɬʁɑ məndɑɢɑ ʃ.-βɑɬʁɑ 0203010901/08.

ʃyeʃio “okul” Bkz. **ʃy, ʃyɑ, ʃya.**

ʃ.+ʁɑ ʃ.+ʁɑ git də 0103010303/10.

ʃyezɯ Ç. “çizme, bot”

ʃ.+nə ʃ.+nə gixd̪ərəβɑ^{h}ɬd̪ə͡nɑ 0103010701/124.

ʃydẹzɯ Ç. “millî kıyafetin üzerindeki süslü kese”

ʃ. ʃ. diɣik͡g̊i 0103010304/20.

ʃyduŋʃi Ç. “hediye vs. vermeyi söz vermek”

ʃ. məɬɑʁɑ ʃ. lia 0203020202/13.

ʃydi < ʃyedi Ç. “öğrenme”

ʃ. ʃ. kueʃəaʁə 0103010602/20.

ʃyχɑlio Ç. “öğrenmiş”

ʃ. sujbien ʤiu ʃ. 0202010301/12.

ʃyli- Ç.+T. “öğrenmek” Bkz. **ʃyłə-.**

ʃ.-βɑḍəp ʄər ʃ.-βɑḍəp ʄər͡nɑ 0203020201/11.

ʃyłə- < **ʃyłɑ-** Ç.+T. “öğrenmek” Bkz. **ʃyli-.**

ʃ.-βɑtbin dɾo: joʁuɾ ʃ.-βɑtbin dɾo: 0203020201/01.

ʃyłɑ:- Ç.+T. “söz vermek, istemek” Bkz. **ʃyłɑ-, ʃyla-, ʃyłə-.**

ʃ.-ʄəβ ʄə hɾdisəndin͡łɑ ɢuzə ʃ.-ʄəβ ʄə 0103010703/01.

ʃyłɑ- Ç.+T. “yerine devamını getirmek, niyetlenmek, söz vermek” Bkz. **ʃyłɑ:-, ʃyłə-.**

ʃ.-ʁɑ enẹ͡βər ʃ.-ʁɑ 0202020701/60, ene͡βər ʃ.-ʁɑ 0202020701/61.

ʃyłɑ- Ç.+T. “dilemek, istemek, söz kesmek, söz istemek” Bkz. **ʃyłɑ:-, ʃyla-, ʃyłə-.**

ʃ.- jʉɾə ʃ.- 0202030601/50.

ʃ.-ʁɑn ʃ.-ʁɑn͡ẹr ḍij ḍə 0202030601/34, ʤyŋbɑɾəNGɑ ʃ.-ʁɑn͡er 0202030601/49, ʃ.-ʁɑn͡er dij də 0202030604/64, qɑnGɑ ʃ.-ʁɑn͡er 0202030604/28, mənə ʃ.-ʁɑn duɣdi 0202031201/04.

ʃyla- Ç.+T. “istemek, söz istemek” Bkz. **ʃyłɑ:-, ʃyłɑ-, ʃyla-.**

ʃ.-min łajiʁɑNərʤeNGɑ͡łɑ niɣəgoʃ.-min 0202030601/50.

ʃyłə- < **ʃyłɑ-** Ç.+T. “işaretlemek, niyetlenmek, söz vermek” Bkz. **ʃyłɑ:-, ʃyłɑ-, ʃyla-.**

ʃ.-βɑdəβ də bər ʃ.-βɑdəβ də 0103010502/14.

ʃyłẹł- Ç.+T.? “zarar görmek, kaybetmek”

ʃ.-xəʂ ḍər/ḍə məsdəŋ mɑ ʃ.-xəʂ ḍər 0202020401/09, ɑ:nəŋ mɑ ʃ.-xəʂ ḍə 0202020401/09.

ʃynɑn < **Sunan** Ç. “*Sunan*, yer adı”

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ kəsɯ 0203020201/16, ʃ.+nəŋ kəsɯnə 0203020201/20.

ʃynɑn ʃien Ç. “Sunan İlçesi”

ʃ. ʃ. 0203020601/22.

ʃyŋdi Ç. “ağabey kardeş”

ʃ. ʃ. 0201010102/11.

ʃyŋjiŋ Ç. “kartal”

ʃ. ʃ. ʤej feʃiɑN 0202020501/42.

ʃiendʒej Ç. “şimdi”

ʃ. do ʃ. 0203020601/05, do ʃ. lio 0203020601/16.

ʃynan ʤɯdzʐ̈ʃien Ç. “Sunan Özerk İlçesi”

ʃ. ʃ. tʂɨŋliłoʁɑndɑ 0103010303/14.

ʃynles- < ʃyenles- Ç.+T. “birlikte sohbet etmek” Bkz. **ʃynnis-.**

ʃ.-gẹndi χu ʃ.-gẹndi 0203020201/11.

ʃynni- Ç+ T “sunmak” Bkz. **ʃienli-, ʃienni-, ʧieni-.**

ʃ.-βɑdəβ də bəłɣədʒi͡łɑ ʃ.-βɑdəβ də 0103040301/14.

ʃ.-βɑḍəβ də ʃ.-βɑḍəβ də 0103030802/08.

ʃ.-βɑḍəβ ḍə tułuβɑłʁɑʂ͡łɑ ʃ.-βɑḍəβ ḍə 0103030802/09.

ʃynnis- < ʃyenles- Ç.+T. “birlikte sohbet etmek” Bkz. **ʃynles-.**

ʃ.-se bəz ʃ.-se 0203020201/09.

ʃ.-gẹḳ əŋgɑr ʃ.-geḳ͡e 0203020201/09.

ʃ.-gẹ̈ndi kəsɯlеr ʃ.-gẹ̈ndi 0203020201/11.

ʃyr- Ç. “süpürmek” Bkz. **ʃor-, ʃør-, ʂor-, ʂø:r-.**

ʃ.-ɣe jɑʰʂəβ ʃ.-ɣe 0202030402/32, jy ʃ.-ɣe 0202030402/42.

ʃyrə < **syrə** “Çin/Han milleti” Bkz. **søjrə, su:jr, sujr, sujrə, sujrə̆, sɯjrə, syjrə.**

ʃ. ʃ. sɑ ʃyʐ̩əŋ ḍij ḍə qɑn 0203020403/04.

ʃyrme Ç.+T. “süpürme (kişi), süpüren (kişi)”

ʃ. jy ʃ. 0202030402/42.

ʃyrmi “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʧørme, ʧørmẹ, ʧørmi, ʧørmẹ, ʧʉrmi, ʧyrmẹ, ʧyrmi, ʧiormi:, ʧiormi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉrɑ.**

ʃ. jɑʁ ʃ. mədʒin 0203020202/04.

ʃyʃila- < **ʃyeʃila-** Ç.+T. “öğrenmek”

ʃ.-min də ʃ.-min də 0103010602/14.

ʃyʂɑɴnɑ- Ç.+T. “okula gitmek, eğitim görmek”

ʃ.-ʁɑndʐ̩ɑ ʃ.-ʁɑndʐ̩ɑ 0202010301/09.

ʃyʂɑɴnɑmɑ Ç.+T. “eğtim görme, eğitim alma, eğtim”

ʃ. joʁurnəŋ ʃ. 0203010301/05.

ʃyʂɨŋ Ç. “öğrenci” Bkz. **ʃyɑʂɨŋ.**

ʃ. ʃ. ɑjtbɑ d͡ənɑ 0203010301/05.

ʃ.+ner ʃ.+ner̂ ɬɑ 0202030402/04.

ʃyʐ̩əŋ Ç. “halk, rahip dışındaki kişi”

ʃ. ʃ. 0203020403/05, ʃ. ḍij ḍə 0203020403/04.

ʃydʐ̩ɨa Ç. “araştırmacı”

ʃ.+ler ʃ.+leɾ kise 0103010602/22.

ʃi Ç. “ziyafet”

ʃ.+sən bejɬɑβəɾ dɾo go ʃ.+sən 0203020202/19.

ʃiɑŋgɑn Ç. “iş, ilgi” Bkz. **ʃiaŋgan, ʃieŋgan.**

ʃ. ni ʃ. bɑr̂ e: 0203020201/06.

ʃiɑɴdɑɴ Ç. “çok, acayip”

ʃ. ʃ. niɣə də 0103010602/13.

ʃiɑɴʃiŋlio Ç. “inandım, inanmış”

ʃ. ʃ. ɑ 0203030102/22.

ʃiɑɴtəŋ tʂɑ Ç. “çok lezzetli çay”

ʃiɑɴtəŋ tʂ. ʃiɑɴtəŋ tʂ. ḍə 0103010101/02.

ʃiɑɴdʐ̩ɨŋ Ç. “simgelemek”

ʃ. ɢɑrɑ βɑʂ ɑq bɑʂ bolɐrnəŋ ʃ. ḍər̂ nɑ 0103010701/111, oɾəq ɟusginnəŋ ʃ. dər̂ nɑ 0103010701/134.

ʃia Ç. “yaz”

ʃ. ʒi duŋ ʒi ʃ. ẹdəβ də 0103010306/06.

ʃiabɑɬɑɴ Ç. “eğik”

ʃ. ʃ. 0203011002/28.

ʃiaβu Ç. “öğleden sonra”

ʃ. ʃ. βɑrʁɑʂ ɢənɑ̂ ɬɑ 0202030801/06.

ʃiadi liχe Ç. “çok fazla yağıyor”

ʃ. ʃ. ɑ 0202030802/45.

ʃiafɑ Ç. “doğru olmayan veya dinî kurallara aykırı olan inanç, olağanüstü güç”

ʃ. ʃ. mi 0103030802/40.

ʃiafe < xiashui Ç. “hayvan bağırsağı ve iç organları için kullanılan genel ad”

ʃ.+sənə ʃ.+sənə etge 0202030308/02.

ʃiaχɑdi Ç. “doğurmuş (hayvan için)”

ʃ. bɑjmɑ ʃ. 0202030402/04(2).

ʃialia Ç. “indi, inmiş”

ʃ. ʃ. jiŋfə ditso lio 0202030902/102.

ʃiałɑ- Ç.+T. “ilave etmek, koymak”

ʃ.-ʁɑ seredɑn mədʒa ʃ.-ʁɑ 0103010705/24.

ʃiałɑ- Ç.+T. “göndermek, sunmak” Bkz. **ʃiałə-.**

ʃ.-sɑ qɑłənnə ʃ.-sɑ͡ɬɑ 0103040601/17, χɑłən ʃ.-sɑ 0103040601/17.

ʃ.-ʁɑ χɑłənnə ʃ.-ʁɑ 0103040601/23.

ʃiałɑmɑ Ç.+T. “gönderme, sunma (geleneği, işlem)”

ʃ. qɑłən ʃ. 0103040601/15.

ʃiałə- < ʃiałɑ- Ç.+T. “göndermek, sunmak” Bkz. **ʃiałɑ-.**

ʃ.-əβ χɑłən ʃ.-əβ 0103040601/16.

ʃiałə- < **ʃiałɑ-** Ç. “koymak”

ʃ.-βɑttsɑ͡ mənə͡ɬɑ ʃ.-βɑttsɑ͡ɬɑ 0103010305/35.

ʃiaŋgan Ç. “gerek; alaka, ilgi” Bkz. **ʃiɑŋgɑn, ʃieŋgan.**

ʃ. diseɾ ʃ. jɔq də 0202031202/16, qɑn͡ undəɾeɾ ʃ. joq ɟəɾ 0502020101/50, ɢoʰɾɢeː ʃ. joq d̥ə 0502020101/412.

ʃiaɴ Ç. “nahiye, köy”

ʃ.+dɑn bə ʃ.+dɑn 0203011002/07.

ʃiaɴbɑnfɑ Ç. “çare bulmak”

ʃ. ʃ. mənə qɔnə bəɾ ɑjdəβɑd̥i 0502020101/388.

ʃiaɴduj łeːʂuo Ç. “kıyasladığında”

ʃ. ʃ. 0203010702/11.

ʃiaɴłɑ- Ç.+T. “içine yerleştirmek”

ʃ.-ʁɑ ʤis mɑɾʤn̥nə ʃ.-ʁɑ 0203010702/52.

ʃiaɴʃiaɴdi Ç. “benzeterek, yakından”

ʃ. ʃ. ɟise 0202030601/04.

ʃiaɴʃiŋnɑ- Ç.+T. “inanmak, güvenmek”

ʃ.-p d̥ə/d̥o ʃ.-p d̥ə 0502020101/371, ʃ.-p d̥o 0502020101/334.

ʃ.-ʁɑ ʃ.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/333.

ʃiaɴʤɯ Ç. “sandık, kutu”

ʃ. demɔɾ ʃ. 0202030902/87.

ʃiaɴdz̥i̥a Ç. “düşünüyor”

ʃ. uzu ʃ. 0502020101/389.

ʃiaʂiɬ- < ʃiaʂiłɑ- Ç.+T. “defin etmek”

ʃ.-uɸutɢɑn ʃ.-uɸutɢɑn sɔɴGɑ eʰtgindi 0203020403/13.

ʃiatien Ç. “yazın; yaz yaylası”

ʃ. ʃ. 0202020301/20, ʃ.͡ɬɑ 0202031101/19.

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ sumi 0202030801/18.

ʃiatʂɑɴ Ç. “yaz yaylası”

ʃ.+nɑɾdɑ ʃ.+nɑɾdɑ məłɑ duʁsɑ 0202020301/20.

ʃiedʒio Ç. “kötü tarikat”

ʃ. ʃ. usdɑʁɑ 0202030802/53.

ʃien Ç. “ilçe; Sunan İlçe Merkezi” Bkz. **ʃin.**

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ βenχua dʒynəŋgə 0103010304/41.

ʃ.+di ʃ.+di dʒafə ołuɾ tʂoGUːɾ d̪ɾə 0201010102/03.

ʃien Ç. “önce, öncelikle”

ʃ. ʃ. 0102020303/22, 0102020303/27(2), 0102020303/41, 0103030701/06, 0202010901/80, 0202020501/10, 0203020501/25, ʃ. bəɾ ɑjtGɑ 0202020501/68, ʃ. doɾʁo də 0103030802/25, ʃ. dumsuʁ udʒin disəβəɾ 0502020101/269, ʃ. Gɔsən daʰɾtqəʂ də 0103010304/33, ʃ. diatGɑʂ 0103010305/70, Gəzdə ʃ. suɾəβɑdəβ də 0103010305/01, ʃ. ʒipdə jyŋnə ʒiɣəɾəβə͡ɾəβ ɬɑ 0202020302/01, ʃ.͡la 0202030308/01, ʃ. ɬɑ 0103010703/14, 0103010703/32, 0203010303/04, ʃ. ͡ɬɑ 0102020303/41, 0103010304/36, 0103010304/31, 0103010304/55, 0103010305/89, 0103010306/20, 0202010901/09, 0202031202/31, 0203020202/11, 0203020501/25, 0502020101/472, ʃ. ɬɑɾitgik nimi d̪ə 0202030601/18, mənə ʃ. sɑNɑ diɣəmes͡e 0502020101/445, ʃ. nɑGə ʒyʂgi tʂɔGɔdəβɑdəβ də 0103050401/03, ʃ. tuŋnuβɑɬʁɑ 0202030701/04, ʃ. jiɣəɾxəʂ də 0202020302/01.

ʃieŋ Ç. “önce, öncelikle”

ʃ. kẹmbẹʂdə bəʁɑ mɑndəɾəβɑdəβ də 0103010305/83.

ʃien Ç. “ip”

ʃ. vuʂa ʃ. 0103050102/35.

ʃ.+nə ʃ.+nə dzuɣuɾuβɑɬʁɑ 0202020302/07.

ʃieniaɬ- < ʃiennіaɬ- Ç.+T. “boş zaman olmak”

ʃ.-(-q?) ʃ.-͡qɑsɑ͡ɬɑ 0103010602/20.

ʃiende Ç. “modern”

ʃ. ʃ. jyensu 0203010701/25.

ʃienli- Ç.+T. “sunmak” Bkz. **ʃynni-, ʃienni-, ʧieni-.**

ʃ.-ɣin pəʰɾGɑNGɑ ʃ.-ɣin Goj dɾo 0202020701/59.

ʃienni- Ç.+T. “sunmak” Bkz. **ʃynni-, ʃienli-, ʧieni-.**

ʃ.-β d̪ə bəɾ hɾgiʂ͡ɬɑ ʃ.-β d̪ə 0103010502/20.

ʃ.-u də bəʁɑ ʃ.-u də 0103030802/06.

ʃ.-βɑdəβ də hɾgiʂ ʃ.-βɑdəβ də 0103010502/12.

ʃ.-p əʰɾgiʂdin bəɾ ʃ.-p bẹɾse͡ɬɑ 0103010502/03.

ʃ.-βɑtGɑ͡ʂ ʃ.-βɑtGɑʂ͡ɬɑ 0103030802/07.

ʃ.-ɣi Gojdɑn bəɾ ʃ.-ɣi 0103010502/13.

ʃienβejʂudʒi Ç. “ilçe genel sekreteri”

ʃ. jyenlejGə ʃ. 0103050102/08.

ʃientɑN < ʃienkɑŋ? T “Buddha heykeli veya resimlerinin bulunduğu oda, salon”

ʃ. ʃ. 0202010901/03, dʒi: ərəmboʧînəŋ ʃ. 0202010901/03, ʃ. pəʰɾGɑn 0202010901/21, ʃ. diɣiķ 0202010901/03.

ʃ.+ə ʃ.+ə d̪əɾ 0202010901/05.

ʃienʧiŋ Ç. “ilçe yıl dönüm kutlaması”

ʃ. ʃ. goɬɑʁɑ 0203010701/27.

ʃientʂɑN “saha, mekân, o anki mekân”

ʃ. dɑNʂiGə ʃ. 0103050101/49, 0103050101/53(2).

ʃ.+nə dɑNʂɨGə ʃ.+nə 0103050101/49.

ʃiendʑɑ Ç. “işi gücü olmayan, boş (kişi)”

ʃ. ʃ. kəsɯnə mɑ ɑː ḇɑʰrḏəɾmɑs nimi do 0202010901/28.

ʃiendʑe Ç. “şimdi” Bkz. **ʃiendʑej.**

ʃ. uzu ʃ. boz mɑ ɑtəβɑtmɑʁɑ 0202030902/116, ʃ. χo lio 0103010303/33.

ʃ.+ɢə ʃ.+Gə ʂɨdʒen 0103030701/03.

ʃiendʑej Ç. “şimdi” Bkz. **ʃiendʑe.**

ʃ. ʃ. 0202030605/10.

ʃ.+ɢə ʃ.+Gə bə͡ɬɑ 0202030601/21.

ʃieŋgan Ç. “alaka, ilgi” Bkz. **ʃiɑŋgɑn, ʃiaŋgan.**

ʃ. ʃ. joq də 0202030301/33.

ʃio < **soɬ** “sol” Bkz. **soɬ.**

ʃ. oŋə ʃ. Gəz oʁuɬ boɬʁej eː dɾoː 0103010601/81.

ʃio Ç. “küçük”

ʃ. ʃ. guodʒa usdɑʁɑ 0502020101/05.

ʃiofɑNdʑɯ Ç. “yer adı”

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ kəsɯ 0202030901/03.

ʃioɣuɬ- Ç.+T.? “yakmak”

ʃ.-ɣi ʤio tukujnə ʃ.-ɣi 0103010501/11.

ʃioχejzə Ç. “*Xiaohaizi*, yer adı”

ʃ. ʃ. ḏə 0103050401/12.

ʃioχuɑ Ç. “şaka, dalga”

ʃ. ʃ. də nɑ 0202020301/03.

ʃiosu “nitrat suyu”

ʃ.+ʁɑ ʃ.+ʁɑ poɬɑʁɑ͡ɬɑ 0103010306/23.

ʃ.+dɑn ʃ.+dɑn ɑzəɾ sɑʁɑ 0103010306/22.

ʃiosɯ Ç. “bir şey değil, küçük iş”

ʃ. oɬ mɑ ʃ. dɾo 0202020501/19.

ʃioʂəŋdʑɯ Ç. “kocanın küçük erkek kardeşinin eşi”

ʃ. mẹnəŋ o ʃ. 0203010301/45.

ʃiotiŋ Ç. “yavaş”

ʃ. ʃ. gẹːɬ 0202010502/16, ʃ. mɑNdəɾoʁɑG͡ ẹː ḏə 0103030901/30, ʃ. dzi̯ɨɬɑː 0103010602/21.

ʃiotʂəŋ Ç. “büyüklere veya anne babaya saygı ve sevgi duyma alışkanlığı”

ʃ. ʃ. boɬχəʂ ḏə 0103050102/26.

ʃiotʂəŋnəʁ Ç.+T. “anne ve babasına karşı olan saygı ve sevgi duygusu veya davranışı”

ʃ. ʃ. boɬʁeːj 0103030702/89.

ʃiulien Ç. “ermişe ermek, bir duruma ulaşmak, iç gücü ile olgunlaşmak”

ʃ. guanməŋ ʤiuʂɨ ʃ. 0502020101/176.

ʃiuɬɑ- Ç.+T. “inşa etmek” Bkz. **ʃiuɬɑʰ-, ʃiuɬə-, ʃiuɬu-**.

ʃ.-p ḏə ʃ.-p ḏə͡nɑ 0202030801/28.

ʃ.-ʁɑ ʃ.-ʁɑ 0203020402/10, unduʁɑNleɾnə ʃ.-ʁɑ 0202030801/28, bəɾ guɑNdʑɯ ʃ.-ʁɑ 0203020402/19.

ʃ.-ʁɑn χuɑɾ ʃ.-ʁɑn 0203010702/26, begə χuɑɾ ʃ.-ʁɑn 0203010702/26.

ʃiuɬɑmɑ Ç.+T. “nakış yapma (işlem)”

ʃ. χuaʀ ʃ. 0203010701/08, 0203010701/10.

ʃiułaʰ- Ç.+T. “inşa etmek” Bkz. **ʃiułɑ-, ʃiułə-, ʃiułu-**.

ʃ.-ḍə unduʁɑɴ ʃ.-ḍə 0202030801/28.

ʃiułə- < ʃiułɑ- Ç.+T. “nakış yapmak” Bkz. **ʃiułɑ-, ʃiułaʰ-, ʃiułu-**.

ʃ.-u ḍə χuaʀ ʃ.-u ḍə 0203010701/08.

ʃ.-βatɢɑ øɬʉk kəsɯnəŋ boz βədʒin ʃ.-βatɢɑ 0502020101/248.

ʃiułu- < ʃiułɑ- Ç.+T. “inşa etmek” Bkz. **ʃiułɑ-, ʃiułaʰ-, ʃiułə-.**

ʃ.-βatɢɑn boz udʒin ʃ.-βatɢɑn 0502020101/248.

ʃiuʃiɬamɑ Ç.+T. “dinlenme”

ʃ. ʃ. dəu məjiu ɑ 0202020301/02.

ʃiuʃiŋ Ç. “*Xiuxin*, Buddhizmde olgunlaşma; insanın kendi konuşmalarını ve hareketlerini olgunlaştırması; insanın dünyadaki acılardan kurtulmak, arzu ve isteklerini bastırmak, söndürmek vs. anlam taşır. Metinde ise daha çok Nisan ayında tüm canlıların canına kıymamak, etsiz, soğansız yemek tüketmek vs. anlamını ifade eder.”

ʃ. bə ʃ. dzɋalia 0202010901/18.

ʃip “ip” Bkz. **ʒẹp, ʒip, ʒit, ʃit, jẹp, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**

ʃ. ʃ. bɑ sɑłəq ɢaɾomaʁan e 0103040405/17, ʃ. bədʒin pɔʁət də ẹ də 0103040302/05, ʃ. bədʒin pɔqo̜ə diɣino̜di ɬɑ 0103040302/15, ʃ. bədʒin kułuβałʁɑ ɬɑ 0502020101/469, ʃ. bədʒin hoɾɑβuɾ 0502020101/485, ʃ. dimi 0103020302/25, ʃ. quzə pałʁaʁɑ 0103030901/71, ɢułaşo̜əʁ ʃ. 0103020302/24, ɢułaşdəʁ ʃ. ɢaʰtɢɑ 0103020302/24, ʃ. jiɣəɾxəş nɑ 0103030201/21, ʃ. jiɣəɾin 0103030201/23.

ʃ.+də bəɾ ʃ.+də niɣəło də 0103030901/65, gəməs ʃ.+də 0103050305/15, ʃ.+də tuɾək giɣi 0502020101/482, ʃ.+də jiɣəɾse 0103030201/22.

ʃ.+ḍə ʃ.+ḍə unduɾuβałʁɑ 0502020101/485.

ʃ.+din ʃ.+din bəɾ poqɢɑ 0103010304/46.

ʃip < ʧøp “Sarı Uygur kamının (: elçi) ayin yaparken saçı olarak saçtığı kurban edilen hayvanın etinden yapılan etli su” Bkz. **ʧyq, ʧip.**

ʃ. ʃ. suβɑqɢɑ sɑłʁɑ ɬɑ 0103040405/43.

ʃip ʃigi “ipince” Bkz. **ʃip ʃigi, jit jiːgẹ.**

ʃ. pərβisə ʃ. 0103010705/41.

ʃip ʃigi “ipince” Bkz. **ʃip ʃigi, jit jiːgẹ.**

ʃ. pɑɾβisə mɑ ʃ. 0102040302/06.

ʃibəj dʒi χuji Ç. “(1942-1943’lü yıllardaki) Kuzey-batı Toplantısı”

ʃ.+nə ʃ.+nə guɑntşɑłaʁɑndɑ 0103010303/24.

ʃid < et “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃit, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əş eʰt.**

ʃ.+ə ʃ.+ə ɑːz dəɾ 0103010701/92.

ʃiguɑn Ç. “alışkanlık, gelenek, görenek, örf-âdet” Bkz. **ʃiguan.**

ʃ. ʃ. joq ḍə 0103010305/28, joʁoɾnəŋ ʃ. ḍə 0202010901/83.

ʃ.+nə bəzdəŋ o ʃ.+nə 0202030901/21.

ʃiguan Ç. “alışkanlık, gelenek, görenek, örf-âdet” Bkz. **ʃiguɑn.**

ʃ. bəɾ difaɴ bəɾ difaɴnəŋ ʃ. ḍɾo 0203020501/22, dʒeχoɴ ʃ. ɬɑ 0202031202/01, juʁuɾnəŋ ʃ. ɬɑ 0202031201/08.

ʃigiː “iki, ikimiz**”** Bkz. **ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigẹ, ʂigi, ʂikə, ʂiÇɔ.**

ʃ. ʃ. maɴəβ jɑdi də 0203030102/05, ʃ. hałdɑ mɑ jɑʰʂdzɋ aɾ eː 0203030102/06,

ʃigi “iki, ikimiz” Bkz. **ʃigiː, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigẹ, ʂigi, ʂikə, ʂiɢə.**

ʃ. ʃ.͡ɬa ʤiɬaqɢa 0203030102/21.

ʃ.+nə ʃ.+nə aːndaɢa bəɾ lioɬaʁa 0203030102/22.

ʃigimseɾ < ʂigə+m+seɾ ? “ikimiz” Bkz. **ʂigẹmtseɾ, ʂigimseɾ.**

ʃ. ʃ. 0203030102/19.

ʃik “iğ” Bkz. **ʒik, jik.**

ʃ. ʃ. gədanə 0103020402/09.

ʃiχanɬa- Ç.+T. “kıymetini bilmek, önem vermek”

ʃ.-ʁa kəsɯ kəsɯnə gørse eːj ʃ.-ʁa 0203011002/20.

ʃiχejzɯ Ç. “*Xihaizi, Lianhua* kesimi, yer adı”

ʃ. duɴχejzɯ ʃ. diʂ joq dəɾ 0202020401/21.

ʃiʤ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰʣ, əʰʤ, ǎʂ, eʰʣ, uʂ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, həʣ, həʤ, hẹʤ, hiʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʂi.**

ʃ.+iŋgi ʃ.+iŋgi 0103050301/04, ʃ.+iŋgi tuɻən saɬəp də 0103010304/62, ʃ.+iŋgi saɬsa ͡ɬa 0103010304/81.

ʃ.+indi oɾəqɢəməs ḍə ʃ.+indi 0502020101/399, ʃ.+indi ʂigɯ kəs͡ɬa dzɻəŋ sodzɻido də 0102020303/24.

ʃ.+indin kəsɯ͡ʃ.+indin ʤienən undurʊβaɬʁa 0202030402/78.

ʃiʤ- “içmek” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰʣ-, əʰʤ̡-, ǎʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, ẹʰʣ-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, iʧ-, xiʤ-, həʤ-, həʣ-, həʤ̡-, hẹʤ-, hiʤ-, ʂi-.**

ʃ.-ip ḭej andaʁ mi ʃ.-ip ḭej 0103010501/05.

ʃ.-iβ də hɔrʁətɢa ʃ.-iβ də 0103010501/04.

ʃ.-iu ḍə andaɢɔ ʃ.-iu ḍə 0103010101/14.

ʃ.-əβaʰɬḍə mənə ʃ.-əβaʰɬḍə diɣindi 0103010702/71.

ʃ.-iβaɬsa jaʰʂəp͡bəɾ ʃ.-iβaɬsa 0103010702/93.

ʃ.-in ʃ.-in saɢ̣ənsa͡m 0103020302/13.

ʃ.-iβ ʃ.-iβ jadaʂ dəɾ 0103010702/59, ʃ.-iβ jadaʂ ḍə 0103030901/10.

ʃ.-io ʃ.-io jadaʂ də͡na 0103030901/10.

ʃ.-iβaɬʁaʂ əɾ͡ta ʃ.-iβaɬʁaʂ͡ɬa 0201010101/24.

ʃ.-iβaɬʁa ʃ.-iβaɬʁa͡ɬa 0201010101/28.

ʃ.-iβmaʁan aʰs ma ʃ.-iβmaʁan͡ẹ ni 0103010702/12.

ʃ.-ẹɾɣe boɬəʁ tʂa ʃ.-ẹɾɣe 0103020301/05.

ʃiʤeɾ- “içirmek, yedirmek” Bkz. **ẹʃʤeɾ-, eʰʤiɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, xiʤiɾ-, həʤeɾ-, həʤiɾ-, hẹʤeɾ-, hẹʤiɾ-, ʃiʤeʰɾ-, ʃiʤẹɾ-, ʃiʤeɾ-.**

ʃ.-ɣen ʃ.-ɣen͡eː də 0202030402/73.

ʃ.-ɣẹndi ʃ.-ɣẹndi͡ɬa 0202030402/73.

ʃiʤeʰɾ- “içirmek, yedirmek ağırlamak” Bkz. **ẹʃʤeɾ-, eʰʤiɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, xiʤiɾ-, həʤeɾ-, həʤiɾ-, hẹʤeɾ-, hẹʤiɾ-, ʃiʤeɾ-, ʃiʤẹɾ-, ʃiʤeɾ-.**

ʃ.-ḍə semin ʃ.-ḍə 0103010303/10.

ʃiʤẹɾ- “içirmek, ikram etmek” Bkz. **ẹʃʤeɾ-, eʰʤiɾ-, ẹʰʤẹɾ-, iʃʤeɾ-, iʃʤẹɾ-, iʃʤẹɾ-, xiʤiɾ-, həʤeɾ-, həʤiɾ-, hẹʤeɾ-, hẹʤiɾ-, ʃiʤeɾ-, ʃiʤeʰɾ-, ʃiʤeɾ-.**

ʃ.-ɣẹk ni ʃ.-ɣẹk e də 0103020302/12.

ʃ.-min tʂa ʃ.-min sen 0103040405/58.

ʃidʒigə “karın, mide, iç, gönül, iç dünya” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒigə, hədʒi:gə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹ:gə, ʃidʒiķə, ʃitʃikə.**

ʃ. hẹdʒer ʃ.a͡ɬa osɑ 0202031202/38.

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ a͡əşdi 0502020101/92.

ʃ.+di uzunəŋ bə ʃ.+di 0502020101/92, sɑǥənət do ʃ.+di 0103030901/71.

ʃidʒiķə “karın, bağırsak” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, itʃikə, xidʒigə, xidʒigə, xidʒikə, xitʃikə, qẹdʒigə, hədʒi:gə, hədʒigə, hətʃiķə, hẹdʒigə, hẹtʃiķə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹ:gə, ʃidʒigə, ʃitʃikə.**

ʃ. jer ʃ. 0202030404/07.

ʃidʒ “iç” Bkz. **əş, ətʃ, əʰdz̦, əʰdz̦, ǝ̆ş, eʰdz̦ , uş, ixdʒ, idʒ, iʃ, iʃdʒ, iʃtʃ, xidʒ, hədʒ, hədz̦, hədz̦, hẹdʒ, hidʒ, hitʃ, ʃidʒ, ş̦i.**

ʃ.+inəŋgi ʤuːj ʃ.+inəŋgi dɑʰɾdəβ də 0103010304/16.

ʃ.+iŋgi ʃ.+iŋgi ḍɑʰɾdəβ də 0103010304/18.

ʃidʒeɾ- “içirmek, yedirmek, ağırlamak” Bkz. **ẹʃdʒeɾ-, eʰdʒiɾ-, ẹʰdʒẹɾ-, iʃdʒeɾ-, iʃdʒẹɾ-, iʃdʒẹɾ-, xidʒiɾ-, hədʒeɾ-, hədʒiɾ-, hẹdʒeɾ-, hẹdʒiɾ-, ʃidʒeɾ-, ʃidʒeʰɾ-, ʃidʒẹɾ-.**

ʃ.-əβ ḍə tş̦ɑ semẹn a͡ɬa ʃ.-əβ ḍə 0103010305/37.

ʃili- Ç.+T. “teşekkür etmek”

ʃ.-o də ʃ.-o də 0103050201/10.

ʃ.-u də diɣətdzi̱ gunɑɴnə a͡ɬa ɑnəŋ uzin ʃ.-u də 0103010302/19.

ʃ.-ɣindi diɣətdzi̱ gunɑɴnə ʃ.-ɣindi a͡ɬa 0103010302/18.

ʃiliŋ Ç. “*Xilin*, yer adı”

ʃ. duŋliŋ ʃ. 0202030802/32.

ʃ.+nəŋ bəz ʃ.+nəŋ 0202010301/03.

ʃimien < shimian Ç. “görgü, görmüşlüğü”

ʃ. ʃ. gyɾumin ḍə 0103030901/43.

ʃin < **ʃien** Ç. “ilçe, Sunan İlçe Merkezi” Bkz. **ʃien.**

ʃ.+gi ʃ.+gi βɑrsɑ mɑ 0103010306/11.

ʃ.+di ʃ.+di ʧiŋʧiɬək kəsɯ 0103010306/11.

ʃiniendzi̱q “sûtra adı”

ʃ. ʃ. dimi niɣə uş qunuq tun kun uş qunuq oŋş̦əʁɑq nimi dɾo 0202010901/22.

ʃinla- Ç.+T. “benimsemek, inanmak”

ʃ.-min də jisɯɬɑndʒionə ʃ.-min də 0203010702/19.

ʃinzi̱nnɑ- Ç.+T. “güvenmek, benimsemek”

ʃ.-min ḍə kəsɯnə ʃ.-min ḍə 0202030901/04.

ʃiŋ Ç. “soy adı”

ʃ. ʃ. kɑ͡ej 0202010701/05, ʃ. ʧidi jigə 0203020601/55, ʃ. jɑɴ di 0203010301/27,

ʃ.+nə ɑnɑnəŋ ʃ.+nə zẹrɣẹ a͡ɬa 0202020301/06.

ʃiŋ Ç. “olur”

ʃ. ʊɬ je ʃ. 0202020201/02, bẹrse je ʃ. 0202030802/39(2), βɑn je ʃ. 0202020501/32, βerse je ʃ. 0202031201/12, ɬarɬassɑ a͡ɬa ʃ. 0202020501/32, tş̦ɑɴ je ʃ. 0202020501/32, dzi̱gə je ʃ. 0203020301/07.

ʃiŋ Ç. “kalp, yürek”

ʃ.+əndin ʃ.+əndin bər ʒise a͡ɬa 0203020203/06.

ʃ.+nə ʃ.+nə ʒixəʂ͡e: 0203020203/14.

ʃiŋba Ç. “*Xinba*, yer adı”

ʃ. ʃ. 0203020402/29.

ʃiŋdʒiaɴ Ç. “*Xinjiang*, yer adı”

ʃ. ʃ.͡j͡aqdaɢ̟ə 0203010701/08.

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ gizgədi 0203010701/08, ʃ.+nəŋ kəsɯnəŋ gizgəɣi 0203010701/07.

ʃ.+ɢa ʃ.+ɢa baɾʁa 0203010702/12, ʃ.+ɢa bəɾ tuɾaʁa 0203010701/08.

ʃiŋli Ç. “iç, iç dünya”

ʃ. ʃ. bə goʃiŋdi 0103010303/09.

ʃiŋlia Ç. “olur”

ʃ. aːz je ʃ. 0203020501/17, do ʃ. 0103010602/17, gøʰp͡bie ʃ. 0203020501/17, maɴsa ʃ. 0202010901/45.

ʃiŋlio Ç. “tamam, olur, oldu”

ʃ. ʃ. a ẹː də 0103050301/32, berse ʃ. 0103040301/19.

ʃiŋniaɴ Ç. “düğün günündeki gelin”

ʃ.+ɢa ʃ.+ɢa pəjɬama͡ɬa 0103010305/40.

ʃiŋʂɨ Ç. “soy adı”

ʃ. ʃ. biχua udʒin͡ɬa 0202031201/34.

ʃiŋʂɨ Ç. “mümkün olduğu kadar var olan”

ʃ. ʃ. boɬma oɾdʒynə͡ɬa 0202031202/08.

ʃiŋʧy Ç. “ilgi, hobi”

ʃ. ʃ. ganni ganni 0103010602/20.

ʃiŋtʂɨŋ Ç. “oluşmak, oluşma”

ʃ. ʧiɴχeχunəŋ ʃ. 0202030605/166.

ʃiŋtʂɨŋna- Ç.+T. “oluşmak”

ʃ.-ʁan məndaɢəβ ʃ.-ʁan͡ẹɾ 0202030605/166.

ʃiŋjaɴ Ç. “inanç”

ʃ. ɖzuŋdʒio ʃ. 0202020501/37.

ʃiŋjiɬamo “şarkı adı”

ʃ. ʃ.͡ej 0103050301/12, ʃ. ẹ͡j dij də 0103050301/12, ʃ. dio jeɾɬo də 0103050301/14.

ʃiŋdʐuaɴ Ç. “şekil, biçim”

ʃ.+nəŋ ʐuʒi ʃ.+nəŋ 0203010702/52.

ʃisu “örf-âdet, gelenek, görenek”

ʃ. βəɾ ʃ. ḍəɾ 0202020501/28, βəɾ ʃ. ma ḍro 0202020501/47, məndaʁ͡ɬa ʃ.͡eɾ 0202020501/35, tʂuŋdʒẹ faɴmien digə ʃ. a 0202020501/36.

ʃiʃi Ç. “ince, dikkatlı”

ʃ. ʃ. dan tʂuemoɬasa 0203010701/19, ʃ. sɯʃiaɴɬasa 0203010702/24.

ʃiʃiŋ Ç. “dikkatli”

ʃ. ʃ. aɴnasa aɴnasa 0203020201/11.

ʃiʂɨ Ç. “hayırlı iş, iyi iş”

ʃ. ʃ. də diu 0103040401/08.

ʃiʧikə “göbek, karın” Bkz. **eʰdʒigə, ẹʰdʒẹgə, ixdʒikə, iʃdʒik, iʧikə, xidʒigə, xidʒigə, xidʒikə, xiʧikə, qẹdʒigə, hədʒiːgə, hədʒigə, həʧiḳə, hẹdʒigə, hẹʧiḳə, hidʒigə, hidʒikə, hidʒẹːgə, ʃidʒigə, ʃidʒiḳə.**

ʃ.+sə ʃ.+sə 0103010705/50, uzɯnəŋ ʃ.+sə 0103010705/27.

ʃit "et" Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, jet, jẹt, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

ʃ. dosɢan ʃ͡. ʤẹme 0203030102/23, kus ʃ. 0103050101/35, 0103050101/36, 0103050101/36, ʃ͡. ʤixəʂ 0201010101/16, ʃ͡ tułəp beːni 0103010304/50, jyz sɑqəson tʂəŋ ʃ. beː͡nɑ 0103050101/34.

ʃ.+də ʃ.+də 0103040301/16, ʃ.+də͡ ɬɑ 0103040301/14.

ʃ.+ḍə ʃ.+ḍə͡ ɬɑ berse 0103040301/19, ʃ.+ḍə saɬa saɬa 0103030802/36.

ʃ.+din ʃ.+din͡ ɬɑ ɑzuɾ beɾo də 0103040301/19.

ʃ.+deɾnə ɑʰɾtɢan ʃ.+deɾnə 0103030802/16.

ʃ.+ə jodɑnəŋ ʃ.+ə 0103010601/70.

ʃit ḅət "et met"

ʃ. ʃ. 0201010101/15.

ʃit "ip" Bkz. **ʒẹp, ʒip, ʒit, ʃip, jẹp, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**

ʃ+də ʃ.+də poqɢɑ 0103010501/06.

ʃitejzɯ Ç. "*Xitaizi*, yer adı"

ʃ.+ʁɑ go ʃ.+ʁɑ sẹn bɑɾəβəɾʁɑn 0202030103/03.

ʃ.+dɑ ʃ.+dɑ jyenlej βəɾ gutʂəŋ dəɾə 0202030103/04.

ʃitʃi Ç. "hepsi" Bkz. **ẹʰʧi, ʒitʃiː, ʒitʃi, jiːʧi, jitʃiː, jitʃi.**

ʃ.+nə ʃ.+nə məndɑɢɑ niɣẹtge 0203030101/11.

ʃitʂɑχə Ç. "*Xichahe*, yer adı" Bkz. **ʃitʂɑχuɑ.**

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ kəsɯ 0103030801/01.

ʃ.+dɑn ʃ.+dɑn bəʁɑ giɣe 0103030801/01.

ʃitʂɑχuɑ Ç. "*Xichahe*, yer adı" Bkz. **ʃitʂɑχə .**

ʃ.+nəŋ ʃ.+nəŋ kəsɯ 0201010101/01.

ʃijya Ç. "Batı ülkelerinden gelen ilaçlar"

ʃ. ʃ. mɑ joqʈə 0202010901/55.

ʃidʑɑɴ Ç. "Tibet, Tibet bölgesi"

ʃ.+ɢɑ ʃ.+ɢɑ diatɢɑn ẹ͡ɾ 0202030605/13, ʃ.+ɢɑ mɑ βɑɾʁɑn͡ẹ 0203010301/06.

ʃ.+dɑ ʃ.+dɑ 0203010303/17.

ʃizɯ Ç. "mats"

ʃ. ʃ. dɑɬɑɾ 0103030201/18, ʃ. də kɑŋdɑ 0103030201/18.

ʃidʐi̱ χɑdʐi̱ "*Şicı Hacı*, yer adı, Sarı Uygurların masal veya hikâyelerinde anlatılan anayurdun adı"

ʃidʐi̱ χ.+dɑn ʃidʐi̱ χ.+dɑn geɬɣe ͡ɬɑ 0202030103/02, ʃidʐi̱ χ.+dɑn gẹɬɣẹ ͡ɬɑ 0202030103/08, ʃidʐi̱ χ.+dɑn giɣiş ͡ja 0103020304/34, ʃidʐi̱ χ.+dɑn giɬɣindi͡ ɬɑ 0202030403/06, ʃidʐi̱ χ.+dɑn͡ja sɑ ɑndɑɢə giɣin e do 0103020304/35.

ʂ

ʂɑːm Ç. "kürek"

ʂ.+nə ʂ.+nə ɢəzɑɾtɢɑ 0103040405/05.

ʂɑːɾɑːmɑq "kişi adı" Bkz. **ʂɑːɾɑmɑq.**

ʂ. ɑːd͡ungin ʂ. 0103020303/19, 0103020303/28.

ʂɑːɾɑmɑq "kişi adı" Bkz. **ʂɑːɾɑːmɑq.**

ʂ. ʂ. 0102020402/01(2), 0102020402/02, 0102020402/05(2), 0102020402/06, 0102020402/11(2), 102020402/12, 0102020402/17, 0102020402/18(2), ɑːd͡ungin ʂ.

0103020303/01(2), 0103020303/19, 0103020303/32, 0103020303/37(2), 0103020303/44, 0103020303/47, 0103020303/48.

ʂaːɾt- “parçalamak, daha küçük hâle getirmek” Bkz. **ʂarəd-, ʂart-.**

ʂ.-ɢa ʂ.-ɢa͡ɬa e̞ni tʂaχqqəʂ d̥ə 0103010304/44.

ʂaːdzɻ “saç” Bkz. **saːdzɻ, sazɻ, sadzɻ, ʂazɻ, ʂadzɻ.**

ʂ.+ən ʂ.+ən daɾaʁa 0103010305/102.

ʂap “sıvı nesne yere düşmesinden çıkan ses için sözcük”

ʂ. ʂ. boɬʁa jerɣe qaɬq 0202030104/23.

ʂaβaɴ < **ʂavan** Ç. “büyük kâse”

ʂ.+ɢa ʂ.+ɢa su ɢuzuβaɬʁa 0203030102/10.

ʂaβu “*şami*, Buddhist rahip”

ʂ. bəɾe̞ bəɾe̞ ʂ. 0203010301/11, bøzyk ʂ. 0203020403/03.

ʂabə Ç. “gazlı bez”

ʂ. ʂ. dəɾ 0202030501/04, naːdi ʂ. lia 0202010101/06.

ʂ.+dan ʂ.+dan bəɾ ʤyeniβaɬʁa 0202030501/05.

ʂabədio Ç. “öldüremiyor”

ʂ. gəŋbəŋ ʂ. 0103040405/31, ni ʤiu ʂ. a 0103040405/35.

ʂabəɾas- “hışırdamak”

ʂ.-ɢa ʂ.-ɢa boːɬ dəɾ͡na 0202030605/155.

ʂaʁəɾas- “metal veya sert nesnelerin çarpışmasından çıkan ses için fiil”

ʂ.- ʂ.- ʂabəɾasɢa 0202030605/155.

ʂadio Ç. “öldürebilir”

ʂ. sejnəŋ ʂ. aː 0103040405/34.

ʂaʁəɾ- < **ʂaʁəɾa-** “metal veya sert nesnelerin çarpışmasından çıkan ses için fiil”

ʂ.-oː əɾʤe̞n tʂəndəɾ ma ʂ.-oː maɴd̥e̞ː 0103050305/11.

ʂ.-o de̞məːɾ͡jołə ma ʂ.-o maɴd̥e̞ː 0103050305/09.

ʂaɬa- Ç.+T. “sıkı bağlamak”

ʂ.-ʁa b̥aɴnaʁa ʂ.-ʁa 0202020701/03.

ʂaɬaɴ < **ʂaɬam** “işlenmiş sığır derisi, genelde deri ip yapmak için kullanılır”

ʂ. ʂ. ɻîoʰɾʤia 0202010901/53.

ʂaɬdaɴ “yoksul, fakir” Bkz. **ʂaɬd̥aɴ, ʂaɬtaɴ.**

ʂ. ʂ. diβ 0202030902/01, məs joʁuɾ ma ʂ. dəɾ͡na 0202030104/02.

ʂaɬdaŋ “yoksul, fakir”

ʂ. kəsɯnəŋ͡ɬa 0202030902/01.

ʂaɬdi- “yoksul, fakir”

ʂ.-ʁa oŋoʰɾda ɢəɬdzɻʁa ʂ.-ʁa 0202020501/56.

ʂaɬd̥aɴ “yoksul, fakir” Bkz. **ʂaɬdaɴ, ʂaɬtaɴ.**

ʂ. uzu məndaʁ ʂ. boʰɬd̥e̞ 0202031201/15, ʂ. kəsɯ dɾo 0203020601/19.

ʂaɬtaɴ “yoksul, fakir” Bkz. **ʂaɬdaɴ, ʂaɬd̥aɴ.**

ʂ. ʂ. kəsɯ də͡na 0202031201/07.

ʂam Ç. “kürek”

ʂ. bəɾ ʂ. dəɾ 0202030101/03, ʂ.͡ɬa 0202030101/04.

ʂ.+nə ʂ.+nə 0202030101/09, ʂ.+nə bəɾ dun jaʁɬaʁa͡ɬa 0202030101/14, ʂ.+nə ɢəzaɾt ͡ɬa 0202030101/08, ʂ.+nə saɬʁa 0202030101/04, ʂ.+nə͡ɬa 0202030101/04.

ʂandien Ç. “şimşek”

ʂ.+di ʂ.+di͡ɬɑ 0202010101/05.

ʂɑndieŋ Ç. “şimşek”

ʂ.+ge ʂ.+ge ʤiusɯ jɑsən dzɻɑʰɢəʰɬḍə diɣẹ̀k mi də 0202010101/05.

ʂɑntɑm “Buddha resimlerini güneşletme, Buda resimlerini güneşe çıkarma” Bkz. **ʂɑntɑp.**

ʂ. ʂ. jɑzəp də 0202030801/10.

ʂɑntɑp “Buddha resimlerini güneşletme, Buda resimlerini güneşe çıkarma” Bkz. **ʂɑntɑm.**

ʂ. ʂ. dip bə 0202030801/08.

ʂɑnʤɯ Ç. “değirmen taşı belirten ölçü birimi”

ʂ. dəβənəŋ ji ʂ. 0202030605/26.

ʂ.+sən bəɾ ʂ.+sən 0202030605/27.

ʂɑɴ Ç. “yara”

ʂ. ʂ. deɬɑʁɑn e də 0103020302/10.

ʂɑɴ Ç. “üzeri”

ʂ.+dɑ liʂi ʂ.+dɑ 0203010702/24.

ʂɑɴbɑnɬɑ- Ç.+T. “işe gitmek, çalışmak”

ʂ.-βəɾ dəɾ ʂ.-βəɾ dəɾ 0201010102/04.

ʂɑɴdian Ç “dükken, bakkal”

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ dzɻuzɻi͡n ɬɑ 0103010303/22.

ʂɑɴGəɾɑ- “nehir veya ırmaktaki suyun akış sesi için fiil”

ʂ.-k oɾəɴGə ʂ.-k geɬeɾ ɢɑɾɑ 0202030201/04.

ʂɑɴχu Ç. “zengin ve güçlü aile”

ʂ.+sə diort͡ stoβɑːnəŋ ʂ.+sə kən dəɾ 0103010701/29.

ʂ.+sən peɣ ʂ.+sən boɬʁej eː doː 0103010601/80.

ʂ.+leɾ ʂ.+leɾ bəɾiɣi ẹ̀ʰdəβ 0103010701/28.

ʂɑɴχuʤɑ Ç. “zengin ve güçlü aile”

ʂ.+sə jɑʁɬɑʰɢ̟əɾnəŋ ʂ.+sə boɬʁeːj 0103010701/135.

ʂɑɴliaɴɬə- < **ʂɑɴliaɴɬɑ-** Ç.+T. “birlikte konuşup karar vermek”

ʂ-β ɑndɑʁ ʂ-β 0203010702/51.

ʂɑɴ nuŋje Ç. “*Shang nongye*, yer adı”

ʂ.+ʁɑ ʂ.+ʁɑ mɑɴsɑ 0103010306/03.

ʂɑɴnɑ- Ç.+T. “zarar vermek, yara açmak”

ʂ.-ʁəməs də ʂ.-ʁəməs də 0502020101/269.

ʂɑɴnəʁ Ç.+T. “kesik, yaralı”

ʂ. ʂ.͡ eːɾeː 0103020301/11, ʂ. boʁɑn͡ eː də 0103020302/11, ʂ. dəɾ 0102020301/54, 0102020301/55, 0102020301/51, 0103020403/14(2).

ʂɑɴʃi Ç. “yukarı, bir oturumun en önemli yeri”

ʂ.+dɑGə ʂ.+dɑGə ɑβɑgɑɬɑɾʁɑ 0103040402/18.

ʂɑɾ “kırıntı, küçük, ufak, kırıntı, parçacık”

ʂ. ʂ. eʰtḍə 0202030104/16, ʂ. kəsɯleɾ 0203010303/15, ʂ. nimi 0202030104/16, ʂ. nimi ẹtgiʂ͡ ɬɑ 0103030802/26, ʂ. nimi itgiʂ͡ ɬɑ 0103030802/26, ʂ. jẹtdə 0203020301/06,

ʂ.+ə ɬom͡ ørɣẹnmẹ ʂ.+ə 0202010901/13.

ʂɑɾɑmɑq “kişi adı, şarkı adı”

ʂ. ʂ. 0103010602/11(2).

ʂ.+ḍə ʂ.+ḍə 0103010602/12.

ʂɑɾəd- “parçalamak, küçük hâle getirmek” Bkz. **ʂɑːɾt-, ʂɑɾt-.**

ʂ.-əβaɬχəʂ də e^{h}dən ʂ.-əβaɬχəʂ də͡na 0202030308/01.

ʂ.-əβaɬʁa e^{h}dən ʂ.-əβaɬʁa͡ɬa 0202030308/02.

ʂaɾdəŋ “kişi adı”

ʂ. ʂ. bəɬəktʂɨ 0202030604/41, 0202030604/42.

ʂaɾt- “parçalamak, daha küçük hâle getirmek” Bkz. **ʂa:ɾt-, ʂaɾəd-.**

ʂ.-qəʂ dəɾ/ḍə ʂ.-qəʂ dəɾ 0103050101/37, qejʤiɬaʁa ʂ.-qəʂ ḍə 0103010304/43.

ʂ.-ɢaʂ ḍəsɣi ʂ.-ɢaʂ͡ɬa 0103030802/10.

ʂ.-əsdəɾɣe e^{h}tḍə ʂ.-əsdəɾɣe 0202030104/12.

ʂaʂɨɴ χejmiŋ Ç. “tüm canlı varlıkların canına kıymak”

ʂ. bə ʂ. a 0202010901/18, bəlie ʂ. a 0202020501/38.

ʂat “buzağı”

ʂ.+də aɬa ʂ.+də mẹn ʧu^{h}do: 0103020402/06, ʂ.+də saɬʁa ʒizdəɣi 0202031101/29.

ʂazoʂu Ç. “iğde ağacı”

ʂ.+ʁa ʂ.+ʁa ndi ḍə dẓa 0103010101/03.

ʂazˌ- “serpmek” Bkz. **sa:dzˌ-, satʂ-, sazˌ-, sadzˌ-.**

ʂ.-sa aq͡daɾəʁ ʂ.-sa 0103030701/47.

ʂazˌ “saç” Bkz. **sa:dzˌ, sazˌ, sadzˌ, ʂa:dzˌ, ʂadzˌ.**

ʂ. ɢaɾa ʂ. 0102020402/19.

ʂ.+dəŋ bozən ʂ.+dəŋ 0102020402/28.

ʂ.+ɢa ʂ.+ɢa baʁdaʁa 0103010305/85.

ʂazˌ da^{h}ɾtɢə “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde başlarına taktıkları süs” Bkz. **ʂazˌ da^{h}ɾtḡə, ʂəɾ da^{h}ɾtɢə.**

ʂazˌd. aɬəmnəŋ ʂazˌd. 0103030701/16, ʂ. diş də 0103010304/23.

ʂazˌ d.+nə ʂazˌ d.+nə aɬu^{h}dẹɾɣe 0103030701/09, ʂazˌ d.+nə mẹn da^{h}ɾḍo: 0103020402/02.

ʂazˌ da^{h}ɾtḡə “Sarı Uygur kız çocukların geleneksel giyimlerinde başlarına taktıkları süs” Bkz. **ʂazˌ da^{h}ɾtɢə, ʂəɾ da^{h}ɾtɢə. ʂazˌd.** ʂazˌd. manɢaq bəɾmi do 0103030701/06.

ʂazˌdə- “dağılmak”

ʂ.-χəʂ+də pẹɾse͡ɬa ʂ.-χəʂ də 0103010304/57.

ʂ.-(-ʁa) ʂ.- hanəʁan e: do 0103020304/01, 0103020304/31.

ʂazˌdəʁ “kadın” Bkz. **sa:zˌdək, sa:zˌdəʁ, saʂḍəq, saʂtəq, saʂtəg, sazˌdək, sazˌdəq, sazˌdəʁ, ʂazˌḍəq, ʂazˌḍəʁ.**

ʂ. məndoq qaʁan bəɾ ʂ. 0103010705/38.

ʂazˌḍəq “kadın” Bkz. **sa:zˌdək, sa:zˌdəʁ, saʂḍəq, saʂtəq, saʂtəg,** sazˌdək, **sazˌdəq, sazˌdəʁ, ʂazˌdəʁ, ʂazˌḍəʁ.**

ʂ. mənduqan bəɾ ʂ. gø^{h}ɾḍəm 0103010705/39.

ʂazˌḍəʁ “kadın” Bkz. **sa:zˌdək, sa:zˌdəʁ, saʂḍəq, saʂtəq, saʂtəg, sazˌdək, sazˌdəq, sazˌdəʁ, ʂazˌdəʁ, ʂazˌḍəʁ, ʂazˌḍəq.**

ʂ. ʂ͡ɬa 0103010705/38.

ʂadzˌ < **ʂazˌ** “saç” Bkz. **sa:dzˌ, sazˌ, sadzˌ, ʂa:dzˌ, ʂazˌ.**

ʂ.+əm davaɾ ʂ.+əm 0103010302/01, 0103010302/04, 0103010302/09, 0103010302/12.

ʂ.+ən ʂ.+ən 0103010703/16, daβaɾ ʂ.+ən 0103010305/59, ʂ.+ən daɾaʁa 0103010305/85, ʂ.+ən daɾa^{h}sa͡ɬa 0103010305/85, ʂ.+ən daɾəβ 0103010305/41, davaɾ ʂ.+ən 0103050302/01, 0103050302/05.

ʂanχu Ç. “mercan”

ʂ. ʂ. gondɑʁ køk qɑqdɑn͡ɬɑ 0103010305/11.

ʂəɢən- “kaçırmak” Bkz. **əʂɢən-.**

ʂ.-əɸutsɑ jyn monən mɑ ʂ.-əɸutsɑ 0103010702/64.

ʂəʁɑ “çadırın eteği, çadırın alt kısmı”

ʂ. ʂ. 0202020301/17.

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ 0202020301/17, ʂ.+nəŋ ɑʰɬdə bədʒin 0202030901/17, ʂ.+nəŋ ɑʰɬdən 0202030901/15, ʂ.+nəŋ ɑʰɬdəɾ 0202030901/17.

ʂəŋ Ç. “ölçü birimi 1*şıŋ* = 0.625kg”

ʂ. bəɾ ʂ. dɑɾəʁ 0102040301/01.

ʂəŋ Ç. “derin” Bkz. **ʂin.**

ʂ. sun dɑɬejdɑq ʂ. boɬɑrnəŋ 0103030702/71, sun dɑɬejdɑʁ ʂ. boɬʁeːj 0103030702/88, suŋ dɑɬejnəŋ ʂ. boɬʁej eː də ͡nɑ0103010601/75, ʂ.͡ ɬɑ bəɾ ʤio ɢɑzəβɑp ḍə 0502020101/391.

ʂəŋ Ç. “tanrı”

ʂ. ʂ. dɾo 0202030902/132, sɑn gə ʂ. 0502020101/172, je ʂɨgə ʂ. ẹːj 0202030902/132.

ʂəŋbɑʐəŋ Ç. “yabancı, tanımayan kişi”

ʂ. ɢɑjsə ʂ. də 0203010301/46,

ʂəŋnɑ- Ç.+T. “sinmek, geçmek” Bkz. **tʂəŋnɑː-.**

ʂ.-p+ḍə dẹŋər hɑnnəŋ məŋ gəməsə ʂ.-p ḍə͡ nɑ 0103010701/107.

ʂ.-ʁɑn ɑmɬɑɴ χɑnnəŋ məŋ gəməsə ʂ.-ʁɑn ḍə͡ nɑ 0103010701/109.

ʂəŋʃien Ç. “tanrı”

ʂ. dəuʂɨ ʂ. 0502020101/132.

ʂəŋtʂɑnduj Ç. “üretim ekibi” Bkz. **sɯŋtʂɑnduj.**

ʂ. sɑŋ gə ʂ. 0203020601/35.

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ dujdʐɑɴ 0203020601/59.

ʂəŋ jɑɴ Ç. “kutsal koyun, tanrıya sunulan koyun”

ʂ. ʂ. 0202020701/55, 0203011001/01.

ʂəŋjeɾ < **dʐəŋjue** < **zhengyue** Ç. “Çin takviminde yılın ilk ayı, Çin bahar bayramının olduğu ay” Bkz. **dʐəŋjeɾ, dʐəŋjyeɾ, dʐəŋjiɾ.**

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ ʂɨsɯʁɑ 0103030901/63.

ʂəŋdʐɨ Ç. “nerede ise”

ʂ. məjio ɑ ʂ. ʤiu 0203020601/38.

ʂəɾɑ joʁuɾ “Şira Uygur, Moğolca konuşan Sarı Uygur”

ʂəɾɑ j. ʂəɾɑ j. ḍij ḍəɾ͡ nɑ 0203020601/28.

ʂəɾ- “dikmek, dikiş yapmak”

ʂ.-əβəɾ do jisɯ ʂ.-əβəɾ do 0202020303/01.

ʂəɾ dɑʰɾtɢə < ʂɑzˌ dɑʰɾtɢə “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde başlarına taktıkları süs” Bkz. **ʂɑzˌ dɑʰɾtɢə.**

ʂəɾ d.+nəŋ ʂəɾ d.+nəŋ piode də 0103010304/29.

ʂəʂən Ç. “zaman, vakit” Bkz. **ʂəʂəŋ.**

ʂ. mɑɴɑɾ ʂ. leʰḍə͡ nɑ 0102020303/08.

ʂəʂəŋ Ç. “vakıt, zaman” Bkz. **ʂəʂən.**

ʂ. ʂ. 0103030701/12, 0103030701/15.

ʂeːɾə “demlenmiş çay yaprağı”

ʂ.+nə ʂ.+nə ɢuzɢɑ 0202010901/76, tʂɑnəŋ ʂ.+nə sɑɬʁɑ 0202010901/78.

ʂej dɑfəje Ç. “Buddha vs. resimlerini güneşe çıkarmak”

ʂ. ʂ. dzʲialia 0202010901/03.

ʂejgɑn Ç. “güneşte kurutmak”

ʂ. ʂ. 0202030501/05.

ʂejɬɑ- Ç.+T. “güneşlenmek”

ʂ.-ʁɑ ʂ.-ʁɑ qurtɢɑ 0103010304/46.

ʂejɬə qum “*Şeyle Qum*, yer adı”

ʂ. məŋ jəɬʁɑ uzŭʁɑn ʂ. 0103050305/05, məŋ jəɬʁɑ uzuʁɑn ʂ. 0103050305/07.

ʂej tejɑɴdzʲilia Ç. “güneşleniyor”

ʂ. ʂ. 0202030801/08.

ʂoːɾ “kâse veya tabak üzerindeki kırık” Bkz. **ʂoɾ, ʂoɾə.**

ʂ. ʂ. geːɾənə 0203020301/03.

ʂoːʂiɬə- < ʂoʂiɬɑ- Ç.+T. “toplamak” Bkz. **ʂiuʂiɬɑ-, ʂiuʂiɬə-.**

ʂ.-βɑɬʁɑ kəsɯ ʂ.-βɑɬʁɑ 0502020101/105.

ʂobɑq “çamur”

ʂ. ʂ. ẹdəβɑtɢɑn 0103010502/11.

ʂodiχəɴ Ç. “çok az”

ʂ. ʂ. ɑ 0103030702/96, zʲəŋ ʂ. ɑ 0202020301/07.

ʂoguodi Ç. “tencereyi ısıtan”

ʂ. ʂ. je ʂi tɑ 0103030702/107.

ʂokəzɯ Ç. “tandırda pişirilmiş çörek”

ʂ. ʂ. ḍə sɑ 0103010101/16.

ʂolien Ç. “heybe”

ʂ.+nə ʂ.+nə də͡nɑ 0202020201/01.

ʂoɬɑmɑ Ç.+T. “yükleme, bağlama (nesne)”

ʂ. ørʤy ʂ. ʂoʂiŋ 0202020101/01.

ʂoɾ “kâse veya tabak üzerindeki kırık; dağın açıklık kısmı” Bkz. **ʂoːɾ, ʂoɾə.**

ʂ. ʂ. gəɾ 0103050301/25.

ʂ.+nə ʂ.+nə ɑsɢɑ͡ɬɑ 0202030301/26, 0202030301/27.

ʂ.+ʁɑ ʂ.+ʁɑ e^{h}tgẹ 0202030605/45.

ʂoɾ- Ç. “süpürmek” Bkz. **ʃoɾ-, ʃøɾ-, ʃyɾ-, ʂøːɾ-.**

ʂ.-sdəɾɣi ʒynə ʂ.-sdəɾɣi 0202031101/25.

ʂoɾə “boşluk” Bkz. **ʂoːɾ, ʂoɾ.**

ʂ.+ɢɑ joɬ ʂ.+ɢɑ 0202010901/77.

ʂoɾe- < ʂoɾə- e “yıkılmak, boşluk açılmak”

ʂ. ʂ. hɑnəp dəɾ 0202030103/04.

ʂoʃy Ç. “formalite”

ʂ. ʂ. ḍə͡sɑ 0102020303/20.

ʂoʂumiŋtsu Ç. “azınlık millet”

ʂ. ʂ. dɾə 0202030103/13.

ʂoʂiŋ Ç. “eyerin üzerine heybe vs. nesne konulduğunda iki tarafından bağlayan ip”

ʂ. ʂ. 0202020101/01, ʂoɬɑmɑ ʂ. 0202020101/01.

ʂotəu Ç. “yakılacak malzeme, yakıt malzeme”

ʂ. ʂ.͡ɬɑ 0103050102/18.

ʂøːɾ- Ç. “süpürmek” Bkz. **ʃoɾ-, ʃør-, ʃyɾ-, ʂoɾ-.**

ʂ.-ɣe joʰɾtdə ʂ.-ɣe 0202010901/75.

ʂu “üç” Bkz. **oːʂ, ʊːʂ, ʊʂ, uːʂ, udʐ, uʂ, uʰdʑ, uʰdz, ŭʂ, hudz.**

ʂ. ʂ. oʁuɬ 0103030801/04, 0103030801/05, kəsɯ ʂ. qunuq dun peɾɣẹ̈ndi ‿ɬa 0202010703/23.

ʂuanliŋ tiozɯ Ç. “atın göğsüne takılan süs”

ʂ.+ɬaɾnə ʂ.+ɬaɾnə saɬʁa 0202030601/14.

ʂuannɑ- Ç.+T. “su tutmak, su ile durulamak”

ʂ.-sdiɾɣẹ su‿bəzin ʂ.-sdiɾɣẹ̈‿ɬa 0202030308/06.

ʂuaŋgaɾ “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde göğüslerinde taktıkları dörtgen şeklindeki süsü” Bkz. **ʂuŋgaɾ.**

ʂ. ʂ. 0103010304/27, ʂ. manəβ d̰ə sa 0103010304/21, ʂ. manɢa 0103010304/23, ʂ. do 0103010304/71.

ʂuaŋkuekuezɯ < faŋ kuekuezɯ Ç. “dörtgenlik”

ʂ. məndaʁ‿βəɾ ʂ. 0103030701/07.

ʂuaɴ Ç. “çift, ikili”

ʂ. bəɾ ʂiʐ̈ə ʂ. qeːj 010301 03 05/85.

ʂuaŋ Ç. “çift, ikili”

ʂ. ba ʂ. kuezɯ 0103050102/27, saqəs ʂ. kuezɯnə 0103050102/35.

ʂuaɴsɯŋ Ç. “çift, iki katlı”

ʂ. ʒipdə ʂ. di 0202020702/28.

ʂuaɴʂuzɯ Ç. “çift sayılı”

ʂ. ʂ. saɬmas 0203010702/05.

ʂuaɴzʐ̈ɨzɯ Ç. “çift sayılı gün”

ʂ.+dan ʂ.+dan bəɾ diŋnaʁa 0103050201/01.

ʂuo Ç. “konuşmak, söylemek” Bkz. **fəa.**

ʂ. biʐu ʂ. 0102020303/46, 0203010701/23, ʂ. di ʂɨ 0203010702/41, ʂ. ʂɨ 0203010702/19, 0203010702/19.

ʂuofa Ç. “söylenti, gelenek”

ʂ. bəzdəŋ ʂ. 0202010501/02.

ʂuojodi < suoyou Ç. “tüm, hepsi”

ʂ. ʂ. joʁuɾ kəsɯ 0103030702/100, ʂ. joʁɔɾ kəsɯ 0103030702/101.

ʂugu “dağ keçisi”

ʂ. ʂ. βaʂdə 0202020401/16, ʂ. tułuːm 0203010503/04, ʂ. tułum 0202031101/30.

ʂ.+nuŋ ʂ.+nuŋ tẹ̈ɾənə 0202030701/06.

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ tẹ̈ɾsə 0202030701/01, ʂ.+nəŋ tułumnə 0202030306/01.

ʂuk “yük”

ʂ. ʂ. ba saɬəʁ də‿na 0202030605/18.

ʂ.+də ʂ.+də 0202010901/73, saɬəʁ ʂ.+də ɢaɾ ‿uʰkusgi ʂukdixəʂ dəɾ ‿na 0202030604/53, saɬəʁ ʂ.+də ma tiːjɣi‿ɬa ʂukdixəʂ də‿na 0202030604/58, ʂ.+də ʂukdiɣi 0202010901/73.

ʂ.+d̰ə ʂ.+d̰ə ʂukd̰iɣi 0202010901/73.

ʂukdẹ̈- “yüklemek, taşımak” Bkz. **ʂɨkdə-, ʂukdi-, ʂukd̰i-, ʂutdi-.**

ʂ.- das duɾaqd̰ə ʂ.- 0202030601/24.

ʂukdi- “yüklemek, taşımak” Bkz. **ʂɨkdə-, ʂukdẹ̈-, ʂukd̰i-, ʂutdi-.**

ʂ.-xəʂ dəɾ/də ɢɑɾ‿uʰkusgi ʂ.-xəʂ dəɾ‿nɑ 0202030604/53, tiːjɣi‿ɬɑ ʂ.-xəʂ də‿nɑ 0202030604/58.

ʂ.- ʂ.- 0202020701/03.

ʂ.-p ʂ.-p bə ojʁɑ eʰdəp ḍə 0202030605/71.

ʂ.-k su ʂ.-k gẹɬɣe 0203020302/05.

ʂ.-o ɑʰɬdəŋ guməsdə ʂ.-o 0103010601/37.

ʂ.-ɣẹ bʊz tiɣẹ ʂ.-ɣẹ 0202030604/63.

ʂ.-ɣi ʂ.-ɣi 0202020701/05, ɑʰtɢɑ ʂ.-ɣi 0203020402/29, ɑʰtɢ̣ɑ ʂ.-ɣi‿ɬɑ 0203020402/30, bəʰqdzɻasə ʂ.-ɣi 0202030404/03, kəsƽleɾnə ʂ.-ɣi 0103020304/21, qənɑʁɑ ʂ.-ɣi 0202020701/03, qejnɑqɢ̣ɑ ʂ.-ɣi 0202020701/01, qejnɑqɢɑ ʂ.-ɣi mɑɴəβəɾ ḍəɾ‿nɑ 0202020701/01, məz ʂ.-ɣi mɑjnə 0103020304/10, ʂ.-ɣi mɑɴɢɑn eː də 0103020304/12, ʂukdə ʂ.-ɣi 0202010901/73, tuɬumən ʂ.-ɣi 0202030404/02, tiɣi ʂ.-ɣi 0103010501/02, dzɻuɑɴnɑʁɑ ʂ.-ɣi 0202020701/01.

ʂ.-βɑɬʁɑ ʂ.-βɑɬʁɑ ẹʰtək giɣindi 0202020401/17, tuɾdienən ʂ.-βɑɬʁɑ 0202030101/16.

ʂ.-ɣẹn tuɬumən ʂ.-ɣẹn ʤiɣenən joɬdɑ qɑɬtəɾəβɑtɢɑn‿ẹː də 0202030404/02.

ʂ.-βɑɬmɑs ʂ.-βɑɬmɑs‿ɬɑ oɾʤyleɾ ḍəɾ 0202030605/20.

ʂ.-βɑɬmɑʁɑ ʂ.-βɑɬmɑʁɑ nɑʁəɬʁeɾ diɣi 0202030605/24.

ʂukḍi- “yüklemek, taşımak” Bkz. **ʂikdə-, ʂukdẹ-, ʂukdi-, ʂutdi-.**

ʂ.-ɣi ʂukḍə ʂ.-ɣi 0202010901/73.

ʂukuʰɾdian “çok güçlü bir çeşit din adamı, ayin dansı yaparken en baştaki din adamı” Bkz. **sukuʰɾdin.**

ʂ. ʂ. jɑɴzɯɬəʁ 0202010703/01.

ʂuliŋgu “Sarı Uygur boy idare sistemi döneminde bey’den sonra gelen kişi, idarî veya küçük işlere bakan kişi, irtibat kuran kişi”

ʂ. ʂ. 0103050401/15.

ʂuliŋgə “Sarı Uygur boy idare sistem döneminde bey’den sonra gelen kişi, idarî veya küçük işlere bakan kişi, irtibat kuran kişi”

ʂ. ʂ. dip 0202030802/37, ʂ. dimi‿ɬɑ 0202030802/37.

ʂuɬ- < **ʂuɬɑ-** Ç.+T. “eti kemiklerden ayırarak kesmek, gövde üzerindeki yumuşak eti kesmek” Bkz. **ʂuɬə-.**

ʂ.-etɢɑ bəɾ ʂ.-etɢɑ 0202030402/65.

ʂ.-ẹtɢɑ ʂ.-ẹtɢɑ tejdaʰʧə 0202030402/67.

ʂuɬə- < **ʂuɬɑ-** Ç.+T. “eti kemiklerden ayırarak kesmek, gövde üzerindeki yumuşak eti kesmek” Bkz. **ʂuɬ-.**

ʂ.-j ʂ.-j ʂuɬəj‿ɬɑ χɑsəɴɢɑ tejdɑʁɑndɑ 0502020101/102, ʂuɬəj ʂ.-j‿ɬɑ χɑsəɴɢɑ tejdɑʁɑndɑ 0502020101/102.

ʂuɬəɢə “özel ad, görücünün adı”

ʂ. ɑɬəɢə ʂ. ɑɬɑʰqdzɻi bəɬɑʰqdzɻi dimi diorɬ ɑrɑʰdzɻ̀i‿ɬɑ 0202030604/21.

ʂumɑ Ç. “ne, şey, ne…ne…” Bkz. **ʂimɑ, ʂimə, ʂiŋmɑ.**

ʂ. ʂ. dzɻɑʃi seɾəŋ 0202020501/105.

ʂuŋgɑɾ “Sarı Uygur kız çocuklarının geleneksel giyimlerinde göğüslerinde taktıkları dörtgen şeklindeki süsü, göğüslük” Bkz. **ʂuɑŋgɑɾ.**

ʂ.+nə ɑɬɑ ʂ.+nə mẹn sɑɬoː 0103020402/03.

ʂuʂu “kurban koyun veya keçi, hayvan”

ʂ. ʂ. tejɬap beː dio 0102040301/01, ʂ. tejdəβ 0103040405/44, ʂ. tejdomɑ 0103040405/41.

ʂutdi- < ʂukdi- “yüklemek, taşımak” Bkz. **ʂɨkdə-, ʂukdẹ-**, **ʂukdi-, ʂukḍi-.**

ʂ.-ɣe qɑr mɑɴqəsən ʂ.-ɣe gẹɬɣẹn͡eː də 0202030403/06.

ʂujɑtʂɑ Ç. “ağaç dalı, ağacın yana doğru açılan dalı”

ʂ.+ʁɑ ʂ.+ʁɑ 0103010705/50.

ʂujguɑn Ç. “*Shuiguan*, yer adı” Bkz. **fejguan.**

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ kəsɯ͡ẹr 0201010101/01.

ʂiːgə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂɨg, ʂɨgə, ʂɨge, ʂɨgi, ʂɨgəː, ʂɨgə, ʂɨgẹ, ʂɨgi, ʂɨkə, ʂɨɢɔ, ʂɨçɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ. ɑʰtɢɑ 0202030601/71.

ʂiːɬɑ- < ʂɨʁɬɑ- “öldürmek, yok etmek” Bkz. **ʂɨʁɬɑ-.**

ʂ.-p+ḍə qəsən ʂ.-p ḍə 0502020101/497.

ʂiːr Ç. “on iki” Bkz. **ʂɨʁə.**

ʂ. ʂ. sujdɑ bər 0202010501/16.

ʂɨ Ç. “evet, ise, doğru, da/de, yani”

ʂ. ɑm͡ɬɑ dise ʂ. 0203010702/41, ɑɴnɑʰḍə sɑ ʂ. 0202031202/57, ɑʰt məngin ʂɨ 0203010303/01, o ʂ. 0202010901/06, ølyɾxəʂ ḍə ʂ. 0202020501/45, uː ʂ. u bər tor dər 0202031202/45, uːʂ sɑzḍəʁə ʂ. 0502020101/125, peɣ guannɑβər ʧə ʂ. 0202010703/32, bə ɢɑːr͡ɯɬɯj ʂ. 0202020701/32, bə ʂɨ jigə dzɻŋjo ʂɨʧiŋ ɑ 0202031201/02, bər ʧìdɔɡ͡ɑ ʂ. 0202030801/17, bəzdəŋ ʂ. 0202010501/16, bigə lidzɯ ʂ. 0202030802/02, dorʤi serəŋ ɑ ʂ. 0203020302/03, dik gisẹ ʂ. gə 0202030902/132, guɑnnɑːβər ʧə ͡ʂ. 0202010701/18, kənəŋ ʂ. 0203010702/24, qɑːnnəŋ guʂɨnə keɣər diɣindi ͡ʂ. 0202030301/19, ʁɑntozɯ lia ʂ. 0202020702/04, ʁɑntɑzɯ lia ʂ. 0202020702/04, χoɴβɑn dɑtɑn ʂ. 0202030802/32, ʒigə ʂ. 0202020701/12, ʤyentəu ʂ. ʤyentəu 0203010301/39, ʤiuʂɨ ʂ. 0203010702/55, 0203010702/62, ʤiuʂɨ ʂuodi ʂ. 0203010702/41, məz jyenlej ʂ. jɑʁɬɑʰɢər ɸudɑʁnəŋ ḍə 0202010101/01, ʂ. niːɣədi 0202030801/20, ni͡ʂ. ʤibəjzɯdi ʐəŋ ɑ 0203020401/09, niamə ʂ. jigə 0202030802/32, sɑɬʁɑndɑ ʂ. 0202020701/24, ʂɨdʒe ʂ. 0103030701/03, ʂɨdʒi ʂ. 0203010702/54, ʂɨmɑ seːrəŋ ɑ ʂ. 0203020302/03, ʂ. tɑː 0103030702/107, ʂ. tɑ 0103030702/107, jɑndɑʁə lioː ʂ. 0203010701/03, je ʂ. 0202020701/57, je ʂ. gə ʂəŋ ẹːj 0202030902/132, jiulia ʂ. 0502020101/184, ʂ. jigə buɬuo 0202030802/32, ʂ. jimo jijɑɴ 0203010702/26, ʤɯukelio ɑ ʂ. ʞus uɣur 0103040405/26, ʤɯlio mɑ dərə ʂ. 0203010701/04, ʂ. dzʐəŋjer ɑ 0202030801/20.

ʂɨ Ç. “on”

ʂ. ʂ. gə bəɬuo də 0203010701/01, ʂ. gə bəɬuonəŋ ͡əʂdi͡ ɬɑ 0203010701/02, ʂ. suj oːʁɑndə͡ɬɑ 0103030701/06, ʂ. suj bɑʤiu͡suj 0103030701/06.

ʂɨ Ç. “kullanmak”

ʂ. nozɯ fəjtʂɑɴ χo ʂ. di 0202030605/06.

ʂɨ “iç” Bkz. **əʂ, əʧ, əʰdzˌ, əʰdʐˌ, ðʂ, eʰdʐˌ , uʂ, ixʤ, iʤ, iʃ, iʃʤ, iʃʧ, xiʤ, həʤ, hədz, hədʐˌ, hẹʤ, hiʤ, hiʧ, ʃiʤ, ʃiʤ.**

ʂ.+di ɑnəŋ͡ ʂ.+di 0203020402/19.

ʂ.+din mənəŋ͡ ʂ.+din͡ɬɑ 0202030604/45.

ʂɨ- “içmek, yemek, (ziyafete) katılmak” Bkz. **əʂ-, əʰʤ-, əʰdʐˌ-, ðʂ-, eʰʤ-, ẹʰʤ-, iːʤ-, iʤ-, ixʃ-, iʃʤ-, iʧ-, xiʤ-, həʤ-, hədzˌ-, hədʐˌ-, hẹʤ-, hiʤ-, ʃiʤ-.**

ʂ.-ʞəʂ də ʂ.-ʞəʂ də sɑ 0103050201/18, hɑs ʂ.-ʞəʂ də 0103050201/18.

ʂ.-gəle ge- ɑʰsdə ʂ.-gəle gẹt də 0103050101/12.

ʂ.-ge ʂ.-ge 0203020501/06, ǎʂmẹnə ʂ.-ge 0203010301/01.

ʂ.-gi ʂ.-gi͡ɬɑ dozɢɑ 0103010705/29.

ʂ.-gin ʂ.-gin ʂikəsə͡j ɑ 0103020302/12, zɥuq͡ ɑzɥɑɢənə ʂ.-gin͡ i: ḍə 0202010503/09.

ʂ.-gindi ʂigə͡ ʂ.-gindi 0202010503/09.

ʂ.-gəməs ḍə/ʄər ɑsdə ʂ.-gəməs ḍə 0202031202/31, ɑsdə ʂ.-gəməs ʄər 0202031202/32.

ʂiabədəa Ç. “isteksiz ayrılma” Bkz. **ʂiabədia.**

ʂ. ʂ. oło 0103010602/13.

ʂiabədia Ç. “isteksiz verme, kıyamama” Bkz. **ʂiabədəa.**

ʂ. ʂ. ołʁɑ 0202030101/06.

ʂiaχuj Ç. “toplum”

ʂ. ʂ. 0203011002/06.

ʂiuɬ- < ʂiułɑ- Ç.+T. “almak, teslim almak”

ʂ.-uβɑłɑ dɾo məndɑ giłɣi mɑ ʂ.-uβɑłɑ dɾo 0203020402/28.

ʂiuʃien Ç. “ilk olarak, öncelikle”

ʂ. ʂ. ʂi 0202030601/12.

ʂiuʃy Ç. “aşama, süreç, işlem”

ʂ. məndɑʁ mi ʂ. dərə 0203010801/05.

ʂiuʂiłɑ- Ç.+T. “düzenlemek, toplamak” Bkz. **ʂo:ʂiłə-, ʂiuʂiłə-.**

ʂ.-p bɑɾ bə βər ʒynə ʂ.-p bɑɾ͡ ẹɾ 0202030902/18.

ʂiuʂiłə- < ʂiuʂiłɑ- Ç.+T. “toplamak” Bkz. **ʂo:ʂiłə-, ʂiuʂiłɑ-.**

ʂ.-βɑtɢɑn mɑɴqəs ʂ.-βɑtɢɑn minə 0502020101/500.

ʂiɮɑn Ç. “düz taş, işlenmiş olup düz hâle getirilen taş”

ʂ. ʂ. bədʒin qɑłɑʁɑ 0502020101/397, bə ʂ. mɑ dẹŋər op ḍə 0502020101/54.

ʂ.+nə ʂ.+nə jɑzɢɑ 0502020101/51.

ʂ.+ən ʂ.+ən qɑłəβɑłʁɑ 0502020101/394.

ʂiɗɑɴnɑ- Ç.+T. “denemek”

ʂ.-ʁə uzunə ʂ.-ʁə͡ ɬɑ 0502020101/365.

ʂiɗɑ- “yapabilmek” Bkz. **ʂiḍɑ-, ʐiɗɑ-, dʐiɗ-, dʐiɗɑ-, dʐiḍ-.**

ʂ.-ʁə ɑ:nə͡ ɬɑ ʂ.-ʁə dɾo 0202030301/37.

ʂ.-ʁɔ unəβ͡ ʂ.-ʁɔ 0203020202/05.

ʂ.-χəʂ e øɬʉɾəβər ʂ.-χəʂ͡ e 0502020101/361.

ʂ.-χəʂ ḍə poʁɐ̨ʈəβ ʂ.-χəʂ ḍə 0502020101/307.

ʂ.-ʂ ḍə sɔɢuβ ʂ.-ʂ ḍə͡ nɑ 0203010501/09.

ʂ.-sɑ ẹnẹ βər ʂ.-sɑ 0202031202/10, sen ʂ.-sɑ ͡ɬɑ 0202030301/34, jiβ ʂ.-sɑ ͡ɬɑ 0202031202/35.

ʂ.-ʁe unuβ͡ ʂ.-ʁe 0502020101/54.

ʂ.-ʁɑndɑ mɑɴəβ͡ ʂ.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0502020101/23.

ʂ.-ʁɑq tuḍuβ ʂ.-ʁɑq ẹ͡: 0202030404/14, jɑʁḍərəβ ʂ.-ʁɑq nimi ʄər 0202030802/51,

ʂ.-ʁɑɢ unɗuɾuβ ʂ.-ʁɑɢ̡͡ e 0202030404/07, unɗuɾuβ ʂ.-ʁɑɢ̡͡ e 0202030404/07, dəu ʂ.-ʁɑɢ̡͡ e 0203020201/09.

ʂiɗɑgə Ç. “*Shidage*, hikâye karakteri”

ʂ. ʂ. 0202030402/23, 0202030402/38, 0202030402/62, ʂ. unək gin 0202030402/21, ʂ. unduq qɑp də 0202030402/39, fudɑgənə ʂ. 0202030402/69, 0202030402/78.

ʂ.+nə fudɑgə ʂ.+nə 0202030402/75.

ʂ.+ʁɑ ʂ.+ʁɑ ołuɾ diɣẹn e͡: də 0202030402/38.

ʂ.+sə ʂ.+sə 0202030402/39.

ʂ.+sən ʂ.+sən mɑ ølyɾuβatɢan e͡: tə 0202030402/79.

ʂɨdɑʂɨdi Ç. “gerçekten, içtenlikle”

ʂ. ʂ. 0203020402/11, ʂ. qadi łɑɾetbis e͡ɾẹ 0203010301/04.

ʂɨdəliŋ “iğdiş edilmiş erkek koyun”

ʂ. ɑq ʂ. 0202030605/113, uʂ ʂ. 0202030605/132.

ʂ.+nə sɑɾəʁ β͡ɑʂ ʂ.+nə 0202030605/113, ʂɨgə ʂ.+nə 0202030605/113, ɑq ʂ.+nə ł͡ɑ ʒidəβɑłʁɑ gẹł βɑɾ ł͡ɑ 0202030605/114.

ʂɨdəŋ Ç. “ta…e kadar”

ʂ. ʂ. vəbɑ nieŋgədẹʰḳə ł͡ɑ 0203020402/19.

ʂɨdien Ç. “saat 10”

ʂ. ʂ. ɑsəʁdɑ 0202030801/06, ʂ. ɑʰsəʁ ł͡ɑ 0203010502/05.

ʂɨḍɑ- “yapabilmek” **ʂɨdɑ-, ʐɨdɑ-, dzɨd-, dʐɨdɑ-, dʐɨḍ-.**

ʂ.-sɑ tuḍuβ ʂ.-sɑ ł͡ɑ 0203010501/09.

ʂɨḍət- “(bıçağı) keskinleştirmek”

ʂ.-ge pədzɑqdə ʂ.-ge 0202030701/06.

ʂigẹmtseɾ < ʂigə+m+seɾ? “ikimiz” Bkz. **ʃigimseɾ, ʂigimseɾ.**

ʂ. ʂɨgẹmtseɾ βomə mɑ 0203030102/02.

ʂɨχo Ç. “zaman”

ʂ. dzɨ́dodi ʂ. 0202030101/07.

ʂɨulia jiŋ di χua Ç. “üşütmek, soğuk alıp hastalandıysa”

ʂ. ʂ. 0103010501/06.

ʂɨułɑ- Ç.+T. “etkilenmek”

ʂ.-ʁɑn ʂ.-ʁɑn mi sɑ 0103010602/19.

ʂɨułɑmɑ Ç.+T. “toplayan, elinden alan, teslim alan (kişi)”

ʂ. mẹːk ʂ. 0103050401/16.

ʂɨuʃien Ç. “öncelikle”

ʂ. ʂ. ł͡ɑ 0202020501/33.

ʂɨp̚əj Ç. “anıt taşı”

ʂ. ʂ. ł͡ɑ 0103040302/25.

ʂɨβɑ- “çamur ile örtmek”

ʂ.-ʁɑ ʂ.-ʁɑ 0202020701/09(2), 0202020701/16, ɢəzəʁnə ʂ.-ʁɑ 0202020701/13.

ʂ.-sdəɾʁɑ ʂ.-sdəɾʁɑ niɣəło 0202020701/14.

ʂ.-łmɑsɑ ʂ.-łmɑsɑ χɑn bəʃiŋ ɑ͡ 0202020701/11.

ʂɨdəq “ıslak, nemli”

ʂ. ʂ. odəŋ 0103030901/02, ʂ. tẹɾnə 0103010501/10.

ʂɨdəł- < **ʂɨdəułɑ-** Ç.+T. “toplamak”

ʂ.-əβɑtḅɑsɑ zəliaodin mədʒa ʂ.-əβɑtḅɑsɑ 0103010602/22.

ʂɨde Ç. “dönem, çağ”

ʂ.+nəŋ oł ʂ.+nəŋ ɑndɑʁ bołəsleɾ ḍə 0202010703/28.

ʂ.+ʁɑ bə ʂ.4ʁɑ eʰtgindi 0202010703/29.

ʂ.+dɑ o ʂ.+dɑ 0103030201/08.

ʂɨdʐou nien Ç. “10. yıl dönümü”

ʂ.+nəŋ ʂ.+nəŋ bəɾ pədəɣ 0202031202/05.

ʂig < ʂigə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂiɡəː, ʂiɡə, ʂiɡẹ, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ.͡jaqda 0102020303/30, ʂ.͡jaqɢa 0102020303/30.

ʂigə “yiyecek, yemek” Bkz. **əʂgə, əʂgə, ŏʂgə, ŏʂgə, ʂikə, ʂiɣə, ʂigə.**

ʂ. ʂ. qajnatba 0202030402/42, ʂ. qajnatɢa 0202030402/42, ʂ. qejnatba 0502020101/463, ʂ. qejnatḅa 0502020101/180, ʂitdəŋ ʂ.͡ja 0103020302/12, ʂ. jiɣə 0103050101/52, ʂ.͡jiɣənə 0103050101/42.

ʂ.+nə ʂ.+nə qałaʁa 0502020101/230.

ʂigə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂige, ʂigi, ʂiɡəː, ʂiɡə, ʂiɡẹ, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ. 0103030901/58(2), 0103040601/10, 0202020303/09, 0202030801/17(2), 0202030802/41, 0203010503/05, ʂ. aːs 0202030802/20, ʂ. aβaga͡ła 0103010305/92, ʂ. ara^{h}ķə ɢuzɢaʂ ͡ła 0103010305/34, ʂ. ara^{h}ķə ʧili͡ ʧilij ͡ła 0102020303/46, ara^{h}ķədan ʂ. łoɴqa sałʁa 0103050201/11, ʂ. art bətdə 0103010306/20, ʂ. as 0202030802/20(2), 0202030802/21, ʂ. asdəʁ belekdə ałʁa 0202030802/22, ʂ. asdəʁ belekdə βẹrɣẹ ͡ła 0202030802/23, ʂ. asdəʁ eː 0202030802/19, ʂ. at͡ tsałʁa 0203010301/13, ʂ. at͡ tsałəβałʁa ͡ła 0203020203/19, ʂ. oʁuł 0202030401/01, ʂ.͡oruʁ 0202030604/75, ʂ. ot tsałʁa 0102020303/30, ʊłʁan ɢəzdar ʂ. 0202030601/74, ʂ. ʊt tsałʁa 0202020701/51, ʂ. uʂ ɢat 0502020101/77, ʂ. uruʁnəŋ 0202030601/56, ʂ. pəḍək 0203010301/19, 0203010301/20, ʂ. pəḍəɣ daner dełə joːdʒin də 0103030901/18, ʂ. pəḍəɣ jørɣedəβatbaʁanda 0103030901/16, ʂ. peɣ βar͡ e 0203010301/35, ʂ. peɣ ͡ła 0203010301/36, ʂ. ba a^{h}łḍə 0103010304/77, ʂ. ba ałʁa͡ ͡ła 0103010304/78, ʂ. bałəq jy 0502020101/230, ʂ. banbanzɯ də 0203010501/08, ʂ. bantəsəłarənə 0202020401/08, bə ʂ. ḍər 0502020101/183, bə ʂ. dʒiu bəfu aː 0202030402/51, bər ʂ. 0103010304/67, 0103030802/15, bər ɸodʑɯ ʂ. mi 0103010305/75, bər ʂ. toʃiłap ḍə 0103030802/12, bərer ʂ. βarsa 0203010302/11, ʂ. bətdəŋ 0103010306/26, ʂ. βaʂəɴɢa 0203020402/18, ʂ. ɸudaʁdan͡ ͡ła 0202030802/33, ʂ. dałej 0202030902/04, ʂ. dałejnəŋ 0202030902/04, ʂ. dandandʑɯ 0202020303/06, ʂ. das teɣərmin 0202030301/26, ʂ. dẹrdiŋ 0502020101/244, ʂ. dẹrdiŋ͡ ͡ła 0502020101/240, ʂ. dẹrdiŋgi 0502020101/235, ʂ. dəqəsɢa ʂit zəɴɢałaʁaq 0202010201/02, ʂ. dəqusɢa 0202030303/03, ʂ. də^{h}qusɢa 0202030204/02, ʂ. duan 0103050301/20, 0103050301/24, ʂ. dun fan 0203010801/09, ʂ. duj dro 0202030802/33, ʂ. dujuʁə 0202031201/27, ʂ. dujda͡ ͡ła 0203020601/49, ʂ. gẹr 0103050102/31, 0103050102/32, ʂ. gyzy 0202030605/128, ʂ. gyzyn 0202030605/135, ʂ. kəs͡ ͡ła 0102020303/24, ʂ. kəsɯ 0103040405/45, 0202020201/02, 0202030604/04, 0502020101/485, ʂ. kəsɯ ͡ła 0203020301/04, ʂ. qan 0103010601/16, 0103010701/16, 0103010701/20, 0103030203/09, 0103030203/17, 0103030702/11, 0202030601/46, ʂ. qannəŋ əłəɣ ͡a^{h}łdərḍa 0103010601/18, ʂ. qannəŋ uruʁ putḅiɣi 0202030605/03, ʂ. qułaq arasəɴɢa 0202030301/19, ʂ. quła:qdə 0202030301/26, ʂ. ɢarʁa 0502020101/241, ʂ. ɢarʁa͡ ła 0502020101/242, ʂ. ɢəzə ͡ła 0202010703/05, ʂ. χan 0103010701/17, 0103010701/24, 0103030203/24, 0202030601/44, 0202030601/46, 0202030601/69, 0202030604/14, 0202030604/15, 0202030604/18, 0202030605/01, 0202030605/12, ʂ. χan͡ ͡ła 0202030601/65, ʂ. χanɢa bə ordʒi ma dərŏ͡ na 0103010701/25, ʂ. χannəŋ 0202030604/17, 0202030605/12, ʂ. χurłaʁanda ͡ła 0203010303/04, ʂ. ʒẹpdə 0202030301/26, ʂ. ʒiłan ͡ła 0202030902/05, ʂ. dʒadʑɯ 0203020601/49, 0203020601/65, ʂ. dʒazɯ dro 0203020601/48, ʂ. dʒeʂozẹŋ 0202030601/56(2), ʂ.

dʒęzɯ 0203011002/29, ş. dʒiedʒi 0203020601/17, ş. dʒien bałək͡gy 0502020101/230, ş.͡ła 0203020203/02, ş. łoN gun də 0103010502/15, ş. łoNqa ɑrɑʰkə 0103050102/27, ş. łoNqa ɑrɑʰķə 0103050102/31, mɑː ş. bęr 0103030901/59(2), mandʑanbehdʒinə əndzʔəŋmo ş. 0502020101/189, ş. məła 0203020203/14, ş. məła͡ła 0203020203/05, ş. məłanə͡ła 0203020203/17, ş. məłaʁɑ 0203020203/19, ş. məłaʁɑ͡ła 0203020203/18, ş. məłanəŋ 0202031202/28, ş. məłasə 0203020601/56, menəŋ ş. əːnə 0203020402/01, menəŋ ş. ənə 0203020402/22, ş. midʒaː dandandʑɯ 0202020303/07, ş. nejniu 0103010306/04, ş. saʐdəʁə 0502020101/125, ş. seremək ɒaʁɑŋ 0202030605/28, ş. suminəŋ 0202030801/19, 0202030802/41, ş. sunzɯgɑ 0203020401/20, ş. şoɾ gəɾ 0103050301/25, ş. şidəliŋnə 0202030605/113, ş. təkəs βęrin 0202031201/15, ş. teɣərminnə 0202030605/34, ş. toɾ mɑnəN qɑnəβ do 0103010305/06, ş. tsuŋnəŋ 0202030802/33, ş. tşidʑɯ do 0202030802/20, ş. tşizɯłəʁnəŋgę͡ła 0202030802/21, ş. jɑq 0103010601/71, 0103010601/05, 0103030203/05, 0103030203/52, 0103030203/54, 0103030702/64, 0103040401/20, ş.͡jɑq 0102020304/04, ş. jɑq uɾuʁ 0102020304/12, 0202031202/10, ş. jɑqdɑ 0202020401/06, ş. jɑqdɑ dissę͡ła 0202031202/08, ş. jɑqdɑn 0202030301/28, ş. jɑqdəŋ 0103010701/05, 0103050101/03, 0103050101/33, 0103050101/58, 0203020601/10, ş. jɑqdəŋ o defse 0202020303/02, ş. jɑqGɑ 0202030301/26, 0202030402/78, ş.͡ jɑqGɑ 0203010702/22, ş. jɑGə͡ʁuzə 0202030605/34, ş. jɑGəŋge 0203011001/03, ş. jɑNə 0202010901/02, ş. jɑNo kəsə 0103010601/69, 0103010601/76, ş. jęɾɣę βɑɾʁɑ 0502020101/190, ş. joʁuɾ χɑnnəŋ ələɣdin Guzə 0103010601/10, ş. jyzun χuɑłɑmɑʁɑn nimileɾnə 0202030402/48, ş. jiɣət 0103010702/32, ş. dzʯadzʯazɯ 0202030701/16, ş. dzʯŋ łɑɾ 0203020601/02, ş. dzʯŋ tşɑ 0103010101/06, ş. dʑuŋduŋ ɑβɑgɑ 0103010305/90, ş. dzʯŋ diozɯ də 0103010705/34.

ş.+nəŋ bə ş.+nəŋ saʐdəʁəndan 0202030402/50.

ş.+nə bə ş.+nə dip berəp ḍə 0502020101/432, ş.+nə͡ła ølyɾɣe 0202030605/113.

ş.+ɣę bə ş.+ɣę mədʒa moduŋ bop ḍə 0502020101/189.

ş.+dɑ bə ş.+dɑ͡ła dʒiuşi joʁuɾ ɑ 0203020601/46.

ş.+di bəɾ ɑβɑgɑ ɑnɑgɑ ş.+di͡ła 0202010503/01.

ş.+sə ş.+sə͡ła bɑş dzʯałʁɑq eː ɟə 0202010503/03, ş.+sə niːɣə udʒin mɑNGɑndɑ͡ła 0202010503/08, şitdə mɾəş ş.+sə ḅɑş dzʯałʁəła mɑNGɑn eː ḍə 0202010503/06.

2. "ikinci" **ş.** ş. jęɾdənisə 0103010701/72, 0103010701/76.

şigə ɑʰt "İki Atlı alt-boyu, alt-boy adı" Bkz. **şigə ɑʰt.**

ş. ş. dioʰdʒin 0202010701/17, 0202010701/18.

şigəndzʯiłəg "ikinci, ikinci (nesne), ikincilik, ikinci (eş)" Bkz. **şigəndzʯiłəg.**

ş.+ə ş.+ə mɑndʑanbehdʒi 0502020101/373, ş.+ə məndɑ pudo də͡nɑ 0103030702/46.

şigə jyz bęson "ikiyüz elli"

ş. ş. uʰķuːs 0203020401/05.

şigə jiɣərmə "on iki" Bkz. **şigə jiɣərmə.**

şigə j. şigə j. ərdəni 0103030203/27, şigə j. duŋdʒa 0103040403/40, şigə j. ʒiɬ 0202030604/57, şigə j. mɑłʁɑ͡ła 0202031202/47, şigə j. tşəŋnəN Gəmdɑn dəɾ͡nɑ 0103010702/31.

şigəʁɔɾ < şigə ʁo "ikimiz" Bkz. **şiGu.**

ş. ş. 0202030902/28.

şigəmsoɾ "ikimiz"

ʂ. ʂ. məndaʁə͡ɬa haɬdə͡ɬa 0202030601/09.

ʂigəndʒi “ikinci”

ʂ. ʂ. ɔʁuɬ 0201010102/01.

ʂige “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂigi, ʂiɡəː, ʂiɡə, ʂigɛ̣, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʧigə.**

ʂ. naɢə ʂ. e^{h}dək giɣindi 0202030402/46.

ʂ.+sə aq͡saq ʂ.+sə 0202030301/27, ʂ.+sə enɛ̣ maɴɢan͡eː d̥ə 0202030402/24, naːɢə ʂ.+sə͡ɬa 0202030402/48.

ʂigeːr “içeri” Bkz. **əʂgeɾ, əʂgɛ̣ɾ, ðʂgeɾ, ðʂgɛ̣ɾ, ʂigeɾ, ʂigɛ̣ːr, ʂiɡeɾ.**

ʂ. ʂ. ʂigeːr 0103040401/73, ʂigeːr ʂ. 0103040401/73.

ʂigeɾ “içeri” Bkz. **əʂgeɾ, əʂgɛ̣ɾ, ðʂgeɾ, ðʂgɛ̣ɾ, ʂigeːr, ʂigɛ̣ːr, ʂiɡeɾ.**

ʂ. aβagaɬaɾ ʂ. 0103040401/73.

ʂigɛ̣ːr “içeri” Bkz. **əʂgeɾ, əʂgɛ̣ɾ, ðʂgeɾ, ðʂgɛ̣ɾ, ʂigeːr, ʂigeɾ, ʂiɡeɾ.**

ʂ. aβagaɬaɾ ʂ. ʂigɛ̣ːr 0102020303/48, aβagaɬaɾ ʂigɛ̣ːr ʂ. 0102020303/48.

ʂigi “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂiɡəː, ʂiɡə, ʂigɛ̣, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ.+sə ʂ.+sə 0502020101/391, ʂ.+sə aɬəβaɬʁa 0202030402/57, ʂ.+sə ajtsəβərəβ 0502020101/385, ʂ.+sə χɔsə͡ɬa 0202030402/57, ʂ.+sə am ma dzɻəŋnaʁan mənɛ̣kɬerən͡ɬa 0202030402/57, ʂ.+sə kaɴɬuonəŋ 0203020201/02, ʂ.+sə͡ ɬa 0502020101/482, ʂ.+sə məɴa qənəqqəʂ͡ɬa 0502020101/489.

ʂ.+səː ʂ.+səː ojnaʁa unək geɬɣɛ̣n͡eː d̥ə 0203020203/13.

ʂ.+sən ʂ.+sən 0502020101/274.

ʂ.+səŋ ana aβa ʂ.+səŋ əɬəkdi 0203020401/05.

ʂ.+səŋgi ʂ.+səŋgi noːɬʁan͡ɛ̣ɾ 0203030102/09.

ʂigimseɾ< ʂigə+m+seɾ? “ikimiz” Bkz. **ʃigimseɾ, ʂigɛ̣mtseɾ.**

ʂ. ʂ. maɬ o^{h}ɢaɾʁaʁa 0203030102/03.

ʂigintseɾ < iki+? “ikiniz”

ʂ. sɛ̣n ʂ. ma 0202010503/05.

ʂigisɯ < ʂigə kəsɯ “iki kişi”

ʂ. ʂ. goː χərʁa βaɾʁa 0203030102/03.

ʂiɡə “yiyecek, yemek” Bkz. **əʂgə, əʂgə, ðʂgə, ðʂgə, ʂigə, ʂikə, ʂiɣə.**

ʂ. ʂ. ʂigindi 0202010503/09.

ʂiɡəː “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂiɡə, ʂigɛ̣, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ. azaq jiʁaʂ 0202020302/04.

ʂiɡə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂiɡəː, ʂigɛ̣, ʂiɡi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ. aɢənə͡ ʂ. 0202030201/03, ʂ. ot tandərəβattsa͡ɬa 0103010305/92, ʂ. odzɻa 0103050101/60, ʂ. ʊʂ tʂuannaʁa manəβ də 0103010304/67, ʂ. uːʂ andaɢa 0203011001/02, ʂ. pədzɻaqd̥ə 0103010304/82, bərer ʂ. baɾ mi 0203010302/04, ʂ. belɛ̣k bɛ̣ɾɣɛ̣k nimi do 0202030802/22, ʂ. βaɾ͡ e: d̥ə 0203020203/01, ʂ. duman d̥ə 0202010701/12, ʂ. fə jim 0202010901/49, ʂ. qan 0103030203/12, ʂ. qənnə 0103010305/42, ʂ. ɣɛ̣ɾnə 0103050102/35, ʂ. χannəŋ 0202030605/04, ʂ. ʒiɣət 0103040301/25, ʂ. ɬoɴqa araʰķə 0103050101/59, 0103050101/61, ʂ. ɬoɴqa͡ araʰkənə 0103050102/35, ʂ. məɬanəŋ 0203020203/06, ʂ. tap 0203020401/08, ʂ.͡ jaq 0103010304/68, ʂ.͡ jaqda 0202020401/09, ʂ.͡ jaqɢa 0202020701/51(2), ʂ. jɛ̣ɬ βoʰɬd̥ə 0203020201/18.

ʂ.+ɡe liaŋkuzɯ ʂ.+ɡɛ̣͡ɬa bər ɢəz βaɾ͡ e: də 0203020203/01.

ʂ.+sə ʂ.+sə andaɢandzɑ ɬarɬasɢandzɑ 0202030902/19, ajgaŋnə ogaŋ ʂ.+sə͡ ɬa 0103050301/12, ogoŋnə ajgaŋ ʂ.+sə 0103050301/08, ʂ.+sə guoɬaʁan͡ ɐ̣: də 0202030902/22, ʂ.+sə͡ ɬa 0203020203/25, ʂ.+sə maɴəβər͡ ɬa 0202030105/03, ʂ.+sə maɴɢa͡ ɬa 0203020203/20, miŋ miŋ ʂ.+sə geʰɬḍə 0103010303/08, ʂ.+sə joʁur dər ma 0203020201/01.

ʂ.+sən ʂ.+sən ərlɐ̣tgɐ̣ 0202030604/03.

ʂigə ɑʰt “İki Atlı alt-boyu, alt-boy adı” Bkz. **ʂigə ɑʰt.**

ʂigə ɑʰ.+dəŋ ʂigə ɑʰ.+dəŋ peɣə 0202010701/17.

ʂigə jiɣərmə “on iki” Bkz. **ʂigə jiɣəmə, ʂigə jiɣərmə.**

ʂ. ʂ.͡ ɑjdɑ͡ ɬa 0202010901/24.

ʂigeɾ “içeri” Bkz. **əʂgeɾ, əʂgɐ̣ɾ, ǝ̆ʂgeɾ, ǝ̆ʂgɐ̣ɾ, ʂigeːr, ʂigeɾ, ʂigɐ̣ːr.**

ʂ. ʂ. χołəβ ḍə 0103050201/25.

ʂigɐ̣ “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigɐ̣, ʂigi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ.+sə saʐdəʁ ʂ.+sə 0202030902/131.

ʂigi “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigɐ̣, ʂikə, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ.+sə ʂ.+sə ɑʁərʁɑ 0203030102/09, bə ʂ.+sə begə doːsɢan jɐ̣p ḍər 0203030102/15, geseɾ ʂ.+sə͡ ɬa 0502020101/335, məɬa ḍaʰqɢa ʂ.+sə 0202030902/131, ʂ.+sə guoɬaʁandɑ 0202030902/29.

ʂ.+sən ʂ.+sən tutup baʰrḍə 0202020401/04.

ʂikə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigɐ̣, ʂigi, ʂiɢɔ, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ. bər ʂ. ʂuaɴ qeːj 0103010305/85, ʂ. ʤɐ̣nzɯ gizgə 0103010305/85, ʂ. sɯŋ guaɴzɯ 0203020402/19, ʂ.͡ sɯŋ 0203020402/19, ʂ.͡ sɯŋ ɬəu 0203020402/19, ʂ. tʂəŋ bɐ̣rse 0202030802/39.

ʂ.+sə ɑβɑgɑ ʂ.+sə 0103010304/43, ɑβɑgɑ ʂ.+sə 0103010304/49, məz ʂ.+sə tuŋsuj 0103010303/37.

ʂikə “yemek, yiyecek, gıda” Bkz. **əʂgə, əʂgə, ǝ̆ʂgə, ǝ̆ʂgə, ʂigə, ʂigə.**

ʂ.+sə ʂigin ʂ.+sə͡ ja 0103020302/12.

ʂikə Ç. “vakit, zaman”

ʂ.+dɑ oɬ͡ ɬa ʂ.+dɑ 0103030701/02.

ʂi kodio Ç. “sınavdan sonra”

ʂ. ʂ. jiχəu 0202010901/14.

ʂikin < ʂikə+ -n? “ikiniz”

ʂ. seɾ͡ ʂ.͡ ɬa 0202030402/42.

ʂikdə- < ʂukde- “yüklemek” Bkz. **ʂukdɐ̣-**, **ʂukdi-, ʂukḍi-, ʂutdi-.**

ʂ.- ɑʰɬdəŋ guməsḍə ʂ.- 0202030601/23.

ʂiqdzɑ tɑβɑ “*Śakyamuni* Buddha”

ʂ. ʂ. dɑrɬatɢandɑ͡ ɬa 0103030201/33, ʂ. dimi ni də 0103030201/35.

ʂiɢɔ < ʂigə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigɐ̣, ʂigi, ʂikə, ʂiɢ̣ɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ.͡ ʁɔ ɑjtsini 0502020101/159.

ʂiɢu < ʂigə+ ʁo “ikimiz” Bkz. **ʂigəʁɔɾ.**

ʂ. ʂ. liaŋkuzɯ oʁɑ 0202030902/27.

ʂiɢ̣ɔ < ʂigə “iki, ikimiz” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigɐ̣, ʂigi, ʂikə, ʂiɢɔ, ʧigə.**

ʂ. ʂ.͡ ʁɔ liaŋkuzɯ olin 0202030902/20.

ʂɨɣə “yiyecek, yemek” Bkz. **əʂgə, əʂg̊ə, ðʂgə, ðʂg̊ə, ʂɨgə, ʂɨkə, ʂɨɣə, ʂɨg̊ə.**

ʂ.+nə ʂ.+nə tʂɑ͡semennə qɑjnɑtɢɑ 0202030402/32.

ʂɨχo Ç. “zaman, vakit, dönem”

ʂ. ʤede di ʂ. 0202030801/21, dzɻχuj dzɻɑndzɻɲd̥i ʂ. 0502020101/170.

ʂɨʁɑn “fare”

ʂ. ʂ. 0202031201/28.

ʂɨʁɑɴ “fare”

ʂ. ʂ. quɬɑqdəʁ 0202031201/27, 0202031201/28.

ʂɨʁə Ç. “on iki” Bkz. **ʂɨːɾ.**

ʂ. ʂ. suj 0202010501/16.

ʂɨʁədieŋ < ʂɨʁədien Ç. “(öğlen) saat 12”

ʂ.+gi ʂ.+gi e^{h}tge 0203010801/08.

ʂɨʁɬɑ- “öldürmek, yok etmek” Bkz. **ʂɨːɬɑ-.**

ʂ.-sdərəp d̥ə mɑɴqəsd̥ə͡ɬɑ qɔsən ʂ.-sdərəp d̥ə 0502020101/497.

ʂ.-βɑɬʁɑ ʂ.-βɑɬʁɑ͡ɬɑ 0502020101/500.

ʂ.-ʁəɬɑ+mɑɴ- mɑɴqəs qɑnnə ʂ.-ʁəɬɑ mɑɴqəʂ d̥əɾ 0502020101/237.

ʂɨʤamoni “*Śakyamuni* Buddha”

ʂ. ʂ. 0103030201/35.

ʂɨʤe Ç. “dünya” Bkz. **ʂɨʤẹ.**

ʂ. bəɾ ʂ 0103030201/29.

ʂɨʤe Ç. “zamanı, vakti” Bkz. **ʂɨʤen, ʂɨʤẹn.**

ʂ. diaːtɢɑn ʂ. 0103030701/03.

ʂɨʤen Ç. “zaman, vakit” Bkz. **ʂɨʤe, ʂɨʤẹn.**

ʂ. ʂ. bəjijɑɴ ɑ 0202030801/19, ʤyti ʂ. 0202031201/20, ʂ. ɬɑ 0202031201/19, sẹminəŋ ʂ. 0202030801/20, ʃiendzeɢə ʂ. 0103030701/03.

ʂɨʤẹ Ç. “dünya” Bkz. **ʂɨʤe.**

ʂ.+ʁɑ bəɾ ʂ.+ʁɑ bəɾ jytʂɑʁ diβ də 0103030201/29.

ʂɨʤẹn Ç. “zaman, vakti” Bkz. **ʂɨʤe, ʂɨʤen.**

ʂ. ʂ. e^{h}t̯ət də 0103030201/07, ʂ. joq͡nɑ 0103030201/02.

ʂ.+nə ʂ.+nə ɢɑɾɑdəβɑdəβ də 0103010305/62, ʂ.+nə jyelisəβɑtɢɑ ͡ɬɑ 0502020101/451.

ʂ+dɑn o ʂ.+dɑn tʂoɬɑʁəməs də͡sɑ 0103010305/63.

ʂɨʤi Ç. “on kaç”

ʂ. ʂ. suj jɑ^{h}sɑʁɑn 0103010502/10, ʂ. sujnəŋ͡ɬɑ 0202020301/12.

ʂɨʤi Ç. “aslında”

ʂ. ʂ. 0202010701/03, 0502020101/112, ʂ. ɑɾɑ^{h}kəsən mẹn d̥ɑ^{h}ɢə ɑɬək giɬmixdi 0202031202/40, ʂ. ʂɑɴ 0502020101/02, 0502020101/172, ʂ. ʂɨ 0203010702/54.

ʂ.+dɑ ʂ.+dɑ bəː pə^{h}ɾɢɑn usdɑʁɑn nimi də 0502020101/116.

ʂɨli- Ç.+T. “kurmak, düzenlemek”

ʂ.-β də ʤiɾɣi ʂ.-β də 0103010305/72.

ʂɨli- Ç.+T. “fırlatmak, ok atmak”

ʂ.-o də ʤẹnnə ʂ.-o də 0102020303/36.

ʂ.-otɢɑndɑ ʂ.-otɢɑndɑ͡ɬɑ 0102020303/37.

ʂɨli- Ç.+T. “içine karıştırmak”

ʂ-ɣẹʂ ɑndɑʁ ʂ.-ɣẹʂ ɢ̊ənɑ 0103010101/18.

ʂɨlia fɑ lio Ç. “büyü yapmış”
ʂ. ʂ. 0502020101/20.
ʂɨliu Ç. “on altı, on altı (yaş)”
ʂ. ʂ. sujdɑ͡ɬɑ 0202010501/16.
ʂ.+dɑ mẹn ʂ.+dɑ͡ɬɑ 0202030801/25.
ʂɨɬʁɑ- “öldürmek”
ʂ.-sdeɾ sɑɾəq quoβunə͡ɬɑ ʂ.-sdẹɾ 0202030605/131.
ʂɨɬɑs- Ç.+T. “yarışmak”
ʂ.-qəʂ ḍə ʂ.-qəʂ ḍə qɑn 0202030902/81.
ʂɨmɑ Ç. “ne, şey, ne…ne…” Bkz. **ʂɨmə, ʂɨŋmɑ, ʂumɑ.**
ʂ. ʂ. doːGəɾ 0202020501/102, ʂ. seːɾəŋ ɑ ʂɨ 0203020302/03.
ʂɨmɑʰɾdəq Ç.+T. **?**“gibi, benzeyen”
ʂ. łojɑNjyen ʂ. 0203020402/10.
ʂɨmə Ç. “ne, şey, ne…ne…” Bkz. **ʂɨmɑ, ʂɨŋmɑ, ʂumɑ.**
ʂ. ʂ. 0202020501/108.
ʂɨmẹɾ “tereyağı ile yoğrulmuş talkan” Bkz. **ʂɨmiɾ.**
ʂ. ʂ. bɑsGɑ 0202030801/23.
ʂɨmiɾ “tereyağı ile yoğrulmuş talkan” Bkz. **ʂɨmẹɾ.**
ʂ.+nə ʂ.+nə tutGɑʂ Gənɑ͡ɬɑ 0202030801/23.
ʂɨn Ç. “derin” Bkz. **ʂəŋ.**
ʂ. ʂ. nimi dɾo 0202031202/50.
ʂɨŋdʒiŋzɯ “*Shengjinzi*, yer adı”
ʂ.+dɑ lienχuɑ ʂ.+dɑ 0103030801/06.
ʂɨŋdʒiŋkə Ç. “sindiğinde, sinip girdiğinde”
ʂ. ʒiʂɨu ʂ. o 0202030701/13.
ʂɨŋmɑ Ç. “ne, şey, ne…ne…” Bkz. **ʂɨmɑ, ʂɨmə, ʂumɑ.**
ʂ. zɻNχɑ ʂ. dʒezɻdi jyeʂu 0202020501/32.
ʂɨŋnɑ- Ç.+T. “sorguya çekmek”
ʂ.-ʁɑn ʂ.-ʁɑn͡ẹɾ 0202030605/96, 0202030605/134.
ʂɨŋnio Ç. “kutsal kuş, tanrı kuşu”
ʂ. ʂ. də͡nɑ 0203010702/51.
ʂɨŋnik “bir çeşit alçak masa”
ʂ. ʂ. dimi mənəːŋ uzən mənəŋ əɾliɣ dʐuazɯ də 0103010305/23.
ʂɨŋtʂɑnɬɑmɑ Ç.+T. “çalışan, üretim yapan (kişi)”
ʂ. łoduŋnɑmɑ ʂ.͡ɬɑ 0202030801/15.
ʂɨŋzɻ guoɬɑmɑ Ç.+T. “doğum günü kutlaması”
ʂ. ʂ. dɑŋgo 0202031201/17.
ʂɨNχuo Ç. “yaşam”
ʂ. piŋtʂɑN ʂ. guoɬɑʁɑn 0202030902/131, ʂ. χuɑndʒiŋ 0202020501/01.
ʂɨNχuoɬɑ- Ç.+T. “hayat sürdürmek, yaşamak”
ʂ.-sɑ bøːzyk bəɾ ʂ.-sɑ 0202031201/05.
ʂɨsɑn Ç. “on üç”
ʂ. ʂ. sujdɑ 0202010501/16, ʂ. sujdɑn͡ɬɑ jozGɑndɑ͡ɬɑ 0103030701/06.
ʂɨsɯ Ç. “on dört, (ayın) on dördü”
1. “on dört”

ʂ. ʂ. gə ʐəŋ ɑ 0202030801/13.

2. “(ayın)”

ʂ+ʁɑ on dördü ʂəŋjeɾnəŋ ʂ.+ʁɑ 0103030901/63, ʂ.+ʁɑ ɬɑ 0202030801/11, dʐəŋjeɾnəŋ ʂ.+ʁɑ 0103030901/35, dʐəŋjeɾnəŋ ʂ.+ʁɑ 0103030901/36.

ʂiʂou Ç. “ceset”

ʂ.+nə kəseɾnəŋ ʂ.+nə mɑ keɣəɾɣẹ 0103040302/24.

ʂit “köpek” Bkz. **əʂ, əʂt, ðʂt, uʂ.** Ayrıca Bkz. **tɑɬɑ ðʂt, tɑɬɑ ʂit,**

ʂ. bəɾ ʂ. bəɾ mɾəʂ ɑʰsəɾɑʁɑn ẹː d̥ə 0202010503/01, 0202010503/08, ʂ. boɾdap bɑː e də 0103020302/12, ʂ. dəɾ n̄ɑ 0202010503/15, ʂ. ɢəɬəʂ oɬʁɔ 0202030303/03, ʂ. ɢɑʂdɑʁɑ 0202030301/35, ʂ. ɢ̊ɑʂdɑsɑ̄ɬɑ 0202030301/38, ʂ.ɬ̄ɑ 0202010503/07, tɑɬɑ ʂ. toɬɑʁɑ̄ɬɑ 0202030301/07, ʂ. noːɬʁɑ dɑsəndɑ səq ɢɑɾɑβəɾəp də̄ɬɑ 0202010503/16, ʂ. niːɣe giɬmẹʰd̥ə 0202010503/12, tɑɬɑ ʂ. ɑʁədəβoɬʁɑn̄eː də 0202030301/01, tɑɬɑ ʂ. oɬəɾʁɑn ẹ̄ɾ 0202030301/17, tɑɬɑ ʂ. ɬɑ 0202030301/23, 0202030301/24, 0202030301/27, ʂ. j̄a ni ðʂse 0103020302/12, ʂ. zəNGəɬɑʁɑq 0202010201/02, ʂ. zəNGəɬɑʁo 0202030204/02.

ʂ.+dəŋ ʂ.+dəŋ ɑzɑɢə 0202010503/11, ʂ.+dəŋ ʂigə j̄a 0103020302/12, tɑɬɑ ʂ.+dəŋ teɾənə̄ɬɑ 0202030301/21, tɑɬɑ ʂ.+dəŋ jɑNGɑ ẹʰtgindi ɬ̄ɑ 0202030301/15.

ʂ.+d̥əŋ ɑɬɑ ʂ̄.+d̥əŋ gøk j̄ɑɬəʁ 0103020301/12.

ʂ.+də ʂ.+də̄ βəɾ jozɢəɾəp beɾ 0202030301/35, ʂ.+də mɾəʂɢɑ ɑndɑʁ diɣin ẹ ʆə 0202010503/04, ʂ.+də mɾəʂ ʂigisə 0202010503/06.

ʂ.+ɢɑ məɾəʂ ʂ.+ɢɑ ɑndɑq̄d̥i d̥ə 0202010503/10.

ʂitɑN Ç. “yemekhane, yemek salonu”

ʂ.+dɑ ʂ.+dɑ̄ɬɑ bejɬɑβəɾ dɾo 0203020202/19.

ʂitʃiŋ Ç. “iş, işler”

ʂ. ʂ. 0203011002/19, ʂ. kuliɬɑsɑ 0203011002/12, nidi ʂ. 0202020501/57, dʐuŋjo ʂ. ɑ 0202031201/02, niː ʂ. bɑnɬɑʁəɬɑ mɑN 0203020601/25.

ʂivə “on beş”

ʂ. ʂ. tieNGɑ 0202030802/10.

ʂivə- Ç. “ıslanmak”

ʂ.-ɣindi kəukəudʑɯ ʂ.-ɣindi 0202030701/09.

t

tɑː “o, 3. kişi” Bkz. **tɑ.**

t. ʂi t. 0103030702/107.

tɑː- “bilmeceyi çözmek, tahmin etmek, bulmak” Bkz. **tɑ-**.

t. sen t.- 0103010301/02, sen bəɾ t.- 0202030201/04.

tɑː < tɑɬɑ “yayla, evin dışı” Bkz. **tɑɬɑ.**

t.+dɑ t.+dɑ ot dʐɑnGɑ 0103030901/02, t.+dɑ̄ɬɑ mɑNGɑndə̄ɬɑ 0103030901/57.

tɑːʁ “dağ; Dağ Bölgesi” Bkz. **tɑk, tɑq, tɑʁ.**

t+nəŋ t.+nəŋ joʁuɾ 0202020501/01.

t.+dɑ bəzdəŋ bə t.+dɑ 0202020301/06.

tɑːʁɬəʁ “dağlı; Dağ Bölgesindeki kişi” Bkz. **tɑʁɬəʁ.**

t. bəzdəŋ t̄.ɬɑ 0202020501/44.

tɑːʁɑɾ “el dokumalı kumaş (kalın ipli)” Bkz. **tɑʁɑɾ.**

t. t. mẹɾ 0202010101/06.

tɑːɾsəɬɑ- “gök gürültü, havai fişek vs. nesnelerin patlamasından çıkan ses için fiil”

t.-ʁɑ uɬu t.-ʁɑ ɬɑ 0202010101/05.

tɑːɾsɯ “*Taersi* tapınağı, tapınak adı”

t. t. 0203020402/05.

tɑːdzu̟ Ç. “sabır olmak”

t. t͡. ɬɑ 0103010602/21.

tɑ < tʂɑ “çay” Bkz. **tʂɑː, tʂɑ.** Ayrıca Bkz. **ʃiɑNtəŋ tʂɑ.**

t. əɾ t͡. ʃidʒiβɑɬʁɑʂ͡ ɬɑ 0201010101/24.

tɑ Ç. “3. kişi” Bkz. **tɑː-.**

t. t. bənəŋ nien ɑ 0202010901/41, t. bənəŋ nien a 0202010901/42, ʂi t. 0103030702/107, ʂidʒi͡ t. 0502020101/112.

tɑ- “bilmeceyi çözmek, tahmin etmek, bulmak” Bkz. **tɑː-.**

t.- sẹn bəɾ t.- βɑɾ 0202030201/02.

tɑ- < tɑm “yanmak” Bkz. **tɑm-, tɑN-**.

t.-mɑːn ot dzɑnɢɑ t.-mɑːn 0103030901/02.

tɑβɑq “soyguncu, haydut”

t. t. dəɾ͡ nɑ 0202020401/08.

tɑq “dağ; Dağ Bölgesi” Bkz. **tɑːʁ, tɑk, tɑʁ.**

t. t. tɑqɢɑ undurʊʰtɢ̥aq mi d̥ə 0203030101/15.

t.+ɢɑ t.+ɢɑ 0203011001/06, 0203020203/07, 0203020403/06, t.+ɢɑ eʰtgin duɣdi͡ ɬɑ 0202030605/16, t.+ɢɑ undurɣ̟ek mi d̥ər 0203030101/17, t.+ɢɑ undurʊʰtɢ̥aq mi d̥ər 0203030101/15, t.+ɢɑ bɑɾʁɑn 0103040405/06, bə t.+ɢɑ ɬ͡ɑ 0202030605/49, bəzdəŋ t.+ɢɑ 0203020201/22, t.+ɢɑ βɑɾʁɑ 0103040405/10, t.+ɢɑ dʉŋgeʰd̥ẹ: 0203020403/06, t.+ɢɑ diatɢɑ 0203020403/08, 0203020403/16, qɑɾɬəʁ t.+ɢɑ doNup dɾo 0202030605/31, t.+ɢɑ qus tɑɾattsɑ 0203020403/20, mɑNqəʂ d̥ə t.+ɢɑ 0202031101/06, t.+ɢɑ sɑɬʁɑ 0203020403/15, sumuɾ t.+ɢɑ 0202031202/35, sumuɾ t.+ɢɑ unəβ͡ ʂidɑʁɔ 0203020202/05, tɑq t.+ɢɑ undurʊʰtɢ̥aq mi d̥ə 0203030101/15, t.+ɢɑ tejdisd̥əɾɣ̟ẹ 0203020403/18.

t.+ɢ̥ɑ t.+ɢ̥ɑ gydzu̟p bɑɾʁɑndɑ͡ ɬɑ 0202031101/07, qɑɾɬəʁ t.+ɢ̥ɑ doNup dɾo 0202030605/36.

tɑk “dağ; Dağ Bölgesi”

t. t. kəsɯ 0103010306/16.

tɑq- “bulmak” Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, d̥ɑʰp-, d̥ɑʰq-, tɑχq-, tɑʰp-, ʈɑʰq-.**

t.-qəməs+d̥ə tʂəndəɾəɬəq qɑsɑ t.-qəməs d̥ə 0103040303/06.

tɑɢɑːn “kavurulmuş un, talkan” Bkz. **tɑɢɑn, tɑɬɢɑn, tɑɬʁɑn.**

t. t. 0103010101/15.

tɑɢɑn “kavurulmuş un, talkan” Bkz. **tɑɢɑːn, tɑɬɢɑn, tɑɬʁɑn.**

t+nə t.+nə 0103010101/10, t.+nə fɑnnɑʁɑ undəɾɻ̟ kĭs͡ ɬɑ 0103010101/12.

tɑɣəsɯ “*Tar* tapınağı, tapınak adı”

t.+ʁɑ go t.+ʁɑ 0202010901/44.

tɑχq- “bulmak” Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, d̥ɑʰp-, d̥ɑʰq-, tɑq-, tɑʰp-, ʈɑʰq-.**

t.-qəʂ+d̥ə sen bɑɾsɑ͡ ɬɑ t.-qəʂ d̥ə 0103040303/07.

t.-ɢ̣əməs+d̪ə t.-ɢ̣əməs d̪ə 0103040303/08.

tɑχt “Tibet, Tibetçe” Bkz. **dɑʰːt, dɑʰt.**

t. t. jɛrnə 0103040302/21.

tɑʁ “dağ; Dağ Bölgesi, Dağlı” Bkz. **tɑːʁ, tɑk, tɑq.**

t. t. ɑ͡ɾɑɬɑɾʁɑ diadəβɑtɢɑndɑ 0502020101/22, t. ɑ͡ɾdʒɑqd̪əŋ 0202010701/20, t. ɑsəβ 0202030601/76, t. ɑsɢɑ 0202030605/163, 0502020101/228, 0502020101/284, t. ɑsd̪ə 0502020101/245, t. ɑsɢɔ 0103030202/11, oʰt t. 0502020101/452, 0502020101/461, ʊle t. 0202030401/23(2), 0202030401/25(2), 0202030401/26(2), uːʂ t. bəɾ susmese 0103040405/10, uʂ t. 0202030605/148, 0202030605/149, bis dɑɾmɑqd̪ə usdɑʁɑn bəɾ t. 0502020101/301, dɑs t. 0502020101/452, dɑsdəʁ t. 0502020101/247, 0502020101/452, gumus t. 0202031202/37, qɑɾɬəʁ t. 0502020101/247, dʒɑɾs t. 0202030401/23, dʒɑʰɾdʒɑq t. 0202030401/25, məs t. bəɾ nimi ɟəɾ 0202020401/21, sumuɾ t. 0202030601/40, sumuɾ t͡. ɬɑ 0202030601/39, sumuɾ t. ɬɑ dəɾ ɑ͡ɾnɑ 0202031202/26, sumuɾ t͡. ɬɑ ɑ͡ɾni 0202031202/34, tɑʁ tɑʁdɑ͡ ɬɑ 0203020201/18, t. tɑʁɢ̣ɑ dəuɾɑʁɔ 0202030601/01, t. toqdɑχəʂ͡ e 0502020101/280, jɑɴqəs t. dɾo 0203020201/21.

t.+nəŋ əɾleɣ t.+nəŋ b̪ɑʂdɑn ɢuzə 0103010601/07, t.+nəŋ ɑ͡ʂdi͡ ɬɑ 0502020101/247, uːzɻ t.+nəŋ bɑːdʒ̪ɑ̈ndɑ 0102020402/27, t.+nəŋ bɑʂdɑ 0502020101/247, 0502020101/290, t.+nəŋ bɑʂɢɑ 0202030401/12, t.+nəŋ bəɾ niɣəleɾ 0103050301/33, biːs t.+nəŋ bɑːdʒ̪ɑ̈ndɑ 0102020402/28, t.+nəŋ dɑβɑɴɢɑ 0202030605/16, dɑs t.+nəŋ ɑɾtdɑ 0502020101/408, t.+nəŋ kəsleɾ͡ ɬɑ 0103040405/11, t.+nəŋ kəsɯ 0202020401/15, t.+nəŋ kəsɯ͡ ɬɑ 0202020302/08, qɑɾɬəʁ t.+nəŋ ɑɾɑʁɑ 0502020101/17, ɢɑɾɑ t.+nəŋ bɑʰʂdɑ 0502020101/290, χuɑɾɬəʁ t.+nəŋ ɑɾdəndɑ 0502020101/408, t.+nəŋ hɛ̣dʒindi ɬɑ͡ 0502020101/247, t.+nəŋ͡ ɬɑ 0202020301/10, t.+nəŋ ɬɑ͡ joʁurnəŋ suminəŋ͡ ɬɑ 0202030801/03, t.+nəŋ jɑnəŋ tɑɬɑʁɑ eʰtginḍi 0502020101/309.

t.+nəŋgə t.+nəŋgə ɬɑ͡ 0103010304/15, 0103010304/17, d.+nəŋgə͡ kəsɯ 0103010304/12.

t.+nə t.+nə geʂgeʂ͡ gəni 0502020101/283, t.+nə tuɾɑʁɑ ɑʰsɢɑ 0502020101/283, hɑɾ t.+nə 0203010301/53.

t.+ɢ̣ɑ tɑʁ t.+ɢ̣ɑ dəuɾɑʁɔ 0202030601/01.

t.+dɑ ɑɬɑ t.+dɑ 0103050303/12, bəzdəŋ t.+dɑ 0202020501/08, bəzdəŋ t.+dɑ ɢejdɑɢ̣ə suojɑɴ bɑɾ͡ eː 0202030307/08, t.+dɑ sɑɬəɸutɢɑq nimi dəɾ 0203011001/06, tɑʁ t.+dɑ͡ ɬɑ 0203020201/18.

t.+d̪ɑ sumuɾ t.+d̪ɑ joq 0202030201/07.

t.+dɑn t.+dɑn ɢuzu 0502020101/281, sumər t.+dɑn ərlɛ̣ɣ dəɾ ɑ͡ɾnɑ 0103010702/29, sumuɾ t.+dɑn niːɣə hot d͡ʒiβəɾsɑ 0202031201/29.

t.+ən dʒɑʰɾdʒɑq t.+ən 0202030401/26.

tɑʁɑɾ “el dokumalı kumaş (kalın ipli)” Bkz. **tɑːʁɑɾ.**

t. t. 0103040405/12, 0202020501/70, ɑq t. 0202020302/08, ɑɬɑ t. 0202020302/02, 0203010501/06, t. ɛ̣tbɛ̣ndi 0202020702/29, t. quβɑdʒ̪ɑq dɾoː 0203020402/17, t. mɑ sɔɢuβ joq d̪ə 0202020702/32, t. mɑ səqɢə 0202020702/32, t. səqbɑ 0202020302/01, t. səqɢɑ 0202020302/09, t. səqsɑ 0103030201/01, tʂɨŋlia t. lio 0202020302/07, joɾum t. 0103030201/24, t. jy 0202020302/09, 0202020501/70, 0202020501/74, jynəŋ t. 0202020302/08, jiɣəɾɣe͡ ɬɑ t. 0202020302/09, jyɾəm t. 0103030203/30, t. dʒ̪uɣuɾɣindi͡ ɬɑ 0202020302/02.

t.+nəŋ t.+nəŋ kuanḍusən nidʒioɾ͡ʁəɬʁəʂ͡e:͡ɬa 0202020302/03.

t.+nə t.+nə 0202020702/19, 0202020702/28, 0203010501/07, øɾym t.+nə səqɢa 0203010301/01, t.+nə saɬʁa 0202020201/01, t.+nə saɬʁa səɢuβaɬʁa 0202020702/19, t.+nə saɬəβ jadaʁak kəsɯ 0202020702/21, t.+nə saɬəβaɬʁa 0202020702/32, t.+nə dzɻʏuɾxəʂ də 0202020201/01.

t.+ʁa jynəŋ t.+ʁa 0202020302/08.

t.+leɾnə t.+leɾnə ma iʧ͡ʃi͡ɬa ẹʰsɯ səɢuβəɾ də 0202020702/21.

taʁɬəʁ "Dağlı, Dağ Bölgesindeki kişi" Bkz. **ta:ʁɬəʁ.**

t. t. jiɬʁasɢan e də 0103040405/25.

taɬa "evin dışındaki alan, dala, yayla" Bkz. **ta:.**

t. t. 0203030101/13, 0502020101/247, a:ɾtdəŋ bəɾ t. 0202030605/43, t. udʒin tuɾaʁa 0502020101/461, gyk t. 0103050304/11, t. toɬʁej 0102020402/08.

t.+ʁa t.+ʁa eʰtgiṇdi 0502020101/309, oɬ͡βəɾ t.+ʁa eʰtgin duʏdi͡ɬa 0202030605/43, t.+ʁa undurʏe 0203030101/12(2), t.+ʁa diadəβattsa 0203020403/06, t.+ʁa diadəβattsa͡ɬa 0203020403/08, t.+ʁa kuniŋgẹ:ɾ 0103010502/10, oj t.+ʁa sen ma͡βəɾ guŋʃien boɬʁe:j 0103010701/140, dozdəʁnəŋ t.+ʁa oʰ͡t dʒoq 0202030201/01.

t.+da oɬ t.+da͡ɬa 0202030605/151, t.+da ot onət də͡na 0103020502/03, bøzuk t.+da ɬa 0502020101/302, t.+da dẹɾdiŋ səqɢa͡ɬa 0103010502/22, t.+da goɬ potʂiɬaɾ tʂa qejindəɾəβ əʂse 0202010901/76, t.+da͡ɬa 0103050301/02, sum t.+da maɬ daɾɬaʁan͡i 0103010701/12, t.+da tʂoɢeʁa 0202010901/70.

t.+daɢə t.+daɢə bə suʁuɾ͡eʰt͡dʒiɣəməs də͡na 0203030101/19.

t.+dan t.+dan͡eʰʧək kise 0103010705/25, t.+dan biːɾə 0202031101/16.

taɬa ǎʂt "kurt" Bkz. **taɬa ʂɨt.**

taɬa ǎ. taɬa ǎ. 0103010502/19.

taɬa ʂɨt "kurt" Bkz. **taɬa ǎʂt.**

taɬa ʂ. taɬa ʂ. aʁədəβoɬʁan͡e: də 0202030301/01, taɬa ʂ. oɬəɾʁan͡ẹɾ 0202030301/17, bəɾ taɬa ʂ. toɬaʁa͡ɬa 0202030301/07, taɬa ʂ. ɬa 0202030301/23, 0202030301/24, 0202030301/27.

taɬa ʂ+dəŋ taɬa ʂ.+dəŋ teɾənə͡ɬa 0202030301/21, taɬa ʂ.+dəŋ jaɴɢa ẹʰtgindi͡ɬa 0202030301/15.

taɬa- Ç.+T. "katlamak, üst üstü getirmek"

t.-ʁa bə͡ɾ͡βəɾ taza͡ŭ t.-ʁa 0202020702/10.

taɬɢan "talkan, kavrulmuş un" Bkz. **taɢa:n, taɢan, taɬʁan.**

t. t. ḍə 0202030901/13, ganʤɯnə t. maɾɢəβaɬʁa 0202030308/04.

t.+nə t.+nə dɔʰɢuβaɬʁa ͡ɬa 0202030308/03, qanɢa t.+nə dɔʰɢuβaɬʁa 0202030308/03, t.+nə məndaɢəɬəβəɾ 0202020501/78, t.+nə jaʁ βudʒin joʁuɾuβaɬʁa 0202020501/78, t.+nə joʁuɾuβaɬʁa 0203020202/18.

t.+dan t.+dan bər saɬʁa͡ɬa 0202030308/04, t.+dan midʒa sazɢa͡ɬa 0202030308/06.

taɬʁan "talkan, kavrulmuş un" Bkz. Bkz. **taɢa:n, taɢan, taɬɢan.**

t. t. 0203010801/02, t. bədʒin 0203010502/01, 0203010502/08.

t.+nə t.+nə tʂoɢetɢa 0203020302/17, t.+nə joʁuɾuβaɬʁa 0203010502/03, 0203020302/17.

tam- "yanmak" Bkz. **ta-, taɴ-.**

t.-sa dəŋdzɻan ɢuzaχqɢa t.-sa͡ɬa 0103030201/28.

t.-o maɾmi ma t.-o 0103030802/12.

t.-ək t.-ək giɣindi 0202030701/12.

t.-ɢɑn pəʰʀɢannəŋ gilẹ t.-ɢɑn kun 0103030203/04.

t.-ɢ̣ɑn pəʰʀɢannəŋ geɾeɬ t.-ɢ̣ɑn kun͡ẹɾ 0102020304/03.

t.-o joq də t.-o joq də 0103030901/03.

t.-min ḍə ɑm͡sɑ t.-min ḍə 0103030901/02.

t.-ɢəməs ḍə deɬə t.-ɢəməs ḍə 0103030901/06.

t.-mɑʁɑn bəɾ odəŋ bosɑ͡ɬɑ t.-mɑʁɑn 0103030901/02.

tɑmɑɾ “vurgulama edatı”

t. ɑm mɑ t. joq do 0203010302/07, uzgẹ dɑʰɢə ʒydi t. gẹɬmẹs͡eɾe 0203030102/08, bəz mɑ o dəɣdi t. kəʤiɣ ḍə 0202030801/20, məɬaɬaɾ jendɑ t. oɬəɾmɑʁɑndɑ 0103030901/12, t. jɑʰɢ̣ən boɬmɑʁɑndɑ 0203010301/50, joʁurnə͡ t. ɬɑɾetḅis ḍɾo 0202010301/01.

tɑmɑʰɢ̣ə “sigara, tütün”

t. ɢɑNəɾq t. 0202020401/07, t. sɑɬʁɑ 0202020401/07.

tɑmdəɾ- “yakmak” Bkz. **tɑmḍəɾ-, tɑndəɾ-, tɑnḍəɾ-.**

t.-əβəɾ ḍəɾ mɑɾmi t.-əβəɾ ḍəɾ 0202010703/18.

t.-əβ ḍə mɑɾmi t.-əβ ḍə 0103050102/22.

t.-əβɑdəβ də ot t.-əβɑdəβ də 0103010305/91.

t.-əβ mɑɾmi t.-əβ 0202020501/10, 0202030802/12.

t.-ʁɑ uːdəŋ ɑdəŋ bəzin t.-ʁɑ həʤiɾə əsdɑʁɑ 0202030306/02, ut t.-ʁɑ 0202030101/09, mɑɾmi t.-ʁɑ 0202030801/07, 0203010502/05.

t.-ʁɑq mɑːɾmi t.-ʁɑq mi ḍə 0203010502/04.

tɑmḍəɾ- “yakmak” Bkz. **tɑmdəɾ-, tɑndəɾ-, tɑnḍəɾ-.**

t.-əβ ḍə mɑɾmi t.-əβ ḍə 0103050102/23.

tɑmqɑnə- < tɑm-ɢɑ hɑnə- “yanıp gitmek, tamamen yanmak”

t.-p ḍə ɑNɑ t.-p ḍə 0202030101/13.

tɑndəɾ- “yakmak” Bkz. **tɑmdəɾ-, tɑmḍəɾ-, tɑnḍəɾ-.**

t.-əβɑttsɑ ot t.-əβɑttsɑ͡ɬɑ 0103010305/92.

t.-əp t.-əp bɑɾʁej 0103020303/41.

t.-p t.-p bɑrʁej 0102020402/22.

tɑnḍəɾ- “yakmak” Bkz. **tɑmdəɾ-, tɑmḍəɾ-, tɑndəɾ-.**

t.-oʰdo+ḍə otəʂgẹ t.-oʰdo ḍə 0102020303/37.

tɑnnɑ- Ç.+T. “kişi başına göre bölmek, paylaşmak” Bkz. **tɑnnə-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑ ɬɑ 0103030901/50.

tɑnnə- < tɑnnɑ Ç.+T. “kişi başına göre bölmek, paylaşmak” Bkz. **tɑnnɑ-.**

t.-β do ɑz t.-β do 0103030901/49, ɻixt t.-β do 0103030901/49.

tɑnvə fəŋʤɯ Ç. “yolsuzluk yapan kişi”

t.+nəŋ t.+nəŋ peɾək mɑndəɾʁɑ 0103010303/20.

tɑnvəɬə- < **tɑnvəɬɑ-** Ç.+T. “yolsuzluk yapmak”

t.-βɑdət də miːk t.-βɑdət də 0103010303/17.

tɑN Ç. “şeker”

t. t. 0202020501/81, t. dzẹkgi 0202010901/67.

t.+nə t.+nə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030801/22.

tɑN- “yanmak” Bkz. **tɑ-, tɑm-.**

t.-ɢɑn pəʰrɢ̥annəŋ gərɐ t.-ɢɑn kun dər 0103010601/04, ɸuʰrɢɑnnəŋ gele t.-ɢɑn kun dəˉnɑ 0103030702/05, t.-ɢɑn kun drɔː 0103040402/25.

t.-ɢɑndi dəŋdzɻan ɢuzɑʰqɢ̥ɑ t.-ɢɑndiˉɬɑ 0103030201/31.

t.-ɢəməs ɖ̥ə t.-ɢəməs ɖ̥əˉsɑ 0103030901/06.

tɑɴdo Ç. “yatıp kalmak”

t. t. ʤiu ʧibulajlio 0202030101/07.

tɑɴdiolio Ç. “akıp gitmiş”

t. t. 0202010101/06.

tɑɴɬɑ- Ç.+T. “kaynar su ile yakmak” Bkz. **tɑɴnɑ-, tɑɴn-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑˉɬɑ 0202010703/14.

tɑɴn- < tɑɴnɑ- Ç.+T. “kaynamış su ile yakmak” Bkz. **tɑɴnɑ-, tɑɴnɑ-.**

t.-iː də ɑndɑʁ t-iː də 0102040301/03.

tɑɴnɑ- Ç.+T. “kaynamış su ile yakmak” Bkz. **tɑɴnɑ-, tɑɴn-.**

t.-ʁɑʂ t.-ʁɑʂˉɬɑ 0102040301/04.

tɑɴʂɑ “çare, fikir, akıl”

t. t. ɖ̥iʂ də 0103020304/11.

t.+sən t.+sən undurɣiˉɬɑ 0202030902/86.

tɑɴʂɑɬəʁ “akıllı”

t. kɑŋgoβɑ mɑ t. nimi ɖ̥ər 0202031202/35.

tɑɴɢərɑq “arkadaş”

t. t. bołʁɑ 0502020101/306, t. bołəβɑłmɑsɑ 0502020101/308, t. bołʁəˉɣeɬe ɖ̥ə 0502020101/317.

tɑɴjɑɴ Ç. “kaynar su ile yakarak tüyleri çıkartılan koyun”

t. sujɾə dise t. 0202010703/14.

tɑɾɑ- “dağılmak”

t.- seɾ doʁɔɾ keʧinleɾ jide t.- 0202030402/78, t.- hɑnəβ ɖ̥ə 0102040301/15, t- hɑni ɖ̥əˉnɑ 0201010101/16, 0201010101/28.

t.-ʁɑ t.-ʁɑ mɑɴqəʂ ɖ̥ə 0202020501/95.

t.-ʁɑq t-ʁɑq timi ʧə 0202010901/27.

tɑɾɑd- “(büyük kuşlar tarafından cesedi) dağıtmak, defin işinde cesedi büyük kuşlara vermek” Bkz. **tɑɾɑt-.**

t.-əp+dəɾ qus t.-əp dəɾ 0203020403/09.

tɑɾɑt- “(büyük kuşlar tarafından cesedi) dağıtmak, defin işinde cesedi büyük kuşlara vermek” Bkz. **tɑɾɑd-**.

t.- qus t.- 0203020403/16.

t.-tsɑ qus t.-tsɑ 0203020403/15, 0203020403/16, 0203020403/20.

t.-ɢɑ qus t.-ɢɑ 0203020403/17, 0203020403/18, ɢɑʰɬdɑɾ qus t.-ɢɑ 0203020403/07.

t.-ɢɑq ɢɑʰɬɖ̥ɑɾ qus t.-ɢɑq nimi ʧər 0203020403/06.

t.-ɢɑɢ qus t.-ɢɑɢˉeː 0203020403/20.

t.-ɢɑn qus t.-ɢɑn nimi 0203020403/17.

t.-bɑs qus t.-bɑs ɖ̥ər 0203020403/08.

t.-bin dəɾ qus t.-bin dəɾ 0203020403/09.

t.-bɑsɑ qus t.-bɑsɑˉɬɑ 0203020403/10.

tɑɾɑtbɑ “dağıtma, Defin işinde cesedi büyük kuşlara verme”

t. qus t. 0203020403/16, 0203020403/20.

tarəq- “huzursuz hissetmek, endişelenmek”

t.-ga gøŋyłdi niːɣə t.-ga jaḍej ḍə 0502020101/351, gøŋyłdi t.-ga 0502020101/356, gøŋɯłdi t.-ga 0502020101/409.

t.-gə gøŋɯłdi t.-gə gẹ̣łɣẹ̣ 0502020101/406.

tarɨła- “geleneğe göre üç yaşına gelen çocuğun saçını veya atın yelesini kesmek” Bkz. **tarɨłə-, tarɨłi- tarɨła^{h}-, terɨła-.**

t.-p bar mi t.-p bar mi 0203010302/11.

t.-βər dər/ḍro/ḍər/ʧər məłanəŋ baş t.-βər dər 0203020501/23, məłanəŋ başdə aːm t.-βər ḍro 0202010702/06, məłanəŋ baş t.-βər ḍər 0203020501/24, baş t.-βər ʧər 0203020501/23.

t.-ʁo baş t.-ʁo 0203010302/07, başdə ma t.-ʁo 0203010302/03, liujyerdi ma t.-ʁo 0203010302/10, jiłənə ma t.-ʁo 0203010302/03.

t.-χəş er baş t.-χə͡şer 0203010302/10.

t.-sa am t.-sa aːz dip 0203010302/06, başə t.-sa͡ła 0203020202/01.

t.-ʁa jiłə t.-ʁa͡ła 0203020302/18.

t.-ʁanda t.-ʁanda͡ła 0203020501/25.

t.-ʁaG sɯ jyẹ̣rnəŋ bər jiɣərmẹ̣ye t.-ʁaG͡er 0203020302/13.

t.-ʁaḠ sɯjyerdi ma t.-ʁaḠ͡e 0203010302/10.

t.-mas e doʁur da t.-ma͡se 0203010302/11.

tarɨłama “çocuğun saçını kesme (geleneği, işlem)”

t. baş t. syjbien ła gẹ̣łɣẹ̣k nimi də 0203020302/08.

tarɨła^{h}- “geleneğe göre üç yaşına gelen çocuğun saçını veya atın yelesini kesmek” Bkz. **tarɨła-, tarɨłə-, tarɨłi-**, **terɨła-.**

t.-də t. -ḍə 0203010302/03.

t.-ḍẹ̣: t.-ḍẹ̣: 0203010302/07, baş t.-ḍẹ̣: 0203010302/09.

tarɨłə- < **tarɨła-** “geleneğe göre üç yaşına gelen çocuğun saçını veya atın yelesini kesmek” Bkz. **tarɨła-, tarɨła^{h}-, tarɨłi-, terɨła-.**

t.-β+də/dro t.-β də 0203010302/13, uş͡ła jasaʁanda t.-β dro 0203010302/12.

tarɨłi- < **tarɨła-** “geleneğe göre üç yaşına gelen çocuğun saçını veya atın yelesini kesmek” Bkz. **tarɨła-, tarɨła^{h}-, tarɨłə-, terɨła-.**

t.-β do qəsraq t.-β do 0203010302/04.

tard- < **tarda-** “atmak” Bkz. **tarda-, teːχjd-, teːjda-, teda-, teχjd, tejd-, tejda-, tejda^{h}-, tejdə-, tejdi-, te^{h}jḍə-, tẹ̣jda-.**

t.-odirse məndaʁa t.-odirse 0103030802/36.

tarda- “atmak, binek hayvanı tarafından yere düşürülmek” Bkz. **tard-, teːχjd-, teːjda-, teda-, teχjd, tejd-, tejda-, tejda^{h}-, tejdə-, tejdi-, te^{h}jḍə-, tẹ̣jda-.**

t.-sa a^{h}t͡ła u^{h}rkgẹ̣͡ła bər t.-sa 0103030901/32.

t.-q suʁa βər t.-q garasa 0202031202/10.

t.-ʁa tardamasən t.-ʁa 0203020501/03.

t.-sdərɣi urʤylernə t.-sdərɣi 0202030901/24.

tardama “atılacak (nesne)”

t.+sən t.+sən tardaʁa 0203020501/03.

tardas- “güreşmek, birbirine atmak”

t.-o jardaso t.-o 0103050304/13.

tɑrsəɬɑs- < tɑrsəɬɑ+s “gök gürültüsü, havai fişek vs. nesnelerin patlamasından çıkan ses için fiil”

t.-ɢɑ t.-ɢɑ 0502020101/84.

tɑzʊ̈ Ç. “yığın, kat kat”

t. bəɾ͡βəɾ t. tɑɬɑʁɑ 0202020702/10.

tɑdʐɑɴfɑɴ Ç. “çadıra yürümek; çadırı devirmek”

t. t. 0102020303/23,

tɑʰp- “bulmak” Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, ɖɑʰp-, ɖɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, ʈɑʰq-.**

t.-ɒ̟in+ɖə dəleɣəliaʁɑ t.-ɒ̟in ɖə 0103040301/25.

tɑʰɾd- “çekmek, koparmak” Bkz. **dɑʰːɾd-, dɑʰɾd-**, **dɑʰɾɖ-**, **dɑʰɾt-, ɖɑχɾt-, ɖɑʰɾd-, ɖɑʰɾɖ-, ɖɑʰɾt-.**

t.-əβɑɬʁɑ bər dɑłə t.-əβɑɬʁɑ 0202010703/21.

tə < dro “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ɖə, ɖəɾ, ɖə̆, ɖə̆ɾə, ɖo, ɖi, ɖɾə, ɖɾo, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʈə, ʈəɾ, ʈo, ʈɾo.**

t. diɣik nimi t. 0203010501/08, gøʰp t. 0203010701/18, kərtərmis nimi t. 0202010901/44, mɑɴGɑq ɖimi t. 0203020501/10, joq t. 0202010901/46, qəʰɾɢ̟o joq t. 0103010703/04, dij t. ⁀nɑ 0203020301/08, ɖij t. 0202010501/07, ɢəsɖə tutqəʂ t. 0202010501/15, dɑʰʈəp bɑɾ͡ɐ̟ɾ t. 0202010703/10, jɑɢəɴqəʂ t. 0203010501/06, diɣɐ̟n eː t. 0202030402/09, 0202030402/10, 0202030402/14, 0202030402/61, 0202030402/68, diɣɐ̟n e t. 0202030402/21, diɣɐ̟n ⁀ɐ̟ː t. 0202030402/16, diɣɐ̟n ⁀ɐ̟ t. 0202030402/12, niɣəɬəβɑtɢɑn⁀ e t. 0202030402/68, ɑʰs edəβərʁɑn⁀ eː t. 0202030402/69, ølyɾuβɑtɢɑn⁀eː t. 0202030402/79, qɑłtərəβ joq t. 0203020501/21.

təabie Ç. “özellikle”

t. t. 0103030702/100,

təuːʂəŋ Ç. “saç bağlama ipi”

t. ɢəːzəɬ t. 0103030701/22.

təu- “(insan) yerine koymak, (insan) olarak görmek”

t.-ʁɑ senə jørə ɑɬʁɑ kəsɯɣi t.-ʁɑ 0502020101/316.

təukue Ç. “toprak parçası”

t+nə t.+nə tuguɾɐ̟k diɣi 0202020401/26.

təuɬɑ- Ç.+T. “soba içindeki külleri tellerden geçirip kül birikmiş bölüme dökülebilmesi için yukarıdan karıştırmak”

t.-ʁɑ kuɬnə ɑnin t.-ʁɑ 0202020701/13.

təumə Ç. “boy başı” Bkz. **təumu.**

t. t. oɬərʂ ɖə 0203011002/06.

təumu Ç. “boy başı, yetkili kişi” Bkz. **təumə.**

t. t. 0203010301/17, dɑɴ t. di ʧyenli 0203010301/57, t. də 0202030802/34, t. dəɾ 0203010301/34, t. diɣə də 0203010301/17, bɑgədʒadi t. ɑ 0203010301/33, t. guandigə 0203010301/43.

təuɾ- “bağlanmış, iliklenmiş düğme vs.’yı açmak” Bkz. **tʊːɾ-.**

t.-əsdɐ̟ɾɣɐ̟n t.-əsdɐ̟ɾɣɐ̟n duɣədi 0202030605/28.

təutəuzɯ Ç. “baş, yetkili”

t. dʒionəŋ ⁀əʂdigə t.⁀ɑ 0202010703/01.

təuʂɨŋ Ç. “saç bağlama ipi”

t. sʉ t. 0103010302/07.

təutəuzɯ Ç. “başı, bir nesnenin uç kısmı”

t. doɢuɾ t. gɑnnɑχəʂ də sɑ 0103010304/55.

t.+nə doɢuɾ t.+nə gɑnnɑʁɑ͡ɬɑ 0103010304/58.

təg- “(çadır) kurmak” Bkz. **təkˌ, təɻ-.**

t.-əβ də ɑq ʒy t.-əβ də 0103050401/02.

t.-əβɑdo də ɣʃi͡ʒy t.-əβɑdo də 0102020303/21.

t.-əβɑtɢə gɑndʒɑ t.-əβɑtɢə͡ɬɑ 0203020501/16.

təg- “dikmek” Bkz. **təg-, təkˌ, təɻ-**.

t.-əβɑdəp ḍə jendɑɢə t.-əβɑdəp ḍə 0103010304/28.

t.-ət də ɑtɢɑʂ t.-ət də 0103010304/71.

t.-əβɑdəβ ḍə ɑq jy t.-əβɑdəβ ḍə 0103010305/31.

t.-əβɑdət də dzʊ:nde t.-əβɑdət də 0103010304/28.

t.-əɸutqəʂ də ɑ:ɾdən t.-əɸutqəʂ də 0103010306/26.

t.-əβɑtqəʂ də/ḍə mindikdin mdʒaɾ sɑʁɑ t.-əβɑtqəʂ də͡nɑ 0103010306/26, t.-əβɑtqəʂ ḍə͡sɑ 0103010306/24.

t.-əβɑdin bər məndɑʁ mi t.-əβɑdin jɑm 0103010304/30.

t.-əβɑttsɑ məndɑɢɑ t.-əβɑttsɑ 0103010306/25.

t.-əβɑtɢɑn mẹn t.-əβɑtɢɑn͡ɬɑ 0103010304/20.

t.-əβ joq ḍə dun t.-əβ joq ḍə 0103010305/09.

təgən < **duɾuɾ ehgən**(**eɾ-gən**) “büyük olasılıkla, muhtemelen, büyük ihtimalle” Bkz. **təʰgən.**

t. sẹŋ gøɾoʁɑn͡t. 0102020303/22.

təg- “dikmek” Bkz. **təg-, təkˌ, təɻ-**.

t.-ẹni don t.-ẹni 0202030604/34.

təkˌ “(çadır) kurmak” Bkz. **təɻ-, təg-.**

t.-se ɣʃi jy t.-se 0103010305/68.

t.-əβ ɢɑɾ͡jy t.-əβ 0103010703/28.

t.-giʂ ɑ:q ʒy t.-giʂ͡ɬɑ 0102040301/13, ɑq jynə t.-giʂ͡lɑ sɑ 0102040301/18, ɣʃi͡jy t.-giʂ͡ɬɑ 0102020303/22.

t.-ge ʒy t.-ge 0202030901/20.

t.-gi doɬʁɑɴ t.-gi 0103010305/73, ɢɑɾ͡jy t.-gi 0203020301/02, ʒynə mɑ məndɑɢəp t.-gi sɑɬəβɑtɢɑ 0202030901/18, modʐɑɴfɑɴ t.-gi 0203020301/02, jy:nə t.-gi 0203011002/13.

t.-gi gɑndʒɑ t.-gi 0203020501/12, jyleɾən t.-gi 0202030605/43, jynə t.-gi 0203020501/16.

t.-əβɑɬʁɑ jy t.-əβɑɬʁɑ 0202030402/31.

t.-gin ɢɑɾ͡jy t.-gin i: ḍə 0502020101/16.

t.-əβɑɬʁɑn ʒy t.-əβɑɬʁɑn ẹ: də 0202030901/19.

təkˌ “yerleştirmek, koymak, tencere demlik vs. nesneyi ocak üzerine oturtmak”

t.-əβɑtʛɑ tʂɑ t.-əβɑtʛɑ 0202010901/78.

təkˌ “dikmek” Bkz. **təg-, təkˌ, təɻ-**.

t.-əβəɾ dəɾ ɑndɑɢɑ t.-əβəɾ dəɾ 0203010702/30.

t.-kəʂ də gizgə t.-kəʂ də 0202030604/56.

t.-se gẹzgə t.-se͡ɬɑ 0203010701/22.

t.-tse gondɑʁ mi t.-͡tse 0203010701/20, məndɑʁ mi t.-͡tse 0203010701/20.

t.-əp kezək t.-əp bɐrse͡ɬa 0203010501/05.

t.-əβ χu daβar t.-əβ 0202030604/60.

t.-gɐ̨ bobozɯ t.-gɐ̨͡ɬa 0202030501/05, qaβatʂəq t.-gɐ̨ 0202010101/06.

t.-gi ḭɔχqdzɑ t.-gi 0202020702/32, andaʁ mi t.-gi 0203010701/20.

t.-g̊i gondaʁ nimi t.-g̊i 0203010701/20, sumaɬ t.-g̊i 0202020702/32.

t.-əβaɬʁa məndaɢa t.-əβaɬʁa͡ɬa 0202030701/07.

t.-əβatɢan jyŋ͡ʤin t.-əβatɢan 0203010303/13.

t.-əβatɢan mi andaɢa t.-əβatɢan mi 0203010303/13.

t.-gindi gizgə t.-gindi 0203010701/21, gɐ̨zgəlɐrnə t.-gindi 0203010702/03.

təkəs "parça" Bkz. **ḍəkəs.**

t. bər͡βər t. etgɐ̨͡ɬa 0202030308/04, bər͡βər t. ʁ͡əʁa 0202020702/10, bɐr ʝ. bandʑɯnəŋ yzɐ̨ɣi saɬʁa 0103010304/46, bər t. nimi də 0202030802/20, bər t. ʂuɬɐ̨tɢa 0202030402/67, bɐr t. jimsartɢa 0502020101/101, bɐr t. ͡βər t. ɢədərʁa 0502020101/101, bɐr t. dɐ̨mər 0502020101/89, bɐr t. jimsartɢa 0502020101/101, bɐr t. tejdasa 0502020101/101(2), bər bər t. gese gese 0502020101/103, ʂigə t. βɐ̨rin 0202031201/15.

t.+ḍə dɐ̨mə͡ɾ t.+ḍə 0502020101/97.

təkḍər- "diktirmek, dikmesine yardım etmek"

t.-ɣi sejfəɴɢa t.-ɣi 0202020702/08.

təḳ- "(çadır) kurmak" Bkz. **təg-, tək-.**

t.-iː ḍə aq ʒy t.-iː ḍə 0102040301/12, 0102040301/17.

t.-əβattsa ʒynə ʁəu͡ɬa ʒirɣi t.-əβattsa 0202020701/16.

t.-əβatɢa jysun t.-əβatɢa 0202020701/08.

t.-əβaɬʁa jynə t.-əβaɬʁa 0202010901/80, jynə t.-əβaɬʁa͡ɬa 0202010901/80.

təḳ- "dikmek" Bkz. **təg̊-, təg-, tək-.**

t.-əβ də mɐ̨nəɴ ɢəz t.-əβ də 0103010304/06.

t.-ɐ̨nə gɐ̨zgənə t.-ɐ̨nə 0203010701/26.

t.-əβaɬ saqəsdəŋ gizgə t.-əβaɬ 0203010701/25.

təḳəɬ- "(çadır) kurulmak"

t.-ə̆q ʒy t.-ə̆q͡qaʁanda 0202030902/09.

t.-ɣi ʒy t.-ɣi ołərʁan͡ɐ̨ː ḍə 0202030902/08.

təʁʃa "rengarenk çizgi desenli bir çeşit kumaş ile eyerin kenarlarının sarılmış kısmı" Bkz. **tə^{h}χʧa. t.** t. diɣek nimi ḍə 0202020101/11.

tər "gök adası" Bkz. **tər.**

t. t. da^{h}rḍəɬʁan bər dər 0103030702/74, t. ḍa^{h}rdəsəβ͡na 0103010701/123.

t.+ən gʉk dɐ̨ŋərnəŋ t.+ən͡ɬa 0202030601/67, gyk dɐ̨ŋərnəŋ t.+ən 0202030601/64.

tər "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **dɑ, dəː, də, dər, dərɒ, dər, də̆, də̆rə, doː, do, dur, di, drə, drɒː, drɒ, druː, drɒː, ḍə, ḍər, ḍə̆, ḍə̆rə, ḍo, ḍi, ḍrə, ḍrɒ, tə, tər, to, trə, trɒː, trɒ, ʧə, ʧər, ʧo, ʧrɒ.**

t. andaʁ nimi t. 0202010901/68, diɣik nimi t. 0203020501/23, maɴɢaq nimi t.͡na 0203020501/03, joq t. 0202010702/05, e^{h}tək gełəβər t.͡na 0203020501/04, a͡t tsałəβ t.͡na 0203020501/26, qałtərəβ joq t. 0203020501/21.

tər "gök adası" Bkz. **tər.**

t.+ə dɐ̨mər t.+ə͡ɬa 0202030604/70.

tər “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̆, də̆ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, d̥ə, d̥əɾ, d̥ə̆, d̥ə̆ɾə, d̥o, d̥i, d̥ɾə, d̥ɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

t. ɑndɑɢəɬʁɑq nimi t. 0202010901/75.

təŋnɑ- Ç.+T. “yeri boşaltmak”

t.-βɑtɢɑ t.-βɑtɢɑ mɑɴn̥en 0202030103/14.

təʰgən < duɾuɾ eɾ-gən “büyük olasılıkla, muhtemelen, büyük ihtimalle” Bkz. **təgən.**

t. seleɾ ɑɴnɑʁɑn t. 0203010301/51.

təʰχʧa “rengarenk çizgi desenli bir çeşit kumaş ile eyerin kenarları sarılmış kısmı” Bkz. **təʁʃa. t.** t. diɣek 0202020101/11.

teː- “anmak” Bkz. **teːɣ, te-, tej-, tẹ-.**

t.-p t.-p bɑɾʁej 0103020303/46.

teːɣ- “anmak” Bkz. **teː-, te-, tej-, tẹ-.**

t.-əp uːsdəŋ kəsɯleɾ t.-əp bɑɾʁej 0102020402/26.

teːɣəɾmin “değirmen” Bkz. **teɣeɾmẹn, teɣəɾmin.**

t.+nə t.+nə diɣi͡n ẹɾ 0202030605/21.

teːχjd- < tejdɑ- “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjd̥ə-, tẹjdɑ-.**

t.-uttsɑ ɑɬʁɑ t.-uttsɑ 0103040405/41.

teːjdɑ- “atmak, unutmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjd̥ə-, tẹjdɑ-.**

t.-sdeɾəp də χosə t.-sdeɾəp də 0202030603/09.

te- “anmak, anma yapmak” Bkz. **teː-, teːɣ, tej-, tẹ-.**

t.-β do ti pəʰɾɢ̟ɑn t.-β do 0102040301/11.

t.-ʁɑndi ti pəʰɾɢɑn t.-ʁɑndi͡ja 0102040301/12.

tedɑ- “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjd̥ə-, tẹjdɑ-.**

t.-sdəɾɣin su͡ɢuzu t.-sdəɾɣi͡nːdə 0202020401/16.

tek- “binek hayvanına binip koşturup gitmek” Bkz. **teɣ-, tẹk.**

t.-gi ji ʧ̂enmi t.-gi͡ɬɑ 0103050401/06.

teɣ- “(binik hayvanı için kullanılır) koşmak, binek hayvanına binip koşturmak” Bkz. **tek-, tẹk. t.-əp dəɾ** ʂukdiβɑɬʁɑ bəɾ t.-əp dəɾ͡nɑ 0202030101/16.

t.-o ɑʰt t.-o ungig͡eɾ 0202030604/49.

t.-əβɑtɢɑ d̥ɑχndʒin boʁɑ t.-əβɑtɢɑ 0103030901/31.

teɣəɬ xiɑnə- < **teɣəɬ-ɣi hɑnə-** “kör olup gitmek, tamamen kör olmak”

teɣəɬ x.-ʁɑn gyzʉ mɑ t.-ʁɑn͡ẹ 0202030605/98.

teɣeɾmẹn “değirmen” Bkz. **teːɣəɾmin, teɣəɾmin.**

t. t. 0202030404/02.

t.+ən t.+ən tejdəβɑtɢɑn eː də 0202030404/10.

teɣəɾmin “değirmen” Bkz. **teːɣəɾmin, teɣeɾmẹn.**

t. əɬəɣ t. 0202030605/25, 0202030605/26, 0202030605/35, dɑs t. 0202030301/26, t. ʂigə jɑqdɑn geɬəp 0202030301/28.

t.+nə t.+nə 0202030605/33, ʂigə t.+nə tʂiuɬɑsdəɾɣiʂ͡ɬɑ 0202030605/34.

t.+ge t.+ge tɔɬuβɑtɢɑ 0202030103/15.

teɣəʰɬdəɾ- “kör etmek”

t.-βɑtɢɑn gyzyn tienniβałʁɑn eː də t.-βɑtɢɑn eː də 0202030301/27.

teɣłək “kör”

t. t. boːłʁej 0103020303/23.

teχj < tai Ç. “çok, fazla”

t. t. bəliə guanʂɨ 0103030901/28.

teχjd- < tejdɑ- “atmak” Bkz. **tɑrd-, tɑrdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjd̥ə-, tɐ̣jdɑ-.**

t.-utɢ̥ɑ ɑndɑ ʤiu t.-utɢ̥ɑ 0103040405/40.

teł- “kör olmak” Bkz. **tiel-.**

t.-əq gyzy t.-əq qɑʁɑn̆ nimi 0202030902/111.

t.-ɣe pədzɁɑq bədʒin gesge t.-ɣe 0502020101/104.

teł- “delmek, kırmak, (metinde) rüyayı açıklamak, yorumlamak”

t.-əp d̥ə dəłnə pəałɑp d̥ə t.-əp d̥ə 0202030901/09.

t.-ɣɐ̣n t.-ɣɐ̣n sɔgdɑ 0202030901/10.

tełɑ- Ç.+T. “kaldırmak, taşımak”

t.-p t.-p bɑrʁɑ 0203020402/22.

t.-k t.-k giłɣi 0203020402/23.

tełək “delik, çukur” Bkz. **tełk.**

t. t. ɑʂgɑ 0202020702/13, 0202020702/15, βər t. dər 0202031202/53, jerɣe t. gɑzgɑ 0203020403/11.

t.+nəŋ t.+dəŋ ɑχs 0202030402/60, t.+dəŋ ɑʰsgɑ 0202030402/55, 0202030402/61, 0202030402/65, t.+dəŋ əʂd͡i łɑ 0202030402/58, t.+dəŋ ə͡ʂd̥i 0202030402/56, t.+dəŋ ɑʰsdɑ 0202030402/63.

t.+din t.+din bər gɑzgɑ 0202030603/05.

tełəq “delik”

t. t. guzə tʂɨułɑβuzgɑʂ 0202030402/57.

tełəŋ- < tełən- “delik açılmak”

t.-gɐ̣ t.-gɐ̣ 0203010503/06.

tełk “çukur, delik” Bkz. **tełək.**

t. t.͡əg̊i sɑłʁɑ 0103050102/31.

temən “kişi adı, unvan”

t. t. χɑn 0103010601/14, t. qɑnnəŋ gəməs gəre 0103010601/67.

temdər < tʂymdər? “yetenek”

t. łɑjiʁərʤen bər t. undurɣɐ̣n͡ɐ̣r 0202030601/35.

temdik “işaret, simge” Bkz. **tɐ̣mdɐ̣k, tɐ̣mdik.**

t. t. ɑłʁɑn bər d͡ə̆nɑ 0103040401/54, 0103040401/58, t. dər͡nɑ 0103010701/119.

terˠ “deri” Bkz. **terˠə, tɐ̣ːrˠə, tɐ̣rˠ, tɐ̣rˠə.**

t. t. udʒin d̥ɑsd̥əβɑtgɑn uzun jip d̥ə 0502020101/466, t. jɐ̣p 0502020101/466.

t.+ən gojnəŋ t.+ən 0202030701/01, gojnəŋ t.+ən tunnɑʁɑ 0103020302/14.

t.+sə ʂugunəŋ t.+sə 0202030701/01.

t.+sən t.+sən guałəβɑttsɑ͡łɑ 0202030701/07, t.+sən sojβałʁɑ 0103010501/09.

terˠ- “toplamak” Bkz. **tɐ̣rˠ-.**

t.-əβ də ɑq dɑs t.-əβ də 0202020701/39.

t.-ɣə zorˠ t.-ɣə diɣɐ̣ 0103030901/41.

t.-əβaɬ gonə t.-əβaɬ 0202030301/11, gonə maˑ t.-əβaɬ 0202030301/12, 0202030301/14.

t.-əβər oɾʁɔ t.-əβəɾ 0202030401/18, ɔɾʁɔ məɾʁə t.-əβəɾ 0202030401/07.

t.-ɣiş t.-ɣiʂ͡ɬa bə aɾqɢaʂgi dzo̯ŋnəβ d̥ə 0103050102/29.

t.-ɣi səməkdə t.-ɣi jysəŋge saɬəβ d̥ə 0103050102/30.

t.-əβaɬʁa t.-əβaɬʁa 0502020101/38, anə t.-əβaɬʁa 0202030301/12, anə t.-əβaɬʁa͡ɬa 0103030901/56, 0103030901/62, t.-əβaɬʁa hanəʁaq d̥imi d̥əɾ 0203020403/07.

t.-əβərʁan ɔɾʁɔ t.-əβərʁan e͡ː d̥əɾ 0202030401/13.

t.-əβaɬʁan t.-əβaɬʁan ẹː də 0202030301/12, 0202030301/14, t.-əβaɬʁan ẹ͡ːɾ 0202030605/87.

terə “deri” Bkz **teɾ, tẹːɾə, tẹɾ, tẹɾə.**

t. aq saːqdəŋ t. 0202030301/21, ʊʰkus t. 0202020303/03(2), baɬaɴ t. 0202020303/08, t. daʰɾdəβ də 0103010501/07, doːsɢan t. 0202030301/21, ɢoj t. 0202030603/06, t. sojəβaɬʁa͡ɬa 0202030308/01, t. turdien 0202030101/05, t. jipdə 0502020101/470.

t.+nə aq saːqdəŋ t.+nə pərəɴɢa sojʁəm 0202030301/22, uʰk̟us t.+nə bəŋnaʁa͡ɬa 0203020302/05, kəmnəŋ t.+nə pərəɴɢa sojʁəɾ 0202030301/22, ɢojnəŋ t.+nə 0202030701/02, t.+nə sojma 0202030301/23, taɬa ʂitdəŋ t.+nə͡ɬa 0202030301/21.

t.+leɾən gʉkuʂk̟ən t.+leɾən undurɣe 0202030402/43, gʉkuʂk̟un t.+leɾən aɬəβaɬʁa 0202030402/43.

t.+sən t.+sən sojiβaɬʁa 0202020303/06.

teɾəβəɾma “toplama(iş, durum), toplıyor olma(durum)”

t. oːdəŋ t. ni͡eɾ d̥ə 0202030401/14.

teɾəβaɬma < teɾ-əβaɬ-ma “toplamış olan(bıçak, nesne), topladığı (bıçak, nesne)”

t. t. pədzo̯aq 0502020101/42.

teɾəβatba< teɾ-əβat -ma “toplamış olan(demir parça), topladığı (demir parça)”

t. t. bə bəɾ təkəs dẹməɾ 0502020101/89.

teɾiɬa- “geleneğe göre üç yaşına gelen çocuğun saçını veya atın yelesini kesmek” Bkz. **taɾiɬa-, taɾiɬaʰ-, taɾiɬə-, taɾiɬi-.**

t.-χəʂ+e baʰʂdə t.-χə͡ʂ e 0202031201/21.

teɾiɬama “üç yaşını dolduran çocuğunun saçını kesme (geleneği)”

t. baʰʂ t. 0202031201/01, 0202031201/02, 0202031201/08, baʰdzo̯ən t. 0202031201/26.

teɾɣen M “araba” Bkz. **tẹɾɣẹn, tẹɾɣin, tẹɾɣẹn.**

t. t. də͡na 0203011002/03.

teɾtdəɾ- “terletmek”

t.-əβ d̥ə kəsə̆nə̆ t.-əβ d̥ə 0103010501/11.

tej Ç. “kaldırım”

t.+ʁa gizəsdəɾɣi t.+ʁa tʂoɢeβəɾ d̥əɾ͡na 0202010901/64.

tej- “kaymak”

t.-ʁa azaɢə t.-ʁa su ɢuzə bəɾ doɢuɾaʁanda 0202010503/11.

tej- “anmak” Bkz. **teː-, teːɣ, te-, tẹ-.**

t.-sa uɬʉ t.-sa 0203010701/28.

t.-ini saɾəʁ jẹɾnəŋ jẹɬ̪usən t.-ini 0202030601/64, təɾən t.-ini 0202030601/64.

t.-ʁan gʉk uɬu mədʒin t.-ʁan͡eɾ 0202030601/67, saɾəʁ jẹɾnəŋ jẹɬ̪usən t.-ʁan͡eɾ 0202030601/67.

tejd- < tejdɑ- “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjḑə-, tẹjdɑ-.**

t.-utqəşˌ+ḑə senə t.-utqəşˌ ḑə͡sɑ 0103040405/40.

tejdɑ- “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, teʰjḑə-, tẹjdɑ-.**

t.-βəɾ dɾo/ ʃəɾ suʁɑ t.-βəɾ dɾo 0202010901/68, bəɾ dzˌəkəs t.-βəɾ ʃəɾ 0202010901/67.

t.-vəɾ dɾo əɾmi t.-vəɾ dɾo 0202010901/66.

t.-sdəɾp ḑə otdəŋ͡əşˌ͡Guzu t.-sdəɾp ḑə 0202030101/12.

t.-sdəɾ su͡ʁuzu t.-sdəɾ 0202020401/16, dzˌəʁən t.-sdəɾ͡e də͡nɑ 0202030307/07.

t.-sdeɾəβəɾ dəɾ dzˌəʁən t.-sdeɾəβəɾ dəɾ͡nɑ 0202030307/06.

t.-sɑ bəɾ təkəs t.-sɑ 0502020101/101(2).

t.- hɑsGɑ bəɾ t.- 0202030402/63, bəɾ jøɾłəɣẹndi bəɾ t.- 0202030402/63.

t.-p t.-p bẹɾɣin iː ḑi 0502020101/96, t.-p͡bẹɾɣindi 0502020101/98.

t.-βəɾ bəɾ t.-βəɾ͡łɑ 0202030402/65.

t.-βuzGɑ qɑɾ mɑNGəłɑɾən t.-βuzGɑ gełɣen eː də 0202030403/07.

t.-sdəɾəβ şugu βɑşdə t.-sdəɾəβ 0202020401/16.

t.-ʁɑ t.-ʁɑ 0202020702/29, 0502020101/102, qɑɾənnəŋ͡əşˌGu t.-ʁɑ 0202010901/60.

t.-sGɑ t.-sGɑ͡łɑ 0202030101/14.

t.-ʁɑn bəɾ t.-ʁɑn͡eː də 0202030402/65, şuletGɑ t.-ʁɑn͡eː 0202030402/65.

t.-βəzGɑn dɑɾʁɑqdə ɑłʁɑ t.-βəzGɑn͡eː ḑə 0202030401/22, bəleːɣənə t.-βəzGɑn͡eː ḑə 0202030401/24, bəleɣənə t.-βəzGɑn e ḑə 0202030401/25.

t.-βuzGɑn Gɑmdɑnnən t.-βuzGɑn eː də 0202030401/26.

t.-ʁɑndɑ χɑsəNGɑ t.-ʁɑndɑ 0502020101/102.

t.-ʁɑndə χɑsəNGɑ t.-ʁɑndə͡łɑ 0502020101/103.

t.-sdəɾɣindi jyen t.-sdəɾɣindi 0502020101/38.

t.-sGɑndɑ ɑNɑ t.-sGɑndɑ 0202030101/13.

t.-mɑ sen dełə t.-mɑ 0202030401/30.

t.-mɑʁɑ t.-mɑʁɑn bɔsɑ 0202030402/68.

tejdɑmɑ “attığı(n)”

t. jimsɑq eʰt t. niː eʰt͡dẹɾ 0202030402/66.

tejdɑʰ- “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, tẹjdɑ-.**

t.-ḑə t.-ḑə diɣin͡i dəɾ 0202020401/16.

t.-ʃə şułẹtGɑ t.-ʃə 0202030402/67.

tejdə- < tejdɑ- “atmak, sunmak, bırakmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdi-, teʰjḑə-, tẹjdɑ-.**

t.-β də ontşe ontşe t.-β də sɑ 0103040405/45, 0103040405/47.

t.-ɸutsɑ ɑłʁɑ t.-ɸutsɑ͡łɑ 0103040405/40.

t.-βɑt də t.-βɑt də 0103050301/32.

t.-ʊttsɑ t.-ʊttsɑ͡łɑ 0103040405/43.

t.-β şuşu t.-β 0103040405/44.

t.-βɑtGɑ oːjindɑ t.-βɑtGɑ͡łɑ 0203020402/25, t.-βɑtGɑ 0202020701/03.

t.-βɑtGɑn teɣeɾmẹnən t.-βɑtGɑn eː də 0202030404/10.

tejdi- < **tejdɑ-** “bırakmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, teʰjḍə-, tẹjdɑ-.**

t.-sdəɾɣi χɔsə̆ t.-sdəɾɣi 0203020401/19.

t.-sḍəɾɣẹ tɑqɢɑ t.-sḍəɾɣẹ 0203020403/18.

tejdomɑ “anan (kişi)”

t. ʂuʂu t. jeʰɬdʐ̻inəŋ suβɑqɢɑ 0103040405/41.

tejɣəs- “hep beraber binek hayvanlarına binip koşturup gitmek”

t.-əβ ḍə joɾʁɑʁɑ t.-əβ ḍə 0103050401/06.

tejɬɑ- “ayin yapmak, anma yapmak”

t.-p beː ʂuʂu t.-p beː 0102040301/01.

tejɬɑ- Ç.+T. “kaldırıp taşımak”

t.-ʁɑ ɑɢɑsə χosə t.-ʁɑ 0103010305/85.

tejmɑ “anma (geleneği)” Bkz. **tejmi.**

t. t. 0202030601/33, ʊli t. 0202010901/38, 0202010901/39.

tejmo Ç. “bebek saçı”

t.+sən t.+sən̆ ɬɑ bəɾ qəʰɾqɢɑʂ̆ ɬɑ 0103010703/04.

tejmi “anma (geleneği)” Bkz. **tejmɑ.**

t. ʊːli t. mɑ 0202010901/38.

tejʂəŋ Ç. “cenin tanrısı”

t.+dɑn t.+dɑn kəsɯ dɑɾɬəβ 0103030203/07, t.+dɑn kəsɯ dɑɾɬo 0103040401/16.

tejzɯ Ç.+T. “sahne”

t.+ʁɑ t.+ʁɑ onomɑʁɑn 0103050301/33.

tezɑɴ “kat, kaldırım, dağın yamaçlarındaki düz alan”

t. ʁə sɯŋ t. 0203020402/23.

t.+ɢɑ ʁə sɯŋ t.+ɢɑ̆ ɬɑ 0203020402/23.

tezɯ Ç. “dağın yamaçlarındaki düz alan”

t. βəɾ t. 0203020402/23.

teʰjḍə- < **teʰjdɑ-** “atmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, teːjdɑ-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑʰ-, tejdə-, tejdi-, tẹjdɑ-.**

t.-βotqəʂ ḍə t.-βotqəʂ ḍə 0103030901/03.

tẹː- “aiın yapmak, anma töreni yapmak” Bkz. **teː-, teːɣ, te-, tej-.**

t.-p bej ti pəʰɾḠɑn t.-p bej 0102040301/16.

tẹːɾə “deri” Bkz. **teɾ, teɾə, tẹɾ, tẹɾə.**

t. t. dɑʰɾtḍəɾəβ ḍə 0202010901/58.

tẹp- “tepmek, tekmelemek, ayak ile basmak” Bkz. **diɣ-, tẹxk-, tixk-**.

t.-gẹ bəɬət t.-gẹ 0502020101/134.

tẹk- “(binek hayvanına binip) koşmak” Bkz. **tẹk, teɣ-.**

t.-gin ɑʰtdə məngi b̥əɾ t.-gin̆ e̥ɾ 0202030605/69.

tẹxk- “tepmek, tekmelemek, ayak altında basmak, ayak altına almak” Bkz. **diɣ-, tẹp-, tixk-**.

t.-gi t.-gi jeɾɣẹ 0103030901/42.

tẹɣəɾmen “değirmen” Bkz. **tẹɣəɾmẹn, tẹɣəɾmẹː.**

t.+nə t.+nə məndɑɢɑ pədəɣ odʒin χuɬɑʁɑʂ βɑɾ̆ e də 0103020302/13.

tẹɣəɾmẹː “değirmen” Bkz. **tẹɣəɾmẹn, tẹɣəɾmen.**

t. t. nɑnəsə 0103020301/13.

tẹɣəɾmẹn “değirmen” Bkz. **tẹɣəɾmen, tẹɣəɾmẹː.**

t.+nəŋ t.+nəŋ ɸo^{h}sən midʒar ʃørɣe 0103020302/13.

tẹɣəs- “hep beraber atlara binip koşturup gitmek”

t.-itqəş ḍə t.-itqəş ḍə 0103050201/24.

t.-itɢa t.-itɢa͡ɬa ẹni giş də 0103050201/24.

tẹmẹnnəɣ “onbinli, onbinlerce” Bkz. **tẹminnəɣ, tẹminnəŋ.**

t. t. ɑ^{h}ɬdəŋ gumus 0202030604/26, 0202030604/34.

tẹmin “on bin”

t. məŋ məŋ t. 0202030604/20.

tẹminnəŋ < tẹminnəɣ “onbinli, onbinlerce” Bkz. **tẹmẹnnəɣ, tẹminnəɣ.**

t. t. ɑ^{h}ɬdəŋ gumus 0202030604/19.

tẹminnəɣ “onbinli, onbinlerce” Bkz. **tẹmẹnnəɣ, tẹminnəŋ.**

t. t. ɑ^{h}ɬdəŋ gumus 0202030604/20(2), t. dimi͡ɬa 0202030604/20.

tẹmdẹk “simge, işaret” Bkz. **temdik, tẹmdik.**

t. t. sɑɬʁɑnnəŋ bər͡ eni 0102020304/06.

tẹmdik “işaret, simge” Bkz. **temdik, tẹmdẹk.**

t. t. ʝusgin bər dər 0103030702/80.

tẹr “deri” **ter, terə, tẹːrə, tẹrə.**

t.+nə t.+nə qɑɬəβ ḍə 0103010501/09, ɢoj t.+nə tunnəβɑtɢɑnɢɑ͡ɬa 0103010306/19, ʂɨdəq t.+nə 0103010501/10, tułgə t.+nə mɑ ɑndɑɢɔ də 0103010306/21, t.+nə jɑɢənəβ 0103010501/10.

t.+ən t.+ən mɑ niɣə jyβ də 0102040301/04, t.+ən sojmɑs ḍə̆ 0102040301/03.

tẹr- “derlemek, toplamak” Bkz. **ter-.**

t.-əβ də syjbien t.-əβ də 0202020701/41.

t.-xəş ḍə ɑɬəɴGɑ t.-xəş ḍə 0202020701/42.

t.-xəş hɑʁɑr t.-xəş͡ nɑ 0103030201/12.

t.-se ɑq dɑs t.-se 0202020701/47, hɑʁɑrnə t.-se 0103030201/12.

t.-ɣẹ t.-ɣẹ ʒiɣẹ 0202030104/17, t.-ɣẹ ʒiɣek 0202030104/18.

t.-ɣi syjbie͡nɬa t.-ɣi 0202020701/50.

t.-ɣẹn səmək t.-ɣẹn sɑqəs ʂuɑŋ kuezɯnə 0103050102/35.

t.-ɣik dɑrəʁnə sɑzɣɑ t.-ɣik nimi də 0202020701/40.

t.-ɣindi bər dɑs t.-ɣindi 0202020701/43.

t.-min ḍə t.-mis nimi ḍə 0202020701/44.

tẹrə “deri” Bkz. **ter, terə, tẹːrə, tẹr.**

t. t. dɑ^{h}rdəβ ḍə 0103010501/13, t. dɑ^{h}rdəp bɑr͡ ẹːr 0202010901/63, ɢoj t. 0202030701/04, ʤiɣin t. 0202020702/16.

t.+nə səʁ t.+nə 0202010901/59, səq t.+nə bozɢɑ qɑɬɑp bẹrɣe 0202010901/59, ʂugunuŋ t.+nə 0202030701/06.

tẹrdikdi- “hareket etmek” Bkz. **tẹrdikḍi-.**

t.-β də mədɑq t.-β də 0103040301/13.

t.-ɣindi kəsə t.-ɣindi͡ɬa 0103040302/10.

tẹrdikḍi- “hareket etmek” Bkz. **tẹrdikdi-.**

t.-β də məndɑq t.-β də 0103040301/13.

tẹrɣẹn Mo. “araba” Bkz. **tẹrɣin, tẹrɣẹn, terɣen.**

t. t. 0203010702/27, 0203010702/27, t. ałʁɑ 0203010702/27, məŋ t. suzdo ɢɑjłɑp bɑɾ e͡: 0103050305/14, seɾ mə t. gę^{h}łdəm 0103050201/04, t. tʂoɢeʁɑndi 0203010302/08.

tẹɾɣin Mo. “araba” Bkz. **tẹɾɣẹn, tẹrɣẹn, teɾɣen.**

t. t. 0202030605/13, 0202030605/13.

t.+nə ɑq t.+nə poɾnəɴGɑ mɑɴdəɾ 0103010305/96.

t.+leɾ t.+leɾ mɑ ɑsəp bɑɾəβɑłmɑʁɑ 0202030605/17.

tẹɾʧili- “hareket etmek”

t.-βəɾ də t.-βəɾ də 0203030102/17.

t.-β dəɾ sẹɴ ɢɑɾɑ t.-β dəɾ 0203030102/18.

tẹrɣẹn Mo. “araba” Bkz. **tẹɾɣẹn, tẹrɣin, teɾɣen.**

t. ɢəzəł t. ɑłəβ də 0103010305/96, ɢəzəł t. joq ḍə 0103010305/96, t. joːq dəɾ n͡ɑ 0203020501/02.

tẹjdɑ- “atmak, bırakmak” Bkz. **tɑɾd-, tɑɾdɑ-, teːχjd-, tedɑ-, teχjd, tejd-, tejdɑ-, tejdɑ^{h}-, tejdə-, tejdi-, te^{h}jḍə-.**

t.-sdəɾɣindi t.-sdəɾɣindi 0202020701/20, 0202020702/32.

toː- “(önemli kişi olarak) görmek, yerine koymak”

kəsəɣe to- “insan yerine koymak, önemli kişi olarak görmek”

t. mẹnə mɑ kəsɯɣẹ t. 0202030601/80.

toːł- < toɬɑ- Ç.+T. “geçirmek, takmak” Bkz. **toɬɑ-, tɔɬu-.**

t.-omɑʁɑn łoŋʤaŋ t.-omɑʁɑn e͡ 0103040405/17.

toːł- “dolmak” Bkz. **tol-, toł-, toɬə-.**

t.-ʁej ɢuɾɑn t.-ʁej 0103020303/09.

t.-ʁɑ t.-ʁɑ ḍə 0103030901/42.

toːɬɑ- Ç.+T. “durulamak”

t.-ʁɑ t.-ʁɑ ʃiosudɑn ɑzəɾ sɑʁɑ 0103010306/22.

toːɬɑ- “karşılaşmak” Bkz. **toɬɑ-.**

t.-ʁɑn doːsɢɑn t.-ʁɑn e͡ẹɾ 0202030301/05.

toːɾɬɑ- “acıkmak” Bkz. **toɾɬɑ-, tɔːɾɬɑ-, tɔɾɬɑ-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑ 0203020203/21.

toːr “açlık” Bkz. **tor**.

t.+ʁɑ t.+ʁɑ ɑ͡ɾʁəməs do 0103020304/18, t.+ʁɑ hɑnəp dəɾ n͡ɑ 0203020402/16.

toːzɯ Ç. “kılıf”

t. t. joq ḍə 0202020702/04.

to “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, dš̆, dš̆rə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍš̆, ḍš̆rə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧro.**

t. βɑɾəβ joq t. 0203020501/18.

toptʂɨ “düğme” Bkz. **dopdzi̯, topdzi̯.** Ayrıca Bkz. **sɑzˌdopdzi̯.**

t. t. diɣeg e͡ɾ n͡e 0202030301/39, 0202030301/40, t. ɬ͡ɑ 0202030301/39(2), 0202030301/40, t. łɑ 0202030301/39.

t.+nə t.+nə veɾ 0202030301/16, t.+nə βeɾɣendi 0202030301/19.

topdzi̯ “düğme” Bkz. **dopdzi̯, toptʂɨ.** Ayrıca Bkz. **sɑzˌdopdzi̯.**

t. t. 0202030301/13, dẹməɾ t. 0202030301/13(2).

t.+nə dẹməɾ t.+nə 0202030301/14.

toq “saçsız, boynuzsuz, kel, üzerinde kıl vs. bir şey olmayan” Bkz. **toʁ, tɔq, tɔʁ**.

t. t. qejɬəʁ 0103020304/14, 0103020304/17.

toq qejɬəʁ T. Ç.+T. “Çin/Han milleti, bacak kısmı olmayan ayakkabı giyen (kişi)”

toq q. toq q. jɐɾɣe ɐ̟ʰd̪əp də 0103020304/14, toq q. jɐɾɣɐ̟ ɐ̟ʰd̪əp də 0103020304/17.

toq q.+nəŋ toq q.+nəŋ ʁusən keːɾɣɐ̟ 0103030201/16.

toq- “çaresiz kalmak” Bkz. **tɔq-, tɔɢ-.**

t.-qəʂ d̪ə uzu ʤiu t.-qəʂ d̪ə 0502020101/471.

toqdɑ- “oturmak, bulunmak, durmak”

t.-χəʂ e unduʁɑɴ t.-χə͡ʂe 0502020101/290, tɑʁ t.-χə͡ʂe 0502020101/280.

toqdɑd- “yerleştirmek, oluşturmak, oturtmak” Bkz. **tɔqdɑd-, tɔqdɑt-.**

t.-ət dəɾ diʧiunə t.-ət dəɾ 0202030601/42.

t.-ɢɑ ojnə βəɾ t.-ɢɑ 0202030601/28.

toqdɑtbɑ “oluşturma (iş, işlem)” Bkz. **tʂɔqdɑtbɑ.**

t. oj tʂɑʁnə t. mɑ gyk dɐ̟ŋəɾnəŋ jyzdi ɬajəʁɑɾʤɐ̟n d̪ə͡nɑ 0202030605/07.

toɣun “dün”

t. mi sɑː t. d̪iːd̪ə d̪ioɾ 0202030104/12.

toɣuɾek “yuvarlak” Bkz. **tuɣəɾek, tuɣəɾɐ̟k, tʉɾek**.

t. t. nimi 0203020302/17.

toχɑlio Ç. “takmış”

t. ɬoχqdɑnə t. 0103040405/22.

toχuɴ Ç. “pembe”

t.+nə t.+nə dɑʰɾtɢɑ 0103010304/16.

toʁ “saçsız, boynuzsuz, kel, üzerinde kıl vs. bir şey olmayan” Bkz. **toq, tɔq, tɔʁ**.

t. t.̀͡mos ɐ̟mis də 0103010705/04.

“kör, kesgin olmayan(bıçak)”

t. t.̀͡ɸədʐɑq 0502020101/38.

toʁʂiɬəʁ “*Toğşı* alt-boylu”

t.+nəŋ t.+nəŋ tɔʁəm meɾge 0103010701/33.

tol- “dolmak” Bkz. **toːɬ-, toɬ-, toɬə-.**

t.-eɾ jyd̀͡uɣuɾ jas ʤyŋkin t.-eɾ dioː 0103050304/08, gyk dəɬɣəɾ sɑɾəq qum sɑɾəʁ ʧi t.-eɾ diu 0103050304/10.

toɬ- “dolmak” Bkz. **toːɬ-, tol-, toɬə-.**

t.-ʁɔ ɑq dʐɑnnə jɑzɢɑ t.-ʁɔ 0203020202/04.

t.-ʁej ɑʁəɬ t.-ʁej 0102020402/09, 0103020303/10, bɑʁəm t.-ʁej 0103020303/11, ɢuːɾɑn t.-ʁej 0102020402/07, tɑɬɑ t.-ʁej 0102020402/08.

t.-ʁɑ t.-ʁɑ 0203020202/04, jy t.-ʁɑ dəɾ̀͡nɑ 0103040403/10.

t.-mɑs uʂ t.-mɑs 0202030201/02.

toɬɑ- Ç.+T. “geçirmek, takmak” Bkz. **toːɬ-, tɔɬu-.**

t.-sɑ t.-sɑ 0103040405/21, ɬɔχqdɑnə t.-sɑ ɑməɾ̑͡ʂiməɾ əɾliβʁɑn ɐ̟ d̪ə 0103040405/21.

t.-ʁɑ mənəŋ kəɾɐ̟ t.-ʁɑ 0202010703/16.

toɬɑ- “karşılaşmak” Bkz. **toːɬɑ-.**

t.-sɑ kəsɯ t.-sɑ 0203011002/22.

t.-ʁɑ tɑɬɑ ʂit t.-ʁɑ̀͡ɬɑ 0202030301/07.

toɬɑ- Ç.+T. “çıkartmak, bir şeyi torba vs. kapalı şeyler içinden çıkartmak” Bkz. **toɬə-.**

t.-sdəɾɣɐ̟ bədɑsdəɾɣɐ̟ t.-sdəɾɣɐ̟ 0202030306/02.

toɬaɬ- Ç.+T. “içi içe bağlanmak”

t.-ʁɑ məndɑʁɑ t.-ʁɑ 0103040303/08.

toɬə “dolu” Bkz. **toɬu**.

t. ɑʁəɬ t. 0103030702/87, ɑʁəɬ t. mɑɬɬəʁ 0202020501/85, ɑjnəŋ t. 0103010601/03, 0103030203/02, 0103030702/04, 0103050101/17, ejnəŋ t. 0102020304/02, oj t. 0202030201/02, jy t. kəsɯɬəʁ 0202020501/85.

toɬə- “dolmak” Bkz. **toːɬ-, tol-, toɬ-.**

t.-ʁej ɑʁəɬ t.-ʁej eː dɾoː 0103010601/79.

toɬə- < **toɬɑ-** Ç.+T. “çıkartmak, bir şeyi torba vs. kapalı şeyler içinden çıkartmak” Bkz. **toɬɑ-.**

t.-sdit ḍə dɐɾdiŋ ɑʰḍinə t.-sdit ḍə 0103010502/21.

toɬu “dolu” Bkz. **toɬə.**

t. ɑʁəɬɬəʁ mɑɬə t. 0202031201/33, ɑjnəŋ t. 0103010701/02.

toŋnɑɬ- Ç.+T. “geçmek”

t.-əβ ḍə jeɬ mɑ t.-əβ ḍə 0502020101/399.

toɾ Ç. “takım, ölçü birimi”

t. ɑndɑʁ bəɾ t. βɑɾ͡e eː 0202020702/30, bəɾ t. 0102020303/47, 0202030601/12, bəɾ t. dəɾ 0202031202/45, bəɾ t. gizgə 0103050101/43, bəɾ t. mɑnən 0103010305/08, bəɾ t. jəʁβɑtɢɑ mɑnɢɑq mɑnənnə͡ɬɑ 0103010305/07, şigə t. mɑnən 0103010305/06, ji t. şoʃy ḍə͡sɑ 0102020303/20, nidʒiβəɾ t. gẹzgə 0202031202/04.

t.+nə bəɾ t.+nə͡lɑ 0102020303/47, bəɾ t.+nə jozɢɑndə͡ɬɑ 0102020303/48.

toɾ Ç. “şeftali”

t.+din t.+din bəɾ 0103030901/47.

toɾɬɑ- “acıkmak” Bkz. **toːɾɬɑ-, tɔːɾɬɑ-, tɔɾɬɑ-.**

t.-ʂ ḍə ɑɬə͡ɑ ẹɣẹʂ͡ɬɑ t.-ʂ ḍə͡nɑ 0103010705/23.

t.-ʁɑ ẹʰdʒẹgə t.-ʁɑ 0203020402/12.

toɾ “açlık” Bkz. **toːr.**

t.+ʁɑ t.+ʁɑ͡ɑɾʁəməs do 0103020304/19.

toʃi “soluk?”

t. t. osɑ 0103030802/12, t.͡βop͡bop 0103030802/12, t. oːp ḍə 0103030802/34.

toʃiɬɑ- “solmak, sona ermek, tükenmek?”

t.-p ḍə t.-p ḍə 0103030802/12.

toʂɑm “yaramaz, güçlü”

t. ɬ͡ʃileɾ t. b̥əsɑ 0102020303/25.

tojɑɢə “topraktan yapılmış yatağı” Bkz. **tojɑʁə.**

t. t. 0202020701/16.

tojɑʁə Ç. “topraktan yapılmış yatağı” Bkz. **tojɑɢə.**

t.+nəŋ t.+nəɴ ɢəzəʁdɑ 0502020101/465.

tɔːɾɬɑ- “acıkmak” Bkz. **toːɾɬɑ-, toɾɬɑ-, tɔɾɬɑ-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑ bəɾ jiβɑtɢɑ 0202030402/67, t.-ʁɑ bəɾ jiβɑtɢɑn eː ɟə 0202030402/64.

tɔːjnɑʁ “hayvan yağı, hayvanın midesi üzerinde bulunan tel şeklindeki yağ” Bkz. **tɔjnɑʁ, tɯjnɑq, tyjnɑq.**

t.+nə t.+nə 0202030308/04.

tɔdəq- “hava soğumak” Bkz. **tɔdəɢ-.**

t.-ɢɑ bɑʂ dɔqusɢɑ t.-ɢɑ 0202030303/02.

tɔdəɢ-“hava soğumak” Bkz. **tɔdəq-.**

t.-ɔɾ ʂigə dɔ^{h}qusɢa t.-ɔɾ ʂit ɢəɬəʂ oɬʁɔ 0202030303/03.

tɔq “saçsız, boynuzsuz, kel, üzerinde kıl vs. bir şey olmayan” Bkz. **toq, toʁ, tɔʁ**.

t. t. bɑ^{h}dzᶎə niɣe 0103040401/69.

tɔq- “çaresiz kalmak” Bkz. **toq-, tɔɢ-.**

t.-ɢɑn qɑn mɑ t.-ɢɑn͡ e̯ɾ 0202030605/70.

tɔqdɑ- “bulunmak, oluşmak, oturmak”

t.-t də dʉɾt suɾəqdə mɑ t.-t də͡ nɑ 0202030601/34.

t.-χəʂ eɾ oj mɑ t.-χəʂ͡ eɾ 0202030601/30.

t.-q sumuɾ tɑʁ͡ ɬɑ t.-q qɑʁɑn͡ eɾ 0202030601/39, sunəŋ͡ əʂdi t.-q qɑp dɾo 0203030102/13.

t.-ʁɑn məndɑɢəp t.-ʁɑn ͡eɾ 0202030601/41, sumuɾ tɑʁ t.-ʁɑn duɣədi ͡ɬɑ 0202030601/40, ʂigə χɑn t.-ʁɑn͡ eɾ 0202030601/44, ʂigə qɑn t.-ʁɑn͡ dəɣədi ɬɑ 0202030601/46.

t.-ʁəməs ʃəɾ oɾuʁ mɑ t.-ʁəməs ʃəɾ 0202030601/51.

tɔqdɑd- “yerleştirmek, oluşturmak, oturtmak” Bkz. **toqdɑd-, tɔqdɑt-.**

t.-in ojnə t.-in 0202030601/22, uɾuʁnə t.-in 0202030601/53.

t.-o ojnə t.-o 0202030601/29.

t.-əβɑɬmɑʁɑn ojnə t.-əβɑɬmɑʁɑn͡ eɾ 0202030601/26.

tɔqdɑt- “yerleştirmek, oluşturmak, oturtmak” Bkz. **toqdɑd-, tɔqdɑd-.**

t.-tsɑ bənə t.-tsɑ 0202030601/30, mənə͡ ɬɑ t.-tsɑ͡ mɑ 0202030601/50.

t.-ɢɑ pə^{h}ɾɢ̟ɑnnə t.-ɢɑ 0202010901/82.

t.-ɢɑn ɑmdonə t.-ɢɑn duɣədi ͡ɬɑ 0202030601/42, oj tʂɑʁnə t.-ɢɑn duɣədi 0202030601/20.

t.-ɢɑndɑ bə͡ uɾuʁnə t.-ɢɑndɑ 0202030601/52, niɣə t.-ɢɑndɑ 0202030601/23.

t.-bɑʁɑn belek t.-bɑʁɑn͡ eɾ 0202030601/48.

tɔɢ- “lazım olmak, ihtiyaç duymak, muhtaç olmak” Bkz. **toq-, tɔq-.**

t.-uβ də ɑzəqɢɑ t.-uβ də 0103030201/14.

tɔʁ “kör, keskin olmayan (bıçak)” Bkz. **toq, toʁ, tɔq.**

t. t.͡ pədzᶎɑqdə 0502020101/89.

tɔʁəm merge “kişi adı, unvan” Bkz. **tɔʁəm møɾɣᵑ̈ᵉ.**

tɔʁəm m. tɔʁəm m. dzᶎejsɑɴ 0103010701/33.

tɔʁəm møɾɣᵑ̈ᵉ “kişi adı, unvan” Bkz. **tɔʁəm merge.**

tɔʁəm m. tɔʁəm m. dimi 0202030604/22.

tɔʁun “kişi adı, unvan”

t.+dɑɴ t.+dɑɴ ɢuzə͡ ɬɑ 0202030604/28.

tɔʁʂɨ “*Toğşı* alt-boyu”

t.+nəŋ t.+nəŋ bezəgə 0202030604/22.

tɔɬu- < **tɔɬɑ-** Ç.+T. “takmak, geçirmek” Bkz. **to:ɬ-, toɬɑ-.**

t.-βɑtɢɑ teɣəɾminge t.-βɑtɢɑ 0202030103/15.

tɔɾɬɑ- “acıkmak” Bkz. **to:ɾɬɑ-, toɾɬɑ-, tɔ:ɾɬɑ-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑ ɬɑ gep də͡ nɑ 0202030402/72.

tɔjnɑʁ “hayvan yağı, hayvanın midesi üzerinde bulunan tel şeklindeki yağ” Bkz. **tɔ:jnɑʁ, tʉjnɑq, tyjnɑq.**

t. t.͡ udʒin bəɾ suɾtge 0202030308/07.

t.+nə qɑɾənnəŋ t.+nə məndɑɢɑ jɑzɢɑ͡ ɬɑ 0202030308/04.

tøɾe “çadırdaki ana koltuk, çadırın şeref köşesi”

t.+ɣe t.+ɣe tʂoɢetɢo 0202030601/74.

tøɾeɬ “baba evi”

t. menəŋ t.͡ɬa 0202030403/01.

tʊːɬgu “tilki” Bkz. **tuɬgə, tuɬgu, tuɬk, tʉɬgə.**

t. t. 0202020501/45.

tʊːɾ- “yumak veya ipi açmak” Bkz. **təuɾ-, tuɾ-.**

t.-o joɾəm ʒipdə mẹn t.-o 0103020402/09.

tʊŋ “kuşak”

t. beson t. jɑsɑʰḍə 0203020401/06, dʉɾt t. 0203020401/06.

tʊɾɑ- “tur atmak, dolaşmak” Bkz. **tuɾ-, tuɾɑ-, tuɾɑʰ-, turɑ-.**

t.-ʁɑ uʂ t.-ʁɑ 0203010303/01.

tʊɾət- “önemsemek, yerine koymak?” Bkz. **tuɾut-.**

t.-bɑʁɑ kəsɯɣi t.-bɑʁɑ 0502020101/334.

tuː “kıl, tüy” Bkz. **tu.**

t. sɑɾəʁ ɑʰtdəŋ bəɾ t. mɑ joq də͡nɑ 0202030902/45.

tuːɬ- “haşlamak” Bkz. **tuɬ-.**

t.-uβ ḍə t.-uβ ḍə 0103030802/10.

t.-əβ ẹʰt t.-əβ 0103010304/42.

tu “kıl, tüy” Bkz. **tuː.**

t. bəɾ ɑʰtdəŋ t. mɑ joq də͡nɑ 0202020401/03, qɑβɑnnəŋ t. 0502020101/287, sɑɾəʁ ɑʰtdəŋ t.͡βeɾẹn 0202030902/47.

t.+nə sɑɾəʁ ɑʰtdəŋ mədʒaɾ t.+nə beɾɣeʂ͡ɬa 0202030902/47.

tup “karşılaşmak”

t. t. bəq qɑʁɑn 0103040405/29.

tu bɑŋfɑ Ç. “batıl inançlı (tedavi) yöntemi, yerel (tedavi) yöntemi”

t. t. udʒin 0202010901/57, t.͡ɬa 0103010501/04, t. mɑ dɾo 0202010901/57.

tud- “yapmak, tutmak, sunmak, yakalamak” Bkz. **tuḍ-, tuʰd-, tut-, ʧut-, ʧuʰd-, ʧuʰʧ-.**

t.-o də ɑq bilik t.-o də 0103050201/11, mɑɾmi t.-o də 0103030702/102, mẹjdʒa mẹjχu t.-o də 0103030702/101.

t.-o ḍə kɑdɑ t.-o ḍə͡sɑ 0103050201/11.

t.-uβɑłe ḍə ɑʰtdə t.-uβɑłe ḍə 0203010303/01.

t.-uβɑłẹ ḍəɾ kəsɯ t.-uβɑłẹ ḍəɾ 0201010101/31.

t.-uβɑʰɬḍe uʂ kəsɯ t.-uβɑʰɬḍe 0202030402/46.

t.-uβɑʰɬḍə quʂɢɑʂ t.-uβɑʰɬḍə 0202030402/67.

t.-ẹn ɑq ɢojnəŋ bozəɴGɑ t.-ẹn 0103010701/65.

t.-in ɑq jɑʁɑnnəŋ bozəɴGɑ t.-in 0103010701/38, ɑnɑgɑleɾʁɑ βoɾ t.-in 0103010702/58.

t.-uβɑt uːn t.-uβɑt bɑ 0202030402/63, quʂɢɑʂ t.-uβɑt 0202030402/63.

t.-uβuɾʁej jydigənə t.-uβuɾʁej 0202030402/54.

t.-up t.-up bɑɾʁɑ͡ɬa peːɾɣo 0203011002/11.

t.-uβ øɾekge t.-uβ 0103030202/20, dẹmtʂɑ t.-uβ 0103030702/106, qusɢɑʂ t.-uβ 0202030402/59, t.-uβ jɑdɑʁɑk kəsɯ 0202020702/23, t.-uβ dʐɨdɑʁɑk kəsɯ 0202020702/24.

t.-oː dẹmtʂɑ t.-oː 0103030702/49, mɑɾmi t.-oː 0103030702/44.

t.-o tʂotba t.-o 0103030702/45.

t.-uβałʁa ałałaɾən t.-uβałʁa 0202020302/07, anda t.-uβałʁa͡ ɬa 0103040405/30, əɬəɣən t.-uβałʁa 0202030402/11, uːʂdə t.-uβałʁa 0202030402/11, bəɾ uzuɾuqda t.-uβałʁa 0202020401/04, guzuɣun t.-uβałʁa 0202020201/03, guzuɣun t.-uβałʁa͡ ɬa 0202020201/03, qɔsə̆n t.-uβałʁa 0202020401/12, qɔsun t.-uβałʁa 0202020702/27, t.-uβałʁa ɢuʂdap ɢuʂdap 0202030402/45, tɢuzəɣnə t.-uβałʁa 0202020702/27, t.-uβałʁa saɬmaʁanda 0202030401/06, t.-uβałʁa ͡ɬa 0202030402/64, t.-uβałʁa saɬmaʁanda 0202030401/06.

t.-uβalʁan t.-uβalʁan eː d̪ə 0202030402/64, ɢaɾa ɢuzɢunnə t.-uβałʁan ͡ẹː d̪ə 0202030404/16.

t.-uβałmasa t.-uβałmasa͡ ɬa 0201010101/31.

tudəɬ- “tutulmak” Bkz. **tutuɬ-.**

t.-q t.-q qałʁan ẹ d̪ə 0202030401/23, t.-q qałʁe 0202030401/25.

tudun “tütün, sigara” Bkz. **tuɣən, tuɣun.**

t. t. nidʒoɾ də 0103050101/14.

tudi- “tükürmek”

t.-ɣe bozɢa t.-ɣe 0103030802/32.

tudid- “tüttürmek, tütsü yapmak” Bkz. **tudit-, tʉd̪it-.**

t.-əβałʁa haɾdʒa t.-əβałʁa 0202010901/82.

tudit- “tüttürmek, tütsü yapmak” Bkz. **tudid-, tʉd̪it-.**

t.-gi aʰɾdʒa t.-gi 0202010901/80.

tud̪- “tutmak, sunmak, yakalamak” Bkz. **tud-, tut-, tuʰd-, ʧut-, ʧuʰd-, ʧuʰʧ-.**

t.-ẹ dəɾ dəɾt jaɢən t.-ẹ dəɾ͡ na 0103010701/104.

t.-uβałsa ołʁannə t.-uβałsa 0203020203/10, bərən t.-uβałsa 0203020203/15, bərən t.-uβałsa͡ ɬa 0203020203/16.

t.-uβ dẹŋəɾnəɴ qusdə ma t.-uβ ʂɨdaʁaq͡ ẹː 0202030404/14, guzuk t.-uβ ʂɨd̪asa͡ ɬa 0203010501/09, saqɢa t.-uβ 0202031101/22.

t.-əβ dzʊŋ keʧînłaɾ t.-əβ 0103010702/78.

t.-uβałʁa saːqdə t.-uβałʁa͡ ɬa 0202031101/22.

t.-uβoɬʁan maɴqəs qaɾə t.-uβoɬʁan nimi d̪ə 0202030401/05.

t.-uβałmas t.-uβałmas oʁaʂ də 0103030901/66.

tud̪i- “tütmek, duman çıkmak”

t.-ɣi jaɾmanəŋ moŋsu͡ ɬa əs t.-ɣi 0202030902/76.

tufəj Ç. “haydut” Bkz. **tufi.**

t. t. 0103030901/48, 0202020401/03, t. dəɾ͡ na 0202020401/04.

tufi Ç. “haydut” Bkz. **tufəj.**

t. t. 0103030901/53.

tugẹ- “bitmek, tükenmek” Bkz. **tyge-, tygẹ-, tygi-, tyge-.**

t.-ʂ e jytʂaʁ t.-ʂ͡ e 0103030201/34.

tuguɾẹkdi- “yuvarlak şekle getirmek”

t.-ɣi təukuenə t.-ɣi 0202020401/26.

tuʁu Ç. “tavşan”

t. t. ølyq͡ qaʁa dɾo 0203030102/02.

t.+nuŋ t.+nuŋ baʰdzə 0203030102/02.

tuɣəɾek “yuvarlak” Bkz. **toɣuɾek, tuɣəɾẹk, tʉɾek.**

t. t. dimi itgi͡ɬa 0202010703/15.

tuɣərẹk "yuvarlak**"** Bkz. **toɣurek, tuɣərek, tʉrek.**

t. t. 0202010703/13.

tudʒa Ç. "kasap"

t.+ʁɑ t.+ʁɑ hejtiː hanẹj ɟə 0202010703/22.

tuɬ- "haşlamak" Bkz. **tuːɬ-.**

t.-up bɑr t.-up bɑr͡o̞ş də 0103040405/49.

t.-ɣə dər jet mɑ t.-ɣə dər 0203020302/06.

t.-xəş də ɟəsgi sɑɬʁɑ t.-xəş də͡nɑ 0203010901/05.

t.-in kus ʃit t.-in 0103050101/35.

t.-əp ʃi͡t t.-əp beːni 0103010304/50.

t.-ək e^{h}t t.-ək geɣe 0203020501/08.

t.-ɣeş t.-ɣeş ɬɑ 0103030802/16(2).

t.-ɣe t.-ɣe ʒiɣek nimi də͡nɑ 0202030308/02.

t.-uβɑɬʁɑş bər t.-uβɑɬʁɑş͡ɬɑ ʃynniβɑḍəβ ḍə 0103030802/09.

t.-ɣi ɑndɑɢɑ t.-ɣi 0102040301/04.

t.-uβɑɬʁɑ t.-uβɑɬʁɑ͡ɬɑ jexəş ḍə͡nɑ 0203010901/06.

t.-əβɑtɢɑn t.-əβɑtɢɑn ẹ^{h}tḍə 0103030802/25.

t.-oʁɑndə ɻus t.-oʁɑndə͡ɬɑ 0103040405/50.

t.-ɣek dzo̞ŋnəβɑɬʁɑ t.-ɣek nimi ḍə͡nɑ 0202030308/03.

t.-ɣeg ɑ^{h}sərəβɑɬʁɑ t.-ɣeg͡e 0202030308/06.

tuɬəm "tulum, koyun deri torbası" Bkz. **tuɬən, tuɬuːm, tuɬum, tuɬun.**

t. t. 0202030701/11, t. ăsdɑ 0202030701/12, t.͡ɬɑ bəɬɣə͡o̞rmi də 0103010306/29,

t.+nə t.+nə sɑ 0103010306/19.

t.+ɢɑ t.+ɢɑ ɢuzɢɑ 0202030305/02.

tuɬən "tulum" Bkz. **tuɬəm, tuɬuːm, tuɬum, tuɬun.**

t. t. 0103010306/19.

tuɬuːm "tulum" Bkz. **tuɬəm, tuɬən, tuɬum, tuɬun.**

t. ş̣ugu t. 0203010503/04.

tuɬum "tulum, koyun deri torbası" Bkz. **tuɬəm, tuɬən, tuɬuːm, tuɬun.**

t. t. 0202030501/02, 0202030701/02, 0203010503/03, t. də 0202031101/30, t. diɣe͡gːe 0203010503/04, t. diɣek nimi də͡rnɑ 0202030306/02, t. guɑɬɑ 0202030701/06, ɢoːj t. 0203010503/04, ɢojnəŋ t. 0203010503/01, t.͡ɬɑ 0202030701/14, t. qurʁɑndɑ 0202030306/02, t.͡ɬɑ 0202030306/01, t. sɑrəːʁ mi oʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030701/13, ş̣ugu t. 0202031101/30.

t.+nəŋ t.+nəŋ kəukəudʑə 0202030701/10.

t.+nə t.+nə 0202030306/01(2), t.+nə tuŋnɑβɑɬʁɑ 0202030501/02.

t.+ɢɑ t.+ɢɑ jejiβ drɔ 0203010503/03, t.+ɢɑ eːjʁɑ 0203010503/05, t.+ɢɑ͡ ɬɑ 0203010503/06, t.+ɢɑ ejʁədẓi̯ mɑ joq drɔ 0203010503/07.

t.+ən t.+ən ş̣ukdiɣi 0202030404/02, t.+ən jyŋən 0203010503/02.

t.+ə t.+ə mɑ jɑrɬə hɑrʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030404/09.

tuɬun "koyun deri torbası, tulum" Bkz. **tuɬəm, tuɬən, tuɬuːm, tuɬum.**

t.+nəŋ t.+nəŋ 0202030701/16.

tuɬgə "tilki" Bkz. **tuːɬgu, tuɬgu, tuɬk, tʉɬgə.**

t. t. ͡ɬa ɢəːzəɬ dʐɑŋgɑ mɑnɢɑ 0202030901/09, t. sɑmdəq 0102020301/57, 0102020301/58, t. tɐrnə 0103010306/21.

tuɬgu “tilki” Bkz. **tʊːɬgu, tuɬgə, tuɬk, tʉɬgə.**

t. ɑndɑn͡ ɬɑ t. dur 0202020501/54.

tuɬk “tilki” Bkz. **tʊːɬgu, tuɬgə, tuɬgu, tʉɬgə.**

t. t.͡ pɐrəkdə 0103010305/42, t.͡ βɐrək 0103010305/42.

tun “gece” Bkz. **tuni, tunni, tʉːle, tʉːni, tʉni.**

t. uʂ t. uʂ kun jɑqɢɑndə͡ ɬɑ 0502020101/21, t. kun uʂ qunuq 0202010901/22.

t.+nə t.+nə kunnə jərɬəɣində͡ ɬɑ 0202030103/15.

tuni “gece” Bkz. **tun, tunni, tʉːle, tʉːni, tʉni.**

t. t. osɑ 0103030201/05, bər t. 0103030901/53, bər t. ojnɑsd̪ərʁɑʂ͡ ɬɑ 0103010305/38, t. ɢɑrɑʁɑn͡ ɐr 0202030605/48, sen t. ɐ̣ʰdəp bɑr 0202030605/143.

t.+ʁɑ uʂ qunuq uʂ t.+ʁɑ diɣɐ̣ ɢɑːzdəʂ dər͡ nɑ 0103010702/62.

t.+di bər t.+di kəsɯlɐr ɑndɑɢɑndi uzuβ joq də 0203020201/18, bər t.+di ͡ jɑ tʂɨməkdiɣe unək͡ giɣin e də 0103020304/05.

t.+dɑn ŭʂ qunəq ŭʂ t.+dɑn dəzin dip bɑr ni 0103010702/86.

tunnɑ- Ç.+T. “çıkartmak, bozmadan çıkartmak, deri veya üzerine sarılmış nesneyi olduğu gibi çıkartmak” Bkz. **tunnə-, tuŋnɑː-, tuŋnɑ-, tuŋnu-.**

t.-χəʂ d̪ə ɑnə͡ ɬɑ t.-χəʂ d̪ə sɑ 0103010306/21.

t.-ʂ d̪ə t.-ʂ d̪ə 0103010306/20.

t.-ʁɑ terən t.-ʁɑ 0103020302/14, t.-ʁɑ suβɑttsɑ͡ ɬɑ 0103010306/22.

tunnɑ- Ç.+T. “arkaya doğru ilerlemek, gün hesaplamak” Bkz. **turnɑ-.**

t.-ʁɑ kunnə t.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030802/41.

t.-ʁɑq t.-ʁɑq mi do 0202030802/40.

tunnə- < **tunnɑ-** Ç. “çıkartmak, bozmadan çıkartmak, deri veya üzerine sarılmış nesneyi olduğu gibi çikartmak” Bkz. **tunnɑ-, tuŋnɑː-, tuŋnɑ-, tuŋnu-.**

t.-β də ɢojnə øɬʉrɣiʂ͡ ɬɑ t.-β də sɑ 0103010306/20.

t.-βɑtɢɑnɢɑ ɢoj tɐrnə t.-βɑtɢɑnɢɑ͡ ɬɑ 0103010306/19.

tunni “gece” Bkz. **tun, tuni, tʉːle, tʉːni, tʉni.**

t. t. 0203030102/19, t. χuj keɬɑʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/14.

tuŋ “millî kıyafet üzerindeki midye, deniz kabuğu”

t. bɑʰʂ t. 0202010501/06, bə ɬɑ t. də 0202010501/06.

t.+nə t.+nə ɢɑdəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0103010304/37, t.+nə ʁɑdɑχəʂ də 0103010304/36, t.+nə ͡ɬɑ ɢɑdɑʁɑʂ͡ ɬɑ 0103010304/37.

tuŋ sɑdʐ̪əq “*manım*’ın arka kısmındaki süsün püskülü”

tuŋ s. tuŋ s. di d̪ə 0202010501/07.

tuŋdəseg “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmındaki süs” Bkz. **tuŋdəsek, tuŋdisək, tuŋtisek.**

t.+ən t.+ən 0202030602/06.

tuŋdəsek “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmındaki süs” Bkz. **tuŋdəseg, tuŋdisək, tuŋtisek.**

t. ʐyxkəsdəŋ t. 0103030701/26.

tuŋdisək “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmındaki süs” Bkz. **tuŋdəseg, tuŋdəsek, tuŋtisek.**

t. t. 0102020303/15, t.͡ bɑ bə͡ ɬɑ də 0103010304/36, t. mɑnɢɑ 0103040601/10.

tuŋdisək ɑzɑq “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmındaki süsün en altı kısmı”
tuŋdisək ɑ. tuŋdisək ɑ. 0103010304/38.

tuŋtisek “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin arka kısmındaki süs” Bkz. **tuŋdəseg, tuŋdəsek, tuŋdisək.**
t. t. d̥ə 0202010501/06.

tuŋnɑː- Ç.+T. “çıkartmak, bozmadan çıkartmak, deri veya üzerine sarılmış nesneyi olduğu gibi çıkartmak” Bkz. **tunnɑ-, tunnə-, tuŋnɑ-, tuŋnu-.**
t.-βaɬʁɑ kuɑn kuɑndi t.-βaɬʁɑ 0202030306/01.

tuŋnɑ- Ç.+T. “çıkartmak, bozmadan çıkartmak, deri veya üzerine sarılmış nesneyi olduğu gibi çıkartmak” Bkz. **tunnɑ-, tunnə-, tuŋnɑː-, tuŋnu-.**
t.-βaɬʁɑ kuɑŋkuɑndi t.-βaɬʁɑ 0202030701/01, tułumnə t.-βaɬʁɑ 0202030501/02.

tuŋnu- < tuŋnɑ- Ç.+T. “olduğu gibi çıkartmak” Bkz. **tunnɑ-, tunnə-, tuŋnɑː-, tuŋnɑ-.**
t.-βɑdəβ kuɑŋkuɑndi t.-βɑdəβ 0202030701/02.
t.-βaɬʁɑ t.-βaɬʁɑ 0202030701/03, məndaɢa t.-βaɬʁɑ͡ɬɑ 0202030701/04, ʃien t.-βaɬʁɑ 0202030701/04.

tuŋgegezɯ Ç. “bakır kapak”
t. t. usdɑʁɑn 0202030104/02.

tuŋʃyŋjyen Ç. “postacı”
t. 0203020402/29, t. ðsdɑʁɑn nimi 0202030802/37.

tuŋʃiŋ Ç. “aynı soy adı olan”
t. t. bətuɴχu mɑ 0202010701/06.

tuŋtuŋzɯ Ç. “kova”
t. bəɾ t. də͡nɑ 0202020701/11, βəɾ t. 0202020701/11.

tuŋsuj Ç. “yaşdaş”
t. məz ʂɨkəsə t. 0103010303/37.

tuŋtʂɑχu Ç. “bakır çaydanlık”
t. t. 0103010101/01.

tuŋjɑɴ Ç. “aynı”
t. jesɯ t. ɑ 0102020303/48.

tuŋjɑɴʃifudʑɯ Ç. “çocuk gelin, (metinde) evlendirmeyip evde kalan ve artık yetişkin kadın”
t. kəsɯɣe bᵻɾmᵻɣᵻn t. 0202010501/18.

tuɴχoɴdʐalia Ç. “evlilik yapılır”
t. t. 0202010701/11.

tuɾ- “gezmek, tur atmak, dolaşmak” Bkz. **tʊɾɑ-**, **tuɾɑ-, tuɾɑʰ-, turɑ-.**
t.-e t.-e tuɾe ɢaɾɑβəɾ͡ɬɑ 0202030401/11, tuɾe t.-e ɢaɾɑβəɾ͡ɬɑ 0202030401/11.

tuɾ- “ip vs. nesneyi açmak”
t.-ək ʃipdə t.-ək giɣi 0502020101/482.

tuɾɑ- “gezmek, tur atmak, dolaşmak” Bkz. **tʊɾɑ-**, **tuɾ-, tuɾɑʰ-, turɑ-.**
t.-sɑ bəɾ t.-sɑ bəɾ jeɬ ołʁɑq̊͡eɾ 0502020101/357.
t.-βəɾ oj t.-βəɾ ɬɑ 0202030605/80.
t.-β t.-β͡ɬɑ 0202030404/13.
t.-q ojnə t.-q ɢaɾaʁəɬa βaɾʂ d̥ə 0502020101/358.
t.-ʁɑ bəɾ t.-ʁɑ 0203010701/08, tɑʁnə t.-ʁɑ 0502020101/283, tɑɬɑ udʒin t.-ʁɑ 0502020101/461, jynə t.-ʁɑ 0203020501/18.

turɑd- “tur atmasına yardım etmek, dolaştırmak” Bkz. **turɑt-.**

t.-əβɑɾəβ bəɾ t.-əβɑɾəβ 0502020101/463.

t.-əβɑɬʁɑ bəɾ t.-əβɑɬʁɑ 0502020101/461.

tuɾɑt- “tur atmasına yardım etmek, dolaştırmak” Bkz. **tuɾɑd-.**

t.-tsɑ͡ ǔʂ t.-tsɑ͡ ɬɑ 0502020101/434(2).

t.-ɢɑndɑ døsuŋgi bəɾ t.-ɢɑndɑ͡ ɬɑ 0502020101/270.

tuɾɑʰ- “gezmek, tur atmak, dolaşmak” Bkz. **tʊɾɑ-, tuɾ-, tuɾɑ-, tuɾɑ-.**

t.-dẹ χɔnə t.-dẹ 0202030605/91.

t.-də bəɾ ʧyendʑɯ t.-də 0203010702/12.

tuɾut- “beğenmek, göz almak” Bkz. **tʊɾət-.**

t.-bɑʁɑn gyzgi t.-bɑʁɑn 0502020101/313.

tuɾdien < teɾə don “deri mont, uzun deri çeket” Bkz. **tuɾdien.**

t. gyk dɑs͡ sɑɬʁɑn t. 0202030101/05, kəsəŋ t. gue nimi godʒi nimi də 0202030101/11.

t.+nəŋ t.+nəŋ 0202030101/12.

t.+nə t.+nə kəsɯ ɑɴɑ βeɾəp də 0202030101/11, t.+nə mɑ dəːɢəɾɬɑʁɑ 0202030101/14.

t.+ən t.ən ʂukdiβɑɬʁɑ 0202030101/16.

tuɾnɑ- Ç.+T. “arkaya doğru ilerlemek, gün hesaplamak” Bkz. **tunnɑ-.**

t.-ʁɑ kun t.-ʁɑ o 0202030802/01.

tuɾʧi “Türkiye’nin Ç telaffuzu, yer adı”

t.+nəŋgə t.+nəŋgə o giɣẹ͡ sɑ 0103030802/01.

tuɾɑ- “gezmek, tur atmak, dolaşmak” Bkz. **tʊɾɑ-, tuɾ-, tuɾɑ-, tuɾɑʰ-.**

t.-ʁɑ t.-ʁɑ͡ ɬɑ 0203020501/16.

turdien < teɾə don “deri mont, uzun deri çeket” Bkz. **tuɾdien.**

t. teɾə t. 0202030101/05, jɑɴəː t. 0202030101/05.

t.+nəŋ t.+nəŋ pɔʁmɑsən 0202030101/11.

t.+nəŋge t.+nəŋge ʂiabədia oɬʁɑ 0202030101/06.

turɣin “hızlı”

t. t. boɬʁɑn͡ ẹː ʧə 0202010502/14.

tus- “inmek, konmak, dönmek; (yağmur) yağmak” Bkz. **dus-, ḍus-, ʧus-.**

t.-uβ uɾəʁ dɑɾəʁnəŋge t.-uβ 0103050101/19, məɴɑ t.-uβ ɬɑ 0502020101/177.

t.-gin bẹɬẹk t.-gin kun dəɾ 0103010601/05.

t.-ginnəŋ bələt t.-ginnəŋ 0102020304/08.

tusəɾ- “indirmek, inmesine yardım etmek” Bkz. **tusuɾ-, ʧusuɾ-, ʧusəɾ-.**

t.-ɣin ɢɔjnəŋ jiudɑʁɑ t.-ɣin͡ iː ḍə 0202031202/47.

tuse- “rüya görmek” Bkz. **ʧuse-.**

t.-p də duɬ t.-p də 0502020101/202.

t.-t ḍə duɬ t.-t ḍə 0502020101/202, 0502020101/207.

t.-ɾɣe duɬ t.-ɾɣe 0502020101/345.

tuseme “rüya, görülen rüya”

t. duɬ t. βəɾ jys duɬ dɾo 0502020101/205, duɬ͡ t. enẹ͡ βəɾ di͡ βɑɬ͡ jɑ 0502020101/207.

tusuɾ- “indirmek, karşılamak, almak” Bkz. **tusəɾ-, ʧusuɾ-, ʧusəɾ-.**

1. “indirmek”

t.-uβ ʧə bezuk uɬus t.-uβ ʧə 0202031202/54.

t.-uβɑḍin məndɑ t.-uβɑḍin 0202030605/75.

2. “almak”

t.-uβɑɬʁɑn ɢəzdə bə ʒyɣe t.-uβɑɬʁɑn duɣədi 0202030601/16.

tusdid- “tüttürmek, tütmesine yardım etmek”

t.-əβɑtɢɑ ʒinnə en t.-əβɑtɢɑ 0103010101/19.

tuʃiɑɴ Ç. “resim”

t. bəɾ t. də 0103010502/02, bəɾ t. d̥ə 0103010502/04, t. də 0103010502/11, t.͡ ɬɑ 0103010502/17, t. pəʰɾɢɑn 0103010502/18.

tut- “tutmak, sunmak, çalışmak, (idare) etmek, yapmak, işlemek, tutuklamak, yakalamak, fal bakmak” **tud-**, **tud̥-, tuʰd-, ʄut-, ʄuʰd-, ʄuʰʄ-.**

t.-up bɑɾ bəzgi bɑʂ t.-up bɑ͡ɾ eɾ 0203020601/59.

t.-dəɾ/də/d̥əɾ ɑnɑgɑlɛrʁɑ ɑβɑgɑlɛrʁɑ bər t.- dəɾ͡ nɑ 0103010701/93, qejʤi t.-də 0103010703/07, qejʤi t.-də͡ nɑ 0103010703/23, ʤik t.-də 0203010702/02, qejʤi t.-d̥əɾ͡ nɑ 0103010703/21, dintʂɑ t.-d̥ə nɑ 0103010701/79, mɑɾmi t.-d̥ə͡ nɑ 0103010701/84.

t.-ɢɔ dzɻq t.-ɢɔ 0202030604/53, 0202030604/61, 0202030604/62, hɑmɑ t.-ɢɔ 0202030604/53, hɑmɑ t.-ɢɔ 0202030604/61(2).

t.-qəʂ də/d̥ə/tə uzu t.-qəʂ də͡ nɑ 0502020101/327, əɬəɣ t.-qəʂ d̥ə 0202030701/15, jodɑnə ɢɑʁɑ t.-qəʂ d̥ə͡ʃise 0103010701/37, ɢəsd̥ə t.-qəʂ tə 0202010501/15.

t.-qəʂ mɑɾmi t.-qəʂ͡ nɑ 0103030203/35, tʂɑ t.-qəʂ͡ nɑ 0103030203/38.

t.-tsɑ ɑβɑgɑɬɑɾʁɑ t.-tsɑ 0103040403/28, 0103040403/32, ɑnigɑɬɑɾʁɑ t.-tsɑ 0103040403/30, 0103040403/33, ǎs͡ t.-tsɑ mɑ 0103010305/14, ɢɔːs t.-tsɑ ͡ɬɑ 0203010702/04, jyɾə t.-tsɑ͡ɬɑ 0202030603/02.

t.- mənə t.- d̥ise 0103010705/14, dzɻŋʃien t.- d̥ise 0103010705/14, sen bəɾ t.- bɑ ɬɑ 0202030404/15.

t.-up ʂɨgisən t.-up bɑʰɾd̥ə 0202020401/04.

t.-ɢɑʂ pɑnʤɯnə t.-ɢɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/27, ʂimiɾnə t.-ɢɑʂ ɢənɑ͡ ɬɑ 0202030801/23.

t.-ɢ̥ɑʂ ɑqdə͡ ɬɑ t.-ɢ̥ɑʂ͡ ɬɑ 0202030604/08.

t.-ɢɑː ʤiɑɴʂəŋnə t.-ɢɑː 0103010502/18.

t.-ɢɑ ɑqdə t.-ɢɑ 0202030604/06, bɑʁɑdzɻɑnə t.-ɢɑ 0202030104/21, bilikdin bəɾ t.-ɢɑ 0103050201/11, qɔːsən t.-ɢɑ 0202020401/08, guzəɣlɛrnə bəɾ t.-ɢɑ 0202020702/28, guzuk t.-ɢɑ͡ ɬɑ 0203010501/10, məndɑq t.-ɢɑ 0202030701/15, səɴɑɾ͡ udzɻun t.-ɢɑ 0103010305/91(2).

t.-ɢ̥ɑ t.-ɢ̥ɑ͡ hɑnəp də 0203020402/15, mẹn sɑː məndɑɢɑ t.-ɢ̥ɑ 0203011002/26.

t.-ɢɑn dẹŋərnəŋ dørt jɑɢən t.-ɢɑn jodɑ 0103010701/99, jɑɾɬəʁ t.-ɢɑn ͡eɾ 0202030601/27, joʁər qɑnnəŋ ɸudərʁɑ t.-ɢɑn jodɑ dəɾ͡ nɑ 0103010701/100, jyːɾə t.-ɢɑn jisɯ də 0202030603/02.

t.-ɢɑndɑ ǎs t.-ɢɑndɑ 0202010501/04, guzək t.-ɢɑndɑ͡ ɬɑ 0202020302/04(2), jɑʁ t.-ɢɑndɑ 0202030604/04.

t.-ʁɑq ɑndɑʁ mi t.-ɢɑq nimi d̥ər 0203011002/29, guzuɣ t.-ɢɑq nimi d̥ə 0202020201/01, ɢ̥ɔːs t.-ɢɑq nimi d̥ə 0203010702/07, χɔːsə̆ t.-ɢɑq bərmi do 0103030702/100, mɑnəmɢɑ t.-ɢɑq nimi d̥ə 0203010702/06, tʂ̥otbɑ t.-ɢɑq bərmẹ̥ doː 0103030702/99, tʂ̥otbɑ t.-ɢɑq mi də 0103030702/101.

t.-ɢɑɢ͡ diːdzɻi gunɑɴGɑ t.-ɢɑɢ͡ ẹ̥ː də ͡nɑ 0103030203/45, guzuɣ t.-ɢɑɢ͡ eː 0202020702/25.

t.-mɑs gẹ̥zgəɣi t.-mɑs nimi d̥ə 0203010702/06, ɢ̥ɔs t.-mɑs͡ ẹ̥ː 0203010702/08, ɢ̥ɔs t.-mɑs nimi d̥ə 0203010702/09.

t.-bɑs kəsɯ t.-bɑs ǎsdə 0502020101/327.

t.-bin uɣuɾ͡ ɑzɢərnə uzuɣẹ̥ t.-bin gojoq dro 0103040405/15.

2. “(fal) bakmak, açmak”

t.-in ɬoŋusd̥ɑn t.-in 0202030605/09.

3. “(tapınak)inşaat etmek, yapmak, sunmak”

t.-up d̥ə unduʁɑɴ t.-up d̥ə 0202030801/28.

tutəs- “birlikte yakalamak, birbiri ile (akrabalık) kurmak” Bkz. **tutus-, tu^{h}tus-, ʧus-.**

t.-qəʂ e -bədɑsdərəβ t.-qəʂ è̯ 0103010702/74.

t.-se ʊrʊʁ t.-se 0202030601/56.

t.-ɢɑn ɾuʁ t.-ɢ̥ɑn è̯ː 0103040401/07.

tutuɬ- “tutulmak” Bkz. **tudəɬ-.**

t.-ǎq t.-ǎq qɑɬʁe 0202030401/23.

tutus- “birbiri ile (akrabalık) tutmak, kurmak” Bkz. **tutəs-, tu^{h}tus-, ʧus-.**

t.-uβər d̥ə ʊrʊʁ t.-uβər d̥ə 0202010701/14.

t.-oː ʊrəʁ t.-oː 0103030702/11.

t.-ɢɑn ʊrʊʁ t.-ɢ̥ɑn duɣədi 0202030605/01.

t.-mɑs ʊrʊʁ t.-mɑs nimi do 0202010701/15.

tutbɑ “yapma (kişi), yapan (kişi), idare eden (kişi)” Bkz. **tutb̥i.**

t. ɑɬβɑtənəŋ bɑʂ t. eː 0203020401/16, guzuɣ t. kəsɯ 0202020702/21, 0202020702/22.

t.+nə bɑʂ t.+nə kəsɯ unduʁəmẹs d̥ə è̯nɑ 0203010301/49.

tutb̥i “yapma (işlem, nesne, alet)” Bkz. **tutbɑ.**

t. guzuɣ t. ʤiuʂi titəu də 0202020702/23.

tutdər- “yaptırmak, çalıştırmak” Bkz. **tutdʊr-.**

t.-ʂ də sɑɴɑ t.-ʂ dè̯nɑ 0502020101/323.

tutdʊr- “(fal) baktırmak, tutturmak” Bkz. **tutdər-.**

t.- ɬoŋusdɑn t.- 0202030605/10.

tutqɑnə- < tut-ɢɑ hɑnə- “tutuklamak, tutuklayıp gitmek” Bkz. **tutqɑnə^{h}-.**

t.-p dɾə/dɾo/dəɾ/də bɑbɑnə mɑ t.-p dɾə 0203020402/08, kəsɯlernə mɑ t.-p dɾo 0203020402/20, kəsɯlernə mɑ t.-p dəɾ è̯nɑ 0203020402/31, mənə t.-p də 0502020101/210.

tutqɑnə^{h}- < tut-ɢɑ hɑnə- “tutuklayıp gitmek” Bkz. **tuqɑnə-.**

t.-d̥ẹ ənənə mɑ t.-d̥ẹ 0203020402/08.

t.-d̥e gogɑnə mɑ t.-d̥e 0203020402/08.

tutqəʂ “tutacak, tencerenin kulağından tutulduğunda ellerin yanmasını engellemek için kullanılan bez parçası”

t. t. diɣẹg ê̯ 0202030301/12.

t. də/d̥ə oɬ t.+də 0202030301/15, t.+də jɑzitɢɑn è̯ɾ 0202030301/18, t.+də sɑɬet 0202030301/15, bəɾ t.+d̥ə sen bəɬxəʂ è̯ 0202030301/12.

tuʧən “tütün, sigara” Bkz. **tudun, tuʧun.**

t. t. sɑɬəp də 0103010304/62.

tuʧun “tütün, sigara” Bkz. **tudun, tuʧən.**

t. t. dʐʊŋnɑmɑ 0103010304/72.

tuʧə^{h}rɢɑn “pirinç” Bkz. **tu^{h}rɢɑn.**

t. t. 0103050102/34.

tuɾ- “çözmek, düğme vs. nesneyi çözmek” Bkz. **tʊːr-.**

t.-uβɑɬʁɑ ʒipdə t.-uβɑɬʁɑ è̯ɬɑ 0202020302/01.

tujχuɑdi Ç. “zayıflama, yok olma, uzaklaşma”

t. t. ʤuj ʤoʃie 0202020702/31.

tujɬ- < tujɬa- Ç.+T. “itmek” Bkz. **tujɬa-.**

t.-o t.-o 0103030901/39.

tujɬa- Ç.+T. “itmek” Bkz. **tujɬ-.**

t.-k t.-k giɣik 0103030901/39.

tujɬa- Ç.+T. “geri vermek, iade etmek, çekilmek”

t.-k mɑː jyen t.-k gẹʰɬḍə sɑ 0103010303/24.

t.-ʁəməs+dɾo ɑɾdəNGɑ t.-ʁəməs dɾo 0502020101/254.

tujʃiu Ç. “emekli olmak”

t. t. 0103010303/27.

tudʐuŋ Ç. “yerel cins”

t. t. Gəjnəŋ 0202030901/19.

tuʰd- “tutmak, yakalamak” Bkz. **tud-**, **tuḍ-, tut-, ʧut-, ʧuʰd-, ʧuʰʈ-.**

t.-up bɑɾ jɑʁ t.-up bɑɾ͡eɾ 0202030604/03, søɣuɬɣe t.-əp bɑɾsɑ 0202030603/03.

t.-ək Gɔːjnə͡ɬɑ t.-ək giɣi͡ɬɑ 0202030308/01.

tuʰɾGɑ “düğme”

t. t. Gɑdɑχəş də 0103010304/37.

tuʰɾG̣ɑn “pirinç” Bkz. **tuʧəʰrG̣ɑn.**

t. səqbɑː t. fɑn 0203010801/08.

tuʰtus- “birbiri ile (akrabalık) kurmak” Bkz. **tutus-, tutəs-, ʧus-.**

t.-in oɾuʁ t.-in 0202030601/46.

t.-o oɾuʁ t.-o 0202030604/14.

t.-Gɑn oɾuʁ t.-Gɑn duɣədi 0202030604/15.

tʉːle “gece” Bkz. **tun, tuni, tunni, tʉːni, tʉni.**

t. t͡ʃ͡eʰɬʤi eni jɑnəNGɑ sɑGəʁɑ uzuʁɑq nimi ḍə 0202030104/11.

tʉːni “gece” Bkz. **tun, tuni, tunni, tʉːle, tʉni.**

t. t. 0203010502/05.

tʉːj “kuzuyu emzirirken söylenen söz”

t. t. tʉːj dij dij 0202031101/21, tʉːj t. dij dij 0202031101/21, t. tʉːj tʉːj͡ɬɑ 0202031101/22, tʉːj t. tʉːj͡ɬɑ 0202031101/22, tʉːj tʉːj t.͡ɬɑ 0202031101/22, tʉːj͡ɬɑ t. 0202031101/22.

tʉḍit- “tüttürmek, tütsü yapmak” Bkz. **tudid-, tudit-.**

t.-gi tʉḍitgə t.-gi 0202020701/52.

tʉḍitgə “tütecek şey, nesne, tütsü”

t. t. diɣik mi də 0202020701/51, t. tʉḍitgi 0202020701/52.

tʉɬgə “tilki” Bkz. **tʊːɬgu, tuɬgə, tuɬgu, tuɬk.**

t. t. qɑɬmɑq 0103010302/13, t. qɑɬmoːGə 0103040404/08.

tʉni “gece” Bkz. **tun, tuni, tunni, tʉːle, tʉːni.**

t. t. oŋʂəʁɑq nimi də͡ɔnɑ 0202030801/01, bəɾ t.͡ɬɑ 0202030801/01, bəɾ t. ɬom ɔŋʂiʁɑq nimi do 0202030801/02.

t.+ɣe bəɾ t.+ɣe͡ɬɑ seʰqdoɾ sɑʰɬḍə diɣẹ͡ɬɑ 0202030801/02.

tʉɾek “yuvarlak” Bkz. **toɣuɾek, tuɣəɾek, tuɣəɾẹk.**

t. mənəŋ t. bəɾ jɑʰtbɑ 0203020202/17.

tʉjɬɑ- “*tʉːj*, kuzuyu emzirirken bir çeşit şarkı veya sözr, *tʉːjɬɑ-* bu şarkı veya sözü söylemek”

t.-ʁɑ t.-ʁɑ emsəβəɾ də͡ɔnɑ 0202031101/22.

tʉjnɑq “hayvan yağı, hayvanın midesi üzerinde bulunan tel şeklindeki yağ” Bkz. **tɔ:jnɑʁ, tɔjnɑʁ, tyjnɑq.**

t.+də t.+də jɑːzəβɑɬʁɑ 0203010801/01.

tyge- “bitmek, tükenmek” Bkz. **tugẹ-, tygẹ-, tygi-, tyg̱e-.**

t.-p do/ḍə t.-p do 0102020303/19, 0103020302/25, tɑmo t.-p ḍə 0103030802/12.

t.-t ḍə ɑndɑːsɑ t.-t ḍə 0103030802/19.

tygẹ- “bitmek, tükenmek” Bkz. **tugẹ-, tyge-, tygi-, tyg̱e-.**

t.-p ḍo t.-p ḍo 0202020501/92.

t.-t də bər ʂɨdʒe t.-t də 0103030201/29, jytʂɑʁ t.-t də 0103030201/30.

t.-ʂ də jytʂɑʁ t.-ʂ də 0103030201/31.

tygi- “bitmek, tükenmek” Bkz. **tugẹ-, tyge-, tygẹ-, tyg̱e-.**

t.-ʂ i jytʂɑʁ t.-ʂ͡i 0103030201/28.

t.-ʂ də jytʂɑʁ t.-ʂ də 0103030201/30.

tyg̱e- “tükenmek” Bkz. **tugẹ-, tyge-, tygẹ-, tygi-.**

t.-se t.-se ɬ͡ɑ 0103030802/16.

tyxgəɬ- “dökülmek” Bkz. **ḍyxgəɬ-.**

t.-əp t.-əp bɑrʁej 0103020303/34.

tysẹk “döşek, yatak” Bkz. **ʈysẹk.**

t. t. dər 0102020301/46.

tyjnɑq “hayvan yağı, hayvanın midesi üzerinde bulunan tel şeklindeki yağ” Bkz. **tɔ:jnɑʁ, tɔjnɑʁ, tʉjnɑq.**

t. t. sɑɬχəʂ ḍə 0203010901/07.

ti: “deve” Bkz. **ti:j, ti, tij**, **ʧi:, ʧi.**

t. sɔʁunnə t.͡ɬɑ 0202030105/02.

ti:j “deve” Bkz. **ti:, ti, tij**, **ʧi:, ʧi.**

t. t. mɑ ɑsəp bɑrəβɑɬmɑʁɑn͡ẹ: 0202030605/16.

t.+ɣẹ sɑrəʁ t.+ɣẹ ʈusurɣin͡ iɾ 0202030604/54.

t.+ɣi t.+ɣi͡ ɬɑ ʂukdixəʂ də͡nɑ 0202030604/58.

ti “deve” Bkz. **ti:, ti:j, tij, ʧi:, ʧi.**

t. t. pəʰrɢɑn 0102040301/12, t. pəʰrg̱ɑn 0102040301/11, 0102040301/16, t. pəʰrg̱ɑn 0102040301/11.

t.+ɣi t.+ɣi ʂukdiɣi 0103010501/02.

ti- “demek” Bkz. **dẹ:-, dẹ-, dẹʰ-, di:-, di-, ḍẹ-, ḍẹʰ-, ḍi:-, ḍi-, ʈi.**

t.-tə tʂɨułɑβuzɢɑn͡ eɾ t.-tə 0202030402/62.

t.-se nɑːdi bəʁɑ qur qusɑnḍərt ḍə t.-se 0102020304/09, nɑːdi don guɑzɯ kəsərt ḍə t.-se 0102020304/07, nɑːdi guziɣənəŋ baʰdzẹ̑ɴɢɑ jɑʁ surdət də t.-se 0102020304/13, nɑʁo də ʈ.-se 0103010304/02.

t.-sẹ nɑːdi perk mɑndərt də t.-sẹ 0102020304/05, nɑːdi joʁon baʰdzẹ̑ɴɢɑ jyŋ hɔrɑp ḍə t.-sẹ 0102020304/11, joʁɔr t.-sẹ 0103030203/06, joʁur t.-sẹ͡ ɬɑ 0103010302/18.

t.-ɣẹ ni oɬʁɑn͡ e t.-ɣe 0202030402/40.

tiel- “kör olmak” Bkz. **teɬ-**

t.-p t.-p bɑrʁej 0102020402/15.

tieli- Ç.+T. “yapıştırmak”

t.-ɣe jiɣənəŋge t.-ɣe 0202030402/68.

t.-βɑtɢɑ t.-βɑtɢɑ 0202030402/68.

tien Ç. “gün”
t. sɑn t. dejʃiodzʲianiɑ 0103050102/20, sɑn t. sɑłəβ d̥ə 0103050102/19.
tieɴ < tien Ç. “gün”
t.+ɢɑ ʂivə t.+ɢɑ 0202030802/10.
tienłotʂi Ç. “*Tianlaochi*, yer adı”
t. t. 0203020201/22(2), t. diɣeg͡e 0203020201/21.
tienʂɑn tsuŋ Ç. “*Tianshan* köyü, yer adı”
t.+ɢɑ t.+ɢɑ bɑʰɾd̥ə 0203010702/25.
tienni- Ç.+T. “kapatmak, doldurmak”
t.-ɣe kułnə t.-ɣe 0502020101/51.
t.-βɑłʁɑn kuł unge gyzyn t.-βɑłʁɑn eː də 0202030301/27.
tiendzɑɴ Ç. “defin işleminde cesedi açık havada bırakıp kartal vs. kuşların yeme geleneği”
t. t. dij d̥əɾ qɑn 0203020403/02.
tio fəχuo dzʲialia Ç. “Tibet Buddhizmi’nde bir çeşit ayin dansı yapıyor” Bkz. **tio fəχuo dzʲialia.**
t. t. diɣi 0202010901/21.
tio fəχuɑdzʲilia Ç. “Tibet Buddhizmi’nde bir çeşit ayin dansı yapıyor” Bkz. **tio fəχuo dzʲialia.**
t. t. d̥ij d̥ə͡nɑ 0202030801/11.
tiovudiaʂʲidia Ç. “dans ediyor gibi”
t. t. 0202030801/12.
tiodʒien Ç. “şart, durum” Bkz. **tiodʒe̤n.**
t. t. bəχɔ mɑ 0202010901/36, bəɾ t. dɾo 0202020501/72.
tiodʒe̤n Ç. “şart, durum” Bkz. **tiodʒien.**
t. seŋ jydi nidʒigəni t. dərə eːnɑ 0103010305/20, t. je tʂɑdiχəɴ ɑ 0202020301/18.
tiołɑ- Ç.+T. “seçmek” Bkz. **tiołə-.**
t.- sen t.- βɑɾ 0502020101/117.
tiołə- < tiołɑ- Ç.+T. “seçmek” Bkz. **tiołɑ-.**
t.-βɑłsɑ sen t.-βɑłsɑ 0502020101/117.
tiombəl- “gizlice kaçmak”
t.-in t.-in sɑɢəɴɢɑn eː də 0103010705/20.
tiodʒu̥o Ç. “uzun ince masa”
t.+nə t.+nə sɑłχəʂd̥ə sɑ 0103010305/26.
tiotiozɯ Ç. “ağaç dalı, ince uzun çomak” Bkz. **tiozɯ, tiodzə.**
t. d̥eməɾ t. 0502020101/38.
t.+nə d̥eməɾ t.+nə 0502020101/96, jiʁɑʂ t.+nə 0202010901/53.
tiozɯ Ç. “halı, yorgan vs. nesneleri belirten ölçü birimi”
t. bəɾ t. jonɑːq 0103010305/85, bəɾ t. jonɑqdəŋ 0103010305/85.
tiozɯ Ç. “dalı, ince çomak” Bkz. **tiotiozɯ, tiodzə.**
t. gyk t. 0102020301/50, liutio t. 0103030802/21.
t.+nə βuʂigə t.+nə 0103030901/74.
tiodzə Ç. “dal; ince uzun cop” Bkz. **tiotiozɯ, tiozɯ.**
t. gyk t. 0102020401/32.
tiɡin “diken” Bkz. **d̥ixgən.**
t.+ə t.+ə mɑ joq͡boʁɑn e̤ː də 0502020101/54.
tixk- “tepmek, tekmelemek, ayak altına almak” Bkz. **diɣ-, te̤p-, te̤xk-.**

t.-kəʂ də χɑt mənə t.-kəʂ də 0103010305/77.

tixɾʤin “alt-boy” Bkz. **døʰʤin, dioʰʤin, dioʰʤin, ḍioʰʤin, titʃin, ʧioʰɾʤin, ʧixɾʤin, ʧixʤin, ʧipʤin.**

t.+nəŋ sənɑ t.+nəŋ bezəgəŋgi 0103010601/23.

tiɬɑ- Ç.+T. “eline alıp taşımak”

t.-ʁɑ tiɬɑnzɯ t.-ʁɑ 0103030901/40.

tiɬɑ- Ç.+T. “belirtmek, dile getirmek”

t.-χəʂ e nidʒioɾ t.-χə͡ʂe ɬɑ 0202031202/12.

tiɬɑnzɯ Ç. “sepet”

t. t. tiɬɑʁɑ 0103030901/40,

timi “şey, birşey” Bkz. **dimi, ḍimi, mə, mẹː, mẹ, miː, mi, nẹmi, niːmiː, niːmi, nimɑ, nime, nimẹː, nimẹ, nimiː, nimi, ni.**

t. mɑndəɾʁɑq t. ḍə 0202010501/18, mɑNGɑq͡ t. ʧə 0202010901/75, tɑɾɑʁɑq t. ʧə 0202010901/27.

tiŋ guo Ç. “duymuş”

t. mə t. 0202020501/110.

titəu Ç. “tezgâhın üzerinde çözgü iplerini yukarıya kaldıran kısmı”

t. t. də 0202020702/23.

tiŋdəu tiŋbəlie Ç. “hiç anlamıyor, istese bile anlamıyor”

t. t. 0203010301/36.

tiŋtsɯ Ç. “genişlik, ölçü”

t.+sən bə t.+sən mɑ 0202020302/03.

titʃien Ç. “biraz erken, daha erken”

t. t. oŋʂəβər ḍo 0202010901/35, t. łomnə oŋʂəʁɑ 0202010901/35.

t.+əɾɑq t.+əɾɑq͡ ɬɑ mɑNqəʂ ḍə 0103010305/63.

titʃin “alt-boy” Bkz. **døʰʤin, døʰʤin, dioʰʤin, dioʰʤin, ḍioʰʤin, tixɾʤin, ʧioʰɾʤin, ʧixɾʤin, ʧixʤin, ʧipʤin.**

t. ʒidə t. 0103010701/28.

tij “deve” Bkz. **tiː, tiːj, ti, ʧiː, ʧi.**

t. t. 0202030605/13, t. ɑsəp bɑɾəβɑłmɑʁɑn͡ẹː 0202030605/17, t͡. ɬɑ 0202030105/07, t. noːłʁɑ͡ ɬɑ 0202030105/05.

t.+nəŋ t.+nəŋ bər͡ βozəndɑ 0202030604/57, t.+nəŋ moːsə 0202030105/04, sɑɾəʁ t.+nəŋ bə ʐuŋə jimsɑq də nɑ 0202030604/55, t.+nəŋ jiudɑ 0202031202/48(2).

t.+ɣẹ bʊz t.+ɣẹ şukdiɣẹ 0202030604/63,.

t.+ɣi t.+ɣi bəŋłej moːs də 0202030105/01, sɑɾəʁ t.+ɣi ʧusuɾɣin dəɣədi 0202030604/55.

tidʐi̱ χuafəŋnɑ- Ç.+T. “sistemi değiştirmek”

t.-ʁɑndɑ t.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0103010303/15.

tidʐi̱ “deveye bakan kişi” Bkz. **ʧidʐi̱.**

t. t. ɑGɑ 0102040302/07.

tɾə “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz**. dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̌, də̌ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̌, ḍə̌ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧəɾ, ʧo, ʧɾo.**

t. boɬəs t. 0203020501/11, dixəʂ t. 0203020501/01.

tɾoː “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz**. dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̌, də̌ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̌, ḍə̌ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾo, ʧə.**

t. ɑɬχəʂ t. 0203020501/03.

tɾo "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz**. dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̈, də̈ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̈, ḍə̈ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, ʄə.**
t. ɑndɑʁərɑq͡usdẹ t. 0203020501/10, eʄəβ joq t. 0203020501/19.

ʄ

ʄɑχgə "sunak üzerine konulan su kâse" Bkz. **dɑʰːGəɬ, ʄɑχg̠əɬ, ʄɑχGəɬ, ʄɑʰgə, ʄɑʰg̠ə.**
ʄ. ʄ. də 0103040301/01.

ʄɑχg̠əɬ "sunak üzerine konulan su kâse" Bkz. **dɑʰːGəɬ, ʄɑχgə, ʄɑχGəɬ, ʄɑʰgə, ʄɑʰg̠əɬ.**
ʄ. ʄ. 0103040301/03.
ʄ.+nə qɑʂ ʄ.+nə sɑɬʁɑ də 0103040301/07.

ʄɑχGəɬ "sunak üzerine konulan su kâse" Bkz. **dɑʰːGəɬ, ʄɑχgə, ʄɑχg̠ə, ʄɑʰgə, ʄɑʰg̠əɬ.**
ʄ. Guɬɑ ʄ. 0103040301/03, mənəŋ bezək ʄ. 0103040301/03.

ʄɑχGɑ "yine" Bkz. **dɑʰːGə, dɑʰGɑ, dɑʰGə, ḍɑχg̠ə, ḍɑʰGə, ḍəʰGɑ, ʄɑχg̠ə, ʄɑʰg̠ə.**
ʄ. ʄ.͡ɬɑ 0103050101/48.

ʄɑχg̠ə "daha, yine" Bkz. **dɑːχGə, dɑχGɑ, dɑχg̠ə, dɑʰːGɑ, dɑʰːGə, dɑʰːGu, dɑʰːg̠ə, dɑʰGɑ, dɑʰGə, dɑʰg̠ɑ, dɑʰg̠ə, ḍɑχGə, ḍɑχg̠ə, ḍɑʰGɑ, ḍɑʰg̠ɑ, ḍɑʰg̠ə, ʄɑχGɑ, ʄɑʰGɑ, ʄɑʰGə, ʄɑʰg̠ɑ, ʄɑʰg̠ə, ʄɑχGɑ.**
ʄ. ʄ. mədʒa χuɑŋkue oː͡hɑβ də 0103010602/11, ʄ.͡ɬɑ 0103050301/13.

ʄɑʰgə "sunak üzerine konulan su kâse" Bkz. **dɑʰːGəɬ, ʄɑχgə, ʄɑχg̠əɬ, ʄɑχGəɬ, ʄɑʰg̠ə.**
ʄ. vugə ʄ. də 0103040301/01.

ʄɑʰg̠ə "sunak üzerine konulan su kâse" Bkz. **dɑʰːGəɬ, ʄɑχgə, ʄɑχg̠əɬ, ʄɑχGəɬ, ʄɑʰgə.**
ʄ. vugə ʄ. 0103040301/02.

ʄɑʰq- "bulmak" Bkz. **dɑːp-, dɑp-**, **dɑβ-**, **dɑχq-, dɑʰp-, dɑʰq-, ḍɑʰp-, ḍɑʰq-, tɑχq-, tɑq-, tɑʰp-.**
ʄ.-qəʂ+eː Gɑjdɑn ʄ.-qəʂ͡eː 0103030702/19.

ʄɑʰGɑ "daha, yine" Bkz. **dɑːχGə, dɑχGɑ, dɑχg̠ə, dɑʰːGɑ, dɑʰːGə, dɑʰːGu, dɑʰːg̠ə, dɑʰGɑ, dɑʰGə, dɑʰg̠ɑ, dɑʰg̠ə, ḍɑχGə, ḍɑχg̠ə, ḍɑʰGɑ, ḍɑʰg̠ɑ, ḍɑʰg̠ə, ḍəʰGɑ, ʄɑχGɑ, ʄɑχg̠ə, ʄɑʰGə, ʄɑʰg̠ɑ, ʄɑʰg̠ə, ʄɑχGɑ.**
1. "daha"
ʄ. ogoŋ mɑ dərə sɑ ʄ. 0103050301/06, ʄ. beɾɑqg̠u tʂog̠edəβ joq də 0103010305/67, doɬʁɑNnə ʄ. Gɑɾɑʁəɬɑ βɑɾəβ ḍə sɑ 0103010305/74, ʄ. sumɑq tʂudzɑq ḍər 0202030104/15, ʄ. ʧiʧi sɯʂi dʒiutieŋ guoɬəβ ḍə 0103050102/20, dzɻujo ʄ. mənəŋ dzɻɾnə 0103050101/11, 2. "yine" ʄ. ɬɑ 0103050102/15, ʄ.͡ɬɑ 0103010702/90, ʄ.͡ɬɑ ʂoʂumiŋtsu dɾə 0202030103/13.

ʄɑʰGə "daha, yine" Bkz. **dɑːχGə, dɑχGɑ, dɑχg̠ə, dɑʰːGɑ, dɑʰːGə, dɑʰːGu, dɑʰːg̠ə, dɑʰGɑ, dɑʰGə, dɑʰg̠ɑ, dɑʰg̠ə, ḍɑχGə, ḍɑχg̠ə, ḍɑʰGɑ, ḍɑʰg̠ɑ, ḍɑʰg̠ə, ḍəʰGɑ, ʄɑχGɑ, ʄɑχg̠ə, ʄɑʰGɑ, ʄɑʰg̠ɑ, ʄɑʰg̠ə, ʄɑχGɑ.**
1. "daha"
ʄ. ʄ. 0102020303/30, 0102020303/36, 0102020303/43, ʄ. 0103050101/52, ʄ. bə niɑNdʒa keʧin Gɑɾəβ də 0103050101/11, sodzɻtbɑsɑ ʄ. ʒynə diɣotqəʂ ḍə 0102020303/23.
2. "yine"
ʄ. ʄ.͡ɬɑ 0103010305/17, 0103020302/23.

ʝaʰɢa “daha, hâlâ, yine” Bkz. **daːχɢə, daχɢa, daχɢə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, daʰɢa, daʰɢə, ɖaχɢə, ɖaχɢa, ɖaʰɢa, ɖaʰɢa, ɖaʰɢə, ɖəʰɢa, ʝaχɢa, ʝaχɢə, ʝaʰɢa, ʝaʰɢə, ʝaʰɢə, ʝaχɢa.**

ʝ. ʝ. 0103010101/10, sadəβ də ʝ. 0103010306/04, ʝ͡ɬa 0103050201/02.

ʝaʰɢə “daha, yine” Bkz. **daːχɢə, daχɢa, daχɢə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, daʰɢa, daʰɢə, ɖaχɢə, ɖaχɢə, ɖaʰɢa, ɖaʰɢa, ɖaʰɢə, ɖəʰɢa, ʝaχɢa, ʝaχɢə, ʝaʰɢa, ʝaʰɢə, ʝaʰɢə, ʝaχɢa.**

1. “daha”

ʝ. ʝ. 0102020303/29, 0102020303/48, 0103010602/17, ʝ͡. horʁədo dzɻdo də sa 0103010303/09, ʝ. ʒyʂgi barʁəməs də 0102020303/28, ʝ. saŋ gə ʤẹndə 0102020303/36, tuːɬuβ ɖə ʝ. 0103030802/10.

2 “yine”

ʝ. ʝ. ɬa 0103010101/15(2), 0103040402/19, 0203010702/24, ʝ͡ ɬa ə͡r ni͡ or atɢaʂ təkət də 0103010304/71, ʝ. ɬa məaʂiułəβ joq do 0103010304/83.

ʝaχɢa “daha” **daːχɢə, daχɢa, daχɢə, daʰːɢa, daʰːɢə, daʰːɢu, daʰːɢə, daʰɢa, daʰɢə, daʰɢa, daʰɢə, ɖaχɢə, ɖaχɢə, ɖaʰɢa, ɖaʰɢa, ɖaʰɢə, ʝaχɢə, ʝaʰɢa, ʝaʰɢə, ʝaʰɢa, ʝaʰɢə.**

ʝ. ʝ. bər dzɻŋ tʂanə 0103010101/13.

ʝə < **dro** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz**. da, dəː, də, dəɾ, dəro, dər, dǯ, dǯrə, doː, do, duɾ, di, drə, droː, dro, druː, droː, ɖə, ɖəɾ, ɖǯ, ɖǯrə, ɖo, ɖi, ɖrə, ɖro, tə, təɾ, tər, to, trə, troː, tro, ʝəɾ, ʝo, ʝro.**

ʝ. andaʁ nimi ʝ. 0202020501/35, bəɾ qazəq ʝ. 0202010703/16, datəumədʒanəŋgə ʝ. 0203010701/11, diɣik nimi ʝ. 0202010701/02, kədʒiɣ nimi ʝ. 0202010501/04, ʤiaɴdʒiu joq ʝ. 0202020701/41, ɬomaq ʝ. 0202030401/36, maɴdəɾmas nimi ʝ. 0202010901/69, maɴɢaq nimi ʝ. 0202010901/69, maɴɢaq͡ timi ʝ. 0202010901/75, niɣəɬɣek nimi ʝ. 0202030104/19, taɾaʁaq timi ʝ. 0202010901/27, tʂoɢəβərʁaq nimi ʝ. 0202010901/17, tʂɨməpdik giɬɣẹk mi ʝ. 0203030101/02, joq ʝ. 0202010901/55, 0202010901/65, 0203010303/16, 0203010702/05, 0502020101/215. **-(ə)βəɾ ʝ.** andaɢəɬəβəɾ ʝ. 0202010703/10, ɸudẹɾəβəɾ ʝ. 0202010703/08, guanna:βəɾ ʝ. ʂɨ 0202010701/18, guannaβəɾ ʝ. 0202010703/32, qəɢərəβəɾ ʝ. 0202010702/02, χəɾɢəβəɾ ʝ. 0202010702/01, ʒiβəɾ ʝ. 0202010703/09, saɬəβəɾ ʝ. 0202010702/08. **-βuɾ ʝ.** høɾyβuɾ ʝ. ͡qan 0202010501/16. **-uβ ʝ.** tusuɾuβ ʝ. 0202031202/54. **-əβ ʝ.** ʤyentəunə ʤiɬəβ ʝ. 0203010301/40. **-j ʝ.** hejtiː hanẹj ʝ. 0202010703/22, dij ʝ. 0203020301/06, ɖij ʝ. 0202030601/59, ʝij ʝ. 0202030605/13. **Ø ʝ.** qaʰdəʁ jiz ɖi ʝ. 0202010501/05. **-əp ʝ.** anda maɴəp ʝ. 0203020101/02, azap ʝ. 0202010301/15, unduq qap ʝ. 0202010702/07, unkanəp ʝ. 0202030403/02, ɢuzə ʂyɬaːʝəp ʝ. 0103010703/01, niɣəɬəp barəp ʝ. 0203010303/05, niɣəɬəp ʝ. 0202010901/07, ɣ͡idiennap ʝ. 0202010901/07, kømuβaɖəp ʝ. 0202020401/08. **-ʁə ʝ.** βarəp pa͡ jaɖaʁə ʝ. 0202010901/50, ganna: jaɖaʁə ʝ͡. 0203010301/02. **-χəʂ ʝ.** kun guoɬaχəʂ ʝ. 0202010702/10. **erür ʝ.** unuk͡ giɬɣẹn ẹː ʝ. 0203010301/58, baʂ dzɋɬʁaq eː ʝ. 0202010503/03, boɬʁan͡ ẹː ʝ. 0202010502/14, diɣẹn eː ʝ. 0202030402/15, 0202030402/56, 0202030402/67, 0202030402/71, diɣin͡ ẹ ʝ. 0202010502/07, diɣin ẹ ʝ. 0202010503/04, kəsɯdə eː ʝ. 0202020401/01, maɴɢan eː ʝ. 0202030402/30, ẹʤiliβaɬʁan͡ e ʝ. 0202030402/48, niːɣəɬɣe oɬʁan͡ e ʝ. 0202030402/49, eʰtgẹn eː ʝ. 0202030402/55, oɬuɾɢan ͡e ʝ. 0202030402/57, jiβatɢan eː ʝ. 0202030402/64. **-o jɔːq ʝ.** andaʁo jɔːq ʝ. 0202020701/45. **-əβ joq ʝ͡.** edəβ joq ʝ͡. na

0202020701/45, jiβ joq ʧ. 0203030101/18. **-mis ʧ.** ɑnə ølyɾmis ʧ. 0202020501/65, **-mẹs ʧ.** mẹn mɑ bəłmẹs ʧ. 0203010302/11. **-bis ʧ.** giłɣərtbis ʧ. 0202010901/63, **-ʁəməs ʧ.** sɑłʁəməs ʧ. 0203010702/34.

ʧəɾ "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̌, də̌ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̌, ḍə̌ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʧə, ʧo, ʧɾo.**

ʧ. ɔŋʂəʁɑq nimi ʧ. 0202030802/12, pɑʁłɑʁɑq nimi ʧ. 0202020401/27, bɑɾʁɑq nimi ʧ. 0203011002/22, bəɾ qɑjɑq ʧ. 0202031202/28, bəɾ nimi ʧ. 0202020401/15, 0202020401/21, gɑnłɑʁɑq ḍimi ʧ. 0203010501/04, gẹzgə ʧ. 0203010701/19, kəsɯnəŋ ʧ. 0203010301/23, qɑłʁɑn nimi e͡ɾ ʧi ʧ. 0202030103/19, χoNjiŋ mẹnẹk ʧ. 0202031202/01, mɑNmɑs nimi ʧ. 0202010901/69, sɑłʁɑq nimi ʧ. 0203010301/13, sɑtḡəłɑɾʁɑq mi ʧ. 0203010303/14, sɯtʂuɑn ɑβɑgɑ ʧ. 0203020402/02, ʂɨdɑʁɑq nimi ʧ. 0202030802/51, tɑɾɑtGɑq nimi ʧ. 0203020403/06, joq ʧ. 0203020501/19, 0502020101/50, jiɣik nimi ʧ. 0202020401/28. **-əβəɾ ʧ.** ẹ̣təβəɾ ʧ. 0203020501/13, bɑʂ tɑɾiłɑβəɾ ʧ. 0203020501/23, mɑNəβəɾ ʧ. n͡ɑ 0203020501/02, sɑłəβəɾ ʧ. 0203020202/16, diβəɾ ʧ. 0202031202/42, tejdɑβəɾ ʧ. 0202010901/67. **-əβ ʧ.** sɑʰɬ̡təɾəβ ʧ. 0202020501/98. **-j ʧ.** ʃij ʧ. 0202030601/41, 0202030601/44, 0202030601/60, 0202030605/05, 0202030605/11, 0202030605/17, 0202030605/33, 0202030605/34, 0202030605/36, 0202030605/76, 0202030605/79, 0202030605/82, 0202030605/90, 0202030605/95, 0202030605/96, 0202030605/121, ḍij ʧ. 0202030605/41, 0203020203/26. **-ʧ.** ɑłək giłɣi͡nː ḍi ʧ. 0203010702/52, gəŋzɯ͡ eɾ di ʧ. 0202020401/20, ḡɔs tutmɑs͡ẹː ḍi ʧ. 0203010702/08, tʂɨłɑːʁɑq͡ əɾ di ʧ. 0202020401/29. **-up ʧ.** oɬuɾup ʧ. 0202031202/54. **-ip ʧ.** undurk gip ʧ. n͡ɑ 0202020401/13, dip ʧ. 0202020401/11, 0202020401/19. **-əp ʧ.** bejłɑłəp ʧ. 0202020401/14, ʃyliβɑḍəp ʧ. n͡ɑ 0203020201/11. **-it ʧ.** dit ʧ. 0202020401/05, 0202020401/07. **-ət ʧ.** kømuβɑḍət ʧ. 0202020401/12. **-kəʂ ʧ.** diskəʂ ʧ. 0202031202/03. **-qəʂ ʧ.** diatqəʂ ʧ. 0202031202/15. **eɾür ʧ.** jomdəɾłəʁɑq͡ eː ʧ. 0202020401/24, pəʰrGɑn bɑɾ͡ eɾ eː ʧ. 0202020401/30. **-gəməs ʧ.** ʂigəməs ʧ. 0202031202/32. **-ʁəməs ʧ.** tɔqdɑʁəməs ʧ. 0202030601/51.

2. "var" Bkz. **də, dəɾ, dəɾə, dəɾə̌, dəɾoː, dəɾo, də̌ɾə, də̌ɾo, do, dɾə, dɾoː, dɾo, ḍə, ḍəɾ, ḍəɾə, ḍəɾə̌, ḍɾə, ḍɾo, ʧɾə.**

ʧ. pek ʧ. n͡ɑ 0202010703/32, go niɣəḍi ʧ. 0203010701/06.

ʧəs "tencere ve tavanın genel adı" Bkz. **dəːs, ḍəχs, ḍəs.**

ʧ. ʧ. ɑjɑq sɑβɑdɑn 0202031202/08.

ʧ.+dəN ʧ.+dəN GɔNGəɾən 0202030308/07.

ʧ.+də ʧ.+də tɔjnɑʁ͡ udʒin bəɾ surtge 0202030308/07.

ʧ.+ge ʧ.+ge 0202030308/07.

ʧ.+gi ʧ.+gi ẹni ɑːzəɾ 0102040301/05, ʧ.+gi kʉːk boʁɑ 0103010705/28, ʧ.+gi sɑłʁɑ 0203010901/05.

ʧ.+digənə ʧ.+digənə dzo͡məre dzo͡məre əʂgin ẹː də 0103010705/28.

ʧəs "diş"

ʧ.+dəŋ ʧ.+dəŋ 0502020101/64, ʧ.+dəŋ ɑrɑʁɑ hɑnəʁɑq 0502020101/94.

ʧəsə "dişi (hayvan)" ɑNɑ bẹɾɣin ʧ.͡ɑ 0202031201/12, ʧ. Gozə ɑ 0202031201/12.

ʧəsGɑ < **ʧəsGɑɾ** "dışarı" Bkz. **dɑsGɑɾ.**

ʧ.+dɑ gemən ʧ.+dɑ 0102020303/30.

ʧəʰɾdəɾi- "titremek"

ʝ.-βər do bozu mɑ ʝ.-βər do 0202010703/35.

ʝo "-dır/-dir, -dur/-dür" Bkz. **dɑ, dəː, də, dər, dəro, dər, də̆, də̆rə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍər, ḍə̆, ḍə̆rə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, tər, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʄə, ʄər, ʄro.**

ʝ. kəsɯ ʝ. 0202010701/20, **-əβ+ʄ.** oŋʂəβ ʝ. 0202010901/35, **-β+joq+ʄ.** ɢarɑβ joq ʝ. 0202010703/23.

ʝoχqəs "dokuz" Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍoʰqəs, ḍɔʰqus, ʝɔχqus.**

ʝ. ʝ. mɑrmi 0103030802/12, ʝ. mɑrmiɣe 0103030802/15.

ʝoχt doɢər "yusyuvarlak, yapılı ve kilolu"

ʝ. ʝ͡βər ɑβɑgɑ do 0103040302/14.

ʝɔχqus "dokuz" Bkz. **doχəs, doʰqus, dɔqəs, dɔqus, dɔχqəs, dɔχqus, dɔʰqəs, dɔʰqus, ḍoʰqəs, ḍɔʰqus, ʝoχqəs.**

ʝ. ʝ. βɑʂdəʁ mɑɴqəs 0502020101/85.

ʝup pɑː duz "dümdüz"

ʝ. ʝ. ɑndɑʁ søɣət gɑnzɯ 0202010703/12.

ʝus "karşı, düz yön" Bkz. **duːz, duz, dus, ḍus.**

ʝ. ʝ.͡undun 0202020501/17, ʝ.͡undunbɑʰɢ̆͡mɑɴsɑ͡ɬɑ 0202020501/18.

ʝ.+ɢɑː joɬ ʂorəɢɑ ʝ.+ɢɑː adzɋqəs sɑɬmɑs nimi ḍə 0202010901/77.

ʝ.+ɢ̆ɑ suminəŋ ʝ.+ɢ̆ɑ eʰtgindi 0202010503/11.

ʝus "dürüst"

ʝ. guofəŋ͡ɬɑ ʝ. oɬurʁɑn nimi ḍər 0202030605/45, ʝ. nimi͡ẹr 0202030605/142, ʂit͡ɬɑ ʝ. nimi͡ẹː di də 0202010503/07.

ʝus- "inmek, konmak, oluşmak, yerleşmek; (yağmur) yağmak" Bkz. **dus-**, **ḍus-, tus-.**

ʝ.-kəʂ eː/e jynəŋ baʰʂɢɑ ʝ.-kəʂ͡e: 0502020101/73, dɔʰqus βɑʂdəʁ mɑɴqəs ʝ.-kəʂ͡e 0502020101/80.

ʝ.-se ɢuzu͡βuɾ ʝ.-se 0202030604/23, 0202030604/25, 0202030604/32, 0202030604/33, ʝ.-se͡ɬɑ 0202030604/40, ʝ-se mɑ ʝusin 0202030604/24, səleɾ ʝ.-se 0202030604/39.

ʝ.-in ʝusse mɑ ʝ.-in 0202030604/24.

ʝ.-əp ɑq dɑs ʝ.-əp 0103040303/06.

ʝ.-uβ ɢarɑqɢɑ ʝ.-uβ 0103030202/19.

ʝ.-o ɑq ɢojnəŋ jodɑʁɑ ʝ.-o 0103040401/45.

ʝ.-giʂ səkdəŋ baʰʂɢɑ ʝ.-giʂ gəni 0502020101/73.

ʝ.-ge ɑʰtdɑn ʝ.-ge 0203011002/24.

ʝ.-gi ɢarɑ ʝ.-gi 0502020101/242, mɑnɑm ʝ.-gi 0103040405/13, 0202010901/34.

ʝ.-ği ɑʰtḍɑn ʝ.-ği 0203011002/22.

ʝ.-gin bəɬət ʝ.-gin bər dər 0103030702/76, bəɬət ʝ.-gin bər dər nɑ 0103040401/56, ʝ.-gin duɣədi͡ɬɑ 0202030605/12, tẹmdik ʝ.-gin bər dər 0103030702/80, jɑrɬəʁ ʝ.-gin͡er 0202030604/34, jɑrɬəʁ ʝ.-gin͡ir 0202030605/11.

ʝ.-gẹnnə tɑʁdɑn ɢuzu ʝ.-gẹnnə usdɑʁɑn 0502020101/281.

ʝ.-gəndi ɑʰtdɑn ʝ.-gəndi 0203011002/17.

ʝ.-gindi o͡ɬ ɬɑ ʝ.-gindi ͡ɬɑ 0202030305/02, dɔʰqus βɑʂdəʁ mɑɴqəs ʝ.-gindi͡ ɬɑ 0502020101/81, jʊʰrtḡɑ ʝ.-gindi͡ɬɑ 0202010901/79.

ʝ.-gig bəɬək ʝ.-gig͡ẹr 0202030604/42.

ʝ.-eɾnəŋ ɢɑʰt ɢɑʰt ʝ.-eɾnəŋ bẹlẹk 0103030203/54.

ʝ.-min jɑɾɬəʁ ʝ.-min bə mɑ bə̰ oɾuʁ mɑ təqdɑʁəməs ʝər 0202030601/51.

2. “inmek, dönüşmek”

ʝ.-up dɾo seɾeməkd͡ɑsɢɑ ʝ.-up dɾo 0202030605/30.

3. “yağmur yağmak”

ʝ.-mis jɑʁməɾ ʝ.-mis̬ e̤ɾe̤ 0202030601/53.

4“inmek, karanlık inmek”

ʝ.-se ɢɑɾɑ͡ ʝ.-se͡ɬɑ 0202031101/26.

ʝ.-gindin boz ʝ.-gindin͡ɬɑ 0202030901/17.

ʝus- < **tutəs-**? “birbiri ile (akrabalık) kurmak, inmek, oluşmak” Bkz. **tutəs-, tutus-, tuʰtus-**.

ʝ.+in oɾəʁ ʝ.-in 0103010701/21, ɑʰɬdən jodɑ ʝ.-in 0103010701/22, gəməs jodɑ ʝ.-in 0103010701/23, oɾəʁən ʝ.-in 0103010701/24.

ʝ.-o bə̤le̤k ʝ.-o ʁoː 0103010703/25,

ʝ.-gin oɾəʁə ʝ.-gin diɣindi 0103010701/15, oɾəʁleɾ ʝ.-gin bəɾ kun dəɾ͡ nɑ 0103010702/82.

ʝ.-ginnəŋ oɾəq ʝ.-ginnəŋ ʃiɑɴdzi̯ŋ dəɾ͡nɑ 0103010701/134.

ʝ.-giliɣində (<-gili bɑɾ-ʁɑndɑ) ʝ.-giliɣində͡ɬɑ 0103010705/50.

ʝuse- “rüya görmek” Bkz. **tuse-.**

ʝ.-ɣin dəɬ͡ ʝ.-ɣin sɔʁdɑ͡ɬɑ 0202030901/09.

ʝusəɾ- “indirmek, inmesine yardım etmek” Bkz. **tusəɾ-, tusuɾ-, ʝusuɾ-.**

ʝ.-əp bɑj je̤ɬ jɑməɾnə ʝ.-əp bɑj͡ni 0103010701/44.

ʝ.- ɑq ɢojʁɑ ʝ.- 0103030702/97.

ʝ.-se ɑq ɢojʁɑ ʝ.-se 0103030702/40, boz ɢojʁɑ ʝ.-se 0103030702/34.

ʝ.-k ʝ.-k ge̤ɬɣe 0203020302/14.

ʝ.-ɣe̤ ɑʰtdɑn bəɾ ʝ.-ɣe̤ 0203020501/21, uɬɑʁdɑn ʝ.-ɣe̤ 0103050201/16.

ʝusuɾ- “indirmek, inmesine yardım etmek” Bkz. **tusəɾ-, tusuɾ-, ʝusəɾ-.**

ʝ.-ʂ boz ɢojʁɑ ʝ.-ʂ 0103030702/96.

ʝ.-se ɑq jɑʁɑɴɢɑ ʝ.-se 0103030702/21, 0103030702/92.

ʝ.-uβ ɑq jɑʁɑɴɢɑ ʝ.-uβ 0103030203/19, bozɢɑ ʝ.-uβ 0103030203/26.

ʝ.-uk ʝ.-uk giβ 0202031202/25.

ʝ.-o ɑq ͡ɢɑʰtɢɑ ʝ.-o 0202030601/71, ɑʰtɢ̰ɑ ʝ.-o 0202030601/71, gʉk ͡ɑʰtɢ̰ɑ ʝ.-o 0202030601/71.

ʝ.-ɣi bəɬək ʝ.-ɣi͡ɬɑ 0202030604/45.

ʝ.-ɣe̤n ɑq mɑɬʁɑ ʝ.-ɣe̤n͡eɾ 0202030604/46.

ʝ.-ɣin ɑq ɢojʁɑ ʝ.-ɣin͡ e̤ɾ 0202030604/59, ɑq ͡ɢojʁɑ ʝ.-ɣin͡ iɾ 0202030604/54, ɑq mɑɬʁɑ ʝ.-ɣin diɣədi͡ɬɑ 0202030604/47, bəɬək ʝ.-ɣin͡eɾ 0202030604/44, gyk deŋəɾɣi ʝ.-ɣin͡i d̰ə 0202031202/55, ɢɑɾ͡ uʰkusge̤ ʝ.-ɣin͡e̤ɾ 0202030604/51, ɢɔjnəŋ jiudɑʁɑ ʝ.-ɣin iː d̰ə 0202031202/50, sɑɾəʁ tiːjɣe̤ ʝ.-ɣin͡ iɾ 0202030604/54, sɑɾəʁ tiɣi ʝ.-ɣin dəɣədi 0202030604/55.

ʝ.-ɣe̤ndi ɑq ɢojʁɑ ʝ.-ɣe̤ndi 0202030604/60, ɢɑɾ͡uʰkusge̤ ʝ.-ɣe̤ndi 0202030604/52.

ʝusɢɑn “tavşan” Bkz. **doːsɢɑn, dosɢɑn, dʊːsɢɑn.**

ʝ. ʝ. 0202030201/06, ʝ. jəɬ 0103030202/11.

ʝut- “tutmak, sunmak” Bkz. **tud-**, **tud̰-, tut-, tuʰd-, ʝuʰd-, ʝuʰʝ-.**

ʝ.-gin ɑβɑ ɑnɑ dørtdə bɑʰʂɢɑ ʝ.-gin bəɾ͡e̤ː də͡nɑ 0103010601/73.

ʝuʰd- “sunmak, tutmak, çalışmak” Bkz. **tud-**, **tud̰-, tut-, tuʰd-, ʝut-, ʝuʰʝ-.**

ʝ.-oː ɑɬɑ ʂɑtdə me̤n ʝ.-oː 0103020402/06.

ʝ.-o aq bilikdə ʝ.-o 0102020303/33.

ʝuʰʧ- “çalışmak” Bkz. **tud-**, **tuḍ-, tut-, tuʰd-, ʝut-, ʝuʰd-.**

ʝ.-ɑːr ʝ.-ɑːr kuːn 0102020302/06.

ʝysẹ̣k “döşek, yatak” Bkz. **tysẹ̣k.**

ʝ. ʝ. dəɾ 0102020301/45.

ʝyxk- “dökmek” **døːg̠-, døʰk-, ḍøʰk-.**

ʝ.-əp sut ʝ.-əp 0202030104/02.

ʝi- “demek, söylemek” Bkz. **dẹ̣ː-, dẹ̣-, dẹ̣ʰ-, diː-, di-, ḍẹ̣-, ḍẹ̣ʰ-, ḍiː-, ḍi-, ʝi.**

ʝ.-ḍəɾ putgərəβałmaʁan͡ẹ̣ː ʝ.- ḍəɾ 0202030605/04, bołʁej ʝ.- ḍəɾ͡na 0103010701/96, 0103010702/67.

ʝ.-j ḍəɾ/ḍə/ʝəɾ/ʝə ołuɾʁan͡ eɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/88, ołuɾʁan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/94, ołʁan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/77, bəŋg̠iłək kəsə ͡ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/29, diɣẹ̣n͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/24, dəliɣin͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/78, diɣin͡ eɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030604/75, nimi͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍəɾ 0202030605/125, ojin͡ ẹ̣tgẹ̣ɾ ʝ.-j ḍə 0202030605/64, diɣin͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍə 0202030604/76, gyzdʉβuɾʁan ͡ẹ̣ɾ ʝ.-j ḍə 0202030605/48, χuj͡ hanəʁan͡ eː ʝ.-j ḍə 0202030605/85, horaʁa ołuɾʁan͡ e ʝ.-j ḍə 0202030605/27, ołuɾuβuɾʁan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/121, diɣin ͡iɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/79, diɣin ẹ̣ː ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/36, diɣin͡ i ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/90, kəsɯ βaɾ͡ eː ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/05, kułup baɾʁan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/95, quɾ͡uqg̠an͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/76, ɬaɾetgin ͡ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/17, maNGan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/34, saβatg̠an ͡eɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/82, suɾaʁan͡ eɾ ʝ.- ḍəɾ 0202030605/02, ʂiŋnaʁan͡ ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/96, təqdaʁan ͡eɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030601/41, 0202030601/44, ʝusgin͡ iɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/11, tʂiułasdəɾyin͡ ẹ̣ː ʝ.-j ʝəɾ 0202030605/33, dzuqdurʁan ͡eɾ ʝ.-j ʝəɾ 0202030601/60, diatGan ͡ẹ̣ɾ ʝ.-j ʝə 0202030605/13.

ʝ.-dəɾ/də bołʁej ʝ.- dəɾ na 0103010702/76, anda: ʝ.-də sa 0103050301/07, mẹ̣ sa: biaːʁəɾ ʝ.-də 0103010304/09.

ʝ.-ḍeː aβam ʝ.-ḍeː 0102020301/04**,** anam ʝ.-ḍeː 0102020301/06.

ʝ.-ḍẹ̣ neɣ̣ədi͡ ɬa ʝ.-ḍẹ̣ 0103050101/06.

ʝ.-ḍə ʒiɣəmes͡ eɾ ʝ.-ḍə 0502020101/99, tudin ʝ.- ḍə͡na 0103010702/58,

ʝ.- ʝəɾ/ʝə qaʁan nimi͡ eɾ ʝ.- ʝəɾ 0202030103/19, uɬʉ ʝ.-ʝə 0202010703/20, haɬda ʝ.-ʝə 0203020601/50.

ʝ.-p ḍə jaʁəłasGəmẹ̣s͡ eɾ ʝ.-p ḍə 0502020101/155.

ʝ.-se aq jaʁan ʝ.-se 0103030203/20, ahḍəʁłamonəŋ eren͡ eɾ ʝ.-se 0502020101/276, aɬin ʝ.-se 0103010306/09, aɬχəʂ͡ e ʝ.-se ͡ɬa 0103010306/09, aɬχəʂ͡ ẹ̣ː ʝ.-se ͡ɬa 0103040601/21, aɬʁə ͡ʝ.-se 0103050301/16, am ͡ɬa ʝ.-se 0103010304/15, 0202020701/55, 0202030601/58, 0202030605/01, 0202030605/38, 0202030605/13, 0202030605/15, 0202030605/144, aχʂsa aʰʂGej ʝ.-se 0202030402/75, ezeɾtkəʂ͡ eɾ ʝ.-se 0502020101/117, ot ḍə ʝ.-se 0103030201/07, ølyɾuβat ḍə ʝ.-se 0202030605/104, pətgəɾin ʝ.-se 0202030605/07, baɾ ͡eɾ ʝ.-se 0103040403/16, bəlej də ʝ.-se ͡ɬa 0103050301/20, bəʂ ḍə ʝ.-se 0103040401/71, boχəʂ ḍəɾ ʝ.-se 0103010701/54, dørəp ḍə ʝ.-se 0202030604/18, duŋʤa də ʝ.-se 0103050101/29, dixəʂ ḍə ʝ.-se 0103040401/10, diʂ ḍə ʝ.-se 0103030701/05, gaŋda ʝ.-se 0103040403/18, guołəβ ḍə ʝ.-se 0103050102/21, gygerəβ də ʝ.-se 0103040401/69, kən də ʝ.-se ͡ɬa 0103050102/08, qadi ʝ.-se ͡ja 0103030201/29, qaɾ kəsleɾ ʝ.-se 0103030202/18, qadi uʤin ʝ.-se ͡ɬa

0502020101/180, qəʰrqGan i͡ ʈ.-se 0202031201/14, qejqap berse ʈ.-se ͡ɬa 0202031201/21, Garaʂ ɖə ʈ.-se 0103050101/13, Garo də͡ʈ.-se 0103050101/57, Gejʁa maN ʈ.-se 0203020601/27, Guzəp də ʈ.-se 0103030702/66, 0103040401/59, 0103040401/61, Guzu surɑː ʈ.-se 0203030102/04, χan ʈ.-se 0103030203/15, hərap də ʈ.-se 0103040401/65, ʈ.-se͡ ɬa 0103020302/24, maɬ uʰGar ʈ.-se ͡ɬa 0203020601/24, maNqəʂ͡ erʈ.-se 0502020101/46, mənə mɑ ɳi diɣindi ʈ.-se 0103010701/64, məs ͡ɬa ʈ.-se 0203020203/03, menɳkɖə ʈ.-se 0103030901/52, naːʁəɬʂ e ʈ.-se 0103050301/25, naχəɬʂ e ʈ.-se 0103050301/01, naʁo də ʈ.-se ɬa 0103050101/43, noːʁa bə peɣ ʁɔp də ʈ.-se͡ ɬa 0202030403/06, noːp də ʈ.-se 0202030605/126, niː anaga ʈ.-se 0202030401/16, niː dər ʈ.-se 0202030601/20, 0202030604/10, 0202030604/44, niː dər ʈ.-se ͡ɬa 0202030605/118, ni də ʈ.-se 0103030203/28, ni də ʈ.-se͡ ɬa 0103030201/35, ni dər ʈ.-se ͡ɬa 0202030601/14, ni dər ʈ.-se 0202030601/17, ni søz də ʈ.-se͡ la 0202030604/05, niɣə ʈ.-se͡ ɬa 0103050102/19, niɣę Gaʰt Gaʰt ɖə ʈ.-se 0103030203/53, niɣe ʁandʒa kəsɯ op də ʈ.-se ɬa 0202030403/08, nidʒor də ʈ.-se 0103010702/43, 0103050101/26, nidʒik bołəs dər ʈ.-se 0202030604/02, nisda nisda ʈ.-se 0203010301/42, sałt də ʈ.-se 0103030702/68, sarʁarəβ də ʈ.-se 0103030203/49, sarʁaro də ʈ.-se 0103030702/59, 0103040401/67, surdəp də ʈ.-se 0103040401/63, ʃiaNʃiaNdi ʈ.-se 0202030601/04, təqdadin ʈ.-se 0202030601/53, tutqəʂ ɖə ͡ʈ.-se 0103010701/37, jadaʂ dər ʈ.-se 0103010702/60, ni di dər ʈ.-se 0103010601/51, vannaʁə ʈ.-se 0103040405/31, jenʂanə ʈ.-se 0103010304/14, jozdəm ʈ.-se͡ ja 0102040302/01, jyŋ ͡horat ɖə ʈ.-se 0103030203/51, dzɻəŋ dzɻəŋ ʈ.-se͡ ɬa 0103050102/08, dzɻuŋbiɬəβ də ͡ʈ.-se ͡ɬa 0103050102/27, dzɻur naɬaχəʂ də ʈ.-se 0103050102/14.

ʈ.-sę kəsə ʈ.-sę 0103010304/14, ʈ.-sę ͡ɬa 0502020101/140, naʁəβ də ʈ.-sę ͡ɬa 0103030201/09, naʁo ɖə ʈ.-sę 0103010101/13, jiz ʈ.-sę͡ ɬa 0103040601/18.

ʈ.-sə bə͡ ɬa ʈ.-sə 0103010304/68, ʈ.-sə͡ ɬa 0103010305/13, 0103010305/96, nidʒor ʃip ͡jiɣərin ʈ.-sə͡ ɬa 0103030201/23, ʂɨʧĩŋ banɬaʁəɬa maN ʈ.-sə 0203020601/25.

ʈ.-si sujrə ʈ.-si 0202030801/11.

ʈ.-p bər Goj βar͡ ę ʈ.-p 0202031201/11.

ʈioʰrdʒin “alt-boy” Bkz. **døʰdʒin, døʰdʒin, dioʰdʒin, dioʰdʒin, ɖioʰdʒin, tixrdʒin, titʃĩn, ʈixrdʒin, ʈixdʒin, ʧipdʒin.**

ʈ. andzɻaN ʈ. 0103050401/15, bər sənɑ ʈ. 0103050401/15, jaɬaʰg̊ə ʈ. 0103050401/15,

ʈ.+nernə o ʈ.+nernə͡ ɬa naːo də 0103050401/15.

ʈioʰrdʒiŋ “alt-boy”

ʈ.+gi ʈ.+gi͡ ɬa bər niɣə də 0103050401/15.

ʈixrdʒin “alt-boy” Bkz. **døʰdʒin, døʰdʒin, dioʰdʒin, dioʰdʒin, ɖioʰdʒin, tixrdʒin, titʃĩn, ʈioʰrdʒin, ʈixdʒin, ʧipdʒin.**

ʈ.+nəŋ andzɻaN ʈ.+nəŋ bezəgəŋgi 0103010601/20, Gəŋrat ʈ.+nəŋ bezəgəŋgi 0103010601/21.

ʈixdʒin “alt-boy” Bkz. **døʰdʒin, døʰdʒin, dioʰdʒin, dioʰdʒin, ɖioʰdʒin, tixrdʒin, titʃĩn, ʈioʰrdʒin, ʈixrdʒin, ʧipdʒin.**

ʈ. jidəʈ. 0103010601/18.

ʈ.+nəŋ horaNGatʈ.+nəŋ bezəgəŋgi 0103010601/22.

ʈrə “var” Bkz. **də, dər, dərə, dərə̆, dərɔː, dərɔ, də̆rə, də̆rɔ, do, drə, drɔː, drɔ, ɖə, ɖər, ɖərə, ɖərə̆, ɖrə, ɖrɔ, ʈər.**

ʈ. peɣ maʈ. 0202010701/18.

ʝro “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **dɑ, dəː, də, dəɾ, dəɾo, dər, də̈, də̈ɾə, doː, do, duɾ, di, dɾə, dɾoː, dɾo, dɾuː, droː, ḍə, ḍəɾ, ḍə̈, ḍə̈ɾə, ḍo, ḍi, ḍɾə, ḍɾo, tə, təɾ, tər, to, tɾə, tɾoː, tɾo, ʈə, ʈəɾ, ʈo.**

ʝ. gẹłɣẹn nimi ʝ. 0203020601/52, joʁəɾ ʝ. 0203020601/49, jius nimi ʝ. 0202020401/13, **-β ʝ.** tşoɢedəβ ʝ. 0203020501/21. **-p ʝ.** joq͡ɢop ʝ. 0203020601/57. **-ķə ʝ.** ɬaɾə̈tķə ʝ. 0203020601/39. **-əβ joq ʝ.** ɬaɾedəβ joq ʝ. 0203010302/16.

ts

tsɑ < **sɑ** “parçacık, istek kiplerini vurgular” Bkz. **sɑ**, **se.**

ts. ɑːm ts. 0203020601/41, ɑm͡ ts. 0103030802/08, 0202010901/25, ɑn ts. 0103050102/19.

tsɑ- < sɑɬ- “ateş yakmak” Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sa-, sə-, su-, tsɑɬ-.**

ts.-p də bezək ot͡ ts.-p də 0202030101/13.

ts.- niː ɑt͡ ts.- 0203020202/06.

tsɑp < sɑp “sap” Bkz. **sɑp**, **sɑβ, sɑŋ.** Ayrıca Bkz. **søj sɑp, soet sɑp, søjt tsɑp.**

ts. søjt ts. 0103020301/26(2), 0103020302/24.

ts.+ɢɑ søjt ts.+ɢɑ dioɬaɬʁɑ 0103020302/25.

tsɑqəş jiɣərmə < sɑqəs jiɣərmə “on sekiz” Bkz. **sɑqəş jiɣərmə.**

ts. ts. sɑɾəʁ ɑʰt 0202030902/40.

tsɑʁɑ < **sɑʁɑ** “sana” Bkz. **sɑː, sɑʁɑ, sɑɴ, sɑɴɑː, sɑɴɑ.**

ts. ts. 0103040601/14, ts. ni gurum͡ ɑjχəş 0103040405/04.

tsɑɬ- < sɑɬ- “koymak, yerleştirmek, yakmak” Bkz. **sɑː-, sɑːɬ-, sɑ-, sɑɬ-, sɑʰɬ-, sa-, sə-, su-, tsɑ-.**

ts.-əβəɾ ḍəɾ bezək ɑt͡ ts.-əβəɾ ḍəɾ͡ nɑ 0203020202/09.

ts.-əβ də ɑt͡ ts.-əβ də 0203010301/17.

ts.-ʁ ɑt͡ ts.-ʁ͡ eɾ͡ ɬɑ 0203020202/06.

ts.-əβ ḍəɾ/təɾ ɑt͡ ts.-əβ ḍəɾ͡ nɑ 0203020501/26, ɑt͡ ts.-əβ təɾ͡ nɑ 0203020501/26.

ts.-t dəɾ ɑt͡ ts.-t dəɾ͡ qɑn 0203020501/27.

ts.-ʁə ɑt͡ ts.-ʁə 0203010301/17, 0203020202/02, ɑt͡ ts.-ʁə də͡ nɑ 0203010301/22, joʁuɾ ɑt͡ ts.-ʁə dəɾ͡ qɑn 0203020202/02.

ts.-sɑ ɑt͡ ts.-sɑ 0203010301/25, kədʒiɣ ɑt͡ ts.-sɑ 0203010301/20, diorɬ suruq ts.-sɑ 0202030601/30, ɑt͡ ts.-sɑ͡ ɬɑ 0203020202/08.

ts.-uβɑttsɑ ɑt͡ ts.-uβɑttsɑ͡ ɬɑ 0202031201/24,.

ts.- ɑt͡ ts.- 0203010301/31.

ts.-əβɑt pədʒa ɑt͡ ts.-əβɑt 0203010301/20.

ts.-ʁɑ ɑt͡ ts.-ʁɑ 0203010301/13, ɑt͡ ts.-ʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/14, 0203010301/17, qadi ɑt͡ ts.-ʁɑ 0203020202/09.

ts.-əβɑɬʁɑ ɑt͡ ts.-əβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203020203/19.

ts.-ʁɑn ɑt͡ ts.-ʁɑn͡ e 0203020203/18.

ts.-ʁɑndɑ ɑt ts.-ʁɑndɑ 0203020302/01, ɑt͡ ts.-ʁɑndɑ 0203020501/27, ɑt͡ ts.-ʁɑndɑ͡ ɬɑ 0203020501/26.

ts.-ʁɑq ɑt ts.-ʁɑq nimi dɾo 0203020302/01, ɑt͡ ts.-ʁɑq nimi dəɾ͡ nɑ 0203020302/02,

ts.-ʁɑɢ kədʒiɣ ɑt͡ ts.-ʁɑɢ͡ eː 0203010301/19.

ts.-ʁɑɢ̧ ɑt͡ ts.-ʁɑɢ̧͡ e 0203010301/24.

2. “yakmak”

ts.-ʁɑ ot ts.-ʁɑ 0102020303/30, ot t͡s.-ʁɑ søɣułɣe 0203030102/03, ʊt ts.-ʁɑ 0202020701/51, 0203020501/03.

tsɑłəβmɑ "(ad) koyan (kişi), (ad) koyma (kişi)" Bkz. **sɑłmɑ, tsɑłmɑ.**

ts. ɑt t͡s. kəsɯ 0203010301/31.

tsɑłmɑ < sɑłmɑ "(ad) koyan (durum veya kişi)" Bkz. **sɑłmɑ, tsɑłəβmɑ.**

ts. tʂuŋʃiŋ ɑt ts. 0202020501/110.

tsɑɾəʁ < sɑɾəʁ "sarı, sarı toprak" Bkz. **sɑːɾəq, sɑɾəːʁ, sɑɾəq, sɑɾəχ, sɑɾəʁ.** Ayrıca Bkz. **sɑp sɑɾəʁ.**

ts. ts. t͡jerdin 0103040401/58.

tsɑt- < **sɑt-** "satmak, (rezil) olmak, *ɑt sɑt-*, rezil olmak" Bkz. **sɑd-**, **sɑt-**.

ts.-ɢo ɑɾdɑq ɑʰdə ɑt ts.-ɢo 0103030901/29, oʁuł ɑt t͡s.-ɢo 0103030901/29.

tsəlɛɾ < **səlɛɾ** "siz" Bkz. **səːlɛɾ səːlɛ̣ɾ, səlɛɾ, səlɛ̆ɾ, seː, seːɾ, selɛɾ, sɛɾ, sɛ̣ːɾ, sɛ̣lɛɾ, sɛ̣ɾ.**

ts. ts. dzɻəʁ t͡ɔʰt oɾəβəɾ də 0202030307/04.

tse < **dise < di-se** "dese, dense"

ts. məndɑʁ mi təkt͡s. 0203010701/20, gondɑʁ mi təkt͡s. 0203010701/20.

tseli Ç. "başlık parası"

ts. ts. qɔłχəʂ d̥ə 0203010702/47, ts. qɔłsɑ͡ɬɑ 0203010702/48.

tsen < sen "sen" Bkz. **sə, sən, se, seːn, sen, sɛ̣ːn, sɛ̣, sɛ̣n, sin, tsin.**

ts. ɑm ts. jynə bər hɑɾʤɑ tudidəβɑłʁɑ 0202010901/82.

tsenəŋ Ç. "ancak" Bkz. **sejnəŋ.**

ts. ts. 0202010501/01.

tsenəŋ < senəŋ "senin" Bkz. **sənəŋ, seːŋ, senəŋ, seŋ, sɛ̣nəŋ, sɛ̣ŋ, tseŋ.**

ts. ɑːjt ts. bəʁɑ ni diɣi͡gɛ̣ː 0103010305/80.

tseŋ < senəŋ "senin" Bkz. **sənəŋ, seːŋ, senəŋ, seŋ, sɛ̣nəŋ, sɛ̣ŋ, tsenəŋ.**

ts. ts. ogɑŋnəŋ łom bezək bəʁɑn də 0103040301/31.

tseʂia < caise Ç. "renkli"

ts. ts. jɛ̣p 0202020302/02.

tsej Ç. "ancak"

ts. vəa ts. ʃiɑɴʃiŋlio 0203030102/22.

tsejfəŋ Ç. "terzi" Bkz. **sejfəŋ.**

ts.+lɛɾ ts.+lɛɾ͡ɬɑ 0203010701/20.

tsejχujłəʁ Ç.+T. "bilgili, akıllı, becerikli" Bkz. **sejχujłəʁ.**

ts. ts. vəŋʐəŋ ɑ 0202030605/62.

tsoβɑː "sülale, boy, alt boyu" Bkz. **soβɑː.**

ts.+nəŋ dioɾ͡t ts.+nəŋ ʂɑɴχusə 0103010701/29.

tsoʃiŋłɑmɑ Ç.+T. "dikkat eden (kişi), dikkate alan (kişi)"

ts. ts. kəsleɾ 0203010701/05.

tsotʂɑɴ Ç. "yayla"

ts.+nə ts.+nə 0203010301/43.

tsojyen Ç. "yayla"

ts. ts. noːłɑʁɑ 0203020201/16.

tsɔʁ < sɔʁ Ç. "zaman, vakit" Bkz. **soː, soʁ, sɔɢ, sɔʁ.**

ts.+dɑ eʰdəp bɑɾʁɑn ts.+dɑ͡ɬɑ 0202030902/43.

tsɔŋ < sɔŋ "sonra" Bkz. **soːŋ, son, soŋ, soɾn, sɔːɴ, sɔŋ, sɔɴ.**

ts. məndɑn ts. 0202030604/30.

tsøz < søz "söz, dil" Bkz. **søːz, søz, syz, sʉz, ʃoz, ʃøz.**

ts. dɑʰt͡ʂ ts. mi͡ɬɑ 0202030802/15.

tsuŋ Ç. “köy”

ts. guɑɴχuɑ ts. 0202010703/30, ts. li di ẹmis osɑ 0203010301/31, sujɾə ts. dɾo 0203020601/47.

ts.+nəŋ ʂigə ts.+nəŋ kəsɯ͡ɬɑ 0202030802/33.

tsuŋ Ç. “…dan”

ts. ts. 0203010701/16.

tsyjɾɑn Ç. “rağmen”

ts. søzdə ts. məndɑɢo dit dəɾ nɑ 0103010701/48.

tsɯ Ç. “kere, defa”

ts. uʂ ts. joɾɬo də 0103050201/24, sɑn ts. joɾɬəɣ͡ɬɑ 0103050201/25.

tsɯχɔɬɑ- Ç.+T. “bakmak, hizmet etmek” Bkz. **səχoɬɑ-, sɯχoɬɑ-.**

ts.-β ɑnɑsə ts.-β 0502020101/197.

tsɯχoɬɑmɑ “bakan (kişi), hizmet eden (kişi)”

ts. ts. kəsɯɣẹ͡ɬɑ 0502020101/193.

tsɯʃy Ç. “sıra”

ts. ts. χɑnsɯ 0102020303/48, ʤyti ts. joq də 0103050101/48.

ts.+nə ʦ.+nə ni sɑtdɑ 0103010305/37.

tsin < sen “sen” Bkz. **sə, sən, se, seːn, sen, sẹːn, sẹ, sẹn, sin, tsen.**

ts. ts. ʃyen͡ɬɑ 0202020701/15.

ʧ

ʧaɬə- < ʧaɬɑ- Ç.+T. “kucaklamak”

ʧ.-βɑɬsɑ ɑnɑʰsə ʧ.-βɑɬsɑ 0103010703/06.

ʧ.-βɑsɑ ɢøjnɢɑ ʧ.-βɑsɑ 0103010703/06.

ʧeː “oturacak yer, çadırın içinde ocak veya sobanın yanındaki yer”

ʧ. fuduɾɑq ʧ. 0202030401/30.

ʧ.+ʁɑ ɑʰɬdəɾɑq ʧ.+ʁɑ kømuβɑt 0202030401/30.

ʧe Ç. “araba”

ʧ. ʧ. joːq də͡nɑ 0203010303/01.

ʧɔɾme “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmiː, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. ʧyxɾgənə 0202030305/03.

ʧøɾmẹ “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmiː, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. qɑjɑq 0103010306/07, ʧ. qejnɑt ḍə 0202030305/03, ʧ. quɾutɢɑq nimi də͡nɑ 0202030305/03.

ʧøɾmi “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmiː, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. ɑq jɑʁnə͡ɬɑ 0202030305/01, ʧ. χuɾətɢɑ 0202031101/32, ʧ.͡ɬɑ 0103010306/15, jɑːʁ ʧ. 0202020501/77, jɑʁ ʧ. ɑɬəːp 0203010301/02.

ʧ.+sə ɑnəŋ ʧ.+sə uzduβ joq də 0103010306/07.

ʧ.+ɣi ʧ.+ɣi qɑjɑqḍə qɑʰtɢɑ 0103010306/17.

ʧørmẹ “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmi꞉, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. qejnɑtɢɑq nimi də͡nɑ 0202030305/02.

ʧʉɾɑ “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmi꞉, ʧioɾmi.**

ʧ.+nə ʧ.+nə ẹtgẹk nimi ḍə 0202010101/06.

ʧʉɾmi “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmi꞉, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. jɑq͡ʧ. sɑɬʁɑ 0203010801/08.

ʧyaşo Ç. “nadiren, az”

ʧ. kəsɯ ʧ. ɑ 0202020301/07, 0202020301/09.

ʧye꞉n Ç. “hepsi**”**

ʧ. ʧ. ş‍ɨ go pəto lienli 0203010701/08.

ʧye Ç. “eksik, zor bulunmak”

ʧ. ʧ. məɬe də 0103030201/13.

ʧyen Ç. “bir çeşit parmak oyunu”

ʧ. ʧ. mɑ χuaɬɑχəş də 0103010305/45.

ʧyeniɬ- Ç.+T. “tamamlanmak”

ʧ.-ɣindi jyɬdəs ʧ.-ɣindi͡ɬɑ 0203010502/05.

ʧyenpiŋ Ç. “tamamen ona dayanarak”

ʧ. ʧ.͡ɬɑ 0103030702/107, ʧ. di bə jik jiɣərɣe͡ɬɑ 0202020302/09.

ʧyenbə Ç. “hepsi, bütün”

ʧ. ʧ. diβəɾ dɾo 0202031202/05, ʧ. diβəɾ ḍəɾ 0202031202/06, ʧ. guɑɬɑɸɑtɢɑ 0202030701/07, ʧ. ş‍uoş‍ɨ 0203010702/19.

ʧyendʒa Ç. “tüm aile, ailece”

ʧ. ʧ. kəsɯ͡ɬɑ 0202030901/11, ʧ. kəsɯḍin͡ɬɑ 0202030901/16, ʧ. ʐəŋ 0202030901/12.

ʧyendʒazɯ Ç. “evdeki herkes, tüm aile, ailece” Bkz. **ʧyendʒadʑɯ.**

ʧ. ʧ. 0202030901/5,

ʧyendʒadʑɯ Ç. “evdeki herkes, tüm aile” Bkz. **ʧyendʒazɯ.**

ʧ. seɾ ʧ. 0202030802/25.

ʧyenli Ç. “yetki, güç”

ʧ. dɑɴ təumudi ʧ. 0203010301/57.

ʧyenʧyendʑɯ Ç. “yuvarlak, halka”

ʧ. ʧ. ʧyenʧuendʑɯ 0202030104/22, ʧyenʧuendʑɯ ʧ. 0202030104/22.

ʧyendʑɯ Ç. “halka, çember”

ʧ. bəɾ ʧ. tuɾɑʰdə 0203010702/12.

ʧyβek “örgü”

ʧ. ʧ. 0202010703/02, bəɾ ʧ. ḍəɾ 0202010501/16.

ʧ.+dəɴ ʧ.+dəɴ ɢəzəqɢɑ 0202010501/16.

ʧyβekdəɣ “örgülü”

ʧ. ʧ. 0202010703/02.

ʧyq < ʧøp “Sarı Uygur kamın (: elçi) ayin yaparken saçtığı kurban edilen hayvanın etinden yapılan etli su” Bkz. **ʃip, ʧip.**

ʧ. ʧ. ͡qɑzəq 0202010703/16, 0202030104/01, 0202030104/06, ʧ. ͡qɑzəq͡ ɬɑ 0202030104/01.

ʧybədzi̯lej Ç. “(gelini) alıp getiremiyor”

ʧ. ʧ. ɑ 0202030802/45.

ʧybie Ç. “farklılık” Bkz. **ʧybiẹ.**

ʧ. ʧ. 0203010702/62, ʧ. ʤuj bẹzəgə͡ɬɑ 0203010702/10, gẹzgəɣi ʧ. dɑ 0203010702/11, ʧ. mɑ ḍər 0203010702/62, mɑnəmnəŋ ʧ. 0203010702/32.

ʧybiẹ Ç. “farklılık” Bkz. **ʧybie.**

ʧ. ʉzedigə ʧ. 0203010701/07, dʐujo ʧ͡ɬɑ 0203010701/06.

ʧydək “örgü, örgülü”

ʧ. ʧ. jɑɬɑtbɑ 0203011001/03.

ʧydɔq T “Tibet Buddhizmi’nde heryıl düzenli yapılan sūtra okuma dinî töreni” Bkz. **ʧidɔq.**

ʧ. ʧ. boɬuβuɾ dɾo 0202030801/16, ʧ͡ɬɑ jozɢuɾʁɑq nimi də͡nɑ 0202030801/20.

ʧyg- < ʧygə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-ẹn jodɑ ʧ.-ẹn 0103040401/34, jiudɑ ʧ.-ẹn 0202030604/26.

ʧ.-in jodɑʁɑ ʧ.-in 0103040401/27, 0103040401/28.

ʧ.-inə jiudɑ ʧ.-inə 0202030604/18.

ʧygə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-xəş eɾ jodɑ ʧ.-xəş͡eɾ 0103040401/36,.

ʧ.-se jiudɑnə ʧ.-se 0202031202/47.

ʧ.- guziːɣə jodɑ ʧ.- 0102020303/47.

ʧ.-β jodɑ ʧ.-β 0103010601/10.

ʧ.-ɣẹ jodɑ ʧ.-ɣẹ 0103030702/7, 0103030702/09.

ʧ.-ɣẹn jodɑ ʧ.-ɣẹn bəɾ duɑn də 0103030702/72.

ʧ.-ɣik jiudɑ ʧ.-ɣik nimi ḍə 0202031202/43.

ʧygəmi “sunma (işlem, geleneği)”

ʧ. jiudɑ ʧ͡ɬɑ 0202031202/47.

ʧygəɾ- “diz çöktürmek, diz çökmesine yardım etmek”

ʧ.-ɣẹ ʧ.-ɣẹ mɑndəɾʁɑ 0103010305/44.

ʧyg- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-oː bẹlik ʧ.-oː 0103030702/51.

ʧygə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-β də belek ʧ.-β də 0103030702/109.

ʧyk- < ʧygə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-gik jodɑ mɑ ʧ.-gik͡ẹː də͡nɑ 0103030203/11.

ʧ.-gə jodɑ ʧ.-gə də͡nɑ 0103030203/48.

ʧykə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-ş ḍə jodɑ ʧ.-ş ḍə 0103010601/58.

ʧykət- “diz çöktürmek”

ʧ.-giş ɢəzdə goʁɑ ʧ.-giş͡ɬɑ 0103010302/17.

ʧyxgəɾ ʤaʰɢəɾ “eski, yırtık, dış görüntüsü perişan”

ʧ. ʧ. 0102020301/60, 0102020301/61.

ʧyxɾgə “tereyağı almış olan yoğurt” Bkz. **ʧyxɾgu.**

ʧ.+nə ʧɐɾme ʧ.+nə qejnɑdəβɑɬʁɑ 0202030305/03.

ʧyxɾgu “tereyağı almış olan yoğurt” Bkz. **ʧyxɾgə.**

ʧ.+nə ʧ.+nə qɑjndəɾʁɑ͡ɬɑ 0202030501/03.

ʧyle- Ç.+T. “eksik olmak”

ʧ.- jɑNjɑNnəNGɑ ʧ.-e͡ʰtbẹɣẹn ẹ dɾo: 0202030401/36.

ʧymutɑɾ “*Çumtar*, kişi adı”

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ ɑβɑsə 0202010703/02.

ʧyŋ Ç. “fakir”

ʧ. ʧ. bosɑ 0103010305/03.

ʧyŋdiχəN Ç. “çok fakir”

ʧ. ʧ. ɑ dẹ: 0203030102/02, ʧ. mɑ 0202030901/19.

ʧyŋguŋ Ç. “halk”

ʧ. ʧ. də o 0202030801/09, 0202030802/08, ʧ.͡ɬɑ 0202030802/41.

ʧyɾmẹ “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmi, ʧioɾmi:, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ.+sə ʧ.+sə qɑsɑ 0202010101/06.

ʧyɾmi “lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir” Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧioɾmi:, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ.+sən jɑ͡ʁ ʧ.+sən bəɾ ɑ͡ʰɬḍə͡nɑ 0103010701/83.

ʧyʧiŋ Ç. “düğünde, düğün gününde gelini almaya gitmiyor”

ʧ. bə ʧ. ɑ 0202030605/52, miʃy ʧ. li ʂɑN 0202030605/52.

ʧ.-ẹn bẹlẹk ʧ.-ẹn 0202030604/65, jiudɑ ʧ.-ẹn 0202030604/33.

ʧyxgə- “sunmak” Bkz. **ʤø͡ʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxgə-, ʧio͡ʰg-, ʧio͡ʰgə-, ʧio͡ʰkə͡ʰ-.**

ʧ.-ɣindi bẹlẹkdə ʧ.-ɣindi 0202030604/17.

ʧi: “deve” Bkz**. ti:, ti:j, ti, tij, ʧi.**

ʧ. sɑɾəʁ ʧ. 0103020401/03, 0103020501/03, 0103050303/13.

ʧidzi̱ “deveye bakan kişi” Bkz. **tidzi̱.**

ʧ. ʧ. ɑGɑ 0103010705/44.

ʧi Ç. “binmek”

ʧ. bəgɑn ʧ. a 0102020303/25.

ʧi Ç. “gitmek”

ʧ. bejgənien ʧ. ɑ 0202020501/33, bejgənien ʧ. a 0202020501/33.

ʧi Ç. “yedi”

ʧ. ʧ. suj a 0203020601/01, ʧ. su͡jɬɑ 0103030901/37, ʧ. sujdɑ 0203020601/28.

ʧi Ç. “*Qi*, soy ad ”

ʧ. ʃiŋ ʧ. di jigə 0203020601/55.

ʧi “deve, “deve; deve tüyü rengi” Bkz. **ti:, ti:j, ti, tij, ʧi:.**

ʧ. ʧ. 0102020303/17, 0103020304/04, ɑq ʧ. 0103010305/56(2), ʧ. pə͡ʰɾGɑnnə: 0102040301/16, ʧ. boz Goj 0103010701/56, ʧ. boz Gojʁɑ 0103010701/53, 0103010701/54, ʧ. mənəβ də 0103010305/54, ʧ. mənmi 0102020303/17, ʧ. məntse 0103010305/53, sɑɾəʁ ʧ. 0103010305/56, 0103050304/10, ʧ. ͡jɑ məndəɾəβ ḍə 0103010305/55.

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ ɑːɾdəNGɑ 0103010305/52, ʧ.+nəŋ jyŋ 0103010703/28.

ʧ.+nə sɑɾəʁ ʧ.+nə 0103030701/45, ʧ.+nə jidəβɑɬʁɑ 0103010305/53.

ʧ.+ɣẹ ʧ.+ɣẹ zeɾ oɾʁɑ 0103010305/57.

ʧ.+ɣi ʧ.+ɣi məndəɾxəʂ 0103010305/32.

ʧ.+leɾ ʧ.+leɾ toʂɑm ḇəsɑ 0102020303/25.

ʧi ʒy "çadır, Sarı Uygurların Ova Bölgesinde geçmişte kullanılan bir çeşit beyaz çadır" Bkz. **ʧi jy.**

ʧi ʒ. ʧi ʒ. təgəβɑdo də 0102020303/21.

ʧi jy "çadır, Ovalı Sarı Uygurların Ova Bölgesinde geçmişte kullanılan bir çeşit beyaz çadır" Bkz. **ʧi ʒy.**

ʧi j. ʧi j. təkgiʂ͡ɬɑ 0102020303/22, ʧi j. təkse 0103010305/68.

ʧi j.+nə ʧi j.+nə seŋ gøɾoʁɑn͡təgən 0102020303/22.

ʧi jyʂ < ʧi jy əʂ "çadır içi"

ʧi j.+gi ʧi j.+gi tʂoɢedəβɑdo də 0102020303/27.

ʧi j.+di ʧi j.+di 0102020303/29, ʧi j.+di tʂoɢedəβɑdo ḍə 0102020303/29.

ʧiałɑ- Ç.+T. "kucaklamak"

ʧ.-ʁɑ ʧ.-ʁɑ χudʐɑqdɑʁɑ 0202010901/60.

ʧien Ç. "önce"

ʧ. ʧ. 0203010702/46.

ʧieni- < ʃienni- Ç.+T. "sunmak" Bkz. **ʃynni-, ʃienli-, ʃienni-**.

ʧ.-stɢɑ ɑndɑɢɑ ʧ.-stɢ̣ɑ 0103010502/13.

ʧienfəduŋ Ç. "Bin Buddha mağarası, yer adı"

ʧ. ʧ. 0103020304/29.

ʧienχu Ç. "Bin aile/hane başı"

ʧ. ʧ. 0203010301/34, kəsɯ ʧ. dəɾ 0203010301/34, ʧ. oɾʁɑn͡e 0203010301/34.

ʧiennəʁ Ç.+T. "zengin?"

ʧ. ʧ͡. ʁołuβ 0202031201/33, mɑłnə ʧ.ołʁeːj 0103030203/57.

ʧienni- Ç. "gagası ile vurmak, gagalamak"

ʧ.-β ʧ.-β͡ɬɑ kərɣindi 0202030404/16.

ʧientʂɑŋ guɑdu Ç. "endişe verici, özlemekten olan özüntü"

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ 0103010602/13.

ʧio Ç. "köprü"

ʧ. ʧ. 0502020101/281, ʧ. uʤin ungiʂ͡gəni͡ɬɑ 0502020101/282, ʧ. geʂgindi mɑ 0202010901/68.

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ bɑʂdɑn 0202010901/68.

ʧioɬɑ- Ç.+T. "bir nesnenin desteği ile açmak, kaldırmak"

ʧ.-ʁɑ jiɣən mədʒin ʧ.-ʁɑ 0202030605/154.

ʧioɾmi: "lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir" Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmi.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. 0103010101/10, ʧ. qɑjɑq 0103010101/15.

ʧioɾmi "lor peynirine benzeyen bir çeşit peynir" Bkz. **ʃyɾmi, ʧøɾme, ʧøɾmẹ, ʧøɾmi, ʧørmẹ, ʧʉɾmi, ʧyɾmẹ, ʧyɾmi, ʧioɾmi:.** Ayrıca Bkz. **ʧʉɾɑ.**

ʧ. ʧ. ẹtgẹk nimi ḍə 0202030501/03.

ʧ.+nə ʧ.+nə sɑ 0202030501/01.

ʧ.+din ʧ.+din mɑɴɑ͡ɑ̆zoɾ keːɾ 0103010306/08.

ʧioʰg- < **ʧygə-** "sunmak" Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-ẹn jiudɑ ʧ.-ẹn 0202030604/25.

ʧioʰgəmi “sunma (geleneği)”

ʧ.+nəŋ jiudɑ ʃ.+nəŋ 0202030604/09.

ʧioʰkəʰ- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-.**

ʧ.-p bɑr jiudɑ ʃ.-p bɑr͡e 0202030604/02, 0202030604/05.

ʧ.-ḍə jiudɑ ʃ.-ḍə 0202030604/78.

ʧioʰrʤia “işlenmiş koyun veya keçi derisinden yapılmış torba, çanta”

ʧ.+nəŋ ʂɑłɑɴ ʃ.+nəŋ hɑsəndɑ 0202010901/53.

ʧiu Ç. “eyeri ata vurduktan sonra atın kuyruk altından geçen kayışı”

ʧ. ʃ. diɣek 0202020101/04.

ʧiuʂi < ʤiuʂi Ç. “yani” Bkz. **ʤioʂi, ʤiusɯ, ʤiuʂi.**

ʧ. ʃ. sujɾə χɑːn 0202030605/01.

ʧiutʂɑɴ Ç. “güz yaylası, son bahar yaylası”

ʧ.+əNGɑ ʃ.+əNGɑ gytʂup bɑrʁɑndɑ 0202031101/11, ʃ.+əNGɑ gyʂgi 0202031101/10,

ʧ.+dɑ ʃ.+dɑ uʰdz͡ej huGɑrʁɑnd͡a ɬɑ 0202031101/13.

ʧ.+dɑn ʃ.+dɑn͡ ɬɑ duŋtʂɑNGɑ gytʂuk gip də q͡ɑnə 0202031101/03.

ʧip < ʧiøp “Sarı Uygur kamının (: elçi) ayin yaparken saçı olarak saçtığı kurban edilen hayvanın etinden yapılan etli su” Bkz. **ʃip, ʧyq.**

ʧ. ʃ. suβɑGən ɑłəNGɑ 0103040405/45.

ʧipʤin < døʰʤin “alt-boyu” Bkz. **døʰʤin, døʰʤin, dioʰʤin, dioʰʤin, ḍioʰʤin, tixrʤin, tiʧin, ʄioʰrʤin, ʄixʤin, ʄixrʤin.**

ʧ. qɑłqɑ ʃ. 0202030604/28.

ʧibulajlio Ç. “ayağa kalkamıyor”

ʧ. tɑNdo ʤiu ʃ. 0202030101/07.

ʧidɔq T “Tibet Buddhizmi’nde heryıl düzenli yapılan sūtra okuma dinî töreni” Bkz. **ʧydɔq.**

ʧ. ʤiujuernəŋ bər ʃ.͡ɑ 0202030801/17, ʃ. ʧydɔq bołuβur dro 0202030801/16.

ʧidien Ç. “saat 7”

ʧ. ʃ. ɑʰsəʁ 0202030801/05.

ʧidiendi Ç. “saat 7’nin”

ʧ. ʃ. nəməgə 0202030801/06.

ʧidiennɑ- Ç.+T. “anmak” Bkz. **ʤidiennɑ-.**

ʧ.-p ʄə ʃ.-p ʄə 0202010901/07.

ʧifəŋ Ç. “*Qifeng*, yer adı”

ʧ.+nəŋ ʃ.+nəŋ ɑrdəndɑn jyen hɑnəp dro 0203020601/06, bərə ʃ.+nəŋ dro 0203020601/66, ʃ.+nəŋ bər pəlʉk kəsɯ 0203020601/06.

ʧ.+dɑ ʃ.+dɑ geɬɣen kəsɯ 0203020601/63, ʃ.+dɑ o ɬɑ hɑnəp ḍro 0203020601/63.

ʧifuɬɑ- Ç.+T. “ayak altına almak, eziyet çektirmek, kötü davranmak”

ʧ.-ʁɑ ɑnə ʃ.-ʁɑ 0202030103/08, ʃ.-ʁɑ qəʂdɑsdərəp ḍə 0202030103/11.

ʧigə < ʂigə “iki” Bkz. **ʃigiː, ʃigi, ʂiːgə, ʂig, ʂigə, ʂige, ʂigi, ʂigəː, ʂigə, ʂigẹ, ʂigi, ʂikə, ʂiGɔ, ʂiǤɔ.**

ʧ. ʃ. ẹlẹk ʊʤin 0502020101/270.

ʧiʤinien Ç. “1970’li yılar”

ʧ. ʃ. 0202020301/14.

ʧ.+dɑn ʃ.+dɑn mɑ ɑʰrdi 0202020301/14.

ʧil- < ʧiɬɑ- Ç.+T. “sunmak”

ʧ.-i ɑrɑʰʁə ʃ.-i͡ ʧilij͡ ɬɑ 0102020303/46.

ʧ.-ij ɑrɑ^{h}ʞə ʧìlì͡ʧ.-ij͡ɬɑ 0102020303/46.

ʧil- < **ʧile** Ç.+T. “bir nesneyi ağzı ile almak” Bkz. **ʧili-.**

ʧ.-i ʧ.-i ʧìli kɑŋdɑʁənə mɑ 0103010502/07, ʧìli ʧ.-i kɑŋdɑʁənə mɑ 0103010502/07.

ʧili- < **ʧile** Ç.+T. “bir nesneyi ağzı ile almak” Bkz. **ʧil-.**

ʧ.- ʧ.- xej də iː ḍə 0103010502/07.

ʧ.-ɣi ʧ.-ɣi jɑdɑsɑ͡ɬɑ 0103010502/20.

ʧ.-βɑɬʁɑ ɢɑrɑ ɢuzɢun ʧ.-βɑɬʁɑ 0202030605/86.

ʧili- “benzemek, gibi” Bkz. **ʤili-, dzɋq-, dzɨɬɑ-, dzɨɬɑq-.** Ayrıca Bkz. **ʤɑɢɔ, dzɋɢo, dzɋɢɔ.**

ʧ.-ɣi gɑnliaɴ ʧ.-ɣi 0203010502/03.

ʧiɬɑ- Ç.+T. “adlandırmak, ad vermek”

ʧ.-ʁɑn ʧ.-ʁɑn buduo 0202010101/02.

ʧiɬɑ- Ç.+T. “(mezar) yapmak, kaldırmak”

ʧ.-ʁɑ duɾ ʧ.-sɑ 0202020701/42.

ʧiɬək “devesi olan, develi”

ʧ. ʧ. kəsɯ 0103010305/78.

ʧimɑ Ç. “en azından”

ʧ. ʧ. 0202010901/81.

ʧin < ʂikən < ʂikə+n “ikiniz”

ʧ. bɑɾ seɾ͡ʧ. 0202030402/42.

ʧinʤin Ç. “çalışkan”

ʧ. ʧ. moː jeɾe 0103020501/05.

ʧiŋ Ç. “tartı, terazi”

ʧ.+nəŋ deməɾ ʧ.+nəŋ ə͡ʂgi 0202030401/26.

ʧiŋdɑnʃe Ç. “tadı daha hafif”

ʧ. ʧ. 0103010101/14.

ʧiŋkuɑŋ Ç. “durum”

ʧ. ɑndɑː ʧ. də 0103050201/18, ɑndɑː ʧ. ḍə 0103050201/05, ɑndɑʁ ʧ. ḍə 0103050201/25, ni͡βoɾ ʧ. ḍə 0103050101/55.

ʧiŋʤɜ Ç. “dünür”

ʧ. ʧ. ɑnigɑ ḍə͡sɑ 0103010303/03.

ʧiŋnɑ- Ç.+T. “süzgeçten geçirmek, bekleyip berraklaşmak?”

ʧ.-βɑɬʁɑ ɑː ʧ.-βɑɬʁɑ 0202030501/05.

ʧ.-sdəɾɣe sɑɾəʁ susən ʧ.-sdəɾɣe 0202030501/05.

ʧiŋto Ç. “tartı, terazi aletinin ağırlık kısmı” Bkz. **ʧəŋtuo.**

ʧ. ḍeməɾ ʧ. 0202030401/26.

ʧiŋʧi Ç. “akraba”

ʧ. bəɾ ʧ. kømtsɯ søɣyɬuβuɾ dəɾ 0203020201/08, ʧ. jɑ^{h}ɢənə 0202031202/02.

ʧ.+leɾ jibɑn ʧ.+leɾ 0202031201/10.

ʧiŋʧi χuɑdəŋ < ʧiŋʧi χuɑdo Ç. “akrabalar, yakınlar, akraba ve hepsi” Bkz. **ʧiŋʧi χuɑduŋ.**

ʧiŋʧi χ. ʧiŋʧi χ. χoː 0203020202/13.

ʧiŋʧi χuɑduŋ < ʧiŋʧi χuɑdo Ç. “akrabalar, yakınlar, akraba ve hepsi” Bkz. **ʧiŋʧi χuɑdəŋ.**

ʧiŋʧi χ.+leɾ ʧiŋʧi χ.+leɾ χoː 0203020202/17.

ʧiŋʦɑ Ç. “sütsüz çay, malzemesiz çay”

ʧ.+ʁɑ ʧ.+ʁɑ ẹni nejʤɯ ɢuzɢɑ 0103030702/101.

ʧimiŋ ʧy Ç. “*Qiming* bölgesi”

ʧ. ʧ. də 0103010303/14.

ʧiŋʧi Ç. “akraba”

ʧ. giɣin ʧ. pəŋjołar͡ɬa 0103050201/22, ʧ. ʧiŋʧiʁa͡ɬa ɢəz βeɾəβ də 0103010305/02.

ʧ.+nə niɑɴʤa ʧ.+nə mɑ tʂoɢedəβ də 0103050101/58.

ʧ.+ʁɑ ʧiŋʧi ʧ.+ʁa͡ɬa ɢəz βeɾəβ də 0103010305/02.

ʧ.+ɬɑrnə ʧ.+ɬɑrnə 0103010305/17.

ʧiŋʧiɬək Ç.+T. “akrabalı, akrabası olan (kişi)”

ʧ. ʧ. kəsɯ 0103010306/11.

ʧiŋji Ç. “kolay kolay”

ʧ. ʧ. gęɬmis də 0103010303/01.

ʧiɴqej Ç. “*Qinghai*, yer adı” Bkz. **ʧiɴχe, ʧiɴχej.**

ʧ. bə jɑɢə ʧ. də 0203020201/21.

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ oɬ 0203010303/17, ʧ.+nəŋ dər 0203020201/22.

ʧ.+ʁɑ ʧ.+ʁɑ bɑrʁɑn͡ẹ: 0203020201/16, ʧ.+ʁɑ βɑrʁa͡ɬɑ 0202030802/58.

ʧ.+dɑ ʧ.+dɑ 0203020201/16.

ʧ.+ḍɑ ʧ.+ḍɑ 0203020201/16.

ʧiɴqejχu Ç. “*Qinghai* gölü, göl adı” Bkz. **ʧiɴχeχu.**

ʧ. ʧ. ḍər 0203020201/22.

ʧiɴqej ʐəŋ Ç. “*Qinghai*’lı, Qinghai’de yaşayan kişi”

ʧiɴqej ʐ̧+ɢɑ ʧiɴqej ʐ̧+ɢɑ kulilap berɣẹ̈ndin͡ɬɑ 0203020201/16, ʧiɴqej ʐ̧+ɢɑ 0203020201/20.

ʧiɴχe Ç. “*Qinghai*, yer adı” Bkz. **ʧiɴqej, ʧiɴχej.**

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ 0202030605/15, ʧ.+nə͡ŋer 0203020601/66.

ʧ.+ʁɑ ʧ.+ʁɑ͡ɑrʁɑ 0103010304/77, ʧ.+ʁɑ bɑrʁɑ 0203010702/12.

ʧ.+den ʧ.+den bẹ̈r gęɬɣẹ̈n nimi͡er 0203020601/67.

ʧ.+dɑn ʧ.+dɑn oɬ bẹ̈:ɾ͡gęɬmi 0203020601/68.

ʧiɴχej Ç. “*Qinghai*, yer adı” Bkz. **ʧiɴχe, ʧiɴqej.**

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ sumidi 0202030802/05.

ʧ.+dɑɢə ʧ.+dɑɢə dɑʰt 0203020403/02.

ʧiɴχeχu Ç. “*Qinghai* göl, göl adı” Bkz. **ʧiɴqejχu.**

ʧ. ʧ. 0202030605/165, ʧ.͡ɬɑ 0202030605/165.

ʧ.+nəŋ ʧ.+nəŋ 0202030605/15, ʧ.+nəŋ oʰrdɑsəndɑ ͡βər 0202030605/165, ʧ.+nəŋ ʃiŋtʂiŋ 0202030605/166.

ʧis “malakit taşı, turkuaz” Bkz. **ʤis.**

ʧ. ʧ. mɑrʤeːn 0102020301/16, ʧ.͡mɑrʤen 0103020301/08, 0103020302/08, ʧ. mɑrʤeɴGɑ 0103020302/05.

ʧiʂi Ç. “aslında”

ʧ. ʧ. 0103050301/22, 0203010702/17, 0203010701/19.

ʧiʂilia ʂaɴ Ç. “70 (yaşa) gelmiş”

ʧ. pədər ʧ. 0103010303/02.

ʧitɑ Ç. “başka”

ʧ. ʧ. ʒiʂi 0202020701/22.

ʧitse nio Ç. “yedi renkli kuş”

ʧ. ʧ. 0203010701/10.

ʧiʧi sɯʂi ʤiu Ç. “yedi (çarpı) yedi kırk dokuz”

ʧ. ʧ. dozɯ 0203010702/04.

ʧitʧi sɯʂɨ ʤiutien Ç. “yedi yedi kırk dokuz gün, yas günleri” Bkz. **ʧitʧi sɯʂɨ ʤiutieŋ.**

ʧ. ʧ. guołəβ d̥ə 0103050102/20, ʧ. pətgindi͡ɬa 0103050102/22.

ʧ.+nə ʧ.+nə nɑʁəβ guołəβ d̥ə 0103050102/21.

ʧ.+ɢɑ ʧ.+ɢɑ ɬa 0103050102/23, ʧ.+ɢɑ͡ɬa sɯʂɨ ʤiugə jɑʁ mɑrmi tɑmd̥ərəβ d̥ə 0103050102/26.

ʧitʧi sɯʂɨ ʤiutieŋ Ç. “yedi yedi kırk dokuz gün, yas günleri” Bkz. **ʧitʧi sɯʂɨ ʤiutien.**

ʧ. ʧ. guołəβ d̥ə 0103050102/20.

ʧije Ç. “şirket, özel sektor”

ʧ.+dɑ ʧ.+dɑ miːk joq də 0103010303/27.

ʧijeɾ Ç. “Temmuz ayı” Bkz. **ʧijye.**

ʧ.+di ʧ.+di 0202010901/22.

ʧijetʂɑɴʤɯ Ç. “şirket, fabrika”

ʧ. ʧ. dʐuannɑp d̥ro 0203020601/34, ʧ. dʐuannɑʁɑndi 0203020601/35.

ʧijye Ç. “Temmuz ayı” Bkz. **ʧijeɾ.**

ʧ. ʧ. 0202031101/08, ʧ. ʁəʂiʤiʁɑ 0202031101/08.

ʧ

ʧyxg- < ʧyxgə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰgə-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-in bɛl̥ɛk ʧ.-in 0202030604/15.

ʧioʰgə- “sunmak” Bkz. **ʤøʰg-, ʤyxkə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyg-, ʧygə-, ʧyk-, ʧykə-, ʧyxg-, ʧyxgə-, ʧioʰg-, ʧioʰkəʰ-.**

ʧ.-sɑ jiudɑ ʧ.-sɑ͡ɬa 0202030604/18.

ʧ.-β jodɑ ʧ.-β 0202030604/23.

ʧ.-ɣin jiudɑ ʧ.-ɣin duɣədi 0202030604/03.

tʂ

tʂɑː Ç. “çay” Bkz. **tɑ, tʂɑ.** Ayrıca Bkz. **ʃiɑɴtəŋ tʂɑ.**

tʂ bər tʂ. 0203020501/08, bołəʁ tʂ. 0102020301/09, 0102020401/09, 0103020403/05, sutdək tʂ. 0203010801/07.

tʂ+nə tʂ.+nə sɑłʁɑ 0103010101/04, tʂ.+nə ʂigə dʐuŋ dɑło d̥ə 0103010101/06.

tʂɑː Ç. “Sarı Uygur millî kıyafetinin iki tarafında bulunan yırtmaç” Bkz. **tʂɑ.**

tʂ. tʂ. sɑłmɑ 0203010702/22.

tʂɑːm bɑː “Tibet Buddhizmi’nde dinî dans eden veya ayin yapan kişi”

tʂ. dørt ʒ͡iɣərmə tʂ. 0202030801/13.

tʂɑ Ç. “çay” Bkz. **tɑ, tʂɑː**. Ayrıca Bkz. **ʃiɑɴtəŋ tʂɑ.**

tʂ. tʂ. ɑrɑʰķə ɬəɴqɑ 0202030802/17, tʂ.͡ɑrɑʰķənə ɑɬəɴGɑʂ ɢənɑ 0202030802/33, tʂ. əʂ 0203020201/03, tʂ. əʂgęk joʤiŋ͡ eɾ 0203020201/03, tʂ. əʂgik nimi d̥ə 0202010901/83, tʂ. əʂmis də 0103010303/06, tʂ.͡ əʂmin hɑnəʁɑ ʁɑɾo də 0103010303/08, tʂ. ăʂgi 0103030901/47, tʂ. iʃʤ̣ɾxəʂ də 0103010305/37, tʂ.͡ iʧ̂iːnə 0202030605/152, bəɾ tʂ. ɑɬʁɑ 0202010901/83, bəɾ dun tʂ. 0203010801/09, bər βɑʁɑdʐɑ tʂ. 0202010901/70, bołəʁ tʂ. 0103020301/05, 0103040404/12, ɸud̥uɾʁɑ ʊngin tʂ. 0202020501/29, gəłdəŋ tʂ. osɑ mɑ 0203020201/03, tʂ. kegdi 0202030301/11, tʂ. kegdinə 0202030301/19, tʂ. kegdinə 0202030301/16, kømʤɯ tʂ.

0103050101/39, tʂ. qejinɢandɑ͡ ɬa 0202010901/83, tʂ. qejindərəβ əʂse 0202010901/76, tʂ. qejnadəβ 0202030605/155, ɢarɑ tʂ. 0202030802/29, ɢoːNər tʂ. 0103020303/17, 0103020303/35, tʂ. ʁuzɢa 0203020301/06, tʂ. hədʒiβ 0201010101/16, tʂ. horʁədoː 0103020402/010, tʂ.͡ ɬa diɣik 0202030801/22, tʂ. ma eʰdʒirəp bᵻrɣᵻk dimi dər 0202010901/27, tʂ. ma͡ βər kuʂdəɣ osa 0103050101/41, tʂ. ma qejnatɢə dər 0203020302/06, tʂ. semen 0103010705/17, tʂ. ͡semennə 0202030402/32, tʂ. semᵻːn 0103020403/18, tʂ. semᵻn 0103020403/18, tʂ. semᵻn͡ ɬa 0103010305/37, tʂ. semien 0103010304/42**,** tʂ.͡ semien 0202030402/40, tʂ. sumᵻnnə 0202030605/54, sut͡ tʂ. 0103030702/70, 0103030702/99, 0103030702/101, sutdək tʂ. 0203010801/08, sutdəɣ tʂ. 0103030802/26(2), sʉtdəɣ tʂ. 0202030802/29, ʂigə dzɻŋ tʂ. 0103010101/06, tʂ. ʃidʒᵻrmin 0103040405/58, tʂ. təkəβatɢa 0202010901/78, tʂ. ɟaʰɢ͡əhorʁədo dzɻdo də sa 0103010303/09, tʂ. tutqə͡ʂ na 0103030203/38, tʂ. jaɴjaɴ ðʂgənə 0502020101/463.

tʂ+nəŋ tʂ.+nəŋ ʂeːrənə 0202010901/78.

tʂ.+nə tʂ.+nə 0103010101/03, 0103010101/14, 0202020501/95, 0202030802/28, tʂ.+nə ałʁa 0202010901/71, tʂ.+nə ðʂgiʂ͡ ɬa 0103010305/50, 0103010305/83, tʂ.+nə iʃdʒᵻrɣindi 0103050401/08, baʁadzɑnəŋ tʂ.+nə saɴa eʰdʒirp bᵻrɣ͡e ɬa 0202010901/72, tʂ.+nə ͡βər qejnatɢanda 0202030605/155, tʂ.+nə qejndərʁa 0202031101/24, tʂ.+nə xidʒiu ͡ungi 0102020303/30, tʂ.+nə xidʒirəβatɢa 0202030605/123, tʂ.+nə naʁo ɖə 0103010101/13, suatɢan tʂ.+nə 0103010101/06, tʂ.+nə sutdiɣi 0202030901/14.

tʂ.+ʁa boɬəʁ tʂ.+ʁa boːʁan eː ɖə 0103020302/05.

tʂ.+dan tʂ.+dan bər əʂ 0103010303/06, ɢarɑ tʂ.+dan qejnatɢa͡ ɬa 0202030802/28, tʂ.+dan mədʒar 0202010901/76.

tʂa Ç. “Sarı Uygur millî kıyafetinin iki tarafında bulunan yırtmaç” Bkz. **tʂaː.**

tʂ.+səɴɢa tʂ.+səɴɢa jyŋ dzɻanʤɯ undurɣᵻː 0203010701/23.

tʂap “dönem, çağ”

tʂ.+ɢa menəŋ tʂ.+ɢa eʰtgindi͡ ɬa 0203020401/06.

tʂapdzɻəʁə “çapa”

tʂ.+di ɢas͡ tʂ.+di su kuʰrguruβatɢandɑ͡ ɬa 0202020401/20.

tʂaβəri “tapınaktaki aşcı, tapınakta küçük işleri bakan kişi” Bkz. **tʂaβərji.**

tʂ. tʂ. dimi 0202030801/07.

tʂaβərji “tapınaktaki aşçı, tapınakta küçük işleri bakan kişi” Bkz. **tʂaβəri.**

tʂ. tʂ. dimi͡ ɬa 0202030801/07.

tʂadiχəɴ Ç. “çok kötü”

tʂ. tiodʒᵻn je tʂ. ɑ 0202020301/18.

tʂaq “çağ, dönem” Bkz. **tʂaʁ.**

tʂ. tʂ. tʂaqɢa dəurɑʁo 0202030601/01.

tʂ.+ɢa tʂaq tʂ.+ɢa dəurɑʁo 0202030601/01, bə tʂ.+ɢa futsuŋnap ɖə 0202030601/04.

tʂ.+ɠa bə tʂ.+ɠa eʰtgində͡ ɬa 0202030601/02, tʂ.+ɠa dəurap ɖro 0202030601/02.

tʂaχu Ç. “çaydanlık”

tʂ. ɢəɬa tʂ. 0103010101/01, tʂ. diu joq do 0103010101/09.

tʂ.+ʁa ɢəɬa tʂ.+ʁa daɬo də 0103010101/01, tʂ.+ʁa saɬo də 0103010101/07, tʂ.+ʁa daɬaʁanda͡ ɬa 0103010101/08, tʂ.+ʁa daɬaʁandə͡ ɬa 0103010101/08, tʂ.+ʁa ma 0103010101/09.

tʂɑχq- “vurmak, dövmek, çakmak” Bkz. **tʂɑχɢ-, dzɻɑːχq-, dʐɻɑχq-.**

tʂ.-qəʂ ɖə tʂ.-qəʂ ɖə 0103010304/44.

tʂ.-ɢɑ tʂ.-ɢɑ undərk giɣi͡ɬɑ 0103010304/43.

tʂɑχɢ- < tʂɑχq- “çakmak” Bkz. **tʂɑχq-, dzɻɑːχq-, dʐɻɑχq-.**

tʂ.-əβ də mdʒa ɖɑχs dujɬaʁɑ tʂ.-əβ də 0103010304/63.

tʂɑʁ “çağ, zaman” Bkz. **tʂɑq.**

tʂ.+nəɴ bə tʂ.+nəɴ qɑjɾɑːn nɑ͡ej 0103050303/16, 0103050303/17.

tʂ.+ənɖɑ pədə^{h}ɾge tʂ.+ənɖɑ 0103010601/06.

tʂ.+dɑ məndɑn pərəɴgə tʂ.+dɑ 0202030601/20.

tʂɑdʒiŋdi χəɴ Ç. “çok kötü”

tʂ. tʂ. mɑ 0202010901/51.

tʂɑɬɑ- Ç.+T. “yerleştirmek” Bkz. **tʂɑɬə-.**

tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030104/10.

tʂ.-βɑtɢɑn kuntus͡kun tʂ.-βɑtɢɑn 0202030104/11.

tʂɑɬɑ- Ç.+T. “araştırmak”

tʂ.-ɢɑ ɖɯɬionə ɑndɑɢɑ tʂ.-ʁɑ ɢɑɾomin ɖə 0203010701/15.

tʂɑɬə- < tʂɑɬɑ- Ç.+T. “yerleştirmek” Bkz. **tʂɑɬɑ-.**

tʂ.-βɑtɢɑq tʂ.-βɑtɢɑq nimi ɖə 0202030104/09.

tʂɑm “Tibet Buddhizmi’nde bir çeşit ayin dansı, ilahî dans”

tʂ. tʂ. ͡unup 0202030801/11, tʂ. unuβəɾ ɖɾo 0202010901/21(2), tʂ. unɖə 0202030801/13, tʂ. unge 0202030801/13, tʂ. ungi 0202010901/21, tʂ͡. ungi 0202030801/19.

tʂɑ mɑ Ç. “çay-at vergisi”

tʂ. tʂ. 0103050401/16(2), tʂ. ɬɑ 0103050401/16.

tʂɑ mə “çay may”

tʂ. tʂ. 0201010101/15.

tʂɑmdʐɑɾ “ince ipli dokumalı kumaştan yapılmış uzun ceket” Bkz. **tʂɑndʐɑ.**

tʂ. gyk tʂ. gizoː 0103050303/19, gyk tʂ. gizəβ 0103050303/02, jørəm tʂ. 0103030702/104.

tʂ.+nə jorəm tʂ.+nə miŋ gizoː 0103020402/04.

tʂɑn “eyerin en üstündeki desenli kalın kumaş veya halı”

tʂ. tʂ. 0202020101/03, tʂ͡. ẹzeɾ 0202020303/10, 0202020303/11, tʂ. diɣik 0202020101/03, tʂ. dij də 0202020101/03, tʂ. χəsən͡ɬɑ 0202020101/12, tʂ. mɑ βɑɾ͡eɾ 0202020303/12, tʂ. ʐuzɯ ʊɾʁɑ 0103010305/94.

tʂ.+nə tʂ.+nə sɑɬəβɑɬʁɑ 0202020303/10.

tʂɑndʐɑ “ince ipli dokumalı kumaştan yapılmış uzun ceket” Bkz. **tʂɑmdʐɑɾ.**

tʂ. gyk tʂ. gizo 0103050303/20.

tʂɑɴ Ç. “şarkı söylemek”

tʂ. tʂ. je ʃiŋ 0202020501/32.

tʂɑɴχɑlio < tʂɑnχɑlio Ç. “bağlı kalmak, musallat olmak”

tʂ. ɑdʐɑnə tʂ. ɑ 0202030101/06.

tʂɑɴʁɑn Ç. “*Changan*, yer adı”

tʂ.+dɑn tʂ.+dɑn 0202030605/01, 0202030605/13, tʂ.+dɑn mɑɴəp də ͡nɑ 0202030605/72.

tʂɑɴmo ɬɑmɑ “kişi adı, özel ad”

tʂ. tʂ. 0203020601/14.

tʂ.+nəŋ tʂ.+nəŋ 0203010702/41.

tʂɑɴdʑɯ Ç. “fabrika”

tʂ. jigə tʂ. tʂɨŋliliao mɑ 0203020101/02.

tʂɑɴdʑi̯alia Ç. “şarkı söyler, şark söylüyor”

tʂ. dʐəŋdʐəŋ tʂ. 0203010302/14.

tʂɑʂɨ Ç. “çay çeşidi”

tʂ. zui͡ χo̞di tʂ. do 0103010101/12.

tʂɑʰq- “şiddetli rüzgâr esmek, çakmak” Bkz. **dʐɑʰq-.**

tʂ.-ɢɑ ɢɑrɑ tʂ.-ɢɑ 0502020101/84.

tʂəɢɐrtbɑq “iris çiçeği, süsen çiçeği”

tʂ. tʂ. gev ͡er ne: 0103050303/28, tʂ. χuɑr ͡jizdo 0103050303/03, tʂ. jɑzənəŋ 0103050303/27.

tʂəʁɑn M “kişi adı”

tʂ. tʂ. di:k 0103030801/05, ɬɑʰqdər tʂ. 0103030801/09.

tʂəndər “zincir”

tʂ. ərdʒe̞n tʂ. 0103050305/11.

tʂəndərɬə- “zincirlenmek, (zincir ile) bağlanmak, (zincir) sarılmak”

tʂ.-q tʂ.-q qɑsɑ 0103040303/06, tʂ.-q qɑsɑ͡ jɑ 0103040303/05.

tʂəŋ Ç. “gerçek” Bkz. **dʐəŋ, dʐəŋdʐəŋ, dʐɨŋdʐɨŋ.**

tʂ. dismin d̯ə e̞ də tʂ. d̯ə 0103040302/07.

tʂəŋ Ç. “şehir, sur” Bkz. **tʂəŋɬəu.**

tʂ. unduʁɑɴ tʂ. 0502020101/247, bøzuk tʂ. drɔ: 0202030103/06.

tʂ.+nəŋ tʂ.+nəŋ ɬomɑq d̯ər 0202030103/07, tʂ.+nəŋ səgən ɑʂmɑʁɑ͡ʂ gəni͡ ɬɑ 0502020101/363.

tʂ.+ə ɢəzəɬməqdəŋ tʂ.+ə 0202030103/05.

tʂəŋ Ç. “ölçü birimi”

1. “bir *çın* = 500ml”

tʂ. bər tʂ. ɑrɑʰk̡ə 0103010304/50.

2. “1 *çın* = 0.5kg”

tʂ. bər tʂ. 0103030201/23, bər tʂ. be̞rse 0202030802/39, ʂikə tʂ. be̞rse 0202030802/39, jyz sɑqəson tʂ. ʃit be:͡ nɑ 0103050101/34, nidʒi tʂ. 0103010306/09(2), ndʒi tʂ. ɑɬχə͡ʂ͡e 0103010306/09.

tʂ.+nəŋ ɑʰɬdə tʂ.+nəŋ mo ɬɑ ɢəndɑŋ kerek̡͡e 0103050101/38, sɑqəson tʂ.+nəŋ kus ʃit də 0103050101/36, ʂigə jiɣəmə tʂ.+nəɴ ɢəmdɑn dər͡nɑ 0103010702/31.

tʂ.+nə tʂ.+nə dɑʰɾʈək di:ʂ də 0103030201/22.

tʂ.+ɢɑ məŋ tʂ.+ɢɑ 0103010602/13.

tʂəŋ Ç. “olmak”

tʂ. ʃye tʂ. joʁur χuɑ lio mɑ 0203020101/05.

tʂəŋfəŋ Ç. “siyasî görüşü; aile geçmişi” Bkz. **tʂɨŋfəŋ.**

tʂ. tʂ. ʉrlek kəsɯlernə 0203020401/03.

tʂəŋlio Ç. “olmuş”

tʂ. uruχ dʒiu tʂ. 0202031202/13, berɣe tʂ. 0202031202/18.

tʂəŋliɬɑ- Ç.+T. “kurmak, kurulmak” Bkz. **tʂɨŋliɬ-, tʂɨŋliɬɑ-.**

tʂ.-ʁɑ mutʂɑɴ tʂ.-ʁɑ 0203020401/02.

tʂəŋlidzʲalia Ç. “kuruyor”
tʂ. datʂa mutʂaɴ tʂ. 0203020401/01.
tʂəŋɬəu Ç. “sur, eski zamanki yüksek duvarlı şehir” Bkz. **tʂəŋ.**
tʂ.+nəŋ tʂ.+nə͡ŋ əʂdi 0502020101/364.
tʂəŋnɑː- Ç.+T. “su geçirmek, sinmek” Bkz. **ʂəŋnɑ-.**
tʂ.-ʁəməs+ɖə sut tʂ.-ʁəməs ɖə 0202030701/16.
tʂəŋnɑ- Ç.+T. “olmak”
tʂ.-p ɖə kəsɯ tʂ.-p ɖə 0202031201/03.
tʂ. uruʁ mɑ tʂ.- 0202031202/24.
tʂ.-sɑ tʂ.-sɑ͡ɬɑ 0202031202/16.
tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ 0202031202/25.
tʂ.-ʁɑn kəsɯ tʂ.-ʁɑn duɣdi͡ɬɑ 0202031201/03.
tʂ.-ʁɑndi kəsɯ tʂ.-ʁɑndi͡ɬɑ 0202031201/04.
tʂəŋnɑɬ- Ç.+T. “olmak”
tʂ.-əp ɖər uruʁ mɑ tʂ.-əp ɖər 0202031202/18.
tʂ.-mɑʁɑ nɑʁəp tʂ.-mɑʁɑ 0202031202/25.
tʂəŋnəq Ç.+T. “ölçü birimi, 1*çınnık* = 0.5kgluk” Bkz. **tʂəŋnəʁ.**
tʂ. jyz tʂ. sɑɬəʁ ʂukdə 0202030604/53.
tʂəŋnəʁ Ç.+T. “ölçü birimi, 1*çınnığ* = 0.5kglık” Bkz. **tʂəŋnəq.**
tʂ. məŋ tʂ. 0202031202/34, məŋ tʂ. sɑɬəʁ ʂukdə 0202030604/58.
tʂəŋtuo Ç. “terazinin ağırlık kısmı” Bkz. **ʧĩŋto.**
tʂ. tʂ. ɢɑɴəɾəq 0202030605/64.
tʂəŋdzɻɴlia Ç. “büyüyecek”
tʂ. tʂ. ɑm ʤiu 0202010702/10.
tʂeːj “oturacak yeri, çadırda ocağın yanındaki yer”
tʂ.+dɑɢə tʂ.+dɑɢə dzɻeːjsɑɴ͡ɬɑ 0103020303/04.
tʂeɬəʁ Ç.+T. “zengin”
tʂ. ɑnɑɴɢɑ tʂ. dər di 0103020301/25, tʂ. də di 0103020301/25, 0103020302/21, tʂ. də 0103020302/21.
tʂeʂɨ Ç. “yukarıdan gelen işler, resmî işler”
tʂ. tʂ. pejɬak ɡise͡ɬɑ 0202010701/03, tʂ. pejɬɑβər ɖər 0202010701/03, dɔʰqus ɑʰt dioʰdʒin tʂ. 0202010701/03.
tʂoːbɑ < tʂobɑq “top, yuvarlak nesne” Bkz. **tʂobɑ.**
tʂ. jɑːʁ͡tʂ. 0103020303/34.
tʂoːt “gök tanrıya sunulan içki, süt vs. malzeme, anma yaparken içki veya sütü serperek söylenen söz”
tʂ. tʂ. diȷ dij 0103030702/101.
tʂo dzɻmə Ç. “böyle, bunun gibi”
tʂ. tʂ. fɑnji 0202031201/05.
tʂobɑ < tʂobɑq “top, yuvarlak nesne” Bkz. **tʂoːbɑ.**
tʂ. jɑːʁ͡tʂ. 0103020303/16.
tʂoɖ̣ Ç. “çağ, dönem”
tʂ.+ɖɑ niː tʂ.+ɖɑ͡ɬɑ 0202010701/20.
tʂoɢ- < tʂoɢe- “oturmak” Bkz. **tʂoɢə-, tʂoɢeː-, tʂoɢe-, tʂoɢɖ̣-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢ̟e-, tʂɔɢə-, tʂɔɢe-, tʂɔɢu-.**

tʂ.-ʊːɾ ɖɾə dʒafə ołuɾ tʂ.-ʊːɾ ɖɾə 0201010102/03.

tʂ.-uːɾʁɑn jɑnəndɑ tʂ.-uːɾʁɑn 0202030605/54.

tʂoɢə- < tʂoɢe- “oturmak” Bkz. **tʂoɢ-, tʂoɢeː-, tʂoɢe-, tʂoɢẹ-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢe̯-, tʂɔɢə-, tʂɔɢe-, tʂɔɢu-.**

tʂ.-sɑ doʁɬɑɴdɑ tʂ.-sɑ 0103010305/100.

tʂ.-q tʂ.-q͡qɑʁɑ͡ɬɑ 0102020303/48.

tʂ.-ʁɑ səːɮ͡ɑɾɑsəndɑ tʂ.-ʁɑ 0202030402/74, teɬəkdəŋ ɑʰsɢɑ tʂ.-ʁɑ 0202030402/61.

tʂ.-q tʂ.-q qɑʁɑn͡eː ɖə 0202030402/19.

tʂ.-βəɾʁɑ jysundi tʂ.-βəɾʁɑ 0202030605/121.

tʂ.-ʁɑndɑ tʂ.-ʁɑndɑ 0102020303/30, peːɣ tʂ.-ʁɑndɑ 0203020401/12.

tʂ.-βəɾʁɑq tʂ.-βəɾʁɑq nimi ʝə 0202010901/17.

tʂoɢəs- “beraber oturmak” Bkz. **tʂoɢes-, tʂoɢe̯s-.**

tʂ.-ɢɑ qɑɾ kəsə tʂ.-ɢɑ͡ɑɾ͡e 0202030902/108.

tʂoɢeː- “oturmak” Bkz. **tʂoɢ-, tʂoɢə-, tʂoɢe-, tʂoɢẹ-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢe̯-, tʂɔɢə-, tʂɔɢe-, tʂɔɢu-.**

tʂ.- bəʁɑ tʂ.- 0202030302/02.

tʂoɢe- “oturmak” Bkz. **tʂoɢ-, tʂoɢə-, tʂoɢeː-, tʂoɢe-, tʂoɢẹ-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢe̯-, tʂɔɢə-, tʂɔɢe-, tʂɔɢu-.**

tʂ.-βəɾ ɖəɾ tʂ.-βəɾ ɖəɾ͡nɑ 0202010901/64.

tʂ.-ʂ də/ɖə jyʂgi tʂ.-ʂ də 0103010305/71, dujmien tʂ.-ʂ ɖə 0103010305/101, dʒiɾɣindi tʂ.-ʂ ɖə 0103010305/72.

tʂ.-se jɑʰɢɑsəndɑ tʂ.-se 0202030601/84.

tʂ.-βɑɬsɑ bəɾ tʂ.-βɑɬsɑ 0103040403/52.

tʂ.- uzuŋ tʂ.- 0202020501/29, seːɾ͡ɬɑ tʂ.- 0202030605/123.

tʂ.-q tʂ.-q qejqen 0202030902/12, tʂ.-q ɢɑɾɑʁɑn 0202030902/13.

tʂ.-ʁɑʂ qo tʂ.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0201010101/24.

tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑː ołuɾʁɑndɑ 0202030902/14, tʂ.-ʁɑ 0201010101/15, 0502020101/165, tʂ.-ʁɑ uɣɑɬəβəɾʁɑn͡eː ɖə 0202010502/12, bɑtdɑsɢɑ tʂ.-ʁɑ 0103040405/02, duzęɬɣe tʂ.-ʁɑ 0502020101/164, geseɾ tʂ.-ʁɑ ͡ɬɑ 0502020101/398, kɑɴnəŋ dəpgi tʂ.-ʁɑ 0502020101/393, mɑɴɢɑ tʂ.-ʁɑ 0502020101/481, mɑɴɢɑ tʂ.-ʁɑ͡ɬɑ 0502020101/481, tɑɬɑdɑ tʂ.-ʁɑ 0202010901/70.

tʂ.-βɑɬʁɑ χɔ bəɾ tʂ.-βɑɬʁɑ 0202030902/13.

tʂ.-ʁɑn tʂ.-ʁɑn jeɾə 0202030102/05.

tʂ.-ʁɑndə gęɬɣę tʂ.-ʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/463, tʂ.-ʁɑndə͡ɬɑ 0103010305/85.

tʂ.-ʁɑndi tęɾɣẹn tʂ.-ʁɑndi 0203010302/08.

tʂoɢed- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoɢet-, tʂoɢe̯d-, tʂoɢe̯t-, tʂɔɢɑt-, tʂɔɢəd-, tʂɔɢeɖ-, tʂɔɢet-, tʂɔɢẹd-, tʂɔɢɔd-.**

tʂ.-əβ də/ɖə/ʝɾo niɑɴdʒa ɣĩŋɣĩnə mɑ tʂ.-əβ də 0103050101/58, ɑq jyʂgi tʂ.-əβ ɖə 0103010305/31, doɬʁɑN͡ ə̆ʂgi tʂ.-əβ ɖə 0103010305/74, ɖusəɾɣẹ tʂ.-əβ ʝɾo 0203020501/21.

tʂ.-əβɑdəβ ɖə bɑdʐuzɯdɑn nɑɾɑʰqɢɑ tʂ.-əβɑdəβ ɖə 0103010305/82, nɑɾɑʰqɢ̆u tʂ.-əβɑdəβ ɖə 0103010305/67.

tʂ.-əβɑɖəβ ɖə neɾɑʰqɢ̆ɑ tʂ.-əβɑɖəβ ɖə 0103010305/68.

tʂ.-əβɑdo də ɣĩ ͡jyʂgi tʂ.-əβɑdo də 0102020303/27, ɣĩ͡ jyʂdi tʂ.-əβɑdo ɖə 0102020303/29.

tʂ.-əβɑtqəʂ ḍə nerɑ^{h}qg̠ɑ tʂ.-əβɑtqəʂ ḍə 0103010305/100, 0103010305/101.

tʂ.-o ə^{h}rʤiaNGoGɑ tʂ.-o 0202030601/80, tɑʁɑr jy tʂ.-o 0202020501/74.

tʂ.-əβɑtg̠ɑndə tʂ.-əβɑtg̠ɑndə͡ɬɑ 0203030101/13.

tʂoGes- “beraber oturmak” Bkz. **tʂoGəs-, tʂog̠es-.**

tʂ.-əq tʂ.-əq qɑɬʁɑq nimi ḍə 0202010901/71.

tʂ.-Gɑʂ qɔ tʂ.-Gɑʂ͡ɬɑ 0202020501/71.

tʂ.-Gɑ qɔ tʂ.-Gɑ 0202020501/29.

tʂ.-uβɑɬʁɑ bər tʂ.-uβɑɬʁɑ 0103050201/14.

tʂoGet- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoGed-, tʂog̠ed-, tʂog̠et-, tʂɔGəd-, tʂɔGeḍ-, tʂɔGet-, tʂɔGẹd-, tʂɔGɔd-.**

tʂ.-qəʂ ḍə berɑ^{h}qg̠u tʂ.-qəʂ ḍə 0103010305/102.

tʂ.- ʤirɣiɣi tʂ.- 0102020303/48.

tʂ.-Gɑʂ tʂ.-Gɑʂ͡ɬɑ 0103010305/83, 0202030801/22.

tʂ.-Gɑ ʤɻerɣɻẹgẹ tʂ.-Gɑ 0103050201/18, məndɑ tʂ.-Gɑ 0103030802/21, tɑɬʁɑnnə tʂ.-Gɑ 0203020302/17, ja^{h}GɑsəNGɑ tʂ.-Gɑ 0103050201/10.

tʂ.-Gəməs ḍə Gəzdə dujmien tʂ.-Gəməs ḍə 0103010305/101.

tʂoGẹ- “oturmak” Bkz. **tʂoG-, tʂoGə-, tʂoGeː-, tʂoGe-, tʂoGɔ-, tʂoGu-, tʂog̠e-, tʂɔGə-, tʂɔGe-, tʂɔGu-.**

tʂ.-ʁɑ dɑβɑnnəŋ bɑʂdɑ tʂ.-ʁɑ 0202010502/17.

tʂoGɔ- < tʂoGe- “oturmak” Bkz. **tʂoG-, tʂoGə-, tʂoGeː-, tʂoGe-, tʂoGẹ-, tʂoGu-, tʂog̠e-, tʂɔGə-, tʂɔGe-, tʂɔGu-.**

tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ oɬurʁɑndɑ 0202030902/71.

tʂoGu- < tʂoGe- “oturmak” Bkz. **tʂoG-, tʂoGə-, tʂoGeː-, tʂoGe-, tʂoGẹ-, tʂoGɔ-, tʂog̠e-, tʂɔGə-, tʂɔGe-, tʂɔGu-.**

tʂ.-βʁɑndɑ tʂ.-βʁɑndɑ 0103010502/10.

tʂ.-βɑɬmɑs tʂ.-βɑɬmɑs oʁɑʂ də 0103030901/71.

tʂog̠e- “oturmak” Bkz. **tʂoG-, tʂoGə-, tʂoGeː-, tʂoGe-, tʂoGẹ-, tʂoGɔ-, tʂoGu-, tʂɔGə-, tʂɔGe-, tʂɔGu-,**

tʂ.-s ḍər jyɣẹ͡ɬɑ tʂ.-s ḍər 0201010101/35.

tʂog̠ed- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoGed-, tʂoGet-, tʂog̠ed-, tʂog̠et-, tʂɔGɑt-, tʂɔGəd-, tʂɔGet-, tʂɔGẹd-, tʂɔGɔd-.**

tʂ.-əβ joq də berɑqg̠u tʂ.-əβ joq də 0103010305/67.

tʂog̠et- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoGed-, tʂoGet-, tʂog̠ed-, tʂɔGɑt-, tʂɔGɑt-, tʂɔGəd-, tʂɔGeḍ-, tʂɔGet-, tʂɔGẹd-, tʂɔGɔd-.**

tʂ.-Go tøreɣe tʂ.-Go 0202030601/74.

tʂ.-qəʂ ḍə ʤɻerɣɻẹgẹ tʂ.-qəʂ ḍə 0103050201/17.

tʂ.-g̠ə ɸudur mɑ tʂ.-g̠ə 0202010901/24.

tʂ.-Gɑ jɑ^{h}Gɑʁɑ tʂ.-Gɑ 0203011002/06.

tʂ.-qɑ ʂeːrənə GuzGɑ tʂ.-qɑ 0202010901/76.

tʂog̠es- “beraber oturmak” Bkz. **tʂoGəs-, tʂoGes-.**

tʂ.-Gɑː tʂ.-Gɑː ɬɑ Gɑrop ḍə sɑ 0103040301/10.

tʂoʁbɑq “yumak, yuvarlak nesne” Bkz. **dzg̠o^{h}bɑq.**

tʂ. kuɬ͡tʂ. 0202030201/06, jɑʁ͡tʂ. 0202030201/06.

tʂoɬɑ- Ç.+T. “geçmek, aşmak”

tʂ.-ʁəməs də o ʂiʤẹndɑn tʂ.-ʁəməs də͡sɑ 0103010305/63.

tʂoɬ- < tʂoɬɑ- Ç.+T. “itmek” Bkz. **tʂiuɬɑ-, tʂiuɬu-.**

tʂ.-e tʂ.-e tʂoɬe ˩ɬɑ soːGəβɑɬsɑ 0202020302/07, tʂoɬe tʂ.-e ˩ɬɑ soːGəβɑɬsɑ 0202020302/07.

tʂoɬɑn “çoban yıldızı” Bkz. **tʂoɬβɑn.**

tʂ. dɑN tʂ. 0103010602/01.

tʂoɬβɑn “çoban yıldızı” Bkz. **tʂoɬɑn.**

tʂ. tʂ. ʊnuʁɑn ɑGGɑruʁɑndɑ 0103010305/66, tʂ. bˌəsɑ 0103040303/01, dɑN tʂ. 0103010305/66, 0103030701/13, 0103030702/99, 0103050302/07, tʂ. də 0103040303/01, 0103040303/03, sen tʂ. me 0103040303/07, jiŋərGə jiŋ tʂ. 0102020303/03.

tʂ.+nə tʂ.+nə ḳẹ̣^{h}p 0103040303/06.

tʂoɬʁɑn “toplantı”

tʂ. tʂ. 0202010701/02, tʂ. bo^{h}ɬ̰tə 0202010701/02, tʂ. boɬχəʂ ḍə 0202010701/02, tʂ. boɬχəʂ də 0202010701/02.

tʂotbɑ “anma” Bkz. **dz̰otbɑ.**

tʂ. tʂ. 0103030702/98, tʂ. pətkəʂ ḍə 0103010601/54, tʂ. tudo 0103030702/45, tʂ. tutGɑq bərmẹ̣ doː 0103030702/99, tʂ. tutGɑq mi də 0103030702/101.

tʂotd- < **tʂotdɑ-** “serpmek” Bkz. **tʂotdɑ-, tʂotdə-, tʂotḍ-, tʂotḍə-.**

tʂ.-i də tʂ.-iː də 0102040301/02.

tʂ.-o ḍus ͡jɑqGɑ tʂ.-o 0103020304/32.

tʂ.-iː tʂ.-iː tʂotdiː 0102040301/02, tʂotdiː tʂ.-iː 0102040301/02.

tʂotdɑ- “serpmek, anmak” Bkz. **tʂotd-, tʂotdə-, tʂotḍ-, tʂotḍə-.**

tʂ.-ʁɑ pə^{h}ɾGɑNGɑ ər tʂ.-ʁɑ 0202010901/83, bərsəNGɑ ər tʂ.-ʁɑ 0202010901/83.

tʂotdə- < tʂotdɑ- “serpmek (anmak)” Bkz. **tʂotd-, tʂotdɑ-, tʂotḍ-, tʂotḍə-.**

tʂ.-β də tʂ.-β də ḍio ḍə 0103030802/27.

tʂotḍ- < tʂotdɑ- “serpmek, (anmak)” Bkz. **tʂotd-, tʂotdɑ-, tʂotdə-, tʂotḍə-.**

tʂ.-ẹ̣ ɑnə ˩ɬɑ tʂ.-ẹ̣ tʂotḍẹ 0202010703/17, ɑnə ˩ɬɑ tʂotḍẹ̣ tʂ.-ẹ̣ 0202010703/17.

tʂotḍə- < tʂotdɑ- “serpmek(anmak)” Bkz. **tʂotd-, tʂotdɑ-, tʂotdə-, tʂotḍ-.**

tʂ.-β ḍə jyβɑʂ ͡ɑ^{h}Gˌɔ tʂ.-β ḍə 0103030802/27.

tʂodz̰ɑN peːrek “Sarı Uygur kadınının millî şapkası” Bkz. **tʂʊdz̰ɑN perək.**

tʂodz̰ɑN p.+ḍə tʂodz̰ɑN p.+ḍə mɑːnoː 0103010602/02.

tʂo^{h}ɾʧi “bir tapınağın en üst konumunda olan din adamı, tapınak sorumlusu”

tʂ.+sə tʂ.+sə ḍə ͡kəsɯ 0103030901/39.

tʂɔqdɑtbɑ < tɔqdɑtbɑ “yerleştirme, oluşturma (iş, işlem)” Bkz. **toqdɑtbɑ.**

tʂ. ojnə tʂ. 0202030601/62.

tʂɔGɑt- < tʂoɔGet- “oturtmak” Bkz. **tʂoGed-, tʂoGet-, tʂoG̰ed-, tʂoG̰et-, tʂɔGɑt-, tʂɔGəd-, tʂɔGeḍ-, tʂɔGet-, tʂɔGẹ̣d-, tʂɔGəd-.**

tʂ.-Go ʤẓẹ̣ɾɣẹ̣ɣẹ̣ tʂ.-Go 0202030601/75.

tʂɔGə- “oturmak” Bkz. **tʂoG-, tʂoGə-, tʂoGeː-, tʂoGe-, tʂoGẹ̣-, tʂoGu-, tʂoG̰e-, tʂɔGe-.**

tʂ.-əq tʂ.-əq qɑɬʁɑndɑ 0202030401/21.

tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ 0202030301/19, fədərəNGɑ tʂ.-ʁɑ 0202030301/31.

tʂ.-ʁɑndɑ niɣəɬɣẹ̣ʂ ˩ɬɑ tʂ.-ʁɑndɑ 0202030301/18.

tʂɔGəd- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoGed-, tʂoGet-, tʂoG̰ed-, tʂoG̰et-, tʂɔGɑt-, tʂɔGeḍ-, tʂɔGet-, tʂɔGẹ̣d-, tʂɔGəd-.**

tʂ.-əβɑdəβ+də dz̰ɑNfɑN ͡əʂgi tʂ.-əβɑdəβ də 0103050401/07.

tʂɔɢe- “oturmak” Bkz. **tʂoɢ-, tʂoɢə-, tʂoɢeː-, tʂoɢe-, tʂoɢẹ-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢe-, tʂɔɢə-, tʂɔɢu-.**

tʂ.-q tʂ.-q qaɬ 0202030401/19, tʂ.-q͡q qaʁan͡ẹː də 0202030301/19.

tʂ.-ʁan tʂ.-ʁan͡ẹː də 0202030902/12, ʤaʁa tʂ.-ʁan kəsɯ 0202030601/79.

tʂ.-dəβaɬʁan tʂ.-dəβaɬʁan͡eː də 0202030301/19.

tʂɔɢeḍ- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoɢed-, tʂoɢet-, tʂoɢẹt-, tʂɔɢat-, tʂɔɢəd-, tʂɔɢeḍ-, tʂɔɢet-, tʂɔɢẹd-, tʂɔɢɔd-.**

tʂ.-o ḍə jaʰɢasəɴɢa tʂ.-o ḍə 0103050201/07.

tʂ.-əβatɢaq tʂ.-əβatɢaq 0203030101/12.

tʂɔɢet- “oturtmak” Bkz. **tʂoɢed-, tʂoɢet-, tʂoɢed-, tʂoɢẹt-, tʂɔɢat-, tʂɔɢəd-, tʂɔɢeḍ-, tʂɔɢẹd-, tʂɔɢɔd-.**

tʂ.-ɢa aːnə tʂ.-ɢa 0202020701/11, keːɾɣẹ tʂ.-ɢa 0202020701/09, ɢoj merɣenə tʂ.-ɢa 0202030402/39.

tʂɔɢẹd- “oturtmak” Bkz. **tʂoɢed-, tʂoɢet-, tʂoɢed-, tʂoɢẹt-, tʂɔɢat-, tʂɔɢəd-, tʂɔɢeḍ-, tʂɔɢet-, tʂɔɢɔd-.**

tʂ.-itɢa tʂ.-itɢa andaʁ ʤiałaʁa 0202020701/11.

tʂɔɢɔd- < tʂoɢet- “oturtmak, oturmasını buyurmak” Bkz. **tʂoɢed-, tʂoɢet-, tʂoɢed-, tʂoɢẹt-, tʂɔɢat-, tʂɔɢəd-, tʂɔɢeḍ-, tʂɔɢet-, tʂɔɢẹd-.**

tʂ.-əβadəβ də aq ʒyʂgi tʂ.-əβadəβ də 0103050401/03.

tʂɔɢu- < tʂɔɢe- “oturmak” Bkz. **tʂoɢ-, tʂoɢə-, tʂoɢeː-, tʂoɢe-, tʂoɢẹ-, tʂoɢɔ-, tʂoɢu-, tʂoɢe-, tʂɔɢə-, tʂɔɢe-.**

tʂ.-ʁa bandəŋnəʁa tʂ.-ʁa 0202030902/90.

tʂʊdʐɑɴ “üstü çıkık, sivri tepeli”

tʂ. tʂ. peɾəkdə manqəʂ ḍə 0103010304/24.

tʂʊdʐɑɴ peɾək “Sarı Uygur kadınların kullandığı sivri tepeli millî şapka” Bkz. **tʂodʐɑɴ peːɾek.**

tʂʊdʐɑɴ p.+də tʂʊdʐɑɴ p.+də manqəʂ ḍə 0103010304/24.

tʂuanfəa Ç. “rivayet, söylenti”

tʂ. tʂ.͡ɬa 0202030902/31.

tʂuannɑ- Ç.+T. “ipe geçirmek” Bkz. **tʂuannə-, tʂuannɑ-.**

tʂ.-ʁa tʂ.-ʁa manəβ də 0103010304/67.

tʂuannə- < tʂuannɑ- Ç.+T. “ipe geçirmek” Bkz. **tʂuannɑ-, tʂuannɑ-.**

tʂ.-βadət də mənə ẹsɯ tʂ.-βadət də 0103010304/65.

tʂuandʐɯ Ç. “ev inşa ederken çatıyı üstte tutmak için kullanılan kalın ahşaplar, kiriş” Bkz. **kuandʐɯ, tʂuanzɯ.**

tʂ. demər tʂ. 0202031202/52.

tʂuanzɯ Ç. “ev inşa ederken çatıyı üstte tutmak için kullanılan kalın ahşaplar, kiriş” Bkz. **kuandʐɯ, tʂuandʐɯ.**

tʂ.+sə tʂ.+sə pətgin͡iː 0202031202/53.

tʂuannɑ- Ç.+T. “ipe geçirmek” Bkz. **tʂuannə-, tʂuannɑ-.**

tʂ.-t də marʤẹn sərɢa tʂ.-t də 0103010304/65.

tʂ.-ʁa marʤẹn tʂ.-ʁa 0103010304/39.

tʂ.-min+do bəʁa͡ɬa tʂ.-min do 0103010304/66.

tʂuemoɬa- Ç.+T. “incelemek”

tʂ.-sɑ ʃiʃi dɑn tʂ.-sɑ 0203010701/19.

tʂuguo Ç. "…dan başka, hariç"

tʂ. miendin tʂ. edəβ jɑdɑχəʂ də 0103010304/52.

tʂuʒi Ç. "ayın birinci gün, birinci yeni günü" Bkz. **tʂuji.**

tʂ. tʂ. 0103030702/98.

tʂulia Ç. "çıkacak"

tʂ. niɑNʤanəŋ səkdin ʤiu tʂ. 0103030701/04.

tʂuʤałɑ- Ç.+T. "kız evlenmek"

tʂ.-sɑ Gəzdɑrleɾ tʂ.-sɑ 0203010702/55.

tʂ.-ʁɑndɑ Gəzdɑɾ tʂ.-ʁɑndɑ 0203010702/45.

tʂ.-mɑʁɑn tʂ.-mɑʁɑn ʧien 0203010702/46.

tʂułɑ- Ç.+T. "çıkartmak"

tʂ.-p+dɾo nɑnti tʂ.-p dɾo 0203010702/54.

tʂuNqus "?"

tʂ. tʂ. 0502020101/378, 0502020101/420, 0502020101/421, 0502020101/475.

tʂ.+də tʂ.+də nisdɑsɑ øɬuɾuβɑɬʂ͡e 0502020101/383.

tʂ.+ʤu tʂ.+ʤu ɑʰtəsdərxəʂ͡e 0502020101/421.

tʂ.+dɑn tʂ.+dɑn Guzu bɑʰʂdəʁə͡ɬɑ 0502020101/472.

tʂuŋʃiaN Ç. "kişi adı"

tʂ. tʂ. 0103010304/79.

tʂuŋʃiŋ Ç. "yeniden, tekrardan"

tʂ. tʂ. ɑt tsɑɬmɑ 0202020501/110.

tʂuŋʤe Ç. "Çin bahar bayramı" Bkz. **tʂuŋʤẹ.**

tʂ. tʂ. di: dɾo 0202020501/07.

tʂuŋʤẹ Ç. "Çin bahar bayramı" Bkz. **tʂuŋʤe.**

tʂ. tʂ. fɑNmien 0202020501/36.

tʂ.+nəŋ tʂ.+nəŋ bəɾ͡ejʁɑ͡ɬɑ 0202020501/33.

tʂutdzɑN "yığın, tepe hâlinde yığın"

tʂ. tʂ. uʰrsɑNnə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202030802/28.

tʂuji Ç. "ayın birinci günü, birinci yeni gün" Bkz. **tʂuʒi.**

tʂ.+nəŋ tʂ.+nəŋ kun 0103030702/100.

tʂujʧiledzi̱niʂɑN Ç. "üfleyip kabarmış, şişirmiş"

tʂ. tułəm ʤiu tʂ. 0202030701/11.

tʂudzɻɑ "deri torba" Bkz. **tʂuʰdzɻɑ.**

tʂ. tʂ. 0103020302/14, tʂ. edo də 0103020302/14.

tʂudzɻɑq "tereyağı alınmış yoğurt"

tʂ. bəɾ gerə tʂ. 0103030802/26, tʂ. ʤəɾ 0202030104/15.

tʂ.+dɑn tʂ.+dɑn GuzGɑ 0103010304/59.

tʂuʰdzɻɑ "deri torba, deri çanta" Bkz. **tʂudzɻɑ.**

tʂ. tʂ. də 0103010304/62(2).

tʂɨ Ç. "*çı*, ölçü birimi, 1*çı* = 33cm"

tʂ. ji tʂ. bə 0203011002/28, ji tʂ. bənə 0203011002/29.

tʂ.+nəŋ sɑn tʂ.+nəŋ bəɾ ɑq jiz 0103050102/28.

tʂɨ Ç. "yemek, yemek yemek"

tʂ. χɑʁərʁɑ ji tʂ. 0203010801/08, χɑn bənəŋ tʂ. 0202020701/60.

tʂɨ “öfke, kızgınlık”
tʂ. aʰgɑ tʂodəNGɑ tʂ. də qɑn 0502020101/187.
tʂɨukułɑː- Ç.+T. “kederlenmek, üzülmek” Bkz. **tʂɨukułɑ-.**
tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ oɬuʀʁɑn͡e ḍə 0202010502/04.
tʂɨukułɑ- Ç.+T. “kederlenmek, özülmek” Bkz. **tʂɨukułɑː-.**
tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ oʀʁɑn͡eː ḍə 0502020101/344.
tʂɨułɑ- Ç.+T. “itmek, kaldırmak” Bkz. **tʂoɬ-, tʂɨułu-.**
tʂ.-βuzGɑʂ teɬəq Guzə tʂ.-βuzGɑʂ 0202030402/57.
tʂ.-sdəɾɣiʂ teɣəɾminnə tʂ.-sdəɾɣiʂ͡ɬɑ 0202030605/34.
tʂ-ʁɑ jyɾə tʂ.-ʁɑ 0202030605/151.
tʂ.-βuzGɑ mənə͡ʁuz tʂ.-βuzGɑ 0202030402/62.
tʂ.-βuzGɑn tʂ.-βuzGɑn͡eː də 0202030402/57, mənə͡ʁu tʂ.-βuzGɑn͡eɾ 0202030402/62.
tʂ.-sdəɾɣin͡ ʐɨjye ʂɑn diminəŋ bɑʂGɑ tʂ.-sdəɾɣin͡ẹː 0202030605/33.
tʂɨułu- < tʂɨułɑ- Ç.+T. “itmek, kaldırmak” Bkz. **tʂoɬ-, tʂɨułɑ-.**
tʂ.-βɑt ḍə səŋɑɾəNGɑ tʂ.-βɑt ḍə 0202030605/158.
tʂ.-βɑtqɑ səNɑɾəNG̣ɑ tʂ.-βɑtqɑ 0202030605/154.
tʂɨunejzɯ Ç. “yoğurt”
tʂ. tʂ. dəɾ 0202030305/01.
tʂɨu tʂɨu < tʂɨutʂɨuzɯ Ç. “cep”
tʂ.+sən tʂ.+sən bəɾ səβɑsɑ 0202031202/36.
tʂɨqGə “ince çomak, ince ağaç dalı” Bkz. **tʂɨGə, tʂɨG̣ə, dʐɨχqGə, dzo̞χGə, dzo̞ʰG̣ə, dzu̞χGə.**
tʂ. tʂ. ozin peɾxəʂ də 0103010305/77.
tʂɨGə “ince çomak, ince ağaç dalı” Bkz. **tʂɨqGə, tʂɨG̣ə, dʐɨχqGə, dzo̞χGə, dzo̞ʰG̣ə, dzu̞χGə.**
tʂ. tʂ.͡udʒin məndɑGəɬʂ də͡sɑ 0103010304/56.
tʂɨG̣ə “ince çomak, ince ağaç dalı” Bkz. **tʂɨqGə, tʂɨGə, dʐɨχqGə, dzo̞χGə, dzo̞ʰG̣ə, dzu̞χGə.**
tʂ. joʁun tʂ. 0103030901/64, joʁun tʂ. ḍə 0103030901/64.
tʂɨli- Ç.+T. “kaldırmak”
tʂ.-oʰtbɑsɑ tʂ.-oʰtbɑsɑ͡ɬɑ dʒiu bənəŋ χupo ɑ 0103010305/36.
tʂɨɬɑː- “küsmek”
tʂ.-ʁɑq jẹɾ dẹŋəɾ tʂ.-ʁɑg̣͡əɾ 0202020401/29.
tʂɨɬɑ- “öfkelenmek, küsmek, kızmak”
tʂ.-p bɑɾ mẹn mdʒa tʂ.-p bɑɾ 0103010303/06.
tʂ.-ʁɑ tʂ.-ʁɑ dəɬə 0103030901/32.
tʂɨɬɑd- “kızdırmak, öfkelendirmek”
tʂ.-əβəɾ͡ ɑnə tʂ.-əβəɾ͡ɬɑ 0502020101/492.
tʂɨɬɑs- “öfkeleşmek, küsüşmek”
tʂ.-Gɑ tʂ.-Gɑ͡ɬɑ 0202030402/51.
tʂɨməpdi- “çalmak, hırsızlık yapmak” Bkz. **tʂɨməkdi-.**
tʂ.-k tʂ.-k giɬɣẹk mi ɟə 0203030101/02, tʂ.-k giɬɣẹ 0203030101/03.
tʂɨmək “hırsızlık”
tʂ.+də tʂ.+də bəʁɑ lejɬɑt ḍə 0103030901/76.
tʂɨməkdi- “çalmak, hırsızlık yapmak, gizli olmak” Bkz. **tʂɨməpdi-.**
tʂ.-t də bə tʂ.-t də 0103030901/62.
tʂ.-n tʂ.-n sɑGənsɑ͡mɑ 0103020302/15.
tʂ.-ɣe tʂ.-ɣe unək͡giɣin 0103020304/05.

tʂɨməktʂi “hırsız”

tʂ. tʂ. mɑ ɑːɾ 0203011002/11.

tʂɨŋfəŋ Ç. “siyasî görüşü; aile geçmişi” Bkz. **tʂəŋfəŋ.**

tʂ. tʂ. əːɾlẹ̈k 0203020201/13, tʂ. bər bienniɬɣindi ͡ja 0102040301/10, mudzu̱ tʂ. 0203020201/15.

tʂɨŋgoŋnɑː- < tʂɨŋgoŋnɑ-ʁə Ç.+T. “başarmak”

tʂ.-məs də tʂ.-məs də 0103010304/58.

tʂɨŋʤa Ç. “*Cheng* soy adlı aile”

tʂ. tʂ. gunɑŋgədi 0103050101/06.

tʂɨŋlia Ç. “oldu, olmuş” Bkz. **tʂɨŋlio.**

tʂ. tʂ. tɑʁɑɾ lio 0202020302/07.

tʂɨŋlie ʧĩŋlio Ç. “evlenmiş”

tʂ. tʂ. 0502020101/274.

tʂɨŋlio Ç. “oldu, olmuş” Bkz. **tʂɨŋlia.**

tʂ. tʂ. ʁɑndʒa zə̨ŋlio 0102020303/46.

tʂɨŋlilio Ç. “kurmuş”

tʂ. tʂɑɴʤɯ tʂ. mɑ 0203020101/02.

tʂɨŋliɬ- < **tʂɨŋliɬɑ-** Ç.+T. “kurmak” Bkz. **tʂəŋliɬɑ-, tʂɨŋliɬɑ-.**

tʂ.-oʁɑndɑ ʃynan ʤɯdzɨʃien tʂ.-oʁɑndɑ 0103010303/14.

tʂɨŋliɬɑ- Ç.+T. “kurmak, kurulmak” Bkz. **tʂəŋliɬɑ-, tʂɨŋliɬ-.**

tʂ.-p bɑɾ guojiŋtʂɑɴʤɯ tʂ.-p bɑ͡ɾ e 0203020101/01, guojiŋtʂɑɴʤɯ tʂ.-p bɑɾ͡ e 0203020101/02.

tʂ.-ʁɑ dɑɬɑɴ duj tʂ.-ʁɑ 0103010502/22.

tʂ.-ʁɑndɑ dɑɬɑɴ duj tʂ.-ʁɑndɑ 0103010502/21.

tʂɨŋʂɨfəŋ Ç. “kişi adı”

tʂ.+gədi tʂ.+gədi 0103050101/06.

tʂɨŋʃy Ç. “formalı, aşama”

tʂ. ʤyti tʂ. məjo ɑː 0103050101/51.

tʂɨvə Ç. “ölçü birimi, 1.5*çı*, 1*çı* = 33cm”

tʂ.+nəŋ tʂ.+nəŋ bər ɑrqo̱ɑʂ qɑnəβ do 0103050102/28.

tʂɨzɯɬəʁ Ç.+T. “ölçü birimi, 1 *çizılığ* =33cmlik” Bkz. **tʂɨʤɯɬəʁ.**

tʂ. bər tʂ. miɣe͡ɬɑ 0202030802/21.

tʂɨʤɯ Ç. “ölçü birimi, 1 *çizı* =33cm”

tʂ. ʂɨgə tʂ. do 0202030802/20.

tʂɨʤɯɬəʁ Ç.+T. “ölçü birimi, 1 *çizılığ*=33cmlik” Bkz. **tʂɨzɯɬəʁ.**

tʂ.+nəŋgẹ̈ ʂɨgə tʂ.+nəŋge͡ɬɑ 0202030802/21.

v

vɑː- < bɑɾ- “*bar*- “varmak” yardımcı fiili, “öncelikle, ilk önce” anlamı ifade etmektedir” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰɾ-, b̥ɑɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑr-, ɸɑʰɾ-, vɑɾ-.**

v. oɾɬanmɑ v. 0103020303/02, 0103020303/05, 0103020303/07, 0103020303/12, 0103020303/14, 0103020303/21, 0103020303/31, ke͡ɾlinmi͡v. 0103020303/30.

vɑdi Ç. “benim”

v. v. dzɻgə 0202030901/06.

vɑmə Ç. “biz” Bkz. **βɑmə, βomə, vamə.**

v. v.͡ɬɑ 0202030901/22.

vɑmədi Ç. “bizim” Bkz. **βɑmədi.**

v. v. ɬɑ ɑdzɻɑdi͡ɬɑ 0202030901/05.

vɑnnɑ- Ç.+T. “oymak, kesmek”

v.-ʁə v.-ʁə ʧise 0103040405/31.

vɑnlio Ç. “bitti, bitmiş”

v. dzɻdʒiu v. 0202010901/14, dʒiu v. 0202010901/21, 0203010301/42, v. mɑ 0102020303/46.

vɑntʃyendi Ç. “tamamen”

v. v. kodzɻŋɬɑ 0203010701/04.

vɑntʂɨŋnə- < vɑntʂɨŋnɑ- Ç.+T. “tamamlamak”

v.-βəɾ v.-βəɾ ɬɑ 0202020301/19.

vɑntʂɨŋlio Ç. “tamamlamış”

v. v. 0202030801/07.

vɑŋbədio Ç. “unutmaz, unutmazsın”

v. ɑndɑɢɑn duɣədi v. ɑ 0202020101/05.

vɑŋgudiolia Ç. “inatlaşır, kötüleşir”

v. v. d̥i d̥ə 0202010901/62.

vɑɾ- < bɑɾ- “*bɑɾ-* “varmak” yardımcı fiili, “öncelikle, ilk önce” anlam ifade etmektedir.” Bkz. **ɑːɾ-, ɑɾ-, ɑr-, ɑʰɾ-, bɑː-, bɑːɾ-, bɑ-, bɑɾ-, bɑr-, bɑʰɾ-, b̥ɑɾ-, b̥ɑʰɾ-, βɑːɾ-, βɑ-, βɑɾ-, βɑʰɾ-, βɑr-, βo-, ɸɑʰɾ-, vɑː-.**

v.- ɑdzɻɑɴ diː v.- 0103030701/40, ɑɢɑm diː v.- 0103030701/42, ɑdzɻəmɑː v.- 0103030701/41.

vɑɾ “var” Bkz. **ɑːɾ, ɑr, bɑː, bɑːɾ, bɑɾ, bɑr, b̥ɑɾ, βɑː, βɑːɾ, βɑr.**

v. beːzək ɢəzə v.͡eː 0202010703/05, bis oʁuɬ v.͡eː 0203010301/44.

va Ç. “ben” Bkz. **βəa, βo, vəa, vo.**

v. v. je ʃiŋli bə goʃiŋdi 0103010303/09.

vamə Ç. “biz” Bkz. **βɑmə, βomə, vɑmə.**

v. v. 0502020101/01.

vanlio Ç. “bitti, bitmiş”

v. jɑ v. 0502020101/103.

vantʃyen Ç. “tamamen”

v. v. bəʃiaɴtuŋ 0203010701/12.

və Ç. “beş” Bkz. **βə, vu.**

v. v. gə nejniu 0103010306/06, v. jɑɴʤɯ bobəj ɑ 0103030702/110.

vəːɾnieɴ < **vəːɾnien** “1952 yıl”

v.+ɢɑ v.+ɢɑ giɣi 0103010303/16.

vəa Ç. “ben” Bkz. **βəa, βo, va, vo.**

v. v. tsej ʃiɑɴʃiŋlio 0203030102/22.

vəgədʒa Ç. “Beş Atlı aile/ hane/boy, *Bayat* boyu”

v. v. dip͡ɬɑ 0202030802/32.

vəbɑ nien Ç. “1958 yılı” Bkz. **βubɑ nien, vubɑ nien.**

v. v. 0203020401/01, 0202010703/04, 0203020601/05, 0203020601/17, 0203020601/24, v.͡ɬɑ 0203011002/06.

v.+nəŋ v.+nəŋ 0203020403/12, v.+nəŋ pərəndɑ 0203020601/68.

v.+dɑ v.+dɑ 0203020601/59, v.+dɑ͡ɬɑ 0202010901/32, 0203020601/56.

v.+də v.+də͡ɬɑ 0103010303/17.

v.+di v.+di 0203020401/03, 0203020601/04, 0203020601/34, 0203020601/50, 0203020601/52(2), v.+di ɬɑ 0203020402/31, v.+di͡ ɬɑ 0203020402/08, 0203020601/09, v.+di mɑNGɑndi 0203020402/09.

vəbɑ nieN < **vəbɑ nien** Ç. “1958 yılı”

v.+gi v.+gi e^{h}tgindi 0203020402/20.

v.+gi v.+gi dẹ^{h}ge 0203020402/06.

v.+gədẹ^{h}ḳə v.+gədẹ^{h}ḳə͡ɬɑ 0203020402/19.

v.+gidẹ^{h}ge v.+gidẹ^{h}ge 0203020402/14.

vədʒiu nien Ç. “1959 yılı”

v. v. 0202010703/04.

v.+dɑ v.+dɑ 0103010303/35.

vənien “5 yıl”

v. gedzo v. 0103010303/20.

vəŋ vəŋʤɯ Ç. “ılık”

v. v. sunə 0202030308/07.

vəŋzɯ Ç. “yazı” Bkz. **vəŋʤɯ.**

v. v. dzɻɬɑʁɑ 0103050101/51.

vəŋzə̧ŋ Ç. “bilimci, kültürlü kişi”

v. tsejχujɬəʁ v. ɑ 0202030605/62.

vəŋʤɯ Ç. “yazı dili” Bkz. **vəŋzɯ.**

v. v. joq bəʁɑndɑ 0202010301/05.

vəNχo dzɻɑlia Ç. “selamlaşır, merhabalaşır” Bkz. **vəNχɔ dzɻɑlia.**

v. joʁuɾ udʒin v. 0203020601/31.

vəNχoɬɑ- Ç.+T. “selam vermek, merhaba demek”

v.-β+dɾo v.-β dɾo 0203020601/32.

vəNχɔ dzɻɑlia Ç. “selamlaşır, merhabalaşır” Bkz. **vəNχo dzɻɑlia.**

v. joʁuɾ udʒin v. 0203020601/31.

vəNχuɑguɑn Ç. “kültür salonu”

v.+nəŋ v.+nəŋ ɬəudɑ do 0103050301/35.

vəɾ “herhangi bir, bir” Bkz. **əɾ, əɾ, oɾ, ɔɾ, ʊɾ, uɾ, bəːɾ, bəχɾ, bəɾ, bər, b̥əɾ, b̥ər, βəːɾ, βəɾ, βər βuːɾ, βuɾ.**

v. v. 0202030801/01, eni ͡v. ẹrẹn 0202030104/21, v. gɑndʒa təkgi dəɾ͡ qɑn 0203020501/12, niː v. łom sɑɬsɑ 0202030802/11.

vəs < bəz “biz” Bkz. **bəːs, bəːz, bəs, bəz, b̥əs, məːs, məːz, məs, məz.**

v. v. 0202010901/83.

vəjinieN < vəjinien Ç. “1951yılı”

v.+ɢɑ mẹn mɑ v.+ɢɑ miŋtsə ʃiajeNGɑ͡βɑɾʁɑ 0103010303/16.

vela- Ç.+T. “beslemek, yem vermek” Bkz. **veɬɑ-, vẹːɬɑ-.**

v.-βəɾ dəɾ mɑɬ͡ v.-βəɾ dəɾ͡nɑ 0202030307/05.

v.-βəɾ də mɑł v.-βəɾ də͡nɑ 0202030307/07.

veɬɑ- Ç.+T. “beslemek, yem vermek” Bkz. **vela-, vẹːɬɑ-.**

v.-χəʂ də mɑł v.-χəʂ də 0202030307/04.

v.-ʁɑ sɑɾəʁ ɑ^{h}tdə v.-ʁɑ 0202030902/45.

vele Ç. “dışardan gelen (kişi)”

v. v. kəsɯ giɬse 0202010901/29.

veɾ- “vermek” Bkz. **eɾ-, be-, beɾ, bẹɾ-, bẹr-, bẹ^{h}ːɾ-, bẹ^{h}ɾ-, e̞^{h}ɾ-, e̞ɾ-, e̞ɾ-, e̞^{h}ɾ-, βeɾ-, βẹɾ-.** v.- topdʑi̯nə v.- 0202030301/16.

vejʂɑ Ç. “neden, niçin”

v. v. 0203010702/45, 0203010702/46.

vej kɑɴdi Ç. “topraktan yapılmış yatağı ısıtan kimse”

v. v. je ʂə 0103030702/107.

vejne Ç. “anneanne”

v. v. dɾo 0202030901/06.

vejsɯŋʤɯ Ç. “yeğen, abla veya kız kardeşin çocuğu”

v.+nəŋ v.+nəŋ 0202030802/14.

vejsɯŋʤɯ miʃy Ç. “yeğenin kocası, abla veya kız kardeşin kızının kocası”

v.+nəŋ v.+nəŋ͡ɬɑ 0202030802/14.

veːɬɑ- Ç.+T. “beslemek, yem vermek” Bkz. **vela-, veɬɑ-.**

v.-ʁɑ ɑ^{h}e̞dən mɑ v.-ʁɑ 0502020101/244.

vo Ç. “ben” Bkz. **βəa, βo, va, vəa.**

v. v. 0203010302/04, v. dəu ʐi̯ŋdia 0103010303/13.

vɔ- “olmak” Bkz. **oː-, oːɬ-, o-, ol-, oɬ-, o^{h}ɬ-, ɔː-, ɔ-, ɔɬ-, ɔ^{h}ɬ-, ʊː, ʊ-, u-, bə-, bəɬ-, bo-, boː-, boːɬ-, bol-, boɬ-, bo^{h}ɬ-, bɔː-, bɔ-, bɔɬ-, buɬ-, e̞ə-, e̞o-, e̞oɬ-, e̞o^{h}ɬ-, βoː-, βo-, βoɬ-, βo^{h}ɬ-, βɔɬ-, qu-, ɢo-, ɢɔ-, ɢu-, ʁoɬ-, ʁɔ-.**

v.-χəʂ e̞də gudʒiɾ v.-χəʂ e̞də 0103040403/51.

vu Ç. “beş” Bkz. **βə, və.**

v. oɬʁɑn ɢəzdɑr v. gə 0202020301/16, v. bəjzɯ ʐə̨ŋdi χodej 0203020401/10, v. gə də 0103040301/08, v. gə e̞ɑ^{h}gə 0103040301/01, v. gə e̞ɑ^{h}g̊ə 0103040301/02, v. gənə mədɑɢɑ pəjɬɑʁɑ 0103040301/03, v. gənə kəsə məndɑɢɑː pəjlɑʁɑ͡ɬɑ 0103040301/08, v. jɑɴʤɯ 0103050102/34(2), v. jɑɴʤɯ də 0103040301/02.

vu < oɬ “o” Bkz. **oː, oːɬ, o, oɬ, ɔ, ɔɬ, ʊː, ʊːɬ, ʊ, ʊɬ, uː, uːɬ, u, uɬ, ʉɬ, βoɬ.**

v. v. ɬɑ dimi 0202030604/62.

vubɑ nien Ç. “1958 yılı” Bkz. **βubɑ nien, vəbɑ nien.**

v. v. juŋduŋdɑ͡ɬɑ 0203010301/14.

v.+dɑ v.+dɑ 0203020101/01, mənə v.+dɑ 0203010301/14.

v.+di v.+di ɬɑ 0202030403/03.

v.+din v.+din pəɾən͡ɬɑ 0202030403/03.

vugu Ç. “beş çeşit tarım gıda ürünü”

v.+nə vu jɑɴʤɯ v.+nə 0103050102/34.

vuʤi nien Ç. “1950’lı yıllar”

v.+de̞ v.+de̞ ge̞ɬɣe̞ 0203020601/68.

vuʤin “ile” Bkz. **əʤin, odin, oʤin, osə, ozin, ʊʤin, uːʤin, uʤin, uzən, uzin, iʤiːn, iʤin, bəʤin, bəzin, buʤyn, biʤin, e̞əʤin, βəʤin, βəzin, βuʤin, βuzin, ɢuzin, ʁoʤin, ʤin, ʤin, məʤin, mə̆ʤin, me̞ʤin.**

v. ʊ^{h}kus teɾə v. dɑɬəβɑtɢɑn nimi 0202020303/03.

vuɬɑ- < ʐu̯ɬɑ- Ç.+T. “giriş yapmak, girmek, kaydolmak”

v.-p e̞əɾ dɑtʂɑ mutʂɑɴɢɑ v.-p e̞ɑɾ 0203020401/03.

vuʂɑ Ç. “beş renkli” Bkz. **vuʂa.**

v. liɑɴʂɨ 0202010901/67.

vuʂa Ç. “beş renkli” Bkz. **vuʂɑ.**

v. v. ʃien 0103050102/35.

vuʂɨ Ç. “elli” Bkz. **βuːʂɨ, βuʂɨ.**

v. vu. bəjdi ʐə̨ŋlio 0203020401/08, v. jɑsɑʁɑn nime 0202020301/12.

vutejʂɑn Ç. “*Wutaishan*, yer adı”

v. v. 0202030605/165.

vutʃi Ç. “silah”

v. ʤiuʂɨ v. mɑ 0502020101/141.

vuvej Ç. “*Wuwei*, yer adı”

v. v. 0502020101/05.

vujeɾ Ç. “Mayıs ayı” Bkz. **vujʉɾ.**

v.+nəŋ v.+nəŋ iʃinḍi 0102040301/16.

vujʉɾ Ç. “Mayıs ayı” Bkz. **vujeɾ.**

v.+di v.+di niː mɑ 0202010901/20.

j

jɑː “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular” Bkz. **jɑ, ja, je.**

j. oː j. sɑ 0102040302/04.

jɑː “nakarat, ünlem”

j. ʤiuːɾeː j. 0103020404/02, j. bə gue nimi nɑnti 0202030902/100, j. qɑɾt ḍə 0103040301/34.

jɑː “tamam” Bkz. **jɑː.**

j. j. dip ḍə 0502020101/49.

jɑː “yay” Bkz. **jɑ**, **jɑʁ.**

j.+nə oʰq j.+nə βe̯ɾ 0502020101/74.

jɑːβdɑł “iş” Bkz. **jɑłdɑł, jɑβdɑł**, **jʏβdɑł.**

j. j. joːq ḍə 0201010101/27.

jɑːq “hayır” Bkz. **jɑʰːq.**

j. j. ɑːnə je̯ɾɬɑ 0103050301/20.

jɑːɢən- “örtmek, üzerine örtmek” Bkz. **jɑɢən-.**

j.-ɢɑ j.-ɢɑ 0103010501/11.

jɑːʁ “tereyağı” Bkz. **jɑk, jɑq, jɑʁ.** Ayrıca Bkz. **ɑq jɑʁ**

j. j. mɑɾmi 0202030802/36, j. ʧøɾmi 0202020501/77, j. t͡ʂobɑ 0103020303/16, j. t͡ʂoːbɑ 0103020303/34.

j.+nə j.+nə surtge 0203020202/18.

jɑːʁɬɑʰɢəɾ “*Yağlakar*, boy adı” Bkz. **jɑʁɬɑʰɢəɾ, jɑʁɬɑʰɢəɾ, jɑʁɬɑʰɢ̟əɾ, jɑɬɑʰɢ̟ə.** Ayrıca Bkz. **ɑq jɑʁɬɑʰɢ̟əɾ, ɑq jɑʁɬɑʰɢəɾ, ɢɑɾɑ jɑʁɬɑʰɢəɾ, ɢɑɾɑ jɑʁɬɑʰɢ̟əɾ.**

j. beːj j. 0202030801/10.

jɑːχʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz, χɑʂ, hɑʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. j. uʤin mənə χɔɴnɑʁɑ 0502020101/136, seɾnəŋ jydi mɑ j. də 0103030802/17.

jɑːʁʤis “kişi adı” Bkz. **jɑʁʤis.**

j .j. 0202020501/106.

jɑːm < jɑ mu “tamam mı” Bkz. **jɑm**, **jom.**

j. ɔɴ bołuβurʁe j. 0202020501/27, tʂɑ əʂ j. 0203020201/03.

jɑːmə- < **jɑmɑ-** “dikmek, dikiş atmak” Bkz. **jɑmɑ-, jɑmə-.**

j.-βɑːttsɑ j.-βɑːttsɑ sut tʂəŋnɑːʁəməs ḍə qɑn 0202030701/16.

jɑːmər “yağmur” Bkz. **jɑʁmɑr, jɑmər.**

j.+ən j.+ən jɑʁɔ 0103030702/93.

jɑːn “yan kemiği, kalça kemiği” Bkz. **jɑn.**

j.+ə j.+ə 0202031202/52, j.+ə͡ Guzə qejqɑsɑ 0202031202/52.

j.+ən j.+ən bər ɢaɾaʁan͡ er 0202030604/71.

jɑːNə “yeni (takvim için)” Bkz. **jɑNəː, jɑNə, jɑNo.**

j.+ʁɑ dzʐəŋjernəŋ sɑqəʂ j.+ʁɑ ͡ɬɑ 0202030801/10.

jɑːNqəs “tek” Bkz. **jɑNqəs.**

j. ɑndɑʁ j. dro 0202030802/56.

jɑːɾən “kürek kemiği” Bkz. **jɑɾən.**

j. j. 0202031202/55.

jɑːrmɑ “iki yaşındaki buzağı” Bkz. **jɑrmɑ, jɑrmɑ.** Ayrıca Bkz. **jɑrgɑ.**

j. j. 0202030902/69.

jɑːs “yaş” Bkz. **as, χas, jɑχs, jɑs.**

j. j. kədʒiɣərik kəsɯler joq bołsɑ 0203020403/05.

jɑːsɑː- “yaşamak” Bkz. **jɑsɑ-, jɑʰsɑ-, jɑsɑʰ-.**

j.-ʁɑn biːson j.-ʁɑn 0201010101/10.

jɑːʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdzˌ, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. j. ɑrəʁ soɢɑnə 0103030802/21.

jɑːʂu “iyi şekilde, iyice” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j . j. ͡ɬɑ͡ βər ɑʰsdɑso 0202030601/63.

jɑːz “bahar” Bkz. **jɑz.**

j. j.͡ ɬɑ 0103040301/21.

jɑːz- “sermek, açmak” Bkz. **jɑz-.**

j.- ʐuzɯnə keɣər j.- 0202030301/15.

j.-o jøɾminə j.-o 0103030701/09.

j.-ɢɑ ɑndɑʁ niminə j.-ɢɑ 0203020501/09, unduʁɑɴnəŋ bɑʰʂdɑn ɢuzə məndɑɢə j.-ɢɑ o 0202030801/09.

j.-əβɑɬʁɑ tɯjnɑqdə j.-əβɑɬʁɑ 0203010801/01.

jɑ < je Ç. “da, de” Bkz. **bie, lia, ja, jeː, je.**

j. qadi βołmɑsɑ j. 0203020201/01, j. vanlio 0502020101/103, joʁur sʉzdə j. bəduŋ ɑ 0202010301/02.

jɑ Ç. “ünlem”

j. niːɣə mɑ j. 0202020101/08.

jɑ “yay” Bkz. **jɑ, jɑʁ.**

j. oχq j. 0502020101/150, oχq j. udʒin 0502020101/160, oχq͡ j. jiβɑɬʁɑn͡ e ḍər 0202030402/17, oʰq͡ j. ɑʰtɢɑ ɬɑ 0202030103/10, oʰq j. βɑr eː də 0502020101/74, oʰq ͡j. βədʒin 0502020101/76, ɔχq j. 0502020101/142, ɔχq j. udʒin 0502020101/153, ɔχq j. ungẹʂ ͡gəni 0502020101/165, ɔχq ͡j. βəɬmẹs͡ er 0202030103/09, ɔʰq ͡j. də

0502020101/142, gumәs oʰq j. 0502020101/475, gumus ɔʰq j. 0502020101/421, gumus ɔχq j. 0502020101/420.

j.+nə uzuŋgi oʰq j.+nə βeɾ͡βaɾ͡ɬa 0502020101/75, gumus ɔʰq j.+nə sen jaʰʂəp ɢaɾaβəɾ 0502020101/422.

jɑ Ç. "*yamen*, eski zamanda devlet idare birimi" Bkz. **jɑməŋ.**

j. j. jɑ 0202030403/09.

jɑ "parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular" Bkz. **jɑː, ja**, **je.**

j. adaɢandə ͡j. 0103040301/32, adaɢandi͡ j. 0103040301/32, aɢaɾoʁandə͡ j. 0103030702/100, aɢasə ͡j. 0103020302/06, adzɣasə ͡j. 0103020302/04, am ͡j. 0103020304/14, anasəɴɢa ͡j. ͡sa 0103020302/22, anasə ͡j. 0103020302/05, anəŋ͡ ixdʒiŋgi ͡j. 0102040301/02, anda ͡j. 0103020304/30, andaɢandi ͡j 0103020302/01, 0103020302/09, 0103020302/12, 0103020302/13, 0103020302/25, 0103020304/02, 0103020304/04, 0103020304/05, 0103020304/36, 0102040302/08, 0103030702/95, 0103030901/65, andaɢandi͡ j. ͡sa 0103020302/18, andaɢo ͡j. 0103020302/13, 0103020302/17, andaɣaʂ͡ j. 0103020304/20, 0103020304/22, andaχaʂ͡ j. 0103020304/12, andaʁaʂ ͡j. 0103020304/25, andaʁandə ͡j. 0103020302/02, 0103020304/23, andaʁandi ͡j. 0103020304/06, 0103020304/16, 0103020304/32, andaʁandi ͡j. ͡sa 0103020302/17, andaɢəɬʁa ͡j. 0502020101/243, andaʁo j. 0102020303/46, andan ͡j. 0103020302/03, 0103020304/27, 0103020304/29, aɴɢə͡ j. 0103020302/22, ajdəu ungindi͡ j. sa 0102040302/07, aʰgaɬaɾ͡ j. 0103020302/22, ərʂɨ kue miːkdə͡ j. 0103010303/29, eʰtgindi ͡j. 0103020302/13, ẹtgiʂ j. 0103030802/33, ẹʰttse j. 0103030802/03, odʒin͡ j. 0103020302/10, oŋʂẹ oŋʂẹ j. 0103030802/27, o͡ j. ͡sa 0103020302/17, o ͡j. 0103020302/18, o j. seɬutʂɨ 0102040302/07, øɬəɾɣiʂ ͡j. 0103030802/05, øɬq͡ qasa ͡j. 0103020304/32, eʰttse ͡j. 0103030201/06, ẹʰtgindi ͡j. 0103020302/18, paɾ paːɾəɴ͡ j. 0103020404/01, pədi j. ørdʒy 0103030901/61, peɾoː j. 0103020302/10, baɾʁaʂ j. 0103020304/32(2), bə ɢəzdə͡ j. 0103020302/09, bə j. niːɣə 0202020101/01, bəɾ kəsɯ j. 0103030802/27, bəɾ tunidi͡ j. 0103020304/05, beɾɣendi͡ j. 0103020302/04, bu ͡j. ͡sa 0103020304/34, daɴɢaɾ͡ j. 0103020302/10, duʁəp də͡ j. 0103030801/05, diː ͡se ͡j. 0103020404/02, diː do͡ j. 0103020404/02, di do ͡j. 0103020404/01, di ͡βaɬ ͡j. 0502020101/207, dise͡ j. 0103020404/01, diɣindi ͡j. 0103020304/18, diɣindi ͡j. ͡sa 0103020302/24, didaŋə ͡j. 0103020304/36, dimi j. 0202030601/72, dimi ͡j. sa 0103020302/21, gyβ j. 0203010301/13, giɣiʂ ͡j. 0103020304/34, giɣẹʂ ͡j. 0103030801/02, kəsɯɣe ͡j. 0103020304/34, kəsɯ giɬse j. 0202010901/29, kəsɯleɾ͡ j. 0103020304/33, kəsə̌ ͡j. ͡sa 0103020304/06, kuniŋgẹɾ ͡j. 0103010304/50, ɢaɾaʂ ɖə͡ dise ͡j. 0103050101/11, ɢəzɢa ͡j. ͡sa 0103020302/04, 0103020302/13, ɢojnə ͡j. 0103020304/04, ɢuzɢaʂ ͡j. 0103030802/04, χasanə j. 0202020401/13, χosə j. 0102040302/06, ʒidzɻ͡ j. ẹzẹɾɣe 0502020101/240, dʒeɣi j. 0103020502/03, maɴəβ͡ j. ͡sa 0103020304/13, maɴɢaʂ ͡j. 0103030802/36, məndə͡ j. 0103020304/27, məndaʁ͡ j. 0103020304/37, noɾβə dimi j. 0202010501/01, niɣəɬo͡ j. 0103020302/13, saqəsdəŋ kəsɯ ͡j. 0203010301/01, sanaʁdə ͡j. 0103020302/22, səŋnəsə͡ j. 0103020302/08, ʃidzɻ͡ χadzɻdan͡ j. 0103020304/35, ʂɨkəsə͡ j. 0103020302/12, ʝaʰgə j. 0103040301/02, ʝise͡ j. 0103030201/29, ʧi͡ j. məndərəβ ɖə 0103010305/55, tʂəndərɬəq qasa͡ j. 0103040303/05, jɑ j. 0202030403/09, jɑdaʁa͡ j. 0502020101/120, jəɬsẹn j. 0102040301/01, jẹɾdi ͡j. 0103020304/22, 0103020304/26, joʁuɾnəŋ ͡j. ͡sa

0103020304/32, joʁur kəsɯnə͡j. 0103020304/02, ji:ʧi j. 0103020302/22, jiudɑ j. bẹlẹk də 0202031202/56, iŋgisə͡j. 0103020302/07.

jɑ “tamam” Bkz. **jɑ:.**

j. j. diɣin͡ẹr 0202030605/58, 0202030605/115, j. diɣin͡ẹr ḍə 0202030605/133.

jɑbɑ Ç. “ağaç dalı”

j.+nə dirik j.+nə 0103040301/06.

jɑβurυβłɑ- “balta ile kesmek, yarmak”

j.-χəş ḍər j.-χəş ḍər 0202031202/27.

j.-χəş ḍə mənə j.-χəş ḍə 0202031202/37.

jɑβdɑł “iş” Bkz. **jɑ:βdɑł, jɑłdɑł, jyβdɑł.**

j. ɑndɑʁ mi j. dro 0203010301/45, ɑndɑʁ mi j. də͡nɑ 0203010301/60, j. ɑjtəsəp bej 0202010701/02, bər j. də͡nɑ 0201010101/24, j. bɔłχəş͡e 0202030605/108, j. də͡nɑ 0201010101/21, 0203020401/10, 0203020401/16, j.͡łɑ 0201010101/15, ni: j. βosɑ 0203010301/36, ni j. də͡łɑ 0203010301/38.

jɑd- < **jɑdɑ-** “yapamamak, beceremememek” Bkz. **jɑdɑ:-, jɑdɑ-, jɑdɑ^{h}-, jɑdi-, jɑḍ-, jɑḍɑ-, jɑḍɑ^{h}-, jɑd-, jɑdi-.**

j.-e də kəsɯ j.-e də 0202030104/23.

j.-ej də diɣẹ j.-ej də 0202030402/06.

j.-ẹ: də ni:mi: mɑ j.-ẹ: də 0103010705/10, ni jyrɣittse ni j.-ẹ: də 0103010705/11.

j.-ẹj ḍə tɑrəqGɑ j.-ẹj ḍə 0502020101/356.

j.-i də/ḍə Gɔ:p gip bɑ j-i də 0202030902/52, mɑNəβ j.-i də 0203030102/05, łɑredəβ j.-i ḍə 0202010301/02.

jɑdɑ:- “yapamamak, beceremememek” Bkz. **jɑd-, jɑdɑ-, jɑdɑ^{h}-, jɑdi-, jɑḍɑ-, jɑḍɑ^{h}-, jɑd-, jɑdi-.**

j.-ş də j.-ş də͡nɑ 0202031202/11.

j.-q ni: mɑ j.-q bə ni͡ɔr Gəzdɑr͡e 0103010705/09, ni: mɑ j.-q ni Gəzdɑr͡ẹ: 0103010705/08.

jɑdɑ- “yapamamak, beceremememek, çaresiz kalmak” Bkz. **jɑd-, jɑdɑ:-, jɑdɑ-, jɑdɑ^{h}-, jɑdi-, jɑḍ-, jɑḍɑ-, jɑḍɑ^{h}-, jɑd-, jɑdi-.**

j.-p də/ḍə męldʒisəβ͡łɑ j.-p də͡nɑ 0202030604/38, ezerɣe j.-p ḍə 0502020101/226, ølyrυβ j.-p ḍə 0502020101/69, øłʉrυβɑ j.-p ḍə 0502020101/71, uzup bɑ j.-p ḍə 0502020101/480, guannɑʁɑ j.-p ḍə 0502020101/07.

j.-t ḍə ølyrəβ j.-t ḍə 0502020101/77, łɑretgi j.-t ḍə 0502020101/11.

j.-ʁə qadi łɑr de: j.-ʁə͡nɑ 0203010303/17.

j.-ʁə dro/də/ḍro/ḍər/ḍə łɑriḍi j.-ʁə dro 0203020601/43, ɑłnəβ j.-ʁə də͡nɑ 0103030203/18, joʁur łɑp lɑrẹtgə j.-ʁə də nɑ 0203020101/03, łɑriɟti j.-ʁə ḍro 0203020601/43, łeβɑŋəβ j.-ʁə ḍro 0203020601/23, łɑriḍi j.-ʁə ḍər 0203020601/40, łɑredəβɑł j.-ʁə ḍə 0203020501/17.

j.-ʁə̆ də͡ɑłnəβɑł j.-ʁə̆ də͡nɑ 0502020101/144.

j.-χəş e ølyrυβ j.-χəş͡e 0502020101/296.

j.-χəş də/ḍə derβẹ j.-χəş də͡nɑ 0502020101/487, miendin tşuguo edəβ j.-χəş də 0103010304/52, sen j.-χəş də 0502020101/298, unuβ j.-χəş ḍə 0502020101/228, Gejli:di͡j.-χəş ḍə 0103010705/25, ɣəniliβ j.-χəş ḍə 0502020101/377, nɑ:rə βe:rə͡ʁəło j.-χəş ḍə 0202020201/06.

j.-ʂ dəɾ/də/ḍəɾ/ḍə naːʁdi j.-ʂ dəɾ 0103010702/60, mẹn dzi̯uło j.-ʂ də s͡a 0103050301/05, j.-ʂ də͡ na 0103030901/10, ʃiʤiβ j.-ʂ ḍəɾ 0103010702/59, saNa jaNjaN boʁa j.-ʂ ḍə 0502020101/429, kuɬ͡aʰqGa j.-ʂ ḍə 0202020701/12, ʃiʤiβ j.-ʂ ḍə 0103030901/10.

j.-sa ʧîliɣi j.-sa͡ɬa 0103010502/20, jiɣi j.-sa 0103010502/03.

j.-ʁa andan͡ɬa j.-ʁa͡ɬa 0202030901/11, danəβado j.-ʁa͡ja 0502020101/120, xiʤigə dozu j.-ʁa͡ɬa 0203020601/50, məndaʁ ołʁa j.-ʁa͡ɬa 0502020101/346, jiβału j.-ʁa 0203020203/17.

j.-ʁan Gadzaβałəβ j.-ʁan͡e: 0203020203/11, j.-ʁan͡e: ḍə 0202030402/26.

j.-ʁanda daʁłaʁa: j.-ʁanda 0502020101/113, daʁłaʁa j.-ʁanda 0502020101/113, j.-ʁanda zeʂuo 0103010303/09, maNGa j.-ʁandə͡ɬa 0502020101/235, diɣẹ j.-ʁanḍa 0202030402/08.

j.-ʁaq ni ma j.-ʁaq 0102020303/42, bəndaʁ j.-ʁaq Gəz 0103010705/10, danʤin j.-ʁaq Gəzdaɾ ḍə 0103010705/01, daʰt ɬaɾĕ͡ʧi j.-ʁaq nimi ḍəɾ 0203020601/48, niː ma j.-ʁaq bərmi ḍə 0103010705/01, nimẹ ma j.-ʁaq bəɾ Gəzdaɾ də 0103010705/10, j.-ʁaq nimi də 0202010301/02, sen əʰrq GaɾaP ba j.-ʁaq mi ḍə 0502020101/490,

j.-ʁak saɬəβ j.-ʁak kəsɯ 0202020702/21, tuduβ j.-ʁak kəsɯ 0202020702/23.

j.-ʁaG Gɔʰrqg̰a j.-ʁaG͡ẹ 0203030101/10, mənda j.-ʁaG͡e 0103010705/13.

jadaʰ- “yapamamak, becerememek” Bkz. **jad-**, **jadaː-, jada-, jadi-, jaḍ-, jaḍa-, jaḍaʰ-, jad-, jadi-.**

j.-ḍi əʰdz̰ẹ̄p ba j.-ḍi 0203030102/09.

j.-ḍẹ: daɾɬadin saGəndə j.-ḍẹ: 0202030601/28.

j.-ḍẹ derβedəβ j.-ḍẹ 0502020101/36.

jadi- < jada- “yapamamak” Bkz. **jad-**, **jadaː-, jada-, jadaʰ-**, **jaḍ-, jaḍa-, jaḍaʰ-, jad-, jadi-.**

j.-j də qɔɬʁa͡j.-j də 0103030901/58.

jaḍ- < jada- “yapamamak, becerememek” Bkz. **jad-**, **jadaː-, jada-, jadaʰ-**, **jadi-, jaḍa-, jaḍaʰ-, jad-, jadi-.**

j.-ej ḍə taɾəqGa j.-ej ḍə 0502020101/351.

j.-i ḍə maNəβ j.-i ḍə 0203030102/04.

jaḍa- “yapamamak” Bkz. **jad-**, **jadaː-, jada-, jadaʰ-**, **jadi-, jaḍ-, jaḍaʰ-, jad-, jadi-.**

j.-p ḍə ɬuɾuβ͡j.-p ḍə 0502020101/65, maNg̰a j.-p ḍə 0502020101/234.

j.-t ḍə diɣe j.-t ḍə 0502020101/10.

j.-ʁə ʧə βaɾəp pa͡j.-ʁə ʧə 0202010901/50, ganaː j.-ʁə͡ʧə 0203010301/02.

j.-ʁan j.-ʁan͡e: ḍə 0502020101/474.

j.-ʁaq ɬaɾʧəβ j.-ʁaq͡e 0202010301/16.

jaḍaʰ- “yapamamak, becerememek” Bkz. **jad-**, **jadaː-, jada-, jadaʰ-**, **jadi-, jaḍ-, jaḍa-, jad-, jadi-.**

j.-ḍə niɣəɬəp ba j.-ḍə 0202030601/79.

jak “tereyağı” Bkz. **jaːʁ, jaq, jaʁ.** Ayrıca Bkz. **aq jaʁ**

j. j͡.gẹɾ 0103050101/47, j. keːɾʂ də 0502020101/57.

jakkəɾ < **jaq kəɾ** “kişi adı”

j. j. sʊːtx̰əɾ 0203010301/24.

jaq “taraf, yön” Bkz. **aʰq, ʤaN, liaq, jaG, jaG̰, jaʰq.**

j. bə͡ j. uʐundɑ 0502020101/118, bə ͡j. bɑgədʒianəŋ joʁuʀ søz mɑNGəʀɑβ 0203020101/04, bəʀ j. bɑʰdʐə 0103010701/106, goɬ͡ j.͡ GudʐuNGɑ 0502020101/118, kɑNɬuo j. 0203010301/34, χoNβɑnnə guɑNχuɑ j. 0202010703/30, məs j. sɑʀəʁ ɑʰtdəŋ bəʀ tuː mɑ joq də͡ nɑ 0202030902/45, ʂɨgə j. 0102020304/04, ʂɨgə j. uruʁ 0202031202/10, ʂiːgə͡ j. 0103010304/68, ʂɨgə j. 0103030702/64, ʂɨgə j. ɔʀəʁ 0103030203/52, ʂɨgə j. ʊʀəʁ 0103030203/54, ʂɨgə j. uʀəqGɑ 0103010601/05, ʂɨgə j. uruʁ 0102020304/12, 0103010601/71, ʂɨgə j. uruʁnəŋ pətgin kun 0103030203/05, ʂɨgə j. uruʁnəŋ bəlɐ̣k 0103040401/20.

j.+nəŋgə oɬ j.+nəŋgə də 0203010301/46.

j.+nəŋ dɑhɑ͡ j.+nəŋ 0203010702/14, 0203010702/38.

j.+dəŋ oɬ ͡j.+dəŋ kəsɯ 0502020101/153, dɑχɑ j.+dəŋ kəsɯ ͡ɬɑ 0203010301/39, duqGɑn j.+dəŋ bə kəsleʀ ͡ɬɑ 0102020303/40, Gɑzən j.+dəŋ 0102020303/41, Gəz j.+dəŋ uruʁ 0202031202/08, miNχuɑ j.+nəŋ gizgə ͡ɬɑ 0203010702/14, miNχuɑ j.+dəŋ kəsɯɣe 0203010303/16, səŋɑʀ ͡j.+dəŋ nɐ̣dʒi sɯŋ bɔχəʂ͡ ɐ̣ː 0202020702/10, ʂɨgə j.+dəŋ 0203020601/10, ʂɨgə j.+dəŋ o defse 0202020303/02, ʂɨgə j.+dəŋ uʀəʁ 0103010701/05, ʂɨgə j.+dəŋ χɑs Gɑʀɑχəʂ də nɑ sɑ 0103050101/03, ʂɨgə j.+dəŋ oʀəʁnəN Goj mɑ kuʂdəɣ͡ eː 0103050101/33, ʂɨgə j.+dəŋ 0103050101/58.

j.+ḍəŋ miŋɬuo j.+ḍəŋ 0203010301/44.

j.+ḍə duqGɑn j.+ḍə kəsɯ jɑʰGɑsəNGɑ tʂɔGeḍo ḍə 0103050201/07.

j.+Gɑ ɸuduʀ͡ j.+Gɑ sək͡ ɑʂGɑ 0202020701/09, dørt j.+Gɑ 0103010703/14, dus j.+Gɑ qejGɑsɑ 0103050305/04, dioʀt j.+Gɑ 0103040401/63, ḍus j.+Gɑ tʂotdo 0103020304/32, Guʀɑnnəŋ ʂɨgə͡ j.+Gɑ 0202020701/51, ʂɨgə j.+Gɑ GɔsGɑ 0202030301/26, ʂɨgə j.+Gɑ ərli 0202030402/78, ʂɨgə͡ j.+Gɑ sɑɬʁɑ 0202020701/51, ʂɨgə͡ j.+Gɑ tʂɑː sɑɬmɑ 0203010702/22, ʂɨg͡ j.+Gɑ ʂɨgə ot tsɑɬʁɑ 0102020303/30, ʄus j.+Gɑ ʂɑzḍə hɑnəʁɑn ɐ̣ː do 0103020304/31.

j.+dɑː ḍus j.+dɑː ɑNnɑɬʁɑː 0103020401/04.

j.+dɑ ɐ̣ɾɐ̣ŋ kəsɯnəŋ ɑ ͡j.+dɑ ͡ɬɑ geɬɣe 0203010702/47, oɬ j.+dɑ ͡ɬɑ 0201010101/29, bə j.+dɑ 0203010301/23, 0203010301/34, bə ͡j.+dɑ ͡ɬɑ 0203020601/37, dɑχɑ j.+dɑ 0203020501/19, dɑhɑ j.+dɑ 0203020403/02, 0203020501/09, χoNβɑn dɑtɑn j.+dɑ 0202010703/30, sɑqəs j.+dɑ jɑNdʒɑɬək kɑdʒɑɬəq ɑːz dəʀ 0203010301/29, səkʲ͡ j.+dɑ ʂɨgə kəsɯ ɬɑ 0202030604/04, ʂɨg͡ j.+dɑ 0102020303/30, ʂɨgə j.+dɑ 0202020401/06, ʂɨgə͡ j.+dɑ 0202020401/09, ʂɨgə j.+dɑ dissɐ̣ ͡ɬɑ 0202031202/08.

j.+dɑGə undun j.+dɑGə 0202010901/08, bəʀ j.+dɑGə 0202010901/08, χɑmi͡ j.+dɑGə 0203010702/21.

j.+dɑG̣ə bə ͡j.+dɑG̣ə kəsɯ 0203020601/37, χɑmi͡ j.+dɑG̣ə kəsɯnəŋ gɐ̣zgə 0203010701/08, ʃiŋdʒiɑN͡ j.+dɑG̣ə 0203010701/08.

j.+dɑGənə o j.+dɑGənə 0202030701/03.

j.+dɑGəleʀ dɑχɑ j.+dɑGəleʀ 0203010301/46.

j.+dɑn dɑχɑ j.+dɑn geɬɣɐ̣n kəsɯɣɐ̣ ͡ɬɑ 0203010301/27, dus j.+dɑn ǩəsɯ geło 0103050305/06, 0103050305/08, ḍus j.+dɑn ɑNnɑło: 0103020501/04, ʂɨgə j.+dɑn geɬəp 0202030301/28.

j.+din dɑχɑ j.+din deɬə tɑmɑʀ jɑʰG̣ən boɬmɑʁɑndɑ 0203010301/50.

jɑq “tereyağı” Bkz. **jɑːʁ, jɑk**, **jɑʁ.** Ayrıca Bkz. **ɑq jɑʁ**

j. j.͡ ʧʉʀmi sɑɬʁɑ 0203010801/08, j. jəqGɑ 0203010901/01.

jɑq- “yağmak” Bkz. **jɑʁ-.**

j.-qəʂ jɑməɾ j.-qəʂ͡nɑ 0103040401/30.

j.-ɢɑ j.-ɢɑ 0202030802/50, mɑː βəɾ j.-ɢɑ 0202030802/44.

j.-ɢ̣ɑ j.-ɢ̣ɑ 0202030802/45.

j.-ɢɑʰ dẹŋəɾ j.-ɢɑʰ͡ɢɑ 0103040405/08.

j.-ɢɑndə uʂ tun uʂ kun j.-ɢɑndə͡ɬɑ 0502020101/21.

j.-ɢɑɢ j.-ɢɑɢ͡eɾ dij də 0202030802/42, j.-ɢɑɢ͡eɾ͡ɬɑ dij də͡nɑ 0202030802/43.

j.-ɢɑɢ̣ j.-ɢɑɢ̣͡eɾ d̪ij d̪əɾ͡nɑ 0202030802/42.

j.-ʁɑq j.-ɢɑq nimi d̪ə 0202030802/31, j.-ɢɑq nimi do 0202030802/42.

j.-ɢəɬɑ gi- j.-ɢəɬɑ giɣẹ mɑ jɑʁmɑs nimi do 0202030802/49.

jɑqdəɾ- “yağdırmak, yağmasına yardım etmek” Bkz. **jɑʁdəɾ-, jɑʁd̪əɾ-.**

j.-ʂ ɖə jɑməɾnə j.-ʂ ɖə 0103010601/28.

jɑqtoq “*Yağtoq* alt-boyu, alt-boy adı” Bkz. **jɑʁtoq.**

j. j. dioʰʤin 0202010701/04.

j.+dəŋ j.+dəɴ ɢəzdə 0202010701/11.

jɑɢ “taraf, yön” Bkz. **ɑʰq, ʤɑɴ, liaq, jɑq, jɑɢ̣, jɑʰq.**

j.+ə bə j.+ə bəz d̪əɾ 0203020201/21, bə j.+ə ʧîɴqej də 0203020201/21, ʂɨgə j.+ə͡ʁuzə 0202030605/34.

j.+ən dørt j.+ən tutɢɑn jodɑ dəɾ͡nɑ 0103010701/99, gyk dẹŋəɾnəŋ dørt j.+ən tud̪ẹ dəɾ͡nɑ 0103010701/104, kəukəudʑɯ j.+ən jɑməβɑdəβ də 0202030701/09.

j.+əɴɢɑ diort j.+əɴɢɑ ɑq jɑʁ surdẹj dəɾ͡nɑ 0103010701/129.

j.+əŋge ʂigə j.+əŋge bə ʧydək jɑɬɑtbɑ jeɾnə͡ɬɑ 0203011001/03.

j.+ənɖɑ oŋ͡j.+ənɖɑ 0502020101/281, geməsɯkdəŋ go͡j.+ənɖɑ 0103030901/67.

jɑɢən- “örtmek, üzerine örtmek” Bkz. **jɑːɢən-.**

j.-β də tẹɾnə j.-β də 0103010501/10.

jɑɢəɴ- < jɑɢən- “örtmek”

j.-qəʂ tə ɑndɑʁ minə j.-qəʂ tə 0203010501/06.

jɑɢənmɑ “yorgan gibi üstü örten nesne, yorgan”

j. j. 0203010501/06.

jɑɢəndzɻ̣əq “yorgan, battaniye”

j. j. 0202010901/82, 0203010303/12, biɣə j. dɾo 0203010303/11.

j.+leɾ j.+leɾ ɢɔːnə kəɾkse ʤiu bər ʒysdəɾʁɑ 0202031101/26.

jɑɢ̣ < jɑq “taraf” Bkz. **ɑʰq, ʤɑɴ, liaq, jɑq, jɑɢ, jɑʰq.**

j.+ə ɑʰɬdə j.+ə 0202010901/09.

jɑχs “yaş” Bkz. **as, χas, jɑːs, jɑs.**

j. j. kədʒiɣ 0103040302/07.

jɑχqdə- < jɑχqdɑ- “yaklaşmak” Bkz. **jɑʰqdə-, jɑʰqdi-, jɑʰqd̪ə-.**

j.-k j.-k gẹɬɣẹndi͡ɬɑ 0202030401/26.

jɑχɢən “yakın” Bkz. **jɑʰɢən, jɑʰɢ̣ən.**

j. mɑɬ uʰɢɑɾʁɑ j. də 0103010502/06.

jɑχsəɬ “yeşil” Bkz. **jɑʰːsəɬ, jɑsəɬ, jɑʰsəɬ.**

j. j. do 0103040301/03.

j.+nə ɢəzə j.+nə 0103040301/08.

jɑχʂ “iyi, iyilik, güzel” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑʂ, jɑχʂə, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. j. ǎşgənə 0502020101/334, j. etgə diɣe 0502020101/307, j. ołʁa 0502020101/292, bə j.e͡ɾ 0203020203/10, j. βołχəş̻e 0502020101/416, j. də diɣin də 0103020302/21, diŋ j. 0103010705/17, j. gyzdiː d̥ə 0502020101/322, j. nøʰkəɾ naʰqəɾ e͡ɾ 0202030105/03, nidʒik j. ołˠ 0502020101/338, j. sumi unduʁaɴnaɾnə 0502020101/416.

jaχʂə "iyi, iyice" Bkz. **aʂ, aʰʂ, aʰdz̥, χaʂ, haʂ, jaːχʂ, jaːʂ, jaʂ, jaχʂ, jaʰːʂ, jaʰːʂə, jaʰʂ, jaʰʂə.**

j. sen aʰtd̥ə j. məngiş̻ gə͡ni 0502020101/164.

jaχʂəp "iyice, iyi şekilde" Bkz. **χeːʂɢəβ, haʂo, jaːʂu, jaχʂəβ, jaʂəu, jaʂəp, jaʂɢəp, jaʂəβ, jaʰʂəβ, jaʰʂəp, jaʰʂəq, jaʰʂo, jaʰʂɢəp, jaʰʂɢəβ.**

j. j. dz̥oguannəβatbaːn e͡bəsa 0103050102/05.

jaχʂəβ "iyi şekilde, iyice" Bkz. **χeːʂɢəβ, haʂo, jaːʂu, jaχʂəp, jaʂəu, jaʂəp, jaʂɢəp, jaʂəβ, jaʰʂəβ, jaʰʂəp, jaʰʂəq, jaʰʂo, jaʰʂɢəp, jaʰʂɢəβ.**

j .j. bɔχułaχə͡ş̻e 0502020101/418, j.e͡ɬa 0202030605/112.

jaʁ "tereyağı" Bkz. **jaːʁ, jak, jaq.** Ayrıca Bkz. **aq jaʁ.**

j. j. 0103010101/15, 0103030702/68, 0203020202/04, aq j. aɬno 0103050101/45, aq j. surdət də 0103010601/72, aq j. surdẹj dəɾ e͡na 0103010701/129, j. ẹdəβ joq do 0103010306/07, j. odʒin saɬʁa 0203010502/01, j. ołu 0103010601/76, j.e͡ɔɬʁanda 0202031101/31, j. βołəβ 0202031201/26, j. βołuβ 0202031201/33, j. βoło 0103030702/69, j. βudʒin 0202020501/78, 0203020302/17, j. dadərəβ 0202020501/87, j. fəŋnap bẹrɣẹk 0202030802/36, j. go sutdə 0202030604/06, j. keːş̻ d̥ə 0502020101/57, hədz̥əndi j. dər 0202020501/25, j. maɾmi 0103050102/23, j. maʰrsi 0202020501/25, j. maʰrsin 0202020501/25, j. saɬʁa 0103010101/10, 0103030702/101, sẹndi j.e͡ ɔːsa 0202030802/39, j. sʊrtgeː 0203020302/15, 0203020302/17, j. surdəɣ də 0102020304/13, j. surdəp də 0103040401/63, j. surtgiş̻ də 0103050101/47, j. surttse 0103010703/19, j. tutɢanda 0202030604/04, j. tuʰdup baɾ e͡ɾ 0202030604/03, j. ʧørmi aɬəːp 0203010301/02, j.e͡ ʧʏrmisən 0103010701/83, j. e͡tʂoʁbaq 0202030201/06, j. jaɾasernəŋ 0202031201/33, j. jaɾaserˈnəŋ bẹlẹgə 0103010703/19, j. jaɾasɢannəŋ bilẹk də 0102020304/14, j. jaɾasɢej eː 0103010601/76, j. jaʰtbaː 0103020402/07, j. jəqqəs də 0203010901/09, j. dz̥aɢo jaɾaserˈnəŋ bẹlek 0103040401/64.

j.+nə j.+nə 0202030802/40, 0203020202/18, aq j.+nə bə niɣəɬo 0103030702/102, aq a.+nə d̥aʰɢə e͡ɬa daʰsəndа aɬəβ də 0103010306/11, aq j.+nə e͡ɬa məs niɣəɬxəş̻ d̥əɾ 0202030305/01, j.+nə aɬəɴGa 0202020501/82, j.+nə ẹtgi 0202020501/27, j.+nə bə adz̥aqəsɢa bəɾ surt 0502020101/59, j.+nə e͡ɬa 0203010502/02, j.+nə ɬoɬasdərɣe 0202031101/31, maɾmi tudo də aq j.+nə 0103030702/102, j.+nə saɬʁa 0203020302/10, j.+nə sudə 0202030604/61, j.+nə saɬʁa 0202030801/23, j.+nə surt 0103010703/14, j.+nə suːdə 0202030604/61.

j.+dan j.+dan bəɾ məɬaʁa aʰsəɴGa βəɾ dadərʁa 0202020501/83, j.+dan bəɾ surtge 0103010703/15.

j.+ə sutdə j.+ə 0202030604/53.

j.+ən aq j.+ən aɬo 0103010601/55, j.+ən aɬəβaɬʁa 0202030305/02, j.+ən aɬo 0103030702/44, 0103030702/103, j.+ən aɬχə͡ş̻na 0103030203/34, j.+ən ɬoɬaβaɬʁa 0202030501/03, j.+ən jaʁəɾ jasən 0202030601/71.

jaʁ jɔʁ "çeşit çeşit yağ"

j.+dɑn j.+dɑn bəɾ 0202030308/07.

jɑʁ “yay” Bkz. **jɑː**, **jɑ.**

j.+ə oχq͡j.+ə bozɢɑ e^{h}tbẹs oʁe 0502020101/53.

jɑʁ- “yağmak” Bkz. **jɑq-.**

j.-əβəɾ do mɑnɑm ʧusgi j.-əβəɾ do dẓɑ ɬɑ 0202010901/34.

j.-ɑ do dẹŋərə mɑ j.-ɑ do 0102040301/20.

j.-sɑ dẹŋəɾ j.-sɑ͡ɬɑ 0202010101/05, dẹŋəɾ j.-sɑ 0202010901/37, ɢɑɾɑ mɑnɑn ḍəsdisgi giɣẹ j.-sɑ 0202030802/49.

j.-əβərsɑ deŋəɾ j.-əβərsɑ 0202010901/36.

j.-ək j.-ək gẹɬḍə 0102040301/14.

j.-ɔː jɑməɾən j-ɔː 0103030702/25.

j.-ɔ jɑːməɾən j.-ɔ 0103030702/93.

j.-mɑs jɑqɢəɬɑ giɣẹ mɑ j.-mɑs nimi do 0202030802/49.

j.-mɑʁɑndɑ χɑnnɑɬʁɑ j.-mɑʁɑndɑ 0202010901/30.

jɑʁɑn “fil” Bkz. **jɑɴɑn.**

j. ɑq j. 0103010601/37, 0103010701/39, 0103030203/20, 0103030702/22, 0103030702/92, j. usdɑʁɑn bəɾ tɑʁ 0502020101/280.

j.+nəŋ ɑq j.+nəŋ bozdɑ 0103010601/36, ɑq j.+nəŋ bozəɴɢɑ 0103010701/38, ɑq j.+nəŋ sɑɾəʁ jiudɑnə 0202031202/47, ɑq j.+nəŋ jiudɑ 0202030604/26, gyk j.+nəŋ jodɑʁɑ ʧygin 0103040401/28.

j.+əŋ dujuʁɬəʁ j.+əŋ niɣə 0202031201/27.

jɑʁɑɴ “fil”

j.+ɢɑ ɑq j.+ɢɑ ʧusuɾuβ 0103030203/19, ɑq j.+ɢɑ ʧusuɾse 0103030702/21, 0103030702/92.

jɑʁə “savaş”

j. j. unin 0502020101/186.

j.+nəŋ bɑsɑłmɑs j.+nəŋ pərəɴɢɑ 0202030604/49, senəŋ j.+nəŋ gizgənə 0502020101/142.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ 0502020101/140, j.+ʁɑ ɑłəɴɢɑ 0502020101/347, j.+ʁɑ͡ ʊmmi 0502020101/151, j.+ʁɑ unuβ jɑdɑχəş ḍə 0502020101/228, j.+ʁɑ βɑɾʁɑ 0502020101/186, j.+ʁɑ mɑ ungumes 0502020101/170, j.+ʁɑ jimsɑmɑ ʤemsekdə 0502020101/141, j.+ʁɑ jimtsɑmɑ ʤemsegən qɑnəβɑłʁɑ 0502020101/226.

jɑʁəl- < jɑʁəłɑ- “savaşa çıkmak” Bkz. **jɑʁəłɑ-.**

j.-eɾ j.-eɾ jɑɴtsə 0502020101/348.

jɑʁəłɑ- “savaşa çıkmak” Bkz. **jɑʁəl-.**

j.-ʁəłɑ+mɑɴ- j.-ʁəłɑ mɑɴəp ḍə 0502020101/244.

jɑʁəłɑs- “savaşmak”

j.-də j.-də 0502020101/01.

j.-in uzu udʒin j-in 0502020101/260, j.-in diɣẹ 0502020101/260, jɑʁəłɑsɑ ʤiu j.-in 0502020101/163.

j.- j.- 0502020101/156, uzu udʒin j.- 0502020101/155, uzu udʒin j.- 0502020101/157.

j.-sɑ sen j.-sɑ 0502020101/164, j.-sɑ ʤiu jɑʁəłɑsin 0502020101/163, mɑɴqəs qɑn bədʒin j.-sɑ 0502020101/219.

j.-əp j.-əp pərəɴɢɑ unuβɑtʁəməs ḍə 0502020101/272.

j.-əβər j.-əβər 0502020101/269, j.-əβə͡ɾ ɬa 0502020101/152, 0502020101/189, j.-əβər ɬa pərəNGa ʊnəβaɬmin ḍə͡ na 0502020101/139.

j.-əβ j.-əβ͡ ɬa 0502020101/191.

j.-Gaʂ j.-Gaʂ͡ g̊əni͡ ɬa 0502020101/01.

j.-Ga j.-Ga 0502020101/01, j.-Ga͡ ɬa 0502020101/261, mənin j.-Ga 0502020101/185, sen niːɣə j.-Ga uzunəŋ pərəNGa ʉntse 0502020101/263.

j.-Gə di- j.-Gə diɣe 0502020101/259, **j.-Gə+gẹ-** uzu senə udʒin j.-Gə g̊ẹmis ḍə 0502020101/321, **j.-Ganda** baɾʁa j.-Ganda͡ ɬa 0502020101/189.

j.-Gandə j.-Gandə͡ ɬa 0502020101/152, 0502020101/269.

j.-Gandʐa j.-Gandʐa jaʁəɬasGandʐa ɬa uluʉsgiʂ hanəp ḍə 0502020101/06, jaʁəɬasGandʐa j.-Gandʐa͡ ɬa uluʉsgiʂ hanəp ḍə 0502020101/06.

j.-G̊əɬa ba- uzu j.-G̊əɬa baːjn 0502020101/145, j.-Gəɬa baɾʁa 0502020101/147, **j.-Gəɬa βaɾ-** j.-Gəɬa βaɾʁandə͡ ɬa 0502020101/153, **j.-Gəɬa+maN-** uzu j.-Gəɬa maNẹn 0502020101/146, j.-Gəɬa maNqəʂ ḍə 0502020101/186, j.-Gəɬa maNəp də ɬa 0502020101/245.

j.-Gəmẹs eɾ uzu senə udʒin j.-Gəmẹs͡ eɾ 0502020101/155.

j.-ma jaʁəɬas j.-ma 0502020101/156.

jaʁəɬasma “savaşma (kişi), savaşçı”

j. j. unuk͡ g̊ẹʂ də 0502020101/285.

jaʁdəɾ- “yağdırmak, yağmasına yardım etmek” Bkz. **jaqdəɾ-, jaʁḍəɾ-.**

j.-əp baɾ diŋəɾ j.-əp baɾ͡ ẹː ḍə 0102040301/19.

j.-p bej diŋəɾ j.-p bej 0102040301/13.

j.-ʁə də jaməɾən j.-ʁə də͡ na 0103030203/22.

j.- qəG̊əɾʁa j.- 0202030802/55.

j.-in j.-in saGənsa 0202030802/50.

j.-o GaɾaGa jaʁməɾən j.-o 0202030604/23.

j.-ʁa GaɾaGa qaɾnə j.-ʁa 0502020101/21, j.-ʁa͡ ɬa 0202030802/31, dzʐəŋdzʐəŋ j.-ʁa 0202030802/45, Gəzəɬ͡ jaʁməɾnə j.-ʁa 0202030802/45, mənəsəNGa j.-ʁa 0202030802/54.

j.-ʁəməs ḍə maNa j.-ʁəməs ḍə 0202030802/50.

j.-masa dẹŋəɾnə βəɾ mindʒaɾ j.-masa 0202030802/45.

j.-maʁa gonəsəNGa j.-maʁa 0202030802/54.

j.-maʁanda jaʁməɾ j.-maʁanda 0202030802/13.

jaʁḍəɾ- “yağdırmak” Bkz. **jaqdəɾ-, jaʁdəɾ-.**

j.-sa dẹŋəɾ j.-sa͡ ɬa 0202030802/27, niːɣə j.-sa 0202030802/13.

j.-əβ j.-əβ ʂidaʁaq nimi ʝəɾ 0202030802/51.

jaʁdʒis “kişi adı” Bkz. **jaːʁdʒis.**

j. j. dimi 0202020501/102.

jaʁl- < jaʁɬa- “yalamak” Bkz. **jaʁɬa-, jaɬʁ-, jaɬʁa-.**

j.-e dɾo dəlin j.-e dɾo 0202030101/09.

jaʁɬa- “yalamak” Bkz. **jaʁl-, jaɬʁ-, jaɬʁa-.**

j.-ʁa j.-ʁa͡ ɬa 0202030101/14.

jaʁɬaʰg̊əɾ “*Yağlakar* boyu, alt-boy adı” Bkz. **jaːʁɬaʰG̊əɾ, jaʁɬaʰGəɾ, jaʁɬaʰG̊əɾ, jaɬaʰG̊ə.**

Ayrıca Bkz. **aq jaʁɬaʰG̊əɾ, aq jaʁɬaʰG̊əɾ, GaɾaGa jaʁɬaʰG̊əɾ, GaɾaGa jaʁɬaʰG̊əɾ.**

j. bej j. 0202030802/31, 0202030802/32.

jaʁłaʰʛər “*Yağlakar*, boy, alt- boy adı” Bkz. **jaːʁłaʰɢ̟ər, jaʁłaʰɡər, jałaʰɢ̟ə, jaʁłaʰɢ̟ər.**

Ayrıca Bkz. **aq jaʁłaʰɢ̟ər, aq jaʁłaʰɢ̟ər, ʛara jaʁłaʰɢ̟ər, ʛara jaʁłaʰɢ̟ər.**

j.+nəŋ j.+nəŋ bər ʤazɯ kəsɯ βa͡ɾe 0103010306/05.

jaʁłaʰɢ̟ər “*Yağlakar* boyu, alt-boy adı” Bkz. **jaːʁłaʰɢ̟ər, jaʁłaʰɡər, jaʁłaʰʛər, jałaʰɢ̟ə.**

Ayrıca Bkz. **aq jaʁłaʰɢ̟ər, aq jaʁłaʰɢ̟ər, ʛara jaʁłaʰɢ̟ər, ʛara jaʁłaʰɢ̟ər.**

j. j. 0202010701/06, 0203020601/10, j͡. oʰdɑqɢ̟a 0202010701/20, j. oʰdɑʁdɑ 0202010701/01, j. oʰdɑʁnəŋ 0203020401/14, j. o͡ʰḍɑʁnəŋ 0202010703/30, j͡. uʰdɑ 0203010301/34, bej j. 0202030802/32, j. ɸudɑʁnəŋ ḍə 0202010101/01.

j.+nəŋ j.+nəŋ 0203010702/07, j.+nəŋ pɐ̣ɾəgə 0203010701/06, 0203010701/28, j.+nəŋ bezəgəŋge 0202030604/35, j.+nəŋ gɐ̣zgə 0203010701/08, j.+nəŋ gɐ̣ːzgə 0203010701/12, j.+nəŋ gizgə 0203010701/22, j.+nəŋ gizgənə 0203010701/28, j.+nəŋ gizgədin giːʂ də 0203010702/15, j.+nəŋ gizgənə 0203010701/21, j.+nəŋ kəsleɾə 0203010702/01, j.+nəŋ ʒysəŋgi͡ɬa 0203010702/35, sen j.+nəŋ osa 0203010701/21, j.+nəŋ ʂɑɴχudʒasə 0103010701/135, j.+nəŋ jɑɴnejdəŋsɑn 0103010701/30.

j.+nəŋgə j.+nəŋgə ɑndɑʁ sɑɬʁəməs ʧə 0203010702/34.

jaʁłaʰɢ̟ərɬəq “*Yağlakar*lı, *Yağlakar* boyundan olan (kişi)”

j. j. diɣə də 0203010301/33.

j.+ḍəŋ j.+ḍəŋ təumu dər 0203010301/34.

jaʁłəʁ “yağlı”

j. j. døsə ͡ɬa 0202030604/74, j. kurʤi͡ ɐ̣ʰdə ͡ɬa 0202030604/75, j. soŋugə 0202030604/62, j. jiuda͡ɬa 0202030604/77.

jaʁmər “yağmur” Bkz. **jaːmər, jɑmər.**

j. j. jɑʁmɑʁɑndɑ 0202030802/13, j. ʧusmi͡s ɐ̣ɾɐ̣ 0202030601/53.

j.+nə ʛəzə͡ɬ j.+nə jɑʁdərʁɑ 0202030802/45.

j.+ən ʛara j.+ən jɑʁdəro 0202030604/23.

jaʁtoq “*Yağtoq* alt-boyu, alt-boy adı” Bkz. **jɑqtoq.**

j. j. dioʰʤi͡n ɐ̣ː 0202010701/04, j. dioʰʤin də͡n a 0202010701/06.

jɑli Ç. “baskı, stres”

j. j. bezək ḍə 0103030901/24.

jał- < jała- Ç.+T. “bırakmak, atmak” Bkz. **jała-.**

j.-utʛa j.-utʛa gɐ̣łɣɐ̣n ɐ̣ː ḍə 0203010301/54.

j.-utɢ̟a j.-utɢ̟a gɐ̣łɣɐ̣ 0203010301/57.

jała- Ç.+T. “atmak” Bkz. **jał-.**

j.-ʁɔː ʂoːr geːrənə j.-ʁɔː 0203020301/03.

jałagaʤa “*Yağlakar* aile/hane/boyunun Çince telaffuzu” Bkz. **jałagədʒa.**

j. j. 0202030802/32.

jałagədʒa “*Yağlakar* aile/hane/boyunun Ç telaffuzu” Bkz. **jałagaʤa.**

j. j. χɔː 0203020403/02.

jaład- “bırakmak, ayarlamak” Bkz. **jałaʰt-.**

j.-əβatqəʂ də mojnnə͡ɬa j.-əβatqəʂ də 0103010306/27.

j-əβat məsgi͡βər j-əβat 0103040405/25.

jałatba “bırakma, ayırma (yer)”

j. ʃɣydək j. jɐrnə͡ɬa 0203011001/03.

jałaʰt- “bırakmak, ayırmak” Bkz. **jaład-.**

j.-ʁaq j.-ʛaq nimi ḍə 0203011001/02.

jaɬa^{h}ɢə “*Yağlakar* boy, alt-boy adı” Bkz. **jaːʁɬa^{h}ɢər, jaʁɬa^{h}qər, jaʁɬa^{h}ʛər, jaʁɬa^{h}ɢər.**
Ayrıca Bkz. **aq jaʁɬa^{h}ɢər, aq jaʁɬa^{h}ɢər, ʛara jaʁɬa^{h}ɢər, ʛara jaʁɬa^{h}ɢər.**
j. j.ʈio^{h}ɾdʒin 0103050401/15.

jaɬəːʁ “birikmiş atık yemekler, köpeğin yemi” Bkz. **jaɬəʁ.**
j.+ə gyg͡uşdəːŋ j.+ə 0102020301/47.

jaɬəʁ “atık yemeklerin birikintisi; köpek yemi” Bkz. **jaɬəːʁ.**
j. gøk͡j. 0103020301/12, gyk j. 0102020401/36, 0103020403/13(2).

jaɬβaɾ- “rica etmek, yalvarmak”
j.-ʁan doːsGaNGa j.-ʁan ẹː də 0202030301/23.
j.-ʁəɬa gi- bəʁa j.-ʁəɬa giɣik biː naːɬʁaG͡e ɬa 0103030802/39.

jaɬdaɬ “iş” Bkz. **jaːβdaɬ, jaβdaɬ, jɣβdaɬ.**
j. j. unge 0203011002/10, bezək j. dəɾ ͡na 0103010701/59, bezuk kədʒiɣ j. 0202030601/78, gue nimi j. 0202031101/11, j. kuliɬasa 0203011002/10, maNaɾnəŋ j. ɖəɾ 0202031202/17, j. sezɖəmẹs dro 0103040405/10, j. joq ɖə 0202010901/20, 0202031101/15, jimseɾ j. βaɾ͡e 0502020101/40.
j.+nə meːnəŋ j.+nə sẹn başGaɾʁa 0202010502/11.
j.+ɬaɾnə j.+ɬaɾnə ajttsa 0502020101/368.
j.+ən j.+ən ma dzɻqdurʁan͡eɾ 0202030601/60.

jaɬdaɬ qaɾa “işler, iş vs.” Bkz. **jaɬdaɬ χaɾa, jaɬdaɬ χaɾə, jaɬdaɬ haɾa.**
jaɬdaɬ q. senəŋ͡ɬa jaɬdaɬ q.͡ɬa 0202020501/58.

jaɬdaɬ χaɾa “işler, iş vs.” Bkz. **jaɬdaɬ qaɾa, jaɬdaɬ χaɾə, jaɬdaɬ haɾa.**
jaɬdaɬ χ. jaɬdaɬ χ. ma naɾsə ɔN bołmaʁa 0202020501/56, jaɬdaɬ χ. ma udzɻqbaʁa 0202020501/43.

jaɬdaɬ χaɾə “işler, iş vs.” Bkz. **jaɬdaɬ qaɾa, jaɬdaɬ χaɾa, jaɬdaɬ haɾa.**
jaɬdaɬ χ. jaɬdaɬ χ. ma ɔN bołmaʁa͡ɬa 0202020501/43.

jaɬdaɬ haɾa “işler, iş vs.” Bkz. **jaɬdaɬ qaɾa, jaɬdaɬ χaɾa, jaɬdaɬ χaɾə.**
jaɬdaɬ h. senəŋ jaɬdaɬ h. 0202020501/27.
jaɬdaɬ h.+sə adzɻganəŋ jaɬdaɬ h.+sə ma jaşəβ ʛaɾa 0202010502/25.

jaɬʁ- < jaɬʁa- “yalamak” Bkz. **jaʁl-, jaʁɬa-, jaɬʁa-.**
j.-o ɢəzaɾtGa j.-o sasa 0103040405/05.

jaɬʁa- “yalamak” Bkz. **jaʁl-, jaʁɬa-, jaɬʁ-.**
j.-ʁaʂ dəɬ͡βədʒin j.-ʁaʂ 0103030802/32.
j.-ʁaq dəɬ͡βədʒin j.-ʁaq͡eː ɖə 0103030802/31.

jam < **ja+mu** “tamam mı” Bkz. **jaːm**, **jom.**
j. aq͡ ʛa^{h}t bẹɾin j. jøɾy0202020501/88, aq saʁɬəq bẹɾin j. 0202020501/88, pə^{h}ɾGaNGa dzɻaɬ͡j. 0202020501/26, bəɬmẹs͡eɾ j. 0203020301/04, bər məndaʁ mi təgəβadin j. 0103010304/30, bop dɾə j. 0202020501/26, ʛɔ^{h}ɾqɢa jadaʁaG͡ẹ j. 0203030101/10, ʒi j. 0203020201/07, ɬuɬama j. 0203010301/07, məndaʁ mi at də j. 0203010302/03.

jama- “dikmek, dikiş atmak” Bkz. **jaːmə-, jamə-.**
j.-βəɾ də/ɖə andaq j.-βəɾ də 0202020702/13, guŋʃien bədʒin j.-βəɾ də 0202020702/13, ẹ^{h}sɯ j.-βəɾ ɖə͡na 0202020702/15, anə udʒin j.-βəɾ ɖə͡na 0202020702/18, ẹ^{h}sɯ j.-βəɾ ɖə 0202020702/20.
j.-ʂ də mənə j.-ʂ də 0202020101/10.

j.-ʁɑ j.-ʁɑ 0202020702/12, ẹsɯ j.-ʁɑ 0202020702/12, j.-ʁɑ unduɾuk gẹse 0202020702/11, bəʁɑ j.-ʁɑ 0202010501/01, bə͡ɾ βəɾ sɯŋ͡ ɢəʁɑ j.-ʁɑ 0202020702/11, ʒip bəzin j.-ʁɑ 0202030306/01, ʒipdə j.-ʁɑ͡ ɬɑ 0202030306/02, məʁɑ bər j.-ʁɑ 0202010501/01, j.-ʁɑ niɣəɬəβəɾ də 0202020702/12, bə͡ɾ βəɾ siːʁɑ j.-ʁɑ 0202020702/19, j.-ʁɑ χuɾɑʁɑ 0202020702/19, jindin sɑɬʁɑ j.-ʁɑ 0203010503/02.

jɑmə- < jɑmɑ- "dikmek, dikiş atmak" Bkz. **jɑːmə-, jɑmɑ-.**

j.-βɑdəβ də o jɑqdɑɢənə j.-βɑdəβ də 0202030701/03.

j.-βɑːdəβ də məndɑɢɑ j.-βɑːdəβ də 0202030701/16.

j.-βɑttsɑ ḍɑχɾtɢɑ j.-βɑttsɑ 0202020702/17.

j.-βɑtɢɑ j.-βɑtɢɑ 0202030701/04.

jɑməŋ Ç. "*jamen* eski zamanda idare birimi; (metinde) ölüler dünyasındeki büyük kapı"

j. bəɾ j. diatɢɑ undurɣin səʁdɑ ͡ɬɑ 0202030902/115, bəɾ j. diatɢɑndɑ͡ ɬɑ 0202030902/118.

j.+nə bəɾ j.+nə diatɢɑ undurɣi͡n iː də 0202030902/114.

j.+ɢɑ j.+ɢɑ e^{h}tgen səʁdɑ͡ ɬɑ 0202030902/115.

jɑməɾ "yağmur" Bkz. **jɑːməɾ, jɑʁməɾ**.

j. j. jɑqqə͡ş nɑ 0103040401/30.

j.+nə jẹł j.+nə ʧusəɾəp bɑj͡ ni 0103010701/44, j.+nə jɑqdəɾṣ ḍə 0103010601/28.

j.+ən j.+ən jɑʁɔː 0103030702/25, j.+ən jɑʁdəɾʁə 0103030203/22.

jɑn "yan, yakın, etraf" Bkz. **jen.**

j.+dɑ j.+dɑ 0502020101/170, j.+dɑ͡ βəɾ jiŋdi ɑʁəɬɬəʁ osɑ 0202020501/12.

j.+əŋ tɑʁnəŋ j.+əŋ tɑɬɑʁɑ 0502020101/309.

j.+əNGɑ j.+əNGɑ e^{h}tgindi 0502020101/248, j.+əNGɑ niɣəɣi 0202030605/82, j.+əNGɑ sɑGəʁɑ 0202030104/11.

j.+ənɑ ɑnəŋ j.+ənɑ 0502020101/302, j.+ənɑ tʂoGuːɾʁɑn 0202030605/54.

jɑN "yan, yakın, etraf"

j.+ɢɑ j.+ɢɑ͡ e^{h}dəp bɑɾʁɑn͡ eː ḍə 0202030902/118, gogɑsənəŋ j.+ɢɑ e^{h}tgindi͡ ɬɑ 0202030401/21, sunəŋ j.+ɢɑ e^{h}tgindi 0202010503/10(2), tɑɬɑ ʂitdəŋ j.+ɢɑ ẹ^{h}tgindi ͡ɬɑ 0202030301/15, jynəŋ j.+ɢɑ ẹ^{h}tgẹndi 0103030901/31.

j.+ɠɑ jynəŋ j.+ɠɑ ẹ^{h}tgi͡ ɬɑ 0201010101/30, jynəŋ j.+ɠɑ ẹ^{h}ttse͡ ɬɑ 0201010101/35.

jɑn "yan kemiği, kalça kemiği" Bkz. **jɑːn.**

j. j. suŋukdə 0202030605/164.

j.+nəŋ j.+nəŋ 0202031202/53, ɢəjnəŋ j.+nəŋ bəndɑ βəɾ teɬək dəɾ 0202031202/53.

jɑn- "dönmek, geri dönmek"

j.-o kun͡ o^{h}ɾḍɑ j.-o 0202030605/04, kunniŋgẹɾ j.-o 0202030605/04, səNqəs͡ kun j.-o 0202030605/04.

jɑnɑʁə "Sarı Uygur kadın millî kıyafetin ön tarafındaki *manım'*ın ikinci ve üçüncü parçaları arasını bağlayan gümüş süs"

j. βəɾ j. 0202010501/06.

jɑndɑʁə "millî kıyafetin bel kısmına bağlanan süs keseleri" Bkz. **jendɑɢə.**

j. j. 0203010701/03.

jɑndəɾ- "döndürmek, geri vermek, ödemek" Bkz. **jendəɾ-.**

j.-χəş də hɑdzᶎəqdə j.-χəṣ də 0202030401/32.

j.-ʁ eɾhɑdzᶎəq j.-ʁeɾ 0202030301/32.

j.-in hɑdzᶎəqdə j.-in 0202030301/33, hɑdzᶎəqdə͡ mɑ mo͡ ɬɑ j.-in 0103030202/12.

j.-eɾ hɑdzᶎəq j.-eɾ ʃieŋgan joq də 0202030301/33.

j.-ɛrnəŋ hadzᶎəGən j.-ɛrnəŋ bẹlẹgə 0103010703/30.

j.-ʁɑq hadzᶎəq j.-ʁɑq bər qus͡ɛr 0202020501/51.

jɑŋgə "*Yangke*, boy adı; yer adı"

j. j. 0203010701/11.

j.+nəŋgə j.+nəŋgə 0203010701/11.

jɑŋgə ʤa "*Yangke* aile/hane/boyunun Çince telaffuzu"

j.+nəŋ j.+nəŋ 0203010702/08 j.+nəŋ go kəswlɛr 0203010702/08.

jɑN < jɑ ? "parçacık"

j. kerlinmi j. 0103020303/20.

jɑN Ç. "*Yang*, soy adı"

j. ʃiŋ j. di 0203010301/27.

jɑN oʰrt < jɑNə joʰrt "*JaNə Joʰrt*/Yeniyurt, yer adı"

jɑN oʰ.+ḍɑ jɑN oʰ.+ḍɑ niɣəłɣin ẹː do 0103050102/06.

jɑNɑn "fil" Bkz. **jɑʁɑn.**

j. ɑq j. 0202030601/67, 0202030604/31.

j.+nəŋ ɑq j.+nəŋ jiudɑ 0202030604/25.

j.+nə ɑq j.+nə ɑq daβar͡mədʒin͡dzᶎəłβərdɑ 0202030601/64, ɑq j.+nə Gejdan daʰqg̰͡eː 0202030601/70, ɑq j.+nə 0202030601/71.

jɑNɑN < jɑNɑn "fil"

j.+Gɑ ɑq j.+Gɑ das durɑqdə şukdẹ 0202030601/24.

jɑNəː "yeni" Bkz. **jɑːNə, jɑNə, jɑNo.**

j. j. turdien 0202030101/05.

jɑNə "yeni" Bkz. **jɑːNə, jɑNəː, jɑNo.**

j. j. 0103050101/54, uʰdʒ͡j. ɑː 0202010901/02, bər j. də 0103030702/98, j. βər dzᶎəł jazGɑ 0202020301/19, j. daʰpg̰ɑndɑ ͡łɑ 0203010301/20, j. gełmi kəswɣe 0203010301/31, lujurnəŋ bər j. 0202030802/40, şɨgə j. 0202010901/02, j. joʰrtGɑ 0202020701/37, j. jʊʰrtg̰ɑ 0202010901/79, j. jytşɑʁ 0103030201/34.

j.+nəŋ saqəş j.+nəŋ kunnə͡łɑ 0202030801/08, bər j.+nəŋ dɑNGɑʰrḍi 0202010901/01.

j.+Nɑ saqəş j.+Nɑ 0202010901/03, 0202010901/04.

j.+rɑk j.+rɑq ɑrəʁrɑk gizgẹ 0202020501/11, j.+rɑk gizɣə 0202020501/11.

j.+sən kerɣẹn j.+sən jiʁəβadəβ ḍə 0103010305/15.

jɑNə ɑs "yeni evlilik, düğün"

j.+dəN bər j.+dəN qɑjɑq ʧər 0202031202/28.

jɑNə guziɣə "düğün günündeki güvey, damat"

jɑNə g.+nə jɑNə Gəz jɑNə g.+nə ərledəβ də 0103050101/57.

jɑNə g.+ɣe jɑNə g.+ɣe qurən qusandərsɑ 0103030702/73.

jɑNə g.+ɣẹ jɑNə g.+ɣẹ perəg̰ən mandərsɑ 0103030702/77.

jɑNə kełən "düğün günündeki gelin"

jɑNə k.+nə jɑNə k.+nə 0203020501/20, jɑNə k.+nə ɑʰtGɑ məndərɣe 0203020301/01.

jɑNə Gəz "düğün günündeki gelin"

jɑNə G. jɑNə G. jɑNə guziɣənə 0103050101/57.

jɑNə G.+də jɑNə G.+də ərletge 0103050101/04.

jɑNə məłɑ "düğün günündeki gelin veya damat" Bkz. **jɑNə muła**.

jɑNə m. jɑNə m. 0103030203/48, joʁərnəŋ jɑNə m. ɑʰt məngin ɑːz do 0103010305/55.

jɑNə m+nəŋ jɑNə m.+nəŋ peɾegən mɑnḍəɾsɑ 0103040401/53, jɑNə m.+nəŋ ɣ͡ʃînə jidəβɑłʁɑ 0103010305/53.

jɑNə m.+nə jɑNə m.+nə bɑṣ dzɑχḍəɾsɑ 0103030203/10.

jɑNə m.+ʁɑ jɑNə m.+ʁɑ ɑʰłqəs beɾɣo 0103030702/84, jɑNə m.+ʁɑ pəjłɑmɑ də 0103010302/20, jɑNə m.+ʁɑ belek ɣ͡ʃygəβ də sɑ 0103030702/109.

jɑNə m.+łɑɾnəŋ jɑNə m.+łɑɾnəŋ bə bəlḛk ə͡ʃdin 0103040401/24.

jɑNə muła "düğün günündeki damat" Bkz. **jɑNə məła**.

jɑNə m.+ʁɑ jɑNə m.+ʁɑ bḛlik ɣ͡ʃygo: 0103030702/51.

jɑNo "yeni" Bkz. **jɑːNə, jɑNəː, jɑNə.**

j. şɨgə j. kəsə 0103010601/69, 0103010601/76.

jɑNo kəsə "düğün günündeki gelin ve damat"

jɑNo k. şɨgə jɑNo k. 0103010601/69, 0103010601/76.

jɑNpiŋ Ç. "örnek ürün"

j. j. mɑ edəβɑʰłḍə: 0203010701/02.

jɑNbəjzɯ Ç. "koyun sırtı, koyun kalçası"

j. j. 0103030702/106.

jɑNfəŋ Ç. "koyun tezeği"

j.+nəŋ j.+nəŋ 0202020301/11.

jɑNqəs "yalnız, tek" Bkz. **jɑːNqəs.**

j. j. 0202030902/76, 0203020201/21, j. ɑnɑN ͡łɑ 0103010503/02, j. ɑʰgɑ 0202030802/56, j. ənə 0103030901/54, j. odəŋ 0103030901/04, j. oʁuł 0202030605/74, j. oʁułə 0202030605/97, j. kəsɯ 0103030901/04, j. kełən 0203010301/44, j. ɢəz 0202030901/19, j. ɢəzdɑɾ 0202030901/13, 0202030901/16, 0202030901/20, j. ɢəzdɑɾʁɑ 0202030901/17, j. ʒiɣət ͡łɑ 0202030902/82, j. məłɑḠɑ 0202031201/17, j. tɑʁ dɾo 0203020201/21, j. jɑNqəs ɑndɑʁ 0203010301/20, jɑNqəs j. ɑndɑʁ 0203010301/20.

jɑNqədẓɑ "yalnız, tek başına" Bkz. **jɑNqədẓ̧ɑ, jɑNqətʂɑ.**

j. j. 0103030901/13, j. də 0103030901/13.

jɑNqədẓ̧ɑ "yalnız, tek başına" Bkz. **jɑNqədẓɑ, jɑNqətʂɑ.**

j. uzu j. 0502020101/219, ɢəz j. mənmis ͡oɾmi də 0103010305/51, seŋ guaŋ j. bəłɣẹ 0502020101/386.

jɑNqətʂɑ "yalnız, tek" Bkz. **jɑNqədẓɑ, jɑNqədẓ̧ɑ.**

j. j. ͡łɑ 0203020402/25.

jɑNʒy dzi̯ŋə Ç. "besleme ve yetiştirmenin iyiliği"

j. j. ͡je 0103010602/13.

jɑNʤa Ç. "*Yang* soy adlı aile"

j. j. 0202010701/06, 0202010701/11.

j.+nəŋ j.+nəN ɢəzdə 0202010701/11.

jɑNʤałəq Ç.+T. "*Yang* soy adlı aile"

j. j. 0203010301/30, j. ɑːz ͡eɾ 0203010301/27, j. kɑʤałəq ɑːz dəɾ 0203010301/29.

j.+ɢɑ j.+ɢɑ niː diɣik ḍə 0203010301/28.

jɑNʤyenʃi Ç. "geçmişte Ova Bölgesinde düğün yapılan yer veya mekân, ahırda düğün"

j. j. ẹdəβ də 0103050201/03.

jɑNnej dəŋsɑn "kişi adı, unvan" Bkz. **jɑNnin dəndʑɯn.**

jɑNnej d. jɑʁłɑʰḠərnəŋ jɑNnej d. 0103010701/30.

jɑɴnin dəndʑɯn “kişi adı, unvan” Bkz. **jɑɴnej dəŋsɑn.**

jɑɴnin d. jɑɴnin d. 0202030604/35.

jɑɴsə < jɑɴzɯ+sə Ç. “çeşit, tür” Bkz. **jɑɴtsɯ, jɑɴzɯ, jɑɴdʑɯ.**

j. bəɾ j.͡ɬɑ 0103030702/109.

jɑɴʂəɴχu Ç. “*Yang Shenghu*, kişi adı”

j. j. diɣ̣ek 0202010703/06.

jɑɴʂɨ Ç. “model, şekil”

j. j. ɬɑ 0203010701/18.

j.+nə j.+nə mẹn sɑː dʒeʂolin 0203010701/21.

j.+sə gizgənəŋ j.+sə 0203010701/20.

jɑɴʂɨguj Ç. “*Yang Shigui*, kişi adı”

j. j.͡ɬɑ 0202010703/07.

jɑɴtsɯ Ç. “hâl, durum” Bkz. **jɑɴsə, jɑɴzɯ, jɑɴdʑɯ.**

j. jɑʁələɾ j. mɑ joq d̥əɾ 0502020101/348.

jɑɴjɑɴ Ç. “çeşitli, çok şey, türlü türlü” Bkz. **jɑɴjɑɴ.**

j. j. 0103020302/01, 0202030604/62, 0502020101/296, j. ɑməʰtɑnnə 0202020501/63, j. ɑt͡ tsɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0203010301/17, j. ɑt͡ tsɑɬʁɑG̥͡ e 0203010301/24, j. ɑjtɢɑn͡ eː də 0202030403/09, ɑʰːt j. mɑɴqəs ołərəp d̥ə 0502020101/499, j. ərχɑɬəʁ 0502020101/219, j. ərχua 0502020101/267, j. ə̆ʂgə 0502020101/330, j. ə̆ʂgənə 0502020101/463, j. orʤy 0202030402/56, j. də 0502020101/463, j. dij dij 0502020101/388, j. fej ʂɑɴnɑmɑnə 0202030604/62, j. go kømʤɯ qɔnə søɣɯɬəsdərɣi 0202020701/28, j. guŋnə 0502020101/177, j. ɣəniɬɑʁəməs 0502020101/380, j. χuɑrɬəʁ tɑʁnəŋ ɑrdəndɑ 0502020101/408, j. χuɑrnə ʤymẹk giɬɣ̞i͡ ɬɑ 0502020101/397, j. χuɑrnə sɑɬʁɑ 0502020101/397, j. hot χuɑr 0502020101/452, ʒyɣən j. niɣəɬɣi 0202030902/48, j. ʤemsekdi 0502020101/269, j.͡ɬɑ 0202030402/36, mɑɬ j. mɑɴqəs oɬʁɑ nimi 0502020101/499, mẹn mɑ j. boʰɬd̥eː 0103010303/33, j. mi 0502020101/247, j. niːɣə 0502020101/500, j. niɣə jɑχʂ sumi undukɑɴnɑrnə 0502020101/416, j. nimi 0202030402/56, sɑɴɑ j. boʁɑ jɑdɑʂ d̥ə 0502020101/429, j. səqqəʂ ͡e 0502020101/87, j. jɑzɢɑ ͡orʂ d̥ə 0502020101/393, j. jyːs urʤy 0502020101/380, jy j. qɔsə bɑɾ͡e 0502020101/303.

j.+dɑn j.+dɑn͡ɬɑ bejɬɑʁɑ͡ɬɑ 0202020501/81.

j.+nə uzu j.+nə dɑʁɬɑʁɑ 0502020101/334, mɑɬ j.+nə beɾɣe 0502020101/316.

j.+ə j.+ə ɬɑ 0202030402/37, j.+ə bəlẹn boɬʁɑ oɬərʁɑn eː d̥ə 0202030402/40.

j.+ən j.+ən bəledəβɑtɢɑ dəɾə 0202030402/41.

j.+əɴɢɑ nimi j.+əɴɢɑ ʃʃyle͡ eʰtbẹɣẹn ẹ drɔː 0202030401/36.

j.+əŋdɑn j.+əŋdɑn bəɾ keːɣəɾ sɑː 0202031202/33.

jɑɴzɯ Ç. “çeşit, tür, örnek” Bkz. **jɑɴtsɯ, jɑɴsə, jɑɴdʑɯ.**

j. bẹs j. jẹɾdinẹsə 0103030702/52, b̥is j. jẹɾdinisə 0103010601/53, ʒidə j. 0202030902/11, 0202030902/28.

j.+nə bəɾ j.+nə dip də͡ nɑ 0502020101/428.

jɑɴzɯɬəʁ Ç.+T. “gibi”

j. ʂukuʰɾdian j. nimi də 0202010703/01.

jɑɴdʑɯ Ç. “çeşit, tür, örnek, durum” Bkz. **jɑɴsə, jɑɴtsɯ jɑɴzɯ.**

1.“çeşit, tür, örnek”

j. uʂ j. 0202010701/12, uʂ j. χuoβu 0202030605/119, uʂ j. jiz 0103030802/23, ŭʂ j. bəɬək ɻusgig e̯ɾ 0202030604/42, bəɾ j. bəɾ jɑɴʤɯnə 0202020101/04, bəɾ j. də 0203010301/51, bəɾ j. 0203010301/52, bẹ̯ʂ j. dɑsdə søɣʉɬɣi 0202010901/60, bẹ̯ʂ j. vuʂɑ liɑɴʂɨ 0202010901/67, b̯is j. jẹ̯ɾdini 0103010601/52, b̯is j. jeɾdinisə 0103010601/59, dioɾt j. ɾəmboɸ̞ĩ 0202030604/63, ɢɑʂ j. duŋβu 0202020501/41, ɢɑʂ j. d̯o 0202010901/39, mɑnəɴɢɑ j. dəɾ 0103010304/33, və j. bobəj ɑ 0103030702/110, vu j. də 0103040301/02, vu j. 0103050102/34(2).

j.+nəŋ ʤi j.+nəŋ məndɑʁ mi 0203010801/05.

j.+nə uʂ j.+nə hɔɾɑʁɑ 0202030104/09, uʂ j.+nə sɑɴɑ dip bẹ̯ɾẹ̯n 0502020101/445, ŭʂ j.+nə nɑχəsɑ jɔɢ̆ edəβɑɬʁɑq də͡ɬɑ 0502020101/441, bəɾ j.+nə ɑk gẹ̯ɬəβ diɣədi͡ ɬɑ 0202020101/04, bəɾ j.+nə diɣẹ̯n ẹ̯ də 0502020101/423, vu j.+nə 0103040301/07.

j.+ʁɑ uʂ j.+ʁɑ pɔʁɬɑtɢəməs 0502020101/380.

j.+sə bəɾ j.+sə 0103040301/03, bəɾ j.+sə͡ ɬɑ 0103040301/03, vu j.+sə ͡ɬɑ 0103040301/03.

2. “hâl, durum”

j. kekəɾeɾ j. osɑ 0502020101/447.

jɑɴdʐuŋ Ç. “*Yangzhong*, tapınak adı”

j. j. semi də 0103010502/01, j. semidi 0103010502/08.

jɑɾ- “yarmak, patlatmak” Bkz. **jɑʰɾ-.**

j.-sdəɾəp d̯ə gyzyn j.-sdəɾəp d̯ə 0202030902/104.

j.-əsd̯ẹ̯ɾəp d̯ə ʒiɾnəɴ qɑn dɑməɾnə j.-əsd̯ẹ̯ɾəp d̯ə 0202030605/161.

j.-sdəɾɣi gyzdi j.-sdəɾɣi 0202030902/112.

jɑɾɑd- < jɑɬɑd? “bırakmak”

j.-əɬʁəməs d̯ə dʐɑnnə j.-əɬʁəməs d̯ə 0202030901/13.

jɑɾɑt- “beğenmek, uygun görmek”

j.-tsɑ məndɑʁ mi j.-tsɑ 0103010304/30.

j.-bɑʁɑnnə ʤuj j.-bɑʁɑnnə͡ ɬɑ sen d̯ər 0502020101/313.

jɑɾɑs- “uyumlu olmak, birbirine uyumlu olmak, uyuşmak, yakışmak”

j.-qəʂ dəɾ/də j.-qəʂ dəɾ ͡nɑ 0103010702/80, mɑɴɑ mɑ j.-qəʂ də 0202030802/11.

j.-ɢeːj jɑʁ βoɬo j.-ɢeːj 0103030702/69.

j.-ɢej jɑʁ j.-ɢej eː 0103010601/76.

j.-əβərʁej jɑʁ βoɬəβ j.-əβərʁej 0202031201/26.

j.-ɢɑnnəŋ j.-ɢɑnəŋ bilẹ̯k də 0102020304/14.

j-eɾ j.-eɾ uɾuqɢɑ sɑɬeɾ jɑʁɬəʁ døsə͡ ɬɑ 0202030604/74.

j.-eɾnəŋ sut j.-eɾnəŋ bẹ̯lẹ̯gə 0103010703/20, jɑʁ j.-eɾnəŋ bẹ̯lẹ̯gə 0103010703/19, jɑʁ j.-eɾnəŋ bẹ̯lẹ̯k boʰɬdu ʁe 0202031201/33, jɑʁdʐɑɢo j.-eɾnəŋ bẹ̯lek 0103040401/64.

j.-min də j.-min də eː də 0103040301/28.

j.-ɢ̆əməs də j.-ɢ̆əməs də 0103040301/32.

jɑɾəq “yara, açıklık, boşluk”

j. j.͡ qɑʂdəʁɑ 0103040302/23.

jɑɾən “kürek kemiği” Bkz. **jɑːɾən.**

j. j. 0202030604/72, j.͡ ɬɑ 0202031202/55.

j.+ən j.+ən bəɾ ɢɑɾɑʁɑn͡ eɾ 0202030604/72.

jɑɾəɴ < jɑɾən “önümüzdeki yıl, gelecel yıl”

j.+ɢə j.+ɢə bəɾ jəɬ͡ ɬɑ 0202020501/16.

jaɾgɑ “iki yaşındaki buzağı” Bkz. **jɑːrmɑ, jaɾgɑ, jaɾmɑ.**

j. j. 0202030902/87.

jaɾχədzi̯ “boy başı yardımcısı, yargıç” Bkz. **jaɾχətʂi.**

j.+leɾ peɣ j.+leɾ͡ɬa 0202010701/03.

jaɾχətʂi “boy başı yardımcısı, yargıç” Bkz. **jaɾχədzi̯.**

j. j. 0203020401/12, dʒiɾɣi͡j. 0202010703/06.

jaɾmɑ “iki yaşındaki buzağı” Bkz. **jɑːrmɑ, jaɾmɑ.** Ayrıca Bkz. **jaɾgɑ.**

j. j. unək giɣi͡ɬa 0202030902/70.

j.+nəŋ j.+nəŋ moŋsu͡ɬa 0202030902/76.

j.+nə j.+nə 0202030902/86.

j.+sən j.+sən gøʰɖuɾuβałʁa 0202030902/82, ɢaɾa j.+sən ərliditgin səʁda ͡ɬa 0202030902/76.

jaɾɬə- “patlamak”

j.-ʁo bɑʂ j.-ʁo 0202030204/01.

j.-ʁɔ bɑʂ j.-ʁɔ 0202030303/02.

j.-(-ʁɑ) j.- hɑnəʁɑndɑ 0202030404/09, j.- hɑɾʁɑndɑ͡ɬa 0202030404/09, ɑdʐɑqəs j.-hɑnəʂ͡eɾ 0502020101/59, sʊɾuq j.- hɑɾsɑ 0502020101/59.

j.-ʁɑɢ baʰʂ j.-ʁɑɢ͡eɾ 0202010201/01.

jaɾɬəʁ “yasa”

j. j. ʝusgin ͡iɾ 0202030605/11, j. tutɢan ͡eɾ dij ɖə 0202030601/27, j. ʝusgin͡ eɾ 0202030604/34, j. ʝusmin 0202030601/51.

jɑrmɑ “iki yaşındaki buzağı” Bkz. **jɑːrmɑ, jɑrmɑ.** Ayrıca Bkz. **jɑrgɑ.**

j.+sə j.+sə 0202030902/87.

j.+sənə j.+sənə 0202030902/69.

jɑs “yaş, ömür” Bkz. **as, χas, jɑːs, jɑχs.**

j. j. bøzək kəsɯ 0203011002/22, kəsɯnəŋ͡ɬa j.͡ɬa uʂ jɑsɑʁɑndɑ 0202031201/19, kəsɯnəŋ dʐɑn j. uzɑʁo 0202010901/16, senəŋ məndɑʁ nimi j. βədʒin eʰtgɛ̝n kəsɯleɾ 0203020601/38, j. dʐɑnɢɑ ʊɬʊt giːʂ də 0202020501/50, j. dʐɑnə demərdik gəp boɬʁeː 0202020501/84.

j.+də ʒidə j.+də ͡ɬa bɑndə oɬʁɑndɑ ͡ɬa0203020501/27, məndɑʁɾɑq j.+də͡ ɬa 0201010101/08.

jɑsɑ- “yaşamak” Bkz. **jɑːsɑː-, jɑsɑʰ-, jɑʰsɑ-.**

j.-p də bẹ̝son tʊm j.-p də 0203020401/08.

j.-t də jidon ʂɨgə j.-t də͡ nɑ 0203020501/11.

j.-sɑ uʂ j.-sɑ 0203010302/07.

j.-ʁɑ uʂ j.-ʁɑ 0202031201/19.

j.-ʁɑn ɑʰːɬdon j.-ʁɑn 0201010101/08, ɑχɬdon j.-ʁɑn məndɑːʁərɑq͡ ɬa ɖɾo 0201010101/10, ɑʰɬdən j.-ʁɑn ɑβɑgɑ ɑnɑgɑleɾ 0203020601/41, ɑʰɬdoɴ ɢɑʂ j.-ʁɑn 0202010301/04, uʂ j.-ʁɑn 0202031201/19, uːʂ j.-ʁɑn bəɾ məɬa ɖə 0502020101/141, uʰdʐon j.-ʁɑn nimi deɬə joːq ɖɾo 0201010101/11, ɸʉʤɤn j.-ʁɑn nimi 0201010101/09, hudʐə̯n j.-ʁɑn kəsɯ 0201010101/07, sɯʂɨ ʤi j.-ʁɑn nimẹ̝ 0202020301/12, vuʂɨ j.-ʁɑn nimẹ̝ 0202020301/12, jidə j.-ʁɑn məɬa dɾo 0203020601/01, jidoɴ ɢɑʂ j.-ʁɑn 0202010301/04.

j.-ʁɑndɑ uʂ j.-ʁɑndɑ 0202010702/01, 0202031201/19, 0203010302/04, uʂ j.-ʁɑndɑ ‿ɬɑ 0202010702/01, uʂ‿ j.-ʁɑndɑ 0202031201/24, uʂ ‿ɬɑ j.-ʁɑndɑ 0203010302/03, 0203010302/12, ʒidə j.-ʁɑndɑ 0103010503/03, 0103010503/05.

j.-ʁɑndə ɑʰɬdi jiɣəɾmi j.-ʁɑndə‿ɬɑ 0502020101/178, ɑʰɬḍə jiɣəɾmi j.-ʁɑndə‿ɬɑ 0502020101/185, uːʂ j.-ʁɑndə‿ɬɑ 0502020101/139.

j.-ʁɑndi uʂ j.-ʁɑndi‿ɬɑ 0202020501/70, ŭʂ j.-ʁɑndi 0103010703/05.

j.-ʁɑq məŋ j.-ʁɑq ɑməʰtɑn‿eː do 0202020501/48.

j.-ɾʁɑ ɑʰɬdi jiɣəɾmi j.-ɾʁɑ 0502020101/177, ŭʂ j.-ɾʁɑ diɣe 0103010703/02.

jɑsɑd- “büyütmek, yaşatmak”

j.-əp ḍə uːʂ j.-əp ḍə 0502020101/138.

jɑsɑmɑ “yaşama, yaşadığı (ömür)”

j. ɑʰḍi jiɣəɾmi j. jəɬ 0502020101/184.

jɑsɑʰ- “yaşamak” Bkz. **jɑːsɑː-, jɑsɑ-**, **jɑʰsɑ-.**

j.-də tuŋ j.-də 0203020401/07.

j.-ḍəɾ jidon j.-ḍəɾ nɑ 0103010702/22.

j.-ḍə beson tʊŋ j.-ḍə 0203020401/06.

jɑsəɬ “yeşil” Bkz. **jɑʰːsəɬ, jɑχsəɬ, jɑʰsəɬ.**

j. j. gẹzgə 0203010702/58(2), j. gẹzgənə 0203010702/62, j. gizgə 0203010702/60, j. ɢəsdə 0103010304/13, j. ʁəsḍə 0103010304/11, j.‿ɬɑ gəɬdəŋ də‿nɑ 0202031202/42, j. nimi eɾ 0202031202/41, j. nimi ḍə 0202010901/09.

j.+nə j.+nə dɑʰɾtɢɑ 0103010304/16, j.+nə kẹːɾɣi 0103010304/18.

jɑsən “şimşek” Bkz. **jɑʰsən.**

j. j. dʐɑʰɢəʰɬḍə 0202010101/05.

jɑsdɑ- “yaşamak”

j.-p ḍɾə jẹdə j.-p ḍɾə 0203020601/01.

jɑsdəq “yastık”

j.+dəŋ j.+dəŋ‿əʂgi 0203010702/25.

jɑʂ “iyi, güzel, iyilik” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. j.‿eɾeː 0103020501/06, j. ołut də‿ɬɑ 0202020401/16, dɑŋnəŋ j.‿eː 0103050305/18, j. kun dəɾ 0103010701/127, j. kun də‿nɑ 0103030203/03, j. kundin diŋnɑʁɑ 0103050201/01, kuʂu‿j. dɾə 0202010502/06, ʤyŋkin j. dəɾo 0103020502/02, j. ɬɑ moː 0103020401/01, 0103020501/01.

j.+ə kunnəŋ j.+ə 0103030702/03.

j.+ən j.+ən‿ɬɑ bə məɾəʂɢɑ hədʒiɾɣẹ 0202010503/09.

j.+əɑq(<-ɾɑq) o dʉɣdi j.+əɑq‿ɢəsɑ 0203011002/28.

jɑʂəu “iyi şekilde, iyice” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. uʰɢɑɾo 0202010502/24, j. kun goɬɑʁɑn‿eː ḍə 0202010502/25.

jɑʂəp “iyi şekilde, iyice” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. bəɾ bẹlẹk ʃʃyxgin 0202030604/15.

jɑʂəβ “iyi şekilde, iyice” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. ɢɑɾɑ 0202010502/25.

jaʂɢəp < jaʂ ɢəɬ-əp “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χe:ʂɢəβ, haʂo, ja:ʂu, jaχʂəp, jaχʂəβ, jaʂəu, jaʂəp, jaʂəβ, jaʰʂəβ, jaʰʂəp, jaʰʂəq, jaʰʂo, jaʰʂɢəp, jaʰʂɢəβ.**

j. j. bər tʂoɢeβaɬsa 0103040403/52.

jaz “bahar” Bkz. **ja:z.**

j. j. oŋʂuβ do 0103040301/21, j. osa 0103030702/26, 0103030702/93.

j.+ənnəŋ j.+ənnəŋ kun 0103020401/05.

j.+ənda j.+ənda oŋʂuβ də 0103040301/21.

jaz- “(saç örgüsünü) açmak, sermek” Bkz. **ja:z-.**

1. “saç örgüyü açmak”

j-inə j.-inə 0103010302/03.

j.-ɢa saʐdə j.-ɢa 0202010501/16.

2. “sermek”

j.-əβər də/dɾo/ḍɾə madzi̯ ma j.-əβər də 0202020301/16, pəʰɾɢan j.-əβər dɾo 0202010901/21, ane j.-əβər ḍər 0202010901/04.

j.-əp də ʂantam j.-əp də 0202030801/10.

j.-qəʂ ḍə aq͡ejnaqdə j.-qəʂ ḍə ẹ: də͡na 0103010601/32.

j.-sa aq miendzə j.-sa 0103030701/49.

j.-əβattsa ojnaqdan bər j.-əβattsa 0103010305/44.

j.-ẹn am͡no:ɾ j.-ẹn 0103040404/05.

j.- ʐuzɯnə j.- 0202030301/18, am͡ɬa j.- βaɾ 0103030701/21.

j.-əp pəʰɾɢan j.-əp ɬəm əŋʂəʁaq nimi ḍə 0202030801/10.

j.-ək j.-ək giɣind͡iɬa 0202030801/09.

j.-ɢaʂ ojnaqḍə j.-ɢaʂ͡ɬa 0103010305/26.

j.-ɢa j.-ɢa 0202030802/04, aq dʐannə j.-ɢa 0203020202/04, ane j.-ɢa 0202020301/16, ẹnaqdə j.-ɢa 0103010305/25, pərβanə j.-ɢa 0103040405/12, kegdinə j.-ɢa 0202020301/16, qum j.-ɢa 0202020301/07, ɢaɾa tiginnə j.-ɢa 0502020101/51, ʒidə ɢaʰt j.-ɢa 0202030601/25, 0202030601/26, j.-ɢa͡ ɬa 0202030801/10, məndaɢa j.-ɢa ͡ɬa 0202030308/04, jaɴjaɴ j.-ɢa ͡oɾʂ ḍə 0502020101/393, jazmaqḍə j.-ɢa 0502020101/207, jeɾ ɢuzə j.-ɢa͡ɬa 0203020301/06, jynaqlerə məndaq j.-ɢa͡ɬa 0202020501/71, dʐəɬ j.-ɢa 0202020301/19, dʐəɬdin bər j.-ɢa 0202020301/11(2).

j.-ḡa bər pərβa j.-ḡa 0202010703/18, ʂibannə j.-ḡa 0502020101/51.

j.-ẹtɢa dʐəɬnə j.-ẹtɢa 0202020301/18.

j.-ɢan χəsəʁa j.-ɢan͡ɬa 0103030201/18, ʒidə ɢaʰt j.-ɢan͡eɾ 0202030601/24.

j.-itɢan tutqəʂdə j.-itɢan͡ẹɾ 0202030301/18.

j.-maːs də dərəɣ dio j.-maːs də 0103020403/20.

j.-maːs dər dərəɣ dio j.-maːs dər 0103020403/20.

3“düşemek”

j.-əp məzgẹ j.-əp bẹʰɾḍeː 0103050305/13.

jazaːdi “bahar, bahar ayı”

j. j. ʤẹgo͡ej 0202031101/14.

jazə “düz alan, düz yer”

j.+nəŋ tʂəɢərtbaq j.+nəŋ 0103050303/27.

jazdə- “açılmak, yayılmak, serilmek”

j.-β+də qaːɾmaq j.-β də͡na 0103010301/02.

jɑzmɑq “krep, krep yemeğine benzeyen bir çeşit yemek”

j. j. 0202030308/07, 0502020101/208, j. ẹdəβəɾ dɾo 0202030308/07, mɑndʑɑnḭehdʒi edəβɑtɢɑn j. ḍə 0502020101/208.

j.+də j.+də͡ɬɑ 0202030308/07.

j.+ḍə j.+ḍə eʰtge 0502020101/208, j.+ḍə jɑzɢɑ 0502020101/207, j.+ḍə jiḍəɾɣẹ 0502020101/207.

jɑjəɴ “yazın” Bkz. **ejiɴ.** Ayrıca bkz. **ej**, **jej.**

j.+ɢɑ j.+ɢ̣ɑ eʰttse 0103010701/44.

jɑʰːq “hayır” Bkz. **jɑːq.**

j. j. uzu ɑnə səŋɑɾəɴɢɑ tʂiułuβɑt ḍə 0202030605/158.

jɑʰːsəɬ “yeşil” Bkz. **jɑχsəɬ, jɑsəɬ, jɑʰsəɬ.**

j. j. jiz 0103030802/23.

jɑʰːʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdzˌ, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. ǎsɯk mɑ j. 0203010303/04, bəɾ͡βəɾɣẹ͡ɬɑ j. 0202020501/12.

j.+dzɻɑ j.+dzɻɑ ołuɾʁɑn͡ẹː də 0202030902/25.

jɑʰːʂə “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdzˌ, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰʂ, jɑʰʂə.**

j. j.͡βəɾ kəsə͡eɾ 0203020402/01, məndɑʁ͡ɬɑ j. 0202020501/70.

jɑʰq “taraf” Bkz. “taraf, yön” Bkz. **ɑʰq, ʤɑɴ, liɑq, jɑq, jɑɢ, jɑɢ̣.**

j.+ɢ̣ɑ juʰɾt j.+ɢ̣ɑ ẹʰtgindi 0202020701/19.

jɑʰqdɑt- “yaklaştırmak” Bkz. **jɑʰqdət-.**

j.-bɑʁɑndɑ jyɣe j.-bɑʁɑndɑ 0202030902/04.

jɑʰqdə- < jɑʰdɑ- “yaklaşmak” Bkz. **jɑχqdə-**, **jɑʰqdi-, jɑʰqḍə-.**

j.-k ɑgejʁɑ j.-k giɣin 0202020501/08.

jɑʰqḍə- “yaklaşmak” Bkz. **jɑχqdə-**, **jɑʰqdɑ-, jɑʰqdi-.**

j.-mɑsɑ j.-mɑsɑ ɑʰḍəɬʁəməs ḍə 0502020101/153.

jɑʰqdəɾ- “yaklaştırmak, yakınlaştırmak”

j.-ɑ jyɣe j.-ɑ tɑɬɑdɑn biːɾə 0202031101/16.

jɑʰqdət- < jɑʰqdɑt- “yaklaştırmak, yakınlaştırmak” Bkz. **jɑʰqdɑt-.**

j.-qəʂ ḍə uzɑq joɬnəŋ jɑʰɢ̣ənnə j.-qəʂ ḍə͡nɑ 0202030604/49.

j.-bɑʁɑn ʒyɣe j.-bɑʁɑn͡ẹː ḍə 0202030902/03.

jɑʰqdi- < jɑʰqdɑ- “yaklaşmak” Bkz. **jɑχqdə-**, **jɑʰqdə-, jɑʰqḍə-.**

j.-βɑɬmɑʁɑ bɑɾs͡ɬɑ j.-βɑɬmɑʁɑ͡ɬɑ 0202030404/13.

jɑʰɢɑ “yukarı, üst; gök tanrısı; güney, değerli misafirlerin oturacakları yer; hükümet” Bkz. **ɑʰɢɑ, χɑɢɑ, χɑɢ̣ɑ, jɑʰɢ̣ɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̣ɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̣ɑ.**

j. j. pəḍiɾɣi͡gẹː 0202020401/25, j. ɸudḭxərḍə 0202010703/02, j. ɸudẹɾəβəɾ ʝə 0202010703/08, j. ɸudẹɾse 0202010703/09, j. mɑ pədiɾtge 0202010703/35.

j.+nəŋ dotɑɴχənəŋ j.+nəŋ oɬ͡βəɾ tɑɬɑʁɑ eʰtgin duɣdi͡ɬɑ 0202030605/43, j.+nəŋ ʤoʰɾɢɑdɑ 0502020101/377.

j.+nə j.+nə pəḍẹɾɣẹndi 0202030104/08.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ sɑɬsɑ 0202010501/02, j.+ʁɑ tʂoɢẹtɢɑ 0203011002/06.

j.+dɑ ɬəuguɑɴdʑɯnəŋ j.+dɑ 0203020402/23, j.+dɑ ni pəʰɾɢɑn 0202010901/08, j.+dɑ mɑ sɑː gejʁɑ mɑɴ ʝise 0203020601/27.

j.+ḍɑ j.+ḍɑ ołuɾuβmɑ joʁuɾnə 0203020601/41.

j.+dɑɢə goɬ j.+dɑɢə χədʑɑɴ 0203020601/46.

j.+sə j.+sə βəɾ gumməs niɣə ḍə qɑn 0502020101/433, j.+sə ɢuzə͡ɬɑ 0202030308/03.

j.+sən j.+sən pədɪrse 0202020401/24.

j.+səNGɑ j.+səNGɑ tʂɔGeḍo ḍə 0103050201/07, ʤuj j.+səNGɑ 0203010702/33, 0203010702/37.

j.+səndɑ j.+səndɑ məndɑʁ ʂɨgə bɑnbɑnzɯ də 0203010501/08.

jɑ^{h}Gən “yakın, akraba, dost, sevgili” Bkz. **jɑχGən, jɑ^{h}Ḡən.**

j. j. 0202031202/39, bəz j͡e̞ɾ 0203011002/05.

j.+nəŋ uzɑq j.+nəŋ keʧîn 0103050102/16.

j.+ə: məndɑʁ ɬɑ: j.+ə: 0103010704/13.

j.+ə ĭsɯnəŋ j.+ə 0103010305/18.

j.+ərɑq j.+ərɑq͡ʁozə uχGɑrʁɑ͡ɬɑ 0103050301/02.

j.+ɬɑrnə j.+ɬɑrnə mɑ qɔnə qə^{h}Gərʁɑ 0202020501/70.

jɑ^{h}GəN < **jɑ^{h}Gən** “yakın”

j.+Gɑ: j.+Gɑ: berin 0102020301/05, j.+Gɑ: dzǫrin 0102020401/05, 0103020301/03.

jɑ^{h}Ḡɑ “yukarı, üst; gök tanrısı; güney” Bkz. **ɑ^{h}Gɑ, χɑGɑ, χɑḠɑ, jɑ^{h}Gɑ, jɑ^{h}Gɑ, jɑ^{h}Ḡɑ, jiχGɑ jiχḠɑ.**

j. bə͡ɾ j. ɬɑ 0103040402/04, j.͡ɸudirəβər də͡ɬɑ 0202010703/08.

j.+dɑ j.+dɑ bər Gɑrɑ jeɬ 0502020101/202.

j.+dɑGə j.+dɑGə jẹɾʤinnə 0203010702/46.

j.+sə j.+sə gyk dimi ḍə 0202010901/09.

j.+səndɑ j.+səndɑ bər tʂuNqus dɑʁɬɑʁɑ ołərəp ḍə 0502020101/378, j.+səndɑ tʂoGese 0202030601/84.

j.+səNGɑ ʤuj j.+səNGɑ sɑɬʂ ḍə 0203010702/39, j.+səNGɑ sɑɬχəʂ ḍə 0203010702/46.

j.+səNḠɑ ʤuj j.+səNḠɑ sɑɬəβər ḍə 0203010702/37.

j.+sənəŋ j.+sənəŋ bər ʂɑndʒɯsən 0202030605/27.

jɑ^{h}Ḡəɬ “kutlama sözü?” Bkz. **jɑ^{h}ɬḠə.**

j. j. sɑɬχəʂ dər 0203020202/03.

jɑ^{h}Ḡən “yakın, sevgili” Bkz. **jɑχGən, jɑ^{h}Gən.**

j. j. 0202031201/09, ɑjʁɑn j. 0202031201/06, menəŋ ɬɑ: j. 0103010704/03, tɑmɑr j. bołmɑʁɑndɑ 0203010301/50.

j.+ʧɑḠə j.+ʧɑḠə qɔnə qəGərəβər ʧə 0202010702/02.

j.+nə: j.+nə: jerɬejnə: 0103010704/02.

j.+nə joɬnəŋ j.+nə jɑ^{h}qdətqəʂ ḍə͡nɑ 0202030604/49.

j.+ə ʧĭŋʧî j.+ə βɑrʁɑ 0202031202/02.

jɑ^{h}ɬḠə “kutlama sözü?” Bkz. **jɑ^{h}Ḡəɬ.**

j. j. sɑɬəp bɑ͡ɾer 0203020202/08.

jɑ^{h}ɾ- “yarmak” Bkz. **jɑɾ-.**

j.-ḍə sere j.-ḍə 0202030202/01.

jɑ^{h}s “gözyaşı” Bkz. **ɑ^{h}s, jɑ^{h}s, jχɑs.**

j.+ən jɑ^{h}səɬ quʂGɑʂ j.+ən ɑχGədəp bɑɾ 0202030203/03.

jɑ^{h}s “yemyeşil, yaş” Bkz. **jɑs.**

j. j. ʤyŋkẹ:ndi 0103050303/06.

jɑ^{h}sɑ- “yaş almak, yaşamak” Bkz. **jɑ:sɑ:-, jɑsɑ-, jɑsɑ^{h}-.**

j.-ʁɑn ʂɨʤi suj j.-ʁɑn 0103010502/10.

jɑ^{h}səq < jɑs+dɑʁ? “akran”

j.+ɬɑɾ mẹ:nəŋ͡ɬɑ məndɑʁ j.+ɬɑɾ͡ɬɑ 0201010101/05.

jɑʰsəɬ “yeşil” Bkz. **jɑʰːsəɬ, jɑχsəɬ, jɑsəɬ.**

j. bər j. do 0103040301/08, j. køβʉk 0202030902/109, j. køβʉkdəɣ 0202030902/122, j. quşɢɑş 0202030203/03, j. ʒiz 0202030104/09, j͡ɬɑ 0202031202/41.

jɑʰsən “şimşek” **jɑsən.**

j. j. dzɻɑʰɢəɬəβ 0202010101/05.

jɑʰsdɑʁ < jɑʰs +dɑʁ “akran, aynı yaştakiler”

j. gondɑʁ j. kəsɯdi 0202010301/03.

jɑʰʂ “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂə.**

j. j. 0202031202/27, ɑɢeː j. ɬɑː 0202020501/22, ɑjəq͡qən j. oɬo 0202020501/27, j͡eː ḍə 0202030401/02(2), j. emes dro 0202010501/21, j. oːχəʂ də 0202010703/27, j. oːχəʂ ḍə 0202030802/11, j. oχəʂ də 0202030802/08(2), j. odʒin ɢuzɢɑ 0202020501/29, j. oɬərəp bɑr mẹ 0202030802/25, j. oɬoː 0103010703/29, j. oɬuβurʁenəŋ jisɯ e 0202031201/36, j. oɬmɑsɑ 0502020101/386, ot ɢəɬsɑ j. ͡ḍə 0203020403/16, ot ɢəɬsɑ j. ḍə 0203020403/20, pədẹ̑kə mɑ j. ḍər 0203020402/17, j. bẹ̣lẹ̣k 0202031202/47, j. βoɬχəʂ də 0202030802/03, 0202030802/07, dɑʰɢə j. dər 0203010301/46, j. dər 0203020201/05, j. diɣɑ ɑjoː 0203010303/15, j. ḍə ḍise 0203020403/16, j. drəm 0203020403/15, gøŋyːndi j. ͡ɬɑ 0502020101/338, j. kəsɯ də 0502020101/339, kəsɯ mɑ j. 0203010303/04, j. kun 0202031201/19, j. kun dər 0202031202/23, j. kujtʂiŋ 0203010302/13, ɢɑrɑ gørɣədzɨ mɑ j. 0203010303/04, j. nimi ẹː do 0203010303/05, j. nimi mɑ 0203010303/17, sɑɴɑ j. oɬer bə sumi nidʒi βɑr͡ e 0502020101/370, seːn ɑɢej j. ɬɑ 0202020501/12, jɑʰʂdɑn j. boɬɑrnəŋ bẹ̣lẹ̣k 0103030702/64, jydi j. mi 0203020601/32.

j.+dɑn j.+dɑn jɑʰʂ boɬɑrnəŋ bẹ̣lẹ̣k 0103030702/64.

j.+ə kunnəŋ j.+ə 0102020304/01, 0103010701/01, 103030203/01, j.+ə sɑɴɑ eʰtgəməs də͡ nɑ 0502020101/324.

j.+dzɻɑ j.+dzɻɑ ɑr͡ eː 0203030102/06, j.+dzɻɑ oɬurʁɑʂ͡ ɬɑ 0202030902/26.

jɑʰʂə “iyi” Bkz. **ɑʂ, ɑʰʂ, ɑʰdz, χɑʂ, hɑʂ, jɑːχʂ, jɑːʂ, jɑχʂ, jɑχʂə, jɑʂ, jɑʰːʂ, jɑʰːʂə, jɑʰʂ.**

j. j. oʂɢɑ͡ er 0203020402/24, j. gizgə 0202030604/56, j. kəsə͡ eː 0203020402/13 j. kəsə͡ eː 0203020402/11, j. kəsə͡ er 0203020402/16, j. joʁur ɬarẹ̣tgek 0203010301/47.

jɑʰʂəp “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəβ, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. ͡bər ojnɑsəβɑɬsɑ 0103010702/94, j. bər disəβər 0502020101/307, j͡ bər kuandeɬɑmɑʰdər ͡nɑ 0103010702/89, j. ͡bər ʃidʒiβɑɬsɑ 0103010702/93, j. ͡bər jerɬɑsəβɑɬsɑ 0103010702/91, j. bər jiudɑ ɣʲioʰkʲəsɑ͡ ɬɑ 0202030604/18, j. ͡bər jiβɑɬsɑ0103010702/92, j. dɑʰgəʁɑ 0502020101/377, j. dẹp ḍə 0502020101/338, j. diɣe 0502020101/292, j. ɢɑrɑβər 0502020101/422.

jɑʰʂəβ “iyi şekilde, iyice” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. ɑɾʃəsdərɣẹ̣ 0202020501/73, j. ɑʰsərɑʁɑ 0502020101/138, hədʐən j. ʁɑ 0202020501/73, j. niːɣəɬɣe 0202010502/07, j. ʃyrɣe 0202030402/32, j. jiʁ 0502020101/470(2).

jɑʰʂəq < **jɑʰʂ ɢəɬ-β** “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χeːʂɢəβ, hɑʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ**, **jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. ɢɑrɑβər 0202030402/38.

jɑʰʂo “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χeːʂɢəβ, haʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂɢəp, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. ʒiʁsɑ 0502020101/430, j. ɬɑɾedəp bɑ ɬɑɾetmẹs do 0203010302/15, j. zẹːɾt 0102020303/45.

jɑʰʂɢəp < **jɑʰʂ ɢəɬ-əp** “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χeːʂɢəβ, haʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəβ.**

j. j. 0202030801/28.

jɑʰʂɢəβ < **jɑʰʂ ɢəɬ-əp** “iyice, iyi şekilde” Bkz. **χeːʂɢəβ, haʂo, jɑːʂu, jɑχʂəp, jɑχʂəβ, jɑʂəu, jɑʂəp, jɑʂɢəp, jɑʂəβ, jɑʰʂəβ, jɑʰʂəp, jɑʰʂəq, jɑʰʂo, jɑʰʂɢəp.**

j. suminə mɑ j. niɣələβɑɬɢɑʂ qənɑ͡ɬɑ 0202030801/28.

jɑʰtbɑː “tereyağı ile yoğrulmuş talkan” Bkz**. jɑʰtbɑ, jɑʰtb̥ɑ, jeʰtb̥ɑ.**

j. jɑʁ j. 0103020402/07.

jɑʰtbɑ “tereyağı ile yoğrulmuş talkan” Bkz. **jɑʰtbɑ, jɑʰtb̥ɑ, jeʰtb̥ɑ.**

j. j. 0202020501/78, 0203020202/17, j. sɑɬʁɑ 0202031201/17.

j.+nə oɬ j.+nə͡ɬɑ 0202031201/17, j.+nə ʒisɑ 0103020402/08.

jɑʰtb̥ɑ “tereyağı ile yoğrulmuş talkan” Bkz**. jɑʰtbɑː, jɑʰtbɑ, jeʰtb̥ɑ.**

j. j. edəβɑɬʁɑ 0203020302/17.

jɑʰtɢəɾ- “yatırmak, yatmasına yardım etmek”

j.-sɑ səkgi͡j.-sɑ͡ɬɑ 0103010305/82.

ja “parçacık, bir önceki sözcüğü vurgular” Bkz. **jɑː, jɑ, je**.

j. ɑːm͡j.͡sɑ 0103040601/15, ɑβɑgɑ͡j. 0102040302/07, ɑndɑqəsɑ͡j. 0102040301/02, ɑndɑɢɑʂ ͡j. 0103050301/16, ɑndɑɢɑʃ͡ j. 0103020304/25, ɑndɑʁɑndi j. 0103050101/31, ɑndɑɢɑʃ͡j. 0102040301/06, ɑndɑn͡j. kəsɯ 0203020203/14, ɑdʐɑʰsə kise j. 0103050201/13, ezeɾdəp bɑɾʁɑʃ͡j. 0103020302/10, ɔŋʂəsɑ j. 0102040301/19, pide j. 0203010503/04, biennitɣindi͡j. 0102040301/10, bə͡j. 0202030604/04, dɑɾəʁnə ͡j. 0102040301/02, duołosɑ͡j. 0202030104/16, di͡β j. 0102040301/16, ɢoj ølyɾse͡j. 0102040301/03, ɢojdʐɨ ɑɢɑ j. 0102040302/01, giɣiʃ ͡j. 0102040301/12, sen j. 0202030601/13, ʂɨgə͡j. 0103020302/12, ʂɨt͡j. ni ðʂse 0103020302/12, teʁɑndi͡j. 0102040301/12, jəɬsẹn͡j. 0102040301/08, joʁoɾ kəsə͡j. 0103020304/01, joɾɣiŋgindi͡j. 0103040601/03, jozdəm ʝise͡j. sɑ 0102040302/01, jimin ͡j. 0103040601/08, dʐɑ ͡j. 0202030101/06.

ja Ç. “da/de parçacığı” Bkz. **bie, lia, jɑ, jeː, je.**

j. dẹː bəŋʂɨŋ j. 0202030802/45.

jad- < jɑdɑ- “yapamamak, becerememek” Bkz. **jɑd-**, **jɑdɑː-, jɑdɑ-, jɑdɑʰ-**, **jɑdi-, jɑḍ-, jɑḍɑ-, jɑḍɑʰ-, jɑdi-.**

j.-eː+də dʐəŋʃien tut ḍise mɑ j.-eː də 0103010705/14.

jɑdi- < jɑdɑ- “yapamamak, becerememek” Bkz. **jɑd-**, **jɑdɑː-, jɑdɑ-, jɑdɑʰ-**, **jɑdi-, jɑḍ-, jɑḍɑ-, jɑḍɑʰ-, jɑd-.**

j.-j dəɾ dip bɑɾəβ j.-j dəɾ 0203020401/19.

jɑNjɑN Ç. “çeşit, çeşit, türlü, türlü” Bkz. **jɑNjɑN.**

j. j͡.ɬɑ sɑ 0202031202/26.

jɑɾdɑs- “sohbet etmek, tartışmak”

j.-o j.-o tɑɾdɑso 0103050304/13.

jɑs “yemyeşil, yaş” Bkz. **jɑʰs.**

j. j. ʤyŋkin 0103050304/08.

jaʰɢɑ “yukarı, değerli misafirlerin oturacak yeri, güney” Bkz. **aʰɢɑ, χɑɢɑ, χɑɢ̟ɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̟ɑ, jaʰɢ̟ɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̟ɑ.**

j.+ʁɑ j.+ʁɑ mɑ gøʂmin də 0103050301/06.

j.+səɴɢɑ j.+səɴɢɑ tʂoɢetɢɑ 0103050201/10.

jaʰɢɑɬəq “alt-boy adı; yukarılı, güneyli”

j. j. 0203010301/27, j. dimi ɬɑ 0203010301/15.

jaʰɢ̟ɑ “gök, gök tanrı” Bkz. **aʰɢɑ, χɑɢɑ, χɑɢ̟ɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰɢ̟ɑ, jaʰɢɑ, jiχɢɑ, jiχɢ̟ɑ.**

j. j. pudiɾəβ də 0103040301/20.

jaʰt- “yatmak”

j.-ɢɑ mi j.-ɢɑ mɑ liennixd̟e: deɬə 0103050301/30.

jəuːs “kötü” Bkz. **jəus, jyːs, jys, jius.**

j. j. əs də 0502020101/323, j. əʂgənə sɑɴɑ e̞ʰʤɐrxəʂ d̟ər 0502020101/324.

jəus “kötü” Bkz. **jəuːs, jyːs, jys, jius.**

j. j. mɑ gyzdymis d̟ə 0502020101/318.

j.+ə sen ʤuj əʂgin j.+ə dəɾ 0502020101/312.

jəq- “saklamak” Bkz. **ʒiʁ-, jəʁ-, jiq, jiʁ.**

j.-qəʂ də jɑʁ j.-qəs də 0203010901/09.

j.-ɢɑ jɑq j.-ɢɑ 0203010901/10.

jəʁ- “saklamak” Bkz. **ʒiʁ-, jəq-, jiq, jiʁ.**

j.-βɑtəp d̟ə pədzɢ̟ɑqdə j.-βɑtəp d̟ə͡ qɑn 0502020101/41.

j.-əβ j.-əβ mɑnəβ də 0103010305/10.

j.-əβɑdəβ d̟ə jɑɴəsən j.-əβɑdəβ d̟ə 0103010305/15.

j.-βɑtɢɑ j.-βɑtɢɑ mɑnɢɑq mɑnənnə ͡ɬɑ 0103010305/07.

jəʁɬɑ- “ağlamak” Bkz. **ʒiʁɬ-, ʒiʁɬɑ-, jəɬʁɑ-, jiʁɬ-, jiʁɬɑ-, jiɬʁ-, jiɬʁɑ-.**

j.-ʁɑ ɑndɑn͡ ɬɑ j.-ʁɑ 0202030301/02, tɑɬɑ ʂit ɬɑ j.-ʁɑ 0202030301/23.

j.-ʁɑn j.-ʁɑn͡ e̞ɾ dij də 0202030301/01.

jəɬ “rüzgâr” Bkz. **ʒeɬ, ʒiɬ, jeɬ, je̞ɬ, jiɬ**.

j.+ən j.+ən peɾo 0103030702/93.

jəɬ “yıl” Bkz. **ʒəɬ, ʒiɬ, jiɬ, jeɬ, je̞ɬ.**

j. ɑʰd̟i jiɣərmi jɑsɑmɑ j. 0502020101/184, bəɾ j. 0103030201/16, 0103040301/20, bəɾ j. ɑsəʁ 0202030605/77, bəɾ j. ͡ɬɑ 0202020501/16, 0202020501/17, 0202030605/78, ɢɑʰdʐ̟͡oʰtəs j. oɬʁɑn͡ e̞ː 0203020402/30, ʧusɢɑn j. ɑsəβ 0103030202/11.

j.+ʁɑ məŋ j.+ʁɑ uzŭʁɑn ʂejɬə qum͡ eː 0103050305/05, məŋ j.+ʁɑ uzuʁɑn ʂejɬə qum ͡eː 0103050305/07.

j.+ɢə bəɾ j.+ɢə jyŋʧînə 0202020501/14, bojɬə bə j.+ɢə͡ ɬɑ 0202020501/27.

j.+ɢ̟ə bə j.+ɢ̟ə bə oŋoʰrdɑʁɑ ɑzuɾ sɑɾt dɾoː 0202020501/18.

jəɬə “yele” Bkz. **jiɬə.**

j.+nə qɑβɑnnəŋ j.+nə usdɑʁɑn bəɾ ɢɑɾɑ tɑʁnəŋ bɑʰʂdɑ 0502020101/290.

jəɬəʁ “sıcak, sıcacık” Bkz. **jiɬəʁ.**

j. j. jy 0202010901/65.

jəɬʁɑ- “ağlamak” Bkz. **ʒiʁɬ-, ʒiʁɬɑ-, jiʁɬ-, jiʁɬɑ-, jiɬʁɑ-, jiɬʁ-, jiɬʁɑ-.**

j.-ʁɑn bəɾ j.-ʁɑn͡ e̞ɾ 0202030605/41.

jəɬɬəq “yıllı, burçlu”

j. bɑɾs j. 0202020501/16.

jəɬʧəs “yıldız” Bkz. **jʊɬtŏs, jyɬdəs, jyɬʧəs.**

j. j. gøʰkədəp bɑɾ͡eɾ 0203010502/08.

j.+də j.+də gøɾmes͡eɾ d̪ə 0203010502/07.

jəɬsẹn “her yıl”

j. j.͡ɬɑ oŋʂẹ d̪ə 0102040301/08, j. jɑ qəχɢəɾi do 0102040301/01, j.͡ja o gudərɣi diadi də 0102040301/08.

jəməd- “toplanmak” Bkz. **jẹməd-, jomut-, jimə^{h}t-.**

j.-oː ɑʁəɬ qoː j.-oː 0103020403/09.

jeː < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jereː, jere, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ.**

j. batbɑmtso ɑɢɑ j. 0202030102/01.

jeː Ç. “da/de parçacığı” Bkz. **bie, lia, jɑ, ja, je.**

j. j. ʂɨgə ʂəŋ ẹːj 0202030902/132.

jeː- “dökmek”

j.-sdəɾɣi sunu j.-sdəɾɣi 0202030605/160.

jeː- “yemek” Bkz. **ʒẹ-, ʒiː-, ʒi-, ʤẹ-, ʤi-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹ^{h}-, jiː-, ji-.**

j.-me^{h}ːd̪ẹ j.-me^{h}ːd̪ẹ 0203030102/16.

jeːlis- “beraber koşmak, koşuşmak”

j.-əp bɑɾ moŋurəsgi j.-əp bɑɾ͡eː 0502020101/92.

jeːn “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, ẹːno, ẹːn, ẹn, jen.**

j. unduq qɑʂ d̪ə j. 0103050401/13, dało də j. 0103010101/01, hɔrʁədo də j. 0103010101/04, sɑło də j. 0103010101/07.

jeːɾ < eɾüɾ “doğru” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jereː, jere, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ.**

j.+əː j.+əː ɬɑ jeɾ d̪ə 0103030901/27.

jeːɾeː < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeɾ, jeɾə, jereː, jere, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẽ.**

j. jɑʂ ɬɑ moː j. 0103020401/01.

jeːɾdi- “defin işleminde toprağa gömmek” Bkz. **jeɾdẹ^{h}-, jeɾdi-.**

j.-βɑtɢɑn o ʁə sɯŋ tezɑɴɢɑ͡ɬɑ j.-βɑtɢ̫ɑn͡ẹː 0203020402/23.

jeːɾɬ- < **jeɾɬɑ-** “şarkı söylemek” Bkz. **jeɾɬ-, jeɾɬɑ-, jeɾɬɑ^{h}-, jeɾɬə-, jẹɾɬ-, jẹɾɬɑ-, jẹɾɬɑ^{h}-, jẹɾɬə-, jiɾɬɑ-, zẹɾɬɑ-.**

j.-o ɑjdəː j.-o 0103050401/10.

je Ç. “da/de parçacığı” Bkz. **bie, lia, jɑ, ja, jeː.**

j. j. 0202031101/11, ɑːŋgɑɾ ɬɑr ɬɑrẹtmi j. ɬɑriḍi jɑdɑʁə drɔ 0203020601/43, ɑːz j. ʃiŋlia 0203020501/17, ʊːɬ j.͡ʃiu 0202020302/05, ʊɬ j.ʃiŋ 0202020201/02, bə lej j. χo 0202030802/47, bə mɑɬʁɑ mɑ j. ʤiu 0202020701/53, j. bəkənəŋ 0103030702/95, j. bənəŋ me 0103010502/14, j bəɾ dʐɑn bəɾ dʐɑnɢɑ͡ɬɑ e^{h}təp bɑɾəβəɾ d̪ə ͡nɑ 0203011002/02, bərmisə j. 0202010901/54, bəz mɑ j. 0202030802/51, bẹɾɣek dimi j. jiu lia 0202010901/52, bẹɾse j. ʃiŋ 0202030802/39(2), βɑn j. ʃiŋ 0202020501/32, βeɾse j. ʃin 0202031201/12, doːɢəɾ dimi j. dəɾo 0202020501/102, guʂɨ j. məjo ej 0202010301/03, kəsɯ j. jiulia 0202030802/55, køɬɬʉ j. χɔ 0202020702/19, j. χodʐɨ lia 0103010303/32, j. ʤiode χɑ dʐɑlia 0502020101/300, j. ʤiu 0203020101/04, j. ʤiuʂɨ 0202031201/36, j. ʤiŋ ʧilio 0502020101/273, lej j. χɔ 0202030802/47, j. məjiulio 0202030801/26, səŋnəsə j. bə ʤej lio 0102020401/49, j. ʂɨ 0202020701/57, j. ʂɨ tɑː 0103030702/107, j. ʂɨ tɑ 0103030702/107, tiodʒẹn j. tʂɑdiχəɴ ɑ 0202020301/18,

ɣĵiʂi j. jo 0203010701/19, tʂɑɴ j. ʃiŋ 0202020501/32, va j. 0103010303/09, vo j. bədzɻ̩do ɑ 0203010302/04, jerɬasɑ j. χɔ 0103050101/48, joʁur ɬaɾ ɬaɾɻ̩tmi j. ɬaɾiʝ̩i jɑdɑʁə d̪ro 0203020601/43, jyeʂu j. məjiu 0202020501/32, j. jiu lia 0202020303/12, j. jiu lia ɑj 0202020303/07, j. ʤɯukelio 0103040405/26(2), jɑɴ ʒy dzɻŋə ‿j. 0103010602/13, dzɻgə j. ʃiŋ 0203020301/07.

je < **jɑ** “parçacık; bir önceki sözcüğü vurgular.” Bkz. **jɑː, jɑ, ja**.

j. ɢɑɾɑʂ d̪ə ʧise j. 0103050101/13.

je- “yemek” Bkz. **ʒe̞-, ʒiː-, ʒi-, ʤe̞-, ʤi-, jejeːː-, je̞-, je̞ʰ-, jiː-, ji-.**

j.-xəʂ d̪ə tułuβałʁɑ‿ɬɑ j.-xəʂ d̪ə‿nɑ 0203010901/06.

jedə “yedi, 7” Bkz. **ʒidə, je̞də, jiːdə, jid, jidə.**

j. j. gɑŋnɑɾɢɑ 0103040401/31.

jeʤiu Ç. “belki, muhtemelen”

j. j. 0202020701/58, 0202020701/62.

jeɬ “heybe sayısını bildiren birim”

j. bəɾ j. boʰqdzɻ̩ɑ 0103010305/85.

jeɬ “rüzgâr” Bkz. **ʒeɬ, ʒiɬ, jəɬ, je̞ɬ, jiɬ.**

j. ɢɑɾɑ j. 0502020101/202, ɢəzəɬ j. 0502020101/202, j. mɑ mɑɴGədɑGəɬʁɑ 0502020101/392, j. mɑ toŋnɑɬəβ d̪ə 0502020101/399, j. jɑməɾnə jɑqdəɾʂ d̪ə 0103010601/28.

jeɬ “yıl” Bkz. **ʒəɬ, ʒiɬ, jəɬ, jiɬ, je̞ɬ.**

j. bəɾ j. oɬʁɑG‿eɾ 0502020101/357, bəɾ j. oɬʁɑg̊‿eɾ 0502020101/357.

j.+nəŋ bəɾ j.+nəŋ ʂigə jiɣəɾmə‿ɑjdɑ‿ɬɑ 0202010901/24.

jeleɣədzɻ̩ “atlı ileri muhafızı, *harfiyen* (at) hızlı koşturan” Bkz. **jele̞ɣədzɻ̩, jele̞gədzɻ̩, je̞liɣədzɻ̩.**

j. qɑnnəŋ poɾɑNGɑ j. 0103040405/47.

jele̞gədzɻ̩ “atlı ileri muhafızı, *harfiyen* (at) hızlı koşturan” Bkz. **jele̞ɣədzɻ̩, jeleɣədzɻ̩, je̞liɣədzɻ̩.**

j. pəɾɑNGɑ j. 0103040405/46.

jele̞ɣədzɻ̩ ““atlı ileri muhafızı, *harfiyen* (at) hızlı koşturan” Bkz. **jeleɣədzɻ̩, jele̞gədzɻ̩. je̞liɣədzɻ̩.**

j. pəɾɑNGɑ j. 0103040405/46, 0103040405/47.

jemɑgəu Ç. “*Yemagou*, yer adı”

j. j. diɣeg̊‿e 0203020201/22.

jen “yan” Bkz. **jɑn.**

j.+dɑ j.+dɑ tɑmɑɾ ołərmɑʁɑndɑ 0103030901/12.

j.+əNg̊ɑ j.+əNg̊ɑ sɑsɑ 0103040301/32.

jen Ç. “sıkı, ciddi”

j. fɑ mɑ j. də 0103030901/48.

jen “değil mi” Bkz. **eːn, eːnɑ, eːnə, eːjn, en, ejn, ejnɑ, ejno, e̞ːno, e̞ːn, e̞n, jeːn.**

j. pəsqəʂ d̪ə j. 0103010101/20.

jenɑʁ “millî kıyafetin *manım*’ın üzerindeki parçaları birbirine bağlayan nesne” **j.+ɬɑɾnə** j.+ɬɑɾnə sɑɬəβ 0103010304/35.

jendɑGə < jen+dɑ+Gə “millî kıyafetin bel kısmına bağlanan süs keseleri” Bkz. **jɑndɑʁə.**

j. j. di d̪ə‿nɑ 0103010304/27, j. təgəβɑdəp d̪ə 0103010304/28.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ sɑβ do 0103010304/72, j.+ʁɑ mɑnmɑ d̪ə 0103010304/73.

jendəɾ- “geri vermek, ödemek” Bkz. **jɑndəɾ-.**

j.-in hɑdzə̧qdə j.-in 0103030202/21.

j.-ʁej nɑʁoː j.-ʁej 0103050302/02.

jendien < **jendiŋ** “*Yentın,* yer adı” **jẹntin, jẹntəŋ.**

j. j. 0103030802/38.

jendyn “talkan ile yoğrulmuş yuvarlak nesne”

j. j. dẹːɣo 0203020202/18.

jenɬuj Ç. “gözyaşı”

j. jeşɨ j. ɑ 0102020401/47.

jenni- “kepçe ile su almak”

j.-βɑɬʁɑ sunə j.-βɑɬʁɑ 0202030605/154.

jenni- “kenarları dikmek, işlemek”

j.-βəɾ ḍə ʒiːzdə sɑɬʁɑ j.-βəɾ ḍə 0202030701/16.

j.-ɣe məndɑʁɑ j.-ɣe 0202030701/16.

jenşa Ç. “renk”

j.+nə bə j.+nə ʈise 0103010304/14, j.+nə mədɑɢɑ ʒiːzge 0103040301/03.

jenʃyŋʧi Ç. “duman kokusu, duman havası”

j.+sə j.+sə joq bəʁɑndɑ͡ɬɑ 0202030701/15.

jentən “tereyağı ile yoğrulmuş talkanın piramit şekline getirilmiş hâli”

j. j. diɣẹg͡eɾ 0203020302/17.

jenʧien Ç. “…üzeri, hemen”

j. j. kəsə gẹse͡ɬɑ 0202030901/14.

jeɾ “yer, yeryüzü, kara, toprak” Bkz. **əɾ, ʒeɾ, ʒẹɾ, ʒiɾ, jer**, **jẹɾ, jiːɾ, jiɾ.**

j. j. βɑʁəɾ 0202030404/07, j.͡ βɑʁəɾ ͡eː 0202030404/10, j. dɑɾʁɑ oːɾmɑ ͡ɬɑ 0203020601/47, j. dɑɾʁɑ ḍəɾ͡nɑ 0203020601/47, j. deŋəɾnə 0103010703/27, j. dẹŋəɾ ɑndɑɢəɬʁɑ ɢɑɾəsɢɑ 0502020101/84, j. dẹŋəɾnə 0103010601/31, j. duɾɑq 0103010601/46, diader j. 0202030605/97, j. qunəsɢ̧əɬɑ βɑɾəp ḍə 0203020201/17, ɢəɬ j. mɑɴsɑ 0203030102/02, j. ɢuzə jɑzɢɑ ͡ɬɑ 0203020301/06, mɑɬ ͡uʰɢɑɾmɑ j. 0502020101/303, məndɑʁ nimi j. βɑɾ͡eː də 0502020101/378, j. moŋe 0202030404/07, j. moŋẹː 0202030404/09, j. hẹʤigə͡eɾ 0202030404/11, j. ʃidʒiķə 0202030404/07.

j.+nəŋ su͡ j.+nəŋ deʰtdeɾnə 0103040401/02.

j.+nə ʧydək jɑɬɑtbɑ j.+nə͡ɬɑ 0203011001/03.

j.+ɣe j.+ɣe 0203020403/17, bəɾ͡j.+ɣe bɑɾmɑs nimi ḍə 0203011002/23, dəɴɢɑ j.+ɣe ḍɑʰsəɴɢɑ undərəp bɑɾsɑ 0103010305/67, j.+ɣe kømtse 0203020403/15, j.+ɣe qɑɬk giɣi də 0202030104/23, sɑɾəʁ j.+ɣe tẹmdik ʈusgin bəɾ dəɾ 0103030702/80, j.+ɣe teɬək ɢɑzɢɑ 0203020403/11, j.+ɣe jeɾdẹʰḍə 0203020403/17, j.+ɣe kømgẹn 0203020403/18,

j.+ɣẹ j.+ɣẹ 0103030901/42, bəɾ j.+ɣẹ sɑɬʁɑ ølyɾxəş͡e 0202030605/136, duːz j.+ɣẹ mɑɴsɑ 0103030702/108.

j.+ɣi joɬ͡joq j.+ɣi mɑɴtsɑ 0103030702/108.

j.+di ɑʰːsɑɾ j.+di oɬuɾʁɑn 0202030605/57, bə j.+di 0502020101/174, duːzɢə ɑɬmɑ oɬ j.+di 0203020501/21, zə̧ŋʤazɯ joq ɑndɑʁ j.+di͡ɬɑ 0103030901/30.

j.+din tsɑɾəʁ͡j.+din temdik ɑɬʁɑn bəɾ dă͡nɑ 0103040401/58.

j.+ə tʂoɢeʁɑn j.+ə χuɑɾɬəʁ oɬʁɑɢ͡eːɾ 0202030102/05.

j.+ən qunɢɑn j.+ən bəɾ ɢɑɾẹn 0202030605/44.

jeɾş < jeɾ əş “yer yüzü”

j.+din j.+din bəɾ zoɾnə mɑ ɢɑzəβɑɬʁɑɢ͡eː 0103030901/44.

jeɾ “şarkı” Bkz. **ʤeɾ, jẹɾ, jiɾ.**

j. j. e͡ʰtəp də di 0103040402/18, qaʂ j. jeɾɬaχəʂ 0103040302/16, ɢəz j. 0103010305/60, ɢojdzɻ j. də 0103050301/29, moŋuɬ j. 0202030601/12, j. jeɾɬaʁa 0103040302/17, joʁəɾ ɢəzdaɾʁa j. baɾ e͡ː 0103020402/01, joʁuɾ j. 0202030601/82,

j.+nə taχt j.+nə jeɾɬaʁa 0103040302/21.

j.+ən j.+ən jeɾɬap baɾ 0202030203/04.

jeɾ < **eɾüɾ** “evet, doğru” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾə, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

j. uɾeːk niːɣ͡ə j. 0203020203/09, boʰɢ̥əs ʝ͡ ni 0103050302/10, j. də dip ḍə 0502020101/376, geseɾ j. də 0502020101/367, 0502020101/368, quɾa͡ːˑ j. 0203020203/09, ɢaɾasa j. də n͡a 0103010702/09, χuɾa͡ːˑ j. 0203020203/15, j. me emes me 0103010705/43, jeːɾəː ɬa j. ḍə 0103030901/27.

jeɾ- “erimek”

j.-ɣe qaɾ j.-ɣe 0502020101/23.

jeɾə < eɾüɾ “doğru” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾeː, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

j. sen ølyxɾse ma j. də 0202030605/101, bə ma j. dɾə 0202030605/106.

jeɾeː < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾe, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

j. ɑtdəʁ j. 0103020403/01(2), ʧ͡ʲindʒin moː j. 0103020501/05, jaʂ ɬa moː j. 0103020501/01.

jeɾe < eɾüɾ “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ẹː, ẹːɾ, ẹ, ẹɾ, ẹɾeː, ẹɾe, ẹj, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dẹɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jeɾeː, jẹːɾə, jẹɾ, jẹɾẹ̆.**

j. joʁəɾ ɢəzdaɾ mẹn j. 0103020402/01.

jeɾdəni “kıymetli, hazine” Bkz. **əɾdənẹ, əɾdəni, ẹɾdəni, jeɾdini, jẹɾdəni, jẹɾdinẹ, jẹɾdini, jiɾdəni.**

j.+sə bəɾ j.+sə ni dəɾ 0103010701/68, bəɾ j.+sə pədəp baɾ e͡ː 0103010701/71, ʂigə j.+sə ni dəɾ 0103010701/72.

jeɾdẹʰ- “defin işleminde toprağa gömmek” Bkz. **jeːɾdi-, jeɾdi-.**

j.-ḍə jeɾɣe j.-ḍə 0203020403/17.

jeɾdi- “defin işleminde toprağa gömmek” Bkz. **jeːɾdi-, jeɾdẹʰ-.**

j.-βaḍe məz sa j.-βaḍe køməβaḍə diɣẹ 0203020402/22.

j.-ɣeg bəz sa j.-ɣe͡gɛɾ 0203020403/15.

jeɾdini “kıymetli; hazine” Bkz. **əɾdənẹ, əɾdəni, ẹɾdəni, jẹɾdəni, jeɾdəni, jẹɾdinẹ, jẹɾdini, jiɾdəni.**

j.+sə j.+sə məndɑ pədəp baj ẹː də n͡a 0103010601/59.

jeɾʁa- “güzel hayat sürdürmek, keyfini çıkartmak” Bkz. **ʒẹɾʁa-, jeɾʁaʰ-, jẹɾʁ-, jẹɾʁa-, jẹɾʁaʰ-.**

j.-χəʂ də jeɾʁamasə j.-χəʂ də 0502020101/334.

jeɾʁɑmɑ “keyfini çıkartan (kişi), güzel hayat sürdüren (kişi)”

j.+sə j.+sə jeɾʁɑχəʂ də 0502020101/334.

jeɾɣəm < oɾɣəm “Buddhist sūtra okuma toplantısı, ağırlama”

j. j. ʤelieʂ e͡ 0202030601/77.

jeɾɬ- < jeɾɬa- “şarkı söylemek” Bkz. **jeːɾɬ-, jeɾɬa-, jeɾɬaʰ-, jeɾɬə-, jẹɾɬ-, jẹɾɬa-, jẹɾɬaʰ-, jẹɾɬə-, jiɾɬa-, zẹɾɬa-.**

j.-o də ʃiŋjiɬamo dio j.-o də 0103050301/14.

j.-ejnə: j.-ejnə: jerɬejno:j 0103010704/01, jɑ^{h}ɢ̥ənə: j.-ejnə: 0103010704/02.

j.-ejno:j jerɬejnə: j.-ejno:j 0103010704/01.

jerɬɑ:s- “beraber şarkı söylemek” Bkz. **jerɬɑs.**

j.-əβ ojnɑsəβ j.-əβ 0103050101/52.

jerɬɑ- “şarkı söylemek” Bkz. **je:ɾɬ-, jerɬ-, jerɬɑ^{h}-, jerɬə-, jɐ̣ɾɬ-, jɐ̣ɾɬɑ-, jɐ̣ɾɬɑ^{h}-, jɐ̣ɾɬə-, jiɾɬɑ-, zɐ̣ɾɬɑ-.**

j.-p bɑɾ jerən j.-p bɑɾ 0202030203/04.

j.-p də/d̥ə məndɑɢo j.-p də 0103050304/05, ɑnɑɴ͡ɬɑ j.-p d̥ə͡ɬɑ 0103050301/21.

j.-χəʂ jeɾ j.-χəʂ 0103040302/16.

j.-χəʂ d̥ə ɑnə j.-χəʂ d̥ə͡nɑ 0103050101/03, ʤerɣe duziβ j.-χəʂ d̥ə nɑ 0103050101/01.

j.-ʂ də/d̥ə kəsɯɣi bərmi͡ɬɑ j.-ʂ də 0103050301/04, kɐ̣mbɐ̣ʂ mɑndəroʁɑndɑ j.-ʂ d̥ə 0103010305/60.

j.- jɐ̣ɾ j.- 0103050101/50, joʁuɾ ɢəzdə j.- 0103050301/27.

j.-sɑ ejdən j.-sɑ 0103050101/48, j.-sɑ mɑ bop də ɐ̣: də 0103050301/20.

j.-ʁɑ jeɾ j.-ʁɑ 0103040302/17, jeɾnə j.-ʁɑ 0103040302/21, j.-ʁɑ jozɢɑndɑ 0103040302/21.

j.-ʁɑn ɢəɬəʂ j.-ʁɑn 0103010705/12.

j.-ʁɑq ɑβɑgaɬaɾ j.-ʁɑq nimi d̥əɾ 0202030601/83, j.-ʁɑq mi do 0103010302/17, nɑʁo j.-ʁɑq 0103050301/23(3).

j.-ʁɑq ɑndɑɢɔ j.-ʁɑq͡ɐ̣:͡də 0103010705/36.

j.-ʁɑɢ o dyɣdi j.-ʁɑɢ͡ɐ̣ 0103050401/11.

jerɬɑβərmɑ <jeɾ-ɬɑ-βəɾ-mɑ “söylediğimiz (şarkı), söyleyen (şarkı)” Bkz. **jerɬɑmɑ. j.** dɑ^{h}t bədʒin j. 0502020101/268, məs go χɔsə j. 0202030601/84.

jerɬɑmɑ “şarkı söyleme (kişi veya durum)” Bkz. **jerɬɑβərmɑ.**

j. dɑ^{h}͡t ʤeɾ j. 0202030601/12, moŋuɬ jeɾ j. ɑ^{h}s͡ojdɑ ɑnə undurmis dro 0202030601/12.

jerɬɑmɑ “şarkı söyleyen (kişi), şarkıcı”

j. j. ɑnigɑ 0103010305/60.

jerɬɑs- “beraber şarkı söylemek” Bkz. **jerɬɑs.**

j.-qəʂ mɐ̣ j.-qəʂ mɐ̣ 0103050102/25.

j.-əβɑɬsɑ jɑ^{h}ʂəp͡bəɾ j.-əβɑɬsɑ 0103010702/91.

j.-əβ uzleɾ bəɾ j.-əβ 0103040401/75, ʤɐ̣ɾɣi duziβ j.-əβ 0103010305/29.

j.-o ojnɑso j.-o 0103050304/13.

j.-ɢɑ:n mɑɬdzɻ̇nəŋ j.-ɢɑ:n 0103020401/03, 0103020401/04.

j.-ɢɑn mɑɬdzɻ̇nəŋ j.-ɢɑn 0103020501/04.

jerɬɑ^{h}- “şarkı söylemek” Bkz. **je:ɾɬ-, jerɬ-, jerɬɑ-, jerɬə-, jɐ̣ɾɬ-, jɐ̣ɾɬɑ-, jɐ̣ɾɬɑ^{h}-, jɐ̣ɾɬə-, jiɾɬɑ-, zɐ̣ɾɬɑ-.**

j.-d̥ə nəɣənəŋgədi j.-d̥ə ɐ̣ də 0103050401/11.

jerɬə- < **jerɬɑ-** “şarkı söylemek” Bkz. **je:ɾɬ-, jerɬ-, jerɬɑ-, jerɬɑ^{h}-, jɐ̣ɾɬ-, jɐ̣ɾɬɑ-, jɐ̣ɾɬɑ^{h}-, jɐ̣ɾɬə-, jiɾɬɑ-, zɐ̣ɾɬɑ-.**

j.-β də/d̥ə kəsɯ j.-β də 0103050301/14, niɣə j.-β də 0103050401/01, ɑndɑɢo j.-β d̥ə 0103010705/07.

j.-β ɑβɑgɑ͡ɬɑ j.-β 0103010305/92, ərdin j.-β 0103050101/02, j.-β mɑɴəβ də 0103010305/90, nɑʁo j.-β 0103010305/37, j.-β dzɻ̇dɑʁɑq be 0103050301/18.

j.-βɑttsɑ bəʁɑ j.-βɑttsɑ 0103030701/10.

j.-βatɢan χuaNdetʂən j.-βatɢan 0103020302/18.

j.-βatɢandə j.-βatɢandə͡ɬa 0103040302/21.

jerɬomɑ “söylediği (şarkı)”

j. ɑnigɑ j. 0103010705/37.

jerʂ < jeɾ əʂ “şarkının içi, şarkı sözünün içi”

j.+ge ɢəz j.+ge kəɾ͡xao: də 0103010602/12.

jerʈʂɨ “şarkıcı, düğünde övgü söz söyleyen kişi” Bkz. **jerʤɨ, jɐ̟rʤɨ.**

j. j. quʂɢɑʂ 0202030203/04.

j.+sə j.+sə 0103010703/14.

j.+leɾ j.+leɾ diɣik͡e 0103010703/14.

jerʤɨ “şarkıcı” Bkz. **jerʈʂɨ, jɐ̟rʤɨ.**

j. j. ɑβɑgɑ 0103010305/33.

jer “yer” Bkz. **ər, ʒɐ̟r, ʒiɾ, jeɾ, jɐ̟r, jiːr, jiɾ.**

j. ɢɑrɑdɐ̟͡r j. joq də 0103010303/36.

jerʁɑ^{h}- “güzel yaşamak, dinlenip keyfini çıkartmak” Bkz. **ʒɐ̟rʁɑ-, jerʁɑ-, jɐ̟rʁ-, jɐ̟rʁɑ-, jɐ̟rʁɑ^{h}-.**

j.-ɖe porɑNdɑ j.-ɖe 0202030605/112.

jesɯ Ç. “da, de” Bkz. **jeʂɨ.**

j. diumɑ j. tuŋjɑN ɑ 0102020303/48.

jeʃy Ç. “belki”

j. j. ʂɨ 0202030605/06.

jeʂəŋ Ç. “yabanî hayvan”

j.+nəŋ j.+nəŋ 0203020203/12.

jeʂɨ Ç. “da, de” Bkz. **jesɯ.**

j. j. jenɬuj ɑ 0102020401/47.

jet < et “et” Bkz. **e^{h}ːt, e^{h}d, e^{h}t, ɐ̟t, ɐ̟^{h}d, ɐ̟^{h}ɖ, ɐ̟^{h}t, ɐ̟^{h}ʧ, ixt, xit, ʃid, ʃit**, **jɐ̟t, jixt.** Ayrıca Bkz. **əʂ e^{h}t.**

j. ɑndɑʁ mi j. 0203020301/06, j. mɑ tuɬɣə dəɾ 0203020302/06.

j.+də ʂɑɾ j.+də sɑɬʁɑq mi də 0203020301/06.

jet- “(hayvanı yularından) çekmek” Bkz. **ʒid-, ʒit-, jid-**, **jit-.**

j.-ge j.-ge mənge 0203020302/16, jɑNə keɬənnə ɑ^{h}tɢɑ məndəɾɣe j.-ge 0203020301/01.

jej- “çalkalamak, tereyağı yapmak için süt veya yoğurdu bir torba veya kova içine koyup çalkalamak” Bkz. **eː, eːj-, ej-, ʤe-.**

j.-iβ dɾo tuɬumɢɑ j.-iβ dɾo 0203010503/03.

j.-χəʂ də bəɾ pən sut ɒ̟əsɑ mɑ j.-χəʂ də 0103010306/13.

j.-iβəɾ j.-iβəɾ undəɾɣe 0202030305/02.

j.-ɑ j.-ɑ jeja ɢuzɢɑq nimi dəɾ͡nɑ 0202030308/07, jeja j.-ɑ ɢuzɢɑq nimi dəɾ͡nɑ 0202030308/07.

j.-ʁɑʂ j.-ʁɑʂ͡ɬɑ 0202030305/02.

j.-ʁɑndɑ tutɢɑ j.-ʁɑndɑ 0202030701/15.

j.-ʁɑq tuɬumɢɑ͡ɬɑ j.-ʁɑq 0203010503/06.

j.-mɑs sut j.-mɑs ot ɖə 0103010306/12.

jej “yaz, mevsim” Bkz. **jɑj, ej.**

j. j. osɑ 0202030604/23, j. ʊsɑ 0103040401/30.

j.+ɬaɾdɑ j.+ɬaɾdɑ deɬə kɑːɴ mɑ joq də 0202020301/20.

jeje Ç. “dede”

j.+sə j.+sə 0202010301/01, sẹn dɑn bəɾ j.+sə miɾ 0202020501/88.

jejʁə “tereyağı almak için kullanılan koyun deri torba, koyun karnı”

j. j. tuɬumən 0202030404/02, j. tuɬumə mɑ 0202030404/09.

jejʁədzi̯ “süt sallayacak/sallayan kişi” Bkz. **ejʁədzi̯.**

j. j. joq d̥ə 0103010306/14.

jeʰɬdʒi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̯, e̥ʰːɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzi̯, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzi̯, je̥ʰɬdz̥i̯, je̥xɬdz̥i̯, jixɬdz̥i̯.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm eʰɬdz̥i̯, qɑm e̥ʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdz̥i̯, qɑm jixɬdz̥i̯.**

j. j. 0202030901/02.

jeʰɬdʒi “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̯, e̥ʰːɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzi̯, jeʰɬdʒi, jeʰɬdzi̯, je̥ʰɬdz̥i̯, je̥xɬdz̥i̯, jixɬdz̥i̯.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm eʰɬdz̥i̯, qɑm e̥ʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdz̥i̯, qɑm jixɬdz̥i̯.**

j. j. ɢaɾamas nimi də 0202030104/20.

jeʰɬdz̥i̯ “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̯, e̥ʰːɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, e̥ʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzi̯, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, je̥ʰɬdz̥i̯, je̥xɬdz̥i̯, jixɬdz̥i̯.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm eʰɬdz̥i̯, qɑm e̥ʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdz̥i̯, qɑm jixɬdz̥i̯.**

j. j. 0103040405/01, j. ɑndɑʁ diɣin e̥ː də 0103040405/33, j. oŋʂəʁəɬa bɑrʁɑ͡ʂ ɬɑ 0103030802/35, bəɾ j. βɑɾ 0103030802/33, bəɾ j. də ͡sɑ 0103040405/39, j. də 0103040405/39**,** j. gep də 0103040405/11, j. kəsɯ oŋʂəʁɑndɑ 0103030802/02, j. χuobəχalio 0103040405/32, j. ɬɑ 0103030802/27, j. ɬɑ 0103030802/35, j̥͡ ɬɑ 0103030802/30, 0103030802/36, 0103040405/29, 0103040405/40, dʒiɣdiɬəɣ j. 0103040405/48, mosd̥ɑn j. 0103040405/06.

j.+nəŋ j.+nəŋ səβɑqdə͡ŋ yzəɣe 0103030802/36, j.+nəŋ suβɑqɢɑ 0103040405/41.

j.+nə j.+nə 0103030802/01, 0103030802/37, j.+nə kɑnbədio 0103040405/30, j.+nə qəɢ̊ərsɑ 0103030802/02, mostɑn j.+nə 0103040405/07.

j.+ɣẹ j.+ɣẹ 0103040405/05.

j.+leɾ j.+leɾ liobədie 0103040405/48.

jeʰd- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʧ-, e̥ʰd- e̥ʰt-, e̥ʰʧ-, ixt-, xit-, je̥ʰd̥-.**

j.-əp j.-əp bɑrʁɑndɑ 0202030301/17.

jeʰɾkdəɣ “güçlü” Bkz. **əʰɾkdəɣ, hɾkdəɣ.**

j. j. ɑməʰtɑn d̥ə͡nɑ 0202030604/37.

jeʰsɯ “kendi, öz” Bkz. **eʰsɯ, e̥ːsɯ, e̥sɯ, e̥ʰs, e̥ʰsɯ, isɯ, ɪ̈sɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jiːsɯ, jisɯ.**

j.+nəŋ j.+nəŋ kəsɯleɾ 0203020403/10.

jeʰtp̊ɑ “tereyağı ile yoğrulmuş yuvarlak şekildeki talkan” Bkz**. jɑʰtbɑː, jɑʰtbɑ, jɑʰtp̊ɑ.**

j. j. 0203010502/01.

je̥ː “ünlem, şaşırma ve pişmenliği bildirir”

j. j. dzə̨ŋ dzɑ deɬə 0202030402/40.

je̥ː- “yemek” Bkz. **ʒe̥-, ʒiː-, ʒi-, ʤe̥-, ʤi-, jeː-, je-, je̥-, je̥ʰ-, jiː-, ji-.**

j.-ɣə mi j.-ɣə mi 0203011001/07.

je̥ːŋ “en” Bkz. **eŋ, e̥ːŋ.**

j. j. ɑʰɬdərəndɑ͡ɬɑ 0502020101/431, j. kədʒiɣ ɔʁuɬ 0201010102/04.

je̥ːrə < **eɾüɾ** “evet, doğru” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, e̥ː, e̥ːɾ, e̥, e̥ɾ, e̥ɾeː, e̥j, iː, iːɾ, i, iɾ, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾeː, jeɾe, je̥ɾ, je̥ːrə, je̥ɾe̥.**

j. senəŋ dimi j. də 0202030601/29.

jẹ- “yemek” Bkz. **ʒẹ-, ʒiː-, ʒi-, ʤẹ-, ʤi-, jeː-, je-, jẹː-, jẹʰ-, jiː-, ji-.**

j.-p ḍər doːsɢɑn j.-p ḍər 0203030102/15.

j.-ɣeː søɣuɬɣe j.-ɣeː 0203030102/04.

j.-ɣe gøʰdyrp ḅɑrʁɑ j.-ɣe 0203030102/21.

j.-mẹʰḍən jẹʰ ḍən j.-mẹʰḍən 0203030102/23.

j.-mes eɾ noːsɑ j.-mes e͡ɾ 0203030102/18.

jẹp “ip” Bkz. **ʒẹp, ʒip, ʒit, ʃip, ʃit, jip.** Ayrıca Bkz. **seɾəɣ ʒip.**

j. teɾ j. 0502020101/466, tseşia j. 0202020302/02.

jẹdə “yedi” Bkz. **ʒidə, jedə, jiːdə, jid, jidə.**

j. j. jɑsdɑp ḍrə 0203020601/01.

jẹxɬdẓ̧i “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬʤi, eʰɬʤi, eʰɬʈʂi, eʰɬdẓi, ẹʰːɬʤi, ẹʰɬʤi, ẹʰɬʤi, ixɬʈʂi, iɬʤi, iʃʤi, xiɬdẓi, jeʰɬʤi, jeʰɬʤi, jeʰɬdẓ̧i, jẹʰɬdẓ̧i, jixɬdẓ̧i.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬʤi, qɑm eʰɬdẓi, qɑm eʰɬdẓ̧i, qɑm ẹʰɬʤi, qɑm jeʰɬdẓ̧i, qɑm jixɬdẓ̧i.**

j. j. e͡ɬɑ 0103030802/25.

jẹliɣədẓ̧i “koşucu” Bkz. **jeleɣədẓ̧i, jelẹgədẓ̧i, jelẹɣədẓ̧i.**

j. poɾɑɴɢɑ j. 0103040405/46.

jẹɬ “rüzgâr, fırtına” Bkz. **ʒeɬ, ʒiɬ, jəɬ, jeɬ, jiɬ.**

j. j. deŋəɾ ɬɑ 0502020101/84, ɢɑɾɑ j. 0502020101/215, j. βu͡ʤin 0502020101/215, j. jɑməɾnə ʏusərəp bɑj͡ni 0103010701/44.

j.+ɣe j.+ɣe ɸuguttsdẹrse 0202031202/10.

jẹɬ “yıl” Bkz. **ʒəɬ, ʒiɬ, jəɬ, jiɬ, jeɬ.**

j. ʂɨgə j. βoʰɬḍə 0203020201/18.

jẹɬdẹʰ- “geleneğe göre atın yelesini kesmek” Bkz. **jiɬdi-.**

j.-ḍə ɑʰtdə j.-ḍə 0202031201/32.

jẹɬʏus “ağaç vs. nesnenin kökü” Bkz. **jyɬʏəs.**

j.+ən sɑɾəʁ jẹrnəŋ j.+ən 0202030601/64, 0202030601/67.

jẹm “ilaç” Bkz. **em, ẹm, jiːm, jim.**

j. j. bẹrɣek 0202010901/52, j. bẹrəβəɾ do 0202010901/52.

jẹmtʂi “doktor”

j. moŋuɬ j. 0202010901/53.

jẹməd- < jumut- “toplanmak” Bkz. **jəməd-, jomut-, jiməʰt-.**

j.-o uːj uɬus j.-o 0103020303/46.

jẹnnəɣ “genişlik”

j. mənəŋ j. ɑndɑʁ kəukəuzɯ 0103040302/10, mənəŋ j. də͡nɑ 0103010305/24.

jẹntəŋ Ç. “*Yentın*, yer adı” Bkz. **jẹntin, jyendien.**

j.+digə j.+digə bə͡βoɾ jeʰɬdẓ̧i͡ɬɑ 0103030802/36.

jẹntin Ç. “*Yentın,* yer adı” Bkz. **jẹntəŋ, jyendien.**

j.+di j.+di 0103030802/33.

jẹndẓ̧i- “havan eli ile dövmek”

j.-ʁɑ ɑːnə odin j.-ʁɑ 0103010101/04.

jẹɾ “yeryüzü, kara, toprak, bölge” Bkz. **əɾ, ʒẹɾ, ʒiɾ, jeɾ, jer, jiːɾ, jiɾ.**

j. ɑndɑq͡βuɾ j. də 0103010705/01, oɬəreɾ j. 0502020101/249, j. dẹŋəɾ 0202020401/29, j. dẹŋəɾdin 0103010701/07, j. dẹŋərnə 0103010701/43, kədʒiƙgəni əɾ j. dɾo

0202010901/28, qadinəŋ j. də 0103010502/16, qadinəŋ j. d̥ə 0103010502/16, j. ma derβeş də͡na 0103030702/31, joʁɔrnəŋ j. 0103010502/11.

j.+nəŋ saɾəʁ j.+nəŋ jęɬ̪usən 0202030601/64, 0202030601/67, j.+nəŋ joɬ ma aʰdzɻəβatɢan͡eː d̥ə 0202030401/12.

j.+nə ɢaɾa j.+nə 0202030604/67.

j.+ɣe ørɬʉːɣ j.+ɣe ę̥ʰtkəş mę̥ 0202030603/07, dzɻuaɴʤa daɾʁan j.+ɣe ę̥ʰd̥əp d̥ə 0103020304/19.

j.+ɣę̥ bəɾ j.+ɣę̥ ę̥ʰtgində͡ɬa 0502020101/247, j.+ɣę̥ bəɾ ɢaɾa dzɻivən saɻzdə͡na 0103010701/69, duz j.+ɣę̥ maɴsa 0103030702/50, ni j.+ɣę̥ ę̥ʰd̥əp də 0103020304/13, 0103020304/29, niː j.+ɣę̥ ni ę̥ʰtgi 0502020101/279, ni j.+ɣę̥ ni ę̥ʰtgi 0502020101/279, saɾəʁ j.+ɣę̥ jaməɾən jaʁɔː 0103030702/25, ş̥igə j.+ɣę̥ βaɾʁa 0502020101/190, toq qejɬəʁ j.+ɣę̥ ę̥ʰd̥əp də 0103020304/14, 0103020304/17, juaŋkur qej gizəq qan j.+ɣę̥ ę̥ʰd̥əp do 0103020304/18.

j.+di aʁanaʁan j.+di͡ja juʰɾt baɾ͡e 0103020304/26, əɾliɣ j.+di 0103040403/60, bəɾ j.+di 0502020101/190, bəɾ j.+di ɬa oɬ͡ɬa χo ʃynlesgęndi 0203020201/11, məs jozək gę̥ɬmi bə j.+di βəɾ bøːzuk bəɾ ɢaɾa haʁəɴ baɾ͡e 0202030605/150, joʁornəŋ j.+di də 0103010502/11, bəɢa isginniɣin j.+di͡ja su͡βaɾ͡e 0103020304/22.

j.+d̥i bəɾ j.+d̥i 0502020101/190.

j.+digə bə j.+digə͡ɬa 0103010705/17.

ję̥ɾ “şarkı” Bkz. **ʤeɾ, jeɾ, jiɾ.**

j. j. daʰɾtɢa 0103050301/33, ɢəz j. 0202010501/17, 0202030601/10, ɢojdzɻ̇ j. 0103050301/27, j. jeɾɬa 0103050101/50, joʁuɾ j. 0202030601/11, 0202030601/81, 0202030601/83.

j.+nə ɢojdzɻ̇ j.+nə͡ɬa 0103050301/30, ɢojdzɻ̇ j.+nə jęɾɬa 0103050301/27.

j.+ɣi o j.+ɣi ɢojdzɻ̇ ɢɔzə diɣik͡mi də 0103050301/28.

ję̥ɾ “evet, doğru” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ę̥ː, ę̥ːɾ, ę̥, ę̥ɾ, ę̥ɾeː, ę̥j, iː, iːɾ, i, iɾ, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾeː, jeɾe, ję̥ɾ̆ę̆.**

j. andaʁ oɾ niː͡j. 0202020501/44, daʰt͡j.͡ɬa 0203020601/48, j. d̥ə͡sa 0103040302/25,

ję̥ɾ̆ę̆ < **eɾür** “-dır/-dir, -dur/-dür” Bkz. **əɾ, eː, eːɾ, eːɾeː, e, eɾ, eɾe, eɾeː, ej, ę̥ː, ę̥ːɾ, ę̥, ę̥ɾ, ę̥ɾeː, ę̥ɾe, ę̥j, iː, iːɾ, i, iɾ, ir, dę̥ɾ, jeː, jeːɾ, jeːɾeː, jeɾ, jeɾə, jereː, jeɾe, ję̥ːɾə, ję̥ɾ.**

j. χaş j. nę̥ 0202010901/61.

ję̥ɾdinę̥ “kıymetli, hazine” Bkz. **ərdənę̥, ərdəni, ę̥ɾdəni, jeɾdəni, jerdini, ję̥ɾdəni, ję̥ɾdini, jirdəni.**

j.+sə j.+sə məndɑ məndɑ pəd̥əp baɾ͡eɾ 0103030702/52.

ję̥ɾdəni “kıymetli, hazine” Bkz. **ərdənę̥, ərdəni, ę̥ɾdəni, jeɾdəni, jerdini, ję̥ɾdinę̥, ję̥ɾdini, jirdəni.**

j. bis j. baɾ͡ę̥ 0103010701/67.

j.+sə ŭş̥əɾ j.+sə ma pədəp baɾ͡ę̥ 0103010701/80, bis j.+sə ma pəd̥əp baɾ͡ę̥ 0103010701/89, bis j.+sə ni dəɾ 0103010701/86, diorɬ j.+sə ma pədəp baɾ͡ę̥ː ni 0103010701/85, diorɬ j.+sə ni dəɾ 0103010701/81, ş̥igə j.+sə ma pədəp baɾ͡ę̥ 0103010701/76.

ję̥ɾdini “kıymetli, hazine” Bkz. **ərdənę̥, ərdəni, ę̥ɾdəni, jeɾdəni, jerdini, ję̥ɾdinę̥, ję̥ɾdəni, jirdəni.**

j. b̥is jaɴʤɯ j. baɾ͡ę̥ː͡də͡na 0103010601/52, j. ma giβ͡ę̥ɾ 0103030702/42.

j.+sə b̥is jaɴzɯ j.+sə ni dəɾ dise 0103010601/53.

jɐ̣ʀʁ- < jeʀʁɑ- “güzel yaşamak, keyfini çıkartmak” Bkz. **ʒɐ̣ʀʁɑ-, jeʀʁɑ-, jeʀʁɑʰ-, jɐ̣ʀʁɑ-, jɐ̣ʀʁɑʰ-.**

j.-oː+də j.-oː də 0103020302/21.

jɐ̣ʀʁɑ- “güzel yaşamak, dinlenip keyfini çıkartmak” Bkz. **ʒɐ̣ʀʁɑ-, jeʀʁɑ-, jeʀʁɑʰ-, jɐ̣ʀʁ-, jɐ̣ʀʁɑʰ-.**

j.-p+bɑr j.-p bɑr̂ e̯re 0202030605/122.

jɐ̣ʀʁɑʰ- “güzel yaşamak, dinlenip keyfini çıkartmak” Bkz. **ʒɐ̣ʀʁɑ-, jeʀʁɑ-, jeʀʁɑʰ-, jɐ̣ʀʁ-, jɐ̣ʀʁɑ-.**

j.+ɖe poɾɑNdɑ j.-ɖe 0202030605/122.

jɐ̣ʀʤin “Sarı Uygur kadın millî kıyafetinin ön tarafındaki *manım*’ın ilk parçası üzerinde bulunan üçgen veya dörtgen şeklindeki gümüş süsü”

j.+nə j.+nə 0203010702/40, j.+nə uʰʀdɑʁɑ sɑłʁɑq nimi ɖə 0203010702/36, j.+nə uʰʀdɑʁɑ sɑł 0203010702/35, j.+nə ʤuj jɑʰGə̣səNGɑ sɑłʂ ɖə 0203010702/39, jɑʰGə̣dɑGə j.+nə 0203010702/46.

jɐ̣ʀɬ- < **jɐ̣ʀɬɑ-** “şarkı söylemek” Bkz. **jeːʀɬ-, jeʀɬ-, jeʀɬɑ-, jeʀɬɑʰ-, jeʀɬə-, jɐ̣ʀɬɑ-, jɐ̣ʀɬɑʰ-, jɐ̣ʀɬə-, jiʀɬɑ-, zɐ̣ʀɬɑ-.**

j.-o ɑndɑGo j.-o 0102040302/06.

j.-otGɑndə mənə j.-otGɑndə̂ɬɑ 0102020303/14.

jɐ̣ʀɬɑ- “şarkı söylemek” Bkz. **jeːʀɬ-, jeʀɬ-, jeʀɬɑ-, jeʀɬɑʰ-, jeʀɬə-, jɐ̣ʀɬ-, jɐ̣ʀɬɑʰ-, jɐ̣ʀɬə-, jiʀɬɑ-, zɐ̣ʀɬɑ-.**

j.-sɑ χuɑNdetʂəŋ j.-sɑ 0103010602/11, χuɑNdetʂəŋnə j.-sɑ 0103010602/11.

j.- ɑːnə j.- 0103050301/20, jɐ̣ʀnə j.- 0103050301/27.

j.-ʁɑq joʁuʀ jɐ̣ʀ j.-ʁɑq nimi ɖəʀ 0202030601/81.

jɐ̣ʀɬɑʰ- “şarkı söylemek” Bkz. **jeːʀɬ-, jeʀɬ-, jeʀɬɑ-, jeʀɬɑʰ-, jeʀɬə-, jɐ̣ʀɬ-, jɐ̣ʀɬɑ-, jɐ̣ʀɬə-, jiʀɬɑ-, zɐ̣ʀɬɑ-.**

j.-ɖə Gəz jɐ̣ʀ j.-ɖə 0202030601/10, joʁuʀ jɐ̣ʀ j.-ɖə 0202030601/11.

jɐ̣ʀɬə- < **jɐ̣ʀɬɑ-** “şarkı söylemek” Bkz. **jeːʀɬ-, jeʀɬ-, jeʀɬɑ-, jeʀɬɑʰ-, jɐ̣ʀɬ-, jɐ̣ʀɬɑ-, jɐ̣ʀɬɑʰ-, jɐ̣ʀɬə-, jiʀɬɑ-, zɐ̣ʀɬɑ-.**

j.-β doː ɑndɑʁ misən j.-β doː 0102040302/08.

j.-ʁɑ Gəz jɐ̣ʀ j.-ʁɑ 0202010501/17.

jɐ̣ʀɬək “ölülerin dünyası, yer altı dünyası” Bkz. **jɐ̣ʀɬək.**

j.+gɐ̣ j.+gɐ̣ bə mɑNGɑ 0202030902/107.

j.+di j.+di 0202030902/110, j.+di̯ɬɑ uʂ difɑNdɑ ɬɑ ɑʁətGɑn̂ e̯ː də 0202030902/110.

j.+diɣə j.+diɣə poɾɑN 0202030902/119.

jɐ̣ʀʤi̯ “şarkıcı, düğünde övgü söz söyleyen kişi” Bkz. **jeʀʈʂi̯, jeʀʤi̯.**

j. j̑.ɑβɑgɑ 0103010703/14.

jɐ̣ʀɬək “ölülerin dünyası, yer altı dünyası” Bkz. **jɐ̣ʀɬək.**

j.+di j.+di jiulia 0202030902/106.

jɐ̣t “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ɐ̣t, ɐ̣ʰd, ɐ̣ʰɖ, ɐ̣ʰt, ɐ̣ʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jixt, jet.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

j. j. dise 0202031202/26, j. kømʤɯ 0202031202/26, j. kimʤɯ 0202031202/26.

jɐ̣ʰ- “yemek” Bkz. **ʒɐ̣-, ʒiː-, ʒi-, ʤɐ̣-, ʤi-, jeː-, je-, jɐ̣ː-, jɐ̣-, jiː-, ji-.**

j.-ɖe̯ j.-ɖe̯ deʰʝte 0203030102/23, søɣułɣe j.-ɖe̯ 0203030102/03.

j.-ɖə dosGɑnnə j.-ɖə 0203030102/18.

j.-ɖən (< dı mu) j. -ɖən jɐ̣meʰ ɖən 0203030102/23.

jɐ̣ʰɖ- “ulaşmak, varmak” Bkz. **ɑjt-, eʰd-, eʰt-, eʰʈ-, ɐ̣ʰd-, ɐ̣ʰɖ-, ɐ̣ʰt-, ɐ̣ʰʈ-, ixt-, xit-, jeʰd-.**

j.-ẹn mɑɴoː j.-ẹn 0103030701/44, 0103030701/51.

jẹʰɾgə “eski”

j. j. uɬɯjleɾnə 0202020701/34.

jẹʰɾk “güç”

j.+də bə j.+də bɑsəβəɾʁej 0202031201/27.

jẹʰɬdʐi̯ “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdʒi, eʰɬtʂi, eʰɬdzi̯, ẹʰːɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdzi̯, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʐi̯, jẹxɬdʐi̯, jixɬdʐi̯.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdzi̯, qɑm eʰɬdʐi̯, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdʐi̯, qɑm jixɬdʐi̯.**

j. j. 0103030801/05(2), 0103030802/22, oŋʂẹ ḍə j. 0102040301/08, bəɾ j. 0103040405/28, βəɾ j. də 0103030802/35, j. ḍɑndʒin łom də 0103040301/34, j͡ łɑ 0103030802/38, j. łɑ ontʂəʁɑndi͡ łɑ 0103040405/14.

j.+nəŋ j.+nəŋ bəŋʂisə gẹʰp də 0103030802/29.

j.+nə izẹɾɣẹ mɑɴəβɑtɢɑn ẹ ḍə j.+nə 0103040405/24.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ iʃdʒeɾo də 0103040301/16.

joː “şaşırma bildiren ünlem”

j. j. ɑʁəɬʁɑ ẹʰtgində͡ łɑ 0103010705/28.

joː “nakarat”

j. j. 0103020501/01(2).

joːdi “çok” Bkz. **jiodə, jiudi.**

j. j. uzɑq 0502020101/228.

joːgue Ç. “canavar” Bkz. **jogue.**

j. j. dɾo 0203020203/03.

joːq “yok” Bkz. **dioq, dʒoq, dʒoɢ, joq, joɢ, joɢ, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

j. ɑt j. dəɾ 0203010301/17, pəḍərdɑn bujłəʁɑ j. dɾo 0203010301/05, j. də͡ nɑ 0203010303/01, j. dəɾ͡ nɑ 0203020402/26, j. ḍɾo 0201010101/11, ɸudʒun jɑsɑʁɑn nimi j. ḍɾo 0201010101/09, gøʰp nimi boɬχəʂ j. ḍɾə 0203020302/07, kun j. dəɾ 0102020301/39, 0102020401/27, 0103020403/12(2), tẹrɣẹn j. dəɾ͡ nɑ 0203020501/02, jɑːβdɑɬ j. ḍə 0201010101/27.

joːdʒin Ç. “önemli”

j. ʂigə pəḍəɣ dɑneɾ deɬə j. də 0103030901/18.

joːɬ “yol” Bkz. **joɬ.** Ayrıca Bkz. **dẹməɾ joɬ, dẹməːɾ joɬ.**

j.+nə j.+nə ɑʁətɢɑ͡ łɑ 0502020101/296.

j.+dɑ j.+dɑ 0502020101/38.

joːmə Ç. “sadece, ancak” Bkz. **joːmu, jomu, jiuː, jiumə.**

j. j. bəɾ dʒazɯ də 0103030801/01.

joːmu Ç. “sadece, ancak” Bkz. **joːmə, jomu, jiuː, jiumə.**

j. j. bəɾ dʒazɯ ḍə 0103030801/02, j. giɣin ɑm͡ sɑ bəɾ ɑnigɑ də 0103030801/03.

joːnɑq “keçe, binek hayvanına eyer vurmadan önce sırtına konulan keçe” Bkz. **ẹnɑq, ojnɑq, jonɑːq, jonɑq, jynɑq.**

j. j. qəsənə ẹsɯ jɑmɑʁɑ 0202020702/12.

joːɾə “akbaba; Sakıs boy ağzı”

j. j. 0203020403/07, j. teɾəβɑɬʁɑ hɑnəʁɑq ḍimi ḍəɾ 0203020403/07.

joːj “nakarat”

j. j. 0103020401/01.

joːz- “geçmek” Bkz. **joz-, jozᵢ-.**

j.-əp də bəː jɑβdɑɬ͡ɬɑ j.-əp də͡nɑ 0201010101/15.

j.-sɑ ɑndɑn j.-sɑ͡ɬɑ 0202030801/14,

jo Ç. “var” Bkz. **jiu.**

j. ɣ͡ɪʂɨ je j. 0203010701/19.

jop joʁən “kap kalın” Bkz. **jop joʁun.**

jop j. pərβẹsə jop j. 0103010705/36.

jop joʁun “kapkalın” Bkz. **jop joʁən.**

jop j. pɑβisə jop j. 0102040302/01, pɑrvẹsə jop j. 0102040302/04.

jo bəʂuo Ç. “ise söylemez”

j. j. mɑ 0103040405/02.

jodɑː “incik (küçükbaş hayvanlarda)” Bkz. **jodɑ, jiudɑ.**

j. j. jodɑ 0103010701/115.

jodɑ “incik (küçükbaş hayvanlarda)” Bkz. **jodɑː, jiudɑ.**

j. j. 0103010701/103, 0103010701/105, 0103010701/116, j. ɑɬχəʂ də 0103010601/25, 0103010601/36, 0103010601/40, 0103010601/49, ɑʰɬdən j. 0103010601/13, 0103010701/22, 0103030203/14, 0103030702/15, ɑʰɬdəŋ gəməs səŋgin j. 0103030203/50, ɑʰɬdən səŋgin j. 0103040401/68, ɑʰɬɡəs səŋgin j. 0103040401/70, peɣ ɬɑmɑnəŋ uʰdərʁɑ ʊngin j. ḍər͡nɑ 0103010701/101, bə j. ḍise 0103030702/08, bəɣəŋgə bə j. mɑ 0103010601/60, buɣəŋgə j. diɣindi 0103010701/98, belek bẹrɣẹn j. 0103010601/63, dẹŋərnəŋ dørt jɑɢən tutɢɑn j. dər͡nɑ 0103010701/99, gəməs j. 0103010601/15, 0103010701/23, 0103030702/17, guɑn deɬaʁɑn j. 0103010701/117, guməs j. 0103030203/16, qɑnɑɡ qɔɬʁɑn j. 0103010601/62, ɢəz͡guzẹɣənə guɑn deɬaʁɑn j. ḍər͡nɑ 0103010701/102, ɢɑʂ j. 0103030702/38, j. mɑ ɣ͡ʃykgik͡ẹː də͡nɑ 0103030203/11, j. səməkge ʒuŋ hɔrɑʁɑ 0103050101/45, j. ɣ͡ʃygə 0102020303/47, j. ɣ͡ʃygəβ 0103010601/10, j. ɣ͡ʃygəɣẹ 0103030702/7, 0103030702/09, j. ɣ͡ʃygəɣẹn bər duɑn də 0103030702/72, j. ɣ͡ʃygẹn 0103040401/34, j. ɣ͡ʃygəxəʂ͡er 0103040401/36, j. ɣ͡ʃykgə də͡nɑ 0103030203/48, j. ɣ͡ʃykəʂ ḍə 0103010601/58, jodɑː j. 0103010701/115, joʁər qɑnnəŋ ɸudərʁɑ tutɢɑn j. dər͡nɑ 0103010701/100.

j.+nəŋ j.+nəŋ ẹʰḍə 0103030203/53, j.+nəŋ bər bɑʰdzẓə 0103010601/64, j.+nəŋ bozəNGɑ 0103030203/51, j.+nəŋ bozɢɑ 0103030702/63, j.+nəŋ ḅis jɑNʤɯ jerdinisə 0103010601/59, j.+nəŋ həreʂ bɑʰdzẓə 0103040401/67, j.+nəŋ hɔre bɑdzɨ̡ 0103010601/66, j.+nəŋ hreʂ bɑʰdzẓə 0103030203/49, j.+nəŋ mo͡ɬɑ ərnɑmtɑrə geβ͡ẹr 0103030702/53, j.+nəŋ nɑːdi joʁon bɑʰdzẓəNGɑ jyŋ hɔrɑp ḍə tiseˌ 0102020304/11, j.+nəŋ ʃidə 0103010601/70.

j.+nə j.+nə ɑɬβɑḍəʁɑ niɣəse 0103030702/95, ɑʰɬdəŋ gəməs j.+nə 0103010601/16 j.+nə dɑχqɢə də͡nɑ 0103030702/18, j.+nə dise 0103010701/90, j.+nə ɢɑʁɑ tutqəʂ ḍə͡ʈise 0103010701/37.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ 0103040401/71, ɑq ɢojnəŋ j.+ʁɑ ʈuso 0103040401/45, boz ɢojnəŋ j.+ʁɑ pədzo͟ː 0103040401/40, j.+ʁɑ bozəNGɑ niɣẹ ʒyŋ hɔrɑp ḍə 0103010601/68, hɑrsəɬannəŋ j.+ʁɑ ɣ͡ʃygin 0103040401/27, j.+ʁɑ niɣe jyŋ hɔrɑp də 0103040401/65, jɑʁɑnnəŋ j.+ʁɑ ɣ͡ʃygin 0103040401/28.

j.+sə ɑq ɢojnəŋ j.+sə 0103030702/42.

j.+sən j.+sən ɑło 0103010601/58, 0103030702/51, 0103030702/109, j.+sən ɑɬsɑ 0103030203/47, j.+sən bər dusse 0103010701/87, j.+sən biliβɑɬsɑ 0103010701/133, hɾdiɢə j.+sən ḍise 0103010701/91.

jodaʁ “ip, bağ”

j.+nə qejsap j.+nə jyɾẹtg̣a 0103040405/41.

j.+ə qejsap j.+ə jiɬan bołʁa hɔɾałq͡qaʁaq ẹ: də 0103040405/42.

joduɴ Ç. “dağdaki mağara”

j.+ɢɑ goł j.+ɢa 0203020203/07.

jogue Ç. “canavar” Bkz. **joːgue.**

j. j. qaɾə 0203020203/04, j. ɬa 0203020203/05, j.͡ɬa 0203020203/12, j. jiβatg̣an͡ẹɾ 0203020203/26.

j.+nə j.+nə diliβaɬʁan͡eː 0203020203/04.

joq “yok, vefat (etmek); yoksul, fakir” Bkz**. dioq, ʤoq, ʤoɢ, joːq, joɢ, joɢ, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

j. αβa j. bəsa 0103050102/01, 0103050102/14, αq ʧi j. bəsa ɬa 0103010305/56, j. αɬβątleɾ 0103010701/26, anaɴ j. bəsa 0103050102/02, anaɴ j. b̥əsa 0103050102/14, aniga j. bəʁa 0103050102/05, 0103050102/09, andaʁ mi j. də͡na 0202010901/47, andaʁ mi j. də 0202020701/50, andaʁ mi j. do 0202020701/29, andaʁ mi j. d̥ə 0202020701/15, andaʁ nimi j. ʝəɾ 0203020501/19, andaʁ nimi ɬəŋə ma j. dəɾ͡na 0202010901/32, andaʁ nimi j. də 0202030104/03, andaʁ nimi j. tə 0202010901/46, aɾa^{h}kə j. 0202030601/53, ava j. məɬa 0202020301/06, adzą ma j. də͡na 0202020301/04, adzą ma j. do 0202020301/05, adząɴ anaɴ j. bəsə͡ɬa 0103050102/16, adząɴ j. b̥əsa͡ɬa 0103050102/01, adząɴ anaɴ j. b̥əsa͡ɬa 0103050102/19, a^{h}ga j. də 0103010502/17, a^{h}ga ma j. də͡na 0202010703/28, a^{h}t u^{h}ķus bẹɾmi ma j. təɾ 0202010702/05, a^{h}tdəŋ tu ma j. də͡na 0202020401/03, əɾşi basujʁa j. bət də 0103010303/37, ə̆sdaş j. do 0202031101/01, j. edəβ 0502020101/219, j.͡etgə də 0502020101/136, j. etbese 0502020101/174(2), j. ettse ɬa 0502020101/175, ej ͡ə̆şdi j. bəɬʁan ẹː də 0103050102/06, ejʁədzį ma j. dɾo 0203010503/07, ẹtgədzį j. do 0103010304/51, od̥͡ aleɾʁa aɾʁa j. dəɾ͡na 0103010701/70, 0103010701/75, oł duɣdi j.͡e^{h}gən 0203011002/25, oʁuł j. bop də 0103040301/29, oʁuł͡j. d̥ə 0202010703/05, ot j. 0103030901/07, ojnəŋ ʤiu j. ʝə 0203010702/05, u^{h}ɾkgin qusda j. 0202030201/07, pəd̥ək j. d̥ə͡na 0203010301/08, baɬəq jy j. də͡na 0203020501/09, baɬəq͡jy j. d̥ə͡na 0203020501/15, baɬq͡jy j. do 0203020501/15, baş j. 0203030102/19, ba^{h}dzą j. d̥ɾo 0203030102/02, bə jaqda andaʁ j. 0203010301/23, j. bəʁa͡ɬa 0103010501/04, bəɾ ma j. d̥ə 0103010502/24, j. bəp d̥ə 0202020702/30, bəŋşi ma j. 0202030404/14, j. bəʁanda͡ɬa 0202030701/15, j. ͡bəsa 0502020101/33, j. bət də 0103010502/23, 0103010503/01, 0103010503/03, 0103010503/07, j. bət d̥ə 0103010503/04, 0103010503/05, 0103010503/10, 0103030901/13, 0203010501/02, belek j. 0202030601/53, beɾxəş j. bo^{h}łd̥e 0202031201/15, j. bop də 0103030801/08, 0103030802/34, 0202030601/05, 0203020402/23, 0502020101/473, j. bop də͡na 0502020101/487, j. bop do 0202020702/29, j. bop dɾo 0202031202/57, j. bosa͡ɬa 0202030605/140, bołəsleɾ j. bop dɾo 0202010703/20, j. bop d̥ə 0502020101/229, j. boʁə do 0502020101/142, bołus ʤiu j. bop d̥ə͡na 0202010703/29, j. boł͡hanəʁan 0202020501/09, bołəs bołdoɾ ma nimiː j. do 0202030801/24, j. bołχəş də͡na 0502020101/469, j. bołʁa 0202030902/96, j. bołʁa͡ɬa 0502020101/480, j.͡boʁan ẹː də 0502020101/54, j. bołʁan kəswnə 0203020403/08, j. bołʁanda bəzleɾ ma baɾʁa βəɾ ba^{h}ş dząałʁa 0203020402/13, boɾan j. kunge 0202030604/63, j. bo^{h}łd̥ə 0103010503/08, j. bo^{h}łd̥e 0202010703/04, bio j. də 0103010305/65, 0103030201/08, j. b̥əsa 0103030901/10,

βəɾ dejfə mɑ j. də 0103010501/01, j. d̪əɾ 0502020101/348, doʁoɾ j. də 0103010101/21, doʁuɾ j. də 0103030802/21, j. də 0103010303/21, j. də ⁀nɑ 0202030604/29, 0202030902/45, j. dəɾ 0203020403/20, j. dəɾ⁀nɑ 0103010305/49, 0103040403/21, 0203030102/02, j. dər ⁀nɑ 0103010702/34, j. dɾuː 0202020501/59, j. d̪ə ⁀nɑ 0203020403/17, deŋərdi boɾɑn j. 0202030601/53, doʁuɾ j. do 0103050401/12, duqɢɑɴɢɑ ʤɯɑzʲiŋ j. d̪ə 0103010305/86, dɐ̟ɾdiŋ j. də 0103010502/21, diʂ j. dəɾ 0202020401/21, gɑnɬɑχəʂ j. dəɾ 0203010301/02, gəməs j. b̪əsɑ 0103050102/33, guŋji dejfə j. d̪əɾ 0202010901/56, gu j. dəɾ 0202030104/02, gujo βoɬəs mɑ j. dɾo 0202010702/08, guzuɣ tutbɑ kəsɯ ɬɑ j. do 0202020702/21, kɑːɴ mɑ j. də nɑ 0202020301/20, kɑːɴ mɑ j. də⁀nɑ 0202020301/20, kɑɴ j. kəsɯ 0202020301/20, kəsɯ j. d̪ə 0103010502/15, kəsɯ mɑ j. d̪ə 0103010503/04, kəsɯ j.⁀ɢəsɑ 0203020403/03, kəsɯ joq bop də 0203020403/15, kəsɯ j. boʁɑ 0203020403/01, kəsɯ j. boɬʁɑndɑ 0203030101/10, kəsɯ j. bosɑ 0203020403/02, 0203020403/03, 0203020403/12, 0203020403/17, 0203020403/19, kəsɯ j. bosɑ⁀ɬɑ 0203020403/14, kəsɯ⁀ɬɑ j. bosɑ 0203020403/08, kəsɯnəŋ søz j. 0103010305/46, kełən j. dɾo 0202030605/92, kun j. dəɾ 0102020301/40, qɑɾə j. qɑɾ mɑɴɢənə 0202030604/76, qɑɾʁɑ j. boʁɑndɑ⁀ɬɑ 0103040301/27, qadi ɑt nɑ j. d̪ə⁀nɑ 0203020501/26, qum j. də 0103010502/15, qɑn ⁀undərɐr ʃiaŋgan j. ʧər 0502020101/50, j.⁀qusdiː dəɾ⁀nɑ 0203020501/05, j.⁀qut d̪ə 0103040301/23, ɢɑɾɑdɐ̟ɾ⁀jeɾ j. də 0103010303/36, ɢəz j. dɾo 0202030605/92, ɢəzəɬ tɐ̟ryɐ̟n j. d̪ə 0103010305/96, ɢejdɑː mɑ j. də 0103010705/30, j.⁀ɢop ʧro 0203020601/57, ɢoʰrɢeː ʃiaŋgan j. d̪ə 0502020101/412, j.⁀ɢut d̪ə 0103010502/04, j.⁀ɢut də 0103040301/27, j. ɢut d̪ə 0103040301/35, χuotʂe j. də 0103010304/63, haɬ⁀j. boʁɑndɑ 0502020101/473, ʤiaɴʤiu j. ʧə 0202020701/41, liozɯ mɑ j.⁀nɑ 0103040601/19, liʂi j. dəɾ⁀nɑ 0202010301/03, ɬaɾɐ̟tkəʂ j. dɾo 0203010303/18, ɬoʂi mɑ j. dɾo 0203020601/30, məɬɑ duqɢɑ ɬɑ j. boɬʁɑn ɐ̟ː də 0103050102/07, məndɑ j. dɾo 0202010901/43, mɐ̟n bəlɐrdi j. də 0203010301/17, mɐ̟nəŋ miʃy j. bəʁɑn 0103040301/29, mɐ̟ŋ ʤiatiŋ j. də⁀nɑ 0103010305/04, miːk j. də 0103010303/27, minik nimi j. də 0103030201/14, nejtuŋ j. də 0202030501/01, nɐ̟tuŋ j. dɾo 0203010503/05, niː mɑ j. də 0103010502/17, ni mɑ j. d̪ə 0103010502/17, 0103010502/18, niː mɑ kəsɯ joq dɾo0203020601/30, ni j. b̪əsɑ 0103050101/56, nimi mɑ j. də 0202030401/16, nimi mɑ kəsɯ j. 0202030902/12, sɑɬʁədzʲi j. də 0203010301/11, sɑn j. 0202030201/01, sɑɾəʁ ɑʰt bɑ j. 0202030902/52, seː j. də⁀nɑ 0203020501/07, seːj⁀hɑːɾəqdəŋ ʃiguɑn j. d̪ə 0103010305/28, senə ʒiɣədzʲi j. də qɑn 0202030301/30, sɐ̟ndi mɐ̟ndi j. 0202030201/07, sɔʁuɴɢɑ moːus j. 0202030105/01, su j. 0103030901/07, su j. də 0103020304/20, 0202020401/18, sumuɾ tɑʁd̪ɑ j. 0202030201/07, ʃieŋgan j. də 0202030301/33, ʃijya mɑ j. ʧə 0202010901/55, ʂɨdʒɐ̟n j. ⁀nɑ 0103030201/02, tɑmɑɾ j. do 0203010302/07, j. ʧə 0502020101/215, tsɯʃy j. də 0103050101/48, vəŋʤɯ j. bəʁɑndɑ 0202010301/05, jɑɬdɑɬ j. d̪ə 0202010901/20, 0202031101/15, jɑːs kədʒiɣəɾik kəsɯleɾ j. boɬsɑ 0203020403/05, jəɬəʁ jy mɑ j. ʧə 0202010901/65, jejʁədzʲi j. d̪ə 0103010306/14, joɬ j. bəʁɑ 0202030605/17, joɬ j. jeɾɣi mɑɴtsɑ 0103030702/108, jy ɑsəʁ j. də 0103010305/21, jyenlejɢə toːzɯ j. d̪ə 0202020702/04, jiŋʃiaɴ j. d̪ə 0203010701/07, zʲəŋʤazɯ j. 0103030901/30, dzʲuozɯ dimi mɑ j. dəɾ⁀nɑ 0203020501/08, bɑɾ mi j.⁀bi 0203010302/04, bɑɾ mi j. bi 0203010302/11. **-β j. də** uzuβ j. də 0203020201/18, uzduβ j. də 0103010306/07, bəɬəβ j. də 0103010304/25, 0103010304/53, 0103030901/12. **-β j. dəɾ** jiβ j. dəɾ

0203030101/18. **-β j. doː** məaʂiułəβ j. doː 0103010304/82. **-β j. do** ałəβ j. do 0103010306/16, məaʂiułəβ j. do 0103010304/83. **-β+j.+dɾo** diβ j. dɾo 0203010302/06. **-β j. ḍə** andaɢ̣əβ j. ḍə 0202031201/23, diβ j. ḍə 0103050201/27. **-β j. ḍɾo** oŋʂəβ j. ḍɾo 0202010901/02. **-β j. ʈə** jiβ j. ʈə 0203030101/18. **-əβ j. də** ałndəɾəβ j. də 0103010304/76, berəβ j. də 0103040301/19, daɾəβ j. də 0103030201/13, diaːdəβ j. də n͡a 0203020402/28, kərdərəβ j. də 0103050401/03, kujfəłəβ j. də 0103010303/32, sałəβ j. də 0103010502/14, tʂoɢ̣edəβ j. də 0103010305/67, jimsaːβ j. də 0202030307/07. **-əβ j. do** ẹdəβ j. do 0103010306/07, bəłəβ j. do 0103030901/08, ɢədərəβ j. do 0103030802/05, sałəβ j. do 0202020701/29. **-əβ j. dɾo** unup baɾəβ j. dɾo 0202010901/28. **-əβ j. ḍə** asərəβ j. ḍə n͡a 0203010302/08, idəβ j. ḍə 0103010306/01, guannəβ j. ḍə 0103040301/30, kərəβ j. ḍə 0103010305/70, təkəβ j. ḍə 0103010305/09, **-əβ j. to** βaɾəβ j. to 0203020501/18. **-əβ j. tə** qałtərəβ j. tə 0203020501/21, qałtərəβ j. təɾ 0203020501/21. **-əβ j. tɾo** ęt̪əβ j. tɾo 0203020501/19. **-əβ j. ʈə** edəβ j. ʈ͡ənɑ 0202020701/45. **-əβɑdəβ j. də** edəβɑdəβ j. də 0103010703/06. **-uβ j. do** unduruβ j. do 0202020701/22. **-uβ j. ḍə** sək unuβ j. ḍə 0103050102/24, sɔɢuβ j. ḍə 0202020702/32. **-ŭβ j. ḍə** χəłŭβ j. ḍə 0201010101/18. **-o j. də** bəło j. də 0103010303/18, 0103010303/19, juŋna͡o j. də 0202030307/05. **-o j. do** andaɢ̣o j. do 0103050201/19, dio j. do 0103050301/27, tamo j. də 0103030901/03. **-o j. ḍə** qəχɾɢo j. ḍə 0103010703/03. **-o j. tə** qəʰrɢ̣o j. tə 01030107030/04. **-u j. do** diu j. do 0103010101/09. **-u j. ḍə** diu j. ḍə 0103050201/27. **-β+j.+ʈə** ɬaɾdəβ j. ʈə 0203010303/16. **-β j. ʈɾo** ɬaɾedəβ j. ʈɾo 0203010302/16. **-β j. ḍo** guannaβ j. ḍo 0202010703/31. **-β j. ʈo** ɢaɾaβ j. ʈo 0202010703/23. **-u j. bi** doʁup baɾ mi doʁu j. bi 0203030101/05. **-əβ j. ḍəm** geɬəβ j. ḍəm 0502020101/359.

-β j. ʒip bɑ ʒiβ j. 0202020701/61, **-əβ j.** bəłəβ j͡. ẹ̣ʰk̦ẹn 0203010301/33, ʤiɬaː j. ḍə 0202020701/34, bəłəp bɑ j. ḍə 0103040601/06.

“yok, yoksul, fakir”

j.+dəŋ bejnəŋ j.+dəŋ səkdi χɔ asəɾaβər dəɾ͡nɑ 0202030604/49.

jok “yok”

j. maɬ͡j. kəsɯ 0203020601/19, maɬ j. kəsɯ 0203020601/19, maɬ͡j. kəsɯleɾ 0203020601/17.

joɢ “yok” Bkz. **dioq, ʤoq, ʤoɢ̣, joːq, joq, joɢ̣, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

j. andaʁ mi j͡.e 0203010301/25, andaʁ mi j͡.eɾ 0203020403/18(2), j.͡etbise 0502020101/377, j͡.etgə də͡ ɬa 0502020101/275, j.͡etkəʂ ḍə 0502020101/278, 0502020101/472, dərɬer joɬ j͡.eɾ 0502020101/252, qadi kəsɯnəŋ at͡de: saɬma j͡.e 0203010301/14, ɢaɾəq j.͡eɾ 0103020301/21(2), ɢəzəʁ moː j.͡eː 0103020401/03, ɢəzəʁ mo j.͡ẹ̣r ni 0103050304/11, məndɑ j͡.eɾ 0202020501/106, naʁəβ j͡.ederɾ 0502020101/275, nisdaβ j͡.edẹ̣rnə 0502020101/430.

joɢ̣ < joq “yok” Bkz. **dioq, ʤoq, ʤoɢ̣, joːq, joq, joɢ, jɔːq, jɔq, jɔɢ.**

j. pəkdəɣ kəsɯ j͡.eɾ 0202030605/103, doʁɔr su j͡.eɾ 0202030605/151, uzuɣe joʧ͡ʃiu j.͡ẹ̣r 0502020101/48.

joʁəːn “kalın” Bkz. **joʁən, joʁon, joʁun.** Ayrıca Bkz. **jop joʁən, jop joʁun.**

j. mənəŋ j. 0202010901/53.

joʁən “kalın” Bkz. **joʁəːn, joʁon, joʁun.** Ayrıca Bkz. **jop joʁən, jop joʁun.**

j. mənəŋ j. liutio 0103030802/21.

joʁəɾ “*Yugur*, Sarı Uygur; Sarı Uygurca” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁoɾ, joʁɔɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢaɾa joʁuɾ, saɾəq joʁuɾ, saɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾa joʁuɾ.**

j. j. kəsɯ 0103010303/19, j. kəsɯ͡ɬa 0203020202/15, j. kəsɯnəŋ 0202030104/01, j. qannəŋ ɸudəɾəndɑ guanmaɬəʁ βoɬʁeːj 0103010701/136, j. ɢəz d̥ə 0103010303/06, j. ɢəzdaɾ 0103020402/01, j. ɢəzdaɾʁa 0103020402/01, j. ɢəzdəŋ at oɾʁaɢ̊͡ e 0203010301/09, j͡ ɬa 0202030103/14, j. ma baɾ͡ eː 0203010303/12, j. ʂoq 0103050304/12, j. dzɻaɬa ʃidzɻ̇ χadzɻidan geɬɣe͡ɬa 0202030103/02.

j.+nəŋ j.+nəŋ bə oɾəʁə ʇusgin diɣindi 0103010701/15, j.+nəŋ fədzɻuaɴnəŋ ͡ɬa 0103010304/01, j.+nəŋ fədzɻuaŋə͡ sa 0103010304/05, j.+nəŋ gəsəleɾ 0103020501/05, j.+nəŋ go tuŋdisək 0102020303/15, j.+nəŋ͡ ɬa 0202030601/12, məsdəŋ j.+nəŋ bəɾ toɾ 0202030601/12, məz j.+nəŋ jɑNə məɬa 0103010305/55.

j.+nəɴ j.+nəɴ ɢəzdə 0103010305/51, j.+nəɴ ɢəzdə͡ ɬa 0103010305/52.

j.+dɑ j.+dɑ ma ʂɨgə qan baɾ͡ e̥ 0103010701/16.

“Sarı Uygurca”

j. j. ɬaɾitbi͡ uːʤin ɬa 0203020101/03, j. mɑNɢəɾɑχəʂ də 0103040601/02.

joʁəɾ- “yoğurmak” Bkz. **joʁəɾ-, joʁuɾ-.**

j.-ʁɑ miennə j.-ʁɑ 0103010101/17.

joʁəɾ “Sarı Uygur” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁoɾ, joʁɔɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢaɾa joʁuɾ, saɾəq joʁuɾ, saɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾa joʁuɾ.**

j. j. qannəŋ ɸudəɾʁa tutɢan joda dəɾ͡ na 0103010701/100.

joʁəɾ- “yoğurmak” Bkz. **joʁəɾ-, joʁuɾ-.**

j.-ʁɑ j.-ʁɑ 0103010101/17.

joʁon “kalın” Bkz. **joʁəːn, joʁən, joʁun.** Ayrıca Bkz. **jop joʁən, jop joʁun.**

j. j. bɑʰdzɻəNGɑ 0102020304/11.

joʁoɾ “Sarı Uygur” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁəɾ, joʁɔɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢaɾa joʁuɾ, saɾəq joʁuɾ, saɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾa joʁuɾ.**

j. j. kəsə͡ ja 0103020304/01, j. kəsə̌͡ jɑ͡ sa 0103020304/06, j. kəsɯ͡ ɬa 0103030201/29, **j.+nəŋ** j.+nəŋ keβə 0103010702/03, məsdəŋ j.+nəŋ ʃiguan d̥ə 0202010901/83, j.+nəŋ jɐ̨ɾdi də 0103010502/11.

joʁɔɾ **“**Sarı Uygur; Sarı Uygurca” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁəɾ, joʁoɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢaɾa joʁuɾ, saɾəq joʁuɾ, saɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾa joʁuɾ.**

1. “Sarı Uygur, millet”

j. doʁɔɾ χɔːsə j. ʇɾo 0203020601/49, j. kəsleɾ 0103020401/06, j. kəsɯ 0103030702/101, 0103040401/10, j. ɢajɾə diːʂ dəɾ͡ na 0202030301/42, j͡ ɬa 0202030303/01, j ma χɔː mani oŋʂəʁɑndɑ 0203010301/08, j. sʉzgɐ̨ ͡ɬa 0202030801/28, j. tisɐ̨ 0103030203/06.

j.+nəŋ j.+nəŋ əɾnɑmtaɾnə 0103040401/52, j.+nəŋ jɐ̨ɾ 0103010502/11.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ dujtəu pəd̥ək joq d̥ə͡ na 0203010301/08.

j.+dɑ ɑz j.+dɑ ni βaɾ͡ e̥ 0103040401/12.

“Sarı Uygurca”

j. j. udʒin͡ ɬa d̥aʰɾdəʁ diɣik nimi d̥ə 0202020701/06, j. bəzin͡ ɬa 0202030301/40.

joʁʊɾ “Sarı Uygur” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁəɾ, joʁoɾ, joʁɔɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢaɾa joʁuɾ, saɾəq joʁuɾ, saɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾa joʁuɾ.**

j. j. ma baɾ͡ eɾ 0201010101/05.

joʁuːr “Sarı Uygur, Yugur” Bkz. **ʒuʁur, joʁər, joʁər, joʁor, joʁɔr, joʁʊr, joʁur, juʁur, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢarɑ joʁur, sarəq joʁur, sarəʁ joʁur, ʂərɑ joʁur.**

j. j. kəswnəŋ bə gejbieniβ syz diɣẹkdə 0103030901/12, j. søz mi 0202030802/15.

joʁur “*Yugur*, Sarı Uygur; Sarı Uygurca” Bkz. **ʒuʁur, joʁər, joʁər, joʁor, joʁɔr, joʁʊr, joʁuːr, juʁur, joʁur.** Ayrıca Bkz. **ɢarɑ joʁur, sarəq joʁur, sarəʁ joʁur, ʂərɑ joʁur.**

“Sarı Uygur”

j. j. 0201010101/2, 0201010101/06, 0202010703/15, 0202030601/71, 0202030605/52, 0203010702/21, 0203020101/04, 0203020601/46, j. ojdɑ ͡ɬɑ 0203020402/08, j. ŭsdaʁan 0202030103/13, bər jaɴʤɯ j. βar͡ e 0203010301/52, j. boɬəs 0202010703/06, j. kəsɯ 0103020304/15, 0103030201/13, 0103030201/27, 0103030702/100, 0103050102/13, j. kəsɯ ͡ɬɑ 0103030201/19, 0203020202/05, 0203020202/06, j. kəsɯɣe ͡ɬɑ 0203010301/12, j. kəsɯler 0203020202/21, 0203030101/01, j. kəsɯler ɬa 0203020202/03, j. kəsɯnə ͡ja 0103020304/02, j. kəsɯnəŋ 0103030202/15, 0203020201/03(2), j. kəsɯnəɴ ɢəzɢɑ 0103030701/06, j. ɢəz 0103050301/27, 0103050301/29, j. ɢəzdar 0203010702/45, j. ɢəzdə jerɬa 0103050301/27, j. χuɑ 0203020101/05, 0203020601/29(2), j. χɑn mẹ 0202030601/65, j. χɑnnəŋ əɬəɣdin ɢuzə 0103010601/10, hrdi j. ɢoj mɑ ølyrtbis nimi ḍro 0202010901/18, j. ͡ɬɑ 0103040301/38, 0202010703/33, 0202020501/01(2), 0202020501/03, 0203010301/01, 0203010301/60, j. ɬar 0203020401/18, 0203020601/31, 0203020601/32, 0203020601/40, j. ɬaretgẹn 0203020601/38, j. ɬarnə mɑ unduq qaʁə ḍər 0203010303/15, j. ɬom dro 0202010901/40, məs j. 0203010301/20, məs bə j. bə ojʁɑ e^{h}tkəʂ͡ ɢ̣ənɑ ɬa 0202030103/08, məs j. goɴɑ gaɾak diɣik nimi ḍə 0202030601/08, məs j͡. ɬa 0202030801/10, məs j. mɑ ʂaɬdaɴ dəɾ͡ nɑ 0202030104/02, məs j. jiu seː χaʁərernə bəɬɣəmes ḍə͡ nɑ 0203020501/07, məz j. mədʒin͡ ɬɑ 0203020501/23, j. mẹ̣dʒin͡ ɬɑ 0203020501/24, j͡. sɑ 0203020401/14, j. søz 0103040601/01, 0202010701/02, 0202010703/20, 0202020501/101, 0202030301/40, 0202030601/10, 0202030604/20, 0202030604/36, j. søz mɑɴɢərɑβ 0203020101/04, j. søzdə 0103040601/04, j. søzdə͡ ɬɑ 0202030601/07, j. søzdəŋ 0202030601/01, j. søzge 0202030601/05, ʂɨg̈isə j. dər mɑ 0203020201/01, tɑːʁnəŋ j. 0202020501/01, j. ʝiseʲ͡ ɬɑ 0103010302/18.

j.+nəŋ j.+nəŋ 0202020501/05, 0202030601/12, j.+nəŋ uɬʁɑɴɢɑ 0203010301/12, j.+nəŋ peɣ 0203010301/17, j.+nəŋ bə χuaʤaʁɑ 0201010101/02, j.+nəŋ boɬəs boɬdor dro 0202030601/11, j.+nəŋ dujto͡ ɬop də 0103010601/11, da^{h}t j.+nəŋ ərnɑmtarnə diɣə 0103040401/03, j.+nəŋ kep dro 0202030601/17, j.+nəŋ keβə 0202030601/75, j.+nəŋ ʁəjiŋ dərə 0202030601/84, j.+nəŋ ɬarnə 0203020401/19, məs j.+nəŋ gẹzgə 0203010701/07, məsdəŋ j.+nəŋ mɑ məndaʁ͡ ɬɑ ʃisu͡ er 0202020501/35, j.+nəŋ søz 0202030601/17, j.+nəŋ søːz dər 0202030601/84, j.+nəŋ ʃy ʂɑɴnɑmɑ 0203010301/05, tɑʁnəŋ͡ ɬɑ j.+nəŋ suminəŋ͡ ɬɑ 0202030801/03, j.+nəŋ͡ ja͡ sɑ 0103020304/32, j.+nəŋ ɬar 0202020501/102.

j.+nuŋ j.+nuŋ 0203020401/19, j.+nuŋ bəʤin ḍise 0202010901/07, j.+nuŋ bər ɑ^{h}ːs ḍə 0202020501/93, j.+nuŋ͡ ɬɑ 0203010301/56, məsdəŋ j.+nuŋ boɬus͡ ɬɑ 0202020501/38.

j.+nə jɑ^{h}ɢaḍa oɬuruβmɑ j.+nə 0203020601/41.

j.+dɑ j.+dɑ 0202031202/24, ɑz j.+dɑ ni βar͡ e 0103040401/39.

j.+di j.+di joʁuɾnəŋ ʁəjiŋ dəɾə 0202030601/84, j.+di joʁuɾnəŋ søːz dəɾ 0202030601/84.

j.+ḍə bəɾ jyɾsə dɾo j.+ḍə͡ɬa dujtu 0202031202/14.

j.+qɑ bałq͡j joq do məs j.+qɑ 0203020501/15.

2. "Sarı Uygurca"

j. j. ɑdnə 0203020202/01, j. ɑt 0203020202/10, j. ɑt͡tsałʁə dəɾ͡qɑn 0203020202/02, j. ɑtḍə͡ɬɑ 0203020202/03, j. ɑtɢɑ͡ɬɑ 0201010101/01, j. odʒin 0202020101/08, j. uːdʒin vəŋhołɑβ dɾo 0203020601/32, j. udʒin 0202020501/58, j. udʒin ɑsəɾʁɑ diβɑt ḍə 0202031202/07, j. udʒin dik gise 0202031201/06, j. udʒin disəβəɾ ḍəɾ 0202031202/06, j. udʒin vəɴχɔ dzi̯alia 0203020601/31, j͡.uɾɣeŋge hanəp dəɾ͡nɑ 0203020101/03, j. bədʒin 0203020601/01, j. bədʒin 0202020501/103, j. bədʒin oŋʂəβəɾ ḍə ͡nɑ 0202010901/40, j. bədʒin tə^{h}χʃa diɣek nimi də 0202020101/11, j. diː dɾo 0201010101/08, j. dimi jɔːq dɾo 0201010101/07, j͡.dʒin 0203030101/07, j. ɬaɾetgek kəsɯ 0203020201/12, j. ɬaɾetgẹk kəsɯ 0203020201/12, j. ɬap laɾẹtgə jɑdaʁə də nɑ 0203020101/03, j. ɬaɾetgə ḍə͡ nɑ 0203010301/01, j. ɬaɾetgẹ 0203010301/47, j. ɬaɾetgoː 0203010301/46, jɑ^{h}ʂə j. ɬaɾẹtgek 0203010301/47, j. ɬaɾetgẹg͡ ẹ 0203010301/47, j. ɬaɾdəβ ɬaɾdəβ͡ɬɑ 0203020101/03, j. ɬaɾɬasmas͡ẹ 0203020201/09, j. mədʒin dise ͡ɬɑ 0202030605/167, j. mədʒin ͡ɬɑ 0202030605/39, j. mədʒin ͡ɬɑ 0202030605/168, məs j. βəzin͡ ɬɑ tʂɑn dij də 0202020101/03, məs j. ḍise 0103030801/02, məz j. ɬaɾsɑ ͡ɬɑ 0201010101/08, 0103040302/17, j. jeɾ 0202030601/82, j. jẹɾ 0202030601/11, 0202030601/81, 0202030601/83.

j.+nə j.+nə mɑ unduq qɑʁə dɾoː 0203010303/15, j.+nə kəsɯ unduʁəmẹs ḍə͡ nɑ 0203010301/48.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ 0203010301/17.

joʁuɾ- "yoğurmak" Bkz. **joʁəɾ-, joʁər-.**

j.-ʁɑ j.-ʁɑ 0203010502/03.

j.-uβałʁɑ sałʁɑ͡ɬɑ j.-uβałʁɑ 0202030308/04, tałɢannə j.-uβałʁɑ 0203020202/18, tałʁannə j.-uβałʁɑ 0203010502/03, 0203020302/17, jɑʁ βudʒin j.-uβałʁɑ 0202020501/78.

joʁuɾt "yoğurt"

j. j. ɑdzę̣dəβałʁɑ 0202031101/29, j. diɣẹk͡nimi 0202030305/01.

j.+də j.+də ɢuzɢɑ 0202030306/02.

j.+ḍə j.+ḍə ɑdzę̣dəβałʁɑ͡ɬɑ 0202031101/30.

joʁur "Sarı Uygur" Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁər, joʁoɾ, joʁɔɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, juʁuɾ.** Ayrıca Bkz. **ɢɑɾɑ joʁuɾ, sɑɾəq joʁuɾ, sɑɾəʁ joʁuɾ, ʂəɾɑ joʁuɾ.**

j. j. łaɾ 0203020601/43.

joʁun "kalın" Bkz. **joʁəːn, joʁən, joʁon.** Ayrıca Bkz. **jop joʁən, jop joʁun.**

j. əłəɣnəŋ j. 0103030901/64, kuɑjzɯnəŋ j. 0103030901/64, j. tʂi̯ɢə 0103030901/64.

jodʒin Ç. "önemli"

j. j. ørɾdʒy də 0502020101/431, j. ørɾdʒynə 0502020101/431.

jodʒiŋ Ç. "önemli"

j. tʂɑ əʂgẹk j͡.eɾ 0203020201/03.

joł "yol" Bkz. **joːɬ.** Ayrıca Bkz. **dẹməɾ joł, dẹməːɾ joł.**

j. ɑq j. 0502020101/290, j. ɑʁətbɑ dəɾ 0502020101/295, j. ɑjdəβ hanə^{h}ḍə 0502020101/348, j.͡ezeɾt 0202030605/137, uzɑq j. 0103050102/24, j. udʒin qənɢɑ

0203020402/03, j. udʒin maNGa 0203020402/05, j. ⁀udʒin maNGandaˉ ɬa 0202010503/08, j. ⁀udʒin maNGandəˉɬa 0202010503/07, bə j. ma: 0103020501/06, bəɾ duan j. 0502020101/290, j. βədʒin 0202020501/67, j. ⁀βədʒin 0202010503/13(2), βəɾ j. dəɾ 0202010901/78, dəɾɬeɾ j. joGˉeɾ 0502020101/252, Gəzəɬ j. 0502020101/290, j. ʁejɬa 0202030605/146, j. maNGan 0502020101/348, j. maNsa 0103020501/06, j. ʂoɾəGa 0202010901/77, jɐ̣ɾnəŋ j. ma aʰdzɻəβatGanˉe: d̪ə 0202030401/12, j. joq bəʁa 0202030605/17, j. joq jeɾɣi maNtsa 0103030702/108.

j.+nəŋ uzaq j.+nəŋ jaʰG̪ənnə jaʰqdətqəʂ d̪əˉna 0202030604/49, j.+nəŋ pantʂannə 0202030902/102, ɸuˉdzɻaʰdzɻa j.+nəŋ oʰɾdaʁa ɐ̣ʰtgiʂˉg̪əniˉɬa 0502020101/51, j.+nəŋ ʂɨg̪əˉjaqGa 0202020701/51.

j.+nəN j.+nəN Gəzəqda 0502020101/247.

j.+nəŋgənə məŋ j.+nəŋgənə aNNaβəɾʁej 0202031201/28.

j.+nə dus j.+nə məzgɐ̣ jazəp bɐ̣ʰɾd̪eː 0103050305/13, Gəzəɬ j.+nə ezeɾɣɐ̣ 0502020101/290, ɬusaNqaʰGo maNma j.+nə zɐ̣ɾɣɐ̣ maNGanˉɐ̣ 0103030901/55, məŋ j.+nə gyɾuβuɾʁej 0202031201/28.

j.+ʁa j.+ʁa eʰtgɐ̣ndiˉbəɾ 0202030301/01, j.+ʁa eʰtgin diɣidiˉɬa 0103010705/33, j.+ʁa eʰtgindi 0502020101/290, j.+ʁa eʰtgindiˉɬa 0202030605/87.

j.+da j.+da 0103030901/56, 0203020501/03, 0502020101/38(2), daχsənda j.+da øɬəɾɣi 0103010502/13, j.+da duzGəˉaɬʁa 0203020501/03, j.+da bəɾ doːsGan toːɬaʁanˉɐ̣ɾ o202030301/05, j.+da kəsɯ gøɾeː dəm 0502020101/346, j.+da qaɬtəɾəβatGanˉɐ̣ː də 0202030404/02, j.+da qunGan jerən 0202030605/44, j.+da maNəβˉjaˉsa 0103020304/13, j.+da maNoɾʁa 0203011002/22, j.+da məndaʁ ɐ̣ʧəβəɾ ʧəɾ 0203020501/13.

j.+dan j.+dan piɬaʁa 0202010901/78.

j.+əː maNGan j.+əː pəd̪əɣɬəɣ boɬʁaGˉeː 0202030102/04.

j.+ə dɐ̣məːɾ j.+ə ma ʂaʁəɾo maNd̪ɐ̣ː 0103050305/09, dɐ̣məɾ j.+ə ma dzɻasdalejˉna 0103050305/10.

joɬas “kişi adı” Bkz. **joɬus.**

j. j. aʰga 0202020401/03, 0202020401/05.

joɬo dumdzɻiq T “kişi adı”

jolo d. jolo d. 0203020203/19.

joɬus “kişi adı” Bkz. **joɬas.**

j. j. aʰga 0202020401/10, j. aʰganəŋ sözdə 0202020401/09.

joɬʁəm “ılgın, bitki adı”

j. j. 0103010705/47, j. baɬʁəm 0103010705/46.

j.+Ga gyk taɬa j.+Gaˉej Gəzəʁ mo joGˉɐ̣ɾˉni 0103050304/11.

jom < jam < ja mu “tamam mı” Bkz. **jaːm**, **jam.**

j. oɬ ma kəsɯŋgɐ̣ at boɬʁaGˉe j. 0203010301/20.

jomu Ç. “sadece, ancak” Bkz. **joːmə, joːmu, jiuː, jiumə.**

j. j. jaNqəs ənə oʂ do 0103030901/54.

jomudəq “toplantı”

j. j. bɔχəʂ d̪ə 0202010701/02.

jomut- “toplanmak” Bkz. **jəməd-, jɐ̣məd-, jimə^{h}t-.**

j.-qəʂ d̪ə j.-qəʂ d̪əˉna 0202010701/02.

jomutma “toplanma, toplantı”

j. bə χujkeɬamɑ j. 0202010701/02.

jomdɑr- “toplamak” Bkz. **jomdɑr-.**

j.-əp j.-əp bɑrʁɑ 0203020601/22.

j.-ʁɑ bɑrʁɑʂ ɢənɑ ‿ɬɑ j.-ʁɑ ‿ɬɑ 0202030802/38, qɑɬun niminə j.-ʁɑ ‿ɬɑ 0202030402/69.

jomdɑr- “toplamak” Bkz. **jomdɑr-.**

j.-ǎk j.-ǎk giɣẹ̣‿ɬɑ 0203010301/14.

jomdərɬə- “gelişmek, toplanmak”

j.-ʁɑq mɑɬ j.-ʁɑq‿eːɟər 0202020401/24.

jonɑːq “keçe halı” Bkz. **ẹ̣nɑq, ojnɑq, joːnɑq, jonɑq, jynɑq.**

j. bər tiozɯ j. 0103010305/85.

jonɑq “keçe halı, binek hayvanına eyer vurmadan önce sırtına konulan yumuşak keçe” Bkz. **ẹ̣nɑq, ojnɑq, joːnɑq, jonɑːq, jynɑq.**

j. j. 0202020702/10, j. emes doː 0202020303/11, j. ʤiliβ 0103010305/23, j. qəsən mɑ ixsɯ niɣələβ ḍ‿ə nɑ 0202020702/07.

j.+dəŋ j.+dəŋ jyzẹ̣ɣi sɑːʁɑ 0103010305/85.

j.+ɢɑ ɑq j.+ɢɑ uzu 0202010503/14.

j.+leɾ j.+leɾ qəsən‿ɬɑ ẹ̣ʰsɯ ẹ̣dəβər ḍ‿ə nɑ 0202020702/02.

jondʑəʂ < jondʑɯ əʂ Ç.+T. “avlu içi”

j.+gẹ̣ j.+gẹ̣ ʐɑɴnɑp bɑrʂ ḍə 0102020303/38, j.+gẹ̣ ʐɑɴnɑp bɑʁɑndə 0102020303/39.

j.+ḍi j.+ḍi 0102020303/47.

jondʑɯ Ç. “avlu” Bkz. **jyenzɯ.** Ayrıca Bkz. **jondʑəʂ.**

j.+ɣi j.+ɣi‿βər ɑq ʒy təkʲiː ḍə 0102040301/12.

j.+di j.+di 0102040301/11.

joɾ- “örmek, yuvarlak nesnenin kenarından ip vs. nesneyi dolandırmak” Bkz. **joʰɾ- høɾ-.**

j.-əp bɑɾ oʰɾḍɑsəndɑ noɾβe j.-əp bɑɾ‿e 0103010304/01.

j.-oː jidə joɾminə mẹ̣n j.-oː 0103020402/02.

joɾ- “düğme vs. nesneyi çözmek” Bkz. **jøɾ-, jyɾ-.**

j.-ɣe midʒaɾ j.-ɣe 0103020302/15.

joɾə “yukarı” Bkz. **jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jørʉ, jʉr, jʉrə, jyːrə, jyr, jyrə, jyrʉ.**

j. j. gise 0103010306/09, jyenʂɑnzɯdɑn j. 0203020402/29.

joɾəm “el dokumalı kumaş (ince ipli)” Bkz. **øɾym, joɾum, jøɾəm, jøɾym, jʉrʉm, jyɾəm.** Ayrıca Bkz. **øɾum jiʁɑːʂ, øɾum jiʁɑʂ**, **øɾʉm jiʁɑʂ.**

j. j. tʂɑmdʐɑrnə 0103020402/04, j. ʒipdə 0103020402/09.

j.+nə j.+nə səqɢɑ 0103030201/01.

joɾum “el dokumalı kumaş (ince ipli)” Bkz. **øɾym,joɾəm, jøɾəm, jøɾym, jʉrʉm, jyɾəm.** Ayrıca Bkz. **øɾum jiʁɑːʂ, øɾum jiʁɑʂ**, **øɾʉm jiʁɑʂ.**

j. j. tɑʁɑr 0103030201/24, j. səɢə 0103030201/01.

joɾɣin“öğrenmek” Bkz. **øɾɣen-, øɾɣẹ̣n-, øɾɣiŋ-, uɾɣeŋ-, ʉɾɣen-, ʉɾɣẹ̣n-, ʉɾɣin-, jøɾɣen-, jøɾɣẹ̣ŋ-.**

j.-ẹ̣ɾɣi izẹ̣ɾɣi j.-ẹ̣ɾɣi 0102040301/10.

joɾɣiŋ- “öğrenmek”

j.-gindi ɑzuɾ j.-gindi 0103040601/05, pədəɣ j.-gindi‿ja 0103040601/03.

joɾʁɑ- “yorga yürümek”

j.-ʁɑ j.-ʁɑ tejɣəsəβ ḍə 0103050401/06.

jorʁɑ dumɑn "*Yorğa Duman* alt-boyu"

j. j. 0202010701/12, 0202010701/13.

jorl- < **jorłə-** "etrafında dönmek, dolaşmak" Bkz. **or-, orł-, orłə-, orłu-, ørłu-, jorł-, jorłə-, jorłu-, jørłə-, jørłu-.**

j.-e j.-e jorle uʂ jorłəβ də 0103010305/79, jorle j.-e uʂ jorłəβ də 0103010305/79, jynə j.-e jorle 0103030702/101, jynə jorle j.-e 0103030702/101.

j.-ẹj mənə j.-ẹj jorlẹj 0103010702/33, mənə jorlẹj j.-ẹj 0103010702/33.

jorł- < **jorłə-** "etrafında dönmek, dolaşmak" Bkz. **or-, orł-, orłə-, orłu-, ørłu-, jorl-, jorłə-, jorłu-, jørłə-, jørłu-.**

j.-o də j.-o də 0103050401/02, uʂ tsɯ j.-o də 0103050201/24, dołʁɑɴ j.-o də 0103050201/21, məndɑ: j.-o də 0103050401/06, nɑ:o j.-o də 0103050401/09.

j.-o soɬ͡j.-o mo: 0102020302/07, oŋ͡j.-o mo: 0102020302/09.

j.-oʁɑndɑ ɑnə j.-oʁɑndɑ 0103050201/21.

jorłə- "etrafında dönmek, dolaşmak, dönmek" Bkz. **or-, orł-, orłə-, orłu-, ørłu-, jorl-, jorł-, jorłu-, jørłə-, jørłu-.**

j.-β də/ḍə uʂ j.-β də 0103010305/79, uʂ j.-β ḍə 0103010305/80, məndɑq j.-β ḍə͡sɑ 0103050201/22.

j.-ʁo kunsen j.-ʁo 0202030103/15.

j.-xəʂ də j.-xəʂ də 0103010305/75.

j.-β bər j.-β͡ɬɑ 0103010305/26.

j.- j.- hɑnəʁɑnnəŋ ɑrɑdɑ 0103030901/72.

j.-ɣẹʂ bẹ:rə j.-ɣẹʂ͡ɬɑ 0202030301/04.

j.-ɣe bər j.-ɣe͡ɬɑ 0103040301/20, duɑʂi j.-ɣe 0102020303/25, ʒynə j.-ɣe 0103030702/101, sɑntsɯ j.-ɣe͡ɬɑ 0103050201/25.

j.-ɣẹ bɑʰdzẹ j.-ɣẹ 0202030103/18.

j-ɣek sɑn dzɥɑndʑɯ j-ɣek bərmi də 0103030702/101.

jorłɔ < jorłə "çember, dönük"

j. bər j. ɢəzəɴqɑ 0103050102/35.

jorłu- "dönmek, etrafında dolaşmak" Bkz. **or-, orł-, orłə-, orłu-, ørłu-, jorl-, jorł-, jorłə-, jørłə-, jørłu-.**

j.-β ḍo dołʁɑɴ j.-β ḍo 0103050201/28.

j.-ɣẹ ḍɑsən udʒin j.-ɣẹ 0502020101/481.

jormi "örgü" Bkz. **ørmẹ, irmi, hørmẹ, jørmi, jørmẹ, jørmi.**

j.+nə ʒidə j.+nə jormio: 0103010602/04, jidə j.+nə mẹn jorɔ: 0103020402/02.

jormi- "örmek"

j.-o: ʒidə jorminə j.-o: 0103010602/04,

jos "üstü, üzeri" Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, ji.**

j.+əŋge j.+əŋge ungẹ͡ɬɑ 0103040302/09.

j.+əŋgẹ j.+əŋgẹ ungẹ͡ɬɑ 0103040302/09.

joʂi Ç. "eğer"

j. j. ɢəzdɑrnə ɑjtɢəɬɑ geɬse͡ɬɑ 0203010702/47.

joʧiu Ç. "istek"

j. j. joɢ͡ẹr 0502020101/48.

joz- "geçmek, bitmek" Bkz. **jo:z-, jozẹ-.**

j.-dẹ: deɬəβ j.-dẹ: 0102040302/02, deɬə:β j.-dẹ: 0102040302/05.
j.-də ɢɑ:dən j.-də 0103010705/41.
j.-d̥ə deɬəβ j.-d̥ə 0102040302/06.
j.-dẹ: kuŋ mɑ j.-dẹ: 0102040302/02.
j.-də:m kuŋ mɑ j.-də:m 0102040302/04.
j.-dəm kuŋ j.-dəm 0102040302/01.
j.-əp də guɑn deɬo: j.-əp də 0103030702/81.
j.-up d̥ə qɑɾɬəʁ tɑʁ mɑ j.-up d̥ə 0502020101/247.
j.-up də j.-up də͡ɬɑ 0202020501/04.
j.-ɢə ɾ(<eɾ) nɑʁəβ j.-ɢəɾ 0202030301/08.
j.-əp j.-əp bɑɾsɑ͡ɬɑ 0202010901/23, sen uzuŋ j.-əp bɑɾ 0202030301/30.
j.-ək məs j.-ək gẹɬmi bə jẹɾdi 0202030605/150, j.-ə͡k giş də 0102020303/37, j.-ək ͡giɣẹn ẹ: do: 0103020302/01.
j.-ɢɑndɑ ɑndɑɢə j.-ɢɑndɑ 0202020501/30, şisan sujdan ͡ɬɑ j.-ɢɑndɑ͡ ɬɑ 0103030701/06, jeɾɬɑʁɑ j.-ɢɑndɑ 0103040302/21.
j.-ɢɑndə j.-ɢɑndə͡ ɬɑ 0102020303/48.
j.-ɢɑndʐɑ j.-ɢɑndʐɑ gẹp də 0202020501/04.
"vefat etmek, cenaz işlem yapmak"
j.-ɢɑndɑ kəsɯ j.-ɢɑndɑ βəɾ 0202030603/02.

jozqɑnə- < joz-ɢɑ hɑnə- "geçip gitmek, tamamen geçmek" Bkz. **jozɢɑnə-.**
j.-χəş eɾ sen j.-χəş͡ eɾ 0202030301/26.
j.-ʁɑn ni:ɣə j.-ʁɑn͡ e: də 0202030402/50, senəŋ ɑnɑ j.-ʁɑn b̥əsɑ 0202020501/09.
j.-ʁɑndɑ j.-ʁɑndɑ 0202010901/70.

jozɢɑnə- < joz-ɢɑ hɑnə- "geçip gitmek, tamamen geçmek" Bkz. **jozqɑnə-.**
j.-ʁɑ nɑɾə j.-ʁɑ 0202010901/71.

jozɢəɾ- "geçirmek, geçmesine yardım etmek" Bkz. **jozɢər-**, **jozɢuɾ-.**
j.-inə senə j.-inə 0202030301/09.
j.-əp şitdə͡ βəɾ j.-əp beɾ 0202030301/35.
j.-əsd̥əɾɣẹn j.-əsd̥əɾɣẹn e: də 0202030301/37.
j.-ʁɑndɑ ɑɢej j.-ʁɑndɑ 0202020501/07.
j.-ʁɑq ɑndɑɢo j.-ʁɑq nimi də͡ nɑ 0202030801/18.
j.-ɢəɾʁɑq ɬu:juɾdi j.-ɢəɾʁɑq nimi də͡ nɑ 0202030801/19.

jozɢər- "geçirmek, geçmesine yardım etmek" Bkz. **jozɢəɾ-, jozɢuɾ-**.
j.-ʁə nɑʁəβ j.-ʁə 0202030301/10.

jozɢuɾ- "geçirmek, düzenlemek" Bkz. **jozɢəɾ-, jozɢər-.**
j.-ʁɑq j.-ʁɑq nimi də͡ nɑ 0202030801/20.

jozʐ- < joz- "geçmek" Bkz. **jo:z-, joz-.**
j.-ɢɑ məndɑ j.-ɢɑ 0203011002/17.

jodzʐɑ Ç. "istediği gibi, kafasına göre, dikkatsizce" Bkz. **jiudzʐɑ**.
j. j. dy:ɣe 0502020101/96.

jodzʑiale Ç. "istiyor"
j. dzʐəŋdzʐəŋ j. 0203010303/08, qadi idʒin dise j. 0203010303/08.

jodzʑiɑ tʂɨdzʑiɑ Ç. "yemek diliyor, dilencilik yapıyor"
j. j. diβ də 0203020402/03.

jodzʑia tʂɨfɑndzʑialia Ç. "yemek diler, dileniyor"

j. j. 0203020601/51.

joʰɾ- “örmek” Bkz. **høɾ-, joɾ-.**

j.-ḓ uʂ mɑ j.-ḓ͡nɑ 0102020303/05.

joʰɾdəɾ- “düğme vs. nesneyi açtırmak, çözmesine yardım etmek”

j.-ɣəle ɑɾ- j.-ɣəle͡ɑrʁan 0103040405/55.

joʰɾt “yurt, daha önce yaşanmış yer veya mekân” Bkz. **oʰɾt, uʰɾt, jʊʰːɾt, jʊʰɾt, juʰɾt.**

j. j. ẹtgindi 0202020701/16, j. niɣəłɣindi 0202020701/41.

j.+nə j.+nə ʤẹɾɣiliɣindi 0202020701/45.

j.+də j.+də 0202020701/15, oɬuɾʁan j.+də 0202010901/75, j.+də ʂøːɾɣe ɑːɾḓəβatɢɑ 0202010901/75.

j.+ɢɑ jɑɴə j.+ɢɑ ẹʰtgi 0202020701/37, joʰɾtdan j.+ɢɑ gøʂgindi 0202020701/25, bə joʰɾtdan bə j.+ɢɑ niɣəłɣi 0202020701/38, bəɾ joʰɾtdan bəɾ j.+ɢɑ gøʂgi 0202020701/29, bəɾ joʰɾtdan bəɾ j.+ɢɑ niɣəłəβ 0202020701/45.

j.+dɑː aq j.+dɑː 0102020302/06.

j.+dɑn bə j.+dɑn bə joʰɾtɢɑ niɣəłɣi 0202020701/38, bəɾ j.+dɑn bəɾ joʰɾtɢɑ niɣəłəβ 0202020701/45, j.+dɑn gøʂgi 0202020701/31, j.+dɑn joʰɾtɢɑ gøʂgindi 0202020701/25, bəɾ j.+dɑn bəɾ joʰɾtɢɑ gøʂgi 0202020701/29, j.+dɑn mɑɴɢɑnd͡ɑ ɬɑ 0202020701/37.

j.+lẹɾɣẹ j.+lẹɾɣẹ ẹʰttse 0202020701/24.

jɔːq “yok” Bkz. **dioq, ʤoq, ʤoǤ, joːq, joq, joɢ, joǤ, jɔq, jɔɢ.**

j. j. dəɾ͡nɑ 0202030404/12, guŋʃien j. ḓə 0202020702/18, gøseʂ j. dəɾ 0502020101/93, gue nimi ɬomɑq mɑ j. dɾə 0202010301/03, kəsɯ j. də 0202030402/33, ʤiaɴʤiu j. dɾo 0202020701/17, mənəŋ͡əʂdi j. ḓər 0202031202/44, nimi mɑ j. də 0202030401/16, joʁuɾ dimi j. dɾo 0201010101/07, **-χəʂ j. dɾo** pəjɬɑχəʂ j. dɾo 0201010101/26, **-o j. ʄə** ɑndɑʁo j. ʄə 0202020701/45.

jɔq “yok” Bkz. **dioq, ʤoq, ʤoǤ, joːq, joq**, **joɢ, joǤ, jɔːq, jɔɢ.**

j. ɑndɑ j. boɬʁɑ͡ɬɑ 0203020402/13, ɑndɑʁ mi j. do 0202020701/25, ɑndɑʁ mi j. ḓə 0202020701/20, j. boɬʁɑ ͡ɬɑ 0202030902/98, j. bɔp də 0202030402/65, j. də 0202020701/26, j. dəɾ͡nɑ 0203020101/05, gue ʤiaɴʤiu j. do 0202020701/07, kɑdɑq j. dɾo 0202030802/18, j. ͡ɢut də 0103010503/01, mɑːni j. bəsɑ 0202020701/38, nøʰgøɾ j. də nɑ 0202031201/17, ʃiaŋgan j. də 0202031202/16, ʂiʤen j. dəɾ 0202031201/20, jy͡ː j. ḓə 0202030802/46. **-əβ j. də** sɑłəβ j. də͡nɑ 0202020701/27. -(<- **əβ j. də** dɑʰːgə j. ḓə 0202020701/34, goɬɑ j. dɾo 0202020701/38.

jɔɢ “yok, yokluk” Bkz. **dioq, ʤoq, ʤoǤ, joːq, joq**, **joɢ, joǤ, jɔːq, jɔq.**

1. “yok”

j. j.͡edəβɑp ḓə 0502020101/492, 0502020101/494, ʝ͡edəβɑp ḓə 0502020101/299, j.͡edəβɑɬʁɑ 0502020101/316, j.͡edəβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0502020101/300, j.͡edəβɑɬʁɑn e ḓə 0502020101/478, ʝ͡edəβɑɬʁɑndə͡ɬɑ 0502020101/479, 0502020101/500, ʝ͡edəβɑɬʁɑq də͡ɬɑ 0502020101/441, j.͡etgẹ 0502020101/333, 0502020101/500. **-ɔ j.** ɢəʰɾɢɔ ʝ͡eː 0502020101/156.

2. “yok, yokluk”

j.+əɴɢɑ nøʰgøɾ j.+əɴɢɑ 0202031201/17.

jøːɾ “yukarı, yukarıya” Bkz. **joɾə, jøːɾə, jøɾ, jøɾə, jøɾy, jøɾʉ, jʉɾ, jʉɾə, jyːɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. j. unuqqɑn nimi də 0103010705/03.

jøːɾə “yukarı” Bkz. **joɾə, jøːɾ, jøɾ, jøɾə, jøɾy, jøɾʉ, jʉɾ, jʉɾə, jyːɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. j.͡ɬa ɢaɾaʁa 0202030105/07.

jøɬʁ- “öldürmek” Bkz. **øɬəɾ-, øɬəʰɾ-, øɬuɾ-, øɬʁɾ-, ølyxɾ-, ølyɾ-, jølyɾ-.**

j.-βat jiʧi j.-βat 0103020304/03.

jølyɾ- “öldürmek” Bkz. **øɬəɾ-, øɬəʰɾ-, øɬuɾ-, øɬʁɾ-, ølyxɾ-, ølyɾ-, jøɬʁɾ-.**

j.-xəʂ+e qan͡ɬa j.-xəʂ͡e 0202030605/99.

j.-eɾ j.-eɾ niɣə ʤujdʐuaɴ saɬʁan͡ẹɾ 0202030605/99.

jøndɑmbɑ “dinî alanda doktora unvanı alan, en yüksek eğitimi alan Buddhist rahip”

j. j. 0202030601/21, 0202030601/22, j. nẹmiɾ ḍəɾ 0202030601/20.

jøɾ “yukarı, yukarıya” Bkz. **joɾə, jø:ɾ, jø:ɾə, jøɾə, jøɾʉ, jøry, jøɾʉ, jʉɾ, jʉɾə, jy:ɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. ɑndɑn j. ͡ɬa 0502020101/301, j. unəqqɑn͡ e:n 0103010705/03, j.͡ ɢuzə 0202020702/24.

jøɾ- “örgü, döğme vs.’yi açmak çözmek” Bkz. **joɾ-, jyɾ-.**

j.-p mɑ: j-p beɾ 0103040405/56.

j.-uʰtɢɑnḍɑ kɑʤidɑn suɾtge: j.-uʰtɢɑnḍɑ 0103040405/57.

jøɾə “yukarı, mütevazı” Bkz. **joɾə, jø:ɾ, jø:ɾə, jøɾ, jøry, jøɾʉ, jʉɾ, jʉɾə, jy:ɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. senə j. ɑɬʁɑ 0502020101/316, j. mɑɴtsɑ͡ɬa 0502020101/290.

“mütevazı, yukarı, *jøɾə søz* sahip tarafından gelen misafirlere söylediği mütevazı sözlerdir”

j. j. 0202030601/76(2), j. ɢuzu søz dẹʰḍə 0202030601/10, j. ɢuzə søz diɣo 0202030601/75, j. søz 0202030601/76, j. søz diɣo 0202030601/75.

jøɾəm “el dokuma kumaş (ince ipli)” Bkz. **øɾym, joɾəm, joɾum, jøɾym, jʉɾʉm, jyɾəm.** Ayrıca Bkz. **øɾum jiʁɑ:ʂ, øɾum jiʁɑʂ, øɾʉm jiʁɑʂ.**

j. j. tʂɑmdʐɑɾ 0103030702/104.

j.+nə j.+nə gəʐəŋ sɔqɢo: 0103030702/104.

jøɾʉ “yukarı” Bkz. **joɾə, jø:ɾ, jø:ɾə, jøɾ, jøɾə, jøry, jʉɾ, jʉɾə, jy:ɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. ɑndɑn j. 0502020101/300.

jøry “yukarı” Bkz. **joɾə, jø:ɾ, jø:ɾə, jøɾ, jøɾə, jøɾʉ, jʉɾ, jʉɾə, jy:ɾə, jyɾ, jyɾə, jyɾʉ.**

j. j. pəʰɾɢɑɴɢɑ dʐɑɬ͡jam 0202020501/26, j. guɣiɣi 0202020501/24.

jøɾym “el dokumalı kumaş(ince ipli)” Bkz. **øɾym, joɾəm, joɾum, jøɾəm, jʉɾʉm, jyɾəm.** Ayrıca Bkz. **øɾum jiʁɑ:ʂ, øɾum jiʁɑʂ, øɾʉm jiʁɑʂ.**

j. j. nɑɢə 0202010101/06.

j.+nə j.+nə dəsdɑp bẹɾsẹ͡ɬa 0203010501/05.

jøɾɣəd- “öğretmek” Bkz. **øɾɣet-, øɾɣud-, uɾɣət-, uɾɣet-, ʉɾɣed-, ʉɾɣet-, ʉɾɣẹd-, ʉɾɣẹt-, jøɾɣed-, jøɾɣẹd-, jøɾɣẹt-, jyɾɣit-.**

j.-ət ḍə ʂigə duɑn j.-ət ḍə͡ɬa 0103050301/24.

jøɾɣed- “öğretmek” Bkz. **øɾɣet-, øɾɣud-, uɾɣət-, uɾɣet-, ʉɾɣed-, ʉɾɣet-, ʉɾɣẹd-, ʉɾɣẹt-, jøɾɣəd-, jøɾɣẹd-, jøɾɣẹt-, jyɾɣit-.**

j.-əβɑtbɑʁɑndɑ pəḍəɣ j.-əβɑtbɑʁɑndɑ 0103030901/16.

jøɾɣen- “öğrenmek” Bkz. **øɾɣen-, øɾɣẹn-, øɾɣiŋ-, uɾɣeŋ-, ʉɾɣen-, ʉɾɣẹn-, ʉɾɣin-, joɾɣin-, jøɾɣẹŋ-.**

j.-iβɑp bɑɾ ɢɑʰːdʐɑn j.-iβɑp bɑɾ͡e 0103050301/09.

jøɾɣẹd- “öğretmek” Bkz. **øɾɣet-, øɾɣud-, uɾɣət-, uɾɣet-, ʉɾɣed-, ʉɾɣet-, ʉɾɣẹd-, ʉɾɣẹt-, jøɾɣəd-, jøɾɣed-, jøɾɣẹt-, jyɾɣit-.**

j.-in ɢo:jdʐi̯ ɢəzdə j.-in 0103050301/17.

jørɣẹ̣t- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣẹ̣d-, ʉrɣẹ̣t-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣẹ̣d-, jyrɣit-.**

j.- sen j.- 0102020303/45.

j.-giş qɑdz̨a͡s j.-giş t͡ɬɑ 0103050301/15.

jørɣẹ̣ŋ- “öğrenmek” Bkz. **ørɣen-, ørɣẹ̣n-, ørɣiŋ-, urɣeŋ-, ʉrɣen-, ʉrɣẹ̣n-, ʉrɣin-, jorɣin-, jørɣen-.**

j.-gẹ̣n j.-gẹ̣n 0203010301/33.

jørɬə- “çevirmek, dönmek” Bkz. **or-, orɬ-, orɬə-, orɬu-, ørɬu-, jorl-, jorɬ-, jorɬə-, jorɬu-, jørɬʉ-.**

j.-se: bẹ̣rə j.-se: 0202030102/03.

j.-se nɑrə j.-se 0202030102/02.

j.-ɣẹ̣ndi bər j.-ɣẹ̣ndi 0202030402/63(2), 0202030402/65(2).

j.-ɣində j.-ɣində t͡ɬɑ 0202030103/15.

jørɬʉ- “dönmek” Bkz. **or-, orɬ-, orɬə-, orɬu-, ørɬu-, jorl-, jorɬ-, jorɬə-, jorɬu-, jørɬə-.**

j.-ɣe nɑr j.-ɣe 0502020101/240.

jørmẹ̣ “saç örgüsü” Bkz. **ørmẹ̣, irmi, hørmẹ̣, jormi, jørmi, jørmi.**

j. jidə j. 0102020303/04.

jørmi “örgü” Bkz. **ørmẹ̣, irmi, hørmẹ̣, jormi, jørmẹ̣, jørmi.**

j.+nə j.+nə jɑːzo 0103030701/09, jidə j.+nə 0103050302/02.

jørs “örnek, (dediği) gibi, üzerinden, sıra” Bkz. **jʉrsə, jyrsə.**

j.+ən mənəŋ j.+ən mədʒin t͡ɬɑ 0202030604/63.

jørmi “örgü” Bkz. **ørmẹ̣, irmi, hørmẹ̣, jormi, jørmẹ̣, jørmi.**

j. bɑdz̨əmnəŋ uş j. 0103030701/20.

jøt “at” Bkz. **ʒyt, jʉt, jyd, jyt.**

j.+dəŋ j.+dəŋ 0203020302/18.

jøʰkb̥ẹ̣ “akciğer” Bkz. **eʰkbe, øʰkbe, øʰkb̥ẹ̣, øʰkb̥ẹ̣, yxkb̥e.**

j. j͡.βɑʁərən bər͡βər təkəs ɢədərʁɑ 0502020101/101.

jʊɬtə̆s “yıldız” Bkz. **jəɬʈəs, jyɬdəs, jyɬʈəs.**

j. j. do 0103010301/02.

jʊʰːrt “yurt, daha önce yaşamış yer veya mekan” Bkz. **oʰrt, uʰrt, joʰrt, jʊʰrt, juʰrt.**

j.+lẹ̣r j.+lẹ̣r 0202020701/45.

jʊʰrt “yurt, ev, daha önce kalmış evi, yer” Bkz. **oʰrt, uʰrt, joʰrt, jʊʰːrt, juʰrt.**

j. j. ɢuzinə 0103020304/27(2).

j.+g̊ɑ jɑɴə j.+g̊ɑ ʝusgindi t͡ɬɑ 0202010901/79.

juːm- “yummak, gözü kapatmak” Bkz. **jʉm-, jym-, jim-**.

j.-o gyzyn ŭş j.-o 0202030604/42.

juɑn Ç. “*Yuan*, yer adı”

j. j. diɣik 0103040302/13, j. ɑβɑgɑnəŋ 0103040302/13.

juɑŋkur qej Ç. “ön tarafı yuvarlak şekilde açık olan ayakkabı, bot veya çizme dışındaki ayakkabı”

juɑŋkur q. juɑŋkur q. gizəq qɑn jẹ̣rɣẹ̣ ẹ̣ʰd̥əp do 0103020304/18.

juʁuɾ “Sarı Uygur, Sarı Uygurca” Bkz. **ʒuʁuɾ, joʁəɾ, joʁər, joʁoɾ, joʁɔɾ, joʁʊɾ, joʁuːɾ, joʁuɾ, joʁur.**

1.“Sarı Uygur, millet”

j. j. ɑs ẹtgin dəɣədi 0202030604/01, j. kəsɯ 0202030605/52, j.‿ɬɑ 0203020403/02, j. sʉzdə 0202010301/02, 0202010301/06.

j.+nuŋ məsdəŋ j.+nuŋ boɬəs dro 0202030301/41.

j.+nəŋ j.+nəŋ harmaNGənəŋ 0203020401/13, j.+nəŋ ʃiguan‿ɬɑ 0202031201/08.

j.+nə j.+nə‿tamar ɬaretbịs ḍro 0202010301/01, j.+nə ɬaretbẹs ḍo 0203020401/20.

j.+nu j.+nu ɣʃìɬaʁɑ 0203020401/19.

j.+ʁɑ məs j.+ʁɑ mɑ bẹ^{h}di ɸər bəɬus bəɬdoːr keːp məndaʁ nimi baːr‿ eː 0202020501/06, j.+ʁɑ‿sɑ 0203020401/12.

"Sarı Uygurca"

j. j. 0201010101/03, j. ɑt‿tsaɬəβ ḍər‿nɑ 0203020501/26, j udʒin dip də 0202031202/07, j.‿udʒin ɬaretgəməs də‿nɑ 0202010301/08, j. niː dij dro 0202020303/11, j. jijaN mɑ 0203010303/17.

juŋduŋ Ç. "hareket"

j.+dɑ vubanien j.+dɑ‿ɬɑ 0203010301/14.

juŋgeːr- "binek hayvanına bindiğinde kucağına almak"

j. j.+ə bər 0103030701/43.

juŋn- < juŋnɑ- Ç.+T. "kullanmak" Bkz. **juŋnɑ-.**

j.-o də Gəj j.-o də 0103040301/04.

juŋnɑ- Ç.+T. "kullanmak" Bkz. **juŋn-.**

j.- joq də j-o‿joq də 0202030307/05.

juŋşɑN lieşɑN Ç. "kullanabilmiş"

j. j. 0502020101/171.

juŋẓəŋ Ç. "hizmetçi"

j. j. usdaʁan nimi ḍə 0502020101/180.

ju^{h}r "yurt, daha önce yaşamış yer veya mekân" Bkz. **o^{h}r, u^{h}r, jo^{h}r, jʊ^{h}ːr, jʊ^{h}r.**

j. j. bar‿e 0103020304/26, j. Guzinə 0103020304/26, j. ja^{h}qḡɑ ẹ^{h}tgindi 0202020701/19.

j.+Gɑ j.+Gɑ arʁa 0202020701/20, j.+Gɑ ẹ^{h}tgindi 0202030301/11, guzgə‿ j.+Gɑ 0202031101/20.

j.+dɑn bə j.+dɑn go ju^{h}rtGɑ arʁa 0202020701/20, j.+dɑn mɑNGɑ 0202020701/21.

jʉrʉm "el dokumalı kumaş (ince ipli)" Bkz. **ørym, jorəm, jorum, jørəm, jørym, jyrəm.** Ayrıca Bkz. **ørum jiʁɑːş, ørum jiʁɑş**, **ørʉm jiʁɑş.**

j. j. ɓəsɑ 0103040405/08, sarəʁ j. 0103040405/09.

j.+nə j.+nə gizgi 0103040405/08.

jʉr "yukarı" Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jørʉ, jʉrə, jyːrə, jyr, jyrə, jyrʉ.**

j. j.‿βər Garɑ 0202030601/35, j.‿βər Garɑʁanẹ‿r 0202030601/36.

jʉrə "yukarı" Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jørʉ, jʉr, jyːrə, jyr, jyrə, jyrʉ.**

j. j. ʃyɬɑ 0202030601/50.

jʉrsə "(dediği) gibi, örnek, üzerinden, sıra" Bkz. **jørs, jyrsə.**

j. o demi j. udʒin‿ɬɑ 0202030401/35.

jʉm- "yummak, gözü kapatmak" Bkz. **juːm-, jym-, jim-.**

j.-Gɑ ŭş j.-Gɑ 0202030601/39, gyzdə ŭş j.-Gɑ 0202030601/39.

jʉt "at" Bkz. **ʒyt, jøt, jyd, jyt.**

j. Gəzəɬ‿j. 0202030604/47, Gəzəɬ j. 0202030604/48.

j.+ḍə Gəzəɬ‿j.+ḍə GarɑʁanẹrGarɑʁanẹr 0202030604/47, 0202030604/48.

jyː “ev, çadır” Bkz. **gy, ʒy, ʤy, ʃy, jy**, **ʐu.** Ayrıca Bkz. **aːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑr ʒy, ɢɑr jy, ɢɑrɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

j. j.‿ɬɑ 0202031202/08, j.‿jɔq ḍə 0202030802/46.

j.+nəŋ j.+nəŋ‿əşdi‿ɬɑ 0202030402/32, j.+nəŋ‿əşdi mi: 0202020501/70.

j.+nə j.+nə təkgi 0203011002/13.

j.+ɣẹ j.+ɣẹ‿ɬɑ diatqəş ḍər 0201010101/20.

jyːs “kötü” Bkz. **jəuːs, jəus, jys, jius.**

j. j. urʤy 0502020101/380.

jyːş < jynəŋ əş “evin içi” Bkz. **ʒyş, jyş.**

j.+di ɑq j.+di ɟa^{h}ɢɑ berɑqg̣u tşog̣edəβ joq də 0103010305/67.

jyːrə “güney; yukarı” Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jøru̇, jʉr, jʉrə, jyr, jyrə, jyru̇.**

j. j. bə qɑnnəŋ ɑ^{h}ɬdəndɑ 0202030605/05, j. βurʤiɣi 0202030601/32, j. tutɢɑn jisɯ də 0202030603/02.

jy “ev, oda, çadır” Bkz. **gy, ʒy, ʤy, ʃy, jyː, ʐu.** Ayrıca Bkz. **aːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑr ʒy, ɢɑr jy, ɢɑrɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

j. j. 0502020101/303, j. ɑsəʁ joq də 0103010305/21, məzdəŋ ɑq j. 0102020303/22, ɑq j. təgəβɑdəβ ḍə 0103010305/31, ɑq j. təǩiː ḍə 0102040301/17, bɑłəq j. 0203020501/09, 0203020501/15, 0502020101/230, bɑłq‿j. 0203020501/15, βər j. də 0202010901/28, j. kəsɯ 0103010703/24, j. qɑłɑʁɑn e do 0103020304/28, j. gøːşgindi 0202010101/03, j. qɑłɑχəş də 0103020304/27, ɢɑr j. 0202010501/18, 0202010901/37, 0202010901/65, 0202020301/17, 0202030802/46, 0203020301/02, ɢɑr j. təkgi 0203020301/02, ɢɑrɑ j. 0203020501/09, 0203020501/15, j.‿ɬɑ 0502020101/232, j. ʃyrɣe 0202030402/42, j. ʃyrme 0202030402/42, tɑʁɑr j. 0202020302/09, 0202020501/70, 0202020501/74, j. təkəβɑłʁɑ 0202030402/31, j. toɬə kəsɯłəʁ 0202020501/85, j. toɬʁɑ 0103040403/10, ʧi j. təkg̣iş‿ɬɑ 0102020303/22, ʧi j. təkse 0103010305/68, jəłəʁ j. 0202010901/65.

j.+nuŋ j.+nuŋ kəsleɾ 0202030802/25.

j.+nəŋ j.+nəŋ 0202010703/17, ɑq j.+nəŋ sək 0103010305/82, j.+nəŋ‿əşdi 0202030402/42, j.+nəŋ‿əşdi‿lɑ 0203020202/20, j.+nəŋ‿əşdi‿ɬɑ 0202031202/08, j.+nəŋ‿əşgi 0202010901/80, 0202030902/10, j.+nəŋ bɑ^{h}şɢɑ 0502020101/73, j.+nəŋ bozʁɑ 0202030104/22, j.+nəŋ durβɑɢən pẹ̣rəsdərɣi 0202010901/80, j.+nəŋ giːtdi 0202020501/39, ɢɑr j.+nəŋ‿ɬɑ 0202020301/17, ɢɑr j.+nəŋ ɸuḍurnəŋ səǩ‿surɯqɢɑ ɑsɢɑ 0202010501/18, ɢɑr j.+nəŋ səkə 0202030101/08, ɢɑrɑ j.+nəŋ‿əşdi‿ɬɑ 0203020501/15, j.+nəŋ səːgən mɑ χɔsən køməβɑtg̣ɑn eː ḍə 0502020101/21, j.+nəŋ tɑʁɑrʁɑ 0202020302/08, j.+nəŋ tɑʁɑr 0202020302/08, j.+nəŋ jɑɴɢɑ 0103030901/31, j.+nəŋ jɑɴg̣ɑ ẹ^{h}tgi‿ɬɑ 0201010101/30, j.+nəŋ jɑɴg̣ɑ ẹ^{h}ttse‿ɬɑ 0201010101/35.

j.+nə j.+nə 0202010901/80, 0202010901/82, ɑq j.+nə təkgiş‿lɑ sɑ 0102040301/18, j.+nə pə^{h}kgi 0202010901/74, j.+nə dɑʁłɑʁɑ 0502020101/219, j.+nə guanłɑβʁej 0502020101/195, ɢɑr j.+nə pə^{h}kgi 0202020701/01, ɢɑr j.+nə‿ɬɑ ẹ^{h}sɯ niɣəłəβ də 0202020702/19, j.+nə ʤiuşi jidzi̯ ẹ^{h}sɯ jɑmɑβər ḍə 0202020702/20, j.+nə təǩəβɑłʁɑ 0202010901/80, j.+nə təkgi 0203020501/16, j.+nə təǩəβɑłʁɑ‿ɬɑ 0202010901/80, j.+nə turɑʁɑ 0203020501/18, ʧi j.+nə sẹŋ gørɔʁɑn‿təgən 0102020303/22, j.+nə jorle jorle 0103030702/101.

j.+ɣe j.+ɣe e^{h}ʧək gẹ̣tse‿ɬɑ 0203030102/08, senəŋ j.+ɣe ɑq bẹ̣lẹ̣k ḍuso 0103010703/25, j.+ɣe kərəp bɑrḍ̣ə‿e‿ḍə 0202030402/43, j.+ɣe kərək gip bɑr 0202030402/43, j.+ɣe

məndaʁ mi faɴnak giɣi͡ɬa 0202030901/12, məsdəŋ j.+ɣe 0202030402/35, j.+ɣe jaʰqdatbaʁanda 0202030902/04, j.+ɣe jaʰqdəra taɬadan biːɾə 0202031101/16.

j.+ɣẹ j.+ɣẹ 0103050401/08, j.+ɣẹ am gẹɬmẹ 0202030605/140, j.+ɣẹ ẹʰtgin͡ iɾ 0202030605/89, j.+ɣẹ ẹʰtgində͡ɬa 0502020101/229, j.+ɣẹ gẹɬse 0202030605/140, goɬ͡ j.+ɣẹ͡ɬa zərdəp baɾsa͡ɬa 0201010101/16, j.+ɣẹ kəɾɣin duːɣudi͡ɬa 0202030601/74, j.+ɣẹ kərmin də͡na 0202030601/73, j.+ɣẹ liŋʂaɴ 0502020101/493, j.+ɣẹ͡ɬa tʂoɢ̣es ḍəɾ 0201010101/35, j.+ɣẹ ma giɬɣərtbis ʝtə 0202010901/63, j.+ɣẹ ma giɬmis ḍə 0202010901/70.

j.+ɣi j.+ɣi͡ɣẹɬɣindi ma 0103040601/03, j.+ɣi͡ɬa 0201010101/21.

j.+di j.+di bəɾ aɬa͡ẹɣiʂ βaɾ͡eː də 0103010705/22, bəz j.+di bəli oɬəroʁan nimi ḍə 0202030403/03, bẹlẹdəβada də j.+di 0202030402/32, j.+di βəɾ aq jy təǩiː ḍə 0102040301/17, j.+di kəsɯnə ma keɣəɾk gəɬɣə dəɾ͡na 0203010303/04, ɢaɾ j.+di su aʰqəɾdan ɢ̣ʰɾqəp ḍə sa 0202010901/36, j.+di͡ɬa 0201010101/14, j.+di maɬɬək kəsɯ 0203020601/08, mẹnəŋ j.+di 0202010502/24, j.+di midʒaɾ duɾʁaʂ ɢana͡ɬa 0202030801/06, j.+di naːʁə qaɾ maɴGəɬaɾʁa bəɾ ɬom saɬ 0103030802/14, j.+di nidʒik boʰɬsa 0103040405/03, mẹŋ j.+di ɸyŋ bosa 0103010305/03, seŋ j.+di nidʒigəni tiodʒẹn dərə 0103010305/20, seɾnəŋ j.+di 0103030802/17, χuodʒyŋsannəŋ j.+di 0103040405/39, j.+di jaʰʂ mi 0203020601/32.

j.+digə j.+digə kəsɯ 0103010503/10.

j.+digənə j.+digənə daɬaʁa 0502020101/196, j.+digənə daʁɬaʁej 0502020101/197.

j.+digənə j.+digənə tuduβuɾʁej 0202030402/54.

j.+din j.+din maɴqəʂ ḍə͡ɬa eːn 0103010705/21, j.+din naɾə jozɢanəʁa 0202010901/71.

j.+leɾnə jyenlejɢ̣ə j.+leɾnə 0202020702/20.

j.+leɾɣẹ j.+leɾɣẹ qəɢəɾk gisa 0202010703/25.

j.+leɾən j.+leɾən təkgi 0202030605/43.

j.+sun oɬuɾma j.+sun ḍaʰqɢ̣ə ḍəɾ 0202030605/133, j.+sun təǩəβatɢa 0202020701/08.

j.+suŋgẹ j.+suŋgẹ haːɾo dəzɢaq 0203020402/26.

j.+suŋgi j.+suŋgi eʰtgərəp͡ b̥aɾp ḍə 0502020101/137, j.+suŋgi eʰtgərəp͡barʁandə͡ɬa 0502020101/138, j.+suŋgi ẹʰtəp baɾʁandi 0202020401/12.

j.+suɴGa j.+suɴGa aɾʁa͡ɬa 0203020601/53.

j.+səŋge j.+səŋge eʰdəp baɾʁanda͡ɬa 0202030402/69.

j.+səŋgẹ j.+səŋgẹ βaɾʁa͡ɬa 0202030402/57.

j.+səŋgi j.+səŋgi gøʰḍuɾɣe 0202030902/88, χasanəŋ j.+səŋgi eʰtəp baɾin 0202020401/11.

j.+səŋgi j.+səŋgi ẹʰtgi 0202030605/76.

j.+səŋkẹ j.+səŋkẹ ma gẹɬəβaɬmin də 0103040301/24.

j.+sundi j.+sundi oŋʂəsa 0202030802/47, mənəŋ j.+sundi 0502020101/138, j.+sundi sa ɢadən ḍə kəsɯ 0502020101/181, j.+sundi tʂoɢəβərʁa 0202030605/121.

j.+səndi j.+səndi oɬəɾʁandə͡ɬa 0502020101/192, j.+səndi nimi ma joq də 0202030401/16.

j.+sundan j.+sundan dilik gẹp dɾo 0203020601/53.

jyβaʂ < **jy βaʂ** “evin tepesi, çatı”

j. j͡.aʰɢ̣ə tʂotdəβ ḍə 0103030802/27, j. qaʰɢa 0103040405/45.

j.+da j.+da 0103010301/01, j.+da jiudi qaːɾmaq jazdəβ də͡na 0103010301/02.

jy- “yıkamak, yıkanmak”

j.-β də j.-β də 0102040301/04.

j.-βər j.-βər gəłdilitgi t͡ɬa 0202030101/04.

j.-β j.-β ɑrtGɑ 0103040405/12.

j.-ʁɑʂ gizgə j.-ʁɑʂ 0202030605/82.

j.-ʁɑ bozdə j.-ʁɑ 0502020101/284, j.-ʁɑ sɑβɑtGɑn 0103040405/14.

j-sdərʁɑ midʒa j-sdərʁɑ 0202020501/08.

j.-sd̥ərʁɑ jyzən j.-sd̥ərʁɑ 0202030402/49.

j.-βurʁɑn gizgə j.-βurʁɑn͡ e̥r 0202030605/81.

jyat- “utanmak”

j.-Gɑ j.-Gɑ gəzdəp bɑ gəzdəmiɣi 0103040601/13.

jyepu Ç. “eczane, ilaç satılan yer”

j. βər j. βɑr͡ e: 0202010901/48.

jyegə jɑN Ç. “koyunu ilaçlamak”

j. j. 0202031101/19.

jyeli- Ç.+T. “(koyun, keçi) ilaçlamak, koyun veya keçileri ilaçlı suyundan geçirmek” Bkz. **jyjeli-.**

j.-sdərɣi Gojnə j.-sdərɣi 0202031101/19.

jyelis- Ç.+T. “randevulaşmak”

j.-ə ʂɨdʒe̥nnə j.-ə βɑtGɑ͡ ɬɑ 0502020101/451.

jyen Ç. “yine, tekrar, olduğu gibi, eskisi gibi”

j. j. 0203020601/21, 0502020101/99, 0502020101/424, 0502020101/448, 0502020101/500, j. uzu bɑjʁɑ 0202030402/80, j. pɑχqdɑdəβɑχəʂ də 0502020101/189, j. diadək gẹ̥ʰɬd̥e 0103010303/21, j. hɑnəp dro 0203020601/06, j. t͡ɬa 0202030402/36, 0202030402/40, 0203010301/21, 0203011002/13, 0502020101/106, 0502020101/451, 0502020101/452, j. mɑ: berɣek nimẹ̥: d̥ər 0203011002/26, j. suɬuβɑt 0202030605/152, j. suɬuβɑt d̥əm 0202030605/157, j. tejdɑsdərɣindi 0502020101/38, j. tujɬɑk gẹ̥ʰɬd̥ə sɑ 0103010303/24.

jyeŋ Ç. “yine, tekrar, olduğu gibi, eskisi gibi”

j. gẹ̥ɬɣẹ̥n ẹ̥: d̥ə 0502020101/26, j. gøʰd͡ʒyrɣẹ̥ʂ͡ gəni 0502020101/137.

jyenle: Ç. “eskiden, geçmişte” Bkz. **jyenle, jyenlej.**

j. j. bə ʃynan ʤɯdʑɨʃien tʂɨŋliɬoʁɑndɑ 0103010303/14, j.t͡ɬa 0203020601/65.

jyenle Ç. “eskiden, geçmişte” Bkz. **jyenle:**, **jyenlej.**

j. j. 0203010701/28, j. ɑʁərʁɑ 0103010503/10, j. məaʂɨuɬəβ joq do: 0103010304/82, j. mẹ̥n miNχuɑdɑ βɑrʁɑ 0203010701/17.

j.+nəŋ j.+nəŋ ɑndɑʁ mi 0203010701/20.

j.+dɑ j.+dɑ 0203010701/07.

jyenlej Ç. “eskiden, geçmişte” **jyenle:**, **jyenle.**

j. j. 0103030901/19, 0103040405/39, 0202030103/01, j. βər gutʂəŋ dərə 0202030103/04, j. məzdəŋ məndɑ͡ βər bər qɑm eʰɬdʑɨ̥ βɑr 0103030802/29, məz j. ʂɨ jɑʁɬɑʰG̥ər ɸudɑʁnəŋ d̥ə 0202010101/01, j. sɑ 0103030901/13.

j.+Gə j.+Gə 0103030901/12, 0202020701/32, j.+Gə guo χuetʂɨŋnəŋ səŋnəs d̥ə 0103030801/06, j.+Gə ʃienβejʂudʒi 0103050102/08, j.+Gə to:zɯ joq d̥ə 0202020702/04, j.+Gə jẹ̥ʰrgə uɬɯjlernə 0202020701/34.

j.+G̥ə j.+G̥ə jylernə 0202020702/20.

j.+Gənə j.+Gənə χɔnə unduq qɑp d̥ə͡ nɑ 0202020701/20.

jyenmo “asıl şekli, asıl modeli, temel modeli”
j. j. 0203010701/26.
jyensu Ç. “unsur”.
j. ʃiende j. 0203010701/25.
jyenʃia < jyenʃien Ç. “eskiden, geçmiş” Bkz. **jyenʃian.**
j.+dɑ j.+dɑ 0202020701/24.
jyenʃien Ç. “eskiden, geçmiş” Bkz. **jyenʃia.**
j. j. ɑndɑʁ jiʂɨ bɑr e^{h}k̟e̞n 0202020701/18, j. ʤiu tɑʁɑr mɑ səqɢə 0202020702/32, j. ⁀ɬɑ 0202020701/62, j. sumɑł təkg̠i 0202020702/32.
jyenʃieŋ Ç. “eskiden, geçmiş”
j. kədʒiɣdi 0202020701/02**,** j. qɑːr kəsə ɑndɑʁ nimi mɑnəβər ḍə 0202010501/11, j. qɑr kəsɯlernə ze̞ɾɣi 0202020701/27.
jyenʂɑnzɯ Ç. “*Yuanshanzi,* yer adı”
j. j. 0203020402/29.
j.+dɑn j.+dɑn jorə 0203020402/29.
jyenzɯ Ç. “avlu” Bkz. **jondʑɯ.** Ayrıca Bkz. **jondʑəʂ**
j. j. gemən̪ 0102020303/30.
jyeʂu Ç. “kısıtlama”
j. ʤezi̯di j. 0202020501/32.
jyeje Ç. “gitgitde”
j. j. kemɑrɑp ḍə 0502020101/479, j. bə hɑɬ⁀ɬɑ joq boɬʁɑ⁀ɬɑ 0502020101/480.
jyβɑdɑ < juβɑdɑʁ “ip, bağ” Bkz. **jyβɑdɑʁ.**
j. j. bər pədiɣeʂ⁀ɬɑ 0103030802/38.
j.+ʁɑ j.+ʁɑ bər pudiɣeʂ⁀ɬɑ 0103030802/36.
jyβɑdɑʁ “ip, bağ” Bkz. **jyβɑdɑ.**
j. j.⁀ɬɑ 0103030802/36.
j.+nə qejnəŋ j.+nə 0103030802/36, qejnəŋ j.+nə jyrəβaɬʁɑ 0103030802/36.
jyβdaɬ “iş” Bkz. **jɑːβdaɬ, jaβdaɬ, jaɬdaɬ.**
j. j. jiudi dərə 0103050101/05.
jyd < jyt “at” Bkz. **ʒyt, jøt, jʉt, jyt.**
j. j.⁀uɣur 0103050303/07, 0103050304/08.
j.+ən j.+ən 0202030401/03, j.+ən sʊʁɑrʁɑ 0202030401/08.
j.+əŋge durʁutḍəŋ j.+əŋge sɑn joq 0202030201/01.
jyduɾ- “öksürük”
j.-q j-q qɑɬʁɑ 0202020301/08.
jydi- “hareket etmek”
j.-gəː ɑq bəɬət j-gəː 0103050304/02.
jygə “yukarı”
j.+ɾik ini⁀j.+ɾik mɑNGɑ 0202010901/78.
jyɣɑɬ- “dinlenmek” Bkz. **uɣɑɬ-.**
j.-ʁɑn uʂ qunuq j.-ʁɑn⁀eɾ 0202030605/53.
jyɣən “yügen, dizgin” Bkz. **ʒyɣən.**
j. j. ɬɔχqdɑnə 0103040405/18.
jyɣətdəɣ < syɣətdəɣ ? “Söğütlü, Söğüt adlı yerde yaşayan (kişi)”
j.+ɬɑɾ j.+ɬɑɾ⁀ɬɑ diː dəɾ⁀nɑ 0201010101/04.
jyɬ- “ölmek” Bkz. **øl-, øɬ-.**

j.-ɣẹn e ɑndɑGɑ j.-ɣẹn e ḍə 0103020302/25.

jyɬə- “yürümek??”

j.-βər mɑNəβər ɬɑ j.-βər ɬɑ 0202030402/31.

jyɬdəs “yıldız” Bkz. **jəɬ̪təs, jʊɬtə̆s, jyɬ̪təs.**

j. j. ʧyeniɬɣindi͡ɬɑ 0203010502/05.

jyɬ̪təs “yıldız” Bkz. **jəɬ̪təs, jʊɬtə̆s, jyɬdəs.**

j. j. 0202030201/01, j. Gɑrɑdəp bɑr͡ẹr 0203010502/05.

jyɬ̪təs “ağaç vs. nesnenin kökü” Bkz. **jẹɬ̪tus.**

j. derekdəŋ j. 0202030304/01.

jym- “gözü kapatmak, yummak” Bkz. **juːm-, jʉm-, jim-.**

j.-mɑ gyzdy j.-mɑ 0202030902/36.

j.-ɢɑndɑ gyzdy j.-Gɑndɑ͡ɬɑ 0202030902/37.

jyn “pantalon”

j.+ən j.+ən bər ḍaʰrdṭtsɑ 0103010702/66.

jyn mon “pantalon mantalon”

j.+ən j.+ən mɑ ʂəGənəɸutsɑ 0103010702/64.

jynɑq “keçe halı” Bkz. **ẹnɑq, ojnɑq, joːnɑq, jonɑːq, jonɑq.**

j+lerə j.+lerə məndɑq jɑzGɑ͡ɬɑ 0202020501/71.

jyŋ “yün” Bkz. **ʒyŋ.**

j. ɑːq j. 0202030104/09, ɑq j. 0203020302/09, ə̆ʂ͡dɑsə χɔsə j. 0203010303/13, j. berxəʂ də 0103030201/24, Gɔj͡j. 0202031101/14, Gɔz j. 0203010501/04, Gɔzə j. 0203010501/04, j.͡horɑt ḍə 0103030203/51, j. hɔrɑp ḍə 0102020304/11, j. hɔrɑp dər 0103040401/65, j.͡ʤin təkəβɑtGɑn 0203010303/13, ʧinəŋ j. 0103010703/28, j. dzɣɑGo ɑrGɑsernəŋ bəlek 0103040401/66.

j.+nə j.+nə ɑːsək gise͡ɬɑ 0103030201/24, Gɑrɑ j.+nə horɑp ḍə 0103010701/110, Gɔzə j.+nə dzɣɑχːqGɑ 0103010304/43, j.+nə dədəβɑɬʁɑ 0202020302/01, j.+nə ʒiɣərəβər͡əβ ɬɑ 0202020302/01, j.+nə dzɣɑɬəβ 0103010304/50, j.+nə dzɣɑχqGɑ 0103010304/55.

j.+din Goj j.+din bər ͡βər dɑɬə pɔqGɑ 0202020501/76, Gojnuŋ j.+din ͡ɬɑ 0202020501/76.

j.+dien j.+dien pɔqGɑ 0203010502/02.

j.+əː gyk əʂdəːŋ gyk j.+əː 0102020401/34.

j.+ə j.+ə qɑɬχəʂ də 0103010306/22, j.+ə jimsɑq də͡nɑ 0202030604/60.

j.+ən j.+ən ɑGəːβ dzɣumiɸutGɑ 0103010306/23, j.+ən ɑɬəβ 0103030203/29, j.+ən bər qəʰrɢ̣ dər͡nɑ 0103010701/73, j.+ən bər jiɣəʰrḍə͡nɑ 0103010701/74, tuɬumən j.+ən 0203010503/02.

j.+lerə j.+lerə bəriɣi niɣəɬɣi 0103010304/46.

j.+nerən j.+nerən ɑːGəβ guɑɬəɸutGɑʂ͡ɬɑ 0103010306/23.

2. “metinde bebek saçını ifade etmektedir”

j.+undin məɬɑnəŋ j.+undin pədʒur qejʧìɬɑβɑɬʁɑ 0203020302/10.

jyŋdiodiaʂɨdi Ç. “bayılmış gibi”

j. j. ʃigiː mɑNəβ jɑdi də 0203030102/05.

jyŋfəduj < jyŋʂuduj Ç. “taşıma ekip”

j. Gejsə j. gẹse 0202020701/03.

jyŋʧi Ç. “şans”

j.+nə bər jəɬGə j.+nə mɑ suɑnɬɑβɑdɑ də 0202020501/14.

jyŋji Ç. “kolay”

j. anə səgarʁa j. 0203010501/10.

jyŋdzɻuandʑɯ Ç. “bulut dalgası”

j. j. undurɣẹː 0203010701/23, j. dzɻuanɬama 0203010702/22.

jyr “yukarı” Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jøru, jʉr, jʉrə, jyːrə, jyrə, jyru.**

j. j.͡βur garа 0202030605/155, j. keɣərse͡ɬa 0202020302/06.

jyr- “düğme vs. nesneyi çözmek” Bkz. **jor-, jør-.**

j.-əβaɬʁa jyβadaʁnə j.-əβaɬʁa 0103030802/36.

j.-ẹtg̊a jodaʁnə j.-ẹtg̊a 0103040405/41.

jyraq < **jyrə jaq gəɬ-** “yukarıya doğru kılmak” Bkz. **jyra^{h}q.**

j.-qaʂ j.-qaʂ͡ɬa 0103040301/13.

jyra^{h}q- < jyrə jaq gəɬ- “yukarıya doğru kılmak” Bkz. **jyraq.**

j.-qa j.-qa saβadəβ do 0103040301/15.

j.-g̊an j.-g̊an dəŋdzɻan 0103030201/28, j.-g̊an dəŋdzɻan 0103030201/31, j.-g̊an dəŋdzɻan͡ɬa 0103030201/34.

jyrə “yukarı” Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jøru, jʉr, jʉrə, jyːrə, jyr, jyru.**

j. j.͡βər niːɣə baɴnassa dørʉsse 0202031201/06, j. geɬəβər də 0202020302/05, j. gise ͡ɬa 0202020302/06, j. tuttsa͡ɬa 0202030603/02, j. tʂiuɬaʁa 0202030605/151.

jyrəm “el dokuma kumaş (ince ipli)” Bkz. **ørym, jorəm, jorum, jørəm, jørym, jʉrʉm.** Ayrıca Bkz. **ørum jiʁaːʂ, ørum jiʁaʂ**, **ørʉm jiʁaʂ.**

j. j. taʁar 0103030203/30.

jyrẹg “yürek, kalp” Bkz. **ərəg, øreːg, øreg, ørek, ureg, ureːk, jyrẹk**.

j.+ən j.+ən dʒymiβaɬʁa͡ɬa 0103010501/08.

jyrẹk “yürek, kalp” Bkz. **ərəg, øreːg, øreg, ørek, ureg, ureːk, jyrẹg**.

j. j. dẹrdikdəβ də sa 0103010501/08.

jyrʉ “yukarı” Bkz. **jorə, jøːr, jøːrə, jør, jørə, jøry, jøru, jʉr, jʉrə, jyːrə, jyr, jyrə.**

j. j. bə oj tʂaʁnə toqdatba 0202030605/07.

jyrɣit- “öğretmek” Bkz. **ørɣet-, ørɣud-, urɣət-, urɣet-, ʉrɣed-, ʉrɣet-, ʉrɣẹd-, ʉrɣẹt-, jørɣəd-, jørɣed-, jørɣẹd-, jørɣẹt-.**

j.-tse ni j.-tse ni jadẹː də 0103010705/11.

jyrsaɴ “ardıç yaprakları yakarak anma yapma geleneği” Bkz. **o^{h}rsaɴ, urg̊saɴ, ug̊saːɴ, u^{h}rsaɴ, u^{h}rg̊saːɴ, u^{h}rg̊saɴ, u^{h}g̊saɴ, ug̊saɴ, kuʰrsaɴ, hursaɴ, ʒʉ^{h}rsaɴ.**

j. j. saɬʁa 0202020701/28.

jyrsə “çeşit, örnek, bunun gibi” Bkz. **jʉrsə, jørs.**

j. bər j. dro 0202031202/14, maɬnəŋ j. udʒin giɣin͡ɬa 0202031202/56, məndaʁ͡βər j. βar nimi d̥ər 0202031202/24.

jys “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ**, **uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jysə, jyz**, **jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

j.+əŋge anəŋ j.+əŋge 0202030104/09, j.+əŋge saɬəβ d̥ə 0103050102/30.

j.+əŋgẹ kegdinə jazga j.+əŋgẹ duʁuβər do 0202020301/16.

j.+əndi j.+əndi naʁo ɬarɬassa͡ɬa 0502020101/398.

jys “kötü, iyi değil” Bkz. **jəuːs, jəus, jyːs, jius.**

j. j. oːp dər 0202030101/06, j. duɬ dro 0502020101/205, jiudʒa søɣuɬse j. ͡er 0202030603/05.

jysɑɾ “1. Çin takvime göre her ayın yirmi otuzu, 2. Çin bahar bayramın bir önceki günü” Bkz. **jiusɑɾ.**

j.+ʁɑ j.+ʁɑ ẹ^{h}tgindi͡ɬɑ 0202020701/28.

jysə “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jyz, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

j. bə niːɣə j. udʒin 0202031202/45.

jysdi- “kötü davranmak”

j.-ɣi j.-ɣi͡ɬɑ 0202030902/01.

j.-ɣiː kədʒiɣəŋgi j.-ɣiː 0202030902/01.

jyʂ < jy+əʂ “evin içi” Bkz. **jyːʂ, ʒyʂ.**

j.+gi ɑq j.+gi tʂoɢedəβ ḍə 0103010305/31, j.+gi kərəp bɑrʁɑndɑ 0103040405/50, j.+gi kərəβ joq ḍə 0103010305/70, j.+gi tʂoɢeʂ də 0103010305/71.

j.+ge j.+ge qəχɢəɾk giɣi 0103050201/16.

jyt “at” Bkz. **ʒyt, jøt, jʉt, jyd.**

j. j. 0202030401/05, j͡ɑ^{h}ːsərəβərʁɑn͡ẹː 0203020401/05, ɑʁəɬ j. 0202031201/29, j. sʊ əʂmiɣin͡ẹː də 0202030401/03, j. uχɢɑɾʁɑ 0202030401/03.

j.+dəŋ j.+dəŋ bə jiɬə diɣeg͡e 0203010302/03.

j.+də j.+də 0203010302/09, j.+də hediɣẹ 0202030401/07.

jytʂɑq “dönem, çağ, dünya, evren” Bkz. **ʒiɬtʂɑq, jytʂɑʁ.**

j. ni j. giʂe͡ɬɑ 0103030201/32.

jytʂɑʁ “dönem, çağ, dünya, evren” Bkz. **ʒiɬtʂɑq, jytʂɑq.**

j. j. tugẹʂ͡e 0103030201/34, j. tygẹt də 0103030201/29, j. tygẹt də 0103030201/30, j. tygẹʂ də 0103030201/31, j. tygiʂ͡i 0103030201/28, j. tygiʂ də 0103030201/30, jɑɴə j. 0103030201/34.

j.+nə j.+nə dørɣɣendi 0202031202/24.

jyjeli- Ç.+T. “(koyun, keçi) ilaçlamak, koyun veya keçileri ilaçlı sudan geçirmek” Bkz. **jyeli-.**

j.-ʂ ḍə ɢoj j.-ʂ ḍə 0202031101/09.

jyz “surat, yüz” Bkz. **ʒyz.**

j. j. qɑɬɑq 0103010302/15, j. qɑɬɑqḍə qɑɬɑʁɑ 0103010305/57.

j.+ənəŋ j.+ənəŋ jyz qɑɬɑq 0103010302/15.

j.+gi j.+gi hɑɬɑmɑ 0103010305/42,

j.+leɾ j.+leɾ mɑ sɑɾʁɑɬ hɑnəʁɑ də 0203030102/09.

j.+un j.+un χuɑɬɑmɑʁɑn 0202030402/48.

j.+ən dumsəʁən gyɾmẹɣẹn͡ẹɾ ḍə j.+ən mɑ 0202030605/55, j.+ən ɬɑ 0202030402/45, j.+ən jysḍərʁɑ 0202030402/49.

jyz qɑɬɑq “yüzünü kapatan nesne”

q. jyzənəŋ jyz q. 0103010302/15.

j.+ḍə j.+ḍə qɑɬɑʁɑ 0103010305/57.

jyz “sayı yüz”

j. j. ɑsəʁ joq ḍə 0103010304/77, j. qɑɬqɑn 0202031202/36, j ɢuɬɑʂ 0102020301/65, j. niɣə 0202031201/29, j. tʂəŋnəq sɑɬəʁ ʂukdə 0202030604/53.

jyz ɑ^{h}ɬdoŋ < jyz ɑ^{h}ɬdon “yüz altmış”

j. j. kiʧ͡ʃin giʂ mi 0103050101/12.

jyz dørdon “yüz kırk”

jyz d. jyz d. keʧĩŋ giş mi 0103050101/12.

jyz sɑqəs “yüz sekiz” Bkz. **jyz sɑgəːs, jyz sɑɢəːs, jyz sɑg̊əs.**

jyz s. jyz s. pədəɣ 0103020302/20, jyz s. mɑrʤen 0103020302/22, dzə̨ŋdzə̨ŋdi jyz s. d̥ə 0103020302/22.

jyz sɑqəson “yüz seksen”

jyz s. jyz s. tşəŋ ʃit be͡ːnɑ 0103050101/34.

jyz sɑgəːs “yüz sekiz” Bkz. **jyz sɑɢəːs, jyz sɑqəs, jyz sɑg̊əs.**

jyz s. jyz s. 0102020301/71.

jyz sɑɢəːs “yüz sekiz” Bkz. **jyz sɑgəːs, jyz sɑqəs, jyz sɑg̊əs.**

jyz s. jyz s. soet sɑp 0102020401/48.

jyz sɑg̊əs “yüz sekiz” Bkz. **jyz sɑgəːs, jyz sɑqəs, jyz sɑɢəːs.**

jyz s. jyz s. 0103020301/23, 0103020301/25, jyz s. pə^{h}dəɣ 0103020403/11(2).

jyz “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

j.+di gyk dẹŋərnəŋ j.+di 0202030605/07.

jyzə “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyze, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

j.+ɣi tułk͡βerək j.+ɣi 0103010305/42.

jyze “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyzẹ, jyzʉ, ji.**

j.+ɣẹ ɑnəŋ j.+ɣę̣͡ɬɑ 0103010305/57.

j.+sən j.+sən şiban bədʒin qɑɬɑʁɑ 0502020101/397.

jyzẹ “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzʉ, ji.**

j.+ɣi ɑnəŋ j.+ɣi tułk ͡perəkdə ɑsɢɑ 0103010305/42, jonɑqdəŋ j.+ɣi sɑːʁɑ 0103010305/85.

jyzʉ “üstü, üzeri” Bkz. **eze, ẹzẹ, uz, uzə, uze, uzẹ, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ, ji.**

j.+səŋgi j.+səŋgi ɢɑrɑ tiginnə qɑɬɑʁɑ 0502020101/51.

jiː- “yemek” Bkz. **ʒẹ-, ʒiː-, ʒi-, ʤẹ-, ʤi-, jeː-, je-, jẹː-, jẹ-, jẹ^{h}-, ji-.**

j.-p j.-p bɑrʁe 0103020303/39.

jiːeːnɑːjɑ “nakarat” Bkz. **jiːeːjnɑːjɑ, jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːnɑːjɑ, jiːneːɑː, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːjɑ.**

j. j. 0103040402/06.

jiːeːjnɑːjɑ “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːjɑ, jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːnɑːjɑ, jiːneːɑː, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːjɑ.**

j. j. 0103040402/20.

jiːdə “yedi” Bkz. **ʒidə, jedə, jẹdə, jid, jidə.**

j. ɑndɑʁ mi j. 0202010703/08.

jiːdon “yetmiş” Bkz. **jidon.**

j. j. 0201010101/08.

jiːqɑɬ- “sallanmak”

j.-ʁɑ dẹrẹk j.-ʁɑ 0202030402/26.

jiːɣət “yiğit, genç” Bkz. **ʒiɣət, jiɣət.**

j. j. kəsɯ 0103030901/57.

jiːɬan “yılan” Bkz. **ʒiɬan, jiɬan.**

j. j. 0202020501/42, 0202020501/45.

jiːm “ilaç” Bkz. **em, ẹm, jẹm, jim.**

j. j. guanɬaβ 0202031101/17.

jiːmien “sürekli, sıklıkla” Bkz. **ɑɬmin, aɬmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jimiːn, jimin.**

j. j͡ɬa 0103010305/05,

jiːnɑː “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja, jiːnɑːoː, jiːnɑːja, jiːneːɑː, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːja. j.** j. 0103040404/01, 0103040404/02, 0103040404/03, 0103040404/04, 0103040404/05, 0103040404/06, 0103040404/07, 0103040404/08, 0103040404/09, 0103040404/10, 0103040404/11, 0103040404/12, 0103040404/13, 0103040404/14, 0103040404/15, 0103040404/16.

jiːnɑːja “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja, jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːneːɑː, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːja. j.** j. 0103 040402/02, 0103040402/03, 0103040402/04, 0103040402/05, 0103040402/07, 0103040402/09, 0103040402/11, 0103040402/13, 0103040402/14, 0103040402/16, 0103040402/17, 0103040402/23, 0103040403/54, 0103040403/56, 0103040403/58.

jiːnɑːoː “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja , jiːnɑː, jiːnɑːja, jiːneːɑː, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːja.**

j. j. 0103 040402/01, 0103040402/03, 0103040402/04, 0103040402/05, 0103040402/06, 0103040402/08, 0103040402/10, 0103040402/12, 0103040402/14, 0103040402/15, 0103040402/16, 0103040402/20, 0103040402/21, 0103040402/23, 0103040402/24, 0103040403/53, 0103040403/54, 0103040403/55, 0103040403/57, 0103040403/59, 0103040403/61.

jiːneːɑː “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja, jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːnɑːja, jiːnoː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːja. j.** j. 0103 040402/01.

jiːnoː “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja , jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːnɑːja, jiːneːɑː, jiːnoːj, jiŋẹːŋɑːja.**

j. j. 0102020302/03, 0103040402/02, 0103040402/07, 0103040402/09, 0103040402/11, 0103040402/13, 0103040402/17, 0103040402/22, 0103040402/25, 0103040403/56, 0103040403/58, 0103040403/60.

jiːnoːj “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja , jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːnɑːja, jiːneːɑː, jiːnoː, jiŋẹːŋɑːja.**

j. jiːnoːj 0102020302/01, 0102020302/05, 0102020302/07, 0102020302/09.

jiŋẹːŋɑːja “nakarat” Bkz. **jiːeːnɑːja, jiːeːjnɑːja, jiːnɑː, jiːnɑːoː, jiːneːɑː, jiːnɑːja, jiːnoː.**

j. j. 0103040402/15.

jiːr “yer, yeryüzü, kara” Bkz. **ər, ʒer, ʒẹr, ʒir, jer, jer, jẹr, jir.**

j. j. dẹŋər ɢaβusmasa 0103040405/10.

jiːsɯ “kendi” Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ĭsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jisɯ.**

j.+n sen j.+n͡ɬa ɑːsərəβatbasa ni qəʰrqqəʂ͡e 0203010302/02.

jiːʧi Ç. “hepsi” Bkz. **ẹʰʧi, ʒiʧiː, ʒiʧi, ʃiʧi, jiʧi, jiʧiː, jiʧi.**

j. j. 0103040302/03, 0103040405/26, j. bɑrəβ d̥ə 0103010501/02, j. jɑ 0103020302/22, j. sodi tşuməŋ 0103020304/02.

jiːz “kumaş” Bkz. **ʒiːz, ʒiz, jiz.** Ayrıca Bkz. **qɑʰdəʁ jiz, ɢɑʰd̥əʁ jiz.**

j.+gẹ j.+gẹ 0202010901/67.

jiːzdix- “çıkmak, sağılmış olan sütü kaynatıp yoğurt yapar, yoğurdu pişirip peynir yapar, bu aşamasına *aq jizdi-* derler” Bkz. **ʒizdə-.**

j.-ḍə ɑq j.-ḍə diɣig͡i 0202031101/32.

ji Ç. “bir, aynı” Bkz. **ʒi**.

j. j. bəjzɯ oʁɑ 0103050102/03, dəβənəŋ j. ʂɑnʤɯ 0202030605/26, j. gə 0202030802/20, 0202030802/32, j. gə buɬuo 0202030802/32, j. gə tʂɑNʤɯ 0203020101/02, j. gə dzɻuŋjo ʂiɬʃiŋ 0202031201/02, j. gə guŋsɯ χəjiŋ mutʂɑN ɑ 0203020601/22, guodzɻia j. tʂɑN nien 0202020501/34, χɑʁərʁɑ j. tʂi 0203010801/08, məagə j. gə sujiu 0202020501/27, ʃiŋ ʧîdi j. gə 0203020601/55, j. tor ʂoʃy ḍə͡ sɑ 0102020303/20, j. tʂi bə 0203011002/28, j. tʂi bənə 0203011002/29, dzɻimə j. gə 0103030702/105, dzɻimə j. gə zə̧ŋ ɑ 0202030605/06.

ji- “yemek, tüketmek” Bkz. **ʒẹ-, ʒi:-, ʒi-, ʤi-, je-, jẹ:-, ji:-.**

j.-βər dɾo bəz j.-βər dɾo 0203030101/18, ḍaʰɢɑʁə eʰt ɑ:m j.-βər dɾo χo: 0203030101/18.

j.-βɑtət ḍə diordiŋ j.-βɑtət ḍə sɑ 0103010502/09.

j.-ɣə də søɣɯɬɣi j.-ɣə də 0203010801/06.

j.-xəʂ də ɑzəq͡ ɬɑ j.-xəʂ də 0103030201/15.

j.-ɣəʂ eɾ/e: uzənə j.-ɣəʂ e͡ɾ 0202030301/07, no:ʁɑ j.-ɣəʂ e͡: 0502020101/99.

j.-ɣəʂ də j.-ɣəʂ də͡ nɑ 0202030301/08.

j.-βɑtqəʂ ølyɾɣi͡ j.-βɑtqəʂ e͡gən 0202020701/62.

j.-se bəɾ dun j.-se 0103030802/16, søɣɯɬɣi j.-se͡ ɬɑ 0203010801/04.

j.-βɑɬsɑ ni:ɣənə͡ ɬɑ j.-βɑɬsɑ 0203020203/06, jɑʰʂəp͡ bəɾ j.-βɑɬsɑ 0103010702/92.

j.-jin uzunə j.-jin 0502020101/81.

j.-(--j) kuŋ͡ uʰɾtdi: j.- ji 0202030404/03, kuŋ͡ uʰɾtdi: ji j.- 0202030404/03.

j.-β ɑndɑʁ nimilɛrnə j.-β 0202030402/59, j.-β dozmɑs 0103010705/11, 0103010705/20, j.-β ʂidasɑ͡ ɬɑ 0202031202/35.

j.-βɑɬu ʂigə məɬɑnə͡ ɬɑ j.-βɑɬu jɑdɑʁɑ 0203020203/17.

j.-q j.-q ɢɑɾɑsɑ 0103010702/39.

j.-ɣe ɑʰsdɑn j.-ɣe 0202030201/05, oʰtḍə mɑ j.-ɣe 0202010502/07, χo: məndʒa məndʒa βəɾ j.-ɣe 0203020202/19.

j.-ɣi dẹɾdiŋ j.-ɣi jɑdɑsɑ 0103010502/03, dẹɾdiŋ j.-ɣi 0103010502/20, məɬɑɬɑɾnə j.-ɣi 0103010502/07.

j.-βɑɬʁɑ mənə j.-βɑɬʁɑ 0502020101/289.

j.-βɑtɢɑ bəɾ j.-βɑtɢɑ 0202030402/67.

j.-ɣəle geʰɬ- j.-ɣəle geʰɬḍə 0502020101/87.

j.-βɑtɢɑn to:ɾɬɑʁɑ bəɾ j.-βɑtɢɑn e: ʝə 0202030402/64.

j.-βɑtɢ̣ɑn jogue j.-βɑtɢ̣ɑn͡ ẹɾ 0203020203/26.

j.-ɣẹ̣ʂ̣ ɑ:ndɑɢɑ j.-ɣẹ̣ʂ̣͡ e: 0203010801/04.

j.-ɣik j.-ɣik uɾʤy ḍər 0203010801/06, j.-ɣik nimi ʝəɾ 0202020401/28.

j.-eɾ hɑɾmɑ j.-eɾ dumsəʁə͡ ɬɑ 0202030604/67.

j.-β joq dəɾ/ʝə guoʧy j.-β joq dəɾ 0203030101/18, məsdəN qɑ:ɾ kəsɯleɾ ɬɑ j.-β joq ʝə 0203030101/18.

j.-mis ḍɾə/ḍə oʰt͡ bɑ j.-mis ḍɾə 0202010502/10, j.-mis ḍə ɢojnə 0103010502/12.

j.-ɣəməs ḍə ɑnə j.-ɣəməs ḍə 0203030101/19, ə̆ʂt eʰt j.-ɣəməs ḍə͡ nɑ 0203030101/19,

j.-miɣẹ̣: oʰt bɑ j.-miɣẹ̣: 0202010502/04.

ji “üzeri, üstü” Bkz. **eze, ẹzẹ̣, uz, uzə, uze, uzẹ̣, ʉz, ʉze, ys, yz, yzə, yze, yzẹ̣, yzu, yzʉ, yzi, ʒys, jos, jys, jysə, jyz, jyzə, jyze, jyzẹ̣, jyzʉ.**

j.+səndi j.+səndi 0203020202/17.

jioː “ünlem, şaşırma bildirir” Bkz. **jiuː.**

j. j. uzunəŋ ɑdʐɑsə ɑnɑsə uzuŋgi 0202030605/24, j. ɑndɑn͡ɬɑ senəŋ bə kuntsen͡ɬɑ bəɾ kun͡ɬɑ uʂ ɢɑt səzəɾo 0202030605/98.

ji əɾ ʂɨ gə Ç. “on yirmi”

j. j. gə odəŋ 0103030901/06.

jiobə Ç. “yağlı kumaş”

j. j. kegdəɣ nimi 0202020301/16.

jiodə “çok, birçok” Bkz. **joːdi, jiudi.**

j. j. guotʂɨŋnə 0103030802/28.

jiuː Ç. “ünlem, şaşırma bildirir” Bkz. **jioː.**

j. j. uːj ɬɑ geɬ mɑsɑŋgə 0202030402/56, j. bə͡ɬɑ dɑndʒin nimi ḍə 0202030404/18, j. bə ɑβɑ oɬmɑ nɑːɾsə doɴ bɑʁəɾ dəɾ 0202030401/29, j. χɑnnəŋ ʒiɣətdẹɾ kəsɯ ɑndɑʁ dɑɾdɑq dɑɾdɑq ʒiɣət də 0202030902/89, j. sɑqəʂ jiɣəɾmə ɢɑɾɑ bəɢɑ ͡ɬɑ 0202030902/75, j. məsdəŋ͡ɬɑ 0202030605/156.

jiuː < **jiumu** Ç. “sadece, ancak” Bkz. **joːmə, joːmu, jomu, jiumə.**

j. j. ɑndɑʁ bəɾ toɾ βɑ͡ɾeː 0202020702/30.

jiuː Ç. “yine, tekrar” Bkz. **jiu.**

j. j. 0202030901/11, j. nieŋkelio 0202030801/28.

jiuːdi Ç. “bazı” Bkz. **jiudə.**

j. j. 0203030101/15.

jiuː niudi Ç. “öküz besleyen veya öküzü olan (kişi)”

j. dʒiuʂɨ j. zʲəŋ ɑ 0202030802/36.

jiu Ç. “yine, tekrar” Bkz. **jiuː.**

1. “yine, tekrar”

j. j. uʰrsɑɴ sɑɬʁɑ o 0202020701/24, kəsɯ j. øɬɣẹ 0202030901/11, j. kuɬ døʰkbe 0202030402/42, j. qusɢɑ 0202030402/68, mɑɬ j. øɬɣẹ 0202030901/11.

2. “nasılsa, ise”

j. məs joʁuɾ j. seː χɑʁəɾeɾnə bəɬɣəmes ḍə͡nɑ 0203020501/07.

jiu Ç. “var, bulunmak” Bkz. **jo.**

j. ʊːɬ je͡j. 0202020302/05, j. nejʤɯ 0103030702/101, j. jibəfəŋ 0203020601/29.

jiudɑ “incik (küçükbaş hayvanlarda)” Bkz. **jodɑː, jodɑ.**

j. j. 0202031202/56, ɑq͡ qɑɾsəɬɑnnəŋ j. 0202030604/33, ɑq jɑʁɑnnəŋ j. 0202030604/25, 0202030604/26, uʰķusdəŋ j. 0202031202/48, j. diɣik nimi ḍəɾ 0202030604/05, gʉk uɬunəŋ j. 0202030604/18, j. dʒyxkəse͡ɬɑ 0202030604/45, mənəŋ j. məʤin ͡ɬɑ 0202030604/23, tijnəŋ j. 0202031202/48(2), j. ʧygəɣik nimi ḍə 0202031202/43, j. ʧygəmi͡ɬɑ 0202031202/47, j. ʧìoʰgẹn 0202030604/25, j. ʧìoʰgəβ 0202030604/23, j. ʧìoʰgəɣin duɣədi 0202030604/03, j. ʧìoʰkəʰp bɑɾ͡e 0202030604/02, 0202030604/05, j. ʧygɨnə 0202030604/18, j. ʧygẹn 0202030604/26, j. ʧìoʰgəminəŋ 0202030604/09, j. ʧyxgẹn 0202030604/33, j. ʧìoʰķəsɑ͡ɬɑ 0202030604/18, j. ʧìoʰķəʰḍə 0202030604/78, j. jɑ bẹlẹk də 0202031202/56, jɑʁɬəʁ j͡.ɬɑ 0202030604/77.

j.+nəŋ j.+nəŋ͡ɬɑ keːvərən 0202030604/09, j.+nəŋ kevərə͡ɬɑ 0202030604/11, j.+nəŋ søzdə 0202030604/09.

j.+nə bəɾ j.+nə bəɾ ɑs ʒizgi həɾɑʁɑ 0202031202/43, mɑɬnəŋ j.+nə χɔnə diβəɾ͡ɬɑ 0202031202/50, sɑɾəʁ j.+nə ʧygəse 0202031202/47.

j.+ʁɑ ɢɔjnəŋ j.+ʁɑ tusərɣin i͡ː d̥ə 0202031202/47, ɢɔjnəŋ j.+ʁɑ ɻusurɣin iː d̥ə 0202031202/50.

j.+sə bənəŋ j.+sə bədʒin niːɣə bɐ̣lɐ̣k ʧɣxgɐ̣n 0202030604/65.

j.+sən u^{h}kusdəŋ j.+sən 0202031202/49, j.4sən bər ɢɑrɑʁɑn͡ er 0202030604/77.

jiudə Ç. "bazı" Bkz. **jiuːdi.**

j.+ʁɑ joʁur søzgɐ̣ j.+ʁɑ ɑt joq bop də 0202030601/05.

jiudi "çok" Bkz. **joːdi, jiodə.**

j. j. ərnɑmtɑr 0103010601/61, j. qɑːrmɑq jɑzdəβ də͡ nɑ 0103010301/02, jyβdɑł j. dərə 0103050101/05, j. zɐ̣əŋ 0203010301/36.

jiugə ʂɑʂɨʧʃiŋ Ç. "bir iş olduğunda"

j. j. bɑ 0202010901/19.

jiulia Ç. "vardır"

j. u^{h}dʒyɣərminəŋ əʂdi j. ʂɨ 0502020101/184, pərən͡ ɬɑ sɑłʁɑn dʒiu j. 0202020501/97, bɑʂnɑmɑ j. 0202010901/39, bəŋʂɨ mɑ j. 0202030802/55, bɐ̣rɣek dimi je j. 0202010901/52, dəu j. 0202010901/24, kəsɯ͡ ɬɑ j. 0202020301/08, ɢɑʂ jɑɴdʑɯ duŋβu j. 0202020501/41, ɢɔłən j. 0202020101/13, łɑːrɐ̣tbɐ̣ mɑ j. 0202030801/23, midʒɑr ərχua j. 0502020101/232, ʃiŋ ʧîdi jigə j. 0203020601/55, je j. 0202020303/12, 0202030802/55, je j. ɑj 0202020303/07, jɐ̣rłəkdi j. 0202030902/106, j. jiuliʂɨ 0202030802/18.

jiuliʂɨ Ç. "vardır da"

j. jiulia j. 0202030802/18.

jiumə Ç. "sadece, ancak" Bkz. **joːmə, joːmu, jomu, jiuː.**

j. j. ʂɨgə dʒɑdʑɯ 0203020601/49.

jius "kötü" Bkz. **jəuːs, jəus, jyːs, jys.**

j. j. nimi ɻro 0202020401/13.

jiusɑr "1. Çin takvime göre her ayın otuzu, 2. Çin bahar bayramının bir önceki günü" Bkz. **jysɑr.**

j. j. 0202020701/28.

jiuʃialia Ç. "var bir kısım"

j. kəsɯ j. 0203020601/37.

jiuʧi Ç. "özellikle"

j. j. bə dɑɢɑlerˠ 0103010703/01.

jiudzɻɑ Ç. "istediği gibi, kafasına göre, dikkatsizce" Bkz. **jodzɻɑ.**

j. j. 0103010305/46, 0202030603/06, j. ɑłndərəβ joq də 0103010304/76, j. χəɢərəβ do 0103010302/21, j. søɣułmis dro 0202030603/04, j. søɣułse 0202030603/05, j. søɣu^{h}łd̥ərmis d̥ər͡ nɑ 0202030603/06.

jip "ip" Bkz. **ʒɐ̣p, ʒip, ʒit, ʃip, ʃit, jɐ̣p.** Ayrıca Bkz. **serəɣ ʒip.**

j. ɑłɑ j. 0202020302/04, uzun j. d̥ə 0502020101/466, j. bɑr͡ eː də 0502020101/467, j. bɐ̣dʒin͡ ɬɑ 0502020101/468, keʧîn j. 0202020702/18.

j.+də ɑłɑ j.+də 0202020302/04, j.+də fɑŋgudʑɯ fɑɴʃien niːɣəłɣe 0202020302/01, terə j.+də jɑ^{h}ʂəβ jiʁ 0502020101/470.

jip jɑmɑn "parlak, bakımlı"

j. bɑ^{h}dzɻə j. 0102040302/02.

jipəɑdi ʂɨχɔ Ç. "(rüyayı) yorumladığında, *harfiyen*: (rüyayı) kırdığında"

j. məŋnə j. 0202030901/09.

jibɑn Ç. "normal, genelde"

j. j. 0103010306/11, 0202030802/53, j. andaʁ ʃiendʑa kəswnə ma a: ḇa^{h}rḍəɾmas nimi do 0202010901/28, j. a^{h}galeɾ 0202030802/13, j. doʁuɾ kəsɯ 0202020501/65, j. dʊjʁa maɾʁan kəseɾ 0103010305/71, j. kəsɯ 0202010901/28, j.‿ɬa 0103010305/22, 0202020501/98, 0202020501/100, 0202030601/83, 0202031201/34, j. ɬʃiŋɬʃileɾ 0202031201/10.

j.+əɾaq andan j.+əɾaq a^{h}ga 0202030802/19.

jibəfəŋ Ç. “bir kısım” Bkz. **ʒibəfəŋ.**

j. j.‿ɬa 0203020601/36, j. niːɣə saɾt‿kəswnəŋ geːzgənə 0203010702/21, jiu j. 0203020601/29.

jibəŋdzᶎəŋdʒiŋ Ç. “ciddi”

j. j. kəsɯ 0103050301/05.

jibəjzɯ Ç. “bir ömür, hayat boyunca” **ʒibəjzɯ.**

j. j. 0203020401/07, bəɾ j. 0203010301/01, 0203020401/08.

jiβ “kıl”

j.+ən j.+ən aɬəsdẹrɣẹʂ‿ɬa 0202030308/01.

jid- “etmek, yapmak” Bkz. **eːd-, ed-, et-, eʈ-, ḍd-, ṭt-, ẹʈ-, id-, it-.**

j.-əβatɢan j.-əβatɢan bəɾ dørdiŋ də 0103010502/02, dẹrdiŋ j.-əβatɢan bəɾ tuʃiaɴ ḍə 0103010502/04.

jid- “(hayvanı yularından) çekmek” Bkz. **ʒid-, ʒit-, jet-, jit-.**

j.-əβ do aq‿ɢa^{h}t ba j.-əβ do 0103010305/93.

j.-əp j.-əp bẹɾẹn 0202031201/11.

j.-ək aGaɾa saqdə j.-ək‿gi βaɾ‿ɬa 0202010502/09.

j.-əβaɬʁa azGəɾnə j.-əβaɬʁa 0103040405/27, ɬʃinə j.-əβaɬʁa 0103010305/53.

jid < jidə “yedi” Bkz. **ʒidə, jedə, jẹdə, jiːdə, jidə.**

j. badzᶎənəŋ j.‿ɪrmi 0103010302/02.

jidə “yedi” Bkz. **ʒidə, jedə, jẹdə, jiːdə, jid.**

j. j.‿o^{h}daʁ 0103040402/12, j.‿ørmẹ 0103040404/04, j. da^{h}ɾtqəʂdəɴ ɢəmdan 0103040403/11, j. da^{h}ɾtqəʂdəŋ dzᶎapdzᶎa 0103040403/20, 0103040403/22, j. da^{h}ɾtqəʂdəɴ ɢəmdan 0103040403/12, j. dəqəsGa‿ɬa ʒik ʒiɣəɾɣẹk 0202010201/06, j. dəqusGa 0202030303/08, j. də^{h}qusGa ʒik ʒiɣəɾɣo 0202030204/07, j. dio^{h}ʤin 0202010701/08, j. ḍɾo aʁa 0202010703/12, j. gaŋ 0103040403/15, j. gaŋda 0103040403/18, j. kop ɬa aɾa^{h}ʂə ḍə 0103010702/42, j. qonmanəŋ daNGa^{h}ɾdi‿ɬa 0502020101/449, j. qunGa amɾaq qaɬʁan‿e də 0202030103/18, j. qunGanda 0502020101/446, j. qunəqdəŋ daNGa^{h}ɾdi‿ɬa 0502020101/454, j. Ga^{h}t Gaɾaʁaʂ‿gəni 0502020101/120, j. Ga^{h}t Gaɾaʁaŋ ẹː ḍə 0502020101/119, j. ɢat Gaŋ‿Gə^{h}ɬ ḍəɾ‿na 0103010701/43, j.‿Ga^{h}t gaNGa dunqəʂ də 0103030702/94, j. ɬaŋnəŋ bəɾ χəɴ 0103040403/23, j. ma qun də‿na 0502020101/454, j. məɬa 0502020101/34, j. sumiɣi 0202020501/86, j. suŋnəŋ bəɾ pədzᶎaq 0103040403/13, 0103040403/26, j. ʝixʤin 0103010601/18, j. jasaʁan məɬa dɾo 0203020601/01, j. joɾminə mẹn joɾoː 0103020402/02, j. jøɾmẹ 0102020303/04, j. jøɾminə 0103050302/02, j. dzᶎəkkəʂ mi 0202010901/54.

jide “hepsi; kemik ve et hepsi, vs.”

1. “hepsi”

j. j. taɾa 0202030402/78.

2. “kemik ve et hepsi, vs.”

j.+nə j.+nə kømuβatɢan‿eː ḍə 0202030401/35, səŋukdə j.+nə 0202030401/30.

j.+sə j.+sə 0202030401/35.

jide Ç. “bir nesil, birinci kuşak”

j. j. 0203020401/07.

jidon “yetmiş” Bkz. **jiːdon.**

j. j. dɑʰɾtqəş bɑɾ͡ e̯ 0103010702/44.

jidoɴ “yetmiş”

j. ɢɑş jɑsɑʁɑn 0202010301/04, j. ɢɑş jɑsɑʰḓə͡ nɑ 0103010702/22.

jidon sɑqəs “yetmiş sekiz”

j. mẹn bojłə j. oɬʁɑn͡ e̯ɾ 0201010102/01.

jidon ʂɨgə “yetmiş iki”

j. j. jɑsɑt də͡ nɑ 0203020501/11.

jiḓər- “yedirmek” Bkz. **ʒẹdər-, ʒẹ̯tər-, ʒidər-, ʒiḓər-**.

j.-ɣẹ jɑzmɑqḓə j.-ɣẹ 0502020101/207.

jifɑɴʤɯ Ç. “bir adet dörtgenli parça”

j. bər j. bəjbə 0203020501/25.

jigə “kaburga, iye” Bkz. **jigə, jikə, jiķə.**

j. j. 0203020301/07, j. mɑ boɬχəş dər 0203020301/07.

j.+nəŋ j.+nəŋ udzẹ̯ndɑ 0103010702/36.

jiguŋ Ç. “toplam”

j. j. łɑ 0203020601/15.

jigɯ jye Ç. “bir ay”

j. j. 0103010303/28.

jiǧə “kaburga” Bkz. **jigə, jikə, jiķə.**

j.+sə o j.+sə 0202031202/52.

jik “iğ” Bkz. **ʒik, ʃik.**

j. j. jiɣərɣo 0202030303/08, j. jiɣərmi kəsɯ 0103030201/03, 0103030201/04, j. jiɣərɣe͡ łɑ 0202020302/09, j. jiɣərɣi 0103030201/24.

j.+də j.+də məndɑɢɑ 0103030201/03.

jikə “kaburga” Bkz. **jigə, jiǧə, jiķə.**

j.+səndin j.+səndin bər bər oχq͡ jɑ jiβɑɬʁɑn͡ e̯ ḓər 0202030402/17.

jiķə “kaburga” Bkz. **jigə, jiǧə, jikə.**

j.+sən j.+sən ɑłsɑ 0103030203/40.

jiq- “saklamak” Bkz. **ʒiʁ-, jəq-, jəʁ-, jiʁ.**

j.-ɢɑn ɢɑjdɑ bər j.-ɢɑn͡ łɑ 0502020101/438.

jiqɑ- “çalkalamak, sallamak”

j.-bər j.-bər jiqɑbər͡ łɑ 0202031101/31, jiqɑbər j.-bər͡ łɑ 0202031101/31.

jixɬdẓ̢ “elçi, şaman” Bkz. **eʰɬdʒi, eʰɬdẓi, eʰɬtʂi, eʰɬdẓ̢, ẹʰːɬdʒi, ẹʰɬdẓi, ẹʰɬdʒi, ixɬtʂi, iɬdʒi, iʃdʒi, xiɬdẓ̢, jeʰɬdʒi, jeʰɬdʒi, jeʰɬdẓ̢, jẹʰɬdẓ̢, jẹxɬdẓ̢.** Ayrıca Bkz. **qɑm eʰɬdʒi, qɑm eʰɬdẓ̢, qɑm eʰɬdẓ̢, qɑm ẹʰɬdʒi, qɑm jeʰɬdẓ̢, qɑm jixɬdẓ̢.**

j. j. 0102040301/01, j. də 0102040301/09, j. də͡ sɑ 0102040301/09, j.͡ łɑ 0103040301/04, j. sɑ tʂotdiː də 0102040301/02.

jiɣ “çiğ, pişmemiş”

j. j. sutdə 0202030305/02.

jiɣ “hafif”

j.+ərẹ̯gən j.+ərẹgən seŋ go jẹ̯łɣe ɸuguttsdẹrse 0202031202/10.

jiɣə “yiyecek, yemek”

j. ʂɨgə j. 0103050101/52.

j.+nə ʂɨgə͡j.+nə mədʒar ʃyenχułaʁan bərmi do 0103050101/42.

jiɣən “omuz” Bkz. **eɣəm.**

j. j. mədʒin ʧîołaʁa 0202030605/154.

j.+nəŋ j.+nəŋ ʲtdin bər təkəs 0202030402/67.

j.+ənəŋ j.+ənəŋ ʲtdin bər ʂuletɢa 0202030402/65.

j.+əŋge uzunəŋ j.+əŋge tieliɣe niɣəłəβatɢan͡e tə 0202030402/68.

j.+əŋgʲ j.+əŋgʲ gøʰḍərɣe͡ła 0203020402/18.

jiɣət “yiğit” Bkz. **ʒiɣət, jiːɣət.**

j. j. 0202010502/05, 0202010502/16, j. ɑndaʁ diɣin͡ʲ ḍə 0202010502/10, j. ɑndaʁ diɣin͡ʲ ʃə 0202010502/07, bə j.͡ła 0202010502/15, bə j.͡ła βarʁa 0202010502/25, j. bə daβannəŋ baʂda tʂoɢʲʁa 0202010502/17, j. mənda gep dro 0203020601/58, ʂɨgə j. ba saβuɴᵩa oːsi dər͡na 0103010702/32.

j.+də bər oʰtəs j.+də undurk͡giɣʲ͡ła 0502020101/115.

j.+dən j.+dən͡əʂdi͡ła 0502020101/117.

jiɣər- “eğirmek” Bkz. **ʒiɣər-, jiɣəʰr-, ziɣər-.**

j.-ɣo jik j.-ɣo 0202030303/08.

j.-xəʂ+də j.-xəʂ də 0202020302/01.

j.-xəʂ ʃip j.-xəʂ͡na 0103030201/21.

j.-se ʃipdə j.-se 0103030201/22.

j.-in ʃip͡j.-in 0103030201/23.

j.-ɣe jik j.-ɣe͡ła 0202020302/09.

j.-ɣʲː ʒikdəŋ bozɢa j.-ɣʲː 0202020302/01.

j.-ɣi jik j.-ɣi 0103030201/24.

jiɣərmə “yirmi” Bkz. **ʒiɣərmə, jiɣərmi.**

j. j. kəsɯnə 0202020401/12.

j.+ɣe j.+ɣe eʰttse 0203010303/09.

jiɣərmi “eğirme (kişi)”

k. jik j. kəsɯ 0103030201/03, 0103030201/04.

jiɣərmi “(ayın) yirmi” Bkz. **ʒiɣərmə, jiɣərmə.**

j.+ɣi j.+ɣi 0202010901/14.

jiɣəʰr- “eğirmek” Bkz. **ʒiɣər-, jiɣər-, ziɣər-.**

j.-ḍə jyŋən bər j.-ḍə͡na 0103010701/74.

jiχɑ Ç. “hemen, aniden, o an”

j. j. 0202030605/40, 0502020101/105, geser j. ʤiu bezʉ͡xianəp ḍə 0502020101/149, j. guołaɬmas͡er 0103040403/31, j. qus tarɑtbas ḍər 0203020403/08.

jiχəu Ç. “ondan sonra, ileri, gelecek” Bkz. **ʒiχɔ, ʒiχu, jiχu, jiχəu.**

j. j. 0202020501/49, gualia ʧî j. 0202030901/04, ʂɨ kodio j. 0202010901/14.

jiχo Ç. “bundan sonra, ileride, gelecekte” Bkz. **ʒiχɔ, ʒiχu, jiχu, jiχəu.**

j. j. ḍaʰɢə kun guołaχəʂ ʃə 0202010702/10.

j.+ʁɑ j.+ʁa eʰtgindi͡ła 0202031201/11.

jiχu Ç. “gelecek, ileride” Bkz. **ʒiχɔ, ʒiχu, jiχo, jiχəu.**

j.+dɑ j.+da 0203010702/27.

jiχɢɑ “yukarı” Bkz. **aʰɢɑ, χɑɢɑ, χɑqʲɑ, jɑʰɢɑ, jɑʰqʲɑ, jaʰɢɑ, jaʰɢɑ, jiχqʲɑ.**

j.+sənɢɑ dujiʁnəŋ j.+sənGɑ 0202020303/06.

jiχɢɑ “gök, gök tanrı” Bkz. **aʰGɑ, χɑGɑ, χɑɢɑ, jɑʰGɑ, jɑʰɢɑ, jaʰGɑ, jaʰɢɑ, jiχGɑ.**

j. j. ɒudiβ də 0103040301/20.

jiʁ- “saklamak” Bkz. **ʒiʁ-, jəq-, jəʁ-, jiq.**

j.- jɑʰʂəβ j.- 0502020101/470(2).

jiʁɑːʂ “ahşap, ahşap kısmı” Bkz. **ʒiʁɑʂ, jiʁɑʂ.** Ayrıca Bkz. **ɑzɑq jiʁɑʂ, ørum jiʁɑːʂ, ørum jiʁɑʂ**, **ørʉm jiʁɑʂ, Gəłəʂ jiGɑʂ, Gəłəʂ jiʁɑʂ.**

j.+ən ezeɾnəŋ ʊłə j.+ən 0202020303/01.

jiʁɑʂ “ahşap” Bkz. **ʒiʁɑʂ, jiʁɑːʂ.** Ayrıca Bkz. **ɑzɑq jiʁɑʂ, ørum jiʁɑːʂ, ørum jiʁɑʂ**, **ørʉm jiʁɑʂ, Gəłəʂ jiGɑʂ, Gəłəʂ jiʁɑʂ.**

j. j. 0502020101/440, ɑzɑq j. 0202020302/04, ørʉm j. 0202020702/26, 0202020702/26, uzun j. bẹlẹ̣ʰgiβ də 0103050102/18, j. pərɑʂ ḍə 0102040301/02, ɸudʒyɣərmi j. 0202030104/08, j. Gəłəʂ 0502020101/433, Gəłəʂ j͡dʒin naɾ͡βerə tʂołe tʂołe ͡ɬa soːGəβɑłsɑ 0202020302/07, j. Gəmdɑn 0502020101/476, j. səβɑːqḍə 0102040301/02, j. tiotiozɯnə 0202010901/53.

j.+dəŋ odəŋ j.+dəŋ ɑGɑsə ͡er ne 0202030203/07, odəŋ j.+dəŋ bɑnḍəs͡ er 0202030203/05, Gɑrɑ j.+dəŋ bɑʁərə 0502020101/59.

j.+dəN odəŋ j.+dəN qɑrəsə͡er ne 0202030203/06.

j.+də oʰt j.+də dərłədo 0103030702/29.

j.+ḍə j.+ḍə məndɑː nəɣə ẹtgi 0103010101/03.

j.+Gɑ ørum j.+Gɑ məndɑGɑ dzɻuɣuruβɑłʁɑ͡ɬɑ 0202020201/01.

j.+ən ezeːɾnəŋ j.+ən 0202020303/04.

j.+leɾnə ørʉm j.+leɾnə ʒiʧinə pɔqGɑ 0202020702/27.

jiʁəł- “ölmek, yığılmak”

j.-p j.-p bɑɾʁej 0102020402/16.

jiʁł- < **jiʁłɑ-** “ağlamak” Bkz. **ʒiʁł-, ʒiʁłɑ-, jəʁłɑ-, jəłʁɑ-, jiʁłɑ-**, **jiłʁ-, jiłʁɑ-.**

j.-e j.-e jiʁłe Goːzəsənə zeɾtge geɬɣen eː də 0202030301/04, jiʁłe j.-e Goːzəsənə zeɾtge geɬɣen eː də 0202030301/04.

jiʁłɑ- “ağlamak” Bkz. **ʒiʁł-, ʒiʁłɑ-, jəʁłɑ-, jəłʁɑ-, jiʁł-**, **jiłʁ-, jiłʁɑ-.**

j.-β sen məndɑG͡ oɾ j.-β noʰɬḍə 0202030301/06.

j.-ʁɑ buɣun j.-ʁɑ 0202010502/05.

j.-ʁɑn tʂɔGəʁɑ j.-ʁɑn eː də 0202030301/31.

jixt “et” Bkz. **eʰːt, eʰd, eʰt, ẹt, ẹʰd, ẹʰḍ, ẹʰt, ẹʰʈ, ixt, xit, ʃid, ʃit, jet, jẹt.** Ayrıca Bkz. **əʂ eʰt.**

j. j. kømzɯsə 0202031202/34.

jidʒiŋ Ç. “çoktan” Bkz. **ʒidʒiŋ.**

j. j. 0202030101/07, 0502020101/204, j. beɾɣe 0202031202/18, j. niːɣə poʁeḍəβɑłmɑʁɑ 0502020101/152, j. gyɾɣəmes də 0502020101/204, j. dzɻido 0502020101/261.

jilien tʂuɑnz: Ç. “bir zincir üzere, bir sürü”

j. mɑNuβɑttsɑ j. 0103030702/108.

jiɬ “rüzgâr” Bkz. **ʒeɬ, ʒiɬ, jəɬ, jeɬ, jẹɬ.**

j.+ən j.ən peɾo 0103030702/28.

jiɬ “yıl” Bkz. **ʒəɬ, ʒiɬ, jəɬ, jeɬ, jẹɬ.**

j. Gɑʰdzo͡nj͡. op ḍə 0203010302/05.

j.+nəŋgə bəɾ j.+nəŋgə͡diɬə 0202010703/27.

j.+dɑ bəɾ j.+dɑ͡ɬɑ 0203010302/01.

jiɬɑ- Ç.+T. “tedavi etmek”

j.-sɑ bə j-sɑ χɑn 0202010901/62.

jiɬaɬ- Ç.+T. “tedavi edilmek”

j.-mɑːsɑ ɑɴɑ nimi j.-mɑːsɑ͡ɬɑ 0202010901/61.

jiɬəm “etsiz baharatsız (yemek)”

j. j. ɢɑɾɑ sumin 0202010901/19.

jiɬɑn “yılan” Bkz. **ʒiɬɑn, jiːɬɑn.**

j. ɑq ͡ɢɑɬɑ j. 0202030902/05, bəɾ j. ølyɾəp d̥ə qɑn 0202020501/48, j. boɬʁɑ 0103040405/42, ɢɑɾɑ j. 0502020101/281, ɢɑɾɑ͡ ɑɬɑ j. 0202030902/05, j. hɔɾɑɬq ͡qɑʁɑq 0103040405/41, j. mɑɴqəs 0502020101/499, j. məŋ jɑsɑʁɑq ɑməʰtɑn ͡eː do 0202020501/48, j. moː ɬɑ ølyɾup bomɑs ẹ d̥ə 0202020501/61, j. dʐɨɬɑqqɑ 0103030802/36.

jiɬɑŋ < jiɬɑn “yılan”

j. j. gyzduʁ͡ oɬuβ 0202031201/28.

jiɬɑɴ “yılan”

j. j. ɢɑɾɑqdəʁ 0202031201/27.

jiɬə “yele” Bkz. **jəɬə.**

j. ɑʰtdəŋ j. tɑɾiɬɑʁɑ͡ɬɑ 0203020302/18, j. diɣeg͡e 0203010302/03.

j.+nə j.+nə mɑ tɑɾiɬɑʁo 0203010302/03.

j.+lerəŋge quɬunnəŋ j.+lerəŋge suːrtgẹ 0203010502/02.

j.+n ɑʰːtdəŋ j.+n jiɬdiɣin dukdi 0202031201/27.

j.+sən ɑnəŋ j.+sən qəʰrqɢɑnda͡ mɑ 0203010502/01.

j.+səndin j.+səndin͡ɬɑ pədʒioɾ qejʃɨiɬɑʁɑq nimi də 0203020302/14.

jiɬəʁ “sıcak, ılık” Bkz. **jəɬəʁ.**

j. j. nimi 0103020404/03, 0103020404/04.

jiɬu Ç. “yol boyunca”

j. j. ɬɑ 0203020402/03.

jiɬdi- “atın yelesini kesmek” Bkz. **jẹɬdẹʰ-.**

j.-ɣin ɑʰːtdəŋ jiɬən j.-ɣin dukdi 0202031201/27.

jiɬʁ- < **jiɬʁɑ-** “ağlamak” Bkz. **ʒiʁɬ-, ʒiʁɬɑ-, jəʁɬɑ-, jəɬʁɑ-, jiʁɬ-**, **jiʁɬɑ-**, **jiɬʁɑ-.**

j.-ẹ j.-ẹ jiɬʁẹ͡ ɬɑ 0103010503/04, jiɬʁẹ j.-ẹ͡ ɬɑ 0103010503/04, j-ẹ jiɬʁẹ͡ ɬɑ 0103010503/05, jiɬʁẹ j.-ẹ͡ ɬɑ 0103010503/05.

jiɬʁɑ- “ağlamak” Bkz. **ʒiʁɬ-, ʒiʁɬɑ-, jəʁɬɑ-, jəɬʁɑ-, jiʁɬ-**, **jiʁɬɑ-**, **jiɬʁ-.**

j.-ʁə+də ɑβɑɴnə j.-ʁə də 0202030605/128.

j.-ʁɑn keɬənə bəɾ j.-ʁɑn͡ ẹɾ 0202030605/128.

jiɬʁɑs- “beraber ağlamak”

j.-ʁɑn tɑʁɬəʁ j.-ɢɑn e də 0103040405/25.

jilix- Ç.+T. “taşımak”

j.-d̥ə ɑjɑq gəsə mɑ j.-d̥ə nɑ 0103050305/12.

jim “ilaç” Bkz. **em, ẹm, jẹm, jiːm.**

j. ʂɨgə fə j. 0202010901/49.

jim- “yummak, gözü kapatmak” Bkz. **juːm-, jʉm-, jym-.**

j.-se gøzən bəɾ j.-se 0103030203/22.

jimə jijɑɴ “aynı”

j. j. ḍə 0203010702/17, j. 0203010702/26.

jiməɣ “meme” Bkz. **iməɣ, ʒiməɣ.**

j. j. 0202030201/07.

jiməɬ- “(gözü) kapanmak”

j.-ḍə gøzə j.-ḍə 0103050102/03.

jimə^{h}t- “toplanmak, bir araya gelmek” Bkz. **jəməd-, jẹməd-, jomut-.**

j. j. giveːr 0103050303/24.

jimi “yediği(miz)”

j. dɑŋgo j. usdɑʁɑn nimi oχəṣ ḍo 0202031201/17.

jimi ʧi Ç. “1.7 metre”

j. j. mi 0103050102/18.

jimiːn “sürekli, hep” Bkz. **ɑłmin, ałmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jiːmien, jimin.**

j. j. qɑr kəsə tʂoɢəsɢɑ ɑ͡r ẹ 0202030902/108.

jimin “sürekli, hep” Bkz. **ɑłmin, ałmin, niːmiːn, niːmiɴ, nimen, nimiːn, nimin, jiːmien, jimiːn.**

j. j. ja 0103040601/08.

jimiŋ “sürekli, hep”

j. j. geɬəβər 0502020101/351.

jims- < **jimsɑ-** “kullanmak, harcamak” Bkz. **jimsɑː-, jimsɑ-, jimtsɑ-, jints-.**

j.-eɾ j.-eɾ jɑɬdɑɬ βɑɾ e 0502020101/40.

j.-eɾʁɑː ɑk gumə:s j.-eɾʁɑː 0102020301/07, ɑk gumuːs j.-eɾʁɑː 0103020301/04, ɑq miniːg j.-eɾʁɑː 0102020401/07.

jimsɑː- “kullanmak” Bkz. **jims-, jimsɑ-, jimtsɑ-, jints-.**

j.-β joq də bəz dʐəʁən sɑ j.-β joq də 0202030307/07.

jimsɑ- “kullanmak, çalıştırmak” Bkz. **jims-, jimsɑː-, jimtsɑ-, jints-.**

1. “kullanmak”

j.-p bɑɾ kəsɯ j.-p bɑɾ eː də 0202010502/01.

j.-βəɾ dəɾ səleɾ sɑ dʐəʁən mɑ j.-βəɾ dəɾ 0202030307/06.

j.-χəʂ də niːdʒioɾ ørɾdʒy j.-χəʂ də 0202030802/41.

j.-ʁɑ ɑ^{h}łdəŋ gumusdə j.-ʁɑ 0502020101/334, əɾχuanə j.-ʁɑ 0502020101/175, əɾχua j-ʁɑ 0502020101/20, bəɾ ʒiɣət j.-ʁɑ ɬɑ 0202010502/02, ʤemsekdi j.-ʁɑ 0502020101/269,

j.-ʁɑndɑ niːɣənə j.-ʁɑndɑ 0502020101/106.

j.-ʁɑndə ɢəɬəʂdə j.-ʁɑndə 0502020101/269.

j.-ʁɑɢ niː uɾ bəŋʂɨ j.-ʁɑɢ eː 0202030802/53.

“çalıştırmak”

j.- əɬəɣ ɑ^{h}łdəɴɢɑ j.- 0202030401/07.

j.-ʁɑ kʊɬ dø^{h}ːkdəɾəβ j.-ʁɑ 0202030402/57.

jimsɑq “yumuşak”

j. j. e^{h}t 0202030402/66, j. ɔ^{h}dən ɬɑ 0202030307/05, j. sɑɾəʁ ɔ^{h}ḍən 0202030307/04, j. sɑɾəʁ ɔ^{h}dən 0202030307/05, jyŋə j. də nɑ 0202030604/60, ʐuŋə j. də nɑ 0202030604/55.

jimsɑmɑ “kullanma (kılıç), kullanılan (kılıç), çalıştıran (kişi, hizmetçi)” Bkz. **jimtsɑmɑ.**

j. jɑʁəʁɑ j. ʤemsekdə uzuŋgi mɑndərəp bẹr 0502020101/141, əɬəɣ ɑ^{h}łdəndɑ j. kəsɯ 0502020101/463.

jimsɑndʑi̯ “hizmetçi”

j. sẹːn bər j. d̥ə͡ɾ nɑ 0202010502/11.

jimsɑrd- “yumuşatmak” Bkz. **jimsɑrt-.**

j.-əβɑłʁɑ kəsɯ j.-əβɑłʁɑ 0502020101/103.

j.-əβɑtɢɑn j.-əβɑtɢɑn eː də 0502020101/98.

j.-əβɑłʁɑn j.-əβɑłʁɑn ẹː d̥ə 0502020101/102.

jimsɑrt- “yumuşatmak” Bkz. **jimsɑrd-.**

j.-ɢɑ bəɾ təkəs j.-ɢɑ 0502020101/101, bəɾ təkəs j.-ɢɑ 0502020101/101.

jimtsɑ- “kullanmak” Bkz. **jims-, jimsɑː-, jimsɑ-, jints-.**

j.-ʁɑn ni͡ oɾ əɾχua j.-ʁɑn͡ i ɬɑ 0502020101/223.

j.-ʁɑq ɑɾɑʰq̡ə mɑ j.-ʁɑq nimi dɾo 0202030802/28.

jimtsɑmɑ < **jimsɑmɑ** “kullanacak (kılıç, nesne), kullanılacak (kılıç, nesne), kullanılan (kılıç)” Bkz. **jimsɑmɑ.**

j. o duɣdi j. ͡ɬɑ ɔʰq ͡jɑ də 0502020101/142, jɑʁəʁɑ j. ʤemsegən qɑnəβɑłʁɑ 0502020101/226.

jin “koyun gübresi” Bkz. **ʒin.**

j.+nə j.+nə ɢuzɢɑ 0202030306/02.

j.+dɑn j.+dɑn ɢuzɢɑ 0203010503/02.

j.+ən j.+ən 0202030306/02.

jinɑʧi Ç. “sürekli, hep”

j. j. ͡ɬɑ 0203010501/01, 0203010501/10.

jine “yine” Bkz. **ɑni, əni, əɾne, eːnẹ, eneː, eːni, ene, enẹ, eni, ẹːnẹ, ẹːni, ẹne, ẹnẹ, ẹni, ine, ini.**

j. j. ͡βəɾ jiɣ sutdə ɢuzɢɑ ͡ɬɑ 0202030305/02.

jindɑq “at, eşeğin tezeği” Bkz. **ʒindɑq.**

j. səɴɑɾ j. ͡ɬɑ 0202030401/04.

jints- < jimsɑ- “kullanmak, harcamak” Bkz. **jims-, jimsɑ-.**

j.-erɣeː ɑk gumuːs j.-erɣeː 0103020403/04.

jiŋ Ç. “soğuk alma sonucunda olan bir çeşit hastalık”

j. j. bəsɑ 0103010501/06, j. bosɑ͡ ɬɑ 0103010501/06.

jiŋ Ç. “karanlık, gece”

j. jiŋəɾɢə j. tʂoɬβɑn 0102020303/03.

jiŋ Ç. “ses”

j.+ən j.+ən dʐi̯dɑʁɑq 0103050301/19.

jiŋ “yen”

j. j. mədʒin qɑɬɑʁɑ 0202030605/55.

j.+ə j.+ə mədʒin͡ ɬɑ 0202030605/59.

jiŋəɾ “akşam” Bkz. **ʒiŋəɾ.**

j. j. oːsɑ͡ ɬɑ 0203010301/42, j. osɑ 0103030201/05, j. uʰɾʂsɑɴ sɑɬəβ 0202020501/10, j. pəʰɾɢɑnnəŋ ɸudurʁɑ mɑɾmi tɑmdərəβ 0202020501/10, bəɣən j. ʤẹɾɣi duziβ 0103010305/29, j. nimi bəɾ qunɢɑ 0202010901/64, j. sɑɬʁɑn bẹlẹk 0202030605/04.

j.+ʁɑ j.+ʁɑ eʰtgindi 0202031101/26, 0203010801/09, j.+ʁɑ ẹʰtgindi 0102040301/15, j.+ʁɑ͡ di̯ɣe͡ ɬɑ 0103050301/30, j.+ʁɑ məz midʒa ojnɑsəβ jeɾɬɑːsəβ 0103050101/52.

j.+dɑ j.+dɑ 0202030801/07, dəʰqus oʰtusdəŋ j.+dɑ 0202020501/10, j.+dɑ͡ ɬɑ ɢəjnə ɢuzu suɾɑː ʲtise 0203030102/04, j.+dɑ hejdik giɣi 0202031101/27, j.+dɑ͡ ɬɑ 0202030801/07.

j.+ɢəː j.+ɢəː gøk dʐɑłəʁ 0103020301/11, j.+ɢəː gyk tiozɯ 0102020301/50, j.+ɢəː gyk tiodzə 0102020401/32, j.+ɢəː gyk͡ dʐoχɢə 0103020403/14, j.+ɢəː jisɑmdzɯ 0103020403/20.

j.+ɢə j.+ɢə də 0103030802/12, j.+ɢə jiŋ tʂołβɑn 0102020303/03.

jiŋpɑntez Ç. “*Yingpanteizi*, yer adı”

j.+dɑ j.+dɑ 0203020402/19(2).

jiŋβe Ç. “çünkü”

j. j. 0202020501/104, 0203010702/16, j. mənə niedẹłaʁɑ øłʁruβatɢan ẹː d̥ə 0103050102/10.

jiŋdi < **lingju**? “komşu”

j. j. ɑʁəɬɬəʁ 0202020501/12.

jiŋfə ditso Ç. “ölülerin dünyası, öte dünya”

j. j. lio 0202030902/102.

jiŋkəa dʒiu Ç. “misafiri karşılama içkisi”

j. niɣə j. ɑ 0202030605/51.

jiŋnɑ- Ç.+T. “kazanmak” Bkz. **ʒiŋnɑ-, jiŋnɑʰ-.**

j.-sɑ ɢɑjsə j.-sɑ͡ ɬɑ 0202030902/63.

jiŋnɑʰ- Ç.+T. “kazanmak” Bkz. **ʒiŋnɑ-, jiŋnɑ-.**

j.-də mẹn j.-də 0202030902/65.

jiŋnə- < jiŋnɑ- Ç.+T. “söz vermek”

j.-βɑdəβ d̥ə kədʒiɣdi j.-βɑdəβ d̥ə 0103040601/12.

j.-βɑtqəʂ d̥ə j.-βɑtqəʂ d̥ə 0103040601/12.

jiŋnəłəq < jiŋniłəq “millî kıyafet üzerinde iğne konan kese”

j. bəɾ j. 0103010304/28.

jiŋniː “iğne” Bkz. **ʒiŋni, jiŋni.**

j. j. dɑłɑβ 0202031101/17.

jiŋni “iğne” Bkz. **ʒiŋni, jiŋniː.**

j. uzun j. 0202010502/21, βəɾ j. dərə 0202010502/18, j. dɑłɑβ 0202031101/17, j. dɑłosɑ 0103010303/05.

j.+dɑ bəɾ j.+dɑ͡ ɬɑ bəɾ 0202010501/19, bəɾ j.+dɑ ɬɑ b̥əɾ 0202010501/19.

jisɯłɑndʒio Ç. “İslam dini”

j.+nə j.+nə ʃinlamin də 0203010702/19.

jiŋʃiaɴ Ç. “etki, kalıntı”

j. j. ʂuołɑʁɑn 0103010602/19, j. joq d̥ə 0203010701/07.

jiŋʧiŋ Ç. “kısmet, gerek?”

j. mẹn j. bosɑ 0202030601/76, j. bosɑ 0202030601/79.

jiŋjɑɴ Ç. “besin, vitamin”

j. j. bidʒio go 0103010101/10.

jiŋdʐɨ Ç. “gümüş kâğıt”

j. j. 0202030605/25(2).

jiɴχɑɴ Ç“banka”

j. j. χɑɴdʐɑɴ 0103010303/35.

j.+dɑ j.+dɑ də 0103010303/35.

jiɾ “şarkı” Bkz. **dʒeɾ, jeɾ, jẹɾ.**

j. ɢəz j. 0103010602/12, 0202030601/81.

jiɾ “yer, bölge” Bkz. **əɾ, ʒeɾ, ʒẹɾ, ʒiɾ, jeɾ, jer, jẹɾ, jiːɾ.**

j. məsdəŋ giłmi j. 0202030605/164.

j.+ɣe ni j.+ɣe ẹʰḍəp də 0103020304/16.

j.+ɣi uɬɯjɬəɣ j.+ɣi ẹʰtgindi 0202020701/31, bər j.+ɣi lienliβɑtqəş ḍə 0202020702/23.

j.+din məs giłmi j.+din biːɾə͡ɬɑ 0202030605/156.

jɪrdəni "kıymetli, hazine" Bkz. **ərdənẹ, ərdəni, ẹrdəni, jerdəni, jerdini, jẹrdinẹ, jẹrdəni, jɪrdəni.**

j.+sə bə j.+sə ni də diseː 0103030702/43.

jɪrɬɑ- "şarkı söylemek" Bkz. **jeːrɬ-, jerɬ-, jerɬa-, jerɬaʰ-, jerɬə-, jẹrɬ-, jẹrɬa-, jẹrɬaʰ-, jẹrɬə-, zẹrɬa-.**

j.-ʁɑq ɢəz jiɾ j.-ʁɑq nimi ḍər 0202030601/81.

jisɑmʤɯ < jiz samsɯ T+Ç. "kumaş, ipek"

j. jiŋərɢəː j. 0103020403/20.

jisə Ç. "anlam" Bkz. **ʒisɯ, jisɯ.**

j. bẹlẹk j͡. ẹr 0202031202/57.

jisɯ Ç. "anlam" **ʒisɯ, jisə.**

j. j. 0103010705/48, 0202020701/48, 0202031201/05, j. ɑ 0202030604/62, ɑłəβɑłʁɑ j. də 0202020701/48, diːmi j. 0102020303/42, diɣẹn j. də 0103010305/97, j. ʤiuşɨ χɔ͡ɑː 0103010305/97, ʤiʃiɑɴḍigə j. ɑ 0202010501/02**,** məndɑʁ j. ḍro 0202030605/129, məndɑʁ j. dər 0202030605/168, jɑʰş ołuβurʁenəŋ j. e 0202031201/36, jyːɾə tutɢɑn j. də 0202030603/02, dzɨməgə j. ɑ 0202031202/33.

j.+sə mənəŋ͡ɬɑ j.+sə 0202031201/16, onuŋ j.+sə mɑ bərsek nimi dro 0202031202/28,

jisɯ < eʰsɯ "sahip, kendi" Bkz. **eʰsɯ, ẹːsɯ, ẹsɯ, ẹʰs, ẹʰsɯ, isɯ, ɪsɯ, ixsɯ, ʒisɯ, jeʰsɯ, jiːsɯ.**

1. "sahip"

j.+sə j.+sə ɑndɑʁ diɣin 0202010502/11, j.+sə oɬ ɑndɑʁ diɣin͡ẹː ḍə 0202010502/08.

2. "kendi, öz"

j. j. şərəβər do 0202020303/01.

jiş̱i Ç. "tören" Bkz. **ʒiş̱i.**

j. j. 0103040401/13, 0202030104/02, ɑndɑʁ j. bɑr eʰk̡ẹn 0202020701/18.

jiş̱iudʒɯ Ç. "baştan sona, tamamen, hepsi"

j. j. 0203010302/14.

jit- "(hayvanı yularından) çekmek" Bkz. **ʒid-, ʒit-, jet-, jid-**.

j.-gi ɑq͡ ɢɑʰtdə j.-gi 0103010305/94, ɑzɢərən j.-gi mɑɴGɑn ẹ də 0103040405/23, j.-gi mɑɴdə͡ɬɑ 0103040405/24, ɢoj mɑ j.-gi 0202010901/25.

jit jiːgẹ "ipince" Bkz. **ʃip ʃigi, ʃip ʃig̡i.**

j. pɑrβesə j. nẹ 0102040302/02.

jitʃiː Ç. "hepsi" Bkz. **ẹʰʧi, ʒitʃiː, ʒiʧi, ʃitʃi, jiːʧi, jitʃi.**

j. j. mɑde pədẓẹn pɑdẓẹn hɔrɑʁɑ 0103020304/05, şɑr eʰtḍə j. mənəŋ kəre diendʒɯ etgẹ 0202030104/16.

jitʃi Ç. "hepsi" Bkz. **ẹʰʧi, ʒitʃiː, ʒiʧi, ʃitʃi, jiːʧi, jitʃiː.**

j. j. 0102020303/15, 0102020303/28, 0102040302/07, 0103020304/15(2), 0103040405/24, 0103040405/27, 0103050102/36, j. ɑndɑ øɬʁrŭβɑt ḍə 0103040302/27, j. otɢəɬʁɑq mi ḍrə 0203030101/17, ølyrŭβɑdət ḍə j. 0103040302/01, j. dərəɣʤi kømət də ẹː də 0103040302/03, kəsleɾ j. didaŋə͡ja hɑnəʁɑn e də0103020304/36, j. kømuβɑːt də ẹː də 0103040302/05, j. kømg̡i 0103040302/08,

0103040302/10, j. məaʂiu 0103010304/82, məłaɬar j. ɬa qadi ʃøz maNGəraʁanda 0103040601/03, j. niɣo^{h}tGanda 0103050401/04, j. səqGa 0103030201/25, toʃi o:p ḍə j. 0103030802/34, j. jøɬʉrβat 0103020304/03, 0103020304/15, j. jyʂgi tʂoGeʂ də 0103010305/71, søzleɾ j. do:li ḍərə 0103030901/11, j. dzɻŋbiɬəβaḍo ḍə 0103030802/21.

jitʃien Ç. “bin”

j. j. asəʁ βerəβ do 0103010303/31, j. mi tekgi ɬa 0103050401/06.

jijaN Ç. “aynı” Bkz. **ʒijaN.**

j. j. a: 0103050102/15, 0202030307/03, aNGə j. də 0103040601/15, dəu j. a 0103030702/101, fəməʧiŋ j. 0203020402/11, fəŋsu ʃiguan j. a 0202030801/19, χansɯ j. 0102020303/48, j. lia ma 0203010301/50, j. ma 0203010303/11, 0203010303/17.

jijyeŋ guła- < **jijyen guła-** Ç.+T. “tedavi olmak için hastanede kalmak”

jijyeŋ g.-ʁəła +hanə^{h}- jijyeŋ g.-ʁəła hanə^{h}ḍə 0202030302/04.

jiji Ç. “anlam”

j.+sə bənəŋ j.+sə 0202010702/09.

jiz “bez, kumaş” Bkz. **ʒi:z, ʒiz, ji:z.** Ayrıca Bkz. **qa^{h}dəʁ jiz, ɢa^{h}ḍəʁ jiz.**

j. a:q j. 0103030802/23, aq j. 0103050102/28, j. poʁo ḍə 0103030802/23, qa^{h}dəʁ j. 0202010501/05, Gəzəł j. 0103050102/28, 0103050102/32, ɢa^{h}ḍəʁ j. 0202010501/13, nidʒoɾ j. ałχəʂ ẹ: ɬa 0103040601/21, gyk j. 0103030802/23, nileɾ j. ɟiseˌ ɬa 0103040601/18, ja^{h}:səł j. 0103030802/23.

j.+də aq j.+də ḍa^{h}rtGa 0103010305/92, aq j.+də sen səNaɾ udzɻun tutGa 0103010305/91.

j.+leɾ j.+leɾ ɬa bəɾ do 0202020302/02.

jiz “iz”

j.+əm j.+əm ma: maNəβat də: 0103010704/09.

j.+də senəŋ bəɾ i.+də sa^{h}ɬḍə na 0103010701/125.

jiz- “sıvı içine karıştırmak” Bkz. **ʒi:z-.**

j.-gi j.-gi ɬa 0103010101/10.

jizək “düz, büyük, geniş”

j. j. køɬdi 0103050303/08.

jizd- < jazdə- “(çiçek) açılmak”

j.-o tʂəGərtbaq quaɾ j.-o 0103050303/03.

jizdadẓə “bambu” Bkz. **ʒizda^{h}dẓɨ.**

j. j. ɢo^{h}ɢaɬəʁ 0202030102/02.

jizdimi : aq jizdimi “sağılmış olan sütün kaynatılıp yoğurt yapılmasından sonra pişirilip peynir yapılması aşamasındaki işlem”

a. j. 0202031101/32.

jidẓɨ “hep, sürekli” Bkz. **ʒi:dẓɨ, ʒidẓɨ.**

j. j. ẹ^{h}sɯ jamaβər ḍə 0202020702/20, j. ɬa 0202020501/04, j. niɣəɬəβəɾ ḍə na 0202020702/19.

jχas “gözyaşı” Bkz. **a^{h}s, ja^{h}s.**

j. j. aχGət də 0102020401/46, j. də 0102020401/47.

z

zɑɬɑ- Ç.+T. “çarpmak”

z.-ʁɑ z.-ʁɑ ølyɾuβɑtɢɑn eː də 0202030301/28.

zɑɬɑt- Ç.+T. “diktirmek”

z.-ɢɑ sejfəɴɢɑ z.-ɢɑ 0202020702/03.

zəːk < sək “kapı” Bkz. **ə̆sɯk, səːg, səːķ, səg**, **sək, səķ, sɯːk, sɯk, sɯķ.** Ayrıca Bkz. **geməsɯk**

z.+din ɑdzɑɴnəŋ z.+din 0103030701/38.

ziɣəɾ- < jiɣəɾ- “eğirmek” Bkz. **ʒiɣəɾ-, jiɣəɾ-, jiɣəʰɾ-.**

z.-əβɑɬʁɑ ʒyŋnə z.-əβɑɬʁɑ͡ɬɑ 0203010501/06.

zəlio Ç. “malzeme, kaynak”

z.+din z.+din mədʒa 0103010602/22.

zəɴɢəɬɑ- “köpek soğuğa dayanamayıp seslenmek”

z.-ʁo ʂit z.-ʁo 0202030204/02.

z.-ʁɑq ʂit z.-ʁɑq 0202010201/02.

zəɾ “(kam tedavisi sırasında) dilin kızgın demir ile temas kurduğunda çıkarttığı ses” Bkz. **zɯːr**

z. z. ɬɑ zəɾ βoɬdə 0103040405/05, zəɾ ɬɑ z. βoɬdə 0103040405/05.

zəɾ- < ezeɾ- “peşinden gitmek” Bkz. **ezeɾ-, ẹzẹɾ-, izẹɾ-, zeɾ-, zẹɾ-.**

z.-xəʂ z.-xəʂ͡ɬɑ ɑːnɑː͡ɬɑ dij d̥ər 0201010102/13.

zəɾd- “yanına almak, götürmek” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**

z.-əp goɬ͡ jyɣẹ͡ɬɑ z.-əp bɑɾsɑ͡ɬɑ 0201010101/16.

zəɾɢəɾ- < səɾɢəɾɑ- “rüzgârın sert esmesinden çıkan ses için fiil”

z.-ẹː z.-ẹː͡nɑ 0103050305/02.

zeːɾt- “yol göstermek, eşlik etmek, yanına almak” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**

z.-ge kəsɯleɾ̣ z.-ge 0203010301/05.

zeɾ “eyer” Bkz. **ə̆zeːɾ, ə̆zẹɾ, ezeːɾ, ezeɾ, ĕzeɾ, ẹzẹɾ.**

z. ʃʃiɣẹ z. oɾʁɑ 0103010305/57.

z.+nəŋ z.+nəŋ deːfse 0202020101/06.

zeɾ- “peşinden gitmek, takip etmek” Bkz. **ezeɾ-, ẹzẹɾ-, izẹɾ-**, **zəɾ-, zẹɾ-.**

z.-ɣe z.-ɣe ɑs mɑ əʂd̥e 0203020501/11, z.-ɣe͡ ɬɑ joʁuɾ ɬɑɾdəβ ɬɑɾdəβ ͡ɬɑ 0203020101/03.

z.-ɣi z.-ɣi mɑɴəβ 0103010305/57.

zeɾd- “götürmek, yanına almak, yetiştirmek” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**

z.-əp z.-əp bɑɾʁɑ 0203020402/10, 0203020402/20, z.-əp bɑɾʁɑ͡ɬɑ 0203020402/12, 0203020402/13, kəsleɾnə z.-əp bɑɾʁɑ 0202030403/09, ɢəzd̥ə z.-əp bɑɾʁɑ 0201010101/15, ɬojɑɴjyeŋge z.-əp bɑɾəp bɑɾ͡e: 0203020402/16.

z.-əβ z.-əβ bezət d̥ə 0103010503/09.

z.-o z.-o mɑɴde 0103020301/09(2).

z.-ək dɑɴɢɑɾ͡ɬɑ z.-ək giɣi 0103010305/44.

z.-əβɑɬʁɑ ɑβɑgɑnə mɑ z.-əβɑɬʁɑ 0203020402/20, ɑnəŋ͡ əʂgi z.-əβɑɬʁɑ hɑnəʁɑn͡ẹː 0203020402/10.

zeɾdẹɬ- “eyeri vurulmak”

z.-ɣi: saːɾəq qułən͡ɬa z.-ɣiː 0202030902/48.

zeɾt- “götürmek, yanına almak” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zẹːɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**

z.-əp ɑGɑsən mɑ z.-əp bɑɾʁɑ 0203020203/25.

z.-ək sen uzuŋgi z.-ək giɬ 0203020203/23.

z.-ge Goːzəsənə z.-ge geɬɣen eː də 0202030301/04, ʒiɣətdə z.-ge 0202030902/30, z.-ge mɑNəβəɾ ḍə͡qɑn 0202010501/17.

z.-gẹ z.-gẹ mɑNGɑnda͡ɬɑ 0203010301/53.

z.-gi z.-gi giɬɣẹ͡ɬɑ 0203020601/62, keɬənnə z.-gi 0202010901/66, Gəzdə sondɑn z.-gi͡ ɑɾʁɑ͡ɬɑ 0103010305/85, z.-gi mɑNGɑn eː də 0202030301/10, mẹnəN Gəzdə z.-gi git do 0103010304/41, z.-gi git də͡ ɬɑ ͡sɑ 0103010304/42, səŋβasən z.-gi gẹʰɬḍə 0103010303/02.

z.-gin eɣeʂən z.-gin ẹː ḍə 0502020101/16.

z.-gəle βɑɾ- z.-gəle βɑɾʁɑn ͡e ḍə 0202030401/20, **z.-gilẹ+gi-** z.-gilẹ giɣin 0202030902/92, uzunə z.-gilẹ giş 0202030902/91.

zeşuo Ç. “yine konuşuruz”

z. jɑdɑʁɑndɑ z. 0103010303/09.

zejigə Ç. “bir diğer, bir de” Bkz. **ʤejigə.**

z. z. 0103010602/14, z. ɬɑɾetbis ḍə͡nɑ 0203010303/16.

zejɬɑs- < oynas- “birlikte koşmak, birlikte oynamak” **ojnɑs-, ɬejɬɑs-, ʁejɬɑs-.**

z.-sɑ ɑɬɑ Gəs z.-sɑ͡ej 0103050303/11.

zẹːɾt- “yol göstermek, yetiştirmek” Bkz. **ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹɾd-, zẹɾt-.**

z.- hɑʂo z.- 0102020303/43, jɑʰʂo z.- 0102020303/45.

zẹɾ- “peşinden gitmek, takip etmek, örnek almak” Bkz. **ezeɾ-, ẹzẹɾ-, izẹɾ-, zəɾ-, zeɾ-.**

z.-ɣẹ z.-ɣẹ βɑɾʁɑ 0502020101/166, ʃiŋnə z.-ɣẹ͡ɬɑ 0202020301/06, joɬnə z.-ɣẹ mɑNGɑn͡ẹ 0103030901/55.

z.-ɣi qɑɾ kəsɯleɾnə z.-ɣi 0202020701/27, z.-ɣi mɑNGɑ jɑdɑʁɑndə ͡ɬɑ 0502020101/235.

zẹɾd- “yanına almak” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾt-.**

z.-əβɑɬʁɑ oʁułunu z.-əβɑɬʁɑ ʒyt͡uχGɑɾʁəɬɑ βɑɾʁɑ 0202030401/03.

zẹɾɬɑ- < jeɾɬɑ- “şarkı söylemek” Bkz. **jeːɾɬ-, jeɾɬ-, jeɾɬɑ-, jeɾɬɑʰ-, jeɾɬə-, jẹɾɬ-, jẹɾɬɑ-, jẹɾɬɑʰ-, jẹɾɬə-, jiɾɬɑ-.**

z.-p kəsɯleɾ͡ɬɑ məndə z.-p 0201010101/30.

zẹɾt- “yanına almak, götürmek” Bkz. **ezeɾd-, ezeɾt-, ẹzẹɾd-, zəɾd-, zeːɾt-, zeɾd-, zeɾt-, zẹːɾt-, zẹɾd-.**

z.-ge məɬɑɬɑɾnə z.-ge 0103030901/13, qɑɾ mɑNqəsənə z.-ge gẹɬɣẹndi ͡ɬɑ 0202030403/08.

z.-gi ɑnɑN͡ɬɑ z.-gi 0103030901/38, sẹŋ kułuβɑɬʁɑ z.-gi βɑɾ βɑɾ͡ɬɑ 0202030605/133,

z.-bise χuoβunə z.-bise 0202030605/133.

zoːɾ Ç. “hünnap” Bkz. **zoɾ.**

z. z. χuɑʂɨŋ 0103010101/15.

zoχuɑʂ < zoχuɑ əʂ Ç.+T. “mutfağın içi”

z.+di z.+di͡ɬɑ 0102040301/01.

zoŋ < soŋ “soğan” Bkz. **soŋ, sɔːN, suN.**

z. z. sɑːɾəmsɑq 0202030605/57.

zoɾ Ç. “hünnap” Bkz. **zoːɾ.**

z. z. ɑɬɑɾnə sɑɬʁɑ 0103010101/11, z. teɾɣə diɣẹ 0103030901/41.

z.+nə bəɾ z.+nə mɑ ɢɑzəβɑɬʁɑɢ͡eː 0103030901/44.

zɔq- < **sɔq-** “dokumak” Bkz. **soːɢ-, sɔq-, sɔɢ-.**

z.-qəʂ boχdzɑ z.-qəʂ͡ nɑ 0103030201/01.

zuodzɻunia Ç. “karar vermek” Bkz. **ʤuodzɻunia.**

z. oʁuɬ z. 0103050102/14.

zulia jəgə məŋ “bir rüya görmüş”

z. uzgoːmbɑ ɬɑmɑ z. di 0202030901/09, ɬɑmɑ z. 0202030901/08.

zuŋduŋ Ç. “düğün genel sorumlusu”

z. z.͡ ɑβɑgɑnə 0103040402/19.

zuɾ < ɑz βəɾ “biraz” Bkz. **ɑːzəɾ, ɑzəɾ, ɑzəɾ, ɑzʊɾ, ɑzuɾ, ǎzoɾ.**

z. qɑɬʁɑɴ quʁundɑn͡ z. iʃʤeɾ 0202030402/72.

zuj Ç. “en” Bkz. **ʤuːj, ʤuj.**

z. z. iʃʤinəŋg̊i 0103010304/11, z. ʃidʒiŋgi 0103010304/18, z. dzɻunjo ͡eɾ 0202031201/07.

zujχo Ç. “en son” Bkz. **ʤujχəu, ʤujχo, ʤujχo.**

z. z.͡ɬɑ 0202031202/47.

zɯːr “(kam veya şamanın tedavi sırasında) dilin kızgın demir ile temas kurduğunda çıkarttığı ses”. Bkz. **zəɾ**

z. z. zɯːr kəsɯ uzu dəlin jɑʁle dɾo 0202030101/09, zɯːr z. kəsɯ uzu dəlin jɑʁle dɾo 0202030101/09.

zɯudiolio Ç. “gitmiş”

z. nia z. 0103040405/27, ʤio z. 0103040405/43.

zɯɣərẹ “kişi adı”

z. z. diɣig͡ẹː 0201010101/01.

zɯmẹj Ç. “abla kardeş, kardeş” Bkz. **ʤɯme.**

z. bəz z. ʤigə 0202020301/04, z. liaŋgə dəɾ͡nɑ 0203020203/08.

ʤ

ʤɑɬɑ- Ç.+T. “bağlamak”

ʤ. məndɑɢɑ ʤ.-βɑɬʁɑ 0202030501/05.

ʤɑɴʤiŋ Ç. “Tibetçe sūtrası”

ʤ. ʤiusɨ ʤ. ɑ 0202030605/169.

ʤɑɴsɯlio Ç. “çok pis”

ʤ. ʤ. ɑ 0202020301/21.

ʤɑɴtsu Ç. “Tibet milleti; Tibet bölgesi”

ʤ. ʤ.͡ɬɑ 0103010305/54, 0202020501/42.

ʤ.+ʁɑ ʤ.+ʁɑ βɑɾʁɑ͡ɬɑ 0202030802/58.

ʤɑɴtʂuɑn fəʤio Ç. “Tibet Buddhizmi”

ʤ.+ʁɑ ʤ.+ʁɑ 0202020501/104.

ʤɑɴvəŋ Ç. “Tibetçe yazısı”

ʤ.+nə ʤ.+nə 0202030802/06.

ʤɑɴji Ç. “Tibetli doktor, Tibet geleneksel tedavi yöntemini uygulayan doktor”

ʤ. ʤ. dɾo 0202010901/52, ʤ. dejfə 0202010901/53.

dʒeːj Ç. “tekrar, onun dışında” Bkz. **dʒej.**
dʒ. dʒ. nimi mɑ 0202031101/01.
dʒej Ç. “tekrar, onun dışında” Bkz. **dʒeːj.**
dʒ. dʒ. dʒiu bər k͡un 0202031101/26.
dʒejigə Ç. “ayrıca, bir de” Bkz. **zejigə.**
dʒ. dʒ. 0103030201/18, dʒ. bə limoɬəq diɣin͡i 0203011002/15.
dʒejidʐuŋ Ç. “bir diğer çeşidi”
dʒ. dʒ. ɬɑ 0103050102/19.
dʒej feʃiɑɴ Ç. “uçuyor”
dʒ. ʃyŋjiŋ dʒ. 0202020501/42.
dʒejɬɑ- Ç.+T. “koymak, doldurmak”
dʒ.-ʁɑ dʒ.-ʁɑ 0202020401/27, ɑː dʒ.-ʁɑ 0202020401/26.
dʒoŋ Ç. “yine de, genelde” Bkz. **dʒuŋ.**
dʒ. dʒ. oj də͡nɑ 0203011002/03.
dʒoʃie Ç. “biraz erken, daha erken”
dʒ. tujχuɑdi dʒuj dʒ. 0202020702/31.
dʒotʂɨŋ Ç. “sabah”
dʒ. dʒ. 0203010801/07, məjtien dʒ.͡ɬɑ 0202030801/05.
dʒuːj Ç. “en” Bkz. **zuj, dʒuj.**
dʒ. dʒ. ʃidʒinəŋgi 0103010304/16.
dʒuokəɑ Ç. “misafir olmak”
dʒ. gɐ̣ɬɣɐ̣ dʒ. mɑ 0203020501/14.
dʒuoɬɑ- Ç.+T. “(ikna) etmek, yapmak”
dʒ.-ʁɑ guŋdʒuodɑn͡b̥əsɑ mɑ dʒ.-ʁɑ 0103050301/01.
dʒuotʃiŋ Ç. “dünürlük yapmak”
dʒ. bənəŋ dʒ. ɑ 0202010701/11.
dʒuojiu Ç. “aşağı yukarı, civarında”
dʒ. dʒiudien dʒ. 0103030701/03.
dʒuodʐuɬɑ- Ç.+T. “karar vermek, karar almak”
dʒ.-ʁɑ dʒ.-ʁɑ bɐ̣ɾəβ d̥ə 0103040601/12.
dʒuodʐunia Ç. “karar verir” Bkz. **zuodʐunia.**
dʒ. ɢəz͡oʁuɬ͡ɬɑ dʒ. 0103050102/01 niɑɴdʒa ʐəŋ dʒ. 0103050102/14.
dʒudi Ç. “yapmış”
dʒ. dʒ. ʁɑntozɯ 0202020702/06.
dʒulɐ̣j Ç. “yapıyoruz, yapacağız”
dʒ. məs dʒɯdʒi dʒ. 0202020101/12.
dʒulia Ç. “yapmış”
dʒ. dʒ. dʐi̯gə mudʐu 0203020601/17.
dʒuŋ Ç. “hep” Bkz. **dʒoŋ.**
dʒ. mɐ̣n dʒ. ɑndɑʁ sɑɢəni dəɾ 0203010701/14.
dʒuŋdi Ç. “sonuç olarak”
dʒ. dʒ. mudi 0103050101/50.
dʒuŋdʒioː Ç. “din” Bkz. **dʒuŋdʒio.**
dʒ.+dɑn dʒ.+dɑn niɣəse 0202020701/17.
dʒuŋdʒio Ç. “din” Bkz. **dʒuŋdʒioː.**
dʒ. dʒ. ʒiʂɨ 0202020701/20, dʒ. ʃiŋjɑɴ 0202020501/37.

ʤ.+nəŋ ʤ.+nəŋ ə̀ʂ̩di 0202010703/01, ʤ.+nəŋ guannien 0202020501/40.

ʤuʂɑ Ç. “ne yapsa”

ʤ. geseɾ ʤ. 0502020101/171.

ʤuŋʂiułɑ- Ç.+T. “kurala uymak”

ʤ.-ʁɑn o ʤ.-ʁɑn ʤ̩a^{h}Gə dandʒin niɣə də 0103010305/47.

ʤuŋduŋ Ç. “düğün genel sorumlusu”

ʤ. ʤ. 0202031202/27, 0202031202/35, ʤ. ɑβagɑ 0103010305/90, ʤ. ɑβagɑʁɑ 0103010305/35, 0103010305/46, ʤ. dimi 0103010305/33.

ʤuŋʤuŋdi Ç. “genellikle”

ʤ. ʤ. məsdəŋ peɣ guannɑβəɾʧə 0202010703/32.

ʤuj Ç. “en” Bkz. **zuj, ʤu:j.**

ʤ. ʤ. ɑzɑGəndɑGə 0502020101/310, ʤ. əʂgin jəusə dəɾ 0502020101/312, ʤ. bę̣zəgə ɬɑ 0203010702/10, ʤ. kənəŋ 0203010702/24, ʤ. χo ɑ 0202030701/01, ʤ. χodi mɑ 0103010101/21, ʤ. χo ʤ̩i 0103010101/12, ʤ. hɾdidigə 0203010701/20, ʤ. ʤeʂə ɑ:. 0103010101/03, ʤiŋdien ʤ. χo di 0202030605/06, ʤ. ni:ɣəɾegə ɬɑ 0202010703/06, ʤ. sɑnGɑ kəɾmiɣinnəŋ əʂgi 0502020101/311, tujχuadi ʤ. ʤoʃie 0202020702/31, ʤ. jɑɾɑtbɑʁɑnnə ɬɑ 0502020101/313, ʤ. jɑ^{h}GɑsəNGɑ 0203010702/33, ʤ. jɑ^{h}GɑsəNGɑ 0203010702/37, ʤ. jɑ^{h}G̣ɑsəNGɑ 0203010702/39, ʤ. jɑ^{h}G̣ɑsəNGɑ 0203010702/46, ʤ. dzu̯ŋjo də 0202031201/08.

ʤujχəu Ç. “en son” Bkz. **zujχo, ʤujχo, ʤujχu.**

ʤ. ʤ. qɑɾʁɑ 0202020701/60.

ʤujχo Ç. “en son” Bkz. **zujχo, ʤujχəu, ʤujχu.**

ʤ. ʤ. 0502020101/135, 0502020101/139, 0502020101/276, 0502020101/333, 0502020101/338, 0502020101/367, 0502020101/368, 0502020101/372, 0502020101/385, 0502020101/418, 0502020101/494, ʤ. ɬɑ 0202010703/19, 0202031202/50, 0502020101/08(2), 0502020101/199, 0502020101/221, 0502020101/341, 0502020101/492.

ʤujχu Ç. “en son” Bkz. **zujχo, ʤujχəu, ʤujχo.**

ʤ. ʤ. øɾe:gə bejʁɑndə ɬɑ 0502020101/103, ʤ. ɬɑ 0103010705/17, 0502020101/102, 0502020101/106, 0502020101/119, 0502020101/174, 0502020101/271, 0502020101/275, 0502020101/299, 0502020101/391, ʤ. mənə dɑnəβado jɑdɑʁɑ jɑ 0502020101/120.

ʤ. ʤ.+ʁɑ e^{h}tgindi ɬɑ 0502020101/103.

ʤujdzu̯ɑɴ Ç. “suç, ceza”

ʤ. ʤ. sɑłʁɑn ę̀ɾ 0202030605/99.

ʤuj ʂiułɑ- Ç.+T. “zorluk çekmek, eziyet çekmek”

ʤ.-ʁɑn ʤ.-ʁɑn mi: 0203020402/10.

ʤudzi̯ɑ tʂiɬɑn Ç. “yemek yapıp yemek”

ʤ. ʤ. ʂoguodi 0103030702/107.

ʤɯɑzi̯ŋ Ç. “sorumluluk”

ʤ. ʤ. joq ʤ̩ə 0103010305/86.

ʤɯu Ç. “gitmek, yürümek”

ʤ. ʤ. nɑli a 0203020601/25.

ʤɯukelio Ç. “yürümeye başlamış”

ʤ. ɑ^{h}t uɣuɾ je ʤ. 0103040405/26, ku̯s uɣuɾ je ʤ. 0103040405/26, Goj uɣuɾ mɑ ʤ. ɑ 0103040405/26.

ʤɯu χɑdi Ç. “yürümüş”
ʤ. ʤ. 0103030702/108.
ʤɯχo Ç. “yeter ki”
ʤ. mẹn ʤ. hẹʤɐr ʃiʤigə͡ɬɑ osɑ 0202031202/38.
ʤɯʤi Ç. “kendi”
ʤ. məs ʤ. ʤulẹj 0202020101/12.
ʤɯɬio Ç. “araştırma kaynağı, malzeme”
ʤ. mʤaɾ ʤ. mɑ dərə ʂi 0203010701/04, gø^{h}p ʤ. 0203010701/15.
ʤ.+nə ʤ.+nə ɑndɑɢɑ tʂɑɬɑʁɑ ɢɑromin ḍə 0203010701/15.
ʤɯŋnɑː- Ç.+T. “(saçını) bağlamak”
ʤ.-ʂ+də mɑjibɑ ʤ.-ʂ də͡nɑ 0103010703/03.
ʤɯmeməŋ Ç. “abla kardeşler, kardeşler” Bkz. **zɯmẹj.**
ʤ. ʤ.͡ə̌ʂḍi 0103030901/54.
ʤɯnəŋ Ç. “sadece, ancak”
ʤ. ʤ.͡ɬɑ 0103010305/63.
ʤɯŋʤałɑ- Ç.+T. “eklemek, ilave etmek”
ʤ.-sɑ ʃiende jyensu ʤ.-sɑ 0203010701/25.
ʤɯjiu Ç. “özgür, serbest, bağımsız”
ʤ. ʤ. dəɾ 0202020501/30, ʤ. gøŋyɬɬək kəsɯleɾ 0203010702/19.

ʐ

ʐɑɴɬɑ- Ç. “birbirine öncelik vermek, buyurmak” Bkz. **ʐɑɴnɑ-.**
ʐ.-ʁɑ ʐ.-ʁɑ ɑndɑɢɑ 0203011002/20.
ʐɑɴnɑ- Ç.+T. “davet etmek, buyurmak” Bkz. **ʐɑɴɬɑ-.**
ʐ.-p jonʤəʂgẹ ʐ.-p bɑɾʂ ḍə sɑ 0102020303/38, jonʤəʂgẹ ʐ.-p bɑʁɑndə 0102020303/39.
ʐɑɴχu Ç. “ondan sonra”
ʐ. ʐ. 0202010901/82.
ʐəːq “kötü” Bkz. **ʐuq.**
ʐ. ʐ. də diɣe ə̌ʂmẹs eː ḍə 0103010705/18.
ʐəŋ Ç. “kişi, insan”
ʐ. bəɾ ʤaʤɯ ʐ.͡ɬɑ 0202030901/06, bəʂigə ʐ. ɑː 0502020101/12, duɑfə ʐ. 0202020702/25, guanʤejendi ʐ. 0202020301/07, ʁəʂiʧʃibɑgə ʐ. aj 0203020401/20, ʤitidi ʐ. ɑ 0203020601/26, mə ʐ. ɑ 0103040405/50, ni ʂ͡i ʤi bəjzɯdi ʐ. ɑ 0203020401/09, niɑɴʤa ʐ. 0103050102/14, ʂisɯgə ʐ. ɑ 0202030801/13, ʧyenʤa ʐ. 0202030901/12, tʂiŋlio ʁɑnʤa ʐəŋ lio 0102020303/46, vu bəjzɯ ʐ. di χodej 0203020401/10, vuʂi bəjdi ʐ. lio 0203020401/08, jiuː niudi ʐ. ɑ 0202030802/36, jiudi ʐ. 0203010301/36, dʐi̯mə jigə ʐ. ɑ 0202030605/06.
ʐəŋdigəa Ç. “kişinin”
ʐ. nəməgə ʐ. gəŋgəŋzɯ 0202030901/22.
ʐəŋʤazɯ Ç. “aile, hane”
ʐ.+ ʐ. joq ɑndɑʁ jeɾdi͡ɬɑ 0103030901/30.
ʐəŋʤien Ç. “insan dünyası, yer yüzü”
ʐ.+di ʐ.+di eni dəlixəʂ də 0502020101/126.

ʐəŋʧiŋ ʤuoɬɑ- Ç+Ç.+T. “çıkar için iyilik yapmak”

ʐ̩-p ɖə ʐ̩-p ɖə 0502020101/213.

ʐo̯ɬɑ- Ç.+T. “sarmak, dolandırmak”

ʐ̩-βɑɬʁɑ dʐo̯^{h}bɑq ʐ̩-βɑɬʁɑ 0202020302/01.

ʐu < jy “ev” Bkz. **gy, ʒy, ʤy, ʃy, jyː, jy.** Ayrıca Bkz. **ɑːq ʒy, ɑq ʒy, ɑq jy, ɢɑr ʒy, ɢɑr jy, ɢɑrɑ jy, ʧi ʒy, ʧi jy.**

ʐ̩+di ʐ̩+di sɑntien sɑɬəβ ɖə 0103050102/19.

ʐuq ɑʐɑɢ < ʐuq ʐɑq “kötü, iyi olmayan” Bkz. **ʐəːq.**

ʐuq ɑ.+ənə ʐuq ɑ.+ənə ʂigin͡iː ɖə 0202010503/09.

ʐuʒi Ç. “Buddhizm’e ait bir alettir, iki işlevi vardır: birincisi kaşınmayı gidermek, ikinci ise bir şeyi hatırlamak veya aklında tutmak içindir. Bu alet bambo, bakır, demir veya yeşim taşından yapılır. Buddhizm’de uğur sembolize eden alet, Tang sülalesinden sonra kendi kullanma işlevini yavaşça kaybetmiş, daha çok süs olarak kullanılmaya başlamıştır.”

ʐ̩ ʐ̩ ʃiŋdʐuɑɴnəŋ 0203010702/52.

ʐuŋ Ç. “kaşmir, deve yünü”

ʐ̩+ə ʐ̩+ə jimsɑq də nɑ 0202030604/55, ʐ̩+ə mədʒin 0202030604/56.

ʐ̩+ən ʐ̩+ən qərəβər də 0202030701/05, ʐ̩+ən ɬɑ ʧyenbə guɑɬɑɸɑtɢɑ 0202030701/07.

ʐuzɯ Ç. “eyerin üzerine konulan kalın yumuşak battaniyeyi benzeyen örtü”

ʐ̩ ʐ̩ dɑɬɑʁɑ 0103010305/57, tʂɑn ʐ̩ ʊrʁɑ 0103010305/94.

ʐ̩+nə qɑːnnəŋ ʐ̩+nə keɣər 0202030301/15, qɑːnnəŋ ʐ̩+nə jɑz 0202030301/18.

ʐi̯utʂɑɴʤɯ Ç. “hayvan bağırsağından yapılmış etli sucuk”

ʐ̩ ʐ̩ dər͡nɑ 0202030308/06, ʐ̩ diː dər͡qɑn 0202030308/06, ʐ̩͡ɬɑ 0202030308/05.

ʐi̯dɑ- “yapabilmek” Bkz. **ʂi̯dɑ-, ʂi̯ɖɑ-, dʐi̯d, dʐi̯dɑ-, dʐi̯ɖ-.**

ʐ̩-ʁɑɢ̯ undurʊβ ʐ̩-ʁɑɢ̯͡e 0202030404/07.

ʐi̯ŋbə kuɬe Ç. “tanıyamıyor, tanıyamıyoruz”

ʐ̩ ʐ̩ 0203010301/46.

ʐi̯ŋdia Ç. “tanıyor”

ʐ̩ vo dəu ʐ̩ 0103010303/13.

ʐi̯ŋvu Ç. “görev”

ʐ̩ ʐ̩ mɑ bɑr͡eː ni 0202030402/40.

ʐi̯jye ʂɑn Ç. “*Riyueshan*, yer adı”

ʐ̩ ʐ̩ 0202030605/15, ʐ̩ diminəŋ bɑʂɢɑ 0202030605/33, ʐ̩ dip məndɑʁ͡βər ɑt sɑɬəp ɖə 0202030605/50.

ʐi̯ɴχɑ Ç. “herhangi”

ʐ̩ məjiu ʐ̩ 0202020501/32.

dʐ̩

dʐɑː “parçacık; acaba, işte, zaten, yani, doğru, ki, ancak, tahmin edildiği gibi, anlamlarını katarak sözcüğün temel işlevini onaylama ve taktir etme anlamını ve olayın gerçekliğini ifade etmek için kullanılır.” Bkz. **ʤa, dʐɑ, dʐo̯, dʐəβɑ, dʐuɑ, dʐua, dʐ̩ɑ.**

dʐ̩ dʐ̩ mẹn ɬɑ məndɑʁ ɬɑ uʂ kəsɯ tuduβɑ^{h}ɬɖ̩ẹ̣ 0202030402/46.

dʐɑːχq- “vurmak, çakmak, kesilmiş koyun yünlerin daha iyi şeklide açılması için ince ağaç dalı ile durmadan üzerine vurmak” Bkz. **tʂɑχq-, tʂɑχɢ̯-, dʐ̩ɑχq-.**

dʐ̩-ɢɑ ɢəzə jyŋnə dʐ̩-ɢɑ 0103010304/43.

dʐɑːɢ̟ərəɢ < dʐɑːɢ̟ərəq “kış yaylasının adı”

dʐ̩. ɑq dʐ̩͡e: 0202030102/07.

dʐɑːn Ç. “keçe halı” Bkz. **dʐɑn.**

dʐ̩.+nə dʐ̩.+nə sɑɬʁɑ͡ɬɑ 0202020303/01.

dʐɑːʃi Tb. “kişi adı” Bkz. **dʐąʃiː.**

dʐ̩. dʐ̩. 0203010301/12, 0203010301/25.

dʐɑ Ç. “parçacık, acaba, işte, zaten, yani, doğru, ki, ancak, tahmin edildiği gibi, anlamlarını katarak sözcüğün temel işlevini onaylama ve taktir etme anlamını ve olayın gerçekliğini ifade etmektedir.” Bkz. **ʤa, dʐɑː, dʐəβɑ, dʐo, dʐuɑ, dʐua, dʐ̩ɑ.**

dʐ̩. dʐ̩. 0202030601/78, dʐ̩. 0203010702/03, ɑq sɑːq dʐ̩. 0202030301/22, 0202030308/06, 0202030308/07, ɑm dʐ̩. tułumɢɑ ejʁədʐ̩i mɑ joq dɾo 0203010503/07, dʐ̩. ɑdʐɑqəs sɑɬʁɑ 0202010901/78, bɑ̩ʂdə dʐ̩. βər ɢɑjsə kungę̩ qəʰɾqtsɑ oɬʂ̩ ḍə 0202020501/68, dʐ̩. bɑʰʂ̩ mɑ ɑʁəɾʁɑ 0103040601/10, bəː dʐ̩. niː ɑɾtqɑʂ̩͡ eː 0103010304/62, bə dʐ̩. 0202030902/55, bə dʐ̩. ɢɑjsə kungi boɬχəʂ̩ dəɾ 0202031201/19, bə͡ɬɑ dʐ̩. qɔsə udʒin dik g̩ise 0202020501/01, bəɾmisən dʐ̩. deːɬə ølyɾxəʂ̩ ḍə 0202020501/45, uzunə dʐ̩. 0202030402/11, bę̩s βɑʂ̩dəʁ mɑɴqəsɢɑ dʐ̩. jołdɑ kəsɯ gøɾeː dəm 0502020101/346, boɬʁə dəm dʐ̩. boɬʁəməs dəm 0202020501/15, buɣun dʐ̩. mę̩n jiŋnɑʰdə 0202030902/65, dɑʰg̩ə dʐ̩. nidʒiβəɾ ɑʰt dixəʂ̩ 0202031202/04, dɑʰg̩ə dʐ̩. nidʒiβəɾ toɾ gę̩zgə dixəʂ̩ mi 0202031202/04, doːʁuɾə dʐɑ 0202030802/43, duʁup dəm dʐ̩. 0202030402/11, dimi͡ɬɑ dʐ̩. 0202030802/15, dʐ̩. ɬɑ 0103050301/20, 0202010502/10, 0202010501/17, 0202010901/21, 0202010901/38(2), 0202010901/63, 0202010901/73, 0202010901/78, 0202010901/51, 0202020201/04(2), 0202020301/04, 0202020301/12, 0202020401/16, 0202020501/42, 0202020501/45, 0202020501/98, 0202030101/02, 0202030103/02, 0202030103/05, 0202030103/19, 0202030301/07, 0202030301/38, 0202030401/09, 0202030401/16(2), 0202030401/28, 0202030401/33, 0202030402/04, 0202030402/14(2), 0202030402/20, 0202030402/41, 0202030402/51, 0202030402/62, 0202030403/04, 0202030403/09, 0202030601/55, 0202030603/02, 0202030603/04(2), 0202030604/07(2), 0202030605/05, 0202030605/81, 0202030605/165(2), 0202030802/13, 0202030802/17, 0202030802/25, 0202030802/31, 0202030802/41, 0202030901/11, 0202030901/12, 0202030901/23, 0202030902/81, 0202030902/91, 0202030902/98, 0202030902/111, 0202030902/113, 0202030902/116, 0202030902/124, 0202031101/16, 0202031101/27, 0203010301/05, 0203010301/24, 0203020203/14, 0502020101/46, 0502020101/72, dʐ̩. ͡ɬɑ 0103010502/05, 0202030605/17, 0202030605/33, 0202030605/49, 0202030605/68, 0202030605/94, 0202030605/165, 0202030902/72, 0502020101/26, 0502020101/32, 0502020101/34, 0502020101/37, 0502020101/44, 0502020101/52, 0502020101/56, 0502020101/57(3), 0502020101/74, 0502020101/79, 0502020101/82, 0502020101/86, 0502020101/88, 0502020101/89, 0502020101/90, 0502020101/95, 0502020101/96, 0502020101/108, 0502020101/114(2), 0502020101/115(2), 0502020101/121, 0502020101/122, 0502020101/130, 0502020101/131(2), 0502020101/143, 0502020101/145, 0502020101/148, 0502020101/152(2), 0502020101/156, 0502020101/163, 0502020101/185, 0502020101/193, 0502020101/194, 0502020101/194, 0502020101/198(2), 0502020101/203, 0502020101/204, 0502020101/209, 0502020101/210, 0502020101/214, 0502020101/217(2), 0502020101/219, 0502020101/244, 0502020101/249, 0502020101/251, 0502020101/253, 0502020101/255, 0502020101/259, 0502020101/261(2), 0502020101/263, 0502020101/267, 0502020101/268, 0502020101/276, 0502020101/286, 0502020101/290, 0502020101/305, 0502020101/309, 0502020101/310,

0502020101/338, 0502020101/339, 0502020101/341, 0502020101/348, 0502020101/353, 0502020101/360, 0502020101/363(2), 0502020101/364(3), 0502020101/366, 0502020101/368, 0502020101/370, 0502020101/377, 0502020101/380, 0502020101/408, 0502020101/417, 0502020101/420, 0502020101/428, 0502020101/433, 0502020101/438, 0502020101/450, 0502020101/464, 0502020101/468, 0502020101/485, 0502020101/490, dʐ̩ ɬa ʃitʂaχuanəŋ 0201010101/01, dʐ̩ maNGanda dʐa turɣin boɬʁan̂ e̞ː ʝə 0202010502/14, mənə dʐ̩ βər 0202030902/39, 0202030902/81, me̞n dʐ̩ 0203010701/15, me̞n dʐ̩ bə βər ʒynə 0202030902/18, napa dʐ̩ 0202020501/08, sələrdin dʐ̩ 0202030604/29, sin dʐ̩ 0202020501/29, dʐ̩ ʂɨgə je̞ɬ βo^{h}ɬd̥ə 0203020201/18, dʐ̩ turɣin boɬʁan̂ e̞ː ʝə 0202010502/14, jaʁdər d̥ise dʐ̩ sa 0202030802/55, dʐ̩ ̂ja 0202030101/06, dʐə̩ŋ dʐ̩ 0202030402/40.

dʐa “zarf yapma eki, *baɾ-* “varmak” fiili ile çekimlendiğinde geçici olarak var olduğunu ifade etmektedir.” Bkz. **ʤa.**

dʐ̩ χuozaN ma baɾ dʐ̩ baɾ də 0203020403/03.

dʐapdʐa “çapa?”

dʐ̩ dʐ̩ ole̞n dʐomuɾuβuɾ d̥ə̂ na 0103040403/20, dʐ̩ dimi ne̞ɾ 0103040403/22.

dʐaq- “benzemek” Krş. **ʤili-, ʧili-, dʐɨɬa-, dʐɨɬaq-.** Ayrıca Bkz. **ʤaGɔ, dʐaGo, dʐaGɔ.**

dʐ̩-Ga ʤiaNGə dʐ̩-Ga tʂəndərəɬəq qasa 0103040303/06.

dʐaGɔ “gibi” Bkz. **ʤaGɔ, dʐaGo.**

dʐ̩ su dʐ̩ suzəlɾnəŋ bəle̞k 0103040401/60.

dʐaGo “gibi” Bkz. **ʤaGɔ, dʐaGɔ.**

dʐ̩ sut dʐ̩ suzulɾnəŋ bəlek 0103040401/62, jaʁ dʐ̩ jaɾasɾnəŋ be̞lek 0103040401/64, jyŋ dʐ̩ aɾGasɾnəŋ bəɬek 0103040401/66.

dʐaχd̥əɾ- “diz çöküp baş eğmesine yardım etmek” **dʐa^{h}ɬd̥əɾ-, dʐ̩a^{h}d̥ər-, dʐ̩a^{h}d̥əɾ-.**

dʐ̩-Ga baʂ dʐ̩-sa 0103030203/10.

dʐalia Ç. “Bir fiilin yapılmakta olduğunu ifade eder.” Bkz. **dʐɨlia.**

dʐ̩ bə ʃiuʃiŋ dʐ̩ 0202010901/18.

dʐaɬ-: baʂ dʐaɬ- “diz çöküp baş eğmek, saygı göstermek, yere kapanmak” Bkz. **ʤaɬ-.**

dʐ̩-əβər dɾo/də/d̥ər/d̥ə baʂ dʐ̩-əβər dɾo 0202010101/04, baʂ dʐ̩-əβər də 0202010503/05, baʂ dʐ̩-əβər d̥ər 0203011002/06, ba^{h}ʂ dʐ̩-əβər d̥ə 0202010101/03.

dʐ̩-χəʂ e baʂ dʐ̩-χəʂ̂ e 0202030301/03.

dʐ̩-ʂ də b̥aχʂ dʐ̩-ʂ də 0103030702/83.

dʐ̩- pə^{h}ɾGaNGa dʐ̩-̂jam 0202020501/26, pə^{h}ɾGaNG̥a ̂ɬa dʐ̩- 0202020501/26.

dʐ̩-əp ba^{h}dʐən dʐ̩-əp dʐaɬəp 0202010503/04, ba^{h}dʐən dʐaɬəp dʐ̩-əp 0202010503/04.

dʐ̩-o ba^{h}ʂ dʐ̩-o 0202020501/24.

dʐ̩-ʁa baʂ dʐ̩-ʁa 0202020701/24, 0202020701/28, 0203011001/05, baʂ dʐ̩-ʁa ̂ɬa 0202030902/47, 0202030902/48, ba^{h}ʂ dʐ̩-ʁa 0203020402/13, ba^{h}dʐən dʐ̩-ʁa ̂ɬa 0202030902/68, baʂdə dʐ̩-ʁa 0202010901/26, 0202030301/04, ba^{h}ʂdə dʐ̩-ʁa 0103010502/12, ba^{h}ʂ dʐ̩-ʁa ̂ɬa 0202020501/24.

dʐ̩-əβaɬʁa baʂdə dʐ̩-əβaɬʁa 0202010503/14.

dʐ̩-ʁəɬa b̥aʂ dʐ̩-ʁəɬa 0202010503/06, **dʐ̩-ʁəɬa baːɾ** baʂ dʐ̩-ʁəɬa baːɾ 0202010503/05, **dʐ̩-ʁəɬa gə̩ɬ-** b̥aʂ dʐ̩-ʁəɬa gə̩ɬɣek nimi d̥ə 0202030801/10, **dʐ̩-ʁəɬa maN-** baʂ dʐ̩-ʁəɬa maNGaʂ̂ ɬa 0202030301/01.

dʐ̩-ʁəɬap d̥ə(<-ʁəɬa baɾəp d̥ə) b̥aχʂ dʐ̩-ʁəɬap d̥ə 0103030901/38.

dʐ̥-ʁan baʰʂ dʐ̥-ʁan saʁda ͡ɬa 0202030902/69, baʰdʐ̥an dʐ̥-ʁan saʁda 0202030902/87.

dʐ̥-ʁandə baʰʂ dʐ̥-ʁandə͡ɬa 0202020501/24.

dʐ̥-ʁaq baʂ dʐ̥-ʁaq eːʝə 0202010503/03.

dʐ̥ała: Ç. “püskül” Bkz. **dʐ̥ała.**

dʐ̥ dʐ̥ dər diː 0103020403/15(2).

dʐ̥ała Ç. “püskül” Bkz. **dʐ̥ała:.**

dʐ̥ dʐ̥ gudəɬ 0103020301/16.

dʐ̥ała- Ç.+T. “(iğne) vurmak” Bkz. **dʐ̥ałə-.**

dʐ̥-ʁaq mẹn ma dʐ̥-ʁaq 0103010501/06.

dʐ̥ała- “davet etmek, uğurlamak” Bkz. **dʐ̥ałə-.**

dʐ̥-p də pəʰrg̊an dʐ̥-p də 0202030801/28.

dʐ̥-p gaːndʒɪrnə dʐ̥-p baɾəβ 0103010501/02.

dʐ̥ała- Ç.+T. “patlatmak”

dʐ̥-ma sen dʐ̥-ma 0202030402/21, uzunə dʐ̥-ma βaɾ ɬa 0202030402/21.

dʐ̥-βuzə uzə dʐ̥-βuzə 0202030402/20.

dʐ̥-ʁuzgətə̆sə mənə dʐ̥-ʁuzgətə̆sə 0202030402/27.

dʐ̥ałəː < **dʐ̥ałəʁ** “kırbaç” Bkz. **dʐ̥ałəʁ.**

dʐ̥ gyk dʐ̥ 0102020401/30.

dʐ̥ałə- < **dʐ̥ała-** “davet etmek, ” Bkz. **dʐ̥ała-.**

dʐ̥-əβ də gandʒɪr dʐ̥-əβ də eː d̥ə 0103010501/03.

dʐ̥ałə- < **dʐ̥ała-** Ç.+T. “(iğne) vurmak” Bkz. **dʐ̥ała-.**

dʐ̥-əβ də əɬəɣnə dʐ̥-əβ də sa 0103010501/06.

dʐ̥ałəʁ “kırbaç” Bkz. **dʐ̥ałəː.**

dʐ̥ gyk dʐ̥ 0102020301/53.

dʐ̥ałəʁɬa- “kırbaçlamak”

dʐ̥-ʁaq uʂ g̊at dʐ̥-ʁaq nimi d̥ro 0202030605/129.

dʐ̥ałma: baʂ dʐ̥ałma: diz çöküp baş eğme, saygı gösterme, yere kapanma”

b. dʐ̥ 0202010901/25.

dʐ̥an Ç. “durak”

dʐ̥ bər dʐ̥ bər dʐ̥angə͡ɬa eʰtəp baɾəβər d̥ə͡na 0203011002/02.

dʐ̥+gə bər dʐ̥an bər dʐ̥+gə͡ɬa eʰtəp baɾəβər d̥ə͡na 0203011002/02.

dʐ̥an Frs. “can”

dʐ̥ kəsɯnəŋ dʐ̥ jas uzaʁo 0202010901/16, jaʰʂ dʐ̥ 0202031201/33.

dʐ̥+nə dʐ̥+nə dʒiuɬaʁa 0202030301/32, senəŋ dʐ̥+nə aɬʁə də 0502020101/255, dʐ̥+nə jaɾadəɬʁəməs d̥ə 0202030901/13.

dʐ̥+gə senəŋ dʐ̥+gə sen hɐ̨ʃɨk̟ə aʁəʰrsa 0502020101/156, jas dʐ̥+gə ʊɬʊt giːʂ də 0202020501/50.

dʐ̥+dan uzu dʐ̥+dan gəʰrgɔ jɔg͡ eː 0502020101/156, sen dʐ̥+dan gəʰrqsa 0502020101/155, sen dʐ̥+dan gəʰrqb̥asa 0502020101/155, senəŋ dʐ̥+dan seN gəʰrqb̥asa 0502020101/157.

dʐ̥+ə jas dʐ̥+ə demərdik gəp boɬʁeː 0202020501/84.

dʐ̥+əŋnə dʐ̥+əŋnə bɔχuɬaq qaɬʁa͡ɬa 0202030605/140.

dʐ̥an Ç. “keçe halı” Bkz. **dʐ̥aːn.**

dʐ̥+nə aq dʐ̥+nə jazga 0203020202/04.

dʐɑn- “ateşe yaklaşıp ısınmak”

dʐ̩-ɢɑ ot dʐ̩-ɢɑ 0103030901/02.

dʐ̩-əβɑɬʁəməs d̥ə͡ ot dʐ̩-əβɑɬʁəməs d̥ə͡nɑ 0103030901/09.

dʐɑn Ç. “kalmak, yaşamak”

dʐ̩ χɑn bəgɑn dʐ̩ ɑ 0203010301/32.

dʐɑnbəʂɑɴ Ç. “çare yok, durduramıyor”

dʐ̩ su ɑ^{h}qɢɑ dʐ̩ 0202030802/46.

dʐɑnlia Ç. “oturur, kalır”

dʐ̩ ɢɑɾ͡j təkgi dʐ̩ 0203020301/02.

dʐɑnɬə-< dʐɑnɬɑ- Ç.+T. “yapıştırmak”

dʐ̩-βɑtɢɑ dʐ̩-βɑtɢɑ d̥ə 0202020702/14.

dʐɑnɬə- < dʐɑnɬɑ- Ç.+T. “kapmak, yerini kapmak”

dʐ̩-əβɑp d̥ə ɢ̥ɑʂdɑsdəɾɣe dʐ̩-əβɑp d̥ə 0202030103/02.

dʐɑnnəʁ Frs.+T “canlı”

dʐ̩ dʐ̩ ɑmu^{h}tɑnnə ͡ɬɑ ølyɾmȩs͡ eɾ 0202020501/44, dʐ̩ oɾɬəʁ oɬəɾʁɑn͡ e̥ɾ 0202030605/144, demər dʐ̩͡ oɬʁeːj 0103010701/139, demər dʐ̩ oɬʁeːj 0103030702/86, demər dʐ̩ bolernəŋ bȩ̥lȩ̥gə 0103010703/22, demər dʐ̩ βoɬʁeːj 0103030203/55, dȩ̥mər dʐ̩ oɬʁej 0103010601/78.

dʐɑndʐɨ̨ŋ Ç. “savaş”

dʐ̩ dʒiuʂɨ dʐ̩ mɑ 0502020101/01, dʐ̩ niendedɑ 0103030802/30, dʐɨ̨χuj dʐ̩ d̥i ʂɨχo 0502020101/170.

dʐɑŋgɑ “boyuna takılan veya bağlanan atkı tarzında bir giysi”

dʐ̩ ɢəzəɬ dʐ̩ pɔqɢɑ 0202030901/08, dʐ̩ dəɾ 0202030901/08, ɢəːzəɬ dʐ̩ mɑnɢɑ 0202030901/09

dʐɑŋgujʤɯ Ç. “ev sahibi, evde sözü geçerli olan kişi”

dʐ̩ dʐ̩ βoɬəsɢɑ 0202030402/57.

dʐɑɴ Ç. “hesap”

dʐ̩ mȩ̥ŋ dʐ̩ dəu χodʐɨɑnia 0103010303/17.

dʐɑɴpəŋ Ç. “çadır”

dʐ̩+nəŋ dʐ̩+nəŋ 0202010501/18.

dʐɑɴbəj Ç. “büyükler, yaşça büyük olan kişiler”

dʐ̩+leɾ dʐ̩+ɬeɾ 0103010703/01.

dʐɑɴfɑɴ Ç. “çadır”

dʐ̩ dʐ̩͡ əʂge 0103050401/08, dʐ̩͡ əʂgi 0103050401/07, dʐ̩ gɑnʤɯ 0201010101/14.

dʐɑɴje Ç. “*Zhangye*, yer adı”

dʐ̩ dʐ̩ 0203030101/07(2), 0502020101/05, dʐ̩ qɑdi͡ e 0203020201/04.

dʐ̩+nəŋ dʐ̩+nəŋ 0103010304/80.

dʐ̩+ʁɑ dʐ̩4ʁɑ 0203030101/08.

dʐ̩+ɣȩ̥ dʐ̩+ɣȩ̥ sɑtɢ̥əɬɑɾʁɑq 0203010303/14.

dʐɑs- “parlamak, ışık vermek”

dʐ̩-ɢɑː jɑzənnəŋ kun dʐ̩-ɢɑː 0103020401/05, dɑNGɑɾGəː kun dʐ̩-ɢɑː 0103020401/05.

dʐɑsɑɴ “vezir”

dʐ̩ dʐ̩ 0203020401/13.

dʐɑsɑɴnəq “Lamalık; vezirlik”

dʐ. dʐ. 0203020401/12.

dʐɑsð “kötü iş, problem, sorun”

dʐ. dʐ.͡etkəʂ͡e 0202030605/104.

dʐɑsdɑl- “parlamak” Bkz. **dʐɑsdɑɬ-, dʑɑʰsdɑɬ-.**

dʐ.-ej dẹmər jołə mɑ dʐ.-ej͡nɑ 0103050305/10.

dʐɑsdɑɬ- “parlamak” Bkz. **dʐɑsdɑl-, dʑɑʰsdɑɬ-.**

dʐ.-əβ ɢəzəɬ kun dʐ.-əβ 0103050304/02.

dʐ.-ʁɑndi: dʐ.-ʁɑndi: 0103030701/14.

dʐaʃi: T “kişi adı” Bkz. **dʐɑʃi seɾəŋ.**

dʐ. 0203010301/12.

dʐɑʃi seɾəŋ Tb. “kişi adı”

dʐ. dʐ. 0202020501/105.

dʐɑʂɨ Ç. “gerçekten” Bkz. **dʐuoʂɨ.**

dʐ. dʐ. 0103030901/13, dʐ. mẹn mɑ dioma 0103030901/25.

dʐɑʰq- “şimşek çakmak” Bkz. **tʂɑʰq-.**

dʐ.-ɢɑ ɢəzəɬ ɢɑɾɑ dʐ.-ɢɑ 0502020101/79.

dʐɑʰɢəɬ- “(şimşek) çakmak” Bkz. **dʐɑʰɢəʰɬ-, dʑɑʰɢ̟əɬ-**.

dʐ.-əβ jɑʰsən dʐ.-əβ 0202010101/05.

dʐɑʰɢəʰɬ- “(şimşek) çakmak” Bkz. **dʐɑʰɢəɬ-, dʑɑʰɢ̟əɬ-.**

dʐ.-ḍə jɑsən dʐ.-ḍə 0202010101/05.

dʐɑʰɬḍəɾ- “diz çöktürüp baş eğdirmek, diz çöktürüp başı yere değdirip saygı göstermek” Bkz. **dʐɑχḍəɾ-, dʑɑʰḍər-**, **dʑɑʰḍəɾ-.**

dʐ.-ʁɑ pəʰɾɢɑɴɢ̟ɑ bəɾ dun dʐ.-ʁɑ͡ɬɑ 0202030104/12.

dʐɑʰs “ışık”

dʐ. sɑɾək kunnəŋ dʐ. 0202030601/78.

dʐɑnnɑ- Ç.+T. “yapıştırmak”

dʐ.-ʁɑ dʐ.-ʁɑ 0103010304/33.

dʐaʃi: T “*Caşi*, kişi adı” Bkz. **dʐɑ:ʃi.**

dʐ. dʐ. seːɾəːŋ 0203010301/12.

dʐəːɣəːg “düğme” Bkz. **ʤiːɣig, dʐəːɣəg.**

dʐ.+ən ɢɑːɾ͡ʒipdəŋ dʐ.+ən midʒaɾ ɢɑʰtɢət 0103020303/22(2), ɢɑːɾ͡ʒipdəŋ dʐ.+ən mədʒaɾ ɢɑʰtɢət 0103020303/29, ɢɑːɾ ʒipdəŋ dʐ.+ən midʒaɾ boʰsɑt 0103020303/13.

dʐəːɣəg “düğme” Bkz. **ʤiːɣig, dʐəːɣəːg.**

dʐ.+ən ɢɑːɾ ʒipdəŋ dʐ.+ən miːdʒaɾ boʰsɑt 0103020303/06.

dʐəp dʐəɬmɑn “bakımlı”

dʐ. bɑʰdʑ̟ə mɑ dʐ. ḍə 0102040302/06.

dʐəβɑ “işte” Bkz. **ʤa, dʐɑː, dʐɑ, dʐo, dʐuɑ, dʐua, dʑɑ.**

dʐ. dʐ. ɬɑ dʐɑndʐi̯ŋ niendedɑ 0103030802/30.

dʐək- Ç+? “bağlamak, sarmak, düğme yapmak” Bkz. **dʐəɣ-.**

dʐ.-kəʂ+mi jidə dʐ.-kəʂ mi 0202010901/54, ɑʰɬdə dʐ.-kəʂ mi 0202010901/54.

dʐ.-gi tɑɴ dʐ.-gi 0202010901/67.

dʐəkdəɣ “düğmeli, işaretli” Bkz. **dʐəɣəkdəɣ.**

dʐ. dʐ. 0103020302/15, dʐ.͡dəɾə sɑ 0103020302/15.

dʐəkkəs Ç.+T. “kumaş ile küçük küçük sarmış olan paket”

dzⱬ bəɾ dzⱬ tejdɑβəɾʧəɾ 0202010901/67.

dzⱬəqdɑ- “sıkı bir şeklide doldurmak”

dzⱬ-ʁɑ hədzⱬəŋgę jinnə ɢuzɢɑ dzⱬ-ʁɑ 0202030306/02.

dzⱬəɢəɾ- < dzⱬəɢəɾɑ- “kapalı bir ortamda sıkışmasından çıkan ses için fiil” Bkz. **dzⱬəɢəɾo-.**

dzⱬ- ɑʰɬdəŋ gəməsdə dɑʰgo dzⱬ- olɐrnəŋ bəɬəgə 0103010703/28.

dzⱬəɢəɾo- < dzⱬəɢəɾɑ- “kapalı bir ortamda sıkışmasından çıkan ses için fiil” Bkz. **dzⱬəɢəɾ-.**

dzⱬ- ɑʁəɬnəŋ ɑq dumɑlɐr dzⱬ-o͡lɐrnəŋ bẹlẹgə 0103010703/24.

dzⱬəɣ- Ç+? “bağlamak, düğme yapmak” Bkz. **dzⱬək-.**

dzⱬ-əβɑtɢɑ sɑtɢɑndɑ dzⱬ-əβɑtɢɑ 0202010703/21.

dzⱬəɣəkdəɣ “düğmeli, işaretli” Bkz. **dzⱬəkdəɣ.**

dzⱬ dzⱬ͡ e: 0103020301/14, 0103020301/19.

dzⱬəʁ “*ciğ*, *achnatherum splendens*, bitki adı”

dzⱬ dzⱬ͡ oɾmɑ͡ɬɑ 0202030307/03, dzⱬ͡ ɔ͡ʰt 0202030307/04, dzⱬ dɑʰɾdəβ 0103030201/09.

dzⱬ+nəŋ dzⱬ+nəŋ dəp 0202030104/08.

dzⱬ+nə dzⱬ+nə oɾʁɑ 0103030201/18, dzⱬ+nə dɑʰɾtɢɑ 0103030201/09, dzⱬ+nə dzⱬəʁnəŋ 0202030104/08.

dzⱬ+ən bø:zuk dzⱬ+ən gørse ͡ɬɑ 0202030104/08, dzⱬ+ən mɑ jimsɑβəɾ dəɾ 0202030307/06, dzⱬ+ən sɑ jimsɑ:β joq də 0202030307/07, dzⱬ+ən tejdɑsderəβəɾ dəɾ ͡nɑ 0202030307/06, dzⱬ+ən tejdɑsdəɾ͡ e də ͡nɑ 0202030307/07, dzⱬ+ən juŋnɑo͡ joq də 0202030307/05.

dzⱬ+ənnə dzⱬ+ənnə bəjuŋ mɑ 0202030307/04.

dzⱬəʁəɾ “eğimli ve ince yol”

dzⱬ dzⱬ ɑʰdzⱬo: 0103030702/50, dzⱬ hɑdzⱬəβ də 0103030702/108.

dzⱬəɬ “koyun tezeği”

dzⱬ dzⱬ͡ əʂdi 0202020301/13, dzⱬ ͡ ʤin məndɑɢɑ 0203010901/08, dzⱬ jɑzɢɑ 0202020301/19.

dzⱬ+nəŋ dzⱬ+nəŋ͡ əʂge 0202020301/11, 0202020301/18, dzⱬ+nəŋ͡ əʂgẹ 0202020301/17, dzⱬ+nəŋ͡ uʂ ɢuzu 0202020301/18, dzⱬ+nəŋ uzedi 0202020301/20.

dzⱬ+nə dzⱬ+nə ene nɑ:ɾə bədɑʁɑ 0202020301/19, dzⱬ+nə͡ uzẹdi do 0202020301/19, dzⱬ+nə dø:guʰtɢɑ: 0203010901/09, dzⱬ+nə͡ ɬɑ pərə:ndin ɑɬək giɣẹ 0202020301/17, dzⱬ+nə nɑ:ɾ bədɑsdərse͡ ɬɑ 0202020301/21, dzⱬ+nə jɑzẹtɢɑ 0202020301/18.

dzⱬ+ɣe dzⱬ+ɣe duqɢɑ 0202020301/21.

dzⱬ+din dzⱬ+din bəɾ jɑzɢɑ 0202020301/11(2), dzⱬ+din ɑɬəβɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202020301/18.

dzⱬəɬβəɾ “yular”

dzⱬ+nə nɔʰqdɑ dzⱬ+nə mɑndəɾʁɑ 0202030104/12.

dzⱬəɬβəɾdɑ- “yular takmak”

dzⱬ- ɑq jɑɴɑnnə ɑq dɑβɑɾ mədʒin͡ dzⱬ- 0202030601/64.

dzⱬ-β gʉk ułunə gyk dɑβɑɾ bədʒin dzⱬ-β 0202030601/64.

dzⱬəɬβu “Buddhizm Lamaizmde, çana benzeyen bir çeşit dinî alet”

dzⱬ+sə ɑʰgɑnəŋ dzⱬ+sə dɾo 0202030103/15.

dzⱬəŋ Ç. “gerçek, gerçekten” Bkz. **tʂəŋ, dzⱬəŋdzⱬəŋ, dzⱬŋdzⱬŋ.**

dzⱬ dzⱬ 0103030901/11, 0103030901/44, 0103040302/02, dzⱬ͡ ɐɾ 0103010701/13, 0103010702/85, 0202030605/135, dzⱬ də 0103030901/05, dzⱬ dɾo 0502020101/326, dzⱬ də͡ nɑ 0502020101/328, dzⱬ syz də 0103030901/11, dzⱬ dɑɴtʂɨŋ bobəj kɑndzⱬiania 0103030901/25.

dʐ̩+nə dʐ̩+nə di 0202030402/11(2), dʐ̩+nə dip bɐ̟rɣɐ̟͡ɬa 0502020101/341.

dʐə̹ŋ “bir iş ile meşgul olma, gerçekten” Bkz. **dʐə̹ŋdʐə̹ŋ.**

dʐ̩. diɣɐ̟ dʐ̩. dandʒin bołdə 0103040301/11, dʐ̩. qəχɾtd̥əɬaqqan bəɾ kəsɯ do 0103040302/14, qəχɾɢəɾaʁa dʐ̩. 0103040302/21, χas etge dʐ̩. 0202030402/69, dʐ̩. sodʐə̹do də 0102020303/24.

dʐə̹ŋ Ç. “tam, tam o sıra”

dʐ̩. bəz dʐ̩. o duɣdi aʁəɾʁa 0203020201/16.

dʐə̹ŋgəɾ Ç. “komple, tüm” .

dʐ̩. dʐ̩. 0103050102/18, dʐ̩͡ɬa 0103040302/23.

dʐə̹ŋdi Ç. “gerçekten” Bkz. **dʐə̹ŋdʐə̹ŋdi, dʐi̯ŋdi.**

dʐ̩. dʐ̩. delə ʤaɴsɯlio a dixəʂ do 0202020301/21, qejɢ̟asa dʐ̩. 0202030605/116, mɐ̟ːn dʐ̩. joɬ͡βədʒin ʤin͡ɬa maɴdɐ̟ː 0202010503/13.

dʐə̹ŋfə Ç. “hükümet”

dʐ̩+da dʐ̩+da͡ɬa 0203020402/09.

dʐə̹ŋliɬa- Ç.+T. “derlemek, toplamak”

dʐ̩.-xəʂ d̥ə ni diβattsa ɬa ni dʐ̩.-xəʂ d̥ə 0103010703/31.

dʐ̩.-ʁandi dʐ̩.-ʁandi ɬa 0103010703/31.

dʐə̹ŋn- < dʐə̹ŋna- Ç.+T. “(para veya mal) kazanmak” Bkz. **dʐə̹ŋna-.**

dʐ̩.-in minik dʐ̩.-in 0202030802/45.

dʐə̹ŋna- Ç.+T. “(para veya mal) kazanmak” Bkz. **dʐə̹ŋn-.**

dʐ̩.-βəɾ d̥ə ʁoj dʐ̩.-βəɾ d̥ə 0202010703/09.

dʐ̩.-ʁan dʐ̩.-ʁan mənɐ̟kɬeɾən͡ɬa 0202030402/57.

dʐ̩.-ʁəɬa maɴ- mənɐ̟k dʐ̩.-ʁəɬa maɴenə 0202030402/53.

dʐə̹ŋʃien Ç. “iğne ip işler, nakış ve dikiş işler”

dʐ̩. dʐ̩. tut 0103010705/14.

dʐə̹ŋtəumu Ç. “boy başı, boy yönetme sistemi döneminde boyun en üst sırasında ilk sırada gelen kişi” **dʐ̩.** dʐ̩. futəumu ʂigə 0203010301/35.

dʐə̹ŋjeɾ < **zhengyue** Ç. “Çin takviminde yılın ilk ayı, Çin bahar bayramının olduğu ay” Bkz. **ʂəŋjeɾ, dʐə̹ŋjyeɾ, dʐə̹ŋjiɾ.**

dʐ̩. dʐ̩. 0202030801/20, dʐ̩. bəɾ͡ej a 0202030801/04.

dʐ̩+nəŋ dʐ̩+nəŋ bə͡ɬa 0202030801/17, dʐ̩+nəŋ bəɾ jaɴənəŋ 0202010901/01, dʐ̩+nəŋ bɐ̟ʂ jiɣəɾməgɐ̟ 0202030802/10, dʐ̩+nəŋ͡ɬa 0202030801/08, 0202030801/11, dʐ̩+nəŋ͡ɬa bɐ̟ʂ jiɣəɾmə 0202030801/04, dʐ̩+nəŋ saqəʂ jaɴəʁa͡ɬa 0202030801/10, dʐ̩+nəŋ ʂisɯʁa 0103030901/35, dʐ̩+nəŋ ʂisɯʁa 0103030901/36.

dʐ̩+di dʐ̩+di osa 0202010901/11, dʐ̩+di 0202010901/01.

dʐə̹ŋjyeɾ < **zhengyue** Ç. “Çin takviminde yılın ilk ayı, Çin bahar bayramının olduğu ay” Bkz. **ʂəŋjeɾ, dʐə̹ŋjeɾ, dʐə̹ŋjiɾ.**

dʐ̩. dʐ̩. aɢejʁa 0202020501/08.

dʐə̹ŋjiɾ < **zhengyue** “Çin takviminde yılın ilk ayı, Çin bahar bayramının olduğu ay” Bkz. **ʂəŋjeɾ, dʐə̹ŋjeɾ, dʐə̹ŋjyeɾ.**

dʐ̩.+di bojɬəɢə dʐ̩.+di bə niː niː łom oŋʂəʂ də 0202030802/07.

dʐə̹ŋzɯ Ç. “süre” Bkz. **dʐi̯ŋdʐɯ.**

dʐ̩. bəɾ dʐ̩. diɣindi 0502020101/323, bəɾ dʐ̩. joɾʁaʁa tejɣəsəβ d̥ə 0103050401/06.

dʐə̹ŋdʐ̩a Ç+ T “gerçekten”

dzˌ dzˌ 0202020501/08, 0202030402/40, dzˌ bozu ma ʝəʰrdəɾiβəɾ do 0202010703/35, dzˌ βəɾ ɢəɬən jiu lia oːɬe 0202020101/13, dzˌ daʰpbas βəɾ kəsɯ də 0202010502/23, dzˌ haɬɬanmaʁa 0502020101/447, dzˌ ɬa 0202030601/76, 0202030601/79, sen dzˌ mənə dimiseˌ 0502020101/457, sen dzˌ məndaɢə kuŋnaɬʁa haɾʁa 0502020101/414, ʂigəʁɔɾ dzˌ 0202030902/28, dzˌ χuaɴnaɬʁa 0202030902/75.

dzˌəŋdzˌan < dzˌəŋdzˌa+? “gerçekten”

dzˌ dzˌ 0202030802/28.

dzˌəŋdzˌəŋ Ç. “gerçek, gerçekten” Bkz. **tʂəŋ, dzˌəŋ, dzˌiŋdzˌiŋ.**

dzˌ dzˌ andzˌaɴɬəq ḍəɾ 0203011002/05, dzˌ daʃyaʂiŋ ǎsdaʁan nimi də 0202030802/06, dzˌ χasa øɬʉrŭβat ḍə 0103040302/26, dzˌ χat mənmileɾ χatdə ezerɣe 0102020303/17, dzˌ ʝise͡ɬa 0103050102/08, χɔsə dzˌ joʁuɾnəŋ boɬəs boɬdoɾ dɾo 0202030601/11, dzˌ ni dip be͡jɬa 0103040301/11, selernəŋ gizgə dzˌ moŋʊɬnəŋ gizgidin məndʒaɾ saɬʁaː 0203010702/28, dzˌ ʝoχt doɢəɾ ͡βəɾ aβaga do 0103040302/14, dzˌ tʂaɴdzˌialia 0203010302/14, dzˌ jodzˌiale 0203010303/08.

dzˌəŋdzˌəŋ “birşey ile meşgul olma”

dzˌ dzˌ aq dzˌannə jazɢa 0203020202/04, dzˌ aʰt mənəq͡ qan kəsɯ͡ɬa 0103030901/30, aʰtdə veɬaʁa dzˌ͡ɬa 0202030902/45, aʰtɬaɾnə mənge dzˌ͡ɬa 0202030601/14, əs tudˌiɣi dzˌ͡ɬa 0202030902/76, kəšleɾ͡ɬa dzˌ͡ɬa 0202030902/56, kəsleɾ dzˌ uɬaʁnə aɬʁa 0103050401/08, kəsɯnəŋ dzˌ͡ ɬa 0202030902/52, dzˌ χejjaɴnəŋ su ɬa dəɾ ͡na 0202031202/28, ʒiɣətleɾ͡ɬa dzˌ ɬa 0202030902/90, dzˌ liobədia 0202030802/50, dzˌ͡ ɬa 0203020202/03, 0203020202/04, dzˌ ɬa 0203020202/04(2), məs dzˌ ͡ɬa 0202030604/56, dzˌ senəŋ bə saˌzdə qejʧiɬasa 0203020202/05, dzˌ tʂanə sutdiɣi 0202030901/14, dzˌ jaʁdəɾʁa 0202030802/45.

dzˌəŋdzˌəŋdi Ç. “gerçek, gerçekten” Bkz. **dzˌəŋdi, dzˌiŋdi.**

dzˌ o dzˌ liaɴʂinəŋ ʤiχua də͡na 0103010305/49, dzˌ qam͡eʰɬʤi eː də 0103040301/40, dzˌ ʒuʁuɾ ɬa ɬaɾdəβəɾ də 0202010301/16, dzˌ jyz͡saqəs ḍə 0103020302/22.

dzˌəɴqəs “Cengiz, kişi adı; unvan”

dzˌ dzˌ qan 0202030601/45, 0202030601/66, 0202030604/14, 0202030605/01(2), dzˌ qannəŋ 0202030605/02, 0202030605/67, 0202030605/81, 0202030605/94, dzˌ qanda ͡βəɾ 0202030601/47, dzˌ qanɢa 0202030601/48, dzˌ qan͡ ɬa 0202030601/67, 0202030605/35, dzˌ ɢannəŋ 0202030605/54.

dzˌəz- “yazmak” Bkz. **dəz-.**

dzˌ-əβattsa seŋ goʁa dzˌ-əβattsa χɔ a 0202020101/04.

dzˌeːjsaɴ “kişi adı” Bkz. **dzˌejsaɴ.**

dzˌ tʂeːjdaɢə dzˌ͡ɬa 0103020303/04.

dzˌeːɬəm “?”

dzˌ suːt dzˌ 0103020303/16, 0103020303/34.

dzˌejsaɴ “vezir”

ʤ. annejdəŋsan ʤ. 0103010701/31, dioɾt ʤ. ẹni bəɾiɣi ẹʰʧəβ 0103010701/49, dioɾt ʤ. bəɾęɣę ẹʰʧəβ 0103010701/34, dioɾt ʤ. ͡ɬa 0202030604/40, ɢaʂ ʤ. baɾ ͡eɾ 0103040401/22, χoɾan beɬe ʤ. 0103010701/32, tɔʁəm meɾge ʤ. 0103010701/33, jaɴnejdəŋsan ʤ. 0103010701/30.

ʤ.+nəŋ dioɾt ʤ.+nəŋ ǎʂdi͡ɬa 0202030604/41.

ʤ.+ɬaɾ ʤ.+ɬaɾ ma ajtsəβ 0103040401/23.

ʤ.+leɾ ʤ.+leɾ ma diɣindi 0103010701/36, ʤ.+leɾ ẹni bəɾiɣẹ̈ e̯ʰʧəβ 0103010701/62.

dʐejsɑɴ “kişi adı” Bkz. **dʐeːjsɑɴ.**

dʐ̩ kɑːɴdɑɢə dʐ̩ ɬɑ sɑɢəp bɑːɾe̯ 0103020303/03.

dʐɐ̈ːj < dʐɨdɑ-ej “yapabilir”

dʐ̩ dʐɨuɬɑp bɑ dʐ̩ də 0103050301/05.

dʐoː < dʐɑ βəɾ “işte bir”

dʐ̩ dumɑn ẹʰɬʤ̧si dʐ̩ ɑndɑʁo̯ɾ qɑme̯ʰɬʤ̧i emẹs ḍɾo 0202010703/34.

dʐoːz- “çekerek açmak”

dʐ̩-ɢɑ dʐ̩-ɢɑ ʞuʰgenən 0202030404/11, ʞuʰgenən dʐ̩-ɢɑ 0202030404/11.

dʐoːdʐoːdi Ç. “tam..., tesadüf, olduğu gibi, tahmin ettiği gibi” Bkz. **dʐodʐodi.**

dʐ̩ dʐ̩ 0502020101/84.

dʐou “Tibet Lhasa bölgesi, yer adı” Bkz. **dʐɨu.** Ayrıca Bkz. **dʐoɾ ərʤagɑɾ, dʐoɾ ʤagɑn, dʐʊ ərʤagɑɾ.**

dʐ̩+nəŋ dʐ̩+nəŋ 0202010503/11.

dʐ̩+ʁɑ dʐ̩+ʁɑ bɑʂ dʐɑɬəβəɾ də 0202010503/05.

dʐo < dʐɑ “parçacık” Bkz. **ʤa, dʐɑː, dʐɑ, dʐəβɑ , dʐuɑ, dʐua, dʐ̩ɑ.**

dʐ̩ dʐ̩ɬɑ 0202030605/57.

dʐouliendʒiŋ Ç. “ayna”

dʐ̩ dʐ̩ 0202030605/38.

dʐopien Ç. “fotoğraf”

dʐ̩ dʐ̩ pejɬɑʰḍə 0203010701/09.

dʐodeɬɑ- Ç.+T. “ağırlamak”

dʐ̩-χəʂ ḍə dʐ̩-χəʂ ḍə 0202030601/76.

dʐ̩- keʧ̂innɛrnə̯βəɾ dʐ̩- 0202030605/113.

dʐoβɑɬɑɴ “felaket, uğursuzluk”

dʐ̩ dʐ̩ bɑʰʂʤiot giɬɣiɡ̈e̯ːḍɾo 0202020501/43.

dʐoβɑɬɑŋ “felaket, uğursuzluk”

dʐ̩ dʐ̩ giɬʂ miː 0202020501/50.

dʐoguɑnnə- < dʐoguɑnnɑ- Ç.+T. “ilgilenmek, bakmak”

dʐ̩-βɑtbɑːn dʐ̩-βɑtbɑːn̯bəsɑ 0103050102/05.

dʐok “çeşit, çeşit, ve saire”

dʐ̩ miɴχuɑ dʐ̩ dʐokgemɑ mɑɴdə 0202020301/07.

dʐ̩+ge miɴχuɑ dʐok dʐ̩+ge mɑ mɑɴdə 0202020301/07.

dʐoχɢə “ince çomak, ağaç dalı” Bkz. **tʂɨqɢə, tʂɨɢə, tʂɨɢ̈ə, dʐɨχqɢə, dʐoʰɢ̈ə , dʐuχɢə.**

dʐ̩ gyk̯ dʐ̩ 0103020403/14.

dʐolia guŋʤuolio Ç. “işe alınmıştır”

dʐ̩ dʐ̩ 0203020601/60.

dʐoɬɑ- Ç.+T. “fotoğraf çekmek”

dʐ̩- sen bəɾ dʐ̩- 0202010501/09.

dʐoɬɑ- Ç.+T. “teslim etmek, sunmak”

dʐ̩- qɑnɢɑ dʐ̩-k gẹɬ 0202030301/21,

dʐoɬɑɬ- Ç.+T. “doğru çıkmak”

dʐ̩-ʁɑq dʐ̩-ʁɑq nimi do 0202030802/30, miʤaɾ dʐ̩-ʁɑq mi ḍəɾ 0202030802/42, dʐ̩-ʁɑq dʐoɬɑɬmasḍə bəz mɑ bəɬmis də 0202030802/43.

dʐ̩-mɑs ḍə dʐoɬɑɬʁɑq dʐ̩-mɑs ḍə bəz mɑ bəɬmis də 0202030802/43.

dʐoɬmɑ T “*Colma*, Tara, Buddhizm’de büyük bir tanrıçadır, kişi adı” Ayrıca Bkz. **seɾəŋ dʐoɬmɑ.**

dʐ. dʐ. 0202020501/105, 0203010301/10, 0203010301/13, dʐ. diːɣə mẹː 0203020202/06, dʐ. jɑndi dimi 0202010901/12.

dʐomər- “kepçe ile dolu dolu almak, dibinden almak”

dʐ.-uβur d̪ə dʐɑpdʐɑ olẹn dʐ.-uβuɾ d̪ə͡ nɑ 0103040403/20.

dʐ.-e ʝəsdigənə dʐ.-e dʐoməre əʂgin ẹː də 0103010705/28, ʝəsdigənə dʐoməre dʐ.-e əʂgin ẹː də 0103010705/28**.**

dʐomə ʂ “su almak için kullanılan ahşaptan yapılmış kepçe”

dʐ.+də dʐ.+də hədʐəŋgi sɑɬʁɑ͡ ɬɑ 0202030901/14.

dʐoŋβu Ç. “öğlen”

dʐ. dʐ. lio 0202030801/06.

dʐoŋn- < dʐoŋnɑ- Ç.+T. “koymak” Bkz. **guɑɴɬɑ-, dʐoŋnɑ-, dʐoŋnə-, dʐʊŋnɑ-, dʐʊŋnə-, dʐuɑɴnɑ-, dʐuŋnɑ-.**

dʐ.-o mien dʐ.-o 0103020302/15, səqbɑ dʐ.-o 0103020302/15.

dʐoŋnɑ- Ç.+T. “koymak” Bkz. **guɑɴɬɑ-, dʐoŋn-, dʐoŋnə-, dʐʊŋnɑ-, dʐʊŋnə-, dʐuɑɴnɑ-, dʐuŋnɑ-.**

dʐ.-ʁɑ ɑnə dʐ.-ʁɑ 0202030308/06.

dʐoŋnə- < dʐuɑŋnɑ- Ç.+T. “koymak, yerleştirmek” Bkz. **guɑɴɬɑ-, dʐoŋn-, dʐoŋnɑ-, dʐʊŋnɑ-, dʐʊŋnə-, dʐuɑɴnɑ-, dʐuŋnɑ-.**

dʐ.-β d̪ə ɑrqg̊ɑṣg̊i dʐ.-β d̪ə 0103050102/29.

dʐ.-βɑɬʁɑ dʐ.-βɑɬʁɑ 0202030308/03.

dʐoɾ- Ç. “vermek, nişan etmek, işaretlemek”

dʐ.-in ɑʁəɬ͡ qoː dʐ.-in 0103020403/03, uzɑqɢɑː dʐ.-in 0102020301/03, 0102020401/03, 0103020301/02, 0103020403/02, jɑʰɢəɴɢɑː dʐ.-in 0102020401/05, 0103020301/03.

dʐoɾ əɾdʒɑgɑɾ “Tibet-Lhasa, Hindistan, yer adı” Bkz. **dʐoɾ dʒɑgɑn, dʐʊ əɾdʒɑgɑɾ.**

dʐoɾ ə.+dɑn dʐoɾ ə.+dɑn łom dɑɾło 0103040401/17.

dʐoɾ dʒɑgɑn “Tibet-Lhasa, Hindistan, yer adı” Bkz. **dʐoɾ əɾdʒɑgɑɾ, dʐʊ əɾdʒɑgɑɾ.**

dʐoɾ dʒ.+nəŋ dʐoɾ ə.+nəŋ łom 0103010703/26.

dʐoɾ dʒ.+dɑn dʐoɾ dʒ.+dɑn ɢuzə łɔn dɑɾłɑʁɑn͡ eː də͡ nɑ 0103010601/09, dʐoɾ dʒ.+dɑn łom dɑɾłəβ 0103030203/08, dʐoɾ dʒ.+dɑn łom keɣərɣẹn͡ i 0103010701/09.

dʐoʃiaɴdʒi Ç. “fotoğraf makinası”

dʐ.+nə bəɾ dʐ.+nə moło moło 0103010602/21.

dʐoʂɨuχɑdi Ç. “işe alınan”

dʐ. dʐ. guŋzə̧ŋ ɑ 0203020601/52.

dʐot “problem, sorun, ihtilaf”

dʐ. dʐ.͡ undurup dɾo 0202030605/159.

dʐotbɑ “anma” Bkz. **tʂotbɑ.**

dʐ. dʐ. diβ͡ ɬɑ 0202030801/07.

dʐojɑɴdi Ç. “yine aynı”

dʐ. dʐ. niɣəɬəβəɾ də 0202020501/30.

dʐojɑɴvusɯ Ç. “her duruma rağmen”

dʐ. mẹn mɑ dʐ. 0103040403/06.

dʐodʐodi Ç. “tam...., tesadüf, olduğu gibi, tahmin ettiği gibi” Bkz. **dʐo:dʐo:di.**

dʐ. oł dʐ. məɬanəŋ aɢasə βoɬʁan͡er 0203020203/24, dʐ. məndaʁ βər ʒeł gɐ̣ɬɣɐ̣͡ɬa 0502020101/210.

dʐoʰbaq “yumak” Bkz. **tʂoʁbaq.**

dʐ. dʐ. ɐ̣tgɐ̣ 0202020302/01, dʐ. ʐoɬaβaɬʁa 0202020302/01.

dʐoʰɢə “ince çomak, ince ağaç dalı” Bkz. **tʂiqɢə, tʂiɢə, tʂiɢ̟ə, dʐi̯χqɢə, dʐoχɢə, dʐuχɢə.**

dʐ. gøk͡ dʐ. 0103020301/10.

dʐɔq “vergi, hediye, güzel yemeği”

dʐ. qanɢa dʐ. tutɢə 0202030604/53, 0202030604/61, dʐ. dimi͡la 0202030604/62, χanɢa dʐ. tutɢɔ 0202030604/62.

dʐɔq “ateşi sönmemiş kül, kül içindeki ateş”

dʐ.+ɢa dʐ.+ɢa søɣʉɬɣi 0203010801/04.

dʐu:nde Ç. “millî kıyafet üzerinde eşya koymak için küçük süslü kese”

dʐ. dʐ. təgəβadət də 0103010304/28.

dʐu ərʤagar “Tibet-Lhasa, Hindistan, yer adı” Bkz. **dʐor ərʤagar, dʐor ʤagan.**

dʐu ə+dan dʐu ə.+dan qəχɢ̟ərək giɣin͡ir 0202030605/169.

dʐuŋna- Ç.+T. “koymak, yerleştirmek” Bkz. **guaNɬa-, dʐoŋn-, dʐoŋna-, dʐoŋnə-, dʐuŋnə-, dʐuaNna-, dʐuŋna-.**

dʐ.-ʁa mieNχua dʐ.-ʁa 0103010304/73, mieNχuanə dʐ.-ʁa 0103010304/74.

dʐuŋnama Ç.+T. “koyma (kese, torba)”

dʐ. tuɻun dʐ. arɢaʂ ḍə 0103010304/72.

dʐuŋnə- < dʐuŋna- Ç.+T. “koymak, yerleştirmek” Bkz. **guaNɬa-, dʐoŋn-, dʐoŋna-, dʐoŋnə-, dʐuŋna-, dʐuaNna-, dʐuŋna-.**

dʐ.-əβadəβ də mieNχua dʐ.-əβadəβ də 0103010304/73.

dʐua Ç. “işte?” Bkz. **ʤa, dʐa:, dʐa, dʐo, dʐəβa , dʐua, dʐ̟a.**

dʐ. dʐ. ɬa haɬdaɢə 0102020303/47, dʐ. məndaʁ məndaʁ dẹp ḍə 0502020101/83.

dʐuanɬama Ç.+T. “bulut dalga şeklini koyma veya şekillendirme(işlem)”

dʐ. jyŋ dʐuandʑɯ dʐ. 0203010702/22.

dʐuanməŋ Ç. “özellikle” Bkz. **guanməŋ, guanməŋ.**

dʐ. dʐ. 0103040301/05, 0203010702/27, 0203010702/27, dʐ. bɐ̣lɐ̣dəβatɢan 0103010703/06, kəsɯ dʐ. ɢəz jer jerɬama aniga dərə 0103010305/60, dʐ. mɐ̣nəN ɢəzdə zerɬgi git do 0103010304/41.

dʐuannа- Ç.+T. “dönüştürmek” Bkz. **dʐuannə-.**

dʐ.-p ḍro ʧije tʂaNʤɯ dʐ.-p ḍro 0203020601/34.

dʐ.-ʁandi ʧije tʂaNʤɯ dʐ.-ʁandi 0203020601/35.

dʐuannə- < dʐuannа- Ç.+T. “dolaşmak” Bkz. **dʐuannа-.**

dʐ.-β dʐ.-β ɬa 0103040301/20.

dʐuaN Ç. “kazık, binek hayvanını yularından bağlayan direk veya kazık”

dʐ.+nəŋ dʐ.+nəŋ 0103040405/18.

dʐ.+nə dʐ.+nə egoʁan ɐ̣ də 0103040405/20.

dʐ.+ɢa dʐ.+ɢa eʰtgeʰgi 0103040405/18, dʐ.+ɢa eʰtgi 0103040405/18.

dʐuaNʤa Ç. “ekin, çiftçilik?”

dʐ. dʐ. daraʁan 0103020304/19.

dʐuɑɴnɑ- Ç.+T. “koymak” Bkz. **guɑɴɬɑ-, dʐoŋn-, dʐoŋnɑ-, dʐoŋnə-, dʐʊŋnə-, dʐʊŋnɑ-, dʐuŋnɑ-.**

dʐ̢-t ḍə χanjen dʐ̢-t ḍə 0103010304/62.

dʐ̢-ʁɑ ɑːzəq dʐ̢-ʁɑ 0202020701/01, qɔnə dʐ̢-ʁɑ 0202020701/01.

dʐuɑdʐuɑzɯ Ç. “her hangi nesnenin üzerinde el ile kolay tutabilmek için yapılmış çıkık kısmı” **dʐ̢** ʂɨgə dʐ̢ 0202030701/16, dʐ̢ dujɬuβɑdəβ ḍə 0202030701/15.

dʐua Ç. “parçacık, işte” Bkz. **dʒa, dʐɑː, dʐɑ, dʐo, dʐəβɑ, dʐuɑ, dʐ̰ɑ.**

dʐ̢ dʐ̢͡ɬɑ 0103010502/13, dʐ̢͡ɬɑ oɬ ɢɑːdənnə ʤitʂɨŋnɑʁɑɴɢɑ͡ɬɑ 0103010304/09.

dʐuazɯ Ç. “masa” Bkz. **dʐuozɯ.**

dʐ̢ dʐ̢ yzɣẹ 0103050101/59, dʐ̢ yzge 0103050101/59, mənəŋ ərliɣ dʐ̢ də 0103010305/23.

dʐuoʂɨ Ç. “gerçekten” Bkz. **dʐɑʂɨ.**

dʐ̢ bə mɑ dʐ̢ 0103030203/23.

dʐuozɯ Ç. “masa” Bkz. **dʐuazɯ.**

dʐ̢ bəɾ dʐ̢ keʃʲi͡ɬɑ 0103010305/35, dʐ̢ dimi mɑ joq dəɾ͡nɑ 0203020501/08.

dʐ̢+ʁɑ dʐ̢+ʁɑ suβɑdəβ ḍə 0103010305/34.

dʐ̢+dɑ dʐ̢+dɑ bejɬɑʁɑ də 0103050301/35.

dʐuβɑ- “ilgilenmek”

dʐ̢-dəːm dʐ̢-dəːm 0202020501/90.

dʐuβoɬɑɴ “zorluk”

dʐ̢ ɑʰtdəŋ dʐ̢ 0202030304/02, kəsɯnəŋ dʐ̢ 0202030304/02.

dʐuk “azıcık, hafif” Bkz. **dʒyk.**

dʐ̢ dʐ̢͡ɬɑ kəsə pɑɾɑmɑsɑ 0202010901/51.

dʐuq- “olmak, hallolmak”

dʐ̢-ɢəməs dəɾ dʐ̢-ɢ̰əməs dəɾ͡nɑ 0103010701/60.

dʐ̢-bɑʁɑ ɑːʁəɾʁɑ dʐ̢-bɑʁɑ 0103040405/07, dɑtdəʁɑ dʐ̢-bɑʁɑ͡ɬɑ 0103010705/20.

dʐ̢-bɑʁɑn dʐ̢-bɑʁɑn bəsɑ 0103040405/03.

dʐuqdər- “olmasına yardım etmek, halletmek” Bkz. **dʐuqdur-.**

dʐ̢-ʁɑn dʐ̢-ʁɑn duɣədi 0202030601/61.

dʐuqdur- “olmasına yardım etmek, halletmek” Bkz. **dʐuqdər-.**

dʐ̢-ʁɑn jɑɬdɑɬən mɑ dʐ̢-ʁɑn͡eɾ 0202030601/60.

dʐuɣuɾ- “tezgâh işleminde çözgü yumağını tezgâhın iki ucundaki ahşap direğin veya kazığın üzerine geçirmek veya dolandırmak”

dʐ̢-xəʂ də tɑʁɑɾnə dʐ̢-xəʂ də 0202020201/01.

dʐ̢-uβɑɬʁɑ dʐ̢-uβɑɬʁɑ ͡ɬɑ 0202020201/01, 0202020201/03, ʃiennə dʐ̢-uβɑɬʁɑ 0202020302/07.

dʐ̢-ɣindi tɑʁɑɾ dʐ̢-ɣindi͡ɬɑ 0202020302/02.

dʐ̢-ɣ̣ek ʂɨgə kəsɯ dʐ̢-ɣ̣ek nimi ḍə 0202020201/02.

dʐuχɢə “ince çomak, ağaç dalı” Bkz. **tʂɨqɢə, tʂɨɢə, tʂɨq̇ə, dʐɨχqɢə, dʐoχɢə, dʐoʰq̇ə.**

dʐ̢ gøk dʐ̢ 0103020302/10.

dʐuβɑt- “zahmet etmek, ilgilenmek”

dʐ̢-ɢɑn dʐ̢-ɢɑn hɑdʐəq 0103030202/05, 0103030202/09, 0103030202/14.

dʐumɑq “çomak” Bkz. **dʒiomɑːq, dʒiomɑq, dʐɨmɑq.**

dʐ̢ dʐ̢ ɑɬəɴqəʂ ḍə 0103030201/04.

dʐ̢+ḍə dʐ̢+ḍə 0103050201/23.

dʐumi- “çekmek, koparmak” Bkz. **dʐɨmi-.**

dʐ.-ɸutɢɑ ɑɢəːβ dʐ.-ɸutɢɑ 0103010306/23.

dʐumił- “koparılmak”

dz.- bəɾ͡bəɾ dɑłə ʒyŋ dʐ.-͡qɑłdə 0202010703/19.

dʐuŋ Ç. “çeşit, tür”

dʐ. bə bəɾ dʐ. ɑɾɑʰķənə hədzᶣβɑłsɑ͡ɬɑ 0502020101/222, bəɾ dʐ. 0102020401/46, 0103010101/13, 0202010703/08, bəɾ dʐ. ɑtdəʁ niːɣə ḍəɾ 0202010703/01, bəɾ dʐ. sɑ 0203020601/03, χɔːduo dʐ. gᶣzgə ʄəɾ 0203010701/19, ʤibəj dʐ. 0203010701/19(2), ʂigə dʐ. łɑɾ 0203020601/02, ʂigə dʐ. tʂɑ 0103010101/06, ʂigə dʐ. diozɯ də 0103010705/34,

dʐ.+nə bəɾ dʐ.+nə͡ɬɑ 0103010101/07.

dʐuŋ Ç. “tüm, kalabalık”

dʐ. χɔ dʐ. ketʃinłɑɾ 0103010702/78, dʐ. ketʃin 0103040403/48.

dʐuŋbełɑ- Ç.+T. “hazırlamak” Bkz. **dʐuŋbᶣłə-, dʐuŋbiłɑ-, dʐuŋbiłə-.**

dʐ.-min+ḍə bezgərek bəɾ hʊːɴ mɑ dʐ.-min ḍə 0103010702/50.

dʐuŋbᶣłə- < dʐoŋbᶣłɑ- Ç.+T. “hazırlamak” Bkz. **dʐuŋbełɑ-, dʐuŋbił-, dʐuŋbiłɑ-.**

dʐ.-β do bɑ ʂuɑŋ kuezɯ dʐ.-β do 0103050102/27.

dʐuŋbiłɑ- Ç.+T. “hazırlamak” Bkz. **dʐuŋbełɑ-, dʐuŋbᶣłə-, dʐuŋbiłə-.**

dʐ.-p ḍə nileɾ dʐ.-p ḍə 0103050101/13.

dʐ.-ʁɑn dʐ.-ʁɑn ordʒi 0103030802/20.

dʐuŋbiłə- < dʐoŋbiłɑ- Ç.+T. “hazırlamak” Bkz. **dʐuŋbełɑ-, dʐuŋbᶣłə-, dʐuŋbiłɑ-.**

dʐ.-β də bəɾ gᶣɾ dʐ.-β də 0103050102/34, ni dʐ.-β də͡ʧise͡ɬɑ 0103050102/27.

dʐ.-β do ʂigə łoɴqɑ ɑɾɑʰkə dʐ.-β do 0103050102/27.

dʐ.-β ḍə ʂigə gᶣɾ dʐ.-β ḍə 0103050102/31.

dʐ.-βɑḍo ḍə jiʧi dʐ.-βɑḍo ḍə 0103030802/21.

dʐuŋdiendi Ç. “ağırlıklı olarak”

dʐ. dʐ. bə uɬɯj də͡nɑ 0202020701/34.

dʐuŋnɑ- Ç.+T. “koymak, yerleştirmek” Bkz. **guɑɴłɑ-, dʐoŋn-, dʐoŋnɑ-, dʐoŋnə-, dʐᴜŋnə-, dʐᴜŋnɑ-, dʐuɑɴnɑ-.**

dʐ.-χəʂ də sut dʐ.-χəʂ də 0103010306/25, sut bɑ dʐ.-χəʂ də 0103010306/28.

dʐuŋʂɑʤiŋ Ç. “*Zhongshajing*, yer adı”

dʐ. dʐ. 0103050401/12.

dʐuŋjɑɴ Ç. “merkez (hükümet)”

dʐ.+dɑn dʐ.+dɑn 0203020201/19.

dʐuŋjo Ç. “ağırlıklı, önemli”

dʐ. dʐ. nidʒiorˑtiłɑχəʂ͡e łɑ 0202031202/12, dʐ. ʂiʧʃiŋ ɑ 0202031201/02, zuj dʐ.͡eɾ 0202031201/07, ʤuj dʐ. də 0202031201/08.

dʐuŋzɯ Ç. “içki kadehi” Bkz. **dʐuŋʤɯ.**

dʐ. mənəːn bezək dʐ. də͡nɑ 0103010305/48.

dʐuŋʤɯ Ç. “içki kadehi” Bkz. **dʐuŋzɯ.**

dʐ. uʂ dʐ. ɑɾɑʰkə͡hədᶣo 0202030605/112, uʂ dʐ. ɑɾɑʰkə hədᶣo 0202030605/122, bəɾ dʐ. ɑɾɑʰķənə ɑłʁɑ 0103040405/40, dʐ. dimi mɑ qadi syz ḍəɾ 0202030601/08.

dʐ.+ʁɑ dʐ.+ʁɑ 0202030601/08.

dʐuɾ Ç. “karar”

dʐ.+nə mənəŋ dʐ.+nə 0103050101/11.

dʐuɾ nɑłɑ- Ç.+T. “karar vermek, karar almak”

dzˌ-χəʂ də dzˌ-χəʂ də 0103050102/14.

dʐujo Ç. **“**önemli, ağırlıklı” Bkz. **guːjo, guɑjo, gujo.**

dzˌ dzˌ 0103050101/11, 0103050101/42, dzˌ ni kəsɯ 0103050102/14, dzˌ ʧybieˌ ͡ɬɑ 0203010701/06.

dʐujila- Ç.+T. “dikkat etmek, dikkate almak”

dzˌ-min də bəz dzˌ-min də 0103050301/23.

dʐuzɯ Ç. “çadırın direği”

dzˌ dzˌ də dioɾ 0103010305/100.

dʐuzʲəŋ Ç. “sahip, ev sahibi”

dzˌ+nəŋ dzˌ+nəŋ bəɾ gøŋəɬ dəɾ͡ nɑ 0103010702/55.

dʐuzʲin Ç. “müdür, sorumlu”

dzˌ ʂɑɴdiannəŋ dz͡ˌ ɬɑ 0103010303/22.

dʐʲɑbədzʲiˌdʲo Ç. “…da bilmiyor”

dzˌ tiŋbəlie dzˌ 0203010301/36.

dʐʲalia Ç. “bir fiilin yapılmakta olduğunu ifade eder” Bkz. **dʐɑlia.**

dzˌ χɔχɔdi dzˌ 0202030101/10, ʂej dɑfəje dzˌ 0202010901/03.

dʐʲu “Tibet-Lhasa bölgesi, yer adı” Bkz. **dʐou.** Ayrıca Bkz. **dʐoɾ ərʤagɑɾ, dʐoɾ ʤagɑn, dʐʊ ərʤagɑɾ.**

dzˌ+ʁɑ dzˌ+ʁɑ bɑʂ dzɑɬʁəɬɑ 0202030301/01, dzˌ+ʁɑ bɑʂdə dzɑɬʁɑ 0202030301/04, dzˌ+ʁɑ βəɾ bɑʂ dzɑɬχəʂ͡e 0202030301/03.

dʐʲu Ç. “lanet, büyü”

dzˌ dzˌ ɑ 0202030901/06, dzˌ fɑɴnɑʁɑn͡ eː də 0202030901/05.

dʐʲuqɢɑn < zɑo eɾ Ç. “hünnap”

dzˌ dzˌ 0202010901/67.

dʐʲuɬ- < **dʐʊuɬɑ-** Ç.+T. “uydurmak” Bkz. **dʐʲuɬɑ-.**

dzˌ-o mẹn dzˌ-o ʝɑdɑʂ də͡ sɑ 0103050301/05.

dʐʲuɬɑ- Ç.+T. “uydurmak” Bkz. **dʐʲuɬ-.**

dzˌ-p dzˌ-p bɑ dzɐjːdə 0103050301/05.

dʐʲuɬɑ- Ç.+T. “kaldırıp desteklemek”

dzˌ-sɑ oʰq͡ eɾnə dzˌ-sɑ 0202030601/30.

dzˌ-ʁɑn dzˌ-ʁɑn͡ eɾ dʲij dʲəɾ 0202030601/33.

dʐʲbə ʝɑɴʃi Ç. “kaliteli bir çeşit el dokuma kumaş”

dzˌ dz͡ˌ ɬɑ də 0103040601/21.

dʐʲβəɴ < dʐʲiβən “sinek”

dzˌ dzˌ quɾɑʰqe 0202030402/59.

dʐʲd < dʐʲidɑ- “yapabilmek” Bkz. **ʂʲidɑ-, ʂʲiˌdɑ-, zʲidɑ-, dʐʲidɑ-, dʐʲiˌd-.**

dzˌ-o də tʂɑ ʝɑʰɢ͡ə hoɾʁədo dzˌ-o də sɑ 0103010303/09.

dzˌ-e də χɔsən dzˌ-e də 0103010705/15.

dʐʲidɑ “bir çeşit silah, mızrak”

dzˌ dzˌ 0502020101/150, dzˌ ɢəɬəʂ ɔχq jɑ 0502020101/142.

dʐʲidɑ- “yapabilmek, becerebilmek” Bkz. **ʂʲidɑ-, ʂʲiˌdɑ-, zʲidɑ-, dʐʲid-, dʐʲiˌd-.**

dzˌ-p də dzˌ-p dʲə sɑ 0103040601/09.

dzˌ-χəʂ də/ˌdə kəsɯ dejɬəβ dzˌ-χəʂ də 0103010305/20, dzˌ-χəʂ ˌdə 0502020101/297.

dzˌ-ʂ də/ˌdə məz edəβ dzˌ-ʂ də 0103010304/05, dzˌ-ʂ ˌdə 0103010601/16.

dzˌ-sɑ qejqɑp bəɾ dzˌ-sɑ 0202031202/10, midʒaɾ dzˌ-sɑ͡ ɬɑ 0202020501/99.

dzˌ-ʁɑq mẹn͡ɬɑ edəβ dzˌ-ʁɑq 0103010304/54, jiŋən dzˌ-ʁɑq 0103050301/19.

dzˌ-ʁɑk tuduβ dzˌ-ʁɑk kəsɯ 0202020702/24,

dzˌ-ʁɑq be jerɬəβ dzˌ-ʁɑq be 0103050301/18.

dzʲiŋdɑɴ Ç. “tam …iken”

dzˌ dzˌ midʒa bəlerʤi oʁɑndɑ 0202030801/26.

dzʲido Ç. “anlar, bilir, biliyor”

dzˌ dzˌ 0202030902/43, məndɑʁosɑ ͡ɬɑ dzˌ 0202010901/71, jidʒiŋ dzˌ 0502020101/261.

dzʲidodi Ç. “bildiği”

dzˌ dzˌ ʂɨχo 0202030101/07.

dzʲidolia ʂɑɴ Ç. “bilmiştir, anlamıştır”

dzˌ geserˌ ʤiu dzˌ 0502020101/443.

dzʲigə Ç. “bu”

dzˌ dzˌ 0102020303/19, 0202030801/12, 0202030801/17, 0202030801/27, 0203020601/19, 0502020101/129, dzˌ e^{h}ɬʤinə 0202030901/04, ʤiẹnlia dzˌ joʁurˌ ɬɑrˌ ɬɑrˌ̊̀tbi kəsɯ 0203020601/32, dzˌ ʤiuʂɨ 0203010301/33, dzˌ ɬu 0103030702/108(2), dzˌ nəgə 0203020401/02, dzˌ ʧyendʒazɯ 0202030901/05, vɑdi dzˌ 0202030901/06, dzˌ joʁurˌ χuɑ 0203020601/29, dzˌ je ʃiŋ 0203020301/07, ʤulia dzˌ mudzu 0203020601/17.

dzʲiguoguan Ç. “hayvan bağırsağından yapılan etli sucuk”

dzˌ dzˌ diɣek 0202030308/04.

dzˌ+nə dzˌ+nə͡ɬɑ 0202030308/04.

dzʲiχuj Ç. “(ordu veya asker biriminde) yönetmek”

dzˌ dzˌ dzɑndzʲiŋ̊di ʂɨχo 0502020101/170.

dzʲiχujɬɑ- Ç.+T. “emir vermek, yönetmek”

dzˌ-ʁɑ uzu dzˌ-ʁɑ 0502020101/146.

dzʲiʁədzɯ Ç. “erkek yeğen, ailenin erkek üyelerinin ve eşlerinin kocanın ağabey ve erkek kardeşinin erkek çocuklarına seslenme biçimi” Bkz. **dzʲiʁəzɯ, dzʲirʤɯ.**

dzˌ+ʁɑ bəzdəŋ dzˌ+ʁɑ ʉrɣettse 0203010302/15.

dzʲiʁəzɯ Ç. “erkek yeğen, ailenin erkek üyelerinin ve eşlerinin kocanın ağabey ve erkek kardeşinin erkek çocuklarına seslenme biçimi” Bkz. **dzʲiʁədzɯ, dzʲirʤɯ.**

dzˌ dzˌ 0203020601/61.

dzʲidʒie Ç. “doğrudan, direkt” Bkz. **dzʲidʒe.**

dzˌ dzˌ 0202010701/18.

dzʲidʒiu Ç. “bu işte”

dzˌ dzˌ vɑnlio 0202010901/14.

dzʲiɬɑː- Ç.+T. “alıp yerleştirmek”

dzˌ ʃiotiŋ dzˌ- 0103010602/21.

dzʲiɬɑ- Ç.+T. “tedavi etmek” Bkz. **dzʲiɬə-.**

dzˌ-sdərəβ drɔ dzˌ-sdərəβ drɔ 0202010901/57.

dzˌ-sɑ guandʒe jen dzˌ-sɑ͡ɬɑ 0103010501/08.

dzˌ-stɢɑɢ bərmisə dzˌ-stɢɑɢ͡eː 0202010901/61.

dzʲiɬɑ- “benzemek, gibi olmak” Bkz. **ʤili-, ʧili-, dzˌɑq-, dzʲiɬɑq-.** Ayrıca Bkz. **ʤɑɢə, dzˌɑɢo, dzˌɑɢɔ.**

dzˌ-ʁɑ vəŋzɯ dzˌ-ʁɑ 0103050101/51.

dzˌ- guodʒenmiŋ dzˌ- 0103010602/20.

dzˌɨɬɑ- Ç.+T. “işaret etmek, göstermek”

dzˌ-p dzˌ-p͡ berɣin iː d̥ə 0502020101/120, dzˌ-p͡ berɣində͡ ɬɑ 0502020501/121.

dzˌɨɬɑq- < dzˌɨɬɑ- “benzemek, gibi olmak” Bkz. **dʒili-, dzɑq-, dzˌɨɬɑ-, ʧili-.** Ayrıca Bkz. **dʒɑgə, dzɑgo, dzɑgə.**

dzˌ-gɑʂ hɑłdɑgə dzˌ-gɑʂ͡ ɬɑ 0103030802/36.

dzˌ-qɑ jiłɑn dzˌ-qɑ 0103030802/36.

dzˌɨɬə- < **dzˌɨɬɑ-** Ç.+T. “tedavi etmek” Bkz. **dzˌɨɬɑ.**

dzˌ-β də ɑndɑgɑ dzˌ-β də 0103010501/05, ɑndɑgɑ dzˌ-β də 0103010501/06, guandʒe jen dzˌ-β də 0103010501/12.

dzˌɨmɑː Ç. “susam”

dzˌ dzˌ 0103010101/10.

dzˌɨmɑ “talkan, sütlü çay için kullanılan malzeme (konuşmacıya göre)”

dzˌ dzˌ͡ ɬɑ məsdəŋ bə niɣə tɑłgɑn d̥ə 0202030901/13.

dzˌ+nə dzˌ+nə ẹtge 0202030901/13, dzˌ+nə etge 0202030901/14.

dzˌɨmɑd- “sütlü çay için kâseye malzemeleri koymak veya hazırlamak”

dzˌ-o+də dzˌ-o də 0103010101/08(2).

dzˌɨmɑq “çomak” Bkz. **dʒiomɑːq, dʒiomɑq, dzˌumɑq.**

dzˌ+d̥ə dzˌ+d̥ə məndɑg̥ɑ doło də 0103050201/20.

dzˌɨmə Ç. “böyle, bu kadar”

dzˌ dzˌ gə 0202030604/07, 0203010301/56, dzˌ g͡ə ɑ 0203020501/06, dzˌ ji gə 0103030702/105, dzˌ jigə ʐəŋ ɑ 0202030605/06, dzˌ gə jisɯ ɑ 0202031202/33.

dzˌɨmi- “koparmak” Bkz. **dzˌumi-**.

dzˌ-ɣ(<-ɣəɬɑ) ɑr-(<bɑr-) ɑnə dzˌ-ɣ͡ ɑr͡ b̥eː 0202010703/22.

dzˌɨmgin “çimen, yeşillik alan” Bkz. **dʒyŋkẹːn, dʒyŋkin.**

dzˌ+dɑn dzˌ+dɑn bəɾ 0202010703/13.

dzˌɨŋdi Ç. “gerçekten” Bkz. **dzˌəŋdi, dzˌəŋdzˌəŋdi.**

dzˌ dzˌ 0203010702/44.

dzˌɨŋnɑ- Ç.+T. “dövmek, cezalandırmak”

dzˌ-ʁɑ bəχɾ dun dzˌ-ʁɑ 0103030901/20.

dzˌɨŋʂɨ Ç. “resmî olarak; tamamen”

dzˌ dzˌ 0102020303/46, dzˌ tʂɨŋlio ʁɑndʒa zˌəŋlio 0102020303/46.

dzˌɨŋʧe < zhengce Ç. “politika”

dzˌ dzˌ mɑ jɑʰʂ 0203010303/15.

dzˌɨŋʧi Ç. “düzgün”

dzˌ dzˌ də 0103010305/47.

dzˌɨŋdzɯ Ç. “süre” Bkz. **dzˌəŋzɯ.**

dzˌ bəɾ dzˌ 0103010101/20.

dzˌɨŋdzˌɨŋ Ç. “gerçek, gerçekten”**,** Bkz. **tʂəŋ, dzˌəŋ, dzˌəŋdzˌəŋ.**

dzˌ dzˌ 0203020501/12.

dzˌɨɾdzɯ Ç. “erkek yeğen, ailenin erkek üyelerinin ve eşlerinin kocanın ağabey ve erkek kardeşinin erkek çocuklarına seslenme biçimi” Bkz. **dzˌɨʁədzɯ, dzˌɨʁəzɯ.**

dzˌ dzˌ pədəɾ ʧiʂɨlia ʂɑN sɔŋβasən 0103010303/02.

dzˌɨɾdzɯ ʃifədzɯ Ç. “yeğenin hanımı, ailenin erkek üyelerinin ve eşlerinin kocanın ağabey ve erkek kardeşinin erkek çocuklarının eşlerine seslenme biçimi”

dʐ̥ mẹŋ dʐ̥ 0103010303/01.

dʐ̥ɨtʃen Ç. “paraya değer, para değer, değerli”

dʐ̥ maɬ͡ɬa dʐ̥ də 0103030901/52.

dʐ̥ɨvən “sinek; (metinde konuşmacıya göre inci”)”

dʐ̥ ɢaɾa dʐ̥ saʐ̥də͡na 0103010701/69.

dʐ̥ɨjio Ç. “sadece, ancak”

dʐ̥ dʐ̥ 0203020501/21.

dʐ̥ɨjiu Ç. “ancak, sadece”

dʐ̥ dʐ̥ ʂɨ mɑnəmɢɑ tutɢɑq nimi ḍə 0203010702/06.

dʐ̪

dʐ̪ɑ “parçacık” Bkz. **dʒa, dʐ̥ɑː, dʐ̥ɑ, dʐ̥o, dʐ̥əβɑ, dʐ̥ɯɑ, dʐ̥ua.**

dʐ̪ dʐ̪ ɬa 0202010901/34, dʐ̪͡ ɬa 0502020101/490, mẹɴ ɢaɾəβ dʐ̪ 0203010701/07, ʂɑzoʂuʁɑ ndi ḍə dʐ̪ 0103010101/03.

dʐ̪ɑχq- “vurmak, çakmak; kesilmiş koyun yünlerinin daha iyi şekilde açılması için ince ağaç dalı ile durmadan üzerine vurmak” Bkz. **tʂɑχq-, tʂɑχʂ-, dʐ̥ɑːχq-.**

dʐ̪-sɑ dʐ̪-sɑ͡ ɬa 0103010304/56.

dʐ̪-ɢɑʂ dʐ̪-ɢɑʂ͡ ɬa 0103010304/44.

dʐ̪-ɢɑ jyŋnə dʐ̪-ɢɑ 0103010304/55.

dʐ̪ɑʰḍəɾ- “diz çöktürüp baş eğdirmek, diz çöktürüp başı yere değdirip saygı göstermek” Bkz. **dʐ̥ɑʰɬḍəɾ-, dʐ̥ɑχḍəɾ-, dʐ̪ɑʰḍəɾ-**.

dʐ̪-ʁəɬɑ βɑɾ- baʂ dʐ̪-ʁəɬɑ βɑɾəβ də 0103010305/84.

dʐ̪ɑʰḍəɾ- “diz çöktürüp baş eğdirmek, diz çöktürüp başı yere değdirip saygı göstermek” Bkz. **dʐ̥ɑʰɬḍəɾ-, dʐ̥ɑχḍəɾ-, dʐ̪ɑʰḍəɾ-.**

dʐ̪-ʁɑ bɑʰʂ dʐ̪-ʁɑ 0103010305/84.

dʐ̪-ʁəɬɑ mɑɴ- baʂ dʐ̪-ʁəɬɑ mɑɴɢɑndɑ͡ ɬa 0103010305/90.

dʐ̪ɑʰɢəɬ- “çakmak, parlamak” Bkz. **dʐ̥ɑʰɢəɬ-, dʐ̥ɑʰɢəʰɬ-.**

dʐ̪-ʁɑq dəmsəʁəndi ot dʐ̪-ʁɑq 0202030103/10.

dʐ̪ɑʰsdɑɬ- “parlamak” Bkz. **dʐ̥ɑsdɑl-, dʐ̥ɑsdɑɬ-.**

dʐ̪-oː køɬnəŋ suː dʐ̪-oː 0103020401/05.

dʐ̪oʰgɑʰɾdʒɑn T “kişi adı”

dʐ̪ dʐ̪ dixəʂ mi 0202020501/108.

dʐ̪oʰdʐ̥ɑ “sunak”

dʐ̪+nəŋ dʐ̪+nəŋ yzge 0202030402/43, dʐ̪+nəŋ dəpge 0202030401/30.

dʐ̪ɨḍ- < **dʐ̪ɨdɑ-** “yapabilmek, becerebilmek” Bkz. **ʂɨdɑ-, ʂɨḍɑ-, ʐ̪ɨdɑ-, dʐ̪ɨd-, dʐ̪ɨdɑ-.**

dʐ̪-e+ḍə edəβɑɬ dʐ̪-e ḍə 0203010701/03.

dʐ̪ɨχqɢə “ağaç dalı, ince çomak” Bkz. **tʂɨqɢə, tʂɨɢə, tʂɨʛə, dʐ̥oχɢə, dʐ̥oʰʛə, dʐ̥ɯχɢə.**

dʐ̪i dʐ̪͡ osə͡ ɬa peɾəβ ḍə͡kəsɯ 0103030901/70.

dʐ̪ɨdʒe Ç. “doğrudan, direkt” Bkz. **dʐ̪ɨdʒie.**

dʐ̪ dʐ̪ βɑɾsɑ 0202030605/108.

Kaynaklar

Genel Kaynaklar

1. Birincil Kaynaklar

ATALAY Besim, (Çev.). (2013), *Dîvânü Lugâti't-Türk,* TDK Yayınları, Ankara.

Chongxiu suzhou xinzhi [重修肃州新志 / *Suzhou Yeni Etnografyası'nın Yeniden Düzenlemesi*], WANG Wenwei (1984) Gansu Jiuquan Müzesi fotokopisi.

DANKOFF, Robert, KELLY James, (1985), *Compendium of the Turkic Dialects*, Harvard University Printing Office, Cambridge.

ERCİLASUN, B. Ahmet, AKKOYUNLU Ziyat, (2014), *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk* (*Giriş - Metin - Çeviri - Notlar - Dizin*), TDK Yayınları, Ankara.

Ganzhou fuzhi [甘州府志 / *Ganzhou fu Etnografyası*], ZHONG Geng (1779), ZHANG Chunzhi (1995), Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou.

Jiu tangshu [旧唐书 / *Eski Tang Sülalesi Tarihi*], LİU Xu vd. (1975), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

Jiu wudaishi [舊五代史 / *Eski Beş Sülale Tarihi*], XUE Juzheng (1976), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

KARATAY, Osman, (Çev.) (2006), *Tarih-i Reşidî Geride Bıraktıklarımızın Hikâyesi Mirza Haydar Duğlat*, Selenge Yayınları, İstanbul.

Liaoshi [遼史 / *Liao Sülalesi Tarihi*], TUO tuo (1974), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

Mingshi [明史 / *Ming Sülalesi Tarihi*], ZHANG Tingyu (1974), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

Mingshilu [明实录 / *Ming Sülalesi Tarihi*], Merkez Araştırma Enstitüsü (Taiwan) Tarih Dil Araştırma Merkezi (1962)

Qingshigao [清史稿 / *Qing Sülalesi Tarihi*], ZHAO Erxun (1977), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

Songhuiyao jigao [宋会要辑稿 / *Song Sülalesi Önemli Olayları Derlemesi*], XU Song, (1957) Zhonghua Kitabevi, Pekin.

Songshi [宋史/ *Song Sülalesi Tarihi*], TUO tuo (1977), Zhonghua Kitabevi, Pekin.

http://hanji.sinica.edu.tw/

TEMİR, Ahmet, (Çev.) (2010), *Moğolların Gizli Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara.

Xiyu shuidaoji [西域水道记/ *Batı Bölgesinin Su Kaynakları Bilgisi*], XU Song (1819), Zhonghua Kitabevi, Pekin.

Xinmao shixingji [辛卯侍行纪], TAO Bao-lian (1892/2002), Gansu Halk Yayınevi. Lanzhou.

Gansu quansheng xin tongzhi [甘肃全省新通志 / *Gansu Eyaleti Yeni Etnografyası*] (1909).

Yuanshi [元史 / *Yüan sülalesi Tarihi*], SONG Lian (1976), Zhonghua Kitabevi, Pekin. http://hanji.sinica.edu.tw/

2. Çince Kaynaklar

GAO Rong, (2011), *Hexi tongshi* [河西通史 / *Heşi Tarihi*], Tianjin Eski Kaynak Yayınevi, Tianjin.

YANG Fu-xue, CHEN Ai-feng, (2012), *Xixia yu zhoubian guanxi yanjiu* [西夏与周边关系研究 / *Batı Xia ve Çevresi Arasındaki İlişkilerin Araştırması*], Gansu Halk Yayınevi, Lanzhou.

YANG Fu-xue, Arslan, (2014), "Huihu wen jianjie [回鹘文简介/ Eski Uygurca Hakkında Kısaca Tanıtım]", (Ed. Ba Zhan-long), (2014) *Yuguxue yanjiu tongxun* [裕固学研究通讯 / *Sarı Uygur Araştırma Bülteni*], S. 2. http://blog.sina.com.cn/s/blog_3ca1700e0102v8ll.html

ZHUO Wen, (2000), "Shilun gudai tujue wenxian yuyan de ärinç yiji ol he turur [试论古代突厥文献语言的 *ärinç* 以及 *ol* 和 *turur* / Eski Türkçe Metinlerdeki *ärinç*, *ol* ve *turur* Üzerine Deneme]", 民族语文/ *Milliyetler Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2000-1.

ZHUO Wen, (2000), "Shilun Zhonggu Tujueyu turur Zai Xianza weiwueryu zhongde Bianti [试论中古突厥语的 *turur* 在现代维吾尔语中的变体/ Orta Dönem Türkçesindeki *turur*'un Günümüz Uygurcasındaki Değişimi", 民族语文/ *Milliyetler Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2000-4.

3. Batılı ve Türkçe Kaynaklar

AĞALDAĞ. Sebahattin, (2002), "Moğol Devleti". *Türkler Ansiklopedisi*, C. 8, s. 265-277.

AKSAN, Doğan, (1978), *Türkiye Türkçesi Gelişmeli Sesbilimi*, TDK Yayınları, Ankara.

AKSAN, Doğan, (1983), *Sözcük Türleri*, TDK Yayınları, Ankara.

AKSAN, Doğan, (2000), *Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK Yayınları, Ankara.

APPEL R., MUYSKEN, P., (1987), *Language Contact and Bilingualism*, London.

ARAT, R. R. Temir, A., (1992), "Türk Şivelerinin Tasnifi", *Makaleler/ Reşit Rahmet Arat*" (Hazırlayan: Osman Fikret SERTKAYA), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, s. 69-149.

ARAT, Reşit, Rahmeti, (1987), "Uygur Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri, *Makaleler/ Reşit Rahmet Arat*" (Hazırlayan: Osman Fikret SERTKAYA), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, s. 398- 403.

BANGUOĞLU, Tahsin, (1990/2007), *Türkçenin Grameri*, TDK Yayınları, Ankara.

BARUTCU Özönder, F. S., (1989), "Altaycada Kelime Başı /p/", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Sosyal Bilimler)*, C. 3, S. 2, s. 1-40.

BARUTCU ÖZÖNDER, F. S., (2002), "Eski Türklerde Dil ve Edebiyat", *Türkler*, C. 3, s. 481-501.

BARUTCU Özönder, F. S., (1999), "Genel Türklük Alanı Çerçevesinde Türk Dilinin Durumu, İleriye ve Dönük Bakış ve Yaklaşımlar", *Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. I. S.1, (Bahar), s. 31-40.

BARUTCU ÖZÖNDER, F. S., (1999), "Türkler" Ne Zaman Bir "Millet" İdi?", *Kök Araştırmalar, Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. I, S. 2, (Güz), s. 65-92.

BARUTCU ÖZÖNDER, F. S., (Editör) (2008), *Kaşgarlı Mahmud Kitabı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

BRENDEMOEN, Bernt, (1977), "*Labiyal Ünlü Uyumunun Gelişmesi Üzerine Bazı Notlar*", *Türkiyat Mecmuası*, İstanbul, S. 19, s. 223-240.

CEYLAN Emine (1991), "Ana Türkçede Kapalı *e* Ünlüsü", *Türk Dilleri Araştırmaları,* S. 1, s. 151-165.

CLAUSON, S. Gerard, (1957), "The Turkish *y* and Related Sounds", *Studia Altaica*., Wiesbaden, s. 33-45.

CLAUSON, S. Gerard, (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish,* Oxford.

CLAUSON, S. Gerard, (1989), "Eski Türkçe Üzerine Üç Not", (çev. Ahmet LEVENDOĞLU), *TDAY-Belleten 1967*, Ankara, s. 19-37.

CRYSTAL David, (2007), *Dillerin Katli*, (çev. Gökhan CANSIZ), Profil Yayıncılık, İstanbul.

DOERFER, Gerhard, (1968), "Zwei wichtige Probleme der Almtaisik", *Journal de la Sociėtė Finno- Ougrienne* (JSFOu) , C. 69, S. 4, s.3-2.

DOERFER, Gerhard, (1971), *Khalaj Materials*, USA 115, Bloomington.

DOERFER, Gerhard, (1974), "Eski Türkçe ile Halaççа Arasında Şaşırtıcı Bir Koşutluk", (çev. Semih TEZCAN), *TDAY-Belleten 1973-1974,* Ankara, s. 1-12.

DOERFER, Gerhard, (1976), "Proto-Turkic Reconstruction Problems", *TDAY-Belleten 1975-1976,* Ankara, s. 1-59.

DOERFER, Gerhard, (1995), "Eski Türkçe *ı- ~ yı-* Hakında", *Türk Dilleri Araştırmaları,* C. 5, s. 5-11.

EKREM, Erkin, (2007), "Sarı Uygurların Kökeni", *Modern Türklük Araştırmları Dergisi*, C. 4, S. 3, s. 156-180.

EKREM, Erkin, (2008), "XI. Yüzyılda Türk Dünyasının Doğu Kısmı", *Kaşgarlı Mahmud Kitabı*, (Ed. F. S. BARUTCU ÖZÖNDER) 2008, Ankara, s. 29-61.

EMET, Erkin, (2008), *Doğu Türkistan Uygur Ağızları*, TDK Yayınları, Ankara.

ERCİLANSUN, Ahmet Bican, (1984/ 2014). *Kutadgu Bilig Grameri-Fiil*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, (2004), *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERCİLASUN, B. Ahmet, (2006), *Türk Dil Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara

ERDAL, Marcel, (1991), *Old Turkic Word Formation*, I-II C., Otto Harrasowitz, Wiesbaden.

ERDAL, Marcel, (2004), *A Grammar* of *Old Turkic*, Brill, Leiden.

EREN, Hasan, (1951), "Sibirya Türk Dillerinde Moğol Unsurları". TDB, Ankara, Seri: 3, S. 14-15, s. 35-43.

EREN, Hasan, (1999), *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Bizim Büro Basımevi, Ankara.

ERGİN, Muharrem, (1962), *Türk Dil Bilgisi*. Bayrak Yayınları, İstanbul.

GEMALMAZ, E., (1995), *Erzurum İli Ağızları, İnceleme, Metinler, Sözlük ve Dizinler*, C. I-II, TDK Yayınları, Ankara.

GENCAN, Tahir Nejat, (1979), *Dil Bilgisi*. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

GİLES, H., BOURHİS, R., Y., and TAYLOR, D., M., (1977), "Towards a Theory of Language in Ethnic Group Relations", *Language, Etnicty and İntergroup Relation*, London: Academic Press, s. 307-347.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*. Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, (1996), *Karahanlı Türkçesi Grameri*, Ankara.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, (1997), *Harezm Türkçesi ve Grameri*, Ankara.

HAMILTON J. R., (1955), *Les Ouighours A L'epoque Des Cing Dynasties*, İmprimerie Natinoale Presses Universitaires, Paris.

İMER, K., (1976), *Dilde Değişme ve Gelişme Açısından Türk Dil Devrimi*, TDK Yayınları, Ankara

JÄSCHKE, H. A., (1881, reprint 1958), *A Tibetan-English Dictionary with Special Reference to the pervailing Dialects*. London.

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi, (1994), *Kıpçak Türkçesi Grameri*, TDK Yayınları, Ankara.

KILIÇ, Filiz, (1997) *Aral-Hazar Grubu Kıpçak Türk Lehçelerinin Karşılaştırmalı Ses Bilgisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

KİLLİ Gülsüm, (1996), *Kuzey-Doğu Türk Lehçelerinin Karşılaştırmalı Ses Bilgisi,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

KİLLİ Gülsüm, (2002), "Hakas Türklerinde Kod Kaydırımı", *Çağdaş Türklük Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara, s. 166-181.

KİLLİ Gülsüm, (2002), *Hakas Türkçesinin Ağızları,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

KORKMAZ, Zeynep (1996), *Gramer Konularımızla İlgili Bazı Sorunlar,* TDK Yayınları, Ankara.

KORKMAZ, Zeynep (2003), *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yayınları, Ankara.

KORKMAZ, Zeynep, (1994), *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK Yayınları, Ankara.

KORMAZ, Zeynep, (2007), *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.

KOTWICZ W., (1953), "La Langue mongole, parlée par Les Ouigours Jaunes pres de kan-tcheou", *Rocznik Orientalistyczny* 16, s. 435-465.

LABOV, W., (1970), The study of language in its social context": *Studium Generale* 23, s. 20-87.

LABOV, W., (1994), "*Principles of Linguistic Change. Volume 1: Internal Factors.* Oxford: Basil Blackwell.

LABOV, W., (2001), *Principles of Linguistic Change. Volume II: Social Factors.* Oxford: Blackwell.

LABOV, W., (2001), *Principles of Linguistic Change. Volume III: Cognitive and Cultural Factors.* Oxford: Wiley Blackwell.

LASS, R., (1984), *Phonogy (An Introduction to Basic Concepts),* Cambridge: Cambrige University Press.

LESSING, D., F., (1960), *Mongolian-English Dictionary*, University of California Press, Berkeley And Los Angeles.

LESSING, D., F., (2003), *Moğolca-Türkçe Sözlük*, (Çev. Günay KARAAĞAÇ), TDK Yayınları, Ankara.

LİNG Gan, GAO Zi-hou, (1994), Huiheshi [回纥史/ Uygurların Tarihi], İç Moğolistan Halk Yayınevi, Höhhot.

MENGES, K. H., (1959), "Classification of the Turkic languages", *Philologiae Turcicae Fundamenta I*, Wiesbaden, s. 5-8.

MÜLLER F. W. K, (1920), "Uigurische Glossen", *Festschrift fur Friedrich Hirth zu seinem 75.*, Berlin, s. 310-311.

NICHOLAS, Poppe, (1960), *Vergleichen Grammatik der Altaischen Sprachen*. Teil I. *Vergleichende Lautlehre*. Wiesbaden.

RADLOFF, W., (1928), *Uiguriche Sprachdenkmäler*, Leningrand.

RADLOFF, W., MALOV, S. E., (1915), "Suvarnaprabhasa", Biblio-Verlag, Petersburg

RÄSÄNEN, M., (1969), *Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen*. Helsinki 1969; II Wortregister 1971 (I. Keckskemeti).

RÖHRBORN, K., (1977/2010), un *Uigurisches Wörterbuch,* Franz Steiner Verlag Gmbh, Wiesbaden.

SAKHİPOVA, Farida, (2007), *Kazak Türkçesinin Merkezî-Kuzey ve Doğu (Orta Jüz) Ağızları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

SAMOYLOVİÇ, A.N., (1922), "Nekotorıye Dopolnenyiya k Klassifikatsii Turetskih Yazıkov" Petrograd, s.14.

SCHÖNIG Claus, (2013), "Modern Türk Dillerinin Eş Zamanlı Tasnif ve Tarihsel Yönleri", (Çev. İsa SARI), *Dil Araştırmaları*, S.12 (Bahar), s. 221-257.

TAS, Róna András, (1991/2013), *Türkolojiye Giriş* (Çev. İsa SARI), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

TEKİN, Şinas, (2001), *İştikakçının Köşesi-Türk Dilinde Sözcüklerin ve Eklerin Hayatı Üzerine Denemeler*, Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık, s. 71-83, İstanbul.

TEKİN, Talat, (1990), "Türk Dili ve Diyalektlerinin Yeni Bir Tasnifi", *Erdem*, C. 5, S. 13, s.141-168

TEKİN, Talat, (1994). "Türk Dillerinde Önseste y- Türemesi", *Türk Dilleri Araştırmaları,* C. 4, s. 51-66.

TEKİN, Talat, (1995), *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler.* Ankara.

TEKİN, Talat, (2002), *Orhun Türkçesi Grameri,* Ankara.

TEKİN, Talat, ÖLMEZ, Mehmet, (1999/2014), *Türk Dilleri. Giriş*, Bilge Su Yayıncılık, Ankara.

TEMİR, Ahmet, (1975), Türk-Moğol İmparatorluğu ve Devamı, *Türk Dünyasi Ek*

Kitabı'ndan Ayrıbasım, Ayyıldız Matbaası, Ankara, s. 910-925.

TEMİR, Ahmet, (2002), "Moğol (veya Türk-Moğol) Hanlığı", *Türkler Ansiklopedisi,* Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, C. 8, s. 256-264.

TENİŞEV, E. R., (1959), *Tuerqiyu Yufa* [土耳其语语法 / *Türkçe Gramer*], Pekin.

TOGAN, İsenbike, (2002), "Çinggis Han ve Moğolar", *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, C. 8. s. 235-255.

TOPALOĞLU, Ahmet, (1989), *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü.* Ötüken Neşriyat, İstanbul.

TRUDGILL, P., (1986) *Dialects in Contact,* Oxford: Blackwell.

TRUDGILL, P., (1994), *Dialects*, Routledge, New York.

TRUDGILL, P., (1999), *The Dialects of England*, Blackwell Publishers.

TRUDGILL, P., CHAMBERS J. K., (1991), *Dialects of English: studies in grammatical variation*, Longman.

TRUDGILL, P., CHAMBERS J. K.. (1998), *Dialectology*, Cambridge: Cambridge Üniversity press.

VARDAR, Berke, (2002), *Dilbilimi ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları Ankara.

VLADİMİRTSOV B. S., (1934), *Moğollarda İçimai Teşkilatı*, (Çev. Abdülkadir İNAN) 1995, TTK Yayınları, Ankara.

VON GABAIN, Annemarie, (1995), *Eski Türkçenin Gramer*i (çev. Mehmet AKALIN), Ankara.

WİLİAMS, G., (1992), *Sociolinguistics: a sociological critique*, London and Newyork Routledge.

YILMAZ, C. Emine, (1992), "İlk Türkçe *d Foneminin Çuvaşça ve Macarcada Gelişimi", *Türk Dilleri Araştırmaları,* S. 2, s. 109-120.

YILMAZ, Emine, (2013), "Karşılaştırmalı Türk Dilbilim Çalışmalarında Çuvaşçanın Yeri II", *Biçimbilgisi*, *Bengü Belek, Ahmet Bican Ercilasun Armağanı*, (Ed. B. GÜL), Türk Kültürünü Araştırma Ensititüsü Yayınları, Ankara, s. 483-489.

(2) Sarı Uygurlar ve Sarı Uygur Türkçesi Üzerine Yapılmış Çalışmalar

AKTEPE, Gülsün, (1998), *Sarı Uygur Türkçesinin Tarihî Karşılaştırmalı Ses Bilgisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

AN Yu-jun, (2009), *Sarı Uygurların Kavim Yapısı: 1950'li Yıllardaki Değişim Süreci*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ARIZ, Erkin, (2001), "Sarı Uygurlar Üzerinde Yapılan Araştırmaların Kısa Tarihi", *Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. 3, S. 2, S. 129-146.

ARIZ, Erkin. (2002), "Sarı Uygurlar Araştırmalarının Toplu Bir Kaynakçası", *Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. 4, S.1, s. 117-148.

AYAZLI Özlem (2015), "Sarı Uygurcadaki Moğolca Ödünçlemeler", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar* Dergisi, C. 8, S. 41, s. 103-111.

BA Zhan-long, (1988), "Xibu yuguyu de shiyong yu jiaoxue shulue [西部裕固语的使用与教学述略 / Batı Sarı Uygurcanın Kullanımı ve Öğretimi Üzerine]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 310.

BA Zhan-long, (1998), "Xibu yuguyu de shiyong yu jiaoxue shulue [西部裕固语的使用与教学述略 / Batı Sarı Uygurcanın Kullanımı ve Öğretimi Üzerine]", 甘肃民族研究 / *Gansu Milletler Araştırmaları,* Lanzhou, S. 1, s. 62 -64.

BA Zhan-long, (2010), *Xuexiao jiaoyu difang zhishi xiandaixing* [学校教育·地方知识·现代性-一项家乡人类学研究 / *Okul Eğitimi Yerel Bilgi Çağdaşlık - Bir Çeşit Memleket Antropolojisi Araştırması*], Milletler Yayınevi, Pekin.

BASKAKOV, N. A., (1976), "Ob odnom drevnem tipe strukturı skazyemogo v Sarıg-Yugurskom yazıke", *Türkologiçeskie İssledovaniya*, Moskva: "Nauka", s. 41-44.

BORGAYAKOV, M. N. (1984), "Xiboliya nanbu de tujue yuzu yuyan yu yuguyu de guanxi [Güney Sibirya'daki Türk Dilleri ile Sarı Uygurca Arasındaki İlişkisi Üzerine / 西伯利亚南部的突厥语族语言与裕固族的关系]", (Çev. Lei Xuan-chun), 突厥语研究通讯 / *Türk Dili Araştırma Bülten,* S. 1, s. 32-43.

BOZKURT, Fuat, (1999), *Türklerin Dili*, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

BOZKURT, Fuat, (1999), *Türklerin Dili,* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, s. 525-541.

BULÇULUU, (1984), *Dongbu yuguyu cihui* [东部裕固语词汇 / *Şıra Uygurca Sözlük*], İç Moğolistan Halk Yayınları, Höhhot.

BULÇULUU, (1988), *Dongbu yuguyu huayu cailiao* [东部裕固语话语材料 / *Şıra Uygurca Metinler*], İç Moğoistanl Halk Yayınları, Höhhot.

BULÇULUU, (1990), *Dongbu yuguyu he mengguyu* [东部裕固语和蒙古语 / *Şıra Uygurca ve Moğolca*], İç Moğolistan Halk Yayınları, Höhhot.

CHEN Shi-liang, (editör) (1997), *Tujue bijiao yuyanxue* [突厥比较语言学 / *Karşılaştırmalı Türk Dilbilimi*], Xinjiang Halk Yayınevi, Urumçi.

CHEN Zong-zhen, (1957), "Yuguyu de tedian [裕固语的特点 / *Sarı Uygurcanın Özellikleri*], 少数民族语言调查通讯 / *Azınlık Dil Araştırma Bülteni* dergisi, S. 10.

CHEN Zong-zhen, (1977), "Yuguzu jiqi yuyan [裕固族及其语言 / Sarı Uygurlar ve Dilleri]", *Xinjiang Üniversitesi Dergisi,* S. 3-4.

CHEN Zong-zhen, (1986/2002), "*Lun xibu yuguyu de daica yuanyin* [论西部裕固语的带擦元音 / Batı Sarı Uygurcadaki Soluklu Ünlüler Üzerinde", (Ed.:ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 219-225.

CHEN Zong-zhen, (1990/2002), "Guanyu yuguzu zucheng jiqi yuyan mingcheng [关于裕固族族称及其语言名称 / Sarı Uygurların Etnik Adı ve Dilinin Adlandırılması]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 149-153.

CHEN Zong-zhen, (1991/2002), "Xibu *yuguyu zhong de zaoqi hanyu jieci* [西部裕固语中的早期汉语借词 / Batı Sarı Uygurcada Erken Döneme Ait Olan Çinceden Alınan Sözcükler]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 247-252.

CHEN Zong-zhen, (1992/2002), "*Tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyu li de yixie gulao ciyu* [突厥语词典中保留在西部裕固语里的一些古老词汇 / Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler]", (Ed.: ZHONG Jin-wen), (2002) Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s 229-233.

CHEN Zong-zhen, (1993/2002), "*Zai lun tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyu li de yixie gulao ciyu* [再论突厥语词典中保留在西部裕固语里的一些古老词汇 / Bir Kez Daha Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler Üzerine]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 234-237.

CHEN Zong-zhen, (1994/2002), "*Shi shi xibu yuguyu zongjiao yu hunsang xisu de muxie yongyu* [式释西部裕固族宗教和婚丧习俗的某些用语 / Batı Sarı Uygurcada Dinî ve Düğün ve Cenaze Geleneklerindeki Sarı Uygurca Bazı Sözcükler Üzerinde]", (Ed.: ZHONG Jin-wen), (2002) Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 288-294.

CHEN Zong-zhen, (1998/2002), "Guanyu xibu yuguyu xidongci de kouqi [关于西部裕固语系动词的口气 / Batı Sarı Uygurcadaki Bağlama Eyleminin Kipileri Üzerinde]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 238-240.

CHEN Zong-zhen, (1998/2002), "Shixi yuguyu zhong guanyu fushi de mouxie ciyu [试释裕固语中关于服饰的某些词语 / Sarı Uygurcada Giysilerle İlgili Bazı Sözcükler Üzerinde Bir Deneme]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 257-262.

CHEN Zong-zhen, (2002), "*Yuguzu de yuyan* [裕固族的语言 / Sarı Uygurların Dili], (Ed.: ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 215-219.

CHEN Zong-zhen, (2004), *Xi bu yugu yu yanjiu* [西部裕固语研究 / *Batı Sarı Uygurca Üzerinde Araştırma*]. Pekin.

CHEN Zong-zhen, (2011), "*San lun tujueyu cidian zhong baoliu zai xibu yuguyu li de yixie gulao ciyu* [三论突厥语词典中保留在西部裕固语里的一些古老词汇 / Üçüncü kez 'Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Batı Sarı Uygurcada Korunmuş Olan Sözcükler Üzerine], (Ed. ZHONG Jin-wen, BA Zhan-long), (2011) *Zhongguo yuguzu yanjiu* [中国裕固族研究 I / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları I*], Pekin, s. 98-111.

CHEN Zong-zhen, LEİ Xuan-chun, (1984), "Xibu yuguyu goucifa chutan [西部裕固语构词法初探 / Batı Sarı Uygurcada Kelime Yapma Yolları Üzerinde İlk Deneme]", 突厥语研究通讯 / *Türk Dili Araştırma Bülten*, S. 3-4, s. 4-17.

CHEN Zong-zhen, Lei Xuan-chun, (1985), *Xibu yuguyu jianzhi* [西部裕固语简志 / *Batı Sarı Uygur Dilinin Genel Çizgileri*], Milletler Yayınevi, Pekin.

CHEN Zong-zhen, Lei Xuan-chun, (1990), *Zhongguo tujue yuzu yuyan cihui ji* [中国突厥语组语言词汇集 / *Çin'deki Türk Dillerinin Sözlüğü*], Milletler Yayınevi, Pekin.

CHEN Zong-zhen, LEİ Xuan-chun, (1992), *Xibu yugu-han cidian* [西部裕固-汉词典 / *Batı Sarı Uygurca -Çince Sözlük*], Sichuan Milletler Yayınevi, Chengdu.

CHENG Su-luo, (2002), "Ganzhou huihu shimo yu saliweiwuer de qiantu jiqi xialuo [甘州回鹘始末与撒里畏兀儿的迁徒及其下落 / Ganzhou Uygurlarının Başlangıcı - Sonu ve Sarı Uygurların Göçleri ve Onların Sonuçları]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 44-48.

CLARK, L**.,** (1994), "Sarig yugur historical linguistics and an early Turkic counting system", *Abstracts of the Seventh Intenational Conference on Turkish Linguistics*, S. 3-6, Mainz.

ÇAĞATAY, Saadet, (1972), *Türk Lehçeleri Örnekleri*. DTCF Yayınları, Ankara.

ÇAĞATAY, Saadet, (1988/2008), "Sarı Uygurların Dili", *TDAY-Belleten 1961*, Ankara. *Prof. Dr. Saadet Çağatay'ın Yayınlanmış Tüm Makaleleri*

(Hazırlayan: Aysu ATA) Ayaz Tahir Türkistan İdil-Ural Vakfı, 2008, İstanbul, s. 122-127.

ÇANDARLIOĞLU, Gülçin, (2004), *Sarı Uygurlar ve Kansu Bölgesi Kabileleri*, Türk Dünyası Araştırması Vakfı, İstanbul.

Dahe Bölge Etnografyası Hazırlama Komitesi, (2008), *Dahe quzhi* [大河区志 / *Dahe Bölge Etnografyası*], Sunan.

DONG Wen-yi, (2002/1983), "Yuguyu cao liangzhong yuyan wenti chutan [裕固族操两种语言问题初探 / Sarı Uygurların İki Dil Kullanma Meselesi]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 272-276.

DUMAN Yercan, (1994), "*Qiantan yuguyu shiyong qingkuang* [浅谈裕固语使用情况 / Sarı Uygurcanın Kullanım Durumu Üzerine]", 甘肃民族研究 / *Gansu Milliyetler Araştırmaları*, S. 2, s. 66-67.

FAN Yu-mei, (1988), *Yuguzu* [裕固族 / *Sarı Uygurlar*], Milletler Yayınları, Pekin.

Gansu Eyalet Düzenleme Grubu, (1987). *Yuguzu dongxiangzu baoanzu shehui lishi diaocha* [裕固族东乡族保安族社会历史调查 / *Sarı Uygur, Dongxiang ve Baoan Milletlerinin Sosyo-Tarihsel Araştırması*], Gansu Milletler Yayınevi, Lanzhou.

GAO Qi-an (2002), "Yuguzu 'tianxia toumu dou xing an' shishi [裕固族"天下头目都姓安"试释 / Sarı Uygur "Gök altında Boy başı hepsi An soyadı taşır]", (Ed.: ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 131-133.

GAO Zi-hou, (1981/2002), "*Yuguzu zucheng yanjiu* [裕固族族称研究 / Sarı Uygur Adları Üzerinde Araştırma]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 145-148.

GAO Zi-hou, (1989a), Yuguzu [裕固族 / *Sarı Uygurlar*], Gansu Azınlıklar, Ed.: Wangxinggen, Gansu Halk Yayınevi, Lanzhou.

GAO Zi-hou, (2002), "Huangtou huihe yu hexihuihu de guanxi [黄头回纥与河西回鹘的关系 / Sarı Baş Uygur ve Hexi Uygur Arasındaki İlişkileri]", (Ed.

ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 96-99.

GAO Zi-hou, (2002), "Lun yuguzu yuanliu de liangda zhixi [论裕固族源流的两大支系 / Sarı Uygurların Kökenindeki İki Büyük Grup Üzerine]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 137-141.

GAO Zi-hou, (2002), "Shishi mingshi xiyuzhuan zhong de yalan [试释明史-西域传中的牙兰 / Ming Sülalesi Tarihi-Batı Bölgesi Biyografi'ndeki Yalan Üzerinde Bir Deneme]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 127-130.

GAO Zi-hou, (2002), "Yuguzu yuanliuzhong menggu zhixi de youlai, yanbian, jiqi zhongda yingxiang [裕固族源流中蒙古支系的由来，演变及其重大影响/ Sarı Uygurların Etnoniminde Moğol Kolunun Menşe'i, Gelişimi ve Büyük Etkileri]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 133-137.

GAO Zi-hou, HE Hong-mei, (1997), "Mingdai azhenbu, jinri beitanxiang [明代阿真部,今日北摊乡 / Ming Sülalesi Dönemindeki Azhen boyu Günümüzdeki Beitan Nahiyesi]", 西北部民族学院学报 / *Kuzey-Batı Milletler Üniversitesi Dergisi*, Lanzhou, S. 3, s. 43-48.

GAO Zi-hou, HE Hong-mei, (1998/2002), "Bazidun he wugeshan [八字墩与五个山 / Bazıdun ve Wugeshan dağı]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 553-556.

GE Ding-bang, (1940), "Hexi zhi minzu yanyu yu zhongjiao [河西之民族言语与宗教 / Heşi Bölgesindeki Milletlerin Dilleri ve Dini]", 甘肃科学教育馆学报/ *Gansu Bilim Eğitim Dergisi*, S. 2.

GENG Shi-min, CLARK, L., (1992), "Sarig Yugur Materials", *Acta Orientalia Hungarica,* C. 46, S. 2-3, s. 189-224.

GERİLETU, (1983/2002), “Shilun dongbu yuguzyu gouci fujia chengfen [试论东部裕固语构词附加成分/ Şıra Uygurcanın Yapım Ekler Üzerinde Denme]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 267-272.

GUO Mei, (2009), *Sarı Uygur Türkçesinde Zaman,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

GUO Mei, (2011), “Dil Hayatiyeti Bağlamında Sarı Uygur Türkçesinin Durumu”, *Modern Türklük Araştırmaları* Dergisi, C. 8, S. 3, s. 114-120.

HE Yong-ji (Editör) (1994), *Sunan yuguzu zizhixian zhi* [肃南裕固族自治县志 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçe Etnografyası*], Gansu Miletler Yayınev, Lanzhou.

HERMANNS M., (1951), “Çin’in Gansu Bölgesindeki Yoğur Dili ve Engar Dili / The Uigur and Angar Language in Kan Su China*”, Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society*, Bombay, S. 26, s. 129-213.

HERMANNS, M., (1940), Uygurlar ve Onların Yeni Keşfedilen Torunları / Uiguren und ihre neuentdeckten Nachkommen, *Anthropos*, Freiburg, S. 35-36, s. 78-99.

HONG ping, (2002), “Yuyan xinli dui yuguzu yuyan shiyong tedain de yinxiang [语言心理对裕固族语言使用特点的影响 / Dil piskolojisinin Sarı Uygur dil kullanım özelliklerine olan etkiler]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 311-315.

HU Xiao-peng, (1990), “Yuan ming dunhuang yu yuguzu de lishi guanxi [元明敦煌与裕固族的历史关系 / Yuan ve Ming Sülalesi Döneminde Dunhuang ve Sarı Uygurların Tarihi Arasındaki İlişkileri], 敦煌研究 / *Duanhuang Araştırmaları*, S. 4.

JUNAST, (1981), *Dongbu yuguyu jianzhi* [东部裕固语简志 / *Şıra Uygurcanın Ana Çizgiler*], Halk Yayınları, Pekin.

LAN Li, (2006), *Kangle quzhi* [康乐区志 / *Kangle Bölge Etnografyası*], Hexi Yayınevi, Zhangye.

LAN Li, (2007), “Jianzhi yange [建制沿革 / İdare Kuruluşun Süreç]”, (Ed.: ZHANG Zhi-chun, AN Yong-xiang), *Sunan shihua* [肃南史话 / *Sunan Tarihi*], Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou, s. 3-8.

LANG Yong-tao, (2007), “Huangcheng zangzu de youlai [皇城藏族的由来 / Huangcheng’deki Tibetlerin Menşei]”, (Ed. ZHANG Zhi-chun, AN Yong-xiang), *Sunan shihua* [肃南史话 / *Sunan Tarihi*], Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou, s. 85-87.

LEİ Xuan-chun, (1992/2002), “Xibu yuguyu yu weiwu’eryu cihui zhi bijiao [西部裕固语与维吾尔语词汇之比较 / Batı Sarı Uygurca ile Uygurcadaki Bazı Sözcüklerin Karşılaştırılması]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 240-247.

LİN Lian-yun, (1979/2002), “Salayu yuguzu fenlei wenti zhiyi [撒拉语裕固语分类问题质疑 / Salarca ve Sarı Uygurca Sınıflandırma Konusundaki Sorular]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s 284-288.

MA Zheng-liang, (1997/2002), “Yuguzu renkou de guimo ji shuliang biandong [裕固族人口的规模及数量变动 / Sarı Uygur Nüfusunun Büyüklüğü ile Sayılarında Değişim]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s 502-506.

MALOV, S. E, (1912b), *Ostatki şamanstva u jeltıh uygurov* (Sarı Uygurlarda Şamanlık Kalıntıları), Jivaya starina, 21, 61-74.

MALOV, S. E, (1915), “Rasskazı, Pesni, Poslovitsı i zagatki Jeltıh Uygurov (Hikâye, Şarkı, Atasözü ve Bilmeceleri)”, Jivaya starina 23, 305-316.

MALOV, S. E. (1957), Yazık Jeltıh Uygurov. Slovar’ i Grammatika (Sarı Uygurca sözlüğü ve Grameri), Izdatel’stvo Akademii Nauk Kazakskoy SSR, Alma-Ata.

MALOV, S. E., (1912a), “*Skazki Jeltıh Uygurov* (Sarı Uygurların Halk Hikâyeleri)”, *Jivaja starina* 21, 467-476.

MALOV, S. E., (1912c), *Otçet oputeşestvii k uyguram i salaram,* (Sarı Uygur ve Salar Bölgelerinde Gezi Değerlendirmesi), İzvestiya Russkogo Komiteta dIya izuçenniya Sredne i Vostoçnoy Azii. S. 2, s. 94-99.

MALOV, S. E., (1914), *Otçet o vtorom puteşestvii k uyguram* (Sarı Uygur Bölgesinde İkinci Kez Gezi Değenlendirmesi), İzvestiya Russkogo Komiteta dIya izuçenniya Sredne i Vostoçnoy Azii. S. 3, s. 85-88.

MALOV, S. E., (1967), Yazık Jeltıh Uygurov. Tekstı i perevodı (Sarı Uygurların Dili), Moskva: Izdatel'stvo "Nauka".

MALOV, S. E., (1981/1996), "Yuguyu [裕固语 / Sarı Uygurların Dili]" (Çev. CHEN Wei. *Millet Çevri Dergisi*, 1981, S. 2, s. 55); (ED. YANG Jin-zhi), (1996) 裕固族研究论文集 / *Sarı Uygur Araştırmalar*, Lanzhou Üniversitesi Yayınları, Lanzhou, s. 200.

MANNERHEİM, C. G. E. (1911), "*Sarı* Uygur Bölgesindeki Gezi Notları / A Visit to the Sarö and Shera Yögyrs", *Journal de la Societe Finno-Ougrienne,* S. 27, s. 1-72.

MEHMET, Gülsün, (2009), "Sarı Uygur Türkçesinde Soluklu ünlüler ve Eski Türkçe Ünlü Sistemi ile Bağlantısı", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi,* C. 6, S. 1, S. 30-42.

Minghua Bölge Etnografyası Hazırlama Komitesi, (2006), *Minghua quzhi* [明花区志 / *Minghua Bölge Etnografyası*], Gansu Halk Yayınevi, Lanzhou.

NUGTEREN, H., ROOS E. Martina, (1996), "Common vocabulary of the Western Eastern Yugur language. The Turkic and Mongolic Loanwords". *Acta Orientelia Academiae Scientiarum Hungaricae* 49:1, s. 25-91.

NUGTEREN, Hans, (2003), "Shira Yughur", *Mongolic Languages,* Juha JANHUNEN, (ed.), s. 265-287.

NUGTEREN, Hans, (2010), "On the origin of the narrative converb in Eastern and Western Yugur". in Turcologica 78. *Transeurasian verbal morphology in a camparative perspective: genealogy, contact, chance*. Edited by Lars JOHANSON and Martine ROBBEETS. Harrassowitz Verlag Wiesbaden, s. 130-139.

NUGTEREN, Hans, ROOS, E. Martina, (1998), "Common Vocabulary of the Western and Eastern Yugur Languages. The Tibetan Loanwords", *Studia Etymologica Cracoviensia,* Kraków, S. 3. 45-92.

NUGTEREN, Hans, ROOS, E. Martina, (2010), "Ayaq Yasagey Calques Based on Chinese Homophones", Türk Dilleri Araştırmalar Dizisi: 49 *Trans-Turkic Studies*, İstanbul, s. 455-462.

NUGTEREN, Hans, ROOS, E. Martina, ZHONG Jin-wen (1999), "On Some Proverbs of the Western and Eastern Yugur Languages", *Turkic Languages,* C. 3, S. 2, s. 189-214.

NUGTEREN, Hans, ROOS. E. Martina, (2006), "Prolegomena to the Classification of Western Yugur". *Exploring the Eastern Frontiers of Turkic,* Turcologica 60, Marsel Erdal, İrina Nevskaya (eds), Wiesbaden, s. 99-130.

NUGTEREN, Hans., (2011), *Mongolic Phonology and the Qinghai-Gansu Languages*, Doktora tezi, Leiden Üniversitesi.

ÖLMEZ, Mehmet, (1996), "Sarı Uygurlar ve Sarı Uygurca", *Çağdaş Türk Dili*, S. 98, s. 31-37.

ÖLMEZ, Mehmet, (1998), "Potanin's Yellow Uigur Material and its Importance Today", *Studia Turcologica Cracoviensia,* C. 5, Kraków, s. 149-182.

ÖLMEZ, Mehmet, (2016), Zhong Jin-wen'in *Xibu yuguyu miaoxie yanjiu* [西部裕固语描写研究 / *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*], *Türk Dilleri Araştırmaları* 2012, C. 22, S. 1, s. 143-164.

POTANİN, G. N., (1893), *Çin'in Tangut-Tibet Sınır Bölgesi ve Moğolistan'ın Orta Bölgesi / Tangutsko-tibetskaya okrayna kitaya i centralnaya mongoliya,* Petersburg, C.1.

QİAN Bo-quan, (2002), "Huangtou Huihe Yanjiu [黄头回纥研究 / Sarı Başlı Uygurlar Üzerinde İnceleme]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 75-81.

Reqiong Aosa Luodangzhi, (2007), "Mati reqiong shisibu [马蹄热琼十四部 / Mati Reqiong On Dört boyu]", (Ed. ZHANG Zhi-chun, AN Yong-xiang), *Sunan shihua* [肃南史话 / *Sunan Tarihi*], Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou, s. 88-90.

ROOS E. Martina, (1998), “About-xi bu yu gu han cidian”, *Journal of Turkology*, C. 1, S. 1, s. 135-138.

ROOS E. Martina, (1998), “Preaspiration in Western Yugur Monosyllables”. Turcologica 32 *The Mainz meeting*, Wiesbaden, 28-41.

ROOS E. Martina, (2000), *The Western Yugur (Yellow Uygur) Language. Grammar, Texts, Vocabulary*, Dissertation, Leiden University, The Netherlands.

Sarı Uygurların Kısa Tarihi Hazırlama Komitesi, (1983), *Yuguzu jianshi* [裕固族简史 / *Sarı Uygurların Kısa Tarihi*], Gansu Halk Yayınları, Lanzhou.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü / 肃南裕固族自治县统计局, (2012), *Sunan yuguzu zizhixian 2011 tongji nianjian* [肃南裕固族自治县-2011 年统计年鉴 / *Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi-2011 Yıllığı*], Zhangye, s. 15-23, 98.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi İstatistik Müdürlüğü / 肃南裕固族自治县统计局编, (2016), *2015 nian Sunan tongji nianjian* [2015 年肃南统计年鉴/ *2015 Sunan Yıllığı*] (2016), Zhangye, s. 34-66, 148-150.

Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Milletler ve Dini İşleri Müdürlüğü / 肃南县民族宗教局, (2001), “Renkou jiaoshao minzu shequ jiben qingkuang diaochabiao [人口较少民族社区基本情况调查表 (2000) / *Nüfusu Az Olan Milletkerin Genel Durumları Araştırma Tablosu*]”, Sunan.

TANG Kai-jian, (2002), “Ganzhou Huihu Yubu de Qiantu ji yu Xizhou Huihu de Guanxi [甘州回鹘余部的迁徒及与西州回鹘之关系 / Ganzhou Uygurlarından Kalan Bazı Kitlelerin Göçleri ve Xizhou Uygurlaı ile Olan İlişkileri]”, (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng [中国裕固族研究集成/ *Çin’deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 51-55.

TAS, Róna, András, (1962), “Şıra Uygurcada Bulunan Tibetçe Alıntı Sözcükler / Tibetan Loan-words in the Shera-Yögur Language”, *Acta Orentalia Hungarica*, Budapes, S. 12, s. 249-275.

TENİŞEV, E. R. (1981), *Tujueyuyan yanjiu daolun* [突厥语言研究导论 / *Türk Dili Araştırmasına Giriş*], (Çev. CHEN Peng), Çin Sosyal Bilimler Yayınevi, Pekin.

TENİŞEV, E. R., (1960), Vospominaniya Jeltıh uygurov o S. E. Malove (*Sarı Uygur Bölgesinde Malov'u Arama),* İzvestiya ANKaz SSR (Seriya filoogii i iskusstvovedeniya) Alma Ata, C. 1, S. 14, s. 63-65.

TENİŞEV, E. R., (1961), *Otçet opoezdke k uyguram, salaram i sarıg-yuguram* (*Uygur, Salar ve Sarı Uygurlar Üzerindeki Raporu),* İzvestiya ANS SSROLJA, S. 20, s. 180-184.

TENİŞEV, E. R., (1962), Etniçeskiy i rodoplemnoy sostav narodnosti Yuigu (Sarı Uygurların Kökeni ve Boy Yapısı*), Sovetskaya Etnografiya*, S. 1, s. 59-66.

TENİŞEV, E. R., (1970), *Mesto Salarskogo i Sarıg Yugurskogo Yazıkov v Sistem Tyurkskıx Yazıkov, Issledovaniya po uygurskomu yazıku*, Alma-Ata.

TENİŞEV, E. R., (1976), *Stroy Sarıg Yogurskogo Yazıka.* Moskva: Izdatel'stvo "Nauka".

TENİŞEV, E. R., (1976a), Mongolische Entlehnungen in der Sprache der Şira Uighuren (Sarı Uygurcada Bulunan Moğolca Sözcükler), Tractata Altaica. Denis Sinor sexagenario optime de rebus Altaicis merito dedicata, Wiesbaden, s. 633-640.

TENİŞEV, E. R., TUDAEVA, B. X., (1966), *Yazık Jeltıh Uygurov (Sarı Uygurların Dili),* Moskva: Izdatel'stvo "Nauka".

THOMSEN, K., (1959), "Die Sprache der Gelben Uiguren und das Salarische", *Philologiae Turcicae Fundamenta I,* Wiesbaden, s. 564-568.

TİMUR, (2007), "Sunan jinneide mengguzu [肃南境内的蒙古族 / Sunan Sınırlar İçindeki Moğollar]", (Ed. ZHANG Zhi-chun, AN Yong-xiang), *Sunan shihua* [肃南史话 / *Sunan Tarihi*], Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou, s. 93-96.

TİMUR, (1999), *Yuguzu Yaohuer qiannianshi* [裕固族尧熬尔千年史 / *Yoğurların Bin Yıllık Tarihi*]. Pekin.

TİMUR, (2004), *Beitan xinagzhi* [北摊乡志/ *Beitan Nahiye Etnografyası*], Hexi Yayınevi, Zhangye.

TORU Saguchi, (2008), "Yuguzu de lishi fazhan [裕固族的历史发展 / Sarı Uygurların Tarihi Gelişimi]", (Çev. ZHANG Ying, Ed. ZHONG Jin-wen), (2008), *Guowai yuguzu yanjiu wenji* [国外裕固族研究文集 / *Yurtdışı'ndaki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 272-289.

TORU Saguchi, (2008), "*Yuguzu jituan zuzhi- etuoke zhi* [裕固族集团组织-鄂托克(otok) 制 / Sarı Uygurların Toplum Yapısı-Otok Sistemi]", (Çev. ZHANG Ying, Ed. ZHONG Jin-wen), (2008), *Guowai yuguzu yanjiu wenji* [国外裕固族研究文集 / *Yurtdışı'ndaki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 290-309.

TORU Saguchi, (2008), Guanyu yuguzu de yiju chuanshuo [关于裕固族的移居传说 / Sarı Uygurların Göç Rivayetleri], (Çev. ZHANG Ying, Ed. ZHONG Jin-wen), (2008), *Guowai yuguzu yanjiu wenji* [国外裕固族研究文集 / *Yurtdışı'ndaki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 310-320.

WANG Yan-song, (2007), "Dongna sanbu de youlai [东纳三部的由来 / Dongna Üç Boyunun Menşei]", (Ed. ZHANG Zhi-chun, AN Yong-xiang), *Sunan shihua* [肃南史话 / *Sunan Tarihi*], Gansu Kültür Yayınları, Lanzhou, s. 91-92.

WANG Yuan-xin, (1998), "Yingxiang sunanxian yuyan shiyong tedian de jige yinsu [影响肃南县各民族语言使用特点的几个因素 / Sunan İlçesinde Farklı Milliyetlerin Dil Kullanım Özelliğini Etkileyen Birkaç Faktör]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 295-300.

WANG Yuan-xin, (1998/2002), "Tonghun dui Sunan yuguzu zizhixian ge minzu yuyan shiyong tedian de yingxian [通婚对肃南裕固族自治县各民族语言使用特点的影响 / Milliyet Dışı Evliliğin Sunan Sarı Uygur Özerk Nahiyesindeki Milletlerin Dil Kullanımına Etkileri]", (Ed. ZHONG Jin-wen), *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 300 -306.

WANG Yuan-xin, (2002), "Yuguzu de yuyan taidu [裕固族的语言态度/ Sarı Uygurlarında Dil Tutumu]", (Ed. ZHONG Jin-wen), *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 306 -310.

WU Hong-wei, (1992/2002), "Xibu yuguyu qinshu chenwei yanjiu [西部裕固语亲属称谓研究 / Batı Sarı Uygurcadaki Akrabalık Adları Üzerinde İnceleme]",

(Ed. ZHONG Jin-wen), *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 252-257.

WU Yong-ming, (1984/2002), "Yuguzu Zuyuan Chutan [裕固族族源初探 / Sarı Uygurların Kökeni İlk İnceleme]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 39-43.

XUE Wen-bo, (2002), "Yuguzu lishi chutan [裕固族历史初探 / Sarı Uygurların Kökenindeki İlk Denemeler]", (Ed. ZHONG Jin-wen), *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 29-39.

YANG Fu-xue, Lİ Ji-he, (2002), "Jinnian guonei yuguzu lishi wenhua yanjiu shuping [近年国内裕固族历史，文化研究述评 / Yakın yıllarda Çin'de Sarı Uygurların Tarihi, Kültür Araştırmaların Üzerinde Bir Değerlendirmesi]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 167-170.

YANG Ying-zhong, (1993), *Gansu shaoshu minzu difang* [甘肃少数民族地方 / *Gansu Azınlık Milletlerin Bölgeleri*], Gansu Milletler Yayınevi, Lanzhou, s. 637-639.

ZHONG Jin-wen, (1992/1996), "Jianshu yuguzu zucheng yu tujueyu diming guanxi [简述裕固族族称与突厥语地名关系 / Sarı Uygurların Etnik Adı ile Türkçe Yer Adlarının İlişkileri Üzerine]", 语言与翻译 / *Dil ve Çevri,* S. 1, s. 24-27.

ZHONG Jin-wen, (1992/2002), "Xizhi hazhi kaolue ["西至哈至"考略 / Xizhi Hazhi Üzerine]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 161-163.

ZHONG Jin-wen, (1995), *Yuguzu wenhua yanjiu* [裕固族文化研究 / *Sarı Uygurların Kültür Araştırması*], Çin Hava Yolları Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, (1997), "Dui yuguzu zucheng zuyuan wenti de jidian renshi [对裕固族族称族源的几点认识 / Sarı Uygurların Etnik Adı ve Etik Kökeni

Meselesi Hakkında Birkaç Görüş]", 甘肃民族研究 / *Gansu Milliyetler Araştırmaları*, Lanzhou, S. 2, s. 30-34.

ZHONG Jin-wen, (1997), "Ganqing diqu tujue menggu zhu yuyan de quyu tezheng [甘青地区突厥蒙古诸语言的区域特征 / Kansu ve Çinhai Bölgesindeki Türk-Moğol Dillerin Bölgesel Özellikleri]", 民族语文 / *Milletlerin Dilleri ve Edebiyatları*, S. 4, s. 55-60.

ZHONG Jin-wen, (2002/1997), "Xibu yuguyu de lishi diwei yu shiyong xianzhuang [西部裕固语的历史地位与使用现状 / Batı Sarı Uygurcanın Tarihsel Konumu ve Günümüzdeki Kullanımı]", (Ed. ZHONG Jin-wen), (2002) *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成/ *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Pekin, s. 276-279.

ZHONG Jin-wen, (2007), "Sarı Uygur-Şıra Uygur: Türk-Moğol İlişkisi", *Çağdaş Türklük Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, 2003,* C. 2, s. 57-64.

ZHONG Jin-wen, (2007), *Gan qin diqu teyou shaoshu mingzu yuyan wenhua de quyu tezhen* [甘青地区特有少数名族语言文化的区域特征 / *Kansu ve Qinhai Bölgesine Özgü Milletlerin Dilleri ve Kültülerin Bölgesel Özellikleri*], Merkez Milliyetler Ünivarsitesi Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, (2009), *Xi bu yu gu yu miao xie yan jiu* [西部裕固语描写研究 / *Batı Sarı Uygurca Betimleme Araştırması*], Milletler Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, (2011), "Xibu yuguyu shidongtai de zhuyao tedian [西部裕固语使动态的主要特点 / Batı Sarı Uygurcada Ettirgen Çatı'nın Özellikleri]", (Ed. ZHONG Jin-wen, BA Zhan-long), *Zhongguo yuguzu yanjiu* [中国裕固族研究 I / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları I*], Pekin, s. 112-116.

ZHONG Jin-wen, GUO Mei, (2012), *Zhongguo yuguzu* [中国裕固族 / *Çin'deki Sarı Uygurlar*], Ningxia Halk Yayınevi, Ningxia.

ZHONG Jin-wen, (Editör) (2002), *Zhongguo Yuguzu Yanjiu Jicheng* [中国裕固族研究集成 / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Milliyetler Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, (Editör) (2008), *Guowai yuguzu yanjiu weji* [国外裕固族研究文集 / *Yurt Dışında Sarı Uygur Araştırmaları Külliyatı*], Merkez Milletler Üniversitesi Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, BA Zhan-long (Editör) (2011) *Zhongguo yuguzu yanjiu I* [中国裕固族研究 I / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmalar I*], Merkez Milletler Üniversitesi Yayınevi, Pekin.

ZHONG Jin-wen, BA Zhan-long (Editör) (2013) *Zhongguo yuguzu yanjiu II* [中国裕固族研究 II / *Çin'deki Sarı Uygur Araştırmalar II*], Merkez Milletler Üniversitesi Yayınevi, Pekin.

İnternet Kaynakları:

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/) Erişim tarihi: 22. 12. 2016 -20. 06. 2017.

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Category_286/Index.aspx) Erişim tarihi: 20. 06. 2017.

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Item/421.aspx) Erişim tarihi: 22. 12. 2016.

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi /肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Item/2767.aspx) Erişim tarihi: 22. 12. 2016.

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Item/2768.aspx) Erişim tarihi: 22. 12. 2016.

Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Item/2593.aspx) Erişim tarihi: 22. 12. 2016.

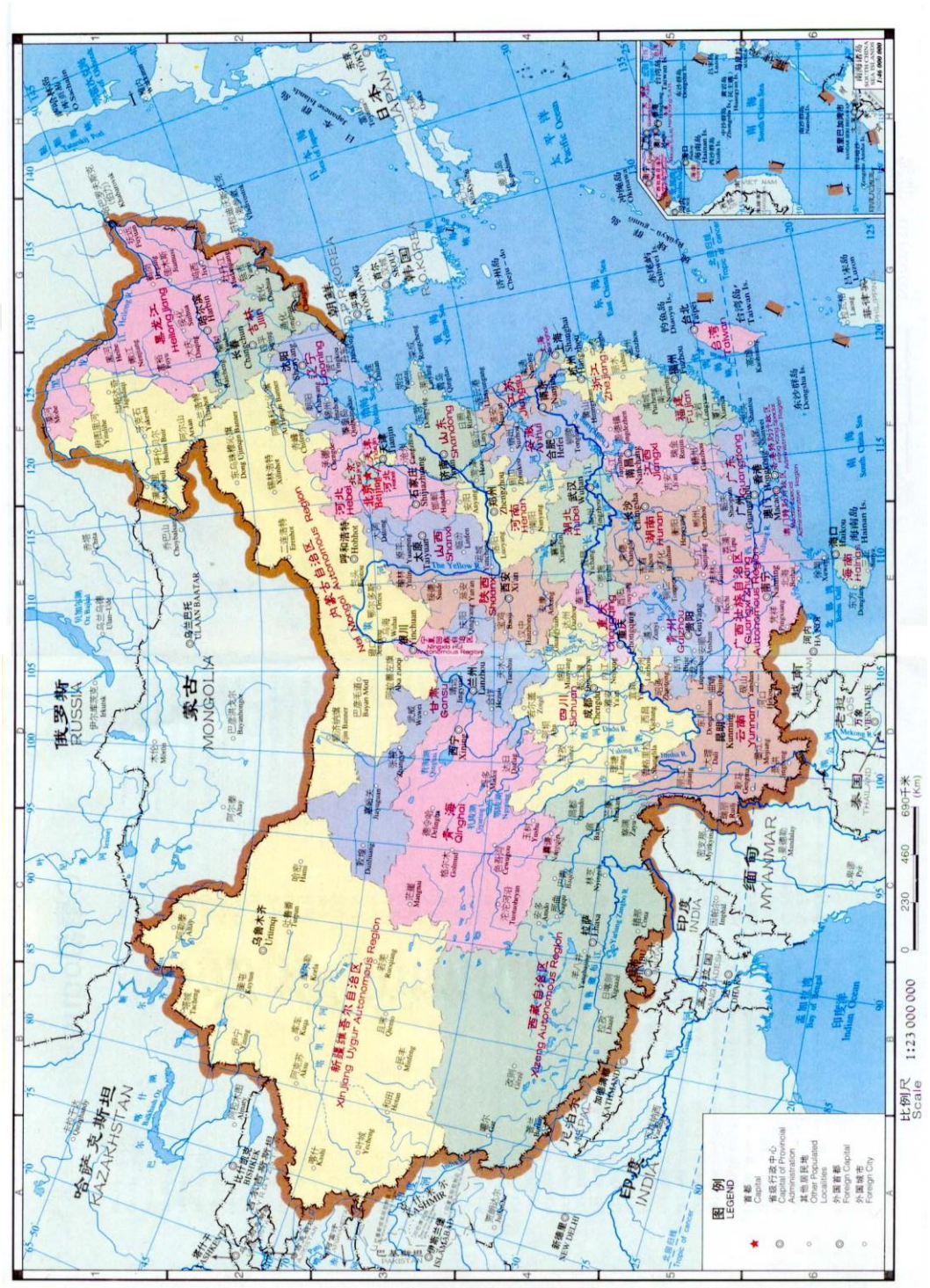
Sarı Uygur Özerk İlçesi Halk Hükümeti Resmî İnternet Sitesi / 肃南裕固族自治县人民政府门户网站 (http://www.gssn.gov.cn/Item/418.aspx) Erişim tarihi: 22. 12. 2016.

Academia Sinica/ 中央研究院-汉籍电子文献 (http://hanji.sinica.edu.tw/) Erişim tarihi: 15. 11. 2016.

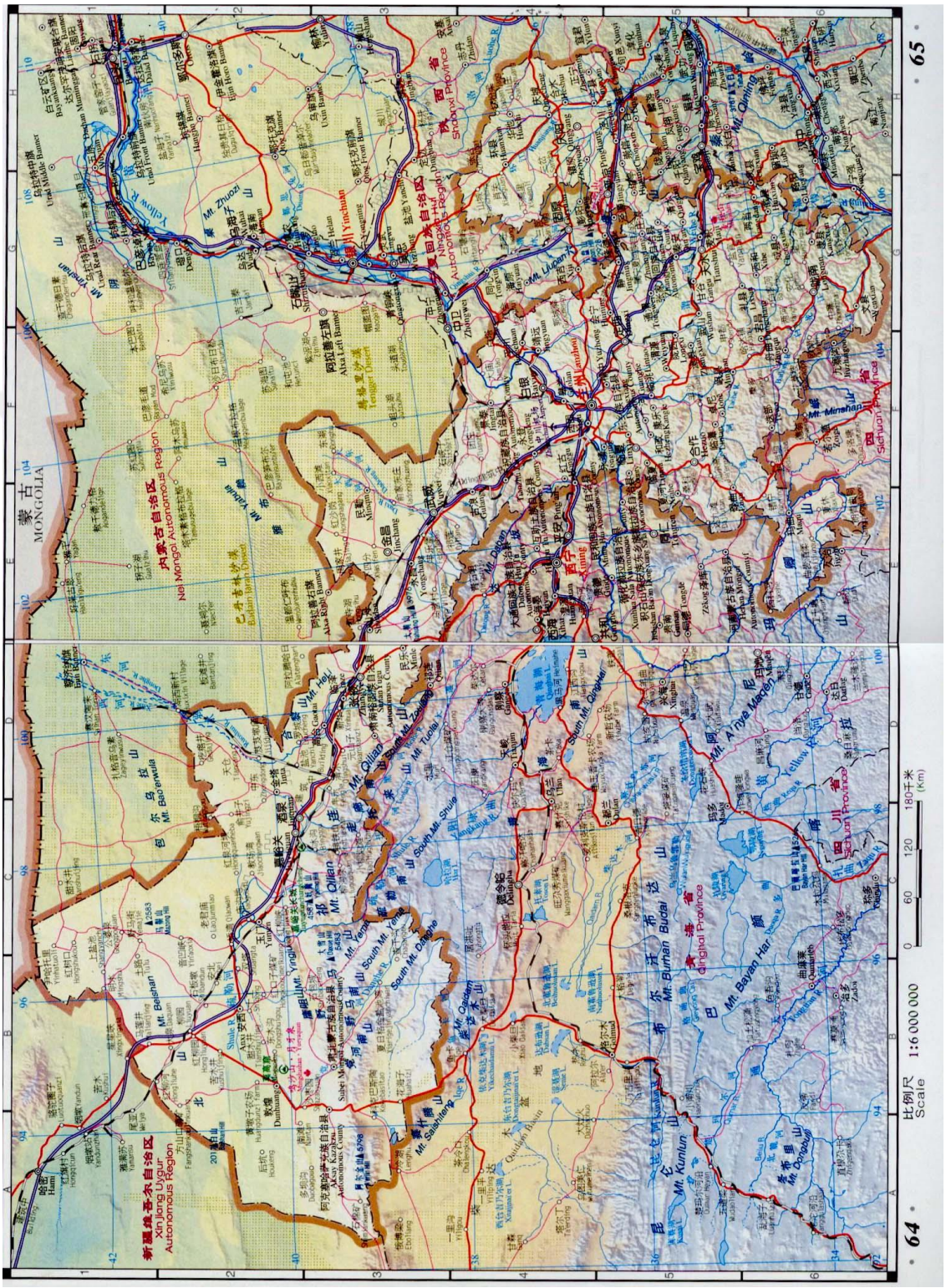
Yuguxue yanjiu tongxun [裕固学研究通讯 / *Sarı Uygur Araştırma Bülteni*], (http://blog.sina.com.cn/s/blog_3ca1700e0102v8ll.html) Erişim tarihi: 05. 04. 2017.

Haritalar

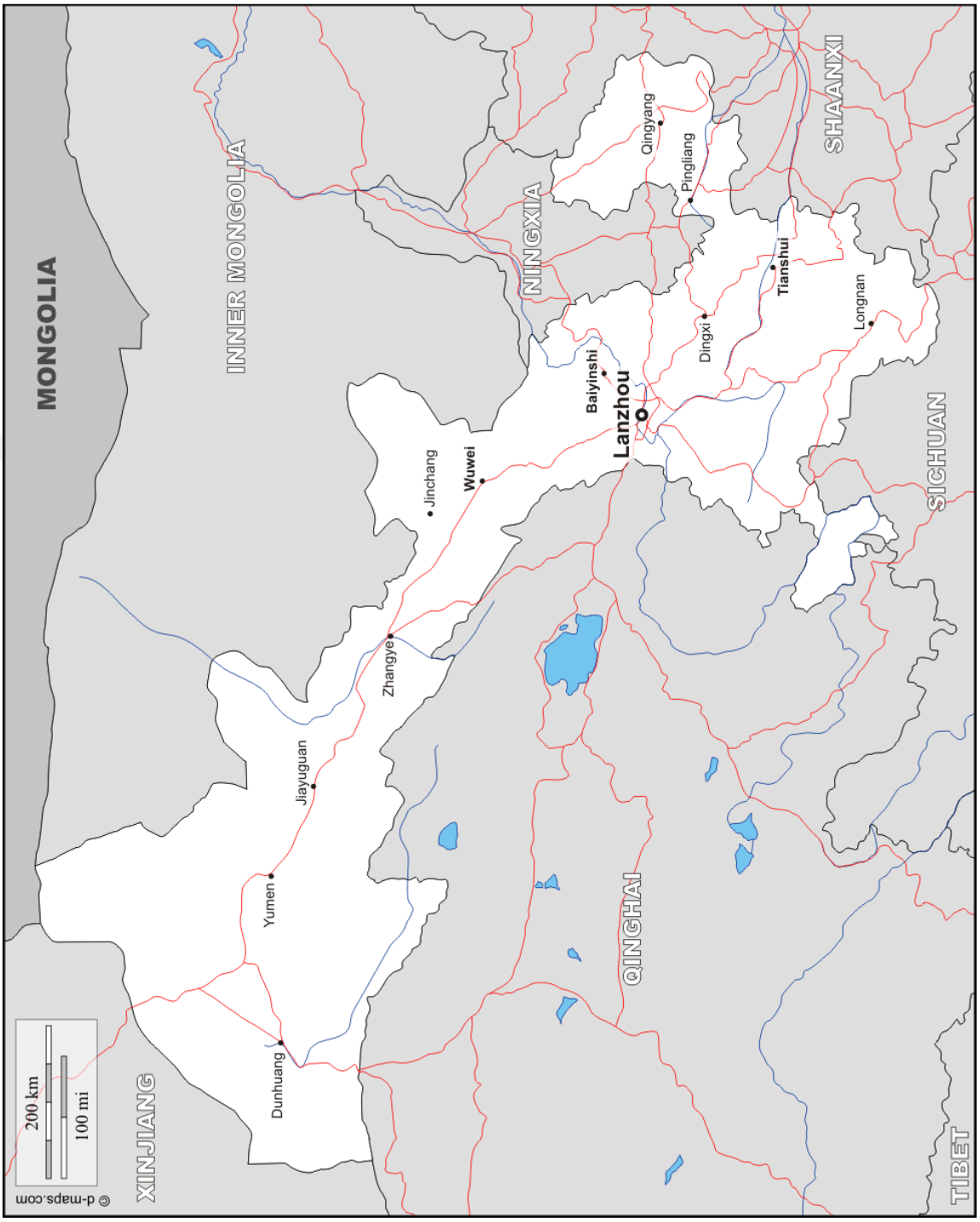
Harita 1. Çin Halk Cumhuriyeti (http://cil86.livejournal.com/359014.html Erişim tarihi: 12. 07. 2017)

俄罗斯
RUSSIA
蒙古
MONGOLIA
哈萨克斯坦
KAZAKHSTAN
朝鲜
NORTH KOREA
日本
JAPAN
韩国
SOUTH KOREA
越南
VIETNAM
老挝
LAOS
泰国
THAILAND
缅甸
MYANMAR
印度
INDIA
尼泊尔
NEPAL
不丹
BHUTAN
孟加拉国
BANGLADESH
巴基斯坦
PAKISTAN
阿富汗
AFGHANISTAN
塔吉克斯坦
TAJIKISTAN
吉尔吉斯斯坦
KYRGYZSTAN
台湾
Taiwan
Inner Mongolia Autonomous Region
Xinjiang Uygur Autonomous Region
Xizang Autonomous Region
Guangxi Zhuang Autonomous Region
Ningxia Hui Autonomous Region
Hong Kong
Macao
South China Sea
East China Sea
Pacific Ocean
Indian Ocean
Bay of Bengal
The Yellow R.
Mekong R.
Salween R.
Yarlung Zangbo R.
Indus R.
Ganges R.
Brahmaputra R.
Taklimakan Desert
Gobi Desert
Qaidam Basin
Tsaidam Basin
Tarim Basin
Junggar Basin
Sichuan Basin
Kunlun Mts.
Himalaya Mts.
Tanggula Mts.
Hengduan Mts.
Qinling Mts.
Tianshan Mts.
Altay Mts.
Greater Khingan Range
Lesser Khingan Range
Changbai Mts.
Wuyi Mts.
Nanling Mts.
Yunnan-Guizhou Plateau
Loess Plateau
Inner Mongolian Plateau
Mongolian Plateau
Qinghai-Tibet Plateau
Yunnan Plateau
Shandong Hills
Liaodong Hills
Hainan Is.
Taiwan Is.
Zhoushan Is.
Dongsha Is.
Xisha Is.
Nansha Is.
Diaoyu Is.
Penghu Is.
Kinmen Is.
Matsu Is.
Wuqiu Is.
Dongyin Is.
Beijing
Tianjin
Shanghai
Chongqing
Heilongjiang
Jilin
Liaoning
Hebei
Shanxi
Shaanxi
Gansu
Qinghai
Shandong
Jiangsu
Anhui
Zhejiang
Fujian
Jiangxi
Henan
Hubei
Hunan
Guangdong
Guizhou
Yunnan
Hainan
Sichuan
Ningxia
Xinjiang
Xizang
Inner Mongolia
Guangxi
Taiwan
Hong Kong
Macao
Harbin
Changchun
Shenyang
Dalian
Qingdao
Nanjing
Hangzhou
Fuzhou
Xiamen
Wuhan
Changsha
Zhengzhou
Shijiazhuang
Taiyuan
Hohhot
Xi'an
Lanzhou
Xining
Yinchuan
Urumqi
Lhasa
Chengdu
Chongqing
Kunming
Guiyang
Nanning
Haikou
Taipei
Kaohsiung
Tainan
Taichung
Keelung
Hsinchu
Chiayi
Pingtung
Yilan
Hualien
Taitung
Nantou
Changhua
Yunlin
Miaoli
Taoyuan
Penghu
Kinmen
Matsu
Wuqiu
Dongyin
Zhoushan
Dongsha
Xisha
Nansha
Diaoyu

Harita 2.1. Gansu Eyaleti (http://www.chinamaps.info/images/Province/Gansu.jpg Erişim Tarih: 12. 07. 2017)

Harita 2.2. Gansu Eyaleti

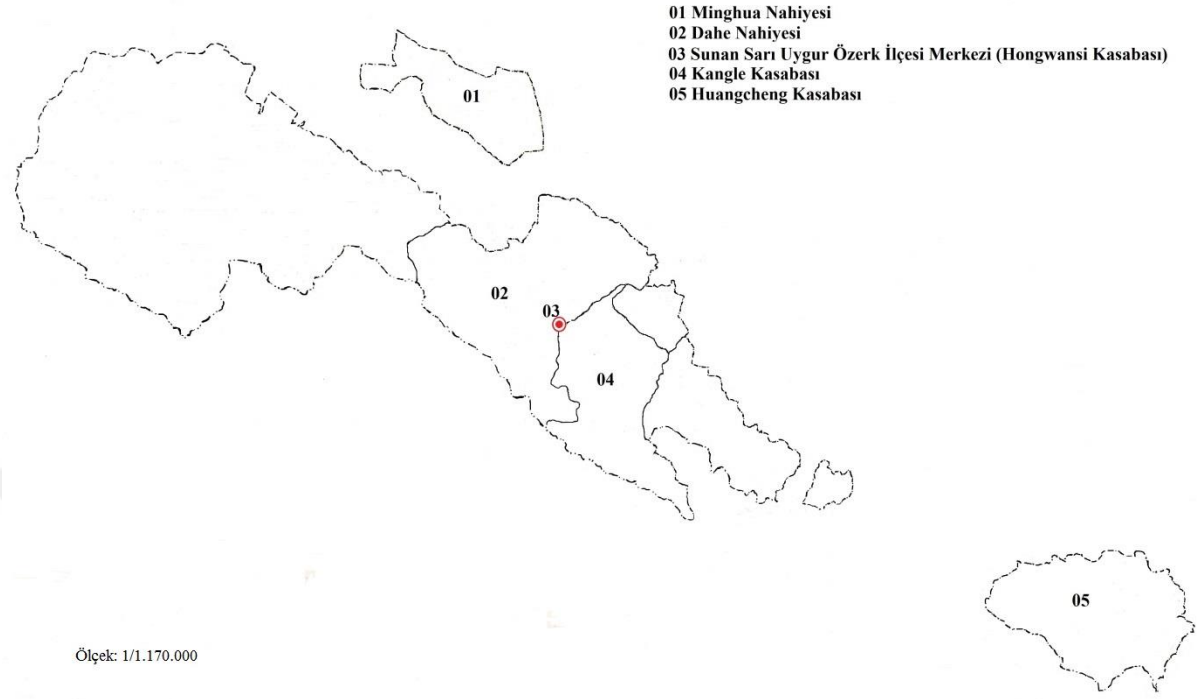
Harita 3. Zhangye İli (http://www.chinadiscovery.com/gansu/zhangye.html Erişim tarihi 12. 07. 2017.

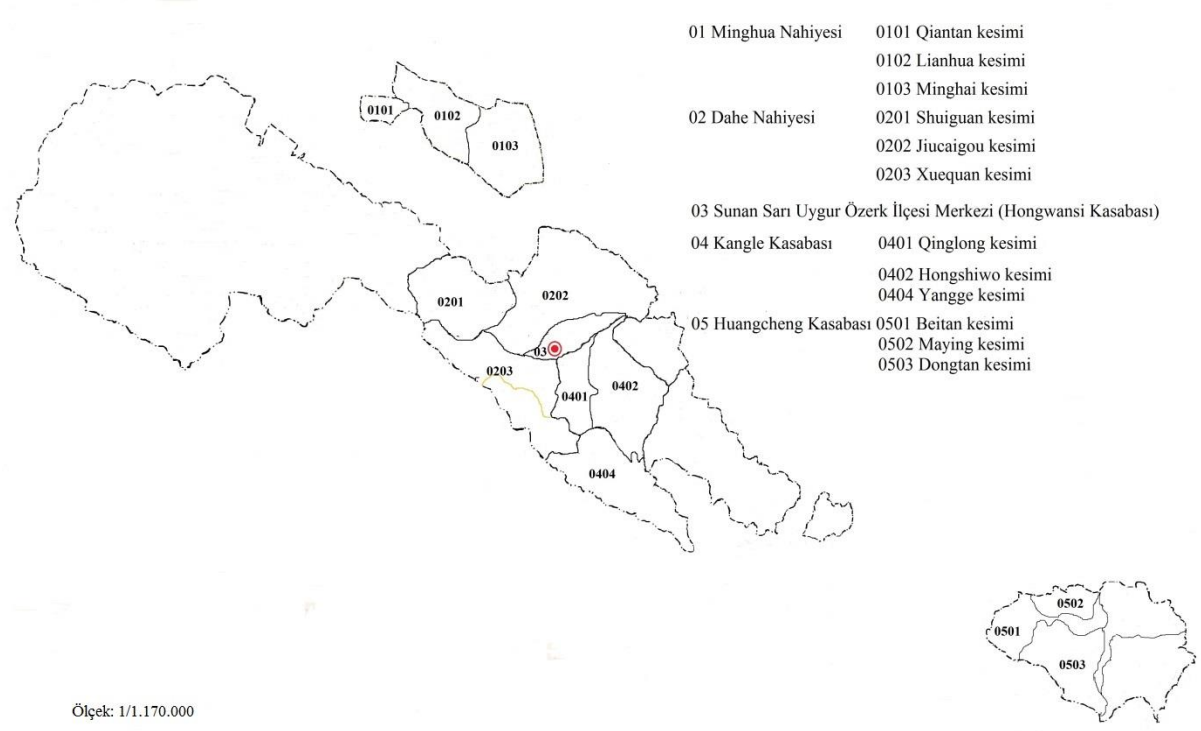
Harita 4. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi

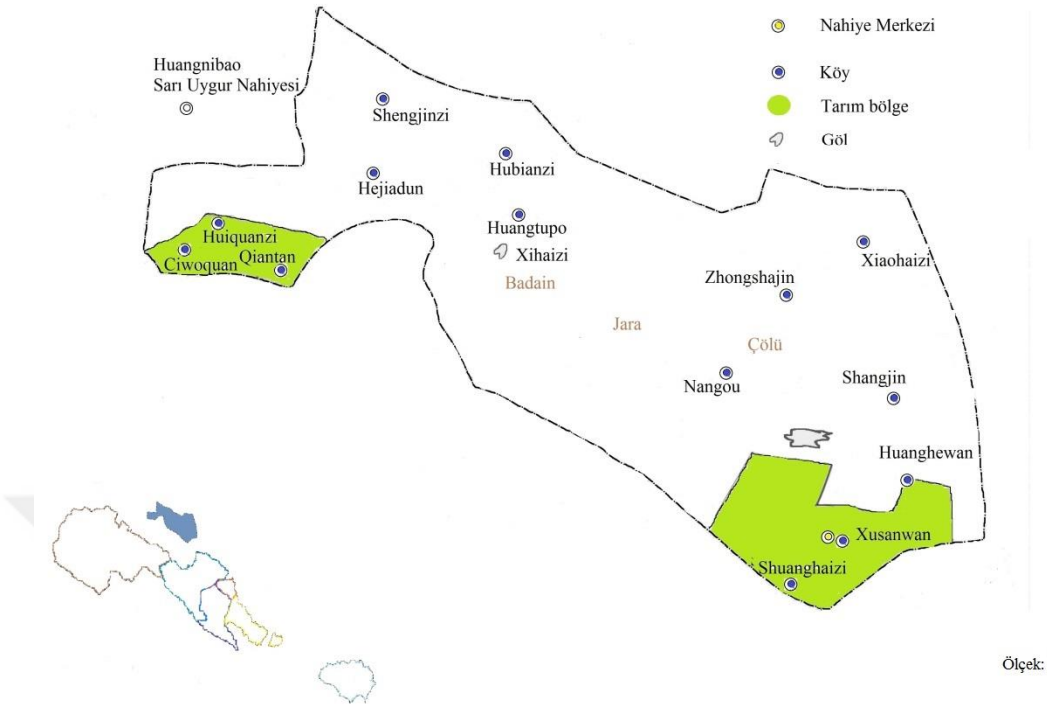
Harita 4.1. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Harita Anahtarı

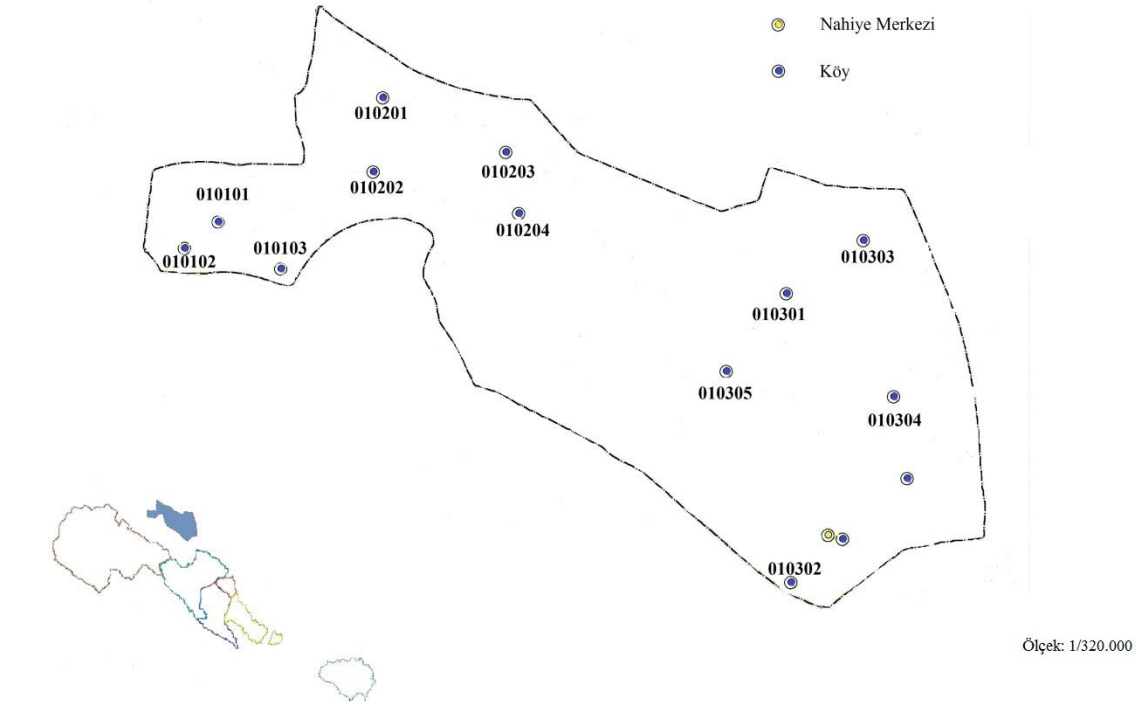
Harita 4.2. Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi Harita Anahtarı

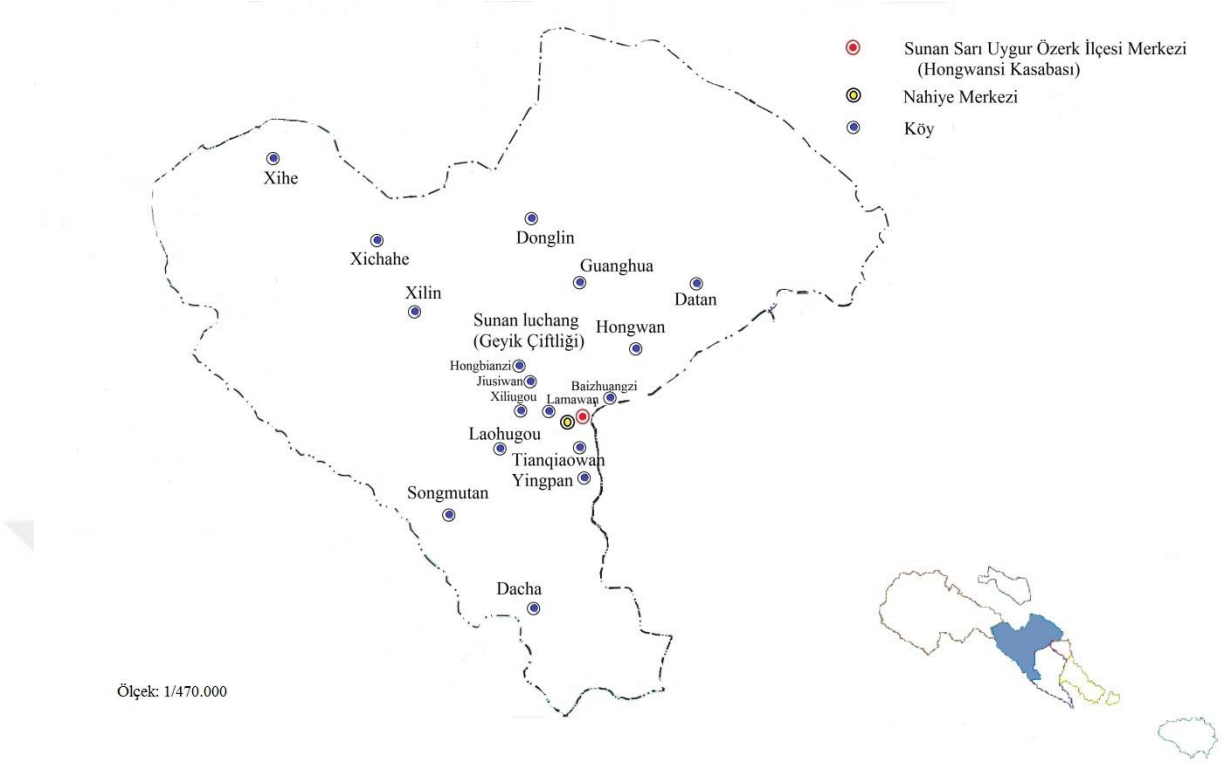
Harita 5. Minghua Nahiyesi

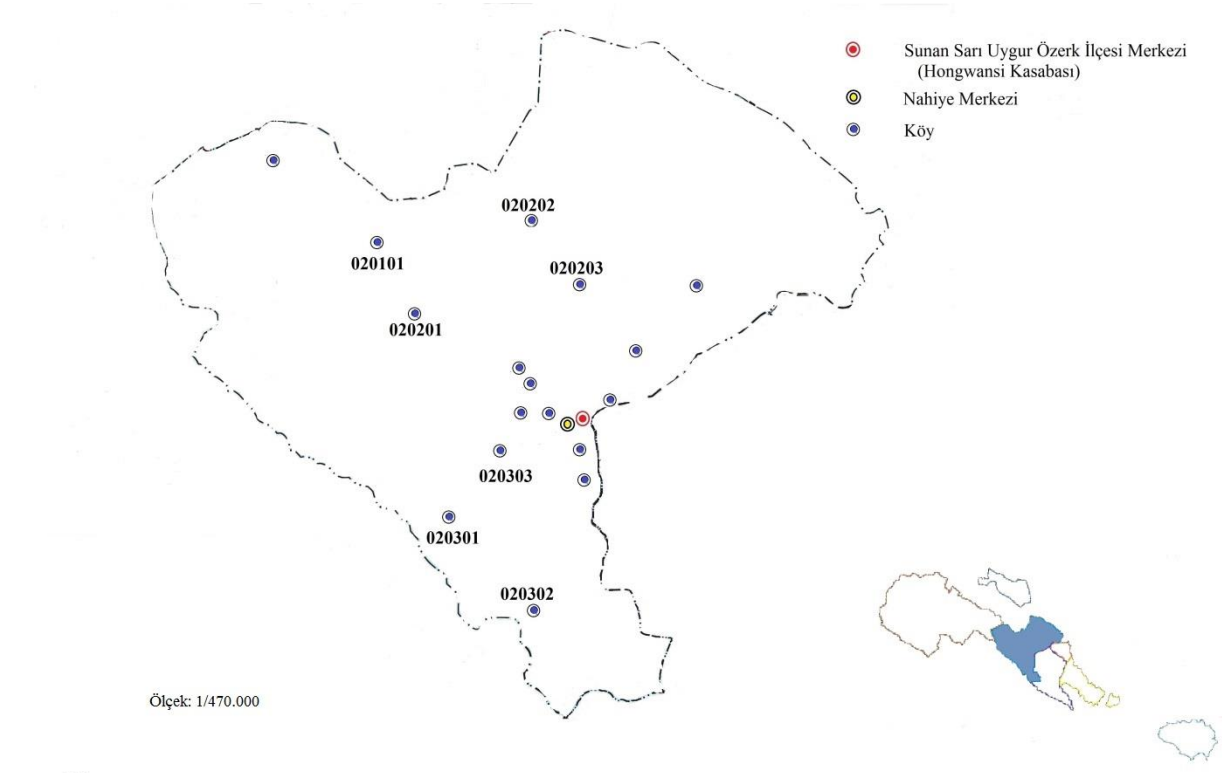
Harita 5.1. Minghua Nahiyesi Harita Anahtarı

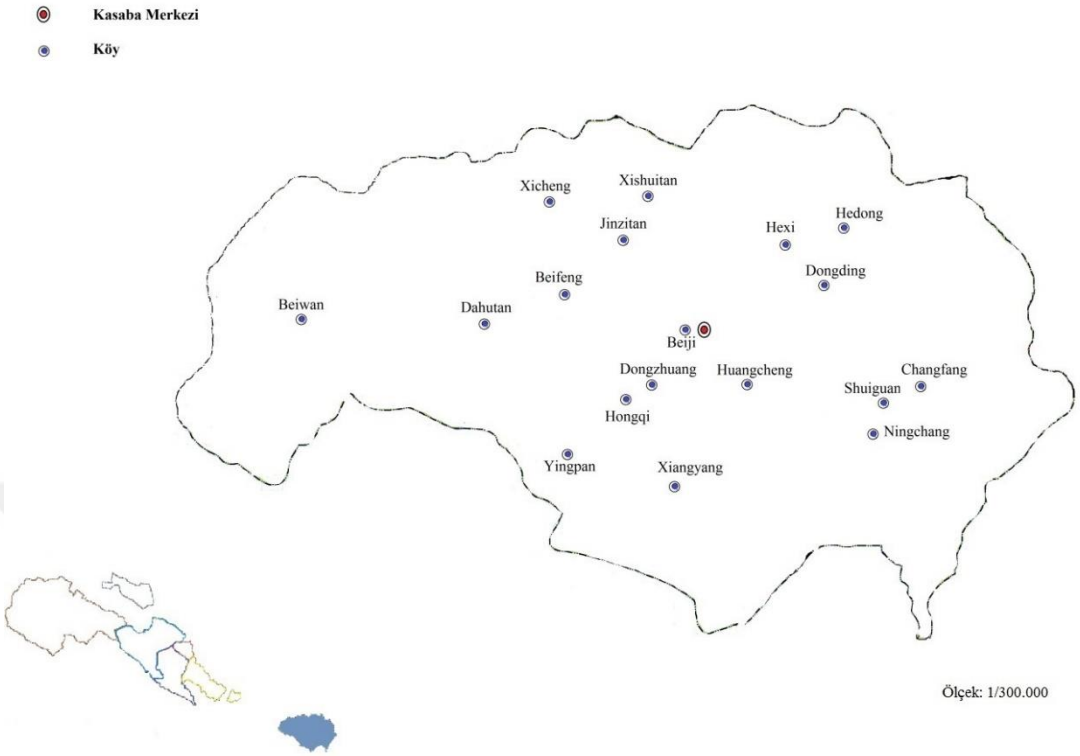
Harita 6. Dahe Nahiyesi

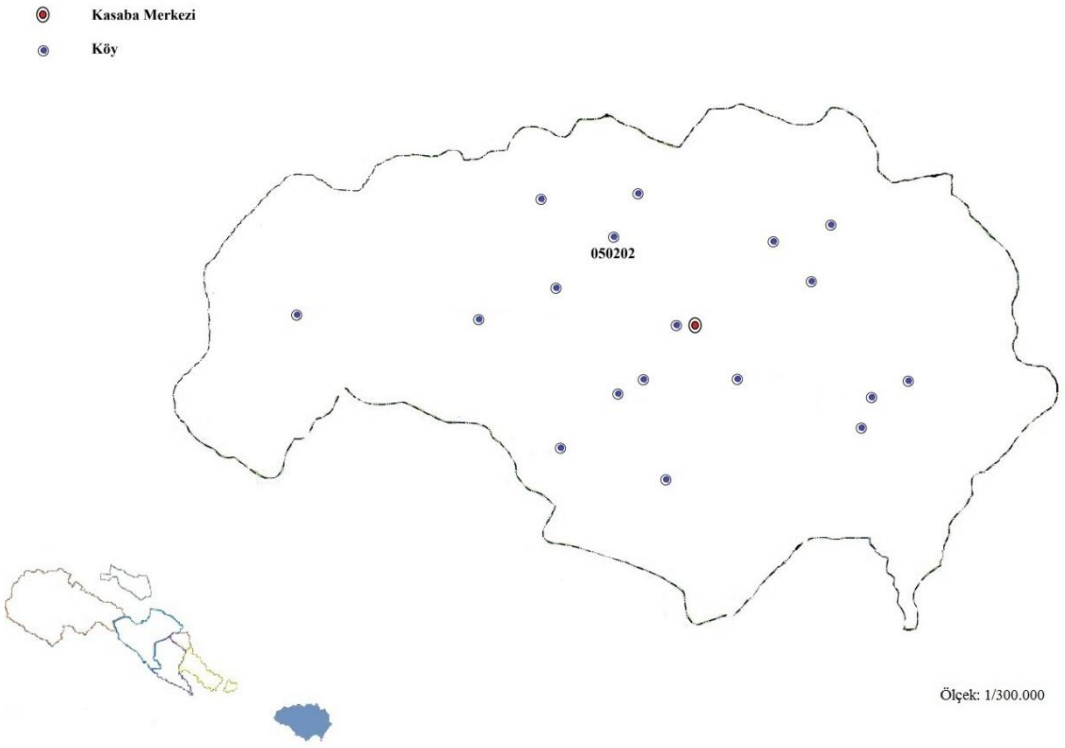
Harita 6.1. Dahe Nahiyesi Harita Anahtarı

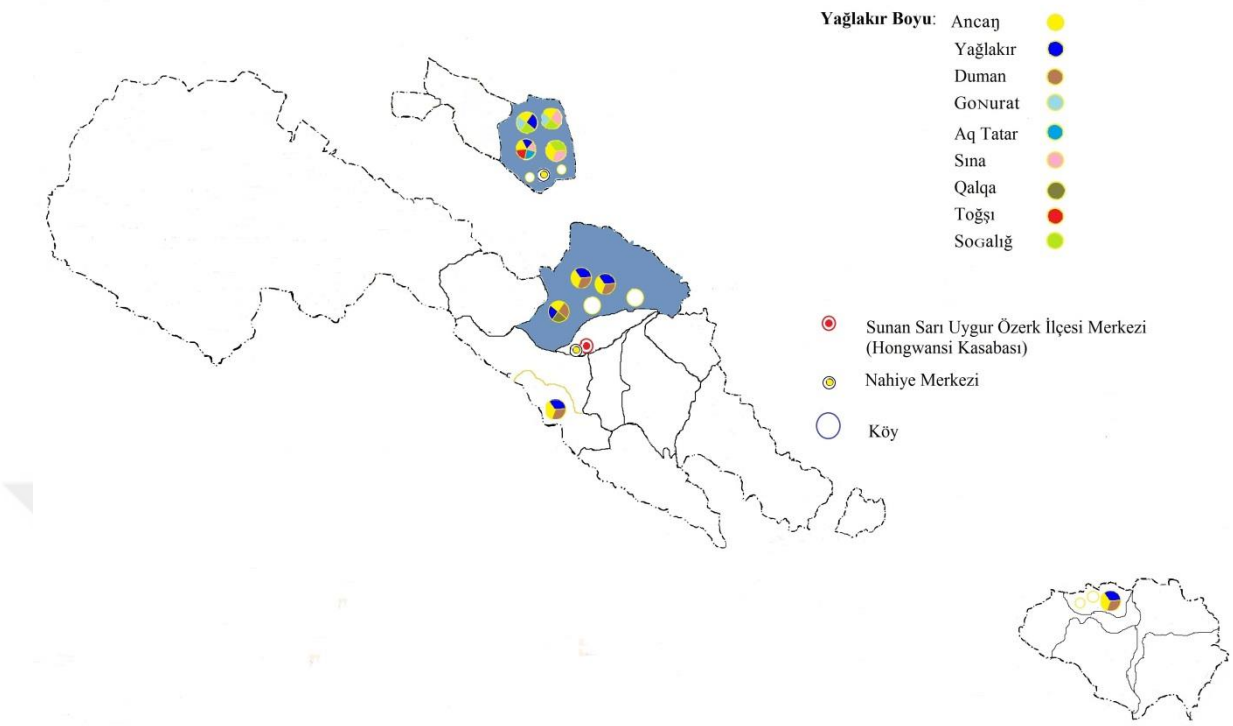
Harita 7. Huangcheng Kasabası

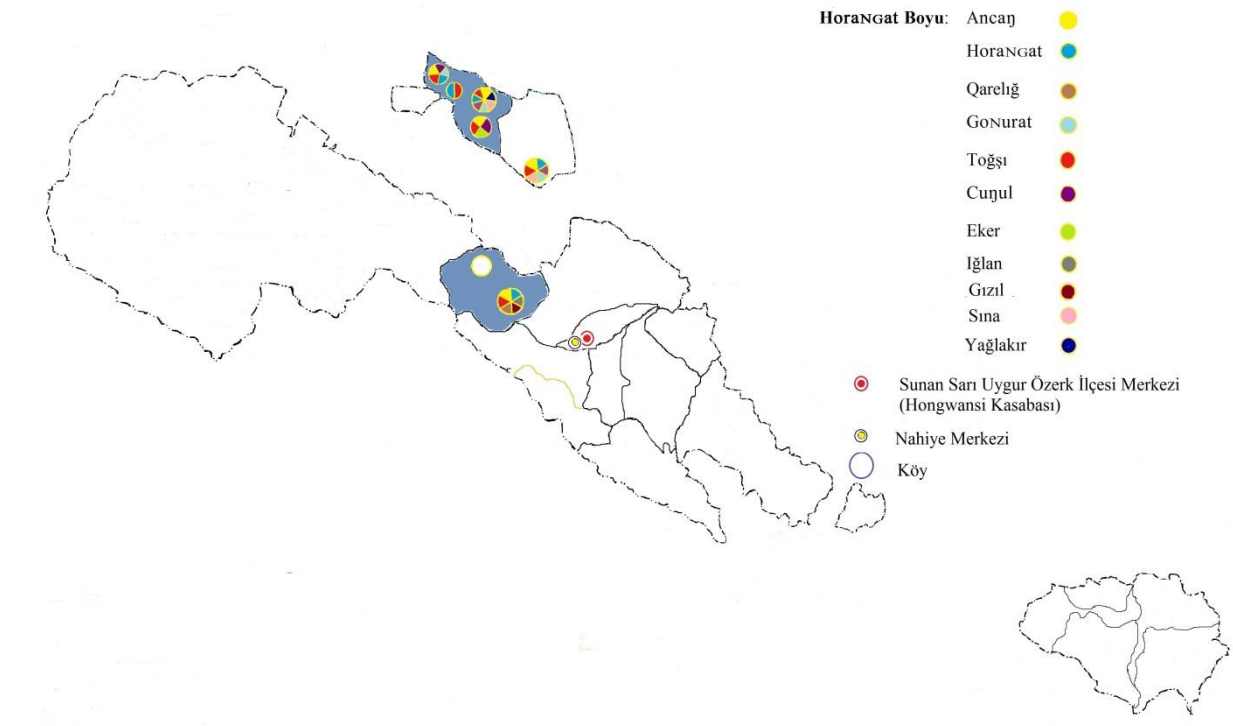
Harita 7.1. Huangcheng Kasabası Harita Anahtarı

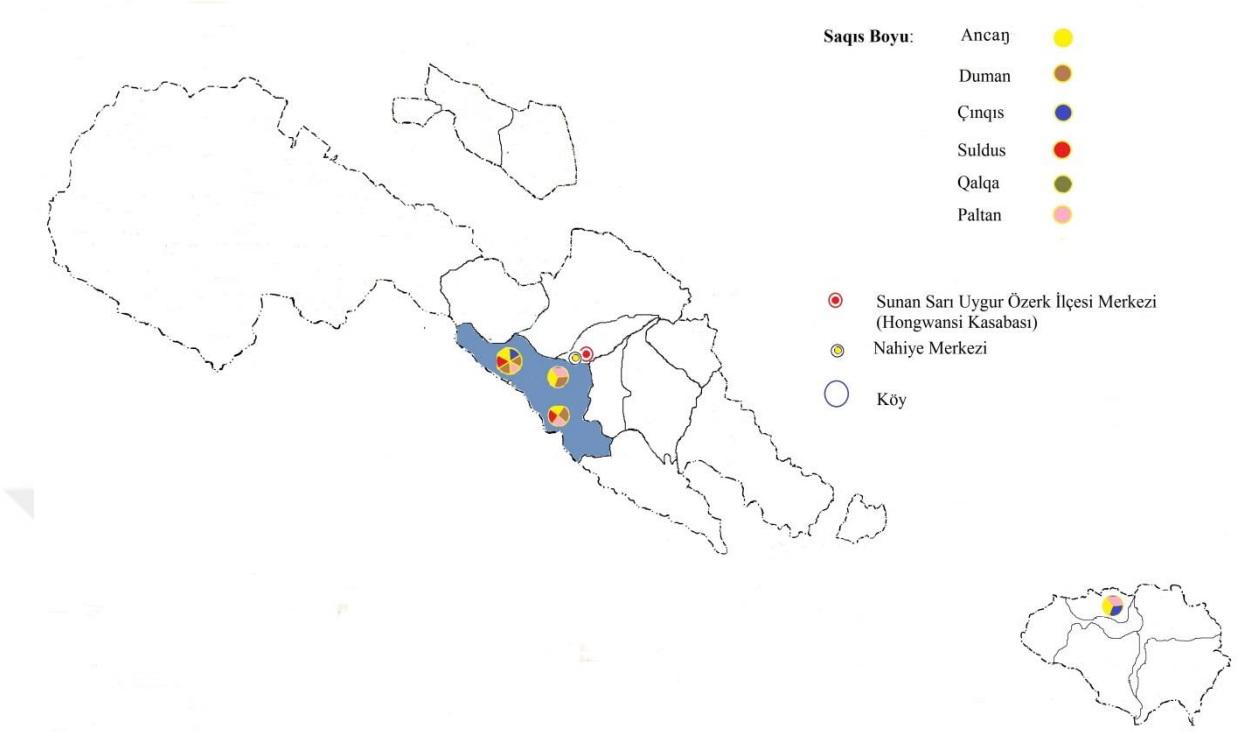
Harita 8. Sarı Uygur *Yağlakır* Boyu Yerleşimi

Harita 9. Sarı Uygur *HoraNGat* Boyu Yerleşimi

Harita 10. Sarı Uygur *Saqıs* Boyu Yerleşimi

GUO Mei, *Sarı Uygur Türkçesinin Ağızları*. Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. F. Sema BARUTCU ÖZÖNDER, X+2264.

Özet

Tez Sarı Uygur Türkçesi ağızlarının bir ses bilgisi incelemesidir. Çin resmî literatüründe, Moğolca konuşanları ile birlikte ortak *Yugur* etnonimi ile adlandırılan Sarı Uygur Türklerinin Türkçe konuşanları Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde yoğun olarak Gansu Eyaleti Sunan Sarı Uygur Özerk İlçesi'nin Dahe ve Minghua nahiyesi ile Hunagcheng kasabasında yaşamaktadırlar. Bugün hem Türkçe hem de Moğolca konuşan Sarı Uygurlar dil kaybı tehlikesi içindedirler.

Tezde, Türkçe konuşan Sarı Uygur Türklerinin yoğun olarak yaşadığı bölgelerden 2011 ve 2012-2013 tarihleri arasında derlediğimiz ses kayıtları temelinde Sarı Uygur Türkçesi ağızlarının hem betimlemeli hem de tarihsel ve karşılaştırmalı ses bilgisi incelenmiştir. Tez bir giriş ve yedi bölümden oluşmaktadır. "Giriş" bölümünde tezin sınırları, yöntemleri, çalışmamızın temelini oluşturan malzemenin elde edilmesi gibi konular üzerinde durulmuştur. Tezin 1. Bölümünde, Çince birincil kaynaklar da değerlendirilerek Sarı Uygur Türklerinin tarihi ve Sarı Uygur Türklerinin yaşadıkları yer ayrıntılı olarak tanıtılmıştır. Tezin 2. Bölümünde Sarı Uygur lehçesinin Türk dili içindeki yeri belirlenmeye çalışılmış, Sarı Uygur Türkçesi üzerinde yapılan çalışmalar ve Sarı Uygurların dil durumu üzerinde durulmuştur. Tezin 3. Bölümünde Sarı Uygur Türkçesi ağızları ses düzeni ve parçalar-üstü unsurlar bakımından betimlenmiştir. 4. Bölümde Ortak Türkçe ile Sarı Uygur Türkçesi ağızları tezin "Metin" bölümündeki ağız malzemesine dayanılarak tarihsel ve karşılaştırmalı olarak bütün yönleri ile incelenmiştir. Bu bölüm Ortak Türkçenin ünlü ve ünsüz seslerinin sözcükteki bütün konumları dikkate alınarak Sarı Uygur ağızlarındaki değişme ve gelişme aşamalarının belirlendiği ve Ortak Türkçe seslerin Sarı Uygur ağızlarındaki linguistik değişkenlerinin dağılımlarının ortaya konduğu bir bölümdür. 5. Bölümde, Sarı Uygur ağızları benzeşme, benzeşmezlik, fonolojik dayanıklılık, tam parça süreçleri gibi fonolojik ve morfonolojik süreçler bakımından ele alınıp incelenmiştir. 6. Bölüm, metinlerden oluşmaktadır. Derlemelerimiz IPA (Uluslararası Fonetik Alfabe) ile yazıya geçirilmiş ve hem bu bölümde hem de inceleme bölümlerinde bütün Sarı Uygur Türkçesi biçimler için IPA

kullanılmıştır. 7. Bölüm, “Metinler”in bir dizinidir. Sonda tezin hazırlanması sırasında yararlanılmış olan kaynaklar yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: Sarı Uygur Türkçesi (Batı Yugur Türkçesi); Sarı Uygur Ağızları - Sarı Uygur Minghua ağızları, Sarı Uygur Dahe ağızları; Ses Bilgisi, Tarihsel ve Karşılaştırmalı Ses Bilgisi

GUO Mei*, Yellow Uygur Turkish Sub-dialects*. Doctorate Thesis, Advisor: Prof. Dr. F. Sema BARUTCU ÖZÖNDER, X+2264 s.

Summary

This thesis is a phonological study of Yellow Uygur Turkish sub-dialects. The speakers of Turkish Yellow Uygur along with Mongolian Yellow Uygur speakers, together making up the mutual ethnonym *Yugur*, densely populate the Gansu State's Sunan Yellow Uygur Autonomous County's Dahe and Minghua districts and Hunagcheng town. Currently both Mongolian and Turkish speakers are faced with the threat of linguistic extinction.

The thesis explores the descriptive and historical-comparative phonology of Yellow Uygur sub-dialects based on the sound records collected from the areas densely populated by Yellow Uygur Turks in 2011 and 2012-2013. The thesis is composed of an introduction and seven parts. In "Introduction" the limitations, methodologies and the material on which our study is based are dealt with. In the First Part, a historical sketch of Yellow Uygur Turks and a detailed presentation of their homeland is given by evaluating the primary sources in Chinese language and other sources. In the Second Part, the effort is made to identify the placement of the Yellow Uygur Turkish inside Turkish language and the previous studies on the topic along with the linguistic situation of Yellow Uygurs is analysed. In the Third Part, Yellow Uygur sub-dialects are linguistically described regarding phonological system and suprasegmental elements. In the Fourth Part, based on dialectological material in the "Text" part of the thesis and comparing with General Turkish, a complete exploration of the Yellow Uygur sub-dialects is given within a historical-comparative approach. In this part, the stages of linguistic changes and developments in the dialects of the Yellow Uygur are determined in respect to the all patterns of the vowel and consonant sounds in the words in General Turkish. And in this part, the distributions of the linguistic alternations of General Turkish sounds in Yellow Uygur sub-dialects are shown. In the Fifth Part, Yellow Uygur sub-dialects are investigated in terms of phonological and morphophonological processes such as assimilation, dissimilation, phonological strength and whole-segment processes. The Sixth Part contains the texts. The collected data is transcribed using IPA

(International Phonetic Alphabet) and not only in this part but also throughout the thesis for all Yellow Uygur forms the IPA is employed. The Seventh Part is the index of the texts. It is followed by the last part which contains all the sources referred to in the course of writing the thesis.

Keywords: Yellow Uygur Turkish (Western Yugur Turkish), Yellow Uygur sub-dialects -Minghua Yellow Uygur sub-dialects, Dahe Yellow Uygur sub-dialects, Phonology, Historical-comparative phonology